DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME TROISIÈME.

À MOSCOU.

DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1841.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, чтобы по отпечатаніи представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Декабря 15 го 1841 года.

Цензоръ В. Флеровъ.

AVERTISSEMENT.

Il ne saurait être indifférent à ceux qui se vouent à l'étude des langues Orientales, de connaître le jugement que la Porte Ottomane a porté sur ce Dictionnaire. Cette opinion étant émanée d'une autorité qui est la plus compétente de toutes, pourrait servir à fixer leur attention sur cet ouvrage, pour former leur propre jugement. C'est pourquoi l'auteur a cru devoir placer à la tête de ce volume l'article que la Porte a publié sur ce Dictionnaire dans le Takvimi-Vékayi, son journal officiel, et dont voici la traduction littérale:

«Il y a quelque temps qu'il avait été envoyé à la Sublime Porte le spécimen d'un Dictionnaire complet, traduit du Français en Arabe et en Persan, et accompagné du Turc, pour indiquer l'usage qu'il faut faire de chaque mot dans cette dernière langue. Cet échantillon a fait voir que l'explication des mots Français dans ces trois langues est faite dans ce Dictionnaire avec une précision parfaite, et que les phrases sont écrites avec élégance de style. Le 1_{er} volume de cet ouvrage vient d'arriver ici, et il se trouve que le tout est conforme à l'échantillon qui avait été envoyé, et qu'il est en effet digne de toute approbation. Un ouvrage aussi recommandable ne pouvait sortir que des mains d'un homme de mérite et d'érudition qui a passé sa vie au service de la S. P. dans les affaires les plus importantes. Son auteur, le Pr. Alexandre Handjéri, ex-Hospodar de Moldavie, a fait en effet preuve de sa capacité par la publication de cet important ouvrage, dont le mérite est incontestable auprès de ceux qui savent apprécier partout les talens. Sa Hautesse, en témoignage de Sa bienveillance Impériale, a daigné gratifier l'auteur d'une boite de prix, ornée de diamans»

Sa Hautesse a daigné aussi se faire réserver 200 exemplaires de ce Dictionnaire.

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

PACAGE. Lieu propre pour nourrir des bestiaux A. مرتع pl. مسارب - مسربة - مراتع P. جرس - چرند - چراگاه T. اوتلاق يرى || Un pays de pacage كثير المراتع بر مملكت Mettre les boeufs dans le pacage اوكوزلرى اوتلاغه صاليويرمك

On appelle Droit de pacage, le droit d'envoyer paitre son bétail dans certains pâturages A. استحقاق على ارتاع الحيوانات - رخصة لارتاع الحيوانات

PACAGER. Paître, pâturer A. ارتاع P. چراييدن T. اوتارمق

PACHA. Titre d'honneur qui se donne en Turquie T. پاشا

PACIFICATEUR. Celui qui s'entremet pour apaiser les différends des particuliers A. مصلح pl. مصلح ذات البين - مصلحون P. آشتى بخشا T. بارشدريجى || Amiable compositeur et pacificateur اوزلاشدروب بارشدريجى Il a fait l'office de pacificateur entre eux ميانلرنده مصلح خدمتنى ادا ايلدى

Et qui apaise les troubles d'un État, les dissensions d'une ville A. مسكن الاختلال - ماحى الآثار الفتن P. آسوده ساز بر طرفساز فتنه - آرامندهٔ آشوب - آشوب T. قرقشەلغى بصدريجى || C'est le pacificateur de l'État مسكن اختلال - بر طرفساز اختلالدر - آسوده ساز ملك ودولتدر - ملكدر درون ملكده اعادهٔ صلح وآسايشه وسيله اولان فلاندر Le pacificateur des troubles ماحئ - مسكن نائرهٔ شورش واختلال آثار آشوب واختلال

PACIFICATION. Action de rétablir la paix, la tranquillité dans un État A. تسكين الفتنة - دفع الاختلال - اعادة الصلح P. خاموش سازئ آتش - بر طرفسازئ شورش - آسوده سازى فتنه وآشوب T. قرقشەلغى بصدرمه || Édit de pacification تسكين شورش واختلالى حاوى امر Travailler à la pacification des troubles فتن واختلالاتك دفعنه بذل سعى واقدام ايتمك

Il se dit aussi, du soin qu'on prend pour apaiser des différends entre des particuliers A. تأليف - توفيق ذات البين اصلاح ما بين - ذات البين P. آشتى بخشايى T. بارشدرمه || C'est lui qui a travaillé à la pacification تأليف ذات البينه همت ايدن فلاندر à la pacification de leurs différends اختلافى ومنازعەلرينك دفعيله اصلاحلرينه سعى ايدن فلاندر

PACIFIER. Apaiser en établissant la paix A. اعادة الصلح - تطمين الحال - دفع الاختلال - تسكين الفتنه P. آسودگى دفع شورش وآشوب - امن وآسايش آوردن - بخشيدن كردن T. راحتلندرمك - قرقشدلغى بصدرمق || Pacifier un État ظهور ايدن شورش واختلالى دفع وتسكين ايتمك Quand il eut pacifié toutes choses هر خصوصده اعادهٔ صلح وآسايش ايلدكده C'est lui qui a pacifié leurs différends بينلرنده جارى اولان اصلاح ذات البينه - شقاق واختلافى اصلاح ايدن فلاندر بذل همت ايدن

PACIFIQUE. Qui aime la paix A. مايل الى الصلح - مصالح P. صلح جو - آشتيجو - آشتى خواه T. بارشى سور || Un prince pacifique مصالح بر پادشاه Un esprit doux et pacifique مصالح وملايم بر مزاج

Il signifie aussi, paisible, tranquille A. ساكن - ذو الراحة والسكونة P. آرميده - آسوده حال T. راحتلو || Le règne de Salomon fut

pacifique حضرت سليمانك وقت سلطنتی راحت وسكونت ايام عمری آرام وآسايش Mener une vie pacifique اوزره ايدی اوزره كچورمك

On appelle Mer pacifique, la mer qui est au couchant de l'Amérique *A.* بحر ساكن

PACIFIQUEMENT, adv. *A.* بالصلح ـ بالسكونة ـ على وجه السكونة *P.* باشتی ـ بآسودگی حال ـ بآسايش وآرام *T.* بارشقلق ايله ـ آسوده لك ايله || Cette entrevue s'est passée fort pacifiquement ملاقاتلری حال صلح اوزره صاودی ـ Vivre pacifiquement سكونت حال ايله اولدی سكونت حال ايام عمری آسايش وآرام اوزره امرار ايتمك ـ اوزره كچنمك

PACOTILLE. Petite quantité de marchandises qu'il est permis aux gens de l'équipage d'embarquer pour leur compte *A.* مال النوتی *P.* بارخانهٔ كشتيبان *T* كميجی مالی || La pacotille est proportionnée au grade des officiers كميجی مالی كدكلولرك رتبه سنه كوره تعيين اولنور

PACTE. Convention *A.* معاهدة pl. معاهدات ـ اصر pl. آصار *P.* پيمان *T.* قوللشمه || Il y a un pacte entre eux بينلرنده بو بر معاهده وار در C'est un pacte exprès معاهدهٔ مخصوصه در Pacte tacite معاهدهٔ ضمنيه Faire un pacte عقد معاهده ايتمك Renoncer au pacte معاهده دن فارغ اولمق

PACTION. T. de Jurisp. Pacte. V. ce mot.

PAGANISME. Religion des païens *A.* مذهب الاهل الجاهلية || Les superstitions du paganisme اهل جاهليتك مذهبنده اولان اعتقادات تعصب آميز Durant les ténèbres du paganisme ظلام جاهليت اثناسنده

PAGE. Un des côtés d'un feuillet de papier *A.* صحيفة pl. صحايف ـ *P.* روی كاغد *T.* يك بريوزی || كاغدك Grande page صحيفهٔ كبيره Remplir la page صحيفه يی طولدرمق Cela tiendra tant de pages بو مادّه شوقدر صحيفه طولدره جقدر La seconde page était blanche ـ صحيفهٔ ثانيه بياض ايدی ايكنجی صحيفه آچق ايدی

PAGE. Jeune gentilhomme servant auprès d'un prince, d'un seigneur *T.* جوقه دار || Page de la chambre du Roi جوقدار خاصّ شهرياری

On dit figur. Hors de page, pour dire, hors de la dépendance d'autrui *A.* برئ من المحكومية ـ باهل *P.* خود سر *P.* بيرون *T.* بللو باشلو || از قيد فرمانبری Il n'est plus en puissance de tuteur, il est hors de page وصی يه تابع اولميوب قيد محكوميتدن بريدر

PAGNE. Morceau d'étoffe dont les Nègres et les Indiens qui vont nus, s'enveloppent le coprs, depuis la ceinture jusqu'aux genoux *A.* ازار ـ فوطة *P.* فوته *T.* پشتمال

PAGNOTE. Poltron *A.* جبان *P.* بيدل ـ بی زهره *T.* قورقق

PAGNOTERIE. Action de pagnote *A.* جبانت *P.* بيدلی *T.* قورققلق

PAGODE. Temple d'idoles des Indiens *A.* بيت الصنم *P.* بتكده *T.* پت يری || Il y a dans cette ville une pagode بو بلده ده بر بتكده وار در ـ Il se prend aussi, pour l'idole qu'on adore dans ce temple *A.* صنم pl. اصنام ـ وثن pl. اوثان *P.* نصب ـ بت ـ شمن *T.* پت || Une pagode d'or آلتوندن مصنوع بر صنم

PAÏEN. Adorateur des faux dieux *A.* اهل الجاهلية || Les philosophes païens زمان جاهليتده اولان حكما les prêtres رؤسای مذهب اهل جاهليت La religion païenne مذهب جاهليت Les idoles des païens اهل جاهليتك عبادت ايتدكلری اصنام ـ پرستش ايتدكلری اوثان

PAILLARD. Adonné à l'impudicité *A.* اسير الشهوة ـ غليم ـ عاهر *P.* شهوت پرست *T.* شهوته دوشكون || Être d'humeur paillarde طبيعت غلمت انگيز ايله مجبول اولمق Avoir les yeux paillards ديدهٔ عهارتنما صاحبی اولمق

PAILLARDISE. Goût de l'impudicité *A.* عهارت ـ غلمت ـ غلبة الشهوة *P.* شهوت پرستی *T.* شهوته دوشكونلك

PAILLASSE. Amas de paille enfermée dans une toile, pour servir à un lit *A.* فراش التبن ـ فراش محشوّ بالتبن *P.* بستر كاه *T.* صمانلو مندر ـ صمان ايله طولمش دوشك || آگين Coucher sur une paillasse صمانلو مندر اوزرنده ياتمق

PAILLASSE. Mauvais bouffon *A.* مسخر ـ مضحك *P.* بذله باز *T.* مسخره ـ يوغورتجی

PALLAISSON. Pièce de natte couverte d'une grosse toile, qu'on met devant les fenêtres, pour se garantir du soleil *T.* قابلو حصير پنچره پرده سی

Et une natte de paille qu'on met à l'entrée d'un appartement, pour servir à essuyer les pieds *T.* قپو ايشكنده پاپوچ سيلمك ايچون فرش اولنان قبا حصير

PAILLE. Le tuyau et l'épi des grains, après qu'ils ont été bat-

tus *A.* تبن *P.* كاه *T.* صمان || Paille nouvelle تبن جديد - تبن عتيق vieille تازه صمان - يكى صمان - تبن طرئ اسكى صمان Paille de froment بغداى صمانى Donner de la paille à des chevaux دوابّه صمان يدرمك - صمان يمى ويرمك Hâcher de la paille pour la mêler avec de l'avoine صمانى يولاف ايله قارشدرمق ايچون قيمق Botte de paille صمان دمتى

On dit figur. d'une chose qui commence avec ardeur, mais qui s'apaise bientôt, que c'est un feu de paille *A.* عديم الدوام *P.* مانند شعلهٔ خس وخاشاك بى ثبات *T.* كالهيب التبن چالى چرپى آتشى كبى دوامسز ودوام || Il a eu une violente passion pour elle, mais ce n'a été qu'un feu de paille اول محبوبه يه شدّت علاقه ومحبّتى مثال شعلهٔ خس وخاشاك بى دوام ايدى

On dit pour exagérer la misère de quelqu'un, qu'il couche sur la paille *A.* مترب *P.* درمانده ٔ خاك مسكنت *T.* طپراغه يصدنور

On dit aussi, Rompre la paille avec quelqu'un, pour dire, déclarer ouvertement qu'on n'est plus son ami *A.* قطع العلاقة الالفة *P.* سر رشتهٔ محبترا شكستن *T.* ايپى كسمك || Ils étaient bons amis, mais ils ont rompu la paille بينلرنده محبّت قويّه وار ايكن قطع سر رشتهٔ الفت ايتمشلر در

PAILLE, se dit aussi d'un certain défaut de liaison dans la fusion des métaux *A.* وقرة pl. وقرات *P.* نشانهٔ رخنه *T.* صنقلق || La lame de son épée sa cassa à l'endroit où il y avait une paille قلجنك دمورى صنقلغى اولان يرده شكست اولمشدر Cette lame est fine, mais il y a quelques pailles بو قلج دمورى غايت اعلا در انجق بعض يرلرى صنقدر

Il se dit aussi des diamans, lorsqu'il y a un défaut qui en diminue l'éclat *T.* بوز || Ce diamant est d'une très-belle eau, c'est dommage qu'il y ait une paille بو الماسك صويى غايت اعلا ايكن بر يرنده بوزلو اولمق جاى تأسفدر

PAILLER. La cour d'une ferme où il y a des pailles, des grains *A.* ساحة التبن *P.* شهركاه *T.* صمانلق ميدانى || Chapon de pailler صمانلق ميداننده بسلنمش امليق

PAILLETTE. Petite lame d'or, d'argent, etc. qu'on applique sur quelque chose *A.* رصيعة *T.* قباره || Il y a bien des paillettes à cette broderie بو سوزنيده خيلى قباره وار در

PAILLETTES. Des petits grains d'or qu'on trouve dans les rivières *A.* شذر التبر *P.* زر پارهاى خرد *T.* اوفاق آلتون پارچه‌لرى

PAILLEUR. Celui qui vend de la paille *A.* تبّان *P.* كاه فروش *T.* صمانجى

PAILLEUX. Il se dit des métaux qui ont des pailles *A.* موقور *P.* رخنه دار *T.* صنق

PAILLON. Grosse paillette *A.* رصيعة كبيرة *T.* ايرى قباره || Un habit brodé en paillons ايرى قباره ايله ايشلنمش بر ثوب

PAIN. Aliment fait de farine pétrie et cuite *A.* خبز *P.* نان - *T.* اتمك || Bon pain خبز جيّد نان عزيز Pain blanc خبز ابيض - خاص اتمك noir سياه اتمك bis اسمر اتمك tendre خبز ناعم - يومشق اتمك rassis بيات اتمك frais نان طرئ - تازه اتمك C'est lui qui distribue le pain طعامى عزيزى توزيع ايدن فلاندر Jeûner au pain et à l'eau نان عزيز ايله صويه حصر ايدەرك پرهيز طوتمق Manger son pain sec قورى اتمك يمك - Pain bénit, c'est du pain qui est bénit avec les cérémonies de l'Église *A.* خبز مبارك *P.* نان مقدّس *T.* مبارك اتمك - Pain azyme, le pain sans levain, qu'il était ordonné aux Juifs de manger en faisant la pâque *A.* خبز الفطير *P.* نان بيمايه *T.* حميرسز اتمك - Pain de munition, le pain pour les soldats *T.* تعيين اتمكى || La cavalerie n'a point de pain de munition سوارى عسكره تعيين اتمكى ويرلمز

On dit, qu'un homme a mangé du pain d'un autre, pour dire, qu'il a été son domestique فلانك نان ونعمتنى يدى - طوز تمام || Il a mangé de mon pain dix ans durant اتمكمنى يدى اون سنه طوز اتمكمى يمشدر - On dit d'un fainéant, qu'il ne vaut pas le pain qu'il mange يديكى اتمك حرامدر - On dit figur. Donner une chose pour une pièce de pain, pour un morceau de pain, c'est-à-dire, à fort bas prix بر شيئى بر پارچه مفت ويرمك - اتمك ايچون ويرمك

On dit proverb. d'un homme, qu'il a du pain quand il n'a plus de dents, pour dire, que le bien lui vient quand il n'est pas en état d'en faire usage ديش دوكلدلدنصكره الله كچن لقمه نه‌يه يرار - On dit aussi, Liberté et pain cuit, pour dire, qu'on est heureux quand on a de quoi vivre sans dépendre d'autrui آخره محتاج اولمقدن ايسه بر خرقه ايله بر لقمه‌يه قناعت

ایتمک یکدر

Pain, signifie aussi, la nourriture et la subsistance *A.* رزق pl. ارزاق *T.* نانپاره ـ روزی ـ توشه *P.* اقوات pl. قوت pl. اقوات یومیّه‌یی کسب || Gagner du pain آزق ـ اولوش ونداركٔ ایتمك || Gagner son pain à la sueur de son front كدّ یمین وعرق جبین ایله تحصیل رزق ایتمك On me veut ôter mon pain رزقمی قطع ایتمك قیدنده درلر Je dispute, je défends mon pain رزقمكٔ حفظ ووقایه‌سنده سعی ایده‌رم Il est contraint de servir pour son pain اقوات یومیّه‌سنی تداركٔ ایچون خدمت ایتمكه محتاجدر Il est si gueux qu'il demande son pain نانپاره‌یه احتیاج مرتبه‌سنده فقیر در Il n'a pas de pain قوت لا یموته محتاجدر وبینوا در

Pain quotidien. La nourriture de chaque jour, ou les besoins journaliers *A.* روزئ هرروزه *P.* نفقهٔ یومیّه ـ كفاف النفس *T.* هر كونكی ییه‌جكٔ

Pain, se dit aussi de certaines choses mises en masse *A.* قرص pl. اقراص *P.* زواله *T.* كله ـ كلیچه || Pain de sucre شكر كله‌سی de cire بال مومی كلیچه‌سی ـ On dit aussi, Pain de savon صابون كلیچه‌سی

PAIN-DE-POURCEAU. Plante nommée aussi Cyclamen. V. ce mot.

PAIR. Égal, semblable *A.* قرن pl. اقران ـ سیّ pl. اسواء ـ ندّ ـ ندید pl. انداد ـ مثل pl. امثال *P.* همتا *T.* اش || Il est pair et compagnon avec lui فلانكٔ قرن ورفیقیدر همتا ـ هم اشی وهم یولداشیدر ـ وهمپاسیدر C'est un homme sans pair نظیری یوق ـ اشی یوق ـ قرن ومثلی یوق بر آدمدر

Il se dit aussi du mâle ou de la femelle de certains oiseaux *A.* زوج *P.* جفت *T.* اش || Quand la tourterelle a perdu son pair قمری قوشی زوجنی غایب ایدنجه كندو اشنی ـ

Pairs. Les égaux *A.* pl. امثال pl. اقران pl. اكفاء *P.* همسران *T.* اقران || Être jugé par ses pairs فلانكٔ دعواسی امثال واقرانی معرفتیله رؤیت اولنمق

Pair, se dit aussi d'un nombre qui se peut diviser en deux parties égales sans fraction *A.* زوج pl. ازواج ـ شفع ـ زو *P.* جفت *T.* جفت || L'une des propriétés du nombre pair, est de pouvoir se diviser exactement par le nombre deux عدد شفعكٔ خواصّ لازمه‌سندن بری بلا قصور ایكی‌یه تقسیم اولنمغه قابلیّتیدر Deux, quatre, six, sont des nombres pairs ایكی ودرت والتی اعداد زوجدر

On dit en termes de commerce, que le change est au pair, pour dire, qu'il y a égalité de change dans les remises d'argent d'un pays à l'autre *T.* تبدیل نقود باش باشه در || Le change entre Paris et Londres est au pair پارس شهریله لونده‌ره شهری بیننده اقچه‌نكٔ تبدیلی باش باشه در

De pair. D'égal *A.* متساویاً ـ متساوی الاقدام ـ متوازناً ـ بالمعادلة *P.* همسرانه ـ همبرابرانه *T.* اقرانجه ـ برابرلشدركٔ || Il va de pair avec les grands seigneurs كبار قوم ایله بالمعادلة كبار وعظما ایله اقرانجه معامله ـ والتساوی حركت ایدر ـ En ce sens on dit, qu'un homme s'est mis, s'est tiré hors de pair, pour dire, qu'il s'est élevé au-dessus de ses égaux *A.* فایق الاقران ـ ممتاز الاقران *P.* سر افراز میانهٔ امثال *T.* امثالی ایچندن سیوریلوب چیقمش ـ On dit aussi, Vivre avec quelqu'un, traiter quelqu'un de pair à compagnon, pour dire, le traiter comme son égal *A.* معاملة بالمساواة ـ معاملة بالمكافئة *P.* همسرانه معامله كردن *T.* اقرانجه معامله ایتمكٔ

Pair ou non. Sorte de jeu par lequel on laisse à deviner si le nombre de choses que l'on tient dans la main, est pair ou impair *A.* ملعبة المخاساة ـ ملعبة فرداً او زوجاً *P.* بازیچهٔ یكٔ *T.* تكمی جفت اویونی یا جفت

PAIRE. Couple d'animaux de la même espèce, mâle et femelle *A.* زوج pl. ازواج *P.* جفت *T.* جفت || Une paire de pigeons بر جفت طاوق پلیجی de poulets بر جفت كوكرجین de boeufs بر جفت اوكوز ـ Il se dit aussi de deux choses de la même espèce, qui vont ordinairement ensemble || Une paire de gants بر جفت الدوان de bottes, de pistolets برجفت چزمه وطبانجه

Il se dit encore de certaines choses assorties de toutes leurs pièces *T.* طاقم || Une paire d'armes, d'habits بر طاقم سلاح ولباس

PAISIBLE. Qui est d'humeur douce et pacifique *A.* ساكن ـ ودیع النفس ـ ذو الوداعة والسكونة *P.* آسایشكار *T.* یواش سكونت حالنی سور ـ خویلو || C'est un homme paisible سكونت طبع ایله مجبول بر آدمدر ـ Il se dit aussi des animaux *A.* ودیع ـ قوود *P.* رام *T.* یواش || Ce cheval est doux et paisible ودیع ومنقاد بر اتدر Le mouton est un animal paisible غنم ذو وداعت اولان حیواناتدندر

Il signifie aussi, qui n'est pas troublé dans la possession d'un bien *A.* متصرّف بلا نزاع *P.* بی ستیز دارنده *T.* سزلدیسز

بر ملکک بلا نزاع Paisible possesseur d'une terre || متصرّف
متصرّفی

On appelle Lieux paisibles, les lieux où il n'y a point de bruit,
où l'on est en paix *A.* مواطن الهدوء ـ امکنة بعیدة عن الاوید
جای بی دغدغه *P.* مواطن السکوت والسکونة ـ والسکونة
کورلدیسز یر ـ شماطه‌سز یر ـ سزلدیسز بر یر *T.* || Forêts pai-
sibles دغدغه‌سز ـ مواطن سکوت وسکونت اولان اورمانلر
دغدغه ونزاعدن Un royaume paisible وشماطه‌سز اورمانلر
آسوده حال بر دولت ـ بریٔ بر دولت

PAISIBLEMENT. D'une manière paisible *A.* بالاستراحة ـ بالسکونة
P. راحت ایله *T.* بحضور وآرام ـ بآسودگی حال || Il dor-
mait paisiblement آرام ـ بالسکونة والاستراحه نایم ایدی
آرام حال Vivre paisiblement وسکونت اوزره اویور ایدی
وسکونت بال ایله کچنمک

On dit, Jouir paisiblement d'une terre بر ملکه بلا نزاع
بر ملکدن نزاعسز متمتّع اولمق ـ متصرّف اولمق

PAÎTRE. Il se dit des bestiaux qui broutent l'herbe *A.* رعی ـ
P. رتع ـ جریدن ـ چرا کردن *T.* اوتلامق || Mener paître les
moutons قویونلری ـ اغنامی رعی وچرایه سوق ایتمک
آتلری Faire paître les chevaux dans un pré اوتلاغه کوتورمک
چایرلقده اوتارمق ـ چایرلقده رعی ایتدرمک

On dit en termes de fauconnerie, Paître un oiseau, pour dire,
lui donner à manger *A.* اقاتة الطیر *P.* مرغرا توشه دادن *T.*
قوشه یم یدرمک

Se paître. Se nourrir *A.* اقتیات ـ تغذّی *P.* خوردن ـ
T. بسلنمک ـ پرورش یافتن || Les corbeaux se paissent de
charogne جیفه ایله ـ قارغه قوشی اکل لاشه ایله بسلنور
تغذّی ایدر

PAIX. L'état d'un peuple qui n'est point en guerre *A.* صلح ـ
P. مسالمة ـ سلم ـ مصالحة ـ مهادنة *T.* آسایش ـ آشتی ـ بارش ـ
مصالحهٔ sûre صلح عمومی ـ صلح عامّ || Paix générale بارشقلق
ـ صلح بیدوام mal assurée صلح مستحکم الاساس ـ قویّه
عالمه universelle صلح رکیک الاساس ـ مصالحهٔ نا پایدار
مصالحهٔ heureuse صلح مدید longue شامل صلح عمومی
راسخ واستوار بر ferme et stable مصالحهٔ متیمّنه ـ خیریّه
تکلیفات سلم Propositions de paix متین وپایدار ـ مصالحه
اعادهٔ صلح وآسایش Donner la paix ایتدرمک ومصالحه
procurer اسباب ـ امر مصالحه‌نک حصولنه وسیله اولمق

رابطهٔ حسنهٔ سلم entretenir سلم وصلحی تدارک ایتدرمک
ـ صلحی محافظه ایتمک garder ومصالحه‌یی وقایه ایتمک
شیرازهٔ مصالحه‌یی اخلال troubler خللدن صیانت ایتمک
شروط مصالحه‌نک violer نقض صلح ایتمک enfreindre ایتمک
rompre اخلال صلح ایتمک ـ خلافنه حرکت ایتمک
سر رشتهٔ سلم ومصالحه‌یی ـ فسخ صلح ـ نقض صلح ایتمک
بر ملک ایچنده Mettre la paix dans un État شکست ایتمک
ابقای صلح وآسایش ایتدرمک Mettre la paix entre deux
princes ایکی پادشاه بیننی اصلاح ایتمک Traiter de la
paix صلحک مذاکره‌سنه مبادرت ـ صلحی مذاکره ایتمک
ایتمک Il y aura paix, amitié et concorde entre tel et tel prince
فلان وفلان دولت بیننده شیرازهٔ صلح ومحبّت ورابطهٔ
وفاق وخلّت باقی ومستمرّ اوله Paix par mer et par terre
کرک دکزده وکرک قره‌ده ـ برّاً وبحراً صلح ومسالمه Du-
rant la paix مدی ـ مدی الایّام الصلح ـ ما دام الصلح
الصلح En temps de paix وقت صلحده En paix et en guerre
ملک ودولت صلح Le royaume était en paix صلح وسفرده
مصالحه ـ عهدنامهٔ صلح Traité de paix وآسایش اوزره ایدی
عهدنامه‌سی

Il signifie aussi, traité de paix *A.* المصالحة *P.* وثیقة پیماننامهٔ
T. مصالحه ـ مصالحه عهدنامه‌سی || Paix avantageuse صلح
موجب شان اولدجق glorieuse مصالحهٔ رابحه ـ مصالحهٔ نافعه
ـ مصالحهٔ خیریّه bonne شانلو مصالحه ـ مصالحه عهدنامه‌سی
بادئ شین وعار اولدجق bonteuse خیرلو مصالحه عهدنامه‌سی
مصالحه عهدنامه‌سنک Négocier la paix مصالحه عهدنامه‌سی
si- عقد عهدنامهٔ صلح ایتمک conclure مکالمه‌سنی ایتمک
gner مصالحه عهدنامه‌سنه ـ مصالحه عهدنامه‌سنی امضا ایتمک
عهدنامهٔ صلحی نشر واشاعه publier وضع امضا ایتمک
ـ عهدنامهٔ صلحک شروطی Les conditions de la paix ایتمک
les articles مواد عهدنامه C'est une contraven- شروط مصالحه
tion à la paix مخالفدر ـ شروط عهدنامه‌یه منافات قبیلندندر
شروط عهدنامه‌نک خلافنه بر حرکتدر ـ une infraction à
la paix بو کیفیّت عهدنامه‌نک فسخنی موجب حالاتدندر
Cette affaire a été réglée par les deux dernières paix بو خصوص
موخّراً انعقاد پذیر اولمش ایکی قطعه مصالحه عهدنامه‌لرنده
مصالحه عهدنامه‌سی La paix est ratifiée تنظیم اولنمش موادّدندر
ـ تصدیق اولندی Il se dit aussi, en parlant des lieux où les
traités de paix ont été faits || La paix de Vienne بچ مصالحه‌سی

بچ عهدنامه‌سی - de Caïnardjé قینارجه مصالحه‌سی - عهدنامه‌سی -

On appelle Paix fourrée, paix plâtrée, une fausse paix faite de mauvaise foi *A.* صلح على الدخن - هدنة على الدخن *P.* صلح ظاهری - *T.* ظاهر فریب یموق ایپلکیله باغلنمش - یاپمه بارش - بوز اوستنده بر مصالحه - صلح

Paix. Concorde, tranquillité qui règne dans les familles *A.* حسن الوفاق - حسن الموالفة *P.* یکجهتی - آسایش حال - *T.* خوش کچنمه - سویشمه || Ces deux maisons se ruineront, si quelqu'un de bien n'y met la paix بو ایکی خاندان ایچنده اعادهٔ حسن وفاق خصوصنده اهل خیردن بری همّت ایتمیه‌جک اولور ایسه حاللری خراب اوله‌جغی درکار در Ayez soin d'entreteuir la paix dans votre famille اهل وعیالک بیننده ابقای حسن وفاق وموالفت خصوصنده تجویز تراخی واهمال ایلمه Depuis que cet homme est entré dans notre famille, il en a banni la paix, la paix n'y est plus فلان کشی خاندانمز ایچنه حلول ایده‌لدنبرو حسن وفاق وموالفت بینمزدن نا بود ونا پیدا اولمشدر Vivre en paix آسایش حال اوزره - حسن وفاق اوزره کچنمک Cette maison est une maison de paix بو خانه مأوای یکجهتی ومحبّتدر

Il signifie aussi, la tranquillité de l'âme *A.* سلوة القلب - فرح الخاطر - طمانینة القلب *P.* آزادگی دل - آسودگی - *T.* بال کوکل راحتلغی || Paix intérieure سلوت وجدانی La paix de l'âme سلوت قلب

Il se dit aussi de la paix que Dieu seul donne *A.* سلام - سلامة - البال || Dieu nous veuille donner sa paix حق جلّ وعلا حضرتلری جناب Dieu est le Dieu de paix بزه سلامت بال احسان ایلیه حق ربّ السلامدر Notre-Seigneur donna la paix à ses disciples en les quittant حضرت عیسی افندمز تلامیذ واصحابندن حین مفارقتنده آنلره احسان سلام ایلدی

On dit, Laisser quelqu'un en paix, pour dire, ne le plus molester *T.* بر کمسه‌نک راحتنی - بر کمسنه‌یی راحتده براقمق || Après m'avoir bien tourmenté, il m'a laissé en paix بوزمامق بنی کرکی کبی تعجیز ایتدکدنصکره راحتده براقدی

Il signifie aussi, calme, silence, éloignement du bruit *A.* سکونة - هدوء - الحال *P.* آرام - آرمیدگی - آسودگی *T.* دغدغه‌سزلق || Vous êtes ici bien en paix بو محلّده سکونت حال اوزره‌سک On vit ici dans une grande paix بو طرفده غایت هدوء وآرام اوزره کچینیلور

On dit proverb. d'une personne qui a toutes ses commodités, qu'elle est paix et aise *A.* مرفّه الحال - آمن البال *P.* آسوده - فرح وفخور *T.* کچینور - امن وراحت ایله کچینور حال

On dit aussi, Paix et peu, pour dire, qu'on doit être content quand on jouit en paix d'une fortune médiocre آز اولسون آشم غوغاسز باشم

Et figur. qu'un homme ne donne ni paix ni trève à un autre, pour dire, qu'il ne lui donne aucun relâche فلان کمسنه فلانه امان زمان ویرمز

Paix, est aussi une sorte d'interjection dont on se sert pour faire faire silence *A.* اسکت *P.* خاموش باش - خب باش - *T.* صوص اولک || Les huissiers crient, Paix-là, paix-là جاوشلر صوص اولک صوص اولک دیو ندا ایدرلر

PAL. Pieu aiguisé par un bout *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ *T.* قازق - جوبین

PALAIS. Maison de roi, de prince, ou d'un grand seigneur *A.* دار - دسیعة *P.* سرا *T.* سرای || Grand palais سرای عظیم superbe سرای عالی beau سرای دلارا Le palais de l'Empereur سرای - سرای پادشاهی - سرای همایون - دار السلطان Loger dans un palais بر سرایده اقامت ایتمک ایمپراطوری

Palais. Le lieu où se rend la justice *A.* محکمة *P.* عدالتخانه *T.* شریعت قپوسی - محکمه

On appelle Style de palais, Termes de palais, le style usité dans les actes judiciaires *A.* سبک الصکّ pl. تعبیرات شرعیّة pl. اصطلاحات شرعیّة pl. اطلاقات شرعیّة *P.* سبک چک

Il se prend aussi, pour tous les officiers du palais *A.* خدمة المحکمة *P.* کارکنان عدالتخانه *T.* محکمه خدمه‌سی || Tout le palais vous dira que votre cause est mauvaise ایتدیککک دعوا فاسد اولدیغنی محکمه خدمه‌سنک جمله‌سی سکا سویلیه‌جکلر در

PALAIS. La partie supérieure du dedans de la bouche *A.* حنک pl. احناک - نطع pl. نطوع - سقف اعلاء الفم *P.* کام *T.* طماق || Se brûler le palais طماق یانمق

PALAIS-DE-LIÈVRE. Plante nommée aussi Laiteron. V. ce mot.

PALAMENTE. T. de Mar. qui se dit de tout le corps des rames d'un bâtiment de babord *A.* مقاذیف السفینة *P.* فهبای کشتی *T.* کمینک کورکلری طاقمی

PALAN. T. de Mar. Assemblage de deux poulies à un ou plu-

sieurs rouets, chacune avec leur cordage, servant à former une puissance, soit dans certaines parties de la manoeuvre d'un vaisseau, soit pour enlever les fardeaux *T.* چرخلو چفته مقاره

PALANQUE. Espèce de fortification *T.* پلنقه ‖ Défendre une palanque پلنقه‌یی محافظه ایتمك

PALANQUIN. Sorte de chaise portative, dont on se sert dans les Indes pour aller d'un lieu à un autre *A.* نعش *P.* تخت ‖ *T.* تخت روان ‖ Se faire porter dans un palanquin بر تخت روانه راكبا كوتورلمك

PALASTRE. Boîte de fer qui fait la partie extérieure d'un serrure *A.* طبق القفل *P.* تختهٔ قلخم *T.* كليد تختدسی

PALATALE. Il se dit des consonnes qui sont produites par les mouvemens de la langue qui va toucher le palais, comme D, T, etc. *A.* حروف نطعيّة

PALE, se dit d'une ou de plusieurs pièces de bois qui servent à retenir les eaux d'une écluse *A.* صناعة *T.* صاوه‌جق ‖ Lever la pale du moulin دكرماننك صاوه‌جغنی قالدرمق

PALE. Le bout plat d'une rame, qui entre dans l'eau *A.* ذيل المقذاف *P.* پايين فه *T.* كوركك آشاغی اوجی

PÂLE. Blême, faible de coloris *A.* شاحب ـ خاسف اللون *P.* پژمرده رنگ *T.* بكزی صارارمش ـ بكزی صونق ‖ Il est pâle comme un mort ميّت كبی خاسف اللوندر Avoir le teint pâle بر كمسنه‌نك رنگ رويی خاسف مهزول Il est pâle et défait بكزی صونق اولمق ـ اولمق وخاسف الوجهدر

Il se dit aussi du soleil, de la lune et de toute sorte de lumière, lorsqu'elle est faible *A.* كدير ـ اكدر *P.* تيره وتار ـ بيفروغ *T.* بولانق ـ فرسز ‖ La lune est aujourd'hui pâle بو کون ای بولانقدر Cela ne jette qu'une lumière pâle بوننك ضياسی تيره وتار در ـ Il se dit aussi des couleurs *A.* كدير *P.* تيره *T.* صونق ـ بايغن ‖ Un bleu pâle صونق بر مائی de l'or pâle صونق آلتون

On appelle Pâles couleurs, une certaine maladie qui survient aux filles ou aux femmes, parcequ'elle leur rend le visage pâle *A.* داء الرّماع

PALÉE. Rang de pieux enfoncés en terre, pour former une digue *A.* سدّ من اوتاد المرصوصة *P.* ديوار از وتدهای بهم بسته *T.* قازيقلمه سدّ

PALEFRENIER. Valet qui panse les chevaux *A.* سايس *P.* غلام آخور *T.* سيس

PALÉOGRAPHIE. Science des écritures anciennes *A.* معرفة الخطوط القديمة *P.* دانش خطهای پيشين *T.* اسكی زمان يازولرينك معرفتی

PALERON. Partie de l'épaule de certains animaux, qui est plate et charnue *A.* كاهل *P.* يال *T.* يغرنی ‖ Ce cheval est blessé au paleron بو آت يغرنيده يارەلو در

PÂLEUR. Couleur de ce qui est pâle *A.* شحوبت *P.* پژمردگی رنگ رو *T.* بكزك صاريلغی ـ بكزك صونقلغی ‖ Il lui est resté une grande pâleur après sa maladie چكديكی خستەلكدنبرو چهره‌سنده بر نوع شحوبت عظيمه قالمشدر La pâleur de la mort paraissait sur son visage حال موتك شحوبتی چهره‌سنده نمودار ايدی

PALIER. L'endroit d'un escalier, où les marches sont interrompues par une espèce de plate forme *A.* فاصلة المرقاة *P.* پايگاه ميانهٔ نردبان *T.* نردبانك آره صحنلغی ‖ Quand on a monté dix marches, on trouve un grand palier نردبانك اوننجی آياغنه چيقلدقده عظيم بر آره صحنلغی وار در

PALINGÉNESIE. Art prétendu de faire renaître de ses propres cendres une plante ou tout autre corps, ou du moins de lui rendre sa première forme *A.* ارجاع الی اصله *P.* بحال اصلی باز گردانيدن *T.* اوّلكی حالنه دوندرمه

PALINODIE. Rétractation de ce qu'on a dit. Il n'est guère en usage qu'en cette phrase, Chanter la palinodie *A.* رجوع عن الكلام ـ نكول عن الكلام *P.* از سخن خود باز گشتن ـ از سخن خود گريز نمودن *T.* بر كمسنه سوزندن دونمك

PÂLIR. Devenir pâle *A.* امتقاع ـ ابتقاع ـ تشحّب *P.* رنگ رو پژمرده شدن *T.* بكز كچمك ‖ Pâlir à l'aspect du péril ظهور تهلكەده رنگ رو رهيدن تشحّب وامتقاع La moindre chose le fait pâlir ادنا شيئدن بكزی كچر ديدار خطردن بكز كچمك ـ اولمق

Et rendre pâle *A.* ايراب الشحوبة *P.* رنگ رويرا پژمرده كردن *T.* بكزی بوزمق ‖ La fièvre tierce l'a beaucoup pâli چكديكی حمّای غب چهره‌سنه ايراث شحوبت ايتمشدر

On dit figur. de quelqu'un dont le crédit diminue, que son étoile pâlit يلدزی دوشمكده در

PÂLI. *A.* ممتقع ـ شاحب *P.* پژمرده رنگ *T.* بكزی

بکـزی صرارمش ـ کچمش

PALIS. Pieu. V. ce mot.

PALISSADE. Clôture de palis plantés en terre pour la défense d'un poste *T.* شرانپولو مترس || La contrescarpe était défendue par une bonne palissade خندقـک دیوار خارجیسی شرانپولو شرانپولو مترسی مترس ایله محفوظ ایدی Rompre une palissade بر شرانپولو کسر وهدم ایتمک Tirer de derrière une palissade مترس وراسندن قورشون آتمق ـ Il se dit aussi d'un pieu de la palissade *T.* شرانپو قازیغی || Il fut blessé en regardant entre deux palissades ایکی شرانپو قازیقلری آره‌سندن باقر ایکن یاره‌لندی

PALISSADE, se dit aussi d'une suite d'arbres plantés à la ligne, dont les branches forment une espèce de haie *A.* شطر الاشجار رستهٔ درختان بهم *P.* سطور الاشجار الملتفـة pl. الملتفـة بسته *T.* بری برلریلـه صیقشمش آغاج صره‌سی || Palissade de buis بری برلریله صیقشمش چمشیر آغاجـری صره‌سی Tondre des palissades سطور اشجار ملتفه‌یی قرقمق Des palissades fort hautes بالا قدّ ـ سطور اشجار ملتفهٔ رفیع القدّ

PALISSADER. Entourer une fortification de palissades *T.* شرانپو بر نصف قمر چویرمک || Fraiser et palissader une demi-lune طابیه‌سنک اطرافنه شرانپولو پرده وبیاغی شرانپو چویرمک Et dresser des palissades autour des murailles d'un jardin *A.* تزیین الجـدار الحدیقة بسطـور الاشجار *P.* دیـوار باغ برستهٔ درختان آراستن *T.* باغچه دیوارینی آغاج صره‌سیله دوناتمق

PALISSADÉ. *T.* شرانپولو ـ شرانپو چویرلمش

PALISSER. T. de Jard. Attacher le long des murailles d'un jardin, les branches des arbres qui sont plantés à leur pied *A.* بسط الاغصان الشجر على الحایط *P.* شاخهای درخت بردیوار گستر انیدن *T.* آغاج داللرینی باغچه‌نک دیواری اوزرینه یایوب یاپشدرمق

PALLADIUM. Statue de Pallas, qui passait pour le gage de la conservation de Troie. Il se dit figur. de tout ce qui est garant de la conservation d'une chose *A.* حرز الامان || Dans ce cas, il faut suivre la loi civile qui est le palladium de la propriété بو بابده حق ملکیتک حرز الامانی مثابه‌سنده اولان قانون مرعیٔ ملکی‌یه متابعت اولنمق لازمدر

PALLIATIF. Qui pallie. Il ne se dit qu'en ces phrases: Remède palliatif, c'est-à-dire, qui ne guérit qu'en apparence *A.* دواء مسلّی تسلیت ویره‌جک اوستونکوی *T.* داروی تسلیتبخشا *P.* تیمار *P.* مـداواة موجبة التسلیـة *A.* عـلاج Et cure palliative تسلیت ویره‌جک معالجه *T.* تسلیتبخشا

PALLIATION. Action de pallier. V. ce mot.

PALLIER. Déguiser, couvrir une chose qui est mauvaise, en y donnant une couleur favorable *A.* تمویه ـ ستر باعذار المموّهة بعذر ظاهر فریب نهان *P.* ستر بالاعذار ـ باعذار الباطلة دوزمه یالدزلمه *T.* بتمویهات بی اصل پوشیدن ـ کردن خطاسنی عذرلر ایلـه اورتمک || Il tâche de pallier sa faute اعذار ظاهر فریب ایله تمویه ایتمک قیدنده در Il eut l'adresse de bien pallier son crime جرمنی اعذار دلفریب ایله ستر ایتمـک طریقنی بولمشدر Il n'allégua que de mauvaises raisons pour pallier ce qu'il avait fait ایتدیکنی اورتمک ایچون بعض علل باطلدن غیری بر درلو عذر بوله‌مدی

On dit en termes de Médecine, Pallier le mal, pour dire, ne le guérir qu'en apparence *T.* علتی دوای تسلیتبخشا ایله تیمار ایتمک

PALMA-CHRISTI, ou RICIN. V. Ricin.

PALME. Branche de palmier *A.* غصـن النخـل pl. اغصـان النخل *P.* شـاخ خرما *T.* خرما دالی || Il portaient tous une palme à la main جملـه‌نک النده بر خرما دالی وار ایدی La palme est le sympole de la victoire غصن نخل علامت غزا در ـ On dit en cette dernière acception, qu'un homme a remporté la palme, pour dire, qu'il a remporté la victoire احراز غصن النخل علامت غـزا ونصرت اولان ـ غـزا ایله فخریاب اولمشدر شاخ نخل زیور دست افتخاری ایتمشدر

PALME. Espèce de mesure, qui est de l'étendue de la main *A.* شبر pl. اشبار *P.* بدست ـ گدست *T.* قارش

PALMIER. Arbre portant des fruits qu'on nomme Dattes *A.* نخلة ـ نخل *P.* درخت خرما *T.* خرما آغاجی || Palmier mâle ارکک خرما آغاجی femelle دیشی خرما آغاجی Les feuilles du palmier servent à faire des nattes خرما یپراغیله حصیر نسج اولنور

PALMITE. Nom que l'on donne à la moelle des palmiers *A.* قلب ـ شحمـة النخـل ـ جمّار النخل ـ جامور *P.* پیهٔ خرما *T.* خرما کوبکی ـ خرما بینیسی

PALPABLE. Qui se fait sentir au toucher *A.* محسوس باللمس ـ ممکن اللمس *P.* پرواسیدنی ـ امکان پذیر پرواس *T.* ال

اجرام || Tous les corps solides sont palpables ایلە یاپشلور هرقاتی جسم ال ایلە ـ صلبەنک مجموعی ممکن اللمسدر یاپشلور مقولەندر

Il signifie figur., fort évident, fort clair *A.* متحقق کملموس *T.* مانند چیز پرواسیده از شک وگمان آزاده *P.* بالید ال ایلە یاپشلمش کبی بس بللو || Ce que je vous dis est clair et palpable ال ایلە یاپشلمس کبی متحقق وعیاندر

PALPABLEMENT. D'une manière palpable *T.* ال ایلە یاپشلمش کبی بللو اولەجق وجهلە || On lui a montré palpablement sa méprise ال ایلە یاپشلوب بللو اولەجق وجهلە سهوینی کندویە اثبات ایتمشلر در

PALPER. Toucher avec la main *A.* لمس *P.* پرواسیدن *T.* ال ایلە یوقلمق ـ ال ایلە یاپشمق

PALPITANT. Qui palpite *A.* خافق ـ مخفوق ـ مختلج *P.* طپیده ـ تپیده *T.* اوینار || Les entrailles palpitantes احشای حال خفقاندە ـ قلب خافق Le coeur palpitant مختلجە اعضای مختلجە Des membres palpitants اولان قلب

PALPITATION. Battement du coeur *A.* خلجان ـ خفقان القلب *P.* تپاک دل *T.* یورک اوینامەسی || Il a une palpitation de coeur continuelle دائمی خفقان قلبی وار در Il est sujet à des palpitations de coeur خفقان قلبە مبتلا در

PALPITER. Avoir un tremblement convulsif *A.* اختلاج ـ اختفاق ـ *P.* طپیدن ـ تپیدن *T.* اوینامق || La paupière lui palpite اختلاج اجفانی وار در Le coeur lui palpite اختفاق قلبی یورکی اوینار ـ وار در

PÂMER et SE PÂMER. Tomber en défaillance *A.* غشیان ـ غشی *P.* غیسیدن ـ بیخود گشتن *T.* بایلمق || Il n'en peut plus, il se pâme تحمل ایدەمیوب غشیانە دوچار اولور. Pâmer de douleur غلبۀ حظ نفسدن de plaisir شدت وجعدن بایلمق کولمکدن On dit, Pâmer, se pâmer de rire ـ غشیە گرفتار اولمق بایلمق

PÂMOISON. Défaillance *A.* غشیة pl. غشیات *P.* غیسیدگی ـ بیخودی *T.* بایغنلق || Tomber en pâmoison گرفتار غشیە حال غشیدن بیدار اولدی Il est sorti de sa pâmoison اولمق

PAMPE. La feuille du blé, de l'orge, etc. *A.* عصف ـ عصیفة ـ شطء pl شطوء *P.* برگ کشت *T.* اکین یپراغی

PAMPHLET. Petite brochure critique *A.* رسالة الهجو *P.* رسالۀ هجو رسالەسی *T.* جرشفت آمیز

PAMPRE. Branche de vigne avec ses feuilles *A.* غصن السرغ pl. اغصان السروغ *P.* شاخ شوخە *T.* باغ ـ آصمە دالی || On peint Bacchus avec une couronne de pampre چیبوغی دالی فلانک صورتنی باشندە اغصان سروغدن مصنوع بر تاج ایلە نقش وتصویر ایدرلر

PAN. Il se dit d'une partie considérable d'un vêtement *A.* شقة الثوب *P.* پارۀ جامە *T.* بر پارچەسی || Les Romains se couvraient la tête d'un des pans de leurs robes, quand il pleuvait روبانک رومالولر وقت باراندە باشلرینی لباسلرینک بر شقەسیلە اورترلر ایمش

Et d'une partie d'un mur *A.* قطعة الجدار *P.* قطعۀ دیوار *T.* یک دیوارک بر پارچەسی || Un pan de mur دیوارک بر قطعەسی Le canon avait abattu un grand pan de la muraille کلۀ طوب دیوارک بر ایری قطعەسنی هدم ایتمشیدی

PANACÉE. Remède universel *A.* دواء عمیم النفع *P.* داروی همە سود *T.* هر شیئە یرار بر علاج || Il se vante d'avoir trouvé la panacée دوای عمیم النفعک موجدی اولمق اوزرە افتخار ایدر Le mercure sublimé est une espèce de panacée زیبق مصعد بر دوای عمیم النفع عد اولنور

PANACHE. Assemblage de plumes, dont on ombrage un casque *A.* ارياش البیضة *P.* ریش ترک *T.* توغلغە تلی ـ توغلغە الوان مختلفەدن || Des panaches de couleurs différentes صورغوجی رنگ آمیز توغلغە تللری ـ مرکب ارياش بیضە

PANACHER et SE PANACHER. Prendre les couleurs ou les formes d'un panache. Il se dit des fleurs *T.* صورغوجلنمق || Voilà une tulipe qui commence à panacher اشتە صورغوجلنمغە یوز طوتمش بر لالە

PANACHÉ. *T.* صورغوجلو ـ صورغوجلنمش ـ Il se dit aussi des oiseaux || Poule panachée صورغوجلو طاوق V. aussi Huppé.

PANADE. Sorte de mets fait de pain émietté et long-temps mitonné dans du bouillon *A.* لخیفة *P.* اتالە *T.* بولماج آشی

se PANADER. Il se dit d'une personne qui marche avec un air d'ostentation *A.* تبختر *P.* خرامیدن ـ خرامان رفتن *T.* صالندرق یوریمک

PANAIS. Plante *A.* جزر برّی ـ حنزاب *P.* گزر دشتی *T.* یبان هاویجی

PANARD. Il se dit d'un cheval dont les deux pieds de devant sont toujours tournés en dehors *A.* فرس اعقل *P.* اسب کجپا

ايت اللى آت *T.*

PANARIS. Tumeur flegmoneuse qui vient au bout des doigts, ou à la racine des ongles *A.* داحوس *P.* درد ناخن ـ خوى درد *T.* اُت بران ـ قورلغان || Il a un panaris qui lui cause une grande douleur برعلت موجب شديدى وجع پرمغنده داحوس پيدا اولمشدر

PANCARTE. V. Placard.

PANDECTES. Recueil des décisions données par les anciens jurisconsultes Romains *A.* مجموعة الفتاواء روماِئيين

PANÉGYRIQUE. Discours ou poème fait à la louange de quelqu'un *A.* مقالة التقريض ـ نشيدة نعتيّة ـ مقالة نعتيّه ـ چغامهٔ ثنا آميز ـ سخن ستايش آميز *P.* نشيدة التقريض *T.* اوكدجك مقاله يا بيتلر || Le panégyrique d'un saint اعزّهٔ انشا ـ كرامدن بريسى حقنه انشا اولنمش مقالهٔ نعتيّه اولنمش تقريضى حاوى مقاله

Il se prend aussi pour tout ce qu'on dit à la louange de quelqu'un *A.* نعت pl. نعوت ـ مدح ـ مدبحة pl. مدايح ـ ثناء *P.* ستايش *T.* اوكمه || Il fait le panégyrique de cet homme-là dans toutes les occasions هر نوقت مناسبت دوشر ايسه فلانى مدح وثنا ايدر ـ فلانك نعتنى ايدر

PANÉGYRISTE. Celui qui fait un panégyrique *A.* ناعت pl. نعّات *P.* مديحه گوى ـ ستايشخوان *T.* اوكيجى || C'est un excellent panégyriste ناعت بى انباز در

PANER. Couvrir de pain émietté de la viande qu'on fait rôtir ou griller *A.* نشر الفتات الخبز على الشواء *P.* بر بريان نانريزه كباب اوزرنده اتمك خردهسى اكمك *T.* پاشيدن

PANERÉE. Tout ce qu'un panier peut contenir *A.* ملء السفط *P.* يك سپد *T.* بر سپد طلوسى ـ بر سپدلك || Une panerée de raisin بر سپد اوزم ـ بر سپدلك اوزم

PANETERIE. Le lieu où l'on distribue le pain chez le Roi *T.* سراى همايونده اتمك تعييناتى طاغيدهجق ير || Il a une charge à la paneterie سراى همايونده اتمك تعييناتى طاغيدهجق يرده مستخدملردن بريدر

PANETIER. On appelle Grand panetier, un officier de la Couronne, qui avait autrefois la charge de faire distribuer le pain dans la maison du Roi *A.* رئيس الخبّازين الخاصّة *P.* سر نانپزان شاهى *T.* خنكار سرايى اتمكجى باشيسى

PANETIÈRE. Petit sac dans lequel les bergers portent leur pain *A.* جراب الراعى *P.* توشدان شبان *T.* چوبان طغارجغى ـ چوبانك آرق طغارجغى

PANICAUT, ou **CHARDON-ROLAND.** V. Érynge.

PANICUM. Espèce de millet *A.* دخن ـ جاورس *P.* گاورس *T.* جواز دارى ـ صورت داريسى ـ قرهجه دارى

PANIER. Ustensile de ménage fait d'osier ou de jonc *A.* سفط pl. اسفاط ـ سلّة pl. سلال *P.* سله ـ سپد ـ ترنيان *T.* سپت ـ سفط مطبّق || Grand panier سلّهٔ كبيره Panier couvert سله ـ قلبلو سپد ـ اوستى قپاقلو سپد ـ سپد سر پوشيده à anse de boulanger اتمكجى سپدى Un panier de raisins, de fraises بر سپد اوزم وجيلك Le couvercle d'un panier سپت قپاغى

On dit proverb. À petit mercier, petit panier, pour dire, que les petites gens doivent proportionner leur dépense à leurs facultés اوفاق بازركانك اوفاق سپدى اولور

PANIFICATION. Conversion des matières farineuses en pain *A.* كسب الحال الخبز *P.* پذيرايئ حال نان *T.* اتمكلنمه || La pomme de terre est susceptible de panification ير الماسى اتمك ياپلمغه كلور ـ اتمكلنمكه كلور

PANIQUE. On dit Terreur panique, pour dire, une frayeur subite et sans fondement *A.* فزع ـ شاز *P.* هراس *T.* اوچونمه ـ بلكمه || Bientôt une terreur panique se répandit partout فزع وهراس دفعةً هر طرفه منتشر اولمشدر

PANNE. Graisse de porc *A.* ودك الخنزير *P.* پيهٔ خوك *T.* طوكز چرويشى

PANNE. T. de Mar. Il ne se dit qu'en ces phrases: Mettre en panne; ce qui se dit d'un vaisseau, qui dispose ses voiles de manière à ne pas continuer de faire route *T.* كمىيى اورچه لاباندە طوردرمق On dit dans le même sens, Se tenir en panne, Être en panne *T.* اورچه لاباندە طورمق || Dès qu'on aperçut les ennemis, on mit en panne pour les attendre دشمن كميلرى كورنديكى عقيبنده ورودلرينه انتظار ايله بزم كميلرمز اورچه لاباندە طورمشلر در

On dit aussi d'une troupe qui se tient immobile devant l'ennemi, qu'elle reste en panne برقرار در ـ مقام توقفده برلو يرنده طورمش ـ يرندن قملدانميوب طورمش ـ Il se dit figur. de quelqu'un qui suspend toute action en attendant un temps favorable حال معلقده طورر ـ توقف وانتظارده طورر

PANNEAU. Filet pour prendre des lièvres, des lapins, etc. *A.* مصيد

طاوشان *T.* دام خرگوش *P.* مصايد الارنب pl. الارنب - نصب مصيد ارنب ايتمك || Tendre un panneau دوزاغى - طاوشان دوزاغى قورمق — On dit figur. Tendre un panneau à quelqu'un *A.* نصب الحبالة المكر والخديعة *P.* دام مكر وفريب نهادن *T.* حيله دوزاغنى قورمق — Et donner dans le panneau حيله دوزاغنه طوتلمق - دام حيلديه گرفتار اولمق || C'est un homme à donner dans tous les panneaux qu'on lui tendra قوردقلرى هر نوع مكر وحيلديه گرفتار اولور مقولەدندر

PANNEAU. On appelle ainsi Chacune des rembourrures qu'on met aux côtés d'une selle *A.* لبد - بردعة *P.* نمد زين *T.* تكلتى || Il faut attacher des panneaux à cette selle بو ايرى البادى بو ايره تكلتى قورمق لازمدر - ايتمك اقتضا ايدر

PANNEAUTER. T. de chasse. Tendre des panneaux *A.* نصب المصيد *P.* دام نهادن *T.* دوزاق قورمق

PANNETON. La partie d'une clef où sont les dents *A.* pl. مساليط - pl. اسنان المفتاح *P.* دندانهاى كليد *T.* انخترك ديشلو طرفى

PANNICULE. Membrane qui est sous la graisse, et dont les muscles du corps sont enveloppés *A.* غشاء العضلة *P.* پوست پيماميغ *T.* بالق اتنڭ انجه زارى

PANORAMA. Grand tableau disposé de manière que le spectateur, embrassant tout son horizon, éprouve l'illusion la plus complète *A.* مرآت الكليات الصور *T.* صورتلرى طوبدن كوسترن آيينه

PANSAGE. Action de panser un cheval *A.* سياسة الفرس *P.* تيمار اسب *T.* آتڭ تيمارى || Le pansage de ce cheval est trop négligé بو آتڭ تيمارينه زيادەسيله اهمال اولنمشدر

PANSEMENT. L'action de panser une plaie, une blessure *A.* تضميد *P.* مرهم بستگى *T.* يارەيى صارمه || L'heure du pansement approche وقت تضميد تقرب ايتمكدەدر Quatre chirurgiens se sont trouvés à son pansement فلانڭ تضميد جراحتى وقتندە درت نفر جرّاح حاضر ايدى — Il se dit aussi des remèdes qu'on emploie pour panser une plaie *A.* ضمادة - ضماد *P.* مرهم *T.* يارە صارقيسى || Il est dû beaucoup au chirurgien pour ses pansemens ضماد بهاسى اولەرق جرّاحه چوق اقچه ويريلەجك واردر On donne tant à ce maréchal pour les fers et les pansemens des chevaux نعل وضماد بهاسى اولمق اوزره نعلبندە شو قدر اقچه ويريلور

PANSER. Appliquer les remèdes nécessaires à la guérison d'une plaie *A.* تضميد *P.* مرهم نهادن - مرهم بستن *T.* يارەيى صارمق || On l'a pansé ce matin بو صباح جراحتى تضميد اولندى - يارەسنى صارديلر Le chirurgien vient le panser deux fois par jour جرّاح كونده ايكى كرّه كلوب يارەسنه مرهم صارر

PANSER un cheval, c'est l'étriller, le brosser et lui donner tout ce qui lui est nécessaire *A.* سياسة الفرس *P.* اسبرا تيمار كردن *T.* آتى تيمار ايتمك || Ce palefrenier emploie la plus grande partie de la matinée à panser ses chevaux بو سايس صباحڭ اكثر وقتنى آتلرڭ تيمارينه صرف ايدر Un cheval bien pansé de la main ال ايله كركى كبى تيمار اولنمش ات

PANTALON. Espèce de culotte longue *A.* سراويل pl. سراويلات *P.* شلوار *T.* چقشير - شلوار

PANTELANT. Qui halète *A.* مبهور - بهير *P.* دم گرفته *T.* سسى كسلمش - صولوغى كسلمش

PANTELER. Haleter, avoir la respiration embarrassée et pressée *A.* انبهار *P.* دم گرفته شدن *T.* صولوق كسلمك - نفس كسلمك

PANTHÈRE. Espèce de bête féroce *A.* فهد pl. فهود *P.* يوز *T.* پارس

PANTIÈRE. Espèce de filet qu'on tend à des arbres, pour prendre certains animaux *A.* حبالة pl. حبايل - شبكة pl. شباك *P.* كمند *T.* آغ دوزاغى || Tendre une pantière pour prendre des perdrix ككلك آولمق ايچون آغ دوزاغى قورمق

PANTOGRAPHE. V. Singe.

PANTOIMENT. Asthme dont les oiseaux sont attaqués *T.* طيق نفسلك

PANTOMÈTRE. Instrument pour mesurer toutes sortes d'angles, de hauteurs ou de distances *A.* مقياس الكافة المقادير

PANTOMIME. Acteur qui imite par des gestes toutes sortes d'actions *T.* دلسزلك مقلدى - دلسز اويونى اوينايان || Les anciens avaient d'excellens pantomimes متقدمينڭ دلسز اويونندە غايت ماهر آدملرى وار ايمش

PANTOMIME. Art d'imiter par le geste sans le secours de la parole *T.* دلسز مقلدلكى - دلسز اويونى

PANTOUFLE. Espèce de soulier dont on se sert dans la chambre *A.* نعل pl. نعال *P.* كفش - پاى افزار - پاپوش - سندل *T.* باشمق - پاپوچ || Une paire de pantoufles برجفت پاپوچ

PAON. Gros oiseau d'un beau plumage *A.* طاووس pl. اطواس ـ طواويس ـ صرّاخ *P.* طـاوس *T.* طاوس قوشی || Queue de paon طاوس قويروغی Des plumes de paon طاوس ارياش ـ طاوس تللری

PAON. Nom d'une constellation *A.* طاووس

PAONNEAU. Jeune paon *A.* طويس *P.* طاوس بچه *T.* طاوس ياوريسی

PAPA. Terme dont les petits enfans se servent, au lieu du mot de père *P.* بابا *T.* بابا ـ Grand papa *T.* بيوک بابا

PAPAL. Qui appartient au Pape *T.* ريـم پاپانـک || Autorité papale ريم پاپانک حکومتی Terres papales ريم پاپا مملکتلری

PAPAS. Nom qu'on donne aux prêtres en Orient *T.* پاپاس || Un papas arménien ارمنی پاپاسی

PAPAUTÉ. Dignité de Pape *T.* ريم پاپالغی رتبه‌سی

PAPE. L'evêque de Rome ريم پاپاسی || Légat, nonce du Pape ريـم پاپا طرفـنـدن مبعوث اولان سفير Le Pape est le vicaire de Jésus-Christ en terre ريم پاپاسی خليفهٔ عيسی فی الارضـدر est le père commun des Chrétiens اب معنـوئ امّت عيسويّه ـ اب روحانئ در

PAPELARD. Hypocrite, faux dévot *A.* متعبّد مرايی *P.* صوفیٔ صوفيلق صتان *T.* سالوسکار

PAPELARDISE. Le vice du papelard *A.* تعبّد بالرياء *P.* صوفيکاریٔ يلاندن صوفيلق *T.* سالوس آميز

PAPERASSE. Papier écrit qui ne sert plus de rien *A.* ورق سقط pl. اسقاط الاوراق *P.* کاغـد بيلـزوم *T.* ايشـه يرامـز کاغد ـ لزومسز کاغد || Vieille paperasse کهنـه بر بيلزوم کاغد Il m'a obligé à lire toutes ses paperasses بالجمـلـه ايشـه يرامـز کاغدلرينی بکا اوقوتدی

PAPETERIE. Manufacture de papier *A.* دار الصناعة القرطاس *P.* کارگاه کاغد *T.* کاغد کارخانه‌سی ـ Et le commerce de papier *A.* تجارة القرطاس *P.* کاغد فروشی *T.* کاغد آليش ويرشی || Il s'est enrichi par la papeterie کاغد آليش ويرشندن کسب ثروت ويسار ايلدی

PAPETIER. L'ouvrier qui fait le papier *A.* عامل القرطاس pl. عملة القرطاس *P.* کاغدگر *T.* کاغدجی ـ Il se dit aussi de celui qui vend du papier *A.* بيّاع القرطاس *P.* کاغد فروش *T.* کاغد بازرکانی ـ کاغدجی

PAPIER. Composition faite de vieux linge, et servant à écrire, à imprimer *A.* قرطاس *P.* کاغد *T.* کاغد || Papier fin اعلا کاغد fort قوی کاغد doré مذهّب کاغد timbré تمغالو کاغد qui boit مرکّبی نشف ايدن کاغد qui a du corps قالين کاغد De grand papier کبير طبقه کاغد Papier à lettres تحريرات کاغدی Rame de papier بر طوب کاغد Main de papier کاغد دسته‌سی Moulin à papier کاغد دکرمانی ـ On appelle Papier-tenture, des papiers de toutes sortes de couleurs et de dessins, imitant les tableaux, les étoffes etc. que l'on emploie en guise de tapisserie *A.* قرطاس ملوّن ـ قرطاس منقّش *P.* کاغد رنگ آميز ـ کاغد منقّش *T.* بويالو کاغد ـ نقشلو کاغد

On dit, Mettre sur le papier ses idées, ses raisons, etc. pour dire, les écrire *A.* تحرير فی الصحيفة ـ ثبت فی الصحيفة *P.* نقش ـ نگاشتهٔ صحيفهٔ بيان کردن ـ در کاغد نوشتن قامه ـ بر کاغده ضبط ايتمک *T.* صحيفهٔ تحرير واملا کردن مطالعاتنی آلمق || Il a mis ses réflexions, ses raisons sur le papier ـ وسرد ايلديکی علل واسبابی ثبت صحيفهٔ بيان ايلدی قلمه آلدی

Papier, se dit aussi d'un livre de compte *A.* دفتر pl. دفاتر *P.* اواره *T.* دفتر || Papier-journal ال دفتری Écrivez cela sur votre papier شونی دفترکده قيد ايله ـ On dit figur. Être sur les papiers de quelqu'un, pour dire, lui devoir de l'argent بر کمسنه‌نک اسمی فلانـک آلهجقلوسی دفترنده مقيّد اولمق ـ Papier terrier, c'est un registre contenant le dénombrement de toutes les terres qui relèvent d'une seigneurie فلانـک متصرّف اولديغی اراضينـک وآنلره تابع کافهٔ مضافات وملحقاتـک مفرداتی دفتری

On appelle Papier volant, une feuille détachée sur laquelle on a écrit quelque chose *A.* شقّة الورق *P.* کاغد پراکنده ـ ورقپاره *T.* کاغد پارچه‌سی || N'écrivez pas cela sur un papier volant qui se peut perdre, mettez-le sur un registre بونی غايب اولـه بيلهجک بر ورقپاره‌ده تحرير ايلمه بر جريده‌ده قيد ايله

Papiers, se dit de toutes sortes de titres, mémoires et autres écritures *A.* ورقة pl. اوراق ـ وثيقة pl. وثايق ـ سند pl. سندات *T.* کاغد || Avez-vous apporté vos papiers? اوراقکی کتوردکمی On m'a dérobé mes papiers اوراق وسنداتمی استراق ايتمشلردر Perdre un papier de conséquence بر لازملو کاغد ضايع ايتمک ـ Il se dit aussi au singulier, des lettres de change et autres effets de cette nature, qui représentent l'argent *T.*

بیین الناس رایج اولان اوراق وتمسکات || Il m'a payé en papier بیین الناس رایج اولان اوراق وتمسکات ایله ادا ایلدی Tout son bien est en papier مال وما ملکی بیین الناس رایج اولان اوراق وتمسکاتدن عبارتدر — On dit dans ce sens, Papiers royaux, Papiers publics اوراق میریه — تمسکات میریه Le papier hausse, baisse تمسکات میریه‌نک قیمتی ترقیده در یا تنزلده در

On appelle aussi Papiers publics, les journaux imprimés *T.* بصمه حوادثنامه‌لر V. aussi Gazette.

PAPILIONACÉ. T. de Botan. Légumineux. V. ce mot.

PAPILLON. Espèce d'insecte volant *A.* فراشة *P.* پروانه *T.* کلبک || Papillon bigarré آلاجه پروانه Gros papillon ایری کلبک

On dit proverb. qu'un homme va se brûler à la chandelle comme le papillon, pour dire, qu'il va se perdre en se laissant séduire par des apparences agréables پروانه مثالی سوختهٔ شمع خیبت وخسران اولدجقدر — Et d'un homme léger, et qui voltige d'objets en objets, que c'est un papillon پروانه کبی دالدن داله اوچار

PAPILLONNER. Voltiger d'objets en objets sans s'arrêter à aucun *T.* دالدن داله قونمق || Il ne fait que papillonner دالدن داله قونمقدن غیری بر شیٔ ایتمز

PAPILLOTAGE. Effet de ce qui papillote *A.* ارضاك العین *P.* پریدگیٔ چشم *T.* کوزك اوینایشی || Le papillotage des yeux کوزلرك اوینایشی — ارضاك عیون

Il se dit aussi en termes de Peinture. *A.* ترقرق الالوان — *P.* پرتو-رخش رارنهٔ *T.* پارلاقلق || Il y a beaucoup de papillotage dans ce tableau بو تصویرك نقوش والوانده رارنهٔ عظیمه وار در

PAPILLOTER, se dit des yeux, lorsqu' un mouvement involontaire les empêche de se fixer sur les objets *A.* ارضاك العین *P.* چشم پریدن *T.* کوز اوینامق || Les yeux lui papillotent continuellement لا ینقطع ارضاك عینه مبتلا در

Il se dit en termes de Peinture, d'un tableau qui pétille par des lumières brillantes et des couleurs vives *A.* ترقرق الالوان *P.* رنگها رخشیدن *T.* رنکلر پارلدامق

Il se dit aussi du style, lorsqu'un écrivain y répand trop d'ornemens *A.* تلهیع الکلام *P.* بسخن افزونیٔ زیب ورونق دادن *T.* سوزه اشوری زیب وزینت ویرمك

PAPYRUS. Nom spécifique du souchet. V. ce mot.

PÂQUES. La fête que les Chrétiens célèbrent tous les ans en mémoire de la résurrection de Jésus-Christ *A.* عید الفصح — *T.* پصقلیا باعوت پصقلیا کونی || Quand pâques sera venu پصقلیا کونی حلولنده La veille de pâques پصقلیانك عرفه‌سی Le temps de pâques پصقلیا ایامی

On appelle Oeufs de pâques, des oeufs teints en rouge, qu'on vend dans le temps de pâques *A.* بیض احمر *P.* بیضهٔ سرخ *T.* قزل یمورطه — پصقلیا یمورطه‌سی

PAQUET. Assemblage de plusieurs choses enveloppées ensemble *A.* رزمة *P.* پرونده — بوغ — بوغچه *T.* بوغچه || Petit paquet مختصر بوغچه — بوغچه Paquet de hardes رزمهٔ اثواب اوفاق Faire un paquet بر بوغچه دوزمك — ترتیب رزمه ایتمك

Il se dit aussi en parlant de lettres *A.* رزمة المکاتیب *P.* بوغچهٔ نامها *T.* تحریرات طوبره‌سی — تحریرات بوغچه‌سی || Charger quelqu'un d'un paquet فلانه بر قطعه تحریرات ارسال بوغچه‌سنی تحمیل ایتمك J'ai reçu mon paquet اولنان تحریرات بوغچه‌سی یدمه واصل اولمشدر

Il se dit figur. d'une personne qui cause de la gêne dans la société *A.* ثقلت *P.* بار گران *T.* یوك || Ce n'est qu'un paquet بر یوکدر — فلان کشی مجلسده بر بار گراندر

PAQUE-BOT. Bâtiment destiné à porter des lettres *A.* زورق المکاتیب *P.* نامه بر *T.* زورق مکتوب کمیسی

PAR. Préposition qui sert à désigner la cause *A.* من — مبنیاً علی *P.* از *T.* دن ou le moyen, l'instrument, la manière *A.* ب *P.* بَ *T.* ایله — واسطه‌سیله — معرفتیله || Il a fait cela par crainte خوفه مبنی — بونی قورقودن ایتدی Par cette raison بو سببه مبنی — بو سببدن Par droit et par raison بحق وبعقل — حقاً وعقلاً Par ce moyen بو طریق ایله — بونی فلانك جبْت ایله Je lui ai fait dire cela par un tel واسطه‌سیله طرفنه اخبار ایلدم Ce paquet est venu par la poste بو تحریرات بوغچه‌سی منزل ایله کلمشدر

Il sert aussi à marquer l'ordre, la division. Dans ce sens, on l'exprime en Arabe, en mettant les noms à l'accusatif *P.* ب *T.* اولدرق || Ranger par tas کومه — کومهٔ کومهٔ ترتیب ایتمك Recevoir par parties قطعهٔ قطعهٔ اخذ ایتمك کومه اولدرق Compter par ordre صره صره حساب ایتمك Distribution par cantons ناحیه ناحیه اولدرق — ناحیهٔ ناحیهٔ تقسیم

Il signifie aussi, dans, en *A.* في *P.* در *T.* ده || Cela se fait par tout pays بو كيفيت هر مملكتده اولو كلمشدر Par toute la France فرانسه مماكنك جملهسنده ـ في ـ Et durant *A.* في ـ *P.* در *T.* ده ـ اثناسنده ـ ايكن || Il faut labourer par le beau temps زراعت وحراثت هوانك حين لطافتنده Où allez-vous par cette pluie? بو هوا كوزل ايكن ـ اولماو در بو يغمور ياغر ايكن ـ يغموره نره‌يه كيدرسك

De par. Expression usitée dans queques formules *A.* عن جانب *P.* از سوى *T.* طرفندن || De par le Roi جانب همايوندن

Par-ci par-là, signifie, cà et là *A.* هنا وهناك *P.* جا بجا *T.* اوتده بروده ـ اوتدن بروده ـ محل بمحل || Il n'y a guères de fruits cette année, il n'y en a que par-ci par-là بو سنده ميوه‌نك بركتى اولميوب جا بجا بولنور Il n'a que ce qu'il peut attraper par-ci par-là اوتده‌ن بروده‌ن هر نه كه جلب وتحصيل ايده بيلور ايسه مالى آندن عبارتدر C'est un livre que je n'ai lu que par-ci par-là بو كتابى جا بجا انجق اوته برو امرار نظر ايله مطالعه ـ بجا مطالعه ايلدم ـ Il signifie aussi, de fois à autre *A.* احياناً ـ بعضاً *P.* كاه كاه ـ كاه وبيكاه *T.* آره‌لق آره‌لقده ـ آره‌لقده || Je vais le voir par-ci par-là بعضاً زيارتنه واررم

Par, se joint aussi à plusieurs prépositions et adverbes de lieu || Par-deçà les mers دريانك بروجانبندن Par-delà les monts جبالك اوته جانبندن Passer par-dehors les murailles d'une ville سور بلده‌نك خارجندن مرور ايتمك Cette maison est telle par-dedans et par-dehors بو خانه داخلاً وخارجاً هم داخلدن هم خارجدن ـ بويله در

Parce que, signifie, à cause que *A.* لانّ *P.* از بهر آنكه ـ آندن اوترى ـ آنك ايچونكه *T.* چونكه ـ زيرا ـ بنا برآنكه || Je le veux bien, parce que cela est juste بويله نتكم ـ كه اولمسى مطلوبمدر زيرا حقدر

Par-dessus. *A.* فوق ـ عن فوق *P.* از بالا *T.* اوستندن ـ اوستنده ـ Par Dessous *A.* تحت ـ من تحت *P.* از زير *T.* آلتندن || Porter un manteau par-dessus son justaucorps لباس فوقى اوستنده بر قپود كيمك Sauter par-dessus la muraille الجدار صچرامق Par-dessous les bras قوللر آلتندن

Par-dessus, signifie aussi, de plus *A.* زايداً ـ زيادة *P.* بيشتر ـ افزونتر *T.* زياده اولدرق ـ فضله اولدرق ـ آرتوق اولدرق || Je lui ai donné dix pistoles par-dessus ce qu'il demandait مطلوبندن فضله اولدرق شو قدر غروش دخى ويردم Il est jeune, il est riche, et par-dessus tout cela, il est sage حديث السن ومتموّل آدم اولوب بونلردن فضله اولدرق عقل ودرايت صاحبيدر On lui a donné tout ce qu'il demandait, et quelque chose encore par-dessus مطلوبى اولان نه ايسه كندويه ويرلدكدنصكره زياده اولدرق بر مقدار شئ دخى ويرلدى

Par-devant. En présence de... *A.* في محضر *P.* پيش *T.* حضورنده ـ اوكنده || Un contrat passé par-devant notaire كاتب شرع حضورنده عقد اولنمش بر قطعه مقاوله سندى Il fut ordonné qu'il comparaîtrait par-devant le commissaire محضر مباشرده اثبات وجود ايلمسنه دائر فرمان صادر اولمشدر

Par-là, signifie, par cet endroit *A.* من هذا الجانب *P.* از آن سو *T.* اول طرفدن ـ اول طرفدن وار || Allez par-là اول طرفدن وار Et par ce moyen, par ces paroles *A.* بهذا الوجه ـ بهذا *P.* بدين وجه الطريق ـ بو ـ بو وجهله *T.* بو صورت ـ بو وجهله || بو تعبير ايله *T.* بهذا الكلام *A.* طريق ايله Par-là vous réussirez بو وجهله مرامكه واصل اولمجقسك Il désignait par-là son ami بو تعبير ايله كندو دوستنه ايما ايدر ايدى

PARABOLE. Similitude et allégorie sous laquelle on enveloppe quelque vérité importante *A.* تمثيل pl. تمثيلات ـ مثل pl. امثال || Une belle parabole تمثيل حسن Les paraboles de l'Évangile انجيل شريفده مذكور اولان تمثيلات Notre-Seigneur s'est servi de paraboles حضرت عيسى افندمز نطق وكلامده استعمال تمثيلات ايتمشدر Les paraboles de Salomon امثال سليمان تمثيلات حضرت سليمان ـ الحكيم

PARABOLE. T. de Géomet. Il se dit d'une ligne courbe qui résulte de la section d'un cône par un plan parallèle au côté du cône *A.* خطّ مقوّس مستطيل

PARACHRONISME. Espèce d'anachronisme qui consiste à rapporter un fait à un temps postérieur à celui où il est arrivé *A.* تقريب التاريخ ـ الوقت *P.* تقريب ساختن *T.* وقترا نزديكير وقتى يقلشدرمه

PARACLET. T. de l'Écriture, synonyme de Saint-Esprit *A.* روح القدس المعزّى

PARADE. Montre, étalage *A.* عرض *P.* نمايش *T.* كوسترش || Mettre une chose en parade برشيئى موقع عرضه وضع ايتمك Cela n'est mis là que pour parade بوشئ انجق نمايش ضمننده اول محلده وضع اولندى

Il se dit aussi, de tout ce qui est moins pour l'usage que pour l'ornement *A.* زينت *P.* زيب وزيور *T.* عنوان || Un lit de parade فراش زينت une chambre زينت اوطهسى un carrosse زينت هنطوى ـ عنوان هنطوى ـ آلاى هنطوى ـ On appelle particulièrement Lit de parade, un grand lit sur lequel on expose, après leur mort, les personnes de grande distinction سرير مزيّن جنازه

PARADE. Ostentation et vanité *A.* تفاخر *P.* عرض كالاى *T.* كوسترش || نمايش بيهوده ـ بارنامه ـ مفخرت Il fait parade de son esprit, de son savoir عقل وهنرى ايله عرض كالاى de sa beauté حسن وبهاسيله تفاخر ايدر ـ افتخار ايدر حسن وجماليله عرض كالاى مفخرت ايدر

Il signifie aussi, un vain semblant, un étalage plein de fausseté *A.* رياء *P.* ظاهر فريب *T.* نمايش اصلى يوقدن كوسترش || Ces larmes, ce discours, cet empressement, n'étaient qu'une parade دوكديكى كوز ياشى وسويلديكى كلام واظهار ايلديكى تهالك محض ريا ايدى

PARADE. T. de guerre. La montre que font sur la place les troupes qui vont monter la garde *T.* عسكرك آلاى كوسترمسى

PARADIGME. T. de Gram. Exemple, modèle *A.* مثل pl. امثال

PARADIS. Le séjour des bienheureux qui jouissent de la vision de Dieu *A.* فردوس pl. فراديس ـ جنّت pl. جنان ـ دار النعيم ـ خلد *P.* بهشت ـ فردوس *T.* جنّت || Les saints du paradis جنّت اعلاده اولان ـ فردوس آشيان اولان اولياى عظام اعزّهٔ كرام Les joies du paradis تنعّمات جنّت Il est maintenant en paradis اليوم قرار كير خلد برين ـ آشيانساز فردوس اعلا در

PARADIS TERRESTE. Il se dit du jardin où Dieu a mis Adam, aussitôt qu'il l'eut créé *A.* جنّة العدن ـ روضة الجنّة *P.* باغ ارم || Dieu chassa Adam du paradis terreste بارى تعالى حضرتلرى جنّت عدندن ـ ابو البشرى روضهٔ جنّتدن طرد ايلدى ـ اخراج ايلدى ـ On dit figur., qu'un homme croit être en paradis, pour dire, qu'il est dans une excessive joie باغ ارمه مالك كندويى جنّتده ظنّ ايدر ـ اولمش قدر خرّم وشادان در

PARADOXE. Proposition contraire à l'opinion commune *A.* ما وراء العقل *P.* بيرون از دائرهٔ عقل *T.* عقلدن طشره || Avancer un paradoxe ما وراء عقل بر غريبه در ميان ايتمك le soutenir ما وراء عقل بر معنانك تاييدينه ذاهب اولمق C'est un paradoxe de dire que la pauvreté est préférable aux richesses فقر واحتياج تموّلدن اولا ايدوكنى ديمك ما ورار حال فقر ثروت وغنايه مرجّحدر ديو ـ عقل بر معنا در سويلمك ما وراء عقل بر معنا در C'est un homme qui se plaît à avancer des propositions paradoxes ما وراء عقل اولهجق مسائل ايراديه مبتلا بر آدمدر Cette opinion révoltera tout le monde, elle est trop paradoxe بو مذهب دائرهٔ عقلدن بغايت خارج بر معنا اولمغله عامّه‌يى تعنيف ايده‌جكنه شبهه يوقدر

PARAFE, ou PARAPHE. Marque qui est faite d'un ou de plusieurs traits de plume, et qu'on met après sa signature *A.* صحّ *T.* صحّ || Il a signé son nom avec parafe اسمنى صحّ كشيده‌سيله وضع ايلدى Mettre son parafe pour approuver une addition ou une rature ورقه‌ده صكره‌دن علاوه قلنمش الفاظ ويا خود نسخ اولنمش يرلر مقبول ايدوكنى اشعار ايچون وضع واقر صحّ ايتمك Plusieurs personnes signent sans mettre de parafe كسان امضالرينى بلا صحّ يازارلر Mettez-y votre parafe صحّكى بو محلده وضع ايله

PARAFER. Mettre un parafe à quelque acte *A.* وضع الصحّ *P.* صحّ كشيدن *T.* صحّ چكمك ـ صحّ قويمق || Il faut parafer cette pièce بو ورقه‌ده صحّ چكمك اقتضا ايدر ـ وضع صحيفه‌لرك Il a parafé toutes les pages صحّ اولنمق لازمدر جمله‌سنه وضع صحّ ايتمشدر

PARAFÉ. *A.* مصحّح *P.* صحّدار ـ صحّ كشيده *T.* صحّلو ـ صحّ چكلمش

PARAGE. T. de Marine. Espace, étendue de mer *A.* ناحية البحر pl. نواحى البحر *T.* دكز آچيقلغى || Nous nous trouvâmes dans un tel parage دكزك ـ دريانك فلان ناحيه‌سنده بولندق فلان آچيقلغنده بولندق Nos vaisseaux s'arrêtèrent dans un tel parage pour attendre les ennemis كميلرمز دشمن سفينه‌لرينك ظهورينه انتظار ايله دريانك فلان ناحيه‌سنده توقّف ايتمشدر La mer est très-orageuse dans ces parages اول دكز آچيقلغنده فورتنه‌لرك كثرتى وار در

PARAGRAPHE. Petite section d'un discours, d'un chapitre, etc. *A.* فصل *T.* بند || Paragraphe premier, second بند اوّل بند ثانى Un tel article est au paragraphe trois فلان مادّه بند ثالثده مسطور در

Il se prend aussi pour la marque qu'on appose à cette section *A.* علامة الفصل || Mettre un paragraphe بر علامت فصل

وضع ایتمك

PARAGUANTE. Il se dit du présent que l'on fait à quelqu'un en reconnaissance de quelque service qu'il a rendu *A.* هدیّة *P.* دست ارمغان *T.* آویزه

PARAÎTRE. Être exposé à la vue, se faire voir *A.* ظهور *P.* باش ـ کورنمك *T.* سر زدن ـ رو نمودن ـ بدید آمدن || Les boutons paraissent aux arbres غنچه‌لر اشجار کوسترمك || Un homme qui commence à paraître dans le monde اوزرنده ظهور ایتمكده در فضای عالمده هنوز ظهوره باشلامش بر آدم Paraître en public خلقه کورنمك Il a paru comme un éclair کبرق الخاطف کورینوب کچدی Les ennemis ont paru sur la frontière اعدا حدود باشنده ظهور ایتمشلر در Il n'ose plus paraître بر دخی باش کوسترمکه جسارت ایده‌مز Depuis long-temps il ne parait plus مدّت مدیده‌دنبرو باش کوستردیکی یوقدر Il dit qu'il a des titres, mais il n'oserait les faire paraître یدنده سندات اولدیغنی اکرچه سویلر انجق اظهار ایامکه جسارت ایده‌مز Il a des ennemis, mais ils ne paraissent pas فلانك دشمنلری وار در انجق کورنمزلر On ne peut juger que de ce qui parait اولسه اولسه ظاهر حاله نظراً حکم اولنه بیلور Une comète commence à paraître بر هنوز سر نمای ـ کوکب دنباله دار هنوز ظهوره باشلادی ظهور ایتمشدر

Il se dit aussi de ce qui se laisse apercevoir, quoique faiblement *A.* ترائی ـ معاینة *P.* نمودار شدن ـ نمایان شدن *T.* بللو اولمق ـ کورنمك || Vous avez cru effacer cette tache, elle parait encore بو لکه محو ونا بدید اولدیغن ظنّ ایتمشسك لکن هنوز درپیدر

Il signifie aussi, avoir l'air, l'apparence. V. Sembler || Cela me parait beau بو شئ بکا کوزل کورینور me parait ainsi بو شئ بکا بویله کورینور Il me parait fort honnête homme فلان بکا اهل عرض آدم کورینور Ces raisons paraissent bonnes کشی بکا اهل عرض آدم کورینور علی ما هو الظاهر معقول ـ بو علل واسباب معقول کورینور Il ne suffit pas de paraître homme de bien, il faut l'être ظنّ اولنور بر کمسنه اهل خیر اولدیغی کورنمك کافی دکل حقیقت حالده اولماو در L'armée était rangée en bataille, d'une manière qui la faisait paraître beaucoup plus grande qu'elle n'était عسکر ترتیب مقابله اوزره شول وجهله صف بسته ایدیکه ـ اولدیغی مرتبه‌دن بر قاچ قات زیاده کورینور ایدی

Il se dit aussi impersonnellement || Il me parait que vous vous êtes trompé بکا کورندیکنه کوره بو بابده آلدانمشسك Il parait que vous avez tort حق سنده اولمدیغی کورینور

PARAÎTRE, signifie aussi, briller, se faire remarquer *A.* اظهار العلوّ الشان *P.* نمایش کردن ـ فروغ و پرتو نمودن *T.* کوسترش کوزه اورمق ـ پارلدامق ـ ایتمك || Il ne veut point de carrosse doré, cela parait trop مذهّب هنطو استمز زیرا کوزه پك اورر Les jeunes gens veulent quelque chose qui paraisse نو جوانلر ـ اظهار علوّ شانی موجب اولدجق شیئلردن حظ ایدر پارلدایجی شیئلردن Il y a des gens qui paraissent plus avec mille écus, que d'autres avec deux mille بعض کسان وار در که سائرلرك ایکی بیك غروش ایله ایده‌میدجکاری کوسترشی اظهار فروغ بیك غروش ایله ایدرلر Il cherche à paraître وپرتوه وسیله اولدجق شیئلری آرار

PARALIPOMÈNES. Titre d'un livre de la Bible *A.* کتاب الاخبار الایّام

PARALLÈLE. T. de Géom. Il se dit des lignes et des surfaces qui sont également distantes l'une de l'autre, dans toute leur étendue *A.* متوازی || Deux lignes parallèles بری برلریله متوازی بو ایکی خط Ces deux rues sont parallèles l'une à l'autre اولان ایکی خط زوقاقلر بری برلریله متوازیدر Cette muraille est parallèle à celle-là بو دیوار فلان دیوار ایله متوازیدر Tirer une parallèle بر خط متوازی چیزمك — En termes de guerre et de siége, Tirer une parallèle, c'est faire conduire, mener une communication d'une tranchée à une autre ایکی مترس بیننده بر طریق متوازی الخط احداث ایتمك

On appelle dans la sphère, Parallèles, les cercles parallèles à l'équateur, tirés par tous les degrés du méridien *A.* دوائر متوازیة مدار استوا ایله متوازی اولان || Sous tel parallèle بمدار الاستوا دائره‌لردن فلان دائره‌نك تحتنده Tous ceux qui sont sous le même parallèle, ont la même latitude, ont les jours et les nuits de la même longueur خط استوا ایله متوازی اولان دائره‌لردن بر دائره تحتنده اولان اهالینك درجهٔ عرضلری ولیل ونهارلری متساوی اولور

PARALLÈLE. Comparaison de deux personnes ou de deux choses entre elles *A.* مقایسة pl. مقایسات ـ تطبیق بالمقایسة ـ معادلة pl. معادلات *P.* دو چیز ـ قیاسسازئ میانهٔ دو چیز *T.* ایکی بهم سنجئ مقایسهٔ || Un beau, un juste parallèle شیئی بری برلریله قیاسلندرمه

حسنه وصحیحه Mettre deux hommes, deux choses en parallèle
ایکی کشی‌یی ویاخود ایکی شیئی بالمقایسه تطبیق
ایتمک Faire le parallèle d'Alexandre et de César اسکندر ذو
القرنین ایله قیصر رومی بالمقایسه تطبیق ایتمک Les pa-
rallèles des hommes illustres de Plutarque فضلای عالمده کسب
نام وشهرت ایتمش اجلهٔ رجالک بری برلریله بالمقایسه
تطبیق احواللری سیاقنده فلانک تألیف ایلدیکی کتاب

PARALLÉLISME. État de deux lignes, de deux plans parallèles
A. توازی

PARALLÉLOGRAMME. T. de Géom. Figure plane dont les côtés
opposés sont parallèles *A.* شکل متوازی الاضلاع المتقابلة

PARALOGISME. Faux raisonnement *A.* رأی باطل *P.* رأی نا
کج اندیشی - در برابر *T.* ترس عقللیلق || Il croyait avoir
trouvé une démonstration, mais ce n'est qu'un paralogisme بر برهان
قوی تدارک ایلدیکین ظنّ ایدر ایکن سرد ایلدیکی کلام
محض رأی باطلدر

PARALYSER. Rendre paralytique *A.* ابراث الفالج - تخبیل
P. ترغند زده کردن *T.* چارپقاق کتورمک || Cet accident
lui a paralysé la vessie بو عارضه تخبیل مثانه‌یی موجب
اولمشدر

Figur. *A.* تعطیل *P.* عملمانده کردن *T.* بطّال قلمق || Sa
paresse paralyse tous ses bons désirs کسل ورخاوتی بالجمله
نیات خیریه‌سنک تعطیلنه سبب اولور Ce discours captieux
paralysa tout à coup les volontés les mieux disposées بو کلام
دلفریب اهل خیرک بالجمله نیات حسنه‌سنی رهین
تعطیل ایتمشدر Un seul factieux quelquefois paralyse toute une
administration بعضاً یالکز بر اهل شقاق نظام حکومتک
مجموعنی تعطیله وسیله اولور

PARALYSÉ. *A.* مفلوج *P.* ترغند زده *T.* چارپلمش *A.* معطّل
P. عملمانده *T.* بطّاللمش

PARALYSIE. Maladie qui consiste en une privation ou diminution
considérable du sentiment *A.* فالج *P.* رنج ترغند - رنج فلج
T. چارپقاق علتی || Tomber en paralysie علت فالجه گرفتار
اولمق La paralysie est tombée sur son bras بر قولی مفلوج
اولدی L'apoplexie se tourne souvent en paralysie علت نزول
غالب حالده فالجه مبدّل اولور

PARALYTIQUE. Atteint de paralysie *A.* مفلوج *P.* - فالجناک
ترغند زده *T.* چارپق || Il est paralytique de la moitié du corps
نصف بدنی مفلوجدر Il est demenré paralytique مفلوج قالدی

PARANT. Qui orne, qui pare *A.* مجمّل - محلّی - مزیّن *P.*
رونقده - زیور افزا - پیرایه بخش - پیرایه‌نده *T.* - بزه‌دیجی
دونادیجی || Une étoffe parante موجب زین وزیور اولان
ثوب Rien n'est si parant que les diamans مجوهرات قدر
بادئ زیب وزینت اولور شئ یوقدر

PARANYMPHE. C'etait, chez les anciens, ceux qui conduisaient
la mariée chez son époux *A.* مزفّ العروس *P.* زنخوارنده *T.*
کلینی کوتورن

PARAPEGMES. Les astrologues se servent de ce mot, en parlant
des tables sur lesquelles ils tracent leurs prétendues règles *A.* لوحة
الزیج *P.* تختهٔ زیگ *T.* زایچه تخته‌سی

PARAPET. Masse de terre à l'épreuve du canon, élevée vers le
côté extérieur du rempart, et qui sert à cacher à l'ennemi les
soldats qui sont sur le rempart *A.* سترة السور *P.* سپر بارو *T.*
قلعه دیوارینک طپراق پرده‌سی || Le parapet d'un bas-
tion چیقمه طابیه‌نک طپراق پرده‌سی Le canon avait
rasé le parapet آتیلان طوب سپر باروی‌یی هدم ایتدردی
Les troupes de la garnison bordaient le parapet قلعه محافظه‌سنه
مأمور اولان عسکر سترهٔ سورده صره‌لنمشیدی

On appelle aussi Parapet, un petit mur qui sert d'appui à une
terrasse, à un pont, etc. *A.* عضد pl. اعضاد *P.* بازو *T.* قول ||
Les parapets d'une terrasse سدّک قوللری d'un pont اعضاد
کوپرینک قوللری - الجسر

PARAPHIMOSIS. Maladie dans laquelle le prépuce est tellement
renversé et gonflé, qu'on ne peut le rabattre pour couvrir le gland.
A. انتفاخ القلفة

PARAPHRASE. Explication plus étendue que le texte *A.* شرح *P.*
گشایش معنا *T.* معنایی آچمه || Paraphrase du cantique des
cantiques شرح نشیدة الانشاد Il y a plusieurs paraphrases sur
les psaumes مزامیر حضرت داودک متعدد شرحلری وار در

Il se dit aussi des interprétations malignes qu'on donne aux choses
qui sont indifférentes d'elles-mêmes *A.* تأویل بالسوء *P.* شرح
بمعنای بد *T.* کرتیلک ایله شرح || Il a fait une paraphrase
maligne sur un propos très innocent سوء فکردن کلیّاً عاری
اولدرق سویلنمش کلامی معنای ردئ ایله تأویل ایتمشدر

PARAPHRASER. Faire des paraphrases *A.* شرح *P.* - معنا گشادن
شرح کردن *T.* معنایی آچمق || On a paraphrasé les Institutes

de Justinien فلان نام قیصرک قانوننامه‌سنی شرح ایتمشار در

Il signifie aussi, amplifier dans le récit *A.* توسیع الکلام — *T.* سوزی باللندرمق *P.* بسخن یال وبال دادن تطویل الکلام || Vous ne rapportez pas le discours comme il est, vous le paraphrasez حکایه‌یی اولدیغی کبی نقل ایتمیوب تطویل کلام ایدرسک

On dit, qu'il ne faut pas paraphraser, pour dire, qu'il faut dire les choses simplement comme elles sont, sans les augmenter *A.* بی فزونی وزیادت *P.* نقل بلا زیادة وغیر توسیع *T.* ارتوق سوز قاتمیه‌رق سویلمک گفتن || Dites la chose comme elle est sans paraphraser کیفیتی بلا زیادة وغیر توسیع همان وقوعی اوزره نقل ایله

PARAPHRASEUR. Celui qui aime à interpréter malignement les choses *A.* مایل الی تأویل الکلام *P.* معنای بد دهنده *T.* کوتیلک ایله شرح ویرمکه مایل

PARAPHRASTE. Auteur de paraphrases *A.* شارح *P.* شرح کننده *T.* شرح ایدن

PARAPLUIE. Sorte de petit pavillon portatif, dont on se sert pour se garantir de la pluie *A.* عالة *P.* بارانگریز *T.* یغمور مشمع یغمور شمسیه‌سی || شمسیه‌سی || Un parapluie de toile cirée مشمع یغمور شمسیه‌سی

PARASANGE. Mesure itinéraire chez les anciens Persans *A.* فرسخ pl. فراسخ *P.* فرسنگ *T.* فرسخ

PARASÉLÈNE. Image de la lune réfléchie dans un nuage *A.* عکس القمر *P.* عکس ماه *T.* آیک عکسی

PARASITE. Écornifleur. V. ce mot.

Parasites. T. de Botan. Il se dit des plantes qui se nourrisent de la substance des autres plantes *A.* نباتات مستعارة الرباء

On dit figur. Mots, expressions parasites, des mots, des expressions qui reviennent trop souvent dans un même ouvrage *A.* مقوّلة pl. مقوّلات — کلمات مقوّلة — عبارات مقوّلة — کلمات مکرّرة *P.* سخن هر بار گفته *T.* جوق کرّه سویلنور سوز || Un style plein d'ornemens parasites کلمات مقوّله ایله تزیین اولنمش سبک وعباره

PARASOL. Sorte de petit pavillon, dont on se sert pour se mettre à couvert du soleil *A.* مظلّة pl. مظالّ *P.* سایه — چتر *T.* شمسیه پوش || Se couvrir d'un parasol تحت المظلّة تستّر شمسیه ایله اورتنمک — چتر ایله سر پوشیده اولمق — ایتمک

PARAVENT. Sorte de meuble, dont on se sert dans les chambres pour se parer du vent *A.* سترة حاجزة *P.* درساره *T.* صوندرمه — صوندرمه‌نک چارچوبه‌سی || Châssis de paravent پرده Paravent d'étoffe قماشدن دوزلمش صوندرمه

PARC. Grande étendue de terre entourée de murailles, ou de fossés, ou de pieux, ou de haies *A.* ساحة محفوظة — ساحة — حظیرة — حوزة — الاطراف *P.* عرصه‌دگاه گردا گرد بسته *T.* ساحهٔ واسعة الاطراف || Grand parc جوره‌سی قپانمش میدان اطرافنده — برساحه‌نک اطرافنی احاطه ایتمک Clore un parc اللی دونم یری دیوار چویرمک Un parc de cinq cents arpens مشتمل بر عرصه‌دگاه محفوظ الاطراف Les murailles d'un parc حظیره‌نک دیواری — بر ساحهٔ محفوظه‌نک دیواری

Il se dit aussi du lieu où l'on place l'artillerie, les munitions de guerre *T.* — حوزهٔ طوب وجبه‌خانه — ساحهٔ طوب وجبه خانه — ساحهٔ طوب ومهمّات — Et de l'endroit où l'on place les vivres, quand l'armée est en campagne — ساحهٔ نزل وذخایر — Et d'un pâtis entouré de fossés, où l'on met les boeufs pour les engraisser *A.* حوزة اکلاء *P.* چراگاه محفوظ *T.* جوره‌سی قپانمش چایرلق

Il signifie aussi, une palissade où l'on enferme les moutons en été, quand ils couchent dans les champs *A.* مُراح *P.* آغل *T.* آغیل || Le berger couche au parc چوبان آغیلده یاتور

PARCELLE. Petite partie de quelque chose *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Payer une somme par parcelles اقچه‌یی پارچه پارچه ادا ایتمک

PARCE QUE. V. Par.

PARCHEMIN. Peau de brebis ou de mouton préparée pour écrire dessus, ou pour d'autres usages *A.* رق — قضیم *P.* جفر — رق *T.* ترشه || Feuille de parchemin ترشه ورقه‌سی — طلحیة الرقّ Contrat en parchemin ترشه اوزرنده محرّر بر قطعه مقاوله سندی

On dit, Allonger le parchemin, pour dire, multiplier inutilement les écritures sans nécessité تطویل طومار مقال ایتمک — On dit figur. Les parchemins, pour dire, les titres de noblesse حسب ونسب سنداتی طومارلری

PARCHEMINERIE. Lieu où l'on prépare le parchemin *A.* دار التصنیع الرقّ *P.* جفر کارگاه *T.* ترشه کارخانه‌سی — Il se dit aussi de l'art de le préparer *A.* فنّ التصنیع الرقّ *P.* جفرگری *T.* ترشه‌جیلک

PARCHEMINIER. Ouvrier qui prépare le parchemin *A.* صانع

ترشدجی .T جفرگر .P الرق

PARCIMONIE. Épargne *A.* بخل ـ امساك .P سپهدستی .T بخل وامساکی || Il y a de l'excès dans sa parcimonie جمریلک درجهٔ افراطده در

PARCOURIR. Visiter rapidement *A.* دور ـ سیاحت .P راه گشت وگذار کردن ـ پیمودن .T کزمک || Il a parcouru toute l'Asie آسیا اقلیمنی سر تا پا دور ایلدی toute la province مملکتک مجموعنه گشت وگذار ایتمشدر J'ai parcouru toute la ville pour le trouver فلانی بولمق ایچون شهرک مجموعنی دور ایلدم Le soleil parcourt le Zodiaque en un an شمس منطقه البروجی بر سنهٔ کاملده دور ایدر

Il signifie aussi, passer légèrement la vue sur quelque chose *A.* امرار النظر .P چشم گذرانیدن .T کوز کچورمك || J'ai parcouru tous ces livres-là en peu de temps بو مدت قلیله ظرفنده بو مجموعنه چشم گذار ـ کتابلرک جملهسنه امرار نظر ایلدم بو کتابلرک مجموعنی کوزدن کچوردم ـ مطالعه اولدم Il a parcouru des yeux toute l'assemblée ارباب مجلسک جملهسنی کوزدن کچوردی

PARDON. Rémission d'une faute, d'une offense *A.* عفو ـ مجاوزة ـ صفح .P آمرزش ـ گناه بخشایش .T یرلغمه ـ بغشلمه ـ صوچ || Accorder le pardon تجویز عفو ایتمك Demander pardon طلب عفو ایتمك ـ استدعای عفو ومجاوزت ایتمك Le pardon des ennemis est commandé dans l'Évangile اعدایه عفو وصفح ایله معامله اولنمق خصوصی انجیل شریفده امر وتنبیه اولنمشدر Digne de pardon مستحق عفو ـ سزاوار عفو ـ شایستهٔ عفوه indigne عفو نا شایسته ـ نا سزای عفو

On dit dans le style familier, Je vous demande pardon *T.* معذور بیورك || Je vous demande pardon, si je vous interromps صحبتکزی کسمش ایسهم معذور بیورك si je suis d'un autre avis que vous بو بابده بنم رأیم آخر کونه ایسه معذور بیورك

PARDONNABLE. Qui mérite d'être pardonné. Il ne se dit guère que des choses *A.* ممکن العفو ـ مستحق العفو .P آمرزیدنی ـ شایان آمرزش ـ سزاوار عفو .T عفو اولنه بیلور || Une faute pardonnable ممکن العفو سزاوار عفو اولان جرم وقباحت une erreur بر سهو وخطا Cela n'est pas pardonnable a un homme aussi sage que lui آنک کبی عاقل آدمه کوره بو مقوله شی ممکن العفو دکلدر à votre âge سنك سننه کوره عفو اولنه بیلهجك شی دکلدر

PARDONNER. Accorder le pardon *A.* عفو ـ تجویز العفو ـ صفح ـ تجاوز عن الذنب .P آمرزیدن ـ گناه بخشیدن .T یرلغمق ـ بغشلمق ـ گناه || Si nous ne pardonnons les offenses qu'on nous a faites, Dieu ne nous pardonnera jamais nos péchés مظهر اولدیغمز اسائتلری عفو ایتمدیکمز حالده جناب رب غفور ذنوب وتقصیراتمزدن تجاوز ایتمك احتمالی یوقدر Je vous pardonne pour cette fois-ci, mais n'y retournez plus بو دفعه ایچون سنی عفو ایدهرم لکن بر دخی بو غفلهٔ ظهور Pardonner une faute d'inadvertance قباحتی ایشلمه سهوا واقع اولمش خطایی ـ ایتمش خطایی عفو ایتمك رهین عفو ومسامحه قلمق

Il signifie aussi, excuser *A.* معذرت .P معذور داشتن ـ معذرت نمودن .T معذور طوتمق || Je lui pardonne facilement la négligence de son style, mais je ne saurais lui pardonner toutes les puérilités dont il a rempli son livre سبك وانشاسنده مشهود اولان صورت توکل واهمالی معذور طوتمغه اصلا تردد ایتمم انجق تألیفنده چوجوق سوزلری طولدرمسی سزای معذرت اولهجق شی دکلدر C'est une faute excusable dans un autre homme, mais à un homme aussi sage que lui, elle ne se peut pas pardonner بو قباحتی آخر بر آدم ایتمش اولسه معذور اوله بیلور ایدی انجق آنک کبی بر عاقل ودرایتمنده کوره بر وجهله عفو اولنهمز Je pardonne cela à l'état où vous êtes بولندیغك حاله کوره سنی معذور طوتارم Pardonnez-moi عفو ایله ـ معذور بیورك

DIEU ME PARDONNE. Façon de parler qui s'emploie par une espèce d'excuse *A.* نعوذ بالله تعالی ـ استغفر الله || À l'entendre parler, je croirais, Dieu me pardonne, qu'il a perdu l'esprit کلامنی ایشتدکجه نعوذ بالله جنون کتوردی ظن ایدر ایدم

PARDONNER, avec la particule Ne, signifie, excepter, épargner *T.* امان ویرمك || La mort ne pardonne à personne اولوم هیچ بر کمسنهیه امان ویرمز Cette maladie ne pardonne point بو علت هیچ امان ویرمز

PARDONNÉ. *A.* معفو ـ رهین بالعفو والصفح .P آمرزیده ـ معذرت پذیرفته .T معذور .A عفو اولنمش .T عفو کرده معذور طوتلمش

PARÉAGE, ou PARIAGE. T. de Jurisp. Égalité de droit et de possession, que deux seigneurs ont dans une même terre *A.* شیوع

P. همبازی T. اورتاقلشمه || Un tel seigneur tient ce Comté en paréage avec le Roi فلان آغا فلان بکلکت اراضیسنه پادشاه ایله شایعاً متصرفدر

PARÉGORIQUE. Il se dit des remèdes qui calment les douleurs A. موجب السلوة - مسکّن الوجع P. تسلیت بخشا - آرمیده T. صیزی‌یی یومشادیجی - صیزی‌یی بصدریجی - ساز رنج

PAREIL. Égal, semblable A. مثل pl. امثال - مماثل - شبیه - نظیر - معادل - عدیل - مشابه P. همتا - یکسان - مانند T. مثللو - اش - سناً || Ils sont pareils en âge, en qualité, en sagesse وحیثیةً وعقلاً ودرایةً یکدیگره معادلدرلر Ils sont presque de pareil âge, de pareil tempérament معادل فی السن وتوافق المزاجدرلر Je voudrais d'une étoffe pareille à celle que vous m'avez montrée کوستردیککز متاعه مماثل بر ثوب استر ایدم On n'a rien vu de pareil بونک - بو مثللو شیٔ کورنمش دکلدر بو مثلی کورلمامشدر Ces deux choses-là ne sont pas pareilles بو ایکی شیٔ بری برینه مشابه ویکسان دکلدر C'est un homme d'une valeur, d'une probité sans pareille بو آدمک شجاعتی وبرازت طبعی لا عدیلدر Il n'y a de véritable amitié qu'entre gens pareils محبّت حقیقیّه امثال بیننده اولور Que feriez-vous en pareille occasion, en pareil cas? بو مثللو حال وقوعنده نوجهله حرکت ایتمش اولور ایدک Il a un beau cheval de carrosse, mais il ne peut trouver le pareil بر کوزل عربه بارکیری واردر اما اکا اش بوله‌میور - مالکدر انجق اشنی بوله‌میور Ou dit d'un homme d'un très-grand mérite, que c'est un homme sans pareil لا نظیر بر آدمدر - عدیلی نادر مثلی یوق - عدیم المثل qui a peu de pareils عدیلی نادر الوجود در - در Il se dit aussi en mal d'un homme extraordinaire dans ces manières اورنکی یوق بر آدمدر

Toutes choses pareilles, veut dire, toutes choses étant égales A. لدی مساوات الاحوال P. احوال برابرئ T. حاللری درهم برابر || Un ami, un parent, toutes choses pareilles, le doit emporter sur un homme qu'on ne connaît point بر دوست یاخود اقربادن بری آشنا اولمیان آدم ایله حاللری بر اولنجه انلر مرجّح اولمق اقتضا ایدر

On dit aussi, Vos pareils, pour dire, les gens de votre état, de votre condition A. pl. امثال pl. اقران pl. اکفاء P. همتایان T. امثال واقرانکز || Vos pareils se comportent tout autrement اشلر بشقه کونه حرکت ایدرلر

On dit, Rendre la pareille à quelqu'un, pour dire, lui faire un traitement pareil à celui qu'on en a reçu A. مقابلة بالمثل P. همآن کار کردن - مقابلهٔ چیزی کردن T. مقابله‌سنی - قارشولغنی ایتمک - ایتمک || Je vous rendrai la pareille طرفکه مقابلهٔ بالمثل اجرا ایده‌جکم

À la pareille. V. Pareillement.

PAREILLEMENT. Semblablement A. کذلک - هکذا P. همچنین - T. دخی هم - نیز - آنچنان || Vous le désirez, et moi pareillement بو شیٔ سنک مطلوبکدر بنم دخی مطلوبمدر

PARELLE. Plante nommée aussi Patience. V. ce mot.

PAREMENT. Ornement, ce qui pare A. حلیة pl. حلی - تزیین pl. تزیینات - تجمّل pl. تجمّلات P. پیرایه - پیرایش - T. آرایش - زیب - زیور - بزک - دوزکون - دونانش || Un parement de velours, en broderie de perles انجو ایشلنمش قطیفه‌دن بر کونه حلیه Donner un parement à une église بر کلیسایه تزییناته متعلق بر شیٔ اهدا ایتمک

PARÉNÈSE. T. de Théol. morale. Exhortation à la piété A. موعظة - النصح P. موعظهٔ پند آمیز T. موعظه سوز - اوکوته متعلق

PARÉNÉTIQUE. Qui a rapport à la parénèse A. متعلق بالنصح P. پند آمیز - نصیحت آمیز T. اوکوته متعلق || On divise les discours de religion en dogmatiques, parénétiques, ascétiques, et mystiques دین ومذهبه دائر اولان موعظه‌لر انواع اربعه‌یه منقسم اولوب بری عقایده دائر ایکنجیسی نصح وپندی حاوی اوچنجیسی زهد وتقواییی محتوی وردنجیسی معانی مرموزه‌یی مشتملدر

PARENT. Qui est uni à un autre par le sang قریب pl. اقربا P. خویشاوند pl. اقارب T. خویش - حصم - اقربا || Parent paternel بابادن حصم - لاب قریب maternel لامّ قریب - اناذن حصم - اوچنجی Parent au troisième degré درجه‌ده قریب De quel côté vous êtes parens? قرابتکز نه بینلرنده قرابت وار در Ils sont parens جهتندندر Parens éloignés A. pl. اباعد - قریب بعیداً اقربا T. اوزاقدن اقربا Proches parens A. pl. ذوی الارحام pl. ارحام T. یقین اقربا - On dit proverb. Un bon ami vaut mieux qu'un parent خالص دوست اقربادن یکدر - Et l'on dit, Nous sommes tous parens en Adam اولاد ابو البشر اولدیغمز تقریبیله جمله‌مز اقربا یز

Parens, se dit aussi de ceux de qui on descend A. pl. آبا واجداد P. نیاکان T. آتالر || Il est né de parens illustres آبا واجداد ذوی الشاندن نشأت ایتمشدر

Il se prend aussi pour le père et la mère *A.* ابوین ـ والدین ـ اب وام ـ *P.* پدر ومادر *T.* بابا آنا || Il s'est marié sans le consentement de ses parens والدینڭ رضاسی منضم اولمیەرق تأهل ایتمشدر

On étend la nom de Parens aux alliés *A.* قریب بالمصاهرة ـ قریب من جهة الصهریة || Il est devenu mon parent en épousant ma cousine عمزادەم ایلە تزوجی تقریبیلە بینمزدە قرابت صهریە پیدا اولمشدر

PARENTÉ. Rapport qui est entre les personnes qui sont unies par les liens du sang *A.* علاقة الرحم ـ رحم ـ قرابت *P.* خویشاوندی *T.* حصملق ـ اقربالق || Il y a parenté entre eux بینلرندە قرابت وار در Degré de parenté درجۀ قرابت ـ Il signifie aussi, tous les parens d'une même personne *A.* pl. اقربا *P.* خویشان *T.* حصملر || Il a donné à dîner à toute sa parenté بالجملە خویشان واقرباسنی اطعام ایلدی Il fallut assembler la parenté خویشان واقربایی جمع ایتمك لازم كلدی

PARER. Orner, embellir *A.* تحلیة ـ تزیین *P.* پیراستن ـ آراستن ـ برازیدن ـ زیب وزیور دادن *T.* بزەمك ـ دوناتمق ـ دوزكون ویرمك || Parer une maison خانەیی تزیین وتجمیل ایتمك Elle met trois heures à se parer بو خاتون امر تزیین وتجملە اوچ ساعت صرف ایدر Cette femme est parée comme une épousée بو خاتونڭ كلین كبی دوزكونی وار در

PARER. Apprêter. Il se dit d'une certaine façon qu'on donne aux cuirs *A.* تدبیغ ـ دباغت *P.* پوست پیراستن *T.* دری‌یی سپیلمك

On dit, Parer le pied d'un cheval, pour dire, ôter de son pied la corne pour le ferrer *A.* قلم الحافر *P.* ناخن اسب تراشیدن *T.* دابەنڭ طرناغنی یونمق

PARER. Détourner un coup, en y opposant quelque chose qui l'arrête *A.* دفع *P.* بر طرف كردن *T.* صاوشدرمق || Parer le coup ضربەیی دفع ایتمك Parer et porter en même temps بر طرفدن دفع وبر طرفدن ضربە قیام ایتمك Parer la balle قورشونی صاوشدرمق — On dit figur. Parer un coup, Parer une botte, pour dire, se défendre d'un mauvais office *T.* دفع بلا ایتمك ـ دفع شر ایتمك

PARER UN CAP, en termes de Marine, C'est le doubler *T.* بورونی صاوشدرمق

PARER. Défendre contre les attaques, les incommodités *A.* حفظ ـ محافظة ـ وقایة *P.* پاس داشتن *T.* قورومق ـ صاقندرمق || Cela vous parera du soleil بو شئ سنی كونشدن محافظە ایدەجكدر Porter un manteau pour se parer de la pluie باراندن محافظە اولنمق ایچون قپود كیمك Il tâche de se parer contre les incommodités de la saison ثقلت هوادن حفظ اولنمق بابندە بذل سعی واقدام ایدر

PARER, au neutre avec la préposition À, et Se parer *A.* تحفظ ـ توقی ـ تحمی ـ احتما *P.* خودرا پاس داشتن *T.* قورنمق ـ صاقنمق ـ كندویی صاقندرمق || Il n'a fait que parer aux coups اوزرینە حوالە اولنان ضربەلردن تحمی وتحفظدن ـ ضربەلرك دفعندن غیری بر شیئە غیری حركت ایتمدی On ne peut pas parer à tout هر درلو ظهوراتدن تشبث ایتمامشدر توقی واحتمانڭ چارەسی یوقدر Il faut parer à cet inconvénient بر محذورك دفعی چارەسنە باقلمق واجبات اموردندر — On dit figur., Il est difficile de se parer d'un ennemi couvert بر دشمن دوستنمانڭ ـ خفینڭ شرندن تحفظ ایتمك مشكلدر مضرتندن توقی ایتمك مشكلدر Je saurai bien me parer de ses coups طرفندن كلەجك ضربات وحملاتدن تحفظ ایتمنك یولنی بیلورم Il est difficile de se parer des mauvais offices secrets زیر پردۀ خفادە ترتیب اولنان مساعئ فاسدەدن توقی واحتما امر دشوار در

SE PARER. S'ajuster, faire toilette *A.* تجمل ـ تحلی *P.* خودرا پیراستن *T.* بزەنمك ـ كندوسنە دوزكون ویرمك || Cette femme passe chaque jour cinq heures à se parer بو خاتون كل یوم امر تجمل وتحلی یە بش ساعت صرف ایدر Et s'orner *A.* كسب الزینة ـ تزیین *P.* زیب وزیور پذیرفتن *T.* دوناتمق || La terre sa pare au printemps روی زمین اول بهاردە كسب زیب وزینت ایدر — Et faire parade. V. parade.

PARÉ. *A.* محلی ـ مزین *P.* آراستە ـ زیب وزیور یافتە *T.* بزەنمش ـ دوناتمش ـ *A.* مندفع *P.* بر طرف كردە *T.* صاوشدرلمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشتە *T.* قورنمش

PARÈRE. Avis de négocians sur des questions de commerce *A.* فتواء الاهل التجارة pl. فتاواء اهل التجارة *P.* فتوای سوداگران *T.* بازركانلرك فتواسی || Le livre des parères de Savary فلان نام مؤلفڭ فتاوای اهل تجارتی محتوی تالیف ایلدیكی كتاب

PARESSE. Nonchalance, négligence des choses qui sont de de-

voir *A.* كسل ـ تكاسل ـ توانى *P.* كاهلى ـ تنبلى *T.* تنبللك || Grande paresse تكاسل عظيم ـ تكاسل كلى Perdre toutes ses affaires par paresse بر كمسنه جميع امورنده اختيار تكاسل وتوانى ايدەرك دوچار خيبت وخسران اولمق La paresse est un des sept péchés capitaux كسل وتوانى كباير سبعه‌نك بريدر

Il se prend aussi pour une cartaine faiblesse, qui porte à se dispenser de faire tout ce qui demande un peu d'action *A.* اهمال *P.* پرويش *T.* اوشنكلك || C'est par paresse qu'il ne va jamais se promener اصلا وديار سيره وارمامسى مجرد اهماله مبنيدر Une paresse qui impatiente اهمال تحمل‌گداز

PARESSER. Faire le paresseux *A.* تكاسل ـ توانى ـ ارتكاب التكاسل *P.* تنبلى نمودن *T.* تنبللك ايتمك || J'ai paressé toute la matinée dans mon lit صباح وقتنى يتاغمده تنبللك ايتمكله كچوردم

PARESSEUX. Celui qui aime à éviter le travail *A.* كسلان ـ متوانى *P.* كاهل ـ تنبل *T.* تنبل *A.* مهمل *P.* پرويشكار *T.* اوشنكن || Il est si paresseux, qu'il ne voudrait pas faire un pas pour rendre sa fortune meilleure شول رتبه‌ده تنبلدر كه حالنى صورت احسنه وضع ايچون يرندن بر خطوه قملدانمق استمز Il est paresseux d'écrire كتابتده بغايت مهملدر

En médecine on dit, que l'estomac, le bas-ventre est paresseux, quand il fait lentement ses fonctions *A.* بطئ العمل *P.* ديركار *T.* كيچ عمل ايدر || L'usage fréquent des lavemens rend le ventre paresseux احتقانك كثرت استعمالى بطن اسفلى بطئ العمل ايدر

PARFAIRE. Achever, compléter *A.* اتمام ـ تتميم *P.* تمام ساختن ـ بانجام رسانيدن *T.* بتورمك ـ تماملمق || Il a été ordonné que son procès lui sera fait et parfait, jusqu'à jugement définitif محاكمه‌سى حكم قطعى جريانه قدر تنظيم واتمام اولنمق امر وتنبيه اولندى Il manque deux feuilles à ce livre-là, mais le libraire est obligé de le parfaire بو كتابده ايكى ورق ناقصدر انجق صحاف اتمامنه مجبور در

PARFAIT. Qui réunoit toutes les perfections qu'il doit avoir *A.* تام ـ كامل ـ مكمل ـ عديم النقص ـ عديم القصور *P.* بى نقصان ـ بيقصور ـ تمام *T.* قصورسز ـ تمام || Beauté parfaite حسن تام joie مسرت كامله vertu صلاح كامل Un diamant parfait بيقصور بر قطعه الماس طاشى Accord parfait اتفاق تام ـ توافق تام Il n'y a point d'homme parfait مرتبهٔ كماله واصل اولمش ادم يوقدر ـ نقص وقصوردن سالم آدم يوقدر ـ قصورسز ادم يوقدر Il n'y a proprement que Dieu de parfait انجق ذات عظمت صفات حضرت رب ذو الجلال نقص وقصوردن منزهدر ـ En Arithmétique, Nombre parfait, c'est celui qui est égal à la somme de ses parties aliquotes *A.* عدد تام

PARFAITEMENT. D'une manière parfaite *A.* على وجه الكمال ـ على وجه الاكمل *P.* بلا قصور ـ بر وجه كمال ـ بيقصور *T.* كماللى ايله ـ قصورسز اولەرق || Il joue parfaitement du luth بى كم وكاست على وجه الكمال لاغوته چالر Il s'acquitte parfaitement de son devoir واجبهٔ ذمتنى بلا قصور ادا ايدر

PARFILER. Séparer dans une étoffe, l'or et l'argent de la soie qu'ils recouvrent *A.* نكث القوى *P.* رشته رشته بر آوردن *T.* تل تل اوزمك || Parfiler du galon شريدى تل تل اوزمك

PARFOIS. Quelquefois *A.* بعضاً ـ احياناً *P.* گاه وبيگاه *T.* بعض كره || On se trouve mal parfois de n'avoir pas demandé conseil بعضاً طلب نصيحت اولنمديغى حالده نتيجهٔ كار نا خوش اولور

PARFOURNIR. Fournir en entier *A.* اعطا تماماً ـ تسليم كاملاً *P.* بر وجه تمام دادن *T.* تماميله ويرمك || Le libraire doit parfournir les feuilles qui manquent dans un livre qu'il a vendu صحاف فروخت ايلديكى كتابده ناقص بولنان اوراقى تماماً ويرملو در

PARFUM. Agréable senteur qui s'exhale de quelque chose *A.* فوحة ـ فوغة ـ رايحة طيبة ـ رايحة فايحة *P.* بوى خوش *T.* قوخو || Doux parfum رايحهٔ فايحه ـ احلا وشيرين ـ كوزل قوخو agréable رايحهٔ نفيسه ـ خوش قوخو ـ طاتلو قوخو exquis الذ رايحهٔ ـ رايحهٔ فائحه ـ رايحهٔ ذكيه ـ لذيذ رايحهٔ طيبه trop fort كسكين قوخو ـ بوى تيز ـ ذفرا روايح Les parfums entêtent فوايح وفوائح افغام دماغى ـ طيبه تخشيم دماغى مؤديدر خوش قوخولر باشه اورر ـ مستلزمدر

Il se dit aussi des choses mêmes dont il s'exhale une senteur agréable *A.* عطر pl. عطريات ـ طيب pl. اطياب *P.* خوشبو ـ *T.* مشك افشان ـ خوش قوخولو شى ـ عطرناك || L'ambre est un excellent parfum عنبر اعلا الاعلا عطرياتدندر

PARFUMER. Répandre une bonne odeur *A.* تعطير ـ تطييب ـ نشر الطيب ـ ازهار *P.* نشر الفوايح ـ بوى خوش افشاندن *T.* خوش قوخو يايدرمق || Les fleurs parfument l'air

Parfumer du linge, des habits ثیاب وشکوفدلرهوایی تعطیر ایدر والبسه اوزرینه نشر فوایح ایتمک

Il signifie aussi, chasser le mauvais air d'un lieu, en y brûlant quelque chose d'une odeur forte *A.* تبخیر ـ تعثین *P.* دود افشاندن *T.* توتسولتمک || La contagion était dans cette maison, il a fallu la parfumer avec du soufre بو خانەدە علت ساریه حلول ایتمش اولدیغندن کبریت ایله توتسولنمسی اقتضا ایلدی Il faut parfumer les lettres qui viennent de Constantinople استانبولدن کلان مکتوبلرک تبخیری لازمدر

Se Parfumer. Remplir ses habits de bonnes odeurs *A.* تبخّر ـ عطرناک ـ آلودهٔ بوی خوش گشتن *P.* تعطّر ـ تطیّب بخورلنمق *T.* معطّر شدن ـ شدن

Parfumé. *A.* معطّر *P.* عطرناک ـ بوی خوش گرفته *T.* کوزل قوقو پیدا ایتمش ـ بخورلنمش

PARFUMEUR. Qui fait et qui vend des parfums *A.* عطّار ـ بایع مسکجی *T.* مشک فروش ـ عطریّات فروش *P.* العطریّات || C'est un parfumeur renommé مشهور ونامدار بر مسکجیدر

PARI. Espèce de jeu où l'on met son argent contre une autre somme d'argent *A.* مراهنة ـ تواعد الخطر *P.* گرو بستگی *T.* بینلونده || بحث طوتمه ـ اوکدل طوتمه On a fait un gros pari بینلونده مراهنهٔ جسیمه عقد ایتمشلر در Le pari est de mille écus بیک غروشدن عبارتدر ـ عقد اولنان مراهنه On dit, Tenir le pari, pour dire, l'accepter *A.* قبول المراهنة *P.* گرورا پذیرفتن *T.* بحثی قبول ایتمک

Il se prend aussi pour la somme exposée *A.* خطر pl. خطار ـ نَدَب *P.* گرو ـ بسمان *T.* اوکدل || Payer le pari اوکدلی ادا ایتمک

PARIER. Faire un pari *A.* اخطار ـ وضع الخطر ـ ارهان ـ وضع الندب *P.* گرو بستن *T.* اوکدل قومق ـ بحث ایتمک || Ils ont parié vingt pistoles یکرمی غروش بحث ایتمشلر در || Parier le double contre le simple بره ایکی بحث ایتمک

PARIÉTAIRE. Plante fort voisine de l'ortie *A.* رقریق *P.* اجهره *T.* یاپشقان اوتی

PARIÉTAL. T. d'Anat. C'est un os qui forme la partie supérieure et la partie latérale du crâne *A.* جمجمة *P.* قفا استخوان *T.* قفا کمیکی

PARIEUR. Celui qui parie *A.* مرهن *P.* گرو گیر *T.* اوکدل ـ طوتان ـ بحث ایدن || Il y a des parieurs de part et d'autre طرفیندن اوکدل طوتان آدملر وار در

PARITÉ. Égalité entre des choses de même qualité *A.* سویّت ـ مساوات *P.* برابری *T.* برابرلک ـ برلک || Il y a parité de raisons pour et contre لطف وضرّه دائر علل واسبابک شقلرنده مساوات وار در

Il se dit aussi, pour exprimer une comparaison que l'on emploie pour prouver une chose par une semblable *A.* تمثیل pl. تمثیلات *P.* تمثیل سازی *T.* بکزتمه || Je vais vous prouver cela par une parité بو شیئی تمثیل طریقیله سکا اثبات ایدەجکم Je nie la parité ایراد اولنان تمثیلی انکار ایدەرم La parité n'est pas exacte بو تمثیل صحیح دکلدر

PARJURE. Faux serment *A.* یمین غموس ـ قسم کاذب *P.* سوگند دروغ *T.* یلان یمین ـ یلان آند || Un parjure manifeste ظاهر واشکار بر قسم کاذب Être convaincu de parjure قسم کاذب تهمتیله متهم اولمق

Il signifie aussi, serment violé *A.* قسم محنوث ـ یمین مخلوف *P.* سوگند شکسته *T.* بوزلمش یمین || Commettre un parjure ـ یمینی شکست ایتمک ـ حنث یمین ـ خلف یمین ایتمک یمینی بوزمق

PARJURE. Qui fait un faux serment *A.* مقسم بالخلاف ـ حالف بالکذب *P.* سوگند خوار دروغی *T.* یلان یمین ایدن یلان آند ایچن

Et qui viole son serment *A.* حانث الیمین ـ حانث ـ مخلف *P.* سوگند شکن *T.* یمینی بوزان

se PARJURER. Violer son serment *A.* حنث الیمین ـ اخلاف الیمین *P.* سوگند شکستن *T.* یمینی بوزمق || Il m'a fait mille sermens, et cependant il s'est parjuré بکا هزاران هزار یمینلر ایتمشیکن عاقبة الامر یمیننده حانث اولدی

Et faire un faux serment *A.* ارتکاب الیمین الغموس ـ ارتکاب القسم الکاذب *P.* سوگند دروغ خوردن *T.* یلان یمین ایتمک ـ یلان آند ایچمک || Il s'est parjuré devant le juge حاکم حضورنده یمین کاذب ارتکاب ایلدی

PARLAGE. Verbiage *A.* هذیان *P.* ژاژخایی ـ یاوه گویی *T.* کوەزلک || Un ennuyeux parlage اوصاندریجی بر کوەزلک

PARLANT. Qui parle *A.* ناطق ـ متکلّم *P.* گویا ـ گوینده *T.* سویلیجی || Cet homme est peu parlant بو آدم قلیل النطقدر ـ از سویلر ـ اندک سخندر ـ اندک گو در ـ قلیل الکلامدر ـ Et figur. || Ce portrait est parlant بو تصویر حیّ ناطق کبی بر تصویر در

– زندهٔ سخن گو مثالی – On dit aussi, Trompette parlante. V. Porte-voix.

PARLEMENT. On appelle ainsi en Angleterre, l'assemblée convoquée par ordre du Roi, et composée des pairs et des députés des provinces *A.* ديوان الملة || Le Roi d'Angleterre ayant convoqué son parlement انكلتره قرالی ديوان ملّتی عقد ايلدكده La Chambre Haute, la Chambre Basse du parlement انكلترده پارلامنتو تعبير اولنور ديوان ملّتك خانهٔ اعلاسی وخانهٔ اسفلی Ajourner, proroger le parlement عقد اولنمش ديوان ملّتی موقّتاً تأخير ايلمك Casser le parlement ديوان ملّتی فسخ ايتمك

PARLEMENTAIRE. On appelle ainsi une personne que des assiégés ou des assiégeans s'envoient les uns aux autres pour faire quelque proposition *A.* موصل الخبر *P.* خبر رس *T.* خبركتوريجی – Et vaisseau parlementaire, un vaisseau qu'on envoie porter des paroles à une flotte ou dans un port ennemi *T.* خبر كميسی

PARLEMENTER. Faire et écouter des propositions pour rendre une place *A.* مكالمة الشروط الاستيمان – مذاكرة الشروط الاستيمان *P.* مكالمهٔ شروط امانخواهی كردن *T.* ويره شروطنی سويلشمك || Le gouverneur de la place demanda à parlementer قلعه‌نك محافظی شروط استيمانك مكالمه‌سنه طالب اولدی

Figur. Entrer en voie d'accommodement sur quelque affaire *A.* رغبة فی مذاكرة المصالحة *P.* بمذاكرهٔ مصالحه خواهش نمودن *T.* اوزلاشمق صددينه دوشمك – اوزلاشمق قيدينه دوشمك || Nous en viendrons à bout, il parlemente مصالحه مذاكره‌سنه رغبت ايتمش اولديغنه نظراً مرامه واصل اوله‌جغمز دركار در D'abord il faisait le difficile, mais il commence à parlementer اوّل امرده اظهار صعوبت ايتمش ايسه ده بو دفعه اوزلاشمق قيدينه دوشدی

PARLER. Prononcer, articuler des mots *A.* تكلّم – نطق *P.* گفتن – سخن زدن *T.* سويلمك || Un enfant qui commence à parler نطقه بدء ايتمش صبی qui ne peut pas encore parler هنوز نطقه اقتداری اولميان چوجوق Ce malade est à l'extrémité, il ne parle plus بو مريض مشرف موت اولمغله نطقی منقطع اولدی Notre-Seigneur a fait parler les muets حضرت عيسی افندمز اخرس وبيزبانلری انطاق ايلدی Vous parlez si bas, que je ne vous entends point شول رتبه‌ده صوت خفی ايله تكلّم ايدرسك كه سوزك ايشيدلميور

Parler du nez تخنخن ايتمك – خمخمه ايله سويلمك – گكزدن سويلمك de la gorge بوغازدن سويلمك || Il ne faut pas parler haut dans la chambre d'un malade مريضك اوطه‌سنده صوت بلند ايله تكلّم ايتمك جائز دكلدر Parler à l'oreille de quelqu'un بر كمسنه‌نك قولاغنه خفياً سويلمك – قولاغنه فسلدامق Avoir de la peine à parler بر كمسنه‌نك عسر لسانی اولمق

Il signifie aussi, discourir, s'énoncer par le discours *A.* تكلّم – بسط المقال – تقرير الكلام – سوق الكلام – *P.* گفتاريدن – حرف زدن – سخن راندن – *T.* سويلمك – سويلشمك – بحث ايتمك – لاقردی ايتمك – صحبت ايتمك – || De quoi parlez-vous? نه لاقردی ايدرسك – ندن بحث ايدرسك Nous parlions de vos affaires سنك اموركی سويلشور ايدك Parler de nouvelles حوادث واخباردن بحث ايتمك || Il parle de cela en homme instruit, en habile homme بو بابده عالمانه وماهرانه بسط كلام ايدر || Il parle très-pertinemment de toutes choses هر شيئده كما ينبغی سوق كلام ايدر || Il parle de tout à tort et à travers, sans savoir ce qu'il dit هر شيئده خلط كلام ايدرك نه سويلديكنی بيلمز || Je n'en parle que par ouï dire مسموعات مقوله‌سی اولدرق بوندن بحث ايدرم Parler tête à tête تنهاده سويلشمك. Parler familièrement ensemble بی تكلّفانه محاوره – طرح تكلّف ايله سويلشمك ايتمك en public عامّه‌يه خطاب ايله بسط كلام ايتمك – على ملاء الناس تقرير كلام ايتمك devant une grande assemblée بر جمعيّت كبرا حضورنده تقرير كلام ايتمك sur-le-champ بالبداهه سوق كلام ايتمك sans être préparé مقدّما مطالعه ايتمكسزين بسط مقال ايتمك Parler sur des matières difficiles امور مشكله‌دن بحث ايتمك en bons termes, en termes précis تعبيرات لايقه وكلمات صريحه ايله تقرير كلام ايتمك Parler avec éloquence, avec véhémence, avec action فصاحت لسان ايله وحرارت ايله وكلمات مؤثّره ايله تكلّم ايتمك Parler avec quelqu'un بر كمسنه ايله سويلشمك – مكالمه ايتمك – محاوره ايتمك Je vous parlerai de quelque chose qui vous regarde سكا متعلّق بر مادّه ايچون سويليه‌جكم وار در Il ne sait pas parler ادارهٔ كلامه اقتداری يوقدر Il a de la grâce à parler حسن ولطف ايله تكلّم ايدر – نطق ايدر Quand ce fut à lui de parler نوبت كلام فلانه كلنجه – سوز فلانه كلدكده Parler à son rang, à son tour فلان كشی نوبتی

صره‌سی کلدکده سویلمک ـ کلدکده کلامه آغاز ایتمک C'est à mon tour à parler نوبت کلام بکا کلدی Un tel a parlé بسط ـ سوق کلامه ـ فلان کشی نطق وکلامه باشلادی کلام ایلدی

On dit familièrement, Voilà ce qui s'appelle parler, ou Voilà parler, lorsque quelqu'un fait des propositions plus avantageuses qu'on ne s'y attendait اشته ـ اشته کلام با صواب بوکا دیرلر یوللو لاقردی بو در ـ سوزك ایوسی بو در

On dit, Parler juste, pour dire, s'exprimer avec justesse کلام با صاغلم لاقردی سویلمک ـ صواب ایله افادهٔ حال ایتمک — Et parler phébus, pour dire, s'exprimer avec emphase طمطراق الفاظ ایله تقریر کلام ایتمک

On dit en termes de Palais, qu'un avocat, qu'un procureur parle pour un tel, pour dire, qu'il plaide pour un tel فلانک طرفندن وکالةً دعوا ایدر

On dit Parler pour quelqu'un, pour dire, intercéder pour lui auprès d'un autre بر کمسنه‌نک حقنده سوق کلمات طیبه حقنده شفاعت ایتمک ـ ایتمک Et parler contre quelqu'un, pour dire, parler à dessein de lui nuire بر کمسنه‌نک علیهنه علیهنه سویلمک ـ سوق کلمات شرّ ومفسدت ایتمک

On dit proverb., Parler de la pluie et du beau temps, pour dire, discourir de choses indifférentes آفاقی صحبت سویلمک Et parler en l'air, pour dire, parler sans aucun dessein روزکاری صحبت سویلمک Et parler comme un perroquet, pour dire, parler sans savoir ce qu'on dit پاپغان قوشی کبی سوز سویلمک

On dit d'un homme qui parle sur une matière qu'il possède à fond, qu'il en parle en maître فلان خصوصده مصنّف کبی سویلر Et de celui qui n'en a qu'une connaissance légère, qu'il en parle en écolier ـ بو خصوصده عجمی کبی سویلر Et qu'un homme parle d'or, pour dire, qu'il parle comme on souhaitait qu'il fit ـ هر کلامی درر بار در ـ هر کلامی بر درّ یکتا در Et figur. qu'un homme parle haut, pour dire, qu'il parle sans ménagement یوکسک پرده‌دن سویلر ـ لاابالیانه ـ بی پروا سویلر

On dit, Parler bien d'une personne بر کمسنه‌یی خیر ایله بر کمسنه‌نک مدح وثناسنده اولمق ـ ذکر ایتمک Et parler mal d'une personne ـ بر کمسنه‌نک حقنده تعییر وغیبت ایتمک ـ بر کمسنه‌یی فصل ایتمک ـ علیهنه سویلمک Et qu'un homme parle avec passion, pour dire, que c'est la passion qui lui fait parler نفسانیته مبنی ـ غرضه مبنی سویلر

On dit d'une chose qui est arrivée, qu'on en parle diversement, pour dire, qu'on la raconte de diverses manières بو خصوصده روایتلر مختلفدر

Parler, signifie aussi, manifester ses sentimens, sa pensée *A.* نطق ـ افادة الحال ـ افادة المرام *P.* سخن گفتن *T.* سوز سویلمک || Dieu a parlé par la bouche de ses prophètes حق تعالی حضرتلری لسان انبیا ایله نطق ایلدی ـ انبیای عظام واسطه‌سیله Les muets parlent par signes بی زبانلر اشارت ایله افادهٔ مرام ایدرلر C'est un homme qui ne veut pas parler nettement آچیقدن افادهٔ مرام ایتمز بر آدمدر On a fait ce qu'on a pu pour le faire parler, mais il n'y a pas eu moyen d'en venir à bout انطاقی بابنده زیاده‌سیله سعی اولنمشیکن بر وجهله طریقی بولنه‌مدی Expliquez-vous mieux, ce n'est pas là parler بو صورت افادهٔ مرام دکلدر ایوجه ایضاح حال ایله Parler par interprète ترجمان معرفتیله افادهٔ مرام ایتمک Le roi a parlé, c'est à moi à obéir نطق همایون صادر اولمشدر بنم طرفمدن اطاعت لازمدر Vous n'avez qu'à parler, vous serez servi همان نطق ایله خدمتک در حال ادا اولنور

On dit, Parler en maître, c'est-à-dire, d'un ton d'autorité ـ آمر طوریله سویلمک ـ متحکمانه سوق کلام ایتمک Et que Dieu parle au coeur des pécheurs, pour dire, qu'il leur envoie de bons sentimens کلام الله قلوب مذنبینه مؤثر در

On dit de deux personnes, qu'elles se parlent des yeux, pour dire, qu'elles se font connaître leurs sentimens par leurs regards ترجمان عین واسطه‌سیله بری برلرینه افادهٔ حال ایدرلر ـ Et que les yeux, que le visage d'une personne parlent *A.* لسان الحال ابلغ من لسان القال *T.* لسان حالی فکر ومرامنی ناطقدر ـ فکر ومرامی ناصیهٔ حالندن مستفاد در ـ Et d'une chose que l'on comprend aisément, Cela parle tout seul بو کیفیت خود بخود ناطق حالدر

On dit, que les murailles parlent, pour dire, qu'il se trouve des témoins des choses même les plus cachées *A.* وللحیطان لسان *T.* دیوارلرک دلی وار در

On dit, que le mérite que les services d'une personne parlent, qu'ils parlent pour elle, pour dire, qu'ils la rendent recommandable هنر واستحقاقی وموفق اولدیغی خدمات مبروره حسن حالنه شهادت ایدر || C'est un homme dont les services parlent

Ses blessures parlent pour lui ایتدیکی خدمتلرک شهادتنی وافیدر Dans بدننده مشهود اولان جراحتلر لهسنه شاهددر cette affaire, tout parle pour lui بو مادّه‌ده جمیع احوال فلانک فلانک Rien ne parle en sa faveur حسنی طرفنه شهادت ایدر طرفنه حسناً شهادت ایدر هیچ بر شی یوقدر Tout parle contre lui خلافنه ـ هر شی علیهنه شهادت ایدر ـ On dit aussi, qu'une pièce parle contre un homme فلان سند فلانک خلافنه ناطقدر

Parler, signifie aussi, expliquer sa pensée par écrit *A.* تحریراً بزبان قلم بیان کردن *P.* ثبت فی صحیفة البیان ـ ذکر *T.* یازمق || Aristote a très-bien parlé de cette matière dans un tel livre حکیم ارسطو بو مادّه‌یی فلان تألیفنده بروجه احسن ثبت صحیفهٔ بیان ایتمشدر La loi est formelle là-dessus, et parle très-clairement اول بابده نصّ قانون واضح اولوب آچیقدن ذکر واضح وبروجه صراحت ناطقدر ـ حال ایدر Il ne parle point de cela dans sa lettre مکتوبنده بوکا دائر بر شی ذکر ایتمز

Parler, est aussi actif || Parler Français فرانسزجه تکلم ایتمک Parler la langue Italienne ـ تالیانی لساننی تکلم ایتمک Parler affaires مصالح وامور‌دن بحث ایتمک لسان تالیانی اوزره Parler Géométrie علم هندسه‌دن بحث ایتمک

Se Parler. *A.* استعمال فی التکلّم *P.* گفته ـ زبانزد بودن *T.* سویلنمک بودن || La langue Française se parle par toute l'Europe ـ فرانسز لسانی جمیع اوروپاده متداول ومستعملدر اوروپانک هر طرفنده زبانزد در ـ سویلنور ـ تکلم اولنور

Il signifie aussi, communiquer ses idées *A.* محاورة ـ محادثة ـ مکالمة *P.* با هم سخن زدن *T.* سویلشمک

Parlé. *A.* منطوق *P.* گفته *P.* سویلنمش

PARLER. Langage, manière de parler *A.* نطق ـ منطق ـ لسان *P.* زبان ـ گفتار *T.* دیل ـ سویلیش || Il a un parler doux et gracieux شیرین ـ لساننده حلاوت ولطافت وار در rude et choquant نطقنده سویلیشی طاتلو ونازکدر ـ زباندر عنف وشدّت وار در ـ On dit, Le parler, pour dire, l'accent, le jargon. V. ces mots.

PARLERIE. Babil. *A.* فرفرة *P.* هرزه گویی *T.* فارفره‌لق

PARLEUR. Qui parle beaucoup *A.* مکثار ـ مسهب ـ پر گو *P.* بسیار گو *T.* چوق سوزلو ـ اوزان || Un grand parleur مکثار عظیم perpétuel مسهب مستدیم

Il se dit aussi d'un homme qui s'énonce d'une manière agréable *A.* منطیق ـ مقوال ـ قوّال ـ سلیس اللسان *P.* سخن پرداز ـ ناطقه پرداز ـ خوش گو ـ سخنور ـ نارک سخن *T.* ناطقدلو ـ سوز ابدسی ـ میر کلام || C'est un beau, un agréable parleur بر منطیق سلاست رفیقدر ـ بر مقوال سلیس البیاندر

PARMI, préposition. Entre, dans le nombre de . . . *A.* بین *P.* میان *T.* آره || Il se mêla parmi eux بینلرنده قارشدی Parmi les honnêtes gens اهل عرض آدملر آره‌سنده J'ai trouvé un papier parmi mes livres کتابلرم آره‌سنده بر کاغد بولدم Parmi de grandes vertus, il y a souvent quelques défauts مناقب جلیله بیننده اکثریا بعض مساوی بولنور

PARNASSE. Célèbre montagne de la Phocide, qui était consacrée aux Muses. Il se dit figur. de plusieurs choses qui ont rapport à la Poésie. Ainsi on dit: Les nourrissons du Parnasse, pour dire, les poëtes *A.* pl. شعراء Le parnasse Français شعرای فرانساویّه Monter sur le parnasse, pour dire, s'adonner à la Poésie فنّ شعره هوسکار اولمق

PARODIE. Il se dit d'une plaisanterie poétique qui consiste à appliquer certains vers d'un sujet à un autre, pour tourner ce dernier en ridicule *A.* شعر مصروف الی الهزل

Il se dit aussi d'un ouvrage en vers, fait sur quelque pièce connue, que l'on détourne à un autre sens par le changement de quelques expressions *A.* شعر متغیّر المعنا بتحریف العبارة || Il a fait une parodie ingénieuse تحریف عباره ایده‌رک معنایی تغییر ومخیّل ومصنّع نظم کلام ایلدی

PARODIER. Faire une parodie *A.* صرف الشعر الی الهزل

PAROI. Cloison maçonnée qui sépare une chambre d'avec une autre *A.* جدار فاصل ـ حایط ما بین *P.* دیوار میانه *T.* بولمه دیوار

Il se dit en Anatomie, pour exprimer les clôtures ou membranes qui forment les parties creuses du corps *A.* pl. اغشیهٔ التجاویف || Les parois de l'estomac اغشیهٔ تجاویف معده de la matrice, de la vessie اغشیهٔ تجاویف رحم ومثانه

PAROISSE. Il se dit d'une portion d'un diocèse, gouvernée par un curé *A.* محلّة pl. محلّات *P.* برزن ـ کوچه *T.* محلّه || Grande paroisse جسیم بر محلّه petite محلّهٔ صغیره Le curé de la paroisse محلّه پاپاسی Les habitans d'une paroisse اهالیٔ محلّه ـ بر محلّه‌نک سکنه واهالیسی ـ On appelle figur. Coq de paroisse, celui qui est le plus considéré dans une paroisse. V. Coq.

PAROISSIAL. Appartenant à la paroisse *A.* مخصوص بالمحلّة محلّه ـ || Église paroissiale بر محلّه‌يه مخصوص اولان كليسا كليساسى

PAROISSIEN. Habitant d'une paroisse *A.* اهل المحلّة pl. اهالى *P.* كوچه نشين *T.* محلّه اهاليسندن برى || Bon paroissien صالح وجيّد بر اهل محلّه

PAROLE. Mot prononcé *A.* لفظ pl. الفاظ *P.* حرف ـ سخن *T.* سوز || Parole bien articulée منقحا تلفظ اولنمش بر لفظ mal articulée بالركاكه تلفظ اولنمش بر لفظ Dieu a créé le monde d'une seule parole جناب ربّ العالمين جهانى جناب حق كن فيكون ـ لفظْ واحده ايله خلق ايلدى لفظيله عالمى خلق وايجاد ايتمشدر Il n'a pas dit une seule parole لفظ واحد تفوّه ايتمامشدر Il faut lui arracher les paroles de la bouche الفاظى آغزندن نزع ايتمك اقتضا ايدر Je vous expliquerai cela en trois paroles شونى اوچ لفظ ايله سكا شرح ايده‌جكم Il a repété tout cela parole par parole بونلرك جملەسنى لفظا بعد لفظ نقل ايلدى Il ne sait pas articuler ses paroles الفاظى كما هى حقها تلفظ ايده‌مز

Il signifie aussi, la faculté naturelle de parler *A.* قوّت ناطقة *P.* قوّت سخنگويى *T.* سويليش قوّتى || Dieu a donné la parole à l'homme حق سبحانه وتعالى حضرتلرى انسانه قوّت ناطقه ويردى Il est fort malade, il a perdu la parole آغر خسته اولمغله قوّت ناطقه‌سى قالمدى C'est un grand avantage que la parole قوّت ناطقه‌نك نفعى كليدر Jésus-Christ a rendu la vue aux aveugles, la parole aux muets حضرت عيسى اعمالره قوّت باصره وبيزبانلره قوّت ناطقه احسان ايلدى ـ On dit, qu'un homme a le don de la parole حسن ناطقه‌يه موفقدر qu'il manie bien la parole فلانك كوزل قوّت ناطقه‌سى وار در ـ حسن ايله اداره كلام ايدر ـ On dit d'un portrait bien ressemblant, d'une statue bien faite, qu'il ne lui manque que la parole بو تصويرك ياخود بو صنمك يالكز قوّت ناطقه‌سى اكسكدر

Parole, se dit aussi du ton de la voix *A.* صوت pl. اصوات *P.* صدا ـ آواز *T.* سس || Il a la parole rude صوتنده خشونت وار در agréable, douce صوتنده لطافت وحلاوت وار در tremblante, faible صوتنده رعدت وضعف ورخاوت وار در Je l'ai reconnu à sa parole كيم اولديغنى سسندن بيلدم Déguiser, contrefaire sa parole تنكير صوت ايتمك Il a la parole d'un homme malade صوتى بر مريض آدمك صداسى كبيدر

Parole, signifie aussi, sentence, mot notable *A.* قول pl. اقوال ـ كلام pl. كلم *P.* گفته *T.* سوز || Parole mémorable ذكرى نابيد بر قول مستحسن belle اولنه‌جق بر كلام digne d'un souverain پادشاهه لايق بر كلام Il faudrait écrire cette parole en lettres d'or حروف مذهّبه ايله يازيلدجق بر كلامدر

Parole. Mot ou discours pris selon ce qu'il est, bon ou mauvais, etc. *A.* كلمة pl. كلمات ـ كلام pl. كلم ـ قول pl. اقوال *P.* گفتار ـ سخن *T.* سوز ـ لاقردى || Paroles civiles كلمات تطييب خاطرى ـ كلمات خاطر نواز obligeantes ملاطفت آميز amicales كلمات محبّتنما مستلزم كلمات دلنواز ـ كلمات مودّت mystérieuses كلمات مرموزه fâcheuses كلمات موحشه ـ آيات outrageuses رموز آميز inciviles قبا سوزلر ـ كلمات غلظت آميز سخن ـ كلمات حدّت آلود aigres كلمات تحقير آميز chrétiennes جان ياقيجى سوزلر ـ سخن جانسوز ـ درشت سخن دلاويز ـ كلمات طيّبه bonnes كلمات ديانت آميز فنا ـ سخن زشت ـ سخن بد ـ كلمات رديئه mauvaises honnêtes كلمات قاعدهٔ حسن ادبه موافق كلمات لاقردى déshonnêtes, sales, vilaines كلمات ـ فحشيّات ـ كلمات فاحشه مردار لاقرديلر ـ سخن نا پاك ـ دنس آلود hautaines سخن مغرورانه ـ كلمات مكابرت آلود Il est insolent en paroles ـ گفتار كستاخانه ايله مألوفدر ـ وقاحت كلامى وار در libre صحبتنده كستاخلق وار در ـ ادبسزجه لاقردى سويلر لساننده ـ بى پروالق وار در ـ كلامنده عدم مبالات وار در réservé, modeste, retenu كلامنده قاعدهٔ لا اباليلك وار در پرهيز لسانى وار در ـ احتراز واحتياطه رعايت ايدر Ce sont des paroles d'un fou آغزيدر ـ قوليدر ـ مجنون كلاميدر d'un homme ivre سرخوش لاقرديسيدر Il l'a maltraité de paroles لسانا ـ سوز ايله تكدير ايلدى Il n'eut pas plus tôt lâché la parole همان سوق كلامه آغاز ايدنجه À quoi bon tant de paroles? بو قدر قيل وقاله ـ بو قدر اقوال وكلمات نه لازم Ajoutez-vous foi à ses paroles? كلامنه اعتماد موجب نه ايدرميسك Dans tout ce qu'il vous dit, il n'y a pas une parole de vérité ديديكى صحبتلرك ايچنده صحّته مقارن كلمهٔ واحده يوقدر Moins de paroles, plus d'effets افعال اقواله غالب اولملو در Ce sont paroles en l'air, paroles vaines et vagues كلمات عبث لاقرديدر ـ بيهوده در ـ لا طايلدر Je veux avoir de l'argent, je ne me contente pas de paroles لاقرديدن آلمام بكا

اقچه لازمدر Il ne m'a donné que des paroles générales, vagues بنی کلمات مطلقه وما لا یعنی ایله صاوردی — On dit, Des paroles emmiellées, pour dire, des paroles douces, flatteuses *A.* کلمات عاسلة *P.* سخن شیرین — سخن شکرین *T.* طاتلو سوزلر — On dit, il m'a donne de bonnes paroles, pour dire, qu'il m'a tenu des discours qui supposent de bonnes intentions بکا کلمات دلنشین بسط ایلدی — Et qu'un homme est à deux paroles, qu'il a deux paroles, pour dire, qu'il parle tantôt d'une façon, tantôt d'une autre *A.* متلون الاقوال — متلون الکلام *P.* گاه این وگاه آن گونه سخن گوینده *T.* درلو درلو سوزینی سوزنده اختلاف وتلون ایدر — جویرن

On dit, Porter la parole, pour dire, parler au nom d'une compagnie, d'un corps *A.* تبلیغ الکلام || C'était lui qui portait la parole au nom de la compagnie جماعت طرفندن تبلیغ کلام ایدن فلان کشی ایدی — Et qu'un homme a la parole, pour dire, que de droit il lui appartient de parler سوز سویلمک فلانه — سوز صاحبی فلاندر — کلام فلانه دوشر — دوشر Et que la parole est demeurée à un tel, pour dire, que c'était à lui à parler نوبت کلام فلانه کلمشدر

On dit aussi, Prendre la parole, pour dire, commencer à parler *A.* افتتاح الکلام — بدء بالکلام *P.* آغاز گفتار کردن — آغاز سخن کردن *T.* سویلمکه باشلامق — سوزه باشلامق

Reprendre la parole *A.* اعادة الکلام — استیناف الکلام *P.* بسخن باز آمدن — از سرنو آغاز کردن بسخن — *T.* ینه سوزه باشلامق — Et couper la parole à quelqu'un pour dire, l'interrompre dans son discours *A.* قطع الکلام *P.* رشتهٔ سخنرا شکستن *T.* صحبتک آره‌سنی کسمک — صحبتنی کسمک — Et adresser la parole à quelqu'un *A.* توجیه الخطاب *P.* خطاب نمودن *T.* خطاب ایتمک — Et faire passer la parole de main en main, pour dire, la faire passer d'une personne à une autre کلامی آغزدن آغزه دور ایتدرمک

On dit figur. En paroles couvertes, pour dire, en termes qui insinuent quelque chose qu'on ne veut pas dire ouvertement *A.* بالرموز والایهامات — بکلمات المرموزة *P.* بسخنهای رو پوشیده — بسخنهای رموز آمیز *T.* باشی اورتولو صحبتلر ایله || Je lui ai fait entendre cela en paroles couvertes کیفیتی رموز وایهامات ایله کندویه تفهیم ایلدم

On appelle Jésus-Christ, La parole éternelle, la parole incréée, et plus souvent Le Verbe *A.* کلمة الله ازلی — Et l'Écriture-Sainte, et les sermons qui se font pour l'expliquer, La parole de Dieu *A.* کلام الحق — کلام الله || Prêcher La parole de Dieu aux peuples کلام اللهی سامع عباده القا ایتمک l'annoncer کلام حقی افاده وبیان ایتمک l'écouter کلام حقی استماع ایتمک

Paroles, au pluriel, se prend aussi pour Discours piquants, offensants *A.* pl. کلمات مولمة — pl. فوارص *P.* سخنهای دلازار *T.* کوجندریجی سوزلر || Se prendre de paroles کلمات مولمه میانه‌لرنده سردیله چکشمک Ils ont eu de paroles ensemble کلمات دلازار ایله منازعه ایلدیلر Avoir de grosses paroles میانده کلمات مولمهٔ شدیده جریان ایتمک

Parole, signifie aussi, promesse *A.* وعد pl. مواعید *P.* وعده *T.* سوز || Parole sacrée وعد واجب الحرمة inviolable وعد بیخلاف — ممتنع الاخلاف solennelle وعد معتاده رسوم positive وعد قطعی expresse وعد صریح — اوزره ویرلمش وعد المفاد formelle وعد رسمی En foi et parole de roi پادشاه عرض وناموسی شرط ایدرک Parole d'honneur وعدی اولدرق Tenir sa parole ایفای — انجاز وعد ایتمک — ویریلان وعد سوز — اعطای وعد ایتمک la donner وعدینی طوتمق — وعد ویرمک la retirer, la reprendre, la dégager وعدینی استرداد ایتمک وکیرو آلمق وفسخ ایتمک Se dédire de sa parole ویریلان سوزی — وعدینی انکار ایتمک J'ai pris leur parole وعدلرینی تحصیل ایلدم Manquer de parole خلف وعد سوزنده طورمامق — اخلاف وعد — ایتمک J'ai parole de lui فلانک بکا وعدی وار در — طرفندن وعد المشم Sommer quelqu'un de sa parole بر کمسندن انجاز وعدی طلب ایتمک Sa parole y est engagée در — بو بابده قید وعد ایله مقید Un homme d'honneur n'a que sa parole اهل عرض وعدی وار در آدمه کوره یالکز قید وعد کافیدر Se fier à la parole de quelqu'un بر کمسنه‌نک وعدینه اعتماد ایتمک On a laissé aller ce prisonnier de guerre sur sa parole بو اسیرک سبیلی وعدینه اعتباراً تخلیه اولندی Il n'est pas gardé, il est prisonnier sur sa parole محبوس اولمیوب همان وعدینه اعتماداً اسیر در Un honnête homme doit se regarder comme esclave de sa parole اهل عرض اولان آدم نفسنی کندو وعدینک اسیری اولدیغن عدّ ایتملو در — On appelle ironiquement, De belles paroles, de grandes promesses sans dessein de les tenir *A.* مواعید عرقوبیة *P.* مواعید دلفریبانه *T.* بوش وعدلر — On dit, qu'un homme

est de parole, pour dire, qu'il tient ce qu'il a promis *A.* صادق سوزنده *T.* بوعدهٔ خود درستکار *P.* صحیح الوعد ـ الوعد طورر

Parole, signifie aussi, une proposition que l'on fait *A.* عرض تکلیف ـ تکلیفات pl. تکلیفات || Parole d'accommodement اصلاح صلحه ـ مصالحه تکلیفی de paix ذات البینه دائر تکلیف داثر عرض اولنان کلام Je lui ai porté parole de mille écus, s'il voulait faire telle chose شونی ایشلمکه راضی اولور ایسه بیک غروش تکلیف ایلدم کندویه Ce n'est pas un homme assez considérable pour le charger d'une parole si importante اول قدر معتد به آدم دکلدر که حتی اهم مهامدن اولان بویله بر تکلیفک تبلیغی کندویه احاله اولنه

On appelle Paroles magiques, les paroles dont les magiciens se servent pour des opérations de magie *A.* رقیة pl. رقی pl. عزایم *P.* افسون *T.* سحرباز سوزی || Il prétend guérir avec des paroles افسون اوقویەرق شفا ویرمک ادعاسنده در

Paroles, se dit aussi pour Les mots d'un air, d'une chanson *A.* ابیات الاغنیة *P.* گفتهٔ سرود *T.* ازکینک سوزلری || Je sais bien l'air, mais j'ai oublié les paroles فلان شرقینک انجق گفتەسی ـ مقامی معلوممدر انجق گفتەسنی اونتدم خاطرمده دکل

PARONOMASE ou PARONOMASIE. Figure de Rhétorique, qui réunit dans la même phrase des mots dont le sens est à peu près le même, quoiqu'ils présentent un sens différent *A.* التباس الالفاظ ـ تواخی الالفاظ

PAROTIDE. T. d'Anat. Glande située au-dessous des oreilles *A.* نکفة *P.* دشبل بن گوش *T.* قولاق دیبندەکی بز

PAROXISME. T. de Méd. Accès, redoublement, temps le plus fâcheux de la maladie *A.* احتداد المرض *P.* تیزئ رنج *T.* علتک کسکینلنمەسی || Il y a des paroxismes réglés et périodiques, et d'autres qui ne suivent aucune règle احتداد مرض بعضاً بالمناوبه ومرتباً عارض اولور وبعضاً بر درلو نظام وترتیبه تابع اولمیەرق ظهور ایدر

PARQUE. Selon les anciens païens, les parques étaient des déesses qui coupaient le fil de la vie des hommes *A.* ملکات الآجال من معبودات الاهل الجاهلیّة On dit, Les parques inexorables ملکات بی امان آجال Les ciseaux de la parque مقراض اجل La parque a tranché le fil de ses jours فلانک قاطع الحیات گسستهٔ مقراض ـ رشتهٔ عمری مقراض اجل ایله قطع اولنمشدر اجل اولمشدر

PARQUER. Mettre dans une enceinte *A.* وضع فی الحوزة ـ وضع فی الحظیرة ـ وضع فی ساحة المحفوظة *P.* درعرصه جورەسی محفوظ برمیدان ایچنه *T.* گاه گرد بسته نهادن جبه خانه‌یی فلان || On parqua l'artillerie en tel endroit قویمق محلده واقع ساحهٔ محفوظه ایچنه وضع ایتمشلر در

Il se dit aussi en parlant des boeufs qu'on met à l'engrais dans un herbage *A.* وضع فی حوزة ـ وضع فی مکلئة المحفوظة *P.* در چراگاه گرد بسته نهادن *T.* جورەسی محفوظ الکلاء چایرلغه قویمق || Ce pré est assez grand pour parquer mille boeufs بیک رأس اوکوز آلور بر حوزهٔ کلایه متحمّل مرتع فسیح الانحا در

PARQUET. L'espace qui est enfermé par les siéges des juges, et par le barreau où sont les gens de loi *A.* حلقة المجلس الاهل الشرع || On fit entrer les parties dans le parquet خصملری حلقهٔ مجلس اهل شرع ایچنه احضار ایتمشلر در

PARQUET. Assemblage de pièces de bois, qui font un compartiment sur le plancher d'en bas *T.* یوزی جسیدلو خرده آغاج پارجلریله قاپلانمش دوشمه

PARQUETER. Mettre du parquet dans un lieu *T.* دوشمه یوزینی جسیدلو خرده تختەلر ایله قاپلامق

PARRAIN. Celui qui tient un enfant sur les fonts de baptême *A.* ولیّ المعمودیّة || Les parrains donnent ordinairement leurs noms à leurs filleuls ولیّ معمودیّت اولان کشی مظهر معمودیّت اولان جوجوغی عادتا کندو اسمیله تسمیه ایده کلمشدر

Il se dit aussi de celui qui est choisi pour donner le nom à une cloche *A.* واضع الاسم *P.* نام نهنده *T.* آد قویان || Il est parrain d'une cloche de telle église فلان کلیسادەکی ناقوسک واضع اسمی فلان کشیدر

PARRICIDE. Celui qui tue son père *A.* قاتل الاب *P.* پدر کش *T.* باباسنی اولدرن || On ne peut trop punir les parricides قاتل اب اولنلرک تأدیبنده هر نقدر شدّت اولسه کافی دکلدر

Il signifie aussi, le crime que commet le parricide *A.* قتل الاب *P.* پدر کشی *T.* باباسنی اولدرمه || Commettre un parricide قتل اب جرمنی ارتکاب ایتمک ـ Il s'emploie aussi adjectivement قصد پدر کشی Main parricide ید پدر کش

PARSEMER. Semer, répandre çà et là *A.* نثر ـ تنثير *P.* پراكندن ـ افشاندن ـ پاشيدن ـ فتاليدن *T.* صاچمق || Parsemer un chemin de fleurs طريقى نثر ازهار ايله تزيين ايتمك Cet habit est tout parsemé de perles et de pierreries بو لباس يكپاره انجو وجواهر منثوره ايله پيراسته در

PARSEMÉ. *A.* منثور *P.* پراكنده ـ افشانده ـ پاشيده ـ فتاليده *T.* صاچلمش

PARSI. V. Guèbres.

PART. Ce qui doit revenir à quelqu'un d'une chose partagée entre plusieurs *A.* حصّة pl. حصص ـ نصيب pl. انصبة ـ سهم pl. اسهام *P* بخش ـ بهره *T.* پاى || On a fait trois parts de tout le bien de la succession اموال تركه نك جملهسى اسهام ثلثهيه تقسيم اولندى Quand il y a tant d'héritiers, les parts sont petites ورثه نك كثرتى اولنجه اسهامك مقدارى قليل اولمق لازم كلور Voilà votre part, et voici la mienne اشته سنك حصّهك شو وبنمكى بو در Grande part حصّهٔ جسيمه La principale part اعلاى اسهام la plus haute اكبر اسهام la meilleure حصّهٔ اصليّه Céder sa part حصّهسندن فارغ اولمق Il doit avoir les cinq parts des six آلتى حصّه نك بشى فلانه عائد در Il en a eu tant à sa part بوندن حصّهسنه شوقدر اصابت ايتمشدر Être de part avec lui بر كمسنه ايله حصّهدار اولمق ـ Il se dit aussi des choses qui, sans être divisées, peuvent se communiquer à plusieurs personnes || Avoir part à la faveur du prince حسن نظر پادشاهانهدن حصّهمند اولمق Vous avez beaucoup de part à son amitié فلانك حبّ ومودّتندن كلى بهره ونصيبك واردر Toute l'Europe a part aux avantages de la paix منافع صلح ومسالمهدن جميع اوروپا دولتلرى حصّهمند وبهرهدار در Tous les élus auront part à la béatitude éternelle عند الله المتعال مختار وبرگزيده اولنلرك مجموعى بهرهمند سعادت جاودانى اولهجقلر در

PARTS, au pluriel, s'emploie au sens de Partage *A.* محاصّة ـ مقاسمة *P.* بخش سازى *T.* حصّهلشمه ـ پايلشمه || Quand ce vient aux parts, les larrons se brouillent حراميلر مقاسمديه كلنجه نزاع ايدرلر Régler les parts مقاسمديى تنظيم ايتمك Faire les parts حصّهلشمق

PART, se dit aussi en parlant de la personne d'où vient quelque chose *A.* جانب ـ طرف *P.* سو *T.* يان ـ طرف || De quelle part viennent ces nouvelles? بو خبرلر نه طرفدن ورود ايدر Il est venu de la part du roi جانب همايوندن كلمشدر Dites-lui cela de ma part بونى طرفمدن فلانه سويله Cela vient de bonne part بو خبر شايان وثوق واعتماد اولهجق طرفدن ـ صاغ طرفدن ـ كليور On dit, De ma part, De sa part, pour dire, quant à moi, quant à lui *A.* عن جانبه ـ عن جانبى ـ من *P.* از سوى او ـ از سوى *T.* بندن يانه ـ اندن يانه طرفمدن || Vous ferez ce qu'il vous plaira, mais de ma part je n'y consentirai pas بو بابده دلخواهك نه ايسه ايشله انجق بندن يانه رضام يوقدر Il y a fait de sa part tout ce qu'il a pu آندن يانه الندن كلديكنى اجرا ايلدى

PART. L'intérêt que l'on prend à quelque chose *A.* مشاركة ـ اشتراك *P.* همبازى ـ حصّه دارى *T.* اورتاقلشمه || Je prends part à tout ce qui vous touche سكا متعلق اولان كافّهٔ اموردہ طرفكه راجع اولان كافّهٔ امور عندمده ـ اتّخاذ مشاركت ايدرم بالاشتراك ملتزمدر Quelle part prenez-vous dans cette affaire? بو خصوصده نه جهت ايله اتّخاذ مشاركت ايدرسك Je prends part à votre douleur, à votre joie سنك كدر وسرورونده اشتراكم دركار در

AVOIR PART, signifie, contribuer, concourir *A.* اعانت ـ معاونت *P.* ياورى نمودن *T.* ياردم ايتمك || Il a eu part à la dépense واقع اولان مصارفده اعانت ايلدى Il a eu la principale part à cet ouvrage بو تاليفده كلى اعانتى اولدى Je n'ai point de part à ce fait-là بو بابده بر درلو اعانتم يوقدر

On dit, Prendre en bonne part, en mauvaise part, pour dire, trouver bon, trouver mauvais *A.* اخذ خيراً او شرّاً ـ خيراً او ـ بحسن يا ببدى پذيرفتن *P.* خيراً اوشرّاً توجيه ـ شرّاً تأويل حسن يا كوتى *T.* بمعناى نيكو يا بمعناى بد شرح كردن ـ ايو يا كوتى طرفنه معنا ويرمك ـ طرفنه آلمق || Il a pris en bonne part ce que vous lui avez dit سويلديككك كلامه خيراً معنا ويردى Il l'a pris en mauvaise part كوتى طرفنه معنا ويردى Ce mot se prend tantôt en bonne part, tantôt en mauvaise بو كلام گاه خيراً وگاه شرّاً تأويل اولنور مقولهدندر

On dit, Faire part, donner part de quelque chose à quelqu'un, pour dire, faire savoir une chose à quelqu'un *A.* افادة ـ انها ـ اخبار *P.* آگاهيدن ـ آگاه كردن ـ خبردار كردن *T.* بيلدرمك ـ خبر ويرمك || Quand vous aurez des nouvelles, faites m'en part بعض حوادث واخبار مسموعك اولور ايسه بنى آگاه ايله Donner part de ses desseins à ses alliés نيّات ومقاصديني متّفقين

طرفنه انها ایتمك

On appelle, Billets de part, des billets circulaires par lesquels on fait part de quelque chose qui intéresse celui qui écrit *T.* خبر تذکره‌لری

Part, signifie aussi, lieu, endroit *A.* محل *P.* جا *T.* یر ـ بر محله ـ طرف || Je vais quelque part, je ne veux pas dire où کیده‌رم انجق اسمنی سویلمم Je vous suivrai, quelque part que vous alliez هرقنغی طرفه کیده‌جك اولور ایسدك سکا تبعیت ایده‌جکم Je ne puis aller où vous voulez, il faut que j'aille autre part دیلدیکك محله کیده‌مم بهر حال آخر طرفه کیده‌جکم ـ D'une part, d'autre part, De part et d'autre, De toute part, De toutes parts. Sortes de phrases dont on se sert en parlant des choses qu'on examine par toutes sortes d'endroit || D'une part il considérait que... d'autre part il envisageait... بر طرفدن فلان وبر طرفدن فلان شیئه ملاحظه ایدر ایدی Après avoir tout examiné de part et d'autre طرفینی کرکی جهتینی لدی التفحص ـ کبی لدی الاستکناه D'une et d'autre part علی کلا الجهتین ـ طرفیندن Je ne vois qu'inconvéniens de toutes parts هر ـ هر طرفدن محذور کوریبورم جهتدن

De part en part. D'un côté à l'autre *A.* من طرف الی الطرف *P.* از یکسو تا بدیگر ـ از یکروتا بدیگر *T.* بر یاندن بر یاندکك ـ اول بر یوزه‌دك اول بر یوزدن || Un coup d'épée qui le perce de part en part بر طرفدن اول بر طرفنه قدر نافذ اولدجق ضربهٔ سیف La muraille était percée de part en part دیوار بریوزدن اول بریوزینه قدر دلنمشیدی ـ رخنه دار اولمشیدی

À Part. Séparément *A.* منفرداً *P.* بجدایی *T.* آیری ـ بشقه‌جه ـ || Laissez cela à part شونی بر طرفه براق Il le tira à part بشقه‌جه چکدی ـ فلانی بر طرفه چکدی Il fait ses affaires à part بشقه‌جه کورر ـ امورینی منفرداً رؤیت ایدر

On dit, La plupart des hommes, pour dire, la plus grande partie *A.* اکثر الناس *P.* بسیارترین کسان *T.* خلقك افزونترین La plupart des choses *A.* اکثر الاشیاء *P.* چوغی ـ Et la plupart du temps, pour dire, le plus souvent *A.* فی اکثر الاوقات ـ اکثریا *P.* دربسیارترین ایام *T.* وقتك چوغی || La plupart des hommes sont trompeurs اکثر ناس کذابدر La plupart des choses ne valent pas la peine qu'on se donne اکثر اشیا زحمتنه دکمز مقوله‌دندر La plupart du temps il n'a rien à faire اکثر اوقاتده بیکار طورر

PARTAGE. Division d'une chose entre plusieurs personnes *A.* مقاسمة ـ مساهمة ـ محاصة *P.* بخشکاری *T.* پایلشمه ـ حصه‌لشمه || Faire partage مقاسمه ایتمك Faire le partage d'une succession ترکه‌نك مقاسمه‌سنی ایتمك le partage des meubles qu'on a achetés en commun مشترکاً اشترا اولنمش اثاث بیتك مقاسمه‌سنی ایتمك d'un butin مال غنایمی بینهمادہ تقسیم ایتمك

Il signifie aussi, portion de la chose partagée *A.* قسم pl. اقسام pl. نصیب ـ اسهام pl. سهم ـ حصص pl. حصه ـ اقاسیم pl. انصبة *P.* بخش ـ بهره *T.* پای || Partage égal, inégal حصهٔ متساویه وحصهٔ غیر متساویه Cette terre m'est échue en partage بو چفتلك حصه‌مه اصابت ایلدی Le partage de l'aîné ولد کبیرك سهم مفروضی ـ Il se dit aussi de l'acte qui contient la division d'une succession *A.* حجة القسمة *P.* چکك *T.* قسمت ـ قسمت حجتی || Il faut produire votre partage سنده اولان قسمت حجتنی ابراز ایتملوسك

Il se dit figur. de la portion de biens et de maux que la nature et la fortune semblent avoir donnée à chacun des hommes *A.* قسمت ـ رزق مقسوم ـ رزق ـ نصیب *P.* بهره ـ روزی *T.* قسمت || Les maladies et les misères sont le partage du genre humain امراض واسقام واکدار وآلام بنی نوع آدمك قسمتیدر Le Ciel distribue ses dons comme il lui plaît; l'un a l'esprit en partage, etc. جناب حق مواهب الهیه‌سنی کیف ما یشاء تقسیم برلد کیمنك رزقی عقل ودرایت وکیمنك بشقه کونه بر نعمتدر Les princes de cette maison ont la valeur en partage مردانگی وشجاعت بو خاندانك زاده‌لرینه قسمت خداداددر

Partage, se dit aussi des votes qui sont en nombre égal de part et d'autre *A.* مناصفة الآرا *P.* دو نیمیٔ رأیها *T.* رأیلرك ایکی‌یه بولنمسی || Ils sont dix d'un avis et dix de l'autre, il y a partage ارباب مجلسدن اون نفر کمسنه‌نك رأیی بر درلو ودیگر اون نفرك بشقه درلو اولمغله مناصفهٔ آرا وار در

PARTAGER. Diviser en plusieurs parts, pour en faire la distribution *A.* تقسیم الحصص ـ توزیع الاسهام *P.* بخش کردن *T.* حصه حصه بولمك ـ حصه حصه ایرمق || Partager également علی وجه التساوی تقسیم ایتمك ـ مساوات

اوزره بولمك inégalement تقسيم على وجه الاختلاف
ایتمك Partager une succession اموال تركه‌یی تقسیم ایتمك
Partager dans une succession میراثك امر تقسیمنه مبادرت
ایتمك Partager le butin مال غنیمتی میانه‌ده تقسیم ایتمك
Partager le travail aux ouvriers خدمتی عمله بیننده تقسیم
ایتمك – Il signifie aussi simplement, diviser *A.* توزیع – تقسیم
P. بخش کردن *T.* بولمك || Partager un nombre en deux
عددی ایکی‌یه توزیع ایتمك Un nombre impair ne se peut
partager en parties égales sans fraction عدد وتر بلا کسر ایکی
اولنه‌مز جزء متساوی‌یه تقسیم Ce fleuve partage la province
ایدر – بو نهر مملکتی ایکی‌یه تقسیم Il se dit aussi dans un
sens moral || Ce père partage également sa tendresse entre tous ses
enfans فلان پدر اولادی حقنه حنوّ وشفقتنی علی السویّه
ایدر تقسیم Son coeur était partagé entre l'amour et la gloire
میلان قلبی سودای عشق ومحبّت وحبّ شان ورفعت
بیننده منقسم ایدی

On dit, Partager en frères, c'est-à-dire, amicalement *T.* قرنداش
ایتمك – پایی Et partager le différend par la moitié میانده
یاری یاری‌یه قطع ایله – اولان فرقی بالمناصفه اویدرمق
بازارلغی اویدرمق

Partager. Donner en partage *A.* احصاص *P.* بهره دار کردن
– حصّه‌مند کردن *T.* حصّه‌لندرمك – پای ویرمك || Son
père l'a partagé en aîné پدری فلان اوغلنی ولد کبیر کبی
حصّه‌سی کما هو اللایق احصاص ایلدی Il est bien partagé
ویرلمشدر

Il se dit aussi en parlant des dons de la nature ou de la fortune *A.* اعطاء القسمة – ترزیق *P.* بهره دار کردن *T.* قسمتلندرمك
|| La nature ne l'a pas bien partagé ید قدرت فلانی لایقی
اوزره قسمتلندرمدی La fortune l'a mal partagé فلك فلانی
کم رزق ایله ترزیق ایتمشدر

Partager. Séparer en partis opposés *A.* ایجاب النفرقة –
ایراث الاختلاف *P.* بمیانه اختلاف انداختن *T.* آره‌ید
آیریلق کتورمك || Cette querelle va partager toute la Cour بو
– منازعه بالجمله وکلای دولت بیننده ایراث تفرقه ایده‌جکدر
بو منافسه ندمای سلطنتك جمله‌سی بیننده موجب
اختلاف اوله‌جغی ظاهردر Cette question a partagé l'école بو
مسئله طلبهٔ مدرسه بیننده بادئ تفرقه واختلاف اولمشدر
Les opinions sont partagées در کلم وآراده اختلاف وار La
Chambre était partagée مجلسده اختلاف آرا وار ایدی

Partager, signifie aussi, s'intéresser, prendre part à... *A.*
اشتراك – مشارکت *P.* همبازی نمودن *T.* اورتاقلشمق
|| Partager la peine, la douleur, la joie avec quelqu'un بر
کمسنه‌نك کدر ومحنت وحبور ومسرّتنه اشتراك ایتمك

Partagé *A.* منقسم – مقسوم *P.* بخشکرده *T.* پای اولمش

PARTANCE. T. de Mar. Il se dit du départ d'une flotte ou d'un
bâtiment *A.* نهضت – عزیمت *P.* برخیزی *T.* قالقمه || Jour
de partance یوم عزیمت Faire une bonne partance بالخیر والمیمنة
عزیمت ایتمك Tirer le coup de partance عزیمت طوبنی
اتمق

PARTANT. Par conséquent *A.* بناءً علی ذلك – بناءً علیه *P.*
بوکا مبنی – بوندن اوتری – بو تقریب ایله *T.* بنا برین
|| Vous avez signé au contrat, et partant vous êtes obligé مقاوله
سندنده وضع امضا ایلدك بناءً علیه متعهّد اولمش اولدك
Reçu tant, payé tant, et partant quitte شو قدر مصروفات
وشو مقدار مقبوضات وار در بو تقریب ذمّتده بر شیٔ
قالمامش اولدی

PARTERRE. Jardin, ou partie d'un jardin, orné de fleurs *A.*
حدیقة الازهار *P.* شکوفه زار – گلستان *T.* چیچك باغچه‌سی
– چیچکلك || Les compartimens d'un parterre چیچك
باغچه‌سنك طرحلری Parterre de buis چمشیر ایله تغریق
اولنمش چیچکلك طرحلری

PARTI. Union de plusieurs personnes contre d'autres, qui ont
un intérêt contraire *A.* فرقة pl. فرق *P.* گروه طرفداران *T.*
طرف || Un grand parti فرقهٔ جسیمه puissant فرقهٔ قویّه Il
est dans le bon, dans le mauvais parti فرقهٔ ممدوحه‌یه یا فرقهٔ
مذمومه‌یه داخلدر Tenir le parti de quelqu'un بر کمسنه‌نك
طرفنی التزام ایتمك – طرفنی طوتمق – طرفداری اولمق
Se ranger du parti de quelqu'un بر کمسنه‌نك فرقه‌سنه الحاق
اولنمق Quitter, abandonner un parti بر فرقه‌دن مفارقت ایتمك
– آیرلمق – قطع علاقه ایتمك Relever, ruiner un parti بر
فرقه‌یی احیا ایتمك یا مضمحل وخراب ایتمك soutenir
بر فرقه‌نك معین ودستگیری – بر فرقه‌یه اعانت ایتمك
اولمق Se faire chef de parti بر فرقه‌ده رئیس اولمق – باش
بر فرقه‌نك سرکرده‌سی اولمق – اولمق Il n'a jamais pris
parti durant les guerres civiles محاربات داخلیّه اثناسنده
هیچ بر فرقه‌یی التزام ایتمش دکلدر

On dit figur. Prendre le parti de quelqu'un, des plus faibles, pour dire, en prendre la défense *A.* التزام الطرف ـ التزام ـ *P.* طرفداری کردن ـ دستیاری کردن ـ یاوری نمودن *T.* اعانت ـ بر طرفی التزام ایتمك ـ طرف طوتمق ـ یاردم ایتمك || Il prend le parti des faibles ضعفا وبیچارگانه اعانت ایدر ـ بیچارگانك طرفنی التزام ایدر — En parlant de la diversité des opinions, on dit, Être du bon parti رأی حسن طرفنده رأی حسن طرفنی التزام ایتمك ـ اعانت ایتمك Être du mauvais parti رأی مردود طرفنی التزام ایتمك — On dit aussi, qu'il faut être du parti de la vérité هر حالده حق طرفنی التزام ایتمك واجبات اموردندر — On appelle Homme de parti, celui qui se montre crédule et passionné pour tout ce qui intéresse son parti التزام ایلدیکی طرفك مفتونی اولان کشی Et esprit de parti, la disposition d'esprit qui le rend tel طرفدارلق سوداسی ـ سودای طرفداری ـ هوای طرفداری || Il faut se défier de tout homme de parti التزام ایلدیکی طرفك مفتونی اولنلره اعتماد جائز دکلدر L'esprit de parti altère tous ses jugemens et tous ses récits طرفدارلق سوداسی فلانك تمییزینی وبالجمله روایتلرینی اخلاله وسیله اولور

Parti, signifie aussi, résolution, détermination *A.* عزم قطعی ـ ویرلمش قرار *T.* نیت قرار داده *P.* نیت جازمه ـ تصمیم اتخاذ ایده‌جك عزم قطعی || C'est le parti qu'il faut prendre شونی تصمیم ایتمك اقتضا ایدر ـ بو اولملو در Il sait bien prendre son parti dans l'occasion وقت وحالنه کوره بر کونه وقت حاجتده ـ نیت جازمه اتخاذ ایلمنك طریقنی بیلور بر کونه نیت قطعیه عقد ایلمنك Il est inutile de lui parler davantage de cette affaire, il a pris son parti اول خصوصده عزم قطعی ایله اتخاذ رأی ایتمش اولدیغنه نظراً فیما بعد کندویه سوق کلام ایتمك عبثدر Dès qu'on lui eut fait voir que sa maladie était sans espérance, il prit son parti بو علتندن شفاسی نا مأمول ایدوکی کندویه عرض واشعار اولندقده در حال عقد نیت جازمه ایتمشدر C'est un parti pris تصمیم ـ عزم قطعی ایله قرار داده اولمش احوالدندر اولنمش اموردندر

Et expédient *A.* تدبیر pl. تدابیر || On lui a proposé plusieurs partis pour sortir d'affaire, il a choisi le pire بو ماده‌نك دفعنه وسیله اوله‌جق تدابیر عدیده کندویه عرض اولندقده اضربنی اختیار ایلدی

Il signifie aussi, condition, traitement que l'on fait à quelqu'un *T.* صورت || Son parti en sera meilleur بو صورت فلان حقنده احسن واولا در On lui offre tant d'appointemens, c'est lui faire un bon parti فلانه شو قدر علوفه عرض ایدرلر بو صورت حقنده انفعدر On lui voulait donner une compagnie de cavalerie, il ne devait pas refuser ce parti-là بر بلوك سواری عسکر اوزرینه سرکرده تعیین اولنمسی خصوصی کندویه تکلیف اولندی بو صورتی رد ایتملو دکل ایدی C'est un bon parti pour lui بو حال فلانك حقنده بر کوزل صورتدر

On dit, Tirer parti de quelque chose, pour dire, en tirer tout l'avantage *A.* جلب الفائدة ـ انتفاع *P.* سودمند شدن ـ تحصیل منفعت کردن *T.* فائده‌لنمك || Il a tiré un bon parti de cette affaire بو ماده‌دن کرکی کبی فائده‌مند اولمشدر

Parti, signifie aussi, profession, genre de vie *A.* طریقت *P.* راه *T.* یول || Il a pris le parti de l'Église طریقت رهبانیتی اتخاذ ایلدی le parti de l'épée طریقت اهل سیفی اخذ ایتمشدر le parti de la robe طریقت اهل قلمه کیرمشدر

On dit, Prendre parti, pour dire, s'enrôler dans les troupes *T.* عسکر یازلمق

Parti, se dit aussi d'une troupe de gens de guerre que l'on détache pour battre la campagne, reconnaître l'ennemi, etc. *A.* نفیضة ـ فیئة العسکر *P.* یزك *T.* انجه قراغول || Un parti de cinq cents chevaux الی نفر سواریدن عبارت انجه قراغول Un gros parti کلیتلو انجه قراغول

PARTIAL. Qui prend les intérêts d'une personne plutôt que ceux d'une autre *A.* مایل الی طرف فلان ـ حامی الطرف فلان *P.* طرفدار ـ طرفگیر *T.* طرفدارلق ایدن ـ طرف طوتان || Vous n'êtes pas croyable, vous êtes partial طرفدارلق ایدرسك سنك کلامکه اعتماد اولنمز Il est trop partial غایت ایله طرفدارلق ایدر

Il se dit aussi dans le didactique, pour dire, qui appartient à la partie d'un tout *A.* جزئی || Éclipse partiale کسوف جزئی

PARTIALEMENT. Avec partialité *A.* بحمایة الطرف فلان ـ بالتزام الطرف فلان *P.* طرفدارانه ـ بطرفگیری ـ طرفگیرانه *T.* طرفدارلق ایده‌رك ـ طرف طوترق || Se conduire partialement dans une affaire بر خصوصده طرفگیرانه عمل وحرکت ایتمك

PARTIALITÉ. État de celui qui est partial *A.* حمایة الطرف

T. طرفداری ـ طرفگیری P. التزام الطرف فلان ـ فلان
طرفدارلق ـ طرف طوتمه || Les partialités sont dangereuses dans
un État بر ملکده طرفدارلقلر اولنجه مخاطره درکار در Les
partialités nuisent extrêmement au bien public طرفدارلقلر حسن
حال عامّه‌یه موجب ضرر عظیمدر

PARTICIPANT. Qui participe à quelque chose A. ذو حصّة ـ
مشارك P. حصّه‌مند ـ حصّه دار ـ بهره‌مند ـ همباز T. پای
پای اورتاغی ـ آلان || Si cette affaire produit quelque utilité,
vous en serez participant بو مصلحتدن بر کونه فائده حاصل
اولدجق اولور ایسه سن دخی حصّه‌دار اولدجقسك

PARTICIPATION. L'action de participer à une chose A. احراز ـ
الحصّة P. حصّه‌داری ـ بهره‌مندی ـ همبازی T. پای آلمقلق ـ
حصّه‌دارلق || La participation au corps et au sang de Jésus-Christ
حضرت عیسینك جسم ودم مبارکندن احراز حصّه aux
prières des Saints, aux prières des fidèles اولیایی عظامك
ومؤمنلرك دعالرندن حصّه احرازی

Il signifie aussi, consentement, avis A. انضمام الرضا ـ انضمام ـ
ـ رضادادگی P. لحوق العلم والخبر ـ انضمام العلم ـ الرأی
بیلمکلك ـ رضا ویرمکلك T. آگاهی || Cela s'est fait sans
ma participation بو ماده بنم رأی ورضام منضمّ اولمیه‌رق
علم وخبرم اولمیه‌رق ـ علمم لاحق اولمیه‌رق اولدی ـ اولدی

PARTICIPE. T. de Gram. C'est une modification du verbe. Il y
a deux espèces de participes, Le participe actif A. اسم فاعل et le par-
ticipe passif A. اسم مفعول

PARTICIPE, se dit aussi en termes de finance, de celui qui a part
dans une affaire financière A. صاحب الحصّة P. حصّه‌دار T.
پای صاحبی || L'arrêt porte que tous les traitans et leurs par-
ticipes seront obligés de . . . اصحاب معاملدنك جملسی
وکندو حصّه‌دارلری شویله ایتمکه متعهّد اولملری خصوصی
ویریلان حکمك درونده مندرجدر

PARTICIPER. Avoir part A. احتیاز الحصّة ـ احراز الحصّة ـ
همبازی نمودن ـ حصّه‌مند گشتن ـ بهره داشتن P. اشتراك
T. اورتاقلشمق ـ پای آلمق || Je veux que vous participiez à
ma fortune, comme vous avez participé à ma disgrâce حال نکبت
وادبارمده اشتراك ایلدیککز مثللو وقت اقبالمه دخی
حال نکبت وادبارمدن حصّه‌دار ـ مشارکتك مطلوبمدر
اولدیغك کبی حال بختیاری واقبالمدن دخی بهره‌مند
اولماکی استرم Il est en société avec eux, il participe à tous les profits
et à toutes les pertes de la société آنلر ایله شرکتی اولدیغندن منافع
ومضرّاتنك جملسنه حصّه‌دار در On l'a accusé d'avoir participé à la
conjuration معاقدهٔ ارباب فتنه‌یه مشارك اولمق تهمتیله اتهام
اولدی C'est participer en quelque sorte au crime que de ne pas
l'empêcher quand on le peut بر شرّ وقباحتك دفعنه قادر ایکن
دفعی چاره‌سنه باقمیان کشی اول شرّه مشارك عدّ اولنور Je
participe à votre douleur, à votre joie ضرّا وسرّاده سنکله مشترکم ـ
سنك کدر وسرورکه اشتراکم وار در

Il signifie aussi, tenir de la nature de quelque chose A. تعلّق
P. علاقه دار بودن ـ علاقه داشتن T. علاقه‌لو اولمق || Un
minéral qui participe du vitriol زاج ایله علاقه دار اولان بر
بو شیئك نوع معدن Cela participe de la nature du feu
طبیعت ناره علاقه‌سی وار در Le mulet participe de l'âne et du
cheval قاطرك هم آته وهم حماره علاقه‌سی وار در Son systè-
me participe de celui des anciens اتخاذ ایلدیکی اصول متقدّمینك
اصولنه تعلّقی وار در. L'enthousiasme de cet auteur participe de
la folie بو مؤلّفده مشهود اولان حالت وجدك جنونه
علاقه‌سی وار در

PARTICULARISER. Marquer le détail, les particularités d'une af-
faire A. تفصیل الاحوال فرداً فرداً ـ تفصیل الدقایق ـ
شرح وبیان بدقایقه P. یکان یکان بیان کردن T. نقیر
وقطمیر نقل ایتمك || Il est bon dans de certaines affaires de
particulariser jusqu'à la moindre circonstance بعض اموره وقایعك
اك ادناسنه وارنجه کافّهٔ دقایقی تفصیل ایتمك اولیدر
Particulariser un fait بر ماده‌نك کافّهٔ دقایقنی شرح وبیان
ایتمك

PARTICULARITÉ. Circonstance particulière A. دقیقة pl. دقایق
|| Particularité essentielle مهمّ ومعتنا بر دقیقه Il m'a conté tou-
tes les particularités de cette affaire مصلحتك کافّهٔ دقایقنی
بکا نقل وحکایه ایلدی Je ne savais pas cette particularité بو
دقیقه‌دن آگاه دکل ایدم Raconter les particularités d'un voyage
سفر وسیاحتك دقایقنی نقل ایتمك

PARTICULE. Petite partie A. جزء pl. اجزا P. جزء خرده T. اوفاق
پارچه || Les particules dont les corps sont composés اجرامك
مابه ترکیبلری اولان اجزا Les particules de cet élément sont
très subtiles بو عنصرك اجزاسی غایت رقیقدر

PARTICULE. T. de Gram. Il se dit de toutes les parties d'oraison
indéclinables A. حرف المعنا pl. حروف المعنا || Une des

principales difficultés de chaque langue, c'est la connaissance et l'usage des particules هر لسانده اقدم مشکلاتدن بری حروف معنانک معرفتی وکیفیت استعماللريدر

PARTICULIER. Qui appartient proprement à certaines choses, ou à certaines personnes *A.* مختص ـ مخصوص ـ خاص || Motif particulier مطالعهٔ علت مخصوصه Considération particulière ملاقات خاصه audience مجالس مخصوصه Des assemblées particulières حضرت مریم عذرایه تعبد مختص ایله متعبد اولمق Avoir une dévotion particulière à la Vierge Être attaché à son intérêt particulier مصلحت مخصوصه‌سنه عقد قلب ایتمک Cela est particulier à ce pays-là بو شی اول مملکته مخصوصدر

Il signifie aussi, singulier, extraordinaire *A.* غریب *P.* بیگانه *T.* بشقه || Le cas est fort particulier اول حال بغایت غریبدر Je vais vous apprendre une aventure fort particulière سکا اغرب غرایب بر ماجرا نقل ایده‌جکم Certains remèdes ont une vertu particulière بعض ادویه‌ده بر فضیلت مخصوصه وار در ـ On dit d'un homme, qu'il a un esprit particulier, des opinions particulières *A.* غریب العقل *P.* بیگانه عقل *T.* عقلی اورنکسز

Il se dit aussi de ce qui est séparé d'autre chose de même nature *A.* منفرد ـ مفرز *P.* یکانه *T.* بشقه || On lui donna une maison particulière فلان ـ فلانه بشقه قوناق ویرمشلر در کشی منفرد بر خانه‌یه اسکان اولندی

On dit, qu'un homme est particulier, pour dire, qu'il se communique à peu de gens *A.* خفی الحال *P.* عزلتگزین *T.* خلقدن ایلدن کورشمکدن قاچینور ـ Et qu'il y a quelque chose de particulier entre deux personnes, pour dire, qu'elles ont ensemble quelque affaire qu'elles ne veulent pas qu'on pénètre بینلرنده بر خاص الخاص بر معامله ـ معاملهٔ خفیه وار در

PARTICULIER. Personne privée. Il se dit par opposition à une communauté *A.* فرد pl. افراد ـ شخص منفرد *P.* یک مردم *T.* بر آدم ـ بر تنک آدم || On ne préfère pas un particulier à toute une communauté بر شخص منفرد بر جماعته ترجیح اولنمز Cela est bon de particulier à particulier افراد ناس بیننده اولاغن شیدر ـ Il se dit aussi par opposition à une personne publique, ou d'un rang élevé *A.* احد الناس pl. آحاد الناس *T.* بیاغی آدملردن بری ـ افراد ناسدن بری || Cela est bon pour un magistrat, et n'est pas bon pour un particulier بو شی بر حاکمه کوره لایقدر انجق آحاد ناسدن بریسنه یاقشمز Il y a des choses qui sont bienséantes à un particulier, et qui ne conviennent pas à une personne publique بعض شیلر وار در که آحاد ناسدن بر کشی‌یه یاقشور انجق امور دولتده مستخدم اولان بر ذاته چسپان دکلدر Cela convient à un grand seigneur, et ne convient point à un particulier بو شی بر ذات عالیشانه کوره لایقدر انجق آحاد افراد ناسدن ـ ناسدن معدود اولنلره یاقشمز

En particulier. À part, séparément des autres *A.* فی ـ منفرداً *P.* خلوة *T.* بشقه‌جه ـ تنهاده ـ تنهایی || Il faut le voir en particulier فلانی بشقه‌جه کورمک اقتضا ایدر Je l'ai pris en particulier خلوت یره ـ فلانی تنهایه کوتوردم Il dine en particulier بشقه‌جه ـ منفرداً طعام ایدر

On dit, En général et en particulier *A.* عموماً وخصوصاً ـ On dit aussi, Dans le particulier, pour dire, dans la société particulière *T.* مجلس خاصه‌ده || Il est aimable dans le particulier مجلس خاصه‌ده محبوب الاطوار در

On dit, En mon particulier, pour dire, pour ce qui est de moi *A.* علی رأیی *P.* بر رأی من *T.* بکا کوره ـ بندن یانه ـ بکا قالیرسه

PARTICULIÈREMENT. Singulièrement *A.* بالاختصاص ـ مخصوصاً *P.* بر وجه اختصاص *T.* مخصوص اولدرق || Il vous honore particulièrement سکا بالاختصاص اکرام والتفات ایدر Il vous a recommandé particulièrement cette affaire بو مصلحتی سکا مخصوصاً توصیه ایتمشدر

Et spécialement *A.* خاصةً ـ خصوصاً ـ بتخصیص *P.* از آنجمله *T.* خصوصیله ـ با خصوص ـ || J'en connais plusieurs, et particulièrement un tel بو مقوله‌لردن وافر کسان خصوصاً فلانی بیلورم Il excelle en toutes choses, et particulièrement en poésie جمیع فنونده وبتخصیص فن شعرده فایق الاقراندر

Et en détail *A.* مفصلاً ـ علی وجه التفصیل *P.* طول ودراز *T.* مفصلجه ـ اوزون اوزادی‌یه || Je vous conterai cela tantôt plus particulièrement بو ماده‌یی عن قریب طرفکه علی وجه التفصیل نقل ایده‌جکم

PARTIE. Portion d'un tout *A.* جزء pl. اجزاء *P.* پاره *T.* پارچه || Petite partie جزء صغیر grande جزء کبیر ـ جزء اعظم La meilleure partie احسن اجزا ـ جزء احسن Parties essentielles بر شیئک ما به قوامی اولان اجزا intégrantes بر شیئک ما به

اجزا كمالـي اولان hemegènes اجزای متجانسه اجزای - اجزای
متحدة الاجناس hétérogènes اجزای - اجزای غیر متجانسه
مختلفة الاجناس propertionnelles اجزای متناسبه contiguës
اجزای متصله - اجزای متلاصقه continues اجزای - اجزای متواصله
اجزای متلاحقه subtiles اجزای رقیقه grossières اجزای غلیظه
L'union des parties اتحاد اجزا l'arrangement انتظام - نظم اجزا
اجزا Partie d'un corps politique بر هیئت جامعهٔ ملكیدنک
جزئی Le tout est plus grand que sa partie كل جزئندن اكبر در
Cela est composé de parties différentes بو شئ اجزای مختلفدن
مركبدر Les parties physiques d'un corps برجرمك اجزای طبیعیدسی
– Dans diverses expressions, on peut employer aussi d'autres mots
|| Les parties du corps humain اجزای - اعضای بدن انسان
بدن Les étoiles qui sont dans cette partie du ciel فلكك فلان
كواكب اولان سمتنده - نجوم كائن قطعهسنده فلان. Ce
prince a perdu une partie de son royaume بو پادشاه ملكنك
بر جزئنی - بر مقدارینی - بر قطعهسنی غیب ایلدی Un
homme qui a perdu une partie de son bien مالنك بر مقدارینی
بر جزئنی - غایب ایتمش بر آدم Une partie de l'armée était
encore campée, l'autre était en marche اردونك بر مقداری
برجزئی خیمه - قونمش ایدی وبر مقداری یوله چیقمشیدی
نشین وجزء آخری یوله روانه اولمشیدی Il n'avait qu'une
partie de ses troupes زیر ادارهسنده اولان عسكرك یالكز بر
مقداری معیتنده وار ایدی Il avait tant d'argent, mais il en
a donné une partie یدنده اولان شو قدر اقچهنك بر مقدارینی
ویرمشدر

Dans les phrases suivantes, on emploie d'autres mots || Les quatre
parties du monde جهات اربعهٔ عالم - اقطار اربعهٔ عالم -
چار جهات عالم La partie orientale جهت - قطر شرقی
جهت غربی - قطر غربی occidentale سمت شرقی - شرقی
Dans les parties méridionales, septentrionales اقطار جنوبیه وشمالیهده
Ce livre a quatre parties بو كتاب اقسام اربعهیه منقسمدر -
ابواب اربعهیی مشتملدر La plus grande partie des savans
علما وهنرمندانك اكثریسی - اكثر علما ودانشمندان

En parlant du corps humain, on emploie le mot *A.* عضو pl.
اعضاء || Partie saine عضو صحیح - عضو سالم malade عضو
عضو مألوم - douloureuse عضو خسته - عضو رنجور - مریض
عضو offensée عضو - عزیلو عضو - عضو دردناك - عضو المزده
عضو مجروح - blessée زدهلنمش عضو - عضو ستمدیده - مئوف
پارهلو عضو - عضو زخم خورده La partie droite, la partie gauche
صاغ - عضو راست وعضو چپ - عضو ایمن وعضو ایسر
طرفك وصول طرفك عضوی La maladie se jette toujours
sur la partie la plus faible مرض دائما اعضانك اضعفندهدر
اعضاء *A.* Les viscères sont appelés Parties nobles - حادث اولور
شریفه - Et les parties de la génération, Parties naturelles *A.*
جای *P.* عورة - سوئة *A.* ou Parties honteuses آلات التناسل
عار *T.* عورت یری - اود یری

En parlant de l'âme, on dit en style didactique, La partie supérieure, pour dire, la raison نفسك جزء روحانیسی et La
partie inférieure, La partie animale, pour dire, la concupiscence
نفسك جزء حیوانیسی

En termes de Grammaire, on appelle Parties d'oraison, les mots
dont le discours est composé *A.* اجزاء الكلام

Partie, signifie aussi, une somme d'argent qui est due *A.* مقدار
الدین *P.* وام *T.* مبلغ بر مقدار بورج || Acquitter une partie
كلیتلو مقداری بورج دینی ادا ایتمك Grosse partie petite
جزئی مقداری بر بورج Il avait à recevoir une partie de mille
francs بیك غروش مقداری آلهجغی وار ایدی Je vous
prie de me payer cette petite partie بو جزئی مقداری بورجك
اداسنی نیاز ایدهرم

En matière de comptes, il signifie, l'article d'un compte *A.*
مادّة *T.* اسامه || Une partie rayée اوزرنده خط بطلان كشیده
چیزلمش - قانمش بر اسامه Cette partie a été allouée par la
Chambre des comptes بو اسامه باش محاسبهده محسوب
اولنمشدر

En termes de Finances, on appelle Partie prenante, celui qui,
en vertu de son titre, a reçu ou doit recevoir une somme *T.* قبض
مال ایتمش ویاخود ایدهجك كمسنه

On appelle Les parties casuelles, les deniers qui reviennent au
Roi, des choses qui ne sont pas fixes et réglées *A.* عواید طیارات
باد - ظهوات مالی *T.* مال ناگهظهور - ایراد باد آورد *P.*
عواید طیارات Trésorier des parties casuelles || هوا ایرادلر
خزینه داری

Partie, se dit aussi d'un projet formé entre plusieurs personnes
A. كلمة واحدة *P.* همدمی *T.* سوزی بر ایتمه || Ils lièrent
partie pour me chercher querelle ensemble بنمله منازعه آرامق
ایچون بینلرنده كلمهٔ واحده اولمشلر در Nous avons fait la

partie d'aller au sermon, voulez-vous en être? وعظك استماعنه وارمق ایچون بینمزده سوزی بر ایتدك سن دخی كلمكه رغبت ایدرمیسك

Et ordinairement d'un projet de divertissement *A.* رفاقة فی التفرّج *P.* همراهی بتفرّج *T.* اكلنجه یولداشلغی || Faire une partie de chasse صید وشكار تفرّجی ایچون ترتیب قیر اكلنجهسی ترتیبنی une partie de campagne رفاقت ایتمك Faire une partie pour aller se promener قیر سیری ـ ایتمك تفرّج ضمننده بالرفاقه كزمكه كتمك ترتیبنی ایتمك

On dit figur., qu'il ne faut pas remettre la partie au lendemain, pour dire, qu'il ne faut pas différer ce qu'on peut faire dans le moment بو كونكی ایشی فردایه تأخیر ایتمك جائز یارینه براقملو دكلدر ـ دكلدر

On appelle Coup de partie, un coup decisif. V. Coup.

Partie. Celui qui plaide contre quelqu'un *A.* خصم pl. خصما ـ مخاصم pl. مخاصمین || Qui est votre partie? خصمك كیمدر Il s'est rendu partie خصم صورتنی كسب ایلدی ـ هم قاضی هم Il est juge et partie مخاصم حكمنه كیردی On l'a reçu partie intervenante خصم اولدرق ارەدە خصمدر مرافعهیه كیرمكه مأذون اولمشدر Il s'est rendu partie dans une affaire criminelle جرم وجنایته متعلّق بر دعوایه خصم اولدرق كیردی Vous avez affaire à forte partie سنك دعواك خصم قوی ایله در Être partie opposante خصم معارض اولمق intéressée مخاصم غرض آمیز ـ خصم ذو غرض Un juge doit écouter les deux parties طرفین مخاصمینی استماع ایتمك حاكمه Parties ouïes كوره لازمهٔ ذمّتدر استماع اولنمش خصما Quand les parties sont d'accord, le juge n'y a que voir خصملر اوزلاشدقلری حالده حاكمه ایش قالمز

Parties, se dit de plusieurs personnes qui contractent ensemble *A.* pl. معاهدین *P.* پیمان كنندگان *T.* قوللشانلر || Les parties contractantes ذوات معاهدین ـ عقد معاهده ایدنلر Toutes les parties intéressées sont d'accord معاهدهیه علاقه دار اولنلرك معاهدینك جملهسی ـ جملهسی متّفق الكلامدر Il a été résolu pour le bien de toutes les parties بالجمله معاهدینه خیرلو اولمق اوزره شویله قرار ویرلدیكه Cela s'est fait à la satisfaction de toutes les parties بو مادّه بالجمله معاهدینك طیب خاطر وحسن رضالریله نظامپذیر اولمشدر

On appelle Parties belligérantes, les puissances qui sont en guerre les unes contre les autres دول محاربین

En Partie. *A.* بعضاً *P.* بكچند *T.* بر مقداری || Un corps de troupes composé en partie de Français, en partie de Suisses بعضاً فرانسدلو وبعضاً ازوبچرلودن مركّب بر طابور عسكر ـ بر مقداری فرانسدلو وبر مقداری ازوبچرلودن عبارت Il n'est héritier qu'en partie تركدنك انجق بر مقدارینه وارثدر Il n'est seigneur de cette terre qu'en partie بو ارضك یالكز بر مقدارینه متصرّفدر

PARTIEL. Qui fait partie d'un tout *A.* بعض pl. ابعاض *P.* پاره *T.* پارچه || Les sommes partielles مبالغ ابعاض ـ مبلغك پارچهلری

PARTIR. Se mettre en chemin *A.* عزم ـ عزیمت ـ نهضت ـ روبراه عزیمت ـ عزم راه كردن ـ روانه شدن *P.* حركت شدن ـ براه شدن *T.* قالقمق ـ یوله چیقمق || Je viens de partir pour Rome روما جانبنه عزیمت ایلدم Il serait parti aujourd'hui, sans une affaire qui lui est survenue بر ایش ظهور ایتمامش اولسه بو كونكی كون یوله چیقاجق ایدی

Il se dit aussi des choses inanimées, et signifie, sortir avec impétuosité *T.* پرتاو ایتمك ـ چیقوب پرتاو ایتمك || La bombe part du mortier خمپره هاون ایچندن چیقوب پرتاو ایدر La foudre qui part de la nue صاعقه سحابدن پرتاو ایدن Le trait a parti avec impétuosité اوق شدّت اوزره پرتاو ایلدی Le coup part كله پرتاو ایدوب كیدر

Il se dit dans le même sens au moral *A.* صدور *P.* درمیان آمدن *T.* میدانه چیقمق || Il est vif, sa réponse ne tarde pas à partir ذكیّ الفؤاد اولمغله ویرهجكی جواب سریعاً صدور ایدر Cela part plus tôt que la réflexion قبل المطالعه صدور ایدر Ne le faites pas partir, vous vous en repentiriez صدورینه رخصت ویرمه زیرا ندامتنی چكهجكسك

En parlant de certaines choses physiques, il signifie, tirer son origine *A.* انشعاب *P.* از آمدن *T.* چیقمق || Tous les nerfs partent du cerveau جمیع اعصاب دماغدن منشعب اولور Toutes les artères partent du coeur كافّهٔ شرایین قلبدن منشعبدر

Figur. Émaner *A.* صدور ـ سنوح *P.* پیدا شدن *T.* قوپمق ـ چیقمق || Ce conseil ne part pas de lui بو رأی فلاندن سنوح ایتمش دكلدر ـ فلاندن صادر اولمدی Tout ce qui part de son esprit est achevé عقلندن هر نه كه سنوح ایتسه تامّ

سانحهٔ عقلی اولان آرانک مجموعی تامّ وکاملدر - وکاملدر قلب خالصدن صدور ایتمش بر Cela part d'un bon coeur ایو طرفدن صدور ایتمشدر Cela part de bonne main شیٔدر

On dit, Partir d'un principe, pour dire, supposer un principe, et raisonner en conséquence *A.* اتخاذ الرأس المسٔلة لتفریع الاحکام *T.* بر شیٔی رأس مسٔله احکام چیقارمق ایچون عدّ ایتمک || Dans cette discussion, il est parti d'un bon principe بو معارضەدە تفریع احکام ایچون صوابه مقارن بر رأس مسٔله اتخاذ ایلدی - On dit aussi, Partir d'un point *T.* بر معنایی مرکز دائرهٔ افکار اتخاذ ایتمک

À Partir de là. En supposant telle chose *A.* علی ذلک *T.* بویله فرض اولندیغی - علی طریق الفرض - التقدیر تقدیردە

PARTISAN. Celui qui embrasse le parti de quelqu'un *A.* عاون pl. عونة *P.* طرفدار - طرفگیر *T.* فلانک طرفنی طوتان || Les partisans de Pompée فلانک طرفدارانی Il est de vos partisans سنک طرفگیرلرکدندر Cet auteur a bien des partisans بو مؤلفک طرفدارانی چوقدر Chacun a ses partisans هر کسک کندو عونەسی واردر

Partisan. T. de guerre. Officier qui commande un détachement de troupe pour la petite guerre *T.* چرقدجی عسکری ضابطی

PARTOUT. En tous lieux *A.* حیثما - فی کلّ مکانٍ *P.* بهر جا *T.* هر یردە - هر طرفدە || Il va partout هر یره کیدر On dit partout هر یردە سویلنور

Et en quelque lieu que ce puisse être *A.* اینما یکن - فی ایّ مکانٍ کان *P.* هر کجا که باشد - همه جا که باشد *T.* قنغی محلّدە اولور - هر نه محلّدە اولور ایسه اولسون || On reprend son bien partout où on le trouve بر کمسنه مالنی قنغی محلّدە بولندجق اولور ایسه ضبط ایدر On se moque de lui partout où il va اینما یکن مظهر استهزا در - هر قنغی محلّه وارسه خلق آکا ذوقلنور

On dit d'un homme qui s'introduit dans toutes les maisons, qui s'ingère dans toutes sortes d'affaires, qu'il se fourre partout هر یره هر ایشه صوقیلور - صوقیلور آدمدر

PARURE. Ornement, ce qui sert à parer *A.* حلیة pl. حلی - زینت pl. زین - ازیان pl. تزیین - تزیینات pl. تجمّل - تجمّلات *P.* پیرایه - زیب وزیور - براز - زیب *T.* هردنفت - پیرایهٔ دلارا - حلیهٔ جمیله || Belle parure بزک - دوزکون

بر خاتونک تجمّلاتی La parure d'une femme کوزل دوزکون

Une grande beauté n'a pas besoin de parure حسن کامل مستغنی محتاج زیب وزیور دکلدر - زیب وزیور در La parure ne lui sied pas حلیه وتجمّل کندویه یراشمز

On appelle, Parure de diamans, de rubis, etc., une garniture de diamans, etc. pour servir de parure *A.* حلی pl. حلیٌ pl. حلیّات || Une parure de diamans الماسدن مصنوع بر حلی

Dans plusieurs arts, Parure signifie, ce qui a été retranché *A.* قراضة *P.* تراشد *T.* کسنتی || La parure du pied d'un cheval بوزاغی آتک طرنغی کسنتیسی La parure d'une peau de veau جلدینک قراضەسی

PARVENIR. Arriver au terme que l'on s'est proposé *A.* ظفر *P.* ظفریاب وصول گشتن - دسترس شدن *T.* ظفر بولمق - ایرشمک | Après une longue route, ils parvinrent aux pieds des Alpes مسافهٔ بعیدەدە قطع طریق ایلدکدنصکره فلان طاغک اتکنه دسترس وصول اولمشلر در Il ne put jamais parvenir au haut de la montagne رأس جبله قدر چیقمغه ظفریاب اولەمدی Il était environné de tant de monde, que je ne pus parvenir jusqu'à lui اطرافنه مجتمع اولمش زحام ناسک اول قدر کثرتی وار ایدی که یاننه وارمغه ظفریاب اولەمدم

Il se dit aussi des choses, et signifie, arriver *A.* وصول *P.* رسیدن *T.* ایرشمک - وارمق || Son nom est parvenu aux oreilles du roi اسمی سامعهٔ همایونه واصل اولمشدر J'espère que ma lettre parviendra jusqu'à lui مکتوبم فلانک یدینه واصل اولەجغی مأمولدر - Figur. || Parvenir à une charge, à une dignité بر منصبه وبر رتبه‌یه واصل اولمق y parvenir par les degrés, par les bonnes voies فلان منصبه علی التدریج وطرق صالحه‌یه سلوک ایله واصل اولمق Parvenir à la couronne مرتبهٔ سلطنته واصل اولمق - تحصیل تاج وتخته ظفریاب اولمق

Il se dit aussi absolument pour S'élever, faire fortune *A.* قطع الرتبة - کسب المنزلة *P.* تحصیل جاه کردن - تحصیل سر - آمدی کردن *T.* اولوانمک || C'est un homme qui ne peut manquer de parvenir کسب رتبه ایدەجکنه شبهه یوقدر

Parvenu. *A.* مظفر - واصل *P.* ظفریافته - رسیده *T.* ایرشمش - وارمش - ظفر بولمش

Il se dit aussi d'un homme qui, né dans un état obscur, a fait une grande fortune *A.* خارجی - مستعلی من الرفش الی

ـ صكره‌دن ميدانده جيقمش .T نو دولت .P العرش صاپلمدن جيقى ويرمش

PARVIS. Place devant la grande porte d'une église *A.* رواق قپو اوكى .T پايگاه بيرونى .P خارجىّ

PAS. Mouvement du pied en avant pour marcher *A.* خطوة pl. خطوات .P گام ـ پزار .T آدم ‖ Le pas d'un homme خطوهٔ انسان d'un cheval خطوهٔ فرس Petit pas خطوهٔ صغيره grand خطوهٔ واسعه Il ne s'en remuerait pas d'un pas يرندن برخطوه بيله قملدانجغى يوقدر À tous les pas qu'il fait هر بر خطوه‌ده Il s'arrêtait à chaque pas هر خطوه‌ده توقف وآرام ايدر ايدى Il marchait à petits pas خطوات صغيره ايله سير وحركت ايدر à grands pas خطوات واسعه ايله سير وحركت ايدر ايدى à pas lents بالتانى والبطائة خطوه جنبان مشى ايدى Hâter le pas تعجيل خطوات ايتمك وحركت اولمقده ايدى Aller pas à pas خطوات هينه بخطوه روانه اولمق doucement ايله مشى وحركت ايتمك Il compte ses pas تعداد خطوات ايله مشى وحركت ايدر Marcher d'un pas léger خطوات خفيفه خفت وسبكپايى ايله خطوه جنبان اولمق ـ ايله يوريمك d'un pas assuré ثبات قدم ايله خطوه پيما اولمق ـ On dit, Doubler le pas, pour dire, hâter sa marche *A.* اسراع الخطوات .P دوان وشتابان خطوه جنبانيدن ـ بشتاب خطوه زدن .T ـ اياغاز ايله يوريمك ـ ايكى آدمى بر ايده‌رك يوريمك En parlant d'un lieu proche d'un autre, on dit, qu'il n'y a qu'un pas بر آدماق مسافه در ـ بر آدم ير در

On dit figur. qu'un homme plaint ses pas, pour dire qu'il n'aime pas à prendre de la peine pour autrui آدملرينى اسركر ـ Et qu'un homme va à grands pas à quelque dignité, à quelque honneur, pour dire, que selon les apparences, son mérite l'y fera bientôt parvenir سر منزل علوّ واقباله خطوات باد پيما ايله سمت مقصوده طوغرى سير سريع ـ قطع طريق ايتمكده در ايله قطع طريق ايدر

On dit, Faire un pas en arrière, pour dire, reculer d'un pas *A.* تأخر خطوهٔ واحدهٔ .P يك گام باز رفتن .T برخطوه كيرولنمك

Et retourner sur ses pas *A.* رجعة على حافرته .P باز پس بر كمسنه .T خطوه پيماى عود ورجعت شدن ـ آمدن كلديكى يره دونمك

Et aller, marcher à pas comptés, c'est-à-dire, lentement et avec gravité *A.* سير بالوقار .P آهسته رو شدن .T آهسته ـ آغر آغر يوريمك

Et forcer le pas, pour dire, faire effort pour arriver *A.* جدّ فى السير .P برهپيمايى ورزش نمودن .T آياغنه زور ويره‌رك وار قوتنى صرف ايده‌رك قطع مسافه ايتمك ـ يوريمك

On dit, qu'un homme est attaché aux pas d'un autre, lorsqu'il le suit partout *A.* مستذنب ـ مقتفى .P مثال سايه هميشه پيرو .T بر كمسنه‌نك ايزينى صاليويرميان

On dit proverb. Vous devriez baiser chacun de ses pas, pour dire, chacune de ses démarches a été pour vous rendre service تراب قدمنى ـ فلانك بصديغى طپراغى اوپملوسك

On dit aussi, Pas à pas on va bien loin *A.* يبلغ الخصم بالقصم .P بمقصد ميرسد جوياى گام آهسته آهسته .T آغر آغر يوريمكله جوق يول آلنور

On dit, Faire un faux pas, pour dire, glisser *A.* ازلاق القدم .P پا لغزانيدن .T آياغى قايدرمق ـ Et figur. pour dire, faire quelque faute dans une affaire *A.* ارتكاب الزلة ـ ارتكاب .P الهفوة والخطا .T لغزيدن ـ ياكلمق ـ جورك تختهيه بصمق ‖ Je ne lui ai jamais vu faire un faux pas فلان كس ارتكاب خطا وزلت ايلديكنى ابدى كورديكم يوقدر ـ جورك تختهيه بصديغنى ـ On dit aussi, Faire faire un faux pas à quelqu'un *A.* توديه .P در مغاك خطا انداختن .T پرنده‌دن ـ ياكلتمق ـ ورطهيه دوشورمك ـ ورطهيه اوغراتمق يارده اوجورمق ـ آتمق

On dit figur. Aller à pas de tortue dans une affaire, pour dire, n'y avancer que lentement بر مصلحتده ينكچ وارى يورويش ـ ايله يوريمك ـ Et aller à pas mesurés, pour dire, avec grande circonspection هر خطوه‌يى ميزان حزم واحتياط ايله وزن ايده‌رك حركت ايتمك

On dit, Avoir le pas, pour dire, avoir la préséance *A.* تقدّم .P پيشرو بودن .T ايلرو كتمك ‖ Le Parlement a le pas sur les autres compagnies پارلامنتو مجلسى سائر جماعتلره تقدم مقام تقدمى فلانه ترك وفراغ ايدر Il lui a cédé le pas فلانه تقدم ايلدى Il a pris le pas devant lui Disputer le pas تقدم ادعاسيله معارضه ايتمك

On dit, Le pas d'un cheval, pour dire, l'une de ses allures naturelles *A.* عدوان ـ عدو .P رفتار .T اشكين ‖ Ce cheval va bien le pas خوش رفتار در ـ بو آت جيّد العدو در ـ il n'a point de pas كم رفتار ـ قاصر العدو در اشكينى كوزلدر

كند يا ـ ثقيل العدو در Il a le pas rude اشكيني يوق ـ در سبكپا ـ بغايت هيّن العدو در fort doux اشكيني آغر در ـ در آتي اشكيني ايله Mener un cheval au pas اشكيني يواشدر ـ در ـ آتي عدو شديد ايله اسراع ايتمك au grand pas يورتمك يورغه يورتمك ـ رفتار تيز يا ايله يورتمك

On appelle, Cheval de pas, un cheval qui va un grand pas, et fort à l'aise *A.* سهل العدو ـ سيّار بالعنق ـ معناق *P.* آسان اشكيني كريملو يوكرك آت *T.* سبك رفتار ـ رفتار

Pas, se dit aussi des allées et venues que l'on fait, des peines qu'on prend pour réussir dans une affaire *A.* اتعاب القدم *P.* رنجش پا *T.* آياق يورمه || Il a fait bien des pas pour son ami, pour ce mariage دوستي ايچون وبو نكاح مادّه‌سنى تنظيم ايچون خيلى مرتبه اتعاب قدم ايتمشدر Je vous conseille de ne pas songer à cette affaire, vous y perdriez vos pas بو مصلحته مباشرت ايلمه عبث يره اتعاب قدم ايتمش بركمسنه اتعاب قدم ايلديكند Regretter ses pas اولدجقسك تأسّف ايتمك Cela lui a coûté bien des pas inutiles بو مادّه بيهوده اتعاب قدمى موجب اولمشدر

Pas, signifie aussi, la marque que laisse le pied en marchant *A.* اثر pl. آثار ـ نقش القدم *P.* نشان پا *T.* ايز || Le pas d'un homme, d'un cheval, d'un boeuf انسانك وآتك وصغرك نقش قدمى

On dit figur. Suivre les pas, marcher sur les pas de quelqu'un *A.* اقتفار ـ اتّباع الاثر فلان ـ اقتفاء بالاثر ـ اقتفاء *P.* تقفّر *T.* پيروى نمودن بركمسنه‌نك ايزينه اويوب || Il suit les pas de cet homme كتمك فلانك اثرينه اقتفا اثرينه تبعيّت ايدر ـ ايدر

Pas, terme de Géogr. C'est, en général, une mesure déterminée par l'espace qui se trouve d'un pied à l'autre, quand on marche *A.* خطوة pl. خطوات *P.* گام *T.* آدم || Il y a tant de pas à la lieue Française فرانسه ميلى شو قدر خطوه‌دن عبارتدر Il y a des croix de mille en mille pas هر بيك خطوه مسافه‌ده خاچ شكلنده نشانلر واردر La longueur de cent pas يوز آدم مسافه‌نك طولى

Pas, signifie aussi, passage étroit et difficile dans une vallée, dans une montagne *A.* مأزم ـ مضيق *P.* تنگنا ـ دربند *T.* طار بوغاز ـ بوغاز || Le pas des Thermopyles فلان بوغازى Garder le pas دربندى محافظه ايتمك

On appelle, Mauvais pas, un endroit par où il est dangereux de passer, comme un bourbier, un précipice *A.* ورطة *P.* مغاك ـ جاى خطرناك ـ جاى دشوار گذار *T.* تهلكه‌لو ير || Il y a un mauvais pas اول محلّده بر ورطهٔ هولناك وار در ـ

On dit figur., qu'un homme s'est tiré d'un mauvais pas, pour dire, qu'il s'est tiré d'une affaire difficile, embarrassante ورطهٔ بلادن يقه‌يى صيردى ـ تخليص گريبان ايتمشدر

On dit aussi figur. C'est un pas bien glissant, pour dire, c'est une occasion où il est difficile de se bien conduire *A.* مزلقة *P.* جاى لغزش پا *T.* آياق سورچجك ير

Pas, se prend aussi pour le seuil de la porte *A.* عتبة *P.* آستان *T.* قپو ايشكى || Il est sur le pas de la porte عتبهٔ بابده طورور — Il signifie aussi, la marche d'un degré. V. Marche.

Pas-d'Âne, ou Tussilage. Plante dont on fait usage contre la toux *A.* حشيشة السعال ـ سعالى *T.* اوكسرك اوتى

Pas-d'Âne, se dit aussi d'une sorte de mors de cheval *A.* شكيمة غليظة *P.* لگام تند *T.* آغر كم ـ آغر آغزلق || Ce cheval a la bouche forte, il lui faut un pas-d'âne بو آت سرد آغزلو اولمغله آغركمه محتاجدر

PAS. Adverbe de négation. V. Ne et Point. - Joint avec le mot Un, signifie, nul *A.* لا احد *P.* هيچ كس *T.* هيچ بر كمسنه || Pas un ne le dit بونى هيچ بر كمسنه سويلمز Pas un ne croit هيچ كس بوكا اعتماد ايتمز

PASCAL. Qui concerne la pâque *A.* فصحى ـ متعلّق بعيد الفصح *T.* پصقليالق || L'agneau pascal que les Juifs mangeaient à la fête de pâques عيد فصحده طايفهٔ يهوديانك اكل ايتدكلرى پصقاليالق قوزى

PASQUIN. Un mauvais diseur de bons mots, un bouffon *T.* دادسز مقلّد

PASQUINADE. Raillerie satirique *A.* اهجية ـ هجويّة pl. هجويّات *P.* سخن زشتار آميز *T.* يربچيلك

PASSABLE. Qui peut être admis, comme n'étant pas mauvais dans son espèce *A.* مقارب ـ بين بين *P.* ميانه *T.* هب ايو || Ce vin n'est pas excellent, mais il est passable بو باده اعلا دكل انجق ال ويرر ـ ال ويرر Cette femme n'est pas laide, elle est passable بو خاتون قبيح المنظر دكل بين بيندر Ces vers-là sont passables بو اشعار هب ايو در

PASSABLEMENT. D'une manière passable *A.* مقارباً *P.* خوشچه *T.* هب ايوجه ـ ال ويره‌جك قدر || Du vin passablement bon

مقارباً جيّد ولطيف بر باده Il n'a pas mal fait cette commission, il s'en est acquitté passablement مأموريتنى قبح وردائت صورتيله رؤيت ايتميوب هب ابوجه اجرا ايلدى

PASSADE. Action de passer peu de temps dans un lieu *A.* مرور *P.* بلا توقف *T.* بى توقف كذارش كلوب كچمه || Il n'a pas séjourné là, il n'y a fait qu'une passade اول طرفده مكث ايتميوب همان كلوب كچدى

On dit, Demander la passade, pour dire, demander la charité en passant son chemin *A.* استكفاف فى السوق *P.* در كوچه زوفاقده ديلنمك *T.* دريوزه‌گرى كردن

PASSAGE. Action de passer *A.* عبور ـ مرور *P.* كذارش ـ كذار *T.* كچمه || Le passage de la mer Rouge بحر قلزمدن مرور Durant le passage de l'armée عسكرك مدّت مرورنده Je ne veux point de maison sur ce chemin-là, elle est trop sujette au passage des gens de guerre اول طريق اوزرنده منزل اتخاذندن حظ ايتمم زيرا عسكرى طايفه‌سنك ممرّيدر

Figur. *A.* انتقال ـ نقل *P.* كذشت *T.* كچمه ـ دونمه || Le passage d'une vie mondaine à une vie chrétienne est rare et difficile عيش دنيويدن طريقت ديانت حقيقيّه‌يه انتقال مادّه‌سى نادرات احوالدن وامور مشكله‌دندر Qui aurait pu s'attendre à un passage si subit de la plus violente colère à la plus haute modération? شول رتبه‌ده اكيد وشديد غضبك بردن بره حال كمال حلم وانصافه انتقالى كيمك عقلنه كله بيلور ايدى

On appelle Oiseaux de passage, les oiseaux qui, en certaine saison, passent d'un pays en un autre *A.* pl. قواطع *P.* مرغان كوچكنان *T.* كوچر قوشلر || Les hirondelles, les cailles sont des oiseaux de passage قرلنغچ وبلدرجين قوشلرى قواطع اقسامندندر

PASSAGE, signifie aussi, le lieu par où l'on passe *A.* معبر ـ ممرّ pl. معابر *P.* رهكذر ـ كذركاه *T.* كچيد يرى || Il l'attendit au passage رهكذارده استادهٔ مقام ترقّب ـ فلانى معبرده بكلدى وانتظار اولمشدر Il passe bien du monde par là, c'est un grand passage اول طرفده آيندكان وروندكانك كثرتى اولمغله بر معبر جسيمدر Pourquoi passez-vous sur ma terre? ce n'est pas là un passage بنم جفتلكم معبر دكل نيچون ايچندن معبردن بر طرف اول Ôtez-vous du passage مرور ايدرسك Se saisir des passages معابرى ضبط ايتمك Garder les passages معابر وموارديى محافظه ايتمك Il a donné passage par son pays ملكى ايچنده معبر ويردى Boucher, fermer le passage معبرى سدّ ايتمك Le passage est ouvert معبر كشاده ومفتوحدر — Figur. || La vie n'est qu'un passage عمر انسان انجق بر معبر مختصردر

Il signifie aussi, le droit qu'on paye pour passer une rivière, un pont *T.* كچيد حقى ـ كچيد عوايدى

PASSAGE. Endroit d'un ouvrage *A.* فقره pl. فقرات || Il y a dans ce livre un beau passage بو كتابده بر فقرهٔ لطيفه وار Passage obscur, difficile مغلق وغامض بر فقره Commenter, expliquer un passage بر فقره‌يى شرح وتفسير ايتمك Concilier des passages qui paraissent opposés مختلف المعنا صورتنده اولان فقراتى برى برلرينه توفيق ايتمك Cet auteur cite trop de passages بو مؤلّف على طريق الاستشهاد قتى چوق فقره‌لر ذكر ايدر

PASSAGER. Qui ne fait que passer dans un lieu *A.* عابر pl. عابرين *P.* كذارنده *T.* كچيجى || Les hirondelles sont des oiseaux passagers قرلنغچ قوشى كچيجى قوشلردندر

Figur. Qui est de peu de durée *A.* سريع الزوال ـ سريع الفنا *P.* عديم البقا ـ جابك كذار ـ پايدار ـ نا پايدار ـ بى دوام *T.* تيز كچر || La beauté est passagère حسن وجمال سريع الزوالدر Les plaisirs de ce monde sont passagers لذايذ دنيا عديم البقادر Ce n'est qu'une douleur passagère بر وجع جابكذار ونا پايداردر

PASSAGER. Qui s'embarque sur un vaisseau pour ne faire que passer en quelque lieu *A.* مسافر pl. سفّار *P.* رهرو *T.* يولجى || Il y avait sur ce vaisseau cent soldats et vingt passagers اول سفينه‌نك ايچنده يوز نفر عسكرى ويكرمى نفر يولجى وار ايدى

Et qui n'a point de demeure fixe dans un lieu *A.* مسافر pl. مسافرين *P.* رهكذار *T.* كچيجى || Je ne fais pas ma demeure ici, je n'y suis que passager بو محلّده مقيم دكلم انجق مسافرم Les hommes ne sont que passagers sur la terre بنى آدم روى زمينده مسافردر

PASSAGÈREMENT. En passant *A.* على طريق ـ مسافرةً المسافرة *P.* رهكذارانه *T.* يولجى كبى || Je ne suis ici que passagèrement بو محلّده مسافرت طريقيله اقامت ايتمكده مسافرةً مقيم ـ يم

PASSANT. On appelle Chemin passant, rue passante, un chemin public où tout le monde a droit de passer *A.* طريق عامّ *P.*

رهگذر عامّ *T.* عموم يولى ou par lequel il passe bien du monde *T.* ره رفته *P.* سوق مسلوك ـ طريق مسلوك *A.* جكنانمش يول

PASSANT. Qui passe par une rue, par un chemin *A.* ابن السبيل pl. ابناء السبيل ـ سابلة pl. سوابل *P.* رهرو ـ رونده *T.* يولجى ‖ Il faut des hôtelleries pour tous les passans ابناى سبيلك جملهسى ايچون مسافرخانهلر لازمدر Un voleur qui dévalise les passans ابناى سبيلى يغما وغارت ايدن رهزن

PASSATION. T. de Pratique. Action de passer un contrat *A.* ثبت الحجّة *P.* حجّت نويسى *T.* حجّت يازمه

PASSAVANT, ou PASSE-AVANT. Billet portant ordre de laisser passer librement les marchandises qui ont déjà payé le droit *A.* جواز لامرار المال *T.* مرور تذكرهسى ‖ On l'accusait d'avoir passer du vin sans payer les droits, mais il montra son passe-avant عوايدى ادا ايتمكسزين خمر كچوردمك تهمتيله اتهام اولنمشيكن يدنده اولان مرور تذكرهسنى ابراز ايلدى

PASSE. La petite somme qu'il faut ajouter à des pièces de monnaie, pour achever de faire une certaine somme *A.* تكملة المبلغ *P.* تمامساز *T.* مقدار تماملدهجق مقدار ‖ Vous me devez cinquante francs, et vous ne me donnez que deux louis de vingt-quatre livres chacun, il me faut encore deux francs pour la passe اللى غروش مطلوبمه مقابل هر برى يكرمى درت غروش اولدرق ايكى عدد آلتون ويرمشسك تكملهٔ مبلغ اولمق اوزره ايكى غروش دخى اقتضا ايدر

On dit, qu'un homme est en passe d'avoir quelque charge, ou quelque autre avantage, pour dire, que son mérite l'ont mis en état d'y parvenir فلان منصبك يا مرامك تحصيلى يولنه كيرمشدر

Passe. T. de Mar. Canal étroit de mer entre deux bancs, par où les vaisseaux peuvent passer *A.* مشعب pl. مشاعب *T.* اقندى ‖ On peut entrer dans ce port par deux passes بو ليمانه كيرهجك ايكى قنال وار در ـ قنال ـ يرى

PASSE-CHEVAL. Espèce de bac destiné à passer un cheval d'un bord de la rivière à l'autre *T.* آت ماغوندسى

PASSE-DEBOUT. T. de Finance. Permission de passer des marchandises au travers d'un pays, sans payer aucun droit *T.* انعام رسم مروريهنك انعامنى حاوى تذكره ـ تذكرهسى

PASSE-DROIT. Grâce qu'on accorde contre le droit et contre l'usage ordinaire *A.* مساعدة ‖ On l'a reçu dans cette charge sans l'interroger, c'est un passe-droit فلانى بلا استنطاق بو منصبه تعيين ايتمشلر در بو كيفيت مساعده قبيلندندر

Il se dit aussi, pour marquer une espèce de tort que l'on fait à quelqu'un, en ne suivant pas l'usage ordinaire *T.* بر كمسنهنك استحقاقنه كسر ونقيصه ‖ On a donné le brevet de colonel à un de ses cadets, il prétend que c'est un passe-droit qu'on lui a fait فلانك ما دونى اولانك بريسنه ميرآلايلق روسى ويرلمكله بو كيفيت استحقاقنه بادئ كسر ونقيصه اولديغنى ويرلمكله كندويه غدر اولديغنى ادّعا ايدر ـ ادّعا ايدر

PASSE-FLEUR. Plante plus connue sous le nom d'Anémone. V. ce mot.

PASSEMENT. Tissu plat et un peu large de fil d'or, de soie, de laine, etc., qu'on met par ornement sur des habits *A.* شريط *T.* شريت ‖ Passement d'or صرمه شريط d'argent كمش شريط

PASSEMENTER. Chamarrer de passemens *A.* الصاق الشريط *T.* شريت چكمك ‖ Passementer un habit برثوبك اوزرينه شريط چكمك

PASSEMENTIER. L'ouvrier qui fait des passemens *A.* صانع الشريط *T.* شريتجى ـ Et celui qui en vend بايع الشريط *T.* شريت صتان

PASSE-PAROLE. T. milit. Il se dit d'un ordre donné à la tête d'une armée, et qu'on fait passer de bouche en bouche *T.* آغزدن آغزه عسكرك جملهسنه يتشدريلان تنبيه

PASSE-PARTOUT. Il se dit d'une clef qui sert à ouvrir plusieurs portes *A.* مفتاح الاقفال المتعدّدة *P.* كليد چندين قلفم *T.* بر قاچ كليدى آچر آنختر

PASSE-PASSE. Ce mot ne se dit qu'en cette phrase, Tours de passe-passe, pour dire, des tours d'adresse que font les jongleurs *A.* شعبذة *P.* هنگامه گيرى *T.* حقّه بازلق ‖ Voilà un beau tour de passe-passe اشته بر نكره حقّهبازلق ـ On dit figur. Faire des tours de passe-passe, pour dire, tromper adroitement *T.* حيلهبازلق حقّهبازلق ايتمك ـ ايتمك

PASSE-PIERRE. Plante qu'on nomme aussi Perce-pierre et Fenouil marin *A.* شمار بحرى *P.* رازيانهٔ آبى *T.* صو رزنهسى

PASSE-PORT. Ordre par écrit donné pour la liberté et la sûreté du passage des persoones, des marchandises, etc. *A.* جواز *P.*

گذر نامه T. یول حکمی - یول تذکره‌سی || Signer un passe-port یول حکمنی امضا ایتمک expédier یول حکمنی اصدار یول تذکره‌سنی - ایتمک

PASSER. Aller d'un lieu à un autre ; traverser l'espace qui est entre-deux A. عبور - مرور P. گذشتن - گذر کردن T. کچمک || Passez de ce côté-ci بو طرفدن مرور ایله Il a passé le long de la muraille دیواری بویدن بویه مرور ایلدی de l'autre côté de l'eau صوینک اوته قییسندن کچدی Passer par la fenêtre پنچره‌دن مرور ایتمک par un pont کوپریدن مرور ایتمک Passer de France en Angleterre فرانسه طرفندن انکلتره‌یه Il en a passé bien près قرب وجواردن کچدی مرور ایتمک L'armée a passé par ce pays عسکر بو مملکتدن مرور ایتمشدر La procession est passée آلای مرور ایلدی Il a passé comme un éclair مثال برق خاطف کلوب کچدی Passer outre ماورایه تجاوز ایتمک - ورایه مرور ایتمک en avant ایلرویه ایلرویه طوغری - ایلرویه سبق وتقدم ایتمک - کچمک Le coup lui a passé sous le bras قادمه جنبان مرور اولمق قورشون قولی آلتندن گذران ایلدی Le sang passe des artères dans les veines دم شرایيندن عروقه مرور ایدر La rivière passe par-là جریان ایدر - نهر اول طرفدن مرور ایدر Le vent, l'air, la lumière, le jour passent par cette fenêtre ریح اول پنچره‌دن - وهوا وضیا وشمس اول پنچره‌دن مرور ایدر - نافذ اولور - نفوذ وحلول ایدر Passer le pont, la rivière جسری ونهری عبور ایتمک l'eau صویی کچمک Passer la rivière à la nage یوزه‌رک کچمک - نهری سابحاً مرور ایتمک Il signifie aussi, s'écouler, aller vers la fin || Les jours, les années passent اوقات واعوام مرور ایدر Le temps passe et la mort vient وقتلر مرور وزمان موت حلول ایدر - طومار ایام منطوی ووقت اجل سر نما ومنجلی اولمقده در L'hiver est bientôt passé موسم شتا سریعاً مرور ایتمشدر Vous avez laissé passer le temps de planter موسم غرسی امرار ایتدردک La beauté passe comme une fleur حسن وجمال شکوفه مثالی کچوب مثال شکوفهٔ دلارا دمبدم رهین ذبول وفنا اولور - صاور Les plaisirs passent زایل وبی بقا در - لذاید دنیا مرور ایدر Tout passe dans le monde احوال دنیا سریع المرور در - بو دنیای فانیده هیچ بر شیده ثبات - سریع الزوالدر وبقا یوقدر Son temps est passé وقتی کچدی - On dit, que des marchandises passent debout par une ville. V. Debout.

On dit, Passer de cette vie en l'autre, à une meilleure, ou simplement Passer, pour dire, mourir A. ارتحال الی دار البقا - ارتحال آخرته P. ازین خاکدان بدیار آخرت کوچ کردن T. کوچمک || Il est à l'agonie, il va passer الآن حالت نزعده اولوب دار فنادن دار بقایه ارتحال ایتمکده در Il a passé ارتحال ایلدی

On dit, Passer par les charges, par les emplois, pour dire, s'élever successivement A. قطع الرتب والدرجات P. پایه بپایه بجاه بلند بر آمدن T. رتبه‌دن رتبه‌یه کچوب اولو منصبلره چیقمق

Et passer par de rudes épreuves, pour dire, passer par de grandes peines نیچه نیچه - نیچه بلایا ومحنتلره دوچار اولمق بلایا ومحنتلر چکمک

Et faire passer la parole de main en main تداول افواه ایلمه - نقل کلام ایتدرمک - En termes de guerre, un général, après avoir donné un ordre, dit Passe-parole بو تنبیه جمله‌یه یتشتریله

On dit, qu'une chose a passé par la tête de quelqu'un, pour dire, qu'il y a pensé A. تبادر الی الذهن P. خاطر گذار شدن T. خاطردن کچمک - Et qu'elle lui a passé de la tête, pour dire, qu'il l'a oubliée A. ذهول عن الخاطر - اذهاب عن الخاطر P. از خاطر بیرون شدن T. خاطردن چیقمق

Passer, se dit aussi des dignités, charges, possessions qui changent de main en main A. انتقال P. گذشتن T. کچمک || Cette terre passa dans cette maison par mariage بو چفتلک عقد - اولنان مصاهرت تقریبیله فلان خاندانه منتقل اولمشدر تصرفنه کچدی Quand le royaume de France passa de la première race à la seconde فرانسه‌نک تخت سلطنتی نسل اولدن نسل ثانی‌یه لدی الانتقال

Il signifie aussi, cesser A. اندفاع P. بر طرف شدن T. صاوشمق - صاومق - دفع اولمق || Il est en colère, mais cela passera حال غضبده در انجق بو حالت مندفع اولدجغی درکار در Cette mode passera بو ابتداع برطرف اولور مقوله‌دندر - ذاهب La fantaisie m'en est passée اولدیغم خلیا صاودی صاور La faim lui a passé فلانک آجلغی صاودی Cela fait passer le mal de dents بو شی دیش آغریسنی دافعدر - آغریسنی دفع ایدر

On dit figur., Passer par-dessus toutes sortes de considérations,

pour dire, n'avoir égard à aucune chose کافّهٔ مطالعاتدن صرف
کافّهٔ احتمالاتدن صرف انظار التفات - انظار ایتمك
- هیچ بر درلو مطالعه‌یه قید ایتمامك - ایتمك Et passer
par-dessus toutes les difficultés, pour dire, n'être point arrêté
par les difficultés ظهوره کلان صعوبتلره حوالهٔ نظر اعتبار
صعوبتلره باقمامق - ایتمامك

PASSER. Aller au-delà, excéder *A.* تجاوز *P.* گذشتن *T.*
قورشون نشانی آشورمق - کچمك || La balle a passé le but
آشوردی - کچدی - تجاوز ایتدی Passer les bornes, la mesure
حدودی واندازه‌یی تجاوز ایتمك Achetez-moi un bon
cheval, mais je ne veux pas y passer cent écus بهاسی یوز
غروش تجاوز ایتمامك شرطیله بکا بر رأس بارکیر مبایعه
ایله La dépense passe la recette مصرف ایرادی تجاوز ایدر -
لطیفه خرج مصرفی کچر - ایراده غالبدر Cela passe la raillerie
passe le vraisemblable لطیفه‌یی کچر - حدّینی تجاوز ایدر
- بعید عن الاحتمالدر - بوکیفیت حدّ احتمالی تجاوز ایدر
بو آغاج Cet arbre passe la muraille حدّ احتمالدن بعید در
قدّ دیواری تجاوز ایدر

On dit, Passer outre, pour dire, aller en avant sans être arrêté
par les obstacles *A.* تخطّی - تجاوز *P.* در پیش گذر کردن
T. آتلایوب کچمك - اوتدیه کچمك - Et figur. Passer outre,
Passer plus avant, pour dire, ajouter encore à ce qu'on a déjà fait
A. تجاوز الدرجة *P.* از درجه رفتن *T.* بیرون کرتدیی
آشورمق || Il ne se contenta pas de dire que... il passa outre
بو کلامی سویلدیکنه قناعت ایتمیوب کرتدیی آشوردی
Après l'avoir insulté, il passa plus avant, et le maltraita فلانك
عرضنی هتك ایلدیکندن ماعدا درجه‌یی آشوروب
تکدیرینه دخی تصدّی ایتمشدر

En termes de Pratique, Passer outre, signifie, continuer d'exécuter *A.* مداومت || Il avait commencé de bâtir en tel endroit,
il lui fut défendu de passer outre فلان محلّده بنایه شروع
ایتمشیکن با فرمان عالی مداومتدن منع اولندی Nonobstant les défenses à lui faites, il ne laissa pas de passer outre
مرّهٔ بعد اخری منع اولنمشیکن مداومتدن فارغ اولمش دکلدر

PASSER, se dit aussi des transitions qui se font dans le discours, d'une
matière à l'autre *A.* نقل الکلام الی صدد الآخر *P.* بسخن
دیگر گذر کردن *T.* بشقه سوزه کچمك || Passons au second point
ایکنجی ماده‌یه - کلامی ایکنجی ماده‌یه نقل ایتدره‌لم

کچه‌لم à d'autres choses کلامی امور سائره‌یه نقل ایتدره‌لم

PASSER. Être admis, être reçu *A.* تقبّل - قبول *P.* پذیرفته
شدن *T.* مقبوله طوتلمق - مقبوله کچمك || Il ne passera pas
à l'examen مظهر قبول اولمیه جقدر - امتحانده مقبوله کچمیه جکدر
Ce soldat est trop petit, il ne passera pas à la revue بو عسکری
نفرینك بویی بغایت آلچق اولدیغندن یوقلمه‌ده
مقبوله کچمز

On dit, Passer maître, pour dire, recevoir à la maîtrise
A. تخریج *P.* برتبهٔ استادی بلندیدن *T.* استاد چیقارمق
|| On l'a passé maître فلانی استاد چیقارمشلر در

LAISSER PASSER. Ne pas relever, ne pas contredire *A.* ترویج
رخصت رواج - روا داشتن *P.* تجویز الرواج - بالمسامحه
دادن *T.* بر شیئك کچمسنه رخصت ویرمك || Laissera-
t-on passer un livre si dangereux sans le réfuter? خطر
منتج اولهجق اول مقوله بر کتابك جرح اولنمقسزین رواجی
تجویز اولنمق ممکنمیدر Cette faute est trop grossière, je ne la
saurais laisser passer بو خطا پك غلیظ اولدیغندن بالمسامحه
ترویجنی تجویز ایده‌مم Laisser passer une proposition عرض
اولنان تکلیفك رواجنی تجویز ایتمك

On dit, qu'une chose a passé en proverbe, pour dire, qu'elle
est devenue proverbe - فلان سوز ضرب مثل حکمنه کیردی
صورتنه کیردی

PASSER. Allouer *A.* ادخال فی الحساب *P.* در حساب
کردن *T.* محسوب ایتمك || Passez-moi cet article بو ماده‌یی
حسابه ادخال بو اسامه‌یی - محسوب ایله Passer en compte
محسوب ایتمك - ایتمك On ne vous passera jamais cela بو
اسامه‌یی حسابکه محسوب ایتمك ممکن دکلدر

On dit, Passer condamnation, pour dire, avouer qu'on a tort
A. اعتراف الجرم - اقرار الجرم *P.* گناه خود اقرار کردن
T. تسلیم ایتمك - بر کمسنه حقی اولمدیغنی اقرار ایتمك

PASSER. Pardonner *A.* عفو - مجاوزت *P.* آمرزیدن *T.* صوچ
بغشلمق || Je vous le passe ایتدیککك خطایی رهین عفو
صوچکی سکا بغشلرم - ومجاوزت ایده‌رم

Il signifie aussi, devancer *A.* مسابقت - تقدّم *P.* پیش
گذشتن *T.* ایلرو کچمك || Ce lévrier passe tous les autres à
la course بو تازی سرعت قدم بابنده سائر تازیلرك
جمله‌سنه مسابقت ایدر Cet enfant passera tous ses camarades
dans les études بو طفل تحصیل علم خصوصنده بالجمله

رفقاسنه مسابقت ایده‌جکدر

Figur. surpasser en mérite *A.* کسب الامتیاز ـ تفوق *P.* برتری یافتن *T.* کچمک || S'il continue d'étudier, il passera tous les savans de son siècle امر تحصیلده مداومت ایده‌جک اولور ایسه علمای زمانک مجموعنه تفوق ایده‌جکی ظاهر در Elle passait toutes les autres filles en beauté حسن وجمالده ابکار سائره‌نک مجموعی ایچنده فائقه ایدی

Et être au-dessus de la portée et de l'intelligence *A.* خروج من خروج من دائرة الادراک ـ خروج من الاستطاعة ـ حد الطاقة *P.* بیرون از طاقت ـ بیرون از اندازهٔ توانایی بودن ـ دور از مرتبهٔ ادراک بودن ـ بودن *T.* کوج یتشمامک ـ دائرهٔ ـ فوق الطاقه اولمق ـ دائرهٔ طاقتدن طشره اولمق ـ ادراکدن طشره اولمق || Je n'y entends rien, cela me passe بو شیئی درک وفهم ایده‌مم حد استطاعتمدن خارج بر معنا در Cela passe ma capacité, mon intelligence بو شئ دائرهٔ لیاقتمدن وحد ادراکمدن دورادور در Cela passe la portée de l'esprit humain بشرک دائرهٔ ادراکندن خارجدر l'imagination دائرهٔ خیالدن خارج بر معنا در

Passer. Transporter d'un lieu à un autre *A.* امرار ـ نقل *P.* گذاردن *T.* کوتورمک ـ کچورمک || On a passé le canon dans des bateaux طوبلری قایقلر ایله نقل ایتدردیلر Le batelier m'a passé à l'autre bord قایقچی بنی اوته‌یه امرار ایتدردی

Et employer, consumer, en parlant du temps *A.* امرار الوقت *P.* وقت گذرانیدن *T.* وقت کچورمک || Passer le temps امرار وقت ایتمک une année بر سنهٔ کامله امرار ایتمک Nous avons passé ce jour bien agréablement بر کونکی کونی فرح جان ایله امرار ایلدک J'ai passé la nuit sans dormir انجم شمار اولدرق امرار ـ وقت لیلی بلا نوم امرار ایلدم Il y passe les jours et les nuits اول محلده گذرانندهٔ لیالی وایامدر

On dit, Passer son envie d'une chose, pour dire, la satisfaire *A.* استیفاء الحظ *P.* کامران ـ تحصیل کام کردن ـ بکام شدن ـ بر مراد شدن ـ کامروا شدن ـ شدن *T.* مراده ایرشمک || Il souhaitait passionément d'avoir cette terre, enfin il en a passé son envie بو چفتلکده مالک اولمق خصوصنده عظیم اشتیاقی وار ایدی عاقبة الامر استیفای حظ ایتمشدر On le dit aussi pour Renoncer à ce qu'on souhaitait *A.* دفع الرغبة ـ قطع الرغبة *P.* دفع آرزو کردن *T.* استکی دفع ایتمک

Passer. Faire couler des choses liquides au travers d'un tamis, d'un linge, etc. *A.* شخل *P.* پالودن ـ پالاییدن *T.* سوزمک ـ || بر شی ایچندن کچروب سوزمک Passer une décoction dans un linge مطبوخی بر بز ایچنده سوزمک un bouillon à travers une étamine ات صوینی قلبوردن کچروب سوزمک Il se dit aussi de certaines choses qui ne sont pas liquides *A.* امرار *P.* گذرانیدن *T.* کچورمک || Passer de la farine au tamis اونی الکدن کچورمک ـ دقیقی منخلدن امرار ایتمک

Et apprêter certaines choses, comme cuirs, étoffes, etc. *A.* اصلاح *P.* پرداختن *T.* یاپمق || Il faut passer ce cuir بو دری‌یی اصلاح ایتمک اقتضا ایدر

On dit, Passer des rasoirs sur la pierre, passer des couteaux sur la meule, pour dire, les aiguiser *A.* تشحیذ *P.* تیز کردن *T.* بیلمک

Il signifie figur., toucher adroitement une chose dans le discours *A.* توطیش الکلام *T.* خفیفجه طوقنوب کچمک || Il a passé cela délicatement, légèrement بو ماده‌یه خفیفجه ونازکانه طوقنوب کچدی

Passer. Omettre *A.* ترک *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || Passer cet endroit, ne le lisez pas بو محلی قرائت ایتمیوب ترک ایله Passez cela sous silence بونی مسکوت عنه ترک ایله

Passer, se dit aussi des actes que l'on fait par-devant notaire *A.* عقد بمعرفة الشرع ـ تنظیم بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع پرداختن *T.* معرفت شرع ایله یاپمق || Passer un contrat, une procuration معرفت شرع ایله بر قطعه مقاوله حجتی عقد ایتمک یا برقطعه وکالت حجتی تنظیم ایتمک

On dit, Passer une pièce de monnaie douteuse, légère, etc. pour dire, la faire valoir *A.* ترویج *P.* رایگان ساختن *T.* کچورمک || Ces trésoriers passent beaucoup de mauvais argent بو خزینه‌دارلر وافر زیوف اقچه ترویج ایدرلر Passer des pièces fausses زیوف اقچه کچورمک

Et passer au fil de l'épée, pour dire, massacrer *A.* امرار طعمهٔ شیر ـ بحد السیف *P.* از سر شمشیر تیز گذرانیدن ـ از قنطرهٔ تیغ آبدار گذرانیدن ـ شمشیر کردن *T.* قلیجدن کچورمک || Si on prend la ville par force, on passera tout au fil de l'épée قلعه حرباً ضبط اولنه‌جق اولور ایسه درونده بولنانلرک جملهسی قنطرهٔ تیغ آبداردن امرار اولنه‌جقدر

Et passer la lime sur un ouvrage, pour dire, l'achever, le

polir *T.* - بر شيئك اوزرينه امرار مصقلهٔ اتمام ايتمك
Et passer l'éponge sur un ouvrage, pour dire, l'effacer بر تأليفك
اوزرندن - اوزرينه امرار شوخگير محو وتطليس ايتمك
سيلكي كچروب محو ايتمك - Et passons l'éponge sur tout
cela, pour dire, oublions-le بونلرك جملهسنی شستهٔ صابون
بونلرك - لوح خاطردن سيلهلم - فراموشى ونسيان ايدهلم
- جملهسنى مضا ما مضا دييهرك انداختهٔ طاق نسيان ايدهلم
Et passer la plume sur quelques endroits d'un ouvrage فلان
- تأليفك بعض محللرينه امرار قلم نسخ وابطال ايتمك
بعض محللرينى سيلمك - Et passer les yeux sur une chose,
pour dire, ne la regarder qu'à la hâte *A.* امرار النظر - الماح
P. النظر چشم گذرانيدن *T.* چالوب آلمه - كوز كچورمك
باقمق

Passer pour. Être réputé *A.* اشتهار *P.* نامور بودن - شهرت
معروف اولمق - بيلنمك *T.* شهرت گرفتن - يافتن ||
Il passe pour un homme de bien اوزره اصحاب خيردن اولمق
عاقل بر ادم اولمق شهرتيافته در pour un homme sage
Il est avare, au moins il passe pour cela اوزره شهرتى وار در
S'il خسيس بر آدمدر هيچ دكل ايسه شهرتى بويله در
n'est savant, du moins il passe pour l'être علمدن بى بهره
شهرتگير در - ايسه ده علم ودانش ايله مشتهر ومعروفدر

Se passer. S'écouler. Il se dit du temps *A.* مرور *P.* گذشتن
T. كچمك || Les années se passent سنين واعوام مرور ايدر
Le temps se passe insensiblement وقتلر طويولمقسزين مرور
L'occasion se passe ايدر فوت اولور - فرصت مرور ايدر

Il se dit aussi des choses qui perdent leur beauté, leur éclat,
etc. *A.* تذبل - كسب الذبول *P.* پژمرده شدن *T.* كچمك -
Les fleurs se passent en un jour || صولمق شكوفه بر كون ايچنده
Cette femme n'est plus belle, elle se passe كسب ذبول ايدر بو
Les خاتونك حسنى قالمدى كسب ذبول ايتمكده در
couleurs vives se passent facilement آچق رنكلر چابك صولر

Se passer. Se contenter *A.* اكتفا - قناعت *P.* خرسندى
از || Il se passe de peu قايرلمق *T.* خرسند شدن - نمودن
Il ne se passe pas à cela قناعت ايدر - شئ ايله اكتفا ايدر
بونكله اكتفا ايتمز

Il signifie aussi, savoir se privér, s'abstenir *A.* كفّ - فراغت
P. اليد دست كشيدن *T.* كچمك - وازكچمك - وازكلمك
|| Il ne saurait se passer de vin - شرب خمردن فراغت ايدهمز
Je me passerai bien de lui فلاندن كركى ايچقيدن كچهمز
كبى وازكچه بيلورم

Se passer. Arriver *A.* وقوع - جريان *P.* گذارش يافتن -
Ce qui s'est || وقوعه كلمك - كچمك *T.* گذارش پذيرفتن
passé avant nous احوال بزدن مقدّم - بزدن اوّل وقوعه كلمش
Ce qui s'est passé depuis deux jours ايكى جريان ايتمش
Depuis votre كوندنبرو گذارش يافتهٔ ظهور ايتمش احوال
départ il s'est passé bien des choses وقت مفارقتكدنبرو نيچه
وقوعه كلمشدر - واقع اولمشدر - امور واحوال جريان ايتمشدر
Dites-moi comment les choses se sont passées احوال مذكوره نوجهله
Tout s'est passé tranquillement جريان ايلديكنى بكا نقل ايله
گذارشپذير - هر شئ بر وجه سهولت جريان ايتمشدر
اولمشدر

En Passant. Chemin faisant *A.* فى خلال الطريق *P.* در
|| Je l'ai rencontré en passant يوله كيدر ايكن *T.* اثناى راه
خلال طريقده فلانه - اثناى راهده فلانه تصادف ايلدم
راست كلدم

Il signifie figur., légèrement, avec précipitation *T.* كچوب
|| Je n'ai pas eu le loisir d'examiner ce livre-là, je صاوشدرق
ne l'ai vu qu'en passant اول تأليفه بالتحرّى دقت ايلمكه
Je ne lui ai parlé وقتم اولميوب كچوب صاوشدرق كوردم
de votre affaire qu'en passant مصلحتكى فلانه همان كچوب
صاوشدرق سويليه بيلدم

Passé. *A.* مارّ *P.* گذشته *T.* كچورلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, qui a été autrefois *A.* ماضى -
|| Le temps passé كچمش *T.* گذشته *P.* سالف - سابق زمان
- جرايم سابقهسى Ses fautes passées زمان سابق - ماضى
زمان - Il signifie au substantif, le temps passé *A.* گذشتهسى
|| Le passé, le pré- كچمش زمان *T.* وقت گذشته *P.* ماضى
sent et l'avenir زمان ماضى وزمان حاضر وزمان مستقبل
Le passé ne se peut plus rappeler *A.* الماضى لا يذكر *T.* كچمش
On rappela tout ce qu'il avait fait pour le passé اوقات شيئلر آكلمز
- ماضيده ايتديكى شيئلرك جملهسى ياد وتذكير اولندى
اعمال سابقهسنك جملهسى

Il signifie aussi, ce que l'on a fait ou dit autrefois *A.* احوال
P. احوال سابقة - ماضية *T.* حالات گذشته كچمش شيئلر
|| Il ne faut pas se souvenir du passé احوال ماضيهنك استذكارى
J'ai oublié tout le passé كچمش شيئلرى نسياً جائز دكلدر

Ne parlons plus du passé منسیاً صحیفهٔ خاطردن امحا ایلدم احوال گذشتەدن بر دخی بحث ایتمیەلم

PASSEREAU. V. Moineau.

PASSE-TEMPS. Amusement *A.* علالة *T.* امرار وقته وسیله اولەجق امرار وقت کچورەجك اکلنجه ـ مشغله || Passe-temps agréable وقته وسیله اولەجق بر مشغلهٔ دلگشا C'est son passe-temps ordinaire وقت کچورەجك اکلنجەسی بو در Se donner du passe-temps وقت کچورەجك اکلنجه پیدا ایتمك

PASSIBILITÉ. Qualité des corps passibles *A.* قابلیّة الالم

PASSIBLE. Capable de souffrir *A.* قابل التألّم *P.* رنج پذیرفتنی *T.* صزی چکه بیلور || Le corps humain dans son état naturel est passible بدن انسان طبیعت اصلیەسنه نظراً قابل تألّمدر Jésus-Christ est venu au monde avec un corps passible حضرت عیسی قابل تألّم اولەجق جسم ایله دنیایه کلمشدر

PASSIF. L'opposé d'Actif *A.* مطاوع || Un être passif بر مخلوق مطاوع Il faut dans cette affaire attendre et se tenir passif بو خصوصدە حال انطباعدە اولەرق ظهور نتیجەیه ترقّب وانتظار اولمق اقتضا ایدر Votre rôle est tout passif بو خصوصدە اثبات نفس ایچون اتّخاذ ایلدیککك مسلك بسبتون صورت مطاوعدر

En termes de Grammaire, Verbe passif, est celui qui sert à marquer l'objet de l'action *A.* فعل مطاوع

En termes de comptabilité, La dette active, est celle dont on peut exiger le paiement *A.* مطلوب pl. مطلوبات *P.* مال خواستنی *T.* آلەجق || La dette passive, est celle qu'on est tenu d'acquitter *A.* دین pl. دیون *P.* وام *T.* بورج ـ ویرەجك || Dans cette succession, l'actif surpasse à peine le passif بو ترکەدە مطلوباتك دیونە زیادەلکی جزئیدر

En parlant d'une élection, La voix active, est le droit d'élire *A.* استحقاق علی الانتخاب ـ استحقاق علی الاختیار *P.* استحقاق بگزیدن *T.* انتخاب ایلمنك استحقاقی Et la voix passive, le droit d'être élu *A.* حقّ المختاریّة *P.* حقّ مختار ـ گزیده شدن *T.* انتخاب اولمنك استحقاقی ـ مختار اولمغه استحقاق || Son élection fut cassée, parce qu'il n'avait pas voix passive مختار اولمغه استحقاقی اولمدیغنه بناءً امر انتخابی رهین نسخ وابطال اولمشدر

PASSION. Souffrance. Il ne se dit que des souffrances de Notre-Seigneur Jésus Christ *A.* الم pl. آلام ـ محنت pl. محن *P.* رنج *T.* اذیّت || La passion de Notre-Seigueur حضرت عیسی افندمزك جکدیکی محنت والم

PASSION. T. de Méd. Affection, maladie *A.* مرض pl. امراض *P.* درد *T.* خستەلك || Passion hystérique مرض رحم

PASSION. Mouvement de l'âme excité par quelque objet, comme l'amour, le désir, la haine, etc. *A.* مرض نفسانی pl. امراض نفسانیّة || Grande passion امراض نفسانیّەدن بر مرض عظیم violente امراض نفسانیّەدن بر مرض شدید véhémente امراض نفسانیّەدن بر مرض شدید الحراره ardente مرض وقّاد بر مرض نفسانیّ شدید الوقود ـ نفسانی déréglée بر مرض نفسانیّ نا مضبوط furieuse امراض نفسانیّەدن بر مرض جنون آمیز aveugle بر مرض نفسانیّ بی بصیرت Avoir les passions douces بر کسنەنك امراض نفسانیّەسی حلم وملاینتە مقارن اولمق Être maître de ses passions بر کمسنه امراض نفسانیّەسنه غالب اولمق La passion l'emporte مرض نفسانیسی غالبدر l'aveugle مرض نفسانیسی پردە پوش بصر بصیرتدر ـ مرض نفسانی بصر بصیرتنه پردهٔ غفلتدر Se laisser aller à ses passions امراض نفسانیّەنك حکمنه تبعیّت ایتمك Il est esclave de ses passions امراض نفسانیّەسنك اسیریدر Dompter, réprimer ses passions امراض نفسانیّەسنی قهر ایتمك les modérer, les calmer امراض نفسانیّەنك شدّتنی تعدیل وتسکین ایتمك N'écoutez pas votre passion مرض نفسانی‌یه مماشات ایلمه Dans la violence de sa passion مبتلا اولدیغی مرض نفسانینك حال حدّت وشدّتندە L'amour est la passion prédominante des jeunes gens هوای عشق نوجوانلره کورە امراض نفسانیّەنك اغلب واشدّیدر Quand la passion se ralentit مرض نفسانی کسب تنزّل وانحطاط ایدنجه Cet homme n'est pas croyable, il parle avec passion فلانك کلامی شایان اعتماد دکلدر امراض نفسانیّەیه تبعیّت ایله سویلر Il fait tout par passion کافهٔ اعمالی امراض نفسانیّەیه مبنیدر Cet orateur excite, émeut les passions بو واعظك موعظەسی امراض نفسانیّەیی محرّك ومشوّقدر

Il se prend plus particulièrement pour la passion de l'amour *A.* مرض عشق *P.* درد عشق *T.* عشق دردی || Déclarer sa passion محبوبەسنه ـ درد عشقنی جانانه اعلان ایتمك C'est sa première passion کشف وبیان ایتمك مبتلا اولدیغی مرض عشقك اوّلکیسیدر

On dit, Aimer à la passion, pour dire, aimer extrêmement *A.* محبّة بتعشّق البال *P.* از دل وجان دوستداری نمودن

جان وکوکلدن سومک .T

Il signifie aussi, l'affection violente qu'on a pour quelque chose .A هوا - ولوع - غرام - مفتونیّت .P آشفتگی دل - هوس .T دلبستگی - سودا - سوش || Il a une grande passion pour les tableaux تصویرلر عاشقیدر - تصویرلره هوا وهوسی چوقدر

Il se dit aussi de l'objet de la passion .A ما به التعشق .P جای هوس .T بر کمسنه‌نک کوکل ویردیکی شئ || Sa plus forte passion, c'est la chasse ما به تعشقی اولان شیلرک اقدم واقویسی صید وشکار ماده‌سیدر

Passion, en termes de philosophie, signifie, l'impression reçue dans un sujet .A کیفیّة انفعالیّة || Le verbe actif marque l'action, le passif marque la passion فعل متعدّی حالک کیفیّت فاعلیّه‌سنی وفعل مطاوع حالک کیفیّت انفعالیّه‌سنی مفید در

PASSIONNÉMENT. Avec beaucoup de passion .A مغرمًا - مولعًا - بالولوع والغرام .P باشتیاق درون - بآشفتگی دل .T بدلبستگی - کوکل دوشکونلکی ایله || Il est passionnément amoureux بالولوغ والغرام عاشق دلشیفته در || Il désire passionnément que . . . اشتیاق درون ایله - مغرمًا مشتاقدر خواهشکار در

PASSIONNER. Donner l'air, le ton de la passion à... .A وضع فی حال المهیّج الهوا .P عشق انگیز ساختن .T عشق قوپاره‌جق بر حالت پیدا ایتدرمک || Passionner sa voix, son chant صوت وصداسنه وغنا وترانه‌سنه مهیّج عشق وهوا اوله‌جق بر حالت پیدا ایتدرمک

Se Passionner. Se préoccuper fortement et aveuglément .A اغترار بامراض النفسانیّة .P فریفتهٔ امراض نفسانیّه شدن .T بر کمسنه‌نک کوکلی امراض نفسانیّه‌یه قاپلمق - امراض نفسانیّه‌یه آلدانمق || Un homme sage agit toujours avec raison, et ne se passionne jamais عاقل اولان کشی امراض نفسانیّه‌یه آلدانمیوب هر حالده حکیمانه حرکت ایدر

Passionné. Il s'emploie comme adjectif. Rempli de passion et de tendresse .A مولع - مغرم - مفتون .P دلبسته - دلشیفته .T کوکل ویرمش || Amant passionné عاشق دلشیفته || Il parle d'un ton passionné طور مفتونیّت ایله تکلّم ایدر || C'est un homme qui a naturellement l'âme tendre et passionnée رقّت قلب وغرام بال ایله مجبول بر آدمدر || Langage passionné لسان پرولوع وغرام || Des regards passionnés الحاظ مفتونیّت آلود

Il signifie aussi, prévenu, rempli de passiun .A غریرُ المرض النفسانیّ - مغلوب المرض النفسانیّ .P دلدادهٔ مرض نفسانی .T کوکلی مرض نفسانی‌یه قاپلمش || Il en parle en homme passionné امراض نفسانیّه‌یه مغلوب اولمش بر آدم کبی صحبت سویلر || Écrivain passionné غریر مرض نفسانی اولمش بر مؤلّف

PASSIVEMENT. D'une manière passive .A مطاوعًا || Il y a plusieurs verbes qui se prennent activement et passivement افعال کثیره وار در که هم متعدّی وهم مطاوعدر

PASSOIRE. Ustensile de métal, percé de trous, et qui sert à passer des fruits pour en tirer le jus .A مشخلة - منطبة .P پالاون .T سوزکی

PASTEL. Sorte de crayon fait de couleurs pulverisées, mêlées avec du blanc de plomb .T رنگ آمیز قورشون قلمی

PASTEL. Plante. V. Guède.

PASTENADE. V. Panais.

PASTÈQUE. V. Melon d'eau.

PASTEUR. Celui qui garde des troupeaux .A راعی pl. رعاة .P شبان - گله بان .T چوبان || Il ne se dit qu'en parlant des peuples anciens || Les anges annoncèrent aux pasteurs la naissance du Messie ملائکهٔ کرام مسیحک ولادتنی طایفهٔ رعاته تبشیر ایلمشلر در

Il se dit figur. en termes de religion chrétienne .A راعی روحانیّ .P گله‌بان جان .T جان چوبانی || Les évêques et les curés sont appelés pasteurs پسقپوسلر ومحلّه پاپاسلری رعات روحانی اسمیله موصوفدرلر

PASTICHE. Il signifie, dans la langue des arts, composition mêlée .A معجون

PASTILLE. Composition de pâte bonne à manger, ou qui sert à brûler .A تنسوق .P تنسخ .T تنسوخ

PASTORAL. Appartenant aux bergers .A مختصّ بالرعاة .P شوبانی .T چوبانک || Habit pastoral لباس شوبانی - چوبان روبه‌سی || Poésies pastorales اشعار رعات - چوبان ترکیسی || Il se dit aussi au figuré .A مختصّ برعاة الروحانیّة .P مخصوص گله‌بان جان .T جان چوبانه مخصوص || Bâton pastoral مخصرهٔ راعئ روحانی - پاشوی گله بان جان - جان چوبانی دکنکی || Le soin pastoral des âmes ارواح بنی آدم حقنه رعات روحانیّه‌نک تقیّد واهتمامی || Instruction pastorale راعیٔ روحانینک وصیّت وتعلیمی

PASTORALEMENT. En bon pasteur *A.* كما وجب على راعى جان چوبانسه *T.* بآنچه سزد بگله بان جان *P.* الروحانىّ لايق اولديغى وجه اوزره || C'est un saint évêque qui prêche pastoralement راعىٔ روحانىيه لايق اولديغى وجه اوزره وعظ ايدر بر پسقپوس نامدار در

PAT. Terme du jeu des échecs. Il se dit des joueurs qui, n'étant pas en échec, ne sauraient jouer sans s'y mettre *A.* آچمز || Vous m'avez fait pat شاهمى آچمزه قويدك

PATACHE. Sorte de vaisseau léger, dont on se sert pour envoyer des nouvelles en diligence *T.* منزل كميسى

Il se dit aussi de petits bâtimens pour la garde des rivières, des passages, où on lève quelques droits *T.* قول قايغى

PATARAFFES. Lettres confuses et brouillées ou mal formées *A.* خطّ مهوّش *P.* خطّ نا هموار *T.* قارش مورش يازو

PATARD. Petite monnaie *A.* درهم صغير *P.* درم خورده *T.* ارفاق اقچه || Il ne se dit qu'en ces phrases: Je n'en donnerai pas un patard بر اوفاق اقچه بيله ويرمم Cela ne vaut pas un patard بر اوفاق اقچه دكمز Il n'a pas un patard اقچه‌يه مالك دكلدر

PATAUD. Il se dit d'une personne grossièrement faite *A.* غليظ الجثّة *P.* دژمان *T.* يوغون

PATAUGER. Marcher dans une eau bourbeuse *A.* مشى فى الطرين *P.* در خلاب روانه شدن *T.* صويوق چامورلى خلاب ايچنده كزمك || Patauger dans la boue يره كزمك

PÂTE. Farine détrempée et pétrie pour faire du pain *A.* عجين - خمير *P.* خمير - زواله - پرازده *T.* خمور - اون - يوغورلمش || خمير - عجين رخو molle قتى خمور - عجين ثخين Pâte dure كركى كبى بيله خاص خمور bien pétrie كوشك خمور blanche يوغورلمش خمور Pâte sans levain مايه‌سز خمير - Il se dit aussi d'autres choses qui sont comme pétries ensemble || Pâte d'amandes pour décrasser les mains الارى تطهير ايچون ياپلمش بادام خميرى Pâte de confitures شكرلمه خميرى

Il signifie figur. complexion *A.* بنية *T.* ياپو || Il est de bonne pâte ياپوسى كوزلدر - جيّد البنيه در

PATE. Il se dit du pied des animaux quatrupèdes qui ont des doigts, des ongles ou des griffes *A.* فرسن pl. فراسن *P.* سول - پنچه *T.* طبان || Pate de singe, de lion, de chat, de chien ميمون وآرسلان وكدى وكلب طبانى

On dit figur. Être entre les pates de quelqu'un, pour dire, être sous l'autorité d'un homme dont on a sujet de craindre la sévérité زير پنچهٔ - بر كمسنه‌نك زير پنچهٔ حكومتنده اولمق زور وقهرنده

Il se dit aussi des oiseaux, hormis ceux de proie *A.* رجل *T.* قيناق || Pate d'oie قاز قيناغى - Pour les oiseaux de proie, V. Griffe. - Il se dit aussi des écrevisses, des insectes, comme mouches, etc. *A.* رجل *P.* پا *T.* آياق

On dit d'une écriture très-fine, que ce sont des pates de mouche *A.* خطّ منمّل *P.* مانند پاى مور خطّ خرده *T.* قرنجه آياغى كبى بر يازو

PATES d'une ancre, sont les triangles recourbés qui la font mordre dans la terre *A.* pl. كلاليب الانجر *P.* چنگالهاى لنگر *T.* دمورك چنكللرى

Pate, signifie aussi, le pied d'un verre et d'autres choses semblables *A.* قدم *P.* پا *T.* آياق

PÂTÉ. Sorte de mets fait de chair ou de poisson mis en pâte *A.* سنبوسق *P.* سنبوسه - بوره *T.* بورك || Pâté de perdrix ككلك بوركى de canard اوردك بوركى - Petits pâtés فنجان بوركى

PÂTÉ D'ERMITE. On appelle ainsi, une figue sèche dans laquelle on a enfermé une noisette ou amande *T.* ايچى بادامل‌و قورى انجير

PÂTÉ. Goutte d'encre tombée sur du papier *A.* رشحة القلم *P.* چكالهٔ خامه *T.* قلم طملانتيسى

PATELIN. Homme artificieux qui, par des manières flatteuses, fait venir les autres à ses fins *A.* رايغ المزاج *P.* شتر گربه *T.* تلكو خويلو || C'est un vrai patelin محض رايغ المزاج بر آدمدر

PATELINAGE. Manière artificieuse d'un patelin *A.* روغان *P.* وضع شتر گربه *T.* تلكولك || Toute son habileté n'est que patelinage مهارتى انجق اوضاع شتر گربدن عبارتدر

PATELINER. Agir en patelin *A.* ارتياغ *P.* وضع شتر گربه نمودن *T.* تلكولك ايتمك || Il ne va point droit, il ne fait que pateliner جادهٔ مستقيمه‌يه سلوك ايتميوب دائما اوضاع شتر گربه ايله عمل وحركتدن خالى دكلدر Il a si bien su pateliner ces gens-là, qu'il les a fait venir à ses fins فلانلرى شول رتبه‌لرده تلكولك ايله قولاندى‌كه مرامنى اجرا ايتدره بيلدى

PATELINEUR. V. Patelin.

PATENÔTRE. Nom qui se dit du Pater et des autres prières qu'on apprend aux enfans *A.* ورد pl. اوراد || Cet enfant sait sa patenôtre بو جوجوق وردینی بیلور

PATENT. Terme de Chancellerie. Il ne se dit qu'en certaines phrases. On appelle Acquit patent, un brevet du Roi, portant gratification de quelque somme d'argent *A.* منشور العطیّة *P.* پایزه *T.* عطیّه شاهانه‌یی مشتمل برات Et lettres patentes, toutes les lettres du Roi scellées du grand sceau *A.* برات pl. بروات - برات *T.* گشاد نامه - یرلیغ *P.* مناشیر pl. منشور || Obtenir des lettres patentes pour... فلان مادّه ایچون برات تحصیل ایتمک

On dit aussi Patentes, pour signifier, les lettres, les brevets accordés par le gouvernement *T.* رؤس

PATE-PELU. Fourbe avec douceur. V. Patelin.

PATER. L'oraison dominicale *A.* تسبیح

PATER, se dit aussi des gros grains d'un chapelet sur lesquels on dit le Pater *A.* حبّة السبحة *P.* دانهٔ تسبیح *T.* تسبیح دانه‌سی

PATERNEL. Qui est tel qui convient à un père *A.* ابوی - والدی *P.* پدری *T.* بابانك || Amour paternel محبّت ابویّه بابا نصیحتی - نصح وپند پدری Tendresse paternelle رقّت - مهربانیٔ پدری - حنین ابوی - شفقت ابویّه Affection paternelle علاقهٔ پدری Correction paternelle تعزیر پدری بابا تعزیری - پدرانه

On appelle, Parens paternels, les parens du côté du père *A.* عصبة pl. اقرباء لاب *P.* خویشان از سوی پدر *T.* بابا طرفندن حصملر Et biens paternels, les biens qui viennent du côté du père *A.* اموال واملاك موروث من الاب *P.* مال پدر مانده *T.* بابادن میراث قالمش مال - بابادن قالمش مال

PATERNELLEMENT. En père *A.* كما یلیق باب - كاب *P.* پدرانه *T.* بابا كبی - باباجه || Il l'a traité paternellement حقنده پدرانه معامله ایلدی

PATERNITÉ. L'état, la qualité de père *A.* ابوّت *P.* پدری *T.* بابالق || La paternité et la filiation sont deux termes relatifs ابوّت وبنوّت بری برینه منسوب ایكی لغتدر

PÂTEUX. Il se dit du pain qui n'est pas assez cuit *A.* كالعجین *P.* مانند خمیر *T.* خمورسی - خمور كبی || Ce pain n'est pas assez cuit, il est pâteux بو اتمك كركی كبی پشمیوب خمورسیدر - خمور كبیدر - Et de tout ce qui fait dans la bouche l'effet de la pâte *A.* ذو طعم العجین *P.* هم چاشنیٔ خمیر *T.* دادی خمورسی || Ces abricots sont pâteux بو قایصیلرك دادی خمورسیدر

On dit, qu'on a la bouche, la langue pâteuse c'est-à-dire, empâtée d'une certaine salive épaisse *A.* متلجّن *P.* دوسكن *T.* یلمشك || Quand on a bu de ce vin-là, on a la bouche pâteuse بو باده ایچلدكده آغزده یلمشكلك عارض اولور Cela rend la langue pâteuse بو شیٔ دلده ایراث تلجّن ایدر

On appelle Chemin pâteux, un chemin qui est en terre grasse et à demi-détrempée *A.* طریق ذو سواخ *P.* راه لوشناك *T.* یاپشقان چامورلی یول

PATHÉTIQUE. Qui émeut les passions *A.* شدید التأثیر - موجب الالتیاع - مهیّج الرقّة *P.* دلسوز - رقّت خیز *T.* غایة الغایه شدید || Ce discours est très-pathétique یانق بر كلام مهیّج الرقّتدر - التأثیر بر مقاله در Un orateur pathétique التیاع قلبی ایجاب ایده‌جك وجهله وعظ ایدن واعظ Voix pathétique یانق سس - آواز دلسوز - صوت رقّت خیز

PATHÉTIQUEMENT. D'une manière pathétique *A.* ملتاعا - بهیجان *P.* رقّت انگیزانه - دلسوزانه *T.* یانقلق ایله - یانقلق - الرقّة رقّت كتوره‌جك صورت ایله - كتوره‌جك وجهله

PATHOGNOMONIQUE. T. de Méd. Il se dit des signes qui sont propres à chaque maladie *A.* قرینة العلّة *P.* نشانهٔ رنجوری *T.* علته دلیل اولدجق نشان

PATHOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des maladies *A* بحث عن طبایع الامراض - بحث عن احوال الامراض

PATHOLOGIQUE. Qui appartient à la pathologie *A.* متعلّق بطبایع الامراض

PATHOS. Mot Grec, qui signifie, passion, et qu'on emploie pour exprimer une chaleur déplacée dans un discours, dans un ouvrage. Il se dit en mauvaise part *T.* نفسانیّت || Il y a bien du pathos dans son discours كلامنده خیلیجه نفسانیّت واردر - صحبتی نفسانیّتدن عبارتدر

PATIBULAIRE. Qui appartient au gibet *A.* متعلّق بعود الصلب *P.* دار آغاجنه متعلّق *T.* متعلّق دار

On dit, qu'un homme a la mine patibulaire, pour dire, la mine d'un homme qui mérite d'être pendu *T.* آصیلدجق آدم سیماسنده

بر حريفدر

PATIEMMENT. Avec patience *A.* بالصبر والسكونة - بالصبر *P.* صبرانه - با شكيبايى *T.* صبرلق ايله || Il a attendu patiemment بالصبر والسكونه متوقف مقام انتظار اولمشدر

PATIENCE. Vertu qui fait supporter les maux sans murmurer *A.* صبر - مصابرت *P.* شكيب - صبورى *T.* صبرلق || Il faut avoir une grande patience pour souffrir cela بوكا تحمل ايتمك صبر عظيمه محتاجدر On a mis sa patience à une rude épreuve صبر وثباتى محك امتحان شديده وضع اولندى Je prie Dieu qu'il vous donne la patience nécessaire جناب ارحم الرحيمين الله - محتاج اليه اولديغك صبر وتحملى احسان ايليه On a poussé sa patience à bout صبرلر ويره صبر وتحملنى اقصاى مراتب افراطه ابلاغ ايتدرديلر La patience m'échappe مايهٔ صبرم دوكندى - صبرم قالمدى Ce serait lasser votre patience صبركه ايراث فتور ايتمكدر Il nous a reçus avec bonté, et nous a écoutés avec patience بزه لطف معاملهسيله تلقى وصبر وسكونت ايله استماع ايتمشدر Il faut avoir patience jusqu'au bout نتيجهٔ كاره قدر صبر ايتملو در C'est un ouvrage de patience صبره محتاج بر ايشدر

On dit, Prendre, avoir patience, se donner patience *A.* تصبر - اختيار الصبر - اصطبار *P.* شكيبايى نمودن - شكيبيدن - صبورى نمودن - پاى در دامن صبورى كشيدن *T.* صبر - صبرلق كوسترمك - ايتمك || Il viendra dans un moment, prenez patience شمدى كلور جزئيجه صبر ايله Il faut que vous ayez patience, si vous voulez être payé اقچه كى آلمق استر ايسدك صبر ايتملوسك - On dit aussi, Prendre les afflictions en patience ظهور ايدن آلام واكدارده اختيار صبر وشكيب ايتمك || Offrez à Dieu les afflictions qu'il vous envoie, et prenez-les en patience ارسال الهى اولان اكدار وآلامده اظهار تسليميت ايله اختيار مصابرت ايله

PATIENCE, ou PARELLE. Plante *A.* ريباس *P.* اشخوان *T.* اوشقون اوتى

PATIENT. Qui a de la patience *A.* صابر pl. صابرين - صبور *P.* شكيبيده - شكيبا - دريا دل *T.* صبرلو || C'est l'homme du monde le plus patient جهانده آنك كبى صبور آدم يوقدر Il faut être bien patient pour souffrir tout cela بونلرك جملهسنه تحمل ايتمك ايچون غايت ايله صبور اولملو در Il est fort patient dans la douleur وقت كدرده زيادهسيله صبرلو در Dieu est patient et miséricordieux حق تعالى حضرتلرى صبور ورؤفدر صبير ورحيمدر -

Et qui supporte avec bonté les défauts de ses inférieurs *A.* حاضم - حمول *P.* حوصله دار *T.* حوصلهلو || Ce père a été fort patient à l'égard de son fils فلان پدر اوغلى حقنه بغايت حوصله دار ايدى Ce maître est fort patient dans son domestique بو صاحب خانه امور بيتيهسنده غايت ايله هاضم وحوصله دار در Ce juge est fort patient dans les audiences qu'il donne - فلان قاضى مجالس مرافعهده بغايت صبور در - بغايت هاضم وحوصله دار در - Et qui attend, qui persévère avec tranquillité. Dans ce sens, on peut employer aussi le mot *A.* متانى || Il faut être patient à la Cour سراى همايونده خدمت ايدن كشى متانى اولمق لازمدر هاضم وحوصله دار اولمق - Quand on a quelque affaire à solliciter, il faut être patient jusqu'au bout بر مصلحتك استدعاسنه تصدى اولنديغى حالده ختامنه قدر صبر وتانى لازمدر

PATIENT. T. Didactique. Qui reçoit l'impression d'un agent physique *A.* منفعل || L'agent et le patient فاعل ومنفعل

PATIENT. Criminel condamné par la Justice à être mis à mort *A.* محكوم عليه بالاعدام *P.* سپردهٔ شمشير سياست *T.* ترتيب جزاسى حكم اولنمش مجرم || Le patient était dans la charrette ترتيب جزاسى حكم اولنمش مجرم عربه ايچنده ايدى

PATIENTER. V. Prendre patience.

PATIN. Sorte de soulier fort haut que les femmes portaient autrefois *A.* قبقاب - نعلين *P.* ده تاس *T.* نالين

Et certaine chaussure dont on se sert pour glisser sur la glace *A.* نعلين مزحلف *P.* پاچله *T.* صيرنججقلو نالين || Glisser sur des patins صيرنججقلو نالين ايله قايمق

En termes de charpenterie, c'est un ais fort épais qu'on met sous la charpente d'un escalier, pour la porter et lui servir de base *T.* نردبانك آلت طبانى

PATINER. Manier indiscrètement *A.* ملامسة بالشدة *P.* سخت پرواسيدن *T.* ال ايله سورتمك - زيادهجه ال طوقندرمق || Ces fruits ont perdu toute leur fleur, on les a trop patinés بو ميوهلر ال ايله زيادهجه سورتنمش اولدقلرندن تاب وطراوتلرى هيچ قالمدى

PATINÉ. *A.* ملموس بالشدة *P.* سخت پرواسيده *T.* زيادهجه

ال ایله سورتنمش

PATINER. Glisser sur la glace *A.* تزلف ـ زحلقة بالنعلین بالنعلین *P.* با پاچله لغزیدن *T.* صیرنجقلو نالین ایله قایمق || Dans les pays froids, c'est un divertissement pendant l'hiver que de patiner اقالیم بارده‌ده نعلین ایله زحلقه ماده‌سی وقت شتایه مخصوص ملاهی نوعندندر

PATINEUR. Qui glisse sur la glace avec des patins *A.* مزحلف بالنعلین *P.* با پاچله لغزان *T.* نالین ایله قاییجی || Il y a avait beaucoup de patineurs sur la rivière نهرده پاچله ایله قاییجیلرك کثرتی وار ایدی

PÂTIR. Souffrir, avoir du mal *A.* معانات ـ تجفی ـ تأذی جفا ـ محنت زده گشتن ـ رنج کشیدن ـ آزار کشیدن *P.* کشیدن ـ دوچار عنا وزحمت شدن *T.* اذیت جکمك ـ زحمت جکمك || L'armée pâtit beaucoup dans cette marche زحمتکشیده اولمشدر ـ بو یولده عسکر بغایت متأذی اولمشدر اول یولده حیوانات Les chevaux y ont plus pâti que les hommes انساندن زیاده دوچار عنا وزحمت اولمشدر || Il faut qu'un soldat sache pâtir عسکری نفری رنج واذایه مألوف اولملو در Il a été long-temps malade, il a bien pâti avant que de mourir طول زمان مریض وخسته اولوب قبل الوفات خیلیجه زحمت جکمشدر

On dit, Pâtir de quelque chose, pour dire, souffrir du dommage *A.* تضرر ـ تحمل الخسارة ـ تحمل السیئة *P.* زیان ستم دیدن ـ ضرر کشیدن ـ دوچار خسارت شدن ـ کشیدن *T.* ضرر جکمك ـ خسارته اوغرامق ـ سیئه‌سنی جکمك || Il a fait la faute, et j'en ai pâti خطایی فلان کشی ایشلدی ضرریني بن جکدم ـ وسیئه‌سنی بن جکدم Vous vous êtes trop laissé aller à vos plaisirs, votre santé en pâtira مشتهیات نفسه افراط اوزره مبتلا اولدیغکه بناءً ضرری مزاجکه طوقنه‌جقدر مزاجك سیئه‌سنی جکه‌جکدر Qui en pâtira? sinon vous خسارتنی سندن غیری کیم جکه‌جکدر Ce champ, ce jardin a pâti بو تارلا وبو باغچه خسارنزده اولمشدر Mon commerce en a pâti آلیش ویریشم دوچار زیان وخسار اولمشدر On dit proverb., que les bons pâtissent pour les méchants اشرارك اخیار اشرارك سیئه‌سنی جکرلر ـ سیئه‌سی اخیاره طوقنور

PÂTIS. Le lieu où l'on met paître des bestiaux *A.* مرعی pl. مراعی ـ مسربة ـ مسارب pl. مرتع pl. مراتع *P.* چراگاه ـ اغنامی *P.* جرس || Mettre des moutons dans le pâtis اوتلاق مرعایه وضع ایتمك

PÂTISSER. Faire de la pâtisserie *A.* اعمال المطعومات الخمیریة *P.* خمیر آلود پرداختن *T.* آش خمیر آشی یاپمق || Il pâtisse fort bien غایت اعلا خمور آشی یپار

PÂTISSERIE. Pâte préparée qu'on fait cuire dans le four *A.* طعام خمیری pl. اطعمة خمیریة *P.* آش خمیرکاری *T.* خمور آشی || La pâtisserie charge l'estomac اطعمهٔ خمیریه معده‌یه ایراث ثقلت ایدر

Il se dit aussi, de l'art de faire de la pâtisserie *A.* فن الطباخة الخمیریات *P.* فن آشپردازیٔ خمیرکاری *T.* خمور آشی یاپمه‌نك فنی

PÂTISSIER. Celui qui fait de la pâtisserie *A.* طباخ الخمیریات ـ طباخ الاطعمة الخمیریة *P.* خمیرکاری آش پردازندهٔ *T.* خمور ایشی یپان ـ خمورجی

PÂTISSOIRE. Table sur laquelle on pâtisse *T.* خمورجی تخته‌سی

PATRAQUE. Machine usée et de peu de valeur *A.* هادر *P.* کم قیمت *T.* قوراده || Cette montre n'est qu'une patraque بر قوراده ساعتدر

PÂTRE. Celui qui garde des troupeaux. V. Pasteur.

PATRIARCAL. Qui appartient à la dignité de patriarche *A.* بطریقی ـ جاثلیقی *P.* پتریکی *T.* پطریقلغه متعلق || Trône patriarcal سریر بطریقی ـ مسند بطریقی Dignité patriarcale پطریقلق مسندی

PATRIARCAT. Dignité de patriarche *A.* مسند بطریقی ـ مسند جاثلیقی *P.* جاه پتریکی *T.* پطریقلق ـ پطریقلق || Il fut élevé au patriarcat de Constantinople استانبول پطریقلغنه ترفیع اولندی مقامی

PATRIARCHE. Nom qu'on donne à plusieurs saints personnages de l'ancien Testament *A.* شیخ اعظم pl. مشایخ عظام || Noé, Abraham et les autres patriarches حضرت نوح وحضرت ابراهیم وسائر مشایخ عظام

C'est aussi un titre de dignité dans l'Église *A.* بطریق pl. بطارقة *T.* پطریق *P.* پتریك *T.* جاثلیق || Patriarche d'Antioche انطاکیه پطریقی de Jérusalem قدس شریف پطریقی

On donne aussi le nom de Patriarche aux premiers instituteurs des ordres religieux *A.* امام pl. ائمة

PATRIE. Le pays, l'État où l'on est né *A.* وطن pl. اوطان *P.* زاد بوم ـ زانیج *T.* یورد || La France est sa patrie وطنی

فرانسه مملكتيدر L'amour de la patrie حبّ وطن Pour le bien de la patrie نفعاً بالوطن pour le service de la patrie وطن عزيزك خدمتنده بولنمق ايچون Défendre sa patrie وطن عزيزى محافظه ايتمك Il est doux de mourir pour la patrie وطن عزيز اوغورينده جان فدا ايتمك الذّ لذايذدندر Cicéron a été appelé le père de la patrie فلان كشى ابو الوطن لقبيله تلقيب اولنمشدر

PATRIMOINE. Le bien qui vient du père *A.* موروث من الاب *T.* بابادن قالمش ميراث *P.* مال پدر مانده ou de la mère *A.* موروث من الامّ *P.* مال مادر مانده *T.* آنادن قالمش مال || Son père et sa mère lui ont laissé un grand patrimoine فلانه پدر ومادردن ترك اولنمش كلّيتلو مال قالمشدر Il a dissipé, mangé tout son patrimoine ابويندن قالمش جميع اموالى تبذير واسراف ايلدى Biens de patrimoine ابويندن قالمش املاك واموال — On dit figur. d'une chose qui est le revenu ordinaire d'un homme, que c'est son patrimoine || Les mauvais procès sont le patrimoine des avocats fripons دعاوئ مزوّره حيلەكار مال موروثلرى ـ دعوا وكيللرينك مال موروثلريدر مثابەسندە در

PATRIMONIAL. Qui est de patrimoine *A.* موروث من الابوين *T.* آنادن بابادن قالمش *P.* پدر ومادر مانده

PATRIOTE. Celui qui aime sa patrie *A.* محبّ الوطن *P.* خير خواه وطن ـ وطننى سون *T.* غيرتكش وطن || Un bon patriote صحيح وصادق وطن غيرتكشى

PATRIOTIQUE. Qui appartient au patriote *A.* مختصّ بمحبّ الوطن ـ لايق بمحبّ الوطن *P.* سزاوار خيرخواه وطن *T.* محبّ وطنه مخصوص || Sentiment patriotique وطن غيرتكشنه لايق بر كونه فكر وضمير

PATRIOTIQUEMENT. En patriote *A.* كما ـ كمحبّ الوطن ينبغى لمحبّ الوطن *P.* چنانكه ـ مثال غيرتكش وطن *T.* وطن غيرتكشلكى مقتضاسنجه ـ بغيرتكش وطن ميسزد وطن غيرتكشنه ياقشەجق وجهله

PATRIOTISME. Caractère du patriote *A.* صداقة ـ حبّ الوطن فى الوطن *P.* غيرتكشئ وطن ـ خيرخواهئ وطن *T.* وطن غيرتكشلكى

PATRON. Protecteur. Il se dit du saint dont on porte le nom *A.* ولىّ *T.* خداوند *T.* صاحب || Saint Jean est son patron فلانك وليسى حضرت يوحنا در

Il se dit aussi du saint qu'on réclame comme protecteur d'une ville, d'un pays *A.* موكّل pl. موكّلين ـ حفيظ pl. حفظة *P.* پاس *T.* صاحب || Saint Denis est un des patrons de la France فلان عزيز فرانسەنك موكّلين وحفظەسندن بريدر

Il se dit aussi en parlant d'un grand seigneur sous la protection duquel on se met *A.* حامى pl. حماة *P.* پشت ـ پشتيبان وپناه *T.* صاحبلك ايدن || Un tel prince est son patron فلانك حاميسى فلاندر Il a un bon patron à la Cour سراى همايونده بر قوى حاميسى وار در

Et du maître d'une maison *A.* صاحب ـ صاحب الدار البيت *P.* خداوند خانه *T.* او صاحبى || Le patron fait bien les honneurs de chez lui صاحب الدار كلان زوّار ومسافرينه لايقى اوزره اكرام ايدر

Patron. T. de Mar. Celui qui commande aux matelots d'un vaisseau marchand, d'une barque, et qui a soin de ce qui regarde le service et la manoeuvre du bâtiment *A.* عاقب ـ عاقب الرئيس الرئيس السفينة *P.* كتخداى كشتى *T.* قوجه رئيس || Un vaisseau, capitaine tel, patron tel قپودانى فلان وقوجه رئيسى فلان اولان كمى

On appelle Patronne, la seconde des galères du Roi *T.* پطرونه همايون چكديريسى

Dans les pays où il y a des esclaves, leur maître s'appelle Patron *A.* مولا ـ مخدوم ـ صاحب *P.* آقا *T.* آغا

PATRON. Modèle sur lequel on fait quelque ouvrage *A.* غرار ـ مثال *P.* نمونه *T.* اورنك || Un nouveau patron مثال نو ايجاد Un patron très-riche زياده ذيقيمت شيلرايله دونانمش بر اورنك

PATRONAGE. Le droit de nommer à un bénéfice *A.* استحقاق على التوجيه *P.* توجيهسازى *T.* صاحب توجيهلك

PATRONYMIQUE. Nom commun à tous les descendans d'une race, et tiré de celui qui en est le père *A.* كنية || Abbassides, Sassanides, sont des noms patronymiques عبّاسيّون وساسانيّون ابناى عبّاس وابناى ساسان اسماى كنيەدندر ـ كنيەلر در

PATROUILLE. La marche que le guet fait dans la ville pendant la nuit *A.* عسس *P.* پاسبانى ـ پاسدارى *T.* كيجه قولى ـ عسّاسلق ـ كيجەده قول كزمك || Faire la patrouille عسّاسلق ايتمك

Il se dit aussi de l'escouade du guet, qui fait la patrouille *A.*

عاس ـ عسّاس pl. عسس P. پاسبان ـ پاسدار T. كیجه‌دده ـ كزن قول ـ قول ـ قول نفراتی || La patrouille marchait par la ville قول نفراتی شهر ایچنده كزر ایدی Rencontrer la patrouille قوله تصادف ایتمك

PATROUILLER. Faire la patrouille *A.* اعتساس *P.* پاسبانی كردن *T.* كیجه قول كزمك ـ عساسلق ایتمك

PATU. Il se dit des pigeons qui ont de la plume jusque sur les pieds *A.* مسرول *P.* شلواردار *T.* شلوارلو || Pigeons patus حمامات مسروله

PÂTURAGE. Lieu où les bestiaux pâturent. V. Pâtis et Pâture.

PÂTURE. Ce qui sert à la nourriture des animaux *A.* طعمة ـ خورش ـ نواله *P.* ییه‌جك ـ یم *T.* || Dieu a soin de tous les animaux, il leur donne à chacun leur pâture جناب رزاق عالم حیواناتك هر برینه نوالهٔ لازمه‌لرینی احسان ایدر Les petits poissons sont la pâture des gros اوفاق بالقلر ایریلرك طعمه‌سیدر Son corps a été la pâture des loups لاشه‌سی طعمهٔ ذئاب اولمشدر

Il se dit aussi de l'herbe et de la paille qu'on donne aux bestiaux *A.* علف pl. اعلاف *P.* خورش ـ علف *T.* علف ـ یم || Mettre de la pâture devant les boeufs اوكوزلرك اوكنه علف قویمق

Et du lieu où croît la pâture des animaux *A.* مرتع pl. مراتع ـ مرج ـ مكلئة ـ مرغـة *P.* چراگاه ـ مرغـزار *T.* اوتـلاق یری ـ چایرلق || Une vaste pâture مرغزار وسیع الاطراف Mettre des chevaux en pâture چایره قومق ـ آنلری اوتلاغه قومق

On dit figur. d'une nourriture saine, C'est une bonne pâture *A.* غذاء صالح ـ غذاء جید ـ Il se dit aussi figur. de ce qui nourrit l'esprit ou l'âme *A.* غذاء الذهن ـ غذاء النفس *P.* پرورش جان ـ پرورش عقل *T.* عقل یا جان بسلیه‌جك شی || Il ne faut pas laisser cet homme oisif, il faut donner de la pâture à son esprit بو آدمی حال عطلتده ترك ایتمك جائز دكلدر غدای ذهنی اوله‌جق بر شی ایله اشغال ایتمك اقتضا ایدر La parole de Dieu est la pâture de l'âme كلام الله غدای نفسدر Pâture spirituelle غدای روحانی

PÂTURER. Prendre de la pâture *A.* رعی ـ رتاع *P.* چریدن *T.* اوتلامق || Les bêtes cherchent à pâturer حیوانات طالب رعیدر C'est un lieu où les troupeaux pâturent commodément حیواناتك راحت اوزره اوتلادقلری یر در

PÂTUREUR. Il se dit à la guerre de ceux qui mènent les chevaux à l'herbe *A.* مستعلف *P.* علفجو *T.* اوتلاقچی || Donner une escorte aux pâtureurs اوتلاقچیلرك یاننه یساقچی نفراتی تعیین ایتمك

PATURON. La partie du bas de la jambe du cheval, entre le boulet et la couronne *A.* رسغ pl. ارساغ ـ مستبل *P.* خوردهٔ اسب *T.* خرده ـ بوقاغیلق || Un cheval blessé au paturon بوقاغیلیقده یاره‌لنمش آت

PAUME. Le dedans de la main entre le poignet et les doigts *A.* راحة ـ كف pl. كفوف *P.* كف ـ هبك *T.* ال ایاسی

PAUME. Sorte de jeu où l'on joue avec une balle *A.* كرك *P.* بازیچهٔ گوی وچوكان *T.* طوب اویونی

PAUPIÈRE. La peau qui couvre l'oeil *A.* جفن pl. اجفان *P.* پلك ـ بام چشم *T.* كوز قپاغی || La paupière de dessus *A.* جفن اعلا *P.* پلك بالا *T.* اوست كوز قپاغی de dessous *A.* جفن اسفل *P.* پلك پست *T.* آلت كوز قپاغی Ouvrir la paupière *A.* فتح الاجفان ـ شق العین ـ فتح العین *P.* چشم گشادن *T.* كوز قپاغنی آچمق

Il signifie aussi, le poil de la paupière *A.* هدب pl. اهداب *P.* مژه ـ مژگان *T.* كرپك || Paupière noire هدب اسود ـ مژگان سیاه longue هدب طویل ـ اوزون كرپك

PAUSE. Cessation d'action ou repos momentané *A.* وقفة pl. وقفات ـ توقف *P.* مولش ـ درنگ *T.* دیكلنمه ـ اكلنمه || Faire une pause توقف ایتمك ـ دیكلمك De longues pauses وقفات مدیده ـ اوزون اوزادی اكلنمه‌لر Il fit deux ou trois pauses en chemin اثنای راهده ایكی اوچ محلده توقف ایتمشدر Dans un long travail, il faut des pauses de temps en temps شغل مدید اثناسنده گاه گاه توقفك لزومی دركار در Le prédicateur fit une pause au milieu de son sermon واعظ وسط موعظده بر وقفه ایتمشدر

PAUVRE. Qui n'a pas assez de bien pour vivre *A.* فقیر pl. فقرا ـ فقیر الحال ـ مسكین pl. مساكین ـ اهل الفقر والفاقة *P.* گدا ـ تهی دست *T.* یوخسول || En ce pays-là les paysans sont pauvres بو مملكتده اهل قرا بغایت فقیر الحالدر Un pauvre homme فقیر بر آدم

On dit Faire le pauvre, pour dire, faire semblant d'être pauvre *A.* تفاقر *P.* گدایی نمودن ـ تهی دستی نمودن *T.* یوخسوللق كوسترمك ـ یوخسوللق یاپمق || Ne vous fiez pas

à son air pauvre, il a des écus تنفاقر ایتدیکنه باقمه اقچه‌سی وار در

Il se dit aussi par sentiment de compassion || Le pauvre homme! il a bien souffert فقیر آدم نه زحمتلر چکدی

Il se dit encore par tendresse *A.* عاجز *P.* بیچاره ـ دردمند *T.* زاواللی || Mon pauvre enfant بیچاره جوجوغم Mon pauvre ami بیچاره دوستم

On appelle Pauvre homme, un homme sans esprit عاجز بر بیچاره بر آدم ـ عجزه مقوله‌سی بر آدم ـ آدم

Il se dit aussi par mépris, pour dire, chétif *A.* خسیس *P.* کمقدر ـ کم مایه *T.* یرامز ـ کوتی ـ آلچق || Il a fait une pauvre harangue خسیس وکممایه بر خطبه اوقودی C'est un pauvre esprit خسیس وکمقدر بر عقلدر

Pauvre, signifie aussi, qui n'a pas de quoi vivre selon sa condition *A.* محتاج pl. محتاجین ـ ضیق الحال *P.* بینوا ـ *T.* تنکک معاش زکورد || Il est fort pauvre pour un homme de sa qualité رتبه‌سنه کوره بغایت ضیق الحالدر

On dit, qu'une langue est pauvre, pour dire, qu'elle n'a pas tous les termes nécessaires pour bien exprimer ses pensées فلان لسان تنکدر

Et d'une mine qui est de peu de rapport, qu'elle est pauvre *A.* قلیل النما ـ قلیل المحصول *P.* بینما *T.* برکتسز

Pauvre, subst. Mendiant *A.* سائل *P.* دریوزه‌گر *T.* دلنجی V. aussi la première signification de ce mot || Donnez l'aumône à ce pauvre بو سائله صدقه ویر Assister les pauvres مساکینه فقرا حقنه ایفای لازمهٔ دستیاری ـ وفقرایه اعانت ایتمک واعانت ایتمک

On appelle en termes de l'Écriture, Pauvres d'esprit, ceux qui ont le coeur et l'esprit détachés des biens de la terre *A.* تارک ما سوا pl. تارکین ما سوا || Bienheureux les pauvres d'esprit, car le royaume des cieux est à eux تارک ما سوا اولنلره نه مونلو که عالم ملکوت آنلره مخصوصدر

On appelle aussi Pauvre d'esprit, une personne de peu d'esprit *A.* قلیل العقل *P.* کم خرد *T.* عقلی آز

Pauvres honteux. On appelle ainsi ceux à qui leur état ne permet pas de demander publiquement l'amône. V. Honteux.

PAUVREMENT. Dans la pauvreté *A.* علی حال الفقر ـ فقیراً ـ علی حال الافتقار ـ مفتقراً ـ ومسکیناً *P.* باگدایی ـ فقیرانه *T.* فقرا کبی ـ فقراجه || C'est un homme qui vit pauvrement فقرا کبی کچینور بر آدمدر

PAUVRESSE. Femme pauvre qui mendie *A.* سائلة pl. سائلات *P.* زن دریوزه‌گر *T.* دلنجی قاری

PAUVRETÉ. Indigence *A.* فقر ـ فاقة ـ مسکنت ـ ضیق الحال *P.* گدایی ـ تهی دستی ـ بینوایی *T.* یوخسوللق ـ زکوردلک || Grande pauvreté فقر کلی ـ فقر عظیم Tomber dans une extrême pauvreté فقر مفرطه گرفتار اولمق Il représenta au prince la pauvreté du pays مملکتک فقر حالنی جانب پادشاهی‌یه عرض ایلدی

On dit proverb. Pauvreté n'est pas vice زکوردلک عیب دکلدر

On appelle Pauvreté évangélique, la renonciation aux biens temporels *A.* ترک ما سوا

PAVAGE. Ouvrage du paveur *A.* عمل المبلط *P.* کار آژیانه‌گر *T.* قالدیرم ایشی || Le pavage de ce chemin est bien fait بو یولده اولان قالدیرم ایشی استاداته یاپلمشدر

se PAVANER. Marcher d'une manière fière *A.* جیظان *P.* برفتار فضول ـ کوردام ایله کزمک *T.* کبر آلود روانه شدن یوروبشیله یوریمک

PAVÉ. Pierre dure dont on se sert pour paver *A.* بلاط *P.* سنگ آژیانه *T.* قالدیرم ـ قالدیرم طاشی || Le pavé de cette église est tout de marbre بو کلیسانک قالدیرم طاشلری یکپاره مرمر در Le pavé d'un chemin یولک قالدیرمی Pavé de cailloux چاقلدن عبارت قالدیرم

Il se prend aussi pour le chemin, le lieu qui est pavé *A.* رصفة ـ طریق مبلط ـ محل مرصوف *P.* زمین مفروش ـ راه آژیانه *T.* قالدیرم ـ قالدیرم دوشنمش یر || Ne quittez pas le pavé قالدیرمدن آیرلمه ـ طریق مرصوفدن مفارقت ایلمه Les officiers qui ont soin du pavé قالدیرم یوللرینک نظامنه مأمور طرق مرصوفدنک حالنی اولان ضابطان Entretenir le pavé وقایه ایتمک D'ici à tel endroit, c'est tout pavé بو طرفدن قالدیرم دوشدلو ـ فلان محله وارنجه یوللر مرصوف ومفروشدر

Le haut du pavé, c'est le pavé qui est du coté des maisons *T.* قالدیرم باشی

On appelle Batteur de pavé, un fainéant qui ne fait que courir les rues *A.* طواف الاسواق *P.* آواره گرد مسالک *T.* زوقاق سپوریجی ـ زوقاقلری طولاشور خوارده واسواق

– On dit, qu'un homme est sur le pavé, pour dire, qu'il ne trouve pas où loger فلان كشى زوقاقلرده قالمشدر – Et qu'on a mis ses meubles sur le pavé, pour dire, qu'on les a mis dans les rues اشياسى زوقاقه طرح والقا اولندى

PAVEMENT. L'action de paver. V. ce mot.

PAVER. Couvrir le sol d'un chemin, d'une cour, etc. avec de la pierre, du grès ou de la brique *A.* فرش – تبليط – رَصْف *P.* بالبلاط *T.* قالديرم دوشمك *P.* بآزيانه پوشانيدن || Paver un chemin يولده قالديرم – طريقى رصف وتبليط ايتمك Paver une cour فناى دارده قالديرم دوشمك دوشمك une salle de carreaux de marbre ديوانخانه‌يى الواح رخام ايله فرش ايتمك

PAVÉ. *A.* مبلّط – مرصوف *P.* آزيانه پوش *T.* قالديرم قالديرم دوشلو – دوشنمش

PAVESADE. Toile tendue en dehors autour des bords d'une galère le jour d'un combat, pour empécher que les ennemis ne voient les mouvemens qui s'y font *A.* سترة *P.* پرده *T.* تنفس || Tendre la pavesade تنفى چكمك

PAVEUR. Celui dont le métier est de paver des rues, des cours, etc. *A.* مبلّط *P.* آزيانه‌گر *T.* قالديرمجى || Faire marché avec les paveurs قالديرمجيلر ايله بازارلشمق

PAVIE. Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau *A.* فرسق *P.* فرسك *T.* ات شفتالوسى || De gros pavies ايرى ات صارى پاپاز شفتالوسى Pavie jaune شفتالوسى

PAVILLON. Espèce de tente faite en carré ou en rond, et se terminant en pointe par en haut *A.* فسطاط *P.* خرگاه – سايبان *T.* اوبه || L'arbre ou le mât d'un pavillon *A.* عمود الفسطاط *P.* ستون سايبان *T.* اوبه‌نك ديركى Les cordages d'un pavillon *A.* اطناب الفسطاط *P.* رسنهاى سايبان *T.* اوبه‌نك ايپلرى

Il signifie aussi, un tour de lit plissé par en haut, et suspendu au plancher *A.* سديل *P.* پرده *T.* زار پرده || Un pavillon de taffetas جانفسدن مصنوع زار پرده

PAVILLON. T. de Mar. Espèce de bannière, qu'on arbore à la pointe des mâts *A.* لواء pl. الوية *P.* سنجق – بيرق *T.* سنجاق || Il n'y a que l'amiral qui porte le pavillon au grand mât – بيراق – ياالكز پاشا كميسى اورته ديركنده حامل لوا اولور Le ياالكز آميرال كميسنك اورته ديركنده سنجاق وار در pavillon de France فرانسه بيراغى Trafiquer sous le pavillon Turc عثمانلو بيراغيله تجارت ايتمك Cet officier a soutenu l'honneur du pavillon Russe فلان سركرده روسيه بيراغنك شاننى وقايه ايلدى Arborer le pavillon نصب لوا ايتمك – بيراغى ايندرمك – طىّ لوا ايتمك Baisser le pavillon ديكمك

On dit figur. Baisser le pavillon, lorsque, dans une contestation entre deux personnes, l'une des deux cède *A.* طىّ اللواء الادّعا *P.* لواى ادّعارا فرو بردن *T.* ادّعا بيراغنى ايندرمك || Quant à cela je baisse le pavillon, et je reconnais que vous l'emportez sur moi بوكا كلنجه طىّ لواى ادّعا برله بكا فايق – اولديغكده مقرّ ومعترفم – Et se ranger sous le pavillon de quelqu'un, pour dire, se ranger de son parti *A.* دخول تحت اللواء *P.* تبعيّة اللواء فلان – زير لواى فلان جا گرفتن – فلان *T.* زير لواى فلان پيروى نمودن بر كمسه‌نك بيراغى – آلتنه كيرمك – Et dans le sens contraire, Déserter le pavillon بر كمسه‌نك زير لواسنه تبعيّتدن گردنپيچ فرار ونكول اولمق

PAVILLON. Petit bâtiment isolé, qui est ordinairement de forme carrée *A.* قصر pl. قصور *P.* كاخ *T.* كوشك || Sa maison ne consiste qu'en un pavillon خانه‌سى ياالكز بر كوشكدن عبارتدر Il a bâti un pavillon au bout de son jardin باغچه‌سنك نهايتنده بر كوشك انشا ايلدى

PAVOIS. T. de Mar. Tenture de toile ou de drap qu'on met autour du plat-bord d'un vaisseau, dans un jour de réjouissance *A.* زينة السفينة *P.* پيرايهٔ كشتى – آرايش كشتى *T.* كمينك دونانمسى

PAVOISER. Garnir un vaisseau de pavois *A.* تزيين السفينة *P.* كشتيرا آراستن *T.* كمى‌يى دونانمق

PAVOISÉ. *A.* سفينهٔ مزيّنة *P.* كشتىٔ آراسته *T.* كمى دونانمش

PAVOT. Plante *A.* خشخاش *P.* خشخاش *T.* آفيون چيچكى || Pavot sauvage خشخاش برّى – خشخاش دشتى de jardin خشخاش بوستانى blanc خشخاش ابيض – آق خشخاش double قتمر خشخاش Graine de pavot تخم خشخاش Le suc de pavot fait dormir خشخاش صويى منوّمدر – اويقوكتورر C'est avec le suc de pavot qu'on fait l'opium آفيون خشخاش صويى ايله اولور

PAVOT CORNU, ou GLAUCIUM. *A.* خشخاش مقرن

PAYABLE. Qui doit être payé en certain temps *A.* واجب الادا *P.* گزاردنى – توختنى *T.* اوده‌نجك – ويريله‌جك || Une

lettre de change payable à vue عقيب نظرده واجب الادا اولان Ce billet n'est payable qu'à Noël بلا مهل اداسى لازم اولان - پوليچه ميلاد حضرت عيسى كوننده اودهنجك بر تحويلدر Il est convenu de lui donner une telle somme, payable en quatre termes égaux متساوى الاوقات درت تقسيط اوزره ادا اولنمق شرطيله فلان كمسنهيه شو مقدار اقچه ويرلمسى بابنده عقد مقاوله اولندى

PAYANT. Qui paye *A.* معطى المبلغ *P.* درهم دهنده *T.* اقچه صايان - اقچه ويرن || Nous étions six à ce dîner, mais il n'y avait que quatre payants طعامده كرچه آلتى كشى ايدك انجق اقچه ويرن يالكز درت كشى وار ايدى

PAYE. Ce qu'on donne aux gens de guerre pour leur solde *A.* وظيفة pl. وظايف *P.* راتبه - راستاد *T.* علوفه - مواجب || Donner la paye aux troupes عسكرك علوفهسنى ويرمك - Paye de capitaine يوز باشى علوفهسى d'enseigne بيراقدار مواجبنى علوفهسى On retient tant à chaque soldat sur sa paye pour son habit هر بر عسكرى نفرى علوفهسندن لباس بها اولهرق شو قدر اقچه افراز وتوقيف اولنور Il tire double paye ايكى قات علوفه الور - On appelle Haute paye, une solde plus forte que la solde ordinaire *A.* وظيفة فوق العادة *P.* راتبهٔ بيرون ازعادت *T.* عادتدن خارج علوفه فوق العاده || Il est à la haute paye علوفه آلانلردندر

MORTE-PAYE. Nom que l'on donne à un soldat entretenu dans une garnison, ou à un vieux domestique entretenu dans une maison, sans qu'il y fasse aucun service *A.* متقاعد *T.* اوتراق

On appelle aussi Mortes-payes, ceux qui ne peuvent pas payer la taxe à laquelle ils sont imposés *A.* عاجز عن الادا *P.* بى ياراى ادا *T.* ادايه قدرتى اولميان

PAYEMENT ou PAIEMENT. Ce qui se donne pour acquitter une dette *A.* ادا *P.* گزار *T.* اودهمه || Faire un payement ادا ايتمك - اودهمك Pour payement d'une telle somme فلان مبلغك اداسيچون Il a reçu son payement كندوسنه ادا اولندجق اقچهيى اخذ واستيفا ايلدى Après le premier payement تقسيط اولك مبلغك Le payement s'en fit en trois termes اداسندنصكره اداسى تقاسيط ثلثهده تكميل اولندى Pour faciliter le payement اقچهنك اداسنى تسهيل ايچون Le jour du payement اقچهنك يوم اداسى

PAYER. Acquitter une dette *A.* ادا - تأدية - ايفا - قضا *P.* گزار كردن - گزاريدن - توزيدن - توختن *T.* اودهمك - بر نسندنك ثمننى || ويرمك Payer le prix d'une chose بهاسنى تأديه ايتمك - ادا ايتمك Payer ce qu'on doit à son créancier داينه اداى - آلهجقلويه قضاى دين ايتمك فلانه كليتلو Je lui ai payé une grande somme دين ايتمك اقچه ادا ايلدم Il me doit encore tout, il ne m'a pas payé un sou آلهجغمدن هنوز حبّة واحده ادا ايتميوب مجموع دينى الى الآن ذمتنده باقيدر - Il se dit aussi en parlant de celui à qui on doit payer || Payer ses créanciers آلهجقلونك مطلوباتنى ادا ايتمك un marchand بازركانك آلهجغنى تأديه وايفا ايتمك ses domestiques, des ouvriers خدمتكارلرك وعمله‌نك ايتمك les troupes عسكرك حقنى ويرمك - اجرتنى ادا ايتمك علوفه‌سنى ويرمك

Il se dit aussi de la chose pour laquelle on doit || Payer des marchandises مبايعه اولمش اموالك بهاسنى ادا ايتمك les appointemens وظيفه‌لرى ادا ايتمك les intérêts, les arrérages et le principal ايشلنمش كذشتهلرى وبقايايى واصل مالى ادا ايتمك l'amende جريمه‌يى ادا ايتمك les loyers d'une maison خانه‌نك كراسنى ادا ايتمك le dîner طعام بهاسنى اودهمك une obligation, une lettre de change تحويلى وپوليچه تمسكنى ادا ايتمك Tout ce qu'il prend, il le paye argent comptant در نه كه آلهجق اولور ايسه عن نقدٍ تأديه وايفا ايدر Payer en espèces بر وجه نقد - نقداً ادا ايتمك en or آلتون اولهرق ادا ايتمك en piastres, en marchandises - اقچه اولهرق ادا ايتمك واموال واشيا ايله اودهمك On dit aussi, Payer à... || Payer à vue عقيب نظرده ادا ورقه‌يه لدى النظر در عقب ادا ايتمك à lettre vue ايتمك à fur et mesure على قدر والمرتبه ادا ايتمك au mois هفته بهفته ماه بماه - مشاهرةً ادا ايتمك à la semaine ساعت بساعت - مساوعةً ادا ايتمك à l'heure ادا ايتمك à la minute طرنق - النقد عند حافره مثلنجه ادا ايتمك - على الحساب ادا ايتمك à compte بلا امهال - ديبنده Et payer par..., pour dire, donner une chose en équivalent d'une autre || L'amitié ne se paye que par l'amitié حق محبت يند محبت دوستلق دوستلق ايله اودهنور - ايله ادا اولنه بيلور Un tel service ne saurait se payer que par une reconnaissance éternelle بو مقوله خدمتك بهاسى انجق تشكر دائمى ايله ادا اولنه بيلور - Et payer de..., pour dire, donner en retour |

Payer de belles paroles كلمات دلفريب ايله ادا ايتمك || Payer d'ingratitude بر كمسنه مظهر اولديغى لطف واحسانك مقابلەسنى انكار نعمت ايله ادا ايتمك

On dit, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *A.* قضاء النحب

On dit, d'une chose excellente dans son genre, qu'elle ne se peut payer *A.* فوق الحدّ القيمة *P.* بى بها *T.* قيمتى بهاسى يوق - يوق || Ce compte-là est excellent, il ne se peut payer حكايهٔ عالمبها در - بهاسى يوق اعلا بر حكايه در || Cela est d'un agrément qui ne se peut payer قيمتى يوق بر بر لطافت عالمبها در - لطافتدر

On dit, Se payer de raison, pour dire, se rendre aux bonnes raisons qu'on allègue دليل با صوابه اظهار تسليميّت ايتمك - دليل معقول ايله اسكات اولنمق

Payé. *A.* مستوفا *P.* توزيده - گزار كرده *T.* اودنمش - ايتديكى زحمتك || Il a été bien payé de sa peine حقنى آلمش مقابلەسنى كركى كبى اخذ - حقنى بالتمام استيفا ايتمشدر ايتديكى زحمتى اودندى - واستيفا ايتمشدر

Pays. Région, contrée *A.* مملكت pl. ممالك - ارض pl. اراضى *P.* كشور - زمين - ديار *T.* ير - ولايت || Bon pays كوزل مملكت - خوش مملكت - لطيف بر مملكت || gras طپراغى ياغلو - طپراغى اوزلو ير || riche مملكت معموره - مملكت معمور وآبادان بر مملكت - ارض كثير النما || montueux ارض مملكت طاغى جوق ير - زمين كوهستان - كثيرة الجبال || ouvert مملكت - اچق بر مملكت - مكشوفة الاطراف || ruiné خرابه مملكت - خراب وويران اولمش || Pays étrangers ممالك اجنبيّه || lointains ايراق - كشورهاى دورادور - اراضىٔ بعيده - ممالك قاصيه || Pays de chasse آو يرى - شكار يرى - ارض كثير الصيد - يرلر || de bois اورمانلق ير - زمين بيشه زار - ارض كثيرة الآجام || Il a bien vu du pays, bien battu du pays اورمانى جوق ير جهانديده - ممالك كثيره‌يه امعان نظر دقت ايتمش آدمدر - ممالك كثيره‌يه سياحت ايتمش - جوق ير كورمش - آدمدر || S'habituer dans un pays بر مملكتده جوق يرلرى كزمش طبيعت ارض ايله الفت - كسب انس والفت ايتمك || Il a fait cette carte à vue de pays مملكت كوزى اوكنده ايتمك اولدرق رسمنى جيزوب خريطه‌يى ياپدى || Haut pays, bas pays مملكتك آلت طرفى - مملكت اعلا ومملكت سفلا واوست طرفى

On appelle la campagne Plat-pays, par opposition aux villes, aux places fortes. V. Plat. — Et l'on dit, Pays plat, par opposition à Pays montueux. V. Plat.

Pays, se dit aussi du lieu de la naissance *A.* مسقط الرأس *P.* زاد بوم *T.* ولايت V. aussi Patrie.

On appelle Pays coutumier, celui où l'on suit une coutume locale عرف وعادت مخصوصه‌يه تابع بر مملكت

On dit, Gagner pays, Avancer pays, pour dire, avancer chemin *A.* قطع المسافة - طىّ المسافة *P.* ره پيمودن *T.* يول المق - كسمك

On dit proverb. Être en pays de connaissance, pour dire, se trouver parmi des gens de sa connaissance *T.* محلّ آشناده بولنمق

Paysage. Étendue de pays que l'on voit d'un seul aspect *A.* بقعة pl. بقاع *T.* بر مملكت قطعه‌سى || Voilà un beau paysage بر بقعهٔ لطيفه ودلكشا || Un riche paysage بر بقعهٔ معمور وآبادان

Il se dit aussi d'un tableau qui représente un paysage *A.* تصوير البقعة pl. تصويرات البقاع

Paysagiste. Peintre qui fait des paysages *A.* رسّام التصويرات البقاع

Paysan. Homme de village *A.* قروىّ pl. قرويّون - اهل القرية pl. اهالى القرا - اهل البادية *P.* دهقان - روستايى *T.* كويلو || Pauvre paysan فقير بر كويلو || Les gens de guerre vivent sur le paysan عسكرى طايفه‌سى اهل قريه‌دن تعيّش ايدر || C'est un paysan de ma terre بنم جفتلكم كويلولرندندر

À la Paysanne. À la manière des paysans *A.* على هيئة القروىّ *P.* در شكل دهقان *T.* كويلوجه || S'habiller à la paysanne على كويلوجه كيينمك - هيئة القروى تلبّس ايتمك

Péage. Droit qui se lève pour un passage *A.* رسم المعبر *P.* باج گذرگاه *T.* مروريّه عوائدى - كچيد عوائدى || Prendre, payer le péage رسم معبرى تحصيل ايتمك يا ادا ايتمك || Cela ne doit point de péage فلان شئ كچيد عوائدندن معافدر || Les fermiers du péage كچيد عوائدى ملتزملرى - Il se dit aussi, pour le lieu où l'on paye ce droit *T.* كچيد عوائدى || Il faut arrêter au péage كچيد عوائدى ادا اولنه‌جق بر محلده توقّف لازمدر ادا اولنه‌جق

Péager. Celui qui reçoit le péage *A.* محصّل الرسم المعبر *P.* باجدار گذرگاه *T.* تحصيلدارى كچيد عوائدى - مروريّه

تحصیلداری

PEAU. La partie extérieure de l'animal, qui couvre toutes les autres parties *A.* جلد pl. جلود *P.* پوست *T.* دری || La peau de l'homme جلد انسان – آدمک دریسی Peau dure جلد خشین – پوست درشت – قاتی دری épaisse جلد ثخین – پوست سخت – قالین دری tendre جلد ناعم – پوست نرم délicate, déliée جلد رقیق – پوست باریک – یومشق دری ridée جلد متشنج – پوست پر – انجه دری – پوست نازک بوروشق دری – چین Ce coup n'a fait qu'effleurer la peau بو ضربه فلانک یالکز دریسنی صیردی

On dit d'une personne fort maigre, que les os lui percent la peau, qu'elle n'a que la peau et les os, qu'elle a la peau collée sur les os *A.* لاصغ *P.* پوست واستخوان مانده *T.* دریسی کمیکنه یاپشمش

Peau, signifie aussi, épiderme *A.* بشرة *P.* روی پوست *T.* دری یوزی || Cette maladie lui a fait faire peau neuve چکدیکی خستهلک بشرهسنک تجددینه بادی اولمشدر Maladies de peau امراض بشره

On dit figur. d'un homme inquiet, qu'il ne saurait durer dans sa peau قابنه صیغمز بر آدمدر

Peau, se considère aussi comme une chose séparée du corps de l'animal *A.* مسک pl. مسوک – جلد *P.* پوست *T.* پوستکی – طومار || Peau corroyée *A.* مسک مدبوغ *P.* پوست – دری – مسک غیر معمول *A.* crue دباغت اولنمش پوستکی *T.* پیراسته *P.* خام پوستکی *T.* پوست نا پیراسته *P.*

Il se dit aussi de l'enveloppe qui couvre les fruits, les ognons de fleurs, etc. *A.* قشر pl. قشور – قشارة pl. قشارات – ذوات *P.* پوست *T.* زار – قبوق || La peau des pêches est fort déliée شفتالو قبوغی بغایت انجه اولور La peau d'un ognon قشارة ذوات *A.* du raisin صوغان زاری – صوغان قبوغی – بصل اوزم زاری *T.* پوست انگور *P.* نطل – العنب

Et d'une espèce de croûte qui se fait sur de la bouillie, sur des confitures, etc. *A.* دوایة *P.* پوست *T.* ریچال وسائر اول مقوله شیلرک اوزرینه باغلنان زار

PEAUSSERIE. Commerce de peaux *A.* تجارة الجلود *P.* سوداگری پوستها *T.* طومار بازرکانلغی – دری بازرکانلغی

PEAUSSIER. Artisan qui prépare les peaux. V. Corroyeur.

PECCABLE. Qui est capable de pécher *A.* مبتلاء الخطا – متحمّل *P.* الذنب گناه پذیرفتنی – نه آزادهٔ گناه *T.* صوچه قابلیتلو || Tout homme est peccable بنی آدمک جملهسی مبتلای ذنب وخطا در

PECCADILLE. Un péché léger *A.* خطیئة خفیفة pl. خطایاء خفیفة – سقطة خفیفة *P.* گناه خرد *T.* صوچجغز – صوچ – اوفاق

PECCANT. T. de Méd. L'humeur qui pèche en quantité ou en qualité *A.* سقیم *P.* نا درست *T.* صاغ اولمیان || Il faut évacuer l'humeur peccante خلط سقیمک بالتنقید دفعی لازمهٔ حالدندر

PÉCHÉ. Transgression de la loi divine *A.* اثم pl. آثام – ذنب pl. ذنوب – خطیئة pl. خطایا – وزر pl. اوزار – زلة pl. زلات – معصیت pl. معاصی *P.* گناه – وبال – بزه *T.* صوچ || Péché originel زلهٔ قدیمه – زلهٔ اصلیه mortel *A.* کبیرة pl. کبایر *P.* گناه کمرتبه véniel *A.* لمم – ذنب صغیر pl. ذنوب صغار *P.* گناه کمرتبه *T.* اوفاق صوچ – بیوک صوچ شهنش Péché d'habitude ذنب بالاعتیاد La désobéissance a été le péché du premier homme ابو البشرک زلهسی عدم اطاعت ایدی Péché contre nature قانون طبیعته مخالف بر نوع معصیت Commettre un péché ارتکاب معصیت ایتمک – آثم اولمق Être en péché وبالد گرفتار اولمق – مذنب اولمق Tomber en péché گناهکار اولمق – مستغرق ذنوب وآثام اولمق Croupir dans le péché ذنوب ومعاصی – غریق دریای معاصی وذنوب اولمق گناهده اصرار Être obstiné dans le péché ایچندهده چوریمک اصرار علی المعصیه ایتمک – ایتمک Confesser ses péchés بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی ذنوب وآثامی اعتراف ایتمک – ذنوب وآثامنه معترف اولمق Mourir dans le péché بر کمسنه گناهلرندن توبه ایتمکسزین تسلیم جان ایتمک – بلا توبه وفات ایتمک Absoudre les péchés عفو گناه ایتمک – ذنوب وخطایادن مجاوزت ایتمک Il n'y a que Dieu qui puisse remettre les péchés عفو معاصی وآثام جناب رب غفوره مخصوصدر Les circonstances aggravent les péchés احوال ذنوب ومعاصینک بر فات دخی ضخامتنه جریان ایدن La charité efface les péchés تصدق ومبرت ماحیٔ آنامدر La multiplication des péchés کثرت معاصی وآثام Les sept péchés capitaux کبایر سبعه Péché de la chair – اثم جسمانی

On dit de deux personnes qui se sont dit de grandes injures l'une à l'autre, qu'elles se sont dit les sept péchés mortels بری برلرینه کبایر سبعهدیی اسناد ایدهرک مشاتمه اینمشلر در

On dit proverb. Péché caché est à demi pardonné, pour dire,

que quand on a soin d'éviter le scandale, le mal en est moindre کیزلو گناهه چندان باقلمز ـ اوستی قپالو گناه آرانمز Et à tout péché misericorde, pour dire, qu'il faut pardonner les fautes même les plus grandes عفوه کلمز گناه یوقدر

PÊCHE. Espèce de fruit *A.* خوخ pl خوخة *P.* شفتالو ـ شفترنگ ـ رنگینا *T.* شفتالو || Pêche cotonneuse حاولی شفتالو pleine d'eau آبدار شفتالو Pêche qui quitte le noyau *A.* فليق *T.* یارمه شفتالو

PÊCHE. Action de pêcher *A.* صيد السمك *P.* شکار ماهی ـ صید ماهی *T.* بالق آولمه || Aimer la pêche صید ماهی یه مالک Avoir droit de pêche حق صید ماهی یه مالک هوسکار اولمق اولمق

Il se dit aussi en parlant des perles, du corail et des marchandises qu'on retire de l'eau après un naufrage *A.* اخراج عن البحر ـ استخراج عن البحر *P.* از دریا بیرون کشیدن *T.* دریادن انجو چیقارمسی || La pêche des perles دکزدن چیقارمه du corail استخراج مرجان La pêche des débris d'un vaisseau قضا زده اولمش کمی انقاضنک دریادن اخراجی

PÉCHER. Trangresser la loi divine *A.* وزر ـ اذناب ـ اخطا ـ تخطؤ ـ ارتکاب الاثم *P.* گناه کردن ـ سیهکاری نمودن ـ بزه‌کاری کردن *T.* صوچ ایشلمک ـ صوچلو اولمق || Pécher mortellement ارتکاب کبایر ایله آثم اولمق véniellement صغار ذنوب ایله گناهکار اولمق Pécher légèrement خفیفجه ذنب خفیف ایله مذنب اولمق ـ گناهکار اولمق Qui fait telle chose péche شو فعلی ایشلیان آثم اولور Ève fit pécher Adam حوّا حضرت آدمی زلدیه القا ایتدردی ـ گناهه Tous les hommes ont péché en Adam افراد بنی آدمک جملهسی زلّهٔ ابو البشره مشترکدر دوشوردی Pécher contre les commandemens de Dieu احکام الهیّهنک اجراسی خصوصنده ارتکاب زلّه وخطا ایتمک

Et faillir contre quelque règle de morale *A.* تقصیر ـ ارتکاب الرکاكة ـ ارتکاب الخطا ـ القصور *P.* گناهکاری ـ نمودن ـ خطا کردن *T.* یاکلمق ـ قصور ایتمک ـ خطا ایتمک || Pécher contre l'honneur عرض وناموس خصوصنده ارتکاب خطا وقصور ایتمک contre la bienséance قواعد حسن ادبده رکاکت اینمک ـ ارتکاب قصور ایتمک contre les règles de l'art فننک قاعدهلرنده خطا ایتمک contre le bon sens, contre les règles de la logique اصول عقل سداده وقواعد

یاکلمق ـ منطقیهده خطا ایتمک Il a péché par trop de précaution, par trop de zèle حزم واحتیاطه افراط اوزره رعایت واقدام وغیرته مبالغه اوزره دقتی تقریبیله خطایه گرفتار اولدی ـ On dit figur. des humeurs contenues dans le corps qu'elles pèchent en qualité, qu'elles pèchent en quantité اخلاطده کیفاً ویاخود کمّاً رکاکت وسقامت وار در

PÊCHER. L'arbre qui porte la pêche *A.* شجر الخوخة *P.* درخت شفتالو *T.* شفتالو آغاجی || Fleur de pêcher شفتالو چیچکی Pêcher sur amandier بادم آغاجی اوزرنده آشیلنمش شفتالو آغاجی

PÊCHER. Prendre du poisson *A.* صيد السمك *P.* صید ماهی کردن *T.* بالق آولمق || Pêcher du poisson dans la mer دکزده صید ماهی ایتمک

On dit proverb. Pêcher en eau trouble, pour dire, profiter du désordre des affaires pour en tirer profit *T.* صولر بولانق ایکن تقیه فاپیجیلق ایتمک || Il y a des gens qui, durant les désordres d'un État, ne songent qu'à pêcher en eau trouble بعض کسان وار در که ملکک وقت فترت واختلالنده عقل وفکرلری همان صولر بولانق ایکن تقیه فاپیجیلق ایتمکدر

Pêcher, se dit aussi de tout ce qu'on tire de l'eau *A.* اخراج عن البحر *P.* از دریا بیرون کشیدن *T.* دکزدن چیقارمق || Pêcher des perles, du corail دکزدن انجو ومرجان چیقارمق Pêcher du bois qui est emporté par le courant de l'eau اقندینک آلدیغی اخشابی دریادن اخراج ایتمک

PÊCHERIE. Lieu où l'on a coutume de pêcher *A.* مصید السمك *P.* صیدگاه ماهی *T.* بالق آولیهجق یر

PÉCHEUR. Qui commet des péchés *A.* آثم pl. آثمین ـ مذنب pl. مذنبین ـ مخطئ *P.* گناهکار ـ سیهکار ـ بزه‌کار ـ رو سیاه *T.* صوچلو ـ اکسکلو || Tout homme est pécheur افراد بنی آدمک جملهسی مخطئ وگناهکار در L'homme le plus saint doit reconnaître qu'il n'est qu'un pécheur devant Dieu بر کمسنه هر نقدر اعزّهٔ کرامدن اولسه بیله مذنب وگناهکار اولدیغی درگاه باریده اعتراف ایتملو در Convertir les pécheurs ـ مذنبین وگناهکارانی طریق سداده ارشاد ایتمک ارجاع ایتمک

PÊCHEUR. Celui qui fait métier de pêcher du poisson *A.* صیّاد السمك *P.* ماهی گیر *T.* بالقچی || Une barque de pêcheur بالقچی قایغی Les filets d'un pêcheur بالقچی آغلری

PÉCORE. Homme stupide *A.* فدم *P.* کالیوه *T.* بوداله

PECQUE. Il se dit par mépris d'une femme sotte et impertinente *A.* سلیطة *P.* زن بد زبان *T.* ادبسز

PECTORAL. Qui est bon pour la poitrine *A.* مفرّح ـ صدری ‖ کوکسه فائده‌لو *T.* خوشساز سینه *P.* نافع الصدر ـ الصدر Sirop pectoral صدره نافع بر سیروب Le bon vin est pectoral صدره نافعدر ـ باده‌نک ایوسی صدریدر

PÉCULAT. Crime de ceux qui détournent les deniers publics *A.* سرقة الاموال البیت المال ـ نهب الاموال البیت المال *P.* دستدرازی باموال میری *T.* اموال میریّه‌یی چالمه ‖ Le crime de péculat اموال میریّه‌یه خیانت ـ نهب اموال میریّه Être accusé de péculat اموال میریّه‌یه خیانت تهمتی Le péculat est un crime capital تهمتیله متهم اولمق اموال بیت المالک سرقتی کبایردن معدود قباحتلردندر

PÉCULE. Ce que celui qui est en puissance d'autrui acquiert par l'industrie qui lui a été permise *A.* مکسب خاصّ *P.* اندوخت *T.* کسب خود ـ خود ‖ بر کمسنه‌نک کندو قزانجی Il avait acquis un petit pécule کسب خودی اولەرق بر مقدار سرمایه تدارک ایتمشدر Il est défendu a la plupart des moines d'avoir un pécule مکسب خاصّه مالک اولمق رهبانک اکثریسنه ممنوعدر

PÉCUNIAIRE. Qui concerne l'argent monnayé. On dit, Amende pécuniaire *A.* غرامت دیناریّة *T.* اقچه جریمه‌سی Peine pécuniaire *A.* عقوبت دیناریّة *P.* گوشمال دیناری *T.* اقچه جریمه‌سیله اولان تأدیب Et intérêt pécuniaire *A.* مصلحت دیناریّة ‖ Ce n'est pas pour intérêt d'honneur, c'est pour intérêt pécuniaire qu'ils se sont brouillés عرض وناموسه متعلق بر مصلحت ایچون دکل مجرّد مصلحت دیناریّه ایچون بوزوشدیلر

PÉCUNIEUX. Qui a beaucoup d'argent comptant *A.* مالک النقود الکثیرة *P.* دارندهٔ نقد فراوان *T.* موجود اقچه‌سی چوق

PÉDAGOGIE. Éducation des enfans *A.* تأدیب الصبیان *P.* فرهنگ آموزئ کودگان *T.* چوجوقلره ادب اوکرتمه

PÉDAGOGIQUE. Qui a rapport à l'éducation des enfans *A.* متعلّق بتأدیب الصبیان *P.* متعلق فرهنگ آموزئ کودگان *T.* چوجوقلره ادب اوکرتمکه متعلق

PÉDAGOGUE. Celui qui a soin de l'éducation des enfans *A.* مؤدّب الصبیان *P.* فرهنگ آموز کودگان ـ فرهیزندهٔ کودگان *T.* چوجوقلره ادب اوکردیجی ـ چوجوق لالاسی

PÉDANÉ. On appelle Juge pédané, un juge de village qui juge debout *T.* آیاق نائبی

PÉDANT. Homme présomptueux qui fatigue les autres par la parade qu'il fait de son savoir *A.* مفتخر بالعلم ـ متمدّح بالعلم *P.* دانشفروش ـ هنر فروش *T.* هنر کوستریجی ـ عرفان صاتیجی ‖ Il y a des pédans dans toutes les conditions هر طریقده علم ودانش ایله افتخار ایدر آدملر بولنور

Il se dit aussi de celui qui, dans le commerce de la vie, affecte trop d'exactitude dans les choses les moins importantes *A.* متفضّل *P.* دعوای دانشمندی کننده *T.* بیلغیج ـ بیلغیجلق ادّعاسنده اولان ‖ C'est un pédant qui blâme les choses les plus innocentes, et critique tout ce que nous faisons اک بیگناه شیلره حرف انداز طعن وتشنیع وکافّهٔ اعمالمزه زباندراز لوم وتقریع اولور بر بیلغیج حریفدر

PÉDANTERIE. Vice de celui qui aime à étaler son érudition *A.* تفاخر بالعلم ـ تمدّح بالعلم *P.* هنر فروشی ـ دانشفروشی *T.* هنر صاتیجیلق ـ هنر کوسترشی ‖ Il se ressent de la pédanterie فلان کشیده هنر فروشلق آثاری وار در

Il se dit aussi du caractère de ceux qui affectent trop d'exactitude dans des choses peu importantes *A.* تفضّل *P.* دعوای دانشمندی *T.* بیلغیجلق ‖ Ce discours sent la pédanterie بو مقالده بیلغیجلق رایحه‌سی وار در Il ne se peut défaire de la pédanterie داعیهٔ تفضّلدن فارغ اولمز

PÉDANTESQUE. Qui sent le pédant *T.* هنر فروشلق قوقار ‖ Savoir, phrase pédantesque هنر فروشلق قوقار بر کونه معرفت وبر کونه تعبیر

PÉDANTESQUEMENT, adv. *A.* مفتخراً بالعلم *P.* هنر فروشانه *T.* هنر فروشلق ایدەرک ـ هنر تصلیەرق ‖ Il nous est venu parler pédantesquement کلوب هنر فروشلق ایدەرک صحبت سویلر

PÉDANTISER. Faire le pédant *A.* تفاخر بالعلم *P.* هنر فروشی نمودن ـ عرض کالای هنر کردن *T.* هنر فروشلق ـ هنر تصلمق ایتمک

PÉDÉRASTE. Celui qui est abandonné à la pédérastie *A.* لوطی *P.* غلامباره *T.* محبوب دوست ـ تاز باز ـ غلامباره

PÉDESTRE. Qui est à pied. Il ne se dit qu'en cette phrase: Statue pédestre *A.* صنم راجل pl. اصنام راجلة *P.* بت پیاده

T. یایه بر پت

PÉDESTREMENT. À pied A. راجلاً P. پیاده T. یایه اولدرق || Aller pédestrement راجلاً رهروان اولمق

PÉDICULAIRE. Il se dit d'une maladie dans laquelle il s'engendre une grande quantité de poux A. داء القمقام

PÉDICULAIRE, ou CRÊTE DE COQ. Plante. V. Crête de coq.

PÉDICULE. T. de Botan. Nom que l'on donne à la partie qui attache la fleur à la tige A. ذنب الزهر P. دنبال گل T. چیچک قویروغی

PÉDOMÈTRE. V. Odomètre.

PÉDON. Courrier à pied A. برید راجل P. پیاده یامجیک ساعی T. چپار پیاده P. vul. رو

PÉGASE. Cheval fabuleux A. فرس موجود الاسم ومعدوم الجسم

PÉGASE, est ausi le nom d'une constellation A. فرس اعظم

PEIGNE. Instrument qui sert à arranger les cheveux A. مشط pl. امشاط P. مسرح ـ شانه T. سفاهن ـ طراق || Peigne de buis چمشیر طراق d'écaille باغه طراق ـ Peigne de tisserand, c'est un instrument dont les tisserands se servent pour apprêter la laine, le lin, etc. A. مشط P. شانهٔ جولاه T. جلاه طراغی ـ Peigne de cardeur. V. Carde.

PEIGNER. Arranger les cheveux avec un peigne A. مشط ـ ارفاء ـ امشاط P. شاندن ـ شانیدن T. طرامق || Peigner sa barbe صقال طرامق ـ ارفای لحیه ایتمک ـ Se peigner A. امتشاط P. شانه زدن T. طرانمق

Il se dit aussi du lin, du chanvre, etc. A. مشق P. شانه زدن T. طراقدن کچورمک ـ طرامق

PEIGNÉ. A. ممشوط P. شانیده T. طرانمش

On dit figur. d'un homme malpropre et mal vêtu, C'est un mal peigné A. متقشف P. چرک آلود T. اوستی باشی مردار

PEIGNIER. Celui qui fait des peignes A. صانع الامشاط P. شاندگر T. طراقچی

PEIGNOIR. Linge que l'on met sur les épaules quand on se peigne T. اوموز پشکیری

PEIGNURES. Cheveux qui tombent de la tête en se peignant A. مشاطة ـ مراطة P. شانه ریز T. طرانتی || Il a fait des bourses de ses peignures صاچی طرانتیسندن بر قاچ کیسه یاپدی

PEINDRE. Représenter, par des lignes et des couleurs, les objets visibles, sur une surface unie A. تصویر ـ نقش P. نگاشتن ـ نگاریدن T. تصویر کردن ـ نقشنی ـ تصویرینی چیقارمق ـ چیقارمق || تصویر ایتمک Peindre un homme, un arbre, un lion بر آدم وبر آغاج وبر آرسلان تصویر ایتمک Il a fait peindre son père پدرینی تصویر ایتدردی Peindre d'idée, de mémoire معناً وخیالاً نقش وتصویر ایتمک Peindre sur toile بز اوزرنده تصویر ایتمک Peindre en huile روغنلو بویا ایله نقش ایتمک Peindre quelqu'un en grand, en demi-buste بر کمسنه‌یی صورت کبیره اوزره تصویر ایتمک ـ نصف بدن بر ملحمه نقش Peindre une bataille نیم تن اولدرق ـ اولدرق ـ شکل وصورتنی کشیدهٔ قلم نقش وتصویر ایتمک On dit d'un homme parfaitement bien fait, qu'il est fait à peindre نقش ـ صحیفهٔ عبرت اولهجق بر مرد وسیم خوش اندامدر On dit, Peindre une chambre, un plafond, pour dire, les embellir par diverses représentations de figures, ou d'ornemens T. اوطه‌یی وتاوانی نقش ایتمک

Il signifie figur., décrire et représenter vivement quelque chose par le discours || Il a admirablement peint les combats et les naufrages dans son poème منظومه‌سنده حروب ومقاتلات وشکست سفاین ماده‌لرینی طور بدیع اوزره تصویر ایتمشدر Tout y est si bien peint, que l'on croit voir ce qu'il décrit مقاله‌سنده نقل وبیان اولنان احوالک جمله‌سی مجسماً مشهود ومعاین کبی تصریر اولنمشدر Il peint si vivement la colère, la douleur, la joie, la crainte, qu'il en inspire les sentimens غیظ وغضب وغصه والم وسرور وانبساط وخوف وخشیت حالتلرینی شول رتبده زنده اولدرق تصویر وتعریف ایدر که اولحالتلری درونده پیدا ایتدرر Peindre le vice avec les couleurs les plus propres à en donner de l'horreur عیوب ومثالبک حالنی قلوبه ایجاب نفرت ایده‌جک الوان وصور ایله تصویر ایتمک

Il se prend aussi pour Couvrir simplement avec des couleurs A. تلوین P. رنگ زدن T. بویامق || Peindre en rouge لون قرمزی‌یه بویامق ـ احمر ایله تلوین ایتمک Les sauvages se peignent de plusieurs couleurs امم وحشیهٔ خلقی کندو یوزلرینی الوان گوناگون ایله تلوین ایدرلر Ce vieillard se peint la barbe et les cheveux بو پیر کهنسال صاچی صقالنی بویار

On dit, qu'un auteur se peint dans ses ouvrages, pour dire, que

sans y penser, il y donne à connaître son caractère بو مؤلّفك مزاج وطبيعتى اثر خامه‌سى اولان تأليفاتنده منعكس مرتسم ونمایاندر - ونمایاندر - Et que les objets se peignent sur la glace d'un miroir, sur la surface de l'eau, ou d'un autre corps poli, pour dire, qu'ils y sont représentés صور اشيا آيينه‌ده وروى آبده وسائر اجسام مصيقله اوزرنده منعكس اولور

Il se dit aussi de l'écriture, pour marquer que l'on forme bien les lettres *A.* رسم *P.* رسم كردن *T.* چيزمك || Voilà une belle écriture, cela est bien peint اشته كوزل رسم اولنمش بر حسن رسم خطى فنا در - خطى فنا رسم ايدر Il peint mal خط

PEINT. *A.* تصوير - نقش كرده - نگاشته *P.* منقش - مصوّر *P.* ملوّن *A.* نقشى چيقارلمش - تصوير اولنمش *T.* كرده رنكلو - بويانمش *T.* رنگ آميز - رنگين - رنگ زده

PEINE. Sentiment de quelque mal dans le corps ou dans l'esprit *A.* الم pl. آلام *P.* درد - رنج *T.* صزى || Les peines du corps, de l'esprit آلام جسمانيّه ونفسانيّه

On appelle en Théologie Les peines du sens, les douleurs que les damnés souffrent dans l'Enfer *A.* عذاب الجهنّم - On dit aussi, Les peines du purgatoire *A.* عذاب البرزخ - آلام البرزخ - عذاب القبر - Et la peine du dam, pour dire, ce que la privation de la vue de Dieu fait souffrir aux damnés *A.* نقمهٔ مؤبّده

PEINE. Châtiment, punition *A.* جزا - مجازاة بالعقوبة - بر كمسنه‌نك - تأديب *T.* گوشمال *P.* نكال - عقوبت حقندن كلمه || Il a commis la faute, il en portera la peine فلان جرمى ارتكاب ايتمكله جزاى ما يليقنه مظهر اوله‌جقدر Cet exil, cette disgrâce est la peine de son crime بو نفى وبو مغضوبيّت ايتديكى جرمك جزاى ما يستحقيدر On lui a ordonné cela sous peine de la vie خلافنه حركتى تقديرنده ترتيب جزا ايله مظهر عقوبت اوله‌جغى بيان اولنه‌رق فلان شئ كندويه امر وتنبيه اولندى Peine capitale مجازات حكم - تأديب عرفى arbitraire ترتيب الجزا - بالقتل - مجازات مولمه afflictive قره قوشى ايله اولان تأديب موجبه - عقوبت موجبة التجريس infamante تأديب مولم جريمه ايله - عقوبت بغرامة الديناريّه pécuniaire التفضيحى حدود شرعيّه pl. حدّ شرعى *A.* Peine légale - اولان تأديب

On dit en termes de Jurisp., Sous les peines de droit, pour dire, sous les peines que la loi autorise à infliger *A.* على ما وجب الحدّ الشرعى

PEINE, signifie aussi, travail, fatigue *A.* تعب pl. متاعب - زحمت *T.* رنج - لاوار - كنا *P.* كدّ - عنا - مشاق pl. مشقّة بو شيئى بلا تعب Il n'a pas fait cela sans peine || امك صرف ايتديكى حصوله كتوره‌مدى Sa peine n'a pas été inutile چكديكى زحمت عبثه كتمدى - امك ضايع اولمدى Sa peine n'a pas été infructueuse تعب ومشقّتى غيرمثمر اولمدى Il a un esprit facile, aisé, qui fait tout sans peine مساعله ايله مألوف بر آدم اولمغله هر ايشى بلا مشقّة ايشلر Vous n'aurez pas de peine à réussir مرادكه ظفر بولمق ايچون دوچار تعب ومشقت اولميه‌جغك دركار در Il a perdu toutes ses peines dans cette affaire بو ماده‌ده ايتديكى زحمت عبثه زحمتى هدر - عبث يره صرف امك ايلدى - كتدى - اولمشدر - On dit d'un homme obligeant et actif, Il compte pour rien ses peines صرف ايلديكى امكى هيچه صايار Il ne plaint pas sa peine - صرف ايلديكى امك ايچون تأسف ايتمز - صرف ايلديكى امكى آجيمز - On dit par politesse, Prenez la peine de faire cela - بو بابده ارتكاب زحمت بيوركز - ارتكاب زحمت ايلمكزى نياز ايدرم - On dit, La chose en vaut bien la peine زحمتنه دكر بر شيدر Cela n'en vaut pas la peine - زحمتنه دكمز - On dit, Un homme de peine, en parlant de celui qui gagne sa vie par un travail pénible *A.* اهل الكدّ رنجبرلك ايدن *T.* رنجبر *P.* ارباب الكدّ والعنا pl. والعنا

On dit proverb. Nul bien sans peine *T.* جفاسز صفا يوقدر - صفا جفاسز اولمز

PEINE, signifie aussi, le salaire du travail d'un artisan *A.* جعيلة - رنجبر حقى - ايشجى حقى *T.* مزد *P.* اجرة العمل - عمالة || Il ne faut pas retenir la peine des ouvriers عمله‌نك اجرتينى رنجبرلرك حقنى آليقويمق - آليقويمق جائز دكلدر روا دكلدر

PEINE, se dit aussi des difficultés, des obstacles que l'on trouve dans une entreprise *A.* عسرت - صعوبت *P.* دشوارى *T.* كوجلك - زحمت || Il aura beaucoup de peine à gagner ce procès-là بو دعوايى قزانمغه خيلى زحمت چكه‌جكدر Il aura beaucoup de peine à venir à bout d'une telle chose بو بابده ظفر بولمق ايچون خيلى زحمت چكه‌جكدر Il a de la peine à parler لساننده عسرت وار در à marcher مشى وحركتنده صعوبتى وار در

Il se dit aussi, de la répugnance d'esprit qu'on a à dire ou à

faire quelque chose *A.* اباءة الطبع *P.* رميدگئ دل *T.* ایکرنمه ـ || J'ai peine à lui annoncer une si méchante nouvelle بو مقوله خبر مکروهی طرفنه انها حظ ایتمامه ـ جان صیقندیسی ـ On dit, que l'on fait une chose sans peine, pour dire, que c'est de bon coeur بر ایشی صیقلمیدرق ایلمکه جانم صیقیلور فرح جان ایله ـ یاپمق

Peine. Inquiétude d'esprit *A.* خلجان القلب ـ اضطراب *P.* اضطراب درون ـ تلاشی *T.* کوکل راحتسزلکی || J'étais fort en peine de ce qu'il était devenu عجبا نه حالده در دیو عظیم اضطرابده ایدم Vous m'avez tiré de peine بنی خلجان قلبدن تخلیص ایلدک On m'a mis hors de peine خلجان درونمی دفع ایتدردیلر Me voilà hors de peine اشته خلجان واضطرابدن ازاده یم Je suis en peine de savoir ce qu'il deviendra حالی ندیه منجرّ اولهجغنی تحقیق ایدنجیه قدر اضطراب درونم وار در

On dit, qu'un homme est dans la peine, pour dire, qu'il est dans le besoin مضایقهٔ حالده در ـ ثقلتده در

À peine. On s'en sert pour marquer le peu de temps qu'il y a qu'une chose est arrivée *A.* منذ الوقت *P.* پیش از ـ هنوز هنوز *T.* اندک زمانی || À peine est-il hors de son lit هنوز یتاغندن قالقمشدر

Il signifie aussi, presque pas *T.* کوج ایله || À peine voit-on à se conduire واریلهجق یولی کوج ایله کوز کورر À peine est-il jour آیدنلق کوج ایله کورنمکه باشلادی À peine sait-il lire کوج ایله اوقویه بیلور

PEINER. Causer du chagrin *A.* ایراث ـ اغمام ـ ایلام امراض القلب ـ الغمّ والالم *P.* دردناک ـ دل آزرده ساختن کدرلندرمک ـ قساوتلندرمک ـ *T.* غمگین کردن ـ کردن بو خبر بکا || Cette nouvelle m'a beaucoup peiné جان صیقمق بنی غمگین ودردناک ایلدی ـ موجب الم اولمشدر

Et causer de la fatigue *A.* ایراث التعب ـ اعنا ـ اتعاب زحمت *P.* رنج آوردن ـ لاوار دادن ـ کنا آوردن *T.* والمشقة بو مشغله || Ce travail vous peinera trop یورمق ـ ویرمک بو ایش سکا چوق ـ سنی بغایت اتعاب ایدهجکدر زحمت ویرهجکدر

Et faire avec peine *T.* صیقندیلو یاپمق || Ce peintre peine beaucoup ses ouvrages بو مصوّر عمل یدی اولان تصویرلری زیادهسیله صیقندیلو یپار

Et répugner à... *A.* اباءة الطبع *P.* دل رمیدن *T.* خوشلنمامق ـ تأدیب ایتمکه || Il peine à punir ایکرنمک ـ حظ ایتمامک ایتمکدن خوشلنمز ـ اباءت طبعی وار در Je peinais à écouter cet homme شو آدمی دیکلمکدن حظ ایتمز ایدم

Et avoir de la fatigue *A.* تحمّل التعب ـ استعیا ـ اعیا زحمت *P.* زحمت کشیدن ـ درمانده گشتن *T.* والمشقة یورلمق ـ چکمک || J'ai peiné toute la matinée à bêcher dans le jardin صباح وقتنی باغچهده حفر زمینه مشغول اولوب یورلدم Les chevaux ont peiné tout le jour à voiturer des tuiles بارکیرلر اخشامه قدر توغله نقلی ایله گرفتار تعب وزحمت اولمشلر در ـ یورلمشلر در ـ On dit d'une poutre ou d'une solive qui est chargée d'un pesant fardeau, qu'elle peine beaucoup چوق چوق یوک چکر ـ چوق ثقلت چکر ـ زحمت چکر

Se peiner. Se donner de la peine *A.* ارتکاب الزحمة التعب والمشقة *P.* رنج پذیرفتن ـ زحمت کشیدن *T.* زحمته کیرمک ـ زحمت ایتمک || Il ne s'est guère peiné dans cette affaire بو خصوصده چندان ارتکاب زحمت ایتمامشدر ـ زحمته Il n'aime pas à se peiner اول قدر زحمت ایتمامشدر زحمتدن ـ کیرمکدن حظ ایتمز

Peiné. *A.* دلخسته ـ غمگین ـ دردناک *P.* مغموم ـ متالم متعب ـ متعنّی *A.* جانی صیقلمش ـ کدرلو ـ کدرلنمش *T.* زحمت چکمش *T.* دوچار تعب ومشقّت ـ رنج کشیده *P.*

PEINTRE. Celui dont la profession est de peindre *A.* نقّاش ـ *T.* نگارنده ـ چهره پرداز ـ نقشبند *P.* مصوّرین pl. مصوّر مصوّر || Grand peintre تصویر ایدن ـ تصویر یازان ـ نقّاش مصوّر ماهر شهرهٔ مصوّریندن بری ـ نامدار bon, excellent مصوّرین Les peintres anciens et modernes ومصوّر فایق الاقران متقدّمین ومتأخّرین

Il se dit aussi de ceux qui représentent vivement les choses dont ils traitent *A.* مصوّر الحال || Ce poète est un excellent peintre تصویر احوالده ـ بو شاعر غایت اعلا بر مصوّر احوالدر بیان ایلدیکی احوالی تصویر ایلمکده ـ فایق الاقراندر مهارتی چوق بر شاعر ممتاز وبیعدیلدر

PEINTURE. L'art de peindre *A.* فنّ التصویر *P.* فنّ چهره فنّ نگارش ـ پردازی *T.* تصویرجیلق صنعتی || La peinture est un bel art فنّ تصویر فنون شریفهدندر Il s'adonne à la peinture فنّ تصویره هوس ایدر Il excelle dans la peinture فنّ تصویرده فایق الاقراندر ـ کسب امتیاز ایتمشدر ـ Figur.

Ce poète excelle dans la peinture des passions, des moeurs بو شاعر امراض نفسانیه‌نك وآداب واخلاقك تصویری خصوصنده ممتاز الاقراندر

Il se dit aussi de toute sorte d'ouvrage de peinture *A.* نقش pl. نقوش *P.* نگار *T.* نقشلق || Il y a de belles peintures dans ce palais بو سرایده احسن واعلا نقشلر وار در

Il se prend aussi pour Couleur *A.* صباغ *P.* رنگ *T.* بویا || Prenez garde de vous gâter à ce carrosse, la peinture en est toute fraîche بو عربه‌نك بویاسی تر وتازه اولدیغندن كندوكی بیلاشدرمقدن حذر ایله

On dit figur. des choses qui n'ont que de l'apparence, qu'elles ne sont qu'en peinture *T.* جلای ظاهری || Il n'a des richesses qu'en peinture فلانده كورینن مال وثروت بر جلای ظاهر بدر

PEINTURER. Enduire d'une seule couleur *A.* تلوین ـ صبغ *P.* تاوانی بویامق *T.* بویامق || Peinturer un plafond رنگ زدن

PEINTUREUR. Barbouilleur. V. ce mot.

PELADE. Sorte de maladie qui fait tomber les poils et les cheveux *A.* داء الثعلب

PELAGE. La couleur du poil des chevaux et de quelques autres animaux *A.* لون *P.* كرنگ *T.* طون || Ces deux chevaux ne sont pas de même pelage بو ایكی آتلرك طونی بر دكلدر

PELAMIDE. Espèce de poisson de mer *T.* پلامید بالغی

PÊLE-MÊLE. Confusément *A.* هرج ومرج *P.* شذر مذر ـ تار صالقم صچاق ـ آلاق بولاق *T.* پراكنده وپریشان ـ ومار جملەسی هرج || Ils étaient tous pêle-même قارش مورش Ils entrèrent pêle-mêle avec les ennemis اعدا ایله وهرج ایدی مخلوطاً درون قلعه‌یه شذر مذر كیرمشلر در

PELER. Ôter le poil *A.* نتف ـ تمریط *P.* مو كندن *T.* قیل یولمق ـ توی یولمق || Mettre un cochon dans de l'eau bouillante pour le peler خنزیری توینی یولمق ایچون قیزغین صو ایچنده قویمق

PELER. Ôter la peau d'un fruit, ou l'écorce d'un arbre *A.* تقشیر ـ جلف ـ تجفیل ـ سلب القشارة *P.* پوست بر ـ از پوست برهنه ساختن ـ گرفتن *T.* قبوغنی كیدرمك ـ قبوغنی صویمق || Peler une poire ارمودی تقشیر ایتمك ـ آرمودك قبوغنی صویمق ـ Il se dit aussi d'autres choses qui ont comme une espèce de peau || Peler du fromage پنیری تقشیر ـ پنیرك قشاره‌سنی كیدرمك ـ ایتمك

On dit aussi, Peler la terre, des allées, pour dire, en enlever de la terre et de l'herbe avec la pelle *A.* تجریف التراب والنبات *P.* خاك وگیاهرا بپارو بردن *T.* طپراغی واوتلغی صیروب كوریمك

Il se dit aussi au neutre, en parlant du corps des animaux, quand la superficie de la peau s'en détache *A.* تقشر *P.* پوست افكندن *T.* دری قاولدمق || Tout le corps m'a pelé à la suite de cette maladie بو خسته‌لك عقیبنده وجودمك دریسی بستبتون قاولدی

PELÉ. *A.* مجفل ـ مقشر *P.* از پوست برهنه *T.* قبوغی صویلمش

On dit figur. Un roc pelé, une montagne pelée, c'est-à-dire, où il n'y a ni arbre ni verdure *A.* صخرة صلعاء وجبل صلیع *T.* چپلاق قیا طاشی وچپلاق طاغ

PÉLERIN. Qui par piété fait un voyage à un lieu de dévotion *A.* حاجّ pl. حجّاج *P.* حاجی *T.* حاجی || Un pélerin qui va à Jérusalem قدس شریف زیارتنه كیدن بر حاجی

PÉLERINAGE. Le voyage que fait un pélerin *A.* حجّ *T.* حاجیلق || Aller en pélerinage حجّه كیتمك Il a fait un long pélerinage بر حجّ مدید ایتمشدر ـ Il se dit aussi du lieu où l'on va en dévotion *A.* محلّ الزیارة ـ محلّ الحجّ *P.* زیارتگاه *T.* زیارت یری ـ حاجیلق یری || Jérusalem est un des plus fameux pélerinages قدس شریف مبارك زیارتگاهلرك اشهر واعظمیدر

PÉLICAN. Instrument de Chirurgie qui sert à arracher les dents *A.* كلبتان الاسنان *P.* كلبتان دندان *T.* دیشچی كلبدانی

PELISSE. Robe, manteau doublé d'une fourrure *A.* فروة pl. فروات ـ مفرّاة ـ جبّة مفرّاة *P.* پوستین ـ وات ـ گرگینه *T.* كورك

PELLE. Instrument de fer ou de bois, dont on se sert à divers usages *A.* مجرفة *P.* پارو *T.* كورك || Pelle de jardin باغچه كوركی Pelle d'écurie اخور كوركی Remuer le blé avec une pelle غله‌یی مجرفه ایله قارشدرمق ـ Pelle de feu, pelle à feu, ـ آتش كوركی pelle de four *A.* سطام *P.* پاروی تنور *T.* فرون كوركی

PELLÉE, PELLERÉE, PELLETÉE. Autant qu'il en peut tenir sur une pelle *A.* ملء المجرفة *P.* یك پارو *T.* بر كوركلك

PELLETERIE. L'art d'accommoder les peaux, et d'en faire des fourrures *A.* فنّ الاعمال الفروة *P.* فنّ پوستین پیرایی ـ

T. کورکجیلك گرگینه پردازی - واتگری || La pelleterie à Paris fait un des six corps des marchands پارس کورکجیلك شهرنده اصناف ستهٔ تجاردن معدوددر Il entend bien la pelleterie اعمال فروه صناعتنده وقوفی چوقدر

Il se dit aussi des peaux dont on fait les fourrures A. اجناس الفروة P. اجناس پوستینها T. کورك پوستکیلری || Trafiquer en pelleterie کورك - اجناس فروه تجارتنی ایتمك - پوستکیلری آلیش ویرشنی ایتمك Faire venir des pelleteries de Moscovie روسیه‌دن اجناس فروه جلب ایتمك Rapporter des pelleteries du Canada قناده طرفندن اجناس فروه نقل ایتدرمك - جلب ایتمك

PELLETIER. Celui qui fait des pelisses A. فرّاء pl. فرّایین P. کرگینه دوز - واتگر - پوستین پیرا T. کورکجی || Le corps des pelletiers کورکجیان اصنافی - صنف فرّایین Marchand pelletier کورك بازرکانی - تاجر فروات

PELLICULE. Peau très-mince A. جلد رقیق pl. جلود رقیقة P. پوست باریك T. انجه زار || انجه دریجك - Ce sont des pellicules qui enveloppent ces parties-là اول اعضایی احاطه ایدن جلدلر رقیقدر

Il se dit aussi de la petite peau qui est au-dedans de la coque d'un oeuf A. قیقة - غرقیء P. پوست درونئ خایکه T. یمورطه ایچینك انجه زاری

PELOTE. Espèce de boule que l'on forme avec du fil, de la laine, etc. en les roulant sur eux-mêmes A. كبّة pl. كبب P. گلول - گروهه - فرموگ T. یومق || Pelote de fil ایپلك یومغی

On appelle Pelote de neige, une boule que l'on fait avec de la neige A. تون الثلج P. گوی برف T. قار طوپی

PELOTER. Jouer à la paume A. تلاعب بالتون P. بازیچهٔ گوی باختن T. طوب اوینامق

PELOTON. V. Pelote. — Il se dit figur. d'un petit nombre de personnes ramassées et jointes ensemble A. كبكبة - فوج pl. افواج P. گروه T. طوب || Ils étaient dans cette place par pelotons بو میدانده طوب طوب طوررلر ایدی - فوج فوج جمع اولمشلر ایدی

En termes de guerre, il se dit d'un petit corps de troupes A. فیئة pl. فیئات - فوج pl. افواج - حزب pl. احزاب P. گروه T. بلوك || Des pelotons d'infanterie برفاچ بلوك پیاده عسکر

En parlant d'une grande quantité de mouches à miel qui sont toutes ensemble en un tas, on dit, Un peloton de mouches à miel A. جماعة النحل P. گروه منج T. بال آریسی طابوری v. aussi Essaim.

PELOTONNER. Mettre en peloton A. لفّ على الكبّة P. بفرموگ پیچیدن T. یومغه صارمق || Pelotonner du fil ایپلکی یومغه صارمق

On dit d'une de troupe de personnes qui se mettent en peloton, qu'elles se pelotonnent A. تحزّب P. گروه بستن T. طوبلنمق

PELOTONNÉ. A. ملفوف على الكبّة P. بفرموگ پیچیده T. یومغه صارلمش

PELOUSE. Terrain couvert d'une herbe épaisse et courte A. عاشبة - ارض عاشبة P. سبزه زار T. یشللکی کور بر یر || Se promener sur une pelouse سبزه‌زارده گشت وگذار ایتمك Grande pelouse عاشبهٔ واسعه

PELUCHE. Étoffe veloutée du côté de l'endroit A. ثوب اغثر - خملة P. جامهٔ پرزدار T. خاولو قماش || Un manteau doublé de peluche خاولو قماشه قاپلو قپود

PELUCHÉ. Il se dit des étoffes et des plantes qui sont velues A. مزئبر P. پرزناك T. خاولو

PELUCHER. Il se dit d'une étoffe qui a le défaut de se couvrir de poils qui se dégagent du tissu A. زأبرة P. پرزه بستن T. پروزلنمك || Ces bas commencent à pelucher بوچوراب پوروزلنمکه باشلادی

PELURE. La peau qu'on a ôtée de dessus des choses qui se pèlent A. قشارة P. پوست T. قبوق - صویبنتی || Pelure de pomme الما صوینتیسی - الما قبوغی - الما قشاره‌سی d'ognon صوغان قبوغی de fromage پنیر قبوغی

PENAILLON. Haillon. V. ce mot.

PÉNAL. Qui concerne les peines infligées par la loi A. متعلّق بحدود الشرعیّة P. متعلّق سیاست T. تأدیبات شرعیّه‌یه متعلق || Code pénal حدود شرعیّه متعلق قانوننامه Lois pénales دائر احکام حدود شرعیّه

PENCHANT. Qui penche A. مایل - اسدل - منعطف P. وریب T. صاپق - اکلمش - ورب || Une muraille penchante برطرفه اکلمش دیوار - مایل اولان دیوار

Il signifie figur. Qui est sur son déclin A. مایل الى الزوال - مایل الى الانحطاط P. بتباهی رو نافته T. دوشکونلکه || Une fortune penchante زوال وانحطاطه مایل بر اقبال

PENCHANT. Pente A. حدور - هبوط P. نشیب T. انیش ||

Le penchant d'une montagne طاغك - نشيب كوه - حدور جبل اوچرومك انيش يرى d'un précipice هبوط ورطه - انيش يرى

On dit figur. Se retenir sur le penchant d'un précipice, en parlant d'une personne qui, sur le point de se laisser aller au désordre, a la prudence de s'arrêter هبوط هولناك شدت وبلادە - عاقبت اندیشانه اختیار تأنی واستثبات ايتمك نشيب پر نهيب تهلكه وخطرده خطوات تأنى واستثبات ايله حركت ايتمك - On dit aussi, Être sur le penchant de sa ruine, pour dire, être sur le point d'être ruiné ورطهٔ خرابيّت واضمحلاله آمادهٔ انتكاس اولمق || Cet État est sur le penchant de sa ruine - بو دولت ورطهٔ اندراس وخرابيّته آمادهٔ انتكاسدر - مشرف اضمحلال وخرابيّتدر - Et que la fortune, la faveur d'un homme est sur son penchant فلانك مساعدهٔ بختى - ومظهر اولديغى حسن توجّه پادشاهى مايل زوال وانحطاطدر - مشرف انحطاط وزوالدر - On dit dans le même sens, Le penchant de l'âge انحطاط سن

PENCHANT, signifie aussi, inclination naturelle de l'âme *A.* ميل الفؤاد - ميلان الفؤاد - ركون *P.* گرايش - ميل درون *T.* كوكل چكنمسى || Son penchant le porte à toute sorte de plaisirs ميلان فؤادى جميع مشتهيات نفسه سايقدر l'entraîne à la débauche ميلان فؤادى فلانى عيش وعشرته سوق ايدر C'est là son penchant ميل وركونى فلان شيده در Avoir plus de penchant à une personne qu'à une autre فلانك حقنده آخر بر كمسنددن زياده ميل ايتمك

PENCHEMENT. Action d'une personne qui se penche, état d'un corps qui penche *A.* ميلولت - حنايت *P.* گرايش - دوسيدگى *T.* اكلش - اكلمه || Il a contracté un penchement de tête باش اكلمه سنى عادت ايدندى Le penchement du corps ميلولت حنايت بدن - بدن

PENCHER. Baisser quelque chose de quelque côté *A.* امالة - اجناح - تحنية *P.* دوسانيدن - چسپانيدن *T.* اكمك || Pencher la tête باش اكمك - تحنيهٔ رأس ايتمك le corps اجناح بدن ايتمك un vase تحنيهٔ انا ايتمك - چوملكى اكمك Plier les branches d'un arbre et les pencher اغصان آغاجك داللرينى - شجرى الوا ايله تحنيه ايتمك بوكوب اكمك

Il est aussi neutre *A.* تمايل - تزايغ - انحنا *P.* وريب - جفتن - جفته شدن *T.* اكلمك - وربلنمك - گشتن

|| Un arbre qui penche آغاج تمايل ايدن صاپقلنمق Ce mur penche un peu de ce côté-là بو ديوار اول طرفه جزئيجه مايل صاپقدر - شمال طرفنه مايلدر وزايغدر Il penche vers le nord بو ارض تمايل اوزره در Le terrain va en penchant

Il signifie figur., être porté à quelque chose *A.* ميل - تمايل *P.* گراييدن *T.* كوكل چكنمك - مايل اولمق || La plupart des juges penchaient à le renvoyer absous قضاتك اكثريسى فلانك عفوى طرفنه مايل ايدى Voilà deux avis, deux partis différens; vers lequel penchez-vous? كلم وآرا ايكى كونه در واول بابده مختلف اولدرق ايكى شق وار در سن قنغيسنه ميل ايدرسك

PENCHÉ. *A.* مايل - ممايل - متمايل - منحنى *P.* وريب - جفته *T.* اكلمش - صاپق - وربلنمش

PENDABLE. Qui mérite la potence *A.* مستحق الصلب *P.* اوبختنى *T.* آصيلەجق

PENDANT. Qui pend *A.* معلق - هادل *P.* آويزان *T.* صارقق || Des fruits pendans aux arbres فواكه معلق - اشجار اوزرنده آغاج اوزرنده صارقق ميوهلر Des manches pendantes اكمام اشاغىيه صارقق يكلر - هادله

On dit en termes de Pratique, Les fruits pendans par la racine, pour dire, les blés, les fruits qui sont sur la terre, et dont on n'a point encore fait la récolte غلات هنوز ارضده قائم اولان - هنوز يرده اولان غلّه

On dit aussi, qu'un procès est pendant à un tribunal, pour dire, que ce tribunal en est saisi بو دعوا فلان محكمده رؤيت اولنمقده در

PENDANS d'oreilles. Boucles d'oreilles, auxquelles pend un ornement *A.* شنف pl. شنوف - قرطة *P.* گوشواره *T.* كوپه - الماس كوپه || Des pendans d'oreilles de diamans آصقى كوپه

PENDANT, signifie figur., pareil *A.* نظير - ند pl. انداد *P.* همتا *T.* اش || Cet homme est le pendant de l'autre فلان كشى فلانك اشيدر Voici le pendant de votre histoire سنك ماجراكك نظيرى يدر اشى

On dit dans quelques traités de paix, Le pendant des eaux, pour dire, toutes les terres adjacentes aux eaux qui coulent d'un certain côté انهار ومياهك مجراسنه ملحق اولان كافهٔ اراضى

PENDANT, prép. Dans le temps que *A.* في مدة - ما دام *P.* در دم - دروقت *T.* مدتنده - وقتنده || Pendant الايام

l'hiver قیش قشنده - مدّت شتاده Pendant votre séjour سنک ایّام اقامتکده - مدّت مکث واقامتکده

Pendant que. Tandis *A.* فی خلال *P.* وقتیکه - بهنگام آنکه *T.* در اثنای آنکه - حالده - اثناده - ایکن || Pendant que vous serez là اول محلده اقامتک اثناسنده Pendant qu'ils étaient assemblés بر یرده - مجتمع اولدقلری خلالده ایکن

PENDARD. Vaurien, fripon *A.* سفلی المزاج *P.* نا مرد *T.* کلخنی

PENDELOQUE. Parure de pierreries ajoutée à des boucles d'oreilles *A.* حلقة القرطة *P.* آویزهٔ گوشواره *T.* کوپدنک آصقیسی || Elle avait à ses boucles d'oreilles des pendeloques de diamans کوپدسنده الماس آصقیلر وار ایدی

PENDILLER. Être suspendu en l'air et agité par le vent *A.* تزعزع *P.* از باد سو بسو جنبیدن *T.* روزکاردن صارصلمق

PENDRE. Attacher une chose en haut par une de ses parties *A.* تعلیق *P.* آویختن *T.* آصمق || Pendre de la viande au croc لحمی چنگاله تعلیق ایتمک des raisins au plancher اوزم صالقملرینی تاوانه آصمق

On dit figur. d'un homme qui a renoncé à la guerre, qu'il a pendu son épée en croc سیف خصومتی آویختهٔ چنگال تعطیل ایتمشدر - Et qu'un enfant est toujours pendu au cou de sa nourrice, pour dire, qu'il l'embrasse continuellement علی الدوام مرضعهسی گردننه آویخته بر جوجقدر

Pendre. Attacher à un gibet *A.* تصلیب - صلب *P.* برداریدن - دریابیدن - بر دار آویختن - بردار کردن *T.* آصمق || Pendre des voleurs حرامیلری صلب ایتمک Pendre et étrangler صلب وتخنیق ایتمک Il a été pendu en effigie تمثالی صلب اولندرق مظهر نکال اولمشدر Il est comdamné à être pendu صلب ایله مجازات اولمق اوزره حقنده حکم جریان ایتمشدر - Se pendre *A.* تصلیب النفس *P.* خودرا بر دار کردن *T.* کندویی آصمق

Pendre. Descendre trop bas *A.* تهدّل - استرخا *P.* فروهشتن *T.* صارقمق - صارقمق - آشاغی‌یه صارقمق || Les joues lui pendent یکاقلری مسترخا در Sa robe pend trop d'un côté کسوهسنک بر طرفی بغایت منهدلدر پک صارقدر

Pendu. *A.* معلق *P.* آویخته *T.* آصلمش *A.* مسترخا - منهدل - مصلوب *A.* آشاغی‌یه صارقمش - صارقق *T.* فرو هشته *P.* بردار یده *T.* آصلمش

PENDULE. Poids attaché à une verge, qui par ses vibrations, règle les mouvemens d'une horloge, et qui sert à d'autres usages *A.* شاقول *P.* شاقل *T.* شاقل || L'oscillation du pendule نوسان شاقول

PENDULE. Horloge à pendule *A.* ساعة بالشاقول *P.* ساعت شاقلدار *T.* آصمه ساعت || Pendule à seconde ثانیه کوستررر آصمه ساعت

PÊNE. T. de serrur. Le morceau de fer que la clef fait aller et venir, et qui ferme la porte *A.* لسان المغلاق *P.* مدنگ - کلید پریسی *T.* پرهٔ قفل || Le pêne ne va point کلیدک پریسی هیچ ایشلمز Le pêne est rompu کلید پریسی شکست اولمشدر

PÉNÉTRABLE. Qu'on peut pénétrer *A.* ممکن النفوذ *P.* گذاردنی *T.* کچیلور - اوتدیه کچیلد بیلور || Ce bois est si épais, qu'il n'est pas pénétrable بو اورمان صیصقدر اولمغله ممکن النفوذ دکلدر

PÉNÉTRABILITÉ. Qualité de ce qui est pénétrable *A.* قابلیّة النفوذ *T.* ایچنه کچمکه قابلیّت - اوتدیه کچمکه قابلیّت

PÉNÉTRANT. Qui pénètre *A.* نافذ *P.* گذارنده - بدرون *T.* ایچنه کچیجی - اوتدیه کچیجی || Il n'y a rien de si pénétrant que le mercure جیوه قدر نافذ بر شئ یوقدر Le sel est caustique et pénétrant ملح بالطبع محرق ونافذ در Odeur pénétrante بوی تیز - رایحهٔ نافذه - رایحهٔ شدید النفوذ Froid pénétrant برد تیز - برودت شدید النفوذ - مؤثر بر صوغوق - درونه کچیجی صوغوق

Il se dit figur. de l'esprit *A.* فکر ثاقب - رأی ثاقب *P.* عقل دور بین - فکر ژرف بین - دربین کورر عقل *T.* کسکین عقل

PÉNÉTRATIF. Qui pénètre aisément *A.* سریع النفوذ || Qualité pénétrative سرعت نفوذ

PÉNÉTRATION. La vertu et l'action de pénétrer *A.* نفاذ - نفوذ *T.* ایچنه کچیجیلک - اوتدیه کچیجیلک || L'activité et la pénétration du mercure زیبقک سرعت عملی وشدّت نفوذی

Il se dit figur. de l'esprit *A.* ثقابة الفکر - تبانة الرأی *P.* نفاذ الرأی *T.* ژرف بینی - دربین کوربجیلک || C'est un homme qui a une grande pénétration d'esprit غایة الغایه

ثقابت فکر ایله مجبول بر آدمدر Une grande pénétration en affaires کمال ثقابت فکر ـ امور ومصالحده کمال ثبانت رای

PÉNÉTRER. Percer, passer à travers *A.* نفوذ *P.* اندر گذشتن *T.* اوتدیه ایشلمک ـ اوتدیه کچمک ـ کچمک || La lumière pénètre le verre et tous les corps diaphanes نور وضیا زجاجه وکافهٔ اجرام شفافدیه نفوذ ایدر L'eau-forte pénètre le fer et l'acier تیزاب دموره وچلیکه نفوذ ایدر L'huile pénètre les étoffes زیتون یاغی اثوابه نافذ ـ روغن زیت اثوابه نفوذ ایدر کچر ـ در

Figur. Parvenir à connaître *A.* وصول الی ـ استکناه ـ اکتناه *T.* در یافتن ـ پژرفی رسیدن *P.* وصول الی الغور ـ الکنه کنهنه وارمق ـ ایچنه وارمق || Pénétrer le sens caché d'un mot معنای ـ بر لفظک معنای خفیسنی اکتناه ایتمک les ruses, les desseins حیل ودسایسک ومقاصد باطنیسنی Pénétrer un politique مدبر مضمرهٔ نک کنهنه واصل اولمق امور دول اولان بر ذاتک ضمیرینی اکتناه ایتمک Cet homme a beau feindre, il n'est pas difficile à pénétrer بو آدم عبث یره ریا ایدر ما فی الضمیرینی استکناه ایتمک On le pénètre à la longue دخیلهٔ کیدهرک امر دشوار دکلدر Pénétrer کنه ما فی البالنه واریلور ـ افکاری استکناه اولور les secrets de la nature اسرار ـ اسرار قدرتی اکتناه ایتمک قدرتک غور وکنهنه واصل اولمق Dieu pénètre les profondeurs des abîmes الله عظیم الشان عمق غماره ناظر وباصر جناب رب le fond des coeurs, les pensées les plus secrètes در عارف ـ العالمین دخیلهٔ قلوب وافکاره ناظر وباصر در القلوب والضمایر وواقف الخفایاء والسرایر در

Il signifie aussi, entrer bien avant *A.* اجتیاف ـ تجوّف ـ نفوذ *P.* اندر گذشتن *T.* ایچنه کچمک ـ ایچنه ایشلمک || Le coup pénètre les chairs, et va jusqu'à l'os ضربه لحم بدنه اجتیاف ایله کمیکه قدر وارر Le grand froid pénètre la terre کسکین صوغوق یر ـ شدّت برد داخل ارضه نفوذ ایدر صدره ایچنه کچر Il fait un vent sec qui pénètre la poitrine صدرک درونه ـ نفوذ ایدر بر ریح یابس هبوب ایدر تأثیر ایدر بر قوی روزکار اسر

Dans ce sens, il est aussi neutre *A.* دخول فی ـ حلول *P.* اندر رفتن *T.* ایچنه کیرمک ـ کیرمک || Le coup pénètre dans les chairs اجتیاف ایدر ـ ضربه درون لحمه حلول ایدر Pénétrer à travers les obstacles راست کلان عوایق وموانع ایچندن رهیاب حلول اولمق Ce voyageur n'a pu pénétrer dans l'intérieur du pays فلان سیاح مملکتک درونته قدر دخول ایدهمدی Pénétrer dans la confiance de quelqu'un بر کمسنه نک دائرهٔ محرمیتنه حلول ایتمک Je n'ai pu pénétrer jusqu'au ministre وکیل دولتک یاننه قدر حلول ایدهمدم Les commis ne me laissaient pas pénétrer کاتبلر دخولمه رخصت ویرمزلر ایدی Il a pénétré fort avant dans la Géometrie علم هندسه ده خیلی مرتبه ایلرویه حلول ایتمشدر Je n'ai pas voulu pénétrer dans ces mystères اول اسرارک کنهنه حلول ایتمک استمدم

PÉNÉTRER. Toucher vivement *A.* تأثیر ـ ایراث التأثر القلب *P.* اثر کردن *T.* بدرون فی القلب || یورکه تأثیر ایتمک Sa douleur me pénètre le coeur فلانک اندوه وکدری قلبمه Son état m'a pénétré فلانک حالی تأثیر قلبمه تأثیر ایدر بادی اولمشدر

SE PÉNÉTRER. Remplir son âme, son esprit *A.* ـ تملئة الفؤاد ـ دلرا پرساختن *P.* استغراق الخاطر ـ استیعاب الخاطر *T.* دلرا مالامال کردن ذهنی قپلامق ـ یورکی طولدرمق || Il s'est pénétré de ces idées بو مقوله افکار ایله درونی بو کونه معانی وافکار ایله ملآن الخاطر ـ مالامال ایتمشدر بو مقوله افکار خاطرینی استیعاب ایتمشدر ـ اولمشدر

PÉNÉTRÉ. *A.* منفوذ *P.* اندر گذشته *T.* ـ اوته سنه کچمش ایچنه کچمش

On dit, Pénétré de joie فرط شادمانی وسرور ایله ملآن de douleur غلبهٔ اندوه مستغرق شادمانی ومسرت ـ الفؤاد de l'amour de Dieu عشق الهی ایله وکدر ایله ملآن الفؤاد des vérités de la religion حقایق دینیه ایله مستغرق الفؤاد de sueur مستغرق عرق ملآن الخاطر

PÉNIBLE. Qui donne de la peine *A.* ـ موجب العنا ـ متعب *P.* موجب المشقة رنج افزا ـ لاوار رسان *T.* زحمتلو || C'est un travail ingrat et pénible ـ بر شغل متعب ولا حاصلدر زحمتلو وثمره سی یوق ـ کوشش رنج افزای بیفائده در Un chemin pénible زحمتلو یول ـ طریق متعب entreprise بر ایشدر موجب ـ سعی متعب effort مصلحت موجبة المشقة عنا ومشقت اولان سعی وکوشش

Il se dit aussi d'une situation de l'esprit *A.* معذب ـ مولم *P.* جان *T.* جانفرسا ـ درد افزا ـ پر ملال ـ محنت رسان حال پر ملال ـ حال مولم || Situation pénible کدرلو ـ صیقیجی

موجب ـ بادئ الم درون اولهجق بر فكر sentiment عذاب درون

PÉNIBLEMENT. Avec peine *A.* بالمشقة ـ بالتعب *P.* بارنج *T.* زحمت ايله || Il a la goutte à la main, il écrit péniblement قولنده وجع اولمغله هزار رنج وزحمت ايله يازو يازار Cet auteur a du savoir, mais il compose péniblement بو مؤلفك علم ومعرفتى وار درانجق بالتعب والمشقه انشاى كلام ايدر

PÉNIL. Éminence formée par une quantité de graisse, et recouverte de peau, placée sur la symphyse de l'os pubis, et sur laquelle croît du poil *A.* عانة *T.* قاسيق

PÉNINSULE. Presqu'île *A.* جزيرة ـ جزيرة متصلة بالبر *P.* آبخوست بزمين پيوسته *T.* قرهيه بتشمش آطه || La Morée est une péninsule موره جزيرهسى قرهيه متصل جزيرهلردندر

PÉNITENCE. Regret d'une faute commise, joint à une ferme résolution de n'y plus retomber, et de l'expier par des oeuvres pénibles *A.* توبة ـ رجوع عن الذنوب *P.* پشيمانى ـ تيبايى *T.* توبه || La pénitence est une vertu chrétienne رجوع عن الذنوب فضايل اهل ايماندندر La pénitence doit être sincère et confiante توبة عن الذنوب صدق وخلوص ارزره اولمق لازمددندر La pénitence n'est point véritable, quand elle n'est pas accompagnée d'une ferme résolution de ne plus pécher فيما بعد ذنوب وآثامدن اجتناب كلى ايلمكده نيت صادقه منضم اولمدقچه توبه صحيح اولمز Pénitence sincère توبة نصوح

Il signifie aussi, peine imposée après la confession des péchés *A.* حد الكفارة || Il faut recevoir avec respect la pénitence qui est ordonnée par le prêtre راهب طرفندن تعيين اولنان حد كفارتى متواضعانه قبول ايتملو در Accomplir sa pénitence, satisfaire à sa pénitence تعيين اولنان حد كفارتك موجب ومقتضاسنى ايفا ايتمك

Il se dit aussi de toutes les austérités qu'on s'impose volontairement pour l'expiation de ses péchés *A.* مجاهدة pl. مجاهدات ـ مشادة pl. مشادات ـ تشدد pl. تشددات *P.* سختى كشى *T.* كندويه سردلك جكدرمه || Faire pénitence de ses péchés كفارت ذنوب ايچون تشدد نفسه مبادرت ايتمك Vivre dans une pénitence continuelle مجاهدة دائمى ايله امرار ايام ايتمك Il faut faire pénitence, si l'on veut être sauvé نجات جانه طالب اولان كشى بهر حال مشادهدن خالى اولماملو در

On dit figur. d'un homme qui par ses excès est tombé dans quelque longue infirmité, ou qu'il s'est attiré des malheurs par sa mauvaise conduite, qu'il fait pénitence du passé احوال گذشتهسنك ندامتنى چكر || Il s'est perdu par son indiscrétion, et il a maintenant tout le loisir d'en faire pénitence سوء تدبيرى تقريبيله دوچار اولديغى خرابيت حالنك ندامتنى شمدى بول بول چكسون

Pour pénitence, En pénitence. En punition, par peine *A.* زجراً له *P.* براى گوشمال *T.* تأديب ضمننده | Pour pénitence de cela, vous ferez telle chose بو بابده مستحق اولديغك تأديت ضمننده شويله ايتملوسك بو عملى ارتكاب ايلديككه ـ مبنى زجراً شونى ايتملوسك

PÉNITENT. Qui a regret d'avoir offensé Dieu, qui est dans la pratique des exercices de pénitence *A.* تايب *P.* توبهكار *T.* توبه ايدن | Pécheur pénitent مذنب توبهكار

PENNAGE. T. de fauconn. Il se dit du plumage des oiseaux de proie *A.* ارياش الجوارح *P.* پر مرغ درنده *T.* يرتيجى قوش يلكى || Un faucon du second pennage دفعهٔ ثانيه يلك پيدا ايتمش شاهين ـ Il se dit aussi des plumes des ailes de tout oiseau. V. Plume.

PENNE. T. de fauconn. Il se dit des grosses plumes des oiseaux de proie *A.* pl. مناكب الجوارح *P.* شهپر مرغ درنده *T.* يرتيجى قوشلرك قبا يلكلرى

PENSANT. Qui pense *A.* ذو الفكر pl. ذوى الافكار *P.* انديشه مند *T.* دوشونجى || Un être pensant بر ذوى الافكاردن مخلوق ـ On dit, Un homme bien pensant, c'est-à-dire, qui a de bons sentimens *A.* صالح الفكر ـ صاحب الافكار السليمة *P.* نيك انديش ـ خير خواه *T.* خير صانيجى Et dans le sens contraire, Mal pensant *A.* فاسد الفكر *P.* بد انديش ـ بد سگال *T.* يرامز صانيجى || Vous êtes trop mal pensant فساد فكرك چوقدر ـ غايت ايله فاسد الفكر بر آدمسك Tous les hommes instruits et bien pensants sont d'avis qu'on vous nomme à cette place بو منصبك سكا توجيهى خصوصنده اصحاب افكار سليمه وارباب درايت كامله اولنلرك جملهسى متفق الآرا در

PENSÉE. Opération de l'âme *A.* فكرت *P.* انديشه *T.* دوشونمه || Il n'y a que les esprits qui soient capables de la pensée فكرت

بالكز دوى ـ مجرّد ذوى العقوله مخصوص بر حالدر
On ne peut distinguer cela العقولده قابليّت فكرت وار در
que par la pensée بو شيئك فرق وتمييزى اعمال فكرتدن
غيرى وجهله ميسّر اولمز

Pensée. Ce que l'esprit a pensé ou pense *A.* فكر pl. افكار ـ
معانى .pl معنا ـ سوانح .pl سانحه ـ خواطر .pl خاطرة ـ خاطر
P. انديشه ـ *T.* معنى ـ دوشونمه || Pensée vive فكر وفاد agréable
spi- ingénieuse معناى مخيّل ـ سانحهٔ مخيّله سانحهٔ لطيفه
rituelle تطييب خاطرى موجب flatteuse سانحهٔ پر ذكا
معناى خطير ـ خاطرهٔ جليله sublime اولدجق سانحهٔ دلربا
commune درست ـ صحيح ـ معناى صادق vraie معناى عادى
fausse معناى موجب triste نا درست ـ معناى غير صحيح
funeste جانفرسا ـ معناى جانخراش ـ معناى محزن ـ الترح
معناى عميق profonde وخامت الود ـ خاطرهٔ منتجة الوخامه
vaste معناى نو پيدا ـ معناى جديد neuve معناى واسع
fine معناى obscure انجه بر معنا ـ معناى باريك ـ معناى دقيق
brillant, lumineuse قپانق بر معنا ـ معناى تيره وتار ـ غامض
پرلاق ـ معناى روشن و پرتوناك ـ معناى كثير الالتماع
Une قبا معنالر ـ معانئ غليظه Des pensées grossières بر معنا
pensée usée à force d'avoir été répétée هزار كرّه استعمال اولمش
خاطرمه ـ خاطرمه تبادر ايلدى Il m'est venu en pensée بر معنا
بو Cet ouvrage est plein de belles pensées عقلمه كلدى ـ كلدى
نيچه نيچه معانئ ـ تأليف معانئ لطيفه ايله مالامالدر
كافهٔ خواطر Toutes ses pensées sont nobles لطيفديى جامعدر
Il a l'art d'exprimer bien ses pen- وافكارى شرافته مقروندر
sées خواطر وافكاربنى حسن ادا ايله شرح وبيان ايتمنك
فكرمك Vous n'entrez pas bien dans ma pensée فننى بيلور
Il n'est pas كنه وحقيقتنه كركى كبى واصل اولهميورسك
bien entré dans la pensée de son auteur مؤلفك فكرينى
Il faut vous expliquer كركى كبى دركث وتفطّن ايدهمدى
ma pensée فكرمى على وجه الايضاح طرفكه بيلدرمك لازم
Avoir de mauvaises pensées بر كمسنه نك افكار فاسده سى كلور
اولمق Ce livre est écrit par pensées détachées بو كتاب معانئ
Cet homme n'a aucune pensée de Dieu, de متفرّقه يى مشتملدر
son salut جانب بارى يه اصلا امالهٔ فكر ونجات جانى
خصوصنه صرف ذهن ايتمز

Il signifie aussi, opinion *A.* رأى pl. آراء ـ اعتقاد pl. اعتقادات
P. سگالش *T.* صانش || Je serais fâché que vous eussiez de moi
une pensée si contraire à l'amitié qui est entre nous بينمزده
جارى اولان محبّته منافى اولدرق حقمه بو مقوله اعتقادك
اولديغنه تأسّف ايدهرم Sa pensée étoit qu'il valait mieux tout
risquer رأيى هر شيئى كوزيند آلمق اولا وانسب ايدوكنه
ذاهب ايدى Votre pensée est fort bonne رأيك محض
صوابدر Ce n'est pas là ma pensée رايم بويله دكل Dites votre
pensée رأيكى بيان ايله

Et dessein, projet *A.* نيّت pl. نيّات ـ فكر *P.* انديشه ـ
در انديش *T.* تصرلمه || Exécuter sa pensée بر كمسنه نيّتنى
la remettre à un autre temps بيّتنك اجراسنى اجرا ايتمك
وقت آخره تعليق ايتمك Il a perdu la pensée de se marier
Il a repris sa تأهّل فكرندن ـ تأهّل نيّتندن فارغ اولدى
pensée نيّت سابقه سنه رجعت ايلدى Quittez ces vaines
pensées بو مقوله افكار ـ بو مقوله نيّات باطلدن فارغ اول
باطلدبى ترك ايله

Pensée, en termes de peinture, de sculpture et d'architecture, signifie, la première idée, l'esquisse qui n'est pas encore arrêtée
A. مسودّة *P.* نيرنگ ـ هيولا *T.* رسم || Sa première pensée
était toujours la meilleure اوّل چيزديكى رسم جملهدن
احسن ايدى

PENSÉE. Espèce de fleur *T.* هرجايى منكشه

PENSER. Avoir des pensées *A.* تفكّر ـ تعقل ـ تخيّل *P.*
دوشونمك *T.* انديشه كردن ـ در خاطر كردن ـ انجاييدن
|| L'homme pense انسان تفكّر ايدر L'âme pense نفس تعقل
ايدر La matière est incapable de penser مادّه نك تعقل وتفكّره
لياقتى يوقدر Cet homme pense finement فلان كشى دقيق
انجه فكرلو در ـ باريكبيندر ـ دقيق النظر در ـ الفكر در
sainement فكرى درستدر ـ بهرايدر ـ سليم العقلدر singulière-
ment عجايب فكرلودر ـ غرايب انديشدر ـ غريب العقلدر

Et réfléchir *A.* اعمال الفكر ـ تقليب الفكر ـ صرف
دوشونمك *T.* انديشه كردن ـ انديشيدن *P.* مطالعة الذهن
|| J'ai pensé à ce que vous m'avez dit بكا سويلديككث كلامى
ديديككث كلامه صرف ذهن ايلدم ـ مطالعه ايلدم L'affaire
est trop importante pour ne pas prendre le temps d'y penser اهمّ
اموردن بر مصلحت اولمغله مطالعه سى ضمننده مهلت
بو بابده راى ناصح Pensez y mûrement النمسى واجبدر
Ce que vous me proposez me paraît faisable, j'y ايله فكر ايله
penserai تكليف ايلديككث مادّه نك تنظيمى ممكندر ظن

بو ایشی بلا مطالعه ایشلدی ایده‌رم اول بابده صرف ذهن ایده‌جکم Il a fait cela sans y penser

Et se souvenir de quelque chose *A.* تذکر *P.* درخاطرآوردن *T.* خاطره کتورمک || Il pense toujours à la perte qu'il a faite دائماً ومستمراً فوت ایلدیکی شیئی تذکر ایدر Je pense à vous à toute heure هر آن وهر ساعتده سنی خاطره کتوررم Pensez quelquefois à moi بعضاً بنی در خاطر ایله

Et former quelque dessein *A.* نیّت داشتن *P.* انتوا - نیّت *T.* نیّت ایتمک || À quoi pensez-vous de faire cela? بو شیٔ ایچون نه نیّتک وار در Il ne pense plus à cette maison, il en veut acheter une autre بو خانه‌نک اشتراسندن صرف اشتراسی - نیّت برله آخر بر خانه مبایعه‌سنه رغبت ایلدی نیّتندن فراغت وآخر برخانه‌یه عطف نظر رغبت ایلدی

Penser. Être sur le point de... *A.* کاد *P.* اندکت ماندن *T.* غرق || Il a pensé être noyé بر رمق قالدی - آز قالدی برغله یازدی - اولمغه بر رمق قالدی آز قالدی - آز قالدی برغله یازدی Une pierre qui tomba, pensa le tuer دوشن طاش آز قالدی فلانی اولدرر ایدی بوغله‌جق ایدی

Penser. Avoir dans l'esprit *A.* فکر - ملاحظه - جولان فی الذهن *P.* در اندیش کردن *T.* فکر ایتمک - عقله قویمق || C'est un homme qui ne dit jamais ce qu'il pense فکرینی کمسنه‌یه ما فی الضمیرینی ابدی افشا ایتمز - سویلمز بر آدمدر Je crois que ce que vous dites est bien éloigné de ce que vous pensez ظنمه کوره دیدیککز کلام فکرکزک خلافیدر Il pense bien des choses qu'il ne dit pas لسانه کتورمدیکی وافر شیلر ملاحظه ایدر Il témoignait avoir envie de vous servir, et pensait toute autre chose سنک خدمتکه عرض ذهننده جولان ایدر - ایدر خواهش ورغبت ایدر ایدی لکن فکری بام بشقه ایدی

Et imaginer *A.* تخیّل - تصوّر *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمک - خیاللمق || J'ai pensé une chose qui vous tirera d'affaire مصلحتکه وسیلهٔ سلامت حال اوله‌جق بر شیٔ دوشوندم Savez-vous ce que j'ai pensé pour faire réussir votre entreprise? متصدّی اولدیغک مصلحتک حسن نتیجه‌سیچون خیالمه نه کلدیکنی نه دوشوندیکمی - بیلورمیسک

Et croire, juger *A.* اعتقاد - ظنّ *P.* پنداشتن - گمانیدن - گمان داشتن - سگالیدن - انگاریدن *T.* صانمق || On pense de lui cent choses fâcheuses فلانک حقنده نیچه نیچه احوال غیر مرضیّه اعتقاد ایدرلر On ne pense rien de vous qui ne vous soit glorieux سنک حقکه اولان اعتقاد موجب شان اوله‌جق هر شیٔدر Je dis les choses comme je les pense هر شیٔی شیلردن عبارتدر هرشیده اعتقام نه ایسه آنی سویلرم - اعتقادمجه سویلرم Il pense être plus habile homme qu'il n'est مرتبهٔ لیاقتندن زیاده ماهر اولدیغن ظنّ ایدر Il ne pensait pas être observé اوزرینه حوالهٔ انظار تجسّس اولندیغنی ظنّ ایتمز ایدی Je pensais qu'il était de vos amis سنک دوستلرکدن اولدیغنی ظنّ ایدر ایدم

PENSEUR. Celui qui a l'habitude de réfléchir *A.* کثیر - فکیر کثیر المطالعة - الفکر *P.* بسیار اندیش *T.* چوق دوشونر || C'est un penseur فکیر بر آدمدر

PENSIF. Occupé d'une pensée *A.* متفکّر *P.* اندیشه‌ناک *T.* طالغن || Il est inquiet et pensif مضطرب ومتفکّر در Je vous trouve tout pensif سنی پک متفکّر کوریبورم

PENSION. Prix qu'on donne pour être logé et nourri *A.* اجرة المسکن والطعام *P.* مزد خانه وخورش *T.* قوناق ویییه‌جک مسکن وطعامک مقطوعی || Médiocre pension کراسی مقطوع معتدل ایله اجرتی Il a payé le premier quartier de sa pension قوناق ویییه‌جک کراسی مقطوعنک قسط اوّلنی ادا ایلدی Voilà un quartier de votre pension échu اشته قوناق ویییه‌جک Il - کراسی مقطوعنک بر تقسیطی وقتی حلول ایلدی se dit aussi du lieu où l'on est en pension *T.* اجرت مقطوعه ایله قوناجق ویییه‌جک یر

Pension, se dit aussi d'une maison où de jeunes gens sont entretenus et instruits, moyennant un certain prix *T.* اجرتلو مکتب

Pension. Ce qu'un prince ou un État donne annuellement à quelqu'un pour récompense de service *A.* معاش *P.* راتبه *T.* معیشت || Le Roi lui a donné mille écus de pension پادشاه فلانه بیک غروش معاش تعیین ایلدی

PENSIONNAIRE. Celui qui paye pension *A.* مستأجر المسکن والطعام *P.* کرایه‌دار خانه وخورش *T.* بر وجه مقطوعیّت قوناق ایله ییه‌جک کراجیسی

Il se dit aussi de celui qui reçoit pension d'un prince, d'un État *A.* صاحب المعاش *P.* راتبه خوار - معاشخوار *T.* معیشت Il est pensionnaire d'un tel État || آلان فلان دولتک معاشخوار بدر

PENSIONNAT. Lieu où logent les pensionnaires dans un collége *T.* مکتبده قوناق ویییه‌جک اجرتی ویرن طلبه‌یه مخصوص اولان یر

PENSIONNER. Donner, faire une pension à quelqu'un *A.* تعيين معاش ويرمك *T.* راتبه دادن *P.* المعاش || Le Roi l'a pensionné پادشاه فلانه معاش تعيين ايلدى

PENTAGONE. T. de Géom. Qui a cinq angles et cinq côtés *A.* مخمّس الزوايا والاضلاع *P.* پنج گوشه وپنج پهلو *T.* بش كوشدلو وبش يانلو || Figure pentagone شكل مخمّس الزوايا والاضلاع

PENTAPHYLLON. Plante. V. Quintefeuille.

PENTATEUQUE. On donne ce nom aux cinq premiers livres de la Bible. *A.* تورات

PENTE. L'endroit d'un lieu élevé, qui va en descendant. V. Penchant. — Il se dit aussi de toute sorte de terrain qui va un peu en penchant *A.* صبب pl. اصباب — هبطة *P.* شيب — شيو *T.* شيو || Il y a une pente douce de là à la rivière اول محلدن نهره وارنجيه قدر سهل وآسان بر شيو وار در Le terrain va en pente اول محلّك ارضى شيواولدرق ايندر On a sauvé l'inégalité du terrain par une pente imperceptible ارضك نا همواراغى بللورسز بر شيو اعماليله مندفع اولمشدر

Il se dit aussi du cours des eaux *A.* صبب الماء pl. اصباب الماء *P.* شيب آب *T.* صويك آشاغى يه طوغرى آقنديسى || La rivière a sa pente de ce côté-là نهرك صبب مياهى فلان طرفه در — چايك آشاغى يه طوغرى آقنديسى

Figur. Inclination à quelque chose *A.* ميلان الطبع *P.* گرايش *T.* كوكل استكى — ميل درون — درون || Il a beaucoup de pente au libertinage عيش وعشرته ميلان طبعى زياده در Suivre sa pente ميل طبيعيسنه تبعيّت ايتمك

PENTECÔTE. Fête qu'on celèbre le cinquantième jour après pâques *A.* عيد الخمسين

PENTURE. Morceau de fer, replié par un bout, pour recevoir le mamelon d'un gond *T.* رزه‌نك اولوقلى قنادى || Il manque des pentures à ces fenêtres بو پنچره چارچوپه‌لرنده رزه‌نك اولوقلى قنادلرى يوقدر

PÉNULTIÈME. Avant-dernier *A.* ما قبل الاخير — قبل الاخير *P.* پيش از پسين *T.* اوّل اولان — صوكنده‌كيدن اوّل || Le trentième jour de janvier est le pénultième du même mois كانون ثانينك اوتوزى اول شهرك يوم قبل الاخيريدر La pénultième lettre d'un mot بر كلمه‌نك حرف ما قبل الاخيرى

PÉNURIE. Extrême disette *A.* معدوميّت — فقدان *P.* نا بودى *T.* يوقلق || Il est dans une grande pénurie d'argent فقدان درهم وديناري وار در Il y a eu cette année une grande pénurie de fruits بو سنده فواكهك كلّى فقدان ومعدوميّتى واقع اولمشدر

PÉPASTIQUE. Synonyme de péptique. V. ce mot.

PEPIE. Petite peau qui vient quelquefois au bout de la langue des oiseaux, et qui les empêche de boire et de faire leur cri *A.* عقدة اللسان *P.* بند زبان *T.* دل دوكمى || Une poule qui a la pepie عقدهٔ لسانه اوغرامش طاوق Arracher la pepie à une poule طاوغه ظهور ايتمش عقدهٔ لسانى نزع ايتمك

PEPIER. Il se dit du cri naturel des moineaux *A.* شقشقة *P.* صرچه اوتمك *T.* كنجشك آوازيدن

PEPIN. Semence qui se trouve au centre du raisin et d'autres fruits *A.* حفص *P.* آسته *T.* چكردك

PÉPINIÈRE. Plant de petits arbres sur une ou sur plusieurs lignes, pour les lever au besoin *A.* حديقة الفسايل *P.* ستاكستان — نويه‌زار *T.* فدان باغچه‌سى || Planter une pépinière فدان باغچه‌سى ديكمك Élever une pépinière de pommiers الما فدانلرى بسلمك Faire une pépinière de poiriers آرمود فدانلرى باغچه‌سى ياپمق — On dit figur. || Les séminaires sont des pépinières pour l'état ecclésiastique طريقت رهبانيّته مخصوص اولان مدرسه‌لر حومهٔ دينك فدان باغچه‌لرى مقامنده در

PÉPINIÉRISTE. Jardinier qui élève des pépinières *A.* مربّب الفسايل *P.* ستاكپرور *T.* فدان بسليان باغچوان

PEPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui aident à la digestion *A.* هاضم *P.* گوارا — گوارنده *T.* سينديريجى et de ceux qui disposent les humeurs à la suppuration *A.* منضج *P.* پزنده *T.* پشوريجى || Je lui ai ordonné un peptique فلانه بر دواى هاضم توصيه ايلدم Préparer un cataplasme avec des remèdes peptiques ادويهٔ منضجه ايله مركّب بر لاپه ترتيب ايتمك

PÉQUET. On appelle en Anatomie, Réservoir de péquet, le réservoir où le chyle est conduit par les veines lactées *A.* مصبّ الكيلوس

PERCALE. Toile de coton blanche, qui vient des Indes orientales *T.* همايون بزى

PERÇANT. Qui perce *A.* ناقب *P.* سنبان *T.* دلجى || Cette alène n'est pas assez perçante بو بيز جندان ثاقب دكلدر — On dit figur. Cet homme a l'esprit perçant فكر ناقب صاحبيدر

On dit, Un froid, un vent perçant, pour dire, qui pénètre *A.* برد وريح نافذ ـ برد وريح مؤثر ـ برد شديد التأثير *P.* سرماى جگر دوز وباد درونفرسا *T.* آدمك ايچنه كچر صوغوق وروزگار

Et des cris perçants, pour dire, des cris fort aigus *A.* اصوات حادّة *P.* صداهاى تيز *T.* كسكين سسلر

Et des yeux perçants, pour dire, des yeux vifs et brillants *A.* عين لمّاح *P.* چشم شعشعه ريز *T.* پارلدايجى كوز

Et une vue perçante, pour dire, une vue qui aperçoit des objets très-éloignés *A.* مطرح طرف *P.* نظر دوربين *T.* ايراغه كورر كوز

PERCE, EN PERCE. Façon de parler, dont on se sert en parlant des pièces de vin, et d'autres boissons, où l'on fait une ouverture pour en tirer la liqueur *A.* مبزلاً *P.* سنبيده *T.* دليكى آچق اولدرق ‖ Il n'y a que huit jours que ce muid de vin est en perce بو شراب فوچيسنك ـ فوچيسى يالكز سكز كوندنبرو مبزلاً طورر دليكى يالكز سكز كوندنبرو اچيقدر

PERCÉE. Ouverture faite dans un bois pour se procurer un chemin ou un point de vue *A.* منفذ *P.* رهگذر *T.* كچجك ـ يول ‖ Une belle percée de vue لطيف ودلگشا بر منفذ نظر ـ بر رهگذر نظر

PERCEMENT. Action de percer *A.* ثقب *P.* سفتسازى *T.* دلمه — Il se dit aussi de l'ouverture faite en perçant *A.* ثقب pl. ثقوب *P.* سفت *T.* دليك

PERCE-MEULE. Outil avec lequel on fait le trou dans le milieu d'une meule *A.* برطيل *P.* آسيارنه *T.* ديشنكى

PERCE-OREILLE. Sorte de petit insecte *A.* دخّال ـ عُقربان *P.* حريش ـ الاذن *P.* گوش خيد ـ گوش خرك *T.* قولاغه قچان

PERCE-PIERRE. V. Passe-pierre.

PERCEPTEUR. Celui qui est commis pour la recette de deniers, de droits, d'impôts, etc. *A.* جابى pl. جباة ـ محصّل pl. محصّلين *P.* باجدار *T.* تحصيلدار

PERCEPTIBILITÉ. Qualité de ce qui est perceptible *A.* قابليّة الجباية *P.* امكانپذيرئ جبايت *T.* تحصيله كلمكلك ‖ La perceptibilité d'un impôt ضريبه‌نك قابليّت جبايتى ـ ساليانه‌نك تحصيله كلور مقوله‌دن اولمسى

Et qualité de ce qui peut être aperçu *A.* قابليّة الرؤية *P.* امكان بينايى *T.* كورنمكه كلمكلك ‖ La perceptibilité d'un objet au microscope بر صورتك خرده‌بين ايله كورنمكه قابليّتى

PERCEPTIBLE. Qui peut être perçu *A.* ممكن الجباية ـ ممكن التحصيل *P.* ممكن الحصول ـ تحصيل كردنى *T.* تحصيله ممكن التحصيل اولان بر تكليف ‖ Un impôt perceptible كلور

Et qui peut être aperçu *A.* ممكن الرؤية *P.* ديدنى *T.* كوزده بللو اولور ـ كورينور ‖ Cela n'est point perceptible aux yeux بو شئ اصلا ممكن الرؤية دكلدر

Il s'étend aussi aux autres sens, et aux choses de l'esprit *A.* ممكن الاحساس *T.* بللو ‖ Cela n'est point perceptible au goût بو شئ ذائقده ممكن الاحساس دكلدر ـ بللوسز در ‖ Il y a un petit trait de raillerie dans cette épigramme, mais cela n'est presque pas perceptible اشبو هجويه‌ده استهزايى حاوى بر نكته‌جك وار در امّا بياغى بللوسز در

PERCEPTION. Recette de deniers, de revenus, etc. *A.* جبايت ـ تحصيل ـ جمع *P.* تحصيلسازى *T.* ديروب آلمه ‖ Il est commis à la perception d'un tel droit فلان رسوم وعوائدك جبايتنه مأمور در ‖ Il est obligé de rendre compte du revenu de cet héritage après la perception des fruits بو ملكك غلّات وتحصيلاتنى جمع وتحصيل ايلدكدنصكره ايرادك حسابنى ويرمكه متعهّد در

PERCEPTION. Impression occasionée dans l'âme par l'action des sens *A.* حسّ مشترك ‖ Perception imparfaite حسّ مشترك ناقص ‖ confuse حسّ مشترك مشوّش

PERCER. Faire une ouverture *A.* ثقب ـ نقب *P.* سنبيدن ـ سفتن *T.* دلمك ‖ Percer un ais, un morceau de bois تختةيى ديوارى نقب ايتمك un mur وخشبدى‌يى نقب ايتمك Cette femme s'est fait percer les oreilles pour mettre des boucles كوپه ـ بو خاتون تعليق گوشواره ايچون قولاغنى دلدى طاقمق ايچون قولاغنه دليك آچدى ‖ Percer de part en part, d'outre en outre بر ـ بر طرفدن ديگر طرفه قدر دلمك ‖ Le coup lui perça le crâne ضربه يوزندن اول بر يوزينه قدر دماغ كميكنى نقب ايتمسدر

PERCER un muid de vin. Y faire une ouverture, pour en tirer le vin *A.* بزل ـ ابزال *P.* سوراخ زدن ـ سوراخ گشادن *T.* دليك آچمق

PERCER. Pénétrer *A.* نفوذ ـ سرايت *P.* اندر گذشتن *T.* كچمك ـ ايچنه كچمك ‖ La pluie a percé tous ses habits

باران كيديكى اثوابك جملدسنه نفوذ وسرايت ايلدى Le soleil perce le nuage شعاع شمس درون سحابدن نافذ اولور La pluie a percé la terre d'un pied ماء مطر بر ذراع مقدارى درون زمينه سرايت ايلدى La pluie ne perce point cette étoffe يغمور بو ثوبه نفوذ ايدهمز Ce coup a percé dans les chairs اجتياف ايلدى ـ ضربه لحم بدنه نفوذ ايلدى

On dit, qu'une maison perce dans deux rues, pour dire, qu'elle a issue dans deux rues بو خانه‌نك ايكى زوقاقلره منفذى مخرجى وار در ـ وار در

On dit en parlant des choses qui affligent, Cela me perce le coeur يوركمى جاك ـ بو كيفيت انشقاق قلبمه بادى اولور جاك ايدر

On dit, Percer une forêt, un bois, pour dire, y ouvrir des routes *A.* كشف الطريق ـ فتح *P.* ره كشادن *T.* يول آچمق

Et percer les buissons, les halliers, les forêts, pour dire, passer à travers *A.* خرق ـ اختراق *P.* ازميانه كذشتن *T.* ايچندن كچمك Et percer la foule, pour dire, se faire passage زحام ناسى خرق ايله ايچندن مرور ايتمك Et dans le même sens, Percer un escadron, un bataillon صفوف عسكرى شق وخرق شق ايله آره‌سندن فرجه ـ ايده‌رك ايچندن كچمك ياب مرور اولمق

PERCER. Se manifester *A.* انكشاف ـ انكشاط ـ تعاين *P.* نمايان كشتن ـ عيان شدن ـ بديدار سدن ـ بديد آمدن *T.* ظاهره چيقمق ـ بللورمك || Son intention perce à travers son silence ضميرى سكوتى آره‌سندن منكشف وعيان اولور Son caractère perce dans tous ses discours مزاج جبليسى كافهٔ اقوالندن منكشف ونمايان اولور ـ Figur. || Le secret n'a pas percé, rien n'a percé de l'aventure سرّ مكتومدن هيچ بر شئ كشف ـ سرّ مكتومدن هيچ بر شئ ترشح ايتمدى ـ اولنمامشدر كيچن ما جرادن بر شئ خارجه تجاوز ايتمدى La vérité perce نور حقيقت پردهٔ خفادن نفوذ ايله لايح وعيان اولور Le secret ne tarda pas à percer اول راز پنهان چوق كچميوب الى الآن هيچ منكشف وعيان اولدى Rien ne perce encore خارجه ترشح ايتمش ـ بر شئ منكشف وعيان دكلدر Malgré sa modération apparente, son caractère perce ظاهرده اقتصاد مزاجى مشهود ايكن طبيعت جبليه‌سى وراى پردهٔ خفادن نمايان اولور La vérité a percé les ténèbres de l'idolâtrie نور حق ظلمات عبادت اصنام ايچندن منكشف ودرخشان متجلى ودرخشان ـ اولمشدر

On dit aussi figur. Percer l'avenir, dans l'avenir, pour dire, le prévoir *A.* كشف المستقبلات ـ استخراج المغيبات *P.* احوال آينده‌را كشف كردن *T.* كلدجك شيلرى استخراج چشم بصيرت مستقبلات اموركنهنه نافذ ـ ايتمك اولمق ـ Et percer le fond, ou dans le fond d'une affaire, pour dire, pénétrer كنه ـ بر مصلحتك غورينه واصل اولمق وحقيقتنه ايرشمك

On dit aussi, Le soleil perce, le jour perce *A.* طلع قرن الشمس *P.* كنارهٔ خورشيد بديد آمد *T.* كونش اوجى باش كوستردى

PERCER. Se faire ouverture. En parlant des dents *A.* طلوع الاسنان ـ انبات الاسنان *P.* دندان سر نمودن *T.* ديش باش كوسترمك ـ بتمك || Les dents commencent à percer à cet enfant بو چوجوغك ديشلرى طلوعه باشلادى ـ En parlant d'un abcès *A.* تبسّر ـ انشقاق *P.* شكافته شدن *T.* دشلمك || Cet abcès a percé de lui-même بو ورم خود بخود دشلدى ـ On dit aussi, Le bois perce à ce faon بو كيكك ياوريسنك بوينوزى بتمكده در ـ طلوع ايتمكده در

PERCER. S'avancer dans un corps, dans le monde *A.* حلول *P.* در كذشتن *T.* كيرشمك || Cet homme a percé par son mérite فلان كشى ذاتنده اولان مايهٔ لياقت واستحقاق تقريبيله حلوله ظفرياب اولمشدر Celui-ci a percé par sa persévérance مداومت واقدامى تقريبيله حلوله دسترس اولمشدر

PERCÉ. *A.* مثقوب *P.* سفته ـ سنبيده *T.* دلنمش

On dit, qu'une forêt est bien percée, pour dire, qu'elle est traversée par de grandes routes فلان اورمانده نهايت اعلا منافذ ومسالك وار در

On dit d'un homme qui dépense tout ce qu'il a, que c'est un panier percé *A.* مخروق اليد ـ مخروق *P.* باد دست *T.* آوجى دليك

PERCEVOIR. Recueillir certaines choses, comme revenus, droits, impôts, etc. *A.* تحصيل ـ جمع ـ قبض *P.* ستادن *T.* ديرمك ـ تحصيل ايتمك ـ آلمق || C'est lui qui perçoit les fruits de cette terre بو ارضك غلات وحاصلاتنى قبض ايدن فلاندر Il fut obligé de rendre cet héritage avec tous les fruits qu'il en avait perçu بو ارضى مقبوضى اولمش كافهٔ حاصلاتيله ردّ ايلمكه

Il est employé à percevoir les droits du Roi مجبور اولمشدر
پادشاهک عوائد وجوایزینی جمع وتحصیله مأمور در

PERCEVOIR. Recevoir par les sens l'impression des objets *A.* تلقف
تلقف بحسّ المشترك ـ الصور المعانی

PERÇU. *A.* تحصیل ـ ستاده *P.* مجتمع ـ محصّل ـ مقبوض
T. کرده آلنمش ـ دیرلمش ـ تحصیل اولنمش ‖ Droits perçus
رسوم وعوائد مقبوضه ـ تحصیل اولنمش رسوم وعوائد fruits
جمع اولنمش محصولات

PERCHE. Un brin de bois long de dix à douze pieds, et de la grosseur du bras *A.* جازع *P.* تیر *T.* صریق ‖ Étendre du linge sur une perche بزی صریق اوزرینه سرمک Clore une vigne avec des perches کرومی باغک اطرافنه صریق چویرمک Mettre un oiseau de proie sur une perche آوجی قوشی صریق اوزرنده اوتورتمق

PERCHER et se PERCHER. Se mettre sur une perche. Il se dit des oiseaux domestiques *A.* رکوب علی القضیب *P.* بر آده *T.* چیبوق اوزرنده قونمق نشستن ‖ Les coqs et les poules perchent toutes les nuits خروس وطاوق قسمی هر کیجه چیبوق اوزرنده قونار

Il se dit aussi des oiseaux qui se mettent sur une branche d'arbre *A.* تطمیم *P.* بر شاخ نشستن *T.* دال اوزرنده قونمق ‖ Quantité d'oiseaux vinrent percher sur cet arbre بو آغاجک اوزرنده طیور وافره تطمیم ایتمشدر

PERCHOIR. Le lieu où l'on met percher les volailles *A.* اقنة pl. اقن *P.* تکند *T.* کومس

PERCLUS. Paralytique, impotent *A.* زمین ـ اکسح ـ کسیح pl. کوترم *T.* عملمانده ـ شگت *P.* مخبول الاعضا ـ مخبول ـ زمناء ‖ Cette femme est percluse d'un bras بو خاتون بر قولندن عملمانده در ـ کسحا در بو خاتونک بر قولی Cette paralysie l'a rendu perclus مبتلا اولدیغی علت فالجدن مخبول الاعضا قالمشدر

PERÇOIR. Sorte de foret pour percer des pièces de vin ou d'autre liqueur *A.* بزال *P.* سنبه *T.* جوالدز ـ فوچی دلهجک.

PERCUSSION. T. de Phys. Action par laquelle un corps en frappe un autre *A.* مصادمة *P.* با دم زدگی *T.* طوقشمه ـ چارپشمه ‖ Percussion soudaine مصادمهٔ ناگهانی Le cerveau est quelquefois offensé par une violente percussion بعضاً بر مصادمهٔ شدیدهدن دماغه ضرر اصابت ایدر

PERDABLE. Qui peut se perdre *A.* ممکن الفوت *P.* گم کردنی *T.* غائب اوله بیلهجک ‖ Ce procès n'est pas perdable بو دعوا فوت اولنهجق مقولهدن دکلدر

PERDITION. Dissipation, mauvais emploi qu'on fait de son bien *A.* تلف ـ سرف *P.* تباهیٔ مال *T.* مسرفلک ـ سفیهلک ‖ Tout son bien s'en va en perdition بالجمله مال وما ملکی سرف وتلف ایله صرف اولنور

Et état d'un homme qui est hors de la voie du salut *A.* بوار *P.* تبهکاری *T.* فنا بولمقلق ‖ Il est dans la voie de perdition سالک راه تبهکاری وبوار در ـ طریق تبهکاری وبوارده در dans un état de perdition حال تبهکاری وبوارده در

PERDRE. Être privé d'une chose dont on était en possession *A.* ضیع ـ تضییع ـ اضاعة *P.* گم کردن ـ یاوه کردن *T.* یاوی برکمسنه غائب ایتمک ـ یتورمک ـ فلمق ‖ Perdre son bien اقچهسنی قمارده son argent au jeu مالنی ضایع ایتمک اضاعت تضییع ایتمک C'est un homme qui n'a rien à perdre ایدهجک بر شیئی یوقدر Ce prince perdit ses États par la révolte de ses sujets بو حکمدار زیر دستان ورعایاسنک عصیانی تقریبیله املاکنی غائب ایتمشدر Il perdit la couronne avec la vie تاج وتخت وجاننی غائب ایتمشدر Les ennemis perdirent leurs meilleures troupes dans cette bataille دشمن بو ملحمهده اک گزیده عسکرینی ضایع ایتمشدر Il a perdu depuis peu trois de ses enfans عهد قریبدنبرو اوچ نفر اولادینی غائب ایتمشدر

Et être privé de quelque avantage naturel ou moral que l'on possédait *A.* فوت ـ افاتة *P.* محروم شدن از *T.* غائب ایتمک ‖ Perdre la vie افاتهٔ حیات ایتمک ـ فوت جان ایتمک la santé حال صحت ـ حال تندرستی وصحتی فوت ایتمک ses forces قوای بدنیهیی فوت وعافیتدن محروم اولمق la vue قوت باصرهیی فوت ایتمک les yeux à force de lire مطالعهٔ کتبده طول ادمان تقریبیله نور عینی فوت ایتمک la connaissance قوت تمییز وتشخیصدن غائب ایتمک ـ ایتمک la raison عقل un bras بر قولی فوت ایتمک محروم اولمق la parole, la mémoire قوت نطقی وادراکی فوت ایتمک la respiration قوت تنفسی وقوت حافظهیی فوت ایتمک le repos, le sommeil, l'appétit کسلمک ـ نفس منقطع اولمق ـ فوت ایتمک فوت آرام وراحت وفوت خواب واشتها l'usage des sens حواسک اعمال واستعمالی قوتنی فوت ایتمک

اعمال واستعمالندن منقطع اولمق - ایتمك la grâce de Dieu, les bonnes grâces, la bienveillance de quelqu'un فیض باریدن وبر کمسنه‌نك حسن ظنّ وتوجّهندن محروم اولمق Perdre sa réputation, son crédit, son honneur بر کمسنه متمتّع اوله کلدیکی حسن صیت وشهرت واعتباری وعرض وناموسی فوت ایتمك son rang رتبه‌سنی فوت ایتمك - On dit, Perdre une chose de vue, pour dire, cesser de la voir, ne la voir plus *A.* فوت عن النظر *P.* از دیده گم کردن *T.* کوزه کورنمز - کوزدن غائب ایتمك - اولمق || Le vaisseau s'éloigna, et nous le perdîmes de vue en un moment سفینه ایراقلشوب آن واحدده کوزمزدن غائب اولدی

On dit figur. Perdre de vue un dessein, une affaire, pour dire, ne plus s'en occuper *A.* طرح عن النظر - ابعاد عن النظر *P.* از دیده دور کردانیدن *T.* کوزدن براقمق

Perdre. Faire un mauvais emploi de quelque chose, manquer d'en profiter || Perdre le temps اضاعهٔ - تضییع وقت ایتمك l'occasion افاتهٔ فرصت ایتمك - افاتهٔ وقت - وقت قاچرمق - فرصتی فوت ایتمك sa peine بر کمسنه چکدیکی زحمتی ضایع - تعب ومشقّتی اضاعه ایتمك - چکدیکی وقت وهدر ایتمك Il a perdu sa jeunesse au service de ce prince شبابنی فلان حکمدارك خدمتنده تضییع ایتمشدر Il m'a fait perdre toute la matinée صباح وقتمنی بکا جملهٔ ضایع ایتدردی

On dit proverb. À laver la tête d'un more, d'un âne, on y perd sa lessive, et cela se dit d'une personne qui n'est pas susceptible de discipline et de correction *P.* کوشش بی فائده است *T.* عربك یوزینی صابون ایله وسمه بر ابروی کور بیقامق عبثدر

On dit aussi, Vous y perdez vos pas, Ce sont tous pas perdus, pour dire, vous n'y réussirez pas *T.* چکدیککز زحمت نافله طباندر

On dit aussi, Il y est si attaché, qu'il en perd le boire et le manger بوکا شول رتبه‌ده متوغّل ومنهمکدر که کلیّاً ترك خواب وراحت - خواب وخورش ایدر

Perdre. Cesser d'avoir *A.* غیب - غیوب *P.* گم کردن *T.* غائب ایتمك || Le arbres ont perdu leurs fleurs اشجار حامل اولدقلری اوراقی غیب ایتمشلر در Cette étoffe a perdu son lustre, sa couleur بو قماش جلاسنی ورنکنی غائب ایتمشدر

Perdre l'équilibre موازنه‌یی غیب ایتمك l'espérance امیدینی قطع امید ایتمك - غائب ایتمك l'habitude اعتیادی غیب ایتمك Je ne me souviens plus de cela, j'en ai perdu l'idée بو شیئی تذکر ایده‌مم خیالی بیله خاطرمدن غائب اولمشدر

On dit figur. dans les affaires, Perdre les voies, pour dire, n'être plus dans le train d'une affaire سیاق وسباق - شیرازهٔ مصلحتی - مصلحتی غائب ایتمك Et perdre le fil d'un discours سلك - سر رشتهٔ کلامی غائب ایتمك - کلامی فوت ایتمك - On dit d'une rivière qui s'enfonce en terre, qu'elle se perd sous terre یر ایچنده غائب ونابدید اولور

En termes de Marine, Perdre la tramontane, c'est ne plus voir l'étoile polaire, ou être tellement agité par la tempête, qu'on ne peut plus s'aider de la boussole *T.* پوصله‌یی غائب ایتمك - پوصله‌یی شاشورمق - On dit figur. qu'un homme a perdu la tramontane, pour dire, qu'il ne sait plus où il en est پوصله‌سنی شاشوردی - غائب ایتدی

On dit, Perdre le chemin, pour dire, être égaré du chemin *A.* ضلال عن الطریق *P.* راه گم کردن *T.* یولی غائب ایتمك - یولی شاشورمق Et perdre la piste, la trace *A.* فوت الاثر *P.* پیرا گم کردن *T.* ایزی غائب ایتمك

Et perdre la tête, pour dire, devenir fou *A.* انسلاب الشعور *P.* گم کرده عقل شدن *T.* عقلی غائب ایتمك - عقلی شاشورمق

On dit d'un homme qui montre de l'égarement dans ses discours, C'est une tête perdue *A.* مختلّ الدماغ *P.* شوریده سر *T.* سرسم

Perdre. Diminuer de valeur et de profit *A.* ضرر - تضرّر *P.* خسارت - زیان دیدن - زیان کشیدن *T.* ضرر - خسار - ضرر چکمك - ایتمك || Ce marchand perd sur ces étoffes بو بازرکان صاتدیغی متاعده ضرر چکر perd dans son commerce ایتدیکی الیش ویرشده خسار وضرر ایدر Cette marchandise perd dans le commerce بو مال ضرر ایدر - ضررینه صاتیلور

Il se dit dans le même sens au figuré *A.* انحطاط القدر - سقوط من الاعتبار *P.* پستی - کمپایه شدن - کمقدر شدن *T.* قدر وقیمت پذیرفتن - قیمتی آشاغیلنمق - اعتباردن دوشمك || Cet homme, cet ouvrage a beaucoup perdu فلان کشی وفلان تألیف اعتبارندن چوق دوشدی Sa réputa-

tion perd chaque jour اعتباری کل یوم مایل انحطاط آناً فآناً ساقط اولمقده در ـ وانتقاصدر

PERDRE. Ruiner *A.* امحا ـ محو ـ افنا ـ تلف *P.* نا بود کردن *T.* یوق ایتمک || C'est un homme qui vous perdra شو آدم سنک محو وتلفنه سبب اولهجقدر ـ سنی محو ایدهجکدر

Il a perdu tous ceux qui se sont opposés à ses desseins مقاصد ومطالبنه عرض مخالفت ایدنلرک جملهسنی افنا ایلدی

Vous perdrez votre fortune مالکی محو وتلف ایدهجکسک

Ses ennemis l'ont perdu dans l'esprit du prince فلان کمسنهنک اعدا وخلافگیرانی نزد پادشاهیده اعتبارینی رهین فنا ایتمشلر در

On dit, qu'un homme joue à tout perdre, lorsqu'il expose au hasard tout ce qu'il a اختیار با سر دهم یا ستانم کلاه دیبیدرک یا تخت یا بخت دیبیدرک مخاطرهیی ـ مخاطره ایدر یا صله یا پرمق قپو دیبیدرک صالر ـ کوزینه آلور

PERDRE. Corrompre les moeurs, débaucher *A.* افساد ـ اضلال *P.* گمراه کردن *T.* آزدرمق ـ بوزمق || Il a perdu par ses maximes une infinité de jeunes gens تعلیم ایتدیکی قواعد واصول ایله قتی وافر نو جوانلری اضلال ایلدی

Il était né sage, mais les mauvaises compagnies l'ont perdu فی الاصل صلاح حالی وارایکن ارباب شرّه مجاورتی تقریبیله اضلال اولندی

Vous le perdrez par vos flatteries ایتدیککک تملّقات ایله اضلالنه سبب اولهجقسک

Et gâter, endommager *A.* اضرار ـ ایصال الضرّ والخسار ـ ایقاع الخسار *P.* زیان رسانیدن ـ گزند آوردن ـ گزاییدن *T.* ضرر ایرشدرمک ـ کوتولتمک *T.* آفت رسانیدن || La nielle a perdu les blés دلوجه بغدای اکینلره ایقاع خسار وزیان ایتمشدر

La rivière s'est débordée, et a perdu toute la campagne نهر طغیان ایتمکله صحرانک مجموعنه ایصال خسار عظیم ایتمشدر

SE PERDRE. || Ce vaisseau s'est perdu sur cette côte, s'est perdu contre un rocher فلان سفینه بو ساحلده ویاخود بر قیا ـ قضا زده اولمشدر ـ شکست اولمشدر ـ اوزرنده تلف اولمشدر

L'odeur de cette essence s'est perdue بو قضایه اوغرامشدر قوقوسی قاچدی ـ خلاصهنک رایحهسی محو اولمشدر

Il signifie aussi, se ruiner *A.* اضمحلال ـ مقارنة بالخرابیة *T.* بیقلمق ـ خرابه وارمق *P.* خراب ویباب گشتن || Il se perd par ses dépenses excessives حدّ واندازهدن خارج ایتدیکی خرابیّت حالنه ـ مصارف موجب اضمحلالی اوله یور ـ Figur. || Vous vous perdrez d'honneur et de réputation بادی اولهیور عرض وناموسکی وصیت وشهرتکی مضمحل وخراب ایدهجکسک

Il s'est perdu en voyant mauvaise compagnie اشرار ایله موالفتی تقریبیاه حالی خراب اولمشدر

Et s'égarer de son chemin *A.* ضلال عن الطریق *P.* راهرا گم کردن *T.* یولی غائب ایتمک || Nous nous perdîmes dans le bois اورمان ایچنده یولی غائب ایتدک

On dit, qu'une rivière se perd dans les terres en un tel endroit *A.* انخساف *P.* در زمین فرو رفتن *T.* یره ـ یره باتمق ـ یر ایچنده غائب اولمق ـ کچمک

Et qu'un chemin se perd en tel endroit, pour dire, qu'il cesse d'être frayé *A.* انقطاع *P.* گسسته شدن *T.* کسلمک || Le chemin se perd dans le bois فلان یول اورمانده منقطع اولور

PERDU. *A.* ضایع *P.* یاوه شده *T.* یاوی اولمش *A.* غائب *P.* گم شده ـ گم کرده *T.* غائب اولمش

On dit proverb., qu'un bienfait n'est jamais perdu ایولک ایولک یبانه کتمز ـ ضایع اولمز

On dit aussi, Donner des conseils à un fou, c'est du bien perdu دیوانهیه نصیحت ایتمک ایولکی دکزه آتمقدر

On dit, Tirer à coup perdu, c'est-à-dire, au hasard *T.* بوشنه قورشون آتمق ـ Et faire des fondations à pierres perdues, pour dire, jeter des pierres sans ordre dans un endroit déterminé pour servir de fondement *T.* دوکنتی طاشلر ایله تمل براقمق

On dit, Se jeter à corps perdu sur quelqu'un, pour dire, se jeter sur lui sans songer à se ménager بر کمسنهنک اوزرینه اولدم اولهسیبه صالمق ـ اولدم اولهسیبه دوشمک

On appelle Heures perdues, Momens perdus, les heures où l'on n'a rien à faire *A.* اوقات خالیة *P.* وقت بیکاری *T.* بوش وقت || A vos heures perdues اوقات خالیکز اثناسنده Je vous irai voir à vos heures perdues اوقات خالیهکده زیارتکه وارهجغم

On dit proverb. des choses dont la perte est facile à réparer, Pour un perdu, deux retrouvés *P.* یکی چون رود دیگر آید بجای *T.* بری کتمش ایسه یرینه ایکیسی کلور

PERDREAU. Perdrix de l'année *A.* زعقوقة ـ سلغ pl. سلغان *P.* ککلک پلازی *T.* کبک بچه

PERDRIX. Oiseau *A.* حجل pl. حجلی ـ قبجة *P.* کبک *T.* ککلک || Une compagnie de perdrix ککلک زرج برسوری

PÈRE. Celui qui a engendré *A.* اب pl. آبا ـ والد *P.* پدر *T.* بابا || Bon père پدر مشفق dénaturé طبیعت ابوتدن جیقمش علاقهٔ والد Tendresse de père حنین پدری Amour de père محبّت پدرانه ـ ابوت Il faut honorer son père et sa mère والدین حقنه ایفای لازمهٔ توقیر واحترام اولنمق شرطدر

On dit d'un père dont les enfants sont bien nés, que c'est un père heureux en enfans *A.* خیر الخلف ـ اب مرزوق *P.* پدر بختیار *T.* بختلو بابا ـ On appelle Adam, Notre premier père *A.* ابو البشر et Abraham, Le père des croyans, Le père des fidèles *A.* ابو المؤمنین et St. Joseph, Le père putatif de Jésus-Christ حضرت عیسینک پدر موهومی et Père des pauvres, celui qui fait des grandes charités aux pauvres *A.* ابو الفقراء والمساکین *P.* پدر گدایان وبیچارگان *T.* فقرا باباسی

On appelle Père de famille, le père qui a une famille *A.* صاحب الاولاد والعیال *T.* صاحبی اولاد وعیال

Et grand père paternel, le père du père *A.* جدّ لاب *P.* نیا از سوی پدر *T.* آتا بابا طرفندن دده ـ بابا طرفندن

Et grand père maternel, le père de la mère *A.* جدّ لام *P.* نیا از سوی مادر *T.* آنا ـ والده طرفندن دده ـ والده طرفندن

On dit, Nos pères, pour dire, nos ancêtres *A.* آبا واجداد *P.* نیاگان *T.* آتالر ـ ددهلر

On appelle, Pères de l'Église, les saints docteurs de l'Église *A.* ائمّة الکرام

PÉRÉGRINITÉ. T. de Jurisp. État de celui qui est étranger dans un pays *A.* جنابت *P.* بیگانگی *T.* اجنبیلک ـ On appelle Vice de pérégrinité, l'incapacité résultante de cet état بیگانهلک حسبیله برکمسندنک فلان شیئه عدم صلاحیّتنی موجب اولان کیفیّته علت جنابت دیرلر

PÉREMPTION. T. de Pratique. V. Périmer || Il y a péremption d'instance بوماده ده مرافعهنک مدّت مدیده ترکی تقریبیله حق دعوا ساقط اولمشدر

PÉREMPTOIRE. T. de Pratique. Qui fait tomber l'opposition, et ne permet plus à un adversaire de tergiverser *A.* قاطع ـ مقطع ـ مفحم ـ مسکت *P.* سخنبر *T.* جوابی کسیجی || Raison, moyen péremptoire عذر مسکت علّت مسکته exception

Dans le langage ordinaire, il signifie, décisif, ce qui est sans réplique *A.* قطعی ـ قطعیّ المفاد || Raisons péremptoires علل قطعیّ المفاد Cela est péremptoire بو کلام قطعیّ المفاد در

Réponse péremptoire جواب زبانبر ـ جواب قطعی

PÉREMPTOIREMENT. D'une manière péremptoire *A.* علی وجه القطعی ـ قطعیاً *P.* زبانبرانه ـ بر وجه قطعی *T.* سوزی کسدرک ـ قطعیجه ـ قطعی اولهرق

PERFECTIBILITÉ. Qualité constitutive de ce qui est perfectible *A.* قابلیّة الکمال *P.* کمال امکانپذیریٔ *T.* کمال بولمغه قابللک || La perfectibilité de l'espèce humaine بنی نوع آدمک کماله قابلیّتی

PERFECTIBLE. Qui est susceptible d'être perfectionné *A.* قابل الکمال ـ ممکن الاکمال *P.* کمال پذیرفتنی *T.* کماله واره بیلور || L'homme est de sa nature un être perfectible انسان بالطبع ممکن الاکمال بر مخلوقدر

PERFECTION. Qualité constitutive de ce qui est parfait dans son genre *A.* کمال *P.* کمالی *T.* کامللک || Il faut chercher la perfection dans tout ce qu'on fait جمیع افعالده حدّ کماله بلوغک قیدینه دوشمک لازمدرندر Il est difficile d'atteindre à la perfection مرتبهٔ کماله واصل اولمق امر دشوار در Il est encore bien éloigné de la perfection نصاب کمالدن هنوز بعید در Approcher de la perfection حدّ کماله یقلشمق خیلیجه Porter un ouvrage à sa perfection بر ایشی حدّ کمالنه ابلاغ ایتدرمک

On dit, La perfection chrétienne *A.* دیانة کاملة || La perfection d'un chrétien est de renoncer à soi-même بر عیسوینک دیانت کاملهسی نفسندن اختیار فراغ ایلمکدن عبارتدر

PERFECTIONS. Qualités excellentes *A.* pl. کمالات || Être orné de toutes sortes de perfections انواع کمالات ایله متحلّی اولمق

PERFECTION. Achèvement *A.* ختام ـ تمامیّت *P.* تمامی *T.* تماملمه || Il faut encore six mois pour porter ce bâtiment à sa perfection بو بنانک ختامی بوندنصکره التی آیه محتاجدر ـ اتمام واکمالی

EN PERFECTION. Parfaitement *A.* علی وجه الکمال ـ مکمّلاً *P.* بر وجه کمال ـ در کمالی *T.* کمال اوزره || Cet ouvrier travaille en perfection بو ایشجی علی وجه الکمال ایش ایشلر

PERFECTIONNEMENT. Action de perfectionner V. Perfectionner || Les discussions grammaticales contribuent beaucoup au perfectionnement d'une langue مباحثات نحویّه بر لسانک اکمالنه مدار کلّی اولور

PERFECTIONNER. Rendre plus parfait *A.* اكمال ـ ابلاغ الى حدّ الكمال *P.* بكمال رسانيدن *T.* كماله كتورمك || La lecture des bons livres perfectionne l'esprit كتب معتبره‌نك مطالعه‌سى اكمال عقله وسيله اولور Perfectionner un ouvrage بر ايشى حدّ كماله ابلاغ ايتمك

SE PERFECTIONNER. Devenir plus parfait *A.* كسب الكمال *P.* كمال يافتن *T.* كمال بولمق || Les langues se perfectionnent tous les jours السنه كلّ يوم كسب كمال ايتمكده در Cet ouvrier s'est bien perfectionné dans son art بو ايشجى فننده كلّى مرتبه كسب كمال ايتمشدر

PERFECTIONNÉ. *A.* كامل ـ بالغ الى الكمال *P.* بكمال رسيده *T.* كمال بولمش

PERFIDE. Traître, déloyal, qui manque à sa foi *A.* خاين pl. خونة ـ مخلاف ـ كثير الاخلاف ـ عديم الوفا *P.* خيانتكار ـ بيوفا ـ بد عهد ـ بد پيمان *T.* خاين || Une nation perfide خاين بر ملت un amant عاشق مخلاف ـ عاشق بيوفا ـ عاشق بد عهد un ami محبّ كثير الاخلاف ـ صديق العين ـ دوست بيوفا ـ دشمن دوستنما ـ وفاسز دوست ـ Il se dit aussi des choses || Il lui a fait un tour bien perfide فلانه خيانت آميز بر دوباره ايلدى Voilà une action bien perfide اشته خيلى خيانت اميز بر ايش Après tant de perfides serments خلف وكذبدن عبارت بو قدر يمينلردنصكره

PERFIDEMENT. Avec perfidie *A.* خيانةً ـ على طريق الخيانة ـ بالخيانة *P.* خيانتكارانه ـ با بد عهدى *T.* خيانتلك ايله || Il le livra perfidement entre les mains de ses ennemis فلانى على طريق الخيانه دشمنلرى النه تسليم ايتمشدر

PERFIDIE. Déloyauté, manquement de foi *A.* خيانت ـ خلف العهد ـ عدم الوفا *P.* خيانتكارى ـ بيوفايى ـ بد عهدى ـ بد پيمانى *T.* خيانتلك

PERFORATION. Action de percer. V. Perforer.

PERFORER. Percer. Il se dit dans les arts *A.* تثقيب *P.* سنبيدن ـ سوراخ زدن *T.* دلمك

PERFORÉ. *A.* مثقوب *P.* سنبيده *T.* دلنمش

PÉRICARDE. Capsule membraneuse qui sert d'enveloppe au coeur *A.* ثامت ـ شغاف القلب ـ حجاب القلب ـ قميص القلب ـ غلاف القلب *P.* پوشش دل *T.* يورك اورتوسى || On ne trouva point d'eau dans le péricarde حجاب قلبده اصلاً وقطعاً صو بولنمامشدر

PÉRICARPE. T. de Botan. La pellicule qui enferme le fruit d'une plante *A.* غلاف الثمر *P.* پوشش ميوه *T.* ميوه‌نك قبجوغى ـ En termes de Pharmacie, il signifie, épicarpe. V. ce mot.

PÉRICLITER. Il se dit des choses qui sont en péril *A.* اشراف على الخطر *P.* در خطر بودن ـ در موقع خطر بودن *T.* موقع خطرده اولمق ـ مخاطرده اولمق || Cette affaire périclite بو مادّه موقع خطرده در Vous avez mis votre argent en mauvaises mains, il périclite fort مالكك امين الده تسليم اولنمديغندن مشرف خطر در Son honneur périclite عرض وشانى موقع خطرده در Tout l'État périclitait ملكك مجموعى مشرف خطر ابدى

PÉRICRÂNE. T. d'Anat. Membrane qui couvre le crâne *A.* سمحاق pl. سماحيق *P.* پوشش كاسهٔ سر *T.* باش كميكنك انجه زارى

PÉRIGÉE. T. d'Astron. Le point de la plus petite distance d'une planète à la terre *A.* حضيض || La lune est dans son périgée قمر حضيضده در

PÉRIHÉLIE. T. d'Astron. Point de l'orbite d'une planète où elle est le plus près du soleil *A.* سمت الشمس || Une planète dans son périphélie سمت الشمسده واقع اولان سيّاره

PÉRIL. Danger *A.* خطر ـ مخاطرة pl. مخاطرات ـ تهلكة pl. تهلكات ـ مهلكة pl. مهالك *P.* بيم ـ خطر *T.* مخاطره || Grand péril خطر عظيم affreux خطر مدهش ـ مخاطرهٔ دهشتفرما évident خطر واضح éminent خطر جسيم imminent مشرف ظهور اولان تهلكه ـ بديهى الظهور اولان خطر certain متحقق الظهور اولان خطر Affronter, braver le péril مخاطره‌يى استحقار ايتمك ـ تهلكه‌يى استخفاف ايتمك le craindre مخاطره‌دن خوف ايتمك ـ خائف وهراسان اولمق l'éviter, le fuir مخاطره‌دن حذر واجتناب ايتمك Se sauver du péril مهلكه‌دن خلاص بولمق ـ تهلكه‌دن تخليص گريبان ايتمك se tirer موقع خطردن گريزان اولمق ـ تهلكه‌دن يقه‌يى صيرمق S'engager dans le péril بر كمسنه كندو نفسنه اختيار تهلكه وخطر ايتمك ـ نفسنى مخاطره‌يه صوقمق S'exposer au péril نفسنى معرض خطره القا ايتمك ـ مهلكه‌يه عرض ايتمك Être en péril مخاطره‌ده اولمق Ce malade est en péril de mort بو مريض خطر موتده در Être hors de péril مخاطره‌دن برئ اولمق Être en péril de la vie جان مخاطره‌سنده بولنمق Courir un grand péril خطر عظيم

خطر عظیم احتمالنه دوچار اولمق - یولنه روانه اولمق Il est en péril d'être ruiné خرابیت حاله گرفتار اولمق مخاطره سنده در Vous ne courez point de péril سنک ایچون احتمال مخاطره یوقدر

On dit en termes de Pratique, Prendre une affaire à ses risques, perils et fortune, pour dire, se charger de tout ce qui peut en arriver محتمل الظهور اولان کافۀ مخاطرات وخسارات نفسنه راجع اولمق شرطیله بر مصلحتی در عهده والتزام ایتمک

PÉRILLEUSEMENT. Avec péril *A.* مع الخطر - باختیار المخاطرة *P.* بخطر *T.* مخاطره ایله || Il marchait périlleusement entre les précipices اوچرم یرلر آره سنده اختیار مخاطره ایده رک یورر ایدی

PÉRILLEUX. Où il y a du péril *A.* مهول pl. مهاول - مخوف - مستوجب - موجب التهلکة - مهالک pl. مهلکة - مخاوف - الخطر *P.* خطرناک - جای خطر *T.* تهلکه لو - مخاطره لو - موقف مستلزم - مقام خطرناک Poste périlleux || قورقولو حال مخوف Occasion périlleuse جای خطرناک - الخطر مخاطره لو بر affaire موقع خطرناک situation وخطرناک مصلحت Il est périlleux de décider, de parler décisivement جزمی وقطعی صورت ایله سوق کلام ایتمک تهلکه لو بر کیفیتدر

PÉRIMER. T. de Pratique. Il se dit d'une instance, lorsque, faute d'avoir été poursuivie pendant un certain temps, elle vient à périr *T.* مرافعه نک مدت مدیده ترکی تقریبیله حق دعوانک سقوطی || Il a laissé périmer l'instance, faute d'avoir continué les poursuites مرافعه نک مدت مدیده ترکنی اختیار ایتمکله حق دعوادن سقوطی لازم کلدی

PÉRIMÈTRE. T. de Géom. Contour, circonférence *A.* دورة *P.* گرد *T.* جرم - چوره || Le périmètre d'une figure بر شکلک جرمی - دوره سی

PÉRINÉE. L'espace qui est entre l'anus et les parties naturelles *A.* محل العجان *T.* خایه ایله دبرک آره یری

PÉRIODE. Le cours que fait un astre pour revenir au même point d'où il était parti *A.* دور pl. ادوار *P.* گردش *T.* دونمه || La période solaire, lunaire دور شمسی ودور قمری Le soleil fait sa période en trois cent soixante-cinq jours, et près de six heures شمسک دور کاملی اوچیوز التمش بش کون وتقریباً التی ساعتده اولور - Il se dit aussi d'un espace de temps fixe et déterminé || La période Attique دور یونانی

PÉRIODE. T. de Méd. Révolution d'une fièvre qui revient en des temps réglés *A.* نوبت pl. نوبات *P.* واره *T.* نوبت || La fièvre quarte et toutes les autres fièvres intermittentes ont leurs périodes حمای ربع وسائر بالجمله حمیات نائبه نک نوبات معینه لری وار در

PÉRIODE. T. de Gram. Phrase composée de plusieurs membres, dont la réunion forme un sens complet *A.* فقرة pl. فقرات || Période longue, courte, obscure فقرۀ طویله وقصیره وغامضه

PÉRIODE, au masculin, signifie, le plus haut point où une chose puisse arriver *A.* اعلا الدرجات - اقصی المراتب *P.* بالاترین *T.* اک یوکسک مرتبه - بلندترین درجات - مراتب || Démosthène et Cicéron ont porté l'éloquence à son plus haut période فلان وفلان کشی علم فصاحت وبلاغتی اقصای مراتب کماله اعلای ایصال ایتمشلر در Il est au plus haut période de la gloire درجات شان واقبالده در

Il se dit encore, lorsqu'il s'agit d'un espace de temps vague *A.* وقت - مدت - زمان *P.* هنگام *T.* وقت || Dans un certain période de temps بر مدت ایچنده Dans un court période زمان قلیل ایچنده Dans le dernier période de sa vie عمرینک آخر وقتنده

PÉRIODIQUE. Qui a ses périodes *A.* متناوب *P.* واره دار *T.* نوبتلو || Le mouvement des astres est périodique نجوم وکواکبک سیری متناوبدر Fièvre périodique حمای متناوب révolution دور متناوب retour رجعت متناوبه - On appelle Ouvrage périodique, celui qui paraît dans des temps fixes et réglés اوقات معینه ده مرتباً ظهور ایدن رساله

PÉRIODIQUEMENT, adv. *A.* علی طریق المناوبة - بالمناوبة *P.* بر وجه مناوبه *T.* نوبت ایله

PÉRIOECIENS. T. de Géogr. On donne ce nom aux peuples qui habitent sous le même parallèle *T.* خط استوا ایله متوازی اولان دائره لردن بر دائره نک تحتنده ساکن اولان اهالی

PÉRIOSTE. T. d'Anat. C'est une membrane fine qui couvre les os *A.* لبس العظم *P.* پوشش استخوان *T.* کمیکی اورتن || Le périoste est offensé کمیکک انجه زاری ضرر اصابت ایتمشدر

PÉRIPATÉTICIEN. Qui suit la doctrine d'Aristote *A.* مشائی pl. مشائیون || Un philosophe péripatéticien حکمای مشائیوندن بری

PÉRIPATÉTISME. Philosophie péripatéticienne *A.* مذهب المشائيين

PÉRIPÉTIE. Il se dit, dans les poèmes dramatiques, du dénouement, qui est la dernière partie de la pièce où l'action se termine. V. Dénouement. ‖ La péripétie est bien amenée dans cette pièce بو فصلك خاتمه‌سی كوزل ادا اولنمشدر

PÉRIPHÉRIE. T. de Géom. V. Périmètre.

PÉRIPHRASE. T. de Rhét. Figure par laquelle on substitue à l'expression d'une idée simple, une expression plus développée *A.* شرح الحال ـ تعريف الحال ‖ C'est un homme qui ne parle que par périphrases دائما تعريف حال صورتيله افادهٔ مرام ايدر بر آدمدر

PÉRIPHRASER. Parler par périphrases *A.* افادة المرام بتعريف الحال ـ افادة المرام بشرح الحال ‖ Cet homme ne dit rien dans les termes propres, il périphrase toujours بو آدم كلامنده لغت مخصوصه استعمال ايتميوب دائماً ومستمراً تعريف حال ايده‌رك افادهٔ مرام ايدر

PÉRIPLE. T. de Géogr. anc. Navigation autour d'une mer ou de quelque côte *A.* سير السفينة فى حوالى السواحل *P.* گشت وگذار كشتى بلب دريا *T.* دكز قييلرينى طولاشمه ـ دكز قييلرينى كزمه

PÉRIPNEUMONIE. Inflammation du poumon *A.* ذات الرئة *P.* رنج شش *T.* آق جكر علتى

PÉRIPTÈRE. Édifice qui a des colonnes dans tout son pourtoir extérieur *A.* عمارة ذات العماد *P.* بناى بستونها آراسته *T.* چوره‌سى ديرك طولاشدرلمش بنا

PÉRIR. Prendre fin *A.* فنا ـ زوال *P.* تباه شدن ـ فنا پذيرفتن *T.* يوق اولمق ـ فنا بولمق ‖ Le monde périra par le feu بو دنيا نار ايچنده رهين فنا وزوال اولەجقدر

Et faire une fin malheureuse *A.* هلاك ـ انعدام ـ تلف ـ دمار *P.* تلف گشتن ـ دوچار تباهى شدن ـ تباهيدن *T.* تلف ـ يوق اولمق ـ اولمق ‖ Cette armée est diminuée de la moitié, les combats en ont fait périr une partie, le reste a péri de faim et de misère بو عسكرك بر مقدارى حروب ومقاتلاتده رهين تلف وماعداسى شدت جوع وسكنت تقريبيله دوچار هلاك اولمغله نصفى مقدارى نقصانپذير اولمشدر

Il ne peut pas manquer de périr, trop de gens conspirent sa perte وافر كسان فلانك اعداسى خصوصنده عقد اتفاق ايتمش اولدقلرينه نظراً تلف اولمامق احتمالى محالدر

Il aimerait mieux périr, que de manquer à sa parole خلف وعد ايتمكدن ايسه كندوسى تلف اولمق عندنده اولا عدّ

Les méchants périront فسده واشرار رهين تباهى وتلف اولنور

On dit figur. Périr d'ennui استيلاى ملال وسآمتدن تلف اولمق ـ اولدجقلرى دركار در

Il signifie aussi, faire naufrage *A.* غرق ـ تلف السفينة ‖ كمى قضايه اوغرامق *T.* كشتى قضا زده شدن *P.* السفينة

Les vaisseaux périrent en pleine mer كميلر انكينده تلف اولمشدر

Tous ceux qui étaient sur ce vaisseau ont péri درون سفينده بولنانلرك مجموعى تلف اولمشدر ـ غرق اولمشدر

Et tomber en ruine *A.* ويران ـ تباهى يافتن *P.* خراب *T.* شدن ويران اولمق ـ فنا بولمق ‖ Cette maison-là va périr, si l'on n'y prends garde بو خانه مهمل قالدجق اولور ايسه خراب اولەجغنه شبهه يوقدر

PÉRIR, T. de Jurisp., se dit d'une instance qu'on a négligée de poursuivre. V. Périmer.

PÉRI. *A.* متلوف ـ *A.* يوق اولمش *T.* فنا پذيرفته *P.* زايل ـ تلف اولمش *T.* تلف يافته ـ تباه شده ـ تباهيده *P.* منعدم يوق اولمش

PÉRISCIENS. T. de Géogr. On donne ce nom aux habitans des Zones froides *A.* السكنة تحت المنطقات المبرودة

PÉRISSABLE. Qui est sujet à périr *A.* فانى *P.* تباهيدنى ـ فنا پذيرفتنى *T.* فنا بولور ‖ Les biens du corps et de la fortune sont périssables مال وبدنك تمتعاتى فانيدر

PÉRISTALTIQUE. Il ne se dit qu'en parlant du mouvement des intestins, semblable à celui des vers qui rampent *A.* حركة دبيبيّة الامعا ‖ Le mouvement péristaltique était interrompu امعانك حركت دبيبيّه‌سى منقطع ايدى ـ On appelle Mouvement antipéristaltique, celui qui est opposé au péristaltique *A.* حركة دبيبيّة الامعاء بالعكس

PÉRISTYLE. Suite de colonnes formant galerie au-devant d'un bâtiment *A.* سطور السوارى pl. سطر السوارى *P.* رستهٔ ستونها *T.* ديرك صره‌سى ‖ Il y a un péristyle qui règne autour du bâtiment بنانك اطرافنده بر سطر ستون وار در

PÉRISYSTOLE. Intervalle de temps qui est entre la contraction et la dilatation du coeur et des artères قلبك وشرايينك حركت انقباضيه وانبساطيه‌لرى بيننده اولان فاصله

La périsystole est insensible dans l'état naturel, et ne s'aperçoit que dans les moribonds قلبك وشراييننك حركت انقباضيه وانبساطيه‌لری بيننده واقع اولان فاصله حال طبيعيده غايت خفی اولوب انجق مايت اولنلره بللو در

PÉRITOINE. T. d'Anat. Membrane souple qui revêt intérieurement toute la capacité du bas-ventre *A.* ثرب pl. ثروب pl. اثارب *P.* پوشش شكمبه *T.* جوز || Le coup avait percé le péritoine قورشونك ضربه‌سی جوزی ياردی

PERLE. Substance dure et blanche, qui se forme dans des coquilles bivalves *A.* لؤلؤ pl. لآلی — درّ — درّة pl. درر *P.* مرواريد *T.* اينجو || Perle orientale لؤلؤ اقطار شرقيه ronde درّ تامّ d'une belle eau لؤلؤ آبدار — درّ شهوار — التدوير Un fil de perles سمط اللآلی — اينجو ديزيسی La pêche des perles صيد لآلی

On appelle Perles fines, les véritables perles *A.* لآلی صحيحة Et perles fausses, les perles contrefaites *A.* لآلی — لآلی كاذبة *T.* موضوعة — ياپمه اينجولر — عملی اينجولر — ساخته اينجولر

Et semence de perles, les plus petites perles qui se trouvent dans les coquilles de perles *A.* دقاق الدرر *P.* مرواريد خرده *T.* خرده اينجو — On dit figur. d'une personne qui a de très-belles dents, qu'elle a des perles dans la bouche, que ses dents sont des perles — آغزی درج اللآليدر — آغزنده نظم اللآلی وار در — ديشلری درر آبدار كبيدر On dit aussi, C'est la perle des hommes, pour dire, c'est le meilleur homme du monde بين الرجال بر درّ يكتا در

NACRE DE PERLES. La partie intérieure de la coquille où sont enfermées les perles *A.* صدف pl. اصداف || Tabatière ornée de nacre de perles صدف ايله آراسته بر عدد قوطی

PERMANENCE. Durée constante de quelque chose *A.* دوام — بقا — استمرار *P.* پايداری — پايندگی *T.* بر قراری — بر قرارده قالمقلق || Les choses ne restèrent pas toujours en permanence صورت احوال دائما باقی وبر قرار اولمدی Une charge dont la permanence n'est pas assurée بقاسی مشكوك اولان بر منصب — Il se dit aussi de l'état d'une assemblée qui continue sa délibération || L'assemblée a déclaré sa permanence مجلس حال دوام واستمرارده اولديغنی اعلان ايتمشدر

PERMANENT. Qui dure constamment *A.* دايم — مستديم — باقی — مستمرّ — ابدی الدوام — ابدی البقا — ابدی الاستمرار *P.* پايدار — پاينده — بر قرار *T.* طوروب قالور || Tout change dans le monde, il n'y a que Dieu de permanent دنياده هر شیٔ متحوّل ومنقلبدر يالكز جناب واجب الوجود باقی ودايمدر Il n'y a point ici bas de félicité permanente بو دنيای دنيده سعادت دايمه يوقدر

PERMÉABILITÉ. Qualité de ce qui est perméable *A.* قابليّة النفوذ — قابليّة التخلّل *P.* گذارش پذيریٔ — امكان *T.* اوتدسنه كچيجيلك || La perméabilité du verre aux rayons de la lumière نفوذ ضيايه — زجاجك اشعهٔ ضيايه تخلّل قابليتی

PERMÉABLE. T. de Phys. Il se dit des corps à travers lesquels les fluides peuvent passer *A.* قابل التخلّل — قابل النفوذ *P.* گذارش پذيرفتنی *T.* اوتدسنه كچيلور || L'eau, le verre sont perméables à la lumière ما وزجاج تخلّل ضيايه قابلدر

PERMETTRE. Donner la liberté, le pouvoir de... *A.* ترخيص — اعطاء الرخصة — اعطاء الاذن *P.* دستور نمودن — مرخّص كردن — دادن رخصت *T.* اذن ويرمك — رخصت ويرمك || Il n'a fait que ce que la loi lui permettait شرع وقانونك رخصت ويرديكی شيلردن غيری ايش ايشلديكی يوقدر La loi ne permet aux enfans qu'à un certain âge, de se marier sans le consentement de leur père اولادك سنّ محدود ومعيّنه بلوغلرينه قدر پدرلری رأيی منضمّ اولميدرق تأهّل ايلملری خصوصنده شرعك رخصتی يوقدر Le roi lui a permis de... پادشاه اول بابده فلانه رخصت ويردی Les lois ne permettent pas le transport d'argent hors du royaume نقودك خارج مملكه نقلنه قانونك رخصتی يوقدر On demande s'il est permis... بوكا اذن ورخصت وارميدر ديو سؤال ايدرلر S'il m'est permis de parler ainsi بو وجهله تقرير كلامه رخصت وار ايسه

On dit, Il n'est pas permis à tout le monde de..., pour dire, il n'est pas donné à tout le monde هر كسه ويرلمامشدر

On dit, Dieu a permis que..., pour dire, l'ordre de la justice divine a voulu que... ارادهٔ صمدانيه شو وجهله تعلق ايلديكه — مشيّت بيعلّت جناب ربّ العزّة شو منوال اوزره تعلّق ايلديكه C'était une maison opulente, Dieu a permis qu'elle soit tombée tout d'un coup dans la misère بو خاندان مقدّما معمور وآبادان ايكن بغتةً گرداب فقر ومسكنته هبوطنه كثرت مال ومنال ايله مرفه — ارادهٔ لم يزليه تعلق ايتمشدر الحال ايكن بمشيّة الله تعالی بردن بره گرفتار فقر ومسكنت اولمشدر

PERMETTRE. Ne pas empêcher *A.* ارائة الرخصه ـ تسويغ ـ تجويز *P.* روا داشتن ـ جواز نمودن *T.* يوللو كورمك ‖ Il faut bien permettre ce qu'on ne peut empêcher منعى ممكن اولميان شيئه ارائة جواز اولنمق اقتضا ايدر Dieu permet souvent que les méchants prospèrent جناب حق اهل شركك رفاه حاللرينه ارائة ـ رفاه حاللرينى اكثريا تجويز ايدر رخصت ايدر Dieu permet le mal, mais il n'est jamais auteur du mal حق تعالى حضرتلرى شرّى تجويز ايدر انجق بوجه من الوجوه خالق الشرّ دكلدر

Il signifie aussi, donner le moyen, le loisir de . . . *T.* مساغ ويرمك ‖ J'irai vous voir dès que mes affaires me le permettront در دست اولان امور واشغالم مساغ ويرديكى عقيبنده زيارتكه وارهجغم Ma santé ne me le permet pas بو بابده مزاجمك مساغى يوقدر Le temps ne m'a pas permis de sortir هوا بكا ـ خانهدن چيقمغه هوانك بكا مساغى اولمدى مساغ ويرمدى

PERMIS. *A.* مأذون ـ مرخّص *P.* دستور يافته ـ مأذون گشته ـ جواز يافته ـ روا داشته *P.* جائز *A.* اذن ويرلمش *T.* جائز كورلمش ـ يوللو كورنمش *T.* رهين جواز ومساغ گشته

PERMISSION. Pouvoir, liberté de . . . *A.* رخصت ـ اجازت ـ اذن *P.* دستور *T.* اذن ‖ Il a une permission du roi pour telle chose فلان شيئده رخصت شاهانه وار در Il faut obtenir la permission de l'évêque پسقپوسك اذنى تحصيل اولنمق اقتضا ايدر Cela ne se peut sans permission بو شئ بلا اذن اولهمز User, abuser d'une permission رخصتى اجرا ايتمك ياخود عبثه استعمال ايتمك

On dit, C'est une permission de Dieu, pour dire, c'est un ordre de la Providence ارادهٔ ربانيهدنك مقتضاسيدر ـ امر الهيدر

PERMUTATION. Échange d'un benéfice contre un autre *A.* مبادلة *P.* نوش *T.* دكش ‖ Permutation de bénéfice زعامت مبادلهسى

Il se dit aussi des différentes manières dont plusieurs choses prises ensemble peuvent être disposées entre elles *A.* قلب *P.* با هم ديگر گردش *T.* دوندرمه ـ چويرمه ‖ Les trois lettres A, B, D, sont susceptibles de six permutations, savoir, abd, adb, etc. ا وب ود حرفلرى التى كونه قلب اولنور ابد ادب داب باد دبا وبدا

PERMUTER. Échanger un benéfice contre un autre *A.* استبدال *P.* نوش كردن *T.* دكش ايتمك

PERMUTÉ. *A.* مبدّل *P.* نوش كرده *T.* دكش اولمش ـ دكشلمش

PERNICIEUSEMENT. D'une manière pernicieuse *A.* بفكر الاضرار ـ بفكر الاسائة *P.* بآهنگ گزند رسانى *T.* فكريله برامزلق ‖ Cela est pernicieusement inventé بو كيفيّت بفكر الاسائه اختراع اولمشدر

PERNICIEUX. Capable d'entrainer la perte de quelque chose *A.* مضرّ ـ موجب ـ موجب الافساد ـ مفسد ـ منتج الوخامة ـ وخيم ـ الآفة *P.* وخامترسان ـ تباهيرسان *T.* كوتيلدبجى ‖ Cela est pernicieux à la santé مزاجه موجب وخامتدر Remède pernicieux دواى مضرّ ـ دواى مفسد conseil نصيحت فاسده dessein نيّت منتجة الوخامة Invention pernicieuse اختراع موجب الوخامة Cela est d'un exemple pernicieux بو حالت امثال موجبة الافساد قبيلندندر

On dit d'un médisant, que c'est une langue pernicieuse *A.* لسان لديغ *P.* زبان جادگزا *T.* جان ياقيجى دل ـ اصريجى دل

PER OBITUM. Expression Latine qui signifie, par mort *A.* من جهة الوفات *P.* از جهت مرگ *T.* اولومدن طولايى ‖ Un bénéfice vacant per obitum من جهة الوفات محلول قالمش بر زعامت

PÉRONÉ. T. d'Anat. On nomme ainsi L'os extérieur de la jambe *A.* ظنبوب pl. ظنابيب *P.* استخوان بيرونئ ساق *T.* دودك ـ قورى انجك

PÉRORAISON. T. de Rhét. La conclusion d'un discours d'éloquence *A.* خاتمة ـ فذلكة الكلام *P.* سر انجام سخن *T.* سوزك نتيجهسى ‖ Les péroraisons de Cicéron sont admirabes فلانك تقرير ايلديكى موعظلرك خاتمهلرى بادئ استغراب اولهجق مقولهدندر

PERPENDICULAIRE. Qui tombe à angles droits *A.* عمودى ـ منتصب ـ مستوزى *P.* ستون وارى *T.* ديك ‖ Ligne perpendiculaire خطّ عمودى

PERPENDICULAIREMENT. À plomb *A.* عموديّاً ـ منتصباً *P.* مستوزياً ـ مانند ستون *T.* ديك اولدرق

PERPENDICULARITÉ. État de ce qui est perpendiculaire *A.* عموديّت ـ انتصاب *T.* ديكلك

PERPENDICULE. Ce qui tombe à plomb *A.* قامة منتصبة *P.* قدّ ستون وارى *T.* ديك طورش ‖ Le perpendicule de cette montagne est près d'une lieue بو طاغك قامت منتصبهسى

تقريباً بر ميل مقداريدر

On appelle Le perpendicule d'une horloge, d'un niveau, d'un instrument de mathématique, le filet qui tend en bas, par le moyen du plomb qui y est attaché *A.* حبل الشاقول *P.* رشتهٔ شاقول ايپى *T.* شاقل

PERPÉTRER. T. de Pratique. Faire, commettre. Il se dit d'un crime *A.* ارتكاب *P.* كردن *T.* ايتمك ـ ايشلمك || Perpétrer un crime ارتكاب سوء صنيع ـ ارتكاب جنايت ايتمك جرم وجنايت ايتمك ـ گناه ايشلمك ـ ايتمك

PERPÉTUATION. Action qui perpétue, ou l'effet de cette action *A.* ديمومت ـ دوام ـ خلود ـ بقا *P.* همیشه پایندگی ـ *T.* طيانقلق || La perpétuation des espèces انواع موجوداتك بقاسى جاودانى

PERPÉTUEL. Qui dure toujours *A.* ابدى ـ مؤبّد ـ دائمى ـ سرمدى ـ مخلّد *P.* جاويد ـ جاودان ـ هميشه پاينده *T.* هر دائم اولان || Il est dans des exercices perpétuels de pénitence, dans des austérités perpétuelles كفارت ذنوب ايچون دائمى مجاهده ورياضت وتشدّد نفس اوزره در Il est dans une pratique perpétuelle de toutes sortes de vertus دائماً ومستمراً هر درلو اعمال صالحه ايله امرار اوقات ايدر Rente annuelle et perpétuelle ايراد سنوى ودائمى Ériger un monument perpétuel يادكار مؤبّد اولمق اوزره بر اثر نصب واقامه ايتمك Pour perpétuelle mémoire à la postérité اخلاف واعقابه وسيلهٔ الى ما شاء الله تعالى وسيلهٔ ذكر ـ ذكر مؤبّد اولمق اوزره جميل اولمق اوزره Être condamné à un bannissement perpétuel نفى مؤبّد ايله مظهر عقوبت اولمق ـ Il se dit aussi des charges dont on est pourvu pour toute la vie || Une charge perpétuelle قيد حيات ايله اولان منصب ـ منصب مؤبّد ـ Et de ce qui, sans être continu, revient souvent || Ce sont des vicissitudes, des plaintes perpétuelles تقلّبات دائمه وشكايات دائمه در

PERPÉTUELLEMENT. Sans cesse, sans discontinuation *A.* لا ينقطع ـ بلا فاصلة ـ على الدوام ـ دائماً ومستمراً *P.* جاودانه ـ هميشه ـ همواره *T.* دائما ـ متصل واحد ـ بر دوزه‌يه || On y entend perpétuellement du bruit اول محلده لا ينقطع بر شماطه دائماً ومستمراً Ils sont perpétuellement en querelle ايشيديلور بينلرنده متصل واحد منازعه وار در ـ منازعه اوزره درلر

PERPÉTUER. Rendre perpétuel *A.* ادامه ـ تأبيد ـ ابقا *P.* پاينده كردن ـ جاودان كردن *T.* دائمى ايتمك || C'est la génération qui perpétue les espèces انواع موجوداتك ادامه وتأبيدى توالد وتناسل طريقيله اولور Perpétuer sa gloire, son nom تأبيد نام وشان ايتمك

Se perpétuer. *A.* استدامة ـ كسب البقا *P.* بردوام شدن ـ بر قرار شدن *T.* باقى اولمق || Les espèces se perpétuent par la génération انواع موجودات تناسل واسطه‌سيله مستديم اولور C'est une ancienne tradition qui s'est perpétuée jusqu'à nous قديم الايامدنبرو نقلاً عن نقلٍ وقتمزه قدر مستديم اولمش بر روايتدر

Perpétué. *A.* مستديم ـ مستدام ـ دائم ـ باقى *P.* هميشه پاينده ـ بر دوام مانده *T.* دائم قالمش

PERPÉTUITÉ. Durée sans interruption *A.* دوام ـ خلود ـ ابد ـ سرمديّت ـ استمرار *P.* پايندگى ـ ابد ماندگى ـ جاودانى *T.* ابدى قالمقلق || Il allègue pour sa défense l'ancienneté et la perpétuité de la possession تصرّفك قدم ودوامنى دعواسنده سند اتخاذ ايده‌رك بسط وايراد ايدر

À perpétuité. Toujours *A.* موبّداً ـ الى الابد ـ على وجه التأبيد ـ ابد الآبدين ـ الى دهر الداهرين *P.* هميشه ـ جاودانه *T.* ابدى اولمق اوزره ـ ابدى اوله‌رق || Des réglemens faits pour être observés à perpétuité الى الابد مرعى ومعتبر اولمق اوزره وضع اولنان قوانين

PERPLEXE. Qui est dans une grande inquiétude, dans l'irrésolution de ce qu'il doit faire *A.* قلق ـ مضطرب البال ـ متشوّش ـ الخاطر *P.* متلاشى ـ پريشان خاطر ـ درتپاك جان *T.* شوريده دل ـ افتاده ـ كوكلى پريشان ـ Il se dit aussi de ce qui cause de la perplexité *A.* الاضطراب البال ـ موجب مورث القلق *P.* پريشاساز خاطر ـ شوريدگىٔ دل ـ بادىٔ *T.* تپاك رسان || كوكلى پريشان ايديجى Situation perplexe موجب قلق واضطراب اولدجق حال Le cas est perplexe بو حالت قلق درونى مستلزمدر

PERPLÉXITÉ. Embarras, irrésolution pénible *A.* قلق ـ قلق ـ اضطراب البال ـ الفؤاد ـ تشوّش الخاطر ـ تلاش *P.* دل ـ شورش كوكل *T.* تپاك جان ـ تپاك ـ تلاش ـ پريشانىٔ خاطر || پريشانلغى Il est dans une grande perplexité عظيم قلق بادىٔ Je me touve dans une étrange perplexité واضطرابده در اضطراب درون اولور بر حالت غريبه‌ده‌يم

PERQUISITION. Recherche exacte *A.* تفحّص pl. تفحّصات ـ تتبّع pl. تتبّعات *P.* خستجو *T.* آراشدرمه || Après un longue

perquisition, j'ai trouvé le titre dont j'avais besoin تتبع مدیدده نصکره محتاج اولدیغم سندی بولدم On a fait perquisition d'un tel et de sa demeure فلانی ومقیم اولدیغی خانه‌یی تفحص ایتمشلر در

PERRON. T. de maçonnerie. Lieu élevé devant une maison, et servant d'escalier à l'appartement d'en bas A. سلّم الطبقة التحتانية آلت طبقه نردبانی T. نردبان طبقهٔ زیرین P.

PERROQUET. Oiseau qui imite la voix humaine A. ببغا P. پپغان قوشی T. توتک

PERRUCHE. Petit perroquet A. جرو الببغا P. توتک پچه T. پپغان یاوریسی — Il se dit aussi de la femelle du perroquet T. دیشی پپغان T. توتک ماده P. انثاء الببغا A.

PERRUQUE. Coiffure de faux cheveux A. شعر مستعار P. موی عاریتی صاچ T. عاریتی

PERRUQUIER. Faiseur de perruques A. نسّاج الشعر المستعار عاریتی صاچ یپان T. بافندهٔ موی عاریت P.

PER SALTUM, expression Latine. Par saut. On s'en sert en parlant de ceux qui sont admis à un ordre supérieur sans avoir reçu l'intermédiaire A. عن وثبة P. با پرتاب T. صچرایدرق

PERSE. Toile peinte A. بزّ مطبوع T. چیت - بصمه

PERSÉCUTANT. Qui se rend incommode par ses importunités A. معجّز P. بیزار کنان T. بزدریجی - صیقندی ویرر || C'est l'homme du monde le plus persécutant جهانده بونک قدر معجّز آدم یوقدر Vous êtes bien persécutant خیلی مرتبه معجّز آدمسک

PERSÉCUTER. Tourmenter par des poursuites violentes A. تسلّط علی P. بر کس تسلّط نمودن T. بر کمسنه‌نک اوزرینه وارمق - علیهنه یوریمک || Persécuter les gens de bien اهل خیرک علیهنه یوریمک - خیر اوزرینه تسلّط ایتمک Les Empereurs qui ont persécuté les chrétiens امّت عیسی علیهنه اولمش قیاصرهٔ روم

Et importuner A. تعجیز - ایراث الثقلة P. بیزار کردن T. بزدرمک صیقندی ویرمک || C'est un homme qui me persécute continuellement لاینقطع بنی تعجیزدن خالی دکل بر آدمدر Si vous ne persécutez votre procureur, vous n'en viendrez pas à bout وکیلکی کرکی کبی تعجیز ایتمدکچه مرامکه واصل اولمیه‌جقسک Il a un créancier qui le persécute étrangement کندوسنی غایت تعجیز ایدر بر آلجقوسی وار در

PERSÉCUTÉ. A. مسلّط P. تسلّط دیده T. اوزرینه وارلمش - تسلّطه اوغرامش

PERSÉCUTEUR. Qui persécute A. مسلّط T. بر کمسنه‌نک علیهنه یوریین || Le persécuteur de l'innocence بیجرم اولنلرک اوزرینه مسلّط اولان — Il signifie aussi, importun. V. Persécutant.

PERSÉCUTION. Poursuite injuste et violente A. تسلّط pl. تسلّطات P. تسلّطسازی T. بر کمسنه‌نک علیهنه یوریمه || Toutes les persécutions qu'on a faites aux chrétiens, n'on servi qu'à en augmenter le nombre امّت عیسی علیهنه واقع اولان کافهٔ تسلّطات تکثیرینه وسیله اولمقدن غیری شیئه منتج اولمدی Cruelle, longue persécution تسلّط شدید ومدید Durant la dernière persécution مؤخّراً واقع اولان تسلّط اثناسنده

Il se dit aussi, d'une importunité continuelle dont on est excédé A. تعجیز pl. تعجیزات P. بیزارسازی T. بزدرمه

PERSÉE. Nom d'une constellation A. الفارس

PERSÉVÉRAMMENT. Avec persévérance A. بالمداومة - بالادمان - بالمواظبة P. ورزشکارانه T. دوریشوب چالشدرق || S'occuper persévéramment de son salut نجات جان خصوصنده بالمداومه اشتغال ایتمک

PERSÉVÉRANCE. Qualité de celui qui persévère A. مداومة - مواظبة - مثابرة - ادمان P. ورزش T. دوریشوب چالشمه - سعی وعمله بر دوزه‌یه چالشمه || Persévérance dans le travail بو شیٔ کلّی مداومته محتاجدر Cela demande une grande persévérance ممدوح ومستحسن مواظبتدر C'est une persévérance louable بر ادماندر Il a obtenu cet emploi par sa longue persévérance طلبده مواظبت مدیده‌سی تقریبیله بو منصبی تحصیل ایتمشدر

Il signifie aussi, constance dans la foi A. ثبات فی الایمان P. بر ایمان پایداری T. دینده قویلک || La persévérance finale عاقبت عمره قدر - آخر نفسه قدر ثبات ایمان Le don de persévérance ثبات فی الایمان موهبه‌سی

PERSÉVÉRANT. Qui persévère A. مداوم - مواظب - مکبّ - مدمن P. ورزشکار T. دوریشیجی - دوریشوب چالشان || Il faut être persévérant dans le bien خیر وحسنه‌یه مواظبت اظهار مداومت اولنمق لازمدر - ایتملو در C'est un homme persévérant بالطبع مکبّ وورزشکار آدمدر

PERSÉVÉRER. Continuer avec constance A. مداومة - مواظبة -

ورزش - ورزیدن - برزیدن *P.* ادمان - اکباب - مثابرة دوریشوب چالشمق - دورشمق *T.* نمودن || Persévérer dans un dessein بر نیتکک اوزرنده اظهار مواظبت ایتمک dans l'étude خیر مطالعدیه مکب ومداوم اولمق dans le bien وحسندید اظهار مداومت ایتمک à soutenir ce que l'on a dit بر کمسنه سویلدیکی کلامک تأییدینه مکب ومداوم اولمق

Quand il s'emploie absolument, il signifie, persister dans le bien *A.* اظهار الثباة *P.* پایداری نمودن *T.* قوی طورمق || Celui qui persévère jusqu'à la fin, sera sauvé آخره دمره قدر اظهار ثبات ایدن کشی مظهر نجات وسلامت اولور Ce n'est pas tout que de bien commencer, il faut persévérer بر ایشده حسن بدایت کافی اولمیوب اظهار ثبات دخی واجبهٔ حالدندر

PERSICOT. Liqueur dont la base est de l'esprit de vin et des noyaux de pêche *T.* شفتالو چکردکی عنبریهسی

PERSIFLAGE. Discours d'un persifleur *A.* کلام المستسخر *P.* سخن خنده خریشساز *T.* ذوقلندریجی آدمک سوزی

PERSIFLER. Rendre quelqu'un instrument et victime de la plaisanterie *A.* استسخار *P.* مظهر خنده خریشی کردن *T.* ذوقلندرمک || Il est souvent plus honteux de persifler, que d'être persiflé بر کمسنه آخری استسخار ایتمکدن ایسه کندوسی مظهر تمسخر اولمق اکثریا اولقدر بادئ عار وخجالت دکلدر

PERSIFLEUR. Celui qui persifle *A.* مستسخر *P.* خنده خریش کننده *T.* ذوقلندریجی

PERSIL. Plante *A.* بقدونس *P.* مقدونس *T.* باذرو - معدنوس

Persil de Marais. Plante. V. Ache.

PERSISTER. Demeurer ferme et arrêté dans son sentiment, dans ce qu'on a dit *A.* اصرار - اظهار الثباة - اظهار المتانة *P.* پایداری - نمودن - بر جای متانت شدن - پا *T.* قوی طورمق ||Il persiste dans son premier avis اوّلکی رأینده اصرار ایدر dans sa résolution ثبات ومتانت ایدر - عزیمتنده مصرّ در dans la rebellion انکارده متانت ایدر à nier عصیانده اصرار ایدر Les témoins persistent dans leur déposition شاهدلر تقریر واخبارلرنده اظهار متانت ایتمکده درلر

PERSONNAGE. Personne. Il ne se dit que des hommes *A.* رجل pl. رجال - ذات pl. ذوات *P.* مرد *T.* آدم || Les plus grands personnages de l'antiquité ادوار قدیمهده ظهور ایتمش اعاظم رجالک اجلّ واشهرلری C'est un des plus illustres personnages de ce siècle زماننک کسب نام وشهرت ایتمش رجال جلیل الشاندن بریدر C'est le plus ridicule personnage que l'on puisse voir عالم ضحکهٔ کورلمامش شمدییه قدر مثلی بر آدمدر Il se croit un grand personnage نفسنی اجلهٔ رجالدن ذوات کرامدن - عدّ ایدر

Il se dit aussi du rôle qu'on fait sur la scène *T.* فلان شخصک || Il fait le personnage d'Alexandre اسکندر ذوالقرنینک شخصنی تقلید ایدر مقلّدی

On dit figur. d'un homme qui est dans quelque emploi qui lui attire de la considération, qu'il y joue un beau personnage بولندیغی مقامده کندو شخصنک مزیّتنی اثبات ایدر Et dans le sens contraire, qu'il y joue un mauvais personnage بولندیغی مقامده کندو شخصنک نقصان مزیّتنی اثبات ایدر

PERSONNALITÉ. Ce qui constitue un individu dans sa qualité de personne *A.* شخصیّت *P.* مردمی *T.* آدملق

Il signifie aussi, égoïsme. V. ce mot.

Personnalité. Trait injurieux et personnel contre quelqu'un *A.* تعریض لذات فلان *P.* حرف اندازی بفلان کس *T.* فلاننک ذاتنه طوقنمه - نفسانیّت || Il y a dans cette histoire beaucoup de personnalités بو روایتده قتی چوق آثار نفسانیّت ذاته طوقنمهلر وار در - وار در

PERSONNE. Il se dit pour signifier un homme ou une femme *A.* شخص pl. اشخاص - نفس pl. نفوس - ذات pl. ذوات *P.* کس *T.* کمسنه || C'est une personne de mérite بر ذات اهلیّت واستحقاق ایله مجبول بر ذاتدر - صاحب اهلیتدر Une personne de condition بر ذات صاحب مرتبه Les personnes de qualité ارباب - اصحاب حیثیتدن اولان ذوات C'est la personne du monde qui reçoit le mieux ses amis احبابنه ایفای مراسم اکرام ودلنوازی بابنده نظیری یوق تعیّندن Les personnes constituées en dignité مساند ومناصبده بر ذاتدر Des personnes fort éclairées حقایق اشیایه بغایت واقف اولان کسان bien intentionnées خیر خواه اولان اشخاص La qualité des personnes ذواتک کیفیّت وحیثیّتی کسان Il n'y a point d'acception de personnes devant Dieu حضور باریده تفضّل اشخاص یوقدر C'est la plus belle personne du monde حسن وجمال جهتیله جهانده جملهیه فائق بر ذاتدر La personne sacrée du Roi ذات مبارک - نفس مبارک پادشاهی

همایون Un ambassadeur représente la personne du prince qui l'envoie بیوک ایلچیلک رتبه‌سی اولان سفیر مبعوث عنه اولدیغی پادشاهک نفسی مقامنه قائمدر - Quand il est joint aux adjectifs possessifs, il a diverses significations. Ainsi on dit, qu'un homme est bien fait de sa personne, pour dire, qu'il est d'une belle figure بشخصه حسن الخلقه بر آدمدر qu'il aime sa personne, pour dire, qu'il aime ses aises, qu'il a soin de sa santé, de son corps محافظهٔ نفسه مبتلا در qu'il expose sa personne, c'est-à-dire, sa vie نفسنی معرض مخاطره‌یه القا ایدر qu'il paye de sa personne, pour dire, qu'il s'expose au péril avec courage جانسپارانه فدای نفس ایدر

On dit en Théologie, Les trois personnes Divines *A.* اقانیم ثلثة

On dit, En personne, En propre personne *A.* بالنفس *P.* بنفس خویش - خود *T.* کندوسی اولدرق || J'y étais en propre personne بالنفس موجود ایدم Il y vint lui-même en personne بنفسه کلدی - On dit aussi, En sa personne, En sa propre personne *A.* فی ذاته *P.* بذات خویش *T.* کندو ذاتنه || C'est l'offenser en sa personne کندو - کندو ذاتنه طوقنمقدر ذاتنه تعرض قبیلندندر

Personne, avec la négative, signifie, Nul *A.* لا احد *P.* هیچ کس *T.* هیچ برکمسنه || Il n'y a personne au logis خانه‌ده هیچ بر کمسنه یوقدر Y a-t-il quelqu'un ici ? Personne بونده کمسه وارمیدر سؤالنده هیچ بر کمسنه یوقدر دیو جواب ویرلدی

Il se prend aussi pour Quelqu'un *A.* احد *P.* کسی *T.* بر کمسه || Personne oserait-il nier ? کمسه انکاره جسارت ایده بیلورمی Y a-t-il personne d'assez hardi ? بو رتبه‌ده صاحب جسارت بر کمسنه وارمیدر

PERSONNEL. Qui est propre à chaque personne *A.* ذاتی *P.* مخصوص ذات خود *T.* کندونک || Mérite personnel استحقاق ذاتی Qualité personnelle خصلت ذاتیه Venger son injure personnelle ذاتنه عائد اولمش رذالتک انتقامنی آلمق

On dit proverb. Les fautes sont personnelles, pour dire, qu'on n'est pas responsable des fautes d'autrui هر کسک قباحتی کندو ذاتنه راجعدر

En termes de Pratique, il signifie, ce qui est attaché à la personne *A.* مختص بذات *P.* مخصوص ذات کس *T.* ذاتنه مخصوص || Droit personnel ذاتنه مخصوص بر کونه استحقاق

Personnel, signifie aussi, égoïste. V. ce mot.

Personnel, au substantif, se dit des bonnes ou mauvaises qualités de la personne dont on parle *A.* طبیعة ذاتیة *P.* سرشت ذاتی *T.* بر کمسنه‌نک کندو طبیعتی || Son personnel est très-aimable طبیعت ذاتیه‌سی بغایت محبوب ودلپسند در est odieux طبیعت ذاتیه‌سی مکروه ومستهجندر

PERSONNELLEMENT. En propre personne *A.* ذاتاً *P.* در ذات خود *T.* کندو ذاتنه اولدرق || Il m'a offensé personnellement بکا ذاتاً طوقندی Il vous a attaqué personnellement سکا ذاتاً ایصال ضرّ وشرّ ایتمشدر

PERSONNIFIER. Attribuer à un être inanimé la figure, le langage d'une personne *A.* وضع فی صورة الشخص *P.* بسان صورت شخص دادن - مردم نمودن *T.* آدم صورتنه قیافتلندرمک || Personnifier la justice, la prudence حق وعدالت وعقل ودرایتی صورت شخصده وضع ایتمک Les poètes et les peintres personnifient tout شعرا ومصورین کافهٔ اشیایی صورت شخصده وضع ایدرلر

Personnifié. *A.* مشخص *P.* صورت شخص گرفته *T.* آدم صورتی ویرلمش

PERSPECTIF. T. de Peint. et de Dessin. Qui représente un objet en perspective *A.* مرئی النظارة الشیء *P.* تماشانمای فلان چیز *T.* بر نسنه‌نک کورونشنی کوسترن || Plan perspectif فلان شیئک نظارتنی کوسترن رسم Représentation perspective فلان شیئک نظارتنی کوسترن تصویر

PERSPECTIVE. Cette partie de l'optique qui enseigne à représenter les objets selon la différence que l'éloignement et la position y apportent *A.* فنّ مقایسة النظارة || Ce peintre entend bien la perspective بو مصورک مقایسهٔ نظارت فننده مهارتی وار در La perspective n'est pas bien observée dans ce tableau بو تصویرده فنّ مقایسهٔ نظارت قاعده‌لرینه رعایت اولنمامشدر

Perspective, se dit aussi de divers objets vus de loin, par rapport au lieu d'où on les regarde *A.* نظارة مدی البصر *P.* بدوری تماشا *T.* الارغدیه کورونش - ایراغه کورونش || Voilà un coteau qui fait une belle perspective اشته مدای بصرده نظارتی لطیف بر تپه De tout ce coteau-là on voit Paris en perspective بو تپه‌نک هر طرفندن پارس شهری ایراغه مرئی ومنظور در

Il se dit figur. des divers bonheurs ou malheurs de la vie, qui

se présentent dans l'avenir presque comme certains *A.* ترقّب pl. ترقّبات *P.* چشم داشت *T.* بر شيئك ظهورينى كوزلمه — كوز ديكوب بكلمه || Il a la perspective d'une grande fortune مال كثيره مالك اولمق ترقبنده در Vous aurez un jour cette grande succession, c'est une belle prespective وقتيله بو ميراث جسيم سكا اصابت ايده‌جكدر اشته بو كيفيّت ترقّبات حسنه قبيلندندر

EN PERSPECTIVE. En éloignement *A.* بعيداً — بعد بعد *P.* دورادور *T.* اوزاقدن اوزاغه || Il est fort riche, mais ce n'est qu'en perspective غاية الغايه متموّل اولوب انجق تموّلى شمديكى حالده امور بعيده‌دن عبارتدر

PERSPICACITÉ. Profonde pénétration d'esprit *A.* ثقافة الذهن — تبانة الفكر — زكانت *P.* زيركى — ژرف بينى *T.* زيركلك || Il a une grande perspicacité ثقافت ذهنى مرتبهٔ كمالده در

PERSPICUITÉ. Clarté, netteté du discours ou du style *A.* نقاحت *P.* پاكيزگى *T.* تميزلك || La perspicuité du style سبكك وعباره‌نك نقاحتى

PERSUADER. Porter quelqu'un à croire *A.* الزام الوثوق — الزام الاعتماد — ايجاب اليقين *P.* باورانيدن — گروانيدن *T.* ايناندرمق || La rhétorique est l'art de persuader علم بيان فنّ الزام وثوق ويقيندن عبارتدر Rien ne persuade plus efficacement les hommes que l'exemple آدمى ايناندرمغه مثال قدر وسيله اولەجق قوىّ التأثير بر شئ يوقدر Il m'a persuadé de la sincérité de ses intentions خلوص نيّتنى بكا ايناندرمشدر — خلوص افكارى بابنده بكا الزام وثوق واعتماد ايتدرمشدر Je suis bien persuadé que c'est un très-honnête homme غايت يقينم — اهل عرض آدم اولديغنه وثوق واعتماد تامّم وار در Persuader une vérité à quelqu'un حقيقت امرى فلانه ايناندرمق

Il signifie aussi, décider quelqu'un à faire quelque chose *A.* تثبيت فى الذهن — ارضا — الزام *P.* راضى كردانيدن *T.* عقله صيغدرمق || Il s'est laissé persuader trop aisément كمال سهولت ايله راضى اولدى Je l'ai persuadé de la nécessité de faire cela بو ايشى ايشلمنك وجوبيّتنى عقلنه صيغدردم — وجوبيّتنى ذهننه تثبيت ايتدردم Celui qui persuade à un autre de faire un crime, n'est guère moins coupable que celui qui le commet بر كمسنديى بر قباحتك ايشلمسنه الزام ايدن كشى عامل قباحت قدر متهمدر On lui a persuadé de se marier فلانى تأهّل ايتمكه الزام ايتمشلر در Les exemples persuadent mieux que les paroles امثال اقوالدن زياده ملزمدر Ce discours ne persuade pas بو كلام ملزم دكلدر

SE PERSUADER. Croire, s'imaginer *A.* اعتقاد — ظنّ *P.* پنداشتن *T.* صانمق || Il se persuade que tout le monde l'admire كافّهٔ ناس حيرانى اولديغن ظنّ ايدر Il s'était persuadé qu'on n'oserait le contredire ديديكى كلامه هيچ بر كمسنه تعريضه جسارت ايده‌ميه‌جكنى ظنّ واعتقاد ايتمشيدى

PERSUADÉ. *A.* ملزم — راضى *P.* گرويده — باوريده *T.* اينانمش *A.* معتقد *P.* پنداشته *T.* صانمش || Un homme bien persuadé des vérités de la religion حقايق دينيّه‌يه كركى كبى معتقد اولان كشى J'ai fait telle chose, persuadé que vous le trouveriez bon عندكده رهين پسند واستحسان اولەجغنه معتقد اولەرق فلان ايشى ايشلدم — عندكده رهين پسند اولەجغى ظنى ايله ايتدم

PERSUASIBLE. Qui peut être démontré, ce dont on peut persuader quelqu'un *A.* ممكن الاثبات — موجب الاثبات — موجب الالزام *P.* اثباتساز — الزامساز *T.* وسيلهٔ اثبات اولور — مدار الزام اوله بيلور

PERSUASIF. Qui a la force de persuader *A.* ملزم *P.* الزامساز *T.* عقله صيغدريجى || Raisons convaincantes et persuasives براهين مسكته وملزمه

PERSUASION. Action de persuader. V. Persuader || L'éloquence a pour but la persuasion فنّ فصاحتك مقصودى الزام يقيندر Ce prédicateur a le don de la persuasion بو واعظك لساننده موهبهٔ خداداد اولەرق ايجاب وثوق واعتماد ايدر بر قوت وار در

Il signifie aussi, ferme croyance *A.* اعتقاد واثق — ظنّ — جزم — صحيح *P.* پندار استوار *T.* قوى اينانمه || J'ai agi dans la persuasion que vous m'approuveriez عندكده مظهر پسند واستحسان اولەجغم اعتقاد واثقيله عمل ايلدم — بو حركتى عندكده مقبول ومستحسن اولەجغى جزميله ايتدم

PERTE. Privation de quelque chose d'avantageux qu'on avait *A.* فوت — ضيع — اضاعت *P.* ياوه سازى *T.* ياوى — غائب اولمقلق || Grande perte فوت جسيم — فوت كلّى légère فوت خفيف — فوت جزئى Perte de biens فوت مال — ضيع مال La perte totale de ses biens بالجمله مال وما ملكنك فوت واضاعه‌سى La perte de la vie فوت عمر de l'honneur اضاعهٔ

عرض وناموس de la parole, de la vue قوّت ناطقه‌نڭ وقوّت
des bonnes grâces de غائب اولمسی ـ باصره‌نڭ فوتی
quelqu'un حسن نظر فلانڭ فوت واضاعتی Après la perte
de ses proches اقرباسنی ـ خویشان واقرباسنڭ فوتندنصکره
فوت ایلدکدنصکره

Il signifie aussi, mauvais succès || La perte d'une bataille جنگڭ
غائب اولمسی ـ فوتی

On appelle Perte de temps, le mauvais emploi que l'on fait du temps *A.* اضاعة الوقت *P.* تباهئ وقت *T.* وقتڭ ضایع اولمسی

Faire une perte, se dit de la perte qu'on a faite de ses proches, de ses amis, de sa fortune *A.* خسران ـ فوت *P.* گمسازی *T.* اوغرادیغڭ || Je prends part à la perte que vous avez faite غائبلق
فوت وخسرانڭ کدرینه مشترک وحصّه دارم

Perte de sang. Une maladie qui survient aux femmes *A.* نزف
الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه‌سی || Elle est sujette à des pertes de sang نزف دم علتنه مبتلا بر خاتوندر

Perte d'esprits. Une grande dissipation d'esprits *A.* نزف العقل
P. پریشانئ ذهن *T.* عقل طاغنقلغی

Perte. Dommage *A.* مضرّت pl. مضرّات ـ خسار pl. خسارات
P. زیان *T.* ضرر || Ce négociant a fait de grandes pertes بو
بازرگان خسارات جسیمه‌یه دوچار اولمشدر

Et ruine *A.* اضمحلال ـ خرابیّت *P.* حال ـ برگشتگئ حال
T. خرابئ حال ـ تباهی || Perte totale بیقلمه اضمحلال کلّی
irréparable تعمیر قبول ایده‌میه‌جک خرابیّت حال Ce serait
la perte des affaires امور واحوالڭ خرابیّتنی موجب بر
شیئدر Il pensa être cause de la perte de l'État فلان کشی
ملک ودولتڭ موجب خرابیّت واضمحلالی اولمغه بر
رمق قالمشدر La perte de sa fortune est venue de là مالنڭ
برگشتگئ ـ خرابیّت حالی شو سببدن اقتضا ایلدی
حالنه سبب شو مادّه اولمشدر

À perte. Avec perte *A.* مع الضرر ـ بالخسار *P.* بزیان *T.*
ضررینه ـ ضرر ایله || Vendre à perte ضررینه مال صاتمق

À perte de vue. Il se dit en parlant d'une vue très-étendue *A.*
بعیداً من مدی البصر ـ خارجاً من مدی البصر *P.* بیرون از
دائرهٔ نظر *T.* کوز ایرمیی یردن ایراق || Une allée à perte
de vue غایتی مدای بصردن خارج بر یول

On dit figur. Raisonner, discuter à perte de vue, pour dire, faire des raisonnemens vains et vagues صددن خارج سرد کلام

بیهوده وما لا یعنی دلیللر سرد ایتمک ـ ایتمک

En pure perte. Sans motif, sans utilité *A.* بلا موجب ـ بالعبث
P. بیهوده *T.* عبث یره ـ نافله || Vous vous tourmentez en pure
perte عبث یره نفسکه زحمت ویررسک Ce que vous faites
est en pure perte نافله در ـ ایتدیکڭ حرکت عبثدر

Pertinemment. Ainsi qu'il convient, comme il faut *A.* کما
ینبغی ـ علی ما هو اللایق ـ علی وجه الانسب ـ علی وجه
P. الاحرا *T.* بر وجه سزا ـ بر وجه مناسب ـ یولیله وجه
مناسبی اوزره || Il parle pertinemment, et en habile homme
کماینبغی واهل حذاقته شایان اولدجق وجهله تکلّم ایدر
Il en a discouru pertinemment علی ما هو اللایق ادارهٔ کلام ایلدی

Pertinent. Qui est tel qu'il convient *A.* لایق ـ مناسب *P.*
سزا ـ چسپان *T.* یوللو ـ یاقیشور ـ یاقیشقلو || Raisons, excuses
pertinentes علل واعذار لایقه ـ On dit en termes de Pratique,
Moyens pertinens et admissibles اسباب لایقه ومقبوله ـ شایان
قبول اولدجق اسباب لایقه

Pertuis, en Géographie, se dit d'un détroit serré entre une
île et la terre ferme *A.* حلق البحر *P.* تنگ دریا دربند
T. طار بوغار || Le pertuis de l'île de Samos ساموس آطه‌سنڭ
طار بوغازی

Pertuisane. Sorte d'arme d'hast *A.* عنزة ـ عنزات *P.* خشت
T. لوبوت || Il tenait une pertuisane à la main الندہ بر لوبوت
وار ایدی

Perturbateur. Personne turbulente, séditieuse *A.* ساعی الی
الفساد ـ شغّاب ـ مشاغب *P.* شرّ ـ پیک ـ آشوب انگیز *T.*
فتنه قارشدریجی

Perturbation. Trouble, émotion de l'ame *A.* اضطراب
البال *P.* پیچ وتاب درون *T.* جان صیقندیسی

Il se dit en Astronomie, des dérangemens que les planètes souffrent dans leurs mouvemens par leur action mutuelle *A.* اختلال
السیر والحرکة *P.* ناهموارئ روش *T.* حرکتڭ قارشقلغی

Pervers. Dépravé, ennemi du bien *A.* سیّئ الاخلاق ـ
فاسد *P.* بد اخلاق ـ تبهکار *T.* آزغون ـ کوتی || Naturel
pervers طبع فاسد ـ طبع فساد آمیز Homme pervers فاسد آدم ـ
عالمده Le monde est pervers فساد طبع ایله مجبول بر آدم
افکار فاسده صاحبی Avoir des sentimens pervers فساد وار در
اولمق Opinion perverse فکر فاسد ـ رأی فاسد Moeurs perverses اخلاق فاسده Dieu châtiera les pervers حق تعالی

ارباب شرّ وفسادى مظهر نكال وعقوبت ايده‌جكدر

PERVERSION. Changement de bien en mal *A.* فساد *P.* تباهسازى *T.* كوتيلتمه || Le luxe conduit à la perversion des moeurs سرف وتلف افساد اخلاقى منتجدر

PERVERSITÉ. Méchanceté, dépravation *A.* فساد الاخلاق *P.* تباهكارى *T.* كوتيلك ـ آزغونلق || La perversité du siècle, des moeurs فساد زمانه وفساد اخلاق La perversité de son naturel فلانك فساد طبعى

PERVERTIR. Faire changer de bien en mal *A.* افساد *P.* تباهيدن ـ بيراه كردانيدن *T.* كوتيلتمك ـ آزدرمق || Pervertir un chrétien بر مؤمن عيسوى‌يى افساد ايتمك un jeune homme, en le jettant dans la débauche بر نو جوانى عيش وعشرتده تحريص ايله افساد ايتمك un catholique, en lui faisant quitter sa religion قاتليك مذهبنده اولان بر كمسنديى افساد ايتمك la Jeunesse ارباب شباب ايله دينندن فراغت ايتدرمك Pervertir l'ordre des choses نظام امورى افساد ايتمك وحداثتى افساد ايتمك

On dit figur. Pervertir le sens d'un écrit *A.* تغيير المعناء *P.* معنارا ديگر گون كردن *T.* معنايى بوزمق

PESAMMENT. D'une manière pesante *A.* بالثقالة ـ ثاقلاً *P.* با گرانى *T.* آغر اولدرق ـ آغر ـ گرانبارانه || Marcher pesamment راصماً مشى وحركت ايتمك ـ بالثقاله مشي ايتمك Être armé pesamment اسلحةً ـ ثاقلاً مسلح اولمق ـ آغر يورويمك ـ اسلحهٔ گرانبار ايله سلاحلنمق ـ ثقيله ايله

On dit figur. Écrire pesamment *A.* كتابة ـ بطيئاً كتابت *P.* با گراندستى نوشتن *T.* آغر آغر يازمق Et parler pesamment *A.* نطق ببطائة اللسان *P.* بالبطائة بكندىٔ زبان سخن راندن *T.* دل آغرلغيله سويلمك

PESANT. Qui pèse, qui est lourd *A.* وزين ـ مثقل ـ ثقيل *P.* سنگين ـ گران *T.* آغر || Toutes les choses pesantes tendent en bas اجرام ثقيله بالطبع جانب اسفله مايلدر Corps pesant جرم ثقيل Fardeau pesant حمل ثقيل ـ بار گران ـ Machine lourde et pesante بر آلت ثقيل ووزين ـ آغر بيوك

Figur. || C'est une charge pesante que d'avoir une famille nombreuse sur les bras اولاد وعيال كثيره مؤنتيله مكلف اولمق بر بار گراندر ـ بر حمل ثقيلدر Ce peuple porte un joug pesant بو ملتك رقبهٔ عبوديتى ربقهٔ ثقيلهٔ عنف وشدتى ـ گردن عبوديتى بار گران جور وقهر ايله محمولدر ـ متحملدر

On dit, Un style pesant سبك ثقيل Un écrivain très-pesant قلمنده ثقلتى چوق بر كاتب

On dit d'un homme âgé, qu'il commence à devenir pesant *A.* تثاقل ـ كسب الثقالة *P.* بحال گرانى افتادن *T.* آغرلشمق

On dit, qu'un cheval est pesant à la main, pour dire, qu'il s'appuie sur le mors *A.* ثاقل اللجام *P.* گران ـ گران عنان *T.* آغر باشلو ـ سر

On dit aussi, Avoir la tête pesante *A.* ثقل الرأس *P.* گرانىٔ سر *T.* باش آغرلغى

On dit figur. d'un homme fort et robuste, qui donne de grands coups, qu'il a la main pesante *A.* ثقيل اليد *P.* گران دست *T.* الى آغر

Et qu'un homme a l'esprit pesant, pour dire, qu'il a l'esprit lent *A.* بطئ الذهن *P.* كند ذهن *T.* كند عقللو ـ Et qu'il est d'une conversation pesante *A.* بطئ النطق *P.* كند زبان *T.* سويلشى ثقللو

PESANT, se dit aussi de ce qui est du poids réglé *A.* تامّ الوزن *P.* صحيح الوزن ـ درست سنج *T.* طارتيسى تمام || Écu d'or pesant تامّ الوزن آلتون

PESANTEUR. Qualité de ce qui est pesant *A.* ثقالة ـ ثقل ـ رزانة ـ وزانة *P.* گرانى ـ سنگينى *T.* آغرلق || Les corps tendent en bas par leur propre pesanteur اجرام وزانت ذاتيه‌لرى ثقالت تقريبيله جانب اسفله مايلدر La pesanteur de l'air هوا Il fut étourdi par la pesanteur du coup ضربه‌نك ثقالتندن باشى سرسم اولدى Il se rompit une côte par la pesanteur de sa chute سقوطنك آغرلغندن بر يانى شكست اولمشدر

— Il se dit aussi des parties du corps, quand on y sent comme un poids || Il sent une grande pesanteur dans le bras قولنده عظيم مجموع بدننده چوق بر آغرلق حسّ ايدر par tout le corps آغرلق حس ايدر Pesanteur d'estomac *A.* ثقلة المعدة ـ ايلة *P.* گرانىٔ معده *T.* معده آغرلغى de tête *A.* ثقل الرأس *P.* گرانىٔ سر *T.* باشك آغرلشمدسى

On dit figur. Pesanteur d'esprit *A.* بطائة الذهن *P.* كندىٔ ذهن *T.* عقلك كندلكى || La pesanteur de son esprit l'empêche de... بطائت ذهنى فلان شيئه مانع اولور

PESÉE. L'action de peser *A.* وزن *P.* سنجش *T.* طارتمه || Avant que de délivrer les espèces, on en fait la pesée devant les officiers des monnaies اجناس سكه قبل التسليم امناى ضربخانه

حضورنده وزن اولنور

Il signifie aussi, la quantité de ce qui été pesé en une fois A. ملء الميزان P. يك سنج T. بر ميزانلق || La première pesée est de cinquante marcs اوّلكى بر ميزانلق شئ شو قدر درهم ايدى

PÈSE-LIQUEUR. Instrument qui sert à faire connaître la pesanteur des liquides A. ميزان المايعات P. ترازوى آبيها T. سويق شيلرك ترازوسى

PESER. Examiner avec un poids combien une chose est lourde A. وزن - توزين P. سنجيدن T. طارتمق - ترازويه اورمق || Peser de la viande ات طارتمق - وزن لحم ايتمك Peser avec des balances ترازو ايله وزن ايتمك - Figur. || Peser mûrement les choses ادورى ميزان عقل ايله وزن ايتمك - رأى ناصح ايله سنجيدهٔ ميزان تأمّل وملاحظه ايتمك Peser chaque mot هر بر لفظى وزن ايتمك la valeur de chaque terme هر بر كلامك قدرينى وزن وتقدير ايتمك les conséquences d'une affaire بر مصلحتدن لازم كلهجك كافهٔ احوالى ميزان عقل ايله وزن ايتمك Dans toutes les compagnies, on compte les voix, on ne les pèse pas جميع جمعيتلرده آراى ارباب مجلس وزن اولنميوب تعداد اولنور

PESER. Avoir du poids A. وزانت P. بار داشتن T. بر نسندنك آغرلغى اولمق || Ce ballot pèse beaucoup بو دنككك آغرلغى - وزانتى جوقدر Le tout ensemble pèse plus de deux cents livres مجموعاً ايكييور قيّدن زياده وزانتى وار در

On dit figur. Cet homme me pèse sur les épaules, pour dire, qu'il m'est à charge فلان كشى دوش استطاعتمده بر بار - گراندر Et ces personnes, ces choses me pèsent sur les bras, pour dire, me causent une dépense onéreuse فلان كشيلر وفلان شيلر اوزرمده بار تحمّلگداز در - بار طاقتشكندر

On dit, qu'une chose pèse sur le coeur, pour dire, qu'elle cause beaucoup de chagrin جان صيقار - ايراث ثقلت جان ايدر

Et figur. Peser sur une circonstance, pour dire, la faire remarquer T. بر مادّهنك آغرلغنه وقف نظر دقت ايتدرمك

On dit d'un aliment qui est difficile à digérer, qu'il pèse sur l'estomac A. ثقيل الهضم P. دير گوار T. معدهيى آغرلشدرر - معدهيه آغر كلور

Et d'un cheval, qu'il pèse à la main, pour dire, qu'il s'appuie sur le mors A. تثقيل اللجام P. گرانسرى نمودن T. باشى آغر باشلو اولمق - آغر طوتمق

On dit en termes de mécanique, Peser sur un levier, sur une bascule, pour dire, s'y appuyer fortement A. اعتماد - اتكا P. پشت دادن T. طيانمق

PESÉ. A. موزون P. سنجيده T. طارتلمش

PESEUR. Celui qui pèse A. وزّان P. بارسنجن - سنجه كش T. ميزانجى - طارتيجى

PESON. Instrument appelé aussi Romaine, dont on se sert pour peser au lieu de balances. V. Romaine || Le crochet, la verge d'un peson قبانك چنكالى واوقى

PESTE. Maladie contagieuse, qui cause une grande mortalité A. وباء pl. اوبئة - طاعون pl. طواعين - زقمة T. يومرجق || La peste est le plus grand des fléaux وبا اشدّ آفاتدر Mourir de la peste مطعوناً وفات ايتمك En temps de peste وقت وباده Remède contre la peste وبا اولان دوا مقاوم On fait faire quarantaine à ceux qui viennent d'un lieu soupçonné de peste موبّه اولمق اوزره مظنون اولان محلّدن كلانلر ايّام معدود ومحلّ معهودده توقيف اولنور La peste se mit dans l'armée عسكر ايچنده مستولى اولدى - علّت وبا ايچنه دوشدى

PESTER. Montrer par des paroles aigres qu'on est mécontent de quelque chose A. سبّ ولعن P. نفرين كردن - دشنام كردن T. لعنت اوقومق || C'est un homme qui peste toujours contre le Gouvernement على الدوام دولت عليهنه سبّ ولعن ايتمكدن خالى دكلدر Il ne fait que pester continuellement لا ينقطع سبّ ودشنام ايدر Tout le monde peste contre lui عالم فلانك حقنده لعنت اوقور

PESTIFÈRE. Qui communique la peste A. مورث الوبائيّة P. وبا آور T. يومرجق كتوربجى - وبائيتلو || Un air pestifère موجب وبائيّت اولان هوا Il en sort une vapeur pestifère بو شيدن مورث وبائيّت اولور بر بخار منتشر اولور - وبائيتلو بر بخار

PÉSTIFÉRÉ. Infecté de peste A. موبوء - مطعون P. وبا دار T. طاعونلو - يومرجقلو || Il venait d'un lieu pestiféré بر طاعونلو يردن كلور ايدى Il alla visiter les pestiférés مطعونلرك زيارتنه وارمشدر

PESTILENCE. Corruption de l'air A. وبائية الهوا P. وبا دارئ T. هوانك طاعونلغى - هوا وبائيّت || Dans un temps de pestilence

هوا اثناسنده

PESTILENT. Qui tient de la peste *A.* وبائى *P.* وبا دار *T.* حمّاى وبائى || Une fièvre pestilente يمورجقلى - طاعونلى || Respirer un air pestilent بر هواى وبائى تنفس ايتمك

PESTILENTIEL et PESTILENTIEUX. Pestilent. V. ce mot || Vapeurs pestilentielles ابخرهٔ وبائيه Maladies امراض وبائيه

PET. Vent qui sort du corps par derrière avec bruit *A.* ضرطة *P.* تيز - باد پسين *T.* اوصورق || Faire un pet اطلاق ضرطه بر اوصورق آتمق - ايتمك

PÉTARADE. Plusieurs pets faits de suite. Il ne se dit que des animaux *A.* حباق pl. حباقات مكرّرة *T.* ضرطه‌لمه || Le cheval se mit à faire des petarades دابّه حباقه شروع ايتمشدر

PÉTARD. Sorte de pièce d'artifice *T.* كستانه فشنكى

PÉTAUDIÈRE. Il se dit d'une maison, d'un lieu où tout est en désordre, et où chacun agit suivant son caprice *A.* محلّ الخرشفة هر قنغادن بر سس كلور قرقشه يرى *T.* جاى خرخشه *P.*

PÉTÉCHIAL. Il se dit des fièvres accompagnées de pétéchies *A.* ذو حصبات *T.* پول پول قزل لكه‌لو || Fièvre pétéchiale حمّاى ذو حصبات

PÉTÉCHIES. T. de Méd. Taches pourprées, qui s'élèvent sur la peau dans les fièvres malignes *A.* pl. حصبات *T.* پول پول قزل لكه‌لر

PETER. Faire un pet *A.* اطلاق الضرطة - ضراط *P.* تيز يدن - تيز دادن *T.* اوصورمق - ضرطه‌لمق

PETER, se dit aussi du bois qui éclate et qui fait du bruit quand il est dans le feu *A.* سطع *P.* جكچك كردن *T.* چاتردامق || Le bois pète dans le feu حطب آتش ايچنده چاتردار

PETEUR. Qui pète *A.* ضرّاط *P.* ضرطه زن *T.* اوصورغان

PÉTILLANT. Qui pétille, qui brille avec éclat *A.* مترقرق - متلالى *P.* نابناك - رخشان *T.* پارلدايجى || Des yeux pétillants چشم نابناك

PÉTILLEMENT. Action de pétiller *A.* كتيت *P.* جكچك *T.* چتيردى - كت كت || Le pétillement du sel, du salpêtre dans le feu طوزك وكهرجلدنك آتش ايچنده چتيرديسى

PÉTILLER. Il se dit de certaines choses qui, étant jetées dans le feu, font du bruit, comme le sel, etc. *A.* ردّ الكتيت *P.* جكچك زدن *T.* چتيردامق || Le sel pétille dans le feu طوز آتش ايچنده چتيردار

On dit d'un homme, que le sang lui pétille dans les veines, pour dire, qu'il a le sang vif, qu'il est impatient et impétueux دمى قان طمرلرى ايچنده قينار - مجارئ عروقده فوران ايدر آتش غيرت متوقد ومشتعل On dit figur. Pétiller d'ardeur - بر كمسنه‌نك توقد ذهنى اولمق Pétiller d'esprit اولمق ذهن وقاد صاحبى اولمق Et pétiller de faire quelque chose, pour dire, souhaiter avec ardeur de faire quelque chose بر كمسنه‌نك بر كمسنه - آتش آرزو واشتياقى متوهج وفروزان اولمق فلان آرزو ايله يانوب يافلمق

PETIT. Qui a peu d'étendue, peu de volume *A.* صغير pl. صغار *P.* خرده *T.* كوچك - كوچك - اوفاق || Un petit homme اوفاق آدم - صغير الجثه بر آدم Petit cheval فرس منزل - منزل صغير اوفاق باركير - صغير الجثه Petit logement صغير كوچك بر خانه - مختصر Un homme de petite taille قصه - بويى كوچك بر آدم - قصير القامه - القامه بر آدم خط صغير ايله تحرير Écrire en petit caractère بويلو ادم اوفاق يازو - خرده خط ايله - خط دقيق ايله - ايتمك ايله يازمق - Il s'emploie aussi substantivement. Ainsi on dit, Du petit au grand, pour dire, par comparaison des petites choses aux grandes قياس الكلّ على - قياس الكبير على الصغير ايده‌رك الجزء ايده‌رك || En fait de machines, il y a grande différence du petit au grand آلات خصوصنده صغير ايله كبيرك قياسى بيننده بين الصغير والكبير فرق عظيم واردر - فرق عظيم وار در Il ne faut pas argumenter du petit au grand صغيردن كبيره حكم ايتمك جزءدن كله قياس ايله حكم ايتملو دكلدر - روا دكلدر

PETIT, se dit aussi d'une quantité discrète *A.* قليل - يسير *P.* اندك - كمتر - آز *T.* جزئى - نزير || Un petit nombre de personnes قليل العدد بعض كسان Une petite somme d'argent جزئى مقدارى اقچه - قليل المقدار اقچه Un petit revenu ايراد يسير - ايراد جزئى - ايراد قليل

Il se dit aussi généralement de toutes les choses, qui sont moindres que d'autres dans le même genre. Dans ce sens, on emploie souvent d'autres mots, selon le substantif auquel il est joint || Petit esprit *A.* عقل قاصر *P.* عقل كوته *T.* قصه عقل Petit talent *A.* معرفة جزئية *P.* هنر كم *T.* آز هنر Petite fortune *A.* مال قليل - مال يسير *P.* مال اندك *T.* آز مال Petit train *A.* خدم وحشم مختصر *P.* دارات كمتر *T.* قصه دارات Petite dépense *A.* مصرف قليل - مصرف يسير - مصرف جزئى *P.* كم مصرف *T.* آز مصرف Petit vent ريح خفيف *P.*

Marcher à petites journées *A.* قطع الطريق بمنازل المختصرة *P.* باد نازك قصه *T.* اينجه روزكار قوناقلر ايله يوله وارمق

Brûler à petit feu *A.* حرق فی نار الخفيف *P.* درآتش نرم سوختن *T.* يواش آتشده ياقمق

On dit, Une petite complexion, une petite constitution, c'est-à-dire, faible تركيب ضعيف

On dit aussi, Tout ce qu'il y a de plus grand dans le monde, est petit devant Dieu امور دنيانك اجلّ واشهرى عند الله المتعال احقر وادنا در

On dit, Le petit peuple, pour dire, le bas peuple *A.* pl. رعاع pl. سفلة الناس pl. اراذل الناس *P.* خسان ناس *T.* خلقك آشاغى طاقمى

Et le petit monde, par opposition au Grand monde *A.* pl. ادانى الناس *P.* كم مايگان ـ كهتران *T.* كوچكلر || Il ne faut pas tant mépriser le petit monde ادانئ ناسى اول قدر تحقير ايتمك روا دكلدر

Et figur., en parlant de l'excellence de l'homme, que c'est un petit monde, l'abrégé du monde *A.* عالم مختصر ـ عالم صغير *P.* جهان كهين *T.* كوچك دنيا

On dit, La petite pointe du jour, pour dire, la première apparence du jour *A.* قرن الشمس ـ حاجب الشمس *P.* ابروى خورشيد *T.* كونشك ابتدا چيقان اوجى

En petit. En raccourci *A.* مصغراً ـ على شكل الصغير *P.* در شكل خرده *T.* اوفاق اولدرق || Peindre en petit شكل صغيرده رسم ايتمك

Petit à petit. Peu à peu *A.* قليلاً قليلاً ـ تدريجاً ـ على وجه التدريج *P.* اندك اندك ـ آهسته آهسته *T.* تدريجى ـ آزر آزر || Il a fait sa fortune petit à petit كيده كيده ـ جسته جسته تدريجى كسب مال ايتمشدر

Petit. Animal nouvellement né *A.* جرو pl. اجرية *P.* بچه *T.* انيك ـ ياورى et en parlant des oiseaux *A.* فرخ pl. افراخ *T.* پلاز || Les petits d'une chienne اجرية كلبه ـ كوپك ياوريلرى ـ d'une hirondelle افراخ الخطاف ـ كوپك انيكلرى قرلنغچ پلازلرى

Petit-Fils. Le fils du fils ou de la fille *A.* حفيد pl. احفاد ـ سبط pl. اسباط *P.* du fils فرزند ـ پسر زاده ـ نبيره ـ نوه ـ نوا de la fille نبيسه زاده ـ دختر زاده *T.* طورون ـ Petite-fille, la fille du fils ou de la fille *A.* حفيدة *P.* دختر نوه ـ دختر نبيسه *T.* طورون ـ Arrière-petit-fils *A.* ابن الحفيد pl. ابناء الحفيد

P. نوه زاده ـ نبيسه زاده *T.* طورون زاده ـ Arrière-petite-fille *A.* بنت الحفيد pl. بنات الحفيد *P.* دختر نوه زاده ـ دختر نبيسه زاده *T.* طورون قزى

Petit-Lait. Sérosité du lait *A.* لبن فلوق *P.* آب شير *T.* صورتقه ـ سود كسيكى

Petit-Neveu. Le fils du neveu ou de la nièce. V. Neveu.

Petite-vérole. Maladie qui se manifeste par des éruptions à la peau *A.* علة الجدرى *P.* آبله *T.* چيچك

PETITEMENT. En petite quantité *A.* قليلاً ـ جزئياً *P.* اندك *T.* آزجه ـ آز اولدرق || Il a du bien, mais il en a petitement مالى وار لكن قليلاً

On dit d'un homme qui a de la peine à subsister, qu'il vit petitement *A.* بالمضايقة ـ بضيق الحال *P.* در تنگئ حال *T.* طارلقده ـ ضرورت ايله || Il vit petitement بالمضايقه كچينور || Il est logé fort petitement غايت مرتبه‌ده ضيق حال ايله طار يرده ـ اقامت ايدر

PETITESSE. Qualité de ce qui est petit *A.* صغر ـ صغارت *P.* كوچكى ـ خردگى *T.* كوچكلك ـ اوفاقلق || La petitesse d'un vase ظرفك صغارتى du volume صغارت حجم de sa taille صغارت قدّى ـ بويك كوچكلكى ـ اوفاقلغى

Il se dit aussi en parlant de dons, de présens, et signifie, modicité *A.* قلّت ـ نزارت ـ خساست *P.* اندكى ـ نا چيزى *T.* كمترى ـ آزلق || Ne regardez pas à la petitesse du don, mais à ma bonne volonté هديه‌نك خساست ونزارتندن صرف انظار وسجرّد مخلصلرينك صدق طويتنه امالهٔ نگاه التفات ايلملرى رجا اولنور

Il se dit figur. des qualités du coeur, et signifie, bassesse *A.* خساست ـ دنائت ـ نذالت *P.* فرومايگى *T.* آلچقلق ـ دنائت || Petitesse de coeur دنائت طبع d'âme دنائت نفس نذالت نفس

On appelle Petitesse d'esprit, le défaut d'un homme dont l'esprit est très-borné *A.* قصارة العقل ـ سخافة العقل *P.* كوته انديشى *T.* عقل قصدلغى ـ عقل يوفقدلغى ـ On dit aussi, que c'est un homme plein de petitesses, pour dire, qu'il ne s'occupe que de minuties. V. Minutieux.

PÉTITION. Il ne se dit qu'en cette phrase, Pétition de principe, qui se dit, lorsqu'on allègue pour preuve la chose même qui est en question *A.* احتجاج بمسئلة منازعة فيها

PÉTITION. Demande adressée à une autorité supérieure *A.* عريضة *P.* عرضحال *T.* عرضداشت ـ عرضحال

PÉTITIONNAIRE. Celui qui fait une pétition *A.* رافع العريضة ـ *T.* عرضحال صاحبى صاحب العريضة || Tout pétitionnaire doit signer sa pétition هر صاحب عرضحال تقديم ايده‌جكى عرضحالى امضا ايتمك لازمدر

PÉTITOIRE. T. de Jurisp. On appelle Action pétitoire, une demande faite en Justice pour obtenir la propriété d'un héritage *A.* دعواء الملكيّة

PÉTRÉE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, L'Arabie pétrée ارض الحجاز

PÉTRIFIANT. Qui pétrifie *A.* محجّر *P.* سنگساز *T.* طاشه دوندريجى || Les sucs pétrifiants عصارات محجّره

PÉTRIFICATION. Conversion d'une substance en matière pierreuse *A.* تحجّر *P.* صورت سنگ پذيرفتن ـ صورت سنگ بستن *T.* طاش كبى پكشمه ـ طاشه دونمه ـ طاشلنمه

Il signifie aussi, la chose même pétrifiée *A.* متحجّر pl. متحجّرات *P.* بصورت سنگ گرديده ـ صورت سنگ بسته *T.* طاشه دونمش شئ || Il y a de belles pétrifications dans le cabinet d'un curieux غرايب ونوادره هوسكار اولان كمسنه نك خزينه‌سنده لطيف ودلپسند اشياى متحجّره بولنور

PÉTRIFIER. Changer en pierre *A.* تحويل الى الحجر ـ تحجير *P.* بصورت سنگ گردانيدن *T.* طاشه چويرمك || Il y a des eaux qui pétrifient par succession de temps les choses qu'on y jette بعض مياه وار در كه درونلرينه القا اولنان شيلرى مرور ازمان ايله تحجير ايدر

On dit figur. Il est resté pétrifié, pour dire, qu'il est resté immobile d'étonnement بت ـ بت كبى ابكم وخاموش قالمشدر بت كسلدى ـ كبى قالد قالدى

PÉTRIFIÉ. *A.* متحجّر *P.* صورت سنگ بسته *T.* طاشلنمش ـ طاش كبى بكشمش ـ طاشه دونمش

PÉTRIN. Coffre dans lequel on pétrit. V. Huche.

PÉTRIR. Former la pâte à faire le pain *A.* اعتجان ـ تعجين *P.* آشردن ـ آغشتن *T.* يوغورمق || Ce boulanger pétrit bien sa pâte بو اتمكجى خميرى كوزل تعجين ايدر

PÉTRI. *A.* معجّن *P.* آشرده ـ آغشته *T.* يوغرلمش

PÉTROLE. V. Bitume || Huile de pétrole قره ساقز ياغى

PETTO. On dit In petto, pour dire, dans l'intérieur du coeur *A.* وجداناً ـ فى الضمير *P.* در درون قلب *T.* يوركده || Le Pape a fait deux cardinaux, et en a réservé un in petto پاپاسى ايكى پسقپوس نصب ايدوب بريسنك نصبنى دخى وجداناً تصميم ايلدى

PÉTULAMMENT. D'une manière pétulante *A.* بحدّة المزاج *P.* با تيز خويى *T.* سردلك ايله ـ تيز مشربلك ايله

PÉTULANCE. Vivacité impetueuse *A.* فورة المزاج ـ حدّة المزاج *P.* تند خويى ـ تيز خويى *T.* تيز مشربلك ـ سردلك

PÉTULANT. Vif, impétueux *A.* فاير المزاج ـ حديد المزاج *P.* تند خو ـ تيز خو ـ آتشپاره *T.* سرد مزاجلو || Il est d'un naturel pétulant حدّت طبع ايله ـ بالطبع حديد المزاجدر مجبولدر

PEU, adv. Une petite quantité *A.* قليل ـ قليلاً ـ يسيراً *P.* اندك ـ از ـ آز كم *T.* عرض اولنان منفعتدن || Être peu sensible à l'intérêt از ـ قليل المصرف اولمق Dépenser peu قليلاً متأثر اولمق قليلاً تكلم ـ قليل الكلام اولمق Parler peu مصرف ايتمك مال قليله مالك اولمق Avoir peu de bien ايتمك || Il arrivera dans peu de temps وقت قليل ايچنده ورود ايده‌جكدر Dans peu de jours قريباً ـ ايّام قليله ظرفنده Cela est de peu d'importance قليل اللزوم بر امر نا چيز در Se contenter de peu آز شئ ايله كچنمك Vivre de peu از شيئه قناعت اينمك Peu lui suffit آز شئ كندويه كافيدر

On dit proverb. Paix et peu, pour dire, que des biens modiques sont préférables à de grandes richesses *T.* آز اولسون آشم غوغاسز باشم ـ Et peu et bon, pour dire, qu'on se contente de peu, pourvu qu'il soit bon *T.* آز اولسون خوش اولسون

On dit, C'est peu de chose que cela, C'est peu de chose que cet homme-là, pour dire, c'est une chose, c'est une personne dont on doit faire peu de cas ايش يوق ـ ايشدن دكل ـ لا شئ مقولدسيدر

On dit d'un petit obstacle, d'un petit retard: Peu de chose arrête encore, Cela tient à peu de chose جزئى بر ايلشكن قالدى ـ آز بر شئ قالدى

PEU S'EN EST FALLU. *A.* كاد *P.* اندك ماند كه *T.* آز قالدى از بر رمق قالدى || Peu s'en est fallu qu'il ne se soit tué قتل اولمغه بر رمق قالمشدر ـ قالدى قتل اولور ايدى

EN PEU DE MOTS. *A.* مجملاً ـ باختصار الكلام *P.* باندك سخن *T.* مختصريجه ـ اجماليجه || Je vous dis en peu de mots سكا مختصريجه ديرمكه

Peu ou prou, Ni peu ni prou, signifie, peu ou beaucoup, ni peu ni beaucoup *A.* قليلاً او كثيراً ـ قليلاً ولا كثيراً لا *P.* اندک ـ آز يا چوق *T.* نه اندک ونه بسيار ـ يا بسيار نه آز ـ نه چوق

Peu à peu. Lentement *A.* قليلاً قليلاً *P.* اندک اندک ـ رفته رفته *T.* آزر آزر ـ ياب ياب ـ يابچه يابچه || Les jours augmentent peu à peu كونلر قليلاً قليلاً تزايد ايدر Cela vient peu à peu رفته رفته ظهور ايدر

Dans Peu. Façon de parler, pour dire, dans peu de temps *A.* عن قريب ـ قريباً *P.* در برخى از ـ در اندک زمانى *A.* زمان *T.* يقينده ـ از زمان ابچنده ـ عهد قريبده || Il arrivera dans peu قريباً واصل اولەجقدر

Pour peu que. Le moins que *A.* جزئياً *P.* يكچند *T.* آزەجق ـ || Pour peu que vous lui en parliez, il le fera فلانه جزئيجه جزئيجه افادهٔ مرام ايتسەڭ مساعده ايدەجكى دركار در Pour peu que vous en preniez soin جزئيجه اهتمام ايدەجك اولور ايسەڭ

Un peu, Tant soit peu, signifie, peu, très-peu *A.* جزئياً ـ اقل ما يكون *P.* برخى از ـ اندک قدرى *T.* آزەجق ـ بر آز ـ بر مقدار || Attendez un peu آزەجق بكلە Donnez-moi un peu de pain بكا بر مقدار اتمك وير

À peu près, À peu de chose près. Environ *A.* تقريباً *P.* همين ـ همان *T.* همان || Ils sont à peu près de même âge تقريباً همسندرلر

PEUPLADE. Multitude d'habitans qui passent d'un pays dans un autre pour le peupler *A.* دواقل *P.* خانه كوچ *T.* كوچلر || Envoyer une peuplade dans un pays بر مملكته ارسال نواقل ايتمك ـ كوچلر كوندرمك Les différentes peuplades qui ont été envoyées dans l'Amérique آمريقه جانبنه نسيير وارسال ايتدريلان اجناس نواقل Faire une peuplade en un pays, pour dire, y envoyer une colonie بر مملكتده اسكان نواقل ايتدرمك

PEUPLE. Multitude d'hommes d'un même pays *A.* امّت pl. امم ـ قوم pl. اقوام || Le peuple Juif قوم يهود Le peuple d'Israel قوم بنى اسرائيل Les peuples septentrionaux امم شماليّه Les peuples d'Orient امم شرقيّه Tous les peuples de la terre ربع مسكونده موجود كافهٔ امم واقوام

Et multitude d'hommes d'une même religion *A.* ملّت pl. ملل || Le peuple Juif est dispersé par toute la terre ملّت يهود عالمه منتشر در

Il se dit aussi des habitans d'une ville, d'un village *A.* pl. اهالى سكّان *P.* ساكنان *T.* يرلولر || Il y a beaucoup de peuple dans Paris پارسده اهالينك كثرتى وار در Tout le peuple du village accourut قريەنك بالجمله سكّان واهاليسى شتاب ايتمشدر

Et de la classe du public la moins instruite *A.* ناس pl. عوامّ الناس pl. آحاد الناس *P.* كهان ـ ناس *T.* خلق || Il y eut quelque émotion parmi le peuple ناس بيننده بعض آثار هيجان ظهور ايتمشدر La plupart du temps, le peuple ne sait ce qu'il veut غالب حالده خلق كندو مطلوبى نه اولديغنى بيلمز ـ On dit, La voix du peuple est la voix de Dieu *A.* لسان الخلق لسان الحق

On dit, Le bas peuple, Le petit peuple, Le menu peuple *A.* pl. رعاع الناس pl. اسافل الناس *P.* خسان ناس *T.* آشاغى خلقى

Et la lie du peuple *A.* خشارة الناس ـ خسالة الناس ـ pl. اراذل الناس *P.* فرومايگان ناس *T.* آدم مولوزى

Peuple, se prend aussi pour Sujets *A.* رعيّت pl. رعايا *P.* زير دستان *T.* رعايا || Ce prince fut appelé le père du peuple بو پادشاه ابو الرعايا لقبيله ملقب اولمشدر

PEUPLER. Remplir d'habitans *A.* اعمار ـ تأهيل *P.* آباد كردن ـ معمور ساختن *T.* شنلندرمك || Romulus, après avoir fondé Rome, la peupla de gens ramassés sans choix روميلوس بلدهٔ رومايى بعد البنا بلا انتخاب جمع ايتدرديكى خلق ايله تأهيل واعمار ايلدى Peupler une ville abandonnée ترك واهمال اولنمش بر بلدەيى اعمار ايتمك

Il se dit aussi en parlant des animaux || Peupler un étang de poissons بر كولى بالق ايله اعمار ايتمك un pays de gibier مملكتى اجناس صيد ايله اعمار ايتمك

Peuplé. *A.* معمور *P.* آبادان *T.* شنلنمش ـ شن

PEUPLIER. Arbre fort haut *A.* شجر الحور *T.* قواق آغاجى ـ Peuplier blanc *A.* غرب *P.* سپيدار *T.* اقچه قواق

PEUR. Crainte, frayeur *A.* خوف ـ رعب ـ وجل ـ بيم *P.* ترس ـ هراس *T.* قورقو || Avoir peur خوف ايتمك Il eut grand' peur خوف عظيمه دوچار اولدى Faire peur à quelqu'un بر كمسنديه ايرات خوف وبيم ايتمك La peur de la mort خوف موت ـ بيم جان ـ جان قورقوسى ـ اولوم

قورقوسی Se livrer à la peur خوفه تابع اولمق C'est un homme incapable de peur واهمهٔ خوفدن بریٔ بر آدمدر – Il se dit aussi par exagération || J'ai peur de vous incommoder سنی تعجیزدن سکا ثقلت ویرمکدن – خوف ایدرم J'ai peur que cela ne vous fasse de la peine بو حالت انفعالکه بادی اولدجغندن قورقارم کوجکه کلهجکدر – خوف ایدرم – On dit, qu'un homme a peur de son ombre کولکهسندن – سایهسندن خوف ایدر قورقار

De peur. *A.* مبنیاً علی الخوف – تبعیةً الی الخوف *P.* از بیم *T.* خوفه تبعیةً خوفه مبنی – قورقودن || Il y a consenti de peur – راضی اولمشدر – De peur de, De peur que *A.* خوفاً عن قورقوسیله – فلاندن خوف ایله *T.* از بیم آنکه *P.* احترازاً عن || Cachez-lui votre dessein, de peur qu'il ne le traverse نیتکی منع وصرف ایتدرمکدن احترازاً فلانه کشف وبیان ایلمه Il ne sort jamais la nuit, de peur des voleurs حرامیلردن خوف حرامیلر قورقوسیله وقت لیلده – ایله کیجه اوندن چیقمز خانهسندن چیقمز

PEUREUX. Craintif, timide. V. ces mots.

PEUT-ÊTRE. Adverbe dubitatif *A.* یحتمل – یمکن *P.* شاید جائز که – احتمال که – بلکه *T.* باشد که – بلکه – || Peut-être que oui, peut-être que non جائز که نعم جائز که لا Peut-être qu'il viendra بلکه کله

PHAGÉDÉNIQUE. T. de Méd. Rongeant *A.* اکال *P.* خورنده *T.* آشندریجی || Ulcères phagédéniques قروح اکاله

PHALANGE. T. d'Antiquité. Corps de piquiers pesamment armés *A.* کتیبة الکماة pl. کتایب الکماة *P.* گروه سلاحپوشان *T.* صف واحد اوزره سلاحلو عسکر طابوری || La phalange simple صف مضاعف اوزره مرتب کتیبهٔ کمات double, triple ایکی یا اوچ – صفوف ثلثه اوزره – مرتب کتیبهٔ کمات کتیبهٔ Front de la phalange صره سلاحپوش عسکر طابوری کماتک جبههسی

PHALANGE. T. d'Anat. qui signifie, les os des doigts *A.* سلامی pl. سلامیات – قصبة الاصبع pl. قصبات الاصابع *P.* استخوان انکشت *T.* پرمق کمیکی – پرمق قلمی || Le pouce a deux phalanges, et les autres doigts en ont trois باش پرمقده ایکی وسائر پرمقلرده اوچر قلم وار در

PHALANGITE. Soldat de la phalange *T.* سلاحپوش طابور نفری

PHALÈNE. T. d'hist. nat. Nom que l'on donne au papillon nocturne *A.* فراشة اللیل *P.* پروانهٔ شبگرد *T.* کیجه کلبکی

PHARE. Grand fanal qui se met à l'entrée des ports sur de hautes tours, pour éclairer les vaisseaux qui sont en mer *A.* منار *P.* فنار *T.* فنر || Le phare nous servit beaucoup pour entrer dans le port اول طرفده اولان فنر لیمانه دخولمزه مدار کلی اولمشدر Le phare d'Alexandrie اسکندریه لیماننده اولان فنر – Il se prend aussi pour la tour où est le fanal *A.* برج المنار *P.* میل فنار *T.* فنر قلهسی

On appelle Phare de Messine, le détroit que est entre l'Italie et la Sicile *T.* مسینهنک طار بوغازی

PHARISIAQUE. Qui tient du caractère des pharisiens *A.* فریسیّ الطبع

PHARISAÏSME. Caractère des pharisiens *A.* فریسیّت – طبیعة فریسیّة

PHARISIEN. Nom d'une secte chez les Juifs *A.* فریسیّ pl. فریسیّون

PHARMACEUTIQUE. Qui appartient à la pharmacie *A.* متعلق بترکیب الادویة || La chimie pharmaceutique ترکیب ادویهیه متعلق اولان علم کیمیا

PHARMACEUTIQUE. Partie de la médecine qui enseigne à composer et à employer les remèdes *A.* فنّ الاعمال والاستعمال الادویة

PHARMACIE. L'art de préparer et de composer les remèdes *A.* فنّ الترکیب الادویة *P.* فنّ دارو پردازی *T.* علاج یاپمهنک اسپچیارلق – صنعتی || Les médecins ont abandonné la pharmacie aux apothicaires اطبّا فنّ ترکیب ادویهیی اجزاجیلره حواله ایتمشلر در La Chirurgie et la Pharmacie étaient autrefois exercées par les médecins علم جراحت وفنّ ترکیب ادویه مقدّما اطبّایه مخصوص ایشلردن ایدی

Il se dit aussi du lieu où l'on prépare les drogues *A.* دکّان الصیدلانی *P.* کربهٔ عقاقیر فروش – دارو خانه *T.* اجزاجی اسپچیار دکانی – دکانی

PHARMACIEN. Celui qui exerce la pharmacie *A.* صیدلانیّ pl. صیادلة *P.* عقاقیر فروش *T.* اجزاجی – اسپچیار

PHARMACOPÉE. Traité qui enseigne la manière de composer les remèdes *A.* کتاب الترکیب الادویة *P.* دارو نامه *T.* علاج ترکیبنه دائر کتاب

PHARYNX. L'orifice du gosier qui touche à la bouche *A.* بلعوم *P.* سر گلوی *T.* قرتلاق

PHASE. T. d'Astron., qui se dit des diverses apparences des planètes *A.* صفحة pl. صفحات ـ صفح pl. صفاح || Les phases de la Lune, de Vénus صفحات قمر وزهره

PHASÉOLE. V. Faséole.

PHÉBUS. Le soleil. Il n'est d'usage qu'en poésie *A.* سراج ـ سراج زرد *P.* آفتاب *T.* كونش || Le blond phébus النهار گون نهار

Phébus, se dit aussi pour exprimer un style obscur et ampoulé *A.* سبك مغلق ومصطلح || Donner dans le phébus سبك مغلق ومصطلح طرفنه ميل ايتمك Son style n'est que du phébus سبك وعبارەسى اغلاق واصطلاحدن عبارتدر

PHÉNIGME. T. de Méd. Remède qui fait élever des vessies sur la partie du corps où il est appliqué *A.* دواء منفط *P.* علاج آبله *T.* دری يی قبارديجی علاج انگيز

PHÉNIX. Oiseau fabuleux *A.* ققنس *P.* قوقنس

Il se dit figur. d'un homme unique dans son genre *A.* فريد ـ وحيد العصر ـ العصر *P.* يكانهٔ زمان *T.* زمانده بريجك || Il est le phénix des poètes بين الشعرا وحيد عصر در مثلى يوق

PHÉNOMÈNE. Il se dit de quelque chose d'extraordinaire qui paraît dans les cieux *A.* علامة سماوية pl. علايم سماوية

Et figur. de tous les effets qu'on observe dans la nature *A.* غريبة pl. غرايب ـ اعجوبة pl. اعاجيب *P.* شگفت آور *T.* عجايب شئ || Par la circulation du sang, on rend raison du battement du pouls, et de plusieurs autres phénomènes qu'on observe dans le corps humain نبضان نبض وبدن انسانده مشهود اولان سائر اعاجيب احوالك كيفيتى دوران دم ايله شرح وتفسير اولنور ـ Il se dit aussi des choses qui surprennent par leur rareté || C'est un phénomène que de vous voir ici سنى بو غرائب دهردن معدود بر حالتدر ـ محلده كورمك عرائبدندر

PHILANTROPIE. Celui qui est disposé à aimer les hommes *A.* مشفق على العباد ـ مشفق على الناس *P.* مهربان آدميان *T.* عباد اللهى اسركيجى ـ انسانى اسركيجى

PHILANTROPIE. Caractère du philantrope *A.* شفقة على الناس ـ شفقة على عباد الله *P.* مهربانى بآدميان *T.* انسانى عباد اللهى اسركمه ـ اسركمه

PHILANTROPIQUE. Qui a rapport à la philantropie *A.* متعلق بشفقة على الناس || Des oeuvres philantropiques شفقة على الناس حيز فعله كتوريلان اعمال خيريه Des établisssmens philantropiques عباد للهه شفقة احداث اولنان ابنيه وعمارات موجبة الثواب

PHILOLOGIE. Érudition qui embrasse deverses parties des belles-lettres *A.* معرفة الادبيات || Versé dans la philologie معرفت ادبياتده تحصيل كمال ايتمش بر آدم

PHILOLOGIQUE. Qui concerne la philologie *A.* متعلق بمعرفة الادبيات || Recherches philologiques معرفت ادبياته متعلق تتبعات mélanges ادبياته متعلق معارف گوناگونى گوناگون مشتمل مجموعه

PHILOLOGUE. Homme de lettres qui s'applique à la philologie *A.* ارباب المعارف الادبية pl. اهل المعارف الادبية

PHILOSOPHALE. On appelle Pierre philosophale, la prétendue transmutation des métaux en or *A.* حجر الفلاسفة ـ اكسير اعظم ـ كبريت احمر || Il s'est ruiné à chercher la pierre philosophale اكسير اعظمى بولمق قيدينه دوشمكله خراب اولمشدر

PHILOSOPHE. Celui qui cherche à connaître les effets par leurs causes et par leurs principes *A.* حكيم pl. حكماء ـ اهل الحكمة pl. ارباب الحكمة ـ فيلسوف pl. فلاسفة || Pythagore est le premier d'entre les Grecs qui ait pris le nom de philosophe بين اليونان فيلسوف لقبيله ملقب اولنلرك اولكيسى حكيم فيثاغورثدر Les différentes sectes des philosophes فلاسفه مختلفه اولان تابع مذاهب Les philosophes Grecs et païens حكماى يونان وحكماى زمان جاهليت Philosophe Stoïcien حكيم رواقى ـ رواقيوندن بر حكيم Un des premiers philosophes de son temps رؤساى فلاسفهٔ دهردن برى

Il se dit aussi d'un homme qui conforme sa conduite aux règles de la saine morale *A.* فيلسوفىّ المزاج *P.* فيلسوف منش *T.* فيلسوف مزاجلو

PHILOSOPHER. Traiter des matières de philosophie *A.* تفلسف ـ بحث عن مسائل الحكمة *P.* از فيلسوفى حرف زدن *T.* فيلسوفلقدن بحث ايتمك || La manière de philosopher des Péripatéticiens, des Stoïciens حكماى مشائيون ورواقيونك مسائل حكمته دائر بحث ايتدكلرى اسلوب وصورت Socrate n'aimait à philosopher que sur les moeurs حكيم سقراط بالكز اخلاقه دائر تفلسفدن حظ ايدر ايدى Il est dangereux de vouloir trop philosopher en matière de religion مذهبه دائر مادەلرى مسائل حكمته تطبيق

ایله یک آراشدرمق قیدینه دوشمك امر منتج الخطر در

PHILOSOPHIE. Science de la nature et de la morale *A.* حکمت || Étudier la philosophie حکمتی تدرّس ومطالعه ایتمك enseigner حکمت درسنی ـ حکمتی تدریس وافاده ایتمك ویرمك On divise la philosophie en quatre parties, Logique, Morale, Physique et Métaphysique علم حکمت اقسام اربعدیه منقسمدر که علم منطق وعلم اخلاق وعلم طبیعی وعلم کلامدر Professeur de philosophie حکمت مدرّسی

Il se dit aussi de la doctrine des différentes sectes des philosophes *A.* مذهب الحکیم فلان || Selon la philosophie de Platon حکیم افلاطون مذهبی موجبنجه Cela est tiré de la philosophie d'Aristote مذهب ارسطودن اخذ اولنمش بر معنا در

Philosophie, se dit aussi d'une certaine élévation d'esprit, par laquelle on se met au-dessus des accidens de la vie, et des fausses opinions du vulgaire *A.* مزاج فیلسوفی *P.* مزاج فیلسوفانه *T.* فیلسوفلق مشربی || Il méprise par philosophie les honneurs que recherchent la plupart des hommes اکثر ناسك اعتبار ایلدیکی اسباب شان وشرفی مشرب فیلسوفانهسی حسبیله استحقار ایدر

On appelle Philosophie naturelle, un caractère naturel de raison, de modération et de force d'âme *A.* عرفان ذاتی || Cet homme est doué d'une sorte de philosophie naturelle عرفان ذاتییه مالك بر آدمدر

PHILOSOPHIQUE. Qui concerne la philosophie *A.* حکمی ـ فیلسوفی *T.* حکمته دائر ـ فیلسوفك || Raisonnement philosophique مطالعهٔ حکمیّه matière حکمته دائر مادّه Dictionnaire philosophique حکمته دائر لغت کتابی Recherches philosophiques تتبّعات حکمیّه

PHILOSOPHIQUEMENT. En philosophe *A.* بطور فیلسوفی ـ علی وجه فیلسوفی *P.* فیلسوفانه *T.* فیلسوفجه || C'est un homme qui vit philosophiquement فیلسوفانه کچینور بر آدمدر À parler philosophiquement فیلسوفجه سویلندیکی حالده

PHILTRE. Breuvage qu'on suppose propre à donner de l'amour *A.* شراب الخرّم *P.* شربت شبّوی ارغوانی *T.* آنا سنه دل دوندرن اوتی شربتی

PHIMOSIS. Maladie de la verge, dans laquelle le prépuce est resserré sur le gland *A.* ضیق الغلفة *P.* تنکئ غلفه *T.* سنّت دریسینك صیقشمهسی

PHLÉBOTOMIE. Saignée *A.* فصد *P.* رکزنی *T.* قان آلمه

PHLÉBOTOMISER. Saigner *A.* فصد *P.* رك زدن *T.* قان آلمق

Phlébotomisé. *A.* مفصود *P.* رکزده *T.* قان آلمش

PHLÉGMAGOGUE et PHLEGMATIQUE. V. Flegmagogue et Flegmatique.

PHLEGME, PHLEGMON et PHLEGMONEUX. V. Flegme, Flegmon, Flegmoneux.

PHLOGISTIQUE. T. de Chimie. La partie des corps qui est susceptible de s'enflammer *A.* قابل التوقّد ـ ممکن الالتهاب *P.* اشکانپذیر سوزش *T.* علولنه بیلور

PHLOGOSE. Inflammation *A.* التهاب *P.* تف ـ سوزش *T.* علولنمه ـ یانمه

PHOSPHORE. Substance qui brûle avec inflammation par le contact de l'air *A.* مادّهٔ مستوریة *P.* مادّهٔ آتشزن *T.* آتش چیقاریجی مادّه || Le phosphore d'urine se fait avec un sel tiré de l'urine putréfiée بولده اولان مادّهٔ مستوریه بول متعفّندن استخراج اولور بر نوع ملحدن حاصل اولور

PHOSPHORIQUE. Qui est de la nature du phosphore *A.* مختصّ بمادّة المستوریة || La lumière phosphorique بالطبع مستوری اولان شیئك ضیاسی

PHRASE. Assemblage de mots sous une certaine construction *A.* جملة pl. جمل ـ عبارة pl. عبارات || Phrase ordinaire عبارهٔ عادیه figurée عبارهٔ مجازیّه bonne, mauvaise عبارهٔ جمیله یا ردیئه régulière, irrégulière جملهٔ قیاسیّه یا غیر قیاسیّه

PHRASIER. Faiseur de phrases. Il ne se dit que de ceux qui parlent ou écrivent d'une manière affectée *A.* ملمّع *T.* اصطلاح پارهلییجی

PHRÉNÉSIE et PHRÉNÉTIQUE. V. Frénésie, et frénétique.

PHTISIE. Il se dit de toute sorte de maigreur et de dépérissement du corps *A.* داء السلّ ـ داء السحاق *P.* رنج کاهش *T.* قوری خستهلك ـ ورم

PHTISIQUE. Qui est attaqué de phtisie *A.* مسلول *P.* کاهشزده *T.* قوری خستهلکه اوغرامش ـ ورملو

PHU. V. Valériane.

PHYLACTÈRE. Ce mot désigne, chez les anciens, toutes sortes d'amulettes ou de préservatifs qu'ils portaient sur eux pour se garantir de quelque mal *A.* تعویذ pl. تعاویذ ـ حرز *P.* بازوبند ـ نسخه ـ حمایل *T.* هیکل ـ کردبامه

PHYLLANTHE. Plante *A.* املج هندی *P.* آمله

PHYSICIEN. Qui s'occupe de la physique *A.* طبيعى pl. طبيعيّون ـ
اهل العلم الطبيعيّات

PHYSICO-MATHÉMATIQUE. Qui a rapport en même temps à la
Physique et aux Mathématiques *A.* متعلّق بعلوم الطبيعيّة والرياضيّة
|| L'Optique est une science physico-mathématique علم احوال بصر
علوم رياضيّه وطبيعيّه يه متعلّق بر علمدر Problème physicu-
mathématique علوم طبيعيّه ورياضيّه يه متعلّق بر مطلب

PHYSIOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des principes de
l'économie animale, de l'usage et du jeu des différens organes *A.*
علم تركيب الاجزاء الحيوانيّة

PHYSIOLOGIQUE. Qui appartient à la physiologie *A.* متعلّق
بتركيب الاجزاء الحيوانيّة || Recherches phisiologiques تركيب
اجزاى حيوانيّه يه متعلّق احوالك تتبّعى

PHYSIOLOGISTE. Celui qui est versé dans la physiologie *A.* عالم
فى تركيب الاجزاء الحيوانيّة || ce medecin est un savant
physiologiste بو طبيب علم تركيب اجزاى حيوانيّه ده حذاقتى
ظاهر بر عالم بيعديلدر

PHYSIONOMIE. L'art de juger par l'inspection des traits du vi-
sage, quelles sont les inclinations d'une personne *A.* علم القيافة ـ
علم الفراسة ـ علم الفراسة من السيما || Les règles de la phy-
sionomie pour juger du caractère, sont très-incertaines بر كمسنه نك
شيم وخصايلنى سيماسندن تفرّس ايلمكه دائر اولان علمك
علم قيافتنك ـ قاعده لرى بغايت مشكوك ومبهمدر
قاعده لرى

Il se prend aussi pour l'air, les traits du visage *A.* وجه ـ
سيما ـ لقا *P.* لهجة *T.* جهره || Belle physionomie سيماى دلارا ـ
كوزل جهره heureuse, agréable, avantageuse سيماى بهيج ـ
سيماى دلكشا prévenante سيماى هشاشتنما spirituelle سيماى
كياستنما noble سيماى نجابتنشان ouverte وجه صلت ـ
آچق جهره ـ سيماى روشن وكشاده ـ سيماى صلوتنما
Avoir la physionomie d'un honnête homme فلانده بر اهل عرض
ناصيهٔ حالنده آثار صلاح بديدار ـ آدم جهره سى اولمق
اولمق Avoir la physionomie basse, méchante جهره وسيماسنده
آثار دنائت وخباثت نمايان اولمق Les physionomies sont
trompeuses اشكال سيمادن استدلال حال بادئ تغليط وخطا
در ـ On dit aussi, Avoir la physionomie patibulaire, c'est-à-dire,
funeste بر كمسنده آصيله جق ـ سيماى مشئوم صاحبى اولمق
آدمك سيماسى اولمق

PHYSIONOMISTE. Qui se connaît en physionomie *A.* قايف pl
قافة ـ اهل العلم القيافة ـ اهل العلم الفراسة || Bon physio-
nomiste علم قيافتده ماهر بر شخص ـ فراست من السيما
علمنه ماهر

PHYSIQUE. Science qui a pour objet les choses naturelles *A.* علم
الطبيعيّات || La physique est une partie de la philosophie علم
طبيعيّات حكمتك بر جزئيدر Physique générale, particulière
علم خاصّ طبيعيّات ـ علم عامّ طبيعيّات expérimentale
مبنى على التجارب اولان علم طبيعيّات

Physique, se prend aussi pour les traités de physique d'un auteur
A. كتاب فى علم الطبيعيّات || La physique de Rohaut
فلان نام مؤلّفك علم طبيعيّاته دائر تأليف كرده سى اولان
كتاب

Physique, adj. Naturel *A.* طبيعى || Mouvement physique حركت
طبيعيّه cause علّت طبيعيّه ـ سبب طبيعى effet اثر طبيعى
Il n'y a point d'empêchement physique en cela بو بابده بردرلو
محذور طبيعى يوقدر Impossibilité physique امتناع طبيعى ـ
حسب لزوم الطبيعى دركار اولان استحاله Certitude physique
حسب لزوم الطبيعى ظاهر اولان ـ تحقّق طبيعى
ثبوت وتحقّق

Il se dit aussi da la partie d'un sujet qui doit être exposée sui-
vant la méthode des physiciens *A.* جهت طبيعى || La partie
physique de cette question est curieuse بو مطلبك جهت
طبيعيسى سزاوار استغرابدر

On dit, Le physique d'un homme, pour désigner sa constitution
naturelle *A.* هيئة ـ هندام *P.* اندام *T.* جليم || Un bon physique
هيئت مرغوبه mauvais هيئت كريهه ـ هيئت رديئه

PHYSIQUEMENT. D'une manière physique *A.* طبعاً ـ حسب
الطبيعة

PIACULAIRE. Qui a rapport à l'expiation *A.* متعلّق بكفّارة ||
Sacrifice piaculaire لاجل الكفّاره ذبح اولنان قربان

PIAFFER, se dit d'une action du cheval, qui consiste à pas-
sager dans une seule et même place *T.* آت طورديغى يرده اوينامق

PIAFFEUR. Cheval qui piaffe *T.* طورديغى يرده اوينايان آت
|| Les chevaux d'Espagne sont piaffeurs اسپانيا آتلرى طوردقلرى
يرده اوينامغله مألوفدر

PIAILLER. Il se dit des enfans, lorsque, par dépit, ils crient
continuellement *A.* اعتوال *P.* فرياد زدن *T.* آغليوب حيقرمق

لا ينقطع اعتوال ايدن اطفال || Des enfans qui piaillent toujours

Et de toutes les personnes qui criaillent continuellement *A.* زياط *P.* غرته زدن *T.* چاغروب باغرمق || Cet homme est insupportable, il ne fait que piailler شو آدمه تحمل ايتمك ممكن دكلدر زيرا على الدوام چاغروب باغرمقدن خالى دكلدر

PIAILLERIE. Criaillerie *A.* زياط *P.* غريو وغرته *T.* چاغروب باغرمه || C'est une piaillerie perpétuelle بر زياط دائميدر

PIAILLEUR. Celui qui ne fait que piailler *A.* زيّاط *P.* غرته زن *T.* باغرغان

PIASTRE. Sorte de monnaie d'argent turque *A.* اسدى - غروش غروش

Il se dit aussi d'une monnaie d'argent, qui se fabrique en Espagne et en Amérique *T.* ريال - قره غروش

PIC. Instrument de fer courbé et pointu vers le bout, et dont on se sert pour casser des morceaux de rocher, et pour couvrir la terre *A.* معول pl. معاول - ملطاس pl. ملاطيس *P.* منقر - اهران - ميتين *T.* كلنك || Il y a beaucoup de cailloux dans cette terre, il faut un pic pour l'ouvrir بو ارضى آچمق كلنكه محتاجدر زيرا چقل طاشارى چوقدر

Pic. T. de Géogr., qui se dit de certaines montagnes très-hautes *A.* طود pl. اطواد *P.* كوه بلند *T.* يوكسك طاغ || Le pic d'Adam طود آدم

À Pic. Perpendiculairement *A.* قائماً V. aussi Perpendiculairement.

PIC. Espèce d'oiseau qui se cramponne au tronc des arbres *A.* قرّاع pl. قرّاعات *T.* آغاج قاقان قوشى

PICA. Appétit dépravé, qui fait désirer et manger de la chaux, du plâtre, etc. *A.* فساد الشهوة - وحام *T.* آش يرمه

PICHOLINE. Olive de la plus petite espèce *T.* خرده زيتون

PICOT. Petite pointe qui reste sur le bois qui n'a pas été coupé net *A.* شظية العود pl. شظاياء العود *P.* چوبريزه *T.* آغاج قيمغى || Je me suis écorché la main à un picot الده بر آغاج قيمغى طوقنوب دريسنى صيردى

PICOT. Petite engrêlure au bas des dentelles et des points de fil *A.* ضرس pl. اضراس *P.* دندان *T.* ديش

PICOTEMENT. Impression incommode sur la peau, comme si l'on y faisait des piqûres *A.* مضيض *T.* ياقوب آجشمه || Sentir des picotemens dans la poitrine, à la gorge صدرده وبوغازده جلدك مجموعنده par toute la peau ياقوب آجسمه طويمق مضيض كلى حس ايتمك

PICOTER. Causer des picotemens *A.* ايراث - امضاض - مض *T.* سانجيوب آجتمق المضيض || Une pituite qui picote les membranes de la poitrine صدرك انجه زارلرينه ايراث مضيض ايدر بر مادّهٔ نخاعيه

Il se dit aussi des petites piqûres que les oiseaux font aux fruits *A.* نقر *P.* شند زدن *T.* قوش بورونى ايله يارهلمق || Les oiseaux ont picoté tous les fruits قوشلر ميوهلرك جملهسنى نقر ايتمشلر در

- Picoter, signifie figur., attaquer quelqu'un par des paroles dites avec malignité *A.* امضاض بالنواقر *P.* بسن آزرده دل كردن *T.* بر كمسنهنك يوركنى دل ايله آجيدوب ياقمق || Il l'a picoté plus d'une fois فلانك درونى نواقر جگر سوز ايله بالدفعات امضاض ايلدى

PICOTERIE. Paroles dites pour picoter quelqu'un *A.* نواقر *P.* سخنهاى دلازار *T.* يورك ياقيجى سوزلر

PICOTIN. Petite mesure dont on se sert pour mesurer l'avoine que l'on donne aux chevaux *A.* مدّ العلف pl. امداد العلف *P.* پيمانهٔ علف *T.* يم اولچكى || Ce cheval mange deux picotins d'avoine par jour شو آت كونده ايكى اولچك يولاف يم يير

PIE. Oiseau de plumage blanc et noir *A.* عقعق pl. عقاعق *P.* كلچه - قنوله *T.* صقصغان قوشى

On appelle Fromage à la pie, une espèce de fromage blanc, écrémé *A.* ارذة *T.* چاير پنيرى

Et cheval pie, un cheval de deux couleurs, dont l'une est le blanc *A.* ابرش *P.* چپار *T.* آبراش

PIE, adj. Pieux. Il ne se dit qu'en cette phrase, Oeuvre-pie *A.* مبرّة pl. مبرّات - حسنة pl. حسنات *P.* كردار نيك *T.* خيرات

PIE-MÈRE. La membrane qui enveloppe immédiatement le cerveau *A.* امّ الهام

PIÈCE. Partie d'un tout *A.* قطعة pl. قطعات - كسفة pl. اكساف *P.* پاره - لخت *T.* پارچه || Une pièce de viande بر قطعه لحم - بر پارچه ات - de bois بر قطعه خشب - بر آغاج پارچهسى Un accroc lui a emporté une pièce de son habit جنكالده ايلشمكله كيديكى لباسك بر پارچهسى قوپارلدى

Les pièces d'une armure جنكك اثوابى قطعهلرى — On dit aussi, Une pièce de terre *A.* قطعة الارض *P.* پارهٔ زمين *T.*

بر پارچەسی – On dit, qu'une colonne est toute d'une pièce, pour dire, qu'elle n'est que d'un seul morceau قطعۀ واحدەدن یکپاره برپارچەدن یاپلمش دیرک – مصنوع بر عدد ستون

Tomber par pièces, se dit d'une personne attaquée d'une maladie qui engendre la pourriture A. تهذؤ الاعضاء – أَرَب الاعضاء T. عضولر صاپر صاپر دوکلمک P. اعضا لت لت افتادن || C'est un homme perdu de débauche, et qui tombe par pièces عیش وعشرتده ادمانی تقریبیله وجودینی خراب ایدوب صاپر صاپر دوکلمکده در – اعضاسی متهذی اولدیور

On dit, qu'un homme est armé de toutes pièces, pour dire, qu'il est armé de pied en cap A. شاك الشلاح – شاکی السلاح P. پر سلاح T. یکپاره سلاحلو

Être taillée en pièces, se dit d'une armée qui a été entièrement défaite A. تقدد – توشق – تصرم P. لتالت گشتن T. پاره پاره طوغرانمق || L'armée ennemie a été taillée en pièces عسکر دشمن – اعدا سیف قهر ودمار ایله متقدد ومتصرم اولمشدر عسکری لتالت بریدۀ شمشیر قهر ودمار اولمشدر

On appelle aussi Pièces, les différentes parties d'un logement A. بیت pl. بیوت – حجرة pl. حجرات T. اوطه || Son appartement est composé de tant de pièces دائرەسی شو قدر بیوتی مشتملدر Le salon est la plus belle pièce de la maison منزلک احسن بیوتی مسافر اوطەسیدر – Pièce d'honneur, c'est chez les ambassadeurs, la pièce où est le dais T. عرض اوطەسی

Dans les grandes cérémonies, on appelle Pièces d'honneur, la couronne, le sceptre, l'épée A. pl. شعایر السلطنة || On choisit les plus grands seigneurs de la Cour pour porter les pièces d'honneur آلایده شعایر سلطنتی حامل اولەجق کسان اعاظم رجال بیننده انتخاب اولنور

On dit figur., qu'un homme est tout d'une pièce, pour dire, qu'il se tient tout droit, ou qu'il est inflexible دیم دیک طورر بر آدمدر

PIÈCE, se dit aussi d'un petit morceau d'étoffe, de toile qu'on met à des choses de même nature, pour les raccommoder A. رقعة pl. رقاع – لدام P. پینه – درپیین – پرکاله – رفو T. یامه || Mettre une pièce à un habit ثوبه ربط رقعه ایتمک – یامه دیکمک

En parlant des vases, on emploie les mots A. رؤبة T. کناد || Mettre une pièce à un chaudron قزغانه الصاق رؤبه ایتمک – قزغانی کنادلمک – کناد اورمق

Il se dit aussi de certaines choses qui font un tout complet A. طاقة pl. طاقات P. طاقه T. طوب || Une pièce de drap بر طوب چوقه de toile بر طوب بز Juger de la pièce par l'échantillon طاقەنک کیفیتنی اورنکندن آکلامق

On dit, Vendre des choses pièce à pièce, pour dire, les vendre l'une après l'autre A. بیع واحدًا بعد واحد – بیع شیئًا بعد شیء P. یکایک فروختن T. برر برر صاتمق || On a vendu ses meubles pièce à piece متاع بیتی برر برر فروخت اولندی

On appelle Pièce d'eau, une grande quantité d'eau retenue dans un certain espace, pour l'embellissement d'un jardin A. حوض pl. حیاض P. خانیچه T. حوض

Pièce, en termes d'art militaire, se dit des bouches à feu A. مدفع pl. مدافع P. توپ – یک پاره توپ T. بر – طوب || Pièce de huit livres de balle سکز قیەلک گله پاره طوب – Pièces de campagne, se dit des canons qui marchent avec l'armée, et qui ne sont pas propres pour les sièges T. چکر بر پاره طوب – سرعت طوبلری – Et pièces de batterie, du gros canon dont on se sert pour battre une place T. محاصره طوبلری – بال یمز طوبلری

On appelle Pièce de blé, etc., une certaine étendue de terre ensemencée en blé, etc. A. مشارة pl. مشاور P. کشت T. تارلا – اولک || Une pièce de blé بغدای تارلاسی

En parlant du gros bétail, on dit, qu'un homme a tant de pièces de bétail فلان کشی شو قدر رأس حیواناته مالکدر

Pièce, signifie aussi, chacun. En ce sens, on emploie différens mots suivant la chose dont il est question || Ces chevaux-là coûtent cent écus la pièce بو بارکیرلرک هر بر رأسی شو قدره بهری – اولمشدر Des oranges à cinq sous la pièce بهرپارەسی بشر پارەیە پورتقال Quatre pièces de gibier درت عدد او – درت دانه قوشلری

Pièce, se dit aussi des ouvrages d'esprit A. تألیف pl. تألیفات || Une pièce d'éloquence فن بلاغتده دائر بر تألیف On a imprimé des pièces de prose et de vers qui ont remporté les prix فن انشاده احراز قصب السبق امتیازه شایان عد اولنمش منثور ومنظوم تألیفلر طبع اولندی

En termes de Pratique, il signifie, tous les papiers qui servent à un procès A. ورقة pl. اوراق || Pièces parafées مصحح اوراق inventoriées دفترە قید اولنمش اوراق Toutes les pièces ont été

remises dans le sac اوراقك مجموعی تكرار طوبره‌یه وضع — اثبات مدعایه دائر اولان اوراق اولندی Pièces justificatives استشهادیه صالحه — تصدیق حالی متضمن

Pièce, se dit encore en parlant de la monnaie *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* سكه || Une pièce de six sous التی اقچه‌یه ایدر بر درهم de vingt-quatre sous یكرمی درت اقچه‌لك بر سكه

Au jeu des échecs, il se dit de ce qui n'est pas pion *A.* آلة pl. آلات الشطرنج || La dame est la meilleure pièce des échecs آلات شطرنجك اعلاسی فرز در

On dit, Jouer une pièce à quelqu'un, pour dire, lui jouer un tour *T.* بر كمسنه‌یه اویون ایتمك — دوباره ایتمك — رنك ایتمك

PIED. La partie de l'animal qui lui sert à marcher *A.* قدم pl. اقدام — رجل pl. ارجل *P.* پای *T.* آیاق || Pied droit قدم ایمن — پای راست — صاغ آیاق gauche قدم ایسر — پای چپ — صول آیاق Les doigts du pied اصابع قدم les ongles اظفار قدم — آیاغك طرنقاری Marcher sur la pointe du pied آیاغك پرمقلری اوجنده یوریمك On l'emmena pieds et poings liés فلانی مغلول الایادی والاقدام اولەرق كتوردیلر — الی ایاغی باغلو اولەرق — Aller à pied راجلا یوریمك — آیاق — قائماً طورمق Se tenir sur ses pieds یایه یوریمك Mettre pied à terre اینمك — نزول ایتمك Depuis la tête jusqu'aux pieds *A.* من الرأس الی القدم *P.* از سر تا پا *T.* باشدن آیاغه دكین On passe souvent cette rivière à pied sec بو نهردن اكثریا آیاق اصلتمیەرق مرور اولنور Marcher pieds nus یالین آیاق یوریمك — پا برهنه مشی ایتمك Fouler aux pieds آیاق آلتنده چیكنمك — پایمال ایتمك Se jeter aux pieds de quelqu'un بر كمسنەنك آیاغنه صارلمق — آیاغنه قپانمق — Il se dit aussi en parlant de meubles et d'ustensiles, et signifie, la partie qui sert à les soutenir || Les pieds d'une chaise, d'un lit, d'un chandelier صندلیەنك ویتاق سریرینك وشمعدانك آیاقلری

Bête à quatre pieds. *A.* ماشیة pl. مواشی *P.* جانور چار پا *T.* درت آیاقلی حیوان

Le pied du cheval *A.* قائمة pl. قوائم pl. نواقز *P.* پای اسب *T.* طوارك آیاغی

Le pied du chameau et d'autres animaux de ce genre *A.* خف pl. اخفاف *T.* بقناق

Pied fourchu, comme celui des vaches, des moutons *A.* ظلف pl. اظلاف *T.* چتال طرنقلو آیاق — Pied non fourchu, comme celui du cheval *A.* حافر pl. حوافر *T.* بتون طرنقلو آیاق || Les vaches et les moutons ont le pied fourchu صغر وقیون قسمی چتال طرنقلو حیوانلر در — حیوانات ذوی الاظلافدر Les chevaux et les mulets ont le pied non fourchu آت وقاطر قسمی بتون طرنقلو حیوانلر در — حیوانات ذوی الحوافر در

Des pieds de veau, de mouton, coupés pour être mangés *A.* كراع pl. اكارع pl. بالغاء *P.* پاچه *T.* پاچه

Pied, signifie aussi, la trace de la bête qu'on chasse *A.* اثر pl. آثار *P.* نقش پا *T.* ایز

Coup de pied. *A.* رفسة *P.* لكد *T.* تپمه || Donner un coup de pied à quelqu'un بر كمسنه‌یه ضرب رفسه ایتمك — تپمه اورمق

Gens de pied. Les soldats qui servent à pied *A.* راجل pl. رجال pl. رجالة — رجلان *P.* پیاده — پیادگان *T.* یایه — یایەلر

On dit, Attendre de pied ferme, pour dire, attendre sans sortir d'une place بر كمسنه بولندیغی یرده ثبات قدم ایله استادهٔ مقام ترقب وانتظار اولمق — Combattre de pied ferme, c'est-à-dire, avec fermeté ثبات قدم ایله جنك ایتمك — Lâcher le pied c'est reculer, fuir بر كمسنه ثبات قدم ایده‌میوب ثبات قدمنه فتور ورخاوت — متوجه سمت فرار اولمق — كتورمك — Avoir un pied à terre, c'est avoir un logement dans un endroit où l'on ne vient qu'en passant آیاق ابایشدرەجك بر یره مالك اولمق — Ne pas mettre le pied dans une maison, c'est ne pas y aller فلانك خانه‌سنه وضع قدم ایتمامك — آیاق بصمامق — On dit figur. Aller pied à pied, pour dire, se conduire avec beaucoup de circonspection قدم بقدم عمل وحركت قاعدهٔ حزم — بالتأنی عمل وحركت ایتمك — ایتمك — واحتیاطه رعایت ایدەرك رفته رفته حركت ایتمك — Avancer pied à pied رفته رفته رهپیمای — قدم بقدم ایلرویه وارمق — سمت مقصود اولمق — Tenir pied à boule, pour dire, s'attacher à une chose avec beaucoup d'application ثبات قدم ایله مداومتده ثابتقدم اولمق — مداومت ایتمك — On dit d'un vieillard, qu'il a bon pied, bon oeil, pour dire, qu'il a encore l'usage de tous ses sens — كوزی آیاغی یرنده بر قوجامانەدر Et d'un homme décrépit, ou très-malade, qu'il a déjà un pied dans la fosse مزارده در — بر آیاغی چقورده در — Et d'un homme

faible qui ne peut marcher, qu'il ne saurait mettre un pied devant l'autre مشی وحرکتە مجالی یوقدر ـ آیاغنی آلەمیور — On dit aussi, Examiner un homme depuis les pieds jusqu'à la tête بر کمسنەنک اوزرینە سر تا پا امرار نظر دقّت ایتمک

On dit, Avoir le pied à l'étrier, pour dire, être prêt à partir پا در رکاب اولمق Et chercher quelqu'un à pied et à cheval, pour dire, le chercher partout طرف طرف سکردوب بر کمسنەیی آرامق

Et aller de bon pied dans une affaire, pour dire, s'y comporter avec beaucoup de zèle et de franchise بر مصلحتدە صدق وخلوص اوزرە حرکت ایتمک

On dit, Du même pied, pour dire, d'une marche égale et semblable *A.* علی سیاق الواحد ـ متساوی الاقدام || Il est difficile que deux projets si différents aillent du même pied بو درجەدە بری برینە مخالف اولان ایکی کونە ترتیب متساوی سیاق واحد اوزرە یوریمک ـ الاقدام یوریمک امر دشوار در امر مشکلدر Nous allions lui et moi du même pied بن وفلان کشی شو مصلحتدە متساوی الاقدام اولەرق حرکت ایدر ایدک

On dit proverb. Haut le pied, pour dire, partons *A.* قم *P.* بر خیز *T.* قالق

On dit, Sur quel pied sommes nous ensemble? pour dire, comment sommes-nous ensemble? آرەمز نە شکلدر ـ بینمز نصلدر

Et mettre une chose sous les pieds, pour dire, la mépriser بر پامال خزی ـ شیئی موطئ اقدام خذلان وحقارت ایتمک واستحقار ایتمک

Et mettre une armée, mettre des troupes sur pied, pour dire, lever des troupes عسکر حاضر ـ اردو یا عسکر ترتیب ایتمک قالدرمق ـ حاضرلمق ـ وآمادە قلمق

Et que quelqu'un a été sur pied toute la nuit وقت لیلی قائماً تا بصباح آیاقدە ایدی ـ امرار ایلدی

Et figur. Être sur un bon pied, pour dire, être dans un bon état بر کمسنە حسن حالدە اولمق — Et être sur un bon pied dans le monde, pour dire, y être en estime بر کمسنەنک بین الناس مرتبۂ شهرت واعتباری اعلا اولمق — Et mettre quelqu'un sur le bon pied, pour dire, lui procurer de grands avantages بر کمسنەنک حالنی اصلح واحسن مرتبەیە ایصال حسن صورتە وضع ایتمک ـ ایتدرمک ou pour dire, l'obliger à faire son devoir بر کمسنەیی یولنە قویمق ـ یولنە کتورمک

On dit en parlant d'une rivière, qu'il y a pied, pour dire, qu'on s'y peut tenir debout, la tête hors de l'eau بو نهردە آیاق دیب بولور — Et perdre pied, pour dire, ne trouver plus le fond de l'eau avec les pieds *T.* آیاق دیب بولمامق || Il perdit pied au milieu de la rivière, et pensa se noyer وسط نهردە آیاغی دیب بولەمیوب غرق اولمغە بر رەق قالمشدر

Et figur. Prendre pied, pour dire, s'établir solidement *A.* تأصّل ـ کسب الرسوخ *P.* ریشە دار گشتن *T.* کوکلشمک ـ یرلشمک ـ تمللشمک || Il ne tardera pas à prendre pied قریباً تمللشدجکدر

On dit, en parlant d'une maison, qu'il y a tant de pièces de plain-pied, pour dire, tant de chambres où l'on va de l'une à l'autre, sans monter ni descendre فلان منزل دوز طبان اولەرق شو قدر بیوتی مشتملدر

On appelle Pied poudreux, ou Va-nu-pieds, un homme qui n'ayant ni propriété ni état, peut disparaître à chaque instant *T.* بالدری چپلاق || Il a voulu me donner pour caution un va-nu-pieds بر بالدری چپلاغی کفیل ویرمک استدی

On appelle figur. Pieds de mouche, une écriture dont les lettres sont très-menues et mal formées *A.* خطّ منمّل *P.* همحال پای مور خطّ خردە *T.* قرنجە آیاغی کبی بر یازو

Pied, se dit aussi d'un arbre, d'une plante, et signifie la partie qui est le plus près de terre *A.* سفالة الشجر *P.* بن درخت *T.* آغاجک دیبی || Être assis au pied d'un arbre آغاجک دیبنە طیانوب اوتورمق

On dit, Le pied d'une montagne, d'un bâtiment, d'un mur, pour dire, l'endroit le plus bas *A.* ذیل ـ سفالة pl. اذیال *P.* بن ـ دامن ـ پایین *T.* اتک ـ دیب || Le pied des Alpes آلپس طاغلرینک اتکی ـ دامن کوه آلپس ـ ذیل جبل آلپس Il sort une source du pied de la montagne بر طاغ اتکندن بر پیکار انفجار ایدر Le pied d'un rocher قیانک دیبی d'une muraille دیوار دیبی ـ دامن دیوار ـ سفالۂ دیوار — On dit aussi Le pied d'un lit, pour dire, l'endroit du lit qui est opposé au chevet *A.* سافلة الفراش ـ موخّر الفراش *P.* پایین پستر *T.* یتاغک آشاغی طرفی

Il se dit aussi pour l'arbre entier *T.* کوک || Il y a cinq cents pieds d'arbres dans cette avenue بو یولدە بشیوز کوک آغاج

وار در ایکییوز کوک Il a fait abattre deux cents pieds d'arbres
بر کوک قرنفل چیچکی Un pied d'oeillet آغاج ییقدردی

En termes d'eaux et forêts, on appelle Pied cornier, l'arbre qu'on laisse à l'extrémité d'un arpentage, pour servir de marque حدود علامتی اولمق اوزره ابقا اولنان آغاج

On dit, Raser une maison rez pied, rez terre, pour dire, la raser par le pied *A.* مستأصلاً هدم *P.* یکسان خاک کردن یره برابر *T.* همبرابر خاک کردن - نقش زمین کردن - ییقمق

On dit figur. Mettre un homme au pied du mur, pour dire, le mettre hors d'état de répondre فلانی پشت بر دیوار دمبستگی مبهوت ومتحیر اولدرق دیواره طیانمق - وحیرت ایتمک

On dit, Expliquer une chose au pied de la lettre, pour dire, l'expliquer selon le propre sens des paroles *T.* تحت اللفظ معنا ویرمک || Il ne faut pas toujours prendre les choses au pied de la lettre هر شیئده تحت اللفظ معنا ویرمک جائز دکلدر Cela se doit expliquer au pied de la lettre بوکا تحت اللفظ معنا ویرلمک اقتضا ایدر

On dit aussi, Au pied de la lettre, pour dire, à parler véritablement *T.* طوغریسی بو در که || Il est ruiné; au pied de la lettre, il n'a pas de pain طوغریسی بو در که حالی خرابدر بیاغی ییهجك اتمکی یوقدر - قوت لا یموته محتاجدر

Pied, se dit aussi d'une mesure Géométrique *A.* قدم معماری - || Pied cube قدم معماری مکعب Cela a tant de pieds de long فلان شیئک شو قدر قدم طولی وار در || قدم Douze pieds en carré تربیعاً اون ایکی قدم

Sur le pied. À raison, à proportion *A.* علی القیاس - قیاساً *P.* بقیاس *T.* قیاس ایدرك || J'ai payé cette étoffe sur le pied d'un louis d'or l'aune بهر ذراعی برر آلتونه قیاس اولنه‌رق بو قماشک بهاسنی ادا ایلدم Un régiment de cavalerie entretenu sur le pied étranger دول سائره‌ده جاری اولو کلمش صورته قیاس ایله ترتیب اولنمش بر آلای سواری عسکری

On dit, Se mettre sur le pied de faire, ou de ne pas faire une chose, pour dire, prendre l'habitude de la faire, ou de ne pas la faire *T.* عادت ایدنمک - طوریغی طوتمق || Il se met sur le pied de ne plus faire de visites فیما بعد بر کمسنه‌نک وارمامق خصوصنی - زیارتنه وارمامق طوریغی طوتدی عادت ایدندی

On dit, Sur le pied où sont les choses, pour dire, les choses étant ainsi *T.* کیفیت احوال بو صورتی کسب ایدنجه - کیفیت احوال بو منوال اوزره اولنجه Et absolument, Sur ce pied-là *T.* بو صورتده || Sur le pied où sont les choses, je doute que vous veniez à bout de votre dessein کیفیت احوال بو منوال اوزره اولنجه بکام اولدجغکه شبهه ایدرم Je le croyais coupable, mais vous m'assurez de son innocence; sur ce pied-là, je lui rends mon estime فلانی قباحتلو طن ایدرایدم سن بیگناه اولدیغنی ایناندرسک بو صورتده حقنه حسن اعتبارم کما کان باقیدر

D'arrache-pied. Sans discontinuation *A.* بلا فاصله - بلا انقطاع *P.* پیوسته - بی فاصله *T.* فاصله‌سز || Je l'ai attendu trois heures d'arrache-pied بلا انقطاع اوچ ساعت قدر ورودینه منتظر اولدم

PIED-D'ALOUETTE, ou DELPHINIUM. Plante *A.* رجل الیمامة *T.* سرای چیچکی

PIED-DE-CHAT. Plante *A.* کف الهر *P.* پنچهٔ گربه *T.* کدی آیاسی

PIED-DE-LIEVRE, ou LAGOPUS. Plante *A.* رجل الارنب

PIED-DE-LION. Plante *A.* رجل الاسد *T.* آرسلان پنچه‌سی - یلدز چیچکی

PIED-DE-VEAU, ou COLOCASIE. Plante *A.* قلقاس - آذان الفیل

PIÉDESTAL. T. d'Archit. La partie qui soutient la colonne *A.* قاعدة العمود pl. قواعد العمود *P.* پای ستون *T.* دیرکک - آیاغی || La base d'un piédestal قاعدهٔ عمودک تملی Le piédestal d'une statue بر صنمک قاعده‌سی

PIÉDOUCHE. Petite base qui sert à porter un buste, ou quelqu'autre figure *T.* کرسی

PIÉGE. Instrument dont on se sert pour prendre des animaux *A.* حبالة pl. حبایل - مصیدة pl. مصاید *P.* دام - جال *T.* دوزاق اوزاتمق - مدّ حباله ایتمک || Tendre un piége دوزاق Dresser un piége دوزاق قورمق - نصب مصیده ایتمک Faire donner un animal dans le piége حیوانی دوزاغه دوشورمک

Il signifie figur. embûche, artifice dont on se sert pour tromper *A.* حبالة المکر *P.* دام فریب *T.* حیله دوزاغی || Ce qu'on vous dit, ce qu'on vous offre est un piége سکا سویلنان کلام وعرض اولنان فائده محض حبالهٔ مکر وفریبدر Il est tombé dans le piége دام حیله‌یه گرفتار اولمشدر C'est un piége qu'on

vous tend, prenez-y garde سنك ايچون قورلمش بر دام || Il a évité le piége qu'on lui avait tendu حيلهدر آندن حذر ايله قوردقلری دام حيلهدن شيوشدی

PIERRAILLE. Amas de petites pierres *A.* قصص pl. اقصاص *P.* سنكريزه *T.* اوفاق طاش || Chemin ferré de pierraille چاقل طاشی ايله مفروش بر يول

PIERRE. Corps dur et solide, formé dans la terre, et dont on se sert pour la construction des bâtimens *A.* حجر pl. احجار *P.* سنك *T.* طاش || Pierre dure *A.* حجر صلب *P.* سنك سخت ـ خارا *T.* سنك پك طاش tendre *A.* حجر لين *P.* سنك نرم *T.* يومشق طاش aisée à tailler سهل النحت رضام منحوت ـ حجر منحوت Pierre de taille *A.* بر نوع حجر *P.* سنك تراشيده *T.* يونمه طاش Bâtiment de pierre de taille نحات احجار منحوتهدن مصنوع بر بنا Tailleur de pierre *A.* نحات *P.* سنك تراش *T.* طاش يونيجی Fossés revêtus de pierres de taille مرصوص الجداران بر خندق ـ ديوارلری احجار تراشيدهدن پرداخته بر خندق Poser, mettre la première pierre à un bâtiment اساس بنانك ايلك طاشنی بريته طرح ايتمك On a tellement ruiné cette ville, qu'il n'y est pas demeuré pierre sur pierre بو بلدهيی شو وجهله تخريب ايتمشلركه سنك بر بالای سنك اولدرق مجتمع اولمش بيقنديلری بيله قالمامشدر ـ On dit figur., Trouver des pierres sur son chemin, pour dire, trouver des obstacles à ce qu'on a envie de faire سنك راه ممانعت اولدجق حالاته راست كلمك

On dit proverb. Faire d'une pierre deux coups, pour dire, prendre occasion en faisant une affaire, d'en faire une autre dans le même temps *T.* بر طاش ايله ايكی قوز اورمق

Et jeter la pierre à quelqu'un, pour dire, le blâmer de quelque chose *A.* قذف ـ طعن *P.* طعن وتشنيع سنك اندازئ بر كمسنهنك عليهنه *T.* سنك شتم انداختن ـ كردن كافهٔ ناس || Tout le monde lui jette la pierre طاش آتمق فلانك عليهنه سنك انداز طعن وتشنيع اولور

PIERRE, se dit aussi des cailloux et des autres corps de cette nature *A.* حصات pl. حصباء *P.* حصبة ـ حصيات pl. خرسنك *T.* چاقل طاشی || Se battre à coups de pierres چاقل طاشلريله دوكشمك ـ كثير الحصات بر يول Un chemin plein de pierres محصبه بر يول

PIERRE À CHAUX. La pierre dont on fait la chaux *A.* حجر الجص *P.* سنك كچ *T.* كرج طاشی ـ كرج خرجيچون اولان طاش

PIERRE À FUSIL. Un caillou dont on se sert pour battre le fusil *A.* مظرّة البرقيل *P.* آتشزنهٔ تفنك *T.* تفنكك چقماقی طاشی

PIERRE ANGULAIRE. La pierre qui se met à l'angle d'un bâtiment *A.* حجر الزاوية *P.* سنك كوشه *T.* كوشه طاشی

PIERRE À PLÂTRE. *A.* حجر الصاروج *P.* سنك آهك *T.* آلچی طاشی

PIERRE D'ACHOPPEMENT. On appelle ainsi Toute occasion de faillir *A.* موقع الزلل ـ موقع العثرة والسقطة *P.* جای لغزش ـ آياق سورچجك بر *T.* جای لغزش پا || Les moindres occasions sont autant des pierres d'achoppement pour un homme faible ضعيف النفس اولان آدمه كوره ادنای امور موقع زلل وسقطه در

Il se dit aussi de tout ce qui met obstacle au succès d'une affaire *A.* مانع ـ مزاحم *P.* سنك راه ممانعت *T.* انكل || La restitution d'une telle place pensa être une pierre d'achoppement au traité فلان قلعهنك ردّی مادهسی عهدنامهنك انعقادينه مانع اوله يازدی C'est elle qui est la pierre d'achoppement à leur réconciliation اصلاح ذات البينلرينه انكل اولان فلان خاتوندر

PIERRE D'AIGLE. Pierre que les bonnes gens croient avoir la vertu de faire venir à terme le fruit que porte une femme enceinte *A.* حجر العقاب ـ حجر الولادة *P.* سنك عقاب *T.* قرتال طاشی

PIERRE D'AIMANT. V. Aimant.

PIERRE DE BÉZOARD. V. Bézoard.

PIERRE D'ÉVIER. Une pierre taillée pour servir à l'écoulement des eaux d'une cuisine, d'une cour *A.* مثعب pl. مثاعب *P.* شلكك ـ صو مصلغی *T.* موری V. aussi Évier.

PIERRE DE MEULE, ou PIERRE MEULIÈRE. Sorte de pierre dont on fait les meules de moulin *A.* عصّبارة *P.* سنك آسيا *T.* دكرمن طاشی

PIERRE DE SCANDALE. Ce qui cause du scandale *A.* موقع الريبة *P.* سبب كناهه دوشورمكه *T.* جای بد كمانی || Cette discussion est délicate, et pourrait bien devenir une pierre d'achoppement, une pierre de scandale بو مباحثه غاية الغايه نازكدر

نتیجه‌سنده موقع زلل وسقطه ومحل ریبه اولـق احتمالندن خالی دکلدر ! Cet homme est la pierre de scandale de tout son quartier شو آدم محله‌نک اهالیسی ایچنده محله‌نک اهالیسنی گناهه دوشورر - باعث ریبه اولور

Pierre de touche. Pierre dont on se sert pour éprouver l'or et l'argent *A.* حجر المحك *P.* سنگ محك *T.* مهنك طاشی

On dit figur. L'intérêt est la pierre de touche de l'amitié, de la probité, pour dire, que c'est dans les choses qui regardent l'intérêt, que l'on peut juger de l'amitié et de la probité d'un homme مصلحت مخصوصه محك محبت ووسیلهٔ آزمایش برازت واستقامتدر

Pierre fondamentale. Ce qui est comme le fondement d'une chose *A.* رکن pl. ارکان - اس - اساس - مبنا *P.* بنداد *T.* تمل || La Justice est la pierre fondamentale des États عدل وداد اس رکن بنای ملك ودولتدر - اساس دولدر

Pierre infernale. C'est une pierre qu'on applique pour brûler les chairs *A.* حجر الجحیم - حجر الکی *P.* سنگ جهنم *T.* جهنم طاشی || On lui appliqua la pierre infernale فلانی جهنم طاشیله داغلدیلر

Pierre philosophale. V. Philosophale.

Pierre ponce. Sorte de pierre poreuse et légère *A.* نسیفة pl. نشفة - نسف pl. نشف *P.* خاز *T.* آیاق - سونکر طاشی طاشی

Pierres précieuses, ou Pierres fines. Les diamans, les rubis, etc. *A.* pl. خرزات pl. جواهر *P.* گوهرها *T.* ذیقیمت طاشلر - اشته طاشلر Ainsi on dit d'un beau diamant, Voici une belle pierre اشته بر لطیف طاش Pierres fausses عملی جوهرلر - عملی طاشلر

Pierres sèches. On appelle ainsi, Une façon de construire avec des pierres posées l'une sur l'autre sans chaux, sans mortier *T.* قوری دیوار || Construire en pierres sèches قوری دیوار اولدرق بنا یاپمق

On dit, Faire un ouvrage à pierres perdues, en parlant des ouvrages de pierre qu'on élève dans l'eau *T.* ریختم بنا ایتمك

Pierre. T. de Méd. Amas de sable et de gravier qui se forme en pierre dans les reins ou dans la vessie *A.* حصات *P.* سنگ *T.* طاش || Il a la pierre dans les reins کلاده حصات وار در La pierre est dans la vessie طاش مثانده در Cela engendre la pierre فلان شیٔ مولد حصاتدر La pierre s'est rompue en la tirant طاش حین جذبده تفتت ایتمشدر Il a rendu une petite pierre بر اوفاق طاش اخراج ایلدی - دفع ایلدی

PIERRÉE. Conduit fait en terre, pour l'écoulement des eaux *A.* قناة pl. قنوات *P.* گاریز *T.* صو یولی || Faire une pierrée dans un jardin باغچه‌ده بر صو یولی احداث ایتمك

PIERRERIES. Collection de pierres précieuses *A.* pl. مجوهرات || Trafiquer, négocier en pierreries مجوهرات آلیش ویرشنی ایتمك Il est riche en pierreries کثرت مجوهرات جهتیله مالدار در - مجوهرات خصوصنده صاحب ثروت ویسار در

PIERREUX. Qui est plein de pierres *A.* حجیرة - کثیر الاحجار *P.* محجرة *T.* سنگلاخ - سنگستان *T.* طاشلق یر - طاشی چوق || Un chemin pierreux کثیر الاحجار بر یول - بر یر

PIERRIER. Sorte de petit canon, dont on se sert principalement sur les vaisseaux *T.* جاقلوز طوبی

PIÉTÉ. Dévotion, affection pour les choses de la religion *A.* تقوی - دیانت - تعبد *P.* پارسایی - دینداری *T.* دیندارلق || Piété exemplaire موجب عبرت اولدجق تقوا ودیانت apparente تقوای ظاهری solide دیانت راسخه C'est un homme qui a beaucoup de piété تقوای تامّی وار بر ذاتدر qui est dans des exercices continuels de piété دیانت وتقوایه متعلق اعماله مداومت ایدر بر آدمدر

Il se dit aussi de l'amour qu'on doit avoir pour ses parens *A.* علاقة البنوّة *P.* مهر فرزندی *T.* اوغللق علاقه‌سی || Il a marqué pour son père une piété vraiment filiale پدری حقنده حقیقی بر علاقهٔ بنوّت اظهار ایلدی La piété des enfans envers leurs parens اولادك ابوین حقنده علاقهٔ بنوّتلری

La piété pour les morts, se dit des sentimens d'affection que l'on a pour eux *A.* شفقة علی الاموات *P.* مهربانی در حق مردگان *T.* اولمشلری اسرکمه

On dit aussi, La piété envers les malheureux, en parlant d'une piété active, qui ne se borne pas à les plaindre *A.* اعانة الفقرا - اعانة المحتاجین *P.* یاوریٔ بیچارگان - یاوریٔ حاجتمندان - دستگیریٔ دردمندان *T.* دردمندلره یاردم

PIÉTINER. Remuer fréquemment les pieds par vivacité *A.* تقلقل الاقدام *P.* پاپی جنبانیدن *T.* پایپارا پیاپی - آیاقلری صیق صیق || Un enfant qui ne fait que piétiner آیاقلرینی صیق صیق اویناتمقدن خالی اولمیان چوجوق

PIÉTON. Homme qui va à pied *A.* راجل pl. رجّال - بیذق pl. بیاذقة *P.* پیاده - پیاده رو *T.* یایا || Les gens à cheval incommodent les piétons سواریان پیاده اولنلره موجب

مزاحمه اولورلر

On dit, C'est un bon piéton, pour dire, c'est un homme qui marche bien à pied *A.* قويّ المشى *P.* چاپكپا *T.* آياغى يورك

PIÈTRE. Chétif et de nulle valeur dans son genre *A.* هادر *P.* كمايه *T.* كوتى Un habit piètre كمايه بر لباس

PIEU. Pièce de bois qui est pointue par un des bouts, et dont on se sert à divers usages *A.* وتد pl. اوتاد *P.* ميخ چوبين *T.* قازيق || Ficher un pieu en terre زمينده ركز وتد ايتمك ـ زمينده نصب || Planter des pieux en terre يرده قازيق قاقمق يرده قازيق ديكمك ـ اوتاد ايتمك Soutenir des terres avec des pieux طپراغى قازيقلر ايله طيانديرمق

PIEUSEMENT. D'une manière pieuse *A.* بالتقوى ـ بالديانة ـ بالتعبّد *P.* متعبّدانه ـ بر وجه پارسايى ـ ديانتكارانه *T.* ديندارلق ايله || Il a vécu très-pieusement, et est mort de même حال تعبّد وتقواده ـ عمرينى متعبّدانه امرار واتمام ايلدى Croire pieusement une chose بر شيئه متعبّدانه اعتماد ايتمك

On dit aussi, Croire pieusement une chose, pour dire, la croire sans fondement *A.* اعتماد على العميا || Il croit pieusement tout ce qu'on lui conte كندويه نقل اولنان شيلرك جملهسنه على العميا اعتماد ايدر

PIEUX. Qui est fort attaché aux devoirs de la religion *A.* تقىّ pl. اتقياء ـ متديّن ـ قويّ الدين ـ متعبّد pl. متعبّدين *P.* ديانتكار ـ ديندار ـ پارسا *T.* دينده قوى || C'est un homme pieux بر آدمدر قويّ الدين آدمدر ـ انقيادن ـ Il se dit aussi des choses qui tiennent aux sentimens d'humanité || Il rendait à son père les plus pieux devoirs پدرى حقنده رعايتى اقتضا ايدن مراسم توقيرى ديانت كامله ايله اجرا ايدر ايدى On l'entourait avec un pieux respect توقير ديانت آلود ايله ياننده مداومت ايدرلر ايدى Il fit éclater de pieux regrets اول بابده تأسّفات ديانت آلود اظهار ايلدى De pieuses largesses اصول ديانته مقارن عطايا وبخششات

Il se dit aussi des choses qui partent d'un esprit touché des sentimens de la religion *A.* مبرور ـ صالح || Pensée pieuse معناى صالح entreprise عزيمت صالحه Dessein pieux فكر صالح ـ صالح نيت مبروره ـ نيت صالحه

LEGS PIEUX. Les legs que l'on fait pour être employés en oeuvres pies *A.* pl. مبرّات لوجه الله pl. خيرات فى سبيل الله

PIGEON. Oiseau qu'on élève dans un colombier *A.* حمامة pl. حمايم pl. حمامات *P.* كبوتر *T.* كوكرجين || Nourrir des pigeons كوكرجين بسلمك Les pigeons aiment beaucoup le sel كوكرجين طوزى پك سور

PIGEONNEAU. Jeune pigeon *A.* جوزل pl. جوازل *P.* كبوتر بچه *T.* كوكرجين پلازى || Prendre des pigeonneaux dans un colombier كوكرجين خانه‌دن پلاز آلمق

PIGEONNIER. Lieu où l'on élève des pigeons *A.* تمراد pl. تماريد *P.* كبوتر خانه *T.* كوكرجين كومسى ـ كوكرجين خانه

PIGNOCHER. Manger négligement, sans appétit *A.* اكل بلا اشتها *P.* بى خواهش خوردن *T.* اشتهاسز يمك || Vous ne faites que pignocher اشتهاسز طعام ايدرسك

PIGNON. Amande de la pomme de pin *A.* حبّ الصنوبر ـ فستق *P.* فستق الصنوبر *T.* ميوهٔ سرو سياه

PILASTRE. Pilier carré, auquel on donne les mêmes proportions qu'aux colonnes, et qui ordinairement entre dans le mur *A.* وطيدة pl. وطايد *T.* طياق ديركى || Pilastre de marbre مرمردن مصنوع طياق ديركى

PILAU. Rit cuit avec du beurre *P.* پلاو *T.* پلاو

PILE. Amas de plusieurs choses entassées les unes sur les autres *A.* نضد pl. انضاد ـ كومة pl. اكوام *P.* توده *T.* استف ـ كومه || Une pile de livres بر نضد كتب Mettre des livres en pile استف ايتمك ـ كتابلرى تنضيد ايتمك

Il se dit aussi de la maçonnerie qui soutient les arches d'un pont *A.* بنيان الطاقات القنطرة *P.* بنلاد كمرهاى پل *T.* كوپرى كمرلرينك طياق ديوارى

PILE. Le côté d'une pièce de monnaie où sont les armes du prince *T.* سكه‌نك طغرا طرفى

On dit proverb. qu'un homme n'a ni croix ni pile, pour dire, qu'il n'a point d'argent پادشاه سكه‌سنه مالك دكلدر

JEU DE CROIX ET PILE. Un jeu où, lorsqu'on jette une pièce de monnaie en l'air, celui-là gagne le pari qui a deviné la partie qui parait, quand la pièce est tombée *T.* طغرا يازى اويونى || Que retenez-vous, croix ou pile? طغرامى يازيمى نه ديرسك

PILER. Écraser un corps avec un pilon *A.* سحق ـ دقّ *P.* كوپيدن *T.* دوكوب ازمك ـ دوكمك || Piler des amandes بادام سحق ايتمك

PILÉ. *A.* مسحوق *P.* كوفته ـ كوپيده *T.* دوكيلوب ـ دوكلمش ازلمش

PILIER. Sorte de colonne, sans proportion, servant à soutenir un édifice *A.* زافرة pl. زوافر - دعامة pl. دعايم *P.* پاینده - پشتوان *T.* دیرک - طیاق || La voûte de cette église est soutenue par tant de piliers بو کلیسانک قبه‌سی شو قدر دعایم ایله تحکیم اولنمشدر Des piliers extrêmement hauts غایة الغایه عالی وبلند پشتوانلر

Piliers. Les poteaux qu'on met dans les écuries, pour séparer les places des chevaux les unes des autres *T.* آخور بولمه‌لرینک دیرکلری

PILLAGE. Action de piller, ou le dégât qui en est la suite *A.* نهب - نهیب - غارت *P.* تالان - تاراج - تاخت - یغما *T.* قاپشمه - یغماجیلق || Livrer une ville au pillage بر بلده‌یی نهب - سپردهٔ دستدرازئ یغماگران ایتمک - ویغمایه براقمق یغماگران النه تسلیم - ایادئ تاراجگرانه حواله ایتمک La ville fut abandonnée au pillage فلان شهر ایادئ باطشهٔ تاجگرانه تسلیم اولندی ایتمک On promit le pillage de la ville aux soldats بلده‌نک نهب وغارتنه رخصت ویریله‌جکی عسکری طائفه‌سنه وعد اولندی - On dit d'une maison où les domestiques tirent chacun de leur côté, que tout y est au pillage بو خانه‌ده یغماجیلق چوقدر

En termes de Marine, on appelle Pillage, la dépouille des coffres et hardes de l'ennemi pris *A.* سلب pl. اسلاب *T.* صویغنتی

PILLARD. Qui aime à piller *A.* نهّاب - سلّابة - مغوار *P.* تاراجگر - یغماگر *T.* یغماجی - قاپیجی || Cette troupe est bien pillarde بو عسکر پک یغماجیدر

PILLER. Emporter violemment les biens d'une ville, d'une maison, etc. *A.* نهب - انتهاب - غارت *P.* غارتیدن - تاخت - وتاراج کردن - تالیدن - یغما کردن *T.* قاپشمق - یغمالمق || Piller une ville بر بلده تاخت وتاراج ایتمک Les gens de guerre ont pillé ce village عسکری طائفه‌سی بو قریه‌یی یغما وغارت ایتمشلردر La ville fut emportée d'assaut et pillée اول شهر عنوةً ضبط اولنوب گرفتار تاخت وتاراج اولمشدر - Il se dit aussi des gens en place qui abusent de leur autorité pour s'enrichir || Il a abusé de son autorité pour piller cette province مملکتی یغما ایچون یدنده اولان رخصتک حدودینی تجاوز ایتمشدر

Pillé *A.* منهوب *P.* غارتزده - تاراج کرده - یغما کرده - یغما دیده *T.* یغمالنمش

PILLERIE. Extorsion, action de piller *A.* نهب - نهبة pl. نهاب - تهواش pl. تهاوش pl. مهاوش *P.* یغماگری - دستدرازی *T.* صارقنتیلق || Il s'est enrichi par ses pilleries جمع ایلدیکی اموال مهاوشدن کسب ثروت ایلدی - یغماجیلق ایله مالدار اولمشدر C'est un brigandage et une pillerie بو کیفیت محض سرقت ونهبتدر

PILLEUR. V. Pillard || C'est un grand pilleur بر نهّاب عظیمدر

PILON. Instrument dont on se sert pour piler quelque chose dans un mortier *A.* ملکد - لتات - منصال *P.* کوبه *T.* هاون الی || Pilon de fer دمور هاون الی - کوبهٔ آهنین

PILORI. Machine qui sert à la punition des personnes diffamées, et que la Justice expose à la risée du public *A.* معرض التجبیه *P.* جای رسوایی *T.* رسوایلق یری || Mettre un banqueroutier au pilori افلاسه چیقمش بر کمسنه‌یی معرض تجبیهه وضع ایتمک On l'a exposé au pliori pendant trois jours فلان کشی محلّ تجبیهده اوچ کون عرض اولنمشدر

PILORIER. Mettre au pilori *A.* وضع فی معرض - تجبیه التجبیه *P.* بمحلّ رسوایی نهادن *T.* رسوایلق یرینه قویمق || Pilorier un banqueroutier افلاسه چیقمش بر کمسنه‌یی تجبیه ایتمک

Figur. Diffamer quelqu'un *A.* تفضیح *P.* رسوا کردن *T.* رسوای ایتمک - دیللندرمک

PILOTAGE. Ouvrage de pilotis *A.* نصب الاوتاد *T.* قازقلمه || Il en a tant coûté pour le pilotage قازقلمه بهاسی شو قدره واردی

PILOTAGE. T. de Mar. L'art de conduire un vaisseau *A.* فنّ الترتبن *P.* فنّ آب شناسی *T.* کمی قولاغوزلغی || Il y a des écoles où l'on enseigne le pilotage فنّ ترتبنک تعلیمنه مخصوص مکتبلر واردر

PILOTE. Celui qui conduit un bâtiment de mer *A.* ربّان *P.* آب شناس - راهدان کشتی *T.* قولاغوزی - کمی قولاغوز || Un pilote habile استاد قولاغوز - ربّان ماهر || Le premier pilote باش قولاغوز Le sous-pilote قولاغوز ملازمی

PILOTER. Enfoncer des pilotis pour bâtir dessus *A.* توطید - الوتد - رکز الاوتاد *P.* اوتاد سپوختن *T.* قازق قاقمق || Dans les lieux où le fond n'est pas solide, il faut piloter avant que de bâtir صلب ومتین اولمیان ارضده قبل البنا رکز وتوطید اوتاد اولنمق واجباتدندر - اوتاد اولنمق اقتضا ایدر

PILOTÉ. *A.* باوتاد استوار *P.* موتّد ـ موطود بالاوتاد ـ موطود قازق ايله استحكام اولمش *T.* كرده

PILOTIS. Gros pieu, qu'on fait entrer avec force pour asseoir les fondemens d'un édifice *A.* وطيدة pl. وطايد *T.* ايرى قازق

PILULE. Composition médicinale, qu'on met en petites boules *A.* حبّ pl. حبوب *P.* حبّ ـ دانه *T.* حبّ || Prendre des pilules حبّ تناول ايتمك ـ حبّ استعمال ايتمك Purger un malade avec des pilules خستەيى حبّ ايله تنقيه ايتمك Pilules purgatives مسهل حبّلر ـ منقى حبّلر

On dit figur., Dorer la pilule, lorsque, sous des apparences flatteuses, on essaie de porter quelqu'un à une chose pour laquelle il a de la répugnance, ou lorsque, pour consoler quelqu'un d'un refus, on l'accompagne de promesses et de flatteries *T.* حبّى يالدزليدرق يوندرمق || On lui a si bien doré la pilule, qu'il s'est résolu à faire ce qu'on voulait فلان كمسنديه يوتدردقلرى حبّى شول درجەده يالدزلديلر كه مطلوبلرينى ايفا ايلمكه راضى اولدى On lui a doré la pilule, pour lui adoucir le refus de la grâce qu'il demandait ايتديكى رجانك ردّى حبّنى فلانه يالدزليەرق يوتدرديلر

On dit aussi, Avaler la pilule, pour dire, se déterminer à faire quelque chose à quoi on a de la répugnance *T.* حبّى يوتمق || Il a été contraint d'avaler la pilule حبّى يوتمغه مجبور اولمشدر

PIMENT, ou POIVRE D'INDE. Plante *A.* حبّ العروس ـ كبابة *P.* كبابيه ـ قويرقلى بوبر *T.* كبابه

PIMPESOUÉE. Femme qui fait la délicate et la précieuse *A.* متدلّله *P.* ناز فروش *T.* نازندەلك صاتر

PIN. Grand arbre *A.* صنوبر *P.* سرو سياه ـ ناژ ـ نوز ـ ناج *T.* چام آغاجى || Pin sauvage صنوبر برّى Pomme de pin جوز صنوبر

PINACLE. La partie la plus élevée d'un édifice *A.* ذروة البنا *P.* بالاى بنا *T.* بنانك تپەسى ـ On dit figur. qu'une personne est sur le pinacle, pour dire, qu'elle est dans une grande élévation عرش برين رفعت ـ ذروهٔ علياى عزّ واقبالده در واقبالده در

On dit aussi, Mettre quelqu'un sur le pinacle, pour dire, le louer extrêmement *T.* بر كمسنديى عرش اعلايه قدر چيقارمق ـ عيوقه چيقارمق

PINASSE. Bâtiment de charge qui va à voiles et à rames *T.* جكلوه

PINCE. Bout du pied de certains animaux *A.* سنبك pl. سنابك *P.* سر ناخن حيوان *T.* حيوانك طرنغى اوجى

Il se dit aussi du devant d'un fer du cheval *A.* انف النعل *P.* نوك نعل *T.* نالك برونى

On appelle aussi Pinces, les deux dents supérieures et inférieures de devant du cheval *A.* ثناياء الخيل *P.* دندان پيشين *T.* اسب دابدنك اوك ديشلرى

PINCE. Sorte de grosses tenailles dont on se sert pour remuer les grosses bûches dans une cheminée *A.* شبّاث pl. شبابيث *T.* قصاج

PINCEAU. Plume garni de poils, dont les peintres se servent pour appliquer les couleurs *A.* قلم النقّاش ـ قلم الرسّام *P.* قلم مويين *T.* توى قلم || Pinceau fort délié غايت انجه بر توى قلمنك Un trait de pinceau بر كشيدەسى توى قلم Ce peintre fait ressembler en deux ou trois coups de pinceau فلان نقاش قلمك ايكى اوچ ضربنده صورتك هيئتنى تشكيل ايدر ـ Il se dit figur. de la manière de peindre || Ce peintre a un beau pinceau بو مصوّرك قلمنده لطافت وار در Il a le pinceau hardi قلمنده متانت وجسارت وار در

PINCÉE. Il se dit de certaines choses, et signifie, la quantité qu'on en peut prendre avec deux ou trois doigts *A.* قبصة *P.* انگشت برد *T.* مقدار پرمق اوجيله آلنان || Une pincée de sel بر قبصه طوز پرمق اوجيله آلنەجق ـ بر قبصه انفيّه de tabac مقدارى انفيّه

PINCE-MAILLE. On appelle ainsi Un homme très-avare *A.* شحيح *P.* تنگدست *T.* جمرى

PINCER. Presser la superficie de la peau avec les doigts ou autrement *A.* قرص ـ مرز ـ غمز *P.* نخجل زدن ـ نشكنجيدن ـ نشكنج كردن ـ پزيدن *T.* چمدكلمك || Pincer quelqu'un fortement فلانى شديدا مرز ايتمك Meurtrir en pinçant چمدكلمكله دريسى بره لتمك

PINCER, se dit aussi au sens de Saisir quelqu'un *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* الد كچورمك ـ طوتمق || Si je te pince, tu ne m'échapperas pas الەكچيرايسدك بردخى فرار ايدەميەجكسك Si je te pince! هله بر كرّه الە كچەجك اولور ايسدك

Il se dit aussi au sens de Causer de la douleur *A.* ايلام ـ تفجيع *P.* رنج انگيختن *T.* صيزدرمق Le coup l'a pincé ضربه فلانى صيزدردى

PINCER. T. d'Agric. qui se dit lorsque, pour empêcher qu'un arbre

ne pousse trop, on en arrête quelques petits bourgeons en les pressant avec le bout des doigts *A.* جزم البراعيم *T.* طومورجقلرى آغاجلرك اوفاق ازمك || Pincer les petits bourgeons des arbres طومورجقلرينى ازمك

En termes de Marine, on dit Pincer le vent, pour dire, Aller au plus près du vent *T.* روزكاره يافلشمق

PINCER. T. de Manège. Attaquer fortement un cheval avec les éperons *A.* نخس بالمهماز ـ نخس الدابّة *P.* مهميز زدن *T.* مهميز طوقندرمق ـ مهميز ايله صانجمق

PINCER, signifie figur., lancer à quelqu'un un trait piquant de raillerie *A.* رمز ـ استهزاء *P.* بسخن دلدوز رنجيدن *T.* طوقنمق ظرافت ايله استهزاء ايدر || C'est un homme qui pince finement بر آدمدر

PINCÉ. *A.* نشكنجيده ـ نخجل زده *P.* مروز ـ مقروص ـ چمدكلنمش *T.* نشكنج خورده

PINCETTES. Ustensile de fer dont on se sert pour raccommoder le feu *A.* ملقط *P.* آتشگيره ـ چغرسته *T.* ماشه || Des pincettes garnies d'argent سيم ايله آراسته بر آتشگيره Attiser le feu avec des pincettes آتشى ماشه ايله قاولندرمك ـ Il se dit aussi au singulier || Donnez-moi la pincette بكا ماشه‌يى ويرر

On appelle aussi Pincettes, un instrument de fer dont on se sert pour s'arracher le poil. Il se dit aussi au singulier *A.* منقاش ـ خارچينه ـ ابروكن ـ موى چين *P.* ملقاط ـ منتاف ـ منقاش *T.* جمبستره || Il se fait la barbe avec la pincette جمبستره ايله قيللرينى قوپاروب تراش اولور

Il se dit aussi en divers arts, de petits instrumens de fer à deux branches, dont on se sert pour prendre ou pour placer différentes choses. *A.* ملقط *P.* ماشه *T.* ماشه

PINÇON. La marque qui reste sur la peau lorsqu'on a été pincé *A.* قرصة *P.* اثر نخجل ـ زخم نشكنج *T.* چمدك يرى || Faire un pinçon avec le bout des doigts پرمق اوجيله بر قرصه پيدا ايتدرمك

PINDARISER. Parler avec affectation, se servir de termes très-recherchés *A.* تفصّح ـ تشدّق *P.* آورد سخن فروشى كردن *T.* آورد چتلاتمق || Cet homme ne parle pas naturellement, il veut toujours pindariser فلان كشى طور طبيعى ايله تكلّم ايتميوب آورد چتلادرق سويلمكه مائلدر

PINDARISEUR. Celui qui pindarise *A.* متشدّق ـ متفصّح *P.* آورد چتلاديجى *T.* سخن فروش

PINSON. Oiseau *A.* تنوط *P.* كيپو *T.* كلبك قوشى

PINTADE. Espèce de poule dont le plumage est tacheté *A.* دجاجة رمشاء *P.* ماكيان خالدار *T.* بنكلو طاوق

PINTE. Mesure dont on se sert pour mesurer les liqueurs *A.* قنينة *P.* بلبله *T.* بوقال || Le muid de vin, mesure de Paris, contient deux cent quatre-vingt-huit pintes پارس اندازه‌سنده اولان شراب اولچكى ايكى‌يوز سكسان سكز بوقال خمر استيعاب ايدر

PIOCHE. Outil dont on se sert pour fouir la terre *A.* محفرة ـ قطرب ـ معدن *P.* كلند ـ بُنكن *T.* قازمه | Ouvrir la terre avec la pioche قازمه ايله يرى آچمق Travailler avec la pioche قازمه ايله ايشلمك

PIOCHER. Fouir la terre avec une pioche *A.* حفر ـ تعدين *P.* كنده ـ كاويدن *T.* قازمق || Piocher la vigne باغى حفر يرى حفر ايتمك la terre قازمق ـ ايتمك

PIOCHÉ. *A.* محفور ـ معدّن *P.* كنده ـ كاويده *T.* قازلمش

PION. Une des petites pièces du jeu des échecs *A.* بيذق pl. بياذقة *P.* پياده ـ بَيدق *T.* پياده || Mener un pion à dame پياده‌يى فرز چيقارمق

PIONNIER. Homme qui est employé à l'armée pour aplanir les chemins, et pour remuer la terre, dans les différentes occasions *A.* حفّار ـ نقّاب الارض *P.* زمين كن ـ كمانه ـ كننده *T.* قازمه‌جى || Avoir de bons pionniers استاد قازمه‌جيلره مالك اولمق

PIPE. Grande futaille pour mettre des liqueurs *A.* كندوج *P.* كندو *T.* فوچى || Une pipe de vin بر فوچى شراب de chaux بر فوچى كرچ Pipe vide بوش فوچى

PIPE. Tuyau terminé par un godet, et dont on se sert pour fumer du tabac *A.* قضيب *P.* vul. چبوق *T.* تتون ـ چبوق ـ چبوغى

Il se dit aussi du godet qu'on attache au tuyau *P.* لوله *T.* لوله || Fumer trois pipes اوچ لوله تتون ايچمك

PIPEAU. Flûte champêtre *A.* قصّابة ـ هيرعة *P.* نايچه ـ نايچهٔ روستايى *T.* قوال ـ چوبان دودكى || Danser au son du pipeau قوال سسيله رقص ايتمك

PIPEAUX. Les petites branches qu'on enduit de glu pour prendre les petits oiseaux *A.* قضيب مدبوق *P.* چوب دبق آلود *T.* اوكسه چبوغى

PIPÉE. Sorte de chasse dans laquelle, contrefaisant le cri des oiseaux, on les attire dans un arbre dont les branches sont remplies de gluaux où ils se prennent *A.* صيد بالدابوق *P.* شكار
T. بچوب دبن آلود اوكسه ايله آولمه

PIPER. Contrefaire la voix des oiseaux pour les prendre au filet ou aux gluaux *A.* جلب الطيور الى المصيد بتقليد اصواتهم
T. قوشلرى سسلرينى تقليد ايدەرك جلب ايدوب آولمق
Figur. Tromper *A.* بدام مكر وحيله ـ القاى فى مصيد المكر
T. انداختن حيله دوزاغنه دوشورمك || Il l'a pipé au jeu
قمارده فلانى دام مكر وحيله يه دوشوردى

On dit, Piper des dés, pour dire, préparer des dés, afin de tromper au jeu *A.* صبن *P.* كجبازى كردن ـ زارخورى كردن *T.* زار ياپمق

PIPERIE. Tromperie au jeu *A.* مكر فى المقامرة *P.* بمنگيا حيله
T. قمارده حيله كجبازى ـ زارخورى ـ پردازى

PIPEUR. Celui qui pipe au jeu *A.* مقامر مكار *P.* كجباز ـ
T. منگواى حيله باز ـ زارخوش ـ زارخور حيله كار قمارباز

PIQUANT. Qui pique *A.* شارز *P.* مشوك ـ خلنده *T.* سانجيجى
|| Les branches des rosiers sont piquantes گل فدانى داللرى مشوكدر

Il se dit aussi des choses qui affectent vivement le goût, comme le sel, le vinaigre, etc. *A.* حاذى ـ مفلفل *P.* زبانگزا ـ
T. زبانگير ديلى اصريجى || Du vin piquant خمر مفلفل Une sauce piquante ديل اصريجى بر طعام توبيدسى

Figur. Offensant. Il se dit principalement des discours qui peuvent offenser *A.* قارصة pl. قوارص *P.* دلگزا ـ دلازار *T.* طوقنقلى ـ
بينلرنده || Ils se sont dit des paroles piquantes جان ياقيجى قوارص جانگزا جريان ايتمشدر Il lui fit une réponse très-piquante فلانه جان ياقيجى بر جواب ويرمشدر

Il se dit aussi figur., en parlant d'une personne vive, dont la figure et la physionomie attire l'attention *A.* نازع القلوب *P.*
T. دلربا ـ دلكش كوكل چكندريجى || Elle n'est pas belle, mais elle a l'air piquant حسنا دگل انجق سيماسنده بر اثر ناصيۀ حالنده نزوع قلبى موجب بر ـ نازع القلب وار در
ـ حالت وار در ـ Il se dit aussi des ouvrages d'esprit qui ont quelque chose de fin et de vif || Il n'y a rien de piquant dans ce qu'il écrit تحريراتنده نزوع قلبى موجب اولەجق هيچ بر شئ يوقدر

PIQUANT. Il se dit des pointes qui viennent à certaines plantes *A.* شوك pl. اشواك *P.* خار *T.* تيكن

PIQUE. Sorte d'arme à long bois, dont le bout est garni d'une pointe de fer *A.* مدعس pl. مداعس ـ سنان pl. اسنّة *P.* سنان ـ
T. نيزه ـ كوندر ـ اوجى تمرنلو حربه || Grosse pique سنان كبير Ils étaient si près les uns des autres, que les piques étaient croisées اول قدر قريب كلديلر كه حامل اولدقلرى اسنّه برى برلرينه چاتشور ايدى Dans cette pompe funèbre, les soldats portaient les piques renversées et traînantes بو جنازه آلاينده عسكرى طائفەسى اللرندەكى حربەلرى منكوساً سوررك كوتورر ايدى Il y a de l'eau dans ce fossé la hauteur d'une pique بو چقورده بر كوندر بويى صو وار در

PIQUE. Brouillerie, aigreur *A.* غيظ *P.* دلگيرى *T.* دلگيرلك
|| Il a fait cela par pique شونى غيظاً ايتدى Il y a de la pique dans cette affaire-là بو خصوصده دلگيرلك امارەسى وار در

PIQUE-NIQUE. Repas entre plusieurs personnes, où chaque personne paye son écot *A.* هداء ـ نهد ـ تناهد *T.* عارفانه طريقيله
|| Nous avons عارفانه ايله دوزيلان قمانيه ـ ويريلان طعام
fait plusieurs pique-niques le mois dernier كچن آيده بالدفعات عارفانه طريقيله تناهد ايلدك Faire un repas à pique-nique عارفانه طريقيله طعام ايمتك

PIQUER. Entamer légèrement avec quelque chose de pointu *A.* طعن ـ تغريز ـ غرز *P.* خليدن ـ خيلانيدن ـ آژيدن *T.*
سانجمق || Une épingle l'a piqué فلانى بر طوپلق سانجدى
Il s'est piqué lui-même خود بخود غرز اولندى Il y a des épines qui piquent fort تيكنلرك بعضيسى بغايت شديد الطعندر
Piquer jusqu'au sang قان ـ غرز دامى ايله تغريز ايتمك آقيدەجق مرتبدده سانجمق

Il se dit aussi de la morsure des serpens, du scorpion et d'autres insectes *A.* لدغ ـ لسع ـ لسب ـ نهش *P.* گزيدن *T.* اصرمق
|| Être piqué par un serpent ماسوع حيّه اولمق ـ Et en parlant de petits insectes, comme puces, cousins, etc. *A.* قرص ||
Les cousins piquent سيورى سينك اصرر ـ بعوضه قرص ايدر
Les mouches piquent les chevaux ـ سينك آتلرى قرص ايدر آتلرى اصرر

Il signifie aussi, percer *A.* ثقب *P.* سفتن ـ سنبيدن *T.*
اوفاق دلمك || Piquer un papier, pour y faire de petits trous دليكلر آچمق ايچون كاغدى دلمك

Il se dit aussi de l'opération que le chirurgien fait avec la lancette, pour ouvrir la veine *A.* بزغ - وخز *P.* نیشتر زدن *T.* نیشتر طوقندرمق - نیشتر اورمق - نیشتر باتردق || Le chirurgien l'a piqué deux fois sans lui pouvoir tirer de sang حجّام ایکی دفعه نیشتر اورمشیکن قان چیقاره‌مدی || Le chirurgien a piqué l'artère جرّاح شریانی وخز ایتمشدر - شریانه طوقنمشدر

Piquer un cheval, signifie, donner des éperons à un cheval *A.* نخس - نخس بالمهماز - رکل - ترکیل *P.* مهمیز زدن *T.* دابّه‌یی مهمیز ایله دورتمك - Piquer des deux, c'est faire sentir les deux éperons à son cheval دابّه‌یی ایکی طرفدن مهمیز ایله دورتمك - On dit figur. Piquer des deux, pour dire, aller bien vite *T.* مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق || Il faudra piquer des deux, si vous voulez arriver بر قدم اقدم واصل اولمق استر ایسه‌ڭز مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق اقتضا ایدر

Piquer. Faire avec du fil ou de la soie sur deux ou plusieurs étoffes mises ensemble l'une sur l'autre, des points qui les traversent et qui les unissent *A.* غرز *P.* آجیده زدن - نکنده زدن *T.* نکنده‌لمك || Piquer une robe غرز ثوب ایتمك - ثوبی نکنده‌لمك

On dit, Piquer une étoffe, pour dire, y faire de petits trous par compartimens *A.* ضرب الخُربة *P.* آژدن - آزندن *T.* کوزه‌نك - کوزه‌نك آچمق -

Piquer, se dit aussi des choses qui affectent le goût, en telle sorte que la langue semble en être piquée *A.* حروت - حذی - ایراث الحروة - ایراث الحذی *P.* زبان گزیدن - زبانگیری *T.* دیلی اصرمق - آوردن || Du vin pique la langue agréablement, ou désagréablement بو باده‌نك طعمنده بر حذی لطیف یاخود کریه وار در

Piquer, signifie figur., offenser, irriter *A.* قرص الفؤاد - امضاض البال *P.* دل آزاریدن - خاطر شکستن *T.* طوقنمق - کوجندرمك || Ce discours l'a piqué بو کلام قرص بالنه باعث - فلانه طوقنقلو اولمشدر || Il dit souvent des choses qui piquent دائما کلمات خاطر شکن - شیئلر سویلمکدن خالی دکلدر سویلر

On dit, Piquer quelqu'un d'honneur, pour dire, lui persuader qu'il va de son honneur de faire ou de ne pas faire quelque chose فلان شئ عرض وناموسنه طوقنور مقوله‌دن اولدیغنی عرض ایده‌رك بر کمسنه‌یی ابرام ایتمك

Se piquer. Se sentir offensé *A.* انفعال البال *P.* دلازارگشتن - خاطر مانده شدن *T.* کوجنمك - بر کمسنه‌نك خاطری قالمق || C'est un homme qui se pique de la moindre chose qu'on lui dit ادنا بر کلامدن کوجنور بر آدمدر

Et se glorifier de quelque chose, en faire profession *A.* ادّعا *P.* دعوای فلان چیز کردن *T.* ادّعا ایتمك || Il se pique de bien écrire, de bien parler حسن کتابت وحسن ناطقه ادّعاسنده در || d'être brave ادّعای شجاعت ایدر || Il se pique de naissance, de noblesse اصالت ونجابت دعواسنده در

On dit, Se piquer d'honneur, pour dire, s'exciter de faire une chose mieux qu'à l'ordinaire *T.* بر شیئی عرض غیرتیله ایتمك

PIQUET. Petit pieu qu'on fiche en terre pour tenir une tente, etc. *A.* وتد pl. اوتاد *P.* میخ چوبین *P.* vul. قازوق *T.* قازیق || Les piquets d'une tente چادر قازیقلری

Piquet, en termes de guerre, se dit d'un certain nombre de cavaliers toujours prêts à prendre les armes *A.* مقنب pl. مقانب *P.* گروه سواریان *T.* آتلو بلوکی - On dit aussi, Piquet d'infanterie *T.* پیادا بلوکی

On dit aussi, Lever le piquet, pour dire, décamper فك اوتاد ورفع خیام قرار واقامت ایتمك - اقامت ایتمك

PIQUETTE. Boisson faite avec de l'eau mise dans un tonneau, où il y a du marc de raisin, des prunelles, etc. *T.* ناردنك

PIQUEUR. T. de Vénerie. Homme de cheval dont la fonction est de suivre une meute de chiens, et de les faire bien chasser *A.* سایق الکلاب الصید *P.* رانندۀ سگان شکاری *T.* زاغر سوریجیسی

PIQUIER. Soldat armé d'une pique *A.* حامل السنان pl. حملة السنان *P.* نیزه دار *T.* حربه‌جی || Il y avait autrefois des piquiers dans l'infanterie مقدّما پیادا عسکرنده حربه‌جیلر وار ایدی

PIQÛRE. Petite blessure que fait une chose ou un animal qui pique. Ainsi on dit, Piqûre d'aiguille *A.* غرزة الابرة *P.* خلـهٔ سوزن *T.* ایگنه یاره‌سی || La piqûre d'une abeille *A.* طعنة الزنبور - قرصة الزنبور *P.* زخم زنبور *T.* اری یاره‌سی || La piqûre d'un scorpion *A.* لسعة العقرب *P.* زخم کژدم *T.* عقرب اصریغی V. aussi Piquer.

On dit en termes de Chirurgie, Piqûre de l'artère, du tendon,

etc. pour signifier, la blessure faite avec la lancette à une de ces parties *A.* طعنة المشراط *P.* زخم نيشتر *T.* نيشتر يارەسى

Piqûre, se dit encore de certains ouvrages de fil, de soie, etc. qui se font sur de la toile, sur de l'étoffe, etc. *A.* غرز *P.* آجيدە - نكندە *T.* نكندە || La piqûre d'un matelas, d'une couverture شلتەنك ويورغانك نكندەسى

Il se dit aussi des trous que font des insectes sur les fruits, le bois, etc. *A.* قادح pl. قوادح *P.* رخنۀ كرم *T.* قورد يەنكى || Ce livre a des piqûres qui le percent de part en part بو كتابدە اوتەسنە كچمش قورد يەنكلرى وار در Cette pomme a une piqûre بو المادە بر قورد يەنكى وار در

PIRATE. Écumeur de mer qui attaque les vaisseaux marchands pour piller *A.* لصّ البحر pl. لصوص البحر *P.* رەزن دريا *T.* ازباندىد || Il tomba entre les mains des pirates ازباندىد النە گرفتار اولدى Nettoyer la mer des pirates روى درياىى جزايىر لصوصدن تطهير ايتمك Les pirates d'Alger تسلّط ازباندىدلرى

PIRATER. Faire le métier de pirate *A.* اجراء اللصوصيّة فى البحر *P.* بدريا رەزنى كردن *T.* ازباندىدلق ايتمك || Il y a long-temps qu'il pirate sur les mers مدّت مديدەدنبرو واقفر زماندنبرو - دربالردە اجراى لصوصيّت ايتمكدە در ازباندىدلغە كزر

PIRATERIE. Métier de pirate *A.* لصوصيّة فى البحر *P.* رەزنى *T.* ازباندىدلق || Les corsaires infestaient les mers par des pirateries continuelles قورصان طائفەسى لا ينقطع ايتدكلرى ازباندىدلق. ايلە ايقاع خسارات جسيمە ايدرلر ايدى

Il se dit aussi des exactions que l'on commet dans quelque emploi *A.* pl. تعدّيات pl. مظالم *P.* جفا - ستم *T.* صارقنتيلق || Ce gouverneur a fait d'énormes pirateries فلان والى قتى كلّى مظالم وتعدّياتە تصدّى ايتمشدر

PIRE. De plus mauvaise qualité dans son espèce *A.* اشنع - اشرّ - اقبح *P.* بدتر - بدترين *T.* دخى كوتى || Ce vin-là est encore pire que le premier شو بادە اوّلكندن اقبحدر De deux maux il faut éviter le pire شرّين بيننده اشرّى قنغيسى اهون شرّينى اختيار ايتمك - ايسە آندن اجتناب لازمدر La dernière faute est pire que la première صكرەكى خطا بدتر در - اوّلكندن اشنعدر Souvent qui choisit prend le pire بر شيئك اعلاسنى انتخاب ايدەيم ديين كشى غالب حالدە اقبحنى آلور

On dit proverb. Le remède est pire que le mal *T.* بو علاج علّتدن اشرّ در

Et qu'il n'y a pire eau que celle qui dort, pour dire, qu'il faut se défier de ceux qui sont sournois et cachés *T.* طورغون صويە اينانلمز

PIROUETTE. Sorte de jouet composé d'un morceau de bois, traversé dans le milieu par un petit pivot sur lequel on le fait tourner avec les doigts *A.* دوّامة *P.* گرداند *T.* فرلاق || Jouer à la pirouette فرلاق اوينامق

PIRRHONIEN et PIRRHONISME. V. Pyrrhonien et Pyrrhonisme.

PIS. Plus mal, plus désavantageusement *A.* اضرّ - اردا - اسوا *P.* بدترين - نا خوشترين *T.* دخى فنا || Ils sont pis que jamais ensemble بينلرى هر وقتدن زيادە اسوا واردا در Il se portait un peu mieux, mais il est pis que jamais نوعمّا خوشمزاج ايكن شمدى هر وقتدن زيادە بدتر در Il n'y a rien de pis que cela بوندن فنا - بوندن اضرّ بر شئ يوقدر Ce que j'y trouve de pis, c'est... بو در كە فناسى بو - اضرّ احوال باشمە بوندن فنا در كە Il ne me saurait rien arriver de pis بر درلو حال كلمك احتمالى يوقدر Le pis qui puisse arriver اك فنا اولەجغى

On dit, Faire du pis qu'on peut, pour dire, faire de dessein formé le plus mal que l'on peut *T.* بر كمسنە بر ايشى الندن سوء حال ايلە ايشلمكە - كلديكى قدر فنا ياپمغە جالشمق || Il semble que vous preniez plaisir à faire toutes choses du pis que vous pouvez غالبا هر ايشى الكدن كلديكى مرتبەدە سوء حال ايلە ايشلمكدن حظ ايدرسك - ou pour dire, faire à quelqu'un tout le mal qu'on peut *T.* فلان كشى بر كمسنەنك حقنە الندن كلان شرّ ومضرّتى اجرا ايتمك || Il n'a qu'à faire du pis qu'il pourra, je ne le crains point فلاندن اصلا خوف ايتمم النەدن كلان شرّ ومضرّتى اجرا ايتسون

On dit aussi, Prendre ou mettre les choses au pis, pour dire, les envisager dans le pire état où elles puissent être بر ايشك اك فنا طرفنى فرض ايتمك

Et mettre quelqu'un au pis, pour dire, le défier de faire tout le mal qu'il peut faire بر كمسنەيە الكدن كلديكنى آردكە قويمە ديو سويلمك

Au Pis aller. En supposant les choses au pire état où elles puis-

آنچه بدتر تواند آمد .P علی طریق زعم الاشرّ .A sent être
.T علی طریق فرض اشرّ - اک فنا اولدجغی - اولسه اولسه || Au
pis aller nous y vivrons de ce que nous y trouverons علی طریق فرض
اولسه اولسه کلدیکمز- اشرّ کلدیکمز یره عودتده محتاج اولدجغز
یره دونمکه مجبور اولدجغز - On dit aussi, C'est votre pis aller,
pour dire, c'est le pis qui vous puisse arriver سنک مصلحتکده
ویاخود سنک حقکده اضرّ احتمالات شو اوله بیلور که

Qui pis est. Ce qu'il y a de plus fâcheux اضرّ امور بو در
اک فناسی بو در که - که

De mal en pis, De pis en pis. .A من سوء الی اسوء .P از حور فی محارة
- فنادن فنایه .T از حال بدتر ببدترین - بدتر ببدترین
|| Ses affaires vont de mal en pis اموری حور فنالقدن فنالغه
فنادن فنایه وارر- فی محارة طریقنه وارمقده در

PIS. Mamelle de la vache, de la chèvre, etc. .A طبی .pl اطباء
.P پستان جانور .T حیوانک ممه‌سی || Le pis d'une vache
اینکک ممه‌سی

PISCINE. Réservoir d'eau qui était proche le parvis du temple
de Salomon .A جرن .P آبخانه .T قورنه

Il se dit aussi des réservoirs où les anciens nourrissaient des poissons
.A برکة السماك .P ماهیدان .T بالق حوضی

PISSAT. Urine .A بول .pl ابوال .P چامیز - شاشه .T سدک
|| Cela sent le pissat بو شیٔ سدک قوقار

PISSEMENT. Il n'est guère d'usage qu'en cette phrase, Pissement
de sang, qui se dit d'une évacuation de sang par la voie des urines
.A ادرار الدم .P خون میزیدن .T قان ایشه‌مه

PISSENLIT. Enfant qui pisse au lit .A شخّاخ فی الفراش
.P در بستر شاشنده .T دوشکده ایشر

PISSENLIT, ou DENT-DE-LION. Plante .A هندباء برّی .P
بیابان هندباسی .T کسناج دشتی

PISSER. Uriner .A ادرار البول - تبوّل - شخّ .P میزیدن -
شاشیدن .T ایشه‌مک - صو دوکمک || Il ne pisse qu'avec peine
عسرت ایله تبوّل ایدر Pot à pisser .A مبولة .T اوردک -
صو دوکه‌جک برداق - Il est aussi actif dans ces phrases: Pisser
le sang tout clair صافی قان ادرار ایتمک Pisser du pus ایرین
ادرارده ایرین دوکمک - ادرار ایتمک

PISSEUR. Qui pisse souvent .A کثیر البول - بولة .P بسیار
میزنده .T چوق ایشر

PISSOIR. Lieu destiné pour y aller pisser .A منصع .pl مناصع
مبولة .P آبریز خانه .T صو دوکه‌جک یر || Les pissoirs du
palais مناصع سرای همایون

PISSOTER. Uriner fréquemment et en petite quantité .A بضوض
البول مدارکةً .P پیاپی واندک اندک شاشه ریزانیدن
.T صیق صیق وازر آزر ایشه‌مک

PISTACHE. Espèce de fruit .A فستق .P پسته .T شام فستغی

PISTACHIER. L'arbre qui porte les pistaches .A شجر الفستق
.P درخت پسته .T شام فستغی آغاجی

PISTE. La trace que laisse un animal sur le chemin qu'il a
suivi .A اثر .pl آثار - نقش القدم .P پی .T ایز || Suivre
la bête à la piste حیوانک اثرینه اقتفا ایتمک
ایزینی - On a perdu la piste de la bête حیوانک ایزینی غائب
ایتمشلر در - سورمک

PISTIL. T. de Botan. Organe de la fructuation d'une plante,
qui en occupe ordinairement le centre .A سرّة الزهر .P ناف
شکوفه .T چیچکک کوبکی

PISTOLE. Monnaie d'or étrangère .T آلتون سکه‌سی || Pistole d'Espagne
پستول تعبیر اولنان اسپانیا آلتونی

PISTOLET. Arme à feu plus courte que toutes les autres .T
پشتو - پشتو آتمق || Tirer un coup de pistolet طپانجه - پشتو
Charger, décharger un pistolet پشتو طولدرمق و بوشاتمق صیقمق
Il n'y a d'ici là qu'une portée de pistolet بوندن فلان محله
بر پشتو منزلی - قدر بر پشتو ایرمی مسافه وار در Pistolet
d'arçon قبور پشتوی Les pistolets de poche sont défendus جیب
پشتوی ممنوعدر

PISTON. Cylindre qui entre dans le corps d'une pompe, et qui,
étant levé et baissé, pousse l'eau en haut .A ملکد الدالیة .T
طولمبه‌نک طوقاجی || La pompe ne va pas, le piston en est
rompu طولمبه ایشلمیور زیرا طوقاجی قیرلمشدر Raccommoder
un piston طولمبه‌نک طوقاجنی تعمیر ایتمک

PITEUSEMENT. D'une manière à faire pitié .A علی وجه مهیّج
المرحمة .P مرحمت انگیزانه .T کوکل صزدره‌جق وجهله ||
Il se lamentait piteusement مرحمت انگیزانه تظلّم حال ایدر ایدی

PITEUX. Digne de pitié .A مستحق المرحمة .P شایان
مرحمت .T مرحمته کرکلو || Le plus piteux état du monde شایان
مرحمت اولدجق حالک مرتبهٔ نهایتی

PITIÉ. Compassion .A مرحمت - شفقت .P مهربانی - مرحمتکاری
.T مرحمت || Avoir pitié de son prochain برکمسنه‌نک قریبنی

فقرایه مرحمت حقنده مرحمتی اولمق Avoir pitié des pauvres
غلبهٔ مرحمت ایله متأثر البال ایتمک Être touché de pitié
بولندیغی حال مهیّج اولمق L'état où il est, excite la pitié
تحریک عرق شفقت رحم وشفقتدر Émouvoir la pitié
تحریک سلسلهٔ رحمت ایتمک - ایتمک Cela est digne de
pitié محلّ مرحمتدر - شایان مرحمتدر C'est un homme dur et
sans pitié مایهٔ مرحمتدن بی بهره قسیّ القلب بر آدمدر
Un cœur sans pitié رحم وشفقتدن عاری - قلب بی ترحّم
On dit proverb. Guerre et pitié ne s'accordent pas en-
semble مرحمت وقتال ممکن الاجتماع اولان احوالدن دکلدر - بر قلب

Il se dit aussi dans un sens qui marque du mépris *A.* اسافة -
بادیٔ *P.* دلازاری *T.* آجیمه || Il raisonne à faire pitié تفجّع
اجینه‌جق - اسافت اولدجق صورت ایله سوق دلیل ایدر
بادیٔ اسافت اولدجق وجهله Il chante à faire pitié وجهله
تغنّی ایدر Vous me faites pitié de parler comme vous faites بو
طور ایله تکلّمک بادیٔ تفجّع اولدجق شیدر

On dit aussi, Regarder en pitié, avec des yeux de pitié, pour
dire, ne faire aucun cas de .... mépriser *A.* نظر بعین الاستحقار
- خوارسنمه نظر یله کورمک *T.* بدیدهٔ خواری نگرستن *P.*
استحقار کوزیله باقمق || C'est un homme dédaigneux, il re-
garde toujours les autres en pitié متکبّر بر آدمدر سائرلره
دائما استحقار نظریله باقر

PITON. Sorte de clou dont la tête est percée en anneau *A.*
باشی دلیکلو اکسر *T.* میخ سنبیده سر *P.* مسمار اخرب الرأس

PITOYABLE. Qui est enclin à la pitié *A.* کثیر المرحمة - رؤف -
مرحمتلو *T.* مرحمتکار - مهربان *P.* رحیم الطبع || Une âme sen-
sible et pitoyable envers les pauvres فقرا وضعفا حقنده کثرت
مرحمت ایله مجبول بر قلب

Il signifie plus communément, qui excite la pitié *A.* مهیّج
مرحمت *T.* مرحمت انگیز *P.* موجب المرحمة - المرحمة
گرفتار اولدیغی || Il est dans un état pitoyable کتوریجی
مهیّج مرحمت حال واجب المرحمتدر Une voix pitoyable
حکایت اولدجق بر صوت حزین une histoire pitoyable
تهییج مرحمتی Il jetait des cris pitoyables مرحمت انگیز
موجب اولدجق وجهله فریاد وفغان ایدر ایدی

Et méprisable, fort mauvais *A.* ردیٔ - خسیس *P.* بدترین *T.*
آلچق - کوتی || Il écrit d'une manière pitoyable صورت خساست
هر بر کلامی Tout ce qu'il dit est pitoyable ایله کتابت ایدر

خساست Conduite pitoyable خساست ودنائتدن عبارتدر
ودنائتدن عبارت وضع وحرکت

PITOYABLEMENT. D'une manière qui excite la compassion *A.*
علی وجه موجب المرحمة *P.* مرحمت انگیزانه *T.* مرحمت
کتوره‌جک وجهله || Je l'ai trouvé pitoyablement étendu sur la
terre فلانی موجب مرحمت اولدجق وجهله سطح زمینده
سرلمش بولدم

Et d'une manière à exciter le mépris *A.* ردیٔا - بالردائة -
بالخساسة *P.* بر وجه بدترین *T.* پک کوتی || Il écrit pi-
toyablement کمال ردائت وخساست ایله کتابت ایدر

PITTORESQUE. Qui est susceptible d'un grand effet en peinture
A. لایق بتصویر *P.* سزاوار نقش وتصویر - شایان نگارش
T. تصویر اولنمغه لایق || Ce site est tout-à-fait pittoresque بو
Il - موقع سزاوار نقش وتصویر اولدجق بر محلّ لطیفدر
se dit aussi de tout ce qui peint à l'esprit || Description, style pit-
toresque نقش صحیفهٔ ضمیر اولدجق بر کونه وصف وتعریف
وسبک وانشا

PITTORESQUEMENT, adv. *A.* لایقا بالنقش *P.* بصورت شایان
نقش ونگاره سزا اولدجق وجهله *T.* نگارش

PITUITAIRE. Qui a rapport à la pituite *A.* بلغمی *T.* بلغمک
|| La membrane pituitaire بلغمک زاری

PITUITE. Flegme, l'une des humeurs du corps humain *A.* بلغم
P. کش سپید *T.* بلغم || La pituite domine dans son tempéra-
ment مزاجنده بلغم غالبدر Débordement de pituite طغیان بلغم
Une pituite âcre, salée بلغم حادّ ومالح glaireuse بلغم لزج -
بلغم غلیظ وناضج épaisse et recuite یلمشک بلغم - لزوجتلو بلغم

PITUITEUX. Qui abonde en pituite *A.* کثیر البلغم - بلغمی *P.*
بسیار کش سپیدناک *T.* بلغمی چوق || Humeur pituiteuse,
tempérament pituiteux بلغمی غالب بر مزاج - مزاج بلغمی

PIVERT. Oiseau *A.* شقراق - شرقرق *P.* کاسکینه - سبزک
T. ورق قوشی - آری قوشی

PIVOINE. Plante *A.* عود الصلیب *P.* فاوانیا *T.* آیو قولاغی

PIVOT. Morceau de métal qui soutient un corps solide, et qui
sert à le faire tourner *A.* قطب pl. اقطاب *P.* میخ *T.* ایک ||
Une machine qui tourne sur son pivot کندو قطبی اوزرنده
دوران ایدر بر آلت - On dit figur. d'un homme qui a la
principale part dans une affaire, que c'est le pivot sur lequel toute
l'affaire tourne *A.* مدار علیه المصلحة - قطب المصلحة || C'est le

pivot sur lequel toute l'affaire tourne قطب مصلحت فلان مصلحتك جملهٔ مدار عليهى فلان كشيدر ـ آدمدر

PIVOT, se dit aussi de la racine principale de certains arbres, qui s'enfonce perpendiculairement en terre *T.* ديكنه اوزانن آغاج اويومى

PIVOTER. Il se dit des arbres qui jettent perpendiculairement en terre leur principale racine *T.* آغاجك اويومى ديكنه اوزانوب سورمك || Le chêne, le poirier, pivotent ميشه وآرمود آغاجلرينك اويومى ديكنه اوزانوب سورر

PLACAGE. Ouvrage de menuiserie fait de bois scié en feuilles, qui sont appliquées sur d'autres bois de moindre prix *T.* صفايحِ اخشاب ايله قاپلمه تختهلر

PLACARD. Assemblage de menuiserie, qui s'élève au-dessus d'une porte *A.* افريز *P.* پروز *T.* صچاق || Il faut un placard au-dessus de cette porte بو قپونك اوستنده بر صچاق ياپلمق لازمدر

PLACARD. Écrit que l'on affiche dans les carrefours, pour informer le public de quelque chose *A.* تذكرة الاخبار ملصوقة على مفارق الطرق *P.* تذكرهٔ خبر بسر كوچه آويخته *T.* زوقاق آغزنده ياپشدرلمش خبر تذكرهسى || Afficher un placard زوقاق آغزنده بر قطعه خبر تذكرهسى ياپشدرمق On a averti le public par un placard زوقاق باشنده خبر تذكرهسى الصاقيله خلقه اعلان حال اولندى

Il se prend aussi pour un écrit injurieux qu'on rend public en l'appliquant aux coins des rues *T.* يافته || Afficher des placards يافتهلر ياپشدرمق Semer des placards يافتهلر نشر ايتمك Placard injurieux طعن وهجوى محتوى بر قطعه يافته Placards séditieux ايقاظ فتنه وفسادى مشتمل يافتهلر

PLACARDER. Mettre, afficher un placard *A.* الصاق التذكرة الاخبار *P.* تذكرهٔ خبر آويختن *T.* خبر تذكرهسى ياپشدرمق

On dit, Placarder quelqu'un, pour dire, afficher contre lui un placard injurieux بر كمسنهنك عليهنده لوم وهجوى حاوى بر قطعه يافته ياپشدرمق

PLACE. Lieu, endroit *A.* محل pl. محال ـ مكان pl. امكنة ـ مقام ـ موقع pl. مواقع *P.* جا *T.* ير || La place est remplie بو محل فلان مكان مملو در La place est petite pour deux بو محلك ايكى كسىيه وسعتى يوقدر ـ ايكى كشى ايچون تنكدر Mettre chaque chose à sa place هر شيئى محلنه مقامنه برلو يرينه قويمق ـ وضع ايتمك Laisser la place libre آزاده وخالى براقمق Changer des livres de place كتابلرك يرينى تبديل ايتمك Il change de place en tout moment هر آن وهر دقيقه تبديل مكان ايدر Il ne saurait durer en place يرنده دوام ايدهمز Se tenir en place يرنده مستقر وپايدار اولمق Demeurer en place بر كمسنه مقامنده متمكن اولمق Céder, donner sa place à quelqu'un بر كمسنه يرينى آخره فراغ ـ آخره ويرمك ـ ايتمك Ne bouger d'une place فلان محلدن يرندن قملدانمامق ـ فلان يردن آيرلمامق ـ مفارقت ايتمامك Ce n'est pas là votre place سنك يرك اوراسى دكلدر Voilà une belle place pour bâtir اشته بنايه صالح بر موقع Dans ce combat je fus blessé à la main, voici la place بو جنكده الم يارهلندى اشته يرى كورينور

On dit, Faire place nette, pour dire, vider le logement que l'on avait dans une maison *T.* بر كمسنه يرينى تخليه ايتمك — Et qu'une place n'est pas tenable, pour dire, qu'on ne saurait y demeurer sans incommodité ـ بو محلده توقف وقرار نا متصور در Et qu'un homme a été tué sur la place, qu'il est tombé mort sur la place, pour dire, qu'il a été tué sur le lieu même بولنديغى محلده انداخته ـ محلده سطيحاً قتل واعدام اولندى ـ زمين هلاك ودمار اولمشدر — Et qu'un mot n'est pas dans sa place, pour dire, qu'il ne convient pas à l'endroit où on l'a mis يرنده دكلدر ـ نا بجادر ـ نا بموقعدر ـ بو لفظ موقعنده دكلدر Et qu'une pensée, qu'un discours, qu'une réflexion n'est pas en sa place ـ بو معنا وبو كلام وبو مطالعه موقعنده دكلدر — Et qu'une réflexion, qu'un fait doit trouver place dans un récit, pour dire, qu'il en sera fait mention بو مطالعه وبو مادّه حكايهنك ذكر اولنهجق احوالدندر ـ ايچنده يرينى بولهجق مقولهدندر

On dit en termes de Pratique, Subroger quelqu'un en son lieu et place *T.* بر كمسنهيى يرينه بدل قلمق ـ يرينه تعيين ايتمك

On dit figur., Se mettre à la place de quelqu'un, pour dire, se figurer que l'on est dans l'état où il se trouve *T.* بر كمسنهنك يرنده اولمق || Mettez-vous en ma place, que feriez-vous? بنم يرمده اولسهك ـ يرمده اول بقهلم نه ايدهجك ايدك نه كونه حركت ايدر ايدك Supposez que vous soyez en ma place بنم يرمده اولديغكى فرض ايله

On dit, Avoir place, tenir sa place dans l'histoire, pour dire, être marqué dans l'histoire *T.* درون تاريخده مذكور

اولمق || Cette action-là mérite d'avoir place dans l'histoire
|| بو اثر جليل درون تاريخده مستحق ذكر وبياندر
tiendra sa place parmi les grands hommes اشراف رجال بيننده
دفتر رجال ذوى ـ اسمى واجب الذكر اولدجق بر ذاتدر
الاشتهارده ثبت وقيد اولندجق بر آدمدر

On dit en parlant d'un combat, qu'il est demeuré mille hommes sur la place بيك قدر مقتولين ميدان محاربده سرلمشدر ـ عرصه‌گاه حرب وقتالده شو قدر نفوس نقش زمين دمار اولمشدر

Place, Place. Façon de parler dont on se sert pour engager à se retirer ceux qui empêchent de passer T. صاولك صاولك ـ دستور

On dit, Sur la place, Au milieu de la place, pour dire, à terre, par terre T. ميدانده ـ يرده || Cela est tombé au milieu de la place فلان شئ ميدانه دوشدى ـ يره دوشدى

Place, se prend figur. pour le rang, l'emploi que l'on occupe A. منصب pl. مناصب ـ مسند pl. مساند ـ مقام P. جاه T. || Place importante جاه والا ـ مسند عالى || Place de confiance پوست موثوق ومعتمد اولدجق ذواته مخصوص اولان منصب || Il était dans une belle place, mais il n'a pu se maintenir بر ايو منصبده ايدى لكن قرارگير اولمدى || On l'a ôté de sa place, et on y a mis un autre homme منصبى اوزرندن رفع اولنوب يرينه آخرى نصب اولنمشدر || Cet homme est en place فلان كشى منصبده در || hors de place منصبندن معزولدر ـ منفصلدر

Place, signifie aussi, un lieu public découvert, et environné de bâtimens, soit pour la magnificence d'une ville, soit pour la commodité du commerce A. ساحة pl. ساحات ـ ميدان pl. ميادين P. فضا ـ ميدان T. آچق يرـ ميدان || Place publique ميدان عام || La place des voitures عربه‌لرك طوردقلرى ساحه ـ عربه ميدانى

Place marchande. Une place commode pour vendre des marchandises A. محل المعاملات التجار P. رسته T. آليش ويريش يرى || Si vous voulez vendre, mettez-vous en place marchande مال صاتمق استر ايسڭ آليش ويريش يرنده طور

On dit figur. Être, se mettre en place marchande, pour dire, se mettre en lieu propre pour être vu et entendu T. آليش ويريش يرنده طورمق

Place, se dit aussi du lieu où les négocians, les banquiers s'assemblent dans une ville, pour y traiter des affaires de leur commerce A. سوق التجار ـ سوق الصيارفة P. بازارگاه تاجران ـ بازارگاه صرافان T. بازارگان چارشوسى ـ صرافلر چارشوسى || Négocier un billet sur la place بر قطعه تحويلى صرافلر چارشوسنده دور ايتدرمك || Avoir crédit sur la place بر كمسنه‌نك چارشوده اعتبارى اولمق || Il n'y a point d'argent sur la place چارشوده كلى مرتبه قحط نقود واردر || Négocier un billet de place en place بر قطعه تحويل يردن يره صرافلر بازارگاهلرنده دور ايتدرمك || Faire des remises de place en place صراف بازارگاهلرينك بربسندن آخرينه اقچه كچورمك || Faire valoir son argent sur la place بر كمسنه اقچه‌سنى بازرگان چارشوسنده رابحاً اعمال ايتدرمك || Ces billets, ces effets gagnent, perdent sur la place بو ميرى تحويللرى واوراقى صرافلر چارشوسنده فائده وياخود ضرر ايدر

Il se prend aussi, pour tout le corps des négocians, des banquiers d'une ville A. طايفة التجار ـ طايفة الصيارفة T. بازرگان طايفهٔ صرافان ـ اصنافى || La place de Lyon est une des plus riches de France ليون شهرنده اولان طايفهٔ تجار فرانسه‌نك سائر مملكتلرنده بولنان طوايف تجاردن زياده مالداردر

Place, signifie aussi, une ville de guerre, une forteresse A. قلعة pl. قلاع ـ حصن pl. حصون P. دز T. قلعه || Place forte بلدهٔ مستوره ـ بلدهٔ حصينه ـ بلدهٔ رصينه ـ حصن حصين || imprenable قلعهٔ ممتنع التسخير || régulière قواعد هندسيه اوزره منتظم بر قلعه || Place frontière نغر ـ سرحد ـ رأس حدودده || maritime قلعهٔ ساحليه || سر حدودده واقع ـ كائن بر قلعه || Fortifier une place قلعه‌يه استحكام ـ قلعه‌يى ترصيص ايتمك || assiéger قلعه‌يى حصر وتضييق ايتمك ومتانت ويرمك ـ اورمق ـ قلعه‌يى ضرب ايتمك || attaquer محاصره ايتمك || bloquer قلعه‌نك موارد ومسالكنى سد وبند ايتمك || investir اطرافنى چويرمك ـ قلعه‌يى دائراً ما دار احاطه ايتمك || insulter قلعه‌يه ايصال تعرض ايتمك || forcer قلعه‌يى فتح ايتمك || prendre قلعه‌يى ... اوزرينه حمله وهجوم ايتمك || emporter d'assaut قلعه‌يى حرباً وعنوة ضبط ايتمك || démanteler سور قلعه‌يى هدم ايتدرمك || raser ايله آلمق خاك ايله يكسان ايتمك ـ قلعه‌يى هدم وتخريب ايتمك || évacuer قلعه‌يى ويرمك ـ قلعه‌يى تسليم ايتمك || rendre بوشالتمق ـ تخليه ايتمك || C'est une place qui n'est pas de défense بو قلعه مدافعه‌يه مقتدر قلعه دكلدر || Le corps de la place قلعه‌نك

les dehors قلعه‌نك خارجلری طشره طرفی La garnison d'une place قلعه‌نك محافظه عسکری ـ مستحفظین قلعه le commandant قلعه‌نك محافظی La place est commandée par une hauteur قلعه‌یی دوکر بر ـ بر محل مرتفع قلعه‌یه مشرفدر قلعه‌یه حواله اولور ـ بایر وار در

PLACE D'ARMES. T. de guerre, qui se dit d'un lieu spacieux, destiné pour y ranger des troupes en bataille *A.* مصفّ الجنود *P.* جولانکاه لشکر *T.* عسکر جمعیتنه مخصوص میدان || Dans cette ville, il y a une très-belle place d'armes بو بلده‌ده مصفّ جنود اولمق اوزره بر کوزل میدان وار در On avait fait des places d'armes de distance en distance محل بمحل مصفّ عساکر اولمجق میدانلر احداث ایلدیلر

On appelle aussi Place d'armes, une ville frontière choisie pour être le principal magasin d'une armée *T.* مجمع مهمّات وذخایر اولان سرحدّ

PLACEMENT. Action de placer de l'argent *A.* وضع المبلغ ـ تعبیة المال *T.* اقچه یرلشدرمه || Il cherche à faire un placement اقچه‌سنی یرلشدره‌جك ـ وضع مال ایده‌جك بر آرار یر آرار

PLACER. Situer, mettre dans un lieu *A.* وضع ـ تمکین ـ تعبیة *P.* بجا نهادن *T.* یرلشدرمك ـ یریند قویمق || Placer un bâtiment بنایی تمکین ایتمك Sa maison est bien placée خانه‌سی وضع احسن اوزره تمکین اولنمشدر Il a tant de meubles, qu'il ne sait où les placer اثاث بیتی اول قدر چوقدر که یرلشدره‌جك بر بوله‌میور Où voulez-vous placer vos livres? کتابلرکی قنغی محلده تعبیه ایتمك استرسك Où placerez-vous tout ce monde-là? بو قدر خلقی نه طرفده یرلشدره‌جکسك Le coeur est placé un peu du côté gauche قلب نوعمّا جانب یساره متمایلاً تمکین اولنمشدر ـ On dit, Placer de l'argent, pour dire, le mettre à intérêt, le faire profiter *A.* تعبیة المال لاجل الاستربـاح *T.* فائض ـ استربـاح ضمننده اقچه قویمق آلمق ایچون اقچه یرلشدرمك || Il a beaucoup d'argent, et il ne trouve point à le placer مال کثیره مالك اولمغله اقچه‌سنی بالاستربـاح یرلشدره‌جك بر بوله‌مز Il cherche à placer son argent avec sûreté اقچه‌سنی لاجل الاستربـاح تعبیه ایده‌جك امین بر آراشدرمقده در Il a placé son argent en fonds de terre مالنی لاجل الاستربـاح املاك وعقاراته یرلشدردی On dit, Placer une personne, pour dire, lui procurer un établissement || Il avait trois enfans, et il les a tous placés avantageusement اوچ نفر اولادی اولوب جمله‌سنی برر خدمته بر وجه احسن یرلشدردی On l'a placé dans un bon poste فلانی بر ایو منصبه تمکین ایتمشلر در

Dans les cérémonies et les assemblées, Placer quelqu'un, c'est lui indiquer une place *A.* تعیین المقام *P.* جا نمودن *T.* یر کوسترمك || Lorsque le Roi va au sermon dans une église, ce sont les officiers des gardes du corps qui placent فرانسه پادشاهی استماع وعظ ایچون کلیسایه واردقده مستحفظین خاصّه ضابطلری خلقه یر کوسترمکه مأمورلر در

On dit, Placer bien ou mal ce qu'on dit, pour dire, le dire à propos ou mal à propos کلامی موقعنه یاخود نا بموقع صرف ـ سوزی یرنده سویلمك یا یرنده سویلمامك ـ ایتمك مناسبتلی یا مناسبتسز سویلمك Placer bien une citation استشهادی محلنه صرف ایتمك Il یرنده ذکر ایتمك ـ place à tort et à travers ses bons mots مضمونلری مناسبتلی ـ مناسبتسز یره صرف ایدر ـ On dit aussi, Placer bien ses charités, ses aumônes, pour dire, les faire avec choix صدقات ومبرّاتی محلنه صرف ایتمك Et placer bien ses grâces, ses faveurs, ses libéralités لطف واحسانی وآثار جود وسخاییی محلنه صرف ایتمك Et placer son affection, son amitié en bon lieu بر کمسنه علاقهٔ فؤادینی ومحبّتنی محلنه صرف ایتمك

SE PLACER. *A.* تمکن *P.* جا کرفتن ـ جاییدن *T.* یرلشمك ـ اوتورمق || Il s'est placé sur un canapé بر صفده اوتوردی

PLACET. Sorte de siége qui n'a ni dos ni bras. V. Tabouret.

PLACET. Requête, supplique *A.* عریضه *P.* عرضحال *T.* بر عرضحال || Dresser un placet عرضحال ترتیب ایتمك Son placet n'a pas encore été répondu ویردیکی عرضحالك جواب ویرلمدی ـ هنوز جوابی چیقمدی Il a عرضحالنه présenté un placet بر قطعه عرضحال تقدیم ایلدی

PLAFOND. La partie supérieure d'un bâtiment *A.* سقف ـ سماء pl. سقوف ـ سمك *P.* آسمانه ـ سنبه ـ کلد ـ آسمانه *T.* تاوان || Plafond peint سقف منقّش ـ سقف مذهّب doré آسمانهٔ سقف ذیقیمت riche یالدزلو تاوان ـ زرنشان

PLAFONNER. Couvrir le haut d'un plancher *A.* تسقیف *P.* سنبه پرداختن ـ بآسمانه پوشانیدن *T.* تاوان ـ تاوانلتمق قاپلمق

PLAGE. Rivage de mer plat et découvert *A.* شاطى البحر ـ سيف البحر ـ ساحل pl. سواحل *P.* شيخ ـ كنارهٔ دريا ـ لب دريا *T.* يالى || Les vaisseaux étaient à l'ancre le long de la plage كميلر شاطئ بحرده بويدن بويه دمور اوزرنده ايدى La plage est bonne اول طرفك يالسى ايو در

Il se dit aussi pour Contrée, climat *A.* قطر pl. اقطار *P.* كشور ـ زمين *T.* ير || Il n'y a point de plage si lointaine où le bruit de ses victoires n'ait pénétré صيت فتوحات وغزواتى قصاراى اقطار ـ قصاراى اقطار ارضه ولوله انداز اولمشدر زميندن هيچ بر ناحيه قالمامشدر كه فلانك صيت غزوات جليلهسى واصل اولميه

PLAGIAIRE. Celui qui s'attribue ce qu'il a pillé dans les ouvrages d'autrui *A.* منتحل *P.* اثر ديگرانرا كار خود فروشنده *T.* بشقه تأليفدن ـ آخرك ايشنى بنمدر ديو ادّعا ايدن منتحل || Plagiaire effronté چالوب كندو ايشى اولدرق صتان بى ادب

PLAGIAT. Action du plagiaire *A.* انتحال ـ تنتحل *P.* خود فروشئ اثر ديگران *T.* آخرك ايشنى بنمدر ديو ادّعا ايتمه || Adroit plagiat استادانه بر كونه تنتحل impudent انتحال فاحش

PLAIDANT. Qui plaide *A.* مدّعى ـ مخاصم pl. مخاصمين *P.* دعوا كننده *T.* دعوا ايدن || Les parties plaidantes طرفين دعوا ايدنلر ـ مخاصمه ايدنلر ـ مخاصمين

PLAIDER. Contester quelque chose en Justice *A.* دعوى ـ مخاصمة *P.* دعوا كردن *T.* دعوا ايتمك || Il y a deux ans qu'ils plaident l'un contre l'autre ايكى سنهدنبرو برى برلريله مخاصمه ايتمكدهدرلر Ils plaident pour le partage d'une succession تقسيم وراثته دائر مخاصمه ايدرلر ـ ميراث ايچون دعوا ايدرلر C'est un mauvais métier que de plaider دعوا ايتمك بر حرفت قبيحهدر Il plaide contre sa signature كندو امضاسنك خلافنه اولدرق دعوا ايدر — On dit aussi, Plaider quelqu'un, pour dire, lui faire un procès *T.* بر كمسهنك اوزرينه دعوا ايتمك || Il a été obligé de plaider son tuteur pour lui faire rendre compte كندو وصيسندن حساب طلبيله اوزرينه دعوا ايامكه مجبور اولمشدر Si vous ne me satisfaites pas, je serai contraint de vous plaider بنى اسكات ايتمديككز حالده اوزريكزه دعوا ايلمكه محتاج اولهجغم

PLAIDER. Défendre de vive voix la cause d'une partie devant les juges *A.* بسط الدعوى ـ بسط المدّعا *P.* دعوا راندن *T.* دعوا سورمك || Votre avocat a très-bien plaidé وكيلك وجه بر نهج شرعى سوق ـ احسن اوزره بسط مدّعا ايلدى دعوا ايتمشدر Il plaide avec chaleur, avec action كمال حرارت ايله ومؤثرانه بسط دعوا ايدر J'ai été obligé de plaider moi-même ma cause مدّعامى بالنفس بسط ايتمكه مجبور اولدم — On dit, Plaider la cause de quelqu'un, pour dire, prendre sa défense *A.* التزام الدعوى || Il plaide fort bien la cause d'un tel فلانك دعواسنى كركى كبى التزام ايدر Il a bien plaidé une mauvaise cause بر دعواى باطلى كركى كبى التزام ايلدى

On dit au Palais, Plaider un fait, un moyen, pour dire, les avancer en plaidant *A.* اتخاذ السند ـ احتجاج || Le fait que cet avocat a plaidé n'est pas vrai دعوا وكيلنك سند اتخاذ ايلديكى مادّه صحيح دكلدر — On dit aussi, On a plaidé que... pour dire, on a avancé en plaidant que... شو وجهله بسط كلام ايدرك دعوا ايتمشلركه

PLAIDEUR. Qui plaide. V. Plaidant. || La condition des plaideurs est malheureuse دعوا ايدنلرك حرفتى محض نكبتدر

Et qui aime à plaider, à chicaner *A.* مزوّر || C'est un plaideur fieffé صرف مزوّر در On est malheureux d'avoir affaire à un plaideur بر آدمك مزوّر ايله مصلحتى اولمق محض عقوبتدر

PLAIDOIERIE. L'art de plaider une cause *A.* فنّ المرافعات ـ فنّ المخاصمات *P.* پيشهٔ دعوا پردازى *T.* مرافعه صناعتى || Il excelle dans la plaidoierie فنّ مرافعاتده فائق الاقراندر || Il a quitté la plaidoierie فنّ مخاصماتى ترك ايلدى ـ فنّ مرافعاتدن فراغت ايلدى

PLAIDOYABLE. T. de Palais, qui se dit des jours où l'on donne audience *A.* يوم المرافعات *P.* روز مرافعه *T.* ديوان كونى || Il a été assigné au premier jour plaidoyable ايلك ديوان كوننده احضارى حكمى اصدار اولندى

PLAIDOYER. Discours fait en présence des juges pour la défense d'une cause *A.* تقرير الدعوى || Cet avocat a fait un bon plaidoyer بو دعوا وكيلى كوزل تقرير دعوا ايلدى Tout le monde sortit fort content de son plaidoyer بسط ايلديكى تقرير دعوا بالجمله اصحاب مجلس عندنده رهين تحسين و پسند اولمشدر

PLAIE. Solution de continuité faite aux parties molles du corps

|| پاره .T ریش - زخم .P کلوم .pl کلم - قروح .pl قرحة .A Grande plaie قرحهٔ کبیره - قرحهٔ جسیمه dangereuse قرحهٔ خطرناک profonde قرحهٔ بعید الغور - قرحهٔ عمیقه incurable قرحهٔ مهلکه - قرحهٔ بیدرمان - قرحهٔ بیدوا - قرحهٔ ممتنع الدوا - نا قابل علاج بر قرحه اوکلمز پاره Panser une plaie پاره‌یی - قرحه‌یی تلییم ایتمک guérir صارمق - تضمید ایتمک - پاره‌یی صاغلتمق - Figur. || La perte de cette bataille est une plaie qui saignera long-temps بو هزیمت مدّت مدیده طول زمان قانی آقه‌جق - قپانمیه‌جق بر قرحهٔ الیمه در بر پاره در L'arrêt qu'on a rendu contre lui, fait une grande plaie à l'honneur de sa famille علیهنه ویریلان اعلام کندو خاندانی عرضنه بر زخم ناسور ممتنع الالتئام در Ne lui parlez point de la mort de son ami, cela rouvrirait sa plaie دوستنک وفاتندن بحث ایتمه زیرا زخم درونینی تجدید ایتمش اولورسک Sa plaie saigne encore پاره‌سی هنوز تازه در - پاره‌سنک هنوز قانی آقر

Il se dit aussi des cicatrices. V. Cicatrice.

On dit proverb. en parlant d'une dépense imprévue et fâcheuse, mais qui n'est pas sans remède, Plaie d'argent peut guérir آقچه پاره‌سنک علاجی بولنور

Dans le style de l'Écriture, on appelle Les plaies d'Égypte, les fléaux dont Dieu punit l'endurcissement de Pharaon اهل مصر اوزرینه ارسال الهی اولمش مصایب وآفات

PLAIGNANT. T. de Pratique. Qui se plaint en Justice de quelque tort qu'on lui a fait A. شاکی pl. شکاة - متشکّی P. گله بث - شاکی اولان || La partie plaignante T. شکایتجی سز شکوا ایدن

PLAIN. Qui est uni, plat, sans inégalités A. املس fém. ملسا - مستوی P. هموار T. دوز || Plaine campagne صحرای ملسا La bataille s'est donnée en plaine campagne اول ملحمه بر صحرای ملساده - بر دوز اوه‌ده واقع اولمشدر

On appelle Chambres de plain-pied, des chambres qui sont dans le même étage et de même niveau T. دوز طبان اوطه‌لر || Les deux appartemens se communiquent, et l'on va de l'un à l'autre de plain-pied اول ایکی دائره بیننده یول اولوب برندن دیگرینه دوز طبان اولدرق واریلور

On appelle Étoffe plaine, une étoffe unie, et où il n'y a aucune figure A. ساذج P. ساده T. ساده - دوز || Velours, satin plain ساده قطیفه وساده اطلس Étoffe plaine ساده قماش

PLAINDRE. Témoigner de la compassion A. تحنّن - تفجّع P. غم خوردن - وا خوردن T. آجیمق || Je vous plains extrêmement سنی غایت آجییورم - حالکه غایة الغایه تفجّع ایدرم Tout le monde vous plaint کافّهٔ ناس سنی آجیییور Je plains sa famille اولاد وعیالنه تحنّن ایدرم votre malheur گرفتار اولدیغک آفت بکا باعث تفجّع بال اولدیور Il est fort à plaindre غایة الغایه شایستهٔ تفجّعدر Je vous plains dans le fond du coeur سنی عن صمیم البال آجیییورم Il n'est pas trop à plaindre چندان محل تفجّع دکلدر - شایان تفجّع - پک اجینه‌جق آدم دکلدر

On dit, Plaindre sa peine, ses soins, son temps, etc. pour dire, les employer à regret A. تلهّف - تأسّف P. ارمانیدن - اسرکمک T. حسرت بردن - آجیمق || Il ne faut pas plaindre sa peine pour ses amis دوست حقنده صرف اولنان سعیی برکمسنه دوستی ایچون - وزحمته تأسّف ایتمک جائز دکلدر ارتکاب ایلدیکی زحمتی آجیملو دکلدر C'est un homme paresseux et qui plaint ses pas ذاتنده تنبل برآدم اولوب ایتدیکی آیاق زحمتنی آجیییور - On dit aussi, qu'un homme ne plaint point l'argent, la dépense اصلا - اقچه‌یی ومصرفی اصلا آجیمز اسرکمز Et qu'il plaint le pain à ses gens, l'avoine à ses chevaux خدمتکارلره یدردیکی نان عزیزی وبارکیرلره ویردیکی یمی اجیییور

Se plaindre. Se lamenter A. انین - تأنّن - انیح - تأنّح P. نالیدن - زاریدن - زاری کردن T. ایکلمک - ایقیلمق || Il a souffert de grandes douleurs sans se plaindre بلا انین وتأنّح اوجاع شدیده‌یه تحمّل ایلدی Il est malaisé de ne pas se plaindre quand on souffre گرفتار الم اولان کشی زاری وانین ایتمامک مشکلدر Il a tout le corps si douloureux, qu'il se plaint dès qu'on y touche بدنی بسبتون وجعناک اولمغله اوزرینه جزئیجه ال طوقنیلدجق اولور ایسه ایکلمکه باشلر

Et témoigner du mécontentement contre quelqu'un A. تشکّی - اشتکا - بثّ الشکوی P. گله نمودن - گله آوردن - گوزش - کردن - مست کردن T. آغلشمق - شکایت ایتمک || Il se plaint fort de vous سندن بغایت تشکّی ایدر Il prétendait avoir sujet de se plaindre de la Cour دولتدن وسیلهٔ اشتکا اولدجق ماده‌سی اولدیغنی ادّعا ایدر ایدی Tout le monde croit être en droit de se plaindre de la fortune هر کس فلکدن اشتکا ایدر

حقّی اولدیغن ظنّ ایدر C'est lui-même qui s'est attiré sa disgrâce, il ne doit se plaindre de personne دوچار اولدیغی نکبت عمل یدی اولمغله کمسه‌دن شکایته صلاحیتی یوقدر

Se plaindre, signifie, en termes de Palais, rendre plainte en Justice *A.* تظلّم الحال *P.* داد خواهی کردن *T.* آغلشمق

PLAINE. Grand espace de terre sans élévation *A.* صحرا pl. صحاری ـ قاع pl. اقواع ـ فیف pl. افیاف *P.* دشت *T.* اوه || Grande plaine صحرای عظیم vaste صحرای وسیع الانحا ـ fertile صحرای کثیر النما ـ کگیش اوه d'une grande étendue صحرای پهنا ـ صحرای بیحد وپایان Les troupes étaient campées dans la plaine عسکر صحراده خیمه نشین ایدی Cette place domine sur toute la plaine بو قلعه صحرانک جمله‌سنه مشرفدر ـ قلعه‌نک طوپی صحرایی سر تا پا دوکر La Pologne est un pays de plaines له مملکتی کثیر الصحاری بر مملکتدر

On dit poétiquement, La plaine liquide, pour dire, la mer صحرای پهنای دریا

PLAINTE. Gémissement, lamentation *A.* انین ـ انّه *P.* زاری ـ ناله *T.* ایکلدی ـ ایقیلمه || Les plaintes d'un malade خسته‌نک زاری وانینی

On dit poétiquement, Les plaintes d'un amant *T.* عاشق آشفته‌نک فریاد وفغانی || Elle est insensible à mes plaintes فریاد وفغانم اول محبوبه‌نک درونه اصلاً وقطعاً تأثیر ایتمز

Plainte, signifie aussi, paroles, écrits par lesquels on marque le sujet qu'on a de se plaindre de quelqu'un *A.* شکوی ـ شکایت pl. شکایات ـ تظلّم pl. تظلّمات *P.* دادخواهی ـ مست ـ گاه *T.* آغلشمه || Avoir des plaintes contre quelqu'un بر کمسنه‌نک حقّنده شکایتی اولمق Il en porta ses plaintes au Roi فلان جانب پادشاهی‌یه تظلّم حال ایتمشدر Il en a fait des plaintes bien aigres, bien amères اکید وشدید شکایتلر ایتدی Je ne lui ai donné aucun sujet de plainte فلانه موجب شکایت اولجق بر درلو سبب ویرمدم On vous fera justice sur vos plaintes موجب شکایتنک اولمش ماده‌لرده احقاق حق اولنه‌جغی امر مقرّر در ـ Il signifie aussi, l'exposition qu'on fait en Justice du sujet qu'on a de se plaindre *T.* شکایتی محتوی ـ تظلّم حالی محتوی ـ عریضه

PLAINTIF. Qui se plaint, qui se lamente *A.* انّان *P.* نالان ـ زارنده *T.* ایکلیجی

Et qui a l'accent de la plainte *A.* حزین ـ فاجع *P.* دردناک ـ ماتم انگیز *T.* صیزلدیجی || Voix plaintive صدای حزین Ton plaintif صدای ماتم انگیز

On dit, qu'un homme est plaintif, pour dire, qu'il se plaint à tout propos *A.* دائمی الاشتکا *P.* هر دم نالان ـ گله ساز ـ دائمی *T.* چوق آغلاشور || Il est toujours chagrin et plaintif علی الدوام غمگین واندوهناک وحالندن متشکیدر

PLAINTIVEMENT. D'un ton plaintif *A.* حزیناً *P.* بناله وزاری *T.* ایکلیدرک || Chanter plaintivement حزیناً تغنّی ایتمک ـ صوت حزین ایله ازگی اوقومق réciter صوت حزین ایله تلاوت ایتمک

PLAIRE. Être agréable au cœur, à l'esprit ou aux sens *A.* استحباب ـ ایراث المرغوبیة ـ ایراث المطبوعیة *P.* خوش آمدن ـ دلپسند شدن ـ مطبوع افتادن *T.* بکنلمک ـ حظ اولنمق ـ طبیعته خوش کلمک || Elle n'est pas extrêmement belle, mais elle plait fort غایت مرتبده حسنا دکل ایسه ده زیاده‌سیله مستحبّدر Elle n'a qu'à se montrer pour plaire مرغوبة القلوب اولمق ایچون بر کرّه عرض جمال ایتسه کافیدر Elle a le don de plaire محبوبة القلوب اولمق ذاتنه مخصوص بر موهبهٔ خدا داد در Cet homme me plait beaucoup بو آدم عندمده بغایت مطبوع ومستحبّدر La chasse, la musique me plait plus que toute autre chose صید وشکار وفنّ موسیقی هر شیدن زیاده عندمده مرغوب ودلپسند در Ce qui lui a plu une fois, lui plait toujours بر کرّه دلپسندی اولان شیٔ علی الدوام عندنده مرغوب ومستحبّدر

Et vouloir, avoir pour agréable *A.* ارادة ـ مشیّت ـ تعلّق ـ استحسان ـ الارادة *P.* دل خواستن ـ دلخواه بودن ـ موافق *T.* روا داشتن ـ مراد ایتمک ـ استمک || Il a plu à Dieu de l'affliger تکدیر بالنه ارادهٔ صمدانیه تعلّق ایلدی Il faut demander à Dieu qu'il lui plaise de … ارادهٔ صمدانیه تعلّق ـ بیورلمسی تمنّا ایتملو در مشیّت بی علّت جناب موفّق الامورک مقارنتنی استدعا ایتمک اقتضا ایدر Vous plait-il d'être de la partie? سن دخی بوکا اشتراک ایلمکی استرمیسک Que vous plait-il que je fasse? نوجهله حرکت استرسنک Il ne me plait pas que vous alliez là اول طرفه وارماک اراده‌مه مغایر در Vous plait-il de vous arrêter توقّفه دلخواهک وارمیدر ـ توقّف ایتمک استرمیسک S'il vous plait de vous en informer بوکا دائر تحصیل وقوف

ایتمکک استر ایسدک Ce qui me plait, c'est que vous fassiez telle chose دلخواهم بو در که شو ایشی ایشلیدسک — Le Roi dit dans ses édits, Voulons et nous plait ارادهٔ شاهانه ومطلوب ملوکانه مز بو در که

On dit d'un homme qui a une complaisance servile pour un autre, qu'il est devant lui, à plait-il maître فلان کشی فلانه الامر امرکم دییدرک هر حالده تبعیت ایدر

S'il vous plait, employé comme terme de civilité *T.* کرم ایله || Soyez, s'il vous plait, persuadé, que je vous servirai en toutes choses هر حالده خدمتکده بولنمغه خواهشگر اولدیغمه کرم ایدوب شبهه ایتمه Faites-moi, s'il vous plait, la grâce de croire... کرم ایله بوکا اعتماد بیورک

Plût à Dieu. *A.* لیت — لعل الله *P.* بادا — کاشکی *T.* الله کاشکی بو بیله اوله Plût à Dieu que cela fût || ویره ویره بو بیله اولسون

À Dieu ne plaise. *A.* معاذ الله — حاشا *P.* مبادا — مرساد *T.* الله کوسترمیه || À Dieu ne plaise que j'y consente jamais معاذ الله بو بابده رضا ویرمک احتمالم یوقدر

Se plaire. Prendre plaisir à quelque chose *A.* تلذذ — کسب حظ ایتمک — حظلنمق *T.* خوشدل شدن *P.* الفرح || Il se plait à la campagne حظ ایدر — چفتلکده اقامتدن متلذذ اولور il se plait à étudier مطالعهٔ کتبدن حظ ایدر à vous contredire, à vous mettre en colère سکا معارض اولمقدن وسنی اغضاب اسانتدن ایتمکدن حظ ایدر Il ne se plait pas à faire du mal حظ ایتمز — On dit des animaux, qu'ils se plaisent en un lieu, pour dire, qu'ils aiment à y être فلان محلدن حظ ایدرلر — Il se dit aussi figur. des plantes || La vigne se plait dans les terres pierreuses طاشلق — اوزم آصمه‌سی طاشلق یردن حظ ایدر یری سور

PLAISAMMENT. D'une manière plaisante, agréable *A.* باللطف — باللطافة — طيّباً — مطبوعاً *P.* بخوشی — دلپسندانه — شیرینکارانه *T.* خوشلق ایله || C'est un homme qui imagine plaisamment les choses لطف خیاله — باللطافه تخیل احوال ایدر بر آدمدر طيّباً ومطبوعاً Il fait plaisamment un conte مالک بر آدمدر بر حکایه نقل ایدر

Il se dit aussi dans un sens ironique *A.* فنعم *P.* زهی *T.* نه نه کوزل — فنعم الجواب || C'est plaisamment répondre کوزل جواب ویرمکدر C'est agir plaisamment نه کوزل حرکت ایتمکدر C'est plaisamment reconnaître vos services ایتدیککک خدمتلری نه کوزل بیلمکدر

Il signifie aussi, ridiculement *A.* مضحكاً — مستسخراً — على وجه *P.* طور المضحك بر وجه خنده بخشا *T.* کولدرەجک || مسخره‌جه — صورت ایله Il est plaisamment habillé مضحک بر کونه قیافتده در مضحک ایله کیینمشدر ajusté

PLAISANCE. On appelle Maison ou lieu de plaisance, une maison qu'on a à la campagne pour y aller prendre l'air *A.* بیت النزهة *P.* دار التفرّج — نزهتسرا — تفرجگاه — خانهٔ تفرج *T.* سیران || اوی بوندن Il a une maison de plaisance à deux lieux d'ici ایکی ساعت مسافده بر بیت النزهته مالکدر Ce n'était qu'un lieu de plaisance, et il en a fait une terre فی الاصل بر مکان تفرج ایکن آنی چفتلک یاپدی

PLAISANT, adj. Agréable, qui plaît *A.* مستحسن — مطبوع — مرغوب *P.* خوش — خوب *T.* ایو — حظ اولنه‌جق شیء || Je ne trouve pas plaisant que vous me mêliez dans vos discours ایتدیککک صحبتلرده بنم اسممی قارشدرمق عندمده امر مستحسن دکلدر Il n'est pas plaisant d'avoir affaire à des gens de chicane بر کمسنه‌نک مزوّرلر ایله ایشی اوله‌ق حظ اولنه‌جق شیء دکلدر

Et qui fait rire *A.* مضحک — موجب الضحک *P.* خنده بخشا — خنده فرما *T.* کولدریجی شیء || Il nous a fait un conte plaisant بر مضحک حکایه بزه نقل ایلدی C'est la chose du monde la plus plaisante que de le voir faire فلانک ایش ایشلمه‌سنی کورمک قدر جهانده بر حال مضحک یوقدر Je ne trouve rien de plaisant à cela بو بابده موجب ضحک وخنده اوله‌جق بر شیء بولمدم

Plaisant, se prend aussi pour Impertinent *A.* ماجن *P.* کستاخ روی — چهرهٔ کستاخ *T.* ادبسز || Un plaisant visage شوخی Il est bien plaisant de prétendre que... سماجتی الود خیلی ادبسزلکدر — ادعا ایتمک خیلی سماجتدر

Et pour ridicule *A.* مسخرة *P.* خنده خریش *T.* قشمر — مسخره pour les hommes, et *A.* مسخر *P.* خنده فرما *T.* مسخره pour les choses || Ce sont de plaisantes gens بونلر مسخره آدملر در Il a un habit plaisant مسخره بر لباس ایله ملبسدر

Plaisant, subs. Celui qui cherche à faire rire par ses actions, ses propos *A.* مضاحک — مداعب *P.* بذله‌کار — لاغکار *T.* ارشیجی — ضحکجی — مداعبه‌در || Il fait le plaisant سقاجی — خوراطه‌جی

خوراطه‌جیلق یپار Il est dangereux de vouloir faire le plaisant خوراطه‌جیلق یاپمق منتج خطر اولور بر کیفیتدر C'est le plaisant de son quartier محله‌سنك مفاکهیدر C'est un méchant caractère que celui de plaisant مفاکه اولان کشینك سیرتی بر سیرت قبیحه در

PLAISANTER. Badiner, dire ou faire quelque chose pour faire rire les autres *A.* هزل - تمازح - تداعب - تفاکه *P.* لاغ کردن - بذله ساختن - لابه کردن - گنگل زدن *T.* ارشمک - لطیفه ایتمک - خوراطه ایتمک - سقا ایتمک || Parlez-vous sérieusement ou pour plaisanter? جدّامی یاخود هزلاً سویلرسک - کرجکدنمی سویلرسک یاخود لطیفه ایدرسک Apparemment vous plaisantez غالبا مرادك هزل ولطیفه در Ce que je dis n'est que pour plaisanter دیدیکم کلامدن مراد انجق لطیفه در Il plaisante sur tout, de tout هر شیده هزل وتفاکه ایدر

PLAISANTERIE. Badinerie *A.* مهازلة pl. مهازلات - مزاح - ممازحة pl. ممازحات - مداعبة - لطیفة - مطایبة *P.* بذله - لاغ - لابه - گنگل *T.* سقا - خوراطه || Plaisanterie ingénieuse مزاح مخیّل froide لطیفهٔ بارده mauvaise ممازحهٔ ردیئه fade مزاح بیمزه - بذلهٔ بی نمک - دادسز خوراطه Il ne faut pas pousser ta plaisanterie fort loin مهازله ومداعبه‌یی حدّدن بیرون ایتمک روا دکلدر Il prit la chose en plaisanterie کیفیتی لطیفه‌یه حمل ایلدی S'exposer à la plaisanterie عرضهٔ هزل ومزاح اولمق Opposer la plaisanterie à la colère اظهار اولنان عنف وغضبه هزل ومزاح ایله مقابله ایتمک Cela est dit par plaisanterie لطیفه طریقیله سویلندی - هزلاً سویلندی Il s'est attiré de mauvaises affaires par ses plaisanteries عادت ایدندیکی مفاکهات ومهازلات باشنه نیچه غوایل نامرضیه‌نك استجلابنه باعث اولمشدر Plaisanterie à part لطیفه بر یانه طورسون - لطیفه‌دن قطع النظر Cet homme n'entend pas plaisanterie بو آدم لطیفه‌یه متحمّل دکلدر - لطیفه قالدرمز

Il se dit aussi au sens de Dérision insultante *A.* هزؤ - استهزاء - تمسخر *P.* خنده خریشی *T.* ذوقلنمه || Ceci a l'air d'une plaisanterie بو خصوصده استهزا صورتی وار در - بر کیفیت استهزا کونه در Cela dégénère en plaisanterie بو شی تمسخر صورتنه متحوّل اولور

PLAISIR. Sentiment de l'âme qui nous rend heureux *A.* حظ pl. حظوظ - محظوظیّت - فرحت - فرح البال - انبساط الفؤاد - انشراح القلب - تلذذ pl. تلذذات *P.* حظ درون - صفای درون - خوشدلی *T.* کوکل خوشلغی || Les plaisirs de l'âme حظوظات نفس - تلذذات نفس - باعث فرح بال اولان حالات de l'esprit حظوظات ذهن - تفریح ذهنی موجب اولان حالات des sens تلذذات حواس du corps حظوظات جسمانیّه Grand plaisir فرح عظیم extrême محظوظیّت مفرطه sensible فرحت قوی التأثیر bien doux حظ لطیف Prendre plaisir à quelque chose برشیدن محظوظ الفؤاد اولمق Se laisser emporter au plaisir et à la joie فرح وسروره تسلیم زمام نفس ایتمک Être enivré de plaisir سرمست انشراح وفرحت اولمق - سرمست می بطر وسرور اولمق Cela fait plaisir à voir بونك مشاهده‌سنده فرح وار در - منظره‌سی دیدهٔ جانی تفریح ایدر Il ne prend plaisir à rien هیچ بر شیدن محظوظ اولمز - کسب فرح ایتمز Vous aurez du plaisir à l'entendre فلانی استماع ایده‌جکك وقتده صفایاب اوله‌جقسك Quel plaisir prenez-vous à le fâcher? فلانی اغضاب ایتمکه نه صفا بولورسك - On dit proverb. Pour un plaisir, mille douleurs یکدم صفا مستتبع هزار محنت وجفا در

Il se prend aussi pour Divertissement *A.* تفرّج pl. تفرّجات - ذوقیات - ذوق *P.* ذوق وصفا *T.* اکلنجه || Plaisirs permis مباح اولان تفرّجات - حلال اولان défendus حرام اولان تفرّجات criminels جنایت آلود تفرّجات Les plaisirs de la campagne, de la ville بداوت وحضریتك تفرّجاتی - بداوت وحضریته مخصوص اولان اسباب ذوق وصفا Le plaisir de la chasse صید وشکارك تفرّجی Passer d'un plaisir à l'autre بر نوع تفرّجدن آخره انتقال ایتمک Aimer, chercher le plaisir ذوق وصفایه - تفرّجه هوسکار اولمق C'est un homme adonné à son plaisir کندو ذوقنه مبتلا بر آدمدر sujet à son plaisir صفاسنه تابعدر qui donne tout à son plaisir ذوق وصفاسیچون ما ملکنی صرف ایدر بر آدمدر qui est continuellement dans les plaisirs علی الدوام ذوقیاتده مشغول بر آدمدر Il a renoncé aux plaisirs ذوقیات وتفرّجاتدن فراغت ایلدی La Jeunesse aime les plaisirs نوجوانان ذوقیاتدن حظ ایدر Se faire un plaisir de son devoir واجبهٔ حالنی ایفا ایلمکدن ذوقیاب اولور - صفایاب Il met tout son plaisir dans l'étude ذوقی مطالعهٔ کتبدن غیری شی دکلدر

Menus plaisirs. Les petites dépenses que l'on fait pour son di-

vertissement *T.* جيب خرجلغی — Menus plaisirs du Roi *T.* جيب همايون مالی

Plaisir, se prend aussi pour Volonté, consentement *A.* رضا — مرادك *T.* مراد *P.* دلخواه ارادة || Si c'est votre plaisir, j'irai là ایسه فلان محله کیدرم Ce n'est pas mon plaisir que cela soit بونك اولمسنه رضام يوقدر

Il se prend aussi pour Grâce, faveur *A.* لطف — همت *P.* بكا *T.* کرم — ايولك نيکوکاری || Il m'a fait un grand plaisir الی الابد عظيم همت ايلدی un plaisir que je n'oublierai pas فراموش ايده ميه جکم بر لطف وهمت ايلدی C'est un homme qui ne cherche qu'à faire plaisir لطف وکرم ايتمکه وسيله کرم ايله — لطف ايله آرار بر آدمدر Faites-moi un plaisir

À plaisir. Avec soin, avec plaisir *A.* بصرف الهمة — بالهمة صرف *T.* صرف همت ايدەرك || Une maison bâtie à plaisir صرف همت اولندرق بنا اولنمش منزل Cela est travaillé à plaisir صرف همت ايله ايشلنمش بر شيدر

Il signifie aussi, fort à l'aise *A.* بالاستراحة *P.* بآرام *T.* راحت ايله || J'ai vu tout ce qu'il y avait de rare dans ce palais, et je l'ai vu à plaisir بو سرايده بولنان نوادرك جملەسنی راحت ايله سير وتماشا ايلدم

On appelle Conte à faire plaisir, un conte purement d'invention *A.* حکاية موضوعة *P.* افسانهٔ ساخته *T.* دوزمه حکايه || Ce que vous dites là est un conte fait à plaisir نقل ايلديككز شیٔ بر حکايهٔ موضوعه در

Par plaisir. Par divertissement *T.* ذوق ايچون || C'est un homme qui ne travaille que par plaisir كندو ذوقيچون ايشلر بر آدمدر

PLAN, adj. T. de Mathématique. Il se dit de ce qui est tracé sur une superficie plate *A.* مصفح *P.* پهن *T.* يصّی || Angle plan زاويهٔ مصفحه Surface, figure plane سطح وشکل مصفح

En Arithmétique Nombre plan, c'est le produit de deux nombres multipliés l'un par l'autre. V. Produit.

Plan, subs. Superficie plate *A.* صفحة pl. صفحات || Plan horizontal صفحهٔ متساويهٔ بالافق incliné صفحهٔ متمايله Tracer un cadran sur un plan vertical صفحهٔ منتصبه اوزرنده بر بسيطه رسم ايتمك

Il signifie aussi, la déliénation, le dessin d'un ouvrage d'Architecture tracé sur le papier *A.* رسم *P.* هيولا — نيرنگ *T.* رسم

|| Tracer un plan بر رسم چيزمك Prendre un plan بر شئنك رسم هندسی Plan géométrique رسم آلمق — رسمنی چيقارمق figuré رسم صحيح correct رسم جامع الاشكال — رسم مشكل

Faire l'élévation d'un plan, se dit, lorsque la représentation du trait fondamental d'un édifice étant tracée sur une carte, on représente tous les dehors d'un édifice en élévation *T.* بنانك اشكال ارتفاعی رسمنی چيزمك — On dit dans ce sens, Plan relevé, plan en relief اشكال ارتفاعی چيزلمش بر بنا رسمی

Lever le plan d'un bâtiment. C'est en prendre les dimensions, pour les réduire ensuite sur le papier *T.* ابعاد بنايی بالمساحه ضبط ايتمك

Plan, signifie figur. le projet d'un ouvrage *A.* ترتيب || Voilà mon plan اشته ترتيبم بو در Il a pris un bon plan بر ترتيب احسن اتخاذ ايلدی Deux auteurs prennent quelquefois le même sujet, et ils y travaillent sur divers plans ايكی مؤلف بعضاً بر مادەيی اخذ ايله ترتيب مختلف نيت اولنان ترتيبی اوزره تحرير ايدرلر Méditer un plan بر كمسنه اتخاذ ايلديكی ترتيبی مطالعه ايتمك Exécuter son plan بر كمسنه التزام ايلديكی حيز فعله كتورمك Manquer son plan ترتيبی فعله — ترتيبك اجراسنه ظفرياب اولمامق كتوره مامك

Il se dit aussi de tout projet que l'on fait pour quelque chose que ce soit *A.* صورة الترتيب || Le plan d'une négociation بر سفرك صورت مكالمەنك ترتيبی صورتی de la campagne ترتيبی Je partirai un tel jour, au moins j'ai fait mon plan là-dessus فلان كونده عزيمته قرار ويردم هيچ دكل ايسه قورديغم ترتيبك صورتی بو در Nous voulons aller à la campagne, et nous avons fait notre plan de vous y mener قيره كتمكه قرار ويردك صورت ترتيبمزی سنی دخی معيتمزه آلمق اوزره تنظيم ايلدك

PLANCHE. Ais, pièce de bois sciée en long *A.* لوح pl. الواح *P.* تخته *T.* تخته || Planche de chêne ميشه تختەسی de sapin چام تختەسی Scier des planches تخته بچمك Passer le ruisseau sur une planche صويی بر تخته اوزرنده كچمك

On dit figur. Faire la planche aux autres, pour dire, être le premier à faire quelque chose où il paraissait quelque péril, quelque difficulté *T.* سائرلره رهنما — سائرينه بدرقهٔ طريق اولمق — سائرلره اوكت آياق اولمق — اولمق Et s'appuyer sur une planche pourrie, pour dire, mettre sa confiance en l'appui d'une

personne faible *T.* جورك قازيغه ـ جورك تختديه بصمق بل باغلمق

Planche, se dit aussi d'un morceau de bois plat, ou d'une plaque de cuivre, sur lesquels on a gravé quelques figures pour en tirer des estampes *A.* قالب pl. قوالب *P.* قالب ـ كالب *T.* قالوب || Planche de bois آغاجدن قالب Une planche de cuivre bien gravée مصنع حكّ اولنمش باقر قالب On n'a tiré qu'une centaine d'estampes, et l'on a rompu la planche يالكز يوز مقدارى قدر بصمه ضرب ايتمشلر ايكن قالبى قيرمشلر در

Il signifie aussi, l'estampe tirée sur la planche *A.* نقش مطبوع *P.* نگار طبعكرده *T.* بصمه تصوير

Planche. T. de jard. Petit espace de terre plus long que large, où l'on cultive des fleurs ou des légumes *A.* مشارة pl. مشاير *P.* خوبد *T.* تحته ـ اولك || Une planche de pourpier سمز اوت تحتدسى de chicorée هندبا اولكى

PLANCHÉIER. Garnir un plancher de planches *A.* تفريش بالالواح *P.* تخته پوشانيدن *T.* تخته دوشهمك

Planchéié. *A.* مفروش بالالواح *P.* تخته پوش *T.* تخته دوشدلو

PLANCHER. La partie basse d'une chambre, sur laquelle on marche *A.* فرش *P.* زمين *T.* دوشمه || Plancher bien uni دمدوز بر دوشمه

Il se dit aussi de la partie haute d'une chambre *A.* سقف pl. سقوف *P.* آسمانه *T.* تاوان || Le plancher de ce logis n'est que de plâtre بو خانهنك تاوانى هپ آلچيدندر Toucher de la tête au plancher باش تاوانه طوقنمق Pendre une chose au plancher بر شيئى بالاى سقفه تعليق ايتمك

PLANCHETTE. Petite planche *A.* لوح صغير *P.* تختهٔ خرده *T.* اوفاق تخته

PLANÇON, ou PLANTARD. On appelle ainsi les branches des arbres, lorsqu'on les a coupées pour les planter *A.* غصن ـ ركزة للغرس *P.* شاخ آجستنى *T.* ديكلمك ايچون آغاجدن ايرلمش دال

PLANE. V. Platane.

PLANE. Outil qui sert à unir et polir le bois *A.* مبراة *P.* مشت *T.* رنده ـ رنده

PLANER. Il se dit d'un oiseau, lorsqu'il se soutient en l'air sur ses ailes étendues *A.* تدويم *P.* بال گسترانيده بر هوا حومان ـ

استادن *T.* هواده طورمق || Un oiseau qui plane en l'air قوش قنادلرينى يايهرق هواده حومان ايدن ـ هواده تدويم ايدن طائر

Il se dit figur. pour Considérer de haut *A.* اشتياف النظر ـ نظر من طرف الاعلا *P.* از بالا نگرستن *T.* يوكسكدن كورمك || De cette hauteur on plane au loin sur la campagne ـ بو محل مرتفعدن پايان صحرايه قدر اشتياف نظر اولور

Il s'applique aussi aux considérations de l'esprit, et se dit d'une vue élevée et générale *A.* احاطة العقل || Son génie plane sur ces matières ذهنى ـ بو مقوله مادهلرده احاطهٔ عقلى وار در بو مادهلرى ذهنى احاطه ايدر ـ محيطدر

PLANER. Unir, polir *A.* تخليق ـ تمليس *P.* هموار ساختن *T.* پرداخت ايتمك ـ دوزلتمك || Planer un morceau de bois بر آغاج پارچهسنى تمليس ايتمك de la vaisselle d'argent اوانى سيمى تمليس ايتمك

Plané. *A.* املس ـ اخلق *P.* هموار ساخته *T.* دوزلنمش ـ پرداخت اولنمش

PLANÉTAIRE, adj. T. d'Astron. Qui concerne les planètes *A.* متعلّق بالسيّارات *P.* متعلّق هرباسب *T.* كزن يلدزلره متعلق || Région planétaire طبقهٔ سيّارات

Planétaire, subs. La représentation en plan du système des planètes *A.* رسم منظومة السيّارات

PLANÈTE. Astre qui a son mouvement propre et périodique *A.* سيّارة pl. سيّارات *P.* هرباسب *T.* كزن يلدز || Le cours des planètes حركت سيّارات le mouvement دور سيّارات Observer le cours des planètes دوران سيّاراته ترصّد وتنظّر ايتمك La planète de Mars سيّارهٔ مرّيخ de Vénus سيّارهٔ زهره

On dit proverb. d'un homme très heureux, qu'il est né sous une heureuse planète اخترميمونده ـ بر طالع ميمونده تولّد ايلدى

PLANIMÉTRIE. T. de Géom. L'art de mesurer les surfaces planes *A.* فنّ المساحة المصفحات

PLANISPHÈRE. Carte où les deux moitiés du globe céleste sont représentées sur une surface plane *A.* رسم مصفّح كرة الفلك ou qui représente les deux moitiés du globe terreste *A.* رسم مصفّح كرة الارض

PLANT. Le scion qu'on tire des arbres ou des plantes pour les planter *A.* قضيب للافسال *P.* شاخچهٔ آجستنى *T.* ديكيلهجك دال جيبوغى

Plant de vigne. *A.* فسل pl. فسول *P.* نهال تاكت *T.* اوزم

آصمەسى فدانى

En parlant des vignes, on appelle aussi Jeune plant, nouveau plant, les vignes qui ne font que commencer à produire *A.* سرع *P.* تاك نو رسته *T.* كورپه آصمه چيبوغى || Ces jeunes plants viennent bien بو كورپه آصمه چيبوقلرينڭ كليشى كوزلدر

On dit d'un verger de jeunes arbres, que c'est un jeune plant *A.* حديقة الاغراس - حديقة التغاريز *P.* درختستان نو - اجسته *T.* فدان باغچەسى

PLANTAGE. On appelle ainsi dans l'Amérique, Les plantes de cannes de sucre, de tabac, etc. *A.* مغروس pl. مغروسات || Les plantages ont été ruinés par les mauvais vents هبوب ايتمش رياح شديده مغروساتڭ خرابيتنه بادى اولمشدر

PLANTAIN. Plante fort commune *A.* لسان الحمل - آذان الجدى *P.* زبان بره - چرغيل *T.* سكيرلى ييپراق

PLANTATION. Action de planter. V. Planter || Il est occupé de la plantation de son jardin باغچەسنده غرس اشجاره مشغولدر - Le temps de la plantation *A.* موسم الغرس - غراس *P.* وقت اجستن درخت *T.* اغاج ديكمى وقتى

Il se prend aussi pour le plant même *A.* غرس pl. اغراس *P.* نو آجسته *T.* فدان || Il a fait de belles plantations dans sa terre چفتلكنده اغراس جديده يتشدردى V. aussi Plant.

PLANTE. Sous ce nom on comprend tous les végétaux *A.* نبات pl. نباتات *P.* رستنى *T.* نبات || Plante ligneuse نبات خشبى fibreuse نبات ذات الالياف exotique, indigène اجنبى نبات ويرلو نبات Les racines d'une plante نباتڭ اصول وعروقى la graine نباتڭ حبەسى La description des plantes وصف احوال نباتات l'histoire حكايهٔ اجناس نباتات l'anatomie تشريح نباتات Il y a des philosophes qui attribuent une âme végétative aux plantes نباتاتده بر نفس ناميه موجود اولديغنه ذاهب اولمش حكما واردر La circulation de la sève dans les plantes بلنڭ درون نباتاتده دورانى - صوينڭ نباتات ايچنده يوريمەسى

Il se dit particulièrement des plantes qui ne poussent point de bois *A.* نجم - نبات *P.* بر رسته - گياه *T.* اوت || Le tabac est une belle plante توتون بر دلبر نباتدر C'est une bonne plante que la chicorée هندبا نباتات جيّدەدندر Une plante rare بر نبات نوادردن بر نبات - نبات نادر الوجود aromatique نبات عطرناك Élever, cultiver des plantes نباتات تربيه ايتمك

On dit figur., en parlant de l'éducation des jeunes gens, que c'est une plante qu'il faut cultiver تربيەسنده اهتمام اولنەجق تربيه يه شايسته بريكى فدانلردر - بر نهال نو رسته در

Il se dit aussi pour Plante médicinale *A.* نبات دوائى pl. نباتات دوائيه *P.* گياه دوائى *T.* علاجه متعلق اوت || Le jardin des plantes نباتات دوائيه باغچەسى

Et pour une jeune vigne *A.* سرع *P.* نويهٔ انگور - تاك نو رسته *T.* تازه اوزم چيبوغى - تازه اوزم تكاكى

PLANTE DES PIEDS. C'est le dessous des pieds de l'homme *A.* خف القدم pl. خفاف *P.* ته پاى *T.* طبان || Il a la plante des pieds douloureuse طبانلرنده صيزيسى واردر Chatouiller la plante des pieds طبانى قجيقلمق

Il se dit plus particulièrement, de l'endroit du dessous des pieds qui est entre les doigts des pieds et le talon *A.* اخمص - اخمص القدم - بطن القدم - خصر pl. خصور *P.* كف پا *T.* طبانڭ چقور يرى

PLANTER. Mettre une plante à terre, pour lui faire prendre racine *A.* غرس - اغراس - تنبيت *P.* نشاندن - آجستن *T.* آغاج ديكمك || Planter un arbre غرس شجر ايتمك - آغاج ديكمك un bois براورمان ديكمك de la laitue مارول ديكمك une allée يولڭ ايكى طرفنده غرس اشجار ايتمك

Et enfoncer en terre, en partie *A.* ركز - نصب - تنصيب *P.* نشاندن *T.* ديكمك || Planter des bornes نصب علايم حدود ايتمك des poteaux ركز وطائد ايتمك un pilier نصب دعامه ايتمك une croix نصب صليب ايتمك - خاچ ديكمك un étendard نصب لوا - ركز لوا - بيراق ديكمك des échelles à une muraille ديوارڭ اوزرنده نردبانلر نصب ايتمك - On dit figur. Planter la foi dans un pays, pour dire, y introduire la véritable religion نصب شعاير دين مبين ايتمك - On dit, Se planter devant quelqu'un, pour dire, se mettre au-devant de lui *T.* بر كمسەنڭ اوكنده ديكلمك

On dit aussi, Planter quelque chose au nez de quelqu'un, pour dire, lui faire un reproche en face بر كمسەنڭ يوزينه اورمق || Il ne cesse de me planter mon âge au nez دائما ياشمى يوزمه اورر

PLANTÉ. *A.* مغروس *P.* آجسته - نشانده *T.* ديكلمش - ديكلو

PLANTEUR. Qui plante des arbres *A.* غارس *P.* نشاننده *T.* ديكيجى - ديكن

PLANTOIR. Outil de bois ferré par le bout, dont les jardiniers se servent pour faire en terre le trou dans lequel ils veulent mettre une plante *T.* باغچوان دورپوسی

PLANURE. Bois qu'on détache des pièces que l'on plane *A.* نحاتة ـ براية *P.* تراشه *T.* یونقه ـ یونقه‌سی ـ آغاج یونقه‌سی ‖ Se chauffer avec des planures حرق نحاته ایله تسخن ایتمك ـ یونقه یاقوب ایسنمق

PLAQUE. Table de quelque métal que ce soit *A.* لوح pl. الواح صفیحة pl. صفایح *P.* تخته *T.* تخته ‖ Plaque de fer لوح الحدید ـ دمور تخته‌سی d'argent لوح سیم ـ كمش تخته‌سی Écrire sur une plaque de cuivre لوح نحاس اوزرنده نقش حروف ایتمك

On appelle aussi Plaque, la marque des différents ordres, brodée sur l'habit *T.* نشان افتخار حمایلی ‖ Il avait la croix de St. Vladimir, et bientôt il en aura la plaque فلان نام نشان افتخارك خاجیله تشریف اولنمشیدی قریباً حمایلنه دخی مظهر اولەجقدر

PLAQUER. Appliquer une chose plate sur une autre *A.* تطبیق ـ تغطیة *P.* پوشیدن *T.* قپلامق ‖ Plaquer de l'or et de l'argent sur du bois خشب اوزرنده الواح زر وسیم قپلامق du plâtre sur une muraille دیواری الچی ایاه تغطیه ایتمك ـ قپلامق

On dit, Plaquer quelque chose au nez de quelqu'un, pour dire, lui faire un reproche en face *T.* یوزه اورمق ‖ Il lui alla plaquer au nez la honte de sa naissance سفالت نسبنی یوزینه اوردی

PLAQUÉ. *A.* مطبّق ـ مغطا *P.* پوشیده *T.* قاپلنمش ـ قاپلو

PLASME. Émeraude brute broyée pour entrer dans certains médicamens *A.* غبار الزمرّد *P.* غبار دوال *T.* زمرد توزی

PLASTIQUE. Il se dit en Philosophie, de ce qui a la puissance de former *A.* قوّة مصوّرة ‖ La vertu plastique des animaux, des végétaux حیوانات ونباتاتده اولان قوّت مصوّره

PLASTRON. La pièce de devant de la cuirasse *A.* جوشن pl. جواشن *P.* جبه ـ جوشن *T.* قابورغه

On dit figur., qu'un homme est le plastron des railleries de tout le monde, pour dire, qu'il est en butte aux railleries de tout le monde *A.* ضحكة العالم ـ مسخر الناس *P.* خنده خریش همه ناس *T.* خلقك مسخره‌سی

se PLASTRONNER. Se garnir d'un plastron *A.* تلبّس بالجوشن *P.* جوشن پوشیدن *T.* قابورغه طاقنمق

PLASTRONNÉ. *A.* ملبّس بالجوشن *P.* جوشنپوش *T.* قابورغه‌لو ـ قابورغه كیینمش

PLAT. Uni, sans inégalités *A.* مصفح ـ مفطح ـ مستوی *P.* پهن ـ پهناور *T.* یصّی ‖ Plat comme un ais تخته مثالی یصّی Il ne faut pas un vase si creux, il le faut plus plat اول قدر مقعّر بر ظرفك لزومی یوقدر بوندن یصّیجه بر ظرف اقتضا ایدر Avoir le dos plat مفطح الظهر اولمق Au sortir de là on trouve un pays plat آندن اوتەسی ارض مستویه در Avoir le visage plat *A.* افطح الوجه *P.* پهن چهره *T.* چهره‌سی یصتم ـ Nez plat *A.* افطح ـ انف افطس *P.* پوچ بینی *T.* بصیق ـ یصتم آنز Bouche plate *A.* فم افطح *T.* یابوان بورون ـ بورون بصیق اغز

On appelle Plat pays, la campagne, par opposition aux villes, aux places fortes *A.* بادیة *P.* دشت ـ زمین گشاده *T.* اوه ـ بادیه ـ اهالئ بادیه ‖ Les habitans du plat pays آچق یر بادیه‌ده كائن قیر اهالیسی ـ نشینان Les vignes du plat pays باغلر Les soldats de la garnison vivaient aux dépens du plat pays قلعه‌ده‌كی محافظه عسكری اوه‌ده ساكن اهالینك صرتندن تعیّش ایدر ایدی

Et l'on dit Pays plat, par opposition aux pays de montagnes *A.* ارض سهلة ـ ارض مطمئنة *P.* دشت ـ زمین پهنا *T.* اوه ـ دوز یر ‖ Les habitans des montagnes, et ceux du pays plat اهل جبال واراضئ سهله سكانی ـ كوهنشین اولنلر واراضئ طاغلو واوه ـ كوهنشینان ودشتنشینان ـ مطمئنه اهالیسی خلقی

On appelle Cheveux plats, des cheveux qui ne sont pas frisés *A.* شعر سبط *P.* موی هموار *T.* دوز صاچ

Et plate peinture, les ouvrages de peinture qui se font sur des superficies plates *A.* تصویر مسطح *P.* نگار هموار *T.* دوز تصویر

Et cheval plat, celui dont les côtes sont serrées et plates *A.* خمیص الاضلاع *P.* تنگ پهلو *T.* یانلری بصیق ‖ Les chevaux plats n'ont jamais beaucoup d'haleine یانلری بصیق اولان آتلرك صولوغی آز اولور

On dit d'une armée, qu'elle a été battue à plate couture, pour dire, entièrement عسكرك مجموعی عرض علی السیف ایله عسكر اعدا كافهٔ قنطرهٔ تیغ ـ مظهر قهر ودمار اولمشدر دیل ـ عسكر دیل كسه قیرلدی ـ آبدارن امرار اولندی

کسه قلجدن کچورلدی

Plat, se dit aussi des objets de la sensation du goût, et signifie, dénué de saveur et de force *A.* بسیط الطعم *T.* دادی بسیط الطعم اولان باده || Un vin plat یایوان

Il se dit figur. pour Insipide *A.* سلیخ *P.* بیمزه - بی نمک *T.* طاتسز || Tout ce qu'il dit est fort plat کافهٔ اقوالی بی نمکدر Cette pensée-là est plate بیمزه بر معنا در

On appelle, Calme plat, l'état de la mer, lorsqu'il ne souffle pas le moindre vent *A.* سود لیمانلق V. aussi Calme.

À plate terre. À terre *A.* مسطوحاً علی - مفترشاً علی الارض *P.* بر - برابر زمین - یکسان خاک *T.* یر - یره برابر || Il est tombé à plate terre مفترشاً الارض اوزرنده سرلمش اولدرق یره برابر دوشدی - علی الارض سقوط ایلدی Se coucher à plate terre روی ارضده اتخاذ - مفترشاً علی الارض یاتمق یر اوزرنده سریلوب - یر اوزرنده یصدانمق - فراش ایتمک - یر اوزرنده افتراش ایتمک Être étendu à plate terre یاتمق یر اوزرنده مسطوحاً سرلمک

Plat, subs. Il se dit de la partie plate d'une chose. Ainsi on dit, Des coups de plat d'épée *A.* ضربة بصفح السیف *P.* ضربه فلج یصتمیله اورش *T.* با پهن تیغ Un coup du plat de la main *A.* لطمة *P.* سیلی بکف دست *T.* ال آیاسیله اورمه - طپنجه

À Plat, tout à plat, signifie, tout-à fait *A.* بالکلیة - کلیاً *P.* با همه *T.* بسبتون || Il a refusé tout à plat کلیاً امتناع ایلدی Il nia tout à plat qu'il en eût jamais rien dit هیچ بر وقتده بومقوله کلام سویلدیکم یوقدر دیو بسبتون انکار ایلدی

PLAT. Sorte de vaisselle creuse sur laquelle on met les mets *A.* طبق pl. اطباق - صحن pl. صحون - صحفة *P.* طبق - چناق - طبق *T.* تبوک || Plat d'argent, de faïence, de porcelaine سیم وچینی وفغفوری طبق Un grand plat کبیر طبق Les bords d'un plat طباغک کناری — Il se dit aussi de ce qui est contenu dans le plat || Un plat d'artichauts, de fruits بر طبق انکنار وبر طبق میوه Il a mangé un plat de crême بر طبق قیمق یدی

En parlant des appointemens qu'on donne à quelques fonctionnaires, on dit, qu'ils ont tant pour leur plat طعام بها اولدرق شو قدر وظیفه آلور — Et de quelques officiers de la Maison du Roi, qu'ils ont leur plat en argent تعییناتلرینی بدلاً اخذ بدل تعیینات اولدرق اقچه آلورلر - ایدرلر

On appelle Plats de balance, les deux bassins d'une balance *A.* کفتین المیزان *P.* دو پلهٔ ترازو *T.* ترازونک ایکی چناقلغی

PLATANE. Nom d'un grand arbre *A.* شجر الصنار - دلب *P.* چنار *T.* چنار آغاجی - سپیدال - چُنار

PLAT-BORD. T. de Mar. Appui, garde-fou qui règne autour du pont d'un vaisseau *A.* عضد السفینة *P.* دیوارهٔ کشتی *T.* کمی کوپشتهسنک دیوارهسی

PLATEAU. Le fond de bois des grosses balances *A.* کفة القبّان *P.* پلهٔ کپان *T.* قبان چناقلغی || Mettre de la marchandise sur un plateau pour la peser متاعی وزن ایچون قبان چناقلغنه وضع ایتمک

Il se dit aussi de certains plats de bois vernissé, sur lesquels on sert le café, le thé, etc. *A.* جونة pl. جون *P.* طبله *T.* طبله - تبسی

Plateau, en termes de guerre, se dit d'un terrain élevé, mais plat et uni en haut, sur lequel on peut mettre du canon *A.* لجمة - تل مسطح الفرق pl. تلال مسطحة الفرق *P.* پشتهٔ پهن *T.* سر تپهسی دوز اویوک

Il se dit aussi en général de tout terrain élevé, et qui s'étend en plaine *A.* صحنة *T.* بایر اوزرنده دوز یر || Il y a au-dessus de cette montagne un très-beau plateau فرق جبلده احسن طاغ تپهسنده کوزل بر دوز - واعلا بر صحنهٔ واسعه وار در یر وار در

PLATE-BANDE. Espace de terre de quelque largeur, qui règne autour d'un parterre *A.* دفدفة الحدیقة الازهار *P.* پروازهٔ گلستان *T.* جیچکک باغچهسی چورهسنده سنور طرزنده تومسک

PLATÉE. T. d'Archit. Massif de fondation, qui comprend toute l'étendue du bâtiment *T.* بنا آلتنده یکپاره دوشنمش ربختم تمل

PLATE-FORME. La couverture d'une maison sans comble, et qui est unie, plate *A.* سطح pl. سطوح *P.* بام *T.* طام || On découvrait fort loin de dessus la plate-forme de cette maison بر خانهنک سطحی بالاسندن مسافهٔ بعیدهیه نظر اولنور ایدی

Il se dit aussi, d'un ouvrage de terre élevé et uni par le haut, sur lequel on met du canon en batterie *T.* طوپ تعبیه اولندجق سدّ

Plate forme de batterie. C'est un assemblage de solives et de

gros ais, sur lesquels on met du canon en batterie à l'attaque d'une place *T.* طوب قوغوشى

PLATE-LONGE. C'est une longe que l'on passe quelquefois sur le garrot des chevaux que l'on met dans le travail *A.* اسار المحارك *T.* چكين كوستكى

PLATEMENT. D'une manière plate *A.* بالسلاخة *P.* بيى نمكى *T.* دادسزلق ايله || Ce harangueur a parlé bien platement بو واعظك كلامنده خيلى دادسزلق وار ايدى

PLATINE. Une plaque de fer qui est attachée au devant de la serrure, pour y passer la clef *T.* كليد آغزلغى

PLATINE, ou OR BLANC. Substance métallique blanche, qui a plusieurs des propriétés de l'or *A.* ذهب ابيض - زر سپيد *T.* آق آلتون

PLATITUDE. Qualité de ce qui est plat, insipide. Il se dit au figuré *A.* سلاخت *P.* بى نمكى - بيمزگى *T.* دادسزلق || Ce discours est de la dernière platitude بو مقالەنك سلاختى مرتبهٔ كمالده در - Il se dit aussi de la chose qui est plate. V. ce mot.

PLATONICIEN. Qui suit la philosophie de Platon *A.* افلاطونى pl. افلاطونيون - اهل المذهب افلاطون

PLATONIQUE. On appelle Amour platonique, une affection mutuelle et dégagée des sens, entre deux personnes de différent sexe *T.* عشق پر صلاح افلاطونى

PLATONISME. Système philosophique de Platon *A.* مذهب افلاطون

PLÂTRAGE. Ouvrage fait de plâtre *A.* عمل صاروجى *P.* آزه كارى *T.* آلچى ايشى || Ce n'est pas de la maçonnerie, c'est du plâtrage كرچلو بنا دكل آلچى ايشيدر

PLÂTRAS. Débris de vieilles murailles de plâtre *A.* قضاضة - ردم *P.* انزاره *T.* ديوار دوكنتيسى || Il tombe de gros plâtras de cette muraille بو ديوار اوزرندن ايرى دوكنتى پارچەلرى دوشر Cette maison n'est bâtie que de plâtras بو بنا ديوار دوكنتيلريله ياپلمشدر

PLÂTRE. Sorte de pierre cuite et mise en poudre, qu'on emploie aux ouvrages de maçonnerie *A.* جبس - صاروج - كلس *P.* آزه - *T.* آلچى - آهك - ساروج || Le plâtre prend corps avec l'eau et se durcit آلچى صوايله مختلط اولنجه تجسّم ايدوب پكشور Pierre de plâtre حجر كلس - آلچى طاشى Carrière de plâtre آلچى معدنى Battre du plâtre آلچى دوكمك - آلچى دقّ ايتمك cuire آلچى ياقمق - آلچى حرق ايتمك Muraille crépie de plâtre آلچى ايله صوانمش ديوار Un sac de plâtre بر چوال آلچى un moule آلچيدن دوزلمش قالب une statue صاروجدن مصنوع بر قطعه صنم

On dit figur., qu'une femme a deux doigts de plâtre sur le visage, pour dire, qu'elle a mis beaucoup de blanc بو عورتك بدانه واردر - چهرەسنده ايكى پرمق قالينلغنده صوا وار در

PLÂTRER. Enduire de plâtre *A.* تصريج - طلاء بالكلس *P.* ساروج زدن - بآزه دوسيدن *T.* آلچى - آلچى ايله صوامق || Plâtrer un plafond سقفى آلچى ايله صوامق - آلچيامق - سورمك

PLÂTRER, signifie figur., cacher quelque chose de mauvais sous de belles apparences *T.* بدانەلمق || Au lieu d'accommoder cette affaire, on n'a fait que la plâtrer بو مصلحتى بر نظام قويه بند ايدەجكلرينه بدانه ايله صوالديلر - On dit Se plâtrer, en parlant d'une femme qui se farde چهرەسنه بدانه اورمق - چهرەسنى صوامق

PLÂTRÉ. *A.* مصرّج - مطلّاء بالكلس *P.* ساروج زده - بآزه دوسيده *T.* آلچى ايله صوانمش - آلچى سورلمش

On appelle Paix plâtrée, réconciliation plâtrée, une paix, une réconciliation qui n'est pas solide بدانه ايله صوانمش بر مصالحه V. Paix.

PLÂTRIER. Ouvrier qui fait le plâtre *A.* صانع الكلس *P.* آزه گر - ساروجگر *T.* آلچيجى - Et marchand qui vend le plâtre *A.* بيّاع الكلس *P.* آزه فروش *T.* آلچيجى - آلچى بازرگانى

PLÂTRIÈRE. Lieu d'où l'on tire la pierre dont on fait le plâtre *A.* معدن الكلس *P.* معدن آزه *T.* آلچى معدنى - آلچى اوجاغى

PLAUSIBILITÉ. Qualité de ce qui est plausible *A.* معقوليت *P.* صوابنمايى *T.* يوللولق

PLAUSIBLE. Ce qu'on peut approuver *A.* معقول - موجّه *P.* مستصوب - با صواب *T.* يوللو || Il en rend une raison plausible بو بابده بر علت معقوله بيان ايدر Il prit un prétexte plausible صوابه - برعذر موجّه ايله اعتذار ايلدى - بر عذر مقرون برعذر ايلدى Un raisonnement plausible بر ملاحظهٔ معقوله - ملاحظهٔ با صواب

PLAUSIBLEMENT, adv. *A.* معقولاً - موجّهاً - بالصواب *P.* بصوابنمايى - بر وجه معقول *T.* يوللو اولەرق

PLÉBÉIEN. On appelait ainsi parmi les Romains, ceux qui étaient de l'ordre du peuple *A.* pl. عوامّ الناس || Il était plébéien عوامّ ناسدن ايدى Il n'y avait que les plébéiens qui pussent être tribuns du peuple عوامّ ناسك وكالتى خدمتنه ينه عوامّ ناسدن اولان كسانك صلاحيتلرى وار ايدى

PLÉIADES. T. A'Astron. On appelle ainsi L'assemblage de six étoiles qui sont dans le signe du Taureau *A.* ثريّا *P.* پروين *T.* اولكر || Le lever des pléiades ثريّانك طلوعى le coucher اولكرك باتمسى - ثريّانك غروبى

PLEIN. Qui contient tout ce qu'il peut contenir *A.* مملو - ملآن - مشحون *P.* پر - انباشته *T.* طاو || Un muid plein de vin شراب ايله مملو بر فوچى Cela est si plein, qu'il n'y peut rien tenir davantage اول قدر طلو در كه زياده بر شيئه متحمّل دكلدر Acheter un panier plein de fruits ميوه ايله مملو بر سله صاتون المق

Il signifie aussi, qui contient une grande quantité de choses || Il a ses greniers pleins de blé انبارلرى حنطه ايله مملو در L'église était si pleine, qu'on n'y pouvait entrer كليسا شول رتبه ده مملو ايديكه ايچنه كيرلمك ممكن دكل ايدى Il parle la bouche pleine طلو آغز ايله سويلر — Figur. || Un livre plein d'érudition معارف گوناگون ايله مملو بر كتاب de sottises خطادن عبارت بر كتاب - پر خطا بر كتاب Un homme plein d'esprit, de bonté پر فراست وپر لطف وجودت de probité et de politesse پر برازت ونزاهت بر آدم بر آدم Une situation pleine de danger پر مهالك ومخاطرات - بر حال مخاطرات عديده دن عبارت بر حال Un logement plein d'incommodités راحتسزلكدن عبارت بر قوناق

On dit, qu'une personne a le visage plein, c'est-à-dire, rond et gras *A.* ممتلى الوجه *T.* طولغن چهره لو

PLEIN. Qui abonde en quelque chose *A.* مشحون *P.* مالامال *T.* طوپطولو || C'est un pays plein de tout ce qui est nécessaire à la vie كچينمكه لازم اولدجق هر نوع شيلر ايله مالامال بر مملكتدر Un jardin plein de fruits انواع فواكه ايله مشحون بر باغچه Une rivière pleine de poissons اجناس سماك ايله مالامال بر نهر Un habit plein de taches لكه لر ايله مالامال بر ثوب

On dit aussi Pleine vendange, pleine récolte قطاف عميم البركه وحصاد كثير البركه

Il se dit aussi d'une étoffe soyeuse, d'une toile dont les fils sont serrés et pressés *A.* صفيق - شبيع الغزل *P.* ستبر *T.* قوند || C'est une étoffe pleine de soie كثرت حريرى جهتيله تفغلو - غايت قوند بر قماشدر

Il se dit figur. d'un ouvrage d'esprit, lorsqu'on y trouve tout ce qu'il doit contenir *A.* مكمّل - عديم النقص *P.* بى كم وكاست - بى نقصان *T.* اكسكى يوق || Cet ouvrage n'est pas assez plein, il y manque beaucoup de choses بو تأليف مكمّل دكلدر وافر شيلرده نقصانى وار در

PLEIN. Entier, absolu *A.* تامّ - كامل *P.* تمام *T.* تمام || Il a une pleine connaissance de l'affaire مصلحتده وقوف تامّى وار در Il a pleine puissance d'en disposer comme il jugera à propos مناسب كورديكى وجهله بو شيئك تنظيمنه رخصت كامله سى وار در Il a pleine autorité d'en dispenser عفو خصوصنده حكومت كامله سى وار در Il a pleine liberté d'aller où il voudra ديلديكى محله وارمغه رخصت كامله سى وار در Le roi a donné plein pouvoir à son ambassadeur ايلچيه پادشاه طرفندن رخصت كامله ويرلمشدر Les ambassadeurs se communiquent réciproquement leurs pleins pouvoirs ايلچيلر حامل اولدقلرى رخصت كامله يى حاوى نامه لرى برى برلرينه ابراز ايدرلر

On appelle Pleine lune, la lune lorsqu'elle nous paraît entièrement éclairée *A.* بدر pl. بدور *P.* بدر - خار - ماه چارده شب *T.* ماه تمام - تمام آى - آيك اون دردى || Nous aurons pleine lune un tel jour فلان كونده بدر وار در — Il se dit aussi de tout l'espace qui est depuis le quatorzième jusqu'au vingt et unième de la lune *A.* ايام الانتقاص القمر *T.* آيك اكسلديكى كونلر

On dit d'une bête qui porte des petits, qu'elle est pleine *A.* مغلق الرحم - مرتج *P.* استغه *T.* كبه || Une chatte pleine كبه بر كدى

EN PLEIN. Au milieu *A.* فى الوسط - فى الحجم *P.* در ميانه *T.* اورته سنده || En pleine rue فى وسط الطريق - يول اورته سنده En pleine jour فى جمّ الظهيره - فى وسط النهار En plein marché ميانهٔ سوق وبازارده Cela fut dit en pleine assemblée بو كلام جمعيتك اورته سنده سويلندى En plein été وسط صيفده Être en plein champ اجيقده - صحرانك اورته سنده اولمق — On dit, qu'un arbre est en plein vent, pour dire, qu'il est exposé au vent de tous côtés مهبّ رياح اورته سنده اولان بر آغاج — Et être en pleine mer, c'est-à-dire, en haute mer دكزك

آچیغنده اولمق

On dit, qu'une armée est en pleine marche, pour dire, qu'elle marche avec la plus grande partie des troupes اردو برمّته مشی L'ennemi est en pleine retraite دشمن عسکری وحرکتده در بسبتون چکلمکده در - برمّته رجعت اوزره در

On dit absolument En plein, pour dire, pleinement *A.* کلّیاً - *T.* بسبتون *P.* همه بتمامه || Il a perdu son procès en plein دعواسنی کلّیاً غایب ایتدی

À PLEINE MAIN, À PLEINES MAINS. Autant que la main en peut contenir *T.* طلو آوج ایله || Donner, répandre à pleines mains طلو آوج ایله ویرمک ونشر ایتمک

PLEIN, se joint aussi avec À et De, et sert à former plusieurs phrases. Ainsi on dit: Crier à pleine tête, à pleine gorge *T.* سسی وار قوّتیله بوغازدن چیقاررق باغرمق Voguer à pleines voiles طلو یلکن ایله دکزده یوریمک Boire à plein verre طلو پیمانه ایله ایچمک Du vin qui sent la rose à pleine bouche آغزی کل قوقوسی طولدران باده Il peut faire cela de plein droit بونی استحقاق تامّ ایله ایده بیلور

PLEIN, s'emploie aussi substantivement en termes de Philosophie. Ainsi on dit, Le plein et le vide *A.* الملاء والخلاء || De ces deux philosophes, l'un croit le vide, l'autre soutient le plein بو ایکی حکمانک بری خلانک ودیگری ملانک وجودینه ذاهبدر

PLEINEMENT. Entièrement *A.* بالتمام والکمال *P.* بتمامی *T.* تمامیله || J'en suis pleinement convaincu بالتمام والکمال تحصیل یقین ایلدم Il s'en est pleinement justifié اول بابده بالتمام والکمال تبرئهٔ ذمّت ایلدی

PLÉNIÈRE. Pleine et entière *A.* عمومی Il ne se dit qu'en ces phrases: Cour plénière دیوان عمومی indulgence عفو عمومی || Le jour de Noël un tel roi tient Cour plénière فلان پادشاه عید میلاد عیسیده عموم دیوانی ایدر Le Pape a accordé indulgence plénière pour telle chose ریم پاپاسی فلان شیئه عفو عمومی ایله عفو ایتمشدر

PLÉNIPOTENTIAIRE. Ministre d'un prince souverain, qui a plein pouvoir de traiter d'une affaire importante *A.* مرخّص || Les plénipotentiaires d'Angleterre انکلتره دولتی مرخّصلری Ministre plénipotentiaire مرخّص ایلچی

PLÉNITUDE. Abondance excessive *A.* غلبة - طغیان *P.* فزونی *T.* طاشقنلق Il ne se dit au propre qu'en ces phrases, Plénitude d'humeurs طغیان اخلاط Cela marque une grande plénitude d'humeurs بو کیفیّت طغیان اخلاطه دلالت ایدر

Il se dit figur., en parlant de la puissance des Papes et des Rois *A.* بلوغ - کمال || C'est par plénitude de puissance que les Rois accordent certaines grâces qui ne sont points fondées en droit ملوک وسلاطینک خارج از قانون ایتدکلری بعض کونه احسان ملوک - وکرملر مجرّد قوّت بالغهٔ سلطنتک لازمهسیدر عظام حکومت کاملهلری مقتضاسنجه خارج از عاده بعض کونه انعاماته مقتدر درلر - Il s'emploie aussi dans le langage de l'Écriture-Sainte || La plénitude de la grâce فیض بالغ ربّانی La plénitude de la Divinité habitait en Jésus-Christ corporellement حضرت عیسینک ذات مبارکلرنده الوهیّت بالغه موجود ایدی

DANS LA PLÉNITUDE DES TEMPS. Façon de parler dont l'Écriture se sert, pour marquer le temps de l'accomplissement des prophéties, par la naissance et par la mort de Jésus-Christ *A.* لدی الانقضاء المدّة || Notre-Seigneur vint au monde dans la plénitude des temps حضرت عیسی افندمز لدی الانقضاء المدّة دنیایه کلمشدر

PLÉONASME. Figure par laquelle on ajoute des mots inutiles pour le sens d'une phrase, mais qui peuvent y mettre de la force *A.* لفظ زاید pl. الفاظ زایدة *P.* سخن زیاده *T.* آرتق سوز || Quand les mots n'ajoutent rien, le pléonasme est vicieux لفظ زاید هیچ بر شیئی مفید اولمدیغی حالده موجب ردائت کلامدر

PLÉTHORE. T. de Méd. Abondance. Il se dit du sang et des humeurs. V. Plénitude.

PLEURANT. Qui pleure *A.* باکی pl. بکاة *P.* گریان - *T.* آغلیجی گریدناک || Il est toujours pleurant دائما گریان ونالاندر

PLEURER. Répandre des larmes *A.* بکا - تبکی - اسالة الدموع - اسالة العبرات *P.* گریستن - گریه کردن - اشک ریختن - *T.* آغلمق - کوز یاشی دوکمک || Il pleure à tout moment هر آن وهر دقیقه بکادن خالی دکلدر Pleurer amèrement فاجعاً وحزیناً دیدهدن اسالهٔ دموع ایتمک comme un enfant بر چوجوق کبی - صبیٔ خرده سال مثالی گریدناک اولمق Pleurer de tendresse حنین ایتمک - اسالهٔ عبرات آغلمق de colère شدّت غیظ وغضبدن إشک افشان اشتیاق اولمق

بكا ايتمك de joie اسالهٔ عبرات فارهٔ سرور وانشراح ايتمك
اشكريز شادمانى وسرور اولمق - C'est un soulagement
dans la douleur que de pleurer بكا ايتمك ترح قلبك
تخفيفنه مدار كليدر Il faut pleurer avec ceux qui pleurent
مانمزدگان ايله برابر اشكريز زارى اولرق اظهار غمگسارى
ايتمك لازمهٔ حالدندر La fumée fait pleurer دخان تبكيهٔ
عيونى مستلزمدر Pleurer la perte de ses amis بر كمسنه احبّا
واصدقاسنك فوتيچون اسالهٔ عبرات تفجّع وتلهّف
ياوى قلديغى دوستلر ايچون آغلامق - ايتمك de sa mère
والده سنك وفاتيچون اسالهٔ دموع حزن وكدر ايتمك
Pleurer ses malheurs بر كمسنه گرفتار اولديغى مصايب
وآفات ايچون اشكريز غمخوارى واندوه اولمق Cet accident
funeste devrait être pleuré avec des larmes de sang اسالهٔ اشك
خونين ايله اظهار تفجّعه شايان بر مصيبت جانزدا در

On dit d'un avare, qu'il pleure le pain qu'il mange *T.* يديكى
اتمكه آجييور

On dit d'une vigne, qu'elle pleure, pour dire, qu'il en dégoutte
de l'eau, quand elle est fraîchement taillée *A.* سيّال - دمّاعى
الدمّاع *P.* آب ريزان *T.* صويى آقر || Cette vigne pleure
بو اصمه دن صو اقر

PLEURÉSIE. Douleur de côté vive et piquante, causée par l'in-
flammation de la plèvre *A.* ذات الجنب || Il est mort d'une
pleurésie مجنوباً - ذات الجنب علتندن وفات ايلدى
Fausse pleurésie ذات الجنب كاذب

PLEUREUR. V. Pleurant.

PLEUREUSES. On donnait ce nom, chez les anciens, à des femmes
qu'on louait pour assister aux funérailles du mort, et pour pleurer
sa perte *A.* نايحة pl. رثّاية - نوّاحة - نايحات *P.* - مويان
نوحه گر - موينده - مويه گر *T.* صاغوجى - آغنجى

PLEUREUSES. Larges manchettes qu'on met sur le revers de la
manche d'un habit, dans les premiers temps d'un grand deuil *A.*
شعار السلاب *P.* نشانهٔ سوك *T.* ياس نشانى

PLEUREUX. Qui pleure facilement de peu de chose *A.* بكّى -
سريع البكا *P.* زود گريان - هردم گريان *T.* ايكيده برده آغلر
|| Avoir l'air pleureux, la physionomie pleureuse بر كمسنه نك
سيماسى گريان اولمق Avoir les yeux tout pleureux بر
كمسنه نك كوزى گريه ناك اولمق

PLEURNICHER. Faire semblant de pleurer *A.* تباكى *P.* اشك
دروغى افشاندن *T.* ساخته آغلمه كوسترمك || Vous aurez
beau pleurnicher عبث يره تباكى ايدرسك

PLEURS. Larmes *A.* دمع pl. دموع - عبرة pl. ماء - عبرت
العين *P.* آب ديده - سرشگ - اشك *T.* كوز ياشى || Ré-
pandre des pleurs ديده دن امطار دموع - رش دموع ايتمك
سرشگ افشان اولمق - ايتمك Fondre en pleurs مستغرق
غريق درياى سرشگ اولمق - بحر دموع اولمق Avoir
le visage tout baigné de pleurs بر كمسنه نك صفحهٔ وجهى
مسيل اشك زارى اولمق Avoir les yeux tout baignés de pleurs
بر كمسنه نك ديدهٔ غمگينى چشمه سار اشك زارى
كوزى ياش ايله طلو اولمق - اولمق Ne pouvoir retenir ses
pleurs بر كمسنه كوزندن آقان سيل اشكى ضبط ايده مامك
Donner des pleurs à la disgrâce, à la perte de son ami دوستنك
دردى وياخود فوتيچون اشكريز اندوه وكدر اولمق Être
noyé de pleurs غرقاب سرشگ اولمق

On appelle Pleurs de terre, les eaux de pluie qui distillent entre
les terres *A.* اوشال الارض *P.* آب زمين ژوهش *T.* يرك
صيزنديلرى || Ce sont les pleurs de terre qui ont fait fondre cette
glacière بو بوز خانه نك بوزينى اريدن يرك صيزنديلريدر

Et pleurs de la vigne, une eau qui s'échappe des jeunes bourgeons
A. دمّاع الكرم *P.* آب تاك *T.* آصمه نك صويى

PLEUVOIR. Il se dit de l'eau qui tombe du ciel *A.* نزول
المطر *P.* باريدن *T.* يغمور يغمق - يغمق || Il pleut à verse
صولو سپكن يغمور يغار - مطر هطّال نزول ايدر Il pleut à
seaux قوغه ايله يغمور يغار - باران متساجل نزول ايدر
bien fort شدّتلوجه يغمور يغار Il ne pleut guère باران منقطع
يغمور كسلدى - اولدى Il y a long-temps qu'il n'a plu مدّت
مديده دنبرو اصلا باران ظهور ايتمامشدر Il ne fait que pleu-
voir depuis quelque temps بر مدّتدنبرو يغمور يغمقده در

Il se dit aussi de plusieurs choses qui semblent tomber comme
du ciel || Le bruit courait qu'il avait plu du sang en tel endroit
فلان محلّده مطر دم يغديغى حوادثى منتشر اولمشيدى
qu'il avait plu des pierres اول محلده باران احجار يغديغى
حوادثى السنهٔ ناسده متداثر اولمشيدى - Figur. || Il pleut
des mousquetades, les coups de mousquet pleuvent en tel endroit
اول محلّده تفنكك قورشونى بارانى نزول ايتمكده در On fit
pleuvoir sur lui une grêle de coups فلانك اوزرينه قورشون
يغدرديلر Les biens pleuvent chez lui اوزرينه باران نعم يغار

PLÈVRE. T. d'Anat. Membrane qui couvre intérieurement les côtes *A.* غشاء الجنب

PLEXUS. T. d'Anat. Réseau de plusieurs filets de nerfs ou d'autres vaisseaux *A.* شبكة الاوعية ـ شبكة الاعصاب

PLI. Un double qu'on fait à une étoffe, à du linge, etc. *A.* مثناة ـ اثنا pl. ثِنى ـ غضون pl. غضن ـ مطاوى pl. مطوى بوكم *T.* شكن ـ چين *P.* قرّة الثوب ـ قرّ الثوب ـ مثانى pl. ثوبى مطاوى || Faire plusieurs plis à une étoffe بوكلم ـ قيورم عديده ايله طىّ ايتمك

Et la marque qui reste à une étoffe, pour avoir été pliée *A.* بوكندى يرى *T.* شكن *P.* غرور pl. غرّ ـ مكاسر pl. مكسر

On appelle l'endroit où le bras se plie, Le pli du bras *A.* قولك *T.* پيوندگاه بازو *P.* محارة الذراع ـ منعطف الذراع ـ Et l'endroit où le jarret se plie, Le pli du jarret *A.* بوكلم يرى ديزك *T.* پيوندگاه زانو *P.* منعطف الركبة ـ محارة الركبة بوكلم يرى

PLIS, se dit aussi des rides qui viennent au front, au visage *A.* چين جبين ـ شكن روى ـ انقوج *P.* مكاسر pl. مكسر *T.* بوروشقلق V. Ride.

PLI, se dit aussi de l'enveloppe d'une lettre *A.* ظرف *P.* مكتوبك ظرفى *T.* پوشش نامه

PLIABLE. Pliant, aisé à plier *A.* اسهل ـ متخضد ـ اخضد اكيلوب ـ اكيلور *T.* آسان گراى ـ سست ـ نرم *P.* العطف بو نوع آغاج || Cette sorte de bois n'est guère pliable بوكلور ـ Figur. il se dit de l'esprit, de l'humeur *A.* سهل العطف ـ بوكلمز اويصال طبيعتلو *T.* نرمخو *P.* ليّن الجانب || Avoir une humeur pliable et docile بر كمسنه نك مزاجى سهل العطف بر كمسنه نرمخو اولمق ـ ومطواع اولمق

PLIAGE. Action de plier, ou l'effet de cette action *A.* تثنى ـ انطوا *P.* پيچش *T.* بوكلمه || Le pliage des étoffes doit se faire avec soin اثوابك بوكلمسنه اهتمام ايتمك لازمدر

PLIANT. Qui est facile à plier. V. Pliable.

PLIER. Arranger en plusieurs doubles *A.* طىّ ـ اثنا *P.* پيچيدن *T.* بوكمك ـ قيورمق || Plier des habits اثوابى برشيى قاتنه Plier une lettre مكتوبى طىّ ايتمك Plier en quatre طىّ ايتمك درده بوكمك

Il signifie aussi, courber, fléchir *A.* تحنية ـ عطف *P.* خميدن ـ خم كردن *T.* جفتانيدن ـ اكمك ـ بوكمك || Plier les genoux ديز اكمك ـ تحنية الركبتين le bras عطف الذراع ـ Il se courbe si fort, qu'il semble plié en deux قولى بوكمك شول رتبه ده تقويس بدن ايدر كه ايكى قات بوكلمش كبى اولور

Figur. Assujettir, accoutumer *A.* تتبيع ـ تطويع *P.* رام كردن *T.* تابع قلمق || Il faut plier ce jeune homme à la règle شو نو جوانى نظام وقاعده يه تابع قلمق اقتضا ايدر Plier son esprit, son humeur بر كمسنه عقلنى ومزاجنى وقت وحاله تابع قلمق

On dit, Plier sous l'autorité de quelqu'un, pour dire, s'y soumettre *A.* مطاوعة ـ تبعية *P.* سر فرو كردن *T.* تابع اولمق ـ Et figur. Plier sous le joug گردنداده ربقهٔ انطياع ومطاوعت ـ سر فرو بردهٔ ربقهٔ عبوديّت اولمق ـ اولمق ـ On dit aussi, il ne pliera pas, pour dire, il ne cédera pas طوع ورضايه رغبت ـ اظهار ميل ورضا ايده جكى يوقدر ـ ايده جكى يوقدر ـ Dans ce sens, on dit aussi Se plier *A.* انطياع ـ اتباع *P.* رام شدن ـ سر فروبى نمودن *T.* تابع اولمق || Se plier à la volonté de quelqu'un بر كمسنه نك رأى واراده سنه تابع اولمق

PLIER, signifie aussi, devenir courbé *A.* انعطاف ـ تمايل *P.* جفتن ـ گرائيدن *T.* اكلمك || Un roseau, un bâton qui plie اكيلور بر قامش وبر چبوق Le plancher pliait sous le faix فرط ثقالتدن دوشمه اكيلور ايدى

PLIER, signifie figur., reculer, et se dit des troupes *A.* تقهقر ـ رجوع ـ رو تاب رجعت گشتن ـ با سر شدن *P.* مقهقرا رجوع ـ يوز چويرمك ـ كيرويه چكلمك *T.* رو در پس تافتن || Les ennemis plièrent à la première charge رجعت قهقرى ايله كيرويه چكلمك دشمن همان حملهٔ اوليده رجعت قهقرى L'infanterie plia پياده عسكرى كيرويه ايله كيرو چكلدى L'aile droite fut la première à plier اوّل باوّل يوز چكلدى چويرن عسكرك جناح يمينى ايدى Les troupes plièrent au commencement, mais elles retournèrent après à la charge عسكر اوائل حالده رو تاب سمت رجعت اولمشيكن دونوب على التكرار حمله وهجومه ابتدار ايتمشدر ـ En parlant d'une armée qui a décampé, qui s'est retiré, on dit, qu'elle a plié bagage طىّ ـ فلان اردو طىّ طومار قرار واقامت ايلدى برگ وبار قرار واقامت برله متوجّه سمت گريز ورجعت اولمشدر

PLIÉ. *A.* منحنى *P.* پيچيده *T.* بوكلمش *A.* مطوىّ *P.*

اکلمش .T خم گشته ـ خمیده

PLIEUR. Qui plie .A طاوی .P پیچنده .T بوکیجی

PLISSER. Faire des plis à une étoffe, à de la toile .A ثنی ـ ثناه بر ثاه .T پیچیدن .P وضن ـ ثنی بعضه علی بعض قیورم قیورم ـ قات قات قیورمق ـ قات قات بوکمک || Plisser les manches d'un habit لباسک یکلرینی بوکمک بر کوملکی قات قات une chemise قیورم قیورم بوکمک قیورمق

On dit, qu'une étoffe plisse, qu'elle se plisse, pour dire, qu'il s'y fait plusieurs plis .A انثنا ـ تثنی .P پیچیدن .T قیورلمق

PLISSURE. Manière de faire des plis .A صورة الثنی .P طرز قیویرلش .T پیچش

PLOMB. Métal d'un blanc bleuâtre très-mou .A آنک ـ اسرب ـ رصاص .P اسرب .T قورشون || Le plomb est un métal aisé à fondre اسرب سریع الاذابه اولان معدنلردندر Des balles de plomb قورشوندن مصنوع یوالقلر des tuyaux قورشوندن مصنوع اولوقلر

Il se prend aussi pour les balles des armes à feu .A بندق pl. بنادق .P مهره ـ مهرهٔ اسرب .T قورشون || Cette ville fut obligée de capituler, faute de plomb et de poudre بو قلعه قورشون وباروتک فقدانی حسبیله استیمانه مجبور اولدی ـ

Il se dit aussi d'un petit sceau de plomb dont on se sert dans les manufactures et dans les douanes .T قورشون تمغا || Contrefaire le plomb ساخته قورشون تمغاسی یاپمق

Plomb, se dit aussi d'un instrument dont les ouvriers en bâtimens se servent pour élever perpendiculairement leurs ouvrages .A مطمار ـ امام .P شاقل .T جرپی ایپی || Voir avec un plomb si une muraille est droite دیوارک استقامتنی مطمار ایله طوغریلغنی جرپی ایله یوقلمق ـ تقدیر ایتمک

On dit proverb. Jeter son plomb sur quelque chose, pour dire, former un dessein pour parvenir à quelque chose .A اطماح النظر .P دیده دوختن .T کوز دیکمک || Il a jeté son plomb sur cette charge کوز دیکدی ـ فلان منصبه اطماح نظر ایلدی

Plomb, se dit, parmi les vidangeurs, d'une maladie qui consiste dans une suffocation causée par la vapeur maligne des privés .A سرب النفس من عفونة المقذرات .T کریز عفونتندن || Il est mort de plomb کریز عفونتندن نفس بوکالمه‌سی نفسی بوکالوب وفات ایلدی ـ مسروباً وفات ایلدی

On dit, qu'une muraille est à plomb, pour dire, qu'elle est perpendiculaire .A جدار تامّ الانتصاب .P دیوار راست قدّ .T دیکلکی طوغری دیوار || Mettre, dresser une muraille à plomb دیواری انتصاب تامّ اوزره قورمق ـ Et que le soleil donne, ou bat à plomb en quelque lieu اشعّهٔ شمس فلان محلک دیکنه طوغری کاور ـ اوزرینه منتصباً نازلدر

À plomb, ne fait quelquefois qu'un seul mot. Ainsi on dit, Prendre l'aplomb d'une muraille, pour dire, voir avec le plomb si elle est droite دیواری جرپیلیوب دیکلکنک طوغریلغنی یوقلمق

On dit aussi, Conserver son aplomb قوام لایقنی وقایه ایتمک Perdre son aplomb قوام لایقنی شاشورمق Être bien d'aplomb بر کمسنه قوام لایقی اوزره طورمق Être hors d'aplomb قوام لایقندن دوشمک

Aplomb, se dit figur. pour Situation fixe d'esprit .A رسوخ العقل ـ ثباة الرأی .P استوارئ ذهن .T عقل متینلکی || Sa tête manque d'aplomb عقلنده رسوخ ومتانت یوقدر

PLOMBER. Appliquer du plomb à de la vaisselle de terre pour la vernir .A طلاء بالرصاص ـ ترصیص .P باسرب اندودن ـ باسرب طلا کردن .T قورشون سورمک

Et appliquer un petit sceau de plomb sur les ballots, coffres etc. pour marquer qu'ils ont payé la douane .T کمرکک قورشون مهرینی اورمق || Plomber des ballots دنکلر اوزرنده کمرکک مهرینی اورمق ـ قورشون مهرینی اورمق ـ Il se dit aussi du sceau qu'on applique aux marchandises dans les manufactures .T قورشون تمغا اورمق

Plomber. Fouler les terres avec les pieds pour les affermir .A ایطاء ـ توطئة ـ خبط ـ وهز .P بپا زدن ـ پامال کردن .T آخر محلدن || Il faut plomber les terres rapportées جکنتمک نقل اولنان ترابی جکنتمک اقتضا ایدر

Plombé. .A مرصوص .P اسرب اندود .T قورشون سورلمش .A موهوز .P پا زده ـ پامال .T جکنانمش ـ On dit, qu'un homme a le teint, le visage plombé, c'est-à-dire, livide. V. ce mot.

PLOMBERIE. Art de fondre et de travailler le plomb .A فنّ الصیاغة الاسرب .P اسربگری .T قورشونجیلق صنعتی

PLOMBIER. Ouvrier qui travaille en plomb .A رصّاص .P اسربگر .T قورشونجی

PLONGEANT. Dont la direction est de haut en bas *A.* هابط ـ منهبط *P.* از بالا بزیر روان *T.* یوقاریدن آشاغی‌یه طوغریاور || Feu plongeant یوقاریدن آشاغی‌یه طوغریلور آتش Le coup d'épée qu'il a reçu était plongeant فلانه اصابت ایدن ضربهٔ سیف منهبطاً اوزرینه طوغریلنمشدر

PLONGÉE. T. de fortification. On appelle Plongée du parapet, la partie du parapet qui va en glacis *A.* هبطة *P.* شیو *T.* شیو || La plongée du parapet قلعه‌نک طپراق پرده‌سی شیوی

PLONGEON. Oiseau qui plonge dans l'eau *A.* غمّاسة pl. غمّاس *P.* ابغث ـ اغثر ـ *T.* ماغ ـ قره بتاق || Plongeon de mer, de rivière غمّاسهٔ بحری وغمّاسهٔ نهری

PLONGER. Enfoncer quelque chose dans l'eau, pour l'en retirer *A.* غمس ـ اغماس ـ غطس ـ تغطیس ـ مقل ـ تمقیل *P.* غوته دستی‌یی صویه طالدرمق || Plonger une cruche dans la rivière طالدرمق *T.* اندر آب در زدن ـ پاغوش کردن ـ خور کردن بر کمسنه‌یی دریایه اغماس ایتمک quelqu'un dans la mer فلانی دریا ایچنه تا بگلو طالدردیلر On l'a plongé dans la mer jusqu'au cou

On dit par analogie, Plonger un poignard dans le sein de quelqu'un *A.* اجافة السیف فی صدر فلان *P.* در سینهٔ فلان تیغ زدن *T.* بر کمسنه‌نک کوکسنه قلیج باترمق || C'est lui plonger le poignard dans le sein, que de lui annoncer la mort de son fils اوغلنک وفاتی خبرینی کندویه ویرمک کوکسنه قلیج باترمقدن فرقی یوقدر

Figur. *A.* غرق *P.* غرقاب کردن *T.* باترمق ـ طالدرمق || Cette mort plongea le peuple dans un abîme de maux فلانک وفاتی عامّهٔ ناسی غرق دریای آفات واکدار ایتمشدر La perte de son fils le plongea dans la douleur اوغلنک وفاتی فلانی غریق بحر اندوه وکدر ایتمشدر C'est lui qui vous a plongé dans la misère où vous êtes سنی بو مقوله حال پر ملال غرق ایدن فلاندر ـ Se plonger, au figuré *A.* استغراق *P.* غرقاب شدن *T.* طالمق || Se plonger dans la douleur دریای اندوه وکدره طالمق dans le vice مستغرق بحر غریق بحر عیش مساوی ومعایب اولمق dans la débauche وعشرت اولمق

PLONGER. S'enfoncer entièrement dans l'eau *A.* غوص ـ غیاصة ـ انغماس ـ تغطس *P.* غوته خوردن ـ پاغوش زدن ـ در آب رفتن *T.* صویه طالمق || C'est un homme qui plonge parfaitement bien غایت مهارت ایله غیاصت ایدر بر آدمدر Il plonge comme un canard اوردک کبی طالر Ceux qui pêchent les perles plongent jusqu'au fond de la mer انجو صید ایدنلر قعر دریایه قدر غیاصت ایدرلر

On dit d'un coup d'épée qui va de haut en bas, qu'il va en plongeant *A.* قطع منهبطاً *T.* یوقاریدن آشاغی‌یه طوغری ـ Et d'un coup de fusil, de canon tiré de haut en bas, qu'il plonge, qu'il est tiré en plongeant *A.* رمی منهبطاً ـ منهویاً *P.* رمی از بالا بزیر انداختن ـ یوقاریدن آشاغی‌یه طوغری آتمق || Comme les assiégeans étaient au pied du rempart, ils ne craignaient plus le canon de la place, parcequ'il ne pouvait assez plonger pour les incommoder عسکر محاصرین قلعه بدنلری دیبنه قدر تقرّب ایتمش اولدیغنه نظراً بالای قلعه‌دن منهبطاً طوب انداختی خوفندن امین اولمشیدی

PLONGÉ. *A.* منغمس ـ متغطس *P.* غوته خورده *T.* طالمش باتمش *A.* غریق ـ مستغرق *P.* غرقاب *T.*

PLONGEUR. Celui qui plonge dans la mer pour y chercher quelque chose *A.* غوّاص *P.* غوته خوار *T.* طالغج

PLOYER. V. Plier.

PLUCHE. V. Peluche.

PLUIE. L'eau qui tombe du ciel *A.* مطر pl. امطار *P.* باران *T.* یغمور || Grosse pluie *A.* مطر هطّال *P.* باران دانه دار *T.* ایری دانه‌لو یغمور menue *A.* مطر رشاش *P.* باران باریک *T.* سرپنتی یغمور petite *A.* رهمة ـ مطر ضعیف *P.* باران *T.* خرده douce *A.* دیمة ـ مطر ساکن *P.* جیسندی یغمور *T.* یواش یغمور Pluie d'orage *A.* مطر وابل *P.* باران نرم *T.* صغاغنقلو یغمور *T.* بارانشتاب مطر نزول Il tombe de la pluie یغمور یغار ـ ایدر Se mettre à couvert de la pluie محفوظ بارانذن اولمق Un temps de pluie هوای ممطر ـ یغمورلو هواسی un jour داعیٔ یغمورلی کون ـ یوم ماطر Un vent qui amène la pluie باران اولان بر روزکار Un manteau pour la pluie *A.* ممطرة *P.* بارانی *T.* یغمورلق Un chapeau qui ne perce point à la pluie نفوذ مطردن امین بر سرپوش On a fait des processions pour la pluie استسقا دعاسنه مبادرت ایلدیلر Les prés demandent de la pluie قیرلر بارانه محتاجدر ـ صحاری وبوادی مستمطر در

On dit proverb. Se jeter, se cacher dans l'eau de peur de la pluie; et cela se dit de ceux qui, pour éviter un inconvénient, se jettent dans un autre plus grand *T.* یغموردن قاچرایکن طلویه

راست كلمك – Et après la pluie le beau temps, pour dire, que souvent, après un temps fâcheux, il en vient un plus heureux T. بورەنك صوكى ليمانلقدر

PLUMAGE. Toute la plume qui est sur le corps des oiseaux A. ريش – راش P. ريش T. توى || Plumage bigarré ريش موشا – ريش دو رنگ P. آلەجە توى T. duveté ريش ذو زغب – ريش مختلف الالوان de diverses couleurs پوپلەلو توى – قاريشق رنكلو توى – ريش رنگارنگ

PLUMASSEAU. Tissu de charpie, qu'on met sur les plaies quand on les panse T. تفتيك يصديغى || Mettre un plumasseau sur une plaie يارەنك اوزرينه بر تفتيك يصديغى اورمق

PLUMASSIER. Marchand qui vend des plumes d'autruche, des aigrettes, etc. A. بيّاع الارياش – بيّاع الزفّ P. كالفروش T. قوش تلى صتان

PLUME. Tuyau garni de duvet, qui couvre le corps des oiseaux A. ريش pl. ارياش P. ريش T. قوشك يلكى || La menue plume des oiseaux s'appelle duvet طائرك ريش رقيقى قوشك خردە تويى پوپلە اسميلە – زغب اسميلە مسمّا در معروفدر Arracher les plumes de l'aile d'un oiseau قوشك قنادندن – قوش تلندن Un lit de plume دوشك يلكى قوپارمق قوش تويندن

On dit proverb. d'un homme qui a perdu une place honorable, une puissante protection, qu'il a perdu la plus belle plume de son aile بى پر وبال قالمشدر

Plume, se dit aussi des plumes d'autruche préparées pour la parure A. خميلة – زفّ P. كلك T. تل – قوش تلى || Porter des plumes à son chapeau شابقە سندە تل طاقنمق Les bouquets de plumes d'un lit يتاق سريرندە تزيين ايچون طاقيلان تللر Plume blanche بياض قوش تلى

Plume. Tuyau de plume dont on se sert pour écrire A. قلم pl. اقلام – مرقم pl. مراقم – ملقاط pl. ملاقيط – يراعة P. خامه – قطع – تقطيط قلم – تقليم قلم || Tailler une plume قلم T. كلك صرير انداز قلم Une plume qui crie قلم يونمق – قلم كسمك – قلم – يك سبق قلم Un trait de plume قچردار بر قلم – اولان قلم بر قلم چاليمى Les anciens connaissaient les plumes de métal – متقدمين معدندن مصنوع قلملرە اشنا ايديلر – On dit, Prendre la plume, mettre la main à la plume, pour dire, commencer à écrire A. تحريك القلم P. تحريك خامه T. قلمى

الە آلمق || Je mets la main à la plume pour vous informer... فلان مادەيى طرفكزە انها ايچون تحريك خامەيە مبادرت ايدرم

Plume, se dit figur. du style, de la manière d'écrire d'un auteur || C'est un homme qui a une excellente plume قلمى بينظير بر كاتبدر – On dit, Écrire au courant de la plume, pour dire, tracer ses pensées comme elles se présentent T. سبق قلمه تبعيّت قلمدن نه شكل چيقار ايسه اويله يازمق – ايله يازمق

On dit d'un auteur, Les ouvrages qui sortent de sa plume sont excellens اثر خامەسى اولان تحريرات وتأليفات اعلا الاعلا در Tout ce qui part de sa plume est admirable كشيدۀ قلم معجز رقمى اولان كافۀ مكاتيب وتحريرات شايان پسند مدار واستحساندر – On dit d'un homme, qu'il vit de sa plume قلميلە كچينور – معاشى قلمدر

On appelle Homme de plume, Gens de plume, les gens d'affaire dont le travail consiste à faire des écritures A. اهل القلم pl. ارباب القلم

Dans la Marine, on appelle La plume, le corps de ceux qui sont employés à tenir les comptes de l'administration sur les vaisseaux et dans les ports T. كمى كاتبلرى وليمان كاتبلرى

PLUMER. Arracher les plumes d'un oiseau A. نتف الريش – تنتيف الريش P. نتش الريش – مو بر كندن T. توى يولمق || Plumer un pigeon كوكرجينك تويينى يولمق Plumer dans l'eau chaude قوشى خشليوب توينى يولمق

PLUMET. On appelle ainsi une plume d'autruche, préparée et mise autour du chapeau A. ريش القبعة P. جغه – جگرنده T. شابقەسندە بر تل || Il n'avait qu'un plumet sur son chapeau بر تل وار ايدى

PLURALITÉ. Le plus grand nombre A. زيادة العدد – زيادت P. بيشترى – زيادەگى T. زيادەلك – آرتوقلق || La pluralité des suffrages زيادت كلم وارا Décider quelque chose à la pluralité des voix بر مادەدە زيادت كلم وارايە اعتبار ايلە قرار ويرمك La pluralité des avis fut pour lui آراى ارباب شورانك زيادتى فلانك طرفنه خيرلو اولەرق تحقق ايلدى Avoir la pluralité عدد كلم وارانك زيادەلكنى زيادەگىٔ آرا تحصيل ايتمك La pluralité est douteuse قنغى طرفدە اولدجغى مشكوك ومشتبهدر – Pluralité absolue, celle qui se forme de plus de la moitié de la totalité des suffrages T.

عدد آرانك زيادت مطلقسى — Pluralité relative, celle qui se forme de la supériorité du nombre des voix qu'a un concurrent relativement aux autres concurrens *T.* بالنسبه متحقق اولان زيادگى آرا

Il signifie aussi, multiplicité *A.* تعدّد *P.* بسيارى *T.* چوقلق || Le système de la pluralité des mondes تعدّد عوالمه دائر اولان || La pluralité de maîtres n'est pas bonne تعدّد مذهب حكما مخدومين ايو شئ دكلدر

PLURIEL. T. de Gram. *A.* جمع

PLUS. Davantage *A.* زيادة — زيد — على وجه الازيد *P.* بيشتر — افزونتر *T.* آرتق — زياده || J'ai plus d'intérêt à cela qu'un autre بو بابده بنم مصلحت مخصوصم سائرلردن زياده در || Il est plus content qu'un roi بر پادشاهدن زياده ممنون الخاطر در || Il est à qui plus lui donne زياده ويرنه تابعدر || J'irai plus loin que vous سنك واره جغك محلدن زياده بعيد بر يره كيده جكم

L'astronomie est une des sciences qui font le plus d'honneur à l'esprit humain علم فلكيات عقل انسانه زيادة شرفى موجب اولان علومدندر

On dit, Il y en a tant et plus, pour dire, abondamment *A.* مع زيادة — بلغ — بالغا ما بلغ *P.* بسا بسا *T.* زياده سيله || Il y aura peu de vin cette année, mais pour le blé, il y en aura tant et plus بو سنه ده قلت باده اولدجغى دركار در انجق حنطه نك محصولى مع زيادة اولدجقدر || Je me suis ennuyé tant et plus زياده سيله اوصاندم

On dit aussi, Il y a plus, pour dire, outre les choses qui ont été déjà marquées *T.* فضله — بونلردن ماعدا — بونلردن

Plus, avec la négative, indique cessation d'action *A.* بعد ذلك *P.* ديگر بار *T.* بر دخى || Je n'en veux plus entendre parler بر دخى بوكا دائر صحبت ديكلمك استمم || Je n'y pense plus بر دخى بوكا فكر ايتمم || Il n'a plus d'envie d'y retourner دخى اول طرفه عودت ايتمكه رغبتى يوقدر

Il signifie aussi, outre cela *A.* ما عدا — غير ذلك *P.* نيز — *T.* جز از آن — دخى — بوندن بشقه || Plus, un coffre de vaisselle d'argent بوندن ماعدا اوانئ سيمى مشتمل بر قطعه صنديق || Plus, la somme de 50 livres بوندن بشقه اللى غروش دخى — غروش

Il sert aussi à établir une relation entre deux membres d'une proposition *T.* بر اول قدر — بر فات دخى || Plus on est élevé en dignité, plus on doit... زياده كسب رفعت ايتدكچه بر اول قدر شويله ايتمك اقتضا ايدر كه || Plus on lui en parle, plus il s'aigrit بوكا دائر كندويه صحبت سويلندكچه بر قات دخى كسب حدّت ايدر

Au Plus, Tout au plus. Façons de parler qui marquent le plus grand excès dans quelque chose *A.* ازيد ما — نهاية النهاية *T.* اك زياده — اك چوغى *P.* بالاترين مرتبه || يكون *P.* || Cela ne vous coûtera que dix pistoles au plus بونك مصرفى نهاية النهايه سكا شو قدر غروشه اولدجقدر || Il n'a que trente ans tout au plus سنى نهاية النهايه اوتوزدن زياده اك چوغى اوتوز ياشنده در — دكلدر

D'autant plus, sert à marquer une raison plus forte *A.* زيادة على *P.* جنان بيشتر كه *T.* بر قات دخى زياده || Il est d'autant plus à craindre, qu'il a beaucoup de crédit نفوذ واعتبارى چوق اولمغله بر قات دخى زياده كندودن خوف ايتملو در

De plus en plus. En augmentant toujours par degrés *A.* زيادة — زايداً فوق الزياده — زايداً على الازيد — على الزيادة *P.* مضاعفاً على المضاعف — بالا بر بالا — زياده بر — ته تد — *T.* زياده — كتدكچه زياده — قات قات || Il se rend habile de plus en plus زايداً فوق الزياده كسب مهارت ايدر || Il s'enrichit de plus en plus كتدكچه زياده مالدار اولور || Sa vue diminue de plus en plus قوّت باصره سى زيادة على الزياده نقصانپذير اولور

Ni plus ni moins. Tout de même *A.* بلا — لا زايداً ولا ناقصاً *P.* نه بيش ونه كم *T.* نه آرتق ونه زيادة ولا نقصان || اكسك || Vous aurez beau dire, il n'en sera ni plus ni moins در نه ديسك عبثدر نه آرتق ونه اكسك اولدجغى وار در

Plus ou moins. À peu près *A.* تقريبا *P.* بيش وكم — همانا *T.* آكا يقين || Cela coûtera dix pistoles plus ou moins بونك مصرفى تقريباً شو قدره اولدجقدر

Il signifie aussi, À différens degrés *A.* بعضاً اكثر وبعضاً اقل *P.* گاه بيشتر گاه كمتر *T.* گاه آز گاه چوق || Il souffre tous les jours plus ou moins كل يوم بعضاً اكثر وبعضاً اقل اولدرق متأذى والمتاكدر || Il a fait froid tout le mois plus ou moins بو آى گاه آز وگاه چوق اولدرق هوانك برودتى وار ايدى

Plus loin. *A.* ابعد — بعيداً *P.* دورتر *T.* ايراقچه || Aller plus loin بوندن ابعد كتمك || Ce qu'il vous dit est au plus loin de sa pensée ديديكى كلام فكر وملاحظه سندن بعيد در || Il faut regarder cela de plus loin بوكا بعيداً نظر اولنمق اقتضا ايدر

Plus près. *A.* اقرب *P.* نز دیکتر *T.* یقینجه - یقین دخی || Approchez-vous plus près اقرب اول بنم طرفمه - دخی بکا یقین کل

Plus tard *A.* بعد مدة *P.* دیرتر *T.* بوندنصکره - بوندن کیچجه || Arriver plus tard بعد مدة ورود ایتمک Il arrivera au plus tard dans un mois اک صکره بر ایه دکین کلدجکدر Un peu plus tard بر مقدار کیچجه - بعد مدة قلیلة

Plus tôt. *A.* معجلا *P.* زودتر *T.* اولجه || Arriver plus tôt بعد مدة کلمکدن معجلا کلمک Arriver plus tôt que plus tard کیچجه کلمکدن ایسه اولجه کلمک - ایسه معجلا کلمک

Plutôt, sert à marquer le choix qu'on fait d'une chose par préférence à une autre *A.* بطریق الاولی - مرجحا *P.* بهتر *T.* بوکا تحمل ایتمکدن || Plutôt mourir que de faire une lâcheté بیک ایسه اولمک اولا در Je choisirai plutôt celui-ci que celui-là شونی بطریق الاولی انتخاب ایدهجکم Plutôt la mort que l'esclavage اسیرلکدن اولم یکدر

Qui plus, qui moins, signifie, les uns plus, les autres moins *T.* کیمی جوق کیمی آز - کیمی زیاده وکیمی اقل اولدرق || Ils y ont contribué, qui plus, qui moins اول خصوصده کیمی زیاده وکیمی اقل اولدرق اعانت ایتمشلر در

La plupart. La plus grande partie *A.* اکثر - اغلب *P.* بسیارترین - افزونترین *T.* جوغی || La plupart des hommes اکثر ناس La plupart du temps اغلب اوقاتده - اکثر اوقاتده Ils sont pour la plupart... اکثریسی شویله در که

PLUSIEURS. Il se dit d'un nombre indéfini *A.* متعدد - عدید *P.* بسیار - بسا *T.* جوق || Il est arrivé plusieurs vaisseaux سفاین متعدد کمیلر کلمشدر - عدیده وارد اولمشدر Il s'est donné plusieurs combats محاربات عدیده واقع اولمشدر Je crois cela par plusieurs raisons اسباب عدیده یه مبنی بوکا اعتماد ایدرم

Il se dit aussi d'un nombre faisant partie d'un autre plus grand *A.* بر قاچ - نیچه *P.* چند *T.* وافر - کثیر - رب || Parmi un si grand nombre de gens, il y en eut plusieurs qui voulurent بو بیله بر جم غفیر ایچنده راضی اولمش وافر کسان وار ایدی Il avait acheté quantité de chevaux, mais il en mourut plusieurs en chemin کلیتلو مقداری خیول مبایعه ایتمشدر انجق نیچه سی یولده مرد اولدی Il ne faut pas que plusieurs pâtissent pour un seul بر آدم ایچون بر قاچ کشی ستمدیده اولمق روا دکلدر

PLUVIALE. Il se dit de l'eau de pluie *A.* مطری *P.* بارانی *T.* یغمورک || Les citernes sont remplies par les eaux pluviales صهریجلر میاه مطر ایله مملو در - یغمور صوبی ایله

PLUVIEUX. Abondant en pluie *A.* کثیر المطر - ماطر *P.* بارانی - بسیار باران *T.* یغمورلی || Un jour pluvieux یوم ماطر - یغمورلی کون Un été pluvieux صیف کثیر المطر Une saison pluvieuse موسم ماطر

Et qui amène la pluie *A.* ممطر *P.* باران آور - بارانخیز *T.* یغمور کتوریجی || Un vent pluvieux ریح ممطر

PNEUMATIQUE. On appelle Machine pneumatique, une machine avec laquelle on pompe l'air d'un récipient *A.* منزحة الهواء

PNEUMATOCÈLE. Fausse hernie du scrotum, causée par un amas d'air *A.* ادرة *P.* بادکند *T.* دبه - دبدلک

PNEUMATOLOGIE. T. de Phys. Traité des substances spirituelles *A.* بحث عن طبایع الارواح

PNEUMATOMPHALE. Fausse hernie du nombril *A.* ادرة السرة *P.* بادکند ناف *T.* کوبک دبدلکی

PNEUMATOSE. Enflure de l'estomac, causée par des vents *A.* انتفاخ المعدة *P.* آماس معده *T.* معده شیشکینلکی

PNEUMONIQUE. Il se dit des remèdes propres aux maladies du poumon *A.* مصلح الریة pl. مصلحات الریة *P.* درمانساز شش *T.* قره جکر علاجی

POCHE. Sac qui tient à l'habit, et qui sert pour y mettre quelque chose *A.* جیب pl. جیوب *P.* جیب - کیسهٔ جامه *T.* قیون || Attacher des poches à un habit لباسه ربط جیوب ایتمک Fourrer quelque chose dans sa poche بر شیئی جیبنه صوقمق Emplir ses poches جیبلرینی طولدرمق - تملئهٔ جیوب ایتمک Vider ses poches جیبلرینی بوشالتمق - تخلیهٔ جیوب ایتمک Mouchoir de poche جیب یاغلغی - قیون یاغلغی Avoir les poches pleines d'argent جیب مالامال زر وسیم اولمق Pistolet de poche جیب طبانجه سی - دست بجیب اولمق Avoir les mains dans ses poches

On dit, Mettre en poche, pour dire, serrer de l'argent, sans en faire part à personne, le convertir à son propre usage *T.* در جیب ایتمک Il met en poche tout ce qu'il tire du roi pour la dépense de sa table مطبخ همایون ایچون آلدیغی اقچه نک جمله سنی در جیب ایدر - Et que cette terre produit tant de francs dans la poche, pour dire, que le produit net est de tant de francs بو جفتلکک محصولندن شو قدر غروش ایراد صحیح در جیب اولور

On dit, Payer de sa poche, c'est-à-dire, de ses propres deniers *T.*

کندو جیبندن ادا ایتمک ‖ Il n'y avait pas d'argent à la caisse; le trésorier a payé de sa poche صندیقده نقد موجود اولمدیغندن خزیندار کندو جیبندن اقچه‌یی ادا ایلدی کندو کیسه‌سندن

On appelle L'argent de la poche, celui qu'on destine à ses menus plaisirs *T.* جیب خرجلغی ‖ Cette femme a payé une dette de son mari avec de l'argent de sa poche بو خانونن زوجنک بر بورجنی کندو جیب خرجلغندن ادا ایلدی

Poche, se dit aussi d'un grand sac dont on se sert pour mettre du blé, de l'avoine *A.* جوالق *P.* جوال *T.* چوال ‖ Acheter des poches بر چوال مبایعه ایتمک Une poche de blé بر چوال بغدای

Poche, se dit aussi, du jabot où se reçoit la nourriture des oiseaux. V. Jabot. — Il se dit aussi d'un sac qui se fait à un abcès dans une plaie *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه *T.* کسه ‖ En soudant la plaie, on a trouvé qu'il s'était fait une poche au fond یاره‌نک حالی میل ایله یوقلاندقده دیبنده بر کیسه پیدا اولدیغی معلوم اولمشدر

On appelle Poches, les faux plis que font les habits mal taillés *T.* صارقلق ‖ Cet habit est mal coupé, mal taillé, il fait des poches en plusieurs endroits بو لباسک بچمی فنا در بر قاچ یرنده صارقلق وار در

Poche, se dit aussi des arrondissemens que les maîtres à écrire font au bout de certaines lettres *A.* ذنب pl. اذناب *P.* دنباله *T.* قویروق ‖ Faire une grosse poche au bout d'une lettre حرفک اوجنده ایری بر قویرق چکمک

POCHER. Faire à l'oeil une meurtrissure avec enflure *A.* تکدیه العین *P.* بچشم بتره زدن *T.* کوزی بره‌لتمک

Et faire un arrondissement avec la plume au bout d'une lettre *A.* تذنیب الحرف *P.* بحرف دنباله کشیدن *T.* یازویه حرفک اوجنده قویرق چکمک ‖ Pocher la queue d'une lettre قویرق چکمک

Poché. *A.* عین مکدّه *P.* چشم بتره زده *T.* بره‌لنمش کوز

On appelle Oeufs pochés, des oeufs qu'on a fait cuire, sans les battre ensemble تاوه‌ده پشمش یمورطه

POCHETER. Serrer dans sa poche *A.* حفظ فی الجیب *P.* در جیب کردن *T.* جیبده صاقلمق ـ قیونده صاقلمق

PODAGRE. Qui a la goutte aux pieds *A.* مبتلا الداء النقرس *P.* رنجور دربندپای *T.* نقریسلو ‖ Le pauvre homme est tout podagre بیچاره آدم نقریسلو در

POÊLE. Drap mortuaire qu'on met à l'église sur le cercueil *A.* غطاء التابوت ـ غطاء الجنازة *P.* پوشیدهٔ اران *T.* تابوت اورتوسی ‖ Un poêle de velours قطیفه‌دن مصنوع غطای تابوت

POÊLE. Ustensile de cuisine, dont on se sert pour frire, pour fricasser *A.* طاجن ـ مقلی pl. طواجن ـ مقالی pl. مقلی *P.* تابه *T.* تاوه ‖ Poêle à fricasser قاورمغه مخصوص تاوه Essuyer une poêle تاوه‌یی سلمک

POÊLE. Sorte de fourneau, par le moyen duquel on échauffe toute une chambre *A.* تنور pl. تنانیر *P.* تنور *T.* اوجاق ‖ Un poêle de faïence چینی اوجاق Mettre le feu à un poêle اوجاقده آتش یاقمق Le tuyau d'un poêle اوجاغک بوریسی

POÊLIER. Artisan qui fait les poêles صنّاع التنّور *P.* تنورگر *T.* اوجاقجی

POÊLON Espèce de petite poêle *A.* طاجن صغیر *P.* تابچه *T.* تاوه‌جق ‖ Faire une omelette dans un poêlon بر تاوه‌جق ایچنده قیغنه پشورمک

POÊLONNÉE. Autant qu'un poêlon peut contenir *A.* ملء المقلی ـ ملء الطاجن *P.* یک تابه *T.* بر تاوه طلوسی

POÈME. Ouvrage en vers d'une certaine étendue *A.* منظومة pl. منظومات ـ نشیدة ـ کلام منظوم *P.* چکامه ـ سرواد ـ چغامه — Poème épique, ou poème héroïque. V. Épique.

POÉSIE. L'art de faire des ouvrages en vers *A.* فنّ الشعر *P.* فنّ چغامه سازی ـ فنّ چکامه پردازی ‖ La grandeur, la beauté, la noblesse de la poésie فنّ شعرده اولان علوّ وعظمت وحسن وشرافت Avoir du génie pour la poésie بر کمسنده‌ده بر کمسنه‌نک طبیعت شعریّه‌سی ـ طبیعت شعریّه اولمق اولمق — Poésie épique. V. Épique. — Poésie didactique *A.* منظومة علمیّة *P.* چغامهٔ علم آموز burlesque *A.* منظومة مضحکة sainte نشیدة الالهیّات morale منظومه متعلق اخلاقه — Poésie lyrique, celle des odes et des poèmes faits pour être mis en chant *A.* شعر مخصوص بالغناء *P.* سرواد خنیا *T.* ترکی کفتدسی

Poésies. Ouvrages en vers *A.* کتاب الاشعار *P.* دیوان *T.* دیوان ‖ Les poésies de Malherbe, de Racan فلان وفلان شاعرک دیوانلری

POÈTE. Celui qui fait des vers *A.* شاعر pl. شعراء *P.* سرواد ‖ Les anciens poëtes شعرای متقدّمین چغامه نویس ـ نویس

Les poètes Grecs شعرای یونان Homère est appelé le prince des poètes فلان شاعر ملك الشعرا نامیله معروفدر Grand poète excellent شاعر نامدار ـ اجلهٔ شعرادن ـ فحول شعرادن بری شاعر بینظیر

POÉTEREAU. Il se dit d'un très-mauvais poète *A.* متشاعر

POÉTIQUE. Qui est propre à la poésie *A.* شعری || Ouvrages, expressions poétiques تألیفات وتعبیرات شعریّه Style poétique شعرانك عبارهٔ شعریّه fureur جنون شعری enthousiasme حالت وجدی

On appelle Licence poétique, certaines libertés que les poètes se donnent dans leurs vers ضرورت شعریّه‌یه مبنی اولان رخصت

POÉTIQUE, subs. Traité de l'art de la Poésie *A.* رسالة العلم الشعر || La poétique d'Aristote ارسطونك علم شعره دائر تألیفکرده‌سی اولان رساله

POÉTIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد الشعریّة علی ـ طور الشاعر *P.* شاعرانه *T.* شاعرجه || Cela est dit poétiquement شاعرانه بر کلامدر S'énoncer poétiquement شاعرانه افادهٔ مرام ایتمك

POGE. T. de Marine du Levant. Le côté droit du vaisseau, qu'on appelle aussi Stribord *A.* میمنة السفینة *P.* دیوارهٔ راست *T.* کمینك صاغ دیواره‌سی ـ کشتی

POIDS. Pesanteur *A.* ثقالت ـ وزانت ـ رزانت *P.* گرانی ـ گرانیٔ ـ گرانسنجی ـ سنگینی *T.* آغرلق || Le poids d'un fardeau حمل آغر یوکٔ ـ بار گران Un fardeau d'un grand poids

On dit figur. Soutenir le poids des affaires حمل ثقیل امور بار گران امور ایله ـ ایله متحمّل اولمق

On dit, Acheter une chose au poids de l'or, pour dire, l'acheter excessivement cher بر شیئی آلتون آغرلغی بهاسنده اشترا ایتمك

Poids, se dit aussi d'un morceau de métal, dont on se sert pour connaître combien une chose pèse *A.* وزن pl. اوزان ـ سنجة المیزان *P.* سنگ ترازو ـ سنگ *T.* سنجه ـ درهم || Vendre à faux poids اکسك درهم ایله صاتمق Des poids qui ne sont pas justes صحیح العیار اولمیان اوزان Le poids de l'écu d'or النونك وزنی ـ On dit qu'une monnaie est de poids, pour dire, qu'elle a la pesanteur qu'elle doit avoir بر تام الوزن ـ صحیح العیار ـ عدد سکه ـ Poids de roi. Le poids réglé par l'autorité publique *T.* میری تمغاسی اورلمش وزن تمغالو درهم ـ

On dit figur. Faire toutes choses avec poids et mesure هر شیئی مقیاس عقل ایله تقدیرایده‌رك ـ میزان عقله وزن ایتمك ـ هر حالده وزانت عقل ایله حرکت ایتمك ـ ایشلمك

Et peser une chose au poids du sanctuaire, pour dire, l'examiner dans toute la rigueur de la justice بر ایشی میزان عدل وحقه وزن ایتمك

On dit, qu'un marchand fait bon poids, lorsque ce qu'il vend au poids emporte la balance ـ طارتدیغی مالی باشلو ویرر علاوه ایله ویرر

Poids, se dit encore des morceaux de métal, qu'on attache aux cordes d'une horloge, d'un tournebroche, pour lui donner du mouvement *A.* سنجة الشاقول *P.* بارسنج ـ شاقل *T.* شاقولك آصمه ساعتك شاقولی طوپی || Le poids d'une horloge طوپی

Poids, se prend figur. pour Importance, considération *A.* جسامت ـ اعتداد *P.* گرانقدری *T.* آغرلق || C'est une affaire de poids واجب الاعتداد بر مصلحتدر ـ امور جسیمه‌دندر Ce ne sont pas là des choses de poids بونلر امور جسیمه‌دن عدّ اولندجق مقولده‌ن دکلدر Cela est de si peu de poids, qu'on ne doit pas y faire attention بو ماده‌نك جسامتی شول رتبه‌ده جزئیدر که ذهنه صرف شایان دکلدر ـ On dit, C'est un homme de poids *A.* قدر *T.* بلند قدر ـ گرانقدر *P.* معتدّ به ـ راجح القدر واعتباری چوق

Il se prend aussi pour Force, solidité *A.* قوّت || Ces raisons-là auront bien plus de poids dans votre bouche que dans la mienne بو دلیللر بنم آغزمدن صدور ایتمکدن ایسه سنك لسانکدن صادر اولسه قوّتلری بر قات دخی زیاده اولور Une autorité d'un grand poids غایت قوی بر استشهاد un exemple قوی مثال

POIGNANT. Piquant *A.* حادّ *P.* تیز *T.* کسکین || Une douleur vive et poignante بر وجع حادّ قویّ التأثیر

POIGNARD. Arme courte et pointue *A.* خنجر pl. خناجر *P.* دشنه *T.* خنجر || Il lui a donné un coup de poignard فلانی خنجر ایله ضرب ایلدی Se battre à l'épée et au poignard سیف وخنجر ایله اورشمق Les Turcs portent d'ordinaire un poignard à leur ceinture اهل اسلام عادتا بللرنده تقلید خنجر ایدرلر ـ Il lui enfonça le poignard dans le sein صدر بند خنجر طاقنورلر ـ کوسنه خنجر صوقدی ـ اجافهٔ خنجر ایلدی ـ Figur. *A.* صعنة الخنجر || Ce fut un coup de poignard pour lui, que la nouvelle de la mort de sa mère والده‌سنك وفاتی خبری

جكربنه برطعنهٔ خنجر ایدی — On dit aussi, Tourner à quelqu'un le poignard dans le coeur, tourner le poignard dans la plaie, pour dire, appuyer sur une chose qui l'afflige vivement بر كمسنه نك يارەسى ايچنه خنجر صوقمق

On dit aussi figur., qu'un homme a le poignard dans le coeur, dans le sein, pour dire, qu'il a une douleur extrême d'une chose qui lui est arrivée يوركى زخمخورده در — مجروح الفؤاد در

POIGNARDER. Frapper avec un poignard *A.* ضرب بالخنجر — طعن بالخنجر — اجافة الخنجر *P.* دشنه زدن *T.* خنجر ايله قتل — قتل بالخنجر *A.* Et tuer avec un poignard — اورمق — خنجر ايله اولدرمك *T.* بدشنه كشتن *P.* بضرب الخنجر

Figur. ‖ Il ne faut pas lui dire cette nouvelle, ce serait le poignarder بو خبر فلانه سويلنمك جائز دكلدر زيرا كندوبى زيرا بچاغى يوركنه صوقمقدن — اولدرمكدن هيچ فرقى يوقدر فرقى يوقدر

POIGNEE. Autant que la main fermée peut contenir *A.* قبضة — حفنة — ملء الكف *P.* يكمشت — مشتواره — مشتى *T.* آوج — بر آوج — بر قبضه بغداى ‖ Une poignée de blé آوج — طلوسى بر آوج التون de louis d'or بر آوج بغداى — طلوسى بغداى Jeter des poignées d'argent آوج ايله نشر درهم ودينار ايتمك

Figur. ‖ Une poignée de monde بر اوج آدملر

On dit, À poignée, pour dire, en grande quantité *A.* قبضةً بعد قبضة *P.* مشت مشت *T.* آوج آوج ‖ Jeter de l'argent à poignée آوج آوج اقچه — آوج آوج نشر زر وسيم ايتمك صاچمق

Poignée, se dit aussi de la partie d'une chose par où on la prend *A.* مقبض *P.* دسته — مشته *T.* قبضه — ال — صاپ ‖ La poignée d'un sceptre طپوزك الى — قبضهٔ دبّوس Il avait à son épée une poignée d'or قلجنده آلتون قبضه وار ايدى

POIGNET. L'endroit où le bras se joint à la main *A.* زند *P.* پيوندگاه مشت *T.* بيلكجه ‖ Il s'est démis le poignet بيلكجەسى برندن چيقدى Pour bien faire des armes, il faut avoir le poignet ferme سلاحى ايو قوللنمق بيلكجەنك قوتلو اولمسنه موقوفدر

Il se dit aussi du bord de la manche d'une chemise *A.* طرّة الكمّ القميص *P.* كنار آستين پيراهن *T.* كوملكك يكى اوجى ‖ Il avait des boutons de diamans au poignet de sa chemise كوملكنك يكلرى اوجنده الماس تكمەلر وار ايدى

POIL. Ce qui croît sur la peau de l'animal en forme de filets déliés *A.* وبر pl. اوبار *P.* ريش — مو *T.* توى — قيل ‖ Poil blanc وبر ابيض — موى سپيد — اق قيل châtain كستانه دوه roux وبر اشقر — قمرال توى رنكى توى Poil de chameau دوه de chèvre كچى قيلى — كچى تويى تويى Cette étoffe est de poil et de soie بو ثوب قيل ايله ايپكدن مصنوعدر

Il se dit aussi de la chevelure *A.* شعر *P.* مو *T.* صاچ ‖ Le poil commence à lui blanchir شعرنده آثار تخيط ظهوره باشلادى — صاچنده قير سرپمكه باشلادى — آثار شيب كورنمكه باشلادى صاچى آغرمغه يوز طوتدى

Il se prend aussi, pour la barbe de l'homme *A.* لحية *P.* ريش *T.* صقال ‖ S'arracher le poil قلع لحيه ايتمك — صقالى قوپارمق Il n'a pas encore un poil de barbe هنوز يك سر مو لحيەسى ظهور ايتمش دكلدر

On appelle Poil follet, une espèce de petit coton qui vient avant la barbe *A.* زغب *P.* خط — خط رخسار — خط رو *T.* تووى ‖ Ce jeune homme n'a encore que du poil follet بو نو جوان هنوز نو خطدر هنوز چار ابرو در — Le poil follet commence à lui venir خط رخسارى همان ظهوره — دزتب اولمغه باشلادى باشلادى

Poil, en parlant de certains animaux, et surtout des chevaux, signifie, couleur *A.* لون *P.* كُرنك *T.* طون ‖ De quel poil est votre cheval? آتك نه طونده در

On dit, Monter un cheval à poil, pour dire, le monter tout nu *A.* معارات *T.* چپلاق آته بنمك

POILU. Velu, couvert de poil *A.* كثير الشعر — اهلب — ازبّ *P.* بسيار مو *T.* قيلى كور

POINÇON. Outil de métal dont on se sert pour percer *A.* خلال pl. اخلّة *P.* دژبند *T.* بيز — دلەجك آلت ‖ Un étui garni de ciseaux et d'un poinçon مقص وبر عدد خلالى مشتمل محفظه

Il se dit aussi de l'instrument dont on se sert pour marquer de la vaisselle d'argent *A.* ميسم لوسم الفضّة — ميسم الفضّة *P.* تمغاى سيم *T.* كومش تمغاليەجق داغاغى

Et d'une espèce d'aiguille de tête, ornée de pierreries, et que les femmes mettent à leur coiffure *A.* مدرى مجوهر pl. مدارى مجوهرة *P.* سرخارهٔ جوهردار *T.* مجوهر طوبلق ‖ Elle avait un poinçon avec un beau rubis بر ياقوت ايله مرصّع باشنده

طوبلق وار ایدی

POINÇON. Sorte de tonneau servant à mettre quelque liqueur *T.* وارول

POINDRE. Piquer. Dans ce sens, il n'est d'usage qu'en cette phrase : Oignez vilain, il vous poindra ; poignez vilain, il vous oindra ; qui signifie, caressez un malhonnête homme, il vous fera du mal ; faites-lui du mal, il vous caressera یرامزی اوخشار ایسدک سنی اصرر انجدر ایسدک سنی اوخشار

POINDRE. Commencer à paraître. Il se dit du jour *A.* انفلاق *P.* سپیده دم سر انفجار الصبح ـ طلوع الصبح ـ الفجر *T.* صباح یری آچلمق ـ شفق سوکلمک نمودن || Le jour ne fait que poindre هنوز شفق سوکیلور Je partirai dès que le jour poindra صباح یری ـ انفلاق فجرده عزیمت ایده جکم اچلدیغی عقیبنده

Il se dit aussi des herbes *A.* طلوع ـ انتاش ـ اجدار *P.* سر اوج *T.* کوسترمک نمودن || Dès que les herbes commencent à poindre نباتات اوج کوسترمکه باشلدیغی عقیبنده

POING. Main fermée *A.* جمع الکف pl. اجماع الکف *P.* مشت *T.* یومرق || Serrer le poing مشت دست ـ مشت دستی صیقی طوتمق Donner un coup de poing à quelqu'un بر فلانه یومرق ویرمک ـ کمسنه یی جمع کف ایله لکز ایتمک Se battre à coups de poing یومرق ایله دوکشمک

On dit, Mener quelqu'un pieds et poings liés, pour dire, le mener, après lui avoir lié les bras et les pieds بر کمسنه یی مغلول قولی وآیاغی مغلول ومقید ـ الایادی والاقدام کوتورمک اولدرق

On appelle Flambeau de poing, un flambeau qu'on porte à la main *A.* مشعلة

POING, se dit aussi de toute la main jusqu'à l'endroit où elle se joint au bras *A.* ید pl. ایادی *P.* دست *T.* ال || Il a été condamné à avoir le poing coupé قطع یدی بابنده حکم شرعی Il alla à lui l'épée au poing قلج الده ایکن جریان ایلدی فلانه واردی

POINT. Piqûre qui se fait dans l'étoffe avec une aiguille enfilée de soie, de fil, etc. *A.* غرزة ـ غرزة الابرة *P.* سوزنزد *T.* ایکنه صوقمی || Il n'y a qu'un point ou deux à faire pour recoudre cela شونی تکرار دیکمک ایچون بر ایکی ایکنه صوقمی دخی لازمدر Faire un point d'aiguille برایکنه صوقمی ایتمک

On appelle Ouvrages de point, les ouvrages de fil faits à l'aiguille *A.* عمل الابرة *P.* سوزنی ـ سوزنکاری *T.* ایکنه ایشی || Du point d'Angleterre انکلتره سوزنیسی

POINT. T. de Géom. Ce qui est considéré comme n'ayant aucune étendue *A.* نقطة pl. نقط || Le point Mathématique est l'extrémité de la ligne علم ریاضتده نقطه دن مراد خطک نهایتیدر

POINT. T. de Gram. Petite marque ronde qu'on met à la fin d'une période, dont le sens est indépendant de celle qui la suit *A.* نقطة pl. نقط || Mettre un point à la fin d'une période ختام فقره ده فقره نک آخرنده نقطه قویمق ـ وضع نقطه ایتمک

On appelle Point interrogant, celui qui se met après des interrogations *A.* علامة الاستفهام

On appelle en termes d'Astronomie, Points cardinaux, les quatre points principaux de la sphère. V. Cardinal. — Et points collatéraux. V. Collatéral. — Et points verticaux, le Zénith et le nadir *A.* نقطة السمت الرأس ونقطة السمت القدم

POINT, se dit aussi des petits trous qu'on fait à des courroies, à des soupentes de carrosse, etc. pour y passer l'ardillon *A.* خربة pl. اخراب *P.* سوراخ *T.* دلیک || Allonger des étriers de deux points اوزنکیلری ایکی دلیک اوزاتمق

POINT, se dit aussi d'une douleur piquante qui se fait sentir en divers endroits du corps *A.* وجع حاد pl. اوجاع حادة *P.* درد تیز *T.* کسکین صیزی || Il a un point au côté, qui lui ôte la respiration فلانک یانی طرفنده ظهور ایتمش بر وجع حاد انقطاع نفسنه بادی اولور Avoir un point au dos ظهرده بر کسکین صیزی اولمق

POINT. Endroit fixe et déterminé *A.* مرکز || Point milieu مرکز وسط ـ وسط حاق fixe مرکز ثابت Point d'équilibre مرکز موازنه d'appui مرکز اتکا واستناد واعتدال

POINT, se dit aussi d'une question, en quelque genre de connaissances que ce soit *A.* نکتة ـ دقیقة pl. نکات || Approfondir un point de Théologie علم دینیه متعلق بر نکته نک کنهنه واصل اولمق Éclaircir un point de Morale علم اخلاقه دائر بر نکته یی شرح وحل ایتمک Ils sont d'accord sur ce point بو دقیقه نک اوزرنده متفق الکلامدرلر

Et de ce qu'il y a de principal dans une affaire, de ce qui constitue une difficulté *A.* عقدة الاشکال ـ دقیقة الامر ـ فص الامر ||

C'est le point de l'affaire فصّ الامر بو در Vous ne touchez pas le point de la question دقيقهٔ مصلحته وضع يد ايتميورسك فصّ الامرك صددينه مباشرت ايتملو Il faut venir au point دقيقهٔ عقدهٔ اشكال Le point de la difficulté در دقيقهٔ Point capital فاصلهٔ الامر ـ دقيقهٔ قاطعة الامر décisif دقيقهٔ رئيسه ـ اصليّه مصلحتك دقيقهٔ واجبة الاعتناسى Le point essentiel d'une affaire le point important مصلحتك دقيقهٔ مهمّهسى le point délicat مصلحتك نازك دقيقهسى

Point. Article, partie d'un discours *A.* بحث pl. ابحاث || Son sermon était divisé en trois points موعظهسى ابحاث ثلثديه مقالدنك بحث منقسم ايدى Le premier point d'un discours بحث اوّلى

Il signifie aussi, état, situation *A.* حال || Il est toujours au même point همواره اوّلكى حالده در Il n'est pas en bon point حالى خوش دكلدر Ses affaires sont en mauvais point امورى فنا حالده در

Et degré, période *A.* درجة pl. درجات ـ مرتبة pl. مراتب *P.* رتبه *T.* كرته || On peut railler, mais jusqu'à un certain point هزل وممازحهده بر درجهيه قدر مساغ ورخصت وار در Sa réputation est arrivée jusqu'à un tel point, que... صيت وشهرتى شول مرتبهيه رسيده اولمشدر كه Il est au plus haut point de sa gloire بالاترين مراتب عزّ ـ اعلاى مراتب اقبالده در واقبالده در Les sciences ont été portées à un haut point de perfection علوم ومعارف رتبهٔ اعلاى كماله واصل اولمشدر

On dit, Au dernier point, pour dire, extrêmement *A.* غاية الغاية مرتبهٔ غايتده ـ غايت مرتبهده *T.* بغايت *P.*

Point. Instant, moment *A.* دقيقه ـ آن *P.* دم *T.* ساعت ـ وقت || J'arrivai sur le point qu'ils allaient partir عزيمتلرى آنده واصل اولدم Sur le point de mourir, il déclara que... تسليم جان ايدهجكى آنده شويله بيان ايلديكه ـ On dit, Venir à point, pour dire, arriver à propos وقتنده كلمك || Cela lui vient bien à point بو ايش تمام وقتنده ظهور ايتمشدر ـ Il était ruiné, il a recueilli une grande succession, cela lui est venu bien à point حالى خراب ايكن كلّيتلو بر ميراثه دسترس اولمشدر بو حال تمام وقتنده راست كلدى

On dit proverb. Tout vient à point à qui peut attendre, pour dire, on vient à bout de tout avec la patience *A.* الصبر مفتاح الفرج *T.* صبر ايله هر شئ اولور بتر

On dit, Arriver à point nommé, pour dire, au temps dont on est convenu *T.* وقت موعودده كلمك || Le secours arriva à point nommé امداد وقت موعودده كلدى ـ ou pour dire, arriver à propos وقتنده كلمك ـ تمام وقتنده ـ تا وقتنده وقت وساعتيله ظهور ايتمك

Point du jour. Le moment où le jour commence à poindre *A.* وقت ـ وقت السحر ـ وقت الطلوع الفجر ـ وقت الفجر الانفلاق الصبح *P.* سپيده دم ـ بامداد ـ صبحدم ـ صبحگاه ـ على السحر *T.* شفق سوكلديكى وقت || Dès le point du jour عقيب وقت فجرده Se lever avant le point du jour قبل الانفلاق الصبح يتاقدن قالقمق

Point de vue. Il se dit de l'étendue d'un lieu où la vue peut se porter *A.* نظارت *P.* تماشا *T.* كورونش || Beau point de vue نظارت لطيفه Point de vue lointain نظارت بعيده Cela coupe le point de vue بو شئ نظارته مانعدر نظارتى كسر

Il signifie aussi, le lieu où il faut se placer pour bien voir un objet *A.* موقف النظارة *P.* جاى تماشا كردن *T.* كورمك ايچون طورهجق ير ـ Et le lieu où un objet doit être placé pour être bien vu *A.* مهبط النظر *P.* جاى ديدنى *T.* كوز اورهجق ير

Point d'honneur. Ce en quoi on fait consister l'honneur *A.* امر الناموس ـ العرض || Il est trop délicat sur le point d'honneur امر عرض وناموسده نزاكت طبعى غالبدر Il s'en fait un point d'honneur بو مادّهيى بر امر عرض وناموس عدّ ايدر Dispute sur le point d'honneur امر عرضه دائر بر معارضه ـ Cet homme prend tout au point d'honneur هر شيئى عرضه دائر عرض وناموسه طوقنور اموردن عدّ ايدر

De point en point. Exactement, sans rien omettre *A.* نقيراً وقطميراً ـ نقير وقطير *P.* مو بمو *T.* اينكندن ايپلكندك ـ هر شيئى || Il m'a tout raconté de point en point كونيله ساعتيله نقير وقطمير بكا حكايت ايلدى Il a exécuté de point en point tout ce qu'on lui avait ordonné امر اولنان مصلحتى مو بمو كونيله ساعتيله اجرا ـ بمو اجرا ايلدى

De tout point. Totalement, parfaitement *A.* من كلّ الوجوه ـ من جميع الوجوه ـ تماماً ـ بالتمام ـ مكمّلاً *P.* از هر جهت *T.* هر وجهله ـ هر جهت ايله || C'est un homme accompli de tout point من جميع الوجوه صاحب كمال بر آدمدر Équiper un homme de tout point بر كمسنهنك مالزمهسنى مكمّلاً

بر کمسندیی کافهٔ مالزمدسیله دوناتمق ـ تجهیز ایتمک

On dit aussi proverb. Équiper, accommoder quelqu'un de tout point, pour dire, le traiter bien mal بر کمسندیی کرکی کبی دوناتمق

POINT. adv. Nullement *A.* قطعاً ـ اصلاً ـ دیّار *P.* هیچ *T.* هیچ || Je ne doute point que cela ne soit بویله اولدیغنه اصلا وقطعا شبهه یوقدر Ne voulez-vous point venir? کلمکه اصلا رغبتک یوقمیدر Il n'a point d'argent اصلا ودیّار اقچه‌سی یوقدر

POINTAGE. Désignation qu'un pilote fait sur une carte, du lieu où se trouve le vaisseau *T.* دریاده کمینک بولندیغی محلّ خریطه ـ بیانمک ایچون خریطه اوزرنده نشان وضعی اوزرنده نقطه وضعی

POINTE. Il se dit de l'extrémité aiguë de quelque corps que ce soit *A.* انف pl. انوف *P.* نوک *T.* اوج || La pointe d'une épée قلیجک اوجی ـ نوک شمشیر ـ انف سیف d'une aiguille ایکنه‌نک اوجی ـ نوک سوزن ـ انف ابره d'une épine تیکنک اوجی ـ نوک خار ـ انف شوک Aiguiser la pointe d'un couteau بچاغک اوجنی کسکینلنمک ـ Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* رأس pl. رؤس *P.* سر *T.* باش ـ اوج || La pointe d'un clocher چاکک اوجی d'une montagne طاغک باشی ـ سر کوه ـ رأس جبل des herbes رأس نباتات d'une île آطه‌نک اوجی ـ رأس جزیره Il marche sur la pointe du pied آیاغنک پرمغی اوجنده کزر

POINTE. Saveur piquante et agréable *A.* حذی *P.* تیزی *T.* یاقیجیلق || Ce vin n'a pas de pointe بو باده‌نک طعمنده حذی یوقدر

POINTE D'ESPRIT, ou simplement, Pointe. Une pensée vive et subtile, un jeu d'esprit qui roule sur les mots *A.* نکته pl. نکات *P.* سخن نکته آمیز *T.* مضمون || Cet homme affecte de ne parler que par pointes بو آدم دائما کلام نکته آمیز سویلمکه مبتلا در Les pointes ne sont plus à la mode مضمون سویلمنک عادتی عملانده در Faire des pointes مضمون یاپمق

LA POINTE DU JOUR. V. Point du jour.

POINTE, en termes de chasse, se dit du vol d'un oiseau qui s'élève vers le ciel *A.* تحلیق الطیر *P.* بالا پروازئ مرغ *T.* قوشک هوایه یوکسلمه‌سی || L'oiseau fit la pointe, et fondit tout d'un coup sur la perdrix اوجی قوشی بعد التحلیق بردن بره ککلک اوزرینه دوشدی

POINTE. Instrument dont les graveurs se servent pour graver à l'eau-forte *A.* قلم الحکاک *P.* منقار ـ قلم تراشکر *T.* اویمه‌جی قلمی

En parlant de la manière dont une personne a les cheveux plantés, on dit, qu'elle a la pointe, pour dire, que ses cheveux se terminent en pointe sur le front *A.* ذؤابة pl. ذوائب *P.* گیسو ـ کاکل ـ زلف *T.* پرچم ـ زلف

EN POINTE. En forme de pointe *A.* علی صورة الانف ـ مؤنفاً *P.* با سر تیز ـ با نوک تیز *T.* اوجی سیوری اولدرق || Une montagne qui se termine en pointe اوجی سیوری اولدرق منتهی اولان طاغ Finir en pointe مؤنفاً منتهی اولمق des pierres taillées en pointe de diamant الماس قاچه‌سی طرزنده اوجی سیوری ایشلنمش طاشلر Cette langue de terre se termine en pointe بو دلک اوجی سیوریدر

POINTER. Porter des coups de la pointe d'une épée *A.* طعن بانف السیف *P.* بنوک شمشیر خلیدن *T.* قلیج اوجیله سانجمق || Pendant qu'il haussait le bras, son ennemi le pointa قولنی قالدرر ایکن دشمنی قلیج اوجیله سانجدی

POINTER. Diriger quelque chose vers un point *A.* توجیه الی *P.* باز وشتن *T.* بر طرفه طوغریلتمق || Pointer le canon contre un bastion طوبی فلان چیقمه طابیه‌نک اوزرینه طوغریلتمق Pointer une lunette دوربینی فلان طرفه طوغریلتمق

Il se dit aussi des oiseaux qui s'élèvent vers le ciel *A.* تحلیق الطیر *P.* مرغ ببالا پریدن *T.* قوش هوالنوب یوکسلمک

Et de la verdure qui commence à paraître *A.* انتاش *P.* سر زدن ـ سر نمودن *T.* باش کوسترمک ـ اوج کوسترمک

POINTEUR. Officier d'artillerie qui pointe le canon طوبی نشانه طوغریلیان طوبجی ضابطی

POINTILLAGE. Petits points qu'on fait dans les ouvrages de miniature *A.* تنقیط *P.* نقطه سازی *T.* نقطه‌لمه || Le pointillage est d'un travail bien long نقطه‌لمه ماده‌سی طول مدّته محتاجدر

POINTILLER. Faire des points avec la plume, le burin, etc. *A.* تنقیط ـ وضع النقط *P.* نقطه زدن *T.* نقطه‌لمق || Dans les ouvrages en miniature, on ne fait ordinairement que pointiller خرده‌کاری نقشلر نقطه‌لمدن عبارتدر

Figur. Disputer, contrarier sur les moindres choses *A.* تداقّ ـ معارضة فی مداقّ الامور *P.* با خرده جویی سرنگیدن *T.* انجدلنمک ـ انجدلشوب آتشمق || Cet homme ne fait que

شو آدم مداق اموره معارضەدن خالی دکلدر pointiller

Il signifie aussi, piquer, dire des choses désobligeantes *A.* مرش *P.* دل شکستن *P.* بسخن دلازار رنجیدن *T.* دیل ایله کوکل قیرمق ـ طوقنمق || Vous le pointillez sur tout ce qu'il dit, sur tout ce qu'il fait جمیع اقوال وافعالندە کوکلنی بری برلرینی قیرارسک Ils ne font que se pointiller l'un l'autre دیل ایله طوقنمقدن خالی دکللر در

POINTILLERIE. Picoterie, contestation sur des bagatelles *A.* قیل وقال فی مداق الامور *P.* گفتگو درناچیزها *T.* اوفاق تفکک شیلر ایچون دیدی قودی || Entre cet homme et sa femme, il y a des pointilleries continuelles بو آدمک کندو عیالیلە مداق اموره دائر دیدی قودی اکسک دکلدر Ce ne sont que pointilleries entre eux بینلردە هب اوفاق تفکک نزاعلری اوفاق تفکک ایچون ـ ایچون قیل وقال وار در دیدی قودیدن عبارتدر

POINTILLEUX. Qui pointille *A.* معارض فی مداق الامور *P.* درناچیزها گفتگو کنان ـ بخرده جویی ستیزنده *T.* انجلشور ـ رسوم انجەلشوب نزاع ایدن || Pointilleux sur le cérémonial وتشریفات خصوصندە انجلشور بر آدم

POINTU. Qui se termine en pointe *A.* مؤنف *P.* تیز نوک *T.* زیادە مؤنف || Cette épée est bien pointue اوجی سیوری ـ بر قلجدر ـ Chapeau pointu, un chapeau haut de forme qui va toujours en diminuant *T.* کلاه

POIRE. Fruit à pepin *A.* کمثری ـ کمثراة pl. کمثریات *P.* امرود ـ لکل *T.* آرمود || Poire cassante کورک آرمود fondante یومشق آرمود ـ ناعم آرمود molle صولو آرمود ـ آبدار آرمود d'été, d'hiver یاز ارمودی قیش آرمودی

On appelle Perle en poire, une perle de figure oblongue comme une poire آرمودی انجو ـ درّ کمثری الشکل

POIRÉ. Sorte de boisson faite de poires *A.* نبیذ الکمثریات *T.* آرمود شربتی

POIREAU, ou PORREAU. Plante potagère *A.* کراث ـ رکل *P.* گندنا *T.* پراصە ـ || Une soupe aux poireaux پراصە چورباسی

Il signifie aussi Verrue. V. ce mot.

POIRÉE. Plante qu'on nomme aussi Bette. V. ce mot.

POIRIER. Arbre qui porte des poires *A.* شجر الکمثری *P.* درخت امرود *T.* آرمود آغاجی

POIS. Espèce de légume qui vient dans une gousse *A.* خلر *P.* شنگ *T.* بزلیا

Pois chiches. *A.* حمص *P.* نخود *T.* نخود

Poison. Venin *A.* سم pl. سموم *P.* زهر ـ شرنگ *T.* آغو || Poison subtil سم رقیق lent سم آجل العمل dangereux سم ذعاف ـ violent سم شدید ـ سم دفعی التأثیر mortel سم مهلک ـ سم قتال Il y a des poisons sans remède علاج قبول ایتمز زهر ـ اشراب سم ایتمک Donner du poison سموم وار در تناول سم ایتمک Prendre du poison زهرلمک ـ ایچورمک Cela empêche l'effet du poison بو شیٔ مقاوم سمدر ـ Figur. || Dans ses discours, dans ses écrits il glisse un poison dangereux کلمات وتحریراتندە القای سم خباثت ایدر

POISSARD. Qui imite le langage et les moeurs du bas peuple *A.* علی طور اهل السوق *P.* بطرز بازاریان *T.* بالدری اهل سوق طرزندە بر ترکی || Chanson poissarde چپلاق طرزندە

POISSER. Enduire de poix *A.* تزفیت ـ طلاء بالزفت *P.* شاماکە زدن *T.* زفتلمک ـ زفت سورمک || Poisser un vaisseau, du fil کمی یە وایپلکە زفت سورمک

Il signifie aussi, salir avec quelque chose de gluant *A.* لطخ ـ تلطیخ *P.* چرک آلود کردن *T.* بیلاشدرمق || Il a poissé son habit لباسنی تلطیخ ایلدی Ces confitures lui ont poissé les mains بو شکرلمەلر ایلە اللنی بیلاشدردی

Poissé. *A.* ملطخ *A.* زفتلنمش *T.* شاماکە زدە *P.* مزفت *P.* چرک آلود *T.* بیلاشمش

POISSON. Animal qui naît et vit dans l'eau *A.* سمک pl. اسماک ـ حوت pl. احوات pl. حیتان *P.* ماهی *T.* بالق || Gros poisson ایری بالق ـ سمک کبیر الجثە Poisson d'eau douce طاتلو صو بالغی ـ سمک ماء العذب d'étang کول بالغی Prendre du poisson صید ماهی ایتمک ـ بالق آولمق

On dit proverb. que les gros poissons mangent les petits, pour dire, que les plus puissans oppriment les plus faibles ایری بالقلر اوفاقلری یوتار

Poissons. Un des signes du zodiaque *A.* برج الحوت *P.* حوض ماهی ـ بخشش

POISSONNAILLE. Fretin, menu poisson *A.* سمیکاء ـ بلم *P.* خرد ماهی *T.* اوفاق بالق

POISSONNERIE. Lieu où l'on vend le poisson *A.* سوق السمک *P.* بازارگاه ماهی *T.* بالق بازاری

POISSONNEUX. Qui abonde en poissons *A.* کثیر السمک *P.*

بالغی چوق - بالغی کمراه .T بسیار ماهی

POISSONNIER. Qui vend du poisson .A بیّاع السمك .P بالقچی .T ماهی فروش

POITRAIL. La partie de devant du corps du cheval .A بهار - لبب الفرس .P سینهٔ اسب .T آتڭ کوکسی || Ce cheval a un beau poitrail کوکسی دلبر بر - احسن البهار بر فرسدر a le poitrail large کوکسی - عریض اللبب بر آتدر میداناو

Il se dit aussi de la partie du harnais qui se met sur le poitrail du cheval .A لبب pl. الباب .P سینه بند .T کملدرك - کوکسلك

POITRINAIRE. Qui a la poitrine attaquée .A مصدور .P گرفتار رنج سینه .T کوکسی آغرر || Cet homme-là est poitrinaire شو آدم مصدور در

POITRINE. Partie de l'animal depuis le bas du cou jusqu'au diaphragme .A صدر pl. صدور .P بر - سینه .T کوکس || Poitrine large صدر عریض La cavité de la poitrine جوف صدر Avoir la poitrine découverte مکشوف الصدر اولمق - Il se dit aussi de la partie contenue dans la poitrine || Bonne poitrine صدر قوی faible صدر ضعیف Il a mal à la poitrine وجع صدری وار Fluxion de poitrine نزلهٔ صدر inflammation التهاب صدر oppression ثقلت صدر Il est malade de la poitrine صدرنده علت وار در Rafraîchir la poitrine تفریح صدر ایتمك

POIVRADE. Sauce faite avec du poivre, etc. .A تابل مفلفل .P افزار پلپل آمیز .T بوبرلو طعام تربیه‌سی

POIVRE. Sorte d'épicerie .A فلفل .P پلپل .T بوبر - ببر || Poivre blanc .A فلفل ابیض .P پلپل سپید .T آق بوبر noir .A فلفل سودان .P ناغشت .T قره بوبر pulvérisé فلفل مسحوق - حبّهٔ فلفل دوکلمش ببر - Un grain de poivre بوبر دانه‌سی

On appelle Poivre long, une autre espèce de poivre .A دار الفلفل - فلفل طویل .P پلپل دراز .T اوزون بوبر - Et Poivre de Guinée, une espèce de poivre qui vient dans une gousse rouge .A فلفل احمر .P پلپل سرخ .T قرمزی بوبر - Poivre d'Inde. V. Piment.

POIVRER. Assaisonner de poivre .A تفزیح بالفلفل .P افزار پلپل نهادن - پلپل آمیز نهادن .T ببر قویمق || Cela ne vaut rien, s'il n'est bien poivré بوکا کرکی کبی بوبر قونمدقچه ایشه یرامز

POIVRÉ. .A مفلفل .P پلپلدار - پلپل آمیز .T ببرلو

POIVRIER. Arbrisseau qui porte le poivre .A شجر الفلفل .P درخت پلپل .T بوبر آغاجی

POIVRIER, se dit aussi d'un petit vase où l'on met du poivre .A حقة الفلفل .P پلپلدان .T بوبر حقه‌سی

POIVRIÈRE. Il se dit d'une boite à divers compartimens, où l'on met du poivre, du sel, etc. .A مقزحة .P افزاردان .T بهارات حقه‌سی || Une poivrière de porcelaine ساقسونیاکاری افزاردان

POIX. Espèce de gomme tenace et noire, qui se tire des bois gras .A زفت .P شاماکه .T زفت || Poix fondu زفت مذاب - قینار زفت - زفت مسخن bouillante اریمش زفت Enduire de poix زفت سورمك - زفت ایله طلا ایتمك Cet homme est noir comme poix زفت کبی سیاه در Cette chose tient comme poix زفت کبی یاپشور

POIX-RÉSINE. Gomme jaunâtre qui sort des arbres résineux, après qu'on les a incisés .A زفت رطب .T چام ساقزی

POLACRE. Sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames .T شختور

POLAIRE. Qui a rapport aux pôles .A قطبی

PÔLE. Il se dit de chacune des extrémités de l'axe sur lequel le globe du monde parait tourner .A قطب .P قطب .T دمور قازق || Pôle arctique, antarctique قطب شمالی وقطب جنوبی La terre tourne sur ses deux pôles کرهٔ ارض ایکی قطب اوزرنده دوران ایدر L'aiguille aimantée regarde le pôle مقناطیسلو ایکنه دائما قطب طرفنه متوجهدر

Il signifie aussi, chacune des extrémités de l'axe immobile sur lequel tourne quelque corps sphérique et quelque cercle que ce soit || Les pôles de l'équateur قطبین خط الاستوا du méridien قطبین دائرة النصف النهار du zodiaque قطبین منطقة البروج Cette machine tourne sur ses pôles بو آلت قطبینی اوزرنده دائردر Un globe qui tourne sur ses pôles قطبین اوزرنده دوران ایدر کره

On dit, De l'un à l'autre pôle, pour dire, par tout le monde .T آفاق واقطار عالمده - چار اقطار جهانده || La renommée de ce prince a volé de l'un à l'autre pôle بو پادشاهك صیت شهرتیافتهٔ - ونامی چار اقطار جهانده منتشر اولمشدر آفاق اولمشدر

POLÉMARQUE. T. d'antiquité. Chef à la guerre ou de la guerre سرعسکر .T سپهسالار .P رئیس الجیش .A

POLÉMIQUE. Il se dit des disputes par écrit .A متضمن المطارحة || Ouvrage polémique مطارحه‌یی متضمن بر تألیف || Style polémique مطارحه صورتنده اولان سبک وعباره

POLICE. Ordre, réglement établi dans une ville pour ce qui regarde la sûreté des habitans .A قانون العسسة ـ نظام العسسة .P ضابطلک نظامی .T نظام سرباگی || Bonne, mauvaise police حسن ـ نظام احسن یاخود نظام ردئ عساست نظام عساست ویاخود سوء عساست Faire observer la police ضابطلکی ـ عساستی اجرا ایتدرمک Réglemens de police ضابطلک نظاملری ـ نظامات عساست

Il se dit aussi de l'administration qui exerce la police .A عسّاس pl. عسّاسین ـ جلواز pl. جلاوزة .P سرباگ .T ضابط || La police a ordonné d'éclairer les rues زوقاقلرده ایقاد قنادیل اولنمسی ضابط طرفندن تنبیه اولندی Assigner quelqu'un à la police بر کمسنه‌یی ضابط حضوربنه احضار ایچون اصدار حکم ایتمک Être mandé à la police ضابط طرفندن استنمک Il est noté à la police ضابط یاننده میملنمشدر

Il se prend aussi, pour l'ordre et le réglement établi dans quelque assemblée, dans quelque société .A ضابطة ـ نظام || La police d'une armée عسکرک ضابطه ونظامی Chaque société a sa police particulière هر جماعتده بر کونه ضابطه ونظام وار در

POLICE D'ASSURANCE. Un contrat par lequel un particulier garantit des marchandises transportées par mer .T دکز خسارتلرینک خسارات دریادن تأمینی ـ تضمینی حاوی تعهد سندی حاوی ویریلان ضمان تمسکی V. aussi Assurance.

POLICER. Soumettre à des lois sages et raisonnables des peuples sauvages .A ادخال تحت النظام .P برسم وراه آلفتیدن .T نظام تحتنه قویمق ـ نظامه آلشدرمق || Policer des peuples ملل واقوامی تحت نظامه ادخال ایتدرمک C'est le premier qui a policé les nations du Nord امم شمالیه‌یی اوّل باوّل تحت نظامه قویان فلاندر

Il se dit aussi des États qui, ayant quelques lois, sont cependant assujettis à des coutumes barbares .A تعلیم ـ تحسین الآداب .P الربارة .T تربیه ایتمک فرهیختن ـ فرهنگ آموزیدن || Ils pouvaient policer leurs États داخل حوزهٔ حکومتلری اولان مملکتلرده تحسین آداب ایتمکه مقتدر ایدیلر Il met tous ses soins à policer ce royaume بو ملکده تحسین آداب خصوصنده صرف کل همت ایدر

POLIMENT. Action de polir .A جلا ـ صقل .P جلاپردازی .T جلالمه || Il faut bien du temps pour le poliment de cette pierre بو طاشک جلاسی طول مدته محتاجدر Le poliment d'un diamant الماسی جلالمه

Et état de ce qui est poli .A جلا ـ صیقل .P آب وتاب .T جلا || Le poliment de ce marbre est parfait بو مرمر طاشنک جلاسی اعلا در

POLIMENT. Avec politesse .A بالاکرام ـ بالملاطفة ـ بالحفایة .P جلبیلک ایله .T خاطر سازانه ـ مکرمانه || Écrire poliment بالحفایة والملاطفه تحریر ایتمک Il en a usé très-poliment مکرمانه معامله ایلدی Il reçoit très-poliment tout le monde خلقه کمال حفایت واکرام ایله تلقی ایدر

POLIR. Rendre uni et luisant .A تجلیة ـ تصقیل ـ دوس .P رونق دادن ـ جلا دادن ـ آب وتاب دادن .T تدلیص تصقیل حدید || جلا ویرمک ـ جلالندرمک Polir le fer آبنوسه دمور جلا ویرمک ـ ایتمک Polir du bois d'ébène: جلا ویرمک

Il s'emploie aussi figur. || La conversation des honnêtes gens, des femmes, polit l'esprit, les moeurs اهل عرض آدملر ایله معاشرت وطائفهٔ نسوان ایله مصاحبت ذهن واخلاقه باعث جلا ورونقدر L'étude des belles-lettres polit les esprits مطالعهٔ کتب وسیلهٔ جلای ذهندر ـ جلا بخش ذهندر

Il se dit aussi de ce qui regarde le style, le discours .A تنقیح ـ .P پرداختن ـ پرداخت کردن .T پرداخلمق تشبیب Polir un ouvrage d'esprit بر تألیفی تنقیح ایتمک un discours مقاله‌یی تنقیح وتشبیب ایتمک

POLI. .A مصقول ـ مصیقل ـ مجلا .P جلا زده .T جلالو پرداخلنمش .P پرداخت کرده .T منقح

POLI, adj. Qui a la superficie unie et luisante .A دلیص .P هموار وجلادار .T دوز وجلالو || De l'acier poli جلالو چلیک du marbre رخام دلیص

Figur. Doux, civil, complaisant .A حافی ـ کریم النفس ـ کریم الخلق ـ المزاج .P شیرینکار ـ خوش منش ـ خاطر برور .T طاتلو خویلو ـ چلبی || C'est un homme extrêmement poli غایة الغایه کریم النفس بر آدمدر Il est savant, mais il n'est pas poli عالمدر انجق کریم الخلق دکل

Il se dit, au substantif, du lustre, de l'éclat des choses qui ont été polies *A.* جلا *T.* رونق ـ آب وتاب *P.* صیقل ـ جلا || Il faut donner le poli à ce marbre بو مرمره جلا ویرلمک لازمدر

POLISSEUR. Celui dont le métier est de polir *A.* صاقل pl. صقل ـ دایس pl. دوس *P.* جلاگر *T.* مصقلهجی ـ جلاکار || Polisseur de glaces آیینهلر مصقلهجیسی d'argenterie جلاگر سیم

POLISSOIR. Outil dont on se sert pour polir *A.* مصقلة ـ مدوس *P.* مالش ـ بزداغ *T.* مصقله || Il faut encore passer là-dessus le polissoir اوزرینه بر مصقله دخی اورمق اقتضا ایدر

POLISSON. Terme d'injure qui se dit d'un petit garçon, qui s'amuse à jouer dans les rues *A.* طوّاف الاسواق *P.* هرزه گرد *T.* سورتک || C'est un petit polisson بر سورتک چوجوقدر

Il se dit aussi de tout homme qui a l'habitude de faire ou de dire des bouffonneries *A.* مسخر *P.* زنجکار *T.* مسخره

POLISSONNER. Dire ou faire des polissonneries *A.* استسخار *P.* زنجکاری کردن *T.* مسخرهلق ایتمک || Il ne fait que polissonner مسخرهلقدن غیری شی ایتمز

POLISSONNERIE. Bouffonnerie *A.* سخریة pl. سخریات *P.* زنجکاری *T.* مسخرهلق || Faire des polissonneries مسخرهلقلر ایتمک

POLISSURE. V. Poliment.

POLITESSE. Une certaine manière d'agir, de parler, civile et honnête, acquise par l'usage du monde *A.* کرم ـ حفایة الطبع ـ النفس *P.* خاطر پروری ـ دلنوازی ـ شیرینکاری *T.* جلبیلک || Avoir de la politesse حفایت طبع ایله مجبول اولمق || Il est d'une grande politesse کرم نفسی حد کمالده در On remarque une grande politesse en tout ce qu'il dit, en tout ce qu'il fait کافهٔ افعال واقوالنده حفایت طبعی ظاهر در Il a du savoir, mais il manque de politesse علمی وار درانجق حفایت طبعی یوقدر

Il se dit aussi des actions conformes à la politesse *A.* طور کریم pl. اطوار کریمة *P.* طور کرم آلود ـ طور خاطر پروری *T.* جلبیلک || Faire une politesse فلان حقینه بر طور کریم اجرا ایتمک

POLITIQUE, adj. Qui concerne le gouvernement d'un État *A.* ملکی || Gouvernement politique سیاست ـ حکومت ملکیه ـ مقالهٔ ملکیه discours اصول ملکیه maxime قاعدهٔ ملکیه ملکیه مباحثهٔ ملکیه Réflexions politiques مطالعات ملکیه La conduite politique de ce ministre a été fort sage بو وکیل دولتک امور ملکیهده روش وحرکتی بغایت حکیمانه ایدی من کل الوجوه اصول عقل ودرایته موافق ایدی

POLITIQUE, subs. Celui qui s'applique à la connaissance des affaires publiques, du gouvernement des États *A.* مدبر الامور الملک ـ مدبر الامور الدولة *P.* کارساز ملک ودولت *T.* دولت || Un grand politique فرط مهارت ایله مشار بالبنان اولان بر مدبر امور دولت ـ تدبیر امور ملک اموریني کورن habile حذاقت کامله ایله موصوف ودولتده ید طولا صاحبی profond تدبیر امور ملکیهنک غور وحقیقتنه واصل اولمش بر ذات بر مدبر امور دولت Les politiques les plus raffinés étaient d'un autre avis تدبیر امور ملک ودولتده دقیق النظر اولان بالجمله ذواتک رأیی آخر کونه ایدی ـ فرط باریکبینی ودقایق شناسیله ممتاز اولنلرک جملهسی بشقه کونه رأی ایتمشلر ایدی Tous les politiques sont d'accord là-dessus اول بابده مدبرین امور ملک ودولتک مجموعی متفق الکلامدر

Il se dit aussi d'un homme fin et adroit, qui s'accommode à l'humeur des personnes qu'il a intérêt de ménager *A.* مماسح *P.* مزاجگیر *T.* مزاج قوللر || Il est trop politique pour se brouiller avec un homme en faveur بغایت مماسح بر آدم اولمغله ذاتنده مقبل اولان برذات ایله بوزشمق احتمالی یوقدر مزاجگیر بر آدم اولدیغنه نظراً مقربیندن اولان بر کشی ایله Sa conduite entre les deux partis a été très-politique ایکی طرف بیننده مزاج قوللیدرق حرکت ایلدی

Et d'un homme qui dissimule adroitement ce qu'il pense *A.* مماذق *P.* سالوسکار *T.* ایچی دیشنه اویمز || Il est politique dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait کافهٔ اقوال وافعالنده مماذقه ایدر بر آدمدر Il ne vous dira pas ce qu'il pense sur cette affaire, c'est un rusé politique بر مماذق حیله باز در بو بابده ملاحظهسی نه ایدوکنی سکا سویلمز

POLITIQUE, subs. fém. L'art de gouverner un État *A.* علم التدبیر الملک || La véritable politique est de punir le crime, et de récompenser la vertu علم تدبیر ملکک اصح واحسنی فن تدبیر اهل شره مجازات واهل خیره مکافات ایتمکدر ملکک اصول صحیحهسی اهل جرم وجنایته مجازات وارباب صلاح وعفته مکافاتدن عبارتدر Étudier la politique علم

علم تدبیر ملکی مطالعه ایتمك Il s'adonne à la politique نقد وقتنی فنّ تدبیر ـ تدبیر ملکك تحصیلنه هوسکار در ملکه صرف ایدر

Il se dit aussi du système général qui résulte des rapports que toutes les puissances ont entre elles *A.* اصول المعاملات الدول || En bonne politique, il falloit faire ce qu'il a fait اصول معاملات دولك موجب ومقتضاسنه نظراً تمام ایشلدیکی عملی اصول ایشلمك لازم ایدی Cela ne vaut rien en politique معاملات دول نظراً هیچ ایشه یرامز

Et de la manière adroite dont on se conduit pour parvenir à ses fins *A.* تدبیر ـ صنعت || Ce magistrat a de la politique en tout ce qu'il fait فلان حاکم کافّهٔ افعال واعمالنده بر نوع تدبیر قوللنور Il a une politique fine et cachée pour s'avancer تحصیل رتبه ایچون خفی ودقیق بر نوع صنعت قوللنور Quelle misérable politique! نه قدر سوء تدبیر در Bonne politique تدبیر حسن mauvaise تدبیر ردی

POLITIQUEMENT. Selon les règles de la politique *A.* حسب حسب ـ حسب الایجاب المصلحة ـ المصلحة الملکیّة *T.* بر مقتضای مصلحت *P.* الاقتضاء الحسن التدبیر ایشك مقتضاسنجه ـ ایشجه || C'est quelquefois agir politiquement que de pardonner aux rebelles بعضاً عصات حقنه ـ تجویز عفو ومسامحه ایتمك مصلحت ملکیّه دکك مقتضاسیدر بعضاً عصاتك عفوی حسب المصلحه لازمدر Ce n'est pas agir politiquement, que de laisser agrandir son ennemi دشمنك توسیع ملکی خصوصنده اختیار مسامحه واغماض ایتمك قاعدهٔ حسن تدبیره ـ حسب المصلحة الملکیّة جائز دکلدر مصلحت ملکیّه یه منافیدر Cela est vrai politiquement parlant نظراً بو سوز کرچکدر

POLITIQUER. Raisonner sur les affaires publiques *A.* بحث عن امور ملکیّه *T.* دراحوال ملکیّه سخن راندن *P.* امور الملکیّة امور ملکیّه یه دائر لاقردی ایتمك || Il s'amuse à politiquer دائر بحث ایلمکدن حظ ایدر

POLLICITATION. T. de Droit. Engagement contracté par quelqu'un, sans qu'il soit accepté par un autre *A.* تعهّد

POLLUER. Profaner *A.* تنجیس *P.* پلید کردن *T.* مردارلمق || Polluer les choses saintes اشیای مبارکه یی تنجیس ایتمك un temple هیکل شریفی مردارلمق V. Profaner.

☞ POLLUER. Se procurer l'excrétion du sperme autrement que par le coït *A.* استجناب *T.* جنابت اولمق

POLLUTION. Profanation *A.* التنجیس *P.* حال پلیدی حال *T.* مردارلمه || La pollution d'une église dure jusqu'à ce qu'elle ait été bénite de nouveau بر کلیسا حال تنجّسه دوچار اولدجق اولور ایسه اول حال تقدیس جدید ایله مندفع اولنجیه قدر باقی ومستمرّ اولور V. Profanation.

Il se dit aussi de l'excrétion du sperme autrement que par le coït *A.* جُنابت ـ Pollution nocturne, celle qui se fait pendant le sommeil *A.* احتلام

POLTRON. Lâche, pusillanime, qui manque de courage *A.* نافد ـ بی ـ بیدل ـ غردل *P.* منخوب الفؤاد ـ جبان ـ نافد القلب *T.* زهره یورکسز ـ قورقق

POLTRONNERIE. Lâcheté, manque de courage *A.* جبانت ـ نفوه *P.* بیدلی ـ غردلی *T.* یورکسزلك ـ قورققلق || Sa poltronnerie a ruiné sa fortune جبانت طبعی خرابیّت حالنه باعث اولمشدر C'est une poltronnerie sans exemple امثالی یوق بر حال جبانتدر

POLYANTHÉA. Recueil de divers morceaux littéraires *A.* مجموعة المنتخبات

POLYANTHÉE. Qui a plusieurs fleurs *A.* کثیر الازهار *P.* بسیار شکوفه *T.* چیچکی کور

POLYCHRESTE. T. de Pharm. Qui sert à plusieurs usages *A.* صالح لاعمال المتعدّدة *P.* در در بسیار شایسته *T.* درلو درلو ایشلره یرار

POLYÈDRE. T. de Géom. Corps solide à plusieurs faces *A.* کثیر الصفحات

POLYGAME. Celui qui est marié à plusieurs femmes en même temps *A.* ذو منکوحات المتعدّدة ـ کثیر النکاح ـ نُکَحه *P.* بسیار زن *T.* چوق قاریسی اولان کشی ـ Il se dit aussi d'une femme mariée à plusieurs hommes à la fois *A.* ذات الازواج المتعدّدة *P.* زن بسیار شوی *T.* قوجه‌سی چوق اولان عورت

POLYGAMIE. État d'un homme qui est marié à plusieurs femmes en même temps, ou d'une femme qui a plusieurs maris *A.* کثرة النکاح ـ تعدّد النکاح || La polygamie est défendue dans le Christianisme تعدّد نکاح ماده‌سی مذهب عیسویده حرامدر elle est commune chez les Mahométans تعدّد نکاح ماده‌سی امّت محمّدیده مباحدر

POLYGARCHIE. Gouvernement où l'autorité publique est entre les

mains de plusieurs personnes *A.* تعدد الرؤساء *P.* بسيارئ باشاركت چوقلغی *T.* سركاران

POLYGLOTTE. Qui est écrit en plusieurs langues *A.* مختلف الالسنة *P.* بسيار زبان *T.* درلودرلو ديلده اولان || Dictionnaire polyglotte السنهٔ مختلفه‌یی حاوی لغت

Il se dit figur. d'un homme qui affecte la connaissance d'un grand nombre de langues *A.* متعضل بالسنه المختلفة

POLYGONE. Qui a plusieurs angles et plusieurs côtés *A.* كثير الزوايا والاضلاع *P.* بسيار كوشه وبسيار پهلو *T.* كوشه‌سی حسب القاعده || Un polygone régulier ویانلری چوق منتظم اولان شكل كثير الزوايای والاضلاع Une forteresse de figure polygone كثير الزوايا والاضلاع شكلنده اولان بر قلعه

POLYGRAPHE. Auteur qui a écrit sur plusieurs matières *A.* مؤلف التصنيفات الكثيرة

POLYPE. Animal marin qui a plusieurs pieds *T.* اختاپوت بالغی

POLYPODE. Plante semblable à la fougère *A.* بسفايج *P.* بس پايه

POLYSYLLABE. Qui est de plusieurs syllabes *A.* كلمة كثيرة الاجزاء

POLYSYNODIE. Multiplication de conseils *A.* كثرة المجالس المشاورة

POLYTHÉISME. Système de religion qui admet la pluralité des dieux *A.* مذهب الاشراك بالله

POLYTHÉISTE. Qui professe le polythéisme *A.* مشركی ـ مشرك pl. اهل الشرك ـ مشركيون

POMMADE. Composition onctueuse, préparée avec différens ingrédiens *A.* دهن منشوش ـ مروخ *P.* روغن *T.* ياغ || Pommade au jasmin ياسمين ياغی ـ روغن ياسمين à la fleur d'orange پورتقال چیچكی ياغی Pommade pour les gerçures ال چتلاقلريچون روغن

POMMADER. Enduire de pommade *A* طلاء بدهن ـ طلاء بالمروخ ـ تدهين بالمنشوش ـ المنشوش *P.* بروغن اندودن *T.* ياغ صاچه ياغ سورمك || Pommader des cheveux سورمك

POMME. Sorte de fruit *A.* تفاح *P.* سيب *T.* الما || Compote de pommes الما سيروبی ـ ربّ تفاح sirop الما ربچالی gelée الماپلتهسی

On appelle figur. Pomme de discorde, un sujet de division entre des personnes qui étaient bien ensemble *A.* سبب المنافسة ـ باعث الشقاق *P.* سبب ستيز *T.* سببی بوزوشقلق ـ كسشمكه سبب || Cette question a été la pomme de discorde entre ces docteurs فلان مسئله شو خواجه‌لر بيننده باعث منافسه اولمشدر

On dit aussi, Donner la pomme à une femme, pour dire, lui donner le prix de la beauté *T.* قصب السبق حسن وجمال فلان خاتونك حقی اولديغنی ديمك

Pomme de terre. Plante *A.* تفاح الارض ـ بيضة البلد *T.* یر الماسی

Pomme de Pin. La noix que produit le pin *A.* جوز الصنوبر *P.* كوكنار *T.* ميوهٔ سرو سياه

Pomme d'Amour, ou Pomme dorée, ou lycopersicum. Plante *T.* فرنك بادنجانی

Pomme épineuse. Fruit du stramonium *A.* جوز ماثل *P.* تاتوره *T.* تاتوله

Pomme, se dit aussi des choux et des laitues, dont le dedans est compacte et ramassé *A.* سرّة *P.* ناف *T.* كوبك || Une pomme de chou, de laitue لهنه ومارول كوبكی

Pomme, se dit aussi de divers ornemens de bois, de métal, etc. faits en forme de pomme *T.* يوالق ـ طپوز

POMMÉ. Cidre fait avec des pommes *A* نبيذ التفاح *P.* می سيب *T.* الما ناردنكی

POMMEAU. Espèce de petite boule qui est au bout de la poignée d'une épée *A.* زرّ المقبضة السيف *P.* انگولهٔ مشتهٔ تيغ *T.* قلج قبضه‌سنك تكمه‌سی

Il se dit aussi d'une espèce de petite pomme qui est au haut de l'arçon de devant d'une selle *A.* بيضة القربوس *P.* زينگوره *T.* اكر قاشی يوالغی || Il serait tombé, s'il ne s'était tenu au pommeau de la selle اير قاشی يوالغنه ياپشمامش اولسه دوشر ايدی

se POMMELER. Il ne se dit qu'en parlant de certains petits nuages blancs et grisâtres qui paraissent quelquefois au ciel en forme de petites boules *A.* تقرّد السحاب *P.* ابرهای خرده *T.* پارچه پارچه بلودلر اولمق || Le ciel s'est pommelé en un moment روی سما بر دقيقه ايچنده سحب متقرّده ايله پوشيده اولمشدر

Il se dit aussi des marques mêlées de gris et de blanc qui se forment par rouelles sur certains chevaux *A.* خرج *P.* رنگ جنگاری *T.* اخرج اولمق || Ce cheval commence à بستن

se pommeler بو آت اخرج اولمغه باشلادی

Pommelé. *A.* متقرّد *P.* ابرهای خرده پیدا شده *T.* فرس *A.* Cheval pommelé || پارچه پارچه بلودلر پیدا اولمش اخرج أت *T.* اسب جنگار *P.* اخرج

POMMER. Se former en pomme. Il ne se dit que des choux et de certaines laitues *A.* عقد السرّة *P.* ناف بستن *T.* کوبکلنمک ـ Ces laitues ne pommeront point بو مارولرك کوبك باغلمق || Ces choux commencent à pommer بو لهنه کوبکلندجکی یوقدر کوبکلنمکه یوز طوتدی

Pommé. *A.* ذو سرّة *P.* ناف بسته *T.* کوبکلو || Chou pommé کوبکلو لهنه

On dit figur. Un fou pommé, pour dire, un fou achevé *A.* مجنون محض *P.* دیوانهٔ محض *T.* صرف دلو Une sottise pommée *A.* حماقت محض *P.* گولئ محض *T.* صرف بودالاق

POMMERAIE. Lieu planté de pommiers *A.* مشجرة التفاح *P.* درختستان سیب *T.* الما باغچه‌سی

POMMETTE. Ornement de bois ou de métal, fait en forme de pomme. V. Pomme.

Il se dit aussi d'un os qui forme la partie la plus éminente de la joue au-dessous de l'oeil *A.* عیر الوجنة *P.* استخوان رخسار *T.* یکاق کمیکی

POMMIER. Arbre qui porte les pommes *A.* شجر التفاح *P.* درخت سیب *T.* الما آغاجی || Planter un pommier بر الما آغاجی غرس ایتمک

POMPE. Appareil magnifique, somptuosité *A.* کوکبة ـ موکب ـ حشمت ـ احتشام *P.* دبدبه ـ دارات *T.* طنطنه ـ آلای || La pompe d'un triomphe فتح وغزا آلایی ـ موکب غزا d'une entrée solennelle دخول آلایی d'une cour سرای همایونك Pompe royale حشمت پادشاهی Il fait tout avec pompe هر شیئی دبدبهٔ عظیمه ایله ایدر Il aime l'éclat et la pompe ـ فر وشکوهدن وطنطنه واحتشامدن حظ ایدر Pompe funèbre *A.* موکب الجنازة *T.* جنازه آلایی

Il se dit figur. de la magnificence du discours, du style *A.* تلهیع فی الکلام *P.* طمطراق الفاظ *T.* طمطرافلو سوز || La pompe de ses expressions impose à ceux qui l'écoutent فلانك طمطرافلو تعبیراتی مسامع سامعینه ایقاع هیبت ایدر Il y a dans son discours beaucoup de noblesse et de pompe کلامنده طمطراق الفاظ وسرافت عظیمه وار در La pompe de son style سبك وعباره‌سنده اولان طمطراق الفاظ

En termes de religion, Pompes se prend pour Vanités mondaines *A.* زخارف الدنیا || Renoncer au monde et à ses pompes دنیادن وزخارف دنیویه‌دن قطع علاقه ایتمک

POMPE. Machine pour élever de l'eau *A.* دالیة pl. دالیات ـ منزفة ـ منضحة *P.* آلت آبکش *T.* طولمبه || Il n'a d'eau dans ses jardins que par le moyen d'une pompe فلانك باغچه‌لرنده طولمبه ایله تدارك ایتدکلری صودن غیری صو یوقدر Éteindre un incendie par le secours des pompes ظهور ایدن حریقی طولمبه‌لر ایله اطفا ایتمک

POMPER. Puiser avec une pompe *A.* استنزاف بالمنضحة ـ استنزاف الماء بالدالیة *P.* آب کشیدن *T.* طولمبه ایله استنزاف || Pomper l'eau d'un vaisseau کمینك صوینی استنزاف چکمک ایتمک

Il est aussi neutre, et signifie, faire agir la pompe *A.* تحریك الدالیة ـ اعمال المنضحة *T.* طولمبه‌یی اویناتمق

POMPEUSEMENT. Avec pompe *A.* بالاحتشام ـ بالکوکبة *P.* با دبدبه ودارات *T.* طنطنه ایله || Ce prince marche toujours pompeusement فلان بك دائما کلّیتلو قپو خلقی ودبدبهٔ عظیمه ایله کزر

On dit figur. S'exprimer pompeusement, pour dire, s'exprimer en termes ampoulés *A.* افادة المرام بتلهیع فی الکلام *T.* طمطراق الفاظ ایله افادهٔ مرام ایتمک

POMPEUX. Qui a de la pompe *A.* ذو الکوکبة ـ محتشم *P.* متلهیع *A.* دبدبه دار *T.* دبدبه‌لو ـ مطنطن ـ طنطنه‌لو طمطرافلو *T.* طمطراق آمیز || Appareil pompeux موکب محتشم ـ Suite pompeuse طنطنه‌لو آلای والا دبدبه‌لو اتباع ولواحق en-trée دخول آلایی مطنطن ومحتشم Style pompeux طمطراق کلامی متضمن سبك وعباره

POMPIER. Celui qui fait des pompes *A.* صنّاع الدالیات *T.* طولمبه‌جی ـ ou celui qui les fait agir *T.* طولمبه‌جی

POMPON. Il se dit des ornemens de peu de valeur que les femmes ajoutent à leurs ajustemens *A.* تجمّل pl. تجمّلات *P.* زیب وزیور *T.* بزك ـ جیجی بیجی

POMPONNER. Orner de pompons *A.* تجمیل *P.* بزیب وزیور آراستن *T.* بزمك ـ جیجی بیجی ایله دوناتمق || Cette femme aime à se pomponner بو خاتون جیجی بیجی ایله بزنمکدن حظ ایدر

PONANT. T. de Marine. Occident. V. ce mot || La mer du ponant بحر غربی Vent du ponant باد غربی - ریح دبور - باطی یلی

PONCE ou PIERRE PONCE. V. Pierre.

PONCEAU ou COQUELICOT. Plante. V. ce mot. - Il se dit aussi d'un rouge très-vif et très-foncé A. احمر قانی P. آل T. آل || Un habit ponceau آل رنکلی بر ثوب

PONCHE ou PUNCH. Liqueur composée avec du rhum, du jus de citron et du sucre T. عرقلو لیمونته - پونچ

PONCIRE. Sorte de citron fort gros T. کباد لیمونی

PONCTION. Opération de Chirurgie, par laquelle on tire les eaux épanchées dans le ventre d'un hydropique, en y faisant une ouverture A. ابزال البطن P. شکاف شکم T. قارنی دلمه || On lui a fait la ponction فلانه ابزال بطن تدبیرینی ایتمشلر Il a été guéri à la première ponction همان ابتداکی ابزال بطنده شفایاب اولمشدر - Il se dit aussi de la ponction qu'on fait au périnée, pour vider l'urine de la vessie A. ابزال العجان T. خایه ایله دبرك آره‌سنده‌کی عضوی دلمه

PONCTUALITÉ. Exactitude à faire certaines choses précisément dans le temps qu'on se l'était proposé A. دقة - عدم التخلف - دقة فی الایفا - فی الانجاز P. دقت T. بی تخلفی امر انجازده || Il est d'une grande ponctualité وقتی شاشورمامه شرط انجازده d'une extrême ponctualité دقتی درجۀ کمالده در Il a de la ponctualité en tout, jusque dans les moindres choses غایت دقتی وار در اك جزئی شیلرده وارنجه وقتی شاشورمامغه عدم تخلف قاعده‌لرینه دقتی وار در - دقتی وار در

PONCTUATION. L'art de ponctuer T. ترتیب نقط واشاراتك معرفتی || La ponctuation sert à distinguer les périodes les unes des autres par des points, et les divers membres des périodes, par des virgules ترتیب نقط واشاراتك معرفتی فقرانك آخرنده وضع نقطه واجزای فقرات بیننده وضع اشارات ایله بری برلرندن فصل وتفریقلرینه مدار اولور La ponctuation sert aussi à marquer l'interrogation et l'admiration, qui a chacune des marques différentes ترتیب نقط واشارات معرفتی کلامده معنای استفهام واستغرابی کوستره‌جك بشقه بشقه اشارات مخصوصه‌نك اظهارینه دخی مدار اولور Les règles de la ponctuation ترتیب نقط واشارات معرفتنك قواعد وشروطی

En parlant de quelques langues orientales, il se dit des points dont on se sert pour suppléer les voyelles A. حرکة pl. حرکات

PONCTUEL. Qui fait à point nommé ce qu'il doit faire, ce qu'il a promis A. مدقق فی الایفا - مدقق فی الانجاز - عدیم التخلف P. بی تخلف T. دقت ایدن - وقتی شاشورمامغه امر ایفا وانجازده || Il est fort ponctuel ایشی دقتلو ایشلیان Il est ponctuel à servir ses amis دوستارینك غایة الغایه مدققدر بلا تخلف ایفا ایدر - خدمتنی دقت ایله ایفا ایدر

PONCTUELLEMENT. Avec ponctualité A. بالدقة - علی وجه الدقة - بلا تخلف P. مدققانه T. وقتی شاشورمیه‌درق || Se rendre ponctuellement à l'heure تمام وقت دقتلوجه وساعتنده بلا تخلف وارمق

PONCTUER. Mettre des points et des virgules dans un discours écrit A. وضع النقط والاشارات || Il faut ponctuer cet ouvrage بو تألیفده وضع نقط واشارات اولنمق اقتضا ایدر Quand un livre n'est pas bien ponctué, on a de la peine à en bien entendre le sens بر کتابده نقط واشارات صحیح اولمدیغی حالده استخراج معنا مشکل اولور Il ne sait pas ponctuer تحریراتده وضع نقط واشارات قاعده‌سنی بیلمز

PONDÉRATION. T. de Peinture. Science qui détermine l'équilibre des corps, conformément aux lois de la Physique. Ce mot est synonyme d'équilibre A. موازنة الاشکال

PONDEUSE, se dit d'une femelle d'oiseau qui donne des oeufs A. بایض pl. بیض P. آستینه زای T. یمورطلییجی || Cette poule est bonne pondeuse ایو یمورطلییجی بر طاوقدر

PONDRE. Il se dit en parlant d'un oiseau qui se délivre de ses oeufs A. بیض - القاء البیضة P. آستینه زاییدن T. یمورطلمق || Les perdrix pondent ordinairement quinze ou seize oeufs ککلك عادتا اون بش اون التی یمورطه یمورطلر

PONT. Bâtiment de pierre ou de bois, élevé au-dessus d'une rivière, d'un fossé, etc., pour la facilité du passage A. جسر pl. جسور - قنطرة pl. قناطر P. پل - خدك T. کوپری || Pont de pierre, de bois جسر مصنوع از احجاردن یا اخشابدن - جسر کبیر وجسر طاش یا آغاج کوپری Grand, petit pont جسر صغیر Un pont bien bâti بر جسر محکم بنا اولنمش Les arches d'un pont کوپری کمرلری

On appelle Pont de bateaux, un pont fait de bateaux attachés ensemble T. طومباز کوپریسی || Les troupes passèrent la rivière sur un pont de bateaux عسکر فلان نهری طومباز کوپریسی

اوزرندن عبور ایتمشدر – Pont tournant, un pont que l'on peut retirer à l'un des bords en le tournant *T.* قره‌یه چکیلور کوپری – Pont-levis, une sorte de petit pont qui se lève et qui se baisse sur un fossé *A.* جسر ممکن الرفع *P.* پل خیزان *T.* قالقر کوپری – Pont dormant, celui qui ne se hausse point, qui est fixe *A.* جسر ثابت *P.* پل پایدار *T.* یرلو کوپری – Pont de corde, un entrelacement de cordages dont on se sert dans les armées pour traverser des rivières, ou pour passer par-dessus des ravines *T.* هلاط کوپریسی

Pont volant. Une sorte de pont composé de deux ou trois bateaux garnis de grosses poutres par-dessus, dont on se sert pour transporter des troupes *A.* عامة *P.* کلک *T.* صال

On dit proverb. d'une chose qu'on croit ne devoir pas arriver sitôt, Il passera bien de l'eau sous les ponts entre ci et là *T.* دخی چوق صو کوتورر

Pont. T. de Mar. Le tillac et les différens étages d'un vaisseau *T.* انبار – قپاق || Les plus grands vaisseaux de guerre n'ont que trois ponts جنک سفینه‌لرینک اک بیوکی اوچ انبارلو در || Les frégates ordinairement n'ont que deux ponts فرقتین ایکی قپاق قالدرر – سفینه‌لری عادتا ایکی انبارلو در

Ponts et chaussées, se dit de tout ce qui regarde les grands chemins et les voiries *T.* کوپریلر وقالدرم دوشه‌لو یوللر || Les trésoriers de France ont l'inspection des ponts et chaussées de leur département فرانسه‌ده خزینهٔ دولتک اداره‌سنده مأمور اولنلر قضالری داخلنده موجود کوپریلرک وقالدرم دوشه‌لو یوللرک ناظرلریدر || Faire un fonds pour l'entretien des ponts et des chaussées کوپریلرک وقالدرم دوشه‌لو یوللرک تعمیراتیچون مال تخصیص ایتمک

PONTE. Il se dit de l'action de pondre. V. Pondre. – Et de la saison de pondre *A.* موسم البیض *P.* هنگام آستینه زایی *T.* یمورطلامه وقتی || Pendant que les perdrix font leur ponte ککلک قوشلرینک یمورطلدقلری وقتنده

PONTIFE. Personne sacrée qui a juridiction et autorité dans les choses de la religion *A.* رئیس الاساقفة – جاثلیق *P.* پاتریک *T.* بطریق || Aaron était le grand pontife des Hébreux هارون بنی اسرائیلک جاثلیق اعظمی ایدی – On appelle le Pape, Le souverain pontife *A.* سلطان الاساقفة

PONTIFICAL. Qui appartient à la dignité de pontife *A.* جاثلیقی || Habit pontifical کسوهٔ جاثلیقیه || Il est parvenu à la dignité pontificale مسند جاثلیقی‌یه واصل اولمشدر

PONTIFICALEMENT. Avec les cérémonies et les habits pontificaux *A.* برسوم الجاثلیقیة *P.* برسم پاتریکی *T.* بطریقجه || Officier pontificalement رسوم جاثلیقیه ایله قداس شریفی ادا ایتمک

PONTIFICAT. Dignité de grand pontife *A.* مسند جاثلیقی *P.* جاه پاتریک *T.* بطریق منصبی – بطریقلق رتبه‌سی

PONTON. Il se dit de deux bateaux joints ensemble, et couverts de planches servant à former les ponts sur lesquels on fait passer des troupes, etc. pour traverser les rivières ou les fossés, sans qu'il soit besoin d'un pont entier *A.* معبر *P.* پل روان *T.* کچید || Il faut des pontons pour faire passer l'artillerie sur cette rivière طوپلری نهرک اوته یقه‌سنه امرار ایچون کچیدلر تدارک ایتمک اقتضا ایدر

Il se dit principalement de certains bateaux de cuivre, qu'on porte dans une armée sur des espèces de chariots, pour le passage des rivières *T.* عسکرک معیتنده کوتوریلان باقردن کچید

Ponton. T. de Mar. Une barque plate qui porte un mât, et qui sert au radoub des vaisseaux, à élever de l'artillerie, et à nettoyer des ports *T.* طومبار

PONTONAGE. Droit qui se perçoit sur les personnes, voitures et marchandises qui traversent une rivière sur un pont, ou dans un bac *A.* رسم المعبر – مکس *P.* باج پل *T.* کوپری عوایدی – کچید عوایدی

PONTONIER. Celui qui reçoit le droit de pontonage *A.* جابی الرسم المعبر *P.* باجدار پل *T.* کچید عوایدی تحصیلداری

POPLITÉ. Qui a rapport au jarret *A.* خنبی *P.* متعلق پس زانو *T.* دیزک ایچ یوزینه متعلق || Le muscle poplité عضلهٔ خنبیه || L'artère poplitée عرق خنبی – دیز ایچی طمری

POPULACE. Le bas peuple *A. pl.* رعاع الناس *pl.* اسافل الناس *pl.* عوام الناس *P.* فرومایگان – خسان ناس *T.* آشاغی خلقی || Apaiser la populace اسافل ناسی تسکین ایتمک || Faire courir quelque bruit parmi la populace عوام ناس بیننده نشر حوادث ایتمک || La plus vile populace اراذل ناس – آدم مولوزی مقوله‌سی – سفلهٔ ناس – خسالهٔ ناس – اذناب ناس اولان خلق

POPULAIRE. Qui concerne le peuple *A.* مختص برعاع الناس

خلقك T. متعلق خسان ناس P. مختص باسافل الناس ـ خلقك زوربالغی ـ عصیان اسافل ناس || Émeute populaire رعاع ناسك زعم باطلی erreur خلقك آیاقلنمسی ـ Préjugés populaires عوامّ ناسك اعتقادات باطلهسی Façon de parler populaire عوامّ ناس تعبیری ـ On dit, Cette vérité est devenue populaire, pour dire, qu'elle est répandue jusque dans le peuple بو كلامك صدق وصحتی متداوّل السنهٔ عوامّدر ـ صحت وحقیقتی بین الناس مشهور ومتواتر در

On appelle Gouvernement, État populaire, un État où l'autorité est entre les mains du peuple A. حكومة العوامّ الناس T. ادارهسی آشاغی خلقك الده اولان ملك

Et maladies populaires, certaines maladies contagieuses qui courent parmi le peuple A. مرض العامّة V. Épidémie.

Populaire. Qui, par ses manières affables, se concilie l'affection du peuple A. مظهر القبول العامّة ـ محبوب القلوب العامّة T. خلقه سودرر كندویی P. عوامّ پسند ـ عوامّ پرور

POPULAIREMENT. À la manière du peuple A. كعوامّ الناس T. آشاغی خلقی كبی P. بطور فرومایگان ـ مانند خسان ناس || C'est parler populairement que de se servir de telle expression بو مقوله تعبیر قوللنمق عوامّ ناس كبی تكلّم ایتمكدر

POPULARITÉ. Conduite propre à gagner la faveur du peuple A. جلب القلوب العامّة P. عوامّ پروری T. خلقك كوكلنی خلقی كندویه سودرمه ـ قاپمه || Affecter beaucoup de popularité جلب قلوب عامّهیی موجب اولهجق اوضاع واطواری كمالیله كندویی خلقه سودرهجك صورتلری التزام ـ التزام ایتمك ایتمك ـ Il se dit aussi de la faveur publique, du crédit parmi le peuple A. حسن الظنّ العامّة ـ قبول العامّة P. عوامّ پسندی T. خلقدن سولمه || Il a perdu presque toute sa popularité مظهر اولدیغی قبول عامّهیی همان تمامیله فوت ایتمشدر

POPULATION. Il se dit du nombre des hommes relativement à l'étendue du pays qu'ils habitent A. معموریّة من ـ عدد الاهالی P. جهة النفوس T. آبادانی ـ شنلك || La population de la Hollande est considérable فلمنك ممالكنك من جهة النفوس شنلكی چوقدر ـ عدد اهالیسی چوقدر ـ معموریتی كلیتلو در || Favoriser la population تكثیر نفوسی موجب اولهجق وسایل واسبابك استحصالنه همّت ایتمك

POPULEUX. Il se dit d'un pays non seulement peuplé, mais favorable à la population A. صالح للاعمار ـ معمور P. آبادان ـ امكانپذیر آبادانی T. شنلكی چوق ـ شنلك قبول ایدر || Il y a des pays qui par leur nature sont plus populeux que d'autres بعض ممالك وار در كه بالطبع سائر مملكتلردن زیاده اعماره صالحدر

PORACÉ. T. de Méd. Il se dit des humeurs dont la couleur tire sur celle du poireau A. كرّاثیّ اللون P. گندنا فام T. پراصه رنكنده ـ رنكلو || Bile poracée صفرای كرّاثیّ اللون Pus poracé قیح كرّاثیّ اللون ـ پراصه رنكنده ایرین

PORC. Cochon A. خنزیر pl. خنازیر P. خوك T. طوكوز خنزیر || Porc gras سموز خنزیر ـ خنزیر سمین Pied de porc خنزیر آیاغی || les Mahométans ne mangent point de chair de porc اهل اسلام لحم خنزیری اكلدن امتناع ایدرلر

PORC-ÉPIC. Animal quadrupède couvert d'aiguillons A. تشی T. اوقلی كرپی P. سیخول ـ سگرند ـ سُغر

PORC MARIN. Poisson nommé aussi Marsouin, ou Dauphin. V. Dauphin.

PORCELAINE. Sorte de terre très-fine, préparée et cuite sous toutes sortes de figures de vases, à la Chine et au Japon A. فغفوری T. فغفوری P. فغفور || Vases de porcelaine اوانیٔ فغفور فغفوری Plat de porcelaine فغفوری طبق tasse فغفوری فنجان

On fait aussi de ces vases en Europe, à l'imitation de ceux de la Chine, mais avec une autre matière A. شاصونة P. كاشی T. ساقسونیا

PORCHE. Lieu couvert à l'entrée d'une église T. كلیسانك قپوسی آرهسی

PORCHER. Celui qui garde les pourceaux A. راعی الخنازیر T. طوكوز چوبانی P. شبان خوك

PORE. Il se dit des ouvertures imperceptibles de la peau, par où sort la transpiration A. مسمّة pl. مسامّ pl. مسامّات || En été les pores sont plus ouverts مسامّات وقت صیفده آخر وقتدن زیاده مكشوفدر Le froid resserre les pores برودت هوا انسداد مساماتی مستلزمدر

Il se dit aussi de toutes les petites ouvertures de toute sorte de corps A. منفذ خفیّ pl. منافذ خفیّة || La plupart des corps ont des pores اكثر اجرامده منافذ خفیّه وار در La lumière passe au travers des pores du verre ضیا زجاجك منافذ خفیّهسی ایچندن نفوذ ایدر

PORÉUX. Qui a des pores *A.* ذو منافذ ـ ذو مسامات *P.* زجاج ذومنافذ در مسامّدار *T.* مسامّلو || Le verre est poreux

POROSITÉ. Qualité d'un corps considéré comme poreux *A.* كيفيّة مساميّة || La po rosité du verre زجاجده اولان كيفيت مساميه

PORPHYRE. Sorte de marbre dont le fond est communément rouge, et marqué de petites taches blanches *A.* رخام موشّى *P.* سماقى *T.* مرمر طاشى || Colonne de porphyre مرمر رنگ آميز مرمردن مصنوع بر قطعه ستون

PORPHYRISER. T. de Chim. Broyer une substance sur du porphyre, pour la réduire en poudre *A.* استفاف ـ سفّ ـ دوك *P.* سفوف ساختن *T.* ازمك

PORPHYRISÉ. *A.* مستف ـ مدوك *P.* سفوف ساخته *T.* ازلمش

PORREAU. V. Poireau.

PORT. Lieu propre à recevoir les vaisseaux, et à les tenir à l'abri des tempêtes *A.* مرسا ـ كلاء ـ مرفاء ـ مينا pl. مراسى *P.* دربابند *T.* ليمان || Grand port مرساى كبير ـ مرساى واسع ـ بيوك ليمان petit مرساى صغير ـ ميناى صغير ـ كوچك ليمان fermé d'une chaine زنجير ايلد مسدود بر ليمان Il y a des ports que la nature a faits قدرتدن ياپلمش ليمانلر وار در Il y a deux forts qui défendent l'entrée du port ليمان آغزنده محافظه سند ليمانى مدار اولور ايكى عدد پلنقه وار در Nettoyer un port بو ليمان تطهير ايتمك Ce port n'est propre que pour des galères يالكز چكديريلره صالحدر ـ On dit, Fermer un port, pour dire, empêcher qu'il n'en sorte aucun vaisseau *A.* منع الخروج عن المرفاء *T.* ليمان ايچندن خروجى يساق ايتمك || A cette nouvelle on ferma tous les ports بو خبرك ورودنده ليمانلرك جملسندن كمى خروجنى يساق ايتمشلر در

On appelle Port franc, celui où les marchandises ne payent point de droits tant qu'elles n'entrent point dans l'intérieur du pays *T.* كمركدن معاف اولان ليمان | L'institution des ports francs est très-avantageuse au commerce ليمانلرك كمركدن معافيتلرى نظامى امر تجارتده منافع كثيره يى مستلزمدر

On dit, Prendre port, Surgir au port, pour dire, aborder à terre *A.* ارفاء السفينة *P.* بساحل رسيدن ـ ساحلرس شدن *T.* يناشمق ـ On dit, qu'un vaisseau est arrivé à bon port, c'est-à-dire, heureusement بو سفينه ساحلرس سمت سلامت ـ بالامن والسلامه ساحلرس سمت مقصود اولدى ـ اولدى آمنا وسالما واصل اولمشدر ـ مصحوبا بالامن والسلامه

On dit figur., Faire naufrage au port, pour dire, échouer dans une entreprise, au moment où elle semblait près de réussir كشتئ آمال ساحلرس سمت سلامت اولمقده ايكن دوچار شكست اولمق

On dit d'un homme qui est mort, et que l'on croit être en paradis, qu'il est dans le port ـ مكين روضهٔ دار النعيمدر واصل قرارگاه دار النعيمدر

On appelle Port sur les rivières, les lieux où les vaisseaux et les bateaux abordent *A.* كلاء *P.* آرامگاه كشتى *T.* اسكله

PORT, se dit figur. de tout lieu de repos, de tranquillité *A.* دار العزلة ـ محل الانزوا *P.* عزلتكده *T.* وحدت يرى || Il s'est retiré du monde et de l'embarras des affaires, il est dans le port علايق دنيويه وغوايل كونيه‌دن فراغت برله قرارگير عزلتكدهٔ آرام واستراحتدر Il voit du port toutes les tempêtes de la Cour كشتئ دولتك دوچار اوله كلديكى عواصف شديده‌يى جاى قرار اتخاذ ايلديكى محل انزوا وعزلتدن سير وتماشا ايدر

On appelle Port de salut, un lieu où l'on se retire à l'abri d'une tempête, et figur., tous les lieux où l'on cherche à se mettre à couvert d'un danger *A.* محل السلامة ـ دار الامان ـ مأمن *P.* جاى پناه ـ جاى امان *T.* سلامت يرى || Cette île a été pour lui un port de salut بو جزيره كنديه جاى سلامت اولدى

PORT, T. de Mar. Il se dit de la capacité d'un vaisseau *A.* تحمّل ـ استيعاب *P.* بار دارى *T.* يوك آلمه || Ce vaisseau est du port de tant de tonneaux بو كمى شو قدر قوچى يه شو قدر يوك آلور ـ شو قدر قوچى استيعاب ايدر ـ متحمّلدر

Il se dit aussi de ce qu'il en coûte pour le transport des marchandises, et de ce qu'on paye pour les lettres qui arrivent par la poste *A.* اجرة النقل ـ نقليّة *P.* مزد نقل *T.* كوتورمه حرجى ـ مكتوب كوتورمه عوايدى Je suis ruiné en ports de lettres نقلى اجرتى ويرمكدن حالم خراب اولمشدر Cela a coûté tant de frais de port بو شيئك نقليه‌سيچون شو قدر اقچه صرف اولندى

PORT D'ARMES. L'action de porter les armes *A.* حمل السلاح *P.* سلاحپوشى *T.* سلاح طاشيمه || Le port d'armes est défendu aux roturiers اصلزاده گروهندن اولميانلره حمل سلاح ممنوعدر

PORT, se dit aussi de la manière dont une personne porte son

corps, marche et se présente *A.* وضع ـ هیئة *P.* طرز *T.* ادا || Un port noble et majestueux نجابت ـ هیئت نجابت وعظمت Cette femme a le port d'une reine ملكه اداسنده وعظمت اداسی بر قاریدر

PORTAGE. Action de porter *A.* تحمّل ـ احتمال *P.* بار کشی *T.* یوكلنمه || Il faut tant d'hommes et de chevaux pour le portage de ces marchandises بو مالل‌رك یوكلنمه‌سی خصوصی شو قدر نفر آدم وشوقدر رأس باركیره محتاجدر

PORTAIL. La principale porte d'une église *A.* شبجة pl. شبج *P.* دروازه *T.* بیوك قپو || Portail magnifique شبجهٔ عالیه Le dedans de cette église ne répond pas au portail بو کلیسانك داخلی دروازه‌سنك حسننه مطابق دکلدر

PORTATIF. Qu'on peut aisément porter *A.* سهل النقل ـ خفیف الحمل *P.* سبکتن *T.* قولای کوتورلمسی || Les petits livres sont commodes en ce qu'ils sont portatifs کتب صغیره خفیف الحمل اولدیغندن نظراً موجب الراحتدر Cette lunette n'est pas portative بو دوربین سهل النقل دکلدر

PORTE. Ouverture faite pour entrer dans un lieu fermé, et pour en sortir *A.* باب pl. ابواب *P.* در *T.* قپو || Grande porte *A.* باب کبیر *P.* در بزرك *T.* بیوك قپو petite *A.* باب صغیر *P.* دریچه *T.* کوچك قپو Porte cochère *A.* رتاج *P.* دروازه *T.* قوناغك بیوك قپوسی Fausse porte ساخته قپو Porte entr'ouverte یاری آچلمش قپو ـ در نیم گشاد à deux battans ایکی قنادلو قپو ـ باب ذو مصراعین Porte de derrière آرد قپو Murer une porte قپویی صوایوب ـ ردم باب ایتمك ouvrir قپویی گشاد ایتمك ـ فتح باب ایتمك ـ قپامق fermer قپویی قپامق ـ سدّ باب ایتمك قپویی آچمق la fermer au verrou ـ وضع ضبّه ایله ارتاج باب ایتمك قپویی قول دموریله محکم سدّ ایتمك Enfoncer une porte قپویی شکست ایتمك ـ کسر باب ایتمك Heurter à la porte قپویی چالمق ـ دقّ باب ایتمك ـ Regarder au travers d'une porte *A.* الماح من خلل الباب ـ ملاوصة *P.* از شکاف در نگرستن *T.* قپو یاریغندن باقمق

On dit, Refuser la porte à un homme, pour dire, ne vouloir pas le laisser entrer en un endroit ـ سدّ باب قبول ایتمك

Et figur., que toutes les portes sont ouvertes à quelqu'un, pour dire, qu'il est bien reçu partout فلانه کوره هر یرده ابواب ابواب خوش آمدی والتفات ـ قبول مفتوح وگشاده در ـ گشاده در ـ Et qu'un homme heurte à toutes les portes, pour dire, qu'il s'adresse à toutes sortes de personnes pour réussir dans une affaire هر قپونك حلقه‌سنه یاپشور ـ Et que l'impunité ouvre la porte à tous les crimes, pour dire, qu'elle donne lieu de commettre toutes sortes de crimes اغماض تأدیب وجزا قبایحه وهر مساوی‌یه فتح باب رخصتی موجب اولور ـ Et en parlant d'une place qui donne une entrée facile dans un pays, que c'est la porte d'un tel pays ـ فلان مملکتك قپوسی مثابه‌سنده در کلیدی مثابه‌سنده در

On dit, Écouter aux portes, pour dire, être aux aguets pour surprendre le secret de quelqu'un *A.* اختتال فی الباب *P.* بدر ـ قپو آره‌سنده قولاق اوروب دیکلمك *T.* گوش زدن قپولرده قولاق طوتوب دیکلمك

On dit, Mettre un valet à la porte, pour dire, le chasser *A.* طرد *P.* بدر کردن *T.* قپودن دیشاری ایتمك ـ قوغمق

On appelle Porte verte, un châssis couvert d'étoffe verte, qu'on met devant les portes des chambres, pour empêcher le vent d'y entrer. V. Paravent.

De porte en Porte, signifie, de maison en maison *A.* بدور الابواب *P.* در بدر *T.* قپودن قپویه || Aller de porte en porte قپودن قپویه کزمك ـ دور ابواب ایتمك Solliciter de porte en porte قپودن قپویه واروب عرض طلب ایتمك

À Porte close. En secret *A.* فی حال الوحدة *P.* بتنهایی *T.* تنها برده ـ تنهاالقده || Nous raisonnerons de cela quand nous serons à porte close بو مادّه‌یه دائر تنهاده اولدیغمزحالده مذاکره ایتماویز

À Porte ouvrante, À porte fermante, signifie, quand on ouvre, ou que l'on ferme les portes d'une place ou d'une ville *T.* قپولر آچیلور ایکن یاخود قپانور ایکن

Porte, se dit aussi pour signifier la Cour de l'Empereur des Turcs, qu'on appelle aussi La Porte Ottomane ـ باب عالی در سعادت

PORTE-AIGUILLE. Instrument dont les chirurgiens se servent pour donner plus de longueur aux aiguilles, et les tenir d'une manière plus stable *A.* مقبضة الابرة *P.* دستهٔ سوزن *T.* ایکنه‌نك ایکنه‌یه کچوریلان صاپ ـ قلبی

PORTE-ARQUEBUSE. Officier qui porte le fusil du roi, quand il va à la chasse *T.* خنکار تفنکجی ـ حامل تفنك شهریاری

باشيسى

PORTE-BALLE. Petit mercier qui porte sur son dos une balle où sont ses marchandises *A.* معنك *P.* دستفروش *T.* بوغچەجى

PORTE-CHOUX. Cheval qui porte au marché les legumes d'un potager *T.* سبزواتجى باركيرى

PORTE-DRAPEAU. Celui qui porte le drapeau dans une compagnie d'infanterie *A.* حامل العلم *P.* علمدار *T.* بيراقدار

PORTE-ENSEIGNE. V. Porte-Drapeau.

PORTE-ÉPÉE. Morceau de cuir ou d'étoffe qu'on attache à la ceinture de la culotte, pour porter l'épée *A.* محمل pl. محامل *P.* شمشير بند *T.* قلج باغى

PORTE-ÉTENDARD. Celui qui porte l'étendard dans une compagnie de cavalerie *A.* حامل اللواء pl. حملة اللواء *P.* سنجقدار *T.* سنجاقدار

PORTE-FAIX. Celui dont le métier est de porter des fardeaux *A.* حمّال *P.* باربر ـ باركش *T.* حمّال ـ يوك كوتوريجى

PORTE-FEUILLE. Carton servant à renfermer des papiers *A.* خريطة *P.* خليته *T.* دفتر كيسەسى

PORTE-LETTRE. Petit porte-feuille que l'on porte dans sa poche *A.* محفظة الاوراق *P.* جزدان *T.* جزدان

PORTE-MALHEUR. Homme dont la compagnie cause des malheurs *A.* مشئوم القدم *P.* سبزپا ـ بيقدم *T.* اوغورسز ـ قدمسز

PORTE-MANTEAU. Sorte de valise qui est de cuir ou d'étoffe *A.* عيبة pl. عياب ـ صوان *P.* جامەدان *T.* جامەدان

PORTE-MOUCHETTES. Plateau où l'on met les mouchettes dont on mouche les chandelles *A.* طبق المقراض السمع *P.* گازدان موم ـ گاز موم *T.* طبقچۀ موم مقصى طبلەسى

PORTE-RESPECT. Il se dit d'une arme, ou d'une marque de dignité qui en impose *A.* موجب الهيبة *P.* مهابترسان *T.* هيبت هيبتلو ـ كتوريجى

PORTE-VOIX. Sorte d'instrument en forme de trompette, pour porter la voix au loin *A.* منبوقة *P.* شيند *T.* سپيسى

PORTÉE. Totalité des petits que la femelle d'un animal porte et met bas en une fois *A.* اجراء النتاج الواحد *T.* بر طوغشده || Il y a des chiennes qui font jusqu'à neuf et dix chiens d'une portée كلاّن انيكلر نتاج واحدده طقوز واون انيكك قدر طوغورر كلب وار در

Portée, se dit en parlant des armes à feu, ou des armes de trait, pour marquer jusqu'où un canon, un mousquet, un arc, etc. peuvent porter un boulet, une balle, une flèche *A.* منزل *T.* ايرم || Camper hors de la portée du canon طوب منزلندن خارج قورشون منزلنه محلده قونمق S'avancer à la portée du mousquet قورشون ايرمى محلنه قدر ياقلشمق ـ قدر ايلرولنمك à une portée de pistolet پشتو منزلنه قدر ايلرو وارمق Il n'y a qu'une portée de fusil entre ces deux maisons بو ايكى خانه بيننده انجق بر قورشون منزلى قدر وار در Je vais à une portée de fusil de la ville شهردن بر قورشون منزلى مسافه قدر كيدەرم

On dit, qu'une chose n'est pas à la portée de la main de quelqu'un, pour dire, qu'elle est dans un lieu où la main ne peut y atteindre *A.* بعيد عن مسّ الايادى *P.* بيرون از حد ال دكەميەجك يرـ ال يتشمز ير *T.* دسترسى

Portée, se dit aussi de la voix et de la vue *A.* موقع الوصول قدر مدى البصرـ الصوت *P.* جاى ـ جاى رسيدن صدا سس ياخود كوزـ سس ياخود كوز ايرمى *T.* رسيدن ديده سسم ايرشەجك ير قدر || Mettez-vous à la portée de ma voix ايريشەجك يرده طور Cela n'est pas à la portée de ma vue بو شئ كوزم ايرمى يرده دكلدر

Il se dit aussi figur. *A.* درجة ـ موقع *P.* جا *T.* كرتهـ پرەسد || Il est bien à la Cour, il est à portée de demander, d'obtenir des grâces سراى همايونده منظور عين التفات اولوب همان استدعاى الطاف ومساعدات ايده بيلەجك موقعنده استدعاى لطف وهمّت ايده بيلەجك ـ واصل اولمشدر كرتەسنده در

Portée, se prend aussi pour l'étendue, la capacité de l'esprit *A.* استطاعة ـ طاقة ـ طوق *P.* يارا *T.* كوج يتمه || La portée de l'esprit de cet homme بو آدمك استطاعت عقلى On ne doit rien entreprendre au-delà de sa portée فوق الطاقه اولان ايشلره تصدّى ايتمك روا دكلدر Cela est au-delà de la portée de son esprit, de son intelligence بو شئ عقلنك دائرۀ درجۀ استطاعتى استطاعتندن خارجدر Je connais sa portée بو معلومدر Cela est au-dessus de la portée de l'esprit humain كيفيت عقل بشرك دائرۀ استطاعتندن خارج بر معنا در

Il se dit aussi, en parlant de ce que peut faire une personne par rapport à ses talens ou à sa fortune *A.* لياقت ـ اقتدار ـ || Il aspire à une charge qui est درجة اللياقة ـ مرتبة الاقتدار

au-dessus de sa portée مطمح نظری اولان منصب لیاقت بو منصب Cette place est à sa portée واقتدارندن خارجدر درجهٔ لیاقتنه موافقدر Il fait une dépense fort au-dessus de sa portée تحمل ـ مرتبهٔ اقتدارندن خارج مصرف ایدر واقتدارندن زیاده

Portée, se prend aussi, pour l'étendue d'une pièce de bois mise en place *A.* قد ـ طول *P.* بلندی ـ درازی *T.* اوزونلق ـ بوی || Cette poutre plie dans le milieu, parcequ'elle a trop de portée بغایت ـ بوستون بغایت اوزون اولمغله اورتهسی اکیلور طویل القد اولمغله منحنی اولور

PORTER. Soutenir quelque chose de lourd *A.* حمل ـ استحمال *P.* بر داشتن *T.* یوکلنمک ـ کوتورمک ـ یوکلنوب کوتورمک || Porter un sac de blé بر چوال بغدای استحمال حامل اولمق un ballot de بر چوال حنطه یوکلنوب کوتورمک ـ ایتمک livres بر عدد کتاب دنکی کوتورمک du bois استحمال de l'eau استحمال ما ایتمک حطب ایتمک Porter sur la tête باش اوزرنده کوتورمک sur le dos آرقهده کوتورمک à bras الده کوتورمک On le portait dans une chaise فلانی بر صندلیه اوزرنده کوتوررلر ایدی

On dit figur. Cet homme a plus de travail, plus d'affaires qu'il n'en peut porter عهدهسنه تحمیل اولنان خدمت دائرهٔ یوکلندیکی امور درجهٔ تحملندن ـ استطاعتندن خارجدر Il porte tout le poids des affaires بار کافهٔ اموری زیاده در کافهٔ امور دوش اهتمامنه محمولدر ـ متحملدر

Il se dit aussi des bêtes de charge et des choses inanimées *A.* تحمل *P.* بار کشیدن *T.* یوک چکمک ـ یوک کوتورمک || Le cheval qui le portait فلانی حامل اولان دابّه Un mulet qui porte cinq cents pesant بشیوز قنطر یوکه متحمل اولان قاطر Des colonnes qui portent une galerie بر کچید متحمل اولان ستونلر ـ بر کچیدک یوکنی چکن دیرکلر Un vaisseau qui porte cinq cents hommes d'équipage, et des vivres pour six mois بشیوز نفره والتی آیلق قومانیهدیه متحمل بر قطعه کمی Une rivière qui porte de grands bateaux بر نهر ـ سفن کبیره یه متحمل

On dit, qu'une rivière porte bateau, pour dire, qu'elle est navigable مراکب سیر بنه صالح بر نهر ـ بحریه نک سیرینه متحمل بر نهر در

Losque, par déférence au sentiment de quelqu'un, on se résout à faire une chose dont on avait quelque scrupule, on dit figur., qu'il en portera le péché, l'iniquité, la peine *T.* وبالی بو بینده اولهجقدر

On dit aussi, Porter les iniquités d'autrui, pour dire, payer les sottises qu'on n'a pas faites soi-même آخر کمسنهنک ایتدیکی ایتدیکی عملک شیئهسنه ـ قباحتک سیئهسنی چکمک اوغرامق

On dit, L'un portant l'autre, et le fort portant le faible, pour dire, compensant l'un avec l'autre *A.* قیاساً علی احد بالآخر ـ بری بری اوستنه حساب اولندرق *T.* با یکدیگر شمرده *P.* || Cette vigne rapporte tant بری بری اوزرینه قیاس اولندرق tous les ans l'un portant l'autre, le fort portant le faible بو ملکک بر سنهلک محصولی بری بری اوستنه حساب اولندرق سنوی ایرادی شو قدره بالغ اولور

Porter. Transporter une chose d'un lieu en un autre *A.* نقل *P.* نقل کردانیدن *T.* کوچرمک || طاشیمق ـ کوتورمک ـ Il prit deux tableaux qui étaient dans sa salle, et les porta dans sa chambre دیوانخانهسنده اولان ایکی قطعه تصویری آلوب اوطهیه نقل ایتدردی Portez ces papiers dans mon cabinet شو اوراقی مهمّه اوطهسنه کوتور

On dit, Porter quelqu'un par terre, pour dire, le renverser par terre *A.* تطریح علی الارض ـ تصریع *P.* نقش زمین یره سرمک ـ یره ییقمق *T.* یکسان خاک کردانیدن ـ کردن

Porter. Avoir sur soi, tenir à la main *A.* حمل *P.* داشتن *T.* کوتورمک ـ طاشیمق || Il ne porte jamais de l'argent sur lui ابدی اوزرنده اقچه کوتورمز Il porte toujours quelque chose dans sa poche دائما جیبنده بر شی طاشر Porter un bouquet à la main الندہ بر طوتام چیچک کوتورمک

Il se dit aussi de tout ce qu'on a sur soi, comme servant à l'habillement, à la parure *A.* حمل ـ تقلد ـ اکتسا ـ تلبس *P* در بر کردن ـ پوشیدن *T.* کیمک ـ طاقنمق || Porter des habits brodés سوزنی ایشلنمش لباس کیمک Porter du velours قطیفه واطلس جامه ایله اکتسا ایتمک des pierreries جواهر طاقنمق un collier de perles تقلد بر انجو کردانلغی une bague au doigt پرمقده یوزک طاقمق طاقنمق ـ ایتمک une épée قلیج طاقنمق ـ حامل سیف اولمق des pistolets حامل des plumes à son chapeau شابقهده پشتو طاقنمق ـ پشتو اولمق Porter le deuil ماتم تللر طاقنمق ـ قوش تویی طاقنمق ماتم لباسیله کیینمک ـ لباسیله ملبس اولمق C'est un habit qui n'a jamais été porté بو آنه قدر تلبس اولنماش بر جامه در Il a long-temps porté les armes au service d'un tel prince فلان

فلان میرک خدمتنده طول زمان حمل سلاح ایله مداومت ایتمشدر Les quatre grands officiers de l'ordre du Saint-Esprit portent le cordon bleu فلان طریقتک رؤسای اربعه‌سی مائی شریدی حاملدرلر

On dit, Un homme portant barbe, c'est-à-dire, qui a de la barbe *A.* ملتحی *P.* ریشدار ـ لحیه‌دار *T.* صقاللو

Porter, se dit aussi des différentes manières de tenir son corps, sa tête, ses bras, etc. *T.* طوتمق || Porter la tête haute باشی یوقاری طوتمق les pieds en dehors آیاقلری طشره طرفه طوتمق Ce cheval porte bien sa tête بو آت باشنی کوزل طوتار Les chevaux Tartares portent le nez au vent تاتار بارکیرلری بورنی یوقاری‌یه طوتارلر Ce chien porte bas l'oreille بو کلب قولاغنی آشاغی طوتار

On dit, qu'un homme le porte haut, pour dire, qu'il se prétend de grande qualité بالا پروازلق ایدر

Porter. Pousser, étendre, faire aller *A.* ایصال ـ ابلاغ *P.* رسانیدن *T.* ایرشدرمک ـ یورتدرمق ـ واردرمق || Il faut porter ce mur jusque-là بو دیواری فلان محله قدر ایصال ایتمک اقتضا ایدر Un arbre qui porte sa tête jusque dans les nues تپه‌سی بالای افلاکه واصل اولمش بر درخت بلند افلاکه سر چکمش شجرهٔ بالا قدّ ـ قدّ Ce prince a porté ses armes jusque dans le coeur du pays ennemi بو پادشاه عساکر منصوره‌سنی ممالک اعدانک قلبگاهنه قدر ایصال ایتدردی Des tuyaux qui portent l'eau dans un jardin باغچه‌نک ایچنه صو یورتدرن اولوقلر

On dit figur. Porter au loin la terreur de ses armes, son nom et sa gloire زیر اداره‌سنده اولان عسکر ظفر رهبرک صولت قاهره‌سی تقریبیله قلوب ناسه مستولی اولمش هول ودهشتنک زمزمه‌سنی وصیت نام وشهرت جلیله‌سنی قصارای اقطار زمینه قدر ایصال ایتدرمک C'est porter la vengeance trop loin بو حرکت سودای کین وانتقامی مرتبهٔ افراطه ابلاغدن غیری شیء دکلدر Porter ses désirs jusqu'aux plus grandes choses رغبات قلبی اعاظم اموره قدر ابلاغ ایتدرمک

Il signifie aussi, causer *A.* ایقاع ـ ایراث *P.* پیدا کردانیدن *T.* کتورمک ـ پیدا ایتدرمک || Porter la terreur partout هر طرفده ایقاع رعب ودهشت ایتمک la guerre dans un pays فلان دیارده ایقاع حرب وقتال ایتمک ـ On dit aussi, Porter bonheur *A.* استجلاب المیمنة ـ ایراث المیمنة *P.* بختیاری آوردن ـ سپیدپایی آوردن *T.* اوغور کتورمک ـ قدم کتورمک Porter malheur *A.* ایراث النحوسة ـ ایراث الشآمة *P.* سبزپایی آوردن *T.* اوغورسزلق کتورمک ـ قدمسزلک کتورمک ـ Et porter coup, pour dire, nuire *A.* ایراث الصدمة ـ ایراث المضرّة *P.* رخنه آوردن ـ زیان آوردن *T.* سکته کتورمک ـ ضرر کتورمک || Cette entreprise a porté coup à sa fortune مباشرت ایلدیکی مصلحت کندو مالنه ایراث سکته ایتمشدر Ce chagrin porta coup à sa santé بو اندوه وکدر مزاجنه مورث ضرر اولمشدر ـ موجب سکته اولمشدر

On dit, Porter un coup à quelqu'un, pour dire, lui adresser un coup بر کمسنه‌نک اوزرینه حوالهٔ ضربه ایتمک

Et porter la main à l'épée, pour dire, étendre sa main pour tirer l'épée پنچه زن قبضهٔ شمشیر اولمق

On dit aussi, Porter ses regards, sa vue en quelque endroit, pour dire, les adresser, les fixer *A.* توجیه النظر ـ عطف النظر ـ اطماح النظر ـ امالة النظر *P.* نگاه انداختن ـ دیده دوختن *T.* کوز دوندرمک ـ باقمق ـ کوز دیکمک ـ On dit figur. Porter ses vues bien haut, pour dire, former de grands desseins معالیٔ اموره عطف انظار رغبت ایتمک Et porter ses vues bien loin, pour dire, prévenir de loin les choses à venir عواقب اباعد احوالـه صرف ـ اموره صرف نظر دقت ایتمک دور ـ دور اندیشانه مطالعه ایتمک ـ بصر بصیرت ایتمک اندیشلک ایتمک

Et porter la santé de quelqu'un, pour dire, boire à sa santé. V. Boire.

Porter. Produire *T.* محصول ویرمک || C'est un pays qui porte de bons fruits فواکه لطیفه ویرر بر مملکتدر Des terres qui portent du froment حنطه محصولی ویرر بر ارض Un arbre qui porte de beaux fruits کوزل میوه ویرر بر اغاج

On dit aussi, qu'une somme porte intérêt مرابحه ویرر اقچه ـ کذشته ویرر

Porter. Souffrir, endurer *A.* تحمّل ـ مقاسات *P.* شکیبایی ـ کشیدن ـ نمودن *T.* چکمک || Il a porté son malheur en homme de courage دوچار اولدیغی بلیّه‌یی مردانه تحمّل ایلدی Il en portera la peine جزاسنی چکه‌جکدر

Et induire, exciter à quelque chose *A.* ترغیب ـ سوق *P.*

قندرمق *T.* فتوليدن || Son inclination le porte aux armes ميل واستعداد طبيعيسى فن حربه مستقدر Ce sont eux qui l'ont porté à cela فلانى بوكا سوق ايدنلر بونلر در Les mauvaises compagnies l'ont porté à la débauche معاشرت اشرار فلانى عياشلغه ترغيب ايتمشدر ـ عيش ونوشه سوق ايتدرمشدر

On dit, Porter amitié, porter affection à quelqu'un بر كمسنديه محبت ايتمك Et porter honneur, porter respect بر كمسنديى بر كمسندنك حقنه اداى واجبه ـ توقير وتعظيم ايتمك توقير واحترام ايتمك

On dit, Porter la parole, pour dire, parler au nom d'une compagnie, d'un corps *T.* جماعت طرفندن اولدرق تقرير كلام بسط كلام ايتمك ـ ايتمك || Il portait la parole pour sa compagnie جماعتى طرفندن اولدرق بسط كلام ايدر ايدى

Et porter témoignage, pour dire, témoigner qu'une chose est ou n'est pas *A.* اداء الشهادة *P.* كواهى نمودن *T.* شهادت ايتمك || Il ne faut jamais porter témoignage contre la vérité حقيقت حالك خلافنه شهادت ايتمك بر وجهله روا دكلدر

Et porter un jugement sur quelque chose, pour dire, juger de quelque chose *T.* بر ماده يى حكم ـ بر ماده ده راى ايتمك || Je n'ai point encore porté de jugement là-dessus بو ايتمك راى ايتمدم ـ بابده هنوز بر درلو حكم ايتمدم

Porter, se dit aussi de l'esprit, du caractère *A.* اظهار *P.* نمودن *T.* بللو ايتمك ـ كوسترمك || On porte partout son caractère جبلت هر ماده ده اظهار اولنور Il a porté dans cette affaire un esprit de chicane بو خصوصده اظهار قصد تزوير ايلدى Il porte un esprit d'attention dans tout ce qu'il fait كافهٔ اعمالنده اظهار دقت واهتمام ايدر

Il se dit aussi, en parlant d'actes publics et de lettres, de ce qui y est contenu *A.* تضمن ـ احتوا *P.* اندر داشتن *T.* ناطق اولمق || La déclaration porte que... بيانامه شونى متضمندر بياننامه نك مفهومنده شو ماده متضمندر ـ كه La flotte est arrivée, les dernières lettres qu'on a reçues le portent expressément مؤخرا توارد ايدن تحريرات دوننمانك وصولى خبرينى صراحةً ناطقدر ـ خبرينى محتويدر Cet acte ne porte point de date ـ بو سند بر درلو تاريخى محتوى دكلدر بو سندده هيچ تاريخ يوقدر

On dit de même, Ma lettre porte expressément que... مكتوبم طرفكدن كلان صراحةً ناطقدر كه Comme le portent vos ordres اوامر ناطق اولدقلرى وجه اوزره Ce n'est pas là ce que porte le texte بونى ـ متن كتاب بونى متضمن دكلدر ناطق دكلدر

Porter, au neutre, signifie, poser, être soutenu *A.* تمكن *P.* قرارگير شدن ـ استوار بودن *T.* طورمق ـ طيانمق ـ يرلشمك || Une poutre qui porte sur la muraille ديوار اوزرنده تمكين اولنمش طبان Tout l'édifice porte sur ces colonnes بنا يكپاره بو ستونلر اوزرينه طيانمشدر Cette poutre porte à faux بو ديرك بوشده طورر

On dit en termes de Marine, Porter au nord, au sud, etc. pour dire, faire route au nord, au sud, etc. *A.* توجه *P.* رو تافتن *T.* دونمك ـ طوغريلمق || Notre vaisseau porta au sud كمى امالهٔ سكان ـ طوغريلدى ـ غرب طرفنه توجه ايلدى عزيمت ايلدى

Il signifie aussi, atteindre *A.* وصول *P.* رسيدن *T.* ايرشمك ـ وارمق || Le canon de la place ne saurait porter jusqu'ici قلعه نك طوبى بو محله قدر واصل اولمز La blessure est dangereuse, car le coup a porté sur l'os بو جراحت خطردن سالم دكلدر زيرا ضربه كميكه قدر واصل اولمشدر Ce fusil porte à deux cents toises بو تفنكك قورشونى ايكيوز ذراع مسافه يه دكين وارر

Et toucher au but *A.* اصابة فى الغرض ـ اصابت *P.* بآماج رسيدن *T.* نشانه دكمك || Le coup a porté juste قورشون غرضه اصابت ايلدى ـ Il se dit figur. d'un discours *A.* انجرار ـ انتها *P.* رفتن *T.* وارمق || Je ne vois pas où porte ce discours ـ نديه منتهى اولهجغنى ـ بو كلام نديه منجر اولهجغنى بيلمدم نديه وارهجغنى

On dit en parlant d'armes à feu, Tirer à bout portant, pour dire, en appuyant le bout de l'arme sur le corps de son ennemi تفنكى وياخود پشتوى بر كمسنه نك اوزرينه طيادرق آتمق

Se porter. Il se dit de la santé || Se porter bien حال صحتده مزاج نا خوش ـ سوء مزاجده اولمق Se porter mal اولمق Comment se porte-t-il? مزاجى نيجه در Il se porte mieux مزاجى اويجه در

Il signifie aussi, s'appliquer avec ardeur à quelque chose *A.* اقدام ـ سعى ـ جد *P.* دوروشوب ورزش نمودن *T.* چالشمق || Il se porte avec ardeur à tout ce qu'il fait هر ايشده غيرت

ایله جدّ وسعی ایدر

Il se dit aussi de l'inclination qu'on a à quelque chose *A.* میل ـ استعداد ـ میلان *P.* گرایستن *T.* کوکل جکمک || C'est un jeune homme qui se porte au bien خیره مایل بر نو جواندر Il s'est porté à cela de lui-même بوکا خود بخود میل ایلدی Se porter à la débauche فسق وفجوره میل ایتمک

On dit en termes de Pratique, Se porter partie contre quelqu'un, pour dire, se rendre partie contre quelqu'un بر کمسنه‌نک اوزرینه دعواجی اولمق ـ Se porter pour appelant, pour dire, interjeter appel d'une sentence دعوایی آخر محکمه‌یه نقل ایتدرمکه مبادرت ایتمک Et se porter pour héritier وارثلک دعواسنه مبادرت ایتمک

PORTEUR. Porte-faix. V. ce mot. – Il se dit aussi d'un homme chargé de rendre une lettre *A.* حامل ـ موصل *P.* بر آرنده ـ رساننده *T.* کوتورن || Le porteur de ma lettre est un homme en qui l'on peut prendre confiance حامل مکتوب اعتماد وامنیته شایان بر آدمدر Vous pouvez donner la réponse au porteur جوابنی موصل مکتوب واسطه‌سیله طرفمه ارسال ایده بیلورسک

PORTEUR DE CHAISE. Un de ces hommes par qui l'on se fait porter dans une chaise *T.* تسکره‌یی کوتورن

PORTEUR D'EAU. Celui qui porte de l'eau dans les rues, dans les maisons *A.* سقا pl. سقاؤن ـ سقاء *P.* آبکش pl. بیابین ـ بیاب *T.* سقا

PORTEUR DE LETTRE. Celui qui est chargé d'une lettre de change pour en recevoir l'argent *T.* پولیچه تمسکنی ـ موصل پولیچه کتورن

On appelle aussi Porteur, le cheval sur lequel est monté le postillon d'une voiture *T.* سوریجی بارکیری

PORTIER. Personne commise à une porte pour la garder *A.* بوّاب *P.* دربان *T.* قپوجی || Ce portier est fidèle بو بر صادق قپوجیدر

PORTIÈRE. Ouverture du carrosse qui sert pour y entrer et en sortir *T.* هنطوک قپوسی

Et une espèce de rideau que l'on met devant une porte, ou pour empêcher le vent, ou pour ornement *A.* حجاب الباب pl. حجب الباب *P.* پردهٔ در *T.* قپو پرده‌سی

PORTION. Partie d'un tout *A.* جزء pl. اجزاء ـ قطعة pl. قطعات ـ سهم pl. اسهام *P.* بخش *T.* پارچه ـ بلوک || Portion de maison à vendre بر منزلک صاتیلق اولان جزئی Portion de maison à louer منزلک کرایه ویریلەجک جزئی Les héritiers ont partagé tout le bien du défunt en quatre portions متوفانک مجموع ترکه‌سی بین الورثه اسهام اربعه‌یه تقسیم اولندی Portions égales اسهام متساویه La moindre portion اقل اسهام la meilleure اعلاترین اسهام Portion de cercle بر قطعه‌سی ـ دائره‌نک بر جزئی

PORTION, se dit aussi d'une certaine quantité de vin, de viande, etc. qu'on donne aux repas, dans les communautés, à chacun en particulier *A.* رزق یومی pl. ارزاق یومیة *P.* طعام یکمرده ـ *T.* رخت ـ تعیین ـ تعیینات ـ تعیینات یومیة || Petite portion قلیل المقدار تعیینات Chacun a sa portion هر کسک بشقه تعییناتی وار در Grossir, diminuer la portion تعییناتی تکثیر یا تقلیل ایتمک

PORTIQUE. Galerie couverte, dont le comble est soutenu par des arcades *A.* رواق pl. ارواق *P.* طارم ـ چارطاق ـ رواق *T.* چارطاق

On appelle Le portique, la doctrine des Stoïciens *A.* مذهب الرواقیین

PORTRAIT. Ouvrage d'un artiste qui imite d'après nature l'image d'une personne *A.* تمثال pl. تماثیل ـ صورت pl. صور *P.* نگار *T.* تصویر || Beau portrait تصویر بهی ـ صورت جمیله ressemblant اصلنه مشابه بر تصویر Portrait en grand قدّ تامّ اوزره en petit قدّ مصغّر اوزره نقش اولنمش تصویر en émail میناکاری صورت Boîte à portrait تصویرلو قوطی Ce peintre ne travaille qu'en portraits بو مصوّر یالکز انسان تصویرلری نقش ایتمک Peindre des portraits انسان تصویرلری نقش ایشلر ـ On appelle Portrait flatté, un portrait qui diminue les défauts du visage چهره‌نک عیبلرینی ستر ایله نقش اولنمش تصویر Et portrait chargé, un portrait qui les augmente اعظام عیوب اولنەرق نقش اولنمش تصویر ـ On dit d'une personne qui ressemble à une autre, que c'est son vrai portrait فلانک عینی صورتیدر

Il se dit aussi de la description qu'on fait des qualités du corps ou de l'esprit d'une personne *A.* تصویر ـ تصویر الحال || Portrait en prose نثرا تصویر حال ـ کلام منثور ایله en vers کلام منظوم ایله تصویر حال Cet historien réussit dans les portraits

بو وقایع نویس فنّ تصویر احوالده موفّقدر Il fit un portrait bien vif des derniers troubles موخّراً وقوعه کلمش فتن واختلالاتک تصویرو وحکایه‌سنی علی وجه الایضاح ادا ایلدی Il fit un beau portrait des moeurs de son siècle زمانه اخلاقنی پک کوزل تصویر ایلدی

PORTULAN. Livre qui contient la description des ports de mer et des côtes *T.* لیمان ودکز قییلری خریطه‌سنی حاوی اطلس ـ پورتولان

POSAGE. Action de mettre en place certains ouvrages *A.* وضع ـ فی محلّه *P.* بر جا نهادن *T.* برینه قویمه ـ یرلشدرمه || Il faut tant pour le posage de ces tuyaux بو بوریلری یرلرینه قویمق شو قدر مصرفه محتاجدر On a payé tant pour le posage de cette menuiserie بو طوغرامه‌نک یرینه یرلشدرلمسیچون شو قدر اجرت ویرلدی

POSE. Le travail qu'il y a à poser une pierre *A.* تعبیة الحجر ـ طرح الحجر *P.* سنکرا بجا نهادن *T.* طاشی یرینه قویمه || La pose des grandes pierres est difficile احجار جسیمه‌نک طرحی ماده‌سی مشکلدر On paye tant pour la taille d'une pierre, et tant pour la pose برطاشک اویمه‌سی اجرتی اولمرق شو قدر ومحلنه طرح وتعبیه‌سیچون شو قدر اقچه ویریلور

POSÉ. Homme rassis, grave *A.* راسخ الذهن ـ راسب العقل ـ ثابت الرّأی ـ متمکّن العقل ـ وقار العقل *P.* استوار *T.* عقل ـ یرلشمش ـ عقلی یرلشمش ـ لنکرلو ـ عقلی بر | Un enfant posé بر جوجوق ـ طفل راسب العقل un esprit عقلی یرلشمش لنکرلو عقل ـ عقل ثابت ومتمکّن

POSÉMENT. Doucement, lentement *A.* بالتمکین ـ بالتأنّی *P.* آهسته آهسته *T.* آغر آغر || Il parle posément تأنّی ایله تکلّم ایدر Il marche posément تمکین ایله یورر

POSER. Mettre en place *A.* وضع ـ تعبیة *P.* نهادن *T.* قویمق || Prendre garde où l'on pose quelque chose بر شیئک وضع اولنه‌جغی یره دقت ایتمک

En termes de peinture, c'est placer une figure dans le lieu, dans la situation convenable *A.* تمکین فی محلّ المناسب *P.* بجای سزا نهادن *T.* برینه یرلشدرمک || Poser une figure تصویری موقع مناسبده تمکین ایتمک

Poser. Établir, fixer *A.* تثبیت *P.* مقرّر ساختن *T.* قرار ویرمک || Il faut d'abord bien poser la question, c'est-à-dire, établir le vrai sens de la question اوّل باوّل مسئله‌نک تثبیتی اقتضا ایدر

On dit en parlant de bâtiment, Poser les fondemens d'un édifice *A.* وضع الاساس ـ طرح الاساس *P.* بنلاد نهادن *T.* بنانک تملنی براقمق ـ On dit aussi, Poser une colonne sur un piédestal دیرکی بر آیاق اوزرنده تمکین ایتمک ـ نصب ایتمک une pièce de charpente بر قطعه کراسته وضع ایتمک

On dit, Poser les armes, pour dire, mettre les armes bas *A.* طرح السلاح *P.* سلاح برزمین انداختن *T.* سلاحی براقمق || Dès que ce corps-là fut défait, tous les autres posèrent les armes اول بلوک عسکر بوزلدیغی عقیبنده سائر بلوکلرک جمله‌سی سلاحی براقوب طالب امان اولمشلردر

Il se dit figur. pour Faire la paix ou la trêve *A.* ترک الحرب ـ ترک الخصومة || Les deux partis ont posé les armes طرفیندن سیف خصومت در نیام اولندی ـ ترک حرب اولندی

On dit en termes de guerre, Poser des gardes, poser des sentinelles قراغول یاخود قوللق نصب ایتمک

Poser, en matière de doctrine, signifie, établir pour constant *A.* اتّخاذ *P.* داشتن *T.* طوتمق || Poser un principe بر نوع تعریض قبول اصول اتّخاذ ایتمک une vérité incontestable ایده‌میه‌جک امور صحیحه‌دن برینی اصول اتّخاذ ایتمک Poser pour principe اصول اولمق اوزره اتّخاذ ایتمک pour fondement اساس کار اتّخاذ ایتمک Posez cela comme un fait certain بونی محقّق اتّخاذ ایله Je vous pose en fait que... فلان شیئی امور واقعه‌دن اولدیغنی اتّخاذ ایده‌رک طرفکه بیان ایدرمکه

Poser. Supposer *A.* فرض *P.* عدّ *T.* شمردن ـ صایمق ـ فرض ایتمک || Posons la chose comme vous la dites ماده دیدیککز کبی کیفیت اولدیغنی فرض ایده‌لم Posons le cas que cela soit بویله ـ حال بو منوال اوزره اولدیغنی فرض ایده‌لم اولدیغنی صایه‌لم

Poser, au neutre, signifie, être posé *A.* اعتماد ـ اتّکا ـ تمکّن *P.* تکیه کردن *T.* طورمق ـ طیانمق || Une poutre qui ne pose pas assez sur le mur دیوار اوزرینه قوبجه طیانمیان طبان بوشده طورمق دیرکی Poser à faux

Posé. *A.* موضوع *P.* نهاده *T.* قونلمش ـ On dit, Cela posé, il s'ensuit, pour dire, cela étant supposé شو وجهله فرض اولندیغی حالده بویله لازم کلور که Et posé le cas que cela fût, que feriez-vous? کیفیت حال بویله اولدیغی فرض اولنسه نه

كوند حركت ايده‌جك ايدك

POSEUR. Celui qui, dans un bâtiment, pose ou dirige la pose des pierres *A.* مرتّب الاحجار *P.* سنكباى بنا *T.* ترتيبساز بنانك طاشلرينى دوزن

POSITIF. Certain, assuré *A.* متحقّق ـ مثبت ـ ثابت *P.* ثبوتيافته ـ تحقّق يافته *T.* انبانلو ـ كرچك ‖ Cela est positif بو كيفيّت ثابت ومتحقّقدر Je vous donne cela pour une chose positive بو خبرى طرفكه ثابت ومتحقّق اولدرق سويلرم C'est une nouvelle positive بو بر خبر مثبت ومتحقّقدر ـ On en a des preuves positives ثبوتيافته اولمش احوالندر Il n'y a rien de positif dans tout ce qu'on vous a dit اولبابده مثبت دليللر واردر سكا سويلدكلرى شيلر ايچنده ثابت ومتحقّق بر شئ يوقدر

Il se dit aussi par opposition à Négatif *A.* متضمّن الاثبات ‖ Dans les commandemens de Dieu, il y en a de positifs et de négatifs احكام الهيّه‌نك بعضيسى اثباتى متضمّن وبعضيسى نفيى محتويدر Vous louez cet homme en disant qu'il ne fait point de mal; mais ce n'est pas une louange positive, ce n'est qu'une louange négative فلان كمسنه‌يى اهل شرّدن دكلدر ديو مدح وثنا ايدرسكز انجق بو كونه مدايحه اثباتى متضمّن اولميوب نفى وانكارى مشتملدر

On dit, Le droit positif, par opposition au droit naturel *A.* احكام ـ احكام موضوعة ‖ Droit positif divin موضوعة من عند الله ـ احكام موضوعة من البشر Droit positif humain احكام مفروضه On dit en matière de religion, qu'une chose est de droit positif, pour dire, qu'elle est fondée sur la discipline de l'Église, et non pas sur l'institution divine *A.* سنّة موضوعة pl. سنن موضوعة ‖ L'Église ne dispense jamais de ce qui est de droit divin, mais seulement de ce qui est de droit positif دينمزده فرايض الهيّه‌يه دائر اولان احوالده تجويز عفو اولنمق ممكن اولميوب انجق سنن موضوعه‌دن معدود اولان اموره عفو ومساعده دينمزده شريعة الهيه متعلّق اولان ـ تجويز اولنه بيلور احوالده

POSITION. Situation *A.* موقع pl. مواقع *P.* جايكاه *T.* يير ‖ La position des lieux n'est pas juste dans cette carte بو خريطه‌ده مواقع امكنه صحّت اوزره اشارت اولنمامشدر La position d'une ville بلده موقعى La position en est riante موقعى مفرّحدر ـ فرحبخشادر

Figur. Circonstance où l'on se trouve *A.* حال ‖ Sa position est dangereuse حالى خطر وتهلكه‌دن خالى دكلدر Votre position est agréable حالكز احسن واعلادر Vous connaissez ma position نه حالده اولديغم ـ بولنديغم حال معلومكزدر

Il se dit, en termes de guerre, d'un terrain choisi pour y placer un corps de troupes *A.* موقع ـ مقام ـ مكان ـ محلّ *P.* قرارگاه *T.* بر طوره‌جق ‖ Prendre une position اتخاذ مكان ايتمك une bonne position بر موقع احسن واعلا انتخاب ايتمك une mauvaise بر مقام موافقده اتخاذ قرار ايتمك Position respectable موجب الهيبة اوله‌جق بر موقع L'armée, par cette position, couvrait telle place, et menaçait telle autre اوردونك طورديغى محله كوره بر طرفدن فلان قلعه‌نك حمايه‌سى قابل وبر طرفدن فلان قلعه‌يى اخافه وانذار ايلمكك تبديل Changer de position امكانى حاصل اولمش اولدى مكان ايتمك

POSITIVEMENT. Assurément *A.* محقّقاً ـ على وجه التحقيق *P.* راست *T.* كرچكدن ‖ Je le crois, mais je ne le sais pas positivement بوكا اعتماد ايدرم انجق على وجه التحقيق هنوز علمم لاحق اولمامشدر

Et précisément *A.* بعينه ـ بطبقه *P.* همانا *T.* عينيله ‖ Voilà positivement ce qu'il m'a dit اشته بكا سويلديكى كلام عينيله بودر

POSSÉDER. Avoir en son pouvoir *A.* تصرّف ـ تملّك *P.* داشتن ـ صاحب *T.* متصرّف بودن ـ در قبضهٔ تصرّف داشتن بحق ضبط ايتمك ـ مالك اولمق ـ اولمق ‖ Posséder justement عدل وحق اوزره متصرّف اولمق ـ مالك اولمق injustement فضولى متصرّف ـ من غير حق تملّك ايتمك de bonne foi اعتقاد صحيح ايله متصرّف اولمق légitimement حسب الشرع والقانون ـ شرعاً متصرّف اولمق à bon titre صورت قوى ايله متصرّف اولمق Posséder de grands biens اموال كثيره‌يه مالك اولمق une maison بر خانه‌يه une charge بر منصبه متصرّف اولمق مالك اولمق Les bienheureux possèdent la gloire éternelle اهل جنّت مالك سعادت جاودانيدر

On dit figur. Posséder son âme en paix, pour dire, avoir une tranquillité d'esprit que rien n'altère طمأنينت نفسه مالك ـ بر كمسنه‌نك آرام دلى اولمق ـ اولمق Et posséder les sciences, les arts libéraux, pour dire, en avoir une parfaite connaissance علوم وفنونه كماليله مالك اولمق les mathématiques, la musique, les arts étrangers علوم رياضيه‌يه وعلم موسيقى‌يه

والسنهٔ اجنبیّدیه متصرّف اولمق

On dit, Posséder les bonnes grâces d'une personne, pour dire, en être favorisé مظهر حسن - مظهر حسن توجّه فلان اولمق - نظر کردهسی - فلانك منظوری اولمق - نظر فلان Et posséder le coeur d'une personne, pour dire, en être extrêmement aimé قلبنی کندویه - بر کمسنهنك قلبنه مالك اولمق اسیر ایتمك

On dit des démoniaques, que le démon les possède *A.* مسّ جنّ *T.* چارپمق *P.* دیو زدن - خبط الجنّ - الجنّ

Posséder, se dit figur. des passions quand on y est sujet *A.* استیلا حرص وطمع *T.* طوتمق *P.* گرفتن || L'avarice le possède ذاتنه مستولیدر Quand la passion le possède, il n'est pas traitable مرض نفسانی فلانه مستولی اولنجه کندوسیله معامله ممکن دکلدر Il n'est pas capable de rien écouter dans la douleur qui le possède درونده مستولی اولمش اندوه وکدر اثناسنده حال جنون کندویه La rage le possède قولاغنه بر شی کیرمز مستولی اولمشدر

Se posséder. Être maître de soi *A.* ضبط - تمالك النفس - کندویه مالك اولمق *T.* خویشتنداری نمودن *P.* النفس || کندویی ضبط ایتمك C'est un homme froid et sage qui se possède toujours معاملهسی بارد وهر حالده ضبط نفس ایدر Il ne se possède point, il est toujours hors de lui-même بر عاقل آدمدر هر دائم کندویه مالك دکلدر Ce général d'armée se possède dans le combat بر سرعسکرك اثنای محاربهده - تمالك نفسی وار در On dit, qu'un homme ne se possède pas de joie, pour dire, qu'une joie excessive le met hors de lui-même کمال فرح - کمال سروردن کندویه مالك دکلدر ونشاطندن قبوغنه صیغمز

Possédé. *A.* ضبط *T.* تصرّف کرده - تملّککرده *P.* متملّك اولنمش

Il signifie aussi, démoniaque *A.* مخبوط - ممسوس *P.* سایهده جنّ - جنّ چارپمش *T.* دیو بخوریده - جنّ زده - زده طوقنمش

POSSESSEUR. Celui qui possède quelque bien *A.* مالك - ملك صاحبی - صاحب *T.* ملکدار - دارنده *P.* متصرّف || Légitime possesseur قانوناً متصرّف paisible بلا نزاع متصرّف de bonne foi ظنّ صادق ایله - اعتقاد صحیح ایله متصرّف Il en est possesseur de longue main - امد مدیددنبرو بوکا متصرّفدر

بو ملکه مدّت مدیدهدنبرو ید تصرّفنده در Il est possesseur d'un tel bien فلان ملکه مالکدر de cette maison بو منزله بو منزل سالك ملکنه منسلکدر - متصرّفدر

POSSESSIF. T. de Gram. On appelle Pronom possessif, un pronom qui sert à marquer la possession de la chose dont on parle *A.* ضمیر راجع الی النفس

POSSESSION. Pouvoir, liberté actuelle de jouir d'une chose que l'on a *A.* ملکیّت - تصرّف *P.* ملکداری *T.* صاحبلك - ملکیّت - ملکیّت شرعیّه || Possession légitime ملك صاحبلکی فضولی تصرّف - تصرّف نا حق injuste حسب القانون قدیم paisible تصرّف بلا نزاع immémoriale et non interrompue ما تقدّمدنبرو مستمرّ - الایّامدنبرو بلا فاصله اولان تصرّف Triennale اوچ سنهلك تصرّف bien fondée اولان ملکیّت سندات صحیحه ایله مثبت اولان ملکیّت Être en possession متصرّف اولمق se mettre en possession وضع ید تصرّف Prendre possession d'une charge قبضهٔ تصرّفه آلمق - ایتمك بر منصبك تصرّفنه مبادرت ایتمك On lui conteste la possession حقّ ملکیّتی ایچون معارضه وار در Être troublé, être inquiété dans sa possession بر کمسنهنك تصرّفی مادّهسی خللپذیر وتعرّض دیده اولمق Il s'est mis en possession des meubles et de toute l'argenterie اثاث بیتك واوانی سیمك جملهسنی ید تصرّفنه اخذ ایلدی

Il se dit aussi à l'égard de toutes les choses que les hommes recherchent avec ardeur *A.* حصول المطلوب - حصول المراد - مراده *T.* تحصیل کام - کامروایی - بکامی *P.* تحصیل المرام ایرشمه || Les plus grandes passions diminuent par la possession امراض نفسانیهنك اشدّ واعظمی بعد حصول المطلوب نقصانپذیر اوله کلدیکی ظاهر در La possession diminue ordinairement le prix des choses مشتاق اولان شیلرك قدر وقیمتی لدی الحصول کسب تنزّل ایده کلمشدر

POSSIBILITÉ. Qualité de ce qui est possible *A.* امکان *P.* امکانپذیری *T.* اولاغنلق || Je trouve de la possibilité à ce qu'il vous propose ایتدیکی - ایتدیکی تکلیفك امکاننی ظنّ ایدرم Je ne nie pas la possibilité du fait, mais je soutiens que la chose n'est pas تکلیف عندمده بر امر ممکن ایدوکی ظنّ اولنور بو مادّهنك وقوعی ممکن اولدیغنی انکار ایدهمم انجق واقع اولمدیغنی دعوا ایدرم

POSSIBLE. Qui peut être, ou peut se faire *A.* ممکن *P.* بودنی

T. قابل ـ اولاجق ‖ Cela est difficile, mais pourtant possible بو شی مشکل ایسه ده بر امر ممکن ایدوکی ظاهر در Les êtres possibles ممکنات Est-il possible que cela soit? شو حال ممکن دکلدر Cela n'est pas possible ممکن دکلدر Les bornes du possible حدود امکان Faire son possible درجهٔ امکانده اولان وسع ـ صرف ما حصل مکنت ایتمک ـ وطاقتی صرف ایتمک Autant que possible A. علی قدر الامکان ـ مهما امکن P. تا T. امکانی مرتبه T. آنکه ممکن باشد ‖ Je tâcherai autant que possible de... علی قدر الامکان بوکا صرف جهد وطاقت ایده جکم

POSTE. Établissement de chevaux, placé de distance en distance pour le service des personnes qui voyagent A. برید P. یام T. منزل بارکیرلری ‖ Chevaux de poste منزل بارکیرلری On a établi des postes de distance en distance بمحل محل منزل بارکیرلری ترتیب اولندی

Il se dit aussi de la maison où sont les chevaux qu'on va prendre pour courir la poste A. رباط البرید P. یامخانه T. منزلخانه ‖ Vous changerez de chevaux à la première poste اولکی منزلخانده بارکیر دکشدره جکسک

Il se dit aussi de la manière de voyager avec les chevaux de poste ‖ Prendre la poste منزله بنمک ـ منزله سوار اولمق Aller en poste منزل ایله کتمک Courir la poste منزل سورمک

Poste, se prend aussi pour le courrier qui porte les lettres A. برید ـ قاصد P. پیک ـ اسکدار P. vul. جاپار T. اولاق ‖ La poste va partir اولاق جیقمق اوزره در ـ اولاق عزیمت اوزره در Portez cette lettre avant que la poste soit partie شو مکتوبی اولاق جیقمزدن اول کوتور La poste de ce lieu arrive ordinairement un tel jour بو محلک اولاغی عادتا فلان کونده کلور ‖ Il se dit aussi du bureau où l'on envoie les lettres qui doivent être portées par les courriers T. اولاقلر قپوسی ‖ Porter ses lettres à la poste مکتوبلری اولاقلر قپوسنه کتورمک

POSTE. T. de guerre. Terrain où l'on place un certain nombre d'hommes pour y rester, afin de combattre l'ennemi A. موقف pl. مواقف العسکر P. لشکرگاه T. قرارگاه عسکر ‖ Poste avancé طوروب بکلدیکی بر ایلروده اولان موقف Poste avantageux احسن وادفع موقف عسکر dangereux تهلکه لو موقف عسکر délicat ایسه بوامز بر موقف عسکر mauvais قرارگاه عسکر Quitter son poste محافظه سنده بولندیغی محلی ترک ایتمک بکلمکه مأمور اولندیغی موقفی ترک ایتمک le garder مأمور اولدیغی موقفی محافظه ایتمک On les a chassés du poste où ils étaient عسکر مواقف مخصوصه سندن طرد اولنمشدر On força les ennemis dans leur poste دشمنک اتخاذ ایلدیکی قرارگاه اوزرینه هجوم اولندی

Poste. Place où l'on a quelque devoir à remplir A. مسند pl. مساند P. جاه T. پوست ‖ منصب pl. مناصب ـ مقام ـ مسند ‖ Être dans un poste élevé مسند عالیده اولمق dans un poste considérable بر مقام جلیلده اولمق Il occupe un poste envié par bien des gens حسرة الاقران اولان بر منصبه متصرفدر Il ne se plait guères dans le poste où on l'a mis تعیین اولندیغی منصبدن خشنود دکلدر

POSTE, se dit aussi de certaines petites balles, dont on charge un fusil. V. Balle.

POSTER. Placer en quelque endroit A. اقامة ـ وضع ـ تمکین P. بر جا کردن T. قویمق ـ طوردرمق ‖ Poster des tireurs pour le loup قورد صیدیچون بر محلده تفنکجیلر وضع واقامت ایتدرمک Nous sommes mal postés pour voir طوردیغمز محل تماشایه مناسب دکلدر

Poster, se dit en termes de guerre, de l'action de placer des hommes en un lieu, soit pour observer ce qui se passe, soit pour combattre A. وضع ـ تعبیة ـ نصب P. نشاندن T. اوتورتمق ـ قوندرمق ‖ طوردرمق ‖ Poster avantageusement des troupes بر وجه انفع تعبیهٔ عسکر ایتمک les poster sur une éminence عسکری بر محل مرتفعده وضع وتعبیه ایتمک On les a postés sur les bords de cette rivière عسکر فلان نهرک ایکی کنارنده تعبیه اولنمشدر On l'a posté en cet endroit, pour avoir l'oeil à tout ce qui s'y passe فلان عسکر هر طرفی کوزتمک ایچون بو محلده نصب وتعیین اولندی

Posté. A. موضوع P. نهاده ـ جا کرفته T. قونمش

POSTÉRIEUR. Qui suit dans l'ordre des temps A. لاحق ـ مؤخر P. پسین T. صکره کی ‖ Votre hypothèque est postérieure à la sienne سنک امانتک آنک امانتندن مؤخر در ـ سنک امانتک تاریخی آنک امانتی تاریخندن مؤخر در Ce testament est détruit par codicille postérieur بو وصیتی حجتی بو وصیت لاحقه ایله الغا اولنمشدر Date postérieure تاریخ مؤخر Cet auteur est postérieur à tel autre بو مؤلف فلان مؤلفدن مؤخر در

Il signifie aussi, qui est derrière *A.* خلف ـ مؤخر *P.* پس *T.* بدن انسانك || La partie postérieure du corps humain اكسد ـ آرد مؤخر آرد طرفی ـ جهت خلفی ـ طرف مؤخری de la tête اكسدسی ـ باشك آرد طرفی ـ الرأس

POSTÉRIEUREMENT, adv. de temps. Après *A.* بعد ـ مؤخراً *P.* پس *T.* صكره ـ صكره‌دن || Cet acte est fait postérieurement à l'autre مؤخر ـ بو سند دیگر سندن مؤخراً عقد اولنمشدر Cela est arrivé postérieurement à ce que vous dites تاریخی ایله باپلمشدر بو ماده دیدیككز وقتدنصكره واقع اولمشدر

POSTÉRIORITÉ. Ce qui rend une chose postérieure à une autre *A.* تأخر *P.* پسینی *T.* صكره‌لق || Postériorité de date تاریخك مؤخر اولمسی ـ تاریخ تأخر وقت de temps d'hypothèque امانتك مؤخر اولمسی

POSTÉRITÉ. Suite des descendans d'une même origine *A.* نسیلة ـ نسل pl. انسال ـ ذریت ـ pl. ابنا *P.* زه وزاد *T.* دول دوش || Toute la postérité d'Adam حضرت آدمك بالجمله ابنا وانسالی d'Abraham حضرت ابراهیمك نسل وذریتی Le péché d'Adam a passé dans toute sa postérité حضرت آدمك زله‌سی بالجمله نسل وذریتنه سرایت ایتمشدر Il a laissé une nombreuse postérité فلانك وافر ابنا وانسالی قالمشدر Il est mort sans laisser aucune postérité بلا ولد ـ بلا ذریة وفات ایلدی La postérité masculine de ce roi a fini à un tel بو قرالك انسال ذكوری فلان قرالده منقرض اولمشدر La postérité féminine انسال اناث

Il se dit aussi de tous ceux qui viendront ou qui sont venus après une certaine époque *A.* pl. انسال ـ pl. اعقاب ـ pl. اخلاف *P.* لاحقة *T.* پس آیندگان صكره‌دن كلهجكلر || Écrire pour la postérité اخلاف واعقابه یادكار اولمق اوزره تألیف كتاب ایتمك Transmettre son nom à la postérité la plus reculée, jusqu'à la dernière postérité صیت ونامنی الی انتهاء الازمان آرایش مهد وجود اولهجق اخلاف واعقابه ابقا نسلا بعد نسل دامان آخر الزمانه قدر ایصال ـ ایتدرمك قدر ابقای ذكر ایتمك ـ ایتدرمك Le jugement de la postérité est ordinairement plus favorable au mérite des grands hommes, que celui de leur siècle اجلهٔ رجالك لیاقت واهلیتلری باینده اخلاف واعقابك رای وحكمی كندو عهد وزمانلری خلقنك رای وحكمندن زیاده افضل واعلا اولدیغی كبیدر La postérité en jugera انسال بونك حقیقتی امر بدیهیدر

En appeller à la postérité لاحقه طرفندن حكم اولنه‌جقدر اخلاف واعقابك حكمنه حواله ایتمك

POSTHUME. Qui est né après la mort de son père *A.* متولد بعد موت ابیه *P.* پس از مرگ پدر زاده *T.* باباسی وفاتندنصكره طوغمش || Une fille posthume باباسی وفاتندنصكره اولدكدنصكره طوغمش بر قز

Il se dit aussi d'un ouvrage qui paraît après la mort de l'auteur *T.* مؤلفی ـ بعد وفات المؤلف ظهور ایتمش كتاب وفاتندنصكره میدانه چیقمش تألیف || Il a laissé des oeuvres posthumes وفاتندنصكره ظهور ایتمش تألیفات براقمشدر

POSTICHE. Fait et ajouté après coup *A.* منضم مؤخراً *P.* پس صكره‌دن علاوه اولنمش *T.* زیاده

Il se dit aussi de fausses dents et de faux cheveux *A.* عملی ـ مستعار ـ كاذب *P.* ساخته *T.* یاپمه ـ عاریتی || Des dents postiches یاپمه دیشلر ـ عملی دیش ـ اسنان مستعار des cheveux عاریتی صاچ ـ شعر مستعار ـ Il se dit encore de ce qui ne convient pas au lieu où il est || Tous ces embellissemens sont postiches et mal assortis بو تزیناتك جملهسی عاریتی ویاقشقسز در

POSTILLON. Valet de poste qui conduit ceux qui courent la poste *A.* فرانق *P.* پروانك *T.* سوریجی

POST-SCRIPTUM. Il se dit de ce qu'on ajoute à une lettre après la signature *A.* لاحقة فی حاشیة المكتوب *P.* پس نوشت كنار نامه *T.* در كنار ـ مكتوبك كنارنده‌كی یازو

POSTULANT. Celui qui postule *A.* طالب pl. طلاب *P.* هوسكار ـ طلبكار *T.* استكلو || Il y avait plusieurs postulants pour cette charge بو منصبك طلبكارانی چوق ایدی

POSTULER. Demander avec instance pour obtenir quelque chose *A.* تطلب ـ جد فی الطلب *P.* طلبیدن *T.* استمك ـ استمكده دورشمق || Postuler un emploi برمأموریتك طلبنده Postuler sa réception dans une compagnie جد واقدام ایتمك برجماعتك ایچنه قبول اولنمسنی بالجد والاقدام تطلب ایتمك

POSTURE. Manière dont on tient son corps, sa tête, ses bras etc. *A.* هیئت ـ وضع *T.* طورش ـ قورلش || Posture commode, incommode هیئت موجبة الاستراحة یاخود سالبة الاستراحة libre عارسز بر وضع وهیئت indécente هیئت كستاخانه ridicule مضحك بر وضع وهیئت Il le menaça, et se mit en posture de le frapper فلانی ضرب ایتمك وضعنه كیردی ـ

Il se dit figur. de l'état où l'on est par rapport à sa fortune *A.* حال ـ وضع | Il était en bonne posture à la Cour سرای همایونده حال احسن ـ وضع احسن اوزره ایدی

POT. Vase de terre ou de métal servant à divers usages *A.* اناء pl. اوانی ـ ظرف pl. ظروف *P.* آوند ـ كالوشه *T.* قاب || آوند سفالین ـ سفال *P.* خزف ـ اناء ترابی *A.* Pot de terre *T.* قاب طپراق ـ چوملك ـ ساقسی d'argent اناء سیمین ـ دمور قاب ـ ظرف آهنین ـ اناء حدیدی de fer كمش قاب de faïence چینیكاری قاب Pot au lait سود قابی à fleurs *A.* كوز *T.* ساقسی ـ چیچك ساقسیسی Pot à boire *A.* اصیص *T.* صو ایچهجك قاب ـ برداق

POT DE CHAMBRE. Un vaisseau de garde-robe dont on se sert pour uriner *A.* مبولة ـ اصیص *P.* آبدان *T.* اوردك

POT, se prend aussi pour la marmite où l'on met bouillir de la viande *A.* قدر pl. قدور ـ طنجیر pl. طناجیر *P.* دیگ *T.* تنجره || Mettre le pot au feu تنجرهیی آتش اوزرینه قویمق Faire bouillir le pot تنجرهیی قیناتمق Le couvercle du pot تنجره قپاغی

On dit d'un homme sans appui, qui a un démêlé avec un homme puissant, que c'est le pot de terre contre le pot de fer طپراق چوملكك دمور قاب ایله دوكشمسی كبیدر

On dit figur. et proverb. Découvrir le pot aux roses, pour dire, découvrir le fin, le mystère d'une affaire غنچهٔ نشكفتهٔ سرّی كشف ایتمك

On appelle Pot pouri, diverses sortes de viandes cuites ensemble avec toutes sortes de légumes *A.* طعام مخلوط ـ طعام لفیف ـ درلو آشی *T.* — Et figur. d'un homme qui, parlant sur quelque matière, confond tellement les choses, qu'on n'y comprend rien, qu'il en a fait un pot pouri *A.* تخلیط الكلام *P.* سخنرا پیچاپیچ *T.* لاقردیهیی قارش مورش سویلمك *T.* گفتن

Et pot-de-vin, ce qui se donne par manière de présent, au-delà du prix qui a été arrêté entre deux personnes pour un marché *A.* عطیّة *P.* بخشش *T.* بخشش ـ قهوه پارهسی

POT, signifie aussi, casque. V. ce mot.

POTABLE. Qui se peut boire *A.* قابل الشرب ـ ممكن الشرب *P.* نوشیدنی *T.* ایچیلور ـ ایچیله بیلور || Du vin qui n'est pas potable قابل شرب اولمیان باده

POTAGE. Aliment fait de bouillon et de riz, d'herbes, etc. *A.* مَرق *P.* شوربا ـ شوروا ـ آبا *T.* چوربا || Potage gras یاغلو چوربا à la viande اتلو چوربا aux herbes نباتات چورباسی au riz, aux choux پرنج ولهنه چورباسی Potage de santé پرهیز چورباسی

POTAGER. Sorte de foyer élevé, qui est pratiqué dans une cuisine pour y dresser les potages *A.* كانون المرق *P.* آتشدان *T.* شوربا ـ چوربا اوجاغی — On appelle Cuisinier potager, celui qui prépare les potages *A.* طبّاخ المرق *P.* شوربا پز *T.* چوربا آشچیسی

POTAGER. Jardin où l'on cultive des légumes *A.* حدیقة ـ مبقلة البقول *P.* بوستان ـ سبزوات بوستانی *T.* جالیز ـ پالیز || Les carrés d'un potager بوستانك تختهلری ـ اولكلری

POTASSE. Sel alcali retiré des cendres de bois *A.* قلی *P.* كلیا *T.* شخار ـ قلیه طاشی ـ قلیه طپراغی

POTEAU. Pièce de charpente dont on fait des cloisons et autres ouvrages semblables *A.* وطیدة pl. وطاید *P.* ستون *T.* دیرك

Il se prend aussi, pour toute pièce de bois posée droit en terre pour divers usages *A.* نصبة ـ سارية pl. سواری *P.* ستون نشانده ـ ركز ساریه ایتمك *T.* دیكیلی دیرك || Planter un poteau دیرك دیكمك Il n'y a que les seigneurs hauts-justiciers qui aient droit de faire placer des poteaux dans leurs terres avec leurs armes عظمای قومدن یالكز صاحب قضا وحكومت اولنلر كندو املاكلرنده نشانلریله معلم سواری نصبنه مأذوندرلر Attacher un criminel à un poteau بر مجرمی دیكیلی دیركه بند ایتمك Des poteaux pour marquer les chemins *A.* نصیبة pl. انا صیب ـ تناصیب ـ امرة pl. امر ـ مستنشاء ـ میل pl. امیال *P.* میل *T.* فرسنگسار

POTÉE. Ce qui est contenu dans un pot *A.* ملء الاناء *P.* یك آوند *T.* بر قاب طلوسی

POTELÉ. Gras et plein *A.* مرتوی *P.* دارنده *T.* یال وبال ـ وجنات مرتویه || Des joues potelées اتنه طولغن ـ طقناز طولغن یكافلر

POTENCE. Gibet *A.* عود الصلب *P.* دار ـ خاده *T.* دار آغاجی | Planter, dresser une potence دار آغاجی نصب ایتمك ـ دار اغاجنه اصمق ـ بردار ایتمك Mettre à la potence دیكمك ـ تصلیبنه حكم جریان ایلدی On l'a condamné à la potence ـ تصلیبنه حكم جریان ایلدی On appelle les scélérats, Gibier de potence *A.* مستحق الصلب *P.* آویختنی *T.* آدم آصیلدجق

Potence, est aussi une mesure dont on se sert pour juger de la hauteur, de la taille des hommes et des chevaux *A.* مطمار القامة *P.* اندازهٔ بلندی *T.* بوی اولچیسی

POTENTAT. Souverain d'un grand État *A.* سلطان pl. سلاطین *P.* خداوندکار *T.* اولو پادشاه || C'est un des plus grands potentats du monde اعظم سلاطین جهاندر Tous les potentats de l'Europe اوروپانک بالجمله سلاطین وخداوندکارانی

POTENTIEL. Il se dit des remèdes qui n'agissent pas actuellement, mais qui produisent leur effet par une vertu caustique *A.* عامل بالقوّه || La pierre infernale est un caustique potentiel, le cautère actuel est un bouton de fer rougi au feu جهنم طاشی عامل بالقوّه بر کوند محروقدر محروق بالفعل اولان مکوات ایسه آتش ایچنده قیزمش بر دمور تکمه در

POTERIE. Ouvrage de potier *A.* فخّار pl. فخّارة - خزف *P.* خزف *T.* سفال - چوملک - سقسی || Vendre de la poterie خزف بیع ایتمک

POTERNE. T. de fortif. Fausse porte pour faire des sorties secrètes dans le fossé *A.* باب خفی *P.* دریچهٔ نهانی *T.* کیزلو قپو || Le gouverneur fit glisser cinquante grenadiers par la poterne قلعه محافظی کیزلو قپودن اللی نفر ال خمپره‌جیلری طشره‌یه اسرا ایتدردی

POTIER. Celui qui fait ou qui vend des pots et de la vaisselle de terre *A.* بیّاع الخزف - فخّاری - خزاق *P.* سفالگر - کوزه‌گر - سفال فروش *T.* چوملکجی - ساقسیجی

POTIN. Cuivre jaune. V. Cuivre.

POTION. T. de Méd. Breuvage *A.* مشروب pl. مشروبات *P.* نوش *T.* شربت || Potion cordiale مقوّی قلب اولهجق بر مشروب

POTIRON. Espèce de citrouille ronde. V. Citrouille.

POU. Insecte *A.* قملة - دمّة *P.* سپس - بالوش *T.* بت - کهله || Avoir des poux بتلو اولمق Chercher ses poux *A.* تفلیة *T.* بتلنمک

POUCE. Le plus gros des doigts de la main et du pied *A.* ابهام pl. اباهیم *P.* انگشت سترگ *T.* باش پرمق || Avoir mal au pouce باش پرمق آغریمق

On dit figur., que quelqu'un se mordra les pouces d'avoir dit ou fait quelque chose, pour dire, qu'il s'en repentira انگشت‌گزای پشیمانی وندامت اولهجقدر

Pouce, se dit aussi d'une mesure qui se divise en douze lignes *A.* اصبع pl. اصابع *P.* انگشت *T.* پرمق || Il y a douze pouces au pied بر قدم اون ایکی پرمقدن عبارتدر Cela a dix pouces de long, deux pouces et demi de large بو شئ طولاً اون وعرضاً ایکی بچق پرمقدر

POUDRE. Poussière *A.* غبار - قتام - عجاج *P.* گرد *T.* توز || Poudre menue غبار دقیق - انجه توز épaisse غبار کثیف - قبا توز Il serait nécessaire qu'il plût pour abattre la poudre غبارک تسکینی ایچون بارانک لزومی درکار در La poudre vole توز هوایه آغر - غبار ثوران ایدر Secouer la poudre de dessus ses habits لباس اوزرینه قونمش غباری سلکمک

On dit figur. Jeter de la poudre aux yeux, pour dire, éblouir par ses discours et par ses manières برکمسنه‌نک دیدهٔ بصیرتنه ذرّ ذرور وله وحیرت ایتمک

On dit, Mettre en poudre, réduire en poudre un corps, pour dire, le réduire en molécules très-petites *A.* سفّ - استفاف *P.* بسان سفون خرد ساختن *T.* توز کبی انجلتمک || Mettre du sucre en poudre شکری استفاف ایتمک du tabac توتونی توز کبی انجلتمک

On dit, Mettre en poudre, réduire en poudre une ville, un château, des fortifications, pour dire, les ruiner, les détruire *A.* نسف - انتساف *P.* یکسان خاک کردن - همبرابر تراب ساختن - نقش زمین کردن *T.* یره برابر ییقمق - دیبندن ییقمق - دیبی دوز ییقمق || Le canon a réduit ces murailles, cette ville en poudre ضرب طوب ایله اول دیوارلر یاخود اول دیوارلر واول بلده - اول بلده کلّیاً نسف اولنمشدر دیبی دوز ییقلدی

Poudre, se dit aussi de diverses compositions qui servent à la médecine *A.* سفوف pl. سفوفات *P.* سفون *T.* توز || Poudre médicinale سفوف دوائی purgative سفوف منقّی Poudre de vipère انکرک سفوفی d'acier جلیک سفوفی - جلیک توزی Poudre à vers صوغلجان سفوفی - Poudre impalpable *A.* سفوف ارق الرقیق - لا یلمس *P.* سفون باریک پرواس نا پذیر *T.* انجه‌دن انجه توز - اله طوتیلمیه‌جق توز

On appelle Poudre d'or, l'or réduit en petites parcelles *A.* قراضة الذهب *P.* زرساو - خردهٔ زر *T.* آلتون خرده‌سی - آلتون توزی

Et poudre de projection, celle à laquelle les Alchimistes attribuent la vertu de convertir en or les autres métaux *A.* کبریت احمر

Poudre, se dit aussi de ce qu'on met sur l'écriture pour la sécher *A.* رمل *P.* ريگ - زراسنگ - زراسگ *T.* ريكك || Mettre de la poudre sur une lettre مكتوبك اوزرينه ريكك سرپمك

Poudre à canon. Composition qui sert à charger les armes à feu *A.* بارود *P.* بارود *T.* باروت - باروت سياه || Grosse poudre انجه باروت - باروت قبا Poudre fine باروت دقيق Un baril de poudre بر وارول باروت سياه Magasin à poudre باروت انبارى On ne trouva pas un grain de poudre dans le magasin مخزنده حبهٔ واحده باروت بولنمدى Moulin à poudre باروت دكرمانى Poudre mouillée باروت مبلل - ياش باروت - نمناك باروت Poudre à tirer ou poudre à giboyer آوجى باروتى

On dit figur. en parlant d'un homme qui entre tout à coup en colère, que le feu prend aux poudres باروت كبى آتشلنور

POUDRER. Couvrir légèrement de poudre *A.* ذرّ الغبار - تغبير *P.* غبار آلود كردن *T.* توز سرپمك - توزلندرمق || Poudrer ses cheveux صاچ اوزرينه توز سرپمك

Poudré. *A.* مغبّر *P.* گرد آلود - غبار آلود *T.* توزلنمش

POUDREUX. Couvert de poussière *A.* ملطخ - كثير الغبار - مغبّر *P.* خاك آلود - غبار آلود - گرد آلود *T.* توزلى - مترب - بالغبار طپراغه بيلاشمش

POUDRIER. Celui qui fait de la poudre à canon *A.* صانع بارود *P.* بارودگر *T.* باروتجى || C'est un métier bien dangereux que celui de poudrier باروتجى صناعتى بغايت تهلكه‌لو در

POUDRIER. Petite boite qu'on emplit de poudre pour mettre sur l'écriture *A.* حقة الرمل *P.* ريگدان *T.* ريكك حقه‌سى || Poudrier d'argent سيم ريگدان

POUFFER. On dit Pouffer de rire, pour dire, éclater de rire *A.* قرقرة *P.* سخت خنده زدن *T.* پك كولمك

POUILLÉ. On appelle ainsi L'état et le dénombrement de tous les bénéfices qui sont dans un pays *T.* تيمار وزعامت دفترخانه‌سى

POUILLEUX. Qui a des poux *A.* كثير القمل - قمل *P.* سپسدار *T.* بتلو - كهلدلو || Un enfant pouilleux بر طفل كثير القمل

POULAILLER. Le lieu où les poules se retirent la nuit *A.* اقنة - اقن pl. مقرخ pl. مفارخ *P.* تكند - خانهٔ ماكيان *T.* طاوق كومسى

POULAILLER. Celui qui fait métier de vendre de la volaille *A.* بايع الدجاج *P.* ماكيان فروش *T.* طاوقچى

POULAIN. Cheval nouveau-né *A.* فلوّ pl. افلاء *P.* اسب نو زاد *T.* قولون

Il se dit ordinairement des chevaux jusqu'à trois ans *A.* مهر pl. امهار *P.* كرّه *T.* طاى - ستاغ

POULAIN. T. de Méd. Tumeur des glandes inguinales, causée par une maladie vénérienne *A.* ورم الاربية *P.* آماس كش ران *T.* اويلق قيصيغنده‌كى اور

POULARDE. Jeune poule engraissée *A.* فروجة مسمّنة *P.* ماكيان نو سالهٔ پرورده *T.* بسلنمش كنج طاوق

POULE. La femelle du coq *A.* دجاجة pl. دجاج - دجايج *P.* ماكيان *T.* طاوق || Poule huppée ايبكلو طاوق grasse دجاجهٔ سمينه - سموز طاوق Une poule qui pond دجاجهٔ بايض *P.* ماكيان يمورطليجى طاوق qui couve *A.* دجاجهٔ حاضنه *T.* كُرك - يمورطه بصان طاوق

On dit proverb. qu'un bon renard ne mange jamais les poules de son voisin, pour dire, qu'il ne faut pas faire du mal en lieu où l'on est connu تلكونك ايوسى قوكشو طاوغنه طوقنمز

POULET. Le petit d'une poule *A.* فرخ pl فروخ - فروج *P.* جوزه - جغور - فرغ *T.* پليچ || Des poulets engraissés بسلنمش - نسمين اولنمش - پليچلر

POULETTE. Jeune poule *A.* فروجة *P.* جوزه - ماكيان نو ساله *T.* ماده پليچ - كنج طاوق || Les poulettes sont ordinairement plus tendres que les poulets ديشى پليچلرك اتى عادتا اركك پليچى اتندن زياده يومشق اولور

POULEVRIN. Poudre fine pour amorcer le canon *T.* فاليه باروتى

POULICHE. Il se dit des jeunes cavales jusqu'à trois ans *A.* مهرة *P.* ماديان نو ساله - كرّهٔ ماده *T.* طاى قسراق

POULIE. Machine en forme de roue, sur laquelle passe une corde pour élever ou pour descendre des fardeaux *A.* بكرة pl. بكرات *P.* بكره *T.* مقره || Poulie de fer, de cuivre دمور يا باقر مقره Mettre une corde à une poulie مقره‌يه ايپ كچورمك

POULINER. Il se dit de la cavale qui met bas *A.* انفاض - انتاج *P.* زاييدن *T.* طوغورمق || Une cavale qui a pouliné طوغورمش - انفاض ايتمش قسراق

POULINIÈRE. Il se dit d'une cavale destinée à produire des poulains *A.* رمكة pl. ارماك - برذونة تتخذ للنسل *T.* دول

آلنمغه مخصوص اولان قسراق

POULIOT. Plante aromatique *A.* فوذنج - حبق *P.* پودنه - *T.* فوتنج يارپوز

POULPE. Ce qu'il y a de plus solide dans les parties charnues de l'animal *A.* صلب الربلة — Il se dit aussi en parlant de la chair de certains fruits. V. Pulpe.

POULS. Battement des artères qui se fait sentir particulièrement vers le poignet *A.* نبض || Pouls fort نبض قوى faible نبض ضعيف - نبض سست - نبض كوشك réglé نبض منتظم déréglé نبض غير منتظم - نبض مختل - نبض مضطرب égal نبض مستوى - نبض هموار - بر نبض - دوز بر دوزيد اولان inégal نبض غير متساوى - نبض نا هموار - نبض بر دوزيده fréquent نبض اولميان نبض سريع الضرب - نبض زود وتيز intermittent نبض متناوب - نبض متواتر - نبض فاصلدلو نبض convulsif نبض مختلج - نبض آتيلور نبض fiévreux نبض حموى - حمالو نبض mou نبض مسترخى - قورى نبض sec نبض يابس - نبض قتى نبض dur نبض صلب - نبض سخت - نبض كوشك نبض Tâter, consulter, observer le pouls لمس - مس نبض ايتمك نبضى يوقلمق - نبض ايتمك

On dit figur. Tâter le pouls à quelqu'un, pour dire, sonder ses dispositions *A.* استمزاج *P.* نبضگيرى كردن *T.* بر كمسنه نك نبضنى يوقلمق

POUMON. Le principal organe de la respiration *A.* سحر pl. سحور - رئة pl. رئات *P.* رئتون pl. *T.* شش - اوپكن - اق جكر || Les lobes du poumon رعاسى الرئه Maladie du poumon مرض رئه ulcère قرحهٔ رئه Avoir les poumons desséchés جفاف رئه اق جكر پپلويه les avoir adhérents aux côtes مبتلا اولمق متلاصق اولمق S'user le poumon à force de parler كثرت نطق وكلام ايله اتعاب رئه ايتمك

POUPARD. Enfant au maillot *A.* صبى pl. صبيان *P.* ببك *T.* معصوم || Voilà un joli poupard اشته بر دلبر معصوم

POUPE. L'arrière du vaisseau, appelé aussi Queue *A.* كوثل - مؤخر السفينة - ذنب السفينة *P.* پس - پشت كشتى *T.* كمينك پوپه سى - قيچ || La poupe d'une galère كشتى قيچى - جكدرينك Avoir le vent en poupe روزكار پوپه ده اسمك طرفندن - Et figur. Avoir le vent en poupe, pour dire, être dans la prospérité *T.* پوپه هواسيله كتمك

POUPÉE. Petite figure humaine faite de bois, etc. pour servir de jouet aux enfans *A.* داج *T.* ببك - قوقله || Poupée de plâtre الجيمدن مصنوع قوقله Un enfant qui se joue avec sa poupée قوقلهسيله اوينايان جوجوق

POUPÉE, en termes de fileuse, se dit du paquet d'étoupe ou de filasse dont on garnit le fuseau. En Arabe on leur donne différents noms, selon la matière dont le fuseau est garni. Ainsi on appelle *A.* عميتة pl. اعمتة la poupée de laine, سبيخة la poupée de coton, et *A.* سليلة la poupée de crin. *P.* دسته *T.* بدرك

POUPON. Jeune enfant qui a le visage plein et potelé *A.* - حبعب *T.* فربه رو *P.* مرتوى الوجه - جحدل - معتدال الوجه يوزى طولغن

POUPONNE. Jeune fille qui a le visage plein et pommelé *A.* يوزى *T.* زن فربه رو *P.* مرتوية الوجه - معتدالة الوجه طولغن قز

POUR. Préposition qui sert à marquer le motif ou la destination *A.* ل - لاجل *P.* براى *T.* ايچون - صمندده || Dieu a créé toutes choses pour sa gloire جناب رب العالمين كافهٔ ممكناتى مجد وجلال بر كمالى صمندده خلق وايجاد ايلدى Il fait de l'exercice pour sa santé حفظ صحت ايچون حركت ايدر Ces chevaux sont pour l'écurie du roi بو آتلر اصطبل همايون ايچوندر

Et la cause *A.* لان - على - بناء *P.* از آنكه - از بهر آنكه *T.* زيرا كه - براى آنكه - نتهكم - ايچون - دن - ايله || Il a été chassé pour avoir trop parlé طرد جوق سويلديكيچون طرد اولندى زيرا جوق سويلدى - سويلديكندن - اولندى Il est malade pour avoir trop mangé طعامى زياده ايلديكنه بناءً جوق يمكله - خسته اولدى

Il signifie aussi, à considération de... à cause de || Il fera cela pour vous شونى بونى سنك ايچون ايده جكدر Faites cela pour Dieu الله عشقنه - الله ايچون - لله تعالى ايله Je ne ferais pas cela pour un empire شونى بر پادشاهلق ايچون بيله ايتمم Il a fait cela pour raison بر كونه سبب - شونى لعلة ايتمشدر Il est estimé pour ses bonnes qualités بر كونه علته مبنى - صمندده محبول اولديغى خصايل جميله ايچون بين الناس معتبر ومحترمدر

Il signifie encore, moyennant un certain prix *A.* ب - بدلاً - مقابلً *P.* ب *T.* ه - بدل اولدرق || J'ai donné ma montre pour un diamant بر ساعتمى بر الماسه بدل اولدرق ويردم

الماس مقابلەسنه Il a donné son cheval pour cent piastres آتنی
یوز غروش - یوز غروش ایچون - یوز غروشه ویردی
مقابلەسنه Les meubles se donnaient pour rien à cette vente بو
مزادده اثاث بیت مفته صاتیلور ایدی

Et en égard, par rapport à... *A.* نظراً *T.* کوره || Cet habit
est trop chaud pour la saison بولباس موسمه نظراً پک سجاقدر -
موسمه کوره La porte est trop étroite pour cette maison بو خانەیه
غایت طار در نظراً قپوسی Sa dépense est trop grande pour
son revenu ایرادینه کوره ایتدیکی مصرف پک جسیمدر

Et en la place de... *A.* فی مقام *P.* بجای *T.* یرینه || Il
comparut pour son frère à l'assignation احضاری تنبیه اولنان
اثبات وجود ایلدی قرنداشی مقامنه کلوب Cet officier sert
pour un tel بو عسکری سرکردەسی فلانک مقامنه خدمت
ایدر Il a pour oreiller une pierre یوز یصدیغی مقامنده بر
طاش قوللنور

Et comme si *A.* کأن - کە *P.* بسان *T.* کبی - اولمق اوزره
|| Ils l'ont laissé pour mort sur la place فلانی میدانده مرده
اوزره براقدیلر اولمق Tenez-moi pour un méchant homme, si...
بو شیء بویله چیقمز ایسه بنی بر خبیث ادم کبی عد
ایله Tenez cela pour assuré بونی صحیح ومحقق کبی فرض
ایله Je compte son témoignage pour dix autres فلانک شهادتنی
اون کشینک شهادتی کبی صایەرم

Il sert aussi à marquer Le parti, l'engagement, l'intérêt *T.*
طرف || Un procureur doit travailler pour l'intérêt de ses parties
بر دعوا وکیلی موکللری طرفیچون چالشملو در Ce que je dis
est autant pour vous que pour moi دیدیکم کلام هم بنم طرفمه
هم سنک طرفکه خیرلو در Je tiens pour vous contre lui سنک
طرفکه اعانه آنک خلافنده یم Ce prince s'est déclaré pour
l'Empereur بو حکمدار ایمپراطور طرفنی طوتدیغنی اعلان
طرفنی طوتدی - ایلدی Pour un tel, contre un tel فلانک
طرفنه یاخود علیهنه

Il se prend aussi pour Contre *T.* حقّنده || Ce remède est bon
pour la fièvre بو دوا حمّا حقّنده نافعدر Il a haine pour lui
فلانک حقّنده بغض وعداوتی وار در

Suivi de Que, signifie, quelque *A.* فلو *P.* هر چند که *T.* هر
نقدر || Il faut éviter de se faire un ennemi pour petit qu'il soit
دشمن پیدا ایلمکدن حذر اولنملو در هر نقدر ادنا ایسه
ده Pour bon que soit ce remède, il ne faut pas en abuser بو دوا
هر چند نافع ایسه ده حدّدن زیاده استعمالی جائز دکلدر

Joint à un pronom personnel, il signifie, quant. V. Quant. ||
Vous ferez ce qu'il vous plaira, pour moi je n'en ferai jamais rien
بو خصوصده دلخواهکک نوجهله ایسه حرکت ایله بکا
دکلم کلنجه ابدی ایدەجک Nos amis se trouveront en tel
lieu, pour lui je n'en réponds pas دوستلرمزک جملەسی فلان
محلده موجود اولەجقلری درکار در انجق آکا کلنجه
جواب ویرەمم

Pour Lors. Alors *A.* علی هذا التقدیر *P.* درین حال *T.*
اول تقدیرده - اولحالده || Vous dites que cela arrivera, pour
lors nous verrons ce qu'il y aura à faire دیدیککه کوره بو
شیء ظهور ایدەجکدر اول حالده نه حرکت اولنمق اقتضا
ایدەجکنی ملاحظه ایدەرز

Pour peu que. *T.* جزئیجه || Pour peu que vous lui en parliez
بوکا دائر فلانه جزئیجه سویلیەجک اولور ایسەک Pour peu
qu'on me fasse des difficultés, j'abandonnerai l'entreprise جزئیجه
صعوبت کوسترەجک اولورلر ایسه مباشرت ایلدیکم مصلحتی
ترک ایدەرم

Pour, est aussi substantif *A.* نفع - خیر - لطف *P.* نیک *T.*
ایو || Il y a du pour et du contre dans cette affaire بو مصلحتده
بو بابده خیر وشرّ شقلری - لطف ومحذور طرفلری وار در
نیک وبد صورتلری - نفع وضرّ طرفلری - وار در Soutenir
le pour et le contre مصلحتک لطفی ویاخود محذوری
نیک ویاخود بد طرفنی اثبات - شقّنی تأیید ایتمک
قیدنده اولمق

POURBOIRE. Petite libéralité *A.* عطیّة pl. عطایاء *P.* بخشش
T. بخشش - قهوه پارەسی - ال کرمی || Il a eu tant, sans
compter le pourboire ال کرمندن ماعدا شومقدار اجرت آلدی

POURCEAU. Cochon. V. ce mot. || Pourceau gras خنزیر سمین *P.*
خوگ چرب وفربه *T.* سموز طوکز Marchand de pourceaux
خنزیر بازرکانی

POURCHASSER. Rechercher avec empressement *A.* جدّ - تطلّب
فی الطلب *P.* بسیار جستجو کردن *T.* پک آراشدرمق

POURFENDRE. Fendre un homme de haut en bas *A.* تقدید -
مستطیلاً شق *P.* از بالا تا بزیر دو نیم کردن *T.* اوزونلغنه
یارمق

POURIR. Se gâter, se corrompre *A.* انفساد - تعفّن - کسب
الفساد *P.* فساد پذیرفتن - سُرب گشتن - پوسیدن - خرسیدن

T. چوريمك || Les fruits pourissent quand on les garde trop long-temps ميوه قسمى طول زمان حفظ اولنسه چورر Il y a eu tant de pluies, que le raisin pourissait sur le cap اول قدر باران نزول ايلديكه اوزم تكاك اوزرنده ايكن چورر ايدى Le bois de chêne ne pourit pas dans l'eau aussi promptement que les autres ميشه آغاجى اخشاب سائره كبى صو ايچنده تيز برو كسب فساد ايتمز

On dit figur. Pourir dans l'ordure, dans la misère دزبلده وفقر وفاقه ايچنده چوريمك Faire pourir un homme en prison كمسنديى حبسده چورتمك

On dit aussi d'un homme qui persiste dans ses mauvaises habitudes, qu'il pourit dans le vice A. بلى الفساد ـ بلى الشرّ P. در تبهكارى پوسيده T. فساد ايچنده چوريمش

Il est aussi actif A. افساد ـ تفسيد ـ تعفين P. خرسانيدن ـ پوسانيدن ـ سرب ساختن T. چورتمك || L'eau pourit le bois صو اغاجى چوريدر ـ افساد ايدر La sueur pourit le linge à la longue عرق مرور زمان ايلـه بزى چوريدر Les pluies excessivement pourissent les biens de la terre فرط باران مزروعاتى اكينلرى چوريدر ـ افساد ايدر

POURI. A. متعفن ـ منفسد P. خرسيده ـ پوسيده ـ سرب T. چوريمش ـ چورك || Pomme pourie فساد يافته ـ چورك الما ـ On dit figur. d'un mauvais citoyen, que c'est un membre pouri qu'il faut retrancher de la république فلان كشى بر عضو فاسد دركه وجود جمهوردن فكّ وقطعى لازمهٔ حالدندر Et d'un homme bas et corrompu, que c'est un coeur pouri فاسد القلب بر آدمدر ـ درونى فاسد در ـ ايچى چوركدر On dit aussi d'un homme sur lequel on ne peut compter, que c'est une planche pourie چورك تخته در

POURITURE. État de ce qui est pouri A. فساد ـ عفونت P. پوسيدگى ـ خرسيدگى T. چوركلك || Nos corps sont sujets à la pouriture ابدان بشر فساده تابعدر Nous ne sommes que pouriture انسان محض عفونت وفساد در Tout ce qu'il mange se tourne en pouriture هرنه كه اكل ايتسه عفونته مستحيل اولور

On dit d'un homme dont le sang et les humeurs sont corrompus, qu'il tombe en pouriture, que ses membres tombent de pouriture A. تهذّو الاعضا P. اعضا لخت لخت افتادن T. اعضا صاپر صاپر دوكلمك || Ses membres tombent en pouriture اعضاسى متهذّى اولمقده در

POURPARLER. Conférence entre deux ou plusieurs personnes A. محاورة pl. محاورات ـ محادثة pl. محادثات P. سروا ـ صحبت ـ حرفزنى با همديگر T. سويلشمه || Dans un pourparler de paix صلحه دائر محاوره اثناسنده Il y a eu plusieurs pourparlers entre les ministres de ces deux Cours دولتين وكلاسى بيننده محاورات عديده ومحادثات كثيره گذران ايتمشدر L'affaire s'accommodera, nous sommes en pourparler مصلحت نظامپذير اولهجقدر حالا بوكا دائر محاوره اوزره يز

POURPIER. Plante potagère A. رجلة ـ بقلة الحمقا ـ فرفخ P. پرپهن ـ خرفه ـ بخله T. سموز اوت || Une salade de pourpier سموز اوت صلاتدسى ـ Pourpier sauvage A. فرفخ جبلى P. پرپهن كوهى T. يبان سموز اوتى

POURPRE. Rouge foncé qui tire sur le violet A. ارجوانى P. ارغوانى T. ارغوانى رنك || Cette étoffe-là est d'un beau pourpre لطيف ارغوانى رنكده بر ثوبدر

POURPRE, au féminin, se dit aussi de cette peinture précieuse qui se tire d'un coquillage nommé pourpre A. فرفير ـ Il se dit aussi de l'étoffe teinte en pourpre A. فرفيرىّ اللون || خلعت La pourpre était l'habillement des anciens rois خلعت فرفيرىّ اللون ملوك اسلافه مخصوص ايدى

POURPRE. Maladie maligne, qui se manifeste au dehors par de petites taches rouges A. حمّاء ذات الحصبات || Il a une grosse fièvre, et l'on craint le pourpre حرارتى شديد اولمغله حصباتلو حمّا ظهور ايدهجكندن خوف اولنور

POURPRÉ. De couleur de pourpre A. فرفيرىّ اللون

POURPRIS. Enceinte, enclos A. حظار P. چپر T. چوره || Le pourpris d'un temple حظار معبد ـ Il se dit en Poésie pour Demeure || Les célestes pourpris A. حظيرة القدس

POURQUOI. Conjonction causative A. لهذا P. از بهر آن ـ ازين سبب ـ بنا برين T. اوترى ـ آندن ـ آنك ايچون || Vous étiez absent, voilà pourquoi on vous a oublié غايب ايدك اشته آنك ايچون اونودلدك

Il se met aussi par manière d'interrogation A. لم ـ لما ـ لاىّ P. چرا ـ از چه سبب T. نيچون ـ نديه مبنى ـ نه سبب || Vous voulez que je vous fasse ce plaisir, pourquoi? بندن شو همّتى استدعا ايدرسك نديه مبنيدر Pourquoi ne le ferais-je pas? نيچون ايتميم ـ Il se prend aussi substantivement || Je voudrais bien savoir le pourquoi de cette affaire بو مادّه نك سببنى آكلامق

استر ایدم

POURSUITE. Action de celui qui poursuit quelqu'un *A.* تعقیب pl. تعقیبات *P.* قفاگیری *T.* در پس پوییی ـ قوغلمه ـ پسد || Vigoureuse, vive poursuite تعقیب شدید Il était à la poursuite des ennemis دوشمه ـ اعدانک قفادن تعقیبنه وارمشیدی Il revient de la poursuite des voleurs دشمنک پسنه دوشمشیدی قطاع طریقی تعقیبدن عودت ایلدی ـ Il signifie aussi, brigue || Il a obtenu cet emploi, après deux ans de poursuite تمام ایکی سنه تعقیب ایلدکدنصکره اول منصبی تحصیل ایلدی Il l'a chargé de la poursuite de ses affaires امور وخصوصاتنک تعقیبنی فلانک عهدهسنه حواله ایلدی

Poursuites, signifie en termes de Palais, les procédures qu'on fait dans un procès pl. مطالبات || Tous ces papiers contiennent les poursuites qu'on a faites عرض اولنان مطالباتک جملهسی مطالباتدن اشبو اوراق ایچنده مندرجدر Cesser les poursuites کف ید ایتمک

POURSUIVANT. Celui qui brigue pour obtenir quelque chose *A.* طالب pl. طلاب ـ راغب pl. راغبین *P.* طلبکار ـ خواستکار *T.* استکلو || Il sont deux ou trois poursuivans qui demandent cette charge بو منصبک طلبکارانی ایکی اوچ کشیدر

Il signifie en termes de Pratique, celui qui poursuit un décret, un ordre, une contribution de deniers *A.* مجد فی التحصیل *P.* بویندهٔ پس فلان چیز ـ سر نهادهٔ پیش فلان چیز *T.* بر شیئک آردینه دوشن

POURSUIVRE. Courir après pour atteindre *A.* تعقیب ـ تتقفی ـ *P.* دریس پوییدن ـ تتلی ـ استذناب *T.* درقفا شتابیدن ـ بر ـ پسنه دوشمک ـ آرده دوشمک ـ قوندلمق ـ قوغمق قوغمق ـ کمسنهنک ایزینی بصدرق پسنه دوشمک صالیویرمیدرک آردینه دوشمک || Poursuivre vivement, chaudement سرعت وشدت ایله تعقیب ایتمک Poursuivre les ennemis deux jours durant دشمنک ایکی کون علی التوالی تعقیب واستذنابنه مبادرت ایتمک Le prévôt poursuit les voleurs ضابط بلده ـ ضابط حرامیلرک آردینه دوشدی ـ حرامیلری تتقفی وتعقیبه شتابان اولمشدر ـ On dit aussi, Poursuivre un procès, une affaire, etc. || Ne voulez-vous pas poursuivre votre procès? دعواکی تعقیب ایتمک استمزمیسک

Poursuivre quelqu'un, signifie, en manière de procès, agir contre quelqu'un par les voies de la Justice *T.* بر کمسنهنک اوزرینه دعوا ایتمک || On l'accuse de rapt, et on le poursuit criminellement فلانه غصب نفوس تهمتی اسناد اولنوب مجرم اولمق اوزره اوزرینه دعوا ایدرلر

Poursuivre. Briguer, tâcher d'obtenir *A.* بذل المقدور لتحصیل اقدام علی تحصیل ـ بذل المجهود لتحصیل الشئ ـ الشئ بتحصیل ـ بدست آوردن چیزی ورزش نمودن *P.* الشئ بر ـ بر شیئک تحصیلنه جالشمق *T.* چیزی تکاپو کردن شیئک آردینه دوشوب تحصیلنه دوروشمق || Poursuivre une charge بر منصبک تحصیلی خصوصنده بذل مجهود ایتمک une pension بر معاشک تحصیلی ایچون بذل مقدور ایتمک

Et continuer ce qu'on a commencé *A.* مداومت *P.* بیدرنگ ورزش نمودن *T.* بوشلامامق || Poursuivre un ouvrage qu'on a entrepris ـ بر کمسنه مباشرت ایلدیکی ایشه مداومت ایتمک مداومتدن منفک اولمامق Après nous être arrêtés un moment, nous poursuivîmes notre chemin جزئیجه توقف دصکره یولمزه مداومت ایلدک Après quelque interruption, il poursuivit son discours بر مقدار انقطاعدنصکره کلامه مداومت ایلدی Vous avez bien commencé, poursuivez کوزل بدء وشروع ایلدک همان مداومت همان بوشلامه ـ ایله

Poursuivi. *A.* معقب ـ متقفی *P.* در پسش رفته *T.* قوغلنمش

POURTANT. Néanmoins *A.* مع هذا ـ مع ذلک *P.* باین *T.* همه ـ بو جمله ایله ـ بو بویله ایکن || Quoiqu'il soit habile, il a pourtant fait une grande faute کرچه استاد وماهر در مع مهارتی وار ایکن عظیم بر خطا ـ هذا خطای عظیم ایتدی بو جمله ایله خطامیدیر اولمشدر Voilà pourtant qui est fini ایتدی

POURTOUR. T. d'Archit. Le tour, le circuit d'un corps *A.* دور ـ دائره *P.* گرد *T.* چوره || Cette colonne a tant de pourtour بو ستونک شو قدر دوری وار در ـ بو ستون دوراً شو قدر در

POURVOIR. Donner ordre à quelque chose, rétablir ce qui manque, fournir ce qu'il faut *A.* تهیئه ـ تدارک الاسباب النظام سامان کار *P.* استحصال الاسباب النظام ـ الاسباب النظام ـ بر شیئک نظامنه باقمق ـ نظام ویرمک *T.* بجا آوردن || Voilà bien du désordre, il faut y pourvoir صورت احوال خیلی مرتبده مختل وپریشاندر استحصال تدارک اسباب نظام ایتمک اقتضا ایدر On y a pourvu بو اسباب نظامنه همت اولنمشدر Pourvoyez à cette affaire مصلحتک تهیئهٔ اسباب نظامنه همت ایله Si les hommes n'y pourvoient, Dieu y pourvoira بنی آدم آنک تدبیرینه باقمز

ایسه جناب قادر مطلق مقتضای نظامنی ایدر

On dit Pourvoir à un bénéfice, à un office, pour dire, le conférer *A.* توجیه || C'est le Pape qui pourvoit à ces bénéfices بو رهبان زعامتلری ریم پاپاسی طرفندن توجیه اولنور

Pourvoir, signifie aussi, munir, garnir *A.* تجهیز ـ اعداد ـ تهیئة *P.* آماده کردن ـ تدارک کردن ـ آراستن *T.* حاضرلمق ـ تدارکلندرمک || Pourvoir une place de vivres, de munitions بر قلعه‌یی مهمات لازمه‌سیله تدارکلندرمک ـ قلعه‌نک مهمات لازمه‌سنی تهیئه واعداد ایتمک Se pourvoir l'été pour l'hiver قشلاق حوایجنی موسم صیفده تدارک قیش ایچون یازدن تدارکلنمک ـ ایتمک Pourvoir une maison des choses nécessaires خانه‌یی اشیای لازمه‌سیله تجهیز ایتمک Il est pourvu de tout ce qu'il lui faut محتاج اولدیغی لوازماتک جمله‌سیله تدارکلنمشدر Le ciel, la nature, l'ont pourvu de tant de bonnes qualités ید قدرت فلانک ذاتنی نیچه اصناف خصایل ـ نیچه خصایل جمیله ایله تجهیز ایلدی Les grâces dont elle est pourvue بهیة ایله آراسته قلدی آرایش جامهٔ خلقتی اولان محاسن ـ اولدیغی محاسن ذاتیة برگزیده

Il signifie aussi, établir ses enfans par un mariage, un emploi ou autrement *A.* تقضیة الامل *P.* بر مراد کردن ـ مقضی الفواد ساختن *T.* فایرمق || Ce père a bien pourvu tous ses enfans فلان کشی بالجمله اولادینی بر وجه انفع فایردی Cette fille a rencontré un bon parti, elle est bien pourvue فلان قیز اولندجک بر مناسب طرف بولوب لایقی اوزره مقضیة الفواد اولمشدر ـ قایرلمشدر Ces enfans n'ont plus de père qui puisse avoir soin de les pourvoir اشبو اولادک پدرلری اولمدیغندن تقضیهٔ آماللرینه همت ایده‌جک کمسنه‌لری فایرملرینه ـ یوقدر

Se pourvoir, signifie en termes de Pratique, intenter action devant un juge *A.* دعوی *P.* دعوا راندن *T.* دعوا ایتمک || Si vous ne me faites raison, je me pourvoirai en Justice بنی اسکات ایتمدیککز حالده حضور شرعده دعوا ایده‌جکم Il s'est pourvu par-devant un tel juge فلان حاکمک حضورنده دعوا ایتدی Il s'est pourvu contre la sentence ویریلان اعلامک علیهنده دعوا ایلدی

POURVOYEUR. Celui qui s'est chargé de fournir à une maison les provisions de bouche *A.* کافل الحوایج المطبخ *T.* قوناغک ذخیره‌جیسی || Le pourvoyeur d'une telle maison فلان قوناغک ذخیره‌جیسی Les pourvoyeurs se sont obligés de fournir les pièces à un tel prix قوناق ذخیره‌جیلری کتوردکلری حوایج وارزاقی فلان فیئاتده ویرمکه متعهد اولمشلر در

POURVU QUE. Adverbe conditionnel *A.* ان *P.* گر *T.* اکر ـ حالده ـ ایسه || Il vous accordera votre demande, pourvu que vous fassiez... اکر شونی ایدر ایسه‌کز مسئولنه مساعده ایدر Pourvu que vous lui donniez... فلان شیئی اکا ویردیککز حالده Pourvu qu'il n'arrive rien de contraire بر مانع ظهور ایتمز ایسه ـ ایتمدیکی حالده بر مانع ومزاحم ظهور

POUSSE. Les jets, les petites branches que les arbres poussent au printemps *A.* شطاء pl. اشطاء ـ فرخ pl. فروخ pl. افراخ *P.* تازه فلیز ـ فلیز *T.* آژغ

POUSSE. Maladie des chevaux, qui fait qu'ils soufflent beaucoup, et qu'ils battent du flanc *A.* نحطة *T.* آیقیلمه

POUSSÉE. T. d'Archit. Action de pousser, effet de ce qui pousse *T.* تپش || Il faut que ces arcs-boutant soient bien forts, pour retenir la poussée de cette voûte قبّه‌نک تپشنی منع ایچون اوزرلرینه طیاندیغی اکری دیرکلر پک قوی اولملو در

POUSSER. Faire effort contre, pour ôter de place *A.* دفع ـ وکز ـ نحز *P.* بیرون راندن ـ پیش راندن *T.* تپمک ـ اوتدیه ـ اوتد فاقمق || Pousser quelqu'un بر کمسنه‌یی یرندن دفع ایتمک Pousser quelque chose avec le pied برشیئی آیاق ایله تپمک ـ اوتد فاقمق Poussez un peu cela vers moi بو شیئی آزه‌جق طرفمه فاقیویر ـ On dit, Pousser les ennemis, pour dire, les faire reculer اعدایی کیرویه دفع ایتمک ـ Et pousser aux ennemis, pour dire, aller aux ennemis *T.* اعدانک اوزرینه سورمک

On dit, Pousser quelqu'un du coude, du genou, pour dire, le toucher doucement, pour l'avertir de quelque chose بر کمسنه‌یه دیرسک ویاخود دیز طوقندروب خبر ویرمک

Pousser. Imprimer un mouvement à un corps en le jetant *A.* دفع *P.* راندن *T.* ایلتمک ـ یورتمک || Il pousse bien une balle کوزل یوریدر ـ طوبی کوزل ایلدر

Il se dit aussi du mouvement que l'on donne à un corps en le frappant *A.* وهز ـ نهز *T.* دورتمک ـ فاقیویرمک || Il a bien poussé ce coup-là ضربه‌یی کرکی کبی دورتدی Pousser un ballon avec le pied دنکی آیاق ایله فاقیویرمک

Pousser. Faire entrer quelque chose à force *A.* غلّ - ركز *P.* سپوختن *T.* صوقمق || Pousser un clou dans une muraille دیواره جیوی صوقمق

On dit aussi, Pousser un coup d'épée, une botte à quelqu'un *A.* طعن *P.* زدن *T.* اورمق - سانجمق

Pousser. Porter, étendre, avancer *A.* مدّ - تمدید *P.* دورتر راندن - دراز کردن *T.* ایلرویه طوغری یورتمک - اوزاتمق || Pousser un mur plus loin دیواری بوندن ایلروجه یورتمک || Poussez ce mur de clôture cinquante toises plus loin بو چیت دیواری اللی ذراع قدر ایلرویه اوزات Il faudrait pousser cette allée jusqu'à un tel endroit بو باغچەدەکی یول فلان مترسی ایلرویه محلّه قدر مدّ اولنملو ایدی Pousser une tranchée ملکک حدودینی تمدید یورتمک les frontières d'un État توسیع ایتمک - ایتمک Ce prince a poussé ses conquêtes bien loin بو پادشاه فتوحات وغزواتنی اقطار بعیدەیه تمدید وابلاغ ایتدردی

Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* ایصال - ابلاغ هزل *P.* رسانیدن *T.* واردرمق || Pousser la raillerie bien loin هزل - واستهزاییی حدّ اعتدالدن زیاده ایصال ایتدرمک واستهزاده حدّ اعتدالی تجاوز ایتمک Pousser la valeur, la constance, la patience bien loin شجاعت وجلادتی وثبات ومتانتی وصبر وشکیبی اقصای مراتب کماله ابلاغ la vengeance, la haine trop loin سودای انتقام ایتدرمک وکینەیی حدّ مبالغەیه ایصال ایتدرمک un raisonnement trop loin بر مطالعەیی درجۀ مبالغەیه ایصال ایتدرمک Pousser l'impudence, l'effronterie jusqu'au bout سجاعتی وکستاخلغی اقصی الغایات مبالغەیه ایصال ایتدرمک

On dit, Pousser la voix, pour dire, parler plus haut *A.* اجهار سسی *P.* اعلاء الصوت - آوازرا بلند کردن *T.* سسی زیاده جیقارمق - یوکسلتمک

Et pousser des cris, pour dire, crier *A.* عجعجة - صیحان *P.* فریاد زدن *T.* حیقرمق - فریاد ایتمک

Et pousser des soupirs, pour dire, soupirer *A.* اخراج الزفیر - زفر *P.* متوالیاً آه زدن *T.* آه وواه ایتمک - کوکس کچورمک

Pousser, se dit figur. pour Attaquer, offenser, choquer *A.* تعرّض *P.* رنجیدن *T.* انجتمک || Si vous le poussez davantage, il sera obligé de se défendre فلانه زیاده تعرّض ایدەجک اولور ایسەک مدافعەیه مجبور اولەجقدر

Et pour presser, importuner *A.* تعجیز - تضییق *P.* بیزار کردن *T.* صیقشدرمق - صیقمق - بیقدرمق || Il l'a poussé vivement dans la dispute سجادلدده فلانی غایت ایله تضییق یک صیقشدردی - ایلدی

Pousser. Faire avancer dans le monde *A.* سوق *P.* برکشیدن *T.* ایلرولتمک - ایلرو سورمک || C'est un tel qui l'a poussé بونی سوق ایدن فلاندر Pour faire fortune à la Cour, il faut avoir quelqu'un qui vous pousse سرای همایونده کسب اقبال ایتمک ایچون سوق ایدەجک بر کمسنه اولملو در

On dit, Pousser son chemin, pour dire, s'avancer, acquérir du crédit, de la considération طریق شان واقبالده قطع مسافه ایتمک

Pousser, se dit aussi de la crue des plantes *A.* طلوع - اجدار *P.* الداس - سر زدن - گوالیدن - سر نمودن *T.* سورمک - اوج کوسترمک || Les arbres commencent à pousser اشجار سورمکه باشلادی Les blés ont déjà poussé اکین طلوع ایتدی - سوردی - اوج کوستردی -

Pousser, signifie aussi, en parlant des chevaux, battre des flancs *A.* نحط - نحیط *T.* آیقیلمق

Pousser à... Exciter *A.* حثّ - اغرا *P.* فژولیدن *T.* قندرمق || On l'a poussé à se fâcher فلانی خشم وغضبه اغرا ایلدیلر à déshériter son fils فلانی اوغلنی وراثتدن اخراج ایچون حثّ واغرا ایلدیلر

Pousser à bout, signifie figur., choquer un homme au dernier point بر کمسنەیی پک - بر کمسەنک پک اوزرینه وارمق پک آشوری دورتمک - دورتمک || Vous me poussez à bout صبرمی اوزریمه وارییورسک vous poussez à bout ma patience صبرمی دوکدییورسک - پک دورترسک

Poussé. *A.* مندفع *P.* رانده *T.* قاقلمش

POUSSIER. La menue poudre qui demeure au fond d'un sac de charbon *A.* غبار الفحم *P.* رند انکشت *T.* کمور توزی

Il se dit aussi de la poussière de poudre à canon *A.* غبار باروت *P.* رند باروت *T.* باروتک توزی

POUSSIÈRE. Terre réduite en poudre très-fine *A.* غبار - تکوب قتام - گرد - رند *P.* توز *T.* || Faire élever la poussière en marchant توز - توز قوپارمق - یورر ایکن اثارۀ غبار ایتمک La poussière entre dans les yeux هوایه توز آغدرمق - قالدرمق توزی Secouer la poussière d'un habit غبار کوزه حلول ایدر لباس اوزرندن سلکمک Réduire en poussière بر شیئی غباره

دوندرمك La pluie a abattu la poussière باران غباری تسکین
ایلدی L'homme n'est que cendre et que poussière devant Dieu
انسان عند الله المتعال محض رماد وغبار در

En parlant d'un homme de rien qu'on a tiré de la misère, on dit figur., qu'on l'a tiré de la poussière خاك مذلتدن رفع اولندی

POUSSIF. Il se dit d'un cheval qui a la pousse *A.* منحوط *T.* آبقیلور

POUSSIN. Poulet nouvellement éclos *A.* قوب pl. اقواب ـ
فروج pl. فراریج *P.* جوزه *T.* پلیچ یاوریسی || La poule et les poussins طاوق ویاوریلری Une poule qui appelle ses poussins یاوریلرینی چاغران طاوق

POUSSINIÈRE. Constellation appelée aussi, Les pléiades. V. ce mot.

POUTRE. Grosse pièce de bois, qui sert à soutenir les solives ou les planches d'un plancher *A.* سهم pl. سهام *P.* فرسب ـ
شاهتیر ـ شاخ *T.* اوق دیرکی ـ طبان دیرکی || Poutre de
chêne میشه طبان Équarrir une poutre طبان دیرکنی طوغرایوب
چار کوشه یاپمق Mettre une poutre à sa place طبان دیرکنی
یرنده یرلشدرمك

POUTRELLE. Petite poutre *A.* سهم صغیر *P.* فرسب خرده
T. اوفاق طبان دیرکی || Dans ce bâtiment il ne faut que des poutrelles بو بناده انجق اوفاق طبان دیرکلری لازمدر

POUVOIR. Avoir la faculté de... *A.* استمکان ـ اقتدار *P.*
توانستن ـ قدرت داشتن ـ قدرت یافتن *T.* کوج یتمك
ایده بیلمك ـ قادر اولمق || Pouvoir marcher مشی وحرکته ـ
مقتدر اولمق ـ یوریبه بیلمك Je pourrais sortir خروجه
قادرم ـ چیقه بیلورم Je puis dépenser صرفه مقتدرم Je ne puis
dormir نومه اقتدارم یوقدر Puis-je entrer? دخول ممکنمیدر
Il n'a pu réussir dans cette affaire بو مصلحته ظفر بولمغه قادر
ظفریاب اولمق ـ ظفر بولمنك امکاننی بولمدی ـ اولمدی
ممکن اولمدی

On dit proverb., Si jeunesse savait, et vieillesse pouvait, pour dire, si la jeunesse avait l'expérience, et que la vieillesse eût la force عهد شبابده درایت وسنّ شیخوختده قدرت اولسه

On dit, N'en pouvoir plus, pour dire, n'avoir plus de force
A. عدم الطاقة ـ عدم الاستطاعة ـ عدم الاقتدار *P.* نا توان
طاقت ـ کوج یتمامك *T.* بی تاب وتوان شدن ـ بودن
قالمامق ـ طاقت کسلمك || Je n'en puis plus بوندن زیاده
اقتدارم یوقدر ـ بوندن زیاده تاب وطاقتم یوقدر Il s'est fatigué à n'en pouvoir plus کمال عیّ وفتوری تقریبیله تاب
کسلدی وطاقتی Il est accablé de travail, il n'en peut plus
تعب وزحمتدن عارض اولمش فتوری تقریبیله طاقت
قالمامشدر واستطاعتی Cet homme n'a plus guère à vivre, il n'en peut plus معاشی قالمیوب کلیّاً مسلوب الاقتدار در

On dit, Sauve qui peut, pour dire, se sauve qui pourra *A.*
النجاة فی الفرار ـ من نجا برأسه فقد ربح *P.* سلامت
در گریز است *T.* قورتیله بیلن قورتلسون

Pouvoir, se dit aussi pour marquer la possibilité d'un événement *A.* امکان ـ احتمال ـ احتمال الوقوع *P.* امکان پذیر
بودن ـ محتمل بودن *T.* اوله بیلمك ـ اولاغن اولمق ـ
جائز اولمق || Cela pourra arriver بو کیفیتك وقوعی محتملدر
Cela ne se peut faire بو شیٔ اولمق ممکن دکلدر Cela se peut
اولاغندر ـ اوله بیلور ـ ممکندر Il se peut que votre projet réussisse محتملدر ـ ترتیبك میسّر اولمق ممکندر Cela ne se peut
عدیم الاحتمالدر ـ نا ممکندر ـ عدیم الامکاندر Ce malade pourrait bien en mourir بو مریض وفات ایتمك احتمالی وار در
Il se pourra faire que... جائز که شویله اوله Il pourrait arriver que... بلکه شویله اوله ـ اوله بیلور که شویله ظهور ایده...

Pouvoir. Avoir de l'autorité, du crédit *A.* اقتدار ـ قوّت
P. قوّت ـ الدن کلمك ـ کوج یتمك *T.* یارستن
فلانك یاننده صاحبی اولمق || Vous pouvez tout sur lui
قوّت کاملهك وار در Si je puis quelque chose pour votre service, je m'y emploierai avec joie خدمتك ایچون الدن کلور بر شیٔ
وار ایسه فرح جان ایله اجراسنه آماده یم C'est un homme qui peut beaucoup dans l'affaire dont il s'agit در دست اولان
بو خصوصده مصلحتده کلّی قوّتی وار در Je ne puis rien en cela
بو خصوص ـ هیچ بر شیٔ الدن کلمز ـ بر وجهله مقتدر دکلم
دائرهٔ اقتدارمدن خارجدر Il peut beaucoup auprès de vos juges سنك مصلحتکی رؤیت ایدن قضاتك یاننده
کلّی قوّتی وار در Il peut tout ce qu'il veut استدیکی شیلرك
جملەسنه کوجی یتر Je ne crois pas le pouvoir ظنّ ایدرمکه
الدن کلدجکنی ـ الدن کلمز ظنّ ایدرم ـ بوکا قدرتم یوقدر
عقلم کسمز

POUVOIR. Autorité, faculté de faire *A.* قدرت ـ وسع ـ قوّت
P. یارا *T.* الدن کلمه || Grand pouvoir قوّت کامله absolu قوّت
مطلقه indépendant قوّت مستقله ـ قوّت بالاستقلال Il a beau-

coup de pouvoir قوّت تامّه‌سی ـ كلّی قوّتی وار در C'est une marque, un effet de son pouvoir اثر قوّتیدر Je m'emploierai pour vous de tout mon pouvoir سكا اعانت ایتمك ایچون ما حصل وسع واقتدارمی صرف ایده‌جكم Ce que vous souhaitez de moi n'est pas en mon pouvoir دیدیككز شی دائرهٔ مطلوبكز اولان شئ المدن كلمز ـ اقتدارمدن خارجدر Cela passe mon pouvoir حدّ وسع واقتدارمی تجاوز ایدر بر شیدر ـ وسعمدن خارجدر ـ On dit aussi, Cela est en son pouvoir, c'est-à-dire, en sa disposition ـ ید اقتدارنده در النده در

On dit, Avoir une chose en son pouvoir, pour dire, la posséder *T.* مالك اولمق ـ ید تملّكده ـ ید تصرّفده اولمق

Pouvoir. Droit, faculté d'agir pour un autre, en vertu de l'ordre qu'on en a reçu *A.* رخصت *T.* دستور *P.* رخصت || J'ai pouvoir de loi مرخّصم ـ فلانك طرفندن رخصتم وار در Donner un pouvoir limité رخصت محدوده اعطا ایتمك illimité رخصت بیحدّ وقید ـ رخصت نا محدود ویرمك Agir en vertu de pouvoir بر كمسنه حامل اولدیغی رخصت موجبنجه فلانه عمل وحركت ایتمك Il lui a donné un pouvoir fort ample ـ رخصت واسعه ویردی Il se dit aussi de l'écrit par lequel on donne pouvoir à quelqu'un *A.* وثیقة الرخصة ـ كتاب الرخصة *P.* رخصتنامه *T.* رخصتی حاوی كاغد || J'ai montré mon pouvoir حامل اولدیغم رخصتنامه‌یی ابراز ایلدم Les ambassadeurs se sont communiqué leurs pouvoirs ایلچیلر حامل اولدقلری رخصتنامه‌لری بری برلرینه افاده وبیان ایتمشلر در On trouve de la difficulté dans les pouvoirs رخصتنامه‌ده بر مشكل بو Ce ministre a un plein pouvoir pour traiter de la paix بو وكیلك یدنده مذاكرهٔ صلحه دائر رخصت كامله وار در Votre pouvoir n'est pas en bonne forme بدكده اولان رخصتنامه رسم مرعی اوزره یازلمش دكلدر Il a outrepassé ses pouvoirs حامل اولدیغی رخصتی ـ حدود رخصتی تجاوز ایتمشدر

PRAGMATIQUE. On appelle Pragmatique sanction, un réglement fait en matière de religion *T.* ـ امور مذهبه دائر قانوننامه On appelle aussi Pragmatique, les actes qui contiennent la disposition que fait le Souverain concernant ses Etats et sa famille خاندان سلطنت ایله ملك حقنده جاری اولدجق شروط نظامی حاوی قانوننامه

PRAIRIE. Etendue de terre où l'on recueille du foin *A.* ارض مكلئة ـ عشیبة *P.* مرغزار ـ مرغزار *T.* جمنزار ـ جایرلق || Une grande prairie جمنزار وسیع الاطراف vaste مرغزار جسیم Une prairie qui sert au pâturage رعی حیواناته صالح بر مكلئه Se promener dans la prairie جمنزارده گشت وگذار ایتمك V. Pré.

PRALINE. Amande rissolée dans du sucre *A.* لوز مقلی وبسكر *P.* شكر ایله قاورلمش بادم *T.* بادام در شكر پخته

PRAME. Sorte de navire à un seul pont, où l'on emploie des rames et des voiles *T.* چكلوه

PRATICABLE. Qui se peut pratiquer, qui peut être employé *A.* ممكن الاجرا ـ ممكن الاعمال *P.* بكار بردنی ـ بكار آوردنی *T.* اولـه بیلـه‌جك || Il a employé tous les moyens praticables pour venir à bout de cette affaire بو مصلحتی باشه جیقارمق ایچون ممكن الاعمال اولان كافهٔ تدابیر واسبابی قوللندی Cela n'est pas praticable ممكن اجرا اولدجق شئ دكلدر Ce moyen ne me semble nullement praticable بو تدبیر ظنمه كوره ـ بوجه من الوجوه ممكن الاجرا اولدجق مقولدن دكلدر نا قابل اجرا در ـ ممتنع الاجرا در

Figur. *A.* ممكن المعاملة ـ ممكن الالفة *P.* امكان پذیر *T.* الفت قوللانیلور || Cet homme n'est pas praticable dans le commerce de la vie بو آدم امر معاشرتده ممكن المعامله ممكن الالفه دكلدر ـ دكلدر Son humeur quelquefois n'est pas praticable مزاجی بعضاً قوللانیلمز

On dit, que les chemins ne sont pas praticables, lorsqu'il est impossible d'y passer ممتنع ـ طرق ومسالك ممكن المرور دكلدر یوللر كزلمز مرتبه‌سنده در ـ المرور در Et qu'un marais n'est pas praticable مروری نا ممكن بر چیللك یر در Ce gué n'est pas praticable dans ce moment-ci بو معبر الحالة هذه ممكن نا قابل عبور در ـ العبور دكلدر

PRATICIEN. Celui qui est versé dans la pratique judiciaire *A.* متشرّع pl. متشرّعین *P.* خواجهٔ شریعت *T.* شریعتده اوسته || Grand praticien متشرّع صاحب كمال Ce procureur est habile praticien بو دعوا وكیلی ماهر واستاد شریعت خواجه‌سیدر

Il se dit aussi d'un médecin qui a beaucoup d'expérience dans son art *A.* طبیب كثیر التجربة *P.* طبیب هزار آزما *T.* كثیر تجربه‌سی چوق بر حكیم || C'est un grand praticien التجربه بر طبیب نامدار در

PRATIQUE. Méthode de faire *A.* عمل || La pratique ne répond pas toujours à la théorie عمل هر وقتده علمه موافق كلمز

Ce projet est beau, mais il sera difficile dans la pratique بو مطالعه احسن ولطيفدر انجق عند العمل صعوبتدن خالی دكلدر Il a eu de grandes idées, mais il n'était pas aisé d'en venir à la pratique واقعا فكرنده امور معظمه وار ايدی انجق عمله كلنجه آسان شيلر دكل ايدی

On dit, Mettre en pratique, pour dire, mettre en exécution *A.* فعلا اجرا ـ اجرا ـ عمل *P.* بكار آوردن *T.* فعله ـ ايشلمك ـ عمله كتورمك ـ كتورمك || Il ne suffit pas de savoir les commandemens de Dieu, il faut les mettre en pratique احكام الهيه نك يالكز معرفتی كافی دكل فعلا اجرالری دخی لازمدر

On dit, Pratiques de dévotion, pour dire, certains exercices réglés de dévotion *A.* اعمال مسنونهٔ دينيه ـ مناسك || Cet homme est fort exact à toutes ses pratiques de dévotion بو آدمك اعمال ـ مناسك لازمه يه كمال دقت اوزره رعايتی وار در مسنونهٔ دينيه يه

PRATIQUE. Usage, coutume, façon d'agir reçue dans quelque pays *A.* عرف ـ عادت pl. عادات *P.* آيين ـ رسم وراه *T.* يول اركان || La pratique de ce pays-là est telle que je vous le dis بو مملكتك عرف وعادتی اشته ديديكم كبيجه در

Il se prend aussi pour l'expérience des choses du monde *A.* تجربة *P.* آزمايش ـ كار آزمودكی *T.* صنديوب آكلمه || C'est un homme qui a la pratique des affaires امور ومصالحده تجربه سی كار آزما بر آدمدر ـ چوق بر آدمدر Cet emploi ne m'est pas propre, je n'ai aucune pratique de ces sortes d'affaires بو منصب بكا لايق دكل زيرا اول مقوله اموره اصلا تجربه م يوقدر

PRATIQUES, se dit des intelligences secrètes avec des personnes d'un parti contraire *A.* مخابرات خفية pl. معاملات خفية pl. *P.* آشناداریٔ نهانی ـ معاملهٔ نهانی *T.* كيزلو دانشقلق || Entretenir des pratiques avec le commandant d'une place قلعه نك محافظيله معاملات خفيه ربط ايتمك

PRATIQUE, signifie aussi, chaland *A.* مشتری *P.* خريدار *T.* مشتری || Ce marchand a bien des pratiques بو بازركانك مشتريسی چوقدر Il a presque toutes les pratiques du quartier محله نك همان بالجمله مشتريلری كندونكدر

Il se dit aussi en parlant d'un médecin qui est fréquemment employé || Ce médecin a beaucoup de pratiques بو طبيبك ـ بو طبيب چوق خسته‌يه باقر ـ خسته‌سی چوقدر

On dit, qu'un homme a bien de la pratique, pour dire, qu'il a beaucoup de besogne à faire *A.* شغل pl. اشغال ـ مشغلة pl. مشاغل *P.* كار *T.* ايش ـ خدمت

En termes de Marine, Donner pratique à un vaisseau, signifie, lui permettre de débarquer *A.* رخصة لخروج عن السفينة *P.* دستور بيرون شدن از كشتی *T.* كميدن چيقمغه رخصت

PRATIQUE, se dit aussi de la procédure et du style des actes qui se font dans la poursuite d'un procès *A.* علم الصك || Ce n'est pas assez qu'un avocat connaisse les lois et les ordonnances, il faut encore qu'il entende bien la pratique وكالت دعاوی خدمتنی ايدن كشی يالكز شريعتی ونظاماتی بيلمك كافی دكل علم صكدن دخی خبردار اولمق واجبهٔ حالدندر Cela est contre toutes les règles de la pratique قواعد علم صكه كليا منافيدر

PRATIQUE. Qui agit, qui fait agir *A.* عملی || Instruction pratique تعليم عملی Pratique morale اصول عمليهٔ اخلاق Vertu pratique صلاح بالعمل Géométrie spéculative et géométrie pratique فن هندسهٔ نظری وفن هندسهٔ عملی Cette science se divise en spéculative et en pratique بو علم ايكی قسمه منقسمدر كه بری نظری وديگری عمليدر

PRATIQUEMENT. Dans la pratique *A.* عملا ـ من جهة العمل || Vous avez raison théoriquement, mais pratiquement vous auriez tort من جهة العلم حق يدكده در انجق من جهة العمل حقكك يوقدر

PRATIQUER. Mettre en pratique. V. Pratique. — Et exercer certaines professions *A.* عمل *P.* فلان كار كردن *T.* ايشلمك || Pratiquer la médecine, la chirurgie عمل طبابتی وجراحلق كاريني ايشلمك

Il signifie aussi, fréquenter *A.* مخالطة ـ اختلاط ـ خلطة *P.* آميزش *T.* قونشمه || J'ai assez pratiqué cet homme-là, pour savoir de quoi il est capable بو آدم ايله خيلی آميزش واختلاطم اولديغندن نديه مقتدر ايدوكنی رعنا بيلورم Il ne pratique que des gens de bien يالكز اهل خير ايله خلطه‌سی وار در

Et gagner à son parti, suborner *A.* جلب *P.* بطرف خود كشيدن *T.* آيارتمق || Il avait pratiqué les principaux habitans de la ville رؤسای بلده‌يی جلب ايلدی ـ آيارتدی Il a pratiqué la plupart des officiers de l'armée سركردگان عسكرك اكثريسنی آيارتدی Il a pratiqué des témoins dans cette affaire بو خصوصده شاهدلر آيارتدی

On dit Pratiquer des intelligences, pour dire, se les ménager

آشنايىٔ نهانى پيدا كردن .P عقد المعاملات الخفيّة .A
.T كيزلو دانشقلق پيدا ايتمك || Il avait pratiqué dans cette place des intelligences qui lui ont donné le moyen de la surprendre
قلعەنك ايچندە معاملات خفيّە عقد ايدوب بو تقريب ايلە على حين غفلةٍ من اهلها ضبط وتسخيرينە دسترس اولمشدر

PRATIQUER, se dit en termes d'Architecture, pour Avoir l'adresse de ménager de petites commodités dans un bâtiment .T صيغدرمق || On a pratiqué un petit escalier dans l'épaisseur du mur ديوارك جسمى ايچندە بر صغير نردبان صيغدرديلر

PRÉ. Pièce de terre qui ne se laboure point, et où il vient de l'herbe .A مخضرة .P سبزەزار .T چايرلق V. aussi Prairie || Haut pré آلچق يردە اولان جايرلق bas مرتفع يردە اولان جايرلق Pré vert جيچكلنمش سبزەزار fleuri يشللنمش چايرلق - چايرلق اعلا اوتلق Ce pré porte de fort bon foin سبزەزار شكوفەدار انبات ايدر بر مخضرە در

PRÉALABLE. Qui doit être fait, dit, examiné avant .A اوّل الامر - اقدم الامور .P سركار - اوّل كار - پيشروكار .T ابتداسى ايشك || Dans les négociations et les traités, la communication des pouvoirs est une chose préalable مكالماتدە وعهدنامە انعقادى خصوصندە اقدم امور رخصتنامەلرك ابرازيدر Une fille majeure ne peut se marier sans le consentement de son père, ou sans une sommation préalable بلوغە رسيدە اولمش بر قيز پدرينك رضاسى منضمّ اولمدقچە وياخود اوّل امردە پدرينك رأينى استدعا ايتمدكچە تزوّجە مأذون اولەمز C'est un point préalable اقدم اموردن معدود بر مادّە در Pour juger du droit de cet enfant à l'hérédité de son père, il est préalable de savoir s'il est légitime بو ولدك والدى وراثتنە استحقاقى حكم اولنمق اوّل امردە حلالزادەلكى تحققنە منوطدر Avant que de procéder au jugement de cette affaire, c'est un préalable que de . . . بو مادّەنك مصلحتك حكمنە مباشرتدن اوّل اقدم امور شو مادّە در كە

AU PRÉALABLE. V. Préalablement.

PRÉALABLEMENT. Avant toutes choses .A قبل كلّ شئٍ .P هر شيدن ايلرو - اوّل امردە .T پيش از همە كار - اوّل باوّل || Il faut voir préalablement si... قبل كلّ شئٍ رؤيت اولنمق اقتضا ايدر كە

PRÉAMBULE. Espèce d'exorde, d'avant-propos .A مقدّمة pl. مقدّمات .P سرسخن || Long préambule مفصّل مقدّمە inutile بيلزوم - مقدّمۀ لا طائل Sans préambule بلا مقدّمە Point de préambule, venons au fait مقدّمە لازم دكل مادّەيە كلەلم

PRÉAU. Il ne se dit qu'en parlant de cet espace découvert qui est au milieu d'un cloître, et en parlant de la cour d'une prison .A قاعة - ساحة - فناء .P بشە .T حاولو - ميدان || Ce prisonnier se promène au préau بو اسير زندانك حاوليسندە كزر

PRÉBENDE. Revenu ecclésiastique, attaché ordinairement à un chanoinie .A عقدة .T آرپەلق

PRÉBENDÉ. Qui jouit d'une prébende .A صاحب العقدة .T آرپەلق صاحبى

PRÉCAIRE. Qui ne s'exerce que par tolérance, qui n'est pas tellement établi par un droit, qu'il ne puisse cesser .A قائم اغماضاً - غير مستقرّ - عديم الثباة .P نا بر قرار - بى ثبات .T اغماضاً تمللو اوليان - اغماضە مبنى اولان || Autorité précaire حكومت قائم اولان possession مستقرّ اوليان حق ملكيّت existence وجود غير مستقرّ Son état est précaire حالى اغماضاً حالى بى ثباتدر - قائمدر

En termes de Pratique, il se dit des choses dont on ne jouit que par concession révocable au gré de celui à qui la propriété de ces choses appartient .A مستعار .P سپنج - عاريت .T عاريتى || Il ne jouit de cette terre que par précaire, qu'à titre de précaire فلان اراضىيە عاريةً متصرّفدر

PRÉCAIREMENT. D'une manière précaire .A من غير ثباةٍ - بالعارية - عاريةً .T تمللو اوليدرق .A لا مقرّراً .P بىقرارى .T بر وجە عاريت .P عاريتى اولدرق

PRÉCAUTION. Soin pris d'avance contre les inconvéniens prévus d'une chose .A احتياط - حزم .P دور انديشى - احتياطكارى .T صايقيلق - احتمال صايمە || Précaution inutile احتياط لا طائل - بيفائدە Prendre ses précautions استحصال اسباب حزم واحتياط لوازم حزم ايتمك Apporter toutes les précautions nécessaires واحتياطك جملەسنە رعايت ايتمك Se purger, se faire saigner par précaution احتياطاً دواى منقّى استعمال ايتمك احتمال صايدرق - ياخود قان آلمق

On dit proverb. Trop de précaution nuit .T جوق صايان جوق ياكيلور

Il se prend aussi pour Circonspection, ménagement .A احتراز .P نگهدارى .T صاقنمە || On ne doit attaquer certains préjugés

خلقك ذاهب اولديغى بعض كونده qu'avec précaution نعصباتنك خلافنده وارلهق مراد اولنسه احتراز اوزره رسوم احترازه حركت اولنملو در Se conduire avec précaution رعايت ايله عمل وحركت ايتمك

PRÉCAUTIONNER. Donner à quelqu'un des conseils ou des moyens pour se garantir de quelque mal *A.* وقايت ـ محافظة ـ حمايت *P.* پاس داشتن *T.* صاقندرمق || Précautionner les fidèles contre l'erreur اهل ايمانى ضلالدن محافظه ايتمك

SE PRÉCAUTIONNER. Prendre ses précautions *A.* احتما ـ تحفظ ـ تحرز ـ توقى *P.* نگهداشتن *T.* صاقنمق ـ قورنمق || Il est bon de se précautionner le plus que l'on peut contre les maux qui nous menacent, contre la malice des hommes مشرف ظهور اولان آفاتدن وخلقك شر وخباثتندن مهما امكن توقى ايتمك لازمهٔ حالدندر Se précautionner contre le froid برد وسرمادن تحفظ ايتمك

PRÉCAUTIONNÉ. *A.* محمى ـ محفوظ *P.* پاس داشته *T.* صاقنمش ـ قورنمش

Il est aussi adjectif, et signifie, prudent, avisé *A.* حازم ـ اهل محترز *P.* دور انديش *T.* صايقيلو *A.* الحزم والاحتياط *P.* نگهدار *T.* صاقنيجى | C'est un homme fort précautionné غاية الغايه حازم بر آدمدر

PRÉCÉDEMMENT. Ci-devant, auparavant *A.* سابقا ـ مقدما ـ بوندن ـ بوندن اول ـ بوندن ايلرو *T.* پيش از اين *P.* سالفا بوندن اقدم سويلديكمز | Comme nous avons dit précédemment اقدم ذكر اولنديغى وجه اوزره ـ وجه اوزره

PRÉCÉDENT. Qui précède *A.* سابق ـ مقدم ـ سالف *P.* پيشين *T.* مقدمكى ـ اولكى ـ بوندن ـ كچن || Le jour précédent يوم سابق ـ مقدمكى كون ـ كچن كون Je vous ai écrit par l'ordinaire précédent مقدمكى اولاق عادتا عزيمت ايدن واسطه‌سيله طرفكزه تحرير ايلدم Dans les règnes précédents سلاطين سالفه زماننده Dans l'assemblée précédente مجلس سابقده J'ai trouvé cette matière dans le livre précédent بو ماده‌نك بحثنى كتاب سابقده بولدم

PRÉCÉDER. Aller devant, ou être auparavant *A.* تقدم ـ استقدام ـ سبق *P.* پيش رفتن ـ پيشرو شدن *T.* ايلرولنمك ـ ايلرو يورومك || Dans cette entrée, un grand nombre de gens de livrée précédaient le carrosse de l'ambassadeur دخول آلاينده كسوهٔ مخصوصه ايله ملبس وافر كسان ايلچينك عربه‌سنك پيشرو

ساز وآهنگ ضيافت ايلدى La musique précéda le repas ضيافت طعامنك مقدمه‌سى ايدى ـ طعامنى تقدم ايلدى Cet accès de fièvre fut précédé d'une grande lassitude بو حما نوبتنه بر كسل عظيم عارضه‌سى تقدم ايلدى La naissance de ce prince fut précédée de plusieurs prodiges بو شهزاده‌نك ولادتندن مقدم ـ ولادتنه معجزات عديده تقدم ايتمشدر ـ معجزات كثيره ظهور ايتمشدر Il signifie aussi, tenir le premier rang, avoir le pas sur un autre || Précéder en dignité, en honneur جاه ومنصب وشان واعتبار جهتيله تقدم ايتمك

PRÉCÉDÉ. *A.* متقدم *P.* پيشرو *T.* ايلرويه يورييين

PRÉCENTEUR ou PRÉCHANTRE. C'est la même chose que Grand-Chantre *A.* رئيس المؤذنين *P.* سر مؤذن *T.* مؤذن باشى

PRÉCEPTE. Règle, enseignement *A.* قاعده pl. قواعد ـ تعليم pl. تعليمات ـ درس || Les préceptes des Mathématiques علوم رياضيه‌نك قاعده‌لرى de la Morale قواعد علم اخلاق Donner de bons préceptes تعليمات نافعه ويرمك Suivre exactement les préceptes qu'on a reçus اخذ اولنان تعليماته موبمو تبعيت ايتمك Les préceptes qu'un maître donne à son écolier معلمك ويرديكى تعليمات ـ كندو شاكردينه ويرديكى درسلر Les remarques de Vaugelas contiennent d'excellens préceptes pour la langue فلانك مطالعاتى لسانه دائر بينظير تعليماتى مشتملدر

Il se prend aussi pour les commandemens de Dieu, de l'Église *A.* حكم pl. احكام *P.* فرموده *T.* بيورق || Précepte affirmatif اثباتى متضمن حكم ربانى négatif نفيى متضمن فرمودهٔ خدا Les préceptes de la loi se réduissent à aimer Dieu de tout son coeur, et son prochain comme soi-même احكام شريعت عشق الهى‌يه عقد قلب ايله مداومت ومثل وقرينه نفسى كبى محبت ايلمكدن عبارتدر Jeûner le carême est un des préceptes de l'Église صيامه رعايت احكام ائمه ديندندر Cela est de précepte بو ماده احكام دينيه‌دندر Dans l'Évangile, il faut distinguer les préceptes d'avec les conseils انجيل شريفده مندرج اولان احكامى وصايادن فرق وتمييز ايتملو در

PRÉCEPTEUR. Celui qui est chargé de l'instruction d'un enfant *A.* معلم pl. معلمين *P.* استاد *T.* خوجه || Précepteur savant بر معلم كثير المعارف Il a donné un précepteur à son fils اوغلنه بر معلم تعيين ايلدى

PRÉCEPTORAL. Qui appartient au précepteur *A.* مختص بمعلم ـ معلمى *P.* استادانه *T.* خوجه وارى || Ton préceptoral معلم

خوجه وارى وقار - وقار معلّمى Gravité préceptorale اداسى وتمكين

PRÉCEPTORAT. État, fonction de précepteur *A.* حرفة المعلّم *P.* استادى *T.* خوجه‌لق || Les devoirs du préceptorat خوجه‌لغك واجبات حالى Pendant le temps de son préceptorat معلّم حرفه‌سنى خوجه‌لغى وقتنده - اجرا ايلديكى اثناسنده

PRÉCESSION. T. d'Astron. On appelle Précession des équinoxes, le mouvement rétrograde des points équinoxiaux *A.* رجعة النقط الاستوا

PRÉCHANTRE. V. Précenteur.

PRÊCHER. Annoncer au peuple la parole de Dieu *A.* وعظ *P.* وعظ كردن *T.* وعظ ايتمك || Prêcher la parole de Dieu, les vérités Évangéliques كلام الله وحقايق انجيله داثر وعظ ايتمك — les mystères de la religion اسرار دينه داثر وعظ ايتمك — On dit, Prêcher dans le désert, pour dire, n'avoir plus d'auditeurs, ou n'être point écouté روزكاره وعظ ايتمك

Il se dit aussi des exhortations morales que l'on fait à quelqu'un *A.* تلقين - تعليم || Prêcher des hérésies رفض وبدعتى متضمّن اعتقادات تعليم ايتمك des maximes dangereuses اصول خطرناكك تعليم وتلقين ايتمك

On dit, Prêcher quelqu'un, pour dire, lui faire de longues représentations pour l'engager à faire ou ne pas faire une chose *A.* نصح - نصيحت *P.* پند دادن *T.* اوكوت ويرمك || On le prêche inutilement là-dessus بو بابده فلانه عبث يره نصيحت ايدرلر On le prêche pour se marier فلانه تزوّج ايلمسنى نصح ويند ايدرلر Après l'avoir long-temps prêché, je n'y ai rien gagné وافر زمان فلانه نصح ويند ايلدكدنصكره بر درلو ثمره تحصيل ايده‌مدم

On dit proverb. À beau prêcher qui n'a cure de bien faire, pour dire, que c'est inutilement qu'on fait des remontrances à un homme qui n'a pas envie de se corriger ذاتى يرامز اولانه اوكوت كار ايتمز

On dit, qu'un homme ne fait que prêcher malheur, que prêcher misère, pour dire, qu'il ne parle que pour annoncer quelque chose de fâcheux دائما - دائما مصيبتدن خبر ويرر بر آدمدر مصيبت سويلر

PRÉCIEUSE. Femme qui est affectée dans son air, dans ses manières *A.* شكلة pl. شكلات *P.* شيوه‌كار *T.* نزاكت صاتر - ناز ونياز طورينى ايدن || Il n'est rien de si incommode qu'une précieuse نزاكت صاتر بر قارى قدر ثقيل شئ يوقدر

PRÉCIEUSEMENT. Avec grand soin *A.* باهتمام تامّ *P.* بانگهدارى *T.* برشيئى پك كوزه‌درك || Garder précieusement une chose اهتمام تامّ ايله حفظ ايتمك Il y a huit cents ans que l'on garde précieusement ce manuscrit dans cette bibliothèque دست خط اولان اشبو كتاب سكز يوز سنه‌دنبرو بو كتبخانه‌ده اهتمام تامّ ايله حفظ اولنمقده در Je conserverai précieusement cette marque de votre amitié سنك طرفكدن اثر محبّت اولمق حرز - اوزره ويريلان شيئى اهتمام تامّ ايله حفظ ايده‌جكم جان كبى صاقليه‌جغم Il a conservé précieusement le souvenir des bienfaits qu'il a reçus مظهر اولديغى الطاف وعناياتك ذكرينى اهتمام تامّ ايله صحيفهٔ حفظنده وقايه ايلدى

PRÉCIEUX. Qui est de grand prix *A.* كثير - ذو قيمة - ثمين - بهالو *T.* قيمتدار - گرانقيمت - گرانقدر - گرانبها *P.* القيمة || Pierre précieuse قيمتلو طاش - جوهر گرانبها || étoffe قيمتلو ذيقيمت قماش L'or est le plus précieux de tous les métaux آلتون معادن سائره‌نك جمله‌سندن زياده ثمين وگرانبها در

Il se dit aussi des choses qui peuvent procurer un grand avantage, et alors on peut employer aussi les mots *A.* عزيز *P.* كمياب || Il n'y a rien de plus précieux que le temps وقت قدر عزيز وقيمتدار بر شئ يوقدر Les momens sont précieux وقتلر قيمتلو وقتلر عزيز وكميابدر - در - Et de tout ce qui nous est cher || Je garde cette lettre comme un gage précieux de votre amitié شو مكتوبى اثر - محبّتكك اثر عزيزى اولمق اوزره حفظ ايده‌رم گرانقدر حبّ ومودّتكك اولمق اوزره حرز جان كبى صاقلرم

Il se dit encore par respect, du corps et du sang de Notre-Seigneur *A.* شريف - مبارك - عزيز || Le précieux sang de Notre-Seigneur حضرت عيسى افندمزك دم عزيزى - دم مباركى

Il signifie aussi, affecté *A.* ذو تكلّف *P.* تكلّف اميز *T.* تكلّفلو || Il a des manières précieuses تكلّفلو اوضاع واطوارى وار در Il parle un langage précieux لسان تكلّف آميز ايله تكلّم ايدر Un style précieux تكلّفلو انشا — Il se dit aussi au substantif *A.* تكلّف || Le précieux de son style me fatigue سبك وانشاسنده اولان تكلّف بكا موجب ملال اولور

PRÉCIPICE. Lieu très-bas au-dessous d'un lieu fort élevé et fort

escarpé *A.* هوّة ـ وهدة pl. وهاد ـ ورطة pl. وراط ـ ركعة *P.* ـ ورطۀ قعيره *T.* اوجرم يرـ اوجرم مغاك || Précipice profond ـ ورطۀ هايله دريين اوجرم يرى ـ مغاك بعيد الغور affreux قورقنج اوجرم يرى ـ مغاك هولناك Le fond du précipice ايكى بن مغاك ـ قعر ورطه Marcher entre deux précipices وراط ورطۀ هايله آره‌سنده كزمك Ce lien est plein de précipices تورّط كثيره‌يى مشتمل بر محلدر Tomber dans un précipice ـ توربط ايتمك ورطه‌يه دوشمك ـ ايتمك Jeter dans le précipice ورطه‌يه دوشورمك ـ ورطه‌يه القا ايتمك Tirer quelqu'un du précipice تخليص ـ بر كمسنه‌يى ورطه‌دن اخراج ايتمك Être sur le bord du précipice لب ورطۀ هولناكده ايتمك اوجرم اغزنده طورمق ـ اوجرم كنارنده طورمق ـ اولمق Nous étions sur le penchant du précipice ـ هبوط ورطه‌ده ايدك اوچرمك انكبه يرنده ايدك

Il se dit figur. d'un grand malheur *A.* ورطة الفنا ـ ورطة البلا || Les passions, les mauvais conseils entrainent les hommes dans le précipice امراض نفسانيّه وآرا ونصايح فاسده انسانى ورطۀ بلايه سوق ايدر

On dit figur. Cet homme marche sur le bord du précipice, pour dire, qu'il tient une conduite capable de le perdre بوآدم رهنورد ورطۀ هلاك وبوار در Et qu'on l'a tiré du précipice, pour dire, qu'on l'a tiré d'une affaire très-dangereuse فلانى ورطۀ خطردن رفع وتخليص ايلديلر

PRÉCIPITAMMENT. Avec précipitation, à la hâte *A.* على ـ عجالةً *P.* على جناح الاستعجال ـ بالاستعجال ـ مستعجلاً ـ العجلة *T.* عجله ايله شتابكارانه ـ بزودى ـ بشتاب || Marcher précipitamment مستعجلاً على جناح الاستعجال يوريمك courir سرعت وشتاب ايتمك

PRÉCIPITANT, en termes de Chimie, signifie, ce qui opère la précipitation *A.* مرسّب ـ مثقل *P.* دردى ران *T.* چوكدريجى

PRÉCIPITATION. Extrême vitesse *A.* عجلة *P.* شتاب *T.* چوق عجله || Marcher avec trop de précipitation ايوه‌جيلك ايله يوريمك

Il se dit figur. du trop d'empressement que l'on à dire ou à faire quelque chose *A.* تهالك ـ استعجال || Faire les choses avec précipitation شيئلرى تهالك ايله ايتمك La précipitation gâte la plupart des affaires تهالك واستعجال اكثر امورى افساد ايدر Il faut penser, agir mûrement et sans précipitation بلا تهالك وعجله ورأى ناصح ايله مطالعه ايدرك حركت اولنملو در

Précipitation. L'action d'un corps qui se sépare du milieu d'un liquide où il était dissous, et s'en dépose sous la forme de poussière *A.* رسوب *P.* دردى پذيرى ـ دردى بستگى *T.* چوكمه

PRÉCIPITER. Jeter d'un précipice *A.* القاء من العلو ـ اهباط الى الاسفل *P.* از بالا انداختن *T.* يوقاريدن آشاغى دوشورمك ـ يوكسكدن آتمق ـ اوچورمق || Précipiter un homme du haut des murailles dans le fossé بر كمسنه‌يى ديوارك اوزرندن خندق ايچنه آتمق

Se précipiter. *A.* انهواء ـ اهواء ـ انتكاس ـ انهباط *P.* خودرا از بالا انداختن *T.* يوقاريدن آشاغى‌يه دوشمك ـ آتلمق || Se précipiter d'une fenêtre پنچره‌دن اشاغى‌يه انتكاس ايتمك Se précipiter dans la mer دريايه آتلمق Le cheval s'est précipité dans un abime avec le cavalier qu'il portait آت راكبيله معاً بر ورطه‌نك ايچنه دوشدى

Figur. *A.* استبسال النفس ـ تودير النفس *P.* خودرا بيمحابا درخطر انداختن *T.* كندويى مخاطره‌يه صالدرمق || Se précipiter dans les occasions périlleuses مخاوف ومهالكه استبسال نفس ايتمك

On dit, qu'un fleuve, qu'un torrent se précipite, pour dire, qu'il tombe de haut avec rapidité *A.* تفريع متشلشلاً *P.* از بالا ريزان شدن *T.* يوقاريدن اشاغى‌يه شارل شارل پياپى دوكلمك || Le Nil se précipite avec grand bruit du haut de certains rochers نهر نيل بالاى صخورردن اصوات شديده ايله متشلشلاً تفريع ايدر

Précipiter. Accélérer *A.* تعجيل *P.* زودى آوردن *T.* ـ چابكلندرمك تعجيل خطوات ايلمه تيز يورتدرمك || Précipiter ses pas خطوات سرعت واستعجال ايله ـ مشى وحركت ايتمك Une rivière qui précipite son cours عجله وشدّت ايله جريان ايدن نهر Précipiter le mouvement تعجيل حركت ايتمك Précipiter le moment تعجيل وقت ايتمك Cette démarche précipita sa perte فلانك بو كونه حركتى محو واضمحلالنك تعجيلنه سبب اولمشدر ـ Figur. || Agir avec précipitation *A.* تعجيل ـ استعجال *P.* زودى نمودن *T.* عجله ايتمك ـ ايوه‌درمك || Cet homme gâte toutes les affaires en les précipitant بوآدم كافّۀ امورى تعجيل ايدرك اخلال وافساد ايدر Les gens sages ne précipitent rien عقلا هيچ بر شيئده عجله ايتمزلر Il s'est trop

précipité dans cette affaire بو خصوصده پك عجله ايتدى Ce général a précipité sa retraite بو جنرال عسكرينى كيرويه چكمكه عجله ايتدى

Précipiter. T. de Chimie. Faire l'opération nommée Précipitation *A.* ترسيب - اثقال *P.* دردى پذيرفتاريدن *T.* چوكدرمك || Précipiter le mercure جيوه‌يى ترسيب ايتمك Il faut que ce qu'il y a d'impur dans cette liqueur soit précipité بو صويك ايچنده نقدر اوساخ وار ايسه ترسيب واثقال اولنمق اقتضا ايدر

Précipité. *A.* منهبط - منهوى - منتكس *P.* از بالا افتاده *T.* يوقاريدن آشاغى يه دوشمش *A.* مستعجل *P.* بشتاب كرده *T.* عجله‌لو *A.* راسب *P.* دردى پذيرفته *T.* چوكمش || Précipité de haut en bas يوقاريدن آشاغى يه منهبط ومنهوى اولمش Départ précipité عزيمت مستعجله Mercure précipité زيبق راسب

Précipité, au substantif. Matière dissoute, séparée de son dissolvant, et tombée au fond du vaisseau *A.* راسب - ثفل *P.* درد *T.* چوكندى - طورطى

PRÉCIPUT. Avantage que le testateur ou la coutume donne à un des cohéritiers par-dessus les autres. Il ne se dit dans ce sens qu'avec Par *A.* فضلاً على سهم المفروض *P.* بيش از حصّهٔ مفروضه *T.* حصّهٔ مفروضه‌دن زياده اولدرق || Le père a donné cette terre par préciput à un de ses fils پدر اوغللرينك بربسنه حصّهٔ مفروضه‌سندن فضله اولدرق بو ملكى تخصيص ايلدى Entre nobles, l'aîné a la principale maison par préciput, et avant partage بر كمسنه‌نك سلك ملكنده منسلك اولان منازلك اشرفى فضلاً على سهم المفروض وقبل از تقسيم تركه ولد كبيره عايد اولمق اصازادگان بيننده جارى اولان قواعد ورسومدندر — Il se dit aussi de ce qu'un de ceux qui sont en communauté, a droit de prendre avant le partage || Cette femme a pris pour son préciput telle chose بو خاتون زوجى تركه‌سندن فلان شيئى حصّهٔ مفروضه‌سندن فضله اخذ ايلدى

PRÉCIS. Fixe, déterminé *A.* معيّن - مخصّص || Temps précis وقت معيّن Jour précis يوم مخصّص ومعيّن Venir à l'heure précise تخصيص اولنان ساعتده كلمك A cinq heures précises تمام ساعت بشده ايكن - مخصّصاً ساعت بشده ايكن - On dit, Faire des demandes précises, pour dire, faire en Justice des demandes expresses على وجه التخصيص عرض مطلوبات ايتمك

On dit, qu'un homme est fort précis dans ses discours, pour dire, qu'il est concis, net et exact اسحاض كلامى وار در

PRÉCIS. Le sommaire de ce qu'il y a de plus essentiel dans une affaire *A.* ملخص - مجمل *P.* خلاصه *T.* خلاصه || Il nous a donné le précis de cette affaire بو مصلحتك ملخصنى بزه خلاصه‌سنى بيان ايلدى - افاده ايلدى Voilà le précis de ce livre اشته بو كتابك ملخصى - مجملى

PRÉCISÉMENT. Exactement, au juste *A.* بالصحّة *P.* موبمو *T.* تمام - تاس تمام - تمام || Dire, écrire précisément ce qu'il faut لازم اولانى سويلمك ياخود يازمق Répondez précisément à ce qu'on vous demande تمام سويلدكلرينه جواب وير Il fait les choses précisément comme il a promis شيئلرى تمام وعد ايلديكى وجه اوزره ايدر Il est venu précisément à l'heure marquée تمام ساعت موعود ومعيّنده كلمشدر Voilà précisément la manière dont l'affaire s'est passée اشته مصلحت تمام بو صورت اوزره واقع اولمشدر

PRÉCISION. Exactitude dans le discours, qui consiste à ne rien dire de superflu *A.* صحّة - نقاحة الكلام - اسحاض الكلام || C'est un homme qui s'exprime avec une grande précision كمال نقاحت كلام ايله افادهٔ مرام ايدر

Il signifie dans le didactique, distinction exacte et subtile, par laquelle on fait abstraction d'une chose d'avec une autre *A.* تمييز دقيق pl. تمييزات دقيقة || Précision métaphysique علم كلامه دائر تمييز دقيق Ce qu'il dit est fondé sur des précisions trop subtiles ديديكى كلام بغايت دقيق تمييزاته مبنيدر

PRÉCOCE. Mûr avant la saison *A.* باكور pl. بواكير *P.* پيشرس *T.* وقتندن اوّل يتشمش - طرفنده || Fruit précoce فاكههٔ طرفنده يمش - ميوهٔ پيشرس - باكوره

Il se dit aussi de l'arbre qui porte des fruits précoces *A.* شجر معجل - مبكار *T.* اركن يمش ويرر آغاج

Il se dit figur. des choses dont il n'est pas encore temps de parler *A.* قبل الوقت *P.* بيوقت *P.* نا بموسم - نا بهنگام *T.* وقتسز || Ce que vous dites-là est précoce ديديككز كلام نا بموسمدر — Et en parlant d'un enfant qui a l'esprit plus avancé que son âge ne comporte, on dit, que c'est un esprit précoce قبل الوقت ادراك ايتمش - قبل الوقت يتشمش بر عقلدر

PRÉCOCITÉ. Qualité de ce qui est précoce *A.* ابتکار *P.* پیشرسی *T.* ارکن یتشمه || L'exposition au midi, la chaleur contribuent à la précocité des fruits آغاجک سمت جنوبه توجّهی وهوانک یمشک ـ حرارتی ابتکار فواکهه مدار اولور حالاتدندر ادراک قبل الوقت ـ اركن يتشمه‌سنه وسيله اولور — Figur. *A.* ادراک قبل الوقت *P.* پیشرسی *T.* وقتندن اوّل یتشمه

PRÉCOMPTER. Déduire par avance les sommes qu'on a reçues d'un débiteur sur le total de la dette *A.* تنزیل من الحساب *P.* از شمار فرو نهادن *T.* حسابدن ایندرمک || Il faut précompter sur cette somme les mille écus que vous avez reçus اشبو یکون حسابدن مقدّما مقبوضک اولمش شو قدر غروش تنزیل اولنمق اقتضا ایدر

Précompté. *A.* منزّل من الحساب *P.* فرو نهاده *T.* ایندرلمش

PRÉCONISATION. Action par laquelle un cardinal, ou le Pape déclare qu'un tel sujet, nommé à un évêché par son souverain, a toutes les qualités, requises *A.* رسم التصدیق الاهلیّة || La préconisation de cet évêque a été faite un tel jour فلان پسقپوسک تصدیق اهلیتی رسمی فلان کونده اجرا اولندی

PRÉCONISER. Louer extraordinairement *A.* اطناب فی المدح ـ اطراء فوق الحدّ ـ اطراء بالمبالغة *P.* بسیار ستودن *T.* سنی بالمبالغه افراط اوکمک || Il ne cesse de vous préconiser اطرادن خالی دکلدر

Il se dit aussi dans le même sens que Préconisation *A.* تصدیق الاهلیّة

PRÉCURSEUR. Celui qui vient avant un autre pour annoncer son arrivée *A.* مبشّر القدوم *P.* مژده رسان قدوم *T.* ایلرویه کلان مژده‌جی ـ کلان خبرجی || Jean-Baptiste est appelé le précurseur de Jésus-Christ حضرت یوحنّا حضرت عیسی افندمزک قدوم مبارکلری مبشّری لقبیله موصوفدر

Il se dit aussi de certaines choses qui ont accoutumé d'en précéder d'autres *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* پیش آهنگ *T.* ایلرو کلان || Ces signes-là sont les précurseurs de quelque grand événement ظهور ایدن علایم بر حادثهٔ جسیمه‌نک مقدّمه‌لریدر

PRÉDÉCÉDER. Mourir avant un autre *A.* موت مقدّما ـ مقدّما هلاک *P.* پیش از فلان مردن *T.* اوّل اولمک || Celui des deux qui viendra à prédécéder ایکیسندن قنغیسنک موتی ایکیسندن قنغیسی اوّل اوله‌جک اولور ـ تقدّم ایدر ایسه ایسه

Prédécédé. *A.* مقدّماً هالک *P.* پیش ازین مرده *T.* اوّل اولمش || La femme étant prédécédée زوجه زوجندن مقدّم هالکه اولمغله

PRÉDÉCÈS. Mort d'une personne avant celle d'une autre *A.* موت مقدّم *P.* مرگ پیشین *T.* اوّل اولمه || En cas de prédécès de l'un des deux, le survivant... ایکیسندن بریسنک تقدّم موتی موتی تقدّم ـ تقدیرنده حیاتده قالان شویله ایتملو در که ایتسه

PRÉDÉCESSEUR. Celui qui a précédé quelqu'un dans un emploi *A.* سلف pl. اسلاف || Il marche sur les traces de ses prédécesseurs اسلافی اثرینه اقتفا ایدر Ce prince suivit l'exemple de son prédécesseur بو پادشاه سلفی مسلکنه سالک اولمشدر Il continua ce que son prédécesseur avait entrepris سلفنک مباشرت ایلدیکی ماده‌یه مداومت ایلدی

Il se dit au pluriel de tous ceux qui ont vécu avant nous dans le même pays *A.* pl. اسلاف *P.* پیش آیندگان *T.* کچمشلر || Nos prédécesseurs étaient plus sages que nous کچمشلر بزدن زیاده عقللو ایدی

PRÉDESTINATION. Dessein que Dieu a formé de toute éternité de conduire, par sa grâce, quelqu'un au salut éternel *A.* فلاح مقدّر من الازل || Le dogme de la prédestination est difficile à expliquer من الازل تقدیر اولنمش فلاحه دائر اولان اعتقادک حلّ وتفسیری مشکلدر

Il se prend aussi, pour un arrangement immuable d'événemens que l'on suppose arriver nécessairement *A.* قدر *P.* سرنوشت ـ بوش *T.* یازیلو || Les Musulmans croient à la prédestination اهل اسلام قدره معتقد درلر

PRÉDESTINER. Destiner de toute éternité au salut *A.* تقدیر بالفلاح من الازل || Dieu a prédestiné les élus جناب ربّ غفور مختارین حقنده من الازل تقدیر فلاح ایتمشدر Il n'y aura de sauvé que ceux qu'il a plu à Dieu de prédestiner بمشیّة الله تعالی من الازل مفلح اولنلرک ماعداسی مظهر نجات وسلامت اوله‌جقلری یوقدر

Il se dit aussi du choix que Dieu, de toute éternité, a fait de quelques personnes pour de grandes choses *A.* تقدیر من الازل || Dieu avait prédestiné Moïse pour être le conducteur de son peuple حق سبحانه وتعالی حضرتلری موسی‌یی دلیل امّتی اولمق اوزره من الازل تقدیر ایلدی — Il se dit dans ce

sens de toutes les choses extraordinaires, et qui semblent fortuites || Il y a des hommes qui semblent prédestinés au malheur بعض كسان وار در كه حقلرينه ادبار ونكبت گويا من الازل تقدير اولنمش كبيدر

Prédestiné. *A.* مقدر *P.* از پوش نوشته *T.* يازيلو — Il est aussi adjectif, et signifie, celui que Dieu a destiné à la gloire éternelle *A.* مفلح من الازل || Des âmes prédestinées مفلح من الازل اولان ارواح طيبه

PRÉDÉTERMINATION. V. Prédéterminer.

PRÉDÉTERMINER. Il se dit de l'action par laquelle Dieu meut et détermine la volonté humaine *A.* القاء ربانى || Décret prédéterminant حكم القاى ربانى

PRÉDICABLE. T. de Logique. Il se dit d'une qualité que l'on peut donner à un sujet *A.* مصروف || Le terme Animal est prédicable aussi bien de l'homme que de la bête حيوان لفظى هم انسان وهم بهيمه حقنده مصروفدر

PRÉDICATEUR. Celui qui monte en chaire pour annoncer la parole de Dieu *A.* واعظ pl. وعاظ || Prédicateur Évangélique انجيل شريف واعظى éloquent واعظ فصيح البيان Le prédicateur monte en chaire à telle heure واعظ فلان ساعتده كرسى اوزرينه صعود ايدر Nommer un prédicateur pour le carême ايام صيام ايچون بر واعظ تعيين ايتمك

PRÉDICATION. Action de prêcher *A.* وعظ || La prédication de l'Évangile est la plus noble fonction de l'épiscopat پسقپوسلق مأموريتلرينك اشرفى انجيل شريفك بطريق الوعظ تعليم وتلقينيدر — Il signifie aussi, sermon *A.* موعظة *T.* وعظ || Entendre la prédication وعظى استماع ايتمك Assister à la prédication وعظده حاضر بولنمق

PRÉDICTION. L'art de prédire. V. ce mot || Les astrologues avaient fait un art de la prédiction منجمين اخبار مغيباتى بر عرافتى بر فن مخصوص — فن مخصوص اتخاذ ايتمشلر در اتخاذ ايلديلر

Il signifie aussi, la chose qui est prédite *A.* خبر الغيب pl. اخبار الغيب || Sa prédiction est arrivée, est accomplie ويرديكى غيبدن خبر ويرديكى مادّه — خبر غيب تحقق ايلدى كلوب ظهور ايلدى Le peuple croit aux prédictions de l'almanach عوام ناس تقويملرده مندرج اخبار غيبه معتقد در L'événement a justifié ma prédiction ويرديكم خبر غيبك صحتنى مادّه‌نك وقوعيله اثبات اولندى Les gens sensés n'ont aucune foi aux prédictions عقول سديده اصحابى اخبار غيبه اصلا وقطعا معتقد دكللر در

PRÉDILECTION. Préférence d'amitié, d'affection *A.* تفضل الرغبة برترئ رغبت *P.* مزية الميل — رجحان المحبة — زيادة الرغبة — *T.* سوش زياده‌لكى || Marquer de la prédilection pour quelqu'un بر كمسنه حقنده زيادۀ رغبت اظهار ايتمك Le père a de la prédilection pour sa fille فلان پدرك قزى حقنده رغبتى زياده در Prédilection aveugle على العميا زيادۀ رغبت ومحبت juste حقه مقارن — حق وصوابه مقرون اولان تفضل رغبت مزيت ميل ومحبت

PRÉDIRE. Annoncer par inspiration divine ce qui doit arriver *A.* انباء الامور قبل — اخبار المستقبلات — اخبار المغيبات مقدم خبر ويرمك *T.* پيش از وقوع خبر دادن *P.* الوقوع || Les prophètes ont prédit la venue de Jésus-Christ انبياى عظام حضرت عيسينك ظهورينى قبل الوقوع انبا واخبار ايتمشلر در

Et annoncer par des règles certaines une chose qui doit arriver *A.* اخبار بالاستخراج || Prédire une éclipse de soleil كسوف شمسك ظهورينى بالاستخراج اخبار ايتمك

Et annoncer par une prétendue divination qu'une chose doit arriver *A.* اخبار بالعرافة — عرافة *P.* بفالشناسى خبر دادن *T.* فالجيلق ايله خبر ويرمك — فالجيلق ايتمك || Il prétend qu'on lui a dit tout ce qui lui est arrivé حقنده ظهور ايتمش احوالك جملسى فالجيلق ايله كندويه مقدم اخبار اولنديغنى ادعا ايدر

Et dire ce qu'on prévoit, par raisonnement et par conjecture, devoir arriver *A.* اخبار — اخبار المغيبات باستدلال العقلى المستقبلات بالتفرس || Je lui avais prédit tout ce qui lui est arrivé حقنده ظهور ايتمش حالاتك مجموعنى استدلال عقلى ايله كندويه قبل الوقوع اخبار ايلدم

Prédit. *A.* قبل الوقوع — منهأ قبل الظهور *P.* مخبر پيش ظهورندن اوّل خبر ويرلمش *T.* از وقوع خبر داده

PRÉDOMINANT. Qui prédomine *A.* غالب *P.* برتر *T.* يكين — آرتق || Vice prédominant مثابۀ غالبه Humeur, passion, vertu prédominante مزاج ومرض غالب وفضيلت غالبه

PRÉDOMINER. Prévaloir, s'élever au-dessus *A.* غلبه *P.* برتر آمدن *T.* ارتق كلمك — يكين كلمك — اوست كلمك ||

L'ambition a toujours prédominé dans sa conduite حرص نام وشان هر كونه سلوك وحركتنده دائما غالب ايدى C'est un homme à qui l'intérêt prédomine étrangement مصلحت مخصوصه فكرى تفسنده بغايت غالبدر La charité prédomine dans les vrais Chrétiens عيسوى صحيح اولنلرده عشق الهى غالبدر La prudence prédomine dans toutes ses actions عقل ودرايت جميع افعالنده غلبه ايدر La bile prédomine en lui صفرا مزاجنده غالبدر

PRÉÉMINENCE. Supériorité de rang, de dignité *A.* تفوق من || اوستده اولمقلق *T.* برترى جاه *P.* تقدم ـ جهة الرتبة La prééminence des princes du sang sur tout le reste de la nation نسل پادشاهيدن اولان ذواتك جميع ملت اوزرينه La شهزادهلرك سائر كسان اوزرينه تقدمى ـ تقدمى prééminence des évêques sur les prêtres پسقپوسلرك رهبانه تقدمى

PRÉÉMINENT. Qui excelle, qui s'élève au-dessus des autres *A.* سرافراز ـ بالاترين ـ برترين *P.* اعلا ـ افضل ـ اقدم ـ فائق *T.* اوستون ـ اوست || La charité est la vertu prééminente عشق الهى اقدم فضايلدر La justesse et la profondeur des vues sont le mérite prééminent de ce général بو سرعسكرك افضل كمالاتى صواب رأى وعمق افكار در

Il se dit aussi des dignités *A.* مقام اعلا ـ مقام اسنا *P.* جاه والا *T.* اولو پوست

PRÉÉTABLIR. Établir d'abord *A.* مقدما تمهيد *P.* پيشتر در مقدما || اول قويمق *T.* ميان كردن C'est ce qu'il faut préétablir تمهيدى اقتضا ايدن شى بو در Vous n'avez pas préétabli la question مسئلهيى اولدن تمهيد ايلمدك

PRÉEXISTANT. Qui existe avant *A.* مقدما موجود *P.* پيش دسته *T.* ايلرودن وار اولان

PRÉEXISTENCE. Existence antérieure *A.* قدم الوجود ـ وجود *P.* هستى پيشين *T.* ايلرودن وارلق ـ ايلرودن متقدم اولمقلق

PRÉEXISTER. Exister avant *A.* تقدم الوجود *P.* پيش هستن *T.* ايلرودن وار اولمق

PRÉFACE. Avant-propos, discours préliminaire que l'on met à la tête d'un livre *A.* ديباجة *P.* سر نوشت كتاب *T.* كتاب ديباجهسى || Grande, longue préface ديباجهٔ مفصله ـ مفصل L'auteur a mis une excellente préface à la tête de son ouvrage فلان مؤلف تأليف ايلديكى كتابك اولنده لا نظير بر ديباجه يازدى Cette préface rend raison du plan de l'ouvrage بو ديباجه تأليفك صورت ترتيبنى ايجاب ايتمش علل واسبابى بيان ايدر — Il signifie aussi, préambule. V. ce mot.

PRÉFECTURE. L'arrondissement départemental, de l'administration duquel est chargé un préfet *A.* ايالت ـ مخلاف *P.* خره *T.* سنجاق ـ ايل

Il se dit aussi de l'endroit où le préfet exerce ses fonctions *A.* باب الوالى *P.* خانهٔ حاكم *T.* والى قپوسى

Et des fonctions de préfet *A.* ايالت *P.* حكمرانى *T.* واليلك

Et du temps que dure l'administration d'un préfet *A.* عهد الولاية ـ وقت الولاية *P.* هنگام حكمرانى *T.* واليلك ايامى

PRÉFÉRABLE. Digne d'être préféré *A.* ارجح ـ مرجح ـ واجب ـ مستحق التفضيل ـ اولى ـ الترجيح *P.* سزاوار رجحان ـ بهتر *T.* يگك || La vertu est préférable à tous les autres biens ارجح حظوظات نفس فضيلتدر

PRÉFÉRABLEMENT. Par préférence *A.* على وجه الترجيح ـ على طريق الاولوية || Le roi a donné cette charge à un tel, préférablement à tous ceux qui la demandaient پادشاه بو منصبى طلبكارانى ايچندن على وجه الترجيح فلانه توجيه ايلدى Il faut aimer Dieu préférablement à toutes choses هر شيدن زياده اولويت طريقيله دلدادهٔ عشق الهى اولمق واجباتدندر

PRÉFÉRENCE. Choix que l'on fait d'une personne, d'une chose plutôt que d'une autre *A.* رجحان ـ رجحانيت ـ اولويت ـ مزيت *P.* بهترى *T.* يگك صايمه || Juste préférence عدل وحقه مقارن اولان رجحان Demander la préférence ادعاى رجحانيت ايتمك obtenir تحصيل رجحانيت ايتمك ـ مظهر رجحان disputer احراز مرتبهٔ رجحانيت ايتمك ـ مزيت اولمق رجحانيت مادهسنده معارضه ايتمك Entre ces deux généraux, il est assez douteux à qui on doit donner la préférence بو ايكى سرعسكرلر بيننده قنغيسى مستحق رجحانيت اولديغى امر مبهمدر

Il se prend aussi, pour le droit d'être préféré *A.* استحقاق على الرجحانية || Quand un vassal veut vendre son héritage, le seigneur du fief a la préférence sur tous les autres acquéreurs بر تابعك متصرف اولديغى اراضى فروخت اولنهجق

اولور ایسه مبایعه‌سنده صاحب ملکک سائر بالجمله مشتریلردن زیاده استحقاق رجحانیتی درکار در

Préférences, se dit de certaines marques d'affection ou d'honneur plus particulières qu'on accorde à quelqu'un *A.* pl. آثار الالتفات *P.* نوازشها *T.* التفاتلر || Vous êtes trop accoutumé aux préférences التفاتلره پک آلشمشسک

PRÉFÉRER. Donner l'avantage à une personne, à une chose au-dessus d'une autre *A.* ترجیح ـ تفضیل ـ تقدیم *P.* بهتر داشتن ـ بهتر شمردن *T.* یک صایمق || Il faut préférer l'honnête à l'utile عرض وناموسی نفع وفائده‌یه تقدیم ایتمک لازمدر ـ عرض وناموسک نفع وفائده ارزرینه ترجیحی الزمدر Dieu préféra Jacob à Ésaü باری تعالی حضرت یعقوبی فلانه ترجیح وتفضیل ایلدی

Préféré. *A.* مرجّح *P.* بهتر داشته *T.* یک صایلمش

PRÉFET. Magistrat préposé pour administrer un arrondissement départemental *A.* والی

PRÉFINIR. T. de Jurisp. Fixer un délai dans lequel une chose doit être faite *A.* توقیت ـ تخصیص الوقت ـ تعیین المدّة *P.* وعده بستن *T.* وعده کسمک || L'ordonnance préfinit les délais des assignations احضار خصوصنده ویرلمسی اقتضا ایدن مهلتک مدّتی قانوننامه‌ده تعیین اولنمشدر

PRÉFIX. Qui est déterminé *A.* مقرّر ـ معیّن *P.* قرار داده *T.* کسلمش Il ne se dit que dans ces phrases: Jour préfix یوم معیّن terme وعدهٔ معیّنه temps وقت معیّن somme مبلغ معیّن ـ مقدار معیّن

PRÉFIXION. T. de Jurisp. Détermination. Il ne se dit que d'un délai qu'on accorde *A.* تعیین المهلة ـ تعیین الوعدة *T.* وعده ویرمه || On lui a donné deux mois pour toute préfixion et délai فلانه هب هب ایکی آی مهلت ویرلدی

PRÉJUDICE. Tort, dommage *A.* ضرّ ـ ضرر ـ مضرّت ـ خسار *P.* گزند ـ زیان *T.* غدر || Notable préjudice ضرر واضح considérable ضرر کلّی ـ خسار جسیم Porter préjudice à quelqu'un بر کمسنه‌یه ایراث ضرر ایتمک Souffrir un grand préjudice غدر وزیان عظیمه دوچار اولمق Cela me serait d'un grand préjudice بو کیفیّت بکا موجب مضرّت عظیمه اوله‌جقدر Il a obtenu cela à mon préjudice فلان شیئی بکا غدر ایده‌رک تحصیل ایلدی

On dit, Au préjudice de sa parole, pour dire, contre sa parole ایتدیکی ـ ایتدیکی وعده ایراث کسر ونقیصه ایده‌رک وعدک خلافنه اولدرق Et dans le même sens, Au préjudice de son honneur, de sa réputation, de la vérité, etc. عرض وناموسنه وشان وشهرتنه وواجبهٔ صدق کلامه ایراث کسر ونقیصه ایده‌رک ـ On dit aussi, Sans préjudice, pour dire, sans faire tort à *A.* بلا ضرر *P.* بی زیان *T.* ضرر کتورمیه‌رک || Sans préjudice de mes droits بنم حقوقمه ضرر کتورمکسزین ـ حقوقمه ایراث کسر ونقصان ایتمکسزین

PRÉJUDICIABLE. Qui cause du préjudice *A.* مضرّ ـ مورث الضرر ـ مورث الکسر والنقصان ـ موجب الخلل ـ مخلّ *P.* زیان رسان ـ آور *T.* خلل ضرر کتوریجی || Cela est préjudiciable à sa réputation بو کیفیّت شان وشهرتنه مورث ضرر در ـ à son honneur عرض وناموسنه موجب کسر شاننه مخلّدر ونقصاندر

PRÉJUDICIEL. T. de Jurisp. On appelle Question préjudicielle, une question qui doit être jugée avant la contestation principale اساس منازعه اولان ماده‌دن اوّل فصلی اقتضا ایدن مطلب

PRÉJUDICIER. Porter préjudice *A.* اضرار ـ ایراث المضرّة ـ ایراث الخلل *P.* زیان رسانیدن ـ گزند آوردن *T.* ضرر کتورمک ـ کتورمک || L'excès du travail préjudicie beaucoup à la santé سعی مفرط مزاجه ایراث ضرر کلّی ایدر Cela préjudicie beaucoup à mes intérêts, à mes droits, à ma réputation بو کیفیّت مصلحت مخصوصه‌مه وحقوقمه وشان وشهرتمه کلّی مرتبه ایراث خلل ایدر امورندر Sa négligence a toujours préjudicié à ses affaires تکاسلی هر حالده امور ایراث ضرّ وزیان ـ وخصوصاتنه ایراث خلل ایتمشدر

PRÉJUGÉ. Ce qui a été jugé auparavant dans un cas semblable *A.* حکم مقیس علیه *T.* امثال اولدجق حکم || Cette sentence est un préjugé pour notre cause بو اعلام بزم مصلحتمزه مقیس امثال اولور بر حکمدر ـ علیه اولدجق بر حکمدر

Il se dit aussi de toutes les circonstances et apparences qui préparent à un jugement définitif *A.* قرینة pl. قراین || Sa réputation forme un premier préjugé pour lui, contre lui فلانک صیت وشهرتی بادئ نظرده کندو حقنه خیراً ویاخود شرّاً بر قرینه اولور Tous les préjugés lui sont contraires کافهٔ قراین خلافنده در Beaucoup de préjugés militent contre lui قراین وافره فلانک علیهنده در

Il signifie aussi, marque, signe de ce qui arrivera *A.* علامت

pl. علایم ـ امارة .pl امارات .P نشانه .T نشان || Le bon accueil que le prince lui a fait, est un préjugé pour le succès de sa demande بکك طرفندن مظهر اولدیغی التفات حسن نتیجه‌سنه ـ مطلوبنك حسن نتیجه‌سنه بر اماره در دلالت ایدر بر اماره در

PRÉJUGÉ. Opinion adoptée sans examen *A.* اعتقاد باطل pl. اعتقادات باطلة *P.* سگال بیهوده *T.* فنا صانی || Faux préjugé اعتقاد باطل وکاسد dangereux منتج خطر اولەجق اعتقاد باطل Il faut être sans préjugés اعتقادات باطلەدن بری اولمق لازمدر C'est un homme plein de préjugés اعتقادات باطلەسی چوق ـ باطلە ایلە مالامال ابر آدمدر Il est difficile de se défaire des préjugés de l'enfance سنّ صباوتده لا بدّ اولان اعتقادات باطلەدن واز کلمك امر مشکلدر

PRÉJUGER. Prévoir par conjecture *A.* تخمین ـ ظنّ *P.* انگاریدن ـ گمانیدن ـ سگالیدن *T.* صانمق || Cela arrivera ainsi, autant qu'on le peut préjuger ظنّ وتخمین اولندیغنه کوره بو مادّه بویله اولەجقدر

se **PRÉLASSER.** Affecter un air de gravité, de dignité *A.* تواقر ـ تعاظم ـ اظهار الوقار والتمکین *P.* طور شکوهی نمودن *T.* آغرلق کوسترمك

PRÉLAT. Celui qui a une dignité considérable dans l'Église *A.* اسقف pl. اساقفة

PRÉLATURE. Dignité de prélat *A.* مرتبة الاسقفیّة

PRÊLE, ou **QUEUE-DE-CHEVAL.** Plante *A.* ذنب الخیل *T.* اولامه یونجه

PRÉLEVER. Lever préalablement une portion sur le total *A.* افراز *P.* از همه جدا کردن *T.* طوپندن آلمق ـ طوپندن آیرمق || Il faut prélever cette somme sur la succession pour les frais funéraires جنازه مصارفیچون ترکه مالندن شو مقدار مبلغ افراز اولنملو در Sur ces cinquante gerbes, il faut en prélever cinq pour la dîme اشبو اللی عدد اکین دمتلرندن بش دست عشر ایچون افراز اولنملو در

Prélevé. *A.* مفرز *P.* از همه جدا کرده *T.* طوپندن آیرلمش

PRÉLIMINAIRE. Qui précède la matière principale *A.* مقدّمة ـ علی طریق المقدّمة || Discours préliminaire مسرود علی طریق المقدّمة Question préliminaire علی طریق المقدّمة بر مقاله Agiter, vider une question préliminaire در میان اولنان مطلب علی طریق المقدّمة سرد اولنان مطلبدن بحث ایتمك ومقدّمه صورتنده بسط اولنان مطلبی فصل وقطع ایتمك

En termes de négociation, il se dit des articles principaux qui doivent être réglés, avant que d'entrer dans la discussion des intérêts moins importans des puissances contractantes *A.* شروط الاساس || On traite sur les articles préliminaires اساس شروطنه دائر مذاکره اولمقده در Les articles préliminaires sont arrêtés اساس شروطی تنظیم اولنمشدر ـ قرارگیر نظام اولمشدر

PRÉLIMINAIREMENT. Préalablement *A.* قبل ذا *P.* پیش ازین *T.* اوّلدن ـ ایلرودن

PRÉLUDE. T. de Musique. Ce qu'on chante, ou ce qu'on joue pour se mettre sur le ton sur lequel on veut chanter ou jouer *A.* مقدّمة اللحن ـ مقدّمة بضرب المعازف *P.* سرآهنگ *T.* پیشرو ـ تقسیم || Un beau prélude الطف واحسن بر تقسیم Il signifie figur. ce qui précède une chose, et qui lui sert comme de préparation *A.* مقدّمة *P.* سرآغاز کار || Un conte servit de prélude à son discours مقالەسنده مقدّمه مقامنده بر حکایه نقل ایلەدی Les actions de ce prince dans son enfance étaient les préludes des grandes choses qu'il devait faire un jour فلان شهزادەنك عهد صباوتنده ظهوره کلمش اطوار وحرکات وقتیله حیّز فعله کتورەجکی معالیّ امورك مقدّماتی ایدی

PRÉLUDER. T. de Musiq. Faire des préludes *A.* اجراء المقدّمة اللحن ـ اجراء المقدّمة بضرب المعازف *P.* پیشرو نواختن *T.* تقسیم ایتمك ـ تقسیم چالمق || Ce joueur de luth prélude agréablement بو لاغوتەجی کوزل تقسیم ایدر

Préluder à... Faire une chose en commençant par ce qu'il y a de moins important *A.* شروع ـ بدء *P.* سرآغاز ـ آغازیدن کردن *T.* باشلمق || Il prélude aux batailles par des escarmouches سرآغاز ایدر ـ میدان جنکلرینه چرخه جنکلریله بدء ایدر

PRÉMATURÉ. Il se dit des fruits qui mûrissens avant la saison *A.* ناضج قبل الوقت *P.* پیش از موسم رسیده *T.* وقتندن اوّل یتشمش || Ces fruits sont prématurés بو میوەلر قبل الوقت ناضج اولمشدر Les fruits prématurés ne sont pas ordinairement d'aussi bon goût que les autres وقتندن اوّل یتشمش میوه سائرلری قدر لذیذ اولمز — On dit figur. || Un esprit prématuré, pour dire, un esprit plus avancé qu'on ne l'a ordinairement à l'âge où est la personne dont on parle وقتندن اوّل یتشمش عقل ـ وقتندن اوّل ادراك ایتمش — Il se dit aussi en parlant d'une affaire, pour dire, qu'il n'est pas encore tems de l'enterprendre

|| Votre démarche paraît prématurée ایتدیککک حرکت غالبا نا بموسمدر – بو مصلحت نا بموسمدر Cette affaire est prématurée نا بهنگامدر

PRÉMATURÉMENT. Avant le temps convenable *A.* قبل الموسم *P.* نا بهنگام *T.* وقتسز || Voilà des fruits qu'on a cueillis prématurément قبل الوقت دیوبیشورلمش میوه‌لر Il a voulu intenter cette action prématurément بو دعوایه وقتسز شروع ایتمشدر

PRÉMATURITÉ. Maturité avant la saison. Il ne se dit qu'au figuré *A.* ادراک قبل الوقت – نضج معجل *P.* پیشرسی *T.* وقتندن اوّل یتشمه || Prématurité d'esprit عقلک قبل الوقت ادراکی

PRÉMÉDITATION. Réflexion que l'on fait en soi-même sur une chose, avant que de l'exécuter *A.* تقدّم الملاحظة – تقدّم المطالعة *P.* پیشینی اندیشه *T.* اوّلجه دوشونمه || Il n'a pas fait cela sans préméditation بو حرکتی مقدّم مطالعه ایتمیدرک ایتمش دکلدر Il l'a fait avec préméditation بونی مقدّم مطالعه ایده‌رک ایتمشدر

PRÉMÉDITER. Méditer quelque temps sur une chose, avant que de l'exécuter *A.* مقدّمًا ملاحظة – مقدّمًا مطالعة *P.* پیش از کار اندیشه کردن *T.* اوّل دوشونمک || Préméditer une action بر کونه عمل وحرکتی اوّلدن مطالعه ایتمک Il y a longtemps qu'il préméditait de faire ce mauvais coup چوق زمان مقدّم بو سوء حرکتی مطالعه ایدر ایدی

PRÉMÉDITÉ. *A.* مسبوق المطالعة *P.* پیش اندیشیده *T.* اوّلدن دوشونلمش || Une action préméditée de longue main مدّت مدیده‌دنبرو مطالعه اولمش بر حرکت Un dessein prémédité مقدّم مطالعه اولمش بر نیّت De dessein prémédité مقدّم مطالعه ایده‌رک

PRÉMICES. Les premiers fruits de la terre *A.* باکورة *P.* نوباره *T.* ایلک یتشن یمش *T.* طرفنده || Offrir à Dieu les prémices de tous les fruits de sa terre بر کمسنه ید ملکنده اولان اراضیده حاصل بالجمله اجناس فواکهک باکوره‌لرینی بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله تقدیم ایتمک

Et les premiers-nés du bétail *A.* فرعة pl. فرع *P.* حیوان *T.* ایلک طوغمش حیوان پیشزای || Abel offrit à Dieu les prémices de ses troupeaux هابیل فرع مواشیسنی فی سبیل الله قربان ایلدی

Il se dit figur. des premières productions de l'esprit *A.* pl. ابکار || Je vous consacre les prémices de mon travail, de mes études زادهٔ طبعم اولان ابکار آثاری سکا وقف ایدرم

PREMIER. Qui précède par rapport au temps, au lieu, à l'ordre *A.* اوّل pl. اوّلین *P.* نخستین *T.* ایلک – اوّلکی – ابتداکی || Le premier homme اوّل بشر Adam notre premier père والد ابو البشر اولان – اوّلمز اولان حضرت آدم Nos premiers parens آبای اوّلین Le dimanche est le premier jour de la semaine بازار کونی هفته‌نک ایلک – یوم احد اوّل ایّام اسبوعدر Le premier point du sermon traitait de telle chose موعظه‌نک بحث اوّلی فلان شیئه دائر ایدی Il faut détourner à la première rue que vous rencontrerez راست کله‌جککک اوّلکی زوقاغه صاپملوسک Il est logé au premier étage طبقهٔ اولیده ساکندر La première ville qu'on trouve en entrant dans le royaume درون ملکه لدی الدخول راست کله‌جک اوّلکی بلده

Cet homme de guerre se montre le premier dans les occasions بو بهادر پرخاشجو جمله‌دن اوّل جنکلرده اثبات وجود ایدر Il alla le premier à l'assaut جمله‌دن اوّل یورویشه صالدی La première fois que nous nous vîmes ملاقاتمزک دفعهٔ اولیسنده Il ne faut pas s'abandonner à ses premiers mouvemens قلبک اوّل هیجاننه ارخای زمام نفس ایتمک جائز دکلدر Les premières pensées ne sont pas les meilleures اوّل باوّل ذهنه تبادر مبادئ – ایدن افکار هر حالده احسن واصوب دکلدر En premier lieu اوّلا افکار هر حالده مقارن صواب دکلدر Le premier rang درجهٔ اولی – مرتبهٔ اولی

On donne à Dieu le nom de Cause première *A.* مبداء اوّل –

Premier-né. V. Né, au mot Naitre.

En termes de Physique, on appelle Matière première, la matière en général, faisant abstraction de la forme et des autres accidens *A.* مادهٔ اصلیّة

Il signifie aussi, le plus excellent *A.* اعلا – افضل – اصلی – اعلا الاعلا *P.* بهترین – برگزیده‌ترین *T.* ایو اک || C'est le premier homme du monde pour la guerre فنّ حربده اعلای جملهٔ فنّ مکالماتده اعلا الاعلا بر آدمدر pour les négociations انامدر Ce prédicateur est le premier entre ceux que nous avons واعظلرمزک افضل واعلاسی فلاندر

PREMIER, est aussi un titre d'honneur attaché à de certaines charges *A.* رئیس pl. رؤساء *P.* سر *T.* باش || Premier ministre رئیس الوکلا – باش وکیل Premier écuyer اوّل آخور – سر میر آخور

Premier médecin رئيس الاطبّاء - باش مير آخور - مير آخور باش وكيلخرج Premier maître d'hôtel حكيم باشي - سر اطبّا

PREMIER. Qui avait été auparavant A. سابق P. گذشته T. مقدّمكي - كچن || Recouvrer sa première santé صحّت سابقه‌يي كما كان تدارك واستحصال ايتمك - تحصيل ايتمك sa première splendeur پرتو سابقه‌سي تحصيل ايتمك Les choses sont remises dans leur premier état صورت احوال نظام سابقلرينه ارجاع اولندي

Il se dit aussi du commencement de certaines choses A. مبداء pl. اوّل - مبادي P. سر آغاز T. ايلك - باشلنغج || Ce n'est là qu'une première idée فكرت ايلك سانحه‌سيدر Il n'a pas la première teinture des lettres هنوز مبادئ علمدن بيخبر در - هنوز اوقومنك باشلنغجني بيلمز

PREMIÈREMENT. En premier lieu A. اوّلا - ابتداء P. نخست T. اوّلا - ابتدا - ايلك اولدرق || Premièrement je traiterai de... اوّلا فلاندن بحث ايده‌جكم Il faut premièrement songer à faire son devoir, ensuite on peut se délasser اوّلا ما وجب حالكت ايفاسنه سعي اولنملو در صكره استراحت قيدينه دوشمك Premièrement et avant toutes choses اوّلا وهرشيئدن مقدّم ممكندر

PRÉMISSES. T. de Log. Il se dit des deux premières propositions d'un syllogisme A. قضيّتين القياس

PRÉMOTION. T. de Théol. Action de Dieu agissant avec la créature, et la déterminant à agir A. القاء الهي

PRÉMUNIR. Munir par précaution A. تهيئة الاسباب التحفظ - اعداد الاسباب التحفظ P. اسباب پاسداري آماده كردانيدن T. اسباب ايله تداركلندرمك || Il fallait le prémunir contre les faux rapports قوريندجق خلافي انهادن تحفظنه مدار اولدجق اسباب تهيئة واعداد اولنملو ايدي contre la séduction دوچار غوايت اولنمقدن وسيلهٔ تحفظ اولدجق اسباب ايله فلاني تداركلوندرمك لازم ايدي

SE PRÉMUNIR. A. استحصال - تدارك الاسباب التحفظ P. باسباب پاسداري آماده شدن T. قورينه‌جق اسباب ايله تداركلنمك || Se prémunir contre le froid برودت هوادن تحفظه مدار اولدجق اسباب ايله تداركلنمك contre le mauvais air وخامت هوادن مدار تحفظ ضلالتدن contre les erreurs اولدجق اسبابي استحصال ايتمك مدار تحفظ اولدجق اسبابي تدارك ايتمك

PRÉMUNI. A. باسباب التحفظ P. مهيّاء باسباب پاسداري

اسباب تحفظ ايله تداركلنمش T. آماده شده

PRENABLE. Il se dit d'une ville ou d'une place qui peut être prise A. ممكن الفتح - ممكن الضبط P. گشادني T. آلنور || Cette place est prenable بر قلعه در ممكن الفتح n'est prenable que par la faim بو قلعه‌نك فتحي شدّت جوعدن غيري صورت ايله ممكن دكلدر

Il se dit aussi des personnes, et signifie, qui peut être gagné, séduit A. ممكن الجلب P. امكانپذير جلب T. آياردلور || Cet homme n'est prenable ni par or ni par argent درهم وديناز ايله جلب اولنور مقولهدن دكلدر

Et qui peut être attaqué, censuré A. ذو - ذو مُمسك اللوم P. مُمسك التعييب T. نكوهيدني اولان قنايشه طوتامغي || Sa conduite est parfaite, il n'est prenable d'aucun côté سلوك وحركتنده سوز اولمز هيچ بر وجهله ممسك لوم وتعييب لوم وتعييبه طوتامق يوقدر - يوقدر

PRENANT. On appelle en termes de Finance, Partie prenante, celui qui a droit de recevoir d'un trésorier une certaine somme A. قابض المال P. مالگير T. قبض مال

PRENDRE. Saisir avec la main A. اخذ P. گرفتن T. الـه النه - اخذ سيف ايتمك || Prendre une épée طوتمق - آلمق un livre بر كتاب اخذ ايتمك قلنج آلمق un cheval par la bride آتي ديزكيندن طوتمق

On dit, Prendre les armes, pour dire, s'armer A. اخذ السلاح - تلبّس السلاح P. سلاح گرفتن - سلاحپوش شدن - تسلّح T. سلاحلنمق || Les soldats ont en ordre de prendre les armes عسكري نفراتنه سلاحلنملري خصوصي امر وتنبيه اولندي -

Il signifie aussi, arrêter quelqu'un pour le conduire en prison || Le voleur qu'on cherchait depuis long-temps a été pris مدّت مديده‌دنبرو آرادقلري خرسز اخذ اولنمشدر

On dit figur. Prendre en main les intérêts ou le droit de quelqu'un, pour dire, les soutenir A. التزام P. در عهده كردن T. اوزرينه آلمق - يوكلنمك || Il a pris en main les intérêts de cette famille بو خاندانك اغراض ومصالحني التزام ايلدي -

Et prendre intérêt à une chose, pour dire, s'y intéresser || Je ne puis m'empêcher de prendre beaucoup de part à tout ce qui vous regarde سزا متعلّق اولان اموري التزامدن فارغ اولەمم Prendre intérêt à une personne بر كمسنه‌يي التزام ايتمك

Et prendre quelqu'un sous sa protection, pour dire, le protéger

زیر حمایته آلمق *T.* زیر حمایت گرفتن *P.* حمایت *A.*

Et prendre le parti de quelqu'un *A.* اعانت *P.* طرفداری *T.* بر کمسنه‌نک طرفنی طوتمق نمودن || On doit toujours prendre le parti du faible et de l'innocent هر حالده ضعیف طرفه وبیجرم وگناه اولانه معین اولمق لازمدر

Et en termes de Palais, Prendre le fait et cause de quelqu'un, ou prendre fait et cause pour quelqu'un, pour dire, intervenir en cause pour lui بر کمسنه‌نک دعواسنه اعانةً مداخله ایتمک ـ دعواسنی التزام ایتمک

Et prendre parti avec quelqu'un, pour dire, s'attacher à son service بر کمسنه‌نک خدمتنه ـ بر کمسنه‌یه انتساب ایتمک کیرمک

Et prendre parti contre quelqu'un, pour dire, se déclarer contre lui بر کمسنه‌نک خلافی طرفنی طوتمق

Et prendre parti, pour dire, s'enrôler dans les troupes عسکر یازلمق

Et prendre son parti, pour dire, se résoudre, se décider dans une affaire *A.* تقریر الذهن *P.* قرار دادن *T.* قرار ویرمک | Il est quelquefois nécessaire de prendre son parti sur-le-champ بعض مصلحتلر وار درکه دفعةً تقریر ذهن ایتمک لازمدر ـ ou pour dire, se résigner à ce qui doit arriver *A.* اظهار التسلیمیة || Voyant qu'il ne pouvait pas guérir, il prit son parti, et se dispósa à la mort تحصیل صحت ایده‌میه‌جکنی کورنجه اظهار تسلیمیت برله آمادهٔ موت اولمشدر

Prendre, se dit aussi en parlant des habits qu'on met sur soi *A.* اکتسا ـ تلبّس *P.* پوشش گرفتن ـ در بر کردن *T.* کیمک || Prendre son manteau قپودینی کیمک sa chemise کوملکنی کیمک ـ On dit, Prendre l'habit de religieux, pour dire, entrer au noviciat dans un monastère اخذ کسوهٔ رهبانیت ایتمک ـ Et prendre le deuil. V. Deuil.

Prendre. Dérober *A.* استراق ـ اسلال *P.* دزدیدن *T.* چالمق ـ اوغریلمق ـ اوغریلین قاپمق || On a pris mes gants, mon manteau الدوانمی وقپودمی استراق ایلدیلر

Et enlever, ôter à quelqu'un ce qu'il a *A.* اختلاس ـ سلب *P.* ربودن *T.* قاپمق || Les voleurs ont pris à mon voisin tout ce qu'il avait d'argent chez lui همجوارم یاننده موجود اولان اقچه‌نک مجموعنی حرامیلر اختلاس ایتمشلر در

On dit en parlant d'un homme avide, qu'il prend à toutes mains, de toutes mains صاغ الیله ده قپار صول الیلد ده قپار

On dit proverb. Prendre d'un sac deux moutures, pour dire, tirer double profit d'une même affaire *T.* بر قیوندن ایکی دری آلمق

On dit aussi, C'est vouloir prendre la lune avec les dents, pour dire, c'est vouloir faire des choses dont l'exécution est impossible *T.* یلدزه کمند آتمقدر

Et prendre le tison par où il brûle, pour dire, prendre l'affaire par l'endroit le plus difficile *T.* طوتروغی ینان یرندن طوتمقدر

Prendre. S'emparer d'une chose ou d'une personne par force *A.* اخذ ـ نزع *P.* بزور گرفتن *T.* طوتمق ـ قاورەمق ـ قاپمق || Il a pris le pistolet de son ennemi دشمنندن پشتوینی نزع ایتمشدر Prendre quelqu'un au collet بر کمسنه‌یی یقه‌سندن ـ On l'a pris par les cheveux صاچندن قاورەدیلر قاورەمق طوتدیلر

On dit figur. Prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, la saisir فرصتی ایکی ال ایله یقه‌لمق

Il se dit aussi des animaux *A.* اختطاف *P.* ربودن *T.* قاپمق || Le chien a pris un morceau de pain sur la table کلب سفره اوزرندن بر پارچه اتمک قاپدی

On dit, qu'un cheval prend le mors aux dents, pour dire, qu'il s'emporte *T.* کمی آزی‌یه آلور V. aussi Mors.

Prendre possession, se dit d'une terre, d'un héritage *A.* وضع الید التملّک ـ الید التصرّف *P.* بدست ملکداری وضع *T.* تصرّفه آلمق || Prendre possession par procureur بر ملکه وکیل معرفتیله وضع ید تملّک ایتمک آوردن

Il se dit aussi d'une charge, d'un revenu *A.* تصرّق ـ ضبط

Prendre, se dit aussi de la profession que l'on embrasse *A.* دخول *P.* گرفتن *T.* طوتمق ـ کیرمک || De ces deux frères, l'aîné a pris le parti de la robe, et le cadet, celui de l'épée بو ایکی برادرلردن کبیری طریقت اهل قلمه وصغیری طریقت کبیری کتّاب زمره‌سنه ـ ارباب سیفه داخل اولمشدر طریقنی طوتدی ـ وصغیری اهل حرب طریقنه کیردی

Prendre, se dit aussi en parlant des places dont on se rend maître *A.* ضبط ـ فتح ـ تسخیر *P.* گشادن *T.* آلمق ـ ضبط || On a pris cette ville d'assaut بو بلده عنوةً فتح ایلمک یورویش ایله آلندی ـ اولندی

Il se dit aussi en parlant de pêche et de chasse *A.* صید *P.* شکار کردن ـ شکردن *T.* طوتمق ـ آولامق || Prendre des cailles

قوش - قوش آولمق des oiseaux بولدرجین صید ایتمك طوتمق

On dit figur. en parlant des hommes qui se laissent tromper, Il s'est laissé prendre au piége, à l'hameçon دام مکر وحیله‌یه گرفتار - پا بستهٔ دام مکر وفریب اولمشدر - اولدی Cette femme l'a pris dans ses filets بو خاتون فلانی صید ایلدی

Et prendre quelqu'un au trébuchet, pour dire, l'engager par adresse à faire une chose qui lui est désavantageuse بر تقریب - بر تقریب - بر تقریب تغلیط ایتمك - اغفال ایتمك یاکلتمق

Et prendre pour dupe, pour dire, duper *T.* قوفه کتورمك - آلداتمق V. aussi Duper || Il a fait un mauvais marché, on l'a pris pour dupe ضررلو بر بازارلق ایتدی بیاغی قوفه کتورمشلر در - Et prendre une homme pour une dupe, pour dire, le regarder comme un homme facile à tromper بر کمسنه‌یی قولای قوفه کلور مقولدن عدّ ایتمك

Et prendre à coeur, pour dire, s'affecter de quelque chose *A.* ربط القلب - تعلیق القلب - عقد القلب *P.* دل آویختن *T.* کوکل ویرمك - کوکل باغلمق || Vous prenez cela trop à coeur بوکا زیاده‌سیله ربط قلب ایدرسك

Et prendre coeur à quelque chose, pour dire, s'y affectionner *A.* رغبت - نزوع النفس - نزاعة القلب *P.* دلبسته شدن - دلبستگی نمودن *T.* کوکل چکنمك || Il faut prendre coeur à l'ouvrage ایشلنان ایشه نزاعت قلب لازمدر

Et prendre à la tâche un ouvrage, pour dire, s'en charger à raison de tant *A.* مقطوعاً التزام *P.* بر وجه مقطوع در عهده کردن *T.* مقطوع اولدرق اوزرینه آلمق

Et prendre à tâche, pour dire, chercher tous les moyens de faire une chose *T.* ایش ایدنمك - پیشه ایدنمك || Il semble avoir pris à tache de me contredire غالبا بکا تعریض ایلمکی ایش ایدندی

Prendre pour bon, signifie, croire *A.* اعتماد *P.* باوریدن - باور نمودن *T.* اینانمق || Il prend pour bon tout ce qu'on lui débite کندویه هر نه دینسه اینانور

Prendre en considération, signifie, remarquer particulièrement quelque chose *T.* شایان - شایان نگاه التفات عدّ ایتمك - ملاحظه ودقت عدّ ایتمك || On prendra cet article en grande considération بو مادّه غایة الغایه شایان دقت وملاحظه عدّ اولنه‌جقدر

Prendre à flagrant délit. V. Flagrant.

Prendre, signifie aussi, attaquer. V. ce mot || Prendre son ennemi par derrière دشمن اوزرینه وارادن هجوم ایتمك - دشمنی ورادن اورمق

On dit, que la fièvre, la goutte a pris à quelqu'un فلانه حمّا طوتدی نقرس طوتدی Il lui a pris une colique وجع قولنج طوتدی - Et que l'orage nous prit فورتنه‌یه طوتلدق La pluie nous prit en chemin یولده یغموره طوتلدق

Prendre, se dit figur. pour Entendre, comprendre *A.* فهم *P.* فهمیدن *T.* معناسنی اخذ ایتمك - آکلامق || Prendre bien le sens d'un auteur بر تألیفك معناسنی کرکی کبی فهم ایتمك - اخذ ایتمك Il prend mal le sens de ce passage بو فقره‌نك معناسنی لایقی اوزره فهم ایده‌میور Prendre à rebours une affaire بر مصلحتی عکسنه فهم ایتمك - ترسنه معناسنی بر عکس اخذ آکلامق Vous avez mal pris la chose ترسنه آکلادك - ایلدك

Et pour Expliquer, interpréter *A.* تفسیر *P.* معنا دادن *T.* معنا ویرمك || Il a bien pris ce qu'on lui a dit de votre part طرفکدن تبلیغ اولنان کلامه خوش معنا ویردی Vous prenez mal mes paroles سوزلرمی فنا تفسیر ایدرسك Prendre de travers ترسنه معنا ویرمك - بالعکس تفسیر ایتمك

PRENDRE une chose à la lettre, au pied de la lettre, c'est l'expliquer selon le sens littéral *T.* تحت اللفظ معنا ویرمك || Il ne faut pas prendre toujours les choses au pied de la lettre هر شیئده تحت اللفظ معنا ویرمك جائز دکلدر - On dit aussi, Prendre les choses à la rigueur, pour dire, trop à la lettre حرف بحرف معنا ویرمك

On dit, Prendre une chose en bonne part بر شیئی حسن طرفنه حمل ایتمك - Et qu'un mot peut se prendre en bonne et en mauvaise part بو لفظ هم خیراً وهم شرّاً تفسیر اولنه بیلور

Et prendre une chose en riant بر شیئی کولدرك دیکلمك

Et prendre sérieusement une chose بر شیئی گوش اذعان ایله مهتم اولمق اوزره دیکلمك - دیکلمك

Et prendre quelqu'un ou quelque chose en guignon, en grippe, pour dire, être prévenu contre lui, contre une chose, sans pouvoir en donner de raison منحوس - بر شیئی مشئوم عدّ ایتمك - بر شیئدن تشأم ایتمك - اوغورسز طوتمق - عدّ ایتمك

Et prendre quelqu'un, quelque chose en goût فلاندن تلذذ ـ فلاندن استکراه ایتمك en dégoût فلاندن متلذذ اولمق ـ ایتمك ایکرنمك

Et prendre bien ou mal une affaire, pour dire, la conduire bien ou mal بو مصلحتی یولیله طوتمق ویاخود یولیله طوتمامق

Prendre, se dit aussi pour Accepter *A.* تقبّل ـ قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبول ایتمك ـ آلمق ‖ Prenez ce petit présent بو دستاویز نا چیزی سزاوار ـ هدیهٔ نا چیزی قبول ایله حسن قبول ایله Prenez ceci à compte de ce qui vous revient طرفکزه عائد اولان مقداردن علی الحساب شونی قبول ایله شونی آل ـ

On dit, Prendre à intérêt, pour dire, emprunter une somme, à condition d'en payer les intérêts *A.* استقراض بالمرابحة *P.* بربح وام گرفتن *T.* مرابحه ایله اودنج آلمق

Et prendre une chose à ses risques, périls et fortune, pour dire, s'en charger au hasard d'y perdre هر درلو مهالك ومخاطرات وهر کونه خسارات نفسنه عائد اولمق شرطیله بر شیئی در عهده ایتمك

Et prendre les choses comme elles viennent, pour dire, les recevoir avec indifférence شیئلری کلدکلری ـ ظهوره تابع اولمق شیئلری همان کلیشی کوزل قوللنمق ـ یره باغلمق

Prendre. Avaler, humer *A.* تناول *P.* خوردن *T.* ـ یمك یمك ـ شوربا تناول ایتمك ‖ Prendre un bouillon ایچمك تناول du vin باده ایچمك ـ تناول خمر ایتمك du café تناول دوا ایتمك de la médecine قهوه ایچمك ـ قهوه ایتمك علاج آلمق ـ علاج یمك ـ

Il se dit aussi pour Attirer par le nez *A.* استنشاق ـ استنشاء قوقولمق ـ برونه چکمك *T.* بوییدن ـ دربینی کشیدن *P.* ‖ Prendre de l'encens بخوری استنشا ایتمك du tabac انفیه انفیه چکمك ـ استنشاق ایتمك

On dit, Prendre un lavement, un remède احتقان ایتمك

Prendre, se dit à l'égard de ceux qui voyagent, pour Choisir un chemin entre plusieurs *A.* اخذ الطريق *P.* فلان راه گرفتن *T.* فلان یولی طوتمق ‖ Il faut prendre à droite, à gauche صاغ یا صول طرفنده کی یولی طوتملو در Prendre la première rue ایلك ظهور ایده جك زقاقك یولنی طوتمق ـ On dit, Prendre la voie du messager, du carrosse, de la diligence منزل یولنی یاخود عربه یولنی یاخود منزل عربه سی

Et figur. Prendre la bonne voie, la mauvaise voie ایو ـ طریق خیره یاخود طریق شره سلوك ایتمك ـ یولنی طوتمق Il a pris une bonne voie pour parvenir à son but مقصده واصل اولمق ایچون بر ایو یول طوتدی یا فنا یولی طوتمق Il faut prendre cette voie بو طریقی طوتملو در

On dit, Prendre à travers champs, à travers les terres labourées, pour dire, aller directement sans s'embarrasser du chemin frayé تارلالر واکینلر ایچندن مرور ایله طوغریجه قطع راه ایتمك

Et prendre les devans, pour dire, partir avant quelqu'un مقدّم مقدّم عزیمت ایتمك ـ Et figur., pour dire, prévenir quelqu'un مقدّم آگاه ایتمك ـ خبر ویرمك

Et prendre le pas sur quelqu'un, pour dire, passer devant lui ایلرویه کچمك ـ سبق وتقدّم ایتمك

On dit figur. Prendre le dessus, en parlant d'un homme dont la santé, les affaires commencent à se rétablir *T.* حسن حاله میل ایتمك ‖ Il a été long-temps malade, mais il commence à prendre le dessus وافر زماندنبرو خسته ایدی انجق بو دفعه مزاجی حسن حاله میل ایتمشدر

Prendre congé de quelqu'un, signifie, lui dire adieu en le quittant *A.* وداع *P.* بدرود کردن *T.* رسم وداعی ـ وداعلشمق اجرا ایتمك

En termes de Marine, on dit, Prendre le vent, pour dire, présenter les voiles au vent de la manière la plus avantageuse *T.* روزکاری یلکنلره آلمق ـ Et prendre port, prendre terre en quelque endroit, pour dire, y aborder *T.* لیمانه کیرمك ـ یناشمق ـ Et prendre la haute mer, prendre le large, pour dire, se mettre en haute mer *T.* انکینه چیقمق ـ آچیغه چیقمق ـ Et prendre la hauteur du soleil, pour dire, observer avec un instrument l'élévation du soleil au-dessus de l'horizon *T.* ارتفاع آلمق ـ Et prendre hauteur, pour dire, observer par le moyen du soleil ou d'une étoile fixe, le degré de latitude du lieu où l'on est عرضك درجه سنی بولمق

Prendre, se dit aussi en plusieurs phrases. Ainsi on dit, en faisant une narration, Il faut prendre la chose de plus haut حکایه یی دخی اولندن طوتملو در ـ Et qu'une rivière prend sa source en tel lieu نشأت ایدر ـ نهر فلان محلدن نبوع ایدر ـ Et prenez que..., pour dire, supposez que... فرض ایله ـ چیقار

صاى كه ـ طوتكه ـ

On dit, Prendre sur sa nourriture, sur sa dépense, sur son nécessaire, etc. pour dire, retrancher de sa nourriture, etc. pour employer à une autre chose اقوات يوميّه‌دن ومصارف روزمرّه‌دن كسمك ـ وحوائج ضروريّه‌دن قطع ايتمك || Il prend sur son nécessaire pour donner aux pauvres حوائج ضروريّه‌سندن قطع ايله فقرايه ويرر

Et prendre quelque chose sur soi, pour dire, en répondre *A.* تكفّل *P.* در عهدۀ خود پذيرفتن *T.* بر كمسنه بر شيئى اوزرينه آلمق || Ne vous inquiétez point de l'événement de cette affaire, je prends cela sur moi مصلحتك نتيجه‌سى ايچون هيچ تلاش ايتمه بن تكفّل ايدرم

Et qu'une personne prend beaucoup sur elle, pour dire, qu'elle se retient, qu'elle se fait violence *A.* جبر النفس *P.* خودرا زور دادن *T.* كنديسنى زورلمق || Cet homme était très-colère, il faut qu'il ait bien pris sur lui, pour être d'un commerce aussi doux فلان كشى مقدّما غضوب مشرب بر آدم ايدى بو دفعه طوتديغى طور رفق وملايمته نظرا چوق جبر نفس ايلديكى آكلاشيلور

Et prendre la fuite, pour dire, s'enfuir. V. ce mot. — Prendre son élan, pour dire, s'élancer. V. ce mot. — Prendre un expédient بر كونه تدبيره تشبّث ايتمك

Et prendre le change sur un objet dans une affaire, pour dire, s'y tromper *A.* سقوط فى الخطاء *P.* بخطا افتادن *T.* ياكلمق ـ تغليط اولنمق || Faire prendre le change à quelqu'un sur ses intérêts بر كمسنه‌يى كندو امور وخصوصاتنده تغليط ايتمك

On dit figur. Prendre pied sur quelque chose, pour dire, se fonder sur quelque chose pour en tirer avantage *A.* استناد *P.* پشت دادن *T.* طيانمق ـ كونمك || S'il prend pied sur ce qu'on lui a dit, il a tort كندويه سويلنان كلامه استناد ايدر ايسه خطا ايدر

Prendre pied sur les actions de quelqu'un, C'est vouloir l'imiter, comme pour s'égaler à lui *A.* توازن ـ معادلة *P.* ادّعاى برابرى ـ ادّعاى همسنجى كردن ـ نمودن *T.* برابرلشمك ـ طارتشمق || Un petit gentilhomme ne doit pas prendre pied sur la dépense d'un seigneur رجالك صغار وكمترانى عظمانك مصرفنه معادله قيدنده اولمق مناسب دكلدر

Il signifie aussi, se régler sur quelque chose *A.* اتّخاذ الامثال *P.* نمونه گرفتن *T.* اورنك آلمق

On dit, Prendre avis, Prendre conseil, pour dire, demander conseil à quelqu'un *A.* استشارة ـ استنصاح ـ استعلام الرأى *P.* رأى طلبيدن *T.* اوكوت آلمق || J'ai pris conseil d'un habile homme آدمدن ـ بر كار آشنا آدم ايله استشاره ايلدم ـ نصيحت آلدم

Et prendre les avis, pour dire, les recueillir ارباب مجلسك رأيلرينى جمع ايتمك

Et prendre un intérêt dans une entreprise, pour dire, y contribuer de ses fonds, et en partager le profit ou la perte بر مصلحتده شركت ايتمك

Et prendre haleine, pour dire, respirer, suspendre un moment son discours, son travail *A.* تنفّس ـ استراحة *P.* آراخيدن *T.* ديكلنمك ـ صولق آلمق || Prenons un peu haleine بر مقدار تنفّس ايده‌لم

Et prendre l'air, pour dire, sortir d'un lieu où l'on était enfermé, pour aller dans un endroit découvert *A.* كسب الهواء *P.* هوا گرفتن *T.* هوالنمك ـ هوا آلمق

Il se dit aussi de ceux qui vont passer quelques jours à la campagne *A.* تنزّه ـ كسب الفرح *P.* دلگشايى پذيرفتن *T.* كوكل اكلندرمك || Il est allé prendre l'air à sa maison de campagne لاجل التنزّه صيفيّه خانه‌سنه نقل ايلدى

On dit, qu'un homme prend des airs, pour dire, qu'il a des manières, un ton qui ne conviennent pas à son état بعض كونه اطوار ناسزا التزام ايدر

Prendre feu. S'allumer *A.* اشتعال ـ توري ـ توقّد ـ التهاب *P.* آتش گرفتن ـ زبانه گير اشتعال شدن *T.* طوتشمق ـ آتشلنمك ـ آتش آلمق || Le fusil n'a pas pris feu تفنكك آتش آلمدى

Il signifie figur., S'échauffer, montrer de la colère *A.* تنشّط ـ استشاطة *P.* پر آتش شدن *T.* آتشلنمك ـ علولنمك || Cet homme prend feu pour un mot بر لفظ ايچون علولنور آدمدر ـ باروت كبى آتشلنور بر آدمدر — On dit, que le feu a pris à une maison فلان خانده آتش ظهور ايلدى

Prendre plaisir à quelque chose, c'est s'y plaire *A.* حظّ ـ كسب الفرح *P.* فرح يافتن ـ دلشاد شدن *T.* خوشلنمق ـ محظوظ اولمق

Prendre patience. *A.* تصبّر ـ اختيار الصبر *P.* شكيبايى

صبره وارمق - صبر ایتمك T. نمودن || Prendre son mal en patience بر كسنه دوچار اولديغى بلايى صبورانه تحمّل ايتمك

Prendre forme. A. كسب الصورة P. صورت يافتن - صورت پذيرفتن T. صورتلنمك

Prendre pitié. Être touché du mal d'autrui A. تأثّر P. متأثّر شدن T. كدرلنمك

Prendre quelqu'un en pitié. Avoir pour lui de la compassion A. ترحّم P. مهربانی نمودن T. مرحمت ايتمك - ou avoir pour lui du dédain A. استحقار P. بنگاه حقارت ديدن T. خورسنمق

Prendre langue. S'informer, tâcher de savoir A. تجسّس P. پژوهيدن T. آراشدرمق || On a envoyé un parti, afin de prendre langue sur la position des ennemis دشمنك كيفيّت حالنى تجسّس ضمننده ارسال نفيضه اولندى Il est allé dans la ville pour prendre langue لاجل التجسّس شهره كتدى

On dit, Prendre soin d'une personne, d'une chose A. بذل الاهتمام P. نگهدارى نمودن T. كوزتمك || Je prendrai soin de cette affaire بو مادّه يه بذل اهتمام ايده جكم

Et prendre garde à quelqu'un, à quelque chose, pour dire, veiller à sa conservation A. دقّة فى الوقاية - اهتمام فى الوقاية P. بپاسدارى دقت نمودن T. صاقندرمق || Si vous allez en cet endroit, prenez garde à votre bourse بو محلّه كيده جك اولور ايسه كز كيسه كزى وقايه سنه دقّت ايله - ou pour dire, remarquer, faire réflexion A. تبصّر - احالة البصر البصيرة P. صرف انديشه كردن - نگهداشتن T. دقّت ايتمك || Prenez garde à tout ce qui se passe dans l'assemblée où vous allez وارديغك مجلسده جريان ايدن كافّة احواله حوالهٔ بصر بصيرت ايله

Et prendre garde à quelqu'un, pour dire, se garder de lui. Il se dit aussi des choses A. احتراز - مجانبت - اجتناب - حذر P. پرهيز كردن - زينهار داشتن T. صاقنمق || Prenez garde à cette pierre, elle vous fera tomber شو طاشدن حذر ايله سنى سورچده جكدر

Et prendre prétexte de quelque chose, ou sur quelque chose, pour dire, se servir de l'occasion A. اتّخاذ الوسيلة - اتّخاذ نعم الوسيلة - الذريعة P. وسيله يافتن T. وسيله بولمق

Et prendre jour et heure, prendre assignation, pour dire, demeurer d'accord de se trouver en quelque lieu à tel jour et heure A. تعيين - تعيين المكان والزمان - تعيين الوقت والمحلّ P. الميعاد دادن T. محلّ وساعت كوسترمك - بر وساعت

Et prendre du délai, du temps, pour dire, différer l'exécution d'une chose A. امهال - تمهيل - تأخير P. باز مانده كردن T. صكره يه براقمق

Et prendre son temps, pour dire, se saisir du moment favorable A. اغتنام الفرصة P. فرصت يافتن T. فرصت بولمق || Je prendrai mon temps pour cela بو مصلحتك فرصتنى بولوب تنظيمنه سعى ايده جكم - ou pour dire, faire une chose à loisir A. اجراء بالتأنّى P. آهسته آهسته پرداختن T. يواشجه - بر ايشى تأنّى ايله كورمك - ايشلمك

Et prendre le temps de quelqu'un, pour dire, attendre le moment de quelqu'un de qui l'on a besoin بر كمسنه نك وقتنى - مناسب وقتنى - آولمق

Et prendre date, pour dire, retenir une date تاريخ ضبط ايتمك

Et prendre acte, pour dire, demander un témoignage de ce qu'on vient de dire, de faire ou d'entendre اثبات طلب ايتمك - دليل استمك - اثبات استمك

Et prendre avantage, ou ses avantages, pour dire, profiter des occasions A. تحصيل الفائدة - انتفاع P. سودمند شدن - فائده مند شدن T. فائده لنمك || Cet homme prend avantage de tout بو آدم هر شيئدن فائده مند اولور

Et prendre des mesures, ou ses mesures, pour dire, employer des expédiens pour faire réussir une chose A. اعمال التدبير || Prendre de bonnes mesures تدابير حسنه يه تشبّث ايتمك de justes, de fausses mesures تدابير صائبه يا باطله اعمال ايتمك

Et prendre mesure, pour dire, prendre la mesure d'un habit, d'un soulier, etc. T. اندازه سنى آلمق

Et prendre la parole, pour dire, commencer à parler A. بدء فى الكلام - شروع فى الكلام P. بسخن آغاز كردن T. سوزه باشلمق || Le premier qui prit la parole fut... كلامه اوّل باوّل آغاز ايدن فلان ايدى Après la proposition faite, un tel prit la parole مجلسده فلان مادّه درميان اولندقده فلان كشى كلامه بدء وشروع ايلدى

Et prendre parole, pour dire, tirer promesse qu'on fera une chose A. تحصيل الوعد - اخذ الوعد P. وعد گرفتن T. سوز آلمق

Et prendre une habitude *A.* تدرّب ـ اتّخاذ العادة ـ اعتياد *P.* آيين بستن *T.* عادت ايدنمك || Il a pris de fort méchantes habitudes عادات رديئه ايله اعتياد ايلدى

Et prendre à témoin, pour dire, demander que quelqu'un soit témoin d'une chose *A.* استشهاد *P.* بگواهى آوردن *T.* شاهدلكه كتورمك || Je vous prends à témoin de la violence, de l'insulte que cet homme vient de me faire بو آدمك بكا ايتديكى جور ستمى ـ وتكدير خصوصنده سندن استشهاد ايدرم شاهدلكه كتوررم

On dit, Prendre au mot, de tout ce qu'on nous offre quand nous l'acceptons *T.* بر كمسنه نك اقرارينه بصمق || Vous m'offrez cet échange, je vous prends au mot بكا اشبو مبادله يى تكليف ايدرسك اشته اقراركه بصدرم

Et prendre quelqu'un par son faible, pour dire, toucher son inclination favorite بر كمسنه يى زبون طرفندن طوتمق

Et prendre un homme pour un autre, pour dire, croire qu'un homme en est un autre *A.* ظنّ وهلاً *P.* سگال خطا آميز كردن *T.* ياكلش ظنّ ايتمك || La mère de Darius prit Éphestion pour Alexandre دارانك والده سى فلانى وهلاً اسكندر ظنّ ايلدى

Prendre, se dit aussi des maladies qui se gagnent *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق ـ قزانمق || Il a pris la la fièvre d'un tel حمّايى فلاندن اخذ ايلدى ـ قزاندى || Il a pris le mauvais air عفونتلو هوا اخذ ايلدى ـ آلدى

On dit, Prendre fin, pour Finir *A.* اختتام ـ استتمام *P.* تمام شدن ـ ختام يافتن ـ انجام پذيرفتن ـ بانجام رسيدن *T.* تمام اولمق

Et prendre chair, pour Engraisser *A.* كسب اللحم والشحم ـ كسب اللحامة *P.* تنومندى يافتن *T.* ات باغلمق

Prendre racine, se dit des arbres et des plantes *A.* تأصّل *P.* ريشه گرفتن *T.* كوكلنمك || Cette plante ne saurait prendre racine dans cette terre بو نبات بو ارضده كوكلنمز — Il se dit aussi au figuré d'un homme qui va toujours dans une maison, ou qui demeure trop long-temps dans une visite || Il semble qu'il y veuille prendre racine غالبا كوكلنمك استر

Prendre, se dit aussi en parlant de l'eau qui vient à se geler *A.* انجماد *P.* يخ بستن ـ فسردن *T.* طوكمق ـ بوز باغلمق || Si le froid dure encore deux jours, la rivière prendra هوانك برودتى ايكى كون دخى متمادى اولسه نهر منجمد اولور

Se prendre. S'attacher. Il se dit d'un homme qui, pour éviter un péril, s'attache à quelque chose *A.* تشبّث *P.* دست زدن *T.* ياپشمق ـ طوتمق || Il s'est pris à un arbre بر آغاجه ياپشدى || Un homme qui se noie se prend à tout ce qu'il peut *A.* الغريق يتشبّث بكلّ حشيش *T.* بوغيلان كشى بولديغى شيئه ياپشور

Et s'accrocher *A.* انتشاب ـ نشب *P.* نشليدن *T.* ايلشمك ـ طوتلمق || Son habit s'est pris à un clou لباسى بر اكسره ايلشدى

On dit, Se prendre bien ou mal dans une affaire بر مصلحتى يوليله ياخود يولسز طوتمق ـ ايو ياخود فنا طوتمق

Et commencer à... *A.* بدء ـ شروع ـ ابتدار *P.* آغاز ـ گرفتن ـ كردن *T.* باشلمق || Il se prit à pleurer بكايه ابتدار ايلدى ـ مبادرت ايتدى

On dit, Se prendre de paroles avec quelqu'un, pour Se quereller *T.* برى برلرينه سوز آتشمق

Et s'en prendre à quelqu'un, pour dire, lui imputer une faute, l'en rendre responsable *T.* بر كمسنه يه صتاشمق

Et se prendre de vin, pour dire, s'enivrer. V. ce mot.

Pris. *A.* مأخوذ *P.* گرفته *T.* آلنمش — Une place prise فتح اولنمش ـ ضبط اولنمش ـ آلنمش قلعه — Un homme pris de vin سوّار الخمر *P.* ميزده *T.* دماغنى شراب قاورەمش

On dit proverb. C'est autant de pris sur l'ennemi, pour dire, que c'est toujours quelque avantage qu'on a remporté فائده دن فائده دن خالى دكلدر ـ صايلور

On dit, qu'un homme est bien pris dans sa taille, pour dire, qu'il est bien fait *A.* موزون القامة *P.* زيبا قدّ ـ خوش اندام *T.* بوى بوسى يرنده

PRENEUR. Celui qui prend *A.* آخذ *P.* گيرنده *T.* آليجى ـ طوتيجى — On dit aussi Preneur d'oiseaux *A.* صيّاد ـ آخذ الطيور الطيور *P.* شكارئ مرغ *T.* قوش طوتان ـ قوش آولايجى — Preneur de poissons *A.* صيّاد السمك *P.* شكارئ ماهى *T.* بالق آولايجى — Preneur de tabac *A.* مستنشق السّعوط *P.* انفيه كش *T.* انفيه چكن — Preneur de café *A.* شارب القهوة *P.* قهوه خوار *T.* قهوه ايچن

Il se dit en termes de Pratique, de celui qui prend une chose à loyer *A.* مستأجر pl. مستأجرين *P.* كرايه دار ـ كراش *T.* كرا ايله آلان ـ كرا ايله طوتان ـ كراجى

PRÉNOM. Nom qui précède le nom de famille, et qui distingue

chaque particulier *A.* لقب pl. القاب *P.* ورنام *T.* لقب

PRÉNOTION. Connaissance superficielle qu'on a d'une chose, avant de l'avoir examinée *A.* علم اجمالی *P.* کم آشنایی *T.* استنکوی بیلش

PRÉOCCUPATION. État d'un esprit si occupé d'un seul objet, qu'il ne peut faire attention à aucun autre *A.* استغلاق الذهن *P.* سخت‌بستگی ذهن *T.* عقل صاپلنمه ‖ Juger sans préoccupation استغلاق ذهندن آزاده اولدرق حکم ایتمک Quand il y a de la préoccupation, il est difficile de bien juger des choses عقل صاپلندیغی حالده صحیحًا حکم مادّه مشکلدر Être libre de toute préoccupation عقلک صاپلنمه‌سندن من کل الوجوه بری اولمق Il faut se défendre de toute préoccupation عقلی صاپلندرمقدن ـ استغلاق ذهندن توقی واحتراز لازمدر Il est dans une telle préoccupation d'esprit, que vous lui parleriez en vain d'une autre affaire que de la sienne اول درجده عقلی صاپلنمشدر که کندو مصلحتندن غیری بر مادّه ایچون سوز سویلسهک عبثدر

PRÉOCCUPER. Prévenir tellement l'esprit de quelqu'un sur un objet, qu'il repousse tout ce qui est contraire à la manière dont il l'envisage *A.* اغلاق الذهن *P.* ذهنرا سخت بستن *T.* بر کمسنه‌نک عقلنی صاپلندرمق ‖ Je crains qu'il ne lui préoccupe l'esprit بو آدم فلانک ذهننی صاپلندردیغندن خوف ایدرم Il ne faut pas qu'un juge soit préoccupé برحاکم عقلنی صاپلندرمقدن حذر ایتمک اقتضا ایدر C'est un homme fort aisé à préoccuper فلانک ذهننی صاپلندرمق غایت قولایدر

PRÉOCCUPÉ. *A.* مغلق الذهن *P.* ذهنش سخت بسته *T.* عقلی صاپلنمش ـ On dit, Avoir l'esprit préoccupé d'un objet, pour dire, l'en avoir uniquement occupé عقلی بستون بر شیئه صاپلندرمق

PRÉOPINANT. Celui qui opine avant un autre *A.* متقدّم فی الرأی *P.* پیش از دیگر رأی دهنده *T.* مقدّم رأی ایدن ‖ Il fut de l'avis du préopinant مقدّم رأی ایدنک کلامنه موافقت ایلدی Tous les préopinans avaient dit que... مقدّم رأی ایدنلرک جملهسی شویله دیدیلر که

PRÉOPINER. Opiner avant quelqu'un *A.* تقدّم الرأی *P.* پیش از دیگر رأی دادن *T.* مقدّم رأی ایتمک ‖ Je suis de l'avis de celui qui a préopiné بنم رأیم مقدّم رأی ایدنک کلامنه موافقدر

PRÉPARATIF. Apprêt *A.* تدارک pl. تدارکات *P.* آماده سازی *T.* حاضرلمه برگ وساز ‖ On fait de grands préparatifs pour l'entrée de ce prince بو بکک دخولی آلایی ایچون عظیم وجسیم تدارکات ایدرلر On n'a fait encore aucun préparatif الی الآن بر درلو تدارکات اولمدی Préparatifs de guerre تدارکات سفریه d'un repas تدارکات ضیافت il ne faut point de préparatifs تدارکاتک اصلا لزومی یوقدر Il y a des opérations de Chirurgie qui demandent de grands préparatifs جرّاحلغه متعلق بعض اعمال وار در که تدارکات عظیمه‌یه محتاجدر

PRÉPARATION. Disposition, action par laquelle on prépare *A.* تهیئه ـ تهیّؤ *P.* آماده سازی *T.* حاضرلمه ‖ Parler, prêcher sans préparation بلا تهیّؤ تقریر کلام ایتمک یاخود وعظ ایتمک Toute la vie d'un Chrétien doit être une préparation à la mort بر مؤمن مسیحیک عمری سفر آخرت ایچون تهیئهٔ اسباب بر اجل ایمانک ـ لازمه‌دن عبارت اولمق اقتضا ایدر ایام عمری تدارک ذخر اخرویه مخصوص اولمق کرکدر Il est bon d'user de quelque préparation avant que de se purger قبل التنقیه بعض کونه اسباب لازمه‌نک تهیئه‌سنه دقّت اولنسه انسبدر

Il se prend aussi pour la composition des remèdes *A.* ترکیب ‖ La préparation de la theriaque تریاقک ترکیبی

PRÉPARATOIRE. Qui prépare *A.* مهیّئی المصلحة *P.* آماده ساز کار *T.* مصلحتی حاضرلیجی ‖ Procédures préparatoires مدار تهیئهٔ مصلحت ـ مهیّئی مصلحت اولدجق مرافعات Sentence préparatoire مهیّئی محاکمات اولدجق محاکمات مدار تهیئهٔ مصلحت اولمق اوزره ویریلان ـ اولدجق اعلام اعلام

PRÉPARER. Mettre quelque chose en état de . . . *A.* تهیئه ـ تعتید ـ اعداد *P.* آماده کردن ـ سیچیدن *T.* حاضرلمق ‖ Préparer une maison برخانه‌یی تهیئه واعداد حاضر ایتمک un dîner بر اویله طعامی تهیئه واعداد حاضرلمق ـ ایتمک

PRÉPARER une médecine *A.* ترکیب *P.* پرداختن *T.* یاپمق

PRÉPARER. Disposer quelqu'un à quelque chose *A.* اعداد ـ ایقاع *P.* مستعد کردن *T.* استعدادلو قلمق الاستعداد ‖ Préparer un homme à répondre sur les bancs برکمسنه‌یی مجالس علمیه‌ده جواب ویرمکه مستعد قلمق

Se préparer. *A.* تهيّؤ - كسب الاستعداد *P.* آماده شدن
T. تداركلنمك - حاضرلنمق || Se préparer au combat حرب
سفر آخرت ايچون حاضرلنمق à la mort وضربه متهيّئ اولمق
pour quelque chose تداركلنمك - برايش ايچون تهيّؤ ايتمك
Il s'est préparé à tous les événemens de la fortune محتمل الظهور
حاضر - اولان هر كونه حادثات فلكيه ايچون حاضرلنلدى
هوا كسب لطافته Le temps se prépare à être beau وآماده اولدى
اشته بر تندباد شديد Voilà un orage qui se prépare مستعدّ در
مستعدّ ظهور در - متهيّئ ظهور در
Préparé. *A.* مهيّأ *P.* آماده *T.* تداركلنمش - حاضرلنمش
A. مستعدّ *P.* استعداد پذير *T.* استعدادلو

PRÉPONDÉRANCE. Supériorité d'autorité, de crédit, etc. *A.*
غلبة - غلبة النفوذ - غلبة القوّة *P.* زيادكى - برترى نفوذ
نفوذ زيادهلكى - سائرلرك اوزرينه يكينلك *T.* قوت
Cet avis a la prépondérance بو رأى - بو رايده غلبه وار در
Ce magistrat a une grande pré- آراى سائره اوزرينه اغلبدر
pondérance sur sa compagnie بو حاكمك كندو جماعتى ايچنده
Ce ministre a la prépondérance غلبهٔ نفوذ وقوّتى يك چوقدر
au conseil - بو وكيلك مجلس شوراده غلبهٔ نفوذى وار در
جملهدن زياده نافذ الكلامدر

PRÉPONDÉRANT. Qui a plus de poids qu'un autre *A.* غالب -
T. اغلب سائر اوزرينه يكين Il ne se dit qu'en cette phrase:
Voix prépondérante رأى غالب || Dans certaines compagnies, la voix
du chef est prépondérante بعض جماعتلرده رئيسك رايى
جملهيه غالبدر

PRÉPOSER. Charger en chef de la conduite d'une chose *A.*
نصب - تعيين *P.* بكردن اهتمام - مأمور كردن - كماشتن
تقليد كردن *T.* مأمور ايتمك - كس || On l'a préposé de la
conduite de tous les ouvrages كافهٔ امور ابنيهنك اوزرينه نصب
كافهٔ امور ابنيهنك نظارتى كردن اهتمامنه - وتعيين اولندى
On le préposa à la régie de cette ferme بو تقليد اولندى
Pharaon préposa Jo- مالكانك امر ادارهسنه تعيين اولندى
seph sur toute l'Égypte فرعون حضرت يوسفى بالجمله اقليم
مصر اوزرينه والى نصب ايلدى
Préposé. *A.* منصوب - معيّن - مأمور *P.* كماشته *T.* مأمور
|| Commis préposé pour recevoir les تعيين اولنمش - اولمش
droits رسومات تحصيلنه مأمور اولان مباشر

PRÉPOSITION. Particule indéclinable, qui se met devant le nom
qu'elle régit *A.* حرف الجرّ - Préposition de temps *A.* ظرف
الزمان ظرف المكان *A.* de lieu

PRÉPUCE. La peau qui couvre l'extrémité de la verge *A.* قلفة -
سنّت دريسى *T.* غرلة - غلفة

PRÉROGATIVE. Privilége, avantage *A.* امتياز pl. امتيازات ||
Cette charge donne de belles prérogatives بو منصبده امتيازات
بو كليسانك Cette église a de grandes prérogatives جمله وار در
امتيازات جسيمهسى وار در Jouir des prérogatives d'une charge
فلان منصبك امتيازلريله متمتّع اولمق

PRÈS. Préposition de lieu ou de temps *A.* قرب - عند *P.* نزد -
فلانك *T.* نزديك - يان - يقين || S'asseoir près d'un tel
كليسانك يانينده قعود ايتمك Être logé près de l'église
نشانك قربنده مقيم اولمق Il a approché fort près du but
غايت قريب محلنه يتشدى Nous sommes près du temps de
la moisson حصاد وقتنه يقينز - بچم وقتنه تقرّب ايلدك
près de l'hiver ياقلشدق - شتايه يقينز Il n'est pas près de
finir هنوز ختامه قريب دكلدر Quand il se vit près de sa der-
nière heure نفس اخيرى وقتنه قريب اولديغن كورنجه
Nous voilà bien près du moment décisif اشته نتيجهٔ مصلحتك
قرب وجوارده ساكندر Il est logé ici près وقتنه تقرّب ايلدك
Serrer de près قريبدن استذناب Suivre de près يقيندن صيقمق
يك يقيندن نظر ايتمك Regarder de bien près ايتمك
Près de mourir, signifie, voisin de la mort *A.* مشرف على الموت
Près, signifie aussi, presque *A.* تقريباً *P.* نزديك *T.* يقين -
تقريباً || Il y a près de quarante ans que cela est arrivé قدر
قرق سنه اوّل ظهور ايتمشدر Il a été près de deux heures à
travailler ايكى ساعت قدر ايشلدى Il a reçu près de cent
écus يوز غروش قدر - تقريباً يوز غروش آلدى Son armée
était près de cinquante mille hommes عسكرى تقريباً اللى
نفره يقين ايدى - نفردن عبارت ايدى
Près à près, se dit des choses qui sont près l'une de l'autre
A. با همديگر نزديك - نزديك همديگر *P.* متلاصقاً - متقارباً
T. برى برينه يقين || Mettez ces livres-là près à près شو كتابلرى
برى برينه قريب اولدرق - برى برينه يقين وضع ايلد
يرلشدر
On dit proverb., qu'un homme ne veut entendre parler d'une
chose ni de près ni de loin, c'est-à-dire, en aucune façon بو
بو كلامى نه - صحبتى بوجه من الوجوه ديكلمك استمز

طوغريدن ونه طولايدن ديكلمكه راضيدر – On dit aussi, Je ne connais cet homme ni de près ni de loin بو آدم ايله قريب وبعيد بر درلو معارفدم يوقدر

À CELA PRÈS. Excepté cela A. من غير ذلك P. جز از آن T. بوندن صرف انظار ايله – بوندن بشقه اولدرق باقلسه || Il est un peu fantasque, mais à cela près, c'est un honnête homme جزئيجه چالقدرانجق بوندن صرف انظار ايله ذاتنده اهل عرض آدمدر – À peu près, Presque. V. ce mot.

PRÉSAGE. Augure, signe par lequel on juge de l'avenir A. فال – علامت – دليل P. كركوز T. دليل || Bon présage فال خير – فال heureux فال ميمون – علامت خير mauvais فال شوم – فال بد – مشئوم Cela fut regardé comme un très-fâcheux présage بو كيفيت فال نحس اتخاذ اولمشدر Cet accident fut un présage de ce qui devait arriver dans la suite بو حالت بوندن بويله ظهور ايدهجك واقعهيه بر دليل ايدى

Il se dit aussi de la conjecture, de l'augure bon ou mauvais qu'on tire de ce signe || Je tire de là un heureux présage بوندن بر فال خير استخراج ايدرم Le présage qu'on tira de la première action de ce prince, fut que les peuples seraient heureux sous son règne بو پادشاهك فاتحهٔ سلطنتنده ظهور ايدن فعل ممدوح ايام حكومتنده رعيتك رفاه حالنه فال بالخير علامت خير اتخاذ اولمشدر – اتخاذ اولمشدر

PRÉSAGER. Indiquer une chose à venir A. استخراج – تفأل الفال || Cet accident ne nous présage rien de bon بو حادثهدن بر درلو فال خير استخراج ايتمز

Et conjecturer ce qui doit arriver A. استدلال || Je ne présage rien de mauvais de ce que vous me dites là ديديككز مادهدن بر درلو شر ورداءت استدلال ايتمم

PRÉSAGÉ. A. مستدل – مستخرج بالفال – متفأل

PRESBYTE. Qui ne voit que de loin. C'est le contraire de myope A. قاصى النظر P. دوربين T. كوزى ايراغه كورن || Les presbytes ne peuvent lire qu'avec un verre convexe قاصى النظر اولنلر اوقومق ايچون محدب كوزلكه محتاجدرلر Les vieillards sont assez souvent presbytes پير واختيار اولنلرك كوزى غالب حالده دوربيندر

PRESCIENCE. Connaissance de ce qui doit arriver. Il ne se dit que de Dieu A. معرفة الغيب || Dieu a connu par sa prescience que... حق سبحانه وتعالى حضرتلرى عارف الغيب اولديغى جهتيله بيلديكه La prescience de Dieu n'ôte pas la liberté à l'homme ذات وحدانيتده موجود اولان صفت معرفة الغيب بشردن ارادهٔ جزئيهيى سالب دكلدر

PRESCRIPTIBLE. T. de Jurisp. Qui peut être prescrit A. ممكن المنسوخية بمرور – الابطال بمرور الوقت المعين P. امكانپذير عملماندگى از گذشت ايام الوقت المعين T. مرور زمان ايله استحقاقى ابطال اولنه بيلور || Droits prescriptibles زمان مديد متروكيتلرى تقريبيله ممكن الابطال اولان حقوق

PRESCRIPTION. Moyen d'acquérir le domaine des choses, en les possédant comme propriétaire pendant le temps que la loi requiert à cet effet A. استحقاق على التصرف بمرور الوقت المعين || Prescription par dix ans entre présents, et par vingt ans entre absents حاضرين حقنه اون سنه وغايبين بيننده يكرمى سنه مرورى تقريبيله ثابت ومتحقق اولان استحقاق تصرف

Il se dit aussi du moyen de s'affranchir des droits incorporels et des obligations, lorsque celui à qui ils appartiennent néglige pendant un certain temps de s'en servir et de les exercer A. سقوط منسوخية الاستحقاق – من الاستحقاق بمرور الوقت المعين P. عملماندگئ استحقاق از گذشت بمرور الوقت المعين T. استحقاقك مرور زمان ايله ابطال اولنمسى || Prescription centenaire ايام يوز سنه مرور اوقات تقريبيله متحقق يوز سندنبرو متروكيتى – اولمش منسوخيت استحقاق حسبيله سقوطى متحقق اولمش استحقاق

PRESCRIRE. Ordonner A. امر – تنبيه – توصية P. فرمودن – سپارش كردن T. بيورمق – اصمارلمق || Prescrivez-moi ce que vous désirez que je fasse طرفمدن نوجهله حركت اولنمق مطلوبك ايسه امر وتنبيه ايله

Et marquer précisément ce qu'on veut qui soit fait A. تعيين || Prescrire des lois تعيين قوانين ايتمك Je n'ai point passé les bornes que vous m'avez prescrites تعيين ايلديككز حدودى اصلا تجاوز ايتمش دكلم

PRESCRIRE. Acquérir la prescription A. كسب الاستحقاق على التصرف بمرور الوقت المعين

SE PRESCRIRE. Se perdre par prescription A. انتساخ الاستحقاق بمرور الوقت المعين || Les droits des mineurs ne se prescrivent point اولاد صغارك استحقاقى مرور زمان تقريبيله

منسوخ اولمز

PRÉSÉANCE. Droit de prendre place au-dessus de quelqu'un *A.* تقدّم ـ تصدّر *P.* بالا نشینی ـ صدر نشینی ـ پیشپایی *T.* تصدّر بابنده معارضه || Disputer la préséance ایلروده اوتورمه ایتمك L'ancienneté règle la préséance entre les officiers d'un tribunal امنای شرع بیننده رسم تصدّر قدم زمانه كوره اعتبار اولنور Les juges supérieurs ont la préséance sur les subalternes حكّام بلند پایه كم مرتبه اولان حكّام اوزرینه تصدّر ایدرلر

PRÉSENCE. Existence d'une personne dans un lieu marqué *A.* وجود ـ محضر ـ حضور *T.* حاضر اولمقلق ـ بولنمه || Votre présence en ce pays-ci est nécessaire ـ سنڭ فلان مملكتده وجودڭ ـ حضورڭ لازمدر La présence du maître y était nécessaire اول طرفده صاحب مالڭ حضوری لازم ایدی La présence du prince dans une armée est souvent très-utile پادشاهڭ عسكر ایچنده حضور ووجودی غالب حالده نفع بولنمسی ـ عظیمی مؤدّیدر La présence du juge étonne le criminel حضور حاكم اهل جرمه بادئ دهشت اولور Il a fait cette action en ma présence شو ایشی حضورمده ایتدی en présence de tout le monde علی ـ محضر عامّهٔ عالمده ایتدی ملاء الناس Cela s'est passé en présence de plusieurs personnes dignes de foi بر كیفیّت شایان اعتماد اولدجق نیچه كمسنلرڭ موثوق الكلام وافر كسانڭ ـ حضورنده واقع اولمشدر محضرنده Je ferai la même chose en votre présence qu'en votre absence حضوركده ایتدیكمی غیابكده دخی ایدهجكم Tant en présence qu'en absence حضور وغیابده Dieu remplit l'univers par sa présence حق ـ حضور باری جمیع عالمی محیطدر ـ جلّ وعلا جمیع عالمه حاضر وناظر در On dit, Se mettre en la présence de Dieu, pour dire, considérer Dieu comme présent à ce que l'on va faire بر كمسنه نفسنی حضور باریده عدّ ایتمك

On dit, que deux armées sont en présence, pour dire, qu'elles sont en vue l'une de l'autre طرفین عسكری بری برینه قارشو قارشوده در ـ رو برو در ـ مواجههٔ طورر ـ متقابلدر

PRÉSENCE D'ESPRIT, se dit de la qualité d'un homme vif et prompt, qui dit et fait sur-le-champ ce qu'il y a de plus à propos *A.* بداهة الفكر ـ سرعة الخاطرة *P.* چابك اندیشی *T.* بولش چابكلكی || On lui a toujours remarqué beaucoup de présence d'esprit دقت اولندیكه هر حالده بداهت فكری وار در

PRÉSENT. Qui est dans le lieu dont on parle *A.* حاضر pl. حضّار ـ موجود pl. موجودین *T.* بولنان ـ موجود اولان || Dieu est présent partout الله تعالی هر مكان وهر محلده حاضر در J'étais présent lorsque la chose arriva مادّه نڭ وقوعنده حاضر بولندم Tous ceux qui s'y trouvèrent présents اول طرفده بولنانلرڭ حضّارڭ جملهسی ـ جملهسی

Et qui existe actuellement *A.* حال ـ حاضر *T.* شمدیكی || Le siècle présent زمان شمدیكی دور ـ دور حاضر le temps حاضر ـ اموركڭ صورت حالیهسی L'état présent des affaires حالا سر كارده اولان شمدیكی صورتی Les ministres présens وكلای سلطنت Les affaires présentes احوال حالیه ـ امور حالیه Le mal présent est toujours le plus fâcheux آفت حاضره دائما اشدّدر La douleur présente est toujours la plus sensible كدر حاضر ـ دائما زیادهجه مؤثّر در On dit, qu'on a toujours une chose présente à l'esprit, pour dire, qu'on y songe toujours فلان شیٔ دائما لوح خاطرده موجود ومستحضر در Cela m'est toujours présent à l'esprit بو مادّه دائما صحیفهٔ خاطرمده مرتسم علی الدوام ومستحضر در Cela est toujours présent à mes yeux كوزمده طورر ـ كوزم اوكنده در ـ كوزمده مستحضر در Cette histoire ne m'est pas bien présente بو حكایه چندان ذهنمده یكده خاطرمده دكلدر ـ مستحضر دكلدر Tout lui est présent à l'esprit هر شیٔ ذهننده مستحضر در Cela m'est présent comme si je le voyais ـ بو شیٔ حالا كوزم اوكنده كبیدر ـ On dit, Cet homme est présent à tout, pour dire, qu'il est si agissant, qu'il semble qu'il soit partout en même temps هر یرده موجود در

On dit figur., qu'un homme a l'esprit présent, pour dire, qu'il a l'esprit vif et prompt, et qu'il dit et fait sur-le-champ ce qu'il y a de plus à propos à dire ou à faire *A.* صاحب ـ ذو بدیهة البداهة الفكر *P.* چابك اندیش *T.* چابك بولشلو || Comme il a l'esprit présent, il lui fit une repartie vive et juste بداهت فكری اولمغله صوابه مقرون بر حاضرجوابلق ایتدی

Et que cet homme n'est jamais présent, pour dire, qu'il est toujours distrait عقلی دائما بشقه ـ عقلی دائما بشقه یرده در یره كزر

On appelle Remède présent, celui qui opère sur-le-champ *A.* دواء برء ـ دواء سریع التأثیر ـ الساعة دواء دفعیّ العمل *T.* آیده تأثیر ایدن علاج

À TOUS PRÉSENS ET À VENIR, SALUT. Formule du style de Chancel-

lerie *T.* حالاً ومستقبلاً موجود اولنلره بعد السلام — Présents tels et tels. Formule du style de notaire *T.* فلان وفلان كشى حاضر اولدقلرى حالده || À ce présents et acceptants, tels et tels حاضر بالمجلس اولوب قبول ايدن فلان وفلان نام كمسنه‌لر

On dit, Le présent porteur, le présent billet اشبو حامل تذكره — اولان فلان كشى واشبو تذكره — Et aussitôt la présente reçue, c'est-à-dire, la lettre présente اشبو مكتوب طرفكزه لدى الوصول — اشبو مكتوبك طرفكه وصولى عقيبنده

PRÉSENT. Le temps présent *A.* حال *P.* اينحال *T.* شمديكى — زمان || Le présent, le passé et l'avenir حال وماضى ومستقبل — شمديكى وقت وكچمش — اينحال وزمان گذشته وزمان اينده — وقت وكلهجك وقت — C'est aussi un terme de Grammaire, et signifie, le temps du verbe qui marque le temps présent *A.* حال

À PRÉSENT. *A.* حالاً — الآن *P.* اكنون — حاليا — اينحال *T.* شمدى || Cela n'est pas en usage à présent الآن معتاد دكلدر — Je vous en quitte dès à présent شمديدن سنى ترك ايدرم — Je n'y songe plus à présent شمدى بوكا صرف ذهن ايتمم — En style de notaire, on dit aussi, De présent || De présent résidant en tel lieu حالا فلان طرفده مقيم اولان

POUR LE PRÉSENT. *A.* هذه الحالة — اليوم *P.* اكنون — دربين دم *T.* حالده — شمديلكده — شمديكى || Il est à la campagne pour le présent شمديلكده يايلاقده در — الحالة هذه قيرده در

PRÉSENT. Don *A.* هديّة pl. هدايا — تحفة pl. تحف — تقدمة *P.* ارمغان — پشكش — دستاويز *T.* پيشكش || Présent magnifique هديّهٔ جليله — هديّهٔ فاخره — Il a fait de grands présens كليتلو هديّه‌لر عرض وتقديم ايلدى — Il est défendu aux juges de recevoir aucun présent قضات وحكّام حقنده جزئى وكلّى هديّه قبولى ممنوعدر — Se laisser corrompre par des présens اخذ رشوت — هدايا ايله اطماع نفسى ارتكاب ايتمك — ارتكاب ارتشا ايتمك — ايله Donner une chose en présent à quelqu'un بر شيئى هديّه طريقيله فلانه ويرمك — Présent de noces هداياى نكاح — Les petits présents entretiennent l'amitié هديّه ناچيز ايسه ده محبّت آرتورر

PRÉSENTABLE. Qu'on peut présenter, qui peut se présenter *A.* لايق بالعرض *P.* سزاى عرض — شايان عرض *T.* كوستريله كوسترلمكه كركلو — بيلور

PRÉSENTATEUR. Celui qui a le droit de présenter à un bénéfice *A.* صاحب العرض *T.* عرض صاحبى

PRÉSENTATION. Action de présenter *A.* عرض *P.* عرضه داشت — پيشنهاد *T.* كوسترمه || Cet avocat a été chargé de la présentation des lettres d'un gouverneur de province بو وكيل والئ مملكت طرفندن عرض تحريراته مأمور اولمشدر — Il se dit, à la Cour, de la cérémonie de présenter quelqu'un au roi *T.* حضور همايونه عرض || Il y eut ce jour-là plusieurs présentations بو كونكى كون حضور همايونده وافركسانك عرضلرى رسمى ادا اولنمشدر

PRÉSENTEMENT. V. À présent.

PRÉSENTER. Offrir *A.* عرض — تقديم — تبليغ *P.* عرضه داشتن *T.* عرض ايتمك || Présenter un bouquet à une dame فلان خاتونه بر طوتام چيچك تقديم ايتمك — de l'argent à un juge قاضى يه اقچه عرض ايتمك — Présenter du vin باده تقديم — Présenter une requête عرضحال تقديم — تبليغ ايتمك — ايتمك — Présenter à quelqu'un ses respects, ses hommages فلانك طرفنه مراسم تعظيم وتوقيرى تبليغ ايتمك

On dit, Présenter quelqu'un au roi, à un prince بر كمسنه‌يى حضور همايونه وياخود امرادن بريسنك حضورينه عرض — حضورينه چيقارمق — ايتمك

PRÉSENTER les armes, le fusil. C'est se mettre en état, en posture de s'en servir *T.* تفنك وسلاح — تفنك وسلاح عرض ايتمك — كوسترمك || Ils présentèrent les baïonnettes à la cavalerie, et la repoussèrent سوارى عسكرينه تفنك حربه‌لرينى عرض ايده‌رك كيرويه دفع ايتديلر

Il signifie aussi, porter le fusil d'une manière particulière, pour faire honneur aux personnes d'un haut rang qui passent devant le soldat *T.* تحريك سلاح ايله سلاملمق || Quand un officier passe devant la sentinelle, elle présente les armes بر ضابط قوللق اوكندن مرور ايتدكچه قوللق نفرى تحريك سلاح ايله سلاملر

SE PRÉSENTER. Paraître devant quelqu'un *A.* دخول فى حضور *P.* ظهور — بحضور آمدن — بپيشگاه آمدن *T.* بر كمسنه‌نك حضورينه چيقمق — بر كمسنه‌يه كورنمك — فلان || Se présenter devant un ministre وكلاى دولتدن بريسنك حضورينه چيقمق — Le roi lui a défendu de se présenter devant lui پادشاه فلانى حضورينه چيقمقدن منع ايلدى — La première chose qui se présentera à mes yeux كوزمه اوّل باوّل ظهور ايده‌جك شئ —

Il se dit aussi des occasions, des affaires qui surviennent || Dès que l'occasion se présentera فرصتی ظهور ایلدیکی عقیبنده - فرصت مناسبی ظهور ایلدکده Il s'est présenté diverses occasions مناسبات عدیده ظهور ایتمشدر Il se présente beaucoup d'affaires مصالح کثیره ظهور ایدر On délibéra sur les affaires qui se présentèrent ظهوره کلمش امور وخصوصات ایچون مشاوره اولمشدر Il se présenta une question difficile à résoudre حلّی مشکل بر مطلب ظهور ایلدی Cela ne s'est pas présenté مناسبت دوشمدی - مناسبت ظهور ایتمدی - Il signifie aussi, faire une impression agréable ou désagréable à la première vue || Voilà un palais qui se présente mal کوزه یاقشقسز کوربنور بر سرای Ce jardin se présente bien بو باغچه کوزه یاقشقلو کوربنور - On dit figur. d'une affaire dont le succès est vraisemblable, Voilà une affaire qui se présente bien اشته بو ماده نک قویشی کوزلدر - کورونشی کوزلدر - On dit aussi, qu'un spectre s'est présenté à quelqu'un, pour dire, qu'il lui est apparu فلانک کوزینه بر خیال کوروندی

On dit, Se présenter bien, se présenter de bonne grâce, pour dire, entrer dans une compagnie de bonne grâce, et sans contrainte حسن طور وادا ایله مجلسه دخول ایتمک - Et se présenter de bonne grâce au combat, pour dire, y aller de bon coeur طیب خاطر ایله جنکه کتمک - On dit dans le sens contraire, Se présenter gauchement, ne savoir pas se présenter بد ادا ایله مجلسه دخول ایتمک

On dit, Se présenter chez quelqu'un, pour dire, aller chez quelqu'un pour lui faire une visite لاجل الزیارة برکمسنه نک برکمسنه نک زیارتنه وارمق - حضورینه وارمق

On dit aussi, qu'une chose s'est présentée à l'esprit, pour dire, qu'elle est venue à l'esprit *A.* تبادر الی - تبادر الی الذهن الاحة فی الخاطر - الخاطر *P.* درخاطرلایح - بخاطرامدن *T.* خاطره کلمک شدن || Toutes ces difficultés se sont déjà présentées à mon esprit بو مشکللرک مجموعی خاطرمه لایح خاطرمه تبادر ایتمشدر - ایتمشدر Cela ne se présente pas naturellement à l'esprit عادتا خاطره کلور شیٔ دکلدر - Et qu'une chose se présente à la mémoire *A.* خطور *P.* در خاطر شدن - بخاطر آمدن *T.* خاطره کلمک || Ce nom ne se présente pas maintenant à ma mémoire بو اسم شمدیکی حالده خاطرمه خاطرمه کلمز - خطور ایتمز

Se présenter pour une place, signifie, témoigner le désir de l'avoir طالب - بر منصب ایچون عرض طلبیّت ایتمک جیقمق

PRÉSERVATIF. Il se dit des remèdes qui ont la vertu de préserver *A.* دواء حافظ الصحّة *P.* داروی پاسدار تندرستی مدار حفظ صحت اولەجق علاج *T.* || Des remèdes préservatifs ادویهٔ حافظة الصحّة C'est un puissant préservatif بغایت قویّ التأثیر بر دوای حافظ الصحّەدر Un excellent préservatif contre la peste علت وبایه مقاوم اعلا بردوای حافظ الصحّة - Figur. || Le jeûne, le travail, la tempérance, sont un grand préservatif contre certaines tentations صیام وشغل مدام واقتصاد تام تسویلات نفسک بعضیلری حقنده بر دوای تحفظ واحتما در

PRÉSERVER. Pourvoir à la conservation, veiller à la sûreté *A.* حفظ - صون - صیانت *P.* پاس داشتن *T.* صاقندمق - صاقلمق || Dieu l'a préservé au milieu des périls الله تعالی فلان کشی - فلانی مخاوف ومهالک ایچنده حفظ ایلدی مهالک ومخاطرات ایچندن صون باری ایله قورتلدی Dieu nous préserve de mort subite حقّ تعالی جملەمزی موت فجئیدن حفظ ایلیه Dieu me préserve d'en avoir la pensée الله تعالی بو مقوله فکردن بنی حفظ ایلیه C'est ce remède qui l'a préservé de la goutte فلانی علّت نقرسدن حفظ ایدن بو علاجدر La sobriété, la tempérance préservent de beaucoup de maladies قلّت طعام واقتصاد طبع علل عدیدەدن موجب حفظ وصیانتدر

PRÉSERVÉ. *A.* محفوظ - مصون *P.* پاس داشته *T.* صاقنمش

PRÉSIDENCE. Fonction de président *A.* صدارت - ریاست *P.* سرکردگی - صدر نشینی - بالا نشینی *T.* باش اولمه - اولان صدارت || La présidence de l'assemblée du clergé جماعت رهبان مجلسنک ریاستی La présidence alternative بالمناوبه باشده اوتوره - Il se dit aussi de la place de président *A.* مسند الصدارة - مسند الریاسة || La présidence est vacante مسند ریاست محلولدر

PRÉSIDENT. Celui qui préside à une assemblée *A.* رئیس pk صدر المجلس - رئیس المجلس - رؤساء *P.* سرکردهٔ انجمن - لونجه - باش صدر نشین انجمن - بالا نشین انجمن *T.* رئیس مجلسه باشی || On s'adressa au président de l'assemblée جماعت رهبان رئیسی خطاب اولندی Le président du clergé

d'un conseil de guerre مشورت حربيّه مجلسنك رئيسى

PRÉSIDER. Occuper la première place dans une assemblée *A.* تصدّر *P.* صدر نشين بودن ـ ببالاى انجمن نشستن *T.* باشده اوتورمق || Le Pape est en possession de présider aux conciles par lui ou par ses légats ريم پاپاسى بنفسه ياخود طرفندن تعيين اولنان مبعوثلر واسطه سيله مجالس شوراده تصدّر ايتمك استحقاقنه مالكدر Présider à une compagnie بر جماعت مجلسنده تصدّر ايتمك Présider à l'assemblée de la Noblesse صدر نشين مجلس اصلازادگان اولمق

PRÉSIDER QUELQU'UN, signifie, présider à une compagnie dont il est membre *A.* تقدّم *P.* پيشوا بودن *T.* فلاندن ايلرو اولمق || Je suis son ancien, je le présiderai toujours قدم زمان تقريبيله هر حالده فلانه تقدّم ايده جكم

PRÉSIDER, signifie aussi, avoir le soin, la direction *A.* نظارت *P.* نگهبانى كردن *T.* ناظرلق ايتمك ـ گوزتمك || La providence qui préside à la conduite de l'univers ادارهٔ امور عالمه نظارت ايدن تقدير جناب ربّ ذو الجلال L'intelligence qui préside aux choses humaines احوال بشره نظارت ايدن عقل كلّ C'est lui qui a présidé à la conduite de tout l'ouvrage بسبتون بو ايشه نظارت ايدن فلان ايدى Il présidait à la ceremonie رسم وتشريفات خصوصنده نظارت ايدر ايدى

Il se dit aussi dans ce sens, en parlant des divinités des paiens *T.* موكّل اولمق || Junon presidait aux noces فلان فرشته امور نكاحه موكّل ايدى Comus aux festins, Cérès aux mois فلان فرشته جشنلره وفلان فرشته هر آيك اموربنه موكّل ايدى Mars est le dieu qui préside aux combats امور حربيه موكّل اولان مرّيخدر

PRÉSIDÉ. *A.* متصدّر *P.* صدر نشين ـ بالا نشين *T.* باشده اوتورمش

PRÉSOMPTIF. On appelle Héritier présomptif, celui qui est regardé comme le plus proche héritier *A.* خلف ـ وارث معاقب ـ معقاب وارث || L'héritier présomptif du trône وليّ عهد ـ خلف معقاب تاج ـ وليّ عهد سلطنت ـ معاقب سلطنت وتخت

PRÉSOMPTION. Opinion fondée sur des apparences *A.* ظنّ pl. ظنون ـ مظنّة *P.* گمان ـ سگالش *T.* صانى || Faible présomption ظنّ ضعيف forte مظنّهٔ قويّه Il y a de grandes présomptions contre lui عليهنده عظيم وجسيم مظنّه لر وار در La présomption est contre lui سوء ظنّ فلانك حقنده در

PRÉSOMPTION. T. de Jurisp. Ce qui est supposé vrai, par provision, tant que le contraire n'est pas prouvé *A.* ظنّ غالب || La présomption d'innocence est pour l'accusé, jusqu'à la preuve du crime متهوم اولان كشينك جرمى ثبوتنه قدر برائت ذمّتنه ظنّ غالب دركار در

PRÉSOMPTION. Opinion trop avantageuse de soi-même *A.* خيلا ـ زهو ـ عجب ـ عجب النفس *P.* خود بينى ـ خود پسندى *T.* پندار ـ كندويى بكنمه || Sa présomption est insupportable خود پسندلكى چكيلور ـ عجب وپنداريته طاقت كتورلمز La présomption lui a gâté l'esprit عجب نفسى شئ دكلدر افساد عقلنه بادى اولمشدر

PRÉSOMPTUEUSEMENT. Avec présomption *A.* بعجب النفس ـ بالتخايل *P.* خود پسندانه ـ بخود بينى *T.* كندويى بكندرك || Il s'engagea présomptueusement dans une entreprise au-dessus de ses forces خود بينلكى حسبيله وسعندن خارج بر مصلحته مباشرت ايلدى

PRÉSOMPTUEUX. Qui a de la présomption *A.* معجب ـ خائل ـ متخايل *P.* خود بين ـ خود پسند *T.* كندويى بكنمش || Il a été assez présomptueux pour aspirer à cette place بغايت معجب اولمغله فلان منصبه اطماح نظر ايلدى

Il se dit aussi des choses, Désirs présomptueux مطالب عجب مقارن عجب وپندار اولان مطالب ورغبات ـ آلود Pensée présomptueuse فكر عجب امير

PRESQUE. À peu près *A.* متقارباً *P.* همانا ـ نزديك *T.* همان ـ آكا يقين || Un ouvrage presque achevé همان ختام ختامه قريب ـ بولمش بر تأليف Il est presque nuit همان كيجه در Un homme presque nu همان چپلاق بر آدم

PRESQU'ÎLE. V. Péninsule.

PRESSANT. Qui presse vivement *A.* مضيّق ـ مجبر ـ مبرم *P.* تضييقساز *T.* صقشدريجى || C'est un homme bien pressant خيليدن خيلى مبرم بر آدمدر Une recommandation pressante شفاعت مجبره Des prières, des raisons pressantes التماسات مجبره وعلل مبرمه Des argumens pressauts براهين مبرمه

On dit d'une douleur, qu'elle est pressante, pour dire, qu'elle est aiguë, violente *A.* شديد *P.* تند وتيز *T.* كسكين

PRESSANT. Urgent, qui exige de la diligence *A.* ضرورى ـ مستعجل ـ واجب التعجيل *P.* تنگ ـ تأخير نا پذير *T.*

T. صيقى || L'occasion est pressante وقت فرصت تنگدر Il s'agit d'une affaire pressante صدد بر مصلحت مستعجله يه مبنيدر Il ne partira pas sans une nécessité pressante حاجت ضروريّه سز ايتمدكچه عزيمت ايده جك دكلدر Le mal est pressant, et demande de prompts remèdes علّت صيقى اولديغندن سريع التأثير علاجه محتاجدر - واجب الاستعجال اولديغندن

PRESSE. Multitude de personnes qui se pressent *A.* زحام الناس - مزاحمة الناس *P.* انبوهئ ناس *T.* خلق غلبه لكى || Se mettre dans la presse زحام ناس ايچنه كيرمك - ايچنه مزاحمهٔ ناسدن اجتناب ايتمك صوقلمق Éviter la presse زحام خلقك غلبه لكندن قاچنمق - Il y a trop de presse ناسك كثرتى وار در

PRESSE. Machine qui sert à serrer étroitement du linge, des livres, des étoffes *A.* مِلزم *P.* تخته جامه *T.* منكنه || Mettre du linge en presse چماشيرى منكنديه بصمق

Et machine avec laquelle on presse en général toutes sortes de choses *A.* جندرة *P.* جُندره *T.* جندره - On dit figur., qu'un homme est en presse, qu'il s'est retiré de la presse, pour dire, qu'il est ou qu'il s'est retiré d'un grand embarras - جندره ده در جندره دن قورتلدى - صيقيده در -

Il se dit encore de la machine avec laquelle on imprime des feuilles de papier *A.* مطبعة *P.* چرجهٔ طبع *T.* بصمه چرخى || Travailler à trois presses sur un même ouvrage بر كتاب ايچون اوچ بصمه چرخلرى ايشلتمك - On dit, qu'un ouvrage est sous presse, pour dire, qu'il s'imprime بو تأليف حالا بصلمقده در - بصلمق اوزره در

En Angleterre, on appelle Presse, l'enrôlement des matelots *T.* جبراً وكرهاً ملّاح تحريرى

PRESSE. Sorte de pêche qui ne quitte pas le noyau. V. Pavie.

PRESSENTIMENT. Mouvement intérieur, dont la cause n'est pas connue, et qui fait craindre ou espérer ce qui doit arriver *A.* شهادة القلب *P.* گواهئ دل *T.* كوكل شاهدلكى || Il avait des secrets pressentimens du malheur qui lui est arrivé حقنده ظهور ايتمش مصيبتى قلبك خفى بركونه شهادتيله بيلور ايدى Il avait un pressentiment qu'il n'en reviendrait point وارديغى محلدن بر دخى عودت ايتميه جكنه قلبى شهادت ايدر ايدى J'avais un pressentiment de cet heureux succès بو ماده نك بويله نتيجهٔ خيريّه ويره جكنه قلبم شهادت ايدر ايدى

On dit, Avoir un pressentiment de fièvre, de goutte, etc. pour dire, avoir quelque espèce d'émotion qui fait appréhender la fièvre, etc. حمّانك ونقرس علتنك ظهور ايده جكنى مقدّمجه حسّ ايتمك

PRESSENTIR. Prévoir confusément une chose par un mouvement intérieur et inconnu *A.* استشعار بشهادة - مقدّماً احساس القلب *P.* بگواهئ دل دانستن *T.* كوكل شاهدلكيله طويمق || Il avait pressenti le malheur qui lui est arrivé باشنه كلان قضايى مقدّم احساس ايلدى À voir l'ordre qu'il mettait à ses affaires, il semblait qu'il pressentit sa fin امور وخصوصاتنى تنظيم ايچون ايتديكى سعى واهتمامه باقلسه موتنى حسّ ايلديكنى آكلاشيلور ايدى

Et découvrir adroitement la pensée, les dispositions de quelqu'un *A.* تفرّس - استكشاف *P.* شناختن *T.* سزمك - آكلامق || Il faut pressentir l'intention du Prince ارادهٔ شاهانديى تفرّس واستكشاف ايتملو در Tâchez de pressentir s'il ne sait rien de cette affaire بو خصوصده بر شيدن خبرى وارميدر يوقميدر سزمكه چالش - استكشافه سعى ايلد Pressentir un juge sur une affaire بر ماده ده قاضينك رأينى استكشاف ايتمك Il faut le pressentir sur ce mariage بو نكاح ماده سيچون فلانك رأينى استكشاف ايتملو در

PRESSER. Serrer avec force *A.* تعصير *P.* فشردن - افشاريدن - شبليدن *T.* صيقمق || Presser un citron بر ليمون صيقمق une éponge سونكرى صيقمق de la viande pour en tirer du jus اتى صيقمق صوينى المق ايچون

Et approcher une chose ou une personne contre une autre *A.* اضاقة - تضييق *P.* تنگ كردن *T.* صيقلشدرمق - صيقشدرمق || Il faut presser un peu davantage vos lignes سطرلرى زياده جه صيقشدرملوسك Pressez un peu plus vos écritures خطكى زياده جه صيقلشدر Pressez-vous les uns contre les autres بربرى صيقشمك - بربكز ايله تضايق ايدك Je me retire de peur de vous presser trop سنى زياده تضييقدن احترازاً كيرويه چكيلورم Il veut être à son aise à table, il n'aime point à y être pressé سفره ده راحت ايله اوتورمق استر حال تضيّقدن هيچ حظ ايتمز - Il signifie figur. Poursuivre avec ardeur || On pressa si fort les ennemis, qu'ils furent obligés de lâcher pied دشمن شول مرتبده شدّتلوجه تضييق اولنديكه فراره مجبور اولمشدر On pressa tellement les assiégés, qu'ils furent contraints

de se rendre محصورین شول رتبدە تضییق اولندیلرکە استیمانە مجبور اولمشلر در Cet orateur presse vivement son adversaire بو ـ پك صیقشدرر ـ خاطب خصمنی پك تضییق ایدر || Il signifie aussi, exciter vivement quelqu'un à faire une chose || On l'a pressé par des raisons si fortes et si convaincantes, qu'il a été obligé à se rendre دلایل قویّە ومسکتە ایلە شول رتبدە تضییق اولندیکە تسلیم ورضایە مجبور اولدی Il m'en a pressé si fort, que je n'ai pu lui refuser ce qu'il me demandait بنی شول رتبدە تضییق ایلدیکە مطلوبنی بر وجهلە دریغ ایدەمدم

On dit, qu'une douleur presse, pour dire, qu'elle est vive et aiguë آرام ویرمز ـ وجعك شدّتی تضییق ایدر ـ Et qu'on est pressé par le besoin, par la nécessité, par la faim, pour dire, que ces maux-là sont extrêmes فرط احتیاجدن وفرط ضرورتدن وفرط جوعدن مضایقەدە اولمق || Les vivres manquant aux assiégés, et la faim les pressant, ils furent contraints de capituler عسکر محصور فقدان زاد وزواد تقریبیلە آجلق مضایقەسنە دوچار اولوب استیمانە محتاج اولمشدر

Presser. Hâter, obliger à se diligenter *A.* تعجیل *P.* شتابیدن *T.* ایودەرمك || Presser son départ وقت عزیمتی تعجیل sa marche مشی ورفتاری تعجیل ایتمك Vous aurez beau me presser, je ne saurais aller plus vite تعجیلك عبثدر زیرا بوندن زیادە سرعت ایلە یوریەمم Les ouvriers ne font rien, si on ne les presse عملە تعجیل اولنمدقچە اقدام ایتمزلر Ce sont des affaires qui pressent ایجاب تعجیل ایدر وقتلر C'est le temps qui presse ایجاب تعجیل ایدر اموردندر On a tellement pressé ces chevaux, qu'ils en sont fourbus آتلر شول رتبدە تعجیل واسراع اولندیکە مشی وحرکتە مجاللری قالمدی Il n'y a rien qui nous presse, le temps est à nous وقتمز واردر عجلەیی موجب شئ یوقدر

On dit figur. Presser la mesure, pour dire, hâter la marche d'une affaire ـ بر ایشە حوالۀ تازیانۀ تعجیل واقدام ایتمك بر ایشی قامچیلمق ـ بر ایشك تمشیتنی تعجیل ایتمك ـ On dit, qu'une maladie presse, pour dire, qu'elle demande un prompt secours || Il n'y a point de temps à perdre, le mal presse وقتی فوت ایتمکە کلمز زیرا علّت ایجاب تعجیل ایدر ـ Et que l'occasion presse وقت ـ علّت عجلەیە محتاجدر ـ مصلحت موجب تعجیلدر L'affaire presse وحال محتاج تعجیلدر صیقدر ـ مستعجلدر ـ محتاج عجلە در ـ

Pressé. *A.* مضیّق *A.* معصّر *P.* فشردە ـ شپلیدە *T.* صیقلمش شتابیدە *P.* مستعجل *A.* صیقشدرلمش *T.* تنك کردە *P.* ـ بر مصلحت مستعجلە Une affaire pressée || ایودەلنمش *T.* On dit aussi qu'une lettre est pressée, pour dire, qu'il est nécessaire qu'elle soit rendue promptement ـ بو مکتوب مستعجلدر Il signifie aussi, empressé | Je suis pressé de finir بو ایشك اتمامنە عجلەم وار در Ne soyez pas si pressé de parler سویلمکە پك عجلە ایتمە Vous êtes bien pressé پك عجلەلوسك

PRESSIER. Ouvrier d'imprimerie, qui travaille à la presse *A.* طابع *P.* طبعگر *T.* بصمەجی

PRESSION. T. de Physique. Action de presser *A.* مزاحمة *T.* هوانك ـ مزاحمۀ هوا La pression de l'air | بصقلق ـ صیقشدرمە بصقلغی

PRESSIS. Jus que l'on fait sortir de la viande en la pressant *A.* عصارة اللحم ـ مستحلب اللحم *P.* آب گوشت فشردە *T.* صیقلمش ات صوینی | Les malades ont besoin de bons pressis pour se remettre خستە اولنلر تصحیح مزاج ایچون عصارۀ لحم استعمالنە محتاجدرلر

PRESSOIR. Grande machine servant à presser du raisin, des pommes, etc. *A.* معصرة *P.* چرخشت *T.* نسند صیقدجق قاب | Un grand pressoir معصرۀ جسیمە Bon pressoir اعلا بر معصرە

PRESSURAGE. Action de pressurer. V. Pressurer || Il faut tant pour le pressurage تعصیر مادەسی شو قدر مصرفە محتاجدر Droit de pressurage تعصیر عوایدی

Il signifie aussi, le vin que l'on fait sortir du marc à force de pressurer *A.* ثفل *P.* شیرۀ کنجالۀ انگور *T.* اوزم جبرەسی شیرەسی

PRESSURER. Exprimer le suc d'une substance, par le moyen d'un pressoir *A.* تعصیر *P.* فشردن ـ شپلیدن *T.* صیقمق || Pressurer la vendange بوزبلان بانك اوزمنی تعصیر ایتمك des pommes الما تعصیر ایتمك ـ Il signifie aussi, presser avec la main les fruits, pour en faire sortir le jus || Pressurer une orange پرتقالی تعصیر ایتمك ـ صیقمق

On dit figur. On a pressuré cette province, pour dire, qu'on l'a épuisée par des impôts بو مملکتدە اصلا رطوبت براقمدیلر

Pressuré. *A.* معصّر *P.* فشردە ـ شپلیدە *T.* صیقلمش

PRESSUREUR. Ouvrier qui travaille à faire mouvoir un pressoir *A.* معصّر pl. معصّرین *P.* افشاردە *T.* صیقیجی

PRESTANCE. Bonne mine accompagnée de gravité et de dignité کوسترش .T شکوه شکل وسیما .P جهارة السیما ـ جهارة .A || C'est un homme de grande prestance غایت ایله جهارت سیما حسن جهارته مالک بر آدمدر de belle prestance صاحبیدر کوسترشلو آدمدر ـ

PRESTATION. Action de prêter. Il ne se dit qu'en ces phrases: Prestation de serment .A اداء القسم Prestation de foi et hommage .T تعهد صداقت وعبودیته دائر رسومک تأدیه سی || Après la prestation du serment یمین ایلدلدنصکره ـ بعد اداء القسم

On appelle au Palais, Prestation annuelle, les redevances annuelles qui se payent en fruits ou animaux en nature .A جائزة سنویة من المحاصلات .P پیشکش هر ساله از حاصلات .T حاصلاتدن سنوی ویرلمسی معتاد اولان عوائد || Domaine grevé de beaucoup de prestations سنوی کلیتلو حاصلات عوائدیله متحمل اولان بر مالک

PRESTE. Prompt, agile .A خفیف الحرکة .P جست چالاک .T چاپک وچالاک ـ وچالاک || C'est un homme preste et habile خفت حرکت وکمال حذاقت ایله موصوف چاپک ـ خفت یدی وار در بر آدمدر Il a la main preste الی چاپکدر ـ دستیدر On dit figur. Une réponse preste .A جواب بالبداهة .P جواب جست وچاپک .T حاضر جوابلق

PRESTEMENT. Brusquement, à la hâte .A بخفة الحرکة ـ بالسرعة .P بچالاکی ـ چاپکانه ـ بچاپکی .T چاپکلک ایله || Il a fait cela prestement بر ایشی چاپکلک ایله ایشلدی

PRESTESSE. Agilité, subtilité .A خفة الحرکة .P جستی .T چاپکی ـ وچالاکی چاپکلک

Figur. .A بداهت ـ سرعت .P چاپکی .T تیزلک || La prestesse de ses réponses جوابلرینک ـ فلانک بداهت جوابی بداهت La prestesse de l'esprit حاضر جوابلغی ـ چاپکلکی عقلک چاپک وارمسی ـ سرعت انتقال ـ عقل

PRESTIGE. Illusion produite par un sortilége .A سیمیا .P سیمیاکاری .T کوز باغجیلک || Les magiciens de l'Égypte ne faisaient que des prestiges مصر کاهنلرینک ایتدکلری شیلر سیمیاکارلقدن عبارت ایدی Tous les changemens qu'on croyait qu'ils faisaient, n'étaient que des prestiges کوستردکلری تبدلاتک مجموعی کوز باغجیلکدن عبارت ایدی

Il se dit figur. des illusions opérées par l'art .A سحر .P سحرکاری .T سحرکارلق || Les prestiges de l'éloquence فن بلاغتده اولان آثار سحرکاری

On dit aussi, Les prestiges de l'imagination, pour dire, les illusions qui agissent sur l'imagination احوال غرت آمیز خیال

PRÉSUMER. Conjecturer, juger par induction .A ظن ـ تخمین ـ .P ظن نظنن .P انگاشتن .T انگاربدن ـ اورانلمق ـ آکلامق || Que présumez-vous de cette affaire? بو خصوصده ظن وتخمینک ندر بو خصوصدن نه آکلارسک ـ Je n'en présume rien de bon استدلال ایدهم ـ بو بابده بر درلو خیر ظن ایدهم Il est à présumer qu'il n'en demeurera pas là ظن اولنور که اول درجدیه آکلاشلدیغنه کوره شو قدره دکین ـ قدر طورمیه جقدر طوره جغی یوقدر Il faut toujours bien présumer de son prochain هر کس قریبی حقنه ظن خیر ایتملو در Il en faut toujours présumer le bien هر ایشده خیر طرفنی ظن وتخمین ایتمک اولیدر

Et avoir trop bonne opinion .A حسن الاعتقاد .P پندار .T ایو صانمق نیک داشتن || Vous présumez trop de votre fils اوغلک حقنه حسن اعتقادک مرتبهٔ افراطده در C'est un homme qui présume trop de lui-même نفسی حقنده مبالغه ایله حسن اعتقادی وار در Il présume trop de son crédit نفوذ واعتبارینه دائر پنداری پک چوقدر Je ne présume pas assez de moi, pour me charger de ce travail نفسم حقنده اول درجده حسن اعتقادم یوقدر که حتی شو ایشی نفسمه اول قدر مغرور اولهم که حتی ـ در عهده ایده یم شو خدمتی اوزرمه آلهیم

Présumé. .A مظنون .P انگاشته .T اورانلمش || Ce n'est pas une chose bien assurée, mais elle est présumée vraie کرکی کبی متحقق دکل انجق صحتی ظن اولنور بر ماده در انجق صحتنده ظن غالب وار در

PRÉSUPPOSER. Supposer préalablement .A اولا ـ مقدما زعم مقدم فرض ایتمک .T بر وجه پیشین فرض کردن .P زعم || Pour bien entendre ce système-là, il faut présupposer que... بو اصولی کرکی کبی فهم ایچون اول فرض اولنملو در که Ce que vous présupposez اول فرض ایلدیککک حال

Présupposé. .A مقدما مزعوم .P بروجه پیشین فرض کرده علی طریق ـ مقدم فرض اولنمش On dit, Cela présupposé بویله اولدیغی تقدیرده ـ الفرض بویله اولدیغی حالده

PRÉSUPPOSITION. Supposition préalable .A زعم اقدم .T مقدم ایلدیکی || Sa présupposition est absurde مقدمکی فرض

زعم اولدرق دیدیکی شئ - فرض محض خطا در باطلدر

PRÉSURE. Ce qui sert à faire cailler le lait *A.* روبة - انفحة *T.* قورصق مایدسی - پنیر مایه‌سی *P.* مایه

PRÊT. Qui est en état de faire ou de souffrir quelque chose *A.* حاضر - مهیا *P.* حاضر *T.* آماده || Je suis prêt à faire tout ce qu'il vous plaira || دلخواهکز نه ایسه اجراسنه آماده‌یم Il est prêt à partir عزیمته حاضر ومهیا در C'est un homme prêt à bien faire اعمال خیریه‌یه اجراسنه دائما آماده در Le dîner est prêt à servir طعام حاضر در

PRÊT. Action par laquelle on prête de l'argent *A.* قرض *P.* کریزی *T.* اودنج || Ce n'est pas une vente, ce n'est qu'un prêt بیع دکل ساده‌جه بر قرضدر - Il signifie aussi, la chose prêtée قرض بلا - قرض بلا ربح || Prêt qui ne porte point intérêt مرابحه Prêt usuraire قرض بالربا Pour sûreté du prêt qu'il lui avait fait ویردیکی قرضه مدار امنیت اولمق اوزره

On appelle aussi Prêt, une certaine somme d'argent qui se paye ordinairement au renouvellement du bail du droit annuel *A.* معجّلة *T.* معجله مالی - پیشینات

PRÊT. Ce qui est payé aux soldats pour leur solde ordinaire *A.* مواجب - علوفه *T.* مواجب *P.* راستاد pl. vul. وجیبة - وظیفة || Il est dû aux soldats quatre prêts عسکر نفراتنه درت تقسیط درت تقسیط مواجب - علوفه ویریلدجک قالدی

PRETANTAINE ou PRETENTÈNE. On dit Courir la pretentaine, pour dire, courir çà et là, sans sujet *T.* سورتکلکه کزمک - سورتکلکه قوشمق

PRÊTE-JEAN. V. Négus.

PRÉTENDANT. Celui qui prétend à une chose *A.* طالب pl. طلبکار - خواهشکار - خواستکار *P.* رغّاب pl. راغب - طلّاب *T.* استکلو || Il y a plusieurs prétendans à cette charge بو منصبک طالبلری چوقدر Tant de prétendans se nuisent les uns aux autres بو قدر طلبکاران بری برلرینه ایراث ضرّ وزیان ایدرلر

PRETENDRE. Soutenir que l'on a droit à une chose *A.* ادّعا *P.* دعوا کردن *T.* ادّعا ایتمک || Je prétends un dixième dans cette société بو مال شرکتک ایچندن بر عشر ادّعا ایدرم Il prétend le pas sur un tel فلانه تقدّم ادّعاسنده در Il prétend donner la loi partout هر طرفده وضع قانون ایتمک ادّعاسنده در Que prétendez-vous à cela? بو بابده ادّعاکز ندر - Il signifie aussi, soutenir affirmativement || Je prétends que cela n'est pas vrai بونک عدم صحتنی ادّعاسنده یم que mon droit est incontestable بنم حقم نا قابل تعریض اولدیغنی ادّعا ایدرم

Il signifie aussi, aspirer à une chose *A.* اطماح النظر الرتبة *P.* دیده دوز رغبت شدن *T.* ادّعا ایتمک - استکلو اولمق || Il prétend à cette charge بو منصبه اطماح نظر رغبت ایدر - Il n'y a rien de si élevé à quoi il ne puisse prétendre ادّعاسی وار در ادّعاسی وار - اک اعلا شیلره وارنجه اطماح نظر ایدر

Et avoir intention, avoir dessein *A.* مراد - مرام - نیّت *P.* خواستن *T.* استمک || Je prétends faire ce voyage en tel temps فلان وقتده - بو سفری فلان وقتده ایتمک نیتنده یم Je n'ai point dit cela sérieusement, j'ai prétendu plaisanter بونی جدًّا سویلمدم مرادم لطیفه ایدی ایتمک استرم

PRÉTENDU. *A.* مدّعا *P.* دعوا کرده *T.* ادّعا اولنمش

Il est aussi adjectif, et se dit de celui qui est supposé avoir une qualité, quoiqu'il ne l'ait pas *A.* مدّعی بزعم عندی *P.* بر زعم خود دعوا کننده *T.* زعم خودنجه ادّعا ایدن || Ce prétendu gentilhomme زعم عندی ایله نجابت ادّعاسنده اولان C'est un prétendu bel esprit زعم خودنجه ظرفادندر

Il se prend aussi substantivement, pour celui et celle qui doivent s'épouser *A.* خطب pl. اخطاب *P.* خواستار *T.* دوکور اولان

PRÊTE-NOM. Celui à qui on prête son nom pour tenir un bail, un domaine, etc. *T.* آخر کمسنه طرفندن مأذونًا متصرّف - آخرک اسمیله متصرّف || On le croit propriétaire de cette maison, mais il n'est que prête-nom بو خانه‌یه مالک اولدیغی ظنّ اولنور لکن آخر کمسنه طرفندن مأذونًا متصرّفدر - آخرک اسمیله

PRETENTÈNE. V. Pretantaine.

PRÉTENTION. Droit que l'on a ou que l'on croit avoir de prétendre, d'aspirer à une chose *A.* مدّعا - مطلوب pl. مطلوبات - مطلب pl. مطالب *P.* درخواست *T.* ادّعا || Il a réussi à sa prétention موفّق اولدی - مطلوبنه ظفریاب اولدی Venir à bout de sa prétention تحصیل - سر منزل مطلوبه واصل اولمق J'ai renoncé à cette prétention بو ادّعادن فارغ اولدم مطلبه دسترس اولمق Prétention juste عدل وحقّه مقارن - مطلوب حق légitime شرع وقانونه موافق مطلوب - مطلوب شرعی téméraire کستاخانه ادّعا - On dit, qu'un homme a des préten-

tions, que c'est un homme à prétentions, pour dire, qu'il prétend à l'esprit, aux talens, à la naissance, etc. ادّعاسی چوق بر آدمدر — Et dans le sens contraire, que c'est un homme sans prétentions ادّعاسی یوق بر آدمدر

PRÊTER. Donner une chose à quelqu'un, à la charge de la rendre *A.* عاريةً اعطا ـ اعطاء على طريق العارية ـ اعارة *P.* عاریت *T.* بر وجه سپنج دادن ـ بر وجه عاریت دادن اعاره ایتمك ويرمك || Prêter des meubles اثاث بیت اعاره ایتمك un livre, un cheval على طريق الاعاره بر كتاب يا بر آت ويرمك

Prêter de l'argent *A.* اقراض ـ ادانة *P.* كريزى دادن *T.* اودنج ويرمك ـ مرابحه ايله ادانه ايتمك | Prêter à intérêt ربح على طريق الاستربا اقچه اقراض ايتمك à usure امانت ربا ايله ـ فاحش ايله ادانه ايتمك Prêter sur gage رهن مقابلەسنه اقچه ادانه ايتمك ـ ايله اودنج ويرمك

On dit proverb. Ami au prêter, ennemi au rendre المقدده دوست ويرمكده دشمن

On dit, Prêter secours, aide, pour dire, secourir, aider *A.* امداد ـ اعانت *P.* ياورى كردن *T.* ياردم ايتمك

Et prêter faveur, pour dire, favoriser quelqu'un *A.* حمايت *P.* همّت ايتمك *T.* مساعده كردن

Et prêter main-forte, pour dire, aider par la force à faire exécuter les ordres de la Justice *A.* اعمال الجبر *P.* زور آوردن *T.* زور ايله ايتدرمك ـ زورلمق

Et prêter la main, pour dire, aider à porter quelque chose de pesant, à remuer un fardeau *A.* اعانة باليد *P.* دستگيرى نمودن *T.* ال ياردمى ايتمك ـ دست اعانت دادن || Prêtez-moi un peu la main بكا آرەجق ال ياردمى ايله

Et prêter l'oreille, prêter attention, pour dire, écouter, avoir attention *A.* اصغا *P.* حوالهٔ سمع اصغا كردن ـ گوش دادن *T.* قولاق ويرمك *A.* بذل الدقة *P.* عطف بذل الاهتمام ـ دقت ايتمك *T.* نگاه دقت كردن

Et prêter silence, pour dire, faire silence *A.* اختيار الصمت والسكوت *P.* خاموش شدن *T.* صوصمق ـ سكوت ايتمك

Et prêter serment, pour dire, faire serment devant quelqu'un *A.* حلف ـ اداء القسم *P.* سوگند خوردن *T.* يمين ايتمك | Prêter serment de fidélité entre les mains du Chancelier باش وكيلك مواجهەسنده رعايت شرط صداقته دائر يمين ايتمك

Prêter foi et hommage, se dit d'un vassal qui rend foi et hommage au seigneur dont il relève اداى رسم صداقت وعبوديّت تبليغ مراسم صداقت ـ ايتمك

Prêter son nom à quelqu'un. C'est passer en son nom un acte où on n'a point d'intérêt بر كمسنه كندو اسمنده عمل اولنمق اوزره رخصت ويرمك — Il se dit aussi, lorsque quelqu'un permet à un autre de se servir de son nom en quelque occasion ـ كندو آدينى ويرمك ايچون آخر كمسنه يه رخصت ويرمك On dit aussi d'un homme sous le nom duquel un autre tient un domaine, que c'est un homme qui prête son nom فلان كشى كندو اسميله بر شيئك تصرّفنى آخر كمسنديه رخصت ويرر

Prêter son crédit à quelqu'un. C'est l'aider de son crédit بر كمسنه فلانك مصلحتنه نفوذ واعتبارينى صرف ايتمك

Prêter sa voix à quelqu'un. C'est parler pour lui فلان حقنه سوق كلام ايتمك

Prêter à quelqu'un des discours, une action, une plaisanterie, etc. C'est les lui attribuer برقولى ياخود برفعلى وبر لطيفه يى بر كمسنديه عزو واسناد ايتمك

Se prêter. S'adonner pour quelque temps à quelque chose *A.* رغبت *P.* هوس ايتمك *T.* خواهش نمودن || On peut se prêter au plaisir, mais il ne faut pas s'y abandonner ذوق وصفايه رغبت ايتمك اولاغن شيدر انجق بسبتون مبتلا اولمق روا دكلدر

Et consentir par complaisance à quelque chose *A.* مماشات ـ موافقت *P.* روى دل نمودن *T.* اويمق C'est un homme qui se prête à tout هر شيئه مماشات ايدر بر آدمدر Il faut savoir se prêter دلنوازانه مماشاتك قاعدەلرينى بيلمك لازمدر

Prêter, au neutre, se dit des choses qui s'étendent quand on les tire *A.* تمطّى *P.* درازى پذيرفتن *T.* اوزانمق || سونوب Du cuir qui prête سونوب اوزانور درى Une étoffe qui prête ممكن التمطّى بر ثوب

On dit figur. qu'un sujet prête, pour dire, qu'il fournit une ample matière *A.* ممكن التطويل *T.* اوزانه بيلور || C'est un sujet qui prête beaucoup كتدكچه اوزانه بيلەجك بر مادّەدر

PRÉTÉRIT. T. de Gram. On appelle ainsi Le temps passé *A.* فعل ماضى

PRÉTÉRITION. T. de Jurisp. Omission faite par un testateur d'un héritier nécessaire *A.* ذهول عن ذكر الوارث ‖ La prétérition annulle le testament ذهول ذكر وارث وصيتنامه‌نك ابطالنى موجب اولور

PRÊTEUR. Qui prête à un autre de l'argent ou quelque autre chose *A.* معطى بالقرض ـ مقرض *P.* دهنده *T.* كريزى ويرن اودنج ويرن ‖ Il n'est pas prêteur de son naturel اودنج ويرمكدن بالطبع حظ ايتمز C'est un prêteur sur gage رهن ايله اقراض ايدنلردندر

PRÉTEXTE. Cause apparente qui cache le vrai motif *A.* عذر pl. اعذار ـ علت pl. علل *P.* بهانه *T.* عذر ‖ Prétexte spécieux ديكلنور بر ـ عذر مقبول plausible يوللو بر عذر ـ عذر معقول faux عذر كاذب ـ عذر باطل léger عذر خفيف ـ عذر واهى Servir de prétexte عذر وعلت مثابه‌سنده اولمق Chercher un prétexte de querelle منازعه‌يه جستجوى بهانه Donner prétexte منازعه‌يه سبب آرامق ـ وعلت اولمق بهانه Cela lui a donné un prétexte pour s'en aller سر رشته ويرمك ـ ويرمك سر رشته اولدى ـ بو كيفيت كتمسنه بهانه اولمشدر Prendre prétexte de son indisposition انحراف مزاجنى وسيله عذر وعلت اتخاذ ايتمك Opprimer l'innocence sous prétexte de justice اجراى حق وعدالتى بهانه ايده‌رك بيگناهلرى بيگناهلره صورت حقدن جور وجفا ـ تعذيب ايتمك Sous prétexte de piété, il cherche à satisfaire sa vengeance تعبد وديانت بهانه‌سيله سوداى انتقامى اجرا ايتمك صورت تعبد وديانتدن امر انتقامده استيفاى ـ قيدنده در عذر وبهانه Il n'y a pas de prétexte à cela حظ قيدنده در قبول ايدر شئ دكلدر

PRÉTEXTER. Prendre pour prétexte *A.* اعتذار ـ تعلل ـ اعتلال ـ ايراد العذر والعلة *P.* بهانه يافتن *T.* عذر بولمق ـ بهانه ايتمك ‖ Ce magistrat prétexte ses violences de l'amour du bien public بو حاكم مرتكب اولديغى مظالم وتعدياتده عباد اللهه خير ومنفعت نيتمنى بهانه ايدر Les peuples prétextèrent leur révolte du zèle de la religion خلق متصدى اولديغى بغى وعصيان خصوصنده دين غيرتنى بهانه ايتدى De quoi peut-il prétexter un procédé si étrange? بو مقوله حركت غريبه‌يه نه كونه عذر وعلت بوله بيلور

PRÊTRE. Celui qui a reçu l'ordre de la prêtrise *A.* قسيس pl. قسيسين *P.* كشيش *T.* پاپاس ـ كشيش

PRÊTRISE. Sacerdoce *A.* قسيسيت *P.* كشيشى *T.* پاپاسلق ـ كشيشلك

PREUVE. Ce qui établit la vérité d'un fait *A.* حجة pl. حجج ـ برهان pl. براهين ـ دليل pl. دلايل pl. ادلة ـ سند pl. سندات *P.* نمودار *T.* سند ‖ Preuve démonstrative دليل قطعى ـ دليل واضح convaincante دليل ملزم ـ برهان مسكت authentique برهان معمول دستور العمل اولەجق حجت وبرهان ـ بد incontestable جرح جواب قبول ايتمز sans réplique وتعريض قبول ايتمز بر دليل Preuves judiciaires براهين شرعيه testimoniales بر دليل دليل بالاشهاد ـ بالبينه littérales ou par écrit مكتوب ومحرر سندات ـ دليللر Avoir preuve en main الده حجت اولمق Vous avancez ce fait sans preuve دليل اولمق ـ بو ماده‌يى بلا سند ـ دليل در ميان ايدرسك ـ بلا En termes de Jurisprudence, on appelle Semi-preuve, une preuve qui n'est pas suffisante, mais dont on tire de puissans indices *A.* دليل قريب الاثبات ‖ Il n'y avait pas de preuve entière contre lui, mais il y avait des semi-preuves عليهنه كرچه بر دليل وافى يوغيدى انجق قريب الاثبات دليللر وار ايدى ـ Et l'on appelle Preuves muettes, les indices et les présomptions. V. Présomption.

On dit, En venir à la preuve, pour dire, vérifier *T.* تحقيق حاله مبادرت ايتمك ‖ Quand on en viendra à la preuve, on verra qui a dit vrai تحقيق ماده‌يه مبادرت ايده‌جكلرى وقتده قنغيسنك كلامى حقيقته مقارن ايدوكى معلوم اولور

On dit, Faire preuve de noblesse, pour dire, justifier par de bons titres qu'on est de noble extraction اثبات اصالت ايتمك Faire preuve de courage, de savoir, etc. اثبات شجاعت واثبات علم ومعرفت ايتمك Donner des preuves de sa capacité, de son amitié اثبات اهليت واثبات ود ومحبت ايتمك

Preuves, se dit en littérature, des pièces qu'un auteur rapporte pour prouver les faits qu'il a avancés *T.* مدار احتجاج اولەجق اثباتى حاوى اشهادات ـ اوراق وتحريرات

Preuve, en termes d'Arithmétique, se dit de la vérification d'une opération de calcul *A.* اثبات صحة الحساب ‖ La preuve de la division se fait par la multiplication فن رقمده تقسيمك اثبات صحتى ضرب طريقيله تبيين ايدر

PRÉVALOIR. Remporter l'avantage *A.* غلبة *P.* برترى نمودن *T.* اوست كلمك ‖ Son adversaire a prévalu خصمى غلبه ايتدى Il ne faut pas que la coutume prévale sur la raison عرف وعادت حكم عقله غالب اولمق روا دكلدر

Se prévaloir. Tirer avantage *A.* جلب ـ انتفاع ـ استمتاع فایده‌لنمك *T.* بهره‌مند شدن ـ سودمند شدن *P.* الفایدة || Se prévaloir de sa naissance بر کمسنه عرق ونسلندن استمتاع قوّت حکومتندن انتفاع ایتمك de son autorité ایتمك de son crédit نفوذ واعتبارندن فایده‌لنمك Il s'est prévalu de la faiblesse de son ennemi دشمنك ضعف حالندن فایده‌لندی

PRÉVARICATEUR. Celui qui prévarique *A.* خاین pl. خونة *P.* خیانتپرداز ـ خیانتكار *T.* خیانتلك ایدن || Je serais un prévaricateur, si je vous conseillais cette chose سکا بو نصیحتی ایتمش اولسدم خاین اولمش اولورم C'est un prévaricateur dans son emploi مأموریتنده خیانت ایدر بر آدمدر

PRÉVARICATION. Trahison faite à l'intérêt des personnes qu'on est obligé de soutenir; manquement par mauvaise foi contre le devoir de sa charge *A.* خیانت *P.* خیانتپردازی ـ خیانتكاری *T.* خاینلق ـ خیانتلك || Il est accusé de prévarication خیانت حقنده عزو تهمت خیانت اولندی ـ تهمتیله متهمدر C'est une prévarication manifeste خیانت صریحه در honteuse خیانت مستلزم عار وخیانت اولەجق بر خیانتدر ـ فضیحه در

PRÉVARIQUER. Se rendre coupable de prévarication *A.* ارتكاب الخیانة *P.* خیانتكاری نمودن *T.* خیانتلك ایتمك || Prévariquer dans son ministère بر وکیل دولت امور مأموره‌سنده ارتكاب خیانت ایتمك Ce serait prévariquer que d'en user de la sorte بو وجهله حرکت ایتمك محض خیانتدر

PRÉVENANCE. Empressement à rendre toutes sortes de bons offices à quelqu'un *A.* انجاح الحاجة من غیر ـ همّت بلا منّة *P.* همّت بی نیاز التماس ـ حاجتروایی بیمنّت *T.* عرض حاجت اولنمیدرق همّت ـ امتنانسز همّت || Il n'y a point de prévenance qu'il ne m'ait faite بکا بیمنّت اینمدیکی بلا التماس ایتمدیکی همّت ـ همّت فالمدی Il m'a recherché par mille prévenances بی نیاز هزاران هزار همم بهیّه ایله تطییب حالمه سعی ایلدی

PRÉVENANT. Agréable, qui dispose en sa faveur *A.* ذو الطلاوة ـ ذو البشر والبشارة *P.* دلجو *T.* طانلو || Cet homme a un air prévenant بو آدمك ناصیهٔ حالنده آثار بشر وبشارت بدیدار در

Et qui va au-devant de ce qui peut faire plaisir aux autres *A.* نجیح الحاجات من غیر ـ عالی الهمّة عدیم المنة حاجتروای بیمنّت ـ بلند همّت بی نیاز *P.* همشیش ـ التماس عرض حاجت اولنمقسزین همّت ـ امتنانسز همّت ایدن *T.* غایت مرتبەده نجیح C'est un homme très-prévenant ایدن الحاجات بیمنّت بر آدمدر

PRÉVENIR. Devancer, venir le premier *A.* مسابقت ـ تسابق *P.* پیش آمدن *T.* ایلرو کلمك ـ اوّل کلمك || Cette nouvelle a prévenu le courrier بو خبر اولاغه تسابق ایلدی ـ اولاقدن ایلرو کلدی ـ Et être le premier à faire ce qu'un autre voulait faire || Il me voulait venir voir, mais j'ai été bien aise de prévenir فلان کمسنه زیارتمه کلمك نیتنده ایكن بن مسابقت ایدوب طرفنه واردم یك خوشمه کلدیكه Les ennemis voulaient marcher à nous, mais on les prévint, on alla à eux دشمن اوزریمزه کلمك نیتنده ایكن بز مسابقت ایدوب اوزرینه واردق Ils voulaient s'emparer d'un tel poste, nous les avons prévenus دشمن فلان محلّی ضبط ایتمك مراد ایتمشیكن بزلر مسابقت ایلدك

Et aller au-devant de ce qui peut faire plaisir *A.* بذل الهمّة همّت بی نیاز *P.* انجاح الحاجة من غیر التماس ـ بلا منّة خود بخود همّت ـ بی نیاز حاجتروایی نمودن ـ کردن عرض همّت اولنمزدن ـ کندیلكندن همّت ایتمك *T.* نمودن همّت ایتمك || Il l'a prévenu par toutes sortes de bons offices فلانك حقنده گوناگون همم جمیلهٔ بیمنّت بذل ایلدی

Prévenir. Avoir lieu avant *A.* ورود قبل الوقت ـ استقدام *P.* پیش از وقت آمدن ـ پیش رسیدن *T.* وقتندن ایلرو کلمك || Dans les hommes extraordinaires, la sagesse prévient l'âge خارق عاده اولان ذوات نادر الوجودده عقل سنلرینه استقدام ایدر Il m'a donné rendez-vous à midi, mais je suis bien aise de prévenir l'heure, pour ne le pas faire attendre فلان کمسنه نصف نهارده محلّ ملاقاتده بولنمامز ایچون تعیین وقت ایتمشیكن انتظارده قومامق ایچون ساعت موعوده‌یی استقدام ایله واردیغمدن حظ ایلدم

Prévenir. Prendre d'avance des mesures, pour empêcher quelque chose de fâcheux *A.* اعمال التدبیر قبل ظهور الآفة *P.* پیش از آمدن بلا چاره کردن *T.* آفت ظهور ایتمزدن اوّل چاره‌سنه قبل از وقوع آفت دفعی چاره‌سنه باقمق ـ باقمق

Il signifie aussi, préoccuper l'esprit de quelqu'un. V. Préoccuper.

Prévenir quelqu'un de quelque chose, sur quelque chose, signifie, l'en avertir d'avance *A.* مقدّمًا اخبار ـ مقدّمًا انبا *P.* بو وجه

T. مقدّم خبر ویرمك - اوّلجه بیلدرمك P. پیشین آگاه کردن || Il m'a fait prévenir de son arrivée کلدجکنی مقدّم اخبار ایلدی Je l'ai prévenu sur les piéges qu'on voulait lui tendre کندو ایچون قوریلان دام مکر وحیلادن فلانه مقدّم خبر ویرمشم

PRÉVENU. A. متسابق P. پیش آمده T. اوّل کلمش - Il signifie aussi, préoccupé. V. Préoccuper. — On dit aussi, en termes de Palais, Un homme prévenu de crime, pour dire, accusé de crime A. متهوم بالجرم P. اتهام کرده T. اتهام اولنمش - تهمتلو اولمش

PRÉVENTION. Acquiescement erroné de l'âme, suscité par la force de sensations dominantes A. اعتقاد زایغ - ذهاب باطل || Il faut se défaire, se dépouiller de toute prévention هر کونه ذهاب باطلدن بریٔ اولملو در Juger des choses sans prévention امور وخصوصاتده ذهاب باطله تبعیّت ایتمکسزین حکم ایتمك C'est un homme plein de préventions ذهنی اعتقادات زایغه ایله مالامال بر آدمدر Inspirer des préventions برکمسنه‌نك ذهننه اعتقادات زایغه القا ایتدرمك Donner des préventions contre soi برکمسنه نفسی علیهنه اعتقادات زایغه حدوثنه سبب اولدجق حالاته تصدّی ایتمك

PRÉVISION. Connaissance de ce qui arrivera A. معرفة المستقبلات || La prévision de Dieu مستقبلات اموره معرفت ربّانیّه

PRÉVOIR. Juger par avance qu'une chose doit arriver A. استدلال P. تفرّس قبل الوقوع - استشعار قبل الظهور - قبل الظهور - بر شیئی ظهوروندن اوّل بیلمك T. پیش از وقوع دانستن - ظهوردن اوّل سزمك || Les habiles politiques prévoient les événemens دقایق شناسان امور ملکیّه‌دن اصحاب حذاقت اولنلر حادثات کونیّه‌یی قبل الوقوع تفرّس واستدلال ایدرلر Qui eût jamais pu prévoir cet accident? بو حادثه‌نك واقع اولدجغنی قبل الظهور کیم استدلال ایده بیلور ایدی Je prévis bien dès lors ce qui en arriverait نه ظهور ایده‌جکنی اول وقتدنبرو استشعار ایتمشم Peut-on prévoir tous les accidens? جمیع حادثات قبل الظهور بیلنمك ممکنمیدر

PRÉVU. A. مستدل قبل الظهور - مستشعر قبل الوقوع P. پیش از وقوع دانسته T. وقوعندن اوّل بیلنمش

PRÉVÔT. Nom que l'on donne à certaines personnes préposées pour avoir direction, autorité sur quelque chose A. نقیب pl. نقبا P. کتخدا T. کهیه

PRÉVÔT DES MARCDANDS. Celui qui est le chef de l'Hôtel de ville, avec une espèce d'autorité sur la bourgeoisie T. شهر کهیه‌سی

PRÉVÔT DES MONNAIES. Officier préposé pour la capture des faux monnayeurs, et l'instruction de leur procès T. زیوف مفتّشی

PRÉVÔT DE L'ARMÉE. Officier préposé pour avoir l'inspection sur les délits qui se commettent dans l'armée par les soldats T. اردو قاضیسی

PRÉVÔTÉ. Dignité de prévôt A. نقابت P. کتخدایی T. کهیه‌لك

PRÉVOYANCE. Faculté de prévoir A. بصیرت - بصر البصیرة - بُعد النظر P. عاقبت اندیشی - عاقبتبینی - دور بینی T. صوکی صایمه - ایراق کورمه || Rien n'échappe à sa prévoyance بصر بصیرتنده هیچ بر شیٔ خفی وستیر دکلدر Cet homme est d'une grande prévoyance بعد نظری مرتبهٔ کماله واصل اولمش بر آدمدر Il a détourné le mal par sa prévoyance عاقبت اندیشلکی تقریبیله دفع بلایه ظفریاب اولمشدر

PRÉVOYANT. Qui juge bien de ce qui doit arriver A. اهل البصیرة pl. ارباب البصیرة - بعید النظر P. عاقبتبین - عاقبت اندیش - دور اندیش T. ایراق کورر - صوکی صایر || La sagesse est prévoyante اهل درایت عاقبت اندیش اولور

PRIAPÉES. Nom que l'on donne à des poésies obscènes A. منظومة رفثیّة P. چغامهٔ رفثیّات آمیز T. عارسز ترکی

PRIAPISME. Maladie qui consiste dans l'érection continuelle et douloureuse de la verge A. علّة النعوظ

PRIER. Demander par grâce A. رجا - تضرّع - التماس P. نیازیدن - لابه کردن - لابیدن - درخواست کردن - نیاز کردن T. یلوارمق - رجا ایتمك || Prier quelqu'un de quelque chose بر شیٔ ایچون رجا ایتمك C'est un homme que je vous prie de protéger فلان کشی‌یه حمایت ایلمکزی التماس ایدرم Après cela, je ne vous prierai plus de rien بوندن غیری بر درلو نیاز والتماسم یوقدر

PRIER POUR QUELQU'UN. Intercéder pour lui A. شفاعت P. ورزانی کردن - رجا کردن T. شفاعت ایتمك || J'ai prié pour lui فلان ایچون شفاعت ایلدم

PRIER. Inviter, convier A. دعوت P. خواندن T. دعوت ایتمك || Il est de ceux qu'on a priés دعوتلولردندر On l'a prié à dîner فلانی طعامه دعوت ایلدیلر — On dit proverb. qu'on ne va point aux noces sans prier, pour dire, qu'on ne doit pas y aller, si on n'est prié T. دوکونه دعوتسز وارلمز

PRIER DIEU. Pratiquer cet acte de religion, par lequel on s'adresse à Dieu pour lui demander des grâces *A.* دعا ـ مناجات ـ نیاز کردن ـ درود خواندن ـ درود کردن *P.* تضرّع الی الله اللهدن دیلمك ـ اللهه یلوارمق ـ دعا اوقومق ـ نماز قلمق *T.* || Il passe les nuits à prier Dieu اوقات لیلی دعا ومناجات طاعت ومناجات ایله کیجه‌لر انجم شمار در ـ ایاه اسرار ایدر L'Écriture dit, Priez et veillez, de peur que vous n'entriez en tentation تسویلات نفسه دوچار اولمقدن احترازاً سهر ونقظه اوزره اولوب درگاه باریده مناجاتدن خالی اولمیه‌سز دیو انجیل شریفده تنبیه اولنمشدر Prier pour les morts ارواح اموات ایچون دعا اوقومق Prier la Vierge, les Saints حضرت مریمه واولیای کرامه ادای فریضهٔ دعا ایتمك Je prie Dieu que... اللهدن دیلرمکه ـ اللهدن نیاز ایدرمکه Je prie Dieu qu'il vous ramène en bonne santé الله تعالی سلامت وعافیت ایله عودتکی میسّر ایلمك ایچون دعا ایدرم اللهدن رجا ـ ونیاز ایدرم

PRIÉ. *A.* ملتمس ـ مرجو *P.* نیاز مند ـ در خواست *T.* یلوارلمش

Il signifie au substantif, celui qu'on a convié *A.* مدعوّ *P.* خوانده دعوت اولنمش ـ دعوتلو *T.*

PRIÈRE. Demande à titre de grâce *A.* ملتمس pl. ملتمسات التماس pl. التماسات *P.* نیاز ـ در خواست *T.* یلوارمه ـ ـ || Humble prière رجای حقیرانه ـ التماس کمترانه رجا Faire une prière à quelqu'un بر کمسنه‌دن ـ بر کمسنه‌یه رجا ایتمك Il a fait cela à ma prière شونی بنم رجا ونیازمه نیاز ایتمك ملتمساتمه Il n'a point eu égard à mes prières مبنی ایتمشدر اصلا حوالهٔ سمع رغبت ایتمامشدر ـ اصلا التفات ایتمدی Les prières des grands sont des ordres عظمانک رجاسی فرمان مثابه‌سنده در

PRIER. T. de culte. Acte de religion par lequel on s'adresse à Dieu *A.* صلاة pl. صلوات ـ دعا pl. ادعیة *P.* نماز ـ درود *T.* نمازه طورمق ـ صلاته قیام ایتمك Se mettre en prière || نماز Être en prière صلات ومناجات اوزره اولمق Demander quelque chose à Dieu dans ses prières اثنای صلاتده بر شئ حال احتضارده Les prières pour les agonisans اللهدن رجا ایتمك حالت نزعده اولنلر ـ اولنلر حقنده قرائت اولنو کلمش دعا اموات حقنده قرائت pour les morts حقنده مخصوص اولان دعا صلات صبح وصلات La prière du matin, du soir اولنان دعا

فریضهٔ صلاتی ادا Faire sa prière صباح واخشام نمازی ـ مسا صلاتده موجود اولمق Assister à la prière نماز قلمق ـ ایتمك صلاتده بولنمق ـ

PRIEUR. Celui qui a la supériorité dans certains monastères *A.* شیخ ـ مشایخ *P.* پیر ـ پیر طریقت *T.* غومنوس

PRIEURÉ. Communauté de religieux, sous la conduite d'un prieur *A.* جماعة الزهّاد *P.* جماعت پارسایان *T.* کشیشلر جماعتی جماعت زنان پارسا *P.* جماعة الزاهدات *A.* ou de religieuses ـ کشیشلك ایدن قزلر جماعتی *T.*

PRIMAT. Prélat dont la juridiction est au-dessus de celle des archevêques *A.* شیخ الاساقفة

PRIMATIE. Dignité de primat *A.* مشیخة الاساقفة

PRIMAUTÉ. Prééminence *A.* ریاست *P.* سروری *T.* باش اولمه || La primauté du Pape ریم پاپاسنک ریاستی

PRIME, en termes de commerce de mer, on appelle Prime d'assurance, la somme qu'un marchand qui veut faire assurer sa marchandise, paye à un assureur *T.* تضمین خسارات بحره متعهّد اولانه ویریلان اجرت

Il se dit aussi d'une somme accordée par forme de bénéfice pour encourager quelque opération de finance ou de commerce *T.* لاجل خارجدن || Prime d'importation التشویق ویریلان عطیّه درون ملکه نقل اموال ایدن کشی‌یه لاجل التشویق ویریلان عطیّه

PRIME. T. d'Astron. On appelle Prime de lune, la nouvelle lune, lorsqu'elle paraît pour la première fois *A.* هلال *P.* ماه نو *T.* یکی آی ـ On dit, que la lune est en prime, lorsqu'on voit pour la première fois la lune se lever en même temps que le soleil *A.* استهلال *P.* ماه نو بدید آمدن *T.* هلال کورنمك

PRIMER. Avoir le premier rang *A.* تفوّق ـ ارتیاس *P.* برتری باش اولمق ـ اوست اولمق *T.* سر افرازی یافتن ـ داشتن || Une belle femme se flatte de primer partout هر زن خوشلقا دائما تفوّق وارتیاس دعواسنده در

PRIMEUR. Première saison des fruits et des légumes *A.* موسم الباکوریّة *P.* موسم پیشرسی *T.* موسمی طرفنده‌لق || Les fraises sont chères dans la primeur چیلك طرفنده‌لق موسمنده بهالو اولور ـ Primeurs, au pluriel, se dit des fruits mêmes et des légumes précoces. V. Précoce.

PRIMITIF. Qui est le premier, le plus ancien *A.* اوّل ـ اصلی

|| اوّلکی - مقدّمکی - ایلک T. دیرین - پیشین P. قدیم - Titre primitif سند قدیم - سند اصلی Les titres qu'on a produits ne sont pas suffisants, il faut voir le titre primitif ابراز اولنان سندات کافی دکل سند قدیمی دخی کورمک بر شیئک حال اوّلی L'état primitif d'une chose اقتضا ایدر - ادوار قدیمه Le monde primitif قدیمیسی - حال اصلیسی - اسکی - ازمان دیرین - ازمان پیشین - اوائل ازمان وادوار - حال نزاهت اصلیّه L'innocence primitive زمان وقتلری Mot primitif, se dit d'un mot dont d'autres sont formés A. کلمهٔ اصلیّة

On appelle en Physique Couleurs primitives, les sept couleurs principales dans lesquelles la lumière se décompose A. الوان اصلیّة آنا اولان یدی رنکلر T. هفت رنکهای اصلی P. سبعة

PRIMITIVEMENT. Originairement A. عن اصل - فی الاصل P. از قدیم T. اصلندن - اوتدنبرو || Ce mot a été employé primitivement pour signifier... بو لفظ فی الاصل شو معنایه استعمال اولمشدر

PRIMO. Mot Latin. Premièrement P. اوّلاً یکم T. نخست - ابتدا - ایلک

PRIMOGÉNITURE. Droit d'aînesse A. حقّ - حق الکبر السنّ P. حق پیشینیٔ سال T. القدم السنّ باش ایلرولکی - باش اسکیلکی حقّی - حقّی

PRIMORDIAL. Primitif. V. ce mot.

PRIMORDIALEMENT. V. Primitivement.

PRINCE. Celui qui possède une souveraineté en titre, ou qui est d'une maison souveraine A. امیر pl. امراء P. میر - حکمدار T. بکک || C'est un très-puissant prince بر میر قویّ الاقتدار اوروپانک اعظم un des plus grands princes de l'Europe در میر - میر صاحب حکومت Prince souverain امراسندندر صاحب ملک

Prince du sang. Celui qui est sorti de la maison royale par les mâles A. ابن الملک - انسال الملک pl. نسل الملک pl. ابناء الملوک P. شهزاده T. شهزاده - پادشاه اولادی

Le prince, absolument, se dit du souverain du lieu dont on parle A. سلطان - ملک P. شاه - شهریار - خداوندکار - حکمدار - پادشاه T. خنکار - خدیو || Le prince veut être obéi حضور امر وفرمانی مطاع اولمق استر Avoir audience du prince نزد پادشاهی‌یه جیقمق Avoir l'oreille, la faveur du prince مظهر حسن توجّه شاهانه - پادشاهیده مسموع الکلام اولمق اولمق

Très-haut, très-puissant et très-excellent Prince. Formule dont on se sert dans les actes publics où l'on parle des rois T. شوکتلو قدرتلو عظمتلو

Prince, se dit aussi de celui qui, sans être souverain, possède des terres qui ont le titre de principauté, ou bien qui ont reçu ce titre des souverains qui ont le droit de le donner A. سیّد pl. سادات - امیر pl. امراء P. میر - خان T. بک - پرنس || En Italie, en Flandre, etc. il y a des princes qui tiennent leurs titres des souverains ایتالیاده وسائر محلّلرده بعض خانان وامرا وار - درکه عنوان امارتلری ملوک طرفندن احسان اولنمشدر On dit, Le prince des Apôtres, pour dire, Saint Pierre A. سیّد الحواریّین

Prince, se prend aussi pour Le premier, le plus excellent A. رئیس pl. رؤساء P. سرور T. باش || Un tel est le prince des philosophes رئیس الفلاسفه در des poètes رئیس الشعرا در - ملک الشعرا در

PRINCESSE. Nom qui se donne à une fille ou femme de prince A. امیرة pl. امیرات P. دختر میر - زن میر T. بک قاریسی - بک قزی ou à une femme souveraine d'un État A. ملکة pl. ملکات P. زن حکمران T. پادشاهلق ایدن قاری - حکومت ایدن قاری

PRINCIPAL. Qui est le premier, le plus considérable en son genre A. اقدم - اعظم P. سر - سرآمد T. باش - باش - اک باشلو || Principal emploi مسند اعظم Son principal but اقدم اغراضی Les articles principaux d'un traité عهدنامه‌نک اقدم شروطندن اعظم عیوبی C'est là son principal défaut معدود اولان ماده‌لر بوماده‌یی اقدم امورندن Il en a fait sa principale affaire بو در بوماده‌یی Il appuyait cela de deux raisons principales عدّ ایلدی Il faisait باشلو اولدرق ایکی علّت ایله تأیید ایدر ایدی le principal personnage dans cette affaire بوماده‌یه داخل اولان ذواتک اقدم واعظمی اولمق اوزره حرکت ایدر ایدی

PRINCIPAL. Ce qu'il y a de plus important, de plus considérable A. راس P. سر T. باش - اصل || Le principal de l'affaire, c'est... راس مصلحت شو درکه Vous oubliez le principal اصل مصلحتی اونودرسک - راس مصلحتی فراموش ایدرسک Le principal doit aller avant l'accessoire راس مصلحت فروعاتدن

اصل فروعاتدن اوّل اولملو در- مقدّم کورلملو در Le principal est que vous ayez soin de votre santé رأس مصلحت کندو حفظ صحتکه اهتمام ايتمکدر

PRINCIPAL. Le supérieur qui a la direction générale dans un collége *A.* رئيس *P.* سر *T.* باش

On dit aussi, Les principaux de la ville *A.* pl. وجوه البلدة - شهرک قوجه باشيلری *T.* کلانتران شهر *P.* اعيان البلدة - شهرک سوز صاحبلری - Les principaux de la troupe, de l'assemblée *A.* pl. رؤساء *P.* سرکردگان *T.* باشلر

On appelle Le principal d'une rente, d'une somme, le fonds qui produit les intérêts *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* اصل مال || Il lui est dû tant en principal qu'en arrérages, la somme de... فلانه اصل مال وبقايا اولدرق شو قدر مبلغ دين قالدی Les intérêts excèdent le principal اصل - کذشتهلر اصل ماله غالبدر مجتمع اولمش مرابحهلر اصل ماله بصقندر - مالدن آرتقدر

PRINCIPALEMENT. Sur toutes choses *A.* قبل کل شیء *P.* هر شيئدن اوّل *T.* اوّل باوّل - پيش از همه || Ce qu'un père doit recommander principalement à ses enfans, c'est la crainte de Dieu بر پدرک اولادينه هر شيئدن اوّل ايدهجکی نصيحت ووصيّت مخافة اللهدر

PRINCIPALITÉ. Emploi de celui qui est le principal d'un collége *A.* رياست *P.* سروری *T.* باشلق

PRINCIPAUTÉ. Dignité de prince *A.* امارة *P.* ميری *T.* بکلک || La principauté donne un grand rang امارت عنوانی بادئ مرتبهٔ رفيعه در - Il se dit aussi du pays qui porte ce titre *T.* بکلک

PRINCIPE. Première cause. En ce sens, il ne convient qu'à Dieu seul *A.* مبداء || Dieu est le principe de toutes choses حق تعالی مبداء جملهٔ کائناتدر - مبداء کافة الاشيا در Dieu est le principe de tout bien باری تعالی مبداء الخير علی الاطلاقدر le souverain principe مبداء اعلا در le principe par lequel tout est produit, tout se meut شول مبداء اعلا در که کافّهٔ موجودات اندن حاصل ومشيّت صمدانيّهسی تعلقيله متحرّکدر

En Physique, on appelle Principe, ce que l'on conçoit comme le premier dans la composition des choses matérielles *A.* مادّة اصليّة *P.* مايهٔ نخستين *T.* ماده اصل - ايلک ماده || Selon quelques philosophes, les atomes sont les principes de tout بعض حکمادک قولنه کوره هر شيئک مادّهٔ اصليّهسی اجزاء لا يتجزّيدر

Et en Chimie, les corps simples qui entrent dans la composition de tous les mixtes *A.* اجرام بسيطة

On nomme Principes actifs, certains corps qui agissent sur les autres, comme le sel, le mercure, etc. *A.* موادّ فاعليّة Et principes passifs, les corps qui sont le sujet de cette action, comme le flegme et la terre *A.* موادّ انفعاليّة - موادّ قابلة الانفعال

PRINCIPE DE MOUVEMENT, se dit de toutes les causes naturelles par lesquelles les corps agissent et se meuvent *A.* علة موجبة الحرکة - سبب موجب الحرکة || Les animaux ont le principe de mouvement en eux-mêmes, et les corps inanimés ne se meuvent que par un principe qui leur est étranger حيواناتده علت موجبهٔ عمل وحرکت نفسلرنده موجود وجماداتک حرکتی خارجی بر علت موجبهنک تأثيرينه منوطدر

On appelle aussi Principes, les premières règles d'un art, d'une science *A.* pl. اصول - قواعد اصليّة - pl. مبادی *P.* قواعد نخستين *T.* قاعدهلر - ايلک قاعدهلر - اوّلکی ابتداکی قاعدهلر || Il faut savoir au moins les principes des beaux-arts صنايع شريفهنک هيچ اولمز ايسه قواعد اصليّهسنه وقوف لازمدر Il veut parler d'un art dont il n'a pas seulement les principes هنوز قواعد اصليّهسنی بيلمديکی بر فندن بحث ايتمک Remonter aux principes مبادی واصوله مراجعت استر ايتمک

On appelle en termes de Philosophie, Premiers principes ou premières vérités, des propositions si claires, qu'elles ne peuvent être prouvées ni combattues par des propositions qui le soient davantage *A.* اصول مقرّرة - On distingue des Principes universels, auxquels on donne le nom d'Axiomes ou Maximes *A.* قواعد مطلقة - اصول مطلقة Et des Principes particuliers, qui retiennent le nom de Premiers principes *A.* اصول مخصوصة

PRINCIPE, en Logique, se dit d'une proposition vraie ou regardée comme telle *A.* قضيّة مسلمة

Il se dit aussi pour Maxime que l'on établit selon ses lumières pour servir de guide dans la pratique *A.* pl. اصول || Principe de religion اصول دين de morale اصول حسن ادب de justice, d'honneur اصول حق وعدالت واصول عرض وناموس Se faire des principes بر کمسنه نفسی حقنده بر نوع اصول اتخاذ ايتمک Je n'établis que des principes généraux, les règles particulières se découleront d'elles-mêmes, et s'appliqueront sans effort aux circonstances بنم وضع واقامه ايلديکم انجق اصول مطلقه

در قواعد مخصوصه طبیعتیله آنلردن متفرّع اولوب وقت وحاله تطبیق ایله بر وجه سهولت صرف اولنور

On dit, En partant de ce principe, c'est-à-dire, du principe qu'on vient d'établir — بو اصولی مصدر افکار اتخاذ ایدەرك Et avoir des principes, pour dire, avoir des principes de morale, de religion, de raisonnement, qu'on suit اصول سالمه صاحبی — اصول صحیحه اولمق

PRINTANIER. Qui est du printemps A. ربیعی P. نو بهاری T. ایلك یازنکی || Des fleurs printanières ایلك یاز چیچکلری La saison printanière موسم ربیعی

PRINTEMPS. La première des quatre saisons de l'année A. فصل ربیع P. بهار — وقت بهار — اوّلبهار T. ایلك یاز || Dans le printemps فصل ربیعده Nous aurons un agréable printemps بو سنهٔ مبارکده لطیف ودلگشا بر نو بهار اولەجقدر Le printemps prochain آتی الحلول اولان — قریب الحلول اولان اوّلبهار — فصل ربیع — On dit d'un pays où l'air est très-tempéré, qu'il y règne un éternel printemps بو مملکتده بهار دائمی واردر

Il se dit figur. de la grande jeunesse A. ریعان الشباب — عنفوان الشباب — غلوان العهد الشباب P. هنگام تازگی T. جوانی — کنجلکك تازەلکی وقتی || Dans le printemps de sa vie ریعان عهد شبابنده Au printemps de son âge ریعان عالم شبابنده

PRIORITÉ. Antériorité, primauté en ordre de temps ou de rang A. قدم — قدم الزمان — تقدّم الزمان P. پیشینئ وقت — T. اسکیلك || Priorité d'hypothèque رهنك تقدّم زمانی de date تاریخك تقدّمی de temps, de raison, d'origine قدم زمان وقدم علت وقدم اصل de nature قدم طبیعت

PRISE. L'action de prendre A. اخذ — ضبط P. گرفت T. طوتمه || Ce vaisseau a fait plusieurs prises بو سفینه متعدّد آقدرمەلر — متعدّد تکنەلر ضبط ایلدی La prise d'une place de guerre بر قلعەنك ضبط وتسخیری Depuis la prise de voleurs, ce chemin est plus sûr قطّاع طریق اخذ وگرفت اولندیلدنبرو بو یولده امنیّت حاصل اولمشدر

On dit, qu'une chose est en prise, pour dire, qu'elle est exposée à être prise A. ممکن الاخذ — ممکن الوصول P. گرفتنی — قابل دسترسی T. ال ایریشور Et qu'elle est hors de prise, pour dire, qu'on ne saurait la prendre, ou qu'on ne saurait y atteindre A. ممتنع الاخذ — ممتنع الوصول P. نگرفتنی — نا قابل دسترسی T. ال دکمیەجك — Et qu'une chose est de bonne prise, pour dire, qu'elle a été prise justement T. حقاً وقانوناً اخذ اولنمشدر — بحق اخذ اولنمشدر || Ce vaisseau portait des armes aux ennemis, il a été déclaré de bonne prise بو سفینه جانب اعدایه نقل آلات حرب ایلدیکنه نظراً اخذی خصوصی حقاً وقانوناً جائز اولدیغی حکم اولندی

PRISE. Vaisseau, marchandise prise A. اخیذ P. گرفته T. آقدرمه || Une riche prise مالیتلو — معمور وذیقیمت بر عدد آقدرمه Une prise de conséquence کلّیتلو برآقدرمه Amener sa prise dans un port اخذ اولنان آقدرمەیی بر لیمانه کوتورمك

Il signifie aussi, moyen, facilité de prendre, de saisir A. ممسك P. جای گرفت T. طوتیلەجق یر || Avoir prise برنسنەنك طوتیلەجق یری اولمق — ممسکی اولمق Ce vase est tout rond; il n'y a point de prise بو ظرف مستدیر الشکل اولمغله اصلا ممسکی یوقدر Trouver prise ممسك بولمق — طوتامق بولمق Figur. A. ممسك P. سر رشته T. طوتامق On l'emploie dans ces phrases: Il a prise, il a trouvé prise sur vous, c'est-à-dire, il a sujet de vous critiquer سنك علیهکده ممسك لوم وتعییب بولدی — سنی لوم وتعییبه سر رشته بولدی Donner prise sur soi, c'est s'exposer à être critiqué برکمسنه نفسی حقنه سر رشتهٔ لوم وتعییب ویرمك — طوتامق ویرمك

Lâcher prise, signifie, abandonner ce que l'on a pris A. کفّ الید P. از دست کردن T. بوشلامق || Il s'était emparé du bien de sa partie, mais on lui a bien fait lâcher prise خصمنك مالنی ضبط ایتمشیکن کفّ ید ایلمسنه مجبور اولمشدر

On dit figur. en parlant de deux hommes qui disputent, sans qu'aucun des deux veuille céder, Ils ont disputé long-temps, sans qu'aucun des deux ait voulu lâcher prise احد طرفین دعواسندن کفّ یده راضی اولمیدرق وافر زمان منازعه ومجادلەیه قیام ایتمشلردر

Prise d'armes, se dit des sujets qui prennent les armes contre leur souverain A. رفع السلاح علی السلطان P. سلاح برداری بر سلطان T. پادشاه علیهنه سلاحه طاورانمه || La prise d'armes est un crime capital dans un État پادشاه علیهنه سلاحه طاورانمه جرایم رئیسەدن معدود بر کیفیتدر

Prise de possession. L'acte par lequel on se met en possession d'une charge, d'un héritage A. اخذ فی ید التصرّف P. گرفت

- بر كمسنه بر شيئى ضبطنه آلمه *T.* در دست تصرّف || La prise en posssession de ce bénéfice a été faite تصرّفنه آلمه par procureur بو زعامت وكيل معرفتيله ضبط وتصرّف قبضهٔ ضبط وتصرّفه آلندى - اولمشدر

PRISE DE CORPS, en termes de Pratique, C'est l'action de saisir un homme au corps, pour quelque affaire criminelle *A.* اخذ *P.* بر كمسنه‌نك *T.* طوتمه || Un décret de prise de corps كرفت اخذينه دائر ويريلان بيورلدى

PRISE, signifie aussi, querelle *A.* منازعة - نزاع *P.* - ستيز *T.* قاوغه - غوغا - كشمكش || Ces deux hommes se sont brouillés, et ont eu prise ensemble بوايكى كشى بوزوشوب بينلرنده منازعه ايتمشلر در

PRISES, au pluriel, se dit de l'action de combattre. Dans ce sens, il ne s'emploie que dans les phrasses suivantes: En venir aux prises, pour dire, se prendre des mains, se saisir mutuellement *A.* مصاكمة *P.* دست وكريبان شدن *T.* ال الـه - ال اله كلوب دوكشمك - كلمك || Après avoir brisé leurs sabres, ils en sont venus aux prises قلجلرينى شكست ايلديكدنصكره دست وكريبان اولدرق دوكشمكه مبادرت ايتمشلر در

EN ÊTRE AUX PRISES, désigne l'instant du combat *A.* قيام بحرب *P.* آغاز پرخاش كردن *T.* دوكشمكه باشلامق || Je les ai laissés aux prises حين مفارقتمده محاربه‌يه قيام اوزره ايديلر

PRISE, en parlant de médicamens, se dit de la dose qu'on prend en une fois *A.* حصّة pl. حصص *P.* بخش *T.* پاى || Une prise de thériaque, de rhubarbe بر حصّه ترياق وبر حصّه راوند

On dit aussi, une prise de tabac, pour dire, une pincée *A.* قبضة واحدة - قبضة *P.* يك كشيده *T.* بر چكم || Prendre une prise de tabac بر چكم انفيه چكمك

PRISÉE. Prix qu'on met dans les inventaires aux choses qui doivent être vendues à l'enchère *A.* قيمة موضوعة - ثمن المقوّم *P.* بهاى تخمين كرده *T.* مقوّم طرفندن قونيلان بها || Cela est demeuré pour la prisée بوشئ لدى المزايده مقوّم طرفندن مزايده اولدجق وضع اولنمش بهاده طوردى Faire la prisée مزاد اولدجق شيئلره وضع - اشيانك قيمتنى وضع ايتمك Cela a été vendu au-dessous de la prisée بوشئ قيمت ايتمك مزادده مقوّم طرفندن قونيلان بهادن دون صاتلدى

PRISER. Mettre le prix à une chose *A.* وضع القيمة - تسعير - تقدير الثمن - تقويم القيمة *P.* بها نهادن *T.* بها قويمق || Combien prisez-vous cette étoffe? بومتاع ايچون نقدر قيمت تقويم ايدرسك On a pris deux libraires pour priser les livres de cette bibliothèque بو كتابخانده موجود اولان كتابلره تقويم قيمت ايتدرمك ايچون ايكى صحّاف جلب اولندى

Il signifie aussi, estimer *A.* اعظام القدر - اعزاز *P.* آزرمند داشتن *T.* قيمتلو طوتمق || On prise beaucoup ce prédicateur بو واعظى غايت ايله اعزاز ايدرلر - معزّز عدّ ايدرلر Ce que le vulgaire prise le plus, n'est pas toujours fort estimable عامّه‌نك قيمتلو عدّ ايلديكى شئ دائما شايان اعتبار دكلدر C'est un homme qui prise beaucoup les autres اعظام سائرلرك قدرينى سائرلرى تعظيم ايدر بر آدمدر - ايدر بر آدمدر

PRISEUR. Il se dit d'un huissier qui met le prix à ce qui se vend aux inventaires *A.* مقوّم *P.* بها كننده تعيين بها *T.* بها قويان || Un huissier-priseur بيع من يزيد ايله فروخت اولندجق اشيانك مقوّمى

PRISME. Solide dont les deux bases opposées sont des polygones égaux et parallèles *A.* موشور pl. مواشير

PRISON. Lieu où l'on enferme les criminels, les débiteurs, etc. *A.* محبس pl. محابس - سجن pl. سجون *P.* حبسخانه - زندان *T.* حبس || Mettre en prison در زندان - تسجين ايتمك - حبسه القا ايتمك - ايتمك حبس ايتمك Tirer de prison حبسدن اطلاق ايتمك - حبسدن اخراج ايتمك - حبسدن ازاد ايتمك حبسدن چيقارمق - Sortir de prison حبسدن خلاص بولمق - حبسدن چيقمق Rompre les prisons حبسك قپولرينى شكست ايتمك Tenir en prison حبسده اليقويمق - حبسده توقيف ايتمك

On dit figur., que le corps est la prison de l'âme تن انسان قفس مرغ جاندر - Et en parlant d'un homme amoureux qui se plaît dans sa passion, on dit, qu'il chérit sa prison, qu'il ne veut pas sortir de sa prison مرغ دلى پا بستهٔ قفس عشق وديام اولمقدن صفاياب اولور

PRISONNIER. Celui qui est détenu dans une prison *A.* محبوس pl. محبوسين *P.* زندانى *T.* حبس || On l'a mené prisonnier محبوساً كوتورلدى Il s'est rendu prisonnier خود بخود اختيار محبوسيّت ايتمشدر Délivrer un prisonnier pour dette دين

ایچون توقیف اولنمش بر محبوسک سبیلنی تخلیه
ایتمک Prisonnier d'État دولت محبوسی Il est prisonnier sur sa parole تعهدینه اعتماداً توقیف اولنمیوب بالاعتبار محبوس عدّ اولنور

PRISONNIER DE GUERRE. Celui qui a été pris en guerre *A.* اسیر pl. اسرا ـ اخیذ pl. اخذا *P.* گرفته *T.* یسیر ـ طوتساق || On a renvoyé ce prisonnier sur sa parole فلان اسیر سفره اشمیه‌جکنی تعهّد ایلدیکنه بناءً ولایتی طرفنه ارجاع اولندی On l'a renvoyé sans rançon بلا فدیة ولایتی طرفنه ارجاع اولندی ـ بلا ثمن ولایتی طرفنه اعاده قلندی Il fut prisonnier à une telle bataille فلان وقعه‌ده گرفتار بند اسار اولمشدر ـ فلان جنکده اسیر اولدی On fit trois mille prisonniers اوچبیک اسیر طوتلدی

PRIVATIF. T. de Gram. Qui marque privation *A.* حرف النفی

PRIVATION. Perte d'un bien, d'un avantage qu'on avait *A.* حرمان ـ محرومیّت ـ خسران *P.* بینوایی *T.* یوقلق || La privation de la vue, de l'ouie قوّت باصره‌دن وقوّت سامعه‌دن محرومیّت C'est un homme qui est dans la privation de toutes choses هر شیئده دوچار خسران ومحرومیّت اولمش بر آدمدر Il châtia cette ville par la privation de ses priviléges بو بلده‌یی امتیازات قدیمه‌سندن محرومیّت ایله مظهر قهر ونکال اولمشدر — Il se dit aussi du manquement des choses nécessaires || Privation volontaire حرمان اختیاری S'exercer, s'habituer aux privations اشیای لازمه‌دن محرومیّت ایله الفت واعتیاد ایتمک Vivre de privations حوائج لازمه‌دن محرومیّت ایله کچینمک

PRIVATIVEMENT. À l'exclusion. Il ne se dit guère qu'en cette phrase: Privativement à tout autre *T.* سائره سرایت ایتمامک شرطیله || Ce qu'il demandait lui a été accordé privativement à tout autre مطلوبی سائره سرایت ایتمامک شرطیله رهین اسعاف اولمشدر

PRIVAUTÉ. Familiarité extrême *A.* مساهات مفرطة *P.* بی تکلّفی بی اندازه *T.* آشوری تکلیفسزلک || Il vit en cette maison avec beaucoup de privauté بو خانه‌ده مساهات مفرطه ایله معاشرت ایدر

On dit, Prendre des privautés avec une femme, pour dire, prendre de grandes libertés qui blessent la pudeur *A.* مغازلة بالمماجعة *P.* بی ادبانه آمیزش کردن *T.* عارسزجه ارشمک

PRIVÉ. Particulier qui n'a aucune charge publique *A.* رجل من آحاد الناس ـ افراد الناس *P.* مردم بی جاه وبی مرتبه *T.* بیاغی ادم || Un homme privé افراد ناسدن بری Vivre en homme privé آحاد ناس کبی تعیّش ایتمک Une personne publique est obligée à plus de circonspection qu'une personne privée خدمت دولتده اولان کشی افراد ناسدن اولان بر آدمدن زیاده احتراز واحتیاط اوزره اولملودر ـ On dit aussi, Vie privée, pour dire, la vie d'un homme privé افراد بیاغی آدملرک کچندکلری صورت ـ ناسک تعیّشی صورتی

D'AUTORITÉ PRIVÉE, se dit par opposition à Autorité publique *A.* بحکم عندی *P.* بحکم خود *T.* حکم خودنجه || Il a mis cet homme en prison de son autorité privée فلانی حکم عندی ایله حبس ایلدی Ce jeune homme a fait cela de son autorité privée, et sans l'aveu de son père بو نو جوان فلان ایشی حکم خودنجه وپدرینک رأی ورضاسی منضمّ اولمیدرق ایشلدی ـ فلان ایشی استبداد رأی ایله وباباسنه دانشمیدرق ایشلدی

On dit, En son propre et privé nom, et cela se dit en parlant des dettes et des obligations que l'on contracte *A.* باسمه ـ بنفسه *P.* بنام خود ـ بنفس خود *T.* کندو اسمنده اولدرق || Il s'est obligé dans le contrat en son propre et privé nom کندو اسمنده اولدرق عقد حجّت ایله متعهّد اولدی À peine d'en répondre en son propre et privé nom بنفسه جواب ویرمک شرطیله — On dit aussi, qu'un homme parle, qu'il agit en son propre et privé nom, pour dire, de son chef خود بخود سویلر وعمل ایدر

PRISON PRIVÉE, se dit par opposition à Prison publique *A.* محبس خاصّ *P.* زندان خانگی *T.* اوده‌کی حبس || Il est défendu par les lois d'avoir des prisons privées خانه‌لرده محبسلر اتخاذ ایتمک حسب القانون ممنوعدر

CONSEIL D'ÉTAT PRIVÉ, ou CONSEIL PRIVÉ. *A.* مجلس خاصّ ـ مشورت خاصّة

PRIVÉ, signifie aussi, apprivoisé, et est opposé à Sauvage *A.* انسیّ ـ اهلیّ *P.* خانگی *T.* آلیشق || Un oiseau privé اهلی بر قوش un moineau privé خانگی صرچه قوشی

Il signifie aussi, familier *A.* لا ابالی *P.* بی پروا *T.* پرواسز || Ce domestique se rend un peu trop privé avec son maître بو خدمتکار آغاسیله زیاده‌جه لا ابالیانه طور ایدر

PRIVÉ. Lieu d'aisance *A.* خلا ـ ممشا *P.* ادبخانه *T.* کنیف

PRIVER. Ôter à quelqu'un ce qu'il possède, ou l'empêcher de jouir de quelque avantage *A.* ايجاب المحرومية ـ حرمان ـ حرم ـ سلب ـ نفى *P.* دور كردن *T.* ايرمق ـ محروم قلمق || L'arrêt qu'on a rendu contre lui, le prive de tous ses biens عليهنه ويريلان اعلام موجبنجه كافهٔ اموالى كندوسندن سلب ونفى اولنمق لازم كلور On le priva de tous les avantages de sa charge عهده سنده اولان منصبك كافهٔ منافعى كندوسندن سلب اولندى Sa dernière fluxion l'a entièrement privé de la vue مؤخراً دوچار اولديغى نوازل علتى قوت باصره دن كلياً محروميتنه بادى اولمشدر Priver un homme de la vue de ses enfans, de sa femme, de ses amis بر كمسنه يى اولاد وعيال واودّا واحباسى ديدارندن دور ومحروم ايتمك Par-là il s'est privé de toute sorte de secours بو تقريب ايله هر كونه امداد واعانتدن محروم اولمشدر

Se priver. S'abstenir *A.* تمنع ـ تكفف ـ كف النفس ـ اختيار المحرومية *P.* خودرا زنهار بدن *T.* كندو يى ـ كسامك || Se priver du plaisir de la chasse لذت صيدى صاقندرمق وشكاردن اختيار محروميت ايتمك Il faut savoir se priver des choses qui ne sont pas nécessaires لزومى اولميان شيلردن كف نفس ايلمنك طريقنى بيلمك امور لازمه دندر

Privé *A.* محروم *P.* بينوا ـ دور گشته ـ دور *T.* آيرلمش

PRIVILÉGE. Avantage accordé à un homme à l'exclusion des autres *A.* امتياز pl. امتيازات || Un privilége exclusif سائره سرايتى دافى بر امتياز مخصوص fort étendu وسعتى چوق بر امتياز Un beau privilége امتياز جديد nouveau بر كوزل امتياز Privilége pour imprimer طبع كتابه دائر امتياز pour une manufacture بر كارخانه ايچون ويريلان امتياز Obtenir un privilége بر امتياز تحصيل ايتمك accorder بر امتياز اعطا ايتمك ôter مقدّما ويرلمش اولان امتيازى رفع ايتمك Se servir de son privilége بر كمسنه مظهر اولديغى امتيازك مقتضاسنى اجرا ايتمك

Il se dit aussi de l'acte qui contient la concession d'un privilége *A.* منشور الامتياز *P.* يرليغ امتياز *T.* امتياز براتى || Un privilége scellé du grand sceau خاتم كبير ايله مختوم بر قطعه برات امتياز Enregistrer un privilége برات امتيازى قيد وتسجيل ايتمك le casser, l'annuler منشور امتيازى نسخ والغا ايتمك Produire son privilége بر كمسنه يدنده اولان برات امتيازى ابراز ايتمك

Privilége. T. de Jurisp. Il se dit de la préférence qu'on accorde à un créancier sur les autres *A.* امتياز ـ رجحان ـ اولويت *P.* پيشينى *T.* ايارولك || Le bailleur de fonds est payé par privilége sur le prix de l'héritage ملكك ملتزمى كندو آلدجغنى ملكك ثمنندن على وجه الامتياز اخذ واستيفا ايدر

Il se dit aussi des dons naturels, soit du corps, soit de l'esprit *A.* مزيت || La raison est un privilége qui distingue l'homme de la bête عقل انسانى بهيمه دن فرق وتمييز ايدر بر مزيتدر

Privilége. La liberté qu'on a, ou qu'on se donne de faire des choses que d'autres n'oseraient faire *A.* رخصت *P.* رخصتدارى *T.* سربستلك || Il a le privilége de faire et de dire dans cette maison tout ce qu'il lui plait فلان خانده ديلديكنى سويلمكه وايشلمكه رخصتى واردر C'est un homme qui a des priviléges que d'autres n'ont pas سائرلرك مرخص اولمدقلرى شيلره رخصتى واردر

PRIVILÉGIÉ. Qui jouit d'un privilége *A.* دو الامتياز pl. ذوى الامتياز ـ صاحب الامتياز pl. اصحاب الامتياز *P.* امتيازدار *T.* امتيازلو || Marchand privilégié اصحاب امتيازدن بر بازركان Toutes les personnes privilégiées صاحب امتياز اولنلرك مجموعى ـ مظهر امتياز اولنلرك جملهسى ـ On appelle Créancier privilégié, celui qui a droit d'être payé avant les autres *T.* مظهر امتياز اولان ـ سائرلردن شايان امتياز اولان آلدجقلو

On dit d'un homme qui est en droit de faire certaines choses que d'autres n'oseraient faire, qu'il est privilégié *A.* مرخص *P.* رخصتدار *T.* رخصتلو || Il peut entrer à toute heure, il est privilégié dans cette maison بو خانه ده مرخصدر هر آن ووقتلو وقتسز دخول ايده بيلور

On appelle Lieu privilégié, un lieu qui n'est pas soumis à la police générale *A.* مكان مقطوع القدم *P.* جاى زينهار *T.* امتيازلو يير || Les débiteurs ne peuvent être arrêtés dans certains lieux privilégiés اصحاب ديون مقطوع القدم بعض محللرده ايكن توقيف اولنمقدن مصوندرلر

Et jour privilégié, celui où l'on ne peut être arrêté pour dette دين ايچون محبوسيتدن معافيتى ايجاب ايدن يوم محترم

PRIX. Valeur, estimation d'une chose *A.* قيمت *P.* بها ـ ارز ـ ارزش ـ آخش *T.* دكر || Juste prix عدل وحقه مقارن اولان قيمت Chaque chose a son prix هر شيئك قيمتى واردر C'est

son prix تمام دکریدر ـ تمام قیمتیدر

Il signifie aussi, ce qu'une chose se vend, ce qu'on l'achète *A.* ثمن dl. ثمنان ـ اثمان pl. سعر ـ اسعار *P.* ثمن المثل ـ بها *T.* بها ثمن ـ ثمن خسیس modique ثمن معقول Prix raisonnable || خارج از اندازه بر بها ـ ثمن مفرط excessif آلچق بها ـ کمتر میانده بالتراضی قطع اولنمش بها ـ ثمن موعود convenu ثمن fixe تنظیم اولنمش ثمن réglé ثمن عادی ordinaire ـ بهای پست ـ ثمن رخیص Bas prix کسلمش بها ـ مقطوع À یوکسک بها ـ بهای غالی haut اوجوز بها ـ دون بها quel prix? نه بهاده À ce prix بو بهاده Mettre le prix بر شیئه تعیین ـ تسعیر ایتمک Taxer le prix تعیین ثمن ایتمک قطع بها ایتمک le fixer نرخ قویمق ـ سعر ایتمک le modérer تعدیل سعر ایتمک ـ تعدیل ثمن ایتمک le hausser تنقیص ـ تقلیل بها ایتمک le diminuer ترفیع ثمن ایتمک ثمنی حط وتنزیل le baisser بهایی اکسلتمک ـ سعر ایتمک On a augmenté le prix du blé بهایی ایندرمک ـ ایتمک بغدایک بهاسنی ـ حنطه‌نک سعرینی تزیید ایتمشلر در حنطه‌نک بهاسی تزاید Le blé est augmenté de prix آرتوردیلر à دون بها ایله صاتمق Vendre à vil prix آرتدی ـ ایلدی سرمایه بهاسی ـ مالی الندیغی بهاده صاتمق prix courant رایج ـ سعر رایج اوزره صاتمق au prix du marché صاتمق مفتا ـ مفته صاتمق Vendre à non-prix الوقت بها اوزره مبایعه ومجانا صاتمق Il n'a pas encore payé le prix de sa terre ایلدیکی ارضک ثمننی هنوز ادا ایتمدی

On dit, Juste prix, pour dire, prix modéré ـ ثمن معتدل Et acheter à bon prix, c'est-à-dire, à bon marché ثمن رخیص ـ بهای رایگان ایله صاتون آلمق ـ ایله اشترا ایتمک ـ اوجوز بها ایله – Et qu'une chose est hors de prix, pour dire, qu'elle est excessivement chère بهاسی حدّ واندازه‌دن خارجدر

On dit encore, qu'une chose n'a point de prix pour dire, qu'elle est d'une grande valeur *A.* فوق القیمة *P.* عالمبها ـ بی بها *T.* بهاسی یوق || Un diamant de cette beauté et de cette grosseur est sans prix بو بله حسن ولطافتده وبو پایه حجم وقطعده بر الماسک بهاسی یوقدر – Figur. || Il a acheté la victoire au prix de son sang غزایی قانی بهاسیله قزاندی au prix de sa vie غزایی جاننی فدا ایده‌رک قزاندی

On dit aussi, À quelque prix que ce soit, Qu'importe à quel prix, N'importe à quel prix, pour dire, quoi qu'il en coûte *T.* هر نه قاچه اولور ـ هر نقدره اولدجق اولور ایسه اولسون ایسه اولسون || Il a résolu d'en venir à bout, à quelque prix que ce soit بو ماده‌ده هر نقدره اولدجق اولور ایسه اولسون مرادینه ظفریاب اولمغه عقد نیت ایتمشدر Pourvu que j'obtienne ce que je demande, qu'importe à quel prix? هر نه قاچه اولور ایسه اولسون همان مرادمه واصل اولمق لازمدر

On dit des effets publics, qu'ils sont sans prix, quand personne ne demande à en acheter اوراق میریّه‌یه خلقک رغبتی اعتباری یوقدر ـ یوقدر

On dit, Mettre la tête d'un homme à prix, pour dire, promettre une somme pour récompense à celui qui apportera la tête d'un homme برکمسنه‌نک سر مقطوعنی کتورنه معلوم المقدار عطیّه تخصیص ایتمک

Prix. Estime que l'on fait d'une chose *A.* قیمت ـ قدر *P.* ارز *T.* اعتبار || J'attache beaucoup de prix à son amitié طرفندن اظهار اولنان دوستلغک قدر وقیمتنی عندمده پک چوقدر Cette circonstance augmente le prix de cette action بو حال اشبو عملک قدر وقیمتنی آرتورر ـ اعتبارینی آرتورر – Il signifie figur., le mérite d'une personne, l'excellence d'une chose || C'est un homme dont on ne connaît pas le prix قدر وقیمتی بیلنمامش بر آدمدر Je connais tout le prix de votre amitié au service que vous m'avez rendu سنک دوستلغنک قدر وقیمتی بو دفعه طرفمه ایلدیککک همتدن بر قات دخی معلوم اولمشدر

Au prix. En comparaison *A.* قیاساً ـ نظراً *P.* بقیاس *T.* قیاس ایله || Ce service n'est rien au prix de celui qu'il m'avait rendu بو خدمت مقدما بکا ایتدیکی خدمته قیاس ایله هیچ ایتدیکی خدمته نظراً هیچ بر شیء دکلدر ـ مقوله‌سیدر

Prix, signifie aussi, ce qui est proposé pour être donné à celui qui réussira le mieux dans un exercice, dans un ouvrage *A.* قصب السبق ـ خطر *pl.* خطار *P.* خطر *T.* اوکدل || Le prix de la course قوشی میدانده وضع اولنان قصب السبق de la peinture فن رسم وتصویرده ایچون تعیین اولنان اوکدل d'éloquence, de poésie فن فصاحتده وفن شعرده ممتاز الاقران اولدجق کمسنه ایچون تخصیص اولنمش اوکدل Remporter le prix قصب السبق امتیازی احراز ایتمک La distribution des prix خطارک ارباب استحقاقه توزیعی – On dit figur. Remporter le prix, pour dire, surpasser les autres *T.* احراز قصب السبق تفوق وامتیاز ایتمک || Ce fut lui qui remporta le

prix de la danse فن رقصده احراز قصب السبق تفوق وامتياز ايتمش فلاندر Dans les assemblées où elle est, elle remporte le prix de la beauté بو خاتون هرقنغی مجلسده اولسه حسن وجمال خصوصنده احراز قصب السبق تفوق وامتياز ايدر

PROBABILISME. La doctrine de la probabilité. V. Probabilité.

PROBABILITÉ, Vraisemblance *A.* احتمال pl. احتمالات ـ غلبة الاحتمال || Il n'y a pas de probabilité à ce que vous dites ديديككك آثار احتمالدن عاريدر ـ كلام بعيد عن الاحتمالدر

La doctrine ou l'opinion de la probabilité, est celle qui enseigne qu'en matière de Morale on peut, en sûreté de conscience, suivre une opinion, pourvu qu'elle soit probable *A.* مذهب الجواز العقلی || Il y a quelques docteurs qui suivent la doctrine de la probabilité علمانڭ بعضيسی جواز عقلی مذهبنه تابعدرلر

PROBABLE. Vraisemblable *A.* محتمل pl. محتملات ـ احتمال ـ غالب *T.* اولاغن || Cette opinion là est beaucoup plus probable que l'autre بو اعتقادده آخرينه نسبت ايله غلبهٔ احتمال وار در Ce ne sont pas des argumens démonstratifs, ce ne sont que des argumens probables بو دليللر ثابت ومتحقق اولميوب محتملات محتملات عقليه قبيلندندر ـ قبيلندندر

PROBABLEMENT. Vraisemblablement *A.* على حسب الاحتمال ـ ما هو الظاهر *P.* برآنچه مينمايد *T.* غالبا || Son procès n'est pas bon, et probablement il le perdra دعواسی حق وصحته مقارن اولمديغنه نظراً غالبا منتج مرام اولميه جقدر Il est en belle passe, et probablement il n'en demeurera pas là طريق احسنه سالكدر بولنديغی يرده طوره جق دكلدر

PROBANTE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase du Palais, En forme probante, pour dire, en forme authentique *A.* على وجه المعتبر

PROBATION. Épreuve. Il se dit, dans quelques ordres religieux, du temps du noviciat, parcequ'on y éprouve les novices par la pratique de quelques règles *A.* امتحان *P.* آزمايش *T.* صنامه || Pendant son année de probation امتحانی سنه سی اثناسنده

PROBATIQUE. Il se dit de la piscine près de laquelle Jésus-Christ guérit le paralytique. V. Piscine.

PROBATOIRE. Acte propre à constater la capacité des étudians *T.* امتحان اولمش شاكرده ويريلان رؤس

PROBITÉ. Attachement aux devoirs de la morale *A.* برازة الطبع ـ نزاهة النفس ـ صلاح الحال *P.* پاكنهادی ـ راست نهادی ـ پاكدامنی *T.* اهل عرضلك ـ خوی تميزلكی || Probité éprouvée بالتجربه واصل درجهٔ تحقيق اولمش برازت طبع incorruptible شائبهٔ افساددن منزه برازت طبع Homme de probité خويی تميز ـ نازه النفس بر آدم d'une probité reconnue نزاهت نفس ايله معروف بر آدم C'est un homme sans foi, sans probité دين وايمان وصلاح حالدن بی بهره دين وايمانی وعرض وناموسی يوق بر آدمدر ـ بر آدمدر Cela est contre la probité بو كيفيت قواعد برازته منافيدر

PROBLÉMATIQUE. Ce qui peut se soutenir dans l'affirmative et dans la négative *A.* ممكن النفی والاثبات || Cette proposition, cette doctrine est problématique بو قضيه وياخود بو مذهب ممكن النفی والاثبات اولان موادّدندر

Il signifie aussi, ce qui est douteux *A.* مشكوك ـ مبهم ـ مشتبه *P.* گمان آلود *T.* شبهه‌لو || Cette nouvelle est fort problématique بو خبر بغايت مشكوكدر Cet homme a eu dans cette circonstance une conduite fort problématique شو آدمك بو مصلحتده سلوك وحركتی بغايت مبهم ومشكوك ايدی

PROBLÉMATIQUEMENT, adv. *A.* على صورة النفی والاثبات || On peut traiter cette question problématiquement بو مطلبدن نفی واثبات صورتيله بحث ومذاكره ايتمك ممكندر

PROBLÈME. Question à résoudre *A.* مسئله pl. مسائل || Problème de Géométrie علم هندسه يه دائر مسئله ـ On dit d'un homme dont le caractère ou la conduite est difficile à définir, d'une affaire embrouillée, Cet homme, cette affaire est un grand problème بو آدمك مزاجی وبو مصلحت بياني بر مسئلهٔ مشكل گشا حلی مشكل بر مسئله در ـ در

PROBLÈME. Proposition dont le pour et le contre peuvent également se soutenir *A.* قضيهٔ ممكن النفی والاثبات || C'est un vrai problème فی الحقيقه نفی واثباتی ممكن بر قضيه در

PROBOSCIDE. La trompe de l'éléphant. V. Trompe.

PROCATHARTIQUE. T. de Méd. Il se dit des causes des maladies qui agissent les premières *A.* علّة اصليّة pl. علل اصليّة

PROCÉDÉ. Manière d'agir *A.* سلوك ـ حركت pl. حركات *P.* كردار ـ رفتار *T.* ايشليش ـ طاورانش || Son procédé était fort honnête سلوك وحركتی قواعد عرض وادبه موافق ايدی Il a un bon procédé حسن سلوكی وار در Son procédé n'est pas net كردار وحركتی استقامت اوزره دكلدر Avoir un procédé désintéressé بر كمسنه نك كردار وحركتی غرض

بر کمسنه حرکت بیغرضانه ایله - وعوضدن بریٔ اولمق Quel procédé! نه غریب حرکت La règle des procédés veut que... قواعد حسن سلوك وحرکتك مقتضاسی Il a eu pour moi les meilleurs procédés بو در که حقمه ایتدیکی سلوك Manquer aux procédés حرکتلر احسن واعلا ایدی وحرکتده تجویز قصور ایتمك

Procédé, en termes d'Arts. Méthode pour faire quelque chose *A.* صنعت || Le procédé pour faire le phosphore مادهٔ مستوربدیی اعمال ایتمنك صنعتی

PROCÉDER. Provenir, tirer son origine *A.* نشأت *P.* زادن *T.* چیقمق - قوپمق || Cette maladie ne procède que de l'intempérie des humeurs بو علت اخلاطك عدم اعتدالندن نشأت ایدر Tout son mal ne procède que de chagrin مبتلا اولدیغی علتك منشائی غلبهٔ اندوه وکدردن غیری شئ دکلدر Leur mésintelligence procède de ce que... بینلرنده واقع اولان برودت فلان شیدن نشأت ایدر

Il se dit aussi, en parlant des personnes divines *A.* صدور || Le Saint-Esprit procède du Père et du Fils روح القدس اب وابندن صدور ایدر

Procéder. T. de Jurisp. Agir en Justice *A.* مباشرت بمعرفة الشرع - الشرع *P.* مباشرت بمعرفت شرع کارسازی *T.* معرفت شرع ایله ایتمك نمودن || Procéder à l'inventaire des papiers دعوایه متعلق اولان اوراقی معرفت شرع ایله دفتر ایتمکه مباشرت ایتمك à la vente des meubles اثاث بیتك فروختنه معرفت شرع ایله مباشرت ایتمك au jugement d'un procès دعوانك معرفت شرع ایله حکمنه مباشرت ایتمك

Il signifie aussi, agir en quelque affaire, en quelque chose que ce soit *A.* مبادرت - ابتدار - حرکت *P.* درکار دست زدن - *T.* حرکت ایتمك || دست زن مباشرت شدن C'est une question qui demande un long examen, il faut procéder avec ordre عریض وعمیق تفتیشه محتاج برماده اولمغله نظام وترتیب اوزره بحثنه مبادرت ایتمك اقتضا ایدر Pour y procéder méthodiquement صنعت وترتیب اوزره بوکا مبادرت ایتمك Finissons ceci, et puis nous procéderons au reste بو ایچون محلّه قدر اتمام کار ایتدکدنصکره ما بعدینك تنظیمنه مبادرت ایدهلم

Il se dit aussi de la manière de se conduire à l'égard des autres *A.* معاملة || Sa manière de procéder est étrange صورت معاملهسی غرایب احوالدندر - اغربدر

PROCÉDURE. Instruction judiciaire d'un procès *A.* مرافعة pl. مرافعات - صورة المرافعة - محاکمة pl. محاکمات || Il entend la procédure فنّ مرافعهیه وقوفی وار در La procédure n'est pas bonne صورت مرافعه صحیح دکلدر Il a fallu rectifier la procédure مرافعهنك صورتنی تصحیح اولنمق لازم کلدی Procédure civile, criminelle حقوقه یا جرم وجنایته متعلق بر مرافعه - محاکمه

Il se dit aussi des actes qui ont été faits dans une procédure *T.* دعوایه دائر اولان حجج ووثایق

PROCÈS. Il se dit de toutes sortes de contestations portées en Justice *A.* دعوی pl. دعاوی - خصومت pl. خصومات *P.* *T.* دعوا || یارغو Procès civil, criminel حقوقه یا جرم وجنایته متعلق دعوا injuste دعوای نا حق - دعوای باطل douteux, mal fondé دعوای مشکوك ودعوای بی اساس Procès de grande discussion مباحثهٔ عظیمه ایجاب ایدر دعوا Un grand procès بر دعوای جسیم Un procès sans fin بر صوکی یوق بتمجکی یوق - دعوا Intenter un procès دعوایه - دعوا ایتمك بر - بر دعوایی تعقیب ایتمك poursuivre مبادرت ایتمك - دعوایی حکم ایتمك juger دعوانك آردینی بوشلامامق تصدّی - دعوایه مباشرت ایتمك entreprendre فصل ایتمك بر کمسنه ایتدیکی دعواده - دعوایی قزانمق gagner ایتمك بر کمسنه دعواسنی غایب خصمنه غالب کلمك perdre ایتدیکی دعواده دوچار خسران وخیبت اولمق - ایتمك - Être en procès avec quelqu'un بر کمسنه ایله دعواده اولمق فلان ایله مخاصمه ایتمك

On dit, Mettre les parties hors de cours et de procès, pour dire, les renvoyer, parce qu'il n'y a pas lieu de prononcer juridiquement sur leurs demandes دعوا استماعه صالح دکلدر دیو خصمایی دفع ایتمك

On dit figur. Laisser dormir un procès, pour dire, susprendre les poursuites دعوایی علی حاله ترك ایتمك - Et réveiller, rallumer, ressusciter un procès pour dire, le reprendre دعوایی تجدید ایتمك

On dit aussi figur. Faire le procès à quelqu'un, pour dire, le condamner sur quelque chose بر کمسنهنك علیهنه حکم ایتمك

Procès, signifie aussi, toutes les pièces produites par l'une et

l'autre partie, pour servir à l'instruction d'un procès *T.* طرفین مخاصمینك اوراق وسنداتی

Procès verbal, se dit d'un narré par écrit, dans lequel un officier de Justice rend témoignage de ce qu'il a vu ou entendu *T.* حكایت حالی متضمن بر قطعه تقریر ـ كشف اعلامی || Dresser un procès verbal بر قطعه كشف اعلامی قلمه آلمق Procès verbal exact صحیح وبی قصور بر قطعه كشف اعلامی

PROCESSIF. Qui aime à intenter, à prolonger des procès *T.* دعوالره هوسكار || Humeur processive دعوالره هوسكار ـ عاشقی بر مزاج

PROCESSION. Cérémonie religieuse qui consiste en un marche que fait le clergé *A.* موكب pl. مواكب *P.* یسال *T.* آلای || Grande procession بیوك آلای ـ آلای والا ـ موكب عظیم Aller en procession آلای ترتیبی اوزره روان اولمق Suivre la procession آلایه پیرو اولمق ـ ورای موكبه تبعیت ایله روانه اولمق

Il se dit figur. d'une multitude de peuple qui marche dans une rue *A.* كتیبة *P.* حشر *T.* آلای || C'est une procession continuelle دائمی بر آلایدر

PROCESSIONNELLEMENT. En procession *A.* بالمواكبة ـ على صورة الموكب *P.* با یسال *T.* آلای ایله || Toutes les paroisses allèrent processionnellement à ... بالجمله محلات اهالیسی آلای ایله اول طرفه واردیلر

PROCHAIN. Qui est proche *A.* قریب ـ مجاور ـ جوار *P.* نزدیك *T.* یقینده‌كی ـ جوارده اولان || Dans le prochain village جوارده واقع قریه‌ده

Il se dit aussi du temps et des choses qui sont près d'arriver *A.* قریب ـ قریب الحلول ـ آتی ـ آتی الحلول *P.* آینده *T.* كله‌جك || L'année prochaine سنهٔ آتیه ـ سنهٔ آتی الحلول ـ عام قابل ـ سال آینده Le mois prochain شهر آتی الحلول Je vois sa perte prochaine قریب اضمحلالی كله‌جكی وقت زوالنی قریب عد ایدرم ـ اولدیغنی كوریبورم On résoudra cela dans la prochaine assemblée مجلس آتیده قرار ـ آتی الانعقاد اولان مجلسده ـ ویریله‌جكدر Au terme prochain تقسیط آتی الحلولده ـ تقسیط آتیده

Prochain. Il se dit de tout homme en particulier, et de tous les hommes ensemble, considérés sous les rapports qui les lient les uns avec les autres par la conformité de leur nature *A.* قرین ـ ابن جنس pl. ابناء جنس || Il faut aimer son prochain comme soi-même هر كس كندو قرینینه نفسی قدر محبت ایتمك واجبدر L'amour du prochain محبت الی القرین Songez que ce pauvre qui vous demande l'aumône, est votre prochain et votre frère سندن صدقه استین فقیر كندو ابنای جنسكدن وقرنداشك اولدیغنی ملاحظه ایله

PROCHAINEMENT. Adverbe de temps *A.* عن قریب ـ قریبا *P.* قریبا *T.* یقین ـ نزدیك || Au terme prochainement venant تقسیط قریب الحلولده ـ حلول ایده‌جك تقسیطده Je viendrai très-prochainement عن قریب كله‌جكم

PROCHE. Voisin, qui est près *A.* قریب ـ مجاور ـ متدانی *P.* همجوار ـ همسایه ـ نزدیك *T.* قوكشی ـ یقین اولان || Les maisons proches de la rivière sont sujettes aux inondations نهرك قرب وجوارنده كائن بیوت ومنازل صو بصقینلغی محنتنه مبتلا در La ville la plus proche اقرب اولان بلده Ces maisons sont proches l'une de l'autre بو خانه‌لر بری برینه یقیندر Il est son plus proche voisin اقرب همجوارانیدر ـ جار ملاصقیدر ـ اك یقین قوكشیسیدر ـ Il se dit aussi du temps || Le temps en est proche بونك وقتی قریبدر Il sentit que sa dernière heure était proche صوك ساعتی یقین اولدیغنی حس ـ دم واپسینی قریب اولدیغنی ـ ایلدی

Il se dit aussi en parlant de parenté *A.* حمیم pl. احماء ـ قریب ملاصق ـ محرم *P.* خویشاوند نزدیك *T.* یقین اقربا ـ یقین خصم || Proche parenté قرابت ملاصقه ـ محارمت ـ یقین اقربالق ـ Proches, au pluriel, signifie, parents. V. ce mot.

PROCHE, prépos. Près, auprès *A.* عند ـ قرب *P.* نزد *T.* یاننده ـ یقین ـ یان || Proche de la ville شهرك قربنده Proche de chez moi خانه‌مك قربنده Les maisons qui sont proche de la ville قرب بلده‌ده كائن بیوت ومنازل

Il est aussi adverbe *A.* قریبا ـ فی القرب ـ فی الجوار *P.* قرب وجوارده *T.* نزدیك || Il demeure ici proche یقینده یقین یرده اقامت ایدر ـ مقیمدر

De proche en proche. Il se dit de plusieurs lieux voisins les uns des autres, auxquels on va de l'un à l'autre *A.* قطرا بعد قطر ـ متلاحقا *T.* بری بری اردنجه || Couper du bois de proche en proche قطرا بعد قطر قطع حطب ایتمك Faire des conquêtes de proche en proche متلاحقا مظهر فتوح وغزوات اولمق

Figur. Peu à peu et par degrés *A.* شیئا بعد شیئ ـ تدریجا ـ علی التدریج *P.* رفته رفته *T.* ازر ازر || De proche en proche,

il est parvenu à une grande fortune تدریجاً مال فراوانه مالك اولمشدر || De proche en proche, il s'empara de tout votre bien آز آز بتون مالكی ضبط ایلدی

PROCLAMATION. V. Proclamer || La proclamation d'une loi وضع اولنان قانونڭ جهاراً بیانی || d'une ordonnance de police وضع اولنان نظام بلده‌نڭ بالمنادات اشاعه‌سی || Faire des proclamations جهاراً اعلان احوال ایتمك — Il signifie aussi, la nomination publique de quelqu'un à une haute dignité || La proclamation d'un magistrat suprême فلانڭ مسند وكالت عظمی‌یه نصبی مادّه‌سنڭ علناً بیانی || la proclamation d'un roi فلان پادشاهڭ تخت سلطنته اجلاسی خصوصنڭ علناً اشاعه وبیانی

Il se dit aussi de l'écrit qui contient ce qu'on publie *A.* ورقة الاعلان *P.* بیاننامه *T.* اعلان حالی حاوی كاغد || Rédiger une proclamation بر قطعه بیاننامه قلمه آلمق

PROCLAMER. Annoncer une chose à haute voix et avec solennité *A.* اعلان ـ جهاراً ـ علناً بیان ـ اشاعة بالمناداة *P.* بآواز بلند آشكارا كردن *T.* چاغروب بیلدرمك || Il fut proclamé vainqueur فلانڭ حقنده غازی صفتی جهاراً اعلان اولندی || Proclamer un roi بر پادشاهڭ تخت سلطنته اجلاسی خصوصنی علناً اشاعه واعلان ایتمك || L'armée le proclama Empereur عسكر عنوان ایمپراطوری‌یی فلان كشی‌یه ویروب تخت سلطنته جلوسنی بالمنادات اشاعه ایلدی

PROCRÉATION. Génération *A.* نسل *P.* زایش *T.* طوغمش || La procréation des enfans نسل اولاد

PROCRÉER. Engendrer *A.* انسال ـ ایلاد ـ ابداء الذریّة *P.* ذریّت پیدا كردن ـ اولاد زاییدن *T.* دول حاصل ایتمك ـ اولاد طوغرمق || La fin du mariage est de procréer des enfans تزوّجدن مراد ذریّت ـ تزوّجدن غرض انسال اولاد در پیدا ایتمكدر

PROCRÉÉ. *A.* مولود *P.* زاییده *T.* طوغمش || Les enfans procréés en légitime mariage نكاح حلالدن مولود اولان اولاد

PROCURATION. Pouvoir donné par quelqu'un à un autre, d'agir en son nom *A.* وكالة *P.* كاررانی *T.* وكیللك || Il agit en vertu de procuration بر موجب ـ وكالةً ـ حسب الوكالة عمل ایدر || Procuration générale جمیع اموروه وكالت || spéciale مادّهٔ مخصوصه ایچون وكالت || Il a une ample procuration وكالت واسعه‌سی وار در || Sa procuration est limitée وكالتی محدود ومقیّد در || est expirée مدّت وكالتی منقضی اولدی || est surannée یدنده اولان ـ وكالتی سندینك حكمی كچمشدر ـ وكالت سندی منسوخ العملدر || Donner une procuration اعطای وكالت ایتمك || la révoquer وكالتی بر كمسنه اوزرندن رفع ایتمك ـ بر كمسنه‌یی وكالتدن عزل ایتمك || Il est chargé de procuration حامل وكالتدر

PROCURER. Faire obtenir à quelqu'un une grâce, un avantage *A.* تحصیل لفلان *P.* بفلان چیز بكام كردن ـ بدست رسانیدن *T.* تحصیل ایتدرمك ـ آلیویرمك || C'est vous qui lui avez procuré son emploi فلانه منصبنی آلیویرن سنسك || Il lui a procuré les bonnes grâces du prince حقنده حسن توجّه شاهانه‌یی تحصیل ایتدردی || Cette victoire a procuré la paix بو غزا مصالحه‌یی تحصیل ایتدردی

PROCUREUR. Qui a pouvoir d'agir pour un autre *A.* وكیل pl. وكلا *P.* كاران *T.* وكیل || Habile procureur وكیل حاذق || fidèle وكیل موثوق ومعتمد ـ وكیل صادق || Se marier par procureur وكیل معرفتیله عقد نكاح ایتمك || Il l'a nommé son procureur فلانی وكیل نصب ایلدی || Ma femme est ma procuratrice dans cette affaire بو خصوصده عیالم بنم طرفمدن وكیله در

PRODIGALEMENT. Avec prodigalité *A.* مبذوراً ـ بالتبذیر ـ بالاسراف *P.* مبذرانه ـ مسرفانه ـ بباد دستی *T.* سفیهلك ـ مال طاغیدرق ـ ایله || C'est un homme qui a vécu prodigalement ایّام عمرینی تبذیر واسراف ایله كچورمش بر آدمدر

PRODIGALITÉ. Habitude de celui qui est prodigue *A.* بذارت ـ تلف ـ سرف *P.* پراكندگی مال ـ باد دستی *T.* سفیهلك ـ مال طاغتمه || La prodigalité est un vice moins honteux que l'avarice بخل وامساك سرف وتلف عیبندن زیاده موجب عار وخجالت اولدجق عیوبدندر || Donner avec prodigalité مبذوراً عطیه ویرمك ـ بالتبذیر والاتلاف بذل مال ایتمك

Il signifie aussi, extrême libéralité *A.* بساطة الید *P.* گشادگی ـ دست *T.* فرط جوانمردی ـ ال آچیقلغی ـ آشوری جومردلك || De louables prodigalités شایان پسند واستحسان اولدجق بساطت ید

PRODIGE. Effet surprenant qui arrive contre le cours ordinaire des choses *A.* اعجوبة الدهر pl. اعاجیب الدهر ـ غریبة pl. غرایب ـ خارق العادة *P.* كار نا دیده *T.* عجایب شی || Grand prodige اعجوبهٔ عظیمه || étonnant حیرتفزای عقول عالمیان اولدجق بر غریبه || Cela tient du prodige اعاجیب دهردن معدود اولدجق بر كیفیتدر || Les grands événemens sont quelque

fois précédés par des prodiges بعضا حادثات جسیمه نك وقوعندن اوّل نیچه احوال غریبه ظهور ایده کلمشدر Ce prodige semble présager un grand malheur بو غریبه غالبا بر آفت جسیمه نك ظهورینه دلالت ایدر C'est un prodige que cet enfant بو طفل غرایب زماندن خارق عاده بر مخلوقدر Cet homme est un prodige de savoir, de science, de valeur, d'esprit, de mémoire فلان کشی معلومات وفرط بسالت وشجاعت وهنر ومعرفت وشهامت وکیاست وقوّت حافظه اعجوبهٔ زماندر ـ خصوصلرنده اعجوبهٔ دهر در Cette machine est un prodige de l'art بو آلت غرایب صناعتدندر

PRODIGIEUSEMENT. D'une manière excessive *A.* علی ـ مفرطا ـ اشوری چوق *T.* زیاد بر زیاد *P.* فوق الغایة ـ وجه الافراط Il est prodigieusement riche علی وجه الافراط مالدار در Il a prodigieusement grandi فوق الغایه کسب نشو ونما ایتمشدر Une maison prodigieusement grande افراط ایله جسیم بر قوناق

PRODIGIEUX. Qui tient du prodige *A.* خارق العادة ـ اغرب ـ عجایب *T.* نا دیده *P.* اعجب ـ عجیب ـ اغرب ـ الغرایب خارق عاده || Il a une mémoire prodigieuse کورلمامش قوّت حافظه سی وار در Il est d'une grandeur prodigieuse ضخامت وجسامتی اغرب غرایبدندر Excès prodigieux de débauche اعجب واغرب بر عیش وعشرت مفرطه Il fait une dépense prodigieuse فوق الغایه ـ اعجب واغرب مصرف ایدر

PRODIGUE. Qui dissipe son bien en folles dépenses *A.* مبذر ـ متلف ـ مسرف ـ مخرق الید *P.* پراکنده ساز ـ باد دست *T.* الی دلیك ـ سفیه ـ مال || Il n'est pas libéral, mais il est prodigue ارباب جود وسخادن اولمیوب بیاغی مسرفدر Cette femme est trop prodigue بغایت متلفه بر قاریدر La parabole de l'enfant prodigue de l'Évangile انجیل شریفده مذکور اولان ولد متلفه دائر تمثیل

Il s'emploie aussi en bonne part *A.* مبذور الاحسان ـ بسیط الید ـ کثیر العطایا *P.* گشاده دست ـ جوانمرد *T.* الی آچق ـ جومرد || Il est prodigue de son bien pour soulager les malheureux فقرا ـ فقرایه اعانت خصوصنده مبذول الاحساندر ومحتاجینه اعانت ایچون مال ومنالنی بذل ایدر

On dit figur. Cet homme est prodigue de son sang, de sa vie pour l'État بذل ـ دولت اوغورینه جان فدا ایدر بر آدمدر جان ایدر بر آدمدر

Et qu'un homme est prodigue de paroles, de promesses, pour dire, qu'il promet beaucoup, mais qu'il exécute peu *A.* ربّ صلف تحت الراعدة *P.* لاف وعد دریغ نمیکند *T.* بول کیسه‌دن وعد ایدر ـ بول بول وعد ایدر || Cet homme est bien prodigue de paroles ربّ صلف تحت الراعدة قبیلندن بر آدمدر ـ ربّ صلف تحت الراعدة مثلنجه اصلا وعدینی اسرکمز بر ادمدر ـ Et d'un homme qui ne loue pas volontiers les bonnes qualités des autres, qu'il n'est pas prodigue de louanges مدح وستایش بابنده سوزینی اسرکر بر آدمدر

PRODIGUER. Donner sans jugement *A.* اسراف ـ تبذیر ـ اتلاف *P.* صرف بالعبث ـ پراکندیدن ـ بیهوده صرف کردن *T.* باد دستی نمودن ـ طاغتمق || Prodiguer son bien مالنی اتلاف ایتمك Il a prodigué toutes les richesses que son père avait amassées باباسنك جمع وادّخار ایلدیکی اموالك بیهوده یره صرف ایلدی ـ مجموعنی اتلاف واسراف ایلدی Il ne faut pas prodiguer les choses précieuses ذیقیمت شیئلرك قیمتلو شیئلری عبث یره صرف ایتمك ـ اتلافی جائز دکلدر روا دکلدر

On dit aussi, Prodiguer son sang, pour dire, ne pas l'épargner *A.* اهدار الدم *P.* دم خودرا دریغ نکردن *T.* قاننی اسرکمامك Et prodiguer sa vie *A.* فداء النفس *P.* جانسپاری نمودن *T.* جاننی اسرکمامك ـ جان فدا ایتمك || Il ne faut pas prodiguer légèrement sa vie ni sa santé بر کمسنه کندو جاننی وصحت وجودینی خفت ایله فدا ایتمك جائز دکلدر

Prodigué. *A.* رهین بالتلف والسرف ـ مبذور *P.* پراکندیده ـ بیهوده ـ طاغلمش *T.* بیهوده صرف کرده ـ اتلاف کرده ـ یره صرف اولنمش

PRODITOIREMENT. T. de Jurisp. En trahison. Il n'est d'usage que dans les matières criminelles où il s'agit d'assassinat *A.* غیلةً || Il l'a tué proditoirement فلاننی غیلةً قتل ایلدی

PRODUCTEUR. On appelle Producteurs, en termes de commerce, ceux qui cultivent la terre pour en tirer des productions *A.* اکّار pl. اکرة *P.* کشتکار *T.* اکنجی || Les marchands s'établissent commissionnaires entre les producteurs et les consommateurs طایفهٔ تجّار اکنجیلر ایله محصولات ارضی صرف واستهلاك ایدنلر بیننده سمسار مثابه‌سنده درلر

PRODUCTEUR, adj. Qui produit *A.* مولد *P.* زاینده *T.* طوغریجی | Cause productrice علّت مولّده Acte producteur فعل مولد Il faut connaître quelles sont les causes productrices de nos idées

ذهننه تبادر ایدن صور معانینك علل مولده سی ندن عبارت اولدیغنی بیلملو در

PRODUCTION. Ce qui est produit *A.* محصول pl. محصولات *P.* پاری || Toutes les productions de la nature sont admirables ید قدرت ایله وجود پذیر اولان کافهٔ محصولات محیّر عقول بشر در En échange des marchandises qu'on portait à la Perse, elle donnait les productions de son territoire عجمه خارجدن کوتوریلان امواله بدل اول طرفك محصولاتی ویریلور ایدی

On dit aussi, Les productions de l'art *A.* آثار الصناعة || C'est une des plus belles productions de l'art آثار صناعتك احسن آثار فنّ تصویر Les productions de la Peinture واعلاسیدر

Et les productions de l'esprit *A.* ثمراة الطبع *P.* زادهٔ طبع *T.* طبیعتدن طوغمش اثر || On a vu plusieurs productions de son esprit زادهٔ طبعی اولان آثار متعدّده مشهود اولمشدر

PRODUCTION. T. de Jurisp. Il se dit des titres et écritures que l'on produit dans un procès *A.* اوراق وسندات الدعوی || Sa production est en état دعواسنه دائر جانب شرعه عرض ایلدیکی اوراق وسندات منتظمدر

PRODUCTION. T. d'Anat. Prolongement *A.* استطالة *P.* درازی *T.* اوزانتی || Le mésentère est une production du péritoine قیورم بغرسغی ثربك استطالهسیدر

PRODUIRE. Engendrer, donner naissance *A.* انتاج ـ تولید *P.* زاییدن *T.* طوغرمق || Chaque animal produit son semblable هر حیوان کندو جنسندن مثلنی تولید ایدر

Il se dit aussi des diverses choses qui naissent de la terre *A.* حصول ـ انبات ـ تولید *P.* ساختن ـ زاییدن *T.* حاصل ـ حصوله کتورمك ـ حاصل ایتمك ـ ویرمك || Tout ce que la terre produit ارضدن حاصل اولان اشیانك جملهسی ارضك کافهٔ محصولاتی Cet arbre ne produit pas de beaux fruits بو آغاجدن اثمار لطیفه حاصل اولمز Ce pays-là produit de l'or فلان یر آلتون ـ بوملکتده آلتون حاصل اولور — Il se dit aussi en parlant des ouvrages de l'esprit et de l'art || C'est un homme qui a l'esprit fertile, et qui a produit quantité de beaux ouvrages عقل ولود صاحبی اولوب نیچه آثار جمیله حصوله کتوردی L'art n'a jamais produit rien de plus beau فنّ وصنعت بو آنه قدر بویله احسن واعلا بر درلو اثر حصوله کتوردیکی یوقدر

Il se dit aussi de l'utilité que rapporte une charge, une somme d'argent, de l'avantage qu'on retire de certaines choses *A.* اعطاء نما *P.* اعطاء المحصول ـ اعطاء الفائدة ـ اعطاء الربح ـ النما *T.* کار ویرمك ـ سود دادن ـ آوردن || Sa charge lui produit tant par an عهدهسنده اولان منصب سنوی شو قدر نما ویرر Un argent qui ne produit point d'intérêt نما ویرمز اقچه ربح ویرمز ـ Quand vous vous serez beaucoup tourmenté, qu'est-ce que cela vous produira? نفسکه کرکی کبی اذیّت ویرهجك اولور ایسهك بیله نه فائده ایتمش اولورسك

PRODUIRE. Causer *A.* ایراث ـ ایجاب ـ انتاج ـ استلزام *P.* آوردن *T.* موجب شدن ـ باعث شدن ـ حاصل ـ کتورمك باعث اولمق ـ ایتدرمك || La corruption de l'air produit beaucoup de maladies فساد هوا امراض کثیرهیی موجب امراض کثیرهیه باعث اولور ـ اولور Un testament qui a produit de grands procès دعاوئ عظیمهنك تکوّننه باعث اولمش وصیّتنامه ـ بوشیٔ موجب خیر اولمشدر Cela a produit un bien وسیلهٔ خیر ـ منتج خیر La guerre produit de grands maux سفر منتجدر ـ آفات جسیمهیی مستلزمدر

Et exposer à la vue, à la connaissance *A.* ابراز ـ عرض *P.* نمودن ـ در میان کردن *T.* کوسترمك || Produire des titres مصدّق حال ابراز سندات ایتمك des pièces justificatives وسیلهٔ اشهاد ـ اولهجق اوراق وسندات عرض ایتمك اولهجق

PRODUIRE DES TÉMOINS *A.* اتیان الشهود ـ اتیان البیّنات *P.* شاهد کتورمك *T.* کواه آوردن

PRODUIRE. Donner par écrit les raisons, les moyens qu'on a pour soutenir sa cause *T.* انبات مدّعاییی حاوی علل واسبابی حضور شرعه تحریراً عرض وتقدیم ایتمك || Les parties ont produit طرفین متخاصمین اثبات مدّعالرینی حاوی علل واسبابی حضور شرعه تحریراً عرض وتقدیم ایتمشلر در

PRODUIRE. Introduire, faire connaître *A.* سوق *P.* آوردن *T.* کتورمك || Produire un homme à la Cour بر کمسنهیی سرایه بر کمسنهیی خلقه همایونده سوق ایتمك dans le monde سوق ایتمك

SE PRODUIRE. Se montrer, se faire connaître *A.* ـ اثبات الوجود ظهور || Il s'est produit à la Cour سرای همایونده اثبات خود بخود اثبات Il s'est produit de lui-même وجود ایلدی هنر ومعرفتی وجود ایلدی Son talent s'est produit avec éclat

کمال پرتو ورونق ایله ظاهر وعیان اولمشدر
Produit. *A.* متولد *P.* زاییده *T.* طوغمش *A.* حاصل ـ نابت
حصوله کلمش *T.* حاصل گشته *P.*

PRODUIT. T. d'Arith. Il se dit du nombre qui résulte de deux nombres multipliés l'un par l'autre *A.* حاصل العدد المضروب

Produit. Ce que rapporte une terre, une charge, etc. *A.* حاصل ـ عائدة ـ محصول || Le produit de cette charge est de tant بو منصبک عائده‌سی شو ـ منصبک محصولی شو قدره بالغ اولور مقداردن عبارتدر

PROÉMINENCE. État de ce qui est proéminant *A.* نتو *P.* بر جستگی *T.* تومسکلک || La proéminence du globe de l'oeil مقلة العینک نتوی du sein d'une femme سینه‌زنک حال نتوی

PROÉMINENT. Qui est plus en relief que ce qui l'environne *A.* ناتی *P.* بر جسته *T.* طومالج ـ تومسک || Le front est proéminent dans le visage de l'homme ناصیه انسانک چهره‌سنده بر عضو ناتیدر

PROFANATEUR. Celui qui profane les choses saintes *A.* مدنس المقدسات *P.* پلید ساز چیزهای مبارک *T.* مبارک شیلری مردارلیجی || Les profanateurs des choses saintes مدنس اشیای مبارکه اولنلر Jésus-Christ chassa du temple tous les profanateurs حضرت عیسی مدنس مقدسات اولنلرک جمله‌سنی معبد شریف ایچندن طرد ایلدی

PROFANATION. Action de profaner. V. Profaner || La profanation des églises معابد شریفه‌نک تدنیسی des vases sacrés اوانئ مبارکه‌نک تدنیسی ـ Il se dit par extension, de l'abus que l'on fait des choses rares et précieuses || C'est une espèce de profanation d'employer l'or et l'argent à ces sortes d'usages بو مقوله ایشلره سیم وزر استعمالی اشیای عزیزه‌یی تدنیس توهین قبیلندندر ـ قبیلندندر

PROFANE. Qui est contre le respect qu'on doit aux choses sacrées *A.* مغایر الداب الدیانة ـ مخالف الشرط الدیانة || C'est une action profane et impie مخالف داب دیانت ومحض کفر اولان بر فعلدر

Il se dit aussi des choses qui ne concernent pas la religion *A.* غیر متعلق بامور الدین || امور دینیه‌یه Les auteurs profanes امور دینیه‌یه متعلق اولمیان کتابلری تالیف ایدن مصنفین Les histoires profanes امور دینیه‌یه متعلق اولمیان وقایع واحوال Faire servir les choses sacrées à des usages profanes اشیای مبارکه‌یی دینه متعلق اولمیان اموره استعمال ایتمک

PROFANE, subst. Celui qui méprise les choses saintes, qui manque de respect pour les choses de la religion *A.* مهین الدین *P.* خوار ساز دین *T.* دینی آلچقلیجی || Il parle des choses les plus sacrées comme un profane بر مهین دین کبی کلام سویلر اعز اشیای مبارکه حقنده Il n'y a qu'un profane qui puisse parler de la sorte بو مقوله کلامی انجق مهین دین اولان بر آدم سویلیه بیلور

Il se dit aussi, en parlant des ignorans et des gens grossiers *A.* جاهل pl. جهلا *P.* نا دان *T.* قبا ـ نا تراش || Il n'appartient pas à un profane de parler de ces mystères-là بو مقوله خفایا واسرارک صحبتی بر جاهل آدمک اغزینه یاقشمز

Il se dit figur. d'une personne qu'on ne veut point admettre dans une société *A.* اجنبی *P.* بیگانه *T.* یبانجی || Nous ne voulons point de vous, vous êtes un profane اجنبیسک سنی قبول ایتمزز

PROFANER. Manquer de respect aux choses sacrées, les employer à des usages profanes *A.* تهوین المقدسات ـ تدنیس المقدسات *P.* چیزهای مبارکرا پلید ـ چیزهای مبارکرا خوار ساختن *T.* مبارک شیلری ـ مبارک شیلری مردارلمق ـ ساختن آلچقلمق || Profaner les vases sacrés, les temples اوانئ مبارکه‌یی ومعابد شریفه‌یی تدنیس ایتمک la parole de Dieu کلام اللهی تدنیس ایتمک

Il signifie aussi, faire un mauvais usage d'une chose précieuse || Lire de si belles choses devant un homme qui n'y entend rien, c'est les profaner بو مقوله لطیف تحریراتی بر جاهل هیچ ندانک حضورنده قرائت ایتمک اشیای عزیزه‌یی تدنیس ایامکدن فرقی یوقدر

Profané. *A.* مدنس *P.* پلید *T.* مردار ـ مردارلنمش

PROFECTIF. T. de Jurisp. Il se dit des biens qui viennent à quelqu'un des sucessions des ascendans *A.* موروث من الآباء والاجداد ـ منتقل من الآباء والاجداد *P.* از نیاگان مانده *T.* آبا واجداددن آتا ودده‌دن قالمش || Biens profectifs موروث اولان اموال

PROFÉRER. Prononcer, articuler, dire *A.* تلفظ ـ نطق ـ تفوه *P.* سخن زدن ـ گفتن *T.* سویلمک ـ آغزدن چیقارمق || Il n'a pas proféré une parole de tout le jour صباحدن اخشامه

بر تنک لاقردی آغزندن ـ قدر لفظ واحد تفوّه ایتمدی نقاحت وصراحت چیقارمدی Proférer nettement, distinctement ایله نطق ایتمک Ce sont les dernières paroles qu'il proféra en mourant آخر ـ دم واپسینده تفوّه ایلدیکی الفاظ بونلر در نفسده سویلدیکی کلام آغزدن ـ سویلنمش

Proféré. *A.* ملفوظ ـ منطوق *P.* گفته *T.* سویلنمش ـ آغزدن چیقمش

PROFESSER. Avouer, reconnaître publiquement *A.* اقرار *P.* اقرار بخستو آمدن ـ کردن *T.* اقرار ایتمک || Professer une religion, une doctrine بر دینه ـ بر دینی وبر مذهبی اقرار ایتمک مقرّ اولمق

Il signifie aussi, exercer. Ainsi on dit, Professer un art, un métier *A.* اتّخاذ الحرفة ـ اتّخاذ المکسب *P.* پیشه کردن ـ بکارآوردن *T.* کار ایدنمک ـ ایش ایدنمک || Il professe la médecine علم طبابتی اتخاذ حرفت ایدر

Et enseigner publiquement *A.* تعلیم الدرس ـ تدریس *P.* درس آموزیدن *T.* درس ویرمک || Il professe les mathématiques علوم ریاضیّه‌ده درس ویرر Il professe dans l'Université دار العلومده درس ویرر

PROFESSEUR. Celui qui fait des leçons dans une école publique *A.* معلّم ـ مدرّس *P.* درسخوان ـ خواجه ـ آموزنده *T.* خوجه || Professeur de philosophie علم حکمت معلمی de théologie علم الهی خواجه‌سی de mathématiques علوم ریاضیّه مدرّسی Un savant professeur مدرّس عالم ـ معلّم فاضل

Et celui qui exerce un art, et en fait profession *A.* اهل الفنّ || Cet homme n'est pas seulement un amateur en musique, c'est un professeur فلان کشی فنّ موسیقیده یالکز هوسکار دکل اول فننک اهلیدر

PROFESSION. Déclaration, aveu public *A.* اقرار *P.* بخستو || Faire profession de Foi اقرار دین ایتمک d'une religion بر مذهبی اقرار ایتمک Les sentimens dont il fait profession اقرار کرده‌سی اولان افکار واعتقادات

Profession. Genre d'état auquel on se dévoue *A.* حرفة pl. حرف *P.* پیشه *T.* صنعت ـ ایش || Il faut que chacun embrasse une profession utile et proportionnée à sa capacité هر کس مرتبهٔ لیاقتنه کوره منتفع بها اولەجق بر کونه حرفته تشبّث ایتملو در Profession glorieuse, basse, déshonnête شانلو یاخود شانلو یا الچق بر صنعت ـ خسیس ومحقر بر حرفت Suivre la profession de son père باباسنک حرفتنه اتّباع ایتمک Choisir une profession برکونه حرفت انتخاب ایتمک La profession des armes حرفت اهل سیف ـ حرفت اهل حرب de médecin طبابت حرفتی طریقت حربیّة

On dit d'un homme qui affecte de passer pour dévot, que c'est un dévot de profession بر تعبّد ظاهری‌یی پیشه ایدنمش بر آدمدر ـ Et d'un homme qui se dit athée, que c'est un athée de profession دهریلکی پیشه ایدنمش بر آدمدر ـ On dit aussi, c'est un joueur, un ivrogne de profession کار وپیشه‌سی قمارباز لق وبکریلکدر

On dit aussi, Un savant de profession شغل وکاری علم ومعرفت اولان کشی ـ Et l'on dit, par manière de dénigrement, Un érudit de profession, en parlant d'un homme qui étale une érudition abstruse علم ومعرفتدن دم ـ علم ومعرفت ایله لاف ایدن عرض کالای علم ومعرفته مبتلا اولان ـ اوران

Profession. L'acte solennel par lequel un religieux fait les voeux de religion *T.* طریق رهبانه داخل اولانک ادا ایلدیکی کلمهٔ شهادت

PROFIL. T. de Peint. Il se dit du trait et de la délinéation du visage d'une personne, vu par un de ses côtés *A.* رسم الشطر الوجه *P.* نیمرخ *T.* یاری یوز رسمی || Il est plus aisé de peindre de profil, que de peindre de face صورت نیمرخ تصویر ایتمک صورت مستقبل رسمندن اسهلدر Un visage de profil نیمرخ اولەرق تصویر اولنمش چهره

Profil. T. d'Archit. Il se dit de la coupe perpendiculaire d'un bâtiment *T.* بنا یوزینک بویدن بویه کسیمی || Le profil d'une forteresse قلعه یوزینک بویدن بویه کسیمی

PROFILER. T. de dessin. Représenter en profil *A.* ترسیم الشطر الوجه *P.* نیمرخ نگاشتن *T.* یاری یوز چیزمک

PROFIT. Gain que produisent les choses *A.* منفعة ـ نفع pl. منافع ـ فایدة pl. فواید ـ ربح ـ نما *P.* سود *T.* کار || Grand profit فایدهٔ جسیمه ـ نفع عظیم médiocre فایدهٔ معتدله légitime حلال کار ـ نفع شرعی Profit clair et net نفع محض ـ خالص ومنقح فایده Tirer du profit منفعت ایتمک ـ جلب منفعت ـ تحصیل منفعت فایده‌لنمک Ils ont partagé le profit ensemble حاصل اولان ربح وفایده‌یی بینلرنده تقسیم فایده‌یی بالاشتراک بینلرنده تقسیم ایلدیلر ـ ایتمشلر در C'est un homme qui ne songe qu'à son profit کندو منفعتندن

غیری بر شیئه صرف ذهن - غیر فکری یوق بر آدمدر ایتمز بر آدمدر Il a fait un grand profit dans le commerce تجارتدن منافع جسیمه جلب وتحصیل ایلدی Une amende applicable au profit des pauvres, des prisonniers فقرا فایده‌سی ومحبوسینه تخصیص اولنمق اوزره آلنان جریمه Vous en aurez tout le profit فایده‌سی بسبتون سکا منحصر اوله‌جقدر Négliger les petits profits منافع جزئیه‌دن اغماض عین ایتمک Ce sont les profits de sa charge منصبنک فواید وعوائدندندر

Mettre une chose à profit, c'est l'employer *A.* اعمالاً منتفعاً - بر شیئی *T.* سودمنداند بر کار بردن *P.* اعمال بالاستریاح فائده‌لنه‌جک صورت ایله - فائده‌لو صورت ایله قوللنمق || C'est un homme qui met tout à profit هر شیئی منتفع اوله‌جق صورت ایله قوللنور || قوللنمق Mettre son argent à profit مالنی son loisir انتفاع ایده بیله‌جک صورت ایله قوللنمق منتفع - اوقات خالیه‌سنی فائده‌لنه‌جک وجهله قوللنمق به اوله‌جق ایشلره قوللنمق

En termes de Droit, on appelle Profits de fiefs, les droits qui reviennent au seigneur à raison des mutations de vassaux *A.* عوائد وجوائز

Profit, se dit aussi des progrès dans les études *A.* تحصیل pl. تحصیلات || Il a fait beaucoup de profit depuis qu'il est sous un tel maître فلان معلمک یاننده اولدیغی وقتدنبرو تحصیلات کثیره‌یه موفق اولمشدر

PROFITABLE. Utile, avantageux *A.* رابح - نافع - مفید *P.* سودمند - نمادار *T.* فائده‌لو - کارلو || Cela ne vous sera guère profitable سکا چندان نافع اوله‌جق شیئ دکلدر Un emploi profitable کثیر الفواید - نمادار بر منصب On lui avait donné des avis profitables, s'il eût voulu les suivre فلانه ایتدکلری اخطارات نافعه اوزره عامل اولمش اولسه حقنه خیرلو اولور ایدی

PROFITER. Tirer du profit, faire un gain *A.* تمتع - انتفاع *P.* سودمند - جلب الفایدة - تحصیل الفایدة - کسب المنفعة - *T.* فائده‌مند شدن - گستن - فائده ایتمک - فائده‌لنمک - کار ایتمک || Il a beaucoup profité sur les marchandises qu'il a vendues فروخت ایلدیکی اموالدن کلیتلو فائده ایتدی - Il a profité à ce marché-là بو بازارلقده فائده‌مند اولدی - Il s'est associé à des gens avec lesquels il a beaucoup profité بو بازارلقدن کارلو چیقدی کلیتلو فائده تحصیلنه وسیله اولمش کسانی ایله عقد شرکت ایلدی Ce commerce lui a bien profité بو تجارت فلانه فوائد جسیمه‌یی مستلزم اولمشدر

On dit, Faire profiter son argent, pour dire, le faire valoir, en tirer de l'intérêt *A.* استرباح || Il a mis son argent dans le commerce, pour le faire profiter اقچه‌سنی لاجل الاسترباح تجارته قویدی - On dit aussi, Son argent ne lui profite point اقچه‌سی اصلا ربح ونما ویرمز

Profiter. Tirer de l'avantage de quelque chose que ce soit *A.* استفادة - اغتنام - انتفاع *P.* فائده‌مند - غنیمت داشتن *T.* فائده‌لنمک - شدن || Profiter de l'occasion فرصتدن اغتنام du temps وقت وحالدن فرصتی غنیمت عد ایتمک - ایتمک ظهور ایدن حالاتدن انتفاع des conjonctures اغتنام ایتمک نعم الفرصة - حالاتی عین غنیمت عد ایتمک - ایتمک des bons avis خیرتیدن استفاده اخطارات des bons exemples اتخاذ ایتمک امثال خیریه‌دن انتفاع ایتمک des fautes d'autrui آخرک ایتدیکی خطا وتقصیراتدن انتفاع ایتمک Il a mal profité des avertissemens qu'on lui avait donnés کندویه ویریلان خبرلردن استفاده ایده‌مدی Il a profité de la dépouille d'un tel فلانک اموال مسلوبه‌سندن انتفاع ایلدی

Profiter. Être utile *A.* ایجاب الخیر - ایراث الفایدة *P.* سود افزودن - سود رسانیدن *T.* خیر ایتمک - یرامق || Tous les avis qu'on lui a donnés ne lui ont profité de rien کندویه ایتدکلری بو قدر نصیحتلر بر درلو موجب فائده اولمدی - بر درلو خیر ایده‌مدی - Tout ce qu'il a fait, n'a profité de rien à sa famille ایتدیکی بو قدر سعی واقدام اولاد وعیالی حقنه بر درلو فائده‌یی موجب اولمدی Cela n'a profité ni à lui ni aux siens بو کیفیت نه کندویه ونه متعلقاتنه یرادی Il ne lui a de rien profité d'avoir été si attaché à ses intérêts اورنده ایتدیکی بو قدر تهالکک بر درلو ایشنه یرامدی De quoi cela vous profitera-t-il? بو شیئ سکا ندیه یرار Les biens mal acquis ne profitent point کسب خبیث بر درلو خیر ایتمز

Et faire du progrès en quelque chose *A.* کسب الفضل والمزیة *P.* کسب الزیادة - فزونی پذیرفتن - افزودن *T.* آرتمق || Profiter en vertu, en sagesse, en science صلاح وعفت وعقل ودرایت وعلم ومعرفت خصوصنده کسب فضل ومزیت ایتمک Il a beaucoup profité avec ce précepteur-là بو معلمدن

استفاده ایده‌لیدنبرو تحصیل خصوصنده خیلی مرتبه کسب فضل ومزیّت ایلدی

Et croître *A.* نشو ـ نما *P.* برومندی یافتن *T.* بتشمک || نشو ونما بولمق ـ بوی بوس سورمک ـ || Cet enfant profite à vue d'oeil بو طفل طرفة العینده کسب نشو ونما ایتمکده در ne profite point depuis qu'on l'a tiré de nourrice رضاعدن فصالی وقتدنبرو اصلاً وقطعاً نشو ونما ایتمز ـ ممدن کسلدیکی وقتدنبرو بوی بوس سورمیور Les arbres profitent bien dans ce terrain اشجار اشبو ارضده سریعاً نشو ونما بولور

PROFOND. Il se dit de toute cavité considérable *A.* عمیق ـ معیق ـ قعیر ـ بعید الغور *P.* ژرف ـ نُغول *T.* درین || Puits profond بئر عمیق ـ بئر عمیق الغور précipice ورطهٔ قعیره Rivière profonde نهر بعید الغور plaie جراحت عمیقه ـ دیبی درین بر یاره ـ Il se dit aussi figur., et alors on emploie aussi le mot *A.* غامض || Ces sciences sont trop profondes pour lui بو مقوله علوم فلانه کوره پک غامضدر Ce sont des choses si profondes, que les hommes n'y connaissent rien بو درجه‌ده عمیق وغامض اموردندر که عقل بشر غورلرینه واصل اوله‌مز Les jugemens de Dieu sont si profonds, qu'on ne les peut pénétrer احکام الهیّه‌نک عماقتی شول رتبه‌ده در که عقول بشر غور وحقیقتلرینه وصولدن عاجز در

On dit, Profonde révérence, profonde inclination, c'est-à-dire, qui est faite en se penchant extrêmement bas تنحیهٔ قامت ایله یره برابر تمنّا ـ متواضعانه تمنّا

Il signifie aussi, grand, extrême dans son genre *A.* عظیم ـ عمیق || Profond silence سکوت عظیم sommeil نوم عمیق ـ درین اویقو ـ خواب گران savoir علم ودانش عمیق respect توقیر عظیم Douleur, mélancolie profonde غصّه واندوه عظیم science علم عمیق dissimulation ریای عظیم C'est un homme d'une profonde sagesse فکر عمیق صاحبی بر آدمدر Cela demande une profonde méditation مطالعهٔ عمیقه‌یه محتاج بر کیفیّتدر Il a une profonde connaissance de ces choses-là اول مقوله اموره وقوف عمیقی وار در Un écrit profond عمیق المعنا بر نمیقه

On dit aussi, qu'un homme a l'esprit profond *A.* عمیق الفکر *P.* نغول *T.* عقلی درین qu'il est profond dans les mathématiques علوم ریاضیّه‌ده تعمّق تامّ تحصیل ایتمش بر دانشمند در ـ Et un savant profond علوم ومعارفده تعمّق تامّ ایله موصوف بر فاضل کامل

PROFONDÉMENT. D'une manière profonde *A.* عمیقاً ـ قعیراً *P.* ژرفی ـ بنغولی *T.* درین درین ـ درین || Creuser la terre trop profondément ارضی عمیقاً حفر ایتمک Un arbre profondément enraciné عمیقاً تأصّل ایتمش آغاج ـ درین کوک صالمش آغاج ـ Figur. || Il a gravé cela profondément dans le coeur شونی دخیلهٔ قلبده عمیقاً نقش ایلدی Méditer profondément sur quelque chose بر ماده‌یی بالتعمّق مطالعه ـ درین درین ـ تعمّق فکر ایله ـ ایتمک

PROFONDEUR. L'étendue d'une chose considérée depuis la superficie jusqu'au fond *A.* عماقت ـ قعارت ـ معاقت *P.* ژرفی ـ نغولی *T.* درینلک || La profondeur d'une rivière, d'un puits نهرک وبئرک قعارتی ـ درینلکی ـ Figur. || La profondeur des jugemens de Dieu احکام الهیّه‌نک عماقت بیحدّ وپایانی du savoir d'un homme بر کمسنه‌نک عماقت علم ودانشی de son esprit عماقت فکری Cette matière est d'une grande profondeur بو ماده‌نک عماقت غوری مرتبهٔ غایتده در

PROFONDEUR, en termes de Géometrie, c'est la dimension d'un corps considéré de haut en bas *A.* عمق *P.* ژرفی *T.* درینلک || Il y a trois dimensions, longueur, largeur et profondeur ابعاد ثلثه طول وعرض وعمقدن عبارتدر

Il signifie aussi, étendue en longueur *A.* طول *P.* درازی *T.* اوزونلق || Ce bâtiment a plus de profondeur que de largeur بو بنانک طولی عرضندن زیاده در

PROFUSÉMENT. Avec profusion *A.* کثیراً وبذیراً ـ مبذوراً ـ مبذولاً *P.* با فراخدستی ـ بفزونی *T.* بول بول

PROFUSION. Excès de libéralité ou de dépense *A.* کثرت ـ بذارت ـ بذل مفرط ـ فراخدستی *P.* فراوانی *T.* بوللق || Donner avec profusion کثرت وبذارت ایله بذل مال ایتمک Ce prince fait de grandes profusions بو پادشاه مبذوراً ومبذولاً نشر انعامات ایدر Dans ce festin, il y avait une profusion inconcevable de toutes choses اول ضیافتده هر شیٔ عقله صیغمه‌یه‌جق مرتبه‌ده مبذول ومبذور ایدی Tout y était en profusion هر شیٔ بول ایدی

PROGRAMME. Billet que l'on distribue pour inviter le public à une harangue ou autre cérémonie *A.* ورقه ـ ورقة الدعوة ـ الاخبار *P.* دعوتنامه *T.* دعوت تذکره‌سی ـ اخبار قائمه‌سی

|| Il m'a apporté des programmes pour m'inviter à la harangue qu'il doit prononcer ایده‌جکی وعظك استماعنه دعوت ایچون بکا چند قطعه اخبار فائده‌لری کتوردی

PROGRÈS. Avancement, mouvement en avant A. اقبال - استقدام - ایلرویه - ایلرولنمه T. جنبش پیشروانه P. مقبلاً تجاوز شمسک طوغری یوتلمه || Le progrès du soleil dans l'Écliptique کندو مداری ایچنده اقبالی Le progrès journalier du soleil شمسك استقدام هر روزه‌سی Arrêter le progrès du feu حریقك ایلرویه طوغری تجاوزینی قطع ایتمك - اوکنی کسمك

Il se dit aussi des avantages remportés à la guerre T. ایلرویه - ایلرولنمه - سبق وتجاوز || Arrêter les progrès des ennemis دشمنك ایلرویه سبق وتجاوزینی منع ایتمك Ce général a fait de grands progrès en peu de temps et avec peu de troupes بو سرعسکر وقت یسیر ایچنده عسکر قلیل ایله پك چوق ایلرولندی

Et de toutes sortes d'accroissement, d'augmentation A. زیادة - آرتمه T. زیادگی - فزونی P. ترقی - تزاید - ازدیاد - زیاده‌لك || Le commencement, le progrès et la fin d'une maladie علتك نشأت وبدایتی وترقی وتزایدی وانحطاط وختامی Faire des progrès dans les études تدرس وتعلمده کسب ترقی وتزاید ایتمك dans les grâces d'un prince بر کمسنه مظهر اولدیغی محاسن توجهات شاهانه‌ده نو بنو کسب زیادگی وترقی ایتمك La religion Catholique a fait de grands progrès dans ce pays-là قاتلك مذهبی اول دیارده عظیم مرتبه کسب فزونی وزیادت ایلدی

PROGRESSIF. On appelle Mouvement progressif des animaux, leur mouvement en avant A. حرکة مقبلة - On le dit figur. des planètes || Le mouvement progressif de la lune قمرك حرکت مقبله‌سی

PROGRESSION. On appelle Mouvement de progression, un mouvement en avant A. حرکة استقدامیة - حرکة اقبالیة

On dit aussi, La progression des causes, des effets, pour désigner, leur suite non interrompue A. توالی العلل والاسباب || Il n'y a point de progression de causes à l'infini الی غیر النهایه توالی اسباب ممکن دکلدر

PROGRESSIVEMENT, adv. A. علی وجه الاستقدام - مقبلاً P. پیشروانه T. ایلرولنه‌رك

PROHIBER. Faire défense A. منع - نهی - P. یاساق کردن - یرغو کردن T. یساق ایتمك || Prohiber la traite des blés حبوبات نقلنی منع ونهی ایتمك le port d'armes حمل سلاحی یساق ایتمك Cela est prohibé par les ordonnances بو شیٔ حسب النظام ممنوعدر

PROHIBÉ. A. ممنوع - منهی P. یاساق کرده T. یساق اولمش || Marchandises prohibées اموال ممنوعه‌دن اولان Commerce prohibé تجارت منهیه - ممنوع اولان تجارت On appelle Degré prohibé, le degré de parenté, où la loi défend de se marier تحریم نکاحی - مانع نکاح اولان درجهٔ قرابت موجب اولان

PROHIBITIF. Qui défend A. مانع - ناهی - متضمن السلب والنهی P. یاساقساز T. یساق ایدیجی || Des lois prohibitives منع ونهیی متضمن قانونلر سلب ونهیی Régime prohibitif متضمن نظام

PROHIBITION. Défense A. منع - ممنوعیت - نهی P. یاساق - یرغو T. یساق || La prohibition du port d'armes حمل اسلحه‌نك ممنوعیتی

PROIE. Ce que les animaux carnassiers ravissent pour le dévorer A. فریسة - صید P. شکار - نخجیر T. شکار || Le lion se jeta sur sa proie آرسلان شکاری اوزرینه دوشدی Le loup emporta sa proie dans le bois قورد قاپدیغی صیدی اورمانه کتوردی

OISEAUX DE PROIE. On appelle ainsi les oiseaux qui donnent la chasse au gibier A. طیر صیاد - طیر جارح - pl. جوارح P. مرغ درنده - شکرد - شکاری T. الیجی قوش - اوجی قوش

Figur. || Être en proie à la médisance, à la calomnie شکار پنچهٔ لوم ومذمت یاخود غمز وافترا اولمق - هدف سهام لوم à ses passions امراض نفسانیه‌سنك شکار پنچهٔ اولمق - شکار پنچهٔ اندوه وملال اولمق à sa douleur قهری اولمق Se livrer en proie à ses passions امراض نفسانیه‌سنك پنچهٔ زور وقهرینه تسلیم نفس ایتمك بر کمسنه مغلوب پنچهٔ اندوه à la douleur پنچهٔ سختگیر الم واندوهه تسلیم نفس ایتمك Une femme inconsidérée devient la proie des médisans قیود احترازی تدبیر ورعایت ایتمیان خاتون شکار پنچهٔ لئام اولور هدف سهام عیبجویان اولور Dénué de tous les appuis, il resta en proie à la vengeance مدار دستگیری واستمداد اوله‌جق کافهٔ اسبابدن عاری قالنجه شکار پنچهٔ کینه‌داران اولمق لازم کلدی On dit, Être en proie à ses valets, pour dire, être pillé par ses valets

کندو خدمتکارلرینک شکار پنچهٔ اغتصابلری اولمق

Il se dit aussi figur. du butin qu'on fait à la guerre, ou autrement *A.* غنیمت pl. غنایم ـ نفل pl. انفال *P.* پروه *T.* طویملق ‖ Être ardent à la proie مال غنیمته حریص اولمق ‖ Partager la proie غنایمی تقسیم ایتمک ‖ Toutes ces richesses furent la proie du soldat بو اموالک مجموعی عسکره غنیمت اولمشدر ـ بو قدر اموال فراوان عسکری نفراتنک پنچهٔ سختیگر اغتصابلرینه گرفتار اولدی

PROJECTILE. T. de Mécan. Il se dit d'un corps pesant jeté en l'air, et abandonné ensuite à l'action de la pesanteur *A.* قذیفه ـ pl. قذیفات ـ جرم مقذوف فی الهوا *P.* جرم بر هوا انداخته *T.* هوایه آتیلان جرم ‖ Les projectiles, abstraction faite de la résistance de l'air, doivent décrire une parabole, quand ils sont jetés obliquement مقذوف فی الهوا اولان اجرام منحرفاً رمی اولندقلری حالده هوانک دفع ومقاومتندن آزاده ومجرد ایسه بر خط مقوس مستطیل رسمنده دارل اولور ـ On dit, Mouvement, Force projectile, pour dire, mouvement, force de projection. V. Projection.

PROJECTION. Action d'imprimer un mouvement à un projectile *A.* تحریک القذیفه ‖ Force de projection قوّه التحریک القذیفه

On appelle Mouvement de projection, le mouvement de ce qui est jeté en l'air, comme une pierre, une bombe *A.* حرکة القذیفة ‖ La théorie du mouvement de projection a perfectionné l'art de jeter les bombes قذیفه‌نک حرکتی علمی خمپره آتمه‌نک فننی اکماله وسیله اولمشدر

On appelle aussi Projection de la sphère, la représentation de la sphère sur un plan, ou sur toute autre surface *A.* رسم بسیط الکرة

PROJET. Arrangement de moyens pour l'exécution d'un dessein *A.* تدبیر pl. تدابیر *T.* ترتیب ‖ Un grand projet تدبیر عظیم ‖ beau تدبیر حسن ‖ De vains projets تدابیر باطله ـ تدابیر بلا ‖ Former un projet بر کونه ترتیب تصوّر ایتمک ‖ Confondre, détruire les projets des ennemis دشمنک تدابیر وترتیباتنی طار ومار ایتمک ـ نسخ وابطال ایتمک ‖ Il a vu avorter, échouer tous ses projets اعمال ایلدیکی تدبیرلرک جملهسی لغو وهدر اولدیغنی کورمشدر ‖ On a fait de grands projets de divertissements pour l'hiver موسم شتا ایچون عظیم سنلک ترتیبلری ایتدیلر ‖ Ce projet n'est qu'une menace بو تدبیر مجرّد بر صورت اخافه در ‖ Il y a loin du projet à l'exécution تدبیر ایتمکله تدبیر ایله فعل بیننده بون بعید وار در ـ اجرا ایتمکک بینی پک ایراقدر

Il se dit aussi de la première pensée de quelque chose mise par écrit *A.* لایحه pl. لوایح ‖ Faire un projet d'articles pour un mariage بر نکاح مادّهسنک شروطنه دائر بر لایحه قلمه آلمق ‖ Donner un projet d'alliance défensive اتفاق تدافعی شروطنه دائر بر قطعه لایحه عرض ایتمک ‖ Dresser un projet d'acte عقد اولنهجق سندک لایحهسنی قلمه آلمق ‖ Il m'a fait voir le projet de l'ouvrage qu'il veut donner au public میدانه چیقارهجق تألیفه دائر قلمه آلدیغی لایحهیی بکا ارائه ایتمشدر

PROJETER. Former le dessein de... تصوّر ـ قصد ـ عقد النیّة ـ نیّت *P.* نیّت بستن ـ آهنگ کردن *T.* نیّت ایتمک ‖ Dès qu'il a projeté une chose, il l'exécute برشیئه نیّت ایلدیکی عقیبنده ـ بر شیئی ذهننده تصوّر ایدیجه در حال اجراسنی ایدر ‖ Il vient à bout de tout ce qu'il projette عقد نیّت ایلدیکی جمیع امورک حصولنه ظفریاب اولور ‖ Il avait projeté dans son esprit de faire cette chose بو شیئی ایشلمک ذهننده تصوّر ایتمشیدی ‖ Il projette un grand voyage بر سفر بعید نیّتنده در ‖ de grandes choses امور معظمهیه قصد ایدر ‖ Il perd son temps à projeter en l'air روزکاری نیّت وتصوّرات ایله اضاعهٔ اوقات ایدر ‖ Cet homme projette sans cesse, et ne fait rien بو آدم علی الدوام تصوّر احوال ایله مشغول اولوب هیچ بر ایشی حیّز فعله کتورمز ‖ Ce n'est encore qu'un simple projet بر لایحه در ـ هنوز سادهجه بر نیّتدر

PROJETER. Tracer sur un plan la sphère ou tel autre corps, suivant certaines règles *A.* رسم ـ ترسیم *P.* نقش کردن ـ نگاشتن *T.* چیزمک

SE PROJETER. Paraître en avant *A.* خروج مقبلاً *P.* پیش آمدن *T.* ایلرویه چیقمق ‖ Cette figure se projette dans le tableau بو تصویرده فلان شکل ایلرویه چیقمقدر ‖ Ce corps-de-logis se projette sur la façade de l'édifice بو دائره بنانک یوزندن ایلرویه چیقار

PROLEGOMÈNES. Longue préface que l'on met à la tête d'un livre *A.* pl. مقالات متقدّمه ‖ Les prolegomènes de la Philosophie حکمته دائر اولان مقالات متقدّمه

PROLEPSE. Figure de Rhétorique, par laquelle on prévient ou

on réfute d'avance les objections que l'on pourrait essuyer *A.* استجواب لسؤال المقدّر

PROLIFIQUE. Qui a la vertu d'engendrer. Il se dit du sperme et des remèdes qui en augmentent la sécrétion *A.* مولّد السلالة || Vertu prolifique مولّد سلاله اولان خاصيّت

PROLIXE. Trop étendu, trop long. Il se dit des hommes et des discours *A.* كلام طويل ـ مسهب الكلام ـ طويل الكلام ـ كثير الكلام *P.* چوق سوزلو ـ اوزون سوزلو *T.* سخن دراز ـ دراز سخن || Un discours devient froid et languissant, quand il est prolixe بر كلام طويل اولنجه مستلزم فتور وكلال اولور C'est un homme prolixe dans ses discours ـ مكثار ـ طويل الكلام بر آدمدر كثرت كلامه مبتلا در ـ دراز سخندر ـ در || Il écrit purement, mais il est prolixe تحريراتنده كرچه نقاحت وار در انجق كثرت كلامى زياده در

PROLIXEMENT. D'une manière prolixe *A.* بتطويل ـ بكثرة الكلام ـ باسهاب الكلام *P.* بدرازئ سخن *T.* چوق سوز ـ غايت مرتبده كثرت كلام ايله || Il écrit trop prolixement تحريراتنده اسهاب كلام ايدر ـ ايله يازار

PROLIXITÉ. Trop grande étendue dans le discours *A.* كثرة الكلام ـ طغيان الكلام ـ اسهاب الكلام ـ تطويل الكلام ـ انثيال الكلام *P.* پر گويى ـ درازئ سخن *T.* سوز چوقلغى || Il faut éviter la prolixité كثرت كلامدن اجتناب ايتمك la prolixité est un vice du style كثرت كلام سبكك لازمدر نطويل كلام تكثير سواد وتضييع ـ وعبارەده باعث قباحتدر مداد قبيلندن اولمغله سبك وعبارەده محض قباحتدر

PROLOGUE. Préface, avant-propos *A.* فاتحة ـ مقدّمة *P.* سر سخن *T.* مقدّمه

PROLONGATION. Le temps qu'on ajoute à la durée fixe d'une chose *A.* مدّ *P.* درازى ـ دراز سازى *T.* اوزاتمه || Il a obtenu une prolongation de six mois التى آيلق بر مدّ تحصيل ايلدى Prolongation de terme وعدەنك مدّى

PROLONGEMENT. Continuation d'une partie *A.* استطالة ـ امتداد *P.* درازى *T.* اوزادلش || Prolongement d'une ligne بر خطك امتدادى d'un mur بر ديوارك امتداد واستطالەسى de certaines parties du corps بعض اعضاى بدنك امتدادى

PROLONGER. Faire durer plus long-temps *A.* تمديد ـ مدّ ـ تطويل *P.* دراز ساختن *T.* اوزاتمق || Prolonger une affaire مصلحتى تطويل ايتمك une trêve مدّت مناركەيى مدّ وتطويل ايتمك la guerre سفرى مدّ وتطويل ايتمك le terme d'un payement ادا اولنەجق اقچەنك وعدەسنى مدّ ايتمك les jours de quelqu'un بر كمسنەنك ايّام عمرينى مدّ ايتمك la vie زمان عمرى تمديد ايتمك ـ وتطويل ايتمك || Il signifie aussi, étendre, continuer || Prolonger une ligne خطى تمديد ايتمك une avenue يولى مدّ وتطويل ايتمك || Il faudrait abattre ces grands arbres, pour prolonger la vue اوزاتمق نظارته وسيلهٔ امتداد اولمق ايچون بو اشجار كبيرەنك قطعى اقتضا ايدر

En termes de Marine, Prolonger un vaisseau, c'est le faire avancer contre un autre; le mettre flanc à flanc *T.* كمى‌يى ايلرويه سوروب بشقه بر كمى‌يه يان يانه يناشدرمق

PROLONGÉ. *A.* ممدود *P.* دراز كرده ـ امتداد يافته *T.* اوزانمش

PROMENADE. Action de se promener *A.* سيرت *P.* گشت وگذار *T.* كزمه ـ كزنمه ـ سير || Je m'en vais faire une longue promenade دور وبعيد بر سيره كيدەجكم Il est allé à la promenade سيره كتدى ـ Il se dit aussi du lieu où l'on se promène *A.* محلّ التنزّه ـ مسيرة *P.* تماشاگاه ـ تفرّجگاه *T.* نزهتگاه ـ سيران يرى ـ سير يرى || Il y a de belles promenades autour de sa maison خانەسى حواليسندە لطيف ودلگشا مسيرەلر وار در La promenade n'est pas belle en cet endroit بو محلّده اولان مسيره مفرّح دكلدر

PROMENER. Mener quelqu'un d'un lieu à un autre *A.* اسارة *P.* گشت وگذار كردانيدن *T.* كزدرمك || Il a bien promené ces étrangers par la ville مسافرلرى شهر ايچنده كركى كبى كزدردى Promener un enfant, un cheval جوجوغى ياخود آتى كزدرمك

Figur. || Promener son esprit sur divers objets امور مختلفه گوناگون امور واحوال اوزرينه ـ اوزرينه ادارهٔ افكار ايتمك ـ ذهنى كزدرمك Promener ses regards امرار نظر ايتمك ـ كوز كزدرمك

SE PROMENER. Aller d'un lieu à un autre, pour se divertir *A.* سير *P.* گشت وگذار كردن *T.* كزمك ـ كزنمك ـ سيره كتمك || Il se promène dans son jardin باغچەسندە كزينور Ils se sont allés promener en carrosse هنطو ايله سيره كتديلر J'ai été me promener ce matin بو صباح كزمكه كتدم ـ سيره كتدم

PROMENOIR. Lieu où l'on se promène. V. Promenade.

PROMESSE. Assurance qu'on donne de faire ou de dire quelque

chose *A.* موعده pl. مواعيد *P.* وعده *T.* وعد - سوز | Promesse verbale, par écrit لساناً يا تحريراً وعد Faire de grandes promesses مواعيد جسيمه عرض ايتمك Fausser sa promesse خلف وعد ايتمك Ce sont des promesses trompeuses, illusoires بونلر مواعيد عرقوبيه قبيلندندر - مواعيد خادعه وغرت آميزدر ويريلان Il faut tenir sa promesse انجاز وعد ايتمك لازمدر - وعده ثابتقدم اولملودر Satisfaire à sa promesse ايفاى وعد ايتمك Violer sa promesse اخلال وعد ايتمك Remplir sa promesse وعدينه وفا ايتمك Me voilà quitte de ma promesse اشته ويرديكم سوزدن خلاص بولدم Fidèle à sa promesse وعدنده وفادار - وعدنده صادق

Promesse. Obligation par écrit *A.* تحويل pl. تحويلات | Promesse payable à volonté لدى الطلب ادا اولنمق شرطنى حاوى بر قطعه تحويل payable en certains temps وقت موعود معيّنده ادا اولنمق شرطيله ويريلان تحويل Une promesse de mille écus بيك غروشلق بر قطعه دين تحويلى Il a de lui une promesse, mais non pas une obligation يدندن تمسّك دكل بر قطعه تحويل واردر

PROMETTEUR. Celui qui promet sans intention de tenir sa promesse *T.* بول كيسه‌دن وعد ايدن

PROMETTRE. Donner parole de quelque chose, s'engager par parole ou par écrit *A.* وعد - تعهّد *P.* عهد كردن *T.* سوز ويرمك - وعد ايتمك | Être exact à ce qu'on a promis انجاز وعد خصوصنده صاحب دقت اولمق Je vous promets que je ferai tout mon possible, mais je ne vous promets pas d'y réussir ما حصل وسع واقتداريمى بذل ايده‌جكمى سكا وعد ايدرم الحق مصلحتك حسن نتيجه‌سنه كفيل اولمم - حسن نتيجه‌سنى تعهّد ايتمم Il lui a promis fidélité وعد صداقت ايلدى Ils se sont promis fidélité l'un à l'autre برى برلريله مواعده صدق وخلوص ايتمشلردر

On dit proverb. Ce n'est pas tout de promettre, il faut tenir وعد ايتمك كافى دكل وعدك انجاز وايفاسى دخى لازمدر

Et promettre monts et merveilles, pour dire, promettre toutes sortes de choses مصرده سلطانلق درياده قپودانلق وعد ايتمك

Promettre une fille en mariage *A.* اخطاب *P.* نامزد كردن *T.* نشانلمق

On dit figur. d'un jeune homme, qu'il promet beaucoup, pour dire, qu'il donne de grandes espérances de lui كليشندن حسن كليشى بغايت كوزلدر - كلّى مأمول اولنور C'était un prince qui promettait beaucoup كليشى غايت كوزل بر شهزاده ايدى Il se dit aussi des plantes, des fruits مزروعاتك كليشى غايت كوزلدر

On dit en parlant de la constitution de l'air, Voilà un temps qui promet de la pluie اشته باران خبر ويرير بر هوا

Se promettre, Espérer *A.* توقّع *P.* اميد داشتن *T.* اومق - مأمول ايتمك | Il se promet cela de votre bonté سنك لطف وكرمكدن بونى مأمول ايدر Il se promet d'y être bientôt قريباً اول طرفده بولنمق مأمولنده در Je n'oserais me promettre que vous me ferez cet honneur طرفكزدن بو مقوله شرفه مظهر اوله‌جغمى اميده جسارت ايده‌مم

Promis. *A.* موعود *P.* وعده كرده *T.* وعد اولنمش

On dit proverb. Chose promise, chose due, pour dire, qu'on est obligé de tenir sa parole *A.* الوعد دين

PROMINENCE. État de ce qui est prominent *A.* سموّ - علوّ *P.* بالاترى *T.* طومالمه - يوكسلمه

PROMINENT. Qui s'élève au-dessus de quelque chose *A.* متعالى - مستعلى *P.* بالاتر *T.* يوكسلمش | Rocher prominent يوكسلمش بر قيا طاشى Colline prominente au-dessus des autres اطرافده بولنان سائر تپه‌لردن يوكسلمش بر تپه

PROMINER. S'élever au-dessus de quelque chose *A.* استعلا *P.* بالاتر شدن *T.* يوكسلمك | Ce rocher promine sur les autres بو قيا طاشى سائرلرينه نسبت ايله مستعليدر

PROMONTOIRE. Cap. V. ce mot.

PROMOTEUR. Celui qui prend le soin principal d'une affaire *A.* مرتّب - ناظم *P.* مهمّساز *T.* دوزلدنجى | Il n'est pas le fondateur de cet établissement, il n'en est que le promoteur اول باعث انتظاميدر - عمارتك بانيسى دكل ناظم ومرتبيدر

On dit aussi, Le promoteur d'une querelle, pour dire, celui qui l'a excitée *A.* باعث النزاع

PROMOTION. Action par laquelle un prince élève quelqu'un en dignité *A.* ترفيع الرتبه - توجيه الرتبه pl. توجيهات الرتب *P.* توجيهسازى جاه ورتبه *T.* رتبه ويرمه | Le Pape a fait une promotion de quatre Cardinaux رومه پاپاسى اوچ كشىيه قرديناللق رتبه‌سنى توجيه ايلدى - Il se dit aussi de ceux qui ont été promus *A.* ترقّى الى الرتبه | Depuis sa promotion au Cardinalat قرديناللق رتبه‌سنه ترقّى ايده‌لىدنبرو

PROMOUVOIR. Élever à quelque dignité *A.* ترقیة ـ ترفیع *P.* پایه و یرمك *T.* جاه ورتبه دادن ‖ Cet ecclésiastique méritait que le Pape le promût à la dignité de Cardinal فلان كشی زیم پاپاسی طرفندن قردینال‌لق رتبه‌سنه ترفیع اولنمغه شایان ایدی

Promu. *A.* مترقی الی الرتبة *P.* بلندیده مرتبه *T.* پایه ویرلمش

PROMPT. Soudain, qui ne tarde pas *A.* سریع *P.* چاپك *T.* تیز ‖ Un prompt succès حسن نتیجهٔ سریع الظهور Je vous souhaite un heureux voyage et un prompt retour سفركز مبارك وعودتكز سریعاً میسّر اولمسنی دعا ایدرم Rendre une prompte réponse سریعاً جواب ویرمك Avoir la repartie prompte حاضر ـ ردّ جوابه حاضر اولمق ـ سریعاً ردّ جواب ایتمك جواب اولمق

On dit, Un esprit prompt, Une conception vive et prompte, pour dire, un esprit qui conçoit, qui comprend aisément *A.* سریع الفهم ـ الانتقال *P.* تیز فهم ـ چاپك شناس *T.* تیز نمدن فاپر ـ تیز وارر ـ آكلر

Prompt, signifie aussi, actif, diligent *A.* سریع ـ مسراع ـ سریع العمل *P.* مقدام ـ چیره‌كار *T.* چاپك ‖ Il est prompt à servir ses amis دوست خدمتنده بالطبع سریع ومقدامدر

Et colère *A.* حدید المزاج ـ سریع الغضب ـ نفطة ـ قیور *P.* طار مشربلی *T.* تنك خو ـ تیز خو ‖ Il est si prompt, que le moindre obstacle le met en colère شول رتبه‌ده حدید المزاجدر كه ادنا بر كونه مانع ظهور ایده‌جك اولسه آتش غضبی مشتعل اولور

Il se dit aussi de ce qui se passe vite, en un moment *A.* فوری ـ سریع الزوال *P.* چاپلكذار *T.* تیز ـ تیز كچر ‖ Prompt comme un éclair برق خاطف كبی سریع الزوال صاور

PROMPTEMENT. Avec diligence *A.* عجالةً ـ مسارعةً ـ سریعاً ـ مستعجلاً علی جناح الاستعجال *P.* چاپك ـ زود *T.* تیز ‖ Allez là promptement علی جناح الاستعجال اول طرفه كیت ‖ چاپك Ne vous faites pas attendre, revenez promptement بزی انتظارده قومیوب سریعاً عودت ایله

PROMPTITUDE. Diligence *A.* سرعت ـ عجلة *P.* چاپكی ـ زودی *T.* تیزلك ـ چاپكلك ‖ Il exécute avec promptitude les choses qu'il promet وعد ایلدیكی شیلری سرعت وعجله ایله اجرا ایدر C'est une affaire qui demande de la promptitude عجله‌یه محتاج بر ایشدر ـ واجب الاستعجال بر مصلحتدر

Il se prend aussi, pour le défaut d'un homme brusque et prompt *A.* حدّة المزاج ـ عنف المزاج *P.* تندی مزاج ـ تند خویی *T.* تیزلك ‖ On ne peut le corriger de sa promptitude فلانك عنف مزاجنی اصلاح ایتمك ممكن دكلدر Sa promptitude lui nuit تیزلكی حقنده مضرّ در

Et pour action de brusquerie, mouvement de colère subit et passager *A.* بادرة pl. بوادر *P.* زودی خشم *T.* تیزلك ‖ Ses promptitudes sont insupportables صدور ایدن بوادری طاقت كتوره‌جك شی دكلدر Quand sa promptitude est passée تیزلكی صاووقده ـ بر طرف اولنجه

PROMULGATION. Publication des lois *A.* انتشار الاحكام ـ شیوع الاحكام *P.* فاش احكام *T.* احكاملری عامه‌یه فاشسازی بیلدرمه

PROMULGUER. Publier une loi avec les formalités requises *A.* نشر الحكم ـ اشاعة الحكم ـ اعلان الحكم *P.* حكم فاش كردن *T.* حكمی یایوب فاش ایتمك ‖ On ne peut prétendre cause d'ignorance d'une loi qui a été promulguée نشر واشاعه اولنمش بر حكم حقنده بیخبرلك عذری معتبر دكلدر

Promulgué. *A.* منتشر *P.* فاش كرده *T.* یایلوب فاش اولمش

PRÔNE. Instruction chrétienne faite dans l'Église par le curé *A.* موعظة *P.* پند *T.* وعظ ‖ Le curé ayant achevé son prône امام موعظه‌یی تمام ایلدكده

PRÔNER. Faire le prône *A.* وعظ *P.* پند خواندن *T.* وعظ ایتمك

Prôner. Louer avec excès *A.* اطناب فی المدح ـ تذریة ـ اطرا *P.* اشادة بالذكر ـ نیایش كردن ـ ثنا خواندن *T.* اوجرمق ـ اوكمك ‖ Il prône cette action-là partout comme la chose du monde la plus héroïque بو فعلك ذكرینی بر اثر جلیل قهرمانی اولمق اوزره طرف طرف اشاده واطرا ایدر Il le prône comme un homme extraordinaire فلانی خارق عاده بر آدم اولمق اوزره تذریه ایدر V. aussi Louer.

PRÔNEUR. Celui qui fait un prône *A.* واعظ pl. وعّاظ *P.* پند خوان *T.* وعظ ایدن

Prôneur. Celui qui loue avec excès *A.* مدّاح pl. مدّاحین ـ مطری *P.* نیایش كن ـ مدیحه گوی ـ ستایش خوان *T.*

اوكيجى

PRONOM. T. de Gram. Celle des parties d'oraison qui se met à la place du nom *A.* ضمير pl. ضمایر || Pronom personnel ضمير متكلّم relatif ضمير عطف

PRONONCER. Proférer *A.* تلفّظ *P.* گفتن *T.* سويلمك - ادا ايتمك || Il ne saurait prononcer le R حرف رايى تلفظ ايده‌مز On ne prononce pas toutes les lettres de certains mots بعض كلمدده حروفك جمله‌سى تلفظ اولنمز

Et réciter *A.* تقرير - تقرير الكلام *P.* سخن راندن - بزبان آوردن *T.* اغزدن سويلمك || Prononcer un discours برمقاله تقرير ايتمك Prononcer avec feu حرارت ايله تقرير كلام ايتمك avec grâce حسن ولطافت ايله تقرير كلام ايتمك lentement تأنى وبطائت ايله تقرير كلام ايتمك

Et déclarer en vertu de l'autorité dont on est revêtu *A.* حكم *P.* حكم دادن *T.* حكم ايتمك || Le concile prononça anathème contre Arius مجلس فقهاده فلان حقنده حكم نفرين ولعنت اولندى Prononcer un arrêt امرك صدورينى حكم ايتمك - Il se dit aussi dans le langage ordinaire || Il a prononcé lui-même sa condamnation بو مستحق تأديب اولديغنى وجهله كندوسى حكم ايتمش اولدى - Il signifie aussi, décider || J'attends que vous ayez prononcé حكمكزك ظهورينه منتظرم Vous n'avez qu'à prononcer طرفكزدن همان حكم اولنمق كافيدر On n'a pas encore prononcé sur cette question بو ماده‌ده شمديه قدر بر درلو حكم اولنمدى

On dit figur. Se prononcer dans une occasion, dans une affaire, pour dire, y faire voir son intention *A.* اشعار - كشف المرام - بيان المرام *P.* انديشهٔ خود آشكارا كردن *T.* كندو مرامنى بيلدرمك || Il s'est bien prononcé dans cette affaire بو مصلحتده كركى كبى كشف مرام ايتمشدر Il s'est trop prononcé, pour qu'on puisse douter de son intention اچيقدن اچيغه اشعار مرام ايلديكنه نظراً نيتى نه ايدوكنده شك واشتباه قالمدى L'opinion publique s'est prononcée dans cette affaire بو خصوصده عامه‌نك رايى كشف وبيان اولندى

PRONONCÉ. *A.* ملفوظ *P.* گفته *T.* سويلنمش - On dit, Le prononcé du jugement, pour dire, ce qui a été prononcé par le juge اعلامك حكمى

On dit, Des traits prononcés, pour dire, bien décidés, fortement marqués *A.* بارزة - ملامح كاشفة - ملامح - Et figur. Votre pensée, votre intention n'est pas assez prononcée, pour dire, n'est pas suffisamment exprimée فكر ومرامك هنوز بيّن ومنكشف دكلدر

PRONONCIATION. Articulation, expression des lettres *A.* نطق - تلفّظ *P.* حرفگويى *T.* سوز سويلمه || Cet enfant bégaye, il n'a pas la prononciation libre بو طفل سهولت نطقى اولمديغندن ثغثغه ايدر La prononciation des lettres حروفك تلفظى Il manque dans la prononciation de certains mots بعض كلماتى تلفظ ايده‌ميور

Il signifie aussi, la manière de prononcer *A.* تجويد الحروف - اداء مخارج الحروف || Prononciation vicieuse تجويد سقيم - مخارج حروفك سقامت ايله اداسى locale بر دياره مخصوص اولان تجويد حروف

Et la manière de réciter *A.* تقرير الكلام || Il a la prononciation belle حسن تقريره موفقدر La prononciation ajoute quelquefois une grande force, une grande beauté à la composition تقرير كلام بعضاً انشاده موجب قوّت ومتانت ووسيلهٔ تزايد حسن ولطافت اولور La prononciation est une des principales parties de l'orateur تقرير كلام فنّ خطابتك اجزاى رئيسه‌سندن بريدر

PRONOSTIC. Jugement et conjecture de ce qui doit arriver *A.* كشف الامر المستقبل - استدلال عقلى pl. استدلالات عقليّة - استخراج المستقبلات *P.* دانش حال آينده *T.* اوله‌جق شيئى سزمه || Ce médecin fait ordinairement des pronostics fort justes بو طبيبك ايده كلديكى استدلالات عقليّه بغايت صحّت وصوابه مقارندر Il y a peu de médecins qui aient le pronostic sûr اطبّا ايچنده صحّت اوزره كشف مستقبلاته قادر طبيبلر آز در Les politiques se trompent souvent dans leurs pronostics كارشناسان امور دول استدلالات عقليّه‌ده اكثريا خطا ايدرلر

Il se dit aussi des prétendus jugemens que les astrologues tirent de l'inspection des signes célestes *A.* استخراج اهل النجوم pl. استخراجات المنجّمين

PRONOSTIQUER. Faire un pronostic *A.* استدلال قبل الظهور - اخبار بالاستخراج - كشف بالاستدلال || Il a pronostiqué tout ce que nous voyons اليوم مشهودمز اولان احوالك مجموعنى قبل الظهور كشف ايتمشدر Dès que le médecin le vit, il pronostiqua ce qui en est arrivé

طبيب فلانه باقديغى آنده بو دفعه وقوعه كلان حالتى بالاستدلال اخبار ايلدى Cet astrologue n'a pas bien pronostiqué بو منجمك استخراجى خيرلو دكل ايدى Les sages pronostiqueot les événemens par la connaissance qu'ils ont de l'état des choses عقلا تجربهٔ احوال وامور تقريبيله حادثات كونيه‌يى قبل الظهور استدلال ايدرلر

PROPAGANDE. Congrégation établie à Rome pour les affaires qui regardent la propagation de la Foi *T.* نشر انوار دينه مأمورًا رومادهٔ مقيم جماعت مرابطين || La propagande vient d'envoyer six missionnaires à la Chine نشر انوار دينه مأمور اولان جماعت مرابطين بو دفعه چين طرفنه آلتى نفر مبعوثلر تعيين وارسال ايلدى

PROPAGATION. Multiplication par voie de génération *A.* تكثر النسل والذرية *P.* فزونىٔ زه وزاد *T.* دول دوش چوغالمسى – دول دوش بركتلنمسى || La propagation du genre humain بنى نوع آدمك تكثر نسل وذريتى

Il se dit en Physique, de la lumière et du son *A.* انتشار *P.* پاشش *T.* يايلمه || La propagation du son est beaucoup plus lente que celle de la lumière انتشار صوت وصدا انتشار نور وضيادن چوق زياده بطئ اولور – Figur. || La propagation des connaissances, des lumières, de la philosophie انوار معارف ومعلوماتك وعلم حكمتك انتشار وشيوعى de la Foi نور دينك انتشارى

PROPAGER. Étendre, augmenter, répandre *A.* تنشير – نشر *P.* افزانيدن – پراكندن *T.* چوغالتمق – يايمق || Propager la Foi انوار دينى نشر ايتمك l'erreur نشر ضلال ايتمك la vérité, les lumières, les connaissances نشر نور حقيقت ونشر انوار معارف ومعلومات ايتمك

Se propager. *A.* انتشار *P.* پراكنده شدن *T.* يايلمق || La lumière se propage en ligne droite ضيا خط مستقيم اوزره منتشر اولور Le son se propage en tous sens صوت هر جهت وطرفه منتشر اولور les lumières, les préjugés se propageut انوار حقيقت واعتقادات باطله منتشر اولور

PROPENSION. Pente naturelle des corps pesans vers le centre de la terre *A.* ميل الى جانب الاسفل *P.* گرايش بفرو روى *T.* اشاغى‌يه طوغرى ميل || Tous les corps pesans ont une propension naturelle à descendre اجرام ثقيله‌نك مجموعى آشاغى‌يه طوغرى اينمكه – بالطبع جانب اسفله مايلدر – بالطبع مايلدر Figur. *A.* ميل – ركون *P.* گرايش *T.* استك ميل الى الشرّ au mal ميل الى الخير || Propension au bien

PROPHÈTE. Celui qui prédit l'avenir par inspiration divine *A.* نبىّ pl. انبياء *P.* پيغمبر *T.* پيغمبر || Imiter le style des prophètes انبياى عظامك سبك وعبارەسنى تقليد ايتمك

PROPHÉTIE. Prédiction des choses futures par inspiration divine *A.* قول نبىّ – نبوّت *P.* پيغمبرى *T.* پيغمبرلك || Le don de la prophétie موهبهٔ الهيهٔ نبوّت le sens de la prophétie قول نبينك مآلى L'accomplissement des prophéties اقوال انبيانك اخبار انبيانك – حيّز فعله كتورلمسى

Il se dit aussi de toute prédiction bonne ou mauvaise *A.* خبر الغيب pl: اخبار الغيب || Les prophéties de l'almanach de Liége فلان تقويمك حاوى اولديغى اخبار غيب

PROPHÉTIQUE. Qui tient du prophète *A.* نبوىّ *P.* پيغمبرى *T.* پيغمبرك || Discours prophétique پيغمبر سوزى – قول نبوى style پيغمبرلره مخصوص سبك وادا – سبك وعبارهٔ نبويّه

PROPHÉTIQUEMENT. En prophète *A.* كنبىّ *P.* پيغمبرانه – پيغمبر گونه *T.* پيغمبر كبى || Il a parlé prophétiquement پيغمبر كبى سويلدى

PROPHÉTISER. Prédire l'avenir par inspriration divine *A.* انباء – اخبار قبل الظهور *P.* پيغمبرى كردن *T.* پيغمبرلك مقدّم خبر ويرمك – ايتمك || Les Patriarches ont prophétisé la venue de Jésus-Christ مشايخ كرام حضرت عيسى‌نك ورودينى انبا ايتمشلردر

Et prédire quelque chose *A.* اخبار قبل الوقوع *P.* پيش از آمدن كار خبر دادن *T.* برايشى اولمزدن اوّل سويلمك || Je vous avais bien prophétisé que cela arriverait بو كيفيّت بويله اولهجغنى قبل الوقوع طرفكه اخبار ايتمشيدم

PROPHYLACTIQUE. Partie de la Médecine qui traite de la manière de conserver la santé *A.* بحث عن حفظ الصحّة – Il se dit aussi des remèdes qui entretiennent la santé دواء حافظ الصحّة

PROPICE. Favorable. Il se dit proprement en parlant de Dieu *A.* ميسّر – موفّق *P.* توفيقبخشا *T.* توفيق ويرن – توفيقه مقرون ايليان || Dieu nous soit propice الله تعالى بزه توفيق ويرسون Dieu suit propice à nos voeux الله تعالى مسئولاتمزى يسر وتوفيق صمدانيسنه مقرون ايليه Se rendre le Ciel propice توفيقات صمدانيه‌نك استجلابنه ظفرياب اولمق – موفق اولمق

On s'en sert aussi en parlant à des personnes fort élevées ||

Soyez-moi propice حقمده تجویز لطف وعاطفت ایله Jetez sur moi un oeil, un regard propice طرفمه امالهٔ نظر لطف وعاطفت ایله

Et en parlant des choses *A.* مساعد ـ موافق *P.* یاور *T.* اویغون || Avoir l'occasion, le temps propice فرصت ووقت || هرشی طرفند مساعد اولمق Toutes choses lui ont été propices موافق کلدی

PROPORTION. Convenance et rapport des parties entre elles et avec leur tout *A.* قیاس pl. قیاسات ـ مقایسه pl. مقایسات || Juste proportion قیاس صحیح Il faut qu'il y ait une certaine proportion de tous les membres avec la tête بدنک رأس ایله سائر بالجمله اعضاسی بیننده بر نوع مقایسه‌نک وجودی لازمدر Les différentes proportions des ordres d'architecture فنون معماریه‌نک یکدیگری بیننده اولان قیاسات مختلفه Les proportions sont bien gardées dans ce bâtiment بو بناده قاعدهٔ مقایسه‌یه کرکی کبی رعایت اولندی Observer les proportions قواعد مقایسه‌یه رعایت ایتمک

Il se dit aussi, de la convenance que toutes sortes de choses ont les unes avec les autres || Quelle proportion y a-t-il de sa dépense avec son revenu? فلان کمسنه‌نک ایرادیله مصرفی بیننده بر درلو قیاس وارمیدر Il n'y a nulle proportion des biens spirituels avec les biens temporels تنعمات روحانیه ایله دنیویه بیننده اصلا قیاس یوقدر Du fini à l'infini, il n'y a point de proportion محدود ایله غیر محدود بیننده بر درلو قیاس یوقدر

Il se dit en Mathématique, de deux rapports égaux entre eux || Proportion arithmétique قیاس رقمی géométrique قیاس هندسی harmonique, continue قیاس متناسب وقیاس متواصل

On appelle Compas de proportion, un instrument qui s'ouvre et se ferme comme un compas, et qui sert à diverses opérations de Géométrie *A.* مقیاس

À PROPORTION. Par rapport à... *A.* بقیاس *P.* علی قدر ـ قیاساً *T.* قیاس ایله ـ کوره || Il ne dépense pas à proportion de son revenu ایرادینه قیاس ایله مصرف ایتمز On le payera à proportion de ce qu'il aura fait ایتدیکی ایشه کوره اجرتی ویریله‌جکدر

PROPORTIONNALITÉ. Ce qui rend les choses proportionnelles entre elles *A.* حال الاقتیاس

PROPORTIONNEL. T. de Mathém. Il se dit d'une quantité qui est en proportion avec une autre *A.* مقیس

PROPORTIONNELLEMENT. Avec proportion *A.* بالمقایسه ـ بطریق المقایسة || Réduire proportionnellement un grand dessin à un petit بر رسم کبیری بالمقایسه تصغیر ایده‌رک تصویر ایتمک

PROPORTIONNÉMENT. V. À proportion.

PROPORTIONNER. Établir entre une chose et une autre un juste rapport *A.* تقییس ـ تطبیق *P.* همسنج کردن *T.* اویدرمق ـ بر آکا کوره ایتمک || Proportionner sa dépense à son revenu بر کمسنه مصرفنی ایرادینه تقییس ایتمک ses entreprises à ses forces بر کمسنه متصدی اولدیغی اموری درجهٔ اقتدارینه قیاس ایتمک son discours à l'intelligence et à la capacité de son auditoire کلامی سامعینک درجهٔ لیاقتلرینه کوره تطبیق ایتمک

Proportionné. *A.* مقیس علیه ـ مقیس *P.* قیاس کرده *T.* آکا کوره اولمش ـ اویدرلمش

PROPOS. Discours de conversation *A.* کلام pl. کلم ـ حدیث pl. احادیث ـ قول pl. اقوال *P.* گفتار ـ سخن *T.* سوز ـ کلام ـ صحبت ـ لاقردی || Propos agréable کلام مطبوع ـ دلپسند fâcheux کلام عنیف Ils ont tenu d'étranges propos بری برلرینه اقوال ـ بینلرنده اقوال غریبه گذران ایتمشدر Tenir des propos joyeux مفرح صحبتلر غریبه لسانه کتوردیلر Sur quel propos en étiez-vous? قنغی صحبت سویلمک Changeons de propos صحبتی تبدیل ایده‌لم اوزرنده ایدک De propos à propos nous sommes tombés sur ce sujet الکلام یجر الکلام دییدرک صحبت بوکا کلدی سوزدن سوزه بو ـ مدده کلدک

Il signifie aussi, vain discours *A.* کلام مالا یعنی pl. ترهات *P.* خلطیات ـ خلط کلام *T.* سخن یاوه || Les choses que vous dites là sont des propos دیدیککز صحبتلر ترهات مقوله‌سیدر

Propos. Résolution *A.* عزیمت ـ عزم ـ نیت || Il vint là avec un ferme propos de contredire tout ce qu'on lui dirait کندو یه هر نه سویلنه‌جک اولور ایسه تعریضه مبادرت ایتمک نیت جازمسیله کلدی Faire un ferme propos de s'amender عزم ونیت ـ اصلاح نفسه قطعیاً عقد نیت ایتمک

À PROPOS. Convenablement au sujet, au lieu, au temps, etc. *A.*

- بجا .P في وقت المناسب - في موقعه - في وقته ومقامه || وقت مناسبده - وقتنده ومحلنده - موقعنده .T بهنگام Parler à propos لاقردي‌يي وقتنده وموقعنده سويلمك Cela est dit fort à propos تمام موقعنده سويلنمدي Vous venez à propos - تمام مناسب وقتنده - تمام وقتنده كلدك - On dit dans le sens contraire, Mal à propos, Hors de propos .A لا نا - نا بجا .P لا عن مناسبة - لا في موقعه - في وقته .T مناسبتسز - وقتسز نا بموقع - بهنگام || Vous venez bien mal à propos مناسبتسز وقتسز كلدك Il a parlé de cela hors de propos مناسبتسز يره بوني سويلدي

À propos, pris adjectivement, signifie, convenable .A مناسب - .P روا .T يوللو جائز || On n'a pas jugé qu'il fût à propos شوني ايتمك مناسب كورلمدي Il est à propos de faire cela ايتمك مناسبدر

À propos, est aussi une manière de parler dont on se sert, lorsqu'on vient à parler de quelque chose dont on se souvient subitement .T كرچك - واقعا || À propos, j'oubliai de vous dire l'autre jour... واقعا كچن كون سكا سويلمكه اونوتدمكه

À tout propos. En toute occasion, à chaque instant .A في كل حين وآن .P هر آن وهر دقيقه .T مناسبتلي مناسبتسز || Il parle de sa noblesse à tout propos مناسبتلي مناسبتسز اصالتندن بحث ايدر

De propos délibéré. Avec dessein, de dessein formé .A عمداً - تعمّداً - متعمّداً - عن رويّة - بالمطالعة .P انديشه كنان .T بيلدرك || Il a fait cela de propos délibéré شوني عن رويّة ايتدي

Hors de propos. Sans raison, sans sujet, sans convenance .A بلا مناسبة - بلا سبب - بلا موجب .P نا بجا .T مناسبتسز - || Il ne faut pas s'échauffer hors de propos مناسبتدن خارج بلا مناسبة حرارتلنمك جائز دكلدر À propos, hors de propos, il faut toujours qu'il parle مناسبتلي مناسبتسز سويلمكه مبتلا در

PROPOSABLE. Qui peut être proposé .A ممكن العرض - ممكن الايراد .P عرضه داشتني - سزاوار عرض .T تكليفه كلور - || Cette affaire n'est pas proposable بو مادّه تكليف اولنه بيلور تكليف اولنه بيلەجك - سزاوار عرض وايراد دكلدر مقولەدن دكلدر

PROPOSER. Mettre une chose en avant pour l'examiner .A عرض - ايراد - سرد - بسط .P عرضه كردن - در ميان كردن .T تكليف ايتمك - ايلرويه سورمك || Proposer un argument ايراد حجت وبرهان ايتمك un plan بر كونه ترتيب عرض درميان ايتمك une difficulté بر مشكل بسط وايراد ايتمك une question بر مسئله سرد وايراد ايتمك une affaire بر مادّه سرد وايراد ايتمك un mariage نكاح تكليف ايتمك son sentiment, son avis رأيني عرض ايتمك des conditions شروط تكليف ايتمك des termes d'accommodement اصلاح ذات البيني تكليف ايتمك - حاوي بر صورت عرض ايتمك Proposer une récompense, un prix بر نوع مكافات وبر اوكدل عرض ايتمك Proposer une personne pour une charge بر كمسنەيي بر منصب ايچون عرض ايتمك

On dit proverb. l'homme propose et Dieu dispose, pour dire, que les desseins des hommes ne réussissent qu'autant qu'il plaît à Dieu .A العبد يدبّر والله يقدّر

Se proposer de... Former le dessein de... .A انتوا - نيّت .P بفكر فلان چيز بودن - آهنگ فلان چيز كردن .T بر شيئي ايتمك فكرنده - شيئي ايتمك نيّتنده اولمق || Il se propose de partir en peu de jours بر قاچ كون ظرفنده عزيمت ايتمك نيّتنده اولمق de vivre désormais dans la retraite فيما بعد حال عزلت وانزواده كچنمك فكرنده در

Proposé. .A معروض - مسرود .P عرضه كرده - درميان كرده .T تكليف اولنمش

PROPOSITION. Discours qui affirme ou qui nie quelque chose .A قضيّة pl. قضايا || Proposition universelle عامّه‌يي شامل بر قضيّه particulière مخصوصه قضيّه affirmative, négative اثبات وتصديقي اثباتي نا insoutenable يا خود نفي وانكاري متضمّن قضيّه universellement reçue مسلّم كافّهٔ انام اولمش ممكن بر قضيّه على العموم مسلّم ومقرّر اولان قضيّه - بر قضيّه établie sur de faux principes اصول غير صحيحه مبني بر قضيّه Proposition en matière de Foi دينه دائر بر قضيّه Cette proposition est vraie en un sens, et fausse en un autre بو قضيّه من جهة صحيح ومن جهة غير صحيحدر Avancer une proposition بر قضيّه بسط در ميان ايتمك - وايراد ايتمك

Proposition. Chose proposée, afin qu'on l'examine .A تكليف pl. تكليفات || La proposition que vous me faites, me plait beaucoup ايتديككز تكليف طبعمه پك موافقدر - پك خوشمه

کلور Je ne saurais accepter votre proposition ایتدیکک تکلیفی قبول ایدەمم Rejeter une proposition تکلیفی ردّ ایتمک Écouter une proposition عرض اولنان تکلیفه حوالهٔ سمع اصغا ایتمک Proposition de paix مصالحه‌یه دائر تکلیف de mariage نکاح تکلیفی Il se chargea de faire cette proposition بو تکلیفک عرض وتبلیغنی در عهده ایلدی

Propositions, se dit quelquefois au sens de Conditions *A.* شروط || Il adoucit un peu ses propositions عرض ایلدیکی شروطی نوعمّا تعدیل ایلدی Il est impossible d'accepter ses propositions تکلیف ایلدیکی شروطک قبولی حیز امکانده دکلدر - قبولی محالدر On n'a pas voulu entendre à mes propositions عرض ایلدیکم شروطه حوالهٔ گوش التفات اولنمدی

Proposition. T. de Mathém. Discours par lequel on énonce une vérité à démontrer, ou une question à résoudre *A.* مطلب pl. مطالب || Résoudre, démontrer une proposition بر مطلبی حلّ ایتمک یاخود اثبات ایتمک

Dans l'ancienne loi, on appelait Pains de proposition, les pains que l'on mettait toutes les semaines sur la table dans le sanctuaire *A.* خبز التقدمة

PROPRE. Qui appartient à quelqu'un à l'exclusion de tout autre *A.* مخصوص - خاصّ *P.* خویش - خود *T.* کندو || C'est son propre fils کندو اوغلیدر - ولد خاصّیدر Il y a mangé son propre bien بو ایشده کندو مالنی اکل واتلاف ایلدی Ses propres amis étaient contre lui کندو دوستلری بیله خلافنده ایدی Il n'entend pas ses propres affaires کندو امورینی آکلامز - امور مخصوصه‌سنی درک وتمییزه لیاقتی یوقدر Je l'ai vu de mes propres yeux فلانی کندو کوزم ایله کوردم - رأی العین کوردم Je l'ai entendu de mes propres oreilles کندو قولاغمله ایشتدم

Amour-propre. L'amour qu'on a pour soi-même. V. Amour.

Propre, signifie aussi, même *A.* عین *P.* همین *T.* عینی || Il m'a dit cela en ces propres termes بونی عینی بو الفاظ ایله بکا سویلدی Je vous rapporte les propres paroles dont il s'est servi قوللاندیغی سوزلری عینیله سکا نقل ایدرم

Propre, se dit en parlant de la signification qui convient particulièrement à chaque mot *A.* مخصوص - موضوع || Ce mot dans sa propre signification veut dire telle chose بو لغتک معنای موضوعی شو در Il s'est servi du mot propre لغت مخصوصه‌یی قوللاندی Cette langue n'a point de mot propre pour signifier telle chose بو لسانده شو معنایه موضوع بر لغت یوقدر Ce mot signifie telle chose dans le sens propre, et dans le sens figuré il en signifie une autre بو لغتک معنای موضوعی شو ومعنای مجازیسی شو در

On appelle Nom propre, le nom qui distingue un homme des autres hommes *A.* اسم *P.* نام *T.* آد

Propre. Convenable *A.* اوفق - احرا - جدیر - الیق - لایق *P.* شایسته - شایان - سزا - چسپان *T.* یاقشق || Cela lui serait extrêmement propre بو شیء بالوجوه کندویه لایقدر Cela est propre à toutes sortes de gens هر کسه لایق وشایان بر شیئدر Cette charge ne lui est pas propre بو منصب فلانه لایق دکلدر - چسپان دکلدر

Propre. Qui peut servir, qui est d'usage à certaines choses *A.* مناسب - صالح *P.* سزاوار *T.* کرکلو - یرار - یراشق || Ce bois est propre à bâtir بو اغاج بنایه صالحدر Cette herbe est propre à faire un tel médicament بو نبات فلان علاجک ترکیبنه یرار - فلان دوایه ترکیب اولمغه صالحدر Cet homme est propre à l'étude, à la guerre تدرس واستفاده‌یه وجنکه صالح بر آدمدر - مناسب بر آدمدر Il est propre à tout هر شیئه صلاحیتی واردر - صالحدر Il n'est propre à rien هیچ بر شیئه یرامز - صلاحیتی یوقدر

Propre de, signifie, réservé à... *A.* مخصوص - مختصّ || Le sable est le terrain propre de cette plante بو نباتک تراب مخصوصی قومدر Le pic et la houe sont la culture propre de ce sol, la charrue n'y vaudrait rien بو ارضده صبان کار ایتمز زراعتی ایچون آلات مخصوصه کلنک وبیلدر C'est l'expression propre, le mot propre تعبیر مخصوصی ولغت مخصوصی بو در Cette façon de parler est propre de la langue française بو طور تکلّم فرانسز لساننه مخصوصدر

Propre. Net *A.* نقی - نظیف - طاهر *P.* پاک - پاکیزه *T.* تمیز || Cet homme est très-propre بو آدمک طهارت ونظافتی پک چوقدر

PROPRE. subst. Attribut qui est nécessairement lié à l'essence d'une chose *A.* خاصّة || Le propre des oiseaux, c'est de voler طیورک خاصّه‌سی طیران ایتمکدر Le propre du chien est d'aboyer, et le propre du singe est de contrefaire کلبک خاصّه‌سی عوعوه در ومیمونک خاصّه‌سی تقلید واحتکا در Le propre

du courtisan est d'être souple et complaisant مقربینك خاصّه‌سی اویساللق ورضاجویلقدر

Propre, se dit aussi des biens immeubles qui appartiennent à une personne par succession *A.* املاك موروثة *P.* املاك میراث قالمش ملكر *T.* میراث مانده || La coutume de France ne permet de disposer par testament que du quint de ses propres فرانسه ممالكنده جاری اولان عرف وعادته نظراً املاك موروثه‌دن یالكز بر خمسك وصیّتنه جواز وار در Ce bien est un propre بو ملك املاك موروثه‌دندر Les propres du côté du père, du côté de la mère عن اب یا عن امّ باباد‌ن یا آناد‌ن قالمش ـ منتقل اولان املاك موروثه املاك

On dit, Avoir, posséder en propre, c'est-à-dire, en propriété *T.* بر وجه ملكیّت داشتن *P.* تصرّف بطریق الملكیّة *A.* ملكیّت اوزره متصرّف اولمق || Il avait cette maison à loyer, il l'a maintenant en propre مقدّما بو منزله مستأجر ایكن شمدی ملكیّت اوزره متصرّفدر

PROPREMENT. Précisément, exactement *A.* خاصّةً *T.* تمام || C'est proprement ce que cela veut dire بونك خاصّةً معناسی بو تمام معناسی ـ بو در Ce mot signifie proprement telle chose بو لغتك معناسی خاصّةً شو در La Grèce proprement dite تاس تمام بو در ـ خاصّةً یونان دیدكلری مملكت

En termes de Grammaire, il signifie, dans le sens propre *A.* فی معناء موضوع له

À proprement parler. *A.* حقّ تعبیری اوزره *T.* بحقّ تعبیره || À proprement parler, c'est une friponnerie بونك حقّ تعبیری حیلدبازلقدر ـ دینسه

Proprement. Avec propreté *A.* بالنظافة ـ بالطهارة ـ طاهراً *P.* تمیزلك ایله ـ پاكلك ایله *T.* بپاكیزگی ـ پاكانه ـ نظیفاً

Il signifie aussi, d'une manière agréable, avec élégance *A.* بالحسن واللطافة *P.* بزیبایی *T.* كوزل || Elle danse proprement بالحسن واللطافه رقص ایدر

PROPRETÉ. Netteté *A.* نقا ـ نظافت ـ طهارت *P.* پاكیزگی *T.* تمیزلك ـ پاكلك || La propreté du corps contribue à la santé طهارت بدن حفظ صحّته مدار اولور

PROPRIÉTAIRE. Celui qui possède quelque chose en propriété *A.* صاحب pl. اصحاب ـ مالك pl. مالكین *P.* دارنده ـ ملكدار *T.* صاحب || Les propriétaires des maisons sont obligés aux grosses réparations كرایه ویریلان خانه‌لرك كلّیتلو تعمیراتی صاحبلری طرفندن اولمق قاعده‌دندر Cette maison appartient à plusieurs propriétaires بو خانه‌نك متعدّد صاحبلری وار در Le propriétaire et le locataire ملكك صاحبی ومستأجری

PROPRIÉTÉ. Le droit que chacun a sur les biens qu'il a acquis *A.* حقّ الملكیّة ـ ملكیّة *P.* ملكداری || Il jouit du revenu de cette maison, mais un autre en a la propriété فلان كشی اول خانه‌نك ایرادیله متمتّعدر انجق ملكیّتی آخر كمسنه‌ده در L'usufruit se réunit à la propriété par le décès de l'usufruitier بر ملكك نما وغلّه‌سنه مستحقّ اولان كشینك وفاتی ظهورنده غلّه حقّی ایله ملكیّت بر یره مجتمع اولور ـ On dit, Cette maison, ce champ est ma propriété, pour dire, ils m'appartiennent en propre بو خانه وبو تارلا بنم ملكمدر

Propriété, se dit aussi de la qualité et de la vertu particulière des plantes, des minéraux, etc. *A.* خاصیّت || La propriété naturelle des plantes نباتاتك خاصیّت طبیعیّه‌لری de l'aimant مقناطیسك خاصیّتی

Et de ce qui appartient essentiellement à une chose *A.* كیفیّة مخصوصة || L'impénétrabilité est une propriété de la matière عدم قابلیّت نفوذ مادّه‌یه مخصوص بر كیفیّتدر

Et de ce qui distingue particulièrement une chose d'avec une autre *A.* خاصّة || La propriété de cette machine est de produire tel effet d'une manière plus simple que les autres machines semblables اشبو آلتك خاصّه‌سی سائر آنك مثللو آلتلردن وجه اسهل ایله شو عملی ایتمكدر

Il se dit aussi, de la propre signification *A.* معناء موضوع || Il entend parfaitement bien la propriété de chaque mot هر لغتك معنای موضوعنه كمالیله آشنا در

PRORATA. On dit, Au prorata, pour dire, à proportion. V. ce mot. || Les héritiers contribuent à cette dépense au prorata de leurs parts et portions ورثه‌نك هر بری كندو سهمی علی قدر سهمه مصرفی ـ وحصّه‌سنه كوره مصرفی ادا ایدر ادا ایدر

PROROGATION. Temps que l'on donne au-delà du terme fini *A.* مدّ المهلة ـ مدّ الوعدة *P.* مهلت درازسازی *T.* وعده‌یی اوزاتمه || On lui a donné une nouvelle prorogation de tant de jours فلانك مهلتنه یكیدن شو قدر كون مدّ ویرلدی

On appelle Prorogation du Parlement, l'ordre que le Roi donne

d'interrompre les séances du Parlement jusqu'à un certain jour *T.* پارلامنتو مجلسنك موقتاً انقطاعى

PROROGER. Prolonger le temps qui avait été pris pour quelque chose *A.* تمديد المهلة ـ تطويل المهلة ـ مدّ الوعدة *P.* مهلترا دراز كردن *T.* وعده‌يى اوزاتمق ‖ On a prorogé le délai qu'on lui avait donné ويريلان مهلتى تمديد ايتمشلر در Proroger le terme accordé pour l'exécution d'un traité شروط عهدنامه‌نك اجراسى ايچون ويريلان وعده‌يى مدّ ايتمك

PROSATEUR. Auteur qui écrit en prose *A.* مؤلّف الكلام المنثور

PROSCRIPTION. Condamnation à mort sans forme judiciaire *A.* حكم القتل عرفاً *T.* قتله دائر عرفى حكم ‖ Les proscriptions du temps de Sylla روميّة كبراده فلانك دورنده قتله دائر صدور ايدن عرفى حكملر

Figur. Abolition, destruction *A.* مردوديّت ـ منسوخيّت ‖ La proscription d'un mot بر لغتك مردوديّتى d'un usage بر عادتك منسوخيّتى

PROSCRIRE. Condamner à mort sans forme judiciaire *A.* اصدار الحكم القتل عرفاً ‖ Sylla proscrivit trois ou quatre mille citoyens قديمى روماده حاكم اولان فلان كشى درت بشبيك نفر ابناى بلد عليهنه عرفاً اصدار حكم قتل ايلدى

Et éloigner, chasser *A.* طرد ـ نفى *P.* دور ـ بيرون كردن *T.* قوغمق ‖ Cet homme est dangereux, il faut le proscrire de la société مخاطره‌لو بر آدم اولمغله معشر ناس ايچندن نفى وطردى لازمدر

Figur. Abolir, détruire *A.* ردّ ـ ابطال ـ نسخ *P.* عملمانده كردن *T.* بوزمق ـ عملدن چيقارمق ‖ Ce mot n'est pas français, il faut le proscrire بو لفظ فرانساوى اولمديغندن ردّى لازمدر On a proscrit cet usage بو عادت نسخ وابطال اولندى

Proscrit. *A.* محكوم عليه بقتل عرفىّ *P.* بر وجه عرفى قتل جريان *T.* اوزرينه عرفاً حكم قتل جريان مظهر فرمان قتل گشته *A.* ـ فرمانلو ـ عرفاً قتل حكميله فرمانلو اولمش ـ ايتمش ـ عملدن چيقمش *T.* عملمانده گشته *P.* مردود ـ منسوخ ‖ Ce mot est proscrit بو لغت مردوده در ـ Il se dit aussi de ceux qui n'osent retourner en leur pays, à cause de quelque mauvaise affaire *A.* مطرود *P.* دور كرده *T.* قوغلمش

PROSE. Discours qui n'est pas en vers *A.* كلام منثور ـ نثر

PROSÉLYTE. Nouvellement converti à la Foi Catholique *A.* مهتدى ـ يكى ايمانه كلمش *T.* هدايتيافته *P.* مهتدون .pl

Il se dit aussi des partisans qu'on gagne à une secte, à une opinion *A.* تابع pl. تبعة pl. اعوان وانصار *P.* هوادار *T.* قفادار ‖ Ce sentiment a acquis bien des prosélytes بو مذهب قتى وافر اعوان وانصار پيدا ايتمشدر

PROSÉLYTISME. Zèle de faire des prosélytes *T.* طريق هدايته جلب ايتمكه بابنده غيرت خلقى

PROSODIE. T. de Gram. Prononciation régulière des mots conformément à l'accent et à la quantité *A.* فنّ الترتيل الكلام ‖ Il entend bien la prosodie فنّ ترتيل كلامه وقوف تامّى وار در

PROSPECTUS. Programme dans lequel on donne une idée d'un ouvrage que l'on publie *A.* ورقة الاخبار التأليف الجديد *P.* تأليف جديده دائر علم *T.* اعلاننامهٔ تأليف نو ظهور وخبر فائده‌سى

PROSPÈRE. Favorable au succès d'une entreprise *A.* موافق ـ مساعد ـ معين *P.* يار ـ ياور ـ همساز ـ همدم *T.* اويغون ‖ Le Ciel vous soit prospère فلكك سكا ياور ومساعد اوله Il a eu les vents prospères مساعدهٔ رياحه راست كلدى Il a eu la fortune prospère مساعدهٔ بخته مظهر اولدى Les destins lui ont été prospères تقدير ربّانى حقنه مساعد وموافق اولمشدر Toutes choses lui ont été prospères هر شئ كنديه معين وياور اولدى

PROSPÉRER. Être heureux, avoir la fortune favorable *A.* مقارنة بالبخت ـ مقارنة بالاقبال ـ مقارنة بالجدّ *P.* بختيارى ـ يافتن ـ كامران شدن ـ بر خوردار شدن *T.* موتلو اولمق ‖ Dieu permet que les méchans prospèrent pour quelque temps جناب ربّ متعال اهل شرّى بطريق الاستدراج بر مدّت مقارن جدّ واقبال ايدر ـ مظهر اقبال ايدر Il y a long-temps qu'il prospère مدّت مديده‌دنبرو بختيارى واقباله مقارنتى وار در Il a fait une action trop noire, il ne prospérera pas زياده‌سيله اقبح واشنع بر فعل ارتكاب ايلديكنه مبنى برخوردار اولمسى بعيد عن الاحتمالدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, réussir, avoir un heureux succès *A.* تيسّر ـ استيسار ـ مقارنة باليسر والسهولة ـ كسب النجاح *P.* فرخندگى يافتن *T.* بركتلنمك ‖ Les affaires prospèrent entre ses mains امور ومصالح فلانك النده كسب بركتلنور ـ يسر وسهولت ايدر Cette mode n'a pas prospéré long-temps بو يكى ايجادك يسر وسهولته مقارنتى طول

بمدّت متمادی اولمدی

PROSPÉRITÉ. Heureux état *A.* رفاغة الحال ـ رفاهيّة الحال ـ دولتمندی ـ بختیاری *P.* مقارنة باليسر والسهولة ـ جدّ ـ اقبال اقبال ـ رفاغت ـ دولت ـ مونلیلق *T.* Grande prospérité رفاغت کامله عظیم longue مدید continuelle اقبال مستمرّ البقا ـ جدّ واقبال اقبال ـ اقبال بیبقا de peu de durée دولت واقبال دائمی وقت Ou ne manque point d'amis dans la prospérité یکدمه اقبالده دوستلرک کثرتی وار Ne se laisser ni enfler par la prospérité, ni abattre par l'adversité نه وقت دولت واقبالده در نفخ وتعظّم ونه حال نکبت وادبارده فروماندگی وتذلّل La prospérité de l'État رفاهیّت حال ملک ودولت ـ جائز در des affaires امورک یسر وسهولته مقارنتی des armes رفاغت حال قوّت عسکریّه‌نک جدّ واقباله مقارنتی

PROSTERNATION. État de celui qui est prosterné *A.* سجدة pl. سجدات *P.* سجده گذاری *T.* یره ـ یره برابر اکلمه برابر باش اکمه

PROSTERNEMENT. Action de se prosterner *A.* سجود *P.* سر تا بزمین *T.* فرویی یره برابر باش اکمه ـ یره برابر تمنّا || Les Orientaux témoignent leur respect par de fréquents prosternemens اهل شرق ایکیده برده تمنّا ایده‌رک ادای رسم توقیر وتعظیم ایدرلر

se **PROSTERNER.** Se baisser jusqu'à terre en posture de suppliant *A.* اسجاد *P.* سر بزمین نهادن ـ سر فرو کردن *T.* یره برابر یره برابر تمنّا ایتمک ـ یره برابر باش اکمک ـ اکلمک || Il se prosterna devant lui فلانک حضورنده سجده ایده‌رک سر بزمین تواضع ومسکنت ـ ایفای لازمهٔ توقیر ایلدی Se prosterner la face contre terre روی زمینه ناصیه اولدی Se prosterner devant Dieu فرسای عبودیّت اوله‌رق سجده ایتمک بارگاه جناب ربّ ذو الجلاله ایفای لازمهٔ سجده گذاری واستذلال ایتمک

PROSTERNÉ. *A.* ساجد *P.* سجده گذار ـ سجده ساز ـ سربر *T.* زمین نهاده یره برابر اکلمش

PROSTITUER. Livrer une femme à l'impudicité d'autrui *A.* سوق الى الزناء ـ القاء الى العهارة ـ الى البغا *P.* بزنا سپردن *T.* آزدروب زنایه دوشورمک || Elle a prostitué elle-même sa fille قزینی بغا وعهارته کندیسی سوق ایلدی Elle l'a prostituée pour de l'argent قزینی اقچه‌یه طمع ایده‌رک عهارت وزنایه القا ایلدی On dit, qu'une femme a prostitué son honneur بوخاتون خود بخود هتک پردهٔ عرض وناموس ایلدی

Et figur., qu'un homme a prostitué son honneur, pour dire, qu'il s'est avili par des actions indignes کندو عرض وشاننی پایمال ایلدی ـ رسوا ایلدی ـ Et prostituer sa dignité, prostituer la magistrature رتبه‌سنک شاننی رسوا ایلدی ـ شان حکومتی رسوا ایلدی

PROSTITUÉ. *A.* ملقاء الى البغاء *P.* سپرده بزناکاری *T.* آزدریلوب زنایه دوشورلمش ـ Prostituée, au substantif, signifie, une femme abandonnée à l'impudicité *A.* بغی ـ عاهرة *P.* زن تن دادهٔ فسق وزنا ـ زناکار *T.* کندویی زنایه ویرمش

On dit d'un homme dévoué aux volontés des favoris, que c'est un homme prostitué à la faveur مقرّبینک حسن نظرینی تحصیل ایچون عرضنی صاتر بر آدمدر

PROSTITUTION. Abandonnement à l'impudicité *A.* بغی ـ بغاء ـ مباغات ـ عهارت *P.* بزنا تندادگی ـ بزنا افتادگی *T.* زنایه دوشکونلک || Elle a vécu dans une prostitution honteuse بادئ فضاحت اوله‌جق بغی وعهارت حالنده امرار عمر ایتمش بر خاتوندر

PROTECTEUR. Celui qui protége *A.* حامی pl. حماة ـ معین *P.* پشتیبان ـ پاسدار ـ حمایتکار *T.* صاحبلک ایدن || الله تعالی بزی حمایت ایده‌جکدر Dieu sera notre protecteur ـ Avec un tel protecteur qu'avons-nous à craindre? بزه معین اوله‌جقدر بو مقوله بر حامینک سایه‌سنده ایکن کیمدن خوف اولنور Nous avons un puissant protecteur بر حامئ قوی Il est le protecteur des pauvres فقرا حامئ الاقتداره مالکز معین فقرا وحاجتمندانـدر ـ در

PROTECTION. Action de protéger *A.* حمایت ـ صون ـ صیانت *P.* عون ـ پشتیبانی ـ پاسداری ـ حمایتکاری *T.* صاحبلک || La protection de Dieu صون باری Puissante protection حمایت قویّه Il ne faut pas donner de protection au crime اهل جرمه حمایت جائز دکلدر Prendre quelqu'un sous sa protection بر بر کمسنه‌یه صاحبلک ـ کمسنه‌یی زیر حمایتنه آلمق ایتمک Avoir recours à la protection d'un homme puissant بر ذات قوی الاقتدارک ظلّ امان وحمایتنه التجا ایتمک Étendre sa protection sur tous les misérables جمیع ضعفا ودردمندان اوزرینه بسط جناح حمایت ایتمک C'est un homme qui mérite protection شایان حمایت وصیانتدر

Il signifie aussi, appui, secours *A.* محل الاستناد ـ معین ـ ظهیر *P.* دستگیر *T.* طیاندجق یر ـ یاردمجی || Il a de puissantes protections قوی معین وظهیرلره مالکدر Il n'a aucune protection محل استنادی یوقدر ـ اصلا معین وظهیری یوقدر ـ هیچ بر طیاندجق یری

PROTÉGER. Veiller sur quelqu'un, sur quelque chose pour le garantir de mal, et favoriser ses succès *A.* حمایت ـ احما ـ اعانت ـ صیانت *P.* پاسداری نمودن ـ پشتیبانی کردن ـ حمایتکاری کردن *T.* صاحب چیقمق ـ صاحبلک ایتمک || Si Dieu nous protége, qu'avons-nous à craindre? الله قوریمق معینمز اولنجه خوف وپروا ایده‌جک شیٔ یوقدر Protéger les gens de bien contre les entreprises des méchants اخیار وابراری اهل شرّک مضرّتندن حمایت وصیانت ایتمک Protéger la veuve et l'orphelin ارامل وایتام حقنه ایفای لازمهٔ حمایت وصیانت ایتمک les opprimés مظلومین وستمدیدگانی حمایت وصیانت ایتمک la religion دینی حمایت ایتمک la bonne cause حقه معین اولمق il lui a promis de le protéger contre ses ennemis فلانی تعرّض اعدادن حمایت ایده‌جکنی کندویه تعهّد ایلدی

PROTÉGÉ. *A.* محمی *P.* پشتیبانی کرده ـ حمایتکرده *T.* قورنمش ـ حمایت التنده اولمش | Cet homme que vous voyez là est un des protégés du ministre اشته شو کوردیککک آدم فلان وکیل دولتک محمیلرندندر

PROTESTANT. Nom donné à ceux qui suivent la doctrine de Luther ou de Calvin *T.* اهل مذهب پروتستان ـ On dit aussi, La religion protestante مذهب پروتستان

PROTESTANTISME. La croyance des Églises protestantes *T.* اعتقاد پروتستانی

PROTESTATION. Déclaration publique que l'on fait de ses dispositions, de sa volonté *A.* عرض المدّعا || Il a fait une protestation de sa fidélité au service du Roi خدمت پادشاهیده عرض مدّعای صداقت ایلدی

Il signifie aussi, promesse, assurance positive *A.* عرض المواعید || Il lui a fait mille protestations d'amitié خلوص ومحبّته دائر هزاران هزار مواعید عرض ایتمشدر

PROTESTER. Promettre, assurer positivement *A.* تعهّد *P.* عهد کردن *T.* وعد ایتمک ـ سوز ویرمک || Je vous le proteste sur mon honneur عرضم اوزرینه یمین وقسم ایده‌رک شونی طرفکه وعد ایدرم Il lui protesta qu'il le servirait en toutes occasions هر حالده خدمتنده بولندجغنی تعهّد ایلدی de ne l'abandonner jamais آندن الی الابد کفّ ید ایتمیه‌جکنی تعهّد ایلدی

Et faire une déclaration juridique contre quelque chose *A.* بیان عرض الاستنکاف عن ـ بیان عدم القبول ـ عدم الرضا ـ عدم القبول *P.* نا قبولی نمودن *T.* مقبولم دکلدر دیمک ـ رضام یوقدر دیمک || Protester contre un acte qu'on a passé عقد اولنمش سندی قبولدن استنکافنی عرض ایتمک Son mari l'obligea à signer, mais elle protesta devant et après فلان خاتون زوجی طرفندن امضایه اجبار اولنمش ایسه ده رضاسی منضم اولمدیغنی قبل الامضا وبعد الامضا بیان ایلدی Il protesta contre بو امرک خلافنده اولدیغن بیان ایله قبولندن استنکاف ایلدی ـ Protester de nullité. C'est déclarer que l'on prétend qu'une procédure est nulle صدور ایدن حکم عرض امتناع ـ باطلدر دیو قبولندن عرض استنکاف ایتمک ـ Protester d'incompétence. C'est déclarer que le juge n'est pas compétent حاکمک بومقوله دعوا استماعنه صلاحیتی یوقدر دیو مرافعه‌دن استنکاف ایتمک

En termes de Palais, on dit, Protester de violence, pour dire, que c'est par violence que l'on condescend à quelque chose *A.* دعواء الجبر ـ دعواء الکره || Il leur remit entre les mains les papiers qu'ils demandaient, mais en même temps il protesta de violence مطلوب اولان اوراقی یدلرینه تسلیم ایتمش ایسه ده اول بابده کره وجبر واقع اولدیغنی دعوا ایلدی ـ On dit, Protester de tous dépens, dommages et intérêts, pour dire, déclarer que celui contre qui on plaide, sera tenu de tous les dépens, etc. ظهور ایده‌جک کافّهٔ مصارف وخسارات واقچه مرابحه‌لری تضمینی خصم اوزرینه دعوا اولندجغنی عرض وبیان ایتمک

PROTESTER, T. de Commerce. Faire un protêt *T.* پولیچه تمسکنک عدم قبولنی ویاخود وعده‌سنده ادا اولنمدیغنی قبل شرعه بیان ایله کیفیّت حالی سنده ربط ایتمک Quand un banquier manque de payer une lettre de change dans le terme prescrit, il faut la protester صرّافک بری کندویه وارد اولان پولیچه تمسکنک اقچه‌سنی وعده‌سی حلولنده ادادن امتناع ایلدیکی حالده بو کیفیّت قبل شرعه بیان اولندرق سنده ربط اولنمق لازم کلور

PROTÊT. Acte par lequel, faute d'acceptation ou de payement d'une lettre de change, on déclare que celui sur qui elle est tirée et son correspondant, seront tenus de tous les préjudices qu'on en recevra پولیچه تمسكنك عدم قبولنی ویاخود وعده سنده ادا اولنمدیغنی حاوی معرفت شرعله ترتیب اولنان سند

PROTOCOLE. Formulaire pour dresser des actes publics *A.* كتاب الصك

Et formulaire contenant la manière dont les princes traitent dans leurs lettres ceux à qui ils ecrivent *A.* مضبطة الاسالیب التحریرات

PROTONOTAIRE. Le premier des notaires de la Cour de Rome *A.* باش كاتب

PROTOSYNCELLE. Vicaire d'un patriarche ou d'un évêque *T.* پسقپوس كتخداسی ـ پطریق كتخداسی

PROTOTYPE. Original, premier exemplaire *A.* نسخهٔ اصلیّه ـ Figur. ‖ Le prototype de sagesse, d'éloquence نسخهٔ اصلیّهٔ عقل وفطانت یاخود فصاحت وبلاغت

PROTUBÉRANCE. T. d'Anat. Il se dit des saillies des os du crâne *A.* عیر pl. اعیار *P.* برجستگی *T.* تومسكلك ‖ Les protubérances du cerveau اعیار دماغ

PROUE. La partie de l'avant d'un vaisseau *A.* مقدّم ـ مرنحة ـ صدر السفینة ـ السفینة *P.* سر كشتی *T.* كمینك باشی ‖ Un vaisseau qui a tant de pieds de poupe à proue قیچندن باشنه قدر شو مقدار ذراعی اولان سفینه

PROUVER. Établir la vérité d'une chose *A.* اثبات ‖ Prouver une proposition مطلبی اثبات ایتمك Prouver une majeure, une mineure قضیّه‌نك كبراسنی وصغراسنی اثبات ایتمك la vérité d'un fait واقعه‌نك حقیقتنی اثبات ایتمك Les premiers principes ne se prouvent point, ils se supposent مبادیٔ اصول ظنّیات مقولهسی اولمغله اثبات قبول ایتمز Prouver une chose en Justice بر مادّه‌یی حضور شرعده اثبات ایتمك la prouver par témoins irréprochables اتیان شهود عدول ایله بر مادّه‌یی اثبات ایتمك

PROUVÉ. *A.* مثبت ـ ثابت *P.* ثبوتیافته *T.* اثبات اولمش رهین ثبوت اولمش ـ

PROVENANT. Qui provient *A.* حاصل *P.* پیدا شده *T.* حصوله گلمش ‖ Tous les deniers provenants de la vente des meubles متاع بیتك فروختندن حاصل اولمش مبلغك جملهسی

Les biens provenants de la succession میراثدن حاصل اولمش اموال

PROVENIR. Émaner, être produit *A.* حصول ـ ترتّب ـ انبعاث *P.* پیدا شدن ـ زادن *T.* حصول یافتن ـ حصوله ـ طوغمق ‖ D'où croyez-vous que proviennent tant d'abus? بو قدر فسادات ندن ترتّب ایدر ظنّ ایدرسك Cette maladie provient d'un amas d'humeurs بو علّت تراكم اخلاطدن منبعث اولور Les enfans qui proviendront de ce mariage بو نكاحدن حصوله گلهجك اولاد ـ Il signifie aussi, revenir au profit ‖ Que proviendra-t-il au roi de cette affaire? بو مادّه‌دن پادشاهه نه حاصل اولهجقدر Il en pourra provenir tant بوندن شو مقدار حاصل اوله بیلور

PROVENU. *A.* حاصل ـ مترتّب ـ منبعث *P.* پیدا شده ـ زاده *T.* حاصل اولمش ـ طوغمش

Il se dit aussi au substantif *A.* محصول ‖ Le provenu de cette affaire monte à tant بو مادّه‌نك محصولی شو قدره بالغ اولور

PROVERBE. Espèce de maxime devenue vulgaire *A.* مثل pl. امثال ـ ضرب مثل pl. ضروب امثال ‖ La plupart des proverbes sont figurés ضروب امثالك اكثریسی مجاز در Les proverbes renferment beaucoup d'instructions utiles ضروب امثال تعلیمات نافعه‌یی مشتملدر Les proverbes de Salomon امثال سلیمان

PROVERBIAL. Qui tient du proverbe *A.* مثلی

PROVERBIALEMENT, adv. *A.* علی صورة المثل ‖ Parler proverbialement علی صورة المثل تكلّم ایتمك

PROVIDENCE. La suprême sagesse par laquelle Dieu conduit toutes choses *A.* حكمة ربّانیّة ـ حكمة الله ‖ Le monde est gouverné par la providence de Dieu امور عالم بحكمة الله تعالی اداره اولنور C'est un secret de la providence Divine اسرار حكمت ربّانیّه‌دندر Se reposer sur la providence حكمت بالغهٔ ربّانیّه‌یه وقف امید ایله آمن البال اولمق Il ne faut pas s'attendre de telle sorte à la providence, qu'on ne fasse rien de son côté ارادهٔ جزئیّه‌یی صرف ایلمكدن بالكلّیّه فراغت برله یالكز مقتضای حكمت ربّانیّه‌نك ظهورینه منتظر اولمق روا دكلدر

PROVIGNER. Coucher en terre les brins d'un cep de vigne *A.* اضجاع العكیس فی الارض *P.* فرهنگ تاك در زمین گستردن *T.* اصمه جیبوقلرینی طالدرمق ‖ Provigner une vigne pour la regarnir بر باغی تجدید ایچون اصمه جیبوقلرینی

طالدرمق

Il signifie aussi, multiplier *A.* فراوان شدن *P.* تكثر ـ ريعان *T.* بركتلنمك ـ چوغلمق || Cette plante a beaucoup provigné cette année بو سنة مباركه‌ده فلان نبات زياده‌سيله ريعان بركتلندى ـ ايتدى

PROVIN. Rejeton d'un cep de vigne provigné *A.* عكيس *P.* دارنج ـ فرهنگ تاك *T.* طالدرمه || Les provins ne rapportent pas les premières années طالدرمه‌لر ايلك سنه‌ده محصول ويرمز

PROVINCE. Étendue de pays, qui fait partie d'un grand État *A.* مخلاف ـ ممالك pl. مملكت ـ ايالات pl. ايالت pl. مخاليف *P.* خره *T.* ولايت || Cet État est divisé en plusieurs provinces بو ملك ايالات عديده‌يه منقسمدر Cette province abonde en blé et en vin بو مملكتده حنطه وخمر بركتى وار در Les députés de la province ايالت وكيللرى

On dit d'un homme venu depuis peu de sa province, qu'il a encore un air de province فلان كمسنه‌ده هنوز بداوت طور ـ طشره‌لق طورى ـ وار در ـ On dit aussi, Langage, mot de province طشره ـ طشره لسانى ـ بدوى لسانى يا لغتى Les gens de province طشره آدملرى ـ طشره خلقى سويلمشى

PROVINCIAL. Qui est de province *A.* مخصوص باهل الايالة *T.* ولايتلو ـ ولايتلونك || Assemblée provinciale ولايتلو جمعيتى Concile provincial ولايتلو رهبان مشورتى

PROVISION. Amas et fourniture des choses nécessaires pour la subsistance *A.* ذخيرة pl. ذخاير ـ زاد pl. ازواد ـ ميرة *P.* توشه *T.* زاد ـ ازق ـ قومانيا || Grande provision كليتلو ذخيره Provision de blé, de vin, de sel حنطه وخمر وطوز ذخيره‌سى Aller à la provision ذخيره تداركنه كتمك Il n'a besoin ni de vin ni de bois pour cette année, il en a sa provision بو سنه ايچون خمر وحطب تداركنه احتياجى يوقدر زيرا كفايت مقدارى ذخيره‌سى موجود در La place est munie de toutes sortes de provisions de guerre et de bouche بو قلعه‌نك مهمات وذخاير لازمه‌سى موجود در Il a fait bonne provision de livres pour le temps qu'il doit passer à la campagne بيلاقده اقامتى وقتى ايچون كفايت مقدارى كتاب ذخيره‌سى تدارك ايلدى Faire ses provisions لازم اولان ذخيره‌سنى تدارك حوايج لازمه‌سنى ـ مالزمه‌سنى ـ ايتمك

On dit figur. Par provision, pour dire, en attendant, préalablement *A.* لمدة ما *T.* شمديلك ايچون || Il fit cela par provision شمديلك ايچون بو ايشى ايشلدى

PROVISIONS. Les lettres par lesquelles un office est conféré à quelqu'un *T.* توجيه امرى ـ توجيه فرمانى ـ توجيه براتى

PROVISIONNEL. Qui se fait par provision *A.* جارى لمدة ما *T.* لمدة ما شمديلك ايچون اولان || Traité provisionnel شمديلك ـ جارى اولمق اوزره عقد اولنمش عهدنامه partage شمديلك ايچون تنظيم اولنمش ايچون عقد اولنمش صورت مقاسمه

PROVISIONNELLEMENT. Par provision. V. Provision.

PROVISOIRE. V. Provisionnel.

PROVISOIREMENT. V. Provisionnellement.

PROVOCATION. Action de provoquer *A.* دعوت || Il a vomi sans aucune provocation قيى دعوت ايتمكسزين استفراغ ايلدى Provocation au sommeil نومه دعوت

PROVOQUER. Inciter, exciter *A.* دعوت ـ تحريك *P.* انگيختن *T.* قشقرتمق || Provoquer au combat محاربه‌يه دعوت ايتمك جنكه تحريك ايتمك ـ Il l'a frappé, mais il y avait été provoqué auparavant par beaucoup d'injures فلانى فى الحقيقه ضرب ايلدى انجق اول مقوله حركته داعى اولان سبب مقدم اول كمسنه‌نك تفوه ايلديكى شتوم كثيره در Provoquer le sommeil, le vomissement نومى وقيى دعوت ايتمك Provoquer à la colère تحريك غضب ايتمك

PROXENÈTE. Courtier qui fait métier de procurer des femmes aux libertins *A.* قواد *P.* پازن *T.* ميانجى

PROXIMITÉ. Voisinage d'une chose à l'égard d'une autre *A.* قرب ـ قربيت ـ سقوب ـ تساقب ـ جواريت *P.* نزديكى *T.* يقينلق || La proximité des lieux où l'on a souvent affaire, est une grande commodité قرب مسافات صيق صيق آمد شده محتاج اولان ارباب مصلحت حقنده عظيم راحت در La proximité de leurs maisons خانه‌لرينك وسهولتى موجبدر قربيتى

Il se prend aussi pour Parenté *A.* قرابت *P.* خويشاوندى *T.* خصملق || La proximité qui est entre nous بينمزده اولان رابطهٔ رحم وقرابت

PRUDE. Il se dit d'une femme qui affecte un air sage et réglé dans ses moeurs *A.* متعاففة *P.* عفت فروش *T.* اهل عرضلق صانتر || C'est une prude عفت فروش بر قاريدر

PRUDEMMENT. Avec prudence *A.* بالدراية *P.* خردمندانه ـ

|| عقللوجه ـ اوصلیلق ایله .T حکیمانه ـ عاقلانه ـ هوشمندانه
Se conduire prudemment عاقلانه عمل وحرکت ایتمک

PRUDENCE. Vertu qui fait pratiquer ce qui convient dans la conduite de la vie .A عقل ـ درایت .P هوشمندی ـ خردمندی ـ فرهنگی .T عقللولق || La prudence est une des quatre vertus cardinales عقل ودرایت فضایل رئیسهٔ اربعه‌دنکث بریدر Agir, se conduire avec prudence قانون عقل ودرایت اوزره حرکت ایتمک La prudence doit être la règle de toutes les actions عقل ودرایت رهنمای کافهٔ افعال واعمال اولماو در Il n'y a pas de prudence à en user de la sorte بو وجهله عمل درایت وحرکت کار عاقل دکلدر Une prudence consommée بالغه Ce général a donné des marques d'une grande prudence dans toutes ses campagnes بو سر عسکر مأمور اولدیغی سفرلرک جملهسنده اثبات عقل ودرایت ایلدی

En style de l'Écriture, on appelle Prudence de la chair, l'habileté dans la conduite, lorsqu'elle ne regarde que les choses du monde, et qu'elle n'a point de rapport à celles du ciel .A عقل المعاش Et prudence chretienne, celle qui ne regarde que les choses du ciel .A عقل المعاد

PRUDENT. Qui a de la prudence .A عاقل pl. عقلا ـ ذو الدرایة pl. ذوی الدرایة .P خردمند ـ هوشمند ـ فرزانه ـ ازیر .T عقللو ـ اوصلو || C'est un homme très-prudent پک عقللو آدمدر ـ

Il se dit aussi des choses || Il a tenu une conduite prudente dans cette affaire بو خصوصده عاقلانه حرکت ایلدی Il fit une réponse très-prudente قانون عقله موافق جواب ویردی ـ عاقلانه جواب ویردی

PRUDERIE. Affectation de paraître sage. Il ne se dit que des femmes .A تعافف .P عفت فروشی .T اهل عرضلق صاتشی

PRUD'-HOMME. Homme expert et versé dans la connaissance de certaines choses .A اهل الخبرة || L'arrêt porte qu'on s'en rapportera au dire de prud'hommes, et gens à ce connaissans صادر اولان اعلام موجبنجه مصلحت اهل خبره‌نکث واولبابده صاحب وقوف اولنلرک رأینه حواله اولنمق لازم کلدی

PRUNE. Fruit du prunier .A اجاص ـ برقوق .P آلو .T ارکث

PRUNEAU. Prune sèche, cuite au four ou au soleil .A اجاص مجفف .P آلوی خشک .T قوری ارکث

PRUNELAIE. Lieu planté de pruniers .A مشجرة الاجاص .P درختستان آلو .T ارکلکث ـ ارکث باغچه‌سی

PRUNELLE. L'espèce sauvage des prunes .A اجاص جبلی .P آلوی کوهی .T طاغ ارکی

PRUNELLE. L'ouverture qui paraît noire dans le milieu de l'oeil .A انسان العین ـ ذباب العین ـ بؤبؤ العین .P مردمکث .T کوز ببکی ـ چشم || La dilatation de la prunelle انسان العینکث انبساطی

On dit proverb. Conserver quelque chose comme la prunelle de l'oeil فلان شیئی اعز من بؤبؤ العین عد ایده‌رک حفظ کوزی ببکی کبی صاقندروب صاقلمق ـ ایتمکث

PRUNELLIER. Arbrisseau qui est l'espèce sauvage des pruniers .A شجر الاجاص جبلی .P درخت آلوی کوهی .T طاغ ارکی اغاجی

PRUNIER. L'arbre qui porte les prunes .A شجر الاجاص .P درخت آلو .T ارکث اغاجی

PRURIT. T. didact. Démangeaison vive .A حکة .P خراش .T کجیشمه ـ کجیمکث

PSALLETTE. Lieu où l'on élève et exerce les enfans de choeur .A مدرسة المؤذنین .P تعلیمخانهٔ مؤذنان .T مؤذن تعلیمخانه‌سی

PSALMISTE. Nom qui se donne à David, comme auteur des psaumes .A مؤلف المزامیر

PSALMODIE. Manière de chanter à l'église les psaumes et le reste de l'office .A اذان الصلاة

PSALMODIER. Chanter les psaumes et l'office d'une manière qui tient le milieu entre le chant et la parole .A ترتیل الصلاة ـ تأذین الصلاة .P صلاترا بآغازه خواندن .T صلاتی ازکی صورتیله اوقومق || Dans un tel ordre les religieux ne chantent point, ils ne font que psalmodier فلان طریقتکث زهبانی نمازده تنغم وتغنی ایتمیوب ترتیل صلات ایدرلر

PSALTÉRION. Sorte d'instrument de Musique à plusieurs cordes .A سنطیر .T سنطور

PSAUME. Il se dit des cantiques sacrés composés par David .A مزمور pl. مزامیر pl. مزامیر داود النبی || Les psaumes de la pénitence مزامیر الاستغفار

PSAUMIER. Recueil de psaumes composés par David .A زبور کتاب المزامیر داود ـ شریف

PSEUDONYME. Il se dit des auteurs qui publient des livres sous un faux nom .A مؤلف باسم الموضوع

Il se dit aussi des ouvrages mêmes .A کتاب موضوع ـ

تألیف موضوع

PSORA. T. de Méd. Gale. V. ce mot.

PSOROPHTALMIE. Espèce d'ophtalmie accompagnée de gale et de démangeaison aux paupières *A.* جرب العين *T.* كوز اويوزى

PSYCOLOGIE. Science de l'âme *A.* علم الاحوال النفس

PTARMIQUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui font éternuer *A.* دواء معطس *P.* داروى شنوشه انكيز *T.* آقشرديجى علاج

PTYALAGOGUE. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui excitent la salivation *A.* دواء مسيل الريق *P.* داروى خيو آور *T.* ساليار آقديجى علاج

PTYALISME. T. de méd. Salivation *A.* سيلان الريق *P.* خيوريزى *T.* ساليار آقشى

PUAMMENT. Avec puanteur *A.* بالنتانة *P.* با بد بويى *T.* مردار قوقو ايله

PUANT. Qui sent mauvais *A.* كريه الرايحة ـ ادفر ـ منتن *P.* فرغند ـ كنده ـ بد بو *T.* مردار قوقولتو || Pieds puants اقدام منتنه Chair puante لحم منتن haleine نفس ـ نفس باخر منتن ـ Bêtes puantes حيوانات منتنه

PUANTEUR. Mauvaise odeur *A.* زهم ـ دفر ـ نتانت *P.* بد فرغندى ـ بويى *T.* مردار قوقو || On n'y saurait habiter à cause de la puanteur اول محلك زهم ونتانتى تقريبيله آنده اقامت ممكن دكلدر

PUBÈRE. Qui a atteint l'âge de puberté *A.* بالغ *P.* رسيده *T.* يتشمش || Un garçon est pubère à quatorze ans, et une fille à douze ذكور حقنده حدّ بلوغ اون دردنجى سنه نك تكميلنده واناث حقنده اون ايكنجى سنه نك ختامنده معتبر در

PUBERTÉ. L'âge auquel la loi permet de se marier *A.* حدّ البلوغ ـ سنّ البلوغ *P.* حال رسيدگى *T.* يتشمه ياشى || Les signes de la puberté امارات سنّ بلوغ Le passage de l'enfance à la puberté حال طفوليتدن سنّ بلوغه مرور اولنديغى وقت

PUBIS. La partie moyenne de la région hypogastrique, qui se couvre de poils à l'époque de la puberté *A.* عانة ـ ركب ـ صفاق *P.* زهار *T.* قاسيق

PUBLIC. Qui concerne tout un peuple *A.* عمومى ـ عامّة ـ عام *P.* همگى ناس *T.* عامّه نك || L'intérêt public مصلحت عامّه l'autorité publique امور عامّه نك اداره سنه مأمور اولان حكام ادارهٔ امور جمهوره مأمور اولان ارباب حكومت ـ وضابطان l'utilité منفعت عامّه Le trésor public ـ بيت المال عامّه ميرى خزينه سى Les revenus publics واردات ـ واردات عامّه ميريّه Il est de l'avantage public que cela soit بونك بو وجهله نفع عامّه يى ـ تنظيمى خير عامّه يى موجبدر Toutes les révoltes sont ordinairement prétextées du bien public اهل بغى وعصيان دائما خير عامّه يى وسيله ايده رك ستر قباحت ايده كلمشدر Il est du bien public باعث خير عموميدر La voix publique est pour lui كلّ وآراى عامّهٔ ناس فلانك حقنده مساعد در Ceux qui sont dans les emplois publics عامّه يه راجع ادارهٔ امور ـ خدمات دولته مأمور اولان ارباب مناصب عباد اللهه مخصوص خدمتلرده مستخدم اولان ذوات Édifices publics بكلك ـ ابنيهٔ ميريّه ـ عامّه يه مخصوص عمارتلر بنالرى ـ Personnes publiques, se dit des pesonnes qui sont revêtues de l'autorité publique ادارهٔ امور عامّه يه مأمور خدمهٔ دولت مستخدملرى ـ دولت

On appelle Charges publiques, les impositions que tout le monde est obligé de payer à l'État تكاليف ميريّه

Femmes publiques. Les filles et les femmes prostituées *A.* فاحشة *P.* روسبى *T.* اوروسبى

PUBLIC. Généralement connu *A.* مشتهر ـ مشهور ـ شايع *P.* شهرت يافته ـ شيوع يافته ـ تواتر يافته ـ فاش شده *T.* يايلمش ـ تواتر اولمش ـ شهرت بولمش || C'est une nouvelle qui est déjà publique شايع اولمش اخبارندندر C'est un bruit public السنهٔ ناسده تواتر يافته اولمش حوادثدندر Cela est public partout هر طرفه نشر اولنمش بر خبردر Rendre une chose publique بر شيئى اشاعه ايتمك On a fait des défenses publiques عموم يساقلرى نشر اولندى Cela a été proclamé à cri public et son de trompe مناديلر معرفتى وطرامپته صداسيله عموماً خلقه اشاعه واعلان اولندى Cela est de notoriété publique معلوم ومشهور اولمش شيدر

Public, au substantif, se prend pour tout le peuple en général *A.* عباد الله ـ جمهور الناس ـ عامّة الناس ـ ناس *P.* همه ناس *T.* خلق || Servir le public عباد اللهه خدمت ايتمك L'intérêt public doit être préféré à celui des particuliers عامّهٔ ناسه راجع اولان مصلحت مصلحت خاصّه دن اهمّ واقدم عدّ اولنمق اقتضا ايدر Il fut défrayé aux dépens du public فلانك مصارفى خلقك صرفندن چيقدى Que dit-on dans le public? ناس بيننده نه سويلنور Se sacrifier pour le public

خلق اوغورینه فدای نفس ایتمک

En public. En présence, à la vue de tout le monde *A.* علی – بروی همه ناس *P.* علی مواجهة الناس – ملاء الناس خلق ایچنده – خلقک کوزی اوکنده *T.* پیش همه خلق علی ملاء || Paraître en public خلقه کورنمک Parler en public الناس تقریر کلام ایتمک

PUBLICATION. Action par laquelle on rend une chose publique *A.* انتشار – شیوع – اعلان *P.* فاش *T.* یایلش – یایمه || La publication de la paix خبر صلحک اعلانی – صلحک اعلان – بو نظامک وانتشاری Depuis la publication de cette ordonnance انجیل شریفک اعلانی وقتندنبرو La publication de l'Évangile بو کتابک انتشاری On a défendu la publication de ce livre شیوع وانتشارینی یساق ایتدیلر – نشری منع اولنمشدر

PUBLICITÉ. Notoriété *A.* علانیت – وضوح *P.* آشکارایی *T.* آشکارهلک || La publicité du crime le rend encore plus punissable ارتکاب اولنان جرمک علانیتی تقریبیله جزای ما یلیقی بر قات دخی زیاده اولمق اقتضا ایدر

PUBLIER. Rendre public et notoire *A.* نشر – اشاعة – اعلان *P.* فاش کردن *T.* آچیغه چیقارمق – یایمق || Publier une ordonnance بر نظامی نشر واعلان ایتمک un manifeste بیاننامه نشر ایتمک des défenses یساقلر نشر واشاعه ایتمک la guerre اعلان سفر ایتمک L'Évangile a été publié par toute la terre انجیل شریف کافهٔ اقطار عالمه نشر واشاعه اولندی Tout ce que la renommée a publié des grandes actions de ce prince, est encore au-dessous de la vérité بو پادشاهک مآثر جلیلهسنه دائر تواتر یافتهٔ السنهٔ عوام اولمش صیت وشهرتی حقیقت حالک ما دونیدر

Publié. *A.* منتشر – شایع *P.* فاش کرده – شیوع یافته *T.* آچیغه چیقمش – آشکارهیه چیقمش – یایلمش

PUBLIQUEMENT. En public *A.* علانیةً – علناً *P.* آشکارا *T.* آچیقدن آچیغه – آشکاره || C'est une chose qu'il a faite publiquement علناً ایتدیکی بر شیدر Je lui ai dit publiquement کندویه علناً سویلدم V. aussi En public.

PUCE. Insecte *A.* برغوث pl. براغیث *P.* قذه – قذان pl. کیک – شبکر *T.* پیره || Morsure de puce قرص برغوث – پیره اصریغی

PUCEAU. Garçon qui n'a jamais connu de femme *A.* متبتل – فاری *P.* زن نا شناخته *T.* آدم بیلمامش بکر

PUCELAGE. Virginité *A.* بکارة *P.* دوشیزگی *T.* قزلق

Il se dit aussi d'un homme qui n'a point connu de femme *A.* حال البکارة – حال التبتل *P.* زن نا شناسی *T.* فاری بیلمامزلک

PUCELLE. Fille qui n'a point connu d'homme *A.* بکر pl. ابکار – عذراء pl. عذاری – خریدة pl. خرائد *P.* بوبک – دوشیزه *T.* قز – قز اوغلان – باکره

PUDEUR. Honte honnête *A.* حیاء – عار – خفارت *P.* ننگ *T.* اوتانقلق || Pudeur virginale حیای ابکار C'est un reste de pudeur qui l'a retenu نفسنده بقیهٔ قالمش بر نبذهٔ عار وحیایه مبنی اول حرکتدن امتناع ایلدی C'est n'avoir aucune pudeur que de parler de la sorte بو مقوله کلام تفوهی محض بیحیالقدر La pudeur paraît sur son visage آثار عار وحیا ناصیهٔ حالنده نمودار در

Il se prend aussi pour Timidité *A.* حجاب – محجوبیت *P.* شرم – شرمندگی *T.* محجوبلق

PUDIBOND. Qui a une certaine pudeur naturelle *A.* مستحیی *P.* شرمناک *T.* اوتانغن

PUDICITÉ. Chasteté *A.* عفت – عصمت – ادب *P.* پاکدامنی *T.* عرض – عرضلک || اهل La pudicité est le premier ornement d'une femme عفت وادب اقدم حلیات نسواندر

PUDIQUE. Qui a de la pudicité. Il se dit des personnes et des choses *A.* ذو عفاف – عفیف pl. اعفا – اهل العفة pl. ارباب العفة – ادیب – عاصم *P.* پاکدامن – پرهیزکار *T.* عرضلی – ادبلو – صاقلر || Discours pudique ادیبانه کلام – کلام عفاف آلود

PUDIQUEMENT, adv. *A.* بالعفة – بالعصمة – بالادب *P.* ادیبانه – عفیفانه – بپاکدامنی *T.* ادبلوجه – ادب ایله || Les Chrétiens doivent vivre pudiquement, même dans le mariage عیسویون حال نکاحده بیله عفت وادب ایله کچنملو درلر

PUER. Sentir mauvais *A.* دفر – نتن – انتان *P.* کندن – کنده بودن – گشتن *T.* قوقمق – فرغند || Cela puera bientôt بو شی قریبا کسب نتانت ایده جکدر Si vous gardiez plus long-temps ces fleurs dans la même eau, elles pueraient شو چیچکلر طوردقلری صوایچنده بر مدت دخی حفظ اولندجق اولور ایسه کسب نتانت ایتمش اولور

En parlant des viandes, on emploie les mots *A.* تخشم – کسب الزهومة *P.* بوی بد بستن *T.* قوقمق – قوخوباغلامق

Et en parlant de l'haleine *A.* بخر *P.* گرفتن نفسک *T.*

آغز قوقمق || Son haleine pue فلانک نفسی باخر در

PUÉRIL. Qui appartient à l'enfance *A.* طفلی *P.* کودکانه *T.* جوجوق باشی ـ سن طفولیت || Âge puéril جوجوغك L'instruction puérile تادیب اطفال ـ Il se dit aussi de ce qui tient de l'enfance *A.* طفلی *P.* کودکانه *T.* جوجوق واری || C'est un discours puéril جوجوق واری بر صحبتدر Ce jeune homme n'a rien de puéril بو نو جوانده بر درلو وضع طفلی یوقدر Excuse puérile جوجوق عذری ـ عذر طفلی

PUÉRILEMENT, adv. *A.* کطفل *P.* کودکت ـ مانند کودکت *T.* جوجوقجه || C'est raisonner puérilement جوجوقجه مطالعه آسا ایتمکدر

PUÉRILITÉ. Ce qui tient de l'enfant *A.* طفولیت *P.* کودکی *T.* جوجوقلق || Il y a de la puérilité dans ce discours بو کلامده جوجوقلق وار Il ne sait que des puérilités کافهٔ اعمال اثر طفولیت ظاهر در وافعالی محض طفولیتدر

PUÎNÉ. Cadet *A.* سوغ *P.* پس زاد *T.* آردی صره طوغمش || Les puînés des maisons souveraines se marient difficilement آل ملوک اولادندن اولان پس زادگانک امر تزوّجلرنده صعوبت وار در

PUIS, adv. Ensuite *A.* ثم ـ بعده ـ بعد *P.* پس ـ پس *T.* آندنصکره ـ صکره || Il se propose d'aller à Orléans, puis à Tours ازین بوندن فلان طرفه وآندنصکره فلان محله وارمق نیتنده در

PUISARD. Espèce de puits pratiqué pour faire écouler les eaux *A.* کظیمة pl. کظایم *P.* کهریز *T.* صو لغمی || On a fait des puisards au-devant de ce bâtiment اول بنانک پیشگاهنده صو لغملری احداث اولندی

PUISER. Prendre de l'eau dans une rivière, dans une fontaine *A.* انزاح ـ استنباط ـ اغتراف *P.* آب کشیدن *T.* صو چکمک || Puiser de l'eau à la rivière نهردن صو چکمک Puiser au courant de l'eau آقندیدن صو چکمک

On dit figur., qu'un homme a puisé dans les sources, pour dire, qu'il a lu les auteurs originaux sur les matières dont il traite ـ یازدیغی ماده‌لری ینابیع اصلیه‌دن استنباط ایلدی Cet auteur a puisé chez les anciens les plus grandes beautés de son ouvrage سلفلرندن اخذ ایلدی تالیف ایلدیکی کتابک احسن واعلا محللرینی آثار متقدمیندن استنباط ایلدی

Puisé. *A.* مستنبط ـ منزوح *P.* کشیده *T.* چکلمش

PUISQUE. Conjonction causative *A.* لانّ *P.* چون *T.* چونکه ـ || Je le veux bien, puisque vous le voulez چونکه سنک نیتکم دلخواهکدر بنم دخی دلخواهمدر

PUISSAMMENT. D'une manière puissante *A.* قویاً *P.* زورمندانه *T.* قوتلوجه || Ce prince est en état de secourir puissamment ses alliés بو پادشاه متفقلرینه قویاً اعانت ایلمکه مقتدر در Solliciter puissamment pour quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنده قویاً شفاعت ایتمک Agir puissamment dans une affaire بر خصوصده قویاً عمل وحرکت ایتمک

Il signifie aussi, beaucoup, extrêmement *A.* فوق الغایة ـ غایة *P.* بسیار ـ بغایت *T.* پک چوق || Il est puissamment riche بغایت مالدار در

PUISSANCE. Pouvoir, autorité *A.* قدرت ـ اقتدار ـ حکومت *P.* توانایی ـ یارا || Puissance absolue حکومت ـ قوّت مطلقه légitime حکومت مطاقه tyrannique حکومت مجبره ـ حکومت جبّارانه indépendante حکومت مستقله limitée, bornée حکومت قانونیه ـ حکومت محدوده ومقیده sans bornes حکومت نا محدوده odieuse حکومت مکروهه La puissance souveraine بلا حدّ وقید اولان حکومت حکومت سلطانیه C'est un homme qui s'est élevé à une grande puissance اعلای مراتب قوّت واقتداره واصل اولمش بر آدمدر S'il a envie de vous obliger, il en a la puissance سنی ممنون ایتمکه رغبتی وار ایسه مقتدر در Puissance paternelle بابا ـ حکومت پدری ـ حکومت والدیه Ce fils est en puissance de père پدرینک تحت حکومتنده در

Il signifie aussi, force *A.* قوّت *P.* زور *T.* کوج || La puissance de ses moyens یدنده اولان وسایل واسبابک قوّتی de ses charmes جاذبه‌سنک قوّتی La puissance de l'habitude est telle que... اعتیادک قوّتی شول رتبه‌ده غالبدر که

Il se prend aussi pour Domination, empire *A.* حکومت ـ دولت || La puissance de ce prince s'étend bien loin بو پادشاهک حکومتی اقطار بعیده‌یه قدر واصل اولور Les Grecs furent soumis à la puissance des Romains طائفهٔ یونان روما دولتنه تابع ومنقاد اولمشدر

De notre pleine puissance. Formule dont se servent les rois dans certaines lettres patentes || De notre certaine science, pleine puissance et autorité royale, avons ordonné... علم تام شهریارانه وقوّت کاملهٔ ملوکانه‌مز موجبنجه شو وجهله امر وتنبیه اولنور که

PUISSANCE. Efficacité des remèdes *A.* قوّت || Le quinquina a la puissance de guérir la fièvre قنه قنده حمّانك دفعی قوّتی مقناطيسده وار در L'aimant a la puissance d'attirer le feu دمورك جلبی قوّتی وار در

En termes de philosophie, il se dit de ce qui est opposé à Acte *A.* قوّت || Réduire la puissance en acte قوّتی فعله كتورمك

Et en termes de Mécanique, de ce qui agit pour mouvoir un corps, pour surmonter un poids *A.* قوّت ـ زور *P.* زور *T.* زور || Dans un moulin à eau, l'eau est la puissance صو دكرماننده باعث زور وقوّت صو در

Il signifie aussi, faculté *A.* قوّت pl. قوا || La mémoire, l'entendement sont appelés les puissances de l'âme قوّت حافظه وقوّت فاهمه قوای نفسانيّه اسميله تسميه اولنور

PUISSANCES, se dit de ceux qui possèdent les premières dignités de l'État *A.* اولی الامر pl. اولياء الامور || Avoir accès auprès des puissances بر كمسنه‌نك نزد اوليای اموره رخصت تردّدی اولمق

TOUTE-PUISSANCE. Il ne se dit que de Dieu *A.* قدرت صمدانيّة قدرت بيحدّ ـ قدرت بی انتهاء يزدانی *P.* ما لا نهاية الله تعالينك حدّ ونهايتی يوق قوّتی *T.* وپايان ربّانی

PUISSANT. Qui a beaucoup de pouvoir *A.* قوی pl. اقوياء ـ قوی الاقتدار ـ مقتدر *P.* زورمند ـ توانا *T.* قوتلو ـ كوجلو || Un puissant empire بر پادشاه prince سلطنت قوی الاركان قوی دوستلره مالك Avoir de puissans amis قوی الاقتدار اولمق C'est une maison qui est puissante dans la province مملكت ايچنده فرط قوّت ايله معروف بر خاندان راسخ الاركاندر C'est une puissante ville بر بلدهٔ قويّه در Les puissans du siècle عظمای زمان ـ اقويای زمان

Il signifie aussi, qui est capable de produire un effet considérable || Cela lui a été d'un puissant secours بو كيفيّت فلانك حقنده اعانت قويّه وسيله اولمشدر Il a allégué de puissantes raisons علل واسباب قويّه سرد ايلدی Puissant remède دوای قوی ـ دوای قوی التأثير Lever une puissante armée عسكر قوی اخراج ايتمك Avoir une puissante flotte بر دونمای قويّه مالك اولمق

Il signifie aussi, robuste *A.* قوی البنية *P.* تنومند *T.* قوتلو ـ قوند || C'est un jeune homme fort et puissant قوی البنيه وشديد البدن بر يكتدر

Il se prend aussi pour Riche *A.* مقتدر pl. مقتدرين ـ متموّل ـ غنی pl. اغنياء *T.* توانكر *T.* زنكين ـ مالدار || C'est le plus puissant négociant de la ville شهرك اك مقتدر تجّارنددر Être puissant en fonds de terre املاك وعقار جهتيله مالدار اولمق

On dit, Puissant vin, par opposition à Vin faible *A.* خمر شديد *P.* بادهٔ تيز *T.* كسكين شراب

TOUT-PUISSANT. Il ne se dit que de Dieu *A.* قادر على الاطلاق || Le bras du Tout-puissant جناب قادر على الاطلاق عزّ شانه حضرتلرينك يد قدرتی

On dit aussi, qu'un homme est tout-puissant, pour dire, qu'il a un très-grand pouvoir *T.* بيحدّ وبی اندازه نفوذ ـ قادر مطلقدر وقوّتی وار در

TRÈS-HAUT ET TRÈS-PUISSANT PRINCE. Titre qu'on donne dans les actes aux princes *T.* شوكتلو قدرتلو

PUITS. Trou profond, fait exprès pour en tirer de l'eau *A.* بئر pl. ابآر ـ ركية pl. ركايا ـ جبّ pl. اجباب *P.* چاه *T.* قويی || Puits fort profond بئر قعير ـ بئر عميق الغور ـ چاه ـ ژرف Le commun قويی درين قويی ـ عامّه‌يه مخصوص قويی rebond d'un puits قويی بلازكی ـ ابالهٔ بئر Curer un puits قويی يی تطهير ايتمك ـ قويی آيرنلمق Puits à roue چرخدلو قويی à poulie مقره‌لو قويی creusé dans le roc قيا ايچنده حفر اولنمش قويی

On appelle Puits perdu, un puits dont le fond est de sable, où les eaux se perdent *A.* نازح ـ ناكز pl. نواكز *P.* چاه بی آب *T.* قوری قويی

On dit figur. et proverb. d'un homme fort secret, que ce qu'on lui dit tombe dans un puits كندويه سويلنان سوز بر قويی ايچنده آتامش كبيدر ـ On dit aussi, que cet homme est un puits, pour dire, qu'il est impossible de le faire parler sur les choses qu'il doit cacher *A.* متقفل الفم *P.* بسته دهان *T.* آغزی كيدلی

On dit aussi d'un homme très-savant, C'est un puits de science *A.* كنز العلوم والمعارف *P.* گنجينهٔ هنرودانش

PULLULER. Multiplier en abondance *A.* ريعان ـ اراعة ـ كسب ـ النما *P.* رايگانی پذيرفتن *T.* كورلنمك ـ بركتلنمك || Le chiendent pullule beaucoup آيرق اوتی بغايت بوللنمق La fougère pullule extrêmement ايرلتی اوتی افراط ريعان ايدر ايله كورلنور ـ Il se dit figur. des opinions dangereuses, et alors

on emploie aussi les mots *A.* انتشار *P.* رایگان شدن *T.* پایلمق || Cette hérésie, cette opinion a pullulé en peu de temps بو رفض وبدعت وبو اعتقاد باطل مدت یسیره ایچنده مدّت قلیلهٔ ایچنده منتشر ـ کسب نما وریعان ایلدی ورایگان اولمشدر

PULMONAIRE. Qui appartient au poumon *A.* رئوی ـ سحری *P.* ششی *T.* آق جکرک || Artère pulmonaire شریان الرئه آق جکر طمری ـ رگ شش ـ عمود الکبد ـ veine عرق الرئه

PULMONAIRE. Plante propre aux maladies du poumon *A.* حشیشة الرئة

PULMONAIRE DE CHÊNE. On appelle ainsi le Lichen. V. Lichen.

PULMONIE. Maladie du poumon *A.* داء السحر *P.* رنج شش *T.* آق جکر آغریسی

PULMONIQUE. Qui est malade du poumon *A.* سحیر *P.* آزرده شش *T.* آق جکر آغریسنه مبتلا

PULPE. Substance médullaire ou charnue des fruits, des légumes *A.* شحمة *T.* اوز

Les Anatomistes appellent Pulpe cérébrale, la partie molle du cerveau *A.* شحمة الدماغ

PULSATIF. T. de Méd., qui se dit d'un battement douloureux qui accompagne ordinairement les inflammations *A.* نابض ـ ضارب || Douleur pulsative وجع نابض

PULSATION. T. de Méd. Il se dit du battement du pouls *A.* نبضان *P.* نبض طپیدن *T.* طمر آتشی | Pulsation fréquente نبضان نا ـ نبضان غیر منتظم inégale نبضان متدارک Son pouls fait tant de pulsations dans l'espace d'une demi-heure نبضی نصف ساعت ایچنده شوقدر کرّه نبضان ایدر

PULVÉRIN. Il se dit de la poudre à canon dont on se sert pour amorcer les armes à feu *T.* آغز اوتی

PULVÉRISATION. V. Pulvériser.

PULVÉRISER. Réduire en poudre *A.* تسفیف *P.* سفوف ساختن *T.* دوکوب توز ایتمک || Il a trouvé le secret de pulvériser les corps les plus solides et les plus compacts زیاده صلب وکثیف اولان اجرامی تسفیف ایلمک سرّینی بولدی

Il se dit figur. pour Détruire entièrement *T.* هباء منثور کبی نا بود ونا پیدا ایتمک || Cette objection a été pulvérisée بو اعتراض هباء منثور کبی نا بود ونا پیدا اولدی

PULVÉRISÉ. *A.* مسفّف *P.* سفوف گشته *T.* توز کبی دوکیلوب توز اولمش ـ اولمش

PUNAIS. Qui rend par le nez une odeur infecte *A.* خاشم *P.* کنده بینی *T.* ککزی قوقار الانف

Il se dit aussi de celui qui est privé du sentiment de l'odorat *A.* عاطل الشمّ ـ شخم ـ اخشم *P.* بسته بینی *T.* ککزی طوتقون ـ طونق || Il ne sent point les odeurs, il faut qu'il soit punais ـ اصلا رایحه آلدمیور غالبا ککزی طوتقدر غالبا قوّت شامّه سی عاطلدر

PUNAISE. Insecte qui s'engendre dans le bois de lit *A.* بقّة *P.* تخته بتی *T.* تساک ـ فس فس ـ تردک || De la drogue pour faire mourir les punaises اهلاک بقه ایدن دوا

PUNAISIE. Maladie du punais *A.* داء الخشام *P.* بستگی بینی *T.* ککز طوتقونلغی

PUNCH. V. Ponche.

PUNIR. Faire subir à quelqu'un la peine de son crime, de sa faute *A.* مجازاة بالعقوبة ـ جزاء سوء العمل ـ جزاء سوء الصنیع ـ تأدیب *P.* گوشمال کردن *T.* تنکیل ایتمک || On l'a puni comme il méritait تأدیبات ـ جزاء ما یلیقی اجرا اولندی Après ce qu'il a fait, on ne le saurait trop punir سوء صنیعنه کوره هر نقدر تنکیل اولنسه کافی دکلدر Punir sévèrement شدیداً تأدیب وگوشمال ایتمک Il faut punir les traîtres خوندنک تأدیب وتنکیلی لازمدر Il a été puni de ses crimes ارتکاب ایلدیکی جرایم وقبایح مقابلنه تأدیبات لایقه سی اجرا اولندی Punir les méchans, et récompenser les bons اهل شرّه بالعقوبه مجازات وارباب خیره مکافات ایتمک Dieu nous châtie en ce monde, et dans l'autre il nous punit sans retour جناب منتقم قهّار بزی بو دنیاده تأدیب واخرتده مظهر عقوبت جاوید ایدر ـ On dit aussi, Punir un crime بر جرمک جزای لایقنی اجرا ایتمک Punir les moindres fautes اصغر جرایم وخطایه وارنجه جزای لایقی اجرا ایتمک

PUNI. *A.* معاقب ـ مظهر النکال *P.* گوشمال گشته ـ تأدیب اولنمش *T.* عقوبت دیده

PUNISSABLE. Qui mérite punition *A.* مستوجب العقوبة ـ مستحق ـ لایق بالاعقاب ـ التنکیل *P.* شایان گوشمال ـ شایسته *T.* عقوبت کرکلو ـ تأدیبه کلنجک ـ حقندن || C'est un homme très-punissable غایت مرتبه ده تأدیب وتنکیله

قتل ايله مجازات Crime punissable de mort مستحق بر آدمدر اولهجق بر جنحه

PUNITION. Châtiment *A.* عقوبت ـ نكال pl. عقوبات *P.* باد افراه ـ گوشمال *T.* تأديب ‖ On lui ordonna pour punition... فلانه لاجل التأديب امر اولنديكه Une faute si légère ne méritait pas une si grande punition بو بله جرم خفيفه اولمقوله نكال شديدك تحمّلى يوغيدى On doit proportionner la punition aux crimes تأديبات مرتبهٔ جرايمه قياس اولنملو On en a fait une punition exemplaire سائره موجب عبرت در Cela mérite une punition corporelle اولهجق وجهله تأديب اولندى بو قباحت بدنًا بر نوع تأديبه سزا در C'est une punition de Dieu جناب ـ ارسال الهى اولان بر عقوبتدر ربّ المجازات طرفندن ارسال اولنمش بر تأديبدر

PUPILLAIRE. T. de Jurispr. Qui appartient au pupille *T.* تحت حكومت ولى اولان يتيمه مخصوص

PUPILLARITÉ. T. de Jurispr. Le temps qu'un enfant est pupille *T.* تحت حكومت وليده اولان يتيمك حالى

PUPILLE. Orphelin en bas âge qui est sous la conduite d'un tuteur *A.* يتيم تحت الولاية ‖ Il faut qu'un tuteur ait soin de la personne et des biens de son pupille وليّ يتيم اولان كشى تحت ولايتنده اولان صغيرك نفس ومالنى محافظه ايتمك واجبهٔ ذمّتيدر

Il se dit aussi d'un jeune enfant par relation à son gouverneur *A.* ربوب *P.* پرورده *T.* بر لالانك بسلديكى چوجوق ‖ Ce gouverneur s'est fait beaucoup d'honneur par l'éducation de son pupille بومربيّنك زير تربيه‌سنده اولان ربوبه ايتديكى تأديب وتعليم كندويه موجب شرف وافتخار در

PUPILLE. T. d'Anat. La prunelle de l'oeil. V. Prunelle.

PUR. Qui est sans mélange *A.* خالص ـ صاف *P.* پاك ـ صافى *T.* صافى آلتون ـ ذهب خالص ‖ De l'or pur ناب du vin صافى شراب ـ بادهٔ ناب De l'eau pure ماء صاف

Pur, en parlant des choses morales, signifie, sans tache, sans défaut *A.* نقىّ ـ خالص *P.* بيغل وغش *T.* پروزسز ‖ C'est une vertu pure بر فضيلت خالصه در Une foi pure ايمان خالص Un coeur pur دل بيغل وغش Avoir des intentions pures, et droites بر كمسنه‌نك نيّات خالصه ومستقيمه‌سى اولمق

En parlant de l'air, on emploie les mots *A.* نزيه ـ لطيف *P.* پاك *T.* تميز ‖ L'air est très-pur en ce pays-ci بو مملكتك پك تميز در ـ هواسى بغايت لطيفدر

Pur, se dit aussi pour mieux marquer la vraie nature des êtres dont on parle *A.* محض ـ صرف ـ بحت ‖ Suivant Descartes les bêtes sont de pures machines فلان حكيمك مذهبنه كوره بهايم قسمى آلات محضدر Les anges sont de purs esprits ملائكه كرام ارواح محضدر ـ Il se dit aussi des choses morales, et alors on emploie aussi le mot *A.* عين ‖ C'est la pure vérité عين حقيقتدر Il a agi en cela par bonté toute pure بو بابده عمل وحركتى محض جودت طبعنه مبنى ايدى Pure malice ـ صرف افترا libéralité سخاى محض calomnie افتراى محض ـ عين خباثت On joint quelquefois au mot Pur celui de Tout pour le fortifier ‖ Cette expression est de l'Italien tout pur بو تعبير صرف ـ سمّ محضدر C'est du poison tout pur ايتاليانى محضدر زهر در

On dit en Métaphysique, L'esprit pur, pour dire, l'esprit considéré sans aucune union avec la matière *A.* روح مجرّد

On dit en termes de Pratique, Pure et simple, pour dire, sans aucune restriction ni réserve *A.* برىء من الشروط والقيود ـ بلا قيد وشرط *P.* آزادهٔ شرط وقيد ـ بيشرط وقيد *T.* شرطسز ‖ Obligation pure et simple بلا قيد وشرط اولان تعهّد promesse وعد بى شرط وقيد

Pur, se dit aussi en matière de style, pour marquer la propriété des termes et la régularité de la construction *A.* منقّح *P.* بيقصور *T.* قصورسز ‖ Style pur سبك وعبارهٔ منقّح C'est un écrivain très-pur نقاحت قلمه مالك بر كاتبدر

Il signifie aussi, sans tache *A.* طاهر *P.* پاكيزه *T.* تميز ‖ Victime pure ذبيحهٔ طاهره

Il signifie encore, chaste *A.* طاهر النفس ـ نازه النفس ـ طاهر الذيل *P.* پاكدامن *T.* لكه‌سز ‖ Vierge très-pure بر بكر طاهرة الذيل Elle s'est toujours conservée pure دائما طاهرة جامهٔ عفتنى ـ الذيل اولمق اوزره وقايهٔ نفس ايلدى آلودهٔ دنس عيب وقباحت ايتمش دكلدر

En pure perte. Inutilement, vainement *A.* بالعبث *P.* بيهوده *T.* عبث يرده ‖ C'est en pure perte que vous l'exhortez, que vous lui donnez des conseils فلانه ايتديكك تشويق واغرالر ـ وويرديككك نصيحتلر عبث محضدر بردرلوكار ايده‌جكلرى عبثه اشتغال قبيلندندر زيرا بر فائده‌يى منتج ـ يوقدر

اولمیدجقلری درکار در

À PUR ET À PLEIN. Entièrement et sans aucune réserve *A.* تماماً وکاملاً *P.* با تمامی *T.* بسبتون || Il a été absous à pur et à plein تماما وکاملا عفو اولندی

PURÉE. Le suc tiré des légumes, cuits dans de l'eau *T.* ازمه || Purée de lentilles, de pois مرجمك یا بزلیا ازمدسی

PUREMENT. Il a différentes significations, selon les phrases où il est employé. Ainsi on dit, Vivre purement, pour dire, d'une manière pure et innocente طهارت نفس اوزره کچنمك ـ نزاهت نفس ایله Écrire purement, pour dire, avec pureté de style نقاحت عباره ایله یازمق Faire une chose purement par plaisir, pour dire, uniquement pour son plaisir بر شیئی محضا انجق ـ مجرّد کندو ذوقیچون ـ کندو ذوقیچون ایتمك

Dans le langage des Arts, il se prend pour Exactement *A.* بلا قصور *P.* بیقصور ـ بی کم وکاست *T.* قصورسز || Dessiner purement بلا قصور رسم ایتمك Cet homme trace purement sa ligne خطّی بیقصور کشیده ایدر

On dit, Purement et simplement, pour dire, sans réserve et sans condition *A.* بلا قید وشرط *P.* بیشرط وقید *T.* سادەجه

PURETÉ. Qualité par laquelle une chose est pure et sans mélange *A.* خلوص ـ صفوت ـ نزاهت ـ نقا *P.* پاکی ـ پاکیزگی *T.* تمیزلك || Par le moyen du feu, on porte les métaux au plus haut degré de pureté اجناس معادن آتش واسطەسیله اعلای مراتب صفوته ایصال اولنور La pureté des eaux contribue beaucoup à la santé میاهك نقا وصفوتی حفظ صحّته دوانك ـ نزاهت هوا مدار کلّی اولور La pureté de l'air — Il se dit aussi des choses morales | La pureté de ses moeurs خلوص اخلاقی ـ نقای اخلاقی ـ تمیزلکی de ses intentions خلوص نیّتی Pureté de foi خلوص ایمان

Il signifie aussi, netteté, exemption de fautes *A.* نقاحت *P.* بیقصوری *T.* قصورسزلك || La pureté des expressions, du style نقاحت تعبیرات ونقاحت عباره

Et chasteté *A.* طهارة النفس ـ نزاهة النفس *P.* پاکدامنی *T.* تمیزلك || Les péchés contre la pureté نزاهت نفسی مخلّ اولان ذنوب ومعاصی La pureté du coeur طهارت بال ـ صفوت بال de l'esprit نقای ذهن ـ نزاهت ذهن de l'âme نزاهت نفس Pureté évangélique نزاهت ملکیّه virginale نزاهت بکریّه Conserver la pureté نزاهت نفسی وقایه ایتمك

V. aussi Chasteté.

PURGATIF. Qui a la faculté de purger *A.* منقّی pl. منقّیات ـ مشّی pl. مشیّات ـ مسهل pl. مسهلات *P.* شکمران *T.* یورکت سوریجی || Remède purgatif دوای منقّی ـ مسهل علاج Tisane purgative ماء دوائی منقّی

PURGATION. Évacuation par le moyen d'un remède qui purge *A.* تنقیة *P.* شکمرانی *T.* یورکت سورمدسی || Il se porte beaucoup mieux depuis sa purgation تنقیدندنصکره مزاجی خیلی مرتبه صحّته میل ایتدی La purgation est nécessaire aux personnes replètes ملحم آدملره کوره تنقیدنك لزومی درکار در

Il se prend aussi pour Purgatif. V. ce mot.

PURGATIONS. L'évacuations de sang que les femmes ont tous les mois *A.* اطهار ـ اطهار الحایضات

PURGATOIRE. Lieu où les âmes de ceux qui meurent en grâce, vont expier les péchés dont ils n'ont pas fait une pénitence suffisante en ce monde *A.* عذاب البرزخ ـ عذاب القبر || Prier pour les âmes du purgatoire عذاب برزخده اولان ارواح ایچون دعا اوقومق Délivrer une âme du purgatoire بر جانی عذاب برزخدن تخلیص ایتمك Le feu du purgatoire آتش عذاب برزخ

PURGER. Nettoyer le corps avec un remède pris par la bouche *A.* تنقیة ـ تطهیر *P.* پاکیزه کردن *T.* تمیزلمك || Purger un malade خستەیی تنقیه ایتدرمك Cette drogue purge le bas-ventre, le cerveau بو نبات دوایی بطن اسفلی ودماغی تنقیه ایدر Purger quelqu'un avec du séné سنامکی ایله تنقیه ایتدرمك

On dit, Purger l'État de voleurs, pour dire, les en chasser ملکی قطّاع طریق شرّندن تطهیر ایتمك Purger sa maison de fripons خانەیی عیّاردن تطهیر ایتمك Purger son esprit de toutes sortes d'erreurs صحیفهٔ ذهنی هر کونه اعتقادات جرکین اعتقادات فاسدەدن تنزیه ـ باطلدن تطهیر ایتمك وتطهیر ایتمك

On dit aussi, Purger son bien de dettes, pour dire, acquitter toutes ses dettes, en sorte que tout ce qui reste du bien soit net et liquide برکمسنه مالنی دیوندن تنقیح ایتمك

Et se purger d'une accusation, d'un crime, pour dire, faire connaître qu'on est innocent *A.* تنزیه النفس ـ تبریة النفس *P.* خودرا از گناه آزاده کردن *T.* کندویی پاکه چیقارمق

On dit, Se purger par serment, pour dire, se justifier devant les juges, en jurant qu'on est innocent اداى قسم ايله تبرئهٔ نفس ايتمك — Se purger sa conscience نفس مخطره‌يى واهمهٔ گناهدن تنزيه ايتمك

Purgé. *A.* مطهّر ـ منزّه *P.* پاكيزه ـ پاك شده *T.* تميزلنمش ـ پاكلنمش

PURIFICATION. Action de purifier *A.* تصفية *P.* پاكسازى *T.* تصفيهٔ دم ‖ La purification du sang طور بلنمه ـ پاكلتمه ـ تميزلتمه

En parlant des métaux, on emploie les mots *A.* اسحاص ـ *T.* قال *P.* پاكسازى تصفية

Il se dit aussi des cérémonies par lesquelles on se purifiait dans la loi de Moïse *A.* تطهّرات ‖ Purifications légales تطهّرات شرعيّه

PURIFIER. Rendre pur *A.* تنقية ـ تصفية *P.* پاكيزه كردن *T.* طوريلتمق ـ تميزلتمك ـ پاكلتمك ‖ Purifier l'air هوايى طوريلتمق ـ تصفيهٔ ما ايتمك l'eau صويى طوريلتمق ـ تصفيه ايتمك le sang تصفيهٔ دم ايتمك — On dit aussi, Purifier le coeur *A.* تصفية البال *P.* درونرا پاك كردن *T.* يوركى پاكلتمك

En parlant des métaux *A.* اسحاص *P.* پاكيزه ساختن *T.* قال ايتمك

Se purifier. Devenir pur *A.* تصفّى ـ كسب الصفوة *P.* پاكيزگى يافتن *T.* طوريلمق ـ تميزلنمك ـ پاكلنمك ‖ L'air se purifie par le feu, par le grand vent هوا آتش وياخود ريح شديد ايله كسب صفوت ايدر

Il signifie aussi, dans la loi de Moïse, faire ce qui était ordonné pour les purifications légales *A.* تطهير ‖ Les femmes étaient obligées d'aller se purifier au temple après leurs couches طائفهٔ نسوان بعد النفاس عبادتگاهه واروب تطهّره مجبور ايدى

Purifié. *A.* مطهّر ـ منقا ـ مصفا *P.* پاكيزه گشته *T.* پاكلنمش ـ قال *T.* پاكيزه شده *P.* ممحوص *A.* طوريلمش ـ تميزلنمش اولمش

PURISME. Affectation d'une pureté minutieuse dans le langage *A.* تصنع فى الكلام *P.* سخنپردازى *T.* تطفسازى سوزده تكلّف ‖ Cet auteur donne un peu dans le purisme بو مولف نوعمّا تصنع كلامه مايلدر

PURISTE. Celui qui affecte la pureté du langage *A.* متصنع فى الكلام *P.* سخنپرداز *T.* تطفساز سوزده تكلّف ايدن

PURPURIN. Qui approche de la couleur de pourpre *A.* امغر *P.* سرخچرده *T.* كوهزى ‖ Des fleurs purpurines كوهزى رنكلى چيچكلر

PURULENCE. Qualité de ce qui est purulent *A.* اختلاط بالقيح *P.* ريم آلودگى *T.* ايرينليلك

PURULENT. T. de Méd. Qui est mêlé de pus *A.* مخلوط ـ مقيّح بالقيح ـ ممزوج بالقيح *P.* ريم آلود *T.* ايرينلو ‖ Crachets purulens ايرينلو توكرك ـ بزاق مقيّح Urines purulentes ابوال ايرينلو سدك ـ ابوال ريمناك ـ مقيّحه

PUS. Matière corrompue qui sort des plaies et des ulcères *A.* مدّة ـ قيح *P.* ريم *T.* ايرين ‖ Le pus commence à se former ايرين باغلنمغه يوز طوتدى ـ قيح تكوّن اولمقده در Dès qu'on lui eut donné un coup de lancette, le pus sortit en abondance نيشترك ايلك ضربنده ايرين كثرت اوزره آقمغه باشلادى — Les médecins disent, que le pus est louable, quand il est sans mauvaise odeur *A.* قيح محمود *P.* ريم خوب *T.* ايو ايرين

PUSILLANIME. Qui n'a pas de courage *A.* هيّاب ـ جبان ـ ضعيف النفس *P.* بد دل ـ بد زهره ـ بيجگر *T.* اودك ـ قورقق

PUSILLANIMITÉ. Manque de courage *A.* جبانت ـ جبن ـ ضعف النفس *P.* بد دلى ـ بيجگرى *T.* اودكلك ـ قورققلق ‖ On ne vit jamais tant de pusillanimité جبانتك بو درجه‌سى كورلمش شئ دكلدر

PUSTULE. Petite tumeur qui s'élève sur la peau *A.* بثرة pl. بثور ـ دمّل pl. دماميل *P.* هودر *T.* چبان ‖ Dans la petite vérole, tout le corps est couvert de pustules علت جدرى يه گرفتار اولانك وجودى بستون بثور ايله قاپلنور

PUTAIN. Il se dit d'une fille ou d'une femme prostituée *A.* قحبة ـ جالعة ـ رمّازة ـ قحبه *P.* هلوك ـ غر *T.*

PUTANISME. Désordre dans lequel vivent les putains *A.* هلوكيّة *P.* غرى *T.* قحبه‌لك

PUTASSERIE. Il se dit de la fréquentation habituelle des femmes de mauvaise vie *A.* فسق ـ فجور *P.* زناكارى *T.* روسپيلره دوشكونلك

PUTASSIER. Qui est adonné aux femmes de mauvaise vie *A.* فاسق ـ فاجر ـ زانى *P.* زناكار *T.* روسپيلره دوشكون

PUTATIF. Qui est réputé être ce qu'il n'est pas *A.* وهمّى ـ موهوم ـ Il ne se dit qu'en cette phrase, Père putatif پدر موهوم

PUTRÉFACTION. État de ce qui est putréfié *A.* تعفن ـ تفسّد

P. خرسیدگی T. جوریمه || Il faut empêcher la putréfaction de cette plaie بو جراحتک تعفننی منع ایتمک لازمدر

PUTRÉFAIT. T. de Méd. Corrompu, infect A. فاسد ـ متعفن P. خرسیده ـ عفونتیافته T. جوریمش || Un sang putréfait دم کلیّاً متعفن اولمش بدن Un corps tout putréfait فاسد

PUTRÉFIER. Corrompre, faire pourir A. افساد ـ تعفین P. عفونت خرسانیدن T. جوریتمک || La gangrène putréfie les parties جراحت قرب واطرافنده اولان اعضایی افساد ایدر Se putréfier A. کسب الفساد ـ کسب العفونة ـ تفسّد ـ تعفن P. فساد پذیرفتن ـ عفونت یافتن ـ خرسیدن T. چوریمک || Le fumier se putréfie dans les fosses où on le met زبیل حفره ایچنده تعفن ایدر

PUTRÉFIÉ. A. متعفن P. خرسیده ـ عفونتیافته T. جوریمش

PUTRIDE. Accompagné de pouriture A. عفنی || Fièvre putride حمّای عفنیة Humeurs putrides اخلاط عفنیّة

PYGNOTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes propres à condenser les humeurs A. مکثف الاخلاط P. سختساز کشها T. اخلاطی قویولدیجی

PYGMÉE. Homme d'une très-petite taille. V. Nain.

PYLORE. T. d'Anat. Orifice inférieur de l'estomac, par lequel les alimens digérés entrent dans les intestins A. بوّاب

PYRAMIDAL. Qui est en forme de pyramide A. اهرامیّ الشکل

PYRAMIDE. Solide à plusieurs côtés, qui s'élève en diminuant toujours, et qui aboutit en pointe A. هرم pl. اهرام || Les pyramides d'Égypte sont renommées par leur grandeur et par leur antiquité اهرام مصر فرط ضخامت وقدم زمان تقریبیله مشهور آفاقدر

PYRÈTHRE. Plante A. عاقر قرحا P. اکرا ـ تاغندست T. نزله اوتی

PYRITE. Nom d'un minéral A. حجر النور P. بوریطش ـ مرقشیشا

PYROTECHNIE. L'art de faire des feux d'artifice A. صنعة ناریّة pl. صنایع ناریّة P. فنّ آتشبازی T. آتشبازلق ـ صنایع ناریّهده || Il entend bien la pyrotechnie فشنکجیلک وقوف تامّی وار در

PYROTECHNIQUE. Qui appartient à la pyrotechnie A. متعلق بصنایع الناریّة P. متعلق آتشبازی T. آتشبازلغه متعلق

PYROTIQUE. T. de Méd. Caustique qui a la vertu de brûler A. محرق P. سوزان T. یاقیجی

PYRALE. Espèce d'insecte A. خرطیط P. پروانهٔ زنگامیز T. آلاجه کلبک

PYRRHONIEN. Secte de philosophes qui faisaient profession de douter de tout A. اهل المذهب الشک

PYRRHONISME. Habitude ou affectation de douter de tout مذهب الاهل الشک

QUA QUA

QUADRAGÉNAIRE. Qui est âgé de quarante ans A. بالغ الاربعین P. چهل ساله T. قرق یاشنده || Une femme quadragénaire قرق یاشنده بر قاری

QUADRANGULAIRE. Qui a quatre angles A. مربّع الزوایا P. چار کوشه T. درت کوشه‌لو

QUADRATURE. Réduction géométrique d'une figure curviligne à un carré A. تربیع || Jusqu'ici on n'a pas encore trouvé la quadrature du cercle دائره‌نک تربیعی فنّی الی الآن کشف اولنمامشدر

QUADRILATERE. T. de Géom. Figure de quatre côtés A. شکل مربّع الاضلاع P. شکل چار پهلو T. درت یانلو بر شکل

QUADRUPÈDE. Animal qui a quatre pieds A. ماشیة pl. مواشی P. چارپا T. درت آیاقلو || Parmi les animaux quadrupèdes, il y en a de féroces et de domestiques مواشی قسمی وحشی وانسی حیواناتدن عبارتدر Les quadrupèdes, les volatiles et les reptiles مواشی وطیور ودوابّ

QUADRUPLE. Quatre fois autant A. اربع مرّات مضاعف P. چارتا T. درت قات ـ درت اولقدر || Payer le quadruple درت اول قدرینی ـ درت قاتنی ادا ایتمک Un nombre quadruple d'un autre بر عددک درت قاتی Vingt est le quadruple de cinq یکرمی عددی بشک درت قاتیدر

QUADRUPLER. Ajouter quatre fois le même nombre A. تضعیف

درت قات ایتمك .T چارتا کردن .P اربع مرار || Il n'avait que mille écus de rentes, il en a présentement quatre mille, il a quadruplé son revenu مقدّما ایرادی بالکز بیك غروش ایکن شمدی درت بیکه ابلاغ اولنمغین درت قات اولمش

Il se dit aussi au neutre .A تضاعف اربع مرار .P — اولدی درت قات اولمق .T چارتا گشتن || Son bien a quadruplé depuis qu'il s'est mis dans le commerce مالی تجارته وضع اولندیدنبرو درت قات اولدی

QUAI. Levée revêtue de pierre, et faite le long d'une rivière, pour la commodité du chemin .A رصفة الشاطی .P آزبانهٔ ساحل .T یالی کنارنده قالدرم یول || Sa maison donne sur le quai خانه‌سی یالی کنارنده کاین قالدرم یوله ناظر در

Et le rivage d'un port de mer, qui sert pour la charge et la décharge des marchandises .A شاطی البحر .P لب دریا .T دکز یالیسی

QUALIFICATION. Attribution d'une qualité, d'un titre .A صفت pl. صفات pl. اوصاف .P نام .T آد || Qualification de faussaire قلبزن صفتی Cette proposition a été qualifiée de téméraire بو تکلیف صفت کستاخی ایله توصیف اولنمشدر Il faut voir si cette qualification est juste بو صفت حقه مقارنمیدر دکلمیدر جای نظر در

QUALIFIER. Marquer de quelle qualité est une chose, une personne .A توصیف .P نام نهادن .T آد قومق || On a qualifié cet ouvrage d'hérétique بو تألیف رفض آلود صفتیله توصیف اولنمشدر Les lettres du Roi le qualifient Prince فلان کمسنه بروات پادشاهیده بك صفتیله توصیف اولنور Il se qualifie écuyer میر آخور صفتیله اتصاف ایدر Qualifier quelqu'un de fourbe بر کمسنه‌یی حیله‌کار صفتیله توصیف ایتمك

QUALIFIÉ. .A متصف ـ موصوف .P نام داشته .T آدی قونمش

QUALITÉ. Ce qui modifie l'essence des choses .A کیفیّت || Beauté, petitesse, blancheur, sont des qualités حسن وصغر وبیاض کیفیات قبیلندندر Cela n'est pas de la qualité requise بو شیئده مطلوب اولان کیفیّت یوقدر La bonne qualité des alimens est essentielle à la santé غدانك کیفیّت جیده‌سی حفظ صحّته مدار کلّی اولور

QUALITÉ. Talent, disposition bonne ou mauvaise .A خصلت pl. خصال ـ خصایل pl. شمیلة ـ شمایل pl. صفت ـ اوصاف .P کیش .T خوی || Qualités naturelles خصایل ذاتیّه ـ خصایل جبلیّه ـ فطریّه louables اوصاف خصایل مکسوبه acquises شمایل پسندیده du corps et de l'esprit خصایل جسمانیّه وعقلیّه C'est un homme qui a beaucoup de bonnes qualités نیچه نیچه خصایل برگزیده ایله مجبول بر ذات کریم الصفاتدر qui a de grandes qualités اوصاف جلیله صاحبی بر آدمدر Il a une mauvaise qualité, c'est qu'il ne saurait garder un secret بر خصلت ردیئه‌سی وار در که دیلی طوتمامزلقدر

Il signifie encore, noblesse, distinction .A شرف الذات ـ حیثیت .P بزرکواری .T اولولق || C'est un homme de qualité ارباب حیثیتدن بر ـ شرف ذات صاحبی بر آدمدر آدمدر Il y avait des gens de la première qualité dans cette assemblée اول مجلسده اعالیٔ ارباب حیثیتدن رجال وکبار موجود ایدی

QUALITÉ. Titre d'honneur .A لقب pl. القاب .T عنوان || Il prend la qualité de Prince بك ـ پرنج لقبنی اتّخاذ ایدر il a ce privilége en sa qualité de secrétaire du Roi بو عنوانینی سرّ کاتبی ـ امتیازه پادشاه سرّ کاتبی عنوانی جهتیله مالکدر اولمق جهتیله

QUALITÉ. T. de Jurispr. Titre personnel qui rend habile à exercer quelque droit .A صلاحیّت || Pour intenter action, il faut avoir qualité بر دعوایه تصدّی ایتمك ایچون صلاحیّت لازمدر Prendre qualité dans une succession وراثته کسب صلاحیّت ایتمك En quelle qualité peut-il disputer cette succession? بو میراثه نه کونه صلاحیّت ایله ادّعا ایده بیلور Il me dispute ma qualité صلاحیّتمه اعتراض ایدر

On dit aussi, Les qualités d'un arrêt, pour dire, tout ce qui précède le dispositif d'un arrêt .T فرماننك اوّلنده بسط اولنان حکایهٔ حال

QUAND, adv. Dans le temps que .A لمّا ـ متی ـ اذا .P آنگه که .T ده ـ وقتده ـ قچن || Quand il pense à la fragilité des choses humaines احوال بشریّه‌نك عدم ثباتنی ملاحظه قچن که احوال بشریّه‌نك سرعت زوالنی ـ ایلدکده ملاحظه ایدر Quand Dieu créa le monde الله تعالی دنیایی خلق ایلدیکی وقتده

QUAND? Dans quel temps? .A متی ـ فی ایّ زمان .P کی .T نه زمان ـ قنغی وقت ـ چه وقت || Quand viendrez-vous nous voir بزی نه زمان کورمکه کلهجکسك

QUAND, conjonc. Quoique, encore que, bien que .A فلو ـ ولو

P. گر - وگر *T.* بیله - حالده بیله - حالده دخی || Je serais votre ami, quand même vous ne le voudriez pas فلو استمز ایسه‌ک دخی سکا دوست اولمقدن فارغ اولمجغم بوقدر Quand cela serait ainsi, que vous en reviendrait-il? بویله اولسه بویله اولدیغی حالده دخی - بیله سکا نه فائده اولور Je ne serais pas venu à bout d'achever, quand j'aurais travaillé toute la journée بتون کون بذل سعی واقدام ایتسدم بیله تکمیلنه دسترس اولمیه‌جغم درکار در V. Quoique.

Il signifie encore, si *A.* ان *P.* گر *T.* اکر - ایسه || Quand vous auriez consulté quelqu'un sur votre ouvrage, vous n'auriez pas mieux réussi ایشنی آخر کمسنه ایله استشاره ایدرک ایتمش اولسه‌ک بوندن اعلا یاپه‌مز ایدک

QUANQUAN. Il se dit du bruit que l'on fait d'une chose qui n'en vaut pas la peine *A.* جلَبة *P.* آشوب *T.* شماطه || Faire un grand quanquan de quelque chose فلان شیٔ ایچون عظیم شماطه ایتمک

Quant à ... Pour ce qui est de ... *A.* امّا *P.* هله *T.* کلنجه - آکا || Quant à moi بکا قالنجه - هله بن Quant à lui قالنجه Quant à ce point-là اول مادّه‌یه کلنجه Quant aux choses de la guerre امور سفریه‌یه کلنجه - امور سفریه‌یه باقنجه Quant à un tel article فلان شرطه کلنجه

QUANTIÈME. Terme par lequel on désigne, on demande l'ordre numérique d'une personne, d'une chose *A.* کم من *P.* چندین *T.* قاچنجی Je sais bien qu'il est un des premiers capitaines d'un tel régiment, mais je ne sais pas précisément le quantième il est فلان آلایک ایچنده اولان یوز باشیلرک بناملرندن بری ایدوکنی محقق بیلورم انجق آنلرک قاچنجیسی ایدوکنی بیلمم

Il signifie aussi, le quantième jour *A.* کم من عدد الایّام *P.* کدامین روز *T.* قاچنجی کون || Quel quantième de la lune avons-nous? قاچنده یز - آیک قاچنجی کوننده یز De quel quantième vous a-t-il écrit? یازدیغی مکتوب آیک قاچنجی کوننده ایدی

QUANTITÉ. Il se dit de tout ce qui peut être mesuré ou nombré *A.* کمّیت - قدر pl. اقدار - مقدار pl. مقادیر

On appelle en termes de Philosophie, Quantité continue, l'étendue d'un corps en longueur, largeur et profondeur *A.* کمّیت متصله - Et quantité discrète, un assemblage de choses séparées les unes des autres *A.* کمّیت منفصله || La plupart des philosophes tiennent que la quantité continue est divisible à l'infini اکثر حکمانک مذهبنه کوره کمّیت متصله الی غیر النهایه قابل تجزّی وانقسامدر La Géométrie a pour objet la quantité continue, et l'Arithmétique, la quantité discrète هندسه‌نک موقوف علیهی کمّیت متصله وعلم رقمک کمّیت منفصله در

Quantité. Multitude, abondance *A.* مقدار کثیر - کثرت - مقدار *P.* وفرت - وافر *T.* فراوانی - انبوهی - کلّیتلو مقدار - چوقلق || Il a recueilli cette année une grande quantité de blé بو سنه مبارکده مقدار کثیر حنطه جمع ایلدی Il y avait quantité de monde à la promenade مسیره‌ده کثرت ناس وار ایدی La qualité des choses est souvent préférable à la quantité غالب حالده شیلرک کیفیتی کمّیتلرندن ارجحدر - On dit, Quantité de gens ont dit cela بو کلامی وافر کمسنه‌لر سویلدی Quantité de personnes sont persuadées وافر کسان بوکا معتقد درلر

QUARANTAINE. Nombre de quarante *A.* عدد الاربعین *P.* عدد چهل *T.* قرق مقداری || Une quarantaine d'hommes قرق نفر مقداری

Quarantaine. Le temps que ceux qui viennent d'un pays infecté, doivent rester dans un lieu séparé de la ville où ils arrivent *T.* مظنّهٔ وبا اولان محلّدن کلانلرک ایّام معدوده توقیفلری مدّتی || Il n'a fait que dix jours de quarantaine فلان یولجیلرک قرنتینه ایچون آلیقونملری مدّتی یالکز اون کون قرنتینه ایچون آلیقوندی

QUARANTE. Quatre fois dix *A.* اربعون *P.* چهل *T.* قرق

QUARANTIÈME. Nombre d'ordre *A.* اربعون *P.* چهلم *T.* قرقنجی || Le quarantième jour قرقنجی کونی Dans sa quarantième année قرقنجی سنه‌سنده

Il se dit aussi, de la partie aliquote d'un tout qui a quarante parties *A.* جزء من الاربعین *P.* چهل یک *T.* قرقده بر || La quarantième partie d'un tout فلان شیئک کلیسندن قرقده بر جزئی

QUART. La quatrième partie d'un tout *A.* رُبع pl. ارباع *P.* چیرک *T.* چاریک || Il en faut rabattre le quart ربعی تنزیل اولنمق اقتضا ایدر Un quart d'heure بر چاریک ساعت Il y entre pour un quart dans cette affaire بو خصوصده بر ربع حصّه ایچون داخلدر

Quart-de-cercle. Instrument de Mathématique *A.* ربع الدائرة

Quart de vent, Quart de rumb. T. de Mar. C'est la quatrième partie de la distance qui est entre deux des huits vents principaux *T.* روزكارك ربع كرته‌سى

Demi-quart. La moitié d'un quart *A.* نصف الربع *P.* نيم ياری *T.* چاريك چيركى

QUART. Quatrième. V. ce mot. – On appelle Fièvre quarte, celle dont les accès reviennent tous les quatre jours *A.* حمّاء ربع Et fièvre double-quarte, celle qui prend deux jours consécutifs *A.* حمّاء ربع مكرر *A.*

QUARTENIER. V. Quartinier.

QUARTERON. Poids qui est la quatrième partie d'une livre *A.* وزن الربع الرطل *P.* درهم چهاريك رطل *T.* رطل چيركى || Mettez encore le quarteron dans la balance كفهٔ ميزانده درهمى ربع رطل درهمنى دخى علاوه ايله

Il signifie aussi, la quatrième partie d'une livre dans les choses qui se vendent au poids *A.* ربع الرطل *P.* چاريك رطل *T.* بر رطل چيركى || Un quarteron de beurre بر ربع رطل روغن – Demi-quarteron *A.* نصف الربع الرطل *P.* نيم ساده رطلك يارم چيركى *T.* چاريك رطل

QUARTIER. La quatrième partie d'une chose. V. Quart || Un quartier de veau بر بوزاغى چيركى Un quartier de terre, de vigne تارلانك وباغك بر ربعى Le quartier d'une aune *A.* ربع الذراع *P.* چاريك گز *T.* آرشون چيركى

Il se dit aussi de l'année *A.* ربع السنة *P.* چاريك سال *T.* بيلك چيركى || L'année est divisée en quatre quartiers بر سنهٔ كامله درت چاريكه منقسمدر – فصول اربعديه – On appelle Quartier de la lune, la quatrième partie du cours de la lune *A.* ربع القمر *P.* چاريك ماه *T.* آيك چيركى || Nous sommes au premier quartier de la lune ماهك ربع اولنده يز Le dernier quartier de la lune قمرك ربع اخيرى

Il se dit aussi de la partie d'un tout qui n'est pas exactement divisé en quatre parties *A.* قطعة *P.* پاره *T.* پارچه

Quartier. Partie considérable d'une ville *A.* محلّة pl. محلّات *P.* برزن *T.* محلّه || La ville de Paris est divisée en vingt quartiers پارس شهرى يكرمى عدد محلّه‌يه منقسمدر On a commandé de faire des feux de joie dans tous les quartiers de la ville شهرك بالجمله محلّاتنده قنديل شنلكى اولنمسى امر وتنبيه اولندى – Il se dit aussi des habitans d'un quartier *A.* اهل المحلّة *P.* برزنشينان *T.* محلّه خلقى || Tout le quartier était en rumeur بالجمله اهل محلّه بيننده قيل وقال وار ايدى Cette nouvelle fit mettre tout le quartier sous les armes بو خبرك ظهورنده اهل محلّه‌نك جملهسى آياقلنوب سلاحلندى

Quartier. T. d'art militaire. Lieu où un corps de troupes est campé *A.* معسكر *P.* لشكرگاه *T.* اردو || Le quartier est bien retranché فلان اردو مترسلر ايله كركى كبى محفوظدر Le quartier a été enlevé اردو ضبط اولندى Quartier du roi نفس همايون اردوسى Quartier du général ou Quartier général سر عسكر اردوسى – اردوى كبير Dans un siége, le quartier du roi doit toujours être hors de la portée du canon de la place وقت محاصره‌ده نفس همايون اردوسى قلعه‌نك طوب منزلندن خارج محلده اولملو در L'État Major loge au quartier général سرعسكر معيّتنده مأمور اولان رؤسا وضابطان عسكر اردوى كبيرده اقامت ايدرلر Mettre, donner l'alarme au quartier اردويى اوركتمك – اردويه القاى رعب ودهشت ايتمك – اردويه اوركنتى ويرمك – Cette dernière phrase se dit aussi au figuré اورتالغه نشر اراجيف ايله القاى رعب ودهشت اورتالغى اوركتمك – ايتمك

Dans un siége, on appelle Quartier, un campement sur une des avenues de la place *T.* محاصره طابورى || Disposer les quartiers du siége محاصره‌نك طابورلرينى يرلرنده ترتيب ايتمك

Quartier des vivres. Le lieu où est logé l'équipage des munitions de bouche *T.* نزل وتعيينات يرى

Quartier d'hiver. L'intervalle compris entre deux campagnes *A.* موسم المشتا *T.* قشلا وقتى || Le quartier d'hiver sera long مشتا موسمى اوزون اوله‌جقدر – Et le lieu où on loge les troupes pendant l'hiver *A.* مشتا *T* قشلا || L'armée va prendre ses quartiers d'hiver اردو قشلايه كيرمك اوزره در

Quartier de rafraîchissement. Le lieu où des troupes fatiguées vont se remettre pendant que la campagne dure encore *T.* استراحت قوناغى

Quartier. La vie que l'on accorde ou le bon traitement que l'on fait à des troupes vaincues *A.* امان || Demander quartier امان طلب ايتمك – استدعاى امان ايتمك Donner quartier امان ويرمك Ne point faire de quartier من الوجوه وجهاً بر درلو امان ويرمامك – تجويز امان ايتمامك – On dit

figur. Demander quartier, pour dire, demander grâce رجای امان — رجای عفو وامان — ایتمك — Et ne faire aucun quartier, pour dire, traiter à la rigueur امان زمان ویرمامك

Quartier, se dit aussi de ce qui se paye de trois en trois mois pour les loyers, pensions, etc. *T.* اوچ آیده بر ادا اولنان تقسیط || Il a mangé un quartier des ses gages par avance اوچ آیده بر ادا اولنان علوفه سنك تقسیطنی وقتندن اول آلوب اكل ایلدی

Quartier. T. de Généal. Les différens chefs desquels on descend *A.* بطن *P.* شكم *T.* قارن || Pour être reçu chevalier de Malte, il faut faire preuve de huit quartiers, quatre de père et quatre de mère مالطه قوالیرلكی طریقتنه قبول اولنمق خصوصی لاب درت ولام درت جمعاً سكز بطن نسب اثباتنه محتاجدر

Quartier-Maitre, se dit d'un officier de vaisseau qui est l'aide du maître *T.* كمی خواجه سی ملازمی

À quartier. À part, à l'écart *A.* متناحیا *P.* در جدایی *T.* بر كمسنه یی بشقه جه || Tirer quelqu'un à quartier بشقه جه Mettre de l'argent à quartier اقچه یی بشقه جه بر یره چكمك بر طرفه قویمق — قویمق

QUARTINIER. Officier de ville, qui est préposé pour avoir soin d'un certain quartier *A.* شحنهٔ المحلّة *P.* جلواز برزن *T.* محلّه ضابطی

QUARTO, IN-QUARTO. V. In.

QUARTZ. Roche de la nature du caillou ou du cristal *A.* صوّانة *T.* چاقمق طاشی

QUARTZEUX. De la nature du quartz *A.* صوّانی *T.* چاقمق طاشلو || Terre quartzeuse تراب صوّانی

QUASI. Presque *A.* تقریباً *P.* همان *T.* همان || Il n'arrive quasi jamais que je m'y trompe همان هیچ بر وقتده آلدانمم

QUASI-CONTRAT. T. de Jurisp. On appelle ainsi un fait par lequel deux ou plusieurs personnes se trouvent obligées les unes envers les autres, sans qu'il y ait eu de convention *A.* قریب المعاهدة — كالمعاهدة *P.* مانند پیمان — نزدیك پیمان *T.* قوللشمه كبی — قوللشمه یه یقین || La gestion des affaires d'un homme absent est un quasi-contrat غائب اولان كشینك ادارهٔ امورینه قیام اولنمق معاهده یه قریب بر حالت معاهده كبی بر حالتدر — عدّ اولنور

QUASI-DÉLIT. T. de Jurisp. Dommage que l'on cause à quelqu'un, sans avoir eu dessein de lui en faire *A.* قریب الجنحة — كالجنحة *P.* مانند تاوان — نزدیك تاوان *T.* صوچه یقین — صوچ كبی || Celui qui jette une chose par la fenêtre sur un passant, commet un quasi-délit پنجره دن یولده كیدنك اوزرینه شی آتان كشی جنحه یه قریب بر ایش ایتمش اولور

QUATERNAIRE. Qui vaut quatre *A.* رباعی *P.* چهاری *T.* درتلو || Le nombre quaternaire était regardé par les Pythagoriciens comme un nombre sacré عدد رباعی عند فیثاغوریسیّین مبارك عدّ اولنور ایدی

QUATORZE. Dix et quatre *A.* اربعة عشر fém. اربع عشرة *P.* چهارده *T.* اون درت — Il se prend aussi pour Quatorzième. V. ce mot.

QUATORZIÈME. Nombre d'ordre *A.* رابع عشر *P.* چهاردهم *T.* اون دردنجی || Le quatorzième jour اون دردنجی كونی Dans sa quatorzième année سنی اون دردنجی سنه یه واردقده

Il se dit aussi absolument, pour signifier une quatorzième part *A.* جزء من اربعة عشر *P.* چارده یك *T.* اون درتده بر || Il est dans cette affaire pour un quatorzième بو خصوصده اون درتده بر حصّه یه داخلدر

QUATRAIN. Pièce de Poésie qui contient quatre vers *A.* رباعی pl. رباعیّات

QUATRE. Nombre composé de deux fois deux *A.* اربعة fém. اربع *P.* چهار *T.* درت || Quatre hommes درت نفر chevaux درت رأس باركیر horloges درت عدد ساعت lettres درت قطعه مكتوب Les quatre élémens عناصر اربعه Les quatre parties du monde چار اقطار عالم — چار جهات عالم Les quatre vents ریاح اربعه Les quatre saisons فصول اربعه — Il se met aussi pour Quatrième. V. ce mot.

Quatre cents. *A.* اربع مائة *P.* چهار صد *T.* درتیوز

Quatre-vingts. *A.* ثمانون *P.* هشتاد *T.* سكسان

Quatre-vingt-dix. *A.* تسعون *P.* نود *T.* طقسان

On dit figur. Se mettre en quatre, pour dire, s'employer de tout son pouvoir pour rendre service *T.* پارچه پارچه اولمق || C'est un homme qui se met en quatre pour ses amis دوست خدمتنده پارچه پارچه اولور بر آدمدر

Et proverb. Faire le diable à quatre, pour dire, faire beaucoup de bruit, de désordre *T.* دیبی آلت اوست ایتمك

Quatre, est aussi substantif. Ainsi on dit, Il a quatre de chiffre,

pour dire, le caractère qui marque le nombre de quatre *A.* الرقم درت رقمی *T.* رقم چهار *P.* اربعة

QUATRIÈME. Nombre d'ordre *A.* رابع *P.* چهارم - چهارمین دردنجی *T.* || Parent au quatrième degré دردنجی درجه‌ده اولان اقربادن بری

QUATRIÈMEMENT. En quatrième lieu *A.* رابعاً *P.* چهارم *T.* دردنجیسی

QUATRIENNAL. Qui se fait de quatre en quatre ans *A.* ربع *P.* هر چهار سال آینده *T.* هر درت سنه‌ده بر اولان || Charge quatriennale هر درت سنه‌ده بر ضبط اولنان منصب — Ou qui dure quatre ans *A.* متمادی اربع سنین *P.* چهار ساله *T.* درت ییل مدّتی اولان - درت سنه سورن - درت سنه‌لک

QUE. Pronom relatif *A.* الذی - ما *P.* آنکه - که *T.* اول - اول که || Celui que vous avez vu اول کوردیککک آدم

Il se met aussi pour Quelle chose *A.* ای شیٔ - ما *P.* چه *T.* نه || Que faites-vous là? انده نه یپارسک || Il ne sait plus que faire ni que dire نه یپاجغنی ونه سویله‌یه‌جکنی بیلمز

Il signifie aussi, pourquoi *A.* لای شیٔ - لما *P.* چرا *T.* نیچون || Que ne se corrige-t-il? نیچون اصلاح نفس ایتمز

QUEL. adj. On s'en sert pour demander ce que c'est qu'une chose, qu'une personne, ou pour marquer du doute *A.* ای - ماذا *P.* چه - که - چه گونه *T.* نه - نه دکلو - نه - کیم - قنغی || Quel homme est-ce qu'un tel? فلان کشی نه مقوله || نه مقوله Quel temps fait-il? نه دکلو روزکار اسر - کیمدر - آدمدر Quel profit vous en rivient-il? سکا نه فائده‌سی اولور À quel homme pensez-vous avoir affaire? کیمکک ایله مصلحتکک اولدیغنی ظنّ ایدرسکک Il ne sait quel parti prendre نه طریقه سلوکک ایتمکک اقتضا ایلدیکنی بیلمیور

Il se dit quelquefois par exclamation *A.* ایا *P.* نه - ابن *T.* نه عجب || Quelle hardiesse! نه جسارت Quelle méchanceté! نه خباثت Quelle bonté! نه لطف وکرم

On dit, Quel que soit, Quel qu'il soit, etc. pour dire, De quelque sorte, qui que ce soit *A.* علی ایّ وجهٍ کان *P.* بهر - هر نه ایسه - نشکل اولور ایسه اولسون *T.* گونه که باشد هر که *P.* کایناً من کان - ایّ من کان *A.* هر نه دکلو اولسه باشد *T.* هر کیم اولور ایسه اولسون || Je n'en excepte personne quel qu'il soit هر کیم اولور ایسه اولسون هیچ بر کمسنه‌یی استثنا ایتمم

QUELCONQUE. Quel qu'il soit, quel que ce soit *A.* شیٔ - ایما || بر درلو *T.* هیچ بر کمسنه - هیچ گونه - هیچ کس *P.* ما Il n'y a homme quelconque هیچ کس یوقدر Il n'y a raison quelconque بر درلو سبب یوقدر Il ne lui est demeuré chose quelconque هیچ بر درلو شیٔ - یدنده شیٔ ما قالمدی Il n'a mal quelconque هیچ بر درلو علّتی یوقدر Une ligne quelconque étant donnée تعیین اولندیغی - خطٔ ما فرض اولندیغی حالده Donnez-moi un point quelconque بکا نقطةٔ ما تعیین ایله - بر درلو نقطه

On dit, D'une manière quelconque, pour dire, de quelque manière que ce soit *A.* علی ایّ طریق *P.* بهر چه حال که هر نه - هر نه طریق ایله اولور ایسه اولسون *T.* باشد صورت ایله اولور ایسه اولسون

QUELQUE. Un entre un plus grand nombre *A.* احد من *P.* یکی از *T.* بر || Si cela était, quelque historien en aurait parlé سویله اولیدی مورّخیندن بری ذکرینی ایتمش اولور ایدی Connaissez-vous quelque personne qui soit de cet avis? بو رأیه ذاهب اولمش بر ادم وارمیدر Adressez-vous à quelque autre personne آخر بر کمسنه‌یه مراجعت ایله

QUELQUES. Plusieurs entre un plus grand nombre *A.* کم *P.* چند *T.* بر قاچ || Quelques écrivains ont traité ce sujet مؤلفینکک بر قاچی شو مادّه‌دن بحث ایتمشلر در

QUELQUE, sert aussi à marquer diminution et quelque adoucissement de la chose dont on parle *A.* نوعمّا *P.* یکچند - چند *T.* بر - بر قاچ - مقدار || Cette affaire souffre quelque difficulté بو مصلحتده نوعمّا صعوبت وار در Il a quelque sujet de se plaindre نوعمّا شکایتی موجب بر شیٔ وار در Il vous en coûtera quelques pistoles بو مادّه سکا بر مقدار اقچه صرفنه موجب اولدجقدر Il y a quelques années بر قاچ سنه وار در Quelque peu d'argent بر مقدار اقچه

QUELQUE. Quel que soit le... *A.* ایّ *P.* هرچه گونه - هرنه *T.* هر نه مقوله - هر نه دکلو - هر قنغی || Quelque raison qu'on lui apporte, il n'en croit rien اول بابده فلانه هر نه مقوله دلیل سرد وبیان اولنسه وجهاً من الوجوه حوالهٔ سمع اعتماد ایتمز Quelques efforts que vous fassiez هر نه گونه سعی واقدام ایتسه‌کک بیله Quelque remède qu'on lui donne هر نه دکلو علاج ویرلسه

QUELQUE, adv. À quelque point que *A.* علی ایّ مرتبةٍ *P.*

هر چند .T هر نقدر - هر نه درجهده || Quelque sage qu'il soit هر نه هر نقدر عاقل اولسه بیله Quelque riche qu'il soit هر نه درجهده مالدار اولسه بیله Quelque belle qu'elle puisse être هر نقدر حسنا اولسه

Il signifie aussi, à peu près *A.* تقریبا *P.* عمان *T.* قدر - تقریبا اللی راس Il y avait quelque cinquante chevaux || یقین اللی قدر - بارکیر وار ایدی

QUELQUEFOIS. De fois à autre *A.* احیانا - بعضا *P.* گاهی - بعض کره *T.* گاه گاه || Cela est arrivé quelquefois بعض کره واقع اولمشدر

QUELQU'UN. Une personne entre plusieurs *A.* احد من *P.* یکی از *T.* برى آدملردن || Nous attendons des hommes, il en viendra quelqu'un بعض کمسنهلرك ورودینه منتظرز البت بریسی ظهور ایدهجکدر

Il signifie au substantif, une personne *A.* احد *P.* کسی *T.* بریسی - بر کمسنه || Quelqu'un m'a dit que... بریسی بکا دیدیکه J'attends ici quelqu'un بونده بریسنك ورودینه منتظرم

Quelques-uns. Plusieurs dans un plus grand nombre *A.* بعضهم *P.* چند *T.* بعضیسی || Entre les nouvelles qu'il a débitées il y en a quelques-unes de vraies نشر ایلدیکی حوادث ایچنده بعضیسی صحیحدر

QUÉMANDER. Mendier. V. ce mot.

QUÉMANDEUR. Mendiant. V. ce mot.

QU'EN-DIRA-T-ON. Les propos que pourra tenir le public *T* خلقك دییهجکی || Mépriser le qu'en-dira-t-on خلقك دییهجکنی استحقار ایتمك

QUENOUILLE. Sorte de petite canne ou de bâton, que l'on entoure vers le haut de soie, de laine, etc. pour filer *P.* دوگران *T.* اورکه || Monter une quenouille اورکه‌یی قورمق Une quenouille et un fuseau بر عدد اورکه وبر عدد ایك

On dit figur. qu'une maison est tombée en quenouille, pour dire, qu'une fille en est devenue héritière فلان خاندانك انثایه اصابت ایلدی - وراثتی انثایه انتقال ایلدی On dit dans le même sens, qu'un royaume tombe en quenouille تاج وتخت انثایه انتقال ایدر || Le royaume de France ne tombe point en quenouille فرانسه سلطنتی انثایه انتقال ایتمز

QUERELLE. Démêlé, dispute aigre *A.* جدل - مجادلة pl. مجادلات - نزاع - منازعة pl. منازعات *P.* ستیز - غوغا - اشتلم *T.* غوغا - چکشمه || Grande, grosse querelle مجادلهٔ عظیمه وشدیده sanglante مجادلهٔ خفیفه légère سفك دمی منتج - نزاع دیرین - منازعهٔ عتیقه vieille اولمش منازعهٔ شدیده Querelle héréditaire میراث قالمش منازعه اسکی نزاع Querelle de maison خانگی بر منازعه Être en querelle avec quelqu'un بر کمسنه ایله منازعه اوزره اولمق Émouvoir une querelle منازعه‌یی تحریك ایتمك terminer, assoupir, apaiser une querelle تسکین غوغایی - نائرهٔ جدال ونزاعی اطفا ایتمك - غوغا ایتمك la renouveler نزاعی تجدید ایتمك la réveiller بصدرمق منازعهٔ خوابیده‌یی - آتش خسپوش منازعه‌یی ایقاظ ایتمك La querelle se renouvela میانده جاری اولان منازعه تجدد ایلدی Semer des querelles القای تخم فتن ومنازعات ایتمك Prendre querelle نزاع وغوغایه ابتدار ایتمك Mettre des gens en querelle بعض کسانی برى برلریله نزاعه منازعه‌یه مداخله ایتمك Entrer dans une querelle طوتشدرمق Le commencement, l'origine de la querelle منشاء - مبداء نزاع - نزاع

On dit, Prendre querelle pour quelqu'un, pour dire, prendre son parti avec chaleur بر کمسنه‌نك طرفنی التزام ایله جدال ومنازعه‌یه مبادرت ایتمك

On dit aussi, Embrasser, épouser, prendre la querelle de quelqu'un pour dire, prendre le parti de quelqu'un contre ceux avec qui il a querelle بر کمسنه‌نك دعواسنی التزام ایتمك

QUERELLER. Faire querelle à quelqu'un *A.* جدال - نزاع - خصومت *P.* ستیزیدن - غوغا کردن - اشتلم کردن *T.* غوغا ایتمك - چکشمك || Il est venu nous quereller mal à propos بیوجه نزاع ایتمك ایچون بزه کلدی Ne querellez personne هیچ بر کمسنه ایله نزاع وخصومت ایتمه

Il signifie aussi, gronder *A.* شتم *P.* دشنام کردن *T.* سوکمك || C'est un homme qui querelle toujours ses valets خدمتکالرینی دائما شتم ایدر بر آدمدر Cet homme-là aime fort à quereller شتم ودشنامه مایل بر آدمدر

QUERELLEUR. Qui fait souvent querelle *A.* مجادل - مجدال - منازع *P.* ستیزه‌کار *T.* غوغاجی

QUÉRIR. Chercher une personne dans le dessein de la faire venir dans un lieu, ou une chose dans le dessein de l'apporter *A.* طلب لاجل الاحضار *P.* جستجو برای آوردن نزد خود کردن *T.* واروب کتورمك || Allez me quérir un tel وار فلانی آرهیوب کتور Il est allé quérir du vin باده آرهیوب بکا کتور

بزى بو كتورمكه كتدى Envoyez-nous quérir telle chose شيئى آره‌يوب كتورمكه كوندر

QUESTION. Demande que l'on fait pour s'éclaircir de quelque chose *A.* سؤال pl. اسئلة *P.* پرسش *T.* صورش ـ صورمه || Il m'a fait cent questions بكا يوز درلو سؤاللر ايتدى Qu'avez-vous répondu à cette question ? بو سؤاله نه جواب ويردك Ce n'est pas une question à faire سؤال اولنه‌جق شئ دكلدر C'est une question captieuse بادئ تغليط اوله‌جق بر سؤالدر

Il signifie aussi, une proposition susceptible d'être discutée *A.* مسئلة pl. مسائل || Question de Logique, de Théologie علم منطق وعلم الهى يه دائر مسئله Question difficile, épineuse مسئلهٔ مشكله ومشتبكه problématique مسئلهٔ محتمل الاثبات والانكار curieuse مسئلهٔ غريبه مستبعده Traiter une question بر مسئله‌دن بحث ايتمك proposer بر مسئله بسط ودر ميان ايتمك ـ وايراد ايتمك résoudre, vider une question مسئله‌يه حكم قطعى ايله نتيجه ـ مسئله‌يى حل ايتمك ـ مسئله‌يه فيصل ويرمك ـ ويرمك La question roule sur ce que... صدد مسئله فلان شيئك اوزرنده دوران ايدر... De cette question, il en nait plusieurs autres بو مسئله‌دن مسائل منشعب اولور ـ عديده تولد ايدر Il ne le faut pas mettre en question بو شيئى مسئله منزله‌سنه قويمق جائز دكلدر Toute la question aboutit à ce point بو مسئله هپ هپ بو دقيقه‌يه منتهى اولور

On dit, qu'il est question, qu'il n'est pas question de... pour dire, qu'il s'agit, ou qu'il ne s'agit pas de... صدد فلانه دائر در يا دكلدر || Il n'est pas question de ce que vous avez dit, mais de ce que vous avez fait صدد ديديككز كلامه دائر دكل ايتديككز فعله دائر در

QUESTION. La torture qu'on donne aux criminels *A.* اذا ـ نهكت ـ نكال *P.* شكنج ـ كيستار ـ باعكت *T.* اشكنجه ـ اذيت || Question ordinaire عادتا اشكنجه extraordinaire فوق العاده بر نوع préparatoire مقدمه اوله‌رق ايتدكلرى اذيت On l'a mis à la question pour lui faire déclarer ses complices هوادارلرينى بيان ايچون فلانى اشكنجه‌يه قويمشلر در Il a tout avoué à la question اثناى نكال واذاده هر شيئى اقرار ايلدى

QUESTIONNAIRE. Celui qui donne la question aux criminels *A.* منكل *P.* شكنجه‌كر *T.* اشكنجه ايدن جلاد

QUESTIONNER. Faire des questions à quelqu'un *A.* سؤال ـ استنطاق *P.* پرسيدن *T.* صورشدرمق ـ سوءالمك || Je l'ai questionné sur plusieurs choses فلانى مواد عديده اوزرنده استنطاق ايلدم Il m'est venu questionner بنى سوءالتمكه كلدى ـ Il se prend le plus souvent pour Faire des questions importunes || Cet homme-là ne fait que questionner بو آدم سؤال كثرت سؤاله ـ اوزرينه سؤال ايتمكدن غيرى بر شئ بيلمز مبتلا بر آدمدر

QUESTIONNEUR. Qui fait sans cesse des questions *A.* كثير السؤال ـ دائمى السؤال *P.* بسيار پرسش *T.* جوق صوريجى || C'est un importun questionneur كثرت سؤال ايله ثقلت ويرر بر معجز در C'est un questionneur insupportable فلانك كثرت سؤالى بر امر تحملگداز در

QUÊTE. Action de chercher *A.* طلب ـ تفحص *P.* جستجو كردن *T.* آرامق || Il y a long-temps que je suis en quête d'un tel مدت مديده‌دنبرو فلانك طلبنده يم Se mettre en quête طلب وتفحصه مبادرت ايتمك Après une si pénible et si longue quête بو مقوله متعب ومديد جستجودنصكره

QUÊTE. La cueillette qu'on fait pour des oeuvres pieuses *A.* جمع الصدقة *P.* صدقه جينى *T.* صدقه ديشورمه || Faire la quête dans l'église, pour les pauvres كليسا ايچنده فقرا ايچون جمع صدقه ايتمك dans les maisons, pour les réparations de l'église كليسانك تعميراتى مصارفيچون قوناقلردن جمع صدقه ايتمك Les religieux qui vont à la quête صدقه جمعنه كيدن رهبان

QUÊTER. Recueillir des aumônes *A.* جمع الصدقة *P.* صدقه جيدن *T.* صدقه ديويشورمك || On a prié cette dame de quêter فلان خاتون بنفسها جمع صدقه‌يه همت ايلمسى رجا اولندى Quêter de porte en porte دور ابواب ايله جمع صدقه ـ قپودن قپويه كزه‌رك ـ ايتمك

QUÊTEUR. Qui quête pour quelqu'un *A.* جامع الصدقة *P.* صدقه چين ـ صدقه جوى *T.* صدقه ديويشوريجى || Il y avait plusieurs quêteurs à la suite les uns des autres avec leurs bassins بربرينه متعاقب كشكوللو وافر صدقه جويان وار ايدى

QUEUE. La partie qui termine le corps de certains animaux, par derrière *A.* ذنب pl. اذناب *P.* دم ـ دنباله ـ فش *T.* قويرق || Le bout de la queue قويرغك ديبى La queue d'un cheval

آتنک قویرغی ـ دنبالهٔ اسب ـ ذنب الفرس longue queue قصه قویرق ـ ذنب قصیر courte اوزون قویرق ـ ذنب ذیّال La قویرغی کسمک ـ ابتار ذنب ایتمک Couper la queue قرلنغچ قوشنک قویرغی queue de l'hirondelle est fourchée طاوس قویرغی ـ ذنب طاوس Une queue de paon چتالدر مرسین بالغی سمّور قویرغی d'esturgeon de martre zibeline یلانک قویرغی ـ ذنب حیّه de serpent قویرغی Le scorpion pique de la queue عقرب قویرغیله اصرر ـ On dit par analogie, La queue d'un P, d'un Q, pour dire, ce qui excède par en bas le corps de la lettre حرفک قویرغی

La queue d'une comète *A.* ذنب النجم *P.* دنبالهٔ اختر *T.* یلدزک قویرغی || Cette comète avait la queue tournée vers l'Orient بو اختر دنبالدارک قویرغی مشرق جانبنه متوجّه ایدی

On appelle Visir à trois queues, le pacha qui a droit de faire porter devant lui trois queues de cheval, ce qui est une marque d'honneur *T.* اوچ توغلو وزیر

Queue. Le bout, la fin de quelque chose *A.* عقب ـ ذناب ـ انجام *P.* صوک ـ اوج *T.* نهایة ـ آخر || La queue d'un étang حوضک اوجی ـ ذناب برکه À la queue de la forêt اورمانک قیشک آخری شدید La queue de l'hiver a été rude نهایتنده ایدی ـ Il se dit aussi de la dernière partie, des derniers rangs de quelque corps, de quelque compagnie *A.* ذنابة ـ آخر ـ مؤخّر ـ وراء *P.* دنباله ـ واپس *T.* صوک ـ آرد || La queue d'une procession آلایک دنبالدسی ـ آخری d'une armée مؤخّر الجیش ـ جملهٔ دنصکره دنبالهٔ لشکر C'est le dernier reçu, il est à la queue آخرده طورمق کلمکله آخر مجلسده در Se mettre à la queue بر اردوبی ورادن اورمق Charger une armée en queue

Queue, se dit aussi de l'extrémité trainante d'une robe *A.* ذلذل pl. ذلاذل ـ ذیل منسحب pl. اذیال منسحبة ـ *P.* دامن *T.* زمین سای اتکک بیره صارقمش || Robe à queue trainante اتکی یره صارقمش ـ لباس ذوذیل منسحب ـ جامهٔ ذلذلدار Les prélats, les magistrats se font porter la queue زمرهٔ لباس اساقفه وقضات وحکّام ذیل لباسلرینی آخره رفع ایتدررلر

A la queue, En queue, signifie, à la suite, immédiatement après *A.* عقیباً ـ فی العقب *P.* در پس *T.* آردی صره ـ عقیبنده || Il était à la queue de la tranchée مترسک عقیبنده ایدی à la queue des travailleurs عمله نک عقیبنده ایدی

Le bagage suivait en queue, était à la queue احمال واثقال ورادن ـ عقیباً کلور ایدی Ce régiment était à la queue des chariots فلان آلای عربه‌لرک عقیبنده ایدی

Il signifie aussi, à la poursuite de quelqu'un *A.* معاقبةً ـ تعقیباً ـ متعقّباً *P.* در پس ـ در قفا *T.* آردی صره ـ پسنده ـ قفاسنده ـ دشمن ـ دشمن معاقبةً کلمک || Avoir les ennemis en queue عسکری در قفا اولمق

Queue à queue. À la file, immédiatement l'un après l'autre *A.* متعاقباً ـ متتالیاً ـ متتابعاً *P.* پیاپی ـ پیدرپی *T.* بری بری آردنجه || Ces loups se suivaient queue à queue بو قوردلر بری بری آردنجه یوررلر ایدی

Queue-de-cheval. V. Prêle.

Queue-de-pourceau. Plante *A.* شمرة الخنازیر

Queue-de-Renard. Plante *A.* ذنب الثعلب *T.* تلکی قویرغی

QUI. Pronom relatif *A.* الّذی *P.* که *T.* اول که || La femme qui a soin de son ménage اول خاتون که امور بیتیّه‌سنه اهتمام ایدر ـ امور بیتیّه‌سنه اهتمام ایدن خاتون La terre qui porte du blé حنطه ویرن یر ـ اول یر که حنطه ویرر

Qui, interrogatif *A.* من ـ من ذا ـ ایّ *P.* کدام ـ که *T.* قنغی ـ کیم

Il se met aussi pour Celui, quiconque *A.* من *P.* آنکس که *T.* هر کیم که ـ کیم که ـ شول کمسنه که || Qui observera les commandemens de Dieu, sera sauvé هر کیم که احکام الهیّه‌یه رعایت ایده دار عقباده مظهر فلاح اولور

On dit, Qui que ce soit, qui que ce puisse être, pour dire, quelque personne que ce soit *A.* ایّ من کان *P.* هر آنکه باشد *T.* هر کیم اولور ایسه اولسون ـ هر کیم ایسه ـ Quand il est mis avec une négative, il signifie, nul, aucun *A.* لا احد *P.* هیچ کس *T.* هیچ کمسنه ـ کمسه || Il n'y a qui que ce soit کمسه یوقدر ـ هیچ کمسنه یوقدر

QUICONQUE. Toute personne qui کلّمن ـ ایّمن *P.* هر آنکس که *T.* هر کیم که ـ هر آنکه || Quiconque n'observera pas cette loi, sera puni هر کیم که بو قانونه رعایت ایتمیه مظهر تأدیب اولەجقدر

QUIDAM. Mot Latin. Une certaine personne que l'on ne peut nommer *A.* فلان *P.* بهمان *T.* فلان || Un certain quidam فلان کمسنه

QUIÉTUDE. T. de dévotion. Repos de l'esprit *A.* سلوة البال *P.* آسودگئ دل *T.* كوكل حضورى ‖ L'amour de Dieu met l'esprit dans une entière quiétude عشق الهى سلوت كاملهٔ بالى مستلزمدر

Il se dit aussi dans le langage ordinaire *A.* فراغ البال ـ استراحة البال ـ طمانينة البال *T.* كوكل راحتلغى ‖ Vivre dans la campagne dans une douce quiétude يايلاقده فراغ بال فرحرسان ايله كچنمك

QUILLE. Longue pièce de bois qui va de la poupe à la proue d'un vaisseau, et qui lui sert comme de fondement *A.* سهم القاعدة السفينة *P.* تير بنداد كشتى *T.* قارينەنڭ ديب ديركى

QUILLE. Morceau de bois long et rond, servant à un jeu *A.* قلة *T.* چليك ـ Le jeu de quilles *A.* لعب القلو *T.* چليك جوماق اويونى

QUILLER. Il se dit quand ceux qui veulent jouer aux quilles, en jettent chacun une, pour savoir ceux qui seront ensemble au jeu *A.* رمى القلة *T.* چليك آتمق

QUINCAILLE. Toutes sortes d'ustensiles, d'instrumens de fer ou de cuivre, comme lames d'épée, couteaux, ciseaux, etc. *T.* چاقى بچاق مقولەسى شيئلر ‖ Faire marchandise de quincaille چاقى بچاق مقولەسى شيئلرڭ تجارتنى ايتمك

QUINCAILLERIE. Marchandise de toute sorte de quincaille *T.* چاقى بچاق مقولەسى مال

QUINCAILLIER. Marchand, vendeur de quincaille *T.* چاقى بچاق مقولەسى جرجيسى

QUINDÉCAGONE. T. de Géom. Figure de quinze côtés *A.* شكل ذو خمسة عشر ضلعاً *P.* شكل پانزده پهلو *T.* اون بش يانلو بر شكل

QUINQUAGÉNAIRE. Qui est âgé de cinquante ans *A.* بالغ الخمسين *P.* پنجاه ساله *T.* اللى ياشنده

QUINQUENNAL. Qui dure cinq ans *A.* متمادى خمس سنين *P.* پنج ساله *T.* بش ييل ـ بش ييل سورن ـ بش يللق ‖ Magistrat quinquennal منصبى بش ييل سورن مدتى اولان ـ حاكم منصبى مدتى بش ييل اولان Office quinquennal بش يللق منصب

Et ce qui se fait de cinq en cinq ans *A.* خمس *P.* بهر پنج سال آينده *T.* هر بش ييلده بر اولان ‖ Fêtes quinquennales هر بش ييلده بر واقع اولان اعياد

QUINQUINA. Écorce d'un arbre dont on se sert pour guérir la fièvre *T.* قنه قنه

QUINT. La cinquième partie d'un tout *A.* خمس *P.* پنجيك *T.* بشده بر ‖ J'y ai le quint بو شيئك خمس حصّەسى بكا عائد در

Il est aussi adjectif, et n'est guère d'usage qu'en ces phrases, Charles Quint, Empereur قارلوس خامس نام ايمپراطور Sixte, Quint, Pape سيقستوس خامس نام ريم پاپاسى

QUINTAL. Poids de cent livres *A.* قسطاس *P.* سنجه *T.* قنطار ‖ Quintal de poudre باروت وزن ايدەجك قنطار

QUINTE. Il se dit d'une toux âcre et violente. V. Coqueluche.

QUINTE. Caprice, mauvaise humeur qui prend tout d'un coup *A.* لمم *P.* خشكسرى *T.* چالقلق ‖ Quand sa quinte le tient چالقلغى طوتەجق اولدقده

QUINTE, se dit aussi d'une fièvre qui revient tous les cinq jours *A.* حمّاء خمس

QUINTEFEUILLE. Plante qui a cinq feuilles sur une même queue, rangées en forme de main ouverte *A.* ذو ـ ذو خمسة الاوراق ذو خمسة الاصابع ـ خمسة الاطباق *P.* پنجنگشت *T.* بش پرمق

QUINTESSENCE. C'est, dans la philosophie ancienne, la substance éthérée *A.* جوهر اثير ـ En Chimie, c'est le synonyme de Teinture. V. ce mot.

Il signifie figur., ce qu'il y a de principal, de plus fin dans une affaire, dans un discours, etc. *A.* خلاصة الخلاصة ـ خلاصة ـ زبدة ـ نقاوة *P.* سرآمد ـ گزيده ترين *T.* قيمق ‖ Il a tiré toute la quintessence de ce livre اول كتابڭ خلاصەسنى بتون زبدەسنى آلدى ـ بسبتون اخذ ايلدى ـ Il se dit aussi de tout le profit qu'on peut tirer d'une chose ‖ Il a tiré toute la quintessence de cette ferme بو مالكانەنڭ بالجملە بتون قيمغنى آلدى ـ زبدەسنى جذب واخذ ايتمشدر

QUINTESSENCIER. Raffiner, subtiliser *A.* تدقيق *P.* باريكجويى نمودن *T.* انجەدن انجەيە آرەمق ‖ Il ne faut pas tant quintessencier les choses ايشلرى اول قدر تدقيق ايتمك روا دكلدر

QUINTESSENCIÉ. *A.* ملخص بالتدقيق *P.* بباريكى خلاصه كرده *T.* انجەدن انجه خلاصەلنمش

QUINTEUX. Fantasque, qui est sujet à des quintes *A.* ملموم

المزاج *P.* خشكسر *T.* جالق

QUINTUPLE. Cinq fois autant *A.* مضاعف خمس مرار *P.* پنجتا *T.* بش قات || Vingt est quintuple de quatre يكرمى عددى دردك بش قاتيدر

QUINTUPLER. Répéter cinq fois *A.* تضعيف خمس مرار *P.* پنجتا كردن *T.* بش قات ايتمك

QUINZAINE. Nombre collectif qui renferme quinze unités *A.* العدد الخمسة عشر *P.* عدد پانزده *T.* اون بش مقدارى | Une quinzaine d'années اون بش سنه مقدارى

Mis absolument, il signifie, une quinzaine de jours *A.* خمسة عشر يوماً *P.* پانزده روز *T.* اون بش كون

QUINZE. Nombre contenant trois fois cinq *A.* خمسة عشر fém. خمس عشرة *P.* پانزده *T.* اون بش — Il se dit aussi pour Quinzième. V. ce mot || Nous sommes au quinze du mois آيك اون بشنده يز - اون بشنجى كوننده يز

Quinze cents, se dit pour Mille cinq cents *A.* خمس مائة والف *P.* پنجصد وهزار *T.* بيك بشيوز

Quinze mille *A.* خمسة عشر الفاً *P.* پانزده هزار *T.* اون بشبيك

QUINZIÈME. Nombre d'ordre *A.* خامس عشر *P.* پانزدهم *T.* اون بشنجى || Le quinzième de sa maladie خستەلغنك اون بشنجى كونى

Il est aussi substantif, et signifie, une quinzième portion *A.* جزء من خمسة عشر *P.* پانزده يك *T.* اون بشده بر

QUIPROQUO. T. Latin qui signifie, Méprise. V. ce mot.

QUITTANCE. Acte par lequel le créancier tient son débiteur quitte de quelque chose qu'il lui devait *A.* وثيقة الابرا *P.* خلاصنامه *T.* قطع علاقه سندى - خلاص سندى - ابرا سندى || Quittance valable معمول به بر قطعه ابرا سندى Quittance générale كافهٔ مطالباتدن ابراى - ابراى عامّى محتوى بر قطعه سند ذمّتى حاوى قطع علاقه Quittanoe par devant-notaire محكمه كاتب شرع معرفتيله - كاتبى محضرنده ويرلمش ابرا سندى يازلمش

QUITTANCER. Donner une quittance au pied ou au dos de l'acte par lequel un débiteur était obligé à son créancier *T.* سندك اوزرنده تماماً ادا اولنمشدر ديو شرح ويرمك || Quittancer un contrat تعهّد حجّتى اوزرنده تماماً ادا اولنمشدر ديو شرح ويرمك

QUITTE. Qui est libéré de ee qu'il devait *A.* برىء الذمّة *P.* از وام رها يافته *T.* بورجنى اودەمش - بورجدن قورتلمش || Quand vous aurez payé, vous serez quitte دينكى ادا ايدنجه برىء الذمّه اولمش اولورسك Je suis quitte envers vous طرفكه اولان دينمدن ذمّتمى تبريه ايلدم Je vous tiens quitte de ce que vous pouvez me devoir بكا اولان دينكدن ذمّتكى ابرا ايدرم

On dit dans les comptes qu'on se rend les uns aux autres, qu'on est quitte à quitte, pour dire, qu'on ne se doit plus rien de part ni d'autre برى بريمز - برى بريمزك ذمّتى ابرا اولنمشدر ايله اودشمشسز

Lorsqu'on a reçu quelque déplaisir de quelqu'un, et qu'on lui a rendu la pareille, on dit, Nous voilà quitte à quitte اشته برى باش - برى بريمز ايله برابرلشدك - بريمز ايله اودشدك باشه كلدك

Quitte, signifie aussi, qui est délivré de quelque chose *A.* مخلّص *P.* خلاصيافته - رها يافته *T.* خلاص بولمش - قورتلمش || Me voilà quitte de cette corvée اشته شو انقريه‌دن خلاص بولدم Cette affaire me donnait beaucoup de peine, m'en voilà quitte بو مصلحت بكا غايت زحمت ويرر ايدى اشته شمدى خلاص بولدم Il a un procès, une affaire fâcheuse, il voudrait en être quitte pour mille écus بر دعوايه ياخود بر موحش مادّه‌يه اوغرايوب بيك غروش ايله قورتلمق استر

QUITTEMENT. adv. T. de Pratique. Il se dit pour marquer qu'une chose est franche de toutes dettes *A.* بريئاً من الديون *P.* آزاده از وام *T.* بورجدن تميز اولدرق || Il lui a vendu ce bien franchement et quittement بو ملكى ديوندن برىء وشروط مفسده‌دن عارى اولدرق فلانه فروخت ايلدى

QUITTER. Laisser eu quelque lieu, se séparer de quelqu'un *A.* افتراق - مفارقة - ترك *P.* جدا شدن - وا گذاشتن *T.* آيرلمق - براقمق || Je viens de le quitter à deux pas d'ici فلانى بوندن ايكى آدملق يرده ترك ايلدم Où avez-vous quitté vos gens? اتباعكى نه طرفده ترك ايلدك Il est fâcheux de quitter ses amis دوستلردن مفارقت ايتمك كدرلو شيدر Quitter père et mère والديندن جدا اولمق Quitter sa famille et ses enfans ترك دار وديار - ترك اولاد وعيال ايتمك Il ne le quitte ui nuit ni jour ليلاً ونهاراً يانندن مفارقت ايتمز Il ne le quitte non plus que l'ombre fait le corps سايه

بوی شالی یانندن هیچ آیرلمز Ils ne se pouvaient quitter برلرندن مفارقت ایده‌مز اولدیلر Quand l'âme quitte le corps جان تندن مفارقت ایدنجه Il a quitté son pays, et s'est marié en Italie وطن عزیزینی ترک ایله انالیایه واروب تأهل ایلدی Il a quitté le service خدمت ترک ایلدی — On dit aussi, Quitter le grand chemin جاده‌یی ترک ایتمک — اولو یولدن — اولو یولی براقمق — جاده‌دن عدول ایتمک Et quitter le monde ترک دنیا ایتمک صاپمق

On dit figur. Quitter la robe, pour dire, renoncer à la profession de la robe طریقت — طریقت قلمی ترک ایتمک — قلمدن فارغ اولمق — Et dans le même sens, Quitter l'épée — طریقت عسکریه‌یی — طریقت سیفی ترک ایتمک طریقت عسکریه‌دن فراغت ایتمک Et quitter une charge منصبنی — بر کمسنه عهده‌سنده اولان منصبی ترک ایتمک منصبندن فارغ اولمق — براقمق Quitter ses mauvaises habitudes بر کمسنه اتخاذ ایلدیکی عادات ردیئه‌یی ترک عادات ذمیمه‌دن فراغت ایتمک — ایتمک

On dit aussi, Quitter le commerce du monde علایق دنیویه‌دن مخالطت ناسدن قطع سررشته علاقه — منقطع اولمق ترک دنیا ایتمک — ایتمک

Quitter. Se dépouiller, ôter quelque chose de dessus soi *A.* خلع *P.* از بر انداختن *T.* چیقارمق — براقمق ‖ Quitter ses habits بر کمسنه کیدیکی البسه‌یی خلع ایتمک son épée چیقارمق — طاقندیغی قلجی خلع ایتمک Ce serpent a quitté sa vieille peau — بو ییلان اسلحهٔ عتیقه‌سنی خلع ایلدی اسکی قاوینی براقدی

Il se dit aussi d'un arbre qui se dépouille de ses feuilles *A.* اسلاب الاوراق — تعری من الاوراق *T.* از برگ برهنه یپراقدن چپلاقمق *T.* برگ ریختن — شدن

Quitter. Lâcher, laisser aller *A.* تخلی — مخالات — ترک *P.* از دست بگذاشتن — از دست کردن *T.* براقمق — الدن صالیویرمک — بوشلمق ‖ Il se tint attaché à un arbre, qu'il ne quitta point jusqu'à ce qu'on le vint secourir بر آغاجه یاپشوب بر کمسنه امدادینه کلمدکچه اول آغاجی الدن صالیویرمدی — براقمدی Le loup avait emporté une brebis, on courut après, et on lui fit quitter sa proie قورد بر قیون قاپمشیکن پسند قوشیلوب ترک ایتدردیلر

On dit figur. Quitter prise, pour dire, abandonner un dessein *A.* ترک نیت ایتمک ‖ Le moindre obstacle lui fait quitter prise ادنا بر مانع ظهور ایده‌جک اولور ایسه ترک نیت ایدر

Quitter. Céder, délaisser *A.* قصر الید — ترک — فراغت *P.* دست کش فراغ شدن *T.* براقمق ‖ Il lui a quitté tous les effets de cette succession اشیای متروکه‌نک جمله‌سنی فراغت ایلدی Quitter sa place à quelqu'un — مقامنی فلانه فراغ ایتمک یرینی فلانه ترک ایتمک Il n'en quitterait pas sa part à un autre حصه‌سنی بشقه‌سنه فراغت ایده‌جکی یوقدر

Quitter. Se désister de quelque chose *A.* کف الید *P.* دست کشیدن *T.* وازکلمک ‖ Quitter une entreprise بر کمسنه مباشرت بر کمسنه ایلدیکی مصلحتدن کف ید ایتمک un dessein وازکچمک — ایتدیکی نیتدن وازکلمک

Quitter. Exempter, décharger *A.* عفو *P.* معاف — بخشیدن کردن *T.* بغشلمق ‖ Je vous quitte tout ce que vous me devez بکا اولان دینک هرنه ایسه جمله‌سنی عفو ایدرم Je vous quitte les intérêts et le principal کرک کذشته‌لری وکرک اصل هم کذشته‌دن وهم اصل مالدن سنی — مالی سکا بغشلرم معاف ایدرم

Quitté. *A.* متروک *P.* واگذاشته *T.* براقلمش

QUITUS. T. de Finance. C'est la décharge finale que l'on donne à un comptable. V. Décharge.

QUI-VA-LÀ. Cri d'une sentinelle qui entend du bruit *A.* من ذا *P.* کیست *T.* کیم او

QUI VIVE. Qui-va-là. V. ce mot.

QUOI. Pronom absolu ou relatif *A.* ما *P.* چه *T.* نه ‖ Quoi de plus satisfaisant pour les parens que des enfans vertueux! ابوینه کوره اولاد صالحه‌یه مالک اولمقدن زیاده مفرح نه شی وار در À quoi sert le mérite sans protection et sans bonheur? حمایت یاخود بخت اولمدقچه لیاقت نه‌یه مفید در

On dit en termes de Palais, Quoi faisant, En quoi faisant, pour dire, en faisant laquelle chose *A.* لدی الایفا ‖ L'arrêt l'a condamné à payer; quoi faisant, il en sera valablement déchargé مبلغک اداسی با فرمان اوزرینه حکم اولنمغین لدی الایفا بر نهج شرعی خلاص اولمش اولور

On dit, Un je ne sais quoi, pour dire, certaine chose qu'on ne peut exprimer *A.* حال ما *P.* ندانم چه حال *T.* بیلمم نه نسنه ‖ Il y a dans cette beauté je ne sais quoi qui me pique plus que la beauté même بو حسن وجمالده بیلمم نه حال

بیلمم ـ وار در که نفْس حسندن زیاده قلبمه تأثیر ایدر نه نسنه وار در که

QUOIQUE. Encore que, bien que *A.* مع هذا ـ مع انّ *P.* ایسه ده ـ اکرچه *T.* کرچه ـ با آنکه || Quoiqu'il soit pauvre, il est honnête homme کرچه فقیردر انجق اهل عرض آدمدر || Il est de très-bonne maison, quoiqu'il ne soit pas riche مالدار دکل ایسه ده نسب عالی صاحبیدر

QUOTE PART. La part que chacun doit payer ou recevoir dans la répartition d'une somme *A.* حصّه pl. حصص *P.* روزی ـ کندو *T.* پای ـ بهره || Il doit tant payer pour sa quote part حصّه‌سیچون شو مقدار ادا ایتمک اقتضا ایدر || Il lui en revient tant pour sa quote part کندو پاینه شو قدر اصابت ایدر

QUOTIDIEN. Il se dit de ce qui ne manque pas de recommencer chaque jour *A.* یومیّ *P.* هر روزه ـ روزمرّه *T.* هر کونکی || Pain quotidien نان هر روزه ـ قوت یومی || Fièvre quotidienne هر کونکی استمه *T.* تب روزمرّه ـ حمّای یومی

QUOTITÉ. La somme fixe à laquelle monte chaque quote part *A.* حصّهٔ مقطوعة ـ حصّهٔ معیّنة ـ مبلغ الحصّة *P.* بهرهٔ قرار *T.* کسلمش پای || J'ai payé ma quotité بن حصّهٔ معیّنه‌می ادا ایلدم

RAB

RABÂCHAGE. Défaut ou discours de celui qui rabâche *A.* ثرثرة *P.* یاوه گویی *T.* کوه‌زلک || Tout ce qu'il dit n'est que du rabâchage سویلدیکی هپ بر بیهوده ثرثره در

RABÂCHER. Revenir souvent sur ce qu'on a dit *A.* ثرثرة *P.* یاوه گویی کردن *T.* کوه‌زلک ایتمک

RABÂCHEUR. Qui rabâche *A.* ثرثار *P.* یاوه گو *T.* کوه‌زه

RABAIS. Diminution de prix *A.* نقصان الثمن *P.* کاست بها *T.* بهانک اکسکلکی || On lui a promis cent mille écus, mais il y aura bien du rabais فلانه یوز بیک غروش وعد اولندی انجق خیلیجه نقصان ظهور ایده‌جکدر || Il a acheté cette terre sur le pied de dix mille livres de rente, il y trouvera un grand rabais بو جفتلکی سنوی اون بیک غروش ایراد اعتبار یله مبایعه ایتمشدر انجق کلیتلو نقصان ظهور ایده‌جکدر

On dit, Proposer un ouvrage, une entreprise au rabais, pour dire, publier qu'on les donnera à celui qui offre de les faire à meilleur marché اک آشاغی بهایه یپانه ویریله‌جکدر دیو بر ایشی عامّه‌یه عرض وتکلیف ایله اشاعه ایتمک

On dit aussi, Donner, mettre des marchandises au rabais, c'est-à-dire, à un prix au-dessous de ce qu'on les avait vendues d'abord *A.* بیع بالحطیطة ـ بیع بالوضیعة *P.* با کم بها فروختن *T.* مالی بهاسندن بر مقدار اشاغی صاتمق

RABAISSEMENT. Diminution. Il ne se dit que des monnaies et des tailles *A.* تنزّل ـ انحطاط *P.* کاست *T.* اینمه ـ اشاغیلنمه || Le rabaissement des monnaies اجناس سکه‌نک انحطاط رسوم سکه قیمتنک آشاغیلنمه‌سی ـ اسعار des tailles خراجیه‌نک تنزّل وانحطاطی

RABAISSER. Mettre plus bas *A.* تنزیل *P.* فرو نهادن *T.* اشاغیلتمق ـ ایندرمک || Ce tableau est trop haut, il faut un peu le rabaisser بو تصویر بغایت یوکسکده اولمغله جزئیجه تنزیل اولنملو در

Il signifie aussi, élever moins la voix *A.* تنزیل ـ خفض *P.* پست کردن *T.* ایندرمک || Vous parlez trop haut dans la chambre du malade, rabaissez un peu votre voix مریضک یاتدیغی اوطه‌ده زیاده اجهار صوت ایله تکلّم ایدرسک بر مقدار خفض صدا ایله

Et dimiuuer *A.* حطّ ـ تقلیل ـ تنزیل ـ تنقیص *P.* کم ساختن *T.* ایندرمک ـ ازالتمق || Rabaisser le taux des denrées فیئات ذخایری تنقیص ایتمک des monnaies اجناس سکه‌نک اسعارینی تنزیل ایتمک Rabaisser les tailles رسوم خراجیه‌یی تقلیل ایتمک

Figur. *A.* تذلیل ـ توضیع *P.* پست ساختن *T.* آلچقلتمق || Rabaisser l'orgueil de quelqu'un بر کمسنه‌نک کبر وغرورینی انک کبر ونخوتنی ارغام ایتمک ـ توضیع ایتمک

Il se dit aussi au sens de Déprécier, estimer au-dessous de la valeur *A.* تسفیل القیمة ـ استخساس القدر *P.* کمایه نمودن *T.* اعتبارینی قیرمق ـ بر شیئک قدرینی آشاغیلتمق || Vous rabaissez trop sa marchandise مالک اولدیغی مالک قدر وقیمتنی پک استخساس ایدرسک On rabaisse trop

Ra- شو آدمك قدرینی پك آلچقلدییورلر cet homme-là
baisser le mérite de quelqu'un فلانك قدر لیافت واستحقاقنی تسفیل ایتمك

Rabaissé. A. منحط ـ متنزّل P. کم گشته T. ـ اینمش آشاغیلنمش

RABAT. Collet A. معنقة P. گردنبند T. بویون باغلمه‌سی

RABAT-JOIE. Sujet de chagrin qui vient troubler l'état de joie où l'on était A. سالب السرور ـ مخلّ النشاط ـ فرحربا P. ـ فرحزدا T. صفایی بوزان ـ کیف قیریجی || Comme il était à se divertir, il apprit la perte de son procès, et ce fut un grand rabat-joie pour lui تفرّجده ایکن دعواسنی غائب ایلدیکی خبری کندویه واصل اولوب بو کیفیّت اخلال نشاط وصفاسنه بادی اولمشدر

Il se dit aussi d'un homme triste et ennemi de la joie des autres A. متترّح المزاج P. نا شاد T. یوزی کولمز

RABATTRE. Faire descendre ce qui s'élevait A. اهباط P. فرو راندن T. آشاغی ایندرمك || Le vent rabat la fumée روزکار دخانك هبوطنه بادی اولور

Et diminuer, retrancher de la valeur d'une chose A. تنزیل ـ اغاضه ـ حطّ ـ تنقیص P. کمتر کردن T. ـ ایندرمك ـ اکسلتمك ـ آشاغی واردرمق || Il faut rabattre beaucoup du prix que vous demandez تکلیف ایلدیککز ثمندن وافر مقدار تنزیل اولنملو در Combien en voulez vous rabattre? بهاسندن نه قدر تنزیل ایتمکه راضی اولورسك Un marchand qui vend sa marchandise sans en rien rabattre ثمنندن حبّهٔ واحده تنزیل ایتمکسزین مالنی صتار بازرکان Rabattre de l'estime qu'on avait pour quelqu'un فلانك حقّنه اولان حرمت واعتباری تنقیص ایتمك Il y a beaucoup à rabattre de ce qu'il dit دیدیکندن وافر مقدار تنزیل اولنملو در J'en rabats la moitié نصفنی تنزیل ایدرم C'est un homme qui n'en veut rien rabattre مطلوبندن هیچ برشیٔ تنزیل وتنقیص ایتمك استمز

On dit, Rabattre un coup, pour dire, le détourner A. اصافة P. بر طرف کردن T. صاپتمق || On lui porta un coup d'épée, et il le rabattit اوزرینه حواله اولنان ضربهٔ سیفی بر تقریب صاپدردی

Rabattre, en parlant des habillemens, signifie, aplatir les plis, les coutures A. توطئة P. هموار کردن T. بصدرمق ـ بصدروب دوزلتمك || Rabattre les plis d'un habit لباسك بوکم یرلرینی بصدروب دوزلتمك

Figur. Abaisser A. توضیع ـ تذلیل P. پست کردن T. آلچقلتمق || Rabattre l'orgueil, la fierté de quelqu'un برکمسنه‌نك انف کبر وغرورینی ـ کبر وغرورینی توضیع ایتمك ارغام ایتمك

Rabattre, au neutre, et Se rabattre. Quitter un chemin, et se détourner tout d'un coup par un autre A. ـ انصراف ـ عدول ـ انعطاف ـ اعتساف P. تافتن T. صاپمق || Quand vous serez en tel lieu, vous rabattrez à main droite فلان محلّه وصولنده جانب یمینه انصراف ایله L'armée s'est rabattue sur cette place عسکر یولندن انصراف ایله فلان قلعه‌یه طوغری ـ توجیه وجههٔ عزیمت ایلدی ـ عطف زمام عزیمت ایلدی صاپدی ـ عنانتاب عزیمت اولدی ـ توجّه ایلدی

Se rabattre, se dit aussi au figuré, lorsqu'après avoir parlé de quelque matière, on change tout d'un coup de propos A. توجیه الکلام P. سخن سو تافتن T. سخنرا بفلان طرفه لاقردی‌یی فلان || Après avoir parlé quelque temps de choses indifférentes, il se rabattit sur la politique چویرمك برمدّت بعض مذاکرات ما لا یعنی سرد وبیان ایلدکدنصکره کلامی امور دول لاقردی‌یی امور دول بحثنه چویردی ـ بحثنه توجیه ایلدی

On dit aussi, Après avoir exigé telles et telles conditions, il se rabattit à demander simplement que ... مقدّما شویله شویله شروط تکلیف ایتمشیکن نهایة الامر مطلوباتنی ساده‌جه شوکا تنزیل ایلدی

RABBIN. On appelle ainsi les docteurs des Juifs A. ربّانی pl. ربّانیون T. خاخام

RABÊTIR. Rendre bête A. القاء الی البهیمیّة ـ القاء الی حال البهیمیّة P. بحال جانوری آوردن ـ همحال جانور T. ساختن حیوانلق حالنه قویمق || Vous rabêtissez ce garçon-là à force de le maltraiter بو طفلی مبالغه ایله تحت القهر ـ قوللاندیغك تقریبیله حال بهیمیّته القا ایدرسك

Il se dit aussi au neutre A. کسب الحال البهیمیّة P. حال جانوری پذیرفتن ـ همحال جانور گشتن T. حیوانلق حیوان کبی اولمق ـ حالنه کیرمك

Rabêti. A. متخذ الحال البهیمیّة P. حال جانوری پذیرفته T. حیوانلق ـ حیوان کبی اولمش ـ حیوانلق حالنه کیرمش حالنی کسب ایتمش

RABIOLE. V. Rave.

RABONNIR. Rendre meilleur *A.* اطابة ـ اصلاح *P.* بهترساختن سردابک *T.* ايولتمک || Les bonnes caves rabonnissent le vin بادەنک اصلاحنه وسيله اولور ـ ايوسى شرابى اصلاح ايدر

Il signifie aussi, devenir meilleur *A.* استطابة ـ كسب الصلاح *P.* بهتر شدن *T.* ايولنمک || Ce vin rabonnit en bouteille بو نوع باده شيشه ايچنده كسب صلاح ايدر

RABOT. Outil qui sert à rendre uni le bois *A.* منحت *P.* رنده ـ مشت رنده *T* رنده || Passer le rabot sur une pièce de bois بر قطعه آغاج تختهسى اوزرينه امرار منحت ايتمک ـ Unir une pièce de bois avec le rabot بر تختهيى رندهلمک ـ تسويه وتمليس ايتمک ـ تختهيى رنده ايله تسويه ايتمک

On dit figur., Passer le rabot sur un ouvrage de vers, de prose, y donner un coup de rabot, pour dire, le perfectionner منظوم ـ ياخود منثور بر تأليفه امرار قلم تصحيح واصلاح ايتمک ـ بر تأليفى ـ امرار مصقلهٔ تصحيح ايتمک پرداخت ايتمک تنقيح واصلاح ايتمک

RABOTER. Rendre uni et poli avec le rabot *A.* نحت ـ تمليس بالنحت *P.* رنده زدن *T.* رندهلمک ـ رندهليوب دوزلتمک || Un bois noueux est malaisé à raboter بوغوملى آغاجک رندهلنمسى مشكلدر

Il se dit figur. en parlant des ouvrages d'esprit *A.* اصلاح ـ تصحيح ـ تنقيح || Il y a bien à raboter dans cet ouvrage بو تأليفده خيليجه اصلاح وتنقيح اولنهجق يرلر وار در

Raboté. *A.* منحوت *P.* رنده زده *T.* رندهلنمش

RABOTEUX. Il se dit du bois, et signifie noueux, inégal *A.* معجرم ـ متنبب *P.* گرهدار *T.* بوغوملى || Le cornouiller est raboteux قزلجق آغاجى بوغوملى اولور

Il se dit aussi de toute superficie inégale *A.* وعر ـ واعر pl. اوعار ـ آجار *P.* ذو الجروف والخروق ـ جروف pl. جرفة ـ ترلوه ـ پر نشيب وفراز *T.* چاقر چقور ير ـ انيشلو يوقشلو ـ سنگستان || C'est un pays inégal, pierreux et raboteux صرب بر وبورغاجلرى فراوان پر جروف وخروق بر مملكتدر Des chemins raboteux چاقر چقور يوللر

Il se dit figur. du style et des ouvrages d'esprit, et signifie, grossier, mal poli *T.* قبا صپا

RABOUGRIR. Il se dit des arbres et des plantes qui ne profitent point *A.* تمرّض *P.* سست ونا توان بودن *T.* سينمک || Les grandes gelées font rabougrir le jeune bois جمد شديد كنج اورمانى سيندرر

Rabougri. *A.* متمرّض *P.* سست وناتوان *T.* سينمش

Il se dit figur. d'une petite personne de mauvaise conformation et de mauvaise mine *A.* دميم pl. دمام *P.* بد اندام *T.* خيره جوره

RABOUILLÈRE. Trou que les lapines creusent pour y faire leurs petits *A.* جحر الوبرة *P.* اجحار الوبرة *P.* لانهٔ خرگوشک *T.* آق طاوشان اينى

RABROUER. Rebuter avec rudesse et mépris. Il se dit des propositions que l'on rejette *A.* ردّ *P.* نا قبولى نمودن *T.* قبول ـ ايتميوب آتمق

RACAILLE. La lie et le rebut du peuple *A.* pl. اراذل الناس pl. سفلة الناس ـ خشارة الناس ـ خسّال الناس *P.* فرومايگان *T.* آدم مولوزى مقولهسى ـ آدم مولوزى || Il ne faut point se mêler avec de la racaille اراذل ناس ايچنده قارشمق روا دكلدر

Il se dit figur. de toutes les choses de rebut *A.* خسالة ـ خشل ـ *P.* شئ خسيس *P.* چيز كمتر *T.* بياعى شيلر || Il y a deux ou trois pièces rares dans son cabinet, mais tout le reste n'est que de la racaille خزينهسنده موجود اولان اشيا ايچنده ياالكز ايكى اوچ قطعه تحف نادره وار در ماعداسى هپ خساله مقولهسيدر

RACCOMMODAGE. Le travail d'un ouvrier qui a raccommodé quelque chose *A.* اجرة المرتم *P.* مزد مرمتساز *T.* مرمت خرجى || Le raccommodage d'un habit بر ثوبک مرمتى اجرتى Payer tant pour le raccommodage مرمت خرجيچون شو قدر اقچه ويرمک

RACCOMMODEMENT. Réconciliation entre des personnes qui étaient brouillées *A.* اصلاح ذات البين *P.* آشتى بخشايى *T.* بارشدرمه ـ اوزلاشدرمه || Leurs amis ont travaillé à leur raccommodement فلان كسانک بينينى اصلاح ايچون دوستلرى سعى ايتمشلر در

RACCOMMODER. Refaire, remettre en bon état *A.* ترميم ـ تعمير *P.* مرمّت كردن *T.* مرمّات ايتمک || Raccommoder une maison خانديى تعمير ايتمک une muraille ديوارى تعمير وترميم ايتمک un carrosse, la selle d'un cheval دنطوى وايرى تعمير ايتمک

Il signifie aussi, réparer || Il a fait une sottise, il cherche à la raccommoder ايتديكى حماقتى تعمير ايتمكه سعى ايدر

Et remettre dans une situation plus convenable *A.* تنظيم ـ

تنظيم على ما هو اللايق *P.* پرداختن *T.* نظاملمق - دوزمك || Une femme qui raccommode ses cheveux صاچنى دوزن خاتون Raccommodez votre manteau, il est tout de côté قپودكك يان طرفه صارققدر لايقى اوزره تنظيم ايله

Il se dit aussi en parlant des ouvrages d'esprit, et des affaires, et signifie, réformer ce qu'il peut y avoir de mauvais *A.* تصحيح - اصلاح || Il y a trop à raccommoder à cette harangue, il vaut mieux la laisser telle qu'elle est بو موعظه‌نك وافر محللرى تصحيحه محتاج اولمغله همان اولديغى حال اوزره تركك اولنسه انسبدر Il a tellement gâté ses affaires, qu'on aura bien de la peine à les raccommoder امورينى شول رتبه‌ده افساد ايلديكه فيما بعد اصلاحلرنده عسرت عظيمه وار در - فيما بعد تنظيملرى دشوار در Cet événement ne raccommodera pas ses affaires بو حادثه اصلاح اموريته مدار اولدمز Ce négociant a bien raccommodé ses affaires بو بازركان امورينى كركى - امور وخصوصاتنده كوزل رابطه ويردى - كبى اصلاح ايلدى كوزل نظام ويردى

RACCOMMODER. Mettre d'accord des personnes qui s'étaient brouillées *A.* تليم ما - اصلاح ذات البين - اصلاح ما بين - توفيق ذات البين - بين *P.* بميانه كسان آشتى بخشيدن *T.* اوزلاشدرمق - بارشدرمق || Il y avait entre eux de la mésintelligence, on les a raccommodés فلانلر بوزشمشلر ايدى انجق بو دفعه بينلرى اصلاح اولندى

On dit aussi dans ce sens, Se raccommoder *A.* مصالحه *P.* آشتى پذيرفتن *T.* اوزلشمق - بارشمق || Le mari et la femme se sont raccommodés زوج ايله زوجه مصالحه ايتمشلر در - قارى ايله قوجه بارشمشلر در

Raccommodé. *A.* مرمّم *P.* مرمّتكرده *T.* مرمّات اولمش

RACCOMMODEUR. Qui raccommode *A.* مرمّم *P.* مرمّتساز *T.* مرمّات ايديجى

RACCORDEMENT. V. Raccorder.

RACCORDER. T. d'Archit. Réunir deux corps, deux superficies à un même niveau *A.* تسويه *P.* با همديكر برابر وهموار ساختن *T.* برى برينه دره‌دوز اولدرق چاتدرمق

RACCOURCIR. Rendre plus court *A.* قصر *P.* كوتاه كردن *T.* قصه‌لتمق || En prenant par ce petit sentier, vous raccourcirez votre chemin de beaucoup بو چيغت يولنى طوتسدك منزلنى خيلى مرتبه قصه‌لتمش اولورسك Raccourcir un manteau قپودى قصه‌لتمق des étriers اوزنكيلرى قصه‌لتمق un discours اختصار كلام - مختصر ايتمك - كلامى قصه‌لتمق ايتمك Cet accident a raccourci ses jours بو حادثه فلانك عمرينى قصر ايلدى - كوتاه ايلدى

Raccourci. *A.* مقصّر *P.* كوته گشته *T.* قصه‌لنمش - Il signifie aussi, trop court *A.* قصير *P.* كوتاه *T.* قصّه || Une taille raccourcie قصه بوى - قامت كوتاه - قدّ قصير

En raccourci. En abrégé *A.* مختصراً - على وجه الاختصار *P.* كوته گونه *T.* مختصربجه - قصه‌جه || Je vous ai dit le fait en raccourci كيفيتى على طريق الاختصار سكا نقل ايلدم Exposer une affaire en raccourci برمادّه‌يى مختصراً بسط وبيان ايتمك

RACCOURCISSEMENT. Action de raccourcir *A.* قصر *P.* كوته‌سازى *T.* قصه‌لتمه ou l'effet de cette action *A.* قصارت - تقصّر *P.* كوته‌ى *T.* قصه‌لق || Le raccourcissement d'un habit بر ثوبك قصارتى

RACCROCHER. Accrocher de nouveau *A.* مجدداً انشاب - تنشيب على التكرار *P.* از سر نو نشليدن *T.* يكيدن ايلشدرمك || Raccrocher un tableau برقطعه تصويرى يكيدن ديوار اوزرينه ايلشدرمك

Se Raccrocher, signifie au figuré, regagner les avantages qu'on avait perdus *A.* تلافى الضرر *P.* بتضمين زيان ظفر يافتن *T.* ضررى چيقارمق || Laissez-le faire, il trouvera bien moyen de se raccrocher فلانى حالنه براق ضررينى چيقارمنك يولنى بولور

Il signifie aussi, regagner d'un côté ce qu'on avait perdu de l'autre *A.* تدارك ما فات - تلافى ما فات *T.* ضررينى چيقارمق || Dans cette affaire, il aurait perdu par le fond, mais il s'est raccroché à la forme فلان كمسنه بو خصوصده اصل واساس مادّه جهتيله گرفتار ضرر وزيان اولدجغى دركار ايدى انجق صورت حالدن انتفاع برله تلافىء ما فات ايتمش اولدى

Et s'aider de quelque chose pour se sauver d'un inconvénient *A.* تشبّث *P.* نشليدن *T.* ياپشمق || Il était noyé, s'il ne s'était raccroché à cette branche بو داله تشبّث ايتمامش اولسه غرق اولمش اولور ايدى Quand on le presse, il se raccroche à des prétextes فلان كشى تضييق اولنديغى حالده علل واعذاره تشبّث ايدر

Raccrocher, se dit aussi en parlant des filles de mauvaise vie, qui pressent les passans d'entrer chez elles *T.* اوروسبی ارککلره صالمق

RACCROCHEUSE. Femme de mauvaise vie qui raccroche les passans *T.* ارککه صالن اوروسبی

RACE. Lignée, tous ceux qui viennent d'une même famille *A.* نسل pl. انسال ـ آل *P.* نژاد *T.* صوی || Il est d'une bonne race نسل قدیم کریم النسلدر d'une race illustre, ancienne نسل پادشاهیدندر || Il de la race royale وکریمدن منشعبدر sort d'une race de gens de bien آل ابراردن منشعب بر ذاتدر Les trois races des rois de France تخت الی الآن جالس || Il سلطنت اولمش فرانسه پادشاهلرینک انسال ثلثه‌سی y a eu de grands hommes, de grands princes dans cette race بو نسل ایچنده منبوه الاسامی نیچه ذوات برگزیده صفات وملوک عظمت سمات وار ایدی On le soupçonne d'être de race Juive نسل یهوددن اولدیغی وهم اولنور

On dit, Les races futures, pour dire, tous les hommes à venir *A.* pl. انسال لاحقة ـ انسال آتیة *P.* زه وزاد آینده *T.* ـ نسل ملعون ـ On dit par mépris, Race maudite *A.* کلیجکلر نسل خبیث

Dans l'Écriture-Sainte, St. Jean appelle certains Juifs, Race de vipères *A.* اولاد الافاعی pl. عرق الافاعی

Race, se dit aussi des animaux domestiques *A.* عرق *P.* زاد *T.* صوی || Ce cheval est de race, de bonne race فرس کریم صوی اتدر ـ اسب بهزاد در ـ فرس جواد در ـ العرقدر J'en veux avoir de la race ـ بوندن اتخاذ عرق ایتمک استرم On dit figur., que les bons chiens chassent de race, qu'un homme chasse de race, pour dire, que les enfans tiennent des inclinations de leurs pères *T.* فلان آدم ـ کلبک ایوسی صوی قوغار صوی قوغار

RACHAT. L'action de racheter quelque chose. V. Racheter || Vendre à faculté de rachat ینه بایعی طرفندن اشترا ایده بیلمک شرطیله صاتمق

Il signifie aussi, délivrance, rédemption *A.* فدیة *P.* خلاصسازی *T.* فدیهٔ اسرا || بدل ویربوب قورتارمه Le rachat des captifs Notre-Seigneur a donné son sang pour le rachat du genre humain حضرت عیسی افندمز بنی آدمی افتدا ایچون دم مبارکنی بدل قلدی

RACHETABLE. Qu'on a droit de racheter *A.* ممکن الاشتراء *T.* عن جانب بایعه بایعی طرفندن ینه صاتون آلنه ممکن الاشترا اولان صاتلمش || Une terre rachetable بیلدجک اوچ سنه ختامنده Une maison rachetable dans trois ans جفتلک ممکن الاشترا اولان صاتلمش بر باب منزل

RACHETER. Acheter ce que l'on avait vendu *A.* اشتراء المبیع *P.* عن جانب بایعه *T.* چیز فروختهرا باز خریدن صاتلمش || مالی ینه بایعی صاتون المق J'avais vendu mon cheval à un tel, mais je l'ai racheté de lui آتمی فلانه صاتمشیدم بو دفعه ـ کندودن ینه صاتون آلدم Et acheter une chose à la place d'une autre *T.* برشیئک یرینه بشقه بر شیئی اشترا ایتمک

Et délivrer à prix d'argent un captif *A.* افتداء ـ مفادات ـ ثمن *T.* گرفتاریرا بدینار رها کردن *P.* تخلیص بالفدیة || وعوض اعطاسیله اسیر قورتارمق Racheter quelqu'un des galères کورکده اولان اسیری ثمن معلوم اعطاسیله تخلیص des mains des Algériens جزایرلو الندە اولان اسیری ایتمک ثمن وعوض مقابلەسندە تخلیص ایتمک

Se Racheter. *A.* تخلیص النفس بالفدیة *P.* با فدیه رها *T.* یافتن || ادای ثمن معلوم ایله تخلیص نفس ایتمک Se racheter d'une sujétion ثمن معلوم اعطاسیله نفسنی قید رقیتدن تخلیص ایتمک

Il signifie aussi, être compensé par... *A.* مکافات *P.* پاداش *T.* شدن || تعویض اولنمق ـ بدل اولمق Cette petite fatigue se rachète par bien des avantages بو زحمت جزئیه منافع جسیمه ایله تعویض اولنور

Et être puni par . . . *A.* مجازات *P.* بادافراه پذیرفتن *T.* || جزای لایقنی بولمق Ce plaisir d'un moment se rachète par de longues souffrances بو صفای یکدمه جفای مدیده ایله مجازات اولور

On dit figur. Racheter ses péchés par l'aumône, pour dire, obtenir la rémission de ses péchés en faisant l'aumône *A.* اعطاء الفدیة *T.* الکفارة ـ گناهلرک کفارتنی فدیه ایله ادا ایتمک معاصی وآثامک عفوینی اعطای تصدقات ایله تحصیل ایتمک

RACHITIQUE. Qui est attaqué du rachitis *A.* ـ مقرقم ـ جحن سود اورغونی ـ سود خیرەسی *T.* شیر زده *P.* محثل

RACHITIS. Maladie qui attaque ordinairement les enfans en bas âge, et qui consiste dans la courbure et la déformation de l'é-

pine du dos et des grands os *A.* سو - حثل - جحن - قرقمة الرضاع *P.* درد شیرزده *T.* سود اورغونلغی

RACHITISME. Maladie du blé, qui rend sa tige basse et nouée *A.* آفة الجحن *T.* اکینک خیره‌لکی

RACINAL. T. de Charpent. Grosses pièces de bois, qui servent au soutien des autres *A.* زافرة pl. زوافر *P.* باشت - شاهتیر *T.* طبان || Racinaux d'un pont زوافر جسر - کوپری طبانلری

RACINE. La partie par où les arbres et les plantes tiennent à la terre *A.* اصل pl. اصول - عرق pl. عروق *P.* بن - بیخ - ریشه *T.* کوک || La racine d'un arbre اصل شجر - آغاجک کوکی La racine en est pourie کوکی چورکدر Ces sortes d'arbres jettent, poussent de profondes racines بو جنس آغاج اصول دربن کوک صالدرر یاخود سورر - عمیقه ارسال ایدر Racine de chicoret هندبا کوکی

Il se dit aussi en parlant des ongles, des dents, des cheveux *A.* منبت pl. منابت - اصل *P.* بن *T.* کوک || La racine de la dent est gâtée, est ébranlée منبت سن فاسد ومتزلزلدر - بن دندان چورکدر L'ongle est découvert jusqu'à la racine طرنق منبتنه قدر اچیقدر - Il se dit aussi des cancers, des cors, etc. qui surviennent au corps humain || Couper un cor jusqu'à la racine سکلی کوکندن کسمک ou enlever la racine کوکنی قوپارمق - سکلک کوکنی قلع ایتمک

On dit figur. || La vertu a jeté de profondes racines dans son coeur شجرهٔ فضل وصلاح داخل قلبنده ریشه گیر رسوخ ومتانت اولمشدر La racine du mal علتنک کوکی Il faut couper la racine de ce mal avant qu'il augmente بو آفت کسب نما ایتمزدن مقدم قطع واستیصال اولنمق اقتضا ایدر - عرقنی کسمک اقتضا ایدر Couper racine à une erreur عرق ضلالی قطع ایتمک

En termes de Pratique, on appelle Fruits pendants par les racines, les fruits qui ne sont pas coupés et cueillis *T.* هنوز یرده اولان غلات

RACINE. T. de Gram. On appelle ainsi tout mot dont un autre est formé *A.* اصل اللغة pl. اصول اللغات || Faire un dictionnaire par racines اصول لغات ترتیبی اوزره بر لغت کتابی تألیف ایتمک

RACINE. T. d'Arithm. On appelle Racine carrée d'un nombre, le nombre qui, multiplié par lui-même, a produit ce nombre-là *A.* جذر Et racine cube, ou cubique, le nombre qui, multiplié par son carré, a produit le nombre proposé *A.* جذر العدد المکعب

RÂCLER. Ratisser quelque chose, en ôter les inégalités *A.* بشر - ابشار - حمر - حلاء *P.* رندیدن *T.* قازیوب صیرمق - قازیمق || Râcler des peaux ابشار جلود ایتمک du parchemin ترشدیی قازیمق - حمر سیر ایتمک de l'ivoire فیل دیشنی ابشار ایتمک - قازیوب یوزینی صیرمق de la corne de cerf کیک بوینوزینی ابشار ایتمک

RÂCLOIR. Instrument avec lequel on râcle *A.* محلاء - محمر *P.* رنده *T.* رنده || Râcloir pour râcler du parchemin ترشه قازییه‌جق رنده

RÂCLOIR d'un jardinier, qui sert à râcler des allées *A.* مجرفة *T.* صیرقی

RÂCLURE. Les petites parties qu'on a emportées de la superficie d'un corps en le râclant *A.* حلائة *P.* رندش *T.* قازنتی || Râclure de corne de cerf کیک بوینوزی قازنتیسی d'ongles طرنق قازنتیسی

RACONTER. Conter, narrer une chose *A.* نقل - حکایت - قص *P.* داستان سراییدن - گزارشتن *T.* نقل ایتمک || Raconter une histoire, un fait بر حکایه وبر واقعه‌یی نقل ایتمک Il nous raconta ses voyages, ses combats ایتدیکی اسفار ومحارباتی نقل وحکایت ایتمشدر Raconter les particularités d'une action بر ماده‌ده جریان ایتمش تفاصیل احوالی نقل ایتمک Raconter sommairement, brièvement علی طریق الایجاز - مختصرجه نقل ایتمک Raconter au vrai واقع علی وجه الصحه حکایت ایتمک - حالی نقل ایتمک

RACONTÉ. *A.* منقول - محکی *P.* نقل کرده *T.* نقل اولنمش

RACONTEUR. Qui a la manie de raconter *A.* مکثر القصص والحکایات *P.* هوسکار داستانسرایی *T.* حکایه نقلنه مبتلا || Un ennuyeux raconteur ثقیل ومعجز بر مکثر حکایات

RACORNIR. Rendre dur et coriace *A.* تصلیب *P.* سخت کردن *T.* پکشدرمک || Le feu a tout-à-fait racorni cette viande تأثیر نار بو لحمی بسبتون پکشدردی Le vin racornit le fruit باده میوه‌یی پکشدرر

SE RACORNIR *A.* کسب الصلابة - تصلب *P.* سختی پذیرفتن *T.* پکشمک - قاتیلشمق || La viande se racornit à force de cuire ات زیاده پشدکچه کسب صلابت ایدر

RACORNI. *A.* متصلب *P.* سختی پذیرفته *T.* پکشمش -

قاتيلشمش

Racorni, veut dire aussi, qui semble rapetissé, qui ne peut plus se développer et s'étendre *A.* متقفع *T.* بوزلمش - بوزيلوب قاصقاتى قالمش || C'est un rhumatisme qui le tient tout racorni مبتلا اولديغى وجع مفاصلك شدتى تقريبيله بوزيلوب قاصقاتى قالمشدر

RACORNISSEMENT. État de celui qui est racorni *A.* صلابت *P.* سختى *T.* قاتيلشمه - پكشمه - پكلك || Le racornissement de cette viande بو اتڭ صلابتى

RACQUITTER. Dédommager de quelque perte *A.* تضمين الضرر || Une seconde affaire l'a racquitté de ce qu'il avait perdu à la première مقدمكى ماده‌ده ايتديكى ضررى صكره‌كى ماده‌ده تحصيل ايلديكى فائده ايله تضمين ايلدى

Se Racquitter. *A.* تلافى ما فات *T.* ضررينى چيقارمق || Il avait perdu dans son premier marché, il s'en est racquitté dans le second اوّلكى بازارلغنده دوچار ضرر اولمش ايسه ده ايكنجيسنده تلافئ ما فات ايلدى - Et regagner ce qu'on avait perdu au jeu || Essayez de vous racquitter ضرركى چيقارمغه باق

RADE. Espace de mer enfoncé dans les terres, où les vaisseaux peuvent tenir à l'ancre à l'abri de certains vents *A.* مرسى pl. مراسى - محط السفاين *P.* كشتيگاه *T.* كمى يتاغى يرى || Cette rade est bonne بر مرساى اصلحدر Les vaisseaux étaient à la rade كميلر پيشگاه مرساده لنگر انداز توقف وقرار ايدى se sont mis à la rade سفينه‌لر يتاق يرينه داخل اولمشدر Ce n'est pas un port, c'est une rade كمى - ليمان دكل بر محط سفاينه‌در La rade n'est pas bien sûre فلان كمى يتاغى يتاغى يريدر يرى كركى كبى محفوظ دكلدر

RADEAU. Assemblage de plusieurs pièces de bois liées ensemble, et qui forment une sorte de plancher, dont on se sert pour porter des hommes et différentes choses *A.* رمث - عامة *P.* كلك *T.* صال || Il fit passer son infanterie sur des radeaux پياده عسكرينى صاللر اوزرينه وضع ايله نهردن امرار ايتدردى

RADER. Mettre en rade *A.* تمكين فى المرسى *P.* بكشتيگاه نهادن *T.* كمى‌يى يتاق يرينه يناشدرمق

RADIATION. T. de Finan. et de Pratique. Action de rayer quelque article d'un compte, pour rendre cet article nul *A.* ترقين *P.* خط بطلان كشيدن *T.* چيزمه || Cet article est sujet à radiation محاسبه‌نڭ بو اسامیسى ترقين اولنور مقوله‌دندر - چيزيلور مقوله‌دندر - خط بطلان كشيده اولنه‌جق مقوله‌دندر Obtenir sa radiation d'une taxe كندو اسمنى دفتر تكاليفدن ترقين ايتدرمك Sa radiation a été difficile, mais il l'a obtenue دفتر تكاليفدن اسمى ترقين اولنمق مشكل ايكن تحصيلنه ظفرياب اولمشدر - Il se dit aussi de la raie que l'on passe sur cet article *A.* خط البطلان

RADIATION. T. didact. Effet des rayons de la lumière envoyés par un corps *A.* تشعشع *P.* پرتو ريزى *T.* پارلدامه || La radiation du soleil شمسڭ تشعشعى

RADICAL. On appelle Humeur radicale, cette humeur qu'on regarde comme le principe de la vie dans le corps humain *A.* رطوبة غريزيّة

Il signifie au figuré, qui est comme la racine d'une chose *A.* اصلى || Vice radical عيب اصلى Terme radical لغت اصليّه Lettres radicales حروف اصليّه

On dit Guérison radicale, pour dire, guérison qui a détruit le mal dans sa racine *A.* برء تام - برء باستيصال المرض

RADICALEMENT. Jusque dans le principe, dans la racine *A.* الى اصوله || Quelques chimistes prétendent dissoudre radicalement les métaux اهل كيميانڭ بعضيسى معادنى الى اصولها حل واذابه‌يه مقتدر اولدقلرينى ادّعا ايدرلر - On dit aussi, Guérir radicalement une maladie مرضى بالاستيصال استيصال مرض ايله اشفا ايتمك - دفع ايتدرمك

RADICULE. T. de Botan. Petite racine qui sort de la grande *A.* عرق - هدب العرق *P.* ريشه *T.* كوك صچاقى

RADIEUX. Rayonnant, brillant *A.* ساطع - مترقرق - متشعشع - النور *P.* مرهرَه - شعشعه پاش - رخشان *T.* پارلدايبجى || Son éclat radieux لمعان شعشعه پاشى Front radieux جبهۀ جبين ساطع النور - مرهرده

RADIOMÈTRE. Instrument qui sert sur mer à prendre des hauteurs *A.* ميزان الارتفاع

RADIS. Sorte de raifort cultivé *A.* فجلة pl. فجول - خامة pl. خام *P.* ترب *T.* طورپ

RADIUS. T. Anat. Un des deux os de l'avant-bras *A.* كرسوع

RADOTAGE. Discours denué de sens *A.* هذاء *P.* هرزه گويى - هرزه خايى *T.* ژاژخايى - يكنافلق - هذيان || Ce discours n'est qu'un radotage هذياندن عبارت بر كلامدر

RADOTER. Tenir des discours dénués de sens, par un affaiblis-

sement d'esprit *A.* هذيان *P.* هرزه خايى كردن - غنشيدن -
ژاژخايى كردن *T.* صاچمه سويلمك - يكشاقلق ايتمك || Il
est si vieux qu'il radote شول رتبه‌ده پيرواختياردر كه هذيان
سويلر - On dit figur. d'un homme qui dit des choses sans raison, qu'il ne fait que radoter هذيان سويلمكدن خالى دكلدر

RADOTERIE. V. Radotage.

RADOTEUR. Celui qui radote *A.* هذّاء *P.* هرزه خا - هرزه گو -
ژاژخا - نو گفاره *T.* صاچمه سويليان - يكشاق

RADOUB. Réparation qui se fait au corps d'un vaisseau endommagé *A.* مرمّة السفينة *P.* مرمّت‌سازئ كشتى *T.* كمينك
مرمّاتى || Il travaille au radoub de son vaisseau سفينه‌سنك
مرمّاتنه مشغولدر

RADOUBER. Raccomoder le corps d'un vaisseau *A.* ترميم السفينة -
تعمير السفينة *P.* كشتيرا مرمّت كردن *T.* كمى‌يى مرمّات
ايتمك || Radouber un navire سفينه‌يى تعمير وترميم ايتمك

Radoubé. *A.* سفينة مرمّمة *P.* كشتئ مرمّت كرده *T.* مرمّات
اولمش كمى

RADOUCIR. Rendre plus doux *A.* تليين - ايراث الملايمة
P. نرم ساختن *T.* يومشتمق || La pluie a radouci le temps
باران تليين هوا ايلدى - هوايه ايراث ملايمت ايتمشدر
Figur. Apaiser *A.* تسكين - ايراث السكونة *P.* آرمانيدن *T.*
يواشتمق || Radoucir quelqu'un بركمسنه‌نك طبيعتنه ايراث
سكونت ايتمك

Se radoucir. *A.* كسب الملايمة - كسب السكونة *P.* نرمى
پذيرفتن - آرميده شدن *T.* يومشامق - يواشلمق || Le temps
s'est bien radouci depuis peu هوا بر مدّتدنبرو كسب ملايمت
ايلدى Il était fort aigri contre un tel, il s'est fort radouci
فلانك حقّنه غضبى زياده ايكن بو دفعه خيليجه كسب
سكونت ايلدى

Radouci. *A.* ملايم *P.* نرمى پذيرفته - ملايمتيافته *T.*
يومشامش *A.* رهين بالسكونة *P.* آرميده - سكونتيافته *T.*
يواشلنمش

RADOUCISSEMENT. Diminution de la violence du froid ou du chaud, par rapport à l'air *A.* ملاينت - ملايمت *P.* نرمى *T.*
يومشاقلق || Le radoucissement du temps هوانك ملايمتى -
يومشاقلق Figur. *A.* ملايمت - سكونت *P.* نرمى - آرميدگى *T.*
يواشلق || La fièvre n'est pas si violente, il y a bien du radoucissement حمّانك اول قدر شدّتى يوقدر خيليجه سكونت
پيدا ايلدى Les choses étaient fort aigries contre lui, mais il y
a eu quelque radoucissement عليهنه اولان فرط شدّت نوعمّا
كسب سكونت وملايمت ايتمشدر

RAFALE. T. de Marine, qui se dit de certains coups de vent
T. صاورنتى

RAFFERMIR. Rendre plus ferme *A.* تأكيد القوّة - تزييد
الاستحكام - تزييد المتانة *P.* نو بنو قوّت بخشيدن -
استوانتر كردن *T.* قوّتلندرمك - بر قات دخى - بر قات
دخى قوّت ويرمك || Cet opiat raffermit les dents et les gencives بو معجون ديشلره وديش اتلرينه تأكيد قوّتى موجب
اولور Le beau temps a raffermi les chemins هوانك لطافتى
طرق ومسالكك بر قات دخى استحكامنه بادى اولمشدر
- Figur. || Le bon air a raffermi sa santé هوانك تميزلكى
مزاجنه وسيلهٔ تأكيد قوّت اولمشدر Raffermir l'autorité حكومته
زياده متانت واستحكام ويرمك Son discours raffermit le
courage des soldats تقرير ايلديكى مقاله نفرات عسكريه‌نك
قوّت قلبلرينه وسيلهٔ تأكيد اولمشدر Le gain de cette bataille
le raffermit sur le trône بادشاهك بو واقعه‌ده مظهر غالبيّت
اولمسى تخت سلطنتنه بر قات دخى سبب متانت
واستحكامى اولمشدر Raffermir l'esprit à un homme inquiet تلاش
وخلجان اوزره اولان كمسنه‌نك درونه بر قات دخى
القاى قوّت ومتانت ايتمك Cet obstacle n'a fait que le raffermir dans ses projets ظهور ايدن مانع نيّت ايلديكى تدبيره
بر قات دخى باعث قوّت ومتانت اولمشدر

Se raffermir. *A.* كسب الزيادة القوّة - كسب الزيادة
الاستحكام - كسب الزيادة المتانة - كسب الزيادة الرسوخ
P. نو بنو توانايى يافتن - نو بنو استوارى پذيرفتن *T.*
قويلشمك - بر قات دخى قوّت بولمق - زياده || Ses jambes se raffermissent de plus en plus آياقلرى كتدكجه زياده
قوّت بولمقده در Sa faveur auprès du prince se raffermit de jour
en jour نزد پادشاهيده مظهر اولديغى حسن نظر يوماً فيوماً
بر قات دخى كسب متانت ايتمكده در

Raffermi. *A.* متزايد القوّة - متزايد الاستحكام *P.* نو بنو
توانايى يافته - از سر نو استوارى پذيرفته *T.* بر قات
دخى قويلشمش

RAFFERMISSEMENT. Ce qui remet une chose dans l'état de fermeté où elle était *A.* استحكام *P.* استوارى *T.* قويلشمه || Le
raffermissement de l'autorité royale, de la santé ملوكاندنك قوّت

وصحت وجودك قويلشمسى

RAFFINAGE. Action de raffiner *A.* تصفية ـ امحاص *P.* پاكيزه *T.* سازى فال ـ صافيلتمه ‖ Le raffinage du cuivre passe pour une des opérations les plus difficiles de la fonderie نحاسك تصفيه سى ماده سى دوكمه جيلكك فننك اصعب امورندن معدود ـ امحاص معادنه مخصوص اولان اوجاق Fourneau de raffinage در فال ايچون مخصوص

RAFFINEMENT. Extrême subtilité dans la conduite, dans la manière de parler, d'écrire, de penser *A.* مداقة ـ استدقاق *P.* ـ انجه دن انجه آراشدرمه *T.* باريكسازى ـ خرده كارى استدقاق اموركه ‖ C'est un trop grand raffinement انجه لمه بو بر نوع استدقاق un raffinement ridicule درجهٔ اعلاسيدر ندبير امور دولته دائر Raffinement de politique خنده آور در استدقاق لطيف ورقيق

RAFFINER. Purifier. Il se dit du sucre, du sel, du salpêtre *A.* تصفية ـ امحاص ـ اخلاص ـ ترويق *P.* پاكيزه ساختن *T.* ‖ قال ايتمك ـ مكرر ايتمك ـ طوريلتمق ـ صافيلتمك Raffiner le salpêtre كهرجله يى قال ايتمك le sucre شكرى مكرر ايتمك ـ تصفيه ايتمك

Il signifie au neutre, subtiliser *A.* استدقاق ـ تدقيق الامور *T.* باريكسازى نمودن ـ خرده كارى نمودن *P.* الاحوال ‖ انجه دن انجه يه آراشدرمق Il a bien raffiné sur cette science بو علمده كركى كبى استدقاق احوال ايلدى On a raffiné depuis peu sur les arts بر آز مدتدنبرو انواع فنون وصنايعده كافهٔ اموره تدقيقى Il raffine sur tout استدقاق امور اولنمشدر لسان خصوصنده تدقيق احوال ايدر sur la langue زياده در sur le point d'honneur عرض دعواسنده تدقيق امور ايدر

Se raffiner. Devenir plus fin, moins simple *A.* كسب ـ احتيال انجه لك پيدا ايتمك *T.* باريكنظرى اندوختن *P.* الدها ‖ Les jeunes gens de province se raffinent à Paris طشره دن كلان نو جوانلر پارسده انجه لك پيدا ايدرلر Son esprit s'est raffiné par l'expérience فلان كشى تجارب احوال ايله كسب دها ايلدى

Raffiné. *A.* مصفا ـ ممحوص ـ مروّق *P.* پاكيزه كرده *T.* سكر ـ سكر مصفا *A.* Sucre raffiné ـ قال اولمش ـ طورلمش V. Sucre. مكرر اولمش شكر *T.* شكر بيز ـ شكر فانيد *P.* فارد

RAFFINERIE. Lieu où l'on raffine le sucre *A.* دار التصفية السكر شكرى *T.* كارخانهٔ شكر فانيده *P.* دار الاعمال السكر الفارد ـ مكرر ايده جك كارخانه

RAFFINEUR. Celui qui raffine *A.* مروّق ـ ممحص ـ مصفى *P.* پاكيزه ساز *T.* قالجى ـ صافيلديجى ـ طورلديجى ـ Raffineur de sucre *A.* عامل السكر الفارد *P.* فانيد ساز شكر *T.* شكرى مكرر يپان

RAFFOLER. Se passionner follement pour quelqu'un, ou pour quelque chose *A.* شعف *P.* مفتون شدن *T.* دلى اولمق ‖ Raffoler de quelqu'un بر ـ بر كمسنه نك مفتونى اولمق كمسنه نك دليسى اولمق

RAFFOLIR. Devenir fou *A.* تجنن *P.* ديوانه شدن *T.* دلورمك

RAFLE. Grape de raisin qui n'a plus de grains *A.* فتاق ـ كشر ‖ اوزم صالقمنك چوپى *T.* چوب شنلك *P.* العنب Les vignes ont coulé; il n'y a presque point de grains, il n'y a que la rafle اصمه لر هب دوكيلوب اوزرلرنده حبه قالمديغندن اوزم صالقملرى چوپلرندن غيرى بر شئ يوقدر ـ Faire rafle, signifie, rafler. V. ce mot.

RAFLER. Emporter tout très-promptement *A.* تجريف *P.* رفت وروب كردن *T.* سيلوب سپورمك

Raflé. *A.* مجروف *P.* رفت وروب گشته *T.* سيلنوب سپورلمش

RAFRAÎCHIR. Rendre frais *A.* ايراث الشنبة ـ تبريد *P.* سرد ساختن *T.* صوغتمق ـ سرينلتمك ‖ Rafraîchir l'eau صويى صوغتمق ـ تبريد ما ايتمك Il est venu une petite pluie qui a rafraîchi l'air نزول ايدن باران خفيف هوايى سرينلتدى ـ تبريد ايلدى

Rafraîchir le sang, signifie, le rendre plus calme *A.* ايراث السكونة *P.* آسوده ساختن *T.* بصدروب ديكلتدرمك ‖ L'usage du lait lui a rafraîchi le sang سودك استعمالى دمنه ايراث سكونت ايتمشدر Le sommeil rafraîchit le sang نوم دمك سكونتنه باعث اولور

On dit figur., qu'une chose rafraîchit le sang, pour dire, qu'elle fait plaisir تفريح جان ايدر

Rafraîchir. Réparer, rétablir *A.* ايقاع الطراوة ـ تطرئة *P.* تازگى دادن ـ تر ساختن *T.* تازه لندرمك ‖ Rafraîchir un tableau بر تصويرى تازه لندرمك

On dit en termes de guerre, Rafraîchir des troupes, pour dire, les rétablir par le repos *A.* تجديد القوة *P.* قوت تازه دادن *T.* قوتنى تازه لتمك ‖ Ces troupes sont fatiguées, il faut les mettre dans de bons quartiers pour les rafraîchir بو عسكر گرفتار

تعب وصحنت اولمغله مناسب قوناقلره قوندريلوب فوتنى تازه‌لتمك اقتضا ايدر - On dit aussi, dans ce sens, Se rafraîchir *A.* كسب القوة لجديدة *P.* قوت تازه يافتن *T.* قوت تازه‌لنمك || Ces troupes ont grand besoin de se rafraîchir بو عسكر غاية الغايه قوتنى تازه‌لنمكه محتاجدر - On dit aussi, Rafraîchir une place, pour dire, y mettre de nouvelles troupes, de nouvelles munitions قلعه‌نك عسكر ومهماتنى تازه‌لتمك

RAFRAÎCHIR. Renouveler *A.* تجديد *P.* نوساختن *T.* يكيلتمك - تازه‌لمك || Rafraîchir à quelqu'un la mémoire d'une chose بر شيئك ذكرينى بركمسنه‌نك خاطرينه تجديد ايتمك - تازه‌لتمك

Et rogner, couper *A.* قص *T.* قيرقمق || Rafraîchir les cheveux بر قپودى قيرقمق un manteau صاچى قيرقمق

SE RAFRAÎCHIR. Devenir frais *A.* كسب الشنبة - تبرد *P.* سردى هوا كسب *T.* سرينلنمك || Le temps se rafraîchit پذيرفتن سرينلنور - شنبت ايدر

RAFRAÎCHISSANT. Qui rafraîchit *A.* مبرد *P.* سرد ساز - خشكمانا *T.* سرينلديجى

Il se dit en Médecine de certains remèdes propres à calmer l'agitation des humeurs *A.* مسكن *P.* آسوده ساز *T.* بصدريجى || Donner des rafraîchissans à un malade خسته‌يه مسكنات ايچورمك

RAFRAÎCHISSEMENT. Ce qui rafraîchit. V. Rafraîchissant || Prendre du rafraîchissement مبرد شربت ايچمك Vous avez besoin de rafraîchissement مبرد شيئلره محتاجسك

Il signifie aussi, l'effet de ce qui rafraîchit *A.* برودت - تبرد *P.* شنبت - سردى *T.* صوغوقلق - سرينلك || Le trop de rafraîchissement est nuisible برودتك افراطى مضر در

Il signifie figur., recouvrement de forces par le repos *A.* تجدد القوة *P.* قوت تازگى *T.* قوت تازه‌لنمدسى || L'armée a besoin de rafraîchissement عسكر قوتنى تازه‌لنمكه محتاجدر - On appelle, Quartier de rafraîchissement, un lieu où les troupes fatiguées se rafraîchissent *A.* محل الاستراحة - محل التنفس *P.* جاى آرام *T.* ير راحتلنه‌جك || On a envoyé la cavalerie au quartier de rafraîchissement سوارى عسكرينى بر محل تنفس واستراحته كوندرديلر

RAFRAÎCHISSEMENS, se dit en termes de Marine, des alimens frais que l'on donne dans un vaisseau *A.* ماكولات طريه *P.* خوراك تر وتازه *T.* ييه‌جك تازه شيئلر

RAGAILLARDER. Redonner de la gaieté *A.* مجدداً تنشيط *P.* شادمانى تازه بخشيدن *T.* يكيدن شطارتلندرمك

RAGE. Délire furieux; c'est la même chose que l'hydrophobie *A.* داء الكلب - جنون *P.* درد سگ ديوانه *T.* قودوز علتى || Entre tous les animaux, le chien est le plus sujet à la rage بهايم ايچنده قودوز علتنه زياده مبتلا اولان كوپك قسميدر

Il se dit figur. de l'excès de certaines passions || Il aime à la rage بوكا مجنونانه محبتى وار در Il y a de la rage à cela مجنونانه هوسى وار در Il a la rage des tableaux, du jeu تصوير وقمار دلوسيدر - تصويرلرك وقمارك مجنونيدر Il a la rage d'écrire كتابتك مجنونيدر

RAGE, signifie aussi figur., un violent transport de dépit, de colère *A.* شدة الغيظ - تهور *P.* غرش *T.* طارغنلق آزغون || Exercer sa rage contre quelqu'un بر كمسنه‌نك عليهنه صرف ايتمك شدت غيظ وتهورينى Il a la rage dans le coeur درونده مايهٔ غيظ وتهور مضمر در Il dissimulait sa rage غيظنى اضمار ايدر ايدى

Il se dit aussi d'une cruauté excessive *A.* عنف - شدت *P.* تندى *T.* سردلك || Il a dompté par sa patience la rage des tyrans كمال صبريله جبابره‌نك عنف وشدتنه غالب كلدى

RAGOT. Qui est de petite taille, court et gros *A.* عكب - خنبس *P.* غك *T.* طوپاج بودور

RAGOÛT. Mets apprêté pour exciter l'appétit *A.* طعام متبل *P.* آش *T.* تربيه‌لو آش يخنى || Un ragoût de champignons منتارلو تربيه‌لو C'est un homme qui aime les ragoûts بر طعام متبل طعاملردن حظ ايدر

Il se dit figur. de ce qui excite les désirs *A.* مهيج الاشتياق - مهيج اللذة *P.* اشتياق انگيز - باعث فزونىٔ لذت *T.* لذت ويريجى - لذت آرتوريجى || La difficulté est une espèce de ragoût عسرت وصعوبت مهيج اشتياق اولان حالاتدندر لكل جديد *A.* Il y a un ragoût dans la nouveauté لذة *T.* جديد شيئده بر نوع لذت وار در Quel ragoût trouvez-vous à cela? بوكا نه لذت بولورسك

RAGOÛTANT. Qui ragoûte *A.* مهيج الاشتها *P.* اشتها انگيز *T.* اشتها آرتوريجى || Ce mets-là n'est guère ragoûtant بو طعام

Il nous faudrait quelque chose de ragoûtant چندان مهیج اشتها دکلدر مهیج اشتها اولەجق بر شیئه محتاجز

Figur. Qui flatte, qui est agréable *A.* مرغوب *P.* دلپسند ـ چهرهٔ دلارا *T.* کوکلـه خوش کلـور || Une figure ragoûtante چهرهٔ دلارا ـ مرغوب Une femme bien ragoûtante بر زن دلپسند

RAGOÛTER. Remettre en appétit *A.* تهییج الاشتها *P.* اشتها انگیختن *T.* اشتها کتورمک ـ استکی قندرمق || Il a perdu l'appétit, il faut essayer de le ragoûter اشتهاسی منقطع اولمغله تهییجی طریقنی تجربه ایتملو در

Se Ragoûter. *A.* تجدید الاشتها ـ کسب الاشتها *P.* در اشتها آمدن *T.* اشتها پیدا ایتمک ـ اشتها بولمق || Il fait tout ce qu'il peut pour se ragoûter کسب اشتها ایچون هر کونه تجدید اشتهایه سعی ایدر ـ تدبیره تشبث ایدر

Figur. Réveiller le désir *A.* تهییج الاشتیاق *P.* آرزو انگیختن ـ آرزو بخشیدن *T.* استک قندرمق || Il n'est plus sensible à ce qui avait accoutumé de le toucher de plus, il lui faut quelque chose de nouveau pour le ragoûter مقدما قلبنه تأثیر ایده کلمش شیئلره رغبتی قالمدیغندن مهیج اشتیاقی اولەجق اخر بر جدید نسنه‌نک تدارکی لازمدر

RAGRANDIR. Rendre plus graud *A.* توسیع *P.* فراخی بخشیدن ـ بزرکتر کردن *T.* بیوتمک || Il a fait ragrandir son salon مسافر اوطه‌سنی توسیع ایتدردی

Ragrandi. *A.* متسع *P.* بزرکتر کشته *T.* بیومش

RAGRÉER. Repasser le marteau et le fer aux paremens des murs d'un bâtiment, pour les rendre unis et les polir *A.* تملیس ـ تملیق *P.* پرداخت دادن ـ پرداختن *T.* پرداخلمق

Il signifie aussi, réparer, rajuster *A.* ترتیب *P.* بجای سزا نهادن *T.* یرینه اویدروب یرلشدرمک || Cela se disloquait, il a fallu le ragréer بو شئ یرندن اوینار ایدی اویدریلوب یرلشدرلمسی لازم کلدی

Et suppléer à ce qui manque *A.* الحاق *T.* اکلەمک || On a ragréé un morceau d'étoffe à cette robe بو لباسه بر پارچه قماش اکلدیلر

RAGRÉMENT. Action de ragréer. V. ce mot.

RAIE. Trait tiré de long avec une plume, un pinceau, etc. *A.* خط pl. خطوط *P.* کشه *T.* چیزکی || Tirer une raie sur une feuille de papier بر طبقه کاغد اوزرنده بر خط چکمک Effacez cette ligne, tirez une raie dessus اوزرنده بر خط کشیده سیله

Il se dit aussi de toutes les lignes qui se trouvent sur la peau de quelques animaux, sur les marbres, sur les étoffes, etc. || Ce cheval a une raie noire sur le dos بو آتک صرتنده بر سیاه چیزکی وار در Marbre marqué de raies noires سیاه خطلو مرمر طاشی Étoffe à petites raies اوفاق چیبوقلی قماش ـ خطوط صغیره ایله مخطط بر ثوب ـ اوفاق قلملو قماش

Il signifie aussi, l'entre-deux des sillons *A.* ما بین الاتلام *T.* تارلا آرقلری آره‌سی || En ce pays-là les laboureurs font les raies fort creuses بو دیارده اکنجی طائفه‌سی تارلا آرقلرینک آره‌لرینی پک درین آچر

Il se dit aussi d'une certaine séparation de cheveux qui se fait sur le haut de la tête *A.* مفرق الشعر pl. مفارق الشعر

RAIE. Poisson de mer qui est plat et cartilagineux *A.* شبوطة pl. شبابیط *P.* ماهی کرد *T.* قلقان بالغی

RAIFORT. Espèce de radis sauvage, qu'on nomme aussi Cran *A.* فجل جبلی *P.* ترب کوهی *T.* یبان طورپی

RAILLER. Tourner quelqu'un en ridicule *A.* استهزاء ـ تمسخر ـ طنز *P.* خنده خریش کردن *T.* مسخره‌لغه آلمق ـ ذوقلنمک || Railler délicatement نازکانه استهزا ایتمک adroitement بر تقریب دلفریب ایله تمسخر واستهزا ایتمک agréablement لطافت ایله استهزا ایتمک Il raille ses meilleurs amis اعز احبابسنی بیله ذوقلنور ـ Il se dit aussi au neutre || Railler de tout le monde عالمی ذوقلنمک railler des choses les plus saintes اشیای مبارکه‌نک اعز واشرفنی دخی مسخره‌لغه آلمق ـ

Se Railler, signifie, se moquer. V. ce mot. || Il se raille de tout ce qu'on peut lui dire کندویه هر نه دیسه‌لر ذوقلنور

Railler et se Railler, signifie aussi, badiner *A.* هزل ـ تمازح ـ تفاکه *P.* لاغیدن *T.* خوراطه ایتمک ـ لطیفه ایتمک ـ شقه ایتمک || Je ne sais s'il raille ou s'il parle sérieusement بیلمم مرامی لطیفه هزلامی یاخود جدامی سویلر Je ne raille point هر نه قدر هزل دکلدر Tout en raillant, cela pourrait bien être صورتنده ایسده بونک وقوعی احتمالی درکار در Ne voyez-vous pas qu'il se raille? لطیفه ایتدیکنی کورمزمیسک

RAILLERIE. Moquerie *A.* هزی ـ سخریة *P.* خنده خریش *T.* ذوقلنمه || Il aime la raillerie هزی وسخریه‌یه مایلدر Il est retenu sur la raillerie هزی وسخریه بابنده احتراز اوزره در

Et plaisanterie *A.* هزل ـ مهازلة pl. مهازلات ـ مزاح ـ ممازحة

pl. ممازحات P. لاغ T. خوراطه - لطيفه - شقه || Fine raillerie مزاح
دقيق plaisante ممازحۀ مطبوعه agréable مهازلۀ لطيفه obligeante
ممازحۀ دلنواز innocente مهازلۀ خلوص آميز piquante مهازلۀ
جانگزا - مزاح دلشکن froide بارد بر لطيفه méchante لطيفۀ
خباثت آلود Cette raillerie est trop forte بو لطيفه زيادهجه
شديد در Il a tourné cela en raillerie, au lieu de s'en fâcher
بو کلامدن انفعال ايدهجکند لطيفهيه چويردى Cela passe
la raillerie لطيفه کرنهسنى کچر - حدود هزلى تجاوز ايدر

On dit, qu'un homme entend raillerie, pour dire, qu'il ne se
fâche pas de ce qu'on lui dit en raillant لطيفه قالدرر ou qu'il
n'entend pas raillerie, pour dire, qu'il ne passe pas la plus petite
faute لطيفهدن آلمز - لطيفه بيلمز - On dit, Raillerie à part,
sans raillerie, pour dire, sérieusement لطيفهدن قطع النظر -
لطيفه بر يانه طورسون - لطيفه بر طرف

RAILLEUR. Moqueur A. هزئة - مستهزى - طناز P. خنديشکار
T. ذوفلنيجى

RAINURE. Petite entaillure faite en long dans un morceau de
bois, pour y assembler une autre pièce A. حزّة P. کاف T.
کرتنک

RAIS, se dit des pièces d'une roue de voiture qui entrent dans
le moyeu A. سنّ pl. اسنان P. دندانه T. ديش || Il y a un
rais rompu à cette roue بو تکرلکک بر ديشى قيرقدر

RAISIN. Le fruit de la vigne A. عنب pl. اعناب P. رز - انگور
T. اوزم || Une grappe de raisin بر صالقم اوزم un grain A.
حبّة العنب - هبر P. دانۀ انگور - انگرده T. اوزم دانهسى
Raisin de muscat مسکت اوزمى

RAISIN SEC. A. زبيب - عنجد P. مويز - سکج T. قورى اوزم

RAISIN DE RENARD. Plante A. عنب الثعلب - ثلثان P.
سگنگور - سپنگور - رزه T. ايت اوزمى

RAISINÉ. Confiture faite de raisin T. اوزم ريچالى

RAISON. Faculté intellectuelle par laquelle l'homme est distingué
des bêtes A. عقل P. هوش T. اوص || Dieu a donné la raison
à l'homme, pour lui faire discerner le bien du mal, le vrai d'a-
vec le faux الله تعالى بنى آدمى خير وشرّ وحقّ وباطلى
نيک وبدى - تميز ايچون حليۀ عقل ايله متحلّى قلدى
وکذب وصحّتى فرق ايچون بنى آدمه عقل احسان
ايلدى L'usage de la raison n'est donné aux enfans qu'à un cer-
tain âge اطفال سنّ معلومه بالغ اولنجيه قدر اعمال عقله

مقتدر دکلدرلر Il n'est pas encore en âge de raison هنوز سنّ
رشده بالغ دکلدر La raison humaine est bornée عقل بشر
محدود در elle ne saurait atteindre jusque-là عقل بشر اول
مرتبهيى ادراکدن عاجز در Les mystères de la Foi sont au-
dessus de la raison حکم خفيۀ دين ما وراى عقلده اولان
اسراردندر Il faut que les passions soient soumises à la raison
نفس اماره عقله محکوم اولملو در Les lumières de la raison
انوار عقل

Il se prend aussi pour le bon sens, le bon usage de la raison
A. درايت P. هوشمندى T. عقللولق || Cet homme n'a point
de raison بو آدم مايۀ درايتدن - بو آدمک اصلا درايتى يوقدر
Il n'a pas de raison à ce qu'il fait, à ce کليّا بى بهره در
qu'il dit افعال واقوالى آثار درايتدن عاريدر Sa conduite est
pleine de raison سلوک وحرکتى من کل الوجوه اصول درايته
اصول عقله - موافقدر

On dit proverb. d'un raisonnement, d'un discours de travers,
d'un ouvrage d'esprit mal fait, etc. qu'il n'y a ni rime ni raison
بو کلامده نه رابطه نه معنا وار در

On appelle en Métaphysique, Être de raison, ce qui est im-
possible, ce qui implique contradiction A. خيال محال || Un
cercle carré est un être de raison دائرهنک شکل مربّعى خيال
محال قبيلندندر

Il se dit aussi, de ce qui n'existe que dans l'imagination A.
صورت وهميّة

RAISON, se dit aussi pour Justice, équité, droit, devoir A.
حقّ - عدل - رأى صواب - صواب P. راستى T. يوللولق -
طوغريلق || Se mettre à la raison حقّ وصوابه تابع اولمق
Se rendre à la raison حقّ وصوابه راضى اولمق Réduire quel-
qu'un à la raison برکمسنهيى طريق حقه ادخال ايتدرمک
La droite raison le veut رأى صوابک مقتضاسى بونى ايجاب
ايدر - عقل سدادک مقتضاسى بو در Il a raison حقى وار
در Il a quelque raison là-dessus اولبابده من جهةٍ حقى وار
در Ils prétendent tous deux avoir raison ايکيسى دخى دعواى
حقّ ايدرلر

On dit proverb., Où force domine raison n'a point de lieu
قوّت غالب اولنجه حقّ يوريمز

On dit du prix d'une marchandise, qu'il est hors de raison,
pour dire, qu'elle est d'un prix excessif بهاسى انصافدن خارجدر

RAISON. Satisfaction sur quelque chose qu'on demande, qu'on
prétend *A.* احقاق الحق ـ حق الترضية || Il m'a offensé,
j'en ai tiré raison فلان كشى عرضمه طوقنديغندن اول بابده
استيفاى حق ترضيه ايتدردم S'il m'a offensé, j'en deman-
derai raison بنى تكدير ايتمش ايسه استيفاى حق ترضيه
دوچار اولديغى Il a tiré raison de cet affront دعواسنى ايدەجكم
كسر عرض ايچون استيفاى حق ترضيه ايتمشدر Je vous
ferai avoir raison de vos prétentions مطلوبك اولان اموردە
حقكى احقاق ايتدرەجكم Faites-moi raison de la part que
j'ai en cette succession بو تركەدن بكا اصابت ايدن حصّه
خود Se faire raison soi-même ايچون حقمى احقاق ايله
خود بخود تحصيل ـ بخود استيفاى حق ترضيه ايتمك
حق ايتمك

On dit, Demander raison, pour dire, demander compte *T.*
حساب استمك || On lui a demandé raison de sa conduite
سلوك وحركتنه دائر حساب استديلر ـ Et rendre raison,
pour dire, rendre compte *T.* حساب ويرمك || On lui a fait
rendre raison de son administration مدّت حكومتندە ايتديكى
ادارەيه دائر فلانه حساب ويردرديلر

RAISON, se dit sur les vaisseaux pour Ration *A.* تعيينات
تعيينات *T.* تعيينات روزمرّه *P.* يوميّة

RAISON. Preuve par discours, par argument *A.* دليل pl. دلايل
برهان pl. براهين ـ حجّت pl. حجج || Forte, puissante
raison قريب الاحتمال بر دليل probable دليل قوى déci-
sive شايان اعتبار اولەجق دليل valable برهان قطعىّ المفاد
invincible تعريض قبول ايدەميەجك ـ برهان ممتنع الاعتراض
convaincante دليل مسكت ـ دليل ملزم faible, fausse, بر دليل
plausible دليل واهى يا باطل يا معقول Chercher des raisons
تدارك حجج وبراهين trouver حجج وبراهين طلبندە اولمق
رأينى دلايل Il appuie son opinion de bonnes raisons ايتمك
سرد Je me rends à vos raisons مستحسنه ايله تأييد ايدر
ايلديككز دلايل وبراهينى تسليم ايدەرم

RAISON. Sujet, cause, motif *A.* علّت pl. علل ـ سبب pl.
حق وصوابه ـ سبب حق Juste raison || موجب ـ اسباب
علّت جسيمه ومستحسنه grande, bonne مقارن بر علّت
Quelle raison avez-vous d'en user comme vous faites? بو مقوله
بونى Il a fait cela sans raison عمل وحركتكه موجب ندر
بلا موجب ـ بلا سبب ايتمشدر Je ne sais pas les raisons
qu'il a eues d'entreprendre cette affaire بو مصلحتە تصدّى
ومباشرتنى ايجاب ايتمش علل واسباب معلوم دكلدر
Chacun a sa raison هر كسدە بر نوع سبب وار در || Il y a
raison de douter اولبابدە سبب شك وشبهه وار در

On appelle Raison d'État, Raison de famille, les considérations
d'intérêt par lesquelles on se conduit dans un État, dans une
famille مصلحت ملكه ياخود مصلحت اهل بيته متعلق
سبب وعلّت

RAISON, en termes de Mathématique, signifie, le rapport d'une
quantité à une autre *A.* قياس || Il y a même raison entre trois
et six, qu'entre six et douze اوچ عدد ايله التى عدد بينندە
اولان قياس التى ايله اون ايكى بينندە اولان قياسه
قياس مكرّر يا مركب Raison double, composée مساويدر

À PLUS FORTE RAISON. Par un motif d'autant plus fort *A.* بطريق
الاولى *P.* بيشتر از آن *T.* بر قات دخى || Si l'on est
obligé de faire du bien aux étrangers, à plus forte raison en doit-
on faire à ses parens اجنبيلر حقنده اجراى برّ واحسان اولنمق
شرط ايسه بطريق الاولى خويشان واقربا حقنه واجبدر
POUR RAISON DE QUOI. A cause de quoi *A.* فلهذا ـ فلذلك ـ
آندن اوترى *T.* بنا برين *P.* بناءً على ذلك ـ بناءً عليه
À RAISON, EN RAISON. À proportion *A.* قياساً *P.* بقياس *T.*
قياس ايله ـ كوره || On paya cet ouvrier à raison de l'ouvrage
qu'il avait fait فلان ايشچىيه ايشلديكى ايشه قياس ايله
اجرت ويرلدى Il doit être payé en raison du temps qu'il y
a mis صرف ايلديكى وقته كوره اجرتى ويرلملو در

RAISONNABLE. Qui est doué de raison *A.* ذوى pl. ذو العقل
العقول *P.* هوشمند *T.* اوص صاحبى || L'homme est un animal
raisonnable انسان حيوان ذو عقلدر

Il signifie aussi, juste, équitable *A.* اهل ـ منصف ـ محقّ
حقانيّتلو *T.* فرهنكدار ـ حق شناس *P.* النصفة والحقانيّة
|| Vous n'êtes pas raisonnable d'en user comme vous faites بو مقوله
حركتكز اصول حق وانصافه موافق دكلدر Vous êtes trop
raisonnable pour exiger cela de moi مجبول اولديغكز كمال
انصاف وحقانيته نظراً شو ايشى بندن استميەجككز
ظاهر در Ce marchand est très-raisonnable بو بازركان بغايت
منصفدر Les conditions qu'on lui a proposées sont assez raisonnables
خيلى ـ فلانه تكليف اولنان شروط خيليجه منصفانه در
مرتبه قاعدۀ انصافه موافقدر Des prétentions raisonnables

قاعدهٔ نصفت وحقانیته موافق تکلیفلر ـ مطلوبات منصفانه

Et convenable *A.* مناسب *P.* روا *T.* یوللو || On lui a donné
une pension raisonnable فلانه مناسب بر معاش ویرلدی Le
blé est à prix raisonnable حنطه مناسب بهاده در

Et qui est au-dessus du médiocre *A.* وافی ـ کافی *P.* بسنده
T. خیلیجه ـ هب ایو || Il est d'une taille raisonnable قدّ
وقامتی وافیدر ـ Il jouit d'un revenu raisonnable قدر وافی
ایراده مالکدر Il a un appartement d'une grandeur raisonnable
دائره سنک وسعتی کافیدر ـ خیلیجه وسعتلو بر دائره سی واردر

RAISONNABLEMENT. Avec raison *A.* بالعقل والدرایة *P.*
اوصلولق *T.* عاقلانه ـ درایتکارانه ـ هوشمندانه ـ خردمندانه
تمام عاقلانه || C'est parler raisonnablement عاقللولق ایله ـ ایله
کلام سویلمکدر Vous en usez trop raisonnablement pour n'être
pas approuvé بو خصوصده وضع وحرکتک من کلّ الوجوه
اصول عقله موافق ایدوکنه نظراً رهین پسند واستحسان
اولمامنک احتمالی یوقدر Il a répondu fort raisonnablement
غایت عاقلانه جواب ویردی

Et convenablement *A.* علی وجه الانسب ـ کما هو اللایق
P. بر وجه روا *T.* یوللو وجهله ـ مناسبی اوزره || Il a du
bien raisonnablement مناسبی مقداری ماله مالکدر C'est rai-
sonnablement vendu مناسب بها ایله ـ مناسبی اوزره صاتلدی

Et passablement, d'une manière au-dessus du médiocre *A.*
هب ـ خیلیجه *T.* خیلی ـ بس *P.* علی قدر الکفایة ـ وافیاً
قلمی هب ایوجه || Il écrit raisonnablement bien ایوجه
خانه سی خیلیجه کوزلدر Sa maison est raisonnablement grande
کبیر در Il n'est pas malade, car il mange et boit raissonnable-
ment خسته لکنی دفع ایتمشدر زیرا خورد ونوشی هب
ایوجه یرنده در

RAISONNÉ. Appuyé de raisons et de preuves *A.* مبرهن ـ مدلل
|| Requête raisonnée مدلل بر قطعه عرضحال

RAISONNEMENT. La faculté ou l'action de raisonner *A.* قوّة مفکّرة ـ
قوّت مفکّره سی || C'est un homme qui a le raisonnement bon فکر
فکر عمیق اجود واحسن بر آدمدر d'un raisonnement profond
رسوخ ومتانت فکره مالک بر آدمدر solide صاحبیدر

Il se prend aussi pour Argument, enchainement de jugemens qui
dépendent les uns des autres *A.* مطالعة ـ ملاحظة pl. ملاحظات
pl. مطالعات || Raisonnement solide قوی ومستحکم بر ملاحظه
juste مطالعهٔ صحیحه droit مطالعهٔ صائبه faux مطالعهٔ باطله
clair مبهم ومشتبه بر ملاحظه obscur واضح ومبیّن بر مطالعه
C'est un homme qui est fort en raisonnement مطالعه یابنده
اشبو قوّتی چوق بر آدمدر Tous ces raisonnemens sont superflus
مطالعاتک مجموعی زواید قبیلندندر À quoi tendent tous
ces raisonnemens? بو قدر مطالعه لردن غرض ندر

RAISONNER. Se servir de sa raison *A.* اعمال ـ تفکر ـ فکر
الفکر *P.* اندیشه کردن *T.* دوشونمک || C'est le propre de
l'homme de raisonner تفکّر انسانه مخصوصدر Les bêtes ne
raisonnent point بهایم قسمی تفکّر ایدمز Raisonner juste
فکر خاطی فکر صائب ایله ـ صحیحاً تفکّر ایتمک faux
معکوساً تفکّر ایتمک ایله تفکّر ایتمک de travers con-
séquemment لا عن قانون ملازمه اوزره تفکّر ایتمک mal
اصول باطله صواب تفکّر ایتمک sur de faux principes
اوزره اعمال فکر ایتمک

Il signifie aussi, alléguer des raisons pour appuyer une opinion
A. مباحثة بسرد الدلیل ـ مدللاً بحث || Nous avons fort
raisonné sur cette affaire بو مصلحتدن وافرجه سرد دلایل
ایله مباحثه ایلدک La loi ne doit pas raisonner, mais com-
mander قانونده مباحثهٔ مدلله لازم اولمیوب حکم قطعی
صورتنی اقتضا ایدر Les maîtres ne veulent pas qu'on raisonne,
mais qu'on obéisse مخدومین تابعلری طرفندن سرد دلایل
ایله مباحثه یی تجویز ایتمیوب همان هر حالده مطاع
اولمق ادّعاسنده درلر

RAJEUNIR. Redevenir jeune, reprendre l'air et la vigueur de la
jeunesse *A.* کسب الطراوة ـ تطرّی ـ رجوع الی الشباب
T. تازگیٔ نو یافتن ـ خرد سالیٔ نو یافتن *P.* التجدیدة
یکیدن تازه لنمک ـ یکیدن کنج اولمق || Il semble que cette
femme rajeunisse بو خاتون حال شبابه رجوع ایتمش
کبیدر ـ On dit figur., que tout rajeunit au printemps, que les
arbres rajeunissent بهارده روی زمین مجدّداً کسب طراوت
موسم بهارده اشجار ونباتات مجدّداً کسب ـ ونضارت ایدر
حیات تازه ایدر

Il est aussi actif *A.* اعادة الشباب ـ تجدید الشباب ـ
از سر نو خرد سالی آوردن *P.* ایراث الطراوة الجدیدة ـ
یکیدن کنجلک ویرمک *T.* تازگی نو بخشیدن || Ce chi-
miste se vante d'avoir le secret de rajeunir les vieillards ارباب
کیمیادن فلان کشی شیوخه تجدید حال شباب ایتمک
سرّینه واقف اولدیغنی ادّعا ایله افتخار ایدر Cette bonne

nouvelle l'a tout rajeuni بو خبر مسرّت اثر تجدید حال کندویه موجب حیات تازه ـ شبابنه وسیله اولمشدر اولمشدر

RAJEUNISSEMENT. Action de rajeunir; état de celui qui paraît rajeuni *A.* شباب جدید ـ طراوت جدیدة *P.* خرد سالیٔ نو ـ نو جوانی ـ نو *T.* تازه‌لکیٔ نو ـ یکیدن کنجلک ـ یکیدن تازه‌لنمه

RAJUSTER. Ajuster de nouveau, raccommoder *A.* تنظیم کما نیز بحسن ـ مجدداً اصلاح ـ کاکان *P.* از سر نو پرداختن ـ رابطه نهادن *T.* یکیدن دوزمک ـ تکرار رابطه‌یه قویمق ‖ Rajustez cette serrure بو کلیدی تکرار رابطه‌سنه قو | Rajuster un habit لباسی کماکان اصلاح ایتمک ـ Il se dit aussi des personnes ‖ Ils ont eu une querelle, cela est difficile à rajuster بینلرنده بر منازعه جریان ایتمش اولمغله کما کان اصلاحلری امر مشکلدر ـ Figur. ‖ Le temps rajuste bien des choses دهر وزمان وافر شیئلری اصلاح ایدر Cette succession a bien rajusté ses affaires بو میراث یکیدن تنظیم امورینه وسیله اولمشدر ـ Se rajuster, signifie, raccommoder son habillement, son ajustement qui a été dérangé ‖ Le vent avait dérangé sa coiffure; il est occupé à se rajuster روزکارک شدتندن ناشی کسوتی تار ومار اولمغله کندوبی یکیدن دوزمکه مشغولدر

RÂLE et RÂLEMENT. Action de râler, et le bruit qu'on fait en râlant *A.* حشرجة ـ غرغرة النفس *P.* بخست *T.* خورلدامه ـ Le râle de la mort حشرجهٔ موت ـ وقت احتضارده اولان خورلدی ـ خورلدامه

RALENTIR. Rendre plus lent *A.* ابطاء ـ ایناء *P.* دیر ساختن *T.* کجکدرمک ـ آغرلشدرمق ‖ Ralentir sa marche مشیی وحرکتنی آغرلشدرمق

Figur. *A.* ایراث الفتور ـ ایراث الکسر ـ ایجاب الانحطاط *P.* کم ساختن ـ شکستی آوردن *T.* قیرمق ـ آشاغیلتمق ‖ Cet accident a ralenti son zèle بو حادثه غیرتنه موجب کسر وفتور اولمشدر L'âge ralentira cette vivacité, cette ardeur مجبول طبعی اولان زنده‌لک وگرمیّت مزاجی کبر سنّی تقریبیله دوچار کسر وانحطاط اوله‌جغی درکار در

Se ralentir. *A.* تباطی ـ استبطاء ـ کسب البطائة *P.* دیر شدن *T.* کجکمک ـ آغرلشمق ـ کسب Et au figuré *A.* کسب التنزّل ـ کسب الانکسار ـ کسب الانحطاط ـ الفتور *P.* کم شدن ـ شکستی پذیرفتن *T.* قیرلمق ـ آشاغیلنمق ‖ Ce mouvement s'est ralenti شو حرکت کسب بطائت ایتمشدر | J'ai peur que cette ferveur ne se ralentisse بو گرمیّت کتدکچه کسب فتور ایده‌جکنی خوف ایدرم Les passions se ralentissent avec le temps امراض نفسانیّه مرور زمان ایله کسب فتور ایدر ـ تنزّل وانحطاط ایدر

RALENTI. *A.* متباطی *P.* دیر مانده *T.* کجکمش ـ منحطّ *A.* منکسر ـ متنزّل *P.* کم شده ـ شکستی یافته *T.* قیرلمش ـ اشاغیلنمش

RALENTISSEMENT. Relâchement, diminution de mouvement, d'activité *A.* بطائت ـ تانی *P.* دیر ماندگی *T.* کجکمه ـ آغرلشمه ‖ Le ralentissement du pendule آصمه ساعتک بطائتی ‖ des travaux d'un siége محاصره‌یه دائر اولان اعمال حرکتی واشغالک بطائتی ـ Figur. *A.* فتور ـ انحطاط ـ تنزّل *P.* شکست *T.* قیرلمه ‖ Le ralentissement de son zèle غیرتنه عارض اولان تنزّل وانحطاط

RÂLER. Rendre en respirant un son enroué. Il se dit proprement des agonisans *A.* تغرغر النفس ـ حشرجة *P.* بخستن *T.* خورلدامق

RALLIEMENT. T. de guerre, qui se dit de l'action des troupes qui, après avoir été dispersées, se rassemblent *A.* اجتماع الجیوش المنهزمة ـ تجمّع الجیوش المتفرّقة *P.* بهم آمدن لشکر *T.* پراکنده پریشان اولمش عسکرک برکمسی ‖ Le ralliement des troupes se fit derrière une grande haie پریشان اولمش عسکرک تجمّعی مادّه‌سی طویل ودراز بر چیت دیواری وراسنده حصوله کلمشدر ـ Mot de ralliement. C'est le mot que le général donne aux troupes pour se rallier, en cas de déroute پراکنده اولمش عسکرک اجتماعی ایچون ویریلان لفظ معهوده ـ Et point de ralliement, l'endroit marqué aux troupes pour se rallier *A.* میعاد الاجتماع

RALLIER. Rassembler. Il se dit en termes de guerre *A.* جمع *P.* پراکنده بهم آوردن *T.* برکدرمک ‖ Rallier des troupes پراکنده اولمش عسکری جمع ایتمک Les premiers escadrons avaient été rompues, mais le général les rallia ایلروده اولان سواری آلایلری دوچار شکست وانهزام اولمشیکن سرعسکر یکیدن جمع ایتدردی

En termes de Marine, on dit, Rallier le navire au vent, pour dire, le mettre au vent *T.* کمی‌یی روزکار طرفنه اویدرمق ـ Et se rallier à terre, pour dire, s'approcher de terre قره‌یه تقرّب ـ قره‌یه یاناشمق ـ ایتمک

RALLIÉ. *A.* مجتمع *P.* بهم آمده *T.* برکمش

RALLONGER. Rendre plus long *A.* تطویل *P.* دراز ساختن *T.* اوزاتمق || Ce rideau est trop court, il faut le rallonger بو پرده قصه اولمغله تطویل اولنمق اقتضا ایدر Rallonger un habit لباسک بوینی اوزاتمق ـ بر لباس تطویل ایتمک

RALLUMER. Allumer une seconde fois *A.* مجدداً اشعال ـ ایقاد علی التکرار ـ مجدداً ایقاد *P.* باز فروزانیدن ـ از سر نو فروزانیدن *T.* یکیدن یاقمق ـ یکیدن طوتشدرمق || On a éteint ces bougies, il faut les rallumer شو مومـلر اطفا اولندی تکرار اشعال اولنملو در

On dit figur. || Rallumer la guerre نائرهٔ حرب مجدداً اشعال Rallumer la sédition نائرهٔ فتنه وعصیانک مجدداً اشعالی Le présence de son ennemi ralluma sa colère خصمنک حضوری آتش غضب وکینه سنک مجدداً ایقادینه سبب اولمق Cette médecine a rallumé la fièvre بو دوا حمایی مجدداً اشعال ایتدردی اشعالنه سبب اولدی

SE RALLUMER. *A.* مجدداً توقد ـ مجدداً اشتعال ـ اشتعال علی التکرار *P.* باز افروخته شدن *T.* یکیدن طوتشمق || Le feu qu'on croyait éteint, vint tout d'un coup à se rallumer کلیاً منطفی ظن اولنان آتش بغتةً زبانه کش اشتعال اولمشدر La guerre se ralluma par toute l'Europe نائرهٔ حروب واسفار جمیع اوروپا دولتلری بیننده مجدداً مشتعل وفروزان اولمشدر

RALLUMÉ. *A.* مجدداً مشتعل ـ مجدداً متوقد *P.* باز افروخته ـ از سر نو فروزان *T.* یکیدن طوتشمش

RAMADAN. Mois que les Mahométans consacrent au jeûne *A.* رمضان

RAMAGE. Le chant des petits oiseaux *A.* تغرّد ـ وقوقة ـ صفیر *P.* الطیور چاو چاو ـ سپیل *T.* چیولدی ـ اوتمه || Le ramage du rossignol تغرّد بلبل ـ فتل عندلیب Un agréable ramage تغرّد دلنشین Prendre plaisir au ramage des oiseaux صفیر طیوردن متلذذ اولمق

RAMAGER. Il se dit des oiseaux qui font entendre leur ramage *A.* تغرید ـ توقوق ـ ترنم الطیر *P.* مرغ سرابیدن ـ چاویدن *T.* قوش اوتمک ـ قوش چویلدامق

RAMAIGRIR. Rendre maigre de nouveau *A.* مجدداً اهزال ـ مجدداً اضمار ـ مجدداً انحال *P.* از ـ از سر نو لاغر کردن *T.* سر نو نزار وزبون کردن یکیدن ـ یکیدن آریقلتمق ـ زبونلتمق || Ce cheval s'était bien refait, mais ce long voyage l'a ramaigri بو آت خیلیجه کسب سمن ایتمشیکن ایتدیکی سفر مدید مجدداً اضمار واهزالنه سبب اولمشدر

Il se dit aussi au neutre *A.* مجدداً کسب الهزال ـ مجدداً انتحال ـ تضمر *P.* از سر ـ از سر نو لاغر گشتن *T.* نو نزاری پذیرفتن یکیدن زبونلنمق ـ یکدن آریقلنمق || Il avait repris son embonpoint, mais depuis quelque temps il ramaigrit tous les jours کما فی السابق تحصیل لحم وشحم ایتمشیکن بر مدتدنبرو یوماً فیوماً مجدداً کسب هزال ایتمکده در

RAMAIGRI. *A.* مجدداً منتحل ـ مجدداً متضمر *P.* نو بنو ـ از سر نو نزاری پذیرفته ـ لاغر گشته *T.* یکیدن آریقلنمش

RAMAS. Assemblage de diverses choses de peu de valeur *A.* کومة *P.* توده *T.* کومه || Il a fait un ramas de toutes sortes de méchants livres ایشه یرامز بر کومه کتابلر تدارک ایلدی

Il se dit aussi des personnes *A.* خباشة الناس ـ هباشة *T.* سرسری وآواره || Un ramas de vagabonds برکنتی ـ دیرنتی برکنتیسی

RAMASSE. Espèce de traineau. V. Traineau.

RAMASSER. Faire une collection de plusieurs choses *A.* جمع *P.* چیدن ـ غند کردن *T.* دیرمک ـ دیو یشورمک || Il a ramassé tout ce qui lui était du en plusieurs endroits, et il en a fait une grande somme محال عدیده ده اولان ذمماتنی جمع وتحصیل ایله کلیتلو اقچه تدارک ایلدی Il s'applique à ramasser tout ce que les anciens ont dit de plus curieux sur cette matière شو ماده یه دائر قدمانک زیاده شایان دقت اولهجق کافهٔ اقواللرینی جمع ایتمکه مشغولدر

Il signifie aussi, assembler ce qui est épars, réunir || On a ramassé tout ce qu'on a pu trouver de soldats پراکنده اولمش عسکری نفراتندن بوله بیلدکلرینی جمع ایتمشلر در Ramasser ses forces ما حصل وسع واقتدارینی تدارک ایتمک ـ وار قوتنی بازویه کتورمک

Il signifie aussi, prendre ce qui est à terre *A.* التقاط *P.* از زمین بر آوردن *T.* یردن قالدروب آلمق || Ramasser ses gants یره دوشمش الدوانی قالدروب آلمق des papiers التقاط اوراق ایتمک Les glaneurs ont ramassé les épis qui sont restés sur le champ تارلاده قالمش بشاقلری بشاقجیلر التقاط ایتمشلر در

RAMASSÉ. *A.* ملقوط *A.* ديويشورلمش *T.* چيده *P.* مجتمع
يردن قالدريلوب آلنمش *T.* از زمين بر آورده *P.*

On dit, Ce ne sont pas des troupes réglées, ce sont des troupes ramassées مرتّب عسكری اولميوب اخلاط ناس مقولەسيدر - ديرنتی مقولەسيدر - ديرمە چاتمە عسكريدر

On dit d'un homme trapu, qu'il est ramassé, pour dire, qu'il est vigoureux *A.* ذو البطش *P.* توانا *T.* كوجلو قوتلو

RAMASSIS. Assemblage fait sans choix *A.* pl. خباشات pl. اخلاط *T.* ديرنتی ‖ Un ramassis de papiers inutiles بيلازوم اوراق ديرنتيسی

RAMAZAN. V. Ramadan.

RAME. Petit branchage que l'on plante en terre pour soutenir quelques plantes *A.* مرزح pl. مرازح - جزئة *T.* آصمەلق - هرك ‖ Il est temps de mettre des rames à ces pois بو بزليا فدانلرينه هرك ديكمەنك وقتيدر

RAME. Longue pièce de bois dont on se sert pour faire voguer un bateau *A.* مقذاف pl. مقاذيف - مجذاف pl. مجاذيف - مغدف pl. مغادف *P.* فه *T.* كورك ‖ Manier la rame اعمال مقذاف ايتمك Ce vaisseau va à voiles et à rames بو كمی يلكن كورك كيدر Faire force de rames كوركه زور ويرمك Tirer la rame كورك چكمك

On dit figur. Être à la rame, tirer à la rame, pour dire, travailler beaucoup *T.* كورك چكمك ‖ Avant que de venir à bout de ce dessein, il faudra bien tirer à la rame سر منزل مقصوده واصل اولنجيه قدر خيلی كورك چكمك لازمدر C'est tirer à la rame que d'avoir affaire à des gens entêtés بر كمسنەنك كنەد عقللو آدملر ايله ايشی اولمسی كورك چكمكدن فرقی يوقدر

RAME. Paquet de papier composé de vingt mains *A.* رزمة القرطاس *P.* كاغد تنەنك *T.* كاغد طوبی ‖ On a employé à cette impression soixante rames de papier بو كتابك طبعنده التمش طوب كاغد صرف اولندی

RAMEAU. Petite branche d'arbre *A.* غصنة pl. غصون - قضيب pl. قضبان *P.* نهال - شاخ باريك *T.* دال - انجه دال - چيبوق ‖ Cet arbre a poussé bien des rameaux cette année فلان آغاج اشبو سنهٔ مباركەدە غصون كثيره انما ايلدی انجه دال سوردی

On appelle Dimanche des rameaux, le dimanche d'avant pâques *A.* عيد السعانين

RAMEAUX, se dit figur. des petites veines qui répondent à une grosse *A.* شعبة pl. شعب ‖ Cette veine a plusieurs rameaux بو عرقك شعبەسی چوقدر Cette artère, ce nerf se partage en plusieurs rameaux بو شريان ياخود بو عصب شعب كثيرەيە منقسمدر - Et des différentes branches qu'on trouve dans une mine ‖ Une mine qui a plusieurs rameaux وافر شعبەسی اولان بر معدن

Il se dit aussi figur. d'une science, d'une secte ‖ Cette branche de l'histoire naturelle a bien des rameaux بو علم طبايع اشيانك فصلی نيچە نيچە شعبەلردن عبارتدر Cette secte s'est partagée en une infinité de rameaux بو مذهب لا يعدّ ولا يحصی شعبەلرە تقسيم اولندی

Il se dit encore en Généalogie, des différentes subdivisions d'une même branche d'une famille فلانك شجرهٔ نسلی شعبەلری

RAMÉE. Assemblage de branches entrelacées *A.* شجون ملتفة *P.* شاخهای پيچ اندر پيچ *T.* بری برلرينه كيرشمش داللر

RAMENER. Amener de nouveau *A.* احضار - تكراراً احضار - علی التكرار *P.* نيز آوردن *T.* ينه كتورمك - بر دخی كتورمك ‖ Vous m'avez amené un tel homme, je vous prie de me le ramener فلان كمسنەيی مقدما طرفمه كتورمشيدك بو دفعه ينه احضارينه همّت ايلمكی رجا ايدرم

Et faire revenir avec soi *A.* اجائة - اجائة بالاستصحاب بالمعيّة *P.* با هم آوردن *T.* برابر آلوب كتورمك ‖ Il a vendu son cheval à vingt lieues d'ici, et en a ramené un meilleur آتنی بوندن يكرمی ساعت مسافەدە واقع بر محلدە فروخت ايلە آندن اعلا بر باركير برابر آلوب كتوردی

Et remettre à l'endroit d'où l'on était parti *A.* اعادة - ارجاع *P.* باز آوردن *T.* كيرو كتورمك ‖ Les voitures publiques mènent et ramènent les voyageurs بازار عربەلری ابنای سبيلی هم كوتورر وهم كيرو كتورر Ce soldat avait déserté, on l'a repris et on l'a ramené à sa troupe بو عسكری نفری فرار ايتمشيكن ارجاع اولندی - اخذ اولنوب ينه بلوكنه اعادە ايتدرلدی

On dit figur. Ramener les errans à la vraie foi اهل ضلالی طريق حقه اعادە ايتدرمك Ramener quelqu'un à la raison بر كمسنەيی سمت صوابه ارجاع ايتدرمك Ramener les esprits اذهان ناسی طريق صوابه ارجاع ايتدرمك Le printemps nous a ramené les beaux jours فصل ربيع لطافت

La paix ramène l'abondance صلحڭ اعادەسنى مستلزم اولمشدر صلح وصلاح اعادۀ بركتى مستلزمدر

On dit aussi, Rameuer un homme, pour dire, le faire revenir de son emportement *A.* تسكين الغضب *P.* خشم فلان بر كسندەنڭ طارغنلغنى يواشلندرمق *T.* كس آرمانيدن

RAMER. Soutenir des plantes avec de petites rames qu'on plante en terre *A.* اعماد بالمرزح *T.* هركت ايله طيانْدرمق || Ramer des câpres كبره فدانلرينى هركت ايله طيانْدرمق

RAMÉ. On appelle en termes d'artillerie, Boulets ramés, des boulets composés de deux demi-globes de fer joints par une barre qui les assemble *T.* مقص كله

RAMER. Tirer à la rame *A.* تحريك ـ اعمال المقذاف *P.* المقذاف *T.* فه زدن كورك چكمك || Ce sont de nouveaux forçats qui ne savent pas encore ramer بونلر كورك چكمەسنى بيلمز يكى فرقتەجيلر در

RAMEREAU. Jeune ramier *A.* فرخ اليمامة *P.* كبوتر بچۀ كوهى *T.* يبانى كوكرجن پلازى

RAMEUR. Celui qui tire à la rame *A.* جاذف pl. جذاف *P.* فه زن *T.* كوركجى || Il gagna le devant, car il avait de bons rameurs استاد كوركجيلر قوللنديغندن ايلرويه كچدى

RAMEUX. Qui jette beaucoup de branches *A.* كثير الاشكاء ـ كثير الاغصان *P.* بسيار شاخ دهنده *T.* چوق دال بوداق سورن

RAMIER. Sorte de pigeon sauvage *A.* يمامة *P.* كبوتر كوهى *T.* يبانى كوكرجن

RAMIFICATION. T. d'Anat. Subdivision des veines, des artères. V. Se Ramifier || La ramification des artères شرايينڭ شعبدلنمسى

Il se dit figur. en parlant d'une science *A.* فرع pl. فروع pl. فروعات || Il a observé jusqu'aux moindres ramifications de sa matière قلمه آلديغى مادەنڭ فروعات دقيقەسنە وارنجە اعمال فكر ايلدى

se RAMIFIER. Se partager en plusieurs rameaux. Il se dit des arbres, des veines des artères, et au figuré, des sciences, des sectes *A.* تفرّع ـ انشعاب *P.* شاخ زدن *T.* دال بوداق صالمق ـ شعبدلنمك ـ

RAMINGUE. Cheval qui se raidit quand il est atteint de l'éperon *A.* حرون *P.* سركش *T.* هاربن

RAMOITIR. Rendre moite *A.* اخضال ـ تبليل *P.* نمناك كردن *T.* يشارتمق || Le brouillard a ramoiti le linge qui était déjà séché بز قوريمشيكن نزول ايدن طومان تبليلنە باعث اولدى

RAMOITI. *A.* خاضل ـ مبلّل *P.* نمناك *T.* يشارمش ـ ياش

RAMOLLIR. Rendre mou et maniable *A.* الانة ـ تليين ـ ايراث الملايمة *P.* نرم ساختن *T.* يومشاتمق || Le soleil ramollit la cire حرارت شمس شمع عسلى تليين ايدر Les pluies ramollissent la terre باران ترابە ايراث ملايمت ايدر

RAMOLLI. *A.* ليّن ـ مليّن *P.* نرمى پذيرفتە ـ ملايمت يافتە *T.* يومشامش

RAMONER. Nettoyer le tuyau d'une cheminée *A.* كسح الداخنة *P.* مورى پاك كردن ـ مورى رُفتن *T.* اوجاق سپورمك

RAMONEUR. Celui dont le métier est de ramoner les cheminées *A.* كسّاح الدواخن *P.* پاكساز مورى ـ مورى روب *T.* اوجاق سپورىجى || Il était noir comme un ramoneur de cheminée اوجاق سپورىجى كبى چهرەسى سيم سياه ايدى

RAMPANT. Qui rampe *A.* داب *P.* خزندە *T.* ير يوزندە سورتنن | Animal rampant حيوان داب insecte ير يوزندە سورتنن بوجك V. aussi Reptile.

Il se dit aussi des plantes *A.* مطحيّة pl. مطحيّات ـ يقطين pl. يقطينات ـ منبسط على وجه الارض *P.* بر زمين خوابيدە ـ بر زمين گسترانيدە *T.* ير اوزرندە يايلان ـ

Il signifie figur., bas, méprisable *A.* ذليل ـ سفيل *P.* خوار ـ خاكسار *T.* آلچق

RAMPE. La partie d'un escalier par laquelle on monte d'un palier à un autre *A.* مقطع المرقات *T.* نردبان بولمەسى || Cette rampe a plus de degrés que les autres نردبانڭ بو بولمەسندە اولان آيافلر سائر بولمدلردە اولان آيافلردن زيادە در

RAMPE. Balustrade à hauteur d'appui, qu'on met le long de l'escalier *A.* جلفق المرقاة *P.* دارابزين نردبان ـ دارافرين *T.* نردبان طرابزانى

On appelle aussi Rampe, une pente douce qu'on fait dans les jardins et dans les places fortes *A.* صبب pl. اصباب *P.* شيو *T.* شيو || On descendait dans ce parterre par une rampe douce, بر ملايمجە شيودن چيچكلكڭ باغچەسنە نزول اولنور ايدى

Il se dit figur. de la pente d'une colline *A.* حادور *P.* نشيب *T.* انيش يولى || Cette colline vous mène par une rampe douce dans une vallée charmante بو تپە بر ملايم انيش يولندن بر

وادئ دلارايه منتهى اولور

RAMPEMENT. Action de ramper *A.* دبيب *P.* خزيدگى *T.* ير اوزرنده سورتنمه

RAMPER. Se traîner sur le ventre *A.* دبّ ـ همّ *P.* خزيدن ـ خُزيدن ـ مخيدن *T.* يره سورتنمك || Dieu condamna le serpent à ramper حق تعالى حضرتلرى حيّه‌يى وجه ارضده سورتنمك اوزره مظهر عقوبت ايلدى ـ Il se dit figur. de ceux qui sont dans un état abject et humiliant || Il a été autrefois dans un rang élevé, aujourd'hui il rampe مقدّما صاعد درجات علوّ واقبال اولمش بر ذات بلند اعتبار ايكن اليوم خزيدهٔ زمين خاكسارى ومسكنتدر Il a été fort riche, il rampe maintenant dans la pauvreté مقدّما صاحب غنا وثروت افتادهٔ خاك ـ ايكن اليوم خزيدهٔ زمين فقر واحتياجدر فقر وفاقه در

Il se dit aussi figur. de ceux qui s'abaissent excessivement devant les grands *A.* ارتكاب السفالة ـ ارتكاب الذّل والحقارة *P.* خاكسارى نمودن *T.* آلچقلنمق || C'est un homme qui rampe devant les ministres, devant les grands seigneurs ندما وعظما يانـنده ارتكاب ذلّ وحقارت ايدر كساندندر

Ramper, se dit aussi des plantes dont les branches s'étendent sur terre *A.* انبساط على الارض ـ طحو *P.* بر روى زمين گسترده شدن *T.* ير يوزنده يايلمق || Le lierre rampe à terre, rampe contre les murailles, autour des arbres صرمشق ير يوزنده وديوار واشجار اوزرنده يايلور

RAMURE. Le bois d'un cerf, d'un daim *A.* روق الظبى *P.* گداش *T.* كيك مهره‌سى ـ كيك بوينوزى

Il se dit aussi de toutes les branches d'un arbre *A.* فروع واغصان *P.* شاخهاى درخت *T.* اغاجك دال بوداقلرى

RANCE. Il se dit des viandes salées qui commencent à se gâter, à contracter une mauvaise odeur *A.* زاهم ـ سنيخ *P.* كنده *T.* قوقمش

RANCIR. Devenir rance *A.* كسب الزهومة ـ كسب السناخة *P.* كنده شدن *T.* قوقمق || Du lard qui commence à rancir كسب زهومت ايتمش لحم خنزير

RANCIDITÉ ou RANCISSURE. Qualité de ce qui est rance *A.* زهومت ـ سناخت *P.* كندگى ـ بد بويى *T.* قوقمه ـ بد قوقو

RANÇON. Prix qu'on donne pour la délivrance d'un captif, ou d'un prisonnier de guerre *A.* فدية ـ ثمن الاسير *P.* بهاى تخليص اسير ايچون || Grosse rançon اسير بهاسى *T.* گرفتار اسيرك ثمننى ادا ويريلان كليّتلو ثمن || Payer rançon ايتمك

Il se dit aussi du prix moyennant lequel on relâche un vaisseau marchand qu'on a pris *T.* اخذ واسير اولمش كمينك اسير اولمش كمينك اطلاقنه بدل ـ اطلاقيچون آلنان فديه آلنان ثمن معلوم

RANÇONNER. Mettre à rançon un vaisseau marchand qu'on a pris *T.* اسير اولمش بازرگان سفينه‌سنى فديه اخذيله آزاد ايتمك

RANCUNE. Ressentiment qu'on garde d'une offense *A.* حقد ـ غليل ـ شحناء *P.* كين ـ كينه ـ ريغ ـ شتر خويى *T.* دوه كينليلك || Vieille rancune حقد قديم || Il ne faut point garder de rancune dans le coeur درونده اضمار حقد وكينه ايتمك درونده كين باغلمق ـ جائز دكلدر

RANCUNIER. Qui garde sa rancune *A.* حقود ـ مشاحن ـ مضطرد *P.* كينه‌دار ـ شتر خو ـ دروندار *T.* دوه كينلو || Avoir l'âme rancunière بالطبع حقود وكينه‌دار اولمق

RANG. Ordre, distribution entre les choses *A.* مرتبة pl. مراتب *P.* پايه || Dieu tient le premier rang entre les êtres جناب خداوند لم يزل بين الموجودات صاحب مرتبهٔ اعلا در || Dans les cérémonies, chacun marche à son rang رسوم وتشريفاتده هر كس مرتبه‌سنه كوره يورر || Le rang d'ancienneté قدم زمان مرتبه‌سى || La distinction des rangs مرتبه‌لرك فرقى ـ On dit en termes de Marine, Vaisseaux du premier rang, du second, du troisième rang, pour dire, vaisseaux à trois ponts, à deux ponts, etc. بر ـ مرتبهٔ اولى ومرتبهٔ ثانيه ومرتبهٔ ثالثه سفينه‌لرى انبارلى وايكى انبارلى واوچ انبارلى كمى

Il signifie aussi, la dignité, le degré d'honneur que chacun tient selon sa qualité, sa charge *A.* رتبة pl. رتب *P.* پايه ـ جاه *T.* كرته || Haut rang پايهٔ بلند ـ رتبهٔ ساميه || Rang éminent رتبهٔ عاليه ـ رتبهٔ والا ـ élevé رتبهٔ فايقه || Son rang est indécis رتبه‌سى مشكوكدر || La confusion des rangs اختلال نظام رتب || Soutenir son rang شان رتبه‌سنى وقايه ايتمك || Il est déchu de son rang رتبه‌سندن ساقطدر || Chacun à son rang et à son tour هر كس رتبه‌سنه ونوبتنه كوره

Rang, se dit aussi d'une longue suite d'objets placés sur une même ligne *A.* سمط ـ سطر ـ صفّ pl. صفوف pl. سماط *P.*

رسته *T.* صره ‖ Un rang de soldats بر صف عسکر Il a planté dans son jardin plusieurs rangs d'arbres fruitiers باغچه‌سنده نیچه سطور اشجار مثمره غرس ایلدی

On dit aussi, Un rang de perles *A.* سمط اللآلی pl. سموط ـ سلک اللآلی *P.* رشتهٔ مروارید ـ هار *T.* اینجو دیزیسی ‖ Acheter un rang de perles بر سلک اللآلی مبایعه ایتمک

Rang. Nombre *A.* عداد ‖ On le met au rang des saints فلانی اولیای کرام عدادینه قورلر Il est mis au rang des hommes illustres کسب نام وشان ایتمش رجال عدادندن معدود اولمشدر

Rang, se dit aussi des différentes classes de la société *A.* طبقه pl. طبقات ‖ Il ne fréquente que des gens du plus bas rang طبقهٔ سفلا آدملریله الفتی وار در

On dit proverb. Mettre une chose au rang des péchés oubliés, pour dire, ne s'en souvenir plus نسیاً منسیاً صحیفهٔ دلدن انداختهٔ طاق نسیان ایتمک ـ امحا ایتمک

RANGÉE. Suite de plusieurs choses mises sur une même ligne *A.* سطر pl. سطور ـ صف ـ صفوف *P.* گریوازه *T.* دیزی ـ برصره ـ بر سطر ‖ Une rangée de maisons بر سطر بیوت ومنازل صره d'arbres بر صف اشجار ـ بر سطر اشجار خانه‌لر

RANGER. Mettre dans un certain ordre, dans un certain rang *A.* تنظیم ـ ترتیب ـ وضع وتعبیة ـ منتظماً *P.* منتظم ساختن ـ ترتیب اوزره ـ نظاملمق ـ دوزمک *T.* بترتیب نهادن قویمق ‖ Ranger des livres کتابلری تنظیم ایتمک des papiers اوراقی ترتیب ونظام اوزره قویمق des troupes en bataille ترتیب مقابله اوزره ـ عسکری ترتیب مقابلده قویمق دوزمک

Et mettre au nombre, mettre au rang *A.* عد ـ تعدید ـ تسلیک ـ فی السلک *P.* شمردن ـ در فلان سلک نهان *T.* صایمق ـ فلانک صره‌سنه قویمق ‖ On range ordinairement cet auteur parmi les auteurs classiques فلان مؤلف عادتا کتب درسیه مؤلفلرندن عد اولنور

Ranger la côte, c'est naviguer en côtoyant le rivage *A.* سیر فی البحر باطرار الساحل *P.* کشتی بلب دریا روانه شدن *T.* کمی قییلری صیررق یوریمک

On dit figur. Ranger une ville, une province sous sa domination, sous ses lois بر بلده‌یی یا بر مملکتی زیر حکومته ادخال سلک ملکه ـ اوردهٔ قبضهٔ حکومت ایتمک ـ ایتدرمک

تسلیک ایتمک

Et ranger quelqu'un à la raison, à son devoir *A.* ادخال فی طریق الصواب *P.* براه صواب آوردن *T.* یولنه قویمق

Ranger. Mettre de côté, détourner pour rendre le passage libre *A.* تنحیة ـ دفع *P.* بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق ‖ Rangez cette chaise بو اسکمله‌یی بر طرف ایله Rangez un peu cet enfant, de peur qu'on ne le blesse بو چوجوغی یاره‌لنمامق ایچون اول طرفدن صاوشدر Les gardes firent ranger le peuple عسکر خاصه نفراتی یول اوزرنده اولان خلقی بر طرف دفع وتنحیه ایتمشلر در ـ ایتدردیلر

Se ranger. S'écarter pour faire place *A.* تنحی *P.* بر طرف شدن *T.* چکلمک ـ صاوشمق ‖ On se rangea pour le laisser passer مرورینه یول ویرمک ایچون بر طرفه صاوشدیلر Il se rangea contre un mur فلان کشی تنحی برله بر دیوار دیبنه چکلدی ـ صاوشدی

On dit aussi, Se ranger autour de..., pour dire, s'arranger autour de... *A.* اصطفاف فی حول *P.* بپیرامن فلان چیز صف بستن *T.* اطرافنه دیزلمک ‖ Se ranger autour du feu آتشک اطرافنه دیزلمک autour d'une table سفره‌نک چوره‌سنه دیزلمک

Et se ranger sous les étendards, sous les drapeaux d'un prince, pour dire, embrasser son parti, servir dans ses troupes فلان پادشاهک بیراغی آلتنه کیرمک ـ بیراغی آلتنه دیزلمک

Et se ranger du parti, du côté de quelqu'un, pour dire, embrasser son parti *T.* بر کمسنه‌نک طرفنه یپامق

Et se ranger à l'avis, à l'opinion de quelqu'un, pour dire, déclarer qu'on est de son avis بر کمسنه‌نک رأینه مماشات رأینه تبعیت ایتمک ـ ایتمک

On dit en termes de Marine, que le vent se range au nord, au sud, etc., pour dire, qu'il commence à souffler de ce côté-là صاپر ـ روزکار سمت شماله انصراف ایدر

Rangé. *A.* مصطف ـ منتظم ـ مرتب *P.* نظامدار *T.* نظاملو *A.* دیزلمش *T.* صف بسته *P.*

On appelle Homme rangé, un homme qui a beaucoup d'ordre dans ses affaires *A.* مضبوط الاحوال

Et bataille rangée, un combat entre deux armées rangées en ordre de bataille *T.* صف جنکی

RANIMER. Rendre la vie *A.* بعث ـ انشار ـ احیا *P.* زنده

زندگی نو بخشیدن - حیات نو دادن - ساختن *T.* دیرلتمك - حیات تازه ویرمك - یکیدن جان ویرمك || Dieu seul peut ranimer les morts یالکز جناب قادر مطلق احیای اموات ایده بیلور

Et rendre l'activité, le mouvement à une partie qui est comme morte *A.* اعطاء الروح *P.* روح بخشیدن *T.* جان ویرمك - جانلندرمق || Ranimer un bras paralytique par des drogues spiritueuses مفلوج اولمش قولی ارواحه متعلق بعض کونه معالجات ایله جانلندرمق

Il signifie aussi figur., réveiller les sens assoupis *A.* ایقاظ *P.* بیدار کردن *T.* اویاندرمق || Il est tout languissant, il faut le ranimer بسبتون متوصّم اولمغله ایقاظی واجبدر

Il signifie aussi, redonner du courage *A.* تقویة القلب - تجدید القوّة القلب *P.* از سر نو دلاوری بخشیدن *T.* یکیدن جانلندرمق - یورکلندرمك || Cela ranima les troupes عسکرك - بو کیفیت عسکره تقویت قلبی مؤدّی اولمشدر عسکری جانلندردی - قوّت قلبی تجدّدینه وسیله اولمشدر

On dit aussi, Ranimer le courage, l'ardeur, la colère تجدید l'amour de quelqu'un بر کمسنه‌نك غیرت یا غضب ایتمك - عشق وهواسنی تجدید ایتمك - تازه‌لندرمك || Et ranimer la conversation صحبتی تازه‌لندرمك || La conversation tombait, il la ranima صحبتده آثار وهن وفتور ظاهر اولنجه تازه‌لندرمکه همّت ایلدی

On dit, Le printemps ranime toute la nature فصل ربیع کافهٔ - طبایع کافهٔ موجوداته موجب حیات جدیده در || La pluie ranime les plantes باران اشیایه حیات تازه ویرر تازه جان ویرر - نباتاته حیات تازه ویرر

Il signifie aussi, donner au teint des couleurs plus vives *A.* ایراث النضارة - ایقاع الطراوة *P.* آب وتاب دادن *T.* جلا تازه‌لك کتورمك - ویرمك || La danse ranime le teint رقص رنگ رویه موجب نضارتدر || La joie a ranimé son teint سرور ونشاط رنگ روینه بادئ طراوت اولمشدر

RANULAIRE. T. d'Anat. Il se dit des veines et des artères qui sont sous la langue *A.* pl. حافان - فراشان *P.* رگ زیر زبان *T.* دیل آلتی طمرلری

RAPACE. Avide à saisir sa proie. Il se dit des oiseaux *A.* حریص - حریص على الخطف - على المخلب *P.* جمّاش *T.* حریص - شکاره صالیجی - ایله قاوراییجی || Le vautour est fort rapace آق بابا بغایت حریص الخطفدر

On dit figur. Un homme rapace, pour dire, enclin à la rapine *A.* ظلوم - خبوس - عسوف *P.* دستدراز - جمّاش *T.* چاقر قاورایوب قاپیجی - پنچه‌لو

RAPACITÉ. Avidité avec laquelle l'oiseau se jette sur sa proie *A.* حرص على الاختطاف - شدّة المخلب *P.* جمّاشکاری *T.* حرص ایله قاوراییجیلك || La rapacité d'un oiseau de proie جوارحدن بر قوشك شدّت خلبی

Il se dit figur. de l'avidité de ceux qui enlèvent le bien d'autrui *A.* اعتساف - انتصاب - اختباس - اختطاف *P.* جمّاشکاری - دستدرازی *T.* قاپیجیلق - چاقر پنچه‌لیلك || Ce village a été exposé à la rapacité des soldats بو قریه عسکری نفراتنك معرضِ اختطاف وانتصابلری اولمشدر

RAPATRIAGE, ou RAPATRIEMENT. Réconciliation *A.* مصالحة *P.* آشتی *T.* اوزلاشمه

RAPATRIER. Réconcilier des personnes qui étaient brouillées *A.* اصلاح ذات البين *P.* باهم آشتی بخشیدن *T.* اوزلاشدرمق - بارشدرمق || Il y avait long-temps qu'ils étaient brouillés, on les a rapatriés مدّت مدیده‌دنبرو بینلرنده شقاق ومنافرت وار ایدی بو دفعه بارشدردیلر

RÂPE. Ustensile qui sert à mettre en poudre du sucre, de la muscade, etc. *T.* رنده || Une râpe de fer-blanc تنکه‌دن بر رنده d'argent سیم رنده Râpe à tabac انفیه رنده‌سی

RÂPE. Grappe de raisin de laquelle tous les grains sont ôtés *A.* عذق pl. اعذاق *P.* چوب انگور *T.* اوزم صالقمی چوپی || Tous les grains de cette grappe sont pouris, il ne reste plus que la râpe بو صالقمك دانه‌لری بسبتون چوریوب انجق چوپی قالدی

RÂPER. Mettre en poudre avec la râpe *A.* جرش *P.* رندیدن *T.* رنده‌لمك || Râper du sucre, de la croûte de pain شکر واتمك قوریسنی رنده‌لمك

RÂPÉ. *A.* جریش *P.* رندیده *T.* رنده‌لنمش || Tabac râpé رنده انفیه - رنده‌لنمش انفیه

RAPETASSER. Raccommoder grossièrement de vieilles hardes, y mettre des pièces *A.* ترقیع - ترذّم *P.* پینه زدن *T.* یمامق - یما اورمق || Rapetasser un vieil habit کهنه لباسه یما اورمق

RAPETASSÉ. *A.* مرقّع - مرذّم *P.* پینه زده *T.* یمالو - یما اورلمش

RAPIDE. Il se dit tant d'un mouvement vite, que de tout ce qui se meut avec vitesse *A.* سريع *P.* زود *T.* تيز ‖ Le vol rapide de l'aigle قرتال قوشينڭ سرعت طيرانى Un mouvement très-rapide غايت ايله سريع بر حركت

En parlant des eaux, on emploie les mots *A.* سريع ـ زاهق ـ شديد الجريان ـ الجريان *P.* زود روان *T.* زورلى آقان ‖ Le cours rapide d'un fleuve فلان نهرڭ شدّت جريانى Le Rhône est fort rapide رون نهرى غاية الغايه زاهقدر Ce torrent est fort rapide بر سيل زاهقدر ـ شديد الجرياندر

RAPIDEMENT. Avec rapidité *A.* بالسرعة ـ سريعا *P.* بزودى *T.* تيز ‖ Une rivière qui coule rapidement سريعًا جريان ايدن نهر Un carrosse qui va rapidement سرعت ايله يورر بر هنطو Nos jours s'écoulent rapidement ايّام عمرمز سريعًا مرور ايدر

RAPIDITÉ. Célérité, grande vitesse *A.* سرعت *P.* زودى *T.* تيزلك ‖ La rapidité du mouvement سرعت حركت du vol de cet oiseau بو قوشڭ سرعت طيرانى Il prononce avec beaucoup de rapidité غايت سرعت ايله تلفظ ايدر

RAPIÉCER et **RAPIÉCETER.** Mettre des pièces à une chose, pour la raccommoder *A.* الصاق الشقة ـ تلفيق ـ لفق *P.* شكله زدن *T.* پارچه يماشدرمق ـ پارچه ياپيشدرمق ‖ Rapiécer un habit لباسه تلفيق شقه ايتمك V. aussi Rapetasser.

Rapiécé. *A.* ملفق *P.* شكله زده *T.* پارچه ياپيشدرلمش ـ پارچه يماشدرلمش

RAPINE. L'action de ravir quelque chose par violence *A.* خطف ـ خلس ـ خلسة *P.* ربودگى *T.* قاپمه ـ قاپش ‖ C'est un animal né pour la rapine خطف وخلست ايله مجبول بر حيواندر ـ حسب الجبلّة خطف وخلست ايله مألوف برحيواندر

Il se dit aussi des hommes, et signifie, pillage, volerie *A.* نهب ـ غصب *P.* بيدادگرى *T.* قاپيجيلق ‖ Cet homme-là s'est enrichi par ses rapines بو آدم غصب ونهب ايله ادّخار مال ايتمشدر Tout le bien qu'il a n'est que de rapine مال وملكى مجرّد غصب ونهب ايله پيدا اولمشدر ـ مظالم وتعدّياتدن حاصل اولمشدر Ce sont des gens accoutumés à la rapine غصب ونهب ايله مألوف اولمش كساندندر

RAPINER. Prendre injustement, et en abusant de l'emploi dont on est chargé *A.* استراق *P.* دزديدن *T.* چالمق ـ سرقت ايتمك ‖ Ce valet rapine sur tout ce qu'il achète بو خدمتكار مبايعديه مأمور اولديغى هر شيدن سرقت ايدر C'est un concussionnaire qui a rapiné sur toute la province بويله بر ظالم وغدّار در كه مملكتده ارتكاب سرقت ايتمديكى بر قالمامشدر

Rapiné. *A.* منهوب ـ مغصوب *P.* ربوده *T.* قاپلمش *A.* مسروق *P.* دزديده *T.* چالنمش

RAPPEL. Action par laquelle on rappelle ceux qu'on avait envoyés en quelque lieu pour y exercer certaines fonctions. V. Rappeler. ‖ Cet ambassadeur a obtenu son rappel بو ايلچى معزولا دولتى طرفنه اعاده اولنمق رخصتنى تحصيل ايلدى ـ معزولا عودت ايتمك اوزره رخصت تحصيل ايلدى

Il se dit aussi de tous ceux qui ont été disgraciés ou exilés. V. Rappeler, en ce sens ‖ Lettres de rappel اطلاق فرمانى ـ اطلاقى حاوى امرنامه

Rappel. T. Milit. On dit, Battre le rappel, pour dire, battre le tambour d'une certaine manière, pour faire revenir les soldats au drapeau *A.* ضرب الطبل الدعوة ـ اطبال الطبل الدعوة *P.* براى خواندن عسكريان طبل زدن *T.* دعوت طاولنى چالمق

RAPPELER. Appeler de nouveau *A.* ندا على التكرار *P.* باز خواندن ـ باز آوازيدن *T.* ينه چاغرمق ‖ Je l'ai appelé et rappelé sans qu'il ait répondu فلانه تكرار على التكرار ندا ايتمشيكن جواب ويرمامشدر

Et faire revenir une personne qui s'en va *A.* ارجاع ـ اعادة *P.* باز گردانيدن *T.* گيرو دوندرمك ـ گيرو چويرمك ‖ Je m'en allais, et il m'a rappelé كيدر ايكن بنى اعاده ايتدردى

Et faire revenir quelqu'un d'un lieu où on l'avait envoyé pour y exercer certaines fonctions *A.* عزل ـ معزولا اعادة ‖ Rappeler un ambassadeur ايلچى يى معزولا اعاده ايتدرمك L'ambassadeur a demandé lui-même qu'on le rappelât ايلچى كندوسى عزلنه طالب اولمشدر Sa mauvaise conduite est cause qu'on l'a rappelé سوء سلوكى سبب عزلى اولمشدر La guerre étant déclaré entre ces deux princes, ils ont des deux parts rappelé leurs ambassadeurs ايكى دولت بيننده اعلان سفر اولنمغين طرفين ايلچيلرى معزولا اعاده ايتدرلدى

Et faire revenir ceux qui ont été disgraciés ou exilés *A.* اطلاق ـ عفو ‖ Il avait été disgracié, mais le roi l'a rappelé مغضوب اولمشيكن جانب پادشاهيدن مظهر عفو اولمشدر

On dit figur. Rappeler à la vie, pour dire, faire revenir à la vie *A.* احیا *P.* جان دادن ـ جان بخشیدن ـ حیات بخشیدن *T.* دیرلتمک ـ جانلندرمق ـ جان ویرمک || On le croyait mort, on lui donna quelque chose qui le rappela à la vie میّت ظنّ اولنمشیکن کندویه بر نسنه ویریلوب احیا اولندی

Rappeler. Se représenter les idées des choses passées *A.* تذکر ـ استحضار ـ استذکار *P.* یاد کردن ـ در خاطر آوردن ـ در خاطر کردن *T.* آکمق ـ خاطره کتورمک || Rappeler les temps passés اوقات ماضیه‌یی تذکر ایتمک Rappeler sa jeunesse بر کمسنه وقت شبابنی در خاطر ایتمک Ne rappeler point le passé کچمش شیلری ـ ما مضایی یاد ایتمامک شایان آکمامق Je voulais rappeler des temps qu'il faut oublier فراموش اولدجق وقتلری یاد واستذکار ایتمک استر ایدم Sa présence rappelle bien des souvenirs فلانک حضوری نیجه شیلرک استذکارینی موجبدر

Se Rappeler. Rappeler dans sa mémoire *A.* خطور *P.* در خاطر آمدن ـ خاطر نشان شدن ـ یاد داشتن *T.* خاطره کلمک || Je me rappelle d'avoir vu بوشیئی کوردیکم خاطر نشانمدر Je me rappelle qu'il m'a dit بویله کلام سویلدیکی خاطر خاطرمه کلور ـ خاطرمه خطور ایدر ـ نشانمدر

RAPPORT. Revenu, ce que produit une chose *A.* محصول ـ حاصل ـ محصولات pl. عائدات pl. حاصلات pl. عائده ـ نما ـ عوائد *P.* پاری *T.* ایراد ـ کار || Ce champ, cette vigne est d'un grand rapport بو تارلا وبو باغک حاصلاتی کلیتلو در ـ بو تارلا وبو باغ کثیر النما در Cette terre est de meilleur rapport que l'autre بو چفتلکک عائده‌سی دیگرندن اعلا در ـ نماسی دیگرندن زیاده در

On dit aussi, qu'une charge est de grand rapport کثیر النما عوائد ـ ایرادی چوقدر ـ ایرادلو در ـ نمادار در ـ بر منصبدر ـ وفوائدی چوقدر ـ Et d'un nouveau plant de vigne, qu'il n'est pas encore en rapport, pour dire, qu'il ne porte pas encore de raisin هنوز محصول ویرمز

Rapport. Récit, témoignage *A.* شهادت ـ تقریر ـ اخبار ـ انها *P.* گذارش ـ ادای سخن ـ گواهی *T.* بیلدرمه ـ شاهدلک ـ مشهودی اولانی || Il a fait un fidèle rapport de ce qu'il a vu کوردیکنی صادقانه تقریر وانها ـ علی وقوعه انها ایلدی ـ ایلدی Le fait est vrai, si j'en crois au rapport de mes yeux et de mes oreilles کوزمک وقولاغمک شهادتنه ایناننق جائز ـ ایسه ماده‌نک صحتنده شبهه یوقدر Il ne faut pas s'en fier au rapport de cet homme فلانک تقریرینه اعتماد جائز شهادتنه ـ دکلدر Les choses se sont ainsi passées, au rapport même de son ennemi کیفیت احوال بو منوال اوزره اولدیغی خصمنک تقریرندن دخی مستفاد در

Il se dit aussi des relations qu'on fait, par indiscrétion ou par malice, des choses qu'on a vu faire, ou entendu dire *A.* نقل الکلام *P.* سخن فروشی *T.* سوز دلاللغی ـ سوز یتشدرمه || خلاف انها ـ کاذبا نقل کلام ایتمک Faire de faux rapports هر نقل اولنان کلامه اعتماد ایتمک Ajouter foi aux rapports بری ایتمک On les a brouillés ensemble par de faux rapports خلاف ـ برلرینه نقل کلام ایدرک بینلرینی بوزشدردیلر انها ایله بینلرنده القای شقاق ایتمشلر در Aimer à faire des rapports نقل کلامدن حظ ایتمک Être en garde contre les rapports des flatteurs مداهنلرک نقل ایتدکلری کلمات غرض آمیزلردن حذر وتوقی ایتمک Il ne faut quelquefois qu'un faux rapport pour brouiller deux amis بعضا ایکی دوستک آره‌لرینی افساد ایچون برتک کلام نقل ایتمک کافیدر ـ برتک خلاف انها

Rapport. L'exposition qu'un juge fait d'un procès devant les autres juges *A.* تقریر || Mon procès est au rapport d'un tel conseiller بنم دعوام فلان محکمه مستشارینک تقریرینه قالدی Faire le rapport d'une affaire, d'un procès مصلحتی ودعوایی تقریر ایتمک ـ Il se dit aussi du témoignage que rendent les experts en quelque sorte d'art que ce soit || Suivant le rapport des médecins اطبانک تقریرینه کوره Suivant le rapport des chirurgiens, la blessure n'est pas mortelle جراحلرک تقریرلرینه نظرا فلانک یاره‌سی مهلک دکلدر

Il se dit aussi du compte qu'on rend à quelqu'un d'une chose dont on est chargé *A.* اعلام الحال ـ افادة الحال

Rapport. Convenance, conformité *A.* مطابقة ـ موافقة *P.* یکرنگی *T.* اویغونلق || La langue Italienne a un grand rapport avec la langue Latine لسان تالیانینک لاتین لسانیله ـ لسان تالیانی ایله لاتین لسانی ـ کلّی موافقتی وار در بیننده موافقت کلیّه وار در Il y a un grand rapport d'humeurs entre ces deux hommes شو ایکی آدملرک مزاجنده موافقت تامّه وار در

Il se dit aussi de la liaison que les choses ont entre elles *A.*

|| Montrez-moi le rapport que ces deux affaires ont ensemble *P.* پیوستگی علاقة ـ جهة المناسبة ـ مناسبة بو ایکی مادّه‌نڭ بیننده اولان جهت مناسبتی بکا اظهار ایله Ce que vous dites aujourd'hui n'a aucun rapport avec ce que vous disiez hier بو کونکی کون سویلدیکڭ کلامڭ دونکی صحبتکه بر درلو مناسبتی یوقدر La Physique et la Médecine ont un grand rapport entre elles علم طبیعی ایله علم طبّ بیننده کلّی مناسبت وار در Toutes les parties du corps un certain rapport les unes avec les autres اعضای بدنڭ یکدیگری بیننده بر نوع علاقه ومناسبت وار در

Il se dit aussi de la relation des choses à leur fin *A.* نسبت || Les actions humaines sont bonnes ou mauvaises, selon le rapport qu'elles ont à une bonne ou à une mauvaise fin اعمال بشر غرضڭ حسن وقبحنه نسبت ایله مستحسن یاخود مستقبحدر Toutes les actions d'un Chrétien doivent être faites par rapport à Dieu بر مؤمنڭ کافّهٔ اعمال وافعالی جانب حقّه منسوب اولمق اقتضا ایدر Cet homme ne fait rien que par rapport à lui بو آدم هر نه ایشلر ایسه نفسنه نسبت ایله ایشلر

En termes de Mathématique, il se dit de la relation que deux grandeurs ont l'une avec l'autre *A.* قیاس || Il y a le même rapport entre six et douze, qu'entre trois et six التی ایله اون ایکی عددڭ بیننده اولان قیاس اوچ ایله التی بیننده‌کی قیاسه مساویدر

On dit, Par rapport du petit au grand, ou Du petit au grand, pour dire, en gardant la proportion qu'il y a de l'un à l'autre جزئیدن کلّیسی قیاس ـ صغیردن کبیری قیاس اولنەرق اولندرق

Rapport. Vapeur désagréable qui monte de l'estomac à la bouche *A.* جشئة pl. جشآت *P.* آروغ *T.* کگرمه || Les raves causent des rapports طروب کگرمه‌یه باعث اولور

Rapport, se dit aussi des choses qui ont été rapportées, ajoutées *A.* منقول *P.* پس آورده ـ نقل کرده *T.* کتورلمش صکره‌دن ـ نقل اولنمش || Terres de rapport تراب منقول Cette terrasse n'est pas solide, elle n'est que de terres de rapport بو سدّ صکره‌دن نقل اولنمش طپراق ایله بنا اولنمغین متین دکلدر

Par Rapport. Pour ce qui est de... Quant à ce qui regarde... *A.* نسبةً الی ـ نظراً الی *P.* بنسبت فلان *T.* نسبت ایله ـ بکا ویاخود آکا ویاخود شیئه کوره ـ فلان شیئه نسبت ایله || Par rapport à moi, à lui, à cela کوره

Il signifie aussi, par comparaison *A.* بالنسبة ـ نسبةً ـ قیاساً || La terre est petite par rapport au soleil ارض شمسه قیاس نسبت ایله ـ ایله اصغر در

RAPPORTER. Apporter une chose du lieu où elle est, au lieu où elle était *A.* اعادة *P.* باز آوردن *T.* کیرو کوتورمك || Les marchands ont été contraints de rapporter la plupart des marchandises qu'ils avaient portées à la foire تجّار پنایره کتوردکلری اموالڭ اکثریسنی کیرو کوتورمکه مجبور اولمشلر در Je vous prie de me rapporter le livre que je vous ai prêté سزه اعاره ایلدیکم کتابی ردّ واعاده ایلمکزی رجا ایدرم Il m'a rapporté tout ce qu'il m'avait pris بندن آلدیغی شیلرڭ مجموعنی ردّ واعاده ایتمشدر

Et apporter avec soi d'un lieu dont on est revenu *A.* اجادة بالاستصحاب *P.* با هم آوردن *T.* برابر آلوب کتورمك || Ce marchand a été à la Chine, et en a rapporté bien des curiosités فلان تاجر چین دیارینه سفر ایدوب اول طرفدن نیچه نیچه تحف نادره برابر آلوب کتورمشدر

On dit, Rapporter des terres en un endroit, pour dire, les porter d'un lieu dans un autre *A.* نقل التراب *T.* طپراق نقل ایتدرمك || Il faut rapporter de bonne terre au pied de ces arbres بو آغاجلرڭ دیبنه خالص طپراق نقل ایتدرلملو در Rapporter des terres pour élever une terrasse بر سدّ یاپمق ایچون طپراق نقل ایتدرمك

Rapporter. Joindre, ajouter une chose à une autre *A.* ضمّ ـ الحاق ـ اضافة ـ علاوة *P.* پیوستن ـ ضمیمه کردن *T.* اکلمك || Ce manteau était trop court, on y a rapporté une pièce بو قپود بغایت قصیر اولدیغندن بوینه بر پارچه ضمّ اولندی ـ الحاق اولندی

On dit figur. d'un homme, qu'il a rapporté beaucoup de gloire d'une action, pour dire, qu'il a acquis beaucoup de gloire ایتدیکی کار وعملدن استجلاب شان وشهرت بینهایت ایلدی ـ تحصیل ایلدی ـ شهرت عظیمه کسب ایلدی qu'il n'en a rapporté que de la honte اول ماده‌ده شین وخجالتدن غیری بر شیٔ تحصیل ایده‌مدی

Rapporter. Raconter ce qu'on a vu ou entendu *A.* تقریر ـ افادة ـ اخبار *P.* گزارشتن ـ بسخن ادا کردن *T.* بیلدرمك ـ

بيان ايتمك || Il a rapporté fidèlement tout ce qu'il a vu كورديكنى بالصدق والحقيقه افاده ايلدى Ce témoin rapporte et dépose que... بو شاهد شو وجهله شهادت واخبار ايدر كه Rapporter un fait comme il s'est passé برمادّه‌يى على وقوعها افاده وتقرير ايتمك

Et redire, par légèreté ou par malice, ce qu'on a entendu dire *A.* نقل الكلام ـ انماء الكلام *P.* سخن فروشى كردن *T.* سوز يتشدرمك ـ سوز دلاللغى ايتمك || On n'oserait rien dire devant lui, il rapporte tout يانندە هيچ بر صحبت سويلنمكه جسارت اولنمز زيرا نقل كلام ايدندلردندر Il ne faut dire devant lui que ce qu'on veut bien qui soit rapporté فلانك يانندە نقلى جائز اولان صحبتلردن غير كلام سويلنمك مناسب دكلدر

Rapporter. Alléguer, citer *A.* ايراد ـ سرد *P.* در ميان كردن ـ ياد كردن *T.* قالە كتورمك || Le prédicateur a rapporté des passages des Pères واعظ ائمّهٔ كرامك تأليفاتندن بعض فقرەلر سرد ايتمشدر L'exemple qu'il a rapporté ne prouve rien سرد وايراد ايلديكى مثال بر وجهله موجب اثبات اولمز

Et diriger vers un but *A.* عطف ـ توجيه *P.* گردانيدن *T.* طوغريلتمق ـ چويرمك || Un véritable Chrétien doit rapporter toutes ses actions à Dieu عيسوىٔ صحيح اولان كشى كافّهٔ اعمالنى عيسوىٔ صحيحك ـ جانب حقه عطف وتوجيه ايتملو در Il faut rapporter toutes ses actions à une bonne fin كافّهٔ اعمالى لوجه الله تعالى اولملو در كافّهٔ اعمالنى بر مقصد خيرە عطف وتوجيه ايتملو در Il rapporte tout à soi هر شيئى نفسنه عطف à son profit هر شيئى منفعت كندو طرفنه چويرر ـ ايدر مخصوصەسنه چويرر

Et faire remonter à une origine *A.* اسناد || La famille des Jules rapportait son origine à Énée et à Vénus فلان خاندان اصلنى فلانلرە اسناد ايدر ايدى On rapporte la fondation de cette ville à un tel prince بو بلدەنك بناسنى فلان پادشاهە اسناد ايدرلر ـ On dit aussi, Rapporter l'effet à la cause اثرى علت اصليەسنه اسناد ايتمك

Rapporter. Produire *A.* اعطاء المحصول *P.* بار دادن ـ بارى دادن *T.* ويرمك ـ محصول ويرمك || Une terre qui rapporte beaucoup كثير المحصول اولان ارض Des arbres qui rapportent de beaux fruits ايو ميوە ويرر اغاجلر Cette terre rapporte tant par an سنوى شوقدر محصول ويرر بر چفتلكدر ايراد ويرر ـ

Il se dit aussi du produit de l'argent *A.* اعطاء ـ اعطاء الربح الفائدە *P.* سود دادن *T.* فائدە ويرمك || Son argent lui rapporte six pour cent اقچەسى يوزدە التى ربح ويرر ـ فائدە ويرر ـ Et figur. || Cette mauvaise action ne lui rapportera rien بو فعل قبيح كندويه بر درلو فائدەيى موجب اولەجغى يوقدر

Rapporter. Exposer l'état d'un procès par écrit *A.* ضبط الدعوى *T.* قلمە آلمق دعوايى || Rapporter un procès, une affaire دعوايى ومادّەيى ضبط ايتمك Ce juge est habile, il a fort bien rapporté le fait بو حاكم ارباب حذاقتدن اولوب مادّەيى غايت كوزل ضبط ايلدى Il rapporte nettement مادّە قلمە آلور ـ نقاحت ايلە ضبط مادّە ايدر

Se rapporter. Avoir de la conformité, de la convenance *A.* توافق *P.* همحال شدن ـ همسان شدن *T.* اويمق || Tout ce que nous voyons de sa conduite se rapporte fort à ce qu'on nous en avait dit اليوم مشهودمز اولان طور وحركتى بوكا دائر اولان مقدّمكى مسموعاتمزە بسبتون موافقدر La déposition de ce témoin ne se rapporte pas avec celle du precédent بو شاهدك اخبارى مقدّمكينك اخبارينه موافق دكلدر Ces deux couleurs se rapportent bien بو ايكى رنكلر برى برينه موافق كلور

On dit, S'en rapporter à quelqu'un, pour dire, s'en remettre à sa décision *A.* مراجعت || Ils sont d'accord sur l'achat et sur la vente de cette terre, mais ils se sont rapportés du prix à un tel بو ملكك بيع وشراسنه راضى اولمشلر در انجق تعيين ثمن ايچون فلانك راينه مراجعت ايلديلر À qui voulez-vous que nous nous en rapportions? كيمە مراجعت ايلمامزى مناسب كوررسك ـ On dit aussi, Je m'en rapporte à ma dernière lettre, pour dire, j'y renvoie مؤخّرا تحرير اولنان مكتوبمە مراجعت اولنه ـ Il se dit aussi de ce qui a rapport à quelque chose || Cet article de ma lettre se rapporte à ce que je vous ai écrit précédemment تحريرانمدە مندرج اولان موادّدن فلان مادّە بوندن اقدم تحرير ايلديكم مصلحته راجعدر

On dit, Je m'en rapporte à ce qui en est, pour faire entendre qu'on n'est pas tout-à-fait persuadé de ce qu'on entend dire, mais qu'on ne veut contester *A.* تسليم || Vous dites que la chose est arrivée comme cela, je m'en rapporte كيفيّت حال بو منوال اوزرە اولديغنى ديرسك بونى تسليم ايدرم

RAPPORTEUR. Celui qui fait le rapport d'un procès *A.* كاتب رئيس محكمه الشرع || Demander un rapporteur au président محكمه طرفندن بر كاتب شرع طلب ايتمك Instruire son rapporteur de son affaire مصلحتى تعيين اولنان كاتب شرعه افاده وبيان ايتمك

RAPPORTEUR. Celui qui, par légèreté ou par malice, a accoutumé de rapporter ce qu'il a vu ou entendu *A.* نقال الكلام *P.* سخن فروش *T.* سوز دلالى || Les enfans sont de petits rapporteurs qui disent tout ce qu'ils voient ou qu'ils entendent چوجقلر كوردكلرى وايشتدكلرى شيلرى نقل ايدر كوچك سوز دلاللريدر

RAPPRENDRE. Apprendre de nouveau *A.* تحصيل الوقوف مجدداً *P.* از سرنو آگاه شدن *T.* يكيدن بيلمك

RAPPROCHEMENT. Action de rapprocher *A.* تقريب *P.* با همديگر نزديكسازى *T.* برى برينه يقلشدرمه ou l'effet de cette action *A.* مقاربة *P.* با همديگر نزديكى *T.* برى بريله يقينلق || Le rapprochement des lèvres d'une plaie ياره دودافلرينك برى بريله يقلشمه ـ يقلشمسى

Il se dit figur. des personnes qui étaient brouillées *A.* التئام ـ ائتلاف ذات البين ـ ما بين *P.* همسازئ ميانهٔ دو كس *T.* ايكى كشينك آره‌سنى اوزلاشدرمه || Travailler au rapprochement de deux familles ايكى خاندانك التئامى خصوصنده بينلرينى التئامه همت ايتمك ـ چالشمق

Il signifie au figuré, l'action de placer des objets intellectuels dans une sorte de voisinage qui les éclaire l'un par l'autre. V. Rapprocher || Le rapprochement des circonstances éclaircit beaucoup cette affaire وقوعه كلان حالاتك برى برينه بالمقابله تطبيقيله مصلحت كلى مرتبه كسب تبين ايتمشدر

RAPPORCHER. Approcher de nouveau *A.* تقريب على التكرار *P.* نيز نزديك رسانيدن *T.* ينه يقلشدرمق || Éloignez les lumières; vous les rapprocherez dans un moment موملرى بو طرفدن تبعيد ايدوب بر دقيقه مرورنده ينه تقريب ايله

Et approcher de plus près *A.* تقريب *P.* نزديكتر اوردن *T.* دخى يقين كتورمك || Rapprochez cette table بو سفره‌يى دخى يقين كتورمك Les lunettes rapprochent les objets دوربين دخى يقين كتور صور اشيايى تقريب ايدر

Il se dit figur. pour Mettre des objets en regard dans un voisinage et une opposition qui les éclaire *A.* تطبيق بالمقابلة ـ تنظير بالمقابلة *P.* با همديگر تطبيق كردن *T.* برى بريله قارشولتمق || En rapprochant les circonstances de ce fait, on en devine le motif وقوعاتى برى برينه بالمقابله تطبيق ايده‌رك مصلحتك علت اصليه‌سنى كشف ايتمك ممكن اولور En rapprochant les divers traits, on peut conjecturer qu'il n'y en pas un de véritable صور مختلفه‌يى برى بريله بالمقابله لدى التطبيق ايچلرنده حقيقته مقارن بر شئ اولمديغى استدلال اولنور

On dit aussi, Rapprocher deux personnes, pour dire, les mettre en état de se réconcilier *A.* تأليف ذات ـ تلئيم ما بين البين *P.* ميانهٔ دو كسرا همساز كردن *T.* ايكى كشينك بينلرينى اوزلاشدرمق || Il y a long-temps qu'ils se sont brouillés, mais on travaille à les rapprocher مدت مديده‌دنبرو بوزشمشلر در شمدى بينلرينى اوزلاشدرمغه چالشيورلر

Se Rapprocher. Venir plus près *A.* تقرب *P.* نزديكتر آمدن *T.* دخى يقين كلمك ـ يقلشمق || Il s'est rapproché de mon quartier, du palais مقيم اولديغم محله‌يه ياخود سراى همايونه تقرب ايلدى

RAPSODIE. Mauvais ramas, soit de vers, soit de prose *A.* ضغث الكلام pl. اضغاث الكلام || Tout son discours n'était qu'une mauvaise rapsodie صحبتى كريه وقبيح اضغاث كلامدن عبارت ايدى

RAPT. Enlèvement d'une fille, ou d'un fils de famille *A.* غصب النفوس || Le rapt de séduction est puni par les lois aussi sévèrement que le rapt de violence اضلال طريقيله اولان غصب نفوس جرمنك حد شرعيسى جبر صورتيله اولان غصب نفوس جرمنك حدى قدر شديد اولور Être accusé du crime de rapt غصب نفوس تهمتيله متهوم اولمق

RÂPURE. Ce qu'on enlève avec la râpe ou en grattant *A.* برادة *P.* رندش *T.* قازنتى || Râpure d'ivoire, de buis فيل ديشى وچمشير آغاجى قازنتيسى

RAQUETTE. Instrument dont on se sert pour jouer à la paume *A.* محجن *P.* صولجان ـ چوكان

RARE. Qui n'est pas commun, qui n'est pas ordinaire *A.* نادر pl. نوادر ـ نادر الوجود *P.* كمياب *T.* آز بولنور || Un oiseau rare طير نادر الوجود Ce livre est curieux et rare غريب ونادر بر كتابدر Cette chose n'est précieuse que parce qu'elle est rare بو شئ يالكز ندرتى جهتيله ذيقيمتدر L'argent est fort

rare قحط نقود ـ ندرت نقود وار در Rare beauté حسن
نادر الوجود Un homme d'un rare savoir فضل ومعرفتده
کمیاب بر هنرمند بیمثال Il est rare de voir des amis fidèles
دوست وفادار بولمق نادراتدن بر نعمتدر C'est un homme
rare نادرهٔ عصر در

Rare, en termes de Physique, se dit d'un corps dont les par-
ties sont peu serrées *A.* لطیف ـ رقیق *P.* تنک *T.* یوفقه ||
Plus les corps sont rares, plus ils sont légers اجرام هر نقدر
رقیق ولطیف اولسه بر اولقدر خفیف اولور L'air est plus
rare que l'eau هوا مادن الطفدر

En termes de Médecine, il se dit du pouls, lorsque les batte-
mens s'en font de loin en loin *A.* بطیٔ الحرکة *P.* دیر رو *T.*
آغر یورر || Les médecins lui trouvèrent le pouls rare اطبا خسته‌نک
نبضنی بطیٔ الحرکه بولمشلردر

RARÉFACTIF. T. didact. Qui a la propriété de raréfier *A.* موجب
التخلخل *T.* سیرکلک کتوریجی ـ سیرکلدیجی

RARÉFACTION. Action de raréfier; état de ce qui est raréfié *A.*
تخلخل ـ ایراث التخلخل *P.* تنکپذیری ـ تنکسازی *T.*
سیرکلک ـ سیرکلتمه || La raréfaction de l'air هوانک تخلخلی
Cela se fait par la raréfaction بو شیٔ تخلخل طریقیله
حاصل اولور

RARÉFIANT. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui donnent plus
de volume aux humeurs en les dilatant. V. Raréfactif || Remède
raréfiant دوای موجب التخلخل

RARÉFIER. Faire acquérir plus de volume à un corps sans y
ajouter de nouvelles matières *A.* ایراث التخلخل *P.* تنک
ساختن *T.* سیرکلتمک || La chaleur raréfie l'air حرارت هوانک
تخلخلنه بادی اولور Cela raréfie le sang بو شیٔ دمک
تخلخلنه مدار اولور

Raréfié. *A.* متخلخل *P.* تنک گشته *T.* سیرکلنمش

RAREMENT. Peu souvent *A.* نادراً *P.* کم بار *T.* سیرک ـ
کاهده بر || Cela arrive rarement نادراً واقع اولور بر شیدر Il
va rarement à la campagne یایلاغه کیدر ـ نادراً قیره چیقار
Cela se rencontre fort rarement بو حال نادراً راست کلور

RARETÉ. Disette *A.* قلة الوجود ـ قحط ـ قلت *P.* کمبودی
T. آزلق || Il y eut grande rareté de vin cette année-là اول
سنده عظیم قحط خمر وار ایدی Cette étoffe est chère à cause de
sa rareté بو قماشک قلت وجودی حسبیله بهاسی غالیدر La
rareté en augmente fort le prix قلت بو شیئک ترقیٔ قیمتنی
مستلزمدر

Il signifie aussi, singularité, chose qui n'arrive pas souvent *A.*
ندرت *P.* نا دیدگی ـ کمیابی *T.* آز بولنمقلق ـ نادرلک
|| C'est une rareté que de voir des roses pendant l'hiver وقت
شتاده کل ظهور ایتمک نوادردندر La rareté des dia-
mans contribue beaucoup à leur prix الماسک ندرتی غلای
قیمتنه سبب اولور C'est une rareté que de vous voir سنی
کورمک نوادر احوالدندر

Raretés. Choses rares *A.* pl. نوادر pl. نادرات pl. غرایب *P.*
چیزهای نا دیده ـ چیزهای کمیاب *T.* کورنمامش شیلر ||
Un cabinet de raretés غرایب ونوادری مشتمل خزینه اوطه‌سی

RAS. Tondu de près *A.* محلوق *P.* تراشیده ـ مو تراشیده
T. تویی تراش اولمش ـ تراش || Il a la tête rase محلوق
باشی تراشدر ـ الراسدر

Et qui a le poil fort court *A.* مقصّر الریش *P.* کوته مو *T.*
تویی قصّه || Cette espèce de chien a le poil ras بو جنس
کلبک تویی قصّه اولور Du velours ras تویی قصّه قطیفه

On appelle Rase campagne, une campagne fort plate, fort unie
A. فیفاء ـ صحراء ملسا *P.* دشت پهنا ـ هامون *T.* دوز اوه
|| Les deux armées se battirent en rase campagne طرفین اردولری
بر صحرای ملساده مقابله ومحاربه‌یه قیام ایتمشلردر Au
pied de cette montagne est une rase campagne ذیل جبلده بر
فیفای پهنا واقعدر

Et table rase, une lame, une plaque, une pierre, ou une
planche unie *A.* لوح املس ـ لوحة خلقاء ـ لوح اخلق *P.*
تختهٔ هموار *T.* دوز تخته

On dit, Boisseau ras, Mesure rase, lorsque le grain qu'on vend
remplit, mais n'excède pas la hauteur de la mesure *T.* آغزی
صیرلمش اولچی || Vendre à boisseau ras آغزی صیرلمش
اولچی ایله صاتمق

RASADE. Verre de quelque liqueur, plein jusqu'aux bords *A.* قدح
داسق *P.* پیمانهٔ سرشار *T.* طولو قدح || Boire rasade پیمانهٔ
سرشار نوش ایتمک

RASEMENT. Action de raser une fortification, une place *A.* هدم ـ
انتساف *P.* خرابسازی ـ بیهیدگی *T.* ییقمه

RASER. Couper le poil tout près de la peau avec un rasoir *A.*
ایساء ـ تحلیق ـ حلق *P.* برید کردن ـ پاکی زدن ـ تراشیدن

جرّاح *T.* تراش ایتمك || Il faut qu'un chirurgien sache raser تراش ایتمك فنّنی بیلمك لازمدر

Se raser. *A.* احتلاق *P.* تراش شدن *T.* تراش اولمق || Se faire raser la barbe et les sourcils احتلاق لحیه وحاجب Sa raser soi-même خود صقال وقاش تراش ایتمك ـ ایتمك بخود تراش اولمق

Raser. Abattre rez pied rez terre *A.* هدم ـ تنسیف *P.* نقش ـ برابر زمین کردن ـ یکسان خاك کردن ـ بیهیدن یره برابر ـ دیبی دوزیقمق ـ ییقمق *T.* زمین کردن ایتمك || On rase rez pied rez terre, les maisons des criminels de lèse-majesté نفس دولته خیانت جرمیله مجرم اولنلرك منازل وبیوتی دیبی دوز ییقیلور Raser une place قلعه‌یی هدم وتنسیف ایتمك Raser les défenses d'une place à coups de canon قلعه‌نك مدار محافظه‌سی اولان استحکاماتی ضرب طوب ایله هدم ایتمك

Raser, signifie figur. Passer tout auprès avec rapidité *T.* صیپیرق || صیپیرق صاوشمق ـ صیپیرق کچیویرمك ـ کچمك Un coup de canon lui rasa les bords de son chapeau طوب کله‌سی شابقه‌سنك کنارینی صیپیرق کچدی Une balle lui rasa le visage بر قورشون چهره‌سنی صیپیرق کچیویردی Un vaisseau a rasé le rocher کمی قیانك کنارینی صیپیرق کچدی

On dit, qu'une vaisseau rase la côte, pour dire, qu'il navigue le long de la côte *A.* سیر السفینة باطراف الساحل *P.* کشتی همبرابر لب دریا روانه شدن *T.* کمی قیییی کنارینی یالی کنارینی ـ صیپیرق کتمك

Rasé. *A.* محلوق *P.* تراشیده ـ پاکی زده *T.* تراش اولمش *A.* منتسف ـ منهدم *P.* یکسان خاك شده *T.* دیبی دوز ییقلمش

RASOIR. Instrument dont on se sert pour raser *A.* مردودة ـ موسی ـ محلق *P.* ستره ـ پاکی *T.* استره || Affiler un rasoir aiguiser استره‌یی کسکینلتمك ـ تألیل محلق ایتمك استره‌یی بیلمك ـ تشحیذ مردوده ایتمك

RASSASIANT. Qui rassasie *A.* مشبع *P.* سیر ساز *T.* طوقلندریجی ـ || Un mets rassasiant طعام مشبع طوقلق کتوریجی

RASSASIEMENT. État d'une personne rassasiée *A.* شبع *P.* سیری *T.* طوقلق || C'est le rassasiement qui lui cause ce dégoût اخلال مذاقنه سبب اولان طوقلقدر

On dit figur. Le rassasiement des plaisirs, pour dire, l'état où l'on est, quand on satisfait ses plaisirs jusqu'à la satiété *A.* شبع من اللذّات ـ غناء عن اللذّات ـ من اللذّات *P.* بشم لذّتلردن بیقمه *T.* دلسیری از لذّت

RASSASIER. Apaiser la fain *A.* اشباع *P.* سیر کردن *T.* طویورمق ـ طویورمق قارن || J'ai trouvé un mets à mon goût, je m'en suis rassasié طبیعتمه موافق بر طعام بولوب قارنمی طویوردم Il est de si grand appétit, qu'on ne peut le rassasier اشتهاسی مفرط اولمغله ممکن الاشباع دکلدر

Il se dit par extension pour Satisfaire jusqu'à la satiété *A.* ایراث البشم ـ ابشام ـ الغناء *P.* دلسیر کردن *T.* بیقدرمق ـ غناکتورتمك || On le rassasia de bonne chère اطعمهٔ لطیفه ایله بیقدردیلر فلانی de fêtes, de musique, de magnificences ضیافتلر وساز وآهنگ وسائر طنطنه‌لو شیلر ایله فلانی بیقدردیلر ـ On dit aussi dans ce sens, Se rassasier *A.* کسب غنا ـ تحصیل الغناء ـ البشم *P.* دلسیر شدن *T.* بیقمق ـ کتورمك || Les voluptueux ne peuvent se rassasier de plaisirs هوای نفسه تابع اولنلر استیفای لذّات بابنده غنا کتوره‌مزلر Après les grandes choses qu'il a faites, il devrait être rassasié de gloire بو قدر امورجسیمه‌یه موفّق اولدقدنصکره دلسیر شان واقبالدن ـ شان واقبال اولمق اقتضا ایدر ایدی غنا کتورملو ایدی

Rassasié. *A.* شبعان ـ مبشم *P.* سیر ـ دلسیر *T.* طوق ـ بیقمش

RASSEMBLEMENT. Action de rassembler ce qui est épars *A.* جمع *P.* گرد سازی ـ بهم آوری *T.* برکدرمه ـ بر یره کتورمه || Le rassemblement des compagnies de ce régiment dans un même lieu بو آلای بلوکلرینك بر یره جمعی Le rassemblement des pièces nécessaires dans une affaire بر مصلحتده اقتضا ایدن اوراق لازمه‌نك جمعی

Il se dit aussi d'un concours d'hommes *A.* جمعیّت *P.* چپیره *T.* برکمه || Il se fit un rassemblement بر جمعیّت اولدی On a défendu tout rassemblement au-dessus de trois personnes اوچ کشیدن زیاده اولان جمعیّت ناس یساق اولمشدر

RASSEMBLER. Mettre ensemble, faire amas *A.* جمع *P.* گرد ـ بهم آوردن ـ آوردن *T.* برکدرمك || C'est un homme qui a rassemblé quantité de curoisités تحف غریبه جمع قتی چوق ایتمش بر آدمدر Rassembler des faits, pour composer une histoire بر تاریخ یازمق ایچون جمع وقایع ایتمك des trou-

pes جمع عسكر ايتمك les débris d'une armée بقيّة السيوفى هزيمتديده اولمش عسكرك پراكندهلرينى ـ جمع ايتمك جمع ايتمك

Et mettre en ordre *A.* ترتيب *P.* پرداختن ـ بترتيب نهادن *T.* ترتيبه قويمق ـ دوزمك || Il faudrait rassembler vos papiers qui sont en désordre اوراق پريشانى بر ترتيبه قويمق اقتضا ايدر

Se Rassembler. *A.* اجتماع ـ تجمّع ـ احتفال ـ تحفّل ـ احتشاد ـ تحشد *P.* فراهم آمدن ـ گرد آمدن *T.* بركمك ـ بر يره كلمك || Tous les soldats dispersés se rassemblèrent autour du drapeau پراكنده اولمش عسكرى نفراتنك جملهسى بيراق آلتنه تجمّع ايتمشلر در

Rassemblé. *A.* مجتمع ـ متحشد *P.* فراهم آمده ـ گرد آمده *T.* بهم آمده بركمش

RASSEOIR. Asseoir de nouveau, replacer *A.* اقعاد كما كان ـ تمكين كما كان ـ مجدّداً تثبيت ـ مجدّداً نعبية *P.* نيز پايدار كردانيدن *T.* بنه يرلشدرمك ـ بنه يرينه قويمق ـ بنه يرلو || Rasseoir une statue sur sa base صنمى قاعدهسى اوزرينه طاشى بنه يرلو une pierre كما كان تمكين واقعاد ايتمك un fer au pied d'un cheval آت اياغنده مجدّداً يرينه قويمق بر نعل يرلشدرمك

Il se dit aussi des liqueurs qui s'épurent en se reposant *A.* ركود *P.* آرميدن *T.* دينكلمك ـ طورمق || Il faut laisser rasseoir ce vin بو بادهيى حال ركود اوزره ترك ايتملو در ـ دينكلندرملو در

Et des humeurs, du sang qui ont été échauffés, émus *A.* سكونت *P.* آرام پذيرفتن *T.* طورلمق || Sa bile est émue, il faut la laisser rasseoir صفراسى حركتده كلمكله كسب سكونت ايتمك اوزره ترك اولنملو در

Il se dit figur. de l'esprit *A.* تطمين البال ـ جمع الخاطر *P.* ذهن آوردن آرميدگى *T.* عقلى دينكلندرمك || Il est trop ému, trop agité, laissez rasseoir son esprit خلجان واضطرابى درجهٔ كمالده اولمغله جمع خاطر ايلمكه وقت وير تطمين بال ايدنجيه قدر ترك ايلد

Rassis. *A.* متمكّن كما كان ـ متثبّت كما كان *P.* نيز پايدار گشته *T.* بنه يرلشمش

On dit figur. De sens rassis, pour dire, sans être ému, sans être troublé *A.* بسكونة الخاطر ـ بطمانينة البال *P.* بآرام دل

شو *T.* كوكل ساكن اولدرق || Il a fait cela de sens rassis ايشى طمانينت بال ايله ايشلدى Parlez-vous de sens rassis? بونى سكونت خاطر ايلهمى سويلرسك Cet homme est toujours en colère, il n'est jamais de sens rassis بو آدم على الدوام خشم وغضب اوزره اولوب هيچ بر وقتده سكونت خاطرى يوقدر

Esprit Rassis, se dit d'un esprit calme, mûri par la réflexion *A.* عقل راسب ـ عقل وقّاف ـ عقل متمكّن ـ عقل راسخ ـ ذهن ثابت *P.* عقل استوار *T.* عقل يرلشمش || Ce jeune homme n'a pas encore l'esprit rassis بو حديث السنّ آدمده بو نوجوانك عقلنده هنوز رسوب ـ هنوز عقل راسب يوقدر وتمكين يوقدر

On dit aussi, Un homme rassis *A.* راسب العقل ـ متمكّن شبيع العقل ـ خافض الطير ـ ثابت الذهن ـ العقل *P.* استوار انديش *T.* عقلى يرلشمش || Il nous faut un homme rassis بزه راسب العقل بر آدم لازمدر ـ بر عقلى يرلشمش آدمه محتاجز

Pain rassis, se dit du pain qui n'est pas tendre *A.* خبز بيّوت ـ خبز بائت *P.* نان بخنى *T.* بيات اتمك

RASSÉRÉNER. Rendre serein *A.* اصحا ـ تجلية *P.* گشايش آوردن *T.* آيازلندرمق || Le soleil parut et rasséréna le temps كونش ـ شمس لدى الطلوع روى سمايى اصحا ايلدى جيقدقده كوك يوزينى آيازلندردى

Se Rasséréner. *A.* كسب الصحو ـ انجلا *P.* گشايش پذيرفتن *T.* آيازلنمق || Le temps s'est rasséréné هوا منجلى گشايش بولدى ـ اولدى

Figur. *A.* ابهاج ـ تهليل الوجه *P.* گشاده رويى بخشيدن *T.* يوزى كولدرمك || Il était chagrin, cette nouvelle lui a rasséréné le visage مغموم ومكدّر ايكن بو خبر تهليل وجهنه بادى اولمشدر

RASSURER. Mettre en état de sûreté ce qui n'y est pas *A.* ترصين ـ تمتين ـ احكام *P.* استوار كردن *T.* قويلشدرمك ـ متانت ويرمك ـ استحكام ويرمك || Il faut rassurer cette muraille, elle menace ruine بو ديوار مشرف خراب اولمغله ترصين واحكامه محتاجدر L'arche de ce pont-là a besoin d'être rassurée بو كوپرينك كمرى استحكامه محتاجدر

Figur. Redonner l'assurance, rendre la tranquillité *A.* تقوية القلب *P.* دلاورى بخشيدن *T.* قوت قلب ويرمك ||

|| Quelques soldats commencèrent à s'ébranler, quand l'exemple de leur capitaine les rassura بعض عسکری نفراتننک پای ثباتلرینه حالت تزلزل رونما اولمشیکن سرکردەلرینک امثالی تقویت قلبلرینه بادی اولمشدر Rassurer la foi chancelante d'un nouveau converti هنوز هدایته کلمش برکمسنەنک حال تذبذبده اولان ایماننه تقویت ویرمک

Se Rassurer. *A.* کسب الاطمینان البال *P.* دل آرمیدن *T.* مستریح اولمق || Je me rassure sur votre parole وعدکه بناءً مطمئن البالم Rassurez-vous, il n'y a pas tant à craindre que vous pensez مستریح اول ظنّ ایتدیککک قدر موجب خوف اولەجق بر حالت یوقدر

Il se dit aussi du temps, et signifie, se remettre entièrement au beau *A.* کسب الشباة *P.* درست شدن *T.* صاغلنمق || Il faut attendre que le temps se rassure هوانک صاغلنمسنه انتظار ایتملو در

Rassuré. *A.* استوار *P.* رصین ـ متین ـ مستحکم ـ محکم *T.* آرمیده دل *P.* مطمئن البال *A.* قویلشمش *T.* متانت یافته *T.* مستریح

RAT. Petit animal auquel les chats donnent la chasse *A.* فأر ـ فأرة pl. فئران pl. فؤور *P.* موش *T.* فاره ـ صچان || Il s'est pris un rat dans cette ratière قپانده بر صچان طوتلدی

Gros rat. *A.* جرذ pl. جرذان ـ *P.* رکن ـ خرموش *T.* ایری صچان

On appelle Mort aux rats, une composition dont on se sert pour faire mourir les rats *A.* سمّ الفار ـ تراب هالک *P.* دار موش *T.* صچان اوتی

Rat de Pharaon. V. Ichneumon.

RATAFIA. Liqueur spiritueuse faite avec des fruits et du sucre *T.* راطفیه عنبریەسی

se RATATINER. Se raccourcir, se resserrer *A.* اکتزاز ـ تکربش ـ تقبّض *P.* ترنجیدن *T.* بوزیلوب بورشمق || Le parchemin se ratatine au feu ترشه آتش یاننده بوزیلوب بورشور

Ratatiné. *A.* مکزوز ـ متکربش *P.* ترنجیده *T.* بوزیلوب بورشمش

RATE. Viscère mou, situé dans l'hypocondre gauche *A.* طحال *P.* سپرز *T.* طلاق || Avoir la rate gonflée انتفاخ طحاله مبتلا اولمق ـ طلاق شیشکین اولمق Avoir la rate obstruée بر کمسنەنک طلاغنده سدّه اولمق Avoir mal à la rate وجع طحاله مبتلا اولمق

On dit, S'épanouir la rate, pour dire, rire beaucoup *A.* استغراق فی الضحک *P.* قاه قاه زدن ـ بسیار خندن *T.* کولمدن بایلمق

RÂTEAU. Instrument d'agriculture et de jardinage, avec lequel on ramasse du foin, de l'orge, etc. et l'on nettoye des allées *A.* مدمّة *P.* شانه *T.* طراق ـ سورکو

RÂTELER. Amasser avec le râteau *A.* جرّ بالمدمّة *P.* بشانه جمع کردن *T.* طراق ایله دیوبشورمک

RÂTELEUR. Homme de journée qu'on a loué pour râteler des foins, des orges, etc. *A.* دمّام *P.* شانه زن *T.* طراق سورن

RÂTELIER. L'endroit où l'on met le foin et la paille qu'on donne à manger aux chevaux *A.* معلف *P.* علفدان *T.* یملک || Mettre du foin au râtelier یملکه اوتلق قومق Attacher des chevaux au râtelier آتلری یملکه ربط ایتمک

Il se dit figur. des deux rangées de dents *A.* نظم الاسنان ـ منظومة الاسنان *P.* رستهٔ دندان *T.* دیش دیزیسی || Un beau râtelier لطیف واحسن بر نظم اسنان Un râtelier de fausses dents ساخته دیش دیزیسی ـ نظم اسنان عملی

RATER. Il se dit d'une arme à feu qui manque à tirer *A.* صلود *P.* آتش نکردن *T.* آتش آلدمامق || La compagnie de perdrix partit à la portée de son fusil, mais son fusil rata ککلک سوریسی تفنکک منزلنده ایکن قالقوب اوجدی انجق تفنکک آتش آلمدی

RATIÈRE. Petite machine à prendre les rats *A.* فخّ الفار *P.* دام موشگیر *T.* صچان قپانی

RATIFICATION. Confirmation authentique de ce qui a été fait ou promis *A.* تصدیق || Ratification par acte public سند معمول به ایله اولان تصدیق par écrit, verbale تحریراً یا شفاهاً تصدیق Signer la ratification d'un contrat بر مقاوله سندینک تصدیقنی امضا ایتمک d'un traité عهدنامەنک تصدیقنی امضا ایتمک

Il se prend aussi, pour l'instrument public dans lequel la ratification est contenue *A.* کتاب التصدیق *P.* تصدیقنامه *T.* تصدیق سندی || Le traité a été fait un tel jour, mais on attend la ratification de France عهدنامه فلان کونده عقد اولنمشدر انجق فرانسه دولتی طرفندن تصدیقنامەنک وروده منتظر درلر Échanger les ratifications تصدیقنامەلری

تصدیقنامه‌لرک مبادله ایتمک L'échange des ratifications a été fait تصدیقنامه‌لر مبادله اولدی ـ مبادله‌سی رسمی اجرا اولندی

RATIFIER. Confirmer authentiquement ce qui a été fait ou promis *A.* تصدیق *P.* تصدیق کردن *T.* تصدیق ایتمک || Ratifier un traité عهدنامه‌یی تصدیق ایتمک Le traité est signé par les plénipotentiaires, mais les princes ne l'ont pas encore ratifié عهدنامه طرفین مرخصلری طرفندن امضا اولندی انجق جانب ملوکدن هنوز تصدیق اولنمامشدر Les obligations faites par un mineur, ne valent rien, s'il ne les ratifie quand il est majeur صغیرک حال صغرده ویردیکی تمسکات مادامکه وقت بلوغنده تصدیق اولنمیه معتبر دکلدر Je ratifie tout ce qu'on vous a promis de ma part طرفمدن اولدرق سکا ایتدکلری مواعیدک جملەسنی تصدیق ایدرم

RATIFIÉ. *A.* مصدّق *P.* تصدیقکرده *T.* تصدیق اولنمش

RATION. La portion de vivres ou de fourrage, qui se distribue aux troupes *A.* رزق یومیّ pl. ارزاق یومیّة *P.* بادروز *T.* تعیین ـ تعیینات ـ تعیینات یومیّه || Distribuer les rations aux soldats عسکری نفراتنه تعیینات توزیع ایتمک les rations de foin et d'avoine aux cavaliers سواری‌یه اوتلق وآرپه تعییناتنی توزیع ایتمک Donner à un soldat sa ration عسکری نفرینه تعیینینی ویرمک Double ration ایکی قات تعیین Demi-ration نصف تعیین

RATIONNEL. On appelle Horizon rationnel ou vrai, le grand cercle qui coupe le ciel et la terre en deux hémisphères *A.* منطقة الکرة

RATISSER. Détacher en râclant la surface d'un corps *A.* حلا ـ جرش *P.* رندیدن *T.* قاوشیوب قازیمق || Ratisser un cuir دری‌یی قاوشیوب قازیمق ـ حلاء جلد ایتمک les allées d'un jardin باغچەنک یوللرینی قاوشیوب قازیمق V. aussi Râcler.

RATISSOIRE. Instrument avec quoi on ratisse. V. Râcloir.

RATISSURE. Ce qu'on ôte en ratissant *A.* حلائة *P.* تراشه *T.* قازنتی || Ratissure de navets شلغم قازنتیسی

RATTACHER. Attacher de nouveau, ou simplement Attacher *A.* ربط *P.* بندیدن *T.* تکمەلمک ـ باغلمق || Le manteau royal était rattaché d'une agrafe de diamans حروانئ شهریاری الماس الماس طوپلو ایله تکمەلنمشیدی ـ طوپلو ایله مربوط ایدی

RATTEINDRE. Rejoindre ce qui a devancé *A.* لحوق ـ درک *P.* از پی رسیدن *T.* آرددن یتشمک || Le prisonnier s'était échappé; on est parvenu à le ratteindre اسیر بر تقریب فرار ایتمشیکن درک ولحوقنه ظفر بولمشلر در Il vient de partir, mais j'espère le ratteindre bientôt بو طرفدن عزیمت ایلدی انجق قریباً آردندن یتشدجکمی مأمول ایدرم

RATTEINT. *A.* ملحق ـ مدرک *P.* از پی رسیده *T.* آرددن یتشلمش

RATTRAPER. Ratteindre, reprendre *A.* درک واخذ *P.* در پی شتافته گرفتن *T.* آردن ـ آرددن یتشوب طوتمق || On a rattrapé ce prisonnier اسیری درک ایتشوب یقەلدیلر ـ آردندن یتشوب یقەلدیلر ـ واخذ ایتمشلر در Allez toujours devant, je vous aurai bientôt rattrapé هر نقدر اوّلجه عزیمت ایله ایلرویه کتسەک دخی قریباً سنی یقەلرم

Et attraper une seconde fois *A.* اخذ علی التکرار *P.* باز گرفتن *T.* بر دخی طوتمق ـ ینه طوتمق || Quand un renard s'est échappé d'un piége, il est bien rare de l'y rattraper تلکو قپان ایچندن قورتیلوب فرار ایدەجک اولور ایسه بر دخی طوتلمەسی نادر در

Et regagner, recouvrer par ses soins ce qu'on avait perdu *A.* مجدّداً کسب ـ تحصیل ما فات ـ استدراک ما فات *P.* چیز یاوەرا باز یافتن *T.* غائب اولمش نسنەیی بولمق ـ بر دخی اله کتورمک || Il a rattrapé la montre qu'on lui avait volée چالنان ساعتی مجدّداً کسب وتحصیل ایلدی Il a de la peine à rattraper sa santé فوت اولمش صحّت وجودینی بر دخی تحصیله زحمت چکر

RATURE. Effaçure faite dans un écrit par un trait de plume *A.* ترقین pl. ترقینات *P.* کشه *T.* جزک || Un écrit tout plein de ratures جزکلر ایله طلو ـ ترقینات ایله مالامال بر کاغد

RATURER. Effacer ce qui est écrit, en passant par-dessus un trait de plume *A.* نسخ ـ ترقین *P.* کشه کشیدن *T.* چزمک ـ بوزمق || Il est difficile de composer correctement, sans raturer beaucoup بلا نسخ صحّت اوزره انشا ایتمک امر دشوار چوق چزمدکچه یکک قلم صحّت ایله یازمق مشکلدر ـ در

RATURÉ *A.* منسوخ ـ مرقن *P.* کشه زده *T.* چزلمش ـ بوزلمش

RAUQUE. Il se dit du son de la voix, lorsqu'il est comme enroué *A.* صوت غلیظ ـ صوت ذات الجشرة ـ صوت جشرا *P.* صدای کند *T.* بوغوق سس || Il a quelque chose de rauque dans la voix صداسنده بر نوع جشرت وار در

RAVAGE. Dégât fait avec violence *A.* تخريب pl. تخريبات *P.* خرابى *T.* بيقلق || Les ennemis font de grands ravages dans la campagne دشمن صحراده ايقاع تخريبات جسيمەدن خالى دكلدر Les bêtes ont fait de grands ravages dans tout ce pays-là سباع وبهايم اول مملكتده تخريبات عظيمه ايقاع ايتمشلر در

Il se dit aussi des dommages que causent les tempêtes, les pluies, etc. *A.* خسار pl. خسارات ـ مضرّت pl. مضارّ pl. مضرّات *P.* نزول *T.* ضرر ـ گزند || Les pluies ont fait de grands ravages ايدن امطار مضارّ جسيمەيى موجب اولمشدر Le débordement de la rivière a fait beaucoup de ravages نهرك طغيانى خسارات عظيمەيى موجب اولمشدر La petite vérole a fait de grands ravages جيچك علّتى قتى كلّى خساراته بادى اولمشدر

Il se dit figur. du désordre que les passions causent *A.* آفت pl. آفات || Les passions font de grands ravages dans le coeur des jeunes gens امراض نفسانيّه حديث السنّ اولنلرك درونندە آفات جسيمەيى مولّد در Le luxe fait de grands ravages dans les États تبذير وسفاهت مملكتده آفات جسيمەيى مستلزمدر ـ باعث خرابيّت اولور

On dit, Faire ravage dans une maison, pour dire, y faire beaucoup de bruit, de désordre بر خانه ايچندە احداث عربده شماطه ايتمك ـ ايتمك

RAVAGER. Faire du ravage *A.* ايقاع الخرابيّة ـ تخريب ـ ايراث الخسار *A.* خراب ويباب كردن *P.* يبقمق || ضرر كتورمك *T.* گزند آوردن *P.* ايقاع الضرّ والخسارة Les ennemis ont ravagé toute la province دشمن جميع مملكتى سر تا پا تخريب ايتمشدر ـ خراب ويباب ايتمشدر Les sangliers ont ravagé cette pièce de blé بو يبان خنزيرلرى بغداى تارلاسنى خراب ايتمشلر در Les pluies ont ravagé ces contrées كثرت امطار بو حواليده خسارات عظيمەيى موجب اولمشدر

Ravagé. *A.* خراب ويباب *T.* مخرّب *P.* خراب ـ يبقلمش ـ خراب اولمش

RAVALEMENT. Crépi ou enduit que l'on fait à un mur *A.* دمام *P.* دوس ـ دوسگرى ـ صوامه *T.* صوا ايشى || Le ravalement d'un mur ديوارك صوامەسى ـ ديوارك دمامى Il en a tant coûté pour faire le ravalement de ce mur بو ديوارك صوامەسى مصرفى شو قدره بالغ اولدى

Il signifie figur., abaissement *A.* انحطاط ـ تنزّل *P.* پستى *T.* دوشش ـ آشاغيلنمه || Il a été quelque temps fort considéré, puis il est tombé dans un grand ravalement مقدّما مظهر وقع واعتبار عظيم اولمشيكن بو دفعه انحطاط كلّى يه گرفتار اولمشدر Peut-on voir un plus grand ravalement que le sien? بو درجەده انحطاط وقوعى كورنديكى وارميدر

RAVALER. Faire descendre de la bouche dans le gosier *A.* بلع ـ ابتلاع ـ زرد ـ ازدرا ـ انسراط *P.* اوباريدن ـ فرو بردن *T.* آغز يارينى ـ ابتلاع لعاب ايتمك Ravaler sa salive يوتمق ـ يوتمق — Figur. Se retenir au moment de dire une chose, et s'abstenir de la dire || Il a bien fait de ravaler ce qu'il voulait dire دييەجكى كلامى يوتديغنه اصابت ايلدى

RAVALER. Rabaisser, remettre plus bas *A.* تنزيل *P.* فرود *T.* آوردن ايندرمك

Figur. Avilir, déprimer *A.* تذليل ـ توضيع ـ تحقير *P.* خوار كردن *T.* آلچقلمق || Vous l'avez ravalé comme le dernier des hommes فلانى اسفل ناس مثللو تذليل وتحقير ايلدك Il veut ravaler le mérite de tout le monde هر كسك لياقت اهليّتنى آلچقلدر ـ واهليّتنه حرف انداز استحقار اولور

Se Ravaler. S'avilir *A.* تذلّل ـ استحقار النفس ـ اختيار الذلّ والحقارة *P.* خودرا خوار كردن *T.* آلچقلنمق ـ كندويى آلچقلمق

Ravaler. T. de maçonn. Faire un enduit sur un mur de moellons *A.* دمّ ـ تمليط ـ طلاء بالملاط *P.* دوسيدن *T.* صوامق ـ صوا سورمك || Ce mur est bâti, il ne reste plus qu'à le ravaler بو ديوارك بناسى تكميل اولنوب همان صوانمەسى قالمشدر

RAVAUDAGE. L'action de ravauder *A.* رفاء *T.* اورومه || Il faut tant pour le ravaudage de ces bas بو چورابك اورومەسيچون شو قدر مصرف لازمدر

RAVAUDER. Raccommoder de méchantes hardes à l'aiguille *A.* ارفا ـ لقط *T.* اورومك || Ravauder des bas چورابى اورومك

Figur. Maltraiter de paroles *A.* سبّ ـ شتم *P.* دشنام دادن *T.* سوكمك

Et importuner par des discours hors de propos *A.* تعجيز *P.* بيزار كردن *T.* بزدرمك ـ بيقدرمق ـ بيزار ايتمك

RAVAUDERIE. Discours de niaiseries, de bagatelles *A.* كلام ما لا يعنى pl. كلمات ما لا يعنى *P.* گفتار بيهوده *T.* بوش

صحبتی کلمات ما || Il ne dit que des ravauderies صحبت لا يعنيدن عبارتدر

RAVAUDEUR. Celui dont le métier est de ravauder de vieilles hardes A. رفاء - لاقط T. اوروجی

RAVE, ou RADIS. V. Radis.

RAVELIN. T. de fortif. Demi-lune. V. ce mot.

RAVILIR. Rabaisser, rendre vil A. تهوين - اهانة - ترذيل P. خوار كردن - خاكسار كردن T. آلچقلمق || Il ne faut pas ravilir sa dignité بر كمسنه رتبه‌سنك شاننی ترذيل ايتملو دكلدر

RAVILI. A. مرذول - مستهان P. خوار - خاكسار T. آلچقلنمش

RAVIN. Lieu que la ravine a cavé A. جرف pl. جروف P. كالار - سيلابكند - لوزه T. يار || Il y a beaucoup de ravins en ce pays-là اول دیارده جروف كثيره وار در Passer un ravin profond بر جرف عميقدن مرور ايتمك La cavalerie se trouva arrêtée par un ravin impraticable سوارئ عسكری بر سيلابكند كچلمز بر يارده طوردی - ممتنع المرورده توقف ايلدی

On appelle aussi Ravins, des chemins creux, quoique ce ne soient pas les ravines qui les aient creusés A. طريق كثير الخروق والجروف P. راه پر شيب ومغاك T. چاقر چقور يول

RAVINE. Espèce de torrent formé d'eaux qui tombent impétueusement des lieux élevés A. تلعة pl. تلاع P. آب شيب T. يوكسكدن آقان چايلر - يوكسكدن كلان سيل صويى || Les ravines ont cavé toutes ces vallées يوكسكدن آقان چايلر دره‌لرك جمله‌سنی چقورلتدی La ravine était si furieuse, qu'elle entraînait des arbres, des rochers يوكسكدن كلان سيل صولرينك جريانی شول رتبه‌ده تند وشديد ايديكه راست كلديكی اشجاری وقيا طاشلرينی قوپاروب كوتورر ايدی — Il se prend aussi pour Ravin. V. ce mot.

RAVIR. Enlever de force A. نزع - اختطاف - اختلاس - استلاب P. ربودن T. قاپمق || Ravir une fille de la maison de son père بر قزی باباسنك خانه‌سندن اختلاس ايتمك Ravir des enfans d'entre les bras de leur mère اولادی آغوش مادردن نزع ايتمك Un animal carnassier ravit sa proie حيوان لاحم شكارينی اختطاف ايدر Ravir le bien d'autrui آخرك مالنی قاپمق - آخرك مالنه دستدراز اختطاف اولمق

Il se dit aussi figur. || Ravir l'honneur à une fille بر قزك عرضنی سلب ايتمك Ravir à un général la gloire d'une action بر سرعسكرك موفق اولديغی غزانك شاننی سلب ايتمك

Il signifie encore figur., enlever, charmer l'esprit ou le coeur de quelqu'un par un transport d'admiration, de joie, etc. A. نزع القلب - جذب الفؤاد P. دل ربودن - دل شيفتن T. كوكلی قاپمق || Les merveilles que vous me racontez me ravissent بكا نقل ايلديككز غرايب احوال نزع قلبمی موجب اولور C'est une beauté qui ravit tous ceux qui la voient بو حسن روز افزون جميع نظاره باعث انتزاع درون اولور Ce prédicateur a ravi tout l'auditoire بو واعظك كلامی بالجمله سامعينك انجذاب فؤادلرينه بادی اولمشدر

À RAVIR. Admirablement bien A. على وجه الاعجاب P. حيرت انگيزانه T. عقل شاشدجق وجهله || Il danse à ravir موجب اعجاب اوله‌جق وجهله رقص ايدر Peindre à ravir وجه حيرت انگيز ايله نقش ايتمك

RAVI. A. مسلوب P. ربوده T. قاپلمش A. منزوع القلب - منجذب الفؤاد P. دل ربوده - دل شيفته T. كوكلی قاپلمش || Voilà un homme ravi de joie فرط سرور وانشراحدن منجذب الفؤاد بر آدمدر Être ravi d'admiration فرط استغراب ايله منزوع القلب اولمق d'étonnement فرط وله وحيرتدن منجذب الفؤاد اولمق

On dit, Être ravi en extase, pour dire, être transporté hors de soi-même T. حالت خرق ومدهوشيته دوچار اولدرق منجذب العقل اولمق || Ce saint a été plusieurs fois ravi en extase فلان عزيز بالدفعات حالت خرق ومدهوشيته دوچار اولدرق منجذب العقل اولمشدر

Il se dit par exagération pour Avoir grande joie A. استغراق في السرور - كسب الاشر والبطر P. پر نشاط شدن - شادمان گشتن T. شادمركه اوغرامق || Je suis ravi de cela بو بابده مستغرق سرورم Je suis ravi qu'il a gagné son procès دعواسنی قزانديغندن پر نشاط وسرور اولدم

se RAVISER. Changer d'avis A. تبديل النية P. تبديل انديشه كردن T. فكر دكشدرمك || Il voulait avoir telle chose, mais il s'est ravisé فلان شيئی تحصيل ايتمك استر ايدی انجق تبديل نيت ايلدی

RAVISSANT. Qui enlève par force A. خاطف - خلاس P. رباينده T. قاپيجی - قاوره‌يجی || Un loup ravissant ذئب خاطف - قاپيجی قورد Les mains ravissantes des

exacteurs ایادیٔ باطشهٔ ظلمه وستمکاران Animaux ravissants
بهایم خطافه

Et qui charme l'esprit et les sens *A.* جاذب ـ نازع القلب
الفؤاد *P.* دلربا ـ دلکش *T.* کوکل قاپیجی || Un discours ravissant کلام نازع القلب Une beauté ravissante حسن جاذب
بوی دلکش ـ رایحهٔ دلربا une odeur حسن دلربا ـ القلوب

Il se dit aussi d'une personne agréable et réjouissante *A.* محبوب
طاتلو خویلی *T.* شوخ وشنگ ـ شیرین مزاج *P.* القلوب

RAVISSEMENT. Enlèvement qu'on fait avec violence *A.* ـ اغتصاب
خلسة ـ اختلاس *P.* ربایش *T.* قاپمه Il ne se dit qu'en ces phrases: Le ravissement d'Hélène, Le ravissement de Proserpine
فلان نام حسنانک اختلاسی

Il signifie aussi, transport d'admiration, de joie *A.* نزوع
کوکل قاپلمسی *T.* دلربودگی *P.* انجذاب القلب ـ القلب
|| Ravissement de joie, d'admiration غلبهٔ سرور وبهجت وفرط
استعجاب وحیرت حسبیله منجذب الفؤاد اولمق L'extase
est un ravissement d'esprit حال بهت وخرق انجذاب قلب
وشعوردن عبارتدر

RAVISSEUR. Qui enlève avec violence une femme ou une fille
A. غاصب النفوس ـ مختلس *P.* رباینده *T.* قاپیجی ||
On prit le ravisseur اختلاس نفوس ایدن اخذ اولندی On
punit de mort les ravisseurs غصب نفوس ایدنلر قتل ایله
مجازات اولور ـ On dit aussi, Les ravisseurs du bien d'autrui
مالنی ـ آخرک مالنه اطالهٔ دست اختلاس ایدنلر
غصب ایدنلر

RAVITAILLEMENT. Action de ravitailler *A.* ممایرة ـ تزوّد *P.*
ذخیره‌لندرمه *T.* تدارکسازئ زاد وتوشه

RAVITAILLER. Remettre des vivres et des munitions dans une place
A. امارة ـ تزوید *P.* زاد وتوشه نهادن *T.* ذخیره‌لندرمک ||
Il n'y avait plus de vivres dans la place, on y fit entrer un grand convoi pour la ravitailler قلعه‌ده زاد وذخیره قالمدیغندن
بر جلب ذخیره کتوردیلوب تزوید اولندی

Ravitaillé. *A.* مزوّد *P.* زاد وتوشه پذیرفته *T.* ذخیره‌لنمش

RAVIVER. Rendre plus vif. Il se dit du feu *A.* تجدید الوهجان
P. تف وتاب تازه دادن *P.* یکیدن قیزدرمق || Jeter de
l'eau sur le feu pour le raviver آتش اوزرینه صبّ ما ایله
وهجاننی تجدید ایتمک ـ On dit aussi, Cet elixir ravive les
esprits روحی تازه‌لندرر ـ بو اکسیر تجدید ارواحی مستلزمدر
روحی زنده ایدر

On dit aussi Raviver un tableau, des couleurs, de la dorure *A.*
تازه‌لندرمک *T.* تازه کردن ـ آب وتاب دادن *P.* تطریة

RAVOIR. Avoir de nouveau *A.* مجدّدًا ـ مجدّدًا تدارک
تحصیل *P.* از سر نو پیدا کردن *T.* ینه ایدنمک || J'avais
un logement, je veux le ravoir مقدّما بر منزله متصرّف ایدم
بو دفعه مجدّدًا تدارکنه خواهشکارم

Il signifie aussi, retirer des mains de quelqu'un *A.* استرداد *P.*
باز ستادن *T.* کیرو آلمق || Il plaide pour ravoir son bien
مالنی استرداد ایچون دعوا ایدر

On dit figur. Se ravoir, pour dire, réparer ses forces *A.* تجدید
القوّة *P.* تاب وتوان نو پیدا کردن *T.* قوّتی یکیلتمک ـ
قوّتی تازه‌لتمک || Il a été bien malade, mais il tâche de se
ravoir مقدّما خیلیجه خسته اولوب شمدی تجدید قوّت
ایتمکه چالیشور

RAYER. Faire des raies *A.* احداث الرشم *P.* نشانه زدن
T. چزکیلتمک ـ چزکی پیدا ایتدرمک || Rayer de la vaisselle en la nettoyant اوانیٔ سیمی سیلر ایکن چزکیلتمک
Prenez garde de rayer cette glace de miroir en la polissant بو
آیینه‌نک پاسنی آچر ایکن اوزرینه چزکی پیدا
ایتدرمکدن حذر ایله

Et raturer, faire un trait de plume sur ce qui est écrit *A.* امرار
خط ـ کشه کشیدن *P.* ترقین ـ امرار الخطّ النسخ ـ الخطّ الاسما
Il || بوزمق ـ چزمک *T.* قلم کشیدن بر ـ بطلان کشیدن
faut rayer cette clause بو شرطی چزمک اقتضا ایدر On a
rayé cet article sur son compte دفترده‌کی فلان ماده‌نک
اوزرینه امرار خطّ نسخ وامحا اولنمشدر On lui a rayé sa
pension فلانه تعیین اولنان معاش دفتردن ترقین اولندی
son nom اسمی اوزرینه خط نسخ ـ اسمی ترقین اولندی
وامحا کشیده قلندی

On dit proverb. et figur., pour faire entendre à quelqu'un qu'il ne doit pas compter sur quelque chose, Rayez cela de vos papiers, Rayez cela de dessus vos registres شونی دفترکدن سیل ـ
دفترکدن چیقار

Rayé. *A.* موسوم بالرشم *P.* نشانه دار *T.* چزکیلو ـ چزکیلنمش

Étoffe rayée. *A.* ارشم ـ مخطّط ـ مسنّج ـ ملسلس *T.* قلملی ـ
چیبوقلی ـ On dit aussi, Un âne rayé حمار ارشم

RAYON. Trait de lumière qui part du soleil *A.* لمعة ـ شعاع

pl. اشعّة *P.* فروغ - بزوغ *T.* يلدرامه || Il ne faut qu'un rayon de soleil pour sécher de certaines terres بعض اراضى يكك شعاع شمس ايله كسب جفاف ويبوست ايدر Les rayons passent au travers des corps diaphanes اشعّهٔ شمس اجرام شفافه ايچندن نفوذ ايدر

Il se dit figur. de certaines choses, pour marquer qu'elles tiennent un peu de la nature d'une autre *A.* لمعة ما || Il y a dans l'homme un rayon de la divinité بشرده لمعة ما الوهيّت وار Un rayon d'espérance, de joie, de gloire, de faveur لمعة ما در امل وسرور ولمعة ما شان واقبال ولمعة ما مساعده وهمّت Il ne faut qu'un rayon de la grâce pour éclairer le pécheur اهل معصيتك قلبنى تنوير ايچون نور حقدن لمعة ما كافيدر

Rayon, en Géométrie, signifie, le demi-diamètre d'un cercle *A.* نصف القطر || Ce cercle a tant de pieds da rayons بو دائره نك نصف قطرى شو قدر قدمدر

Rayon, se dit aussi des rais ou bâtons qui vont du moyen de la roue jusqu'aux jantes *A.* سنّ pl. اسنان - دندانهٔ چرخ *T.* تكرلكك ديشى || Un rayon de cette roue s'est rompu تكرلكك بر ديشى شكست اولدى — Il se dit aussi du sillon qu'on trace en labourant. V. Sillon.

Rayon de miel, signifie, gâteau de miel. V. Gâteau.

Les marchands appellent Rayons, les séparations qui sont dans leurs armoires, et dans lesquelles ils arrangent leurs marchandises *A.* رفّ pl. رفوف *P.* رف دولاب *T.* طولاب رافى

RAYONNANT. Qui rayonne *A.* مشعشع - ناشر الضياء *P.* شعشعه ريز - لمعه پاش - پرتو افشان *T.* يلدرايجى - پارلدايجى || Moïse descendant de la montagne, parut le visage tout rayonnant حضرت موسى بالاى طوردن نزولنده چهرهٔ مباركى مشعشع وپرتو افشان ايدى

On dit figur. Cet homme est sorti de cette action tout rayonnant de gloire بو مصلحت ايچندن كمال پرتو واجلال ايله چيقدى

Il se dit aussi, pour exprimer la joie *A.* مبتهج *P.* بشوش - خنده رو - خندان *T.* يوزى ايشق || Il venait de gagner son procès, je l'ai trouvé tout rayonnant دعواسنى قزانديغندن يانته وارديغمده بشوش وخندان ايدى

RAYONNEMENT. Action de rayonner *A.* لمعان - تلألؤ *P.* پرتو ريزى *T.* يلدرامه - پارلايش

RAYONNER. Jeter des rayons *A.* تشعشع - نشر الشعاع - نشر الضياء - الاحة - ترقرق *P.* پرتو افشاندن *T.* يلدرامق - پارلدامق || Le soleil commençait à rayonner sur la cime des montagnes شمس تابان رؤس جباله نشر اشعّه يه باشلامشيدى

RAYURE. La manière, la façon dont une étoffe est rayée *A.* رسم الخطوط *T.* چيبوق رسمى || La rayure de cette étoffe est agréable بو قماشك خطلرى رسمى بغايت كوزلدر

RÉACTION. T. de Phys. Action d'un corps sur un autre qui agit sur lui *A.* عكس العمل || La réaction est toujours égale à l'action عكس العمل دائما عمله مطابقدر

Il se dit figur. d'un parti opprimé qui se venge et agit à son tour *A.* اخذ الانتقام *P.* كيفر بردن *T.* انتقام آلمه || Il faut, dans un État, craindre les réactions des partis بر ملكك ايچنده فرق عديده بيننده حالات انتقام وقوعندن خوف اولنملودر

RÉAGIR. Il se dit d'un corps qui agit sur un autre dont il a éprouvé la réaction *A.* انعكاس العمل || Un corps élastique réagit sur le corps qui le frappe قوّت ثوؤبى اولان جرمك عملى مصادم اولديغى جرمه منعكس اولور

RÉAJOURNEMENT. V. Réajourner. || On lui avait fait signifier un ajournement il y a huit jours, et aujourd'hui on lui a signifié un réajournement تخصيص وعده ايله احضارى امرى بوندن سكز كون مقدّم كندويه افاده اولنمشيكن بو دفعه على التكرار تأكيد اولندى

RÉAJOURNER. Ajourner une seconde fois *A.* تكرير الامر الاحضار بتخصيص الوعدة || Il avait déjà été ajourné, on l'a réajourné تخصيص وعده ايله احضارينه امر وفرمان ويرلمشيكن بو دفعه دخى بوكا دائر تكراراً امر ويرلمشدر

RÉAL. On appelle ainsi la principale des galères du roi *T.* رياله چكديريسى — On dit aussi Pavillon réal رياله بيراغى Médecin réal رياله چكديريسى طبيبى

RÉAL. Pièce de monnaie qui a cours en Espagne *A.* ريال

RÉALGAR. Arsenic rouge *A.* زرنيخ احمر *P.* زرنهٔ سرخ *T.* قرمزى زرنيق

RÉALISATION. Action de réaliser *A.* اجرا - فعلاً اجرا حقيقةً *P.* وجود پذيرى *T.* فعله كتورمه || La réalisation de ses offres ايتديكى تبليغاتك فعلاً اجراسى

RÉALISER. Rendre réel *A.* اجراء بالفعل - اجراء بالحقيقة

وجوده كتورمك ـ حيز فعله كتورمك .T بوجود آوردن .P ـ ایتدیککڭ وعدلری فعلاً اجرا ایله ‖ Réalisez vos promesses On dit en termes de Palais, Réaliser des offres, pour dire, faire des offres à deniers découverts تبلیغاتی فعلاً وحقیقةً ایله نقداً ـ ایتمك

Réalisé. .A فعلاً اجرا کرده .P حقیقةً موجود ـ فعلاً كائن ـ حقیقةً اجرا ـ حیز فعله كتورلمش .T فعلاً وجود یافته اولنمش

RÉALITÉ. Existence effective .A حقیقت ‖ Ce n'est pas une fiction, c'est une réalité امر خیالی دكل حقیقتدر

Il signifie aussi, chose réelle .A حقیقی pl. حقیقیات ‖ On ne vous offre pas des choses en l'air, des chimères, ce sont des réalités سكا عرض وتبلیغ اولنان یللو روزكاری مقولهسی وبیوجودشیلو اولمیوب امور حقیقیه در

RÉASSIGNATION. Seconde assignation devant un juge .A حكم مكرر للاحضار .P دستوك مكرر .T ایكنجی احضار مراسلهسی

Il signifie aussi, nouvelle assignation sur un autre fonds .T آخر ماله حواله ـ آخر ماله حواله ادایه قالدرمه ‖ Mon assignation était sur un mauvais fonds, j'ai obtenu une réassignation sur un meilleur مطلوبم عسیر الحصول مالدن ایله اولنمشیكن تحصیلی اهون ادایه قالدرسنه ـ آخماله حوالهسنه ظفریاب اولدم

RÉASSIGNER. Assigner une seconde fois .A امر بالاحضار علی التكرار .P بردخی احضار مراسلهسیله دستوك نو دادن امر ایتمك

Et assigner sur un autre fonds ـ آخر ماله حواله ایتمك ادایه قالدرمق ‖ Vous êtes assigné sur un mauvais fonds, faites-vous réassigner sur un autre مطلوبك برچورك ماله حواله اولنمغیندایه قالدرمنك چارهسنه باق

REATU. Mot. Latin. On dit, Être reatu, pour dire, être accusé et prévenu d'un crime .T متهوم ق

RÉBARBARATIF. Rude et rebutant .T بد ـ ترش .P كالح ـ روی ترش ـ وجه ‖ Visage rébarbatif كوتی ـ اكشی اكشی یوز

REBÂTIR. Bâtir de nouveau .A تكراراً بنا ـ مجدداً .P نیز بنیاد كردن .T ینه بنا ایتمك ـ یكی بنا ایتمك ‖ Cette maison est rebâti sur les anciens fondemens بو خانه قدیمی لری اوزرنده تكرار بنا اولنمشدر Les Juifs, au retour de la captivité, rebâtirent le temple de Jérusalem قوم یهود قید اساردن استخلاص ایله دیارینه عودت ایلدیكنده قدسده كی معبد شریفی تكراراً بنا ایلدی

REBATTRE. Racommoder certaines choses, les remettre en meilleur état en les battant .A توطئة ـ توثیر .P كوپیدن وپرداختن .T مندری دوكوب دوزلتمك ‖ Rebattre un matelas دوكوب دوزلتمك

Et répéter inutilement .A ـ تردید الكلام ـ تكریر الكلام مرةً بعد اخری .P سخنرا باز گفتن .T تكریر الكلام ‖ Vous rebattez trop souvent la même chose بر صحبتی ایكیده برده تكرار ایدرسك Ce prédicateur n'a fait que rebattre ce qu'il a dit dernièrement بو واعظ مؤخراً دیدیكنی تكریردن غیری بر شئ سویلمدی

Rebattu. ‖ Un matelas rebattu .A فراش موطا ـ فراش موثور .P پستر كوپیده وپرداخته .T ـ دوكیلوب دوزلمش مندر ‖ Un discours, un conte rebattu كرةً بعد اخری سویلنمش كلام وتكرار علی التكرار سویلنمش حكایه Une phrase, une expression rebattue هزار كره تكرارلنمش بر تعبیر

On dit, qu'on est rebattu de quelque chose, qu'on en a les oreilles rebattues, pour dire, qu'on est las d'en entendre parler قولاغی بیقدرمش برصحبت ـ تعجیز سامعه ایتمش بر كلام

REBELLE. Qui désobéit à l'autorité légitime, qui se révolte contre elle .A عاصی pl. عصاة ـ عدیم الاطاعة ـ باغی pl. بغاة .P نا فرمان ـ سر كش .T زوربا ‖ Rebelle au roi پادشاهه ارادهٔ همایونه اطاعت ایتمان عاصی aux volontés du prince عصاتك Esprit rebelle عقل عصیان آلود Punir les rebelles حقندن كلمك

Dans quelques phrases, il signifie figur., opiniâtre .A معند .P معند .T سركش ‖ Fièvre rebelle عنادجی بر حما ulcère معند علاجه سركشلك ایدر بر یاره Un mal rebelle aux remèdes بر علت

se REBELLER. Se rendre rebelle .A عصیان ـ رفع اللواء البغی والعصیان .P سر بر آوردن ـ سر كشی نمودن ـ گردنپیچ رایت افراز سركشی وعصیان شدن ـ ربقهٔ اطاعت گسشتن .T عاصی اولمق ـ اطاعتسزلق ایتمك ـ زوربا اولمق ‖ Il s'est rebellé contre son prince پادشاهنه عاصی اولدی Plusieurs villes se rebellèrent نیچه بلاد وامصار رفع لوای بغی وعصیان ـ ایتمشلر در On dit figur., que les sens, les passions se rebellent contre la raison ـ نفس اماره عقل اوزرینه عصیان ایدر

عقله سركشلك ايدر

REBELLION. Révolte A. عتو - بغی - عصیان P. سر کشی - عصیان || Grande rebellion عاصیلق - زوربالق T. نا فرمانی عتو وعصیانی Dompter la rebellion بیوک زوربالق - عظیم دفع وتسکین ایتمک - On dit figur. La rebellion des sens contre la raison نفسک عقل اوزرینه عصیانی

On dit, Faire rebellion à Justice, pour dire, empêcher par violence l'exécution des ordres de la Justice احکام شرعیه نک اجراسنه مخالفت ایتمک

se REBÉQUER. Répondre avec fierté à une personne à qui on doit du respect A. اطالة اللسان P. زبان درازی نمودن T. کستاخانه جواب - پرواسز سوز سویلمک - دل اوزاتمق ویرمک

REBLANCHIR. Blanchir une seconde fois A. تبییض علی التکرار P. نیز سفید ساختن T. برکره دخی - ینه آغارتمق آغارتمق

REBONDI. Arrondi par embonpoint A. مرتوی P. فربه T. اتنه طولغون یکاقلر - وجنات مرتویه Des joues rebondies || طولغون Cette femme est grasse et rebondie سمینه ومرتویه بر قاریدر

REBONDIR. Faire un ou plusieurs bonds A. قفزان P. منجک کردن T. سکمک || On vit tomber le boulet de canon, et un moment après on le vit rebondir طوب کله سی یره دوشوب بر دقیقه مرورنده سکدی

REBONDISSEMENT. Action d'un corps qui rebondit A. قفاز P. منجک T. سکمه

REBORD. Bord élevé et ajouté A. عضد P. پروز T. پرواز || Le rebord de cette table empêche l'argent de tomber بو طبله نک پروازی اقچه نک دوشمسنه حائل اولور

Il se dit aussi de la partie rebordée d'un vêtement A. طراز P. سنجف T. کناره

REBORDER. Mettre un nouveau bord A. تطریز مجدداً P. کنارۀ نو نهادن T. یکی سنجف قویمق || Reborder une robe لباسه طراز جدید قویمق

REBOUCHER. Boucher de nouveau A. سد مجدداً - مکرراً یکیدن T. بار دیگر بستن - از سر نو بستن P. اصمام شیشه نک || Reboucher une bouteille بر دخی طیقامق - طیقامق دلیکی مجدداً طیقامق un trou اغزینی یکیدن طیقامق

Se Reboucher. Se replier A. انحنا - انثنا - تثنی P. دو

L'épée se reboucha || اکیلوب بوکلمک - اکلمک T. تا شدن contre sa cuirasse قلیج فلانک زرهنه طوقندقده اکلدی

REBOURS. Le contre-poil d'une étoffe A. عکس الزئبر P. وارونۀ T. پرز پروزک ترسی || Prendre le rebours d'une étoffe pour la mieux nettoyer ثوبی کرکی کبی تطهیر ایچون پروزینک ترسنه سپورمک - تیسی طرفندن سپورمک

Il signifie figur. le contre-sens, tout le contraire de ce qu'il faut A. معکوس P. بازگون - عکسی T. ترس || Vous n'expliquez pas bien cela, c'est tout le rebours de ce que vous dites بوکا لایقی اوزره معنا ویره مدک دیدیکک کلامک تمام عکسیدر Tout ce qu'il fait est le rebours du bon sens کافۀ افعالی عقل کسیدر - سدادک عکسیدر

À rebours, Au rebours. À contre-poil, en sens contraire A. معکوساً - بالعکس - مقلوباً P. بازگونه - بر عکس T. ترسنه - مقلوباً قرائت ومعکوساً مشی Lire, marcher à rebours || عکسنه وحرکت ایتمک - Il signifie figur. À contre-sens, tout au contraire de ce qu'il faut || Il prend toutes choses à rebours هر ایشی هر شیئده ترسنه معنا ویرر fait tout à rebours عقل سدادک عکسنه بالعکس ایشلر Au rebours du bon sens اولقرق

REBOURS, adj. Revêche, intraitable A. معکوس العقل P. کج عقل T. ترس عقللو || Il est si rebours اولقدر معکوس العقلدر که C'est un esprit rebours ترس عقللو در Humeur rebourse ترس طبیعت V. au Revêche.

REBROUSSER. Il se dit des cheveux et du poil, lorsqu'on les relève du sens contraire à celui dont ils sont naturellement couchés A. تقلیب الشعر P. مویرا بازگونه یافتن T. قیلی ترسنه بییغی چویرمک - دوندرمک Rebrousser la moustache || تـه چویرمک قیلی عکسنه تقلیب ایتمک le poil ترسنه چویرمک

Il signifie aussi, retourner brusquement en arrière A. رجعت بغتة - انصراف بغتة P. ناگهان باشتن T. آنسزین کیرو دونمک || Quand il apprit cette nouvelle, il rebroussa chemin بو خبر طرفنه واصل اولنجه آنی یولدن کیرو دوندی Les rivières rebrousseront contre leur source, avant que ... بو حالت ظهور ایده جکنده میاه انهار ناگه منبعلری طرفنه رجعت ایده جکدر

À rebrousse poil. À contre-poil. V. À rebours.

REBUT. Action par laquelle on rebute. V. Rebuter || Il a essuyé

beaucoup de rebuts نیچه نیچه ردّ ایله معاملەلره مظهر اولمشدر

Rebut, se dit aussi d'une marchandise de peu de valeur, que tout le monde rejette *A.* سقط pl. اسقاط ـ هادر *P.* کمایه ـ کمتر ـ بیقدر *T.* ایشه یرامز || Il a vendu tout ce qu'il avait de meilleur, il n'a plus que du rebut مالک اک گزیدەسنی بازنده ـ فروخت ایله یانده قالان اموال اسقاط مقولەسیدر برمتاعی Mettre une étoffe au rebut هب اموال هادره قالمشدر اموال هادره ایچنه آتمق

On appelle Le rebut de la nature, Le rebut du genre humain ce qu'il y a de plus vil et de plus méprisable dans la société *A.* pl. اسقاط الناس ـ خسالة الناس *P.* فرومایگان *T.* آدم مولوزی || Ces gens-là sont le rebut du genre humain بو اشخاص بنی نوع آدمک خسالەسیدر

REBUTANT. Qui rebute, qui décourage *A.* موجب الفتور *P.* درمانده ساز ـ فتور آور *T.* بزدریجی ـ آپشدریجی || Travail rebutant شغل موجب الفتور Étude rebutante باعث فتور اولەجق مطالعۀ کتب

Il signifie aussi, choquant, déplaisant *A.* موجب الاباثة ـ موجب الاستنفار *P.* خاطر رنجیده ساز *T.* ایکرندریجی ـ استنفار طبعی || Air rebutant طبیعت قبول ایدەمیەجک اباثت طبعی Manières rebutantes موجب اولەجق شکل وسیما موجب اولەجق اوضاع واطوار

REBUTER. Éloigner avec rudesse *A.* ردّ ـ دفع *P.* دور انداختن *T.* اوتدیه ایلتمک || Après avoir été rebuté trois fois, il revint à la charge اوچ کرّه ردّ اولنمشیکن تکرار حملەیه مبادرت ایلدی Il voulait entrer, mais on le rebuta à la porte دخول ایدەیم دیر ایکن قپودن دفع اولندی Je vous conjure de ne pas me rebuter dans la détresse extrême où je me trouve گرفتار اولدیغم حال کمال کربت واندوهده بنی ردّ ایتمامکزی نیاز ایدرم

Et décourager, dégoûter par des obstacles, par des difficultés *A.* ایراث الفتور *P.* درماندگی آوردن ـ فتور آوردن *T.* بزدرمک ـ ظهور ایدن || Les contradictions ne m'ont point rebuté اعتراضات بکا بر وجهله موجب فتور اولمامشدر Ces difficultés ne rebutèrent point ce général ظهور ایدن صعوبتلر جنرالک غیرتنه بر وجهله ایراث فتور ایدەمدی

Il signifie aussi simplement, refuser *A.* امتناع عن القبول ـ ردّ *P.* نپذیرفتن *T.* قبول ایتمامک || De cinquante pièces de monnaie, il en rebuta dix qui étaient de mauvais aloi اللی عدد سکه ایچندن اونی مغشوش اولمغله ردّ اولندی

Et choquer, déplaire *A.* ایجاب الاباثة ـ تنفیر الطبع *P.* خاطر آوردن رنجش *T.* ایکرندرمک || C'est une mine qui rebute تنفیر طبعی موجب اولور بر چهره در

Se Rebuter. Se décourager *A.* کسب الفتور *P.* درمانده شدن ـ فتور ـ آپشمق *T.* فتور یافتن ـ گرفتار فتور گشتن ـ کتورمک || Son courage qui ne se rebutait jamais, fit supporter à son corps faible des fatigues au-dessus de ses forces مجبول اولدیغی غیرت ذاتیه احتمال فتوردن بریٔ اولمغله وجود نا توانی خارج از استطاعه نیچه مشاق ومتاعبک تحمّلنه قدرتیاب اولمشدر

RÉCALCITRANT. Qui résiste avec humeur et opiniâtreté *A.* متمرّد *P.* سرکش *T.* اونکو

RÉCAPITULATION. V. Récapituler || Il fit une courte récapitulation de tout ce qu'il avait dit قاله کتوردیکی کافۀ ابحاثی ملخّصاً تکرار ایلدی

RÉCAPITULER. Redire sommairement ce qu'on a déjà dit *A.* تکریر ا لمواد المسرودة ملخّصاً || Sur la fin de son sermon, il récapitula les principaux points de son discours اثنای وعظده سرد ایتمش اولدیغی مادەلردن باش مادەلری ختام موعظەده ملخّصاً تکرار ایلدی

RÉCÉLÉ. T. de Juris. Action de recéler une chose. V. Recèlement.

RECÈLEMENT. Action de recéler une personne *A.* کتم ـ اخفا *P.* نهفتگی *T.* صاقلامه ـ کیزلمه || Recèlement de la personne d'un accusé بر متهمک اخفاسی d'un corps mort بر میتک اخفاسی

RECÉLER. Cacher un vol ou un voleur *A.* اخفاء ـ اللص *P.* دزد افشردن *T.* کیزلمک ـ خرسز یتاغی ـ اولمق || Il avait recelé le vol et le voleur کرک مال مسروقی وکرک سارقی اخفا ایتمشدر ـ On dit aussi, Receler un malfaiteur, un meurtrier ارتکاب شقاوت ایتمش برخبانتکاری وبر قاتلی اخفا ایتمک

Et cacher les effets d'une succession *A.* کتم التركة ـ کتم الاموال المتروكة *P.* مردەریکرا نهفتن *T.* ترکه مالنی کیزلمک || Il est accusé d'avoir recélé des effets considérables ترکه مالندن کلیتلو اشیا کتم واخفا تهمتیله متهمدر

RECÉLÉ. *A.* مختفی *P.* نهفته *T.* کیزلنمش ـ صاقلنمش

RECÉLEUR. Qui recèle *A.* لغيف *P.* دزد افشار *T.* خرسز || Les lois Romaines punissaient le recéleur du vol, comme le voleur رومائيونك شريعتى اوزره لغيف ايله سارق حقنده تعيين اولنمش حدّ شرعى مساويدر

RÉCEMMENT. Nouvellement, depuis peu de temps *A.* فى مستطرف الايام - آنفاً - موخراً *P.* پيش از اندك وقت *T.* قريباً كچمش زمانده - يقينده || Cela est arrivé récemment بو شئ موخراً واقع اولدى

RECENSEMENT. Dénombrement *A.* تعداد *P.* شمار *T.* صايى || Il a fait le recensement de ses rentes وارداتنى تعداد وشمار ايلدى D'après le recensement des sommes reçues مقبوض اولان اقچه‌دنك مقدارى لدى التعداد Il faut procéder au recensement des voix كلم وآرانك تعدادينه مبادرت ايتمك اقتضا ايدر

Il signifie aussi, une nouvelle vérification de marchandises, de leur qualité, de leur quantité, de leur poids *A.* تحقيق الحال الاموال مكرراً

RECENSER. Faire un recensement *A.* احصا - تعداد - عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق

Recensé. *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صايلمش

RÉCENT. Nouvellement fait ou arrivé *A.* جديد - طرىّ *P.* تر - نو - تازه - *T.* عهد قريبده - يكى - تازه - يقينده اولمش - واقع اولمش || Mettre un appareil sur une plaie pendant qu'elle est encore récente جراحت هنوز تازه ايكن اوزرينه مرهم قويمق Cela est d'une écriture toute récente بو يازو هنوز تازه در Il s'agit d'une affaire toute récente صدد عهد قريبده واقع - هنوز واقع اولمش - اولمش بر مصلحته دائر در La mémoire en est encore toute récente بو مصلحتك ذكرى صحيفهٔ خاطرده هنوز طرىّ وتر در Avoir la mémoire récente de quelque chose بر شيئك ذكرى حالا خاطرده جديد ومستحضر اولمق

*RECEPAGE. Action de receper. V. ce mot.

RECEPER. Tailler une vigne jusqu'au pied *A.* ابتار الكروم *P.* تاكرا از بن بريدن *T.* اصمه‌يى ديبدن كسمك - || Il se dit aussi des bois taillis qu'on coupe par le pied *A.* ابتار الاشجار *P.* درخترا از بن بريدن *T.* آغاجى ديبدن كسمك

RÉCÉPISSÉ. Écrit par lequel on reconnait avoir reçu des papiers, des pièces, etc. *A.* وثيقة القبض *P.* مقبوضنامه *T.* مقبوض سندى || Je lui donnerai ces pièces sous un bon récépissé اشبو اوراقى بر قطعه مقبوض سندى مقابلنه كنديه تسليم ايده‌جكم Quand vous me rendrez mes récépissés, je vous rendrai tous vos papiers يدكده اولان مقبوضى مشعر سنداتمى ردّ ايلديككز حالده اوراقكى طرفكه تسليم ايدرم

RÉCEPTACLE. Lieu où se rassemblent plusieurs choses de divers endroits *A.* مجمع *P.* جمعيتگاه *T.* بركنتى يرى || C'est le réceptacle de toutes les ordures de la ville بو محل مجمع كناسات بلده در Cette maison est le réceptacle des voleurs بو خانه خرسز يتاغيدر - خرسزلرك جمعيتگاهيدر

RÉCEPTION. Action par laquelle on reçoit des lettres, des ballots, etc. *A.* وصول - اخذ *P.* ستاد *T.* اله وصول بولمه - آلمه || La réception d'une lettre مكتوبك اخذى - وصولى d'une lettre de change پوليچه تمسكنك اخذى J'ai reçu votre lettre par laquelle vous accusez la réception de mon paquet طرفمدن ارسال اولنان تحريرات بوخچه‌سنك الكره وصولنى حاوى بر قطعه مكتوبكزى اخذ ايلدم

Il signifie aussi, accueil, manière de recevoir des personnes *A.* تلقى *P.* پذيره *T.* قبول || Faire une bonne réception à quelqu'un فلانه حسن معامله ايله تلقى ايتمك On fit une réception magnifique aux ambassadeurs ايلچيلره دبدبهٔ عظيمه ايله كلان تلقى اولمشدر

Il se dit aussi de la cérémonie par laquelle on reçoit quelqu'un dans une compagnie *A.* رسم القبول || Le jour de sa réception au Parlement پارلامنتو مجلسنه قبولى رسمى اجرا اولنديغى حالده Dans toutes les compagnies réglées, ceux qui en sont, prennent rang selon l'ordre de leur réception تحت رابطه ونظامده اولان بالجمله اصناف جمعيتلرنده رسم تقدّم هر كسك اول صنفه قبول اولنديغى وقتدن اعتبار ايله اجرا اولنور

RECETTE. Recouvrement de ce qui est dû, soit en deniers, soit en denrées *A.* تحصيل الواردات - قبض الحاصلات || Faire la recette d'une terre بر جفتلكك حاصلاتنى قبض ايتمك Il a été commis à la recette générale de Paris پارس شهرينك كافّه قبضنه مأمور اولدى - عوائدى تحصيلنه مأمور اولدى

Il se dit aussi des deniers ou denrées dont on a fait le recouvrement *A.* واردات pl. وارد - مقبوضات pl. مقبوض - دخل - دخل وخرج *P.* رسد *T.* ايراد || La recette et la dépense ايراد ومصرف - مقبوض ومصروف La dépense excède la recette مصرف ايراده غالبدر Chapitre de recette مقبوضات

ایراد حسابنه کچورمک بحثی Passer en recette

Recette, se dit aussi de la composition de certaines drogues pour guérir un mal *A.* ترکیب || Une bonne recette pour la fièvre حمّایه نافع بر ترکیب Une excellente recette اعلا بر ترکیب Enseigner une recette بر دوا ترکیبنی تعریف ایتمک ‒ Il se dit aussi de l'écrit qui enseigne cette composition علاج ترکیبی حکیم رجتدسی ‒ پوصلدسی

RECEVABLE. Admissible *A.* ممکن القبول ‒ مستحق القبول ‒ *T.* قبوله کلور ‒ سزاوار قبول ‒ *P.* پذیرفتنی ‒ مقبول || Fournir des marchandises bonnes et recevables جیّد واعلا وقبوله سزا متاع گزیده وقبوله شایسته مال ویرمک ‒ ویرمک Cette excuse n'est pas recevable بو عذر ‒ سزاوار قبول اولمجق عذر دکلدر شایان ‒ Des offres recevables تکلیفات مقبوله مقبول دکلدر قبول اولمجق تکلیفلر

RECEVEUR. Personne chargée de faire une recette, soit en deniers, soit en denrées *A.* محصّل ‒ قابض المال ‒ *P.* تحصیلدار ‒ *T.* قبض مال || Le receveur d'une telle terre فلان ملکک des tailles اموال خراجیّه محصّلی des dîmes, فابض اموالی des amendes فابضی ‒ اعشار واموال غرامت تحصیلداری

RECEVOIR. Il se dit de tout ce qui éprouve l'effet d'une cause extérieure *A.* اتخاذ ‒ اخذ ‒ *P.* گرفتن ‒ *T.* آلمق || Dieu ne reçoit rien الله تعالی حضرتلری اتخاذ اثردن منزهدر Dès l'instant que nous recevons la vie, nous sommes condamnés à rouler dans un cercle de biens et de maux اخذ حیات ایتدیکمز دمدنبرو بر دائرهٔ اکدار ومسارّ ایچنده دوران ایلمامز اوزر یمزهحکم اولنور Il avait reçu de la nature une âme forte et ardente ید قدرتدن بر نفس قوی وشدید اخذ ایلدی Recevoir des impressions étrangères تأثیرات وانطباعات خارجیّه ارض تأثیرات اخذ ایتمک La terre reçoit les influences du ciel سماویّه‌یی اخذ ایدر Le miroir reçoit les objets des images قبول ایدر ‒ آیینه عکوس صوری اخذ ایدر La cire reçoit toutes les impressions, toutes les figures qu'on veut lui donner شمع قبول ایده‌ده بیلور ‒ عسل هر کونه اشکالی اخذ ایدر

On dit aussi, qu'une proposition reçoit de la difficulté, qu'elle ne reçoit aucune difficulté, pour dire, qu'elle est, ou qu'elle n'est pas susceptible de difficulté کویاکون صعوبتلره متحمّل یاخود هیچ بر درلو عسرت قبول ایتمز بر مسئله در Ce passage-là peut recevoir divers sens بو عبارت متحمّل بر عبارة معانیٔ مختلفه‌یی

معانیٔ مختلفه قبول ایدر ‒ در

On dit, Recevoir une tuile sur la tête باشنه بر کرمید اصابت ایتمک un sceau d'eau sur le corps اوستنه بر قوغه صو اصابت ایتمک

Recevoir. Toucher ce qui est dû, en être payé *A.* اخذ ‒ قبض *P.* ستادن *T.* آلمق || Recevoir de l'argent اقچه‌یی اخذ des arrérages بقایایی قبض ایتمک وقبض ایتمک des appointemens وظیفه اخذ ایتمک

Il se dit aussi de ce qui est envoyé ou adressé à quelqu'un, lorsqu'il lui est remis entre les mains || Recevoir des lettres مکاتیب مکاتیب وتحریرات بر کمسنه‌نک ‒ وتحریرات اخذ ایتمک des nouvelles اخبار وحوادث اخذ یدینه واصل اولمق des ordres اخذ اوامر بر اولاق آلمق un courrier ایتمک Il y a long-temps que je n'ai reçu de ses nouvelles مدّت طرفندن خبر کلمامشدر ‒ مدیده‌دنبرو طرفندن خبر آلمدم Il a reçu un courrier de l'armée اردو طرفندن فلانه اولاق طرفنه کلدی J'ai reçu ordre de vous faire telle proposition شونی تکلیف ایلمکه بکا مأموریّت ویرلمشدر ‒ Il signifie aussi, accepter ce qui est offert sans qu'il soit dû *A.* قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبول ایتمک ‒ قبوللمق || Recevoir un don بر هبه قبول des présens هدایا قبول ایتمک

Il se dit aussi des biens et des maux qui arrivent, des impressions de joie et de chagrin que l'on ressent *T.* مظهر اولمق ‒ اوغرامق ‒ دوچار اولمق || Recevoir une blessure بر یاره‌یه un coup بر ضربه‌یه دوچار اولمق un grand dommage بر ضربه‌یه دوچار اولمق un affront تحقیر خسار جسیمه دوچار اولمق مظهر Il a reçu de grandes grâces نعم والطاف جلیله‌یه مظهر اولمق اولدی J'en ai reçu mille témoignages de bonté, mille politesses, mille marques d'amitié نیچه نیچه آثار اکرام والتفات ودلایل قویّهٔ حبّ ووالاته مظهر اولدم Recevoir une récompense, des éloges مظهر مکافات ومظهر مدح وثنا اولمق Recevoir des grâces de Dieu, des inspirations du Ciel مظهر الطاف رحمیّه والهامات صمدانیّه اولمق

On dit, Ces peuples-là ne reçurent la foi qu'au troisième siècle اقوام مذکوره دور ثالثده قبول ایمان ایتمشلر در Les apôtres reçurent le Saint-Esprit le jour de la pentecôte حواریّون حضراتی روح قدسی عید خمسینده اخذ ایتمشلر در

Recevoir. Tirer de... *A.* اخذ ‒ جلب *P.* گرفتن *T.* آلمق

D'où recevez-vous vos graines ? ذخیره‌یی قنغی طرفدن اخذ جلب ایدرسک ـ ایدرسک Cette maison ne reçoit ses jours que de la rue بو خانه آیدینلغی یالکز زوقاق طرفندن اخذ ایدر ـ Il se dit aussi des choses qui servent à contenir celles qui viennent s'y rendre || La mer reçoit toutes les rivières دریا جمیع انهاری اخذ ایدر Une gouttière qui reçoit toutes les eaux d'un toit چاتینک بالجمله صولرینی اخذ ایدن طملدلق

Recevoir. Agréer, accepter une chose *A.* تلقی ـ تقبّل ـ قبول ـ سزاوار قبول داشتن ـ پذیرفتن ـ بیواز کردن *P.* بالقبول ـ مقبول طوتمق ـ قبوللمق *T.* شایان حسن قبول داشتن || قبول ایتمک Je reçois vos offres تبلیغاتک مقبولمدر Il en a reçu la proposition avec joie عرض اولنان تکلیفی فرح جان ایله قبول ایتمشدر La proposition qu'il a faite a été bien reçue عرض ایتدیکی تکلیف رهین حسن قبول اولمشدر Son compliment n'a pas été bien reçu سلامی قبول اولنمدی Je ne reçois pas votre excuse عذرک عندمده مقبول دکلدر

On dit, Bien recevoir, pour dire, approuver *A.* استحسان *P.* پسندیدن *T.* بکنمک || Cette proposition fut bien reçue dans le public بو تکلیف عند الناس رهین استحسان اولمشدر Ce livre a été bien reçu بو کتاب رهین پسند واستحسان اولمشدر ـ Et mal recevoir, pour dire, désapprouver *A.* استقباح ـ مستحسن طوتمامق ـ بکنمامک *T.* نا پسند داشتن *P.* || Cela sera mal reçu à la Cour بو کیفیت سرای همایونده مستحسن طوتلمیه‌جغی درکار در

En parlant des personnes, il signifie, accueillir *A.* تلقی ـ تلاقی *P.* پذیرفتن ـ پذیره کردن *T.* قبول ایتمک || Recevoir un ambassadeur avec magnificence ایلچی‌یی کمال دبدبه واحتشام ایله تلقی ایتمک Il m'a reçu avec de grandes démonstrations de joie نیچه نیچه آثار شادمانی ومسرت اظهاریله بکا تلقی ایلدی Avant que d'aller là, il faut savoir comment on le recevra اول طرفه وارلمزدن مقدم نه معامله ایله تلقی اوله‌جغنی استعلام ایتمک لازمدر On l'alla recevoir au bas de l'escalier نردبانک آشاغی‌یی واریلوب تلقی نردباندن آشاغی استقباله وارلدی ـ Il a été fort bien, fort mal reçu غایت التفات ایله یاخود سوء معامله ایله تلقی اولمشدر Il est bien reçu partout هر طرفده مکرماً ایله تلقی اولمشدر Recevoir froidement معاملهٔ بارده ایله وماتفتاً تلقی اولور بارداند معامله ایله ـ تلقی ایتمک

On dit, qu'un homme reçoit bien son monde, pour dire, qu'il fait toutes sortes de bons traitemens à ceux qui vont chez lui قواعد مهماننوازی‌یه ومراسم مهماننوازی‌یی کما هو ـ رعایتی چوق بر آدمدر بغایت مکرم ومهماننواز در ـ اللایق اجرا ایدر بر آدمدر

Recevoir des visites *A.* ملاقاة الزوّار *P.* مهمان پذیرفتن *T.* کورشمک ـ مسافر قبول ایتمک || Il ne reçoit point aujourd'hui بو کونکی کون کورشمز ـ مسافر قبول ایتمز

Recevoir. Se soumettre, déférer à quelque chose *A.* مطاوعت ـ اظهار الرضاء والقبول ـ اظهار الطوع والرضا ـ انطیاع *P.* تن قبول نمودن ـ سر فرو بردهٔ رضا وتسلیمیت شدن ـ دادن *T.* فلان قبول ایتمک ـ اطاعت ایتمک || Recevoir un décret حکمه مطاوعت ایتمک Recevoir avec respect, avec une parfaite soumission کمال تعظیم وحرمت وغایت امتثال واطاعت ایله سر فرو بردهٔ طوع ورضا اولمق C'est un principe que tous les philosophes ont reçu جمیع حکما عندنده قبول اولنمش بر اصولدر ـ On dit aussi, Recevoir la loi, les ordres de quelqu'un بر کمسنه‌نک حکمنه اظهار طوع ورضا ایتمک ـ حکمنه سرفرو بردهٔ اطاعت وانقیاد اولمق

Reçu. *A.* مقبول *P.* پذیرفته *T.* قبوللنمش ـ قبول اولنمش ـ
Il signifie au substantif, une quittance écrite, par laquelle on reconnaît avoir reçu. V. Récépissé.

RECHANGE. Il n'est d'usage qu'avec De, et se dit des objets qu'on tient en réserve pour s'en servir au besoin *A.* لوازمات مکرّرة *T.* یدکلک || Des armes de rechange یدکلک اسلحه des cordages یدکلک حلاط طاقمی وآلات

Il signifie aussi le droit d'un nouveau change, qu'on fait payer par celui qui a tiré une lettre de change, lorsqu'elle a été protestée *T.* تأدیه اولنماش پولیچه تمسکنک دلالیه‌سی مکرری || Payer le change et le rechange تأدیه اولنماش پولیچه‌نک باشنی وباشک مکررینی ادا ـ پولیچه‌نک باشنک مکرری پولیچه‌نک دلالیه‌سی ودلالیه مکرری ـ ایتمک

RÉCHAPPER. Être délivré, se tirer d'un grand péril *A.* تخلص ـ انملاص ـ استخلاص *P.* رها یافتن *T.* قورتلمق ـ شیویشمک ـ صیرلمق || Il a une fâcheuse maladie, il n'en réchappera pas بر مرض شدیده مبتلا در قورتله‌جغی یوقدر Ce sera un grand bonheur s'il en réchappe تخلص واستخلاصی ممکن اولسه شیویشمک ممکن اولسه بر نعمت ـ حقنده محض سعادتدر Il est bien heureux d'être réchappé de ce danger بو عظیمه در

مقولد نهالکدن تغلت واستخلاصه ظفریاب اولمسی مساعدهٔ قورتلمسی محض قوّت بختندندر - بختندندر

RECHARGER. Charger de nouveau *A.* تحمیل - مجدّداً تحمیل *P.* علی التکرار بر نهادن بار نیز *T.* ینه یوکلتمک || On avait déchargé les mulets, il fallut les recharger قاطرلرک حمولدلری ایندیرلمش اولمغله تکراراً تحمیل اولنمق لازم کلدی

Et charger de nouveau une arme à feu *T.* تکرار طولدرمق || Ces gens-là n'ont pas plus tôt tiré un coup, qu'aussitôt ils ont rechargé فلان کمسنه‌لر بر کرّه آتدقدنصکره در حال سلاحلرینی تکرار طولدردیلر

Et faire une nouvelle attaque, retourner au combat *A.* جَولة - کرور *P.* نیز سورن انداختن *T.* ینه دونک چالمق || Après avoir plusieurs fois chargé les ennemis, sans avoir pu les entamer, il les rechargea encore, et les rompit entièrement کرّةً بعد اخری دشمن اوزرینه بعد الهجوم کسر وشکستی ممکن اولدیغندن بردفعه دخی جولت وکروره مبادرت ایلدکده کلّیاً انهزامی میسّر اولمشدر

Il signifie aussi, donner un ordre encore plus pressant *A.* تأکید || Je vous avais chargé et rechargé de lui dire que... شویله الامر شویله سویلمکی طرفکه امر ایلدکدنصکره بر دخی تأکید کرّةً بعد اخری تأکید ایلدم - ایلدم

RECHASSER. Repousser d'un lieu en un autre *A.* طرد *P.* گریزانیدن *T.* قوغمق || Rechassez ces bêtes dans l'étable بو حیواناتی آغیله طرد ایله On rechassa les ennemis jusque dans leur camp دشمنی اردوسنه قدر طرد ایتمشلردر

Et chasser de nouveau en quelque endroit *A.* صید علی التکرار *P.* نیز شکار کردن *T.* ینه آولمق || C'est un bois où j'ai chassé et rechassé مقدّما صید ایدوب صکره علی التکرار ایچنده صید ایتدیکم بر اورماندر

RÉCHAUD. Ustensile dans lequel on met du feu pour différens usages *A.* مسعر *P.* آتشدان - منقله *T.* منقال || Réchaud de cuivre باقر منقل Mettre quelque chose sur le réchaud بر شیئی منقلک اوزرینه قویمق

RÉCHAUFFER. Chauffer ce qui était refroidi *A.* تسخین - احرار *P.* گرم ساختن *T.* ایستمق || Il avait froid, il s'est rechauffé à courir اوشنمشیکن سکردوب ایسندی Faire réchauffer le potage چورباسینی ایستمق — Figur. || Ses amis s'étaient refroidis; mais cette bonne nouvelle les a réchauffés احبابی کندوسندن صوغومشیکن بو خیرلو خبرک ورودنده ایسنمشلردر

Se Réchauffer. *A.* تسخن - کسب الحرارة *P.* گرمی کسب *T.* ایسنمق || Le temps se réchauffe هوا کسب حرارت ایتمکده در Son zèle s'est réchauffé غیرتی گرمیت بولدی

Réchauffé. *A.* مسخن - محرور *P.* گرمی پذیرفته *T.* ایسنمش

RÉCHAUFFOIR. Fourneau qui sert à réchauffer les plats. V. Fourneau.

RECHAUSSER. Chausser de nouveau *A.* الباس - مجدّداً اخفاف الخفاف مجدّداً *P.* ازسر نوپای افزار پوشانیدن *T.* یکیدن آیاق قابی کیدرمک

RECHERCHE. Action de rechercher *A.* تفحّص pl. تفحّصات - تطلّب pl. تطلّبات - تفقّد *P.* جستجو - پژوهش *T.* آرامه - آراشدرمه || Recherche exacte صحّت اوزره اولان تفحّص La recherche des antiquités d'une province بر مملکتده موجود اولان آثار قدیمه‌نک تفحّصی Il faut toujours travailler à la recherche de la vérité حقیقت احوالک تطلّب وتفحّصنه دائما بذل همّت اولنمق لازمدر Faire la recherche d'un enfant qui a disparu غائب اولمش بر چوجوغی جستجو وتفقّد ایتمک

Il se dit en littérature des choses relatives à un sujet que l'on a recherché dans les auteurs anciens *A.* تحرّی pl. تحرّیات || Ce livre est plein de belles recherches بو کتاب نیچه نیچه تحرّیات لطیفه‌یی مشتملدر

Il se dit aussi du soin extraordinaire, de l'art que l'on emploie dans les choses ordinaires de la vie *A.* تکلّف || Il y a de la recherche dans ses repas طعامنده تکلّف واردر Il y a trop de recherche dans son style سبک وانشاسنده چوق تکلّف واردر — En Morale, ce mot emporte une idée d'excès et de blâme *A.* فرط التکلّف || Des recherches de volupté مشتهیات نفس خصوصنده فرط تکلّف Tibère avait des recherches de dissimulation et de cruauté فلان نام قیصر ریا وتصنعده وشدّت طبع خصوصنده فرط تکلّف ایدر ایدی

Il signifie aussi, perquisition de la vie et des actions de quelqu'un *A.* تزکیة الحال *P.* پژوهش حال *T.* فلانک حالنی آراشدرمه || La recherche des financiers امور میریه خدمه‌سنک تزکیهٔ حاللری des faux nobles کاذباً دعوای اصالت ایدنلرک تزکیهٔ حاللری Faire la recherche da la vie de quelqu'un بر کمسنه‌نک حالنی تزکیه ایتمک

Et poursuite que l'on fait pour avoir une fille en mariage *A.* خِطبة *P.* خواستاری *T.* دوکورلك || Faire la recherche d'une fille بر قزك دوکورلکنه وارمق Il a bien fait des pas pour la recherche de cette fille بو قزك خطبه‌سی خصوصنده خیلی مرتبه سعی ایتمشدر

Recherche, en termes de couvreur et de paveur, signifie, la réparation que l'on fait en remettant des tuiles ou des pavés neufs aux endroits où il en manque *A.* تعمیر ـ ترمیم *P.* مرمّت کردن *T.* مرمّات ایتمك || Il n'est pas nécessaire de relever ce pavé, il suffira d'y faire une recherche بو قالدرمی یکیدن یاپمق لازم دکل انجق مرمّاتی کافیدر

RECHERCHER. Chercher de nouveau *A.* طلب علی التکرار ـ مکرّرًا تفحّص *P.* نیز جوییدن ـ دیگر بار جستجو کردن *T.* بر دخی آرامق ـ ینه آرامق || Je l'ai cherché et recherché sans le pouvoir jamais trouver فلانی کرّةً بعد اخری آرامشیکن بوله‌مدم

Et chercher avec soin *A.* تحرّی ـ تتبّع ـ استقصا ـ استفحاص *P.* پژوهیدن ـ جوییدن *T.* آراشدرمق || Rechercher les secrets de la nature خفایای قدرتی تحرّی واستقصا ایتمك Rechercher ce qu'il y a de plus curieux dans les sciences, dans les choses les plus cachées علوم ایچنده بولنان نوادری وخفایای احوالی استقصا ایتمك Il a recherché tous les mémoires, tous les titres qu'il a pu, pour composer son histoire تألیف ایلدیکی تاریخی جمع وترتیب ایچون دسترس اوله بیلدیکی کافهٔ تقاریری وبالجمله سندات لازمه‌یی تتبّع بالتحرّی تتبّع ایلدی ـ واستقصا ایلدی

Et faire enquête de la vie ou des actions des quelqu'un *A.* تزکیة النفس ـ تفتیش الحال *P.* پژوهیدن حال *T.* بر کمسنه‌نك حالنی آراشدرمق || Il est arrêté prisonnier, on recherche sa vie اسیر اولمق اوزره حبس اولنوب تزکیهٔ نفسنه مبادرت ایلدیلر On fait une Chambre de Justice pour rechercher les financiers امور میریّه خدمه‌سنك تزکیهٔ نفسلریچون مخصوص بر مجلس حکّام عقد اولنور

Et tâcher d'obtenir *A.* طلب *P.* خواستن ـ طلبکار شدن *T.* طالب اولمق ـ آرامق ـ استمك || Rechercher la faveur du prince حسن توجّه شاهانه‌یه طالب اولمق l'alliance de quelqu'un بر کمسنه ایله عقد اتّفاقه طالب اولمق

On dit, Rechercher une fille en mariage *A.* اختطاب *P.* خواستاری کردن *T.* دوکورلك ایتمك ـ دوکورلکه وارمق

Rechercher, se dit aussi en parlant des ouvrages de Sculpture, Peinture, Gravure, et signifie, en réparer avec soin les moindres défauts *A.* تصحیح *P.* پرداختن *T.* پرداخت ایتمك || Rechercher une figure de plâtre آلچیدن مصنوع بر صورتك پرداختنی ایتمك

Recherché. *A.* مطلوب ـ متفحّص *P.* جوییده ـ پژوهیده *T.* آرانمش

On dit en termes de Peinture, de Sculpture, etc. Figure bien recherchée اهتماملو پرداخت اولنمش بر تصویر

Et en parlant d'un livre, qu'on y trouve des choses bien recherchées, pour dire, qu'on y trouve des matières, des questions curieuses et soigneusement examinées بو کتاب تحرّیٔ عظیم ایله آرانمش نیچه نوادری مشتملدر

Il est aussi opposé à Naturel *A.* مصنّع *T.* تکلّفلی || Parure recherchée, ajustement recherché تکلّفلی زینت وتکلّفلی زیّ وقیافت

RECHIGNER. Témoigner par l'air de son visage la mauvaise humeur où l'on est *A.* تعبّس ـ تقطّب *P.* ترش رویی نمودن *T.* یوز اکشتمك ـ چهره اکشتمك || Qu'avez-vous à rechigner? سنك تعبّسکه موجب ندر Il fait les choses de mauvaise grâce et en rechignant هر شیئی بدلك وترش رویلق ایله ایدر

Rechigné. *A.* متعبّس ـ عبوس الوجه ـ قطوب *P.* ترش رو *T.* یوزی اکشی

RECHUTE. Seconde chute. Il se dit du retour d'une maladie *A.* نکس *P.* واسر شدن *T.* بر علّته یکیدن دوشمه || La rechute est à craindre نکس علّتدن خوف اولنور Les rechutes sont dangereuses علّتلرك نکسی تهلکه‌لو در

RÉCIDIVE. Rechute dans une faute *A.* تکرّر الخطاء *P.* بگناه باز گرفتاری *T.* سوچی تکرارلمه || Je vous pardonne pour cette fois, mais prenez garde à la récidive ایلك دفعه ایچون جرمکی عفو ایدرم انجق اول جرمی تکراردن حذر ایله

RÉCIDIVER. Retourner dans une faute *A.* تکریر الخطاء ـ رجعة الی الخطاء *P.* باز بگناه گرفتار شدن *T.* سوچی تکرارلمق || Prenez garde de récidiver زنهار تکریر خطا ایتمه Il a récidivé تکرار اول خطایی ایشلدی

RÉCIF ou RESSIF. Chaîne de rochers à fleur d'eau *A.* سلسلة الحباجب *P.* سلسلهٔ اندراب *T.* شاب زنجیری

RÉCIPÉ. Ordonnance d'un medecin. V. Recette.

RÉCIPIANGLE. Instrument servant à mesurer les angles des corps *A.* مقياس الزوايا

RÉCIPIENDAIRE. Celui qui se présente pour être reçu à une charge, ou dans quelque compagnie *A.* طالب pl. طلّاب *T.* استکلو طلبکار ـ خواستکار

RÉCIPIENT. Vase qui sert à recevoir les produits d'une distillation *T.* انبیق کاسه‌سی

RÉCIPROCITÉ. État de ce qui est réciproque *A.* معاوضة بالمقابلة ـ مقابلة احد هما بالآخر *P.* مقابله با یکدیگر *T.* ایکیسی طرفیندن مقابله ـ بیننده قارشولقلق || La réciprocité de l'amitié محبتک طرفیندن مقابله‌سی Réciprocité de sentimens خواطر وافکارک احد هما بالآخر مقابله‌سی

RÉCIPROQUE. Mutuel *A.* متقابل احد هما بالآخر ـ متعاوض واقع من طرفین *P.* با یکدیگر *T.* بری برینه قارشولقلی ـ بری بریله طرفیندن اولان ـ برلری بیننده بالمقابله اولان || Amitié réciproque بری برلری بیننده بالمقابله درکار اولان حب promesse طرفیندن بالمقابله اولان غیظ وعداوت haine طرفیندن وعد وبریلان accusation طرفیندن عزو تهمت Devoirs réciproques طرفیندن رعایتی اقتضا ایدن واجبات حال secours طرفیندن بالمقابله وبریلان امداد traitemens, bienfaits طرفیندن بالمقابله اجرا اولنان معاملات وسزا قلنان صنوف لطف واحسان

Il s'emploie aussi substantivement *A.* مقابلة *P.* مانند آن *T.* قارشولقلق Ainsi on dit, Je vous rendrai le réciproque, pour dire, je vous rendrai la pareille سکا مقابله‌سنی ادا ایده‌جکم ـ مثل مقابلنی

En termes de Grammaire, on appelle Verbes réciproques, les verbes pronominaux qui expriment l'action réciproque de plusieurs sujets *A.* افعال متضمّنة المشاركة بين ـ افعال المشاركة الاثنین

RÉCIPROQUEMENT, adv. *A.* بمقابلة احد هما ـ معاوضةً *P.* بالآخر با یکدیگر *T.* بری برلریله ـ بری برلری حقنه || Ils se rendent réciproquement de bons offices احد هما اولدرق آخری حقنه بالمقابله بذل مساعئ جمیله ایتمکده درلر S'aimer réciproquement بری برلرینه معاوضةً محبّت ایتمک ـ بالمقابله سویشمک

RÉCIT. Narration d'un fait *A.* حکایت pl. حکایات *P.* گزارش *T.* نقل || Récit exact حکایت صحیحه fidèle حکایت صادقه ـ حکایت مفصّله ـ Un long récit حکایت طویله Faites-moi le récit de ce qui s'est passé ما اوزون حکایه جرایی بزه نقل ایاه

On dit, Faire un grand récit, de grands récits de quelqu'un, de quelque chose, pour dire, en parler avantageusement *A.* وصف || C'est un homme dont j'ai entendu faire un grand récit شو آدمک چوق وصفنی ایشتدم

RÉCITATION. Action de réciter. V. Réciter.

RÉCITER. Prononcer un discours qu'on sait par coeur *A.* استذکاراً تقریر ـ تقریر *P.* از بر گفتن *T.* از بردن اوقومق || Réciter sa leçon درسنی از بر اوقومق des vers ازبردن تقریر اشعار ایتمک Réciter publiquement علی ملاء الناس تقریر کلام ایتمک

RÉCLAMATION. Action de réclamer, de s'opposer contre quelque acte *A.* ادّعا || On procédera à la vente des meubles, nonobstant la réclamation du marchand qui les a loués اشبو متاع بیت مستأجری اولان بازرکانک ادّعاسندن صرف انظار اولندرق فروخت اولنه‌جقدر Cet avis a passé sans réclamation بو رأی بر درلو ادّعا ظهور ایتمکسزین رهین قبول اولمشدر

RÉCLAMER. Implorer, demander avec instance *A.* استدعا ـ التماس *P.* نیازیدن ـ در خواستن *T.* دیلمک || Réclamer l'assistance de Dieu عون باری‌یی استدعا ایتمک l'autorité du roi همّت ملوکانه‌یی التماس ایتمک Réclamer les saints اولیای کرامک شفاعتنی نیاز ایتمک

Et redemander une chose sur laquelle on a des droits, et s'opposer à l'usurpation qui en a été faite *A.* استلجاج ـ تلجی ـ دعواء الاسترداد *P.* دعوای باز گرفتن کردن *T.* بر شیئک کیرو النمسنی دعوا ایتمک || C'est mon domestique, je le réclame فلان کشی بنم خدمتکارمدر استردادینی دعوا ایدرم Un prince réclame des sujets qui ont quitté son royaume sans sa permission بلا اذن ترک دیار ایتمش رعایا ایچون صاحب ملک دعوای استرداد ایدر

Et contredire, s'opposer de paroles *A.* اعتراض ـ معارضة *P.* ستیزیدن *T.* قارشو طورمق || Je réclame contre cela بو بابده اعتراض ایدرم Cela a été résolu; y a-t-il quelqu'un qui réclame contre? بو ماده قرارگیر اولمشدر خلافنه اعتراض خلافنه معترض وارمیدر ـ ایده‌جک کمسنه وارمیدر

Il signifie aussi, revenir contre un acte || Un majeur peut ré-

clamer dans les dix ans de majorité contre les actes faits en sa minorité ولد بالغ حدّ بلوغندن اون سنه تمامنه قدر حال صغری اثناسنده عقد اولنمش سنداتك خلافنه معارضيه قادر در

RECLAMPER. T. de Marine. Raccommoder un mât rompu *A.* تلّيم الدقل المنكسر *P.* تير شكستهرا پيوستن *T.* چتلاق سرنى كنديلوب بتشدرمك

RÉCLINANT. T. de Gnomonique. Qui récline *A.* متمايل *P.* گرايسته *T.* اكلمش || Cadran réclinant بسيطهٔ متمايله Surface réclinante صفحهٔ متمايله

RÉCLINER. Il se dit des cadrans inclinés à l'horizon *A.* تمايل *P.* گرايستن *T.* اكلمك

RECLURE. Renfermer dans un cloître *A.* حصر ـ حبس *P.* محبوس كردن *T.* قپاتمق

Se reclure. *A.* احتباس ـ انحصار *P.* محبوس گشتن *T.* قپانمق || Il est allé se reclure dans une cellule proche d'une telle église فلان كليسانك قربنده كائن بر حجرهيه واروب حبس اولندى

Reclus. *A.* محبوس *P.* حبسكرده *T.* قپانمش ـ On dit, qu'un homme est reclus dans sa chambre, dans sa maison, quand il ne voit personne كندو خانهسنده حبس اولندى

RECOIN. Coin caché, qui n'est pas en vue *A.* زاويهٔ مكنونه ـ كنّ pl. اكنان *P.* كنج ـ پيغولهٔ نهانى *T.* بوجاق || Il était dans un recoin où l'on eut bien de la peine à le trouver بر بوجاغه صوقلديغندن هزار محنت ايله بولنمشدر Il n'y a coin ni recoin où l'on n'ait cherché آرانمدق كوشه وبوجاق قالمدى

On dit figur. Les recoins du coeur, pour dire, ce qu'il y a de plus caché مكنون ضمير اولان ـ خفاياى مزاياى فؤاد خفاياى احوال

RÉCOLEMENT. Action par laquelle on récole les témoins. V. Récoler || Après le récolement et la confrontation شاهدلر يوزلشدريلوب شهادتلرى مضبطهسى كندو حضورلرنده بعد القرائة

On dit aussi, Faire le récolement d'un inventaire, pour dire, vérifier tous les effets et les papiers qui y sont contenus دفترده مذكور كافّهٔ اموال واوراقى بالمقابله تصديق ايتمك

RECOLER. Lire aux témoins leur déposition pour voir s'ils y persévèrent *A.* قرائة ـ قرائة المضبطة الشهود فى محضرهم تقرير گواهانرا پيش *P.* التقرير الشهود فى مواجهتهم شاهدلرك تقريرينى كندو اوكلرنده *T.* ايشان خواندن اوقومق || Quand les témoins ont été récolés et confrontés شاهدلر يوزلشدريلوب تقريرلرى مضبطهسى مواجهه‌لرنده قرائت اولندقده

RÉCOLTE. Action de recueillir les biens de la terre *A.* حصاد *P.* غلّات ـ بچم *T.* درو ـ بچمى || Bonne récolte حصاد جميل grande, pauvre récolte حصاد جسيم يا كمايه La récolte des blés حبوباتك حصادى Après la récolte بعد الحصاد Dans le temps de la récolte بچم وقتنده ـ موسم حصادده

Et ce qu'on recueille de ces biens *A.* حصيده pl. حصايد ـ محصول *T.* پارى *P.* محصولات pl. محصول ـ غلّات pl. غلّة || La récolte a été abondante محصولاتك خصب وكثرتى وار a été médiocre غلّات ومحصولات متوسّط الحال ايدى ايدى a manqué محصولات فنا پذير اولمشدر Enlever la récolte غلّات ومحصولاتى قالدرمق On a saisi ses récoltes محصولاتى ضبط اولندى Cette pluie gâtera la récolte بو باران محصولاته بادئ زيان اولهجقدر

RÉCOLTER. Faire une récolte *A.* جمع ـ احتصاد ـ حصد *P.* دروبدن *T.* بچمك || Récolter beaucoup de blé المحصولات كليتلو حنطه بچمك

Récolté. *A.* محصود *P.* درويده *T.* بچلمش

RECOMMANDABLE. Digne d'estime *A.* واجب الاحترام ـ سزاوار احترام ـ شايان آزرم *P.* ذوالقدر ـ مستحق الحرمة *T.* معتبر ـ اعتباره كركلو || C'est sa vertu qui le rend recommandable صلاح حالى جهتيله واجب الاحترامدر Il est recommandable par ses bonnes qualités طبعى اولان خصايل مجبول جميله تقريبيله سزاوار اعتبار وحرمتدر Il s'est rendu recommandable auprès du prince par ses grands services ايتديكى خدمات جليله‌يه مبنى نزد پادشاهيده تحصيل قدر واعتبار ايتمشدر La modestie est une des vertus les plus recommandables عفّت حال مناقب جميلهٔ واجبة الاحترامك بريدر

RECOMMANDATION. Action de recommander quelqu'un *A.* توصية *P.* سفارش ـ سپارش *T.* اصمارلمه || C'est une puissante recommandation que celle d'un tel بو مثللو بر ذاتك توصيهسى البتّه قوى اولور On ne peut rien refuser à sa recommandation توصيه ايتديكى شيئلرك هيچ بريسنه تجويز دريغ اولنمق

Il m'a fait cette grâce à votre recommandation بو ممكن دكلدر همّتی سنڭ توصیه‌كه مبنی ایتدی Il a eu de fortes recommandations auprès de ses juges دعواسنی رؤیت ایدن حكّام وقضاته قوی توصیه‌لری وار ایدی Lettre de recommandation توصیه توصیه مكتوبی ـ نامهٔ توصیه Une recommandation pressante شفاعت مجبره ـ مجبره

Il se dit aussi de l'estime qu'on a pour le mérite *A.* حرمت *P.* آزرم *T.* اعتبار || La sainteté de sa vie l'a mis partout en grande recommandation عزّت وشرافت حالی تقریبیله هر طرفده مظهر حرمت واعتبار اولمشدر

RECOMMANDER. Enjoindre expressément *A.* امر *P.* فرمودن ـ سپارش كردن *T.* بیورمق || J'ai recommandé à mes gens de vous obéir comme à moi-même سنڭ بكا ایتدكلری اطاعتی حقّكه دخی ایفا ایلملری خصوصنی خدمتكارلرمه امر ایلدم On m'a recommandé de veiller sur lui, sur toutes ses démarches فلانڭ كافّهٔ حركات وسكناتنه متیقّظانه صرف باصرهٔ دقّت ایلمامی بكا امر ایتمشلر در

Et exhorter fortement quelqu'un à faire une chose *A.* تأكید ـ تنبیه *P.* سپارش كردن *T.* اصمارلمق || On lui a recommandé d'être sage عاقلانه حركت ایلمسی كندویه تنبیه اولندی Recommander à ses enfans d'aimer la vertu, de fuir le vice حبّ صلاح وفرار عن القبایح وصایاسنی اولاده تنبیه وتأكید امر بالمعروف ونهی عن المنكر قاعده‌سنی ـ ایتمك اولاده تأكید ایلمك On me recommandait surtout la lecture de bons auteurs كتب معتبره‌نڭ مطالعه‌سی مادّه‌سی علی وجه التخصیص طرفمه تنبیه اولنمش ایدی

Et prier d'être favorable *A.* توصیة *P.* سپارش كردن *T.* توصیه ایتمك || Je l'ai déjà recommandé à tous mes amis فلانی دوستلرمڭ جمله‌سنه توصیه ایلدم Je vous recommande mon affaire مصلحتمی سكا توصیه ایدرم

On dit, Se recommander à Dieu, Recommander son âme à Dieu نفسنی ویاخود جاننی اللهڭ كرمنه حواله ایتمك

RECOMMENCER. Commencer de nouveau *A.* استیناف ـ باز *P.* شروع علی التكرار ـ بدء علی التكرار ـ اقتبال یكی باشدن ـ یكیدن بشلمق ـ ینه بشلمق *T.* آغازیدن مظالم وتعدّیاته علی التكرار Il recommence ses violences || بشلمق تكرار بنایه Recommencer à bâtir بدء وشروع ایتمكده در ـ سفره اقتبال ایتمك Recommencer la guerre شروع ایتمك تكرار كلامه un discours یكی باشدن بدء وشروع ایتمك نطق وكلامه استیناف ایتمك ـ آغاز ایتمك

Il est aussi neutre *A.* تجدّد *P.* از سر نو آغاز كردن *T.* یكیلنمك || La pluie recommence باران تجدّد ایدر La guerre a recommencé سفر تجدّد ایلدی

RÉCOMPENSE. Traitement fait, prix que l'on donne en compensation d'un service rendu *A.* اجر جمیل ـ اجر ـ مكافات *P.* جزای نیك ـ داشن ـ پاداشن ـ پاداش *T.* ایولك ایله || Juste récompense حقّ وعدله مقارن حسن مكافات convenable مكافات لایقه égale, proportionnée au mérite اودهٔ درجهٔ لیاقت واستحقاقه موافق مكافات Promettre la récompense مكافات جمیله وعد مكافات ایتمك la refuser ـ تقصیر مكافات ایتمك مكافاتی دریغ ایتمك Recevoir, mériter récompense مظهر سزاوار ـ مكافات اولمق ومكافاته كسب استحقاق ایتمك مكافات اولمق C'est à l'autorité souveraine à ordonner des peines et des récompenses مجازات ویاخود مكافاتڭ حكمی ارادهٔ علیّه‌یه منوط اولان موادّ دندر La récompense de ses services, de ses actions خدمات مشكوره واعمال مبروره‌سنڭ جانب Il attend, il espère récompense du roi حسن مكافاتی شاهاندن مكافات مأمولنده در Les récompenses éternelles que Dieu a promises à ses élus حقّ تعالی حضرتلری مختارین وعد ایلدیكی اجر ـ حقّنه وعد ایلدیكی مكافات جاودانی ومكافات مؤبّده

Il signifie aussi, compensation ou dédommagement *A.* بدل ـ عوض *P.* پاداش *T.* قارشولق || Il lui donna tant pour récompense des pertes qu'il avait faites فلانه شو بدل ضرر اولەرق قدر ویرلدی Il lui faut accorder quelque récompense pour le dommage qu'il a souffert مبتلا اولدیغی خساره بدل كندویه بر شیٔ ویرلمك اقتضا ایدر On l'obligea de quitter sa charge, et pour récompense, on lui donna une pension عهده‌سنده اولان منصبدن فراغت ایلمسنه مجبور ایلدكلرینه بناءً بدل اولەرق كندویه معاش تعیین اولندی

Il se prend figur. pour Châtiment, peine due à une mauvaise action *A.* جزاء ـ مجازات *P.* بادافراه *T.* تأدیب ایله قارشولق || C'était un méchant homme, il a eu la récompense qu'il méritait بر خبیث آدم اولوب جزای ما یلیقنه مظهر اولمشدر ـ جزای ما یستحقّنی بولمشدر Le gibet sera la récompense

de ses crimes ارتکاب ایلدیکی قبایح وجنایاتک مجازاتی دار آغاجیدر

En récompense. A. مکافاةً ـ مقابلةً P. برای پاداش T. قارشولق اولمق ایچون || Je vous prie de me rendre ce bon office, et en récompense je vous servirai en quelque autre occasion بو همتی دریغ ایلمامکزی نیاز ایدرم بندخی مناسبت لدی الحاجه ـ دوشدکجه بالمقابله بر خدمتکزده بولنورم مقابلەسنی ایدرم

RÉCOMPENSER. Donner une récompense A. ایفاء المکافاة ـ مقابلة بالاحسان ـ اجراء الحسن المکافاة ـ P. پاداش ـ جزای نیک کردن ـ کردن T. ایولک ایله اودەمک || C'est un bon maître, il récompense bien ses domestiques برمخدوم کریم المزاج اولمغله خدمتنده بولنانلره حسن مکافات لایقی اوزره مکافات اولمدی ایدر Il a été mal récompensé مکافاتی ایدر On l'a récompensé de ses services خدمتلرک مکافاتی ایتدیکی Il n'a pas été récompensé selon son mérite استحقاقنه ایفا اولندی کوره مکافات اولمامشدر Si vous faites bien, Dieu vous en récompensera افعال خیریه ایله عامل اولسەک حق تعالی احسان ایله مقابلەسنی ایدر ـ مکافاتنی ایدر

Il se prend aussi pour Punir A. اجراء المجازاة ـ اجراء الجزاء P. تأدیب ایله قارشولق T. بادافراه کردن || Il a été justement récompensé de ses perfidies ارتکاب ایلدیکی خیانتلرک جزاسی اجرا اولندی ـ جزاسنی بولدی

Et pour Dédommager A. تعویض ـ تضمین الضرر P. بدل T. ضرری اودەمک زیان دادن Je sais bien que vous avez perdu cette fois-ci, mais une autre fois je vous récompenserai بو دفعه ضرر ایلدیککز معلوم اولمغله بشقه دفعەده ضررکی تضمین ایدرم — On dit, Récompenser le temps perdu, pour dire, réparer la perte du temps فوت اولمش وقتک ضررینی ضایع اولمش ـ چیقارمق

RECOMPOSER. Composer une seconde fois A. ترکیب علی التکرار P. مجدداً انشا ـ از سر نو پرداختن T. یکیدن یاپمق ـ ینه یاپمق ـ

En termes de Chimie, réunir les parties d'un corps qui avaient été séparées par quelque opération A. ترکیب الاجزاء المنفسخة

RECOMPOSITION. T. de Chimie. V. Recomposer.

RECOMPTER. Compter une seconde fois A. مجدداً تعداد ـ حساب علی التکرار ـ احصاء علی التکرار P. نیز شمردن

بر دخی صایمق ـ ینه صایمق ـ یکیدن صایمق T.

RÉCONCILIABLE. Qui peut être réconcilié A. ممکن الالتئام ـ قابل الاصلاح ـ قابل الائتلاف ـ قابل التألیف P. آشتی پذیر T. بارشیلور ـ بارشدرلمسی ممکن || Ces deux personnes ne sont pas réconciliables بو ایکی کشینک بینلری ممکن الالتئام دکلدر ne sont pas si brouillées qu'elles ne soient réconciliables بو ایکی کشینک ما بینی تألیف قبول ایدەمیەجک مرتبەلرده بوزوق دکلدر

RÉCONCILIATEUR. Qui réconcilie les personnes brouillées A. مصلح pl. مصلحون P. آشتی بخشا ـ اصلاحساز T. بارشدریجی

RÉCONCILIATION. Action de réconcilier A. مصالحة ـ موادعة ـ مهادنة ـ مسالمة P. آشتی T. بارش ـ اویوشمه || Véritable, sincère réconciliation صدق وحقیقته مقرون مصالحه مصالحهٔ ظاهریه ـ مصالحهٔ بالمواضعة feinte ou plâtrée خالصه Il a travaillé à leur réconciliation امر اصلاحلرینه ساخته بارش ـ تألیف ذات البینلری خصوصنده بذل ـ همت ایلدی سعی وهمت ایتمشدر

RÉCONCILIER. Raccommoder des personnes brouillées A. اصلاح ـ تلئیم ـ تألیف ما بین ـ تألیف ذات البین ـ ذات البین ـ تجدید المحبة الطرفین ـ توفیق ذات البین ـ ما بین P. بمیانهٔ کسان آشتی بخشیدن T. بارشدرمق || Je les ai réconciliés بینلرینی اصلاح ایلدم Il m'est impossible de les réconcilier بینلرینی تألیف واصلاح ایتمک امر محالدر Il se sont réconciliés par l'entremise d'un tel فلانک توسطیله بارشدیلر Cet événement les a réconciliés بو حادثه تألیف ذات البینه وسیله اولمشدر

On dit, Se réconcilier avec Dieu, pour dire, demander pardon à Dieu de ses péchés توبه واستغفار ایله تحصیل رضای باری ایتمک

Réconcilié. A. مصلح P. آشتی یافته T. بارشمش

RÉCONDUCTION. T. de Pratique. Il ne se dit qu'en cette phrase: Tacite réconduction, qui signifie, la continuation d'une ferme ou d'une maison, après l'expiration d'un bail, et sans qu'il ait été renouvelé A. مدّ المهلة الاستیجار بلا تجدید السند || J'occupe cette maison par tacite réconduction مهلت استیجاری بلا تجدید السند مدّ ایدرک بو خانەده اقامت ایتمکدەیم

RECONDUIRE. Accompagner par civilité quelqu'un dont on a reçu visite A. تشییع P. مهمانرا بدر آوردن T. کویدریە

کوندریله چیقمق - وارمق || Il a été reconduit jusqu'à la porte قپویه قدر تشییع اولندی

Il se dit aussi en parlant d'un homme qu'on fait sortir de chez soi en le maltraitant *A.* طرد - دفع *P.* بدر کردن *T.* قوغمق || Reconduire un insolent à coups de bâton بر ادبسزی عصا ایله ضرب ایدرک دفع وطرد ایتمک

RECONDUITE. Action de reconduire quelqu'un *A.* رسم التشییع *P.* مهمان بدر آوردن *T.* کوندریله چیقمه || Faire la reconduite تشییع ایتمک - رسم تشییعی اجرا ایتمک

RÉCONFORTATION. V. Réconforter.

RÉCONFORTER. Conforter, fortifier *A.* تقویت *P.* توانایی بخشیدن *T.* قوتلندرمک *T.* قوت ویرمک || Cela réconforte l'estomac بو شی تقویت معده‌یی موجبدر réconforte le cerveau مقوی دماغدر

RECONNAISSABLE. Facile à reconnaître *A.* ممکن التشخیص - سهل التشخیص - سهل التعرف *P.* شناختنی *T.* طانیلور - سزیلور - بیلنور - بللو اولور || Il est si changé, qu'il n'est pas reconnaissable چهره‌سی اول درجه‌ده کسب تغیر ایلدیکه ایلدیکه بیلنمز اولدی - ممکن التشخیص دکلدر Voilà une fausseté bien reconnaissable بر اشته بادی نظرده بللو اولور بر کذب صریح Il serait reconnaissable entre mille بیک کشی ایچنده ممکن التعرفدر Il est fort reconnaissable dans son portrait تصویری معاینه اولدقده کیم اولدیغی طانیلور

RECONNAISSANCE. Action par laquelle en se rappelant l'idée d'une personne ou d'une chose, on la reconnaît pour ce qu'elle est *A.* معرفة - تعرف - تشخیص *P.* شناسایی *T.* طانیمه - بیلش || Il y avait long-temps qu'il n'avait vu son fils, il le reconnut d'abord, et on s'étonna d'une si prompte reconnaissance مدت مدیده‌دنبرو اوغلنی کورمش دکل ایکن دفعةً طانیوب بو مقوله سرعت تشخیصی بادئ استغراب اولمشدر Oreste et Iphigénie se reconnurent, et une lettre fut cause de leur mutuelle reconnaissance فلان وفلان کشی لدی التلاقی بری برلرینی طانیوب بیلشملرینه وسیله اولان بر مکتوبدر Il reconnut les meubles qu'on lui avait volés, et après que la reconnaissance qu'il en fit eut été vérifiée devant le juge, ils lui furent délivrés فلان کمسنه سرقت اولنان متاع بیتنی طانیوب صورت حالی حضور حاکمده اثبات ایلدکده متاع مذکور طرفنه تسلیم اولندی

Il signifie aussi, gratitude, ressentiment des bienfaits reçus *A.* شکران النعمة - شکر - تشکر *P.* سپاسه - شکرانگی *T.* شکری شکرعظیم وشکر ابدی || Grande, éternelle reconnaissance بیلمه شکر نعمتی بیلمک - تشکر ایتمک Avoir de la reconnaissance اظهار تشکر ایتمک Témoigner sa reconnaissance

Et récompense d'un service *A.* مکافات *P.* پاداش - شیان *T.* اوده‌مه || Il vous a servi dans cette affaire, cela mérite quelque réconnaissance فلان کشی بو خصوصده سکا کرکی کبی خدمت ایتمکله سزاوار مکافاتدر

Et aveu, confession d'une faute *A.* اقرار الجرم - اعتراف القباحة *P.* خستو سازش گناه *T.* قباحتک اقراری || Cette prompte et humble reconnaissance de sa faute lui en a mérité le pardon بلا توقف جرم وقباحتنی متواضعانه اقرار ایلدیکنه نظراً مستحق عفو اولمشدر

Il signifie aussi, examen détaillé *A.* تفتیش - تفتیش بالتحری *P.* جستجو *T.* آراشدرمه || La reconnaissance des lieux اوراقک بالتحری des papiers کیفیت مواقعک تفتیشی تفتیشی

En termes de guerre, Il se dit en parlant d'un général qui va examiner la nature d'un terrain et la disposition des ennemis *A.* اطراف واکنافی بیلمک ایچون *T.* استنفاض - نفض دشمنک احوالنی بیلمک ایچون اطراف - باقشدرمه واکنافه نظر صالمه || Par les dernières reconnaissances qu'on a faites, on s'est assuré que les ennemis avaient un marais devant eux دشمنک احوالی بیلنمک ایچون موخراً استنفاض اولندقده اردوسنک پیشگاهنده بر بتاقلق یر اولدیغی دشمنک اطراف واکنافنی باقشدرمق - تحقیق اولندی ایچون موخراً عسکر کوندرلدکده Faire la reconnaissance des lignes du camp ennemi دشمن اردوسنک استحکاماتنی اردوسی - ارسال نفیضه ایله باقشدرمق - استنفاض ایتمک استحکاماتنک اطراف واکنافنی باقشدرمق

On dit, La reconnaissance des côtes, des rades, etc. en parlant des côtes, etc. qu'on aperçoit, qu'on découvre en naviguant *A.* کشف *T.* سزمک - سزوب کورمک

RECONNAISSANCE. Acte par écrit, pour reconnaître qu'on a reçu quelque chose *T.* مقبوض سندی || Il me donna ses pierreries en garde, je lui en donnai ma reconnaissance مجوهراتنی لاجل الحفظ بکا تسلیم ایتمکله یدینه بر قطعه مقبوض سندی

اعطا ایلدم

On appele aussi, Reconnaissance de promesse, ou d'écriture, un acte par lequel un homme reconnait qu'une promesse est de lui, qu'une écriture est de sa main *T.* تصدیق وعدی یاخود
تصدیق خطی حاوی سند

RECONNAISSANT. Qui a de la reconnaissance *A.* شاکر ـ متشکر ـ
شکردان ـ شکرگذار ـ سپاسدار *P.* ممنون ـ شاکر النعمة
منتدار *T.* شکری بیلیجی || Il est bien reconnaissant ممنون
ومتشکر در Il est fort reconnaissant des grâces que vous lui avez
faites طرفکدن مظهر اولدیغی نعم والطافک شکرینی بیلور
Il a l'âme reconnaissante بالطبع شاکر النعمه در

RECONNAITRE. Se remettre dans l'esprit l'idée d'une personne, d'une chose en les voyant *A.* تشخیص ـ تعرّف *P.* شناسیدن ـ
شناختن *T.* طانیمق ـ بیلمک || Il y avait long-temps que
je ne l'avais vu, j'ai eu de la peine à le reconnaître فلانی
مدّت مدیده دنبرو کورمدیکمدن خیلی زحمت ایله
طانیدم Ne me reconnaissez-vous point? بنی اصلا تعرّف
ایده مزمیسک ـ بیلمزمیسک هیچ Il a reconnu le cheval qu'on
lui avait volé سرقت اولنان آتنی طانیدی

Il se dit encore d'une personne, d'une chose qu'on reconnait sans l'avoir jamais vue *A.* تفرّس ـ تزکّن ـ ازکان *P.* در یافتن *T.*
بیلمک || Je l'ai reconnu au portrait qu'on m'en a fait مقدّما
ایتدکلری تعریفدن فلانی کوردیکمده کیم اولدیغنی تفرّس
بیلدم ـ ایلدم

Il signifie aussi, parvenir à connaitre la vérité de quelque chose
A. لحوق العلم ـ تحصیل الیقین ـ تحصیل الوقوف ـ
تحقیق *P.* دانستن *T.* آکلامق || On a reconnu son innocence
معلوم ومتحقق اولمشدر ـ برائت ذمّتی تحقیق اولندی ـ
خیانتنه تحصیل sa trahison بیگناه اولدیغی آکلاشلدی
تحصیل علم ووقوف ایلدیلر ـ یقین ایتمشلر در

RECONNAÎTRE, signifie, en termes de guerre, observer, examiner avec attention *A.* استکشاف ـ کشف ـ تنفّض ـ استنفاض
T. دشمنک ـ اطراف واکنافی بیلمک ایچون باقشدرمق
ـ احوالنی بیلمک ایچون اطراف وحوالیسنه نظر صالمق
|| Reconnaitre le terrain اطراف وحوالیسی یوقلیوب باقشدرمق
un pays, مواقع ومواضعی ارسال نفیضه ایله کشف ایتمک
une place اوزرینه واریله جق مملکتک وقلعه نک کیفیّتنی
قلعه یی یوقلیوب باقشدرمق ـ کشف واستنفاض ایتمک

On envoya de la cavalerie reconnaitre les passages, les chemins,
les défilés کچیدلری ویوللری ودربندلری یوقلیوب باقشدرمق
ایچون بر بلوک آتلو عسکرندن عبارت نفیضه ارسال
اولندی Reconnaître les ennemis احوال اعدایی یوقلیوب
باقشدرمق ـ On dit aussi, Reconnaître les dispositions de quelqu'un بر کمسنه نک میل واستعدادینی استکشاف ایتمک ـ
خارجه اخراج ایتمک

On dit aussi en termes de Marine, Reconnaître un vaisseau, pour dire, le découvrir, l'apercevoir *A.* تشخیص ـ کشف *T.*
دیدن *T.* سزمک

RECONNAÎTRE. Avouer, confesser *A.* اقرار ـ اعتراف *P.* بخستو
آمدن ـ خستو کردن *T.* اقرار ایتمک || Il a reconnu sa faute, se dette جرمنی یا دینىنی اقرار ایلدی Il ne veut pas
reconnaitre qu'il a eu tort حقّی اولمدیغنی اقرار ایتمک
استمز Je reconnais le principe تسلیم ـ اصولی اعتراف ایدرم
ایدرم

RECONNAÎTRE POUR. Avouer pour *A.* قبول ـ اعتراف *P.* پذیرفتن
T. قبول ایتمک ـ بیلمک || Il a reconnu un tel pour son fils
فلانی کندو اولادی اولمق اوزره قبول ایلدی Ces peuples
ont reconnu un tel prince pour leur roi اقوام مذکوره فلان
بکی اوزرلرینه پادشاه اولمق اوزره قبول ایلدیلر Cet ouvrage est reconnu pour excellent بو تألیف احسن واعلا اولمق
اوزره معروفدر ـ اوزره مقبول عامّه در C'est un honnête homme, et reconnu pour tel ذاتنده اهل عرض بر ادم اولوب
بین الناس بو وجهله معروفدر ـ On dit aussi dans ce sens,
Ce prince n'est pas reconnu فلانک پادشاهلغی قبول واعتراف
اولمامشدر Cette loi n'est pas encore généralement reconnue بو قانون
هنوز مقبول عامّه اولمش دکلدر Il ne reconnait ni juge, ni supérieur عندنده نه حاکم ونه رئیس ـ نه حاکم ونه رئیس بیلور
مقبولدر Il ne reconnait d'autre loi que sa volonté, d'autre maître que Dieu کندو اراده سندن غیر قانون وشریعة اللهدن
بشقه اوزرینه رئیس وصاحب حکومت مقبولی دکلدر

RECONNAITRE. Être reconnaissant *A.* تشکر *P.* سپاسیدن ـ
شکری بیلمک *T.* شکرانگی نمودن ـ سپاسداری نمودن
|| Reconnaitre les bienfaits, les grâces qu'on a reçues بر کمسنه
مظهر اولدیغی نعم والطافک شکرینی بیلمک ـ On dit,
Reconnaître un service, pour dire, le récompenser. V. ce mot.

SE RECONNAÎTRE. Reprendre ses sens, faire réflexion sur soi *A.*

جمع الخاطر *P.* بهوش آمدن *T.* كندويه كلمك || Il était tombé en faiblesse, et quand il vint à se reconnaître... فلانه حالت غشى عارض اولوب انجق كندويه كلدكده || Il fut surpris, et n'eut pas le temps de se reconnaître بغتةً اوزرينه واريلوب جمع خاطر ايده‌جك وقت بولمدى

Il signifie aussi, se rappeler l'idée du lieu où l'on est *A.* خطور فى الخاطر *P.* در خاطر آمدن *T.* خاطره كلمك || Il y avait long-temps que je n'avais passé par cet endroit, mais je commence à me reconnaître مدت وافره‌دنبرو بو محلدن مرور ايتمش دكل ايكن بو دفعه كوروب خاطرمه كلمكه باشلادى

Se Reconnaître, signifie, connaître qu'on a péché, qu'on a failli, et s'en repentir *A.* توبة واستغفار *P.* پشيمانى نمودن *T.* توبه ايتمك || Il avait fort mal vécu dans sa jeunesse, mais il se reconnut sur ses vieux jours اوزره حال شبابنده سوء حال كچينمشيكن آخر عمرنده توبه واستغفار ايلدى || Dieu nous fasse la grâce de nous reconnaître avant que de mourir الله تعالى بزى قبل حلول الموت توبه واستغفاره موفق ايليه || Il porta quelque temps les armes contre son souverain, mais enfin il se reconnut et rentra dans son devoir بر مدت خروج على السلطان ايتمشيكن نهايت كار تايب ومستغفر اولەرق كما فى السابق ايفاى ما وجب حالە مبادرت ايلدى

RECONQUÉRIR. Conquérir de nouveau *A.* فتح مجدداً - ضبط على التكرار *P.* وتسخير نيز آوردهٔ قبضهٔ فتح - نيز گشادن *T.* وتسخير كردن ينه آلمق - يكيدن ضبط ايتمك || Ce prince reconquit toutes les provinces qui s'étaient révoltées, et celles qu'on avait usurpées sur lui بو پادشاه رفع لواى عصيان ايتمش ويد تصرفندن فضولى نزع اولنمش مملكتلرك جملەسنى تكرار آوردهٔ قبضهٔ فتح وتسخير ايتمشدر

Reconquis. *A.* مسخر على التكرار - مضبوط على التكرار *P.* نيز گشاده - نيز آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخير *T.* يكيدن ضبط ينه آلنمش - اولنمش

RECONSTRUCTION. Action de reconstruire *A.* بناء على التكرار *P.* نيز بنياد سازى *T.* ينه ياپمه || On a ordonné la reconstruction de cet édifice بو عمارتنك على التكرار بناسى امر اولندى

RECONSTRUIRE. Rebâtir un édifice *A.* بناء على التكرار - انشاء على التكرار *P.* نيز بنياد كردن *T.* ينه ياپمق || Il a fait reconstruire sa maison خانەسنى على التكرار بنا ايتدردى

RÉCONVENTION. T. de Palais. Action, demande que l'on forme contre celui qui en a lui-même formé une le premier *A.* احداث الدعواء على المدعى

RECOPIER. Transcrire de nouveau *A.* استنساخ مجدداً - استنساخ على التكرار *P.* نيز نقل نسخه كردن *T.* ينه نسخەسنى بر دخى نسخەسنى چكمك - آلمق

RECOQUILLER. Retrousser en forme de coquille. Il se dit des feuillets d'un livre *A.* تشنيج *P.* پيچاپيچ كردن *T.* بورشدرمق - قيورمق || Pourquoi avez-vous recoquillé les feuillets de mon livre? كتابمك اوراقنى نيچون بورشدردك

RECORDER. Répéter une chose, afin de l'apprendre par coeur *A.* قرائت كراراً ومراراً *P.* بسيار بار خواندن *T.* بر قاچ كرّه اوقومق || Recorder sa leçon درسى كراراً ومراراً قرائت ايتمك

On dit, Se recorder, pour dire, se rappeler ce qu'on a à dire ou à faire *A.* تذكر استظهاراً *P.* از بر دانستن *T.* از بردن بيلمك

Et se recorder avec quelqu'un, pour dire, se concerter ensemble *A.* اتفاق الكلام *P.* همدم شدن - يكزبان شدن *T.* سوزى بر ايتمك

RECORRIGER. Corriger une seconde fois *A.* تصحيح على التكرار - اصلاح على التكرار *P.* باز تصحيح كردن *T.* بر دخى تصحيح ايتمك

Recorrigé. *A.* مكرراً مصحح *P.* باز تصحيحكرده *T.* بر دخى تصحيح اولنمش

RECORS. Celui qu'un sergent mène avec lui pour servir de témoin dans les exploits d'exécution, et pour lui prêter main-forte en cas de besoin *A.* رفيق المباشر *P.* همپاى مباشر *T.* مباشر آياقداشى

RECOUDRE. Coudre une chose qui est décousue ou déchirée *A.* خيط مجدداً *P.* از سر نو دوختن *T.* يكيدن ديكمك - ينه ديكمك || Votre manche s'est décousue, faites-la recoudre يككك سوكلدى مجدداً ديكدر

Recousu. *A.* مخيوط مجدداً *P.* از سر نو دوخته *T.* ينه ديكلمش

RECOUPE. Ce qui s'emporte des pierres en les taillant *A.* قضاض pl. كسارة الحجر - نحاتة الحجر - الحجر كسارات *P.* تراشهٔ سنگ - سنگريزه *T.* طاش قيرنتيسى || Il faudrait mettre de la recoupe dans cette allée باغچەنك شو يولنده طاش

قیرنتیسی فرش اولنمق اقتضا ایدر ایدی

RECOURBER. Donner à une chose la forme d'une courbe *A.* تحنیة *P.* خم کردن *T.* بوکمک || Recourber un fer دموری تحنیه ایتمک

Recourbé. *A.* منحنی *P.* خم کرده *T.* بوکلمش

RECOURIR. Courir de nouveau *A.* سیر بالسرعة ـ مجددا عدو *P.* تکرارا نیز پوییدن *T.* بردخی قوشمق ـ ینه سکرتمک

Recourir. Demander du secours *A.* استغاثة ـ استعانة ـ التجا *P.* یاوری طلبیدن ـ مددکاری خواستن ـ پناهیدن *T.* صیغنمق ـ یاردم استمک || Il faut recourir à Dieu dans l'affliction وقت ترح وکربتده عنایت جناب باریدن استعانه ایتمک کرکدر Il fallut recourir au médecin طبیبدن استعانه طبیبه التجا ایتمک ـ ایتمک لازم کلدی

Et avoir recours à... *A.* مراجعت || Recourir aux remèdes معالجاته مراجعت ایتمک On fut obligé de recourir à la force, à l'artifice اعمال قوت یاخود اعمال حیلدیه مراجعت ایتمک لازم کلدی Si vous perdez cette pièce, il faudra recourir au greffe بوکاغدی ضایع ایده‌جک اولور ایسه‌ک قیده مراجعت ایتمک لازم کله‌جکدر Quand on ne se fie pas aux copies en forme, il faut recourir aux originaux رسما یازلمش صورتلره اعتماد اولنمدیغی حالده اصل نسخه‌لره مراجعت ایتمک اقتضا ایدر

RECOURS. Action par laquelle on recherche de l'assistance, du secours. V. Recourir || Avoir recours à Dieu الله تعالی‌یه صیغنمق à la justice, à la clémence du prince عدالت ومرحمت ملوکانه‌یه التجا ایتمک Il tomba malade, il fallut avoir recours au médecin خسته‌لکه اوغرادیغندن طبیبدن استعانت ایتمک لازم کلدی

Il signifie aussi, refuge *A.* ملجا ـ ملاذ *P.* پناه ـ جای پناه *T.* صیغنه‌جق یر || Tout mon recours est en Dieu ملجا وپناهم انجق کرم باریدر Vous êtes mon unique, mon dernier recours اول وآخر ملجا وپناهم سنسک Dieu est le recours des misérables حق تعالی ملاذ عجزه ودردمنداندر

RECOUVRABLE. T. de finance. Qui se peut recouvrer *A.* ممکن التحصیل ـ ممکن الحصول *P.* سهل الحصول ـ ممکن التحصیل *T.* تحصیل اولنه بیلور || Fonds recouvrables تحصیلی ممکن اولان اموال Deniers non recouvrables ممتنع التحصیل اولان اقچه

RECOUVREMENT. Action de recouvrer. V. Recouvrer || Pour parvenir au recouvrement des choses perdues, on se sert de monitions, d'affiches, etc. ضایع اولمش نسنه‌لرک استحصالی تنبیه طریقی ویافته الصاقیله اولور Recouvrement de titres سندات مفقوده‌نک استدراکی Cela a fort contribué au recouvrement de sa santé, de ses forces استحصال برء وصحتنه ـ یاخود تدارک قوای بدنیه‌سنه مدار کلی اولمشدر وسیلهٔ تامه

Il signifie aussi, la perception des deniers qui sont dus *A.* جمع اموال ـ تحصیل || Il a été commis au recouvrement des tailles خراجیه‌نک تحصیلنه مأمور اولدی Je vous donnerai tant, si vous voulez vous charger du recouvrement de ce qui m'est dû مطلوباتمک تحصیلنی در عهده ایتسه‌ک شو مقدار اقچه سکا ویررم

RECOUVRER. Rentrer en possession d'une chose qu'on avait perdue *A.* استدراک ـ استحصال المفقود ـ تحصیل الشیء المفقود *P.* یاوه‌را یافتن ـ چیز گمکرده‌را یافتن *T.* یاوی غائب اولمش نسنه‌یی ـ اولمش نسنه‌یی بولمق || Il a recouvré sa bourse غائب ایلدیکی کیسه‌یی بولدی Il tâche à recouvrer son bien مال مفقودینی تحصیله سعی ایدر Recouvrer sa santé, ses forces تحصیل برء وشفا ایتمک وفوت اولمش قوای بدنیه‌سنی تدارک وتحصیل ایتمک L'occasion perdue ne se recouvre point فوت اولان فرصت بردخی اله کیرمز ـ بردخی بولنمز

Recouvrer. Faire la perception des deniers imposés *A.* جبایت ـ جمع ـ تحصیل || On l'a commis pour recouvrer tous les deniers des tailles کافهٔ اموال خراجیه‌نک تحصیلنه مأمور اولمشدر ـ جبایتنه مأمور اولمشدر

Recouvré. *A.* محصل ـ متدارک *P.* یافته *T.* بولنمش

RECOUVRIR. Couvrir de nouveau *A.* مجددا تغطیة ـ مجددا اغما *P.* باز پوشیدن *T.* ینه اورتمک ـ یکیدن اورتمک || Recouvrir un toit بر طامک اوزرینی مجددا اغما ایتمک une maison découverte اوستی آچق خانه‌یی یکیدن اورتمک

Figur. Cacher quelque chose de vicieux sous des apparences louables *A.* ستر ـ اخفا *P.* پس پردهٔ خفا نهادن ـ پوشیدن *T.* اورتمک || Il a eu soin de recouvrir tout cela de beaux prétextes, mais le défaut perce à travers بونلرک جمله‌سنی اعذار معقوله ایله ستر ایتمکه قیدنده اولمشدر انجق عیب وقصورلری وراء

پردۀ خفادن چهره نمای ظهور ایتمکدن خالی دکلدر

RECOUVERT. *A.* مغطا *P.* پوشیده *T.* اورتولی ـ اورتلمش

RÉCRÉANCE. La jouissance provisionnelle des fruits d'un bien en litige *T.* برکمسنه منازع فیه اولان ملکک غلات ومحصولاتندن فصل نزاع اولنجیه قدر تمتع ایلمک || On lui a adjugé la récréance en donnant caution کفیل ویررک فلان ملکک غلاتندن فصل نزاع اولنجیه قدر تمتع ایلمسیچون اذن ویرلمشدر

LETTRE DE RÉCRÉANCE. V. Lettre || Le roi a envoyé une lettre de récréance à son ambassadeur pour le faire revenir پادشاه فلان طرفده اقامت اوزره اولان ایلچیسنی یانه جلب ایچون تکمیل خدمتی حاوی اقتضا ایدن نامه‌یی ارسال ایلدی Le Roi d'Espagne a donné une lettre de récréance à l'ambassadeur de France, lorsqu'il a pris son audience de congé فرانسه ایلچیسی اسپانیا قرالنه ایفای رسم وداع ایلدکده تکمیل خدمتی حاوی بر قطعه نامه کندویه اعطا اولندی

RÉCRÉATIF. Qui récrée *A.* مفرّح ـ موجب الارتیاح *P.* نزهتبخشا *T.* کوکل اکلندریجی || Homme récréatif مفرّح بر ادم Chanson plaisante et récréative لطیف وفرحبخشا بر ترکی

RÉCRÉATION. Occupation qui fait diversion au travail, et qui sert de délassement *A.* تنزّه ـ تنفّس ـ استراحة ـ ارتیاح *P.* فرحیٔ دل ـ فرحبخشایی *T.* کوکل اکلنمه‌سی || Prendre un peu de récréation après le travail زحمتدنصکره برمقدار تنفّس واستراحت ایتمک La promenade est une agréable récréation سیر وحرکت لطیف بر نوع تنزّهدر La récréation redonne des forces pour mieux travailler تنفّس واستراحت قوای بدنیه‌نک تجدیدینه وسیله اولمغله اوّلکندن زیاده تحمّل اسباب تعب وزحمته مدار اولور Ce sont-là mes récréations تنزّه واستراحتم بونلردن عبارتدر

RÉCRÉER. Réjouir, divertir *A.* ترویح ـ تنزیه النفس تشحیذ القلب ـ النفس *P.* فرحیٔ دل آوردن ـ فرح بخشیدن *T.* کوکل اکلندرمک || Il faut des jeux qui récréent et qui n'attachent pas عقد قلبی موجب اولمیوب یالکز تنزیه نفسه وسیله اوله‌جق ملاهی وملاعبه اشتغال ایتمک لازمدر ـ On dit, que le vin récrée les esprits باده تفریح ارواحی مؤدّیدر que le vert récrée la vue لون اخضر تفریح بصر ایدر

RÉCRÉER. Créer de nouveau *A.* مجدّداً ـ خلق علی التکرار *P.* ایجاد ـ نیز آفریدن ـ از سر نو وجود دادن *T.* یکیدن وجوده کتورمک ـ یکیدن یاپمق ـ یراتمق || On a récréé ce tribunal peu de temps après sa suppression فلان محکمه ابطال اولنمشیکن از زمان مرورنده تکرار خلق وایجاد اولندی

RÉCRÉÉ. *A.* مجدّداً مخلوق *P.* نیز آفریده *T.* نیز ایجاد ـ یکیدن وجوده ـ یکیدن یاپلمش ـ یکیدن یرادلمش *T.* کرده کتورلمش

RECRÉPIR. Crépir de nouveau *A.* مجدّداً تسییع ـ دم *P.* از سر نو دوسیدن *T.* یکیدن صوامق || Recrépir un vieux mur بر کهنه دیواری یکیدن صوامق

RECRÉPI. *A.* مجدّداً مسیّع *P.* از سر نو دوسیده *T.* یکیدن صوانمش

se RÉCRIER. Exprimer la louange ou le blâme par des cris *A.* اعلاء الصوت جهاراً *P.* فریاد کردن ـ آواز زدن *T.* حیقرمق || On se récria d'admiration aux plus beaux endroits de ce discours اول مقالۀ لطیفه‌نک ممتاز اولان محللری آوردۀ زبان تقریر اولندقچه جهاراً اعلای صوت ایله اعلان تحسین وپسند اولنمشدر Il ne put entendre une proposition si injuste sans se récrier بو مقوله حقه مغایر بر تکلیفی لدی الاستماع جهاراً اعلای صوت استقباح ایتمامک ممکن اولمدی Tout le monde s'est récrié contre cette opinion کافۀ ناس اول رأیک خلافنه فریاد ایلدی

RÉCRIMINATION. Action de récriminer. V. ce mot. || Tout ce qu'il dit contre moi n'est qu'une récrimination علیهمه سویلدیکی کلامک مجموعی مقالۀ بالملاومه قبیلندندر Vous ne dites cela que par récrimination سویلدیککز کلام مجرّد مقابلۀ بالمعاتبه صورتنده در

RÉCRIMINER. Répondre à des accusations, à des reproches, à des injures par d'autres accusations, etc. *A.* مقابلۀ بالمعاتبة ـ مقابلۀ بالملاومة *P.* بالمقابله نکوهیدن *T.* قنمق ایله ـ بالملاومه مقابله‌دن || Il n'a fait que récriminer قارشولمق خالی اولمش دکلدر

RÉCRIRE. Écrire de nouveau *A.* مجدّداً تحریر ـ مجدّداً کتب *P.* از سر نو نوشتن ـ باز نوشتن *T.* یکیدن یازمق || Vous avez mal écrit cela, il faut le récrire بوکاغدی لایقی اوزره یازه‌مدیغکدن مجدّداً تحریر ایتملوسک

Et écrire une seconde, une troisième fois *A.* تحریر علی التکرار *P.* دیگر بار نوشتن *T.* بر دخی یازمق || Je lui ai écrit, il ne répond point, il faut lui récrire یازدیغم مکتوبه

جواب ویرمدیکندن طرفنه علی التکرار تحریر اولنمق لازمدر

Et faire réponse par lettres A. تحریر الجواب P. جوابنامه T. جواب یازمق نوشتن || Puisqu'il m'a écrit, je lui veux récrire چونکه بکا یازمشدر کندوسنه جواب یازمق استرم

RECROÎTRE. Prendre une nouvelle croissance A. مجدّداً انما ـ کسب النشو والنماء مجدّداً P. باز برومندی ـ از سرنو بالیدن T. یکیدن سوروب آرتمق ـ یکیدن سورمک یافتن || Ce bois recroît à vue d'oeil بو اورمان طرفة العینده کسب نشو ونما ایدر

se RECROQUEVILLER. Il se dit do parchemin qui se retire et qui se plie, lorsqu'on l'approche trop près du feu, et des feuilles des plantes, lorsque le soleil les a trop desséchées A. اکتزاز P. پر چین گشتن T. بوزیلوب بورشمق || Le parchemin se recroqueville auprès du feu ترشه آتش یانندہ بوزیلوب بوریشور

RECROQUEVILLÉ. A. مکزوز P. پرچین T. بوزیلوب بورشمش

RECRU. Harassé, excédé de fatigue A. ناصل P. در مانده T. آپشمش || Il est si recru, qu'il n'en peut plus اول مرتبده در مانده در که ایشلمکه اقتداری قالمامشدر Un cheval las et recru یورغون وآپشمش آت

RECRUE. Nouvelle levée de gens de guerre, pour remplacer ceux qui manquent dans un régiment T. تکمیل نقصان ایچون تحریر اولنان عسکر جدید || Faire les recrues d'un régiment بر آلایک نقصاننی تکمیل ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک Conduire une recrue à l'armée تکمیل نقصان ایچون تحریر اولنمش نفراتی اردویه کتورمک

RECRUTER. Faire des recrues T. تکمیل نقصان ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک || Recruter un régiment بر آلایک نقصاننی تکمیل ایچون عسکر جدید تحریر ایتمک

RECRUTEUR. Qui fait des recrues T. تکمیل نقصان ایچون عسکر جدید تحریرینه مأمور اولان

RECTA. Mot Latin. Ponctuellement A. بلا تخلّف P. راست T. تمام || Il a payé recta à l'échéance وعدهسی حلولنده بلا تخلّف ادا ایلدی Il est arrivé recta à l'heure indiquée تمام وعدهسنده ـ تمام تعیین اولنان ساعتده کلمشدر

RECTANGLE. Il se dit des figures ou des solides qui ont un ou plusieurs angles droits A. جرم قائم الزوایا ـ شکل قائم الزاویة pl. اشکال او اجرام قائمة الزوایا || Triangle rectangle شکل مثلث قائم الزوایا

RECTANGULAIRE. V. Rectangle.

RECTEUR. Celui qui est le chef d'une université A. نقیب الدار العلوم P. کتخدای دبستان T. مدرسه کتخداسی || Le recteur de l'université de Moscou موشقه شهرنده واقع دار العلومک نقیبی

RECTIFICATION. Action de rectifier. V. Rectifier || On a travaillé beaucoup pour parvenir à la rectification de son compte محاسبهسنی طوغریلتمق ایچون کلّی سعی واقدام اولندی

Il signifie en Chimie, distillation du produit d'une première distillation A. تصعید مکرّر

RECTIFIER. Redresser une chose, la remettre dans l'ordre où elle doit être A. تقویم ـ وضع فی الرابطة P. راست ودرست ساختن T. رابطهسنه قویمق ـ یولنه قویمق ـ طوغریلتمق || Rectifier un discours مقالهیی رابطهیه وضع ایتمک une affaire مصلحتی طوغریلتمق une négociation مصلحتک مرافعهیی یولنه une procédure مذاکرهسنی رابطهیه قویمق un compte حسابی تقویم ایتمک

On dit en termes de Chimie, Rectifier des liqueurs, pour dire, les distiller une seconde fois A. مکرّراً تصعید

RECTIFIÉ. A. مقوّم P. درستی یافته T. طوغریلنمش ـ یولنه رابطهسنه کیرمش ـ قونمش

RECTILIGNE. T. de Géom. Figure terminée par des lignes droites A. شکل مستقیم الخطوط

RECTITUDE. Conformité aux vrais principes A. سداد ـ استقامة P. راستی T. طوغریلق || Rectitude de principes, d'intention استقامت فکر ونیّت

RECTITUDE d'esprit, signifie, une raison saine A. سداد العقل P. درستیٔ عقل T. عقل طوغریلغی

RECTO. La première page d'un feuillet A. وجه الصحیفة P. روی صحیفه T. صحیفهنک یوزی

RECTORAT. Dignité du recteur A. نقابة الدار العلوم P. کتخدایی دبستان T. مدرسه کتخدالغی

RECTUM. C'est le nom du dernier des trois gros intestins A. معاء مستقیم P. رودهٔ مستقیم T. طوغری بغرسق

REÇU. Quittance par laquelle on reconnait avoir reçu A. سند القبض P. مقبوضنامه T. مقبوض سندی ـ قبضی مشعر سند

RECUEIL. Assemblage de divers actes, écrits, etc. A. مجموعة

|| Recueil de Poésie, de pièces de Musique, de sentences مجموعهٔ اشعار ومجموعهٔ مقامات موسیقیه ومجموعهٔ احکام

RECUEILLEMENT. L'action de l'esprit qui se recueille en soi-même *A.* جمعیة الخاطر || Le recueillement des sens, de l'esprit جمعیت حواس وجمعیت خاطر Vivre dans un grand recueillement کمال جمعیت خاطر ایله کچنمک Le recueillement est nécessaire pour l'oraison وعظ خصوصنده جمعیت خاطر شرطدر

RECUEILLIR. Faire la récolte des fruits de la terre *A.* اجتنا - تحصیل *P.* چیدن *T.* دیرمک - دیوشورمک || On a recueilli beaucoup de blé cette année بو سنهٔ مبارکهده کلیتلو حنطه تحصیل اولندی C'est un pays où on ne recueille ni blé ni vin بو مملکتده نه حنطه ونه باده حاصل اولور

On dit figur. Recueillir une succession بر میراث تحصیل les fruits d'une succession ثمرات میراثی اخذ ایتمک - ایتمک - Et recueillir du fruit de quelque chose اخذ وتحصیل ایتمک *A.* تحصیل الثمرة - جلب المنفعة - تحصیل الفائدة *P.* تحصیل سود کردن *T.* فائده آلمق - فائدهلنمک || Il n'a recueilli aucun fruit de ses travaux صرف ایلدیکی امکدن بر درلو نفع وفائده تحصیل ایدهمدی Le fruit qu'on doit recuillir d'un sermon, c'est la correction des moeurs وعظدن تحصیل اولنهجق ثمره تهذیب اخلاقدر

Recueillir. Rassembler plusieurs choses dispersées *A.* جمع - اجتماع *P.* فراهم آوردن *T.* برکدرمک - دیوشورمک || Recueillir les débris d'un naufrage شکست اولمش سفینهنک بقیة السیوف عسکری d'une armée انقاضنی جمع ایتمک Il a recueilli tout ce qu'il y avait de plus beau sur cette matière dans les meilleurs auteurs بو مادهیه دائر زیاده بنام اولان مؤلفینک شایان پسند وتحسین اولهجق قوللرینی جمع ایلدی Recueillir des sentences, des apophtegmes, des bons mots, des exemples, etc. احکام عدیده واقوال حکمای برگزیده وکلمات مضموندار خوش آینده وامثال پسندیده بر یره جمع ایتمک

On dit figur. C'est un homme qui s'amuse à recueillir tous les bruits de la ville التقاط حوادث واخباره مایل بر آدمدر - جمع حوادثه هوسکار بر آدمدر - On dit aussi, Recueillir les voix, les suffrages, pour dire, prendre les avis de ceux qui sont dans une assemblée ارباب شورانک کلم وآرالرینی یکان یکان جمع ایتمک

On dit, Recueillir ses esprits, pour dire, rappeler ses esprits, afin de s'appliquer à l'examen de quelque chose *A.* جمع الخاطر *T.* کندینه کلمک || Après qu'on lui eut donné le temps de recueillir ses esprits فلانه جمع خاطر ایدهجک قدر وقت ویرلدکدنصکره

On dit aussi, Se recueillir en soi-même, se recueillir au dedans de soi *A.* حصر الافکار

Recueillir, se prend quelquefois pour Inférer *A.* استدلال - استنباط || Il n'a jamais voulu s'ouvrir sur ce que je lui disais, et tout ce que j'ai pu recueillir de l'entretien que j'ai eu avec lui, c'est qu'il a dessein de... سویلدیکم شیلرك هیچ بریسنده کشف ضمیر ایتمک استمدیکندن بینمزده جریان ایتمش محاورهدن یالکز شونی استدلال ایده بیلدمکه مرامی شویله ایتمکدر

Recueillir. Recevoir humainement chez soi les survenans, ceux qui sont dans le besoin *A.* تلقی بالالتفات *P.* غریبنوازی نمودن *T.* بر کمسنه کلانلری خانهسنده قوندروب اکرام ایتمک || Il recueille charitablement les passans chez lui ابنای سبیلی الله ایچون خانهسنه قبول ایدر Il l'a recueilli dans son malheur فلانی وقت ادبار ونکبتنده خانهسنه آلوب اکرام والتفات ایلدی

Recueilli. *A.* مجتمع *P.* چیده *T.* دیویشورلمش *A.* مجتمع *P.* فراهم آورده *T.* برکمش - دیویشورلمش

RECUIRE. Cuire de nouveau *A.* طبخ علی التکرار *P.* نیز پختن *T.* بر دخی پشورمک - ینه پشورمک || Recuire du pain اتمکی بر دخی پشورمک

Il se dit aussi dans un grand nombre d'arts où l'on remet l'ouvrage au feu pour sa perfection *A.* حرق علی التکرار - مکرراً احراق *P.* نیز سوختن *T.* بر قات دخی یاقمق || On recuit le verre soufflé et façonné, pour éviter qu'il ne se fende اوفورلمش ویاپلمش شیشهیی چاتلامقدن صیانةً تکرار احراق ایدرلر On recuit le fer forgé, pour le convertir en acier دوکمه دموری جلیکه چویرمک ایچون بر قات دخی حرق ایدرلر

Recuit. *A.* مطبوخ علی التکرار *P.* نیز پخته *T.* بر دخی پشمش *A.* محروق مکرراً *P.* نیز سوخته *T.* بر قات دخی یانمش

Il signifie aussi, trop cuit *A.* محروق *P.* پخته *T.* یانمش

|| Des humeurs recuites اخلاط محترقه Des matières recuites dans l'estomac معدهده محترق اولمش مواد صفرای De la bile recuite محروق

RECUIT, subst. L'opération de recuire un ouvrage *A.* احتراق || بر قات دخی یاقمه *T.* سوزش مکرّر *P.* مکرّر Le fer forgé se convertit en acier par un recuit دوکمه دمور احتراق مکرّر ایله چلیکه مستحیل اولور

RECUL. Mouvement en arrière, particulièrement d'une arme à feu *A.* حرکة مدبرة *P.* باز رَوِی ـ پس زنی *T.* کیرویه دپش || کیرولنمه ـ Le recul du canon quand il tire طوبک آتلدیغی وقتده کیرویه دپشی

Recul. T. d'horlog. On appelle échappement à recul, celui qui fait reculer la roue de rencontre *T.* ساعت چرخنک کیرویه قاچقلغی

RECULADE. Action d'une voiture qui recule *A.* حرکه مدبرة *P.* العجلة بازروئ گردونه *T.* عربهنک آردین آردین یوریمسی عربهلرک | Les reculades sont dangereuses pour les gens de pied آردین آردین یوریمسی یایه کیدنلر حقنه تهلکهلو در

Il se dit au propre et au figuré de ceux qui, s'étant trop avancés, sont obligés de faire des pas en arrière *A.* رجعة قهقرية *P.* رفتار قهقری ـ باز روی *T.* کیرولنمه || Le peuple s'avançait en foule, la garde lui a fait faire une reculade خلق زحام اوزره ایلرویه کتمکده ایکن ضابطان نفراتی منعند ابتدار ورجعت قهقری‌یه اجبار ایلدی Il s'est engagé trop avant dans cette affaire, il a été obligé de faire une reculade بو خصوصده بغایت ایلرویه کتمشیکن رجعت قهقری‌یه مجبور اولمشدر کیرولنمه ـ

RECULEMENT. V. Reculade || Reculement d'un carrosse هنطوک حرکت مدبرهسی

RECULER. Éloigner un corps dans un sens contraire à celui dont il avait été approché *A.* تجنیب ـ تنحیة *P.* بر طرف کردن *T.* الارغهیه چکمک ـ اوتهیه چکمک ـ یانلدق | Reculez un peu votre chaise اسکملدیی آزهجق اوتهیه چک Reculez cet enfant du feu چوجوغی آتش یانندن تنحیه ایلد

Se reculer. *A.* تجانب ـ تجنب ـ تنحی *P.* بر طرف گشتن *T.* آلارغهیه چکلمک ـ چکلمک ـ یانلنمق || Reculez-vous de là اول طرفدن چکل ـ اول طرفدن تنحی ایله Il se recula du feu آتش یانندن چکلدی

Figur. Étendre, porter plus loin *A.* تمدید ـ مدّ *P.* دراز کردن *T.* حدید ـ اوزاتمق | Reculer les bornes, les frontières d'un État توسیع ایتمک ـ ملکی تمدید ایتمک une muraille دیواری اوزاتمق ـ تمدید ایتمک

RECULER. Aller en arrière *A.* تقهقر ـ رجوع ـ مقهقراً ـ مدبراً با ـ باز رفتن *P.* انخناس ـ رجوع الی الدبر ـ حرکت سر شدن *T.* کیرولنمک ـ کیتمک ـ اردین آردین || Faites reculer ce carrosse بو هنطوی مقهقراً ارجاع ایتدر Faites reculer tout le monde خلقی کیرولت Le canon recule en tirant کیرویه ـ کیرولنور ـ طوب آتیلور ایکن مدبراً حرکت ایدر دپر ـ On dit proverb. qu'il faut reculer pour mieux sauter, pour dire, qu'il faut céder, pour mieux prendre ses avantages *P.* یکدو صچرایجق کشی بر *T.* خطوه باز رفتن پر دهد وثابرا قاچ ادم کیرولنمکه محتاجدر

Figur. *A.* استیخار ـ تأخر ـ رجعت *P.* پس ـ باز رفتن *T.* کیرولنمک ـ پسمانده شدن ـ ماندن || Vos affaires reculent au lieu d'avancer سنک امور وخصوصاتک استقدام ایدهجکنه ایلرو وارهجغنه کیرولنور ـ استیخار ایدر Il n'avance point, il recule tous les jours اصلا تقدم ایتمیوب دائما تأخر ایتمکده Il est trop avancé pour reculer بغایت ایلرو سبق وتقدم ایتمش اولمغله رجعت ایدهمز Quand une fois il a fait une démarche, il ne sait ce que c'est que de reculer بر کره مبادرت ایدهجک اولور ایسه رجعت وتأخر نه ایدوکنی بیلمز

On dit en termes de guerre d'un brave soldat, qu'il ne recule jamais, pour dire, qu'il ne lâche jamais le pied devant l'ennemi دشمن اوکندن چهره تاب دود ورجعت اولمق احتمالی دشمن اوکندن وجهاً من الوجوه یوز چویرمز ـ یوقدر

Il signifie aussi, éviter de faire une chose *A.* ـ اجتناب *P.* تجنب *T.* گریزیدن ـ قاچنمق ـ قیچ آتمق | Je voudrais bien le faire venir à compte, mais il recule toujours فلان ایله هر نقدر احسابده سعی ایتمش ایسدم دخی دائما اجتناب ایدر Il ne tient pas à moi que ce procès ne soit jugé, c'est ma partie qui recule دعوادک رؤیت اولنمسی المده دکلدر زیرا خصمم اجتنابدن خالی دکلدر J'ai beau le presser de faire ce qu'il m'a promis, il recule toujours وعدینی ایفا ایلمکه اجتناب ایدر ـ فلانی صیقشدریغم عبثدر زیرا دائما قیچ آتار

Reculé. *A.* راجع ـ مقهقراً ـ متحرک ـ مدبرا الی راجع *P.* الدبر ـ باز رفته ـ باز گردیده *T.* کیرو دونمش ـ کیرولنمش

A. متأخر *P.* پسمانده *T.* كيرو قالمش

Il signifie aussi, éloigné, lointain *A.* بعيد ـ قاصى pl. اقاصى *P.* دور ـ كارين *T.* ايراق || Il loge dans le quartier de la ville le plus reculé شهرك ابعد بعيد بر محلّه‌سنده اقامت ايدر Les régions les plus reculées اقطار قاصيه ـ اقطار بعيده Les nations les plus reculées ممالك قاصيه‌ده متمكّن اولان ملل واقوام Un pays reculé à l'extrémité de l'Asie اقصى القصاراى اقليم آسياده كائن اولان بر مملكت Les temps les plus reculés اوقات دورادور ـ ابعد بعيد اولان ادوار وازمان L'antiquité la plus reculée من القديم سبقت ايتمش ازمان از ما تقدّم گذارشپذير اولان ادوار ماضيه ـ دورادور la postérité la plus reculée منتهاى ادوار لاحقيه وارنجه سر داماں آخر الزمانه ـ نهادهٔ باليں شهود اولدجق اعقاب امم ـ قدر جلوه‌گر مهد وجود اولدجق اخلاف واعقاب امم ازمان دورادور آتيده كلهجك اخلاف واعقاب

À Reculons. En allant en arrière *A.* قهقرا ـ بحركة القهقرية ـ مدبرا ـ برجوع القهقرى *P.* بباز رفتارى *T.* كيرولندرك ـ آرديـن آرديـن يوريـيدرك || Les écrevisses vont à reculons سرطان قسمى قهقرا مشى ايدر

On dit figur. qu'une affaire va à reculons, pour dire, qu'elle retarde مصلحت تأخّر واستبطا ايتمكده در ـ تأخّر ايدر قهقرا ـ پسمانده عوق وتأخير در ـ دوچار تأخّر وبطائتدر كيرولنور ـ كيرو قالور ـ حركت ايتمكده در

se RÉCUPÉRER. On dit, Se récupérer de ses pertes, pour dire, s'en dédommager *A.* تحصيل ما فات ـ تلافى ما فات *P.* ضررى چيقارمق *T.* زيانرا بجا آوردن

RÉCURER. V. Écurer.

RÉCUSABLE. Qui peut être récusé *A.* ممتنع ـ مستحق الردّ القبول *P.* نا مقبول ـ سزاوار ردّ *T.* قبـول ـ ردّ اولنمغه كركلو اولنمز || Ce juge est parent de ma partie, est intéressé dans la cause, il est récusable بو قاضى خصممك اقرباسندن ودعوايه علاقه‌سى اولان كسانـدن اولمغله مستحق ردّ اولديغى ظاهر در ـ Il se dit aussi de ceux auxquels on est dispensé d'ajouter foi || Vous avez beau assurer ce fait, on ne vous croira point, vous êtes récusable بو خبرك تصديقنده سعيك بيهوده در زيرا كلامك نا مقبول اولمغله اعتماد اولنمز Témoin récusable قبوله سزا اولميان شاهد ـ مستحق ردّ اولان بيّنه autorité قبوله سزا اولميان اشهاد

RÉCUSATION. Action par laquelle on recuse *A.* جرح ـ ردّ || Causes de récusation ايجاب جرح ايدن علل واسباب ـ موجب ردّ وجرح اولان

RÉCUSER. Refuser de se soumettre à la décision d'un juge, pour des raisons qu'on allegue *A.* امتناع عن القبول *P.* نپذيرفتن *T.* قبـول ايتمامك || Ce juge, voyant qu'on le voulait récuser, se récusa lui-même بو قاضى قبول اولنميه‌جغنى فهم ايدنجه خود بخود قبوله عدم صلاحيتنى اعلان ايله چكلدى

Il se dit aussi en parlant d'un témoin dont on prétend que le témoignage est suspect *A.* عدم القبول ـ جرح ـ ردّ || Il récusa les témoins qu'on lui confrontait لاجل الاشهاد اقامت اولنان مقبول الشهاده دكلدر ديو ـ شاهدلرى ردّ وجرح ايلدى ردّ ايلدى

Récusé. *A.* مردود ـ مجروح ـ نا مقبول *P.* نپذيرفته *T.* قبول اولنمامش

RÉDACTEUR. Celui qui rédige *A.* منشى ـ مؤلّف *P.* انشا نويسنده ـ كننده *T.* قلمه آلان ـ يازان || Le rédacteur d'un acte عهدنامه‌يى قلمه آلان d'un traité سندى انشا ايدن d'un journal تقويم وقايعك مؤلّفى

RÉDACTION. V. Rédiger || Rédaction d'un traité, d'un acte بر قطعه عهدنامه‌نك وبر سندك انشا وتأليفى

REDAN. Pièce de fortification à angles saillans et rentrans *T.* ديش ديش چيقمه‌لو مترس صره‌سى

REDDITION. Action de rendre aux assiégeans une place de guerre *A.* تسليم ـ تسليم بالاستيمان ـ سلمًا تسليم *T.* ويره || On n'a point encore eu de nouvelles de la reddition de cette place اول قلعه‌نك استيمانًا تسليم اولنديغى خبرى هنوز ظهور ايتمش دكلدر

Il se dit aussi d'un compte qu'on présente pour être arrêté *A.* تسليم الحساب || On ne peut savoir s'il est redevable ou non, qu'après la reddition de son compte ذمّتنده دين قالمشى قالمامشيدر تسليم حساب ايتمينجه بللو اولدمز

REDEMANDER. Demander une seconde fois *A.* طلب على التكرار ـ مطالبة ـ تكرارًا *P.* نيز خواستن *T.* بردخى استمك || Vous m'avez déjà demandé cela, pourquoi me le redemandez-vous? بو شيئى بندن طلب ايلدك بو دفعه نيچون تكرار طلب ايدرسك

Et demander à quelqu'un ce qu'on lui a donné *A.* استرداد *P.* باز خواستن *T.* کیرو استمك || Il vous redemande l'argent qu'il vous a prêté سکا ادانه ایلدیکی اقچه‌یی استرداد ایدر

REDEMANDÉ. *A.* مطلوب على التكرار *P.* نیز خواسته *T.* بر کیرو استنمش *A.* مسترداد *P.* باز خواسته *T.* دخی استنمش

RÉDEMPTEUR. Ce mot se dit de Jésus-Christ, qui a racheté les hommes par son sang pour les délivrer de l'esclavage du péché *A.* ناجی بافتداء النفس *P.* با فدیهٔ نفس رها کننده *T.* فدیهٔ نفس ایله قورتاریجی || Le rédempteur du genre humain بنی نوع آدمك افتدای نفس ایله ناجیسی Notre-Seigneur et rédempteur ربمز وافتدای نفس ایله ناجیمز اولان حضرت عیسی

RÉDEMPTION. Le rachat du genre humain par Notre-Seigneur Jésus-Christ *A.* تنجیة بافتداء النفس *P.* بفدیهٔ نفس رهانیدن *T.* فدیهٔ نفس ایله قورتارمه || Le mystère de notre rédemption حضرت عیسینك نفس مبارکی افتداسیله بنی نوع انسانك تنجیه وافلاحی ماده‌سنك حکمت خفیه‌سی

On dit aussi, La rédemption des captifs, pour dire, le rachat qu'on fait des captifs *A.* افتداء الاسرا *P.* بدینار رهاسازی *T.* ثمن اعطاسیله استرداد اسرا ـ اقچه ایله اسیر قورتارمه ایتمك

REDEVABLE. Qui reste débiteur après un compte rendu *A.* مدیون pl. مدیونین ـ صاحب الذمة pl. اصحاب الذمة *P.* وامدار *T.* ذمتنده ویره‌جك قالمش ـ ویره‌جكلو ـ بورجلو || Tous payemens déduits, il s'est trouvé redevable d'une telle somme جمیع مصارف فرو نهاده اولدقدنصکره ذمتنده شو مقدار اقچه قالدی Tout compte fait, il lui est redevable de tant بعد كل الحساب ذمتنده فلانه شو قدر ویره‌جکی قالمشدر

Il se dit aussi de tout débiteur à quelque titre que ce puisse être || Il faut contraindre les redevables اصحاب ذممی تضییق ایتمك اقتضا ایدر Il est redevable de tant ذمتنده شو قدر شو مقدار اقچه بورجلو در ـ دین وار در

Figur. Qui a obligation à quelqu'un *A.* ممنون *P.* منتدار ـ منتکش ـ احسانديده *T.* منت آلتنده اولان || Je suis fort redevable à votre bonté ممنون لطف واحسانکزم Il lui est redevable de la vie جاننی قورتلدیغنه سبب اولدیغیچون ممنون منتی آلتنده در ـ همتیدر

REDEVANCE. Rente ou autre charge que l'on doit annuellement *A.* جائزة pl. جوائز *P.* ساو *T.* جائزه || Redevence en blé حنطه اولدرق ویریلان جائزه Redevance annuelle سنوی جائزه Être chargé d'une redevance جائزه ایله مكلف اولمق

REDEVANCIER. Qui est obligé à des redevances *A.* مكلف بالجائزه *P.* ساوگذار *T.* جائزه ویرن || Voilà tous vos redevanciers اشته سکا جائزه ویرنلرك جمله‌سی بونلر در

REDEVENIR. Devenir de nouveau *A.* صیرورت مجدداً *P.* نیز گشتن *T.* ینه اولمق || Il redevint aussi puissant que jamais هر وقتدن زیاده ینه ذی قوت واقتدار اولدی

REDEVOIR. Être en reste, devoir après un compte fait *A.* بقاء الدین علی ذمة فلان ـ الدین علی فلان *P.* بر ذمت کس وام ماندن *T.* بر کمسنه‌نك ذمتنده بورج قالمق || Vous me redevez tant ذمتکده بکا شو قدر دینك قالدی

REDÛ. *A.* متحمل بالدین *P.* بر ذمتش وام مانده *T.* ذمتنده بورج قالمش

Il se dit aussi substantivement *A.* بقیة الدین ـ دین باقی *P.* وام باز مانده *T.* بقیه قالمش بورج || Le redû monte à tant ذمتنده قالمش بقیهٔ دین شو قدره بالغ اولور

RÉDHIBITION. Action intentée par l'acheteur d'une chose défectueuse, pour faire casser la vente *A.* دعوی المشتری لرد المبیع المعیوب

RÉDHIBITOIRE. Ce qui peut opérer la rédhibition *A.* موجب الرد المبیع المعیوب || La courbature est un cas rédhibitoire pour la vente d'un cheval صاتلمش آت علت خبله مبتلا ایسه اول حال بایعنه ردینی ایجاب ایدر عیوبدن عد اولنور

RÉDIGER. Mettre en ordre et par écrit *A.* املا ـ تحریر ـ ضبط ـ کشیدهٔ سلك املا *P.* نوشتن ـ ثبت وتحریر ـ وتحریر کردن *T.* قلمه آلمق || Justinien a fait rédiger tout le Droit Romain par Tribonier فلان قیصر رومانیون شریعتنی فلان کشی‌یه قلمه آلدردی Rédiger les avis d'une assemblée مجلسده اولان ارباب شورانك رأیلرینی ضبط وتحریر ایتمك Il faudrait rédiger cela en meilleur ordre شو ماده بوندن اعلا ترتیب ونظام اوزره تحریر اولنمق کرك ایدی Rédiger par écrit tout ce qu'on a entendu dire استماع اولنمش اقوالك مجموعنی قلمه آلمق

Et réduire en peu de paroles un discours, un ouvrage *A.* تلخیص ـ اجمال ـ ثبت وتحریر مجملاً *P.* خلاصه کردن ـ خلاصه ـ

ایتمك || On peut rédiger en une page tout ce qu'il a écrit sur ce sujet بو مادّهیه دائر یازدیغنك جملهسنی بر صحیفهده مجملاً تحریر ایتمك ـ تلخیص ایتمك ممكندر

Et composer des ouvrages qui ne sont que des compilations *A.* تصنیف ـ تألیف ـ انشا *P.* بقلم كشیدن *T.* قلمه آلمق || Rédiger un journal بر تقویم وقایع تألیف ایتمك un projet بر لایحه قلمه آلمق

Rédigé. *A.* محرّر *P.* نوشته ـ املا سلك كشیدهٔ *T.* قلمه آلنمش *A.* ملخّص ـ مجمل *P.* خلاصه كرده *T.* خلاصه اولمش

se RÉDIMER. Se racheter, se délivrer des poursuites judiciaires et des vexations qu'on fait à quelqu'un *A.* استخلاص النفس باعطاء الثمن *P.* باداى ثمن رها یافتن *T.* اقچه ویررك قورتلمق || Il lui a coûté tant pour se rédimer de la vexation ظلم واذادن استخلاص نفس ایچون ویردیكی ثمن شو قدره بالغ اولدی

REDIRE. Dire une même chose plusieurs fois *A.* تكریر الكلام *P.* سخنرا بسیار بار گفتن *T.* صحبتی ـ لاقردییی تكرارلمق || Vous redites toujours la même chose دائما بر لاقردییی تكرار ایدرسك

Il signifie aussi, révéler ce qu'on avait appris de quelqu'un en confidence. *A.* افشاء *P.* فاش كردن *T.* سرّی ـ تواتر ایتمك ـ آچمق || Il va redire tout ce qu'on lui dit كندویه در نه سویلنسه افشا ایدر

Et blâmer, censurer *A.* لوم ـ تعریض ـ اعتراض *P.* نكوهیدن ـ حرف اندازی كردن *T.* یرمك ـ دیبه‌جك بولمق || Je n'ai rien trouvé à redire dans cet ouvrage بو تألیفده وسیلهٔ اعتراض اولهجق بر شیٔ بولمدم || Il trouve à redire à tout ce qu'on fait هر ایشده حرف ـ هر نه ایتسه‌لر دیبه‌جك بولور || Il n'y a rien à redire à cet homme là شو آدم ایچون بر درلو سررشتهٔ تعریض انداز اعتراض اولهجق بر سررشته بولور ـ هیچ دیبه‌جك یوقدر || Il y a beaucoup à redire à ce compte بو حسابده وسیلهٔ اعتراض اولهجق وافر شیلر وار ـ جوق دیبه‌جك وار در ـ در

Redit. *A.* مكرّراً مقول ـ كراراً ومراراً مقول *P.* بسیار بار گفته *T.* جوق كرّه سویلنمش

REDITE. Répétition fréquente d'une chose qu'on a déjà dite *A.* تكرّر الكلام ـ تكرّر الاقوال والكلمات *P.* تكرار سازیٔ سخن *T.* سوزی تكرارلمه || User de redites تكرّرات كلام استعمال ایتمك Tomber dans des redites ennuyeuses موجب كلال اولهجق تكرّرات كلامه گرفتار اولمق || Il faut éviter les redites تكرّر اقوالدن اجتناب ایتملو در

REDONDANCE. Superfluité de paroles dans un discours *A.* حشو ـ كثرة الكلام ـ زواید الكلام ـ كلام زاید ـ pl. حشویات *P.* زیادگیٔ سخن ـ بیشتریٔ سخن *T.* سوز آرتوقلغی || Son style est plein de redondances سبك وانشاسی زواید وحشویاتدن عبارتدر || Il faut éviter les redondances dans ce qu'on écrit تحریراتده زواید كلامدن مباعدت ایتمك شرطدر || Les redondances sont toujours vicieuses كثرت كلام هر حالده معیوبدر

REDONDANT. Superflu, qui est de trop dans un discours *A.* زاید pl. زواید *P.* بیش از لزوم *T.* آرتق || Ce terme est redondant بو لفظ زاید در ـ Cette clause est redondante بو شرط زاید در

Il se dit aussi de ce qui pèche par trop d'abondance || Un style redondant حشویاتی جوق ـ كثیر الزواید بر عباره ayant des épithètes redondantes صفات زائده ایله مملو اولان عباره

REDONDER. Être superflu, surabonder dans le discours *A.* زیادة الكلام *P.* سخن بیشتر از لزوم بودن *T.* سوز آرتق اولمق || Cette épithète redonde بو صفت زائد در Ce discours redonde de citations بو مقالده اشهادات عدیده‌نك كثرت وزیادتی وار در

REDONNER. Donner une seconde fois la même chose *A.* اعطاء على التكرار *P.* نیز دادن *T.* ینه ویرمك || J'avais rendu cette terre à mon père, il me l'a redonnée بو چفتلكی مقدّما پدرمه ویرمشیدم صكره ینه بكا ویرمشدر

Il signifie aussi, donner, même pour la première fois, une chose à quelqu'un qui l'avait déjà eue *A.* اعطا مجدّداً *P.* ازسر نو دادن *T.* یكیدن ویرمك || Sa présence redonna du courage aux troupes فلانك حضوری عسكره یكیدن غیرت ویرمشدر || Il m'a redonné l'espérance مجدّداً بكا امید ویردی Ce remède me redonna la vie بو دوا بكا مجدّداً حیات ویردی ـ حیات جدید ویردی

Redonner. Revenir à ce qu'on avait abandonné *A.* رجوع ـ رجعت *P.* باز گردیدن *T.* دونمك || Cette femme était devenue économe, la voilà qui redonne dans les folles dépenses بو خاتون تصرّف واداره‌نك یولنی طوتمشیكن ینه اسراف وسفاهت طرفنه رجوع ایلدی L'infanterie qui avait été rompue à la première charge, se rallia et redonna avec un nouveau cou-

rage پیاده عسکری حملهٔ اولیده دوچار شکست وانهزام
اولمشیکن جمع اولنوب شجیعانه محل معارکه‌یه رجعت
ایلدی

REDORER. Dorer de nouveau *A.* مکرراً - مجدداً تذهیب
P. تذهیب از سر نو زر سودن - نیز زر سودن *T.* بر دخی
یالدزلمق - بر دخی یالدز سورمک

Redoré. *A.* مذهّب مجدداً *P.* نیز زر سوده *T.* بر قات
دخی یالدزلنمش

REDOUBLEMENT. Accroissement, augmentation *A.* تزاید -
P. ازدیاد - بیشتری *T.* زیادگی - آرتوقلق - آرتمه - زیاده‌لك
|| Redoublement d'ennui, de douleur, de joie تزاید سآمت وکلال
- Il se dit وازدیاد اندوه وملال ویاخود شادمانی وسرور
aussi de la fièvre, et alors on peut aussi employer les mots *A.*
اشتداد *P.* زیاد پذیری *T.* شدّتلنمه - زیاده‌لنمه || Avoir la
fièvre continue avec des redoublemens آره‌لق آره‌لق کسب
Ce malade est اشتداد ایدر بر حمّای دائمی‌یه مبتلا اولمق
dans son redoublement مریضك حالی تزاید واشتدادده در
Le redoublement a été long حال اشتداد خیلیجه ممتدّ
اولمشدر

REDOUBLER. Augmenter du double, renouveler avec augmentation *A.* تضعیف - تزیید - تزییداً متضاعفاً *P.* دو بالا کردن - دو
چندان کردن *T.* بر قات دخی آرتورمق - بر قات دخی
|| Il faut redoubler nos sollicitations بر زیاده‌لندرمك التماسلرمزی
Il a redoublé ses prières فات دخی آرتورمق اقتضا ایدر
ses instances نیاز واستدعایی تزیید وتضعیف ایلدی ابرام
والحاحی تزیید ایلدی

Il signifie aussi simplement, augmenter *A.* تزیید *P.* افزونتر
کردن - بیشتر کردن - بالاتر کردن *T.* آرترمق - زیاده‌لندرمك
|| La fièvre lui a redoublé son mal de tête حمّا درد سرینی
Ce que vous lui avez dit a redoublé son affliction زیاده‌لندردی
On dit, Redoubler ses soins *A.* دیدیککك کلام کدرینی آرتوردی -
تأکید الهمّة - تزیید الهمّة *P.* همّترا دو چندان کردن -
Redoubler l'attention همّتی آرتورمق *T.* همّترا دو بالا کردن
A. تأکید الدقّة - تزیید الدقّة *P.* دقّترا دو چندان کردن
T. دقّتی زیاده‌لندرمك

Redoubler. Remettre une doublure *A.* الصاق البطانة - تبطین
P. استر زدن *T.* قاپلمق - قاب کچورمك || Redoubler un
manteau قپوده بطانه کچورمك

Redoublé. *A.* متزاید متضاعفاً *P.* دوبالا - دوچندان گشته
T. گشته بر قات زیاده اولمش

REDOUTABLE. Fort à craindre *A.* هایل - مهول - مهیب *P.*
هولناك - هول انگیز - دهشتفرما *T.* قورقنج || Un ennemi
redoutable عدوّ هایل - بر دشمن قادر بر ایقاع رعب ودهشته
Des forces redoutables عساکر هیبت مآثر - قلوب ناسه ایقاع
هول ودهشت ایده‌جك عسکر مهابترهبر Il est redoutable à
ses ennemis اعداسنه ایقاع هول ودهشت ایدر مقولدندر
La colère du prince est redoutable غضب پادشاهی مستلزم
هول ودهشتدر

REDOUTE. Pièce de fortification détachée *A.* اطم pl. آطام *P.*
دیزه *T.* شانص - پلنقه || Construire une redoute بر عدد شانص
احداث ایتمك prendre شانصی ضبط ایتمك Une redoute
fraisée et palissadée ترصین قازقلر ایله چرخ فلك وشرانپو
دیوار چویرلمش اولنمش بر قطعه پلنقه Une redoute revêtue
بر عدد پلنقه

REDOUTER. Craindre fort *A.* خوف - ارتعاب - اهتیال -
تذعّر *P.* هراسیدن *T.* قورقمق || Redouter quelqu'un بر کمسنه‌دن
خوف ایتمك L'homme dont vous parlez n'est pas trop à redouter دیدیککك ذات اول قدر سزاوار خوف اولدجق
قورقیله‌جق آدم دکلدر - مقولدن دکلدر Redouter la colère du
prince غضب پادشاهیدن خوف ایتمك les forces, les armes
de ses ennemis دشمنك قوّت قاهره‌سندن خوف ایتمك

REDRESSEMENT. Action de redresser des torts, des griefs *A.*
احقاق الحق *P.* دادکاری *T.* حق عدالتك اجراسی
|| Le redressement des griefs واقع اولان شکایتلرده احقاق
مظالم وتعدّیاتك دفعی ایله حق des torts حق اولنمسی
عدالتك اجراسی

REDRESSER. Rendre droite une chose qui l'avait été auparavant,
ou qui devait l'être *A.* تقویم - تسدید *P.* راست کردن *T.*
طوغریلتمق || Redresser une planche courbée مایل انحنا اولمش
بر طرفه مایل un arbre qui penche تحتهیی تقویم ایتمك
اولان آغاجی تقویم وتسدید ایتمك

On dit, Redresser des griefs, pour dire, faire droit aux plaintes,
aux injustices *A.* احقاق الحق *P.* دادکاری نمودن *T.* حق
عدالتی اجرا ایتمك

Redresser. Remettre dans le droit chemin *A.* ارجاع الی
طریق السداد - ارائة الطریق *P.* رهنمایی کردن *T.* یول

کوسترمك || Je m'étais égaré, j'ai rencontré un paysan qui m'a redressé یولدن عدول ایتمشیکن راست کتوردیکم بر نفر چفتجی بکا ارائهٔ طریق ایلدی

Figur. *A.* ارشاد ـ ارجاع الی طریق الصواب *P.* رهنمایی *T.* سمت صواب کردن طوغری یولی کوسترمك || Je me trompais dans mon raisonnement, vous m'avez redressé ایتدیکم مطالعهده خطا وار ایدی انجق سن ارشاد ایلدك ـ Ce jeune انجق سن بنی طریق صوابه ارشاد ایلدك garçon était près de se perdre, mais on l'a mis dans le bon chemin, on l'a redressé بو طفل کلیاً محو اولنمق مرتبه‌لرینی کسب ایتمشیکن طریق صوابه ارجاع ایتدرلدی

RÉDUCTIBLE. Qui peut être réduit *A.* ممکن التحویل *P.* امکانپذیر تحویل *T.* چویریلور ـ تحویل قبول ایدر || Le marc est réductible en onces قیه رطله تحویل اولنه بیلور Cette figure est réductible à une autre plus petite بو تصویر بر شکل اصغره چویرلمك ممکندر

Il signifie en termes de Jurisp. Susceptible d'être réduit *A.* ممکن التنزیل || Un legs, une donation plus forte que la loi ne permet, n'est pas nulle pour cela, elle est simplement réductible وصیت اولنان هبه شرعاً تعیین اولنمش مقداردن زیاده اولدیغی حالده لغو وابطالی لازم کلمیوب یالکز تنزیلی جائز در

RÉDUCTIF. Qui réduit *A.* موجب التحویل ـ موجب الاستحالة || La Chimie a des sels réductifs علم کیمیاده ایجاب استحاله ایدر انواع ملوح وار در

RÉDUCTION. Action de réduire, ou l'effet de cette action *A.* تحویل *P.* تحویلسازی *T.* استحالة *A.* تحویلپذیری *P.* چویرمه *T.* چویرلمه

Il se dit aussi des poids, des mesures et des monnaies, lorsqu'on évalue le rapport qu'ils ont les uns avec les autres || Faire la réduction d'une pistole en sous آلتونی منقره تحویل ایله حساب ایتمك Par la réduction de la livre de Paris à la livre de Lyon, trois livres et demie de Paris font quatre livres de Lyon پارسك رطلی لیون نام شهرك رطلنه تحویل ایله حساب اولندقده پارسك اوچ بچق رطلی تمام درت عدد لیون رطلی ایدر ـ Il se dit aussi en Géométrie de l'opération par laquelle on change une figure en une autre semblable, mais plus petite || Réduction d'un polygone en triangles شکل کثیر الزوایانك اشکال مثلثة الزوایایه تحویلی

En termes de guerre, La réduction d'une ville, d'une place, c'est l'action de la forcer à se rendre *A.* ادخال فی دائرة التبعیة جبراً وقهراً *P.* در دائرهٔ فرمانبری بزور آوردن *T.* زور ایله تابع قلمق

RÉDUCTION, se dit aussi de l'action par laquelle une certaine quantité de liqueur mise au feu, vient d'être réduite à une moindre quantité *A.* انتقاص *P.* کمی پذیری *T.* اکسلمه || La réduction d'une livre de liqueur à une once بر رطل مشروبك سکز درهم قالنجیه قدر اکسلمه‌سی

Il se dit aussi d'une diminution de revenus, de dépenses *A.* تنزل *P.* کمی *T.* آزلمه || La réduction de sa fortune le force à l'économie مالنك تنزلی تقریبیله اداره وتصرفه محتاج اولدی La réduction des rentes وارداتك تنزلی

RÉDUCTION, se dit en termes de Logique, en parlant d'un argument par lequel on démontre une proposition, en faisant voir que le contraire serait impossible *A.* اثبات القضیة بامتناع القضیة المقابلة || On peut démontrer la vérité de cette proposition par la réduction à l'impossible بو قضیه‌نك صدق وصحتی مقابلنك امتناعی طریقیله اثبات اولنمق ممکندر

RÉDUCTION. T. de Chirur. Opération par laquelle on réduit, on met à leur place les parties qui en sont sorties *A.* ادخال فی موضعه *P.* بجایش نهادن *T.* یرلو یرینه ـ یرینه قویمق || Il faut faire la réduction dans les luxations, dans les fractures کمیکك انفکاکی ویاخود انکساری وقوعنده موضعنه ادخالی لازمدر

Il se dit en Chimie, de l'opération par laquelle on fait reprendre sa forme à un métal qui l'avait perdue, qui était, par exemple, dans l'état d'une terre ou d'une chaux *A.* تحویل المعدن الی صورته الاولی *P.* معدنرا بحال اوّل گردانیدن *T.* معدنی اوّلکی صورتنه دوندرمك

RÉDUIRE. Restreindre *A.* حصر *P.* منحصر کردن *T.* عبارت قلمق || À quoi réduisez-vous toutes vos prétentions? مطلوباتکی مطلوباتك ندن عبارت ـ نه مقدارهدك حصر ایدرسك Il se réduisait à la moitié de ce qui lui اولدیغنی دیرسك était dû آلدجغی اولان مقداری نصفنه حصر ایدر ایدی

On dit, Réduire en petit un plan, un grand tableau, pour dire, les copier, les mettre en petit avec les mêmes proportions *A.* اخذ الصورة علی شکل المصغر *P.* بشکل خرده‌تر اخذ صورت کردن *T.* بر شیئك نسخه‌سنی کوچکلدرك آلمق

On dit, Réduire son avis, le réduire en peu de mots, pour dire, le mettre en peu de paroles, après l'avoir expliqué plus au long اجمال ایتمک - بر کمسنه رأینی خلاصه ایتمک

Il signifie aussi, faire diminuer *A.* تقلیل - تنقیص *P.* کم کردن *T.* اکسلتمک - آزالتمق || On a bien réduit ses profits فوائد ومنافعنی خیلیجه تقلیل ایتمشلر در Il a réduit sa dépense à la moitié مصارفنی نصفی مرتبه‌سنه تقلیل ایلدی Il faut faire bouillir cette liqueur jusqu'à ce qu'on l'ait réduite à la moitié شو مشروبی نصفی قدر تنقیص اولنجیه دکین قیناتمق اقتضا ایدر

Et contraindre, obliger *A.* الجاء - اضطرار - احواج *P.* نا چار کردن *T.* محتاج ایتمک || On l'a réduit à se dédire دیدیکنی انکار ایلمکه مضطر ایلدیلر À quoi me réduisez-vous? بنی نه حاله مضطر ایدرسک Cette incommodité me réduira à ne vivre que de lait چکدیکم مزاجسزلق فیما بعد بنی سود ایله کچنمکه محتاج ایده‌جکدر

On dit, Réduire quelqu'un au silence, pour dire, le forcer à se taire *A.* اجبار علی الصمت - اجبار علی السکوت *P.* دمبسته کردن - خاموش کردن *T.* صوصدرمق

Et réduire un homme à la dernière extrémité *T.* قصارای مراتب ضرورت واضطرابه القا ایتمک || Il a essuyé une banqueroute qui l'a réduit à l'extrémité قصارای مراتب ضرورت واضطرابه القا اولنمسنه سبب اولمش بر کونه حال افلاسه گرفتار اولمشدر - On dit aussi, Réduire quelqu'un à la mendicité, à l'aumône بر کمسنه‌یی جرّ وسؤال مرتبه‌لرینه القا au désespoir حال مایوسیته القا ایتدرمک

Il signifie aussi, soumettre, subjuguer *A.* تطویع - ادخال تحت الاطاعة *P.* زیر حکم - زیر اطاعت آوردن - فرمانبر کردن - آوردن *T.* حکم آلتنه کتورمک || Alexandre réduisit l'Asie sous son obéissance اسکندر ذوالقرنین آسیا اقلیمنی تحت - آوردهٔ قبضهٔ حکومت ایلدی - حکمنه ادخال ایتدردی - زیر حکمنه تطویع ایلدی Ce général a réduit cette place à l'obéissance de son roi بو سرعسکر فلان قلعه‌یی کندو پادشاهنک حکومتی آلتنه ادخال ایتدردی Réduire des rebelles à l'obéissance طائفهٔ عصاتی دائرهٔ اطاعته ادخال ایتدرمک - طائفهٔ خائفهٔ عصاتک گردن عبودیتلرینی زیر ربقهٔ اطاعته ادخال ایتدرمک

On dit, Réduire quelqu'un à la raison بر کمسنه‌یی طریق یولنه قویمق - صوابه ادخال ایتدرمک On dit aussi, Réduire quelqu'un à son devoir بر کمسنه‌یه واجبهٔ حالنی بیلدرمک - واجبهٔ حالنی ایشلتدرمک

On dit, Réduire un cheval, pour dire, le dompter *A.* تذلیل *P.* رام کردن *T.* یواشتمق - ذلول ومنقاد ایلمک

Réduire. Faire changer de nature ou de forme *A.* تحویل *P.* گردانیدن *T.* دوندرمک || Réduire un corps physique en ses principes بر جرم طبیعی‌یی اصول اصلیه‌سنه تحویل ایتدرمک - ارجاع وتحویل le réduire en très-petites parties, en poudre بر جرمی زیاده خرده وصغیر اجزایه یا غباره تحویل ایتدرمک Il faut réduire le blé en farine حنطه‌یی دقیقه دوندرمک - دقیقه تحویل ایتدرمک اقتضا ایدر

On dit, Réduire une ville en poudre, pour dire, la détruire entièrement فلان بلده‌یی بر کومهٔ غباره تحویل ایتدرمک - خراب ویباب وهمحال غبار وتراب ایتمک - Et que le feu du ciel a réduit une maison en cendre نزول ایدن صاعقه اول خانه‌یی بر کومهٔ رماده دوندردی - Il se dit aussi, des poids, des mesures, des monnaies, lorsqu'on les évalue les uns par rapport aux autres || Réduire les livres en sous, les sous en livres غروشی منقره ومنقری غروشه تحویل ایتمک Réduire des cannes d'Italie en aunes de France اتالیا اندازه‌سنی فرانسه آرشونی حسابنه تحویل ایتمک

Réduire. Rédiger dans un certain ordre, organiser d'une certaine manière *A.* تصویغ - وضع علی صیغة - افراغ علی صورة *P.* صورت دادن *T.* صورت ویرمک - فلان صورتنه قویمق - فلان حاله قویمق || Réduire en art صنعت صورتنه قویمق Réduire en meilleure forme هیئت احسنه وضع ایتمک - صیغهٔ حسنه‌یه تصویغ ایتمک Réduire un État en province ملکی ایالت صورتنه وضع ایتمک

Se réduire. Aboutir, se terminer *A.* انتهاء - انجرار *P.* انجامیدن - نتیجه یافتن *T.* وارمق - نتیجه ویرمک - منتج اولمق || Tout ce discours se réduit à prouver que... بو کلام هپ شونک اثباتنه منتهی اولور که se réduit à deux demandes بو کلام ایکی مطلبه منتج اولور Tous ces discours se sont réduits à rien اول مقالاتک مجموعی هیچه هیچه منجر اولمشدر - نتیجه ویرمشدر

On dit aussi, La Jeunesse ne se réduit pas aisément, pour dire, qu'on ne la soumet pas aisément حال شبابده اولنلرک طریق

نوجوانلر سهولت ایله ـ صوابه ادخاللری امر آسان دکلدر Tous les corps physiques se réduisent en leurs قهر وتذلیل اولندمز principes اجرام طبیعیه‌نك جمله‌سی اصول اصلیه‌لرینه Ce sirop se réduit à la moitié avant que d'être cuit ارجاع اولنور بو ربّ کرکی کبی طبخ اولنمزدن مقدّم نصفی مرتبه‌سی نقصان بولور

Réduit. *A.* عبارت اولان *T.* منحصر شده *P.* منحصر *A.* مستحیل *P.* کردانیده *A.* محتاج *T.* نا چار *P.* محتاج ـ مضطر دونمش *T.*

RÉDUIT. Retraite *A.* مکان ـ مکان الوحدة ـ مکان العزلة ـ عزلتکاه ـ وحدتخانه ـ خلوتکده *P.* محلّ الانزوا ـ الخلوة || تنها یری *T.* عزلتکده ـ جای انزوا ـ جای تنهایی Réduit agréable محلّ آسایش عزلتکاه دلارا tranquille, paisible وآرام اولان بر خلوتکدهٔ دلنشین Je me suis fait là un joli petit réduit اول طرفده مختصری بر وحدتخانهٔ فرحفزا تدارك ایلدم

Et un lieu où plusieurs personnes se rassemblent pour converser, pour se divertir *A.* منتدی الاحباب *P.* جمعیتکاه یاران دوستلر جمعیتی یری *T.*

En termes de fortification, on appelle Réduit, une petite demi-lune ménagée dans une grande *T.* ایچ آی طابیه‌سی

RÉDUPLICATIF. T. de Gram. Qui marque redoublement. Il ne se dit qu'en ces phrases: Particule réduplicative *A.* حرف التضعیف Verbe rédublicatif فعل مضاعف

RÉDUPLICATION. T. de Gram. Répétition d'une syllabe, d'une lettre *A.* مضاعفة

RÉÉDIFICATION. Action de réédifier *A.* تجدید العمارة *P.* از سر نو بنیاد سازی *T.* یکیدن یاپمه || La réédification du temple de Jérusalem معبد قدس شریفك تجدید عمارتی ـ یکیدن یاپلمسی

RÉÉDIFIER. Rebâtir *A.* مجدّداً ـ مجدّداً انشا ـ مجدّداً بنا *P.* از سر نو بنیاد کردن *T.* یکیدن یاپمق || Réédifier اعمار un palais بر سرایی یکیدن بنا ایتمك Réédifier de fond en comble تملدن بالای سقفه قدر مجدّداً اعمار وانشا ایتمك ـ از سر تا پا مجدّداً انشا ایتمك

RÉEL. Qui est en effet *A.* مقارن الحقیقه ـ حقیقی || Un être réel موجود حقیقی un payement فعلاً ادا ـ حقیقةً ادا Existence réelle وجود حقیقی Ce que je vous dis est réel سکا دیدیکم کلام حقیقته مقارندر Ce ne sont pas des chimères, mais des choses réelles اوهام وخیالات مقوله‌سی اولمیوب امور حقیقیه‌دندر Je ne vois rien de réel dans les offres que vous me faites بکا عرض ایلدیککك تبلیغاتده فعلاً وحقیقةً بر شئ کوره‌میورم ـ حقیقی بر شئ

On appelle en termes de Jurisp. Actions réelles, celles qui s'exercent sur les biens immeubles املاك وعقاراته متعلق اولان دعوالر — Et saisies réelles, les saisies d'immeubles qu'on fait par Justice *A.* ضبط الاملاك بمعرفة الحاكم

On appelle Taille réelle, celle qui s'impose sur les biens-fonds *A.* خراج الارض *T.* طاپو رسمی

RÉELLEMENT. En effet *A.* فعلاً وحقیقةً ـ جدّاً وحقیقةً ـ حقیقةً ـ فی نفس الامر ـ فی الحقیقة *P.* بحقیقت *T.* کرچکدن || L'argent lui a été compté réellement et de fait اقچه‌سی فعلاً وحقیقةً ادا اولندی Les choses qui existent réellement حقیقةً موجود اولان شیلر

REFAIRE. Faire encore ce qu'on a déjà fait *A.* تکریر *P.* نیز بر کرّه ـ ینه ایتمك ـ تکرارلمك *T.* باز ساختن ـ کردن Refaire un voyage سفری تکرار ایتمك || دخی ایتمك Refaire un tour de promenade بر کرّه دخی سیر وسیاحت ایتمك C'est un homme qui passe sa vie à faire, défaire et refaire ایّام عمرینی یاپمق وبوزمق وتکرار یاپمغله امرار ایدر بر آدمدر

Il signifie aussi, réparer, raccommoder une chose ruinée ou gâtée *A.* تجدید *P.* از نو پرداختن ـ نویدن *T.* یکیلتمك || Refaire une muraille, un habit دیواری وثوبی تجدید ایتمك

Et recommencer *A.* بدء وشروع علی التکرار ـ استیناف *P.* از سر نو آغاز کردن *T.* بر ـ یکیدن باشلمق ـ تکرار باشلمق تکرار Si c'était à refaire, je ne le ferais pas || دخی باشلمق باشلامق لازم ایسه ایتمم Avec cet homme-là on n'a jamais fini, c'est toujours à refaire بو آدم ایله ایش بتورمنك یولی یوقدر دائما یکیدن باشلمق اقتضا ایدر

Refaire. Remettre en bon état *A.* اعادة الی حسن الحال ـ اصلاح الحال ـ تصحیح الحال *P.* درست کردن *T.* یاپمق ـ صاغلتمق ـ ایولتمك || Rien n'est capable de refaire un malade comme le bon air مریضك مزاجنی هوای لطیف قدر اصلاح ایده‌جك بر شئ یوقدر Envoyer des chevaux à l'herbe pour les refaire آتلری اصلاح حال ضمننده چایره جیقارمق — Se refaire *A.* کسب الصحة ـ کسب الحسن الحال *P.*

تندرستی پذیرفتن T. صاغلنمق - ایولنمک || Je commence à me refaire کسب صحته - تصحیح مزاجه باشلدم Il va à la campagne pour se bien refaire تصحیح مزاج ضمننده صیفیه خانه‌سنه نقل ایده‌جکدر Ce cheval s'est bien refait depuis peu بو آت عهد قریبدنبرو کسب حسن حال ایلدی

RÉFECTION. Réparation d'un bâtiment A. تعمیر pl. تعمیرات - ترمیم pl. ترمیمات P. مرمتسازی T. مرمّات || Il en a tant coûté pour la réfection de cette maison بو خانه‌نک تعمیراتنه شو قدر مصرف کتدی

RÉFECTOIRE. Le lieu où les gens qui vivent en communauté prennent leurs repas A. بیت السماط العامّة P. خانهٔ خوان عمومی T. سماط اوطه‌سی

REFEND. On appelle Mur de refend, un mur qui est dans oeuvre, et qui sépare les pièces du dedans du bâtiment A. حایط فاصل pl. جدار ما بین - حیطان فاصلة P. دیوار میانه T. بولمه دیوار

On appelle Bois de refend, les bois qui ont été sciés de long A. خشب مشقوق - خشب منشور مستطیلاً - خشب مقدّد مستطیلاً P. چوب بدرازی شکافته T. اوزونلغنه بچلمش اوزونلغنه یارلمش آغاج - کراسته

REFENDRE. Fendre de nouveau A. نشر - شق علی التکرار علی التکرار P. باز شکافتن T. یکیدن - بر دخی یارمق بچمک

En termes d'art, il signifie, scier en long A. مستطیلاً - تقدید مستطیلاً نشر - شق P. بدرازی شکافتن T. اوزونلغنه یارمق اوزونلغنه بولمک - اوزونلغنه بچمک - || Refendre une poutre ستونی اوزونلغنه شق ایتمک

Refendu. A. مکرراً منشور - مکرراً مشقوق P. باز شکافته T. ینه یارلمش

RÉFÉRER. Rapporter une chose à une autre A. عطف - اسناد P. منسوب ساختن T. نسبتلندرمک || À quoi référez-vous cet article? شو ماده‌یی نه‌یه اسناد ایدرسک

On dit, Référer le serment à quelqu'un, pour dire, s'en rapporter au serment de celui qui voulait s'en rapporter au nôtre A. احالة الیمین علی فلان || Le serment lui avait été référé, mais il le référa à sa partie فلان کمسنه کندویه تکلیف اولنان یمینی خصمنه حواله ایتمکه راضی اولمشدر - Et référer le choix à quelqu'un, pour dire, lui laisser le choix de la chose dont il nous donnait le choix اختیاری فلانه حواله ایتمک - انتخابی فلانه احاله ایتمک

Se Référer. Avoir rapport A. تعلق - انعطاف P. منسوب علاقه داشتن - بودن T. || معطوف اولمق - متعلق اولمق Cet article se réfère à celui qui est ci-dessus بو ماده بالاده بالاده ذکر اولنمش ماده‌یه متعلقدر - مسطور ماده‌یه معطوفدر

On dit, Se référer à quelqu'un, à son avis, pour dire, s'en rapporter à son avis رأی - فلانک رأینه راضی اولمق فلانه تسلیم زمام اختیار - وارادەسنه گردندادهٔ رضا اولمق ایتمک

Référer. Faire rapport T. تقریر ایتمک - اعلام حال ایتمک

Référé. A. متعلق - معطوف P. نسبتکرده T. نسبتلنمش

Il est aussi subst., et signifie, le rapport que fait un des juges chargé de l'examen de quelque incident d'un procès A. اعلام - تقریر

REFERMER. Fermer de nouveau A. سدّ علی التکرار P. نیز بار دیگر بستن - بندیدن T. بر دخی - بر دخی قپامق باغلمق || Refermer une plaie یاره‌یی بر دخی قپامق

Refermé. A. مسدود مکرراً P. بار دیگر بسته - نیز بسته T. بر دخی قپانمش

RÉFLÉCHI. Qui est fait ou dit avec réflexion A. واقع بالمطالعة - واقع بالملاحظة P. سگالیده - اندیشه کرده T. || دوشونلمش Action, pensée réfléchie مطالعه اولمش کار ومعنا Crime réfléchi بالمطالعه ایشانمش جرم وگناه

On dit aussi, C'est un homme réfléchi, c'est-à-dire, qui pense et qui agit avec réflexion A. - ذو بذم - رزین الفکر - فکیر کثیر المطالعة - بذیم الرأی P. اندیشه‌کار - باریک اندیش T. صایقیلو - مطالعه‌لو

RÉFLÉCHIR. Porter sa réflexion sur une chose A. تقلیب - تفکّر - صرف الذهن - مطالعة - تأمّل - تقلیب الافکار - الفکر امعان النظر الفکر والتأمّل P. صرف - سگالیدن - اندیشیدن اندیشه کردن T. دوشونمک || Je vous prie de réfléchir sur cette affaire بو خصوصده صرف ذهن ایلمکزی رجا ایدرم C'est un homme qui ne réfléchit jamais ابدی صرف ذهن ایتمز بر آدمدر Il fait toutes choses sans réfléchir هر شیئی مطالعه‌سز ایدر C'est un homme sage qui réfléchit beaucoup چوق فکیر وباریک اندیش آدمدر - مطالعه ایدر بر عاقل آدمدر چوق صایقیلو آدمدر

Réfléchir. Il se dit de l'action d'un corps qui renvoie loin de lui un autre corps qui vient le frapper *A.* ردّ *P.* باز - باز زدن *T.* كيرو اورمق - كيرو دپدرمك تافتن || Tous les corps solides réfléchissent les autres corps qui les frappent جميع اجرام ثابته اوزرلرينه متصادم اولان اجرام سائره يى ردّ ايدر Les miroirs réfléchissent les rayons de tous les objets آيينه كافّهٔ صورك ضيايى ردّ ايتمك شعاعلرينى ردّ ايدر Réfléchir la lumière L'écho réfléchit la voix صدا عكس ايدر - صدا ردّ اولنور

Il signifie aussi, rejaillir, être renvoyé *A.* عكس || La lumière qui réfléchit de la muraille ديواردن عكس ايدن ضيا La chaleur du feu réfléchit de la plaque dans la chambre حرارت نار دمور تخته اوزرندن اوطه نك ايچنه عكس ايدر Les rayons du soleil qui réfléchissent d'un miroir آيينه دن عكس ايدن - منعكس اولان - اشعّهٔ شمس - Figur. || La gloire des grands hommes réfléchit son éclat sur leurs descendans عظماى قومك راجع - پرتو شان واقباللرى اولاد واعقابلرينه عكس ايدر اولور La honte de cette action réfléchit sur toute la famille بو فعلك عار وخجالتى خاندانك مجموعنه منعكس اولور مجموعنه راجعدر -

Réfléchi. Qui est renvoyé par la réflexion *A.* منعكس *P.* عكس انداز *T.* عكس ايدن || La lumière réfléchie d'une glace sur le mur opposé آيينه نك مقابلنده كى ديواره منعكس اولان ضيا

En termes de Grammaire, on appelle Pronom réfléchi de la troisième personne, le pronom Se, Soi *A.* ضمير غايب

RÉFLÉCHISSEMENT. Rejaillissement, réverbération *A.* انعكاس || Le réfléchissement de la lumière, de la voix انعكاس ضيا وصدا

REFLET. La réflexion de la lumière ou de la couleur d'un corps sur un autre *A.* عكس pl. عكوس || Les reflets sont bien entendus dans ce tableau بو تصويرده كيفيّت عكوس استادانه كوسترلمشدر

REFLÉTER. Renvoyer la lumière ou la couleur sur l'objet ou le corps voisin *A.* ردّ العكس *P.* عكس انداختن - عكس زدن *T.* عكس ايتمك

REFLEURIR. Fleurir de nouveau *A.* ازهار *P.* مجدّداً باز شكوفه آوردن *T.* بر دخى چيچك ويرمك - يكيدن چيچكلنمك || Les orangers, après avoir porté des fleurs au printemps, refleurissent ordinairement en automne پورتقال آغاجى اوّلبهارده بعد الازهار فصل خريفده تكرار چيچك ويرر

Il signifie figur. rentrer de nouveau en estime, en vogue *A.* رونق *P.* كسب الشهرة مجدّداً - كسب الرواج مجدّداً نو يافتن *T.* يكيدن شهرت واعتبار بولمق || Les lettres commencent à refleurir بازار علم ومعرفت مجدّداً كسب رواج وشهرت ايتمكه باشلادى

Refleuri. *A.* مزهر مجدّداً *P.* باز شكوفه آورده *T.* يكيدن چيچكلنمش

RÉFLEXIBILITÉ. T. de Phys. Propriété d'un corps susceptible de réflexion *A.* قابليّة الانعكاس || La réflexibilité des rayons de lumière شعاع ضياده اولان قابليّت انعكاس

RÉFLEXIBLE. T. de Phys. Qui est propre à être réfléchi *A.* ممكن الانعكاس *P.* امكانپذير انعكاس *T.* عكس ايده بيلور || Les rayons les plus réfrangibles sont aussi les plus réflexibles زياده تقاطع وانكساره قابل اولان اشعّه نك بهر حال انعكاسه دخى قابليّتلرى زياده اولور

RÉFLEXION. Action de l'esprit qui réfléchit, méditation sérieuse *A.* مطالعة pl. مطالعات - ملاحظة pl. ملاحظات *P.* انديشه - سگالش *T.* دوشونمه || Réflexion sérieuse مجدّانه مطالعه Il ne fait réflexion sur rien هيچ بر - هيچ بر شيئى مطالعه ايتمز Agir sans réflexion بلا ملاحظه عمل شيئه صرف ذهن ايتمز عريض وعميق وحركت ايتمك Il a fait de longues réflexions بو مطالعه لر ايتدى Après avoir fait réflexion sur cette affaire كما ينبغى - خصوصده كركى كبى ملاحظه ايلدكدنصكره تقليب افكار ايلدكده Ce que vous dites là mérite réflexion ديديككز كلام شايان مطالعه در

On dit d'un homme qui ne fait rien sans qu'il y ait bien songé, que c'est un homme de réflexion *A.* كثير المطالعة *P.* انديشه‌كار *T.* صايقيلو آدم - مطالعه‌لو آدم

Il se dit aussi des pensées qui résultent de cette action, et alors on emploie aussi le mot *A.* راى pl. آرا || De belles réflexions آراى معارف مطالعات معقوله - آراى معقوله de savantes مطالعات معارف سمات - احتوا

RÉFLEXION. Rejaillissement. V. Réflechissement.

REFLUER. Il se dit d'un fluide qui retourne vers le lieu d'où il a coulé *A.* جريان بالعكس *P.* راجعاً جريان - جريان بالعكس بباز گردش *T.* عكسنه اقمق روان شدن || Quand la mer monte, elle fait refluer les rivières دريانك حال طموّى انهارك بالعكس جريانه باعث اولور

REFLUX. Mouvement réglé de la mer qui se retire et qui s'é-

loigne du rivage après le flux *A.* جزر || Il y a flux et reflux dans l'Océan بحر محیطده جزر ومدّ میاه وار در Il prit le temps du reflux pour passer موسم جزری کوزدوب صودن عبور ایلدی — Il se dit figur. de la vicissitude des choses humaines || Les choses du monde sont sujettes à un flux et reflux continuel احوال ـ احوال عالم جزر ومدّ دائمی یه تابعدر La fortune a son flux et reflux عالمده جزر ومدّ دائمی وار در بختیاری واقبالک هم مدّی وهم جزری وار در

REFONDRE. Mettre à la fonte une seconde fois *A.* اصاغة علی التکرار ـ التکرار *P.* باز ریختن ـ نیز ریختن نسبیک علی التکرار *T.* بر دخی دوکمک || Il faut refondre ce canon بو طوب تکرار اصاغه یه محتاجدر ـ تکرار اصاغه اولنمق اقتضا ایدر

Il se dit figur. d'un ouvrage d'esprit qui aurait besoin d'être mis dans une meilleure forme *A.* افراغ فی القالب مجدّداً *P.* از سر نو بقالب ریختن *T.* یکیدن قالبه دوکمک || Il faut refondre cet ouvrage بو تألیف مجدّداً بر قالبه افراغ اولنمغه محتاجدر — Il se dit aussi des hommes || Vous ne le corrigerez pas, il faudrait le refondre بو آدم قابل اصلاح اولمیوب مجدّداً بر قالبه افراغ اولنمغه محتاجدر

REFONDU. *A.* مکرّراً مسبوک ـ مکرّراً مصوّغ *P.* نیز ریخته *T.* بر دخی دوکلمش

REFONTE. Action de refondre les monnaies *A.* سبک جدید *P.* ریختگی نو *T.* یکیدن دوکمه || Depuis la refonte des monnaies سکه‌لر مجدّداً سبک اولندیلدنبرو

RÉFORMABLE. Qui peut être réformé *A.* ممکن التصحیح ـ قابل التصحیح *P.* تصحیح پذیر ـ امکانپذیر *T.* دوزیله بیلور ـ دوزلمسی قابل || Il y a des abus qui ne sont pas réformables حلول ایتمش بعض کونه فسادات وار در که ممکن التصحیح دکلدر ـ دفعلری ممکن دکلدر — Il signifie aussi, qui doit être reformé *A.* واجب التصحیح *P.* سزاوار تصحیح *T.* دوزلمدسی لازم

RÉFORMATEUR. Celui qui réforme *A.* مجدّد ـ مصحّح النظام *P.* درستساز النظام ـ نظام دهنده *T.* یکیدن دوزهدیجی || C'est un sage reformateur عاقل ودانا بر مجدّد نظامدر sévère شدید المزاج بر مجدّد نظامدر — On dit d'un homme qui se mêle mal à propos de vouloir réformer les autres, qu'il s'érige en réformateur, qu'il fait le réformateur مصحّح نظام عالم اولمق ادّعاسنده مصحّح نظام عالم اولمق طوریینی اتخاذ ایدر ـ در

RÉFORMATION. Rétablissement dans l'ancienne ou dans la meilleure forme *A.* اصلاح ـ تصحیح النظام ـ تجدید النظام *P.* درستسازی *T.* دوزلش || La réformation des moeurs اصلاح اخلاق ـ آداب واخلاق تصحیحی de la Justice نظام تصحیح نظامات مرتبه‌نک des finances, du calendrier حکم وقضا تصحیحی وتقویمک تصحیحی — On dit aussi, La réformation des abus, des désordres فسادات واختلالاتک دفعیله حسن نظامک حلول ایتمش فساداتک ـ تجدیدی

RÉFORME. Rétablissement dans l'ordre, dans l'ancienne forme *A.* نظام جدید pl. نظامات جدیدة *P.* نظام نو *T.* یکی نظام ـ یکیدن نظام || Ces choses-là ont besoin de réforme بو شیلر نظام جدیده محتاجدر ـ مجدّداً تنظیمه محتاجدر Cela ne se pourrait faire que par une réforme générale بو شی نظام جدید عمومی یه محتاجدر — On dit aussi, La réforme des abus حلول ایتمش فساداتک دفع وازالدسیله نظام نظام سابقک ـ مطلوبک تجدیدی

On appelle Réforme, le changement que les Protestans ont introduit dans la doctrine et dans la discipline de l'Église *A.* تصحیح تصحیح النظامات المذهب ـ المذهب

Il se prend aussi pour Régularité dans les moeurs *A.* انتظام الحال ـ صلاح الحال || C'est un homme qui vit dans une grande réforme عظیم مرتبه صلاح حال ایله کچینور بر آدمدر

RÉFORME, signifie aussi, réduction des troupes à un moindre nombre *A.* تقلیل العسکر *P.* کم کردن عدد لشکر *T.* عسکری ازالتمق || La réforme des troupes se fait à la fin de la guerre تقلیل عسکر ختام سفرده اولور — On dit aussi en parlant d'un homme qui a diminué son train, qu'il a fait une grande réforme dans sa maison دائره‌سنی کلّی مرتبه تقلیل ایلدی

Il signifie aussi, le congé qu'on donne, en faisant la revue, à un ou plusieurs soldats *A.* تصحیح النفرات

RÉFORMER. Former de nouveau *A.* تجدید الهیئة ـ تجدید *P.* صورت نو دادن *T.* یکیدن صورت ـ یکیدن یاپمق ـ یکیدن هیئتدلندرمک ـ ویرمک || La ville, malgré cet incendie, se réforma au même endroit فلان بلده محترق اولمشیکن ینه موقع اصلیسنده تجدید اولندی

SE RÉFORMER. *A.* کسب الصورة الجدیدة *P.* صورت نو یافتن *T.* یکیدن صورت بولمق ـ یکیدن دوزلمک ـ یکیدن یاپلمق || Ce corps ayant été rompu et mis en désordre par l'artillerie, s'est

reformé à quelques pas plus loin عسكرك فلان بلوكى دوچار صدمات طوب وكله اولدرق پراكنده وپريشان اولمشيكن بر قاچ خطوه ايلرويه واردقده صورت اصليّه‌سنى مجدّداً كسب ايلدى

RÉFORMER. Rétablir dans l'ancienne forme, donner une meilleure forme à une chose *A.* مجدّداً اصلاح ـ تجديد النظام ـ تصحيح *P.* درست ساختن ـ نظام نو دادن *T.* يكيدن دوزمك ـ يكيدن نظام ويرمك || Réformer la Justice, les lois, les coutumes امر حكم وقضايى ومتداول اولان قانونلرى ورسوم وعاداتى مجدّداً اصلاح ايتمك le calendrier تقويمى تصحيح ايتمك ses moeurs بر كمسنه كندو آداب واخلاقنى مجدّداً اصلاح ايتمك Des gens qui veulent réformer l'État نظام ملكك تصحيحى قيدنده اولنلر En voulant réformer son ouvrage, il l'a gâté تأليفنى تصحيح ايده‌يم ديرايكن افساد ايلدى

Il signifie aussi, retrancher ce qui est nuisible ou de trop *A.* دفع *P.* بر طرف كردن *T.* كيدرمك || Réformer les abus, le luxe حلول ايتمش فساداتى وسفاهتى دفع ايتمك les superfluités زوايد دفع ايتمك

On dit, Réformer les troupes, pour dire, les réduire à un moindre nombre *T.* تقليل عسكر ايتمك

REFOULER. Fouler de nouveau *A.* اداسة ـ ايطاء على التكرار على التكرار *P.* بار ديگر خبيدن *T.* بر دخى چيكنمك ـ بر دخى بصمق || Refouler une étoffe ثوبى تكرار بصمق

Refouler la marée, signifie en termes de Marine, aller contre le cours de la marée *T.* جزر ومدّ دريانك عكسنه يوريمك

Et en termes d'artillerie, il signifie, bourrer une pièce de canon avec le refouloir. V. Bourrer.

Refouler. Retourner vers l'endroit d'où l'on était parti *A.* رجعت *P.* باز گرديدن *T.* كيرو دونمك | L'embargo mis sur les vaisseaux, a fait refouler les marchandises dans les magisins تجّار سفينه‌لرينك دومنلرى آلنمغله ماللر مخزنلره ارجاع اولندى On a fait un batardeau qui fait refouler l'eau du ruisseau dans les maisons احداث اولنان سدّ آريغك صوينى اولره طوغرى ارجاع ايتدرر

Refoulé. *A.* مداس على التكرار ـ مكرّراً موطوء *P.* نيز خبيده *T.* بر دخى بصلمش ـ بر دخى چيكنانمش

REFOULOIR. Instrument qui sert à bourrer les pièces de canon *T.* خرتوج طاپه‌سنى قاقدجق دوكجه

RÉFRACTAIRE. Rebelle, désobéissant *A.* عاصى pl. عصاة ـ عاتى ـ عديم الاطاعة *P.* سركش ـ نا فرمان *T.* باش قالدرمش ـ اطاعتسز || Réfractaire aux ordres du roi اوامر پادشاهى‌يه اطاعت ايتميان

En Chimie, il se dit d'une substance minérale qui ne peut point se fondre, ou qui se fond difficilement *A.* صلب *P.* سخت *T.* پك ـ سرد

RÉFRACTER. T. de Phys. Produire la réfraction *A.* تقطيع الشعاع

Réfracté. *A.* متقاطع الشعاع

RÉFRACTION. Changement de direction qui se fait dans un rayon de lumière, lorsqu'il passe obliquement par des milieux différens *A.* تقاطع الشعاع || Un bâton plongé en partie dans l'eau paraît rompu à cause de la réfraction عصانك بر مقدارى صو ايچنده باتورلديغى حالده شعاع شمسك تقاطعى تقريبيله اول عصا منكسر كوربنور

REFRAIN. Reprise de quelques mots qu'on répète à chaque couplet d'une chanson, etc. *A.* ترنّم pl. ترنّمات *P.* ترجيع بند || Le refrain de cette chanson est fort agréable بو بسته‌نك ترنّماتى بغايت لطيفدر

Figur. Une chose qu'une personne ramène toujours dans le discours *A.* ورد اللسان *P.* ورد زبان ـ سخن زبانزد *T.* دلك السديغى سوز || Son refrain est toujours de l'argent ورد زبانى دائما اقچه در

Refrain. Le retour des grosses vagues qui viennent se briser contre les rochers *A.* تلاطم الامواج *P.* شكست آبخيزها *T.* قوملرك چتلايوب يارلمسى

se **REFRANCHIR.** T. de Mar. Il se dit quand l'eau de la pluie ou des vagues qui était entrée dans le vaisseau, commence à s'épuiser *A.* انتزاح المياه *P.* آب كم شدن *T.* صولر دوكنمك || Ce vaisseau se refranchit سفينه‌نك صولرى منتزح اولمقده در

RÉFRANGIBILITÉ. T. de Phys. Propriété des rayons de lumière, en tant qu'ils sont susceptibles de réfraction *A.* قابليّة التقاطع الاشعّة || La différente réfrangibilité des rayons اشعّه‌نك على الاختلاف قابليّت تقاطعى

RÉFRANGIBLE. Qui est susceptible de réfraction *A.* قابل التقاطع الاشعّة

REFRAPPER. Frapper de nouveau *A.* ضرب على التكرار *P.* ديگر بار زدن ـ نيز زدن *T.* بر دخى اورمق || Refrapper des

monnaies سکه‌یی تکرار ضرب ایتمک

REFRAPPÉ. *A.* تکراراً مضروب *P.* نیز زده *T.* بردخی اورلمش

REFRÉNER. Réprimer. Il ne se dit que dans la Morale *A.* ضبط ـ امساک *P.* باز گرفتن *T.* آلیقویمق ‖ Refréner ses passions امراض نفسانیه‌یی ضبط ایتمک sa colère ضبط غضب ایتمک ses appétits مشتهیات نفسی ضبط وامساک ایتمک ses désirs اشتیاقات نفسی ضبط ایتمک la convoitise حرص وطمعی ضبط ایتمک Il faut lui apprendre à refréner sa langue فلانه ضبط لسانک قاعده‌سنی تعلیم ایتمک لازمدر

REFRIGÉRANT. Qui rafraîchit *A.* مبرّد pl. مبرّدات *P.* سردی افزا *T.* صوغودیجی ‖ Des remedes refrigérans ادویهٔ مبرّده

REFRIGÉRATIF. V. Réfrigérant.

RÉFRIGÉRATION. Refroidissement *A.* تبرید *P.* سرد سازی *T.* صوغوتمه ‖ La distillation se fait par exhalation et réfrigération استقطار ماده‌سی فوران بخار وتبرید طریقیله حصوله کلور

RÉFRINGENT. Qui a la propriété de réfraction *A.* ذو خاصّة التقاطع الشعاع

REFROGNEMENT. Action de se refrogner *A.* کلوح ـ عبوس ـ قطاوب *P.* ترش رویی ـ چین جبین *T.* یوز اکشیلکی Le refrognement de son visage marque qu'il n'est pas de bonne humeur نشیط الفؤاد اولمدیغی یوزی اکشیلکندن مستباندر

se REFROGNER. Se faire des rides sur le visage, ou des plis au front, qui marquent de l'humeur, du chagrin *A.* تعبّس ـ تکلّح ـ تقطّب ـ اقتطاب *P.* رو ترشیدن ـ چین جبین نمودن *T.* یوز اکشتمک ‖ À l'abord de certaines personnes il se refrogne بعض کمسنه یاننه واردقلرنده تعبّس ایدر

REFROGNÉ. *A.* متعبّس ـ عبوس الوجه ـ قاطب ـ قطوب کالح الوجه *P.* ترش رو *T.* یوزلو اکشی

REFROIDIR. Rendre froid *A.* تبرید ـ ایرات البرودة *P.* سرد ساختن *T.* صوغوتمق ‖ La pluie a refroidi l'air باران هوایی تبرید ایلدی

REFROIDIR ou se REFROIDIR. Devenir froid *A.* تبرّد ـ کسب البرودة *P.* سردی پذیرفتن *T.* صوغومق ‖ Laissez refroidir ce bouillon چوربایی کسب برودت ایدنجه قدر براق Le temps s'est refroidi هوا کسب برودت ایلدی ـ Figur. Ralentir l'ardeur ‖ Il avait bien de l'ardeur pour cette affaire, mais ce qui est arrivé l'a fort refroidi بو خصوصده خیلی گرمیّت ایله اقدام اوزره ایکن ظهور ایدن فلان حالت تبریدینه سبب اولمشدر La vieillesse refroidit les passions سنّ شیخوخت هوای نفسی صوغودر ـ هوای نفسه موجب برودت اولور Il ne sera pas toujours si échauffé, il se refroidira bientôt حرارتی دائما شمدیکی مرتبده قالدجغی یوقدر قریباً کسب برودت ایده‌جکدر Leur amitié se refroidit de jour en jour بینلرنده اولان محبّت یوماً فیوماً کسب برودت ایدر

REFROIDI. *A.* مبرود ـ بارد *P.* سردی یافته *T.* صوغومش

REFROIDISSEMENT. Diminution de chaleur *A.* برودت ـ تبرّد ـ فترت *P.* سردی *T.* صوغوقلق ‖ Ce refroidissement du temps pourrait nous amener de la gelée هوانک بو کونه برودتی انجماده منتج اولمق احتمالی درکاردر Le refroidissement de la chaleur naturelle حرارت غریزیه‌نک تبرّدی ـ Figur. Ralentissement dans les passions ‖ Il y a du refroidissement dans leur amitié بینلرنده اولان دوستلغه برودت عارض اولدی Il y a un grand refroidissement entre eux آره‌لرنده برودت عظیمه وار در ـ صوغوقلق وار در

REFUGE. Asile, lieu où l'on se sauve dans le danger *A.* مأمن ـ ملجاء ـ کهف الامان ـ دار الامان ـ ملاذ *P.* گریزگاه ـ جای گریز ـ پناه ـ جای پناه *T.* صغنه‌جق یر ‖ Refuge assuré امین بر جای گریز Chercher un refuge طلبنده اولمق Sa maison est le refuge de tous les malheureux خانه‌سی دار الامان ـ گریزگاه دردمنداندر ـ کهف الامان دردمنداندر ـ بیچارگاندر Il se dit figur. des personnes et des choses ‖ Vous êtes mon seul refuge اوّل وآخر ملجاء وپناهم سنسک Il est le refuge des misérables, des pécheurs ملجاء دردمندان وپناه مذنبین وگناهکاراندر Dieu est mon seul refuge انجق پناه وامیدگاهم مرحمت جناب ربّ العزّتدر Les lois sont le refuge du faible احکام شریعت ضعفا وبیچارگان حقنه جای پناهدر

Il se dit aussi figur., des prétextes sous lesquels on cherche à se mettre à couvert *A.* مهرب pl. مهارب ـ محیص *P.* گریزگاه *T.* بر عذر ـ چیقمق یر ‖ Quel misérable refuge que ce prétexte! نه قدر خسیس وکمقدر بر محیص ما بجا در Ce sont donc là vos refuges? چیقمق اولمق اوزره بولدیغک علل واعذار بونلرمیدر

se RÉFUGIER. Se retirer en quelque lieu, ou auprès de quelqu'un pour être en sûreté *A.* التجا ـ ملاوذة *P.* پناهیدن *T.* صغنمق ‖ Il s'est réfugié dans cette ville-là اول بلده‌یه التجا ایلدی Se refugier chez un prince فلان پادشاهه التجا ایتمک

Réfugié. *A.* ملتجی *P.* پناهنده *T.* صغنمش ـ صغنجی

REFUITE. T. de Vénerie. L'endroit où une bête a accoutumé de passer lorsqu'on la chasse *A.* كنس الصيد pl. كناس الصيد *P.* گریزگاه شكار *T.* آوك كزلندیكی یر || Il y a tant de refuites dans cette forêt بو اورمانك ایچنده آو كیزلنه جك وافر محللر وار در

Il se dit figur. des retardemens affectés d'un homme qui ne veut point de conclusion dans une affaire *A.* تسویف pl. تسویفات *P.* امروز وفردا باز اندازی *T.* لیت ولعل ـ عسی ولعل ـ بو كون یارین دییه‌رك صاومه || Il élude le jugement du procès par des refuites continuelles تسویفات دائمه ایله فصل دعوانك فصل وحكمنی عسی ـ دعوادن اجتناب ایدر ولعل ایله تأخیردن خالی دكلدر C'est un homme qui use toujours de refuites dans toute sorte d'affaires كافهٔ اموره امروز وفردا دییه‌رك اختیار بطائت ایدر

REFUS. Action de refuser *A.* ردّ المطلوب ـ ردّ *P.* نپذیری ـ نپذیرفتگی *T.* قبول ایتمامزلك ـ اسركمه ـ دریغ V. aussi Refuser || Il ne veut pas s'exposer à un refus ردّ مطلوبه دوچار مطلوباتنده مظهر ردّ وتمنیع اولمق استمز Essuyer des refus مسئولی كلیاً ردّ اولندی Il en a eu un refus absolu اولمق Ce qu'il vous a dit est un honnête refus سكا سویلدیكی كلام طریقانه بر ردّ محضدر ـ حسن تعبیر ایله بر دریغ محضدر Adoucir un refus par des manières honnêtes معاملهٔ ردّ وتمنیعی اطوار دلنوازانه ایله تعدیل ایتمك Il a pris pour refus la réponse qu'on lui a faite كندویه ویریلان جوابی معنای ردّ ودریغ ایله تأویل ایلدی

REFUSER. Rejeter une offre *A.* ردّ ـ عدم القبول ـ امتناع عن القبول *P.* نپذیرفتن *T.* قبول ایتمامك || On lui a offert tant de cette terre, mais il l'a refusé فلانه بو ملك ایچون شو قدر بها عرض اولندی لكن قبول ایتمامشدر Refuser des présens, des conditions avantageuses عرض اولنان هدایایی وشروط نافعه‌یی قبولدن امتناع ایتمك refuser un emploi ـ عرض اولنان منصبی قبول ایتمامك ـ Il se dit aussi des personnes, et signifie, rejeter leur demande || Il refuse ses meilleurs amis اعزّ احبّاسنه ردّ ایله معامله ـ اعزّ احبّاسنی ردّ ایدر Il a déjà refusé tous ceux qui l'en ont prié بو ماده‌ده رجا ایدنلرك جملهسنی ردّ ایلدی

Dans ce sens, il se dit aussi des choses *A.* تمنیع ـ تقصیر *P.* دریغ كردن ـ ارزان نداشتن *T.* اسركمك || On lui a refusé la grâce qu'il demandait لطف وهمّت التماس ایلدیكی مطلوبی اولان همّت دریغ ـ رهین تمنیع وتقصیر اولمشدر Il ne faut rien refuser à ses amis هیچ حقنه دوست اولمشدر دوستلردن هیچ بر شیٔ ـ بر شیئی تمنیع ایتمك روا دكلدر دریغ ایتمك روا دكلدر Il refuse si poliment, qu'on ne peut en être offensé شول رتبه‌ده نازكانه دریغ ایدر كه كشی رنجیده خاطر اولمق احتمالی محالدر

Refuser de *A.* امتناع ـ استنكاف *P.* گریزپایی نمودن *T.* قاچنمق ـ قاچقلنمق || Refuser de faire quelque chose برایشی ایشلمكدن امتناع ایتمك d'aller en quelque endroit فلان طرفه كتمكدن امتناع ایتمك de servir quelqu'un بر كمسه‌نك خدمتندن استنكاف ایتمك de lui prêter de l'argent فلانه اودنج اقچه ویرمكدن امتناع ایتمك

Se Refuser. Ne pas se procurer une jouissance qu'on pourrait se procurer *A.* اختیار البخل فی نفسه ـ اختیار الضنّة فی نفسه ـ اختیار التقصیر فی نفسه *P.* از نفس خود دریغ كردن ـ بخود سپهدستی نمودن *T.* كندو نفسندن اسركمك || C'est un homme qui se refuse jusqu'au nécessaire ضرور یّه حوایج وارنجه نفسی حقنه اختیار بخل وضنّت ایدر qui ne se refuse rien نفسی حقنه هیچ بر شیٔ دریغ ایتمز ـ On dit aussi, Il ne se refuse rien, quand il est question de nuire, ou de médire بر كمسنه‌یه ایصال مضرّت وفصل ومذمّت ایده‌جك اولدقده هیچ بر شیٔ تقصیر ایتمز C'est un homme qui ne s'est jamais refusé une plaisanterie لطیفه‌یی هیچ دریغ ایتدیكی یوق بر آدمدر

On dit, qu'un homme ne se refuse à rien, pour dire, qu'il est prêt à faire ce qu'on désire de lui هیچ بر شیئدن امتناع ـ هیچ بر شیئی اسركمز ـ ایتمز ـ Et se refuser à l'évidence, pour dire, résister à l'évidence d'une chose بر ماده‌نك وضوحنی قبولدن امتناع ایتمك || Il est impossible de se refuser à l'évidence de ces preuves بو مقوله دلایل وبراهینك وضوح وصراحتنی قبولدن امتناع ایتمك محالدر

On dit aussi, Le temps se refuse à cela, pour dire, le temps ne le permet pas وقت وحالك بوكا مساعده‌سی یوقدر ـ وقت وحال بوكا مخالفدر Ma fortune se refuse à une si grande dépense قوّت مالیه‌مك بو مقوله مصرف جسیمه مساعده‌سی یوقدر ـ تحمّلی یوقدر

On dit en termes de Marine, Le vent refuse, pour dire, que le vent est contraire هوا مخالفدر - روزكارك مساعدهسى يوقدر مساعد دكلدر -

Refusé. *A.* مردود - غير مقبول *P.* نا مقبول - ارزان نداشته - دريغ كرده *T.* قبول اولنمامش - اسركنمش -

RÉFUTATION. Discours par lequel on réfute *A.* مقالهٔ متضمّنة الجرح *P.* جرح آميز *T.* مقالهٔ جرحى حاوى بر مقاله || La réfutation d'un livre, d'un argument بر كتابك وبر برهانك جرحنى متضمّن مقاله

RÉFUTER. Combattre par des raisons ce qu'on autre a avancé *A.* جرح || Réfuter un livre, un argument, une proposition, une opinion بر تأليفى وبر برهانى وبر مطلبى وبر رأيى جرح ايتمك Réfuter fortement ادلهٔ قويّه ايله - قويّاً جرح ايتمك

Réfuté. *A.* مجروح *P.* جرح گشته *T.* جرح اولنمش

REGAGNER. Gagner ce qu'on avait perdu *A.* مجدّدا كسب - مجدّداً تحصيل *P.* از سر نو اندوختن - باز اندوختن - نيز دسترس شدن *T.* يكيدن قزانمق - يكيدن ايدنمك || Regagner son argent بر كمسنه ضايع ايلديكى اقچهيى مجدّداً كسب ايتمك Non seulement il avait regagné tout l'argent qu'il avait perdu, mais il en a gagné beaucoup au-delà غايب ايلديكى اقچهيى تماماً تحصيل ايلديكندن غيرى فضله اولدرق وافر مقدار اقچه دخى كسب ايلدى - Figur. || Regagner l'amitié, l'affection, les bonnes grâces de quelqu'un بر كمسنه‌نك محبّتنى يكيدن - وحسن توجّهنى مجدّداً كسب وتحصيل ايتمك جلب ايتمك

On dit, Regagner quelqu'un, pour dire, se remettre bien avec lui بر كمسنه‌يى يكيدن جلب ايتمك

On dit aussi, Regagner le dessus, pour dire, reprendre le dessus مجدّداً اوست - مجدّداً كسب تفوّقه ظفرياب اولمق كلمك

En termes de guerre, il se dit en parlant des ouvrages de fortification qu'on reprend sur l'ennemi *A.* مجدّداً ضبط *P.* نيز ظفر يابيدن - نيز بدست تصرّف آوردن *T.* يكيدن ضبط - يكيدن آلمق دشمنك گرفتار ايد استيلاسى ايتمك || Regagner une demi-lune اولان اى طابيه‌سنى مجدّدا ضبط ايتمك - On dit aussi, Les troupes ont regagné du terrain عسكر كيرولنمشيكن مجدّداً ميدان آلمشدر

Et en termes de Marine, Regagner le dessus du vent, ou Regagner le vent sur l'ennemi روزكارك - روزكارك اوستنه چيقمق - اوستنه چيقوب دشمنى آلت طرفنه براقمق - Et regagner le port, pour dire, rentrer dans le port تكرار ليمانه عود كيرمك - ورجعت ايتمك

On dit, Regagner le chemin, pour dire, reprendre le chemin ترك اولنان طريقه على التكرار انصراف ايتمك

Regagné. *A.* مجدّداً مكسوب *P.* نيز اندوخته *T.* يكيدن تكرار آوردهٔ دست ضبط *P.* مجدّداً مضبوط *A.* قزانلمش يكيدن ضبط اولنمش - يكيدن آلنمش *T.* وتصرّف

REGAIN. L'herbe qui revient dans les prés après qu'ils ont été fauchés *A.* كلاء نابت بعد الاجتزاز *P.* گياه باز رسته *T.* اوت بچلدكدنصكره بتن يكى اوت

RÉGAL. Festin. V. ce mot.

RÉGALE. On appelle Eau régale, un liquide qui a la propriété de dissoudre l'or *P.* تيزاب *T.* كذاب صويى

RÉGALEMENT. V. Régaler || Le régalement des tailles رسوم خراجيّه‌نك على السويّه توزيعى

RÉGALEMENT. T. d'Archit. Le travail qui se fait pour mettre un terrain de niveau *A.* تسوية *P.* هموار سازى *T.* دوزلمه - برابرلشدرمه || Le régalement du terrain ارضك تسويه‌سى

RÉGALER. Répartir les taxes avec égalité ou avec proportion *A.* توزيع - توزيع على السويّة - توزيع الضرايب بالمساواة الضرايب بالمقايسة *P.* همبرابرانه گزيت انداختن *T.* ساليانه‌يى برابرلشدررك پاى ايتمك

RÉGALER. T. d'Archit. Mettre un terrain de niveau *A.* تسوية *P.* هموار ساختن *T.* دوزلتمك - برابرلشدرمك

Régalé. *A.* مستوى *P.* هموار گشته *T.* دوزلنمش - برابرلشمش

RÉGALER. Donner un régal *A.* اطابة - ايلام *P.* جشن كردن *T.* ضيافت ايتمك || C'est un homme qui régale bien ses amis دوستلرينى اطعمهٔ نفيسه ايله اطابه ايتمك عادتيدر Ils ont fait une société, et ils se régalent tour à tour toutes les semaines بر قاچ كشى اشتراك ايدوب بهر هفته بالمناوبه برى برلرينه ضيافت ايدرلر

Il se dit aussi en parlant des choses qu'on fait pour réjouir ses amis *A.* تنشيط - ترطيب *P.* خرّمى بخشيدن *T.* اكلندرمك || Il nous a régalés d'une jolie historiette qu'il nous a lue اوقوديغى بر قصّهٔ لطيفه ايله بزى اكلندردى

Et en parlant des présens qu'on fait en de certaines occasions

A. اهدا *P.* دستاویز دادن *T.* هدیه ویرمك || On régala l'ambassadeur d'une épée enrichie de diamans ایلچی یه مجوهر بر قبضه قلیج اهدا اولندی

RÉGALIEN. On appelle Droits régaliens, les droits attachés à la souveraineté *A.* حقوق سلطانیّة || Le droit de battre monnaie est un droit régalien ضرب سکه حقی حقوق سلطانیه‌دندر

REGARD. Action par laquelle on regarde *A.* نظر ـ نظرة pl. انظار ـ لحاظ ـ لحظة ـ لحاظات pl. لحاظات *P.* نگاه *T.* باقش || Regard bénin نظر میمنت اثر doux نظرهٔ شیرین favorable نگاه نظر رقت انگیز tendre حسن نظر ـ التفات amoureux چشم ـ نظرهٔ فاتره languissant نگاه عشق آلود ـ نظرهٔ عاشقانه نگاه کبر آلود ـ نگاه مغرورانه ـ نظر نخوت اثر fier مخمور نگاه menaçant نظر شزر آلود rude نگاه خجالت آلود timide ـ طرح نظر ایتمك vif نگاه پر گو Jeter un regard تهدیدنما هر طرفه امرار نظر Promener ses regards partout کوز آتمق برشیئك اوزرینه امالهٔ les tourner sur quelque objet ایتمك برشیئك عطف انظار ـ نظر ایتمك les détourner de quelque objet اوزرندن صرف انظار ایتمك Il n'a pas daigné m'honorer d'un regard بنی یك لحظهٔ التفات ایله مشرّف ایلمکه تنزّل ایتمدی

REGARD. Carré de maçonnerie, que l'on lève pour visiter un aqueduc *T.* باجه

REGARDANT. Qui regarde *A.* ناظر pl. نظّار *P.* بینا ـ نگران ـ تماشا کن ـ تماشائی *T.* سیرجی ـ باقیجی || Voilà bien des regardans اشته وافر نظّار وار در Aux yeux des regardans علی سیرجیلرك کوزی ـ پیش نظر تماشائیانده ـ مواجههٔ النظّار اوکنده

REGARDER. Jeter la vue sur quelque chose *A.* نظر ـ مشاهدة *P.* نگریدن ـ نگرستن *T.* باقمق || Regarder le ciel سمایه ـ وجاهاً مشاهده ایتمك Regarder quelqu'un en face نظر ایتمك ـ تحدیق نظر ایتمك Regarder fixement رو برو نظر ایتمك دقّت attentivement دیده دوز دقّت اولمق ـ اطماح نظر نظر بارد ایله ـ باردانه نظر ایتمك froidement ایله باقمق عین غبطه وحسد avec envie, avec jalousie مشاهده ایتمك نظر اشتیاق ایله مشاهده avec plaisir ایله نظر ایتمك نگاه دزدیده ـ مخاوتةً نظر ایتمك à la derobée ایتمك یان طرفدن باقمق de côté چالوب آلمه باقمق ـ ایله de tous côtés من جمیع الجهات نظر ومعاینه ایتمك Je ne veux pas seulement regarder cet homme فلانك یوزینه بیله باقمق استمم ـ یوزینه بقدم ـ On dit figur. Regarder quelqu'un favorablement فلانی ـ بر کمسندیه نظر التفات ایله باقمق مظهر حسن نظر ایتمك Dieu a regardé ces gens avec des yeux de miséricorde حق تعالی فلانلره نظر مرحمت ایله باقدی

On dit d'un homme qui a la vue basse, qu'il regarde de près *A.* قصیر البصر *P.* کوته‌بین *T.* کوزی ایراغه کورمز

REGARDER, signifie figur. Être vis-à-vis *A.* نظارت ـ توجّه ـ تقابل *P.* رو داشتن *T.* باقمق || Cette maison regarde l'orient متوجّهدر ـ بو خانه جانب شرقه ناظر در Le côté du palais qui regarde la rivière سرایك جانب نهره متوجّه اولان L'aiguille aimantée regarde toujours le nord ابرهٔ مقناطیس طرفی هر بار سمت شماله توجّه ایدر Ces deux maisons se regardent ـ متقابلدر ـ متوجّهدر ـ بو ایکی خانه یکدیگره متناظر در On dit figur., qu'une maison, une fenêtre regarde sur la rivière, sur le jardin, etc. بو خانه و بو پنجره نهره یاخود باغچه‌یه ـ ناظر در On dit, Deux armées ont été long-temps à se regarder avant que de combattre طرفین اردولری محاربه‌یه قیام ایتمکسزین وافر زمان بری برلرینه متقابل ومتناظر اولمرق وافر زمان مواجههً ومکافحهٔ آرام ـ قرار وآرام اوزره ایدی رو برو طورر ایدی ـ وقرار اوزره ایدی

Et prendre garde, faire attention à quelque chose *A.* صرف ـ الدقة ـ ملاحظة ـ صرف الذهن *P.* اندیشه کردن *T.* باقمق ـ دیه‌جککك || Regardez bien à ce que vous allez dire دوشونمك کلامه بر ابوجه ملاحظه ایله à ce que vous avez dessein de faire مباشرتنه نیّت ایلدیککك ماده‌ده بر ابوجه صرف ذهن ایله Avec lui je ne regarde point à mes intérêts فلان کشی ایله مصلحتم اولنجه اغراض مخصوصه‌سی اصلا ملاحظه ایتمم Entre amis on ne regarde point aux petites choses احباب بیننده امور جزئیه‌یه باقلمز

Il signifie aussi, considérer, examiner avec attention *A.* نظر ـ دقّت ایله ـ باقمق *T.* بچشم دقّت دیدن *P.* امعان النظر فلان || دقّت ایتمك ـ کورمك Quand je regarde telle chose شیئه امعان نظر ایلدیکم حالده Il faut regarder la personne, le mérite de la personne ذاته وذاتك اهلیتنه نظر ایتملو در Regardez bien la bonté de cette étoffe بو قماشك لطافتنه دقّت ایله ـ کرکی کبی نظر ایله Regardez ce que vous refusez ردّ ایلدیککك شیئه نظر ایله Regardez si ce calcul est juste

En بو حساب صحیحمیدر دكلمیدر امرار نظر دقت ایله
cela il n'a regardé que Dieu, et nullement son propre intérêt بو
ماده‌ده مصلحت مخصوصه‌سنه نظر ایتمیوب لوجه الله تعالی
بونی ... Vous ne regardez pas que ... عمل وحركت ایلدی
ملاحظه ایتمیورسك

REGARDER. Concerner *A.* تعلق *P.* علاقه داشتن *T.* طوقنمق ـ
راجع اولمق ـ عائد اولمق || Faites tout ce qu'il vous plaira,
cela ne me regarde point هر نه ایسه بو خصوصده دیلدیككی
بكا ـ بكا راجع ـ اجرا ایله بكا متعلق هیچ بر شیء یوقدر
Cela regarde un tel prince فلان حكمداره متعلق بر طوقنور
Je prends part à tout ce qui vous regarde سكا راجع اولان شیئدر
Ce soin vous regarde بو بابده اهتمام كافهٔ اموری التزام ایدرم
On dit figur., qu'une ـ ایتمك سكا راجع اولان اموردندر
succession, qu'une charge regarde quelqu'un, pour dire, qu'elle lui
doit venir عائد در ـ بو وراثت وبو منصب فلانه متعلقدر

REGARDÉ. *A.* مشهود ـ منظور *P.* نكرسته *T.* باقلمش ـ On
dit, Tout bien regardé et considéré, vous trouverez que ... بعد
كل الملاحظه معلوم اولور كه

RÉGENCE. Gouvernement d'un État pendant la minorité ou l'absence du Souverain *A.* تولیة السلطنة ـ ولایة السلطنة || Saint Louis, à son premier voyage d'outre-mer, confia la régence du Royaume à sa mer فلان نام فرانسه پادشاهی ما وراء بحره
ایتدیكی اوّلكی سفرده تولیت سلطنتی والده‌سنك عهدهٔ
امانتنه تفویض ایلدی ـ امانتنه حواله ایلدی || Il se dit aussi en parlant du temps que la régence dure || Au commencement de la régence ولایت سلطنتك اوائلنده Sur la fin de la régence, durant la régence ولایت سلطنتك اواخرنده
ومدتی اثناسنده

Il se dit aussi du conseil préposé au gouvernement d'une ville
بر شهرك اولیای اموری جماعتی

RÉGÉNÉRATEUR. Qui régénère *A* مورث النشأة الجدیدة ـ
T. از سر نو پیدا كننده ـ مجدّداً نشأتبخشا *P.* مجدّد
|| Lycurgue fut le régénérateur des moeurs یكیدن پیدا ایتدریجی
dans son pays فلان نام صاحب قانون كندو ولایتنده مجدّداً
مجدّد اخلاق اولمشدر ـ نشأتبخشای اخلاق وآداب اولدی

RÉGÉNÉRATION. Reproduction *A.* نشأت جدیدة *P.* زایش
T. نو یكیدن پیدا اولمه ـ یكیدن طوغمه || La régénération des
chairs لحومك نشأت جدیده‌سی ـ On dit en Chimie, La
régénération des métaux نو ـ معادنك نشأت جدیده‌سی
بنو نشأتی

RÉGÉNÉRER. Donner une nouvelle naissance *A.* تجدید انشأه ـ
P. ایراث النشأة الجدیدة *T.* زایش نو دادن *P.* یكیدن پیدا
ایتدرمك ـ Il se dit surtout en matière de religion || Le baptême
nous régénère en Jésus-Christ حال معمودیّت بزی حضرت
عیسی‌یه منسوب ایدرك تجدید نشأتمزه باعث اولور

SE RÉGÉNÉRER. Se reproduire *A.* نشأت *P.* مجدّداً از سر نو
زادن *T.* یكیدن طوغمق || Ce caustique empêche les chairs de
se régénérer بو یاقی لحومك مجدّداً نشأتنه مانع اولور

RÉGENT. Qui régit l'État pendant la minorité ou l'absence du Souverain *A.* ولیّ السلطنة || Le régent, la régente du royaume
ولیّ یا ولیّهٔ سلطنت

On appelle aussi Régent, celui qui enseigne dans un collége *A.*
مدرّس pl. مدرّسین *P.* درسخوان *T.* خواجه ـ درسخوان ـ درس ویریجی
|| Le régent de Philosophie, de Rhétorique علم حكمت وعلم
معانی مدرّسی

RÉGENTER. Enseigner en qualité de régent *A.* تدریس *P.*
درس دادن *T.* درس ویرمك || Il y a dix ans qu'un tel régente فلان كشی اون سنه‌دنبرو درس ویرر ـ Il se dit figur. de ceux qui veulent toujours que leurs avis prévalent || C'est un homme qui veut régenter partout هر خصوصده درس ویرمك
قیدنده در

RÉGICIDE. Assassinat d'un roi *A.* قتل السلطان ـ قتل ـ
الملك *P.* شاهكشی *T.* پادشاهی اولدرمه ـ Il se dit aussi
de celui qui commet cet attentat *A.* قاتل السلطان ـ قاتل ـ
الملك *P.* شاهكش *T.* پادشاه اولدریجی

RÉGIE. Administration de biens par commission, et à la charge d'en rendre compte *A.* اداره علی طریق الامانة ـ اداره امانةً
P. بر وجه امانت اداره *T.* امانت صورتیله اولان اداره ||
On a mis cette succession en régie بو تركه علی طریق الامانه
اداره اولنمق اوزره ویرلمشدر Quelques unes des fermes du Roi
sont en régie املاك همایونك بعضیسی بر وجه امانت
اداره اولنمقده در On lui en a confié la régie بو شیئك
علی طریق الامانه اداره‌سی خصوصی فلانك عهده‌سنه
احاله اولندی

REGIMBER. Il se dit des bêtes de monture qui ruent, lorsqu'on les touche de l'éperon. V. Ruer au neutre.

RÉGIME. Règle qu'on observe dans la manière de vivre, par rapport à la santé *A.* حمية *P.* پرهيز *T.* قورنمه || Il observe un régime bien incommode راحتى مخل بر نوع حميديه رعايت ايدر Peu de personnes s'accomoderaient de cette sorte de régime شو مقوله حميديه موافقت ايده جك آدم آز بولنور Il vit sans aucun régime بر درلو پرهيزه رعايت ايتميدرك كچينور Les médecins lui ont prescrit un mauvais régime اطبا فلان كمسنديه مناسبتسز بر نوع حميه سپارش ايلديلر Cet homme vit de régime فلان كمسنه حميه ايله كچينور

RÉGIME. Gouvernement, administration *A.* تصرّف ـ اداره || Le commissaire des saisies réelles est commis au régime et administration des biens saisis ضبط املاكه مأمور اولان مباشر اول املاككك اداره وتصرّفنه تعيين اولنور

Il se dit aussi de la manière de gouverner les États *A.* حكومت ـ صورت ـ حكمدارى *P.* صورة الاداره ـ اداره ـ صورة الحكومة صورت حكومت *T.* حكمدارلق || Régime dur حكمدارى استبداد راى اوزره اولان صورت حكومت شديده arbitraire absurde صورت نا معقول حكومت inconstant, éclairé, bienfaisant حكومت نا پايدار يا با بصيرت يا باهرة المبرّت Le régime de ce pays est despotique بو مملكتك اداره سى حكومت مستبدّه ـ متفرّده صورتنده در ـ On appelle un nouveau gouvernement, Le nouveau régime, et un ancien, L'ancien régime نظام جديد يا نظام قديم حكومت

Dans quelques maisons religieuses, il signifie, la forme du gouvernement de la maison *A.* رسم وقانون *P.* رسم وراه *T.* يول || Le régime des Jésuites était despotique فلان طريقتك اركان يول اركانى استبداد مطلق صورتنده ايدى

RÉGIMENT. Corps de gens de guerre, composé de plusieurs compagnies *T.* رجمند ـ آلاى || Colonel d'un régiment ميرآلاى Régiment d'infanterie پياده عسكرى آلايى

Il se prend figur. pour Grand nombre *A.* فوج pl. افواج *P.* گروه *T.* آلاى || Il y a chez lui un régiment de valets قوناغنده بر گروه چوقداران وار در

RÉGION. Grande étendue. À l'égard de la terre, il se dit d'une grande étendue de pays *A.* قطر pl. اقطار ـ اقليم pl. اقاليم *P.* كشور *T.* ناحيه || Toutes les régions de la terre جميع اقطار ارض Les régions d'Asie, d'Afrique اقطار آسيا واقطار افريقا Les régions tempérées, septentrionales, méridionales اقاليم معتدله واقطار شماليه وجنوبيه

À l'égard de l'air, les philosophes le divisent en trois régions *A.* طبقه pl. طبقات || La haute, la moyenne, la basse région طبقهٔ اعلا ووسطا وسفلا ـ Hautes régions, se dit figur. pour Spéculations élevées || C'est un esprit ambitieux qui ne se plait que dans les plus hautes régions بر حرص نام وشان ايله مجبول بر آدم اولوب مطمح انظارى دائما طبقات اعلا الاعلايه معطوفدر ـ Les anciens philosophes disaient, La région du feu, pour dire, la partie de l'air la plus élevée كرهٔ نار

À l'égard du ciel, les augures le divisait en quatre régions, lorsqu'ils voulaient tirer des présages *A.* افلاك اربعة

RÉGION ÉPIGASTRIQUE. La région supérieure du bas-ventre *A.* طبقهٔ علياء البطن *P.* بالاى شكم *T.* قارنك اوست طرفى

RÉGION HYPOGASTRIQUE. La région inférieure du bas-ventre *A.* طبقهٔ سفلى البطن ـ خثلة *P.* زير شكم *T.* قارنك آلت طرفى

RÉGION OMBILICALE. La région moyenne du bas-ventre *A.* طبقهٔ وسطاء البطن ـ المأنة *P.* ميانگاه شكم *T.* قارنك اورته يرى

RÉGIR. Gouverner *A.* حكومت ـ سياست *P.* حكمرانى كردن *T.* حكومت ايتمك || Régir un État بر ملكك سياست وحكومتنى ايتمك Il est difficile de régir un grand peuple بر امّت جسيمه نك سياستى امر دشوار در Ce monarque a sagement régi son royaume بو پادشاه ملكنده حكيمانه سياست ايلدى

Et conduire, diriger *A.* اداره || C'est lui qui a régi cette affaire بو مصلحتى اداره ايدن فلاندر Il est bon quelquefois de se laisser régir بعضاً زمام اداره واختيارى آخرك يد اداره سنه تسليم ايتمك اوليدر Régir une navigation دريادہ سير وسفر خصوصنى اداره ايتمك Le pilote avait beaucoup de peine à régir قولاغوز كمينك اداره سنه چوق زحمت چكر ايدى

Il se dit aussi en parlant des finances *A.* ادارة الامور ميريّة ـ تدبير الامور ميريّة || Ce ministre sut régir si bien les finances, qu'en peu de temps il y rétablit l'ordre فلان وكيل دولت امور ميريه يى اولقدر مهارت ايله اداره ايتمشدر كه مدّت قليله ظرفنده حسن نظام ورابطه نك اعاده سنه موفق اولمشدر

En termes de Jurisp. il signifie, administrer sous l'autorité de la Justice *A.* امانةً اداره *P.* اداره كردن *T.* بر وجه امانت

امانت طريقيله اداره ايتمك V. aussi Régie || Régir une succession par autorité de Justice بر تركه‌يى معرفت شرعله امانةً اداره ايتمك Il a été ordonné que les biens seraient régis par un curateur اموال مذكوره متولّى معرفتيله بر وجه امانت اداره اولنمق تنبيه اولندى

En termes de Grammaire, il se dit de la construction des verbes et des prépositions qui ont un certain régime *T.* صله‌لنمق

RÉGISSEUR. Celui qui régit par commission, et à la charge de rendre compte *A.* امين pl. امناء

REGISTRE. Livre où l'on écrit les actes et les affaires de chaque jour pour y avoir recours *A.* سجل pl. سجلات - دفتر pl. دفاتر - قيد pl. قيودات *P.* دفتر روزنامه *T.* دفتر || Les registres de la Chambre des comptes باش محاسبه قيوداتى - دفترلرى Registre d'un marchand بازركانك دفترى Anciens registres قيود عتيقه Gros registre دفتر كبير - دفتر عظيم Tenir registre دفتر طوتمق Mettre coucher sur le registre دفتره قيد وثبت ايتمك - تسجيل ايتمك Extraire une chose des registres قيوداتدن اخراج ايتمك Extrait des registres قيوداتدن مخرج Son registre en fait foi فلانك دفتريله اثبات اولنور Cet article a été biffé du registre بو مادّه قيددن ترقين اولندى - بو مادّه‌نك قيدى ترقين اولندى

On dit figur. Tenir bon et fidèle registre de tout, pour dire, retenir exactement tout ce qu'on voit et ce qu'on entend هر شيئى صحيفهٔ ضميرده قيد ايتمك

REGISTRER. V. Enregistrer.

RÈGLE. Instrument de Mathématique, qui sert à tirer des lignes droites *A.* مسطرة *P.* ستاره *P.* مسطره || Se servir de la règle et du compas مسطره وپركار قوللنمق

Règle, signifie figurément, tout ce qui sert à conduire, à diriger *A.* قاعدة pl. قواعد pl. اصول || C'est une règle certaine pour discerner le vrai d'avec le faux صحيح ايله كاذبك بيننى فرق ايتمكه وسيله اوله‌جق قواعد مقرّره‌دندر une règle sûre pour ne pas se tromper گرفتار غبن وتغرير اولمامق ايچون رعايتى واجب اولان اصول صحيحه‌دندر Tenez cela pour une règle infaillible شونى تخلف قبول ايده‌ميه‌جك اصولدن عدّ ايله La justice est la règle de toutes ses actions كافهٔ اعمال وافعالنده عدل وحقانيتى اصولدن عدّ ايدر Suivre la règle قاعده‌يه تبعيت ايتمك - اصوله تبعيت ايتمك

Il signifie aussi, ordre *A.* نظام - ضابطة - رابطة *P.* سامان *T.* يول || Il vit sans règle بلا رابطه ونظام كچينور Il n'y a point de règle dans cette maison بو خانده‌ده اصلا رابطه ونظام يوقدر

Il se prend aussi pour Exemple, modèle *A.* مثال - غرار - نموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Il est la règle de tous ceux de son âge همسنى اولنلرك مثال ونمونه‌سيدر

Il se dit aussi des lois humaines, des ordonnances, des coutumes *A.* قانون pl. قوانين - رسم pl. رسوم *P.* آيين *T.* يول اركان || Telle est la règle établie par la loi حسب الشريعه وضع اولنان قانون شو در C'est la règle que les enfans héritent de leurs pères اولاد كندو پدرلرينه وارث اولمق مقتضاى قانوندر Les règles de la justice قوانين عدل وحقانيت Cette procédure est dans les règles بو مرافعه قانون اوزره در Cette affaire est en règle بو مصلحت رسم وقانونه مطابقدر - اوزره در On dit, qu'un procédé est dans les règles, pour dire, qu'il est conforme à quelque principe de morale, de bienséance يوللو حركتدر - رسوم مرعيه‌يه موافق بر حركتدر

Règle, signifie aussi, les statuts que les religieux d'un ordre sont obligés d'observer *A.* رسم الطريقة pl. رسوم الطريقة *P.* رسم وراه طريقت *T.* طريقتك يول اركانى || La règle de St. Basile فلان طريقتك رسومى Observer, garder la règle طريقتك يول اركاننه رعايت ايتمك

Règle. Précepte que l'on doit observer dans un art, dans une science *A.* قاعدة pl. قواعد || L'étude des règles مطالعهٔ قواعد Les règles générales قواعد كليه - قواعد مطلقه particulières قواعد مخصوصه S'attacher aux règles قواعده توطين نفس ايتمك Observer, négliger les règles قواعده رعايت ايتمك وياخود رعايت قواعد خصوصنده اختيار ذهول واهمال ايتمك Donner, prescrire des règles وضع قواعد ايتمك Cela est selon les règles de l'art قواعد فنّ اوزره در Les règles de la Grammaire, de la Logique, de la Poésie قواعد نحويه ومنطقيه وشعريه Attaquer une place dans les règles بر قلعه‌نك اوزرينه قواعد معتاده اوزره وارمق Traiter un malade dans les règles بر مريضه قواعد معتاده اوزره تدبير ايتمك

On dit proverb. qu'il n'y a point de règle sans exception بلا شذوذ قاعدهٔ مطلقه يوقدر

Règles, se dit aussi de la purgation menstruelle des femmes *A.*

a ses règles حيضنى كورديكى وقتدنبرو مزاجى خيلى مرتبد خيليجه ايولندى ـ اصلاح اولندى

Elle se porte beaucoup mieux depuis qu'elle || عادت *T.* حيض

RÉGLEMENT. Tout ce qui est ordonné pour maintenir l'ordre et la règle; tels sont les ordonnances, édits, etc. *A.* كتاب القانون ـ نظام pl. نظامات *T.* قانوننامه || Réglement de Police قانوننامه بلديه دائر اولان Réglement pour la Justice, pour les Finances حكم وقضايه متعلق ياخود امور ميريّديه دائر قانوننامه Faire un réglement بر نظام وضع ايتمك publier بر قانوننامه نشر واشاعه ايلمك Observer les réglemens نظامات مرعيّديه رعايت ايتمك Contrevenir aux réglemens نظامات مرعيّدنك خلافنه حركت ايتمك ـ On dit aussi, Le réglement des limites, pour dire, l'action de les régler حدودك نظامى

RÉGLÉMENT, adv. Avec règle *A.* مرتّباً ـ منتظماً ـ بنظام *P.* بسامان *T.* نظام ايله ـ ترتيب اوزره || On vit réglément dans cette maison بو خانه‌ده نظام وترتيب اوزره كچينورلر Il étudie réglément ses six heures par jour يوميه مرتّبا التى ساعت مطالعه‌يه مشغولدر Il soupe réglément à sept heures اخشام طعامنى مرتّبا ساعت يديده ايدر

RÉGLÉMENTAIRE. Qui concerne le réglement *A.* نظامى || Luis réglémentaires قوانين نظاميّه

RÉGLER. Tirer des lignes avec la règle *A.* ترسيم الخطوط *P.* خطّ كشيدن *T.* خطّ چكمك ـ چيزكى چكمك || Régler du papier pour noter de la musique ارقام موسيقيّه اشارتيچون بر صحيفه‌ده ترسيم خطوط ايتمك

Il signifie figur. Diriger suivant certaines règles *A.* تنظيم ـ ادخال فى الرابطة ـ وضع فى الرابطة *P.* درنظام نهادن ـ رابطه دادن *T.* رابطه ويرمك ـ رابطه‌يه قويمق ـ نظامه قويمق || Régler sa vie صورت تعيّشى تحت نظامه وضع ايتمك ses actions افعال واعمالنى تحت رابطه‌يه ادخال ايتمك ses moeurs سير واخلاقنى رابطهٔ حسنديه وضع ايتمك ses désirs اشتياقات نفسى رابطه ونظام تحتنه قويمق sa maison امورينى حسن بيتيّه‌سنى تنظيم ايتمك ses affaires امورينى تنظيم ايتمك Régler le présent par le passé امور حاضره‌يى احوال ماضيه‌يه تطبيق ايله تحت رابطه‌يه وضع ايتمك Régler sa dépense sur son revenu مصرفنى ايرادينه اويدررق تنظيم ايتمك Régler le prix des marchandises اموالك اسعارينى تنظيم ايتمك

On dit, Régler une pendule, une montre, pour dire, la mettre en état d'aller bien ساعتى تنظيم ايتمك ـ عيار ايتمك ـ On dit aussi, Régler les différends, pour dire, les terminer مواد منازع فيهايه رابطه ويرمك Régler une affaire, un compte مصلحتى وحسابى تنظيم ايتمك

On dit aussi, Régler sa dépeuse, sa table, pour dire, mettre un certain ordre dans la dépense de sa maison مصرفنى وطعامنى ترتيبه قويمق ـ On dit, qu'une fièvre commence à se régler, pour dire, à devenir régulière حمّا ترتيبه كيرمكه باشلدى ـ مرتّب اولمغه

RÉGLER. Déterminer, arrêter *A.* تعيين ـ مقرّر ـ معيّن كردن *T.* قرار ويرمك ـ ترتيبه قويمق || Régler les séances مجلسلرك وقتلرينى تعيين ايتمك ـ ترتيبه قويمق Cela n'a pas encore été réglé بو شئ هنوز معيّن دكلدر فلان ـ Régler les rangs مراتب ودرجاتى شيمه هنوز قرار ويرلمدى Régler toutes choses هرشيئى تعيين ايتمك ـ ترتيبه قويمق

On dit, Se régler sur quelqu'un, pour dire, le prendre pour modèle de sa conduite *A.* اقتداء ـ اقتفاء فى اثر فلان *P.* پيروى نمودن *T.* بر كمسنديه اويمق ـ Et se régler sur quelque chose, pour dire, se conformer à ce qui a été décidé ou pratiqué sur quelque chose *A.* اتّخاذ الامثال *P.* نمونه گرفتن *T.* بوندن اورنك آلمق || Je ne veux pas me régler sur cela بوندن اتّخاذ امثال ايتمك استمم Se régler sur l'exemple des personnes sages عقلانك اعمالندن اتّخاذ امثال ايده‌رك اكا كوره حركت ايتمك

RÉGLÉ. *A.* مرتّسم بالخطوط *P.* خطّ كشيده *T.* چيزكيلو ـ *A.* منتظم ـ مضبوط ـ مرتّب *P.* تنظيم كرده ـ ترتيب يافته *T.* نظام ويرلمش ـ ترتيبه قونمش ـ *A.* معيّن *P.* تعيين كرده *T.* ترتيبه كيرمش ـ تعيين اولنمش || Du papier réglé چيزكيلو كاغد Une vie réglée مضبوط ومنتظم صورت تعيّش وزندگانى Un jeune homme réglé dans ses moeurs اخلاق وآدابى مضبوط برنو جوان Un homme qui a une conduite réglée خلق وسيرت وسلوك وحركتى مضبوط بر ذات بر گزيده صفات Une maison bien réglée مضبوط ومنتظم بر خانه une pendule تامّ العيار آصمه ساعتى Heures réglées ساعات معيّنه Mouvement réglé منتظمه حركت ـ مرتّب بر حركت ـ On dit, Il est

réglé que... pour dire, il est déterminé que... بو وجهله نظام قرارگیر نظام اولمش بر Et cela est réglé وقرار ویرلمشدر که ـ قرار داده اولمش ـ مادّه در Et d'un homme sage, que c'est un homme, un esprit réglé *A.* مضبوط الحال *P.* رابطه دار *T.* رابطه‌لو ـ Et d'un jeune homme, que son esprit n'est pas encore réglé عقلنده هنوز رابطه یوقدر

On dit, Troupes réglées, pour les distinguer des milices *A.* عسکر مرتّب

On dit, qu'une femme est bien réglée, pour dire, qu'elle a ses règles tous les mois exactement حیضنی ترتیب اوزره کورر ـ Et qu'une fille est réglée, lorsqu'elle a commencé à avoir ses règles نظام اوزره بو قز سنّ محیضه بالغ اولمشدر

RÉGLET. Petite règle dont les imprimeurs se servent pour marquer des lignes droites *A.* مسطرة الطابع *P.* ستارهٔ طبعکار *T.* بصمه‌جی مسطره‌سی

RÉGLISSE. Plante *A.* سوس *P.* سپتان *T.* میان اوتی ‖ Jus de réglisse عرق میان اوتی صویی ـ Sa racine s'appelle *A.* السوس *T.* میان کوکی

RÉGNANT. Qui règne *A.* جالس فی سریر السلطنة *P.* حالا پادشاه اولان *T.* حالیا اریکه نشین سلطنت ـ حالا جالس تخت ‖ Le roi régnant حالا پادشاهلق ایدن حالا جالسهٔ سریر La reine régnante سلطنت اولان پادشاه سلطنت اولان ملکه

Il se dit aussi d'un souverain qui n'est pas roi *A.* قاعد فی مسند الحکومة *P.* حالیا مسند نشین ملکداری وحکومت *T.* حالا مسند نشین ‖ Prince régnant حالا حکومت ایدن حکمدار ـ ملکداری وحکومت اولان میر جلیل الشان جلیل الاعتبار

Il se dit aussi figur. des choses *A.* اغلب ـ غالب ‖ Le goût régnant طعم غالب L'opinion régnante اعتقاد غالب

RÈGNE. Gouvernement d'un royaume par un roi *A.* سلطنت *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق ‖ Règne heureux سلطنت باهرة امن tranquille حلم وملایمته مقارن بر سلطنت doux سلطنت المیمنة سلطنت پر شان glorieux وآسایش اوزره اولان سلطنت غوایل وشداید ایچنده orageux پر مجد وشان ـ وشوکت آفات ومصایبدن malheureux گذران ایتمش ایّام سلطنت سلطنت long, court عبارت بر سلطنت منتجة النکبة آشوب واختلالدن plein de troubles مدیده یاقلیلة المدّة

عبارت اولان ایّام سلطنت Pendant le règne, sous le règne d'un tel prince زمان ـ فلان پادشاهک ایّام سلطنتنده سلطنتنده

Il se dit aussi des princes souverains, quoiqu'ils n'aient pas le titre de roi *A.* حکومت *P.* حکمداری *T.* حکمدارلق

On dit en Physique, Le règne animal, végétal et minéral, pour dire, les animaux, les végétaux, les minéraux *A.* حیوانات ونباتات ومعدنیّات ـ On appelle ces trois règnes *A.* موالید ثلثة *P.* سه فرزند ـ سه جوهر

RÉGNER. Commander souverainement à un peuple *A.* سلطنت ـ حکومت *P.* پادشاهی کردن ـ حکمرانی کردن *T.* پادشاهلق ایتمک ـ حکمدارلق ایتمک ‖ Régner heureusement بالیمن والسعاده سلطنت ایتمک absolument, despotiquement بالاستقلال ومستبدّانه پادشاهلق ایتمک Régner long-temps مدّت مدیده سلطنت ایتمک Régner en paix آرام وآسایش اوزره سلطنت ایتمک L'art de régner فنّ ادارهٔ سلطنت

Figur. Dominer *A.* استیلا ـ غلبة ـ تحکم *P.* جربیدن ـ مستولی ‖ غالب کلمک ـ اوست کلمک ـ اوست اولمق *T.* شدن Quand l'ambition règne dans une âme حرص نام وشان نفسه مستولی اولنجه Le sage règne sur ses passions عاقل ودانا Il règne اولان کشی امراض نفسانیّه‌سی اوزرینه تحکم ایدر dans ce tableau une couleur jaunâtre بو تصویرده صارمسی سبک L'affectation règne dans son style بر رنک غالبدر وعبارەسنده تکلّف غالبدر Le vent, la maladie qui règne مستولی اولان ریح یاخود علّت

Et être en crédit, en vogue *T.* اشتهارده ـ اعتبارده اولمق ‖ Pendant que ce favori et ses créatures régnaient à la Cour فلان نام مقرّب پادشاهی وآنک چراغ دست افروخته‌سی اولان تعلقات دولت عندنده اعتبارده اولدقلری وقتلرده Cette doctrine, cette opinion a régné long-temps بو مذهب وبو اعتقاد وافر زمان اشتهارده ایدی L'avarice, l'hypocrisie, l'intérêt règnent plus que jamais زمانده حرص وطمع وکذب وریا وحبّ نفع وربا اوقات سائره‌دن زیاده اشتهارده در

RÉGNICOLE. Habitant naturel d'un royaume *A.* اهل pl. اهالی *P.* بوم زاد *T.* یرلو ‖ Les Suisses ont les mêmes priviléges que les régnicoles اسویچرلو فرانسه‌ده اهالیٔ مملکتک متمتّع اولدقلری امتیازاته مظهر اولورلر

REGONFLEMENT. Élévation des eaux dont le cours est arrêté

par quelque obstacle *A.* طموّ *P.* بر خیزئ آب *T.* صویک
صویک یوقاری قالقمسی ـ قبارمسی

REGONFLER. Il se dit des eaux courantes qui s'enflent et s'élèvent *A.* طموّ ـ طغیان *P.* آب بر خاستن *T.* صو قبارمق

REGORGEMENT. Action de ce qui regorge *A.* طموم ـ زخور *P.* لبریزی *T.* طاشقنلق || Le regorgement de la rivière a inondé la prairie طغیان نهر اغمار صحرایه بادی اولمشدر Le regorgement de la bile, des humeurs طغیان صفرا واخلاط .

REGORGER. Il se dit d'un liquide qui déborde et s'épanche hors de ses bornes *A.* تشطّی ـ تزخّر ـ زخور ـ طموم ـ فیضان *P.* لبریز شدن ـ ازلب بیرون شدن ـ ازلب شریدن *T.* طاشوب اقمق ـ بوشانمق || Les ruines de ce pont ont fait regorger la rivière جسرک انقاضی تشطّی نهره باعث اولمشدر Le sang lui regorgeait par la bouche, par le nez, par les oreilles قان فلانک آغزندن وبروننددن وقولاغندن فیضان ایدر بوشانور ایدی ـ ایدی

On dit figur. Faire regorger, pour dire, obliger de rendre *T.* استراق قوصدرمق || On lui fera regorger l'argent qu'il a volé ایلدیکی اقچه‌یی کندویه قوصدره‌جقلر

On dit aussi, Regorger de biens, etc. pour dire, en avoir beaucoup *A.* امتلاء فوق الفرق *P.* تا ـ تا بسر مالامال شدن *T.* لبالب پر شدن ـ بگلو پر گشتن || تپدیه قدر طولمق کثرت مالدن تا بگلو Il a tant de biens qu'il en regorge بو مملکت حنطه ملآن ومالامالدر Cette province regorge de blé انبارلر ایله مالامالدر Les magasins regorgent de marchandises لبالب مالامالدر ـ فوق الفرق مال ایله ملآندر

On dit aussi simplement Regorger, pour dire, abonder *A.* برکت ـ غزارت *P.* در فراوانی بودن *T.* بوللقده اولمق || Tandis que vous regorgez, il est dans la disette سن حال غزارت سن ـ وبرکتده ایکن فلان کشی قحط وقلت اوزره در بوللقده ایکن فلان کشی طارلقده در Les foins ont manqué cette année, mais l'avoine regorge بو سنه گیاهک قحط وندرتی وار ایسه یولافک برکتی چوقدر L'argent regorge sur la place بازارده نقودک غزارت وبرکتی وار در

REGRATTER. Gratter de nouveau *A.* حکّ علی التکرار ـ بردخی ـ ینه قاشیمق *T.* نیز خاریدن *P.* تکراراً احکاک || Il a envenimé sa plaie, à force de gratter et de regratter قاشیمق یاره‌سنی مرّةً بعد اخری حکّ ایتمکله آزدردی

Et râcler. Il se dit des bâtimens de pierre, dont on enlève la superficie *A.* حکّ *T.* قاشیمق || Regratter une maison, une muraille بنانک یا دیوارک طاشلرینی حکّ ایتمک

REGRATTIER. Marchand qui vend à petites mesures *A.* بایع کسراً *P.* خرده فروش *T.* پارچه پارچه صاتیجی

REGRET. Déplaisir d'avoir perdu un bien, ou d'avoir manqué celui que l'on aurait pu acquérir *A.* تأسّف ـ تلهّف pl. تأسّفات ـ حسرت ـ تحسّر pl. تحسّرات *P.* ارمان ـ اروند ـ رساند ـ افسوس ـ دریغ *T.* جان صیزلمسی || J'ai grand regret à mon ami qui est mort, à l'occasion que j'ai perdue وفات ایدن دوستم ایچون وفوت ایلدیکم فرصت ایچون بغایت تأسّف ایدرم Avoir regret de n'avoir pas acheté une maison فلان کشی بر خانه اشترا ایتمدیکنه متأسّف اولمق J'ai regret de ne pouvoir vous rendre ce service طرفکه بو خدمتی ادا ایده‌مدیکمه تأسّف ایدرم Je vous quitte avec beaucoup de regret کمال تأسّف بال ایله سندن مفارقت ایدرم Il a laissé bien des regrets après lui وفاتندنصکره قلوب ناسده ابقای قلوب ناس مالامال انواع ـ تحسّرات گوناگون ایلدی تأسّفات اولمشدر

Il signifie aussi, repentir *A.* ندامت ـ سدم *P.* ارمان ـ پشیمانی *T.* پشیمانلق || Avoir un regret sensible de quelque chose بر شئ ایچون نادم وسادم اولمق Un regret cuisant سدم جانسوز Avoir regret d'avoir offensé Dieu خلاف رضای باری حرکتده بولندیغی ایچون سادم وغمگین اولمق Avoir regret de ses péchés ارتکاب ایلدیکی معاصی برکمسند وآثامنک ندامتنی چکمک J'ai grand regret à la faute que j'ai faite ایتدیکم خطا ایچون نادم وپشیمانم

REGRETS, signifie, lamentations, plaintes *A.* انین ـ تظلّمات *P.* فغان ـ زاری *T.* آغلشمه || Ce sont des regrets inutiles بونلر تظلّمات بلا طایلدر

À REGRET. Avec répugnance *A.* بتأسّف البال *P.* افسوسکنان *T.* جان صیزلیه‌رق || Il a fait cela à regret تأسّف بال ایله ایشلدی Les juges l'ont condamné à regret قضات وحکّام تأسّف بال ایله فلانک علیهنه حکم ایلدیلر

REGRETTABLE. Qui mérite d'être regretté *A.* واجب التأسّف ـ مستحق التلهّف *P.* شایان ارمان ـ وا خوردنی *T.* جان صیزلمغه کرکلو || Une personne regrettable بر واجب التأسّف مستحق تأسّف اولان مال Un bien آدم

REGRETTER. Être affligé d'une perte qu'on a faite *A.* تأسّف ـ
رسانه ـ ارمان خوردن ـ ارمانیدن *P.* توجّع ـ تحسّر ـ تلهّف
حسرت ـ غمگین گشتن ـ غم خوردن ـ وا خوردن ـ خوردن
کدر ـ آجیمق ـ جان صیزلمق *T.* حسرت بردن ـ کشیدن
حسرت چکمک ـ چکمک || Regretter la perte de ses amis,
بر کمسنه فوت ایلدیکی دوستلرک واقچه‌نک son argent
اوقات ماضیه‌نک تأسّفنی le temps passé تأسّفنی چکمک
کچمش وقت ایچون تأسّف ایتمک ـ چکمک une occasion qu'on a laissé échapper بر کمسنه فوت ایلدیکی فرصتک
قاچردیغی فرصت ایچون تلهّف ـ حسرتنی چکمک
وتحسّر ایتمک

REGRETTÉ. *A.* مظهر التأسّف *P.* وا خورده ـ ارمانیده *T.*
اجینمش || C'est un homme universellement regretté عموماً مظهر
تأسّف اولمش بر آدمدر

RÉGULARITÉ. Conformité aux règles. Dans la Physique, il se dit de l'ordre invariable de la nature *A.* نظام مقرّر ـ نظام معيّن
|| La régularité du flux et reflux de la mer دریاده جزر ومدّک
اجرام فلکیه‌نک du mouvement des corps célestes نظام معیّنی
حرکت معیّنه‌سی

Dans la Morale, il se dit de l'observation exacte des devoirs et des bienséances *A.* حسن الانتظام ـ نظام ـ ضابطة ـ رابطة حسنة
|| Cette femme observe beaucoup de régularité dans sa conduite بو
خاتونک سلوک ورفتارنده قاعدهٔ حسن رابطه‌یه رعایتی
حرکتی منتظمدر ـ سلوک وحرکتی مضبوطدر ـ چوقدر

Il se dit aussi de l'observation des règles, des préceptes de l'Église *A.* عدم التخلّف || Il observe les jeûnes avec régularité
ایام صیامه بلا تخلّف رعایت ایدر

Et de l'observation des règles dans les arts *A.* رعایة القواعد ـ
قواعد الحسن الانتظام || Tous les tableaux de ce peintre sont dessinés dans une très grande régularité بو مصوّرک اثر قلمی
اولان جمیع تصویرانده قواعد فنّ کمالیله رعایت اولنمشدر
Cette statue manque de régularité بو صنمده قواعد حسن
انتظام یوقدر

On dit aussi, La régularité des traits du visage, pour dire, leur juste proportion *A.* تناسب الملامح الوجه

RÉGULE. La partie métallique pure d'un demi-métal *T.* معدن
غیر کاملک صحیح وخالص جزء معدنیسی || Régule d'arsenic
زرنیخک صحیح وخالص جزء معدنیسی

RÉGULIER. Réglé *A.* معیّن ـ مرتّب || Les mouvemens réguliers des corps célestes اجرام فلکیه‌نک حرکات مرتّبه‌لری
Le flux et reflux de la mer a ses périodes régulières دریانک
جزر ومدّنده مرتّب ومعیّن مناوبه وار در

Il se dit aussi par rapport à la religion et aux moeurs *A.*
ذو رابطة ـ مضبوط *P.* رابطه دار *T.* رابطه‌لو || Une femme très-pieuse et très-régulière غایة الغایه متعبّده ورابطه‌لو بر خاتون
Sa conduite a toujours été fort régulière سلوک وحرکتی علی
الدوام رابطه‌لو ایدی ـ رابطه تحتنده

Il signifie aussi, exact, ponctuel *A.* صاحب ـ عدیم التخلّف
الدقّة || Il a toujours été très-régulier à tenir sa parole انجاز
ـ وعد خصوصنده بغایت صاحب دقّت بر آدم ایدی
انجاز وعده اصلا تخلّف ایتمز C'est un homme régulier dans les moindres choses اک ادنا شیلره وارنجه دقّتی چوق بر آدمدر

Et qui est fait dans une certaine régularité *A.* منتظم ـ منتظم
حسب القواعد || Un bâtiment régulier منتظم بر بنا Une place régulière حسب القواعد منتظم بر قلعه

En termes de Grammaire, on appelle Verbe régulier, celui qui suit, dans la formation de ses temps, les règles générales des conjugaisons *A.* فعل قیاسی

RÉGULIÈREMENT. Avec régularité *A.* بالانتظام ـ منتظماً ||
Il vit, il chante fort régulièrement نظام اوزره کچینور ومنتظماً
تغنّی ایدر ـ Il signifie aussi, réglément. V. ce mot.

Il se prend aussi pour Ponctuellement *A.* بلا تخلّف *P.* بی
تخلّف || Il tient régulièrement ses promesses وعدینی بلا تخلّف
انجاز ایدر

RÉGULINE. V. Régule.

RÉHABILITATION. Rétablissement dans le premier état *A.* رجعة
باز گردش بحال *P.* رجعة الی حال السابق ـ الی ما کان
حال || اوّلکی حالنه دونمه *T.* گذشته || Lettres de réhabilitation
خلع سابقنه رجعتی متضمّن امرنامه Réhabilitation de mariage
اولنمش نکاحک حال سابقنه رجعتی

RÉHABILITER. Rétablir dans le premier état *A.* ارجاع الی
ارجاع الی حال السابق ـ تجدید کما فی السابق ـ ما کان
P. باز گردانیدن بحال گذشته *T.* اوّلکی حالنه قویمق ـ
|| Ré- حال سابقنه کتورمک ـ مقدّمکی حالنه دوندرمک
habiliter un officier dégradé de sa charge بر اولنمش حکّ یری
صاحب رتبه‌یی حال سابقنه ارجاع ایتمک Réhabiliter la

mémoire d'un homme condamné en Justice شرعًا علیهنه حکم اولنمش کشینک حسن صیت وشهرتنی کما فی السابق تجدید ایتمک

REHAUSSEMENT. Action de rehausser. V. Rehausser || Le rehaussement d'une muraille دیوارک ترفیعی

On dit, Le rehaussement des monnaies, pour dire, l'augmentation de leur valeur numéraire *A.* ترقی الفیئات الدراهم *P.* زیادگی سکه ـ سکه بهاسنک آرتمسی *T.* بهای درهم ودینار بهاسنک زیادهلکی

On dit aussi, Le rehaussement des tailles *A.* تزاید التکالیف تکلیفرک ـ تکلیفلرک زیادهلنمسی *T.* زیادگی تکالیف *P.* آرتمهسی

REHAUSSER. Hausser davantage *A.* اعلا ـ ترفیع *P.* ـ برآریدن بالاتر ساختن *T.* یوقاری قالدرمق ـ یوکسلتمک || Les planchers de cette maison sont trop bas, ils ont besoin d'être rehaussés بو خانهنک دوشمهلری بغایت دوشک اولدقلرینه بناءً یوکسلنمکه محتاجدر Ce tableau tombe trop bas, il faut le rehausser au niveau de cet autre بو تصویر زیاده آشاغییه صارقق اولدیغندن دیگر تصویرک برابرلکنه قدر یوقاری قالدرلمق اقتضا ایدر

On dit Figur. Rehausser l'éclat, le mérite d'une action, pour dire, en relever le mérite *A.* ترفیع القدر والقیمة *P.* قدر فلان چیز بالا بر بالا کردن *T.* بر شیئک قدرینی آرتورمق

On dit aussi, Rehausser le courage à quelqu'un, pour dire, lui relever le courage *T.* بر کمسنهنک فرومانده اولمش غیرتنی مجدداً تأیید ایتمک || Cette victoire rehaussa son audace, sa fierté مظهر اولدیغی غزای جلیل فتور یافته اولان جسارتنک وفرو مانده اولمش غرور ونخوتنک مجدداً تأییدینه وسیله اولمشدر

Rehausser, signifie aussi, augmenter *A.* تزیید *P.* افزونیدن زیادهیه چیقارمق ـ آرتورمق *T.* || Le prix du blé est rehaussé ترقی بولدی ـ زیادهلندی ـ حنطهنک بهاسی آرتدی Rehausser les monnaies, les tailles سکهلرک بهاسنی وتکالیفی آرتورمق

Il signifie figur., faire paraître davantage *A.* اظهار ـ کشف *P.* بدیدار کردن *P.* کوسترمک ـ آچمق *T.* || Les ombres dans un tableau rehaussent l'éclat des couleurs تصویرلرده کولکهلرک مقارنتی الوانک آچلمسنه وسیله اولور Cette parure rehaussait sa beauté بو نوع زینت وپیرایش حسن وجمالنک برفات دخی کشفنه باعث اولور ایدی

Et vanter avec excès *A.* اطرا ـ اشادة ـ تذریة *P.* بستایش کسی بال وپر دادن *T.* باللندرمق ـ اوچورمق || Les historiens Espagnols rehaussent les moindres actions de Charles V, et déprécient celles de François I اسپانیا مورّخلری فلان قرالک افعالنی اطرا واشاده وفلان قرالک آثارینی خسیس وکمایه اولدق اوزره عرض وافاده ایدرلر

RÉIMPOSER. Faire une nouvelle imposition *A.* طرح الوضیعة علی التکرار *P.* از سر نو گزیت انداختن *T.* بر دخی ثانیه اولدرق ویرکو صالمق ـ سالیانه صالمق || دفعهٔ On m'a réimposé à la taxe اوزریمه بر دخی ویرکو طرح اولندی On a réimposé telle somme sur le pays مملکته شو قدر مقدار اقچهدن عبارت بر ویرکو دخی طرح اولندی

RÉIMPOSITION. Nouvelle imposition *A.* طرح جدید *P.* گزیت نیز انداخته *T.* بر دخی صالدرلمش سالیانه

RÉIMPRESSION. Nouvelle impression *A.* طبع مکرّر *P.* دیگر بار طبع *T.* بر دخی بصمه || La réimpression d'un ouvrage بر کتابک طبع مکرّری ـ بر دخی بصلمهسی

RÉIMPRIMER. Imprimer de nouveau *A.* طبع وتمثیل علی التکرار *P.* دیگر بار طبع کردن *T.* بر دخی بصمق || Cet ouvrage a été réimprimé plusieurs fois بو کتاب بالدفعات طبع وتمثیل اولندی

Réimprimé *A.* مکرّراً مطبوع *P.* نیز طبعکرده *T.* ینه بصلمش

REIN. Viscère dans l'animal, qui sert à recevoir et à filtrer les sérosités du sang qui forment l'urine *A.* کلیه pl. کلیٰ *P.* گرده ـ بُلک *T.* بوکرک || Le rein droit, le rein gauche کلیهٔ یمنا ـ ویسرا صاغ وصول بوکرک Une pierre, un abcès dans le rein کلیهده ظهور ایتمش حصاة وورم Il a le rein droit bouché صاغ بوکرکی طیقانمشدر ـ کلیهٔ یمناسی مسدود در

Reins, au pluriel, se dit du bas de l'épine du dos, et de la région voisine *A.* حقو pl. احقاء *P.* کمرگاه ـ میان *T.* ـ بل بوکور || Il a mal aux reins بلی آغرر

On dit proverb., qu'un homme a les reins forts, pour dire, qu'il est riche *A.* مقتدر ـ قویّ الظهر ـ عریض البطان *P.* توانگر *T.* آرقهسی قالین

REINE. Femme de roi *A.* زوجة السلطان *P.* زن پادشاه *T.* خنکار قادینی ـ پادشاهک عیالی

Et femme qui règne de son chef *A.* ملكة pl. ملكات || Grande reine ملكهٔ معظمه Reine régnante حالا جالسهٔ اورنگ سلطنت Reine mère والده سلطان Reine régente وليّهٔ اولان ملكه سلطنت

RÉINTÉGRATION. Action de réintégrer. V. ce mot.

RÉINTÉGRER. Remettre quelqu'un dans la possession d'une chose *A.* ابقاء على التصرّف كما فى السابق ـ ابقاء كما كان || Il a été réintégré par arrêt dans cette terre اول ارضك تصرّفنه با امر عالى كما كان ابقا اولندى On l'a réintégré dans la possession de ses biens يد تملّكندن نزع اولنان اموال واملاككه تصرّفنه كما فى السابق ابقا اولندى

On dit aussi, Réintégrer dans les prisons *A.* حبس على التكرار ـ *P.* مجدّداً حبس ـ نيز در زندان كردن *T.* ينه حبس ايتمك

RÉITÉRATION. Action de réitérer. V. ce mot || La réitération des menaces qu'on lui avait faites, le fit changer de conduite تهديداتك تكرارى تبديل مسلك ايلمسنه بادى اولمشدر La réitération d'un ordre امرك تكرّرى

RÉITÉRER. Faire de nouveau une chose *A.* تكرار ـ تكرير *P.* ديگر بار بكار آوردن ـ نيز كردن *T.* تكرارلمك || Il faut réitérer cette médecine بو دوايى تكرار ايتمك اقتضا ايدر la saignée فصدى تكرار ايتمك لازمدر

RÉITÉRÉ. *A.* مكرّر *P.* ديگر بار بكار آورده *T.* تكرارلنمش

REJAILLIR. Jaillir de divers côtés *A.* تفوّر ـ تثوّر *P.* زهاب ـ بر جهيدن ـ كردن *T.* آتلمق ـ فشقرمق ـ صچرامق || Faire rejaillir de l'eau صو فشقرتمق ـ افارهٔ ما ايتمك de la boue sur quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرينه اثارهٔ وحل ايتمك چامور صچراتمق Quand on vint à lui ouvrir la veine, son sang rejaillit jusqu'au pied du lit عرقى شقّ اولندقده قانى آتلدى ـ دوشككك اوجنه قدر صچرادى

Il se dit aussi de la lumière *A.* انعكاس *P.* عكس انداختن *T.* قويوب چيقمق || Les rayons qui rejaillissent d'un miroir آيينه‌دن عكس انداز اولان اشعّه

REJAILLIR, se dit aussi des corps qui en frappant d'autres corps sont repoussés et réfléchis sur un troisième *A.* رجعت *P.* باز افتادن *T.* دونمك || La pierre a rejailli du mur contre lequel elle était lancée, sur le mur opposé فلان ديوارك اوزرينه آتيلان طاش مقابلنده واقع ديواره رجعت ايله طوقندى Il a tiré loin de nous, et cependant un grain de plomb a rejailli sur moi فلان كشى تفنكنى بزدن ايراق آتمشيكن صاچمه‌نك برى اوزريمه رجعت ايلدى

Il se dit figur. du bien et du mal qui revient de quelque chose à une personne *A.* انعكاس ـ رجوع *T.* طوقنمق || L'honneur de cette action rejaillit sur lui بو ماده‌دن حاصل اولان شان واعتبار فلانك طرفنه راجع ومنعكس اولور La gloire des ancêtres rejaillit jusque sur les descendans آبا واجدادك علوّ شانى اولاد واعقابه منعكس اولور La honte en a rejailli sur nous راجع ـ بونك شين وعارى طرفمزه منعكس اولدى عكس ايلدى ـ اولدى

REJAILLISSEMENT. L'action de ce qui rejaillit *A.* ثوران ـ فوران *P.* زهاب ـ پر تاب *T.* صچرايش ـ فشقرمه ـ آتلش ـ انعكاس *P.* عكس اندازى *T.* قويوب چيقمه || Le rejaillissement de l'eau صويك فشقرمه‌سى ـ فوران ما du sang ـ فشقرمه‌سى ـ قانك صچرايشى ـ ثوران دم ـ فوران دم On dit aussi, Le rejaillissement de la lumière ضيانك انعكاسى

REJET. T. de Jurisp. L'action par laquelle on rejette une pièce inutile ou falsifiée *A.* ردّ ـ عدم القبول *P.* نا مقبولى *T.* مقبول طوتلمامه || On a ordonné le rejet de cette pièce بو ورقه‌نك ردّى امر اولندى on l'a rejetée du procès بو ورقه مرافعه‌ده مقبول طوتلمدى

REJET. T. d'Agric. Il se dit de la nouvelle pousse d'une plante, d'un arbre. V. Rejeton.

REJET. T. de Finance. Répartition des impôts de ceux qui sont insolvables sur les autres *A.* طرح الوضيعة لتكميل النقصان *P.* نقصانى گزيت اندازئ نو براى تماسازئ نقصان *T.* تكميل ايچون يكيدن ساليانه صالمه || Il manque tant à la somme qui a été imposée, il en faut faire le rejet sur toute la paroisse طرح اولنان ساليانه‌دن شو مقدار نا تحصيل قالمغله محله‌نك جملسنه بر طرح جديد ايله تكميل نقصان اولنمق اقتضا ايدر

REJETABLE. Qui doit être rejeté *A.* مستحق ـ واجب الردّ ـ الردّ ـ مردود ـ غير مقبول *P.* انداختنى ـ نا مقبول ـ شايان ردّ *T.* آتيلەجق ـ قبول اولنميه‌جق || Proposition rejetable قبول ـ شايان قبول اولميان ـ واجب الردّ اولان تكليف Cette excuse ne peut être que rejetable بو عذر اولنميه‌جق نا مقبولدر ـ واجب الردّ در Cette pièce de monnaie est rejetable, parce qu'elle n'est pas marquée بو سكه تمغاسز اولديغندن

نا مقبولدر

REJETER. Jeter une seconde fois *A.* رمی علی التکرار - بر دخی - ینه آتمق *T.* نیز انداختن *P.* تکراراً قذف آتمق || Vous n'avez pas pu prendre la balle quand je vous l'ai jetée; renvoyez-la-moi, je vous la rejetterai طرفکه آتدیغم طوبی آلەمدیغکدن طرفمه اعاده ایتدرکه بر دخی آتدیم

Et Jeter une chose dans l'endroit d'où on l'avait tiré *A.* القاء اعادة الی مکانه علی التکرار - الی مکانه علی التکرار *P.* باز بجایش انداختن *T.* ینه یرینه آتمق || Comme il n'avait pris que du petit poisson, il le rejeta dans l'eau طوتدیغی هپ اوفاق بالق اولدیغندن ینه صویه القا ایلدی

Et jeter dehors *A.* دفع - اخراج - طرح فی الخارج *P.* بیرون انداختن - بیرون زدن *T.* طشره اتمق - چیقارمق || La mer a rejeté sur ses bords les débris du naufrage دریا شکست اولمش سفینەنک انقاضنی ساحله طرح ایلدی Cet homme a l'estomac faible, il rejette tout ce qu'il prend ضعف معدەیه مبتلا اولمغله هر نه طعام اکل ایدەجک اولور ایسه دفع واخراج ایدر

Il signifie aussi, repousser *A.* ردّ *P.* واپس انداختن *T.* کیرویه کیرویه دوندرمک - آتمق || On lui avait jeté la balle, il la rejeta avec la même force آتیلان طوبی ینه اول شدّت ایله کیرویه ردّ ایلدی

Il se dit aussi des arbres qui repoussent après avoir été coupés *A.* اشطاء *P.* ستاک زدن - سساک زدن *T.* سورمک - فلیز سورمک || Depuis qu'on a étêté cet arbre, il a rejeté beaucoup de branches بو آغاجک دپەسنی بودادقلری وقتدنبرو قتی وافر فلیز سوردی

Rejeter. Mettre une chose en un endroit, aprés l'avoir ôté de celui où il était *A.* نقل || Cet article n'est pas à sa place, il faut l'ôter, et rejeter cette somme sur le compte de l'année prochaine بو اسامی یرندە اولمدیغنه بناءً بو طرفدن اخراج وسنهٔ آتیه حسابنه نقل اولنمق اقتضا ایدر

On dit figur. Rejeter une imposition sur une ville, pour dire, faire une réimposition pour achever le paiement d'une taxe qui n'a pu être payée entièrement *A.* طرح الوضیعة علی التکرار لتکمیل النقصان *P.* برای تمامسازئ نقصان از سر نو گزیت انداختن *T.* نقصانی تماملمق ایچون یکیدن سالیانه صالمق

On dit, Rejeter la faute sur quelqu'un, pour dire, en accuser un autre *A.* عزو التهمة علی فلان - تحمیل التهمة علی فلان *P.* گناهرا بر فلان کس انداختن *T.* تهمتی فلانک اوزرینه یوکلتمک - آتمق || On a rejeté le tort sur quelqu'un qui en était bien innocent قباحتی بیجرم اولان بر آدمک اوزرینه یوکلتدیلر

Rejeter. N'agréer pas, ne pas recevoir *A.* ردّ - امتناع عن القبول *P.* مقبول نداشتن - نپذیرفتن - ارزان نداشتن *T.* انداختن قبول ایتمامک - آتمق || Ce banquier rejette toutes les monnaies étrangères بو صرّاف اجنبی سکّەلرینک جملەسنی یبانجی سکّەلرینی قبول ایتمز - ردّ ایدر Il me devait fournir tant d'arbres, mais j'en ai rejeté la moitié qui ne valait rien بکا ویرەجکی اولان شو قدر عدد آغاجلرک نصفی مقدارینی ایشه یرامدیغندن ردّ ایلدم Il a rejeté les offres qu'on lui faisait کندویه عرض اولنان موادّی ردّ ایلدی

REJETON. Nouveau jet d'un végétal *A.* فرع - اشطاء pl. شطاء pl. فروع - فرخ pl. افراخ *P.* ستاک - سساک *T.* فلیز - شطاء طری || Un rejeton bien vert یکی سورمش فدان تازه فلیز

On dit figur., que les enfans d'une maison considérable, en sont d'illustres rejetons شجرهٔ نسب عالینک فروع واجب الاحترامی

REJOINDRE. Réunir les parties qui avaient été saparées *A.* وصل - تلییم *P.* بهم پیوستن - بهم رسانیدن *T.* اولاشدرمق - قاوشدرمق - بتشدرمک || Rejoindre les deux lèvres d'une plaie یارەنک ایکی دوداقلرینی بری برینه وصل وتلییم ایتمک Il faut un baume pour rejoindre les chairs لحوسی وصل ایتدرەجک بر بلسنک لازمدر

Il signifie aussi, retrouver des gens dont on a été séparé *A.* اجتماع - تلاقی *P.* بهم رسیدن - بیکجا آمدن *T.* قاوشمق - بولشمق || Où pourrai-je vous rejoindre? سکا قنغی محلدە قاوشەجغز - قنغی محلدە مجتمع اولەجغز - تلاقی ایدەجکم

Rejoint. *A.* ملاقی - مجتمع *P.* بهم رسیدە *T.* قاوشمش

RÉJOUIR. Donner de la joie *A.* تنشیط - تفریح - تفریح الفؤاد *P.* تطریب - شاد کردن - فرح بخشیدن - شادمانی بخشیدن - خرّمی آوردن *T.* سوندرمک - شنلتمک || Cette nouvelle vous doit réjouir بو خبر تفریح قلبکی مؤدّی اولملو در Cela réjouit tout le monde بو کیفیت تنشیط قلوب عامه‌یی موجبدر – On dit d'une couleur agréable, qu'elle réjouit la vue

تفريح بصر ايدر

Il signifie aussi, divertir *A.* تنزيه - الهـا *P.* فرحى دل *T.* اكلندرمك - شطارتلندرمك ‖ Il fit venir les violons pour réjouir la compagnie qui était chez lui مسافرلرينى بخشيدن اكلندرمك ايچون سازندهلرى احضار ايلدى

Se réjouir, Se divertir *A.* تفرج - تنزه *P.* خوش وقت قيردہ ‖ اكلنمك *T.* گشتن Ils se sont bien réjouis à la campagne بر كمسنه كوزل تفرج ايتمشلر در Se réjouir avec ses amis احبابيله تفرج ايتمك

Il signifie aussi, se faire plaisir *A.* كسب الفرح *P.* خوشدل شدن - محظوظ گشتن *T.* حظ ايتمك ‖ Je me réjouis de l'aller voir زيارتنه وارمقدن حظ ايدرم

RÉJOUISSANCE. Démonstration de joie *A.* تفرج pl. تفرجات - سرور - طرب - مسرت pl. مسار *P.* شادمانى - سور سرور *T.* سور عظيم - تفرج عظيم ‖ Grande réjouissance شنلك *T.* Ce fut une réjouissance publique par toute la France بو حالت جميع فرانسهده عمومى سور سرورى موجب اولمشدر On a fait de grandes réjouissances à l'occasion d'un tel évènement بو حادثه نك ظهورنده عظيم شنلكلر اولمشدر - On dit, Cris de réjouissance, pour dire, les cris d'allégresse qu'on fait dans des occasions d'une joie publique *A.* اصوات السرور والطرب *P.* هاياهوى *T.* شادمانى چيغلديلرى - En signe de réjouissance *A.* سرور علامت سرور *T.* براى اظهار شادمانى *P.* لاظهار السرور اولمق اوزره

RÉJOUISSANT. Qui réjouit *A.* مفرح - نشيط - منشط - موجب النشاط *P.* طرب آور - طربناك - فرحفزا *T.* شن ‖ Un conte fort réjouissant قصة فرحفزا - غايت ايله مفرح بر قصه C'est un homme très-réjouissant غايت ايله نشيط بر آدمدر - يك شن بر آدمدر

RELÂCHE. Repos, délassement *A.* استراحت - سكون *P.* بى سكون وآرام سعى ‖ Travailler sans relâche ديكلمه *T.* آرام ايتمك Il y a trop long-temps que vous étudiez, prenez un peu de relâche مدت مديدهدنبرو مطالعديه مشغولسك بر مقدار استراحت ايتملوسك Quand on est fatigué tout le jour, on a besoin de relâche بتون كون زحمت چكدكدنصكره استراحت لازمدر

Et cessation momentanée d'un état douloureux *A.* انقطاع - فاصلة *P.* آرام *T.* آرالق ‖ Son mal commence à lui donner du relâche, علتى فاصله ويرمكه باشلادى ne lui donne point de relâche بلا انقطاع ياخود هيچ فاصله ويرمز Souffrir sans relâche فاصلهسز خسته اولمق - لا ينقطع - المناك اولمق - On dit aussi, Ce créancier ne donne point de relâche لا ينقطع تقاضادن خالى دكل بر داين مبرمدر

RELÂCHE. T. de Mar. Lieu propre à relâcher *A.* موقف السفينة *P.* آرامگاه كشتى *T.* كمى يناشهجق ير - كمى يتاغى يرى ‖ Une bonne relâche كمى يتاغى يرى - مناسب كمى يناشمغه مناسب بر ير Faire plusieurs relâches avant que d'arriver كمى محلنه وصولندن اول بر قاچ يرده توقف - يناشمق - ايتمك

RELÂCHEMENT. Diminution de tension *A.* رخاوت - استرخا *P.* سستى *T.* كوشكلك ‖ Le relâchement des cordes كريشلرك كوشكلكى Cela lui a causé un relâchement de nerfs استرخاى اعصابه باعث اولمشدر

Il signifie aussi, la disposition du temps à s'adoucir *A.* ملايمت *P.* نرمى *T.* يومشقلق ‖ Il arrive d'ordinaire quelque relâchement dans le froid, lorsqu'il vient à neiger نزول برف هنگامنده عادتا برودت هوايه ملايمت عارض اولور Il y a un peu de relâchement dans le temps هوادہ نوعما ملايمت وار در

Il se prend aussi pour Délassement. V. Relâche.

RELÂCHER. Détendre *A.* ارخا - ايراث الرخاوة *P.* سستى آوردن *T.* كوشتمك ‖ Le temps humide relâche les cordes هواى رطب كريشلره ايراث رخاوت ايدر - Se relâcher *A.* ارتخا - استرخا - كسب الرخاوة *P.* سستى يافتن *T.* كوشمك

Il signifie aussi, laisser aller quelqu'un qu'on a pris *A.* اطلاق - تخلية السبيل *P.* آزاد كردن - گسيل كردن *T.* بوشلمق - صاليويرمك ‖ Relâcher un prisonnier اسيرى ازاد واطلاق ايتمك - اسيركت سبيلنى تخليه ايتمك On l'avait arrêté mal à propos, on a été obligé de le relâcher بيوجه حبس وتوقيف اولنمش اولمغله اطلاقى لازم كلدى - تخلية سبيلى اقتضا ايتدى

Et céder, remettre quelque chose de ses prétentions *A.* ترك - فراغت *P.* وا گذاشتن *T.* بوشلمق - واز كلمك ‖ Il me devait tant, je lui en ai relâché la moitié بكا دينى اولان اقچه نك يارسنى - شو قدر اقچه نك نصفندن فارغ اولدم الدجغى ترك ايلدم Il ne veut rien relâcher de ce qu'on lui doit اولان مبلغدن حبة واحده ترك ايلمكه راضى دكلدر Com-

bien voulez-vous relâcher du prix que vous demandez de cette étoffe ? بو ثوبک ایچون مطلوبک اولان بهادن نه مقدارک اختیار الفراغ *A.* فراغنه راضی اولورسک || Il faut se relâcher un peu de ses prétentions بر کمسنه مطلوبانندن وازکلملو در – بر مقدارندن اختیار فراغ ایتملو در || Il s'est relâché sur cet article بو ماده ده اختیار فراغ ایلدی – بو ماده یی بوشلدی – واز کلدی – ماده دن فارغ اولدی

Relâcher. Ralentir, diminuer, affaiblir *A.* تعدیل *P.* کم کردن *T.* آزالتمق – خفیفلتمک || Ils ont beaucoup relâché de l'ancienne sévérité, de l'ancienne ferveur مقدمکی شدتی ومقدمکی کرمیتی خیلی مرتبه تعدیل ایتمشلر در

Se relâcher. *A.* کسب الاعتدال || Se relâcher de ses premières austérités مقدما اعتیاد ایلدیکی شدت کسب اعتدال ایتمشدر

On dit absolument Se relâcher, pour dire, agir avec moins d'ardeur et d'activité *A.* کسب الفتور *P.* فتور یافتن *T.* فتور کتورمک || Il se donnait beaucoup de soins pour cette affaire ; mais depuis il s'est fort relâché مقدما اول خصوصده بذل سعی واهتمام ایتمکده ایکن بر مدتدنبرو سعینه فتور کتوردی

Et se relâcher l'esprit, pour dire, se délasser l'esprit *A.* ترویح الذهن *P.* بذهن آرام دادن *T.* دیکلندرمک

Relâcher. T. de Mar. S'arrêter en quelque endroit *A.* توقف *P.* آرمیدن – آراخیدن *T.* بناشمق – یاتمق || Quand ils furent à telle hauteur, il survint une tempête qui les obligea de relâcher فلان ساحلک آچیقلغنه لدی الوصول فورتنه ظهورینه مبنی یاتمغه – ظهوریله توقفه مجبور اولمشلر در مجبور اولدیلر

Relais. Chevaux frais que l'on poste en quelque endroit, pour s'en servir à la place de ceux qu'on quitte محل بمحل توقیف اولنمش یدککلک بارکیرلر || Il faut prendre garde à bien poster les relais محل بمحل توقیفی اقتضا ایدن یدککلک بارکیرلرک وجه مناسبی اوزره ترتیبلرینه اهتمام ایتمک لازمدر Tenir des chevaux de relais محل بمحل یدککلک بارکیرلر آلیقویمق Tenir des carrosses de relais de quatre lieues en quatre lieues هر درت ساعتلق مسافه ده یدککلک هنطولر – Il signifie aussi le lieu où l'on met les relais *T.* طوردرمق || Au premier, au second relais یدککلک بارکیرلرینک اوّلکی ویاخود ایکنجی برنده بری

On dit aussi, Avoir des habits de relais, pour dire, avoir des habits de rechange بر کمسنه نک یدککلک لباسی اولمق

Et figur. Être de relais, pour dire, être de loisir, ne travailler point *A.* تبطل *P.* بیکار بودن – در حال بطالت بودن *T.* ایشسز طورمق – بوش طورمق

Relais. T. de fortif. Espace d'une certaine largeur que l'on réserve entre le pied du rempart et l'escarpe du fossé pour recevoir les terres qui s'éboulent *T.* قلعه دیواریله خندق آره سنده کی مسافه

RELANCER. Lancer de nouveau. Il se dit des bêtes fauves, qu'on fait partir du lieu de leur repos *A.* مجدداً اقحام *P.* بار دیگر *T.* بر دخی صالدرمق *T.* پیش راندن || On relança le cerf jusqu'à trois fois آهویی اوچ کرّه صالدردیلر

RELAPS. Qui est retombé dans l'hérésie *A.* مرتکب الرفض على التکرار *P.* نیز برفض افتاده *T.* بر دخی رافضلغه دوشمش || Les édits sont fort sévères contre ceux qui sons relaps على التکرار ارتکاب رفض ایدنلرک علیهنه اولان اوامر غایة الغایه اکید وشدید در

RELATER. Raconter, mentionner *A.* ذکر – افادة *P.* بیان – کردن *T.* یاد کردن – نقل ایتمک *T.* اکمق || Ce fait a été relaté avec toutes ses circonstances کیفیت حال بتفاصیلها نقل اولندی – افاده اولندی On a relaté cette pièce dans l'inventaire فلان ورقه درون دفترده ذکر اولندی

Relaté. *A.* مفاد – مذکور *P.* بیان کرده – یاد کرده *T.* اکلمش – نقل اولنمش

RELATIF. Qui a quelque relation *A.* منسوب – متعلق *P.* نسبتدار – علاقه دار *T.* باغلو || Cette clause est relative à la précédente بو شرط مقدمکی شرطه متعلقدر || Cet article est relatif au premier بو ماده اوّلکی ماده یه منسوبدر Les termes de père et de fils sont des termes relatifs اب وابن کلمدلری الفاظ نسبتدندر Qualités relatives بری برینه منسوب کیفیتلر

On appelle en termes de Gram. Pronoms relatifs, ceux qui ont rapport à d'autres pronoms ou à un nom *A.* ضمیر معطوف الیه

RELATION. Rapport d'un chose à une autre *A.* مناسبة – علاقة *P.* وابستگی *T.* مناسبت || Cet article a relation au précédent بو ماده نک مادّهٔ سابقه ایله علاقه سی وار در Ce traité a relation avec celui qui a été fait auparavant بو عهدنامه نک مقدم عقد اولنمش عهدنامه ایله مناسبتی وار در Ce que vous dites n'a aucune relation à la chose dont il s'agit دیدیککک کلامک در دست اولان مصلحت ایله بر درلو مناسبتی

علاقه‌سی یوقدر ـ یوقدر

En termes de Philosophie, il signifie, le rapport qui est entre deux personnes ou deux choses qui ne peuvent être conçues l'une sans l'autre *A.* نسبت ‖ La relation du père au fils, et du fils au père والدك ولده وولدك والده نسبتی La relation entre le serviteur et le maître تابع ایله متبوع بیننده اولان نظر ایله منظور بیننده جهت نسبت entre l'oeil et l'objet اولان نسبت

Relation. Liaison, correspondance *A.* مناسبة ـ موالفة ـ رابطة الالفة pl. روابط الالفة *P.* معاملهٔ آشنایی *T.* بیلشمه ‖ J'avais relation avec un tel فلان کمسنه ایله مناسبتم وار اول مملکت ایچنده J'avais des relations dans ce pays-là ایدی روابط موالفت ومناسبتم وار ایدی Être en relation avec quelqu'un فلانك بر کمسنه ایله رابطهٔ الفتی اولمق Avoir des relations l'un avec l'autre بری برلری بیننده رابطهٔ الفتلری بینهماده موالفت اولمق ـ اولمق

Relation. Récit, narration qu'on fait de ce qui s'est passé *A.* روایة ـ حکایة *P.* گزارش *T.* نقل ‖ Relation fidèle, véritable حکایت صادقه وصحیحه ample حکایت مفصله succinte, brève حکایت مجمله ومختصره Il a donné une relation de ses voyages ایتدیکی اسفارك حکایه‌سنی عرض ایلدی La relation du siége d'une ville فلان شهرك محاصره‌سی حکایه‌سی

RELATIVEMENT, adv. *A.* منسوباً ـ نسبةً ـ بالنسبة ‖ Cela doit se considérer relativement à telle chose فلان شیئه نسبةً ملاحظه اولنمغه محتاج بر کیفیتدر Cela a été dit relativement à ce qui précède بو کلام مقدمکی کلامه منسوب اولرق سویلندی

RELAVER. Laver de nouveau *A.* غسل علی ـ مجدداً غسل التکرار *P.* بار دیگر شستن ـ نیز شوییدن *T.* بر دخی یومق ـ ییقامق

Relavé. *A.* مکرراً مغسول *P.* بار دیگر شسته *T.* بر دخی ییقانمش

RELAXATION. T. de Phys. On appelle Relaxation des nerfs, l'état des nerfs qui n'ont pas leur tension naturelle *A.* استرخاء الاعصاب ـ الاعصاب *P.* سستیٔ پیها *T.* سکیر سوله‌لكی سولپوكلکی

RELAXER. T. de Jurisp. Il se dit d'un prisonnier qu'on remet en liberté *A.* حل القید الاسار ـ فسخ القید الاسترقاق *P.* از بند گرفتاری آزاد کردن *T.* اسیرلکدن آزاد ایتمك V. aussi Relâcher.

Relaxé. *A.* منفسخ من قید الاسار *P.* از بند گرفتاری آزاد شده *T.* اسیرلکدن آزاد اولمش

Il se dit aussi des nerfs, muscles, tendons, qui n'ont pas leur tension naturelle *A.* مسترخا *P.* سست *T.* سولپوکلنمش ـ کوشمش

RELAYER. Il se dit en parlant des ouvriers qu'on occupe à quelque travail les uns après les autres *A.* استخدام بالمناوبة *P.* بنوبت بکار آوردن *T.* نوبت ایله ایشلتدرمك ‖ On envoyait de deux heures en deux heures cinquante pionniers relayer ceux qui travaillent خدمت ایدن قازمه‌جی عمله‌سنی نوبت ایله ایشلتدرمك ایچون هر ایکی ساعتده بر دفعه اللیشر نفر عمله ارسال اولنور ایدی Il avait tant de valets qui se relayaient l'un l'autre فلانك بالمناوبه استخدام اولنور شو قدر خدمتکارانی وار ایدی

Relayer. Prendre des relais de chevaux frais *A.* تبدیل الخیول *P.* تبدیل اسب کردن *T.* بارکیر دکشدرمك ‖ Nous relayâmes à un tel endroit فلان محلده بارکیر دکشدردك

RELÉGATION. T. de Juris. Exil *A.* نفی *P.* ازدیاردورسازی *T.* سورکون

RELÉGUER. Envoyer en exil *A.* اجلا ـ نفی *P.* از دیار دور راندن *T.* سورمك ‖ On l'a relégué à un tel endroit فلانی فلان محله نفی ایلدیلر

Relégué. *A.* منفی *P.* از دیار دور رانده *T.* سورلمش

RELENT. Mauvais goût que contracte une viande renfermée dans un lieu humide *A.* زخم *P.* بد بوییٔ گوشت *T.* بوزلمش بوزوق قوقار ات ‖ De la viande qui sent le relent ات قوقوسی

RELEVAILLES. Cérémonie qui se fait à l'église, lorsqu'une femme y va la première fois après ses couches *A.* دعاء لختام العدة النفاس ‖ Le jour de ses relevailles فلان خاتونك عدهٔ نفاسی ختامنك دعاسی رسمی اجرا اولندیغی کون

RELEVÉE. Le temps de l'après-dînée *A.* وقت العصر *T.* ایکندی وقتی

RELÈVEMENT. Action par laquelle on relève *A.* رفع *P.* بر آوردگی *T.* قالدرمه ‖ Le relèvement d'un mur دیوارك رفعی des vaisseaux péris en mer دریاده قضا زده اولوب دوشمش سفینه‌لرك قالدرلمسی

Il se dit aussi pour Relevé de compte, énumération exacte. V. Relevé.

En termes de Marine, il se dit en parlant des parties d'un vaisseau qui sont plus exhaussées que les autres *A.* ارتفاع - سموك *P.* بلندی *T.* یوکسکلک ‖ L'avant de ce vaisseau n'a pas assez de relèvement بو کمینک باشنده اقتضا ایدن یوکسکلک یوقدر

RELEVER. Remettre debout ce qui était tombé *A.* رفع - اقامة - انعاش *P.* بر داشتن *T.* قالدرمق ‖ Relever une chaise qu'on a fait tomber ییقلان صندلیه‌یی رفع ایتمك une colonne qui est renversée ییقلمش ستونی رفع ایتمك Cet homme se jeta au pieds du roi, qui le releva avec bonté فلان کشی خنکارك اياغنه صارلمشیکن خنکار لطفاً وکرماً رفع وانعاشنه همت لطفاً وکرماً یردن قالدردی - ایلدی

On dit, Se relever, pour dire, se lever du lit *A.* قیام عن الفراش *P.* از بستر بر خاستن *T.* یتاقدن قالقمق ‖ Il a été obligé de se relever quatre fois cette nuit بو کیجه درت کره یتاقدن قالقمغه مجبور اولدی

Et relever de maladie, pour dire, se porter assez mieux après une maladie pour ne pas garder le lit *T.* خستەلکدن قالقمق ‖ Il releva d'une grande maladie بر مرض شدیددن قالقدی On ne croit pas qu'il en relève مبتلا اولدیغی مرضدن قالقدجغی اول ملحوظ دکلدر Il n'y a pas apparence qu'il relève de là خستەلکدن قالقدجغی علامتی یوقدر

On dit en termes de Marine, Relever un vaisseau, pour dire, le remettre à flot *T.* اوتورمش سفینه‌یی رفع ایتمك - قالدرمق - Et relever l'ancre, pour dire, la changer de place *T.* دموری یرندن اوینانمق

RELEVER. Rétablir ce qui était tombé en ruine *A.* تجدید *P.* از نو پرداختن *T.* یکیلنمك ‖ Faire relever des murailles حیطان وجدرانی تجدید ایتمك Relever des fortifications, un fossé ابنیهٔ حربیه‌یی وخندقی تجدید ایتمك

On dit figur. Relever le courage de quelqu'un بر کمسنه‌نك مایهٔ غیرت وجلادتنی تجدید ایتمك les espérances بر کمسنه‌نك امانی وآمالنی تجدید واحیا ایتمك

On dit aussi figur. Relever une maison, une famille, pour dire, la remettre dans l'opulence, dans l'éclat où elle a été *A.* رفع من الاتراب *P.* از خاك مسکنت بر داشتن *T.* خاکدن رفع ایتمك ‖ Le père a ruiné sa maison, le fils l'a relevée فلان کشی خانه‌سنی خراب ایتمشیکن اوغلی مجدداً خاکدن رفع ایلدی

RELEVER, Hausser *A.* رفع - ترفیع - سمك - اسماك - اعلا *P.* بلند کردن - بلندیدن *T.* یوکسلتمك ‖ Ce terrain est trop bas, il faut le relever de trois pieds بوزمین آلچق اولدیغندن اوچ قدم مقداری ترفیع اولنمق اقتضا ایدر Il faut relever ce plancher pour le mettre au niveau du palier de l'escalier بو دوشمه‌یی نردبان صحننك برابرلکنه کتورمك ایچون بر مقدار یوکسلتمك اقتضا ایدر - On dit figur. Relever sa condition, son état, sa fortune بر کمسنه کندو شاننی ومرتبهٔ ثروت ویسارینی ترفیع ایتمك - On dit aussi, Relever sa condition, sa charge, pour dire, donner du lustre et de l'éclat à sa condition, à sa charge بر کمسنه کندو رتبه‌سنك ومنصبنك شاننی اعلا ایتمك

On dit aussi figur. Relever une chose, une action, pour dire, la faire valoir, la louer, l'exalter *A.* اعظام *P.* بال وپر دادن *T.* باللندرمق ‖ Relever une bonne action بر اثر جمیلك مدحنی اعظام ایتمك en relever le mérite بر اثر جمیلك قدرینی اعظام ایتمك Vous relevez trop le peu que j'ai fait اعظام - ایتدیکم جزئی خدمتی بغایت باللندرسك ایدرسك

RELEVER, signifie figur. donner plus d'éclat *A.* تزیید النضارة *P.* پرتورا - پرتورا بالا بر بالا کردن - رونقرا بالاتر کردن *T.* پارلایشی آرتورمق افزون ساختن ‖ La parure relève la bonne mine زیب وزینت پرتوحسن وجمالی تزیید ایدر Des boutons de diamant relèvent un habit الماس دوکمه‌لر لباسك مزداد وافزون ایدر - نضارتنی بالا بر بالا ایدر Les ombres relèvent bien un tableau تصویرده کولکه‌لر تزاید حسن وپرتوی موجب اولور

On dit, Relever un mot, pour dire, le faire remarquer. Il se dit le plus souvent en mal *T.* بر سوزی میملمك ‖ Cette parole avait été dite sans mauvais dessein, elle ne méritait pas d'être relevée بو کلام سوءقصده مبنی سویلنمدیکندن میملنمکه شایان دکل ایدی

On dit dans le même sens, Relever les fautes d'un auteur بر مؤلفك زلات وسقطاتنه انکشت‌زن اعتراض اولمق - خطالرینه حرفگیرلك ایتمك

Et qu'on a bien relevé un mot qui était échappé à quelqu'un, pour dire, qu'on a répondu vivement à celui qui l'avait dit اغزندن قاچردیغی کلامك جوابنی لایقی اوزره ویرلدی

Relever. T. de guerre. Mettre un nouveau corps de troupes à la place d'un autre A. تبديل P. تبديل كردن T. دكشدرمك || Relever la garde نوبتده اولان مستحفظين نفراتنى تبديل ايتمك — On dit aussi, Relever une sentinelle قوللق نفرينى دكشدرمك

Relever. T. de Jurisp. Délier des obligations que l'on avait contractées A. عفو ـ تخليص P. وارسته كردن T. عفو ـ قورتارمق ايتمك || Relever un mineur des actes qu'il a passés en minorité برصغيرى حال صغرده عقد ايتمش اولديغى معاهدهلردن تخليص ايتمك Relever un moine de ses voeux بر زاهدى ايتديكى نذرلردن عفو ايتمك

Relever. Être dans la mouvance d'un seigneur A. اتباع P. وابسته بودن T. تابع اولمق ـ توابعدن اولمق || Ce fief relève d'un tel seigneur بو مالكانه فلان صاحب ارضك توابعندندر Cette terre ne relève que du roi بو ارض يالكز پادشاهه تابعدر

Relevé. A. مرتفع A. قالدرلمش T. بر داشته P. مرفوع P. يوكسلنمش T. بلند كرده ـ بلنديده P.

On dit d'un homme de grande qualité, que c'est un homme de condition relevée A. رفيع القدر ـ رفيع المنزلة ـ جليل القدر P. بلند مرتبه ـ عالى مرتبه T. اولو مرتبهسى — Et d'un homme qui a la physionomie noble, qu'il a la mine relevée ناصيه حالنده آثار شرف ونجابت نمودار در — Et d'un homme qui a des sentimens nobles, qu'il a des sentimens relevés افكار جليله صاحبى بر آدمدر

On appelle Relevé de compte, l'extrait de tous les articles d'un compte A. اجمال المحاسبة — On dit dans le même sens, Faire le relevé de toutes les fautes de Grammaire d'un ouvrage بر تاليفده قواعد نحويّهيه مغاير واقع اولمش خطالرى اجمال خلاصه ايتمك ـ ايتمك

RELIEF. Ouvrage de sculpture plus ou moins relevé en bosse A. مسنّم P. بر جسته T. قبارمه De ceux qui sont de l'épaisseur de toute la chose représentée, on dit, Haut relief, ou Relief entier A. مسنّم تامّ T. بتون قبارمه De ceux qui ne sont que de la moitié, on dit, Demi-relief A. مسنّم بالمناصفة P. نيم قبارمه Et des autres qui sont encore au-dessous, Bas relief A. مسنّم سهل T. يصّى قبارمه

Relief. Augmentation d'éclat, qui résulte du voisinage d'un autre objet A. تزايد الجلا P. فزونئ رونق ـ فزونئ پرتو T. پارلاقلق آرتوقلغى || Certaines couleurs opposées les unes aux autres se donnent du relief الوانك بعضيسى لدى التقابل برى برلرينه موجب تزايد رونق اولور La laideur d'une femme donne du relief à la beauté d'une autre بر خاتونك رذّت سيماسى ديگرك تزايد پرتو وجلاسنه وسيله اولور Il se dit figur. de l'éclat, de la considération que donne une dignité, une bonne action || Les charges qui ont été dans cette maison-là lui donnent un grand relief بو خاندانه ويريلان مناصب جليله كلّى رونقنه سبب اولمشدر

RELIER. Lier une autre fois, refaire le noeud qui liait, et qui s'était défait A. ربط على التكرار ـ مكرّراً عقد ـ مكرّراً شدّ P. از سر نو بستن ـ نيز بنديدن T. بر دخى باغلمق ـ بر دخى باغلمق ـ فات || Relier une botte de foin بركلته اوتلغى تكرار باغلمق Il aurait perdu tout son sang, si on ne lui reliait le bras قولى تكرار باغلنماش اولسه قانى بستون دوكنور ايتدى

Relier. Coudre ensemble les cahiers d'un livre, et y mettre une couverture A. تجليد P. جلد بستن T. بر كتابه ـ جلدلتمك || Faire relier un livre en maroquin بر كتابى جلد ياپمق بو سختيان ايله تجليد ايتمك Ces livres sont bien reliés كتابلر پك كوزل جلدلنمشدر

Il signifie aussi, mettre des cerceaux à des ouvrages de tonnellerie A. شدّ الاطار P. چنبر بستن T. قصناق باغلمق ـ چنبر باغلمق || La vendange approche, faites relier vos futailles باغ بوزمى وقتى تقرّب ايتمكله فوچيلره چنبر باغلتدرينه

Relié. A. مربوط ـ مكرّراً معقود ـ مكرّراً P. نيز بسته T. جلدلنمش A. مجلد P. جلددار ـ جلد بسته T. باغلنمش

RELIEUR. Celui qui lie des livres A. مجلد pl. مجلدين P. جلدبند T. جلد ياپوجى || Les livres sont encore chez le relieur كتابلر هنوز مجلدده در L'art du relieur فنّ تجليد كتاب

RELIGIEUSEMENT. Avec religon A. بالديانة P. ديندارانه T. ديانت ايله || Vivre très-religieusement ديندارانه كچنمك

Il signifie aussi, exactement, scrupuleusement A. بلا تخلّف ـ بالدقّة P. بى تخلّف ـ بالصدق والوفا T. وفاكارانه ـ صادقانه ـ دقّتلوجه || Observer religieusement les traités عهود وشروطه بلا تخلّف رعايت ايتمك Garder sa parole fort religieuse-

ment بالصدق - غایت ایله وفاکارانه انجاز وعد ایتمک
والوفا ایفای وعد ایتمک

RELIGIEUX. Qui appartient à la religion *A.* دینی || Culte religieux رسوم - رسوم دینیه عبادت دینیه Cérémonies religieuses اعتقادات دینیه opinion وتشریفات دینیه

Il signifie aussi, pieux, qui vit selon les règles de la religion *A.* متورّع - ارباب الدیانة pl. اهل الدیانة pl. متدیّن - متورّعین *P.* دیندار *T.* دیننده قوی || C'est un homme dévot et religieux متعبّد ومتدیّن بر آدمدر Une vie religieuse et sainte اصول دینیه یه موافق مسلک شرافت آلود

Et exact, ponctuel *A.* مدقّق - عدیم التخلف *P.* دقتکار *T.* وعدنده پک دقتلو || Il est religieux observateur de sa parole عدیم التخلفدر Il faut être religieux à garder le secret کتم اسرار بابنده مدقق اولملودر Il raconte les faits avec une exactitude religieuse وقایع واحوالی مدققانه نقل ایدر

Il signifie aussi, ce qui appartient à un ordre religieux *A.* رهبانی || La vie religieuse عیش رهبانی Une maison religieuse خانهٔ رهبانی

RELIGIEUX. Qui a fait profession de vivre sous une certaine règle monastique autorisée par l'Église *A.* راهب pl. رهبان || Les religieux de St. Benoît فلان طریقتک رهبانی Prendre l'habit de religieux کسوت - کسوهٔ رهبانیت ایله اکتسا ایتمک طریقت رهبانیته سلوک - رهبانیتی اتخاذ ایتمک ایتمک

RELIGION. Le culte qu'on rend à la Divinité *A.* دین pl. ادیان *P.* آیین - کیش *T.* مذهب || La religion Juive, Chrétienne, Mahométane دین یهود ودین عیسوی ودین محمدی La vraie, la fausse religion دین حق ودین باطل Faire une nouvelle religion بر دین جدید اختراع ایتمک Embrasser une religion بر دینی قبول ایتمک Changer de religion تبدیل مذهب ایتمک Mourir pour la religion دین اوغورینه فدای جان ایتمک C'est un point de religion امر دیندر C'est un homme sans religion دینی یوق بر آدمدر - بی مذهب بر آدمدر

Il se prend aussi pour Foi, croyance *A.* ایمان || Il a toujours eu de la religion, même dans le temps de ses déréglemens فلان کشی تسیّب حالی وقتنده بیله ایماندن عاری دکل ایدی

Il se dit aussi en parlant d'un homme qui a une conduite pieuse et conforme à la religion *A.* تقوی - ورع - دیانت *P.* دینداری *T.* دیندارلق || C'est un homme qui a beaucoup de religion کمال بغایت متورّع بر آدمدر - دیانت ایله موصوف بر آدمدر

RELIGION, se dit aussi de l'état des personnes engagées par des voeux à suivre une certaine règle autorisée par l'Église *A.* رهبانیة - طریقة الرهبانیة *P.* راهبی *T.* راهبلک || Ce Bénédictin a trente ans de religion فلان کمسنه اوتوز سنه دنبرو طریقت رهبانیه ده در Religion austère کثیر التشدّد بر طریقت رهبانیه Choisir une religion راهبلک طریقتلرندن بریسنی اختیار ایتمک Habit de religion طریقت رهبانیه کسوه سی

Il se dit aussi dans les phrases suivantes, où il signifie, obligation indispensable *A.* شرط الدین - فرض Ainsi on dit, Se faire une religion d'une chose برشیئی عین فرض عدّ ایتمک Il se fait une religion de tenir sa parole انجاز وعدی شروط دینیه دن عدّ ایدر Il se fait un point de religion de ne révéler jamais un secret qui lui a été confié کندویه ودیعه قلنان سرّی آخره کشف وافشا ایلمامکی شروط دینیه دن عدّ ایدر محض فرض عدّ ایدر

On dit, Violer la religion du serment, pour dire, se parjurer *A.* اخلاف الیمین - احناث فی الیمین - نقض الیمین - افساد الیمین *P.* سوگند شکستن *T.* یمینی بوزمق

On dit, Surprendre la religion du prince, des juges, pour dire, les tromper par de faux exposés *A.* القاء الی الغفلة - اغفال *P.* در غفلت انداختن *T.* غفلته دوشورمک

RELIQUAT. Reste de compte *A.* بقیة الحساب pl. بقایاء الحساب *P.* باز ماندهٔ حساب *T.* حساب بقیه سی - حسابدن قالمش بقیه || Il se trouvera quelque vieux reliquat de compte اسکیدن قالمش بر حساب بقیه سی بولنده جقدر Un huissier a été chargé de poursuivre le paiement des reliquats de ses comptes بقایای محاسباتنک تحصیلی ایچون بر نفر مباشر تعیین اولندی — On appelle aussi Reliquats, les suites d'une maladie mal guérie *A.* بقایاء العلّة *P.* بازماندهٔ رنج *T.* علتک بقیه لری — On dit aussi, Les reliquats d'un dîner *A.* بقایاء المائدة - خشارات المائدة *P.* باز ماندهٔ خوان *T.* صفره آرتوغی

RELIQUATAIRE. Celui qui, après son compte rendu, doit quelque chose de reste *T.* حساب بقیه سندن ذمتنده قالمش اقچه ایچون بورجلو اولان || Ce tuteur est reliquataire envers ses pupilles d'une telle somme فلان ولینک تحت ولایتنده اولان

صغار ایله بعد الحساب ذتمنده شو مقدار بورج فالمشدر بعد الحساب Ce comptable est reliquataire de cent mille francs شو قدر ـ فلان مأمورك ذمّتنده باقی شو قدر دین وار در اقچه بورجلو فالدی

RELIQUE. Ce qui reste d'un saint après sa mort, suit son corps entier, soit une partie du corps *T.* اعزّهٔ کرامدن بریسنك بقیّهٔ بدن مبارکی || Relique précieuse, bien sûre, bien avérée اعزّهٔ کرامدن بریسنك بدن مبارکندن قالمش قدری عالی وصحیح ومثبت بقیّهٔ شریفه Révérer les reliques اعزّهٔ کرامك بقایای ابدانلرینه ایفای لازمهٔ تعظیم واحترام ایتمك

RELIRE. Lire de nouveau *A.* قرائت علی ـ مکرّراً قرائت *P.* التکرار *T.* نیز خواندن *P.* بر دخی اوقومق

RELU. *A.* مکرّراً مقرا *P.* نیز خوانده *T.* بر دخی اوقونمش

RELIURE. L'ouvrage d'un relieur *A.* عملة التجلید ـ جلد *P.* جلد پردازی *T.* جلدلمه || J'ai tant payé pour la reliure de ce livre بو کتابك اجرت تجلیدی اولەرق شو قدر اقچه ویردم Reliure en maroquin سختیاندن بر جلد

RELOUER. Louer à d'autres une partie de ce qu'on avait loué *A.* اکراء الجزء من شئ المستکرا *P.* از چیز کرایه گرفته کرالنمش شیئك بر قطعه‌سنی *T.* یك قطعه بکرایه دادن کرایه ویرمك || J'ai loué un très grand appartement, mais j'en relouerai une partie استکرا ایلدیکم دائره زیاده واسع وکبیر اولدیغندن بر قطعه‌سنی کرایه ویره‌جکم

RELUIRE. Luire par réflexion *A.* انتشار الضیاء ـ تشعشع ـ تلألؤ *P.* ضیا پاشیدن ـ درخشیدن *T.* پارلدامق || Les diamans reluisent الماس طاشلری تلألؤ ایدر Tout est extrêmement frotté dans cette maison, tout y reluit jusqu'au plancher بو قوناقده هر شیئه کرکی کبی جلا ویرلمش اولمغله دوشمه‌سنه وارنجه نشر ضیا ایدر

RELUISANT. Qui reluit *A.* ناشر الضیاء ـ متشعشع ـ متلألی *P.* ضیا پاش ـ درخشان ـ رخشان *T.* پارلدایجی ـ پارلیجی

REMÂCHER. Mâcher une seconde fois *A.* مضغ علی التکرار *P.* باز خاییدن ـ مکرّراً لوك *T.* بر دخی چینمك || Les animaux qui ruminent remâchent ce qu'ils ont déjà mâché کویش کتورن حیوانات چیندکلری شیئی بر دخی چینرلر

REMÂCHÉ. *A.* مکرّراً ممضوغ ـ مکرّراً ملوك *P.* باز خاییده *T.* بر دخی چینانمش

REMANIEMENT, ou REMANÎMENT. Action de remanier, ou l'effet de cette action. V. Remanier || Remaniement d'un toit, d'un pavé بام خانه‌نك وقالدرمك مکرّراً تنظیمی

REMANIER. Manier de nouveau *A.* مکرّراً ـ لمس علی التکرار *P.* دیگر بار برمسیدن *T.* لمس بر دخی ال ایله یوقلمق || Il a manié et remanié ces étoffes, sans avoir pu décider laquelle était la meilleure بو ثیابه کرّهٔ بعد اخری لمس ید ایتمشیکن ایچلرندن قنغیسی اعلا وارجح ایدوکنی تمییز ایده‌مدی

Il se dit aussi de certains ouvrages, et signifie, les raccommoder, les refaire *A.* تنظیم علی التکرار *P.* نیز پرداختن *T.* بر دخی یاپمق || Remanier un pavé, la couverture d'une maison قالدرمی وخانه‌نك بامنی علی التکرار یاپمق

REMANÉ. *A.* مکرّراً ملموس *P.* دیگر بار برمسیده *T.* بر دخی ال ایله یوقلنمش

REMARIER. Faire passer à de secondes noces *A.* تزویج علی تکرار *P.* باز بدامادی دادن ـ باز بعروسی دادن *T.* التکرار بر دخی اولندرمك ـ اولندرمك

SE RAMARIER. *A.* عقد النکاح مکرّراً ـ تزوّج علی التکرار *P.* باز دامادی کردن ـ باز عروسی کردن *T.* بر دخی اولنمك

REMARQUABLE. Qui mérite d'être remarqué *A.* واجب النظر دقت *P.* شایان دقت *T.* اولنه‌جق ـ واجب الامعان النظر ـ شایان دقت اولەجق || Événement remarquable بر حادثه phénomène علایم سماءدن بر علامت غریبهٔ واجب الانظر action, faute امعان شایان دقت بر فعل یا بر خطا perte شایان نظر اولنه‌جق بر خسارت Qualités remarquables شایان دقت اولەجق خصایل défauts اعتبار اولەجق نقایص mots شایان نظر ـ شایان دقت اولەجق الفاظ وعیوب اولەجق اقوال

REMARQUE. Observation *A.* ملاحظه pl. مطالعه ـ ملاحظات pl. مطالعات *P.* اندیشه || Remarque utile, judicieuse مطالعهٔ شایان مطالعه نافعه ومعقوله Une chose digne de remarque اولەجق شئ Les remarques de Vaugelas sur la langue française فلان مؤلفك فرانسز لساننه دائر قلمه آلدیغی مطالعات

REMARQUER. Marquer une seconde fois *A.* توسیم علی التکرار *P.* نیز تمغا زدن *T.* بر دخی تمغالمق || On avait déjà marqué ces pièces de vin, on les a remarquées بو شراب فوچیلری

بر کرّه تمغالنمشیکن تکرار تمغالنمشدر

REMARQUER. Observer avec attention *A.* اعمال النظر ـ نظر ـ دقت *T.* بدیدهٔ دقت نگریدن *P.* احالة النظر الدقة یوله || Remarquer le chemin دقت ایله کورمك ـ ایتمك Remarquez la beauté de ce bâtiment اعمال نظر دقت ایتمك بو بنانك حسن ولطافتنه نظر ایله Il faut remarquer que tous ceux qui... دقت اولنەجق شیدر كه شویله ایدنلرك شونی ایدنلرك جملەسی شویله شویله اولدقلری ـ جملەسی جای نظر در J'ai remarqué de fort belles choses dans cet auteur بو تألیفده وافر كوزل شیلر اولدیغنه نظر ایلدم

Il signifie aussi, distinguer *A.* تمییز ـ فرق *P.* گزاریدن *T.* سزمك || Ce prince, quoique vêtu simplement, se fait toujours remarquer par sa bonne mine فلان پادشاهك لباسنده هر چند تكلف یوغیسەده حسن شكل وسیماسندن تمییز اولنور Parmi quantité de tableaux, j'en ai remarqué un de Raphael بو قدر تصویرلر ایچنده فلان نام مصوّر نامدارك اثر قلمی اولان بر قطعه تصویر فرق ایلدم Il s'est fait remarquer dans tous les combats où il s'est trouvé بولندیغی محاربەلرك جملەسنده كسب تعیّن وامتیاز ایتمشدر

REMARQUÉ. *A.* مكرّراً موسوم *P.* باز تمغا زده *T.* بر دخی دقت ایله باقلمش *T.* دقت كرده *P.* منظور *A.* تمغالنمش سزلمش *T.* گزاریده *P.* متمیّز *A.*

REMBARQUEMENT. V. Rembarquer.

REMBARQUER. Embarquer de nouveau *A.* اركاب فی السفینة از سر نو در *P.* تحمیل فی السفینة علی التكرار ـ مجدّداً یكیدن كمی‌یه *T.* باز در كشتی كردن ـ كشتی نهادن كمی‌یه یوكلتمك ـ بندرمك || On a rembarqué les troupes qu'on avait été obligé de désembarquer à cause du mauvais temps مخالفت هوا تقریبیله قره‌یه اخراج اولنان عسكر تكرار سفینەیه اركاب ایتدرلدی Rembarquer des marchandises désembarquées كمیدن اخراج اولنمش اموالی تكرار كمی‌یه تحمیل ایتمك.

SE REMBARQUER. Se mettre de nouveau sur mer *A.* ركوب فی السفینة علی التكرار *P.* باز كشتی سوار شدن *T.* ینه كمی‌یه بنمك || Il s'est rembarqué dans le même vaisseau ینه اول سفینەیه ركوب ایلدی

Figur. S'engager de nouveau à quelque chose *T.* تكرار طالمق ـ تكرار صوقلمق || Il s'est rembarqué dans cette affaire فلان مصلحته تكرار طالدی Il s'est rembarqué avec ces gens-là اول حریفلر ایله برابر فلان مصلحته صوقلدی

REMBARQUÉ. *A.* محمول علی التكرار ـ مركوب علی التكرار *P.* باز در كشتی كرده *T.* تكرار ـ ینه كمی‌یه بندرلمش كمی‌یه یوكلنمش

REMBLAI. Terre rapportée pour élever un terrain ou pour combler un creux *A.* تراب مطموم ـ طمّ ـ كبس *P.* خاك نقل كرده *T.* طولدرمه طپراق || On a employé bien du remblai pour faire cette digue بو سدّی احداث ایچون وافر طولدرمه طپراق وضع اولندی

REMBLAYER. Apporter des terres pour combler un creux *A.* طمّ ـ كبس *P.* بخاك انباشتن ـ بخاك آگندن *T.* طپراق ـ طولدرمق || Remblayer un fossé خندقی كبس ایتمك ـ خندق ایچنه طپراق طولدرمق

REMBOÎTER. Remettre en sa place ce qui était désemboîté *A.* مجدّداً غلّ ـ مجدّداً ادماج *P.* نیز بهم بستن *T.* یكیدن || ینه یرلو یرینه قویمق ـ یرینه یرلشدرمك ـ صوقشدرمق Remboîter un os كموكی ینه یرلو یرینه یرلشدرمك des pièces de menuiserie qui étaient désemboîtées یرندن اوینامش آغاج پارچەلرینی ینه یرلو یرلوینه یرلشدرمك

REMBOÎTÉ. *A.* مجدّداً مغلول ـ مجدّداً مندمج *P.* نیز بهم بسته *T.* ینه یرلو یرینه ـ ینه صوقشدریلوب یرینه قونمش قونمش

REMBOURSEMENT. V. Rembourser.

REMBOURRER. Garnir de bourre, de lin, etc. *A.* حشو *P.* آگندن *T.* فتیقلمق ـ فتیق طولدرمق || Rembourrer un bât, une selle سمره وایره فتیق ـ سمری وایری فتیقلمق طولدرمق

REMBOURRÉ. *A.* محشو *P.* آگنده *T.* فتیقلنمش ـ فتیق طولمش

REMBOURSEMENT. Payement qui se fait pour rendre une somme que l'on doit *A.* ادا *P.* گزاری *T.* اودەمه || Faire, recevoir un remboursement مبلغی ادا ایتمك واداً اولنان مبلغی اخذ وقبض ایتمك Le remboursement d'une rente اصل مالك اداسی On a assigné son remboursement sur une telle rente فلان مبلغك كندویه اداسی فلان مالدن حواله اولندی

REMBOURSER. Payer à quelqu'un l'argent qu'il a déboursé *A.* ادا ـ تأدیة ـ ایفا *P.* گزاریدن *T.* اودەمك || Rembourser une somme مبلغی تأدیه وایفا ایتمك un contrat مقاوله سندی

une obligation موجبنجه اقتضا ایدن اقچه‌یی ادا ایتمك بر موجب تمسك اقتضا ایدن ـ تمسکی ادا ایتمك les frais d'un procès مرافعه‌ده واقع اقچه‌یی ادا ایتمك ـ اولمش مصارفی ادا ایتمك — Rembourser une rente, c'est en acquitter le principal اصل مالی ادا ایتمك — On dit, Rembourser quelqu'un de ses frais, pour dire, lui rembourser ses frais مصرفی تضمین ـ بر کمسنه‌نك مصرفنی ادا ایتمك دوچار اولدیغی مصرفك بدلنی ادا ایتمك ـ اولنمق

REMBOURSÉ. *A.* مؤدّا *P.* گزاریده *T.* اوده‌نمش

REMBRUNIR. Rendre brun *A.* ایقاع السمرة *P.* تیره رنگ ساختن ـ سیاهچرده ساختن *T.* اسمرلتمك ـ قرامتق ایتمك || Le fond de ce tableau est trop clair, il faut le rembrunir بو تصویرك زمینی رنکی غایت ایله آچق اولدیغندن اسمرلتمك اقتضا ایدر

REMBRUNI *A.* اسمر *P.* سیاهچرده *T.* قرامتق ـ اسمرلنمش || Couleurs rembrunies اسمر رنکلر ـ قرامتق رنکلر

REMBRUNISSEMENT. Qualité de ce qui est rembruni *A.* سمرت ـ اسمیرار *P.* تیره رنگی *T.* قرامتیلق ـ اسمرلك || Le rembrunissement des couleurs سمرت الوان

REMÈDE. Ce qui sert à guérir les maladies *A.* دواء pl. ادویة ـ معالجة pl. معالجات *P.* دارو ـ دبید *T.* علاج || Remède doux, violent دوای ملایم یا شدید — innocent دوای عدیم الضرر — bénin ضررسز علاج دوای محمود ـ دوای جیّد — topique عضو مألوم اوزرینه وضع اولنان دوا — chimique دوای کیمیاوی — spécifique, efficace دوای مخصوص ودوای قویّ التأثیر — infaillible دوای برء الساعة ـ برعلاج وضع ایتمك — Appliquer un remède ـ علاج تناول ایتمك آلمق — Prendre un remède یاپشدرمق — User d'un remède استعمال دوا ایتمك — On dit aussi, La diète, l'exercice, le bon air, la joie sont d'excellens remèdes حمیه ومشی وحرکت ولطافت هوا وفرح قلب افضل ادویه‌دندر — On appele Remède de bonne femme, un remède simple et populaire قوجه قاری علاجی

Il se dit figur. de tout ce qui sert à guerir les maladies de l'âme, et à prévenir, à faire cesser un malheur, un inconvénient || Se faire une occupation, est un grand remède contre l'ennui بر نوع عمله مشغول اولمق اوصانقلغك علاجیدر — La connaissance de soi-même est un grand remède contre l'orgueil خود شناسلق کبر وغروره مقاوم بر دوای قویدر — La philosophie est un bon remède contre tous les accidens de la vie فیلسوفلق

مدت عمر انسانده ظهوری معتاد اولان وقایع وحادثاتك مجموعنه اصلح واعلا بر دوا در — Il n'est pas impossible de trouver quelque remède au malheur dont vous êtes menacé حقکده محتمل الظهور اولان مصایب وآفاتده بر علاج بولنمق امر محال دکلدر — Son malheur est sans remède بر چاره بولنمق دوچار اولدیغی آفت لا علاجدر — On ne saurait apporter remède à tous les inconvéniens محذورلرك جمله‌سنه علاج چاره بولنمق ـ بولنمق ممکن ومتصوّر دکلدر — Le mal est fait, il n'y a point de remède اولان اولدی بوندنصکره علاج یوقدر چاره یوقدر ـ

On dit proverb., qu'il y a remède à tous, fors à la mort *A.* لكلّ داءٍ دواء الّا للموت *T.* یالکز اولوم چاره‌سز در

REMÈDE, signifie aussi, un lavement *A.* حقنة || Prendre, rendre un remède احتقان ایتمك واحتقانی دفع ایتمك — Garder long-temps un remède احتقانی وافر مدت امساك طوتمق ـ ایتمك

REMÉDIER. Apporter remède *A.* تدارك الدواء ـ مداواة *P.* درمان ساختن ـ چاره ساختن ـ تیمار کردن *T.* علاج ایتمك ـ تدبیر ایتمك ـ چاره‌سنه باقمق || Avec un bon régime, on remédie à la plupart des incommodités مزاجسزلقلرك اکثریسنه حسن حمیه ایله تدبیر اولنور — Vous négligez votre mal, vous devriez y remédier de bonne heure علتکه اهمال ایدرسك وقتنده چاره‌سنه باقملو ایدك — Figur. || La sagesse remédie aux troubles de l'âme عقل ودرایت دغدغهٔ درونه دوا اولور — Nous avons fait une telle faute en cette affaire, il y faut promptement remédier بو مصلحتده شویله بر خطا ایتدك همان بر قدم اقدم علاجنی ایتمالو در — Remédier à un inconvénient ظهور ایدن مانع ومحذورك چاره‌سنه باقمق

REMÉMORATIF. Qui sert à rappeller la mémoire *A.* مخطر ـ مذکّر *P.* یادکن *T.* آکدریجی ـ خاطره کتوریجی || Les fêtes sont rémémoratives de quelque événement ایام عید بر کونه واقعه‌یی مذکّر در

REMÉMORER. Remettre en mémoire *A.* اخطار ـ تذکیر *P.* بیاد آوردن *T.* آکدرمق

REMENER. Mener, conduire une personne, un animal au lieu où il était auparavant *A.* ارجاع ـ اعادة *P.* باز ـ باز آوردن ـ گردانیدن *T.* کیرو کوتورمك || Vous m'avez amené, vous me remènerez بنی بو طرفه کتوردك ینه کیرو کوتورملوسك

Remenez cet enfant à son père بو چوجوغی باباسنه اعاده ایله
Il avait mené des marchandises à la foire, il a été obligé de les remener پنایره کتوردیکی اموالی ینه کیرو کوتورمکه مجبور اولمشدر

REMERCIER. Rendre grâces *A.* تشکر ـ شکر *P.* سپاسیدن ـ سپاس داشتن *T.* شکر ایتمک || Remercier Dieu de ses bienfaits الطاف رحمتیه نک شکرینی ایتمک Je vous remercie très-humblement de la bonté que vous avez eue حقمه سزا قلدیغک لطف وکرمک لازمهٔ تشکرینی کمال تواضع واستکانت ایله حقمه ارزان بیوریلان de l'honneur que vous me faites ایفا ایدرم شرف مستلزم المفاخرتک تشکری تقدیمکردهٔ پیشگاه عالیلری قلنور Il m'a rendu un service essentiel, je ne puis assez le remercier ایتدیکی خدمت جلیله نک حق تشکرینی کرکی کبی ادا ایدهمم

Il signifie aussi, refuser honnêtement *T.* حسن مدافعه ایله دفع || حسن تعبیر ایله ردّ ایتمک ـ ایتمک Il s'offrait pour exercer cet emploi, mais on l'a remercié فلان منصبه طالب اولدی انجق حسن تعبیر ایله ردّ ایلدیلر

REMERCIÉ. *A.* مشکور *P.* سپاس کرده *T.* شکر اولنمش

C'est souvent une expression adoucie dont le sens est, Disgrâcié *A.* مستثقل || Le ministre faillit à être remercié وکیل سلطنت آز قالدی استثقال اولنه جق ایدی

REMERCÎMENT. Discours par lequel on remercie *A.* شکران ـ تشکر pl. تشکرات *P.* سپاس ـ شکرانکی *T.* شکر || Très-humbles remercimens تشکرات متواضعانه Faire un remercîment عرض تشکر ایتمک Cela vaut bien un remercîment بو کیفیت سزاوار تشکر در

RÉMÉRÉ. T. de Palais. Rachat d'une chose vendue, de laquelle on rend le prix à l'acheteur *A.* استرداد المبیع || Il a vendu sa terre avec la faculté de réméré استرداد مبیعه صلاحیتی اولمق شرطیله ملکنی فروخت ایلدی

REMETTRE. Mettre une chose au même endroit où elle était auparavant *A.* اعادة فی محلّه ـ وضع فی محلّه *P.* بجایش نهادن *T.* ینه یرینه قویمق ـ یرینه قویمق || Remettre un livre à sa place, l'épée dans le fourreau کتابی محلنه وضع ایتمک وقلجی ینه قینه قویمق Le chirurgien lui a remis le bras جرّاح فلانک منفکّ اولمش قولنی ینه یرینه وضع ایلدی On a eu bien de la peine à lui remettre la jambe بجاغنی یرلو یرینه وضع ایچون خیلی زحمت چکلدی

Il est aussi réduplicatif du verbe Mettre dans plusieurs de ses autres sens *A.* تکرار *P.* تکرار نیز کردن *T.* ینه ایتمک Ainsi on dit, Remmettre à la voile تکرار رفع شراع عزیمت ایتمک ـ تکرار بادبانکشای عزم وحرکت اولمق Remettre les voiles au vent یلکنلری تکرار روزکار طرفنه جویرمک Remettre des troupes en campagne تکرار صحرایه عسکر چیقارمق une armée sur pied تکرار بر اردو ترتیب ایتمک Remettre à la taille تکرار بیعه عرض ایتمک en vente ویرکویه ادخال ایتمک ـ تکرار بر تکرار صاتیلق ایتمک Remettre une chose en question تکرار در ـ ماده یی تکرار موقع مباحثه یه عرض ایتمک Remettre dans le bon chemin میان ایتمک تکرار طریق تکرار طریق سداده ارشاد ایتمک ـ صوابه ادخال ایتمک Se remettre à table ینه سفره ده ـ تکرار سفره ده قعود ایتمک au lit تکرار یتاغه کیرمک au travail, à l'étude, au jeu تکرار خدمته ومطالعه یه وقماره مباشرت ایتمک Il s'est remis au lait تکرار سود المغه باشلادی

REMETTRE DEVANT LES YEUX, signifie, représenter, remontrer *A.* عرض در نظر ـ در پیش کردن ـ نمودن *P.* ابراز ـ ارائه ـ عرض بر کمسنه یه کوسترمک ـ بر کمسنه نک اوکنه قویمق *T.* کردن || J'ai eu beau lui remettre devant les yeux le péril où il s'est exposé نه کونه مخاطره یه القای نفس ایلدیکنی کندویه عرض وارائه اولنمش ایسه ده بر وجهله مفید اولمدی Sans cesse il lui remettait devant les yeux les vertus et les grandes actions de ses ancêtres آبا واجدادینک مناقب جمیله ومآثر جلیله سنی لا ینقطع در پیش ایلمکدن خالی دکل ایدی

On dit, Remettre une question sur le tapis, pour dire, l'agiter de nouveau *A.* ایراد علی ـ مجدّداً تقدیم ـ مجدّداً عرض بر دخی اورتەیه قویمق *T.* نیز در میان کردن *P.* التکرار

REMETTRE, signifie figur. Rétablir les personnes, les choses dans l'état où elles étaient auparavant *A.* ابقاء علی ـ ابقاء کما کان *T.* بحال پیشین نهادن *P.* ارجاع الی ما کان ـ ما کان اوّلکی حاله کتورمک ـ اوّلکی حاله قویمق || Remettre les lieux dans l'état où on les a trouvés اول محللری مقدّما ابقا ایتمک ـ بولندقلری حال وهیئت اوزره ارجاع ایتمک On l'a remis dans tous ses biens, dans tous ses droits مقدّما متصرّف اولدیغی اموال واملاککه وبالجمله حقوقکه

تصرّفنده كما كان ابقا اولندى

On dit, Remettre bien ensemble des personnes qui étaient brouillées, pour dire, les réconcilier *A.* تأليف ـ اصلاح ذات البين *T.* آره‌لرينى بمياننه كسان آشتى بخشيدن *P.* ذات البين آره‌لرينى اوزلاشدرمق ـ بارشدرمق

Il signifie aussi, rétablir la santé *A.* تجديد الصحّة *P.* تندرستى آوردن *T.* صاغلتمق ـ صاغلق كتورمك || L'usage du lait est ce qui l'a remis تجديد صحّتنه وسيله اولان سودك استعماليدر

Et rassurer, apaiser le trouble, la frayeur *A.* تأمين البال ـ دفع ـ بدل آرام بخشيدن ـ دلرا آرمانيدن *P.* تطمين القلب *T.* پيچ وتاب درون كردن || Ce que vous lui avez dit lui a un peu remis l'esprit يوركى راحتلندرمك فلانه ديديككك كلام نوعما تطمين بالنه مدار اولمشدر On a eu bien de la peine à le remettre de la frayeur qu'il a eue دوچار اولديغى رعب وخشيتدنصكره درونندن دفع پيچ وتاب ايچون خيلى زحمت چكلدى

Remettre. Rendre à quelqu'un une chose qui lui appartient, ou qui lui est adressée *A.* اعطا ـ تسليم ـ دفع *P.* دادن *T.* ويرمك || On lui a remis sa montre qui lui avait été volée فلانك سرقت اولنان ساعتى كندويه تسليم اولندى Je vous prie de remettre pour moi telle somme à mon correspondant اول جانبده مكاتبه اوزره اولديغم كشى‌يه طرفمدن اوله‌رق شو مقدار اقچه تسليم ايلمكز مرجو در Aussitôt que j'ai su sa mort, j'ai remis à ses héritiers le dépôt qu'il m'avait confié وفاتى خبرى مسموعم اولديغى آنده مقدّما يد امانتمه توديع ايلديكى امانتى ورثه‌سنه تسليم ايلدم Remettre une lettre en propre main فلانك كندو ـ مكتوبى يداً بيدٍ تسليم ايتمك ـ يدينه ـ On dit aussi, Remettre un criminel entre les mains de la Justice, pour dire, le livrer aux tribunaux مجرمى ضابط آلنه تسليم ايتمك

On dit en termes de commerce, Remettre de l'argent en une ville, pour dire, y faire tenir de l'argent par lettre de change ou autrement فلان بلده‌يه بطريق الحواله اقچه تسليم حواله ـ ايتمك

Remettre. Différer, renvoyer à un autre temps *A.* تمهيل ـ تعليق بوقت الآخر ـ تأخير *P.* واپس سپردن ـ برخيدن *T.* صكره‌يه براقمق || On a remis la partie à demain تفرّجى فردايه تأخير ايلديلر C'est un homme qui remet de jour en jour امروز وفردا ديه‌رك ـ كوندن كونه تأخير ايدر بر آدمدر عسى ولعل ديه‌رك تأخير ـ تمهيلدن خالى اولمز بر آدمدر Remettons à une autre fois ce que nous ne pouvons pas faire aujourd'hui مصلحت ايدر بر آدمدر بو كونكى كون ايده‌ميه‌جكمز ايشى وقت آخره تعليق ايده‌لم Je remets à une autre fois à vous instruire du détail de cette affaire تفصيل حالك افاده‌سنى وقت آخره تعليق ايدرم Cet homme me remet sans cesse بنى دائما تمهيل وتأخير ايله صاوار

Remettre. Faire grâce à quelqu'un d'une chose qu'on pouvait exiger de lui *A.* عفو ـ احسان ـ انعام *P.* بخشيدن *T.* بغشلمق || De mille écus qu'il devait, on lui en a remis cinq cents دينى اولان بيك غروشدن بشيوز غروش انعام اولندى Les amendes ne se remettent jamais جريمه‌لر انعام قبول ايتمز Le roi lui a remis la peine du bannissement پادشاه فلانك نفيينى عفو ايلدى

Et pardonner *A.* عفو ـ صفح *P.* گناه بخشيدن ـ آمرزيدن *T.* صوچ بغشلمق || Il n'y a que Dieu qui ait le pouvoir de remettre les péchés عفو ذنوب وآثام مطلقاً ارادهٔ صمدانيّه‌يه منوط انجق بارى تعالينك يد اقتدارنده ـ اولان احوالدندر در Je lui remets de bon coeur toutes les offenses qu'il m'a faites بكا ايتديكى تكديراتى فرح جان ايله عفو ايدرم

Remettre. Mettre comme en dépôt, confier au soin, à la prudence de quelqu'un *A.* تفويض ـ توديع *P.* بفلان سپردن ـ فلان نهادن *T.* دردست امانت بركمسه‌نك آلنه ايناتمق || Je lui ai remis entre les mains tout ce que j'avais جميع مالمى يد حفظنده توديع ايلدم Il quitta l'armée, et remit le commandement des troupes à un tel اردودن مفارقت برله ادارهٔ عسكرك اموريني فلانك يدينه تفويض ايلدى فلانك ـ النه ايناندى

Il s'emploie dans le même sens en plusieurs autres phrases *A.* احالة *P.* سپارش كردن *T.* اصمرلمق ـ حواله ايتمك || Je remets tous mes intérêts entre vos mains كافهٔ امورمى سكا حواله تفويض ايدرم ـ ايدرم Je remets cela à votre discrétion بو ماده‌يى سنك انصافكه حواله ايدرم Après avoir fait tout ce qui dépendait de lui dans cette affaire, il en a remis le succès entre les mains de la Providence بو خصوصده الدن كلان سعى واقدامى صرف ايلدكدنصكره حسن نتيجه‌سنى تقدير

جناب باری یه حواله ایلدی Il ne serait point sage de remettre au sort la décision d'une affaire si importante بویله بر امر مهمّی بختک کلیشنه حواله ایتمک کار عاقل دکلدر Remettre une affaire à quelqu'un بر مصلحتی بر کمسندیه حواله ایتمک

On dit, Remettre une charge, un emploi, pour dire, s'en dessaisir *A.* استعفا || Il a remis sa charge عهده‌سنده اولان منصبدن استعفا ایلدی

Se Remettre quelque chose, signifie, s'en rappeler l'idée, le souvenir *A.* استحضار فی الخاطر ـ تذکر *P.* بیاد آوردن ـ در خاطر کردن *T.* خاطره کتورمک ـ آکمق || Quand je me remets l'état où je l'ai vu کوردیکم حالنی تذکر ایتدکچه ـ Je ne saurais me remettre son nom اسمنی در خاطر ایتدکچه در خاطر ایده‌مم

Se Remettre entre les mains de quelqu'un, c'est se mettre à sa disposition بر کمسنه‌نک ید اختیارینه تسلیم اولنمق ـ امر واراده‌سنه اظهار تسلیمیّت ایتمک ـ On dit aussi, Se remettre entre les mains de Dieu, entre les mains de la Providence حکم تقدیر ـ ارادهٔ اللهه اظهار توکّل وتسلیمیّت ایتمک لم یزلی‌یه

Se Remettre, S'en remettre, signifie aussi, se rapporter *A.* اظهار الرضا ـ اختیار التسلیمیّة *P.* برای کسی خرسندی نمودن *T.* بر کمسنه‌نک راینه راضی اولمق || S'en remettre à quelqu'un بر کمسنه‌نک راینه اختیار تسلیمیّت ایتمک Du reste je me remets à ce qu'il vous dira سکا نه دیر ایسه راضی یم

On dit, Se remettre en prison, pour dire, se constituer prisonnier خود بخود اختیار محبوسیّت ایتمک

Se Remettre. Recouvrer la santé *A.* کسب الشفاء ـ تشفّی ـ تحصیل الشفاء والعافیة ـ تحصیل البرء والشفاء *P.* تندرستی شفا بولمق ـ ایو اولمق ـ صاغلمق *T.* درمان یافتن ـ یافتن || Il a eu bien de la peine à se remettre تحصیل شفا ایچون خیلی زحمت چکدی Il a été long-temps sans pouvoir se remettre مدّت مدیده‌دنبرو شفایاب اولدماشدر

On dit aussi, Se remettre d'une perte, d'une banqueroute, etc. pour dire, rétablir ses affaires دوچار خسار وزیان اولمشیکن ینه تحصیل حسن حاله ظفریاب اولمق

Se Remettre. Se rassurer, se calmer *A.* تحصیل الاطمینان البال *P.* آرامیدن ـ آرام دل پذیرفتن *T.* کندویه کلمک ـ

|| یورک راحتلنمک Il ne saurait se remettre de son affliction دوچار اولدیغی شدت اندوه وکدر تقریبیله مطمئن البال اولمیور Il changea de visage en le voyant, mais tout aussitôt il se remit فلانی کورنجه تبدیل چهره ایتمشیکن آن واحده‌ده کندویه کلدی ـ تحصیل اطمینان بال ایلدی Remettez-vous کندیکه کل

Se Remettre, se dit, en termes de chasse, d'une perdrix qui après avoir fait son vol, s'est abattue en quelque endroit *A.* نزول *P.* پا بر زمین نهادن *T.* قونمق || La perdrix s'est remise vers le bord du bois کلک قوشی اورمانک کنارینه قوندی

Remis. *A.* موضوع فی محلّه *P.* بجایش نهاده *T.* یرینه قونمش

REMEUBLER. Regarnir de meubles *A.* تجدید البیت علی التکرار ـ تجهیز البیت مجدّداً *P.* برخت خانه نیز پیراستن *T.* اوک یات یراغنی تکرار دوزمک

Remeublé. *A.* مجدّد ـ مجهّز علی التکرار *P.* برخت مکرّراً خانه از نو پیراسته *T.* یات یراغی تکرار دوزلمش

RÉMINISCENCE. Léger souvenir d'une chose *A.* خاطرة pl. خاطرات *P.* خاطرنشان *T.* خاطرده قالمه || J'ai quelque réminiscence de ce qui se passa en ce temps-là اول وقتده جریان ایتمش احوالک بر خاطره‌سی ذهنمده قالدی Les Platoniciens croyaient que toutes les connaissances que nous acquérons, ne sont que des réminiscences de ce que nous avons su avant la naissance تابع مذهب افلاطون اولنلر کسب وتحصیل ایلدیکمز معلوماتک جمله‌سی قبل التولد محاط دائرهٔ علم ومعرفتمز اولان احوالک خاطره‌لری اولدیغن ظنّ ایدرلر ایدی

REMISE. Lieu pratiqué dans une maison pour y mettre des voitures *A.* اصطبل الاعجلال *P.* گردونه خانه *T.* هنطوآخوری

REMISE. Délai, retardement *A.* تمهیل ـ مهل pl. تمهیلات ـ تعویق pl. تعویقات ـ تسویف pl. تسویفات *P.* دیرسازی *T.* صاومه ـ کجکمه || C'est un homme qui use toujours de remise دائما تمهیل وتسویفه مبتلا بر آدمدر Je partirai demain sans remise یارینکی کون بلا مهل عزیمتم مقرّر در

Remise, se dit en termes de négoce, du commerce d'argent de ville en ville, soit par lettres de change, soit autrement *A.* حوالهٔ تسلیم || Il a fait une grande remise d'argent en une telle ville فلان بلده‌ده تسلیم اولنمق اوزره کلیتلو اقچه حواله ایلدی Il a fait faire une

remise de cent mille écus یوز بیك غروش حواله ادا وتسلیم ایتدردی Faire des remises de place en place محل بمحل حوالهٔ اقچه تسلیم ایتدرمك

Il se dit aussi de la grâce qu'on fait à un débiteur, en lui remettant une partie de ce qu'il doit *A.* انعام pl. انعامات ـ عفو *P.* بخشش *T.* بغشلمه || Il devait mille francs, on lui a fait remise du quart ویره‌جکی اولان بیك غروشدن ربع مقداری کندینه انعام اولندی Quelle remise voulez-vous que je lui fasse? کندویه نه مقدار عفو اولنمسنی استرسك Il demande quelque remise بر مقداربنك عفوینی رجا ایدر

Remise, signifie aussi, la somme que l'on abandonne à celui qui est chargé de faire un recouvrement, et qui lui tient lieu d'appointemens *T.* خدمت مباشریه ـ تحصیلداریه || Ce receveur a un sou pour livre de remise فلان قابض مالك غروشده فلان تحصیلدارك شو بر اقچه تحصیلداریه‌سی وار در قدر خدمت مباشریه‌سی وار در

REMISER. Placer sous une remise *A.* وضع فی اصطبل *P.* در گردونه خانه نهادن *T.* هنطو آخوری ایچنه الاعجال قویمق

RÉMISSIBLE. Qui est pardonnable *A.* ممکن العفو *P.* آمرزیدنی ـ سزاوار آمرزش *T.* بغشلنور || C'est une faute rémissible ممکن العفو اولان خطایادندر Ce crime-là n'est pas rémissible بو بو جنحه عفو اولنور مقولدن ـ قباحت ممکن العفو دکلدر دکلدر

RÉMISSION. Pardon *A.* عفو ـ صفح *P.* آمرزش ـ گناه بخشی *T.* صوچ بغشلمه ـ یرلغمه || La rémission des péchés عفو ذنوب وآثام Obtenir de Dieu la rémission de ses péchés بر کمسنه کندو گناهلریچون الله تعالیدن مظهر عفو اولمق On a démandé sa rémission au roi پادشاهدن عفوینی رجا ایلدیلر ـ Lettres de rémission. Les Lettres patentes par lesquelles le roi accorde la grâce à un criminel عفوی حاوی امر عالی ـ عفو فرمانی

Il signifie aussi, l'adoucissement, l'indulgence dont use une personne qui a autorité sur une autre *A.* مساعده || J'ai usé de rémission envers ce fermier فلان ملتزمه مساعده ایتدم N'attendez aucune rémission de lui فلانك طرفندن بر درلو مساعده C'est un homme sans rémission اصلا مساعده مأمول ایلمه بیلمز بر آدمدر

Il se preud en Médecine pour Diminution, relâchement *A.* سکونت || Il y a de la rémission dans la fièvre, dans le pouls, etc. حماده ونبضده سکونت وار در

RÉMISSIONNAIRE. Celui qui est porteur de lettres de rémission *A.* حامل المنشور العفو *P.* دارندهٔ یرلیغ عفو *T.* عفو فرمانی آلمش کسی || On oblige tout rémissionnaire de se mettre à genoux, quand il présente ses lettres de rémission à l'audience عفو فرمانی آلمش مجرملر یدلرنده اولان فرمانی حضور شرعده تقدیم وابراز ایده‌جکلری وقتده دیز چوکوب عرض تذلل ومسکنت ایلمکه اجبار اولنور

REMMENER. Emmener avec soi hors du lieu où l'on est *A.* اخراج بالمعیة ـ اخراج بالاستصحاب *P.* با خود بیرون *T.* آلوب کوتورمك || Remmenez cet homme شو آدمی بردن آل کوتور

REMOLE. T. de Mar. Tournant d'eau dangereux pour les vaisseaux *A.* دردور *P.* گرداب *T.* گرداب

REMONTE. Les chevaux qu'on donne à des cavaliers pour les remonter *A.* تجهیز بالمراکب *T.* دابه ایله تدارکلندرمه || On a acheté dix mille chevaux pour la remonte de la cavalerie سواری عسکر ینك مراکب ایله تدارکلندرمه‌سیچون اون بیك راس بنك بارکیرلر مبایعه اولندی On a donné tant à ce régiment pour sa remonte فلان عسکر آلاینك مراکب ایله تدارکلندرمه‌سیچون شو مقدار اقچه اعطا اولندی

REMONTER. Monter une seconde fois *A.* صعود علی التکرار ـ عروج علی التکرار ـ ارتقاء علی التکرار *P.* نیز ببالا رفتن *T.* نیز بر آمدن ـ ینه یوقاروبه چیقمق || Remonter à sa chambre تکرار اوطه‌سنه صعود ایتمك Faut-il remonter là haut? تکرار یوقارویه تکرار چیقمق جائزمیدر Remonter la montagne تکرار بالای جبله عروج ایتمك ـ Remonter sur son cheval تکرار آتنه رکوب ایتمك ـ آتنه سوار اولمق

Il se dit aussi d'une rivière, et signifie, retourner vers le lieu d'où elle est descendue *A.* متصاعداً جریان || La rivière remontera vers sa source, avant que cela arrive بو حالك وقوعی نهرك منبعی طرفنه متصاعداً جریانی قدر محالدر

En parlant de l'ancienneté d'une maison, on dit, que sa généalogie remonte jusqu'à un tel homme, jusqu'à un tel temps اصل ونسبی فلانه قدر یاخود فلان عصره قدر متصاعد اولور

On dit, que le soleil remonte, ou commence à remonter, lorsqu'après le solstice d'hiver les jours commencent à croitre شمس

کونش یوکسلمکه باشلادی ـ ارتفاعه میل ایلدی

Et que la goutte remonte, pour dire, que l'humeur de la goutte s'arrête au dedans نقرس ایچرویه عکس ایتمکده در

Il signifie figur. Reprendre les choses de plus loin dans une narration *T.* اوّلندن طوتمق ـ باشندن طوتمق || Pour entendre cette affaire, cette histoire, il faut remonter plus haut بو مصلحتی وبو حکایه‌یی کرکی کبی آکلامق ایچون اوّلندن طوتمق اقتضا ایدر ـ On dit dans le même sens, Remonter à la source اصلنه قدر واصل اولمق à l'origine منشئنه قدر واصل اولمق à la cause علت اصلیه‌سنه قدر وارمق

On dit, Remonter la rivière, pour dire, naviguer contre le courant آقندینک عکسنه یوریمک ou pour dire, côtoyer la rivière à pied ou en voiture, en remontant vers sa source نهرک قییسنی صییره‌رق منبعی طرفنه طوغری یوریمک

On dit, Remonter un magasin de marchandises, ou une maison de meubles, ou une bibliothèque de bonnes éditions, pour dire, les en regarnir دکانی امتعه واموال ایله وخانه‌یی اثاث لازمه‌سیله وکتابخانه‌یی کتب نفیسه ایله تجهیز ایتمک ـ Et remonter un escadron. V. Remonte.

Et remonter une montre, pour dire, la remettre en état d'aller *T.* ساعتی قورمق ـ Et figur. Remonter la tête à quelqu'un, pour dire, y rameuer la raison *T.* فلانک عقلنی قورمق

REMONTRANCE. V. Remontrer || Remontrance honnête et respectueuse قاعدهٔ حسن ادبه موافق ورسوم تواضع واستحقاره مطابق صورت ایله عرض اولنان محاذیر Permettez que je vous fasse mes remontrances sur cette chose بو بابده طرفکزه بعض محاذیرک بسط وبیاننه رخصت ویرک Sa remontrance fut écoutée, fut bien reçue عرض ایلدیکی محاذیر سمع قبول ایله اصغا اولندی On ne tint pas grand compte des ses remontrances بسط ایلدیکی محاذیره حوالهٔ سمع اعتبار اولنمامشدر

Il se dit aussi des avertissemens qu'un supérieur donne à son inférieur, pour l'obliger à se corriger *A.* تنبیه pl. تنبیهات *P.* سپارش *T.* اعمارلمه || Remontrance paternelle تنبیه پدرانه sévère تنبیه شدید

REMONTRANCES. Discours adressés aux rois par les Compagnies souveraines, et dans lesquels elles exposent les inconvéniens d'un édit, d'un abus d'autorité, etc. *A.* شکایت pl. شکایات *P.* گله *T.* شکایت

REMONTRER. Représenter à quelqu'un les inconvéniens d'une chose *A.* عرض المحاذیر ـ بسط المحاذیر ـ سرد المحاذیر ـ بیان المحذور *P.* محذور نمودن *T.* محذور کوسترمک || Vous me permettrez de vous remontrer que... رخصت ویررسکز طرفکزه... شو محذور عرض اولنورکه Remontrer sagement حکیمانه سرد محاذیر ایتمک

Dans les phrases suivantes, Il se dit pour Faire connaître *A.* اشعار ـ بیان *P.* نمودن *T.* کوسترمک ـ بیلدرمک || Remontrer à quelqu'un le tort qu'il a, lui remontrer sa faute, son devoir بر کمسنه‌یه حقی اولمدیغنی وایتدیکی خطاییی وواجبهٔ ذمتی نه اولدیغنی اشعار وبیان ایتمک

REMORA. Obstacle, retardement *A.* عایق pl. عوایق *P.* پابند *T.* انکل ـ ممانعت || Il était prêt à terminer son affaire, mais il est survenu un remora مصلحتنی تکمیل ایتمک اوزره ایکن بر انکل ظهور ایلدی

REMORDRE. Mordre une seconde fois *A.* عض علی التکرار *P.* نیز گزیدن *T.* ینه اصرمق

Il signifie aussi, attaquer de nouveau, et se dit surtout des chiens qu'on fait combattre *A.* تکرار صولت ـ تکرار هجوم *P.* نیز سردمه بردن *T.* تکرار صالمق ـ تکرار سور صالمق ـ Il se dit figur. des troupes qui ont été repoussées à quelque attaque, et qui n'y veulent pas retourner || Ce régiment a été si maltraité à l'attaque, qu'on n'a pu l'obliger à remordre بو آلای اثنای مقابلده‌ده شول درجه‌ده مظهر شکست وهزیمت اولمشدرکه تکرار هجوم وصولته الزامی ممکن اولمدی

REMORDS. Reproche secret de la conscience *A.* نفس لوّامه || Remords cuisant, importun نفس لوّامه‌نک لوم جانسوز وجانخراشی éternel نفس لوّامه‌نک الی انتهاء العمر باقی ومستمرّ اولدجق لوم شدیدی Les remords de la conscience نفس لوّامه Il est endurci, il n'a plus de remords صلابت قلبی مشتدّ اولمغله نفس لوّامه کندویه تأثیر ایتمز

REMORQUE. L'action par laquelle un ou plusieurs bâtimens à rames tirent un navire *A.* قیادة السفینة *P.* کشتی کشیدن ـ بریسمان کشتی کشیدن *T.* کمی‌یی یدکه چکمه || La remorque est d'un grand secours en plusieurs occasions کمینک یدکه چکلمسی اکثر اوقاتده مدار کلی اولور

REMORQUER. Tirer un grand vaisseau par le moyen d'un ou

de plusieurs bâtimens *A.* تقويد السفينة *P.* كشتيرا فشيدن ـ كمى يى ـ كمى يى يدمك *T.* كشتيرا بريسمان كشيدن ـ يدكه چكمك || Le vaisseau était engagé dans le sable, trois galères le remorquèrent قوملق اوزرنده اوتورمش كمى يى اوچ قطعه چكديرى يدكه ربط ايدوب چكدى

REMOUDRE. Rédublicatif de Moudre *A.* طحن مكرراً *P.* نيز آرد كردن *T.* ينه اوكوتمك

RÉMOUDRE. Rédubl. d'Émoudre *A.* تحديد على الدوّارة مكرراً *P.* باز بر چرخ تيز كردن *T.* ينه چرخده بيلهمك

RÉMOULEUR. V. Gagne-Petit.

REMOUS. T. de Mar. Tournoiement d'eau occasioné par le mouvement d'un navire *A.* حويّة الماء *P.* پيچش آب *T.* صو يكك چوركلنمسى

REMPAILLER. Regarnir des chaises de paille *A.* حشو بالتبن على التكرار *P.* نيز بكاه آكندن *T.* ينه صمان طولدرمق ـ ينه صمان ايله قيتيقلمق

se REMPARER. Se faire une défense contre quelque attaque *A.* تترس ـ تحصن *P.* سپر داشتن *T.* سپرلنمك ـ مترسلنمك || Se voyant surpris par les ennemis, ils se remparèrent avec des chariots دشمن بغتةً اوزرلرينه كلديكنى لدى المشاهده عربهلر ايله سپرلنديلر ـ عربهلر آردنده تحصن ايلديلر

se Remparer. S'emparer de nouveau *A.* ضبط مجدداً *P.* نيز بدست تصرف آوردن *T.* ينه آلمق ـ ينه ضبط ايتمك || On avait pris la ville, mais l'ennemi parvint à s'en remparer فلان بلده فتح اولنمشيكن دشمن ينه ضبطنه ظفرياب اولمشدر

REMPART. Levée de terre qui environne et défend une place *A.* سور pl. اسوار *P.* بارو *T.* قلعه ديوارى || Large rempart سور عريض Rempart revêtu de pierres احجاردن مصنوع سور قلعهنك طاش ديوارى ـ قلعه سور Faire le tour du rempart قلعهنك قلعهيى دور ايتمك Se promener sur le rempart ديوارى اوزرينه كزمك On a fait grand feu de dessus le rempart بالاى سوردن عظيم آتش ايتديلر

Il se dit figur. de tout ce qui sert de défense *A.* سدّ سديد || Cette place est le rempart de toute la province بو قلعه مجموع ايالتك سدّ سديدى مثابهسنده در Malte est un des principaux remparts de la Chrétienté مالطه جزيرهسى بالجمله ملل عيسويهنك سدّ سديدى مثابهسنده اولان محللرك اعظم واقوييسيدر

REMPLACEMENT. Emploi utile de deniers. V. Remplacer || Il a été ordonné que le remplacement de ces deniers-là se ferait sur un tel fonds مبلغ مذكورك فلان محلّه يرلشدرلمسى امر وتنبيه اولندى

REMPLACER. Succéder à la place de quelqu'un *A.* استخلاف *P.* جاى كسى آمدن ـ جاى كسى گرفتن *T.* بركمسنهنك يرينه كلمك || Ce magistrat est mort, et a été remplacé par son fils فلان حاكم وفات ايدوب يرينه اوغلى استخلاف ـ ايلدى يرينه اوغلى كلدى

On dit, qu'il est difficile de remplacer un tel, pour dire, qu'il est difficile de trouver un sujet aussi capable que lui فلان كشى يه فلانه ـ نعم البدل بولمق ـ نعم الخلف بولمق امر مشكلدر ـ بدل بولمق امر دشوار در ـ Et qu'un homme en remplace un autre, pour dire, qu'il en tient lieu فلان كشى فلانه بدل ـ فلانك يرينى طوتار ـ اولور

Remplacer. Faire un emploi utile des deniers provenant d'une terre vendue, d'une rente rachetée *A.* توديع المبلغ *P.* ديناررا بجاى امين نهادن *T.* اقچهيى يرلشدرمك || Il a de l'argent à remplacer يرلشدرهجك اقچهسى وار در

REMPLAGE. Action de remplir une pièce de vin qui n'est pas tout-à-fait pleine *A.* تكميل النقصان *P.* تمامسازى *T.* تماملمه

Remplage. T. de Maçonn. On appelle Remplage de muraille, le blocage ou les petites pierres dont on remplit une muraille *A.* قضة لحشو الجدار *P.* سنگريزها براى آكندن ديوار *T.* ديوار طولدرهجق مولوز

REMPLI. T. de Tailleur. Pli que l'on fait à du linge, à de l'étoffe, pour les rétrécir ou pour les accourcir *A.* خبن *P.* پيچش *T.* قاصنتى

REMPLIER. Faire un rempli *A.* خبن *P.* پيچيدن *T.* قاصمق || Le tailleur a remplié cet habit درزى فلان لباسى قاصدى

Remplié. *A.* مخبون *P.* پيچيده *T.* قاصلمش

REMPLIR. Emplir de nouveau *A.* املاء مجدداً ـ تشحين مجدداً *P.* از سر نو انباشتن *T.* يكيدن طولدرمق || Ce tonneau qui était plein, a fui, il faut le remplir بو فوچى مملو ايكن آقمشدر مجدداً املايه محتاجدر

Et rendre plein *A.* تملئة ـ املاء ـ توكير ـ ايكار ـ تشحين *P.* انباشتن ـ آگندن ـ پر كردن *T.* طولدرمق || Remplir un

vase de vin انایی باده ایله املا ایتمك Remplir ses coffres d'or et d'argent, ses greniers de blé صندقلری سیم وزر ایله وانبارلری حنطه ایله تشحین ایتمك — On dit, Remplir une transaction, une quittance, pour dire, écrire ce qui manquait à l'endroit qu'on avait laissé en blanc معاهده سندینك وابرا سندینك بوش یرینی طولدرمق

On dit figur. Remplir toute la terre du bruit de son nom آوازهٔ صیت ونامیله اقطار وآفاقی ملآن ومالامال ایتمك Remplir tout le monde d'admiration عالمی مالامال وله وحیرت ایتمك Remplir les peuples de crainte, de joie قلوب ناسی پرخوف ودهشت یاخود مالامال شادمانی ومسرّت ایتمك C'est un homme qui se remplit d'espérances vaines ذهننی آمال باطله ایله طولدرر بر آدمدر

Remplir un fossé *A.* کبس ـ دکّ *P.* انباشتن *T.* طولدرمق ـ خندقی کبس وتدکیك ایلدیلر || On a rempli le fossé طولدردیلر

On dit, Se remplir de viandes, pour dire, manger avec excès *A.* تکشّؤ *P.* تا بگلو پر خورش شدن *T.* جوق یمکدن قارن طلوم کبی شیشمك

Remplir. Rendre complet le nombre de ceux qui doivent former une société *A.* ابلاغ الی حدّ الکمال ـ اکمال *P.* بتمامی رسانیدن ـ تمام کردن *T.* تماملمق

Il se dit aussi de toutes les choses qui supposent une exécution, un accomplissement *A.* ادا ـ ایفا ـ اجرا *P.* بجا آوردن *T.* یرینه کتورمك || Remplir son devoir واجبهٔ ذمّتی ایفا ایتمك sa promesse انجاز وعد ـ ایفای وعد ایتمك Il a rempli tous les devoirs de l'amitié شروط دوستی ومحبّتی کما ینبغی ایفا ایلدی Cet homme remplit dignement sa place بو آدم مقامنك مسندینك ـ شاننی لایقی اوزره اجرا ایدر

On dit, Remplir l'attente, remplir les espérances du public, pour dire, répondre par ses actions à ce que le public avait espéré *T.* مأمول ناسی تصدیق ایتمك

Et remplir bien son temps, pour dire, l'employer bien بر کمسنه وقتنی بر وجه الیق صرف ایتمك

On dit aussi, Remplir une place, pour dire, l'occuper *A.* ضبط المنصب ـ تصرّف المنصب || C'est un homme très-digne de la place qu'il remplit متصرّف ـ ضبط ایلدیکی منصبك تمام اهلیدر اولدیغی منصبك

Rempli. *A.* مملو ـ ملآن ـ مشحون *P.* انباشته ـ پر ـ آگنده *T.* طلو

REMPLISSAGE. Il se dit de l'action de remplir. V. ce mot. — Et de la chose dont on remplit *A.* حشو pl. حشویّات *P.* آگین *T.* طولمه — On dit en littérature, qu'il y a beaucoup de remplissage dans un ouvrage, pour dire, qu'il y a beaucoup de choses inutiles بو تألیفده وافر حشویّات وار در — Il se dit aussi dans les significations de Remplage. V. ce mot.

REMPLOI. Remplacement de deniers. V. Remplacer.

REMPLOYER. Employer de nouveau *A.* مجدّداً اعمال *P.* نیز بکار آوردن *T.* یکیدن قوللنمق

REMPLUMER. Regarnir de plumes *A.* مجدّداً تریيش *P.* از سر نو بریش پیراستن *T.* یکیدن یلك کچورمك

Se Remplumer. Il se dit des oiseaux à qui les plumes reviennent *A.* تجدید الریش ـ مجدّداً تریّش *P.* از سر نو ریش پیدا کردن *T.* یکیدن تویلنمك || Des oiseaux qui commencent à se remplumer یکیدن تویلنمکه باشلیان قوشلر

On dit figur., qu'un homme commence à se remplumer, pour dire, qu'il commence à rétablir ses affaires فلان کشی تویننی دوزمکه باشلادی

REMPORTER. Reprendre et reporter de quelque lieu ce qu'on y avait apporté *A.* اخذ وارجاع *P.* باز بردن *T.* آلوب کیرو کوتورمك || Vous pouvez remporter votre livre کتابکی آلوب کیرو کوتوره بیلورسك Ce marchand n'a qu'à remporter ses marchandises بو بازرکان مالنی آلوب کیرو کوتورمکدن غیری ایده جکی یوقدر

Il signifie aussi, enlever d'un lieu *A.* رفع *P.* بر خیزانیدن *T.* قالدرمق || On le remporta tout percé de coups قورشون ضربندن وجودی غربال دونمش اولدیغی حالده رفع اولندی

Et gagner, obtenir *A.* تحصیل ـ احراز *P.* دسترس شدن *T.* اله کچورمك || Il a remporté la victoire تحصیل غلبه ونصرت ایلدی le prix de la course احراز قصب السبق ایلدی Quel fruit remporterez-vous de tout cela? بوندن تحصیل ایده جکك ثمره ندر

REMUAGE. Action de remuer une chose *A.* تحریك *P.* جنبایش *T.* اوینانمه || Le remuage du blé حنطه‌یی یرندن اوینانمه

REMUANT. Qui est sans cesse en mouvement *A.* دائمی ـ متحرّك

راحت - بر يره طورمز .T بى آرام .P كثير الحركة - الحركة
|| Cet enfant est vif et remuant بو چوجوق سبكروح طورمز ودائمى الحركه در

On dit figur. d'un esprit brouillon et propre à exciter des troubles, que c'est un esprit remuant .A ساعى الى - محرك - فساد قشقرديجى - تنك طورمز .T فتنه انگيز .P الفساد فساد قارشدريجى

REMUEMENT. Action de ce qui remue .A اهتزاز - حركت .P - حركت اخلاط .T جنبش || اوينايش Remuement d'humeurs خلطلرك اوينايشى

Figur. Mouvement, brouillerie excitée dans un État .A هزهزة .T شورش - جوش وخروش ناس .P اختلال - الناس شورش واختلاله باعث || Causer du remuement قرقشدلق بين الناس ايقاع هزهزه واختلال ايتمك - اولمق || Il y a de grands remuemens dans cette province بو مملكتده كلى هزهزهٔ ناس وار در

On appelle Remuement des terres, le transport de beaucoup de terres d'un lieu à un autre .A نقل التراب .P نقلسازئ .T خاك نقلى || طپراغك نقلى Le remuement des terres coûte beaucoup نقل تراب كلى مصرفه محتاجدر

REMUE-MÉNAGE. Dérangement de plusieurs choses que l'on transporte d'un lieu à un autre .A تفرق الاشياء .P پراكندگئ اشيا .T شيلرك طاغنقلغى - شيلرك پريشانلغى

REMUER. Mouvoir quelque chose .A تهزيز - تحريك .P جنبانيدن .T اويناتمق || Remuer une chose de sa place بر شيئى يرندن اويناتمق || Ne remuez rien, tout est bien rangé هر شئ نظامنده اولمغله هيچ بريسنى يرندن تحريك ايلمه
Remuer du blé, de peur qu'il ne s'échauffe حنطه‌يى قزمامق ايچون تحريك ايتمك - On dit, Faire remuer les puissances, pour dire, faire agir les personnes qui ont l'autorité en main اولياى امورى تحريك ايتمك

On dit, Remuer de la terre, pour dire, transporter de la terre d'un lieu à un autre .A نقل التراب .P نقل خاك كردانيدن .T طپراق نقل ايتدرمك || Il lui a fallu remuer bien de la terre pour faire ce jardin بو باغچه‌يى احداث ايچون كليتلو طپراق نقل ايتدرمك اقتضا ايلدى

Et figur. Remuer ciel et terre, pour dire, faire agir toutes sortes de ressorts .T دنيايى آلت اوست ايتمك

Et remuer une affaire, pour dire, poursuivre une affaire négligée .T بر مصلحته طوقنمق - مصلحتى قارشدرمق || Si vous m'en croyez, vous ne remuerez pas cette affaire بنى ديكلر ايسدك شو مصلحتى قارشدرمه || Ce n'est pas une chose à remuer en ce temps-ci بويله وقتلرده طوقنلدجق ماده دكلدر

Il signifie aussi, émouvoir, causer quelque mouvement dans l'âme .A ايراث الانجذاب - ايجاب الاهتزاز القلب - تهزيز القلب .P بدل جنبش دادن .T يوركى چكندرمك || Les grandes figures de l'éloquence remuent le coeur, l'âme فن بلاغتده صنايع عظيمهٔ بيانيه موجب اهتزاز دل وجاندر

REMUER, au neutre. Faire quelque mouvement, bouger .A ترمز - حركت .P جنبيدن .T يرندن دپرنمك - قملدانمق || Ne remuez pas de là اولطرفدن قملدانمه || Il n'est pas mort, il remue encore هنوز وفات ايتمامشدر حالا حركت ايدر

En parlant d'un enfant qui remue dans le ventre de sa mère, on emploie les mots .A جماء الجنين - شوص الجنين - شوص .P جنبيدن كودك در شكم مادر .T چوجوق انا‌سى قارننده اوينامق || Dès que l'enfant remue dans le ventre de sa mère جنينك بطن - جماى جنينك وقوعى عقيبنده مادرده شوصى عقيبنده

SE REMUER. V. Remuer au neutre || Il est si las, qu'il ne peut se remuer شول مرتبده گرفتار عى وفتور اولمشدر كه ترمزه مجالى يوقدر || La foule était si grande dans ce spectacle, qu'on ne pouvait s'y remuer مسيره‌ده مجتمع اولان خلقك اول درجه‌ده ازدحامى وار ايديكه قملدانجق ير يوغيدى - Il signifie aussi, se donner du mouvement pour réussir à quelque chose || Quoi qu'on lui dise, il ne se remue pas فلانه هر نه ديسه‌لر يرندن قملدانجغى يوقدر || Il est si paresseux, qu'il ne se remue pour rien غاية الغاية مهمل وكسلان اولمغله هيچ بر شئ ايچون يرندن قملدانمق احتمالى يوقدر || Remuez-vous un peu ازجق يركدن قملدانك || Il verrait périr tous ses amis, qu'il ne se remuerait pas دوستلرينك جملسى تلف اولدجقلرينى بيلسه بيله يرندن قملدانمق احتمالى يوقدر

SE REMUER pour une affaire .A اقدام - جد .P تكاپو كردن - ورزش نمودن .T چپالمق || Il s'est beaucoup remué pour cette affaire بو خصوصده چوق تكاپو ايتدى - زياده‌سيله بذل جد واقدام ايلدى

RÉMUNÉRATEUR. Celui qui récompense. Il se dit proprement de Dieu *A.* ربّ المجازاة *P.* پاداش بخشنده *T.* جزا ایدیجی || Dieu est le juste rémunérateur des bonnes oeuvres جناب ربّ المجازات افعال خیریه‌نک عدل وحق اوزره مکافاتنی پاداش کننده *P.* مجازی *A.* Il se dit aussi des princes — ایدر *T.* مکافات ایدیجی || Ce prince est un juste rémunérateur de la vertu — بو پادشاه ارباب فضیلتک مجازئ عدالتکاریدر ارباب فضیلته عادلانه مکافات ایدر

RÉMUNÉRATOIRE. T. de Palais. Qui tient lieu de récompense *A.* بدل المکافاة || Donation rémunératoire بدل مکافات اولان هبه

RÉMUNÉRER. Récompenser *A.* جزا — مکافات *P.* پاداش کردن *T.* مکافات ایتمک

RENAISSANCE. Seconde naissance, renouvellement. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تجدّد الحیاة — کسب الحیاة الجدیدة — *P.* تازگئ حیات *T.* یکیدن جانلنمه || Depuis la renaissance des lettres تجدّد النشأة علوم ومعارف کسب حیات علوم ومعارفک تجدّد نشأتلرندنبرو — جدیده ایده‌لیدنبرو

RENAISSANT. Qui renait *A.* مکتسب الحیاة الجدیدة *P.* حیات نو پذیرفته — حیات تازه پیدا کرده *T.* یکیدن جانلنمش || La nature renaissante کسب حیات تازه ایدن موجودات Les plaisirs renaissans کسب حیات جدیده ایتمش لذایذ نفسانیّه

RENAÎTRE. Naitre de nouveau *A.* نشأت مجدّداً — مجدّداً تولّد — کسب الحیاة الجدیدة *P.* از سر نو — تکوّن حیات نو پذیرفتن — از سر نو پیدا شدن — زاییدن *T.* یکیدن جانلنمق — یکیدن طوغمق || Les anciens ont dit que le phénix renait de ses cendres قدمانک اعتقادینه کوره قوقنس قوشی بعد الاحتراق رمادندن مجدّداً تکوّن ایدر Cette rivière se cache, se perd sous la terre, et renait en tel endroit فلان نهر بطن زمینه منخسف اولدقدنصکره فلان محلده مجدّداً نشأت ایدر On ne saurait venir à bout de nettoyer ce jardin de limaçons; plus on en tue, plus il en renait بو باغچه‌نک سومکلی بوجکدن تطهیری ممکن دکلدر زیرا هر نقدری اهلاک اولنسه مجدّداً تولّد ایدر — On dit, que toute la nature renait au printemps, que les fleurs, les arbres, les plantes renaissent فصل بهارده کافّهٔ موجودات وازهار ونباتات واشجار کسب حیات جدیده ایدر — Figur. *A.* تجدّد *P.* از نو سر نمودن — از نو پیدا شدن *T.* یکیلنمک

|| Cet événement fit renaître les espérances فلان حادثه امانی ومأمولاتمک تجدّدینه وسیله اولمشدر

RENARD. Animal qui vit de rapine *A.* ثعلب pl. ثعالب — روّاغ *P.* روباه *T.* تلکو || La chasse aux renards صید ثعالب — تلکوتحت الارض انطمار ایدر Le renard se terre تلکو اوی Les soldats se terraient comme des renards عسکری نفراتی روباه مثللو ورای ترابده انطمار ایدر ایدی Peau de renard جلد روباه — تلکو پوستکیسی Chiens pour le renard تلکو صیدینه مخصوص زاغر Queue de renard ذنب الثعلب — تلکو قویروغی

Il se prend figur. pour Fin, rusé *A.* رایغ المزاج *P.* روباه طینت — منش *T.* تلکو مزاجلو || Cet homme-là est un fin renard فلان کشی بر حیله باز رایغ المزاجدر — On dit aussi, Faire la guerre en renard, agir en renard اعمال حیل — اطوار روبهکارانه ایله — روّاغ آمیز ایله جنک ایتمک تلکولک ایده‌رک

Renard, en parlant de canaux, se dit des trous par où les eaux se perdent *A.* مخرج الماء — ثعلب *P.* سوراخ زیش *T.* صلق دلیکی

RENARDE. La femelle du renard *A.* ثعلبة pl. ثعلبات *P.* روباه ماده *T.* دیشی تلکو

RENARDEAU. Petit renard *A.* جرو الثعلب pl. جراء الثعلب *P.* روباه بچه *T.* تلکو انیکی — تلکو یاوریسی

RENARDIÈRE. Tanière du renard *A.* جحر الثعلب *P.* سمیج روباه *T.* تلکو اینی

RENCHÉRIR. V. Enchérir.

RENCHÉRISSEMENT. V. Enchérissement.

RENCOGNER. Pousser, serrer quelqu'un dans un coin *A.* ایزاق *P.* در تنگنا در زدن *T.* بوجاغه صوقمق — قصیق یرده صیقشدرمق

RENCONTRE. Approche fortuite de deux personnes ou de deux choses *A.* مصادفة *P.* دوچاری *T.* راست کلمه || Bonne rencontre مصادفهٔ میمونه — نعم التصادف mauvaise سوء المصادفة — بئس المصادفة fâcheuse مصادفهٔ ردیّه — مصادفهٔ منحوسه Faire rencontre de quelque personne بر کمسنه‌یه مصادف اولمق — بر کمسنه‌یه راست کلمک Je ne pensais pas avoir une si heureuse rencontre en mon chemin اثنای راهده بو مقوله مصادفهٔ متیمّنه‌ده مظهر اوله‌جغمی هیچ مأمول ایتمز ایدم

On dit, Aller ou venir à la rencontre, pour dire, aller au-devant de quelqu'un qui vient *A.* استقبال *P.* در پذیره رفتن *T.* استقبالنه چیقمق - قارشولمغه وارمق || Il alla à sa rencontre فلانك استقبالنه چیقدی

RENCONTRE, se dit aussi de l'attouchement, du concours, de la conjonction des corps, qui se fait par art ou par nature *A.* تلاقی - ملاقاة - اقتران - مقارنة *P.* بهم رسی *T.* قاوشمه - دوش اولمه || La rencontre des atomes اجزای ما یتجزّینك des astres مقارنت کواکب de Saturne et de Mars dans un tel signe بری برلرینه مقارنتی مشتری ایله زحلك فلان برجده اقترانلری

On dit aussi en termes de Grammaire, La rencontre des voyelles *A.* اجتماع الحروف العلة

RENCONTRE. Trait d'esprit, bon mot *A.* بدیهة pl. بدایه *P.* مضمون - حاضر جوابلق *T.* بدیهه گویی - حاضر جوابی || Plaisante, subtile, ingénieuse rencontre بدیهۀ لطیفه ودقیقه heureuse بدیهۀ مصیبه ومخیّله محلّنه صرف اولنمش مضمون - fade بدیهۀ بیمزه - froide بدیهۀ بارده دادسز مضمون -

Il signifie aussi, le choc de deux corps de troupes, lorsqu'il se fait par hasard *A.* مقارعۀ اتّفاقیّة pl. مقارعات اتّفاقیّة - التقاء الفریقین بغتة *P.* گیرودار ناگهانی *T.* آنسزین راست کلوب طوقشمه || Il y eut une sanglante rencontre des deux avant-gardes, qui engagea ensuite un combat général طرفینك مقدّمة الجیشی بیننده اتّفاقی اولدرق وقوعیافته اولان مقارعۀ شدیده عمومی بر محاربەنك حدوثنه سبب اولمشدر - وقوعیافته اولان التقای فریقین عموماً حدوث جنك وقتاله باعث اولمشدر

On appelle Marchandises de rencontre, celles qu'on trouve à acheter par hasard *T.* اتّفاقاً ظهور ایتمش صاتیلق مال

RENCONTRE. Occasion *A.* فرصت || Je vous servirai en toute rencontre فرصت دوشدکچه طرفکزه عرض خدمت ایده‌جکم درکار در

Et conjoncture *T.* حال || Il a fait tout ce qu'il pouvait faire en cette rencontre اول حالده الندن کلدیکنی اجرا ایلدی Que pouvait-il faire de mieux en pareille rencontre? بویله بر حالده زیاده نه ایده بیلور ایدی

RENCONTRER. Trouver par hasard *A.* تصادف *P.* دوچار شدن *T.* دوش اولمق - راست کتورمك - راست کلمك || Je rencontrai un homme sur mon chemin کتدیکم یولده بر آدمه راست کلدم Il le rencontra tout à propos فلانه تمام وقتنده تصادف ایلدی Ces deux corps de troupes se sont rencontrés, et ne se sont point battus طرفین عسکری بری برلرینه راست کلمشیکن جنك ایتمامشلر در Si je le rencontre jamais فلانی بر کرّه راست کتوره‌جك اولور ایسم

On dit proverb. Deux montagnes ne se rencontrent jamais, mais les hommes se rencontrent *P.* کوه بکوه نمیرسد آدم بآدم میرسد *T.* طاغ طاغه قاوشمز انسان انسانه قاوشور

On dit figur. Se rencontrer, pour dire, avoir les mêmes pensées qu'un autre sur un sujet *A.* مصادفة الافکار - مقارنة الافکار - توافق الافکار *P.* اندیشه‌ای دوکسان باهم افتادن *T.* ایکی کشینك فکری بری برینه جانشمق || Les beaux esprits se rencontrent عقول سدیده اصحابی اولنلرك افکاری توافق ایدر Vous aviez cette pensée et moi aussi, nous nous sommes rencontrés سنك فکرك شویله ایدی بنمکی دخی موافق اولدیغندن افکار وآرامزده مقارنت تامه وار در - افکار وآراءز جانشدی

RENCONTRER. Dire un trait heureux et qui est à propos *A.* جواب بالبداهة *P.* بدیهه گفتن *T.* حاضر جوابلق ایتمك - موقعنده جواب ویرمك || Il rencontre heureusement sur toutes choses هر شیده حاضر جوابلق ایدر Voilà bien rencontré اشته موقعنده سویلنمش بر جواب

RENDEZ-VOUS. Assignation qu'on se donne pour se trouver en un lieu convenu *A.* موعد الاجتماع - میعاد الملاقاة - محل معهود الاجتماع *P.* جایگاه معیّن با همرسی *T.* قاوشمق ایچون تعیین اولنمش یر || Assigner, donner, marquer un rendez-vous بر میعاد ملاقات تخصیص ایتمك Ils ont pris rendez-vous en tel endroit فلان محلی میعاد ملاقات اولمق اوزره تعیین ایتمشلر در Le rendez-vous général des troupes est en tel lieu عموماً عسکرك موعد اجتماعی فلان محلدر L'heure du rendez-vous میعاد - ساعت موعودۀ اجتماع ملاقاتده بولنه‌جق ساعت معهوده Je suis arrivé le premier au rendez-vous محل معهود اجتماعه اوّل باوّل بن واصل اولدم Cette plaine est le rendez-vous de toutes les troupes بالجمله عسکرك موعد اجتماعی بو صحرا در

RENDORMIR. Faire dormir quelqu'un de nouveau *A.* مجدّداً انامة *P.* مجدّداً تنویم - نیز خوابانیدن *T.* بر دخی

يكيدن اويومق - اويومق || On ne le saurait rendormir بر دخی اویوتمق ممکن دکلدر- فلانی بر دخی اذامدایده‌مزلر
Se Rendormir. *A.* تنوّم على التكرار- مجدّداً تنوّم *P.* نیز در خواب رفتن - باز خفتن - خوابیدن *T.* بر دخی || تکرار اویقویه وارمق - اویومق Je me suis rendormi تکرار اویودم

Rendormi. *A.* مجدّداً نايم *P.* نیز خفته - نیز خوابیده *T.* بر دخی اویومش

RENDOUBLER. V. Remplier.

RENDRE. Redonner, restituer une chose à celui à qui elle appartient *A.* ردّ *P.* توختن - باز دادن *T.* کیرو ویرمک || Rendre à quelqu'un l'argent qu'on lui a emprunté فلاندن استدانه اولمش اقچه‌یی کندوسنه ردّ ایتمک Rendre une somme qu'on avait volée استراق اولمش مبلغی صاحبنه ردّ ایتمک Les livres qu'on a empruntés عاریت آلنان کتابلری ردّ ایتمک Rendre un dépôt امانتی کیرو ویرمک

On dit, Rendre une lettre, un paquet, pour dire, les remettre à celui à qui ils sont adressés *A.* تسلیم - اعطا *P.* دادن *T.* ویرمک

Et rendre des marchandises, etc. en un endroit, pour dire, les y porter, les y conduire *A.* تسییر - نقل *P.* روانیدن *T.* کوتورمک | Il m'a vendu tant de balles de soie, et il doit me les rendre à Lyon فلان محلّه نقل وتسییر ایتدرمک شرطیله بکا شو قدر دنک ایپک صاتدی

En ce sens, il se dit aussi des personnes *A.* ایصال *P.* رسانیدن *T.* ایرشدرمک || Montez dans mon carrosse, dans deux heures je vous rendrai là بنم هنطومه سوار ایتسه‌ک سنی ایکی ساعتده اول طرفه ایصال ایتدررم

Il se dit aussi de certains devoirs, de certaines obligations, par lesquels on doit s'acquitter mutuellement *A.* ایفا - تادیة - ادا *P.* بجا آوردن - توختن *T.* یرینه کتورمک - اوده‌مک || Rendre hommage ایفای رسم عبودیّت ایتمک Rendre ses devoirs, ses respects à quelqu'un فلانک حقنده ایفای واجبات متحتم الادا واجرای لوازم احترام اوفا ایتمک Je ne manquerai pas de lui rendre ce que je lui dois فلانک ذمتمده اولان دینک اداسنده تجویز قصور ایتمک احتمالم یوقدر Rendre obéissance ایفای وجیبهٔ اطاعت وانقیاد ایتمک Rendre compte ادای حساب ایتمک Rendre le salut ادای رسم سلام

سلام ویرمک - اعطای سلام ایتمک - ایتمک Rendre à chacun ce qui lui est dû هر کسک حقنی ادا ایتمک Rendre gloire à Dieu جانب باری‌یه ایفای فریضهٔ تمجید حضرت باری‌یه ایفای فریضهٔ شکر ایتمک lui rendre grâce وحمدت ایتمک Grâces infinies soient rendues à Dieu de ce que... شکر وسپاس بیحدّ وپایان تقدیمکردهٔ بارگاه جناب ربّ منّان اولسونکه شویله اولمشدر Rendre le devoir conjugal ایفای حق زوجیّت ایتمک - On dit aussi en termes de féodalité, Rendre foi et hommage, pour dire, s'acquitter de ses sujétions ادای رسوم صداقت وتبعیّت ایتمک

On dit, Rendre visite, pour dire, aller visiter quelqu'un بر کمسنه‌نک زیارتنه وارمق - Et rendre ses visites, pour dire, rendre les visites qu'on a reçues مقابلهٔ زیارتی ادا ایتمک - مقابلهٔ زیارت ایتمک

Et rendre la justice, pour dire, exercer la justice اجرای عدالت ایتمک

Et rendre justice à quelqu'un, pour dire, reconnaître son mérite, ses droits *T.* اقرار حق ایتمک || Tout le monde rend justice à son mérite عامّهٔ ناس فلانک حق لیاقت واهلیّتنی اقرار ایدر

Et rendre service à quelqu'un بر کمسنه‌یه بر نوع خدمت بر دوستلق ایتمک - ایتمک

Et rendre de bons offices à quelqu'un, pour dire, le servir par ses paroles ou par ses actions فلانک حقنده مساعیٔ جمیله - همم جمیله بذل ایتمک - صرف ایتمک - Et rendre de mauvais offices à quelqu'un, pour dire, le desservir بر کمسنه‌نک خلافنه یوریمک

Et rendre la pareille مقابلهٔ بالمثل ایتمک Rendre le réciproque, le change معاوضهٔ بالمثل ایتمک Rendre avec usure مع زیادة ادا ایتمک - مع زیادة تعویض ایتمک Rendre le bien pour le mal خیر- شرّی خیر ایله مقابله ایتمک Rendre injure pour injure شتمه شتم ایله تعویض ایتمک ایله مقابله ایتمک

Rendre, signifie aussi, faire recouvrer ce qui a été perdu *A.* تدارک ایتدرمک *T.* مجدّداً تحصیل یکیدن - یکیدن مجدّداً تحصیل صحّت ایتدرمک || Rendre la santé آلیویرمک la vue فوت اولمش قوّت باصره‌یی مجدّداً تحصیل ایتدرمک Le régime lui rendra les forces ایتدیکی حمیه قوای

بدنیه‌سنك مجدّداً تحصیلنه وسیله اولدیغی دركار در مجدّداً تحصیل اشتها ایتدرمك Rendre l'appétit

Et faire devenir *A.* تصییر *P.* ساختن *T.* ایلمك ـ قلمق ـ صلاح سبب اولمق ـ وسیله اولمق || Sa vertu l'a rendu illustre كندوینی شرفلو ایلدی ـ حالی وسیلهٔ شان وشرفی اولمشدر Cette charge l'a rendu considérable بو منصب عظم قدر واعتبارینه بو منصب فلانی معتبر قلدی ـ وسیله اولمشدر Sa probité l'a rendu l'arbitre de tous ses voisins عفت وحقانیتی بین الجیران تحدث ایدن كافهٔ منازعاتده حَكَم انتخاب اولمسنه سبب اولمشدر La parure la rend belle زیب وزینت وسیلهٔ تزاید حسنی اولدیور Le malheur l'a rendu sage دوچار اولدیغی حال نكبت كسب درایت ایلمسنه سبب اولمشدر Cette action l'a rendu odieux بو فعلی منفور عالم فلانی منفور ایلدی ـ اولمسنه سبب اولمشدر

Il signifie aussi, produire, rapporter *A.* اعطاء ـ اثمار ـ انبات المحصول *P.* باری دادن ـ محصول دادن *T.* ویرمك ـ محصول ویرمك || Il y a de bonnes terres qui rendent près de deux cents gerbes par arpent بعض اراضئ مثمره واردر كه هر بر دونمده تقریباً ایكییوز دمت اكین ویرر Un grain de blé en rend quelquefois plus de soixante بعضاً بر حبّه بغدای آلتمش حبّه ویرر Sa terre lui rend dix mille livres par an ملكی سنوی اون بیك غروشلق محصول ویرر Les gerbes rendent beaucoup cette année بو سنهٔ مباركه‌ده اكین دمتلری چوق محصول ویرر

On dit d'une plaie, d'un cautère, qu'ils commencent à rendre, qu'ils rendent beaucoup, pour dire, qu'il en sort de la matière *A.* تفریغ المادة *P.* ماده ریزیدن *T.* ماده دوكمك ـ ماده جیقارمق

Rendre, en parlant d'une fleur, se dit pour Exhaler une odeur agréable *A.* نشر الرائحة *P.* بو افشاندن *T.* قوقو یایمق ـ قوقو ویرمك

Rendre. Livrer *A.* تسلیم *P.* دادن *T.* ویرمك || Rendre une place قلعه‌یی تسلیم ایتمك Il lui a fait rendre les armes فلانه سلاحی تسلیم ایتدردی

Il se dit aussi dans le sens de Représenter *A.* عرض *P.* نمودن *T.* ادا ایتمك ـ كوسترمك || Cette copie ne rend pas bien l'original بو صورت اصلنی علی وجه الصحّه ادا ایده‌مز Cet artiste non seulement sait penser, mais il sait rendre les objets qu'il a conçus بو صاحب صناعتك قوّت مفكره‌سی غالب اولدیغندن فضله تخیّل ایلدیكی صورك اداسنه دخی صوری مهارتی وار در Une glace qui rend nettement les objets نقاوت ایله عرض ایدر بر آیینه

Rendre. Traduire *A.* ترجمة *P.* پچوه كردن *T.* ترجمه ایتمك || Rendre un passage mot à mot كتابك بر فقره‌سنی لفظاً بلفظٍ ترجمه ایتمك Il faut tâcher de rendre le sens plutôt que les paroles الفاظی ترجمه ایتمكدن ایسه معنای كلامك مآلك ترجمه‌سنه بذل اقدام اولنمق اولیدر ـ ترجمه‌سنده دقت اولنمق اولیدر

Il signifie aussi, répéter *A.* ردّ || L'écho rend les sons, les paroles یانقو سسی ولفظلری ـ صدا ردّ اصوات والفاظ ایدر ردّ ایدر

En ce sens on dit, Rendre un discours, une conversation, pour dire, répéter un discours qu'on a entendu tenir *A.* نقل || Il n'a pas rendu fidèlement ce que j'avais dit دیدیكمی صحّت اوزره نقل ایتمدی Je vous rends son discours mot pour mot فلانك كلامنی لفظاً بلفظٍ سكا نقل ایدرم

Rendre. Rejeter par les voies naturelles *A.* دفع ـ اخراج *P.* بیرون راندن *T.* چیقارمق || Rendre un remède حقنه‌یی دفع واخراج ایتمك Rendre de la bile par haut et par bas عن فوقٍ وعن اسفلٍ دفع صفرا ایتمك Rendre un aliment comme on l'a pris غدایی تناول اولدیغی هیئتده دفع واخراج ایتمك

On dit, Rendre gorge, pour dire, vomir *A.* قیٔ ـ استفراغ ـ *P.* هراشیدن *T.* قوصمق ـ Et figur. pour dire, restituer par force ce qu'on a acquis par des exactions || On lui a fait rendre gorge آلدیغنی قوصدردیلر

On dit, Rendre l'esprit, Rendre l'âme, Rendre les derniers soupirs pour dire, mourir *A.* تسلیم الروح ـ فیض النفس *P.* جان *T.* نفس واپسینرا تسلیم كردن ـ تسلیم جان كردن تسلیم ایتمك

Et rendre raison, pour dire, expliquer pourquoi on fait quelque chose *A.* عرض العلّة *P.* سبب نمودن *T.* سبب بیان ایتمك || Rendez-moi raison de votre conduite بو مقوله طور وحركتك ایچون بكا سبب بیان ایله Il y a des phénomènes dans la nature dont on ne peut rendre raison بعض علایم سما وار در كه سببلری نه ایدوكی بولنمق محالدر

Et rendre compte d'une chose, pour dire, la détailler *T.* حساب مسلك وحركتيچون ويرمك || Rendre compte de sa conduite بر كمسنه ايتديكى حركتك حسابنى ـ حساب ويرمك ويرمك

Et rendre un arrêt, une sentence, pour dire, les prononcer *T.* اصدار حكم ايتمك

Et rendre témoignage, pour dire, témoigner *A.* اداء الشهادة *P.* شاهدلك ايتمك *T.* گواهى كردن

Et rendre à quelqu'un sa parole, pour dire, le dégager de sa promesse فلانى ايتديكى وعددن تخليص ايتمك

Rendre, au neutre et Se rendre. Aboutir *A.* وصول ـ انتهاء *P.* چيقمق ـ وارمق *T.* روان شدن ـ رسيدن || Ce chemin rend à un village بو طريق بر قريديه واصل اولور Les fleuves se rendent à la mer روان ـ انهار دريايه منتهى اولور Le sang se rend au coeur دم قلبه موصل منصب اولور ـ اولور Où se rendent ces chemins-là? بو يوللر منصب اولور ـ اولور نه طرفه چيقار ـ قنغى طرفه منتهى اولور

Se rendre. Se transporter dans un lieu *A.* وصول ـ ورود *P.* رسيدن *T.* وارمق || Il se rendra à Lyon un tel jour فلان كونده ليون شهرينه واصل اولهجقدر Les troupes se rendirent sur la frontière à la fin de Mai عسكر شهر مايس اواخرنده رأس حدوده واصل اولمشدر Je me rendrai auprès de vous كندو آلاينه وارمق طرفكه وارهجغم Se rendre à son régiment محل مأموريتنه وارمق Se rendre à son devoir, à sa charge

Il signifie aussi, céder, se mettre au pouvoir, se soumettre *A.* تسليم النفس ـ اختيار التسليمية *P.* گردندادة ـ تن دادن *T.* تسليم اولنمق || تسليم شدن Les assiégés ne voulurent pas se rendre à composition محصورين سلماً تسليم اولنمغه راضى بالاستيمان تسليم اولنمغه ـ اولمامشلر در Se rendre prisonnier de guerre اسير اولمق اوزره تسليم نفس ايتمك La garnison s'est rendue à discrétion مستحفظين قلعه بلا شرط وقيد تسليم نفسه رضا داده اولمشلر در Se rendre à la raison حكم اولى الامرك à l'autorité عقله اظهار تسليميت ايتمك ارادهسنه گردندادهٔ تسليميت اولمق

Et devenir *A.* كسب الحال ـ صيرورت *P.* گشتن *T.* لازملو بر آدم اولمق || Il veut se rendre nécessaire اولمق Il s'est rendu odieux par sa conduite سؤ حركتى قيدنده در تقريبيله منفور ومبغوض اولدى Ce prince s'est rendu redoutable à tous ses voisins بو پادشاه بالجمله همجوارانى عندنده باعث هول ودهشت اولمشدر Il ne faut pas se rendre si familier بو درجهده تكليفسز اولمق روا دكلدر

On dit en termes de Palais, Se rendre partie contre quelqu'un, pour dire, se déclarer partie contre lui بر كمسندنك اوزرينه دعواجى اولمق

Se rendre, en parlant d'un cheval, signifie, être outré à force d'avoir marché ou d'avoir travaillé *A.* اطلاح *P.* در مانده شدن *T.* يورغنلقدن تاب وطاقت كسلمك ـ يورغنلقدن قالمق

Rendu. *A.* مردود *P.* باز داده *T.* كيرو ويرلمش *A.* واصل *P.* رسيده *T.* وارمش

On dit d'un homme, d'un cheval, qu'il s'est rendu, pour dire, qu'il s'est fatigué *A.* طليح *P.* در مانده *T.* يوريلوب قالمش تاب وتوانى كسلمش ـ

RENDUIRE. Réduplicatif d'Enduire *A.* مكرراً طلا *P.* نيز سودن *T.* بر دخى سورمك ـ Il se prend aussi simplement pour Enduire. V. ce mot.

RENDURCIR. Rendre plus dur ce qui l'était déjà *A.* تصليب ـ تشديد *P.* سخت كردن *T.* پكشدرمك || La trempe rendurcit le fer صوارمه دمورى پكشدرر

Rendurci. *A.* متصلب *P.* سخت گشته *T.* پكشمش

RÊNE. Courroie de la bride d'un cheval *A.* عنان pl. اعنة *P.* لجامه مربوط عنان *T.* ديزكين || Une des rênes de la bride اولانِ عنانك بر طرفى Son cheval rompit ses rênes, et l'emporta ـ آت عنانى شكست ايله راكبى آلوب كوتوردى On dit figur. Les rênes de l'Empire, de l'État, du gouvernement, pour dire, la souveraine administration de l'État عنان سلطنت وعنان ملك ودولت وعنان حكومت وسياست || Tenir les rênes de l'Empire عنان سلطنتى گرفتهٔ دست تصرّف عنان ملك ودولتك ايتمك Quitter les rênes du gouvernement ادارهسندن فارغ اولمق

RENÉGAT. Qui a renié la vraie religion *A.* مرتدّ *P.* از ايمان ور گشته *T.* دونمه || Il s'est fait renégat مرتدّ اولمشدر

RÉNETTE. Instrument dont les maréchaux se servent pour couper l'ongle du cheval *A.* معضاد البيطار *P.* سمتراش *T.* سونتراج

RÉNETTER. Couper le sabot d'un cheval par sillons *A.* بطر الحافر *P.* سم اسبرا تراشيدن *T.* دابهنك طرنغنى يونمق || Les maréchaux affaiblissent souvent les quartiers, en rénettant

un pied بیطار بعض کرّه طوارك آیاغنده طرنغنی یونار ایکن یانندهکی کنارلره ایراث ضعف ایدر طرنغی یونلمش

RÉNETTÉ. *A.* مبطور الحافر *P.* سم تراشیده *T.* طرنغی یونلمش

RENFAÎTER. Raccommoder le faîte d'un toit *A.* تعمیر السطح *T.* طامی مرمّات ایتمك *P.* بام خانهرا مرمّت کردن

RENFERMER. Enfermer de nouveau *A.* حبس على التکرار *T.* ینه حبسه قویمق *P.* باز در زندان کردن || Ce prisonnier s'était échappé, on l'a repris et on l'a renfermé بو اسیر فرار ایتمشیکن اخذ اولنوب ینه در زندان اولندی

Il signifie aussi simplement, mettre en prison *A.* حبس - القاء *T.* حبسه قویمق *P.* در زندان کردن - الی الحبس

RENFERMER. Comprendre, contenir *A.* احتوا - اشتمال *P.* در گرفتن *T.* ایچنه آلمق || Le genre renferme les espèces جنس انواعی مشتملدر La terre renferme bien des trésors بطن ارض خزاین کثیرهیی مشتملدر - On dit figur., qu'un livre renferme de grandes vérités فلان کتاب حقایق کثیرهیی متضمّندر - مشتملدر

Il signifie figur., restreindre *A.* حصر || Cet orateur a renfermé son sujet, sa matière en deux points واعظ تقریر ایلدیکی مادّهیی ایکی بحثه حصر ایلدی Cet auteur s'est renfermé dans son sujet, et ne s'est pas permis le moindre écart بو مؤلّف بحث ایلدیکی صددن سر مو تجویز عدول وانصراف ایتمیوب همان آنك اوزرینه حصر کلام ایلدی

On dit, Se renfermer en soi-même, pour dire, se recueillir, afin de penser avec plus d'attention *A.* جمع الخاطر

RENFERMÉ. *A.* محبوس *P.* در زندان کرده *T.* حبسه قونمش *A.* منحصر *A.* ایچنه آلنمش *T.* در گرفته *P.* محتوی - مشتمل *A.*

RENFLER. Il se dit des choses qui augmentent de grosseur en cuisant, ou en fermentant *A.* انتفاخ - نفختان *P.* آماهیدن *T.* شیشمك - قبارمق || Cette pâte a bien renflé بو خمیر کرکی کبی نفختان ایتمشدر Des haricots bien renflés کرکی کبی منتفخ اولمش فصولیا

RENFLÉ. *A.* منتفخ - منفوت *P.* آماهیده *T.* شیشمش - قبارمش

RENFONCEMENT. T. d'Art. Effet de la perspective, en vertu de laquelle un lieu paraît enfoncé *A.* عماقة وهمیّة *P.* ژرفی وهمی *T.* کوزده کورینن خیالی بر درینلك

RENFONCER. Enfoncer plus avant *A.* زقب *P.* سپوختن *T.* شیشه‌نك صوقمق || Renfoncer le bouchon d'une bouteille شیشه‌نك باشنه صوقمق Renfoncer son chapeau بر کمسنه شابقه‌سینی باشنه صوقمق طیقاجنی صوقمق

RENFORCEMENT. Action de renforcer, ou l'effet de cette action *A.* تقویة - استحکام *P.* استوارسازی - استواری *T.* قویلشدرمه - قویلشمه || Le renforcement d'une poutre دیرکك قویلشمسی

RENFORCER. Fortifier, rendre plus fort *A.* تقویة - تزییید - تکثیر القوّة - القوّة *P.* ایراث المتانة والاستحکام - توانایی دادن *T.* قوّتلندرمك - قوّت ویرمك - قوّتنی آرتورمق || Renforcer des troupes ارسال امداد ایله عسکرك قوّتنی تکثیر ایتمك - عسکره استحکام ویرمك Renforcer une garnison قلعه‌نك محافظه‌سنه مأمور اولان عسکره استحکام ویرمك

On dit, Renforcer la dépense d'une maison, pour dire, l'augmenter *A.* تزییید المصرف - تکثیر المصرف *P.* مصرفرا افزونتر کردن *T.* مصرفی آرتورمق

SE RENFORCER. Devenir plus fort *A.* کسب القوّة *P.* توانایی پذیرفتن - یافتن *T.* قوّتلنمك - قوّت بولمق || L'armée se renforce tous les jours اردو کل یوم کسب قوّت ایتمکده در

RENFORCÉ. *A.* مستحکم - محکم - مقوّا *P.* توانایی یافته - استواری پذیرفته *T.* قویلشمش

En parlant des étoffes plus fortes qu'à l'ordinaire, on dit, qu'elles sont renforcées *A.* قویّ النسج - محکم النسج *P.* سخت تنبیده *T.* تغدلو - صیقی || Du satin renforcé محکم النسج تغدلو اطلس - اطلس

RENFORMIS. Enduit ou crépi qu'on fait sur une vieille muraille *A.* دمام *P.* اندای *T.* بدانه

RENFORT. Augmentation de force militaire *A.* امداد *P.* چریك *T.* یاردم || L'armée était faible, on y a envoyé un renfort considérable اردو دوچار وهن وضعف اولدیغنه بناءً کلیتلو امداد کوندرلمك لازم کلدی

RENFROGNER, se RENFROGNER. V. Refrogner.

RENGAGER. Réduplicatif d'Engager *A.* ترهین على التکرار *P.* نیز گرویدن *T.* ینه امانت قویمق Et ainsi de même des autres significations d'Engager || Il avait dégagé ses pierreries, il a été obligé de les rengager مجوهراتنی مقدّما رهندن تخلیص ایتمشیکن بو دفعه تکرار ترهینه مجبور اولمشدر Il ne fait que sortir d'une mauvaise affaire, vous voulez le rengager dans une autre فلان

کشی بر نا خوش ایشدن هنوز قورتلمشیکن ینه بشقه بر امر کریهه مضطرّ ایتمکه استرسک

RENGAÎNER. Remettre dans la gaîne *A.* اغماد *P.* در نیام کردن اغماد سیف *T.* قیننه قویمق || Rengaîner une épée قلجی قیننه قویمق - ایتمک

RENGRAISSER. Faire redevenir gras *A.* تسمین *P.* فربه ساختن - تناوری بخشیدن *T.* طاولندرمق || Le riz dont il fait usage le rengraisse à vue d'oeil تناول ارزه مألوف اولدیدنبرو لحظةً تناولنده مألوف اولدیغی - بعد لحظةٍ کسب سمن ایدر - Il est aussi neutre *A.* کسب السمن - تسمّن *P.* فربه شدن - تناوری پذیرفتن *T.* طاولنمق

RENGRAISSÉ. *A.* مسمّن *P.* فربه گشته - تناوری پذیرفته *T.* طاولنمش

RENIABLE. Il se dit lorsqu'un homme a commis quelque crime, et que la honte ou la crainte du châtiment fait qu'il le nie *A.* واجب الانکار *P.* انکار کردنی *T.* انکاری لازم || Il ne se dit qu'en cette phrase : Tous vilains cas sont reniables هر چرکین ایش واجب الانکار در

RENIEMENT. Action de renier *A.* انکار - جحد || Il ne se dit qu'en cette phrase: Le reniement de Saint Pierre حضرت پتروسک انکاری

RENIER. Déclarer contre la vérité qu'on ne connaît point une personne, une chose *A.* انکار - جحود *P.* انکار کردن *T* انکار ایتمک || Saint Pierre renia Jésus-Christ par trois fois حضرت پتروس حضرت عیسی یی اوچ دفعه انکار ایلدی renia son maître مخدومنی انکار ایلدی

Il signifie aussi, renoncer entièrement à une chose || Renier sa religion, renier sa partie, sa famille, son nom بر کمسنه کندو دیننی وطننی واولاد وعیالنی واسمنی انکار ایتمک - On dit absolument Renier, pour dire, renier sa religion بر کمسنه دیننی انکار ایتمک - منکر دین اولمق - On dit aussi Renier ses parens دیننی وخویشان واقرباسنی انکار ایتمک || Renier quelqu'un pour son parent فلان کمسنه یی اقربادن اولدیغنی انکار ایتمک - فلانک اقربالغنی

On dit aussi, Renier Dieu, ou simplement Renier, pour dire, jurer le nom de Dieu *T.* یمین بالله ایتمک || Il ne fait que renier et blasphémer یمین بالله ایتمکدن وکفر سویلمکدن خالی اولمز

RENIÉ. *A.* منکر *P.* انکار کرده *T.* انکار اولنمش - On appelle Chrétien renié, un homme qui a renoncé à la religion chrétienne *A.* منکر الدین

On dit proverb. d'un méchant homme, qu'il est renié de Dieu et des hommes *A.* عند الحق والخلق مردود در

RENIFLEMENT. V. Renifler.

RENIFLER. Retirer, en respirant un peu fort, l'humeur ou l'air qui est dans les narines *A.* جذب المخاط فی الانف *P.* آب بینی در دماغ کشیدن *T.* سموکی برونه چکمک

RENOM. V. Renommée.

RENOMMÉE. Renom, réputation *A.* شهرت - صیت *P.* آوازه - *T.* آد نام || Bonne renommée حسن صیت - صیت جمیل - نیکنامی manvaise سوء صیت - صیت قبیح - بد نامی - بدناملق grande شهرت جلیله - صیت جلیل || Noircir, ternir la renommée de quelqu'un بر کمسنه نک نام وشهرتنی بین الناس تشنیع ایتمک - تهجین ایتمک || Cela ferait tort, nuirait à sa renommée صیت وشهرتنه بادئ نقیصه اولهجق || Flétrir sa renommée بر کمسنه پرتو صیت وشهرتنه ایراث کدورت ایتمک - حالاتدندر موجب شین

Il signifie aussi, le bruit qui court dans le public *A.* لسان الناس *T.* خلقک تواتری || J'ai appris cette action, ce grand événement par la renommée بو حادثهٔ جسیمه خلقک تواترندن مسموعم اولمشدر || Je n'en suis instruit que par la renommée بو کیفیت خلقک لساندن معلومدر

RENOMMER. Nommer avec éloge *A.* تذکیر بالحسن *P.* با ستایش یاد کردن *T.* ایولک ایله آکمق || Ce prince s'est fait renommer partout فلان حکمدار نفسنی هر طرفده تذکیر بالحسن ایتدرمکه موفق اولمشدر || Ses belles actions l'ont fait renommer par toute la terre افعال خیریه سی چار اقطار عالمده حسن ایله تذکیرینه سبب اولمشدر

RENOMMÉ. *A.* مشهور pl. مشاهیر *P.* شهرتشعار - نامدار - شهرتیافته *T.* شهرت بولمش - ادلو || Il est fort renommé parmi les savans بین العلما بغایت مشهور ونامدار در || Renommé par sa sainteté شرافت ذاتی حسبیله شهرتشعار || Il était des plus renommés de ce temps-là اول عصرک اعظم مشاهیر ونامدارلرندن ایدی

RENONCEMENT. Action de renoncer. Il ne se dit que dans les choses

de Morale chrétienne *A.* قطع العلاقة - قطع الرغبة *P.* دستکشی *T.* وازکلمه | Le renoncement aux honneurs, aux plaisirs, aux vanités اعتبارات جهاندن ومشتهیات نفسدن وافکار باطلدن قطع علاقه ایتمک - قطع رغبت ایتمک Le renoncement à soi-même بر کمسنه نفسندن قطع رغبت ایتمک

RENONCER. Se désister, se déporter de quelque chose *A.* فراغت - دستکش فراغ - دست کشیدن - وا داشتن *P.* کف الید *T.* وازکچمک - وازکلمک - گوازیدن - شدن || Renoncer à la succession de son père پدرینک میراثندن کف ید ایتمک J'avais telle prétention, mais j'y ai renoncé فلان خصوصه دائر اولان ادعادن دستکش فراغ اولدم - وازکلدم Renoncer à une entreprise بر کمسنه مباشرت ایلدیکی ماده‌دن فارغ اولمق - Il signifie aussi, abandonner la possession, la prétention, le désir de quelque chose. Dans ce sens, on emploie aussi ces mots *A.* ترک *P.* واگذاشتن *T.* بوشلمق || Renoncer à l'Empire ترک سلطنت - تاج وتختی ترک ایتمک - ایتمک aux honneurs, aux dignités مناصب ومراتبدن فراغت ایتمک à l'amour سودای عشقدن فراغت ایتمک au monde علایق دنیویه‌دن کف ید ایتمک - فارغ اولمق - دنیایی ترک ایتمک - دنیادن قطع علاقه ایتمک à un projet نیتندن فارغ اولمق - ترک نیت ایتمک aux plaisirs لذایذ نفسانیه‌دن فراغت ایتمک à ses prétentions بر کمسنه ادعا ایلدیکی شیلردن کف ید ایتمک

Il signifie aussi, renier, désavouer *A.* انکار || Il a renoncé son maître آغاسنی انکار ایلدی

RENONCIATION. Acte par lequel on renonce à quelque chose *A.* فراغ *P.* دستکشی *T.* وازکلمه || Renonciation par écrit تحریراً فراغ - فراغ صحیح شرعی valide شفاهاً فراغ verbale فراغ فراغی On lui donna acte de renonciation فراغ معتبر - معمول به مشعر یدینه سند اعطا اولندی

RENOUEMENT. Renouvellement. V. ce mot || Renouement d'amitié تجدد حب وموالات d'une négociation مذاکره‌نک تجددی

RENOUER. Nouer une chose dénouée *A.* شدّ - ربط - عقد *P.* بستن *T.* باغلمق || Renouer un noeud شدّ عقده ایتمک *T.* - On dit figur. Renouer la conversation, pour dire, la reprendre دوکمی باغلمق - مجدداً ربط سررشتهٔ کلامه مبادرت ایتمک صحبتی تازه‌لمک - ربط شیرازهٔ کلام ایتمک

On dit aussi figur. Renouer un traité, une alliance, pour dire, les renouveler *A.* تجدید - مجدداً عقد *P.* از - تازه ساختن - سر نو بستن *T.* یکیدن باغلمق - یکیلمک || On a renoué le traité عهدنامه مجدداً عقد - تجدید عهدنامه اولندی - اولندی - Et renouer amitié avec quelqu'un, ou simplement Renouer *T.* تجدید محبت ایتمک || Ils avaient rompu ensemble, mais ils ont renoué بینلرنده سر رشتهٔ محبتی قطع ایتمشلر ایکن بو دفعه تجدید ایتمشلر در

RENOUEUR. Celui qui fait le métier de remettre les membres disloqués *A.* مجبّر *P.* شکسته بند *T.* چیقیقچی

RENOUVELER. Rendre nouveau en substituant une chose à la place d'une autre *A.* تجدید *P.* نو یدن - نو ساختن - تر *T.* تازه‌لمک - یکیلمک - تازه کردانیدن - ساختن || Renouveler une vigne کرومی باغی تجدید ایتمک un haras آت خرکله‌سنی تجدید ایتمک - تازه‌لمک - On dit, que le retour du soleil, du printemps renouvelle toutes choses رجوع شمس - ورجوع فصل بهار کافهٔ موجوداتی تجدید ایدر تازه‌لدر Renouveler un traité, une alliance, un édit, les anciennes ordonnances عهدنامه‌یی واتفاقی وفرمانی ونظامات عتیقه‌یی تجدید ایتمک

RENOUVELER. Recommencer de nouveau *A.* اقتبال - استیناف *P.* باز - مجدداً بدء وشروع - مجدداً مباشرت - تجدید *T.* یکیدن از سرنو کردن - از سر نو آغاز کردن - آغازیدن - باشلمق || Renouveler un procès دعوایه اقتبال ایتمک - مجدداً شروع ایتمک - استیناف ایتمک une querelle, ses sollicitations نزاعی وابرام والحاحی تجدید ایتمک - On dit, Renouveler le souvenir d'une chose بر شیئک ذکرینی تجدید ایتمک - On dit aussi d'une personne qui change tous ses domestiques, qu'elle renouvelle sa maison, son service دائره‌سنی قپوسنی - قپو خلقنی - تجدید ایدر

SE RENOUVELER. *A.* تجدد *P.* تازه گشتن - نو گشتن *T.* تازه‌لنمک - یکیلنمک | Le froid se renouvelle برودت تجدد ایدر Sa douleur se renouvelle tous les jours اندوه وکدری تازه‌لنور - کل یوم تجدد ایتمکده در

On dit, Se renouveler dans la mémoire de quelqu'un بر کمسنه‌یه فلانک خاطرینه اخطار نام ایتمک - تذکیر نام ایتمک

RENOUVELER DE. Accroître *A.* تأکید - تزیید *P.* افزانیدن - دو بالا کردن - افزون کردن *T.* زیاده‌لندرمک - ارتورمق || Renouveler de zèle, d'appétit تأکید اقدام وغیرت وتزیید غیرتی واشتهایی زیاده‌لندرمک - اشتها ایتمک

Renouvelé. *A.* متجدّد *P.* نو گشته *T.* يكيلنمش ـ تازه‌لنمش

RENOUVELLEMENT. Rénovation, rétablissement d'une chose dans son premier état *A.* تجدّد *P.* حال نو پذيرايىٔ *T.* يكيلنمه || Le renouvellement de toutes choses, des traités, d'un bail كافّهٔ اشيانك وعهدنامه‌لرك والتزامك تجدّدى de l'année, de la lune تجدّد سنه وتجدّد قمر

Il signifie aussi, accroissement *A.* تزايد ـ ازدياد *P.* فراوانى ـ زيادگى *T.* زياده‌لنمه ـ زياده‌لك ـ آرتوقلق || Renouvellement de zèle, de ferveur تزايد اقدام وغيرت وازدياد گرميّت

Et réitération *A.* تأكيد || Renouvellement d'assurances de services اداى خدماته دائر عهودك تأكيدى

RÉNOVATION. Renouvellement. V. ce mot.

RENSEIGNEMENT. Indice, instruction qui sert à faire reconnaître une chose *A.* خبر كاشف الحال pl. اخبار كاشفة الحال || Donnez-moi quelques renseignemens sur cette affaire بو خصوصده بكا كاشف حال اوله‌جق بعض خبرلر وير Vous ne me donnez pas le moindre renseignement pour me diriger نه كونه حركت ايده‌جكمى بيلمك ايچون بكا كاشف حال اوله‌جق جزئى بر خبر ويرميورسك

RENSEIGNER. Enseigner de nouveau *A.* مجدّداً تعليم *P.* از سر نو آموزيدن *T.* يكيدن اوكرتمك || Il avait oublié le chemin, il a fallu le lui renseigner يولى فراموش ايتمكله يكيدن كندويه تعليم اولنمق لازم كلدى On a mal montré le Latin à cet enfant, il faut le lui renseigner بو چوجوغه لاتين لسانى كركى كبى افاده اولنمديغندن مجدّداً تعليمى اقتضا ايدر

Renseigné. *A.* مجدّداً معلّم *P.* از سر نو آموخته *T.* يكيدن اوكرنمش

RENTE. Revenu annuel *A.* ايراد pl. ايرادات pl. دخل ـ واردات *P.* در آمد ـ سود *T.* كلور || Il a dix mille écus de rente اون شو قدر غروش كلورى وار ـ بيك غروش ايراده مالكدر Il vit de ses rentes وارداتيله كچينور در

Et ce qui est dû tous les ans, à cause d'un fonds aliéné ou cédé *A.* غلّة pl. غلّات ـ حاصل pl. حاصلات || Rente seigneuriale غلّهٔ صاحب ارض foncière املاك وعقارات غلّه‌سى ـ Bail à rente غلّهٔ مقطوعه مقابلسنده ويريلان حاصلاتى التزام La plupart des rentes de cette terre sont en argent بو ارضك اكثر حاصلاتى نقداً ادا اولنور Rente en grains حبوبات اولدرق ويريلان غلّه Cette maison n'est pas à lui franche et quitte, il en fait la rente فلان كشى بو خانه‌يه ملكيّت اوزره متصرّف اولميوب انجق غلّه‌سنى اخذ ايدر

Il se dit aussi de ce qui est dû annuellement, à cause d'une somme d'argent alienée par contrat de constitution *A.* فايض المستغلّات || Rente constituée au denier vingt-cinq فايض المال الموقوف ـ المرتّبة يكرمى بش اقچه فايض اعتباريله ترتيب اولنان وقف اولنان مال ـ مستغلّات Rente annuelle et perpétuelle وقف اولنمش مالك فايض سنوىٔ مؤبّدى Rente sur le roi, sur la ville جانب ميرى‌يه وشهر صندیغنه وقف وتوديع اولنمش مال مقابلنه مربوط اولان فايض Donner de l'argent à rente فايض مقابلنه وقف مال ايتمك Rente payable par quartier برربع اولدرق مقسّطاً ادا اولنمق شرطيله مستغلّات مال موقوفه ربط اولنمش ـ مرتّبه‌يه ربط اولنمش فايض

RENTER. Assigner un revenu à un établissement *A.* ربط الايراد *P.* ايراد بستن *T.* ايراد باغلمق || Ce n'est pas tout de bâtir des hôpitaux, il faut les renter خسته‌خانه بناسى كافى دكل ايرادى دخى باغلنمق لازمدر

Renté. Celui qui a des rentes, du revenu *A.* صاحب المستغلّات ـ صاحب الايراد *P.* ايراد دار *T.* ايرادلو ـ ايراد متصرّفى

RENTIER. Celui qui a des rentes constituées sur l'État *A.* متصرّف المستغلّات المرتّبة

RENTRAIRE. Coudre, rejoindre les déchirures, les trous qui se sont faits dans une étoffe épaisse *A.* لقط *P.* بهم تنبيدن *T.* اورومك

Et joindre bord contre bord deux morceaux qui n'ont point été joints *A.* تلفيق *P.* بهم دوختن *T.* ايكى پارچه‌يى يناشدروب اكلمك || Ce tailleur sait bien rentraire بو خيّاط فنّ تلفيق اثوابه ماهر در

Rentrait. *A.* ملقوط *P.* بهم تنبيده *T.* اورلمش *A.* ملفّق *P.* بهم دوخته *T.* يناشدريلوب اكلنمش

RENTRAITURE. Couture de ce qui est rentrait *A.* موضع اللقط *T.* اورومه يرى

RENTRANT. T. de fortif., qui se dit, par opposition à Saillant, des angles dont l'ouverture est en dehors, *A.* زاوية متداخلة pl. زواياء متداخلة

RENTRAYEUR. Celui qui sait rentraire *A.* لاقط *T.* اوروجى

RENTRÉE. Action de rentrer. Il se dit des tribunaux, lorsqu'ils

recommencent leurs fonctions après les vacances *A.* انعقاد المجلس
P. مجدداً انعقاد انجمن عدالت از سر نو *T.* مجلس يكيدن
پارلامنتو قورمه || Un tel évêque a officié à la rentrée du Parlement
مجلسنك انعقاد جديدى كونى آيين دعايى فلان
پسقپوس ادا ايلدى

RENTRÉE. Arrivée successive des parties d'un revenu *A.* ورود -
توارد - *P.* دخول فى اليد *T.* بدست رسى اله كيرمه || On
ne peut compter sur la vendange que quand la rentrée est faite
قطع اولنان اوزم تماماً وارد اولمدقچه باغ بوزومنك
حاصلاتى مقدارى معلوم اولمز

RENTRER. Entrer de nouveau *A.* دخول على التكرار *P.* نيز
در آمدن *T.* ينه كيرمك || Il ne fut pas plus tôt sorti, qu'on
le vit rentrer هنوز چيقمشيكن تكرار دونوب كيردى Il est
rentré par un mariage dans une terre qu'il avait perdu مقدما
الندن چيقمش ملكك عقد ايلديكى نكاح تقريبيله ينه
تحت تصرفنه داخل اولمشدر

On dit d'une humeur qui cesse de se porter à la peau, qu'elle
rentre *A.* عكس الى الداخل - عكس الى الباطن *P.* بدرون
رفتن *T.* ايچرويه اورمق || Prenez garde de laisser rentrer
cette humeur بو خلطك داخل بدنه عكس ايلمسندن
حذر ايله

On dit figur., Rentrer dans les bonnes grâces de quelqu'un, pour
dire, les obtenir de nouveau بر كمسنه نك حسن نظرينه مجدداً
- كما فى السابق مظهر حسن نظرى اولمق - مظهر اولمق
Et rentrer dans son devoir, pour dire, se remettre dans son devoir
- بر كمسنه واجبهٔ ذمتنك اداسنه مجدداً مبادرت ايتمك
Et rentrer en charge, en service تكرار منصبه وخدمته كيرمك
Rentrer en folie, en fureur تكرار - تكرار مبتلاى جنون اولمق
مالنك مجدداً Rentrer dans son bien جنونه كرفتار اولمق
ضبط وتصرفنه ابتدار ايتمك Rentrer en commerce de lettres
تكرار مكاتبديه شروع ايتمك

On dit aussi, Rentrer en soi-même, pour dire, faire réflexion sur soi-même بر كمسنه نفسنى مطالعه ايتمك

RENTRER. Arriver *A.* ورود - دخول *P.* آمدن *T.* كلمك ||
Ce revenu a peine à rentrer بو ايراد زحمت ايله ورود ايدر -
داخل اولور Avant que de compter le profit, il faut que les frais
rentrent ربح وفائده نك حسابى رؤيت اولنمزدن مقدم
واقع اولان مصارف داخل حساب اولمق اقتضا ايدر

RENTRÉ. *A.* داخل على التكرار *P.* نيز در آمده *T.* ينه
كيرمش *A.* منعكس الى الداخل *P.* بدرون عكس كرده *T.*
ايچرويه عكس ايتمش خلط Humeur rentrée || ايچرويه اورمش
Il se dit au moral dans le sens de Comprimé *A.* مكنون -
مضمر فى الباطن *P.* درونى *T.* كيزلو || Il est mort d'un
chagrin rentré درونده مضمر بر كدردن وفات ايلدى La
maladie de ce ministre n'est qu'une ambition rentrée بو وكيل
دولتك مبتلا اولديغى علت انجق درونده مكنون فرط
حرص شاندر

à la RENVERSE. Il s'emploie dans les phrases suivantes, pour
dire, sur le dos : Tomber à la renverse *A.* سقوط مستلقياً *P.*
بر پشت افتادن *T.* آرقه اوزرينه دوشمك Être couché à la
renverse آرقه اوزرينه ياتمق

RENVERSEMENT. Action de renverser, ou état d'une chose renversée *A.* انتكاس - انهدام - اندراس *P.* برگشتگى *T.* ييقلمه
- ييقلمسى - ديوارك انهدامى Le renversement d'un mur ||
Figur. || Le renversement d'un État اندراس احوال ملك ودولت -
des lois قوانين واحكامك انتكاس حالى برگشتگئ حال ملك
d'une grande fortune عظيم وجسيم ثروت حالتك اندراسى
d'un projet بر ترتيبك برگشتدلكى

Il signifie aussi, dérangement *A.* اختلال النظام *P.* پريشانئ
حال *T.* طاغنقلق - پريشانلق || Le renversement de ma bibliothèque كتابخانه مك اختلال نظامى de mes papiers
اوراقمك پريشانلغى

On dit aussi, Le renversement de sa tête, pour dire, le désordre de ses pensées *A.* تشتت العقل *P.* پريشانئ ذهن *T.*
ذهن طاغنقلغى - Et renversement d'esprit, pour dire, une folie
entière *A.* اختلال الدماغ *P.* شوريدگئ عقل *T.* دلولك

RENVERSEMENT. T. de Mar. Transport de la charge d'un vaisseau
dans un autre *A.* نقل الحمولة السفينة الى سفينة الاخرى *P.*
حمولهٔ كشتى بكشتئ ديگر نقل *T.* بشقه بركميدن
كمى يه يوك آقدارمه

RENVERSER. Jeter par terre, abattre avec violence *A.* تنكيس -
هدم - القاء الى الارض *P.* درزمين انداختن - يكسان خاك
كردن - نقش زمين كردن *T.* ييقمق - يره ييقمق || Renverser un bâtiment بنايى هدم ايتمك - بنايى نقش زمين
Le vent renverse les plus grands arbres شدت ريح
اعاظم اشجارى هدم وتنكيس ايدر La mine a renversé la

tour آتیلان لغم قلّه‌یی هدم وتنکیس ایتدردی Le canon a renversé ce palais de fond en comble آتیلان طوب کلّه‌لربله خاک ایله یکسان اولدی - فلان سرای سرتا پا هدم اولندی

Il se dit aussi des hommes *A.* اکاسة - تنکویس - اکباب *P.* سر نگون کردن *T.* یوز اوزرینه ییقمق - تپه‌سی اوزرینه ییقمق - ییقمق || یوزی قویی ییقمق Il fut renversé par terre du premier coup de lance مزراغنک همان ایلک ضربنده تپه‌سی اوزرینه ییقلدی - تنکویس واکباب اولندی

On dit en termes de Guerre, Renverser les travaux des ennemis - دشمنک استحکاماتنی هدم وتخریب ایتمک On dit aussi, Des troupes ont renversé tout ce qui s'est présenté devant elles, pour dire, qu'elles ont mis en déroute tout ce qui leur était opposé عسکر همان اوکنده کلانی بر گشته وپریشان ایتمشدر Notre aile droite renversa l'aile gauche des ennemis جناح یمینمز دشمنک جناح یسارینی متفرّق وپریشان دوچار کسر وهزیمت ایتمشدر - ایلدی La première ligne des ennemis se renversa sur la seconde دشمنک صف اوّلی صف ثانیسی اوزرینه ییقلدی.

Renverser sens dessus dessous *A.* تقلیب الاسفل الی الاعلا *P.* زیر وزبر کردن *T.* آلتنی اوستنه چویرمک

On dit en termes de Marine, Renverser la charge d'un vaisseau dans un autre *A.* نقل الحمولة الی سفینة الاخری *P.* از کشتی بکشتئ دیگر نقل بار کردن *T.* بر کمیدن بشقه کمی‌یه یوکی آقدارمق

Renverser. Troubler l'arrangement des choses, mettre tout sens dessus dessous *A.* تشتیت - تخلیط *P.* پریشان کردن - زیر وزبر ساختن - پراکندیدن *T.* طانتمق - آلاق بولاق ایتمک - آلت اوست ایتمک - ایتمک || قارش مورش ایتمک Il a renversé tous mes papiers اوراقمی بسبتون پراکنده وپریشان ایلدی

Figur. *A.* اخلال - اخلال النظام - تشویش *P.* پریشان - کردن - بر گشته کردن - تار ومار کردن *T.* برباد ایتمک نظام ملکی تشویش || هرج ومرج ایتمک Renverser un État ملکی هرج ومرج ایتمک - واخلال ایتمک un système بر اصول وترتیبی تار ومار ایتمک les desseins de quelqu'un کمسنه‌نک مقاصد ومنویّاتنی بر گشته وتار ومار ایتمک C'est renverser toute la Jurisprudence نظام حکم وقضایی کلّیاً تشویش واخلال ایتمکدر L'intendant a renversé les affaires de cette maison بو خانه‌نک کتخداسی امور بیتیه‌نک مجموعنی مختل وپریشان ایلدی Ce grand effort lui a renversé la cervelle ایتدیکی زور اخلال دماغنه باعث اولمشدر

Renversé. *A.* منکوس - منهدم *P.* برگشته *T.* ییقلمش *A.* مختل *A.* یوزی قویی ییقلمش *T.* سر نگون *P.* مکوّس - بر باد اولمش *T.* تار ومار - پریشان *P.* مشوّش

RENVOI. Envoi d'une chose à la personne qui l'avait envoyée *A.* ردّ - اعادة *P.* باز فرستادگی *T.* کیرو کوندرمه || Renvoi de marchandises, d'une lettre de change کلان امتعه واموالک کیرو کوندرلمسی - وپولیچه تمسّکنک ردّ واعاده‌سی

Renvoi. Marque faite dans un livre pour renvoyer le lecteur à une pareille marque hors du texte, accompagnée d'une explication اشارة الارسال || La grande quantité de renvois fatigue le lecteur - کتابده اشارات ارسالک کثرتی اوقویانلری اوصاندرر

En parlant d'un acte, d'un écrit, il se dit de la marque qui renvoie à une addition qui est à la marge ou au bas de la page *T.* چیقمه - چیقمه اشارتی || Il y a dans cette minute des renvois qui ne sont pas parafés بو مسوّده‌ده صحّ اولنمامش چیقمه اشارتلری وار در Il y a dans ce manuscrit trop de renvois qui en rendent la lecture fort incommode بو دست خط اولان کتابده چیقمه اشارتلرک کثرتی اولمغله اوقونمسی کوجدر

Renvoi, signifie aussi, répercussion *A.* ردّ - انعکاس *P.* باز زنی *T.* کیرو چویرلمه || Le renvoi des paroles par l'écho صدا ایله الفاظک ردّی

Et le congé qu'on donne à des troupes *A.* إذن العودة ou à un domestique *A.* طرد

RENVOYER. Envoyer une seconde fois *A.* ارسال علی التکرار *P.* نیز فرستادن *T.* بر دخی کوندرمک - ینه کوندرمک || Je lui avais envoyé un diamant, il l'a refusé, je le lui ai renvoyé ارسال ایلدیکم الماسی قبول ایتمکدیکندن تکرار طرفنه ارسال ایلدم

Il signifie aussi, faire reporter à une personne une chose qu'elle avait envoyée *A.* ردّ - اعادة *P.* باز دادن *T.* کیرو ویرمک || On lui avait envoyé un présent, il l'a renvoyé طرفنه کوندریلان هدیه‌یی ردّ ایلدی - اعاده ایلدی

Et faire reporter à une personne une chose qui lui appartient *A.* اعادة *P.* باز فرستادن *T.* کیرو کوندرمک || Vous m'avez prêté ce livre, mais je suis sûr de vous l'avoir renvoyé شو

کتابی عاریت اولدرق بکا ویرمشیدک انجق طرفکه اعاده ایلدیکمه شبهەم یوقدر Je lui ai renvoyé la canne qu'il avait oubliée chez moi خانەمدە اونوتدیغی عصایی کندویه اعاده ایلدم

Renvoyer. Faire retourner une personne au lieu d'où elle était venue *A.* اعادة ـ ارجاع *P.* باز گردانیدن *T.* کیرو دوندرمک ـ کیرو چویرمک || On a renvoyé le courrier deux heures après son arrivée کلان اولاق وصولندن ایکی ساعت مرورنده ینه اعاده اولندی

On dit, Renvoyer un domestique بر خدمتکاری طرد ایتمک ـ قوغمق

Renvoyer. Adresser à quelqu'un ou en quelque lieu, pour avoir l'éclaircissement de quelque chose *A.* احالة *P.* سپردن *T.* حواله ایتمک || Je lui ai demandé les raisons qui le déterminaient à prendre ce parti ; pour toute réponse il m'a renvoyé à sa femme بو مقوله حرکته سبب نه اولدیغی کندودن سؤال اولندقده بو بابده اوّل وآخر ویردیکی جواب بنی زوجەسنه حواله ایتمک ایدی

Il signifie aussi, remettre à un autre temps *A.* تعلیق بوقت آلاخر *P.* وابستهٔ فلان وقت کردن *T.* فلان وقته براقمق || Il m'a renvoyé à Noël pour mon payement آلەجغم اولان اقچەنک اداسنی عید میلاده تعلیق ایلدی Il ne faut pas renvoyer au lendemain ce qu'on peut faire dans le jour بو کونکی ایرتەیه براقمق ـ ایشی فردایه تعلیق ایتمک روا دکلدر ایرتەیه تأخیر ایتمک ـ جائز دکلدر

Renvoyer. Réfléchir, répercuter *A.* ردّ || Le joueur a renvoyé la balle طوب اوینایان طوبی ردّ ایلدی La plaque d'une cheminée renvoie de la chaleur dans la chambre اوجاغک دمور تختەسی اوطەنک ایچنه ردّ حرارت ایدر L'écho renvoie les sons صدا ردّ صوت ایدر

REPAIRE. Retraite des animaux sauvages *A.* وجار pl. اوجرة ـ عرن pl. عرین ـ زریبة السباع pl. زرایب السباع *P.* کنام ـ نورد ـ سمیج *T.* این ـ یرتیجی جانور یتاغی || Un repaire de lions عرین اسد ـ ارسلان یتاغی de tigres, d'ours وجار الانمار والدباب ـ قپلان وآیو یتاغی de serpens عرین الحیّات ـ ییلان اینی ـ Figur. || Un repaire de voleurs, de scélérats *A.* عرین اللصوص ـ مَکمن اللصوص ـ *P.* عرین الاشقیا ـ آشیانهٔ دزدان ـ آشیانهٔ خباثتکاران *T.* یرامز یتاغی ـ خرسز یتاغی

REPAÎTRE. Manger, prendre sa réfection *A.* اکل *P.* خوردن *T.* یمک ـ طعام ایتمک || Il a fait trente lieues sans repaître اونوز ساعتلک مسافه طعام ایتمکسزین قطع ایلدی On ne leur a pas donné le loisir de repaître فلانلره طعام ایتمکه وقت ویرمدیلر Vos chevaux n'ont point repu d'aujourd'hui, il les faut faire repaître سنک آتلرک بو کونکی کون بر شئ یمدیلر بهر حال یم ویرلملو در

Se repaître. Il se dit au figuré *A.* تغذّی *P.* پرورش یافتن *T.* بسلنمک || Cet homme ne ne se repaît que de sang دمای عبادی غدا ایدنمش بر قهّار خونریز در Se repaître de vaines espérances آمال بیهوده ایله بسلنمک ـ Il se dit aussi à l'actif au figuré || Repaître quelqu'un d'espérances, de chimères, de fumée, etc. برکمسنەیی آمال باطله وخیالات لاطایله واوهام بیهوده ایله بسلمک

Repu. *A.* متغذّی *P.* پرورده *T.* بسلمش

RÉPANDRE. Verser une chose de manière qu'elle se disperse *A.* سفح ـ نضح ـ رشّ *P.* پاشیدن *T.* سرپمک || Répandre de l'eau par terre یر اوزرینه صو سرپمک de la sauce sur la nappe سفرەنک بزی اوزرینه طعام تربیەسندن یاغ سرپمک

Répandre du sang. *A.* رشّ ـ سفک الدم ـ اهراق الدم ـ الدم ـ اراقة الدم *P.* خون ریختن *T.* قان دوکمک || Dieu défend de répandre le sang humain باری تعالی حضرتلری اراقهٔ دمای عبادی منع وتحذیر ایلدی

Répandre des larmes. *A.* اسجام الدموع ـ اسالة الدموع *P.* اشک افشاندن ـ اشک ریختن ـ آب دیده ریختن *T.* کوز یاشی دوکمک || La mort de son père lui fit répandre bien des larmes پدرینک وفاتنده دیدەسندن اسالهٔ سیل دموع ایتمشدر Cette loi cruelle a fait répandre bien du sang et bien des larmes وضع اولنان اشبو قانون اهراق دمای متوافره واسجام دموع متکاثرەیی موجب اولمشدر

Répandre. Départir, distribuer à plusieurs personnes *A.* نشر ـ تنشیر *P.* پراکندیدن ـ افشاندن *T.* صاچمق ـ طاغتمق || Il a répandu bien de l'argent pour gagner les suffrages اصحاب مجلسک آرایلرینی جلب وتحصیل ضمننده خیلی زر نشر ایتمشدر Dieu répand ses grâces comme il lui plaît جناب ربّ العالمین الطاف رحمتیەسن کیف ما یشاء نشر

نشر نعم ایتمک ایدر Répandre des bienfaits

Il signifie aussi, étendre au loin, disperser en plusieurs endroits *A.* بسط - نشر - بث - ابثاث - تبثیث *P.* پاشیدن *T.* یایمق - طاغتمق - یایوب طاغتمق || Le soleil répand la lumière شمس بسط ضیا ایدر - نشر ضیا ایدر Ces fleurs répandent une odeur agréable بو شکوفدلر بر رایحهٔ طیّبه نشر ایدر - افاحهٔ رایحه ایدر Ce fleuve, en sortant de son lit, a répandu ses eaux dans la campagne, et l'a inondée بو نهر طغیان ایدوب اطراف وحوالیده کائن صحاری وبراریده نشر میاه ایله اراضی‌یی بصمشدر Il avait répandu ses troupes dans tous les villages des environs عسکرینی اطراف وحوالیده کائن قریه‌لرک جملدسنه نشر ایلدی - طاغیدوب یایدی

Répandre et Se Répandre, se dit aussi au figuré *A.* نشر - انتشار - شیوع *P.* رایگان کردن - رایگان شدن *T.* یایمق - یایلمق || Cette doctrine s'est fort répandue en peu de temps بو مذهب وقت قلیل ایچنده شایع ومنتشر اولمشدر Il s'est répandu un bruit par la ville شهر ایچنده بر خبر نشر اولندی La nouvelle du gain de la bataille se répandit en un instant بر حوادث شیوع بولدی - خبر غلبه ونصرت آن واحدده شایع ومنتشر اولمشدر Cet auteur a répandu de mauvaises maximes dans son livre بو مصنّف تألیف ایلدیکی کتابده قواعد ردیئه نشر ایتدی Cette hérésie a répandu son venin dans tout ce pays سمّ رفض وبدعت جمیع مملکت ایچنده منتشر اولدی - یایلدی

On dit, Se répandre en longs discours, pour dire, tenir de longs discours *A.* تطویل الکلام - افاضة فی الحدیث *P.* تفصیل الکلام *T.* سخنرا دراز کردن لاقردی‌یه طالمق - لاقردی‌یی اوزاتمق — Et se répandre en louanges, en invectives مدح وستایشده یا لعن ونفرینده تطویل کلام ایتمک en complimens اکرام وملاطفتی حاوی تعبیرات دلنوازانه‌یی تطویل ایتمک

Répandu. *A.* سرپلمش *T.* پاشیده *P.* منسفح - مرشوش *A.* - افشانده *P.* منشور *A.* دوکلمش *T.* ریخته *P.* مهروق یایلمش *T.* رایگان شده *P.* منتشر *A.* صاچامش *T.* پراکندیده

On dit, qu'un homme est fort répandu dans le monde pour dire, qu'il voit beaucoup de monde *A.* کثیر الاختلاط - کثیر المخالطة *P.* خلق ایله قونشمه‌سی جوق *T.* بآمیزش ناس آلفته

RÉPARABLE. Qui se peut réparer. Il se dit dans tous les sens du verbe Réparer. V. ce mot. || Ce dommage est réparable بو ضرر ممکن التضمیندر La perte du temps est difficilement réparable وقتک اضاعت اولنان - فوتی عسیر التلافی اولان ضایعاتندندر وقت بر دخی اله کیرمک مشکلدر Il a manqué une occasion, dont la perte n'est pas réparable فوت ایلدیکی فرصت قاچردیغی فرصت بر دخی اله - ممکن التلافی دکلدر کچمک احتمالی یوقدر Ce qu'il y a de moins réparable, c'est l'offense qu'on lui a faite بر وجمله ترضیه قبول ایده‌میه‌جک شئ فلان کشی‌یه ایتدکلری تکدیر در

REPARAÎTRE. Paraître de nouveau *A.* ظهور علی التکرار *P.* بر *T.* نیز پیدا شدن - نیز سر نمودن - نیز بدید آمدن بر دخی باش کوسترمک - دخی کورنمک || Cet homme n'a jamais reparu شو آدم بر دخی کورندیکی یوقدر Nos ennemis ne reparaîtront pas دشمن بر دخی ظهور ایده‌جکی بر دخی باش کوستره‌جکی یوقدر - یوقدر

RÉPARATEUR. Qui répare. Il n'est d'usage qu'en parlant de Notre-Seigneur Jésus-Christ *A.* مصحّح الحال *P.* درستساز حال *T.* حال مصحّح احوال || Le réparateur du genre humain دوزدیجی بنی آدم

RÉPARATION. Ouvrage qu'on fait pour réparer *A.* مرمّة pl. مرمّات - تعمیر pl. تعمیرات *P.* مرمّتسازی *T.* اوکارمه || Réparation nécessaire لازملو مرمّت Faire des réparations تعمیرات ایتمک Visiter les réparations تعمیر اولنمش محلّلری یوقلمق les estimer تعمیراته تقدیر بها ایتمک

Réparation. Satisfaction d'une offense *A.* عتبا - ترضیة - تطییب الخاطر *P.* خاطر سازی - خشنود سازی *T.* کوکلی خوش ایتمه || Réparation d'honneur بر کمسنه‌یه عرضنی تکمیل ایچون بر کمسنه‌نک عرضنه ایراث اولنمش - ایفای لازمهٔ عتبا ایتمک کسرونقیصه ایچون حقنه ایفا اولنان رسم ترضیه Faire réparation à quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنه ایفای لازمهٔ ترضیه ادا اولنان عتبایی سمع قبول ایتمک Accepter la réparation ادا اولنان رسم ترضیه‌یی - ایله اصغا ایتمک Être assigné en réparation d'honneur بر کمسنه کسر عرضنه تصدّی ایلدیکی ذاتہ ادای رسم عتبا ایلمسی خصوصی ضابط طرفندن ذاتک تطییب خاطرینه مبادرت - کندویه تنبیه اولنمق S'il vous a offensé, il vous fera réparation سنی تکدیر ایتمش ایسه حقکه ایفای لازمهٔ ترضیه‌ده تجویز قصور ایتمز

On appelle Réparation civile, la somme à laquelle un criminel est condamné envers celui auquel son crime a causé du dommage *A.* تضمين الضرر pl. تضمينات الضرر ‖ Les réparations civiles emportent la contrainte par corps تضمين ضرر ايده‌جك مجرملر حقنده بدنا تاديب حكمى جاريدر

RÉPARER. Remettre en bon état une chose dégradée, la raccommoder *A.* تعمير - ترميم *P.* مرمّت كردن *T.* - اوكارمق مرمّت ايتمك ‖ Cette maison va tomber, si vous ne la réparez بو خانه تعمير اولنميه‌جق اولور ايسه رهين خرابيّت اوله‌جغى Cette église a besoin d'être réparée بو كليسا تعميره دركار در Réparer un fossé, un grand chemin, un canal خندقى وطريق جادّه‌يى وصو يولنى تعمير وترميم ايتمك محتاجدر

On dit, Réparer une figure qui a été jetée en moule, pour dire, ôter les défauts qui y sont survenus par le jet *A.* تصحيح *P.* پرداختن *T.* پرداخت ايتمك

RÉPARER. Effacer, faire disparaitre *A.* ازالة - امحا *P.* نا پيدا - نا بديد كردن - كردن *T.* يوق ايتمك ‖ Il a bien réparé sa faute جرم وخطاسنى ازاله ايتمشدر Il a bien réparé les torts qu'il avait eus par le passé جرايم گذشته‌سنى محو ايتدردى

On dit aussi, Réparer son honneur, pour dire, effacer par quelque bonne action la honte d'une mauvaise action précédente *A.* تكميل العرض - تصحيح العرض

RÉPARER. Faire des satisfactions proportionnées à l'offense que l'on a faite *A.* اداء الرسم - ايفاء الرسم الاعتاب - اعتاب - خاطرى اله آلمق *T.* خشنودى بخشيدن *P.* الترضيه خاطرى شكست ‖ كوكلى خوش ايتمك Réparer une offense Il a réparé اولنان بر كمسنديه اداى رسم ترضيه ايتمك l'injure qu'il avait faite ايتديكى بد معامله ايچون اقتضا ايدن رسم ترضيه‌يى ادا ايلدى - On dit en ce sens, Réparer l'honneur, la réputation de quelqu'un بر كمسنه‌نك عرضنى تكميل ايچون ايفاى رسم ترضيه ايتمك

On dit, Réparer le dommage que l'on a causé à quelqu'un, pour dire, le dédommager du tort qu'on lui a fait *A.* تضمين الضرر *P.* زيانرا ادا كردن *T.* ضررى اوده‌مك - Et réparer le temps perdu, pour dire, profiter mieux du temps ضايع اولمش وقتك ضررينى چيقارمق

On dit aussi, Reparer ses pertes, pour dire, se dédommager de ses pertes *A.* تلافى ما فات - تدارك ما فات *P.* وارستن بر كمسنه ضررينى *T.* پاره‌را باز بدست آوردن - زيان شدن چيقارمق

Et réparer ses forces, pour dire, les rétablir *A.* تجديد القوّة *P.* قوّت تازه پيدا كردن *T.* قوّتنى تازه‌لمك - قوّتنى يكيلمك

RÉPARÉ. *A.* مرمّت *P.* تعمير كرده *T.* مرمّت اولمش *A.* ممحوّ - زايل *P.* نا پيدا - نا بديد *T.* يوق اولمش

REPARLER. Parler de nouveau *A.* التكلم على التكرار - تكلّم سرد - الكلام مجدّداً *P.* نيز گفتن *T.* بر دخى - ينه سويلمك سويلمك

REPARTIE. Réplique *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ ‖ Bonne repartie جواب معقول plaisante جواب لطيفه آميز juste جواب با صواب - حق Faire une repartie brusque تند وشديد بوكا جواب يوقدر Cela est sans repartie بر جواب ويرمك Il est prompt, heureux à la repartie بداهت جوابه مالكدر - حاضر جوابدر

REPARTIR. Répondre sur-le-champ et vivement *A.* اقتبال مرتجلاً - اجابة - مرتجلاً جواب - جواب بالبداهة - الجواب *P.* زود جوابى كردن - حاضر جوابى كردن *T.* چابك اجابة جواب ويرمك - جواب ويرمك ‖ Il ne lui a reparti que des impertinences اقوال بى ادبانه ايله چاپچاق جواب Repartir brusquement عنف وشدّت ايله جواب ويردى بوكا دائر S'il m'en parle, je saurai bien lui repartir ويرمك سويليه‌جك اولور ايسه نه كونه جواب ويرلمك اقتضا ايلديكنى بيلورم

REPARTIR. Retourner ou partir de nouveau *A.* عود - عودت - رجوع - رجعت *P.* باز گشتن - باز گرديدن *T.* كيرو دونمك عزيمت على التكرار *P.* نيز براه شدن - نيز براهيدن *A.* *T.* ينه يوله چيقمق ‖ À peine était-il arrivé, qu'il fut obligé de repartir هنوز وارد اولمشيكن تكرار عزيمته مجبور اولدى

REPARTI. *A.* عايد - راجع *P.* باز گشته - باز گرديده *T.* كيرو دونمش *A.* عازم على التكرار *P.* نيز براه - نيز براهيده *T.* شده ينه يوله چيقمش

RÉPARTIR. Partager, distribuer *A.* تقسيم - توزيع *P.* بخش كردن *T.* حصّه حصّه بولمك - پاى ايتمك ‖ Répartir les biens d'une succession entre plusieurs cohéritiers اموال متروكه‌يى بين الورثه تقسيم ايتمك Répartir la taille خراجى توزيع ايتمك Répartir des troupes en divers quartiers عسكرى محلات عديده‌يه تقسيم ايتمك

Réparti. *A.* منقسم ـ مقسوم *P.* بخش کرده ـ تقسیمرده *T.* پای اولمش

RÉPARTITION. Division, distribution *A.* تقسیم pl. تقسیمات || پایلمه *T.* بخششازی *P.* توزیع pl. توزیعات ـ اقتسام ـ مشتابه Faire la répartition des troupes pour le quartier d'hiver داخل اولهجق عسکرك تقسیمنی ایتمك Faire la répartition des tailles dans une généralité برسنجاقده اموال خراجیه‌یی توزیع ایتمك

REPAS. Nourriture que l'on prend à des heures réglées *A.* طعام *P.* خوراك *T.* یمك || L'heure du repas طعام وقتی Avant, après le repas قبل الطعام وبعد الطعام Repas frugal قاعدهٔ قناعته موافق طعام مختصر Faire un bon repas طعام نفیس Il nous a donné un grand repas بزه مكمّل طعام ترتیب ایتمك Repas à juste prix بهاسی Repas en maigre, en gras اوروج طعامی وياغلو اویغون طعام ـ ویردی ـ طعامده صاحب قناعت اولان Sobre dans ses repas طعام طعامه Inviter à un repas اندك خوار ـ قلیل الاكل بر آدم دعوت ایتمك

Repas de noces *A.* ولیمة *P.* طعام سور *T.* دوكون ضیافتی ـ دوكون طعامی ـ

REPASSER. Passer une seconde fois *A.* مرور علی التكرار *P.* باز دخی كچمك *T.* نیز گذشتن || Il a passé par ici ce matin, il m'a dit qu'il repasserait demain بو كونكی كون صباح وقتنده بو طرفدن مرور ایله یارنكی كون تكرار مرور ایده‌جكنی سویلدی

Repasser, à l'actif *A.* امرار *P.* گذرانیدن *T.* كچورمك || Le même batelier qui vous a passé la rivière vous la repassera سنی نهرك برو یقدسنه امرار ایدن قایقچی ینه اوته یقه‌یه امرار ایده‌جكدر

On dit, Repasser des cuirs, pour dire, leur donner un nouvel apprêt *A.* دباغة علی التكرار ـ دباغت مكرراً *P.* نیز بر دخی ـ بر قات دخی سپیلمك *T.* پوست پیراستن دباغتلمك

Et repasser des couteaux, des rasoirs, des ciseaux, etc. sur la meule, sur la pierre, pour dire, les aiguiser *A.* تذریب ـ تسنین *P.* تیز ساختن *T.* بیلمك ـ كسكینلتمك

Et repasser du linge, du ruban, une étoffe, etc., les repasser avec le fer, pour dire, les rendre plus unis, en ôter les mauvais plis *A.* رختمال كشیدن بر *P.* جندرة *T.* اوتولمك

Et repasser la lime sur un ouvrage de fer, de cuivre, etc. pour dire, le polir de nouveau avec la lime *T.* بر نسنه اوزرینه امرار سوهان تصحیح ایتمك ـ Et figur. Repasser la lime sur un ouvrage d'esprit برتألیفه امرار قلم اصلاح وتصحیح ایتمك

On dit aussi figur. Repasser quelque chose dans son esprit, dans sa mémoire, pour dire, se remettre quelque chose dans l'esprit, dans la mémoire *A.* استحضار فی الخاطر ـ تذكر ـ تخیّل ـ تصوّر *P.* خاطره *T.* در خاطر كردن ـ بیاد آوردن ـ یاد كردن كتورمك || Quand je repasse dans ma mémoire tout ce qu'il a fait pour moi... حقمده ایتدیكی شیئلری در خاطر ایتدكچه Vous ne sauriez trop repasser dans votre esprit les obligations que vous avez à cette personne نه رتبه‌لرده فلانك منتی آلتنده اولدیغكی تصوّر ایده‌میه‌جككز دركار در

REPÊCHER. Retirer du fond de l'eau ce qui y était tombé *A.* اخراج من قعر البحر *P.* از بن دریا بر آوردن *T.* دكزدیبندن چكوب چیقارمق || Il était tombé dans le fond de la mer, on l'a repêché à demi mort قعر دریایه دوشمشیكن نیمرده اولدرق اخراج اولندی Repasser du canon, des caisses de marchandises قعر دریادن طوب واموال ایله مملو صندقلر چیقارمق

REPEINDRE. Peindre de nouveau *A.* نقش علی التكرار ـ *P.* تصویر مكرراً ـ نیز نگاریدن ـ نقش زدن بار دیگر *T.* بر دخی تصویر ایتمك

Repeint. *A.* مصوّر علی التكرار *P.* نیز نگاریده *T.* بر دخی تصویر اولنمش

REPENTANCE. T. de dévot. Regret, douleur qu'on a de ses péchés *A.* سدم القلب *P.* سوز وگداز دل گناهكار *T.* سوچلونك یوركی یاقلمه‌سی || Il est mort avec beaucoup de repentance غایت سدم قلب ایله وفات ایلدی

REPENTANT. Qui se repent d'avoir péché *A.* نادم *P.* پشیمان ـ ارمانخوار *T.* پشیمان || Donner l'absolution à un homme vraiment contrit et repentant صدق بال ایله سادم ونادم اولانه عفو گناه ایتمك Est-il bien repentant de ses fautes? مرتكب اولدیغی جرایم وخطایادن فی الحقیقه پشیمانمیدر

se REPENTIR. Avoir du repentir *A.* تندم ـ ندامت *P.* پشیمان ارمان خوردن ـ پشیمان شدن ـ پشیمانی خوردن *T.* ندامت چكمك ـ اولمق || Se repentir d'avoir offensé Dieu

عند الله تعالى آثم ومخطى اولديغنه نادم وپشيمان اولمق
Se repentir de ses péchés, de sa mauvaise conduite بر كمسنه ارتكاب ايلديكى ذنوب ومآثمدن وسوء حركتدن نادم وپشيمان اولمق Ah! que je me repens de n'avoir pas fait telle chose! واه واه فلان ايشى ايشلمديكمه نقدر پشيمانم ـ ايشلمديكمك نقدر ندامتنى چكرم

REPENTI. *A.* نادم *P.* پشيمانى خورده ـ پشيمان ـ ارمانخوار *T.* پشيمان

REPENTIR. Regret d'avoir fait ou de n'avoir pas fait quelque chose *A.* ندامت *P.* پشيمانى ـ ارمان *T.* پشيمانلق || Repentir sincère ندامت صادقه Être touché de repentir غلبهٔ ندامت ايله متأثر القلب اولمق Le repentir suit ordinairement le crime پيرو جرم ومعصيتدر پشيمانى وندامت عادتا

RÉPERCUSSIF. T. de Méd. Qui a la propriété de répercuter *A.* موجب العكس الى الداخل | Remède répercussif اخلاطك داخله عكسنى موجب اولان دوا

RÉPERCUSSION. T. de Méd. Action des remèdes répercussifs *A* انعكاس الى الداخل *P.* باز زنى بدرون *T.* ايچرو اورمه || La répercussion des humeurs اخلاطك ايچرويه عكسى Cela fait répercussion فلان شئ انعكاس اخلاطى موجب اولور ـ En parlant des sons, de la lumière et de la chaleur, il signifie, renvoi. V. ce mot.

RÉPERCUTER. Il se dit en parlant des humeurs, lorsqu'étant en mouvement pour sortir, quelque chose les fait rentrer au-dedans *A.* ايجاب العكس الى الداخل *P.* باز ـ بدرون باز زدن *T.* بدرون راندن ايچرويه عكس ـ ايچرويه اوردرمق || Cela répercute les humeurs فلان شى انعكاس اخلاطى موجبدر ـ ايتدرمك

Il se dit aussi en parlant des sons, de la lumière, etc., et signifie, réfléchir, renvoyer. V. Renvoyer.

RÉPERCUTÉ. *A.* منعكس الى الداخل *P.* بدرون باز زده *T.* ايچرويه اورمش

REPÈRE. Trait ou marque que l'on fait à différentes pièces d'assemblage, pour les reconnaître *A.* علامت pl. علايم *P.* نشانه *T.* نشان

RÉPERTOIRE. Inventaire, table où les matières sont rangées dans un ordre qui fait qu'on les trouve facilement *A.* فهرس *P.* فهرست *T.* دفتر || Avec mon répertoire, j'aurai bientôt trouvé ce que vous me demandez سؤال ايلديككز شيئى ترتيب ايلديكم فهرست ايله بالسهوله بوله بيلورم Un registre sans répertoire est fort incommode فهرستى اولميان سجلك استعمالى غايت ايله زحمتلو در

RÉPÉTER. Redire *A.* اعادة ـ ترديد الكلام ـ تكرير الكلام *P.* سخنرا باز گفتن *T.* الكلام || سوزى تكرارلمك Je vous ai dit cela, et je vous le répète سكا مقدما سويلديكم كلامى بر كلامى Il répète dix fois la même chose بو دفعه تكرار ايدرم اون كرّه تكرار ايدر Cet écho répète trois fois les paroles, les sons بو محلك عكس صداسى الفاظ واصواتى اوچ كرّه اعاده ايدر ـ ترديد ايدر ـ Il signifie aussi, dire ou faire en particulier plusieurs fois une même chose *A.* ترديد ـ تكرير *P.* تكرار كردن *T.* تكرار ايتمك ـ تكرارلمك || Répéter son sermon واعظ ايده جكى وعظى ازبرلمك ايچون تكرار درسى ازبرلمك ـ ترديد درس ايتمك sa leçon بتكرار اوقومق ـ On dit aussi, Répéter une ايچون تكرار بتكرار اوقومق expérience تجربه يى تكرارلمك ـ ترديد تجربه ايتمك

SE RÉPÉTER. *A.* تكرّر *P.* مكرّر شدن *T.* تكرارلنمك || Le même vers se répète deux fois à la fin de chaque couplet بر بيتك عينى هر بر قطعه آخرنده ايكى كرّه تكرارلنور

Sur mer, on dit, Répéter les signaux, pour dire, faire les mêmes signaux que le commandant *T.* نشانك عينينى كوسترمك

RÉPÉTER, se dit aussi d'une montre, d'une pendule qui sonne l'heure qu'il est, quand on tire un petit cordon, ou qu'on pousse un ressort *A.* قرع *P.* زدن *T.* چالمق || Cette montre répète les heures et les quarts بو ساعت ساعتلرى وچاريكلرى چالر

Il se dit aussi au sens de Représenter, et en celui de Doubler *A.* اظهار متضاعفاً *P.* چند بار نمودن *T.* بر قاچ كرّه كوسترمك || Deux glaces en regard répètent un objet à l'infini ايكى آيينه برى برلرينه متناظر ومتقابل اولنجه صورتى متضاعفاً كوسترورلر

Il se dit aussi en parlant d'une disposition symétrique qui présente d'un côté l'équivalent de ce qu'on voit de l'autre *A.* متحاذياً ـ رو برو نهادن *P.* تنظيم بالموازنة والتناسب ـ تنظيم قارشولقلى ـ قارشولقلى قويمق *T.* بر وجه تناسب نهادن يا پمق || On a répété cet ornement à droite et à gauche بو زينت يمين ويسارده بر وجه تناسب تنظيم اولنمشدر Cette porte n'ouvre point, elle ne sert qu'à répéter l'autre شو قپو

آچلميوب ديگر قپويه متحاذى اولمق اوزره ترتيب ديگر قپونك قارشولغى اولمق اوزره ياپامشدر - اولنمشدر

Répéter. Rapporter ce qu'on a entendu. Il se dit par manière de blâme *A.* نقل الكلام *P.* سخن چينى كردن *T.* سوز نقل مجلس ايتمك - طاشيمق || Prenez garde à cet homme, il est sujet à répéter ce qu'on a dit شو آدمدن حذر ايله زيرا نقل مجلسه مبتلا در Les enfans répètent, sans se douter de la conséquence چوجوقلر لازم كلهجك احوالى فرق وتمييز ايتميدرك نقل كلام ايدرلر

Il signifie aussi, redemander ce qu'on prétend qui a été pris contre les règles ordinaires *A.* استرداد *P.* باز خواستن *T.* كيرو استمك || Répéter un prisonnier بر اسيرى استرداد ايتمك Il m'a pris mon bien, j'ai droit de le répéter مالمى ضبط ايتمكله استردادينه صلاحيتم دركار در

On dit aussi Répéter des frais contre quelqu'un, pour dire, demander qu'on rembourse les frais qu'on a faits مصارفك اداسنى دعوا ايتمك

En termes de Pratique, on dit, Répéter des témoins, pour dire, entendre en déposition des témoins *A.* استنطاق الشهود *P.* شاهدانرا پژوهيدن *T.* شاهدلرى سويلتمك

Répéter, se dit aussi de ceux qui exercent les écoliers en chambre, et leur expliquent plus amplement les leçons que l'on a données en classe *T.* آلنان درسى تكرار ايدهرك بشقهجه اوقوتمق || Il répète ses écoliers طلبهنك الدقلرى درسى تكرار ايدهرك بشقهجه اوقودر

Répété. *A.* مكرّر *P.* تكرار شده *T.* تكرارلنمش

RÉPÉTITEUR. Celui qui fait profession de répéter des écoliers *A.* مكرّر الدرس *T.* آلنان درسى طلبهيه بشقهجه مكرّراً اوقودان

RÉPÉTITION. Redite *A.* تكرّر الكلام *P.* تكرارسازىٔ سخن *T.* سوزى تكرارلمه تكرّر كلام || Les répétitions sont ennuyeuses تكرّر كلامدن اجتناب موجب كلالدر Éviter les répétitions ايتمك Il y a trop de répétitions dans ce discours بو كلامده تكرّر الفاظ پك چوقدر - Il se dit aussi de l'exercice des écoliers qu'on répète, et en général de toutes les choses qu'on répète, pour les faire bien exécuter en public *T.* درسى تكرارلمه

Répétition. Figure de Rhétorique où l'on emploie plusieurs fois, soit les mêmes mots, soit le même tour *A.* اعادة الكلام

On appelle Montre à répétition, une montre qui répète l'heure qu'il est *T.* چالر ساعت

Répétition. L'action de redemander en Justice ce qu'on a payé de trop, ce qui nous appartient *A.* استرداد *P.* باز خواست *T.* كيرو استمه

REPEUPLEMENT. Action de repeupler *A.* اعمار جديد *P.* آبادىٔ نو *T.* يكيدن شنلتمه

REPEUPLER. Peupler de nouveau *A.* اعمار مجدّداً *P.* از سر نو آباد كردن *P.* آبادانىٔ تازه دادن *T.* يكيدن شنلتمك || La peste et la guerre avait fait périr la moitié des habitans de ce pays-là, on y a envoyé du monde pour le repeupler ظهور ايدن علت وبا ووقوعه كلان سفر تقريبيله اهالينك نصفى مقدارى رهين تلف اولديغنه بناء مجدّداً اعمار مملكت ضمننده اول طرفه نفوس كثيره ارسال وتسيير اولندى - On dit aussi, Repeupler un étang de poisson *A.* اعمار البركة بالسماك مجدّداً *P.* ماهيدانرا نيز آباد ساختن *T.* بالق كولنى يكيدن معمور قلمق - Et repeupler une plaine de gibier *A.* اعمار الصحراء بطيور الصيد *P.* دشترا بمرغان شكار آباد ساختن *T.* اوهيى آو ايله معمور قلمق

Se repeupler. *A.* كسب المعمورية *P.* آباداىى پذيرفتن *T.* معمورلنمق - شنلك پيدا ايتمك - شنلنمك

Repeuplé. *A.* معمور مجدّداً *P.* از سر نو آباد گشته *T.* يكيدن معمورلنمش - يكيدن شلنمش

RÉPIT. Délai, surséance *A.* تمهيل - مهلت - مهل pl. تمهيلات *P.* درنگ || Ce créancier n'a jamais donné de répit à ses débiteurs وقتاً من الاوقات مديونلرينه مهلت ويرديكى يوقدر Je ne lui donnerai point de répit فلانه اصلا مهلت ويرهجك دكلم

REPLACER. Remettre en place *A.* وضع - اعادة الى موقعه مجدّداً *P.* فى محلّه نيز بجايش نهادن *T.* ينه يرينه قويمق || Replacez ce livre بو كتابى ينه يرينه وضع ايله

Replacé. *A.* موضوع فى محلّه مجدّداً *P.* نيز بجايش نهاده *T.* ينه يرينه قونمش

REPLÂTRAGE. Mauvaise réparation faite avec du plâtre *A.* دمام بالكلس *P.* كوس بازه كوس بالصاروج - اندايش بآهك - *T.* بدانه - آلچى صواسى

REPLÂTRER. Remettre du plâtre *A.* تدميم بالكلس على التكرار *P.* بر - بر دخى آلچى صوامق *T.* نيز بساروج دوسيدن

بدانه اورمق ـ دخی آلچی صواسی سورمک ـ Il signifie figur., chercher à couvrir une faute, une sottise برکمسنه ایتدیکی خطانک اوستنی صوایوب اورتمدسنه چالشمق

REPLET. Qui a trop d'embonpoint *A.* لحیم ـ ملتحم *P.* تنومند *T.* شیشمان ـ اتنه طلو || Il ne va plus à la chasse, il est devenu trop replet زیاده کسب لحامت ایتمکله فیما بعد اوه وارمیور

RÉPLÉTION. Grande abondance d'humeur *A.* امتلاء الاخلاط ـ طغیان الاخلاط *P.* فزونی کشها *T.* خلطلرک طاشقنلغی ـ خلطلرک طولغونلغی || Il n'est malade que de réplétion علتی انجق اخلاطک طغیانیدر

REPLI. Pli redoublé *A.* ثِنی pl. اثْناء pl. مثانی ـ مطوی pl. مطاوی *P.* شکن *T.* یری بوکندی || Elle cacha cette lettre dans le repli de sa robe مکتوبی لباسنک بوکندی یرنده مطوی لباسنده ـ اخفا ایلدی

Replis, au pluriel, se dit de la manière dont les reptiles se meuvent *A.* pl. مطاوی ـ حوایاء *P.* پیچشها *T.* چورکلنمدلر || Un serpent qui se trainait à longs replis مطاوی طویله ایله سورتنن بر ییلان

Il se dit figur. de ce qu'il y a de plus caché dans l'âme *A.* دخیلة الفؤاد ـ داخلة القلب pl. دواخل القلب *P.* نهانخانه *T.* یورکک ایچ یوزی درون || Les plis et les replis du coeur humain قلبک بواطن ودواخلی Il n'y a que Dieu qui pénètre dans les replis de nos consciences دواخل قلوب وضمایره نفوذ ایدن انجق بصر دقایقبین جناب ربّ العالمیندر Il n'y a pas dans votre âme un seul repli que je ne connaisse دواخل مکنونهٔ فؤادکدن خارجه اخراج ایتمدیکم هیچ بر شی یوقدر

REPLIER. Plier une chose qui avait été dépliée *A.* طیّ مکرّراً ـ اثناء مکرّراً ـ تلفیف مکرّراً ـ لفّ مکرّراً ـ اطوا نیز *P.* پیچیدن *T.* بوکمک ـ تکرار بوکمک ـ ینه قیورمق || En repliant cette étoffe, tâchez de la remettre dans les mêmes plis بو ثوبی تکرار طیّ ایده‌جککک وقتده مقدّمکی غضون ومطاویسی اوزرینه بوکمکه سعی ایله Il faut replier cette marchandise شو متاع طیّ اولنمق اقتضا ایدر

Se Replier. On dit, que le serpent se replie, pour dire, qu'il fait plusieurs plis *A.* تحوّی *P.* پیچیده شدن *T.* بوکلمک ـ چورکلنمک ـ قیورلمق

Il se dit figur. d'un homme qui sait prendre de nouveau biais pour faire réussir un projet *T.* بر درلو هیئته دونمک || Il se replie en cent façons یوز درلو هیئته دونر Il sait se replier comme il veut دیلدیکی هیئته دونمنک طریقنی بیلور

On dit aussi, Se replier sur soi-même, pour dire, se recueillir, réfléchir sur soi-même *A.* جمع الخاطر || La réflexion est l'action de l'âme qui se replie sur elle-même مطالعه جمع خاطر ایدن نفسک نتیجهٔ عملیدر

Se replier, se dit aussi du mouvement que fait un corps de troupes en arrière et en bon ordre *A.* انعطاف ـ انصراف *P.* باز تافتن *T.* کیرویه دونمک ـ کیرویه چکلمک ـ کیرویه || Ces trois escadrons se replièrent sur la seconde ligne توجیه وجههٔ انصراف ایتمک شواوچ بلوک عسکر صفّ ثانی طرفنه منعطف اولمشدر

Replié. *A.* مطوی ـ منطوی ـ ملفوف *P.* پیچیده *T.* بوکلمش ـ منعطف *A.* منصرف *P.* باز تافته *T.* کیرو چکلمش ـ کیرو دونمش

RÉPLIQUE. Réponse sur ce qui a été répondu *A.* جواب رجیع pl. اجوبهٔ رجیعة *P.* پاسخ بپاسخ *T.* جوابه جواب || Cet avocat est fort sur la réplique بو دعوا وکیلی اجوبهٔ رجیعدده جوابه جواب یتشدرمکه یکّ استاد در ـ یکّ ماهر در Il demande à être entendu en réplique جوابه جواب ویرمک ایچون رخصت استدعا ایدر

Il signifie aussi, réponse *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ *T.* جواب || Bonne réplique جواب معقول ـ جواب با صواب forte جواب شدید Il n'eut point de réplique جوابدن عاجز قالدی ـ جواب بولمدی ingénieuse جواب مخیّل Cette raison est sans réplique بو دلیل بر درلو جواب قبول ایتمز ـ ناقابل اعتراضدر

RÉPLIQUER. Répondre sur ce qui a été répondu par celui à qui l'on parle *A.* ردّ الجواب ـ مقابلة الی الجواب *P.* بپاسخ *T.* جوابه جواب ایله ـ جوابه جواب ویرمک ـ بیوازیدن مقابله ایتمک || Il me répondit telle et telle chose, mais je lui ai répliqué cela et cela شویله شویله دیو ویردیکی جوابلره معقولانه ردّ Il a bien répliqué شویله بویله مقابله ایلدم ویریلان جوابه لایقی اوزره جواب ـ جواب ایلدی ایلدی Votre réponse me satisfait, je n'ai rien à y répliquer ویردیکک جواب مقنع اولمغله ردّ جوابه محلّ قالمدی ـ

مقابلده محل قالمدی

Il signifie aussi, répondre. V. ce mot. || Sur ce que je lui reprochais, il me répliqua que . . . فلانه ایتدیکم تعزیره شو وجهله جواب ویردیکه

RÉPONDANT. Celui qui se rend caution, garant pour quelqu'un *A.* کفیل pl. کفلا ـ متکفّل pl. متکفّلین ـ ضامن *P.* پایندان || Se rendre caution et répondant pour quelqu'un بر کمسنه ایچون ضامن ومتکفّل اولمق Ce valet a bon répondant بو خدمتکارک معتبر کفیلی وار در Il donnera répondant par écrit تحریراً کفیل ویره‌جکدر

RÉPONDRE. Faire réponse à une question *A.* اعطاء ـ اجابة الجواب *P.* جواب دادن ـ پاسخ دادن ـ بیوازیدن *T.* جواب ویرمک || S'il vous demande telle chose, que lui répondrez-vous? شونی سؤال ایتسه نه جواب ویره‌جکسک Il ne sut que répondre نه کونه جواب ویره‌جکنی بیلمدی Répondre à propos معقول جواب ویرمک sur-le-champ در عقب جواب ویرمک verbalement, par écrit شفاهاً یا تحریراً جواب ویرمک

On dit qu'un écho répond, pour dire, qu'il répète les sons, les paroles ردّ جواب ایدر ـ صدا ردّ اصوات ایدر

RÉPONDRE. Écrire à quelqu'un de qui l'on a reçu une lettre *A.* تحریر الجواب ـ تحریر الرجوعة *P.* جوابنامه نوشتن *T.* جواب یازمق || Il répond à toutes les lettres qu'il reçoit آلدیغی مکتوبلرک جملەسنه جواب تحریر ایدر

Il signifie aussi, réfuter *A.* جرح || Il paraît depuis un an un livre contre une telle opinion, et jusqu'ici on n'y a point répondu فلان مذهبک خلافنه اوله‌رق بر سنه‌دنبرو بر رساله ظهور ایتمشیکن الی الآن جرحنه تصدّی ایتمدیلر Il a répondu à toutes les objections qu'on lui a faites در میان اولنان اعتراضاتک جملەسنی جرح ایلدی

RÉPONDRE. Avoir rapport, avoir de la conformité, de la proportion *A.* تناسب ـ توافق *P.* موافق افتادن *T.* اویغون اولمق ـ کلمک || L'aile droite de ce bâtiment ne répond pas à l'autre aile بو بنانک جناح یمینی دیکرینه متناسب دکلدر Le second point de ce discours ne répond pas au premier بو مقاله‌نک شقّ ثانیسی اوّلکی شقّنه موافق کلمز ـ On dit, Tout répond à nos voeux, à nos espérances, pour dire, tout réussit selon nos souhaits, nos espérances هر شئ مآرب دلخواهمزه ـ ومطالبمزه موافق کلور

On dit, que la douleur qu'on sent en quelque partie du corps répond à une autre partie, pour dire, qu'elle se fait sentir par communication d'une partie à l'autre فلان عضوده ظهور ایدن وجع دیکر عضوه عکس ایدر || Il s'est blessé au coude, et la douleur lui répond au petit doigt دیرسکنده یاره‌لنوب صیزیسی کوچک پرمغنه عکس ایدر

RÉPONDRE. Aboutir en quelque endroit *A.* انتها *P.* رسیدن ـ منتهی شدن *T.* وارمق ـ چیقمق || Il y a un chemin sous terre qui répond dans la forêt زیر زمینده اورمانه منتهی اولور بر یول وار در Ces allées répondent à ce grand bassin باغچه‌نک بو یوللری حوض کبیره منتهی اولور

On dit, que des allées se répondent, pour dire, qu'elles sont en symétrie l'une avec l'autre *A.* تقابل *P.* متقابل شدن *T.* قارشولقلی کلمک

Et que le bruit répond en tel endroit, pour dire, qu'il s'étend jusque là صدا فلان طرفه قدر واصل اولور

RÉPONDRE. Faire réciproquement de son côté ce qu'on doit *A.* مقابلة *P.* مقابله نمودن *T.* قارشولغنی ایتمک || On lui a rendu de bons offices, mais il n'y a pas répondu حقنه صرف اولنان همم جلیلدیه مقابله ایتمامشدر On avait conçu de grandes espérances de lui, il n'y a pas répondu طرفندن عظیم شیلر مأمول اولنمشیکن مقابله ایتمامشدر Il a mal répondu à l'attente publique مأمولنی ـ خلقک مأمولنه مقابله ایتمدی مأمولنه موافق حرکت ایتمدی ـ تصدیق ایتمدی

Il signifie aussi, être égal *A.* معادلة *P.* همسنج بودن *T.* دنک اولمق || Son revenu ne répond pas à son bon coeur ایرادی علوّ همّتنه معادل دکلدر Ce plan ne répond pas à mes vues بو ترتیب مرادمه معادل دکلدر Le revenu de cette affaire ne répond pas à la depense بو ماده‌نک حاصلی مصرفنه معادل اولمز

RÉPONDRE. Être caution, être garant en Justice pour quelqu'un *A.* تکفّل *P.* پایندانی کردن *T.* کفیل اولمق || Je ne suis pas en peine de la somme qui m'est due, car un tel m'en a répondu فلانک ذمّتنده آله‌جغم اولان اقچه ایچون بر درلو اندیشه‌م یوقدر زیرا فلان کس تکفّل ایلدی

Il signifie aussi, être garant de quelqu'un, de quelque chose qui nous a été confiée *T.* جواب ویرمک ـ مسئول اولمق ||

Répondre d'un prisonnier بر اسیر ایچون جواب ویرمک On
vous a donné ce prisonnier en garde ; s'il s'échappait, votre tête
en répondrait بو اسیر سنک ید حفظکه تسلیم اولندی فرار
ایده‌جک اولور ایسه باشک ایله جواب ویره‌جکسک Il
a reconnu qu'il était dépositaire de ces meubles, il doit en répondre
اشبو متاع بیت امانت طریقیله یدنده محفوظ اولدیغنی
اقرار ایتمکله اول متاع ایچون مسئولدر

RÉPONSE. Ce qu'on répond *A.* جواب pl. اجوبة *P.* پاسخ *T.*
جواب || Réponse positive جواب قطعیّ المفاد ـ جواب قطعی
pertinente, précise جواب معقول وصریح sèche جواب خشک
ـ قوری جواب juste جواب حق négative نفیی متضمن
جواب Cette réponse ne satisfait point ـ بو جواب شافی دکلدر
شفای صدری موجب اولدجق مقوله‌دن ـ مقنع دکلدر
دکلدر

On dit proverb. À sotte demande, à folle demande point de ré-
ponse سؤال باطله جواب عبثدر ـ On dit aussi, Telle de-
mande, telle réponse بویله سؤالک بویله جوابی اولور

Il signifie aussi, réfutation *T.* جرحی حاوی جواب || On
verra bientôt sa réponse au livre qu'on a écrit contre lui علیهنه
اولدرق تألیف اولنمش کتابه جرحی حاوی ویردیکی
جواب قریباً ظهور ایده‌جکدر

Réponse. Lettre qu'on écrit pour répondre à une autre lettre *A.*
رجوعة *P.* جوابنامه *T.* جوابی حاوی کاغد ـ جواب || J'ai
reçu sa réponse جوابی ـ جوابنامه‌سی یدمه واصل اولمشدر
طرفمه واصل اولمشدر Il m'a écrit en réponse à ma lettre d'un
tel jour فلان کون تحریر ایلدیکم مکتوبه جواب اولدرق
بر قطعه مکتوب یازدی

REPORTER. Porter au lieu où la chose était auparavant *A.*
اعادة *P.* باز آوردن *T.* کیرو کوتورمک || On reporta chez lui
tout ce qu'il avait envoyé مقدّما ارسال ایلدیکی شیلرک
جمله‌سی ینه طرفنه اعاده اولندی

Il signifie aussi, redire ce qu'on a vu ou entendu *A.* نقل
الکلام *P.* سخن جینی کردن *T.* لاقردی طاشیمق || Vous
avez reporté tout ce qu'on avait dit ici بو مجلسده سویلنان
صحبترک مجموعنی نقل ایلدک

REPOS. Cessation de mouvement *A.* سکونت ـ سکون *P.*
آرام ـ آسودگی *T.* طورغنلق || Les philosophes disent que la
matière est de sa nature indifférente au mouvement et au repos قول
حکمایه کوره ماده‌نک سکونت وحرکته بالطبع مدخلی
یوقدر Se tenir en repos حال سکونت اوزره طورمق Laissez
moi en repos بنی حال سکونت اوزره براق Le trop grand
repos nuit à la santé مبالغهٔ سکون وآرام مخلّ صحّت
وجوددر

Et cessation de travail *A.* استراحة ـ راحة *P.* ـ تن آسایی
آرامش *T.* دیکلمه || Il y a long-temps que vous travaillez, don-
nez-vous un peu de repos طول مدّت ایشلمکده مداومت
ایلدیککه بناءً بر مقدار استراحته محتاجسک Le jour est
le temps du travail, la nuit est le temps du repos وقت نهار
سعی وخدمته ووقت لیل آرام وراحته مخصوصدر Le sep-
tième jour de la semaine est chez les Juifs un jour de repos, qu'ils
appellent Sabbat عند الیهود هفته‌نک یدنجی کونی یوم
استراحت عدّ اولنوب یوم السبت اسمیله تسمیه اولنور

Repos. Tranquillité d'esprit *A.* طمانینت ـ اطمینان البال ـ
استراحة البال ـ فراغ البال *P.* آرام دل ـ آسایش درون *T.*
یورکت راحتلغی || Je suis en repos de ce côté-là اول جهتدن
اطمینان قلبم واردر Il est dans un grand repos d'esprit sur
cette affaire بو خصوصده کمال مرتبه اطمینان بالی واردر
C'est une grande consolation dans les malheurs, que le repos de
la bonne conscience نفس مخطره‌نک برائتی جهتیله مستریح
البال اولمق ایّام کدر ومصیبتده عظیم بر تسلیتدر Vivre en
repos طمانینت بال ایله کچنمک Soyez en repos sur mes
affaires بنم امورم ایچون مستریح البال اول

On dit figur. Dormir en repos sur une affaire, pour dire, n'eu
avoir aucune inquiétude بر مادّه ایچون آزادهٔ همّ واضطراب
اولدرق غنودهٔ بستر استراحت اولمق ـ On appelle figur.
Repos public, la tranquillité publique *A.* امن وراحة العامّة *P.*
آسایش حال عباد *T.* عباد اللهک راحتی || Perturbateur du
repos public امن وراحت عامّه‌نک اخلالنه جسارت ایدن
فتنه کار ـ Et le repos éternel, l'état où sont les âmes des bien-
heureux *A.* راحة ابدیّة ـ نعیم سرمدیّ *P.* آرام جاودانی *T.*
ابدی راحتلق || Prier pour le repos des âmes des morts ارواح
امواتک راحت ابدیه‌لری ایچون دعا ایتمک

Repos, se dit aussi d'un lieu propre à se reposer *A.* موقف
الاستراحة ـ محلّ الاستراحة *P.* آرامگاه *T.* دیکلنه‌جک یر ||
On a distribué dans ce jardin différens repos بو باغچه‌ده متعدّد
آرامگاهلر ترتیب اولنمشدر ـ Il se dit, dans le discours pro-

noncé, des endroits où la voix se repose *A.* وقف *P.* آرام *T.* دیکلمه

REPOS, signifie aussi, sommeil *A.* نوم *P.* خواب *T.* اویقو || Il ne dort plus, il a perdu le repos depuis quelque temps بر مدّتدنبرو خواب وراحتی غائب ایلدی Prendre son repos اویقویه وارمق Ne troublez pas son repos اویقوسنه خلل ویرمه راحتنی بوزمه –

REPOSER. Mettre dans une situation tranquille *A.* تمکین – اتّکاء *P.* تکیه کردانیدن *T.* طیاندرمق || Reposer sa jambe sur un tabouret بر کمسنه آیاغنی اسکمله اوزرینه طیاندرمق sa tête sur un oreiller باشی یوز یصدیغی اوزرینه طیاندرمق

On dit, qu'une chose repose les humeurs, pour dire, qu'elle les calme *A.* تسکین الاخلاط *P.* آرمانیدن کشها *T.* خلطلری دیکلندرمک

REPOSER, signifie aussi, dormir *A.* تنوّم *P.* خوابیدن *T.* اویومق || Il n'a pas reposé de toute la nuit تا بسحر اویومدی صباحه قدر کوزینه اویقو کلمدی –

Il se dit aussi de la cessation du travail *A.* استراحة – استرواح آسودگی پذیرفتن – آرامیدن – آراخیدن *P.* کسب الراحة – *T.* راحتلنمک || Cette garnison a beaucoup souffert pendant le siége, il faut la laisser reposer قلعه‌نک محافظ عسکری اثنای محاصره‌ده بغایت گرفتارعنا وزحمت اولدیغنه بناءً استراحتنه رخصت ویرلمک لازمدر Vous ferez bien de faire reposer votre équipage, vos chevaux هنطوکه وبارکیرلرکه بر مقدار راحت ویرسه‌ک اولیدر – Il se dit aussi d'un état de repos, de tranquillité || Il ne dort pas, il repose نایم دکل استراحت ایدر Il est sur son lit, qui repose دوشکنده استراحت ایدر

On dit figur. Reposer la tête, l'esprit, l'âme, pour dire, lui procurer du calme *A.* تطمین – اراحة *P.* آسایدن – آراخانیدن اسوده ساختن – آسودگی بخشیدن – *T.* راحتلندرمک || Reposer l'esprit تطمین بال ایتمک l'âme اراحهٔ ذهن ایتمک Cette espérance me repose l'âme بو امید آسوده ساز دل وجاندر – On dit aussi, Laisser reposer une terre labourable, pour dire, la laisser en jachère *A.* اراحة الارض *P.* زمینرا آرمانیدن *T.* یری راحتلندرمک

En parlant du lieu où un homme est enterré, on dit, que son corps y repose; et on met aussi sur quelques tombes, Ici repose... ou, Ci-dessous repose... *A.* هذا مرقد فلان *T.* فلانک یاتدیغی یردر

REPOSER, se dit aussi des liqueurs qu'on laisse rasseoir, afin que ce qu'il y a de plus grossier tombe au fond *A.* ترسّب – رسوب – تثفّل *P.* دردی بستن *T.* دیبه چوکمک || Cette eau est trouble, il faut qu'elle repose quelque temps بو صویک کدورتی زیاده اولمغله ترسّبه محتاجدر Quand ce vin-là sera reposé, il sera bon بو باده تثفّل ایلدکده یاپیله‌جقدر Ce café n'est pas assez reposé بو قهوه هنوز کرکی کبی راسب دکلدر

On dit figur. d'un homme agité de quelque passion violente, qu'il faut laisser reposer ses esprits, pour dire, qu'il faut les laisser rasseoir, se calmer ذهنی کسب سکونت ایدنجیه قدر سکونت حاصل ایدنجیه قدر – ترک اولنملو در

SE REPOSER. Cesser de travailler, d'agir *A.* استراحة *P.* آرامیدن – آراخیدن *T.* دیکلمک || Se reposer après le travail ایش ایشلدکدنصکره استراحت ایتمک Il y a dix heures qu'il travaille sans se reposer اون ساعتدنبرو اصلا استراحت بی آرام ایشلر – ایتمکسزین ایش ایشلر

On dit figur. Se reposer sur quelqu'un de quelque affaire, pour dire, s'en remettre à lui *A.* استناد – اتکا *P.* تکیه کردن *T.* کوونمک – طیانمق || Je me repose de cela sur vous entièrement بستبتون سکا استناد ایدرم Je m'en repose sur votre parole سنک وعدکه – سنک وعدکه استناد ایدرم کووه‌نورم

À TÊTE REPOSÉE. Mûrement et avec réflexion *A.* بذهن الراسب رسوب – برسوب الذهن || Parler d'une chose à tête reposée ذهن ایله بر شیئدن بحث ایتمک

REPOUSSANT. Qui inspire de l'aversion *A.* موجب – کریه الابائة *P.* غرش آور *T.* ایکرندریجی || Laideur repoussante اطوار – اطوار واجبة الابائة Manières repoussantes ردّت کریهه کریهه

REPOUSSEMENT. Il se dit d'une arme à feu, qui repousse celui qui la tire *A.* عکس الضرب *P.* زنش باز پس *T.* کیرو دپمه || Cette contusion a été causée par le repoussement de son fusil آتدیغی تفنکک عکس ضربیله بره‌لندی

REPOUSSER. Rejeter, renvoyer *A.* ردّ *P.* باز انداختن *T.* کیرو آتمق || On lui avait poussé la balle, il la repoussa avec la même force آتیلان طوبی ینه اول شدّت ایله ردّ ایلدی

Il signifie aussi, pousser quelqu'un en le faisant reculer *A.* دفع

ـ وكز ـ ردّ .P واپس راندن .T اوته قاقمق ـ اوتدیه قاقیو یرمك || Il voulait entrer, on le repoussa ایچرو كیرمك استدكده ردّ ودفع اولندی — On dit aussi, Repousser les ennemis دشمنی كیرویه دفع ایتمك Les troupes furent repoussées à la brèche عسكر قلعه دیوارنده گشاد ایتدربلان كدكه كلدكده كیرویه دفع اولندی Repousser à l'assaut عسكر قلعه‌نك اوزرینه یورویش ایلدكده كیرویه ردّ اولنمق

On dit figur. Repousser une tentation, une mauvaise pensée, pour dire, les rejeter de son esprit فكر فاسدی دروندن دفع واخراج ایتمك

On dit, Repousser la force par la force, pour dire, employer la force pour se défendre contre celui qui attaque *A.* دفع الصولة بالصولة *P.* زوررا بزور دفع كردن *T.* قوّته قوّت ایله مقابله ایتمك

On dit figur. Repousser une injure, pour dire, s'en venger بر كمسنه مظهر اولدیغی شتم وتكدیرك انتقامنی آلمق Repousser l'injure par l'injure شتمه شتم ایله مقابله ایتمك Repousser la calomnie, pour dire, la réfuter hautement بر كمسنه حقنده عزو اولنان افترابی اوزرندن آتمق

On dit d'une arme à feu, qu'elle repousse, pour dire, qu'elle donne rudement contre l'épaule de celui qui la tire *A.* ضرب بالعكس *P.* باز پس زدن *T.* كیرویه دپمك || Ce fusil était trop chargé, il a repoussé بو تفنك زیاده‌جه طلو اولدیغندن كیرویه دپدی

REPOUSSER. Pousser de nouveau *A.* مجدّداً نبوت *P.* ازسر نو گوالیدن *T.* یكیدن بتمك ـ یكیدن سورمك || Il faut couper cet arbre, il repoussera du pied بو آغاج قطع اولنسه دیبندن سوره‌جكدر Étêtez cet arbre, il repoussera bientôt بو آغاجك تپه‌سنی بودایه‌جق اولور ایسه‌ك قریباً سوره‌جكنه شبهه یوقدر

RÉPRÉHENSIBLE. Qui mérite répréhension *A.* واجب العتاب ـ واجب المؤاخذة *P.* سزاوار سر زنش *T.* آزارلنمغه كركلو || Il est très-répréhensible بغایت واجب المؤاخذه در

Et qui est digne de blâme *A.* مستحق ـ واجب الملامة ـ مستحق التعییب ـ اللوم *P.* سزاوار نكوهش ـ نكوهیدنی *T.* قنانه‌جق || Cela n'est pas si répréhensible que vous croyez سنك ظنّ ایتدیككك قدر مستحق لوم وتعییب اوله‌جق شئ دكلدر

RÉPRÉHENTION. Réprimande *A.* مؤاخذة ـ عتاب *P.* سرزنش *T.* آزارلمه || Une sévère répréhension عتاب شدید

Il signifie aussi, blâme *A.* ملامت ـ لوم *P.* نكوهش *T.* قنانمه || Cela est digne de répréhension مستحق لوم اوله‌جق بر حالتدر

REPRENDRE. Prendre de nouveau *A.* اخذ علی التكرار ـ مجدّداً اخذ ـ ضبط علی التكرار *P.* نیز گرفتن *T.* ینه طوتمق ـ ینه آلمق || Reprendre une place قلعه‌یی علی التكرار ضبط ایتمك Reprendre à son service un ancien domestique بر كمسنه اسكی خدمتكارینی تكرار خدمتنه آلمق Cet homme a repris sa femme après une longue séparation زوجه‌سنی مفارقت مدیده‌دنصكره تكرار آلمشدر Après son exil il reprit sa place au Sénat نفیندنصكره كلوب مسند سابقنی ضبط ایلدی Ils ont repris leur correspondance interrompue رهین انقطاع كالاوّل تجدید ـ اولمش مكاتبه‌لرینی تكرار اله آلمشلردر شیرازهٔ مكاتبه ومخابره‌یی علی التكرار ربط ایتمشلر ـ ایلدیلر در Leur commerce a repris son train امور تجارتلری سیاق اوّلكی صورتنی طوتدی ـ سابقی اخذ ایتمشدر Ce prisonnier s'était sauvé, mais on l'a repris بو اسیر خلاص بولمشیكن تكرار اخذ اولندی On a repris cet oiseau qui s'était envolé بو قوش اوچوب قاچمشیكن ینه طوتلدی La fièvre, la goutte l'a repris, ou lui a repris حمّا یاخود علّت نقرس فلانی ینه طوتدی — On dit, Reprendre une chose, une histoire de plus haut, pour dire, la recommencer de plus haut حكایه‌یی دخی دخی یوقاریسندن ـ اوّلندن طوتمق

Il signifie aussi, continuer une chose que l'on avait interrompue *A.* مباشرة علی التكرار *P.* نیز آغازیدن *T.* ینه باشلمق || Reprenons le discours ینه صددمزه ـ ینه صددمزه مباشرت ایده‌لم كلدلم Reprenons la conversation où nous en étions صحبتی ینه صحبتی قالدیغی یردن طوتدلم ـ قالدیغی یردن باشلیه‌لم Après cette interruption, il reprit ainsi son discours واقع اولان انقطاعدنصكره صدده ینه شو وجهله آغاز ایلدیكه

On dit au Palais, Reprendre une instance, pour dire, continuer un procès commencé, et qui avait été interrompu تكرار دعوایه مباشرت ایتمك

On dit, Reprendre ses forces, pour dire, les rétablir تجدید قوّتی تازه‌لندرمك ـ قوّت ایتمك Reprendre courage, pour dire, ranimer son courage تجدید غیرت ایتمك Reprendre ses

esprits, pour dire, revenir d'un état d'étonnement, de trouble کندینه کلمك ـ جمع خاطر ایتمك Reprendre son haleine, pour dire, recommencer à respirer بر کمسنه‌نك نفسی ینه یرینه کلمك — Et figur. Reprendre haleine, pour dire, se reposer تنفس ایتمك

On dit, Reprendre un mur sous-oeuvre, par-dessous oeuvre, pour dire, rebâtir les fondemens d'un mur, en soutenant le reste de l'édifice par des étais دیواری عاریتی دیرك اوزرینه آلمق

Reprendre, en parlant d'une étoffe, de bas, etc. signifie, y rejoindre les parties qui sont rompues *A.* مجدداً ربط *P.* از سر نو بهم پیوستن *T.* یکیدن بتشدرمك || Ce bas est trop rompu, on aura de la peine à le reprendre بو چوراب چوق یرده منفسخ اولمغله مجدداً ربطی خیلیجه زحمتلو در

Reprendre. Réprimander *A.* مؤاخذه ـ توبیخ ـ عتاب *P.* سرزنش کردن *T.* آزارلمق || Reprendre doucement, rudement خفیفجه یا شدت اوزره عتاب ومؤاخذه ایتمك

Et blâmer, censurer quelqu'un par des paroles *A.* لوم ـ تعییب ـ تعییر *P.* نکوهیدن ـ نکوهش کردن *T.* قنیمق || On reprend en vous bien des choses چوق ایشلرکی لوم وتعییب ایدرلر C'est un homme de bien, je ne vois rien à reprendre en ses moeurs, à sa conduite اهل خیر بر آدم اولوب اخلاق واطوارنده محل لوم وتعییب اولەجق بر شئ بولمم

Reprendre. Trouver à redire à quelque ouvrage, critiquer *A.* اعتراض ـ تعریض *P.* حرفگیری کردن *T.* خلافنه سوز بولمق || Cet homme trouve à reprendre dans les meilleurs auteurs فلان مشاهیر ـ کشی اشهر مؤلفینك آثارده محل تعریض بولور مؤلفینك تألیفلرینه وضع انگشت اعتراض اولەجق یر بولور Je ne trouve rien à reprendre à ce passage بو فقره‌ده ذره‌جه قدر جای اعتراض بولمم Il trouve à reprendre à tout هر شیئك خلافنه ـ شیئده سر رشته تعریض بولور سوز بولور

Reprendre, se dit encore des arbres, des plantes, qui étant transplantées, prennent racine de nouveau *A.* مجدداً تأصل *P.* از سر نو ریشه گرفتن *T.* یکیدن کوکلنمك ـ یکیدن طوتمق || Ce pommier a repris شو الما آغاجی مجدداً تأصل ایلدی تکرار غرس اولندقده طوتدی

On dit d'un malade, qu'il reprend, pour dire, que sa santé se rétablit *A.* تشفی ـ استشفا ـ میل الی الصحة *P.* باز حال صاغلمغه یوز طوتمق *T.* تندرستی درفتن

On dit aussi, Le froid a repris هوانك برودتی تجدد تازه‌لندی ـ ایلدی

Se reprendre. Se corriger soi-même après avoir mal dit *A.* تصحیح الخطاء *P.* سهورا درست کردن *T.* یاکلشی طوغریلمق || Il dit un mot pour un autre, mais il se reprit aussitôt دییه‌جکی لفظك یرینه بشقه بر لفظ سویلدی انجق فی الحال خطاسنی تصحیح ایلدی Il laissa échapper un terme peu convenable, mais il se reprit dans le moment سبق لسان ایله مناسبتسز برکلام قاچردی انجق در آن ساعت خطاسنی تصحیح ایلدی

Se Reprendre, en parlant des plaies, signifie, se rejoindre *A.* التحام ـ التئام ـ رأم *P.* بهم پیوسته شدن *T.* اوکولوب بتشمك || La plaie se reprend یاره ـ جراحت التئام ایتمکده در اوکولوب بتشمکده در

Repris. *A.* مجدداً مأخوذ ـ مجدداً مضبوط *P.* نیز گرفته *T.* ینه آلنمش

On dit, qu'un homme a été repris de Justice, pour dire, qu'il a été puni ou réprimandé par la Justice قبل شرعدن مؤاخذه وعتاب اولندی

REPRÉSAILLE. Mauvais traitement que l'on fait à un ennemi pour s'indemniser du dommage qu'il a causé *A.* مقابلة بالاسائة الی الاسائة *T.* کملکه کملك ایله قارشولمه || La représaille est permise اسائة اسائت ایله مقابلەیه جواز وار در Attendez-vous à la représaille ایتدیککك اسائته اسائت ایله مقابلەیه منتظر اول Il s'est saisi de cette terre par droit de représailles اسائته مقابلة بالاسائه قاعده‌سنه تبعیةً فلان ملکه وضع ید تصرف ایلدی On ne se borna point aux représailles, on commença aussitôt la guerre کملکه کملك ایله مقابلەیه قناعت اولنمیوب دفعةً محاربەیه ابتدار اولمشدر

On le dit aussi, de ce qu'on fait pour se venger des ennemis qui ont violé le droit de la guerre *A.* مقابلة بالمثل || Ils avaient pendu nos prisonniers, nous avons pendu les leurs par droit de représailles بزدن اخذ ایتدکلری اسرایی صلب ایلدکلرینه بناءً بز دخی آنلرك اسیرلرینی مقابلةً بالمثل قاعده‌سنجه صلب ایتدردك — On dit figur. User de représailles, pour dire, repousser une injure, une raillerie par une autre *T.* مقابلةً بالمثلی اجرا ایتمك

REPRÉSENTANT. Celui qui, dans de certaines cérémonies publiques, représente un de ceux qui auraient droit d'y faire quelque fonction *A.* وكيل pl. وكلا ـ نائب pl. نوّاب *P.* جانشين *T.* وكيل || En certaines assemblées, les réprésentans tiennent le rang de ceux qu'ils représentent بعض مجالسده وكلا موكّللرينڭ رتبه‌سنى اتخاذ ايدرلر Les représentans d'une province, d'une nation ولايت يا ملت وكيللرى ـ On appelle Ministres représentans, les ambassadeurs, parce qu'ils représentent leurs souverains *A.* وكيل النفس السلطان

Il se dit aussi de ceux qui sont appelés à une succession, du chef d'une personne prédécédée *A.* خلف الوارث

REPRÉSENTATIF. Qui représente *A.* متضمّن الصفة الوكالة || Les ambassadeurs ont le caractère représentatif ايلچيلرده وكالت نفس سلطان صفتى وار در

Il se dit aussi en termes de Théologie *A.* مفسّر *P.* نماينده *T.* كوستريجى || Les cérémonies de l'ancienne loi étaient des types et des figures représentatives des mystères de la loi nouvelle شريعت قديمه‌نڭ رسوم وتشريفاتى شريعت جديده‌يى مفسّر صور وتماثيل ايدى

REPRÉSENTATION. Exposition devant les yeux *A.* ابراز ـ عرض *P.* نمايش *T.* كوسترمه || Il intervint un arrêt qui ordonnait la représentation des titres سنداتڭ عرض وابرازينى امر بر قطعه حكم عالى صدور ايلدى

Il signifie aussi, image, peinture d'une chose qui sert à en rappeler l'idée *A.* صورت pl. صور ـ تمثال pl. تماثيل *P.* هيكل *T.* تصوير || La représentation d'une bataille جنكڭ بر قطعه صورتى

Et remontrance qu'on fait à quelqu'un avec égards, avec mesure *A.* اخطار pl. اخطارات *P.* اخطار گونه عرضه داشت || Permettez-moi de vous faire mes représentations طرفكزه تبليغ اخطاراته رخصت ويرك

REPRÉSENTATION, se dit aussi d'une forme de cercueil sur laquelle on étend un drap mortuaire. V. Cercueil.

On dit d'un homme bien fait, qui a bonne mine, une figure imposante, C'est un homme d'une belle représentation *A.* اجهر ـ ذو الجهارة ـ احسن المنظر *P.* خوشنمايش *T.* كوسترشلو || Ce magistrat a une représentation qui en impose ايقاع هيبت ايدر صاحب جهارت ووجاهت بر حاكمدر

REPRÉSENTATION. État que tient une personne distinguée par son rang, par sa dignité, etc. *A.* حشمت *P.* دارات ـ نمايش *T.* كوسترش ـ عنوان || Cette place exige une grande représentation بو مقامده عرض دارات عظيم ايتمك اقتضا ايدر Ce gouverneur néglige trop la représentation بو والى دارات وحشمته اصلا قيد ايتمز

REPRÉSENTER. Présenter de nouveau *A.* احضار فى الحضور على التكرار *P.* ديگر بار پيش نظر آوردن *T.* بردخى اوكه كتورمك ـ چيقارمق || Ne me représentez plus cet homme-là شو آدمى بر دخى اوكمه چيقارمه

Il signifie aussi, exhiber, exposer devant les yeux *A.* عرض ـ ابراز *P.* نمودن ـ در پيش كردن *T.* كوسترمك || Il fut obligé de représenter le contrat en original مقاوله سندينڭ اصل نسخه‌سنى ابرازه مجبور اولدى

On dit en termes de Pratique, qu'un homme est obligé de se représenter, pour dire, qu'il est obligé de comparaître en personne en Justice حضور ـ حضور شرعده بالنفس حاضر بولنمغه مجبور در شرعده اثبات وجود ايتمكه مجبور در || On lui a ordonné de se représenter en trois mois اوچ آيه دكين حضور شرعده اثبات وجود ايلمسى كنديه امر وتنبيه اولندى

REPRÉSENTER. Rappeler le souvenir d'une personne ou d'une chose *A.* تذكير ـ اخطار *P.* بياد آوردن ـ بخاطر آوردن *T.* آكدرمق ـ خاطره كتورمك || Cet enfant me représente son père si parfaitement, qu'il me semble que je le vois بو طفل پدرى صورتنى شول رتبده تذكير ايدر كه گويا كوزم اوكنده طورر كبيدر Je ne saurais voir ce lieu-là, qu'il ne me représente l'image de l'ami que j'ai perdu اول محلّ مشهودم اولنجه فوت ايلديكم دوستڭ صورتنى تذكيره وسيله اولور ـ En ce sens, on dit aussi, Se représenter *A.* تذكر ـ خطور بالخاطر *P.* بياد آوردن ـ در خاطر كردن *T.* آكمق ـ خاطره كتورمك || Toutes les fois que je passe par-là, je me représente ce qui m'y est arrivé اول طرفدن مرور ايتدكچه باشمه كلان ما جرا خاطرمه خطور ايدر

REPRÉSENTER. Être le type, la figure de quelque chose *A.* تمثال ـ تفسير بالتمثال *P.* نمودن ـ نمونه دادن *T.* كوسترمك ـ اورنك اولمق || Les cérémonies de l'ancienne loi représentaient les mystères de la loi nouvelle شريعت قديمده موضوع اولان رسوم وتشريفات اسرار شريعت جديده‌نڭ نمونه‌لرى

ایدی

Il signifie aussi, exprimer par le récit, par le discours *A.* تصویر ـ بیان *P.* نمودن *T.* کوسترمک || Il nous a fait un récit où il nous a représenté les choses très-naïvement نقل وروایتنده صورت احوالی کمال خلوص اوزره بزه تصویر وبیان ایلدی Ce prédicateur nous a représenté les approches de la mort avec des couleurs si vives, d'une manière si terrible, que... بو واعظ ایتدیکی وعظده میقات موتک تقربنی الوان ساطعهٔ صراحت آمیز وصور هائلهٔ دهشت انگیز ایله شویله تصویر وبیان ایلدیکه

Et imiter par l'action et par la parole *A.* تقلید ـ تحاکی *P.* تقلید کردن || Les comédiens représentaient la mort de Pompée اویونجیلر فلانک موتنی تقلید ایدرلر ایدی

Représenter, se dit aussi d'un homme chargé d'une procuration spéciale pour faire quelque chose au nom d'un autre *A.* وکالت *P.* کارروانی کردن ـ کار فلان کس راندن *T.* وکیللک ایتمک || Il représente celui dont il a procuration وکالتنامه‌سنی حامل ـ فلان کمسنه‌یه وکالت ایدر ـ اولدیغی ذاتک وکیلیدر On dit aussi, que les ambassadeurs représentent les souverains qui les envoient, pour dire, qu'ils en tiennent la place سفرا مبعوث عنه اولدقاری پادشاهک نفسنه وکالت ایدرلر

Il se dit aussi de ceux qui, dans des cérémonies publiques, font des fonctions à la place et au nom d'autres personnes *A.* وکالت *P.* جانشینی کردن *T.* وکیللک ایتمک || Au sacre du Roi, le Duc d'Orléans représentait le Duc de Bourgogne پادشاهک تقدیسی رسمنده فلان کمسنه فلانه وکالت ایدر ایدی

Il se dit aussi des héritiers qui sont reçus à partager une succession, comme étant à la place de ceux dont ils tirent originairement leur droit *A.* استخلاف *P.* جا نشین فلان بودن *T.* بر کمسنه‌نک یرنده اولمق || Il fut reçu à partager cette succession avec ses oncles, parcequ'il représentait son père باباسنه استخلافی جهتیله عموجه‌لریله بالاشتراک تقسیم مخلفاته صلاحیتی مقبول ومعتبر طوتلدی

Représenter. Remontrer *A.* عرض ـ افاده ـ بیان *P.* نمودن ـ در پیش کردن ـ عرضه داشتن *T.* کوسترمک ـ بیلدرمک || On lui représenta que c'était se précipiter dans un péril évident بو حالت کوز کوره نفسنی مهلکه‌یه القا ایتمکدن فرقی اولمدیغی کندویه افاده وبیان اولندی On eut beau lui représenter les inconvéniens où il tomberait دوچار اولدیغی محاذیرک کیفیتی عبث یره کندویه عرض وبیان اولنمشدر

RÉPRESSIF. Qui réprime *A.* مانع ـ زاجر *P.* نهیساز *T.* کیرو طوردریجی ـ منع ایدیجی || Lois répressives احکام زاجره

RÉPRIMABLE. Qui doit ou peut être réprimé *A.* واجب الزجر ـ واجب المنع *P.* منع کردنی ـ سزاوار منع *T.* منعی لازم || C'est un abus réprimable واجب المنع بر فساددر

RÉPRIMANDE. Répréhension, correction faite avec autorité *A.* تعزیر pl. تعزیرات ـ مؤاخذة pl. مؤاخذات *P.* گرفت ـ آزار *T.* ازارلمه || Grande, douce, sévère réprimande تعزیر عظیم یا خفیف یا شدید Il ne peut souffrir les réprimandes تعزیراتی تعزیرلری چکه‌مز ـ هضم ایده‌مز

RÉPRIMANDER. Reprocher à quelqu'un sa faute avec autorité *A.* تعزیر ـ عتاب ـ توبیخ ـ تثریب *P.* آزار کردن ـ گرفت زدن *T.* ازارلمق || Je l'ai fort réprimandé sur telle chose فلانی فلان ماده ایچون چوق تعزیر ایلدم Quel pouvoir a-t-il de nous venir réprimander بزی تعزیر وتوبیخ ایلمکه نه صلاحیتی واردر

Réprimandé. *A.* معاتب *P.* آزار کرده *T.* ازارلنمش

RÉPRIMER. Arrêter l'effet ou le progrès *A.* منع ـ زجر *P.* منع کردن ـ خشکاب نمودن *T.* کیرو طوردرمق || Il faut réprimer le vice, les abus, les malversations مثالب وذمایمک وحلول ایدن فساداتک ومظالم وتعدیاتک منع وزجری اقتضا ایدر La sévérité des lois réprime les méchans, les séditieux قوانین واحکامک شدتی اهل شر وفساد وارباب عتو وعنادک انزجارینی مستلزمدر Il faut réprimer ses passions هوا وهوسی منع ایتمک لازمهٔ حالدندر

Réprimé. *A.* ممنوع ـ منزجر *P.* منع کرده *T.* کیرو طوردرلمش

REPRISE. Action de prendre de nouveau *A.* ضبط علی التکرار ـ اخذ مکرراً *P.* باز گرفت *T.* ینه آلمه || La reprise d'une ville, d'une forteresse بر شهرک وبر قلعه‌نک تکرار ضبطی

Reprise. Continuation de ce qui a été interrompu *A.* دفعة pl. دفعات ـ کرّة pl. کرّات *P.* بار *T.* کره || Le mur a été fait à plusieurs reprises بو دیوار بر قاچ دفعه بنا اولنمشدر Ce livre a été imprimé à plusieurs reprises بو کتاب بر قاچ دفعه‌ده طبع اولنمشدر Ils se sont battus à deux reprises sans se blesser ایکی دفعه دوکشمشلر ایکن یاره‌لنمامشلردر

On dit dans ce sens, La reprise d'un procès *T.* دعوایه تکرار مباشرت ایتمک ـ دعوانک اعاده‌سی

RÉPROBATION. T. de Théol. La destination aux supplices de l'enfer pour ceux que Dieu a réprouvés. C'est l'opposé de Prédestination *A.* بوار مقدّر من الازل || Les questions de la prédestination et de la réprobation sont difficiles من الازل تقدير اولنمش فلاح وبواره دائر مسئلەلر بغايت مشكلدر

REPROCHABLE. Qui mérite reproche *A.* مستحق ـ مستحق اللوم *P.* مستحق الاستهجان ـ مستحق التقبيح ـ التعييب *T.* شايان نكوهش ـ نكوهيدنى || قنده‌نه‌جق Ce n'est pas là une faute reprochable مستحق لوم اولەجق خطالردن دكلدر Ce témoin est reprochable بو شاهد سزاوار استهجاندر

REPROCHE. Blâme amer que nous encourons par une mauvaise action *A.* تعييب pl. تعييبات ـ تعيير ـ طعن *P.* طعنه ـ *T.* كوازه ـ عيبلمه ـ اورمه ـ يوزه || Grand reproche تعيير عظيم juste حقنه مقارن تعيير وتعييب J'en ai reçu des reproches مظهر طعن وتعييب اولدم

Sans Reproche, s'emploie pour Sans prétendre faire de reproche *A.* بلا امتنان *P.* بى منت *T.* يوزينه اورمق ايچون || يوزينه اورمق اولمسون ـ دكل Sans reproche, je l'ai aidé dans sa misère يوزينه اورمق اولمسون وقت ضرورتنده حقنه اعانتم اولديغنى سويلرم

On appelle Homme sans reproche, un homme à qui on ne peut rien reprocher *A.* طاهر ـ منزّه عن الشين ـ منزّه عن العيب *P.* پاكدامن ـ الذيل ـ پروزسز ـ عيبسز ـ لكه‌سز *T.* بيعيب ـ قصورسز

On appelle au Palais, Reproches, les raisons qu'on produit pour recuser des témoins *A.* هجنت || Il a produit ses reproches, et ils ont été jugés pertinens شاهدلرك عليهنه عرض ايلديكى هجنتلر معقول ومستحسن عدّ اولندى

REPROCHER. Faire des reproches *A.* تشيين ـ تعييب ـ طعن *P.* تعيير ـ طعنه زدن ـ كوازيدن ـ كوازه زدن *T.* عيبلمق ـ عارلندرمق ـ يوزه اورمق ـ يرمك || Reprocher à un homme les fautes qu'il a faites بر كمسنه‌يى ارتكاب ايلديكى قباحتلر ايچون عيبلمق lui reprocher ses imperfections, sa naissance بر كمسنه‌يى معايب وتقصيراتى واصل ونسبى ايچون تشيين كفران نعمتيچون طعن وتعيير son ingratitude وتعيير ايتمك تشيينينى ايجاب On ne saurait lui rien reprocher ايتمك ايده‌جك بر شئ يوقدر Je n'ai rien à me reprocher là-dessus اول بابده نفسمى عارلندره‌جق بر سبب بولمم

On dit, Reprocher un plaisir, un bienfait, pour dire, le remettre devant les yeux à celui qui l'a reçu *A.* تحميل ـ امتنان *P.* المنة منت كردن *T.* ايولكى يوزه اورمق || Il lui reproche le bienfait qu'il lui a fait ايتديكى لطف واحسان فلانه ايتديكى احسانى ـ ايچون فلانه امتنان ايدر يوزينه اورر

On dit, Reprocher des témoins, quand on allègue des raisons pour récuser des témoins *A.* عزو الهجنة *P.* هجنت يافتن *T.* عيب بولمق ـ هجنت بولمق || Il reprocha tous les témoins جميع شاهدلره عزو عيب وهجنت ايلدى

REPRODUCTIBILITÉ. T. de Phys. Faculté d'être reproduit *A.* قابلية الحصول مجدّداً *P.* نو پيدايى *T.* امكانپذيرئ يكيدن || La reproductibilité des êtres كائناتك حصوله كلمكه قابليت تجدّد حصوله قابليتلرى

REPRODUCTIBLE. Susceptible d'être reproduit *A.* ممكن الحصول مجدّداً *P.* امكانپذير نو پيدايى *T.* يكيدن حاصل اوله بيلور

REPRODUCTION. T. de Botan. Il se dit du renouvellement des plantes qui se fait par les semences, la greffe etc. *A.* تجدّد النبوت *P.* نو برومندئ ـ نو پيدايى *T.* يكيدن سورمه ـ || La reproduction de cette année est très-hâtive بو سنهٔ مباركده تجدّد نبوت اركنجه واقع اولمشدر

REPRODUIRE. Produire de nouveau *A.* انبات مجدّداً *P.* از سر نو باليدن *T.* يكيدن سورمك || Les arbres coupés jusque sur leurs racines, reproduisent un nouveau plant كوكندن قطع اولنان آغاج يكيدن سورر

Il signifie en termes de Jurisp., exposer de nouveau à la vue, à la connaissance *A.* عرض على التكرار *P.* باز ـ نيز نمودن بر دخى ميداند ـ بر دخى كوسترمك *T.* در ميان كردن || Ce plaideur n'a fait que reproduire ses moyens فلان مدّعى اسباب مدافعه‌سنى على التكرار عرض ايلمكدن غيرى بر شئ ايتمدى

REPROUVER. Prouver de nouveau *A.* اثبات ـ مجدّداً اثبات على التكرار || On a prouvé et reprouvé cela de cent manières, à cent reprises بو مادّه وجوه شتّا ايله كراراً ومراراً اثبات اولندى

RÉPROUVER. Rejeter une chose, la désapprouver *A.* ردّ *P.* نا قبول نمودن ـ پسندى نمودن *T.* نا مقبولى قبول ايتميوب آتمق || L'Église a réprouvé cette doctrine بو مذهب علماى دين طرفندن ردّ اولنمشدر

On le dit, en Théologie, par opposition à Prédestiner *A.* تقدير حق || بالبوار من الازل Dieu réprouva Saül pour sa désobéissance جل وعلا فلانی ارتكاب ايلديكی عتو وعصيان ايچون من الازل بواره تقدير ايلدی

Réprouvé. *A.* مردود *P.* نا پسند - نا مقبول *T.* قبول اولنميوب آتلمش

On dit, Abandonner quelqu'un à son sens réprouvé, pour dire, le laisser dans l'erreur *A.* ابقاء على الضلال *P.* در طريق گمراهی سپردن *T.* آزغنلقده براقمق

Il signifie au substantif, celui que Dieu a rejeté et maudit *A.* مردود من الازل - مظهر البوار من الازل - بور من الازل || Dieu veuille que nous ne soyons pas du nombre des réprouvés الله تعالى بزی من الازل مظهر بوار اولمشلرك زمره‌سنه ادخالدن حفظ ايليه

REPTILE. Il se dit des animaux qui rampent *A.* داب - دابّة pl. دواب - هامّة pl. هوامّ *P.* خزنده *T.* قارن اوزرينه سورتنوب يوريين || Animal reptile حيوان خزنده Insecte reptile هوامدن بر بوجك Le serpent, le ver est un reptile حيّة ودود هوام اقسامندندر

Et des animaux qui ont les pieds si courts, qu'ils semblent se traîner sur le ventre *A.* حشرة pl. حشرات *P.* خستو *T.* ضب حشرات اقسامندندر || Le lézard est un reptile بوجك

RÉPUBLICAIN. Qui appartient à la république *A.* جمهوری || Gouvernement républicain حكومت جمهوريه Forme républicaine صورت جمهوريه - Il est aussi substantif, et signifie, qui aime le gouvernement républicain *A.* جمهوری pl. جمهوريون || C'est un vrai républicain صرف جمهوريدر - جمهوری محضدر

RÉPUBLIQUE. État gouverné par plusieurs *A.* جمهور pl. جماهير || La république Romaine جمهور رومانی - روما جمهوری La république de Venise ونديك جمهوری - On appelle figur. La république des lettres, les gens de lettres en général جمهور علما

RÉPUDIATION. Action de répudier *A.* مخالعة - خلعت - طلاق *P.* آزاد سازئ زن از قيد نكاح *T.* قاری‌يی بوشانمه - قاری‌يی بوش ايتمه || La répudiation a été long-temps inconnue à Rome طلاق ماده‌سی وافر زمان رومه‌ده معلوم دكل ايدی

RÉPUDIER. Renvoyer sa femme suivant les formes reçues *A.* تطليق - خلع - خلع من النكاح *P.* زنرا از قيد نكاح آزاد كردن *T.* قاری‌يی بوش ايتمك - قاری‌يی بوشانمق || La religion chrétienne défend de répudier sa femme شريعت عيسويه‌ده تطليق زوجه ماده‌سی ممنوعدر

On dit en termes de Droit, Répudier une succession, pour dire, y renoncer *A.* كف اليد عن الوراثة - فراغ من الوراثة *P.* از ميراث دست كشيدن *T.* ميراثدن وازكچمك

Répudié. *A.* طالق - خالع *P.* آزاد كرده نكاح *T.* ارقيد بوش اولمش

RÉPUGNANCE. Sorte d'aversion pour ce qu'on est obligé de faire *A.* اباءة النفس - كره - كراهة الطبع - تنفر *P.* آزيغ - *T.* رميدگئ دل ايكرنمه - ايكرنش || J'ai grande répugnance à cela بو بابده عظيم مرتبه اباءت نفسم وار در Il y a consenti avec répugnance مع الكراهه - بوكا كرهاً رضا داده اولمشدر Il a de la répugnance au mariage تزوج خصوصنده رضا ويردی بر اباءت طبعی وار در Inspirer un sentiment de répugnance كمسنه‌نك درونته القای تنفر واستكراه ايتمك

RÉPUGNANT. Contraire, opposé *A.* منافی - ضد

RÉPUGNER. Être plus ou moins opposé *A.* مضادة - تضاد - منافات *T.* ضد اولمق || Cette proposition répugne à la première بو قضيه اولكی قضيه‌يه منافيدر Ces choses répugnent l'une à l'autre بو شيلر بيننده - بو شيلر برى برينه منافيدر Sa vie répugne à sa doctrine سلوك ومشواری تضاد وار در تعليم ايلديكی اصوله منافيدر - On dit aussi, Cela répugne, Il y a quelque chose dans ce qu'il dit qui répugne, pour dire, cela se contredit, il y a contradiction ديديكی - بونده تناقض واردر كلامده تناقض وار در

Il signifie aussi, avoir de la répugnance *A.* اباء - تنفر - استنفار الطبع *P.* رميده دل شدن - آزيغ نمودن *T.* ايكرنمك || Il répugne à cet avis بو رايدن ابا ايدر J'y répugne entièrement بوندن كلياً ابا ايدرم La mère répugnait à ce mariage والده‌نك بو نكاح ماده‌سنده تنفر طبعی وار ايدی - On dit aussi, Cet homme me répugne, pour dire, qu'il m'inspire de l'aversion شو آدمدن تنفر طبعم وار در

RÉPULLULER. Renaître en grande quantité *A.* ريعان بالكثرة *P.* نو بنو زاييدن - رايگانی پذيرفتن *T.* جوقلق ايله كور اولدرق جوغلمق - طوغمق || Les mauvaises herbes répullulent sans cesse dans ce jardin بو باغچه‌ده يرامز اوتلقلرك كثرت اوزره ريعانی وار در Les erreurs ont répullulé depuis

عهد قریبدنبرو اعتقادات باطلهنك كثرت اوزره peu ریعانی وار در

RÉPULSIF. T. de Phys. Qui repousse *A.* رادع *P.* باز زن *T.* خاصّهٔ رادعه || کیرو دپیجی Vertu répulsive

RÉPULSION. T. de Phys. Action d'une faculté répulsive *A.* ردع *P.* باز زنش *T.* کیرو دپمه ـ کیرو دپره‌نش || L'attraction et la répulsion حال جذب وردع La répulsion des corps élastiques قوّت ثوویلری اولان اجرامك ردعی

RÉPUTATION. Renom, opinion publique *A.* شهرت ـ صیت صیت جمیل ـ شهرت حسنه || Bonne réputation *P.* نام *T.* آد grande شهرت شایعه ـ شهرت جزیله équivoque, douteuse شهرت مظنونه ومشکوکه méchante سوء صیت ـ شهرت قبیحه Il jouit d'une haute réputation شهرت جلیله ایله معروف Il est en réputation d'homme sage فرط عقل ودرایت ایله شهرتیافته در بر آدمدر

Réputation, mis sans épithète, se prend toujours en bonne part *A.* حُسن ـ صیت حَسَن ـ حسن الاشتهار ـ شهرت حسنة نباهة الاسم ـ الصیت *P.* آوازهٔ نیك ـ نیکنامی *T.* ایو آد || Acquérir de la réputation کسب نیکنام ایتمك Il a de la réputation نامدار در ـ منبوه الاسمدر Blesser, flétrir, noircir la réputation de quelqu'un بر کمسنه‌نك حسن صیتنه ایراث شین ونقیصه ایتمك ـ On dit aussi des choses, qu'elles sont en réputation *T.* اشتهارده اولمق || Les poésies de cet auteur sont en grande réputation بو مؤلفك تألیفات منظومه‌سی غایت ایله اشتهارده در

RÉPUTER. Croire, estimer, tenir pour *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* صایمق || Il est réputé pour homme de bien ارباب خیر عدادندن معدود در On ne le répute pas capable d'avoir des charges ضبط مناصبه لایق بر ادم عدّ اولنمز

Réputé. Censé *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صایلور || Un homme absent pour les affaires de sa compagnie, est réputé présent شرکاسنك اموریچون غایب اولان کشی حاضر عدّ اولنور

REQUÉRABLE. Qui doit être requis *A.* واجب الطلب ـ واجب التقاضا *P.* خواسته نی *T.* استنه بیلور ـ استنور

REQUÉRANT. Qui requiert, qui demande en Justice *A.* طالب ـ متقاضی ـ طلّاب pl. *P.* طلبکار ـ خواهنده *T.* استیجی ـ استیان || Le bénéfice a été donné à celui qui était requérant فلان زعامت طالبنه توجیه اولندی

REQUÉRIR. Prier de quelque chose *A.* التماس ـ استدعا *P.* نیاز کردن ـ در خواستن *T.* رجا ایتمك || Qui est-ce qui vous en a requis? بوکا دائر سکا التماس ایدن کیمدر

Il se dit en termes de Palais, des parties qui demandent quelque chose en Justice *A.* استدعا ـ تقاضا ـ طلب De là cette formule: Soit fait ainsi qu'il est requis استدعاسی موجبنجه عمل اولنه ـ On dit aussi, Il requiert pour le Roi جانب پادشاهی ایچون تقاضا ایدر ـ طلب ایدر ـ Et requérir un bénéfice, pour dire, se présenter pour obtenir un bénéfice vacant بر زعامته طالب اولمق ـ محلول قالمش زعامت ایچون عرض ـ طلب ایتمك

On dit, Cela requiert... pour dire, cela exige... *A.* اقتضا ـ ایجاب || Cela requiert célérité, diligence بوکا عجله اقتضا ایدر Autant سنك حضورکی ایجاب ایدر requiert votre présence que la nécessité le requerra حاجتك موجب ومقتضاسی مرتبه‌سنجه

Requis. *A.* مطلوب *P.* خواسته *T.* استنمش ـ On dit, Il a l'âge requis سنّ مطلوبه بالغدر Il a les qualités requises pour posséder cette charge بو منصبك ضبط واداره‌سی ضمننده لازم اولان اوصاف مطلوبه ذاتنده موجود در

REQUÊTE. Demande par écrit *A.* عریضة *P.* عرضه داشت ـ عرضحال *T.* عرضحال || Présenter requête au Conseil مجلسه عرضحال تقدیم ایتمك Il demande par sa requête... عرضحالنده شونی استدعا ایدر که

Il signifie aussi, une demande verbale *A.* التماس ـ استدعا *P.* نیاز *T.* رجا || Ayez égard à la requête que je vous fais نیازمه توجیه نظر التفات ایله

REQUIN. Poisson de mer, qu'on appelle aussi, Chien Marin. V. ce mot.

REQUISE. Il ne se dit qu'en cette façon de parler: Une chose sera de requise, pour dire, qu'on en aura besoin *A.* مطلوب *P.* خواسته *T.* استندجك ـ آرانه‌جق

RÉQUISITION. Action de requérir *A.* طلب *P.* خواهش *T.* استیش || À la réquisition d'un tel فلانك طلبنه مبنی

Il signifie aussi, une demande faite par autorité publique, qui met une certaine chose à la disposition de l'État *A.* مطالبهٔ میریّة مطالبات میریّة pl. حوالات میریّة ـ ترتیبات میریّة pl.

T. جانب ميريدن اولان مطالبه || On a mis tous les chevaux du pays en réquisition مملكتك بالجمله باركيرلرى جانب ميريدن مطالبه اولمشدر Tout le chanvre est en réquisition pour les cordages هلاط موجود اولان كندر تلنك مجموعى جانب ـ لازمه سيچون جانب ميريدن مطالبه اولمقده در On a fait une réquisition de tous les jeunes gens, depuis dix-huit ans jusqu'à vingt-cinq, qui les oblige d'aller à l'armée اون سكز ياشندن يكرمى ياشنه وارنجه جميع اهالئ مملكت سفره اشدرلمك اوزره جانب ميريدن ترتيب اولندى Les fréquentes réquisitions ruinent une province حوالات ميريه‌نك كثرتى مملكتك خرابيّت حالنه موجب اولور

RESCINDANT. T. de Jurispr. Demande tendante à faire annuler un acte, un arrêt A. دعوى الابطال || On a jugé le rescindant دعواى ابطال حكم اولندى

RESCINDER. Casser, annuler un acte contre lequel on s'était pourvu A. نسخ ـ ابطال || Il a fait rescinder l'obligation, le contrat تمسكى ومقاوله سنديني نسخ وابطال ايتدردى

RESCISION. Cassation des actes. V. Rescinder || Obtenir des lettres de rescision نسخ وابطالى حاوى فرمان تحصيل ايتمك Il a demandé la rescision de cet acte بو سندك نسخ وابطالنى استدعا ايلدى

RESCRIPTION. Mandement par écrit que l'on donne pour toucher certaine somme A. ورقة الحوالة P. حواله نامه T. حواله كاغدى || On lui a donné une rescription de mille écus sur un tel fermier فلان ملتزم اوزرينه بيك غروشلق بر قطعه بيك غروشلق برحواله ـ حواله كاغدى ويرديلر Il est porteur d'une rescription sur le receveur des tailles اموال خراجيه محصّلى اوزرينه بر قطعه حوالهسى وار در

RESCRIT. Il se dit de certaines lettres ou réponses des Souverains A. نميقة السلطان P. نامهٔ شاهى T. خط همايون || Il y a plusieurs rescrits des Empereurs, qui font partie du Droit Romain قياصرهٔ رومك متعدّد خطوط همايونلرى وار در كه فتاواى روميه‌نك تتمه‌سى مثابه‌سنده در

Il se dit aussi d'une réponse du Pape sur quelque question de Théologie ريم پاپاسى طرفندن ويريلان فتوا

RÉSEAU. Petit rets A. شُبَيكة P. نسبيلچه T. كوچك آغ || Mettre des réseaux à l'entrée du terrier, pour prendre des lapins طاوشان آولمق ايچون اين آغزينه آغ قورمق

Il se prend aussi, pour un ouvrage de fil, de soie, etc, fait par petites mailles, en forme de rets A. ذو شبك ـ شابك ـ مشبّك P. سرد ـ تنيده T. اوركو || Coiffe de réseau اوركولى باش اورتيسى

En termes d'Anatomie, on appelle Réseau, un entrelacement de vaisseaux sanguins A. شبكة || Réseau artériel, veineux شبكة الشرايين وشبكة العروق

RÉSERVATION, et RÉSERVE. Action de réserver. A. قيد pl. قيود ـ شرط pl. شروط || Dans ce contrat, il a fait plusieurs réserves بو مقاوله حجّتى ايچنه قيود عديده درج ايلدى Il a donné sa terre à ferme, sans faire aucune réserve مقاطعه‌سنى بلا قيد وشرط الزام ايلدى

Il signifie en Jurisprudence, la stipulation de certains droits en certains cas présumables A. قيد احترازى pl. قيود احترازيّة || Il y a dans cet acte des réserves à craindre اشبو حجّت ايچنده وسوسه اولنه‌جق بعض قيود احترازيّه وار در

CORPS DE RÉSERVE, signifie en termes de guerre, des troupes que le général réserve pour s'en servir où il en est besoin T. موقوفًا لدى الاقتضا امداده ـ لوقت الحاجه ترتيب اولنمش عسكر بتشمك ايچون بشقه‌جه ترتيب اولنمش عسكر || On détacha deux mille hommes du corps de réserve, pour fortifier l'aile gauche qui pliait متوجّه سمت رجعت اولمش اردونك جناح يمينه مدار تقويت اولمق ايچون موقوفًا لوقت الحاجه ـ ترتيب اولنمش عسكردن ايكيبيك نفر افراز اولندى

En termes de Marine, on appelle La réserve, un certain nombre de vaisseaux destinés à secourir ceux qui en ont besoin T. لدى الحاجه امداده يتشمك ايچون وراده توقيف اولنان سفاين ـ احتياطًا وراده توقيف اولنان سفاين

À LA RÉSERVE. À l'exception A. الا ـ ماعدا P. جز T. غيرى ـ اوزكه || Il a perdu tous ses biens, à la réserve d'une petite maison بر باب منزل صغيردن ماعدا بالجمله ما ملكنى ضايع ايتمشدر

SANS RÉSERVE. Sans exception A. بلا استثناء P. جيزى وا بر شئ براقميدرق T. بتمامى ـ نگداشته

EN RÉSERVE. À part, à quartier A. محفوظًا T. محفوظ اولدرق || Il a mis tant d'argent en réserve شومقدار اقچه محل محفوظده وضع ايلدى Il a toujours quelque chose en réserve محفوظ

اولهرق دائما بر مقدار اقچهسی وار در

Réserve. Discrétion, retenue *A.* احتراز *P.* پرهیزکاری *T.* صاقنمه || Cet homme ne parle jamais qu'avec beaucoup de réserve بو آدم دائما کمال احتراز اوزره تکلّم ایدر Il était fort inconsidéré, il en use maintenant avec plus de réserve مقدما بغایت ملاحظهسز ایکن شمدی قاعدۀ احترازه زیاده رعایتی وار در

RÉSERVÉ. Discret, qui ne se hâte pas trop de dire ni de faire connaître ce qu'il pense *A.* محترز *P.* پرهیزکار *T.* صاقنیجی || Il faut être fort réservé avec ces gens-là شو آدملر ایله بغایت احتراز اوزره اولمق اقتضا ایدر Une autre fois je serai plus réservé à dire mon avis بشقه وقتده رأیمی بیان ایلمکه زیاده احتراز ایدهجکم

RÉSERVER. Garder, ménager une chose pour certaines occasions *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق || Réservez ce discours-là pour une autre fois بو صحبتی وقت آخر ایچون حفظ ایله Il est bon de réserver de l'argent pour les besoins imprévus فوق الملحوظ ظهوری محتمل اولان حالات ایچون بر مقدار اقچه حفظ ایتمک لازمدر Un homme sage réserve ses amis pour les occasions essentielles عاقل اولان کشی دوستلرینی وقت حاجت ایچون صاقلر Il réserve ce cheval pour un jour de bataille اتنی بر جنک کونی ایچون حفظ ایدر

Réserver ou Se Réserver. Retenir quelque chose du total *A.* توقیف *P.* باز داشتن *T.* آلیقویمق || On peut vendre la propriété d'une terre, et s'en réserver la jouissance بر کمسنه متصرّف اولدیغی چفتلکک غلّاتنی کندو نفسیچون توقیف ایتمک شرطیله یالکز حقّ ملکیّتنی فروخته قادر اولور || Il a donné tout son bien aux pauvres, et ne s'est réservé que sa maison کندوسیچون خانهسندن غیری بر شئ آلیقویمیوب اموال سائرهسنک مجموعنی فقرایه طاغتدی Le tribunal a jugé le principal, et a réservé à faire droit sur les intérêts محکمهده اصل مالک دعواسی حکم اولنوب مرابحهیه دائر احقاق حقّ اولنمق خصوصی وقت آخر ایچون توقیف اولندی ـ وقت آخره تعلیق اولندی — On dit aussi, Se réserver à faire . . . , pour dire, remettre à faire . . . en temps convenable || Je me réserve à faire cela en tel temps بو ایشی فلان وقتده آلیقویدم Je me réserve à parler quand j'aurai entendu vos raisons طرفکزدن سرد اولنهجق علل واسبابی استماع ایلدیکمده رأیمک افادهسنی اول وقت ایچون آلیقویدم Je me réserve pour une autre occasion بو شیئک ایتمهسنی بشقه بر فرصتک ظهورینه قدر آلیقویدم

Réservé. *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* صاقلنمش *A.* موقوف *P.* باز داشته *T.* آلیقونمش

RÉSERVOIR. Lieu fait exprès pour amasser des eaux *A.* حوض pl. حیاض ـ ضهوة pl. اضهاء *P.* آبدان ـ تالاب *T.* حوض || Un réservoir de plomb قورشوندن مصنوع حوض de cent muids d'eau یوز اولچک صو استیعاب ایدر بر حوض

On appelle la vésicule du fiel, Le réservoir de la bile *A.* کیس المرارة *P.* کیسۀ زهره *T.* اود کیسهسی

RÉSIDANT. Qui réside, qui demeure *A.* ساکن ـ مقیم *P.* جا گرفته ـ جایگیر *T.* اوتوران || Le lieu où il est résidant ساکن اولدیغی محل V. aussi Résident.

RÉSIDENCE. Demeure ordinaire en quelque lieu *A.* مقرّ ـ محل الاقامة *P.* قرارگاه ـ مسکن ـ جای اقامت *T.* اوتوریلان || Il fait sa résidence en telle ville محل اقامتی فلان بر بلده در

Il se dit aussi du lieu de la résidence ordinaire d'un prince *A.* مقرّ الحکومة *P.* قرارگاه حکومت *T.* بر حکمدارک اوتوردیغی یر

Et du séjour actuel et perpétuel d'un officier dans sa charge *A.* اقامة ـ قرار *P.* نشست *T.* اوتورمه || Ce magistrat ne peut faire le voyage, à cause de la résidence à laquelle sa charge l'oblige بو حاکم مأموریتی مقتضاسنجه یرنده قرار واقامته مجبور اولمغله سیاحت ایدهمز Les évêques, les curés sont obligés à la résidence پیسقپوسلر ومحله امامری مأمور اولدقلری یرده قرار واقامته مجبور درلر

Il se dit aussi de l'emploi d'un résident auprès d'un prince *T.* رتبۀ ثالثه ایلچیلکی خدمتی || Il demande une telle résidence فلان دولتک یاننده رتبۀ ثالثه ایلچیلکی خدمتنی طلب ایدر Au retour de sa résidence رتبۀ ثالثه ایلچیلکی خدمتندن عودتنده

Résidence, en termes de Chimie, signifie, les parties les plus grossières qui s'amassent au fond d'un vase, après que la liqueur qu'il contient s'est reposée *A.* ثافل ـ غربیل *P.* درد *T.* پوصه || On juge de la qualité des eaux, des liqueurs, par leur résidence میاهک وسائر مایعاتک کیفیتی پوصهسندن معلوم اولور

RÉSIDENT. Ministre public envoyé pour résider auprès d'un gou-

vernement étranger, et qui est moins qu'un envoyé *A.* سفير ذو رتبهٔ *T.* ايلچئ كمتر پايه *P.* سفير اسفل الرتبة ـ رتبة الثالثة شق ثالث ايلچيسى ـ ثالثه ايلچيسى || Le résident d'un tel prince à la Cour de France فلان حكمداركْ فرانسه دولتى فرانسه دولتنده ـ يانندهٔ مأمور اولان رتبهٔ ثالثه ايلچيسى مأمور اقامت اولان

RÉSIDER. Faire sa demeure en quelque endroit *A.* اقامت ـ قرار ـ جا گرفتن ـ نشستن *P.* اتخاذ القرار ـ تسكن ـ تمكن *T.* مقيم اولمق ـ ساكن اولمق ـ اوتورمق ـ گرفتن || Il est d'une telle ville, mais il demeure ordinairement à Paris اصلى فلان ديارندندر لكن عادتا پارسده مقيمدر || Il réside presque toujours à sa terre همان دائم الاوقات چفتلكنده اقامت ايدر || Dieu est présent partout, mais il réside d'une manière particulière dans ses temples جناب ربّ العزّت هر محلده مكانده حاضر ايدوكى دركار ايسهده معابد شريفهده وجودى على وجه التخصيص جايگير ومستقرّ در || On dit Figur. — Toute l'autorité réside dans la personne d'un tel امر حكومت بسبتون فلانكْ ـ جملهٔ فلانكْ يد تصرّفنده قرارگير در ذاتنده منحصر در || Cet homme croit que toute la sagesse, toute la science, tout le bon sens réside dans sa tête بو آدم ظنّ ايدر كه عقل ودرايت وعلم ومعرفت وسداد فكر ورويّت كافّة جملهٔ كندو باشنده متمكّندر ـ كندو باشنده اتخاذ قرار ايدر

On dit aussi figur. La question réside en ceci; Voilà où réside la question, pour dire, la question, la difficulté consistent dans ce point مصلحتكْ بترمسى ـ اشته فصّ الامر بوندن عبارتدر كرندسى شونده در

RÉSIDU. T. de Comm. Le restant *A.* باقى ـ صحّ الباقى *P.* مانده ـ مقدار مانده *T.* قالمش ـ باقى قالمش || Résidu du compte حسابكْ صحّ الباقيسى || Les dépenses prélevées, il s'est trouvé un faible résidu مصارف فرو نهاده اولندقده جزئى بر مقدار باقى قالمشدر

Il se dit en Chimie, de ce qui reste d'une substance passée par quelque opération. V. Résidence.

RÉSIGNANT. Celui qui résigne un office, un bénéfice à quelqu'un *A.* فارغ *P.* فراغتكنان *T.* فراغت ايدن ـ قصر يد ايدن || La résignation n'eut pas lieu, parce que le résignant mourut avant qu'elle fût admise فراغت مادّهسى نظامپذير اولمدى زيرا فراغك قبولى تحقق ايتمزدن مقدّم فارغكْ وفاتى ظهور ايلدى

RÉSIGNATAIRE. Celui à qui on a résigné *A.* مفروغ له *T.* فارغ اولنان || Le résignant et le résignataire اوزرينه فراغت اولنان فراغت ايدن واوزرينه فراغت ـ ومفروغ له اولان كشى || Le résignataire n'a pas encore pris possession مفروغ له اولنمش اولان كمسنه فراغت اولنمش شيئه هنوز وضع يد تصرّف ايتمامشدر

RÉSIGNATION. Soumission à son sort *A.* رضا ـ تسليميّت || Il a subi sa disgrâce, son exil avec résignation دوچار اولديغى حال ادبار ونكبتى ونفينى رضا وتسليميّت ايله قبول ايتمشدر

Et soumission à la volonté de Dieu *A.* توكّل ـ تسليميّهٔ الهى || Il est mort avec un grande, une entière résignation aux volontés du Ciel ارادهٔ الله ارادهٔ صمدانيّديه كمال توكّل وتسليميّت احكام تقدير باريده توكّل ـ ايله دار بقايه ارتحال ايلدى تامّ وتسليميّت كامله ايله

Résignation. T. de Jurisp. Abandon en faveur d'un autre *A.* فراغ ـ فراغت ـ قصر اليد || Il a fait cession et résignation de tous ses droits à son frère كافّهٔ حقوقنى قرنداشنه قصر يد وفراغت ايلدى

Il se dit aussi de la démission d'un bénéfice ecclésiastique *A.* استعفا || Faire résignation استعفا ايتمك Donner sa résignation استعفاسنى ويرمك

RÉSIGNER. Se démettre d'un office en faveur de quelqu'un *A.* فراغت ـ قصر اليد *P.* فراغت كردن || Résigner un office à un tel بر منصبى فلانه فراغت ايتمك

On dit, Résigner son âme à Dieu, pour dire, la remettre entre les mains de Dieu بارى تعالى يه تسليم نفس ايتمك || Et se resigner à la volonté de Dieu رضاى ـ رضاء الهيه تسليم اولنمق ارادهٔ صمدانيّديه ايفاى ـ بارى يه اظهار تسليميّت ايتمك لازمهٔ توكّل ومطاوعت ايتمك

Résigné. *A.* مفروغ *P.* فراغتكرده *T.* فراغت اولنمش *A.* متوكّل ـ متوكّل على الله ـ مسلّم الى ارادة الله || Il est mort bien résigné à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانيّديه توكّل تامّ ايله تسليم جان ايلدى

RÉSILIATION. T. de Jurisp. Résolution d'un acte. *A.* انفساخ *P.* شكست *T.* بوزلمه || La résiliation d'un bail, d'un contrat التزام تمسّكنكْ ومقاوله سندينكْ انفساخى || Résiliation de vente بازارلغكْ بوزلمسى ـ اقالهٔ بيع ـ انفساخ بيع

RÉSILIER. Casser, annuler un acte *A.* الغا ـ فسخ *P.* شكستن *T.* بوزمق || Le juge a résilié ce contrat حاكم اشبو مقاوله سندینی الغا ایلدی Ce contrat a été résilié بو مقاوله سندی فسخ اولنمشدر Résilier une vente فسخ بیع ایتمك ـ اقالهٔ بیع ایتمك

Résilié. *A.* ملغا ـ منفسخ *P.* شكسته *T.* بوزلمش

RÉSINE. Matière inflammable et unctueuse qui coule de certains arbres *A.* علك pl. علوك *P.* شلم *T.* ساقز || Le camphre est une espèce de résine كافور علوك اقسامندندر

Il se dit particulièrement de celle que sort des pins et des sapins *A.* صمغ صنوبری ـ راتینج ـ راتین *P.* راتیانه ـ راتیان ـ رخینه ـ زنكباری *T.* چام ساقزی ـ رجنه || Un flambeau de résine رجندن مرتب بر مشعله Cela sent la résine بو شیئده چام ساقزی رایحه‌سی واردر

RÉSINEUX. Qui produit la résine, ou qui en a quelque qualité *A.* ذو علك *P.* شلمناك *T.* ساقزلو *A.* راتینجی *P.* راتیاناك *T.* رجندلو || Ce bois est un peu résineux بو اغاج نوعما ذو علكدر Odeur résineuse رایحهٔ راتینجیه

RÉSIPISCENCE. Reconnaissance de sa faute avec amendement *A.* توبة *P.* توبه كاری || Il est enfin venu à résipiscence عاقبة الامر توبه ایتدی Avez-vous quelque preuve de sa résipiscence? توبه ایلدیكنه بر دلیلك وارمیدر

RÉSISTANCE. Qualité par laquelle un corps, une chose résiste *A.* طبیعة مقاومة *P.* پایداری *T.* طیانقلق || Il est difficile de graver sur les pierres dures, à cause de la résistance de la matière احجار صلبه طبیعت مقاومتلری تقریبیله بالصعوبه حك اولنور Cette étoffe n'a point de résistance بو ثوبك اصلا طیانقلغی یوقدر

Résistance. Défense que font les hommes, les animaux, contre ceux qui les attaquent *A.* مدافعة ـ مقاومة *P.* ستیزه *T.* قارشو طورمه || Vigoureuse, faible, longue résistance مقاومت شدیده یا ضعیفه یا مدیده opiniâtre مدافعهٔ باللج والعناد Faire beaucoup, peu de résistance كلی یا جزئی مقاومت ایتمك Il s'est rendu sans résistance بلا مقاومة تسلیم اولندی

Il signifie aussi, opposition aux desseins, aux volontés d'un autre *A.* مخالفة *P.* سرنافروبی ـ خلافگیری ـ خلافنمایی *T.* قارشو طورمه || Si vous proposez cela dans l'assemblée, vous trouverez bien de la résistance بو ماده‌یی مجلسده ایراد ایده‌جك اولور ایسه‌ك خیلی مخالفته دوچار اوله‌جقسك Il y aura de la résistance de la part de tels et tels فلان وفلان طرفندن اظهار مخالفت اولنه‌جقدر Je n'y apporterai aucune résistance بو خصوصده بر وجهله مخالفت ایده‌جك دكلم Il a obéi sans résistance بلا مخالفهٔ اطاعت ایلدی ـ بلا مخالفهٔ سرفرو برده مطاوعت اولمشدر

RÉSISTER. Ne pas céder au choc, à l'effort d'un autre corps *A.* مقاومة *P.* پایداری كردن *T.* طیانمق || Le marbre résiste plus au ciseau que la pierre commune مرمر طاشی بیاض طاشدن زیاده آی دمورینه مقاومت ایدر C'est une viande dure et coriace, elle résiste au couteau بو لحم غایت ایله صلب وعالكدر بچاغه مقاومت ایدر Des bottes qui résistent à l'eau صویه مقاوم اولان چزمه Ce vieux château a jusqu'ici résisté aux injures du temps بو بنای عتیق شمدییه قدر شداید دهره مقاومت ایلدی

Résister. Se défendre, opposer la force par la force *A.* مقاومة ـ مدافعة *P.* ستیزه نمودن *T.* قارشو طورمق || Les assiégés ont résisté long-temps محصورین وافر زمان مقاومت ایلدیلر مقام مقاومتده اظهار ثبات ایتمشلردر Ce commandant ne s'est rendu que quand il a vu qu'il ne pouvait plus résister محافظ قلعه مقاومته بر درلو اقتداری قالمدیغنی كورنجه استیمانه رغبت ایلدی ـ مقاومتدن كمال عجزینی كورنجه استیمان ایلدی

On dit aussi, qu'un cheval résiste au cavalier, pour dire, qu'il n'obéit qu'avec peine *A.* حران *P.* سركشی نمودن *T.* دارنلق ایتمك

Résister. S'opposer aux desseins, aux volontés de quelqu'un *A.* مخالفة *P.* خلافكاری نمودن ـ خلافگیری كردن ـ سر فروبی نكردن *T.* قارشو طورمق || Résister fortement à quelqu'un بر كمسنه‌یه شدتلوجه مخالفت ایتمك Il voulait faire passer cette proposition, mais tout le monde y résista بو تكلیفك ترویجنی مراد ایتمشیكن عموماً مخالفت كوسترلدی ـ على العموم قارشو طوردیلر Qui peut résister à la volonté de Dieu? مراد اللهه كیم مخالفت ایده بیلور Résister à la tentation مقاومت ایتمك ـ اغوای نفسه مخالفت ایتمك Résister à l'adversité شداید دهره اظهار مخالفت ایتمك

Il signifie aussi, supporter facilement la peine, le travail *A.* اطاقة ـ تحمّل *P.* یارا داشتن ـ تاب آوردن *T.* طاقت

کوج یتمك ـ کتورمك || Cet homme a un corps de fer, il résiste à toutes les fatigues بوآدمك بدنی پولاددندر هر درلو تعب ومشقته تحمل ایدر Qui pourrait résister à ce grand chaud? بومقوله حرارت شدیدهیه کیم طاقت کتوره بیلور Résister à la douleur وجعك شدتنه تحمل ایتمك ـ En parlant d'une incommodité qu'on a peine à supporter, on dit, C'est un homme d'un ennui mortel, il n'y a pas moyen d'y résister شو ثقلتنه طاقت کتورمك ـ آدمك ثقلتی تحملگداز در محالدر Vous travaillez trop, votre santé n'y pourra résister ایتدیککك شغل وسعی مفرطه مزاجك متحمل دکلدر

RÉSOLUBLE. T. didact. Qui peut être résolu. Il se dit principalement des questions et problèmes dont on peut trouver la solution *A.* سهل الانحلال ـ ممکن الحل *P.* گشودنی *T.* سوکیلور

RÉSOLUMENT. Avec une résolution fixe et déterminée *A.* بعزم القطعی *P.* بهمه حال *T.* البتّه || Je veux résolument que cela soit بو شیئك اولمسی عزم قطعی ایله مطلوبمدر Résolument je n'en ferai rien هیچ بر شیٔ ایتمامکه قطعیجه عزم البتّه والبتّه Tout résolument ونیتم وار در

Il signifie aussi, hardiment, avec courage *A.* بالجسارة ـ بالجرائة *P.* بی محابا ـ بی باك وپروا ـ جسورانه *T.* صاقنمیهرق || Il lui répondit résolument qu'il n'en ferait rien هیچ بر شیٔ ایتمم بی دیو جسورانه جواب ویردی Il va résolument au combat بی محابا جنکه صالر Il a passé résolument, l'épée à la main, au travers des ennemis دشمن آرهسندن قلج الندە اولدرق بی باك وپروا شیوشیو یردی

RÉSOLUTIF. T. de Pharm. Qui dissipe une humeur *A.* محلّل *P.* گدازنده *T.* اریدیجی || Cet onguent est fort résolutif بو یاغ غایت کسکین بر محلل اخلاطدر

RÉSOLUTION. Cessation totale de consistance *A.* انحلال *P.* پراکندگی *T.* سوکلمه ـ طاغلمه ـ Il se dit en Médecine, de l'action par laquelle une tumeur se dissipe || La résolution d'une tumeur, d'un calus ورمك وناصرلنمش اتك انحلالی ـ طاغلمەسی ـ Il se dit aussi en Chimie de la réduction d'un corps en ses premiers principes || La résolution des corps en leurs principes اجرامك انحلالیله اجزای اصلیەلرینه رجوعی

En termes de Jurisprudence, il signifie, dissolution, rescision *A.* انفساخ || La résolution d'un bail, d'un contrat التزام تمسکنك ومقاوله سندینك انفساخی

RÉSOLUTION. Dessein que l'on forme, parti que l'on prend *A.* عزم ـ عزیمت pl. عزایم ـ تصمیم pl. تصمیمات ـ تصمیع pl. تصمیعات *P.* قرارداده *T.* نیّت قرار ویرلمش || Grande, hardie, résolution عزیمت جلیله وجسورانه sage, judicieuse عاقلانه وحکیمانه عزیمت ferme عزم جازم ـ عزم صارم Sa dernière résolution نتیجهٔ عزم وقراری Prendre promptement sa résolution تیز الدن عقد عزیمت ایتمك Il prit la résolution de faire ce voyage اول سفری تصمیم ایلدی Changer de résolution تبدیل عزم وقرار ایتمك

Il signifie aussi, fermeté *A.* ثباة القلب ـ متانة الطبع ـ متانة الرأی ـ استحکام الرأی *P.* استواریٔ اندیشه *T.* یورك طیانقلغی || Pour renoncer au monde à son âge, il faut bien de la résolution بو سنده ایکن تارك دنیا اولمق خیلی متانت قلبه محتاج بر مادّه در Un homme qui a de la résolution متین الرای بر آدم qui manque de résolution متانت طبعی یوق بر آدم

On dit aussi, C'est un homme de résolution, pour dire, qu'il exécute les choses avec beaucoup de fermeté *A.* مجذام الامور *P.* مرد کار پرداز *T.* ایش اری

RÉSOLUTION. Décision d'une question, d'une difficulté *A.* حل *P.* گشایش *T.* سوکمه || Je vous apporte la résolution de la question que vous m'avez proposée بکا عرض ایلدیککك مسئلەنك حلنی کتوردم Résolution d'une difficulté, d'un problème بر مشکلك وبر مطلبك حلی

RÉSOLUTOIRE. T. de Jurisp. Il se dit de ce qui a la vertu de résoudre quelque acte *A.* ناسخ *P.* شکست آور *T.* بوزیجی

RÉSOLVANT. Qui résout *A.* محلّل *P.* گدازنده ـ گشاینده *T.* طاغدیجی ـ سوکیجی || Je l'ai trouvé résolvant un problème فلانی بر مسئلەنك حلی صددنده ایکن بولدم Un remède résolvant طاغدیجی علاج ـ دوای محلل

RÉSONNANCE. Battement et prolongement graduel du son *A.* طنین *P.* چرنگ *T.* سس ـ چکردی || Une oreille fine démêle les résonnances طنین اصوات حدّت سامعه ایله فرق وتمییز اولنور

RÉSONNANT. Retentissant, qui renvoie le son *A.* طنّان *P.* چرنگ زن ـ طنین انداز *T.* چکردیجی || Cette voûte est bien résonnante بو قبّه کوکی کبی طنین انداز در La musique réussit mal dans ce salon, parce qu'il est trop résonnant بو

حجره بغایت طنین انداز اولمغله ساز وآهنگه مناسب دکلدر ـ On dit aussi, qu'une voix est claire et résonnante فلانک صوتی صاف وطناندر

RÉSONNEMENT. Retentissement et renvoi du son *A.* طنطنة *T.* عکس صدا ـ طنین اندازی *P.* عکس الصوت ـ الصوت جکرمه ـ سسک کیرو دونمه‌سی || Le résonnement de cette voûte nuit à la voix بو قبه‌نک طنطنه‌سی صوتی اخلال ایدر

RÉSONNER. Retentir, renvoyer le son *A.* اطنان *P.* توفیدن ـ جرنگیدن *T.* جکرمک || Cette voûte ne résonne pas بو قبه اطنان صوت ایتمز Faire résonner l'écho ایتدرمک ـ اطنان صدا Figur. || Tout résonnait du bruit de ses exploits, de ses louanges طنطنهٔ آثار جزیله وآوازهٔ اوصاف جمیله‌سی ولوله انداز آوازهٔ فتوحات جلیله وولولهٔ ـ چار اقطار جهان ایدی اوصاف جمیله‌سی طنین انداز نه قباب افلاک ایدی

RÉSOUDRE. Faire cesser la consistance, détruire l'union qui existe entre les parties d'un tout *A.* تحلیل ـ حل *P.* پراکندیدن *T.* طاغتمق || Résoudre un corps en poussière بر جرمی غباره ایتمک حل ـ Il se dit aussi des tumeurs, des abcès, pour dire, en dissiper les humeurs || Résoudre une tumeur ورمی طاغتمق

Résoudre un bail, un contrat, c'est l'annuler *A.* فسخ *P.* شکستن *T.* بوزمق Résoudre un marché عقد ایتمک فسخ ـ بازارلغی بوزمق ـ اقالهٔ بیع ایتمک

Se Résoudre. *A.* استحالة *P.* گردیدن *T.* دونمک || Le bois qu'on brûle se résout en cendre et en fumée حرق اولنان حطب یانان اوطون کوله وتوتونه ـ رماده ودخانه مستحیل اولور دونر Le brouillard se résout en eau, l'eau se résout en vapeur ضباب صایه وما بخاره مستحیل اولور

Il se dit aussi des tumeurs, des abcès *A.* انحلال *P.* گداختن ـ پراکنده شدن *T.* طاغلمق || Cette tumeur est facile à résoudre قولای طاغیلور ـ آسان گداز در ـ بو ورم سهل الانحلالدر

Résoudre. Déterminer, décider une chose *A.* تصمیع ـ تزمیع ـ تقریر الذهن ـ تصمیم *P.* قرار دادن *T.* قرار ویرمک || Il ne sait que résoudre اقتضا ایتمک قنغی طرفه تقریر ذهن Qu'a-t-on résolu ندیه قرار ویره‌جکنی ـ ایلدیکنی بیلدمیور au conseil? شوراده نه کونه قرار ویرلدی A-t-on résolu la paix ou la guerre? صلح وسفر شقلرندن قنغیسنی تصمیم On a résolu صلحمی یاخود سفرهمی قرار ویردیلر ـ ایلدیلر de perdre cet homme-là بو آدمک اعدامنی تصمیم ایلدیلر ـ

En ce sens on dit aussi, Se résoudre || Je me résolus à plaider دعوا ایلمکی تصمیم ایلدم à demander ma retraite ترک خدمت رخصتنی استدعا ایلمکی تصمیم ایلدم

On dit aussi, Résoudre quelqu'un, pour dire, le déterminer à quelque chose *A.* ارضا ـ تطویع *P.* الزام کردن ـ رضامند کردن *T.* الزام ایتمک ـ بر کمسندنک کوکلنی یاپمق || Il balançait, je parvins à le résoudre فلان کمسنه متردد ایکن ارضاسنه ظفریاب اولدم On ne saurait le résoudre à signer son nom امضاسنی وضع ایلمکه ارضا اولنمق ممکن دکلدر

Résoudre. Décider un cas douteux, une question *A.* حل *P.* گشادن *T.* سوکمک || Il n'est pas aisé de résoudre cette question بو مسئله‌نک حلی سهل وآسان دکلدر Il reste une petite difficulté à résoudre لازم الحل جزئی بر مشکل قالمشدر

Résolu. *A.* منحل *P.* پراکندیده *T.* طاغلمش *A.* منفسخ *P.* شکسته *T.* بوزلمش *A.* مصمم *P.* قرار یافته *T.* قرار ویرلمش Il est aussi adjectif, et signifie, déterminé, hardi *A.* مستبسل ـ مستمیت *P.* سر باز *T.* صالدریجی ـ کوزینی بوداقدن هیچ بر || Il ne craint rien, il est très-résolu صاقنمدرمز شیئدن پرواسی یوق بر مستبسل پر جسارتدر

Résous. Autre participe de ce verbe. Il n'est d'usage que des choses qui se convertissent en d'autres *A.* مستحیل ـ منقلب *P.* گردیده *T.* دونمش

RESPECT. Vénération, déférence qu'on a pour quelqu'un, pour quelque chose *A.* حرمت ـ احترام pl. احترامات ـ توقیر pl. توقیرات ـ تعظیم pl. تعظیمات ـ تأدب *P.* ارج ـ آزرم *T.* اولولتمه || Grand respect توقیر عظیم profond احترام تام Très-humble respect توقیر مسکنت آمیز ـ حقیرانه ومتواضعانه تعظیم filial حرمت ولدیه J'ai beaucoup de respect pour vous سنک حقکه حرمت کاملم درکار در Avoir du respect pour les choses sacrées اشیای مبارکه حقنه ایفای فریضهٔ تعظیم ایتمک On doit porter honneur et respect à l'âge شیوخ وسالخوردگان حقلرینه ایفای لازمهٔ توقیر وحرمت اولنمق واجبهٔ حالدندر Sa présence impose le respect فلانک حضوری قلوب ناسه ایقاع تأدبی مستلزمدر Il mérite le respect qu'on a pour lui حقنه مصروف اولان تعظیم واحترامه جدیر واحرا در Sortir des bornes du respect حدود تأدبی تجاوز ایتمک Le respect des lois قوانین واحکام حقنه رعایتی واجب اولان Le respect du lieu, de la personne رسم حرمت حرمت ذات

مقامـه وذاتـه حرمت - ومقام جاى - Le palais du roi est un lieu de respect سراى همايون امكنهٔ واجبهٔ الاحترامدندر ادب طاقندجق یر در - حرمتدر

On dit, Sauf le respect que je dois à la compagnie, quand on veut dire quelque chose qui pourrait choquer *T.* حرمت مجلسه خلل كتورميدرك || Sauf le respect que je dois à la compagnie, cela n'est point exactement vrai حرمت مجلسه خلل كتورميدرك ديرمكه اشبو سويلنان كلام اصلا صحيح دكلدر

On dit par forme de compliment, Rendre ses respects à quelqu'un رسوم تعظيم واحترامى ادا ايتمك Présenter ses très-humbles respects à quelqu'un بر كمسنديـه با كمال تواضع واستكانت عرض توقير وحرمت ايتمك

On dit d'un homme qui se fait craindre, que c'est un homme qui se fait porter respect *A.* ذو المهابة - مهيب *P.* مهابتفرما - مهابتلو *T.* Et l'on dit d'une place de guerre, qu'elle tient l'ennemi en respect فلان قلعـه مهابتفرماى قلوب اعدا در - قلوب اعدايـه القاى رعب وخشيتى موجب اولدجق بر قلعه در

RESPECTABLE. Digne de respect *A.* محترم - ذو الاحترام pl. ذوى الاحترام - واجب الاحترام - مبجّل - واجب التبجيل - واجب التوقير *P.* ارجمند - شايان ازرم - سزاوار حرمت *T.* حرمتلو - اعتبارلو - حرمت واعتباره كركلو || Cette personne est respectable بر ذات محترمدر - واجب الاحترامدر Il s'est rendu respectable par ses belles actions اعمال خيريّه‌سى حسبيله بين الناس بر ذات واجب الاحترام اولمشدر Son nom est respectable, mais il le déshonore par sa conduite نامى فى الحقيقه محترم ومعتبر ايكن ارتكاب ايلديكى حركت نا سزا مخل شان وشهرتى اولديور

RESPECTER. Porter respect *A.* توقير - تعظيم - تبجيل - محترم - ارج نمودن - ازرم داشتن - آزرميدن *P.* ترجيب داشتن *T.* اولولتمك - حرمت ايتمك - اعتبار ايتمك || Respecter la vieillesse سنّ شيخوختى توقير ايتمك - سنّ شيخوخته امكنهٔ مقدسه‌يى حرمت ايتمك Respecter les lieux saints مواضع مباركه‌يه حرمت ايتمك - تعظيم ايتمك Si je ne respectais son caractère... رتبدسنه حرمت ايتمامش اولسدم -

Figur. Épargner, ne point porter atteinte || Le temps respecte les noms illustres, la mémoire des grands hommes كسب شهرت ايتمش ذوات جليل الشانك اسمنه واجلهٔ رجالك ذكرينه دهر وزمان بيله حرمت ايده كلمشدر Ces anciens monumens que le temps a respectés اسكى زمانـدن قالمش وحقلرينه روزكار نا سازكار بيله حرمت ايدرك محافظه اولمش اشبو قديمى يادكارلر La médisance et l'envie ont respecté sa vertu فلانك صلاح حالنه لسان لوّام ونظر حسّاد بيله حرمت ايتمشدر

Se Respecter. Garder avec soin la décence convenable à son état, à son âge *A.* وقاية العرض - وقاية الشان *P.* بعرض وشان خود نگه داشتن *T.* بر كمسنه عرض وشاننى صاقنمدرق || C'est une femme qui se respecte عرضنى وقايه ايدر بر خاتوندر Ce magistrat ne se respecte point assez بو حاكم شاننى لايقى اوزره وقايه ايتمز

Respecté. *A.* موقر - محترم - مبجّل *P.* ارج - آزرم يافته *T.* يافته - حرمتلو - اعتبارلو

RESPECTIF. Qui a rapport à chacun en particulier, qui concerne réciproquement les parties intéressées, les choses correspondantes *A.* متعلّق باحد هما الى - متعلّق بكلّ واحد منهم - متعلّق بطرفين - الآخر *P.* متعلّق هر يك - متعلّق يكديگر *T.* مخصوص - هر برينه مخصوص - برى برلرينه || Demandes respectives يكديگره مخصوص اولان - مطلوبات طرفين - هر برينه مخصوص اولان عرضحاللر requêtes مطلوبات Droits respectifs هر برينه مخصوص اولان حقوق - حقوق طرفين - يكديگرى طرفنه متعلق intérêts مصالح واغراض طرفين - اولان اغراض ومصالح Les plénipotentiaires expédièrent des courriers à leurs Cours respectives مرخصلرك هر برى متعلّق اولديغى دولتى طرفنه بشقه بشقه اولاقلر بعث وتسيير ايتمشدر

RESPECTIVEMENT. D'une manière réciproque *A.* احد هما الى الآخر *P.* با يكديگر *T.* برى برلرينه - برى برلرينه اولدرق || Ils ont présenté respectivement leurs requêtes عرضحاللرى احد هما آخره ابراز ايتمشلر در Ils sont tous deux respectivement demandeurs et défenseurs ايكيسى دخى احد هما آخرى حقنده هم مدّعى وهم مدّعى عليهدرلر

RESPECTUEUSEMENT. Avec respect *A.* بالتعظيم والتوقير - بالتوقير والتعظيم - وجه التوقير - بوقاية الآداب الاحترام *P.* بآزرم *T.* اديبانه - || Parler, écrire respectueusement ادب ايله تكلّم وتحرير ايتمك Agir respectueusement avec quelqu'un بر كمسنه‌نك حقنده اديبانه عمل وحركت ايتمك

RESPECTUEUX. Qui témoigne du respect *A.* مؤدّب *P.* ارجمند

T. ادبلو || Un homme respectueux مؤدّب بر آدم Cet enfant est
fort respectueux envers ses parens بو طفل والدینی حقنده پك
مؤدّبدر

Il se dit aussi des choses qui marquent du respect A. ادیب P. ادیبانه
T. ادبلو || Il l'aborda d'un air fort respectueux طور ادیب ایله
کندویه یاقلشدی Il était dans une posture respectueuse هیئت ادیبانه
اوزره ایدی Cela n'est pas assez respectueux بو حال چندان
قاعدهٔ ادبه موافق دکلدر En certaines occassions, il est plus
respectueux de se taire que de parler بعض حالات واردر که
سویلمکدن ایسه اختیار سکوت ایتمك آدابدندر

RESPIRABLE. Qu'on peut respirer A. ممکن ـ ممکن التنسّم
صالح للتنفّس ـ التنفّس P. شایان ـ تنفّس کردنی
تنفّس T. تنفّس اوله بیلور || C'est un air respirable تنفّسه
صالح بر هوادر

RESPIRATION. L'action de respirer. V. ce mot || Il n'a pas la
respiration libre صولوغی آچق دکلدر ـ تنفّسه سهولتی یوقدر
Le poumon et les autres parties qui servent à la respiration مدار
تنفّس اولان رئه واجزای سائره

RESPIRER. Attirer l'air dans la poitrine, et le pousser dehors
A. تنفّس ـ تنسّم P. دم زدن T. صولوقلمق ـ صولوق آلمق
صولوق آلوب ویرمك ـ || Respirer facilement سهولت ایله
تنفّس ایتمك Difficulté de respirer عسر ـ عسرت تنفّس
نفس Il est asthmatique, il a de la peine à respirer ضیق صدره
مبتلا اولمغله تنفّسه زحمت چکر Il ne respire plus, il est mort
تنفّس ایتمیوب همان وفات ایلدی

On dit, Respirer, pour dire, vivre || Tout ce qui respire متنفّس
انفاس حیات اولان جمیع مخلوقات Je ne respire que pour
vous انفاس حیاتی انجق سنك ایچون صرف ایدرم

Figur. Prendre quelque relâche || Laissez-moi respirer un moment
بنی جزئیجه تنفّس ایلمکه براق Les peuples, après une
longue guerre, commençaient à peine à respirer عباد الله اسفار
مدیده دنصکره هنوز تنفّسه باشلادی Vous le pressez si fort,
qu'il n'a pas le loisir de respirer فلانی شول رتبه ده تضییق
ایدرسك که تنفّسه وقت بولمیور

Et marquer, témoigner A. ارائهٔ P. نمودار کردن ـ نمودن
T. کوسترمك || Dans cette maison, tout respire la piété بو
خانه نك بالجمله خلقنده آثار تعبّد ودیانت مرئی
ونمودار در

Et désirer ardemment A. اشتیاق P. ازجان ودل آرزوداشتن
T. جاندن اوزلمك || Il ne respire que la vengeance ما به
اشتیاقی انجق سودای انتقامدر Il respire la guerre آرزو
واشتیاقی مطلقا سفردر Il ne respire que les plaisirs آرزو
واشتیاقی انجق مشتهیّات نفسدر

On dit aussi, Respirer après une chose, pour dire, la sou-
haiter avec passion T. برکمسنه نك ذکر وفکری فلان شیء
اولمق || Il respire après le retour de son fils ذکر وفکری
اوغلنك عودتیدر Il ne respirait qu'après cela ذکر وفکری
بوندن عبارت ایدی ـ انجق بو مادّه ایدی

RESPLENDIR. Briller avec grand éclat A. ـ تشعشع ـ تلألؤ
التماع P. درخشیدن T. یلدرامق ـ پارلدامق || La nuit était
belle, la lune resplendissait ضیای قمر متلالی ودرخشان اولمغله
لطافت لیل کمالده ایدی Il y avait une infinité de lumières,
et tout le palais resplendissait کثرت شموع وقنادیل تقریبیله
سرایك مجموعی متلالی ودرخشان ایدی

RESPLENDISSANT. Qui resplendit A. ـ لامع ـ متشعشع ـ متلالی
لمّاح P. درخشان ـ رخشان T. یلدرایجی ـ پارلدایجی

RESPLENDISSEMENT. Grand éclat formé par le rejaillissement de
la lumière A. شعشعة ـ لمعان P. رخشندگی T. پارلایش

RESPONSABILITÉ. Obligation légale de répondre de ses actions,
d'être garant d'une chose A. مسئولیّت || Cette fonction entraîne
trop de responsabilité بو مأموریت مسئولیّت عظیمه یی
مستتبعدر Responsabilité suffisante کفایت مرتبه ده اولان قید
مسئولیّت rigoureuse مسئولیّت اکیده وشدیده

RESPONSABLE. Qui doit répondre et être garant d'une chose A.
مسئول P. بارکش مسئولیّت ـ متحمّل بار مسئولیّت T.
جواب ویرمکه متکفّل || Je ne suis point responsable des fautes
d'autrui بن جواب ـ آخرك تهمتلریچون بن مسئول دکلم
ویرمکه متکفّل دکلم Il s'en va sans payer, vous en êtes res-
ponsable فلان کمسنه ادای دین ایتمکسزین عزیمت ایتمك
اوزره در بو بابده سن مسئولسك En certains cas, un maître est
responsable de ses valets بعض احوالده مخدومین خدمه لریچون
مسئولدرلر Dans l'administration publique, tout fonctionnaire public
est responsable de sa gestion ادارهٔ ملك ودولت امرنده
در بر مأمور عهده سنده اولان مصلحت ایچون متحمّل
بار مسئولیّتدر Les ministres sont responsables وکلای سلطنت
بار مسئولیّت ایله متحمّلدرلر

RESPONSIF. T. de Jurisp. Qui contient une réponse *A.* متضمن جوابى حاوى *T.* پاسخدار *P.* الجواب

RESSAC. T. de Mar. Choc des vagues qui frappent avec impétuosité une terre *A.* تنفس الامواج *P.* بر همزنى خيزا بها بر طالغەلركك قره‌يه چارپمه‌سى *T.* زمين

RESSAIGNER. Saigner une seconde fois *A.* فصد على التكرار *P.* بر دخى قان آلمق *T.* نيز رك زدن

Il signifie au neutre, répandre de nouveau du sang *A.* دمى على التكرار *P.* نيز خون آلود شدن *T.* بنه قانەمق || Ma plaie ressaigne جراحتم تكرار قانەدى

RESSAISIR. Reprendre, se remettre en possession d'une chose *A.* اخذ ـ ضبط على التكرار *P.* مكرراً نيز ستادن *T.* ينه آلمق ـ بر دخى آلمق || Je ressaisirai ce tableau partout où je le rencontrerai بو تصويره هر قنغى محله راست كلەجك اولور ايسەم تكرار ضبط ايده‌جكم ـ On dit aussi, Se ressaisir || Je me suis ressaisi de mes effets اشيامى على التكرار ضبط ايلدم

RESSASSER. Sasser de nouveau *A.* نخل مكرراً *P.* نيز بيختن *T.* بر قات دخى الەمك ـ بر دخى الكدن كچورمك

On dit figur. Ressasser une affaire, un compte, pour dire, les examiner de nouveau بر مصلحتى ياخود بر حسابى قلبوردن كچورمك

Ressassé. *A.* منخل مكرراً *P.* نيز بيخته *T.* بر قات دخى الكدن كچورلمش

RESSAUT. T. d'Archit. Avance ou saillie d'une partie d'un bâtiment qui sort de la ligne droite *A.* طنف pl. اطناف *P.* شاهنشين ـ جيقمه *T.* شهنشين

RESSEMBLANCE. Rapport, conformité entre des personnes, entre des choses *A.* مطابقة ـ مماثلة ـ مشابهة *P.* مانندى ـ همتايى ـ يكسانى *T.* بكزمه || Il y a parfaite ressemblance entre ces deux choses شو ايكى شيئلر بيننده مشابهت تامه وار در il y a beaucoup de ressemblance entre leurs humeurs بينلرنده كلى مشابهت مزاج وار در entre leurs caractères خلق وخلقتلرنده مطابقت كامله وار در

On dit, qu'un fils est la vraie ressemblance de son père *A.* هو على مطمار ابيه *P.* از او زاد ويرا همانند اوست *T.* عينى باباسنك طبقى اورنكيدر ـ باباسى چرپيسنده بر اولاد در

RESSEMBLANT. Qui ressemble *A.* مماثل ـ مثل ـ مشابه ـ شبه مطابق ـ *P.* همتا ـ يكسان ـ مانند *T.* بكزر ـ بكزيان || Portrait ressemblant اصلنه مشابه بر قطعه تصوير Voilà deux hommes bien ressemblans اشته برى برينه مشابه ايكى كشى

RESSEMBLER. Avoir de la ressemblance *A.* تشابه ـ محاكات *P.* مانستن ـ مانيدن ـ كراهيدن *T.* بكزمك || Les jumeaux d'ordinaire se ressemblent fort توأمانك عادتا برى برلرينه مشابهت تامه‌لرى وار در Ils se ressemblent de visage, de façon de faire بينلرنده صورتاً وسيرتاً وخلقاً وخلقةً مشابهت وار در

On dit, soit en bonne, soit en mauvaise part, Cela ne ressemble à rien *A.* لا نظير *P.* بى نمونه *T.* اورنكى يوق ـ هيچ بر شيئه بكزمز

On dit proverb., que les jours se suivent, mais qu'ils ne se ressemblent pas, pour dire, que le bonheur ni le malheur ne durent pas toujours *A.* ما اشبه الليلة بالبارحة *P.* ديروز نمانند امروز *T.* دونكى كون بو كونكى كونه اويغون كلمز

On dit aussi, Qui se ressemble, s'assemble, pour dire, que les personnes de même goût se recherchent mutuellement *A.* الجنس الى الجنس يميل

RESSEMELER. Mettre de nouvelles semelles *A.* تشسيع مجدداً *P.* تجديد الشسع ـ همليخت نو زدن ـ چرم نو زدن *T.* يكى تصمه كچورمك || Il a fait ressemeler ses bottes جزمه‌سنه يكى تصمه كچوردى

RESSEMER. Semer une seconde fois *A.* زرع مكرراً ـ القاء التخم مكرراً ـ تبذير مكرراً *P.* نيز تخم كاشتن ـ نيز تخم افشاندن *T.* بر دخى اكين اكمك ـ بر دخى تخم صاچمق

RESSENTIMENT. Léger renouvellement d'une douleur, d'un mal *A.* اثر العلة ـ اثر الوجع *P.* اثر رنج *T.* صزى اثرى || Il n'est pas encore bien guéri de sa fièvre, il en a quelques ressentimens مبتلا اولديغى علت حمادن هنوز كلياً شفاياب اولەميوب الى الآن بعض آثارى باقيدر Il a encore eu un léger ressentiment de sa goutte مبتلا اولديغى نقرس علتنك ينه بعض آثارينى حس ايلدى

Il signifie aussi, souvenir d'une injure, avec désir de s'en venger *A.* غيظ *P.* كينه *T.* كين || On lui a fait une cruelle injure, il en fera paraître son ressentiment فلان حقنده واقع اولان تكدير شديددن قلبنه عارض اولمش غيظ وكينه‌يى البتة اظهار ايده‌جكدر Il conserve un vif ressentiment de l'offense qu'il a reçue دوچار اولديغى تكدير ايچون درونده كظم غيظ ايدر

كينه طوتار - Il ne put dissimuler son ressentiment غيظ وكينه‌سنى كتم ايده‌مدى Son ressentiment éclatera quelque jour قلبنده مضمر اولان غيظ وكينه البتّ بر كون ظاهره چيقاجقدر

RESSENTIR. Sentir *A.* احساس - حسّ *P.* حسّ كردن *T.* دويمق || Il a ressenti de furieuses douleurs de colique cette nuit بو كيجه غايت شديد قولنج وجعلرى حسّ ايلدى J'ai ressenti un grand plaisir, une grande joie de votre retour عودتڭ تقريبيله درونمده صنوف مسارّ وحظوظ بيشمار حسّ ايلدم - Figur. || Je ressens les obligations que je vous ai طرفڭدن مظهر اولديغم منن فراوانڭ كيفيتى كركى كبى محسوس ومعلومم اولديور Il a ressenti vivement la perte de son ami دوستنڭ فوتى تقريبيله درونده كدر عظيم حسّ ايلدى - غاية الغايه متأثر البال اولمشدر

Se Ressentir. Sentir quelque reste d'un mal qu'on a eu *A.* حسّ الاثر - حسّ الآثار || Il a eu vingt accès de fièvre quarte, il s'en ressent encore بو آنه قدر حمّاى ربعڭ يكرمى نوبتى ظهور ايتمكله حالا اثرينى حسّ ايتمكده در Il se ressentira long-temps des débauches de sa jeunesse وقت شبابده ايتديكى عيش وعشرتڭ آثارينى طول مدّت حسّ ايده‌جكدر Ses enfans se ressentiront de la banqueroute qu'il a essuyée, des pertes qu'il a faites au jeu دوچار اولديغى افلاسڭ وقمارده چكديكى ضايعاتڭ آثارينى بهر حال اولادى حسّ ومشاهده ايده‌جكلر در

Il signifie aussi, avoir part à quelque chose *A.* اصابة الاثر - انعكاس الاثر *P.* اثر چيزى بفلان رسيدن *T.* اثرى طوقنمق - اثرينى دويمق || Sa maison a été brûlée, et les maisons voisines s'en sont ressenties خانه‌سى محترق اولوب اثرى جوارنده واقع بيوته منعكس اولدى - اصابت ايلدى Se ressentir de la libéralité de quelqu'un بر كمسنه‌نڭ آثار جود وسخاسنى دويمق - آثار جود وسخاسى فلانه اصابت ايتمك Si je fais une grosse fortune, mes amis s'en ressentiront چوق ماله مالك اولسهم اثرى دوستلرمه طوقنه‌جقدر

Se ressentir d'une injure, signifie, s'en souvenir avec amertume *A.* كظم الغيظ - اضمار الغيظ *P.* كينه بستن *T.* كين طوتمق - كين باغلمق || Je me ressentirai de l'injure que vous m'avez faite بكا ايتديككڭ تكدير ايچون درونمده كظم غيظ ايده‌جكم

On dit aussi, Il m'a fait un mauvais tour, mais il s'en ressentira, pour dire, qu'il en sera puni بكا بر دوباره ايتدى لكن سينه‌سنى چكه‌جكدر

RESSERREMENT. Action par laquelle une chose est resserrée *A.* احتباس - انسداد - انقباض *P.* بستگى *T.* قپانمه || Le resserrement des pores arrête la respiration انسداد مسامات مانع تنفسدر - انقباض مسامات - On dit figur. Le resserrement de l'argent, pour dire, un temps de discrédit احتباس نقود

RESSERRER. Serrer davantage *A.* سدّ اكيداً *P.* سخت بستن *T.* پكشدرمك - صيقشدرمق || Resserrez ce cordon شوايپى پكشدر - Figur. *A.* تحكيم - تأكيد - تشديد *P.* استوار كردن - سخت بستن *T.* پكشدرمك - بر قات دخى قويلشدرمك || Cet événement n'a servi qu'à resserrer les noeuds, les liens de leur amitié بو حادثه بينلرنده باز بسته اولان روابط حبّ وموالاتڭ بر قات دخى تحكيمنه وسيله اولمشدر

Il signifie aussi figur., abréger, donner des bornes plus étroites *A.* حصر *P.* كوتاهتر كردن *T.* منحصر قلمق || Resserrer sa matière, son sujet ماده‌يى حصر ايتمك Pour me resserrer dans des bornes plus étroites, je ne parlerai que de... مقاله‌يى حدود قاصره ايچنده حصر ايچون بوكا دائر اولان صدددن غيريسنه بسط كلام ايده‌جك دكلم

Resserrer. Remettre une chose dans le lieu où elle était enfermée *A.* حفظ فى محلّه *P.* بجايش حفظ كردن *T.* يرينه قويمق - يرنده صاقلمق || Resserrez ce papier dans votre bureau شو كاغدى پيشتختەده حفظ ايله Ces marchands ont resserré toutes les marchandises qu'ils avaient étalées بو بازركانلر سردكلرى اموالڭ مجموعنى حفظ ايتمشلر در

On dit, Resserrer un prisonnier, pour dire, le garder plus exactement *T.* صيقيده طوتمق || Il a pensé se sauver, c'est pour cela qu'on le resserre آز قالدى فرار ايده‌جك ايدى آنڭ ايچون شمدى صيقيده طوتارلر - On dit aussi d'une garnison, qu'elle est fort resserrée, pour dire, que les troupes ennemies ne lui permettent pas d'en sortir قلعه‌نڭ مستحفظ عسكرى پك صيقيده‌در - Et qu'une place est fort resserrée بو قلعه غايت ايله صيقيده در - قويًا تضييق اولنمشدر

Resserrer. Rendre le ventre moins lâche *A.* قبض *P.* شكم بستگى آوردن *T.* قبضلق كتورمك || Les coins resserrent le ventre ايوا قبضى موجب اولور - On dit aussi, Le ventre se res-

انقباض بطن عارض اولور serre

On dit aussi, que le froid resserre les pores برودت قبض انسداد مساماتی ـ مساماتی مؤدیدر ou que les pores se resserrent انقباض مسامات واقع اولور

RESSIF. V. Récif.

RESSORT. T. de Phys. Élasticité. V. ce mot || Le ressort de l'air هوانك هیئت اولیسنه رجوعی قوتی Les corps à ressort ـ هیئت اصلیه‌لرینه قوت رجوعی اولان اجرام En ce sens on dit, qu'un corps fait ressort || Une branche pliée fait ressort تحنیه اولنان دال طبیعتیله هیئت اولیسنه رجوع ایدر

Ressort. Morceau de métal ou d'autre matière, qui est fait de façon qu'il se rétablit dans sa première situation, quand il cesse d'être comprimé *T.* زنبرك || Bander, tendre un ressort زنبرکی قوره‌مق le débander, le lâcher زنبرکی کوشتمك Le ressort d'une montre ساعتك زنبرکی ـ On dit figur. d'un homme, qu'il n'agit que par ressort, pour dire, qu'il n'agit que par le conseil d'autrui فلانك عقلی زنبرکی بشقه آدمدر

On dit en Médecine, Donner du ressort à l'estomac, aux fibres, etc. pour dire, leur donner plus d'activité, plus de force معده‌یه ـ متانت ویرمك ـ والیافه قوت ویرمك ـ Et figur. Donner du ressort à l'esprit, à l'âme, C'est une âme qui a du ressort ثبات ومتانته مالك بر ذاتدر

Ressort. Moyen dont on se sert pour faire réussir quelque dessein, quelque chose *A.* وسیلة pl. وسایل ـ سبب pl. اسباب || Il fait mouvoir toutes sortes de ressort pour venir à ses fins تحصیل مرام ایچون كافهٔ وسایل واسبابی اعمالدن خالی دكلدر Le grand ressort de cette affaire était... بو مصلحتك اعظم اسبابی فلان ایدی Il a une politique mystérieuse qui n'agit que par des ressorts secrets فلانك تدبیر امور ملكده خفی برصورتی واردركه اسباب ووسایل مكتومه ایله اداره اولنور

RESSORT. Étendue de juridiction *A.* ناحیة pl. نواحی *P.* قلمرو بو حكومت || Cette terre est du ressort du Parlement de Paris اراضی پارسده‌كی پارلامنتو دیوانی نواحیسندندر Le ressort de ce tribunal est très-étendu بو محكمه‌نك ناحیه‌سی قلمرو حكومتی پك بیوكدر ـ غایت ایله واسعدر

On dit figur. Cela n'est pas de mon ressort, pour dire, qu'il ne m'appartient pas d'en juger بكا متعلق شئ دكلدر Cela est du ressort de la Jurisprudence بو ماده علم فقهه متعلق اولان

موادّدندر

Juger en dernier ressort, signifie, juger sans appel فیما بعد آخر ـ استماعی جائز اولمامق شرطیله فصل دعوا ایتمك محكمده استماعی تجویز اولنمامق شرطیله

RESSORTIR. Sortir après être rentré *A.* خروج علی التكرار *P.* نیز بیرون شدن *T.* ینه چیقمق || Il est entré dans ma chambre, et il est ressorti un moment après اوطه‌مه كیرمشیكن تكرار خروج ایلدی

RESSORTIR. Être de la dépendance de quelque juridiction *A.* تبعیّة *P.* سر بسته بودن *T.* تابع اولمق || Ce bourg ressortit à un tel baillage فلان قضایه ـ بو قصبه فلان قضانك توابعندندر تابعدر

RESSORTISSANT. Il se dit d'un tribunal qui est dans le ressort d'un autre *A.* تابع pl. توابع *P.* سر بسته

RESSOURCE. Ce à quoi on a recours pour se tirer d'embarras *A.* مدار الاستعانة pl. اسباب الاستعانة *P.* چاره *T.* مدار بر درلو استعانت اولەجق نسنه || Il n'a point de ressource مدار استعانتی یوقدر Il est perdu, il est ruiné sans ressource مدار استعانتدن كلیّاً منقطع الآمال اولەرق حالی خرابدر Dieu a été ma seule ressource اوّل واخر مدار استعانتم عنایت نهایة ما لا نهایت ربّانیه ایدی Ce sera ma dernière ressource النهایه مدار استعانتم فلان شئ اولەجقدر Si ce secours me manque, j'ai plusieurs ressources بو امداددن محروم اولسه‌م بیچه بیچه اسباب استعانتم واردر Il ne manque point de ressources اسباب استعانتدن عاری دكلدر Il trouve toujours quelque ressource بر هر حالده بر مدار استعانت بولور Les diamans, la vaisselle d'argent sont des ressources dans le besoin مجوهرات واوانئ سیم وقت ضرورتده اسباب استعانتدن عدّ اولنور

On dit figur. C'est un homme de ressource, plein de ressources, pour dire, c'est un homme fertile en expédiens كنز بی نفاد تدابیر وآرا در

se RESSOUVENIR. Se souvenir d'une chose, soit qu'on l'eût oubliée, soit qu'on en ait conservé la mémoire *A.* تذكر ـ استذكار ـ استحضار فی الخاطر *P.* بیاد آوردن ـ در خاطر كردن *T.* خطور علی ـ ذكرىٰ لانسیان ـ تذكار *A.* خاطره كتورمك ـ خاطرده طوتمق *T.* در خاطر نشاندن ـ یاد داشتن *P.* الخاطر خاطر نشان ایلمك || Il s'en est ressouvenu فلان شیئی تذكر

خاطره كتوردى - ايلدى Ressouvenez-vous que vous m'avez promis de me venir voir زيارتمه كلهجككه دائر ايتديككك وعدى در خاطر ايله Je ferai ce que je pourrai pour m'en ressouvenir بو شيئى خاطرمده حفظ ايلمكه ممكن مرتبهده سعى ايدهجكم Si vous l'oubliez, je vous en ferai ressouvenir خاطرمده طوتمق ايچون - بو شئى خاطركدن چيقاجق اولور ايسه سكا تذكير ايدرم - تذكير واخطار ايدرم À présent il m'en ressouvient بو شئى شمدى خاطرمده خطور ايدر

Il se prend aussi pour Considérer, faire réflexion *A.* تفكر - ملاحظة *P.* انديشيدن - در انديش كردن *T.* دوشونمك || Ressouvenez-vous que celui qui vous parle est le fils de votre meilleur ami سنكك ايله صحبت ايدن كشى اعزّ احبابكك اولان بريسنكك اوغلى ايدوكنى ملاحظه ايله César le voyant à ses pieds, et se ressouvenant de l'instabilité des choses de ce monde... قيصر روم فلان كمسنه آياغنه صارلديغنى كورنجه وبو تقريب احوال عالمكك عدم ثباتنى تفكر وملاحظه ايدنجه شويله ايتدى

On dit par manière de menace, Je m'en ressouviendrai un jour بركون اولور كه بونى اونوتمديغمى سكا كوسترورم Vous vous en ressouviendrez tôt ou tard بو مادّه عاقبة الامر اونودلميهجغنى كورهجكسك

RESSOUVENIR. Idée que l'on conserve ou que l'on se rappelle d'une chose passée *A.* ذكر - خاطرة *P.* ياد *T.* آكمه || Il y a long-temps que je n'ai ouï parler de cette affaire, il m'en reste seulement un léger ressouvenir مدّت مديدهدنبرو بوكا دائر هيچ بر شئ مسموعم اولميوب فكرمده جزئيجه بر ذكرى قالمشدر - Il se prend aussi pour Ressentiment. V. ce mot.

RESSUAGE. Action, état d'un corps qui ressue *A.* حال التعرّق - حال الترشّح *P.* زهش - تراب *T.* نرلمه - صزمه - Il se dit aussi d'une opération de métallurgie qui s'appelle autrement Liquation. V. ce mot.

RESSUER. Il se dit des corps qui laissent sortir leur humidité intérieure *A.* تعرّق - ترشّح *P.* زهيدن - ترابيدن *T.* نرلمك - صزمق || Les murs neufs ressuent pendant un certain temps يكى ديوار بر مدّت تعرّق ايدر

RESSUSCITER. Ramener de la mort à la vie *A.* احيا - انشار - اعاشه - بعث *P.* زنده ساختن - زندگى بخشيدن *T.* ديرلتمك - حيات ويرمك || Notre-Seigneur ressuscita les morts حضرت عيسى افندمز احياى اموات ايلدى - On dit aussi, qu'un remède a ressuscité un malade فلان دوا مريضى مريضه حيات ويردى - احيا ايلدى Et qu'une bonne nouvelle ressuscite quelqu'un فلانه - بو خبر خير فلانى احيا ايدر حيات تازه ويرر

Figur. Renouveler, faire revivre *A.* تجديد *P.* نويدن *T.* عتيق بر دعوايى || Il a ressuscité un vieux procès عتيق بر دعوايى يكيلمك بو مذهبى وبو cette opinion, cette erreur تجديد ايلدى اعتقاد باطلى تجديد ايلدى

RESSUSCITER, au neutre. Revenir de la mort à la vie *A.* بعث - نشور - كسب الحياة *P.* حيات يافتن - زندگى پذيرفتن *T.* ديرلمك || Tous les hommes ressusciteront au dernier jugement جميع ناس يوم قيامتده ديرليجكدر Notre-Seigneur ressuscita le troisième jour حضرت عيسى افندمز اوچنجى كونى بعث ايلدى

RESSUYER. Sécher *A.* جفاف - كسب الجفاف *P.* خشكى - پذيرفتن - خشك شدن *T.* قوريمق || Il se ressuie au soleil كونشده كسب جفاف ايدر

RESTANT. Qui reste *A.* باقى - ما بقا *P.* مانده - بازمانده *T.* قالان - قالان - قصور || Il est le seul restant de cette famille اول خانداندن باقى يالكز او در C'est le seul héritier restant de quatre qu'il y avait مقدّم موجود اولان درت نفر وارثدن يالكز بو قالدى - قالان يالكز بو در - Il se dit aussi, de ce qui reste d'une somme || Cent écus restans باقى يوز غروش Le nombre restant, la somme restante عدد باقى ومبلغ باقى Je vous paierai le restant avec les intérêts باقيسنى فايضى ايله معًا طرفكه ادا ايدهجكم

RESTAURANT. Qui restaure, qui répare les forces *A.* مصلح - مجدّد القوّة *P.* درستى بخشنده - قوّت نو بخشنده *T.* ايولديجى - قوت تازهلديجى - ياپيجى || Remède, aliment restaurant دوا بادهٔ احسن يا غداى مصلح C'est un bon restaurant que le vin واعلا بر مجدّد قوّتدر

RESTAURATEUR. Qui répare, qui rétablit *A.* مجدّد *P.* نوساز *T.* يكيلديجى || Cette ville avait été ruinée, ce prince l'a rebâtie, il en a été le restaurateur بو بلده مشرف خراب اولمشيكن فلان پادشاه احياسنه همّت ايلديكنه نظرًا خاصّةً مجدّدى اولمشدر Ce prince est le restaurateur des lettres بو پادشاه مجدّد علوم ومعارفدر

Restaurateur. Aubergiste chez lequel on trouve à toute heure à manger *A.* مدیر الدار الاضیاف *P.* کتخدای مهمانسرا *T.* مسافر خانه طوتان || Aller dîner chez le restaurateur مسافر خانه طوتانه واروب طعام ایتمك

RESTAURATION. Réparation, rétablissement *A.* تعمیر ـ تجدید *P.* نو سازی *T.* یکیلمه || La restauration d'une statue بر صنمك تعمیری ـ تجدیدی ـ Il se dit aussi au figur. *A.* تجدید ـ احیاء || La restauration de l'État, des belles-lettres نظام ملكك ودولتك تجدیدی ـ وعلوم ادبیه‌نك احیاسی

RESTAURER. Rétablir, remettre en bon état *A.* تجدید ـ تصحیح ـ اصلاح ـ اصلاح الحال ـ اعادة الى حسن الحال *P.* خوش ساختن ـ پرداختن *T.* یاپمق ـ تازه‌لمك || Restaurer ses forces تجدید قوا ایتمك sa santé تجدید ـ تصحیح مزاج ایتمك ـ صحت ایتمك Ce remède est bon pour restaurer l'estomac بو دوا اصلاح معده خصوصنده انفعدر ـ تصحیح معده ایدر

Figur. *A.* احیاء ـ مجدداً *P.* حیات تازه دادن *T.* یکیدن حیات ویرمك || Ce prince a restauré l'État, les arts, les sciences, le commerce بو پادشاه ملكك ودولتی وعلوم ومعارفی وتجارتی مجدداً احیا ایلدی

Il se dit aussi des ouvrages de sculpture, de peinture, etc. *A.* تعمیر ـ اصلاح *P.* نو ساختن ـ پرداختن *T.* یکیلمك || Cette figure était mutilée en plusieurs endroits, on l'a bien restaurée بو صورت بر قاچ محلده سقطلنمش اولدیغندن کرکی کبی تعمیر واصلاح اولندی

RESTE. Ce qui demeure d'un tout, d'une plus grande quantité *A.* بقیّة pl. بقایا ـ باقی *P.* مانده *T.* قالمش || Voilà le reste de son bien اشته بقیّهٔ مالی بو در Payez-moi une partie de la dette, je vous ferai crédit du reste دینكدن بر مقدارینی ادا ایله باقیسی صکره‌یه قالسون Le reste du dîner بقیّة الطعام ـ حتامة الطعام Il n'y a que cela de reste بوندن باقی قالان انجق شو در Les restes d'un naufrage قضا زده اولمش سفینه‌نك باقی قالمش انقاضی ـ بقایاسی Ce sont de fâcheux restes de sa maladie چكدیكی مرض شدیدك بقایاسیدر Elle avait encore un reste de pudeur كندوده هنوز بر اثر عار وحیا باقی ایدی On ne trouve en lui aucun reste d'honnêteté ذاتنده بر درلو اثر عرض وناموس باقی دكلدر ـ قالمدی Je n'ai pas le temps de vous en dire davantage, le porteur vous dira le reste زیاده تحریره وقتم اولمدیغندن باقیسی حامل ورقه تقریرندن معلومك اولور ـ En rapportant un passage que l'on abrège, on ajoute, Et le reste *A.* الى آخره ـ والباقی

On dit, Être en reste, pour dire, devoir encore une partie d'une plus grande somme بر كمسنه‌نك ذمتنده باقی شو مقدار دین اولمق

De reste. Plus qu'il n'est nécessaire *A.* زایداً ـ فضلاً *P.* بیشتر *T.* آرتوق ـ فضله اولدرق || Il a de l'argent de reste pour fournir à ce bâtiment بو بنا ایچون فضله اولدرق صرف اولنه‌جق اقچه‌سی واردر Ne vous mettez pas en peine, il fera cela de reste الم اوزره اولمه بونی فضله اولدرق ایده‌جكدر

Au Reste, Du reste. Au surplus, d'ailleurs *A.* باقی *T.* انجق ـ قالدیكه || Au reste, je vous dirai que... قالدیكه سكا دییه‌جكم Il est capricieux, du reste il est honnête homme كرچه كه شو در جالقدر انجق اهل عرض آدمدر

RESTER. Être de reste *A.* بقاء *P.* ماندن *T.* قالمق || Voilà ce qui reste du dîner اشته اویله طعامندن باقی شو در C'est là tout ce qui reste de son bien مالندن باقی انجق شو در Que me reste-t-il à faire? ایده‌جكم نه قالدی Il est resté seul de son nom, de sa maison كندو خاندانندن وبو اسم وشهرت ایله معروف اولنلردن قالمش انجق فلاندر Il lui reste encore de payer mille écus de l'année dernière سنهٔ سابقه‌دن ذمتنده بیك غروش دین باقیدر Reste un tel article à examiner بر مادّه‌نك دخی تحقیقی قالمشدر ـ Il signifie aussi, demeurer après le départ de ceux avec qui l'on était || La compagnie s'en alla, et je restai ارباب مجلس طاغلمشیكن بن قالدم L'armée se mit en marche, et il resta deux bataillons pour garder le défilé اردو یرندن حركت ایتمشیكن بوغازك محافظه‌سیچون ایكی بلوك عسكر قالدی

Rester. Demeurer, malgré les raisons qu'on aurait de se retirer *A.* مداومة ـ قرار ـ مكث *P.* برجا ماندن ـ برجا استادن ـ بر قرار بودن *T.* اكلنمك || Il reste en place, malgré les dégoûts qu'on lui donne بو رنجش خاطرینه باعث اولان قدر معاملات جانخراشه دوچار اولمشیكن منصبنده مداومت ایدر On a beau faire pour renvoyer cet homme, il reste en dépit de tout فلانك طردیچون صرف اولنان سعی واقدام عبثدر جملدیه رغماً یرنده قرار ومداومت ایدر Cet homme ne peut rester nulle part, il voyage sans cesse بر محلده قرار ـ بر محلده ایده‌میوب على الدوام سفر وسیاحت اوزره در

مكث ايده‌ميوب كزر

Rester. Être arrêté dans un lieu au-delà du temps que l'on s'était proposé *A.* توقف *P.* ماندن *T.* قالمق - طورمق ‖ Cet ambassadeur restera encore trois mois dans le lieu de sa résidence بو ايلچى مأمور اقامت اولديغى محلده اوچ آى دخى مكث ايده‌جكدر - توقف ايده‌جكدر Son extrême lassitude l'a fait rester en chemin كمال عىّ وفتورى تقريبيله اثناى طريقده توقفه مجبور اولدى

On dit d'un homme qui a été tué sur le champ de bataille, qu'il est resté sur la place عرصدگاه محاربده قتيلاً قالمشدر - جنكك ميداننده دوشوب - ميدان معركده سطيحاً قالدى قالدى

En rester à..., signifie, se borner, ne pas porter plus loin ses désirs *A.* قناعت - اكتفا ‖ Quand il aura obtenu du commandement, il n'en restera pas là; il voudra commander seul ادارهٔ امور مأموريتنى تحصيل ايده‌جك اولور ايسه آكا قناعت ايتميوب بالانفراد حكومت ايتمك قيدنده اوله‌جقدر - Il se prend aussi pour S'arrêter *A.* توقف *T.* قالمق ‖ J'en resterai là, j'en resterai à cela pour aujourd'hui بوكونكى كون ايچون بو محله قدر توقف ايده‌جكم Reprenons ce discours où nous en étions restés صحبته قالديغمز محلدن باشلايه‌لم

Rester. En termes de Marine, signifie, être situé par rapport à nous *T.* قالمق ‖ Cette île nous restait à telle aire de vent بو آطه بولنديغمز محله كوره فلان روزكارك آلتنده قالمشدر

RESTITUABLE. T. de Palais. Qui peut être rétabli, remis dans son premier état *A.* مستحق على الرجوع عن ‖ Les mineurs sont restituables contre les actes par eux souscrits en minorité صغارك حال صغرده امضا ايتدكلرى سنداتدن وجوع ايلمكه استحقاقلرى وار در

Il signifie aussi, ce que l'on doit rendre *A.* واجب الردّ *P.* باز دادنى *T.* كيرو ويرلمسى لازم ‖ Toute cette somme est restituable à la veuve, comme lui appartenant en propre بو مبلغ طول قارينك مال مخصوصى اولمغله كندويه ردّ اولنمق واجبدر

RESTITUER. Rendre ce qui a été pris injustement *A.* ردّ *P.* باز دادن *T.* كيرو ويرمك ‖ Si vous avez du bien d'autrui, il faut le restituer ذمتكده آخر كمسنه‌نك مالى وار ايسه ردّ اولنمق اقتضا ايدر Il a été condamné à restituer cette somme بو مبلغك ردّيچون اوزرينه حكم جريان ايلدى Il ne sert de rien de confesser son larcin, si l'on ne restitue شئ مسروق صاحبنه ردّ اولنمينجه معصيت سرقتك اعترافى كافى دكلدر

On dit, Restituer un texte, un passage de quelque auteur, pour dire, rétablir un passage qui était corrompu *A.* اصلاح - تصحيح *P.* درست كردن *T.* طوغريلمق ‖ Il a restitué fort heureusement plusieurs passages de Tacite فلان تأليفك وافر فقره‌لرينى بر وجه اليق تصحيح واصلاح ايلدى - On dit aussi, Restituer l'honneur, pour dire, réparer l'honneur de quelqu'un *A.* تصحيح العرض ‖ Peut-il lui restituer l'honneur qu'il lui a ôté فلانك هتك ايلديكى عرضى بر دخى تصحيح ايتمك ممكنميدر Cet arrêt lui a restitué l'honneur بو اعلام تصحيح عرضنه بادى اولمشدر

On dit en termes de Palais, Restituer une personne, pour dire, la remettre dans l'état où elle était *A.* ارجاع الى هيئة الاولى *P.* بحال پيشين آوردن *T.* حال سابقنه كتورمك

RESTITUTION. Action par laquelle on restitue *A.* ردّ *P.* باز دهش *T.* كيرو ويرمه ‖ Vous êtes obligé à restitution ردّ ايلمكه متعهدسك Il ne veut point entendre de restitution لفظ ردّى ديكلمكه اصلا رغبت ايتمز Faire restitution كيرو - ردّ ايتمك - ويرمك - On dit, La restitution d'un texte, d'un passage. V. Restituer.

RESTREINDRE. Réduire, limiter. Il ne se dit qu'au figuré. *A.* تحديد - حصر - تقييد *P.* منحصر كردن - مقيّد كردانيدن ‖ Vous faites la proposition trop générale, il la faut restreindre قضيه‌يى بر وجه مطلق بسط ايدرسك تقييده محتاجدر - يك تعميم ايدرسك Il a restreint ses demandes à cette chose مطلوباتنى فلان شيئه حصر وتحديد ايلدى

Se Restreindre. *A.* انحصار ‖ Il se restreint à des propositions très-raisonnables غاية الغايه معقول ومناسب تكليفلره منحصر اوله‌بيور Je pourrais prendre le tout, mais je me restreins à la moitié جمله‌سنك اخذينه قادر ايسه‌م ده نصفنه حصر مطلب ايتمكه راضى يم

Restreint. *A.* محدود - منحصر - مقيّد

RESTRICTIF. Qui restreint *A.* متضمن التقييد ‖ Clause restrictive تقييدى متضمن بر شرط

RESTRICTION. Condition qui restreint *A.* قيد pl. قيود ‖ Mettre, apporter quelque restriction بر كونه قيد درج ايتمك L'édit a été vérifié sans restriction اشبو فرمان بلا قيد تصديق اولندى

— Restriction mentale, c'est la réserve que l'on fait d'une partie de ce que l'on pense *A.* قيد وجدانى

RESTRINGENT. Qui a la vertu de resserrer une partie relâchée *A.* قابض ‖ Un médicament restringent, une eau restringente دوا وماى قابض

RÉSULTANT. Qui résulte *A.* مستلزم ـ مستتبع ـ مترتب *P.* مرافعددن *T.* لازم كلمش لازم آمده ‖ Les cas résultants du procès لازم كلمش حالات ـ مستلزم اولان احوال Les preuves résultantes مستلزمه ترتب ايدن دليللر ـ دلايل

RÉSULTAT. Ce qui résulte d'une cause, d'un fait *A.* نتيجة *P.* قرار *T.* صوكت ‖ Voilà tout le résultat de ce que l'on a dit جريان ايدن مذاكرهنك نتيجهسى اشته بوندن عبارتدر Le résultat de la consultation des médecins اطبا مشورتنده Quel a été le résultat de l'assemblée? مجلسك ويريلان قرار قرارى نه ايدى Voilà quel fut le résultat de la dispute مجادلهنك نتيجهسى اشته شو ايدى

RÉSULTER. S'ensuivre *A.* ترتب ـ اقتضا *P.* لازم آمدن ـ مقتضى بودن *T.* لازم كلمك ‖ De tout le discours que vous avez fait, qu'en peut-il résulter? سرد ايلديككز كلامدن نه كونه حكم ترتب ايده بيلور De ce raisonnement il peut résulter que... اشبو مطالعددن بو كيفيت اقتضا ايده بيلور كه Que résulte-t-il de là? بوندن نه لازم كلور De cet événement nous avons vu résulter de grands malheurs بو حادثهدن آفات جسيمهنك آفات جسيمه مترتب ـ ظهورى لازم كلديكنى كوردك اولديغنى كوردك

Il se dit aussi des suites d'une ou de plusieurs causes *A.* استلزام ـ استتباع *P.* آمدن ـ افتادن *T.* لازم كلمك ‖ De la division des ministres, il résulta une guerre civile مدبرين امور سلطنت بيننده ظهور ايدن شقاق واختلاف محاربهٔ داخليهيى مستلزم اولمشدر Que résultera-t-il de cette ligue? بو اتفاقدن نه لازم كلهجكدر

RÉSUMER. Reprendre en peu de mots un discours, un argument *A.* اجمال ـ تلخيص *P.* خلاصه كردن *T.* خلاصه ايتمك ‖ Je m'en vais résumer cet argument سرد اولنمش دليلى اجمال ايدهجكم Le président résuma tous les avis avant que de dire le sien ناظر مجلس كندو رأينى قبل البيان اصحاب شورانك رأيلرينى خلاصه ايلدى Il résuma toutes les raisons qu'on lui avait opposées, et y répondit على طريق الاعتراض سرد اولنان علل واسبابك جملهسنى بعد التلخيص جوابه آغاز ايلدى — On dit aussi, Se résumer, pour dire, reprendre en peu de mots ce qu'on a dit *A.* اجمال الكلام *P.* سخنرا مجمل ساختن *T.* بر كمسنه سوزينى خلاصه ايتمك ‖ Je me résume, et je finis en demandant que... خلاصهٔ كلام مطلوبم شو دركه

RÉSUMÉ. *A.* ملخص ـ مجمل *P.* خلاصه كرده *T.* خلاصه اولنمش

RÉSURRECTION. Retour de la mort à la vie *A.* نشور ـ بعثت *P.* حياتپذيرى *T* ديرلمه ‖ La résurrection de Notre-Seigneur بعثت حضرت عيسى des morts نشور اموات

RETABLE. Ornement d'Architecture contre lequel est appuyé l'autel *A.* محراب ‖ Retable doré *A.* يالدزلو محراب

RÉTABLIR. Remettre au premier état, en bon état *A.* تجديد ـ اصلاح ـ تصحيح ـ ابقا ـ كما كان تنظيم ـ مجدداً *P.* نويدن ـ درست ساختن ـ خوشحالى آوردن *T.* يكيلمك ـ يايمق ـ ايولتمك ‖ Sa maison était toute ruinée, il l'a fait rétablir خانهسى حال خرابيتده دوچار اولمغله تجديد ايتدردى Rétablir sa santé اصلاح مزاج ـ تصحيح مزاج ايتمك ses forces تجديد قوت ايتمك ses affaires اموريني مجدداً تنظيم ـ مجدداً حسن نظامه وضع ايتمك son crédit, sa réputation, son honneur اعتبارينى ونام وشهرتنى وعرض وناموسنى كما كان تصحيح ايتمك Ce remède l'a bien rétabli بو دوا مزاجنى كلياً اصلاح ايتدردى Il était perdu auprès de son maitre, mais il s'y est bien rétabli مخدومنك حسن نظرندن كلياً ساقط اولمشيكن كما كان تجديد اعتباره ظفرياب اولدى — On dit, Rétablir un passage d'un auteur, pour dire, le remettre dans l'état où il était avant qu'il eût été corrompu dans les copies فلان تأليفك بر فقرهسنى كما كان تصحيح واصلاح ايتمك

On dit aussi, Rétablir un homme dans sa charge, dans ses biens, dans tous ses droits بر كمسنهيى مأمور اولديغى منصبده ومالك اولديغى اموالك تصرفنده ومستحق اولديغى كافهٔ حقوقده كما كان ابقا ايتمك

RÉTABLISSEMENT. Action de rétablir, état d'une chose rétablie. V. Rétablir et Renouvellement ‖ Le rétablissement d'un mur, d'un édifice ديوارك وبنانك تجددى ـ يكيلنمهسى de la santé مزاجك كما كان تصحيحى ـ كسب صحت ايلمسى du commerce, de la

marine امر تجارتک وامور دونانمانک کما کان اعادهٔ نظامی d'un officier dans sa charge بر مأمورک منصبنده کما کان ابقاسی

RETAILLE. Partie, morceau qu'on retranche d'une chose en la façonnant A. شقة ـ قطعة pl. قطعات P. پاره T. پارچه || Retaille d'étoffe شقهٔ ثوب

RETAPER. Retrousser les bords d'un chapeau A. اعقاف الطرف P. بازوشتن T. اوجی قیورمق

On dit aussi, Retaper les cheveux, pour dire, les peigner à rebours T. صاجی ترسنه طرامق

RETARD. V. Retardement | Un débiteur qui est en retard de payer ـ اداى دين خصوصنده اختيار تأخر ايدن مديون استيخار ايدن Je partirai sans retard بلا تأخر عزيمت ايده‌جکم Le retard d'une montre ـ ساعتک استيخارى کیرونمه‌سی

RETARDEMENT. Délai, remise A. تأخر ـ استيخار ـ عوق ـ تراخی ـ بطائة P. درنگ ـ پسماندگی T. کیجکمه ـ کیرولنمه ـ کیرو قالمه || Causer, apporter du retardement à quelque chose ایراث بطائت ایتمک Il n'y aura point de retardement de ma part بنم طرفمدن بر وجهله تجویز تأخیر اولنمق Le retardement de cette affaire vient de ce que... شو محالدر مادّه‌نک سبب تأخر وبطائتی فلاندر Le retardement de son départ عزیمتنک تأخری

RETARDER. Différer A. تأخیر ـ ابطاء ـ اراثة P. درنگیدن ـ بفردا انداختن ـ پسمانده کردن T. کیجکدرمک ـ صکره‌یه براقمق | Je retarde mon départ autant que je puis وقت عزیمتمی الُمدن کلدیکی قدر تأخیر ایدرم Retarder le jugement d'un procès دعوانک حکمنی تأخیر ایتمک On a retardé le courrier اولاقک عزیمتی تأخیر ایتدرلدی

Il signifie aussi, empêcher d'aller, d'avancer A. تعویق ـ ایجاب البطائة ـ توقیف P. سدّ راه شدن ـ وا داشتن ـ سبب پسماندگی شدن T کیرولمک | Cela retarda le secours qui était en chemin بو کیفیّت یولده اولان امدادک تأخیر ساعتی سبب اولمشدر On a retardé l'horloge تعویقنه سبب اولمشدر Cela retarda fort ses progrès اقبالنی تعویقه سبب ایمدردیلر اقبالنه سدّ راه ممانعت اولمشدر ـ اولدی

Il se dit aussi au neutre, d'une montre qui va trop lentement A. استبخار ـ حرکة بالبطائة P. انخناس ـ دیر ـ پس ماندن T. دیر رو بودن ـ رفتن || آغر یوریمک ـ کیرو قالمق Cette horloge retarde beaucoup بو ساعت پک کیرو قالور ـ On dit aussi, que la lune retarde tous les jours de trois quarts d'heure ou environ, pour dire, qu'elle tarde tant à paraître طلوع قمر یومیّه تقریباً اوچ چاریک ساعت استیخار ایدر

RETARDÉ. A. متأخر P. پسمانده T. کیجکمش ـ کیرو قالمش

RETENIR. Garder, ne pas donner à quelqu'un ce qui lui appartient A. عند توقیف P. نزد خود داشتن T. یاننه آلیقویمق ـ آلیقویمق || Retenir le bien d'autrui, les gages d'un domestique آخرک مالنی وخدمتکارک علوفه‌سنی آلیقویمق Pourquoi retient-il mes papiers? اوراقمی نه دیو یاننه توقیف ایدر

RETENIR. Garder toujours, conserver ce que l'on a A. حفظ P. پاس داشتن T. صاقلمق

Il se dit aussi des usages, des habitudes, des qualités que l'on n'a point perdues A. حفظ ـ وقایة P. پاس داشتن ـ نگهداشتن T. صاقلمق ـ براقمامق Retenir ses vieilles habitudes, l'accent de son pays برکمسنه مألوف اولدیغی عادات قدیمه‌یی ووطن اصلیسنده جاری اولان تجوید حروف والفاظی وقایه ایتمک ـ براقمامق Les bêtes féroces que l'on a apprivoisées, retiennent toujours quelque chose de leur naturel تأنیس اولنان سباع ووحوش طبیعت اصلیه‌لرینک بر نبذه‌سنی دائما وقایه ایدرلر Cet homme est bien corrigé, il n'a rien retenu de ses défauts فلان کشی عیوب سابقه‌سندن هیچ بر شیٔ حفظ ووقایه ایتمیوب کرکی کبی اصلاح نفس ایلدی

Il signifie aussi, réserver A. توقیف P. باز داشتن T. آلیقویمق | Il a vendu tout son vin, hormis tant de pièces qu'il a retenues pour sa table حاصل اولان خمردن کندو سفره‌سی لازمه‌سیچون توقیف ایلدیکی مقدارک ماعداسنی فروخت ایلدی Il a donné son bien, mais il s'en est retenu l'usufruit ملکنی عبد ایلدی انجق غلّه ونماسنی کندوسیچون توقیف ایتمشدر En me payant, il a retenu la somme qu'il m'avait prêtée مطلوبمک وقت اداسنده مقدّما بکا اودنج ویردیکی مقداری آلیقویدی Il a tant retenu pour les frais, pour les réparations مصارف وتعمیرات بهاسیچون شو مقدار آقچه آلیقویدی ـ Il signifie aussi, arrêter, ne pas laisser aller | On l'a retenu plus longtemps qu'il ne pensait فلانی مأمولندن وافر زمان زیاده توقیف ایلدیلر Retenez-le à souper فلانی اخشام طعامنه الیقو Retenir quelqu'un prisonnier, le retenir en prison برکمسنه‌یی

آلیقویمق ـ اسیر اولمق اوزره ویاخود حبسده توقیف ایتمك

On dit aussi, Retenir l'eau avec des écluses *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* طوتمق || On a retenu l'eau avec des écluses صویی بندلر ایله ضبط ایلدیلر ـ Et retenir une poutre.., pour dire, l'attacher avec un lien de fer pour l'empêcher de tomber *A.* ضبط ـ شدّ *P.* گرفتن ـ بستن *T.* طوتمق ـ باغلمق

Et retenir son haleine *A.* حبس النفس ـ ضبط النفس ـ امساك النفس *P.* دمرا گرفتن ـ دمرا باز داشتن *T.* صولوغی آلیقویمق ـ Et retenir son urine *A.* امساك البول ـ حبس البول *P.* شاشەرا باز داشتن *T.* سدكی آلیقویمق ـ On dit aussi, Il y a de certaines terres qui retiennent l'eau بعض كونه طپراق وار در كه صویی امساك ایدر ـ طوتار

En termes d'Arithmétique, on dit, qu'on retient un chiffre, pour dire, qu'on le réserve pour le joindre aux chiffres de la colonne qu'on doit calculer après *T.* الده طوتمق Ainsi lorsque le total d'une colonne monte à 27, on dit, Je pose sept, et je retiens deux یكرمی یدیدن یدی‌یی اشارت ایدوب الده ایكی طوتارم

Retenir. Empêcher l'effet d'une action qui est sur le point d'arriver *A.* صرف عن ـ منع ـ توریع *P.* باز داشتن *T.* كیرو طوردرمق || Il serait tombé dans le précipice, si je ne l'eusse retenu فلانی منع وصرف ایتمامش اولسدم ورطه‌یه سقوطی مقرّر ایدی Il allait le tuer, si je ne l'eusse retenu فلانی صرف ایتمامش اولسدم آنی قتل ایدر ایدی

Retenir. Réprimer, empêcher de s'emporter *A.* امساك ـ منع ـ كفّ *P.* وا داشتن *T.* آلیقویمق ـ طوتمق || Si la crainte de Dieu ne me retenait مخافة الله بنی منع ایتمامش اولسه La vue de ce magistrat retint les séditieux بو ضابطك حضوری طائفهٔ عصاتك منعنه وسیله اولمشدر Retenir sa colère غضبی ضبط ایتمك ـ امساك غضب ایتمك Il n'est pas si emporté, qu'il ne sache bien se retenir quand il le faut شول رتبه‌ده شدید الغضب دكلدر كه حتی اقتضا ایتدكچه امساك نفسه قادر اولمیه Je ne sais qui me retient بنی منع ایدن كیم اولدیغنی بیلمم

Retenir. Garder quelque chose dans sa mémoire *A.* حفظ *P.* از بر كردن ـ در خاطر داشتن *T.* ازبرلمك ـ خاطرده طوتمق || Retenir sa leçon درسی حفظ ایتمك ـ ازبرلمك Il n'a entendu ces vers qu'une fois, et il les a retenus بو بیتلری یالكز بر كرّه استماع ایتمشیكن ازبرلدی Il retient tout ce qu'il entend مسموعی اولان شیلرك مجموعنی خاطرده طوتار Je retiendrai cela pendant toute ma vie شونی عمرم اولدقچه خاطرده طوتاجغم

Retenir, se dit aussi de la génération des bêtes, et signifie, concevoir *A.* لقاح ـ تمخض *P.* بار گرفتن *T.* كبه قالمق || On a mené cette vache au taureau, mais elle n'a pas retenu اینكی بوغه‌یه اشدرمشلر ایكن لقاح ایتمامشدر Cette jument a retenu بو قسراق تمخض ایلدی ـ كبه قالدی

Se Retenir. S'empêcher de tomber *A.* تشبّث ـ اعتصام ـ تمسّك *P.* پنچه زدن *T.* یاپشمق ـ طوتلمق || Il s'est retenu aux branches داللره تشبّث ایلدی aux crins du cheval آتك پرچمنه تشبّث واعتصام ایلدی sur le bord du précipice اوچرمك كنارنده بولنان بر شیئه تمسّك واعتصام ایلدی

Retenu. *A.* موقوف عند *P.* نزد خود داشته *T.* یانده صاقلنمش *A.* محفوظ *P.* پاس داشته *T.* آلیقونمش ـ آلیقونمش *A.* مضبوط *P.* گرفته *T.* طوتامش

Il est aussi adjectif, et signifie, circonspect, sage, modéré *A.* مضبوط الحال ـ حازم ـ متحمّی ـ متحرّم *P.* خویشتندار *T.* صابقیلی ـ كندویی قورر

RÉTENTION. T. de Méd. C'est le contraire d'excrétion *A.* احتباس ـ استمساك *P.* گرفتگی *T.* طوتمه ـ Rétention d'urine, c'est une maladie par laquelle l'urine est retenue *A.* احتباس البول *P.* شاشه گرفتگی *T.* سدك طوتلمسی

RETENTIR. Rendre, renvoyer un son éclatant *A.* عكس ـ اصداء ـ تصویت الصدا ـ الصوت *P.* عكس آواز ـ ولوله انداختن كردن *T.* یانقولمق ـ كورلدمك || Cette chambre a retenti du coup de mousquet qu'on vient de tirer بو اوطه آتیلان تفنكك صداسندن ولوله انداز اولدی Cette voûte retentit du bruit des trompettes صدای قبوع وشبوّرات اول قبه‌ده قبهٔ ولوله انداز اولمشدر L'air retentissait de cris d'allégresse فلك های هوی شادمانی وسرور ایاه ولوله انداز مسامع ولولهٔ طوب رعد L'air retentit au bruit du canon جهان ایدی اشوبك انعكاسیله كنبد نه قباب فلك پر صدا واهنگ ـ Figur. || Toute la terre retentit de ses louanges فلانك حقنده تواتر یافتهٔ السنهٔ انام اولان اصوات نعوت ومحامد قصارای اقطار زمینه عكس انداز اولمشدر ـ اولمشدر Tout retentit du

صيت فتوحات جليله وآوازهٔ آثار bruit de ses belles actions
جميلهسی آفاق واقطار عالمه ولوله انداز اولمشدر

Retentir. Faire un bruit éclatant *A.* ارتجاس ـ عدّ ـ زمزمة
P. غرنبيدن ـ غرنبش كردن ـ توفيدن *T.* كورلدمك | Cette trompette retentit dans les airs بو ترانپتهنك آوازی جوّ هوايی مالامال زمزمهٔ عظيمه ايدر Ce coup de tonnerre a retenti dans toutes les vallées des environs اوديهٔ اطرافك مجموعی ارتجاس رعد ايله زمزمه انداز اولمشدر — Figur. || Ses louanges retentissent dans tout l'univers آوازهٔ مدح وستايشی زمزمه انداز آفاق اولور Il faisait partout retentir les louanges de son libérateur وسيلهٔ سلامت جانی اولمش ولیّ نعمتنك زمزمهٔ مدح وثناسنی هر طرفه عكس ايتدرر ايدی

Retentissant. Qui retentit *A.* رجّاس ـ صوّات ـ مصدی *P.* غرنبش كنان *T.* كورلديجی ـ يانقولييجی || Lieu retentissant محل مصدی Voix retentissante صوت رجّاس voûte يانقولييجی قبّه ـ قبّهٔ مصديه

Retentissement. Bruit, son rendu avec éclat *A.* زمزمة ـ دویّ *P.* غرنبش ـ ولوله *T.* كورلتی ـ كورلمه || Quand ce canon a tiré, il s'est fait un grand retentissement dans le vallon آنيلان طوبدن دره ايچنده دویّ عظيم ظهور ايتمشدر

Retentum. Mot Latin. Il se dit d'un article que les juges n'expriment pas dans un arrêt qu'ils rendent *A.* شرط ضمنی

Il se dit aussi, de ce qu'on réserve en soi-même par duplicité, lorsqu'on traite des affaires *A.* مرام خفی || Prenez garde quand vous traiterez avec lui, il a toujours quelque retentum شو آدم ايله مصلحت كورهجككك وقتده پك متبصّر اول زيرا دائما بر نوع مرام خفيسی وار در

Retenue. Modération, discrétion, modestie *A.* تحمّی ـ تحرّم ـ حزامة *P.* خويشتنداری *T.* صابقيليلق ـ كندويی قورتمه || Il ne s'emporte jamais, j'admire sa retenue اصلا وقطعا غضبه كلميوب تحمّی وحزامتی واقعا بادئ استغراب اولهجق احوالدندر Il dit tout ce qui lui vient à la bouche, il n'a nulle retenue همان آغزينه كلديكنی سويلر اصلا صاحب حزامت دكلدر C'est un homme qui a beaucoup de retenue تحرّم وحزامتی چوق بر آدمدر

Retenue, se dit en Finance, de ce qu'on retient en vertu de la loi, ou d'une stipulation convenue sur un paiement de gages, ou sur une rente *A.* افراز مقنّن || Ses gages montent à tant, sauf la retenue بعد افراز المقنّن علوفهسی شو قدره بالغ خارج از افراز مقنن ـ اولور

Réticence. Omission volontaire d'une chose qu'on devrait dire *A.* مسكوتاً ترك ـ طیّ || Dans le récit qu'il m'a fait, il a mis beaucoup de réticences تقريرنده وافر شيئلر طیّ ايلدی Il a usé avec moi de réticence طیّ كلام ايدهرك بنم ايله سويلشدی

Il se dit aussi de la chose même qu'on n'a pas dite *A.* مسكوت عنه *P.* نا گفته *T.* سويلنمامش || Dans ce discours, il n'y a point de mensonge formel, mais il y a bien des réticences بو كلامده كرچه بر كذب صريح يوقدر انجق مسكوت عنه قالمش وافر شيئلر وار در Dans cet acte, il y a de la réticence بو سندده مسكوت عنه قالمش مادّه وار در

Réticulaire. T. d'Anat. Qui a la forme d'un réseau *A.* مشبّك || Tissu, membrane réticulaire نسيج مشبّك ومشبّك زار

Rétif. Il se dit des bêtes de monture qui reculent au lieu d'avancer *A.* جرور *P.* تندخو *T.* خويلو || Un cheval rétif بر اسب تندخو

Figur. Difficile à conduire, à persuader *A.* شديد ـ متأرّب ـ الشكيمة *P.* گردنكش *T.* خرجين — On dit aussi, qu'un homme fait le rétif, pour dire, qu'il ne veut pas faire ce qu'on désire de lui سركشلك ايدر

Rétine. Membrane composée d'un réseau de vaisseaux, et formée dans le fond de l'oeil *A.* طبقهٔ شبكيّه || La rétine de l'oeil est offensée كوزك طبقهٔ شبكيهسنده علّت وار در

Retirade. T. de Fortif. Retranchement fait derrière un ouvrage, et dans lequel les assiégés se retirent quand les assiégeans ont emporté l'ouvrage *A.* متّرس داخلی *P.* متّرس اندرون *T.* ايچ متّرس || Le bastion ayant été emporté, les assiégés se jetèrent dans une grande retirade qu'ils avaient faite فلان پلنقد يد اعدايه كرفتار اولنجه درونده محفوظ اولان عسكر مقدّما آماده قلنان كبير ايچ مترسده تحصّن ايلدی

Retirement. Il ne se dit qu'en cette phrase: Le retirement des nerfs, pour dire, la contraction *A.* تقلّص الاعصاب *P.* فاهم آمدن پيها *T.* سكيرلرك بوزيلوب چكلمهسی

Retirer. Tirer à soi ce qu'on avait poussé dehors *A.* جذب *P.* كشيدن *T.* چكمك || Retirer son haleine جذب نفس ايتمك

Et tirer une chose, une personne d'un lieu où elle avait été mise *A.* اخراج *P.* بيرون كشيدن *T.* چيقارمق || Retirer un

seau du puits قوغهیی قویدن اخراج ایتمك Un homme de prison فلانی بر کمسنهیی حبسدن چیقارمق du péril موقع خطردن اخراج ایلمك — On dit aussi, Retirer des hardes qui étaient en gage اشیایی قید امانتدن اخراج ایتمك Et retirer de l'argent de chez un banquier اقچهیی صرافك الندن چکوب آلمق

Et figur. Retirer sa parole, pour dire, dégager sa promesse وعدی قورتارمق — تخلیص وعد ایتمك — فك وعد ایتمك

On dit, que Dieu retire ses grâces, lorsqu'il cesse de les donner باری تعالی حضرتلری الطاف رحمتیهسن سلب ایدر

Retirer, se dit aussi en parlant des choses qui donnent du revenu, et signifie, recueillir *A.* جلب النما — *T.* تحصیل — محصول آلمق || Savez-vous combien il retire de sa charge? منصبندن نه مقدار نما تحصیل ایلدیکنی بیلورمیسك || Il retire beaucoup de cette terre بو ملکدن کلیتلو نما جلب وتحصیل ایدر — Figur. || Retirer de la gloire تحصیل شان ایتمك de grands avantages de quelque chose بر شیدن منافع جسیمه جلب وتحصیل ایتمك Au lieu du profit qu'il espérait, il n'en a retiré que de la honte et du mépris اول مادهدن مأمول ایلدیکی فائده یرینه خجالت ومذلتدن غیری بر شی تحصیل ایدهمدی

Retirer. Donner asyle *A.* اعطاء الملجاء *P.* پناه دادن *T.* صغنهجق یر ویرمك || Il m'a retiré chez lui dans ma disgrâce بنی وقت نکبتمده یاننه آلوب اعطای ملجا ایتمشدر — En termes de Palais, il signifie, retraire. V. ce mot.

Se Retirer. S'en aller, s'éloigner *A.* مفارقة — تنحی *P.* باز رفتن *T.* چکلمك || Une visite plus longue pourrait vous importuner, je me retire زیارتم بوندن زیاده متمادی اولور ایسه موجب تعجیز اولمق احتمالی اولدیغندن مفارقت ایدرم Dès que l'armée parut, les ennemis se retirèrent en bon ordre اردونك ظهوری عقیبنده دشمن عسکری نظامنه خلل کتورمکسزین حسن انتظام ایله کیرویه توجه وانصراف — مفارقت ایلدی — کیرویه چکلدی — ایلدی

On dit, Faire retirer ou Faire qu'on se retire *A.* دفع — تنحیة *P.* بر طرف کردن *T.* صاوشدرمق || Faites en sorte que cet ennuyeux se retire — شو ثقیل وگرانجان حریفی دفع ایله شو ثقیل حریفك دفعی چارهسنه باق Faites retirer vos gens بر طرف ایله — خلقکی بو طرفدن دفع ایله

Se retirer de. Quitter la profession qu'on faisait, le genre de vie qu'on menait *A.* ترك — فراغت *P.* وا گذاشتن — فارغ شدن *T.* براقمق — چکلمك || Il s'est retiré de la Cour سرای ترك — چکلدی — همایون خدمتندن فارغ اولدی du service خدمتدن چکلدی — خدمت ایلدی — Figur. || Il s'est retiré du désordre, de la débauche تسیبدن وعیش وعشرتدن عیاشلغی براقدی — فراغت ایلدی

Se retirer, signifie aussi, se rendre dans quelque endroit pour y vivre tranquille *A.* اختیار العزلة — انزوا *P.* عزلتگزین شدن *T.* دنیادن چکلمك || Il s'est retiré en province, dans son pays طشره بر مملکته یاخود ولایتنه چکلدی Les anciens solitaires se retiraient dans les déserts قدیمده اختیار عزلت — ووحدت ایدنلر بریهیه چکیلور ایدی — Il se dit aussi absolument || Il s'est retiré دنیادن — اختیار انزوا وعزلت ایلدی چکلدی

Se Retirer. Se réfugier *A.* التجا *P.* پناهیدن *T.* صغنمق — برمأمنه التجا ایتمك || Se retirer en lieu de sûreté چکلمك Les voleurs se retirèrent dans les bois قطاع بر امین محله اورمانلره چکلمشلردر — طریق اورمانلر ایچنه التجا ایتمشلر در Les bêtes sauvages se retirent dans leurs tanières سباع ووحوش صغنورلر — اینلری ایچنه التجا ایدرلر Dès que l'armée parut, les ennemis se retirèrent dans leurs retranchemens اردونك ظهوری عقیبنده دشمن عسکری مترسلری ایچنه صغندی چکلدی —

Se Retirer, en parlant des choses, signifie, se raccourcir *A.* تقلص — تقاصر *P.* فا هم آمدن *T.* بوزیلوب چکلمك || Le parchemin se retire au feu نرشه آتش قارشوسنده تقلص بوزیلوب چکیلور — ایدر Du drap qui se retire à l'eau صوده تقلص ایدن چوقه Cette toile se retire au blanchissage بو بز بییقاندقده چکیلور — لدی الغسل تقاصر ایدر

Se Retirer et Retirer au neutre, se dit aussi de la rivière, de la mer, quand elles rentrent dans leur lit *A.* انجزار *P.* باز رفتن *T.* کیرویه چکلمك || Les eaux commencent à se retirer میاه نهر انجزاره باشلادی La mer retire دریا جزر ایدر — کیرویه چکیلور

Retiré. *A.* منجذب *P.* کشیده *T.* چکلمش *A.* مخرج *P.* بیرون کشیده *T.* چیقارلمش *A.* ملتجی *P.* پناهیده *T.* صغنمش *A.* متقلص *P.* فا هم آمده *T.* بوزیلوب چکلمش

On dit, qu'un homme est retiré, qu'il vit retiré, pour dire,

qu'il vit dans une grande retraite *A.* خامل - منزوى *P.* حال - دنیادن چکلمش *T.* عزلتگزین - وحدتگزین وحدتده کچینان

RETOMBER. Tomber de nouveau *A.* سقوط على التكرار *P.* نیز افتادن *T.* بر دخی دوشمک - ینه دوشمک || Il s'était relevé, il est retombé قالقمشیکن ینه دوشدی

Il signifie figur., être attaqué de nouveau d'une maladie *A.* نکس *P.* نکس شدن واسر *T.* بر دخی اوغرامق || S'il retombe, il en mourra علتی نکس ایدهجک اولور ایسه وفات ایدهجکدر

Figur. *A.* ارتكاب على التكرار - القاء النفس على التكرار *P.* نیز گرفتار شدن *T.* بر دخی دوشمک || Retomber dans une faute qu'on avait déjà commise بر کمسنه مقدما ایتدیکی خطایه تکرار گرفتار اولمق || Il retombe à toute heure dans les mêmes fautes هرآن وهر دقیقه مقدمکی خطالره على التكرار دائما القای نفس ایدر || Il retombe toujours dans son péché گناه سابقنه القای نفس ایدر

Il signifie aussi simplement, tomber *A.* هبوط - نزول *P.* افتادن *T.* دوشمک || Cette balle est retombée en cet endroit کله فلان محله هبوط ایلدی - دوشدی || Les vapeurs que le soleil élève retombent souvent en pluie شمسک جذب ایلدیکی ابخره اکثریا بارانه مستحیل اولوب نزول ایدر || Ce jet d'eau retombe à plomb dans le bassin بو فسقیه صویی شکل عمودی اوزره ینه حوض ایچنه نزول ایدر

On dit figur. qu'une perte, qu'un blâme retombe sur quelqu'un, pour dire, qu'il en est chargé *A.* رجوع - عودت - اصابت *P.* افتادن - عائد شدن - راجع شدن *T.* دوشمک - طوقنمق || Le blâme, la honte en retombe sur lui بونک ملامتی وعار آکا طوقنور - وخجالتی آنک اوزرینه راجع اولور || Les frais du procès retombent sur un tel دعوانک مصارفی فلانه اصابت ایدر - دوشر || Puisse le sang innocent retomber sur celui qui l'a versé! بیگناهک دوکیلان قاننی الله تعالى سبب اولانک باشنه اصابت ایتدره

Retombé. *A.* ساقط على التكرار *P.* نیز افتاده *T.* بر دخی دوشمش *A.* هابط - نازل *P.* افتاده *T.* دوشمش

RETORDEMENT. Action de tordre une seconde fois, ou l'effet de cette action *A.* فتل مكرر *P.* نیز تافتگی *T.* بر قات دخی بوکمه

RETORDRE. Tordre une seconde fois, ou simplement Tordre *A.* تفتیل - مکرّرا فتل *P.* باز تافتن - تافتن *T.* بر قات بوکمک - دخی بوکمک

RÉTORQUER. Employer contre son adversaire le raisonnement qu'il opposait *A.* صرف علیه - ارجاع علیه *P.* باز بر او تافتن *T.* علیهنه چویرمک || Il a rétorqué contre lui les raisons dont il s'appuyait فلان کمسنه خصمنک سند اتخاذ ایلدیکی دلیللری آنک علیهنه صرف - آنک علیهنه جویردی ایتدردی

Rétorqué. *A.* مصروف علیه *P.* باز بر او تافته *T.* علیهنه چویرلمش

RETORS. Qui a été retordu plus d'une fois *A.* مکرر الفتل - مکرّرا مفتول *P.* ملاحم - بسیار بار تافته - چند بار تافته *T.* تکرار بتکرار تافته || Du fil retors قات قات بوکلمش مکرّرا مفتول اولان سلک

RÉTORSION. Emploi qu'on fait à son adversaire, des raisons dont il s'est servi. V. Rétorquer. || Cet argument est sujet à rétorsion بو دلیل قایلک علیهنه صرف وارجاع اولنهجق مقولهدندر

RETOUCHE. T. de Peint. Il se dit des endroits d'un tableau auxquels on a corrigé quelque chose *A.* تصحیح pl. تصحیحات || Il y a bien des retouches maladroites à ce tableau بو تصویرده استادلقسز وافر تصحیحلر وار در

RETOUCHER. Toucher de nouveau *A.* مس على التكرار *P.* نیز بسودن - نیز دست زدن *T.* بر دخی ال دکورمک - بر دخی یاپشمق - ینه ال طوقندرمق || Ne retouchez plus à cela بوکا بر دخی مس ید ایلمه

Il signifie aussi, corriger, réformer *A.* تصحیح - امرار القلم - الاصلاح - اصلاح || Il faut retoucher cet ouvrage شو تألیفی شو تألیفه امرار قلم اصلاح اولنمق - تصحیح ایتملو در اقتضا ایدر

On dit, Retoucher une planche, pour dire, repasser le burin sur une planche gravée, lorsqu'elle est usée *A.* جندرة *P.* نیز قلم بر گذرانیدن *T.* اوزرینه یکیدن قلم کزدرمک

RETOUR. Tour contraire et multiplié. Il ne se met qu'au pluriel et avec le mot Tours *A.* pl. احناء pl. الواء *P.* پیچش وگردش *T.* اکری بوکری طولاشقلقلر

Retour. Action de revenir *A.* عودت - رجعت - ایاب - قفول *P.* باز گشت *T.* دونش || À mon retour d'un tel lieu,

je l'ai trouvé en chemin فلانی حین عودتمده یولده راست
کلدم Il est parti sans espérance de retour بر دخی عودت
ایده‌جکنی مأمول ایتمیه‌رک عزیمت ایلدی — Il signifie
aussi, arrivée d'un lieu d'où l'on était parti | Heureux retour بالیمن
والسعاده اولان عودت J'attends son retour عودتنه منتظرم
Hâter son retour بر کمسنه عودتنی تعجیل ایتمک

On dit figur. Le retour de la paix اعادهٔ — عودت صلح وصلاح
صلح وصلاح du printemps عودت فصل بهار de l'aurore وقت
فجرک عودتی d'un accès — تکرری — نوبت علتک عودتی

On dit aussi, en parlant de la jeunesse, de la beauté, du temps,
etc., que quand ils sont passés, c'est sans retour عهد شباب
— وحسن وجمال ووقت وزمان مرور ایدنجه عودت ایتمز
بر دخی اله کیرمز — بر دخی کیرو دونمز — Il se dit aussi
du changement des affaires || Si vous laissez passer cette occasion,
il n'y aura jamais de retour بو فرصتی فوت ایده‌جک اولور
ایسه‌ک فیما بعد رجعتی احتمالی یوقدر Ils sont brouillés
sans retour بینلرنده اولان محبّت سابقه‌نک رجعتی
احتمالی قالمیه‌جق وجهله بوزشمشلر در On l'a privé de sa
charge sans espérance de retour فیما بعد احتمال رجعتی محال
اولمق صورتیله منصبی اوزرندن رفع اولندی

On dit, Être sur son retour, pour dire, être près de retourner
عودت — آمادهٔ عودت اولمق — متهیّئ عود ورجعت اولمق
اوزره — ou pour dire, commencer à déchoir, à perdre de sa vi-
gueur حال زوالده اولمق — مشرف پژمردگی وزوال اولمق

On dit, Le retour d'une âme à Dieu, pour dire, l'action d'un
pécheur qui se convertit *A.* توبة — رجوع عن الذنوب || Faire
un retour à Dieu ذنوبدن رجوع ایله حضرت حقه توجّه
ایتمک — توبهٔ الی الله ایتمک Après tous les désordres de sa
vie, il a fait un sincère retour vers Dieu مدّت عمرنده مرتکب
اولدیغی مآثم عدیده‌دنصکره توبهٔ صادقه ایله جناب
ارتکاب ایلدیکی تسبّب حالدنصکره — حقه توجّه ایلدی
توبهٔ نصوح ایله توبه‌کار اولدی

Retour. On appelle en termes de Jurisprudence, Droit de retour, le droit en vertu duquel les ascendans succèdent aux immeubles qu'ils ont donnés à leurs descendans, lorque ceux-ci viennent à mourir sans enfans *A.* رجوع المال الموهوب الی واهبه
T. بلا وارث وفات ایدنده ویرلمش اولان مال موهوبک
صاحب اوّلنه رجوعی || Les apanages des Fils de France leur
sont toujours donnés à la charge du retour à la Couronne, à dé-
faut d'hoirs mâles فرانسه شهزاده‌لرینه ویریلان خواصّ بلا
اولاد ذکور وفاتلری حالنده ینه جانب میری‌یه رجوع
ایتمک شرطیله کندولره ویریلور

Retour. Supplément de prix quand on troque une chose contre
une autre qui n'est pas d'égale valeur *A.* فضلة *T.* اوسته ویریلان
اقچه || Quel retour me donnerez-vous? فضله اوله‌رق بکا نه
ویررسک Combien me donnerez-vous de retour? اوسته نه مقدار
اقچه بکا ویره‌جکسک

Figur. Sorte d'équivalent d'un bienfait reçu *A.* عوض — مقابلة
T. قارشولق || L'amitié demande du retour محبّت خصوصنده
مقابله شرطدر Un honnête homme oblige sans espérance d'aucun
retour صاحب مروّت اولان کشی بلا فکر المقابله همّت
بلا غرض وعوض — ایدر

Retourner. Aller de nouveau dans un lieu *A.* — عودت — عود
قفول — اياب — رجعت — رجوع — معاودة *P.* باز — باز گشتن
آمدن *T.* دونمک — کیرو دونمک || Il veut retourner à l'ar-
mée اردویه عودت ایتمک خواهشنده در Il est retourné en
son pays ولایتنه عودت ایلدی Retourner sur ses pas دلی
— رجعت قهقری ایله کیرو دونمک — حافرته رجعت ایتمک
بر کمسنه کلدیکی یولدن ایزی اوزرینه دونمک — On dit
figur. Retourner en arrière, pour dire, abandonner une entreprise
dont on est rebuté فلان شیئدن رجوع ایتمک

Retourner. Recommencer à faire les mêmes choses *A.* — استیناف
مجدّداً مباشرت — اقتبال *P.* ازسر نو آغاز کردن *T.* یکیدن
بند باشلمق — باشلمق || Retourner à l'ouvrage, au combat ایشه
مجدّداً باشلمق — یا محاربه‌یه مجدّداً مباشرت ایتمک

On dit, Retourner à Dieu, pour dire, se convertir *A.* رجوع
توبة الی الله — الی الله بالتوبة *P.* توبه‌کاری نمودن *T.*
توبه ایتمک

Retourner. Tourner d'un autre côté *A.* تقلیب — قلب *P.* باز
گردانیدن *T.* چویرمک — دوندرمک || Retourner un habit لباسی
لباسک ایچنی دیشنه چویرمک — تقلیب ایتمک
Il est si faible, qu'il ne saurait se retourner dans son lit شول
رتبه‌ده ضعیف الحالدرکه فراشنده دونمکه اقتداری یوقدر
Quand je l'appelai, il se retourna فلانی چاغردیغمده دوندی

On dit figur. Je l'ai tourné et retourné de tout sens, et je n'en ai pu tirer
aucun éclaircissement هر طرفنی اویردم چویردم برشی آکلیه‌مدم

On dit, Retourner quelqu'un, pour dire, lui faire changer d'avis
T. بر کمسنه نك - بر کمسنه یه تحویل نیت ایتدرمك
عقلنی چویرمك || On l'a retourné par son intérêt غرض
فائده ایدرك عقلنی چویردیلر

S'EN RETOURNER, signifie, s'en aller. V. Aller || Il est temps que nous nous en retournions عزیمتمزك وقتیدر

RETOURNÉ. A. منصرف - عاید - راجع - آیب P. - باز گشته
باز آمده T. دونمش A. مقلوب P. باز گردانیده T. چویرلمش

RETRACER. Tracer de nouveau A. مجدداً ترسیم - مجدداً رسم
P. نیز نگاشتن T. || بر دخی چیزمك - یکیدن چیزمك
Cela n'est pas bien tracé, il le faut retracer بو شی لایقی اوزره
رسم اولنمدیغندن مجدداً ترسیمی اقتضا ایدر

Figur. Raconter les choses passées, en renouveler la mémoire A.
ذکر P. یاد کردن T. آکمق || Retracer les glorieux exploits d'un
héros صاحب قران زمان اولمق اوزره شهرتشعار اولمش
بر ذات نامدارك مآثر جلیله سنی ذکر ایتمك l'histoire
de nos malheurs دوچار اولدیغمز مصایب وآفاتك حکایه سنی
ذکر ایتمك

SE RETRACER. Se rappeler A. تخیل - تذکر P. - بیاد آوردن
در خاطر کردن T. خاطره کتورمك

RETRACÉ. A. مجدداً مرسوم P. نیز نگاشته T. بر دخی
چیزلمش

RÉTRACTATION. Action par laquelle on rétracte une opinion A.
رجوع عن - نکول P. باز گردش T. دونمك - دونمه || Ré-
tractation publique علناً سوزدن یاخود رایدن - علناً نکول
نکول volontaire, sincère نکول اختیاری ونکول صادق forcée
جبراً نکول - کرهاً نکول - نکول جبری Signer sa rétractation
رجوع ونکولنی مشعر کاغد امضا ایتمك

RÉTRACTER. Déclarer qu'on n'a plus l'opinion que l'on avait
avancée A. رجوع عن - نکول P. باز گردیدن T. دونمك
|| Il avait avancé telle proposition, il l'avait rétractée فلان قضیه یی
درمیان ایلدیکی قضیه دن - درمیان ایتمشیکن نکول ایلدی
رجوع ایلدی - Se rétracter. Se dédire || Il soutenait cette opi-
nion, il s'est rétracté بو راییی تأیید ایتمك قیدنده ایدی
انجق بو دفعه رجوع ایلدی Il a été contraint de se rétracter
des choses qu'il avait avancées درمیان ایلدیکی ماده لردن
رجوع ایلمکه مجبور اولدی Il s'en est rétracté publiquement
سوزندن علناً ومتواتراً رجوع ایلدی

Il se prend aussi pour Déclarer la fausseté A. تکذیب P.
اثبات نادرستی کردن T. || یلان اولدیغنی بیلدرمك
L'auteur d'une calomnie doit la rétracter formellement موجد افترا
اولان کشی افتراسیی صراحةً تکذیب ایتمك لازمهٔ ذمتیدر

RÉTRACTION. T. de Méd. Raccourcissement, contraction d'une
partie A. تقبض P. پیچش T. بورشقلق

RETRAIRE. T. de Palais. Retirer un héritage qui a été vendu
A. استرداد المبیع P. مال فروختدرا باز گرفتن T. صاتلمش
|| مالی کیرو المق Il a droit de retraire cette terre, comme
parent اشبو بیع اولنمش ملکك استردادینه حسب القرابه
استحقاقی وار در

RETRAIT. Action de retraire un héritage. V. Retraire.

RETRAIT. Le lieu d'une maison, où l'on va aux nécessités na-
turelles A. کنیف - ممشا - مستراح - بیت الخلا P. - آبریز
خلا T. کنف

RETRAITE. Action de se retirer A. عودت - مفارقة - تنحی
P. باز گشت T. چکلمه || Il est temps de faire retraite چکلمه نك
وقتیدر La retraite dans les villes de guerre est à l'entrée de la
nuit قلعه لرده خلقك چکلدیکی وقتی وقت غروبدر Le
tambour a battu la retraite طبل عودت چالندی

Il se dit particulièrement de la marche que font les toupes pour
se retirer A. انعطاف - توجه الی الوراء - انصراف - رجعت
الی الوراء P. در پس رو تابی T. || کیرویه چکلمه Les
ennemis ont fait retraite دشمن عسکری کیرویه طوغری توجیه
تقلیب وجههٔ رجعت ایلدی - وجههٔ انصراف ایلدی Ils
se sont battus en retraite فلان عسکر کیرویه رهپیمای عود
ورجعت اولدیغی حالده جنکلشمدن خالی اولمش دکلدر
Les trompettes sonnèrent la retraite تنبیه رجعت وانصراف
تصویت کرەنای ایله نشر واعلان اولندی Les ennemis sont
en pleine retraite عسکر اعدا عموماً سمت انصرافه طوغری
عسکر اعدا برتهم کیرویه - توجیه وجههٔ عزیمت اوزره در
طوغری رهپیمای عود وانصراف اولمقده در Suivre l'en-
nemi dens sa retraite دشمنی رجعت وانصرافی حالنده
دشمن رهنورد سمت رجعت - تعقیب واستذناب ایتمك
دشمنه حال رجعتده ایکن - ایکن اکسدسنه دوشمك
عقبگیرلك ایتمك

RETRAITE. Séparation du tumulte du monde A. عزلة - انزوا P.
عزلت گزینی T. || چکلمه Vous êtes vieux, il est temps de

faire retraite مسن واختيار اولدبغنك تقريبيله عزلت وانزوايه ميل ايلمنك وقتيدر Il vit dans une grande retraite حال كمال عزلت وانزوا اوزره كچينور

Il se dit aussi du lieu où l'on se retire *A.* مكان ـ مقرّ الانزوا ـ وحدتكده ـ عزلتكده *P.* محلّ الاعتزال والوحدة ـ العزلة *T.* تنهايه چكلدجك ير ـ جاى انزوا || Il s'est bâti une petite retraite مختصر بر عزلتكده بنا ايلدى Il s'est fait à la campagne une retraite pour sa vieillesse وقت شيخوختى ايچون چفتلكنده بر عزلتكده احداث ايتدردى Douce, paisible, agréable retraite آشوب دنيادن آزاده مفرّح ودلگشا بر عزلتكده

Il se dit ausssi de l'éloignement momentané du commerce du monde, pour ne vaquer qu'aux exercices de piété *A.* خلوت ـ وحدت *P.* چلّه *T.* وحدتگزينى ـ خلوتگزينى ـ چلّه || Ce religieux est en retraite فلان راهب چلّده در Une retraite de dix jours اون كونلك چلّه Les méditations qu'il a faites dans sa retraite فلان كشى خلوت ووحدتده ايكن ايتديكى مراقبه

Il signifie aussi, un lieu de refuge *A.* ملاذ ـ كنف ـ ملجاء *P.* جاى پناه ـ جاى امان *T.* صغندجق ير || Donner retraite à quelqu'un رخصت ـ بر كمسنديه محلّ التجا ويرمك صغندجق ير ويرمك ـ التجا ويرمك

On appelle Retraite de voleurs, de brigands, un lieu où ils se retirent *A.* كهف اللصوص *P.* گريزگاه دزدان *T.* خرسز يتاغى || Cette forêt n'est qu'une retraite de voleurs بو اورمان انجق بر خرسز يتاغيدر

Les militaires nomment Retraite, les emplois dans les places, et les pensions *T.* تقاعد مأموريتى وتقاعد علوفه‌سى

Il se dit aussi de la récompense qu'on donne à un domestique à la fin de ses services *T.* تكميل ـ تكميل خدمت عطيّه‌سى خدمت بخششى

Retraite. Diminution de volume dans un corps humide desséché au feu *A.* قلوص *T.* قصدلمه ـ چكلمه || En modelant la terre, il faut estimer la retraite qu'elle éprouvera par la cuisson ترابى قالب ايدر ايكن حين طبخده چكيلدجكى مقدارى حساب وتخمين اولنملو در

RETRANCHEMENT. Suppression de quelque chose *A.* قطع ـ انقطاع *P.* گسستگى *T.* كسلمه || Le retranchement de sa pension le gêne معاشنك قطعى ضيق حالنه باعث اولور Depuis le retranchement qu'il a fait dans sa dépense, il paye ses dettes مصارفنى قطع ايده‌ليدنبرو ديوننى ادا ايدر Retranchement des abus حلول ايتمش فساداتك قطعى

Il signifie aussi, diminution *A.* تقليل *P.* كمسازى *T.* آزالتمه || Le retranchement des dépenses تقليل مصارف

Et un espace retranché d'un plus grand *A.* مكان ـ محلّ مفرز *P.* جاى جدا كرده ـ منفصل *T.* بولنمش ير ـ بولمه || Son valet couche dans un retranchement خدمتكارينك يتاغى بر بولنمش يرده در Ce retranchement est trop grand بو بولمه غايت ايله واسعدر

Retranchement. T. d'art milit. Travaux qu'on fait à la guerre, pour se mettre à couvert contre les attaques de l'ennemi *A.* مترس pl. متارس *P.* مترس *T.* مترس || Nos gens avaient fait de grands retranchemens بزمكيلر جسيم مترسلر احداث ايلديلر On entra dans leurs retranchemens l'épée à la main مسلول السيوف اولدرق دشمنك مترسلرى اوزرينه صولت وهجوم ايتمشلر در

RETRANCHER. Ôter quelque chose d'un tout *A.* تنقيص ـ حذف *P.* جدا كردن *T.* اكسلتمك || Il faut retrancher plusieurs branches de cet arbre بو آغاجك بر قاچ داللرى حذف اولنملو در Il y a plusieurs endroits à retrancher dans ce livre شو كتابك وافر حذف اولندجق يرلرى وار در On lui a retranché de ses gages علوفه‌سنك بر مقدارينى تنقيص ايلديلر

Il signifie aussi, diminuer *A.* تقليل *P.* كم ساختن *T.* آزالتمق || Retrancher sa dépense تقليل مصرف ايتمك

Et supprimer, ôter entièrement *A.* قطع *P.* گسستن *T.* كسمك ـ رفع ايتمك || On lui a retranché sa pension فلانه ويريلان معيشت قطع اولندى Retrancher les abus حلول ايتمش فساداتى قطع ايتمك

On dit, que les médecins ont retranché le vin à quelqu'un, pour dire, qu'ils lui en ont interdit l'usage طبيبلر باده‌يى فلاندن منع ايلديلر

On dit, Retrancher de la communion des fidèles, pour dire, excommunier فلانى جماعت مؤمنيندن اخراج ايتمك

Retrancher. T. de guerre. Faire des retranchemens *A.* تحصين گردا گرد *P.* احاطة بالمترس ـ تكنيف بالمترس ـ بالمترس ـ اطرافى مترسلمك *T.* بامترس بستن ـ مترس پرداختن

اردونك اطرافنه متريس جويرمك || Retrancher un camp متريس جويرمك

Se Retrancher. Se restreindre, se réduire *A.* انحصار *P.* منحصر گشتن || Il voyait autrefois beaucoup de monde, il s'est retranché à ne recevoir que peu de personnes مقدّما خلق ايله كثرت الفتى وار ايكن بر مدّتدنبرو كورشمكى معدود ومعيّن كسانه حصر ايلدى Il s'est retranché à la moitié de sa dépense نصف مصرفه منحصر اولدى

Il s'emploie aussi absolument, pour dire, diminuer sa dépense *A.* تقليل المصارف *P.* مصرفرا كم كردن *T.* مصرفى آزالتمق || Il a mieux aimé se retrancher que de s'endetter مديون اولمقدن ايسه تقليل مصرف ايلمكى اولى وانسب عدّ ايلدى

Se Retrancher. T. de guerre. Faire des travaux, pour se mettre à couvert contre les attaques des ennemis *A.* استحكام ـ تحصّن ـ مترسلنمك *T.* بامترس استحكام پذيرفتن *P.* بالمتارس كنديه مترس ايله استحكام ويرمك

Retranché. *A.* مستحكم بالمتارس والترصينات ـ متحصّن *P.* مترسلر ايله استحكام ـ مترسلنمش *T.* با مترس استحكام پذيرفته مترسلر ايله استحكام ويرلمش اردو Camp retranché || ويرلمش

RETRAYANT. Qui exerce l'action de retrait *A.* طالب الردّ المبيع *P.* مال فروختدرا باز خواهنده *T.* صاتلمش مالى كيرو طلب ايدن

RÉTRÉCIR. Rendre plus étroit *A.* اضاقة ـ تزنية *P.* تنكك ساختن *T.* طارالتمق || Rétrécir une rue زوقاغى طارالتمق le canal de la rivière نهرى اضاقه ايتمك ـ مجراى Figur. || La servitude rétrécit l'âme حال رقيّت موجب اضاقهٔ نفسدر

Rétrécir, au neutre, et Se Rétrécir. Devenir plus étroit *A.* تضيّق ـ تزنّى *P.* تنكك شدن ـ تنكى پذيرفتن *T.* طارالمق || Le canal de la rivière va en se rétrécissant مجراى نهر كتدكجه تضيّق ايدر

Il se dit aussi des choses qui se raccourcissent au feu, à l'eau *A.* تقاصر ـ تقلّص ـ اكتزاز *P.* كوتهى پذيرفتن ـ فا هم آمدن *T.* قصّلمق ـ بوزيلوب چكلمك ـ بوزيلوب بورتشمق || Cette toile se rétrécira au blanchissage بو بز لدى غسلده بوزيلوب چكيلهجكدر Le cuir se rétrécit à la pluie درى يغموردن اكتزاز ايدر

Rétréci. *A.* ضيّق *P.* تنكى پذيرفته *T.* طارالمش ـ كز *A.* متقلّص *P.* كوتهى پذيرفته ـ فا هم آمده *T.* بوزيلوب بورتشمش ـ بوريشوب چكلمش ـ قصدلمش

Figur. *A.* قاصر *P.* كوته *T.* قصه || Esprit rétréci عقل قاصر

Vues rétrécies منويّات قاصره Position rétrécie حال قاصر وضيّق

RÉTRÉCISSEMENT. Action par laquelle une chose est rétrécie *A.* قلوص ـ كزازت ـ قصارت *P.* كوتهى *T.* قصدلمه ـ بوزيلوب چوقدنك بوزيلوب چكلمه || Le rétrécissement d'une pièce de drap ـ Figur. || Le rétrécissement de l'esprit *A.* قصارة العقل *P.* كوتهىٔ عقل *T.* عقلك قصدلغى

RÉTRIBUTION. Salaire, récompense de la peine qu'on a prise pour quelqu'un, du service qu'on lui a rendu *A.* اجر ـ اجرت *P.* مزد *T.* اجرت || Rétribution légitime اجر حلال honnête اجرت شايان اجر در Cela mérite rétribution وافيد

RÉTROACTIF. Qui agit sur le passé *A.* عامل على الماضى *T.* كچمش زمانه ايشليان ـ Il se dit avec le mot Effet || Effet rétroactif ماضى يه عمل || Cela opère par un effet rétroactif بوشى بونك حكمى ماضى يه عمل ايدر ـ ماضى يه عاملدر Les lois n'ont point ordinairement d'effet rétroactif وضع اولنان قانونلرك حكمى ماضى يه عامل دكلدر

RÉTROACTION. Effet de ce qui est rétroactif *A.* عمل على الماضى *T.* كچمش زمانه ايشلمه

RÉTROCÉDER. T. de Pratique. Remettre à quelqu'un le droit qu'il nous avait cédé *A.* عدم القبول الفراغ || Je lui ai rétrocédé la dette qu'il m'avait transportée بكا فراغ ايلديكى ذمّتى كنديه ردّ ايلدم ـ قبول ايتمدم

RÉTROCESSION. Action de rétrocéder. V. ce mot.

RÉTROGRADATION. T. d'Astron. Mouvement apparent des planètes contre l'ordre des signes célestes *A.* رجعت || La rétrogradation de Mars, de Jupiter مرّيخك ومشترينك رجعتى

RÉTROGRADE. Qui se fait en arrière. Il se dit particulièrement des planètes *A.* راجع || Marche rétrograde سير راجع Le soleil et la lune ne sont jamais rétrogrades شمس وقمر هيچ بر وقتده راجع دكلدر

RÉTROGRADER. Retourner en arrière *A.* رجعت ـ تقهقر ـ رجوع قهقرى *P.* باز رفتن ـ واپس رفتن *T.* بر كمسند كيرويه طوغرى يوريمك ـ ايزى اوزرينه دونمك || L'armée a été obligée de rétrograder اردو رجعت قهقرى يه مجبور اولمشدر ـ Il se dit particulièrement des planètes || Mercure com-

mençait à rétrograder كوكب عطارد مايل رجعت ايدى

RETROUSSEMENT. Action de retrousser. V. Retrousser.

RETROUSSER. Relever en haut ce qu'on avait détroussé *A.* تشمير *P.* بر جيدن *T.* صيغەمق || Retroussez votre robe لباسكى تشمير ايله

Il signifie aussi, trousser *A.* التوا *P.* بازوشتن *T.* قيورمق — بورمق || Retrousser ses cheveux, sa moustache صاچى وبييغى بورمق son chapeau, ses manches بر كمسند شابقەسنى بورمق — قيورمق ويكلربنى قيورمق

RETROUSSÉ. *A.* ملتوى *A.* مشمّر *P.* بر جيده *T.* صيغەنمش *P.* بازوشتە *T.* بورلمش — قيورلمش — Nez retroussé, V. Nez.

On dit d'un cheval, qu'il a les flancs retroussés, pour dire, qu'il a les flancs creux *A.* اخمص الاضلاع *P.* تهى پهلو *T.* باتيقين يانلو

RETROUSSIS. Il se dit de la partie du bord d'un chapeau qui est retroussée *A.* ليّة القبعة *P.* شكنج سرپوش *T.* شابقەنك قيورق يرى

RETROUVER. Trouver une seconde fois *A.* وجدان على التكرار *P.* نيز يافتن *T.* ينه بولمق || J'ai trouvé un passage dans un auteur, je le retrouverai فلان تأليفده بولديغم فقره‌يى تكرار بولەجغم

Et trouver une chose perdue *A.* وجد *P.* يافتن *T.* بولمق || J'ai retrouvé ma montre ساعتمى بولدم ce que je voulais dire ديەجكمى بولدم

RETS. Filet dont on se sert pour la chasse ou pour la pêche شبكة — شَرَك — حبالة pl. حبايل *P.* نسبيل *T.* آغ || Jeter le rets dans la mer دريايه القاى شرك ايتمك Tendre des rets مدّ حبايل ايتمك Cet esturgeon a donné dans les rets بو مرسين بالغى آغە گرفتار اولدى — دوشدى — On dit figur. Prendre quelqu'un dans ses rets, pour dire, le faire tomber dans les piéges qu'on lui a tendus فلانى گرفتار حبالهٔ مكر وخديعت ايتمك — فلان كمسند قورديغى دام حيلەيە فلانى دوشورمك

RÉUNION. Action de réunir. V. Réunir. — Et l'effet qui en résulte *A.* التئام — ارتتام — التحام — اتّصال *P.* بهم پيوستگى *T.* بتشمه — قاوشمه || La réunion des lèvres d'une plaie, des chairs يارە دوداقلربنك متفرّق اولمش اجزانك اتّصالى des parties ولحومك التئامى

RÉUNION. Rassemblement, jonction *A.* اجتماع *P.* بهم امدن *T.* بر يره كلمه || La réunion de ces preuves, de ces faits اشبو دليللرك واحوالك اجتماعى La réunion des ambassadeurs au congrès ايلچيلرك مجلس مكالمەده اجتماعى

Il se dit figur. des volontés et des esprits, et signifie, réconciliation *A.* اتّحاد — موافقة *P.* يكرنگى — همدمى — همسازى *T.* موافقت افكار || برلشمه — اويوشمه La réunion des esprits برلشمەسى — ايكى فرقەنك اتّحادى des deux partis des princes chrétiens ملوك نصارانك اتّحادى Depuis sa réunion à l'Église شريعت عيسويّەيه موافقتى زماننددنبرو

Il se dit aussi figur. en matière de fief *A.* انضمام — التحاق *T.* قاتلمه || La réunion d'un fief au fief dominant بر مالكانەنك باش مالكانەيه التحاقى La réunion de la Normandie à la Couronne فلان مملكتك ملك پادشاهى‌يه انضمامى

RÉUNIR. Rejoindre ce qui était épars *A.* جمع *P.* بهم آوردن *T.* بر يره بركدرمك || Réunir les rayons du soleil par le moyen d'un verre convexe زجاج مقعر واسطەسيله اشعّهٔ شمسى جمع ايتمك

Et rejoindre ce qui était désuni, séparé *A.* ارأم — تلئيم *P.* بهم پيوستن *T.* قاوشدرمق — بتشدرمك || Il faut essayer de réunir ces chairs اشبو لحومك تلئيمى چارەسنى تجربه ايتملو Réunir les lèvres d'une plaie شفاء جراحتى بتشدرمك — در برى برينه قاوشدرمق

Il signifie aussi, réconcilier *A.* توفيق ما بين — توفيق *P.* برلشدرمك — اويدرمق *T.* با هم موافق كردن — همساز كردن اوزلاشدرمق — || Travailler à réunir les esprits, les volontés توفيق افكار وآرايه سعى ايتمك Cela a réuni les deux partis بو كيفيّت وسيلهٔ توفيق قلوب جانبين اولمشدر Ils étaient brouillés, un intérêt commun les a réunis فلان كمسنەلر بوزشمشلر ايكن طرفينه راجع اولەرق ظهور ايتمش بر مصلحت مشتركه اوزلاشملرينه وسيله اولمشدر

Il se dit figur. en matière de fief et d'autres choses semblables *A.* الحاق — ضمّ — اضافة *P.* اندر گرفتن *T.* قاتمق || Réunir un grand fief à la Couronne بر مالكانهٔ جسيمى ملك پادشاهى‌يه ضمّ والحاق ايلمك Réunir au fief dominant ce qui en a été démembré مقدّما باش مالكانەدن نزع وافراز اولنمش قطعەلرى كما فى السابق مالكانهٔ مذكوره الحاق ايتدرمك

Il se prend aussi pour Unir *A.* ربط *P.* بستن *T.* باغلمق || Le roi a réuni toutes ses fermes پادشاه ميرى مالكانەلربنك

Réunir un domaine, un droit جملەسنی بر یرە ربط ایلدی
املاک همایوندن بریسند بر نوع رسم ربط ایتمک

Se Réunir. Il se dit en parlant des chairs *A.* ارتئام ـ التئام
P. بهم پیوستن *T.* قاوشمق تتشمک || Les chairs se sont
réunies لحوم بری برلربله التئام ایتمشدر

Il se dit figur. de la réunion des esprits et des volontés *A.*
رابطە ـ یکجهتی نمودن *P.* عقد الاتفاق ـ اتّفاق ـ اتحاد
T. همدم شدن ـ یکدل ویکزبان شدن ـ یکجهتی پیوستن
سوزی بر ایتمک ـ برلشمک || Ils se sont réunis contre l'ennemi commun دشمن مشترک علیهنه عقد اتّفاق ایتمشلر
Ils se sont réunis sur ce point-là اول مادەنک اوزرینە در
سوزی بر ـ یکجهت ویکزبان اولمشلر در ـ اتّفاق ایلدیلر
ایتمشلر در

Réuni. *A.* ملتئم *P.* بهم بیوسته *T.* قاوشمش ـ بتشمش *A.*
متحد ـ متفق *P.* همدم ـ یکجهت *T.* برلشمش

RÉUSSIR. Avoir un heureux succès *A.* ظفر ـ توفق ـ تیسّر
ـ کامروا شدن *P.* تقضیة المرام ـ فوز بالمرام ـ علی المرام
باشه *T.* موفق شدن ـ تحصیل کام کردن ـ ظفر یافتن
|| Il a réussi dans son dessein حصوله کتورمک ـ چیقارمق
مقضیّ المرام اولدی ـ مرامنه ظفریاب اولدی dans son entreprise طوتدیغی ایشده مظهر ـ طوتدیغی ایشه موفق اولدی
Ce jeune homme réussira bien à la guerre بو فوز وظفر اولمشدر
Il a peu réussi, mal نو جوان فنّ حربده موفق اولەجقدر
réussi چندان موفق اولمدی

Il se dit aussi des choses *A.* مقارنة بنتیجة الحسنة ـ تیسّر
ـ مقارن یسر وتوفیق شدن ـ حسن نتیجه پذیرفتن *P.*
حسن نتیجه ـ باشه چیقمق *T.* مقارن یسر وسهولت شدن
|| Cet ouvrage a réussi بو تألیف یسر وتوفیقه مقارن بولمق
Ce discours, cette harangue a fort réussi بو مقاله وبو اولدی
Ce projet n'a pas موعظه بر طبق مرام نتیجه پذیر اولمشدر
réussi میسّر ـ بو ترتیب حسن نتیجەیه مقرون اولمدی
Il faut voir comment ce projet réussira بو ترتیب اولمدی
رهین یسر وسهولت اوله بیلەجکمی نظر اولنمق اقتضا
Cette chose lui réussit بو شئ فلانک الندە یسر وسهولت ایدر
Ce qui réussit à l'un, ne réussit pas à ایله حصولپذیر اولور
l'autre بر کشی بە میسّر اولان شئ دیگرینه میسّر اولمز Cela
m'a bien réussi بو شئ بر وفق مرام بکا میسّر اولمشدر Tout ce
qu'il entreprend lui réussit هر نەیە تشبّث ایدر ایسه رهین

یسر وسهولت اولور

RÉUSSITE. Bon succès *A.* مقارنة بالیسر ـ حسن النتیجة ـ یسر
P. حصولپذیری *T.* باشه چیقمه || La réussite d'une affaire مصلحتک حسن نتیجەسی Son livre n'a
point eu de réussite تألیفی یسر وتوفیقه مقارن اولمدی

Il se prend aussi simplement pour Succès, issue *A.* نتیجة *P.*
انجام کار *T.* صوک || Il faut voir quelle en sera la réussite
بو ایشک نتیجەسی نه شکل اولەجغنه باقملو در

REVALOIR. Rendre la pareille *A.* مقابلة بالمثل ـ مجازات
T. مقابلەسنی ایتمک ـ قارشولغنی ایتمک || Il m'a fait une
injure, je lui revaudrai cela بکا ایتدیکی تکدیرک مقابلەسنی
ایدەجکم Il m'a fait du bien, je le lui ai bien revalu بکا ایتدیکی
همتک مقابلەسنی ایتدم Il m'a désobligé, je saurai le lui
revaloir شکستگی خاطرمی موجب اولمش معاملەسنی مقابلة
بالمثل ایله کندویه ادا ایدەجکم

REVANCHE. Action par laquelle on se revanche du mal qu'on
a reçu *A.* انتقام ـ مقابلة الی السوء بالسوء *P.* باد افراه *T.*
|| On l'avait maltraité, mais il بر کمسنەنک حقندن کامه
a eu sa revanche مظهر اولدیغی سوء معاملەنک مقابلەسنی
انتقامنی آلدی ـ ایتدی

Il se dit aussi en bonne part *A.* مکافات ـ جزا *P.* پاداش
T. اودەمه || Vous m'avez rendu quantité de bons offices, je tâcherai d'en avoir ma revanche طرفکدن نیچه نیچه همتلره مظهر
اولدیغمه بناءً اقتضا ایدن مکافاتک اجراسنه بذل سعی
ودقت ایدەجکم

En Revanche. Pour rendre la pareille *A.* بالمقابلة ـ مقابلة || Il
m'a servi dans une telle occasion, et en revanche je l'ai servi
dans une autre فلان وقتده بکا خدمت ایلدی بن دخی
وقتنده کندوسنه بالمقابله خدمت ایلدم

REVANCHER. Défendre quelqu'un qui est attaqué, l'aider dans
une querelle *A.* اعانة ـ التزام الحمایة ـ احما ـ حمایة *P.*
ـ یاوری نمودن ـ دستگیری کردن *T.* صاحبلک ایتمک
|| Il est venu revancher son camarade یولداشی حقنده صاحب چیقمق
یولداشنی حمایت ایچون کلدی ـ التزام حمایت ایلدی

Se Revancher. Se défendre *A.* احتما ـ تحمّی *P.* خودرا پاسداری
نمودن *T.* کندوینی قوریمق || Il m'est venu attaquer, et je
me suis revanché اوزریمه هجوم ایتمکله احتما ایلدم

Se Revancher. Rendre la pareille d'un mal qu'on a reçu *A.*

انتقام آلمق .T گیفر بردن .P اخذ الانتقام || Je sais tout le mal que vous avez dit de moi, je m'en revancherai حقمده سویلدیککز ذمایمک مجموعی معلوم اولمغله اخذ انتقام ایلمکده تجویز اهمال ایده‌جک دکلم

Il se dit aussi en bien .A اجراء المکافاة .P پاداش کردن .T قارشولغنی ایتمک || Vous m'avez fait un plaisir, je m'en revancherai بکا ایتدیککز ایولککک مکافاتنی اجرا ایده‌جکم

RÊVASSER. Avoir de fréquentes rêveries pendant un sommeil inquiet .A رؤية الاضغاث الاحلام .P خواب پراکنده دیدن .T قاریشق دوش کورمک || J'ai eu un sommeil fort inquiet, je n'ai fait que rêvasser نومم غایة الغایة مختل وپریشان اولوب رؤیت اضغات احلامدن هیچ خالی اولمدم

RÊVE. Songe qu'on fait en dormant .A رؤیا pl. رؤی ـ حلم pl. احلام ـ واقعه ـ دوش .P خواب ـ بوشپاس ـ بوشاسب .T دوش || J'ai fait un étrange rêve غریب بر رؤیا کوردم || J'ai eu de mauvais rêves فنا رؤیالر کوردم ـ موحش رؤیالر کوردم

On appelle figur. Rêve, des projets sans fondement .A خیال pl. خیالات باطلة pl. ظلال ـ ظلّ pl. خیال باطل ـ خیالات .P خیال خام ـ بیوس .T دوش مقولەسی || Ce projet n'est qu'un beau rêve بو ترتیب محضا خیال دلپسند در

REVÊCHE. Rude, âpre au goût .A عفص .P تلخه .T ککرمسی ـ طعمی ککره || Ces poires sont revêches بو آرمود ککرمسیدر

Il se dit figur. des personnes rudes, peu traitables .A معتاص ـ خشین المزاج .P بد خو ـ قند ـ خویلو .T چتین || Cette femme est rude et revêche شدیدة الطبع وخشینة المزاج بر قاریدر

RÉVEIL. Cessation du sommeil .A یقظة ـ تنبّه .P بیداری .T اویانمه ـ اویانقلق ـ اویقودن قالقمه || À mon réveil اویاندیغم وقتده ـ اویقودن قالقدیغمده || Il apprit cette nouvelle à l'heure de son réveil بو خبری اویاندیغی ساعت استماع ایلدی

RÉVEIL, ou RÉVEILLE-MATIN. Horloge qui sonne, pour éveiller précisément à l'heure sur laquelle on a mis l'aiguille .A ساعة منبّهة .T ساعت منبّه || Ce réveille-matin n'est pas juste بو منبّه ساعت صحیح دکلدر

RÉVEILLER. Éveiller .A انباه ـ ایقاظ .P از خواب بیدار کردن .T اویاندرمق || Il a défendu qu'on le reveillât خوابدن بیدار ایلملرینی منع ایلدی ـ On dit, Réveiller quelqu'un d'un assoupissement, d'une léthargie حال خثردن وسرسامدن ایقاظ ایتمک

On dit proverb. Il ne faut pas réveiller le chat qui dort, pour dire, qu'il ne faut pas renouveler une méchante affaire, une querelle assoupie فتنهٔ نائمه‌یی ایقاظ ایتمک جائز دکلدر

Figur. Exciter de nouveau, renouveler .A مجدّدا ایقاظ ـ تجدید .P نو ساختن .T یکیلمک || Cela leur réveilla le courage تجدید غیرتلرینه وسیله اولمشدر réveilla leurs prétentions مطلوبانلرینک تجدیدینه سبب اولمشدر Vous ne faites que réveiller sa douleur سکونتپذیر اولمش درد درونینی مجدّدا ایقاظ ایتمش اولورسک Cet homme a l'esprit un peu pesant, on le fait voyager pour le réveiller بو آدم بطیء الفهم اولمغله ایقاظ ذهننه وسیله اولمق اوزره سفر وسیاحته تعیین اولنمشدر Réveiller un procès تسکین ـ دعوایی تجدید ایتمک ایلدیلر اولنمش دعوایی ایقاظ ایتمک

SE RÉVEILLER, signifie la même chose que s'éveiller .A تیقّظ ـ تنبّه ـ قیام من النوم .P از خواب بیدار شدن .T اویانمق || Je me suis réveillé trois ou quatre fois cette nuit بو کیجه اوچ درت دفعه اویاندم ـ On dit, au propre, Se réveiller de son assoupissement, de sa léthargie .A تیقّظ من الخثر وتیقّظ من السرسام ـ Il se dit aussi au figuré, pour signifier, sortir de l'indolence, de l'inaction خواب کسل ورخاوتدن متیقّظ اولمق ـ خواب غفلتدن بیدار اولمق

SE RÉVEILLER, signifie figur. se renouveler .A تجدّد .P نو گشتن .T یکیلنمک || Il sentait que sa haine se réveillait بغض وعدوانی نو بنو متجدّد اولدیغنی احساس ایدر ایدی Ses maux, ses douleurs se réveillent اوجاع والامی نو بنو متجدّد اولور

RÉVEILLÉ. .A متیقّظ ـ متنبّه .P بیدار .T اویانمش ـ اویانق

RÉVÉLATION. Action de révéler .A کشف ـ بیان .P فاش ـ آشکار سازی ـ وا سازی .T آشکاره‌یه چیقارمه || Révélation des complices آشکاره‌یه چیقارلمسی ـ جرمه شریکک اولنلرک بیانی d'un secret کشف سرّ

Il signifie aussi, l'inspiration par laquelle Dieu a fait connaître aux hommes ses mystères, sa volonté, etc. .A وحی ـ الهام pl. الهامات || Révélation divine وحی ربّانی Saint Paul a eu des révélations حضرت پاولوس مظهر الهامات اولمشدر ـ من قبل الرحمن ملهم اولمشدر L'autorité de l'Écriture-Sainte est fondée sur la révélation کتاب الهیک مبنای صحّتی وحی

والهام ربّانيدر

Il se prend aussi, pour les choses révélées *A.* مكاشفة بالوحى pl. مكاشفات بالوحى Les révélations de Saint Jean حضرت يوحنّانڭ وحى ربّانيله اولان مكاشفاتى

RÉVÉLER. Découvrir, declarer une chose qui était secrète *A.* كشف - اعلان - بيان - افشا *P.* وا كردن - فاش كردن *T.* آچمق - اشكاره‌يه چيقارمق ‖ Dieu a révélé ses vérités à son Église حضرت ربّ الارباب حقايق احوالى دين عيسى‌يه دولتڭ سرّينى كشف ايلدى Révéler le secret de l'État افشا ايتمك - كشف واعلان ايتمك Il est allé révéler la conspiration مواعدهٔ ارباب فتنه‌يى واروب كشف واعلان ايلدى Révéler ses complices بر كمسنه جرمه هوادارى اولنلرى بيان ايتمك

RÉVÉLÉ. *A.* منكشف *P.* فاش كرده - وا كرده *T.* آچلمش - اشكاره‌يه چيقارلمش

REVENANT. Qui plaît, qui revient *A.* مستحب - مطبوع *P.* سيماى دلارا *T.* كوكل سودريجى - دلارا - دلنشين ‖ Air revenant سيماى دلارا

REVENANT. Esprit que le peuple croit revenir de l'autre monde *A.* سعلاة pl. سعالى *P.* آرداد *T.* قره قونجلوز

REVENANT-BON. Profit casuel *A.* pl. عوائد طيّارات ‖ Le revenant-bon de cette charge بو منصبڭ عوائد طيّاراتى

Figur. *A.* فائدة pl. فوائد ‖ Le plaisir d'obliger est le revenant-bon de mon emploi مأموريتمدن حاصل اولان فائده انجق خلقه همّت ايلمكدن حاصل اولان حظّ دروندر

Il signifie aussi, les deniers qui restent entre les mains d'un comptable, après avoir rendu ses comptes *A.* فضلة ‖ On avait un fonds de cent mille livres, on n'en a employé que soixante, c'est quarante mille livres de revenant-bon يوز بيڭ غروش مبلغ جمع اولنوب التمش بيڭى صرف اولنمغله قرق بيڭ غروش فضله قالمشدر

REVENDEUR. Qui revend, qui achète pour revendre *A.* بايع على التكرار pl. بنادرة *P.* كيسددار *T.* مطره‌باز - بندار ‖ Revendeur de livres كتاب مطره‌بازى

REVENDICATION. V. Revendiquer.

REVENDIQUER. Réclamer une chose qui nous appartient *A.* تقاضاء الردّ - دعواء الاسترداد - استلحاج *P.* باز خواستن *T.* ‖ Revendiquer des meubles متاع كيرو ويرلمسنى دعوا ايتمك un cheval باركيركت ردّينى بيتك دعوا ايتمك

تقاضا ايتمك Le procureur fiscal d'une telle juridiction, a revendiqué une cause qui était portée à un autre tribunal فلان قضايه مأمور اولان ميرى كاتبى آخر محكمده رؤيت اولنان دعوانڭ طرفنه ردّ اولنمسنى ادّعا ايلدى

REVENDRE. Vendre ce qu'on a acheté *A.* بيع على التكرار *P.* باز فروختن *T.* ينه صاتمق ‖ C'est un homme qui achète pour revendre تكرار بيع ايتمك ايچون اشتراى مال ايدنلردندر Acheter en gros pour revendre en détail كسراً بيع ايتمك نيتيله سنايةً اشتراى مال ايتمك

REVENDU. *A.* مبيوع على التكرار *P.* باز فروخته *T.* ينه صاتلمش

REVENIR. Venir une autre fois *A.* اتيان على التكرار *P.* نيز آمدن *T.* ينه كلمك ‖ Je reviens pour vous dire... سكا شونى ديمك ايچون ينه كلدم Il est revenu vous chercher سنى آرامق ايچون تكرار كلدى

REVENIR. Retourner au lieu d'où l'on était parti *A.* رجوع - رجعت - عودت - اياب - انصراف *P.* باز گشتن - باز آمدن *T.* دونمك - كيرو كلمك - كيرو ‖ Il était parti ce matin, il est revenu بو صباح عزيمت ايدوب شمدى عودت ايلدى Je reviens à vous dans le moment همان شمدى عودت ايده‌جكم Après un certain temps les planètes et les astres reviennent au même point d'où ils étaient partis سيّارات وكواكب مدّت معلومه‌دنصكره ينه مبداء حركتلرى اولان منزله رجعت ايدرلر - On dit, que le soleil revient sur l'horizon شمس افق اوزرينه رجعت ايدر La fièvre est revenue à quelqu'un علّت حمّا تكرار عودت ايلدى Les beaux jours sont près de revenir لطافت هوانڭ عودتى قريبدر ‖ Figur. - Le temps, la beauté, la jeunesse passent et ne reviennent plus وقت وزمان وحسن وجمال وحداثت سنّ بر دخى عودت ايتمه‌يه‌جك وجهله مرور ايدر كچر

On dit aussi, Revenir sur ce qu'on avait dit, sur ce qu'on avait promis, pour dire, changer d'opinion, se dégager de ce qu'on avait promis *A.* رجوع - نكول *P.* باز گشتن *T.* دونمك ‖ Il est revenu sur ce qu'il avait dit سوزندن نكول ايلدى - سوزندن دوندى - On dit, Revenons à ce que nous disions, pour dire, reprenons le sujet dont nous étions écartés *A.* رجعنا الى ما نحن فيه *P.* آغاز بكنيم باز بصدد *T.* ينه صحبتمزه - ما نحن فيه‌مزه كلدلم - كلدلم

REVENIR. Se rétablir, se remettre dans le même état où l'on
était auparavant *A.* رجعة الى ما كان *P.* بحال پیشین آمدن
T. اوّلكی حالده كلمك || Revenir en son premier état اوّلكی حالنه
رجعت ایتمك Revenir en santé, à la vie كما كان حال برؤ
وصحّته وحال حیاته رجعت ایتمك

On dit aussi, Revenir à soi, pour dire, reprendre ses esprits
après un évanouissement *A.* تحصیل الشعور كما كان *P.* باز
بهوش آمدن *T.* ینه كندویه كلمك

REVENIR. Abandonner l'opinion dont on était, pour se ranger
à celle d'une autre *A.* رجوع الى رأى فلان *P.* برأى كسى
گردیدن *T.* فلانك رأینه دونمك || Je reviens à l'avis d'un
tel فلانك رأینه رجوع ایدرم

On dit, qu'un homme revient de ses erreurs, de ses opinions,
de ses débauches, de ses emportemens, des égaremens de sa jeunesse
فلان كمسنه ذاهب اولدیغی اعتقادات باطلدن واتخاذ
ایلدیكی رأیلردن ومداوم اولدیغی عیاشلقدن وحدّت طبعندن
وحداثت سنّی تقریبیله مألوف اولدیغی حال تسیّبدن
رجوع ایتمك

Il se prend figur. pour Se réconcilier, s'apaiser || Quand on l'a
fâché une fois, c'est pour toujours, il ne revient jamais بر كرّه
اغضاب اولنه‌جق اولور ایسه بر دخی رجوعی ممكن
اولمیوب الى الابد حال غضبده بر دوام اولور On n'a qu'à
lui faire une honnêteté, il revient aussitôt حقنه جزئیجه عرض
در حال صلح ـ مروّت اولنسه فی الحال رجوع ایدر
وائتلافه رجوع ایدر

On dit, Revenir d'une maladie, pour dire, recouvrer sa santé
A. رجوع ـ تجدید الصحّة ـ تحصیل الشفاء ـ تشفّی ـ افاقة
الى الصحّة *P.* تندرستی یافتن *T.* ایو اولمق ـ شفا بولمق
|| Il n'en reviendra pas تجدید صحّت ـ افاقت بوله‌میه‌جقدر
ایده‌جكی یوقدر Il revient à vue d'oeil طرفة العینده تحصیل
شفا ایتمكده در ـ On dit, Le vin, les liqueurs font revenir le
coeur, pour dire, qu'ils rétablissent les forces باده تجدید
جان بسلر ـ قوّت ایدر

On dit proverb. et figur. Revenir sur l'eau, pour dire, se re-
trouver dans son premier état de fortune, de crédit, de faveur *T.*
بر كمسنه اوّلكی صولرینی بولمق

On dit encore, Revenir à soi, pour dire, prendre de meilleurs
sentimens, *A.* اصلاح النفس *P.* بصلاح حال آمدن *T.* كندویه
كلمك || Après de longs égaremens, on peut encore revenir à soi
مدّت مدیده سر گشتهٔ طریق گمراهی وضلال اولدقدنصكره
دخی اصلاح نفس ایتمك ممكندر

On dit, que des bois qui ont été coupés reviennent bien, pour
dire, qu'ils repoussent bien *A.* مجدّداً طلوع ـ مجدّداً نشو ونما
P. از سر نو بالیدن *T.* یكیدن سورمك ـ Et que les ongles,
les cheveux reviennent كسیلان طرنق وصاچ مجدّداً نشو ونما
یكیدن سورر ـ بولور

On dit, qu'une chose revient dans l'esprit, pour dire, qu'on
s'en ressouvient *A.* خطور على الخاطر *P.* بخاطر آمدن *T.*
خاطره كلمك || Ce nom ne me revient point بو اسم اصلا
خاطرمه كلمز

On dit proverb. À tout bon compte revenir, pour dire, qu'on
doit être toujours reçu à recommencer le calcul اعادهٔ حسابه
هر حالده مساغ وار در

REVENIR. Recommencer à faire ou à dire les mêmes choses *A.*
تكراراً مبادرت ـ مباشرة على التكرار *P.* از سر نو آغاز
كردن *T.* یكیدن باشلمق ـ یكی باشدن باشلمق Ainsi on
dit, que des troupes reviennent à la charge عسكر على التكرار
صولت وهجومه مبادرت ایتمكده در

On dit figur. Revenir à la charge, pour dire, réitérer ses rai-
sons, ses prières, ses reproches, etc. *A.* تكرار *P.* بسیار بار
كردن *T.* تكرارلمك || On a beau le rebuter, il revient toujours
à la charge استدعاسنك ردّینه هر نقدر اقدام اولنمش
ایسه ده مفید اولمیوب تكراردن خالی دكلدر On voulait
l'empêcher de parler mal d'un tel, il est revenu à la charge فلانك
فلان علیهنه زباندرازلقدن منعنه هر نقدر سعی اولنمش
ایسه ده تكراردن فارغ اولمدی

On dit, J'en reviens toujours là, qu'il faut... pour dire, je persiste
toujours à penser, à représenter qu'il faut... اشته شویله اولملو
در دیو تكرار بتكرار تأكیددن غیری بر دییه‌جكم یوقدر

On dit proverb. Revenir à ses moutons, pour dire, reparler
d'une chose qu'on a fort à coeur *T.* دونر دونر كندو مصلحتنی
سویلمكدن غیری صحبت ایتمز

REVENIR, se dit aussi de ce qui résulte à l'avantage de quel-
qu'un *A.* حصول ـ رجوع *P.* آمدن *T.* كلمك ـ راجع اولمق ـ
حاصل اولمق ـ عائد اولمق || Le profit qui m'en revient est
médiocre طرفمه راجع اولان فائده جزئیدر ـ معتدلدر Il en

reviendra un million au roi جانب ميرى يه اون كره يوز بيك غروش عائد اوله جقدر Que vous revient-il de tourmenter de pauvres gens? عجزه مقولەسى بيچارگانه اذيّت ايتمكدن سكا نه حاصل اولور ـ سكا نه فائده راجع اولور

On dit, Cet habit revient à tant, pour dire, tout compté, il coûte tant شو لباسك مصرفى شو قدره بالغ اولور Ces deux étoffes reviennent au même prix بو ايكى ثوبك قيمتى مقدار ـ متساوى يه بالغ اولور Ces sommes-là reviennent à celle de... شو مقدارلرك مجموعى شو قدره بالغ اولور

Et qu'une chose revient à l'autre, pour dire, qu'elle est égale | برى برينه مساويدر | Prenez cela de quelle manière vous voudrez, l'un revient à l'autre هر نه شكل ديلرايسەڭ حساب هب مساويدر Cela revient au même ايله برى برينه مساويدر

Revenir. Plaire. V. ce mot. || Son humeur me revient fort فلانك مزاجى طبيعتمه خوش كلور ـ مزاجندن بغايت حظ ايدرم Il a des manières qui reviennent à tout le monde اوضاع واطوارى جمله عندنده مطبوع ودلپسند در

Il se dit aussi des couleurs, et signifie, convenir *A.* توافق || *P.* اويغون كلمك ـ يراشمق ـ اويمق *T.* چسپيدن Cette couleur ne revient pas à telle autre بو رنك فلان رنكه موافق كلمز

Revenir, s'emploie aussi dans ces phrases: Il me revient de toute part que vous vous plaignez de moi بندن شكايت ايلديكڭ خبرى هر جانبدن طرفمه متوارد اولور La même chose me revient de tant d'endroits بو خبرك عينى بكا شوقدر طرفدن توارد ايدر

En termes de Pratique, Revenir sur quelqu'un, signifie, exercer contre quelqu'un une action en garantie *A.* دعواء على الكفيل *P.* كفيل اوزرينه دعوا ايتمك *T.* بر پايندان دعوا كردن

REVENTE. Vente réitérée *A.* بيع مكرّر *P.* ديگر بار فروخت *T.* بر دخى صاتمه

On dit, Une marchandise de revente, pour dire, une marchandise qu'on n'achète pas de la première main مطرهباز الندن مبايعه اولمش مال

REVENU. Profit annuel que l'on retire de ses terres, de ses rentes, de ses charges *A.* ايراد pl. ايرادات ـ واردات pl. *P.* رسد ـ *T.* كلور || Revenu clair et net ايراد صافى ومنقح médiocre صاغ ايراد ـ ايراد صحيح bien assuré ايراد معتدل Une terre de bon revenu ايراد سنويسى وافى بر ملك Il a tant de revenu en terres املاكدن اولدرق سنوى شو قدر ايرادە مالكدر Sa charge lui vaut tant de revenu منصبندن شو قدر ايرادى وار در Son revenu monte à tant ايرادى شو مقداره بالغدر On a saisi tous ses revenus جميع وارداتى ضبط اولندى Les revenus de l'État واردات ميريّه Il a dissipé en deux mois tout le revenu d'une année بر سنەلك ايرادى ايكى آى ايچنده اسراف واتلاف ايلدى

REVENUE. Il se dit du jeune bois qui revient sur une coupe de taillis *T.* يڭى سورمش اورمان

RÊVER. Faire des songes *A.* رؤية الرؤيا ـ تحلم *P.* خواب ديدن *T.* عالم منامده ـ واقعه كورمك ـ دوش كورمك ـ رؤيا كورمك ـ عالم مثالده كورمك || Je n'ai fait que rêver toute la nuit تا بسحر رؤيا كورمكدن خالى اولمدم J'ai rêvé telle chose عالم رؤياده شونى كوردمكه Rêver des combats عالم منامده جنكلر كورمك

Rêver. Être en délire dans une maladie *A.* هذى ـ هذيان *P.* سخن بيهوش گفتن *T.* صايقلمق || Voilà le transport qui lui vient, il commence à rêver اختلال دماغ امارهسى ظهور ايدوب هذيانه باشلادى Cet homme est sujet à rêver tout éveillé شو آدم حال يقظەده هذيانه مبتلا در ـ On dit par reproche à un homme qui dit des choses déraisonnables, qu'il rêve هذيان سويلر ـ هذيان ايدر || Vous n'êtes pas en votre bon sens, vous rêvez عقلڭ باشنده دكلدر بياغى هذيان سويلرسڭ

Rêver. Être distrait *A.* استغراق الذهن *P.* غوطه خور دريای انديشه شدن *T.* ذهنى طالمق || Il بر كمسنەنك ذهنى استغراقه مبتلا اولوب rêve toujours sans répondre à ce qu'on lui dit كندويه سويلنان كلامه جواب ويرمز Il ne vous écoute pas, il ne fait que rêver كلامڭه قولاق اورمز ذهنى حال استغراقده در

Rêver. Penser, méditer profondément sur quelque chose *A.* تسليط الفكر العميق ـ تقليب الافكار ـ الذهن *P.* دور انديشيدن *T.* دوشونمكه طالمق || Cette affaire-là est de grande conséquence, il y faut rêver بو مادّه امور مهمّه دن اولمغله تسليط فكر ايله مطالعهيه محتاجدر Il a rêvé fort long-temps pour corriger ce vers بو بيتى تصحيح ايچون وافر زمان تقليب افكار ايلدى J'ai rêvé long-

temps sur cette affaire بو خصوصده خیلی زمان اعمال فکر عمیق ایلدم

RÉVERBÉRATION. Réfléchissement, réfléxion de la lumière ou de la chaleur *A.* انعكاس || Les rayons du soleil ne viennent jamais dans cette chambre que par réverbération بو حجره‌نك ايچنه انعكاس تقريبيله حلول ايدر اشعهٔ شمس La chaleur qui vient par réverbération est souvent fort incommode انعكاس طريقيله كلان حرارت غالب حالده بغايت ثقيلدر

RÉVERBÈRE. Miroir de metal ajouté à une lampe, pour en augmenter la lumière *A.* لوحة ناشرة الضياء *P.* لوحهٔ پرتو ریز *T.* آيدنلق ويرر لوحه

On appelle Feu de réverbère, un feu appliqué de manière que la flamme est obligée de rouler sur des matières exposées à son action *A.* لهيب دوّار *P.* زبانهٔ آتش گردان *T.* علوی دونر آتش

RÉVERBÉRER. Réfléchir la lumière ou la chaleur *A.* عكس *P.* باز زدن *T.* كيرويه اورمق | Cette muraille réverbère fortement les rayons du soleil بو ديوار اشعهٔ شمسی شدّت اوزره عكس ايتديرر Les plaques de fer réverbèrent la chaleur du feu dans les chambres دمور تحته‌لری آتشك حرارتنی عكس طريقيله اوطه‌لر ايچنه نشر ايتديرر

REVERDIR. Peindre de vert une autre fois *A.* تخضير ثانی *P.* التكرار باز رنگ سبز زدن *T.* بر دخی يشل بويا ـ اورمق || Ces barreaux ne sont plus verts, il les faut reverdir بو پرمقلقك يشللغی قالمديغندن تكرار يشللنمكه اقتضا ايدر

Il signifie aussi, redevenir vert *A.* كسب الخضرة ـ اخضرار *P.* سبزی پذيرفتن *T.* يشللنمك || Les arbres reverdissent au mois de Mai اشجار شهر مايسده يشللنور

Il se dit figur. d'un vieillard, dont les forces se raniment *A.* كسب النضارة *P.* تازگی پذيرفتن *T.* تازه‌لنمك || Je l'ai trouvé tout reverdi فلانی بسبتون تازه‌لنمش بولدم

Et des dartres, de la gale, et d'autres maux, lorsqu'ils recommencent avec plus de force, après avoir paru quelque temps guéris *A.* تجدّد *P.* از سر نو پيدا شدن *T.* تازه‌لنمك ـ يكيلنمك || La gale dont il croyait être guéri, commence à reverdir دفع اولنمش ظنّ ايلديكی اويوز علتی تكرار تازه‌لنمكه باشلادی

REVERDI. *A.* مخضر *P.* سبزی پذيرفته *T.* يشللنمش *A.* منضر *P.* تازگی يافته *T.* تازه‌لنمش

RÉVÉREMMENT. Avec respect, avec révérence *A.* بالحرمة ـ بالاحترام ـ بالتعظيم ـ بالاجلال ـ بالتبجيل *P.* بآزرم ـ محترمانه *T.* اولولندررك || Il faut toujours parler révéremment de Dieu اسم مبارك جناب ربّ ذو الجلالی دائما بالتعظيم والاجلال ذكر ايتمك اقتضا ايدر

RÉVÉRENCE. Respect, vénération *A.* احترام ـ حرمت *P.* آزرم *T.* اولولندرمه || Il faut traiter les choses saintes avec révérence اشياى مباركه حقنه ايفاى لازمهٔ احترام اولنمق شرطدر Vous lui devez porter honneur et révérence فلانك حقنه ايفای لازمهٔ حرمت وتعظيم ايتمك واجبهٔ ذمتكدر

Révérence, est aussi un titre d'honneur qu'on donne aux prélats *T.* جناب فضيلت مآب || Votre révérence veut-elle...? جناب فضيلت مآبلری بوكا راضيميدر كه

Révérence. Mouvement du corps qu'on fait pour saluer *T.* تمنّا || Humble révérence مسكنتنما ـ تمنّای متواضعانه profonde, bien basse تا بزمين تمنّای مسكنت قرين ـ يره برابر تمنّا

RÉVÉRENCIELLE. T. de Palais, qui ne se dit qu'en cette phrase, Crainte révérencielle, pour dire, la crainte mêlée de respect que les enfans doivent avoir pour leurs pères et mères *A.* اهتياب *P.* تأدّب با بيم *T.* تأدب ايدرك صاقنمه

RÉVÉREND. Digne d'être révéré. C'est un titre d'honneur qu'on donne aux prélats *A.* واجب الاحترام ـ محترم *P.* بزركوار *T.* حرمتلو ـ فضيلتلو

RÉVÉRENDISSIME. Titre d'honneur plus relevé que celui de révérend *A.* جليل الاحترام *T.* اولو فضيلتلو

RÉVÉRER. Honorer, respecter *A.* تعظيم ـ تكريم ـ تبجيل ـ اجلال *P.* آزرميدن *T.* حرمت ايتمك ـ اولولندرمك || Les rois sont des personnes sacrées qu'on doit révérer ملوك وسلاطين ذوات مباركه‌دن اولمغله حقلرينه ايفای لازمهٔ تبجيل وتعظيم اولنمق واجبدر Révérer les lois احكام موضوعه‌يه حرمت ايتمك les personnes de grande vertu فضيلت فايقه اصحابی حقنه ايفای مراسم تبجيل وتعظيم ايتمك

Révéré. *A.* محترم ـ مبجّل *P.* آزرميده *T.* اولولنمش

RÊVERIE. Situation de l'âme qui se livre tout entière à ses pensées *A.* استغراق الذهن *P.* غوطه خوری دريای انديشه *T.* ذهن طالغنلغی || Profonde, continuelle, agréable rêverie, استغراق ذهن عميق يا دائمی ياخود فرحبخشا Il se plaît dans ses rêveries حالت استغراق ذهنده منشرح البال

حظلنوب سوينور - اولور

Rêverie. Sorte de rêve dont l'esprit se repaît, et auquel il s'attache comme à une chose réelle *A.* خيال باطل pl. خيالات باطلة || افكار باطلة pl. فكر باطل - اوهام pl. وهم - باطلة Les rêveries des astrologues اهل نجومك افكار باطلەلرى Il veut débiter ses rêveries pour des vérités ذاهب اولديغى اوهام وخيالاتى امور حقيقية يرينه ترويج ايتمك قيدنده در

Il signifie aussi, délire causé par une maladie *A.* هذيان *P.* هذيانه صايقلمه *T.* سخن بيهوش || Il entre dans la rêverie گرفتار اولور Il n'a jamais de fièvre qu'il ne tombe en rêverie حماسى ظهور ايتدكچه دائماحال هذيانه مبتلا اولور

REVERS. Coup d'arrière main *A.* ضربة بظهر الكف *P.* زنش ال آرقەسيله اورش *T.* با پشت كف

En parlant de monnaies, il se dit de la face qui est opposée à la tête *A.* ظهر السكة *P.* روى بازگون سكه *T.* سكەنك اكسه طرفى - آرقەسى || Cette médaille a d'un côté la tête d'Auguste, et sur le revers une victoire بو سكەنك يوزنده فلان قيصرك باشى صورتى وظهرنده غزا رسمى وار در

Revers. La seconde page d'un feuillet *A.* ظهر الصحيفة

Revers. Vicissitude fâcheuse de fortune *A.* صدمة الفلك pl. صدمات الفلك - قارعة pl. قوارع *P.* نا سازكارئ روزگار - بخت ترسلكى - فلك سلەسى *T.* بازگونئ فلك || Être ferme dans les revers صدمات فلكيەيدە اظهار ثبات ومتانت ايتمك On combattit avec une alternative égale de succès et de revers طرفيندن مناوبة متساويه اوزره گاه غلبات وفوايد وگاه قوارع وشدايده مظهر اولەرق جنك ايتمشلر در Il a eu un facheux revers de fortune موحش بر صدمة فلكيەيه مظهر اولمشدر

En termes de guerre on dit, Voir, prendre, battre à revers, ou de revers, une troupe, un ouvrage de fortification, pour dire, les voir, etc. soit en flanc, soit à dos يان طرفدن وياخود وارادن نظر ايتمك وطوتمق واورمق

On dit aussi, Prendre de revers, pour dire, occuper une position d'où l'on dirige obliquement son feu contre le dos de son ennemi *T.* دشمنى وارادن صيقشدرمق

On dit aussi, Le revers de la tranchée pour dire, le côté qui est tourné vers la campagne صيچان يولنك ديش طرفى Le revers du fossé خندقك ديش طرفى

REVERSAL. Il se dit d'un acte d'assurance donné à l'appui d'un engagement *A.* مؤيد - مؤكد *P.* استوار ساز *T.* تأكيدى حاوى || Diplôme reversal تأكيدى حاوى بر قطعه برات

RÉVERSIBLE. T. de Jurisp. Il se dit des biens qui doivent, en certains cas, retourner au propriétaire qui en a disposé *A.* راجع الى صاحب الاول *P.* بصاحب اول باز آمدنى *T.* اولكى صاحبنه رجوع ايدر || Tous les apanages sont réversibles à la Couronne خواصك مجموعى جانب ميرى يه رجوع ايدر مقولەدندر

RÉVERSION. T. de Jurisp. Retour que le donateur a aux biens par lui donnés, en cas de la mort du donataire sans enfans *A.* رجوع الى صاحب الاول || Il est rentré à ce fief par droit de réversion صاحب اوله رجوع قاعدەسنجه بو مالكانەنك مجدداً ضبط وتصرفنه مبادرت ايلدى Les apanages se donnent à charge de réversion à la Couronne faute d'hoirs mâles خاصلر اولاد ذكور قالمديغى حالده جانب ميرى يه رجوع ايتمك شرطيله ويريلور

REVÊTEMENT. Appui de maçonnerie qu'on donne à des terres pour les empêcher de s'ébouler *A.* جدار pl. جدران *P.* ديوار *T.* طاش قاپلمەسى - ديوار || Le revêtement du fossé خندقك طاش قاپلمەسى - ديوارى

REVÊTIR. Donner des habits à quelqu'un qui en a besoin *A.* اكسا - اعطاء اللباس *P.* جامه بخشيدن - پوشانيدن *T.* اكساى روبا ويرمك - روبا كيدرمك || Revêtir les pauvres فقرايه اعطاى لباس ايتمك - فقرا ايتمك

Se Revêtir un habit, *A.* تلبس - اكتسا *P.* جامه پوشيدن *T.* روبا كيمك - Il se dit aussi des habits de cérémonie || Le Roi était revêtu des habits royaux پادشاه كساى سلطانية ايله ملبس ايدى

On dit, Revêtir un caractère, pour dire, faire connaître la qualité, l'autorité qu'on possédait sans la montrer *A.* اشعار *P.* نمودن *T.* بيلدرمك || Il ne passait que pour un voyageur, mais il a revêtu depuis peu un caractère d'envoyé شمدىيه قدر بياغى بر سياح كبى كچينور ايكن عهدەسندە سفارت عنوانى اولديغنى بوندن اولجه بيلدردى

Il se dit figur. des charges, des emplois dont on est pourvu *A.* تقليد || La charge dont je vous ai revêtu عهدەكە Il est revêtu d'une belle charge عهدەسنه بر ايلديكم منصب

منصب معتبر تقليد اولندى

On dit, qu'un homme est revêtu du pouvoir d'un autre, pour dire, qu'il a le pouvoir d'un autre فلان كشى فلانك طرفندن جانب رخصتى حاملدر Le Roi l'a revêtu d'un plein pouvoir همايوندن رخصت كاملهيى حاملدر

On dit en termes de Pratique, qu'un acte est revêtu de toutes ses formes, de toutes les formalités requises بو سند رسوم معتاده ايله معنون وصدور در

Revêtir un fossé, un bastion, signifie, les couvrir de pierre, de brique *A.* اغطاء الماء *P.* پوشانيدن *T.* قاپلامق — On dit aussi, Revêtir une terrasse de gazon سدّى چيم ايله قاپلامق une muraille de carreaux de porcelaine ديواره چينى تختهلرى ديوارى چينى تختهلربله قاپلامق — قاپلامق

Revêtu. *A.* ملبّس *P.* پوشيده *T.* كيينمش *A.* ملمّا *P.* پوشيده *T.* قاپلنمش

Il se dit figur. pour Orné *A.* متحلّى — محلّى *P.* پيراسته — دونانمش — بزنمش *T.* زيبور يافته || Les vertus et les qualités aimables dont il était revêtu, le rendent encore plus regrettable متحلّى اولديغى فضايل برگزيده وخصايل جميله تقريبيله بر قات دخى محلّ تأسّفدر

RÊVEUR. Qui rêve, qui s'entretient de ses imaginations *A.* تابع الاوهام والخيالات *P.* رهپيماى واديْ خيالات *T.* بالطبع خليايه تابعدر || C'est un esprit rêveur خلياجى

REVIREMENT. T. de Mar. Action de revirer. V. ce mot. — Il est aussi terme de finances dans cette phrase, Revirement de parties. V. Virement.

REVIRER. T. de Mar. On dit, Revirer de bord, pour dire, tourner d'un autre côté pour faire changer de route au vaisseau *A.* عدول عن الطريق — جنوف عن الطريق *P.* از راه راست ميل كردن *T.* يولدن صاپمق

RÉVISEUR. Celui qui revoit après un autre *A.* مميّز *T.* يوقلهيجى || Vous avez là un bon réviseur بو خصوصده كاردان بر مميّزك وار در Réviseur de comptes محاسبات مميّزى

RÉVISION. Action par laquelle on revoit de nouveau un compte, un procès *A.* رؤية على التكرار — تمييز *T.* بر دخى — يوقلمه || Révision de compte حسابك تكرار — تمييز حساب || كورمه Demander la révision d'un procès بر دعوانك تكرار رؤيتى رؤيتنى استدعا ايتمك

REVIVIFICATION. Opération par laquelle on fait reparaître un métal sous sa forme naturelle. C'est une espèce de Réduction. V. ce mot.

REVIVIFIER. Vivifier de nouveau *A.* اعطاء الحياة مجدّداً — احيا مجدّداً — اعادة الحياة — تجديد الحياة *P.* حيات نو — جان نو — زندگئ تازه دادن — مجدّداً زنده كردن — دادن *T.* يكيدن جان ويرمك *T.* يكيدن جانلندرمق — بخشيدن || Cette partie était presque morte, on l'a frottée avec de l'esprit-de-vin qui l'a revivifiée بو عضو روحدن عارى فالمق مرتبهسنه وارمشيكن شراب روحيله دلك اولندرق مجدّداً احيا اولندى

On dit en chimie, Revivifier le mercure, pour dire, le séparer des minéraux avec lesquels il avait été mêlé جيوهيى تمييز ايتمك — سچوب آيرمق — تحصيل ايتمك

REVIVRE. Retourner à la vie *A.* رجوع الى — كسب الحياة *P.* الحياة — زندگئ نو يافتن — حيات نو يافتن *T.* يكيدن جان بولمق — جانلنمق || Vous avez beau pleurer, vos larmes ne le feront pas revivre عبث يرده بكا ايدرسك ديدهٔ غمگينكدن فوران ايدن سيل دموع مردهنك بر دخى حياته رجوع ايلمسنه مدار اولمق احتمالى يوقدر

On dit figur. Faire revivre, pour dire, faire recouvrer de nouvelles forces, redonner de la consolation, de la joie *A.* احياء *P.* جان بخشيدن — حيات بخشيدن *T.* جانلندرمق || Il était dans une grande langueur, le remède qu'on lui a donné l'a fait revivre غايت فتور ووصمته گرفتار اولمشيكن فلان دوانك تناوليله احيا اولمشدر — On dit d'un homme qui imite les grandes actions de ses ancêtres, qu'il fait revivre en lui la gloire de ses ancêtres كندو حسن سلوكيله آبا واجدادينك نام وشاننى احيا ايتمش اولور

On le dit aussi pour Renouveler *A.* تجديد *P.* نو يدن *T.* يكيلمك — تازهلندرمك || Faire revivre un ancien procès بر عتيق دعوايى تجديد ايتمك Le roi avait supprimé cette charge, mais il l'a fait revivre پادشاه فلان منصبى كلّياً قالدرمشيكن بو دفعه تجديد ايتدردى — Et pour Remettre de nouveau en crédit || Faire revivre une hérésie, une opinion بر كوهنه رفض وبدعتى وبر نوع اعتقادى تجديد ايتمك — يكيدن تازهلندرمك

On dit aussi figur. Faire revivre l'amour, la haine, etc. pour

dire, les rallumer *A.* ایقاظ مجدّداً اشعال ـ مجدّداً *P.* از سر ـ یکیدن قشقرتمق *T.* از سر نو افروختن ـ نو انگیختن آتش عشق وغضبی یکیدن اشعال ـ یکیدن علولندرمک ایتمک

RÉVOCABLE. Qui peut être destitué *A.* ممکن العزل *P.* عزل پذیرفتنی *T.* عزل اولنه بیلور || Ordinairement toute procuration est révocable هر وکیل ـ هر وکالت عادتا ممکن العزلدر Commission révocable مأمور ـ ممکن العزل اولان مأموریت

Et qui peut être annulé *A.* ممکن النسخ ـ ممکن الالغا ـ ممکن الابطال *P.* ابطال پذیرفتنی *T.* بوزیله بیلور || Les donations à cause de mort sont révocables حاول موت تقدیرنده واقع اولان هبه‌لر ممکن الالغا در

RÉVOCATION. Action de destituer *A.* عزل || J'ai révoqué mon procureur وکیلمی عزل ایلدم

Et action d'annuler *A.* الغا ـ ابطال ـ نسخ *P.* ابطالسازی *T.* بوزمه ـ بطالله || La révocation d'un testament وصیتنامه‌نک des pouvoirs donnés ویریلان رخصتک نسخ نسخ وابطالی والغاسی

RÉVOCATOIRE. Qui révoque *A.* ناسخ ـ مبطل *P.* ابطالساز ـ عملمانده ساز *T.* بطالليجی || Acte révocatoire سند مبطل ـ نسخ وابطالی متضمن بر قطعه سند

REVOIR. Voir de nouveau *A.* رؤیة على التکرار *P.* باز دیدن *T.* ینه کورمک || Je l'avais vu hier, je l'ai revu aujourd'hui فلانی دونکی کون کورمشیدم بو کون دخی کوردم Quand est-ce que nous nous reverrons? قنغی وقتده بری بریمزی کوره‌جکز

À REVOIR. On l'emploie pour dire, qu'il faut faire un nouvel examen d'un compte, de parties, etc. *T.* تکرار رؤیت اولنمق شرطیله

REVOIR. Examiner de nouveau *A.* امرار ـ رؤیة على التکرار ـ النظر على التکرار *P.* نیز چشم گذرانیدن *T.* ینه باقمق ـ ینه کوز کچورمک || Revoir un livre pour le corriger بر کتابه لاجل التصحیح امرار نظر ایتمک Obtenir un arrêt pour faire revoir un procès دعواییی تکرار رؤیت ایتدرمک ایچون بر قطعه بیورلدی تحصیل ایتمک C'est un homme qui examine les choses avec soin, après lui il n'y a point à revoir هر شیئده کمال تحرّی ودقت ایدر بر آدم اولمغله اندن جیقان ایشه بر دخی کوز کچورمک لازم دکلدر

RÉVOLTANT. Qui révolte, qui indigne, qui choque vivement *A.* عنیف ـ مزعج النفس *P.* دلازار ـ خشم انگیز *T.* نفس حرکت عنیفه Procédé révoltant || بیزار ایدیجی ـ قبول ایتمز proposition تکلیف عنیف absurdité ازعاج نفسی موجب ازعاج Cette idée est révoltante اوله‌جق بر یولسز حرکت موجب تعنیف اولدجق ـ نفسی موجب اولور بر معنا در

RÉVOLTE. Rebellion *A.* عصیان ـ بغی ـ عتو *P.* نا فرمانی ـ گردنکشی *T.* زوربالق ـ آیاغه قالقمه || Révolte générale هر عصیان عمومی On ne vit jamais une révolte si universelle طرفه منتشراولمش بویله بر عصیان عظیم کورلمش دکلدر La révolte d'un camp, d'une armée اردونک عتو وعصیانی ـ عصیانه مایل بر مزاج Avoir l'esprit de révolte آیاغه قالقمسی ایله مجبول اولمق Un esprit séditieux qui souffle la révolte partout هر طرفده اشعال نائرهٔ عتو وعصیانه ساعی اولان بر فساد پیشه Apaiser une révolte بغی وعصیانی تسکین ایتمک On dit figur. La révolte des sens contre la raison, de la chair contre l'esprit, la révolte des passions نفس امّاره‌نک عقل اوزرینه امراض نفسانیه‌نک عتو وطغیانی ـ عصیانی

RÉVOLTER. Soulever, porter à la révolte *A.* تحریک الی العصیان ـ اخراج من الاطاعة *P.* بنافرمانی انگیختن ـ آیاغه ـ زوربالغه قشقرتمق *T.* بفتنه وعصیان انگیختن قالدرمق || C'est lui qui a révolté toutes ces provinces بو مملکتک بو مملکتلری ـ جملسنده تحریک عصیان ایدن فلاندر Il a révolté tous mes enfans contre moi آیاغه قالدران فلاندر بالجمله اولادمی علیهمه اولدرق عصیانه تحریک ایلدی Révolter les inférieurs contre les supérieurs تابعلری متبوعین علیهنه آیاغه قالدرمق ـ Figur. || La volupté révolte les sens contre la raison هوا وهوس نفس امّاره‌نک عقل اوزرینه عصیانه باعث اولور

RÉVOLTER. Choquer vivement, indigner *A.* تعنیف ـ اغضاب ـ ازعاج النفس *P.* انگیختن ـ دل آزاریدن *T.* کوجندرمک ـ طارلتمق || Cet homme, par ses manières, par son procédé, a révolté tous les esprits contre lui فلان کشی اوضاع واطوار وحرکات نا همواریله اذهان ناسی علیهنه اغضاب وتعنیف ایتمشدر La proposition qu'il fit révolta toute l'assemblée ایتدیکی تکلیف ایله ارباب مجلسک جملسنی تعنیف واغضاب ایلدی Cela révolte le bon sens, le bon goût عقل سلیم وحسن طبیعتک تعنیفنی مؤدّی اولور بر معنا در

Se Révolter. *A.* ـ رفع اللواء العصيان ـ ابتدار الى العصيان
نا فرمانى *P.* ابتدار الى البغى والعتو ـ خروج من الاطاعة
ـ رايت افراز عتو وعصيان شدن ـ گردنكشى نمودن ـ نمودن
سالك طريقهٔ نا فرمانى ـ رهرو گريوهٔ فتنه وعصيان شدن
وعصيان شدن *T.* زوربا جيقمق ـ اياغه قالقمق || Se révolter contre son prince خروج على ـ پادشاهه عاصى اولمق
السلطان ايتمك Il a été cause que toute la province s'est révoltée مملكتك جملهسى رايت افراز عصيان اولمسنه
آياغه قالقمسنه ـ رفع لواى عصيان ايلمكه ـ سبب اولمشدر

Révolté. *A.* معاصى *P.* گردنكشى نموده *T.* زوربا قالقمش
ـ عصاة pl. عاصى *A.* Il est aussi substantif ـ اياغه قالقمش ـ
زوربا *T.* گردنكش ـ نا فرمان *P.* عاتى

RÉVOLU. Il se dit du cours des planètes et des astres, lorsque, par leur mouvement périodique, ils sont revenus au même point d'où ils étaient partis *A.* دور كامل *P.* دور تمامى يافته *T.* تمام اولمش دور || Avant que le cours de Saturne soit révolu زحلك دور كاملندن مقدم ـ Il se dit aussi du temps, et alors on emploie aussi le mot *A.* منقضى || Le mois, l'an n'était pas encore révolu شهرك وسنهنك دورى هنوز كامل دكل ايدى ـ هنوز منقضى اولمامشيدى Année courante est opposée à année révolue سنهٔ حاضره تعبيرى سنهٔ منقضيه تعبيرينك نقيضيدر

RÉVOLUTION. Le retour d'une planète, d'un astre au même point d'où il était parti *A.* دورهٔ كاملة ـ دوران *P.* گردش تمام دورهٔ متناوبه *T.* بر يلدزك دور تمامى || Révolution périodique
La révolution des planètes سياراتك دورهٔ كاملهسى ـ Il se dit aussi du temps || La révolution des siècles, des temps, des saisons دوران دهور وازمان ودوران فصول واوقات

On appelle Révolution d'humeurs, un mouvement extraordinaire dans les humeurs *A.* هيجان الاخلاط

Révolution, se dit du changement qui arrive dans les affaires publiques, dans les choses du monde, dans les opinions, etc. *A.* تقلب pl. تقلبات ـ تقلب الاحوال ـ انقلاب pl. انقلابات ـ تحول pl. تحولات ـ تبدل pl. تبدلات || Prompte révolution subite ظهور سريع الوقوع اولمش تقلب احوال فجئهٔ
merveilleuse انقلاب مستلزم تقلب ناگهانى ـ ايتمش تقلب La perte d'une bataille cause تقلب حيرت انگيز ـ الاستغراب souvent de grandes révolutions dans les États بر حرب يمتك وقوعى ملك ودولت ايچنده تبدلات جسيمه وقوعنه سبب اولو

مرور كلمشدر Le temps fait de grandes révolutions dans les affaires ازمان اموروا حواله تبدلات عظيمهيى مؤدى اولور Les choses de ce monde sont sujettes à de grandes révolutions احوال عالم تقلبات جسيمديه تابعدر Révolution dans les arts, dans les sciences حرف وصنايع وفنون وعلومده ظهور ايدن تبدل احوال
La révolution de Suède, d'Angleterre اسوج وانكلتره دولتلرنده ظهوره كلان تبدل نظام ـ ظهوره كلان تقلبات وتبدلات

REVOMIR. Vomir ce qu'on a avalé. V. Vomir.

RÉVOQUER. Ôter à quelqu'un ses fonctions, son emploi *A.* عزل
|| Le roi révoqua son ambassadeur پادشاه ايلچيسنى عزل ايلدى
Révoquer un commis بر مأمورى عزل ايتمك

Il signifie aussi, annuler *A.* نسخ ـ الغا ـ ابطال *P.* عملمانده بطال ساختن ـ كردن *T.* ملغا ـ بوزمق ـ بطاللمق || Révoquer un testament وصيتنامهيى نسخ والغا ايتمك Le roi a révoqué sa déclaration پادشاه اصدار ايتدرديكى بياننامهيى نسخ ايتدردى

On dit, Révoquer en doute, pour dire, mettre en doute *T.* محل شك واشتباه عد ايتمك ـ قيد اشتكاكه دوشورمك
|| C'est une chose qu'on ne peut pas révoquer en doute بو شئ محل شك واشتباه دكلدر

Révoqué. *A.* معزول *P.* عزلكرده *T.* عزل اولنمش *A.* ملغا
P. عملمانده *T.* بطاللنمش

REVUE. Recherche, inspection exacte *A.* نظارة بالتحرى *T.* يوقلمه *P.* چشم گذارى || Avant que de se coucher, il a fait la revue dans toute sa maison يتاغه وارمزدن مقدم بالجمله خانه سنك يوقلمهسنى ايتدى Ce supérieur fit la revue dans tous les coins et recoins du couvent فلان شيخ خانقاهك بالجمله كوشه و بوجاقلرينى يوقلدى

Revue. T. d'art. milit. Examen qu'on fait d'un corps de troupes, pour voir s'il est complet et en bon ordre *A.* اعتراض ـ تحصيل الجند *P.* چشم گذارئ سپاه *T.* عسكر يوقلمهسى || Revue d'un régiment آلايك يوقلمهسى Le commissaire qui a fait la revue يوقلمهيى ايتمش مباشر

RÉVULSIF. T. de Méd. Qui détourne le sang, les humeurs vers des parties opposées *A.* صارف *P.* بسوى ديگر تابنده *T.* بشقه طرفه صاپدريجى ـ بشقه طرفه دونديريجى

RÉVULSION. Retour des humeurs d'une partie du corps à une partie opposée *A.* انصراف *P.* باز گردش *T.* صاپمه || Il s'est

fait une révulsion de l'humeur de la goutte qui a pensé l'étouffer نقرس مادّه سنك انصرافی تقریبیله انخناقنه بر رمق قالمشدر On lui appliqua des ventouses, pour faire révulsion de l'humeur qui lui tombait sur les yeux كوزينه نزول ايدن مادّه نك انصرافنه مدار اولمق ايچون حجامت لازم كلدی

REZ. Joignant. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Rez pied, rez terre, qui signifie, joignant la terre, à fleur de terre *A.* الی يكسان ـ تا بروی خاك ـ در برابر زمين *P.* وجه الارض خاك *T.* يره برابر || On a abattu cette maison rez pied, rez terre بو خانه يی تا بروی خاك هدم ايتمشلر در ـ خاك يره برابر يقمشلر در ـ ايله يكسان ايتمشلر در

REZ DE CHAUSSÉE. Niveau du terrain *A.* وجه الارض *P.* روی زمين *T.* يريوزی || Depuis le rez de chaussée jusqu'au haut روی زميندن بالايه قدر Les fondemens sont élevés jusqu'au rez de chaussée بنانك تملی وجه ارضه قدر چيقمشدر L'appartement du rez de chaussée خانه نك يريوزنده اولان طبقهٔ سفلاسی

RHABILLER. Habiller encore une fois *A.* اكساء علی التكرار *P.* بر دخی كيدرمك *T.* نيز پوشانيدن ـ Et fournir de nouveaux habits *A.* اكساء الثوب الجديد *P.* جامهٔ نو پوشانيدن *T.* يكی روبه كيدرمك

Figur. Réctifier ce qu'il y a de défectueux dans une affaire, tâcher de diminuer une faute *A.* ستر العيب *P.* عيبرا پوشيدن *T.* عيبی اورتمك || Il a rhabillé tout cela du mieux qu'il a pu بو مادّه نك عيبنی الدن كلديكی قدر ستر ايلدی

RHAPONTIC. V. Rhubarbe des moines.

RHÉTEUR. Celui qui enseigne l'art de bien dire *A.* معلّم العلم البيان

On appelait Rheteurs, chez les anciens Grecs, les orateurs qui traitaient des affaires publiques dans les harangues qu'ils faisaient au peuple *A.* واعظ pl. وعّاظ pl. واعظين || Dans Athènes, les rhéteurs avaient grande part au gouvernement قديمده مدينة الحكما دينمكله معروف اولان بلدهٔ آتنده زمرهٔ واعظين فصاحت آيينك امور ملكه مدخل عظيملری وار ايدی

RHÉTEUR. Auteur qui a écrit sur la rhétorique *A.* مؤلّف الكتاب العلم البيان

RHÉTORICIEN. Celui qui sait la rhétorique *A.* اهل البيان pl ارباب العلم البيان ـ ou celui qui étudie la rhétorique *A.* طالب العلم البيان pl. طلبة العلم البيان

RHÉTORIQUE. L'art de bien dire *A.* علم البيان ـ علم المعانی ـ علم البديع || Les préceptes, les règles de la rhétorique قواعد علم معانی بی Enseigner la rhétorique علم بيان افاده وتعليم علم معانی درسنی وبرمك ـ ايتمك

On appelle Figure de rhétorique, toute façon de parler que l'orateur emploie pour donner de la force ou de la grâce au discours *A.* صنعة بيانيّة pl. صنايع بيانيّة || La métaphore est une figure de rhétorique استعاره صنايع بيانيّه دندر

Il se dit aussi de tout ce qu'on emploie dans le discours pour persuader quelqu'un *A.* قوّت ناطقة ـ ضرب النطق *P.* سخنپردازی *T.* سوز ابدلكی || J'ai employé toute ma rhétorique pour le persuader ـ فلانی الزام ايچون قوّت ناطقه يی بسبتون صرف ايلدم ضرب نطقمی بسبتون دوكتدم

Il se dit aussi en mauvaise part, pour désigner l'affectation d'éloquence *A.* صلصلة الكلام *P.* سخنپردازئ مزخرف *T.* دوزمه قوشمه سوز

RHINOCÉROS. Animal sauvage qui a une corne sur le nez *A.* كركدن ـ كركدّن ـ قاتل الفيل *P.* كركدن ـ ارج *T.* كركدان ـ مرميس || Le combat d'un rhinocéros contre un éléphant كركدانك فيل ايله دوكشمه سی

RHUBARBE. Racine médicinale *A.* روند ـ روند صينيّ *P.* راوند *T.* راوند

RHUBARBE DES MOINES, ou RHAPONTIC. Plante *A.* اخليج *T.* راوند اوتی

RHUMATISME. Maladie qui cause de la douleur dans les muscles, dans les membranes, ou même dans le périoste *A.* وجع المفاصل ـ فاجع *P.* ريح طيّار *T.* درد خله يل || Rhumatisme douloureux اومولم بر وجع مفاصل Rhumatisme sur les épaules اوموزده اولان ريح طيّار

RHUME. Fluxion causée par une humeur âcre, qui excite la toux, et qui rend la voix enrouée *A.* زكام *P.* خشام *T.* زكام || Rhume de cerveau زكام دماغی Ce rhume lui est tombé sur la poitrine زكام صدرينه منصبّ اولدی Son rhume commence à se mûrir زكامی انتضاجه ميل ايتدی

RHUS. V. Sumac.

RHYTHME. Nombre, cadence, mesure *A.* وزن pl. اوزان || Le rhythme de la musique ancienne موسيقئ قديمك وزنی Les rhythmes

poétiques اوزان شعريّه La prose a son rhythme, ainsi que la poésie كلام منثورده كلام منظوم كبى وزن وار در

RHYTHMIQUE. Qui appartient au rhythme *A.* وزنى || L'harmonie rhythmique لطافت وزنيّه

RIANT. Gracieux, qui marque de la gaieté, de la joie *A.* خندان *P.* ذو البشر والبشارة ـ بشير الوجه ـ بهيج ـ بشوش ـ روى خندان ـ وجه بشوش *T.* كولر يوزلو | Visage riant شكل وسيماى كولر يوز Une mine, une physionomie riante طور پر بشر وبشارت Il vint à moi d'un air riant بهجتنما ايله يانمه كلدى

Et agréable à la vue *A.* لطيف المنظر *P.* زيبا ـ نضير ـ دلبر ـ كوزل *T.* دلگشا ـ خوشنما || Une maison riante بر خانهٔ دلگشا Jardin riant حديقهٔ لطيف المنظر Tout y était riant بو محلده هر شئ پر نضارت ولطافت ايدى

RICANEMENT. Action de ricaner *A.* مهانفة *P.* زهر خند *T.* فرسز كولمه

RICANER. Rire à demi, soit par sottise, soit par malice *A.* اهناف *P.* زهر خند كردن *T.* فرسز فرسز كولمك || Il ne fait que ricaner اهنافدن خالى اولديغى يوقدر

RICANEUR. Celui qui ricane *A.* مهانف *P.* زهر خند كنان *T.* فرسز كولر

RIC-À-RIC, signifie, avec une entière exactitude *T.* طبقى طبقنه | On lui a payé ric-à-ric tout ce qui lui était dû آلهجغى اولان اقچه طبقى طبقنه طرفنه ادا اولندى

RICHARD. Celui qui a beaucoup de bien *A.* متموّل فوق الغاية ـ مالك المال قارون *P.* سخت توانگر *T.* پك زنكين

RICHE. Qui a beaucoup de bien *A.* غنى pl. اغنياء ـ متموّل ـ صاحب اليسار ـ صاحب الثروة *P.* مالدار ـ توانگر ـ باى *T.* زنكين || Un homme fort riche غايت متموّل بر آدم Il est riche en argent, en meubles, en fonds de terre, en rentes constituées نقود واشيا وعقار واملاك وفائض مستغلّات مرتّبه ناطق وصامت واملاك وعقار ـ جهتيله ثروت ويسارى وار در ومستغلّات مرتّبه فائضندن عبارت اموالك كثرتى تقريبيله ـ صاحب يسار وثروت بر آدمدر ـ Il est aussi substantif || Le riche et le pauvre زنكين وزيورت ـ باى وگدا ـ غنى وفقير

Il se dit aussi en parlant des provinces, des villes *A.* معمور ـ كثير البركة ـ معمور الحال *P.* آبادان ـ مالدار || Cette province est fort riche معمور الحال بر مملكتدر C'est la plus riche ville du royaume دولتك اك مالدار شهريدر ـ Il se dit aussi figur. || Riche en mérite, en vertus فرط لياقت واهليّت وكثرت فضايل جهتيله معمور الحال ـ On dit aussi, qu'une langue est riche وسعتى چوق ـ واسع برلسان ـ معمور برلسان

On dit proverb. d'un homme très-riche, qu'il est riche comme Crésus قارون زماندر ـ Et est assez riche qui ne doit rien *A.* البرئ من الديون كمالك المال قارون *T.* بورجى اولميان زنكين صاييلور ـ Et est assez riche qui est content القناعة كنز لا يفنى *T.* آزه قناعت ايدن زنكين صاييلور *A.*

RICHE. Abondant, fertile *A.* كثير البركة ـ كثير وبذير ـ مبذور ـ غزير ـ ذو خصب ورخاء ـ رخىّ ـ خصيب ـ وفير النما *P.* فراوان *T.* بركتلو ـ كور ـ مباح ـ بول || La moisson a été riche حصادك خصب ورخاسى وار ايدى Les mines du Potosi sont riches فلان معدنلر بغايت بركتلو در C'est un pays riche en blés, en vins, en sel, etc. حبوباتى وخمر وملحى محصولاتى غزير ومبذور بر مملكتدر

Il signifie aussi, de grand prix, magnifique *A.* ذو قيمة ـ فاخر ـ عالى القيمة *P.* گرانبها ـ قيمتدار *T.* قيمتلو ـ آغر || Des meubles riches متاع بيت فاخر وذيقيمت des étoffes, des habits riches ذيقيمت اثواب ـ اثواب والبسهٔ فاخره

RICHEMENT. Magnifiquement *A.* فاخراً *P.* بشكوه وحشمت *T.* احتشاملو اولدرق ـ آغر اولدرق || Il est richement vêtu البسهٔ فاخره ايله ملبّسدر richement meublé اونده امتعهٔ فاخره واردر

RICHESSE. Opulence *A.* ثروت ـ يسار ـ غناء ـ كثرة المال ـ معموريّة الحال *P.* مال ـ فراوانى ـ توانگرى ـ مالدارى *T.* آبادانى حال ـ زنكينلك || C'est le commerce qui fait la richesse de ce pays-là بو مملكتك مدار ثروت ومعموريّتى تجارت مادّه سيدر Le bétail est une grande richesse en de certains lieux بعض مملكتلرده كثرت حيوانات مايهٔ يسار وثروتدر Toute leur richesse consiste en blés et en vins معموريّت حاللرى حبوباتدن وخمر محصولندن عبارتدر

Il se dit aussi en parlant des mines *A.* معموريّة *P.* آبادانى *T.* معمورلق ـ بركت ـ بوللق

Et de l'éclat et du prix des choses *A.* علوّ القيمة ـ علوّ القدر *P.* گرانبهايى *T.* آغرلق || Voyez la richesse de cet habit, il est couvert de perles, de diamans بو ثوبك علوّ قيمتنه نظر ـ ايله يكپاره انجو والماس ايله ايشلنمشدر ـ On dit figur. La richesse d'une langue بر لسانك معموريّتى ـ وسعتى

On dit proverb. Contentement passe richesse *A.* القناعة كنز لا يفنى *T.* اصل زنكين آزه قناعت ايدندر

Richesses, au pluriel, signifie toujours de grands biens *A.* مال pl. اموال كثيرة ـ كثرة المال ـ كثرة المال والمنال *P.* كثير مال ـ فراوانئ مال *T.* بسيارئ مال ـ مالدارلق || Grandes richesses اموال عظيمه immenses اموال ما لا نهايه innombrables اموال مراتب اعداددن خارج اموال فراوان ـ لا يعدّ ولا يحصى inestimables دائرۀ قياس وتخميندن بيرون اموال كثيره Les richesses enorgueillissent كثرت مال مستلزم كبر وغرور در Accumuler, amasser, entasser des richesses جمع اموال ايتمك ـ ادخار مال ايتمك

RICIN ou PALMA-CHRISTI. Plante *A.* خِرْوَع *P.* بيد انجير *T.* كنه كرچك اوتى

RICOCHET. Bond que fait un corps jeté obliquement sur la surface de l'eau *A.* حركة دالفة *P.* حركت منجكوارى *T.* سكدرمه ـ On dit aussi Battre en ricochet, pour dire, battre une place assiégée avec des pièces qui tirent en sorte que le boulet vient plonger sur le rempart, où il fait plusieurs bonds *T.* سكدرمه كله آتمق

RIDE. Pli qui se fait sur le front, sur le visage, et qui est ordinairement l'effet de l'âge *A.* غضن pl. غضون ـ مكسر الجلد pl. مكاسر الجلد *P.* آژنگ ـ چين ـ *T.* انقوچ ـ بيرو ـ بورش يارش ـ بوريشقلق || Elle a soixante ans, et n'a pas encore une seule ride سنى التمشه بالغ اولمشيكن چهرەسنده النى مكاسر جلددن اثر بيله يوقدر Il a le front plein de rides بورش يارش ايله مالامالدر ـ پر چين وازنگدر Les rides de la vieillesse غضون شيخوخت ـ Se faire des rides en se pliant le front *A.* تقطيب الجبهة *P.* چين جبين كردن *T.* كوز چهره بوريشدرمق ـ قاش بوريشدرمق

RIDEAU. Morceau d'étoffe qu'on emploie pour couvrir quelque chose, et auquel sont attachés des anneaux, par le moyen desquels on le tire *A.* ستر pl. استار ـ سترة ـ ستارة pl. ستاير ـ سجاف pl. سجوف ـ سُدل pl. اسدال ـ اسجاف ـ حجاب pl. حجب *P.* پرده *T.* پرده || Rideau de fenêtre پنجره پردەسى Rideau de taffetas كمخا پرده Ouvrir, relever le rideau پردەيى قالدرمق ـ رفع ايتمك

Tirer le rideau, signifie, cacher quelque chose avec le rideau *A.* اسدال السترة ـ اسجاف السترة *P.* پردەرا فرو هشتن *T.* پردەيى صاليويرمك ou ôter le rideau de devant quelque chose *A.* تكشيط السترة *P.* رفع الحجاب ـ پردەرا بركشيدن *T.* پردەيى قالدرمق ـ پردەيى آچمق || Tirer le rideau sur un tableau تصويرك يوزينه پردەچكمك de devant un tableau تصويرك يوزندن رفع پرده ايتمك ـ On dit figur., C'est une chose sur laquelle il faut tirer le rideau, pour dire, c'est une chose dont il ne faut pas parler پوشيدۀ پردۀ ستر واخفا مستور پردۀ خفا اولەجق اموردندر ـ اولەجق موادّدندر Il faut tirer le rideau sur tous nos malheurs passés مصايب وآفات ماضيه پس انداختۀ پردۀ نسيان اولملو در ـ On dit aussi d'un homme qui a soin de ne se pas laisser apercevoir dans une affaire, qu'il se tient derrière le rideau ايشنى پس پردۀ خفاده ايشلر

Rideau. T. de fortif. Petite élévation de terre, derrière laquelle on peut se cacher *A.* دُكّ pl. دككة *T.* تپه ـ يصتم || On a mis l'infanterie derrière un petit rideau پياده عسكرى بر يصتم تپەجكك وراسنده يرلشدرديلر

RIDER. Faire des rides, causer des rides *A.* ايراث الغضون ـ انخاص *P.* آژنگ ـ پر چين كردن ـ چين چين كردن ـ فا هم كردن ـ نمودن *T.* بيرو بيرو ايتمك ـ بوريشدرمق || Les années lui ont ridé le visage بر سنّى انخاص وجهنه چكديكى Cette grande maladie l'a tout ridé بادى اولمشدر مرض شديد چهرەسنه ايراث غضونى مستلزم اولمشدر

Se rider. *A.* انتخاص ـ تقبّض *P.* پر چين شدن ـ آژنگ ـ انقوچ گرفتن ـ فا هم آمدن ـ داشتن *T.* بورش ـ بوريشمق ـ بيرو بيرو اولمق ـ يارش اولمق || Son visage commence à se rider چهرەسى انتخاصه باشلادى

Ridé. *A.* مغضن ـ متقبّض ـ ناخص *P.* پر چين گشته ـ انقوچ گرفته ـ آژنگ داشته ـ فا هم آمده *T.* بوريشمش ـ بيرو بيرو اولمش ـ بورش يارش اولمش

RIDICULE. Digne de risée, de moquerie *A.* اضحوكة pl. اضحوكات ـ مستحق التمسخر ـ واجب الاستهزا *P.* شايان خنجرود *T.* سزاوار استهزا ـ مسخرەلغه النەجق شئ ـ ذوقلنيلەجك شئ || Que cela est ridicule! بو شئ نەقدر شايان استهزا در Manière, posture, discours ridicule محل استهزا اولەجق اوضاع واطوار وهيئت وگفتار

RIDICULE, subst. *A.* سخريّة pl. سخريّات *P.* خنجرود *T.* مسخرەلق || Ce serait un grand ridicule بو كيفيت سخريۀ عظيمه در Apercevoir les ridicules سخرياتنه دقت ايتمك

Donner, prêter des ridicules à quelqu'un برکمسنه‌یی استسخار - برکمسنه‌یی مسخره‌لغه چویرمک le tourner en ridicule ایتمک مسخره‌لغه آلمق

RIDICULEMENT, adv. *A.* علی طریق - علی وجه الاستسخار *P.* التمسخر - مسخر گونه *T.* مسخره‌جه بخنجرودی || Il danse ridiculement مسخره‌جه رقص ایدر

RIDICULISER. Tourner en ridicule *A.* تمسخر - استسخار *P.* خنجرود کردن - *T.* مسخره‌لغه چویرمک - مسخره ایتمک || Ridiculiser l'action la plus sérieuse زیاده شایان اعتنا اوله‌جق برشیئی مسخره‌لغه چویرمک - مسخره‌لغه آلمق

RIDICULITÉ. Qualité de ce qui est ridicule *A.* سخریة *P.* خنجرودی *T.* مسخره‌لق || Je lui ai fait sentir la ridiculité de sa demande مطلوبی اولان ماده‌نک سخریتنی کندویه افهام ایلدم - Il signifie aussi, action ou parole ridicule. V. Ridicule au substantif.

RIEN. Néant, nulle chose *A.* عدم *P.* نیستی - هیچ *T.* یوق - هیچ برشی || Dieu a créé le monde de rien الله تعالی دنیایی یوقدن وار ایلدی - عدمدن خلق وایجاد ایلدی Dans l'ordre de la nature, rien ne se fait de rien طبیعت کائناتک سیاق ونظامنه نظراً عدمدن هیچ برشی حاصل اولمز Rien n'est plus glorieux, plus avantageux بوندن زیاده شانلو وفائده‌لو هیچ برشی یوقدر Je ne dis rien هیچ برشی سویلمم Il ne répond rien هیچ جواب ویرمز Je ne demande rien هیچ بر درلو مطلوبم یوقدر N'y a-t-il rien de nouveau? حوادثدن هیچ برشی یوقمیدر Je compte cet homme-là pour rien - هیچ مثابه‌سنده - شوآدمی عدم مثابه‌سنده عد ایدرم On dit, qu'une chose s'est réduite à rien, pour dire, qu'il n'en est presque rien resté - بوشی هیچه دوندی - Il se dit aussi en parlant d'une affaire qui n'a eu aucun succès هیچه نتیجه ویردی

RIEN DU TOUT. *A.* دیار - اصلا *P.* هیچ *T.* هیچ

RIEN, signifie aussi, peu de chose *A.* شی جزئی - لاشی *P.* آز برشی *T.* شی نا چیز || Il a eu cette maison-là pour rien بو خانه‌یی لاشی مقوله‌سیله ایدندی Il ne m'a donné que cent écus, il n'a envoyé que deux cents hommes de secours, ce n'est rien بکا انجق یوز غروش اعطا وایکییوز نفر امداد ارسال ایلدی بونلر لاشی مقوله‌سیدر Il mange très-peu, il vit de rien غایة الغایه قلیل الاکل اولوب جزئی شیدن جزئی شیدن انجنور Il se lâche de rien ایله کچینور

Et quelque chose *A.* شی ما *P.* چیزی *T.* برشی || S'il y a rien qui me plaise, c'est... طبیعتمه موافق برشی وار بوندن دلبر بر Y a-t-il rien de si beau que..? ایسه فلاندر شی وارمیدر

RIENS, signifie, des choses peu importantes *A.* pl. عبثیات - هیچ مقوله‌سی *T.* چیزهای بی اصل - هیچ *P.* ما لا یعنی عبث شیلر - شیلر || S'arrêter à des riens عبث شیلره صرف دهن ایتمک Il vaut mieux ne rien faire que de faire des riens ما لا یعنی شیلره مشغول اولمقدن ایسه هیچ برشی ایتمامک اولیدر

RIEUR. Celui qui rit *A.* ضحاک - ضاحک *P.* خنده زن *T.* کولیجی

Et qui aime à rire *A.* مضحاک - بهلول - منفاص - هرهار *P.* کثیر الضحک *T.* بسیار خند کوله‌کن

Et qui raille, qui se moque *A.* مستهزی *P.* جنجرود پیشه *T.* ذوقلنیجی

RIGIDE. Sévère, austère *A.* شدید المزاج - متصلب *P.* سخت *T.* برک || C'est un homme trop rigide, qui ne pardonne rien ni aux autres, ni à lui-même بغایت شدید المزاج بر آدم اولوب نه آخره ونه نفسنه مساعده ایدر Un censeur rigide بر عیبجوی متصلب Un rigide observateur des lois مقتضای شریعتک وقایه‌سنده تصلب طبعی غالب بر آدم Un homme qui a une vertu rigide کمال تصلبه مقارن صلاح حاله مالک بر آدم

RIGIDEMENT. adv. *A.* بالصلابة *P.* بسختی - متصلبانه *T.* برکلک ایله || Il a jeûné tout le carême rigidement واجبه صیامی متصلبانه ادا ایلدی Un magistrat qui examine tout rigidement هر شیئی متصلبانه تفتیش وتفحص ایدر بر حاکم

RIGIDITÉ. Austérité, grande sévérité *A.* تصلب - صلابة *P.* سختی *T.* برکلک || Les magistrats font observer cette loi avec beaucoup de rigidité حکام وضابطان بو قانونی غایت صلابت ایله اجرا ایتدررلر La rigidité de ses moeurs فلانک آداب واخلاقنده اولان فرط صلابت

RIGOLE. Petite tranchée, petit canal qu'on fait dans la terre, pour faire couler de l'eau dans un jardin, dans un pré, etc. *A.* ساقیة pl. سواقی - مذنب pl. مذانب *P.* رودخانه - فرکن *T.* اریق - صو اریغی || Faire une rigole برصو اریغی اچمق

RIGORISME. Profession de la morale chrétienne, ou de la morale d'une secte, dans toute sa rigueur *A.* صلابة دينيّة || Il a trop de rigorisme dans ses principes اصول دینیّه‌سنده صلابتی زیاده در

RIGORISTE. Celui qui pousse trop loin la sévérité dans la morale chrétienne, ou dans la morale de quelque secte *A.* متصلّب فی الدین || Il y a des rigoristes dans toutes les religions كافّهٔ امم وملّلده متصلّب فی الدین آدملر بولنور

RIGOUREUSEMENT. Avec rigueur *A.* بالشدّة ـ شدیداً *P.* بدرشتی *T.* سردلكث ایله ـ پكلكث ایله || Il l'a traité rigoureusement حقّنده شدّت ایله معامله ایلدی Punir rigoureusement شدیداً تأدیب ایتمكث

On dit, Cela est rigoureusement vrai, pour dire, cela est d'une vérité incontestable بو شیئكث صحّت وحقیقتی قویّاً ثابتدر Et cela est rigoureusement démontré قویّاً اثبات اولنمش قویّاً ثبوتیافته اولمش قضایادندر ـ اموردندر

RIGOUREUX. Qui a beaucoup de sévérité à l'égard des autres *A.* شدید المزاج ـ شدید الخلیقة *P.* تند خو ـ تند سرشت *T.* سرد خویلو || C'est un homme rigoureux qui n'excuse, qui ne pardonne rien هیچ بر شیئده تجویز عفو واغماض ایتمز بغایت شدید المزاج بر آدمدر C'est un créancier fort rigoureux سرد خویلو بر ـ شدید وتند خو بر متقاضیٔ دیندر آلدجقلو در

Il se dit aussi des choses *A.* اكید ـ شدید *P.* تند وتیز *T.* سرد || Un arrêt rigoureux اكید وشدید بر قطعه بیورلدی un hiver سرد قیش ـ شتای شدید Avoir une conduite rigoureuse شدّت اوزره حركت ایتمكث Souffrir un supplice, un tourment rigoureux مظهر نكال شدید اولمق Observer une diète rigoureuse اكید وشدید حمیه‌یه رعایت ایتمكث

On dit, Preuves rigoureuses, Démonstration rigoureuse, pour dire, incontestables براهین قویّه واثبات قوی

RIGUEUR. Sévérité, austérité *A.* شدّت *P.* درشتی *T.* پكلكث ـ سردلكث || Grande, extrême rigueur شدّت عظیمه ومفرطه Insupportable rigueur شدّت طاقتشكن ـ شدّت تحمّلگداز Vous me traitez avec la dernière rigueur حقمه نهایت شدّت ایله معامله ایدرسكث Il traite ses valets avec une grande rigueur خدمتكارلرینی كمال شدّت ایله قوللنور La rigueur de la saison, de l'hiver, du froid شدّت موسم وشدّت شتا وشدّت برودت

Rigueur. Grande exactitude, sévérité dans la Justice *A.* موجب ـ مقتضا || Les juges sont obligés de suivre la rigueur des lois حكّام وقضات مقتضای شریعته تبعیّت ایتمكث واجبهٔ حاللریدر Juger suivant la rigueur des ordonnances احكامكث موجب ومقتضاسی اوزره محاكمه ایتمكث

On dit, qu'une chose est de rigueur, pour dire, qu'elle est indispensable *A.* متحتّم الادا ـ متحتّم ـ واجب ـ لا بدّ

À la rigueur, À la dernière rigueur, À toute riguer, En rigueur, signifient, dans la dernière exactitude, avec une extrême sévérité *A.* شدیداً ـ علی وجه التّأكید ـ اكیداً *P.* سخت *T.* صیقی ـ پكث || Observer les lois à toute rigueur قوانین واحكامه اكیداً وشدیداً رعایت ایتمكث Il ne faut pas exiger ses droits à la rigueur علی وجه التّأكید تقاضای حقوق ایتمكث روا دكلدر

On dit, Cela est prouvé en rigueur, pour dire, incontestablement قویّاً اثبات اولنمش مادّه در

À la rigueur, signifie aussi, trop à la lettre, sans modification *A.* طبقی طبقنه *T.* بی كم وكاست *P.* بلا قصور ـ بعینه || Expliquer une loi à la rigueur قانونه بعینه معنا ویرمكث Il ne faut pas prendre ce qu'il dit à la rigueur دیدیكی كلامی طبقی طبقنه آلملو دكلدر

RIMAILLER. Faire de méchants vers *A.* تشاعر *P.* شعر فروشی *T.* قبا صاپه شعر یاپمق ـ شاعرلكث صاتمق كردن

RIMAILLEUR. Celui qui fait de méchants vers *A.* متشاعر *P.* شعر فروش *T.* قبا صاپه شعر سویلیان ـ شاعرلكث صتان

RIME. Uniformité de sons dans la terminaison de deux mots *A.* قافیة pl. قوافی ـ سجع pl. اسجاع pl. اساجیع *P.* ساوند *T.* قافیه || La contrainte de la rime empêche souvent qu'on ne puisse exprimer sa pensée aussi bien qu'on le voudrait اكثریا ضرورت قافیه كما هو المطلوب افادهٔ مرامه مانع اولور

On dit proverb. Il n'y a ni rime ni raison dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait, pour dire, qu'il n'y a point de bon sens *A.* قول لا عناج له ـ لا عناج لقوله *P.* سخن بیمعنی ـ رطب ویابس سوز سویلمكث *T.* ایپی صاپی یوق سوز سویلمكث ـ وساوند گفتن

RIMER. Il se dit des mots qui se terminent par le même son *A.* توافق الاسجاع *P.* ساوند همواراًمدن *T.* قافیه اویغون

بو ایکی الفاظ متوافق کلمک || Ces deux mots riment bien الاسجاعدر — On dit, Rimer à la fois aux yeux et aux oreilles, lorsque les syllabes qu'on fait rimer ont le même son, et sont orthographiées de même قافیه سمعاً ونظراً موافق کلمک

On dit figur., que des choses ne riment pas ensemble, pour dire, qu'elles n'ont aucun rapport *A.* عدم التوافق *P.* با یکدیکر نا موافق بودن *T.* بری برینه اویمامق — بری برینه اویغون بوشی هیچ بر شیئه توافق || Cela ne rime à rien کلمامک اویغون کلمز — ایتمز

Rimer. Faire des vers *A.* انشاد الشعر — نظم *P.* شعر پرداختن *T.* شعر یاپمق

Rimé. *A.* مسجع — مقفی *P.* ساونددار *T.* قافیه‌لو

RIMEUR. Il se dit d'un mauvais poète. V. Rimailleur.

RINCER. Nettoyer en lavant des verres, des tasses etc. *A.* غسل الاوانی — تمضمض *P.* اوانی شستن *T.* قاب قجاق بودستی‌یی یایقاملودر || Il faut rincer cette cruche || یایقامق

Rincer sa bouche. Laver sa bouche *A.* غسل الفم — شوص الفم *P.* بالمضمضة دهان شستن *T.* اغزی صوایله چالقیوب یایقامق || Il se rince la bouche tous les matins هر صباح اغزینی مضمضه ایدرک یایقار

Rincé. *A.* متمضمض — مغسول *P.* شسته *T.* یایقانمش *A.* مغسول بمضمضة الماء — مشوص *P.* دهان شسته *T.* اغزی یایقانمش

RINÇURE. L'eau avec laquelle on a rincé un verre *A.* غسالة *P.* جرکاب *T.* یایقندی

RIPOSTE. Réponse vive faite sur-le-champ, repartie prompte pour repousser une raillerie *A.* جواب بالرد — جواب متقبل *P.* بداهة حاضر جوابی *T.* حاضر جوابلق — قارشولق جواب || Avoir la riposte prête جواب رد حاضر اولمق Il lui fit une riposte fâcheuse بر جواب عنیف ایله بالبداهه مقابله ایلدی

RIPOSTER. Répondre vivement et sur-le-champ *A.* اقتبال الجواب — مقتبلاً الجواب *P.* رد حاضر جوابی کردن *T.* حاضر جوابلق ایله قارشولق — حاضر جوابلق ایتمک

Et repousser vivement une injure, un coup *A.* مقابلة — مقابلة بالرد *P.* مقابله نمودن *T.* قارشولق || On avait fait une satire contre lui, il riposta par une satire plus vive علیهنه ایتدکری هجوه بر هجو اشد ایله مقابله ایلدی

RIRE. Faire un certain mouvement de la bouche, causé par l'impression qu'excite quelque chose de plaisant *A.* ضحک *P.* خندن *T.* کولمک || Qui pouvait s'empêcher, se tenir de rire? اسماك ضحک ایتمکه نه ممکن Faire un conte pour rire لاجل الاضحاک بر منقبه ایجاد ایتمک خلقی — بلا موجب کولدره‌جک بر قصه یاپمق Rire hors de propos کولمکدن بایلمق Étouffer de rire کولمک

Éclater de rire *A.* انفحاص بالضحک *P.* بسیار خنده زدن *T.* جوق کولمک

Faire de grands éclats de rire *A.* قرقرة *P.* خنداخند کردن *T.* قیر قیر کولمک

Rire à gorge déployée *A.* قهقهة *P.* قاه قاه زدن *T.* قهقهه ایله کولمک

Rire, se dit au figuré, de ce qui est agréable, de ce qui plait *A.* ایجاب الفرح *P.* فرح بخشیدن — فرح رسانیدن — خرمی بخشیدن — خندان بودن *T.* کولمک || Tout rit dans cette maison هر — بو خانه‌ده هر شیئ خندان وفرحبخشا در شیئ کولر — On dit aussi d'un homme à qui tout réussit, que la fortune lui rit, que tout rit à ses désirs بختی خنداندر — فلک من کل الوجوه کندویه — کشاده در — یاور وخنداندر موافق ورامدر — On dit proverb. Marchand qui perd ne peut rire ضرر کورمش بازرکانک یوزی کولمز

Rire, signifie aussi, badiner, plaisanter *A.* هزل *P.* لاغیدن *T.* لطیفه ایتمک — سقا ایتمک || Est-ce que vous riez, ou si c'est tout de bon? مرادک هزلمی یوخسه جد وحقیقتمیدر Il ne disait cela que pour rire بونی انجق هزل ولطیفه ایچون سویلر ایدی

Rire. Ne se point soucier, témoigner qu'on ne tient point de compte *A.* عدم الالتفات *P.* التفات ننمودن *T.* دماغ ایتمامک || Ses menaces ne m'étonnent point, je n'en fais que rire ایتدیکی تهدیدلر بکا کار ایتمیوب عندمده شایان التفات دکلدر

Rire ou Se rire de quelqu'un. S'en moquer *A.* استهزاء — تهزؤ *P.* بر کمسنه‌نک خنده خریش کردن *T.* مهارات — بر کمسنه‌یی ذوقلنمک — صقالنه کولمک — Il se dit aussi des choses || Il rit ou il se rit de vos vains projets ایتدیککک تدابیر باطله‌یی ذوقلنور — On dit aussi, Rire au nez de quelqu'un, pour dire, se moquer en face de quelqu'un بر کمسنه‌یی یوزینه قارشو ذوقلنمک

RIRE ou RIS. Action de rire *A.* ضحک *P.* خنده *T.* کولش

Rire agréable خندهٔ شیرین ـ ضحك لطیف || كولمه ـ دادلو كولش Ris amer زهرخند ـ Ris dédaigneux et moqueur *A.* ضحك منتغ *P.* خنده خریش ـ خندهٔ استهزا فرما *T.* ذوقلنمه طرزنده كولش

Ris Sardonique, ou Sardonien. Espèce de ris convulsif *A.* ضحك اختلاجی

RIS. Sorte de grain. V. Riz.

RISÉE. Grand éclat de rire que font plusieurs personnes ensemble *A.* قهقهة *P.* قاه قاه *T.* قاه قاه || Il s'éleva une grande risée de toute l'assemblée مجلسده قهقهٔ عظیمه قوپدی

Il signifie aussi, moquerie *A.* طنز ـ استهزاء ـ مهارات ـ تمسخر *P.* خنده خریش *T.* ذوقلنمه || Vous vous exposez à la risée du public بین الناس عرضهٔ طنز وتمسخر اولمش ارباب مجلس Être l'objet de la risée de la compagnie اولورسك ایچنده محلّ تمسخر واستهزا اولمق

Il se prend aussi pour l'objet de la risée *A.* ضُحكة ـ مَضحك ـ مسخره ـ قشمر ـ كولنج *T.* خنده خریش *P.* هُزئة ـ Il est devenu la risée de tout le monde مضحك عالم اولمشدر Il fut خلقك مسخره‌سی اولدی ـ خلقه كولنج اولمشدر la risée de toute la compagnie هزئهٔ مجلس اولمشدر

RISIBILITÉ. Faculté de rire *A.* قوّة ضاحكة *P.* قوّت خندن *T.* كولمه قوّتی || Dans l'ancienne philosophie, on regardait la risibilité comme la faculté distinctive de l'homme حكمای متقدّمین عندنده قوّت ضاحكه انسانك صفت كاشفه‌سی مثابه‌سنده بر قوّت عدّ اولنور ایدی

RISIBLE. Qui a la faculté de rire *A.* ضاحك *P.* خنده زن *T.* كولیجی || Les philosophes disaient que l'homme est un animal risible حكما دیرلر ایمشكه انسان بر حیوان ضاحكدر

Et qui est propre à faire rire *A.* مُضحك *P.* خنده فرما ـ خنده آور *T.* كولدریجی ـ كولدره‌جك شئ ـ خنده انگیز || Cette farce est une des plus risibles qu'on ait encore vues بو مقلدلك شمدیه قدر كورلمش مضحكاتك اعظمیدر

Il signifie aussi, digne de moquerie *A.* واجب الاستهزاء ـ محلّ الهزء والاستسخار ـ واجب التمسخر *P.* شایان خنجرود ـ شایان تمسخر *T.* ذوقلنمه كركلو || C'est un homme risible واستهزا بر ادمدر

RISQUABLE. Où il y a du risque *A.* مهلكة pl. مهالك ـ موجب الخطر ـ محلّ الخطر *P.* خطرناك *T.* مخاطره‌لو || Une affaire risquable مخاطره‌لو بر مصلحت

RISQUE. Péril, danger *A.* خطر ـ مخاطرة ـ مخاطرات ـ تهلكة *P.* خطر || Il n'y a nul risque à cela بو خصوصده بر درلو مخاطره یوقدر S'exposer au risque de... فلان مخاطره‌یه J'en courrai le risque بو بابده اختیار مخاطره دوچار اولمق Courir risque de la vie جان مخاطره‌سنه گرفتار ایده‌جكم اولمق

En parlant du hasard que l'on court d'une perte, d'un dommage, on dit, Entreprendre une chose à ses risques, périls et fortune محتمل الظهور اولان مخاطرات كونید وظهورات فلكیه‌نك ضرری كندوسنه عائد اولمق شرطیله بر ایشه مباشرت ایتمك

À toute risque. À tout hasard *P.* هر چه بادا باد *T.* یا صله یا پرمق قپو

RISQUER. Hasarder, mettre en danger *A.* القاء الی الخطر ـ وضع فی محلّ ـ القاء الی التهلكة ـ عرض علی الخطر ـ بخطر انداختن *P.* بخطر گذاشتن ـ مخاطره‌یه *T.* عرضهٔ تهلكه وخطر ایتمك ـ قویمق || Risquer sa vie, sa réputation, son honneur بر كمسنه جانینی ونام وشهرتینی مخاطره‌یه قویمق ـ وعرض وناموسنی مخاطره‌یه القا ایتمك Avez-vous pensé à la grande somme que vous risquez? مخاطره‌یه القا ایلدیككك مبلغك مقدارینی ملاحظه ایتدكمی

Il signifie aussi, courir le risque de... *A.* اختیار المخاطرة ـ اختیار التهلكة *P.* خودرا بخطر انداختن ـ عرضهٔ خطر ـ كوزینه آلمق *T.* كردن ـ مخاطره‌یی ـ مخاطره‌یه صالمق || Vous risquez de beaucoup perdre pour peu gagner فائدهٔ جزئیه ایچون ضرر كلّی مخاطره‌سنی اختیار ایتمش اولورسك Risquer le passage كچیدك مخاطره‌سنی اختیار ایتمك le combat جنگك مخاطره‌سنه صالمق Je crains de risquer مخاطره‌یه صالمقدن خوف ایدرم Vous risquez de tomber دوشمك مخاطره‌سنده‌سك Vous ne sauriez faire cela sans risquer بلا احتمال المخاطره بو ایشی ایده‌میه‌جكسك

RISSOLER. Cuire, rôtir de manière que ce que l'on rôtit prenne une couleur rousse *T.* آتشده قزارتمق || Le feu a bien rissolé cette viande آتش شو اتی كركی كبی قزارندی ـ Se rissoler *T.* آتشده قزارمق

RISSOLÉ. *T.* آتشده قزارمش

RIT. Ordre prescrit des cérémonies qui se pratiquent dans une

religion *A.* منسك pl. مناسك *P.* آیین ـ رسم وراه دین *T.* مذهب ـ آیین ـ مذهبك یول اركانی || Le rit de l'Église Romaine est différent du rit de l'Église Grecque فرانك مذهبنك مناسكی روم مذهبنك مناسكندن فرقلو در

RITUALISTE. Auteur qui traite des divers rits *A.* مؤلف الكتاب المناسك

RITUEL. Livre contenant les cérémonies qui regardent l'administration des sacremens *A.* كتاب المناسك

RIVAGE. Bords de la mer, d'un fleuve, d'un lac *A.* ساحل pl. سواحل ـ سیف البحر ـ اسیاف البحر ـ شاطئ pl. شواطئ *P.* لب ـ كناره ـ شیخ *T.* فیی ـ یالی ـ كنار || Le long du rivage شاطئ ساحل بحرك بویننده Sur le rivage de la mer دكز ـ دكز كنارنده ـ لب دریاده ـ ساحل بحرده ـ بحرده Sur le rivage de la Seine فلان ـ شاطئ فلان نهرده قییسنده كنارنده ـ نهر ساحلنده

RIVAL. Concurrent, celui qui prétend à la même chose qu'un autre *A.* رقیب pl. رقبا *P.* همخواه *T.* رقیب || Ils aiment tous deux la même personne, ils sont rivaux ایكیسی دخی ذات واحدك مفتونی اولدقلرینه بناء بری برلرینه رقیبدرلر Il a supplanté tous ses rivaux بالجمله رقباسنی دفع ایدوب یرلرینه كچمشدر Il aspire à cette charge, mais il a bien des rivaux بو منصبه طالبدر انجق خیلی رقباسی واردر Deux nations rivales بری برلرینه رقیب ایكی ملت

RIVALISER. Disputer de mérite, de talent avec quelqu'un *A.* مثاقفه ـ مراجحه ـ تراجح ـ تفاضل ـ دعواء المزیة *P.* دعوای فضل ومزیت ـ هنر بابنده طارتشمق *T.* برتری هنر نمودن || Ce peintre rivalise en certaines parties avec بابنده یارشمق Raphael بو مصور فلان نام استاد ایله بعض ماده‌لرده تفاضل وتراجح ایدر Cet homme n'est point fait pour rivaliser avec vous فلان كمسنه سنك ایله مثاقفه ومراجحه ایده‌جك اربابدن دكلدر

RIVALITÉ. Concurrence *A.* رقابت *P.* همخواهی *T.* رقیبلك || Il n'y a point de rivalité entre eux بینلرنده هیچ رقابت یوقدر La jalousie et la rivalité de ces deux maisons ont causé de grands désordres بو ایكی خاندان بیننده اولان حسد ورقابت اختلالات جسیمه تكوننه بادی اولمشدر

RIVE. V. Rivage || La rive d'un fleuve شاطئ نهر La rive droite de cette rivière بو چایك ساحل یمینی Rive escarpée سواحل بعیده Rives lointaines دیك بر ساحل

RIVER. Abattre la pointe d'un clou, et l'aplatir pour la mieux fixer *A.* تعقیف الانف المسمار *P.* میخرا پرچیدن *T.* اكسرك اوجنی پركتمك ـ اكسری پرچینلتمك || On ne saurait arracher ce clou, il est rivé بو اكسر پرچینلو اولمغله یرندن قوپارلمز

Rivé. *A.* مسمار معقف الانف *P.* میخ پرچیده *T.* اوجی پركتلنمش اكسر

RIVERAIN. Celui qui habite le long d'une rivière *A.* اهل الساحل pl. اهالی السواحل النهر ـ ساكن السواحل pl. سكنة السواحل النهر *P.* نهر نشین *T.* ساحل النهر || Les riverains du Danube نهر بالیسنده اوتوران نشینان نهر طونه

RIVIÈRE. Fleuve *A.* نهر pl. انهار *P.* رود ـ رودبار ـ جوی *T.* چای || Rivière navigable سیر سفاینه متحمل اولان نهر grande نهر عظیم poissonneuse نهر كثیر السمك profonde نهر ذو المقطع ـ نهر بعید الغور ـ نهر قعیر ـ عمیق guéable نهر شدید الجریان كچید ویرر نهر rapide Un bras de rivière نهرك بر قولی Au confluent des deux rivières ملتقای نهربنده La rivière est basse, est haute, est grosse نهرك صولری آلچقدر یاخود نهر قبارمشدر Quand la rivière déborde, elle inonde toute cette plaine نهرك صولری طغیان ایدنجه بو اوه‌یی بستون بصار La source de la rivière منبع نهر l'embouchure فم نهر ـ بن نهر ـ قعر نهر le fond نهرك بوغازی ـ دیبی Cette rivière tombe, entre, se décharge dans la mer بو نهر دریایه منصب اولور ـ دریایه دوكیلور Oiseaux de rivière *A.* طیور نهریة *P.* مرغان آبی *T.* صو قوشلری

RIXE. Querelle accompagnée d'injures, de menaces *A.* نزاع ـ منازعة *P.* كشمكش ـ هنگامه *T.* غوغا ـ چكشمه || Cette rixe a fini par un meurtre بو منازعه قتل ایله نتیجه ویردی ـ بو غوغا قتله نتیجه ویردی

Il se dit aussi pour Débat, discussion orageuse, et pour une querelle légère *A.* مناقرة ـ مجادلة *P.* ستیز *T.* سوز دوندرمه ـ چكشمه || Il y eut une petite rixe entre nous بینمزده بر مجادلهٔ جزئیه واقع اولمشدر

RIZ, ou RIS. Plante qui produit un grain farineux qu'on appelle aussi Riz *A.* رز ـ ارز *P.* برنج *T.* برنج

RIZIÈRE. Terre ensemensée de riz *A.* مزرعة الارز *P.* كالجار ـ

برنج نارلاسی - برنج چلتیکی .T کشتزار برنج

ROB. Suc dépuré des fruits cuits en consistance de miel *A.* روب .T رب .P ربوب pl. رب

ROBE. Sorte de vêtement long, ayant des manches *A.* کسوة || کیییم - روبا .T قبا - جامه .P ثیاب .pl ثوب - کساء .pl Robe à manches pendantes یکلری صارقق - کسوهٔ منهدلة الاکمام Sa robe des dimanches عید کسوهسی روبا Robe d'été, d'hiver یاز وقیش روباسی - کسوهٔ صیفیة وشتائیة Baiser le bas de la robe à une princesse بر خاتون جلیل الشانه اداء رسم بر خاتون جلیل الشانک دامننی - دامنبوسی ایتمک - کسوهٔ عروسیة Robe de noces اتکنی اوپمک - تقبیل ایتمک دوکون روباسی - کسوهٔ سور

Robe de chambre. Robe que les hommes portent dans la chambre کوندهلک روبا .T جامهٔ هر روزه .P مبذلة .A

Robe, se prend aussi pour la profession des gens de judicature *A.* طریقت اهل || طریقة الاهل القلم La Noblesse de robe قلمدن اولان اصلزادگان Un tel a quitté la robe pour prendre l'épée فلان کمسنه اهل قلم طریقتنی ترک ایله ارباب سیف طریقتنه سلوک ایلدی - Il signifie aussi, les gens de judicature *A.* اهل القلم .pl ارباب القلم

On dit, Deux chevaux de même robe, pour dire, de même poil. V. Poil.

ROBINET. Pièce d'un tuyau de fontaine, qui sert à donner de l'eau et à la retenir *A.* مخرق .pl مخارق .P لوله - زبش - لوله .T مزمّل || Robinet de cuivre باقر لوله

Il se dit aussi de tout autre tuyau qui sert à donner et à retenir toute liqueur contenue dans un vase *A.* صنبور .P گنک .T موصلق

ROBORATIF. Qui fortifie *A.* مقوّی .pl مقوّیات .P توانایی قوّت ویریجی - قوّتلندریجی .T بخش || Remède roboratif دوای مقوّی Propriété roborative خاصّهٔ مقوّیة

ROBUSTE. Fort de corps et de complexion *A.* قوّی البنیة - قوّی - مجدول الخلقة - ممسود الخلقة - قوّی الخلقة .P تنومند - توانا .T تندرست - قوند - قوتلو - کوجلو || C'est un homme robuste مجدول الخلقه بر آدمدر Corps robuste بدن قوّی الترکیب

ROC. Masse de pierre très-dure qui tient à la terre *A.* صخرة .pl صخور .P سنگ خارا .T قیا || Roc fort dur صخرهٔ صمّا

قیا اوزرنده بنا یاپمق Bâtir sur le roc یالچین قیا - Des fossés taillés dans le roc قیا ایچنده اویولمش خندقلر

ROCAILLE. Petits cailloux, coquillages et autres choses qui servent à orner une grotte *A.* رضراض .P خرسنگریزه .T چای چای طاشلرندن مصنوع بر مغاره || Grotte de rocaille طاشی

ROCAILLEUR. Celui qui travaille en rocaille *A.* صانع الاعمال الرضراضیة .T چای طاشی ایشی یپان

ROCAMBOLE. Espèce d'ail moins fort que l'ail ordinaire *A.* ثوم حلو

ROCHE et ROCHER. V. Roc || Ce pays-là est tout couvert de roches بر مملکت کثیرة الصخور - مصخر بر مملکت - قیالق بر مملکت - سنگستان Il a fait tailler des roches pour en faire du pavé قالدرم یاپمق ایچون قیا طاشلری قطع ایتدردی Clair comme eau de roche قیا صویی کبی صاف وبراق Son vaisseau s'est brisé contre un rocher فلانک کمیسی بر قیا اوزرنده شکست اولمشدر - Rocher sous l'eau. V. Écueil.

On dit figur. Un coeur de roche, pour dire, un coeur dur *A.* قلب قسی .P دل سنگین .T طاش کبی قاتی بر یورک

ROCOULER. V. Roucouler.

RÔDER. Tournoyer, aller çà et là *A.* طواف - تطوّف - جولان .P اجتیال - گردا گرد رفتن - گشت وگذار کردن .T کزمک - طولاشمق - طولانمق || Il y a des voleurs qui rôdent dans cette forêt بو اورمان ایچنده کزر حرامیلر وار در On voit des gens qui rôdent autour de sa maison pour l'arrêter فلانی اخذ وتوقیف ایچون خانهسی اطرافنده طولاشور آدملر کورینور C'est un homme qui a bien rôdé par le monde دنیایی طولاشمش بر آدمدر

RÔDEUR. Celui qui rôde *A.* طائف - طوّاف .P گرد رو .T کزیجی - طولاشیجی || Si le guet attrape ces rôdeurs, il les menera en prison بو کزیجیلر قوللق النه کچهجک اولور ایسه حبسه کوتوریلدجکلردر C'est un rôdeur de nuit طوّاف اللیلدر کیجه طولاشیجیدر - شبگرد در -

RODOMONT. Fanfaron qui vante ses beaux faits pour se faire valoir *A.* لهوق - فیّاش .P بادبر - لافزن .T آورد ایدیجی - لافزان - آورد صاتیجی

RODOMONTADE. Fanfaronnade *A.* لهوقة - مفایشة .P لاف - گذاف - لافزنی .T لافزانلق - آورد || Il se vante d'avoir tué

dix hommes de sa main, c'est une rodomontade كندو اليله اون كشى قتل ايلديكنى نقل ايله افتخار ايدر بو كلامى محض لاف وگذافدر

ROGATIONS. Prières publiques que l'Église fait pour les biens de la terre pendant trois jours de l'année *A.* ادعية لخصب والبركة || La semaine des rogations سندهك خصب وبركتى ايچون اوقونان دعالرك هفتهسى On fait maigre les trois jours des rogations خصب وبركت ضمننده دعا اوقونديغنك ايّام ثلثهٔ معيّنهسنده اوروج طوتارلر

ROGATON. Il se dit des restes de viandes ramassées *A.* فضالة الطعام pl. فضالة الاطعمة المخلوطة *P.* پسماندهٔ خوراك *T.* گوناگون قاريشق يمك آرتوقلرى || Ce gueux avait sa besace pleine de rogatons بو ديلنجيننك طغارجغى قاريشق يمك آرتوقلريله طاو ايدى

ROGNE. Gale invétérée *A.* جرب مزمن *P.* گرك پارين *T.* ييللنمش اويوز || Ce n'est pas une simple gale, c'est une rogne بياغى اويوز دكل ييللنمش بر اويوز در

ROGNE-PIED. Outil de maréchal qui sert à couper la corne du cheval *A.* مقصّ البيطار *P.* سمتراش *T.* سونتراج

ROGNER. Retrancher quelque chose des extrémités d'une étoffe ou d'une autre chose *A.* قصّ ـ قرض ـ تحييف *P.* كنار تراشيدن *T.* قيرقمق ـ بر شيئك كنارينى آلمق || Rogner un manteau كنارينى ـ قپودك كنارلرينى آلمق ـ قپودى قصّ ايتمك du cuir قيرقمق du papier كاغدك كنارينى دريى قيرقمق la marge d'un livre اوراق كتابك كنارلرينى قصّ ايتمك C'est une action punissable que de rogner les monnaies d'or ou d'argent دراهم سيم وزرك قصّ وتحييفى واجب التاديب اولان اموردندر ـ سكهلرى تسييف ايتمك ـ قصّ ايتمك سكهلرك كنارلرينى سيلمك

SE ROGNER LES ONGLES. *A.* تقليم الاظفار *P.* ناخن بريدن *T.* طرنق كسمك

ROGNER les cornes du pied d'un cheval *A.* قصّ الاظفار الفرس *P.* ناخن اسب تراشيدن *T.* آتك طرنغنى يونمق

ROGNER, signifie figur. retrancher à quelqu'un une partie de ce qui lui appartient *A.* قصّ ـ تنقيص *P.* كم ساختن *T.* اكسلتمك ـ بر پارچهسنى كسمك || On lui rogne sa portion تعييناتنى بر پارچهسنى كسرلر ـ تنقيص ايدرلر On leur a bien rogné leurs gages تعييناتنك قصّ ـ علوفهلرينى تنقيص ايلديلر

ROGNÉ. *A.* مقصوص ـ محيّف *P.* تراشيده *T.* قيرقلمش *A.* منتقص *A.* كسلمش طرنق *T.* ناخن تراشيده *P.* ظفر مقلّم *P.* نقصان پذيرفته ـ كم شده ـ كاسته *T.* اكسلمش ـ بر پارچهسى كسلمش

ROGNEUR. Celui qui rogne les pièces de monnaie *A.* حيّاف قصّاص الدنانير ـ الدراهم *P.* دينار تراش *T.* سكه قيرقيجى || On punit de mort les rogneurs aussi bien que les faux monnoyeurs سكّه قيرقيجيلرى قلبزنلر كبى ترتيب جزا ايله مظهر نكال وعقوبت اولورلر

ROGNEUX. Qui a la rogne *A.* دو جرب المزمن *P.* رنجور *T.* گرك پارين ييللنمش اويوزى اولان

ROGNON. Le rein d'un animal. V. Rein. — En parlant de certains animaux, il signifie, testicule. V. ce mot.

ROGNURE. La partie qui a été rognée *A.* قراضة pl. قراضات *P.* تراشه *T.* قيرقنتى ـ كسنتى || Rognure de livres, de papier كاغد قيرقنتيسى ـ قراضهٔ اوراق كتاب Rognures de monnaie قراضات سكه

ROGNURE d'ongles *A.* قلامة الظفر pl. قلامات الظفر *P.* تراشهٔ ناخن *T.* طرنق كسنتيسى

ROGUE. Fier, arrogant *A.* اهل الزهو والجبروت *P.* بادبرود *T.* اونكو

ROI. Monarque *A.* ملك pl. ملوك ـ سلطان pl. سلاطين *P.* شاه ـ پادشاه ـ شهريار ـ تاجدار ـ خداوندكار *T.* خنكار || Grand roi پادشاه عظمت ـ سلطان معظم ـ ملك اعظم puissant سلطان جليل الاقتدار اولو پادشاه ـ پناه héréditaire, électif پادشاه بالارث يا بالانتخاب légitime ارثاً وقانوناً Les anciens rois سلاطين ماضيه ـ ملوك سالفه پادشاه اولان Les rois chrétiens ملوك نصارا La puissance, la majesté des rois قوّت وشوكت سلطنت ـ قوّت ملوك وعظمت شان ملوك Proclamer un roi بر پادشاهك تخت سلطنته جلوسنى اشاده Couronner un roi الباس تاج سلطنت ايتمك واعلان ايتمك Alliance de roi à roi ايكى پادشاه بيننده اولان اتفاق Dieu est appellé dans l'Écriture, Le roi des rois, et le dominateur de ceux qui dominent حق تعالى حضرتلرى كتاب الهيده ربّ الملوك والسلاطين وربّ الحاكمين صفتيله موصوفدر

On dit, que les rois ont les mains longues, les bras longs, pour dire, que leur pouvoir s'étend bien loin ملوك يد طولا

On dit d'un homme پادشاهلرك الى اوزوندر ـ صاحبيدرلر magnifique, qu'il vit en roi, qu'il fait une dépense de roi ملوكانه Et d'un homme généreux, كچينور وپادشاهانه مصرف ايدر qu'il a un coeur de roi ملوك مزاجدر Et d'un mets exquis, que c'est un manger, un morceau de roi پادشاهه لايق بر طعامدر On dit proverb. d'un roi faible, ou dont le pouvoir est fort limité, que c'est un roi en peinture, un roi de cartes, un roi de théâtre پادشاه لقمه‌سيدر ـ لفظى مراد بر پادشاهدر

Vive le Roi. Acclamation publique pour la longue vie et la prospérité du Roi *A.* حيا الله السلطان ـ وفق الله السلطان حياة *P.* پادشاه هميشه زنده بادا *T.* پادشاه بيك ياشه طيّبة

On appelle Maison du Roi, tous les officiers domestiques de la maison du roi سراى همايون خلقى ـ خدمهٔ خاصّهٔ پادشاهى et les troupes qui sont destinées pour la garde de la personne du roi عساكر خاصّه ـ Et bouche du roi, les officiers qui apprêtent à manger pour le Roi خدمهٔ مطبخ همايون

On appelle Coin du Roi, un morceau de fer gravé pour marquer la monnaie ميرى تمغاسى ـ تمغاى سلطانى ـ Et denier du roi, l'intérêt qu'il est permis de prendre par l'ordonnance du roi من قبل السلطان تعيين اولنان سعر مرابحه ـ Et taux du Roi, le prix d'une chose réglée par l'autorité du roi سعر پادشاه فيئاتى ـ سلطانى ـ Et poids de roi, le lieu où l'on pèse les marchandises ميرى ميزانى

On dit, Les deniers du roi, pour dire, le produit des impositions *A.* اموال ميريّة || Gérer les deniers du roi اموال ميريّه‌يى اداره وتصرّف ايتمك ـ Et coffres du roi, pour dire, les finances du roi خزينهٔ خاصّ همايون

Il y a quatre livres de l'Écriture-Sainte qu'on appelle Les livres des Rois *A.* سفر الملوك ـ On appelle le jour de l'Épiphanie, Le jour des Rois. V. Épiphanie.

On dit aussi, Le lion est le roi des animaux آرسلان ملك السباعدر L'aigle est le roi des oiseaux قرتال قوشى ملك الطيور در

Roi, se dit aux échecs de la principale pièce du jeu *T.* شاه

ROIDE. Qui est fort tendu *A.* صامل ـ شازن ـ جاسى *P.* سخت *T.* قاتى ـ قصقتى ـ كركى || Tendez cette corde davantage, elle n'est pas assez roide بوايپ كركى كبى كركى اولمديغندن بر مقدار دخى چكيپوير Il a été frappé de paralysie, il a le bras gauche tout roide علّت فالجه دوچار اولمغله عضد يسارى كلّياً صاملدر صول قولى قصقتى طورر ـ Il était tout roide de froid شدّت برودتدن قصقتى قالمشدر Roide comme un bâton عصا مثالى جاسى وصامل

On dit, Il est tombé roide mort, il a été tué tout roide, pour dire, qu'il est tombé mort tout d'un coup *A.* مات بموت الجهيز ـ مات مجهزاً *P.* همانـدم مرده افتاده است *T.* بولنديغى يرده دوشوب اولدى Et il demeura tout roide mort sur la place مجهزاً افتادهٔ زمين هلاك وبوار اولمشدر ـ ميدانده اولو قالدى

On dit d'une rivière, que le cours en est roide, pour dire, qu'elle est rapide *A.* شديد الجريان *P.* تيز روان *T.* ضربلو ـ آقار ـ كسكين آقار ـ Et d'un oiseau, qu'il a le vol roide *A.* شديد الطيران *P.* تيز پرواز *T.* چاپك اوچار || L'hirondelle a le vol roide قرلنغج قوشى شديد الطيراندر

Et qu'une montagne est roide, pour dire, qu'elle est droite, difficile à monter *A.* جبل ذو صوح ـ جبل منيع ـ جبل صعب المنال *P.* كوه كندوش راه ـ كوه دشوار فراز ـ كوه درشت ـ فراز كوه درشت *T.* ديك طاغ ـ On dit aussi, un escalier roide, des degrés roides ديك نردبان ياخود ديك نردبان بصامقلرى

Roide, signifie figur., inflexible *A.* شَزن ـ متشزّن ـ عسير ـ صعب الجانب ـ شديد النفس ـ مقاسح ـ الخلق *P.* تند *T.* خو سرد ـ خويلو ـ چتين

On dit figur. Se tenir roide, pour dire, ne pas fléchir, persister dans sa résolution مقام اصرارده اظهار شدّت ايتمك ـ اظهار متانت

Roide, pris adverbialement, signifie, vite *A.* سريعاً ـ مستعجلاً *P.* زود زودا گورا گور ـ *T.* تيز ـ چاپك || Cela va aussi roide qu'un trait de flèche اوق كبى سريعاً كيدر On a mené cette affaire bien roide بو مصلحتى سريعاً يورتدرديلر

ROIDEUR. Qualité de ce qui est roide *A.* صمول ـ جسوّ *P.* سختى *T.* قاتيلق || N'y a-t-il point de remède pour amollir la roideur de ce bras? بو قولك قاتيلغنى كوشددجك بر درلو علاج يوقميدر

Il signifie aussi, impétuosité de mouvement *A.* شدّت *P.* تندى *T.* سردلك ـ كسكينلك || L'eau court là de grande roideur صو فلان طرفده شدّت اوزره جريان ايدر La balle jetée avec roideur شدّت ايله آتلمش كله

Il se dit aussi d'une montagne, lorsqu'elle est trop droite *A.* صوح الجبل ـ صوح *P.* درشتی کوه ـ کندوش راهی کوه *T.* طاغک دیکلکی || La roideur de la montagne fait qu'un carrosse de six chevaux a de la peine à y monter طاغک دیکلکی حسبیله التی بارکیرلو عربه آنک اوزرینه چیقمغه زحمت چکر ـ On dit aussi, La roideur d'un escalier نردبانک دیکلکی

Roideur, signifie figur. sévérité inflexible, fermeté excessive *A.* مقاسحة ـ شدة المزاج ـ عسر الخلق *P.* تند خویی *T.* چتین خویلولک ـ سردلک || Il a de la roideur dans l'humeur مقاسحة مزاجی وار در

ROIDILLON. Monticule un peu roide *A.* مصاد pl. امصدة ـ نجفة pl. نجاف ـ شزن *P.* پشتهٔ بلند *T.* بیوکسک بایر || Nos chevaux eurent de la peine à monter ce roidillon حیوانلرمز کوج ایله بو بایره چیقه بیلدیلر

ROIDIR. Étendre avec force, rendre roide *A.* امطا ـ مطو *P.* تنجیدن *T.* کرمک ـ چکوب اوزاتمق ـ ایراث الصمول *A.* سخت کردن *T.* قاتیلتمق ـ قصقتی ایتمک || Roidissez le bras قولکی کر Il eut de la peine à recouvrer l'usage de ses jambes que le froid avait roidies شدت برودتدن قصقتی قالمش آیاقلرینی قوللنمغه زحمت چکدی

Roidir, au neutre et Se roidir. Devenir roide *A.* اصمیلال ـ تشزن ـ کسب الجسو *P.* سختی پذیرفتن *T.* قاتیلنمق ـ اصلانمش || Le linge mouillé se roidit par la gelée قصقتی قالمق بز لدی الجمود کسب جسو ایدر

Se roidir, au figuré. Tenir ferme *A.* اظهار الشدة ـ اظهار المتانة *P.* پایداری نمودن *T.* قوی طورمق || Il faut se roidir contre l'adversité وقت نکبت وادبارده اظهار متانت ایتملو contre les abus حلول ایدن فسادات حقنده اظهار شدت در ایتملو در

Roidi. *A.* جاسی ـ صامل *A.* کرلمش *T.* تنجیده *P.* متمطی *A.* قاتیلنمش *T.* سختی پذیرفته *P.*

ROITELET. Fort petit oiseau qui niche dans les buissons *T.* چالی قوشی

RÔLE. Liste, catalogue *A.* جریدة pl. جراید *P.* اواره *T.* دفتر || Les rôles des tailles رسوم خراجیه دفترلری Les capitaines ont un rôle de leurs soldats یوز باشیلر زیر ادارەلرنده موجود اولان نفراتک جریدەسنی طوتارلر Faire un role بر جریده ترتیب ایتمک Dresser un rôle des causes qui doivent être plaidées au tribunal مرافعات جریدەسنی ترتیب ایتمک

À tour de rôle, signifie figur., chacun a son tour *A.* بالمناوبة ـ بالارتواح ـ علی طریق المناوبة *P.* بنوبت ـ با نوبک *T.* نوبت ایله ـ ترتیب مناوبه اوزره || Les membres de cette société littéraire y lisent à tour de rôle اشبو ارباب علم وهنر همجلسندن معدود اولنلرک هر بری ترتیب مناوبه اوزره قرائت ایدر

Rôle, en termes de Pratique, signifie, un feuillet d'écriture *A.* ورقة pl. اوراق

Rôle. Ce que doit réciter un acteur dans une piece de théâtre *A.* درس التقلید ـ درس المحاكاة *P.* تقلیدسازی درس *T.* تقلید اولەرق سویلەجک صحبتک درسی || Les comédiens ne savent pas encore leurs rôles ملعبه بازان اجرا ایدەجکلری محاکاتک درسنی هنوز از بر ایتمامشلر در Il a oublié son rôle تقلید اولەرق سویلیەجکی صحبتک درسنی فراموش ایلدی

Il se prend aussi, pour le personnage qui doit être représenté par un acteur *T.* تقلید اولنان کشی || Il a bien fait son rôle تقلید ایلدیکی شخصک صورتنی بر وجه احسن اجرا صورتنی استادانه ادا ایلدی ـ ایلدی

On dit figur., qu'un homme joue bien son rôle, pour dire, qu'il s'acquitte bien de son emploi *A.* اثباة الحذاقة *P.* هنر پردازی نمودن ـ اثبات هنر کردن *T.* استادلق کوسترمک || Cet ambassadeur a bien joué son rôle dans la négociation dont on l'avait chargé بو ایلچی مأمور اولدیغی مذاکرەده کما هو اللایق اثبات حذاقت ایلدی

Il se dit aussi, de la manière dont on se conduit dans les affaires du monde *A.* اثباة التعین ـ اثباة النفس || Il a joué un grand rôle dans cette affaire بو خصوصده عظمت شان ایله اثبات تعین ایلدی Il a fait un mauvais rôle سوء صورت ایله اثبات نفس ایلدی Il a joué des rôles bien différens صور گوناگون ایله اثبات نفس ایلدی

Il se dit aussi de tous ceux qui disent et font tout ce qu'il leur convient *A.* اجراء الصنعة || C'est un hypocrite qui sait bien jouer son rôle ریاکار بر آدم اولمغله امورنده اظهار صنعت ایلمنک طریقنی رعنا بیلور Cette femme est artificieuse, elle a bien joué son rôle pour attraper cet homme بر محتالهٔ دسیسەکار اولمغله شو آدمک عقلنی قاپمق ایچون خیلیجه اجرای

صنعت ایلدی

ROMAIN. Qui a rapport aux Romains. Il se dit en ces phrases: L'Église Romaine, pour dire, l'Église catholique دین رومانی فاتلکلرک کتاب Bréviaire romain قاتلک آیینی ـ فاتلک فاتلکلرک تقویمی Calendrier romain الاورادی

ROMAINE, ou LAITUE ROMAINE. On appelle ainsi, une espèce de laitue longue *T.* فرنک مارولی

ROMAINE. Peson *A.* قبان *P.* کپان *T.* قبان

ROMAN. Ouvrage contenant des fictions qui représentent des aventures rares dans la vie *A.* کتاب الخرافات *P.* افسانه *T.* نامه بر Un nouveau roman || حمزه نامه ـ مثال کتابی حمزه نامهٔ نوپیدا Il y a dans sa vie de quoi faire un roman فلانک مدت عمرنده گذران ایتمش ما جرالردن بر کتاب الخرافات تألیف اولنمق ممکندر Cela tient de roman بر کیفیتدر مثال صورتنده ـ Il se dit aussi d'un récit destitué de vraisemblance et de preuves || Cela a tout l'air d'un roman بو مادّه محض مثال کبی بر شیدر L'histoire que cet homme nous a débitée était un roman نقل ایلدیکی حکایه بیانی بر افسانه مقولهسی ایدی

ROMANCE. Petite pièce de vers faite pour être chantée *T.* بسته

ROMANCIER. On appelle ainsi les auteurs des anciens romans *A.* مؤلف الخرافات *P.* افسانه نویس *T.* مثال یازان

ROMANESQUE. Qui tient du roman, qui est à la manière des romans *A.* کحدیث خرافة ـ مشابه بحدیث خرافة *P.* افسانه گونه *T.* مثال کونه ـ مثال واری || Aventure romanesque افسانه ماجرای افسانه گونه Manières romanesques گونه اطوار

ROMANESQUEMENT. D'une manière romanesque *A.* علی صورة الخرافة *P.* افسانه گونه *T.* مثالجه

ROMARIN. Sorte d'arbuste *A.* اکلیل الجبل *T.* بیبریه

ROMPRE. Briser, casser *A.* کسر ـ تکسیر *P.* شکستن *T.* قیرمق || Rompre un coffre, une porte صندیغی وقپویی شکست ایتمک Un coup de vent a rompu le grand mât هبوب ریح شدیدک ضربی اورته دیرکنی قیردی Il a ایتمش le bras rompu en deux endroits قولی ایکی محلده منکسر در

On dit figur. Rompre le cou à quelqu'un, pour dire, lui faire perdre sa fortune برکمسنهنک پر وبالنی شکست ایتمک ـ قولی قنادینی کسمک || Il avait lieu de tout espérer à la Cour, mais ses ennemis lui ont rompu le cou سرای همایونده مساعدات عدیدهیه مظهر اولمق مأمولنده ایکن خصماسی قولنی قنادینی شکست ایتمشلر در ـ On dit aussi, Il s'est rompu le cou par sa mauvaise conduite سوء حرکتی تقریبیله خود بخود قولنی قنادینی شکست ایتمش اولدی ـ Et figur. Rompre ses chaînes, pour dire, se mettre en liberté کسر شکست زنجیر سر ـ زنجیر مطاوعت ومحکومیت ایتمک فرویی وتبعیت ایتمک

Il signifie aussi, arrêter, détourner le mouvement droit d'un corps. En ce sens, on emploie aussi les mots *A.* صرف *P.* باز تافتن *T.* روزکارک ـ روزکارک یولنی کسمک Rompre le vent || صاپتمق ـ صرف ایتدرمک ـ طالغهیی قیرمق la vague یولنی صاپتمق مجرای مایی کسر ایتمک le fil de l'eau صاپتمق

ROMPRE, signifie figur., détruire, faire cesser, rendre nul *A.* نقض ـ فسخ ـ قطع *P.* شکستن ـ گسستن *T.* بوزمق ـ فسخ ـ قطع رشتهٔ محبت ایتمک Rompre l'amitié || کسمک ـ فسخ عهد ایتمک un traité رابطهٔ حب وموالات ایتمک فسخ اتفاق ایتمک une alliance عهدی بوزمق ـ نقض عهد فسخ ـ نقض صلح ایتمک la paix فسخ رابطهٔ اتفاق ـ رشتهٔ محاورهیی قطع وشکست ایتمک la conversation صلح اقالهٔ بیع ـ فسخ عقد ایتمک le marché صحبتی کسمک ـ بازارلغی بوزمق ـ ایتمک le commerce qu'on avait avec quelqu'un فلان کمسنه ایله میانده مربوط اولان معاملهٔ الفتی بینهماده باز قطع ایتمک Rompre tout commerce de lettres بسته اولان شیرازهٔ مکاتبهیی قطع ایتمک Rompre un mariage, pour dire, rompre le projet d'un mariage نیت نکاحی نکاح ترتیبنی بوزمق ـ فسخ ایتمک Rompre une assemblée مجلسی ـ مجلسی بوزمق ـ فسخ مجلس ایتمک Rompre un tête-à-tête خلوتی بوزمق Rompre le camp طاغتمق عسکری طاغتمق ـ فسخ معسکر ایتمک Rompre le carême, le jeûne اوروجی بوزمق ـ فسخ صیام ایتمک Rompre ses voeux برکمسنه ایتدیکی نذری بوزمق ـ نقض نذر ایتمک ـ نذرینی اودهمامک ـ On dit aussi figur. Rompre le fil de son discours, pour dire, quitter tout à coup la suite de son discours, et entrer dans une autre matière رشتهٔ کلامی قطع ایله صدد آخره صرف ایتمک

On dit aussi, Rompre son serment *A.* اخلاف الیمین ـ حنث فی الیمین *P.* سوگندرا شکستن *T.* یمینی بوزمق

Rompre, mis absolument, signifie, renoncer aux liaisons qu'on avait avec quelqu'un *A.* قطع العلاقة *P.* پیوند یکجهتی گسستن *T.* علاقه‌یی کسمک ـ کسشمک || Ils ont rompu ensemble بینلرنده علاقه‌یی کسدیلر

On dit figur. Rompre la tête, Rompre les oreilles à quelqu'un pour dire, l'importuner *A.* تعجیز ـ تخدیش السمع ـ تصدیع السامعة *P.* درد سر آوردن *T.* باش اغرتمق ـ تعجیز ایتمک — Et se rompre la tête à quelque chose pour dire, s'y appliquer trop fortement ou inutilement *A.* شجّ الرّاس *P.* سر شکافتن *T.* باش یارمق

Et rompre le sommeil à quelqu'un, pour dire, troubler son sommeil *A.* اخلال النوم *P.* بخواب کسی خلل آوردن *T.* بر کمسنه‌نک اویقوسنی کسمک

Et rompre les desseins, ou les mesures de quelqu'un, pour dire, en empêcher l'exécution, la réussite بر کمسنه‌نک مقاصد ـ ومنویّات وتدابیر وترتیباتنه حوالهٔ سدّ ممانعت ایتمک نیّتلرینی وترتیبلرینی بوزمق

Rompre les couleurs, signifie, mêler ensemble plusieurs teintes *A.* مزج الالوان ـ مشج الالوان *P.* رنگهارا بهم آمیختن *T.* رنکلری بری برلرینه قاتشدرمق

En termes de guerre, Rompre un bataillon, signifie, l'enfoncer, le mettre en désordre *A.* کسر ـ هزم ـ تفلیل ـ استهیا ـ ایراث الکسر والهزیمة *P.* شکستن *T.* قیرمق ـ بوزمق || Il fallut amener du canon pour rompre les bataillons عسکر یدیه بلوکات ایراث کسر وهزیمت ضمننده طوب احضار اولنمق لازم کلدی Quand son infanterie eut été rompue پیاده عسکری دوچار شکست اولنجه La première ligne des ennemis fut rompue ـ دشمنک صفّ اوّلی رهین شکست وهزیمت اولمشدر دشمن عسکرینک ایلک صره‌سی بوزلدی

Rompre quelqu'un dans les affaires, signifie, l'y dresser, l'y exercer *A.* تدریب فی الامور ـ ابلاء فی الامور *P.* کار آزموده در کارپردازی الفتیدن ـ ساختن *T.* مصلحت ایچنده ایشه آلشدرمق ـ چورتمک || Rompre un homme dans les affaires بر کمسنه‌یی امور ایچنده ابلا ایتدرمک On l'a mis dans un tel emploi pour le rompre aux affaires فلانی اموره آلشدرمق ایچون فلان منصبه تعیین ایلدیلر — On dit aussi, Rompre la main d'un jeune homme à l'écriture چوجوغک النی یازویه آلشدرمق

Se Rompre. *A.* انکسار ـ تکسّر *P.* شکسته شدن *T.* قیرلمق || Il ne faut pas trop charger cette poutre, de peur qu'elle ne vienne à se rompre بو طبان دیرکی قیرلمامق ایچون اوزرینه چوق یوک تحمیل اولنمق جائز دکلدر Les flots se rompent contre le rivage امواج دریا قره‌یه طوقندقچه منکسر اولور Les rayons se rompent en passant de l'air à l'eau اشعّهٔ جوّ هوادن صو ایچنه حلول ایتدکلرنده منکسر اولور — On dit aussi, Se rompre une veine dans le corps بدنده بر طمر کسلمک ـ قطع اولنمق ـ اولنمق

A Tout rompre. Tout au plus, à tout extrémité *A.* اکثر ما ـ نهایة النهایة ـ یکون *P.* زیاده‌ترین مرتبه *T.* اک چوغی || صوکک صوکنده ـ Qu'il fasse son compte comme il voudra, mais à tout rompre on ne lui doit pas mille écus حسابی نه شکل استر ایسه ایتسون اک چوغی آلهجغی بیک غروشه بالغ اولمز

Rompu. *A.* منکسر *P.* شکسته *T.* قیرلمش *A.* منکسر ـ منهزم منتقض *A.* قیرلمش ـ بوزلمش *T.* شکست پذیر *P.* مفلول ـ کسلمش ـ بوزلمش *T.* شکسته ـ گسسته *P.* منقطع ـ منفسخ ـ On dit figur. qu'un homme est rompu aux affaires, pour dire, qu'il y est très-versé *A.* مقتدل فی الامور ـ مقتدل ـ بلی الامور *P.* کارآزموده *T.* امور ایچنده پشمش ـ امور ایچنده چوریمش

On dit aussi d'un homme très-exercé à faire une chose, qu'il y est rompu *A.* منجّذ ـ مجرّب ـ مجرّب الاطوار *P.* کارآگاه ـ فنّ استاد *T.* اوسته یک || C'est un homme rompu aux calculs کثرت تجربه ایله ـ حسابده مجرّب الاطوار بر آدمدر تحصیل رسوخ ومتانت ایتمش بر آدمدر

En Arithmétique, on appelle Nombre rompu, une fraction *A.* عدد ذو کسر

À bâtons rompus. Il se dit en parlant des choses qui se font avec de fréquentes interruptions *A.* بالفاصلة ـ بالمواترة *P.* نا پیوسته *T.* آره‌سنی کسدرک ـ آره‌سی کسلدرک || Il ne m'en a parlé qu'à bâtons rompus بکا دائر آره‌سنی کسدرک سویلدی Travailler à quelque chose à bâtons rompus بالمواتره ایش ایشلمک

RONCE. Arbuste épineux *A.* علیق الجبل *P.* گیهٔ کوهی *T.* یبانی بوکورتلن || La poudre à canon faite avec le charbon de ronce, passe pour avoir plus de force que celle qui est faite avec le charbon de saule بوکورتلن کموریله یاپیلان باروت سیاه سکود آغاجی کموریله یاپیلان باروتدن زیاده قوتلو عدّ

اولنور

Il se dit au figuré, et signifie, de grandes difficultés ‖ Chemin semé de ronces خار پر آزار ایله مملو بر طریق دشوار گذار Il trouve partout des ronces et des épines هر خطوه‌ده بر خارزار مشکلاته دوچار اولور

ROND. Qui est d'une figure circulaire *A.* مستدیر ـ مدوّر *P.* گرده ـ گرد *T.* دکرمی ‖ Figure ronde شکل مستدیر Un cercle est rond دائره مستدیر الشکلدر Cela est parfaitement rond بو شیٔ تامّ الاستداره در طبق کبی Rond comme une assiette ـ لنبه *P.* کریّ الشکل ـ جرم مدوّر ـ ململم *A.* Corps rond مدوّر کله کبی کریّ Rond comme une boule یوالق ـ طوب *T.* بیور کره‌نک شکلی مدوّر در Une sphère est ronde الشکل

On appelle Compte rond, un compte dont la somme est sans fraction *A.* عدد تامّ ‖ Vous en demandez cinquante-deux livres, faisons un compte rond, je vous en donnerai cinquante مطلوبک اللی ایکی غروشدر عدد تامّ اولمق ایچون سکا اللی غروش ویره‌جکم

On dit, Du fil rond, pour dire, du fil un peu gros *A.* خیط طوق ایپلک *T.* رشتهٔ تند *P.* شبیع الغزل

Rond, subst. Figure circulaire, cercle *A.* شکل مستدیر ـ دائره *P.* گرد ـ شکل چنبر گونه ـ چنبر *T.* دکرمی ـ حلقه ‖ Tracer un rond avec le compas پرکار ایله بر دائره رسم ایتمک Le rond de la lune حلقه‌سی ـ قمرک شکل مستدیری Au milieu du rond دائره اولدرق بریرده وسط دائره‌ده Ils s'assirent en rond حلقه اولدرق ـ قعود ایتمشلر در Des arbres plantés en rond دائره شکلنده دیکلمش ـ حلقه گونه غرس اولنمش اشجار آغاجلر

RONDE. Sorte d'écriture *T.* رقعه یازوسی

RONDE. La visite qui se fait la nuit autour d'une place, dans un camp, pour observer si les sentinelles font leur devoir *A.* عسس ـ اعتساس *P.* گرده بانی *T.* قول ـ قولجیلق ـ عساسلق ‖ Faire la ronde قوله کزمک ـ قولجیلق ایتمک L'heure de la ronde قول وقتی ـ قوله کزمنک وقتی

Il se dit aussi de la troupe même qui fait la ronde *A.* عسّاس *P.* گرده‌بان *T.* قولجی ـ قول ـ قولجی نفراتی ‖ Quand la ronde passe قولک کچدیکی وقت

Faire la ronde, se dit figur. pour Tourner autour d'un jardin, d'une maison pour observer *A.* طواف ـ دوران *P.* گردا گرد گشت وگذار کردن *T.* طولاشمق ـ طولاشمق اطرافنی

À la ronde. À l'entour *A.* دورا ـ دار ـ ما دائرًا *P.* گردا گرد دوراً یوز خطوه ‖ چپ چوره *T.* Cent pas à la ronde

RONDELET. Dimin. de Rond. Il se dit d'une personne qui a un peu trop d'embonpoint *A.* مکتّل ـ لکیک البدن *P.* تناور *T.* طقناز ـ طوپاچ

RONDELLE. Petit bouclier rond *A.* قمع *P.* سپرچه *T.* کوچک قلقان

RONDEMENT. Uniment, également *A.* علی السویّة *P.* یکسان *T.* بر دوزه‌یه ‖ Il travaille rondement بر دوزه‌یه ایش ایشلر

Il signifie au figuré, franchement, sincèrement *A.* بالاخلاص ـ بالصدق والاستقامة *P.* خلوصکارانه ـ راستکارانه *T.* طوغریدن ـ طوغری‌یه ـ طوغریلق ایله ‖ Il n'est point trompeur, il y va rondement ایکی یوزلو دکل همان خلوص واستقامت اوزره حرکت ایدر

RONDEUR. Figure de ce qui est rond *A.* استدارة ـ کریّت *P.* گردی *T.* دکرمیلک ‖ Une parfaite rondeur استدارهٔ تامّه La rondeur de la terre ارضک کریّتی ـ شکل مستدیری d'une assiette طباغک استداره‌سی

RONDIN. Gros bâton *A.* میبل *P.* پاشو *T.* صوپه ـ صویمانتی ‖ Il lui a donné sur les épaules avec un rondin صوپه ایله اوزرینه ضرب ایلدی

RONFLANT. Sonore et bruyant *A.* متصلصل ـ مطنطن *P.* صلصله دار ـ طمطراق آمیز *T.* طنطنلو ـ طمطرقلو ‖ Mots ronflants طمطراقلو تعبیرات Promesses ronflantes وعدلر مطنطن ـ رب صلف تحت راعدهٔ قبیلندن اولان مواعید طمطراق آمیز

RONFLEMENT. Bruit sourd qu'on fait en ronflant *A.* غطیط ـ جخیف ـ فخیخ ـ خریر *P.* خراخر ـ خراک ـ بخسست *T.* خورلدامه ـ خیرلدی ـ موشلدامه ‖ Son rhume est cause de son ronflement خورلدامه‌سنه باعث اولان مبتلا اولدیغی زکامدر On entend son ronflement de toute la maison صدای غطیطی خانه‌نک هر طرفنده مسموعدر

RONFLER. Faire un certain bruit de la gorge et des narines pendant le sommeil *A.* غط ـ فخ ـ خرخرة ـ بخ *P.* خراخر زدن ـ خراک زدن ـ بخستن *T.* خورلدامق ـ خیرلدامق ـ موشلدامق ‖ Il ne fait que ronfler toute la nuit تا بصباح خورلدامقدن خالی دکلدر Il y a des chiens qui ronflent comme les hommes بعض کلاب وار در که انسان کبی خرخره ایدرلر

RONFLEUR. Celui qui ronfle *A.* فخاخ ـ غطاط ـ *P.* بخستنده ـ *T.* خراکزن ـ خورلدایجی ـ خیرلدایجی ـ موشلدایجی || On ne saurait dormir dans la même chambre que lui, c'est un ronfleur insupportable بونکك ایله بر اوطده یاتمق ممکن دکلدر زیرا بر فخاخ تحمگداز در

RONGER. Couper avec les dents à plusieurs reprises *A.* قضم *P.* بدندان بریدن *T.* دیش ایله کسمك || Un chien qui ronge un os کلب ایدن قضم عظم ـ قضم کمیك کسن دیشیله کمیك قیران ـ بر کلب Les rats rongent la paille dans les greniers فاره‌لر انبارده‌کی صمانی دیش ایله کسرلر

En parlant des vers, on emploie ces mots *A.* لحس ـ اکل *P.* خوردن *T.* یمك || Les vers rongent les habits کوه ثیابی لحس ایدر

On dit, que les chevaux rongent leur frein, pour dire, qu'ils le mâchent *A.* لوك ـ لوك اللجام ـ علك ـ علك اللجام *P.* خاییدن بدندان *T.* لگامرا کمی کومك

On dit figur. Ronger son frein, pour dire, retenir son dépit en soi-même *A.* کظم الغیظ ـ حبس الغضب *P.* خشم را در درون داشتن *T.* اویکه‌یی ضبط ایتمك

On dit aussi, Donner un os à ronger à quelqu'un, pour dire, lui donner quelque occupation où il puisse gagner quelque chose *T.* بر کمسنه‌نك آغزینه بر استخوانپاره القا ایتمك ـ آغزینه بر کمیك آتمق — On le dit aussi pour signifier, susciter quelque affaire à quelqu'un pour l'embarrasser || Ils l'ont engagé adroitement dans cette affaire, ils lui ont donné un os à ronger آغزینه بر کمیك براقوب بر تقریب شو ایشه بیلاشدردیلر

On dit, que l'eau-forte et la rouille rongent le fer, le cuivre, etc., pour dire, qu'elles le minent et le détruisent peu à peu *A.* اکل *P.* خوردن *T.* یمك ـ آشندرمق || La rouille a rongé cette pièce de fer پاس بو دموری اشندردی

Ronger, se dit au figuré des affections morales *A.* ایراث الحزازة ـ ایراث الحزحزة *P.* دل ـ دغدغهٔ درون دادن *T.* خراشیدن یورکده طرمانتی پیدا ایتدرمك || Les soucis rongent l'esprit حزحزهٔ جولان هموم حزازت قلبی مستلزمدر Le remords ronge le coeur نفس لوامه موجب درونی موجبدر ـ حزحزهٔ دروندر — On dit aussi, Le chagrin ronge cet homme استیلای غم واندوه انتکال بالی مؤدیدر

Rongé. *A.* مقضوم *P.* بدندان بریده *T.* دیش ایله کسلمش | *A.* ملحوس *P.* خورده *T.* ینمش || Un habit tout rongé de vers *A.* ثوب ملحوس من العثة *P.* جامهٔ کرمخورده *T.* کوه‌دن ینمش بر ثوب — On s'en sert aussi en parlant de certaines maladies qui minent et détruisent peu à peu || Un homme rongé d'ulcères, de dartres کثرت قروحدن وعلت قوبادن بدنی بسبتون اکل اولنمش بر کمسنه rongé, de vermine بتدن ینمش بر آدم

RONGEUR. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Le ver rongeur, qui se dit figur. d'un remords qui tourmente le coupable *A.* حواز القلب ـ اثم حواز القلب *P.* جانخراش ـ دغدغه *T.* یورکی طرملایجی بخشای درون

ROSACE ou ROSON. Ornement d'Architecture en forme de rose *A.* شکل الورد *P.* شکل گل *T.* ایشلمه کل رسمی

ROSAGE ou ROSAGINE. V. Oléandre.

ROSAT. Il se dit de quelques compositions dans lesquelles il entre des roses *A.* مورد *P.* گل آمیز *T.* کللو || Onguent rosat دهن کل De sirop کل سیروبی vinaigre خل مورد ـ کل سرکه‌سی l'huile rosat روغن کل ـ کل یاغی

ROSBIF. Boeuf rôti *A.* لحم البقر المشنط *P.* بریان گوشت گاو *T.* صغر اتی کبابی

ROSE. Sorte de fleur odoriférante *A.* ورد pl. وراد pl. اوراد ـ *P.* گل *T.* کل || Rose double قاتمر کل ـ ورد مضاعف *P.* خوجم Rose à cent feuilles صد برگ کلی ـ گل صد برگ Bouton de rose کل غنچه‌سی La saison des roses موسم کل Essence de roses کل خلاصه‌سی

Rose blanche. *A.* وتیرة *P.* گل سپید *T.* وان کلی — Rose jaune *A.* ورد اصفر *P.* گل زرد *T.* صاری کل

Eau de rose *A.* ماء الورد ـ جلاب *P.* گلاب *T.* کل صویی

On dit d'une belle personne qui a le teint blanc et vermeil, qu'elle a un teint de lis et de roses رنگ رویی برگ گل بر حسنای گلچهره در ـ ویاسمین مثالی تازه وتر در qu'elle est vermeille comme la rose مانندهٔ گلنهال دلگشا دلبر وخوشلقا در

On dit proverb., qu'il n'est point de roses sans épines, pour dire, qu'il n'y a point de plaisir sans peine ـ گل بیخار یوقدر تیکنسز گل اولمز qu'il n'est point de si belle rose qui ne devienne gratte-cul, pour dire, qu'il n'y a point de si belle personne qui, en vieillissant, ne devienne laide گل ـ گل هر دم تازه یوقدر صولمز گل یوقدر ـ ذبول نا پذیر یوقدر que c'est la plus belle

rose de son chapeau, pour dire, que c'est son plus grand avantage زيور سر افتخارى اولان گللرك احسن واعلاسيدر

On appelle aussi Rose, une fleur artificielle qui a la figure d'une rose. Ainsi on dit, Une rose de diamans الماس - الماس گل طاشلريله مصنوع بر گل

Et diamant rose, un diamant qui a peu d'épaisseur *T.* روزه الماس

ROSEAU. Plante aquatique, dont la tige est creuse *A.* قصبة pl. قصب *P.* ناى - نى - دال *T.* قامش || Couvrir une maison de roseaux خانه‌نك طامنى قامش ايله اورتمك Frêle comme un roseau مانند ناى باريك سريع الانكسار

On dit figur., qu'un homme s'appuie sur un roseau, pour dire, que celui en qui il met sa confiance n'a pas le crédit de le soutenir مدار استنادى اولان كشى اوهن من ذرواة النبتدر - بر خسپاره‌يه آرقه ويرمشدر

ROSÉE. Humeur fraîche qui tombe le matin sur la terre *A.* طلّ pl. طلال - ندى *P.* شبنم - ژاله *T.* چه || La rosée du matin شبنم جمع صباحلرده يغان چه Recueillir de la rosée ايتمك

ROSERAIE. Terrain qui n'est planté que de rosiers *A.* حديقة الورد *P.* گلستان - باغ گل *T.* گللك - باغچه‌سى - گل

ROSETTE. Petite rose. Il ne se dit qu'au figuré en parlant de certains ornemens qui sont faits en forme de rose, et qu'on emploie dans la sculpture *A.* نقش الورد *P.* گلچه نقش *T.* كلجغز صورتى - Il se dit aussi, d'un réseau que les lingères font dans du linge qui est un peu troué. V. Réseau. – On appelle Diamant à rosette, le diamant rose. V. Rose.

En horlogerie, il se dit d'un petit cadran qui sert à avancer ou retarder la montre *A.* معيار الساعة

ROSETTE. Sorte d'encre rouge *T.* لعل || Écrire avec de la rosette لعل ايله يازو يازمق

ROSETTE ou CUIVRE DE ROSETTE. Cuivre rouge *A.* نحاس احمر *P.* مس سرخ *T.* قرمزى باقر

ROSIER. Arbuste qui porte des roses *A.* شجر الورد *P.* درخت گل - گلبن *T.* گل فدانى - گل آغاجى - Rosier sauvage. V. Églantier.

ROSSER. Battre quelqu'un violemment *A.* ضرب شديداً *P.* لت زدن *T.* دوكمك - دپه‌لمك

ROSSIGNOL. Petit oiseau dont le chant est agréable *A.* عندليب pl. عنادل - بلبل pl. بلابل - نغر pl. نغران *P.* هزارداستان - زند خوان *T.* بلبل قوشى || Il chante comme un rossignol بلبل خوش آواز كبى تغنى ايدر

ROSSOLIS. Liqueur composée d'eau-de-vie, de sucre et de quelques parfums *T.* عنبريه

ROT. Vent qui sort de l'estomac par la bouche avec bruit *A.* جشئة *P.* آروغ - رچك - رجعك - آجل *T.* كگرمه || Faire un rot كگرمك

RÔT. Viande rôtie à la broche. V. Rôti.

ROTATION. T. de Phys. Mouvement circulaire d'un corps sur lui-même *A.* حركة دوريّة *P.* چرخ *T.* دونمرك دپرنش -

En termes d'Anatomie, c'est le mouvement en rond de certaines parties du corps *A.* حركة دوريّة - دوران

ROTER. Faire un rot *A.* تجشئة *P.* آروغ زدن *T.* كگرمك

RÔTI. Viande rôtie *A.* شوىّ - خميط - كباب - مشنط *P.* بريان *T.* كباب || Il a toujours du rôti à son dîner اويله طعامنده دائما كباب وار در

RÔTIE. Tranche de pain, trempée dans de l'eau, qu'on fait rôtir *A.* ثريد *P.* زَرين *T.* تريد || Rôtie au beurre ياغلو تريد Il faut mettre une rôtie sous ces bécasses سولكون كبابى آلتنده تريد قويمق لازمدر

RÔTIR. Faire cuire de la viande à la broche *A.* تكبيب - تشوية - خمط *P.* بريان كردن *T.* كباب ايتمك || Rôtir à grand feu قزغين آتشده كباب ايتمك

Il signifie aussi, faire cuire sur le gril *A.* قلو *P.* تفريدن *T.* قيزارتمق - قاورمق || Faire rôtir des marrons كستانه قاورمق

Rôtir, au neutre et Se rôtir *A.* انشواء - انطباخ *P.* بريان شدن - پختن *T.* پشمك || Prenez garde que la viande ne rôtisse trop ات زياده‌جه پشمامك ايچون كركى كبى دقت ايله Le dindon se rôtit trop هند طاوغى زياده پشر

Rôtir et Se rôtir., se dit aussi de l'effet que cause la trop grande ardeur du soleil *A.* حرق - احراق *P.* سوختن *T.* ياقمق *A.* احتراق *P.* سوختن *T.* يانمق || Il a gelé cette nuit; si le soleil vient à donner maintenant, il rôtira toutes les fleurs بو كيجه واقع اولان انجماده نظراً كونش اوره‌جق اولور ايسه چيچكلرى بسبتون حرق ايده‌جكى دركار در

Mettez-vous à l'ombre, vous vous rôtissez كولكه‌یه صغنملوسك زیرا بو محلده یناجقسك

RÔTISSERIE. Boutique d'un rôtisseur *A.* دكان الخماط *P.* كربذ كبابجی دكانی *T.* بریان فروش

RÔTISSEUR. Celui qui vend des viandes rôties *A.* خماط *P.* كبابجی *T.* بریان فروش || Maître, garçon rôtisseur كبابجی اوسته‌سی یا اوشاغی

RÔTISSOIRE. Grand ustensile où l'on fait cuivre des viandes *A.* طابق pl. طوابق *P.* تابه *T.* طاوه

ROTONDITÉ. V. Rondeur. — Il se dit aussi en parlant d'une personne fort grosse *A.* لحامت - كتل *P.* دژمانی *T.* یوغونلق || Il remplit un grand fauteuil de sa rotondité غایت لحامتی تقریبیله ایری بر بطال صندلیه طولدرر

ROTULE. T. d'Anat. Petit os placé à la partie antérieure du genou *A.* كرمة

ROTURE. État d'une personne qui n'est pas noble *A.* دنائة || سفالة النسب - النسب *P.* فرومایگی *T.* صوی آلچقلغی On lui a prouvé sa roture دنائت نسبی اثبات اولندی

Il se dit aussi d'un héritage qui n'est pas noble *A.* ملك عوام ناس ملكی *T.* ملك فرومایگان *P.* الاداني الناس || Ce n'est pas un fief, c'est une roture بو ارض مالكانه دكل ادانی ناسه - ادانی النسب اولنلره مخصوص املاكدندر

ROTURIER. Qui n'est pas noble *A.* سفیل - دنی النسب صویی آلچق *T.* فرومایه *P.* النسب || Homme roturier فرومایه آدم - دنی النسب بر آدم

Et qui tient du roturier, qui est grossier *A.* جافی الخلق قبا *T.* اِستنبه - درشت اخلاق *P.*

ROTURIÈREMENT. À la manière des roturiers *A.* علی وتیرة صویی آلچق *T.* بطرز فرومایگان *P.* الاداني الناس اولنلرك عادتنجه || Il n'y a ni fief, ni seigneurie à cette terre, elle se doit partager roturièrement بو اراضیده نه مالكانه نه آغا ملكی وار در بو صورتده ادانی ناس عادتنجه تقسیم اولنملو در

Il signifie aussi, d'une manière basse et ignoble *A.* بالدنائة - دنیا - آلچقجه *T.* با فرومایگی *P.* سفیلاً

ROUAGE. Toutes les roues d'une machine *T.* چرخلر طاقمی || Tout le rouage de cette machine est rompu بو آلتك بالجمله چرخلری طاقمی قیرلدی

BOIS DE ROUAGE. Il se dit du bois qu'on emploie à faire des roues *T.* تكرلك كراسته‌سی

ROUAN. Il ne se dit que des chevaux dont le poil est mêlé de blanc, de gris et de bai *A.* ازرق *P.* چرمه *T.* دمور قیری

ROUANNE. Instrument dont les marchands de vin se servent pour marquer les tonneaux *A.* وسام الكندوج *P.* تمغای كندو *T.* فوچی تمغاسی

ROUANNER. Marquer avec la rouanne *A.* توسیم الكندوج - ضرب الوسام علی الكندوج *P.* بكندو تمغا زدن *T.* فوچی‌یه تمغا اورمق

ROUANNÉ. *A.* كندوج موسوم *P.* كندوی تمغا زده - كندوی تمغالو فوچی - تمغالنمش فوچی *T.* تمغا دار

ROUC ou ROCK. Oiseau. On croit que c'est le Condor *A.* رخ *P.* رخ

ROUCOULER. Il se dit du son que font les pigeons *A.* هدیل - سجع الحمامة *P.* كبوتر كوكو كردن *T.* كوكرجین اوتمك

ROUE. Machine ronde qui tourne autour d'un essieu *A.* مُحالة pl. محاول - دوارة pl. دوارات *P.* چرخ *T.* تكرلك || Roue de charrette عربه تكرلكی Les roues de devant اوك تكرلكلری Le moyeu, les rayons, les jantes d'une roue تكرلك ایكی - دلیكی وتكرلك دیشلری وتكرلك چنبری پارچه‌لری Il se dit aussi des roues des machines || Roue d'une horloge ساعتك چرخی de moulin دكرمان چرخی — On dit figur. La roue de la fortune, pour dire, les vicissitudes des choses humaines چرخ فلك نا پایدار - دوار فلك چرخ دائمی الدوران Les uns montent, les autres descendent, ainsi va la roue de la fortune كیمی اوج اعلایه صعود كیمی حضیض اسفله هبوط ایدر اشته چرخ فلك نا سازكارك روش ورفتاری بویله در

ROUE, se dit aussi d'un supplice que l'on fait souffrir aux criminels *A.* دوارة النكال *P.* چرخهٔ شكنج *T.* اشكنجه چرخی || Ce crime mérite la roue بو جنایت عظیمه اشكنجه چرخیله مجازاته مستحقدر Condamner à la roue بر كمسنه‌نك اشكنجه چرخیله تنكیلنی حكم ایتمك

ROUELLE. Tranche de certaines choses coupées en rond *A.* كفة pl. كفاف - قوارة *P.* گرده *T.* شكلهٔ دكرمی دیلم - تكرلك دیلم || Rouelle de citron لیمون دیلمی لیمونك دكرمی دیلمی

ROUER. Punir du supplice de la roue *A.* تنكیل بدوارة النكال *P.* در چرخهٔ شكنج تنكیل كردن *T.* اشكنجه چرخیله ترتیب

جزا ایتمک || On l'a roué vif فلان کشی زنده اولدرق اشکنجه چرخنده مظهر ـ اشکنجه چرخیله تنکیل اولندی نکال وعقوبت اولمشدر

On dit figur. Être roué de fatigue, ou Être roué, pour dire, être fatigué, au point d'avoir le corps tout rompu فرط تعب وزحمتدن فلاکت بدنی خرد وخش اولمق

ROUET. Machine à roue, qui sert à filer *A.* دوّارة الغزل *P.* چرخه *T.* چیقرق || Un rouet à filer de la soie ایپک اکیره جک ـ de la corde ایپ بوکه جک چیقرق

En parlant de certaines armes à feu anciennes, il signifie, une petite roue qui fait du feu en se débandant sur une pierre de mine *T.* زنبرک || Arquebuse à rouet زنبرکلو تفنک

ROUGE. Qui est de couleur semblable à celle du sang *A.* احمر *P.* سرخ ـ سرخرنک *T.* قزل ـ قرمزی || Lèvres rouges شفهٔ آتش لب لعلکون ـ لب سرخ ـ حمرا Être rouge comme du feu کبی قبقزل اولمق Des joues rouges عارض ـ وجنهٔ حمرا عارض کلکون ـ سرخرنک Cet homme devint tout rouge de colère پر آتش ـ شدّت غضبدن چهره سی قبقزل اولدی اولدی Encre rouge قرمزی مرکب

On appelle Fer rouge, du fer devenu tout rouge au feu *A.* حدید محمّا *P.* آهن کرمیده *T.* قیزغین دمور ـ On dit aussi, Des boulets rouges *T.* قیزغین کله

Rouge, en parlant des cheveux, se prend pour Extrêmement roux *A.* اصهب *P.* زرد رنک *T.* قزل || Cheveux rouges شعر قزل صاچ ـ اصهب

ROUGE, subst. Couleur rouge *A.* لون احمر *P.* رنک سرخ *T.* قرمزی رنک || Beau rouge *A.* احمر لطیف *P.* سرخ زیبا *T.* دلبر قرمزی éclatant *A.* احمر زاهر *P.* رنک سرخ تابناک *T.* پارلاق قرمزی Rouge brun *A.* لون احوی ـ حوّت *T* قرامتق *T.* قویو *P.* سرخ تیره *A.* احمر مستشرب fonce *A.* مور ـ قرمزی صونق *T.* سرخ پژمرده *P.* لون اخطب ـ خُطبة pâle *A.* قرمزی *T.* سرخ سیه چرده *P.* احمر اکلف ـ کَلَف noirâtre *A.* قرمزی سرخ خونرنک *P.* احمر قانی sanguin *A.* قرامتق قزللق *T.* قان قرمزی ـ En parlant d'un homme à qui la colère fait monter le sang au visage, on dit, que le rouge lui monte au visage. V. Rougir de colère.

ROUGE Espèce de fard que les femmes se mettent sur le visage *A.* غمنة *P.* گنجار ـ گلگونه ـ سرخاب *T.* قزلجه || Le rouge gâte le teint قزلجه بکزی بوزار

ROUGE. Oiseau de rivière, qui ressemble à un canard *A.* سمام *P.* سرخاب *T.* آنقط قوشی

ROUGEÂTRE. Qui tire sur le rouge *A.* مایل الی الحمرة *P.* سرخچرده *T.* قزلسی || L'or faux devient rougeâtre ساخته آلتون مرور وقت ایله قزلسی اولور

ROUGEAUD. Qui a naturellement le visage rouge *A.* امغر ـ مِشر *P.* الوجه سرخرو *T.* قزل چهره لو

ROUGEOLE. Maladie qui cause des rougeurs par tout le corps *A.* حصبة *P.* سرخچه ـ ساخیزه *T.* قیزامق || Il y a bien de la rougeole dans ce village بو قریه ده قیزامق علتنک کثرتی وار در

ROUGEUR. Couleur rouge *A.* حمرت *P.* سرخی *T.* قرمزیلق ـ دوداقلرک ـ حمرت شفاه || La rougeur des lèvres قزللق قرمزیلغی Cette eau est bonne pour ôter les rougeurs des yeux بو صو کوزک حمرتنی دفع ایچون نافعدر La rougeur du ciel, quand le soleil se couche ou se lève شمسک حین طلوع وغروبنده روی سماده ظهور ایدن حمرت

Il se dit aussi des taches rouges qui viennent au visage *A.* کَلَف احمر *P.* کلمک سرخ *T.* تابش ـ قرمزی لکه

ROUGIR. Rendre rouge *A.* تلوین بالحمرة *P.* رنک سرخ زدن *T.* قرمزی یه بویامق || Rougir un plancher دوشمه یی هنطوک تکرلکلرینی قرمزی یه بویامق des roues de carrosse کسب ـ احمیرار *A.* ـ Il est aussi neutre قرمزی یه بویامق || قزارمق *T.* سرخی پذیرفتن ـ سرخی بستن *P.* الحمرة Les cerises commencent à rougir ـ کراس احمیراره یوز طوتدی بو قزارمغه باشلادی Cette fille rougit aussitôt qu'on lui parle باکره یه خطاب اولندیغی حالده چهره سنده حمرت عارض اولور Elle répondit en rougissant یوزی قزارر ـ چهره سنده حمرت عارض اولدرق جواب ویردی Rougir de honte, de pudeur شرم وخجالتدن یوزه حمرت عارض اولمق

Rougir de colère *A.* تمغّر ـ استشاطة *P.* پر ـ رنک آوردن *T.* یوز قزارمق ـ آتش شدن طارغنلقدن

Faire rougir un fer dans le feu *A.* احما *P.* کرم ساختن *T.* قزدرمق

Rougir, figur. Avoir honte *A.* استحیاء ـ خجل *P.* شرمیدن ـ خجل شدن ـ رنک آوردن ـ شرمنده کشتن *T.* اوتانمق ـ خجل اولمق ـ یوز قزارمق || Il n'a fait que ce qu'il devait,

il n'en rougira point مقتضاسنی کما ینبغی اجرا ایتمش اولمغله خجل اولەجغی یوقدر Il ne fera jamais rougir ses parens والدینینی تخجیل ایتمەک احتمالی یوقدر Il devrait rougir de sa mauvaise conduite سوء حرکتی حسبیلە خجل وشرمندە اولمق اقتضا ایدر ایدی Il ne sait ce que c'est que de rougir شرم وخجالت نه ایدوکنی فهم ایدر اربابدن دکلدر

Rougi. A. احمر P. سرخی پذیرفته T. قزارمش A. محمّا P. رنگ آورده T. قیزمش - قیزغین A. متمعّر P. گرمیده T. شرمسار - شرمنده P. خجل A. طارغنلقدن یوزی قزارمش اونانمش T.

ROUILLE. Espèce de crasse qui se forme sur le fer A. صَدَء P. زنگ - آژوغ - موریانه T. پاس || La rouille mange le fer دموری اشندرر - پاس دموری اکل ایدر Il y avait un doigt de rouille sur ses armes اسلحەسی اوزرندە پرمق قالینلغندە پاس وار ایدی

ROUILLER. Faire venir de la rouille A ایراث الصدء P. زنگدار کردن - آژوغ پیدا کردانیدن T. پاسلتمق || L'humidité rouille le fer رطوبت دموره ایراث صدء ایدر - دموری پاسلەدر

Se rouiller. A. کسب الصدائة P. زنگ بستن - آژوغ گرفتن - موریانه خوردن T. پاسلنمق - پاس طوتمق || Le fer se rouille aisément حدید بالسهولە کسب صدائت ایدر - قولای پاسلنور

On dit figur., que l'esprit se rouille dans l'oisiveté, ou que l'oisiveté rouille l'esprit حال بطالت جلای ذهنک ازالەسنە باعث اولور - آوارەلک آدمک ذهننی پاسلدر

Rouillé. A. صدئی P. زنگدار - آژوغ گرفته - زنگ بسته T. پاسلنمش

ROUILLURE. Effet de la rouille A. صدائة P. زنگداری T. پاسلیلق

ROUIR. Il se dit du lin et du chanvre que l'on fait tremper dans l'eau, afin que les filets se puissent facilement séparer de la partie ligneuse A. انقاع الکتّان والقنّب - تودین الکتّان والقنّب P. کتان وکنوری فرغاریدن T. کتانی وکندری صویه بصدرمق || Faire rouir du lin, mettre du chanvre à rouir کتانی وکندری صویه بصدرمق

Roui. A. کتّان منقوع - قنّب منقوع P. کتان وکنوی فرغاریده T. صویه بصلمش کتان وکندر

ROULADE. Action de rouler de haut en bas. V. Rouler en ce sens.

En termes de Musique, il se dit de plusieurs inflexions que la voix fait en roulant A. تردید النغمة P. نغمه پردازی - آغازه T. سس دوندررک سویلنان ازکی

ROULAGE. Facilité de rouler A. دهدهة - زحلقة P. خفتیدن T. یوارلنمه || Aplanir le chemin pour le roulage des voitures عجلهٔ زحلقهٔ اعجال ایچون طرق ومسالکی توطئه ایتمەک pour le roulage du canon طوب عربەلری تکرلکلرینک یوارلنمسیچون یوللری یاپمق

Il signifie aussi, le transport des marchandises sur des voitures à roues A. نقل بالعجلة P. بگردونه روانیدن T. عربه ایله نقل ایتدرمک - کوتورمک || Ces ballots coûtent tant pour le roulage بو دنکلرک عربه ایله نقلی شو قدر مصرفه محتاجدر

ROULANT. Qui roule aisément A. سریع - سریع التزحلق - دوّار - الجولان P. جوّال - چاپک گردان T. چاپک یوارلنور || Un carrosse bien roulant عجلهٔ سریع الجولان - چاپک دونر چاپک یوارلنور بر عربه

En termes de Chirurgie, Veine roulante, c'est une veine qui vacille, qui change de place, quand on met le doigt dessus A. عرق جائل

ROULEAU. Paquet de quelque chose qui est roulé A. طومار pl. طوامیر P. طومار - نورد - بند T. طومار || Un rouleau de papier طومار اوراق کاغد de tabac طومار دخان - طومار اوراق دخان

ROULEAU. Cylindre servant à divers usages, selon lesquels il a des noms particuliers. Ainsi on dit: Rouleau de pâtissier pour étendre la pâte A. مدمک - مطملة - محلاج P. چوبه - گردنه T. اوقلاغو - پیوادە Rouleau de corroyeur pour corroyer le cuir et le rendre uni A. مدفة الدبّاغ P. پوستپیرا T. کوبهٔ دباق Rouleau de lingère pour lisser le linge A. فیقاب - طوقماغی بز مهرەسی P. کدینه T. میجنة البزّاز Rouleau de pierre pour recouvrir les semences A. مکمّة P. برن T. طبان - سورکو طبانی Rouleau pour aplanir les allées d'un jardin A. ملاسة - مسلفة T. سورکو

ROULEMENT. Mouvement de ce qui roule A. دهدهة - دحرجة P. گردش T. یوارلنمه - تکرلنمه || Le roulement du carrosse fait

grand bruit sur le pavé هنطوك قالدرم اوزرنده يوارلنمسيله عظيم شماطه پيدا اولور

En Musique, il se dit de plusieurs sons différens poussés d'une même haleine, soit en montant, soit en descendant *A.* نغمة pl. نغمات *P.* نوا *T.* ازكى || Il fait de fort beaux roulemens غايت لطيف وجانفزا نغملر اجرا ايدر

ROULEMENT D'YEUX. Le mouvement par lequel on tourne les yeux de côté et d'autre *A.* دوران العين *P.* گردش چشم *T.* كوزك چرخ كبى دونمسى || Il fait des roulemens d'yeux à faire peur موجب خوف اولهجق صورت ايله تدويم عين ايدر

ROULER. Faire avancer en tournant *A.* زحلقة ـ دهدهة ـ دحرجة *P.* خفتانيدن ـ انجالانيدن *T.* يوارلمق || Rouler une boule, un tonneau طوپى وفوچىيى يوارلمق

ROULER une chose de haut en bas *A.* ترديس *P.* از بالا انجالانيدن *T.* يوكسكدن يوارلمق

ROULER LES YEUX, c'est les tourner de côté et d'autre *A.* تدويم العين *P.* چشم گردانيدن *T.* كوزى چرخ كبى دوندرمك || Il roulait les yeux comme un possédé ممسوس كبى تدويم عيون ايدر ايدى

On dit figur. Rouler de grands desseins dans sa tête, pour dire, méditer de grands desseins فلانك ذهننده مطالعات جسيمه جولان ايتمك Mille pensées différentes lui roulent dans l'esprit ذهننده هزاران هزار افكار ومطالعات مختلفه جولان ايدر

ROULER. Plier en rond *A.* تطمير ـ ادراج ـ لفّ *P.* پيچيدن *T.* دورمك ـ دوروب بوكمك || Rouler une pièce d'étoffe قماشى دوروب بوكمك — un papier كاغدى تطمير ايتمك ـ لفّ وادراج ايتمك

ROULER, au neutre, et SE ROULER. Avancer en tournant *A.* تزحلق ـ تدهده ـ تدحرج *P.* خفتيدن ـ انجاليدن *T.* يوارلنمق || Une voiture qui roule aisément بالسهوله تزحلق ـ قولايلق ايله يوارلنور ايدن عربه

ROULER, se dit aussi en parlant du mouvement circulaire du ciel et des astres *A.* دور ـ دوران *P.* گرديدن *T.* دونمك || Le ciel roule sur nos têtes فلك فوق الرؤس ناس دوران ايدر — On dit figur., que l'argent roule dans un pays, lorsqu'il circule dans le commerce بو مملكتده اقچه دائمىّ الدوراندر — Et en parlant du revenu d'une terre, qu'il roule bon an mal an entre telle et telle somme, pour dire, que tantôt il monte à tant, et tantôt il s'élève au-dessus فلانك ايرادى قحط وخصب سنهلرى برى برى اوزرينه تخمين اولندرق شومقدار بيننده دوران ايدر

On dit aussi, que l'argent roule dans une maison, pour dire, qu'il y est en abondance بو خانهده اقچه صو كبى آقر ـ كبى آقوب دوكيلور — Et d'un homme fort riche, qu'il roule sur l'or et sur l'argent درياى سيم وزر ايچنده سباحت ايدر ـ يوزر

On dit aussi figur., qu'une conversation, un livre, un discours, etc. roule sur une telle matière, pour dire, que c'en est le principal sujet *A.* مادّة جائلة ـ مبحوث عنه كلام *P.* صدد سخن *T.* صدد ـ صحبتك فلان شئ اوزرنده جولان ايلديكى صدد

On dit aussi, qu'une affaire roule sur quelqu'un, pour dire, qu'il en est principalement chargé مركز دائرهٔ مصلحت فلان كشيدر

Et tout roule là-dessus, pour dire, que c'est le point principal dont tout le reste dépend *A.* ملاك الامر ـ قصّ الامر *P.* اساس *T.* ايشك تملى كار

ROULER. Exercer des fonctions alternativement *A.* تناوب ـ مراوحة ـ مناوبة *P.* با نوبت بسر كار شدن *T.* نوبتلشمك || Ils roulent ensemble برابر مناوبه ايدرلر

En termes de Marine, il se dit d'un vaisseau qui, étant agité par les vagues, penche tantôt d'un côté, tantôt de l'autre *A.* تقلقل السفينة *P.* كشتى بچپ وراست جنبيدن ـ كشتى دستخوش امواج شدن *T.* كمى اوته برو صارصليوب دپرنمك || Le vaisseau fut long-temps à ne faire que rouler كمى وافر مدّت تقلقلدن غيرى بر حركت ايدهمدى Nous roulâmes toute la nuit راكب اولديغمز سفينه تا بصباح برى اوته صارصليوب تا بسحر دستخوش امواج ـ دپرنمكدن خالى اولمامشدر دريا اولدرق برى اوته صارصلمقدن خالى اولمش دكلدر

ROULER, figur. Errer sans s'arrêter en un lieu *A.* دور *P.* گرديدن *T.* طولاشمق || Il y a long-temps qu'il roule dans le monde مدّت مديدهدنبرو دنيايى دور ايتمكده در Il a roulé dans tous les pays de l'Europe اوروپا مملكتنك جملهسنى دور ايلدى ـ جملهسنه طولاشدى

ROULÉ. *A.* متزحلق ـ متدهده ـ متدحرج *P.* خفتيده ـ *T.* انجاليده ـ يوارلنمش

ROULETTE. Petite roue servant à faire rouler une machine *A.* بكرة pl. بكرات ـ عجالة صغيرة *P.* چرخ كوچك *T.* تكرلكجك ـ كوچك تكرلك

Roulette d'enfant. Il se dit d'une machine roulante où un enfant se tient debout sans pouvoir tomber *A.* درّاجة - حال *T.* جوجوق عربه‌سی

Il se dit aussi d'une petite chaise à deux roues, dans laquelle on va par la ville, en se faisant tirer par un homme *T.* ال عربه‌سی

Roulette. Instrument de fer en forme de petite roue, pour faire le bord des livres *A.* مقدّ المجلّد *P.* شفره *T.* مجلّد بچقیسی

Roulette. V. Cycloïde.

ROULEUR. C'est le charançon de la vigne *A.* سرفة الكرم *P.* آصمه قوردی *T.* شُبشهٔ تاك || Le rouleur s'est mis dans nos vignes باغلرمزه قورد دوشدی

ROULEUSES. Il se dit des chenilles qui roulent des feuilles dans lesquelles elles subissent leur métamorphose. V. Chenille.

ROULIER. Voiturier public qui se loue pour transporter des marchandises d'une ville à une autre *A.* مكاری العجلة pl. مكارون الاعجال *P.* كراش گردونه *T.* عربه كراجیسی || Cela est venu par les rouliers بو مال مكاری عربه‌جیلریله نقل اولندی

ROULIS. T. de Mar. Balancement d'un vaisseau dans le sens de sa largeur *A.* قلقلة السفينة *P.* جنبش كشتی بچپ وراست *T.* كمینك اوته برو صارصلیوب دپرنشی

ROUPIE. Goutte d'eau qui pend au nez *A.* تقطّر المخاط *P.* چكاله ریزئ خلم *T.* بروندن سموك طاملدسی || Les vieilles gens sont sujets à la roupie احتیارلر تقطر مخاطه مبتلا درلر

ROUPILLER. Sommeiller à demi *A.* استیسان - انتعاس *P.* به پینكی زدن *T.* پینكلنمك - اویقولمق - امزغنمق || Il n'a fait que roupiller pendant toute la conversation اثنای محاوره‌ده انتعاسدن اصلا خالی اولمش دكلدر

ROUPILLEUR. Celui qui roupille toujours *A.* دائمی - ناعس الانتعاس *P.* پینكی زن *T.* - اویوقلیجی - امزغنیجی پینكلنیجی

ROUSSÂTRE. Qui tire sur le roux *A.* امغر *P.* سرخچرده *T.* قرمزی‌یه چالر - قزلسی || Ce drap est roussâtre بو چوقه امغر اللوندر

En parlant du poil *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صاری || Il a le poil roussâtre قیللری صاریدر - اصفر الشعر در

ROUSSEAU. Homme qui a le poil roux *A.* اصفر الشعر *P.* زرد مو *T.* صاری صاچلی - قیللری صاری

ROUSSELET. Sorte de poire d'un parfum agréable *A.* كمّثری مسكت *P.* امرود مشكی *T.* آرمودی ممسك

ROUSSEUR. Qualité de ce qui est roux *A.* صفرت *P.* زردی *T.* صاریلق || La rousseur de son poil قیللرینك صاریلغی

ROUSSEURS. Taches rouges qui viennent sur la peau, et surtout au visage *A.* كلف *P.* بنفسجی - پشنج *T.* لكهٔ قرامتق قزل لكه

ROUSSI. Cuir qui est teint en rouge *A.* دهان *P.* پوست سرخرنك *T.* قرمزی كون

Il signifie aussi, l'odeur que rend la laine ou quelque autre chose qui brûle *A.* شیاط *P.* بوی دودكننده *T.* توتسی قوقوسی - یانیق قوقوسی || Il y a quelque chose qui brûle, on sent le roussi بر توتسی قوقوسی كلیبور غالبا یانار بر شئ وار در

ROUSSIN. Cheval entier, un peu épais *A.* حصان pl. حصن *P.* اسب نر *T.* آیغر آت

ROUSSIR. Faire devenir roux *A.* تصفیر *P.* زرد كردن *T.* صارارتمق || C'est le feu qui a roussi cette étoffe بو ثوب آتشدن صارردی Le grand air roussit le papier هوا كاغدی تصفیر ایدر

Il est aussi neutre *A.* اصفیرار *P.* زردی پذیرفتن *T.* صارارمق || Les étoffes blanches roussissent aisément بیاض اولان ثیاب سریعاً اصفیرار ایدر

ROUTE. Voie, chemin qu'on tient pour aller en quelque lieu *A.* طریق pl. طرق - سبیل pl. سبل - مسلك pl. مسالك *P.* راه *T.* یول || Route bien aisée à suivre *A.* طریق سهل *T.* راه رفته *P.* طریق مسلوك *A.* فولاباقلی یول fréquentée *T.* شاهراه *P.* منهاج - جادّه *A.* ایشلك یول La grande route *T.* اولو یول La route ordinaire طریق عادی Quelle route tiendrez-vous? قنغی یولی طوتجقسك La flotte prit la route d'Alger دونما جزایر یولنه توجّه ایلدی - یولنی طوتدی Reprendre la route تكرار عزم راه ایتمك - تكرار یوله چیقمق — Il se dit figur. de la conduite qu'on tient pour arriver à ses fins || Il a pris la bonne route pour arriver aux dignités مراتب جلیلیه موصل اولهجق مسلكه سلوك ایلدی Il a suivi la route de ses ancêtres آبا واجدادی مسلكنه اقتفا ایلدی La route qu'il tient ne le menera pas à une grande fortune طوتدیغی یول موصل كامرانی واقبال اولهجق یوللردن دكلدر Cet écrivain marche dans la route des anciens بو مؤلّف مسلك متقدّمینه اقتفا ایدر On lui a tracé sa route سلوك ایده‌جكی

مسلك ورفتار كندويه تعيين اولندى La route du salut de la gloire طريق شان طريق سلامت ـ طريق نجات واقبال

En termes de Marine, on dit Faire fausse route, pour dire, prendre une autre route que celle où l'on veut aller, pour se dérober à la poursuite d'un ennemi *A.* تبديل الطريق دواضعة مواضعه اولدرق بشقه يول طوتمق *T.*

On appelle Route, l'expédition qui marque les logemens des troupes, et le chemin qu'elles doivent tenir *A.* دفتر المنازل *P.* قوناق دفترى *T.* اوارۀ نزولگاه

ROUTIER. T. de Mar. C'est un livre qui contient les routes de mer, les caps, les mouillages, etc. *A.* راهنامج البحر *P.* راهنامۀ *T.* قارتى دريا

ROUTINE. Capacité acquise par une longue habitude *A.* ملكة *T.* تدرّب بالممارسة ـ دورشمغله قزانلمش عادت || Il n'a jamais étudié cet art à fond, mais il a acquis une sorte de routine بو فنّى كتبيله مطالعه ايتمش دكلدر انجق بر نوع بو فنه كتبيله مطالعدسى سبقت ـ ملكه تحصيل ايلدى Il fait cela par routine ايتمش دكل ايكن بالممارسه تدرّبى وار در بو فعلى بالملكه ايشلر Il ne sait point la musique, mais il chante par routine قنّ موسقى يه وقوفى اولميوب بالممارسه تغنّى يه تدرّب ايلدى La routine du Palais امور شرعده كسب اولنمش ملكه Une vieille routine ملكۀ مزمنه ملكۀ عتيقه ـ

ROUTINER. Faire apprendre par routine *A.* تدريب *P.* آلفتيدن *T.* آلشدرمق || Il faut le routiner à coudre فلانى خياطته آلشدرملو در

ROUTINIER. Qui agit par routine *A.* متدرّب ـ عامل بالملكة *T.* بالممارسة ممارست ايله آلشمش || Ce médecin n'est qu'un vieux routinier فلان طبيب بالملكه عامل بر قوجامانندر

ROUVERIN. T. de Métallur. On dit du fer rouverin, pour dire, du fer rempli de gerçures *A.* حديد ذو فلوق *P.* آهن پر كاف *T.* ياريغى جوق ـ چتلاغى جوق دمور

ROUVIEUX ou ROUX-VIEUX. Espèce de gale qui attaque ordinairement les chevaux, et qui cause la chute du crin et du poil *A.* عرّة *T.* اويوز ـ اويوزى ـ ايت || Votre cheval a le rouvieux آتكز علت عرّه يه مبتلا در ـ ايت اويوزينه اوغرادى

Il est aussi adjectif *A.* معرور ـ اعرّ *T.* اويوزلى || Mon cheval est rouvieux آتم معرور در Ce chien est rouvieux بو كلب معرور در ـ اويوزلو در

ROUVRIR. Ouvrir de nouveau *A.* مجدّداً كشف ـ مجدّدا فتح *P.* از سر نو وا كردن ـ از سر نو گشادن *T.* يكيدن آچمق ـ ينه آچمق || Rouvrir la porte فتح باب ايتمك Sa saignée vint à se rouvrir محل فصد مجدّداً آچلدى Cet effort rouvrit sa plaie ايتديكى زور ايله جراحتى مجدّداً منكشف اولدى

On dit figur. Rouvrir la plaie de quelqu'un, pour dire, lui renouveler un chagrin بر كمسنه نك يارەسنى تازەلندرمك

ROUVERT. *A.* مجدّدا مفتوح ـ مجدّداً منكشف *P.* از سر نو گشاده *T.* يكيدن آچلمش

ROUX. Qui est de couleur entre le jaune et le rouge *A.* اصفر *P.* زرد *T.* صارى || Poil roux شعر اصفر ـ موى زرد ـ صارى ـ صارى صقال Barbe rousse لحيۀ صفرا ـ ريش زرد ـ صارى صقال

On dit, Un homme roux, pour dire, qu'il a le poil roux. V. Rousseau. — On appelle aussi Bêtes rousses, les bêtes fauves. V. Bête.

On appelle Beurre roux, du beurre fondu à la poêle, de telle sorte qu'il devient roux *A.* سمن مصهور *T.* اريلوب قيزاردلمش روغن ساده

Roux, subst. Couleur rousse *A.* لون اصفر *P.* رنگ زرد *T.* صارى رنگ

ROYAL. Qui appartient à un roi *A.* ملكى ـ سلطانى *P.* شاهى ـ پادشاهى ـ شهريارى *T.* همايون ـ خنكارك || Maison royale پادشاه سرايى ـ سراى همايون ـ سراى پادشاهى couronne تاج پادشاهى Festin royal ضيافت همايون Trésor royal خزينۀ همايون manteau كسوۀ سلطانيه Prince du sang royal *A.* سلالۀ سلطانيه *P.* ابن السلطان *T.* شهزاده اولادندن برى Pleine puissance et autorité royale حكومت كاملۀ سلطانيه ورخصت مطلقۀ شاهانه La clémence et la libéralité sont des vertus royales رحم وشفقت وجود وسخاوت ملوكه مخصوص اولان فضايل بر گزيدەدندر Armée royale اردوى همايون

On appelle Bastion royal, le grand bastion سلطان طابيەسى — Et lettres royaux, des lettres émanées de l'autorité royale اوامر سلطانيه

On appelle Chemin royal, un grand chemin qui mène à une grande ville *A.* جادّة *P.* شاهراه *T.* پادشاه يولى

Maison royale, se dit de toutes les personnes du sang royal *A.*

انساب وانسال سلطانيّة P. نسل وتبار ـ خاندان شهرياري
حضرت تاجدارى T. پادشاهلك ـ پادشاهلك خاندانى
صويى صوپى

Famille royale, se dit des enfans et petits-enfans du roi régnant
پادشاه اولادى T. شهزادگان P. اولاد واحفاد السلطان A.

Altesse royale. Titre qui se donne à certains princes et à certaines princesses جناب ابهت نصاب شهرياريلرى

ROYALEMENT. D'une manière royale A. كالملك ـ كالسلطان
ـ پادشاهچه ـ خنكارانه T. ملوكانه ـ پادشاهانه ـ شاهانه P.
پادشاهانه || C'est un homme qui vit royalement پادشاه كبى
پادشاه كبى كچينور بر آدمدر ـ تعيّش ايدر بر آدمدر

ROYALISTE. Qui tient le parti du roi A. سلطانيّ pl. سلطانيّون
P. پادشاه طرفليسى T. طرفدار پادشاه

ROYAUME. État gouverné par un roi A. ملك ـ دولت ـ
حكومت P. فلمرو سلطنت ـ فلمرو شاهى || Grand royaume
ـ دولت قويّة الشوكة ملك جسيم puissant ـ دولت معظمه
ملك آبادان ـ ملك معمور opulent دولت قويّ الاقتدار
héréditaire ارثًا انتقال ايدن دولت ـ ملك موروث électif
قيد تبعيّت بالانتخاب تصرّف اولنان دولت feudataire
شرط تبعيّت ايله مشروط اولان ـ ايله مقيّد اولان حكومت
tributaire قيد جز يه گذارى ايله مقيّد اولان حكومت Ériger
un État en royaume بر ملكى دولت رتبه سنه ترفيع ايتمك
Régir, gouverner un royaume بر دولتى اداره ايتمك Les lois
fondamentales d'un royaume قوانين اصليّهٔ ملك ودولت Les
royaumes étrangers دول اجنبيّه Hors du royaume خارج ملكده
Au coeur, au milieu du royaume قلبگاه ملكده ـ وسط ملكده
Les bornes du royaume دولتك حدود وسنورلرى ـ حدود دولت
les frontières دولتك تخوم وثغورى

On appelle le Paradis, Le royaume des cieux A. عالم الملكوت
|| Les méchans n'entreront point dans le royaume des cieux اهل
شرّ عالم ملكوته داخل اوله جقلرى يوقدر

On dit proverb. en parlant des ignorans qui font les habiles parmi de plus ignorans qu'eux-mêmes, qu'au royaume des aveugles les borgnes sont rois T. آدم قيتلغنده خروسى عبد الرحمن
چلبى ديرلر

ROYAUTÉ. Dignité de roi A. سلطنت P. پادشاهى ـ تاجدارى ـ
ملكدارى T. پادشاهلق || Abdiquer la royauté سلطنتدن
سلطنتى تاج وتخت سلطنتدن ـ استعفا ايتمك l'usurper
تاج وتختى وصولى تحصيل ايتمك ـ غصبًا تحصيل ايتمك
تاج ـ رتبهٔ جليلهٔ سلطنته نائل اولمق Parvenir à la royauté
سلطنتدن فراغت وتخت سلطنتى احراز ايتمك renoncer
تاج وتخته تخت سلطنتدن فارغ اولمق ـ ايتمك aspirer
تحصيل رتبهٔ سلطنت قيدنده اولمق ـ اطماح نظر ايتمك

RU. Canal fourni par un petit ruisseau, ou par une saignée faite à une rivière A. جعفر P. فرغر T. آريق || Cette rivière est partagée en différens rus بو نهر نيچه نيچه آريقلره منقسمدر

RUADE. Action du cheval qui jette le pied de derrière en l'air
ضرحة ـ رفسة P. لگد T. تپمه || Ce cheval lui donna d'une ruade dans les jambes بو آت فلانك آياغنه بر تپمه اوردى

RUBACE ou **RUBACELLE.** Espèce de rubis d'une couleur claire T. پنبه ياقوت

RUBAN. Tissu très-mince qui sert à plusieurs usages A. شريط
T. قوردله ـ شريت || Ruban de soie, de fil ايپك وايپلك
قوردله سى

RUBANERIE. Profession de rubanier A. صنعة الاعمال الشريط
T. قوردله جيلك ـ شريتجيلك ـ Il se dit aussi des marchandises de ruban T. قوردله مالى ـ شريت مالى

RUBANIER. Celui qui fait du ruban A. صانع الشريط T.
قوردله جى ـ شريتجى

RUBICAN. Il se dit de tout cheval noir, bai ou alezan, dont la robe est semée de poils blancs A. احسب P. چهرى T. چيل

RUBIS. Pierre précieuse d'un rouge plus ou moins vif A. ياقوت
pl. يواقيت احمر ـ يواقيت P. ياقوت سرخ ـ بهرمان T.
قرمزى ياقوت || Il avait un très-beau rubis au doigt پرمغنده
غايت دلبر بر قرمزى ياقوت وار ايدى Une bague de rubis
بر عدد ياقوت يوزك

RUBRIQUE. Espèce de terre rouge A. مغرة T. آشى

RUBRIQUE. On appelle aussi des règles, des pratiques anciennes
A. عادات عتيقة pl. عادت عتيقة P. آيين ـ آيين ديرين
T. اسكى عادت پيشين || Il a suivi une vieille rubrique بر
عادت عتيقديه اتباع ايلدى Je ne suis pas au fait de cette rubrique بو آيين ديرينك حقيقتنه واقف دكلم

Il signifie figur. ruse, finesse A. حيلة pl. حيل P. آل T.
اسكى || Il sait toutes les vieilles rubriques اوروسپوغلق ـ دك
حيله لرك مجموعنى بيلور

Rubriques, se dit de certaines règles qui sont au commencement

du bréviaire, pour enseigner la manière dont il faut faire l'office divin *A.* قواعد الصلاة || Il sait les rubriques par coeur قواعد صلاتی از بر بیلور

RUCHE. Habitation des insectes *A.* جحر ـ اجحار .pl جحر الهوام *P.* لانهٔ خستر *T.* بوجک یووه‌سی

RUCHE. Le panier en forme de cloche où l'on met des mouches à miel, et les mouches qui sont dedans *A.* كوارة ـ مخسلة .pl كوارات .pl خلية ـ كوائر .pl خلايا ـ مشار *P.* كواره ـ كندو *T.* پتک ـ آری قوانی || Il a tant de ruches شو قدر کنت آری قوانده مالکدر

On dit, Châtrer une ruche, pour dire, enlever la cire et le miel d'une ruche *A.* اشتیار *T.* بال صاغمق

RUDE. Âpre au toucher *A.* شرز ـ خشین ـ خشن ـ احرش *P.* سخت ـ درشت *T.* سرد ـ خشونتلو || La toile grosse et neuve est extrêmement rude غلیظ وجدید اولان بز غایة الغایه بر کرسنه‌نک جلدی خشونتلو Avoir la peau rude احرش اولور اولمق

Il se dit aussi de ce qui est âpre au goût *A.* خشن الطعم *P.* اشته خشن *T.* دادی سرد || Voilà du vin qui est rude درشتمزه اشته بو باده‌نک طعمنده سردلک وار در ـ الطعم بر باده

Il se dit aussi d'un chemin raboteux *A.* شزن ـ صاعب ـ واعر *P.* نا هموار ـ درشت *T.* صرپ || Les chemins de ce pays-là sont fort rudes بو مملکتک طرق ومسالکی بغایت صرپدر

RUDE. Pénible, fatigant *A.* موجب المشقة ـ متعب ـ صعب *P.* رنج بخشا ـ رنج آور ـ دشوار *T.* مشقتلو ـ زحمتلو ـ کوچ || Il a entrepris une rude tâche بر خدمت متعبه در عهده کوچ بر خدمت ـ ایلدی Le métier d'un tailleur de pierre est bien rude طاش قیریجیلغی خیلی زحمتلو بر صنعتدر

On dit, qu'un cheval est rude, pour dire, qu'il a le train rude *A.* بطئ العدو ـ کهام *P.* گرانپا *T.* آغر ـ آیاغی قابران

RUDE, se dit aussi d'autres choses qui, par leur dureté, font de la peine *A.* غلیظ *P.* سخت *T.* قبا || Avoir le visage rude غلیظ بر کمسنه‌نک چهره‌سنده ـ غلیظ الوجه اولمق ـ المنظر اولمق سیمای غلظت نماسی اولمق l'air rude غلظت اولمق les manières rudes سسی قبا اولمق ـ صوتی غلیظ اولمق Un auteur qui a le style rude قلمنده غلظتی اولان بر مؤلف ـ سبک وانشاسنده ـ En parlant du regard, on emploie les mots *A.* نظر شازر *P.* نگاه تند *T.* چتین باقش

Dans d'autres phrases, on emploie les mots *A.* ذو ثقلة ـ ثقیل *P.* گران *T.* آغر Ainsi on dit, qu'un peintre a le pinceau rude, pour dire, qu'il peint sans agrément فلان رسامک قلمنده قلمی آغر در ـ ثقلت وار در qu'un barbier a la main rude, pour dire, qu'il ne rase pas légèrement النده ثقلت وار در ـ الی آغر در qu'un cavalier a la main rude, pour dire, qu'il mène durement son cheval الی آغر در

RUDE. Violent, impétueux *A.* شدید *P.* تند *T.* سرد ـ کسکین || Un rude assaut شدید بر یورویش Un rude choc صدمهٔ مقارعهٔ شدیده ـ حملهٔ شدیده ـ هجمهٔ شدیده attaque شدیده secousse تزلزل شدید Essuyer une rude tempête بر شدید فورتنه‌یه اوغرامق ـ Il signifie aussi, difficile à supporter || Faire une rude réprimande بر تعزیر شدید ایتمک Dire à quelqu'un des paroles rudes بر کمسنه‌یه تعبیرات شدیده ایله خطاب ایتمک C'est un coup rude pour lui کندویه کوره بر نازلهٔ شدیده در Il a reçu un traitement bien rude معاملهٔ شدیده‌یه مظهر ـ Une saison rude شدید بر موسم un froid برد شدید ـ اولمشدر هوای شدید un hiver شتای شدید un temps سرد صوغوق ـ وقتلر ـ On dit aussi figur., que les temps sont rudes سرد هوا وقتلر کوجدر ـ مشکلدر

RUDE, se dit aussi d'un homme fâcheux *A.* شریس ـ شزن ـ عنیف *P.* تندخو ـ درشتخو *T.* چتین خویلو ـ چتین || Un homme, un esprit rude شزونت مزاج ایله مجبول بر آدم ـ Un père rude à ses enfans اولادی حقنده عنف طبع ایله عنف وشدت ایدن پدر

RUDEMENT. Avec rudesse *A.* بالعنف ـ بالشدة ـ شدیداً *P.* بسختی ـ بدرشتی *T.* سردلک ایله || Il lui a parlé rudement فلانه بالعنف والشدة سویلدی Il l'a mené rudement dans la dispute مجادلده عنف وشدت ایله معامله ایلدی

On dit proverb. Aller rudement en besogne, pour dire, travailler vigoureusement et sans relâche *A.* سعی بالاقدام *P.* سخت صرف ـ قتی جوق چالشمق ـ پک چالشمق *T.* ورزیدن امک ایدرک چالشمق

RUDESSE. Qualité de ce qui est rude *A.* خشونت ـ حرشت ـ شرز *P.* سختی *T.* قاتیلک ـ سردلک || La rudesse du poil, de la peau حرشت شعر وجلد de la toile neuve ثوب جدیدک یکی بزک سردلکی ـ خشونتی

Dans les phrases suivantes, on emploie les mots *A.* غلظت *P.*

- غلظت صوت || La rudesse de la voix قبالق *T.* درشتی غلظت سبک وعباره du style, du pinceau سبک قبالغی وغلظت قلم

Figur. *A.* شدت ـ عنف ـ شزونت ـ شراست *P.* درشتی شراست || Il a une grande rudesse d'esprit خرچینلک *T.* شراست La rudesse de son humeur ذهنی مرتبهٔ کمالده در شزونت اوضاع de ses manières خوینک خرچینلکی ـ مزاجی ـ واطواری du traitement qu'on lui a طورندهکی خرچینلک fait فلانه ایتدکلری معاملهٔ عنیفه des moeurs des sauvages اسم وحشیهنک مجبول اولدقلری درشتیٔ طبع

RUDIMENT. On appelle ainsi, un petit livre qui contient les premiers principes d'une langue *A.* کتاب الامثلة ـ کتاب الامثلة المختلفة || Un enfant qui apprend le rudiment امثله اوقویان چوجوق

On appelle Les rudimens, les principes de quelque connaissance que ce soit *A.* pl. مفاتیح ـ مبادی

Et en Physique, Rudimens de l'organisation, les premiers linéamens de la structure des organes *T.* ترکیب اعضا واجزانک ملامح اصلیهسی

RUDOYER. Traiter rudement *A.* اظهار الشدة ـ اظهار العنف *P.* سختی نمودن *T.* سردلک ایله ـ سردلک ایتمک اطفال حقنده معامله ایتمک || Il ne faut pas rudoyer les enfans شدت ایله معامله جائز دکلدر Si vous le rudoyez, vous le désespérerez فلانه شدت ایله معامله ایدهجک اولور ایسهک حال مأیوسیته القا ایتمش اولورسک

RUE. Plante *A.* سذاب ـ فیجن *P.* پیغن ـ خفت *T.* سدف اوتی

RUE. Chemin bordé de maisons ou de murs *A.* زقاق pl. ازقة ـ سکة pl. سکک *P.* کوچه *T.* زوقاق ـ صوقاق || Grande rue اولو زوقاق ـ زقاق کبیر petite کوچک زوقاق ـ زقاق صغیر étroite طار ـ زقاق ضیق large کنیش صوقاق ـ زقاق واسع passante ایشلک زوقاق ـ ممر ناس اولان زوقاق صوقاق de traverse یان زوقاغی ـ زقاق معترض Traverser une rue زوقاغی مرور ایتمک Une maison qui regarde sur la rue زوقاغه ناظر بر منزل Un placard affiché à tous les coins de rue یاپشدرلمش یافته ـ بالجمله زوقاق باشلرنده یاپشدرلمش شقه

RUELLE. Petite rue *A.* زقیلة ـ مطارب pl. مطرب *P.* گوچهچه *T.* کوچک زوقاق ـ زوقاقجغز

RUELLER. T. d'Agric. On dit, Rueller la vigne, pour dire, y faire un petit chemin entre deux perchées *A.* احداث الزقیلة بین الکروم *P.* بمیانهٔ سارونه راه گشادن *T.* آصمهلر آرهسنده یول اچمق

RUER. Jeter avec impétuosité *A.* رمی ـ قذف *P.* انداختن *T.* طاش آتمق ـ قذف احجار ایتمک || Ruer des pierres آتمق

- Mis absolument, il signifie, jeter une pierre *A.* رمی الحجر *P.* سنگ انداختن *T.* طاش آتمق || Il gage qu'il ruera plus loin que vous بحث ایدر که سندن ایراقچه طاش آتار

Se ruer sur quelqu'un, sur quelque chose. Se jeter impétueusement dessus *A.* انکباب علی *P.* بر افتادن *T.* اوزرینه قپانمق ـ دوشمک || Après l'avoir menacé, il se rua sur lui ـ فلانی تهدید وانذار ایتدکدنصکره اوزرینه دوشدی اوزرینه قپاندی

Ruer, au neutre, se dit de quelques animaux qui jettent les pieds de derrière en l'air *A.* رفس ـ ضرح ـ رمح *P.* لکد زدن *T.* تپمه اورمق ـ قیچ آتمق || Prenez garde à ce cheval, il rue بو آتدن حذر ایله زیرا قیچ آتار

En parlant d'un homme qui ne fait ni bien ni mal, on dit figur. C'est un homme qui ne mord ni ne rue نه خیره یرار نه شره

RUGIR. Il se dit du cri du lion *A.* ازأر ـ نئیم *P.* تکهکه *T.* غرییدن کوموردهمک || Les lions rugissent آساد تکهکه ایدر ـ ارسلان کوموردر

RUGISSANT. Qui rugit *A.* زائر ـ مزئر ـ متکهکه *P.* غران ـ ژیان ـ غرنده *T.* کوموردیجی

RUGISSEMENT. Cri du lion *A.* زئیر ـ نئیم ـ کهکهة *P.* غره *T.* ایکرتی ـ کوموردی

RUINE. Destruction d'un bâtiment *A.* خراب ـ خرابیت *P.* ویرانی *T.* ییقلق || Un bâtiment qui tombe en ruine مشرف خراب اولان بنا On le laisse en ruine حال خرابیته ترک ایدرلر La ruine d'un château, d'une tour, d'une ville حصارک وقلهنک وبر شهرک خرابیتی

Il se dit aussi de la perte des biens, des richesses *A.* خرابیة الحال *P.* خرابیٔ حال ـ برگشتگیٔ حال *T.* حالک ییقلغی || Cette affaire a causé sa ruine بو ماده خرابیت حالنه سبب باعث خرابیت حالی اولمشدر ـ اولمشدر Il travaille lui-même à sa ruine خود بخود خرابیت حالنه سعی ایتمکده C'est de là que vient la ruine de l'État, des affaires ملک در

- ودولتنك وامور واحوالك خرابیتی بوندن نشأت ایدر - برگشته‌لکی Il se dit aussi de ce qui est cause de la ruine de quelque chose || C'est une ruine que les procès, que le jeu دعوالر وقمار بازلق محض خرابیت حالدر Les excès et les débauches sont la ruine de la santé عیش وعشرت باعث خرابیت وجود در

Il se dit encore de la perte de l'honneur, de la réputation, etc. *A.* زوال *P.* ویرانی - خرابی - تباهی *T.* ییقلق || Cette affaire a causé la ruine de son crédit بو ماده شان واعتبارینك زوالنه سبب اولمشدر Cette aventure a été la ruine de sa réputation بو ماجرا صیت وشهرتنك زوالنه بادی اولمشدر

Ruines. Les débris d'un édifice abattu *A.* pl. خربات pl. اطلال pl. رسوم *P.* خرابه زار - ویرانه زار *T.* ییقلر - ییقندیلر || On y voit encore de vielles ruines فلان محلك اسکی زماندنبرو قالمش خربات واطلالی هنوز مرئیدر Les ruines de Troie, d'un château فلان بلده‌نك وحصارك رسوم واطلالی Il fut enseveli sous les ruines تخریب اولنمش بنانك اطلال ییقلری - وانقاضی آلتنده متواری خاك عدم اولمشدر آلتنده اتلاف وجود ایتمشدر

On dit figur. S'élever sur les ruines d'un autre آخرك تخریب حالنی وسیلهٔ کسب رفعت ایتمك Bâtir, élever sa fortune sur les ruines d'autrui بر کمسنه‌نك اساس دولت واقبالنی آخرك خرابه‌زار نکبت وادباری اوزرنده تمهید ایتمك S'ensevelir sous les ruines de sa patrie وطن عزیزك تحت انقاض وخرباتنده اتلاف وجود ایتمك

RUINER. Abattre, démolir *A.* تخریب - هدم - نسف *P.* پیهیدن - ویران کردن - خراب ویباب کردن *T.* ییقمق - خراب ایتمك || Ruiner un édifice بر عمارتی هدم وتخریب ایتمك Ruiner de fond en comble ازسر تا پا هدم وتخریب ایتمك - از فرق تا بقدم ایتمك

Et ravager *A.* ایراث الخرابیة - ایراث الاضمحلال *P.* ویران کردن *T.* ویران ایتمك || La tempête a ruiné tous les arbres de son jardin ظهور ایدن ریح عاصف باغچه‌سنك بالجمله اشجارینی خراب ایلدی La grêle a fait de grands désordres, elle a ruiné toutes les vignes نزول ایدن طلو خسارات جسیمه‌یی مؤدی اولدرق باغلری مضمحل وخراب ایتمشدر Il signifie aussi, causer la ruine de quelque chose || Ruiner un homme entièrement بر کمسنه‌یی کلیّاً مضمحل وخراب ایتمك

Ruiner sa maison, sa terre خانه‌سنی وملکنی خراب ایتمك Les guerres ont ruiné cette province سفرلر بو مملکتی ویران - وخراب ایتمشدر بو مملکتك موجب خرابیتی اولمشدر Ce libertin a ruiné l'honneur de vingt familles بو خراباتی حریف یکرمی خاندانك عرضنی خراب ایلدی Les fatigues, les austérités outrées ruinent la santé تعب ومشقت وفرط تشدد وریاضت وجودی تخریب ایدر

Se Ruiner. *A.* انهدام - اضمحلال - اندراس - استخراب *P.* انتساف - ویران شدن - خرابی یافتن *T.* ییقلمق || Ce château commence à se ruiner بو قوناق خراب اولمق انهدامه یوز طوتدی - مشرف خرابدر La santé se ruine par les débauches صحت وجود عیش وعشرت تقریبیله خراب اولور Le corps se ruine par de grandes fatigues بدن انسان تعب ومحنت شدیده تقریبیله خراب ویباب اولور

Ruiné. *A.* خراب - منهدم - مندرس - منتسف *P.* پیهیده - ویران - خراب ویباب *T.* ییقلمش - ییقق

RUINEUX. Qui menace ruine *A.* مشرف علی الخراب - مایل الی الخرابیة - مایل الی الانهدام *P.* روی خرابی گرفته *T.* ییقلمغه یوز طوتمش — On dit figur. d'un homme qui fonde ses espérances sur des choses peu solides, qu'il bâtit sur des fondemens ruineux چورك تمل اوزرنده بنا قورر

RUISSEAU. Courant d'eau *A.* مجری الما pl. مجاری الماء *P.* جویچه - رودك - جویبار - ارغاب *T.* صو اریغی || Petit ruisseau صغیر بر مجرای ما clair صویی صاف بر جویبار bourbeux مجرای مای وحلناك - گل مجرای ما Cette fontaine se sépare en plusieurs ruisseaux بو عین الما الود مجاری عدیده‌یه منقسم اولور Ce n'est pas une rivière, ce n'est qu'un ruisseau نهر دکل بر مجرای آبدر

On dit proverb., que les petits ruisseaux font les grandes rivières, pour dire, que plusieurs petites sommes assemblées en font une grande *P.* رفته رفته آب جوید عاقبت دریا شود *T.* طمله‌یه طمله‌یه کول اولور

Ruisseau, se dit aussi du canal par où passe l'eau d'une rivière *A.* جدول pl. جداول *P.* زرنوق - رودخانه - نال *T.* ایرمق || Le ruisseau est à sec ایرمق قوریدر Élargir un ruisseau جدولی توسیع ایتمك Curer un ruisseau جدولی تنقیه وتسمیل - ایرمغی آیرتلمق ایتمك

Et de l'eau qui coule ordinairement dans les rues *A.* سیل pl.

سیول *P.* سیلاب *T.* سیل صویی ‖ Il avait tant plu, les ruisseaux étaient si grands, qu'on ne pouvait pas passer dans les rues اولقدر باران نزول ایتمش وسیل صویی اول رتبدده قبارمشکه صوقاقلر کزلمز اولدی

Il se dit aussi de l'endroit par où l'eau s'écoule dans les rues *A.* مسیل pl. مسایل *P.* رهگذار آب *T.* صو آقندیسی ‖ La rue est fort nette, il n'y a pas une goutte d'eau dans le ruisseau صو آقندیسنده بر طمله صو قالمیوب زوقاقلر تر تمیز در —

Il se dit aussi de toutes les choses liquides qui coulent en abondance ‖ Des ruisseaux de sang coulaient par les rues سیول دما دمای ناس مثال سیل سیّال - زوقاقلری اروا ایدر ایدی ازقهٔ شهر ایچنده آقوب کیدر ایدی

RUISSELANT. Qui coule comme un ruisseau *A.* متشلشل — ساقح *P.* ریزان *T.* آقیجی - آقان شارل شارل ‖ Des eaux ruisselantes میاه سافحه Le sang ruisselant d'une plaie جراحتدن متشلشل اولان قان

RUISSELER. Couler en manière de ruisseau *A.* تشلشل - سفحان *P.* شریدن - ریزیدن *T.* دوکلمک - آقمق - هارل هارل صولر محال عدیدهدن ‖ L'eau ruisselait par divers endroits اقمق هارل هارل آقار ایدی

RUM. Eau-de-vie sucrée *T.* شکر قامشی روحی

RUMB. Ligne tirée sur le globe terreste, ou sur une carte marine, pour représenter un des trente-deux vents qui peuvent conduire un vaisseau *A.* علامة المهب الریح

RUMEUR. Bruit tendant à émotion, à querelle *A.* قیل وقال *P.* گفتگو - گفت وشنید *T.* دیدی قودی - سوز صاو ‖ Grande rumeur شهرده قیل وقال عظیم Il y a rumeur dans la ville بین الناس بر گفتگو وار در - قیل وقال وار در Cela causa une grande rumeur بو کیفیّت عظیم قیل وقاله بادی اولمشدر Apaiser les rumeurs de la populace سفلهٔ ناس بیننده اولان قیل وقالی دفع وتسکین ایتمک

Il se dit aussi d'un bruit confus de plusieurs voix *A.* جلبة *P.* هنگامه *T.* شماطه ‖ Quelle est cette rumeur que j'entends? بو شماطهنک ایشتدیکم شماطه ندر Que signifie cette rumeur? اصلی ندر

Et d'un bruit qui vient à s'élever tout-à-coup, et qui est l'effet de l'étonnement *A.* صیحة - مصایحة pl. مصایحات *P.* غریو وفریاد *T.* جیغلدی ‖ Cet événement fut suivi d'une rumeur générale بو حادثهنک عقیبنده عمومی برغریو وفریاد قوپدی

Et du bruit qui court dans le public contre quelqu'un *A.* تواتر الاخبار العامّة - لسان الخلق *P.* زبان ناس - همزبانی *T.* همه ناس خلقک تواتری ‖ Il était accusé par la rumeur publique, d'avoir commis un assassinat قتل جنحهسی تواتر بونی لسان - اخبار عامّه ایله اوزرینه عزو واسناد اولندی خلق اوزرینه عزو ایلدی

RUMINANT. Qui rumine *A.* مجتر *P.* ژاژان *T.* کویش کتورن ‖ Les animaux ruminans ont plusieurs ventricules کویش کتورن حیوانلرک متعدّد معدهلری وار در

RUMINATION. Action de ruminer *A.* جرّة *P.* نشخوار - گوشت *T.* کویش

RUMINER. Remâcher ce qu'on a avalé. Il ne se dit que de certains animaux *A.* اجترار *P.* ژاژیدن - نشخوار کردن - گوشت *T.* کویش کتورمک - کردن ‖ Les brebis ruminent قیون قسمی کویش کتورر

RUPTURE. Action par laquelle une chose est rompue, ou état d'une chose rompue *A.* کسر - قطع *P.* شکست *T.* قیرلش *A.* انکسار - انقطاع *P.* شکستگی *T.* قیرلمه - کسلمه ‖ La rupture d'une porte, d'un coffre قپونک وصندوغک شکستی d'un os کسر عظم - کمیکک قیرلمسی d'une veine انقطاع عرق - طمرک کسلمسی — Il signifie aussi, hernie. V. ce mot.

RUPTURE, se dit figur. de la cassation des traités et des actes *A.* نقض - انتقاض - فسخ - انفساخ *P.* شکست *T.* بوزلمه فسخ صلح ‖ Depuis la rupture de la paix اولهلیدنبرو Cet accident fut cause de la rupture du mariage بو حادثه نکاحک انفساخنه سبب اولمشدر Rupture des traités نقض شروط وعهود

Et de la division qui arrive entre des personnes unies ensemble. Dans ce sens, on peut employer aussi les mots *A.* قطع العلاقة *P.* کلّیّا *T.* کسشمه شکست پیوند یکجهتی ‖ Entière rupture بستون کسشمه - کلّیّا قطع رشتهٔ الفت - قطع علاقه ouverte, manifeste علناً ومتواتراً انفساخ پیوند الفت Lequel des deux est l'auteur de la rupture? طرفیندن قنغیسی بادئ نقض محبّت اولمشدر Ils étaient amis, mais il y a eu rupture entre eux میانهلرنده مقدّما علاقهٔ محبّت وار ایکن نقض رشتهٔ الفت ایتمشلر در Il y a eu rupture entre ces deux Couronnes بو ایکی دولت بیننده فسخ رابطهٔ محبّت اولمشدر De.

puis la rupture de leur société - فسخ شرکتلری زمانندنبرو
اورتاقلغی بوزیلدیلیدنبرو میانه‌لرنده اولان - فلان کسانک
وقتدنبرو اورتاقلق کسلدیکی

RURAL. Qui concerne les champs A. متعلق بالبادیة - بدوی
P. دشتی - روستایی T. قیره متعلق - یابلاغه متعلق || Fonds
rural, des biens ruraux املاک بدویه Code rural اهل بادیه‌یه
قانوننامه متعلق اولان Economie rurale علم تدبیر اهل
بادیه - تدبیر قرا وضیاع La vie rurale عیش بدوی L'inno-
cence des moeurs rurales اهل بادیه‌نک نزاهت باللری -
احلاقلری صفوت اولنلرک دشتنشین

RUSE. Finesse, artifice A. حیله pl. حیل - خدعة - مکر - کید -
مکیدت pl. مکاید P. فند - کرش - آل T. حیله | Vieille ruse,
subtile قبا حیله - حیلۀ غلیظه حیلۀ عتیقه ودقیقه grossière Ruse
de guerre خدعۀ حربیه User, se servir de ruses اعمال مکاید
ایتمک وحیل - Roses innocentes, celles dont on se sert à bon
dessein A. مکر محمود P. حیلۀ با نیک اندیشی T. نیت
حیله خیره مغارن

RUSE. Qui a de la ruse A. محتال - مکار P. فند - حیله‌کار
پیسد T. حیله‌لو | C'est une femme rusee - محتاله بر خاتوندر
قاربدر بر مکاره C'est un fin ruse اینجه فکرلو بر حیله‌کار در

RUSER. Se servir de ruses A. ارتکاب - اکتیاد - احتیال
الحیله - اعمال الحیله P. حیله‌کاری کردن T حیله قوللنمق
| Ce chicaneur vous donne bien de la peine, il ne fait que ruser بو
مزور اعمال مکاید وحیلدن خالی اولمدیغندن بناء سکا چوق
زحمت ویرر

RUSTAUD. Qui est grossier, qui tient du paysan A. بدوی
الاخلاق P. روستایی مزاج - روستایی نما T. کوبلو طورلو
| C'est un gros rustaud قبا بر روستایی مزاج آدمدر || Il a la
mine rustaude, l'air rustaud فلانده بر شخص بدوی الاخلاق
سیمای روستایی نماسی وار در - سیماسی وار در

RUSTICITE. Grossiereté, rudesse A. فظاظت P. خوربادی

T. خویرادلق - قبالق | Il y a de la rusticité dans ses ma-
nières, dans son langage اوضاع واطوارنده وتکلمنده فظاظت
قبالق - وار در

RUSTIQUE. Champêtre A. بدوی - قروی T. روستایی - دشتی
واری T. قیرسی - قیر طرزنده اولان | Vie rustique عیش
اهل بادیه‌یه - بدویته مخصوص بر کونه کچنمه - بدوی
عیش اولان مخصوص Il y a de certaines chansons rustiques qui
sont fort agréables بعض روستایی واری توکیلر وار در که
غایت لطیفدر - Il signifie aussi, inculte, sausage | Au sortir du
jardin, on trouve des promenades rustiques et solitaires باغچه‌دنک
خارجنده روستایی صورتنده وجمعیت دن آزاده بعض
مسیره‌لر وار در Ces bois, ces rochers ont un air rustique qui ne
déplaît pas شو اورمانلرده وشو قیالرده بر نوع بادیه‌لک
صورتی وار در که خوش کلور Ce jardin est tout negligé, il est
tout rustique بو باغچه مهملا ترک اولنمش اولمغله بسبتون
بدویت صورتنی کسب ایتمشدر

Il signifie aussi, grossier, peu poli A. فظ - غلیظ الجانب -
جافی الخلق P. خوربیاد - کند خو - ناتراش T. خو یراد -
قبا | Il a l'air rostique شکل وسیماسنده قبالق وار در il a
les manières rustiques اوضاع واطوارنده آثار فظاظت ظاهر
در - جافی الخلق بر آدم طورنده در

RUSTIQUEMENT. D'une manière rustique A. بالفظاظة P.
خوربادانه T. خویرادجه - قبالق ایله | Il parle rustiquement
خویرادجه تکلم ایدر

RUSTRE. Fort rustique, fort grossier. V. Rustique.

RUT. Il se dit de l'époque où les animaux entrent en amour A.
موسم الضراب P. وقت گشن T. حیوانلرک قیزدقلری وقت
| Le mois de Septembre est le temps du rut ایلول آیی موسم
ضرابدر

RYTHME. V. Rhythme.

SAB

Sa. C'est le féminin du pronom Son A. ه - دا P. خود - اش
T. ی | Sa fille A. بنته P. دختر‌ش T. قیزی Sa dot A.
جهازه P. جهازش T. جهازی

SABBAT. C'est, parmi les Juifs, le septieme jour de la semaine
A. سبت pl. سبوت - یوم السبت P. شنبه - روز شنبه T.
سبت کونی

SABÉISME ou SABISME. Nom de la religion qui a pour objet
l'adoration du feu, du soleil et des astres A. مذهب مجوسی

مجوسیّت ـ P. آیین آتشپرستان ـ آتش پرستی T. آتشه طاپیجیلق

SABLE. Sorte de terre menue et sans aucune consistance A. رمل pl. رمال P. ریگ T. قوم || Sable de mer رمل بحری ـ ریگ دریا ـ دکز قومی de rivière رمل نهری ـ جای قومی Grain de sable حبّهٔ رمل ـ دانهٔ ریگ ـ قوم دانه‌سی Ce pays-là est un pays de sable قومسال بر ـ ریگستان بر مملکتدر مملکت Sable brûlant A. رمال رمضاء P. ریگ سوزان T. یاقیجی قوم mouvant A. رمل اهیل ـ رمل منهال P. ریگ روان T. اقیجی قوم Échouer sur le sable کمی قوم اوزرنده اوتورمق Mortier de chaux et du sable کرج ایله قومدن مرکب خرج ـ On dit figur. Bâtir sur le sable, pour dire, fonder des projets sur quelque chose de peu solide ریگ روان اوزرنده طرح اساس ایتمک

Il se dit aussi d'un certain gravier qui s'engendre dans les reins, et qui forme la gravelle || Il rend du sable par les urines لدی التبوّل اخراج رمل ایدر Ses urines sont pleines de sable قاروره‌سی طلو قومدر

SABLER. Couvrir de sable A. فرش الرمل P. ریگ گستردن T. قوم دوشه‌مک || Sabler les allées d'un jardin باغچه‌نک یوللرنده قوم دوشه‌مک

SABLÉ. A. مفروش بالرمل P. بریگ گسترده T. قوم قوم دوشه‌لو ـ دوشنمش

SABLEUX. On appelle Farine sableuse, celle dans laquelle du sable se trouve mêlé A. دقیق مرمول ـ دقیق قضض ـ دقیق مخلوط بالرمل P. آرد ریگ آلود T. قوملو اون ـ قوم ایله قاریشق اون

SABLIER. Horloge de verre qui mesure le temps par le sable qu'on y met A. ساعة الرمل P. ساعت ریگ T. قوم ساعتی

SABLIER. Petit vaisseau contenant du sable propre à mettre sur l'écriture A. حقّة الرمل P. ریگدان T. ریقدان ـ ریگ حقه‌سی

SABLIÈRE. Lieu creusé dans la terre, duquel on tire du sable A. حفرة الرمل pl. حفار الرمل T. قوم باجه‌سی || Une grande sablière کنیش قوم باجه‌سی

SABLON. Espèce de sable très-menu A. رمل رقیق P. ریگ باریک T. اینجه قوم || Écurer de la vaisselle avec du sablon اوانی‌یی اینجه قوم ایله سلمک

SABLONNER. Écurer avec du sablon A. تنقیة بالرمل P. بریگ پاک کردن T. قوم ایله سلمک ـ قوم ایله تمیزلمک || Sablonner de la vaisselle قوم ایله تنقیهٔ اوانی ایتمک

SABLONNÉ. A. منقاة بالرمل P. بریگ پاک کرده T. قوم ایله سلنمش ـ ایله تمیزلنمش

SABLONNEUX. Où il y a beaucoup de sable A. مرملة ـ کثیر الرمال P. ریگستان T. قومسال || Pays sablonneux مملکت قومسال ـ تراب کثیر الرمل Terre sablonneuse کثیرة الرمال قوملو طپراق ـ طپراق

SABLONNIER. Celui qui vend du sablon A. بایع الرمل P. ریگفروش T. قوم صاتیجی

SABLONNIÈRE. Lieu d'où l'on tire du sablon A. منبت الرمل P. ریگزار T. قوم اوجاغی ـ قوم چیقان یر

SABORD. T. de Mar. Embrasure faite à un vaisseau, et par où le canon tire T. طوب مازغلی || Il y avait deux rangs de sabords فلان کمیده ایکی قات طوب مازغللری وار ایدی Sur un vaisseau à trois ponts, il y a trois rangs de sabords بر اوچ انبارلو کمیده اوچ صره طوب مازغللری واردر

SABOT. Chaussure de bois faite tout d'une pièce A. خصف P. شمم ـ شلم ـ جاجله T. جاریق || Porter des sabots جاریق کییمک Sabot de bois آغاجدن جاریق ـ En parlant d'un homme obscur qui a fait une grande fortune, on dit, qu'on l'a vu venir à Paris avec des sabots جاریق ایله کلدیکی وقتنی کوردیلر

Sabot, se dit aussi de la corne du pied du cheval. V. Corne.

Sabot, se dit aussi d'un certain jouet d'enfant, qui est de figure ronde, et que l'on fait pirouetter avec un fouet A. قرصافة P. بادبر ـ بادفر T. پرلانقچ ـ طریل

SABOTER. Faire aller un sabot A. ادارة القرصافة P. بادفرا گردانیدن T. پرلانقچی دوندرمک || Des enfans qui sabotent dans une salle دیوانخانه‌ده پرلانقچ دوندرن چوجوقلر

SABOTIER. Ouvrier qui fait des sabots A. خصّاف P. شلمگر T. جاریقجی

Il se dit aussi de ceux qui portent des sabots A. لابس الخصف P. شلمپوش T. جاریقلی ـ آیاغی جاریقلی

SABRE. Cimeterre, ou toute sorte d'épée large A. سیف pl. سیوف P. شمشیر ـ تیغ T. قلج || Sabre de Damas سیف دمشقی On lui donna un coup de sabre اوزرینه حوالهٔ سیف

بر ضربهٔ شمشیر حواله اولندی ـ دمار ایتمشلر در

On appelle Coups de plat de sabre, des coups appliqués avec le plat de la lame *A.* ضربات بصفح السیف *P.* ضربها با پهن شمشیر *T.* قلیج یصتمیله اورشلر

SABRER. Donner des coups de sabre *A.* ضرب بالسیف *P.* بشمشیر زدن ـ بتیغ زدن *T.* قلیج ایله اورمق || On l'avait sabré فلانی قلیج ایله اورمشلر در

On dit figur. Sabrer une affaire, pour dire, l'expédier sans se donner la peine de l'examiner *A.* صرم الامر ـ خرق الامر *P.* فلان کاررا گسستهٔ مقراض ختام کردن *T.* مصلحتی کسوب سوکوب بتورمك ـ یورتمك — Il se dit aussi en d'autres phrases *A.* قطع ـ رفع *P.* گسستن *T.* کسمك || Il faut sabrer tous ses abus حلول ایتمش فساداتك جملهسنی قطع ایتمك اقتضا ایدر Il faut sabrer toutes ces prétentions, et s'en débarrasser sur-le-champ بو ادعالرك مجموعنی رفع ایله دفعهٔ غائلهدن قورتلمق واجبهٔ حالدندر

SAC. Sorte de poche faite de cuir ou d'étuffe que l'on coud par tous les côtés, en laissant une ouverture par le haut, pour mettre dedans ce qu'on veut *A.* جوالق pl. جوالیق *P.* گونده ـ جوال *T.* جوال || Sac à farine, à charbon اون وکمور چوالی — Sac de..., signifie, sac plein de... || Sac de farine, de noix اون وجوز چوالی Remplir, vider un sac بر چوالی طولدرمق یا بوشالتمق lier اغزینی باغلمق ـ چوالی تشربیج ایتمك délier un sac چوالك باغنی چوزمك ـ اغزینی آچمق

PETIT SAC. *A.* لبید *P.* توبره *T.* طوبره — Sac de procès *T.* مرافعه طوبرهسی — Sac à mettre des papiers *A.* لبید الاوراق *P.* توبرهٔ کاغد *T.* کاغد طوبرهسی

Sac à mettre de l'argent *A.* صرّة *P.* کیسه ـ همیان *T.* اقچه کیسهسی

SAC DE NUIT. Un sac où l'on met des hardes que l'on prend avec soi en voyage *A.* غرارة *P.* باله *T.* خرار

On dit proverb. Tirer d'un sac deux moutures, pour dire, prendre deux fois le droit qu'il n'est permis de prendre qu'une seule fois بر قوزیدن ایکی دری آلمق

On dit d'un scélérat, que c'est un homme de sac et de corde ایپدن قازیقدن قورتلمش بر آدمدر

On dit aussi, qu'il ne saurait sortir d'un sac que ce qui y est *A.* الاناء یترشح بما فیه

SAC À TERRE, se dit en termes de guerre, d'un sac plein de terre dont les soldats bordent les parapets des ouvrages *T.* طپراق ایله طلو چوال || Chaque soldat portait un sac à terre هر بر عسکری نفری آرقهسنده طپراق ایله طلو بر چوال کوتورر ایدی

GARDE-SACS, ou GREFFIER GARDE-SACS. L'officier qui est chargé de garder les sacs des procès مرافعه طوبرهلرینك حافظی اولان کاتب

SAC, se dit aussi d'un dépôt d'humeurs, de matière, qui se forme en quelque partie du corps *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه *T.* کسه || Quand une plaie est mal pansée, il s'y fait un sac بر یاره فنا باغلندیغی حالده ایچنده کیسه پیدا اولور

CUL-DE-SAC. Petite rue qui n'a point d'issue. V. Cul. — Figur. Une place où l'on n'a aucun avancement à espérer *T.* ایلروسی قپالو یول || Quelle place vous a-t-on donnée là? c'est un vrai cul-de-sac سکا ویردکلری منصب نه ایشه یرار ایلروسی قپالو بر یولدر

On dit proverb. Être enfourné dans un cul-de-sac, pour dire, être engagé dans une affaire dont l'issue est difficile *A.* استیراط فی الامر ـ ارتباك فی الامر *P.* در ورطه افتادن *T.* ورطهیه دوشمك ـ جیقمسی کوچ بر ورطهیه دوشمك

SAC. Pillage entier d'une ville, accompagné du meurtre des habitans *A.* نهب وغارت وتدمیر النفوس *P.* تاراج وتالان ـ یغما وتالان وقتل مردمان ـ وقتل اهالی وسکان *T.* خلقی قیروب مال قاپشمه || Le sac de Rome روما شهرنده وقوعه کلان یغما وتالان وقتل اهالی وسکان Il se commit de grandes cruautés au sac de cette ville فلان شهرده وقوعه کلان تاراج وتالان وقتل عامّ انسان اثناسنده نیچه نیچه شداید حربیا فاجعه ظهور ایتمشدر Mettre à sac une ville prise d'assaut عنوةً فتح اولنان بلدهیی نهب وغارت وقتل عامّ نفوسه یغما وغارته وقتل عامّه ویرمك ـ عرض ایتمك

SACCADE. Violente secousse qu'on donne à un cheval, en lui tirant la bride *A.* رجرجة العنان *P.* جنبش سخت عنان *T.* دیزکینی زورلو اویناتمه || Les saccades gâtent la bouche d'un cheval دیزکینی زورلو اویناتمق آتك آغزینه مضرّ در

Il se dit figur. d'une secousse violente qu'on donne à quelqu'un en le tirant *A.* وکزة pl. وکزات *P.* لت *T.* قاقیوبرمه ـ دورتمه || Il le prit au collet et lui donna deux ou trois saccades فلانی یقهسندن طوتوب ایکی اوچ دفعه دورتدی

Il signifie aussi figur., rude réprimande *A.* عتاب شديد - تهدّم بر *P.* سرزنش شديد *T.* آلاباندە || Il a eu une rude saccade شديد آلاباندەيە مظهر اولدى

SACCAGEMENT. V. Sac.

SACCAGER. Mettre à sac, mettre au pillage *A.* اغارة الاموال وتدمير النفوس والانسال *P.* تاراج وتالان وقتل مردمان سر تا پا يغما وتالان كردن - كردن *T.* يغما ايدوب خلقى عموماً قيرمق || Saccager une ville بر بلدەدە اغارة اموال وتدمير نفوس وانسال ايتمك - ايقاع غارت ودمار ايتمك une maison بر خانەدە تاراج وتالان وقتل انسان ايتمك L'armée a tout saccagé عسكر هر طرفدە ايقاع غارت ودمار ايتمشدر

On dit aussi, Saccager tout chez quelqu'un, pour dire, y bouleverser tout *A.* هرج ومرج - تفريق شغر بغر *P.* تار ومار كردن *T.* آلاق بولاق ايتمك - طارطغان ايتمك

Saccagé. *A.* مظهر الغارة والدمار *P.* سرتا پا تاراج وتالان ديدە - كردە *T.* يغمالنوب اهاليسى عموماً قيرلمش يغما وتالان

SACERDOCE. Prêtrise *A.* طريقة الرهبان - رهبانيّت *P.* رهبانى *T.* رهبانلق || La sainteté du sacerdoce شرافت رهبانيّت la dignité مرتبهٔ رهبانيّت les devoirs وظايف حال رهبانيّت

Il se dit aussi du corps ecclésiastique *A.* زمرة - طايفة الرهبان الرهابين *P.* صنف رهبانان *T.* رهبان طايفەسى || Les querelles du sacerdoce et de l'Empire دولت ايلە طايفهٔ رهبان بيننده تحدّث ايدن منازعات

SACERDOTAL. Appartenant au sacerdoce *A.* راهبىّ *P.* رهبانى *T.* راهبلكە مخصوص || Les ornemens sacerdotaux تزيّنات la dignité sacerdotale رتبهٔ راهبيّە

SACHÉE. Ce qu'un sac peut contenir *A.* ملء - ملء الجوالق *P.* البليد يك جوال *T.* يك توبرە - بر جوالق - بوطوبرەلق

SACHET. Petit sac *A.* كيس صغير *P.* كيسەجە - هميانچە *T.* كيسەجك - On appelle Sachet, un petit sac où l'on met des herbes médicinaces, ou d'autres drogues, pour appliquer sur une partie malade *T.* اجزالو كيسەجك || Un sachet plein de sel, de soufre, de vif-argent, porté au cou, est bon, à ce qu'on dit, contre la peste طوز وكبريت وجيوە ايلە مملو بر كيسەجك گردنە تعليق اولنمق ديدكلرينه كورە وبايە مقاومدر - On appelle Sachet odorant, un petit sac dans lequel on a mis des parfums *A.* كيس العطريّات *P.* كيسهٔ عطر آگين *T.* قوخولو شيلر ايلە طولو كيسەجك || Elle a toujours des sachets sur son lit يتاغندە دائما قوخولو شيلر ايلە طولو كيسەجكلر وار در

SACOCHE. Nom qu'on donne à deux sacs de cuir, joints ensemble, et dont les courriers et d'autres personnes se servent en voyageant *A.* خريطة pl. خرايط - عيبة pl. عيبات - خرج pl. خِرَجة *P.* تكيسە - تليسە - خرجين *T.* هكبە - خرج - اولاق هميانچەسى

SACRAMENTAL, ou SACRAMENTEL. Qui concerne les sacremens *A.* تقديسى || Mot sacramental كلمة التقديس Les paroles sacramentelles الفاظ التقديس

SACRAMENTALEMENT, SACRAMENTELLEMENT, adv. *A.* على وجه التقديس || Le corps de Jésus-Christ est réellement et sacramentellement dans l'Eucharistie حضرت عيسينك تن شريفى ذبيحهٔ مباركەدە حقيقةً وعلى وجه التقديس موجود در

SACRE. Espèce de faucon *A.* صقر pl. صقور *P.* چرغ *T.* چاقر

SACRE. Action par laquelle on sacre un roi *A.* رسم التقديس || Les Pairs assistent au sacre du Roi پادشاهك تقديسى رسمندە پر رتبەسندە اولان عظماى دولت حاضر بولنور

SACREMENT. Signe visible d'une chose instituée de Dieu *A.* شعيرة الله pl. شعاير الله || Les sacremens de l'ancienne loi شريعت قديمەدە موجود اولان شعاير الله La circoncision était un sacrement de l'ancienne loi امر ختان شريعت قديمەدە شعاير اللهك برى ايدى - On appelle Sacremens, les sept sacremens de la nouvelle loi, institués par Jésus-Christ *A.* مناسك سبعة مقدّسة || Le baptême est un sacrement امر تعميد مناسك سبعهٔ مقدّسەدندر Le sacrement de baptême, de mariage منسك مقدّس تعميد ونكاح La forme, la matière du sacrement منسك مقدّسك صورتى ومادەسى

On appelle l'Eucharistie, Le saint sacrement *A.* ذبيحة مقدّسة - نسيكة مباركة || Adorer le saint sacrement ذبيحهٔ مقدّسەيە عبادت ايتمك le porter aux malades ذبيحهٔ مباركەيى مرضايە كوتورمك

SACRER. Conférer un caractère de sainteté par le sacre ou par la consécration *A.* تقديس - اجراء الرسم التقديس *P.* آيين مقدّس ساختن - تقديسرا بجا آوردن *T.* مقدّس قلمق || C'est ordinairement à Reims qu'on sacre les rois de France فرانسە پادشاهلرينك رسم تقديسلرى عادتا فلان شهردە اجرا اولنور

Sacré. *A.* مقدّس *P.* تقديسكردە - تقديس پذيرفتە *T.* قدسى

تقديس اولنمش

Il se dit aussi au substantif, par opposition à Profane, des choses auxquelles on doit une vénération particulière *A.* مبارك — On dit aussi, La personne sacrée du Roi ذات مبارك سلطان — On dit, qu'un dépôt, qu'un secret confié par un ami, sont des choses sacrées دوست طرفندن وديعه قلنان شئ وياخود سرّ امانة الله اولمغله اشياى مباركهدن معدود در — دوستك سرّى امانة الله در — On appelle Ordres sacrés, la prêtrise, le diaconat *A.* pl. طريقات مباركة

En parlant d'un homme qui n'est retenu sur rien par aucun respect de religion, on dit, que c'est un homme pour lequel il n'y a rien de sacré عندنده عزيز ومحترم بر شئ يوقدر

On appelle l'ancien et le nouveau Testament, Les livres sacrés *A.* كتب شريفة — et on dit, L'histoire sacrée, par opposition à l'histoire profane *A.* تاريخ الوقايع المباركة

SACRER. Blasphémer. V. ce mot.

SACRIFICATEUR. Ministre préposé pour faire des sacrifices *A.* مهدى القربان *P.* تقديمساز بسمل *T.* قربان ايتمكه مأمور || Le grand sacrificateur رئيس المهديين القرابين L'office de sacrificateur مهدئ قربان اولان كمسنهنك مأموريتى

SACRIFICATURE. La dignité de sacrificateur *A.* خدمة الاهداء القرابين

SACRIFICE. Culte que l'on rend à Dieu par l'oblation de quelque victime *A.* هدىٌ pl. هديات — قربان pl. قرابين *P.* بسمل *T.* قربان || Sacrifice expiatoire هدىٌ لاستغفار الذنوب Les sacrifices de l'ancienne loi شريعت قديمه موجبنجه تقديم — تقديم هدىٌ ايتمك Offrir, faire un sacrifice اولنان هديات في سبيل الله تقديم قربان ايتمك Les cérémonies du sacrifice قربانك رسوم معتادهسى La victime destinée au sacrifice قربان ايچون تخصيص اولنمش ذبيحه

On dit figur. et proverb. Obéissance vaut mieux que sacrifice, pour dire, que rien ne plait tant à Dieu que la soumission à sa volonté تحصيل رضاى ربّ العالمين تقديم قرابيندن اوليدر

SACRIFICE. Privation que l'on s'impose, ou à laquelle on se résigne *A.* فداء *P.* برخى || Faire à Dieu le sacrifice de soi-même في سبيل لوجه الله تعالى فداى نفس ايتمك de sa vie الله فداى جان ايتمك Je vous fais le sacrifice de tous les intérêts que j'ai dans cette affaire بو خصوصده اولان اغراض مخصوصهمك جملهسنى سنك اوغوركه فدا ايدرم Si j'oublie l'injure qu'il m'a faite, si je ne cherche point à m'en venger, c'est un sacrifice que je vous fais بكا ايتديكى تحقيرى فراموش ايلمه سوداى انتقامدن فراغت ايسهدم انجق سنك خاطركه رعاية فداى حق ايتمش اولورم

SACRIFIER. Faire un sacrifice à Dieu *A.* تقديم — اهداء الهدىٌ *P.* القربان بسمل كردن *T.* تقديم قربان ايتمك || Sacrifier des victimes ذبح قرابين ايتمك Abraham voulut sacrifier son propre fils pour obéir à Dieu حضرت ابراهيم تحصيل — رضاى بارى ضمننده اوغلنى قربان ايلمكه راضى اولدى

Sacrifier quelqu'un, signifie, le rendre victime de quelque vue || Ce ministre a été sacrifié بو وكيل دولت قربان اولدى On a sacrifié ce subalterne, pour sauver l'honneur d'un homme puissant بوذات ذى قدرت جليل الشانك عرضنى محافظه ايچون — پس پايهده اولان خدمهنك بربنى قربان ايتمشلر در Cet homme a été sacrifié injustement فلان كمسنه فدا ايلديلر بغير حق قربان اولدى

SACRIFIER. S'imposer une privation *A.* فداء *P.* برخى كردن *T.* فدا ايتمك || Il a sacrifié ses intérêts à son ami اغراض ومصالح مخصوصهسنى دوستى اوغورينه فدا ايلدى — On dit aussi, Sacrifier une personne, une chose à une autre, pour dire, consentir à en être privé, pour en conserver une autre || J'ai sacrifié deux mille écus pour mon repos راحتم ايچون ايكيبيك غروش فدا ايلدم Sacrifier sa fortune à son honneur بر كمسنه عرضيچون مالنى فدا ايتمك un ami à un bon mot مضمونى قاچرمامق ايچون بر دوست فدا ايتمك l'ancien amant au nouveau عاشق جديد ايچون قديمنى فدا ايتمك Il a sacrifié la moitié du bâtiment à l'escalier نردبانى اويدرمق ايچون بنانك نصفنى فدا ايلدى Sacrifier tout à ses intérêts, à sa gloire, à son ambition اغراض مخصوصهسنى ترويج واجرا ومراتب علوّ واقباله ارتقا وحرص نام وشانى استيفا ايچون هر شيئى فدا ايتمك Il sacrifierait sa vie pour lui فداى باش — فلانك اوغورينه جاننى فدا ايدهجكدر وجان ايدهجكدر

On dit aussi, Sacrifier tout son temps, tout son loisir à une chose, pour dire, l'y employer بر كمسنه نقد وقتنى فلان شيئه صرف ايتمك

Se sacrifier pour . . . , signifie, se dévouer à . . . *A.* فدا النفس *P.* فدا ايتمك *T.* برخى جان كردن || كندويى فدا ايتمك Les bons sujets se sacrifient pour leur roi رعايانك ايوسى پادشاه سنك اوغورينه فداى نفس ايدر Je me sacrifierais pour vous اوغوركه فداى نفس ايدرم

SACRILÉGE. Il se dit en général de toute profanation des choses sacrées *A.* وضع اليد التعرض لاشيا المباركة ـ تعرض لاشيا المباركة *P.* دستدرازى بچيزهاى مباركه *T.* اشياى مباركه يه تعرض || Détestable, horrible sacrilége طوقنمه اشياى مباركه يه تعرض قبيلندن بر فعل واجب الاستكراه Commettre un sacrilége قبيلندن بر فعل ارتكاب ايتمك Piller une église, c'est un sacrilége بر كليسايى يغما ايتمك يغما ايتمك ـ اشياى مباركه يه وضع يد تعرض ايتمكدر Être accusé de sacrilége كفر در اشياى مباركه يه وضع يد تعرض تهمتيله متهم اولمق C'est un sacrilége que d'attenter sur la personne des rois نفس ملوكه قصد اسائت ايتمك كفر عد اولنور ـ اشياى مباركه يه تعرض قبيلندن عد اولنور

SACRILÉGE. Celui qui commet un sacrilége *A.* واضع اليد التعرض لاشياء المباركة *P.* دستدراز بچيزهاى مبارك *T.* مبارك شيئلره طوقنيجى

On dit aussi, Pensée, dessein, action, main, bouche sacrilége معنا ونيت وفعل كفرآميز ويد كفرآلود ودهان كفر نشان

SACRISTAIN. Celui qui a soin de la sacristie d'une église *A.* واقف الخزانة الكنيسة *T.* كليسا اشياسى خزينه سنك حافظى

SACRISTIE. Lieu destiné pour serrer les vases sacrés, les ornemens d'église *A.* خزانة الاوانى الكنيسة ـ خزانة الاشياء الكنيسة *T.* كليسا اشياسى خزينه سى

SACRUM. T. d'Anat. Il se dit pour désigner un os qui est la base et le soutien de toute l'épine du dos *A.* عجب *P.* مهرهٔ پشتماره *T.* قويرق صوقمى كميكى

SADUCÉEN. Qui professe le saducéisme *A.* زنديق pl. زنادقة

SADUCÉISME. Doctrine des Saducéens, qui étaient une secte fameuse chez les Juifs *A.* زندقة ـ مذهب الزنادقة *T.* زنديقلق

SAFRAN, ou CROCUS. Plante bulbeuse *A.* زعفران ـ جسد *P.* كرسم *T.* صفران || Il est jaune comme du safran زعفران كبى Il a le teint jaune comme safran صاب صاريدر رنك رويى زعفرانيدر ـ Safran bâtard. V. Carthame.

SAFRANER. Apprêter avec du safran *A.* تقزيح بالزعفران *P.* كرسم آلود كردن *T.* صفران ايله تربيه ايتمك Et jaunir avec du safran *A.* تصبيغ بالزعفران ـ تجسيد ـ زعفرة *P.* رنك كرسم زدن *T.* صفران ايله بويامق

SAFRANÉ. *A.* مصبوغ بالزعفران ـ مجسد ـ مزعفر *P.* كرسمناك ـ كرسمرنك *T.* صفرانلو ـ صفران ايله بويانمش || Du riz safrané صفرانلو پلاو De la toile safranée صفران ايله بويانمش بز

SAGACE. Doué de pénétration d'esprit *A.* فطين pl. فطن ـ جزيل الرأى ـ اهل الفطنة *P.* باريك انديش ـ بهرأى *T.* اينجه عقللو ـ زيرك

SAGACITÉ. Pénétration d'esprit, perspicacité *A.* فطانت ـ فطنت ـ جزالة الرأى ـ اصالة الرأى *P.* باريك انديشى ـ بهرأيى *T.* اينجه عقلليلق ـ زيركلك || C'est un homme d'une grande sagacité غايت اصالت رأى ايله موصوف بر آدمدر Il a fallu avoir beaucoup de sagacité pour prévoir que . . . بويله اوله جغنى مقدم استدراك ايچون چوق باريك انديشلك لازم ايدى V. aussi Pénétration.

SAGE. Prudent *A.* عاقل pl. عقلا ـ نهى pl. انهيا ـ ذوالنهى ـ لبيب pl. الباء ـ اريب ـ صاحب الدراية ـ ذوى النهى pl. *P.* دانا ـ خردمند ـ هوشيار ـ بر مرد *T.* عقللو || Un homme sage عاقل Les adversités l'ont rendu sage شدايد دهر تقريبيله تحصيل عقل ايتمش اولدى Il a fait en homme sage حكيمانه حركت ـ عاقل ادم كبى حركت ايلدى Il est plus heureux que sage بختى عقلنه غالبدر قوت ايلدى

Il se prend aussi substantivement, et alors on emploie encore le mot *A.* حكيم || Le sage des Stoïciens زمرهٔ رواقيونك حكيمى Le sage est maître de ses passions حكيم وعاقل اولان كشى نفس ايدر تمالك Le sage ne s'enorgueillit point dans la prospérité عاقل اولان كشى وقت بختيارى واقبالده كسب غرور ايتمز ـ On appelle Salomon, Le sage *A.* حكيم ـ حكيم سليمان || Le sage dit dans ses proverbes امثالنده ديمشكه ـ On donne aussi le nom de Sage à ceux qui se sont distingués autrefois par une profonde connaissance des sciences *A.* حكيم pl. حكماء *P.* فرزانه ـ راد ـ دانشمند ـ حكمت شناس || Les sept sages de la Grèce حكماى سبعهٔ يونان

Sage, signifie aussi, modéré, retenu, réglé dans sa conduite *A.* حازم pl. حزما *P.* هوشمند *T.* اوصلو || Il ne s'est point emporté, il a été sage dans cette rencontre بو دفعه غضبه کلمیوب حزامت ایله حرکت ایلدی Il a été débauché, libertin quelque temps, présentement il est sage بر مدت هواسنه تابع مستیب الحال ایکن بو دفعه هوشمندی وحزامت پیدا ایلدی Il est sage avant le temps بیوقت کسب حزامت ایلدی

On dit d'un enfant, qu'il est sage, pour dire, qu'il est posé *A.* راسخ العقل *P.* سنجیده عقل *T.* عقلی دوروشمش

En parlant des femmes, il signifie, modeste, chaste *A.* عقیلة - عفیفة - ادیبة - صالحة *P.* پاکدامن *T.* اوصلو ادبلو

On dit par manière d'avertissement, Soyez sage عقلکی باشنه جویر C'est pour vous apprendre à être sage اشته سکا تعلیم بوندنصکره عاقل اول Soyez plus sage à l'avenir عقل ایچوندر

Sage, se dit aussi des actions, des paroles *A.* معقول - مقرون بالصواب *P.* عاقلانه - فرهنگ آمیز *T.* اوصلو - یوللو || Une conduite, un conseil sage حرکت معقوله ونصح معقول - عاقلانه اصول عقله une réponse جواب معقول حرکت ونصیحت موافق جواب با صواب

Il se dit aussi des animaux, pour signifier, doux, obéissant *A.* منقاد - ذلول *P.* رام *T.* یواش || Un cheval sage منقاد ورام بر دابه un chien بر کلب ذلول

SAGE-FEMME. Celle dont le métier est d'accoucher les femmes *A.* قابلة *P.* ماماجه - پیشنشین *T.* ابه || Habile sage-femme قابلهٔ ماهره

SAGEMENT. D'une manière sage *A.* بالعقل - بالدرایة *P.* حکیمانه - درایتکارانه - عاقلانه - هوشمندانه - خردمندانه *T.* اوصلولق ایله || Il s'est toujours conduit sagement در حالده حکیمانه حرکت ایلدی Il parle sagement عاقلانه سویلر Il a sagement conduit sa barque کشتئ امورینی عاقلانه اداره ایلدی Un livre écrit sagement بالعقل والدرایه انشا اولنمش تألیف

SAGESSE. Prudence *A.* نهاء - نهاوت - عقل - درایت *P.* خردمندی - هوشمندی - دانایی *T.* عقللیلق || Grande sagesse عقل ودرایت تامّه prématurée عقل نا بهنگام - عقل بیوقت consommée عقل کامل Il agit selon sa sagesse ordinaire مألوف اولدیغی درایت اوزره عمل وحرکت ایدر

Il signifie aussi, modération, retenue *A.* حزم - حزامة *P.* هوشمندی *T.* اوصلولق || Il faut beaucoup de sagesse pour ne pas s'emporter en pareille occasion بو مثللو حالت وقوعنده غضبه کلمامک خیلی حزامته محتاجدر Dans ses plus grandes prospérités, il a toujours conservé beaucoup de sagesse حال کمال اقبالنده بیله دائما حزامت اوزره حرکت ایلدی

Et modestie, pudeur *A.* ادب - عفت - صلاح *P.* پاکدامنی *T.* ادبلولق || Elle a un air de sagesse dans tout ce qu'elle dit بو خاتونک کافهٔ اقوالنده بر صورت صلاح وعفت وار در

SAGESSE. Connaissance des choses, soit naturelle, soit acquise *A.* علم - معرفت - وقوف *P.* دانش - فرهنگی *T.* بیلش || Toute la sagesse des hommes n'est que folie devant Dieu بنی ادمک علم ومعرفتی عند الحق محض جهل وجنوندر

Et la connaissance des choses divines et humaines *A.* حکمت - عقل || L'étude de la sagesse مطالعهٔ حکمت Sagesse donnée de Dieu موهوب من عند الله اولان عقل Le don de sagesse est un des sept dons du Saint-Esprit موهبهٔ عقل روح قدسدن ویرلمش مواهب سبعهدن بریدر La sagesse de Salomon حکمت حضرت سلیمان - Un des livres de l'Écriture-Sainte s'appelle Le livre de la sagesse *A.* سفر الحکمة

On appelle le Verbe, La sagesse éternelle, La sagesse incréée *A.* عقل ازلی وعقل غیر مخلوق Et en tant qu'il s'est revêtu de notre humanité, La sagesee incarnée *A.* عقل مجسّد

SAGITTAIRE. Archer. Il ne se dit que du neuvième signe du Zodiaque *A.* برج القوس *P.* برج کمان

SAGOUIN. Sorte de petit singe *A.* قرید *P.* پوزینک *T.* میمونجق

Il se dit figur. d'un homme malpropre *A.* متقشف *P.* چرک آلود *T.* کیرلو پاسلو

SAIGNANT. Qui dégoutte de sang *A.* دامی *P.* خونچکان - خونفشان *T.* قان طملیجی - قاندین || Avoir le nez tout saignant دامی الانف اولمق Avoir la bouche saignante دامی الفم اولمق - بر کمسنهنک آغزی قاندش اولمق - On dit figur., que la plaie est encore saignante, pour dire, que le malheur est encore tout récent یارهنک هنوز قانی آقار

SAIGNÉE. Ouverture de la veine pour tirer du sang *A.* فصد *P.* رکزنی *T.* قان آلمه || Les vaisseaux petits et roulants rendent la saignée difficile طمرلر خرده وجایل اولنجه فصد مشکل

فصد ماده‌سی ادویه‌ٔ La saignée est un grand remède اولور عظیمه‌دندر

Il se prend aussi, pour le sang qu'on tire par l'ouverture de la veine *A.* فصد *P.* فصید *T.* خون فصد قان || طمردن آقیدیلان قان Grande, abondante saignée فصید غزیر

Saignée, se dit aussi d'une rigole que l'on fait pour tirer de l'eau de quelque endroit *A.* بثق pl. بثوق ـ قصاب ـ تفصید pl. تفاصید *P.* فرغر *T.* صو صواخی || On fit une grande saignée aux fossés de la place قلعه‌نک خندقلرینه عظیم صو بر صواغی آچلمشدر Des saignées pour dessécher une marée چیللک یری قورتمق ایچون احداث اولنان صوصواقلری

SAIGNEMENT. Écoulement de sang par le nez *A.* رعاف *P.* خون بینی *T.* ریزش قانمه برون || N'y a-t-il pas moyen d'arrêter ce saignement de nez? رعافک انقطاعی چاره‌سی یوقمیدر

Il se dit aussi absolument pour Épanchement de sang *A.* نزف ـ نزف الدم ـ سیلان الدم *P.* ریزش خون *T.* قان آقمه || La plaie a recommencé à saigner, et ce saignement est de mauvais augure جراحتدن تکرار قان آقمغه باشلادی بو عارضهٔ نزف علامت خیر دکلدر

SAIGNER. Tirer du sang en ouvrant la veine *A.* فصد ـ افتصاد ـ شرط ـ بزغ ـ شق العرق *P.* رک زدن *T.* قان آلمق ـ طمری یارمق || Saigner un malade à la gorge خسته‌یه بوغازدن قان آلمق ـ فصد ایتمک un cheval برآتدن قان بوغازدن Il a appris à saigner فن فصدی اوکرندی آلمق

Saigner, au neutre, se dit de la partie de l'animal dont il sort du sang *A.* دمی ـ نزف ـ سیلان الدم *P.* خون ریزیدن *T.* قان آقمق || Saigner du nez بروندن قان آقمق Il faut laisser saigner la plaie یاره‌دن دمک سیلاننی کسماملو در Le doigt lui saigne پرمغندن قان آقار ـ On dit figur. d'une offense, d'un malheur dont on conserve long-temps le souvenir, que la plaie saigne encore حالا قانی آقار بر یاره در ـ On dit aussi, Le coeur me saigne, lui saigne, pour dire, qu'on est sensiblement touché de quelque chose جکرم خون اولور ـ بغرم خون اولور || Quand je pense à ce malheur-là, le coeur m'en saigne encore بو مصیبت خاطرمه کلدکچه جکرم خون اولور

Saigner un fossé, un marais, signifie, faire écouler par des rigoles une partie de l'eau qui s'y trouve *A.* تبثیق *P.* شکافتن ـ شکاف زدن *T.* یارمق || On a saigné le fossé خندقک صوینی آقتمق ایچون بر طرفنی یاردیلر ـ On dit aussi, Saigner une rivière نهرک صوینی سمت آخره آقتمق ایچون بر طرفنی یارمق

Saigné. *A.* مفصود *P.* رکزده *T.* قان آلمش

SAIGNEUX. Taché de sang *A.* مدمّی *P.* خون آلود *T.* قانلو || Il a le nez saigneux بورنی قانلو در Un mouchoir tout saigneux بسبتون خون آلود بر یاغلق

SAILLANT. Qui avance, qui sort en dehors *A.* بادر الی الخارج *P.* بر جسته *T.* چیقمش ـ ایلرویه چیقمش || Les parties saillantes d'un bâtiment بنانک خارجه متبادر اولان ایلرویه چیقمش یرلری ـ یرلری

En termes de fortification, Angle saillant, c'est celui dont le sommet est du côté de la campagne *A.* زاویهٔ خارجهٔ *P.* کوشهٔ بیرونی *T.* دیش کوشه ـ ایلرویه چیقان کوشه

En parlant d'un ouvrage d'esprit, il signifie figur., vif, brillant *T.* پرلاق || Cet ouvrage est bien écrit, mais il n'y a rien de saillant بو تألیفک انشاسی کوزلدر انجق درونده پرلاق بر یر یوقدر

SAILLIE. Sortie d'un liquide avec impétuosité *A.* فوران *P.* زهاب ـ بر جستکی *T.* فشقرمه ـ چیقمه ـ آتیلدرق || Le sang ne sortait de la veine que par saillies قان طمردن آتیلدرق چیقار ایدی Ce jet d'eau ne vient que par saillies بو فسقیه‌نک صویی آتیلدرق چیقار

Figur. Emportement, boutade *A.* بادرة ـ نازبة pl. بوادر *P.* تیز خویی ـ تند خویی *T.* تتیزلک || Saillie dangereuse تهلکه‌لو بر بادره Dans sa colère il a de fâcheuses saillies حال غضبنده حادّ البوادر در Il faut réprimer les saillies de la jeunesse حال شبابده اولان بوادرک قهری لازمدر Tout d'un coup il lui prit une saillie بغتهٔ بر بادره‌سی ظهور ایلدی C'est une saillie de gaieté qu'il faut pardonner à son âge طیش وشطارتدن نشأت ایتمش بر بادره اولمغله سننه کوره معذور طوتلمق اقتضا ایدر

Saillie. Trait d'esprit vif et brillant, qui semble échapper dans un ouvrage d'esprit et dans la conversation *A.* بدیهة pl. بدایه ـ فلتة pl. فلتات ـ افتلات الکلام *P.* سخن چاپک اندیشیده *T.* بولش ـ بولش چاپکلکی || Une saillie spirituelle, agréable بو لطیف و پر ذکا بر بولش Cet écrivain a d'heureuses saillies

کاتب بدایه وفلتاته موفقدر Il abonde en saillies, mais il manque de profondeur et de suite افتلات کلامی زیاده‌سیله در انجق رابطه وتعمّق یوقدر

SAILLIE. T. d'Archit. L'avance d'une pièce hors du corps du bâtiment *A.* طنف ـ کنّة pl. کنان *P.* بنای برجسته *T.* چیقمه || Un cabinet en saillie چیقمه بر اوطه

SAILLIR. Il se dit des choses liquides qui jaillissent, qui sortent avec impétuosité *A.* انشعاب ـ فوران *P.* زهیدن *T.* فشقرمق || Quand Moïse frappa le rocher, il en saillit une source d'eau حضرت موسی عصا ایله قیایه ضرب ایلدکده بر عین ما فوران ایلدی Le sang saillissait de sa veine قان فلانک طمرندن فشقرر ایدی ـ طمرندن انشعاب ایدر ایدی

SAILLIR. Il se dit des animaux lorsqu'ils couvrent leurs femelles *A.* نزاء ـ قوع ـ قیاع *P.* گشنی کردن ـ در گشن گرفتن *T.* ارکک حیوان دیشی‌یه آشمق || Quand le taureau saillit une vache بوغه اینککه آشدیغی حالده Faire saillir une jument ایغری قصراغه آشدرمق

SAILLI. *A.* مقبوع *P.* در گشن گرفته *T.* آشنمش

SAILLIR. Il se dit en Architecture, des bâtimens qui débordent le nu du mur *A.* خروج *P.* بیرون آمدن *T.* چیقمق || Ce balcon saille trop بو قمریّه چوق چیقار

SAIN. De bonne constitution, qui jouit d'une bonne santé *A.* صحیح pl. اصحّا ـ صحیح المزاج ـ سالم ـ بریٔ من الاسقام ـ قویّ البنیة *P.* تندرست *T.* صاغ || Un corps bien sain قویّ البنیه بر وجود Cet homme n'est pas sain بو آدم صحیح المزاج دکلدر ـ تندرست دکلدر Il est revenu sain et gaillard مصحوباً بالصحّة ـ آمناً وسالماً وفرحاً ومسروراً عودت ایلدی والفرحة Sain de corps et d'esprit قلباً وقالباً صحیح وسالم Il s'est sauvé sain et sauf بالامن والسلامه خلاص بولدی ـ Il se dit aussi des parties du corps || On lui a trouvé les parties nobles saines et entières اعضای شریفه‌سی درست وصحیح بولندی Ce cheval a les jambes fort saines بو آتک آیاقلری صحیح وسالمدر ـ صاغ وسالم ـ Il se dit aussi des choses || Ces marchandises sont arrivées saines et sauves بو ماللر مصحوباً آمناً وسالماً کلمشدر ـ بالامن والسلامه واصل اولمشدر Voilà des pommes encore fort saines pour la saison بو موسمه کوره بو الما صحیح وسالمدر Tout ce bois de charpente s'est trouvé fort sain بو کراسته‌نک مجموعی صحیح وسالم بولندی Les fondemens de cet édifice paraissent sains et entiers بو بنانک تمللری صحیح وبی نقصان کورینور ـ Il signifie aussi, salubre. V. ce mot.

SAIN, se dit aussi du jugement, de l'esprit *A.* سلیم ـ سدید ـ ذو سداد *P.* درست *T.* صاغلم ـ طوغری || La saine raison عقل سلیم ـ سداد عقل La saine critique سداد رأی ایله اولان انتقاد احوال Il a le jugement, l'esprit sain رأی سدید وعقل سلیم صاحبیدر

On dit, Un style sain, pour dire, un style pur et exempt de mauvais goût *A.* سالم من السقامة *P.* بیقصور *T.* قصورسز || Son style en général est sain سبک وعباره‌سی علی الاطلاق سقامتدن سالمدر

On appelle Sainte doctrine, la doctrine qui est orthodoxe مذهب حق ـ On dit aussi, Opinions saines حقه مقارن افکار وآرا

SAINDOUX. Graisse de pourceau *A.* شحم الخنزیر *P.* روغن خوک *T.* خنزیر یاغی

SAINEMENT. D'une manière saine *A.* بالصحّة ـ مقروناً بالصحّة *P.* در حال درستی *T.* صاغلق ایله || Pour vivre sainement, il faut éviter tous les excès بالصحّة والعافیة تعیّش ایتمک مشتهیات نفسه مبالغه وافراطدن اجتنابه متوقف بر کیفیتدر Manger peu sainement صحّته مقرون اولمیان طعامه رغبت ایتمک

On dit figur. Juger sainement des choses, pour dire, en juger selon la droite raison *A.* بعقل السلیم ـ بسداد العقل *P.* با رأی درست *T.* طوغریلق ایله || Il faut juger sainement des choses عقل سلیم ایله حکم ـ سداد عقل ایله رأی ایتملو در ایتمک اقتضا ایدر

SAINT. Essentiellement pur et parfait *A.* مقدّس En ce sens il ne se dit que de Dieu حضرت ربّ قدّوس || La Sainte Trinité اقانیم ثلثهٔ مقدّسه Le Saint Esprit روح القدس

Il se dit aussi des créatures les plus parfaites, des esprits bienheureux || La Sainte Vierge حضرت بتول Les saints anges ملایکهٔ کرام حضراتی Les saints apôtres حواریّون حضراتی Les saints docteurs علمای عظام حضراتی Les saints martyrs شهدای کرام Les saints Pères ائمّهٔ عظام حضراتی Saint Pierre حضرت پتروس

Il se dit encore des hommes qui vivent selon la loi de Dieu *A.* مبارک pl. مبارکین ـ عزیز pl. اعزّة || Un saint homme مبارک بر آدم Un saint personnage عزیز ومبارک بر ذات Une âme

sainte نفس مبارك Le plus grand pécheur peut devenir saint اعظم گناهكاران ذوات مباركینك صلاحنه قدر واصل اولمق ممكندر

Et des choses qui sont conformes à la loi de Dieu *A.* مبارك || Une action, une pensée sainte بر فعل وبر فكر مبارك De saintes oeuvres اعمال مباركه Mener une vie fort sainte عیش مبارك اوزره كچنمك — Et des choses respectables || La sainte union conjugale بین الازواج — مزاوجتك اتحاد مباركی رعایتی واجب اولان اتحاد مبارك La sainte autorité des magistrats قضاتك حكومت مباركلری — On appelle la Palestine, La terre sainte ارض مباركه Et les lieux où sont opérés les mystères de la rédemption, Lieux saints امكنهٔ مباركه — اراضیٔ مباركه Et la semaine qui précède le jour de Pâques, La semaine sainte *A.* اسبوع مبارك *P.* هفتهٔ مبارك *T.* مبارك هفته Et tous les jours de cette semaine s'appellent saints *A.* ایام مباركة *P.* روزهای مبارك *T.* مبارك كونلر

Saint, se dit aussi des choses qui appartiennent à la religion *A.* شریف || La sainte Bible كتاب الله شریف Les livres saints كتب شریفه Les saints canons احكام شریفه — فتاواى شریفه

Saint, subst. Celui qui vit selon la loi de Dieu *A.* ولیّ الله pl. اولیاء الله — عزیز pl. اعزّة || C'est un grand saint اعاظم اعزّهٔ كرامدن بریدر C'est un saint اولیاء اللهدندر

Sainte-Barbe. T. de Mar. Un lieu dans les vaisseaux où l'on serre la poudre et les ustensiles de l'artillerie *T.* صانته باربه

SAINTEMENT. D'une manière sainte *A.* عزیزاً — مباركاً *P.* مباركانه *T.* عزیز كبی || Il a vécu saintement ایام عمرینی عزیزاً ومباركاً عزیز كبی كچندی — امرار ایلدی Il est mort saintement عزیزاً ومباركاً ارتحال ایلدی

SAINTETÉ. Qualité de ce qui est saint *A.* شرافت || Grande sainteté شرافت جلیله La sainteté des apôtres حواریّون حضراتنك شرافتی La sainteté de ses moeurs اخلاقی — شرافت اخلاقی شرافت مكان d'un lieu وآدابنده بدیدار اولان آثار شرافت de la religion chrétienne دین عیسوینك شرافتی du mariage شرافت نكاح — رابطهٔ نكاحك شرافتی

Il se dit par excellence de Dieu *A.* قدسیت — قدس || Dieu est la sainteté même حق تعالی حضرتلری قدس محضدر

Sainteté. Titre d'honneur qu'on donne au Pape *T.* جناب شرافت مآبلری

SAÏQUE. Vaisseau de charge dont on se sert sur la Mediterranée *T.* شایقه

SAISIE. T. de Jurisp. Acte par lequel on saisit les biens d'un débiteur *A.* ضبط بمعرفة الشرع *T.* معرفت شرع ایله آلیقویمه || Saisie mobilière ممكن النقل اولان اموالك معرفت شرع ایله ضبطی

SAISINE. T. de Pratique. Prise de prossession d'un fonds, en vertu d'un acte qui en est donné par le propriétaire *A.* ضبط — تصرّف || Mettre quelqu'un en possession et saisine d'une terre بر ارضی فلان كمسنه‌نك دست تصرّف وتملكنه تسلیم ایتمك Prendre possession et saisine دست ضبط وتملكه اخذ ایتمك Être en saisine واضع الید تصرّف اولمق

Il se dit aussi de l'acte même par lequel le seigneur met en posseston *A.* كتاب التملیك *P.* ملكنامه *T.* تملیكی حاوی سند

SAISIR. Prendre tout d'un coup et avec effort *A.* اخذ — اختلاس *P.* ربودن *T.* قاپمق — قاورەمق — طوتمق || Saisir quelqu'un au collet بر كمسنه‌یی یقه‌سندن قاورەمق lui saisir l'épée قلجنی ربودهٔ دست — بر كمسنه‌نك قلجنی قاپمق — حرامیلر اخذ اولندی On a saisi les voleurs اختطاف ایتمك طوتلدی

On dit figurément à un homme qui a mal compris, Vous n'avez pas bien saisi ce que j'ai dit دیدیكم كلامك معناسنی لایقی اوزره اخذ ایده‌مدك — On dit aussi, Il faut saisir ce qu'on entend بر كمسنه دیكلدیكی كلامك معناسنی اخذ ایتملو در Le traducteur n'a pas saisi parfaitement ce passage مترجم بو عباره‌نك معناسنی كركی كبی اخذ ایده‌مدی

On dit aussi d'un homme qui a la conception vive et forte, Il saisit tout d'un coup les choses سرعت انتقالی وار در

On dit, Saisir l'occasion, le moment favorable, pour dire, en profiter *A.* اغتنام الفرصة — اختلاس الفرصة *P.* وقت مناسبرا گرفتن *T.* فرصتی یقدلمق

Saisir. T. de Jurisp. Arrêter, retenir quelque chose par autorité de Justice *A.* توقیف بمعرفة الشرع — حبس بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع باز داشتن *T.* معرفت شرع ایله آلیقویمق || Saisir des meubles et des immeubles املاك وعقار واشیای ممكن النقلی معرفت شرع ایله حبس وتوقیف ایتدرمك Saisir les revenus d'une terre entre les mains du fermier چفتلكك وارداتنی معرفت شرعله ملتزمك الندە توقیف ایتدرمك

On dit aussi, que le mort saisit le vif, pour dire, qu'à l'instant même que quelqu'un meurt, son héritier devient le maître de son bien لدی الممات حیاتده بولنان وارث مالک میراث اولمش اولور

Saisir se dit figur. des impressions subites que l'on éprouve *A.* وجودینه یقه‌لمق .T گرفتن .P استیلا ـ اخذ || Le froid l'a saisi فلانی شدّت برودت مستولی اولدی La colique l'a saisi خوف قولنج علتی یقه‌لدی La crainte, le désespoir l'a saisi وخشیت وحال مأیوسیّت فلانه مستولی اولدی

Se saisir de quelqu'un, signifie, le prendre, l'arrêter *A.* اخذ ـ اخذ وحبس .P گرفتن ـ گرفتن ودر زندان کردن .T طوتوب الیقویمق ـ طوتمق || Il faut se saisir de cet homme-là, c'est un voleur فلان کشی خرسز اولدیغندن اخذ وحبس اولنمق اقتضا ایدر

Se saisir d'une chose, c'est la prendre, s'en rendre maître *A.* ضبط .P گرفتن .T آلمق || Il s'est saisi de l'argent, du cheval d'un tel فلانک اقچه‌سنی وآتنی ضبط ایلدی Il faut se saisir de cette place بو قلعه‌نک ضبطی لازمدر

On dit aussi, Se saisir et Être saisi, pour dire, être frappé subitement, touché de déplaisir, pénétré de douleur *A.* دهش ـ کندوبی .T دنگ شدن ـ هوش ربوده شدن .P تدلّه ـ توله عقلی یرندن ـ فلانک عقلی کیدوب شاشمق ـ آلدرمق اوینامق || Quand on lui a dit cette nouvelle, il fut tellement saisi, qu'il se trouva mal بو خبر کندویه انها اولندقده شول رتبده متدله ومدهوش اولمشکه مزاجنه خلل عارض اولمشدر Cette pensée m'a saisi بو فکر بنی دنگ وبیهوش ایلدی ـ عقلمی یرندن اویناتدی Quand on lui apprit la mort de son fils, il se saisit tellement, qu'il en mourut اوغلنک وفاتی خبری فلانه انها اولندقده اولقدر دوچار دهشت اولمشکه شول رتبده کندوبی آلدریکه ـ دفعةً هالک اولدی

Saisi. *A.* مضبوط .T قاپلمش .P ربوده .A مختلس ـ مأخوذ .T الیقونمش .P باز داشته .A محبوس .T طوتلمش .P گرفته .A ـ کندوبی آلدرمش .T هوش ربوده .P متدله ـ مدهوش .A On dit, qu'on trouva le voleur saisi du vol, c'est-à-dire, ayant sur lui ce qu'il avait volé سارق مال مسروق اوزرنده ایکن اخذ اولندی ـ En termes de Pratique, on dit au substantif Le saisi, pour dire, le débiteur sur qui l'on a fait une saisie || Le saisi et le saisissant مالی حبس اولنان ومالی حبس ایتدرن

SAISISSANT, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase, Froid saisissant, c'est-à-dire, qui saisit, qui surprend tout d'un coup *A.* برد قاورایجی صوغوق .T سرمای زود تأثیر .P دفعیّ التأثیر

Saisissant, subst. Il se dit en termes de Pratique, de celui qui saisit en Justice *A.* حابس المال بمعرفة الشرع .P بازدارندهٔ معرفت شرع ایله حبس مال ایتدرن .T مال بمعرفت شرع

SAISISSEMENT. Impression subite et violente que cause un grand déplaisir *A.* دهشت ـ وله ـ دله .P هوش ربودگی .T کندوبی آلدرمه ـ عقل یرندن اوینامه || Il s'est pas encore revenu du saisissement que lui a causé cette nouvelle بو خبرک استماعنده دوچار اولدیغی حال دله ودهشتدن هنوز کندویه کلمدی

SAISON. L'une des quatre parties de l'année *A.* فصل pl. فصول || Les quatre saisons de l'année sont le printemps, l'été, l'automne et l'hiver فصول اربعه ربیع وصیف وخریف وشتا در L'hiver est la plus rude des saisons فصل شتا اشدّ فصولدر

On appelle le printemps, La saison nouvelle *T.* اوّلبهار Et l'automne, L'arrière-saison *T.* کهنه بهار

On dit, La première, ou la dernière saison de la vie, pour dire, la jeunesse, ou la vieillesse وقت بهار عمر ووقت خزان عمر

Saison, se dit aussi du temps où l'on sème, ou l'on recueille certains grains, certains fruits *A.* موسم .P هنگام .T وقت || Saison des semailles موسم القاء التخم ـ موسم زراعت تخم ـ des foins گیاه موسمی اکدجک وقت Des fruits de la saison میوه موسمی ـ On dit aussi, La saison des perdrix, des cailles, etc. pour dire, le temps où il y en a en abondance ککلک وکوکرجین موسمی

Il signifie aussi, le temps propre pour faire quelque chose || Faire ses provisions dans la saison اقتضا ایدن ذخایرک وقت وموسمنده تدارکنی موسمنده ایتمک En temps et saison Ces mets, ces fruits-là ne sont plus de saison بو طعاملر وبو میوه‌لر موسم طعاملری ومیوه‌لری دکلدر Ce que vous dites est hors de saison دیدیککک کلام موسم صحبتی دکلدر ـ نا بهنگامدر ـ بموسمدر Vos conseils ne sont plus de saison اخطارات ونصایحک موسمه موافق دکلدر

SALADE. Mets composé d'herbes assaisonnées avec du vinaigre et de l'huile *A.* سلیطة .T صلاته || Salade de laitues, de pourpier مارول وسمز اوت صلاته‌سی

SALAGE. Action de saler *A.* املاح .P نمکسودی .T طوزلمه ||

Le salage d'un porc coûte tant بر رأس خنزيرك طوزلمه‌سى شو قدر مصرفه محتاجدر

SALAIRE. Payement pour travail *A.* اجرة ـ عمالة ـ جعيلة *P.* ايشچيلك پاره‌سى ـ ال كراسى *T.* مزد دست ou récompense pour service *A.* اجر pl. اجور ـ مكافات *P.* مزد *T.* بر كمسنه || Recevoir le salaire de son travail خدمت اجرتى ايشچيلكى ـ ايشلديكى نسنه‌نك كراسنى اخذ ايتمك ارباب صنعتدن Payer le salaire d'un artisan پاره‌سنى آلمق بريسنك جعيله‌سنى ادا ايتمك Il ne faut point retenir le salaire des domestiques خدمتكار اجرتنى آليقويمق جائز Toute peine mérite salaire هر زحمت اجره سزا در Est-ce là le salaire de tant de services دكلدر بو قدر خدمتلرك اجر ومكافاتى بوميدر

Il se dit figur. de la punition que mérite une mauvaise action *A.* جزاء ما ـ مجازات ـ جزاء سوء الصنيع ـ جزاء بالسوء *P.* باد افراه *T.* كوتيلك قارشولغى *P.* يليق || Il a fait une mauvaise action, il en a eu le salaire ايتديكى سوء صنيعك جزاسنى بولدى Il a eu le salaire de ses crimes سوء علمك ـ ارتكاب ايلديكى جنايتلرك جزاء ما يليقنى بولدى

SALAISON. Action de saler des choses propres à manger *A.* تمليح *P.* نمكپاشى *T.* طوزلمه || La salaison du beurre روغن ساده‌نك طورلمه وقتنده Pendant le temps de la salaison تمليحى

Il se dit aussi des choses salées *A.* مملوح pl. مملوحات *P.* طوزلو اتلر ـ لحوم مملوحه *T.* طوزلو || Viandes salées نمكسود

Pour les viandes, on emploie plus particulièrement les mots *A.* قديد ـ اشارة *P.* نمكسود *T.* بصدرمه Et pour les poissons *A.* صحنانة *P.* نمكسود *T.* ماهى بالغى ـ صلامورە بالغى طوزلو بالق

SALAMALEC. Terme Arabe, qui signifie, la paix avec vous *A.* سلام عليكم

SALAMANDRE. Animal du genre des lézards, qu'on croyait autre fois vivre dans le feu *A.* سمندر *P.* سمندور ـ سمندر ـ آذرتش ـ آذرشين ـ سمندل

SALANT. D'où l'on tire du sel. Il ne se dit qu'en ces phrases: Marais salans, puits salans طوز چيقار بطاقلق يرلر وقيولر

SALARIER. Récompenser, donner le salaire qui est dû *A.* اداء اجرت *P.* مزد دادن *T.* اداء المقابلة الخدمة ـ الاجرة اجرتى ناقص || Il a été mal salarié حق ويرمك ـ اودەمك ويرلدى

SALAUD. Il se dit d'un enfant sale et malpropre *A.* صبى مردار چرچوق *T.* كودك چرك آلود *P.* متدنس ـ Il se dit au figuré pour Ordurier || Il aime à faire des contes salauds مردار حكايه‌لره ـ مدنس حكايه‌لره هوسكار در

SALAUDE. Il se dit d'une femme sans moeurs et sans pudeur *A.* مقذرة ـ مدنسة المزاج *P.* تر دامن ـ آلوده دامن *T.* مردار مشربلو

SALE. Malpropre, plein d'ordures *A.* مقذر ـ متوسخ ـ درن *P.* خازناك ـ چرك آلود ـ نا پاك *T.* مردار ـ پاسلو ـ كيرلو || Il est toujours crasseux et sale دائما مقذر ومتوسخدر Avoir les mains sales الى كيرلو پاسلو اولمق ـ مقذر الايادى اولمق Une chambre sale مقذر ونا پاك بر اوطه Les rues sont sales en hiver وقت شتاده زوقاقلر مقذر وچرك آلود در Une eau sale et bourbeuse مقذر ووحلناك صو

Gris Sale. C'est le nom d'une couleur d'un gris terne *A.* ابلق *P.* كدر *T.* ابلك تيره ـ جسينه *T.* بوز قير

On appelle, Paroles, actions sales, celles qui sont abscènes *A.* اقوال واعمال ملوثة ـ اقوال واعمال مدنسة ـ واعمال رافثة *P.* سخن وكردار لوث آلود *T.* مردار سوزلر وايشلر ـ On dit aussi, Un sale intérêt, pour dire, un intérêt sordide *A.* غرض مدنس ـ غرض ملوث *P.* غرض تلوث آميز *T.* مردار بر غرض

SALEMENT. D'une manière sale *A.* مقذرا ـ مدنسا *P.* بنا پاكى *T.* مردارجه || Il mange salement مدنسا اكل طعام ايدر

SALEP. Nom d'une substance qu'on prépare avec des racines d'orchis, et dont les Orientaux font un grand usage. V. au mot Orchis, le nom de cette plante en Arabe *T.* صالب

SALER. Assaisonner avec du sel *A.* تمليح ـ ازعاق *P.* نمك پاشيدن *T.* طوز آتمق ـ طوز قويمق || Saler une soupe چوربايه طوز قويمق ـ چوربايى ازعاق ايتمك Cela est trop salé پك طوزلو در

Il signifie aussi, mettre du sel sur des viandes crues pour les garder long-temps *A.* املاح *P.* نمكسود كردن *T.* طوزلمق || Saler du boeuf صغر اتنى طوزلمق ـ Il se dit aussi des poissons || Saler des harengs طرحوز بالغنى طوزلمق

Salé. *A.* مملوح ـ مزعوق *P.* نمكين ـ نمك آلود *T.* طوزلنمش طوزلو ـ || Viande salée لحم مملوح Beurre salé طوزلنمش ياغ

Il est aussi adjectif dans ces phrases, Eaux salées *A.* مياه مالحة *P.* آب شور *T.* طوزلو صو Sources salées *A.* pl. ينابيع مالحة *P.*

طوزلو صو پبكارى .T زهاب شور

On dit figur. qu'une raillerie, qu'un propos est salé, pour dire, qu'ils sont ingénieux, piquants .A ملیح .P نمكدار ـ نمكين .T دادى چوق ـ طوزلو

SALETÉ. Qualité de ce qui est sale .A قذارت .P نا پاكى .T كيرلولك ـ مرداراق || Je suis ennemi de la saleté كيرلولكك دشمنى يم La saleté de ses habits قذارت اثوابى des rues زوقاقلرك مردارلغى

Il signifie aussi, ordure .A وسخ .pl اوساخ ـ دنس .pl ادناس .P چرك ـ خاز .T كير ـ بيلاشق ـ مردارلق || Il y a ici des saletés qu'il faut ôter بو محلده اولان اوساخك رفعى لازمدر

SALETÉS. Paroles obscènes .A قذع .pl قذعات ـ كلام فحش .pl فحشيات .P كلمات رافثة .pl گفتار بى ادبانه .T مردار سوزلر || Il dit toujours des saletés دائما فحشيات سويلر

SALEUR. Celui qui sale .A مملح .P نمكزن .T طوزليجى || Saleur de poissons بالق طوزليجى

SALICOT. V. Bacile.

SALIÈRE. Petit vaisseau où l'on met du sel qu'on sert sur table .A حقة الملح .P نمكدان .T طوزلق || Salière d'argent, de cristal سيم وبللور نمكدان

SALIÈRES. Il se dit des creux qui paraissent au-dessus des yeux du cheval .A وقب الفرس .pl اوقاب الفرس .P چاه چشم اسب .T آتك كوزى اوستنده كى چقور

SALIN. Qui contient des parties de sel .A مالح .P نمكدار .T طوزلو

SALINE. Chair ou poisson salé .A لحم وسمك مملوح .P گوشت وماهئ نمكسود .T طوزلو ات وطوزلو بالق V. aussi Salaison dans ce sens.

SALINE. Le lieu où l'on fait le sel .A مملحة .P نمكسار ـ نمكزار .T طوزله || Les salines de Lorraine فلان مملكتده واقع مملحه لرك Les salines rapportent tant de revenu طوزله لرك ايرادى شو مقداره بالغ اولور

SALIR. Rendre sale .A تقذير ـ تدنيس ـ ايساخ ـ تلطيخ ـ تقذيع .P تلويث ـ خاز ناك ساختن ـ چرك آلود ساختن .T كيرلمك ـ مردارلمق ـ بيلاشدرمق || Salir ses mains تلطيخ Cet enfant salit ses habits بو چوجوق لباسنى ايادى ايتمك لباسنى مردارلر ـ تلويث ايدر

On dit figur., qu'une chose salit l'imagination, lorsqu'elle présente des idées obscènes .A تلويث الذهن ـ تدنيس الذهن

Il se dit aussi de la réputation, pour dire, y porter atteinte par des discours .A ايراث الشين ـ تشيين .P چرك آلود كردن .T لكه لمك ـ كيرلمك || Salir la réputation de quelqu'un بر كمسنه نك نام وشهرتنه ايراث شين ايتمك

SE SALIR. .A تلطخ ـ توسخ .P چرك آلود ـ خارناك شدن .T كيرلنمك ـ مردارلنمق ـ بيلاشمق شدن

Il se dit aussi d'une couleur qui devient sale .A استيساخ ـ اخذ الوسخ .P چرك پذيرفتن ـ خاز گرفتن .T كير طوتمق || Les étoffes blanches se salissent bientôt ثوب ابيض چابك كير طوتار ـ سريعاً اخذ وسخ ايدر

SALISSANT. Qui salit .A ماطخ .P خاز آور ـ جركين ساز .T كيرلديجى || Le drap noir est salissant quand il est neuf سياه چوقه جديد اولديغى حالده كيرلديجيدر

Il se dit aussi d'une couleur qui se salit aisément .A لون سريع الاستيساخ .P رنگ خاز گير .T رنك كير طوتار || Le blanc est une couleur fort salissante بياض رنك بغايت كير طوتار

SALISSURE. Ordure. V. Saleté.

SALIVAIRE. T. d'Anat. On appelle Glandes salivaires, les glandes qui contiennent la salive .A غدد رضابية .P دشبل خيودار .T سالبارلو بز Et conduits salivaires, les canaux par où elle passe .A مجارى الرضاب .P گذرگاه خيو .T سالبار يولى

SALIVATION. T. de Med. Évacuation abondante de salive .A صب الريق ـ صب الرؤام ـ سيلان الريق .P خيو ريزى .T ريزش آب دهان ـ سالبار اقمه سى || Arrêter la salivation صب ريقى قطع ايتمك

SALIVE. Humeur aqueuse qui coule dans la bouche .A ريق .pl ارياق ـ رضاب ـ لعاب .P خيو ـ آب دهان .T سالبار ـ آغز يارى || La salive est très-utile à la digestion رضاب هضم رضابك هضمه نفع عظيمى ـ ماده سنه مدار كلى اولور وار در

SALIVER. Rendre beaucoup de salive .A اسالة الريق ـ اسالة الرضاب ـ اسالة الرؤام ـ صب الريق .P آب دهان از دهان خيو ريزانيدن ـ آوردن .T اغزدن سالبار آقتمق || Le tabac mâché fait beaucoup saliver توتون چينمك بغايت اسالهٔ رضابى مستلزمدر آغز يارى آقتمق

SALLE. La plus grande pièce d'un appartement .T ديوانخانه

Un appartement composé d'une antichambre, d'une salle et d'un cabinet بر دیش اوطهسی وبر دیوانخانه وبر عدد خلوت اوطهسنی مشتمل بر بنا — Il se dit aussi de certains lieux couverts, destinés pour l'usage ou pour le plaisir du public || La salle de la comédie قومدیا تعبیر اولنور ملعبه‌نك دیوانخانه‌سی Il y a beaucoup de libraires dans la grande salle du Palais سرایك بیوك دیوانخانه‌سنده قتی چوق صحافلر جمعیتی وار در

Il se dit aussi de certaines pièces qui servent à divers usages A. بیت pl. بیوت P. خانه T. اوطه | Salle d'audience عرض اوطه‌سی Salle à manger طعام اوطه‌سی Salle du commun, c'est le lieu où les domestiques mangent قوغوش — سماط اوطه‌سی Salle à faire noces, ou salle des festins دوکون اوطه‌سی — ضیافت اوطه‌سی Salle d'armes, c'est le lieu où l'on montre à faire des armes سلاح تعلیمی اوطه‌سی — یری

On appelle Salle, dans les hôpitaux, les grands lieux où sont les lits des malades A. ازج المرضاء pl. آزاج المرضاء T. خسته‌لر قوغوشی

SALOIR. Vaisseau de bois où l'on garde du sel A. کندوج الملح P. نمک کندوی T. طوز فوچیسی

SALON. Pièce d'un appartement qui sert à recevoir compagnie A. بیت الزوّار P. خانهٔ مسافرین T. جمعیّت اوطه‌سی

Et une pièce où l'on peut se réunir A. بیت الجمعیّة T. جمعیّت اوطه‌سی T. بزمگاه

SALOPE. Qui est sale. V. Salaud. — Il se dit aussi d'une femme de mauvaise vie. V. Salaude.

SALOPEMENT, SALOPERIE. V. Salement, Saleté.

SALPÊTRE, ou NITRE. Sorte de sel qui se tire des plâtras de vieilles murailles, des vieilles démolitions A. شورج — ملح الدبّاغین — ملح بارود P. شوره — خنکسار T. کهرجله | Faire du salpêtre کهرجله اعمال ایتمک — یاپمق raffiner کهرجله‌یی تصفیه ایتمک — قال ایتمک

SALPÊTRIER. Ouvrier que travaille à faire du salpêtre A. صانع الشورج P. شوره‌گر T. کهرجله‌جی

SALPÊTRIÈRE. Lieu où l'on fait le salpêtre T. کهرجله کارخانه‌سی

SALSEPAREILLE. Plante médicinale A. فشاغ T. سالساپرینه

SALUBRE. Qui contribue à la santé. En parlant de nourriture, on emploie les mots A. مستلزم الشفاء — موجب الصحّة — مریٔ — هنیٔ P. خوشساز مزاج T. مزاجه یرار || Eau salubre ماء هنیٔ nourriture غذای هنیٔ — En parlant de l'air A. سالم — لطیف — طیّب — جیّد P. درست — خوش T. صاغ — ایو — Et en parlant d'un pays où l'air est salubre A. عذی — مریٔ P. صحتبخشا T. هواسی صاغلم || Il demeure dans un pays où l'air est salubre ارض عذیده اقامت ایدر — هواسی صاغلم بر یرده

SALUBRITÉ. Qualité de ce qui est salubre. En parlant de nourriture, en emploie les mots A. هنائت P. مزاج خوشسازیٔ — T. مزاجه یرارلق شفا بخشایی — En parlant de l'air A. طیب الهواء — جودة الهواء — لطافة الهواء P. درستیٔ هوا — خوشیٔ هوا T. ایولکی — صاغلق || La salubrité de l'air هوانك جودت ولطافتی — En parlant de la salubrité de l'air d'un pays A. عذاوت — مرائت P. صحتبخشایی T. هوا صاغلملغی || La salubrité de l'air de ce pays-là اول مملکتك عذاوتی — هواسی صاغلملغی

SALUER. Donner à quelqu'un une marque extérieure de civilité A. اداء الرسم السلام P. سلام دادن T. سلام ویرمك — سلاملمق || Les manières de saluer sont différentes, selon les différentes nations امم مختلفه‌نك عادتنده رسم سلامك اداسی صورتی درلو درلو در Saluer en ôtant le chapeau شابقه‌یی چیقاررق سلام ویرمك — Il se dit aussi en parlant des troupes de terre ou de mer || Saluer de la pique, de l'épée مزراق یا قلیج اشارتیله سلاملمق On salue à la mer en tirant le canon دریاده سلاملمه‌نك رسمی طوب انداختیله اولور Les vaisseaux amis qui se rencontrent en mer, se saluent دوست کمیلری لدی التلاقی بری برلریله سلاملاشور Les vaisseaux saluèrent la citadelle سفینه‌لر قلعه‌یی سلاملدیلر

Il signifie aussi, faire ses complimens par lettre A. ابلاغ السلام — تبلیغ السلام P. عرض سلام کردن T. سلام ایتمك || Je salue tels et tels فلان وفلانلره سلام ایدرم Je vous prie de le saluer de ma part فلانه طرفمدن تبلیغ سلام ایلمکز مرجو در

On dit, Aller saluer quelqu'un, pour dire, lui faire visite بر کمسنه‌نك زیارتنه وارمق

SALURE. Qualité d'une chose salée A. ملحیّت P. شوری T. طوزلولق || La salure de la mer provient d'une telle cause دریانك ملحیتی فلان سببدن ناشیدر

SALUT. Action de saluer A. سلام P. سلامسازی T. سلاملمه || Répondre au salut سلاملمه‌یه مقابله ایتمك Refuser le salut سلامدن امتناع ایتمك Le salut des armes, du drapeau تحریکی

سلاح يا تحريك بيراق ايله سلاملمه – On appelle Saluts de mer, les coups de canon que tire un vaisseau pour rendre honneur à un autre vaisseau, ou à une place *A.* سلام بحرى *P.* سلام دريا *T.* دكزده سلاملمه || Les ordonnances de la Marine règlent les saluts de mer دريادە سلاملمەنك رسمى نظامات بحريەدە تحت رابطەيە وضع اولنمشدر

On dit proverb. À bon entendeur salut, quand on veut faire entendre quelque chose en ne s'expliquant qu'à demi *A.* العارف يكفيه الاشارة

SALUT. Conservation, rétablissement dans un état heureux *A.* حسن الحال – سلامة الحال – سلامت *P.* خوشحالى *T.* خوشحاللق || Le salut du peuple سلامت حال عباد Le salut public سلامت حال عامّه De là dépend le salut de l'État سلامتى – ملك ودولتك سلامت حالى بوكا منوطدر

SALUT. Cessation de danger, recouvrement de sûreté *A.* نجات – سلامت *P.* رها *T.* قورتلمه || Il a cherché son salut dans la fuite نجاتنى فرار ايله تحصيل ايتمك قيدينه دوشدى Cette maison a été pour lui un lieu de salut فلان خانه كندويه محلّ سلامت اولمشدر

SALUT. La félicité éternelle *A.* فلاح || La salut des âmes فلاح جاودانى – فلاح ابدى Le salut éternel فلاح جان – نفوس Être dans la voie de salut جادّهٔ سالمهٔ فلاحه سالك اولمق Jésus-Christ a opéré notre salut حضرت عيسى افندمز فلاح جانمزه وسيله اولمشدر

SALUTAIRE. Utile, avantageux pour la conservation de la vie, des biens, etc. *A.* نافع – انفع – موجب الخير – خير *P.* سودمند – نيك *T.* خيرلو – فائدەلو || Remède salutaire دواى نافع Avis salutaire خيرلو راى Lois, conseils salutaires قوانين نافعه – واخطارات خيريّه Le quinquina est fort salutaire contre la fièvre قنه قنه حمايه مقاوم بر دواى انفعدر Cela est salutaire à l'État ملك ودولته خيرلو بر شيدر

SALUTAIREMENT, adv. *A.* نافعاً – على وجه الانفع – خيراً *P.* سودمندانه *T.* خيرلو وجهله – خيرلو اولدرق على وجه الخير || Cela a été salutairement institué, établi بر وجه انفع تنظيم خيرلو صورت ايله وضع اولنمشدر – اولنمشدر

SALUTATION. Action de saluer. V. Salut.

SALVAGE. T. de Mar. On appelle Droit de salvage, le droit qui se perçoit sur ce qu'on a sauvé d'un vaisseau naufragé *T.* سلامت قضا زده اولمش كميدن – سلامت اقچەسى – عوائدى قورتلمش اموال ايچون آلنان سلامت اقچەسى

SALVE. Décharge d'un grand nombre d'armes à feu en même temps *T.* يايلم || Quand il arriva, on fit trois salves de mousqueterie pour lui faire honneur حين وصولندە اعزازاً واكراماً اوچ يايلم تفنك آتلدى Pendant le Te Deum, on a fait trois salves تشكر دعاسى قرائت اولنور ايكن اوچ يايلم طوب آتلدى En approchant de la contrescarpe, il essuya une salve de mousquetades خندقك قارشو طرفندەكى ديوارينه تقرّب ايلدكده اوزرينه بر يايلم تفنك قورشونى امطار اولندى

SAMEDI. Le septième jour de la semaine *A.* يوم السبت *P.* روز شنبه *T.* جمعه ايرتسى || Ce fut un samedi quinzième du mois فلان شئ آيك اون بشندە بر جمعه ايرتسى كوننده واقع اولمشدر

SANCIR. T. de Mar. Couler bas *A.* غرق *P.* بدريا فرود آمدن *T.* باتمق || Ce vaisseau a sanci sous ses amarres بو كمى دمور باتدى – اوزرنده ايكن غرق اولدى

SANCTIFIANT. Qui sanctifie *A.* موجب التقديس – مقدِّس *P.* قدسيّت بخشا – قدسيّترسان *T.* مباركلندريجى || L'esprit sanctifiant روح موجب التقديس La grâce sanctifiante موجب تقديس اولان فيض بارى

SANCTIFICATION. L'action et l'effet de la grâce qui sanctifie *A.* تقدّس – قدسيّت *P.* قدسيّتپذيرى *T.* مباركلنمه || La sanctification des fidèles مؤمنينك تقدّسى – مظهر قدسيّت – اكتساب نصاب قدسيّت ايلملرى – اولملرى

SANCTIFIER. Rendre saint *A.* تقديس *P.* قدسيّت بخشيدن – *T.* مباركلندرمك – مقدّس ساختن || La grâce sanctifie nos âmes, nos actions فيض حق موجب تقديس نفوس واعمال عباد در La descente du Saint-Esprit sanctifia les apôtres روح قدسك نزوليله حواريون كرام تقديس اولندى Saint Jean-Baptiste fut sanctifié dès le ventre de sa mère حضرت يوحناى معمد بطن مادردە ايكن تقديس اولندى

Nous disons à Dieu dans l'oraison Dominicale, Votre nom soit sanctifié *A.* تقدّس اسمك وتعالى

SANCTIFIÉ. *A.* مقدّس *P.* قدسيّتپذير – قدسيّت يافته *T.* مباركلنمش

SANCTION. Acte solennel du Souverain, par lequel il donne

à une chose un caractère d'autorité *A.* تصديق *P.* تصديقسازى || Cette loi n'a pas encore reçu la sanction بو قانون هنوز تصديق اولنمش دكلدر

Il se dit aussi du public, de l'usage *A.* قبول عامّة || Le public n'a pas donné sa sanction à cet établissement بو نظامك وضعنده قبول عامّة لاحق اولمامشدر Ce mot n'a pas reçu sa sanction de l'usage بو لغت استعمال جهتيله رهين قبول عامّة اولمش دكلدر

SANCTIONNER. Donner la sanction *A.* تصديق || Le prince a sanctionné la promesse faite par ses représentans پادشاه وكلاسى طرفندن ويريلان وعدى تصديق ايلدى Sanctionner un réglement بر نظامنامه‌يى تصديق ايتمك

SANCTIONNÉ. *A.* مصدّق ـ رهين بالتصديق *P.* تصديق كرده *T.* تصديق اولنمش

SANCTUAIRE. On appelle ainsi, chez les Juifs, le lieu le plus saint du temple *A.* حرم شريف On le nommait aussi, Le saint des saints *A.* اقدس المقدّسات || Le grand prêtre seul pouvait entrer dans le sanctuaire يالكز امام اعظم حرم شريفه مأذون دخول ايدى

Parmi les chrétiens, c'est l'endroit de l'église où est le maître-autel *A.* محراب شريف

SANDAL. Bois des Indes *A.* صندل *P.* چندل *T.* صندال آغاجى

SANDALE. Espèce de chaussure *A.* نعل pl. نعال *P.* سندل *T.* پاشمق

SANDALIER. Celui qui fait les sandales *A.* نعّال *P.* سندلگر *T.* پاشمقجى

SANDARAQUE. Gomme qui coule du grand genévrier *A.* زرنيخ احمر *P.* سندروس *T.* قرمزى زرنيخ

SANG. Liqueur rouge qui coule dans les veines de l'animal *A.* دم pl. دماء *P.* خون *T.* قان || Sang bilieux دم صفراوى ـ صفرالو قان ـ خون صفرا آلود mélancolique دم سوداوى aqueux دم ذو مائيت ـ خون آبى ـ صولو قان brûlé دم محترق ـ يانمش قان subtil, grossier دم رقيق يا غليظ échauffé دم مستحر ـ قزغين قان caillé دم متخثّر corrompu دم فاسد Le sang coule dans les veines دم عروق ايچنده دوران ايدر Flux de sang سفحان دم Cette viande fait beaucoup de sang بو لحم مولّد دمدر Cette herbe purifie le sang بو نبات مصفّئ دمدر l'épaissit قانى قويولدر ـ مكثّف دمدر Le bouillonnement du sang غليان دم Le sang en jaillit avec impétuosité قان شدّت ايله آتلدى Son sang coulait, ruisselait de tous côtés قانى مثال سيل سيّال هر طرفدن جريان ايتمكده ايدى il crache du sang قان قوصار ـ قان توكرر ـ نفث دم ايدر Une poudre qui arrête le sang ارقاى دم ايدن سفوف ـ قانى دكلتدرن Une grande effusion de sang كلّى انسفاك دما Ce fut une grande bataille, il y eut bien du sang répandu اول جنك بر ملحمهٔ عظيمه اولوب قتى كلّى سفك دما اولندى Le sang des martyrs دماى شهداى كرام ـ On dit, Mettre un pays à feu et à sang مملكتى احراق بالنار وهر سرتا پا آلودهٔ خون ـ محلّنه حوالهٔ سيف قهر ودمار ايتمك آغشتهٔ دماى عباد وسپردهٔ آتش شرّ وفساد ـ وآتش ايتمك ايتمك

On dit figur. Suer sang et eau, pour dire, faire de grands efforts بر كمسنه جبيننددن اسالهٔ عرق خونين ايدرك جدّ وسعى ايتمك ـ قان تره باترق چالشمق || J'ai sué sang et eau pour venir à bout de cette affaire بو مصلحتى باشه چيقارنجيه قدر قان تره باترق چالشدم

On dit aussi, Épargner le sang, pour dire, épargner la vie des hommes اهراق دماى عباددن توقّى واحتراز ايتمك ـ On dit encore par affection pour quelqu'un, qu'on donnerait, ou qu'on répandrait tout son sang pour lui فلانك اوغورينه قاننى جاننى فدا ايدر ـ حلال ايدر

On dit aussi, que des remèdes purifient, rafraîchissent, calment, adoucissent le sang تصفيهٔ دم وتبريد دم وتسكين وتلطيف دم ايدن ادويه

En parlant de ce qui arrive d'agréable, on dit figur., que cela refraîchit le sang بو شئ تفريح جان ايدر

On dit aussi d'un homme cruel, qu'il aime le sang, qu'il est altéré de sang, que c'est un homme de sang *A.* سفّاك ـ قتول ـ خونريز ـ خونفشان *T.* قانى سور ـ Et d'un tyran qui a fait mourir beaucoup de monde, qu'il s'est baigné dans le sang دماى بيگناهان ايله ارواى نفس ايتمش بر سفّاك خون آشام ـ Et d'un homme qui a fait un meurtre, qu'il a trempé ses mains dans le sang قتل انسان ايله النى آلودهٔ خون ظلم وتعدّى ايتمشدر

SANG. Race, extraction *A.* ذرّيّت ـ عرق ـ سلالة *P.* نژاد

T. صوی ‖ Être de noble sang, d'un sang illustre, vil, abject سلالهٔ کریمدن وعرق جلیلدن یاخود عرق دنیٔ وسفیلدن ایکیسی دخی عرق اولمق Ils sont tous deux de même sang ایکیسی دخی عرق C'est votre fils, c'est votre sang سنک اولادکدر واحددندر سنک ذریتکدر

Il se prend aussi pour Race, famille *A.* نسل ـ آل *P.* خانواده *T.* خاندان ‖ Le sang des Bourbons آل بوربون

On dit proverb. Bon sang ne peut mentir, pour dire, que les enfans tiennent des bonnes qualités de leurs pères کریم النسب اولان اولاد عرقنی بللو ایدر — Et cela est dans le sang, en parlant d'une qualité qu'une personne tient de sa famille *T.* صوی بو حال صویندە وار در ـ قوغو

On appelle Princes du sang, les princes de la Maison Royale *A.* ابناء الملوك *P.* شهزادگان *T.* پادشاه اولادی

Et droit du sang, les droits que donne la naissance *A.* حق النسل والنسب ‖ Henri IV parvint à la Couronne par le droit du sang دردنجی هانریقو نام فرانسه پادشاهی حق نسل ونسبی جهتیله حائز تاج سلطنت اولمشدر

Sang-froid. L'état de l'âme qui n'est agitée d'aucune passion violente *A.* طمانینة القلب ـ ثلوج النفس *P.* آرام دل *T.* یورک صوغوقلغی ‖ Quand il est dans son sang-froid ثلوج نفسی حالندە ایکن Il lui a parlé d'un grand sang-froid کمال ثلوج نفس ایله فلانه سویلدی Il lui a répondu avec son sang-froid ordinaire مألوف اولدیغی طمانینت قلب ایله فلانه جواب ویردی Il l'a tué de sang-froid فلانی ثلوج نفس ایله قتل واعدام ایتمشدر

SANG-DE-DRAGON. Plante *A.* دم الاخوین ـ دم الثعبان *P.* خون سیاوشان *T.* ایکی قرنداش قانی

Sang-de-Dragon. Gomme qui sort d'un arbre. *A.* حذال ـ حیض السمر

SANGIAC. Nom qu'on donne en Turquie au gouvernement d'une province *A.* لواء *P.* خره *T.* سنجاق

SANGLANT. Taché de sang *A.* ملطخ بالدم ـ مدمی *P.* خونی *T.* قانلو ـ خون آلود ـ قانه بیلاشمش ‖ Il vient de tuer un homme, son épée est encore sanglante بر آدم قتل ایلدی قلجی حالا خون آلود در — On dit d'un combat où il y a eu beaucoup de sang répandu, que c'a été un combat sanglant فتی کلی قانلر دوکلمش بر قتال شدید واقع اولمشدر

C'est une défaite sanglante وافر قان دوکیلەرک واقع اولمش بر هزیمت عظیمه در

On appelle Mort sanglante, une mort avec effusion de sang *A.* موت احمر

On dit figur. La plaie est encore toute sanglante, pour dire, que la douleur est encore toute récente یارەنک هنوز قانی آقار

Sanglant, au figuré. Outrageux, offensant *A.* شدید *P.* جگر سوز *T.* یورکی یاقیجی ‖ Un sanglant affront تحقیر شدید Il lui a fait un sanglant reproche فلانه تعزیر شدید ایلدی

SANGLE. Bande plate et large qui sert à ceindre, à serrer, etc. *A.* حزام ـ حزامة ـ محزم *pl.* محازم ـ وضین *pl.* وضن *P.* کمر ـ کمربند ـ تنگ ـ زیرتنگ ـ برشک *T.* قولان ‖ Sangle dont on se serre le corps pour courir la poste plus commodément راحت ایله منزل سورمک ایچون بلده باغلدقلری قولان Les sangles de la selle d'un cheval ایر قولانی La sangle s'est lâchée ایر قولانی کوشدی

SANGLER. Ceindre, serrer avec des sangles *A.* شد ـ احزام ـ الحزام *P.* کمر بستن ـ تنگ بستن *T.* قولان طاقمق ‖ Pour bien courir la poste, il faut se sangler منزل سورمک ایچون قولان طاقنملو در Sangler un cheval آته قولان طاقمق ـ شد حزام ایتمک

On dit figur. Sangler un coup de poing, de fouet, des coups de canne, des coups de plat d'épée, pour dire, appliquer ces coups *A.* احالة *P.* بر زدن *T.* یرلشدرمک

SANGLIER. Porc sauvage *A.* خنزیر جبلی ـ خنزیر وحشی *P.* خوک کوهی ـ خوک دشتی *T.* یبان طوکزی

SANGLOT. Soupir redoublé, poussé avec une voie entrecoupée *A.* نحاط ـ مئاقة *P.* خراره ـ غرنگ *T.* کوکس کچورمه ـ ایچ چکمه ـ هنجقرمه ‖ Sanglots continuels نحاط دائمی sanglots entrecoupés امتئاق متواتر Il interrompait à tout moment son discours par des sanglots redoublés کثرت نحاط تقریبیله کلامنی هر آن وهر دقیقەدە قطع ایدر ایدی

SANGLOTER. Pousser des sanglots *A.* نحیط ـ امتئاق *P.* غرنگ ـ خراره زدن ـ افکندن *T.* کوکس کچورمک ـ ایچ چکمک ـ هنجقرمق ‖ On l'entend sangloter à tout moment هر آن وهر دقیقەدە امتئاقی مسموع اولور ایدی

SANGSUE. Insecte qui suce le sang des animaux *A.* علق ـ سلعة *pl.* سلع *P.* زلو ـ دیوچه ـ مالیز ـ زروک *T.* سلوک ‖ Appli-

quer des sangsues سلوك ياپشدرمق - الصاق سلع ايتمك Ce chirurgien nourrit des sangsues فلان حجّام سلوك بسلر Faire dégorger une sangsue سلوككك جذب ايلديكى قانى سلوككك قوصدرمق - تفريغ ايتدرمك - On appelle figur. Sangsues, ceux qui tirent de l'argent par des exactions عباد اللهك قاننى ايچنلر

SANGUIFICATION. T. de Méd. Le changement du chyle en sang A. استحالة الى الدم P. گرديدن بخون T. قانه دونمه

SANGUIN. Celui en qui le sang prédomine A. دموى P. پر خون - بسيار خون T. قانى چوق || Il est d'un tempérament sanguin دموى المزاجدر Les gens sanguins sont ordinairement d'une humeur gaie دموى المزاج اولنلر عادتا نشيط اولورلر

Il signifie aussi, qui est de couleur de sang A. احمر قانى P. خونفام - خونگون T. قان قرمزى

SANGUINAIRE. Qui se plaît à répandre le sang humain A. سفاك - قتول P. خونريز - خون افشان - خون خوار - خون آشام T. قانى سور - قان دوكمكدن حظ ايدر || Il est cruel et sanguinaire قاسى القلب وسفاك بر آدمدر

SANGUINE. Pierre de couleur rouge dont on fait des crayons A. سنباذج P. سنباده T. زونپاره - On appelle aussi Sanguine, l'hématite. V. ce mot.

SANGUINOLENT. Teint de sang A. مخلوط بالدم P. خون آميز T. دم ايله مخلوط - قان ايله قاريشق || Flegmes sanguinolents قان ايله قاريشق بلغم Crachat sanguinolent قان ايله قاريشق توكرك

SANIE. Pus séreux qui sort des ulcères A. صديد - غثيث - غثيثة P. زرداب T. صارى صو - ياره‌دن آقان صارى صو || Le pus véritable est plus épais et plus blanc que la sanie قيح صحيح صديددن اغلظ وابيضدر

SANIEUX. Chargé de sanie A. صديدى - ذو صديد P. زردابناك T. صارى صولو || Ulcère sanieux قرحهٔ ذات الصديد

SANS. Préposition exclusive A. بلا - من غير P. بى T. سز || C'est un homme sans honneur بى عرض وناموس بر آدمدر - عرضسز آدمدر sans jugement بى تمييز آدمدر C'est une chose qu'il faut faire sans délai بلا تأخير اجراسى مقتضى بر ماده در Sans rire بلا ضحك Faire quelque chose sans y penser بر ايشى من غير تأمل ايشلمك Sans doute بلا شبهه - بى شك - بى گمان Sans contredit بلا اعتراض Sans vanité بلا مفاخرة Sans réplique بلا ردّ جواب Sans réserve بلا شرط وقيد Sans compliment من غير تكلّف Sans délai بلا مهل - بلا توقف

SANTÉ. État de celui qui se porte bien A. صحت - عافيت - وجود صاغلغى P. تندرستى - خوشمزاجى - درستى T. بره || Bonne santé حسن صحت وعافيت parfaite صحت كامله - بره تام Cela ruine la santé بو شى افناى صحتى موجبدر Avoir soin de sa santé حفظ صحت بابنده اهتمام ايتمك Être en santé حال صحت وعافيتده اولمق - En quelques phrases on emploie aussi le mot A. مزاج || Santé délicate مزاج نازك Rétablir, recouvrer sa santé تصحيح مزاج ايتمك وتكرار تحصيل صحت - تحصيل بره وعافيت ايتمك Comment va la santé? مزاجكز نصلدر Il faut savoir gouverner la santé حسن مزاجك حفظ صحتك قاعده‌سنى - اداره‌سى صورتنى بيلملو در

On appelle Billet de santé, l'attestation que les magistrats donnent en temps de peste, pour certifier qu'un voyageur ne vient pas d'un lieu suspect بولنجينك وباسز يردن كلديكنى ناطق يدينه ويريلان شهادت تذكره‌سى

À VOTRE SANTÉ. Façon de parler dont on se sert, lorsqu'on boit à quelqu'un A. لصحتك P. بياد تو T. عشقكه

SANTOLINE, ou SEMENCINE. Graine propre à faire mourir les vers du corps humain T. خراسانى

SAPA. Suc de raisins cuits à la consomption des deux tiers A. خمر مثلث

SAPE. Action de saper A. هدم الركن - نسف الاساس P. بنلاد بيبيدن T. تمل ييقمه || Il a été commandé pour la sape هدم اساس ماده‌سنه مأمور اولدى Continuer la sape هدم اساس خصوصنه مداومت ايتمك

SAPER. Travailler à détruire les fondemens d'un édifice pour le renverser A. سعى الى قلع الاساس - جدّ فى نسف الاساس - جدّ فى هدم الاساس - P. بيبيدن بنلاد كوشيدن T. تمل ييقمغه چالشمق | Saper une muraille ديواركك تملنى ييقمغه چالشمق - Figur. || Saper les fondemens d'un État ملكك ودولتك اساسنى هدم ايتمكه چالشمق

SAPEUR. Celui qui est employé à la sape A. حفّار pl. حفّارين P. زمينكن T. قازمه‌جى

SAPHÈNE. Veine où se pratique la saignée du pied A. صافن T. طوپوق طمرى

SAPHIR. Espèce de pierre précieuse de couleur bleue *A.* ياقوت || لاجوردى يافوت *T.* يافوت آسمانگون *P.* لاجوردى صاف وبرّاق بر دانه لاجوردى ياقوت Saphir bien net

SAPIN. Espèce de grand arbre résineux *A.* تنّوب *T.* كوكنار || قطران آغاجى - آغاجى Le sapin croît sur les montagnes شجر تنّوب بالاى جبالده نابت اولور

SAPINE. Planche de bois de sapin *A.* لوح التنّوب pl. الواح كوكنار تختەسى *T.* التنّوب

SAPINIÈRE. Lieu planté de sapins *A.* مشجرة التنّوب *T.* قطران آغاجى اورمانى

SAPONAIRE. Plante qui emporte les taches de la peau, comme fait le savon *A.* غسول - اشنان *P.* شخار - اشنان *T.* چوغان

SAPORIFIQUE. Qui produit la saveur *A.* مولّد المذاق *P.* داد ويرن *T.* مزه دهنده || Les particules saporifiques d'une substance بر مادّەدە موجود اولان اجزاى مولدة المذاق

SARBACANE. Long tuyau par lequel on peut jeter quelque chose en soufflant *A.* سبطانة *P.* ناوۀ دور ران *T.* آغز تفنكى - آغز ايراغه آتر آغز بوريسى

SARCASME. Raillerie amère et insultante *A.* ناقر pl. نواقر - مندبة pl. منديات *P.* سخن جگردوز *T.* ذوقلندجك سوز || Ce trait-là n'est pas une ironie, c'est un sarcasme بو نكته مهزّئه دكل بر كلام جگر سوز در Démosthène emploie souvent le sarcasme pour reprocher aux Athéniens leur paresse مشاهير خطباى متقدّميندن فلان نام خطيب بلاغت نصيب آتنه جمهورى خلقنك كسل واهماليچون تعزير ومؤاخذەيى متضمّن نواقر ومنديات استعمال ايدر ايدى

SARCLER. Arracher les mauvaises herbes d'un champ, d'un jardin *A.* قلع الخسالة الحشيش *P.* خشاو كردن - خو بركندن - گياه بيگانەرا بركندن *T.* يرامز اوتلرى قوپاروب يرى ايرتلمق || Il faut sarcler les orges, les avoines au mois d'Avril آرپه و يولاف تارلالرندن يرامز اوتلرى نيسان آينده قوپاروب ايرتلمق اقتضا ايدر Sarcler les mauvaises herbes d'un jardin بر باغچەدە يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتلمق

SARCLÉ. *A.* منقّى من خساله الحشيش *P.* از خو پاك شده *T.* يرامز اوتلرى قوپاريلوب آيرتلنمش

SARCLEUR. Homme de journée qu'on emploie à sarcler un champ *A.* قالع الخسالة الحشيش *P.* مزدور خو بركن *T.* يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتليان كوندلكجى || Il lui faut trente sarcleurs pour arracher les mauvaises herbes de son champ تارلاسندن يرامز اوتلرى قوپاروب يرى آيرتلمق ايچون اوتوز نفر عملەيه - كوندلكجىيه محتاجدر

SARCLOIR. Instrument propre à sarcler *A.* مقلعة الخسالة *P.* الحشيش *T.* كنند خو بركن *T.* يرامز اوتلرى قوپارەجق بيل

SARCLURE. Ce qu'on arrache d'un champ, d'un jardin en le sarclant *A.* خسالة الحشيش المقلوع *P.* خو بركنده *T.* يرامز اوتلر دوكنتيلرى

SARCOCÈLE. Tumeur charnue qui se forme dans les testicules *A.* غدّة الخصية *P.* دژبنۀ خايه *T.* طشاق بزى

SARCOCOLLE ou COLLE-CHAIR. Gomme qui vient d'un arbre de Perse *A.* عنزروت - كحل فارسى *P.* انزروت - كوژد - كنجده -

SARCO-ÉPIPLOCÈLE. T. de Chir. Hernie complète, causée par la chute de l'épiploon dans le scrotum *A.* ادرة *P.* بادكند *T.* دبّه طشاقلغى - دبّەلك

SARCO-ÉPIPLOMPHALE. Hernie produite par la chute de l'épiplon au nombril *A.* ادرة السرّة *P.* بادكند ناف *T.* كوبك دبّەلكى

SARCO-HYDROCÈLE. Sarcocèle accompagnée d'hydrocèle *A.* قروة - قيلة الماء *P.* ترقنج آبى *T.* صولو دبّەلك

SARCOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des chairs *A.* بحث احوال اللحم - عن اللحوم || Traité de sarcologie مقالة لاحوال لحمى حاوى مقاله

SARCOME. Tumeur indolente qui se forme aux parties naturelles de la femme *A.* عفلة T. آصلاق

SARCOPHAGE. Tombeau où les anciens mettaient les morts qu'ils ne voulaient pas brûler *A.* ضريح

SARCOPHAGES. T. de Méd. Il se dit des médicamens qui brûlent les chairs *A.* محرق اللحم *P.* گوشتسوز *T.* اتى ياقيجى

SARDANAPALE. Il se dit d'un prince uniquement occupé à ses plaisirs *A.* منهمك فى لذايذ النفسانيّة *P.* دمبه پرور - هوا دوا ودوسنه دوشكون *T.* برست

SARDINE. Petit poisson de mer *T.* ساردليا بالغى

SARDONIEN ou SARDONIQUE. V. Ris.

SARMENT. Rameau souple de la vigne *A.* سرع *P.* شاخ تازۀ تاك *T.* تكاك فلزى - اوزم چبوغى فلزى || Cette vigne

a poussé beaucoup de sarmens بو باغ چوق اوزم چبوغی
اوزم — رماد سرع De la cendre de sarment قلزی سوردی
تکاک فازلرینک کولی — چبوقلرینک قلزلری کولی

SARMENTEUX. Qui produit beaucoup de sarment *A.* کثیر السرع
T. جوق فلز ویرن || Vigne sarmenteuse کثیر السرع بر تکاک

SARRASINE. V. Herse.

SARRAU. Espèce de souquenille que portent les paysans, les rouliers et les soldats *A.* لبادة *T.* کپنک

SARRIETTE. Plante *A.* صعتر بستانی *P.* ترهشیر *T.* ککیک اوتی

SAS. Tissu de crin qui sert à passer de la farine et d'autres choses *A.* منخل pl. مناخل — غربال *P.* پرویزن — ماشو *T.* اینجه الک || Gros sas قبا الک délié الک

SASSAFRAS. Nom qu'on donne au laurier sassafras *T.* صاسفراس

SASSENAGE. On appelle Pierre de sassenage, une pierre que l'on emploie contre les maux d'yeux *A.* حجر الکحل *P.* سنگ سرمه طاشی *T.* توتیا

SASSER. Passer au sas *A.* نخل — سفسفة — غربلة *P.* بیختن *T.* الدمک — الکدن کچورمک || Sasser de la farine اون الدمک — نخل دقیق ایتمک — Figur. Rechercher avec exactitude || On a bien sassé et ressassé cette affaire بو مصلحت مرةً بعد اخری بیختهٔ غربال تفحص واستقصا اولمشدر الکدن کچورلمش
Sassé. *A.* منخل *P.* بیخته *T.* النمش — الکدن کچورلمش

SATAN. Nom que l'Écriture donne au diable *A.* شیطان pl. شیاطین — ابلیس pl. ابالیس — وسواس pl. وساوس *P.* اهرمن *T.* شیطان || Les ruses du satan حیل ومکاید شیطان

SATANIQUE. De Satan *A.* شیطانی — ابلیسی *P.* اهرمنی *T.* شیطانک || Esprit satanique عقل شیطانی Méchanceté satanique خباثت شیطانیه

SATELLITE. Il se dit d'un homme armé qui est à la suite d'un autre comme exécuteur de sa volonté *A.* ردف pl. روادف — تابع pl. تبعة *P.* همپا *T.* هامپه || Il se fait toujours accompagner de deux ou trois de ses satellites دائما یاننده ایکی اوچ همپا استصحاب ایدر || Il vint avec tous ses satellites مجموع همپالرینی برابر آلوب کلدی

Satellite. T. d'Astron. Petite planète qui tourne autour d'une plus grande *A.* ردیف pl. رداف || Les satellites de Jupiter ردیف مشتری La lune est satellite de la terre قمر ردیف ارضدر

SATIÉTÉ. Réplétion d'alimens qui va jusqu'au dégoût *A.* بشم — غناء عن الطعام *P.* تا بگلو دلسیری *T.* بیقمه || Manger jusqu'à la satiété بیقنجیه — غنا کلنجیه قدر طعام ایتمک — قدر یمک — Figur. || La satiété des richesses کثرت مالدن زنکینلکدن بیقمه — کلان غنا

SATIN. Étoffe de soie lustrée *A.* سندس *P.* اطلس — پرند *T.* اطلس || Satin à fleurs جیچکلی اطلس Satin blanc اطلس ابیض

On dit proverb., d'une personne qui a la peau fort douce, qu'elle a la peau douce comme du satin بشرهسی برگ سمن مثالی لطیف وناعمدر

SATINADE. Espèce d'étoffe de soie qui imite le satin *T.* دمیت — دمیت صندلی

SATIRE. Ouvrage fait pour attaquer les vices des hommes, et pour les tourner en ridicule *A.* هجیة pl. اهاجی — اهجوة — هجویة pl. هجویات *P.* هجو نامه — جرشفت *T.* یرمه || Satires d'Horace فلان مؤلفک هجویاتی Satire contre l'avarice هجیهٔ بخل وامساک حقنده مقالهٔ هجویه Sanglante satire سنک علیهکه هجویهٔ شدیده Il a fait une longue satire contre vous مفصل ومشروح بر هجو نامه انشا ایلدی

SATIRIQUE. Qui appartient à la satire *A.* هجوی *P.* جرشفت آمیز *T.* یربجی || Ouvrage satirique رسالهٔ هجویه — هجوی — منظومهٔ هجویه pièce قطعهٔ هجویه poésie محتوی بر رساله هجو آمیز

Il signifie aussi, porté à la médisance *A.* لوام — ذمام *P.* بد زبان *T.* فصال — دلی زفیرلی

SATIRIQUEMENT, adv. *A.* هجواً — علی طریق الهجو *P.* جرشفت آمیزانه *T.* یرمه صورتیله || Cela est dit satiriquement بو کلام هجو صورتیله سویلندی

SATIRISER. Railler quelqu'un d'une manière satirique *A.* هجو *P.* جرشفت گفتن *T.* یرمک

SATISFACTION. Contentement *A.* رضا — طیب الخاطر — محظوظیة — خشنودی — خوشدلی — حظ درون *P.* خشنودلق *T.* البال || J'ai eu bien de la satisfaction dans son entretien کوکل خوشلغی خشنود اولدم — مکالمهسندن مطیب الخاطر اولدم Cet enfant donne de la satisfaction à ses parens بو طفل ابوینه موجب خشنودلق کتورر — طیب خاطر اولور

Satisfaction. Action par laquelle on satisfait quelqu'un, en réparant l'offense qu'on lui a faite *A.* رسم الترضیة — ترضیة — عتبا *P.* خاطری اله آلمه — خاطری خوش ایتمه *T.* خاطر سازی

|| Il l'avait offensé, il a été obligé de lui faire satisfaction فلانى خاطربنى تكدير ايتمكله ايفاى رسم ترضيه يه مجبور اولمشدر Il faut que la satisfaction soit proportionnée à l'offense خوش ايتمكه اجرا اولنه جق رسم ترضيه واقع اولان تكديره قياس ايله اولملو در

Il se dit aussi de ce qu'on est obligé de faire, pour réparation de ses péchés *A.* استغفار || Il faut jeûner et faire l'aumône en satisfaction de ses péchés صوم وصدقه ايله ذنوبدن استغفار لازمدر La satisfaction fait partie du sacrement de la pénitence استغفار من الذنوب فريضهٔ كفارتك بر جزئيدر

SATISFACTOIRE. T. dogmat. Qui est propre à réparer les fautes commises *A.* جالب الغفران ـ مستلزم الغفران

SATISFAIRE. Contenter *A.* تطييب الخاطر ـ اقناع ـ ارضا ـ خشنود ايتمك *T.* خوشدلى بخشيدن ـ خشنود كردن *P.* خشنودلق كتورمك || Un enfant qui satisfait son père et sa mère پدر ومادريني خشنود ايدن بر طفل Un écolier qui satisfait son maître معلمني خشنود ايدن طالب Il est malaisé de satisfaire tout le monde عامه يى تطييب وارضا ايتمك مشكلدر C'est un homme qui satisfait tous ceux qui ont affaire à lui كندوسيله مصلحتى اولنلرك جملهسنى تطييب ايدر بر آدمدر — On dit aussi, Satisfaire ses créanciers آلهجقلو يى اسكات ايتمك ـ ارضا ايتمك

On dit aussi, Satisfaire ses passions بر كمسنه امراض نفسانيهسنده حرص نام وشان son ambition, sa vanité استيفاى حظ ايتمك وسوداى زهو وبطلان بابنده استيفاى حظ ايتمك ses désirs اغنا ايتمك ـ حظوظات نفسى استيفا ايتمك sa curiosité اشتياق تحدسى بابنده استيفاى حظ ايتمك

On dit aussi, Satisfaire sa colère تشفئ غيظ ايتمك

Il se dit aussi en parlant de l'esprit, des sens, du goût, et signifie, plaire *A.* فرح ـ فرح بخشيدن *P.* ترويح ـ تفريح ـ خوشلندرمق ـ فرحلندرمك *T.* فرح اوردن ـ رسانيدن || Cela satisfait l'esprit بو شى ترويح عقلى موجبدر le goût, la vue, l'oreille تفريح ذايقه وبصر وسامعه ايدر

On dit aussi, Cela ne satisfait pas موجب حظ درون دكلدر Son discours ne m'a pas satisfait كلامى باعث حظ درونم كلامندن بكا حظ درون حاصل اولمدى ـ اولمش دكلدر

On dit, Satisfaire l'attente de quelqu'un, pour dire, la remplir *A.* تصديق المأمول || Il s'en faut beaucoup qu'il ait satisfait l'attente du public مأمول ناسى تصديق ايلمكه دخى چوق ايش قالمشدر

SATISFAIRE un homme qu'on a offensé *A.* اجراء الرسم ـ اعتاب ـ تحصيل الرضا ـ ايفاء الشرط الترضية ـ الترضية *P.* خوشدل بر كمسنه نك خاطرينى اله *T.* خاطرسازى نمودن ـ كردن خاطرينى خوش ايتمك ـ المق

On dit aussi, Satisfaire des ouvriers, pour dire, leur payer ce qui leur est dû عمله نك حقنى ادا ايتمك عملهيى اسكات ـ ايتمك

SATISFAIRE À... Faire ce qu'on doit par rapport à quelque chose *A.* ايفاء ـ ادا ـ اجرا ـ وجب ـ ايفاء ما وجب *P.* بجا آوردن *T.* مقتضاسنى ايتمك ـ يرينه كتورمك || Satisfaire à son devoir بر كمسنه واجبهٔ حالنى ادا ايتمك à ses obligations بر كمسنه ايتديكى عهودى ايفا ايتمك aux commandemens de Dieu اوامر الهيه نك موجب ومقتضاسنى اجرا ايتمك à la justice de Dieu حق الهى ادا ايتمك à l'ordonnance وضع اولنان نظامك موجب ومقتضاسنى اجرا ايتمك à un payement بر كمسنه ذمتنده اولان اقچه يى ـ ايفاى دين ايتمك à une objection سرد اولنان اعتراضه جواب مقنع ادا ايتمك ايله مقابله سنى ادا ايتمك

SATISFAIRE DE... Acquitter, réparer au moyen de... *A.* ارضا ـ اسكات ـ اداء الحق *P.* برخوردار كردن *T.* خاطرى خوش آلهجقلو يى ايتمك || J'ai satisfait les créanciers de ma bourse كندو مالمدن اسكات ايلدم La femme n'est pas tenue de satisfaire de sa dot les créanciers de son mari قارى جهازى مالندن زوجنك داينلرينى اسكاته مجبور دكلدر

SE SATISFAIRE. Contenter son désir *A.* استيفاء ـ تقضية المرام دفع آرزو *T.* كامروا شدن ـ تحصيل كام كردن *P.* الحظ ايتمك || Il y a long-temps qu'il avait envie de voir l'Italie, enfin il s'est satisfait مدت مديده دنبرو ايتاليانك تماشاسنه استيفاى ـ خواهشكار اولوب نهاية الامر مقتضى المرام اولدى حظ ايلدى

On dit, Se satisfaire soi-même, pour dire, tirer soi-même raison d'une offense *T.* خود بخود تحصيل حق ترضيه ايتمك || Il dit que vous l'avez offensé, et que si vous ne le satisfaites, il trouvera le moyen de se satisfaire lui-même طرفكدن تكدير اولنديغنى واكر اسكات وارضاسنه مبادرت ايتمز ايسهك خود بخود تحصيل حق ترضيه ايلمنك چاره سنه

باقدجغنی سویلر

SATISFAIT. *A.* خشنود ـ خوشدل *P.* مطیّب الخاطر ـ راضی *A.*
P. مقضیّ المرام *A.* خاطری اله آلنمش ـ کوکلی خوش *T.*
ممنون ـ خشنود *T.* کامروا ـ کامبین ـ بکام

SATISFAISANT. Qui satisfait *A.* موجب ـ شافی ـ مقنع
|| خشنودلق کتوریجی *T.* خشنود ساز *P.* الشفاء الصدر
Ce discours n'est pas satisfaisant بو کلام مقنع دکلدر Réponse satisfaisante جواب شافی Des manières satisfaisantes موجب اقناع اولدجق اوضاع واطوار Des raisons satisfaisantes شفای صدری موجب اولدجق علل واسباب

SATRAPE. Titre de dignité dans quelques Cours d'Orient *A.* وزیر pl. وزرا ـ والی pl. ولاة *P.* خان ـ خان خانان

SATRAPIE. Gouvernement de satrape *A.* ولایت pl. ولایات
P. کوره ـ خره *T.* ایالت

SATURATION. V. Saturer.

SATURER. T. de Chimie. Mettre dans une liqueur une substance qui s'y dissolve en assez grande quantité, pour qu'il ne s'y en dissolve plus rien *A.* اشباع *P.* سیر ساختن *T.* || طویورمق
Saturer un acide avec un alcali ou avec un métal مایع حامضی بر نوع مالح ویاخود بر معدن ایله اشباع ایتمک

SATURÉ. *A.* مشبع *P.* سیر *T.* طویورلمش

SATURNE. L'une des planètes les plus éloignés de la terre *A.* زحل *P.* کیوان || Le ciel, les satellites de Saturne فلک زحل ورداف زحل

Les Chimistes appellent le plomb Saturne. V. Plomb || Sel de saturne *A.* ملح اسرب *P.* نمک اسرب *T.* قورشون طوزی
et la combinaison du vinaigre avec le plomb, Vinaigre de saturne *A.* خل الاسرب *P.* سرکای اسرب *T.* قورشون سرکه‌سی

SATYRE. Monstre fabuleux *A.* نسناس *P.* دیو مردم ـ انکدان

SATYRIASIS. Érection continuelle de la verge, jointe au désir le plus violent du coït *A.* نعوظ بشدّة الشبق

SATYRION, ou ORCHIS. V. Orchis.

SAUCE. Assaisonnement liquide où il entre différentes épices, et que l'on met dans les viandes, pour y donner du goût *A.* pl. توابل
P. مطبوخة *T.* ابراز پخته ـ تربیه ـ طعام تربیه‌سی | Bonne sauce اعلا تربیه Sauce fade نفیس طعام تربیه‌سی Sauce de haut goût, friande الذ لذیذ وانفس تربیه

SAUCISSE. Boyau d'animal, rempli de viande hachée *A.* عصیب
pl. اعصبة *P.* لکانه *T.* مومبار || Saucisse de veau بوزاغی اتی مومبار Faire rôtir des saucisses قیمه‌سیله مومبار پشورمک

SAUCISSON. Sorte de saucisse qui est fort grosse *A.* عصیب اضخم *P.* جرغند *T.* صوجوق

SAUCISSON. T. d'artill. Longue charge de poudre mise en rouleau dans de la toile, et dont on se sert pour faire jouer une mine *T.* فشنک فتیلی ـ فشنک صوجوغی || Mettre le feu à un saucisson فشنک صوجوغنه آتش ویرمک

SAUF. Qui n'est point endommagé, qui est hors de péril *A.* سالم ـ آمن ـ بریٔ من السقامة *P.* درست ـ بیگزند وزیان
T. صاغ وسالم || Il est revenu sain et sauf امناً وسالماً عودت ایلدی Les assiégés sont sortis vies et bagues sauves عسکر محصورین مال وجانلری صاغ وسالم اولدرق قلعه‌دن چیقدی

SAUF, prépos. Sans donner atteinte *A.* بلا ایراث النقیصة ـ نقیصه ـ طوقنمقسزین *T.* بی خلل *P.* بریئاً من الاخلال
مجلسک حرمتنه || کتورمکسزین Sauf le respect de la compagnie عرض وشانکه ایراث نقیصه کتورمکسزین Sauf votre honneur نقیصه ایتمکسزین — On dit aussi en termes de Palais, Sauf le respect de la Cour مسند حکم وقضایه رعایتی لازم اولان تعظیم وحرمته خلل کتورمکسزین

Il signifie aussi, sans préjudice, sans que cela empêche de...
T. مانع اولمامق شرطیله || Sauf votre meilleur avis سنک رجحانیت رأیکه مانع اولمامق شرطیله

On dit en termes de Finance, Sauf erreur de calcul, pour dire, sans préjudice du droit de revenir à compte, s'il y a erreur لدی الاحتمال الغلط اعادهٔ حساب اولنمق شرطیله

SAUF À... avec un infinitif. À condition que... *A.* بهذا الشرط
P. بشرط آنکه *T.* شرطیله ـ بو شرط ایله که || Sauf à changer تبدیل اولنمق شرطیله sauf à recommencer تکرار مباشرت ایتمک شرطیله

SAUF, signifie aussi, hormis, excepté *A.* الّا ـ ماعدا *P.* جز *T.*
بر || غیری ـ اوزکه Il lui a cédé tout son bien, sauf une terre عدد ملکدن ماعدا جمیع اموالنی فلانه فراغ ایلدی

SAUF-CONDUIT. Lettres données par autorité publique, par les quelles on permet à quelqu'un d'aller en quelque endroit et de s'en retourner librement *T.* بلا مانع واروب کلمک اوزره ویریلان اذن تذکره‌سی

SAUGE. Plante aromatique *A.* بهمن احمر *T.* دیش اوتی

SAUGRENU. Impertinent, absurde *A.* غير معقول ـ غير موجّه *P.* نا صواب ـ نا هموار *T.* يولسز || Question, réponse saugrenue سؤال غير معقول وجواب نا صواب

SAULE. Arbre *A.* شجر الصفصاف *P.* بيد *T.* درخت سكود آغاجى

SAUMÂTRE. On appelle Eau saumâtre, de l'eau qui a un goût approchant de celui de l'eau de mer *A.* ماء خفيج ـ ماء اجاج *P.* آب شوره ـ شوراب ـ تلخاب ـ *T.* آجى صو ـ Et goût saumâtre, une saveur qui ressemble au goût de l'eau de mer *A.* طعم مالح *P.* مزهٔ شوره *T.* طوزلو داد

SAUMON. Poisson de mer *P.* چپاغ *T.* يابن بالغى

SAUMURE. Liqueur qui se fait du sel fondu et du suc de la chose salée *A.* ماء الملح *P.* آب نمكزده *T.* صلاموره

SAUNAGE. Débit, trafic de sel *A.* تجارة الملح ـ بيع وشراء الملح *P.* فروخت وخريد نمك *T.* طوز آليش ويريشى || En ce pays-là il est permis à tout le monde de faire le saunage اول مملكتده عامّه طوز آليش ويرشنه مأذوندر ـ On appelle Faux-saunage, la vente du sel en fraude *T.* قاچرمه طوز صاتمه ـ قاچرمه طوز آليش ويرشى

SAUNER. Faire du sel *A.* اعمال الملح *P.* نمك پرداختن *T.* طوز ياپمق

SAUNERIE. Nom qu'on donne aux bâtimens où l'on fabrique le sel *A.* دار الاعمال الملح *P.* كارخانهٔ نمك *T.* طوزكارخانەسى

SAUNIER. Ouvrier qui travaille à faire le sel *A.* عامل الملح pl. عملة الملح *P.* نمكگر *T.* طوزجى ـ طوز ياپان

Il signifie aussi, qui vend du sel *A.* بيّاع الملح ـ بايع الملح *P.* نمك فروش *T.* طوز صتان ـ Faux-saunier. Celui qui vend du sel en fraude *T.* قاچرمه طوز صتان ـ برّانى طوز صتان

SAUNERIE. Espèce de coffre où l'on conserve le sel *A.* كندوج الملح *P.* كندوى نمك *T.* طوز فوچيسى

SAUPOUDRER. Poudrer de sel *A.* نثر الملح ـ تمليح *P.* نمك پاشيدن *T.* طوزلمق ـ طوز اكمك || Saupoudrer de la viande ات اوزرينه طوز اكمك ـ اتى طوزلمق

Il se dit aussi de ce qu'on poudre d'autre chose que de sel *A.* ذرّ ـ ذرذرة *P.* افشاندن *T.* سرپمك ـ صاچمق ـ اكمك || Saupoudrer du poisson avec de la farine pour le frire بالغى تاوەدە قاورمق ايچون اوزرينه اون اكمك

SAUPOUDRÉ. *A.* منثور بالملح ـ مملح *P.* نمكپاشيده *T.* اوزرينه طوز اكلمش ـ طوزلنمش *A.* مذرور *P.* افشانده *T.* سرپلمش ـ صاچلمش

SAURAGE. Première année d'un oiseau, dans laquelle il porte encore son premier pennage *A.* سنّ الترغيب *P.* سال مويزايى *T.* قوشلرك ابتدا تويلندكلرى سنه ـ مرغان

SAURE. Il se dit d'un cheval de couleur jaune qui tire sur le brun *A.* ورد ادخن *P.* زرد پور تيره *T.* ياغز قوله

SAURE, se dit de l'oiseau pendant sa première année, où il porte encore son premier pennage *A.* ازغب *P.* فرخ مرغچهٔ كه هنوز در موى مادر زاد *T.* اولان قوش هنوزيكى تويندە ياوريسى

SAURER. Faire sécher à la fumée *A.* تجفيف فى الدخان *P.* اندر دود خشك ساختن *T.* توتسيده قورتمق || Saurer des poissons بالغى توتسيده قورتمق

SAUSSAIE. Lieu planté de saules *A.* مشجرة الصفصاف *P.* بيدستان *T.* سكودلك

SAUT. Action de sauteur *A.* وثبة pl. وثبات ـ طفرة pl. طفرات *P.* پرتاو ـ كنبد ـ پرتاب *T.* صچرايش ـ منجك || Grand saut وثبهٔ عظيمه Il s'élança tout d'un saut sur l'autre bord du fossé وثبهٔ واحده ايله خندقك اوته يقەسنه آتلدى ـ Il se dit figur. d'un homme qui parvient tout d'un coup à une haute dignité || De simple soldat, il est devenu capitaine tout d'un saut بياغى نفر ايكن وثبهٔ واحدەدە يوز باشيلق رتبەسنه صعود ايلدى

En parlant d'un cheval, on emploie les mots *A.* نقيل *P.* كنبد *T.* نقيللمه || Ce cheval ne va que par sauts et par bonds بو آت نقيلليەرق وسكەرك يورر

SAUT, se prend aussi pour Chute *A.* سقوط *P.* افتادگى *T.* دوشش || Tomber d'un troisième étage, c'est un terrible saut اوچنجى طبقەنك بالاسندن ساقط اولمق پك تهلكەلو دوشششدر

SAUTELLE. Sarment que l'on transplante avec sa racine *A.* فسيلة السرح ـ فسيلة الكرم *P.* نهال انگور *T.* تكاك فازى اصمه فدانى ـ فدانى

SAUTER. S'élancer avec effort d'un lieu à un autre *A.* وثب ـ وثبان ـ توثب ـ طفور *P.* جهيدن ـ برجستن *T.* پرتاو ايتمك ـ صچرامق || Sauter de bas en haut جانب اسفلدن جانب اعلايه طفور ايتمك en avant ايلرويه طوغرى صچرامق

par-dessus une muraille بالای دیواردن وثبان ایتمک || Il ne fait que danser et sauter علی الدوام رقص ووثب ایدر — Figur. || Il a sauté de la troisième classe en Philosophie طبقهٔ ثالثه درسلرنده ایکن حکمت درسلرینه صچرادی

On dit proverb. Reculer pour mieux sauter, pour dire, prendre des détours qui semblent éloignés des vues qu'on a, et qui font cependant qu'on n'en va que plus vite à ses fins *P.* یکدو خطوه صچرایشده برقاچ آدیم کیرولنمکله *T.* بازرفتن پردهد وثابرا میدان آلنور

On dit en termes de Marine, Le vent a sauté du nord à l'est, pour dire, qu'il y a psssé subitement روزکار بردن بره شمالدن جنوبه صچرادی

On dit, Faire sauter un bastion, pour dire, le renverser en faisant jouer la mine *A.* اثارة الی الهوا — اطارة الی الهوا *P.* بر هوا پرانیدن *T.* هوایه اوچورمق || Les assiégeans firent sauter le bastion محاصرین فلان طابیه‌یی هوایه اوچورمشلر در — On dit aussi, que le bastion a sauté فلان طابیه هوایه اوچدی — On dit dans le même sens, Faire sauter un vaisseau et que le vaisseau a sauté بر هوا اولدی — سفینه هوایه اوچدی

On dit, Faire sauter la cervelle à quelqu'un, pour dire, lui casser la tête d'un coup de pistolet ou autrement *A.* شج — دمغ *P.* سر شکافتن *T.* باش یارمق الدماغ

Et faire sauter la tête à quelqu'un, pour dire, lui trancher la tête *T.* بر کمسنه‌نک باشنی قوپارمق

On dit figur. Sauter de branche en branche, d'une matière à une autre, pour dire, passer brusquement d'un sujet à un autre *T.* دالدن داله قونمق

Et qu'une chose saute aux yeux, pour dire, qu'elle se fait voir d'abord کوزه — فلان شئ بادئ نظرده ظاهر ونمودار اولور || کوز کوره بللو اولور — اورر Il y a dans ce tableau des défauts qui sautent aux yeux بو تصویرده بادئ نظرده ظاهر اولور معایب وقبایح وار در

Sauter. Franchir *A.* تخطی — تنزی *P.* خودرا پرتاو کردن *T.* آتلامق || Sauter un fossé, les murailles خندقی ودیوارلری آتلامق

Figur. Omettre quelque chose en écrivant ou en lisant *A.* اسطار *P.* بگذاشتن *T.* ترک براقمق || Il ne sait pas lire le Grec; quand il en trouve, il le saute لسان یونانیده اوقومق بیلمدیکندن اول

براقر — لسانده بر عبارهٔیه راست کتورر ایسه اسطار ایدر || Le copiste a sauté deux lignes نساخ ایکی سطر ترک ایلدی

SAUTERELLE. Insecte qui ne s'avance qu'en sautant *A.* جراد *P.* ملخ — دبا *T.* چکرکه || Sauterelle verte یشل — جراد اخضر چکرکه Une nuée de sauterelles چکرکه سوریسی

SAUTEUR. Celui qui saute *A.* طفار — وثاب *P.* کنبد زن *T.* صچرایجی || Les danseurs de corde et les sauteurs رسنبازان وکنبد زنان

SAUTILLEMENT. Action de marcher en faisant de petits sauts *A.* سکرکث — سکمه *P.* نزوان — قفزان — حجلان *T.* سکرکث || La plupart des oiseaux vont par sautillement اکثر طیور سکدرک یورر || یوریمه

SAUTILLER. Sauter à petits sauts *A.* تنزیة — قفز — حجل — سکمک *P.* سکمک *T.* کنان روانه شدن — سکرکث کردن || Les oiseaux sautillent au lieu de marcher طیور سکدرک یوریمک قسمی مشی ایتمیوب سکدرک یورر Dans la danse noble il ne faut pas sautiller ظرفا رقصنده حجل ونزوان جائز دکلدر

SAUVAGE. Féroce. Il se dit des animaux qui vivent dans les bois *A.* وحش pl. وحوش — وحشی — سبع pl. سباع *P.* جانور ددـ بیابانی *T.* یبان حیوانی || Les lions, les tigres, les ours sont des animaux sauvages آرسلان وقپلان وآیو وحوش حیوانات وحشیّه — وحوش وسباع نوعندندر — اقسامندندر نوعندندر

Il se dit aussi de certains peuples qui vivent dans les bois sans lois *A.* اقوام وحشیّه *P.* مردمان بیابانی *T.* یبان آدملری || Les peuples sauvages de l'Amérique امریقده اولان اقوام وحشیّه Un sauvage بر یبان آدمیسی — وحشی بر آدم Il a vécu long-temps parmi les sauvages مدت مدیده اقوام وحشیّه ایچنده تعیش ایلدی

Il se dit figur. en parlant d'un homme qui se plaît à vivre seul *A.* وحشی المزاج *P.* رمیده خو *T.* خلقدن قاچر || C'est un homme fort sauvage غایت مرتبده وحشی المزاج بر آدمدر — On dit aussi, Air, vie sauvage سیمای وحشی وعیش وحشی Manières, moeurs sauvages اوضاع واطوار واخلاق وآداب وحشیّه

Sauvage. Qui est inculte et désert *A.* مکان وحشی pl. امکنهٔ وحشیّه *P.* بیابانزار *T.* یبان یری

Et qui vient sans culture *A.* بری — جبلی *P.* دشتی — کوهی *T.* یبان بیابانی || Olivier, laitue sauvage زیتون

Prunes sauvages يبان اريكى جبلى آغاجى ويبان مارولى On dit de certains fruits, qu'ils ont un goût sauvage, pour dire, un goût âpre *A.* خشن الطعم *P.* تلخمزه *T* ككرەسى

SAUVEGARDE. Protection accordée par un prince, ou par ceux de ses officiers qui ont droit de l'accorder *A.* ظلّ ـ حمايت || حمايت كولكەسى *T.* سايۀ حمايت *P.* الصون والحماية Il est en la protection et sauvegarde du Roi پادشاهك ظل سايۀ حمايت وصيانتيله مستظلدر ـ صون وحمايتنده در

Il signifie aussi, les lettres que l'on accorde à quelqu'un, pour exempter sa terre, sa maison de logement de gens de guerre عسكرى قوناغندن معافيتنى حاوى امرنامه

On appelle aussi Sauvegarde, le garde qu'un général envoie dans une maison, pour la garantir de pillage *A.* حارس pl. حرّاس *P.* پهره دار *T.* بكچى

On dit figur. d'une personne ou d'une chose, que c'est une sauvegarde, qu'elle sert de sauvegarde, pour dire, que c'est ou qu'on s'en fait une défense contre quelque inconvénient *A.* مدار التحفظ ـ وسيلة الاحتما ـ كهف الامان || Son obscurité lui servit de sauvegarde contre la proscription فلانك مجهوليت حالى صادر ـ اولان حكم قتل عرفيدن حقنده وسيلۀ تحفظ واحتما اولمشدر حقنده كهف الامان مثابەسنده اولمشدر

SAUVER. Tirer du péril *A.* تنجية ـ انجا ـ تخليص *P.* رهانيدن ـ رها كردن *T.* قورتارمق || Il a sauvé la ville, son pays بلدەيى بلدەنك تخليصنه وسيله اولدى ـ وطننى تخليص ايلدى Je l'ai sauvé d'entre les mains de l'ennemi فلاننى ايادئ اعدادن تخليص ايلدم Jésus-Christ nous a sauvés de l'esclavage du péché حضرت عيسى بزى قيد وزر ووبالدن انجا ايلدى Vous m'avez sauvé la vie جانمى تخليص ايلدك ـ جانمك ـ Je lui ai sauvé l'honneur عرض وشاننى خلاصنه سبب اولدك ـ تهلكەدن خلاص ايلدم ـ On dit, Sauver les dehors, les apparences, pour dire, faire en sorte qu'il ne paraisse rien au dehors dont le public puisse être blessé ظاهر حالى شائبۀ ردائتدن ظواهر احوالى صورت ردائتدن وارسته ـ تخليص ايتمك قلمق

SAUVER. Éviter, parer *A.* تنحى ـ اجتناب *P.* گريزان شدن *T.* قاچنمق || Il faudra tâcher de sauver le coup ضربەدن اجتنابك چارەسنه سعى اولنمق اقتضا ايدر

SAUVER. Excuser, justifier *A.* تنزيه عن التهمة ـ تبرية *P.* پاكه چيقارمق *T.* آزادۀ تهمت كردن ـ وارستۀ تهمت كردن || On ne peut sauver sa conduite سلوك وحركتنى تهمتدن تبريه قلمق ممكن دكلدر

SAUVER. Rendre heureux dans le ciel *A.* افلاح *P.* فلاح بخشيدن *T.* فلاح كتورمك || Dieu a envoyé son fils pour sauver tous les hommes حق تعالى حضرتلرى بنى آدمى افلاح ايچون ولدينى دنيايه ابعاث ايلدى Il faut travailler à se sauver تحصيل فلاح خصوصنده سعى واقدام اولنمق لازمدر

SE SAUVER. S'échapper *A.* انتجا ـ استنجا ـ تفصّى ـ استخلاص *P.* رها يافتن ـ رهيدن *T.* خلاص بولمق ـ قورتلمق || Pendant que les geôliers dormaient, il se sauva de prison بكچيلر اويقوده ايكن حبسدن قورتلدى Il s'est sauvé à toutes jambes سكردرك استخلاص ايلدى V. aussi, S'esquiver.

On dit par ellipse, Sauve qui peut, pour dire, se sauve qui pourra *T.* من نجا براسه فقد ربح ديبدرك هر كس قورتيله بيلن قورتلسون ـ طريق سلامتنى تحصيله باقسون تداركنى ـ هر كس سلامت يقەسنى بولمغه باقسون ـ كورسون

SE SAUVER, signifie aussi, Aller dans un lieu pour y chercher un asile *A.* اتخاذ المكان الخلاص ـ اتخاذ المأمن *P.* جاى اماں گرفتن ـ رها يافتن *T.* قورتيلەجق ير بولمق || Après avoir commis ce meurtre, il se sauva dans les pays étrangers شو قتل جنحەسنى ارتكاب ايلدكده ديار اجنبيەده اتخاذ مأمن ايلدى Il se sauva chez un tel ambassadeur فلان ايلچينك قوناغنى مكان خلاص اتخاذ ايلدى ـ جاى امان

SAUVÉ. *A.* مستخلص *P.* رها يافته *T.* قورتلمش

SAUVEUR. Qui sauve du danger *A.* باعث النجاة ـ ناجى *P.* نجاتبخشا ـ رهانندە ـ سلامت ـ باعث الخلاص ـ مخلّص *T.* قورتاريجى || Joseph a été appelé le sauveur de l'Égypte حضرت يوسف ناجئ اقليم مصر لقبيله تلقيب اولنمشدر Notre-Seigneur Jésus-Christ est appelé le sauveur du monde حضرت عيسى افندمز ناجئ عالم صفتيله موصوفدر

SAVAMMENT. D'une manière savante *A.* فاضلاً ـ عالماً *P.* با فرهنگ ودانش ـ عالمانه ـ هنرمندانه ـ دانشمندانه *T.* معرفت ايله ـ عالمجه || Il parle savamment de toutes choses هر شيئدن عالمانه وهنرمندانه بحث ايدر Il traita cette matière savamment بو مادەنك بحثنى عالماً وفاضلاً بسط ايلدى

On dit, Il en parle savamment, pour dire, avec connaissance *A.* عن علم *P.* بالعلم والوقوف *T.* باگاهی بیلەرک || C'est une affaire dont il est bien instruit, il en pourrait parler savamment مقدّما خبردار اولدیغی اموردن اولمغله بالعلم والوقوف مباحثەیه مقتدر در

SAVANT. Qui a beaucoup de science, d'érudition *A.* عالم pl. علما ـ فاضل pl. فضلا *P.* دانشمند ـ هنرمند ـ فرهنگدار ـ *T.* معرفتلو ـ هنرلو ـ بیلیشی چوق || C'est un homme fort savant کندا اعلم العلما در ـ غایة الغایه عالمدر Il est savant dans l'antiquité آثار متقدّمین بحثنده عالمدر en Mathématique, en Philosophie علوم ریاضیّەده وحکمتده عالمدر ـ On dit d'un livre rempli d'érudition, que c'est un livre savant علوم معارف کثیرەیی جامع ـ کثیرەیی مشتمل بر کتابدر

Et qui est bien informé *A.* خبیر ـ واقف *P.* آگاه ـ خبردار *T.* بیلمش || Où avez-vous appris cela? vous êtes bien savant بو مادّەیه کرکی کبی واقفسک قنغی طرفدن خبر المشسک Après tout ce qu'il m'a dit, je n'en suis pas plus savant بو قدر شیلر سویلمشیکن اول مادّەده اولان مقدّمکی وقوفمدن زیاده کسب علم وخبر ایدەمدم

On dit, qu'une personne est trop savante, bien savante, pour dire, qu'elle sait des choses qu'elle devrait ignorer *A.* عارف *P.* دانا ـ شناسا *T.* بیلغیج || Cette fille est trop savante بو قیز غایت ایله عارفه در Cet homme-là est trop savant dans l'art de feindre, pour être cru sur sa parole سوزینه اعتماد ایدەجک آدم دکل زیرا فنّ ریاکاریده غایة الغایه عارفدر

SAVANTASSE. Il se dit par mépris d'un homme qui affecte de paraître savant *A.* متعالم ـ متفاضل *P.* دانشفروش *T.* بیلغیجلک صاتان

SAVATE. Vieux soulier fort usé *A.* نقل pl. نقال pl. انقال ـ منقل pl. مناقل *P.* کفش کهنه *T.* اسکی آیاق قابی || Il ne porte que des savates لابس نقالدر

Savate, se dit en termes de poste, de celui qui va à pied porter des lettres dans les endroits écartés des grandes routes *T.* ساعی

SAVETERIE. Lieu où l'on vend de vieux souliers *A.* سوق الانقال *P.* بازارگاه کفشهای کهنه *T.* اسکی آیاق قابی بازاری

SAVETIER. Ouvrier dont le métier est de racommoder de vieux souliers *A.* منقل ـ مرمّم النقال *P.* پینه دوز کفش *T.* اسکی آیاق قابی یماجیسی

SAVEUR. Qualité de ce qui est l'objet du goût *A.* طعم pl. طعوم *P.* مزه ـ چاشنی *T.* داد || Bonne, agréable saveur طعم جیّد ولطیف La saveur des viandes لحومک دادی La bonne eau n'a point de saveur اجود میاه معدوم الطعم اولاندر ـ صویک اعلاسی تفد وبیمزه اولاندر ـ On dit proverb. en parlant d'une viande insipide, qu'elle n'a ni goût ni saveur نه طعمی ونه لذّتی وار در

SAVOIR. Avoir connaissance de ... *A.* علم ـ درایت ـ دری ـ وقوف *P.* دانستن ـ خبر داشتن ـ خبردار شدن *T.* بیلمک || Je sais bien cette affaire بو مصلحته کرکی کبی علم ووقوفم وار در Il ne savait rien de ce qui se passait جریان ایدن احوالدن اصلا خبری یوغیدی Je le sais à n'en pouvoir douter بوندن بلا شک وشبهه خبرم وار در Je sais le chemin بوکا دائر بر یولی بیلورم Est-ce que vous n'en savez rien? درلو خبر ووقوفک یوقمیدر ـ On dit d'un homme fort habile dans les affaires, qu'il sait le fin du fin دقایق وحقایق احواله واقفدر ـ Et qu'un homme sait vivre, pour dire, qu'il se conduit avec tous les égards qu'on est obligé d'avoir avec les autres آداب حسن معاشرتە وقوف تامّی وار در Et qu'il ne sait pas vivre آداب حسن معاشرتدن خبر وآگاهی یوقدر

Savoir. Être instruit dans quelque science *A.* علم ـ معرفت *P.* آگاه بودن ـ شناسیدن *T.* بیلمک || Il sait la Grammaire, l'Arabe علم نحوی وعربی لسانینی بیلور les affaires عارف ایش بیلور ـ کار داندر ـ کار آشنا در ـ امور در Vous dites que cet homme est savant, et que sait-il? فلان کمسنه عالمدر دییورسک معرفتی ندر Il ne sait rien هیچ بر معرفتی یوقدر ـ On dit, qu'un homme sait bien le monde, pour dire, qu'il sait bien la manière de vivre dans la société des hommes ـ کار داندر ـ جهاندیده در ـ عارف امور دنیا در دنیایی بیلور

Savoir. Avoir dans la mémoire *A.* استحضار *P.* از بر دانستن *T.* از بر بیلمک ـ ازبرده طوتمق || Il sait sa leçon درسی از بر بیلور ـ ذهننده مستحضر در Il ne savait pas son sermon تقریر ایدەجک موعظه مستحضری دکل ایدی

Savoir gré, Savoir bon gré à quelqu'un, signifie, être satisfait d'une chose qu'il a dite, qu'il a faite *T.* محظوظ اولمق ـ خشنود اولمق ـ ممنون الخاطر اولمق ـ ممنون اولمق

Et dans le sens contraire, Savoir mauvais gré à quelqu'un مغبرّ كوجنمك - محظوظ اولمامق - الخاطر اولمق

Savoir, signifie aussi, avoir le pouvoir, la force, le moyen *T.* طريقنى بيلمك - قادر اولمق || Je saurai bien me défendre تحفّظ ومدافعه‌نك طريقنى بيلورم Il sait tourner les choses comme il lui plaît صورت احوالى دلخواهى اوزره چويرمه‌نك طريقنى بيلور Vous verrez ce que je sais faire نه يه قادر اولديغمى كوررسك Il n'a su en venir à bout تحصيل مرامه قادر اولمدى Je ne saurais faire ce que vous me dites ديديككى اجرا ايلمكه قادر دكلم

Et être instruit, informé de quelque chose *A.* اطلاع - علم *P.* معلومك اولدكه ... Vous saurez que || بيلمك *T.* آكاه شدن Afin que vous le sachiez بو شئى معلومكك اولمق ايچون Je veux bien que vous sachiez . . . شو وجهله معلومكك اولمق معلوم اوله كه ... Il faut savoir que مطلوبمدر كه

Faire savoir, signifie, instruire *A.* اشعار - اخبار - انبا - انها *P.* خبر - بيلدرمك *T.* خبر دادن - آكاه كردن - آكاهيدن مصلحتك || Je lui ai fait savoir le succès de cette affaire حسن نتيجه‌سنى طرفنه انها ايلدم ويرمك Je lui ai fait savoir comment cela est arrivé كيفيّت حالى على وقوعها طرفنه انها مصحوباً Il m'a fait savoir qu'il est arrivé en bonne santé ايلدم باليمن والعافيه واصل اولديغنى طرفمه اخبار ايلدى

Faire à savoir, se dit dans le même sens dans les publications, les affiches, etc. *A.* اعلان - تبيين - بيان *P.* فاش كردن *T.* بللو ايتمك || On fait à savoir que tels et tels héritages sont à vendre فلان وفلان ملك صاتيلق اولديغى اعلان وبيان اعلان وبيان ايدرز كه - On dit aussi, Savoir faisons - اولنور

C'est à savoir, À savoir, Savoir. Façons de parler dont on se sert pour spécifier les choses dont il s'agit *A.* يعنى || Le revenu de cette terre consiste en plusieurs rentes; à savoir, en telle et telle rente بو ملكك ايرادى عوائد عديده‌دن يعنى فلان وفلان عوائددن عبارتدر L'armée était composée de dix mille hommes; savoir, cinq mille hommes de pied, etc. اردونك مجموعى اون بيك نفردن عبارت ايدى يعنى بشبيك نفر پياده والى آخره

On s'en sert aussi, pour marquer qu'on doute de quelque chose *A.* جاى نظر است *P.* محتاج الى التحقيق - فيه نظر *T.* بيلنمك اقتضا ايدر - باقملو در || Vous me dites qu'ils contribueront tous également à cette affaire, c'est à savoir s'ils le pourront, s'ils le voudront جملەسى على طريق المساوات اعانت ايده‌جكلرينى ديرسك لكن بوكا اقتدارلرى وخواهشلرى وارميدر اوره‌سى جاى نظر در Vous assurez que l'ennemi marchera au secours de la place, c'est à savoir s'il pourra arriver assez à temps دشمن قلعه‌نك امدادينه كله‌جكنى تأييد ايدرسك لكن وقتنده يتشه بيلورمى فيه نظر À savoir si vous y êtes bien pris pour réussir تحصيل مرام ضمننده لازم اولان اسبابه لايقى اوزره تشبّث ايلدكمى تحقيقه محتاجدر À Savoir si ce qu'on dit là est bien vrai ديدكلرى صحبت صحيحميدر بيلنمك اقتضا ايدر - دكلميدر جاى نظر در

Su. *A.* معلوم *P.* دانسته *T.* بيلنمش

Il est aussi substantif, et signifie, la connaissance qu'on a de quelque chose. Il ne se dit qu'en cette phrase, Au su et au vu de tout le monde عامه‌نك معلوم ومشهودى اولدرق

SAVOIR. Connaissance acquise par l'étude, par l'expérience *A.* علم - وقوف - معرفت *P.* دانشمندى - دانش *T.* بيلش - معلومات || Grand, profond savoir معرفت كامله وعميقه C'est un homme de peu de savoir قاصر العلم - قايل العلم بر آدمدر Il a acquired un grand savoir par son étude كم معرفت - كثرت مطالعه ايله معلومات واسعه تحصيلنه دسترس كسب وقوف تامّ ايلمسنه - اولمشدر

SAVOIR-FAIRE. Habileté, industrie pour faire réussir une entreprise *A.* حذاقت - لياقت *P.* چيره دستى - كار بردازى *T.* اوزلق || Il n'a ni héritage ni revenu, il n'a que du savoir-faire نه ملكى ونه ايرادى وار همان حذاقته مالكدر

SAVOIR-VIVRE. Connaissance des usages du monde *A.* معرفة الآداب المعاشرة - الحسن الالفة *P.* آشنايئ رسوم *T.* قونشمنك يولنى بيلمكلك - حسن زندكانى || Il a du savoir-vivre قونشمنك يولنى بيلور

SAVON. Composition faite avec une matière grasse, et servant à dégraisser, à nettoyer *A.* صابون - غسول *P.* برهوه - صابون *T.* صابون || Eau de savon صابون صويى Faire bouillir dans du savon صابون ايچنده قيناتمق

SAVONNAGE. Blanchissage par le savon *A.* غسل بالصابون *P.* سويش با صابون *T.* صابون ايله يايقامه || Mettre du linge au savonnage چماشيرى صابون ايله يايقامغه قويمق - Eau de savonnage *A.* غسالة صابونيّة *P.* آب صابون اميز *T.*

صابونلی صو

SAVONNER. Blanchir avec du savon *A.* غسل بالصابون *P.* صابون سودن ـ بصابون شستن ـ بصابون شوییدن *T.* صابون سورمك ـ صابون ایله یومق ـ صابون ایله یایقامق ـ كوملكاری صابون ایله یایقامق || Savonner des chemises كوملكره صابون سورمك

SAVONNÉ. *A.* مغسول بالصابون *P.* بصابون شسته *T.* صابون ایله یایقانمش

SAVONNERIE. Lieu où l'on fait le savon *A.* دار الصناعة الصابون *P.* صابونخانه ـ كارگاه صابون *T.* صابون كارخانه‌سی

SAVONNETTE. Petite boule de savon purifié, dont on se sert pour rendre la barbe plus tendre *T.* فنجان صابونی ـ Savonnette parfumée *T.* مسك صابونی ـ Il se dit aussi de certaines boules composées, dont on se sert pour ôter les taches des habits *T.* لكه صابونی

SAVONNEUX. Qui tient de la qualité du savon *A.* صابونی *P.* صابونلی *T.* صابونلی || Il y a quelques eaux minérales qui sont savonneuses میاه معدنیه‌نك بعضیسی صابونیدر

SAVOURER. Goûter avec attention et plaisir. En parlant de liquides, on emploie les mots *A.* تمصص ـ ترشیف ـ رشف ـ *P.* تمزز *T.* اندك اندك مكیدن ـ اموب صورمق ـ صوره‌رق صوره صوره ایچمك ـ ایچمك || Savourez bien ce vin-là شو باده‌یی بر ایوجه رشف ایله ـ En parlant de solides *A.* تمطق *P.* خوش چشیدن *T.* طاتمق ـ صوره‌رق || Ne mangez pas cela sans le bien savourer شونی كركی كبی تمطق ایتمكسزین اكل ایتمه

On dit figur., Savourer les plaisirs, les honneurs, les flatteries, pour dire, en jouir avec délices لذاید ومشتهیات واعتبارات جهان وتملقات مداهنان ایله تفریح ذائقهٔ جان ایتمك

SAVOUREUSEMENT. En savourant *A.* بالتمصص ـ بالتمزز ـ بالتمطق ـ متمصصاً ـ متمطقاً *P.* اندك اندك مكیده ـ *T.* خوش چشیده ـ اموب صوره‌رق ـ ییه‌رك صوره صوره

SAVOUREUX. Qui a bonne saveur *A.* جید الطعم ـ لذیذ ـ لطیف المذاق *P.* خوشمزه *T.* خوشمزه ـ دادی خوش || Des fruits savoureux فواكه لذیذه

SAXATILE. Qui croît parmi des pierres *A.* ثابت فی المحجرة *P.* در سنگزار روینده *T.* طاشلقده بتن || Une plante saxatile طاشلقده بتن نبات

SAXIFRAGE. Il se dit des médicamens propres à briser la pierre dans les reins *A.* دواء مفتت الحصاة *P.* داروی سنگ شكن *T.* طاشی اوفادیجی علاج

SCABIEUX. Qui ressemble à la gale *A.* كالجرب ـ جربی *P.* اویوزواری *T.* گر گونه || Éruptions scabieuses اویوزواری بثور

SCABREUX. Rude, raboteux *A.* صعب المرور *P.* درشت ـ ـ چیره‌شكت ـ چتین ـ صرب *T.* تروییه ـ دشوار گذار || Un chemin scabreux صرب یول ـ طریق واعر Une montagne qui est scabreuse à monter et à descendre اینیشی یوقشی صرب بر طاغ

Figur. Dangereux, difficile *A.* مستورط ـ معضل ـ متوعر ـ چیره‌شكت ـ چپارز *P.* دشوار ـ خطرناك *T.* مشكل ـ تهلكه‌لو ـ كوچ || Une affaire scabreuse امر متوعر Vous vous êtes engagé dans une matière scabreuse مشكل ومعضل بر مصلحت درعهده ایلدك ـ On dit aussi, C'est un homme scabreux dont je ne puis pas répondre تهلكه‌لو بر آدمدر آكا كفیل اولمم

SCALÈNE. T. de Géomet. Il se dit d'un triangle dont tous les côtés sont inégaux *A.* شكل مثلث مختلف الاضلاع

SCALPEL. T. de Chirur. Instrument dont on se sert pour disséquer *A.* مبضع *P.* جراح استره *T.* جراح استوره‌سی || Bien manier le scalpel استوره‌یی استادانه قوللنمق

SCAMMONÉE. Plante médicinale *A.* سقمونیا ـ محموده *P.* محموده ـ سقمونیا *T.* محموده اوتی || La scammonée est un purgatif violent محموده اوتی بر مسهل شدید در

SCANDALE. Ce qui est occasion de tomber dans l'erreur, dans le péché *A.* موقع الزلة ـ موقع الریبة ـ ریبة ـ ریب *P.* جای گناه *T.* گناهه دوشوره‌جك شی || Il est dit dans l'Écriture-Sainte, que la prédication de la croix a été un scandale pour les Juifs صلیب شریفه دائر اولان وعظ وخطابت قوم یهود عندنده موقع ریبه ایدی ایجاب Scandale donné موقع الریبه ـ موقع الزلة اولنمش ریبه Pierre de scandale

Il signifie aussi, occasion de chute, péché que l'on donne par quelque parole ou par quelque action *A.* موجب ـ سبب الریبة ـ الریبة ـ وسیلة الایثام *P.* بگناه اندازی *T.* گناهه صوقان شی عامّیه Scandale public وسیلهٔ عظیمهٔ ریبه Grand scandale || شی خلقی گناهه صوقه‌جق ـ وسیلهٔ ریبه اوله‌جق Il faut craindre le scandale وسیلهٔ ایثام اوله‌جق حالاتدن احتراز سبب Il ne faut pas donner de scandale ومجانبت ایتملو در

ریبه اولمق جائز دکلدر Quel scandale! نقدر وسیلهٔ ایثام اولهجق شیٔدر Malheur à ceux par qui le scandale arrive اثم وگناهه سبب اولنلره صد حیف La vie de cet homme-là porte scandale - شو آدمک طور تعیّشی موجب الریبه در - موجب خلقی گناهه صوقهجق احوالدندر Éviter le scandale خلقی گناهه صوقهجق - ایثام اولهجق اموردن حذر ایتمک l'empêcher., le lever, l'ôter خلقی گناهه صوقهجق - موجب ریبه اولهجق اموردن صاقنملو در - صوقهجق حالاتی منع ودفع وازاله ایتمک اولهجق حالاتی

Il se dit aussi de l'indignation qu'on a des actions et des discours de mauvais exemple *A.* نفرت - تنفر القلب *P.* رمیدگیٔ دل *T.* کوکل ایرکنمهسی || Il avança des propositions impies, au scandale des gens de bien qui l'écoutaient سرد ایلدیکی مسایل کفر آمیز اهل برّ وخیر اولان سامعینه بادیٔ تنفر قلب باعث رمیدگیٔ دل - اولمشدر

Et de l'éclat que fait une chose honteuse *A.* موجب العیب والعار *P.* سبب رسوایی *T.* جارسلکه سبب ویرر || Cette affaire fut d'un grand scandale dans tout le voisinage بو مصلحت بین الجیران عیب وعار عظیمی مستلزم اولمشدر Il faut lui épargner le scandale فلان کشی دوچار عیب وعار اولمقدن صیانت اولنملو در Cela s'est fait sans aucun scandale بو کیفیّت بر وجهله موجب عیب وعار اولمیهجق وجهله حصوله کلدی

SCANDALEUSEMENT. D'une manière scandaleuse *A.* علی طریق الارابة *P.* ریبهکارانه *T.* گناهه دوشورهجک وجهله || Cet homme vit scandaleusement فلان کشی موجب ریبه اولهجق وجهله کچینور

SCANDALEUX. Qui cause du scandale *A.* موجب الایثام - الریبة - موجب - ریّاب *P.* سبب گناه - بگناه انداز *T.* گناهه صوقیجی || Action scandaleuse امر ریّاب vie عیش موجب الریبه Opinion erronée et scandaleuse اعتقاد باطل محل ریبه اولهجق Un commerce scandaleux موجب الریبه بر کونه معامله Cela est scandaleux فلان شیٔ موجب ریبه اولهجق حالاتدندر

SCANDALISER. Donner du scandale *A.* ایثام - ارابة *P.* در گناه انداختن *T.* گناهه دوشورمک - گناهه صوقمق || Ces discours licencieux me scandalisent بو مقوله اقوال فحش آمیز بنی گناهه دوشورر Sa vie scandalise tout le monde فلانک طور وسلوکی عالمی گناهه صوقار

Se scandaliser. Prendre du scandale *A.* استیثام - استرابة *P.* در گناه افتادن - دوچار ریبه شدن *T.* گناهه دوشمک - گناهه کیرمک || Il se scandalise de tout هر شیٔدن استرابه ایدر Ne vous scandalisez pas de ce qu'il dit دیدیکی صحبتدن گناهه کیرمه

Scandalisé. *A.* مستراب - مؤتثم *P.* در گناه افتاده *T.* گناهه کیرمش - دوشورلمش

SCANDER. Mesurer les pieds d'un vers, pour juger s'il est selon les règles *A.* تقطیع الشعر

Scandé. *A.* شعر مقطّع

SCARABÉE. Nom que l'on donne en général à des insectes de formes et de couleurs différentes *A.* حنش pl. احناش *T.* بوجك

SCARIFICATION. Opération de Chirurgie, par laquelle on fait des incisions sur la peau *A.* تبضیع pl. تبضیعات *P.* شکاف *T.* یارمه || Il en faudra venir à la scarification تبضیع اقتضا ایدهجکدر Ordonner des scarifications تبضیعات تدبیرینی اصمارلمق

SCARIFIER. Terme de Chirur. Faire des incisions sur la peau *A.* بضع - تبضیع *P.* شکافتن *T.* یارمق || On lui a scarifié les épaules اوموزلرینی یاردیلر Il a été ventousé et scarifié هم حجامت وهم تبضیع اولندی

SCARLATINE. On appelle Fièvre scarlatine, celle qui est accompagnée de rougeurs à la peau *A.* شوکة *T.* قزللق - قزل طونلی

SCEAU. Lame de métal qui a une face plate, dans laquelle sont gravées les armoiries d'un prince, d'un État, d'un corps *A.* خاتم pl. خواتم *P.* مهر *T.* مهر || Grand, petit sceau خاتم کبیر یا صغیر Le sceau du roi مهر همایون Le petit sceau dont on scelle aux chancelleries اقلامده ختم اوراق ایتدکلری خاتم صغیر Mettre son sceau وضع خاتم ایتمک Apposer le sceau مهر بصمق - طبع خاتم ایتمک Contrefaire un sceau ساخته مهر اویدرمق - On dit, que le Roi a donné les sceaux à un tel دولت مهری جانب پادشاهیدن فلانه تسلیم اولندی Et qu'un chancelier a rendu les sceaux باش وکیل حامل اولدیغی دولت مهرینی ردّ ایلدی qu'on lui a ôté les sceaux باش وکیلک الندن دولت مهری نزع اولندی - On appelle Officiers du sceau, ceux qui ont quelque fonction qui a rapport au

sceau مهر دولته متعلق اولان اورده مستخدم اولنلر

Sceau, se dit aussi de l'empreinte même faite sur la cire par le sceau *A.* نقش الخاتم *P.* نقش مهر *T.* مهر نقشی || Le sceau était presque tout effacé نقش خاتم همان کلیّاً محو اولمشیدی

On dit figur. Mettre le sceau à une chose, pour dire, la consommer وضع امضای ـ بر شیئه طبع خاتم اتمام ایتمک ـ Et confier quelque chose sous le sceau de la confession, pour dire, que le secret en sera inviolable بر سرّی کیسهٔ سر بمهر کتمانده محفوظ قالمق شرطیله بر کمسنه یه ودیعه قلمق

SCÉLÉRAT. Qui est méchant, pervers *A.* شریر pl. اشرار ـ شنیع الخلق ـ اهل الشرّ والشقاوة ـ اشقیاء pl. شقی ـ اشرّاء نفس شرّت آلود *P.* بدکار ـ تبهکار *T.* یرامز || Âme scélérate اشرّ ناسدر ـ اشرّ مخلوقاتدر C'est le plus scélérat de tous les hommes

Il se dit aussi des choses *A.* فظیع ـ شنیع ـ بیّن الفظاعة *P.* بد *T.* کوتی || Une conduite scélérate حرکت فظیعه Un complot scélérat محالفهٔ فظاعت آلود

SCÉLÉRATESSE. Méchanceté noire *A.* شرّ ـ شرّت ـ شقاوت ـ شناعة الخلق ـ خباثت *P.* بدکاری ـ تبهکاری *T.* یرامزلق || Il y a de la scélératesse à cela بو خصوصده شرّ وخباثت وار در C'est une scélératesse insigne بر شقاوت باهره در

SCELLÉ. La cire empreinte d'un cachet qu'on a apposé à des serrures par autorité de Justice *A.* مهر || Mettre le scellé وضع مهر ایتمک Il ne saurait avoir ses papiers, ils sont sous le scellé اوراقی یدنده اولمیوب مهر آلتنده در C'est au commissaire à lever le scellé qu'il a apposé فک مهر وضع مهرایدن مباشرک ایشیدر C'est un crime de forcer, de rompre le scellé وضع اولنان مهرک کسری جرم وجنایت قبیلندندر

SCELLEMENT. T. de Maçonn. Action de sceller. V. Sceller en ce sens.

SCELLER. Appliquer le sceau à une lettre de Chancellerie *A.* ختم ـ وضع الخاتم *P.* مهر زدن *T.* مهر بصمق Sceller en cire rouge قرمزی بال مومی اوزرینه مهر بصمق Il y a des princes qui scellent en or امرانک بعضیسی مهر مذهّب بصرلر

Et appliquer par autorité de Justice un cachet à des serrures *A.* تمهیر *P.* مهر زدن *T.* مهرلمک ـ مهر اورمق || Dès qu'il fut mort, le juge du lieu alla chez lui sceller ses coffres موتی عقیبنده صندقلرینی تمهیر ایچون حاکم بلده خانه سنه واردی

Sceller. T. de Maçonn. Attacher une pièce de bois ou de fer dans une muraille avec du plâtre, avec du plomb *A.* الصاق *P.* چسپانیدن *T.* یاپشدرمق || Sceller un crampon, un crochet dans une muraille چنکالی دیوار ایچنه یاپشدرمق Sceller en plomb قورشون ایله یاپشدرمق

On dit, Sceller un vase, pour dire, le boucher avec une espèce de mastic *A.* اردام بالمعجون *T.* بر قابک آغزینی معجون ایله طیقامق

Figur. Affermir *A.* توثیق ـ تأکید *P.* استوار ساختن *T.* پکشدرمک ـ قویلشدرمک || Ils ont fait un traité ensemble, et l'ont scellé par un double mariage de leurs enfans بینلرنده عقد اولنان معاهده یی طرفین اولادلرینک نکاحیله توثیق ایتمشلر در

Scellé. *A.* مختوم ـ مهور *P.* مهر زده ـ مهر بسته ـ سر بمهر *T.* مهرلو ـ مهرلنمش

SCELLEUR. Officier qui scelle *A.* ممهّر *P.* مهر زن *T.* مهرلیجی ـ مهر اوران

SCÈNE. La partie du théâtre où les acteurs représentent devant le public *A.* ایوان اللعّابین *P.* صفهٔ بازندگان *T.* اویونجی ایوانی || Dès que cet acteur paraît sur la scène فلان اویونجی ایوان اوزرنده ظهور ایدنجه

On dit figur., qu'un homme paraît sur la scène, pour dire, qu'il est dans un poste qui attire les yeux du monde sur lui مطرح انظار عالم اولان مقام والاده اثبات وجود ایدر

Scène, se dit aussi d'un assemblage d'objets étalés à la vue *A.* منظرة *P.* تماشا *T.* کورونش || Cela forme une scène frappante شوندن حیرتفزای عیون اولدجق بر منظرهٔ غریبه پیدا اولور On voit une foule d'objets qui varient la scène تماشانک تعدّد وتنوّعنه وسیله اولور صور گوناگون مشاهده اولنور

Scène, se dit encore de chaque partie d'un acte d'un poème dramatique *A.* فصل pl. فصول || Le poème dramatique se divise en actes, les actes se divisent en scènes اویون یرنده ارائه اولنه جق واقعه نک منظومه سی مقامات عدیده یه وهر بر مقامه بر قاچ فصله منقسمدر

SCÉNOGRAPHIE. T. de Mathém. Représentation d'un objet sur un plan horizontal *A.* رسم مصفّح *P.* رسم پهن *T.* یصّی رسم

SCÉNOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la scénographie *A.* متعلق برسم المصفّح *P.* متعلق رسم پهن *T.* یصّی رسمه متعلق

SCÉNOPÉGIES. Nom que les Grecs donnaient à la fête des Ta-

bernacles des Juifs. V. Tabernacle.

SCEPTICISME. Doctrine des sceptiques *A.* مذهب الاهل الشكوك

SCEPTIQUE. Il se dit d'une secte de philosophes qui établissaient pour principe qu'il n'y avait rien de certain *A.* اهل الشك pl. ارباب الشك || Les sceptiques ne niaient ni n'affirmaient rien مذهب ارباب شكوكه ذاهب اولنلر هیچ بر شیئی نه انکار ونه اقرار ایدرلر ایدی

SCEPTRE. Espèce de bâton, qui est une des marques de la royauté *A.* دبوس pl. دبابیس *P.* دبوس *T.* طپوز || Le sceptre, la couronne, le manteau royal, sont des marques de royauté پادشاهلرک شعار سلطنتلری دبوس وتاج وثوب ذیالدر Le roi avait la couronne sur la tête, et le sceptre à la main پادشاه تاج بر سر نهاده ودبوس حکومت در دست گرفته ایدی

Il se prend figur., pour le pouvoir souverain de la royauté *A.* ملک *P.* پادشاهی *T.* پادشاهلق || Dieu donne le sceptre aux rois comme il lui plait *A.* والله یعطی الملک لمن یشاء *T.* الله تعالی دیلدیکی کمسندیه پادشاهلق ویرر

SCHISMATIQUE. Qui est dans le schisme *A.* معتزل pl. معتزلة — *P.* شیعی *P.* از دین جدا کرده *T.* دیندن آیرلمش || Les Luthériens sont schismatiques لوتران مذهبنده اولنلر شیعیدر Les Turcs regardent les Persans comme schismatiques ملت حنفیه عجمی شیعی عد ایدر

SCHISME. Séparation du corps et de la communion d'une certaine religion *A.* اعتزال — شیعت *P.* از دین جدایی *T.* دیندن آیرلمه || Le schisme des Luthériens طائفۀ لوترانک اعتزالی Les Turcs regardent les Persans comme ayant fait schisme dans la religion Mahométane اهل اسلام عجم ملتنی دین محمدیدن ارتکاب شیعت ایتمش بر ملت عد ایدرلر

SCHISTE. Il se dit des pierres qui se séparent par lames et par feuilles *A.* حجر متبصّل *T.* یپراق یپراق آیریلور طاش

SCIAGE. Le travail de celui qui scie du bois ou de la pierre *A.* عملة النشار *P.* کار ارّه کشی *T.* بچقجی ایشی || Il en a tant coûté pour le sciage بچقجی ایشی شوقدر بهایه اولدی — On appelle Bois de sciage, le bois qui est propre à être scié *A.* عود صالح للنشر *P.* چوب ارّه کشیدنی *T.* بچلهجک آغاج — بچلمکه کلور آغاج

SCIATIQUE. On appelle Goutte sciatique, ou Ischiagre, une espèce de goutte qui s'attache à la hanche, à l'emboitore des cuisses *A.* وجع عرق النساء *P.* کچوک *T.* بوط طمری آغریسی || Il a une goutte sciatique qui le tourmente depuis long-temps مدّت مدیدهدنبرو کندویه موجب زحمت واذا اولور عرق النسا وجعنه اوغرامشدر عرق النسا Être sujet à la sciatique عرق النسا وجعنه مبتلا اولمق

SCIE. Outil garni de dents, et qui sert à diviser en plusieurs pièces des matières solides *A.* منشار — مئشار *P.* ارّه *T.* بچقی || La main, les dents d'une scie قبضه واسنان منشار Ce bois est si dur, que la scie n'y saurait presque entrer بو آغاج شول مرتبهده سرد در که آکا بچقی ایشلیمز — On appelle Le trait de la scie, la marque que l'on fait sur l'endroit de la pièce qu'on veut scier بچلهجک شیئک اوزرنده چیزیلن نشان

SCIEMMENT. En sachant bien ce que l'on fait, avec réflexion *A.* بعلم — عن علم — عن رويّة *P.* باگاهی حال *T.* بیلدرک || Il a fait cela sciemment بو ایشی عن رويّة ایشلدی — بیلدرک ایتدی Ce n'a pas été par mégarde, mais sciemment بو حالت سهواً واقع اولمیوب عن علم اولمشدر

SCIENCE. Connaissance qu'on a de quelque chose *A.* علم *P.* آگاهی — آشنایی *T.* بیلش || Je sais cela de science certaine علم الیقین بوکا اطلاعم وار Cela passe ma science بو کیفیت دائرۀ علمدن خارجدر

Science. Système de connaissances sur un objet utile *A.* علم pl. علوم || La Géométrie est une véritable science علم هندسه صحت وحقیقته مقارن بر علمدر Acquérir de la science تحصیل علوم S'adonner aux sciences علومه مکب ومواظب اولمق On dispute dans l'école si la Logique est une science ou un art منطق علومدنمی یاخود فنوندنمی عد اولنمق اقتضا ایدر بو مسئله مدرسلرده جای معارضه در — Science infuse. Celle qui vient de Dieu par inspiration *A.* علم ملهم — علم منزل *P.* علم خداداد *T.* اللهدن ویرلمش علم

Science. La connaissance des choses dans lesquelles on est bien instruit *A.* وقوف — اختبار *P.* دانش — خبرداری *T.* بیلش || La science du monde, de la Cour وقوف احوال عالم واحوال دولت

SCIENTIFIQUE. Relatif à la science *A.* علمی || Il s'est jeté dans des matières scientifiques مواد علمیّهیه دوشدی Il s'est embarrassé dans des questions scientifiques مسائل علمیّه غائلهسنه

دوچار اولدی

SCIENTIFIQUEMENT, adv. *A.* حسب القواعد العلميّة ـ علماً *P.* دانشمندانه *T.* عالمجه ـ علمجه ‖ Il a traité cette matière scientifiquement بو مادّه‌دن حسب القواعد العلميّه بحث ايلدی ‖ Il a parlé scientifiquement حسب القواعد العلميّه تقرير كلام ايلدی

SCIER. Couper avec une scie *A.* وشر ـ نشر *P.* اره كشيدن *T.* بچمك ـ بچقی ايله بچمك ‖ Scier des ais, de la pierre تخته وطاش بچمك

Il se dit aussi en parlant des blés qu'on coupe avec la faucille *A.* تحصيد ـ حصد *P.* درويدن *T.* بچمك ‖ Dans le temps qu'on scie les blés اكينی بچدكلری ـ تحصيد غلات موسمنده وقتده

Scier. T. de Mar. Ramer à rebours, revenir sur son sillage *T.* باشدن قره كورك چكمك

Scié. *A.* منشور *P.* اره كشيده *T.* بچلمش

SCIEUR. Celui dont le métier est de scier *A.* اشّار ـ نشّار *P.* كراسته بچقجيسی *T.* بچقجی ‖ Scieur de bois اره كش

Il se dit aussi de ceux qui scient les blés *A.* حصّاد pl. حصّادين *P.* درونده *T.* اوراقچی ـ بچقجی ‖ On a mis les scieurs dans les blés اكينده اوراقچيلر تعيين اولندی

SCILLE. Plante dont la racine est un gros ognon, et qui croît sur les bords de la mer *A.* بصل الفار ـ عنصل ـ اسقيل *P.* پياموش *T.* آطه صوغانی

SCILLITIQUE. Qui est fait ou modifié avec la scille *A.* عنصلی *P.* پياموش آلود *T.* آطه صوغانيله ياپلمش ‖ Vin scillitique خمر عنصلی

SCINQUE, ou CROCODILE TERRESTE. Animal qui a beaucoup de rapport avec le lézard et le crocodile, et dont on fait usage en Médecine pour la vertu prolifique *A.* سقنقور *P.* سقنقور *T.* ساقنقور

SCINTILLATION. T. d'Astron. Étincellement *A.* لمعان ـ زهور *P.* رخشندگی *T.* يلدرامه ‖ La scintillation des fixes كواكب ثوابتك لمعانی

SCINTILLER. Étinceller *A.* التماع ـ ازدهار *P.* درخشيدن *T.* يلدرامق ‖ Les étoiles fixes scintillent كواكب ثابته ازدهار ايدر

SCIOGRAPHIE. Représentation de l'intérieur d'un bâtiment *A.* رسم داخلی *P.* رسم درونی *T.* ايچ يوزك رسمی

SCION. Petit brin, petit rejeton tendre d'un arbre *A.* خُوط pl. خيطان ـ قضيب pl. قضبان *P.* شاخ تر باريك *T.* كورپه ‖ Un scion de pêcher شفتالو آغاجنك كورپه فلزی فلز

SCISSILE. Qui peut être fendu *A.* ممكن الشقّ *P.* شكافتنی *T.* ياريلور بيلور ياريلمه

SCISSION. Séparation, division dans un État, dans une assemblée politique *A.* تفرقة ـ شقاق ‖ La scission de la Diète de Pologne لهده ملت جمعيتی ايچنده ظهور ايدن تفرقه وشقاق

Il se dit aussi, du partage des voix dans les compagnies *A.* تباين الكلم والآرا ـ تفرق الآرا ـ اختلاف الآرا *P.* ديگر گونیٔ آرا *T.* رأيلرك اويغونسزلغی ‖ Il y a eu une grande scission entre les opinions اصحاب آرا بيننده اختلاف عظيم واقع اولمشدر

SCIURE. Poudre d'un corps qui tombe sous l'action de la scie *A.* نشارة *P.* اره سونش *T.* طلاش ـ بچقی طلاشی ‖ De la sciure de bois چمشير طلاشی

SCLÉROPHTALMIE. T. de Méd. Maladie des yeux dans laquelle les paupières sont dures et sèches *A.* صلابة الاجفان *P.* سختیٔ پلك *T.* كوز قپاغی قاتيلغی

SCLÉROTIQUE. T. de Méd. Nom d'une membrane dure qui enveloppe l'oeil entier *A.* غشاء الشحمة العين ـ غشاء المُقلة

SCOLASTIQUE. Appartenant à l'école. Il ne se dit que de ce qui s'enseigne suivant la méthode de l'école *A.* موافق بقاعدة قاعدهٔ مدارسديه موافق ‖ Théologie scolastique المدارسة اولان علم الهی

SCOLASTIQUEMENT. D'une manière scolastique *A.* على نهج حسب الفن ـ على طريق الفنّ المدارسة ـ المدارسة ‖ Cela est écrit trop scolastiquement حسب التدريس زياده‌سيله الفنّ التدريس يازلمشدر

SCOLIASTE. Qui a fait des scolies sur quelque auteur *A.* شارح pl. شارحين *P.* شرحساز *T.* شرح ايدن ‖ Le scoliaste d'Homère فلان شاعرك شارحی

SCOLIE. Note pour servir à l'explication d'un auteur *A.* شرح

SCOLOPENDRE, ou LANGUE-DE-CERF. Plante médicinale *A.* سقلوفندريون

SCOLOPENDRE. Petit insecte à plusieurs pieds *A.* شُبَث pl. شبثان *P.* ششپا *T.* قرق آياق بوجكی ـ چيان

SCOMBRE. Poisson. V. Maquereau.

SCORBUT. Sorte de maladie contagieuse qui corrompt la masse du sang *A.* فساد الدم *T.* اسقوربت || Les matelots, dans les voyages de long cours, sont sujets au scorbut ملاح طائفه‌سی اسفار بعیده‌ده اسقوربت علتنه گرفتار اولو کلمشلر در

SCORBUTIQUE. Qui tient de la nature du scorbut *T.* اسقوربتلو || Humeur scorbutique اسقوربتلو خلط Il est attaqué d'une maladie scorbutique بر کونه اسقوربتلو علته مبتلا در — Il se dit aussi de celui qui est malade du scorbut || C'est un scorbutique اسقوربتلو در

SCORDIUM. Plante *A.* ثوم الحية *P.* سیرمو — اسقوردیون

SCORIE. Substance vitrifiée qui nage comme une écume à la surface des métaux fondus *A.* طفاوة المعدن *P.* اسقورون — سرجوش *T.* معدن کپوکی — معدن

SCORIFICATION. Action de réduire en scories *A.* تحویل المعدن الی حال الطفاوة *P.* معدنرا بحال سرجوش آوردن *T.* معدنی کپوکه دوندرمه — معدنی کپوکلندرمه

SCORIFIER. Séparer d'un métal les scories que la fusion y a produites *A.* اخذ الطفاوة المعدن *P.* کف معدنرا بر گرفتن *T.* معدنک کپوکنی آلمق

Scorifié. *A.* مأخوذ الطفاوة *P.* کفش بر گرفته *T.* کپوکی آلنمش

SCORPIOÏDES. V. Chenille.

SCORPIOJELLE. Huile de scorpion *A.* دهن العقرب *P.* روغن عقرب *T.* کژدم یاغی

SCORPION. Insecte venimeux *A.* عقرب pl. عقارب — عربط *P.* کژدم *T.* قویروغی اوری || La piqûre du scorpion لدغ عقرب La blessure que fait le scorpion se guérit, dit-on, en écrasant le scorpion même sur la plaie لدغ عقربدن ظهور ایدن جراحت محل ملدوغ اوزرنده عقربک ازدرمسیله مندفع اولدیغی منقولدر — Huile de scorpion. V. Scorpioelle.

Scorpion, se dit aussi d'un des signes du Zodiaque *A.* برج العقرب

SCRIBE. Copiste, homme qui gagne sa vie à copier *A.* نساخ

SCROFULES, ou ÉCROUELLES. V. ce mot.

SCROFULEUX. T. de Méd. Qui cause ou accompagne les scrofules *A.* خنازیری *P.* خوگناک *T.* سراجدلو || Humeur scrofuleuse خلط خنازیری Sang scrofuleux دم خنازیری

SCROTUM. T. d'Anat. Enveloppe des testicules, qu'on appelle Les bourses *A.* جراب pl. جرب — صفن *P.* خایه *T.* کیسهٔ خایه طشاق کیسه‌سی — خایه طوبره‌سی

SCRUPULE. Petit poids de vingt-quatre grains *A.* دانق pl. دوانق *P.* دانک *T.* دنک || Un scrupule de rhubarbe بر دنک راوند

SCRUPULE. Inquiétude de conscience, qui fait regarder comme une faute ce qui ne l'est pas *A.* احتکاک القلب — هجس pl. احتکاکات القلب — حزازة الخاطر — خدشة البال *P.* خراش جان — خراش درون *T.* کوکل قازنتیسی || Grand scrupule حزازت عظیمهٔ درون léger احتکاک قلب خفیف — جزئی mal fondé خدشهٔ بال بی اساس Scrupule de conscience نفس مخطره‌نک هجس وحزازتی — هاجسه نفس Avoir des scrupules احتکاکات قلبه گرفتار اولمق Faire naître des scrupules احتکاکات قلبه باعث — احداث احتکاک قلب ایتمک J'ai cru devoir écouter ce scrupule قلبمه سنوح ایتمش حزازتک مقتضاسنه تبعیت ایتمک اولا اولدیغنی ظن ایدرم. Il faut s'aguerrir contre les vains scrupules احتکاکات باطلهٔ قلبه مقاومت ایتمک لازمهٔ حالدندر

Scrupule. Grande exactitude à observer la règle, à remplir ses devoirs *A.* دقة کاملة || Il s'attache aux moindres règles avec scrupule ادنا قاعده‌لرک رعایتنده دقتی مرتبهٔ کمالده در

Il se dit aussi, de la grande sévérité d'un auteur dans la correction d'un ouvrage *A.* تحری دقیق *P.* خرده جویی *T.* انجه‌دن انجه‌یه آراشدرمه || Il corrige ses ouvrages avec beaucoup de scrupule تألیفاتنی تحری دقیق ایله تصحیح ایدر

Et d'une grande délicatesse en matière de procédés, de moeurs *A.* تخشی — خشیت *P.* خدشهٔ درون *T.* قورقنتی || Cette action peut n'être pas répréhensible, mais je m'en ferais scrupule بو مقوله فعل وعمل شاید موجب ملامت اولمیه انجق ایشلمسنده قورقنتی ایدرم — ایشلمسندن تخشی ایدرم

Il signifie aussi, un reste de difficultés, un nuage qui reste dans l'esprit après l'éclaircissement d'une affaire *A.* شک — مریة — شبهة pl. شکوک *P.* گمان *T.* وسوسه || Il lui reste quelques scrupules dans l'esprit حوجاء الصدر — شکوک ذهننده بعض شکوک دخی فلان کشیده هنوز بر کونه حوجای صدر وار در — وار در

Faire un scrupule de quelque chose à quelqu'un, signifie, lui en donner du scrupule *A.* ایراث الخدشة — تخدیش البال

خارش *P.* ایراث الحزازة الخاطر - ایراث الهجس - القلب یورك قازنتیسی *T.* خدشهٔ درون اوردن - درون دادن کسل || Je lui ai fait un scrupule de sa mollesse ویرمك خاطرینه - ورخاوتی بابنده درونتی خدشه‌یه دوشوردم ایراث حزازت ایلدم

SCRUPULEUSEMENT. D'une manière scrupuleuse *A.* بتحرّی با خرده *P.* علی وجه التدقیق - علی وجه الدقة - الدقیق *T.* مدققانه - جویی || انجه‌دن انجه‌یه || Il s'attache scrupuleusement aux formalités رسوم وتشریفاتك علی وجه التدقیق هر || Il examine tout scrupuleusement وفایدسنی مهمّ ایدینور شیئی تحرّی دقیق ایله انتقار واستقصا ایدر

SCRUPULEUX. Qui est sujet à avoir des scrupules *A.* متخشّی *T.* قورنتیلو || Elle est scrupuleuse dans les moindres choses qui peuvent blesser la pudeur بو خاتون عرضه طوقنه‌جق اك نخشی ایدر - ادنا شیلرده متخشیه در - On dit de quelqu'un, qu'il n'est pas scrupuleux, pour dire, qu'il n'est pas délicat sur les procédés *A.* عدیم التخشی *P.* بی خدشهٔ درون *T.* نفس قورقتی ایتمز - On dit aussi, Conscience scrupuleuse مخطرهٔ کثیر الهجس - Il se prend au substantif pour Minutieux. V. ce mot.

On dit figur. Exactitude scrupuleuse صحت دقیقه وکامله recherche تحرّی دقیق - تفحص دقیق

SCRUTATEUR. Il ne se dit que dans cette phrase, Dieu est le scrutateur des coeurs, pour dire, qu'il découvre, qu'il pénètre jusqu'au fond des coeurs حق سبحانه وتعالی حضرتلری کشاف عارف القلوب والضمایر در - خفایای ضمایر وقلوبدر

Il se dit, dans les compagnies électives, de ceux qui sont appelés pour assister à la vérification du scrutin *A.* ممیّز الصحّة القرعة

SCRUTER. Examiner à fond, chercher à pénétrer dans les choses cachées *A.* استکناه - انتقار - استکشاف *P.* خشکامار *T.* ایچ یوزینی آرامق - آراشدرمق پژوهیدن - کردن || Scruter les merveilles de la nature غرایب احوال قدرتی استکناه واستکشاف ایتمك L'Écritore dit, que celui que scrute la majesté Divine en sera accablé عظمت بینهایت جناب ربّ العزّتی استکناه قیدنده اولان کشی دوچار عجز وقصور اولجغی کتب اللهیه‌ده محرّر در - Il se dit aussi des choses morales || Je n'ai pas scruté ses sentimens فلاننك افکار وعقایدینی استکناه ایتمامشم

SCRUTIN. Manière dont les compagnies donnent leurs suffrages secrets par des ballottes *A.* قرعة - مقارعة بالازلام *P.* قرعه اندازی *T.* قرعه آتمه || On procède à l'élection du Pape par voie de scrutin ریم پاپانك انتخابی ماده‌سی قرعه طریقیله اولور || Il a eu plusieurs suffrages au premier scrutin اوّلکی مقارعه‌ده کندوسنك تفضل ورجحانیتنی مشعر ازلام کثیره ظهور ایتمشدر

SCULPTER. Tailler quelque figure de pierre, de bois, de métal, etc. *A.* نقر *P.* کندن - کاویدن *T.* قازیمق - اویمق || Voilà qui est bien sculpté اشته بر وجه احسن نقر اولنمشدر || Il a fait sculpter ses armes au-dessus de la porte de son logis نشانلرینی خانه‌سنك قپوسی بالاسنده نقر ایتدردی - قازدردی

Sculpté. *A.* منقور *P.* کنده - کاویده *T.* قازلمش - اویولمش

SCULPTEUR. Celui qui sculpte *A.* نقّار *P.* کنده‌کار *T.* اویمه‌جی || Célèbre sculpteur مشهور ونامدار اویمه‌جی - کنده کار بنام

SCULPTURE. L'art de sculpter *A.* فنّ النقر *P.* کنده‌کاری *T.* اویمه‌جیلق || Il excelle dans la sculpture فنّ نقرده فائق در || Il s'adonne à la sculpture فنّ نقره مواظبت ایدر الاقراندر

Il se prend aussi pour l'ouvrage du sculpteur عملة النقر *P.* کنده‌کار *T.* اویمه‌جی ایشی || La sculpture de cette bordure est fort belle بو کنارك اویمه‌جی ایشی احسن واعلا در

SÉANCE. Droit de s'asseoir, de prendre place dans une compagnie réglée *A.* استحقاق علی المجالسة - حق المجالسة *P.* استحقاق جا نشینی *T.* اوتورمغه استحقاق - یر || Il fut reçu Duc et Pair, et en cette qualité il prit séance au Parlement فلان رتبه‌یی تحصیل ایدوب بو تقریب پارلامنتو مجلسنده کسب استحقاق مجالست ایتمش اولدی || Il a séance dans le conseil du Roi en qualité de... رتبه جهتیله مجلس شوراده یری وار در - استحقاق مجالستی وار در

Séance. L'assemblée d'une compagnie *A.* مجلس pl. مجالس - محفل pl. محافل - منتدا - نادی *P.* انجمن - جمعیتگاه *T.* لونجه || Voilà une belle séance اشته بر مجلس دلارا || Rien n'est plus magnifique que la séance du Parlement پارلامنتو دیوانی قدر احتشاملو بر مجلس یوقدر || La séance académique a été nombreuse محفل دار العلوم بغایت جمعیتلو ایدی - Il se dit aussi du temps pe dant lequel une compagnie est assemblée || Cette affaire occupa le Parlement pendant une séance entière بو

ماده پارلامنتونك برمجلسنی تماماً وكاملاً استیعاب ایلدی
La séance dura long-temps مجلس طول زمان متمادی اولمشدر - چوق زمان اوزادی - On dit, qu'une séance a été rompue, pour dire, qu'elle a été interrompue par quelque cause مجلس رهین انقطاع اولمشدر

Tenir séance, signifie, s'assembler *A.* عقد المجلس *P.* عقد انجمن كردن *T.* لونجه ایتمك || Cette assemblée tient séance en tel endroit بو جمعیت فلان محلده عقد مجلس ایدر

Lever la séance, se dit d'une assemblée qui se sépare *A.* فسخ المجلس *P.* حل انجمن كردن *T.* مجلسی طاغتمق || La séance n'était pas encore levée مجلس هنوز فسخ اولنمامشیدی - طاغلمامشیدی

SÉANT. Qui tient séance, qui réside actuellement *A.* جالس - مقیم - مكین *P.* جایگیر *T.* اوتوران || Le parlement séant à Paris جالس - پارس شهرنده مقیم اولان پارلامنتو دیوانی
Le Roi séant en son lit de justice پادشاه مقام حكومت اولان جالس سریر عدالت اولدیغی حالده

Séant, subst. La situation, la posture d'un homme qui est assis dans son lit *A.* قعدة - هیئة القعود *P.* هیئت نشست *T.* اوتورش || Il était couché dans le lit, on le fit mettre en son séant یتاقده یاتمشیكن هیئت قعودده وضع اولندی

Séant. Décent, qui sied bien, qui est convenable *A.* خلیق - جدیر - لایق - الیق *P.* چسپان - درخور - زیبنده *T.* یاقشق - براشق - كركلو || Il n'est pas séant à un homme de sa dignité, de son âge, de sa profession de faire telle chose بو مثللو حركت فلانك رتبهسنه وسننه وحالنه جدیر وچسپان دكلدر
Ce n'est pas une chose séante de parler haut devant des personnes à qui on doit du respect واجب الاحترام اولان ذوات رفیع - حضورنده صوت بلند ایله تكلم ایتمك لایق دكلدر - صوت ایله تكلم ایتمك داب ادبه مغایر در باغرەرق سویلمك یاقشق شی دكلدر Cette parure n'est pas séante à son âge بو مقوله زیب وزینت سننه كوره یاقشمز

On dit aussi, qu'une femme est fort séante, pour dire, qu'elle a l'air fort décent *A.* ادیبة *P.* زن آزرمكار *T.* ادبلو فاری -

SEAU. Vaisseau de bois ou d'autre matière, servant à puiser, ou à mettre de l'eau *A.* دلو pl. دلا *P.* دول - آبریز - ابریز *T.* قوغه || Seau de bois, d'argent, de porcelaine آغاج وسیم وچینی قوغه

Il se prend aussi, pour la quantité de liqueur contenue dans le seau *A.* سجل - الدلو ملء *P.* یك دول *T.* بر قوغه طلوسی - On dit, quand il pleut bien fort, qu'il pleut à seaux قوغه طلوسی یغمور یغار

Seau de la ville. Il se dit d'un seau d'osier garni de cuir en dedans, dont on se sert pour porter de l'eau dans les incendies *A.* قربة pl. قرب pl. قربات - راویة *P.* خیك آب *T.* قروه

SÉBACÉ. T. d'Anat. Il se dit d'une humeur qui est à peu près de la consistance du suif, ainsi que des glandes qui filtrent cette humeur *A.* شحمی *P.* پیه گوند *T.* یاغلو || Humeur, matière sébacée خلط شحمی ومادۀ شحمیه

SÉBESTE. Fruit qui ressemble à une petite prune dont la pulpe est visqueuse *A.* ثمر المخیط - ثمر الاطباء الكلب *P.* میوۀ سپستان *T.* كوپك ممەسی یمشی

SÉBESTIER. L'arbre qui porte les sébestes *A.* مخیط - اطباء الكلب *P.* سپستان *T.* كوپك ممەسی

SEC. Qui n'a point d'humidité *A.* یابس *P.* خشك - خوش *T.* قوری || Un terrain sec et sabloneux ارض یابسۀ كثیرۃ الرمال - یر قوری وقومسال Cet arbre est tout sec بوشجر كلیاً قوری - اغصان ونباتات یابسه Branches, herbes sèches یابسدر L'été a été fort sec موسم صیفده یبوست غالب داللر واوتلر ایدی Il fait un temps bien sec خیلی یابس بر هوا وار در Il a le pouls sec نبضی یابسدر - On dit aussi, Froid sec *A.* برد یابس *P.* سردئ خشك *T.* قوری صوغوق - Et chaleur sèche, pour signifier une ardeur de la peau sans transpiration *A.* حر یابس *P.* گرمئ خشك *T.* قوری صیجاقلق - On dit, Passer la rivière à pied sec, pour dire, la traverser lorsqu'il n'y a point d'eau - پا بر زمین خشك اولدرق نهرك اوته یقدسنه مرور - ایاق اصلتمیدرق - ایتمك قوراقلق حالنده نهرك اوته یقدسنه كچمك

On appelle Fossé sec, le fossé d'une place, qui n'est point fait pour avoir de l'eau *A.* خندق یابس - خندق معدوم الماء *P.* خندك بی آب *T.* قوری خندق

Et toux sèche, celle qui n'est pas accompagnée de crachemens *A.* سعال یابس *P.* خفۀ خشك *T.* قوری اوكسورك

Et muraille de pierres sèches, celle qui est faite de pierres sans chaux et sans mortier *T.* قوری دیوار

On dit, Voir, regarder quelqu'un d'un oeil sec, pour dire, sans s'attendrir, sans jeter des larmes *A.* بلا دمع العین - بلا

جشم نمناك نكرده ـ بى اشكريزى جشم *P.* تبليل العين *T.* كوز يشارمقسزين || Il a vu mourir son ami d'un oeil sec دوستنك موتنى بلا تبليل العين مشاهده ايتمشدر

Sec. Qu'on a fait sécher *A.* جفيف ـ جُفاف *P.* خشكيده ـ فواكه *A.* Des fruits secs || قورى ـ قوريدلمش *T.* خشك قورى يمش *T.* ميوهاى كشته ـ ميوهاى خشك *P.* جفيفه des poissons *A.* سماك جفيفه *P.* ماهىٔ خشكيده *T.* قورى بالقلر ـ Des raisins secs. V. Raisin.

Il se dit aussi par opposition à Vert. Ainsi on dit, Fourrage sec *A.* كلاه يابس ـ حشيش ـ قفيف ـ جفيف *P.* كياه خشك *T.* قورى اوتلق ـ قورى جاير

Et par opposition à Moite, à mouillé *A.* ذو جفاف ـ يابس ـ ياشلغى ـ قورى *T.* بى نم وآب ـ خشك *P.* عديم الرطوبة جفاف فمه *A* Avoir la bouche, la langue sèche || قالامش آغز ودل قورى اولمق ـ وجفاف لسانه مبتلا اولمق le gosier sec بر كمسنه نك ـ بر كمسنده يبوست حلقوم اولمق بوغازنده رطوبت قالامق ـ بوغازى قورى اولمق Les rues sont sèches طرق ومسالك زوقاقلر قوريدر Les chemins sont secs يوللر قوراقدر ـ يوللر قوريدر ـ عديم الرطوبتدر ـ يابسدر

En parlant du linge qui devient sec après avoir été lavé, on emploie plus particulièrement les mots *A.* قفيف *P.* خوشيده *T.* قوريمش || Plier du linge quand il est sec چماشيرى قفيف قوريدقدنصكره ديويشورمك ـ ايكى طى ايتمك

On dit Pays sec, par opposition à Pays humide *A.* ارض محول ـ ارض ممحال *P.* زمين خشكسار *T.* قوراق ير

On dit, Manger du pain sec, pour dire, manger du pain sans autre aliment *A.* اكل الجلفة الخبز *P.* نانپارهٔ خشك خوردن *T.* قاتقسز اتمك يمك ـ قورى اتمك يمك

On dit, qu'un homme a fait un compliment sec à un autre, pour dire, qu'il lui a parlé d'une manière un peu dure *A.* مخاشنة ـ معاملة بالمخاشنة *P.* معاملهٔ درشتى نمودن *T.* سرد معامله ايتمك

Et qu'un homme est sec, pour dire, qu'il a une humeur un peu dure *A.* مجبول على خشونة الطبع ـ خشين المزاج *P.* درشتخو *T.* چپره شك خويلو

On appelle Réponse sèche, une réponse froide *A.* جواب يابس *P.* جواب خشك *T.* قورى جواب

On dit aussi, Une mine fort sèche *A.* وجه عبوس *P.* روى ترش *T.* اكشى چهره || Je lui trouvai d'abord la mine un peu sèche, mais il devint plus riant ابتداى حالده نوعمّا عبوس الوجه ايدوكنى كوردم صكره برمقدار بشاشت كسب ايلدى

On dit figur., qu'un auteur, qu'un poète est sec, pour dire, qu'il n'a ni douceur ni grâce *A.* عديم اللطافة ـ عديم الطلاوة *P.* بى آب وتاب *T.* دادسز ـ بى نمك ـ بى آب وتاب ـ On dit aussi, qu'un style est sec بى حسن ولطافت بر سبك وانشا

On dit aussi, Un habit sec, pour dire, un habit usé *A.* ثوب بالى *P.* جامهٔ فرسوده *T.* يپرنمش اورويه

On dit, qu'une matière est sèche, pour dire, qu'elle ne fournit pas de quoi la pouvoir traiter avec agrément *A.* قليل ـ عقيم النما *P.* بينما *T.* بركتسز || C'est une matière très-sèche بر مادهٔ قليلة النما در

Sec, subst. Le sec et l'humide *A.* يابس ورطب *P.* خشك وتر *T.* قورى وياش

Il se dit aussi pour signifier, du fourrage sec. V. plus haut Sec, opposé à Vert || Donner du sec aux chevaux آتلره قورى اوتلق يدرمك

Sec, adv. Sèchement. Il ne se dit qu'au figuré. V. Sèchement.

À Sec. Sans eau *A.* على حال الجفاف *P.* در خشكى *T.* قوراقلقده ـ قورى اولدرق || Les fossés sont à sec خندقلر حال قوريدر ـ جفافده در Les vaisseaux sont demeurés à sec كميلرك صويى دوكنوب قوب قورى قالمشلردر

On dit figur. d'un homme qui n'a plus de bien, Le pauvre homme est à sec اثر بلت ورطوبتدن عارى برفقير بينوا در

Tout-Sec, Toute sèche, signifie, uniquement, absolument *A.* جمعاً *P.* همه *T.* قورى ـ قوريدن قورى || Son revenu consiste tout-sec en cinquante écus d'or ايرادى جمعاً اللى آلتوندن عبارتدر

SÉCABLE. T. didact. Qui peut être coupé *A.* قابل الكسر *P.* بريدنى *T.* بولنه بيلور || Les atomes ne sont sécables que par la pensée جزء لا يتجزّى يالكز خيالاً قابل كسر در

SÉCANTE. T. de Géomét. Ligne qui en coupe une autre *A.* خط قاطع

SÈCHE. Poisson de mer qui, comme le calmar, renferme dans son ventre une liqueur très-noire *A.* زبد البحر *P.* سيبا *T.* مركب بالغى

SÈCHEMENT. D'une manière sèche. V. À sec. — Il signifie figur.

d'une manière froide *A.* يابساً ـ باليبس *P.* بارادانه *T.* قورى اولدرق || Il lui répondit sèchement فلانه بر جواب يابس ويردى

SÉCHER. Rendre sec, ou mettre à sec *A.* تيبيس ـ تجفيف ـ ايقاع اليبوسة ـ ايقاع الجفاف *P.* خشكانيدن ـ خشك ساختن *T.* قورتمق || Le soleil sèche les prairies حرارت شمس فيفات وصحارى يه ايقاع يبوست ايدر Le grand hâle sèche les fleurs شدت سهام تجفيف ازهارى موجبدر Le vent sèche les chemins تأثير ريح ايله طرق ومسالك قوراق اولور ـ تأثير ريح يوللرى قوريدر La chaleur a été si violente, qu'elle a séché les ruisseaux حرارت هوا شول رتبده شديد ايديكه جداول ومسايلى تجفيف ايلدى ـ قورتدى

On dit figur. Sécher les larmes, pour dire, les faire cesser *A.* قطع السيلان الدموع *P.* اشك چشمرا خشك ساختن *T.* كوز ياشنى قورتمق || Le temps séchera vos larmes مرور ايام خشكساز اشك چشمك اولدجغى ظاهر وعياندر

Sécher, au neutre. Devenir sec *A.* اجتفاف ـ كسب اليبوسة خوشيدن ـ خشكيدن ـ خشكى پذيرفتن ـ خشك شدن *T.* قوريمق || La plupart des arbres séchèrent à cause du grand hâle شدت سهام تقريبيله اكثر اشجار قوريدى

On dit figur. Sécher sur pied, pour dire, se consumer d'ennui *A.* تقحل ـ كسب السهام *P.* بى آب وتاب ماندن *T.* اريبيوب قوريمق || Il sèche d'ennui, de tristesse فرط كلال وسآمت وغلبهٔ اندوه وملالت تقريبيله تقحل بدنه مبتلادر ـ كسب سهام ايده يور

SÉCHÉ. *A.* مجفف ـ يابس *P.* خوشيده ـ خشكيده *T.* قوريمش *A.* متقحل *P.* بى آب وتاب مانده *T.* اريبيوب قوريمش

SÉCHERESSE. Qualité de ce qui est sec *A.* يبوست ـ جفاف *P.* خشكى *T.* قوريلق || La sécheresse de la terre fait grand tort aux moissons جفاف ارض مزروعاته ضرر كلى ايراث ايدر On reconnaît l'ardeur de sa fièvre à la sécheresse de sa langue شدت حماسنك كيفيتى جفاف لسانندن مستبادر

Il se dit aussi de la disposition de l'air et du temps quand il fait trop sec *A.* جدوبت ـ محل ـ انقطاع المطر ـ امساك المطر *P.* خشكى *T.* قورافلق || Il fit une grande sécheresse cette année là اول سنده جدوبت عظيمه واقع اولمشدر La trop grande sécheresse fait mourir les plantes جدوبت مفرطه بادئ هلاك نباتاتدر ـ افناى نباتاته باعث اولور

Il se dit figur. de la manière de répondre avec froideur et dureté à quelqu'un *A.* يبوست ـ مقاسحة *P.* خشكى *T.* قوريلق || On lui avait écrit avec beaucoup d'honnêteté, il a répondu avec sécheresse فلانه كمال التفات ايله مكتوب يازلمشيكن تعبيرات يابسه ايله جواب ايلدى ـ قوريلق ايله جواب ايتدى

Il se dit aussi pour Manque de douceur, de grâce *A.* عدم الطلاوة ـ عدم الحسن واللطافة *P.* بينمكى *T.* دادسزلق ـ حسنسزلق || Il y a beaucoup de sécheresse dans ce discours, dans cet ouvrage بو كلامده وبو تأليفده حسن ولطافت هيچ يوقدر Il y a une grande sécheresse de style dans ce qu'il écrit تحريراتى اثر طلاوتدن كلياً عاريدر

SÉCHOIR. Carré de bois où les parfumeurs font sécher leurs pastilles *A.* إشرارة العطار *T.* تنسوخ قوريده‌جق طبله

SECOND. Deuxième *A.* ثانى *P.* دوم *T.* ايكنجى || Le second volume جلد ثانى Une seconde fois دفعهٔ ثانيه ـ بار دوم ـ ايكنجى دفعه En premier, en second lieu اولاً ثانياً Premières, secondes noces نكاح اول نكاح ثانى Le second jour du mois شهرك يوم ثانيسى ـ آيك ايكنجى كونى Le second président رئيس ثانى Le second étage طبقهٔ ثانيه ـ ايكنجى طبقه

On dit aussi Le second, pour Le second étage || Il occupe le second طبقهٔ ثانيه‌ده اقامت ايدر ـ On dit aussi Second ordre, par opposition à ce qui excelle *A.* مرتبهٔ ثانية *P.* مرتبهٔ دوم *T.* ايكنجى كرته || Cela n'est que du second ordre مرتبهٔ ثانيه‌ده اولان شيلردندر

Second, se dit aussi d'un homme qui sert sous un autre *A.* عاقب ـ ثانى *P.* دوم *T.* ايكنجى || Il ne tient pas la première place, il n'est qu'en second رئيس اولميوب ايكنجى اولدرق مستخدمدر ـ باش دكل ايكنجى اولدرق || Il n'est pas bon pour tenir la première place dans les affaires, il n'est bon qu'en second مقام رياستك ادارەسنه كفايتى اولميوب انجق عاقب رئيس اولمغه مقتدردر ـ On appelle Colonel en second, Capitaine en second, les officiers qui doivent commander au défaut du colonel ou du capitaine عاقب مير آلاى وعاقب يوز باشى ـ مير آلاى ملازمى

Il se dit figur., de celui qui aide quelqu'un dans une affaire, dans un emploi *A.* معين *P.* دستيار ـ دستگير *T.* يماق

SECONDAIRE. Accessoire, qui ne vient qu'en second *A.* متلاحق

T. بدرجهٔ دوم آمده - در پی آمده P. وارد درجهٔ ثانیهٔ -
علل Motifs, preuves secondaires || ایکنجی درجه‌ده اولان
درجهٔ ثانیه‌ده اولان سببلر ودلیللر - واسباب ودلایل متلاحقه

On appelle Planètes secondaires, celles qui se tournent autour
d'une autre planète A. تابع P. پیرو T. آردی صره کیدن ||
La lune est une planète secondaire قمر سیارات تابعه‌دندر Les
satellites de Jupiter sont des planètes secondaires ردافِ مشتری
سیارات تابعه‌دندر

SECONDE. C'est la soixantième partie d'une minute d'heure ou
de degré A. ثانیة || Pendule à secondes ثانیه‌لو آصمه ساعتی
Leurs calculs sont conformes à une seconde près طرفینک حساب
وتخمینی بر ثانیه‌دن اکسک اولدرق بری برینه مطابقدر

SECONDEMENT. En second lieu A. ثانیاً P. دوم T. ایکنجی
اولدرق

SECONDER. Aider, favoriser A. مظاهرة - معاونة - اعانة -
T. دستیاری کردن - دستگیری نمودن P. نصرت - معاضدة
بر Seconder les voeux, les désirs de quelqu'un || یاردم ایتمک
کمسنه‌یه اسعاف مطلوبات ومسئولاتی خصوصنده اعانت
بوکا مباشرت Si vous entreprenez cela, je vous seconderai ایتمک
ایده‌جک اولور ایسه‌ک ایفای لازمهٔ دستگیری ومعاونته
کرکی کبی اعانت Il a été bien secondé تجویز قصور ایتمم
Il a fait de grands efforts, mais on ne l'a pas secondé اولندی
بذل کلّ اقدام ایتمشیکن بر طرفدن معاونت ومظاهرتنه
همّت اولندیغی یوقدر

Seconoé. A. مظهر الاعانة P. یافته اعانت - دستگیری
T. دیده یاردم اولنمش

SECOUER. Remuer fortement A. رجف - نفض - نتق -
|| صرصمق - آرغالمق - سلکمک T. جنبانیدن P. تهزیز
Secouer un arbre pour en faire tomber les fruits میوه‌لری دوشورمک
سلکمک - ایچون آغاجی نفض ایتمک une robe pour ôter
la poussière بر ثوبی غباردن تطهیر ایچون سلکمک un
tapis کلیمی سلکمک - En parlant des chevaux, on emploie
plus particulièrement le mot A. نتق || Ce cheval a un trot qui
secoue bien son homme لینکلمه - بو دابّه لینکلمه‌ده زیاده ناتقدر
یورر ایکن راکبنی سلکر

Secouer la tête. A. تحریک الرأس P. سر جنبانیدن T.
بر باش صاللمق || Il secoua la tête en se moquant de lui
کمسنه‌یی ذوقلنوب تحریک رأس ایلدی

On dit proverb. Secouer les oreilles, pour dire, ne pas tenir
compte de quelque chose T. قولاق سلکوب - قولاق اورمامق
|| عدم التفات صورتنی کوسترمک Quand on lui représente
son devoir, il secoue les oreilles وظیفهٔ حالی نه ایدوکی
کندویه عرض وافاده اولندقده قولاق سلکوب عدم التفات
- عدم رغبت واعتبارینی اظهار ایدر - صورتنی کوسترر
- هیچ قولاق اورمز Il se dit aussi d'un homme qui ne veut
point accorder ce qu'on lui demande || À cette proposition il secoua
l'oreille کندویه فلان شئ تکلیف اولندقده قولاق اورمدی

Secouer. Se défaire de quelque chose par un mouvement violent
A. طرح - تطریح P. ور کردن - از بر انداختن T. سلکوب
اوزرندن آتمق - اوزرندن سلکمک - آتمق || Ce taureau
a secoué le joug بوغه بویندرغنی سلکوب آتدی

Secouer le joug, se dit figur. pour S'affranchir de la domina-
tion A. فکّ الربقة الاطاعة - کسر الربقة التبعیّة P. گردنپیچ
ربقهٔ T. شکست ربقهٔ اطاعت کردن - ربقهٔ اطاعت شدن
|| ربقهٔ محکومیتی قیروب آتمق - تبعیّتی قیرمق Secouer le
joug de la tyrannie مقلّد جید عبودیّت اولان ربقهٔ جبر
وقهری فکّ ایتمک Ce jeune homme ne veut plus souffrir de
tuteur, il veut secouer le joug بو طفل نو رسیده ولیسنک
حکومتندن روگردان اولوب فکّ ربقهٔ اطاعت ایتمک
امراض نفسانیه‌نک Secouer le joug des passions قیدندن در
امراض نفسانیه‌یه - تسلّطندن گردنپیچ ربقهٔ تبعیّت اولمق
محکومیّت ربقه‌سنی فکّ وطرح ایتمک

Se secouer. Se remuer fortement pour faire tomber quelque chose
A. انتفاض P. جنبیدن T. سلکنمک || Les chiens se se-
couent quand ils sont mouillés کلب قسمی اصلانجه سلکنور
Les oiseaux se secouent قوشلر سلکنور Les chevaux se secouent
pour se défaire des mouches آتلر سینکک ثقلتندن قورتلمق
ایچون سلکنور

Secoué. A. منفوض P. ور کرده - از بر انداخته T. سلکنمش

SECOÛMENT. Il ne se dit guère qu'en cette phrase, Secoûment
de tête A. تحریک الرأس P. جنبش سر T. باش صاللمه
|| Il répondit par un secoûment de tête تحریک رأس ایله
باشنی صالله‌یرق - جواب ویردی

SECOURABLE. Qui aime à secourir les autres A. معین - معاون -
- دستگیر P. نصیر - ناصر - کثیر الاعانة - عمیم الاعانة
|| یاردم ایدیجی T. آمادهٔ مددرسی - مددرس - یاور C'est

un homme fort secourable عميم الاعانه بر آدمدر Il est secourable aux pauvres عامّهٔ حقنده فقرا معين در à tout le monde امادهٔ دستگيری ومعاونتدر Mon Dieu! soyez-moi secourable يا رب بكا نصير ودستگير اول Tendre une main secourable مدّ ايادئ نصرت واعانت ايتمك

Il se dit passivement d'une place qui peut être secourue *A.* قابل ياردم *T.* امكانپذير مددرسی *P.* ممكن الاعانة ـ الامداد || Cette place est si bien assiégée, qu'elle n'est plus secourable بو قلعه شول رتبده حصر وتضييق اولنمشدر كه فيما بعد قابل امداد دكلدر Elle n'est secourable que par mer قلعهٔ مذكوره انجق جانب دريادن ممكن الامداد در

SECOURIR. Aider, assister quelqu'un *A.* اعانة ـ امداد ـ اعانة *T.* مددرسی نمودن ـ مدد رسانيدن ـ مددكاری كردن *P.* امداده يتشمك ـ امداد ويرمك ـ ياردم ايتمك || Secourir promptement, puissamment au besoin, dans la nécessité وقت حاجت وضرورتده عجالةً وقويّاً امداده يتشمك Secourir les pauvres فقرا حقنده ايفای لازمهٔ مددرسی واعانت ايتمك ses amis de sa bourse دوستلره كندو كيسه‌سندن اعانت ايتمك une place qui est pressée par les ennemis دشمن طرفندن تضييق اولنمش بر قلعه‌يه امداد ويرمك Venez me secourir امداديمه يتش Il va périr, si vous ne le secourez امدادينه يتشميه‌جك اولور ايسه‌ك محو ومضمحل اولور Il a été secouru bien à propos وقتنده مظهر امداد اولمشدر V. aussi Seconder.

SECOURS. Assistance dans le besoin *A.* مدد ـ اعانة ـ نصرت ـ عون امداد ـ ياردم *T.* مددرسی ـ دستگيری ـ دستياری ـ ياوری *P.* || Grand secours اعانت جسيمه faible كليتلو امداد ـ اعانت اعانت قويّه ومستعجله puissant, prompt امداد ضعيف ـ جزئيّه lent كيج كلان امداد ـ اعانت بطئ الظهور divin عون humain اعانت بشريّه Secours d'argent اعانت ماليّه باری d'hommes, de vivres عسكر قوّت ماليّه ايله اقدار ـ مالاً امداد ايله وزاد وذخيره ايله امداد Aller, courir, accourir au secours امداده وارمق وامداده سرعت وشتاب ايتمك Il est venu à mon secours امداديمه يتشدی Prêter secours اعطای ياردم ويرمك ـ اعانت ايتمك demander ـ استعانت ايتمك refuser امداد ديلمك ـ استمداد ايتمك ـ استغاثه ايتمك Implorer le secours de quelqu'un بر امدادی دريغ ايتمك Obtenir du secours كمسنه‌دن استدعای معاونت ايتمك جلب اعانت ايتمك tirer تحصيل امداد ايتمك

Secours, se dit aussi des troupes qu'on envoie à quelqu'un qui est en guerre, pour le défendre contre ses ennemis *A.* مدد *P.* امداد كوندرمك || Envoyer du secours ياردم ـ امداد *T.* چريك Secours par mer بحراً امداد Le secours est entré dans la place امداد عسكری قلعه‌يه داخل اولمشدر

SECOUSSE. Ébranlement de ce qui est secoué *A.* رجفة pl. رجفات ـ رجفان ـ رجرجة ـ زلزال *P.* جنبش *T.* صرصلش ـ صرصلمه || Rude secousse رجفهٔ شديده Le fruit n'est pas encore mûr, quand il ne tombe pas de l'arbre après deux ou trois secousses شجرك ايكی اوچ دفعه رجفات مكرّره‌سندنصكره يره دوشميان فاكهه ناضج عدّ اولنمز Les secousses de ce tremblement de terre ont été très-violentes حركت ارضك رجفاتی غاية الغايه شديد اولدی

En parlant des secousses que donne un cheval, on emploie les mots *A.* نتق *P.* جنبش *T.* سلكمه || Les secousses que donnent un cheval qui trotte, incommodent fort آتك لينكك يورويشنده ايتديكی سلكمه‌لر منسلب راحتدر

Il signifie figur., les fortes attaques qu'on reçoit dans sa santé ou dans sa fortune *A.* صدمة pl. صدمات *P.* آسيب *T.* چارپش ـ سكته || La colique lui a donné de violentes secousses وجع قولنج وجودينه مورث صدمات شديده اولمشدر Une fièvre continue de quinze jours est une forte secousse اون بش كون متمادی اولان حمّا بادئ صدمهٔ شديده در Il a reçu de terribles secousses de la fortune فلكك ناسازكاره نيچه نيچه صدمات هائلهٔ دوچار اولمشدر La perte de son procès lui a donné une rude secousse دعواسنك غائب اولنمسی كندويه موجب صدمهٔ عظيم بر سكته‌يه باعث اولدی ـ عظيمه اولمشدر

SECRET. Qui est tenu caché, ce qu'on ne doit pas faire connaître *A.* خفی ـ مخفی ـ مكتوم ـ مكنون ـ ستير *P.* پنهان ـ نهان *T.* كيزلو ـ اورتيلو || Dessein secret نيت خفيّه traité عهدنامهٔ خفی escalier كيزلو ـ نردبان نهانی ـ سلّم خفی نردبان ennemi عدوّ خفی ـ دشمن نهانی ـ دشمن دوستنما ـ كيزلو دشمن قرار résolution Affaire secrète مصلحت مكتومه négociation مكتومه ـ مذاكرهٔ خفيّه Articles, motifs secrets خفی ressorts مواد وعلل خفيّه ـ شروط واسباب خفيّه آلات خفيّه Découvrir les plus secrètes pensées ضماير وافكار حقيقيه استكشاف ايتمك On lui a donné tant pour les dépenses se-

crètes مصارف خفیّه اولمق اوزره فلانه شو مقدار اقچه اعطا اولندی Cela vient d'un orgueil secret بو کیفیّت مجرّد بر کبر مکنوندن نشأت ایدر Il y a dans son accueil une politesse apparente, mais un secret mépris qui perce حین ملاقاتنده بر نوع ظاهری دلنوازلق وار در لکن پس پردەده معاین ومشهود بر استحقار خفی بللو اولور C'est sa partie secrète dans ce procès بو دعواده خصم خفیسیدر

SECRET, se dit aussi des personnes qui savent tenir une chose secrète *A.* حافظ الاسرار - محفوظ اللسان - کتوم *P.* رازدار *T.* سرّ صاقلر || C'est un homme à qui vous pouvez tout confier, il est fort secret بغایت محفوظ اللسان بر آدمدر کندویه هر شیئی اعتماد ایده بیلورسك

SECRET, subst. Ce qui doit être tenu secret *A.* سرّ pl. اسرار - سریرة pl. سرایر *P.* راز - راز پنهان *T.* سرّ - کیزلو || Garder le secret سرّی حفظ ایتمك le révéler کشف راز ایتمك - سرّی آچمق le trahir کتم سرّده ارتکاب خیانت ایتمك le publier سرّی - سرّی فاش ایتمك - افشای سرّ ایتمك تواتر ایتمك Confier un secret à quelqu'un سرّی بر کمسنه‌یه اعتماد ایتمك Découvrir, deviner un secret بر سرّی خارجه اخراج ایتمك وسرّ مکتومی تفرّس واستخراج ایتمك Manquer au secret حفظ سرّده اختیار قصور ایتمك Pénétrer dans les secrets, avoir le secret de quelqu'un بر کمسنه‌نك سرایر امورینه حلول ایتمك وسرّینه محرم اولمق Le secret de l'État اسراری - دولتك سرّی Il a le secret de la négociation ایچ یوزینی - سرّینه محرمدر - مکالمه‌نك سرّینی حاملدر بیلور - On dit aussi, Je vous dis cela dans le secret, sous le secret, en grand secret, pour dire, à condition de ne le révéler à personne آخره تجاوز - سرّ اولەرق - بونی سرًّا سکا سویلرم ایتمامك شرطیله سویلرم

On dit d'un homme qui a part à quelque dessein caché, qu'il est du secret, dans le secret *A.* واقف السرّ *P.* آشنای راز پنهان *T.* داخلهٔ امره واقف - سرّه داخل - محرم سرّ

SECRET. Moyen connu de peu de personnes pour faire certaines choses *A.* سرّ || Secret utile سرّ کثیر الفواید - سرّ انفع merveilleux سرّ عجیب الاثر - سرّ معجزه نما rare سریرهٔ نادره - سرایر نادره‌دن بری ingénieux سرّ مخیّل Il y a de beaux secrets dans la Chimie علم کیمیاده احسن واعلا اسرار وار در Ce médecin a un bon secret pour guérir cette maladie بو طبیبده فلان علّته دوا اوله‌جق بر سرّ وار در - On dit figur., Le secret de l'art d'écrire, pour dire, une des parties les plus essentielles de cet art فنّ کتابتك سرّی - On dit de même, Le secret de l'art de régner, de l'art militaire, de la politique فنّ ملکداری وسلطنتك وفنّ حربك وفنّ تدبیر امور دولتك سرّی

On appelle Secrets, dans quelques arts mécaniques, certains ressorts particuliers qui servent à divers usages *A.* صنعة خفیّة pl. صنایع خفیّة *P.* صنعت نهانی *T.* کیزلو صنعت || On ne peut ouvrir ce coffre, si l'on n'en sait le secret کلیدك صنعت خفیّه‌سنی بیلمدکچه شو صندیغی آچمق ممکن دکلدر

EN SECRET. En particulier, sans témoins *A.* فی حال الخلوة - فی مکان الوحدة *P.* به تنهایی - در جای تنها *T.* تنها یرده - تنهالقده || Je lui ai parlé en secret کندوسیله حال خلوتده سویشلدم Je ne travaille à cela qu'en secret تنها یرده ایشلرم

SECRÉTAIRE. Celui dont l'emploi est d'écrire des dépêches pour celui dont il dépend *A.* کاتب السرّ - کاتب الاسرار *P.* راز نویس - دبیر اسرار *T.* سرّ کاتبی || Secrétaire du Cabinet du Roi کاتب السرّ خاصّه - کاتب اسرار سلطانی d'un ambassadeur ایلچینك سرّ کاتبی d'ambassade سفارت سرّ کاتبی

Il se dit aussi de celui qui rédige par écrit, les actes, les délibérations d'une assemblée *A.* کاتب pl. کتّاب pl. کتبة *P.* نویسنده - پناغ - دبیر *T.* یازیجی || Le secrétaire du conseil مشورت کاتبی d'une académie دار العلوم کاتبی

SECRÉTAIRERIE. Lieu où les secrétaires d'un grand fonctionnaire font leurs expéditions *T.* سرّ کاتبی قلمی

SECRÉTARIAT. Fonction de secrétaire *A.* کتابة الاسرار *P.* راز نویسی *T.* سرّ کاتبلکی - سرّ کتابتی || Il a tenu le secrétariat tant d'années سرّ کتابتی خدمتنده شو قدر سنه مداومت ایلدی Ce secrétariat vaut mille écus par an بو سرّ کتابتی خدمتنك سنوی بیك غروش ایرادی اولور

SECRÈTEMENT. D'une manière secrète *A.* مخفیًّا - خفیًّا - سرًّا *P.* نهانی - بر وجه خفی *T.* مخفیجه - نهانیجه - کیزلوجه || Il le fit avertir secrètement فلانه خفیًّا خبر ویردی Il se glissa secrètement dans la chambre مخفیجه اوطه‌نك ایچنه شیوشدی

SÉCRÉTION. Il se dit de la séparation qui se fait des liqueurs répandues dans le corps de l'animal *A.* استمازة - تمیّز *P.* جدایی

T. آیرلمه ‖ La sécrétion du chyle dans les intestins grêles كيلوسك سودك امعای دقيقه ایچنده تميزی du lait dans les mamelles صفرانك قره ممدلر ایچنده تميزی de la bile dans le foie جكر ایچنده استمارزسی

Il se dit aussi des urines et autres matières qui sortent du corps *A.* اندفاع الفضلات ‖ L'humeur sortira par voie de sécrétion فلان خلط فضلاتك اندفاعی تقريبيله اخراج اولنهجقدر Le médecin a jugé les sécrétions mauvaises طبيب مندفع اولان فضلاتی فاسد وغير جيّد عدّ ايلدی

SÉCRÉTOIRE. T. de Méd. Il se dit des vaisseaux qui séparent quelque humeur de la masse du sang *A.* وعاء مميّز pl. اوعيهٔ مميّزه ‖ Vaisseaux sécrétoires اوعيهٔ مميّزه

SECTAIRE. Celui qui est d'une secte condamnée par l'Église *A.* رافضی pl. رافضيون ‖ La fréquentation des sectaires est dangereuse رافضيون ايله مجاورت ومصاحبت منتج خطر اولان احوالدندر

SECTATEUR. Celui qui fait profession de suivre l'opinion d'un philosophe, d'un docteur, d'un hérésiarque *A.* تابع المذهب pl. تابعين المذهب pl. تبعة المذهب *P.* پيرو مذهب *T.* بر كمسنهنك مذهبنه اويان تابعين ‖ Les sectateurs de Platon حكيم ارسطو مذهب افلاطون C'est un grand sectateur d'Aristote مذهبنك عظيم وقوی تبعسندندر Arius a eu un grand nombre de sectateurs فلان نام اهل بدعتك مذهبنه قتی چوق كسان تابع اولمشلر در

SECTE. Terme collectif. Il se dit de ceux qui suivent les mêmes opinions *A.* اهل المذهب pl. ارباب المذهب ‖ La secte des Stoïciens اهل مذهب رواقيون Il n'est pas de cette secte — فلان مذهب اربابندن دگلدر Il se dit aussi de ceux qui suivent une opinion hérétique *A.* مذهب رافضی pl. مذاهب رافضيّة *P.* مذهب رفضی ‖ Les Protestans sont partagés en plusieurs sectes مذهب رافضیٔ پروتستانيان مذاهب عديده يه منقسمدر

On dit figur. Faire secte, Faire secte à part, pour dire, se distinguer des autres par des opinions singulières اعتقادات غريبه ايله كسب امتياز ايتمك

SECTEUR. T. de Géomét. La partie d'un cercle qui est comprise entre deux rayons et l'arc qu'ils renferment *A.* جزء فاصل ‖ Le secteur d'un cercle دائرهنك جزء فاصلی

SECTION. L'une des divisions dans lesquelles se partage un livre, un traité, un compte, etc. *A.* فصل pl. فصول ‖ Ce livre est divisé en tant de sections بو كتاب شو قدر فصوله منقسمدر Chapitre premier, seconde section باب اوّلك فصل ثانيسی

SECTION. T. de Géomét. L'endroit où des lignes, des plans s'entrecoupent *A.* مقطع الخطوط ـ مقطع الاشكال المصفحة ـ Il se dit aussi de la ligne ou de la surface formée par la rencontre de deux lignes ou de deux surfaces *A.* خطّ مقطع ـ صفح مقطع En ce sens on dit, Point de section *A.* نقطة التقاطع

SÉCULAIRE. Qui se fait de siècle en siècle *A.* متناوب قرناً *T.* هريوز ييلده *P.* صد ساله ـ بهر صد سال آينده بعد قرن بر اولان

On dit, Année séculaire, en parlant de l'année qui termine le siècle *A.* عام اخير القرن *P.* سال واپسين مدّت صد ساله *T.* يوز سندلك وقتك صوك ييلی

SÉCULIER. Qui vit dans le siècle. Il se dit tant des ecclésiastiques que des laïques, par opposition à ceux qui tiennent à la vie monacale *A.* رجل من طريقة العوامّ *P.* مردمی از طريقت عوامّ *T.* عوامّدن بر كمسنه

SÉCURITÉ. Confiance qu'on est à l'abri de tout péril *A.* امنيّة طمانينة الخاطر ـ البال *P.* آرام دل *T.* كوكل راحتلكی ‖ Au milieu de tant de périls, vous ne craignez rien, votre sécurité m'étonne بو قدر مهالك ومخاطرات ايچنده اصلاً وقطعاً خوفك يوقدر بو مقوله امنيّت بالك بكا كوره بادئ استغراب اولهجق احوالدندر Il dormait au milieu des ennemis avec une sécurité incroyable عقله صيغهميهجق طمانينت ـ خاطر ايله دشمن آرهسنده نائم وخوابنده ايدی امن البال اولدرق

SÉDATIF. T. de Méd. Il est synonyme de Calmant. V. ce mot.

SÉDENTAIRE. Qui est ordinairement assis *A.* ساكن ـ مألوف مداوم فی السكونة ـ مداوم فی القعود ـ السكونة *P.* هميشه آرميده ـ جايگير دائمی ـ نشين *T.* هر دائم اوتوراق ‖ Cet homme ne fait point assez d'exercice, il est trop sédentaire فلان كشی كفايت مقداری حركت ايتميوب غاية الغايه سكونت ايله مألوفدر — Il se dit aussi d'un homme qui se tient presque toujours chez lui ‖ Les avocats consultants sont fort sédentaires حلّ فتوايه مخصوص اولان متشرّعين كندو خانهلرنده مداومت اوزره ساكندرلر

Il signifie aussi, fixe, attaché à un lieu *A.* دائمیّ ـ مستقرّ *P.* بر قرار ـ قرار گیر ـ در یکجا *T.* یرلو ـ On dit aussi, Vie sédentaire الاستقرار دائمیّ السکون ـ عیش دائمیّ القرار Emploi sédentaire دائما بر یرده مستقرّ اولان مأموریت

SÉDIMENT. La partie la plus grossière d'une liqueur, celle qui se précipite au fond du vase *A.* ثفل ـ ثافل ـ راسب ـ عکر ـ دردیّ *P.* درد *T.* طورطی ـ چوکندی ـ پوصه || Il y a d'ordinaire beaucoup de sédiment dans cette liqueur بو مشروبده عادتا چوق طورطی وار در Il n'y a point de sédiment dans ses urines قارورەسندە اصلا راسب یوقدر

SÉDITIEUSEMENT. D'une manière séditieuse *A.* بالبغی ـ علی طریق البغی ـ بالفساد *P.* با گردنکشی ـ فتنه انگیزانه ـ باغیانه *T.* زورباجه ـ فساد صورتیله || Il parle séditieusement dans la place publique علی ملاء الناس بسط مقالات بغی وفساد ایدر

SÉDITIEUX. Qui a part à la sédition *A.* باغی pl. بغاة ـ اهل البغی والفساد pl. ارباب البغی والفساد *P.* سر بر اورده ـ سالک گریوهٔ فتنه ـ فتنه کار ـ فتنه انگیز ـ گردنکش ـ *T.* زوربا وفساد || Les séditieux mirent le feu aux maisons des principaux de la ville اهل بغی وفساد اولنلر عظمای قومک خاندلرینه القای آتش ایتمشلر در

Il signifie aussi, enclin à faire sédition *A.* ساعی الی الفساد ـ مایل الی البغی ـ مألوف البغی والفساد *P.* فتنه جو *T.* فتنه قارشدریجی ـ زوربالق قشقردیجی || C'est un esprit séditieux عقلی بالطبع فساد وفتنه‌یه مایلدر Il est mutin et séditieux مایل الی العصیان وساعئ الی الفساد در

Et qui tend, qui a rapport à la sédition *A.* منتج الفتنة ـ منتج الفساد ـ متعلّق بالفساد *P.* فساد آمیز ـ فتنه انگیز *T.* زوربالقلو ـ زوربالغه متعلّق || Des discours séditieux کلمات فتنه انگیز Une harangue séditieuse موعظهٔ فساد آمیز

SÉDITION. Révolte contre la puissance établie *A.* خروج ـ بغی ـ من الاطاعة ـ فتنة pl. فتن ـ فساد *P.* سر بر اوری ـ گردنکشی *T.* زوربالق ـ باش قالدرمه || Grande, violente, sédition فتنهٔ عظیمه وشدیده ـ بغی وفساد عظیم وشدید Durant la sédition اثنای بغی وفساددە Cela est capable de faire une sédition احداث بغی وفسادی مؤدّی اولەجق حالاتدندر Émouvoir, exciter, allumer une sédition تحریک فتنه وفساد ایتمک واشعال نائرهٔ فتنه وآشوب ایتمک la fomenter فتنه‌یی قیزدرمق ـ ایقاظ فتنه وفساد ایتمک l'entretenir بادئ فتنه وفساد اوله‌جق اسبابک استبقاسنه سعی l'apaiser, l'éteindre تسکین فتنه وفساد ایتمک واطفای نائرهٔ بغی وفساد ایتمک l'étouffer اخماد نائرهٔ فتنه وفساد ایتمک ـ فتنه‌یی بصدرمق ـ زوربالغی تپس ایتمک Les auteurs de la sédition موجد فتنه وفساد اولنلر

SÉDUCTEUR. Qui séduit, qui fait tomber en erreur ou en faute *A.* مضلّ ـ مغوی *P.* گمراهساز ـ اضلالساز *T.* آزدریجی ـ آزغونلق کتوریجی || Séducteur de jeunes gens مضلّ شبّان ونو جوانان de femmes مضلّ نسوان ـ Il est aussi adjectif *A.* موجب الاضلال ـ موجب الغوایة *P.* گمراهساز ـ غوایت آمیز *T.* آزدریجی || Un discours séducteur کلام موجب الاضلال ـ کلام غوایت آمیز

On appelle le diable, L'esprit séducteur *A.* فتّان ـ خابل

SÉDUCTION. Action par laquelle on séduit *A.* اضلال ـ اغوا *P.* گمراهسازی *T.* آزدرمه || Séduction de l'esprit اغوای عقلک de témoins افساد شهود ـ اغوای بیّنات واضلالی La séduction est manifeste اضلال ظاهر در Il employa l'argent et les promesses, et tout ce qui peut contribuer à la séduction اقچه عرضی ومواعید دلفریب ابلاغی وموجب اضلال واغوا اوله‌جق کافهٔ وسایل واسبابک اعمالنه مبادرت ایلدی

Il se dit aussi en parlant de la propriété que certaines choses ont de séduire *A.* تسویل pl. تسویلات *P.* دلفریبی *T.* آلداتمه || La séduction des richesses تسویل غنا وثروت de l'esprit تسویلاتی عهد شبابک de la jeunesse تسویل نفس Les séductions de la vie sont innombrables, inévitables عمر انسانک دوچار اولوکلدیکی تسویلات بیحدّ وشمار ونا گریز ونا چار در

Il se dit aussi au sens d'Attrait, d'agrément *A.* جاذبة *P.* دلربایی *T.* کوکل قاپمه || Il a de la séduction dans le style, dans l'esprit قلمنده ومزاجنده جاذبه وار در

SÉDUIRE. Faire tomber dans l'erreur par ses discours, par ses écrits, par ses exemples *A.* تغریر ـ تغلیط *P.* فریفتن ـ گرفتار دام فریب کردن *T.* آلداتمق || Cet hypocrite séduit les peuples بو ریاکار خلقی تغریر وتغلیط ایدر

Et faire tomber en faute, corrompre, débaucher *A.* اغوا ـ تغویة ـ اضلال ـ افساد *P.* گمراه کردن ـ بگمراهی انداختن *T.* آزدرمق || Séduire des témoins شاهدلری اغوا ایتمک ـ افساد des domestiques خدمتکارلری اضلال ایتمک C'est un

jeune homme qu'on a séduit اضلال اولنمش بر نو جواندر Cette fille se laissa séduire sous prétexte de mariage بو قیز ازدواج بهانه‌سیله اغوا اولنمشدر

Il signifie aussi, toucher, plaire *A.* ایراث المفتونیّة ـ افتتان *P.* دل شیفتن *T.* کوکل اوغریلمق || Sa manière de lire séduit صورت قرائتیله سامعینی ـ صورت قرائتی موجب مفتونیّتدر مفتون ایدر

Séduit. *A.* ضالّ ـ غویّ *P.* گمراه ـ بگمراهی افتاده *T.* آزغون الدالنمش *A.* مغرور ـ غریر *P.* فریفته *T.*

SÉDUISANT. Qui séduit, qui plaît *A.* موجب المفتونیّة ـ نازع القلوب ـ جاذب القلوب *P.* دلربا ـ دلارا *T.* کوکل نزوع قلبی موجب اولان || Conversation séduisante چکندریجی موجب مفتونیّت اولدجق صحبت ـ سخن دلربا ـ محاوره نازع القلوب Air séduisant بر سیمای دلارا

SEGMENT. T. de Géomét. Partie d'un cercle comprise entre un arc et sa corde *A.* قطعه الدائرة pl. قطعات الدائرة || Segment de cercle قطعهٔ دائره

SÉGRAIRIE. Bois possédé en commun *A.* اجمهٔ مشترکه *P.* بیشهٔ مشترک *T.* اورتاقلسی اورمان

SÉGRAIS. Bois séparé des grands bois *A.* اجمهٔ مفرزة *P.* بیشه‌زار جدا کرده *T.* آیرلمش اورمان

SÉGRÉGATION. Action par laquelle on met à part *A.* افراز ـ تفریق *P.* جداسازی *T.* آیرمه

SEIGLE. Sorte de blé *A.* سلت *P.* کُنگران *T.* چاودار

SEIGNEUR. Maître, possesseur d'un État, d'une terre *A.* صاحب الملک ـ مالک الملک *P.* ملکدار *T.* ملک صاحبی || Seigneur souverain صاحب الملک حکمران Seigneur de plusieurs États ممالک عدیده صاحبی Les habitans le reconnurent pour seigneur سکّان واهالی فلانی صاحب ملک اولمق اوزره قبول واقرار ایلدیلر

Et maître d'une terre qui a sous elle des fiefs qui en relèvent *A.* سیّد *P.* خداوند *T.* آغا || Seigneur suzerain سیّد متبوع Rendre foi et hommage à son seigneur بر کمسنه آغاسی طرفنه اداى رسم صداقت وتبعیّت ایتمک On confisque le bien d'un vassal qui refuse de rendre hommage à son seigneur سیّدینه ایفای لازمهٔ تبعیّتدن امتناع ایدن تابعک مالی مصادره اولور

On donne aussi le titre de seigneur à quelques personnes distinguées par leur dignité *A.* سیّد pl. سادات ـ امیر pl. امرا *P.* آقا ـ داور ـ میر *T.* آغا || Haut et puissant seigneur آغای عالی منزلت قویّ الاقتدار Une assemblée de seigneurs سادات مجلس سادات وعظما ـ کرام جمعیّتی

Dans le langage de l'Écriture, Dieu est appellé Le seigneur *A.* حضرت مالک الملک لم یزل *P.* جناب خداوند جهان *T.* دنیا وما فیهانک صاحبی ـ Et Jésus-Christ est appelé Notre-Seigneur حضرت سیّد الانام افندمز

SEIGNEURIAL. Qui appartient au seigneur *A.* امیری ـ سیّدی *P.* میری ـ داوری *T.* آغایه مخصوص || Titre seigneurial عنوان امیری Droits seigneuriaux حقوق امیریّه ـ On appelle Maison seigneuriale, la maison où demeure le seigneur du lieu *A.* بیت الامیر *P.* خانهٔ میر *T.* آغا قوناغی

SEIGNEURIE. Puissance, autorité qu'un homme a sur la terre dont il est seigneur *A.* امارت *P.* میری *T.* آغالق || Une seigneurie qui a de beaux droits حقوق جمیلدیه مالک بر امارت C'est une seigneurie très-ancienne غایت قدیم بر امارتدر La seigneurie de cette terre s'étend bien loin بو امارتک قلمرو حکومتی خیلیجه واسعدر ـ Il signifie aussi, terre seigneuriale *T.* عنوان امارت ایله معنون اولان ملک || Il acheta une belle seigneurie عنوان امارت ایله معنون بر ملک مبایعه ایلدی

SEIME. Fente de l'ongle du cheval dès la couronne *A.* نملة ـ شقّ فی الحافر *P.* کفت سم اسب *T.* آت طرنغی چتلاغی

SEIN. Partie du corps humain qui forme l'extérieur de la poitrine *A.* صدر pl. صدور *P.* بر ـ سینه *T.* کوکس || Cette femme est morte d'un cancer au sein بو خاتون صدرنده عارض اولمش سرطان علتندن رفات ایتمشدر

Il se dit particulièrement des mamelles des femmes *A.* ثدی pl. اثدی *P.* پستان *T.* ممه || Elle a le sein découvert مکشوفة الصدر در ـ الثدیدر سینه ـ پستان نا پوشیده در ـ کوکسی آچقدر ـ ممه‌سی میدانده در ـ گشاده در Son enfant dormait sur son sein جوجوغی سر پستاننده خوابنده ایدی Elle a mal au sein وجع ثدیی وار در On lui a coupé le sein droit ثدی یمینی قطع ایتمشلر در

Sein. Ventre, entrailles *A.* بطن *P.* شکم *T.* قارن || Le fruit que cette femme porte dans son sein حامله اولدیغی ثمرهٔ بطن ـ ثمرهٔ فؤاد ـ On dit figur. Mettre à quelqu'un le poignard dans le

sein, en lui disant quelque mauvaise nouvelle, quelque chose de fâcheux فلانه بو مقوله بر خبر موحش ویرمك وبو كونه كلام عنیف سویلمك قارننه بر بچاق صوقمق كبیدر

On dit aussi Réchauffer un serpent dans son sein, pour dire, faire du bien à un ingrat قوینده بر ییلان بسلمك كبیدر

On dit aussi figur. Le sein de la terre, ou de la mer, pour dire, tout ce qui est au-dessous de leur surface *A.* بطن الارض داخل الارض والبحر ـ جوف الارض والبحر ـ والبحر *P.* اندر زمین ودریا ـ درون زمین ودریا *T.* یركك ودكزك ایچی ـ قارنی || Ouvrir le sein de la terre pour en tirer les trésors qui y sont جوف ارضده مكنوز اولان دفاینی استخراج ایچون شق ارض ایتمك || Il y a bien des richesses dans le sein de la mer جوف دریاده لا یعد ولا یحصی اموال وار در — On dit, Porter la guerre dans le sein d'un royaume آفت حرب وقتالی بطن ملكه قدر ایصال ایتمك ـ وسط ملكه ـ قلبكاه ملكه قدر

On dit de quelqu'un, qu'il est au sein de sa famille, pour dire, au milieu de ses parens حضن خویشان واقرباسی ایچنده امرار اوقات عمر ایتمكده در

Dans le style de l'Écriture, Le sein d'Abraham, se dit du lieu de repos où étaient les âmes des élus avant la venue de Jésus-Christ *A.* آغوش حضرت ابراهیم *P.* حضن حضرت ابراهیم *T.* حضرت ابراهیمك قوجاغی

Et en termes de Théologie, on dit Le sein de la gloire, pour dire, le séjour des bienheureux *A.* حوزة الدار النعیم — Et figur. Le sein de l'Église, pour dire, la communion de l'Église *A.* حوزة الدین ـ بیضة الدین || Il est rentré dans le sein de l'Église حوزهٔ دین عیسوی‌یه وجعت ایلدی

Sein, se prend aussi pour L'âme, le coeur de l'homme *A.* صدر ـ ضمیر ـ قلب ـ فؤاد ـ داخلة القلب *P.* دل ـ درون *T.* یورك ـ ایچ || Il y a long-temps qu'il a conçu cette trahison dans son sein نیت خیانتی مدت مدیده‌دنبرو داخلهٔ قلبنده عقد وضمیرنده تصویر ایتمشدر ـ ایتمشدر || Il a déposé ses secrets dans le sein de son ami سرایر احوالنی دوستنك درج قلبنه ودیعه ایلدی Verser sa douleur dans le sein de son ami درد صدر دوست ـ درونني دوست غمكساری قلبنه افراغ ایتمك غمكساربنه ایداع ایتمك

Sein, se prend aussi pour Golfe, principalement en cette phrase, Le sein Persique *T.* بحر فارس كورفزی

SEING. Le nom de quelqu'un écrit par lui-même au bas d'une lettre ou d'un acte, pour le certifier *A.* امضا || Mettez là votre seing بو محلده امضاكی وضع ایله || Il ne peut pas me dénier cette dette, j'ai son seing دینني انكار ایده‌مز زیرا امضاسی یدمده در Contrefaire le seing de quelqu'un بر كمسه‌نك امضاسنی ساخته امضاسنی یاپمق ـ تقلید ایتمك

Seing privé, se dit d'une signature qui n'a point été faite en présence d'un officier public *T.* ضابط معرفتی منضم اولمیه‌رق وضع اولنان امضای عندی

Blanc seing, se dit d'un papier signé, que l'on donne à quelqu'un pour le remplir à sa volonté *T.* امضالو بر قطعه یازلمامش كاغد || Ils ont donné leurs blancs seings à leurs arbitres نصب ایلدكلری حكملرك یدینه امضالریله ممضی یازلمامش كاغدلر ویرمشلر در

SEIZE. Nombre contenant dix et six *A* ستة عشر Fém. ست عشرة *P.* شانزده *T.* اون التی || Il n'a pas encore seize ans هنوز اون التی یاشنده دكلدر

On dit, Faire preuve de seize quartiers de noblesse, pour dire, prouver sa noblesse, en remontant jusqu'à la quatrième génération اصالتی بطون اربعه‌دن متفرع اولدیغنی اثبات ایتمك

SEIZIÈME. Qui suit immédiatement le quinzième *A.* سادس عشر *P.* شانزدهم *T.* اون التنجی

Il signifie au substantif, seizième partie *A.* حصة من الست عشرة *P.* بك شانزده *T.* اون التنجی پای ـ اون التیده بر || Deux aunes et un seizième ایكی ذراع وبر اون التنجی || Il n'est dans cette affaire que pour un seizième بو خصوصده حصه‌سی اون التیده بر حصه‌سی وار در

SÉJOUR. Le temps pendant lequel on demeure dans un même lieu *A.* اقامت ـ مكث *P.* نشست *T.* اكلنمه ـ اوتورمه || Il a fait un long séjour en ce pays-là اول مملكتده طول زمان اول محلده مكث اقامت ایلدی Je n'y ferai pas de séjour اقامتمی ایده‌جك دكلم || Il a établi son séjour dans la province درون مملكتده تخصیص ایلدی Dans les longs voyages, on est obligé de faire quelque séjour de temps en temps اسفار بعیده‌ده آره‌لق آره‌لق مكث وتوقفه احتیاج دركار در Ce lieu est son séjour ordinaire عادتا محل اقامتی فلان یردر

Il se dit aussi d'un lieu considéré par rapport à la demeure

qu'on y peut faire *A.* محلّ الاقامة ـ مأوى *P.* اقامتگاه ـ قرارگاه *T.* بر اوتورديغى بر ـ بر كمسه‌نك اكلنديغى ير || Cette maison est un beau séjour بو خانه بر مأواى لطيفدر Cette ville est un agréable séjour بو بلده بر اقامتگاه دلنشيندر

SÉJOURNER. S'arrêter en voyageant, et séjourner quelque temps en un lieu *A.* مكث ـ تمكث ـ لبث ـ تلبّث ـ توقف *P.* نشستن ـ پاييدن *T.* طورمق ـ اكلنمك || Ce régiment en allant à sa garnison, a séjourné dans deux endroits بو عسكر الايى محافظيه مأمور اولديغى محلّه كيدر ايكن ايكى منزلده مكث وتوقف ايلدى

On dit d'une masse d'eau qui est stagnante dans un endroit, qu'elle y séjourne *A.* ماء راكد *P.* آب خوابنده ـ آب آرميده *T.* طورغون صو

SEL. Substance friable qui pénètre l'organe du goût *A.* ملح pl. ملوح *P.* نمك *T.* طوز || Un grain de sel بر طوز حبه‌سى Un bateau chargé de sel طوز يوكلو بر قايق La ferme du sel طوز مقاطعه‌سى Sel pilé دوكلمش طوز ـ ملح مسحوق Sel acide ملح حامض neutre طوز كيدرلمش خاصه‌سى fixe ملح ثابت minéral, végétal, alcali ملح معدنى يا ثابت يا ثابت volatil ملح سريع الاستطاره ـ قلوى — Sel de contrebande, ou Faux sel, c'est le sel qui n'a pas été pris dans les greniers publics *T.* قاچرمه طوز

On dit figur. que dans un ouvrage, dans un discours il n'y a point de sel, pour dire, qu'il est fade *A.* عديم اللذة *P.* بينمك ـ *T.* بيمزه ـ دادسز

SÉLÉNITE. Chaux sulfatée. La sélénite des anciens était une espèce de gemme sur laquelle était peinte l'image de la lune *A.* حجر القمر ـ بصاقة القمر *P.* سنگ قمر ـ مهرور *T.* آى كپوكى

SÉLÉNOGRAPHIE. Description de la lune *A.* وصف الاحوال القمر *P.* ماهنامه *T.* آيك وصفى

SÉLÉNOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la description de la lune متعلق بوصف القمر

SELLE. Sorte de siége de bois qu'on met sur le dos d'un cheval, pour la commodité du cavalier *A.* سرج pl. سروج ـ رحالة *P.* زين ـ كوهه *T.* اير || Selle de postillon سوريجى ايرى Selle de velours قطيفه اير ـ قطيفه‌دن مصنوع اير Ce cheval est mal sanglé, la selle tournera بو آتك قولانى محكم باغلنمش اولمديغندن ايرى دوربله‌جكدر On dit, Être bien en selle, pour dire, être bien à cheval اير اوزرنده يرلشمش — Et figur. pour dire, être bien dans son poste منصبنده يرلشمش اولمق ـ اولمق

SELLE. L'évacuation qu'on fait en une fois quand on va à la garde-robe *A.* عمل || Ce médicament lui a fait faire deux ou trois selles بو دوا فلانه ايكى اوچ عمل ايتدردى Garder les selles d'un malade pour les faire voir au médecin مريضك ايتديكى عملى طبيبه كوسترمك ايچون حفظ ايتمك

On dit, Aller à la selle, pour dire, aller à la garde-robe *A.* خروج الى الكنيف *P.* بادبخانه رفتن *T.* كنفه وارمق ـ طشره‌يه چيقمق

SELLER. Mettre une selle sur un cheval *A.* تسريج *P.* اسبرا با زين پوشيدن ـ زين كردن *T.* اير اورمق ـ ايرلمك || Sellez mon cheval آتمى ايرله ـ آتمه اير اور

SE SELLER, en termes d'Agriculture, se serrer, s'endurcir *A.* تصلّب ـ كسب الصلابة *P.* درشت گشتن ـ سختى پذيرفتن *T.* پكشمك ـ بركلشمك

SELLÉ. *A.* مسرّج *P.* زيندار *T.* ايرلو ـ ايرلنمش

SELLERIE. Lieu où l'on serre les selles *A.* مخزن السروج *P.* زينخانه *T.* اير انبارى

SELLIER. Ouvrier qui fait des selles *A.* سرّاج *P.* زينگر *T.* ايرجى

SELON. Ainsi que, conformément à *A.* حسب *P.* بر وفق *T.* كوره ـ جه || Selon mon sentiment اعتقادمه كوره ـ اعتقادمجه Chacun sera récompensé selon ses oeuvres هر كس حسب اعماله اعمالنه كوره مظهر جزا اوله‌جقدر ـ مظهر مجازات اوله‌جقدر Cela n'est pas selon la raison بو كيفيت حسب القانون عقل دكلدر Selon l'Évangile حسب الانجيل ـ انجيلجه On l'a traité selon son mérite استحقاقنه كوره حقنه معامله اولمشدر Se gouverner selon le temps et la saison حسب الوقت والحال كندو امورينى حسب الوقت والموسم ـ اداره نفس ايتمك Selon les circonstances حسب الاقتضاى وقت اداره ايتمك Cela n'est pas selon Dieu بو شئ حسب الارادة وحال اللهيه برايش دكلدر ـ صمدانيه دكلدر — On dit, Selon moi, pour dire, selon ce que je pense بكا كوره Et selon vous سكا كوره

Mis absolument, il signifie, selon les occurrences *A.* على ما حسب الايجاب الحال ـ حسب الاقتضاء الحال ـ يقتضى *P.* برمقتضاى حال *T.* اقتضاى حاله كوره || Réussira-t-il

dans cette entreprise? selon, c'est selon مباشرت ایلدیکی ـ مصلحته موفق اولهجقمی اوره‌سی اقتضای حاله کوره در ایجاب حاله کوره در

SEMAILLE. Action de semer les grains. Il ne se dit qu'au pluriel *A.* زرع ـ تبذیر *P.* تخم افشانی *T.* تخم اکمه ـ اکمه || Nous avons fait nos semailles امر زرعی تکمیل ایلدک On est occupé présentement aux semailles الحالة هذه مصلحت اکمکه ـ زرعه مشغولدرلر

Il signifie aussi, les grains semés *A.* بذر pl. بذور ـ مبذور pl. مبذورات ـ زرع pl. زروع ـ مزروع pl. مزروعات *P.* تخم کشته *T.* تخم اکلمش || Les grandes pluies ont gâté les semailles امطار شدیده تقریبیله کافهٔ مزروعات فنا پذیر اولمشدر Les oiseaux ont mangé les semailles طیور اکلمش تخمی یدیلر

Et la saison durant laquelle on ensemence les terres *A.* موسم الزراعة *P.* هنگام کشتکاری ـ تخم افشانی وقت *T.* اکین وقتی ـ اکین اکدجک وقت || Les semailles étaient bonnes cette année بو سنهٔ مبارکده موسم زراعت غایت لطیف ایدی

SEMAINE. Suite de sept jours à commencer par le dimanche *A.* اسبوع pl. اسابیع *P.* هفته ـ بهینه ـ شفوده *T.* هفته || Une semaine entière تمام بر هفته ـ بر اسبوع کامل La semaine prochaine کلهجک هفته ـ اتی الحلول اولان هفته La semaine de pâques پصقلیا هفته‌سی Au bout de la semaine هفته ختامنده

Il se dit aussi du travail que les ouvriers font pendant une semaine *A.* عملهٔ اسبوعیة *P.* کار یک هفته *T.* بر هفته‌لق || Ce que vous voulez faire est la semaine de quatre personnes ایش ایشلمسی قیدنده اولدیغک ایش درت کشینک هفته‌لغی ایشیدر

Et du payement fait aux ouvriers pour le travail de leur semaine *A.* اجرهٔ اسبوعیة *P.* مزد هفته *T.* هفته‌لق ـ هفته‌لق || Cet ouvrier recevra demain sa semaine بو ایشجی اجرتی هفته‌لق اجرتنی یارینکی کون آلهجقدر

SEMBLABLE. Pareil *A.* شبه ـ شبیه pl. اشباه pl. مشابه ـ معادل ـ عدیل ـ مماثل ـ امثال pl. مثیل ـ مثل ـ مشابه *P.* نظیر ـ مانند ـ همتا ـ بسان *T.* بکزر ـ اویغون ـ مثللو || Ces deux choses sont semblables بو ایکی شیلر بری برینه مشابهدر Il me fit tels et tels discours, et autres semblables بکا شو کلامی وبونک امثالی سائر صحبتلر سویلدی Il y a peu de cas entièrement semblables بطبقها بوکا مماثل امور واحوال نوادردندر Semblable à un torrent, il entraîne... مانند سیل اوکنه کلانی سپوروب ـ سیال اوکنه کلانی تجریف ایدر C'est un homme qui n'a pas son semblable بر نظیری یوق کوتورر ـ مثلی یوق برآدمدر ـ منقطع القریندر ـ بیعدیلدر ـ آدمدر On appelle Triangles semblables, ceux qui ont leurs angles égaux *A.* اشکال مثلثة متشابهة الاضلاع

Dans la phrase suivante, on emploie le mot *A.* بنی نوع pl. ابناء الجنس || L'humanité nous oblige à avoir pitié de notre semblable ـ بنی نوعمزه مرحمت واجبهٔ ذمت انسانیتدر ابنای جنسمزه

SEMBLABLEMENT. Pareillement *A.* کذلک ـ هکذا *P.* هم *T.* آنک کبی ـ بویله || Vous êtes de cet avis, et moi semblablement سنک رأیک بو در بنمکی دخی بویله در

SEMBLANT. Apparence *A.* ظاهر ـ صورة ظاهرة ـ ظاهر الحال *P.* نمایش *T.* کوسترش || Faux semblant ظاهر حال کاذب ظاهر بی اصل ـ نمایش دروغی Il m'a trahi sous un semblant d'amitié ـ محبت ظاهریه وسیلهسیله بکا خیانت ایلدی صورت حقدن کلهرک ـ صورت ظاهرده دوستلق کوسترک Cet homme-là n'a pas un véritable courage, il n'en a que le semblant بو آدمک شجاعتی حقیقی دکل ظاهریدر S'il ne m'aime pas, du moins il en fait le semblant بکا محبتی یوغیسه‌ده هیچ دکل ایسه ظاهر حالده عرض محبت ایدر

Faire semblant de... ou que..., signifie feindre de... *A.* اظهار ـ ریاء اظهار ـ ارائهٔ الصورة ـ صورتاً اظهار ـ الصورة *P.* نمودن *T.* کوسترمک ـ کوسترمک ـ صورتنی کوسترمک ـ یاپمق || Cet homme fait semblant de dormir تناوم ـ بو آدم اظهار صورت نوم ایدر اویقوده اولمق صورتنی کوسترر ـ ایدر Il faisait semblant d'être fâché تغاضب ایدر ـ ارائهٔ صورت غضب ایدر ایدی صورتا طارغنلق کوستررر ایدی ـ ایدی Il fait semblant de n'entendre pas ce qu'on lui dit کندویه سویلنان صحبتی استماع سویلنان صحبته تصامم ـ ایتمامک صورتنی اظهار ایدر ایشیدمامزلک یپار ـ صورتا ایشیدمامزلک کوسترر ـ ایدر Faites semblant que cela vous plaît صورتا اظهار پسند ایله que c'est là votre avis ـ رأیک بو اولدیغی صورتا کوستر Ou dit aussi, Ne faire semblant de rien, pour dire, avoir attention à ne rien dire, à ne rien faire qui puisse donner à connaître ce que l'on pense || Si vous voulez réussir dans cette entreprise, ne

faites semblant de rien مباشرت ایلدیککک مصلحته موفّق اولمق استر ایسەڭ هیچ بر شئ اظهار ایلمه Observez ce qui se passe sans faire semblant de rien هیچ برشئ کوسترمیدرک همان جریان ایدن احواله امعان نظر دقت ایله

SEMBLER. Avoir l'apparence d'avoir une certaine qualité, ou paraître être d'une certaine manière *A.* ظنّ علی ما هو الظاهر *P.* مانیدن ـ مانستن *T.* کورنمک | Ces choses-là me semblent belles بو شیلر علی ما هو الظاهر بکا اجود واحسن ظنّ اولنور Quand on est dans un bateau qui va bien vite, le visage semble fuir دریاده فایق عجله وسرعت ایله کیدر ایکن کنار یورر ظنّ ـ ساحل علی ما هو الظاهر یورر ظنّ اولنور کندو یده یورر کبی کورینور ـ اولنور Le vin lui semble amer فلان بادهٔ آجی کورینور Il vous semble sage, et il ne l'est pas کشی سکا علی ما هو الظاهر عاقل ظنّ اولنور لکن اویله دکل Vous me semblez tout mélancolique بکا بغایت کدرلو کورینورسک ـ Il se dit aussi à l'impersonnel, et signifie, il paraît | Il semble, à vous entendre parler, que ce mal soit sans remede سنک قولکه کوره بو علّت لا علاج ظنّ اولنور Il me semble que je le vois ظنّ ایدرمکه کوزم اوکنده در Il me semblait que cela était ainsi بویله اولدیغنی ظنّ ایدر ایدم Il vous semble donc? بویلهمی ظنّ ایدرسک Que vous semble de cette affaire? بو خصوصده ظنّ وتخمینک ندر Que vous semble-t-il de ce tableau? بو تصویرک حقّنده ظنّک ندر

On dit aussi, Ce me semble, pour dire, selon moi ظنمه کوره Et ce semble ظنّ اولنور که

On dit aussi, Si bon lui semble, pour dire, s'il lui plaît کندو یه عندنده روا کورینور ـ مناسب ومستحسن عدّ اولنور ایسه Comme bon vous semblera مستحسن کورینور ایسه ـ ایسه Il en a usé comme l'on lui a semblé عندنده هر نه کوردی مستحسن عدّ اولنمش ایسه اول وجهله حرکت ایلدی

SÉMÉIOLOGIE. Traité des signes des maladies *A.* بحث عن دلالات الامراض

SEMELLE. Pièce de cuir qui fait le dessous du soulier, de la botte *A.* شراک pl. شرک ـ شسع *P.* جرم ـ *T.* تصلحت | تصمه Fortes semelles قوی تصمه‌لر Soulier à double semelle ایکی قات تصمه‌لو پاپوش ـ جفته تصمه‌لو آیاق قابی Il faut mettre des semelles à ces bottes بو چزمه تشسیع اولنمق اقتضا ایدر ـ بو جزمه‌یه تصمه کچورملو در

SEMENCE. Grain que l'on sème *A.* بذر pl. بذور *P.* تخم *T.* تخم | Combien faudra-t-il de semence pour semer cette pièce de terre? بو تارلایی اکمکه نقدر تخم اقتضا ایدر L'année a été mauvaise, les laboureurs n'ont pas recueilli leurs semences بو سنه قحط سنه‌سی اولمغله زرّاعین تخملرینی بیله آلمدیلر ـ اکدکلری تخمی بیله ـ Il se prend aussi pour tout ce qui se sème | Les graines sont la semence des herbes et des légumes بقول وبناتاتک تخمی بزور در ـ Il signifie figur., une cause éloignée, d'où il doit naître de certains effets | Les instructions qu'on donne à cet enfant sont des semences de vertu بو طفله ویریلان وصایا وتعلیمات تخم فضائل وصلاح قبیلندندر Tant de clauses dans un contrat sont des semences de procès بر مقاوله ایچنده اولقدر شروط درج اولنمق تخم دعوا وخصومت القاسندن فرقی یوقدر Cet article du traité est une semence de guerre عهدنامه‌نک بو مادّه‌سی تخم سفر در

Les graines de melon, de citrouille, de concombre et de courge sont appelées, Les quatre semences froides *A.* بزورات الاربعة المبرّدة Celles d'anis, de fenouil, de cumin et de carvi, Les quatre semences chaudes *A.* بزورات الاربعة الحارّة

SEMENCE. La matière dont les animaux sont engendrés *A.* منی pl. نطفه pl. نطف *P.* آب پشت ـ زه *T.* تخم منی ـ صو یی

SEMER. Mettre la semence en terre *A.* زرع ـ بذر ـ تبذیر القاء البذر ـ نشر البذر *P.* کاشتن ـ کاریدن ـ پاشیدن تخم افشاندن ـ *T.* اکمک ـ تخم اتمق | Semer du blé, de la navette حنطه زرع ایتمک Semer un champ تارلایه القای تخم ایتمک ـ تارلایی اکمک ـ Figur. | Semer la discorde, la zizanie entre les personnes بعض کسان بیننده القای تخم نفاق وشقاق ایتمک une mauvaise doctrine بر مذهب باطل نشر ایتمک de faux bruits, de fausses nouvelles تخمنی نشر ایتمک نشر اخبار کاذبه نشر ایتمک ـ اراجیف واکاذیب ایتمک des difficultés dans une affaire بر مصلحتده القای تخم صعوبت ایتمک ـ On dit aussi, Semer en terre ingrate, pour dire, faire du bien à un ingrat طاش اوزرینه تخم اتمق

On dit proverb. Il faut semer pour recueillir, pour dire, qu'on ne doit point espérer de profit, avant que d'avoir travaillé *T.* اکمدکجه محصول آلنمز *T.*

On dit aussi, Semer des piéges sur les pas de quelqu'un بر کمسنه‌نڭ گذرگاهنه ترتیب حبایل مکر وخدیعت ایتمك

Et semer de l'argent, pour dire, distribuer de l'argent à des personnes que l'on veut attirer dans son parti *A.* نشر الدرهم والدینار *P.* سیم وزر افساندن ـ سیم وزر پاشیدن *T.* اقچه طاغتمق || Il faut semer de l'argent pour gagner le peuple جلب قلوب ناس ایچون نشر سیم وزر ایتملو در

Semé. *A.* مزروع *P.* کاشته *T.* اکلمش || Terre semée de blé حنطه ایله مزروع بر تارلا

SEMESTRE, adj. Qui dure six mois *A.* متمادی نصف السنة *P.* نیم ساله *T.* یاری ییللق ـ یاری ییل سورر || On a rendu ce parlement semestre فلان پارلامنتونڭ مجلسی نیم ساله اولمق اوزره ـ یاری ییل سورمك اوزره ترتیب اولندی

SEMESTRE, subst. L'espace de six mois consécutifs *A.* موقت النصف السنة ـ ستة الاشهر *P.* موقت ـ مدت شش ماهه ـ مدت نیم ساله *T.* یاری ییللق ـ التی آی ـ التی آیلق || Il est de semestre مدت شش ماهه نوبتنده در || Cette cause se jugera dans votre semestre بو دعوا سنڭ التی آیلق مدتڭ اثناسنده رؤیت اولنه‌جقدر

On appelle Congé de semestre, un congé de six mois accordé aux militaires *A.* اذن المعافیة عن الخدمة موقتاً *T.* موقتاً خدمتدن عفو ایچون ویریلان اذن

SEMESTRIER. Il se dit d'un militaire absent de son corps par congé *A.* معاف عن الخدمة موقتاً *T.* مهلت معینه ایله موقتاً خدمتدن معاف اولان ـ خدمتدن معاف اولان

SEMEUR. Celui qui sème du grain *A.* زارع ـ زرّاع pl. زرّاعین ـ بذّار pl. بذّارین ـ مبذر *P.* کشتکار ـ برزکر ـ تخم افشان *T.* تخم ایکیجی ـ On dit figur. Semeur de discorde, de zizanie *A.* ناشر البذر الفتنة والنفاق ـ الشقاق والنفاق *P.* تخم نزاع وشقاق افشان *T.* فتنه واشوب تخمی صاچیجی

Et semeur de faux bruits ناشر اراجیف واکاذیب

SEMI. Demi *A.* نصف *P.* نیم *T.* یاری ـ یارم Il ne se dit que lorsqu'il est joint à un autre mot || Une semi-preuve نصف دلیل ـ نیم دلیل Une fleur semi-double نیم قاتمر شکوفه

SÉMILLANT. Remuant, extrêmement vif *A.* منز *P.* جست وچالاك *T.* جیوه‌لك || Enfant sémillant جست وچالاك بر طفل

SÉMINAIRE. Lieu destiné pour instruire les ecclésiastiques *A.* مدرسة الرهبان *P.* درسخانهٔ راهبان *T.* کشیش مدرسه‌سی || Le séminaire d'un tel diocèse فلان پسقپوسلقده اولان رهبان مدرسه‌سی

SÉMINAL. T. d'Anat. Qui a rapport à la semence *A.* نطفی *P.* آب پشت متعلق *T.* منی‌یه متعلق || Les vésicules séminales اوعیهٔ منی ـ اوعیهٔ نطفیة

SEMIS. L'espace de terre où l'on a répandu les semences de plantes, de fleurs et d'arbrisseaux *A.* مزرعة البزور النباتات ـ مزرعة البزور البجلات ـ مزرعة البزور الازهار *P.* کشتزار گیاه یا شکوفه یا بنکها *T.* نبات یا چیچك یا اغاج فدانلری تارلاسی

SEMOIR. Sac où le semeur met le grain qu'il répand sur la terre *A.* کیس البذور *P.* کیسهٔ تخم *T.* تخم طوربه‌سی

Il se dit aussi d'une machine qui sert à répandre la semence *A.* جرّة *P.* آلت تخم افشان *T.* تخم قفسی

SEMONCE. Invitation faite pour quelque cérémonie *A.* دعوت *P.* خواندن || Tous les dignitaires se trouvèrent à la cérémonie, après la semonce qui leur avait été faite اصحاب مناصبڭ جمله‌سی اجرا اولنان رسمده مدعوّا موجود ایدی

Il se dit aussi d'un avertissement fait par quelqu'un qui a autorité *A.* تنبیه pl. تنبیهات || Malgré toutes les semonces que son curé lui a faites, il ne s'est point corrigé محله پاپاسی طرفندن کندویه کرّة بعد اخری تنبیه اولنمشکن اصلاح نفس ایتمامشدر

SEMONCER. Faire un avertissement. V. Semonce.

SEMONCEUR. Celui dont la fonction est de porter des billets pour certaines convocations *A.* حامل التذکرة الدعوة *P.* رسانندهٔ دعوتنامه *T.* دعوت تذکره‌سی کوتورن ـ دعوتجی

SEMOULE. Pâte faite avec la farine la plus fine *A.* خمیر معجّن بالحوّاری *P.* خمیر آرد سفید آغشته *T.* خاص اونلو خمیر

SEMPER-VIRENS. Expression Latine en usage parmi les fleuristes, pour distinguer un arbuste toujours vert *A.* دائمی البهار ـ دائمی الطراوة *P.* هردمبهار ـ هردم تازه ـ بیخزان *T.* دائم یشل

SEMPITERNEL. Il ne se dit qu'en cette phrase, Une vieille sempiternelle, pour dire, une femme très-vieille *A.* عجوز ـ عجوزة pl. عجوزات *P.* پیره‌زن *T.* قوجه قاری

SÉNAT. Assemblée de plusieurs personnes considérables, dans la

laquelle réside la principale autorité en certains États *A.* ديوان الوجوه والاعيان *P.* بزركان قوم *T.* ديوان بزركان سناتو تعبير اولنور | Le sénat de Gênes جنويزده اولان ديوان وجوه ديوان واعيان — Il se dit aussi du lieu où le sénat s'assemble *A.* دار الديوان الاعيان *P.* بزركان قوم *T.* خانهٔ ديوان بزركان سناتوديوانى قپوسى

Il se dit aussi, en quelques États, de l'assemblée des personnes dont est composé un tribunal de Justice qui juge en dernier ressort *A.* مجلس القضاة العساكر *T.* قاضيعسكرلر مجلسى | Le sénat de Moscou موسقه شهرنده اولان قاضيعسكرلر مجلسى

SÉNATEUR. Celui qui est membre d'un sénat *A.* اهل الديوان pl. ارباب الديوان الاعيان الاعيان

Et celui qui est membre d'un sénat qui juge en dernier ressort *A.* قاضى العسكر *T.* قاضيعسكر

SÉNATORIAL, ou SÉNATORIEN. Qui appartient au sénateur *A.* مختص بقضاة العساكر ـ مختص بارباب الديوان الاعيان | La dignité sénatoriale ديوان اعيان اربابنك مسندى

SÉNÉ. Plante purgative *A.* سنا ـ سناء مكى *P.* سنا *T.* سنامكى | Se purger avec du séné سنامكى ايله تنقيه اولنمق

SÉNEVÉ. La menue graine dont on fait la moutarde *A.* خردل *P.* تخم سپيد ـ آهورى *T.* قجى ـ خردل دانهسى — Et la plante qui produit cette graine *A.* نبات الخردل *P.* نبات *T.* تخم سپيد خردل نباتى

SENS. Faculté de l'animal par laquelle il reçoit l'impression des objets extérieurs *A.* حاسّة pl. حواس | Les cinq sens de nature حواس خمسهٔ طبيعيه La vue, l'ouïe, l'odorat, le toucher, le goût, sont les cinq sens قوّت باصره وقوّت سامعه وقوّت شامّه وقوّت ذائقهدن عبارتدر حواس خمسه Cela flatte les sens بو شى نفريبى حواس ايدر Les sens trompent quelquefois حواس ظاهره بعضاً موجب غرّت اولور Il a dans sa vieillesse tous les sens aussi vifs, qu'un homme de vingt ans سن شيخوختده كافهٔ حواسنى يكرمى ياشنده بر شاب تندرست مثالى زنده وقوى اولدرق وفايه ايلدى

On dit en style de morale Chrétienne, Ne refuser rien à ses sens, pour dire, s'abandonner à tous les plaisirs que les sens demandent نفس امارهنك ـ هواى نفسه كليّاً تبعيت ايتمك اسيرى اولمق Et mortifier ses sens, pour dire, se priver des plaisirs des sens هواى نفسى قهر ـ اماتهٔ نفس ايتمك ايتمك

SENS. La faculté de comprendre les choses, et d'en juger selon la droite raison *A.* عقل ـ ادراك ـ فراست *P.* هوشيارى ـ مدرك آدمدر *T.* آكلايش فرهنگى | C'est un homme de sens آدمدر de bon sens سداد عقله مالكدر ـ عقل سليم صاحبيدر Il a le sens droit استقامت عقلى وار در troublé, égaré, aliéné مغسوش العقلدر ـ مختلّ الدماغدر ـ مسلوب العقلدر Il n'a que le bon sens naturel et sans culture سداده عقلى بالطبع مقارن اولوب اثر تأديب وتربيهدن كليّاً عاريدر Ce qu'il vous dit là est de bon sens ديديكى كلام معقولدر ـ عقل سليمه موافقدر ـ Il est de sens rassis سداد عقله موافقدر عقل راسب صاحبيدر

SENS COMMUN. La faculté par laquelle les hommes jugent raisonnablement des choses *A.* عقل عادى البشر | Cela est contre le sens commun بو حالت عقل عادى بشره منافيدر C'est un sot qui n'a pas le sens commun عقل عادئ بشردن بهرهسى يوق بر احمقدر Cela choque le sens commun عقل عادئ بشرى تعنيف ايدر بر حالتدر

SENS, se prend aussi pour La signification d'un mot, d'une phrase *A.* معنى pl. معانى ـ مفهوم ـ مآل ـ مفاد *P.* چم ـ مغزا | Prenez bien le sens de ce que je vous dis ديديكم كلامك معناسنى بر ايوجه اخذ ايله Le vrai sens de la loi قانونك مفهوم حقيقيسى Détourner le sens d'un passage عبارهنك معناسنى جهت اخرايه صرف ايتمك عبارهيه تأويلاً ـ Ce que vous dites n'a point de sens ديديككك معنا ويرمك كلامك بر درلو معناسى يوقدر ـ كلام كليّاً معنادن عاريدر renferme un grand sens ديديككك كلام معناى واسعدهيى Cette phrase souffre deux sens بو عبارهنك ايكى درلو معنايه تحمّلى وار در Des paroles à double sens كلمات ذو الوجهين Un sens forcé معناى ضرورى ـ زوراكى معنا ـ Le sens propre, allégorique, figuré, littéral معناى موضوع ومعناى مرموز ومعناى مجازى ومعناى تحت اللفظ

SENS, signifie aussi, avis, opinion *A.* رأى ـ فكر *P.* انديشه | Vous ne donnez pas dans mon sens فكرمه وارهميورسك Selon mon sens رأيمه كوره Il est fort attaché à son sens رأينده كندو رأيمه قالسه à mon sens بغايت مصرّ در

SENS. Un des côtés d'une chose, d'un corps *A.* جهت pl. جهات ـ

وجه pl. وجوه P. سو - رو T. يوز - طرف || Mettre cette cou-
verture de ce sens-là بو پوشيده‌يى شو جهته توجيه ايله -
شو طرفه دوندر Cela a tant de pieds à tous sens بو شئ من
بو شيئك هر طرفى شو - جميع الجهات شو قدر قدمدر
قدر قدمدر - Figur. || Il a pris cette affaire-là de tous les sens
qu'on a pu imaginer بو مصلحته فكر وخيالده كله بيله‌جك
جميع وجوه ايله تشبث ايلدى De quelque sens que vous
preniez cette affaire بو ايشى هر قنغى جهتدن طوته‌جق اولور
ايسه‌ك J'ai tourné cet homme-là de tous les sens, et je n'ai
pu rien tirer شو آدمى هر جهتدن چويردم ينه برشئ
تحصيل ايده‌مدم

Sens dessus dessous. Il se dit d'une chose qui est tellement bou-
leversée, qu'on ne reconnait plus ni le dessus ni le dessous A.
آلت اوست T. زير وزبر P. شذر مذر - منكوساً ومقلوباً

SENSATION. Impression que l'âme reçoit des objets par les sens
A. حسّ || Il est difficile d'expliquer comment se fait la sensation
حسّك نوجهله حاصل اولديغنى شرح وتفسير ايتمك امر
مشكلدر Sensation agréable, douloureuse حسّ لطيف وحسّ
موجب الالم

Faire sensation, se dit figur. de ce qui produit une impression
marquée dans le public A. تهزّز الاذهان الناس || Cet événement,
ce livre a fait une grande sensation بو حادثه وياخود بو دفعه
ظهور ايدن كتاب تهزّز اذهان ناسه بادى اولمشدر

SENSÉ. Qui a du bon sens, de la raison A. عاقل pl. عقلا -
خردمند - دانا - هوشيار P. ذوى الدراية pl. ذوالدراية - مدرك
T. عقللو - اوصلو || C'est un homme sensé ارباب - عاقل آدمدر
درايتمندر

Et qui est conforme à la raison, au bons sens A. معقول -
خرد نما P. مقارن الصواب - موافق باصول العقل || Une
réponse bien sensée جواب معقول - جواب با صواب Il a fait
une action fort sensée عقل ورويته مقارن برعمل خير ايشلدى
Cela est fort sensé بغايت معقول ومستصوبدر

SENSÉMENT. D'une manière sensée حسب القانون العقل -
خردمندانه P. بالعقل والدراية - موافقاً باصول العقل -
عقللولق ايله - عقللوجه T. هوشمندانه - عاقلانه || Il parle sen-
sément عاقلانه سويلر Tout ce qu'il fait, il le fait sensément هر
نه ايشلر ايسه قانون عقله ودرايته موافق صورت ايله
كافهٔ افعالى قانون عقله موافقدر - ايشلر

SENSIBILITÉ. Disposition du corps ou de l'esprit à recevoir fa-
cilement les impressions des objets A. سرعة الحسّ P. زودئ
T. حسّ حسّك تيزلكى || Il est d'une grande sensibilité à
toutes les impressions de l'air هوانك هر كونه تأثيرنده سرعت
حسّى درجهٔ كمالده در Il a une égale sensibilité pour le froid
et pour le chaud حرارت وبرودتده سرعت حسّى مساويدر
La sensibilité des parties nerveuses اعضاى ذوى الاعصابك
سرعت حسّى Avoir une grande sensibilité pour la gloire بر
كمسنه‌نك شان وشهرت خصوصنده غاية الغايه سرعت
حسّى اولمق Sa sensibilité sur le point d'honneur, sur tout ce
qui regarde la réputation, est extrême عرض وناموس بابنده
وحسن صيت ونام خصوصنده زودئ حسّى مرتبهٔ افراطده
در Être d'une grande sensibilité aux moindres reproches بركمسنه‌نك
جزئى تعزيراتده سرعت حسّى اولمق - On dit en Phy-
sique, La sensibilité d'un thermomètre, d'une balance, pour dire,
la facilité qu'ils ont à marquer les plus légères différences مقياس
هوانك وميزانك سرعت حسّى

Sensibilité, se dit aussi des sentimens d'humanité qui font
qu'on est touché des misères d'autrui A. رقة القلب - تأثر البال
P. دل غمخوارى - رنجپذيرئ T. يورك صيزلمسى || C'est
une chose très-louable que la sensibilité pour les misères d'autrui
آخرك درد ومحنتيچون متأثر البال اولمق خصايل
ممدوحه‌دندر

Il se dit aussi des sentimens de tendresse, d'amour A. ملاينة
القلب P. دل نرمئ T. يورك يومشقلغى || Il est d'une ex-
trême sensibilité aux impressions de l'amour انطباعات عشقده
ملاينت قلبى افراط اوزره در

SENSIBLE. Qui a du sentiment A. ذو حسّ - حسّاس P.
حسّمند T. دويار - حسّلو || L'oeil est une partie fort sensible
عين بغايت حسّاسدر Les parties nerveuses sont les plus sen-
sibles اعضاى ذوى الاعصابك حسّى غالبدر Ce cheval a
la bouche fort sensible بو آتك آغزى بغايت حسّاسدر

Et qui se fait aisément sentir A. شديد - سريع الاحساس
قولاى T. بزودى حسّ كرده P. سريع التأثير - الاحساس
بو سنه هوانك || دويبيلور Le froid est bien sensible cette année
برودتى خيلى مرتبه سريع التأثير در Le mal de dents est
un mal très sensible وجع اسنان غاية الغايه شديد الاحساس
اولان اوجاعدندر - Figur. || C'est un déplaisir bien sensible de

perdre ses amis احبا واصدقادن محرومیت بغایت شدید
اکداردندر التأثیر اولان Il m'a fait un plaisir très-sensible بکا
بغایت شدید الاحساس اولدجق بر لطف وهمت ایلدی
Il a eu une joie sensible قوی الاحساس بر انشراح درون
حاصل ایلدی J'en ai une satisfaction sensible اولبابده ازجان
ودل محسوسم اولمش وجهله راضی وخشنودم

Sensible, signifie aussi figur. Qui est aisément ému, touché des misères d'autrui *A.* رقیق القلب ـ متأثر البال *P.* غمخوار ـ یورکی یومشق ـ یورکی قولای صیزار *T.* نرم دل || Sensible aux maux d'autrui آخرک محن واکدارینه متأثر البال ـ On dit aussi, Sensible à l'amitié, à l'amour علاقهٔ عشق ومحبتّه تأثر قلبی ـ ملاینت قلبی غالبدر ـ En parlant des choses dont on est le plus touché, on dit, que c'est son endroit sensible تأثر بالی غالب اولدیغی طرفیدر

Sensible. Qui tombe sous les sens, qui se fait apercevoir *A.* در حسّ ـ حسّاً بدیدار *P.* مدرک ـ حسّاً معلوم ـ محسوس
کوزه کورینور ـ بللو *T.* آینده || Le flux de la mer n'est sensible que proche des côtes مدّ دریا یالکز قرب ساحلده محسوسدر

SENSIBLEMENT. D'une manière sensible, perceptible *A.* محسوساً عیاناً ـ *P.* آشکاره *T.* کوز کوره ـ بللو اولدرق ـ دوییلدرق ـ عیانا بللو ـ محسوسا معلوم اولور || Cela se connaît sensiblement
اولور On voit croître sensiblement la rivière میاه نهرک تزایدی عیانا ومحسوسا مشاهده اولور

Et d'une manière qui affecte le cœur *A.* بتأثر البال ـ عن صمیم البال *P.* متأثرانه ـ از درون *T.* جان وکوکلدن || Il a été sensiblement touché de cette perte فلان شیئک فوتی تقریبیله متأثر البال اولمشدر Je vous suis sensiblement obligé عن صمیم البال ممنون لطفک اولمشم

SENSITIF. Qui a la faculté de sentir *A.* حسّاس *P.* حسدار *T.* دویار ـ حسلو

SENSUALITÉ. Attachement aux plaisirs des sens *A.* شهوانیت ـ غلبة الشهوة *P.* فزونی شهوت *T.* شهوت آزغونلغی || Boire avec sensualité غلبهٔ شهوت ایله ایچمک Être plongé dans la sensualité غریق دریای شهوانیت اولمق Il se livre dans les sensualités les plus recherchées زیاده تکلفلو اولان مشتهیات نفسه منهمکدر

SENSUEL. Voluptueux, attaché aux plaisirs des sens *A.* شهوانی le fem. شهوا pl. شهاوی ـ شدید الشهوة ـ عبید الشهوة ـ اسیر الشهوة ـ منهمک فی شهوات النفسانیة *P.* شهوت پرست *T.* هوای نفسه دوشکون ـ شهوات نفسه دوشکون || C'est un homme sensuel اسیر شهوتدر ـ شهوانی بر آدمدر Une femme sensuelle بر زن شهوا Mener une vie sensuelle شهوات نفسانیه‌یه تبعیت ایله تعیش ایتمک

SENSUELLEMENT. D'une manière sensuelle *A.* شهوانیاً ـ منهمکا فی شهوات النفسانیة *P.* با شهوت پرستی *T.* هوای نفسه دوشکون اولدرق || C'est un homme qui vit fort sensuellement غایة الغایه شهوات نفسانیه‌یه تبعیت ایله تعیش ایدر بر آدمدر

SENTENCE. Dit mémorable, apophtegme, maxime qui renferme une pensée louable *A.* قول معتبر pl. اقوال معتبرة ـ قول واجب ـ اقوال واجبة الاعتبار *P.* گفتار با اعتبار *T.* pl. اقوال واجبة الاعتبار معتبر سوز

On dit proverb. d'un homme qui affecte de parler gravement, et de dire à tout propos des moralités générales, C'est un homme qui ne parle que par sentences اقوال حکما افاده ایدر صورتنده تکلّم ایدر بر آدمدر

Sentence. Jugement rendu par des juges *A.* حکم pl. احکام ـ اعلام شرعی pl. اعلامات شرعیة || Sentence contradictoire بعد الاستماع الخصما ویریلان حکم provisoire حکم قطعی صدوریند قدر جاری اولمق اوزره ویریلان اعلام arbitrale حَکَم طرفندن ویریلان اعلام juridique اعلام شرعی criminelle جنایتد متعلق دعوانک اعلامی Sentence de condamnation بر کمسنه‌نک علیهند جریان ایدن حکمی متضمن اعلامی تصدیق ایتمک Confirmer une sentence بر قطعه اعلام مقتضای حکمی اجرا ـ حکمی انفاذ ایتمک l'exécuter حکمی ابطال ایتمک la faire casser

On dit proverb. De fou juge, briève sentence, pour dire, que c'est faute de lumière qu'on décide trop vite حاکم جاهل اولنجه اعلامی آنیده بصار

Il se dit aussi du jugement de Dieu contre les pécheurs *A.* حکم العقوبة || Les pécheurs recevront leur sentence au jour du jugement روز باز خواستده مذنبین مظهر حکم عقوبت اولهجقلر در Lorsque Dieu prononcera la sentence contre les pécheurs جناب ربّ قهّار اهل جرم ومعصیت علیهنه حکم عقوبتی اصدار ایده‌جکی وقتده

SENTENCIER. Condamner quelqu'un par une sentence *A.* حکم

بر کمسنه‌نک اوزرینه *T.* بر کسی حکم کردن *P.* علیه حکم ایتمک || Il a été sentencié اوزرینه حکم اولنمشدر

SENTENCIÉ. *A.* محکوم علیه *P.* بر او حکم کرده *T.* اوزرینه علیهنه حکم جریان ایتمش - حکم اولنمش

SENTENCIEUSEMENT. D'une manière sentencieuse *A.* علی طریق افادهٔ احکام *T.* علی طریق الافادة الاقوال الحکماء - الحکم افادهٔ احکام صورتنده || Parler sentencieusement صورتنده سوق کلام ایتمک

SENTENCIEUX. Qui contient des sentences, des dits remarquables *A.* متضمن الاحکام - مشتمل الاقوال المعتبرة || Discours sentencieux اقوال معتبره‌یی مشتمل بر مقاله - On dit aussi, Un homme sentencieux اقوال حکما افاده ایدر صورتنده تکلم ایدر بر آدم

SENTEUR. Odeur *A.* رایحة pl. روایح *P.* بو *T.* قوخو

Il se prend aussi pour Parfum *A.* عطر pl. عطریات - معطر *P.* خوشبو - اطیاب pl. طیب || کوزل قوخولو *T* عطرباک - کوزل Des eaux de senteur میاه معطره - میاه عطرباک - کوزل قوخولو صولر De la poudre de senteur سفوف معطر - قوخولو توز.

SENTIER. Chemin étroit au travers des champs, des bois, etc. *A.* مستطل pl. مسائل - مرتج pl. مراتج - شرک pl. شراک *P.* تنگنا - تنگ گذرگاه *T.* چیغر - چوبان یولی || Il y a un sentier qui abrège le chemin اول طرفده یولی قصدلدر بر چیغر وار در Ce sentier passe dans la prairie بو چوبان یولی اوه‌یه چیقار

Au figuré on emploie les mots *A.* منهج - سبیل - طریقة *P.* راه *T.* یول || Suivre les sentiers de la vertu منهج مستقیم صلاحه طریقهٔ ایقهٔ صلاح وتقوایه سالک اولمق - اتباع ایتمک

SENTIMENT. La faculté de sentir *A.* حس - حاسّة || Sentiment vif, douloureux, agréable حاسّهٔ ذکیه یا فاجعه یا فرحبخشا Avoir le sentiment exquis لطافت حس ایله مجبول اولمق délicat فلانک حسی دقیق ونازک اولمق Il y a encore quelque sentiment dans cette partie بو عضوده هنوز بقیهٔ حس وار در Il n'y a plus de sentiment dans son bras قولنده اثر حس همان قالمدی Il semble qu'il soit mort, il n'a plus de sentiment غالبا میتدر همان معدوم الحسدر Il a perdu le sentiment مسلوب الحواسدر - حسی زایل اولمشدر - Il se dit aussi de la connaissance que nous avons de ce qui se passe en nous || Il y a des choses que nous ne connaissons que par sentiment بعض حالات وار در که حس ایله مدرک ومعلوم اولور

SENTIMENT, se dit aussi des affections et de tous les mouvemens de l'âme *A.* خاطرة pl. خاطرات - فکر pl. افکار || Sentiment noble, élevé خاطرهٔ کریمه وجلیله généreux خاطرهٔ جوانمردی وسماحت bas, lâche خاطرهٔ دنیه ولئیمه d'amour, de joie خاطرهٔ عشق ومحبت وخاطرهٔ شادمانی ومسرت de probité فکر نزاهت وبرازت de tendresse فکر حنین خاطرهٔ مهربانی وشفقت - ورقت de haine, de colère, de vengeance فکر بغضا وعدوان وکینه وغضب ونار وانتقام de reconnaissance خاطرهٔ حق شناسی وتشکر d'estime, de respect فکر حرمت وتوقیر Il est mort dans de grands sentimens de piété خاطرات تعبّد تام اوزره ایکن دار بقایه ارتحال ایلدی C'est un homme qui a des sentimens honnêtes خاطرات عرض وناموس ایله مجبول بر ادمدر - On dit absolument, Avoir des sentimens, pour dire, avoir des sentimens d'honneur, de générosité افکار کریمه - خاطرات کریمه صاحبی اولمق

On dit aussi, Être capable de sentimens, pour dire, avoir l'âme sensible, délicate یومشق یورکلو اولمق - رفیق القلب اولمق

On appelle Sentimens naturels, certains mouvemens qui sont inspirés par la nature *A.* رغبت - میل طبیعی - میل جبلّی pl. رغبات فطریّة || La tendresse des pères envers leurs enfans, et celle des enfans envers leurs pères, sont des sentimens naturels والدک اولاد حقنده واولادک پدرلری حقنده اولان حنین ورقت رغبات فطریه قبیلندندر Ce père a perdu tous les sentimens de la nature بو پدرده رغبات جبلیه‌دن ذره‌جه قدر اثر قالمدی Il n'a aucun sentiment d'humanité, de générosité, d'amitié فلان کشینک لطف ومروت وعلو همت وعلاقهٔ محبت بابنده اصلا میل طبیعیسی یوقدر

SENTIMENT. L'opinion qu'on a de quelque chose *A.* اعتقاد pl. اعتقادات || Bon sentiment حسن اعتقاد mauvais سوء اعتقاد Il est dans de bons sentimens اعتقادات خیریه‌سی وار در Il n'a pas de sentimens bien orthodoxes اعتقاداتی ایمان صحیحه موافق دکلدر Je ne suis pas de son sentiment بنم اعتقادم آنک اعتقادینه موافق دکلدر Je suivrai toujours vos sentimens هر حالده سنک اعتقادکه تبعیت ایده‌جکم Selon mon sentiment بنم اعتقادمه کوره Parler contre son propre sentiment بر کمسنه کندو اعتقادینه مخالف کلام سویلمک

On dit, Juger d'une chose par sentiment, pour dire, par la

seule impression qu'on en reçoit, sans aucun autre examen *T.* نظرهٔ اولیده حکم ایتمک

Sentiment, en parlant des chiens, se dit de leur odorat *A.* قوّت شامّة *P.* قوّت بوبیدن *T.* قوخولمه || Les chiens ont d'ordinaire le sentiment très-fin کلاب قسمنک قوّت شامّه‌سی عادتا پک کسکیندر

SENTINE. La partie la plus basse du navire, dans laquelle s'écoulent toutes les ordures *A.* فنطاس - فنطاس السفينة *P.* آبدان کشتی *T.* سنتنه - کمی سنتندسی

SENTINELLE. Fantassin qui fait le guet le jour ou la nuit pour la garde d'un camp, d'une place *A.* ربيئة *P.* دیدبان - قراول *T.* قراغول || Poser la sentinelle قراغول نفرینی نصب ایتمک la relever قراغولی تبدیل ایتمک - دکشدرمک On posa des sentinelles à toutes les portes, à toutes les avenues بالجمله قپولرده ومداخل ومواردده دیدبانلر وضع اولندی Visiter les sentinelles قراغوللری یوقلمق

Il se prend aussi, pour la fonction de la sentinelle *A.* مرابطة *P.* دیدبانی *T.* قراغوللق - بکچیلک || Faire sentinelle aux portes قپولرده قره‌غوللق ایتمک Être en sentinelle قراغوللق خدمتنده اولمق

Faire sentinelle, se dit figur. pour Attendre, guetter *A.* ترقّب *P.* نگهبانی کردن *T.* دیدبانلق ایتمک - کوزتمک - بکلمک || J'ai fait sentinelle pendant une heure pour vous voir passer سنک مرورکه منتظرًا ایکی ساعت دیدبانلق ایلدم

SENTIR. Recevoir une impression par les sens *A.* حسّ - احساس *P.* حسّ کردن *T.* دویمق || Sentir un frais agréable بر قرّ لطیف حسّ ایتمک - بر لطیف سرینلک une chaleur douce, une grande douleur de tête بر حرّ ملایم یاخود بر صداع شدیده حسّ ایتمک un grand plaisir محظوظیّت عظیمه احساس ایتمک Quand on est bien las, on sent un grand plaisir à se reposer کشی کرکی کبی گرفتار عنا وفتور اولنجه استراحتدن فرح عظیم حسّ ایدر La faculté de sentir قوّت حاسّه - حاسّه - Il se dit aussi des impressions, des affections que l'âme éprouve || Il a senti une grande joie de la nouvelle qu'il a reçue کندویه وارد اولان خبردن سرور عظیم حسّ ایلدی Il a senti une grande affliction de la mort de son fils اوغلنک وفاتی تقریبیله کدورت عظیم حسّ ایلدی -

Il signifie aussi, éprouver || Il sentira ma colère غضب وانفعالمی احساس ایده‌جکدر Il lui fera sentir sa colère خشم وغضبنی فلانه دویوره‌جقدر

Sentir. Flairer *A.* تشمّم - استشمام - استنشاء *P.* بوبیدن - انبوییدن *T.* قوقلمق || Sentir une rose بر گل استشمام ایتمک Quand il sent des parfums, il se trouve mal استنشاءِ عطریات ایتدکچه مزاجی مختل اولور Il est enrhumé, il ne sent rien مزکوم اولمغله استشمام ایده‌مز

Il signifie aussi, exhaler une certaine odeur *A.* افاحة - نشر الرایحة *P.* بوی افشاندن *T.* قوقمق - قوخو یایمق || Sentir bon افاحهٔ رایحهٔ طیّبه ایتمک - لطیف قوقمق mauvais رایحهٔ کریهه افاحه ایتمک - بد قوقمق Cela sent trop fort بو شی بر رایحهٔ ذفرا افاحه ایدر - بو شیدن بر بوی تیز منتشر اولیور - بو شیئک کسکین قوخوسی وار در

On dit figur. Cela ne sent pas bon, pour dire, qu'il peut avoir des suites fâcheuses بو ماده‌نک فنا قوخوسی کلییور

En parlant de la viande et du beurre, on emploie les mots *A.* تنهّم *P.* بوی بد بستن *T.* قوقمق - La mauvaise odeur qui sort de ces choses gâtées, s'appelle *A.* تنهمة - زهمة - زهومه *P.* بد بویی *T.* فنا قوخو

On dit, Sentir de la bouche, ou que l'haleine d'un homme sent *A.* بخر *P.* از دهان خلوف رفتن - دهان بوی بد بستن *T.* اغز قوقمق V. aussi Haleine.

Et sentir des aisselles *A.* اصنان *P.* از بغل بوی بد رفتن *T.* قولتق قوقمق - La mauvaise odeur qui s'exhale des aisselles, s'appelle *A.* صنان *P.* بدبویی بغل *T.* قولتق قوقوسی

Et sentir des pieds *A.* ذفر القدم *P.* پای بوی بد بستن *T.* ایاق قوقمق - La mauvaise odeur des pieds s'appelle *A.* ذفر القدم *P.* بدبویی پا *T.* ایاق قوقوسی

Et sentir le brûlé *A.* دخن *P.* بوی دودگنده آمدن *T.* قوخو توتونسی اولمق - یانق قوقمق - توتسی قوقمق

Sentir, mis absolument, signifie, sentir mauvais *A.* ذفر - انتان *P.* بد بوییدن - بد رایحه دادن *T.* قوقمق - فنا قوقمق

Sentir. Avoir les qualités, les manières, l'air de... *T.* فلانده برشیئک قوقوسی اولمق || Il sent l'enfant de bonne maison, l'homme de qualité فلانده اهل نسب اولادی یاخود ارباب حیثیت قوقوسی وار در - ناصیهٔ حالنده کشیزاده‌لک یاخود ارباب حیثیت صورتی بدیدار در Cette action-là ne sent

point l'honnête homme شوعملده براهل عرض آدمی قوقوسی
Cette proposition sent l'hérésie بو مسئلهده رفض قوقوسی یوقدر وار در

Sentir. Avoir le goût, la saveur d'une chose *A.* طعم *P.* مزه - بر نسنهنك دادی اولمق *T.* چاشنی داشتن - داشتن || Cette soupe ne sent rien بو چوربانك هیچ داد ویرمك
Cette eau sent la terre بوصوده طپراق بر درلو دادی یوقدر
Cette carpe sent la bourbe بو سازان بالغنده طعمی وار در بالچق طعمی وار در

Sentir. S'apercevoir, connaître *A.* ادراك - درك - احساس *P.* فهم - حس کردن - دانستن - شناختن - در یافتن *T.* بیلمك - آكلامق - طویمق || Je sens bien qu'on me trompe بنی تخدیع قیدنده اولدقلرینی احساس ایدرم
Je me sens trop faible pour cela بو بابده عجز وضعفم درجهٔ کمالده
Je sentais bien qu'on n'y allait pas de bonne foi صدق طویت ایله حرکت اولنمدیغنی بیلورم - اولدیغنی حس ایدرم
Il sentait bien qu'on ne le craignait plus کندودن خوف اولنمدیغنی آكلار ایدی
Il sent son ignorance - جهلنی آكلار فهم ایدر ایدم
sa force قوتی درجهسنی نا دان اولدیغنی درك ایدر
- On dit dans le même sens, Je le sentis venir de loin, pour dire, je pénétrai où il en voulait venir نرهیه قدر كلهجكنی دوردن حس وادراك ایتمشم - بیلور - حس ایدر

On dit proverb., qu'un homme sent de loin, pour dire, qu'il prévoit les choses de loin *A.* بعید النظر *P.* دور بین *T.* ایراق كورر

Se sentir. Sentir en quel état on est *A.* احساس فی نفسه *P.* در خود حس کردن *T.* کندوسنده دویمق || Je me sens bien, je ne suis pas si malade qu'on croit ظن ایتدکلری مرتبهده خسته حال اولمیوب نفسمده برو صحت حس ایدرم
Il est si ravi, il a tant de joie, qu'il ne se sent pas غلبهٔ طرب وسروردن حس نفس ایدهمز
- On dit aussi, Il ne se sent pas de joie کمال سروردن ضبط نفس ایدهمز کندوینه
- Et se sentir de quelque chose, pour dire, simplement, sentir quelque chose || Depuis quand commence-t-il à se sentir de la goutte? قنغی وقتدنبرو نقرس علتنی حس ایتمکه باشلادی
Il ne se sent point des incommodités de la vieillesse احتیارلق حالنك اذیتلرینی اصلا محسوسی دکلدر - مالك دکلدر

On dit, Se sentir de quelque mal, de quelque bien, pour dire, en avoir quelque reste *A.* حس الاثر *P.* اثر چیزی حس

Il a eu la fièvre quarte, il s'en sent encore بر شیئك اثرینی دویمق *T.* کردن مقدما مبتلا اولدیغی حمای ربعك الی الآن آثارینی حس ایتمکده در
Il se sentira long-temps de cette blessure بو یارهنك اثرینی چوق زمان احساس ایتمکدن خالی اولهجغی یوقدر
Ce pays se sent encore de la guerre بو مملکت سفرك آثارینی حالا حس ایتمکده در

On dit d'une personne engourdie, qu'elle ne se sent pas *A.* مسلوب الحواس *P.* بیحس *T.* حسی قالمامش || Il ne se sent pas de froid برد شدید تأثیرندن مسلوب الحواسدر
Il est si engourdi qu'il ne se sent pas شول رتبهده اویوشمشدر که مسلوب الحواسدر

Se sentir. Connaître ses qualités, ses ressources *A.* تعرف *P.* النفس خویشتنرا دانستن - خودرا شناختن *T.* کندوسنی بیلمك - کندو حالنی بیلمك || Il se sentait bien, quand il a entrepris une affaire si difficile بو یلده بر امر مشکله مباشرت ایلدیکی وقتده کندو حالنی رعنا بیلور ایدی
Cet homme se sent, il ne souffrira pas qu'on manque à ce qu'on lui doit کندو حالنی بیلور مقولهدن اولمغله حقنه رعایتی واجب اولان رسومده قصور اولنمسنی تحمل ایتمك احتمالی یوقدر

Se sentir. Avoir part au bien ou au mal *A.* اخذ الحصة *P.* بهرهمند شدن - حصهمند شدن *T.* پای آلمق || S'il y a du bien ou du mal, il s'en sentira خیر وشر هر نه ایسه کندوسی دخی حصهمند اولهجقدر
On a donné tant pour les domestiques, il faut le distribuer entre tous, afin que chacun s'en sente خدمتكارانه ویریلان شوقدر بخشش بینلرنده تقسیم اولنملو در که هر کس آندن بهرهدار اوله

Senti. *A.* محسوس *P.* احساسکرده *T.* دویلمش

SEOIR. Être convenable *A.* لیاقت - خلاقت - جدارت *P.* درخور بودن - برازیدن - زیبیدن - سزیدن - چسپیدن - سزاوار بودن *T.* یاقشق - یاقشمق - یراشق اولمق - یراشمق || Il faut voir si cela vous sied ou ne vous sied pas بو کلمك یاقشورمی - شئ سکا چسپانمیدر دکلمیدر باقلمق اقتضا ایدر یاقشمزمی نظر وملاحظه ایتمك لازمدر
Les couleurs trop voyantes ne vous siéront pas پك پرلاق رنکلر سکا جدیر
Cet habit vous sied bien بو لباس سکا یراشق کلمز - دکلدر
Il sied mal à un homme en place d'être léger dans ses discours سکا جدیر وزیبنده در منصبده اولانه کوره کلامنده خفت ایتمك لایق وچسپان دکلدر

SÉPARABLE. Qui se peut séparer *A.* قابل - ممكن التفريق
ممكن الانفكاك - ممكن المفارزة - ممكن الانفصال - التفريق
P. امكانپذير جدايى *T.* آيريلور - آيريله بيلور || C'est une erreur en bonne morale, de prétendre que l'utile soit séparable de l'honnête امر منتفع به ايله امر مندوب ومستحسن برى برلرندن ممكن الانفكاك اولدقلريني دعوا ايتمك قواعد حسن ادبه نظراً محض خطا در

SÉPARATION. Action de séparer *A.* مفارقة - تفريق - فراق - از - جدايى *P.* مفارزة - مفاصلة - فصل - مباينة - بينونة - فراق كلى *T.* آيرمه || Séparation entière هم جدايى فراق اليم fâcheuse, difficile à supporter مفارقت كامله مفارقت - تفريق سكنا Séparation d'habitation تحمّلگداز احباب Rien n'est plus rude à des amis que la séparation سكنا بيننده فراق ومباينتدن اشدّ بر عذاب جگر دوز يوقدر Un mur de séparation سدّ فارز - سدّ فاصل Ce fossé fait la séparation des deux héritages بو خندق ايكى ملكك بيننى اردونك تفريقندن Avant la séparation de l'armée تفريق ايدر فكّ اللحم *A.* La séparation des chairs d'avec les os - مقدّم اتى *T.* جدا سازئ گوشت از استخوان *P.* من العظم كميكدن آيرمه

La séparation des métaux. C'est l'action par laquelle on sépare des métaux qui étaient mêlés ensemble *A.* تمييز *P.* از هم جدا سازى *T.* آيروب بشقه چيقارمه

Séparation, se dit aussi pour Cessation d'amitié *A.* قطع العلاقة - شكست پيوند مهر ومحبّت *P.* فسخ الرابطة الالفة - المحبّة *T.* كسشمه - بوزشمه || On craint une séparation entre ces deux amis قطع رشتهٔ الفت بو ايكى دوست بيننده علاقهٔ محبّت اولنمجغى خوف اولنور Séparation éclatante بى صيت وصدا sans bruit تواترلو - كورلديلو كسشمه سزلديسز - بوزشمه

En parlant de communion et de secte, il signifie, abandon *A.* اعتزال - انزيال *P.* جدايى *T.* آيرلمه - آيريلش || Il fit séparation avec sa secte فرقه‌سندن اعتزال ايلدى آيرلدى -

On appelle Séparation de corps entre mari et femme, l'arrêt par lequel il est permis aux époux de ne plus habiter ensemble *A.* مباينة الزوجين - مباراة الزوجين *P.* از هم جدايئ زن وشوى *T.* قارى ايله قوجه‌نك آيرلشمسى

Et séparation de biens, l'arrêt qui rompt la communauté de biens *A.* فسخ المشاركة الاموال بين الزوجين *P.* شكست شركت اموال بميانهٔ زن وشوى *T.* قوجه ايله قارى آره‌سنده مال اورتاقلغنك بوزلمسى

On dit, Faire séparation, pour dire, rompre une association de commerce *A.* فسخ الشركة - مباراة الشركاء *P.* از شركت جدا شدن - شركت شكستن *T.* آيرلشمق - بوزمق اورتاقلغى || Ces deux maisons avaient une raison commune; elles ont fait séparation بو ايكى خانه بيننده مشاركت تجارت وار ايدى بو دفعه شركتلريني فسخ ايتمشلر در

Séparation, se dit aussi de la chose même qui sépare *A.* فاصلة pl. فواصل - حاجز pl. حواجز - حايل pl. حوايل *P.* جداساز *T.* بولمه || Il faut ôter cette séparation بو فاصله‌نك ميانهٔ دو چيز ميانه‌دن دفعى اقتضا ايدر

On dit figur. Mur de séparation, pour dire, division, sujet d'inimitié حدّ حاجز يكانگى واتحاد - سدّ حائل ودّ والفت || Cet intérêt est un mur de séparation dans la famille بو مصلحت اول خاندان ايچنده بر سدّ حائل يكانگى واتحاد در حدّ فارز

SÉPARÉMENT. À part l'un de l'autre *A.* على الانفراد - منفرداً - فرداً فرداً - مفارقاً *P.* جداگانه *T.* آيرو اولدرق - آيرو آيرو || Ils font leur ordinaire séparément بشقه بشقه طعام روزمره‌لريني اول كمسنه‌لرى On les a interrogés séparément آيرو اولدرق ايدرلر منفرداً ومفارقاً استنطاق ايلديلر Placez toutes ces choses séparément بو شيئلرك جمله‌سنى فرداً فرداً وضع ايله

SÉPARER. Désunir des parties d'un même tout *A.* تفريق *P.* جدا كردن *T.* آيرمق || Un seul coup lui sépara la tête يك ضربده كلّه‌سى بدنندن آيرلدى Voilà des livres qu'on a mis pêle mêle, il faut les séparer par matière پراكنده وپريشان اولدرق وضع اولنان كتابلر ترتيب موادّ اوزره تفريق اولنمق اقتضا ايدر

Séparer. Faire que des personnes, des animaux, des choses ne soient plus ensemble *A.* ابانة - تفريق - ايراث المفارقة *P.* از هم جدا كردن *T.* آيرمق - برى برندن آيرى قومق - بشقه قومق | La fortune, la mort, l'absence les a séparés فلك ياخود موت ياخود غيبت بينلريني ابانه ايتدردى Séparer des chevaux en différentes écuries آتلرى بشقه بشقه آخورلره تفريق ايتمك Séparer dans la cave le vin vieux du nouveau سردابده خمر عتيقى جديدن تفريق ايتمك le

bon grain d'avec le mauvais حبوبات جیّده‌یی حبوبات خبیثه‌دن تمییز وتفریق ایتمك Au dernier jour, les anges sépareront les bons d'avec les méchants یوم قیامتده ملائكهٔ كرام ابرار واشراری بری برلرندن تفریق وتمییز ایده‌جكلر در Séparer les louis d'or d'avec les écus سكهٔ زری سكهٔ سیمدن آلتون ایله كمش سكه‌لرینی آیرمق - تفریق ایتمك Séparer deux hommes, deux animaux qui se battent دوكوشن ایكی كشی‌یی یا ایكی حیوانلری بری برندن آیرمق - On dit aussi, Séparer deux amis, pour dire, faire cesser leur amitié ایكی ایكی دوست - دوست بیننده ایقاع تفرقه وشقاق ایتمك آره‌سنده القای مباینت وشقاق ایتمك

On dit, Séparer de biens un mari et une femme, pour dire, ordonner en Justice qu'il n'y aura plus entre eux de communauté de biens *A.* حكم في منع عن مشاركة الاموال بين الزوجين *P.* بمیانهٔ زن وشوی جداسازئ مال ایشان فرمودن *T.* قوجه ایله قاری بیننده مال اورتاقلغنك بوزلمسنی حكم ایتمك

On dit aussi, Séparer de corps le mari et la femme, pour dire, ordonner qu'ils n'habiteront plus ensemble *A.* حكم في مباراة الزوجين *P.* با زن وشوی جدایئ همزندگانی حكم كردن *T.* قاری ایله قوجه‌نك بری برلرندن آیرلشمسنی حكم ایتمك

Séparer. Servir de bornes communes *A.* تفریق - فصل - ما بین *P.* بمیانه حدّ فاصل شدن *T.* آره‌سنی آیرمق || Cette rivière sépare ces deux provinces بو نهر ایكی بیننده حدّ - مملكتك بینني فصل وتفریق ایدر ایكی مملكتی بری برندن آیرر - فاصلدر Les Pyrénées séparent la France d'avec l'Espagne پیرنه طاغلری فرانسه ایله اسپانیا آره‌سنده حدّ فاصلدر

Séparer. Diviser un tout par quelque chose qu'on met entre les différentes parties *A.* تقسیم *P.* بخش كردن *T.* بولمك || Séparer une cour en deux par un mur فنای داری بر دیوار ایله ایكی‌یه تقسیم ایتمك une chambre en trois par des cloisons بر اوطه‌یی پرده‌لر ایله اوچه بولمك

Se séparer. *A.* مفارقة - انفصال *P.* جدا شدن *T.* آیرلمق || L'écorce de cet arbre s'est séparée بو اغاجك قشری منفصل اولمشدر Après avoir causé quelque temps ensemble, ils se séparèrent بینلرنده بر مدّت بعد المحاوره بری برلرندن

مفارقت ایتمشلر در L'armée se sépara en deux corps اردو ایكی تفریق اولندی - طابوره منفصل اولمشدر

Séparé. *A.* مباین - منفصل - مفارق *P.* جدا كرده *T.* آیرلمش *A.* منقسم *P.* بخش شده *T.* بولنمش

On dit, que deux personnes ont leurs droits séparés, pour dire, que leurs droits sont différents استحقاقلری بشقه بشقه در - هر برینك استحقاقی بشقه در

SEPT. Nombre qui suit immédiatement le nombre six *A.* سبعة Fém. سبع *P.* هفت *T.* یدی - Il se prend aussi pour Septième. V. ce mot.

SEPTANTE. Soixante et dix *A.* سبعون *P.* هفتاد *T.* یتمش

SEPTEMBRE. Le neuvième mois de l'année *A.* شهر ایلول *P.* مهر *T.* ایلول آیی

SEPTÉNAIRE. On dit, Nombre septénaire, pour dire, nombre de sept *A.* العدد السبعة

Septénaire, subst. Il signifie, chacune des parties de la vie de l'homme, qui est divisée en sept ans, à compter du jour de la naissance *A.* مدّة سبع سنین،

Il signifie aussi, celui qui pendant sept années consécutives a professé dans une Université *A.* مداوم في التدریس سبع سنین،

SEPTENNAL. Qui arrive tous les sept ans *A.* سبعی *P.* بهر هفت سال آینده *T.* هر یدی ییلده بر اولان

SEPTENTRION. Nord *A.* شمال || L'aiguille aimantée se tourne toujours vers le septentrion پوصله‌نك مقناطیسلو ایكنه‌سی دائما سمت شماله مایل ومتوجهدر Ce pays est au septentrion de celui-là بو مملكت فلان مملكتك سمت شمالیسنده كائندر

SEPTENTRIONAL. Qui est du côté du septentrion *A.* شمالیّ || L'Océan septentrional بحر محیط شمالی Les pays septentrionaux ممالك شمالیّه

SEPTIÈME. Nombre ordinal qui suit immédiatement le sixième *A.* سابع *P.* هفتم - هفتمین *T.* یدنجی || Le septième enfant ولد سابع La septième génération بطن سابع - نسل سابع

Septième, subst. La septième partie d'un tout *A.* سُبع - سبیع *P.* یك هفت *T.* یدیده بر || Il est pour un septième dans cette affaire بو مصلحتده بر سبع حصّه‌سی وار در - یدیده بر پایی وار در

On dit, Le septième du mois, de la lune, pour dire, le sep-

tième jour *A.* يوم سابع الشهر *P.* روز هفتمين ماه *T.* آيك يدنجى كونى

SEPTIÈMEMENT. En septième lieu *A.* سابعاً *P.* هفتم *T.* يدنجى يدنجيسى - اولدرق

SEPTIQUE. T. de Méd. Il se dit des topiques qui font pourir les chairs *A.* مبلى اللحم *P.* پوسيده ساز گوشت *T.* اتى چوريديجى

SEPTUAGÉNAIRE. Âgé de soixante et dix ans *A.* بالغ السبعين *P.* هفتاد ساله *T.* يتمش ياشنده اولان || Les septuagénaires sont exempts de certaines charges publiques يتمش ياشنده اولنلر بعض ميرى انقريالرندن معافدرلر

SEPTUPLE. Sept fois autant *A.* مضاعف سبع مرّات - سباعى *P.* هفتتا *T.* يدى كرّه اولقدر

SEPTUPLER. Répéter sept fois *A.* تضعيف سبع - تسبيع *P.* مرّات *T.* هفت بار كردن يدى كرّه ايتمك

SEPTUPLÉ. *A.* مضاعف سبع مرّات - مسبّع *P.* هفتتا *T.* يدى قات اولان - يدى كرّه اولان

SÉPULCRAL. Qui a rapport au sépulcre *A.* متعلّق بالتدفين - قبرى - لحدى *P.* گورى *T.* مزارده كى || Cérémonies sépulcrales رسوم مرعيّهٔ تدفين Lampes sépulcrales قناديل قبر Vases sépulcraux اوانئ لحد

SÉPULCRE. Il se dit des tombeaux des anciens *A.* قبر pl. قبور - لحد pl. لحود *P.* دخمه *T.* مزار - سين || Sépulcre souterrain زير زمينده حفر اولنمش لحد orné لحد مزيّن taillé dans le roc صخرهٔ صمّا ايچنده نقر اولنمش بر لحد Bâtir un sépulcre انشاى قبر ايتمك

Le sépulcre de Jésus-Christ est nommé Le saint sépulcre مرقد مبارك

SÉPULTURE. Lieu où l'on enterre un corps mort *A.* مدفن pl. مدافن *P.* گورگاه *T.* مزار يرى || Il a choisi sa sépulture dans une telle église فلان كليساده اختيار مدفن ايلدى

Il se prend aussi, pour l'inhumation même *A.* تدفين *P.* در گور سازى *T.* كومه || Il a été privé des honneurs de la sépulture رسم تدفين اجراسنده اقتضا ايدن اسباب معتادهٔ تعظيمدن محروم اولدى

SÉQUESTRATION. Action de mettre une chose en séquestre *A.* توقيف - حبس *P.* حبسگذارى *T.* آليقويمه

SÉQUESTRE. État d'une chose litigieuse mise en main tierce *A.* احتباس - محبوسيّت - وقف *P.* حبسپذيرى *T.* آليقويمه || Les revenus de cette terre ont été mis en séquestre بو ملكك حال محبوسيّته وضع اولندى - وارداتى حبس اولندى Le juge a ordonné le séquestre فلان مالك محبوسيّتى قبل احتباس مال شرعدن تنبيه اولندى On a violé le séquestre توقيف مال شروطى نقض - شروطنه مغاير حركت اولندى Il a éludé le séquestre احتباس ماله دائر صادر اولان اولندى - حكمدن بر تقريب تجنّب ايلدى Il se dit aussi des personnes || Les parens sont demeurés d'accord de mettre cette fille en séquestre dans un tel monastère رضاى والدين ايله بو قيزك بر مناسترده محبوسيّتى خصوصنه قرار ويرلدى

Il signifie aussi, en termes de Droit, celui entre les mains de qui les choses sont mises en séquestre *A.* حافظ المال المحبوس || مال محبوس امانتكارى *T.* دارندهٔ مال حبس كرده *P.* Il faut choisir un séquestre solvable مال محبوسى اوده مكه مقتدر بر امانتكاره تسليم ايتملو در

Il se dit aussi de la chose séquestrée *A.* مال محبوس *P.* مال حبس كرده *T.* آليقونلمش مال || On a mis un gardien infidèle qui a pillé le séquestre بر مال محبوس امين ومعتمد اولميان كمسندنك يد حفظنه تسليم اولنمغين رهين تلف اولمشدر

SÉQUESTRER. Mettre en séquestre *A.* حبس - توقيف *P.* در حبس گذاشتن *T.* آليقويمق || On a séquestré les fruits محصولاتى حبس وتوقيف ايلديلر

Figur. Écarter, séparer des personnes d'avec quelques autres *A.* ابعاد - ابانة *P.* دور كردن - جدا كردن *T.* ايراقلشدرمق - ايرمق - دفع ايتمك || C'est un homme fâcheux, il faut le séquestrer d'avec nous فلان كمسنه شديد النفس برآدم اولمغله ايچمزدن دفع اولنملو در - يانمزدن ابعاد اولنملو در

SÉQUESTRÉ. *A.* محبوس *P.* حبس كرده *T.* آليقونمش - توقيف اولنمش

SEQUIN. Monnaie d'or *A.* سكّة الذهب - دنانير pl. دينار *P.* سكّهٔ زر *T.* آلتون - دينار || Ce payement a été fait tout en sequins شو اقچه بالتمام آلتون اولدرق ادا اولندى

SÉRAIL. Nom affecté aux palais des Empereurs des Turcs *A.* بيت السلطان *P.* سراى پادشاهى *T.* سراى همايون - سراى پادشاه - سرايى - Il se dit aussi de la partie du sérail où sont les femmes, et que l'on appelle le Harem, et de toutes les femmes qui sont dans le Sérail *T.* سراى همايونك حرمى دائره سى

حرم همايون - دائرۀ حرم همايون || Le vieux Sérail سرای
اسکی سرای - عتیق Les eunuques du Sérail حرم همايون
آغالری Une femme du sérail حرم همايون خاتونلرندن بری

SÉRAPHIN. Esprit céleste de la première hiérarchie des anges *A.*
اسرافین - اسرافیل || Les Séraphins et les Chérurbins ملائکۀ
اسرافیلیون وکروبیون

SÉRASQUIER. Nom que les Turcs donnent à un commandant en chef d'une armée *A.* رئیس الجیش - امیر الجیش *P.* سپهسالار
T. سرعسکر

SEREIN. Qui est clair, doux et calme. Il se dit proprement de la constitution de l'air *A.* مصحی - صاحی - فصح - مفصح -
صاف *P.* روشن *T.* ایاز || Un temps clair et serein هوای
صاف وصاحی آیاز هوا - صاف Le ciel était serein سما صاف
وروشن ایدی Pendant une nuit claire et sereine برشب روشن
اثناسنده - کیجه آیاز اولدیغی حالده - Il se dit aussi d'un climat qui n'est point troublé par les orages *A.* اقلیم دائمی
الصحا *P.* کشور هردم روشن *T.* مملکت دائما آیازلق -
On dit figur. L'aspect des affaires est très-serein صورت احوال
پر صفوت ولطافتدر

On dit aussi figur., qu'un homme a le visage, le front serein, lorsqu'il porte sur son visage des marques de tranquillité d'esprit
A. صبیح الوجه - صلت الجبین *P.* گشاده رو *T.* آچیق یوزلو
On dit aussi Jours sereins, pour dire, jours heureux *A.* ایام
متیمنة - ایام الیمن والرفاه *P.* ایام خجسته - ایام فرخندگی
T. خوش کونلر

Serein, se dit aussi de l'esprit *A.* قلب کثیر السلوة *P.* دل
آرمیده *T.* راحتده اولان یورک

On appelle, Goutte Sereine, la privation soudaine de la vue *A.*
کمنة - طموس البصر V. aussi Goutte. — Celui qui en est attaqué s'appelle *A.* مطموس - طمیس

SEREIN. subst. Vapeur froide qui se fait sentir au coucher du soleil *A.* طل pl. طلال *P.* نم - شبنم *T.* چد || Le serein est plus dangereux en été qu'en d'autres saisons شبنمک موسم صیفده
وار در اوقات سائره‌دن زیاده مضرتی Le serein pénètre,
perce نم ساری ونافذ در Le serein est tombé نم نزول ایلدی -
چد یاغدی

SÉRÉNADE. Concert de voix ou d'instrumens, que l'on donne dans la rue sous des fenêtres *A.* استطراب فی الزقاق بالغناء
والمعازف *P.* آهنگ سازی در کوچه بساز وسرود *T.* زوقاقده
شنلک ایله آهنگ وساز || Il donna une sérénade avec les
vingt-quatre violons آهنگ ایله زوقاقده ایله کمان درت یکرمی
وشنلک ایلدی

SÉRÉNISSIME. Titre qu'on donne à quelques souverains, et à quelques princes *A.* عظیم الشان - جلیل المنزلة - سامی الرتبة
P. والا شان *T.* اولو || La sérénissime république de Venise جمهور
وندیکک عظیم الشان Votre Altesse Sérénissime جناب سامی
رتبت جلیل المنزلتلری

SÉRÉNITÉ. État du temps, de l'air, qui est serein *A.* صحو -
فصح - صفوت *P.* روشنی *T.* آیازلق || La sérénité de l'air
صحو هوا du ciel صفوت سما

On dit figur. La sérénité du visage *A.* صلوتة الوجه - تهلل
P. گشاده رویی *T.* یوز آچیقلغی - یوز ایشیلغی

Et la sérénité des jours, pour dire, le bonheur de la vie *A.*
A. یمن ورفاه الایام *P.* فرخندگی ایام *T.* عمرک خوشلغی
|| Rien ne trouble la sérénité de ses jours ایام یمن ورفاهی
بوجه من الوجوه خللپذیر اولمز

Et la sérénité de l'esprit, de l'âme *A.* سلوة البال - فراغ
الخاطر *P.* آزادگی دل - آرام دل - راحت جان *T.* کوکل
راحتلکی

SÉREUX. Aqueux. *A.* مائی - ذو مائیة *P.* آبی *T.* صولو -
مائیتلو || Humeur séreuse خلط مائیتلو La partie séreuse du sang
دمک جزء مائیسی Sang séreux مائیتلو قان - دم ذو مائیت

SERF. Dont la personne ou les biens ne jouissent pas de la liberté naturelle *A.* رق *P.* چاکر *T.* قول || Les hommes serfs
ارباب رقیتدن اولان کسان En Pologne les paysans sont de
condition serve لهده اهل قرا وصحرا ارباب رقیت صنفندندر

SERGE. Étoffe légère faite de laine *A.* طرن - طارونی *P.*
جامه بشمینه *T.* صوف || Serge fine اینجه صوف Se vêtir
de serge صوف ایله تلبس ایتمک

SERGENT. Bas-officier de Justice, dont la fonction est de donner des exploits, des assignations, etc. *A.* تورور المحکمة pl.
تارير المحكمة *P.* سرهنگ *T.* چاوش || Sergent d'une telle
Justice فلان محکمه‌نک چاوشی Sergent Royal چاوشان
دیوان همایوندن بری - C'est aussi un bas-officier dans une compagnie d'infanterie *T.* بلوک چاوشی - On appelle Sergent major, le sergent qui est chargé de recevoir les ordres de l'État-

Major *T.* عسکرک باش جاوشی

SERGENTERIE. Office de sergent *A.* خدمة التورور *P.* سرهنگی *T.* جاوشلق

SERGER ou SERGIER. Ouvrier qui fabrique des serges *A.* صوف طوقویجی *T.* جامهٔ پشمینه باف *P.* نسّاج الطرن

SÉRIE. T. de Mathém. Suite de grandeurs qui croissent ou décroissent suivant une certaine loi *A.* سلسلة المقادير || Série infinie سلسلة المقادير على غير النهايه Trouver la somme d'une série سلسلهٔ مقاديرك يكوننى اخراج ايلمك — On dit aussi, Une série de propositions mathématiques, théologiques علوم رياضيّديه وعلم الهى به دائر سلسلهٔ مطالب de questions سلسلة المسائل — توالى المسائل — On dit aussi, Une série d'idées, pour dire, une succession d'idées qui naissent les unes des autres *A.* سلسلة عنعنة المعانى — توالى المعانى — المعانى

SÉRIE. Division où les objets qu'on veut dénombrer sont classés de suite *A.* صف pl. صفوف *P.* رسته *T.* صره | Pour faciliter l'étude des plantes, on les a partagées en différentes familles ou series علم نباتاتك مطالعه سنى تسهيل ايچون اجناس نباتات انسال عديده يه يعنى صفوف مختلفه يه تقسيم اولندى

SÉRIEUSEMENT. D'une manière grave et sérieuse *A.* بالوقار — با بُردبارى *P.* بمكينة العقل — بوزانة الفكر — بالمكينة اغرلق ايله *T.* وقورانه || Il écouta la harangue fort sérieusement موعظه يى كمال وزانت عقل ايله استماع ايلدى Il parle de tout sérieusement هر شئ ايچون وقورانه تكلّم ايدر

Il signifie aussi, froidement *A.* بالبرودة *P.* باردانه *T.* صوغوقلق || Comment vous a-t-il reçu? Très sérieusement سكا نوجهله معامله ايلدى ديو سؤال اولندقده طور بارد ايله ديو جواب ايلدى

Et sans plaisanterie *A.* جدّاً *P.* بى لاغ ولطيفه *T.* كرچكدن || Je vous parle sérieusement سكا جدّاً سويلرم

Et tout de bon, avec ardeur *A.* بالجدّ والاقدام *P.* ورزشكارانه *T.* وار قوّيله || Il travaille sérieusement à son salut سلامت حالنه بالجدّ والاقدام سعى ايدر — On dit aussi, Prendre une chose sérieusement, pour dire, la prendre tout de bon et sans plaisanterie *A.* حمل على الجدّ — حمل على الحقيقة || Je vous ai dit cela en badinant, et vous le prenez sérieusement شو كلامى سكا هزلاً سويلدم سن ايسه جدّ وحقيقته حمل ايدرسك

SÉRIEUX, adj. Grave. Il est opposé à Enjoué *A.* ذو — وقور لنكرلو — اغر *T.* بردبار *P.* ذو الرزانة والمكينة — رزين — الوقار چهرهٔ مكينت اثر — سيماى با وقار Visage sérieux || تمكينلو — محاورهٔ رزانت Conversation sérieuse كلام رزانت مآل discours اتخاذ صورت تمكين ووقار Prendre un air sérieux نمونه اظهار چهرهٔ وقار ورزانت Faire une mine sérieuse ايتمك ايتمك

Il signifie aussi, solide, important, et il est opposé à Frivole, léger *A.* واجب الاعتنا — معتنا به — واجب الاهتمام — مهمّ *P.* شايان اعتنا — شايان اهتمام *T.* مهمّتلو || Faire des propositions sérieuses تكاليف واجبة الاهتمام عرض ايتمك — معتنا به تكليفلر بسط وبيان ايتمك Passer à des matières sérieuses كلامى موادّ مهمّديه صرف وتحويل ايتمك L'affaire dont il s'agit est sérieuse مفاوضه فيه اولان مصلحت امور ما نحن فيهمز اولان مادّه مهامّ اموردندر — مهمّدندر Cet homme-là n'est point sérieux فلان كمسنه شايان اعتنا اولدجق ادم دكلدر Il n'a rien de sérieux dans son caractère فلان كمسنده شايان اعتنا اولدجق بر خصلت يوقدر

Il signifie aussi, considérable, qui peut avoir des suites fâcheuses *A.* عظيم — جسيم *P.* بزرك *T.* بيوك || L'affaire devient sérieuse مصلحت كسب جسامت ايدر Querelle sérieuse بيوك — مرض جسيم maladie بيوك نزاع — مجادلهٔ جسيمه اغر خستهلك — خستهلك Si vous conservez ce goût de la raillerie, vous vous ferez quelque ennemi sérieux مألوف اولديغك هزء وتمسخر طبيعتنده مداومت ايده جك اولور ايسهك عظيم وجسيم بر دشمن پيدا ايده جككه شبهه يوقدر

Il se prend aussi pour Sincère, vrai *A.* حقيقى — مقارن الصدق والحقيقة *P.* درست *T.* كرچك — طوغرى || Ce que je vous dis là est sérieux ديديكم كلام صدق وحقيقته مقارندر Les protestations d'amitié qu'il vous fait sont sérieuses سكا عرض ايلديكى حبّ وموالات مقارن صدق وحقيقتدر — On dit en termes de Pratique, qu'un contrat, qu'un traite est sérieux, pour dire, qu'il n'est pas simulé فلان مقاوله سندى وفلان معاهده حقيقيدر

SÉRIEUX, subst. Gravité dans l'air, dans les manières *A.* وقار — مكينت *P.* رزانة الطبع *T.* بردبارى — اغرلق — لنكرلولك — تمكين || Il affecte un grand sérieux اظهار صورت وقار

وتمكينت ايدر Prendre son sérieux بر كمسنه مألوف اولديغى
وقار وتمكين طوريني طوتمق Il a un sérieux qui glace بوز
كبى بارد تمكين ووقارى واردر Il y a un certain sérieux
convenable qu'il faut toujours garder dans les affaires رؤيت امور
ومصالحده حاله مناسب وقار وتمكينك رعايتى واجبدر

On dit, Prendre une chose dans le sérieux, pour dire, la prendre pour vraie et sans plaisanterie بر شيى جدّ وحقيقتده
حمل ايتمك

SERIN. Petit oiseau dont le chant est agréable *A.* وصع pl.
وصعان *P.* داريژه *T.* اسكته قوشى || La serine ne chante pas
اسكته نك ديشيسى اوتمز

SERINGUE. Petite pompe qui sert à attirer et à repousser l'air ou les liqueurs. Il se dit particulièrement en Chirurgie d'un instrument dont on se sert pour donner des lavemens, et pour faire différentes injections *A.* حقنة ـ مزارقة *P.* حقنه *T.* شرنقه || Seringue à nettoyer les plaies غسل جراحاته مخصوص اولان
شرنقه

SERINGUER. Pousser une liqueur avec une seringue *A.* رشّ
بالحقنة *P.* بحقنه ريزانيدن *T.* شرنقه ايله سرپمك ||
Seringuer de l'eau de vie حقنه ايله عرق رشّ ايتمك ـ
عرق سرپمك

On dit, Seringuer une plaie, pour dire, jeter avec une seringue quelque liqueur pour la nettoyer حقنه ايله رشّ ما ايدرك
جراحتى غسل ايتمك

SERMENT. Affirmation d'une chose en prenant à temoin Dieu, ou ce que l'on regarde comme saint *A.* يمين pl. ايمان ـ قسم ـ
حلف *P.* سوگند *T.* آند || Serment captieux قسم اغفال آميز ـ
حيله‌لو يمين Faux serment *A.* يمين كاذب ـ يمين غموس *P.* سوگند
دروغ ـ سوگند انيسان *T.* يلان يمين solennel اجراى رسوم
ايله ادا اولنان يمين Avoir serment en Justice حضور شرعده
يمين ايتمك Faire serment sur les Évangiles انجيل شريف
اوزرينه وضع يد ايله يمين ايتمك Affirmer par serment
يمين ايله تصديق ايتمك Prêter serment اداى يمين ايتمك
Prêter serment de fidélité ايفاى وجيبهٔ صداقت ضمننده يمين
ايتمك Prêter serment entre les mains du roi حضور پادشاهيده
يمين ايتمك Rompre, violer son serment حنث يمين ايتمك ـ
بر كمسنه يميننده حانث اولمق ـ اخلاف يمين ايتمك ـ
نقض يمين Se purger par serment اداى يمين ايدرك
تنزيه نفس ايتمك Faire enregistrer le serment de fidélité صداقت
خصوصنده ادا اولنان يمينى تسجيل ايتدرمك ـ سجلده
ضبط وقيد ايتدرمك La prestation de serment اداى يمين
Je m'en rapporte à son serment فلانك يميننه راضى يم ـ Faire
serment *A.* اقسام *P.* سوگند خوردن ـ سوگند كردن *T.* آند
ايچمك ـ Faire prêter serment à quelqu'un *A.* تحليف *P.*
بكسى سوگند دادن *T.* فلانه يمين ويرمك

Il signifie aussi, promesse solennelle de remplir tel engagement *A.* حلف ـ عهد باليمين *P.* با سوگند عهد بستن *T.* يمين
ايله تعهد ايتمك || Tout homme à qui des fonctions publiques sont confiées, doit prêter, avant de les exercer, serment de les remplir avec fidélité خدمات دولته مأمور اولنلر خدمت
لازمه‌لرينه قبل المباشره بالصدق والاستقامه حركت
ايده‌جكلرينه يمين ايله تعهد ايتملو درلر

SERMENTÉ. Qui a prêté le serment requis pour l'exercice d'une charge *A.* محلوف *P.* سوگند خورده *T.* يمينلو ـ آند ايچمش

SERMENTAIRE, ou LIVÈCHE. Plante *A.* كاشم ـ انجدان رومى
P. انكدان رومى *T.* خروس كوزى

SERMON. Discours chrétien prononcé en chaire dans une église *A.* موعظه pl. مواعظ *P.* گفتار پند آميز *T.* وعظ || Sermon pathétique موعظهٔ رقّت خيز instructif موعظهٔ كثيرة الفوائد Prêcher un sermon بر موعظه افاده وتقرير ايتمك

SERMONNAIRE. Recueil de sermons *A.* مجموعة المواعظ *P.*
موعظه نامه *T.* وعظ مجموعه‌سى

SERMONNAIRE, adj. Qui convient au sermon *A.* جدير بالوعظ *P.*
وعظ جسپان ـ بوعظ شايسته *T.* وعظه ياقشور || Cette éloquence n'est pas dans le genre sermonnaire بو نوع فصاحت وبلاغت
وعظه جسپان اوله‌جق صورتده دكلدر

SERMONNER. Faire des remontrances ennuyeuses *A.* سوق الكلام
على طريق الوعظ *P.* پند گونه سخن راندن *T.* وعظ ايدر
كبى سويلمك || Il vient nous sermonner à toute heure هر دم
وآن بزه كلوب على طريق الوعظ سوق كلام ايدر

SÉROSITÉ. La partie la plus aqueuse des humeurs *A.* مائيّة *P.*
آبدارى *T.* صوليلق || Un sang plein de sérosités دم كثير المائيّة

SERPE. Instrument de fer, dont on se sert pour couper du bois, pour émonder et tailler des arbres *A.* مجثّة ـ مجثاث
P. دهره *T.* دهره || Étêter les arbres avec une serpe آغاج داللرينك
اوجلريني دهره ايله بودامق

SERPENT. Genre des reptiles *A.* حيّة pl. حيّات ـ حنّش *P.* مار ـ خالم *T.* ييلان || Gros serpent حيّة ضخمة ـ حيّة عظيمة ـ قميص حيّة ـ قشارة حيّة La peau d'un serpent ايرى ييلان *T.* مسلاخ ـ سلخة la dépouille *A.* ييلانك دريسى ـ پوست مار ييلان *T.* لسعة ـ لدغة La morsure du serpent *A.* ييلانك قاوى سى ـ ييلانك فشلديسى ـ فريرحيّة le sifflement اصريغى

On dit proverb. et figur. C'est un serpent que j'ai réchauffé dans mon sein, pour dire, C'est un ingrat qui s'est servi du bien que je lui ai fait pour me faire du mal قويونمده بسلديكم بر ييلاندر

On dit aussi d'une personne médisante, que c'est un vrai serpent *A.* لدّاغة ـ لسعة ـ لديغ اللسان *P.* بد زبان *T.* دلى ـ لسان لديغ ـ On dit aussi, Une langue de serpent زفيرلى ـ زفير دل

SERPENTAIRE. Plante *A.* شجرة التنّين

SERPENTAIRE ou OPHIUCUS. Constellation *A.* حيّة الهواء ـ حيّة

SERPENTER. Se mouvoir d'une manière tortueuse comme le serpent *A.* تعمّج ـ تحوّى ـ تلوّى *P.* ماوپيچگونه رفتن *T.* ييلان || ييلان قاويلى آقمق ـ قاويلى يوريمك Un ruisseau qui serpente dans la prairie صحراده متحوّياً جريان ايدن جدول Cette rivière va en serpentant بو نهر متلوّياً آقار

SERPENTIN, ou OPHITE. V. ce mot.

SERPENTIN. Tuyau qui va en serpentant depuis le chapiteau d'un alambic jusqu'au bas *T.* انبيقك مارپيچلو بوريسى

SERPENTINE. Pierre fine tachetée comme la peau d'un serpent *A.* حجر الارقش

SERPENTINE. Herbe *A.* لوف *P.* لوف *T.* ييلان بصديغى

SERPENTINE. Il se dit de la langue du cheval, qui remue sans cesse au dehors et au dedans de la bouche *A.* لسان متلمّظ الفرس *P.* زبان هردم جنبان اسب *T.* دائم اوينايين آت دلى

SERPER. T. de Mar. Lever l'ancre. Il se dit des bâtimens de bas-bord *A.* رفع الانجر ـ رفع المرسا *P.* لنگر بر آوردن ـ *T.* قالدرمق دمورى || لنگر بر داشتن Dès que l'escadre eut appareillé, les galères serpèrent دونانما نشر شراع عزيمت ايلديكى عقيبنده چكديرى سفينهلرى دخى رفع لنگر قرار ايلديلر

SERPETTE. Petite serpe des jardiniers *A.* مردودة النّاحى *P.* باغچوان چاقيسى

SERPILLIÈRE. Grosse toile dont on se sert pour emballer des marchandises *A.* كرباس *P.* كرپاس *T.* قبا بز

Il se dit aussi des grosses toiles qu'on met aux auvents des boutiques pour se garantir du soleil *A.* رفرف *T.* تنف

SERPOLET. C'est une des espèces du thym. V. ce mot.

SERRE. Lieu couvert où pendant l'hiver on serre les arbres et les plantes *A.* مشتاء النباتات *P.* خانهٔ زمستانئ رستنيها *T.* نباتاتك قشلاق يرى ـ Serre chaude, celle qui est échauffée en hiver par des fourneaux *A.* مشتاء مسخّن النباتات *P.* خانهٔ گرميدهٔ رستنيها *T.* نباتاتك ايصنمش قشلاغى

SERRE. Il se dit des griffes des oiseaux de proie *A.* مخلب pl. مخالب *P.* پنچه *T.* چيناق || L'aigle a les serres bien fortes قرتال قوشى قوىّ المخالبدر Cet oiseau de proie tenait une perdrix dans ses serres بو آوجى قوشك چيناغنده بر ككلك قوشى وار ايدى

On dit d'un homme qui a la main très-forte, qu'il a la serre bonne *A.* شديد البطش ـ باطش الايادى *P.* زور دست *T.* قاورايشى زورلو ـ چاقر پنچهلو

SERRE, L'action de serrer, de presser les fruits qu'on met au pressoir *A.* عصر ـ تعصير *P.* فشار *T.* صيقمه || La première, la seconde serre تعصير اوّل وثانى

SERRE-FILE. On appelle ainsi dans un bataillon, Le soldat qui est le dernier de la file *A.* ذنب الصفّ ـ آخر الصفّ *P.* دنبالهٔ رسته ـ واپسين گروه *T.* بلوكك صوكى

SERREMENT. Action par laquelle on serre. On dit Serrement de main *A.* مصافحة *T.* اسنلشمك ايچون برى بريندك اللرينى طوتشمه || Il lui a témoigné son amitié par un serrement de main فلانه بالمصافحه عرض محبّت ايلدى

On dit aussi Serrement de coeur, pour dire, l'état où se trouve le coeur, quand on est saisi de tristesse *A.* انقباض القلب ـ حصر الصدر *P.* تنگدلى ـ تنگئ دل ـ تنسيدن دل ـ *T.* انقباض درون || كوكل صيقنديسى ـ كوكل طارلغى Cette nouvelle lui a causé un serrement de coeur بو خبر انقباض قلبنه بادى اولمشدر

SERRE-PAPIERS. Arrière cabinet où l'on serre des papiers *A.* خزينة الاوراق *P.* خانهٔ تحريرات *T.* تحريرات اوطهسى

Il se dit aussi d'une sorte de tablette divisée en plusieurs compartimens, où l'on arrange des papiers *T.* بولمه تحريرات رافى

SERRER. Étreindre, presser *A.* تضييق ـ همز *P.* تنگى آوردن

T. صيقمق || Des souliers qui serrent les pieds تضييق اقدام ايدن پاپوش - آياغی صيقان - Serrer la main à quelqu'un. V. Serrement.

On dit figur. Serrer le bouton à quelqu'un, pour dire, le presser vivement sur quelque chose بر كمسنه‌يی تضييق ايتمك - صيقشدرمق

On dit aussi figur. Serrer les pouces à quelqu'un, pour dire, le contraindre à force de menaces, à avouer la vérité T. بر كمسنه‌يی زورلمق

Et serrer quelqu'un de près, pour dire, le poursuivre vivement A. استذناب - تعقيب P. در پی كسی شتافتن T. بر كمسنه‌نك - كمسنه‌نك ايزينی صاليويرميه‌رك قوغه‌لمق پسند دوشمك

SERRER. Presser fortement en liant quelque chose A. شدّ P. محكم بنديدن - استوار بستن - تنگ بستن T. صيقی - عقده‌يی شدّ ايتمك || Serrer un noeud صيقشدرمق - باغلمق les sangles d'un cheval محزم فرسی دوكمی محكم باغلمق - پكشدرمك - آتك قولانني صيقشدرمق - محكم شدّ ايتمك Figur. Serrer les noeuds de l'amitié A. شدّ روابط الحب والموالاة P. پيوند مهر ومحبترا استوار كردن T. دوستلق رابطه‌لرينی پكشدرمك - رابطه‌لرينی صيقی باغلمق

SERRER l'éperon à un cheval. C'est lui donner de l'éperon, pour le faire aller à toute bride A. نخس الفرس بالمهماز P. اسبرا بمهميز زدن T. دابه‌يی مهميز ايله دورتمك

SERRER. Joindre, mettre près à près A. تضييق - زحم P. تنگاتنگ كردن T. صيقشدرمق || Serrez vos rangs, vos files صفوفكزی صيقشدرك - On dit aussi, Votre écriture n'est pas assez serrée, serrez-la davantage خطك اولقدر صيقی دكل برقات دخی صيقشدر Serrez davantage vos lignes سطرلری برقات دخی صيقشدر - On dit dans le même sens, Se serrer les uns contre les autres A. تضايق - تزاحم P. تنگ آمدن T. صيقشمق || Serrez-vous l'un contre l'autre صيقشك - بری بريكز ايله تزاحم ايدك

On dit figur. Serrer son style, pour dire, en retrancher ce qu'il y a de superflu A. طیّ الحشويّات P. زوايد سخنرا بر گرفتن T. زايد سوزلری دفع ايتمك ou pour dire, écrire d'une manière très-concise A. تحرير بالاختصار P. بر وجه مختصر نوشتن T. اختصار ايله يازمق

On dit en termes de Marine, Serrer les voiles, pour dire, les plier A. طیّ الشراع P. بادبان پيچيدن T. يلكنی ديويشورمك

SERRER. Renfermer, mettre à couvert A. حفظ P. پاس داشتن T. بر شيئی كليد || Serrer une chose sous la clef صاقلمق آلتنده حفظ ايتمك Serrez votre argent اقچه‌كزی حفظ ايله Il faut serrer ces fruits en lieu sec شو ميوه‌لری قوری بر يرده حفظ ايتملو در

On dit, Serrer les foins, les blés, pour dire, les mettre dans le grenier A. وضع فی الانبار P. در غوله كردن T. انبارده در انبار ايتمك - قويمق

SERRÉ. A. مضيّق P. تنگ كرده T. صيقشمش A. محفوظ P. پاس داشته T. صاقلنمش - On dit, Il ne faut pas tenir les enfans trop serrés, pour dire, il faut leur donner un peu de liberté چوجوقلری پك تضييق ايتماملو در پك صيقيده طوتمق روا دكلدر

Du drap bien serré A. صفيق P. سخت T. صيقی - دقه‌لو || Le drap d'Espagne n'est pas si serré que le drap d'Angleterre اسپانيا چوقه‌سی انكليز چوقه‌سی قدر صيقی دكلدر

On dit, qu'un homme a le coeur serré, pour dire, qu'il a le coeur pressé de douleur A. حصور - منقبض القلب - متضجر - ضيّق البال P. تنگدل - تنسيده درون T. كوكلی صيقنديلو

Et un cheval serré du devant, serré du derrière, pour dire, étroit du devant, ou du derrière A. فرس شخيت الصدر او شخيت الكفل P. اسب لاغر بر يا لاغر سرين T. كوكسی يا صغريسی جليمسز آت

SERRÉ, se prend aussi adverbialement pour Bien fort A. شديداً P. سخت T. پك - شدّتلوجه || Il a gelé bien serré cette nuit بو كيجه شدّتلوجه بوز اولدی

SERRE-TÊTE. Coiffe dont on se serre la tête A. عصابة P. سربند T. باش باغلمسی

SERRURE. Machine de métal qui s'ouvre avec une clef, et qui sert à fermer une porte, etc. A. مغلاق pl. مغاليق - قفل pl. اقفال P. كليد - قفل T. كليدك || Le secret d'une serrure قفلخم - سرّی - Serrure à secret A. قفل ذو السوارق P. قفل دزديده T. خرسزلی كليد

SERRURERIE. L'art du serrurier A. صنعة الاعمال الاقفال P. جلانگری T. جلنكيرلك || La serrurerie est à présent dans une grande perfection الحالة هذه جلنكيرلك صنعتی حدّ

كماله بالغ اولمشدر

SERRURIER. Ouvrier qui fait des serrures *A.* صنّاع الاقفال *P.* جلادگر *T.* جلنکیر

SERTIR. Enchâsser une pierre dans un chaton *A.* ترکیب الحجر فی الفصّ *P.* سنگرا در نگین استوار کردن *T.* طاشی ایچنده یاپشدروق - یوزک قاشی ایچنده یرلشدرمک

Serti. *A.* مرکب فی الفصّ *P.* در نگین استوار کرده *T.* قاشنده یرلشدرلمش

SERTISSURE. Manière dont une pierre est sertie *A.* اسلوب الترکب الحجر *P.* شکل استوار بستگیٔ سنگ *T.* طاشک یاپشدرلمسی صورتی

SÉRUM. T. de Méd. Humeur aqueuse faisant partie du chyle ou du sang *A.* مادّة مائیّة *P.* مادّهٔ آبی *T.* مائیتلو مادّه

SERVAGE. État de celui qui est serf *A.* حال الرقیّة - رقیّت *P.* جاکری *T.* قوللق

SERVANT. qui sert *A.* خادم pl. خدّام pl. خدمة *P.* پیشکار *T.* خدمت ایدن On appelle chez le Roi, Gentils hommes servans, certains officiers qui servent à table پادشاه سفره‌سنده خدمهٔ مائدهٔ همایون - خدمت ایدن رکاب آغالری

SERVANTE. Femme qui est employée aux plus bas offices d'une maison *A.* خادمة - خادمات - وصیفة pl. وصائف *P.* کنیزک *T.* بسلمه || Servante de cuisine, de cabaret مطبخ ومیخانه بسلمه‌سی Changer de servante بسلمه دکشدرمک

Servante, est aussi un terme de civilité dont se servent les femmes || Je suis votre très-humble et très-obéissante servante جاریهٔ فرمانبر وکمینه‌لری‌یم

SERVIABLE. Qui est prompt à rendre service *A.* رصین - نجیح الحاجات - ساعی الی تطییب القلوب *P.* خاطر ساز - خلقک - خلقک خدمتنی کورمکه استکلو *T.* خاطر پرور || Il est extrêmement serviable غایة کوکلنی یاپمغه استکلو بغایت خاطر پرور در - الغایه نجیح الحاجات بر آدمدر

SERVICE. L'état ou les fonctions d'un domestique *A.* خدمة - وصافة *P.* خدمتکاری - نوکری - پرستاری *T.* خدمتکارلق || Être au service de quelqu'un بر کمسنه‌نک خدمتنده اولمق La pauvreté l'a contraint de se mettre en service کمال فقرندن فقر واحتیاجی حسبیله حال - خدمتکارانه مجبور اولدی Un service vil et bas خدمت دنیّه وصافتی ارتکاب ایلدی Il est content du service de son domestique خدمتکارینک وسفیله خدمتندن خشنود در

Il se dit aussi de la fonction de ceux qui sont dans le service civil et militaire *A.* خدمة || Ce président a tant d'années de service فلان ناظرک شو قدر سنه خدمتی وار در Il a vieilli au service du Roi خدمت پادشاهیده صاچنی اغرتدی Il y a vingt ans qu'il est dans le service یکرمی سنه‌دنبرو خدمتده در Il s'est retiré du service خدمتدن - ترک خدمت ایلدی Il est entré dans le service خدمته داخل اولدی - کیردی - چکلدی On dit, Être de service, pour dire, être dans le temps où l'on est obligé de faire les fonctions de sa charge نوبتجی اولدرق استادهٔ مقام خدمت اولمق - On dit, que les jambes, que l'estomac refusent le service, pour dire, qu'ils ne font plus leurs fonctions qu'avec peine فلانک آیاقلری ومعده‌سی خدمت لازمه‌لرینی زحمت ایله ایدر

Dans la Maison du Roi, on appelle Service, tous ceux qui sont au service actuel du Roi *T.* خدمهٔ خاصّهٔ شهریاری

On dit, Se consacrer au service de Dieu, pour dire, embrasser la profession ecclésiastique ou religieuse *T.* عبادة اللهه وقف نفس ایتمک || Il a renoncé au monde, il s'est consacré au service de Dieu ترک دنیا ومافیها ایدرک عبادة اللهه وقف - علایق دنیویّه‌دن منقطع اولدرق - نفس ایلدی

Service, se dit aussi de l'usage qu'on tire de certains animaux, de certaines choses *A.* صلاح للاستعمال *P.* سزاواری کار *T.* ایشه یرار || Une étoffe, un cheval de bon service ایشه یرارلق استعماله صالح بر قماش - بر قماش وبر دابّه

Service. Ce que l'on fait pour être utile à quelqu'un *A.* خدمت pl. خدمات || Grand service خدمت عظیمه - خدمت - بیوک خدمت Il m'a rendu de bons services حقمده نیجه خدمات مشکوره‌سی سبقت ایلدی Offrir ses services عرض خدمت ایتمک - عرض خواهش خدمت ایتمک

On dit, Rendre un mauvais service, de mauvais services à quelqu'un *A.* اساءه *P.* کار نا خوش کردن - کار زشت ساختن *T.* جرکین ایش ایتمک - کونیلک ایتمک || Vous m'avez rendu un mauvais service بکا اسائت ایلدک - بر کونیلک ایتمش اولدک

Service. Célébration du culte religieux *A.* عبادة مفروضة - صلات وعبادت

Service, se dit aussi d'une certaine quantité de vaisselle ou de

linge qui sert à table *A.* مالزمهٔ الخوان *P.* مهمّات المائدة *T.* سفره طاقمی

SERVIETTE. Linge qui fait partie du couvert que chacun trouve devant soi en se mettant à table *A.* مندیل pl. منادیل ـ مِقرمة *P.* پشکیر ـ مُقرمه *T.* دستارخوان ـ پیشگیر ـ گندوری || Donner la serviette pour essuyer les mains ال سیلمک ایچون مقرمه تقدیم ایتمک

SERVILE. Qui appartient à l'état d'esclave, de valet *A.* عبیدی ـ مقارن الرقیّة *P.* چاکری ـ بندگی ـ رقیّت آمیز *T.* قوللغک || Emploi servile رقیّته مقارن بر مأموریّت Homme de condition servile رقیّته مقارن مرتبهٔ دنیّده اولان بر کمسنه

Il signifie figur. Bas *A.* لئیم ـ سفیل *P.* فرومایه ـ خوار ـ دنائت آمیز *T.* آلچق || Une âme servile نفس لئیم une flatterie مداهنهٔ دنیّه ولئیمه

SERVILEMENT. D'une manière servile *A.* لئیماً ـ سفیلاً ـ باللؤم والسفالة *P.* با فرومایگی ـ بخواری *T.* آلچقچه ـ آلچقلق || Il fait servilement sa cour aux grands کبار یاننده سفیلاً ولئیماً اظهار عبودیّت ایدر

On dit d'un traducteur, qu'il traduit servilement, pour dire, qu'il s'attache trop à la lettre de son auteur معنای لفظه عبیدانه تبعیّت ایدرک ترجمه ایدر

SERVILITÉ. Esprit de servitude, bassesse d'âme *A.* لئامة ـ لئامة النفس ـ سفالة ـ سفالة الطبع *P.* فرومایگی ـ خواری *T.* آلچقلق ـ دنائت آمیزی || La servilité de son caractère le rend méprisable لئامت طبعی تقریبیله واجب التحقیر در

Il signifie aussi, exactitude servile *T.* تبعیّت عبیدانه || Cette traduction a trop de servilité بو ترجمه‌ده معنای الفاظه عبیدانه تبعیّت صورتی زیاده در

SERVIR. Être à un maître comme son domestique *A.* خدمت ـ ایصاف *P.* نوکری کردن ـ پرستاری کردن *T.* خدمتکارلق ـ ایتمک ـ خدمتکار اولمق || Servir un maître بر مخدومک خدمتکاری اولمق Il y a dix ans qu'il me sert اون سنه‌دنبرو بکا خدمت ایدر Personne ne peut servir deux maîtres à la fois دفعةً ایکی مخدومه خدمت ایتمک محالدر Il ne peut plus servir ایکی فارپوز بر قولتغه صیغمز ـ فیما بعد خدمته اقتداری یوقدر Être las de servir خدمتدن عاجز اولمق ـ فتور کتورمک ـ کلال کلمک Servir à la cuisine مطبخده خدمت ایتمک ـ On dit aussi, Servir l'Église, l'État, la patrie بر کمسنه دینه ودولته ووطننه خدمت ایتمک

SERVIR, ou SERVIR sur table. C'est mettre les viandes sur la table *T.* طعام چیقارمق || On a servi طعام چیقدی A quelle heure voulez-vous qu'on serve? قنغی ساعتده طعام چیقمسنی استرسک

SERVIR une table. C'est la couvrir de mets *A.* ترتیب المائدة ـ نصب المائدة *P.* خوان پرداختن *T.* سفره قورمق || Dans le temps de cette fête, on servait six tables à la fois اول ضیافتده دفعةً آلتیشر سفره قوریلور ایدی

SERVIR, signifie aussi, donner à quelqu'un d'un mets, pour qu'il en mange *A.* تبلیغ *P.* در پیش نهادن *T.* صونمق || On m'a servi un excellent morceau بکا غایت نفیس بر لقمه تبلیغ ایلدیلر Servir de la perdrix ککلک صونمق

SERVIR. Rendre de bons offices à quelqu'un, l'aider *A.* بذل الهمّة ـ اعانة ـ معاونة *P.* دستیاری کردن ـ یاوری نمودن ـ در خدمت کسی ورزش نمودن *T.* فلانه خدمت ایتمک ـ فلانک خدمتنده بولنمق ـ ایشنه یرامق || Je vous servirai partout هر حال وهر محلده سکا خدمت ایده‌جکم Servir ses amis دوستان واجبا حقنده بذل همّت ایتمک ـ دوستلره خدمت ایتمک Il m'a bien servi dans cette affaire بو مصلحتده بکا کوزل خدمت ایتدی ـ چوق ایشمه یرادی Il vous a servi en bon ami دوست خالص کبی طرفکه ایفای لازمهٔ دستگیری ومعاونت ایلدی Servir les pauvres فقرایه اعانت ایتمک

On dit, Servir Dieu, pour dire, rendre à Dieu le culte qui lui est dû جانب باری‌یه ایفای فریضهٔ عبادت ایتمک

SERVIR DE... Tenir lieu de... *A.* قیام فی مقام فلان *P.* بجای فلان بودن *T.* فلانک مقامنده اولمق ـ یرینی || Servir d'écuyer à une dame فلانک یاننده سلحشور طوتمق Il m'a servi de père پدرم مقامنده اولدی Cela lui a servi de médecine بو شیٔ فلانه علاج یرینی طوتدی Mon manteau me servira de couverture قپودم یورغان مقامنده یورغان یرینی طوتاجقدر ـ اوله‌جقدر Servir de prétexte عذر وبهانه مقامنده اولمق

On dit figur. Servir de couverture, pour dire, servir de prétexte وسیلهٔ عذر وبهانه اولمق

SERVIR. Faire ce qui est nécessaire pour faire jouer une machine

A. اعمال P. بكار آوردن T. ایشلتمك || L'artillerie fut bien servie à ce siége بو محاصره‌ده طوبلر كركی كبی اعمال اولندی On a mal servi l'artillerie طوبلری لایقی اوزره ایشلتمدیلر

Servir à... Être propre à quelque chose A. صلاحیت ـ صلاح P. سزای كار بودن ـ سزیدن T. ایشه یرامق ـ یرامق || Cet instrument sert à un tel usage بو آلت فلان ایشه صالحدر Cela ne sert à rien بو شی هیچ بر ایشه صالح دكلدر ـ هیچ بر ایشه یرامز Ce cheval sert à porter بو باركیر یوك كوتورمكه صالحدر

Et être d'usage A. صلاح للاستعمال P. بكار آمدن T. ایشه ـ قوللانلمغه كلمك ـ یرامق || Ces souliers vous pourront servir ایشكزه یرایه بیلور ـ بو آیاق قابی استعماله صالحدر Cet habit ne saurait servir بو لباس استعماله صالح دكلدر ـ Ce cheval ne peut plus servir بو آت فیما بعد قوللانلمغه كلمز ایشه یرامز

Se servir de... Faire usage de... A. استعمال P. بكار آوردن ـ بكار بردن T. قوللنمق || Il s'est servi de mon argent بنم مالمی قوللاندی Il s'est servi avantageusement de son crédit نفوذینی بر وجه انفع استعمال ایلدی Se servir de toutes sortes de moyens اسباب ووسایل لازمه‌نك جمله‌سنی استحصال ایتمك ـ استعمال ایتمك Il se sert bien de son crédit نفوذینی بر وجه الیق استعمال ایدر

SERVITEUR. Celui qui sert en qualité de domestique A. خادم pl. خدمة P. وصیف pl. وصفاء P. پیشكار ـ پرستار ـ نوكر T. خدمتكار ـ بنده || Fidèle serviteur بندهٔ صداقتكار ـ خادم صادق Les vieux serviteurs خدمهٔ قدیمه ـ بندگان قدیم ـ اسكی خدمتكارلر ـ امكداران قدیم Les devoirs d'un serviteur envers son maître خادمك مخدومی حقنده واجب الرعایه اولان وظیفهٔ حالی — Il se dit aussi, en termes de civilité, et signifie, disposé à rendre service || J'ai toujours été serviteur de votre maison دائما سزك خاندانكزك بنده‌سی ایدم — Votre très-humble et très-obéissant serviteur. Formule de compliment, dont on se sert pour finir les lettres بندهٔ كمینهٔ فرمانبرلری ـ بندهٔ مطیع واحقرلری

On dit d'un homme, que c'est un grand serviteur de Dieu, pour dire, qu'il est d'une grande piété عبید خاص حضرت ربّ متعالدر

Le Pape se qualifie dans ses bulles, Serviteur des serviteurs de Dieu احقر العباد ربّ ـ عبد العباد جناب ربّ العالمین ذو الجلال

SERVITUDE. Esclavage A. رقیّت ـ عبودیّت P. چاكری ـ T. قوللق ـ بندگی || Mettre en servitude زیر بندگی ورقیّته ادخال ایتمك Le joug de la servitude ربقهٔ رقیّت Délivrer, tirer de servitude حال رقیّتدن تخلیص ایتمك Sortir de servitude دائرهٔ عبودیّتدن خروج ایتمك

Il se dit aussi dans le sens moral A. محكومیّت ـ تبعیّت P. سر فرویی T. قوللق || La servitude du démon, du péché, des passions شیطانه وذنوب ومعاصی‌یه وامراض نفسانیّه‌یه محكومیّت

Il signifie aussi, contrainte, assujettissement A. مجبوریّت ـ محكومیّت || Il est obligé de se rendre là tous les jours à telle heure, c'est une grande sujétion كلّ یوم ساعت معیّنده فلان محلده بولنمغه مجبوردر اشته بو حال بر محكومیّت عظیمه در

Servitude, en termes de Droit, signifie, assujettissement imposé sur un immeuble, par lequel celui qui en est possesseur est obligé d'y souffrir certaines charges A. تكلیف pl. تكالیف || Imposer une servitude بر تكلیف الزام ایتمك Racheter une servitude بدل اعطاسیله تكلیفدن تخلیص ایتمك Il y a telle et telle servitude sur cette maison بو خانه‌نك اوزرنده شویله شویله تكلیفلر واردر

SES. V. Son.

SÉSAME. Plante dont la graine fournit de l'huile A. سمسم P. كنجد T. صوصم — Huile de sésame A. حلّ ـ شیرج P. شیروغن T. شیرلغن

SESSION. Séance d'un concile A. مجلس pl. مجالس P. انجمن T. جمعیّت || La première, la seconde session مجلس اوّل یا ثانی ـ ایلك یا ایكنجی جمعیّت — Il se dit aussi du temps pendant lequel un corps délibérant est assemblé || Le Parlement d'Angleterre a une session tous les ans انكلتره‌ده پارلامنتو دیوانی بهر سنه عقد مجلس ایدر Cette loi a été faite dans la dernière session du Parlement بو قانون دیوانك صوك جمعیّتنده وضع اولنمشدر

SETIER. Mesure de grains, différente selon les lieux A. كیل pl. اكیال ـ صاع pl. اصواع P. كیله ـ جارو T. كیله || Un setier de blé بر كیل حنطه

Et mesure de liqueurs A. مكیال P. پیمانه T. اولچك || Un

setier de vin بر اولچك شراب

On dit, Un setier de terre, pour marquer autant de terre labourable qu'il en faut pour y semer un setier de blé *A.* مشارة ـ *T.* اولك *P.* كشتزار دبرة

Setier, ou Septier, signifie aussi, une mesure de terrain approchante de l'acre *A.* قفيز pl. اقفزة

SEUIL. Pièce de bois ou de pierre qui est au bas de l'ouverture de la porte *A.* اسكفة ـ عتبة *P.* فرودين ـ آستانه ـ آستان *T.* عتبه بابده || Il était sur le seuil de la porte قپو ايشيكى طورر ايدى

SEUL. Qui est sans compagnie *A.* منفرد *P.* تنها *T.* يالكز || Je l'ai trouvé seul يالكز بولدم ـ فلانى تنها بولدم Ils sont tous deux tout seuls ايكيسى دخى يالكز درلر

Seul. Unique *A.* واحد *P.* يك *T.* يالكز ـ يالكز بر ـ اوّل || Un seul Dieu الله بر ـ الله واحد Un seul roi يالكز بر پادشاه واخر Il n'y a qu'une seule personne qui vous en puisse dire des nouvelles سكا خبر ويره جك يالكز بر آدم وار در C'est le seul bien qui me reste بقيهٔ مالم اوّل واخر بوندن عبارتدر la seule loi qu'il faut suivre بر كمسندنك اوّل وآخر تابع اوله جغى قانون بو در Le seul remède à cela est de... يالكز بو در ـ علاجى يالكز ـ بونك اوّل وآخر علاجى بو در... Voilà les seules raisons que vous puissiez alléguer شو در ايراد ايده بيله جككك علل واسباب يالكز بونلر در La seule pensée de cette action est criminelle بو مقوله فعلك يالكز بونك تخيّلى قباحتدر La seule imagination en fait horreur يالكز تخيّلى مستلزم دهشتدر

SEULEMENT. Rien de plus *A.* فقط *P.* تنها ـ همان *T.* يالكز ـ انجق || Je vous demande seulement votre parole انجق وعدكى فلانه فقط بر لفظ Dites-lui seulement un mot مطلوب ايدرم يالكز بر تك كلام سويله ـ سويله Laissez-moi seulement reposer un quart d'heure بنى يالكز بر چاريك قدر راحتده براق Regardez seulement فقط بر نگاه طرح ايله ـ Non seulement. V. Non.

SÈVE. Humeur nutritive des végétaux *A.* ماء النباتات ـ بلة *P.* آب رستنيها *T.* النباتات نباتلرك صويى || La sève du printemps اوّل بهارده نباتاته يوريين ـ ابلال ربيعى نباتات La première sève d'un arbre اغاجده ـ آغاجك ابلال اوّلى صو Selon quelques Physiciens, صويك ايلك يوريديكى وقت

بعض حكماى طبيعيّونك مذهبنه كوره بلّت la sève circule نباتات دوران ايدر Cet arbre est en sève بو آغاج ابلال اوزره بو آغاجك صويى يوريدى ـ در Il ne faut pas couper les arbres quand ils sont en sève آغاجك ابلالى حالنده قطعى جائز دكلدر

Il se dit aussi d'une certaine saveur, d'une certaine vigueur qui est dans le vin *A.* مزّت ـ سورت *P.* تيزى *T.* كسكينلك || Ce vin est trop mûr, il n'a plus de sève بو باده بغايت ناضج اولوب اصلا وقطعا سورتى قالمدى

SÉVÈRE. Rigide, rigoureux *A.* شديد النفس ـ متصلب الخلق ـ شديد المزاج *P.* درشتخو *T.* سرد || Un juge sévère شديد صلابت خلق ايله مجبول ـ المزاج بر حاكم Ce père est trop sévère envers ses enfans بو پدر اولادى حقنده زياده شديد پك سرد در ـ المزاجدر

Il se dit aussi des choses *A.* قوى ـ شديد ـ صلب *P.* سخت ـ صلاح با صلابت *T.* سرد ـ برك || Une vertu sévère درشت تأديب وتعزير une punition, une réprimande sévère صلاح قوى سيماسنده Morale sévère اصول صلبهٔ اخلاق Il a la mine sévère شديد آثار صلابت نمايانددر ـ On dit aussi Un style sévère, pour dire, un style où l'on évite les ornemens recherchés سبك قوى ومتين

SÉVÈREMENT, adv. *A.* بالشدّة ـ شديدا *P.* بدرشتى *T.* شديدا تأديب ايتمك || Châtier sévèrement سردلك ايله حقنده سردلك ايله معامله اولمشدر On l'a traité sévèrement

SÉVÉRITÉ. Rigidité, rigueur *A.* صلابت ـ شدّت *P.* درشتى ـ سختى *T.* سردلك || La sévérité des lois شدّت قوانين واحكام La trop grande sévérité est quelquefois cruauté صلابت مفرطه بعضا قسوت قلبدن فرقى يوقدر User de sévérité ـ شدّت ايله معامله ايتمك ـ ارتكاب شدّت ايتمك La sévérité est quelquefois nécessaire شدّت سردلك قوللنمق بعض كرّه لازم ومقتضيدر

SÉVICES, se dit des mauvais traitemens que fait un mari à sa femme *A.* مناكدة الزوج *P.* شوهر تند خوييى *T.* قوجه نك سردلكى ـ چتينلكلد معاملهسى || Cette femme veut se faire séparer d'avec son mari pour cause de sévices بو قارى قوجهسنك بدخويلغى ايچون تطليقنى استر

SÉVIR. Agir avec rigueur *A.* اعمال الشدّة ـ مناكدة *P.* سختى نمودن *T.* سردلك ايتمك ـ چتينلك ايله معامله ايتمك

|| Cette femme se plaint que son mari a sévi plusieurs fois contre elle بو خاتون زوجى بالدفعات حقنده اعمال شدّت ايلديكندن شكايت ايدر Il faut sévir contre cet abus حلول ايتمش اشبو فسادك دفعى خصوصنده اعمال شدّت اولنملو در Les juges ne sauraient trop sévir contre les voleurs قضات وحكّام لصوص حقنده هر نقدر اعمال شدّت ايتسه‌لر كافى دكلدر

SEVRAGE. Action de sevrer un enfant *A.* فطام ـ فصال *P.* وا داشتن از شير خورى *T.* ممه‌دن كسمه ـ سوددن كسمه || Je remettrai le sevrage de mon enfant au mois de Mai چوجوغمك فطامى خصوصنى شهر مايسه قدر تأخير ايده‌جكم

SEVRER. Ôter à un enfant l'usage du lait de sa nourrice *A.* فطم ـ فصل *P.* از شير خورى وا داشتن *T.* سوددن كسمك ـ ممه‌دن كسمك || On n'a sevré cet enfant qu'à deux ans بو چوجوق ايكى ياشنده ايكن فطم اولندى

Il se dit au figuré pour Priver, frustrer quelqu'un d'une chose *A.* ايراث الحرمان ـ ايراث الخسران *P.* گرفتار محرومى خايب وخاسر كردن ـ كردن *T.* محروم قلمق || On l'a sevré des avantages que cette place lui procurait بو منصبدن متمتّع اوله كلديكى فوائد ومنافعدن محروم ايلديلر Le malheur des temps l'a obligé de se sevrer de bien des choses شدايد فلك نا سازكار تقريبيله نيچه شيلردن اختيار محروميته مجبور اولمشدر

Sevré. *A.* فصيل ـ مفطوم ـ فطيم *P.* از خوردن شير وا داشته *T.* ممه‌دن كسلمش ـ سوددن كسلمش *A.* محروم *P.* گرفتار محرومى *T.* محروم اولمش

SEXAGÉNAIRE. Qui a soixante ans *A.* بالغ الستّين *P.* ششتاد ساله *T.* التمش ياشنده

SEX-DIGITAIRE. Qui est né avec six doigts *A.* ذو ستّ اصابع *P.* شش انگشت *T.* التى پرمغى اولان

SEX-DIGITAL. Il se dit d'une main ou d'un pied qui a six doigts *A.* سديس الاصابع *P.* شش انگشت *T.* التى پرمقلو

SEXE. Différence physique et constitutive du mâle et de la femelle *A.* جنس Les deux sexes *A.* جنسين || Sexe masculin, feminin جنس مذكّر ومؤنّث Il se trouve des animaux qui ont les deux sexes بعض حيوانات ذات الجنسيندر Une femme qui a un courage au-dessus de son sexe كندو جنسنك ما فوقى اولان شجاعت وجلادته مالكه بر مرئه À la prise de cette place, on tua tous sans distinction d'âge ni de sexe بو قلعه‌نك حين فتحنده جميع نفوس جنس وسنّه اعتبار اولنميه‌رق قلجدن كچورلدى — On dit, Le beau sexe, pour désigner les femmes *A.* جنس مليح *P.* جنس زيبا *T.* كوزل جنس

SEXTANT. T. d'Astron. Qui contient la dixième partie d'un cercle *A.* سدس الدائرة

SEXTIL. T. d'Astron. Il se dit pour marquer la distance de deux planètes éloignées l'une de l'autre de soixante degrés *A.* بون ستّين درجة *P.* دورئ از يكديگر ششت درجات *T.* التمش درجه‌لك مسافه

SEXTUPLE Qui contient six fois *A.* مضاعف ستّ مرّات *P.* ششتا *T.* التى قات || Douze est sextuple de deux اون ايكى عدد ايكينك التى قاتيدر

SEXTUPLER. Répéter six fois *A.* تضعيف ستّ مرّات *P.* ششتا كردن *T.* التى قات ايتمك

SEXTUEL. Qui caractérise le sexe dans les animaux et dans les plantes *A.* مميّز الجنس || Les différences sextuelles مميّز جنس اولان اختلافات Les parties sextuelles مميّز جنس اولان اعضا Les orgaoes sextuels مميّز جنس اولان آلات بدن

SI, conjonc. En cas que *A.* لو *P.* گر *T.* حالده ـ اكر ـ ايسه || Je vous donnerai tant, si vous faites ce que vous m'avez promis وعدكى انجاز ايلديكك حالده سكا شو مقدار شئ ويره‌جكم Il ira, s'il fait beau temps هوا كوزل ايسه كيده‌جكدر

Si, précédé de la conjonction Et, se prend pour Cependant *A.* مع ما فيه ـ مع هذا *P.* با آنكه *T.* بو جمله ايله || Il est brave et vaillant, et si il est doux et facile ذاتنده شجيع وبهادر در مع هذا ليّن الجانب وسهل السياسه در

Si. Particule affirmative *A.* نعم *P.* آرى *T.* هه ـ بلى || Vous dites que non, et je dis que si سن ـ سن لا وبن نعم ديرم يوق بن هه ديرم

Si. Particule dubitative *A.* ان *P.* گر *T.* ايسه ـ اكر || Je ne sais si cela est vrai صحيحميدر ـ بو خبر صحيح ايسه بيلمم دكلميدر بيلمم Je doute si vous viendrez à bout de cette affaire بو مصلحته ظفرياب اولدجق ايسهك بيلمم ـ اولدجقميسك بيلمم اوليه‌جقميسك Dites-moi si vous irez là اول طرفه كتمك نيتنده ايسهك بكا سويله

Si, adv. À tel point *A.* الى كذا *P.* چنين ـ اينقدر *T.* اول درجه‌ده ـ اولقدر || Le vent est si grand, qu'il rompt tous

les arbres روزکار اولقدر شدید در که آغاجاری ییقار

Il signifie aussi, autant, aussi *A.* علی قدر *P.* چندان *T.* سنڭ قدر مالدار دکلدر || Il n'est pas si riche que vous اولقدر مزاجی اولقدر خوش دکلدر Il ne se porte pas si bien

Si bien que. Tellement que, de sorte que *A.* هکذا *P.* چنین *T.* اول درجده ـ اول وجهله || Les choses étaient désespérées, si bien qu'il nous fallut renoncer à notre proet کیفیت احوالده شول درجده آثار یأس وحرمان بدیدار ایدیکه ذاهب اولدیغمز نیتی ترک ایتمک لازم کلدی

SIBYLLE. Les anciens donnaient ce nom à certaines femmes auxquelles ils attribuaient le don de prédire *A.* عرّافة pl. عرّافات *P.* زن فالزن *T.* فالجی قاری

SICAIRE. Assassin *A.* قاتل *P.* مردمکش *T.* آدم اولدریجی

SICCITÉ. T. didact. Qualité de ce qui est sec *A.* حال الیبوسة || قوریلق حالی *T.* حال خشکی *P.* حال الجفاف ـ Faire évaporer jusqu'à siccité بر شیٔ کسب حال جفاف ایدنجیه قدر رطوبتنی هوایه اوچروب طانتمق

SIÈCLE. Un espace de cent ans *A.* مائة pl. مآت ـ قرن pl. یوز ییل *T.* مدّت صد ساله *P.* احقاب pl. حقب ـ قرون || Nous sommes dans le dix-neuvième siècle de l'ère Chrétienne تاریخ عیسوینڭ اون طقوزنجی قرننده یز Il y a tant de siècles depuis le déluge, depuis la création du monde وقت طوفاندن یاخود زمان آفرینشدن شو قدر مآت مرور ایلدی Le commencement, le milieu, la fin d'un siècle قرنڭ اوائل واواسط واواخری ـ اوّلی ووسطی وآخری De siècle en siècle قرناً بعد قرن Le siècle présent قرن حاضر précédent شمدیکی ـ الیوم جاری اولان قرن courant قرن سابق کچمش ـ گذشتده ـ قرون ماضیده Aux siècles passés قرن آخر ـ آخر قرون واحقابده À la fin des siècles قرنلرده ـ انقضای قرون واحقابده À la consommation des siècles ازمانده انتهای زمانده

On dit, Les siècles les plus éloignés, les plus reculés pour dire, les siècles les plus éloignés de nous tant pour le passé que pour l'avenir *T.* ـ من القدیم گذارشپذیر اولان احقاب ماضیه الی آخر الازمان تلاحق ایده‌جک قرون واحقاب آتیه || Il rapporte là-dessus des exemples des siècles les plus éloignés اول خصوصده من القدیم گذارشپذیر اولان قرون ماضیده وقوعبولمش امثال عدیده سرد وبیان ایدر Sa réputation ira jusqu'aux siècles les plus reculés صیت وشهرتی الی آخر الزمان تلاحق ایده‌جک قرون آتیه‌یه قدر واصل اوله‌جقدر ـ صیت ونامی دامان آخر الزمانه قدر واصل اوله‌جقدر

Siècle. Espace de temps indéterminé *A.* عصر pl. اعصار ـ دور pl. ادوار ـ دهر pl. دهور *P.* زمانه *T.* وقت || Les moeurs de notre siècle زمانه اخلاقی ـ عصرمزڭ آداب واخلاقی Nous avons vu le siècle bien différent de ce qu'il est کوردیکمز عصر شمدیکی عصرڭ حالندن بام بشقه ایدی C'est un homme qui fait honneur à son siècle دهرڭ ما به الشرف واعتباری اولدجق زماننڭ سبب افتخاری ـ بر ذات بر گزیده صفاتدر اولدجق

Il se dit aussi d'un temps célèbre par le règne d'un grand prince, ou par quelque chose de remarquable || Siècle d'Alexandre عصر دور اسکندری ـ اسکندر ذو القرنین Les beaux siècles de l'Église اعصار متیمّنهٔ دین مبین ـ On appelle figur. Siècle d'or, un temps heureux, où l'abondance et la paix règnent عصر میمون رفاه ورغادت Et siècle de fer, un temps rempli de malheurs, de misères عصر مشئوم محن وشداید ـ عصر نحس وشآمت

Il se dit aussi par rapport aux bonnes ou mauvaises qualités des hommes qui vivent ou qui ont vécu dans le siècle dont on parle *A.* زمان pl. ازمان pl. ازمنة ـ عهد pl. عهود *P.* هنگام *T.* ایّام || Ce siècle était ignorant, barbare, grossier اول وقت ایّام جهالت زمانه وزمان غلظت وفظاظت ایدی Le siècle est corrompu فاسد در La corruption du siècle زماننڭ فسادی Depuis ce temps-là il est venu des siècles plus polis, plus éclairés اول وقتدنبرو نیچه ایّام ظرافت ومعرفت ظهور ایتمشدر

Aux siècles des siècles, dans tous les siècles des siècles. Expressions qui signifient, dans toute l'éternité *A.* ابد ـ ابد الدهر الآباد *P.* جاودان *T.* وقتلر دوکننجیه قدر

On dit, Le siècle futur, pour dire, la vie future *A.* عقبا ـ آخرت ـ دار البقاء *P.* زندگانیٔ جاودانی *T.* آخرت || Il ne faut pas sacrifier les espérances du siècle futur, pour les plaisirs du siècle présent تنعّمات عقبایی تلذذات دنیا ایچون فدا تلذذات دنیویه‌یی تنعّمات اخرویه‌یه ـ ایتمک روا دکلدر تنعّمات دار بقا تلذذات ـ ترجیح ایتمک لایق دکلدر دار فنا ایچون فدا اولنمق مناسب دکلدر

Et les siècles futurs, pour dire, la postérité *A.* ادوار لاحقة ـ ازمان آتیة *P.* ازمان آینده ـ ازمان پسین *T.* کله‌جک زمانلر

SIECLE, signifie aussi l'état de la vie mondaine *A.* عيش دنيوى ‖ Les gens du siecle اهل دنيا ـ اهل عيش دنيوى ـ دنيا ‖ Il est demeuré dans le siècle عيش دنيويده مداوم وبر قرار اولدى

SIEGE. Meuble fait pour s'asseoir *A.* قعيدة ـ كرسى pl. كراسى *P.* كرسى *T.* اسكمله ‖ Donnez un siege بر اسكمله ويرك

On appelle aussi Sieges, des bancs de pierre, et de petites élévations de gazon qu'on pratique dans des jardins *A.* مصطبة *P.* نشيمن *T.* سد ـ اوتراق ‖ Des sieges de gazon جيمدن مصنوع نشيمنلر

On appelle Le siège d'un cocher, la place d'un carrosse ou le cocher est assis *A.* قعيدة العجلى *P.* نشستگاه گردونه ران *T.* عربهجى يرى نشيمن گردونه ران

Et siége d'une selle, la partie de la selle sur laquelle le cavalier est assis *A.* ذنبة *P.* خانهٔ زين *T.* ايار خانهسى

Siége. La place où le juge s'assied pour rendre justice *A.* كرسى حكومت *P.* مقام الحكومة ـ الحكومة *T.* جايگاه حكومت ‖ Le juge étant dans son siège حاكم قاعد كرسئ حكومت يرى اولديغى حالده

Il se prend aussi pour la chambre où l'on rend la justice *T.* ديوان يرى ‖ Vous le trouverez au siege فلانى ديوان يرنده بولهجقسكز

Siége, se dit aussi de la ville capitale d'un État *A.* دار السلطنة ـ مقر السلطنة ـ دار الملك ـ كرسى الملك *P.* تختگاه *T.* پاى تخت ‖ Rome était le siège de l'Empire Romain روما شهرى دولت روميهنك مقر سلطنتى ايدى ‖ Constantinople est le siege de l'Empire Ottoman بلدهٔ قسطنطينيه دولت عليهٔ عثمانيهنك دار السلطنتيدر

Figur. *A.* دار ـ مقر ـ مأوا *P.* قرارگاه *T.* يور ‖ Athènes était le siège des sciences et des beaux-arts مدينهٔ آتنه دار العلوم والمعارف ايدى ‖ Rome était le siege de l'idolâtrie روميهٔ كبرا مقدما دار العبادة الاصنام ايدى ‖ Le cerveau est le siege de la pensee دماغ مقر قوت متفكره در ـ قرارگاه مفكره در ‖ Le siege du mal est en telle partie مقر قوت مفكرهنك بر يردر ‖ مأواى علت ـ علت فلان عضوده در

Siege. T. d'art milit. Il se dit de l'etablissement d'une armee devant une place pour l'attaquer *A.* محاصرة pl. محاصرات *P.* قوشانمه *T.* گردا گرد بستن ‖ Mettre le siege devant une place قلعه اطراف قلعهده تعبيهٔ ـ قلعهيى محاصره ايتمك ‖ Grand siége محاصرهٔ عظيمه عسكر ايله محاصرهسنه مبادرت ايتمك ‖ Presser le siége امر حصر وتضييقده جد واقدام ايتمك ‖ le lever محاصرهيى قالدرمق

SIÉGER. Tenir le siège pontifical, ou épiscopal *A.* قرار فى المسند *P.* در مسند نشستن *T.* مسندده اوتورمق ‖ Un tel Pape siegea tant d'années فلان نام ريم پاپاسى شو قدر سنه مسند نشين اولدى ـ مسندنده مستقر اولدى

Il signifie aussi, résider d'habitude *A.* تمكن ـ اتخاذ القرار ـ اتخاذ المأوا *P.* نشستن ـ جا گرفتن *T.* اوتورمق ‖ C'est là qu'il siége tous les après-midi هر كون بعد الظهر اتخاذ قرار ايلديكى ير اورهسيدر ‖ Ce n'est pas là que siège le mal علتك تمكن ايلديكى ير ـ مأواى علت اورهسى دكلدر اورهسى دكلدر

SIEN. Adjectif possessif et relatif *A.* ه pl. هم le fém. ها pl. هن *P.* او ـ خود ـ خويش *T.* آنككى ـ آنك ـ كندونك ‖ Ce n'est pas mon avantage, c'est le sien بنم دكل فائدهسى ‖ Mes intérêts et les siens sont les mêmes بنم مصالحم آنككيدر بنم اغراضم ـ واغراضم ايله آنك اغراضى يكسان ومساويدر آنككيلر ايله بر در

Sien, subst., signifie, son bien *A.* ماله *P.* مال خود *T.* كندو مالى ‖ Il ne demande que le sien انجق كندو مالنى استر

Siens, au pluriel, se prend pour les parens de quelqu'un *A.* pl. اقارب pl. ذوى الارحام *P.* خويشان ـ خويشاوندان *T.* حصملر ـ اقربا ‖ C'est un bon parent, il a soin des siens حصم ذوى الارحامنه حمايه ايدر بر قريب مشفقدر

Et pour les domestiques, les soldats, les partisans de quelqu'un *A.* pl. متعلقات pl. انصار pl. اعوان pl. تبعة *P.* همسازان *T.* متعلقلر ‖ Ce général fut abandonné par les siens بو جنرالى كندو اعوان وانصارى ترك ايتمشلر در

SIESTE. Repos que l'on prend après le dîner. V. Méridienne.

SIEUR. Titre qui se donne par un supérieur à un inférieur *A.* خواجه *P.* ساند *T.* افا ـ بشه ـ خواجه ‖ Dites au sieur tel que... فلان بشهيه سويله كه ـ فلانه بويله سويله كه

SIFFLANT. Il ne se dit qu'en Grammaire, et en parlant de quelques consonnes *A.* حروف الصفير

SIFFLEMENT. Le bruit qu'on fait en sifflant *A.* صفير *P.* دشپلك *T.* صيغلق ـ اصلق ‖ Le sifflement d'un perroquet صفير ببغا ـ

پیپانڭ قوشینڭ صیصلغی

Le sifflement des serpens *A.* فحیح الحیّة ـ قریر الحیّة *P.* ییلانڭ فشلدیسی *T.* شخیل مار

Le sifflement des oies *A.* زبیط البط *P.* آواز غاز *T.* قازڭ باغرمسی ـ فشلدیسی

Le sifflement du vent *A.* هفیف ـ هزیز ـ دویّ *P.* آوازهٔ باد *T.* یلڭ صزلیدرق ـ یلڭ وزردیسی ـ یلڭ خشلدیسی اسمسی

Il se dit aussi de plusieurs autres choses: Le sifflement d'une balle *A.* صتیت البندق *P.* صدای گروهه *T.* قورشونڭ وزردیسی d'une flèche *A.* رنین القوس *T.* اوقڭ چکرندیسی d'une pierre poussée avec force آتیلان طاشڭ وزردیسی

Il se dit aussi du bruit que l'homme et quelques animaux malades font en respirant *A.* فخیخ *P.* خراخر *T.* موشلدی || Quand il dort, sa respiration est accompagnée d'un sifflement qui marque que sa poitrine souffre حال نومده فخیخ ایله تنفس ایلدیکندن صدرنده ثقلت اولدیغی استدلال اولنور

SIFFLER. Rendre un son aigu, en serrant les lèvres en rond *A.* تصفیر ـ مکاء *P.* صفیر زدن ـ هشپلڭ زدن ـ شخیلیدن *T.* سفلیدن ـ صیصلق چالمق ـ اصلق ویرمك || Il siffle bien fort بغایت تیز صیصلق چالر Siffler pour appeler quelqu'un بر کمسنه‌یی چاغرمق ایچون صیصلق چالمق

Il se dit aussi du bruit que font les serpens *A.* فحّ الحیّة ـ *P.* مار شخیلیدن *T.* ییلانڭ فشلدامق et les oies *A.* زبط البط *P.* غاز آوازیدن *T.* قاز باغرمق || On entendait siffler les serpens ییلانلرڭ قریری ایشیدیلور ایدی

Et du bruit que fait le vent *A.* هفّ *P.* باد آوازیدن *T.* یل صزلیدرق ـ یل وزردامق ـ یل خشلدامق اسمك on une balle *T.* قورشون وزردامق ou une flèche *A.* رنّ القوس *T.* اوق چکردمك ou une pierre poussée avec force *T.* طاش وزردامق || Écoutez le vent comme il siffle دیکله روزکار نقدر صزلدیغنی Il entendait les balles de mousquet qui lui sifflaient aux oreilles آتیلان تفنکڭ قورشونلری قولاغنه وزردار ایدی

Et du bruit que font en respirant quelques personnes malades *A.* فخّ *P.* خراخر زدن *T.* موشلدامق || On l'entend siffler quand il dort اویور ایکن موشلدادیغی ایشیدیلور

Siffler. Chanter un air en sifflant *A.* تغنّی بالتصفیر *P.* صفیر زنان سراییدن *T.* صیصلق چالرق ایرلامق

On dit figur. Siffler quelqu'un, pour dire, l'instruire de ce qu'il aura à dire ou à faire *A.* تلقین *P.* آموزیدن *T.* اوکرتمك || On l'a bien sifflé, il ne manquera pas à l'interrogatoire حین استنطاقده خطا ایده‌جکی یوقدر زیرا کرکی کبی تلقین اولندی

Siffler. Désapprouver avec dérision *A.* استسخار بالتصفیر *P.* صفیر زنان خنده ریشی نمودن *T.* صیصلق چالمغله مسخره‌لغه آلمق

Sifflé. *A.* مصفر *P.* شخیلیده ـ سفلیده *T.* صیصلق چالنمش

SIFFLET. Petit instrument avec lequel on siffle *A.* صفّارة *P.* نایچه *T.* دودڭ || Sifflet de berger چوبان دودکی

Il se prend au figuré pour Improbation accompagnée de mepris *A.* تقبیح بالاستحقار *P.* نا پسندئ حقارتنما *T.* بکنمیوب آلچقلتمق

SIFFLEUR. Celui qui siffle *A.* مصفر *P.* صفیر زن ـ هشپلکزن ـ شخیل زن *T.* صیصلق چالیجی

SIGILLÉ. On appelle Terre sigillée, une sorte de terre qui vient des îles de l'Archipel, et qui est ordinairement marquée d'un sceau *A.* طین مختوم ـ خاتم الملك pl. خواتیم الملك *P.* گل مختوم

SIGMOIDE. T. d'Anat. On appelle Cartilages sigmoides, certains cartilages qui ont la forme de la lettre Grecque Sigma *A.* غضروف ملتوی *P.* کرجن پیچیده *T.* بوروشق کمرلڭ

SIGNAL. Signe que l'on donne pour servir d'avertissement *A.* اشارة pl. اشارات *P.* نشان *T.* نشان || Donner le signal, faire un signal اظهار اشارت ایتمك ـ نشان کوسترمك À ce signal, tout le monde se rangea autour de lui اول اشارتڭ ظهورنده کافهٔ ناس فلانڭ یاننده مجتمع اولدی ـ بیراغی اشارت التنده کیردی Ils tirèrent trois coups de canon pour signal اشارت اولمق اوزره اوچ عدد طوب آتدیلر Au premier signal, l'armée se mit en marche همان ایلك اشارتده عسکر یوله چیقدی On leur fit plusieurs signaux طرفلرینه بر قاچ دفعه نشان کوسترلدی Ils firent les signaux dont ils étaient convenus بینلرنده معهود اولان اشارتلری کوستردیلر On a introduit divers signaux dans la marine دونمناده اشارات متنوّعه ایجاد اولندی

Signal de détresse, de départ, de ralliement, de combat نشان مصیبت ونشان رحلت وعزیمت ونشان اجتماع وجنك On dit figur. Donner le signal de la révolte ارائهٔ نشان ـ نشانی

بغی وعصیان ایتمك

SIGNALEMENT. Description que l'on fait de tout l'extérieur d'une personne que l'on veut faire reconnaître *A.* وصف الشكل والسيما *P.* چهره وقيلاق *T.* رسم اندام وچهره ـ رسم شكل وچهره || On a envoyé le signalement de ces déserteurs بو قاچقونلرك رسمی شكل وسيمالری وصفی فلان طرفه ارسال اولندی

SIGNALER. Faire par écrit la description de la figure d'un soldat qu'on enrôle *A.* تحرير الشكل والسيما *P.* شكل وسيمارا رقم *T.* ضبط ايتمك ـ چهره وقيللق رسمنی قلمه آلمق *T.* كردن || On a signalé les soldats de recrue مجدداً تحرير اولنمش عسكری نفراتنك شكل وسيمالری ضبط اولندی

Il signifie aussi, donner le signalement d'une personne *A.* توصيف *P.* الشكل والسيما *T.* بر اندام وچهرهٔ كسى رسم كردن || كمسنه نك چهره وقيللغنی رسم ايتمك || Cet homme est signalé à la police فلانك رسم شكل وسيماسی ضابط يانده مضبوط ومقيّد در

SIGNALER. Rendre remarquable *A.* ايراث الشان والشهرة *P.* اثباة الشهرة *T.* نامدار كردن شهرتلندرمك || Il a signalé son courage, sa valeur, son zèle dans cette occasion بو خصوصده مجبول اولديغی مايهٔ جلادت وشجاعت وغيرت وحميّته ايراث شان وشهرت ايلدی

Il signifie aussi, annoncer par des signaux *A.* اخبار بالاشارة *P.* اخبار برفع الاشارة *T.* بنشان آگاه كردن نشان كوسترمكله خبر ويرمك

Se signaler. Se distinguer, se rendre célèbre *A.* كسب ـ امتياز *P.* كسب الشهرة ـ الشان نامدارى يافتن ـ برترى پذيرفتن *T.* اولولق پيدا ايتمك ـ بنام اولمق ـ شهرت بولمق || Il s'est signalé en divers occasions حالات عديده ده كسب نام وشهرت ايلدی ـ Il se dit aussi en mauvaise part || Il s'est signalé par sa mauvaise conduite سوء عملی تقريبيله كسب سوء حركتی تقريبيله بنام اولمشدر ـ شهرت ايتمشدر

Signalé. *A.* مشهور *P.* نامدار ـ شهرتيافته *T.* شهرتلو || Ce jour signalé par tant de victoires فتوحات عديده ايله شهرتيافته اولمش اول روز فيروز

Signalé, adj. Remarquable *A.* جليل pl. اجلّة ـ مشهور pl. مشاهير ـ عميم الاشتهار *P.* شهرتگير ـ شهرتيافته *T.* شهرت مشاهير || Un des orateurs les plus signalés de son siècle بولمش اجلّهٔ خطباى عصردن ـ خطباى زماندن برى Un service signalé بر خدمت جليله Une vertu signalée فضيلت جليله شهرتگير ـ غزاى جليل une victoire فضيلت عميم الاشتهار آفاق اولمش بر غزاى غرّا ـ Et en mauvaise part || Un crime signalé بر جنايت مشهوره

SIGNATURE. Le nom de quelqu'un écrit de sa main à la fin d'une lettre, d'un acte *A.* امضا || Il y a vingt signatures à ce contrat بو مقاوله سندنده يكرمی عدد امضا وار در Fausse signature ساخته امضا ـ امضاى كاذب ـ Il signifie aussi, action de signer || Ce ministre emploie par semaines plusieurs heures à la signature بو وكيل دولت بهرهفته امضاى اوراق خصوصنده برقاچ ساعت صرف ايدر

SIGNE. Marque, indice d'une chose *A.* علامة pl. علامات pl. علايم ـ امارة pl. امارات ـ دليل pl. دلايل *P.* نشانه ـ نمونه *T.* نشان || Signe infaillible علامت عديم التخلّف évident امارهٔ واجب remarquable دليل واضح ـ علامت صريحه La علايم مبهمه ومشكوكه Signes équivoques, douteux الاعتنا fumée est signe de feu ـ دليل نار در ـ دخان علامت نار در تتون آتشه دلالت ايدر Le pouls intermittent est souvent un signe de mort prochaine نبض متناوب اكثريا علامت موت موت قريبه دلالت ايدر ـ قريبدر C'est un bon signe علامت ـ علامت مشئومه در ـ سوء علامتدر un mauvais signe خير در حال تنفّس La respiration est un signe de vie فنا علامتدر روح وحياتك هنوز باقی ايدوكنه ـ علامت روح وحياتدر ـ دلالت ايدر On dit, Donner des signes d'amitié اظهار علايم اظهار آثار مهر ومحبّت ايتمك ـ حبّ ومودّت ايتمك En signe d'amitié دليل محبّت اولمق اوزره de réjouissance اظهار امارات شادمانی ومسرّت ضمننده

Signe, se dit aussi de certaines marques ou taches naturelles qu'on a sur la peau *A.* شامة pl. شامات *P.* خال ـ ككمك *T.* بكك || Avoir un signe au visage بر كمسنه نك چهره سنده تابش بر بكك اولمق

Signe, se dit aussi de certaines démonstrations extérieures que l'on fait, pour donner à connaître ce que l'on veut *A.* رمز pl. رموز ـ اشارة pl. اشارات *P.* نشان *T.* نشان || Ils ont établi entre eux de certains signes pour s'entendre l'un l'autre sans parler تفوّه كلام ايتمكسزين برى برلرينه افهام مرام ايتمك اوزره بينلرنده بعض اشارات ترتيب ايلديلر Faire signe de la tête, de la main, des yeux باش وال وكوز ايله اشارت

ایتمك Se parler par signes اشارتلر ایله محاوره ایتمك Je lui ai fait signe de venir طرفمه كل دیو اشارت ایلدم

On appelle Le signe de la Croix, l'action que les Chrétiens font avec leur main, en forme de croix *A.* علامة الصلیب || Faire le signe de la Croix ادای علامت صلیب ایتمك

SIGNE. On appelle ainsi les constellations du Zodiaque *A.* برج pl. بروج *P.* آبام || Les douze signes بروج اثنا عشر Le soleil parcourt les douze signes en un an شمس بروج اثنا عشری سنهٔ كاملەده دور ایدر

SIGNES, se dit des phénomènes célestes *A.* علایم السماء || Le jugement universel sera précédé de plusieurs signes dans le ciel روز جزانك حلولندن مقدم متعدد علایم سمانك ظهوری مقرر در

Dans l'Écriture-Sainte, Signe se prend pour Miracle *A.* آیت pl. آیات V. aussi Miracle.

SIGNER. Mettre son seing à une lettre, à un acte *A.* امضا – وضع الامضا *P.* امضا كردن – امضا زدن *T.* امضا – امضالمق – امضا قویمق – ایتمك || Signer une requête عرضحاله وضع امضا ایتمك Signer aveuglément علی العمیا امضا ایتمك

SIGNÉ. *A.* ممضی *P.* امضا كرده *T.* امضالو – امضالنمش

SIGNET. Petit ruban que les relieurs attachent à un livre, pour servir à marquer l'endroit où l'on en est demeuré *A.* رتمة الكتاب *T.* كتابك نشان ایپلكی

SIGNIFIANT. Qui signifie *A.* مفسّر *P.* نماینده *T.* بللو – ایدیجی || On dit en Théologie, que les sacremens sont des signes signifians et effectifs de la grâce مناسك مقدسه فیض ربانینك آیات مفسّره وحقیقیه‌سندندر

Et qui veut dire beaucoup *A.* مفید المعنا – ذو المآل *P.* معنیدار *T.* معنالو || Cela est très-signifiant بوحالت بغایت معنیدار در Cette expression n'est pas assez signifiante بو تعبیر – بو تعبیرك اولقدر مآلی یوقدر – چندان معنیدار دكلدر On dit aussi, Une plaisanterie peu signifiante بر لطیفهٔ بیمآل – كممآل

SIGNIFICATIF. Qui marque, qui exprime bien *A.* مفسّر الحال *P.* معنی گشا *T.* آندن معنا چیقار || Ce terme est bien significatif بغایت مفسّر الحال بر كلامدر Se servir de mots significatifs مفسّر حال اولەجق الفاظ وكلمات استعمال ایتمك Un geste, un souris fort significatif غایة الغایه مفسّر حال اولان بر اشارت یا بر تبسّم

SIGNIFICATION. Ce que signifie une chose *A.* معنی pl. معانی || Dites-moi la signification de ce mot شو كلمه‌نك معناسنی بكا شو لفظك معناسنی ویر – بكا افاده ایله Ce mot a plusieurs significations بو لفظك معانیٔ عدیده‌سی وار در

SIGNIFICATION. T. de Jurisp. La notification que l'on fait de quelque chose à une personne *A.* افادة – انهاء بمعرفة الشرع الحال بمعرفة الشرع || Faire une signification par sergent چاوش معرفتیله افادهٔ حال ایتمك V. aussi Signifier dans ce sens.

SIGNIFIER. Marquer, désigner, être le signe *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Tous ces murmures, toutes ces assemblées clandestines ne signifient rien de bon بو قیل وقاللر وبو خفی جمعیتلر بر درلو خیره دلالت ایتمز – بر درلو خیرلو شیٔ كوسترمز

Il se dit aussi en parlant des paroles d'un homme, desquelles on ne peut rien conclure *A.* سوق الكلام ما لا یعنی *P.* سخن بیمآل راندن *T.* معناسی یوق سوز سویلمك || Ce qu'il dit ne signifie rien بو كلامك – دیدیكی كلام كلّیاً بیمآلدر هیچ معناسی یوقدر

SIGNIFIER. Marquer ce qu'on entend par un mot *A.* افادة المعنا *P.* معنا داشتن *T.* معناسی اولمق || Ce mot Latin signifie cela en Français بو لفظ لاطینك فرانسز لساننده شو معناسی وار در Ce mot signifie telle chose au propre, et telle chose au figuré بو لفظك معنای لغویسی شو ومعنای مجازیسی شو شیئدر Qu'est-ce que ces mots-là signifient ? بو لغتلرك معناسی ندر

SIGNIFIER, veut dire aussi, notifier, déclarer quelque chose par paroles *A.* اعلان – بیان – افاده – انهاء *P.* بیان كردن *T.* بیلدرمك || Je lui ai déjà signifié que je ne voulais pas qu'il mît le pied chez moi قوناغمه آیاق بصمه‌سنه راضی اولمدیغمی فلانه بیان ایلدم Je vous ai suffisamment signifié mon intention ارادەم نه اولدیغنی طرفكه كركی كبی افاده وبیان ایلدم

Et notifier par procédure de Justice *A.* انباء بمعرفة الشرع *P.* بمعرفت شرع خبر دادن *T.* معرفت شرعله بیلدرمك || Signifier une sentence برحكمی معرفت شرعله افاده ایتمك

SIGNIFIÉ. *A.* منها – مفاد *P.* انها كرده – نموده *T.* بیلدرلمش

SILENCE. État d'une personne qui se tait *A.* سكوت – صمت – نُصتة *P.* خاموشی *T.* صوصمه || Garder silence سكوت ایتمك –

صوصدرمق ـ تصميت ايتمك Faire faire silence صوصمق Rompre le silence فسخ عقدهٔ سكوت ايتمك Le silence est quelquefois éloquent بعضاً صمت وسكوت پر گو در Un long silence سكوت مديد Silence perpétuel, profond سكوت موبّد Il n'y صجرتنما ـ سكوت مفيد الضجرت morne يا عميق a rien de cela dans les auteurs contemporains, leur silence est une preuve pour la négative اول وقتك معاصرى اولان مؤلفينك آثارنده بوكا دائر بر شىٔ مذكور اولميوب بو بابده سكوتلرى مادّه‌نك عدم وقوعنه دليل كافيدر ـ نفى وانكاره دليلدر

On dit, Silence, pour dire, faites silence *A.* اسكت *P.* خمش *T.* صوص اول خاموش باش ـ باش ou pour dire, faisons silence *A.* السكوت *P.* خاموش *T.* صوص

On dit, Passer une chose sous silence, pour dire, n'en parler point حال مسكوتيت ـ بر مادّه‌يى مسكوت عنه ترك ايتمك قاله كتورمامك ـ اوزره براقمق || Je passe sous silence ses attentats ايتديكى تعرّضاتى مسكوت عنه اولەرق ترك ايدەرم

SILENCE. Cessation de toute espèce de bruit *A.* حال السكوت سسزلك *T.* حال آرامش ـ بيصدايى *P.* حال السكونة ـ وقت ليلده اولان حال سكوت وسكونت Le silence de la nuit || des vents سكوت رياح des passions امراض نفسانيەنك سكونتى

SILENCIEUX. Qui ne parle guère *A.* قليل الكلام ـ ساكوت *P.* آز سويلر ـ سكوتى *T.* اندك سخن ـ كم گفتار || C'est un homme fort silencieux بغايت قليل الكلام بر آدمدر

SILLAGE. T. de Mar. Trace du cours du vaisseau *A.* مخر السفينة *P.* كذرگاه كشتئ روان *T.* كمينك كيدر ايكن اجديغى يول || Les vagues étaient si fortes, qu'on ne pouvait remarquer le sillage امواج دريا شول رتبەده شديد ايديكه طالغەلرك ـ مخر سفينەنك سچلمسى ممكن دكل ايدى كمال شدّتندن كمينك آچديغى يول نا بديد ايدى

On dit, Mesurer le sillage d'un vaisseau, pour dire, mesurer la vitesse de sa marche *A.* تقدير ـ تقدير المخر السفينة *P.* المجرى السفينة *T.* راه كشتيرا پيمودن كمينك يولنى اولچمك

SILLER. T. de Mar. Il se dit d'un vaisseau qui fend les flots en avançant *A.* شق البحر ـ شج البحر ـ شج ـ مخور ـ مخر *P.* دريا شكافتن *T.* آقوب كتمك ـ دريايى ياروب كتمك || Ce vaisseau sillait au nord شو كمى شمال طرفنه طوغرى آقوب كيدر ايدى

SILLET. Petit morceau d'ivoire appliqué au haut du manche d'un instrument à cordes, et sur lequel portent les cordes *A.* زرّ *P.* الاوتار *T.* گرهبند تارها تللرك تكمەجكى || La longueur des cordes se mesure du sillet au chevalet تللرك طولى دوكمەجكدن طنبوره اشكنه قدر اولچيلور

SILLON. Longue trace que le soc de la charrue fait dans la terre *A.* تلم pl. اتلام *P.* شكاف كشت *T.* ترلا ياريغى || Ces sillons ne sont pas assez profonds بو ترلا يارقلرى اولقدر درين دكلدر

SILLONNER. Faire des sillons *A.* شق الارض ـ تفليج ـ افجاج *P.* كركى *T.* يرى يارمق بساردن || Un champ bien sillonné كبى يارلمش بر ترلا

On dit figur. Sillonner les mers, les plaines humides, la plaine liquide, pour dire, naviguer قطع صحارئ بحار ايتمك

Il se dit aussi figur. pour Rider *A.* انخاص *P.* پر چين كردن *T.* بورشدرمق || L'âge lui a sillonné le front كبر سنّ وسال آلننى بوروشدردى

SILLONNÉ. *A.* مفجّج ـ مفلّج ـ مشقوق *P.* بسارده *T.* يارلمش *A.* منخوص *P.* پر چين *T.* بوروشمش

SIMAGRÉE. Il se dit de certaines façons de faire affectées, de certaines minauderies *A.* غنج ـ غناج *P.* ناز وشيوه *T.* نازلنمه || Prenez ce qu'on vous donne, ne faites point tant de simagrées ويردكلرينى همان آل اولقدر نازلنمه

Il se prend aussi pour Faux-semblant *A.* مواضعة *P.* ساختەكارى *T.* ياپمه || Il a fait la simagrée de refuser cette place بو منصبى بو منصب ايچون ياپمه ـ قبولدن مواضعةً امتناع ايلدى استماملك صورتنى كوسترى

SIMILAIRE. Il se dit d'un tout qui est de la même nature que chacune de ses parties, ou de parties qui sont de la même nature que leur tout *A.* متحد الجنس ـ مماثل الجنس *P.* همجنس *T.* بر صويدن ـ بر صوى || Une masse d'or est un tout similaire, parceque chacune de ses parties est or بر كلچه ذهب كافّهٔ اجزاسى ذهبدن عبارت اولديغنه نظراً اجسام متحد الجنسدن عدّ اولنور

SIMILITUDE. Figur. de Rhétorique. Comparaison par laquelle on fait voir quelque rapport entre deux choses de différentes espèces

A. تمثیل pl. تمثیلات P. با همدیگر مانستگی T. بکزتمه || Il nous fit comprendre cette vérité par une belle similitude حقیقت حالی بر تمثیل لطیف ایله طرفمزه افهام ایتمشدر Les similitudes sont souvent employées dans l'Évangile انجیل شریفده تمثیلاتک کثرتی وار در

SIMILITUDE. Ressemblance A. مطابقة ـ مشابهة ـ مماثلة P. همتایی ـ یکسانی T. اویغونلق

SIMONIAQUE. Où il y a de la simonie A. متضمن الکسب الحرام || Contrat simoniaque کسب حرامی متضمن بر قطعه مقاوله سندی — Et qui commet simonie A. کسّاب الحرام ـ مرتکب الکسب من المحارم ـ مرتکب المکسب الحرام

SIMONIE. Crime que commettent ceux qui trafiquent des choses sacrées A. اکتساب من المحارم ـ مکسب حرام T. حرام قزانج || Cummettre simonie اشیای مقدسه فروختیله حرام قزانجی ارتکاب ایتمک Le traité dont vous parlez est une franche simonie دیدیککز معاهده محض اکتساب من المحارمدر Simonie expresse, tacite صریح یا ضمنی بر مکسب حرام

SIMPLE. Qui n'est point composé A. بسیط pl. بسایط ـ غیر مرکب P. بی ترکیب T. ترکیبسز || Dieu, l'âme sont des êtres simples حق تعالی ونفس ناطقه موجودات غیر مرکبه‌دندرلر Les élémens sont des corps simples عناصر اجرام بسیطه در Les machines les plus simples sont les meilleures اصلح آلات بی ترکیب اولنلر در En Grammaire, il y a des noms et des verbes simples, et il y en a de composés بین النحویین اسما وافعال مرکبه وغیر مرکبه وار در

SIMPLE. Seul, unique A. واحد ـ فرد P. یک ـ یکانه T. بر ـ تنک ـ یالکز بر || Il n'a plus qu'un simple valet یالکز بر خدمتکاری وار در qu'une simple couverture بر تنک یورغانی وار در Des souliers à simple semelle تنک تصمه‌لو پاپوش Un simple placet a fait son affaire بر تنک عرضحال مصلحتنی بتوردی Ce simple exposé de la chose le justifie ماده‌نک تقریر واحدی تبریهٔ ذمتنه کافیدر On l'a cru sur sa simple parole بر تنک سوزینه ـ کلام واحدینه اعتماد ایلدیلر Il ne s'est engagé que par une simple lettre مکتوب واحد ایله متعهد اولدی ـ بر تنک مکتوب ایله التزام عهد ایلدی

On dit aussi, Un bâtiment simple, par opposition à un bâtiment double, qui renferme deux rangs de chambres adossés l'un à l'autre A. بناء واحد الصف P. بنای یک رسته T. تنک صره‌لو بر بنا

SIMPLE, se dit aussi de ce qui exige peu de soins A. عاری من التکلف P. بی تکلف T. بیاغی || Un simple ajustement du matin صباحلرده قوللانیله‌جق بیاغی بر لباس Un simple coup de peigne, par opposition à une grande coiffure بیاغیجه بر طراقلمه

On appelle Donation pure et simple, une donation qui est sans condition A. هبة عاریة من القیود والشروط P. بخشایش بیقید وشرط Et résignation pure et simple شروط وقیوددن عاری تسلیمیت مطلقه

SIMPLE. Qui est sans ornement A. عاری من الزینة ـ سادج P. ساده ـ بی زیب وزیور T. ساده‌جه ـ بزکسز ـ تکلفسز || Je ne veux point de broderie ni de galons à mon habit, je ne veux qu'un habit tout simple لباسمده ایشلمه وشرید استمم مطلوبم انجق ساده‌جه بر لباسدر Son discours est simple et sans ornement کلامی زینت وتکلفدن عاریدر

Et qui est sans déguisement, sans malice A. سادج الخلق ـ بلا غش ونقش ـ خالص الفؤاد ـ صافی البال P. ساده دل ـ خلوصکار ـ بیغل وغش T. بون || Simple comme un enfant بر طفل نو رسیده کبی سادج الخلق بر آدم Dieu aime les humbles et les simples حق تعالی حضرتلری صافی البال ومتواضع الحال اولنلری سور

Il signifie aussi, niais A. ابله P. ساده لوح T. لوقه || Il est si simple, que le premier venu le trompe شول رتبه‌ده ابلهدر که همان اول کلانک سوزینه آلدانور Je ne suis pas si simple que de m'en fier à sa parole اولقدر ساده لوح دکلم که سوزینه اعتماد ایده‌یم

Il est aussi substantif || Le simple et le composé مرکب وغیر مرکب Parier le double contre le simple A. اخطار الشفع علی الوتر P. بر یک دوتا گرو بستن T. تنک اوزرینه جفت بحث ایتمک

SIMPLE. Nom générique des herbes et des plantes médicinales. Il se dit au pluriel A. pl. مفردات || La vertu des simples خصایص مفردات Il connaît bien les simples مفردات نباتات خصوصنده وقوف تامی وار در Le jardin des simples مفردات نباتات ایله مغروس بر باغچه

SIMPLEMENT. Adverbe qui reçoit les différentes significations du mot

Simple || Je lui ai dit simplement que... pour dire, seulement que... فقط شونی سویلدم ـ فلانه یالکز شونی دیدم Il est vêtu bien simplement, pour dire, sans ornement ساده اثواب تکلفسز اثواب ـ کیینور Je raconterai la chose simplement, pour dire, sans déguisement, sans art کیفیتی بلا غش وغل نقل ایده‌جکم C'est un bon homme, il y procède simplement, pour dire, sans finesse, sans malice بر جودت خلق ایله مجبول بر آدم اولوب صافدلانه عمل وحرکت ایدر

SIMPLICITÉ. Qualité de ce qui est simple *A.* سداجة *P.* سادگی *T.* بونلق *T.* ساده دلی *P.* صفوت *A.* ساده‌لک *T.* || Simplicité naturelle سداجت فطریة aimable محبوب القلوب اولەجق سداجت La simplicité سادگی حال دلپسند ـ بر نوع سداجت حال d'un enfant بر طفلک صفوت حالی Simplicité de moeurs صفوت بال de coeur سادگی اخلاق ـ سداجت اخلاق Il affecte une grande simplicité dans ses moeurs, dans son langage, dans ses habits, dans ses meubles اخلاق وآداب ونطق وتکلم وملبوسات ومفروشاتده غایة الغایه ساده‌لک التزام ایدر Il signifie aussi, niaiserie *A.* بلاهت *P.* ساده لوحی *T.* لوقه‌لق || Je vais vous conter une grande simplicité d'un tel فلانک عظیم بر بلاهتنی سکا نقل ایده‌جکم

SIMPLIFICATION. Action de simplifier *A.* تجرید من الالتباس ـ تجرید من الاختلاط *P.* وارسته سازی از شوریدگی *T.* ساده‌لندرمه || Travailler à la simplification d'une affaire بر مصلحتک التباس واختلاطدن تجریدینه سعی ایتمک ـ Et état d'une chose simplifiée *A.* تجرد من الالتباس ـ برائة *P.* نا شوریدگی *T.* ساده‌لک ـ قارشقسزلق من الالتباس

SIMPLIFIER. Rendre simple, moins composé *A.* تجرید من الالتباس ـ الاختلاط *P.* وارستهٔ شوریدگی کردن ـ از شوریدگی ازاده کردن ـ *T.* ساده‌لندرمک ـ قارشقلقدن بر ماده‌نک حکایه‌سنی || Simplifier le récit d'un fait قورتارمق معاملات اختلاطدن وارسته قلمق une opération de finance میریه‌یه دائر بر ترتیبی التباسدن ازاده قلمق

SIMULACRE. Statue, idole de fausses divinités. Il ne se dit guère qu'au pluriel *A.* pl. نصمات *P.* پیکرها *T.* صورتلر || Les simulacres des dieux نصمات معبودین زور

Il signifie aussi Spectre. V. ce mot. || De vains simulacres خیالات باطله

Il se dit figur. d'une vaine représentation de quelque chose *A.* ظل pl. اظلال *P.* سایه *T.* کولکه || Dans les derniers règnes des Mérovingiens, il n'y avait qu'un simulacre de royauté آل فلان پادشاهلرینک اواخر حکومتلرنده سلطنت انجق بر سلطنتک انجق بر کولکه‌سی ـ ظل زایل کبی ایدی ـ فالمشیدی ـ Dans d'autres phrases, on emploie les mots *A.* صورة موضوعة لا عن اصل *P.* نمایش بی اصل *T.* اصلی یوقدن کوسترش || Un simulacre de débarquement قره‌یه عسکر لا عن اصل صورت دوکمه‌نک نمایش بی اصلی de guerre موضوعهٔ جنک ومحاربه

SIMULATION. T. de Jurisp. Déguisement *A.* مواضعة || Il y a bien de la simulation dans ce contrat اشبو مقاوله حجتنده مواضعه وار در

SIMULER. T. de Jurisp. Feindre, faire paraître comme réelle une chose qui n'est point *A.* تولیج ـ تنظیم بالمواضعة ـ مواضعهٔ *P.* جیزی در صورت ظاهر کردن *T.* اصلی یوقدن تنظیم بالتولیج || Simuler une vente مواضعه طریقیله دوزمک ـ یاپمق مواضعهٔ فروخت ایتمک ـ عقد بیع ایتمک une donation مواضعه طریقیله ـ علی وجه التولیج هبه ایتمک

SIMULÉ. *A.* مبنیّ علی المواضعة *P.* بصورت ظاهر ساخته *T.* بالمواضعه مواضعه طریقیله اولان یاپمه || Dettes simulées صورت ظاهرده اولان ـ اولان دیون Réconciliation simulée بالمواضعه اولان بالمواضعه عقد اولنمش مصالحه donation یاپمه هبه ـ هبه

SIMULTANÉ. Qui se fait en même temps *A.* متوافق الوقت ـ واقع فی وقت الواحد *P.* هم وقت ـ درهمان دم آمده *T.* بر وقتده اولان ـ بر وقتلو || Mouvement simultané وقت واحدده واقع اولان حرکت Action simultanée واحدده واقع اولمش بر فعل

SIMULTANÉITÉ. Existence simultanée de plusieurs choses *A.* موافقة *P.* وقوع فی وقت الواحد ـ الوقت *T.* هم وقتی بر وقتلولک

SIMULTANÉMENT. En même temps, au même instant *A.* فی وقت الواحد ـ دفعةً واحدةً *P.* با هم وقتی ـ در یک *T.* بر وقتده ـ بردن دم || Ces deux coups de fusil sont partis simultanément بو ایکی تفنکک قورشونلری دفعهٔ جیقدی ـ دفعهٔ آتلدی

SINAPISME. Médicament topique dont la graine de moutarde fait la base *A.* لازوق مرکب بالخردل *P.* مرهم خردل آلود *T.* پهلوان یاقیسی

SINCÈRE. Franc, vrai, sans artifice *A.* خالص ـ صادق ـ حقيقى ـ عارى من التصنع ـ برئ من الرياء *P.* خلوصكار ـ || كرچك ـ خلوصلو *T.* راست ـ خلوص اميز ـ بيغل وغش Une réconciliation sincère مصالحهٔ خالصه ـ خلوص وحقيقته حقيقى ـ ندامت خالصه un repentir مقرون بر مصالحه صدق وخلوصه مقارن Des protestations sincères بر ندامت عرض اولنان مواعيد Je vous ferai un récit, une relation sincère سكا بر روايت صادقه ايدهجكم L'aveu que je vous fais est sincère سكا ايتديكم اقرار صدق وحقيقته مقروندر

Homme sincère *A.* مخلص ـ خالص الفؤاد ـ خالص الجنان بيغل ـ پاكيزه نهاد ـ خلوصكار ـ صافدرون *P.* صافى البال *T.* يوركى تميز ـ خلوصلو || C'est un homme sincère dans ses discours, dans ses actions اقوال وافعالنده بيغل وغش بر خلوصكار دكلسك Vous n'êtes pas sincère آدمدر

On dit, en langage d'érudition, Le texte sincère, pour dire, le texte véritable et non altéré *A.* متن حقيقى ـ متن صحيح

SINCÈREMENT, adv. *A.* بصفوة البال ـ بالصدق والخلوص *P.* يورك تميزلكى ـ خلوص اوزره *T.* بصافدرونى ـ خلوصكارانه بونى خلوصانه سكا سويلرم Je vous le dit sincèrement || ايله صدق وخلوص اوزره حركت ايدر Il agit sincèrement

SINCÉRITÉ. Candeur, franchise *A.* صفوة ـ صفوت ـ خلوص پاكدلى ـ اخلاصكارى ـ صافدرونى *P.* نقاء البال ـ البال *T.* يورك تميزلكى || Il paraît une grande sincérité dans ses actions, dans ses discours افعال واقوالنده آثار كمال خلوص وصفوت بديدار در

SINCIPUT. T. d'Anat. Le sommet de la tête *A.* فرق الرأس ـ فمة الرأس ـ فمة *P.* تارك *T.* تپه ـ باش تپهسى

SINDON. On donne ce nom en Chirurgie à un petit plumasseau de charpie, qu'on introduit dans l'ouverture faite avec le trépan *T.* بز تفتيكندن يصديق

On nomme aussi Sindon, le linceul dans lequel Jésus-Christ fut enseveli *A.* جامهٔ عدم *P.* كفن مبارك حضرت عيسى حضرت عيسينك كفنى *T.* حضرت عيسى

SINGE. Animal *A.* قرد pl. قرود ـ حبن pl. حبون *P.* پوزينه *T.* ميمون || Gros, petit singe قرد جسيم يا صغير ـ ايرى يا اوفاق ميمونك انواعى واردر Il y a plusieurs espèces de singes ميمون

On dit d'un homme, qu'il ressemble à un singe, qu'il est laid comme un singe, qu'il a le visage d'un singe *A.* قردى الوجه ميمون صورتلو ـ ميمون چهرهلو *T.* پوزينه سيما *P.*

Il signifie figur., qui contrefait, qui imite les actions de quelque autre *A.* مقلد ـ محاكى ـ مواغد *P.* خماننده *T.* مقلد || Un tel contrefait le geste, l'action, la parole de tous ceux qu'il voit; c'est un vrai singe فلان كشى هر كورديكى آدمك حركات وسكناتنى ونطق وگفتاربنى محاكات ايدر صرف بر مقلد در Il est le singe de cet homme فلانك مقلديدر

SINGE, ou PANTOGRAPHE. Instrument qui sert à copier mécaniquement des dessins, des estampes *T.* ميمون پركارى

SINGER. Imiter, contrefaire *A.* تقليد ـ محاكاة ـ مواغدة *P.* خمايدن ـ والوچاندن *T.* تقليد ايتمك || Singer les manières de quelqu'un بر كمسنهنك اوضاع واطواربنى تقليد ايتمك Singer le philosophe فيلسوف تقليدينى ايتمك

se SINGULARISER. Se faire remarquer par quelque singularité *A.* اتخاذ الغرابة الطور *P.* طور بيگانگى نمودن *T.* نكرهلك غرابت طور || Il est dangereux de se singulariser كوسترمك اتخاذ ايتمك تهلكهلو شيدر Il faut éviter de se singulariser نكرهلك طورى كوسترمكدن حذر واجتناب لازمدر

SINGULARITÉ. Ce qui rend une chose singulière *A.* غرابت ـ نكر عجايبلك ـ نكرهلك *T.* بيگانگى *P.* || La singularité de cet événement اول حادثهنك غرابتى ـ Il signifie aussi, la manière extraordinaire d'agir, de penser, de parler, etc. || Il croit se faire considérer par cette singularité اول مقوله غرابت طور ايله كسب اعتبار ايدهجكنى ظن ايدر Ses singularités le rendent ridicule غرابت اوضاع واطوارى تقريبيله هزئهٔ انام اولديور La singularité est une marque d'orgueil غرابت حال كبر وغروره دلالت ايدر بر كيفيتدر La singularité de cette opinion révolta beaucoup de monde بو رأيك نكرهلكى وافر كمسنهلرك تعنيفنه بادى اولمشدر

SINGULIER. Particulier, qui ne ressemble point aux autres *A.* بيهمتا ـ يگانه *P.* عديم المدانى ـ لا عديل ـ لا نظير ـ فريد مثلى يوق ـ بريجك *T.* بيعديل ـ بيمثل ـ بيمانند || Cet exemple est singulier بو بر مثال لا نظير در Façon singulière طور بيعديل ـ Il signifie aussi, rare, excellent || Vertu, piété singulière فضيلت بيمثل وعديل وتعبد لا نظير

Il se prend aussi pour Bizarre *A.* غريب الاطوار ـ غريب اورنكى ـ عجايب *T.* بيگانه طرز *P.* عجيب الاطوار ـ عجيب يوق || Il est singulier dans ses opinions, dans ses expressions, dans sa

manière d'agir, de s'habiller افکار وآراسنده وکلمات وتعبیراتنده واوضاع واطوارنده وامر تلبسده عجیب وغریب بر آدمدر پك - پك غریب الاطوار آدمدر Cet homme est trop singulier عجایب آدمدر

Et pour Étonnant *A.* موجب الاستغراب - واجب الاستغراب اشتد *P.* شگفت فرما *T.* عجایب || Voilà un fait bien singulier اشتد بر عجایب شیٔ - واجب الاستغراب بر حال Voilà عجیب - اشتد واجب الاستغراب بر کلام un singulier propos وغریب بر کلام

On appelle Combat singulier, un combat d'homme à homme *A.* مبارزة *P.* محاربهٔ فرداً فرداً - بداداً *T.* یکایك جنك - برر برر طوقشمه

SINGULIER. T. de Gram. Le nombre qui marque l'unité *A.* مفرد

SINGULIÈREMENT. Particulièrement *A.* علی الخصوص - خصوصاً - خاصةً *P.* بالخصوص - با خصوص *T.* بتخصیص - خصوصیله || Être singulièrement attaché au devoir de son état واجبهٔ حالنی ایفا ایلمکده خاصةً دکت ومواظب اولمق Il vous a recommandé ses enfans, et singulièrement l'aîné کندو اولادینی وعلی الخصوص ولد کبیرینی سکا توصیه وسپارش ایلدی Le quinquina est bon pour diverses espèces de fièvre, et singulièrement pour les fièvres intermittentes قنه قنه‌نك انواع حمیاته وبتخصیص ایستمه علتنه نفعی ظاهر در Il a été singulièrement affecté de cette nouvelle بو خبردن خاصةً متأثر اولمشدر

Il signifie aussi, bizarrement *A.* غریباً - عجیباً - علی وجه الاغرب *P.* بطرز بیگانه *T.* عجایب صورت ایله || Il parle, il marche singulièrement طرز اغرب ایله سویلر ویورر

SINISTRE. Malheureux, funeste *A.* شوم - مشئوم - نحس - *P.* منحوس - نا مبارك - شامت آلود - خری - کلك *T.* اوغورسز || Un accident, un présage, un augure sinistre حادثه فال نحس - وعلامت مشئومه وفال شوم On crut que cela présageait quelque chose de sinistre بو کیفیت بر حال مشئومه دلالت ایلدیکی ظن اولنمشدر Cet homme a la physionomie sinistre ناصیهٔ - سیماسنده آثار شوم ونحوست بدیدار در - حالنده آثار مشئومیت نمایاندر - On dit en Astrologie, L'aspect sinistre des astres کواکبك نظارت نحسی - Et en chiromancie, Ligne sinistre *A.* خط خری کف *P.* سر نحس *T.* اوغورسزلغه دلالت ایدر ال آیاسی جزکیسی

On dit, qu'un homme a le regard sinistre *A.* معیان - عیون بد نظر *P.* ذو العین الکمال - مصیب النظر - مشئوم النظر - کوزی اوغورسز - کوزی دکر *T.* دارندهٔ چشم زخم -

SINISTRE. Méchant, pernicieux *A.* سؤ - سیئی - مقارن الشر - والخباثة *P.* بد *T.* فنا || Cet homme a des desseins sinistres بو آدمك سؤ قصدی وار در - مقاصد خباثت آلودی وار در

SINISTREMENT. D'une manière sinistre *A.* مشئوماً - بالشامة - بفال الشوم - سیئاً - بالسؤ - شراً *P.* شامتکارانه - بابد اندیشی *T.* اوغورسوزجه - ایلد - فنالق || Vous jugez toujours sinistrement de l'état de vos affaires ایچون کندو امور واحوالك کندو احوالکی دائما - دائما فال شوم ایله حکم ایدرسك شر وشامت ایله حکم ایدرسك C'est un homme qui pense sinistrement de tout هر شیٔده مطالعه‌سی شر وشامته مبنیدر

SINON, adv. Autrement, sans quoi *A.* فالا *P.* واگر نه *T* یوغیسه || Faites ce qu'il souhaite, sinon n'en attendez aucune grâce تحصیل رضاسنه سعی ایله فالا بر درلو لطف وکرم مأمول ایتمه Vous me garantissez ce cheval-là de tout défaut, sinon marché nul بو آتك بر درلو عیب وقصوری اولمدیغنه تکفل ایتملوسك یوغیسه بازارلغمز معتبر دکلدر

SINON. Particule exceptive *A.* الا - غیر *P.* جز *T.* اوزکه - غیری || Je ne lui répondis rien, sinon que... بشقه - شوندن غیری جواب ویرمدم Je ne sais rien, sinon qu'on dit que... بیین الناس شویله منقول اولدیغندن بشقه بر شیٔ بیلمم

SINUEUX. Qui fait plusieurs tours et détours *A.* متعوج - کثیر الاعوجاج - کثیر الانعراج - کثیر الاحناء - متحوی - ملتوی *P.* پیچاپیچ - پر پیچ وشکن *T.* بورغاج - طولامبد - طولاشقلی - حیدنك مطاوی || Les replis sinueux d'un serpent اکری بوکری - نهرك متحویاً Le cours sinueux d'une rivière ملتویدسی جریانی Un ulcère sinueux, c'est-à-dire, profond et tortueux طولامبدسی چوق بر یاره - قرحهٔ کثیرة الاحنا

SINUOSITÉ. Détour que fait une chose sinueuse *A.* عوج pl. اعواج - نلوی pl. تلویات - حنو pl. احناء - حویت *P.* پیچش *T.* بورغاجلق - طولامبدلق - طولاشقلق - اکریلك || Cette rivière, cette plaie a beaucoup de sinuosités بو نهر کثیرة الاعواجدر - بو جراحت کثیرة الاحنا در - بو نهرك بورغاج وبو یاره‌نك طولامبدسی چوقدر La sinuosité des boyaux حویت امعا - باغرسقلرك طولاشقلغی

SINUS. T. de Chirur. Espèce de sac qui se fait aux plaies, et où s'amasse du pus, de la matière *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه

T. كسه || En sondant la plaie, on trouva, on découvrit un sinus جراحتی مسبار ایله یوقلدقلرنده درونندہ بر کیسه پیدا اولدیغی خارجه اخراج اولندی

En termes d'Anatom. on appelle Sinus de la veine-porte, le tronc de la veine-porte *A.* ساق النیاط — Sinus laiteux, la réunion de tous les canaux excrétoires des glandes qui forment les mamelles *A.* مُوصل البنات اللبن — Sinus frontaux ou sourcilliers, les deux cavités de l'os frontal au-dessus du nez et des sourcils *A.* احناء العظم الجبهة *T.* قاش جانیسی کمیکنک چقورلری — On appelle aussi Sinus, les plis des membranes *A.* مطاوی الاغشیة || Les sinus de la dure-mère مطاویٔ امّ الرأس

SIPHON. Tuyau recourbé, dont on se sert pour pomper une liqueur *A.* قصبة عقفاء *P.* ناوهٔ کجسر *T.* اوجی اکری اولوق — Il signifie aussi Trombe. V. ce mot.

SIRE. Titre qu'on donne aux rois seuls, en leur parlant, ou en leur écrivant *A.* یا ایها السلطان *P.* شاها — شهریارا — شوکتپناها *T.* پادشاهم — شوکتلو || Sire, Votre Majesté est très-humblement suppliée شهریارا جانب شوکتجالب همایونلرندن کمال تذلل واستحقار ایله نیاز اولنور که

SIRÈNE. Monstre fabuleux qui, selon les poètes, attirait les voyageurs dans les écueils de la mer par la douceur de son chant *A.* جنّة البحر — بنت البحر *P.* پریٔ دریا *T.* دکز اجنیسی — On dit d'une personne qui chante bien, qu'elle chante comme une sirène پری مثالی خوش الحان ودلکش آواز در — On dit aussi d'une femme qui séduit par ses attraits, que c'est une sirène پری پیکر دلربا در

SIRIUS. Étoile de la constellation du grand Chien *A.* شعری العبور *P.* شعرای یمانی — یکی ازدوخواهران *T.* یالدق یلدز

SIROC. On donne ce nom sur la Méditerranée au vent Sud-est *A.* ازیب *T.* کششلمه

SIROP. Liqueur composée des sucs de fruits et de fleurs avec du sucre *A.* ربّ سکّری *P.* ربّ شکر آمیز *T.* سیروب || Sirop de fleurs de pêcher شفتالو جیچکی سیروبی

SIRTES. T. de Mar. Sables mouvans *A.* رمال منهالة *P.* ریگهای روان *T.* آقیجی قوملر

SIS. Situé. Il ne s'emploie qu'en style de Pratique *A.* واقع — کائن *P.* بوده *T.* اولان || Une maison sise en telle rue فلان زوقاقده کائن بر باب منزل

SISTRE. Instrument dont les anciens se servaient pour battre la mesure *A.* دق pl. دفوف *P.* باتره *T.* دائره

SITE. T. de Peint. Partie de paysage considérée relativement à la vue *A.* موقع النظارة pl. مواقع النظارة || Un site agréable لطیف ودلگشا بر موقع نظارت Ce peintre choisit bien ses sites فلان رسّام رسم وتصویر ایده‌جکی مواقع نظارتی استادانه انتخاب ایدر

SITUATION. Assiette, position d'une ville, d'une maison, etc. *A.* موقع pl. مواقع — موضع pl. مواضع *P.* جایگاه *T.* یر || Belle, agréable situation موقع دلگشا ودلنشین avantageuse, commode موقع کثیر الفوائد وموجب الاستراحة vilaine موضع کریه — ردیٔ — Il se dit aussi de la position, de la posture où sont les hommes et les animaux || Ce malade est dans une situation fort incommode بو مریض راحتدن عاری بر موقعده در Il faut changer de situation تبدیل موقع ایتمک اقتضا ایدر J'étais dans ce carrosse en une situation bien contrainte عربه‌نک ایچنده صیقندیلی بر موقعده ایدم

Il signifie figur. l'état, la disposition de l'âme ou des affaires *A.* حال pl. احوال || J'ai laissé son esprit dans une situation fort tranquille یانندن مفارقتمده عقل وشعوری حال آرام تامّ اوزره ایدی Il était fort aigri, le voilà présentement dans une situation plus favorable pour vous مقدّما مدّت غضبی مرتبهٔ کمالده ایدی بو دفعه سنک حقکه بر مقدار حال سکونت کسب ایلدی Ses affaires sont présentement dans une situation bien heureuse بو دفعه مصالح واموری حال اقبالده در Elles n'avaient jamais été dans une situation plus fâcheuse امور ومصالحی وقتاً من الاوقات بویله فنا حالده دکل ایدی Sa situation a bien changé صورت احوالی خیلیجه تبدّل ایلدی — On appelle Vers de situation, un vers qui tire de la situation sa force, son mérite موقعنده سویلنمش بر بیت — حاله موافق بر شعر

SITUER. Placer, poser en certain endroit *A.* وضع — تمکین *P.* نشاندن — بر جا کردن *T.* اوتورتمق — یرلشدرمک || Vous avez dessein de bâtir une maison, où voulez-vous la situer? بناسنی مراد ایلدیککک منزلی قنغی محلده وضع وتمکین ایتمک استرسک On a mal situé ce château, il fallait le situer sur le bord de la rivière بو قوناق موقع مناسبده وضع اولنمامشدر بری ساحل نهرده ایدی Son camp était bien situé اردوسی موقع مناسبده وضع وتمکین اولنمشیدی

مناسب يرده يرلشدرلمشيدى

SITUÉ. *A.* موضوع *P.* نشاسته *T.* يرلشدرلمش – On dit en termes de Pratique, Une maison sise et située.... فلان محلده موضوع وكائن اولان خانه

SIX. Nombre qui suit le nombre cinq *A.* ستّة fém. ست *P.* شش *T.* التى – Il se prend aussi pour Sixième. V. ce mot.

SIXAIN. Petite pièce de poésie composée de six vers *A.* شعر مسدّس

SIXIÈME. Nombre d'ordre *A.* سادس *P.* ششم *T.* آلتنجى || La sixième année آلتنجى سنه Le sixième jour – يوم سادس On dit aussi Le sixiéme de tel mois فلان ايـك التيسى Le sixième de sa maladie آلتنجى كونى – خستەلغنك آلتيسى

Sixième, se dit aussi, pour la sixième partie d'un tout *A.* سدس – سديس *P.* يك شش *T.* بر آلتيده || Il a un sixième dans cette affaire بو خصوصده بر سدس حصّەسى وار التيده بر – در

SIXIÈMEMENT. En sixième lieu *A.* سادساً *P.* ششمين *T.* آلتنجيسى

SMILLE. Marteau qui sert à piquer le muellon ou le grès *A.* منقار *P.* كُلنك *T.* كلنك

SMILLER. Piquer avec la smille *A.* نقر *P.* بكلنك سفتن *T.* كلنك ايله دلمك

Smillé. *A.* منقور *P.* بكلنك سفته *T.* كلنك ايله دلنمش

SOBRE. Tempérant dans le boire et dans le manger *A.* قتين – قليل الاكل *P.* كمخوار *T.* آز ير

On dit figur. qu'un homme est sobre en paroles, sobre à parler, pour dire, qu'il parle peu *A.* قليل الكلام *P.* اندك سخن *T.* سوزينى صاقنەرق سويلر – آز سويلر

Il se dit aussi, pour les ornemens, soit d'architecture, soit du style *A.* مقتصد || En fait d'ornemens, il faut être sobre امر قاعدهٔ اقتصاده – تزيينده مقتصد الحال اولمق لازمدر رعايت لازمدر

SOBREMENT, adv. *A.* بالقناعة *P.* بكمخوارى *T.* آز طعام آزلق ايله طعام ايدرك – ايدرك

Figur. *A.* بقلة الكلام *P.* باندك سخنى *T.* آز سويليەرك – *A.* على وجه الاقتصاد || Il faut toujours parler sobrement سوزينى صاقنەرق دائما قلت كلام ايله تكلم ايتملو در User sobrement d'une chose بر شيئى على وجه الاقتصاد قوللنمق Ce remède est bon, mais il faut en user sobrement بو دوا كرچه نافعدر انجق بالاقتصاد استعمال اولنمق اقتضا ايدر

SOBRIQUET. Sorte de surnom qu'on donne à quelqu'un *A.* نبز – *P.* لقب مستهجن – ورنام زشت *T.* لقب بد – جركين لقب || Donner un sobriquet à quelqu'un تنبيز ايتمك – بر كمسنەيى بر كمسنەيە لقب بد – لقب مستهجن ايله تلقيب ايتمك – وضع ايتمك بد لقب قويمق – Il y a des sobriquets qui sont devenus les surnoms de certaines familles illustres وضع اولنمش بعض بد لقبلر واردر كه نيچه اولو خاندانلره لقب قالمشدر

SOC. Instrument de fer qui fait partie d'une charrue, et qui sert à fendre la terre *A.* باسنة pl. بآسن – حديدة الفدّان *P.* آهنجفت – گاوآهن *T.* صپان دمورى – جفت دمورى || Le bec d'un soc انف الباسنة – صپان دمورينك اوجى

SOCIABILITÉ. Aptitude à vivre en société *A.* استعداد للتمدّن – ميل الى الاجتماع *P.* خواهش همزندگانى *T.* برابر كچنمكه استعداد || La sociabilité est un caractère propre à l'espèce humaine استعداد تمدّن واجتماع بنى آدمه مخصوص بر صفتدر

SOCIABLE. Qui est né propre à vivre en société, à chercher la société *A.* ميّال الى التمدّن والاجتماع – مدنىّ بالطبع *P.* خواهشكار همزندگانى *T.* برابر كچنمكه استكلو || L'homme est un animal sociable انسان مدنىّ بالطبعدر Il y a des nations plus sociables les unes que les autres بعض امم واقوام واردر كه سائرلردن زياده تمدّن واجتماعه ميّالدرلر

Il signifie aussi, avec qui il est aisé de vivre *A.* مونس – مخالق – مألوف – الحسن المعاشرة – معاشر – الوف *P.* خوش الفت – شيرينكار *T.* قونشمسى خوش || Une humeur, un esprit sociable بالطبع الوف ومعاشر بر ادم Des moeurs sociables اخلاق مونسه

SOCIABLEMENT, adv. *A.* بحسن المعاشرة *P.* با خوش زندگانى *T.* كوزل قونشەرق

SOCIAL. Qui concerne la société *A.* متعلّق – مخصوص بالتمدّن بالاجتماع *P.* شايان همزندگانى *T.* برابرلكده كچنمكه || Les vertus, les qualités sociales تمدّن واجتماعه مخصوص كركلو مناقب وفضايل واوصاف وخصايل

SOCIÉTÉ. Assemblage d'hommes unis par la nature ou par des lois *A.* تمدّن – اجتماع – معاشرت *P.* همزندگانى *T.* برابرلكده كچنمه || Les hommes se défendent, se maintiennent par la société بنى نوع انسان تمدّن واجتماع ايله محافظهٔ نفس ايدر L'homme est né pour la société انسان تمدّن واجتماع ايچون

متمدّن ومعاشر اولمق اوزره يرادلمشدر ـ خالق اولنمشدر La société naturelle, civile اجتماع طبيعى واجتماع اهل بلد Troubler la société شيرازهٔ ـ رابطهٔ تمدّن واجتماعى اخلال ايتمك جماعته ايراث خلل وپريشانى ايتمك Il mérite d'être banni de la société معشردن نفى واخراج اولنمغه شاياندر

Société. Compagnie, union de plusieurs personnes jointes pour quelqu'intérêt A. شركة ـ مشاركة P. انبازى T. اورتاقلق || Une société de marchands تجّار شركتى Cette société est riche et puissante مالدار وذى قوّت بر شركتدر La société est rompue de droit par la mort de l'un des associés شركادن بريسنك وفاتيله شركتك حسب القانون فسخى لازم كلور Faire société شركت ايتمك ـ عقد شركت ايتمك ـ Société littéraire A. مشاركة علميّة pl. مشاركات علميّة || Il est de plusieurs sociétés littéraires de l'Europe اوروپاده موجود اولان مشاركات علميّه نك اكثريسنه داخلدر

Il se dit aussi d'une compagnie de gens qui s'assemblent pour vivre selon les règles d'un institut religieux, ou pour conférer ensemble sur certaines sciences A. طايفة pl. طوايف ـ زمرة pl. زمرات P. گروه T. اصناف || La société des Jésuites فلان اسم ايله معروف اولان طايفهٔ رهبان زمرهٔ La société de Médecine حكيملر اصنافى ـ اطبّا

Et d'une compagnie de gens qui s'assemblent pour des parties de plaisir A. مجلس ـ مجلس المصاحبين P. بزم ـ بزم ياران ـ T. جمعيّت ـ جمعيّتى ـ احباب جمعيّتى || Société agréable مجلس دلارا choisie ذوات برگزيده دن عبارت بر بزم ياران C'est un homme de bonne compagnie, il faut l'admettre dans notre société مجلس آرا بر آدمدر جمعيّتمزده قبول اولنمق لازمدر Vivre dans les sociétés choisies منتخب ومعتبر مجلسلرده امرار وقت ايتمك

Il se dit aussi des personnes avec qui l'on vit A. مصاحب pl. مصاحبين ـ نديم pl. ندماء P. همبزم ـ همدم T. آياقداش || Cette personne est de ma société فلان كشى ندما ومصاحبلرم زمره سندندر

SOCLE. T. d'Archit. Corps carré qui se met sous les bases des piédestaux, des vases, etc. T. كرسى

SODOMIE. Péché contre nature A. لواطة P. غلامبارگى ـ تاز بازى T. غلامباره لق

SODOMITE. Celui qui est coupable de sodomie A. لوطى pl. لوطيّون P. تاز باز ـ غلامباره T. غلامباره

SOEUR. Fille née de même père et de même mère qu'une autre personne A. اخت pl. اخوات P. خواهر ـ همشيره T. قز قرنداش || Soeur aînée اخت كبيره ـ همشيرهٔ بزرك ـ بيوك قرنداش Le frère et la soeur اخ واخت ـ برادر وخواهر ـ قز قرنداش ـ Soeurs jumelles, celles qui sont nées d'un même accouchement A. اخوات توأمات P. خواهران هشكم T. ايكيز قز قرنداشلرى ـ Soeurs germaines, celles qui sont nées de même père et de même mère A. اخت لابوين P. خواهر همپدر وهممادر T. آنالرى بابالرى بر قز قرنداشلر ـ Soeurs consanguines, celles qui ne sont soeurs que du côté paternel A. اخت لاب P. خواهر همپدر ـ خواهر از سوى پدر T. بابادن قز قرنداشى ـ Soeurs utérines, celles qui ne sont soeurs que du côté maternel A. اخت لامّ P. همشيرهٔ همّادر ـ خواهر از سوى مادر T. آنادن قز قرنداشى ـ Soeur naturelle, ou bâtarde, celle qui est née hors de mariage A. اخت نغيلة ـ اخت من الحرام P. خواهر حرامزاد T. پيچ قز قرنداشى ـ Soeur de lait, la fille de la nourrice, par rapport au nourrisson qui a sucé le même lait A. اخت رضيعة P. خواهر همشير T. سود قزقرنداشى

SOFA, ou SOPHA. Espèce d'estrade élevée A. صفّة P. صفه ـ T. صوفه بساره || Le Grand Visir donne ses audiences sur un sofa صدر اعظم صفّه اوزرنده قاعد ايكن زوّاره ملاقات ايدر

SOI. Pronom de la troisième personne A. نفس P. خود ـ خويش ـ خويشتن T. كندو || On doit parler rarement de soi كندو نفسندن نادراً بحث ايتملو در Chacun travaille pour soi هر كس نفسيچون سعى ايدر كندوسيچون چاليشور ـ Prendre garde à soi محافظهٔ نفس ايتمك Prendre sur soi l'événement بر مصلحتك صورت نتيجه سنى نفسنه در عهده ايتمك

Être à soi, signifie, ne dépendre de personne, de rien A. استبداد P. خود سر بودن T. كندو باشنده اولمق || Quand on est au service de quelqu'un, on n'est plus à soi بر كشى خود ـ كمسنه نك خدمتنده اولنجه بنفسه مستبدّ اولمز سر اولمز

N'être pas à soi, se dit d'une personne qui a perdu le sens A. عدم التمالك النفس P. خود نبودن T. مالك كنديه كشى مالك اولمامق || Dans l'ivresse, on n'est plus à soi

حال سکرده کندویه مالک دکلدر

De soi, En soi, signifie, de sa nature *A.* فی ـ فی نفسه
ذاتنده *T.* در ذات خود ـ خود بخود *Ps* بذاته ـ حدّ ذاته
|| De soi le vice est odieux عیب ومثلبه فی نفسه مکروهدر
La vertu est aimable en soi صلاح حال فی حدّ ذاته مرغوب
ودلپسند در

Rentrer en soi, signifie, faire des réflexions plus sages *A.* صرف
ـ صرف اندیشه کردن *P.* صرف الافکار ـ الذهن
دوشونمک *T.* اندیشیدن

Revenir à soi, signifie, reprendre ses esprits *A.* جمع الخاطر
P. جمع خاطر کردن *T.* کندویه کلمک ـ Et figur. reprendre
son bon sens, son sang froid *T.* برکمسنه علقنی دیویشورمک

Prendre sur soi. V. Prendre.

Chez soi, veut dire, dans sa maison *A.* در *P* فی منزله
کندو اونده *T.* نزد خود ـ خانهٔ خود || Vivre chez soi کندو
خانه‌سنده کچنمک

Sur soi, signifie, sur son corps, sur sa personne *A.* ـ علی نفسه
علی بدنه *P.* برتن خویش *T.* اوستنه باشنه || La santé
demande qu'on soit propre sur soi حفظ صحت اوستی باشک
طهارت بدن حفظ صحته مدارکلیدر ـ طهارتیله حاصل اولور

Soi, joint à Même, signifie, d'une manière plus expressive, la
même chose que Soi mis absolument *A.* بنفسه ـ بالنفس *P.* او
خود *T.* کندوسی || Il faut conduire ses affaires soi-même کشی
کندوسی ـ مصالح واموریسی بالنفس اداره ایتملو در
جویرملو در

Quant-à-soi, se dit substantivement dans ces phrases, Garder
son quant-à-soi, se tenir sur son quant-à-soi, pour dire, pren-
dre un air fier et réservé *A.* اظهار العجب النفس *P.* خود
پرستی نمودن *T.* اشته بنم صورتنی کوسترمک

Soi-disant. Terme qu'on emploie quand on ne veut pas recon-
naître la qualité que prend quelqu'un *A.* علی قوله *P.* بقول خود
ـ چنانکه خود گوید *T.* قول خودنجه

SOIE. Fil produit par une espèce de ver *A.* حریر ـ ابریسم
P. ابریشم *T.* ایپک || Soie blanche *A.* حریر ابیض *P.*
ابریشم سفید *T.* آق ایپک apprêtée *A.* حریر معمول *P.*
ابریشم پرداخته *T.* ایشلنمش ایپک torse *A.* حریر مفتول
P. ابریشم بافته *T.* اکیرلمش ایپک Filer de la soie *A.* غزل
الحریر *P.* ابریشم تافتن *T.* ایپک اکیرمک ـ Des étof-
fes de soie *A.* pl. ثیاب حریریّة *P.* کالای ابریشمین *T.*
ایپکدن قماشلر

Soie écrue. Celle qu'on tire de la coque sans feu *A.* قهیز ـ قزّ
P. ابریشم خام ـ کز *T.* خام ایپک

Soie cuite *A.* قتین *P.* ابریشم پخته *T.* قینانمش آق
ایپک

SOIE. Il se dit du poil rude de certains animaux *A.* وبر pl.
ـ اوبار *P.* مو *T.* قیل || Des soies de cochon اوبار خنزیر
طوکز قیلی

SOIE. La partie du fer d'une épée, d'un couteau qui entre dans
le manche *A.* سیلان *P.* دم *T.* قویرق || La soie d'une épée
سیلان السیف ـ قلجک قویرغی

SOIERIE. Toutes sortes de marchandises de soie *A.* امتعة حریریّة
P. متاع ابریشمین *T.* ایپک قماشلری

Soierie, se dit aussi d'une fabrique de soie *A.* دار التصنیع
الحریر *P.* کارخانهٔ ابریشم *T.* ایپک کارخانه‌سی

SOIF. Désir, besoin de boire *A.* عطش *P.* تشنگی *T.* صوصدلق
|| Grande, pressante soif عطش شدید واکید ـ صوسزلق کسکین
Mourir de soif غلبهٔ عطش تقریبیله وفات ایتمک صوصدلق
Éteindre sa soif صوصزلغی بصدرمق ـ تسکین عطش ایتمک

Soif brûlante *A.* غلیل ـ سهاف ـ لهاث *P.* تشنگی گرماگرم
T. فرط لهاثدن یانمق صوصدلق || Brûler de soif یانق

On dit figur. et proverb. de deux personnes sans bien qui se
marient, C'est la famine qui épouse la soif آچلق ایله صوصه‌لغک
چفتلشمسی کبیدر

Soif, signifie figur., désir immodéré *A.* حرص *P.* آز *T.* آزغون
استک On peut aussi employer les mots de la signification pro-
pre de Soif || Soif de biens, d'honneurs حرص مال ومنال
وسهاف شان واقبال de vengeance حرص انتقام On ne
peut éteindre la soif des grandeurs حرص اعتلا واعتظام مستولی
عطش علوّ شان ـ اولنجه تسکینی محالات قبیلندندر
Brûler de la soif des richesses, des honneurs تشنهٔ مشتدّ اولنجه
حرص مال وشان آتشیله محروق ـ مال وشان اولمق
الفؤاد اولمق

SOIGNER. Traiter avec beaucoup de soin *A.* اعتناء ـ اهتمام
P. باهتمام نگهداری نمودن ـ مکاس نمودن *T.* اهتماملو
تقیّد ایله ـ تقیّد ایتمک ـ اهتماملو کوزتمک ـ باقمق
|| On l'a bien soigné فلان کشی اهتماملو باقلدی کوزتمک

Il a été bien soigné durant sa maladie مدّت مرضنده کمال اهتمام ایله باقلدی Les orangers sont des arbres qui veulent être soignés پورتقال آغاجلری تقیّد واهتمامه محتاج اولان آغاجلردندر Soigner des enfans اطفالی تقیّد واهتمام ایله اهتمام ایله کوزتمک ـ باقمق

SOIGNEUSEMENT. Avec soin A. بالاهتمام P. بمُکاس T. تقیّد ایله ـ اهتماملوجه || J'ai examiné soigneusement cette affaire بو مادّه‌یی تقیّد واهتمام ایله تفحّص ایلدم Travailler soigneusement بالاهتمام سعی واقدام ایتمک

SOIGNEUX. Qui agit avec soin A. کثیر الاهتمام ـ همّام P. مُکاسدار T. اهتمامی چوق ـ ایشنه مقیّد || C'est un homme fort soigneux ایشنه غایت ـ بغایت کثیر الاهتمام بر آدمدر Il faut être plus soigneux بوندن زیاده اهتماملو ایله مقیّد اولمق اقتضا ایدر Il est soigneux de son honneur, de sa réputation وقایهٔ عرض وناموس ومحافظهٔ صیت وشهرت بابنده کثیر الاهتمامدر

SOIN. Application d'esprit à faire une chose A. اهتمام ـ همّة pl. اهتمامات P. نگهداری ـ مُکاس T. تقیّد ـ کوزتمه ـ باقمه || Grand soin اهتمام عظیم ـ اهتمام تامّ ـ همّت کامله Peu de soin تقیّدسزلک ـ نقصان اهتمام ـ همّت جزئیّه Cet ouvrage n'est pas travaillé avec assez de soin بو ایش اولقدر اهتماملو ایشلنمامشدر Prenez soin de cela شوکا اهتمام ایله Je vous en laisse le soin بو بابده اقتضا ایدن تقیّد واهتمامی سکا حواله ایدرم Je m'en fie à vos soins بو بابده سنک اهتمامکه حواله ایدرم J'y donnerai tous mes soins بو خصوصده اهتمامم وار در بذل ما حصل تقیّد واهتمام ـ صرف کلّ اهتمام ایده‌جکم Ce n'est pas manque de soin ـ قصور اهتمامدن ناشی دکلدر نقصان اهتمام دکلدر Cet homme est négligent, il n'a soin de rien مهمل بر آدمدر هیچ بر شیئه اهتمامی یوقدر Cela demande du soin بو ایش اهتمامه محتاجدر Avoir des soins flatteurs, officieux صنوف اهتمامات دلنوازانه صرف ایتمک ـ On dit, Avoir soin de quelqu'un, pour dire, pourvoir à ses besoins ـ بر کمسنه‌نک اموربنه صرف اهتمام ایتمک مطالب وحاجاتنه صرف تقیّد واهتمام ایتمک

On dit aussi, Rendre des soins à quelqu'un, pour dire, lui faire sa cour avec assiduité بر کمسنه‌نک یاننه مداومت ایتمک

Soins. Inquiétude, peine d'esprit A. غائلة pl. غوائل ـ هَمّ pl. هموم P. خراش جان T. کوکل صیقندیسی || La vie des grands est pleine de soins کبار قومک عمری پر هموم‌در L'ambition cause beaucoup de soins سودای نام نیچه نیچه غوائل وهمومی مستلزمدر

SOIR. La dernière partie du jour A. أصیل ـ مساء pl. آصال P. شام T. اخشام || J'irai chez vous demain matin ou demain au soir یارنکی صباح ویاخود اخشام وقتی سکا واره‌جغم Il travaille depuis le matin jusqu'au soir ازصبح تا بشام خدمت صباحدن اخشامه قدر چالیشور ـ ایدر Je prie Dieu soir et matin هرصبح ـ فی الصبح والمسا ادای فریضهٔ صلات ایدرم وشام عبادت ایدرم

SOIRÉE. Espace de temps compris entre le coucher du soleil et le moment où l'on se couche A. وقت العشاء ـ عشاء P. شبانگاه T. یاتسو وقتی || Une belle, une agréable soirée عشای لطیف ودلگشا

SOIT. Conjonction alternative A. لو P. خواه T. کرک || Soit qu'il le fasse, soit qu'il ne le fasse pas کرک ایتسون کرک ایتمسون

Il se prend aussi pour Que cela soit T. اولسون || Vous le voulez, soit مادامکه مرادک بویله در اولسون

SOIXANTAINE. Nombre de soixante. V. Soixante. - ou environ soixante A. فی نحو ستّین ـ تقریباً ستّون P. نزدیک شصت T. التمش قدر || Une soixantaine de personnes التمش قدر کشی

SOIXANTE. Nombre composé de six dizaines A. ستّون P. شصت T. التمش

Soixante et dix. A. سبعون T. هفتاد T. یتمش

SOIXANTIÈME Nombre d'ordre A. ستّون P. شصتم T. آلتمشنجی

Il signifie aussi, la soixantième partie d'un tout A. جزء من ستّین P. شصت یک T. بر آلتمشده بر || Il a un soixantième dans cette affaire بو خصوصده آلتمشده بر حصّه‌سی وار در

SOL. V. Sou.

SOL. Terroir considéré suivant sa qualité A. کیفیّة الارض ـ ارض P. زمین ـ خاک چگونگئ T. یر ـ طپراق ـ طپراغک صویی || Quand on veut faire un jardin, il faut considérer le sol برباغچه ترتیب ایتمک مراد اولندقده کیفیّت ارضک اصلح واحسن اولان بافلمسی اقتضا ایدر Un sol favorable ارض aride ارض جدب ـ ارض شوره زمین ـ زمین شوره ـ قوراق یر ـ En Jurisprudence, Sol se dit du fonds || Qui est maître du

sol, est maître d'élever sa maison tant qu'il veut صاحب ارض اولان خانه‌سنی استدیکی قدر ترفیع ایده بیلور Il ne faut pas bâtir sur le sol d'autrui آخرک ارضی اوزرنده احداث بنا ایتمک جائز دکلدر

SOLAIRE. Appartenant au soleil *A.* شمسی *P.* خورشیدی *T.* کونشک || L'année solaire سال شمسی ـ سنهٔ شمسیّه Cadran solaire بسیطهٔ شمسیّه ـ Il se dit aussi d'un beau visage brillant de santé شمس تابان مثالی سیمای تر وتازه

SOLANDRE. Maladie du cheval, qu'on appelle aussi Malandres. V. ce mot.

SOLBATU. Cheval dont la sole a été foulée ou meurtrie *A.* فرس ظالع

SOLBATURE. Maladie d'un cheval solbatu *A.* ظُلاع

SOLDAT. Homme de guerre soudoyé *A.* عسکری pl. عسکریون *P.* لشکری ـ سپاهی *T.* عسکری نفری || Lever, enrôler des soldats عسکر یازمق ـ عسکری نفراتی تحریر ایتمک Licencier, congédier des soldats عسکری نفراتنه اذن ویرمک ـ خدمتدن مفارقتلری ایچون اذن ویرمک Ce capitaine est le père de ses soldats بو سرکرده زیر اداره‌سنده اولان نفرات عسکریه‌نک پدرلری مقامنده در

SOLDATESQUE. Les simples soldats. V. ce mot. — Il est aussi adjectif || Moeurs soldatesques اخلاق عسکریه Discipline soldatesque قواعد ضبط وربط عسکر

SOLDE. Paye que l'on donne aux soldats *A.* وظیفه pl. وظایف *P.* راتبه ـ سوغه p. vul. مواجب *T.* علوفه ـ مواجب || Payer la solde علوفه‌یی ویرمک ـ اعطای مواجب ایتمک Les troupes étrangères qui étaient à la solde du Roi پادشاهک خدمتنده راتبه خوار عسکر ـ اجنبی اولدرق موجود اولان موظف عسکر

SOLDE. Paiement d'un reste de compte *A.* قضاء البقیّة الحساب ـ اداء البقیّة الدین *P.* گزار پسماندهٔ حساب *T.* بورج بقیّه‌سنک اوده‌مه‌سی || Pour solde قضاء بقیّة الحساب اولمق اوزره Pour solde de tout compte بعد کل الحساب ظهور ایدن بقیّهٔ دینی اوده‌مک ایچون

SOLDER. On dit Solder un compte, pour dire, le clore en payant le reliquat *A.* اداء البقیّة الحساب *P.* پسماندهٔ حسابرا گزاردن *T.* حسابدن قالانی اوده‌مک

SOLDÉ. *A.* حساب مؤدّا *P.* پسماندهٔ حساب گزارده *T.* اودنمش حساب

SOLE. Certaine étendue de champ, sur laquelle on sème successivement par années, des blés, puis des menus grains, et qu'on laisse en jachère la troisième année *A.* تحویل pl. تحاویل ـ مزرعة التحاویل *T.* نوبت ایله اکیلور ترلالر || On divise ordinairement une terre en trois soles اکیله‌جک ترلالر نوبت ایله اکیله‌جک ـ عادتا تحاویل ثلثه‌یه تقسیم اولنور ترلالرک یری عادتا اوچ قطعه‌یه تقسیم اولنور Les soles de cette ferme ne sont pas égales بو چفتلکک تحاویلی مساوی دکلدر

SOLE. Le dessous du pied d'un cheval, d'un mulet, d'un âne, d'un cerf *A.* حافر pl. حوافر *P.* سول *T.* طبان || Ce cheval a la sole entamée شو آتک طبانی انجنمشدر

SOLE. Poisson de mer *A.* سمک موسی *T.* دل بالغی

SOLÉCISME. Faute grossière contre la syntaxe *A.* خطاء فی ترکیب الکلام ـ خطاء فی الترکیب *P.* نا درستیٔ ترکیب *T.* ترکیبده یاکلشلق || Il y a un solécisme dans cette phrase بو عباره‌ده بر خطای ترکیب وار در

SOLEIL. L'astre qui éclaire le monde *A.* شمس pl. شموس ـ نیّر اعظم *P.* آفتاب ـ خورشید ـ هور *T.* کونش || La lumière du soleil کونش آیدنلغی ـ روشنیٔ آفتاب ـ ضیای شمس le cours مدار شمس ـ دوران شمس le disque قرص شمس le lever, le coucher کونشک طوغمه‌سی ویاتمه‌سی ـ طلوع وغروب شمس Le mouvement du soleil autour de son axe کونشک محوری اوزرینه حرکتی Éclipse de soleil کسوف شمس ـ کونشک طوتلمه‌سی Les douze maisons du soleil شمسک منازل اثنی عشری Le soleil est dans un tel signe du Zodiaque شمس فلان برجده در Le soleil est en son apogée, en son périgée شمس اوج اعلاده در یاخود حضیض اسفلده در ـ On dit en Poésie, Le char du soleil گردونهٔ آفتاب عالمتاب ـ گردونهٔ خورشید تابان ـ Coup de soleil. V. Coup.

Exposer quelque chose au soleil *A.* تشمیس ـ تشریر ـ تشریة ـ عرض الی الشمس *P.* پیش خورشید گسترانیدن *T.* کونشه سرمک

SOLEIL. Sorte de fleur, autrement dite Tournesol, ou Héliotrope. V. ces mots.

SOLENNEL. Il se dit d'une chose qui se fait avec beaucoup d'appareil et de cérémonies *A.* معنون بالرسوم والتشریفات ـ رسمی || Fête, procession solennelle رسوم وتشریفات ایله معنون عید مجید یاخود موکب عالی Obsèques solennelles رسوم وتشریفات ایله معنون بر جنازه آلایی Audience, entrée so-

lennelle رسوم - رسمی بر ملاقات یا بر موکب دخول وتشریفات ایله اجرا اولنان

En termes de Jurisprudence, il se dit de ce qui est revêtu des formes les plus authentiques *A.* معنون - معنون برسوم المعتبرة رسوم مرعیّهٔ معتبره || Acte, testament solennel برسوم المرعیّة ایله معنون ومصدور بر قطعه سند یا بر وصیّتنامه Déclaration solennelle رسوم مرعیّه ایله معنون ومصدور بر قطعه رسوم مرعیّه اوزره اعلاننامه - On dit, Faire un voeu solennel نذر ایتمک

SOLENNELLEMENT, adv. *A.* برسوم - بالرسوم والتشریفات رسمی اولدرق - رسم اوزره *T.* بروجه رسمی *P.* رسماً - المرعیّة || Ce mariage a été fait solennellement بو نکاح رسوم مرعیّه اوزره عقد اولنمشدر La paix a été jurée, publiée solennellement عقد اولنان مصالحه یمین وقسم ایله رسماً تأکید واعلان اولندی

SOLENNISATION. Action par laquelle on solennise *A.* رسوم اولولتمه نک رسوم وتشریفاتی *T.* تشریفسازی *P.* التشریف || La solennisation d'une fête بر عید مبارکک رسوم تشریفی On a fait de grands préparatifs pour la solennisation de cette fête اول عید مجیدک رسوم تشریفی اداسیچون تدارکات عظیمه ایتمشلر در

SOLENNISER. Célébrer avec cérémonie *A.* اجراء الرسوم التشریف اولولتمنک رسوم وتشریفاتنی *T.* اجراء الرسوم التفخیم - بر عید مبارکک رسوم Solenniser une fête || اجرا ایتمک بر شهزاده نک la naissance d'un prince تشریفینی اجرا ایتمک ولادتیچون اجرای رسوم تفخیم ایتمک C'est un jour de réjouissance, il le faut solenniser بر یوم طرب وسرور اولمغله رسوم تشریفی اجرا اولنملو در

SOLENNITÉ, Cérémonie qui rend une chose solennelle *A.* فخامة || رسوم التفخیم والتعظیم - عظمة الشان - الشان La solennité d'une fête de pâques پصقلیانک عیدک فخامت شانی رسوم نکاحک فخامت شانی d'un mariage عظمت شانی Il fut reçu avec solennité فلانی رسوم تفخیم وتعظیم اجراسیله استقبال ایلدیلر

Il se dit aussi des formalités qui rendent un acte authentique *A.* رسوم معتبرة - رسوم معتنا بها - رسوم مرعیّة || Solennité d'un testament وصیّتنامه نک رسوم معتنا بهاسی

SOLFÉGE. Assemblage des notes de musique, dont on se sert pour s'y exercer *A.* مجموعة الالحان والنغمات *P.* مجموعهٔ نواها *T.* درلو ازکیلر مجموعه سی || S'exercer au solfége مجموعهٔ الحان ونغماتدن استفاده ایتمک Cet auteur a composé d'excellens solféges بو مؤلّف بینظیر الحان ونغمات مجموعه لری تألیف ایلدی

SOLFIER. Chanter un air, en prononçant les notes *A.* ترنّم اجراء الالحان والنغمات - حسب الارقام موسیقیّة *P.* نوا پرداختن - سرابیدن *T.* ازکیلر ایرلالمق || Il solfie déjà tout couramment کمال سهولت ایله ترنّم الحان ونغمات ایدر

SOLIDAIRE. T. de Jurisp. Qui rend plusieurs coobligés cautions les uns pour les autres *A.* ملزم الکفالة بالمال احد هما للآخر *P.* در عهده ساز پایندانئ مال با همدیگر *T.* بری برینه کفالت بالمال الزام ایتدرن || Cette obligation est solidaire بو تمسّک بری برلرینه ماله کفالتی ملزمدر Cautionnement solidaire احد هما آخرک حقنه کفالت بالمال ایله تعهّد

Il se dit aussi des personnes *A.* کفیل بالمال *P.* پایندان مال *T.* ماله کفیلدر || Il est solidaire ماله کفیل

SOLIDAIREMENT, adv. *A.* على وجه التکافل بالمال احد هما للآخر *P.* بر وجه پایندانئ مال با همدیگر *T.* بری برینه ماله کفیل اولدرق || Ils sont solidairement obligés احد هما آخره کفیل بالمال اولدرق متعهّد درلر

SOLIDARITÉ. T. de Jurisp. Qualité de solidaire. V. Solidité dans ce sens.

SOLIDE. Qui a de la consistance, qui n'est pas fluide *A.* صلب *P.* سخت *T.* پک || Les corps solides, les corps fluides اجرام پک شیلر وصیویق شیلر - صلبه واجرام مایعه Les parties solides du corps humain بدن انسانک اعضای صلبه سی

Et qui a une fermeté capable de résister au choc des corps, à l'injure du temps *A.* قویّ - رصیف - مستحکم - محکم - متین *P.* استوار *T.* طیانقلو || Un bâtiment solide بر بنای متین رصیف ورصین اساس Bâtir sur des fondemens solides ومستحکم اساس قوی اوزره - اوزره بنا ایتمک Cet édifice est beau, mais il n'est pas solide بو بنا لطیفدر انجق متین دکل بنانک کرچه لطافتی وار در انجق متانتی یوق

On appelle Alimens solides, ceux qui ont de la consistance *A.* غذاء ثابت pl. اغذیة ثابتة *P.* خوراک استوار *T.* قتی یمک || On l'a mis aux bouillons, on lui a interdit toute sorte de nourriture solide فلانه هر نوع غذای ثابت منع اولنوب

يالكز ات صويك استعمالنه رخصت ويرلدى Il se porte mieux, il commence à prendre des alimens solides نوعمّا تصحيح مزاج ايتمش اولمغله قتى يمكلر تناولنه رخصت ويرلدى

Il signifie figurément, qui est réel, effectif *A.* صحيح ـ حقيقى *P.* درست ـ راست *T.* صاغ ـ كرچك || Les biens-fonds sont des biens solides املاك وعقارات اموال حقيقيّه در C'est un principe solide اصول حقيقيّه‌دندر Vous ne me promettez que des chimeres, je veux quelque chose de solide سنك وعد ايلديككك نسنه‌لر موجود الاسم معدوم الجسم مقوله‌دندر نم استديكم ايسه صحّت وحقيقتده دقارن شيلر در Je ne vois rien de solide en tout ce que vous me proposez سنك تكاليف ايلديككك مادّه‌لر ايچنده حقيقى بر شئ كوره‌ميورم Amitié solide حبّ حقيقى

On dit aussi, Un homme solide *A.* مجبول على ـ متين الطبع المتانة ـ مجبول على ثباة الطبع *P.* استوار منش *T.* صاغلم || ثبات طبع ايله C'est un homme solide à qui on peut se fier مجبول بر آدم اولمغله شايان اعتماد در ـ Et esprit solide *A.* عقل متين ـ عقل رزين ـ عقل راسخ *P.* عقل با ثبات *T.* لنكرلو عقل ـ Et jugement solide *A.* رأى متين ـ رأى رزين ـ رأى حصيف ـ رأى محكم *P.* استوار انديشه *T.* صاغلم رأى ـ ثباتلو رأى

Solide, au substantif, se dit d'un corps qui a de la consistance *A.* محكم *P.* درشت ـ استوار *T.* صاغ || Il faut creuser jusqu'au solide avant que de faire les fondations d'un bâtiment بنانك اساسى طرح اولنمزدن مقدّم ارض درشت بولنجيه قدر حفر تراب محل محكم اوزرنده بنا اولنمق لازمدر Bâtir sur le solide ايتمك ـ Figur. || Chercher le solide محكمى ارامق C'est là le solide محكم يرى اوره‌سيدر

En termes de Mathématiques, il signifie, le corps considéré comme ayant les trois dimensions *A.* جرم ثابت pl. اجرام ثابتة || La Géométrie mesure les solides علم هندسه‌ده اجرام ثابته تقدير اولنور

SOLIDEMENT, adv. *A.* بالمتانة ـ على وجه المتانة ـ بالرصانة ـ محكماً ـ على وجه الاستحكام *P.* استوارانه ـ پايدارانه *T.* قوى اولدرق ـ طيانقلى اولدجق وجهله || Bâtir solidement بر وجه متانت بنا ايتمك Établir solidement sa fortune بر كمسنه فوت ماليه‌سنى صورت متانت واستحكامده وضع ايتمك

SOLIDITÉ. Qualité de ce qui est solide *A.* متانت ـ رصانت ـ رصافت ـ استحكام *P.* استوارى ـ پايدارى *T.* طيانقلق || La solidité des corps متانت اجرام ـ صلابت اجرام d'un bâtiment بنانك متانت واستحكامى d'un discours متانت كلام ـ La solidité du caractère d'un homme *A.* متانة الطبع ـ ثباة الخلق *P.* استوارئ خو *T.* صاغلمليلق ـ Solidité d'esprit *A.* متانة العقل ـ رزانة العقل ـ رسوخ العقل *P.* استوارئ عقل *T.* عقلك لنكرلولكى ـ Solidité de jugement *A.* متانة الرأى ـ حصافة الرأى ـ استحكام الرأى *P.* استوارئ انديشه *T.* رأيك صاغلملغى

Solidité, ou Solidarité, signifie, en termes de Jurisprudence, engagement par lequel plusieurs personnes s'obligent les unes pour les autres, et chacune pour toutes *A.* كفالة بالمال احد هما للآخر *P.* با همديگر مال پايندائى *T.* برى برلرينه مالده كفالت

SOLILOQUE. Discours d'un homme qui s'entretient avec lui-même *A.* كلام المتكلّم بنفسه *P.* گفتار مرد لند زن *T.* كندو كندويه سويليانك سوزى || Les soliloques de Saint Augustin بنفسه متكلّم اولان فلان كشينك گفتارى

SOLIPÈDE. Il se dit des animaux qui ont la corne du pied d'une seule pièce *A.* ذو الحافر pl. ذوى الحافر *P.* سولدار *T.* بتون طرنقلى || Le cheval, l'âne, le mulet sont des animaux solipèdes آت وحمار وقاطر حيوانات ذوى الحافر در

SOLITAIRE. Qui est seul, qui aime à vivre dans la solitude *A.* منفرد ـ منزوى ـ طالب الوحدة *P.* تنها نشين ـ خواهشمند ـ تنهايى ـ عزلتگزين *T.* يالكز ـ يالكزلقدن ـ هوسكار عزلت ـ حظ ايدر || Homme solitaire عزلت گزين ادم Vous êtes bien solitaire aujourd'hui بو كونكى كون يالكزسك Il a l'humeur solitaire بالطبع هوسكار وحدت وعزلتدر

Il se dit aussi des lieux éloignés du commerce du monde *A.* مكان خالى pl. امكنة خالية ـ محلّ الوحدة *P.* تنهاگاه ـ تنها ير *T.* اسسز ير ـ عزلتكده ـ خلوتكده ـ وحدتكده || C'est un homme qui n'aime que les lieux solitaires امكنهٔ خاليه‌دن حظ ايدر بر آدمدر

On appelle Ver solitaire ou Ténia, un ver fort long, qui s'engendre seul de son espèce dans les intestins. V. Ténia.

Solitaire, subst., se dit des anachorètes qui vivent dans la solitude *A.* مفرد pl. مفردين ـ اهل الوحدة pl. ارباب الوحدة

ترک دنیا ایلە *T.* عزلتگزین ـ وحدتگزین *P.* اهل العزلة ـ اقلیم مصردە مقیم || Les solitaires d'Égypte یالکزلقدە کچینان اولان مفرّدین وخلوتگزینان

Solitaire, se dit aussi d'un diamant détaché, monté seul, sans entourage d'autres pierres fines *A.* خاتم الماس المنفرد *P.* تک طاشلو الماس یوزک *T.* انگشتر یک الماس

SOLITAIREMENT. D'une manière solitaire *A.* منزویاً ـ منفرداً ـ در حال انزوا ـ در تنهایی *P.* علی وجه الاعتزال ـ معتزلاً *T.* یالکزلقدە ـ یالکز اولدرق ووحدت || Il aime à vivre solitairement حال انزوا ووحدتدە کچنمکدن حظ ایدر

SOLITUDE. État d'un homme qui est seul, qui est retiré du commerce du monde *A.* عزلت ـ وحدت ـ انزوا *P.* تنهایی ـ *T.* عزلت نشینی ـ وحدتگزینی ـ یالکزلق ـ تنهالق || Il aime la solitude حال عزلت وانزوادن حظ ایدر Il ne saurait souffrir la solitude حال تنهایی ووحدتە تحمّل ایدەمز

Il signifie aussi, lieu solitaire, éloigné du commerce des hommes. V. Solitaire || Il y a des solitudes agréables لطیف ودلکش تنهاگاهلر وار در C'est une charmante solitude بر وحدتکدۀ دلارا در

SOLIVE. Pièce de charpente qui sert à former et à soutenir les planchers, et qui porte sur les murs de la chambre, ou sur les poutres *A.* جائز pl. جوائز ـ عارضة pl. عوارض *P.* تیر *T.* کیرشلمە دیرکی

SOLIVEAU. Petite solive *T.* کیرشلمە دانەسی

SOLLICITATION. Action de solliciter *A.* ترغیب pl. ترغیبات ـ الحاح pl. الحاحات *P.* فزولش *T.* قندرمە || C'est à la sollicitation d'un de ses amis qu'il a fait telle chose شو ایشی بر دوستنک الحاح وترغیبنە مبنی ایشلدی Sollicitation forte ترغیب مبرم ـ ترغیب اکید faible ترغیب واهی ـ ترغیب جزئی ـ خفیف

Il signifie aussi, le soin qu'on prend, les démarches qu'on fait pour le succès d'une affaire *A.* اقدام ـ سعی ـ جدّ *P.* ورزش *T.* اوغراشمە ـ چالشمە || Un tel est chargé de la sollicitation de toutes les affaires d'une ville کافۀ امور بلدیە سعی واقدام ایلمسی خصوصی فلانک عهدەسنە حوالە اولنمشدر Il a employé bien du temps à la sollicitation de son procès دعواسنک تعقیبنە اقدام ایدەرک وافر زمان صرف ایلدی

Et la recommandation qu'on fait à des juges *A.* استدعا *P.* نیاز *T.* رجا || Puissante sollicitation استدعای قوی pressante رجای مبرم ـ استدعای اکید Malgré toutes ses sollicitations, il a perdu son procès اینتدیکی بو قدر رجالردنصکرە دعواسنی غیب ایتدی Quand on a de bons juges, les sollicitations sont inutiles قاضیلر عادل اولدقلری حالدە نیاز ورجا عبثدر

SOLLICITER. Exciter à faire quelque chose *A.* تحثیث ـ حثّ ـ تحریک ـ تشویق ـ الحاح ـ ترغیب *P.* فزولیدن *T.* قندرمق || Qui est-ce qui vous a sollicité à cela? بوکا سنی ترغیب ایدن کیمدر Solliciter à la révolte عصیانە حثّ وتحریک ایتمک Solliciter au mal شرّە تشویق وتحریک ایتمک Solliciter quelqu'un à faire quelque chose بر کمسنەیی بر ایشە الحاح وترغیب ایتمک

On dit, Solliciter ses juges *A.* استدعا *P.* نیازیدن *T.* رجا ایتمک Solliciter une affaire, un procès, pour dire, faire les instances nécessaires pour arriver à la décision *A.* سعی الی تعقیب الامر *P.* پس کار ورزش نمودن ـ در پس کار شتافتن *T.* مصلحتنک پسنە دوشمک ـ مصلحتی قاپچیلمق

Solliciter, signifie aussi, demander quelque chose fortement *A.* التماس ـ مطالبة ـ طلب *P.* خواستن ـ نیازیدن *T.* استمک ـ دیلمک || Solliciter son congé بر کمسنە عزلنی طلب ایتمک la liberté, l'élargissement de son ami بر کمسنە دوستنک اطلاقنی وتخلیۀ سبیلنی مطالبە ایتمک une grâce auprès du roi پادشاهدن بر درلو لطف وکرم التماس ایتمک Solliciter son paiement *A.* مطالبة ـ تقاضا

On dit, Solliciter quelqu'un de son déshonneur, pour dire, exiger de lui quelque chose de déshonorant بر کمسنەدن عرضنە موجب شین وعار اولەجق شیٔ مطالبە ایتمک

SOLLICITEUR. Celui qui est employé à solliciter les affaires d'autrui *A.* مکافل الامور الآخر *P.* در عهدە ساز کار دیگران *T.* کمسنەلرک اموربنی اوزرینە آلان || Un habile solliciteur غیریلرک امورینە مهارت تامّە ایلە مکافل اولان diligent مقدم وکار گذار بر مکافل Un solliciteur de procès مکافل امور دعاوی ومحاکمات

Il se dit aussi de tous ceux qui sollicitent pour eux-mêmes ou pour leurs amis *A.* ساعی الی الامور ـ مقدام *P.* کار پرداز ـ *T.* ایشە چالشقان ـ ورزشکار || Un solliciteur pressant بر کار پرداز مبرم

SOLLICITUDE. Souci, soin affectueux *A.* همّة pl. همم ـ اهتمام

P. نگهداری T. کوزتمه || La sollicitude maternelle همّت مادرانه Soigner un malade avec une vraie sollicitude de مریضک تیمارینه بذل بر مریضی اهتمام تامّ ایله کوزتمک ـ اهتمام تامّ ایتمک

SOLSTICE. Temps auquel le soleil est à la plus grande distance de l'équateur A. وقت التحویل ـ وقت الانقلاب الشمس وقت انقلاب شتوی یاخود || Solstice d'hiver, d'été الشمس صیفی Entre les deux solstices بین تحویلین الشمس

SOLSTICIAL. Qui a rapport aux solstices A. متعلّق بوقت تحویلک وقتنه || Hauteur solsticiale التحویل الشمس متعلق اولان ارتفاع شمس

SOLUBLE. Qui peut être résolu A. ممکن ـ ممکن الحلّ الانحلال P. گشودنی T. سوکیلور || Ce problème n'est pas soluble حلّ اولنه جق مقولهدن دکلدر ـ بو مسئله ممکن الحلّ دکلدر

Et qui peut se résoudre A. ممکن الذوب P. گداختنی T. اریر ـ اریبه بیلور || Les sels sont solubles dans l'eau ملوح قسمی صو ایچنده ممکن الذوبدر

SOLUTION. T. de Chimie. Action de se joindre à un liquide A. ذوبان P. گداز T. اریمه || Un sel est en solution dans l'eau, ملح صو ایچنده un métal est en dissolution dans l'eau-forte مذاب اولور انجق معدن تیزاب ایچنده منحلّ اولور

Solution de continuité, signifie, en termes de Chirurgie, séparation des parties continues A. تفرّق الاتّصال

En termes de Pratique, il se dit pour Paiement A. قضا P. مبلغ T. اودهمه || Jusqu'à parfaite solution et paiement گزار مزبور تماماً وکاملاً قضا وادا اولنجیه قدر

Solution. Dénoûment, éclaircissement parfait d'une difficulté A. حلّ P. گشودگی T. سوکلمه || Donner la solution d'un argument بر برهانک حلّنی بیان ایتمک La solution d'une difficulté, d'un problème بر مشکلک وبر مسئلهنک حلّی

SOLVABILITÉ. Le pouvoir, les moyens de payer A. اقتدار اودهمکه T. توانایی در گزار وام P. اقتدار ـ علی الادا ادای مبلغ خصوصنده ?Doutez-vous de ma solvabilité || قدرت اقتدارم اولدیغنه شبههکمی وار در

SOLVABLE. Qui a de quoi payer A. مقتدر ـ مقتدر علی الادا ایفای P. توانا بگزار وام T. اودهمکه مقتدر || Il est solvable ایفای دینه مقتدر Caution bonne et solvable دینه مقتدر در صاغ واودهمکه مقتدر ـ بر کفیل

SOMATOLOGIE. Traité des parties solides du corps humain A. کودهنک T. گفتار از احوال تن P. بحث عن احوال البدن احوالی وصفی || La somatologie renferme l'ostéologie et la myologie بحث احوال بدن عظام وعضلات ابحاثنی مشتملدر

SOMBRE. Qui est peu éclairé A. قلیل الضیاء P. کم روشن ـ تاریک T. قرامتق ـ آیدینلغی آز || Cette maison est bien sombre بو خانه خیلیجه قلیل الضیا در Dans une forêt sombre بر بیشه زار تاریک ایچنده

Sombre, se prend aussi pour Obscur A. مظلم P. تاریک لیل دیجور ـ لیلۀ مظلمه A. Une nuit sombre || قراکو T. وتار قراکو کیجه T. شب تاریک وتار P.

Il se dit aussi du temps, quand il fait obscur A. هواء غسوم هوا بولانقدر Il fait sombre || بولانق هوا T. هوای تیره وتار P.

On appelle Lumière sombre, une lumière faible et qui éclaire mal A. قاتم ـ قاتن P. تیره T. بولانقسی Et couleurs sombres, les couleurs que tirent sur le brun A. الوان قاتنة P. رنگهای تیره T. قویی رنکلر ـ بوز رنکلر

On dit en Poésie, Les royaumes sombres, Les rivages sombres, pour dire, les enfers A. ظلمات الجحیم ـ اماکن مظلمة الجحیم P. کشور تاریک وتار دوزخ T. جهنم قراکولقلری

Sombre, signifie figur., mélancolique, morne, chagrin A. کئیب ـ مکتئب ـ مغموم P. تیرهدل ـ غمناک T. تاسهلو || Humeur, visage sombre تاسهلو ـ کئبت آلود ـ مزاج وسیمای کئیب مزاج وچهره

SOMBRER. T. de Mar., qui se dit d'un vaisseau, lorsqu'étant sous voiles, il est renversé par un coup de vent, qui le fait périr et couler bas A. غرق السفینة بالانتکاس کشتی سر P. باب فرو رفتن T. کمی باش آشاغی ییقیلوب بوغلمق || Ce vaisseau sombra sous voiles بو سفینه یلکن اوزرنده ایکن باش آشاغی ییقیلوب بوغلدی

SOMMAIRE. Succint, court, abrégé A. مختصر ـ موجز P. قصّه جواب ـ جواب مختصر Réponse sommaire || کوتاه T. قصّه مختصر بر قطعه requête قصّه لاقردی ـ کلام موجز discours عرضحال

En termes de Pratique, on appelle Matière sommaire, une affaire qui doit être jugée promptement A. دعواء مستعجل الرؤیة ـ مستعجل الفصل

Il est aussi substantif, et signifie, extrait, abrégé A. مجمل ـ ملخّص P. خلاصه T. خلاصه || Le sommaire d'un livre, d'un dis-

خلاصه‌سی ـ مخلصی ـ برتألیفك وبركلامك مجملی cours

SOMMAIREMENT. Succinctement, en abrégé *A.* مختصرًا ـ علی طریق ـ مجملًا ـ علی طریق الاختصار ـ وجه الایجاز ـ مختصربجه ـ قصدجه *T.* بروجه خلاصه ـ بكوتهی *P.* الخلاصة خلاصه اوله‌رق || Je vous rapporterai sommairement tout ce qui se passa en cette occasion اول خصوصده جریان ایتمش احوالك جمله‌سنی علی طریق الاختصار سكا نقل وبیان ایده‌جكم

SOMMATION. Action de sommer. V. Sommer || Sommation verbale, par écrit انذار صورتیله لسانًا یا تحریرًا تنبیه Trois sommations اوچ دفعه انذار صورتیله اولان تكلیفلر Cette place s'est rendue à la première sommation بو قلعه انذار صورتیله اولان استیمان ایلدی ـ اوّلكی تكلیفده تسلیم اولندی

Il signifie aussi, l'acte par écrit contenant la sommatioo faite en Justice *T.* من قبل الشرع تنبیهی حاوی ویریلان اشته مراسله || Voilà les trois sommatioos qui lui ont été faites فلانك حقنه من قبل الشرع تنبیهی حاوی ویریلان اوچ قطعه مراسله‌لر طرفنه ارسال اولنمشدر

SOMME. Charge, fardeau que peut porter un cheval, un mulet, etc. *A.* حمل pl. احمال ـ حمولة *P.* بار *T.* یوك || Somme de blé حنطه حموله‌سی de cordage اورغان یوكی

Bête de somme *A.* حمولة ـ دابّة حمّالة *P.* حیوان بار كش *T.* فرس ـ فرس حمّال || یوك طواری Cheval de somme یوك باركیری ـ اسب بار كش ـ حموله

SOMME. Quantité d'argent *A.* مبلغ pl. مبالغ ـ مقدار الدراهم *P.* vul. مقدار پول *T.* اقچه مقداری || La somme de trois mille livres اوچبیك غروشدن عبارت اولان مبلغ Ces trois sommes, jointes ensemble, font la somme de... بو اوچ مقدارك یكونی شو قدره بالغ اولور ـ مبلغی شو قدر در On lui donna une somme d'argent pour faire son voyage فلانه خرجراه اولمق اوزره شو مقدار اقچه اعطا اولندی Cette maison lui a coûté des sommes immenses بو خانه‌نك بناسنه مبالغ بیحدّ وپایان صرف اولندی

On appelle Somme totale, la quantité qui résulte de plusieurs sommes jointes ensemble *A.* جمعًا یكون *P.* شمار *T.* حاصل مصرفی || Somme totale, il en coûte tant صابینه‌نك طوپی جمعًا یكون شو قدره بالغ اولور

On dit proverbialement et adverbialement, Somme toute, pour dire, enfin *A.* الحاصل *P.* حاصل كار *T.* حاصلی || Somme toute, ce n'est pas un homme à qui on peut se fier الحاصل شایان اعتماد وامنیّت اوله‌جق آدم دكلدر Somme toute, qu'en sera-t-il? حاصلی اوله‌جغی ندر ـ On dit aussi, En somme || En somme, c'est un fort bon ami حاصلی بر ایو دوستدر

SOMME. Sommeil. V. ce mot.

SOMMEIL. Repos de l'animal, causé par l'assoupissement de tous les sens *A.* نوم *P.* خواب *T.* اویقو || Profond sommeil نوم عمیق *P.* خواب گران *T.* آغر اویقو tranquille *A.* نوم نُقاع ـ نوم ساكن *P.* خواب راحت *T.* راحتلو اویقو doux *A.* نوم عذب *P.* خواب نوشین ـ خواب شیرین *T.* طاتلو اویقو inquiet *A.* نوم مختل *P.* خواب بی آرام ـ خواب آرام فرسا ـ گسل *T.* راحتسز اویقو interrompu *A.* نومٌ كثیر الفواصل *P.* خواب نا پیوسته *T.* اكسك اویقو ـ فاصله‌لو اویقو long *A.* نوم مدید *P.* خواب دراز *T.* اوزون اویقو Troubler, rompre le sommeil de quelqu'un اخلال نوم ـ اویقویه ایراث انقطاع ایتمك l'interrompre ایتمك اویقونك آره‌سنی كسمك

On dit figur., que le sommeil est le frère, est l'image de la mort *A* النوم تمثال الموت *P.* خواب نمونهٔ مرگست *T.* اویقو اولومك اورنكیدر

Sommeil, signifie aussi, une grande envie de dormir *A.* نُوام ـ میل الی النوم *P.* آرزوی خواب *T.* اویقو بصقلغی || Accablé, abattu de sommeil اویقو بصقلغیله درمانده Avoir sommeil آرزوی نوم مستولی اولمق

SOMMEILLER. Dormir d'un sommeil léger *A.* نعاس ـ نعس ـ استیسان *P.* درشكر خواب رفتن ـ به پینكی زدن ـ نویدن *T.* اویوقلمق ـ امزغنمق ـ شكر ایتمك ـ پینكلمك || Il n'avait pu dormir depuis quinze jours, mais il a sommeillé cette nuit اون بش كوندنبرو كوزینه اویقو كلمامشیكن بو كیجه اویوقلدی ـ استیسان ایلدی Je ne dormais pas tout-à-fait, je ne faisais que sommeiller كرچكدن اویومز ایدم انجق شكر ایدر ایدم

On dit figur. Sommeiller, pour dire, tomber dans quelque négligence *A.* تغفّل *P.* دوچار خواب غفلت ـ بغفلت افتادن شدن *T.* غفلت ایتمك || Il n'y a guère d'auteurs qui ne sommeillent quelquefois بین المؤلفین دوچار خواب غفلت اولمز مؤلّف یوقدر

SOMMELIER. Celui qui, dans une maison, a en sa charge le

linge, la vaisselle, le pain, etc. *A.* حافظ المخدع *P.* خوانسالار *T.* كيلارجى ـ سفره‌جى

SOMMELLERIE. Le lieu où le sommelier garde le linge, la vaisselle qu'il a en sa charge *A.* مخدع *P.* خورصلا *T.* كيلار

Il signifie aussi, la charge, la fonction de sommelier *A.* خدمة الحافظ المخدع *P.* خوانسالارى *T.* كيلارجيلق ـ سفره‌جيلق

SOMMER. Déclarer à quelqu'un qu'il ait à faire telle ou telle chose, sinon qu'on l'obligera *A.* تكليف ـ تنبيه بالانذار بالايعاد *T.* قورقتمه صورتيله تكليف ايتمك ‖ Je l'ai sommé de payer اقچه‌نڭ اداسنى فلانه تنبيه ايلدم de sortir de la maison qu'il tient de moi طرفمدن استكرا ايلديكى خانه‌دن خروجنى قورقتمه صورتيله فلانه تكليف ايلدم On a sommé le gouverneur de se rendre استيمان ايلمسى خصوصى قلعه محافظنه انذار وايعاد صورتيله تكليف اولندى ـ On dit, Sommer quelqu'un de sa parole, pour dire, lui demander qu'il tienne sa parole بركمسنه‌يه ايتديكى وعدڭ انجازينى انذار وايعاد صورتيله تكليف ايتمك

SOMMET. Le haut, la partie la plus élevée d'une chose *A.* رأس pl. رؤس ـ قمّة pl. قمم ـ مخرم pl. مخارم *P.* سر ـ آهانه *T.* باش ـ تپه ‖ Sur le sommet d'une montagne رأس جبلده Au sommet d'un rocher قمّهٔ صخرده ـ قيانڭ تپه‌سنده باشنده

Le sommet de la tête *A.* مفرق pl. مفارق ـ قمّة pl. قمم *P.* باش تپه‌سى *T.* جكاده ـ تارك ـ On dit figur. Le sommet d'un angle, pour dire, la pointe d'un angle *A.* رأس الزاوية

Il se dit au pluriel, pour exprimer de hautes montagnes qu'on aperçoit de loin *A.* جبال شاهقة ـ جبال شامخه *P.* كوهاى عيّوقه سر جكمش طاغلر ـ يوكسك طاغلر *T.* بلند بالا

SOMMIER. Cheval de somme. V. Somme.

Sommier, signifie aussi, un matelas de crin servant de paillasse *T.* آت قيليله طولمش مندر

SOMMITÉ. L'extrémité du haut des herbes, des fleurs et des branches d'arbres *A.* انف pl. آناف *P.* سر *T.* اوج ‖ La sommité des branches دالّلرڭ اوجلرى ـ آناف اغصان

Il se dit aussi de la partie la plus élevée de plusieurs choses *A.* رأس pl. رؤس ـ ذروة ـ اعلا pl. اعالى *P.* بالا *T.* تپه ـ بالاى قلعه ـ اعلاى قلعه ‖ La sommité d'une tour يوقارى قلعه‌نڭ يوقاريسى V. Sommet.

SOMNAMBULE. Noctambule. *A.* سيّار بالليل نائماً *P.* خوابندهٔ شبروان *T.* كيجه اويور ايكن كزن

SOMNAMBULISME. Noctambulisme. V. ce mot.

SOMNIFÈRE. Qui provoque le sommeil *A.* منوّم pl. منوّمات ـ مرقد ـ داعى الى النوم *P.* خواب آور *T.* اويوديجى ـ كلنجك جيچكى ‖ Le pavot est somnifère اويقو كتوريجى داعئ نومدر ـ منوّمدر ‖ Il faut donner les somnifères avec précaution ادويهٔ مرقده‌يى كمال احتراز ايله ويرملو در

SOMPTUAIRE. Il se dit des lois, des réglemens qui ont pour but de restreindre le luxe *A.* pl. قوانين او نظامات لمنع الاسرافات ‖ Réglement somptuaire منع اسرافاتى حاوى بر قطعه نظامنامه

SOMPTUEUSEMENT. D'une manière somptueuse *A.* بالاحتشام ـ فخوراً ـ غنيّاً *P.* بدارات وحشمت *T.* عنوان ايله

SOMPTUEUX. Magnifique, de grande dépense *A.* محتشم ـ كثير الاحتشام ـ فاخر *P.* گرانمايه ـ پر دارات وحشمت *T.* عنوانلو ـ لباس فاخر ‖ Habit somptueux بهاسى آغر ـ احتشاملو ـ حشمت وعنوانلى festin بهاسى آغر بر لباس ـ جامهٔ گرانمايه چوق بر ضيافت Le train de cet ambassadeur était somptueux بو ايلچينڭ دائره‌سى عنوانلو ايدى ـ Il se dit aussi des personnes ‖ Il est somptueux en habits, en festins, en bâtimens ملبوسات وضيافتلر وابنيه خصوصنده احتشام ايله احتشامى چوقدر ـ مألوف بر آدمدر

SOMPTUOSITÉ. Grande et magnifique dépense *A.* حشمت ـ احتشام *P.* دارات *T.* عنوان ‖ Somptuosité en habits, en bâtimens ملبوسات وابنيه خصوصنده فرط احتشام On célébra cette fête avec une grande somptuosité بو عيد مبارك كمال دارات وحشمت ايله اجرا اولندى

SON. Pronom possessif *A.* ه pl. هم *P.* او ـ وى ـ اش *T.* ى ـ آنڭ ‖ Son pere *A.* ابه *P.* پدر او ـ پدرش *T.* پدرى ـ باباسى

SON. La partie la plus grossière du blé moulu *A.* نخالة *P.* سبوس ـ قبا ـ نخالهٔ غليظه *T.* كپك ـ كفسگ ‖ Gros son كپك Il en a tiré toute la farine, il n'en reste plus que le son دقيقڭ جملەسنى آلوب ياالكز نخالەسى قالدى

SON. Bruit, ce qui frappe l'ouïe *A.* صوت pl. اصوات ـ رنّة *P.* آواز ـ صدا *T.* سس ‖ Son aigu آواز تيز ـ كسكين صوت percant قبا سس ـ آواز تند ـ صوت غليظ grave سس

قولاغی دلر بر سس - آواز جگر دوز - صوت ثاقب - نافذ کورلده‌یجی - اواز ولوله ناک - آواز بلند - صوت جهیر éclatant صوت doux تمیز سس - آواز پاک - صوت نقی clair سس آواز - صوت خشین rude طاتلو سس - آواز شیرین - ملیح - اصوات مختلفه Les sons différents فاتی سس - درشت صوت Le son des paroles درلو درلو سسلر - اصوات گوناگون الفاظ L'oreille juge des sons سمع ممیز اصواتدر

Le son des cloches *A.* صلصلة الناقوس *P.* درنگ - جرنگ T. چاک چینقردیسی *T.* بانگ درای - || Au son de la cloche صلصلهٔ ناقوس هنگامنده

Le son du tambour *A.* دردار *P.* بانگ دهل *T.* طاول سسی || Publier quelque chose au son du tambour بر شیئی دردار طبل اطبال طبل ایله - وکوس ایله اشاعه ایتمک

Le son de la trompette *A.* صوت الشبور - صاخة الشبور *P.* طراپتدنک اوتمسی - طرامپته سسی *T.* ولولهٔ نای رویین

Le son de la voix de celui qui chante *A.* نغمة pl. نغمات *P.* نوا *T.* ازکی || Cette chanteuse a une belle voix, mais elle ne forme pas bien ses sons شو مغنیه‌نک صداسی لطیفدر انجق لایقی اوزره اجرای نغمات ایتمز

Le son des instrumens de musique *A.* طنطنة *P.* درنگ - چغار *T.* طنقردی

SONDE. Instrument dont on se sert pour sonder la mer, les rivières *A.* بلد *T.* اسقندیل || Jeter la sonde القای بلد ایتمک - اسقندیلی براقمق Dans ce détroit-là il faut toujours avoir la sonde à la main بو بوغازده اسقندیل دائما در دست اولملو در

On appelle Sonde de terre, une espèce de tanière, qu'on enfonce dans la terre pour reconnaître les différentes couches du terrain *T.* شیش

Sonde. Instrument dont les chirurgiens se servent pour sonder l'état des plaies *A.* مسبار - محراف - محجاج *T.* میل || Une sonde pour les plaies جراحتلری یوقلمغه مخصوص اولان مسبار

SONDER. Reconnaître par le moyen d'une sonde, la qualité du fond ou la profondeur d'un lieu dont on ne peut voir le fond *A.* اقتیاس بالبلد - تقدیر بالبلد *T.* اسقندیللمک - نهری اسقندیل ایله || Sonder la rivière اسقندیل ایله یوقلمق - یوقلمق - On dit figur. Sonder le gué, Sonder le terrain, pour dire, tâcher de connaître, s'il n'y a point de danger dans une affaire, et comment il faut s'y prendre کیفیت حالی اسقندیللمک - صورت حالی -

On dit, Sonder quelqu'un, pour dire, tâcher de découvrir sa pensée *A.* استشعار ما فی البال *T.* اسقندیللمک - ضمیری - Je l'ai sondé là-dessus فلانی اول خصوصده اسقندیللدم || یوقلمق فلانک ضمیرینی یوقلدم

Dans ce sens, il se dit aussi en d'autres phrases, et alors on emploie les mots *A.* استکناه - استقصاء فی الغور *P.* ژرفی جستجو کردن - بژرفی رسیدن *T.* کنهی آرامق || Il n'appartient pas à l'homme de sonder la profondeur, les abimes des jugemens de Dieu مقدرات الهیه‌نک غورینی استکناه ایتمک طاقت بشردن خارج بر معنا در Il n'appartient qu'à Dieu de sonder les coeurs استکناه زوایای قلوب وضمایر جناب حقه مخصوصدر

Sonder, signifie, en termes de Chirurgie, chercher avec un instrument, dans le corps humain, la cause cachée de quelque mal, ou l'état d'une plaie *A.* سبر - محارفة - حج *T.* میل ایله یوقلمق || Sonder une plaie یاره‌یی میل ایله یوقلمق Ce chirurgien n'a pas la main rude, il sonde fort doucement بو جراحک الی آغر دکل کمال خفت ایله یاره‌یی میل ایله یوقلر

SONDEUR. Celui qui sonde *A.* مقدر بالبلد *T.* میل ایله یوقلییجی

SONGE. Rêve d'une personne qui dort *A.* حلم pl. احلام - واقعه - دوش *T.* بوشپاس - خواب *P.* رؤی pl. رؤیا || Un beau songe, un songe agréable رؤیای لطیف واحسن fâcheux فاریشق رؤیا confus رؤیای موحش suivi رؤیای متصل Expliquer, interpréter les songes تعبیر رؤیا ایتمک - On dit figur., que les choses de ce monde ne sont qu'un songe امور دنیا محض ظل وخیالدر - محض رؤیا در Et que la vie n'est qu'un songe عمر انسان محض رؤیا در

On dit d'un homme qui se repaît de vaines espérances, qu'il fait de beaux songes, qu'il passe sa vie dans des songes de bonheur مأمولات بی اساس - آمال باطله ایله صفایاب اولور اوقات عمری اوهام وخیالات دلفریب ایله امرار ایدر - ایلد

En songe. Expression dont on se sert en parlant des songes qu'on a eus *A.* فی المنام - فی عالم المنام *P.* در خواب *T.* رؤیاده - عالم معناده - عالم مثالده - دوشده || Un ange lui apparut en songe عالم معناده کندویه بر ملک معاین

Il me semblait en songe que . . . عالم منامده بكا شويله كوربنور ايديكه اولمشدر

SONGE-CREUX. On appelle ainsi un homme qui est dans l'habitude de rêver profondément *A.* مستغرق فى اوهام الباطلة *P.* بوش خياللره طالغن *T.* شناور درياى اوهام وخيالات - بوش خياللر قورار

SONGE-MALICE. Celui qui fait souvent quelque malice *A.* فاسد الفكر *P.* بد سگال *T.* يرامز صانيجى - يرامز فكرلو

SONGER. Faire un songe *A.* رؤية الرؤياء - انحلام *P.* خواب ديدن *T.* دوش كورمك - دوشده كورمك - واقعه كورمك || Qu'avez-vous songé cette nuit? بو كيجه نه كونه رؤيا كوردك || Je dormais, et je songeais que . . . نائم اولوب عالم مثالده كورر . . . || J'ai songé que j'étais . . . عالم منامده كوردمكه شويله ايدم ايدمكه

SONGER. Penser, considérer *A.* تفكر - ملاحظة - تقليب الفكر - اماله الفكر - صرف الذهن *P.* انديشيدن - انديشه كردن *T.* دوشونمك || Toutes les fois que j'y songe هرقنغى وقتده بوكا ملاحظه ايدر ايسدم كندو || Songez à vos affaires اموركه اماله فكر ايله || Il y faut songer plus d'une fois بوكا مرة بعد اخرى تقليب افكار اولنمق اقتضا ايدر || Vous n'y songez pas بو بابده اصلا صرف ذهن ايتميورسك || Songez qu'il y va de votre honneur عرض وناموسكه طوقنور مواددن ايدوكنى ملاحظه ايله

SONGER. Avoir quelque vue, quelque dessein *A.* انتوا - تنوى - نيت *T.* آهنگ كردن - آهنگيدن *P.* عزم وقصد - فكر تزوج || Il ne songe pas à se marier فكرده اولمق - ايتمك || Il songe à acheter cette maison بو خانه نك فكرنده دكلدر || Il ne songe qu'à son salut سلامت مبايعه سى نيتنده در غيرى بر شيئه صرف - حالندن غيرى بر شئ فكر ايتمز ذهن ايتمز

On dit, qu'un homme songe creux, pour dire, qu'il rêve profondément à des choses chimériques اوهام وخيالات باطلديه ذاهب بوش قورنتيلره تابع - بر آدمدر

SONGEUR. Celui qui raconte ses songes *A.* ناقل الرؤياء *P.* خواب گوى *T.* دوش نقل ايدر

SONNA. Nom d'un livre qui contient les traditions de la religion Mahométane *A.* كتاب السنن

SONNAILLE. Clochette qu'on attache au cou des bêtes *A.* جرس *P.* زنگ *T.* چينغرداق

SONNAILLER. Sonner souvent *A.* نقس الناقوس متتابعا *P.* پياپى چرنگانيدن *T.* آره لقسز چاك چالمق || On ne fait que sonnailler dans ce couvent بو مناسترده آره لقسز چاك چالرلر

SONNANT. Qui rend un son distinct *A.* طنان *P.* آواز زن *T.* سسليجى - طاقردايجى || De l'étain sonnant رصاص طنان - سسليجى قلاى

On appelle Horloge, montre sonnante, celles qui sonnent les heures *A.* ساعة دقاقة *P.* ساعت خود زن *T.* چالر ساعت

Et l'on dit, Espèces sonnantes, pour dire, monnaie *A.* نقد ناطق *T.* نقد اقچه || Il m'a payé en espèces sonnantes au cours de ce jour اقچه يى بو كونكى كونك فيئات رايجى اوزره بكا نقدا ادا ايلدى

SONNER. Rendre un son *A.* تصويت - طنّ *P.* آوازيدن - آواز زدن *T.* سسلنمك - سس ويرمك - اوتمك - طاقردامق - سس چيقارمق || Cet écu est faux, faites le sonner, et vous verrez qu'il ne vaut rien بو سكه قلبدر سسلندرسدك هيچ ايشه يرامديغى معلومك اولور

En parlant des cloches *A.* تصلصل الناقوس *P.* جرنگيدن - بانگ زدن *T.* چالنمق || La cloche a sonné ناقوس تصلصل ايلدى - چاك چالندى - On dit aussi, Les vêpres sonnent dans la paroisse محلّه ده ايكندى نمازى چاكى چالنور || Voici midi qui sonne اشته اويله ساعتى چالنور

En parlant de la trompette *A.* نقر فى الشبّور - تصويت *P.* الشبّور - جغار زدن *T.* آهنگ زدن - سسلنمك - اوتمك || J'entends sonner la trompette صوت شبّور مسموعم اوله يور - طرامپته سسى ايشيديورم

En termes de Grammaire, Il se dit des lettres qui doivent être pleinement exprimées dans la prononciation *A.* تصويت الحروف المستعلية *P.* حرف در تلفّظ صدا زدن *T.* حرف تلفظده سس چيقارمق || Cette lettre doit toujours sonner حروف مستعليدن اولان فلان حرف تلفظده دائما صدا ويرملو فلان حرفى دائما اظهار صوت ايله تلفظ ايتملو در - در

On dit aussi, qu'un mot sonne bien à l'oreille, pour dire, que le son en est agréable *A.* تفريح السامعة *P.* بگوش خوش آمدن *T.* قولاغه خوش كلمك - قولاغه طاتلو كلمك - On dit proverb., qu'une action sonne bien, sonne mal dans le monde,

pour dire, qu'elle est bien ou mal reçue du public فلان مادّه‌نک — آوازه‌سی خلقک قولاغنه خوش کلور یاخود خوش کلمیور مسامع ناسی تفریح یاخود تخدیش ایدر

On dit figur. Faire sonner bien haut une action, une victoire, un service, etc. pour dire, les exagérer beaucoup *A.* اذراء *P.* بلند نمودن *T.* عیّوقه چیقارمق — پک اوچورمق

Sonner, est aussi actif dans ces phrases, Sonner une cloche *A.* نقس *P.* چاکی — چاکی چالمق *T.* درایرا چرنگانیدن — چینغرداغی چینغرداتمق Sonner la sonnette اوتدرمک — On dit aussi, en termes de guerre, Sonner la charge یورویش طرامپتدسنی Sonner la retraite رجعت طرامپتدسنی چالمق چالمق Sonner à cheval, pour dire, faire monter à cheval آتلره بندرمه طرامپتدسنی چالمق

On dit proverb., qu'il est temps de sonner la retraite, pour dire, qu'il est temps de se retirer du commerce du monde طریقهٔ انزوایه سلوک ایلمنک وقتی کلدی

SONNET. Ouvrage de Poésie, composé de quatorze vers *A.* غزل pl. غزلیّات

SONNETTE. Clochette dont on se sert pour appeler, ou pour avertir quelqu'un *A.* جرس *P.* زنگچه *T.* چینغرداق ‖ Tirez la sonnette, afin qu'on vous vienne ouvrir la porte قپویی آچدرمق ایچون چینغرداغک ایپنی چک

Sonnette, se dit aussi d'un grelot qui est creux, et dans lequel il y a un petit grain de fer qui fait sonner quand on l'agite *A.* جلجل pl. جلاجل *P.* زنگلیچه *T.* چکراغو ‖ Attacher des sonnettes au cou d'un chien کلبک بوغازینه چکراغو اصدرمق

SONNEUR. Celui qui sonne les cloches *A.* ناقس الناقوس *P.* چاکت *T.* درایزن ‖ Payer les sonneurs چاکت چالیجیلرک اجرتنی ادا ایتمک

SONORE. Qui a un son éclatant *A.* جهیر — طنّان *P.* صدای جهیر *T.* کورلده‌یجی ‖ Une voix sonore ولولدناک کورلده‌یجی سس

On le dit aussi des lieux qui rendent bien la voix *A.* مصدی — یانقولو برمحل *T.* جای عکس انداز صدا *P.* محل مردّ الصدا

SOPEUR. Engourdissement voisin du sommeil *A.* سبات

SOPHA. V. Sofa.

SOPHISME. Raisonnement subtil et captieux, capable d'induire en erreur, et qui n'a que l'apparence de la vérité *A.* اغلوطة pl. اغلوطات — مغلطة — مغلّط *P.* کلام مغلط آمیز *T.* سخن مغلطه یاکلتمج مغلطه‌لو سوز — سوز ‖ Prenez garde à cet argument, c'est un sophisme سرد اولنان دلیله وجود ویرمکدن حذر ایله زیرا برکلام مغلطی کشف محض مغلطه در Découvrir un sophisme ایتمک

SOPHISTE. Celui qui fait des argumens captieux *A.* موجد ایجاد ساز سخن مغالطه *P.* موجد المغالطات — الاغلوطات *T.* مغلطه‌لو سوز یپان آمیز ‖ Ce n'est pas un philosophe, c'est un pur sophiste فیلسوف دکل صرف بر موجد مغالطاتدر

SOPHISTIQUE. Captieux, trompeur *A.* مغلط *P.* مغالطه آمیز *T.* مغلطه‌لو ‖ Argument sophistique برهان مغلط

SOPHISTIQUER. Subtiliser avec excès *A.* اعمال الاغلوطات — مغلطه‌لو سوز *T.* سخن مغلطه آمیز گفتن *P.* اعمال المغالطة بو مؤلف علی ‖ Cet auteur sophistique sans cesse سویلمک الدوام اعمال مغالطات ایدر V. aussi Subtiliser.

Sophistiquer. Altérer, falsifier une liqueur, une drogue, en y mêlant quelque chose d'étranger *A.* تغشیش *P.* غش آلود کردن *T.* حیله قاتمق ‖ Les marchands sont sujets à sophistiquer les drogues les plus précieuses تجار طائفه‌سی زیاده ذیقیمت زیاده قیمتلو عقاقیره حیله — عقاقیری تغشیشه مبتلا درلر — خمری تغشیش ایتمک Sophistiquer du vin قاتمغه مبتلا درلر باده‌یه حیله قاتمق

SOPHISTIQUERIE. Fausse subtilité dans le discours *A.* مغالطه سوزده مغلطه‌جیلق *T.* مغالطه آمیزی در سخن *P.* فی الکلام

Il signifie aussi, frelaterie, altération dans les drogues *A.* غش — مغشوشیّت *P.* غل وغش آمیزی *T.* قاتلمش حیله ‖ Il y a de la sophistiquerie dans ce vin بو باده‌یه قاتلمش حیله وار در

SOPHISTIQUEUR. Celui qui falsifie les drogues *A.* مغشش *P.* غل وغش آمیزنده *T.* حیله قاتیجی

SOPORATIF. Qui a la vertu d'endormir *A.* منوّم — مرقد *P.* خواب آور *T.* اویقو کتوریجی ‖ L'opium est fort soporatif افیون منوّم شدید در Les drogues soporatives عقاقیر منوّمه Le laudanum est un grand soporatif افیون خلاصه‌سی اعظم منوّماتدندر

SOPOREUX. T. de Méd. Qui cause un assoupissement dangereux *A.* مسبت

SOR. T. de Faucon. V. Saure.

SORBE. Fruit du sorbier. V. Corme.

SORBET. Sorte de boisson sucrée *T.* شربت

SORBIER. Arbre. V. Cormier.

SORCELLERIE. Opération de sorcier *A.* سحر *P.* افسون – فسونكارى – جادويى – سحربازى *T.* كوز باغيجيلق – سحربازلق || Il y a de la sorcellerie à cela بونده سحروار در

SORCIER. Celui qui, selon l'opinion du peuple, a un pacte avec le diable pour faire des maléfices *A.* ساحر pl. ساحرين – معقد pl. معقدين *P.* فسونا – افسونكار – جادو – سحرباز *T.* كوز باغيجى || Il y a des pays où l'on brûle les sorciers بعض مملكتلرده ساحرلرى آتشه القا ايدرلر

SORDIDE. Il se dit des personnes qui ont une avarice sale, vilaine *A.* دنيق – مغسول المزاج *P.* سيهدست – نامرد *T.* مردار جمرى – الچق جمرى – مردار – طبيعتى || C'est un homme avare, vilain, sordide بخيل ولئيم ودنيق بر آدمدر C'est un avare des plus sordides بغايت طبيعتى مردار بر جمريدر

SORDIDEMENT, adv. *A.* دنيئاً – مغسولاً – بالغسالة *P.* با سيهدستى – نامردانه *T.* جمريلك ايله

SORDIDITÉ. Mesquinerie *A.* غسالت *P.* نامردى – سيهدستى *T.* جمريلك

SORNETTES, au pluriel. Discours frivole *A.* pl. تردات *P.* سخنهاى هرزه *T.* خلطيات || Il ne dit que des sornettes صحبتى خلطياتدن عبارتدر

SORORIAL. T. de Jurisp. Qui concerne la soeur *A.* اختى *P.* خواهرى *T.* قز قرنداشك || Chaque part sororiale قز قرنداش حصه‌لرينك هر برى

SORT. La destinée considérée comme cause des événemens de la vie *A.* طالع *P.* اختر *T.* فلك || Le sort l'a ainsi ordonné مقتضاى حكم طالع بويله ايمش Le sort le veut ainsi فلك بويله ايجاب ايلدى – طالع بويله در Les caprices du sort فلكك همنقش بوقلمون تصرفاتنا در برابر Le sort aveugle پوشيده چشم اولان فلك نا سازكار گوناگونى كوزى كور اولان فلك – چشم كور آسمان –

Il se prend aussi pour l'effet de la destinée *A.* قسمت – نصيب – بخت *P.* وايه – روزى *T.* قسمت || Je plains votre sort قسمتكك بويله اولديغنه تأسف ايدرم Son sort est heureux قسمتى مقارن يمن وسعادتدر – ميمون البختدر Son sort est malheureux قسمتى مقارن – بد بخت بى وايه در – مشئوم البختدر Son sort est déplorable قسمتى محل تفجع ومرحمتدر ادبار ونكبتدر Le sort des armes نصيب حرب وجدال Tel est le sort des conquérans جهانگيرلرك قسمتى بويله اوله كلمشدر Je suis inquiet sur son sort قسمتى نه كونه ظهور ايده‌جكى انديشه‌سيله مضطرب البالم

SORT. Manière de décider par le hasard *A.* قرعة – زلم *P.* پشك *T.* قرعه || Le sort est tombé sur un tel قرعه فلانك اسمنه – فلانه چيقدى – دوشدى Le sort en a décidé قرعه‌نك حكمى قرار بولدى Les élections se font par le sort امر انتخاب طرح انتخاب ماده‌سى قرعه طريقيله قرار – زلم ايله قرارگير اولور – بولور – On dit figur. Le sort en est jeté, pour dire, le parti en est pris قرار مصلحتك قرعه‌سى آتلدى بتدى

SORT PRINCIPAL, se dit en termes de Pratique, du capital d'une rente qui produit des intérêts *A.* رأس المال *P.* سرمايه *T.* اصل – آنا – مال || Il a payé les intérêts, il ne doit plus que le sort principal مرابحه‌يى بالتمام ادا ايتمش اولديغندن ذمتنده ياالكز اصل مال قالدى

SORT. Paroles, caractères, drogues, etc. par lesquelles le peuple croit qu'on peut produire des effets extraordinaires *A.* عوذة – اخذة *P.* افسون *T.* نسخه – سحرلو شئ || On dit qu'on a jeté un sort sur un tel vignoble, sur les troupeaux d'un tel فلانك باغنه ياخود قيونلرى سوريسى اوزرينه نسخه آتلديغى منقولدر Il prétend qu'on lui a donné un sort كنديه بر اخذه ويرلديكنى ادعا ايدر

SORTABLE. Convenable *A.* لايق – اليق – موافق – اوفق – احرا – جدير *P.* سزا – جسپان *T.* ياقشق || Un mariage sortable اليق واوفق بر نكاح Cet emploi-là n'est pas sortable pour vous بو منصب سكا لايق دكلدر Cela n'est pas sortable à votre condition سنك حالنه جسپان شئ دكلدر

SORTE. Espèce, genre *A.* نوع pl. انواع – جنس pl. اجناس *P.* گونه *T.* درلو || Un marchand qui a de toutes sortes d'étoffes اجناس امتعه واقمشه‌يه مالك بر بازركان Toutes sortes de livres ne sont pas bons هر جنس كتاب شايان اعتبار دكلدر Une bibliothèque où l'on trouve toute sorte de livres انواع كتابى مشتمل بر كتبخانه Il ne faut pas se fier à toute sorte de gens هر جنس آدمه اعتماد ايتمك جائز دكلدر Quelle sorte de plante est-ce là? بو نه جنس نباتدر

SORTE, signifie aussi, manière, façon *A.* وجه – اسلوب *P.* طرز *T.* دكلو – شكل || Quel droit avez-vous pour parler, pour agir de la sorte? بو وجهله تكلمده وبو طرز اوزره

حركتده استحقاقك ندر Voilà une sorte d'habillement qui lui va bien اشته فلانه یاقشور بر طرز لباس

On dit également en bien et en mal, Un homme de sa sorte, de votre sorte *A.* كمثل ـ كك *P.* مانند ـ چون *T.* مثللو ـ كبی | C'est un homme de votre sorte سنك مثللو بر آدمدر C'est bien à un homme de sa sorte à se vouloir égaler à vous سنكله معادله ومساوات قیدینه دوشمك انجق آنك كبی بر آدمك ایشیدر

De sorte que, En sorte que. *A.* بهذا الوجه *P.* بدآنسانكه *T.* بو منوال اوزره كه ـ آنجلین كه ـ شویله كه || De sorte qu'il fut contraint de se retirer شویله كه كیرو چكلمه مجبور اولمشدر

On dit aussi, Faire en sorte que... صورتنی ـ طریقنی بولمق || Faites en sorte qu'il soit content فلانك ارضاسی بولمق صورتنی بول

SORTIE. Action de sortir *A.* خروج *P.* بیرون شدن *T.* چیقمه ـ || Il a gardé la chambre depuis un mois, voilà sa première sortie طشره‌یه چیقمه بر آیدنبرو اوطه‌سندن طشره وضع قدم ایتمش اولمیوب اشته بو كون ابتدای خروجیدر Depuis sa sortie du royaume درون ملكدن خروجی وقتندنبرو ـ ملكك ایچندن چیقدیغی ـ ملكدن دیشارو چیقه‌لیدنبرو ـ دمدنبرو ـ Il se dit aussi de l'action par laquelle les assiégés sortent de leurs forteresses pour attaquer les assiégeans || Les assiégés firent une grande sortie محصورین محاصرین اوزرینه هجوم كلیتلو ـ ایچون كلیتلو عسكر ایله قلعه‌دن خروج ایلدیلر عسكر اخراج ایتدیلر Ils font des sorties de six cents hommes درون قلعه‌دن آرالق آرالق التیشر یوز نفردن عبارت عسكر محاصرین Faire des sorties avec de la cavalerie اخراج ایدرلر اوزرینه درون قلعه‌دن آتلو عسكر ایله بر قاچ كره خروج ـ آتلو عسكری چیقارمق ـ ایتمك

On dit figur. Faire une sortie à quelqu'un, pour dire, lui faire une rude réprimande بر ـ بر كمسنه‌یه بر ایو چیقش ایتمك ایو آلابانده ویرمك

Sortie, se dit aussi pour Transport au dehors *A.* نقل ـ اخراج *P.* الی الخارج *T.* بیرونسازی طشره كوتورمه || L'entrée et la sortie des marchandises اموالك ادخال واخراجی Droits d'entrée et de sortie ادخال واخراج عوائدی

Sortie. Issue, endroit par où l'on sort *A.* مخرج pl. مخارج *P.* جای خروج *T.* چیقه‌جق یر || Cette maison a deux sorties ایكی چیقه‌جق ـ بو خانه‌نك ایكی مخرجی وار در یری وار در

À la sortie, signifie, au moment que l'on sort *A.* فی الخروج ـ فی الختام *P.* در وقت خروج ـ در انجام *T.* چیقدیغی حكامك مجلس || À la sortie des juges تمامنده ـ وقتنده چیقه‌جقلری وقتنده ـ شرعدن حین خروجلرنده À la sortie de l'hiver قیشك تمامنده ـ ختام شتاده du dîner اویله طعامنك وعظك ختامنده À la sortie du sermon آخرنده ـ ختامنده

SORTILÉGE. Maléfice dont se servent les sorciers *A.* رقیة pl. رقی *P.* افسونكاری *T.* جادولق || On dit que ce berger a fait mourir plusieurs bestiaux par sortilége بو چوبان رقیه ایله وافر حیوانات اهلاك ایتدردیكی منقولدر

SORTIR. Passer du dedans au dehors *A.* خروج *P.* بیرون شدن *T.* دیشارو چیقمق ـ چیقمق || Sortir du royaume, de la chambre درون ملكدن یا اوطه‌دن چیقمق du port لیماندن نمازدن ایچندن خروج ایتمك Sortir de la messe, de table ماى نهر وطعامدن چیقمق La rivière est sortie de son lit خانه‌سندن خروج ایلدی Il sort de cette source une grande quantité d'eau بو پیكاردن كلیتلو صو چیقار Sortir au-devant de quelqu'un ـ اوكنه چیقمق ـ بر كمسنه‌نك استقبالنه چیقمق Il se dit aussi par rapport au temps || Sortir de l'hiver قیشدن de l'enfance حال وقت صباوتدن چیقمق de nourrice رضاعتدن چیقمق ـ Et par rapport à l'état, à la condition où l'on est || Sortir de maladie, d'apprentissage, de charge حال مرضدن یاخود شاكردلكدن یاخود منصبدن چیقمق ـ On dit figur. Sortir d'une affaire à son honneur, pour dire, s'en tirer avantageusement بر كمسنه بر مصلحتدن عرضیله چیقمق Sortir de son devoir, des bornes de son devoir بر كمسنه اوزرنده رعایتی لا بد ـ لازم اولان واجبات حالك حدودندن چیقمق des bornes اولان واجبات حالك حدودینی تجاوز ایتمك de la bienséance حدود ـ حدود حسن ادبی تجاوز ایتمك de la modestie حدود عفاف وصلاحی حسن ادبدن چیقمق تجاوز ایتمك ـ Et Sortir du sujet, pour, Dire des choses qui n'y appartiennent pas صدددن خارج ـ صدددن چیقمق ـ كلام سویلمك ـ Et en termes de danse et de musique, Sortir de cadence, de mesure اصولدن دوشمك ـ اصولدن چیقمق

On dit, Sortir de prison, pour dire, être élargi *A.* ستخلاص

اززندان رها یافتن *P.* خروج من المحبس ـ من المحبس حبسدن قورتلمق ـ حبسدن چیقمق *T.*

Sortir. Pousser au dehors, commencer à paraître *A.* ـ طلوع *T.* بدید آمدن ـ سر نمودن ـ سر زدن *P.* ظهور ـ نبوت اوج کوسترمك ـ باش کوسترمك ـ چیقمق || Les fleurs commencèrent à sortir چیچکلر شکوفدلر طلوع وظهوره باشلادی Il lui sortit un bubon بدننده بر چبان چیقدی اوج کوستردی Cet enfant n'a plus la fièvre, depuis que la petite vérole est sortie بو چوجوغك حماسی چیچککث طلوعندنبرو مندفع اولمشدر Il lui est sorti une dent باش ـ بر دیشی طلوع ایلدی کوستردی

On dit, Faire sortir une pensée, pour dire, l'exprimer davantage, la développer *A.* ایضاح *P.* وا کردن *T.* آشکاره‌یه ـ آچمق چیقارمق || Des expressions heureuses et qui font sortir la pensée ایضاح معنایی مستلزم اولەجق تعبیرات لایقه On dit aussi, Cette pensée ne sort pas assez بو معنا کما هو اللایق واضح دکلدر

Sortir, signifie aussi, exhaler *A.* خروج ـ انتشار *P.* بر ـ چیقمق *T.* افشانده شدن ـ بر انگیخته شدن ـ خاستن || Il sort une agréable odeur de ces fleurs بو ازهاردن بایلمق بر رایحهٔ طیبه منتشر اولور Il sort une grande chaleur de ce fourneau بو فورون ـ بو فوروندن بر حرّ شدید منتشر اولور ایچندن شدید بر صجاق چیقار

Il signifie aussi, être issu *A.* نشأت *P.* نشأت یافتن ـ زادن *T.* نشأت بولمق ـ طوغمق ـ چیقمق || Il sort de bonne race عرق کریمدن نشأت ایتمشدر de parens illustres آبای جلیل Quand بهزاد بر آدمدر ـ الشاندن نشأت بولمش بر آدمدر les étalons sont vieux, les chevaux qui en sortent sont faibles آت یاشلو اولنجه طوغان بارکیرلر ضعیف اولور

On dit, Au sortir, pour dire, au moment que l'on sort *A.* عند الخروج *P.* دردم بیرون آمدن *T.* چیقلدیغی ـ چیقدقده || Au Sortir de là اول محلدن خروجنده وقتده Je l'attendis au sortir du logis, du conseil خانەسندن ویاخود مجلس بشکدن Au sortir du berceau شورادن چیقدیغی وقتی کوزتدم de l'enfance حال طفولیتدن خروجنده چیقدیغنده

Sortir, est aussi actif dans quelques phrases *A.* اخراج *P.* بدر کردن *T.* چیقارمق || On l'a sorti d'une affaire fâcheuse فلانی بر مصلحت موحشه ایچندن اخراج ایتدردیلر

En termes de Pratique, on dit, qu'une somme de deniers, un effet mobilier sortira nature de propre, pour dire, qu'il sera réputé et partagé comme propre اشبو مبلغ ویاخود ممکن النقل اولان فلان مال ملك موروث عد اولنەرق آکا کوره تقسیم اولنور مقولەدندر

Sorti. *A.* ثابت *A.* مخرج *P.* بیرون آمده *T.* چیقمش *P.* سر زده *T.* باش کوسترمش

SOT. Qui est sans esprit et sans jugement *A.* احمق ـ دائق ـ *P.* لغوب *T.* بودالە ـ اوعوز ـ سبکمغز ـ کول || Une sotte femme احمق بر قاری ـ بر مرئهٔ حمقا Je ne le croyais pas si sot ni si étourdi qu'il est بو درجەده احمق وسرسم اولدیغنی بیلمز ایدم ـ On dit proverb. d'un homme absolument bête, que c'est un sot en trois lettres *A.* احمق من هبنقة *T.* قاتمر بودالە

Il se dit aussi des choses *A.* باهر الحماقة *P.* حماقت آلود *T.* بودالە کونه || Un sot dessein قصد باهر الحماقه Un sot discours بودالە کونه لاقردی ـ کلام حماقت آلود ـ Et proverb. À sotte demande, point de réponse احمق سؤاله جواب یوقدر

SOTTEMENT, adv. *A.* باللغابة ـ بالحماقة ـ بالحمق *P.* احمقانه *T.* بودالەجه || Il a répondu sottement احمقانه ـ باکولی جواب ویردی

SOTTISE. Qualité de ce qui est sot *A.* حماقت ـ حمق ـ *P.* دواقت ـ لغابت *T.* کولی ـ اوغوزلق ـ بودالەلق || La sottise de cet homme est si grande, que... حماقتی شول رتبەده La sottise de la plupart des pères c'est de croire leurs enfans parfaits اکثر آبانك حماقتی کندو اولادلرینی کامل ظن ایلملریدر ـ Il se dit aussi des actions || Il ne fait que des sottises کافهٔ افعالی حماقتدن عبارتدر Il faut toujours réparer ses sottises فلانك افعال حماقت آلودی دائما تعمیر واصلاح اولنمغه محتاجدر

Il se dit aussi des discours *A.* ترّه pl. ترهات ـ ابطولة pl. عبث ـ خلطیات ـ خلط کلام *P.* اباطیل *T.* سخن هرزه || Il n'ouvre la bouche que pour dire des sottises سوز شق شفه ایتدکجه دائما اباطیل وترهات تفوه ایدر

Il signifie aussi, parole ou action obscène *A.* فحش ـ رفث pl. فحشیات *P.* کار بیحیا ـ سخن بیحیا *T.* عارسزلق || Il est indigne d'un honnête homme de dire des sottises devant une femme زنان یانندده فحشیات سویلمك بر اهل عرض آدمه رفث وفحش کلامی یاقشمز ـ کوره یاقشور شئ دکلدر

SOU. Monnaie valant douze deniers *A.* فلس pl. فلوس *P.*

On dit d'un homme qui n'a point d'argent, qui n'a aucune propriété, qu'il n'a pas un sou, qu'il n'a pas un sou de bien *T.* مانقر ـ پول ـ پشيز بر پوله مالك دكلدر ـ فلس احمره محتاجدر

On dit, qu'un homme met sou sur sou, pour dire, qu'il ne fait qu'amasser de l'argent *A.* اذخار مال على المال *P.* دينار بر دينار برتهيدن *T.* اقچه اوزرينه اقچه ييغمق

On dit en termes de Palais, Venir au sou la livre, pour dire, être payé à proportion des deniers à partager *T.* غروش اوزرينه شو قدر اقچه اعتباريله داخل حساب اولمق || Dans une banqueroute, les créanciers qui sont sur l'ordre de distribution, sont payés au sou la livre sur le prix des meubles بر كمسنه نك افلاسی ظهورنده مقاسمه اولنه جق مالك دفترينه داخل اولان آلهجقلولرك هر بری غروش اوزرينه شو قدر اقچه اعتباريله داخل حساب اولنهرق صاتيلان اشيا بهاسندن كندوسنه اصابت ايده جك مقداری آلور

SOUBASSEMENT. Espèce de pente que l'on met au bas du lit, et qui descend jusqu'à terre *A.* سديل *P.* دامن *P.* اتكلك || Mettre les soubassemens à un lit يتاق سريری پرده سنه اتكلك وضع ايتمك

SOUBASSEMENT. T. d'Archit. Espèce de piédestal continu qui sert de base à un édifice *A.* قاعدة pl. قواعد *P.* پای *T.* آياق ـ ديركك اوتوراغی || Le soubassement d'une colonne اوتراق

SOUBRESAUT. Saut subit et à contre-temps *A.* قحزة pl. قحزات *P.* بر جستگی *T.* ديره نوب آتلمه || Ce cheval a fait trois soubresauts شو آت اوچ كره ديره نوب آتلدی Un carrosse rude qui donne des soubresauts ديره نوب آتيلور بر هنطو

On dit, Avoir des soubresauts dans les tendons, pour dire, y avoir des mouvemens convulsifs *A.* اختلاج الوشايظ *P.* سلاف *T.* كركرانك قطرداق اوجلرينك ديرنشی

On dit figur. Cette nouvelle m'a donné un furieux soubresaut, pour dire, qu'elle m'a causé une terrible émotion بو خبر بكا عظيم مرتبه خلجان درون ـ موجب خلجان عظيم اولمشدر عظيم قلق واضطراب ـ ويرمشدر

SOUCHE. Il se dit du tronc des arbres, ou de la partie du tronc accompagnée de ses racines, et qui reste après que l'arbre a été coupé *A.* جذل pl. اجذال ـ جذن *P.* تنهٔ درخت ـ تنپارهٔ بن درخت *T.* آغاج اومچه سی ـ آغاج كتوكی || On a arraché toutes les souches qui restaient dans cet endroit de la forêt اورمانك فلان محلنده قالمش آغاج اومچه لرينك مجموعی قلع واستيصال اولمشدر Grande souche ـ جذن كبير بو آغاج اومچه لری Ces souches ont repoussé ايری كتوك Brûler des souches كتوكلر يكيدن دال بوداق صالمشدر ـ يانقمق

On dit figur., qu'un homme est une vraie souche, pour dire, qu'il est stupide et sans action ـ كتوك كبی بر آدمدر جماد كبی بر آدمدر

SOUCHE, se dit figur. en termes de généalogie, de celui de qui sort une suite de descendans *A.* اصل ـ ارومة الشجرة النسل || صوی كوكی *T.* بيخ درخت نسل *P.* الشجرة النسب Adam est la souche de tout le genre humain حضرت ابو البشر ارومهٔ شجرهٔ نسل كافّة ـ ارومهٔ شجرهٔ نسل بنی آدمدر Robert le Fort est la souche de la maison de France الانامدر اصل النسب ـ فلان كشی ارومهٔ شجرهٔ آل ملوك فرانسه در ـ خاندان ملوك فرانساويه در On dit, Faire souche, pour dire, être le premier d'une suite de descendans *T.* ارومهٔ نسل ـ اصل النسب اولمق ـ اولمق || Un tel eut trois enfans, le premier mourut sans lignée, les deux autres ont fait souche فلانك اوچ نفر اولادی اولمشدر كبيری بلا ذرية وفات ايدوب ايكيسی اصل النسب اولمشلردر

SOUCHET. Plante *A.* سُعد ـ سُعادی *T.* طوپلاق

SOUCI. Plante *T.* عين صفا

SOUCI. Soin accompagné d'inquiétude *A.* همّ pl. هموم ـ غائلة pl. غوائل *P.* انديشه *T.* اوتلنمه || Souci cuisant همّ جانسوز Cette affaire lui donna bien du souci بو مصلحت فلانه نيچه نيچه هموم وغوائل تحدثنه بادی اولمشدر Vivre sans souci وقت عمری ـ هوميدن بری اولهرق امرار ايام عمر ايتمك اتخاذ همّ Prendre du souci بلا همّ وانديشه امرار ايتمك استهمام ايتمك ـ ايتمك

Il se prend aussi en Poesie pour Chagrin accompagné d'inquiétude *A.* غمّ pl. غموم ـ خلجان القلب *P.* اندوه ـ پيچ وتاب *T.* تاسه دل

se SOUCIER. Se mettre en peine de quelque chose *A.* استهمام ـ قيد *T.* صرف انديشه كردن ـ انديشيدن *P.* ارتكاب الهمّ ارتكاب همّ ايلديككك || ايتمك De quoi vous souciez-vous? دوستلرينك شیٔ قنمغيسيدر Il se soucie peu de conserver ses amis احبابنك ـ وقايه سی خصوصنده چندان استهمام ايتمز دوستلغنی وقايه ايلمكده اولقدر قيد ايتمز Faites tout ce qu'il

vous plaira, je ne m'en soucie guère همان دیلدیککی ایشله هیچ قید ایتمم

SOUCIEUX. Inquiet, pensif, chagrin *A.* مهموم - متفکر || اوتلنمش - قورونتیلی *T.* غمگین - اندیشه‌ناک *P.* مغموم Air soucieux سیمای مغموم ومتفکر Cet homme me parut bien soucieux فلان کشی بکا خیلیجه مهموم ومتفکر کورندی

SOUCOUPE. Espèce d'assiette qui a un pied, et sur laquelle on sert ordinairement les verres *T.* برداق تبسیسی || Soucoupe d'argent سیم برداق تبسیسی

Il se dit aussi d'une espèce de petite assiette, qui se place sous une tasse propre à prendre du café *T.* قهوه فنجانی طباغی

SOUDAIN. Subit *A.* فجئی *P.* ناگهانی *T.* آنسز Mort subite مرگ ناگهانی - موت فجئی Cela a été bien soudain خیلی ناگهانی بر حالت ایدی

SOUDAIN. adv. Dans le même instant, aussitôt *A.* علی عقیبنده *T.* درعقب - درحال - هماندم *P.* فی الحال - الفور || Il reçut l'ordre, et soudain il partit امرک اول ساعتده - ورودنده در حال عزیمت ایلدی

SOUDAINEMENT. Subitement *A.* بغتةً - مفاجئةً - فجئةً *P.* فجئةً *T.* آنسزین || il mourut, il partit soudainement ناگهان وفات ویاخود عزیمت ایلدی

SOUDARD. Il se dit en parlant d'un homme qui a long-temps servi à la guerre *A.* بلی الاسفار *P.* جنگ آزما *T.* سفرلر ایچنده اسکیوب ییپرنمش

SOUDE. Sel tiré de la plante nommée Kali. V. Alcali.

SOUDER. Joindre des pièces de métal ensemble, par le moyen de l'étain ou du cuivre fondu *A.* تلحیم - لحم *P.* با کفشیر لحیم *T.* کبد زدن - بخرد پیوستن - پیوستن || Souder de la vaisselle d'argent اوانی سیمی لحیملمک

SOUDÉ. *A.* ملحوم *P.* با کفشیر پیوسته *T.* لحیملنمش

SOUDIVISER. V. Subdiviser.

SOUDOYER. Entretenir des gens de guerre, leur payer la solde *A.* توظیف - افراض *P.* راتبه دادن *T.* علوفه ایله طوتمق - علوفه ویرمک || Ce prince peut aisément soudoyer vingt mille hommes بو حکمدار یکرمی بیک عسکر توظیفنه قادر در - یکرمی بیک علوفه‌لو عسکر طوته بیلور Par le traité, il est obligé de soudoyer tant de cavalerie بر موجب عهدنامه شو قدر سواری عسکره علوفه و یرمکه متعهد در

On le dit aussi de tous ceux dont on s'assure le service à prix d'argent *A.* استیجار *P.* بکرایه گرفتن *T.* اجرت ایله طوتمق

SOUDOYÉ. *A.* موظف *P.* راتبه خوار *T.* علوفه‌لو

SOUDURE. Composition qui sert à souder des pièces de métal *A.* لحم *P.* کفشیر - خرد - کبد *T.* لهم

Il signifie aussi, le travail de celui qui soude *A.* عملة اللحم *P.* کار کفشیری *T.* لهم ایشی || Ce tuyau est bon, mais la soudure en est mal faite بو بوری اصلحدر انجق لهمی ایشی فنا در

Il se dit aussi, de l'endroit par où deux pièces de métal sont soudées *A.* موصل اللحم *P.* پیوستگاه کفشیر *T.* لهم ایله بتشدریلان اک یری

SOUFFLE. Vent que l'on fait en poussant de l'air par la bouche *A.* نفخة pl. نفخات *P.* دم *T.* اوفورک || Il est si faible, qu'on le renverserait d'un souffle شول رتبده ضعیف الحالدر که نفخهٔ واحده‌ده یره ییقیله بیلور

Il se dit aussi de la simple respiration *A.* نفس pl. انفاس *P.* دم *T.* صولوق || Il n'a qu'un souffle de vie انجق بر جزئیجه حشاشهٔ روحی قالدی - نفسلک عمری قالدی

On dit, Le souffle impétueux des vents *A.* هفیف الریاح *P.* تندئ باد *T.* یلک صزلیدرق اسمه‌سی Le souffle léger des zéphyrs *A.* هبوب لطیف النسیم *P.* باد برین - سبکی باد - سبک باد صبانک ملایم اسمه‌سی *T.* وزیدن باد صبا

Il se dit aussi d'une médiocre agitation de l'air causée par le vent *A.* نسم - نفخان *P.* سبکی باد *T.* خفیف اسمه

SOUFFLER. Faire du vent en poussant l'air par la bouche *A.* نفخ - تنفیخ - نفث *P.* دم زدن *T.* اوفورمک - اوفلمک || Il lui souffla dans l'oeil کوزینه اوفلدی Souffler sur une table pour en ôter la poussière سفره اوزرنده‌کی توزی کیدرمک ایچون اوفلمک

Il se dit aussi de tout ce qui pousse l'air *A.* هبوب *P.* وزیدن *T.* اسمک || وزولیدن Le vent de bise souffle rudement ریح پویراز یلی کسکین اسر - شمال شدتلو هبوب ایدر Le vent qui souffle vers le soir est souvent doux et agréable وقت مساده هبوب ایدن ریح غالب حالده لطیف ولیندر Il souffle un vent frais سرین بر روزکار اسر

SOUFFLER. Respirer avec effort *A.* ربو - انبهار *P.* رخیدن - سخت دم زدن *T.* هار دار صولومق - خشلمق || Dès que

cet homme a monté six degrés, il souffle comme un boeuf بو آدم التی آیاق نردبانی چیقنجه صغر کبی هار هار صولومغه باشلر Ce cheval est poussif, voyez comme il souffle بو آت باق نقدر آیقیلر - منحوطدر باق نقدر ربو ایدر - On dit, Laisser souffler un cheval, pour dire, le faire arrêter pour reprendre haleine *T.* آتی صولوقلندرمق

On dit figur. Souffler aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui inspirer de méchantes choses *A.* اسرار الکلام الی السمع - همس الکلام فی السمع *P.* بگوش کس فسافس کردن *T.* بر کمسه‌نک قولاغنه فسلدامق || Les flatteurs lui soufflent sans cesse aux oreilles مداهنلر لا ینقطع قولاغنه همس کلام ایدرلر - قولاغنه مهامسة القای کلام ایدرلر C'est ce méchant homme qui lui a soufflé aux oreilles فلانک قولاغنه اسرار کلام ایدن فلان خبیثدر

Il se dit aussi à l'actif dans ces phrases, Souffler une chandelle, pour dire, souffler pour l'éteindre *A.* نفخ فی الشمع *P.* بر موم پف کردن *T.* مومی پوفلمک Souffler le feu, pour dire, souffler pour l'allumer *A.* نفخ فی النار *P.* بر آتش دم زدن *T.* آتش اوزرینه اوفلمک Souffler de la poussière, pour dire, souffler, afin de l'ôter du lieu où elle est *A.* اذهاب الغبار بالنفخ *P.* دمزنان از غبار پاک کردن *T.* توزی اوفوروب کیدرمک Souffler l'orgue, pour dire, donner du vent aux tuyaux des orgues, par le moyen des soufflets *A.* نفخ بالمنفاخ فی ارغنون *P.* در ارغن دم زدن *T.* ارغنونه کوروک ایله اوفوردمک

On dit figur. Souffler la discorde, le feu de la discorde, la division, pour dire, l'exciter نفخهٔ مفسدت ایله اشعال نائرهٔ فتنه وشقاق ایتمک

On dit, Souffler quelqu'un, pour dire, lire bas à quelqu'un les endroits de son discours où la mémoire lui manque *A.* مهامسة اخطار *P.* نهانی بیاد آوردن *T.* کیزلوجه آکدرمق || Souffler le prédicateur واعظه مهامسة اخطار ایتمک

SOUFFLET. Instrument servant à souffler *A.* منفاخ *P.* دَم *T.* کوروک

Soufflet d'orfèvre *A.* تلم - حملاج pl. تلام *P.* دم زرگر *T.* قویومجی کوروکی

Soufflet de forgeron *A.* کیر pl. اکیار - منفاخ الحدّاد *P.* دم آهنگر *T.* دمورجی کوروکی

Soufflet, signifie aussi, un coup du plat de la main sur la joue *A.* لطمة pl. لطمات *P.* سیلی - لرش - اُس *T.* شمار - طپانجه - سله

Donner, appliquer un soufflet *A.* لطم - سفق - لخب *P.* سیلی زدن *T.* شمار اورمق

Recevoir un soufflet *A.* التطام *P.* سیلی خوردن *T.* شمار یمک

SOUFFLETER. Donner des soufflets à quelqu'un. V. Soufflet.

SOUFFLEUR. Celui qui souffle comme ayant peine à respirer *A.* مبهور - بهیر *P.* دمزن *T.* هار هار صولویان

On appelle Souffleur, celui qui étant placé derrière une personne qui parle en public, lit en même temps, pour lui rappeler les mots qu'elle pourrait avoir oubliés *A.* مخطر الکلام مهامسةً *P.* یاد آور سخن با فسافس *T.* کیزلو سس ایله سوز آکدریجی

Et cheval souffleur, celui qui souffle extraordinairement en courant *A.* فرس کثیر الربو - فرس بهیر *P.* اسب دمزن *T.* ایقیدیجی آت

SOUFFRANCE. Douleur, peine de celui qui souffre *A.* الم pl. آلام - محنت pl. محن *P.* درد - آزار - رنج *T.* اذیت || Cruelle souffrance الم شدید extrême الم مفرط Être dans la souffrance آلام مدیده اولمق - گرفتار محن وآلام اولمق Les souffrances de Notre-Seigneur حضرت عیسی افندمزک مبتلا اولدیغی محن وآلام des martyrs شهدای کرامک چکدکلری محن وآلام Après de longues souffrances آلام مدیده‌دنصکره

Souffrance, se dit en termes de Pratique, de la tolérance qu'on a pour certaines choses que l'on pourrait empêcher *A.* مسامحة - مجاوزة - مساعدة - مساعفة *P.* ارزانسازی || Ces vues, cet égout ne sont point une servitude; c'est une souffrance du propriétaire qui le permet بو آیدینلقلر وبو طامله‌لقلر ایچون ویریلان رخصت مجبوریتده مبنی اولمیوب انجق صاحب ملکک مساعده‌سیدر

Souffrance. T. de compte. Suspension par laquelle on diffère d'allouer ou de rejeter une partie mise en compte, jusqu'à ce qu'on rapporte des pièces justificatives *A.* موقوفاً تعلیق - موقوفاً ترک - موقوفاً تأخیر *P.* موقوفاً پسمانده سازی *T.* صکره‌یه براقمه || Cet article est en souffrance حسابک فلان اسامدسی موقوفاً تأخیر اولندی - موقوفاً ترک اولندی - On dit par extension d'une chose commencée et suspendue, qu'elle est en souffrance *A.* معلق -

صكره‌يه .T پسمانده .P موقوفاً متروك ـ معلّق بوقت الآخر صكره‌يه تعليق اولنمش ـ براغلمش || Cet homme laisse toutes ses affaires en souffrance ـ كافّة اموريني معلّق ترك ايدر صكره‌يه تعليق ايدر

SOUFFRANCE, se dit aussi du délai que le seigneur accorde à son vassal, pour lui rendre la foi et hommage .A مهل بالمساعدة

SOUFFRANT. Qui souffre .A دردناك ـ رنجور .P متألّم ـ مألوم

T. دردلو || المديده ـ المزده ـ || Il a le visage d'un homme souffrant فلانده بر مألوم ودردناك آدمك چهره‌سي وار در

On appelle L'Église souffrante, les âmes des fidèles qui sont dans le purgatoire .T عالم برزخده اولان ارواح مؤمنين || L'Église triomphante, l'Église militante, et l'Église souffrante مظهر عالم ملكوت اولان ارواح مفلحين وعالم ناسوتده موجود اولان امّت مؤمنين وعالم برزخده اولان اهل ايمان ودين

SOUFFRANT, s'emploie aussi pour Patient, endurant .A ـ مقاسي تاب اور رنج .P متحامل في الشدايد ـ مطيق ـ مكابد زحمت ومشقته .T تاب اور سختي ومحنت ـ ومحنت مقاسات شدايد || Il n'est pas d'une humeur souffrante طيانقلو ايده‌جك مزاجده دكلدر

SOUFFRE-DOULEUR. Terme qui se dit d'une personne que l'on surcharge de fatigues .A مستحمل العناء والمشقة ـ معاني .P چوق ـ چوق زحمته اوغرامش .T درمانده رنج وزحمت زحمت يوكلنمش

SOUFFRETEUX. Qui souffre de la misère, de la pauvreté .A حالي يمان .T بينوا ـ بد حال ـ بيچاره .P بئيسي الحال

SOUFFRIR. Pâtir, éprouver du mal par des privations .A ـ معانات دوچار ـ زحمت كشيدن .P استحمال المتاعب والمشاق T. گرفتار رنج ومحنت شدن ـ رنج ونا خوشي شدن || نا خوشلغه اوغرامق ـ زحمت چكمك ـ اينجنمك || Il souffre beaucoup غايت مرتبه‌ده المزده ودردناكدر L'armée a beaucoup souffert dans sa marche عسكر اثناي راهده بغايت گرفتار چوق زحمت چكمشدر ـ رنج وعنا اولمشدر

SOUFFRIR. Sentir de la douleur .A توجّع .P رنج كشيدن .T آغريمق || Souffrir du pied آياق آغريمق Souffrir à toutes les jointures جميع مفاصلده رنج ووجع طويمق

Il se dit aussi, en parlant des choses trop chargées .A تحمّل الحمل .P بار گران بر داشتن .T آغر يوك چكمك || Cette poutre, cette muraille souffre بو ديرك وبو ديوار بار آغر يوك چكر ـ گراني متحمّلدر

On le dit aussi des vignes et des blés, pour dire, qu'ils ont été maltraités par le mauvais temps .A مقارنة بالآفة .P ـ آفتزده آفته اوغرامق ـ زده‌لنمك .T دوچار تباهي شدن ـ شدن

On dit figur. Sa modestie souffre quand on le loue مدح وستايشنه مبادرت ايلدكلرنده هضم نفسي تقريبيله هضم نفسي تقريبيله مدحلردن خوشلنمز ـ آزرده دل اولور

On dit aussi, Souffrir en son corps et en ses biens, pour dire, recevoir du dommage dans son corps et dans ses biens مالاً وبدناً آفتزده اولمق

Et souffrir dans sa réputation دوچار حسن صيت وشهرتي امر تجارتده كسر ونقيصه اولمق Souffrir dans son commerce دوچار زيان وضرر اولمق

SOUFFRIR. Endurer .A مكابدة ـ مقاسات .P ـ تاب آوردن || چكمك ـ صبر ايله چكمك .T تاب آور شدن || Souffrir le mal اذيتلره مقاسات les tourments وجعي صبر ايله چكمك الم موته تاب آور اولمق la mort اذيتلري چكمك ـ ايتمك la faim, la soif جوع وعطشه مقاسات ايتمك la pauvreté حال فقر وفاقديه تاب آور اولمق un dommage ضرر وزيان چكمك

Il signifie aussi dans quelques phrases, soutenir .A ـ تثبّت پايداري نمودن ـ ثبانكاري نمودن .P مقاومة ـ اظهار الثباة T. طيانمق || Souffrir un assaut قلعه‌نك اوزرينه ظهور ثبانكارانه ـ ايدن صولت وهجومه اظهار ثبات ايتمك Souffrir un siége محاصره‌نك شدّتنه مقاومت ايتمك Cette مقاومت ايتمك ـ اظهار پايداري وثبات ايتمك place n'est pas capable de souffrir un siége بو قلعه حصر وتضييقه قادر مقاومت دكلدر

SOUFFRIR. Supporter .A تحمّل ـ تصبّر ـ استطاعة ـ اطاقة .P كوچ .T شكيبايي نمودن ـ تاب آور صبر وشكيب بودن || طاقت كتورمك ـ يتمك || C'est un homme qui souffre la fatigue, le froid, la faim تعب ومشقته وشدّت برودته ودرد جوعه تحمّل ايدر بر آدمدر || Il ne saurait souffrir le soleil كونشه طاقت كتوره‌مز ـ حرارت شمسه صبر وتحمّل ايده‌مز Il ne peut souffrir la mer سفر دريايه تحمّل واستطاعتي يوقدر ـ On dit d'un homme pour qui on a de l'aversion, qu'on ne saurait le souffrir چكيله‌جك ـ تحمّل كداز بر آدمدر آدم دكلدر

SOUFFRIR. Tolérer, ne pas empêcher, quoiqu'on le puisse A. تجويز ـ اغماضاً تجويز ـ تسويغ P. اران داشتن ـ روا داشتن T. جواز ويرمك || Pourquoi souffrez-vous cela? بونى نيچون تجويز ايدرسك ـ بوكا نيچون جواز ويررسك Je ne veux pas souffrir qu'il y ait des vues sur ma cour خانه‌مك حاولوسنه ناظر پنچره اولمسنى تجويز ايتمم On souffre toutes sortes de religion en un tel pays فلان مملكتده جميع اديانك اجراسنه جواز ويريلور ـ اجراى رسومنه جواز ومساغ وار در

SOUFFRIR. Permettre A. ترخيص ـ اعطاء الرخصة ـ اجازة P. دستور بخشيدن T. اذن ويرمك || Souffrez que je vous dise شونى سويلمكه بكا رخصت ويرك Cette inversion est permise dans la poésie; la prose ne la souffre pas سياق كلامك بو مقوله انقلابى بين الشعرا جائز در امّا كلام منثورده اول كونه انقلابك استعمالنه رخصت يوقدر

SOUFFRIR. Admettre, être susceptible A. قبول P. پذيرفتن || Cela ne souffre pas de retardement, de comparaison, de difficulté, de doute تأخير يا قياس يا عسرت يا شبهه قبول ايدر شئ دكلدر ـ قابل تأخير دكلدر Cette raison ne souffre point de réplique بو دليل هيچ بر وجهله جواب قبول ايتمز

SOUFRE. Minéral très-inflammable A. كبريت P. كوكرد ـ گندش T. كوكرد || Fleur, sel de soufre كوكرد چيچكى يا طوزى Vapeur de soufre كوكرد توتسوسى ـ Soufre jaune A. كبريت اصابعى P. كوكرد دراز T. چيبوق كوكردى Soufre gris A. كبريت ابيض P. كوكرد سپيد T. بز كوكردى

SOUFRER. Enduire de soufre A. طلاء بالكبريت P. بكوكرد ساييدن T. كبريت سورمك ـ كبريتلمك || Soufrer des allumettes فتيل طوترقلربند كبريت سورمك

On dit, Soufrer de la toile, pour dire, la passer sur la vapeur du soufre A. تدخين بالكبريت P. كوكرد آلود كردن T. كوكرد توتسوسى ويرمك ـ كوكرد ايله توتسولمك || Soufrer de la toile de soie ايپكلو بزى كوكرد ايله توتسولمك

Et soufrer du vin, pour dire, donner l'odeur du soufre au tonneau où on le met A. تبخير الفنطاس الخمر بالكبريت P. چلك باده‌را دود آلود كردن T. شراب فوچيسنى كوكرد ايله توتسولمك

SOUHAIT. Désir A. منية pl. منايا ـ تمنّى pl. تمنّيات ـ رغيبة pl. رغايب ـ مراد pl. مرادات P. آرزو ـ دلخواه ـ خواهش ـ مراد دل T. استك ـ اوزلمه ـ ديلك || Souhait juste, légitime عدل وحقّه مقارن مراد دل ardent ازدل وجان آرزو vain منيهٔ باطله inutile مراد لا طايل Faire des souhaits تمنّى ايتمك ـ عرض تمنّيات ايتمك Il a obtenu l'accomplissement de tous ses souhaits كافهٔ منايا ومراداتنك تحصيلنه ظفرياب اولمشدر ـ دلخواهى اولان كافهٔ رغايب ومطالبى تحصيل ايتمشدر ـ On dit, Les souhaits de bonne année, pour dire, les voeux qu'on fait pour quelqu'un à la nouvelle année سنهٔ جديده ايچون عرض اولنان تمنّيات خيريّه ـ تحيّات خيريّه

À SOUHAIT. Selon ses désirs A. على ما هو المراد ـ على ما هو المطلوب P. بر وفق دلخواه ـ برطبق مراد T. ديلديكى كبى ـ ديلديكى وجهله ـ مرادنجه ـ مرادى اوزره || Tout lui vient à souhait فلانه هر شئ مرادنجه ظهور ايدر Tout lui réussit à souhait هر شئ مرادى اوزره حصوله كلور ـ هر شئ فلانه بر وفق مرام رهين يسر وتوفيق اولور

SOUHAITABLE. Désirable A. مرغوب ـ مستحبّ ـ مطلوب P. خواستنى T. ديلمكه كركلو || Avoir des qualités souhaitables خصايل مرغوبه‌يه مالك اولمق C'est la chose du monde la plus souhaitable اعزّ مطالب دنيا در

SOUHAITER. Désirer A. تمنّى ـ اشتياق P. آرزو كردن ـ آرزو داشتن ـ آرزومند بودن ـ خواهشكار بودن ـ پژهان بردن T. اوزلمك ـ ديلمك || Souhaiter avec passion از دل وجان مشتاق اولمق ـ هوسكارانه آرزومند اولمق Souhaiter la santé, les richesses صحّت وجودى وكثرت مالى تمنّى ايتمك Souhaiter toutes sortes de prospérités à quelqu'un بر كمسنه حقنه هر نوع دولت واقبال تمنّى ايتمك Souhaiter d'avoir une charge منصبه مشتاق وخواهشكار اولمق ـ Il signifie aussi, saluer une personne, en faisant des voeux pour elle بر كمسنه‌يه تمنّاى خير ايله دعا ايتمك

SOUILLE. Lieu bourbeux où se vautre le sanglier A. سوائح P. وحلزار T. چامور بتاغى

SOUILLER. Salir A. لطخ ـ تلطيخ ـ تلويث ـ تدنيس P. آلودن ـ چركن آلود كردن T. مردارلمق ـ بيلاشدرمق || Souiller ses habits تلطيخ لباس ايتمك Souiller ses mains de boue, de sang اللره چامور وياخود قان بيلاشدرمق ـ اللرى چامور يا قان ايله تلويث ايتمك ـ On dit figur. Souiller ses mains du sang innocent, pour dire, être cause de sa mort دماى بيگناهان ايله اللرى تلويث ايتمك ـ اللرى آلودهٔ خون بيگناهان ايتمك Souiller sa conscience par une mau-

vaise action, par une injustice برفعل مكروه وياخود بركونه جور وظلم ارتكابيله نفس مخطرهیی آلودهٔ لوث ودنس ايتمك Le péché اپینهٔ قلبی زنكدار لوث ودنس ايتمك - ايتمك souille l'âme اثم ومعصيت موجب تدنيس نفسدر Je ne souillerai pas ma plume en rapportant de pareilles horreurs موجب دهشت اولدجق بومقوله احوال رديئه تحريريله تلويث قلم ايتمك احتمالم يوقدر

Dans quelques phrases, on emploie au figuré les mots *A.* ايراث الشين *P.* چركت آلود كردن - لكه دار ساختن *T.* لكه لنمك عرض وناموسنه ايراث Souiller son honneur | لكه كتورمك - عرض وشاننی لكه دار ايتمك - شين ايتمك sa réputation نام وشهرتنه لكه كتورمك - On dit, Souiller le lit nuptial, la couche nuptiale, pour dire, commettre un adultère فراش زوجيتی ارتكاب فسق وفجورايله لكه دار خيانت ايتمك - چركت آلود خيانت ايتمك

SOUILLÉ. *A.* ملطخ - ملوث *P.* آلوده - چركت آلود *T.* بيلاشمش - لكه لو - لكه لنمش *T.* لكه دار *P.* مظهر الشين *A.* مردارلمش - متقشغ - متقذر الثياب

SOUILLON. Qui salit ses habits *A.* متقذر الثياب *P.* جامه مردار ساز *T.* مردار باشی اوستی

SOUILLURE. Tache, saleté. Il n'est guère d'usage qu'au figuré *A.* دنس - شين pl. شوائن - مشاين pl. شائبه *P.* چركت *T.* لكه | C'est une souillure à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وصيت ونامنه بر شيندر La souillure du péché دنس اثم ومعصيت

SOÛL. Extrêmement rassasie *A.* مبشم من كثرة الاكل - ممتلئ من الطعام *P.* تا بكلو دلسير *T.* طوقلقدن شيشمش طوقلقدن شيشكين -

Il signifie plus ordinairement, ivre, plein de vin *A.* سكران - طافح - ممتلئ من الشراب *P.* مست - سيه مست - بد مست لا يعقل *T.* مست سرخوش كچكين | Cet homme est toujours soûl على الدوام سكران لا يعقلدر Cette femme est soûle dès le matin بو قاری على السحر كچكين سرخوش اولور

SOÛL, subst. Il se met ordinairement avec les pronoms possessifs Mon, Ton, Son, pour dire, autant qu'il suffit *A.* على الكفايه *P.* بس *T.* قدر - يندجك قدر - مقداری كفايت | J'en ai tout mon soûl بنده كفايت ايده جك قدر وار در | Il a mangé son soûl de viande كندو يه يتيشه جك قدر ات يمشدر

SOULAGEMENT. Diminution de peine *A.* خفت *P.* سبكى *T.* خفيفلك - بينيلك | Grand soulagement كلى خفيفلك Donner, apporter du soulagement ايراث خفت ايتمك Sentir du soulagement خفت حس ايتمك Il a reçu beaucoup de soulagement de ce remède بو دوا ايله دردينه كلى خفت بولدی بو دوا دردينه موجب خفت عظيمه اولمشدر - C'est un grand soulagement d'esprit ذهنك تخفيفنه مدار كليدر استراحت ذهنه عظيم بر وسيله در - C'est un soulagement à nos peines, à nos chagrins دوچار اولديغمز آلام واكداره بر وسيلهٔ خفتدر

SOULAGER. Ôter une partie d'un fardeau *A.* تخفيف *P.* سبكى آوردن - سبكبار ساختن *T.* خفيفلتمك - بينيلتمك | Ce crocheteur est trop chargé, il faut ôter une partie de sa charge pour le soulager بو حمال زياده سيله يوكلو اولديغندن يوكندن بر مقدارك دفعيله تخفيفنى اقتضا ايدر Soulager une poutre بر ديركى خفيفلتمك Soulager un vaisseau dans une tempête سفينه يی بوره وقتنده بر مقدار حمولة اخراجيله تخفيف ايتمك - سبكبار ايتمك - Figur. Il lui faut donner quelqu'un pour le soulager dans son travail ايشنه مدار خفت اولمق اوزره بر يا ردمعين ويرلمك لازمدر Soulager quelqu'un dans sa douleur بر كمسنه يه حال اندوه وكدرنده ايراث خفت ايتمك Soulager la misère de quelqu'un بر كمسنه نك تسليت ايتمك حال فقر ومسكنتنه وسيلهٔ خفت اولمق Cette pensée soulage وسيلهٔ تسليت - بو فكر بار درونك تخفيفنه وسيله اولور درون اولور

SE SOULAGER. *A.* كسب الخفة *P.* سبكى پذيرفتن - سبكبارى پذيرفتن *T.* خفيفلنمك - بينيلنمك | Il s'est soulagé d'une partie de son travail ايشنك بر مقدارنده كسب خفت ايلدی Il avait une charge qui l'accablait, il a pris deux commis pour se soulager منصبنك شغلى غايه الغايه كران اولمغله يا رديمنه ايكى كاتب آلوب كسب خفت ايلدی

SOULAGÉ. *A.* مخفف *P.* سبكى پذيرفته - سبكبار كشته *T.* خفيفلنمش - بينيلنمش

SOÛLER. Rassasier avec excès *A.* اشباع *P.* تا بكلو سير كردن *T.* طوقلقدن شيشورمك

Et enivrer *A.* اسكار *P.* مست ساختن *T.* سرخوش ايتمك | Il ne faut que deux verres de vin pour le soûler فلانی سرخوش ايتمك ايچون انجق ايكى قدح شراب كافيدر

SOULEUR. Frayeur subite *A.* فزع *P.* هراس *T.* بلكمه || Son apparition subite m'a donné une souleur بغتة ظهوروندن قلبمه فزع عظيم عارض اولمشدر

SOULÈVEMENT. Il ne se dit au propre que dans cette phrase, Soulèvement de coeur, qui signifie, mal d'estomac causé par le dégoût *A.* غثيان - جيشان النفس - جشوّ النفس *P.* منش گردا *T.* كوكل دونمسى - كوكل بولانمسى || Cela me donna un soulèvement de coeur بو شئ بكا جيشان نفس كتوردى

On dit aussi, Le soulèvement des flots *A.* غطغطة الامواج - غطوّ الامواج *P.* جوش وخروش امواج *T.* طالغه‌لرك قباروب قالقمسى

Il signifie au figuré, sédition, révolte *A.* غلوّ الناس - عتوّ الناس *P.* سركشى *T.* آياغه قالقمه || Le soulèvement d'une province بر مملكتده خلقك آياغه - مملكت اهاليسنك غلوّى قالقمسى

Et mouvement d'indignation *A.* هيجان - هيجان الغضب - العرق الغضب *P.* جوش وخروش خشم وغضب *T.* طارغنلغك علولنمسى || Cela causa dans la compagnie un soulèvement général بو كيفيّت ارباب مجلس ايچنده هيجان عرق غضبى مستلزم اولمشدر

SOULEVER. Élever quelque chose de lourd *A.* ترفيع - رفع *P.* بر داشتن - برداريدن *T.* قالدرمق - En parlant d'un malade qui est couché, on dit, Soulevez-vous un peu, pour dire, haussez un peu le corps كنديكى برمقدار يركدن ترفيع ايله - On dit aussi, Soulevez la tête باشكى - ترفيع رأس ايله يوقارى قالدر

On dit, que la tempête soulève les flots, pour dire, qu'elle les agite *A.* تهييج الامواج *P.* امواجرا بر خيزانيدن - امواجرا بر انگيختن *T.* طالغه‌لرى قبارتمق - Dans ce sens, on dit aussi Se soulever *A.* تغطغط الامواج - اهتياج الامواج *P.* امواج دريا بخروش امدن - دريا بر خاستن امواج *T.* طالغه‌لر قباروب قالقمق || La mer commence à se soulever دريا اهتياجه باشلادى

Soulever, signifie figur., exciter à la rebellion *A.* تشغيب - تحريك - تحريك الى العصيان - تحريك الى الفتنة بسركشى تحريك - در خلق فتنه انگيختن *P.* الى العتوّ زوربالغه - زوربالغه قشقرتمق - آياغه قالدرمق *T.* كردن جميع مملكتده تحريك || Il a soulevé toute la province قندرمق بتون مملكتى آياغه قالدردى - عتوّ وعصيان ايلدى Il a soulevé les peuples امم واقوامى سمت عتوّ وعصيانه تحريك ايلدى

Il signifie aussi, exciter l'indignation *A.* اغضاب - تهييج العرق الغضب - الغضب تهييج *P.* خشم كسى انگيختن *T.* طارلتمق - تكليف || La proposition souleva toute la compagnie اولنان رأى مجلسك جملدسنى اغضاب ايلدى

Dans ces deux acceptions, on dit aussi Se soulever *A.* رفع اللواء العصيان *P.* سركشيدن - رايت افراز بغى وعصيان شدن - بهم بر - بغضب امدن *A.* تغضّب *T.* آياغه قالقمق - غضبه كلمك - طارلمق *T.* امدن || L'armée s'est soulevée contre son général عسكر سركردهسى اوزرينه رفع لواى عصيان ايتمشدر Le monde s'est soulevé contre cette proposition بو مادّه تكليف اولندقده جميع ناس غضبه كلدى

On dit, que le coeur soulève à quelqu'un, pour dire, qu'il a mal au coeur *A.* تجيّش النفس - جشوّ النفس *P.* منش گشتن - منش زدن *T.* كوكل دونمك - كوكل بولانمق - Et figur., qu'une chose fait soulever le coeur, pour dire, qu'elle cause du dégoût *A.* ايراث الجيشان النفس *P* منش گردا آوردن *T.* كوكل بولاندرمق || Ses flatteries sont si fades, qu'elles font soulever le coeur ايتديكى مداهنه‌لر شول رتبه‌ده بيمزه اول درجه‌ده دادسز - در كه موجب جيشان نفس اولور در كه كوكل بولاندرر

Soulevé. *A.* مرفوع *P.* بر داشته *T.* قالدرلمش - عاتى *A.* آياغه قالقمش *T.* سر كشيده *P* عاصى متجيّش النفس *A.* كوكلى بولانمش *T.* دوچار منش گردا *P.*

SOULIER. Chaussure qui couvre tout-le pied *A.* نعل pl. نعال *P.* كفش - پاى افزار - پاپوش *T.* پاپوچ - آياق قابى || Soulier d'homme, de femme, de chasse اركك يا زنه يا اوجى Une paire de souliers بر چفت پاپوچ Chausser des souliers پاپوشى آياغه پاپوچ كيدرمك - انعال نعال ايتمك

SOULIGNER. Tirer un ligne sous un mot, ou sur plusieurs mots *A.* ترسيم الخطّ تحت اللفظ *P.* زير لفظ خطّ كشيدن *T.* بر كلمه‌نك آلتنده چيزكى چكمك || On souligne dans une copie manuscrite ce qui doit être imprimé en italique ال يازوسى اولان اصل نسخه‌ده خرده خطّ ايله طبعى اقتضا ايدن خطّ كشيده‌سيله اشارت - الفاظ آلتنده بر خطّ كشيده اولنور اولنور

Souligné. *A.* لفظ مشار بالخطّ فى تحته *P.* لفظ اشارت

آلتنده خطّ کشیده‌سیله اشارت اولنمش کلمه .T کرده با خطّ

SOUMETTRE. Ranger sous la puissance, mettre dans un état de dépendance .A ادخال فی الحکومة ـ ادخال تحت الحکومة ـ زیر حکومت .P ادخال فی الاطاعة ـ ادخال فی التبعیّة محکوم .T زیر اطاعت آوردن ـ فرمانبر کردانیدن ـ آوردن اطاعته کتورمک ـ تابع قلمق ـ قلمق || Soumettre à l'obéissance d'un souverain بر پادشاهک تحت حکومتنه ادخال Se soumettre à une domination étrangère حکومت ایتمک سر فرو بردهٔ تبعیّت ـ اجنبیّه‌یه گردندادهٔ اطاعت اولمق Soumettre une province à ses lois بر کمسنه بر ملکی اولمق sa raison à la foi مراد ایلدیکی قوانین ونظاماته تابع قلمق Soumettre les rebelles عقلی حکم دینه تابع قلمق طائفهٔ عصاتی دائرهٔ اطاعته ادخال ایتمک

On dit, Soumettre une question à l'examen مطلبی تفتیش وتفحصه حواله ایتمک Et soumettre au calcul, pour dire, vérifier à l'aide du calcul بر اسامه‌نک صحتنی حسابه حواله ایتمک Et soumettre une chose au jugement de quelqu'un .T بر حکمنه ـ شیئی بر کمسنه‌نک رأینه حواله ایتمک || Je vous prie de lire toute la pièce, je la soumets à votre jugement و بوردیکم کاغدی رأیکزه حواله ایدوب جملەسنی قرائته همّت ایلمکزی مصلحتنی حکمکرک Se soumettre à un jugement arbitral رجا ایدرم حکم ورأیلرینه حواله ایتمک

Se soumettre aux ordres, à la volonté de quelqu'un .A ـ تبعیّت سر فرو بردهٔ اطاعت وتسلیمیّت ـ فرمانبری نمودن ـ نمودن .P اظهار التسلیمیّة ـ امتثال ـ انقیاد ـ اتباع سر فرو بردهٔ اطاعت وتسلیمیّت ـ فرمانبری نمودن ـ نمودن اطاعت ایتمک .T تنداده رضا شدن ـ شدن || Il faut se soumettre aux ordres du roi اوامر شاهانه‌یه اطاعت ایتمک لازمدر Nous devons nous soumettre aux ordres de la Providence حکم تقدیره تسلیمیّت واجبهٔ ذمّتدر à la volonté de Dieu ارادهٔ حکمت نمودهٔ ربّانیّه‌یه سر فرو بردهٔ تسلیمیّت اولمق فریضهٔ ذمّتدر

Se soumettre à quelque chose, à souffrir quelque chose .A ـ رضا خوشدلی نمودن ـ تن دادن .P اظهار الطوع والرضا ـ مطاوعة راضی اولمق .T رضا داده شدن ـ || Je me soumets à payer ce qu'on voudra دیلدکلری بهایی ادا ایلمکه راضی یم Je me soumets à tout ce qu'il vous plaira, en cas que cela soit فلان شئ اولدیغی حالده دلخواهک نه کونه ایسه اول وجهله عمل وحرکته راضی یم

Soumis. .A تابع ـ مطیع ـ محکوم ـ منقاد .P فرمانبر ـ سر ـ تنداده .P طابع ـ راضی .A اطاعتلو .T حکم کش ـ فرو رضالو .T خوشدلی نموده ـ رضا داده

SOUMISSION. Disposition à obéir .A تبعیّت ـ متابعت ـ فرمانبری .P اطاعت .T سرفروبی ـ فرمانبری .P اطاعت || Il a toujours eu une grande soumission pour ses supérieurs رؤساسنه دائما اطاعت تامّه‌سی وار ایدی Il a toujours été d'une grande soumission pour ses parens والدینه اطاعتی دائما درجهٔ کمالده واجبهٔ حالی Il se tient dans la soumission où il doit être ایدی مقام اطاعتده مداوم وبر ـ اولان تبعیّت واطاعتده مداومدر دائرهٔ اطاعتده مداومت Demeurer dans la soumission قرار در ایتمک Avoir une grande soumission d'esprit pour les choses de la foi امور دینده رعایت قاعدهٔ اطاعت تامّه ایتمک La soumission à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانیّه‌یه اطاعت وتسلیمیّت J'ai été très-content de sa soumission اظهار ایلدیکی تبعیّت واطاعتدن بغایت خشنود اولدم

Soumissions, se dit au pluriel, des démonstrations respectueuses dont un inférieur use à l'égard d'un supérieur, pour apaiser son indignation .A استرحام بالتواضع .P نیازمندیٔ مسکنت آمیز .T متواضعانه یلوارمه || Le roi reçut ses soumissions avec bonté عرض ایلدیکی استرحام متواضعانه نزد همایونده رهین قبول اولمشدر

On dit en termes de Pratique, Faire sa soumission au greffe, pour dire, comparaître au greffe, et y faire sa déclaration que l'on entre dans les engagemens prescrits par le jugement کاتب شرع محضرنده اقرار طوع ورضا ایتمک

Et en termes de Finance, Faire sa soumission, pour dire, offrir de payer une certaine somme. V. Soumissionner.

SOUMISSIONNAIRE. Qui fait sa soumission de fournir, de payer, etc. .A متعهّد ـ راضی بالادا .P در عهده ساز ـ رضانموده .T اوزرینه آلمش ـ قائل اولمش || Il y a plusieurs soumissionnaires pour cette entreprise, on ne sait à qui elle sera adjugée بو خدمتک اداسنه وافر کسان راضی اولور کیمه حواله اولندجغی معلوم دکلدر

SOUMISSIONNER. Faire sa soumission pour fournir, pour payer à tel prix .A تعهّد ـ عرض الرضا .P در عهده ـ رضا نمودن .T کردن اوزرینه آلمق ـ قائل اولمق || Soumissionner un marché تعهّد ایتمک ـ بر بازارلغی در عهده ایتمک Sou-

missionner un bâtiment qui est à vendre صاتیلق اولان بر ملککٔ ثمننی ادا ایلمکه عرض ـ ثمننی ادا ایلمکی تعهّد ایتمک رضا ایتمک

SOUPAPE. Sorte de languette qui se lève dans une pompe pour donner passage à l'eau, et qui se referme pour empêcher que l'eau ne rentre *A.* سداد الدالية *T.* طولمبەنکٔ طاپەسی

Il se dit aussi d'un tampon qui sert, dans un réservoir, pour boucher le trou par lequel l'eau peut aller dans les canaux *A.* سداد الحوض *T.* حوضڭ طاپەسی || Il faut lever la soupape pour faire aller les jets d'eau فسقیەلرڭ صوینی اویناتمق ایچون حوضڭ طاپەسنی رفع ایتملو در

SOUPÇON. Opinion, croyance désavantageuse, accompagnée de doute *A.* سوء الظن pl. ظنون سیئة *P.* گمان بد *T.* ریبة ـ سوء ظن نا ـ سوء ظن نا حق || Soupçon injuste فنا صانی ـ سوء ظن واهی mal fondé سوء ظن بی تأمّل téméraire صواب سوء ظن بی اساس J'ai un léger, un violent, un grand soupçon que... خفیف یا قوی یا عظیم بر سوء ظنم وار در که C'est un esprit, un coeur rempli de soupçons سوء ظنی غالب هر مادّەدە سوء ظن ایدر ـ سوء ظن ایله مجبول ـ بر آدمدر Prendre du soupçon سوء ظنه ذاهب اولمق Donner du soupçon بر آدمدر ـ سوء ظنه سر رشته ویرمک ـ سوء ظنه سبب ویرمک دفع سوء ظن Détruire un soupçon سوء ظنی موجب اولمق بر سوء ظنی ازاله قلمق ـ ایتمک J'ai quelque soupçon de sa fidélité ـ فلانک صداقتی خصوصنده سوء ظنم وار در سوء ظندن Un coeur exempt de soupçon صداقتنه شبهەم وار در بری قلب صافی Une conduite exempte de soupçon سوء ظندن بری سلوک وحرکت

Il se dit aussi d'une simple conjecture, d'une simple opinion que l'on a de quelque chose *A.* وهم pl. اوهام ـ وسوسة pl. وساوس ـ ظن ـ ظنون *P.* سگالش *T.* صانی || Ce n'est pas une certitude, c'est un soupçon حقیقت حال دکلدر انجق بر ـ ظن ایدرمکه فلاندر وهمدر J'ai quelque soupçon que c'est lui

Il se dit aussi d'une apparence légère *A.* وسوسة || Cette femme a un soupçon de rouge بو خاتونده کلگونه وسوسەسی وار در Il y a quelque soupçon de peste وبا وسوسەسی وار در

SOUPÇONNER. Avoir une croyance désavantageuse, accompagnée de doute *A.* تظنّی بالسوء ـ ذهاب الی السوء ـ استرابة *P.* گمان بد بردن *T.* سوء ـ سوء ظن ایتمک ـ فنا صانی‌یه وارمق ـ ظنه وارمق || سوء ظنه دوشمک Soupçonner un homme d'une trahison خیانت ـ فلان کشی حقنده استرابهٔ خیانت ایتمک فلانک حقنده سوء ظنی ایتمک On le soupçonne d'hérésie فلان کشی رفض ایله مظنوندر ـ رفض سوء ظنی وار در On soupçonne cette dévotion d'hypocrisie مشهود اولان تعبّد ودیانتده ریا سوء ظنی وار در Soupçonner sans fondement سوء بلا سبب سوء ظنی وار در بیوجه سوء ظن ایتمک ـ ظنه وارمق

Et avoir une simple conjecture touchant quelque chose que ce soit *A.* ظن ـ تظنّی ـ توهّم ـ وسوسة *P.* گمانیدن ـ گمان بردن *T.* صانمق || Je soupçonne que cela peut être بویله اولمق احتمالی اولدیغنی ظن ایدرم Je ne suis pas assuré de cela, mais je le soupçonne بویله اولدیغنی حقیقهٔ بیلمم انجق انجق بویله اولدیغنه وهمم وار در ـ وسوسەم وار در

On dit, Vous ne soupçonnez pas ce que c'est que ce caractère-là, pour dire, vous n'en avez pas une idée juste بو مزاج نه مقوله مزاج ایدوکی عقله صیغەجق شی دکلدر

SOUPÇONNÉ. *A.* مظنون ـ مستراب *P.* گمانیده جای سوء ـ *T.* ظن حقنده سوء ظن اولنمش

SOUPÇONNEUX. Enclin à soupçonner *A.* وهّام ـ موسوس ـ کثیر الوسوسة *P.* پر گمان *T.* وسوسەلی ـ وسوسەسی چوق || Il est défiant et soupçonneux سوء ظنه مبتلا وسوسەسی غالب بر آدمدر

SOUPE. Potage composé de bouillon, que l'on sert au commencement d'un repas *A.* مرق *P.* شوربا ـ شوروا *T.* چوربا || Soupe aux navets, aux choux شلغم ولحنه چورباسی

Soupe, se dit aussi d'une tranche de pain coupée fort mince *A.* ثرید *P.* ترید ـ ترُیت *T.* ترُید || Mettez deux ou trois soupes dans ce bouillon بو اَت صویی ایچنه ایکی اوچ پارچه ترید قو ـ On dit proverb. Ivre comme une soupe, pour dire, fort ivre سرخوشلقدن ترید اولمش

SOUPENTE. Larges courroies cousues l'une sur l'autre, et servant à soutenir le corps d'une voiture *A.* عرافیص العجلة *T.* عربەنک قایش باغلری

SOUPER. Prendre le repas du soir *A.* تعشّی *P.* طعام شام خوردن *T.* اخشام طعامنی ایتمک ـ اخشام طعامی ایمک || Il ne soupe jamais ابدا اخشام طعامی ایتمز

SOUPER. Le repas du soir *A.* عشاء pl. اعشیة *P.* طعام شام ـ شام *T.* اخشام طعامی || Souper délicat نفیس اخشام

طعامی

APRÈS-SOUPER. Le temps qui s'écoule depuis le souper jusqu'à ce qu'on aille se coucher *A.* بعد العشاء *P.* پس از شام *T.* اخشام طعامندنصکره

SOUPESER. Lever un fardeau avec la main, pour juger à peu près combien il pèse *A.* وزن *P.* بر گرایستن *T.* ال طارتیسیله ال ایله طارتمق ـ یوقلمق || Vous croyez que cela n'est pas lourd, soupesez-le un peu pour en juger بو شئ آغر اولمدیغنی ظنّ ایدرسکز ال طارتیسیله آزەجق یوقلسەکز آکلرسکز

SOUPEUR. Celui dont le repas principal est de souper *A.* متعشّی *P.* شامخوار *T.* اخشام طعامی ایدن

SOUPIÈRE. Vase dans lequel on sert la soupe *A.* قعب pl. قعاب ـ کأس المرق pl. کئوس المرق *P.* کاسهٔ شوربا *T.* جوربا کاسەسی ـ جوربا طاسی

SOUPIR. Respiration plus forte qu'à l'ordinaire, causée souvent par quelque passion *A.* آه ـ اوّه ـ زفرة ـ زفیر *P.* آه *T.* آه ـ اوه ـ اوف ـ کوکس کچورمه || Long soupir آه مدید ardent, آه جگر سوز tendre آه رقت آمیز amoureux واه عاشقانه || La douleur s'exhale par les soupirs غصّهٔ دل آه ایله مندفع اولور || Cette femme est l'objet de ses soupirs بو خاتون فلانک آماج سهام آه وواهیدر

DERNIER SOUPIR. Le dernier moment de la vie *A.* نفس آخر *P.* نفس واپسین ـ دم واپسین *T.* صوك نفس || J'aurai de la reconnaissance jusqu'au dernier soupir نفس آخره قدر الی آخر العمر ـ متشکر لطف واحسانک اولەجغم درکار در ـ شکر گذار لطف وکرمک اولەجغم — Rendre le dernier soupir *A.* تسلیم النفس الآخر *P.* تسلیم دم واپسین کردن *T.* صوك نفسی تسلیم ایتمك

SOUPIRAIL. Ouverture que l'on fait pour donner de l'air à un lieu souterrain *A.* منفس pl. منافس *P.* بادگیر ـ بادغر *T.* یل باجەسی || Faire un soupirail بر منفس آچمق

SOUPIRANT. Amant *A.* عاشق اوّاه *P.* عاشق آهزن *T.* آه ایدیجی عاشق || Elle a beaucoup de soupirans فلان محبوبەنک عاشق آهزنی چوقدر

SOUPIRER. Pousser des soupirs *A.* ازدفار ـ تأوّه ـ تأهّد *P.* آه زدن ـ کشیدن *T.* آه ایتمك ـ کوکس کچورمك || Soupirer de douleur, d'amour شدّت درد ووجع وغلبهٔ عشق وهوا تقریبیله آه ایتمك || Soupirer du fond du coeur درون دلدن آه ایتمك || Pleurer et soupirer تبکی وتأوّه ایتمك ـ Soupirer sans cesse لا ینقطع آه ایتمك آه وانین ایتمك — On dit, Soupirer pour une femme, pour dire, en être amoureux فلان محبوبەنک عشقیله آه ایتمك ـ آشفتەسی اولمق

On dit d'un avare, qu'il ne soupire que pour les richesses انجق دردی انجق مال ـ سودای مال ایله گرفتار درد وآهدر وثروتدر

SOUPIRER APRÈS. Désirer ardemment *A.* تأوّه من الحسرة ـ تحسّر *P.* آه حسرت کشیدن *T.* بر اوزلیوب آه ایتمك ـ بر شیئک حسرتنی چکمك || Il y a long-temps qu'il soupirait après cette charge چوقدنبرو بو منصبی اوزلیوب آه ایدر ایدی ـ بو منصبک حسرتنی چکر ایدی

SOUPLE. Maniable, qui se plie aisément sans se rompre *A.* مارن *P.* نرم *T.* یومشاق || Voilà du cuivre fort souple اشته غایة الغایه مارن بر باقردر

Il se dit aussi des personnes et de certains animaux *A.* مشلشل ـ خفیف البدن ـ سریع العطف *P.* جست وچالاك *T.* چاپك اکیلور بوکیلور || Il faut qu'il soit bien souple pour faire tous les tours qu'il fait بو مقوله اویونلری اجرا ایچون بغایت خفیف البدن اولملودر || Ce bateleur a le corps bien souple بو مشعبذك خفت بدنی چوقدر

Figur. Docile, complaisant *A.* لیّن الجانب ـ سهل العطف *P.* نرمخو *T.* یواش خویلو ـ اویصال ـ ملایم مشرب || Pour réussir à la Cour, il faut être souple سرای همایون خدمتنده موفق اولمق لیّن الجانب اولمغه توقف ایدر || Il a ruiné sa fortune, faute d'avoir été assez souple کرکی کبی سهل العطف اولمدیغنه بناءً حالی خراب اولمشدر

SOUPLEMENT. Avec souplesse, avec adresse *A.* بخفة البدن *P.* بچالاکی *T.* چاپك اکیلوب بوکیلدرك

SOUPLESSE. Flexibilité de corps *A.* سرعة ـ خفة البدن الانعطاف *P.* چالاکی *T.* چاپکلك ـ اکیلوب بوکلمکه || Il a une souplesse de corps admirable خفت بدنی موجب استغراب اولەجق شیئدر

Figur. Docilité, complaisance *A.* سهولة ـ ملاینة الطبع الانعطاف *P.* نرمخویی *T.* یواش خویلولق ـ اویصاللق || Avoir de la souplesse dans les affaires, dans le commerce du monde رؤیت اموردە وخلق ایله اختلاط ومعاشرت خصوصندە ملاینت طبع ایله عامل اولمق

On appelle aussi Tours de souplesse, ou Souplesses, des moyens adroits et artificieux dont on se sert pour arriver à ses fins *A.* pl. لطايف الحيل || Ce n'est que par des tours de souplesse qu'il est parvenu à ses fins انجق اعمال لطايف الحيل ايدرك نايل مرام اوله بيلدى

SOURCE. L'eau qui commence à sortir de terre en certain endroit *A.* ماء نابع pl. مياه نابعة *P.* آب زهنده *T.* پيكاردن چيقان صو ou l'endroit d'où l'eau sort *A.* منبع pl. منابع ـ ينبوع pl. ينابيع ـ كوز ـ پيكار || Source claire ماء عين pl. عيون *P.* زه ـ زهاب *T.* نابع صافی Source qui ne tarit jamais ينبوع عديم النفاد Ce ruisseau ne provient pas des pluies, c'est une eau de source بوايرمق مياه امطاردن حاصل اوليوب منبعدن جاربدر Cette rivière est navigable dès sa source بو نهر تا منبعندن سير سفاينه صالحدر Les sources du Nil ينابيع نهر نيل Détourner une source منبع مايى اخر يره صرف ايتدرمك ـ Figur. || Cette province est la source des bons vins بو مملكت اعلا بادهنك منبعيدر Le Pérou est une source inépuisable de richesses فلان مملكت ينبوع بى نفاد مال وثروتدر

Il signifie aussi figur. l'origine, l'endroit d'où une chose procède *A.* منشاء ـ منشاء اصلى ـ مبداء *P.* سر *T.* اصل ـ آنا || La source de tous les biens منشاء كافة الحسنات Le péché originel est la source de tous nos maux زلّة قديمة ابو البشر مبداء كافّة آلام بنى آدمدر Cette humeur mélancolique est la source de vos maladies بو مزاج سوداوى مبتلا اولديغك علل واسقامك منشائيدر Il sait toujours de bonnes nouvelles, il est à la source منشاء اموردن بولنمغين دائما اخبار صحيحهيه واقفدر Il puise à la source منشاء اصليدن استنباط احوال ايدر Il ne s'arrête ni aux versions ni aux commentaires, il va droit aux sources ترجمه لره وشرحلره اعتبار ايتميوب مبادئ اصليهيه مراجعت ايله استكناه ايدر

Sources, au pluriel, ne se dit qu'en parlant d'étude *A.* pl. اصول ـ مبادى || Étudier dans les sources مبادى واصولى مطالعه ايتمك

SOURCIER. Celui qui prétend avoir des moyens particuliers pour découvrir des sources *A.* مستخرج الينابيع ـ مستنبط الينابيع *P.* زهاب يابنده *T.* يرى قازيبوب پيكار بوليجى

SOURCIL. Le poil qui est en forme d'arc au dessus de l'oeil *A.* حاجب pl. حواجب ـ حاجبان *P.* ابرو ـ ابروان *T.* قاش || Sourcil noir ابروى سياه Hausser les sourcils اشالهٔ قاشى يوقارى قالدرمق ـ حاجب ايتمك

On dit, Se faire les sourcils, pour dire, les accommoder, les ajuster *A.* تزجيج ـ تزجيج الحاجبان *P.* ابرو پرداختن *T.* قاشى دوزلمك

Et figur. Froncer le sourcil, pour dire, montrer sur son visage de la mauvaise humeur *A.* تقطيب الجبهة *P.* چين جبين نمودن *T.* يوز قاش بورشدرمق

SOURCILLER. Remuer le sourcil *A.* تحريك الحاجب *P.* ابرو جنبانيدن *T.* قاش اويناتمق || Écouter une harangue sans sourciller موعظهيى قاش اويناتميدرق ديكلمك

On dit, Sans sourciller, pour dire, ne pas laisser paraître sur son visage aucune marque d'altération *A.* بلا اظهار التعبّس *P.* بى ترش رويى *T.* يوز اكشتميدرك || Il a écouté cette mauvaise nouvelle sans sourciller بو موحش خبرى اظهار تعبّس ايتميدرك ديكلدى

SOURCILLEUX. Haut, élevé. Il ne se dit qu'au figuré. *A.* شامخ ـ شاهق *P.* بلند *T.* يوكسك Il ne se dit guère que dans ces phrases, Monts sourcilleux جبال شاهقه rochers صخور شامخه

SOURD. Qui ne peut ouir *A.* اصمّ pl. صمّان *P.* كر ـ شوا *T.* صاغر || Cette maladie l'a rendu sourd d'une oreille بو علت بر قولاغنه ايراث صمم ايتمشدر Sourd de nature اصمّ مادر زاد ـ كر ـ اصمّ وابكمدر Il est sourd et muet انادن طوغمه صاغر هم صاغر هم دلسز در ـ وبيزباندر

On dit figur., qu'un homme est sourd aux prières, aux cris, aux raisons, etc., pour dire, qu'il est inexorable aux prières, etc. اصوات متضرّعين وفرياد دادخواهان ومظلومين وسرد اولنان دلايل وبراهينده مسدود السامعه در

On dit, Faire le sourd, Faire la sourde oreille, pour dire, ne vouloir pas entendre à quelque proposition *A.* تصامم *P.* شوايى نمودن *T.* صاغرلق يابمق ـ صاغرلق كوسترمك || Quand on lui parle de cela, il fait la sourde oreille فلانه بو مادّهيه دائر كلام سويلندكجه تصامم ايدر

Sourd, se dit aussi de certaines choses, pour marquer qu'elles ne retentissent pas autant qu'elles devraient *A.* ناقص الصدا *P.* كم آواز *T.* آز يانقولو || Cette église est sourde بو كليسا ناقص الصدا در

On appelle Bruit sourd, un bruit qui n'est pas éclatant *A.* صوت مهموس ـ صوت خفى *P.* آواز پنهان *T.* كيزلو سس

|| Il sort un bruit sourd de cette caverne بو مغاره‌نك ایچندن بر صوت خفی چیقار

On dit figur. Il court un bruit sourd, pour dire, qu'on se dit à l'oreille une nouvelle qui n'est pas encore publique *A.* مهامسة *P.* فس فس *T.* فسلدی

On appelle Douleur sourde, une douleur interne qui n'est pas aiguë *A.* وجع خفی *P.* درد نهانی *T.* کیزلو صیزی

Et sourdes pratiques, sourdes menées, des pratiques cachées, secrètes *A.* pl. حیل مکنونة ـ تصنعات خفیة *P.* دسیسه کاری ـ سر پوشیده *T.* ال آلتنده حیله‌لر ـ باشی اورتیلو حیله‌لر

Et lanterne sourde, une lanterne faite de manière que celui qui la porte voit sans être vu *T.* خرسز فنری

En termes de joaillier, Une pierre sourde, se dit d'une pierre qui a quelque chose d'obscur, de brouillé *T.* طمانلو طاش

SOURDAUD. Celui qui entend avec peine *A.* ثقیل الاذن *P.* گرانگوش *T.* قولاغی آغر

SOURDEMENT. D'une manière sourde, qui fait peu de bruit *A.* بصوت الخفی *P.* بصدای نهانی *T.* کیزلو سس ایله || Le tonnerre grondait sourdement رعد صوت خفی ایله کورلرایدی

Figur. D'une manière secrète *A.* مکتوماً ـ خفیاً *P.* نهانی ـ شونی *T.* کیزلوجه ـ بر وجه خفی || Il a fait cela sourdement بر مصلحتی بر وجه خفی خفیاً ایتدی Négocier sourdement une affaire بر مذاکره ایتمک

SOURDINE. Ce qui se met à certains instrumens de musique, pour en affaiblir le son *A.* آلة التنزیل الصوت *P.* آلت سسی پست ایدر آلت *T.* پستساز صدا || Il faut mettre une sourdine dans cette trompette بو طرامپته‌یه صدایی تنزیل ایدر بر آلت وضع ایتملو در

Dans une montre à répétition, on appelle Sourdine, un ressort qui, étant poussé, retient le marteau, et l'empêche de frapper *A.* آلة التوقیف المدقة الساعة *T.* ساعتك طوقماغنی آلیقویجق آلت

À la Sourdine, signifie, avec peu de bruit *A.* بلا صیت *P.* بی آواز وصدا *T.* سسسزجه || Les ennemis ont délogé à la sourdine دشمن عسکری بلا صیت وصدا تبدیل مکان ایلدی Négocier une affaire à la sourdine سسسزجه مذاکرهٔ مصلحت ایتمک

SOURDRE. Sortir de terre, jaillir. Il ne se dit que des eaux *A.* انفجار ـ تنبّع ـ نبوع *P.* زهیدن *T.* صو قیناییوب یردن چیقمق || C'est un pays fort aquatique, l'eau y sourd partout کثیر المیاه بر مملکتدر هر طرفنده صو تنبّع ایدر

SOURICEAU. Le petit d'une souris *A.* جرو الفارة *P.* موشچچه *T.* صچان یاوریسی

SOURICIÈRE. Piége pour prendre des souris *A.* فخ الفارة *P.* دام موشگیر *T.* صچان قپانی || Tendre une souricière بر صچان قپانی قورمق

SOURIRE. Rire sans éclater *A.* تبسم *P.* لب خنده کردن ـ نیم خند کردن ـ شکر خند کردن *T.* اهسته‌جه کولمك || Sourire obligeamment بالملاطفه تبسّم ایتمك Il ne répondit rien, mais il se mit à sourire اصلا جواب ویرمیوب همان تبسّم ایلدی

Sourire à quelqu'un, se dit pour marquer de l'estime, de la complaisance, de l'affection pour quelqu'un *A.* اظهار البشر والبشارة *P.* روی خندان نمودن *T.* سونج چهره‌سی کوسترمك || Cette dame lui souriait بو خاتون فلانه اظهار بشر وبشارت ایدر ایدی

Sourire. Présenter un aspect agréable, des idées riantes *A.* تبشیر الیسر والخیر *P.* روی خوشی نمودن *T.* خیرلو کورنمك || Cette affaire lui souriait beaucoup بو مصلحت کندویه تبشیر یسر وخیر ایدر ایدی Ce lieu me sourit, je suis tenté d'y bâtir بو عرصه بکا خیرلو بر یر کورینور اوزرنده بنا یاپمغه استك کلیور

SOURIRE, ou SOURIS. Action de sourire *A.* تبسّم *P.* لب خنده ـ نیم خند ـ شکر خند *T.* اهسته‌جه کولمه || Sourire agréable, malin, moqueur تبسّم لطیف یا خباثتنما یا استهزا آمیز fin, spirituel تبسّم نزاکت آمیز

SOURIS. Animal plus petit que le rat, qui se retire dans les trous des maisons, et qui mange les grains, etc. *A.* فار ـ فارة pl. فئران pl. فؤر *P.* موش ـ موش خرد *T.* صچان ـ فاره || Les souris rongent les papiers بر صچان کاغدی فندق صچانی

On appelle Couleur gris de souris, un gris argenté *T.* صچان توییی رنکی

Souris, se dit aussi d'un clignotement fréquent de la paupière. V. Clignotement.

SURNOIS. Morne, qui cache ce qu'il pense *A.* مبطن *P.* درون پوش *T.* ایچلی آدم

SOUS. Préposition qui marque la situation d'une chose à l'égard d'une autre qui est au-dessus *A.* تحت *P.* زیر *T.* آلت ||

Sous le ciel تحت سماده Les peuples qui sont sous la ligne خط استوا تحتنده متمكن اولان ملل واقوام On a lâché les écluses, et on a mis toute la campagne sous l'eau بندلرك صولرینی صالیویروب صحرایی سر تا پا صو آلتنده بصدردیلر On dit, Camper sous une ville, sous le canon d'une ville شهرك آلت یانده یاخود شهردن طوب منزلی مسافده كائن بر محلده قونمق — Et être sous le feu d'un bastion جیقمه طابیه‌نك آتشی آلتنده اولمق — On dit, qu'une chose est sous clef, pour dire, qu'elle est dans un lieu fermé à clef فلان شیٔ آنختر آلتنده در Et qu'elle est sous le scellé, pour dire, qa'elle est renfermée dans un endroit où l'on a mis le scellé مهر آلتنده در

Sous, sert aussi au figuré, pour marquer la subordination, la dépendance || Il a tant d'hommes sous lui زیر حكمنده شو قدر زیر اداره‌سنده — نفر وار در Les peuples qui sont sous l'obéissance de ce prince بو پادشاهك تحت حكومتنده اولان ملل واقوام Combattre sous les drapeaux d'un prince فلان پادشاهك بیراغی آلتنده جنك ایتمك Ceux qui ont vécu sous la loi de Moïse شریعت موسویه تحتنده كچنمش اولان ملل Un mineur qui est sous la tutelle de son oncle عموجه‌سنك تحت ولایتنده اولان صغیر

On dit aussi, qu'un régiment, que des soldats sont sous les armes, quand ils sont rangés en haie ou en bataille avec leurs armes فلان آلاینك عسكری یاخود عسكری نفراتی حامل سلاح اولدرق صف بسته در

Sous, se joint aussi à beaucoup de mots, pour signifier, ce qui est sous quelqu'un, sous quelque chose. Ainsi on dit, Sous-aide معین یماغی — معین ثانی Sous-doyen ایكنجی باش اسكی Sous-gouverneur ایكنجی والی — عاقب والی

Sous, sert aussi à marquer le temps A. فی زمان — فی اوان — فی ایام P. در هنگام — در وقت T. وقتنده — كوننده || Il vivait sous le règne d'un tel roi فلان پادشاهك زمان سلطنتنده حیاتده ایدی Sous le ministère d'un tel فلان وكیل دولتك ایام اداره‌سنده

On dit, Sous peu, pour dire, dans peu de temps A. قریباً — عن قریب P. در نزدیكی T. یقیننده || Je ferai cela sous peu بونی قریباً ایده‌جكم — On dit aussi, Sous quelques jours بر قاچ كون ظرفنده

Sous, s'emploie aussi en plusieurs phrases figurées || Sous prétexte de charité عشق الهی بهانه‌سیله Sous le voile de la dévotion صورت دیانتده — زیر پردهٔ تعبّد ودیانتده Sous couleur de lui rendre service اظهار صورت خدمت ایدرك

On dit, Passer une chose sous silence, pour dire, n'en parler point بر شیئی مسكوت عنه براقمق — Et faire une chose sous main بر شیئی ال آلتنده ایتمك

On dit aussi, Dire une chose sous le sceau de la confession, pour dire, en grande confidence بر سرّی امانة الله اولدرق بر كمسنه‌یه سویلمك

Sous, signifie aussi, moyennant A. بِ P. بـ T. ایله || Sous telle et telle condition A. بهذا الشرط P. بشرط آنكه T. فلان وفلان شرط ایله

On dit, Sous peine de, pour dire, qu'on encourra une peine A. بهذا الانذار || Cela est défendu sous peine de la vie, sous peine de bannissement perpétuel فلان شیٔ قتل ویاخود نفی مؤبّد انذاریله منع اولندی

SOUS-AFFERMER, ou SOUS-FERMER. Donner à sous-ferme A. الزام بعد الالتزام ou prendre à sous-ferme A. التزام عن ید الملتزم || Le fermier général lui a sous-fermé une partie des terres qu'il avait prises à ferme ملتزم كبیر التزام ایلدیكی املاكك بر مقدارینی فلانه الزام ایلدی

SOUS-BAIL. Bail que le preneur fait à un autre d'une partie de ce qui lui a été donné à ferme T. باش ملتزم الندن مستأجر اولنلره ویریلان التزام تمسّكی || Il est aisé de voir combien le fermier a gagné par les sous-baux qu'il a faits باش ملتزم نقدر فائده‌سند اولدیغی آنك الندن التزام ایدنلره ویردیكی التزام تمسّكاتندن معلوم اولور

SOUSCRIPTEUR. Celui qui souscrit pour quelque entreprise A. واضع الامضاء التعهّد لتحصیل شیٔ ما || Les souscripteurs de ce journal اشبو تقویم وقایعك ایدنمسیچون وضع امضای تعهّد ایتمش اولنلر

SOUSCRIPTION. Signature qu'on fait au-dessous d'un acte pour l'approuver A. امضا

En termes de société, il signifie, la soumission par écrit que font les associés de fournir une certaine somme pour quelque entreprise A. وضع الامضاء التعهّد اعانةً لحصول الامر || On a déjà pour cent mille écus de souscription فلان شیئك حصولنه

اعانهٔ تعهّدی حاوی وضع اولنان امضالر شمدییه دکین یوز بیک غروش ایچوندر On imprime ce livre par souscription بو کتابک طبع وتمثیلی مادّه‌سی مصارفنه اعانهٔ وضع امضای تعهّد ایدنلرک اقچه‌سیله حصولپذیر اولور

SOUSCRIRE. Écrire son nom au bas d'un acte pour l'approuver *A.* وضع الامضا *P.* امضا کشیدن *T.* امضا قویمق || Tels et tels ont souscrit ce contrat مقاوله سندنده فلان وفلان کمسنه‌لر مقاوله سندینی فلان وفلان کشی ـ وضع امضا ایتمشلر در امضا ایلدیلر

Souscrire à... signifie, consentir, approuver ce qu'un autre dit *A.* قبول *P.* پذیرفتن *T.* قبوللمق ـ قبول ایتمک || Je souscris à tout ce que vous dites هر دیدیککز کلامی قبول ایدرم ـ هر دیدیککز کلام مقبولمدر

Souscrire, signifie en termes de librairie, donner de l'argent d'avance, ou s'engager d'en donner pour l'édition d'un livre *A.* وضع الامضاء التعهّد اعانهٔ لطبع الکتاب | Ceux qui souscrivent payent moins cher que ceux qui attendent que l'ouvrage soit publié بر کتابک طبع وتمثیلنه اعانهٔ وضع امضای تعهّد ایدنلر اول کتابک بصیلوب طاغلمسنی بکلیانلردن دون بها ایله ثمننی ادا ایدرلر

SOUS-DÉLÉGUER. V. Subdéléguer.

SOUS-DIACONAT. Celui des ordres sacrés qui est au-dessous du diaconat *A.* ملازمة الطریقة الشمّاسیّة

SOUS-DIACRE. Celui qui est promu au sous-diaconat *A.* عاقب ملازم الشمّاس ـ الشمّاس

SOUS-ENTENDRE. Il se dit lorsqu'en parlant on veut faire entendre une chose qu'on n'exprime point *A.* ضمناً ـ ضمناً اشعار افادهٔ ضمنی *P.* بر وجه ضمنی بیان کردن *T.* ضمنی اولدرق بیلدرمک | Quand je vous ai dit cela, j'ai sous-entendu que... بو کلامی سکا سویلدکمده ضمناً شونی اشعار ایلدمکه

On dit aussi, qu'une chose se sous-entend *A.* ضمناً منفهم || C'est une clause, une condition qui se sous-entend toujours هر حالده ضمناً منفهم اولور بر شرطدر

En termes de Grammaire, il se dit de certains mots qu'on n'exprime pas, et qu'on supplée toujours *A.* لفظ مقدّر

Sous-entendu. *A.* ضمناً مستفاد ـ ضمناً منفهم — On le fait aussi substantif. V. Sous-Entente.

SOUS-ENTENTE. Ce qui est sous-entendu artificieusement par celui qui parle *A.* مرام ضمنی ـ مراد ضمنی *P.* مرام پنهان *T.* کیزلو مراد || Il ne parle jamais qu'il n'y ait quelque sous-entente à ce qu'il dit هر دیدیکی کلامده دائما بر مرام ضمنی وار در || Il y a quelque sous-entente à cela بونده بر مرام ضمنی وار در

SOUS-FERME. V. Sous-bail.

SOUS-FERMER. V. Sous-Affermer.

SOUS-FERMIER. Celui qui prend des biens à sous-ferme *A.* ملتزم عن ید الملتزم *T.* ملتزم الندن التزام آلان

SOUS-LOCATAIRE. Celui qui loue une portion d'une maison, et qui la tient du principal locataire *A.* مستأجر عن ید المستأجر *P.* از دست کراشدار بکرایه گیرنده *T.* کراجینک کراجیسی

SOUS-LOUER. Louer une partie d'une maison dont on est locataire *A.* ایجار القطعة من بیت المستکرا *P.* قطعهٔ از خانهٔ بکراش گرفتدرا بکرایه دادن *T.* بر کرالنمش خانه‌نک قطعه‌سنی کرایه ویرمک

SOUSSIGNER. Mettre son nom au bas d'un acte *A.* وضع الاسم فی ذیل الحجّة ـ وضع الامضا *P.* نام خود زیر ورقهٔ کسی نهادن ـ امضا کشیدن *T.* بر کمسنه بر سندک اشاغیسنده امضاسنی قویمق ـ آدینی قویمق || Il faut avoir soin de soussigner, pour que l'acte soit valable بر سند معمول به اولمق ایچون امضاسنه اهتمام ایتملو در

Soussigné. *A.* ممضی ـ واضع الامضا | Je soussigné reconnais... بن که ذیل صحیفه‌ده واضع الامضایم اقرار ایدرمکه || Nous soussignés sommes convenus... بز که ذیل صحیفه‌ده واضع الامضایز شو وجهله بینمزده مقاوله ایدرز که || Par devant les notaires soussignés زیرده ممضی کتّاب شرع محضرنده

SOUSTRACTION. Action de soustraire *A.* سرقت *P.* دزدی *T.* چالمه || Soustraction de papiers سرقت اوراق || Accusé de soustraction d'effets اشیا سرقتی تهمتیله متهوم

En termes d'Arithmétique, il se dit de l'opération par laquelle on ôte un nombre d'un autre nombre *A.* فنّ الافراز

SOUSTRAIRE. Ôter, enlever frauduleusement une chose de l'endroit où elle devrait être *A.* استراق ـ سرقهٔ اختلاس *P.* دزدیدن ـ بحیله‌کاری ربودن *T.* چالمق ـ بر تقریب قاپمق ـ اوغریلین قاپمق || Il a soustrait de mon sac les pièces les plus importantes طوربه‌مک ایچندن اوراقمک اهمّ والزمنی بر تقریب قاپدی ـ استراق ایلدی || Il a soustrait des effets

considérables de la succession تركه‌دن كليتلو اموال واشيا استراق ايلدی

On dit, Soustraire les alimens à un malade, pour dire, lui retrancher quelque chose de sa nourriture *A.* تقليل الغدا *P.* خوراكرا كم كردن *T.* ييه‌جكى اكسلتمك

Et soustraire des sujets à l'obéissance de leur prince, pour dire, les faire révolter *A.* اخراج من دائرة الاطاعة *P.* از دائرهٔ اطاعتدن چيقارمق *T.* فرمانبرى بيرون كردانيدن

Et se soustraire de la puissance paternelle *A.* خروج من حكومة الاب *P.* از حكومت پدر بيرون شدن *T.* پدر حكومتندن چيقمق

On dit aussi, Se soustraire à la tyrannie, pour dire, s'en délivrer ايادئ جباراندن خلاص بولق

Et se soustraire au châtiment گرفتار عقوبت اولمقدن خلاص بولمق

SOUSTRAIRE. T. d'Arithm. Ôter un nombre d'un autre nombre *A.* افراز

SOUTE. Somme qui se doit payer par l'un des copartageans pour rendre les lots du partage égaux en valeur *A.* فضلة عن حصّة المفروضة *P.* زيادهٔ وايهٔ كسى *T.* پايك آرتوغى || Il a payé une telle somme pour soute de partage à son cohéritier كندو حصّهٔ مفروضه‌سنك فضله‌سنى هموارثى حصّه‌سنه محسوباً ادا ايلدى

Il se dit aussi du paiement fait pour demeurer quitte d'un reste de compte *A.* اداء البقيّة الحساب || Il a payé dix mille francs pour soute de compte بقيّة الحساب اولمق اوزره اون بيك غروش ادا ايلدى

Soute, en termes de Marine, se dit des retranchemens faits dans le plus bas étage d'un vaisseau, et qui servent de magasins *A.* نبر pl. انبار *T.* انبار || Soute aux poudres, au biscuit باروت وپكسماد انبارى

SOUTENABLE. Qui se peut soutenir par de bonnes raisons *A.* ممكن الاثبات - قابل التأييد *P.* ثبوت پذيرفتنى *T.* تأييد اولنه بيلەجك - اثبات اولنه بيلەجك || Cette opinion n'est pas soutenable بو رأى ممكن التأييد دكلدر || Il a fait une procédure qui n'est pas soutenable ايتديكى دعوا قابل اثبات دكلدر

Il signifie aussi, qui se peut endurer, supporter *A.* ممكن التحمّل - ممكن الاستطاعة *P.* تاب آوردنى *T.* تحمّل پذير - جكيله بيلەجك - چكيلور || Ce genre de vie n'est pas soutenable بو مقوله عيش وزندگانى ممكن التحمّل دكلدر تحمّل - ايدەجك شئ دكلدر

On dit aussi d'un poste où des gens de guerre ne peuvent pas se défendre, que c'est un poste qui n'est pas soutenable ممكن المحافظه اولەجق موقف عسكر دكلدر

SOUTENANT. Celui qui soutient une thèse, qui répond à une dispute publique *A.* مؤيّد المسئلة العلميّة || Le soutenant a bien répondu فلان مسئلهٔ علميّه‌نك تأييدينه اقتدار ايدن كشى كوزل جواب ويردى

SOUTENEMENT. T. de Maçonn. Appui, soutien *A.* مدار الاستحكام - وسيلة الارداء *P.* پشتوان *T.* خطل || Mettre un pilier pour servir de soutenement à un mur ديواره مدار استحكام اولەجق بر ديرك وضع ايتمك V. aussi Soutien.

Il signifie en termes de Pratique, les raisons que l'on donne par écrit, pour soutenir les articles d'un compte *T.* صحّت حسابك تأييدينه وسيله اولەجق علل واسباب || Sa partie a fourni de débats, et il a fourni de ses soutenemens خصمى حسابك صحّتنى معارضه‌يه مبادرت ايلدكده كندوسى تأييدينه وسيله اولەجق علل واسبابى عرض ايلدى

SOUTENIR. Appuyer, supporter une chose *A.* انكاء - ارداء - اعماد *P.* پشتوان زدن - پشتيبانى كردن *T.* طياندرمق || Cette pièce de bois soutient tout l'édifice بو آغاج دوشمه‌نك مجموعنى اعماد ايدر Prêter la main à quelqu'un pour le soutenir, de peur qu'il ne tombe فلان كمسنه‌يى دوشمكدن صيانةً مدّ ايادئ اعانت ايله طياندرمق Cet arc-boutant soutient cette muraille بو كمر فلان ديوارى ارداء ايدر

Figur. *A.* تحمّل - استحمال *P.* بار چيزى كشيدن *T.* يوكنى قالدرمق - چكمك || Soutenir le faix des affaires بار يوكنى - اموركك يوكنى قالدرمق - امورى تحمّل ايتمك On dit aussi, Soutenir une maison, une famille, pour dire, avoir l'administration principale des affaires, faire subsister une maison, une famille بر خاندنك مؤنتى اداره‌سيله متحمّل اولمق

On dit aussi, Soutenir une dépense, pour dire, fournir ce qu'il faut pour une dépense *A.* تحمّل المصارف *P.* بار مصارف كشيدن *T.* مصرفى چكمك - مصرفى يتشدرمك || Il ne peut pas soutenir long-temps la dépense qu'il fait ايتديكى مصارفى

چكدمیەجكدر ـ طول مدت تحمل ایدەمیەجكدر

Et soutenir la conversation, pour dire, fournir à la conversation, et empêcher qu'elle ne vienne à languir صحبتك آردینی صحبتك اسباب استمرارینی ـ كسمیوب سوز یتشدرمك نو بنو تجدید ایتمك

On dit, qu'une troupe en soutienne une autre, pour dire, qu'elle est destinée à la secourir dans le besoin *A.* اعانة لدی الحاجة ـ دروقت حاجت دستگیری نمودن *P.* امداد لدی الاقتضا وقت حاجتده یاردم *T.* در وقت حاجت دستیاری كردن وقت حاجتده امداد یتشدرمك ـ ایتمك || On détacha cent soldats pour commencer l'attaque, et tout le régiment avait ordre de les soutenir جنكه مباشرت ایتمك ایچون یوز نفر عسكر افراز وتسییر اولنوب آلایك ماعداسی لدی الحاجه امداد یتشدرمكه مأمور ایدی On a commandé cinq cents hommes pour soutenir les travailleurs لدی الاقتضا عملەیه امداد اولمق اوزره بیوز نفر عسكر تعیین اولندی

Soutenir. Affirmer qu'une chose est vraie *A.* تأیید || Il soutient un mensonge comme un autre soutiendrait une vérité محض كذب اولان شیئی كلام حق كبی تأیید ایدر Vous avez dit cela, le soutiendrez-vous? دیدیككز كلامی تأیید ایدەجكمیسكز Je le lui soutiendrai en face ـ شونی كوزی اوكنده تأیید ایدەجكم Il signifie aussi, défendre par raison une opinion, une doctrine, etc. || Soutenir son droit بر كمسنه كندو استحقاقنی تأیید بر قضیهیی تأیید ایتمك Cette opinion ne peut pas se soutenir بو رأیك اثباتی ممكن دكلدر une proposition ایتمك

On dit figur. Soutenir son rang, sa dignité, pour dire, les maintenir dans le même état de considération بر كمسنه رتبەسنك شاننی وفایه ایتمك

Soutenir. Résister à... *A.* مقاومت *P.* تاب آوردن *T.* طیانمق ـ طیانوب قارشو طورمق || Il soutint l'assaut des ennemis حملۀ اعدایه مقاومت ایلدی Il fut long-temps seul à soutenir tout le choc وافر زمان یالكز اولدرق شدت صدمەیه مقاومت ایلدی Soutenir un siége محاصرەیه مقاومت ایتمك Les arbres n'ont pu soutenir la force des vents اشجار شدت ریاحه مقاومت ایدەمدی ـ On dit, qu'un homme a soutenu la question, pour dire, qu'il l'a soufferte sans rien avouer ـ اظهار ثبات ایلدی ـ شكنجه واذیته مقاومت ایلدی Et figur. qu'un criminel n'a pu soutenir la présence de son juge فلان مجرم حاكمی كورنجه مقاومت ایدەمدی

Soutenir. Souffrir avec fermeté *A.* تحمل ـ استطاعة *P.* تاب آور شدن *T.* طاقت كتورمك || Ne pouvoir soutenir un reproche تعزیر وعتابه طاقت كتورەمامك Cet homme ne peut soutenir la raillerie استهزایه تحمل ایدەمز

Soutenir, signifie figurément, favoriser, appuyer de crédit, d'argent, de recommandation *A.* اعانة ـ معاونة *P.* یاوری نمودن ـ دستگیری كردن *T.* یاردم ایتمك ـ همت ایتمك || Il ne subsisterait pas, si on ne le soutenait فلانه اعانت اولنمسه حقنده همت اولنمامش ـ دوام وبقاسی ممكن دكل ایدی On s'est lassé de le soutenir فلانه اعانت ایلمكدن اوصاندیلر C'est un tel qui l'a soutenu فلانه همت واعانت ایدن فلاندر

Soutenir. Donner de la force. Il se dit des alimens *A.* تقویة ـ اعطاء القوة *P.* قوت بخشیدن *T.* قوت ویرمك || La bonne nourriture soutient غدای جید موجب تقویتدر

Se soutenir. Se tenir debout *A.* قیام ـ نصب القدم ـ تثبیت القدم *P.* بر پا استادن *T.* آیاغی یره ـ آیاقده طورمق ـ دیكمك || Il est si incommodé, qu'il ne saurait se soutenir شول مرتبەده ضعیف الحالدر كه قیامه اقتداری یوقدر Il a peine à se soutenir sur ses pieds آیاغنی یره دیكمكه زحمت چكر

On dit aussi, qu'un homme se soutient bien, pour dire, qu'il conserve sa santé, sa vigueur plus long-temps que son âge ne le permet ـ قوای بدنیەسنی حسن حال اوزره وفایه ایتمشدر Et qu'un bâtiment se soutient, pour dire, qu'il demeure à plomb et dans son entier بو بنا حسن حال اوزره وقایه اولنمقدەدر

On dit aussi, que des étoffes se soutiennent, pour dire, qu'elles sont fermes *A.* محكم ـ قوی *P.* پایدار *T.* قوتلو ـ طیانقلو || Cette étoffe est bien travaillée, elle se soutient بو ثوب قوی النسج اولمغله حالا محكمدر Ce damas est trop mince, il ne se soutient pas بو كمخا بغایت یوفقه اولمغله طیانمیور

Soutenu. *A.* معمد ـ منعمد ـ مرداء *P.* پشتیبانی كرده ـ پشتوان *T.* زده طیانلمش

On appelle Style soutenu, le style noble et soigné ـ كلام فصیح سبك فصیح

SOUTERRAIN. Qui est sous terre *A.* تحت الارض *P.* زیر زمین *T.* یر آلتی ـ یر آلتندەكی || Chemin souterrain طریق یر آلتی یول ـ تحت الارض

Et qui vient de dessous terre *A.* متصاعد من جوف الارض
P. از زیر زمین بر خاسته - از درون زمن بر امده *T.* یر
ایچندن چیقان || Vents souterrains جوف ارضدن چیقان
ریاح Vapeurs souterraines جوف ارضدن متصاعد اولان ابخره
eaux جوف ارضدن چیقان میاه

Souterrain, subst. Lieu voûté, pratiqué sous le rez-de-chaussée
pour différens usages *A.* سرداب pl. سرادیب - دُحل pl. ادحال -
- بودرم *T.* سمچه - سُرداب *P.* دیامیس pl. دیماس - سرب
یر التی ایزبه || Les souterrains de ce palais sont très-vastes بو
سرایک سردابلری بغایت واسعدر

Souterrains, au pluriel, se dit au figuré, des pratiques secrètes
pour parvenir à quelque fin. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.*
pl. دسایس مکنونة *P.* حیله‌کاری سر پوشیده *T.* ال آلتنده
حیله‌لر - باشی اورتلو حیله‌لر || Cet homme a des souterrains
dont vous ne doutez pas شو آدمک خیال وخاطرکه کلمیه‌جک
دسایس مکنونه‌سی وار در

SOUTIEN. Ce qui soutient *A.* عماد pl. اعمدة - دعامة pl.
دعایم - اسطوانة pl. اساطین *P.* پشتوان - استوان *T.* پایندان
- طیاق - دستک || Ce pilier est le soutien de toute la voûte
بو کمرک دعامه‌سی شو دیرکدر C'est le soutien de tout l'édi-
fice مجموع بنانک عمادیدر - طیانیدر

Il signifie figurément, appui, défense *A.* دعامة - اسطوانة -
رکن - ما به الاستناد - قوّة الظهر *P.* تکیه‌گاه - پشت وپناه
T. طیاق || Le soutien de l'État رکن ملک ودولت - اسطوانهٔ
قوّت البنیان سلطنت de la religion رکن دین - قوّة الظهر
دین C'est tout mon soutien - اوّل وآخر ما به استنادم بو در
پشت وپناهم Il est le soutien de sa famille کندو خاندانننک
دعامه‌سیدر

On dit au Barreau, qu'un plaideur a fourni les pièces au soutien, pour dire, qu'il a fourni les pièces justificatives فلان مدّعی
تأیید مدّعاسنی حاوی اقتضا ایدن اوراقی جانب شرعه
تقدیم ایلدی

SOUTIRAGE. V. Soutirer.

SOUTIRER. Transvaser une liqueur. V. Transvaser.

se SOUVENIR. Avoir mémoire de quelque chose *A.* خطور -
استحضار فی الخاطر - تذکار - تذکّر - استذکار *P.* در یاد
خاطر نشان - در خاطر کردن - در خاطر آوردن - داشتن
شدن *T.* آکمق - خاطرده اولمق - خاطره کتورمک || Se
souvenir de son enfance بر کمسنه حال صباوتنی استذکار
ایتمک Vous souvenez-vous de lui? فلان کشی خاطرکده‌میدر
Quand il ne sera plus, on se souviendra de lui فوتندنصکره
تذکّر اوله‌جقدر - ذکری آکله‌جقدر Je m'en souviens bien, cela
se passa en tel temps بو شئ فلان وقتده واقع اولدیغنی
کرکی کبی خاطرمده در Je m'en souviens un peu جزئیجه
خاطرمده در - نوعمّا خاطر نشانمدر Je ne m'en souviens pas
qui me l'a dit فلان کلامی بکا کیم سویلدیکی خاطرمه خطور
در خاطر ایده‌مم - ایده‌میور

Faire souvenir. *A.* اخطار - تذکیر *P.* بیاد آوردن *T.* آکدرمق
|| Faites-moi souvenir d'aller là اول طرفه وارمامی بکا اخطار ایله

se Souvenir. Garder la mémoire d'un bienfait, d'une injure *A.*
حفظ - حفظ فی الخاطر *P.* یاد داشتن - نقش صحیفهٔ درون
کردن *T.* خاطرده صاقلمق - خاطرده طوتمق || Il m'a fait
plaisir, je m'en souviendrai toute ma vie ایتدیکی لطف وکرمی
الی آخر العمر خاطرده حفظ ایده‌جکم Si vous lui faites ce
chagrin, il s'en souviendra long-temps فلانی بر وجهله تکدیر
ایده‌جک اولور ایسه‌ک طول زمان خاطرنده صاقلیه‌جقدر
C'est un homme qui ne se souvient ni des bienfaits ni des injures
خاطرده نه ایولک ونه کملک صاقلر بر آدمدر - On dit
par forme de menace, Je m'en souviendrai بونی خاطرمدن
چیقاره‌جغم یوقدر - Et souvenez-vous-en بونی بر ایوجه
خاطرکده طوت

SOUVENIR. Impression que la mémoire conserve d'une chose *A.*
ذکر pl. اذکار *P.* یاد - خاطر نشان - خاطر گذار || Suis-je encore dans votre souvenir? حالا خاطرکده‌می یم Je garderai un
éternel souvenir du bienfait que vous m'avez fait بکا ایتدیککک
همّت الی الابد خاطر نشانم اوله‌جقدر Le triste souvenir
m'en revient toujours dans l'esprit بو شیئک ذکر ملال انگیزی
دائما خاطرمه کلیور Vous serez toujours dans mon souvenir دائما
خاطرمده اوله‌جقسک

Il se prend aussi, pour la faculté de la mémoire *A.* ذاکرة - قوّة
مذکرة - حافظة - قوّة حافظة *P.* قوّت یادداری *T.* خاطرده
طوتمه || Je ne saurais effacer cela de mon souvenir شونی
شونی خاطرمدن - لوح حافظه‌دن امحا ایتمک احتمالم یوقدر
چیقاره‌مم

Il signifie aussi, la pensée par laquelle nous nous souvenons de
quelque chose *A.* خاطرة pl. خاطرات || Agréable souvenir خاطرهٔ

fâcheux, terrible خاطرۀ جانگزا ودهشتفرما جمیله Perdre le souvenir d'une chose بر شیئک خاطره‌سنی غیب ایتمک Rappeler le souvenir de... فلان شیئک خاطره‌سنی استذکار ایتمک Le souvenir de la mort doit être sans cesse devant nos yeux خاطرۀ موت بصیرتمزدن بر آن وبر دقیقه دور اولماملو در

Et ce qui rappelle la mémoire de quelque chose A. اثر مذکر یادکار P. وسایل التذکیر pl. وسیلة التذکیر - آثار مذکرة pl. T. آکدره‌جق شئ || Ses blessures sont pour lui de glorieux souvenirs de ses victoires بدننده مشهود اولان جراحات موفق اولدیغی فتوحات جلیله‌نک آثار مذکره‌سیدر Ses infirmités sont de tristes souvenirs des déréglemens de sa jeunesse مبتلا اولدیغی علل واسقام حال غلوّ شبابده ارتکاب ایلدیکی تسیّب وخلاعتک یادکارلریدر

On appelle aussi Souvenir, des tablettes où l'on écrit les choses dont on veut se rappeler la mémoire T. مذکره صحیفه‌سی

SOUVENT. Fréquemment A. اکثریا - ربّما P. دمادم T. غالب حالده - اکثری - صیق صیق || Il arrive souvent غالب حالده واقع اولور On se trompe souvent en jugeant sur les apparences ظواهر احوال اوزرینه حکم ایدن اکثریا آلدانور En faisant souvent une chose, on en contracte l'habitude بر شئ صیق صیق ایشلندکچه عادت ایدینلور

SOUVERAIN. Suprême, très-excellent en son genre A. اعلا - اعلا الاعلا - علیّ الاعلا P. بالاترین T. اک اولو - اک بیوک || L'être souverain اعلا الاعلای موجودات Le souverain bien اعلای حسنات - خیر اعلا La souveraine félicité سعادت علیا Un remède souverain دوای اعلا الاعلا Il est ennuyeux au souverain degré درجۀ علیاده ملال انگیز بر آدمدر

Il se dit aussi de l'autorité suprême A. حکومة سلطانیّة P. پادشاه حکومتی T. فرمانرانی حکومت || La dignité souveraine سلطانیّه رتبه‌سی - Il se dit aussi de celui qui est revêtu de cette autorité || Un prince souverain حکومت سلطانیّه صاحبی اولان بر میر

SOUVERAIN, subst. Celui à qui la souveraineté est confiée A. سلطان pl. سلاطین - ملک pl. ملوک P. شاه - پادشاه - صاحب ملک T. پادشاه - خدایگان || Il faut obéir au souverain پادشاهه اطاعت لازمدر aux lois du souverain قانون پادشاهی‌یه اطاعت واجبۀ حالدر Grand, puissant souverain سلطان اعظم قوی الاقتدار

On dit, Petit souverain, d'un prince qui a une domination peu étendue A. امیر صغیر pl. امراء صغار - سلیطین P. حکمدار T. میر - بک || Les petits souverains d'Allemagne آلامان حکمدارنی - امرای آلامان -

SOUVERAINEMENT. Au suprême degré A. علی غایة الغایة - غایة الکمال - علی حدّ الکمال P. با کمال T. کمالده - مرتبۀ کمالده || Dieu est souverainement bon الله تعالی محض خیر با کمالدر La loi de Dieu est souverainement juste شریعة الله علی حدّ الکمال حقدر Cet ouvrage est souverainement mauvais بو تألیف غایة الغایه قبیحدر

Il signifie aussi, avec une puissance souveraine A. علی وجه الاستقلال P. با خودسری - بر وجه استقلال T. باشلو باشنه - استقلال صورتیله - || Commander souverainement علی وجه الاستقلال حکومت ایتمک - On dit aussi Juger, décider souverainement, pour dire, sans appel آخر یره نقل ماده‌یه جواز ویرلمیه‌رک بر وجه استقلال حکم ایتمک

SOUVERAINETÉ. Autorité suprême A. قوّة السلطنة - قوّة الحکومة P. حکومت - فرمانفرمایی T. قوّت || La souveraineté appartient originairement au peuple, mais son bien même demande qu'il la confie à quelqu'un قوّت حکومت عن اصل عباد اللهک یدنده موجود اولوب انجق ینه عباد الله خیرلو اولمق اوزره شخص واحدک ید امانتنه تسلیم اولنمق واجبۀ حالدندر La souveraineté est une délégation faite par le peuple à laquelle il se soumet قوّت سلطنت عباد الله طرفندن تفویض اولنمش بر امانتدر که آنک زیر حکومتنده اختیار مطاوعت ایدر Souveraineté absolue, limitée, héréditaire, élective حکومت مطلقه یا محدوده یا موروثه بالانتخاب passagère موقت بر حکومت

Il se dit aussi en parlant de la qualité et de l'autorité d'un prince A. حکومة سلطانیّة P. پادشاهی T. پادشاهلق || On lui dispute la souveraineté فلانک حکومت سلطانیّه‌سنه معارضه ایدرلر - حکومت سلطانیّه‌سی موقع معارضه‌در Il possède ces terres en souveraineté بو املاکه حکومت سلطانیّه صورتیله متصرفدر

Il se dit aussi de l'étendue d'un pays où un prince exerce la souveraineté A. وسعة الملک - ملک P. قلمرو حکومت - || Sa souveraineté s'étend depuis tel en- فلانک بیوردیغی یر

droit jusqu'à tel autre وسعت ملکی فلان محلدن فلان محله ملکی ـ قلمرو حکومتی ـ قدر ممتد اولور

SOYEUX. Fin et doux au toucher comme de la soie *A.* ناعم *P.* كالحریر *T.* ابریشم آسا نرم ولین ایپك كبی یومشق || De la laine soyeuse ایپك كبی یومشق یپاغی

Il signifie aussi, plein de soie, et ne se dit que des étoffes *A.* شبیع الحریر *P.* ابریشمدار *T.* ایپكلو ـ ایپكی چوق || Ce satin est plus soyeux que l'autre بو اطلس دیگرندن زیاده ایپكلو در

SPACIEUSEMENT. Au large, en grand espace *A.* وسیعاً ـ رحیباً ـ فسیحاً ـ بالرحب والوسعة *P.* با پهنایی *T.* ككیشلكده || Il loge fort spacieusement مكان رحیب ووسیعده ـ بول یرده ـ ككیشلكده اوتورر ـ اقامت ایدر

SPACIEUX. Qui est de grande étendue *A.* واسع ـ رحیب ـ وسیع ـ فسیح *P.* پهن *T.* وسعتلو ـ ككیش || Un bien spacieux بر ملك واسع un jardin بر باغچه فسیح وواسع Une cour fort spacieuse بغایت وسعتلو بر حاولو

SPADASSIN. Ferrailleur *A.* مسایف *P.* تیغزن *T.* قلیج اوینایجی || Les braves gens méprisent les spadassins بهادرك تیغزندن پرواسی یوقدر

SPAGYRIQUE. Il se dit de la Chimie métallurgique qui s'occupe de l'analise des métaux *A.* علم الحلّ المعادن

SPAHI. Soldat turc qui sert à cheval *T.* سپاهی

SPARADRAP. T. de Chim. Toile sur laquelle on étend un emplâtre fondu. V. Emplâtre.

SPARSILE ou SPORADE. T. d'Astron. Il se dit des étoiles répandues dans le ciel hors des constellations *A.* نجوم متفرّقة *P.* اختران پراكنده *T.* طاغینق یلدزلر

SPASME. T. de Méd., synonyme de Mouvement convulsif *A.* اختلاج ـ خلوج pl. اختلاجات *P.* سلاف *T.* سكیرسكریمسی ـ عضو سكریمسی

SPASMODIQUE. Qui a rapport au spasme *A.* اختلاجی ـ متعلّق بالاختلاج

Il se dit aussi des remèdes propres aux convulsions *A.* مسكّن الخلوج *P.* آرمیده ساز سلاف *T.* عضو سكریمسنی دفع ایدن

SPASMOLOGIE. Traité des spasmes *A.* تعریف الاحوال الاختلاجات

SPATULE. Instrument de pharmacie, dont on se sert pour étendre les électuaires, les onguens, etc. *A.* مسوط الصیدلانی *T.* اسپنچیار اسپاتولەسی

SPÉCIAL. Déterminé à quelque chose de particulier *A.* خاصّ ـ مخصوص ـ متخصّص || Procuration spéciale وكالت مخصوصه Pouvoir spécial رخصت مخصوصه hypothèque رهن مخصوص Procureur général et spécial وكیل عامّ وخاصّ Cela est exprimé par une clause spéciale بو مادّه شرط مخصوص ایله افاده وبیان اولنمشدر

SPÉCIALEMENT. D'une manière spéciale *A.* خصوصاً ـ على الخصوص ـ تخصیصاً ـ على وجه التخصیص *P.* با خصوص *T.* خصوصیله ـ بتخصیص || Il lui a donné tous ses meubles, et spécialement ses livres بالجمله متاع بیتنی وبتخصیص كتابلرینی فلانه ویردی Il lui a hypothéqué tous ses biens, et spécialement une telle terre بالجمله اموالنی وعلى الخصوص فلان ملكنی فلانه ترهین ایلدی

SPÉCIALITÉ. Détermination d'une chose spéciale *A.* خصوصیّت

Il ne se dit guère que dans la Pratique, et dans cette phrase, Sans que la spécialité déroge à la généralité خصوصیّت ناسخ عمومیّت اولمامق شرطیله

SPÉCIEUSEMENT. D'une manière spécieuse *A.* بصورة الحقّ *P.* بصورت راستی *T.* صورت حقدن ـ صورت حقّ ایله || Il déguise les choses si spécieusement que... شیلری شول رتبەده صورت حقّ ایله ستر ایدر كه Il a exposé le fait si spécieusement, qu'il a séduit tout le monde كیفیّت حالی شول وجهله صورت حقدن عرض وتقریر ایلدیكه جمیع ناسی شول رتبەده قالب حقّه افراغ ایله بیان ـ تقریر ایلدی ایلدیكه عالمی تغلیط ایلدی

SPÉCIEUX. Qui a une apparence de vérité et de justice *A.* متواری بصورت *P.* مموّه ـ مستور بصورة الحقّ ـ تحت صورة الحقّ *T.* صورت حقده ـ صورت حقده اولان حقّ پوشیده || Prétexte spécieux كورینن صورت حقده اولان بر عذر Raison spécieuse علّت مموّهه ـ صورت حقده بر علّت Ce qu'il dit est spécieux دیدیكی كلام مموّهدر Il a donné à son affaire un tour fort spécieux مصلحتنه صورت حقّ ویردی ـ مصلحتنی بغایت حقّه مقارن بر قالبه افراغ ایلدی

On le dit aussi par opposition à Solide *A.* واهی *P.* بی اساس *T.* بوش || Cela n'est que spécieux, il n'y a rien de réel بو مادّه محض واهیدر حقیقتدن اصلا اثری یوقدر

SPÉCIFICATION. La détermination des choses particulières, en

les spécifiant *A.* تخصيص || Il fut dit dans le contrat qu'il paierait en denrées, sans autre spécification مقاوله سندنده ذخيره اولدرق ادا اولنه ديو يازلمشدر انجق آخر كونه بر درلو تخصيص يوقدر

SPÉCIFIER. Déterminer en particulier *A.* تخصيص ـ تنصيص ـ تعيين ـ تخصيص على وجه التخصيص *T.* تعيين ايتمك || Il faut par le contrat spécifier les choses que vous voulez retenir آليقويه جق اراده سنده اولديغك شيئلر مقاوله سندى ايچنده تنصيص اولنملو در Cela est spécifié dans le marché بو شئ بازارلق ايچنده على وجه التخصيص تعيين اولنمشدر

SPÉCIFIÉ. *A.* مخصّص ـ منصوص ـ معيّن بالتخصيص *P.* تخصيص كرده *T.* تخصيص اولنمش

SPÉCIFIQUE. Propre spécialement à quelque chose *A.* خاصّ ـ مخصوص ـ مختصّ || Différence spécifique فرق مختصّ ـ تفاوت مخصوصه Pesanteur ou gravité spécifique وزانت خاصّه vertu, qualité خاصّه فضيلت يا كيفيّت remède دواى خاصّ ـ دواى مخصوص

SPÉCIFIQUEMENT, adv. *A.* خاصّةً ـ مختصّاً ـ على وجه الخصوص

SPECTACLE. Il se dit de tout objet qui attire les regards *A.* منظرة ـ مرآت *P.* منظرة *T.* سيران || Beau spéctacle تماشا ـ لطيفه منظرهٔ دلگشا ـ تماشاى خوب triste, horrible تماشاى كدر نما ودهشتفرما Les supplices des criminels sont des spectacles instructifs pour le peuple مجرمينك تنكيلى تماشاسى اهالى ناسده موجب عبرت اولهجق احوالدندر

Il se dit aussi de certaines grandes cérémonies *A.* نظارت *P.* تماشا ـ ديدار *T.* سير || Lorsqu'un roi fait son entrée dans sa capitale, c'est un beau spectacle پادشاهك تختگاه سلطنتنه دخولى آلايى بر تماشاى دلارا در Les feux de joie sont des spectacles fort agréables au peuple آتش شنلكى عوامّ ناس ايچون بر نظارت دلگشا در

On dit, Être en spectacle, pour dire, être exposé à l'attention publique عرضهٔ انظار عالم ـ مطرح انظار ناس اولمق || Quand un homme est dans une grande charge, il doit songer qu'il est en spectacle à tout le monde مسند عاليده بولنان كشى عرضهٔ انظار عالم اولديغنى ملاحظه ايتملو در — On dit aussi, Se donner en spectacle, pour dire, s'exposer aux regards, au jugement du public هدف سهام انظار عالم اولمق

On dit, Servir de spectacle, pour dire, être exposé à la risée du public خلقك ياننده ـ مسخر ناس ـ هزئهٔ ناس اولمق داستان اولمق

SPECTATEUR. Celui qui est témoin oculaire *A.* ناظر pl. نظّار *P.* نگران ـ تماشاساز ـ تماشائى *T.* سيرجى ـ كوريجى || Il n'a eu point de part à cette action, il n'en a été que simple spectateur اول خصوصده اصلا مدخلى اولميوب همان ساده سيرجى ايدى Il a été spectateur de tout cet événement بو واقعه نك مجموعنه سيرجى ايدى

SPECTRE. Fantôme, figure fantastique que l'on croit voir *A.* طيف ـ ظلّ pl. ظلال ـ خيال pl. خيالات || Il lui est apparu un spectre كوزنده بر خيال كورندى Spectre hideux طيف هايل effroyable طيف زشت پيكر

SPÉCULATEUR. Qui spécule. Il se dit de ceux qui observent les astres et les phénomènes du ciel *A.* راصد ـ مترصّد ـ متنظّر *P.* نگران احوال فلك ـ رصد بين الاحوال الفلك *T.* اجرام فلكيّه نك مترصّدى || Spectateur des corps célestes كوك احوالنى كوزه ديجى

Il se dit aussi de ceux qui font des spéculations en matière de finance, de commerce, etc. *A.* متدبّر الامور ـ متدبّر الامور ميريّة *P.* تصوّرساز تدابير التجارة *T.* تدبيرلر قوران || Cet homme est un hardi spéculateur جسارت امور تجارت تدبيرلرينى pro- fond بر متدبّر امور در fin دقيق الفكر ايله قورار بر آدمدر تدبّر اموره عميق الفكر در

SPÉCULATIF. Qui a coutume de spéculer attentivement *A.* مجتهد فى المطالعة *P.* مطالعه ورزشكار *T.* مطالعه ايله اوغراشان || Les philosophes spéculatifs فلاسفه مجتهدين فى المطالعه اولان C'est un esprit spéculatif بو عقلدر اجتهاد فى المطالعه ايله مجبول

Il se dit aussi des choses qui se bornent à la spéculation, et qui n'ont pas la pratique pour objet *A.* نظريّ || C'est un ouvrage purement spéculatif بو كتابك موقوف عليهى احوال نظريّه در Sciences spéculatives, Connaissances spéculatives علوم نظريّه وتصوّرات نظريّه

Il se dit au substantif de ceux qui raisonnent profondément sur les matières politiques *A.* مجتهد فى ـ متدبّر الامور الدول *P.* مطالعة الامور الدول دور انديش امور ملك ودولت *T.* دولت امورى مطالعه سيله اوغراشان || Les spéculatifs croient

que toute cette négociation n'aboutira à rien دور اندیشان امور دول اولنلرك اعتقادينه كوره بو مذاكره هيچ بر درلو نتیجه‌یی منتج اولدجغی یوقدر

SPÉCULATION. Action de spéculer, de méditer attentivement *A.* مطالعة pl. مطالعات *P.* اندیشه *T.* عقل ایله قورمه ‖ Belle, profonde spéculation مطالعهٔ مستحسنه وعمیقه Il n'a rien découvert de nouveau par toutes ses spéculations ایتدیکی مطالعات كثیره‌دنصكره جدید بر شئ استخراج ایتدیکی یوقدر

Il se dit aussi, des projets qu'on fait en matière de finance, de commerce, etc. *A.* تدبیر pl. تدابیر ‖ Ses spéculations lui ont réussi ایتدیکی تدبیرلره موفق اولدی

Il signifie aussi, théorie, et en ce sens il est opposé à Pratique *A.* نظر ‖ Cela est bon dans la spéculation, et ne vaut rien dans la pratique بو شیئك جهت نظریسی احسندر انجق بو شئ عند النظر احسندر ـ جهت عملیسی هیچ ایشه یرامز انجق عند العمل ایشه یرامز

SPÉCULER. Regarder ou observer curieusement les objets célestes *A.* احوال فلكرا نكرستن *P.* تنظر الاحوال الفلك ـ ترصد *T.* كوك احوالنه باقمق ‖ Il passe la nuit à spéculer les astres, ou simplement à Spéculer وقت لیلی ترصد نجوم ایله امرار ایدر

SPÉCULER. Méditer attentivement sur une matière *A.* ـ مطالعة تفكر ـ تأمل *P.* اندیشه كردن *T.* دوشونمك ‖ Il passe sa vie à spéculer ایام عمری تأمل ومطالعه ایله امرار ایدر

SPÉCULER. Faire des projets de politique, de finance, de commerce *A.* تدبر الامور ـ تدبر الامور میریة ـ تدبر الامور الدول التجارة *P.* تدبیر كردن *T.* تدبیرلر قورمق ‖ Il a beaucoup spéculé sur les affaires de commerce امور تجارتده قتی چوق تدبیرلر قوردی

SPERMATIQUE. T. de Phys. On appelle Vaisseaux spermatiques, les vaisseaux dans lesquels coule la semence *A.* ـ مجاری المنی مجاری النطفة *P.* تخم صوینك *T.* گذرگاه آب پشت ظرفلری

SPERMATOLOGIE. Traité ou dissertation sur la semence *A.* بحث عن احوال المنی

SPERME. La liqueur séminale des animaux *A.* منی pl. ـ منی نطفة pl. نطف *P.* آب پشت *T.* تخم صویی

SPHACÈLE. T. de Méd. Destruction entière des propriétés vitales dans quelque partie du corps *A.* سكتة

SPHACÉLÉ. Qui est attaqué du sphacèle *A.* ذو ـ مسكوت السكتة *P.* سكته زده *T.* سكته‌لو ‖ Membre sphacélé عضو سكته زده

SPHÈRE. Globe, corps solide dans lequel toutes les lignes tirées du centre à la surface, sont égales *A.* جرم تام الاستدارة ـ كرة

SPHÈRE, se prend aussi pour une machine ronde, composée de divers cercles qui représentent le cours des astres dans le ciel. On l'appelle aussi Sphère armillaire *A.* كرة مجوفة *T.* ایچی بوش كره

SPHÈRE, se dit aussi de la disposition du ciel, suivant les cercles imaginés par les astronomes *A.* هیئة الفلك ‖ La sphère céleste est représentée par la sphère artificielle هیئت فلك عملی بر كره‌ده كوستریلور Les différentes positions de la sphère هیئت فلكك اشكال مختلفه‌سی

Il signifie aussi, la connaissance des principes de l'astronomie, qu'on apprend par le moyen d'une sphère *A.* علم الفلكیات ‖ Il étudie la sphère علم فلكیاتی اوقور

Il se dit aussi, de l'espace dans lequel les astronomes conçoivent qu'une planète fait son cours *A.* مدار ـ فلك ‖ La sphère de Jupiter مدار مشتری ـ فلك مشتری Saturne parcourt sa sphère en trente années زحل كندو فلكنك دائره‌سنی اوتوز سنه‌ده دور ایدر

SPHÈRE, signifie figur., étendue de pouvoir, d'autorité, de connaissance *A.* دائرة الوسع والاقتدار ‖ Cela est hors de sa sphère دائرهٔ وسع واقتدارندن خارج بر ماده در Quand vous le mettez sur telle matière, sur telle science, il est hors de sa sphère فلانه فلان علمه دائر بر مسئله تكلیف ایلدیككده حالده دائرهٔ وسع واقتدارندن خارج بر شئ تكلیف ایتمش اولورسك

On dit, Sortir de sa sphère, pour dire, sortir des bornes de son état, de sa condition ـ بر كمسنه حدینی تجاوز ایتمك حدندن چیقمق

SPHÉRICITÉ. État de ce qui est sphérique *A.* استدارة ـ كریت *P.* گردی *T.* یوالقلق ‖ La sphéricité de la terre ارضك كریتی

SPHÉRIQUE. Qui est rond comme un globe *A.* كری ـ كری مستدیر ـ مدور ـ الشكل *P.* گرد *T.* یوالق ‖ Corps sphérique شكل مستدیر ـ شكل كری جرم كری الشكل figure

SPHÉRIQUEMENT. En forme sphérique *A.* ـ مستدیراً ـ كریاً یوالق شكلنده ـ یوالق اولدرق *T.* گرد گونه *P.* علی وجه التدویر

SPHÉRISTÈRE. Lieu destiné aux différens exercices où les balles s'employaient *A.* ملعب الكرات *P.* بازیچه‌گاه گوی *T.* طوب اویونی میدانی

SPHÉROÏDE. T. de Géomet. Corps solide qui approche de la figure d'une sphère *A.* جرم قریب الاستدارة ‖ Sphéroïde allongé, aplati جرم مستطیل یا مصفح قریب الاستداره

SPHINCTER. T. d'Anat., qui se dit de certains muscles qui servent à fermer et à resserrer les passages et conduits naturels *A.* عضلة مضيّقة *P.* پیامیغ تنگساز *T.* صیقشدریجی بالق ‖ Le sphincter de la vessie, de l'anus عضلهٔ مضیّقهٔ مثانه یا سرم

SPHINX. Monstre fabuleux *A.* ابو الهول

SPICILÉGE. T. didact. Recueil de pièces, d'actes, etc. *A.* مجموعة

SPINAL. Qui appartient à l'épine du dos *A.* صلبیّ *P.* مازنی *T.* اوکورغه کمیکک ‖ Le nerf spinal عصب صلبی

SPINA-VENTOSA. Maladie qui consiste en une carie interne des os *T.* کمیک ماتیه‌سی

SPINELLE. Il se dit d'un rubis d'un rouge pâle *P.* لعل *T.* لعل

SPIRAL. Qui a la figure d'une spirale *A.* حلزونیّ الشکل ‖ Forme spirale شکل حلزونی Ressort spiral بر حلزونیّ الشکل زنبرک

SPIRALE. subst. T. de Géomét. Ligne courbe qui va toujours en s'éloignant de son centre, et en faisant autour de ce centre plusieurs révolutions *A.* خطّ حلزونیّ الشکل

SPIRE. T. de Géomét. Il se dit de la ligne spirale. V. Spiral. et plus exactement de l'un de ses tours *A.* دورة الخطّ الحلزونیّ

SPIRITUALISATION. T. de Chim. Réduction des corps en esprit *A.* استحالة الی الروح *P.* روح پذیرایی *T.* روحه دونمکلک ‖ La spiritualisation se fait par la distillation اجرامک روحه استحاله‌سی تصعید طریقیله اولور

SPIRITUALISER. Réduire en esprit les corps mixtes *A.* تحویل الی الروح *P.* بروح گردانیدن *T.* روحه دوندرمک ‖ On spiritualise les liqueurs par la distillation مایعات تصعید طریقیله روحه مستحیل اولور

SPIRITUALISÉ. *A.* مستحیل الی الروح *P.* بروح گردیده *T.* روحه دونمش

SPIRITUALITÉ. T. de Métaphysique, opposé à Matérialité *A.* روحانیّت

SPIRITUEL. Qui est esprit *A.* روحانیّ pl. روحانیّون ‖ Les anges sont des substances spirituelles ملائکهٔ کرام نفوس روحانیّه در

SPIRITUEL. Qui a de l'esprit *A.* ذکیّ pl. اذکیاء ـ ذو الذکا pl. ذوی الذکا ـ کیّس pl. کیساء ـ صاحب الکیاسة pl. اصحاب الکیاسة ـ رشید *P.* زیرک *T.* آچق کوز ‖ C'est un homme fort spirituel بغایت ذکیّ الذهن بر ـ پک ذکی آدمدر ـ آدمدر ― Il signifie aussi, qui est fait avec esprit, où il y a de l'esprit ‖ Une réponse spirituelle جواب پر رشد وذکا Cet homme a l'air spirituel سیماسنده آثار رشد وکیاست بدیدار در ناصیهٔ حالنده ـ

SPIRITUEL, en matière de dévotion, signifie, ce qui regarde la conduite de l'âme, l'intérieur de la conscience. Il est opposé à Sensuel, charnel *A.* روحانیّ ـ معنویّ ‖ L'homme spirituel بشر معنوی La vie spirituelle عیش معنوی Pensées spirituelles افکار معنویّة Entretiens spirituels محاورات معنویّه Père spirituel پدر معنوی ـ روحانی ― Il se dit aussi par opposition à Temporel ‖ La puissance spirituelle قوّت روحانیّه

Il signifie aussi, allégorique, par opposition à Littéral *A.* ذو الکنایة ‖ Jacob et Ésaü, dans le sens spirituel, représentent les bons et les méchans یعقوب وعیص اسملری علی طریق الکنایه ابرار واشرار معناسنی مفید در

SPIRITUELLEMENT. D'une manière pleine d'esprit *A.* بالکیاسة بالرشد والذکاء *P.* زیرکانه *T.* کیاستلو اولدرق ‖ Il lui répondit fort spirituellement فلانه کمال رشد وکیاست ایله جواب ویردی

SPIRITUEUX. Qui a beaucoup d'esprits, qui est volatil, subtil *A.* کثیر الروح *P.* روحدار *T.* روحلو ‖ Ce vin est trop spiritueux کثیر الروح بر باده در L'usage des liqueurs spiritueuses est dangereux کثیر الروح اولان مشروباتک استعمالنده مخاطره وار در

SPLANCHNOLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des viscères *A.* تعریف الاحوال الجوانف النفس

SPLENDEUR. Grand éclat de lumière *A.* شعشعة ـ لمعان ـ تلألؤ *P.* روشنی *T.* پارلایش ـ پارلدامه ‖ La splendeur du soleil, de astres شعشعهٔ آفتاب وتلألؤ نجوم

Il signifie figur., grand éclat d'honneur et de gloire *A.* جلالة ـ الشان ـ علوّ الشان ـ عظمة الشان *P.* پرتو شان ـ بلندی *T.* شان ـ پارلاقلق ـ اولولق ‖ La splendeur de son nom علوّ

جلالت شان عرق ونسبی de sa race شان نامی

Et magnificence, pompe *A.* احتشام ـ حشمت *P.* دبدبه ـ عنوان *T.* شكوه ـ دارات || Il vit avec beaucoup de splendeur دبدبهٔ عظیم ایله ـ كمال شكوه واحتشام ایله كچینور

SPLENDIDE. Magnifique, somptueux *A.* كثیر الاحتشام ـ محتشم ـ كثیر *P.* عنوانلو *T.* پر شكوه ـ پر دبدبه || Un homme splendide پر دبدبه وشكوه ـ الاحتشام بر آدم || Il nous donna un repas splendide بزه احتشاملو بر ضیافت ویردی Avoir une cour splendide دارات وعنوانی چوق بر دائره صاحبی اولمق

SPLENDIDEMENT, adv. *A.* بالاحتشام *P.* با دبدبه ـ با شكوه ـ احتشام عظیم *T.* عنوان ایله ودارات || Il vit splendidement ایله كچینور

SPLÉNIQUE. T. d'Anat. Qui a rapport à la rate *A.* طحالی ـ *P.* سپرزی *T.* طلغلك || Artère splénique شریان طحالی ـ شریان طحال

SPODE, ou TUTIE. T. de Chimie. On appelle ainsi, la cendre légère qu'on obtient du zinc calciné. C'est un remède qui s'emploie dans les maladies des yeux *A.* كحل ـ لماك *P.* توتیا *T.* توتیا

SPOLIATEUR. Celui qui vole, qui dépouille *A.* غاصب ـ خلاس ـ اوغربلیان ـ قاپیجی *T.* دزد ـ ربایندہ *P.* سارق

SPOLIATION. T. de Jurisp. Action par laquelle on spolie *A.* سرقت ـ خلسة ـ غصب *P.* دزدی ـ ربودگی *T.* چالمه ـ قاپش || Avant la spoliation de la succession مخلفاتك غصبی وقوعندن اول

SPOLIER. T. de Jurisp. Déposséder par force, par violence *A.* استراق ـ اختلاس ـ اغتصاب *P.* دزدیدن ـ ربودن *T.* قاپمق ـ اوغربلمق ـ چالمق || Il faut avant toutes choses réintégrer celui qui a été spolié اقدم امور دوچار خلست واغتصاب اولمش كشینك حق تصرفنی كما كان ابقا ایتمكدر

SPONDYLE. T. d'Anat. Vertèbre. V. ce mot.

SPONGIEUX. Poreux, semblable à l'éponge *A.* اسفنجی ـ كالاسفنج *P.* ابركك واری *T.* سونكر كبی || La rate est de substance spongieuse طحال بر مادهٔ اسفنجیه در Os spongieux نسج اسفنجی tissu سونكر كبی كمیك

SPONGITE. Pierre qui imite l'éponge. V. Pierre-ponce.

SPONTANÉ. Il se dit des choses que l'on fait volontairement *A.* اختیاری *P.* خود بخود آمده *T.* كندیلكندن قوپان || Mouvement spontané حركت اختیاریه Action spontanée فعل اختیاری

On appelle Plantes spontanées, celles qui viennent d'elles-mêmes كندیلكندن بتن *T.* خود رو *P.* نابت بنفسه *A.*

En termes de Médecine, il se dit des mouvemens qui s'exécutent d'eux-mêmes et sans la participation de l'âme *A.* واقع بنفسه ـ صادر بنفسه *P.* خود بخود پیدا شده *T.* كندیلكندن اولان || Les mouvemens du coeur, du cerveau, des artères sont des mouvemens spontanés قلبك ودماغك وشراینك حركتی بنفسها واقع اولان حركتلردندر

SPONTANÉITÉ. T. didactique, qui signifie, le consentement de la volonté *A.* اختیار

SPONTANÉMENT, adv. *A.* بنفسه ـ بالاختیار *P.* صادراً با خود پیدا *T.* كندیلكندن قوپارق || Un mouvement qui s'exécute spontanément كندیلكندن ـ بنفسها واقع اولان حركت قوپارق ظهور ایدن حركت

SPORADE. V. Sparsile.

SPUTATION. T. de Méd. Action de cracher. V. ce mot.

SQUALE. Poisson vulgairement connu sous le nom de Chien de mer, ou Chien marin. V. Chien marin.

SQUELETTE. Carcasse, tous les ossemens d'un corps mort et décharné, joints ensemble dans leur situation naturelle *A.* بدن مستول العظم ـ المیت مساوت العظم ـ بدن *P.* تن بی گوشت مرده *T.* اتی صیرلمش مرده كودهسی || Un squelette d'homme میتك مستول العظم بدنی de cheval اتی صیرلمش مرده باركیر كودهسی

On dit figur. d'une personne extrêmement maigre, que c'est un squelette قدیده دونمش ضعیف ولاغر بر آدمدر

SQUINANCIE. V. Esquinance.

SQUINE, ESQUINE, ou CHINA. Racine médicinale qui croît à la Chine et aux Indes *T.* چوب چینی

SQUIRRE. Tumeur dure et non douloureuse *A.* ورم صلب *P.* آماس سخت *T.* قاتی ورم ـ سقیروس || Le squirre se forme au foie, à la rate, dans les reins, et en d'autres parties ورم صلب كبدده وطحالده وكلاده واعضای سائرهده تكون ایدر

SQUIRREUX. Qui est de la nature du squirre *A.* ذو صلابة *P.* سخت *T.* قاتی || Tumeur squirreuse ورم ذو صلابت

STABILITÉ. Qualité de ce qui est stable *A.* استحكام ـ متانت *P.* استواری *T.* طیانقلق || La stabilité d'un édifice بنانك استحكام ومتانتی Ce pont de bois n'a point de stabilité بو جسرك متانتی یوقدر

Figur. Durée, permanence *A.* ثبات ـ بقا ـ قرار ـ دوام *P.* پایداری || La stabilité de l'État دوام ملك ودولت *T.* طیانقلق || Il n'y a point de stabilité dans les choses du monde امور دنیاده امور دنیا بیدوام ونا پایدار در ـ اصلا بقا وقرار یوقدر

Il se dit aussi, de l'état de permanence dans un lieu *A.* مداومة ـ تثبت *P* بر قراری *T.* بر یرده یرلشوب قالمه || Faire voeu de stabilité dans une communauté religieuse بر طریقت رهبانیتده مداومتی نذر ایتمك

STABLE. Qui est dans un état, dans une situation ferme *A.* متین ـ محکم ـ مستحکم *P.* پایدار ـ استوار *T.* طیانقلو || Un édifice stable متین ومستحکم بر بنا

Il signifie figur. durable, permanent *A.* ذو ـ ثابت ـ دائم دائمی القرار ـ مستقر ـ دائمی البقا ـ باقی ـ الدوام والثباة *T.* بر دوزده طورر ـ بر قرارده طورر || Le temps qu'il fait n'est pas stable بو هوا ثابت وپایدار ـ بو هواده دوام یوقدر Une paix ferme, stable et de perpétuelle durée محکم ومستقر دکلدر بر مصالحهٔ دائمی البقا Il n'y a rien de stable et d'assuré dans sa fortune فوت مالیسنده اصلا دوام وبقا یوقدر On ne peut compter sur rien avec lui, ce n'est point un esprit stable کندویه بر وجهله استناد ایتمك ممکن دکلدر زیرا مزاجنده دوام دنیاده ثابت Rien n'est stable en ce monde وثبات یوقدر Il n'y a de véritablement stable que وبر قرار هیچ بر شیٔ یوقدر Dieu حق تعالیدن غیری حقیقهٔ بر موجود دائمی البقا یوقدر

STADE. Carrière où les Grecs s'exerçaient à la course *A.* میدان السباق *P.* تکاپوی میدان *T.* سکردم میدانی

STACHYS. Plante qui a des fleurs en épi *A.* ضرم *P.* اسطوخودوس *T.* قره باش

STAGNANT. Il se dit des eaux qui ne coulent point *A.* راکد ـ نائم *P.* آرمیده ـ خوابنده *T.* طورغون ـ Il se dit aussi du sang et des humeurs du corps humain qui ne coulent pas *A.* راکد ـ واقف ـ ساکن *P.* آرمیده *T.* طورغون ـ طورشمش

STAGNATION. État des eaux stagnantes *A.* رکود *P.* آرامش ـ آرمیدگی *T.* طورغونلق

Il se dit aussi du sang ou autres humeurs qui cessent de circuler *A.* رکود ـ وقوف ـ سکون

STANCE. Ouvrage de Poésie, composé de plusieurs couplets *A.* انشودة pl. اناشید

Il se dit aussi de chaque strophe des stances *A.* قطعة pl. قطعات

STAPHISAIGRE, ou HERBE AUX POUX. Plante. *T.* بت اوتی

STAPHYLIN. Insecte qui vit sur les fromens *A.* قمل *T.* اکین بتی

STAPHYLÔME. Maladie de l'oeil. Tumeur qui s'élève sur la cornée, en forme de grappe de raisin *A.* عنبة *T.* اوزم دانهسی شکلنده کوز چیبانی

STASE. T. de Méd. Séjour du sang, ou des humeurs, tellement engagées dans les vaisseaux, que leur passage est impossible *A.* احتباس *A.* || La stase du sang احتباس دم

STATION. Pause, demeure de peu de durée qu'on fait en un lieu *A.* وقفة ـ مکث *P.* آرام *T.* اکلنمه ـ دیکلمه

Il signifie aussi, lieu où l'on s'arrête pour peu de temps *A.* موقف *P.* جای آرام ـ آرامگاه *T.* اکلنهجك یر

Il se dit aussi du lieu où l'on s'arrête pour changer de chevaux, quand on voyage en poste *A.* رباط البرید *P.* یامخانه *T.* منزلخانه

STATION, en termes d'Astronomie, se dit de l'état d'une planète, lorsqu'elle paraît n'avancer ni ne reculer dans le Zodiaque *A.* حال القرار ـ حال الوقوف *P.* بجا استایش *T.* طورمه || Entre la direction et la rétrogradation il y a toujours une station توجه مقبل ایله توجه مدبر بیننده دائما بر حال وقوف اقبال وادبار بیننده ـ وقرار وار در

On dit en termes de Marine, qu'un vaisseau ou des vaisseaux sont en station, pour dire, qu'on leur a assigné une certaine étendue de mer, pour y établir leur croisière pendant un temps fixé بو سفینهلر محل محدود ومعینده گشت وگذار ایتمك اوزره در

STATIONNAIRE. T. d'Astron. Il se dit d'une planète qui paraît rester immobile au même point du Zodiaque *A.* متوقف ـ واقف *P.* بجا استاده *T.* بر یرده طوران || Jupiter était alors stationnaire, et Mercure rétrograde اول وقتده مشتری متوقف مشتری حال وقوفده وعطارد حال ـ وعطارد مدبر ایدی ادبار ورجعتده ایدی

Les médecins appellent, Fièvres stationnaires, des fièvres continues qui règnent plus constamment que les autres *A.* حمیات مستمرة

STATIQUE. Partie de la Mécanique qui a pour objet l'équilibre des corps solides *A.* علم المعادلة ـ علم الموازنة الاجرام

جرملرك برابرلشمه‌سى فنّى T. فنّ ممسنجئ اجرام P. الاجرام

STATISTIQUE. Science qui apprend à connaître un État, une province dans toutes ses parties et dans son ensemble A. علم الاحوال المملكة — Il signifie aussi, la description de toutes les parties d'un État, et le tableau de leurs rapports A. ترجمة الاحوال المملكة || La statistique de la Russie روسيه ممالكنك ترجمهٔ احوالى

STATUE. Figure entière d'homme ou de femme en plein relief A. صنم pl. اصنام — دُمية pl. دمى — نُصب P. بت T. پت || Statue de marbre مرمردن مصنوع بر قطعه صنم Statue de grandeur naturelle قامت طبيعيه‌ده بر صنم Statue équestre, pédestre بت مردم سوارى — دميهٔ مراه راكب يا مراه راجل — آتلو يا يايا آدم پتى — يا پياده صنم — antique دميهٔ قديمه — صنم قديم La statue de Jupiter صنم مشترى Dresser, ériger des statues نصب اصنام ايتمك Briser, renverser les statues des faux dieux معبودين زوركك اصنامنى كسر وهدم ايتمك — On dit figur. d'une personne qui est sans action et sans mouvement, que c'est une statue پت كبى بر آدمدر

STATUER. Ordonner, régler A. امر — حكم P. فرمودن T. بيورمق || L'assemblée n'a rien statué sur cet objet ارباب مجلس بوكا دائر بر درلو حكم ايتمامشلردر Il faut voir ce que la loi statue sur cela بو بابده قانونك حكمى نوجهله ايدوكنه نظر اولنملودر

Statué. A. محكوم P. فرموده T. بيورلمش

STATURE. Hauteur de la taille d'une personne A. قامت — قدّ P. بالا T. بوى || Il est de grande stature كبير القامه در — اوزون بويلودر — بالا قدّ در — بلند بالا در — طويل القامه در de moyenne stature متوسط القامه در — مربوع القامه در — اورته بويلو در — ميانه قدّ در

STATUT. Terme générique qui comprend toutes sortes de lois et de réglemens A. قانون pl. قوانين — نظام pl. نظامات P. ايين — رسم وراه T. يول اركان || Les statuts des chevaliers du Saint-Esprit فلان طريقتك قوانين ونظاماتى — يول اركانى Les statuts des orfévres قيومجى اصنافنك يول اركانى Faire des statuts وضع قوانين ونظامات ايتمك

STÉATOCÈLE. T. de Chirur. Tumeur du scrotum A. انتفاخ الصفن P. آماس كيسهٔ خايه T. خايه طوبره‌سى قبارمسى

STÉATÔME. Tumeur enkistée, qui contient une matière grasse pareille à du suif A. دبيلة شحمية

STÉGANOGRAPHIE. Art d'écrire en chiffres A. فنّ الكتابة بارقام المعهودة P. فنّ نوشتن بحروف اتره كوده T. طانشقلو يازو يازمنك فنّى

STELLION. Espèce de lézard A. وزغة pt. وزاغ — سامّ ابرص — pl. سوامّ ابرص P. كرباسو T. آغولى كلر

STELLIONAT. T. de Jurisp. Crime que commet un homme en vendant un immeuble qui n'est pas à lui, ou qui déclare faussement que cet immeuble est franc de toute hypothèque A. بيع الغَرَر P. فروخت با فريب T. هواده قوش صاتمه نوعندن — دكزده بالق صاتمه قبيلندن اولان بيع — اولان بيع — آلداتمه صاتش || Crime de stellionat بيع غرر تهمتى Il est accusé de stellionat بيع الغرر تهمتيله متهومدر

STELLIONATAIRE. Celui qui commet le crime de stellionat A. بيّاع الغَرَر P. فروشندهٔ مال ديگران T. آلداتمه ايله ايلك مالنى صتان

STÉRÉOGRAPHIE. L'art de représenter les solides sur un plan A. فنّ الرسم المجسّمات

STÉRÉOMÉTRIE. T. de Géomét. La science de la coupe des solides A. فنّ التقطيع المجسّمات — فنّ التقطيع الاجرام

STÉRILE. Qui ne porte point de fruit, quoiqu'il soit de nature à en porter A. عاقر — جدب — مجدوب — غير مثمر — عديم النما P. بيحاصل — بينما T. محصول ويرمز || Champ stérile محصول ويرمز بر تارلا — مزرعهٔ عاقره — ارض جدبه arbre محصول ويرمز بر آغاج — غير مثمره — شجرهٔ عاقره

On dit figur., qu'un sujet est stérile, pour dire, que de lui-même il ne fournit pas beaucoup de matière à l'écrivain A. قليل النما — عديم الريعان P. بينما T. بركتسز — On appelle, Louanges stériles, celles qui ne sont accompagnées d'aucune récompense A. تحسينات غير مثمرة P. آفرينهاى بيثمره T. قورى آفرين — Et gloire stérile, pour dire, une gloire dont on ne retire aucune récompense A. اقبال بلا ثمرة P. شان وشكوه بى سود T. قورى اقبال — فائده‌سز اقبال

Stérile, se dit aussi d'une femme qui n'a point d'enfans après plusieurs années de mariage A. عقيمة pl. عقايم — عاقر pl. عقر P. ازون — ستاغ — استرون T. قسير — جوجوق طوغورمز عورت — On dit figur., qu'un esprit est stérile, pour dire, qu'il ne produit rien de lui-même A. طبع عقيم P. طبع كمزاى T. قسير طبيعت Et qu'un auteur, qu'un poète est stérile عقيم الطبع

بر مؤلف يا بر شاعر

On appelle, Année stérile, une année dans laquelle la récolte est mauvaise *A.* سنة القحط ـ سنة قاحطة ـ عام مجدب *P.* خشكسال *T.* قحط سندسى ـ قيتلق ييل — On dit figur., qu'un siècle a été stérile en grands hommes فلان دورده قحط رجال وار ايدى que la saison est stérile en nouvelles بو وقتده قحط حوادث واخبار وار در

STÉRILITÉ. Qualité d'une terre stérile *A.* جدوبت ـ عقر *P.* بينمايى *T.* قوراقلق ـ قيتلق || La stérilité de ce champ بو ترلانك جدوبتى ـ قوراقلغى

STÉRILITÉ d'une femme *A.* عقارت ـ عقم *P.* بى زايشى ـ اذزونى *T.* قسيرلق

STÉRILITÉ d'une année *A.* قحط *P.* خشكى *T.* قيتلق

STERNUTATOIRE. Il se dit des remèdes qui excitent l'éternuement *A.* مهيّج العطسة ـ معطّس *P.* شنوشه انگيز ـ خفانندە ـ عطسه انگيز *T.* اقسرديجى || Le tabac est un sternutatoire انفيه مهيّج عطسه در

STERNUM. T. d'Anat. C'est une partie osseuse qui s'étend du haut en bas de la partie antérieure de la poitrine *A.* تريبة pl ترائب *P.* تختهٔ سينه *T.* كوكس تختەسى

STIMULANT. T. de Méd. Qui est propre à éveiller, à exciter. *A.* موقظ ـ محرّك *P.* انگيزنده *T.* اوياندريجى ـ قشقرديجى || Remède stimulant دواى موقظ Huiles stimulantes ادهان محرّكه

STIMULER. Aiguillonner, exciter *A.* حثّ ـ اغرا *P.* فزوليدن *T.* قندرمق ـ دورتمك || Il a de bonnes intentions, mais il faut le stimuler كرچه نيّات خيريّه‌سى وار در انجق حثّ واغرا اولنمغه محتاجدر

STIPENDIAIRE. Qui est à la solde de quelqu'un *A.* موظّف *P.* وظيفه‌خوار *T.* اجرتلو ـ علوفه‌لو || Des troupes stipendiaires موظّف عسكر

STIPENDIER. Gager quelqu'un, l'avoir à sa solde *A.* توظيف ـ استيجار *P.* بمزد گرفتن *T.* علوفه ايله طوتمق ـ اجرت ايله طوتمق || Stipendier des troupes توظيف عسكر ايتمك ـ علوفه ايله عسكر طوتمق

STIPENDIÉ. V. Stipendiaire.

STIPULANT. T. de Jurisp. Qui stipule *A.* مشارط pl. مشارطين ـ عاقد الشروط ـ معاهد pl. معاهدين *P.* پيمانساز ـ پيغوفكنان *T.* شرطلشان || Les parties stipulantes dans ce contrat اشبو مقاوله سندنده شرطلشان كمسنه‌لر

STIPULATION. T. de Jurisp. Il se dit de toutes sortes de clauses, de conditions qui entrent dans un contrat *A.* شرط pl. شروط ـ عهد pl. عهود *P.* پيمان ـ پيغون *T.* شرط || Stipulation expresse, précise شرط صريح

STIPULER. Faire promettre à quelqu'un en contractant, l'obliger à telle et telle chose *A.* شرط ـ اشتراط ـ مشارطة ـ عقد الشرط ـ عقد المعاهدة *P.* پيمان بستن *T.* شرطلشمق || J'ai stipulé cela شونى شرط ايتدم Il a stipulé une garantie dans le contrat درون سندده بر كفالت شرط ايلدى Ils ont stipulé que عهد وشرط ايتمشلر كه ـ شو وجهله مشارطه ايتمشلر كه

STIPULÉ. *A.* مشروط *P.* پيمان بسته *T.* شرط اولنمش

STOICIEN. Qui suit la doctrine de Zénon *A.* تابع المذهب الرواقيّين pl. تابعين المذهب الرواقيّين || Philosophe Stoïcien مذهب رواقيّونه تابع اولان حكيم

Il se dit aussi des choses, pour dire, appartenant à la doctrine de Zénon *A.* مطابق المذهب الرواقيّين || Opinion, maxime Stoïcienne مذهب رواقيّونه مطابق بر قاعده

Il signifie au substantif, un philosophe de la secte de Zénon *A.* رواقىّ pl. رواقيّون — Et un homme sévère et inébranlable comme un stroïcien *A.* رواقىّ المزاج

STOÏCISME, Philosophie stoïcienne *A.* مذهب الحكماء الرواقيّين

Il se prend aussi, pour fermeté, austérité, telle qu'était celle des Stoïciens *A.* صلابة الطبع الرواقيّونى || C'est par stoïcisme qu'il vit ainsi بو وجهله كچنمسى مجرّد صلابت طبع رواقيّونيله مجبول اولديغندن اقتضا ايدر

STOÏQUE. Qui tient de l'insensibilité et de la fermeté qu'affectaient les Stoïciens *A.* مقارن الحال الرواقيّين ـ رواقيّونى || Moeurs stoïques مقارن حال رواقيّون اولان اداب واخلاق Coeur, âme stoïque طبيعت رواقيّونيه courage ثبات وجلادت رواقيّونيه

STOIQUEMENT. En stoïcien *A.* كالرواقىّ — Il signifie aussi, avec le courage et la fermeté d'un stoïcien *A.* بجلادة الطبع الرواقيّونى

STOISME. Qualité de ce qui est stoïque *A.* حال الرواقيّة || Le stoïcisme de son langage, de sa contenance كلامنده وشكل وطورنده اولان حال رواقيّت

STOKFICHE. Nom de toute sorte de poisson salé et séché *A.*

طوزلو بالق .T ماهئ نمکزده .P سمك مملوح

STOMACAL. Qui fortifie l'estomac *A.* مقوّى المعدة *P.* توانایی معده‌یی قوتلندریجی *T.* بخش حوصله || Le bon vin est fort stomacal خمر جيّد بغايت مقوّئ معده در

STOMACHIQUE. Qui appartient à l'estomac *A.* متعلق بالمعدة *P.* متعلق حوصله *T.* قورساغك || Les veines stomachiques عروق معده

Il signifie aussi, bon à l'estomac *A.* نافع ـ مصلح المعدة *P.* بالمعدة حوصله پرور *T.* معده‌یه یرار || Elixir stomachique معده‌یه نافع اولان اکسیر poudre مصلح معده اولان سفوف

Il s'emploie aussi substantivement *A.* معدوى pl. معدويّات || Un bon stomachique اعلا بر معدوى

STORAX, ou STYRAX. Espèce de résine odoriférante, qui découle d'un arbre des Indes *A.* ميعة سايلة *P.* استرك *T.* قره كونلك

STORE. Espèce de rideau *A.* سُدل pl. اسدال *P.* پرده *T.* پرده‌لری قالدرمق ـ رفع اسدال ایتمك || Lever les stores پرده ـ پرده‌لری اشاغی صارقتمق ـ اسدال اسدال ایتمك les baisser پرده‌لری ایندرمك

STRABISME. T. de Méd. Situation vicieuse du globe de l'oeil dans son orbite *A.* حَوَل المقلة *P.* شحمهٔ چشم ناهموارئ *T.* کوز يمورطه‌سنك صاپقلغی || Le strabisme rend louche کوز يمورطه‌سنك صاپقلغی کوزی شاشی ایدر

STRAMONIUM. Plante dont le fruit se nomme Pomme épineuse *A.* شجر الجوز الماثل *P.* درخت ناتوره *T.* تاتوله آغاجی

STRANGULATION. T. didactique, qui signifie, étranglement. V. ce mot.

STRANGURIE. Maladie dans laquelle on ne peut rendre l'urine que goutte à goutte *A.* تقطير البول *P.* چکیزك *T.* سدك طاملمه‌سی

STRAPONTIN. T. de Marine, synonyme de Hamac. V. ce mot.

STRAS. Composition qui imite le diamant *A.* ماس عملی *P.* الماس ساخته *T.* یاپمه الماس

STRASSE Bourre ou rebut de la suie *A.* خسالة الحرير *P* ابریشم ریزه *T.* ایپك یونقه‌سی

STRATAGÈME. Ruse de guerre *A.* حيلة حربيّة ـ خدعة حربيّة *P.* حیلهٔ جنکی *T.* جنك حیله‌سی || Trouver un stratagème بر خدعهٔ حربيّه تدارك ایتمك User, se servir de stratagèmes اعمال حيل حربيّه ایتمك Nouveau stratagème جدید ونو پیدا بر خدعهٔ حربيّه

Figur. Finesse, subtilité dont on use dans toutes sortes d'affaires *A.* خدعة pl. خدعات *P.* فند *T.* اویون ـ دوباره || Plaisant stratagème خدعهٔ لطیفه Inventer un stratagème بر نوع خدعه ایجاد ایتمك

STRATÈGUE, ou STRATÉGE. Officier qui commandait les armées chez les Athéniens *A.* امير الجيش *P.* سپهسالار *T.* سرعسکر

STRATIFIER. T. de Chimie. Arranger par couches des substances dans un vaisseau *A.* تدكيس الاجزاء فرشاً على الفرش *P.* اجزارا اجزایی قات قات استف ایتمك *T.* تو بر تو تهیدن

STRIBORD. Le côté droit du vaisseau *A.* ميمنة السفينة *P.* راست کشتی *T.* دیوارهٔ کمینك صاغ دیواره‌سی

STRICT. Rigoureux *A.* متحتم الايفا ـ اكيد *P.* نا گریز *T.* صیقی || Obligation stricte تعهّد متحتم الايفا Devoir strict وجيبهٔ متحتم الايفا

STRICTEMENT. D'une manière stricte *A.* متحتمًا ـ اكيدًا *P.* نا گریزانه *T.* پك صیقی اولدرق

STRIÉ. Il se dit en Architecture, des colonnes qui sont cannelées dans toute leur hauteur *A.* ذو سطور المنقورة *P.* با سطور ناوه‌کاری *T.* اویمه اولوقلی

STRIES, au pluriel, se dit des cannelures des collonnes *A.* pl. سطور منقورة *P.* سطرهای ناوه‌کاری *T.* اویمه اولوقلر

STRIURES. Cannelures des colonnes. V. Stries.

STROPHE. Couplet ou stance d'une ode *A.* قطعة pl. قطعات

STRUCTURE. La manière dont un édifice est bâti *A.* هيئة وضع الانشا ـ البنا *P.* صورت کرداد *T.* یاپو صورتی || La structure de ce bâtiment est agréable بو بنانك وضع انشاسی مطبوعدر Ce palais est d'une structure solide بو سرایك وضع انشاسی متین ومستحکمدر

Il se dit aussi de l'arragement des parties du corps humain *A.* بنية البدن *P.* بنیهٔ تن *T.* کوده‌نك قورولشی

On dit figur. La structure d'un discours, pour dire, l'arrangement des parties d'un discours *A.* انتظام الكلام

STUC. Espèce de mortier blanc mêlé avec de la chaux, et dont on fait des enduits de murailles *T.* مرمر کرجی || Ouvrage de stuc مرمر کرجی ایله ایشلنمش ایش Figures de stuc مرمر کرجی ایله صوالو اشکال

STUCATEUR. Ouvrier qui travaille en stuc *T.* مرمر کرجی

صواجیسی

STUDIEUSEMENT. Avec soin et application *A.* بالتأمل والاهتمام - *P.* بصرف الذهن *T.* اندیشه‌کارانه - ورزشکارانه - دوشونه‌رک صرف ذهن ایله ایشلنمش || Studieusement travaillé

STUDIEUX. Qui aime l'étude *A.* مولع بالمطالعة - متوغل فی العلم *P.* خواهشمند مطالعه - هوسکار علم *T.* اوقومغه هوسلو

STUPÉFACTIF. T. de Méd. Qui endort les parties malades, et qui en ôte le sentiment *A.* مخدّر *P.* خیر آور *T.* اویوشدریجی

STUPÉFACTION. Engourdissement d'une partie du corps *A.* خدر - انخدار *P.* خیر - کرخی *T.* اویوشقلق

Figur. Étonnement extraordinaire et extatique *A.* حیرت - بهت *P.* سرگشتگی - دنگی *T.* دانقلق

STUPÉFAIT. Celui que la surprise de quelque chose rend comme interdit et immobile *A.* خیّر - خیر خیر - حائر - مبهوت *P.* اهوار - دنگ *T.* دانق قالمش || Il demeura tout stupéfait کلیاً دنگ ومبهوت قالمشدر

STUPÉFIER. Engourdir *A.* ایراث الخدر - اخدار *P.* کرخی آوردن *T.* اویوشدرمق || Le propre de l'opium est de stupéfier مخدّر در - افیون بالخاصّه ایراث خدر ایدر

Figur. Causer une grande surprise *A.* ایراث البهت والحیرة *P.* دنگ کردن *T.* دانق قلمق || Cette nouvelle l'a stupéfié بو خبر فلانه ایراث بهت وحیرت ایلدی

STUPÉFIÉ. *A.* منخدر *P.* کرخ *T.* اویوشق - اویوشمش

STUPEUR. Engourdissement, assoupissement, suspension de sentiment et de mouvement *A.* فتور الحسّ - ختر

Il se dit figur. pour Grand étonnement *A.* حیرت - بهت - وله *P.* دنگی - سرگشتگی *T.* شاشمه || Nous étions tous dans la stupeur جمادمز گرفتار وله وحیرت اولمشز

Et pour espèce d'immobilité où jette une douleur subite et violente *A.* انسلاب الحواس *P.* هوش ربودگی *T.* فاصقنتی قالمه

STUPIDE. Hébété, d'un esprit lourd et pesant *A.* بلید - بلید - طامس القلب - فدم - القلب *P.* کور دل - مرده دل *T.* کند ذهن - کالیو - کالیوه - کند عقللو - یورکی طونوق || Il se dit aussi des choses || Silence stupide سکوت باهر البلادت - بلیداند سکوت

STUPIDEMENT, adv. *A.* بالفدامة - بالبلادة - بلیداً *P.* کالیواند - *T.* کند عقللولق ایله - بلیدانه || Il répond toujours stupidement دائما بلیدانه جواب ویرر

STUPIDITÉ. Pesanteur d'esprit *A.* بلادة الذهن - بلادت - فدامت *P.* کور دلی - مرده دلی *T.* کندلک ذهن - یورک بلادت عظیمه - طونوقلغی || Grande stupidité کند عقللولق

STYGMATES, pl. Marques de plaies *A.* pl. آثار الجرح *P.* اثرهای داغ - نشانهای زخم *T.* یاره یرلری

STYGMATISÉ. Qui porte des stygmates *A.* موسوم بآثار الجرح *P.* اثر زدهٔ داغ *T.* یاره یرلری اولان

STYLE. Poinçon dont on se servait pour écrire *A.* مرقم

Style, se dit aussi de l'aiguille d'un cadran solaire *A.* میل البسیطة *T.* بسیطه‌نک ایکنه‌سی

Style, signifie figurément, la manière de composer, d'écrire *A.* نسق الکلام - انشاء - سبک || Style sublime اعلای درجات سبک شرافت noble, grand کماله واصل اولمش سبک وانشا طمطراقلو سبک - سبک بدیع pompeux آلود وعظمت نمود سبک enflé, ampoulé انشای مصطلح languissant, rampant, bas ضعیف وفاتر یا دنائت آلود سبک موجز laconique ou concis ومختصر historique, epistolaire, dogmatique سبک تواریخ یا مکاتیب یا عقاید badin انشای مفاکهه آمیز poétique, oratoire سبک شعرا وسبک خطبا Obscur, embarrassé سبک غامض وثقالتنما

On dit, Style du Palais, pour dire, les formules selon lesquelles on dresse les actes judiciaires سبک صک وحجت Et style de Pratique, pour dire, les termes dont on ne se sert que dans la Pratique *A.* تعبیرات العلم الصک

On appelle Vieux style, la manière dont on comptait dans le calendrier, avant sa réformation حساب تقویم عتیق Et nouveau style, la manière dont on compte depuis cette réformation حساب تقویم جدید

STYLET. Sorte de poignard, dont la lame est très-menue et ordinairement triangulaire *A.* مغول pl. مغاول *P.* سیخ - دلسک *T.* شیش || Il fut assassiné à coups de stylet شیش ضربیله قتل اولندی

STYLER. Former, dresser, habituer *A.* تدریب *P.* آلغتیدن *T.* آلشدرمق || Il est fort stylé dans les affaires امور ومصالحده فلانی بوکا بغایت تدریب اولندی On l'a stylé à cela آلشدردیلر

Stylé. *A.* متدرّب *P.* آلغتیده *T.* آلشدرلمش

STYPTIQUE. T. de Méd. Qui a la vertu de resserrer *A.* قابض

STYRAX. V. Storax.

SUAIRE. Linceul dans lequel on ensevelit un mort *A.* كفن pl. اكفان *P.* جامهٔ عدم ـ كفن *T.* كفن

SUANT. Qui sue *A.* متعرّق ـ متنشّع *P.* خويزده ـ خوى ـ *T.* ترلو ـ آلود || Il a les mains suantes الى ـ متعرّق الايادیدر ترلو در

SUAVE. Qui est d'une douceur agréable *A.* لذيذ ـ حلو ـ حلو ـ لطيف الطعم ـ المذاق *P.* عذب المذاق ـ شيرين ـ خوشمزه *T.* طاتلو ـ خوش ـ دادى حلو المذاق || Un mets d'un goût suave بر طعام Une mélodie suave لحن حلو ولذيذ Ce peintre a une manière suave بو رسّامك قلمنده حلاوت وار در

SUAVITÉ. Qualité de ce qui est suave *A.* لذّت ـ حلاوت ـ عذوبت *P.* شيرينى *T.* طاتلولق || Dans les ouvrages de ce peintre, de ce musicien, il y a une suavité qu'on ne trouve point ailleurs بو رسّامك وبو موسيقينك آثارنده مثلى نا ياب بورايحه‌نك La suavité de cette odeur بر لذّت وحلاوت وار در حلاوتى

SUBALTERNE. Qui est subordonné à quelqu'un *A.* تحت الحكم ـ تابع *P.* فرمانبر *T.* آخرك حكمى آلتنده اولان || Juge subalterne آخره تابع اولان قاضى

Et qui est inférieur en rang *A.* ادنا مرتبهٔ *P.* پس پايه ـ *T.* دون مرتبه ـ مرتبه‌سى آشاغى اولان || Juridiction, justice subalterne دون مرتبه اولان محكمه‌لرك حقّ قضا وحكومتى emploi مرتبه‌سى ادنا بر منصب

SUBDÉLÉGATION. Commission par laquelle un officier supérieur commet un particulier pour agir sous ses ordres et en son absence *A.* نيابت ـ وكالت *P.* جا نشينى *T.* نائبلك ـ وكيللك

Il se dit aussi du district assigné à cet officier, et dans lequel se renferme son autorité *A.* حوزة النيابة *P.* قلمرو نيابت *T.* نائب ناحيه‌سى

SUBDÉLÉGUER. Commettre avec pouvoir d'agir, de négocier *A.* انابة ـ توكيل ـ نصب النائب ـ نصب الوكيل *P.* جا نشين نصب كردن *T.* نائب قومق ـ وكيل ايتمك || Un légat en France ne peut subdéléguer pour l'exercice de sa légation, sans l'exprès consentement du Roi فرانسه‌ده ريم پاپاسى طرفندن مبعوث اولان كمسنه ارادهٔ صريحهٔ همايون منضمّ اولمدقچه امور مأموره‌سيچون نصب نائب ايده‌مز

SUBDÉLÉGUÉ. *A.* موكّل *P.* جانشين گشته *T.* نائب اولمش ـ وكيل قلنمش ـ Il est aussi substantif *A.* نائب pl. نوّاب ـ وكيل pl. وكلا *P.* جا نشين

SUBDIVISER. Diviser la partie d'un tout déjà divisé *A.* تقسيم الجزء المقسوم *P.* چيز بخش كرده‌را نيز بخش كردن *T.* بولنمش نسنه‌يى بر دخى بولمك || Il a divisé son sermon en trois points, et a subdivisé chaque point en plusieurs autres parties موعظه‌يى اوچ بحث اوزرينه تقسيم ايلدكدنصكره هر بر بحث مقسومى دخى اجزاى كثيره‌يه تقسيم ايلدى

SUBDIVISÉ. *A.* مكرّراً مقسوم جزء *P.* بخش كرده ينز *T.* در دخى بولنمش نسنه

SUBDIVISION. Division d'une des parties d'un tout déjà divisé *A.* انقسام الجزء المقسوم *P.* بخشسازئ چيز بخش كرده *T.* بولنمش نسنه‌نك بر دخى بولنمسى || Tant de divisions et de subdivisions embrouillent le discours plutôt qu'elles ne l'éclaircissent بو قدر تقسيمات واجزاى مقسومه‌نك بر دخى انقسامى ايضاح مقالديه مدار اولدجغنه بر قات دخى اغلاقنه سبب اولور

SUBHASTATION. T. de Coutume. Vente publique au plus offrant. V. Encan.

SUBINTRANTE. T. de Méd. On appelle Fièvre subintrante, une fièvre dont un accès commence avant que le précédent soit fini *A.* حمّاء متصلة النوبات *P.* تب با نوبتهاى بهم پيوسته *T.* نوبتلرى برى برينه اولاشقلو حمّا

SUBIR. Être assujetti à ce qui est ordonné, prescrit *A.* اتّباع ـ انطياع ـ متابعت *P.* تن دادن *T.* تابع اولمق ـ مظهر اولمق || Subir la peine à laquelle on est condamné حكم ـ تسليم اولمق ـ اولنمش عقوبته انطياع ومتابعت ايتمك ـ مظهر اولمق Subir la loi du vainqueur غالبك حكم وارادهسنه متابعت Subir son sort مقتضاى قسمته متابعت ايتمك ايتمك Subir le joug ربقهٔ عبوديته گردندادهٔ متابعت اولمق ـ On dit d'un criminel, qu'il a subi son jugement, pour dire, qu'il a subi la peine prononcée par le jugement عليهنه جريان ايتمش حكمك موجب ومقتضاسنه مظهر اولمشدر

On dit, Subir la question, pour dire, être mis à la question مظهر شكنجه ونكال اولمق Et subir l'examen مظهر امتحان اولمق

Et en termes de Palais, Subir l'interrogatoire, pour dire, com-

paraître devant le juge, et répondre à ses interrogations حضور حاكمده استنطاق اولمق

SUBIT. Soudain *A.* فجئی *P.* ناگهانی *T.* آنسزین اولمش || Mouvement subit حركت فجئیه حركت ناگهانی ـ changement تبدل ناگهانی Mort subite موت فجئی ـ موت ناگهانی

SUBITEMENT, adv. *A.* فجئةً ـ مفاجئةً *P.* ناگهان *T.* آنسزین || Il est mort subitement فجئةً وفات ایلدی Il partit si subitement, qu'il ne dit adieu à personne اولقدر ناگهانی عزیمت ایلدیكه هیچ بر كمسنه‌یه وداع ایتمدی

SUBJUGUER. Soumettre, réduire en sujétion *A.* ادخال تحت ادخال تحت التبعیة ـ ادخال تحت المحكومیة ـ الحكم رام وتابع ـ زیر فرمانبری نهادن ـ زیر حكم آوردن *P.* كردانیدن *T.* حلم آلتنه قویمق ـ مغلوب قلمق || Subjuguer une province, un nation بر كمسنه بر مملكتی وبر قومی تحت حكومتنه ادخال ایتمك Les Romains subjuguèrent les Carthaginois رومالیلر قرطجنه خلقنی زیر حكملرینه رام زیر قلادهٔ تبعیته بند ایلدیلر ـ وتابع قلدیلر C'est un homme subjugué par sa femme مغلوبیدر ـ زوجه‌سنك محكومیدر Il se laisse subjuguer par tous ses valets خدمتكارلرینك مجموعنه اذهان ناسی Subjuguer les esprits اختیار محكومیت ایدر كندویه رام ومحكوم ایتمك

SUBJUGUÉ. *A.* محكوم ـ تابع *P.* فرمانبر ـ رام ـ زیر آوردهٔ حكم *T.* سر فرو برده ـ حكومت آلتنه قونمش

SUBLIMATION. T. de Chimie. V. Sublimer.

SUBLIME. Haut, relevé. Il se dit des choses qui regardent la morale ou l'esprit *A.* جلیل ـ اسنا ـ سنی ـ سامی ـ عالی *P.* بلندترین ـ والاترین *T.* پك اولو || C'est un homme d'un mérite sublime اهلیت جلیله ایله موصوف بر ذات صاحب نفس سنیة المناقب Génie sublime عقل سامی âme مزیتدر pensée معنای جلیل Les sciences sublimes علوم عالیه Les plus sublimes connaissances اسنای مراتب جلال وكماله رسیده اولان معارف ومعلومات

Il signifie au substantif, ce qu'il y a de grand et d'excellent dans les sentimens, dans les actions *A.* جلالة ـ رفعت ـ علو *P.* بزركواری ـ بلندی *T.* بیوكلك || Il y a du sublime dans cette manière de penser بو نوع فكرده علو ورفعت وار در dans cette action بو فعلده علو وجلال وار در

SUBLIMÉ. T. de Chimie. Il se dit du mercure préparé par sublimation *A.* زیبق مصعد || Sublimé doux زیبق مصعد حلو corrosif زیبق مصعد اكال

SUBLIMEMENT. D'une manière sublime *A.* بالعلو والجلال *P.* بوالایی *T.* اولولق ایله

SUBLIMER. T. de Chim. Élever les parties volatiles d'un corps par le moyen du feu, dans un matras, ou dans une cornue *A.* تصعید *P.* از دیگ بر دیگ كشیدن *T.* انبیقدن چكمك || Sublimer de la fleur de soufre, sublimer du mercure كبریت چیچكلرینی وجیوه‌یی تصعید ایتمك

SUBLIMÉ. *A.* مصعد *P.* از دیگ بر دیگ كشیده *T.* انبیقدن چكلمش

SUBLIMITÉ. Qualité de ce qui est sublime *A.* جلالة ـ سمو ـ علو *P.* بلندی ـ والایی *T.* اولولق || La sublimité de cette science بو علمك علو وجلالتی des pensées معنالرك علو وجلالتی de son rang علو قدری ـ مرتبه‌سنك سمو وعلوی

SUBLINGUAL. T. d'Anatom. Qui est placé sous la langue *A.* تحت اللسان *P.* زیر زبان *T.* دل آلتی || Artère sublinguale *A.* عرق تحت اللسان *P.* رك زیر زبان *T.* دل آلتی طمری

SUBLUNAIRE. Qui est entre la terre et l'orbite de la lune *A.* ما بین الارض وفلك القمر *P.* میان زمین وماه *T.* یر ایله قمر آره‌سنده‌كی ارض ایله فلك || Tous les êtres sublunaires قمر بیننده اولان كافهٔ موجودات

SUBMERGER. Inonder, couvrir d'eau *A.* اغراق تحت ـ غمر ـ طم الغمور *P.* زیر سیلاب پوشیدن *T.* صو ـ صو ایله بصدرمق ایله قاپلامق || Si l'on rompt ces digues, on submergera tout le pays بو صو بندلری آچیلدجق اولور ایسه مملكت سر تا پا صو ایچنده اغراق اولنمق لازم كلور

Il se dit aussi d'un vaisseau qui a péri en enfonçant dans l'eau *A.* غرق *P.* در آب فرو رفتن *T.* بوغلمق

SUBMERGÉ. *A.* غریق تحت الغمور ـ مغمور ـ مطموم *P.* زیر سیلاب پوشیده *T.* صو ایله قاپلانمش ـ صو ایله بصلمش بوغلمش *T.* در آب فرو رفته

SUBMERSION. Grande et forte inondation *A.* طموم *P.* سیلاب زیر سیلاب پوشیدگی ـ پوشی *T.* صو ایله ـ صو ایله بصلمه بوكیفیت || Cela a causé la submersion de tout le pays قاپلانمه مملكتك بتون صو ایله بصلمه‌سنه سبب اولمشدر

SUBORDINATION. Certain ordre établi entre les personnes, et

qui fait que les unes dépendent des autres *A.* سلسلة المراتب *P.* زنجير مراتب فرمانبرى تتابع المراتب الاطاعة ـ التبعيّة *T.* بری برلرینه تابعلك سلسله‌سی || La subordination maintient la discipline dans les armées سلسلهٔ مراتب فرمانبرى واطاعتك نظامى بين العساكر شيرازهٔ ضبط وربطك وقايه‌سنه مدار اولور Un État ne peut subsister sans subordination بر ملكده سلسلهٔ مراتب اطاعت وتبعيّتك نظامى اولمديغى حالده اول ملكك بقاسى نا ممكندر C'est un homme ennemi de toute subordination سلسلهٔ مراتب اطاعته متعلق هر درلو نظامك عدوّ كبيريدر

Il se dit aussi, de la dépendance des personnes les unes des autres *A.* تبعيّت *P.* فرمانبرى ـ سو فرويى *T.* تابعلك || Il est toujours demeuré dans une grande subordination à l'égard d'un tel فلانه دائما تبعيّت اوزره مداومت ايلدى Il y a de la subordination du lieutenant au capitaine ملازمك يوز باشى يه تبعيّتى دركار در

SUBORDONNÉMENT. En sous-ordre *A.* تابعًا *P.* بافرمانبرى *T.* تابع اولدرق || Il ne commande dans cette place que subordonnément au gouverneur بو قلعه‌نك محافظنه تابع اولدرق حكومت ايدر

SUBORDONNER. Établir un ordre de dépendance de l'inférieur au supérieur *A.* ترتيب فى سلك ـ سلسلة المراتب التبعيّة الاطاعة *P.* در راه فرمانبرى نهادن *T.* تابعلك يولنده قويمق || Les officiers inférieurs sont subordonnés aux supérieurs پس پايه اولان ضابطان عسكر عالى رتبه اولان ضابطانك سلك تبعيّتلرينه مرتبدرلر — Il se dit aussi de certaines choses || Les lois du royaume ont subordonné certaines juridictions à d'autres قوانين ملك ودولت موجبنجه بعض محكمه‌لرك حق قضا وحكومتى سلسلهٔ مراتب اوزره آخر محكمه‌لرك حكمنه تابعدر

Subordonné. *A.* تابع ـ تابع الحكم فلان ـ تحت الحكم *P.* فرمانبر *T.* حكم آلتنده الامر

SUBORNATION. Séduction par laquelle on engage quelqu'un à faire une chose contre son devoir *A.* اغوا ـ اضلال ـ افساد *P.* گمراهى *T.* آيارتمه ـ آزدرمه || Subornation de témoins شاهدلرك افسادى تهمت Il est convaincu de subornation اضلال ايله متهمدر

SUBORNER. Séduire, porter à une action illégitime *A.* اغوا ـ افساد ـ القا الى الضلال ـ اضلال ـ تغوية *P.* از راه بردن *T.* گمراه كردن ـ آزدرمق ـ آيارتمق ـ عقلى چالمق || Suborner des domestiques خدمتكارانى اضلال ايتمك آيارتمق ـ شاهدلرى شهادت des témoins pour leur faire déposer faux مزوّره‌يه الحاح ايچون افساد ايتمك Il a suborné cette fille بو قيزى اغوا ايتدى ـ آزدردى

Suborné. *A.* غوى ـ غاوى ـ ضالّ *P.* گمراه *T.* آزدرلمش ـ عقلى چالنمش ـ آياردلمش

SUBORNEUR. Celui qui suborne *A.* مضلّ ـ مغوى *P.* گمراهساز *T.* آياريجى ـ آزدريجى

SUBRÉCARGUE. Nom que l'on donne aux officiers de la compagnie des Indes, dont les fonctions sont de vendre, dans les comptoirs de la compagnie, les marchandises qu'elle y a fait porter *A.* وكيل الصاحب المال *T.* صاحب سرمايه وكيلى

SUBRÉCOT. Le surplus de l'écot *A.* تتمّة البداد *P.* زيادهٔ بهرهٔ همكاسگان *T.* رفقه‌يى طولدرمق ايچون ويريلان آقچه || Ils avaient compté de ne dépenser chacun qu'une pistole, il y a eu un écu de subrécot par tête هر برى برر التون صرف ايتمك اوزره حساب اولنمش ايكن بهر راس بر غروش دخى رفقه تتمّه‌سى اولدرق ادا اولنمق لازم كلدى

SUBREPTICE. T. de Jurisp. Il se dit des lettres obtenues par surprise sur un exposé faux *A.* محصّل ـ محصّل بخلاف الانها بالخدعة بتقريب ـ بانهاى دروغى بدست رسيده *P.* خلاف انها ايله تحصيل اولنمش *T.* دلفريب بدست آورده بر تقريب ايله اله كتورلمش ـ

SUBREPTICEMENT, adv. *A.* بخلاف الانها *P.* بانهاى دروغى *T.* خلاف انها ايله ـ بر تقريب

SUBROGATION. T. de Jurisp. Acte par lequel on subroge *A.* وكالة ـ نصب جا نشين *P.* وكيل || Il a consenti à la subrogation نصبنه راضى اولمشدر La subrogation assura mon hypothèque ويرديكى وكالت ايله رهنم قويلشدى

SUBROGER. T. de Jurisp. Substituer, mettre en la place de quelqu'un *A.* تعيين الوكيل ـ توكيل *P.* جانشين كردن *T.* مستحق وكيل ايتمك || Subroger quelqu'un en ses droits اولديغى حقوقه فلانى وكيل نصب ايتمك J'ai été subrogé en son lieu et place, en ses droits, noms et actions يرينه ومستحق اولديغى كافّهٔ حقوقه واسم وشهرتنه ودعوالرينه طرفندن وكيل نصب اولندم

Subrogé. *A.* موكّل *P.* جا نشين شده *T.* وكيل نصب اولنمش

On appelle Subrogé tuteur, celui qui est nommé par les parens et par le juge, pour empêcher que le tuteur ne fasse rien contre les intérêts du mineur *A.* ناظر الوصيّ *T.* وصيّ اوزرنيه ناظر

SUBSÉQUEMMENT. Ensuite, après *A.* بعده *P.* زين پس ـ پس *T.* آندنصكره ازين پس || Il a déclaré formellement qu'il ne voulait pas se prévaloir de cette donation, et subséquemment il y a renoncé en forme بو هبه‌دن فائده‌مند اولمق قيدنده اولمديغنى لسانًا بيان ايتمشيدى آندنصكره رسمًا فراغت ايلدى

SUBSÉQUENT. Qui suit, qui vient après *A.* لاحق ـ مؤخّر *P.* پسين *T.* صكره‌كى ـ صكره‌دن اولمش || Par un acte, par un traité subséquent بر قطعه سند يا بر قطعه عهدنامهٔ موخّر || Un testament subséquent annulle le premier مؤخّر تاريخ ايله اولان وصيّتنامه اوّلكى وصيّتنامه‌يى فسخ ايدر

SUBSIDE. Impôt, levée de deniers qu'on fait sur le peuple pour les nécessités de l'État *A.* وضيعة ـ تكليف pl. تكاليف *P.* طرح *T.* ويركو ساليانه ـ گزيت || Imposer, lever des subsides ساليانه‌لر صالمق ـ يا تحصيل تكاليف ايتمك || Nouveau subside تكليف جديد

Il se dit aussi de tous les secours d'argent que les sujets donnent à leur souverain *T.* امداديّة || On demande tant au clergé, par forme de subside طائفهٔ رهباندن امداديّه ناميله شو قدر اقچه مطالبه ايدرلر

Il se prend aussi pour un secours d'argent qu'un prince donne à un autre prince, son allié *A.* امداد نقداً || Cet État donne de grands subsides à ses alliés بو دولت متّفقلرينه نقداً كلّيتلو امداد ويرر

SUBSIDIAIRE. T. de Jurisp. Qui sert à fortifier ce qu'il y a de principal dans une affaire contentieuse; ce qu'on emploie à la suite des raisons qu'on a déjà employées *A.* لاحقة مؤيّدة الحال || Des moyens subsidiaires مؤيّد حال اولهجق علل واسباب ـ On appelle Conclusions subsidiaires, celles que l'on prend pour le cas où l'on n'obtiendrait pas les premières conclusions *A.* استدعاء لاحق ـ Et raison subsidiaire, une raison qui vient à l'appui des précédentes مؤيّد حال اولهجق علّت لاحقه ـ Et hypothèque subsidiaire, une seconde hypothèque qui sert à assurer davantage la première, et qui ne l'est qu'au défaut de l'autre منضمًّا الى اصل الرهن ويريلان امانت لاحقه ـ On dit dans le même sens, Caution subsidiaire منضمًّا الى كفالة الاصليّه ويريلان كفالت لاحقه

SUBSIDIAIREMENT, adv. T. de Jurisp. D'une manière subsidiaire, en second lieu *A.* درجهٔ ثانيهٔ *P.* درجهٔ دوم *T.* بدرجهٔ ايكنجى درجه‌ده || Le certificateur est tenu subsidiairement, quand le débiteur et la caution sont insolvables مديون ايله كفيل معدم اولدقلرى حالده دينك اداسى تصديق ماده ايتمش كشينك درجهٔ ثانيده وظيفهٔ حاليدر

SUBSISTANCE. Nourriture et entretien *A.* نفقة ـ مؤنة pl. نفقات ـ رزق pl. ارزاق *P.* توشه ـ زاد ـ مالزمهٔ زندگانى *T.* كچينه‌جك || Pourvoir à la subsistance d'une armée اردونك ارزاق ونفقاتنى تدارك ايتمك || Il travaille pour la subsistance de sa famille اولاد وعيالنك مؤنتنى تداركه سعى كچينه‌جكنى تداركه ايدر

Subsistance, se dit aussi d'une imposition jointe à la taille, et affectée à la subsistance des troupes *A.* بدل المعاش العساكر *P.* بدل زاد وزواد سپاهيان *T.* عسكر تعييناتى بدليه‌سى || Payer la taille et la subsistance خراجى وعسكر تعييناتى بدليه‌سنى ادا ايتمك

Subsistances, au pluriel, se dit de tout ce qui est nécessaire à la subsistance d'une armée *A.* pl. اقوات لازمة ـ زاد *P.* توشه ـ ازق ـ ذخيره ـ زاد وزواد *T.* ييه‌جك || Cette armée tire sa subsistance de tel pays بو اردو اقوات لازمه‌سنى فلان مملكتدن ذخيره‌سنى ـ زاد وزواديني ـ جلب ايدر

SUBSISTER. Exister encore, continuer d'être *A.* بقا ـ وجود *P.* بودن ـ هستن *T.* طورمق ـ موجود اولمق || Les pyramides d'Égypte subsistent depuis plus de trois mille ans اهرام مصر اوچبيك سنه‌دن متجاوز مدّتدنبرو باقى وموجود در || La plupart des grands édifices des Romains ne subsistent plus روماليونك بنا كرده‌لرى اولان عمارات عاليه‌نك اكثريسى موجود دكلدر

Il signifie aussi, demeurer en force, en vigueur, et se dit des lois, des coutumes, des traités, etc. *A.* بقاء الحكم ـ جريان *P.* الحكم بر قرار بودن ـ حكمش روان بودن *T.* حكمش بودن قانونك حكمى ايشلمك || Cette loi subsiste encore بو قانونك حكمى هنوز جاريدر || Les arrêts que j'ai obtenus subsistent toujours, on n'y a point donné d'atteinte تحصيل ايلديكم اوامرك خلافنه بر درلو تعرّض اولمديغندن حكملرى هنوز باقى

Tandis que les traités subsistent عهدنامه‌لرك حكمى وبر قرار در عهدنامه‌لر ـ حكمى مادامكه جارى اوله ـ هنوز باقى ايكن باقى ايكن

Et vivre, s'entretenir *A.* تعيّش ـ ادارة المعاش *P.* پرورش *T.* يافتن بسلنمك ـ كچنمك || Quoiqu'il ait peu de bien, il ne laisse pas de subsister honnêtement مال قليله مالك ايسه ده امر معاشنى عرضيله اداره ايدر Faire subsister une armée بر اردويى كچيندرمك Il subsiste misérablement فقيرانه فقيرانه كچينور ـ تعيّش ايدر Ces troupes ne peuvent pas subsister long-temps dans un si mauvais pays بو عسكر اولقدر بسلنه‌مز ـ فنا بر مملكتده چوق زمان كچينه‌مز Il subsiste par industrie امور معاشنى معرفتيله اداره ايدر Un tel le fait subsister فلانى فلان كمسنه كچيندرر Ces peuples ne subsistent que de brigandage بو اقوام انجق سرقت ايله تعيّش ايدرلر

SUBSTANCE. T. de philosophie. Être qui subsiste par lui-même, à la différence de l'accident *A.* جوهر || Substance spirituelle, corporelle جوهر روحانى يا جسمانى

Il se dit aussi de toute sorte de matière *A.* مادّة || Ce fruit est d'une substance molle et aqueuse بو فاكهه‌نك ماده‌سى ليّن ومائيه‌در Substance pierreuse, spongieuse, compacte مادّهٔ حجريّه واسفنجيّه وكثيفه

Il se prend aussi, pour ce qu'il y a de meilleur, de plus succulent, de plus nourrissant en quelque chose *A.* مادّة غدائيّة ـ لبّ *P.* مغز *T.* اوز || Les arbres, les plantes attirent la substance de la terre اشجار ونباتات لبّ ارضى جذب ايدر Il n'y a guère de substance dans ces sortes d'alimens بو مقوله مأكولاتده مادّهٔ غدائيّه يوقدر On a fait trop tremper cette viande, l'eau en a tiré toute la substance بو ات زياده‌جه صو ايچنده طورديغندن صو لبّنى بسبتون جذب ايتمشدر ـ Il se prend figor. pour Le fond, les principales idées || Je n'ai pu retenir tout ce qu'il a dit, mais je vous en rapporterai la substance ديديكنى تماماً ضبط ايده‌مدم انجق لبّنى سكا نقل ايده‌جكم ـ On dit aussi, qu'il y a beaucoup de paroles et peu de substance dans un discours, dans un livre, pour dire, qu'il y a beaucoup de verbiage et peu d'idées فلان مقالده‌ده يا كتابده كثرت كلام وقلّت لبّ وار در

SUBSTANCE, se dit aussi figur. de tout ce qui est absolument nécessaire pour la subsistance *A.* ما به الاقتيات *P.* مايهٔ قوت *T.* كچينه‌جك شئ و پرورش || Il s'est engraissé de la substance du peuple خلقك مايهٔ قوت و پرورشنى جرّ ايله كسب سمن وقوّت ايلدى

EN SUBSTANCE. Sommairement, en abrégé *A.* على طريق ـ ملخّصاً الخلاصة *P.* بر وجه خلاصه *T.* خلاصه اولدرق || Voici en substance de quoi il s'agit صدد نيه دائر ايدوكنك خلاصه‌سى اشتّه بو در Je vous dirai en substance ce que ce traité contient بو معاهده‌نك مآلنى على طريق الخلاصه سكا افاده ايده‌جكم

SUBSTANTIEL. Qui est succulent, nourrissant, rempli de substance *A.* غدائى ـ ذو لبّ *P.* پرورشده ـ مغزدار *T.* اوزلو ـ غدائيتلو ـ بسليجى || Une nourriture substantielle بر غدائيتلو طعام ـ Il se dit figurément en parlant des ouvrages d'esprit || On a extrait de ce livre tout ce qu'il y a de plus substantiel بو كتابك زياده لبّى اولان يرلرى خلاصه اولندى Je vous dirai ce qu'il y a de plus substantiel dans ce discours بو مقاله‌نك زياده مغزدار اولان محلّلرينى سكا نقل ايده‌جكم

Il se dit aussi de ce qu'il y a de plus succulent, de plus nourrissant dans un aliment *A.* مادّة غدائيّة *P.* مايهٔ پرورش *T.* بسليجك شئ || On a tiré de cette viande ce qu'elle avait de substantiel بو اتك مادّهٔ غدائيّه‌سى كلّيّاً جذب اولندى

SUBSTANTIELLEMENT. T. dogmat. Quant à la substance *A.* من حيث الجوهر Il ne se dit que dans cette phrase, Dans le sacrement de l'Eucharistie, on reçoit le corps de Notre-Seigneur réellement et substantiellement ذبيحهٔ مقدّسه‌دن حصّه‌دار اولنلر تن مبارك حضرت عيسينك حقيقةً ومن حيث الجوهر تناولى شرفيله مشرّف اولورلر

SUBSTANTIF. T. de Gram. Il se dit de tout nom qui signifie quelque substance, quelque être, et qui peut s'employer sans le secours d'un autre nom *A.* اسم موصوف

SUBSTANTIVEMENT. En manière de substantif *A.* كاسم الموصوف || Il y a plusieurs adjectifs qu'on emploie quelquefois substantivement نيچه صفتلر وار در كه بعضاً اسامئ موصوفه كبى استعمال اولنور

SUBSTITUER. Remplacer une chose, une personne par une autre *A.* تعويض ـ وضع بدلاً *P.* بجايش بهادن *T.* يرينه بشقه‌سنى قويمق ـ بدل قلمق || On l'accuse d'avoir tiré des pièces du sac, et d'en avoir substitué d'autres طوبره ايچندن اوراق

اخراجيله يرلرينه بشقه اوراق قويديغى تهمتيله اتهام اولنور L'enfant qu'elle nourrissait étant mort, elle substitua son fils à la place سود ويرديكى چوجوق وفات ايتمكله يرينه كندو اولادينى بدل قلدى

SUBSTITUER. T. de Jurisp. Appeler quelqu'un à une succession après un autre A. توريث على طريق ـ نصب الخلف الوارث P. نصب الوارث على طريق الاستخلاف ـ الاستخلاف جا نشين وارث نصب كردن || Il a laissé tous ses biens à son frère, et il lui a substitué son neveu كافۀ اموالنى كندو برادرينه وصيّت ايدوب برادرزاده‌سنى دخى خلف وارث نصب ايلدى ـ Il se dit aussi des héritages qu'on laisse à quelqu'un par testament, pour en jouir après le premier héritier || Il a substitué cette terre aux aînés de sa maison فلان ملكى نسلنك اسنّ واكبرى اولنلره على طريق الاستخلاف وصيّت ايلدى

SUBSTITUT. Officier de judicature chargé de remplacer les procureurs A. نائب pl. نوّاب

Il se prend aussi pour Délégué A. وكيل || Il aime à faire sa besogne par substitut اموريني وكيل ايله رؤيت ايلمكدن حظ ايدر

SUBSTITUTION. Action de mettre une chose, une personne à la place d'une autre. V. Substituer || La substitution d'un titre faux a fait perdre ce procès بر سند كاذب سند اصلينك يرينه قويمغله دعواسى ساقط اولدى Une substitution d'enfant بر ولدى ولد آخر يرينه بدل قامه

Substitution. Disposition par laquelle on substitue ses biens A. استخلاف الوارث || La substitution n'est ouverte que par la mort des héritiers institués استخلاف وارث حكمى انجق منصوب اولان ورثه‌نك وفاتندنصكره جاريدر

SUBTERFUGE. Ruse pour s'échapper en matière d'affaires ou de dispute A. محيص ـ مهرب pl. مهارب ـ وسيلة الهرب والمحايصة P. گريزگاه T. قچامق يول || Trouver des subterfuges وسيلۀ قچامق بولمق ـ محايصه اولدجق تدبيرلر تدارك ايتمك User de subterfuges وسيلۀ هرب ومحايصه اولدجق حيلهلر تدارك گريزگاهدن قوللنمق Il ne manque pas de subterfuges قچامق يول تداركندن ـ عجزى يوقدر

SUBTIL. Menu, délié A. رقيق ـ لطيف P. باريك T. انجه || Matière subtile مادّۀ رقيقه ـ مادّۀ لطيفه Air, sang subtil هوا يا دم رقيق On a fait évaporer ce qu'il y avait de plus subtil ـ آنده زياده رقيق ولطيف اولانى بخاره تحويل ايتدرديلر الطف وارق مادّه‌سى بخاره تحويل اولنوب طاغلدى

Il se dit aussi de certaines choses qui sont de nature à pénétrer promptement A. سريع النفوذ ـ سهل النفوذ P. زود اثر در T. گچر || Venin subtil سمّ سريع النفوذ قولاى ايچنه گذار Le vif-argent est fort subtil زيبق سريع النفوذ در

On le dit figur. des sens. Ainsi on dit, qu'un homme a la vue subtile دقيق النظر در ـ باريكبيندر qu'il a l'ouïe, l'oreille subtile دقيق السامعه در ـ دقيق الاذندر

Subtil. Adroit de la main A. خفيف اليد P. چابكدست ـ T. الى چابك || Ce joueur de gobelets est fort subtil بو حقه باز بغايت چابكدستدر چيره دست

Il se dit aussi, en parlant de l'adresse de l'esprit A. دقيق P. باريك T. انجه || Esprit subtil عقل دقيق ـ عقل باريك ـ انجه عقل Pensée subtile معناى دقيق Ce raisonnement-là est plus subtil que solide بو مطالعه اولقدر محكم دكل انجق دقيقدر

SUBTILEMENT. D'une manière subtile et raffinée A. دقيقاً ـ بالتدقيق P. بباريكى ـ خرده‌كارانه ـ مدققانه T. انجه‌لكله || Disputer subtilement مدققانه مجادله ايتمك Cela est subtilement imaginé بالتدقيق تصوّر اولنمش شيدر

Il signifie aussi, d'une manière adroite A. بحيلةٍ دقيقةٍ P. بحيله‌كارى باريك T. انجه بر حيله ايله || Il se dégagea subtilement des mains des archers انجه بر حيله ايله قواسلرك الندن قورتلدى Se tirer subtilement d'une affaire بر حيلۀ دقيقه ايله بر مكروه ايش ايچندن چيقمق

SUBTILISATION. T. de Chimie. Action de subtiliser certaines liqueurs par la chaleur du feu A. ترقيق بطريق التصعيد P. انبيقدن T. باريك سازى با كشيدن از ديگ بر ديگ گچروب انجه‌لتمه || La subtilisation des essences, des liqueurs مايعات خلاصه‌سنك تصعيد طريقيله ترقيقى

SUBTILISER. Rendre subtil, délié A. ترقيق ـ تلطيف ـ ايراث الرقة واللطافة P. باريك ساختن T. انجه‌لتمك || Le vin subtilise les esprits خمر تلطيف ارواح ايدر Cela subtilise le sang بو شئ دمى ترقيق وتلطيف ايدر ـ دمه ايراث رقّت ولطافت ايدر

Il signifie familièrement, attraper, tromper subtilement T. قوفه بوزدن كچورمك || Si vous n'y prenez garde, il vous subtilisera

حذر واحتراز ایتمیه‌جك اولور ایسه‌ك فلان كشی سنی قوفه كتوره‌جكدر

Il est aussi neutre, et signifie, raffiner, chercher beaucoup de finesse dans une affaire A. تدقیق الحال ـ استدقاق P. خرده جوییی نمودن T. انجه‌دن انجه آراشدرمق || On s'éloigne quelquefois de la vérité à force de subtiliser بعضاً غایت ایله تدقیق حال اولندقچه حقیقت ماده‌دن ایراقلشمق لازم كلور Il ne faut pas tant subtiliser dans les affaires امور واحوالده بو رتبه‌ده استدقاق ـ اولقدر استدقاق حال جائز دكلدر امور روا دكلدر

Subtilisé. A. مرقق P. باریكی یافته T. انجلنمش

SUBTILITÉ. Qualité de ce qui est subtil A. لطافت ـ رقت P. باریكی T. انجه‌لك || La subtilité de l'air هوانك لطافتی du poison سمك رقتی des sens لطافت حواس

Et qualité de celui qui est subtil, adroit de la main A. خفة الید P. چابكدستی ـ چیره دستی T. ال چابكلكی || La subtilité d'un bateleur, d'un voleur حقه‌بازك وخرسزك چابكدستلكی

Il signifie encore, raffinement A. تدقیق ـ دقت P. خرده جوییی T. انجه‌دن انجه‌یه آراشدرمه || Trop de subtilité dans les affaires ne sert quelquefois qu'à les gâter اموره دقتك افراطی بعضاً تشویش واخلاللرینی منتج اولور ـ Il se dit aussi dans un sens odieux A. حیلهٔ دقیقة pl. دقایق الحیل P. حیله كاری باریك T. انجه‌دن انجه حیله || La subtilité est bien voisine de la friponnerie حیلهٔ دقیقه مخاتله‌یه قریب قرنداشیدر ـ مخاتله‌نك ردیفیدر ـ بر معنادر

SUBVENIR. Secourir, soulager A. اقدار ـ اعانت P. یاوری بامداد آمدن ـ كردن T. یاردم یتشدرمك ـ یاردم ایتمك || Il faut subvenir charitablement aux misérables فقرا وبیچارگانه مشفقانه اعانت ایتملودر Subvenir à quelqu'un dans son besoin بر كمسنه‌نك وقت ضرورتنده اقدار واعانتنه همت ایتمك

Il signifie aussi, pourvoir, suffire A. كفایت P. بس شدن ـ یارا داشتن T. یتشدرمك ـ یتشمك || On ne peut pas subvenir à tout هر شیئه كفایت ایتمك ممكن دكلدر Comment voulez-vous que je subvienne à tant de dépenses? بو قدر بوقدر مصارفی یتشدرمك ـ مصارفه كفایت ایتمك نه ممكندر Subvenir aux pressantes nécessités de l'État مملكتك حوائج ضروریه‌سنی یتشدرمك

SUBVENTION. Secours d'argent A. اعانهٔ مالیّة P. یاوری دیناری T. اقچه امدادیه‌سی ـ اقچه یاردمی || La subvention qu'on demandait à cette province a été accordée بو مملكتدن مطلوب اولان امدادیه اقچه‌سنك ویرلمسنه مساعده اولمشدر

SUBVERSION. Renversement. Son plus grand usage est au figuré A. انتكاس الحال P. سرنگونیٔ حال ـ برگشتگی T. ییقلق || Cela causa l'entière subversion de l'État بو كیفیت احوال برگشتگیٔ ـ ملك ودولتك كلیاً انتكاسنه باعث اولمشدر حالنه بادی اولمشدر

SUBVERTIR. Renverser A. تنكیس P. بر گشته كردن ـ زیر وزبر كردن ـ سرنگون ساختن T. باش ـ ییقمق التنی اوستنه چویرمك ـ اشاغی ییقمق || Subvertir la constitution d'un État ـ نظام ملكی منكوس وبرگشته قلمق ییقمق la foi ـ امر دینی رهین برگشتگی وانتكاس ایتمك زیر وزبر ایتمك

Subverti. A. منكوس P. زیروزبر ـ سر نگون ـ بر گشته كرده T. التی اوستنه ـ باش اشاغی چویرلمش ـ ییقلمش چویرلمش

SUC. Liqueur qui s'exprime des viandes, des plantes, etc. A. ماء ـ مستحلب ـ عصارة P. آب T. صیزیلوب چیقان صو ـ صو || Le suc de ce fruit est acide ـ بو میوه‌نك مستحلبی حامضدر صویی Le suc de l'absinthe est amer پلینك عصاره‌سی آجیدر Il n'en prend que le suc بونك یالكز مستحلبنی تناول ایدر

On donne aussi ce nom aux liqueurs qui se trouvent dans le corps des animaux, ou dans la terre A. pl. میاه نضیضة P. آبهای ژوشیده T. صو صیزندیلری || Les sucs qui sont filtrés dans l'estomac درون معده‌ده مستحلب اولان میاه نضیضه Les sucs de la terre جوف ارضده اولان صو صیزندیلری Le suc nourricier موجب غدا اولان میاه نضیضه

Il se dit figur. de ce qu'il y a de bon, de substentiel dans un livre A. زبدة ـ لبّ P. مغز T. قیمق || Il a bien profité de la lecture de ce livre, il en a pris tout le suc بو كتابك مطالعه‌سندن كركی كبی فائده‌مند اولدی بالجمله لبّنی بتون قیمغنی آلدی ـ اخذ ایلدی

SUCCÉDER. Venir après, prendre la place de... ـ تعاقب تتابع ـ تتالی ـ توالی P. پیرو یكدیگر ـ پیاپی آمدن شدن T. بری برینك اردی ـ بری بری اردنجه كلمك صره‌سنه كلمك || La nuit succède au jour لیل نهاره تعاقب

Le jour et la nuit se succèdent لیل ونهار بری برینه ایدر Les saisons se succèdent les unes aux autres تعاقب وتتابع ایدر فصول اربعه بری برینه تعاقب وتوالی ایدر

On dit, Succéder à quelqu'un, pour dire, posséder après lui une place *A.* استخلاف *P.* بجایش آمدن *T.* خلف اولمق ـ بر کمسنه‌نک یرینه کچمک || Un tel a succédé à un tel dans son emploi فلانی کمسنه فلان منصبده فلانی استخلاف فلانه خلف اولدی ـ ایلدی

Succéder. Recueillir l'hérédité d'une personne par droit de parenté *A.* اخذ المیراث ـ استوراث ـ وراثت *P.* میراث گرفتن ـ خوردن *T.* میراث آلمق ـ وارث اولمق || Les enfans succèdent au père اولاد کندو پدرلرینه استوراث ایدرلر Être habile à succéder مستحق وراثت وارث اولورلر ـ اولمق ـ On dit aussi, Succéder à un royaume, à l'Empire, à la couronne وارث تخت وتاج ـ سلطنته استوراث ایتمک سلطنت اولمق

Succéder. Réussir *A.* ظفر *P.* ظفر یافتن *T.* ظفر بولمق || Tout ce qu'il entreprend lui succède هر قنغی مصلحته مباشرت ایتسه ظفریاب اولور

SUCCÈS. Issue bonne ou mauvaise dans une affaire, dans une entreprise *A.* نتیجه pl. نتایج || Bon, mauvais succès نتیجهٔ خیریه یا ردیه Les malheureux نتیجهٔ مشئومه ـ سوء نتیجه grands, les glorieux succès des armes du roi عساکر شاهانه‌نک تحصیلنه موفق اولدقلری نتایج عظیمه وجلیله ـ مظهر غزوات عظیمهٔ مستلزمه ـ اولدقلری فتوحات عظیمه وجلیله Cette entreprise a eu tout le succès qu'on désirait مباشرت الشان ایتدکلری مصلحت مطلوب اولان نتیجه‌یه بر وجه کمال منتج اولمشدر Je désespère du succès de cette affaire بو مصلحتک حسن نتیجه‌سندن قطع امید ایلدم Tout dépend du succès qu'elle aura کیفیت حال ایشک بسبتون صورت نتیجه‌سنه توقف ایدر

Mis absolument, il se prend en bonne part *A.* فوز ـ مقارنة توفیق پذیری ـ کامروایی *P.* ظفر علی المرام ـ بالتوفیق عسکرینک توفیقه مقارنتی || Le succès de ses armes موفقلق Prêcher avec succès توفیقه مقارن اولەجق صورت ایله وعظ ایتمک

SUCCESSEUR. Celui qui succède, et entre à la place d'un autre dans une dignité, dans un emploi *A.* خلف pl. اخلاف *P.* بجای کسی آمده *T.* فلانک یرینه ـ فلانک یرینه کلان || Les évêques sont les successeurs des apôtres پسقپوسلر حواریون حضراتنک خلفلریدر Le successeur au Pontificat پطریقلق مسندینک خلفی Il nomma son successeur à l'Empire سلطنتده خلفنی تعیین ایلدی

Et celui qui succède à un autre dans ses biens *A.* وارث pl. ورثة *P.* میراثخور *T.* میراث ییجی || Successeur légitime وارث شرعی Il n'eut point de successeur وارثی اولمدی

SUCCESSIF. Qui succède sans interruption *A.* متعاقب ـ متتابع ـ متوالی *P.* متتالی آمده *T.* پیدرپی ـ بری بری اوستنه متلاحقه ـ حرکت متعاقبه || Mouvement successif L'ordre successif des nuits et des jours تعاقب لیالی وانهر Cette place ne fut emportée qu'après plusieurs attaques successives فلان قلعه حملات متوالیه ایله فتح وتسخیر اولندی

On appelle en Jurisprudence, Droits successifs, les droits qu'on a à une succession *A.* حقوق الوراثة

SUCCESSION. Hérédité; les biens qu'un homme laisse en mourant *A.* میراث ـ ترکة ـ مخلفات ـ اموال متروکة *P.* مرده‌ریگ ـ متروکات ـ ترکه ـ میراث مالی *T.* پس افکنده || Grande, riche succession کلیتلو میراث ـ میراث جسیم chargée de beaucoup de dettes کلیتلو بار دیون ایله متحمل بر ترکه Curateur à la succession vacante محلول قالمش مخلفات اوزرینه نصب اولنان ناظر وولی Il lui est échu deux successions en deux ans فلانه ایکی سنه ظرفنده ایکی میراث اصابت ایلدی Renoncer à une succession ـ میراثدن فارغ اولمق ـ حق میراندن فراغت ایتمک On dit Succession directe, Succession collatérale, celle qui doit passer aux héritiers descendans en ligne directe ou collatérale *A.* وراثة ـ وراثة الانساب بالطول الانساب بالعرض

Succession. Suite non interrompue *A.* تتابع ـ تلاحق *P.* آمدن بری بری اردنجه کلمه *T.* پیروی با یکدیگر ـ پیاپی Dans la Maison de France il y a une succession de rois de mâle en mâle, non interrompue depuis plus de sept cents ans فرانسه خاندانینده یدی‌یوز سنه‌دن متجاوز مدتدنبرو اولاد ذکوردن اولدرق خلفاً عن سلف وبلا انقطاع تلاحق ملوک وار Il y a dans cette place une succession de gens de mérite بو مسندده تتابع ارباب استحقاق واهلیت وار در

Succession, se dit aussi en parlant du temps *A.* کرور الازمان تلاحق الازمان والادوار ـ تکرر الازمان والاعصار ـ والاعصار

وقتلرك برى بـرى آردنجـه .T گذارش پياپى ايّام .P
كچمسى || Il n'est rien arrivé de semblable dans toute la succession des siècles ادوار واعصار سابقه‌نك مدّت تكرّرنده
كرور زمان مثلى كلمامش بر شيئدر Par succession de temps
ومرور دهور واعوام ايله

SUCCESSIVEMENT. L'un après l'autre .A متتابعاً ـ متعاقباً ـ
برى .T پيدرپى ـ پياپى .P متلاحقاً ـ متتالياً ـ متوالياً
بو || Toutes ces choses arrivèrent successivement بـرى آردنجه
پياپى ـ شيلرك جمله‌سى متتابعاً ومتوالياً واقع اولمشدر
وقوعه كلمشدر

SUCCIN. C'est la même chose que l'ambre jaune. V. Jaune.

SUCCINCT. Court, bref. Il se dit du discours .A مختصر ـ موجز
كلام ـ كلام موجز .P كوته .T قصّه || Discours succint مجمل ـ
مجمل Relation succinte مختصر حكايه Faire un mémoire succint مختصر بر تقرير يازمق

Il se dit aussi des personnes, par rapport au discours .A مجاز
P كوته‌گو .T قصّه سوزلو || Cet homme est succint dans ses réponses ايجاز واختصار ايدر ـ فلان كشى جوابلرنده كوته‌گودر
على طريق ـ مجملاً ـ مختصراً .SUCCINCTEMENT, adv. A
قصّه‌جه .T با كوته‌ئى سخن .P على وجه الاجمال ـ الايجاز
بونك || Il nous conta succinctement ses raisons مختصرجه ـ
سببلرينى على طريق الايجاز بزه نقل وبيان ايلدى
Je vous dirai la chose le plus succinctement que je pourrai مصلحتى
ـ ممكن مرتبه ايجاز واختصار وجهيله سكا افاده ايده‌جكم
On dit aussi, Déjeûner, dîner succinctement مختصرجه طعام
مختصر طعام ـ ايتمك

SUCCION. Action de sucer .A مص ـ مز .P مكيدن .T امه
ـ امو ب صورمه || Il y a des plaies qu'on guérit par la succion
بعض جراحاتده مصّ ايله مداوات ايدرلر

SUCCOMBER. Être accablé sous un fardeau .A توقّط تحت
الحمل .P زير بار در مانده شدن ـ زير بار فرو ماندن
.T يوكك آلتنده بصلمق || Ce crocheteur succomba sous le poids
بو سمر حمّالى يوكك آلتنده فرو مانده اولدى Ce mulet
est trop chargé, il succombera sous le poids بو قاطر زياده يوكلو
اولمغله زير بارده موقوف ودرمانده اوله‌جقدر ـ On dit par
analogie, Succomber sous le faix des affaires, sous le travail بار
امور ومشاغل آلتنده در مانده وبيمجال قالمق à la fatigue بار تعب وزحمت آلتنده فرو مانده وبيمجال قالمق

بر كمسنه‌نك قامت طاقتى بار زحمت آلتنده دو تا ـ
بار اندوه وملال آلتنده درمانده وبيتاب à la douleur اولمق
قالمق

Figur. Avoir du désavantage en quelque chose qu'on entreprend contre quelqu'un .A خسران .P ظفر نيافتن ـ دوچار درماندگى
شدن .T باشه چيقارمامق || Vous attaquez un homme trop puissant, vous succomberez طوقنديغكك آدم بغايت ذيقوّت
اولمغله بو ماده‌ده بهر حال گرفتار خسران اوله‌جقك
Il avait entrepris un mauvais procès, aussi a-t-il succombé دركار در
بر دعواى باطله متصدّى اولمغله دوچار خسران اولمشدر

SUCCULENT. Qui est plein de suc, et qui est très-nourrissant
.A خاصل ـ كثير الغداء .P آبدار ـ مغزناك .T صولو ـ
|| Viande succulente لحم خاصل Nourriture succulente غدااتيتلو
كثير الغدا بر چوربا Potage succulent آبدار ومغزناك بر غدا

SUCEMENT. Action de sucer. V. Succion.

SUCER. Attirer à soi avec les lèvres .A امتصاص ـ امتلاج ـ
مز .P مكيدن ـ مزيدن .T امكك ـ امو ب صورمق || Sucer
le lait بر كميك ـ سود امكك ـ امتلاج لبن ايتمك un os
قورد قويونك Les loups sucent le sang des brebis امه‌كك
يارهيى بر كمسنه‌يه قاننى امر Faire sucer une plaie par quelqu'un
امدرمك

Figur. Tirer peu à peu le bien, l'argent d'une personne .T بر
كمسنه‌نك مالنى آزجه آزجه چكوب آلمق || C'est une
vraie sangsue qui le suce jusqu'os صرف بر سولكدر فلانك
مالنى آزجه آزجه چكوب آلور

Sucé. .A ممصوص .P مكيده .T امامش

SUCEUR. Il se dit de certaines personnes qui sucent les plaies pour les guérir .A مصّاص الجراحة .P مزندهٔ زخم .T ياره امجى

SUÇOIR. Ce qui sert à sucer .T امه‌جك دوداق || La tête
de cet insecte est garnie de suçoirs بو بوجكك باشى امدجك
دوداقلر ايله مملو در

SUÇON. Espèce d'élevure qu'on fait à la peau en la suçant violemment .T دريى امكله چيقان قبارجق

SUCRE. Substance blanche et douce qu'on extrait de certains végétaux .A سكر .P شكر .T شكر || Canne à sucre .A قصب
السكر .P ناى شكر .T شكر قامشى Moulin à sucre شكر دكرمانى
Faire du sucre شكر يابمق ـ اعمال شكر ايتمك Épurer l

sucre شكرى تصفيه ايتمك le raffiner شكرى مكرّر ايتمك
Sucre brut شكر خام Pain de sucre شكر كلّهسى – On dit figur. d'un homme, qu'il est tout sucre et miel, pour dire, qu'il est fort doucereux طبيعتى احلا – طبيعتى محض شير وشكر در
من العسلدر

Sucre candi. Du sucre cristallisé A. قند P. كند T. قند

Sucre raffiné. A. قند مكرّر – ابلوج السكر P. تبرزد T.
نبات شكرى

SUCRER. Mettre du sucre en poudre sur quelque chose A. نثر
السكر P. شكر آلود كردن – شكر پاشيدن T. شكر سرپمك
|| Sucrer des fraises چيلك اوزرينه شكر سرپمك

Et mettre du sucre en masse sur quelque chose A. اشباع بالسكر
P. شكر آميز كردن T. شكرلو ايتمك – شكرلتمك || Ces confitures sont trop sucrées بو ريچاللر پك شكرلو در

Sucré. A. سكّرىّ – مسكر P. شكر آلود – شكرين T. شكرلو

SUCRERIE. Lieu destiné pour faire le sucre A. دار الصناعة
السكر P. كارخانهٔ شكر T. شكر كارخانه‌سى

Sucrerie, se dit aussi de certaines choses où il entre beaucoup de sucre, comme dragées, confitures, etc. A. سكّرىّ pl. سكّريّات
P. شكربها T. شكرلمه

SUCRIER. Pièce de vaisselle dans laquelle on met du sucre A.
ظرف السكر P. شكردان T. شكر قابى

SUCRIN. Qui a le goût de sucre A. سكّرىّ – سكّرىّ الطعم
المذاق P. شكر مزه T. شكر كبى طاتلو

SUCTION. V. Succion.

SUD. Le midi, la partie du monde opposée au nord A. جنوب
T. قبله || Le vaisseau courut tant de degrés vers le sud سفينه
سمت جنوبه طوغرى شو قدر درجه قطع ايلدى

On dit aussi Le sud, pour dire, le vent du sud A. ريح
الجنوب P. باد جنوب T. لدوس || Le sud est bon pour passer de France en Angleterre فرانسه‌دن انكلتره‌يه عبور ايچون
ريح جنوب موافقدر

SUD-EST. Vent qui est entre le sud et l'est A. ريح ازيب
T. كشيشلمه يلى

Il se dit en Géographie, pour marquer la partie du monde qui est entre le sud et l'est A. بين الشرق والجنوب

SUD-OUEST. Le vent qui est entre le sud et l'ouest A. دبور
T. قبله يلى

Il se dit aussi en Géographie, pour marquer la partie du monde qui est entre le sud et l'ouest A. ما بين الغرب والجنوب

SUDORIFÈRE, ou SUDORIFIQUE. Qui provoque la sueur A.
مدرّ العرق – معرّق P. خوى آور – خوى انگيز T. ترلديجى
|| Poudre sudorifique سفوف معرّق

SUER. Rendre par les pores une humeur aqueuse A. تعرّق
P. خوى آلود شدن – خوى ريختن T. ترلمك | Suer à grosses gouttes – قطرات كبيرهٔ عرق ايله تعرّق ايتمك
قطرات كبيرهٔ عرق سيلان ايتمك Les mains lui suent
اللرى ترلر – On dit activement, Suer du sang غرق عرق
قان تره باتمق – خونين اولمق – On dit dit aussi figurément, Il a fallu suer sang et eau pour le réduire à la raison بو آدمى يوله كتورمك ايچون قان تره باتمق لازم
كلدى

Il signifie figur, travailler beaucoup pour venir à bout de quelque chose A. اسالة الرشحات العرق P. خوى جبين
ريختن T. آلن ترى دوكمك || J'ai bien sué pour cette affaire بو خصوصده خيليجه اسالهٔ عرق جبين ايلدم

Suer, se dit aussi de l'humidité qui paraît sur les murailles
A. ترشّح P. تراويدن T. صو صيزمق | Les murailles suent
ديواردن صو صيزر – ديوار ترشّح ايدر

SUEUR. Humeur aqueuse qui sort par les pores quand on sue
A. ناذع – عرق P. خوى T. تر || Sueur abondante, copieuse
سيل عرق – عرق سيّال – عرق كثير – عرق غزير bénigne
عرق محمود – عرق جيّد fétide عرق بد – عرق منتن
بد قوقار تر – بوى froide صوغوق تر – عرق بارد La sueur
de la mort عرق موت La sueur lui coulait sur le visage رشحات
عرق صفحهٔ وجهندن سيلان ايدر ايدى Il était tout en
sueur غريق سيول عرق ايدى Cela provoque la sueur داعئ
مهيّج عرقدر – عرقدر

On dit, Gaguer soo pain, gagner sa vie à la sueur de son front, de son visage, de son corps اقوات لازمه‌سنى كدّ يمين
اتمكنى آلنى تريله قزانمق – وعرق جبينيله تدارك ايتمك
|| Ce sont de pauvres gens qui gagnent leur vie à la sueur de leur front اقوات يوميّه‌لرينى كدّ يمين وعرق جبينلريله كسب
ايدر فقرادندر

SUFFIRE. Pouvoir fournir, pouvoir subvenir, pouvoir satisfaire à quelque chose A. كفايت P. بس شدن T. يتمك || Cent

écus par an suffisent pour sa subsistance كفاف نفسيچون سنده يوز غروش كفايت ايدر Cette somme ne suffit pas pour payer toutes les dettes بومقدار اقچه كافهٔ ديونڭ اداسنه كافى دكلدر ـ كفايت ايتمز S'il perd ce procès, tout son bien n'y suffira pas بودعوايى غائب ايده‌جك اولور ايسه بتون مالى كفايت ايده‌مز ـ On dit, Cela me suffit بو بكا كافيدر ـ بو بكا يتر Cela suffit *A.* يكفى *P.* بس *T.* يتر

SUFFISAMMENT. Assez *A.* على قدر الكفاية ـ على قدر الوافى ـ قدر كفايه ـ يتدجك قدر *T.* بسا ـ بس *P.* || Il est suffisamment informé de cette affaire بو خصوصده على قدر الكفايه وقوفى وار در

SUFFISANCE. Ce qui suffit, ce qui est assez *A.* قدر كافى ـ قدر وافى *P.* قدر بس *T.* يتدجك مقدارى || Avoir suffisance de blé, de vivres قدر كافى زاد وذخيره‌يه مالك اولمق Vous êtes le maître, prenez-en votre suffisance اختيار الكده در سكا كفايت مقدارينى اخذ ايله ـ À Suffisance. V. Suffisamment.

Suffisance. Capacité, aptitude pour quelque emploi *A.* كفايت *P.* شايستگى *T.* يرارلق || Le roi étant informé de sa capacité et suffisance پادشاه فلانڭ لياقت وكفايتنه واقف اولنجه

Suffisance. Vanité, présomption *A.* عجب النفس *P.* خود بينى ـ باد سرى *T.* فضوللق || Il a une suffisance insupportable عجب نفسى تحمّلگداز در

SUFFISANT. Qui suffit *A.* كافى ـ وافى ـ مستوفا *P.* بسنده *T.* يتر || Cette somme est suffisante بو مقدار كافيدر Cette grange est suffisante pour contenir tant de milliers de gerbes بو انبار شو قدر بيڭ اكين بشاقلرينڭ استيعابنه وافيدر Bonne et suffisante caution يرار وكافى كفالت

On dit en Théologie, La grâce suffisante *A.* فيض بالغ صمدانى

Suffisant. Vain, présomptueux *A.* معجب ـ خائل *P.* خود بين ـ باد سر *T.* فضول || Il a l'air suffisant فلانده خود بينن آدمڭ سيماسى وار در

SUFFOCANT. Qui suffoque *A.* خانق ـ مخنق *P.* تسبانندده ـ خپه كن *T.* تنگساز ـ بوغديجى || Catarrhe suffocant نزلهٔ مخنقه

Vapeur suffocante *A.* بخار سارب *P.* بخار تنگساز *T.* نفس بوكالديجى بخار

Chaleur suffocante *A.* حرّ غاتم *P.* تف تنگساز *T.* نفس بوكالديجى ايستيلك

SUFFOCATION. Étouffement, perte de respiration *A.* اختناق ـ حصر النفس *P.* خپه ـ دمبستگى *T.* بوغلمه ـ نفس بوكالمه ـ نفس طوتلمه || Si ce catarrhe lui tombe sur la poitrine, la suffocation est à craindre بو نزله صدره اصابت ايده‌جك اولور ايسه عارضهٔ اختناقڭ ظهورى خوف اولنور

On appelle Suffocation de matrice, ou hystérique, une grande difficulté de respirer, causée par des vapeurs de mère, qui étrangle une femme, comme si elle avait une corde qui lui serrât le cou *A.* اختناق الرحم

SUFFOQUER. Étouffer, faire perdre la respiration *A.* خنق ـ تخنيق *P.* تسبانيدن ـ خپه كردن *T.* بوغمق || Une esquinancie l'a suffoqué علت خناق فلانى بوغدى La douleur le suffoquait, et lui ôtait la parole فلان كمسنه شدّت وجعدن مخنوق اولوب نطقى طوتيلور ايدى

Suffoqué. *A.* مخنوق *P.* تسبيده ـ خپه كرده ـ خپه *T.* بوغلمش || On appelle Viandes suffoquées, la chair des bêtes dont on n'a point fait sortir le sang *A.* لحم الحيوانات المخنوقه *P.* گوشت جانوران خپه *T.* بوغلمش جانورلرڭ اتى

SUFFRAGE. Voix ou avis que l'on donne sur quelque chose *A.* رأى pl. آرا || Il a eu tous les suffrages كافهٔ آرا حقنه مساعد ايدى Il a été élu à la pluralité des suffrages كثرت آراى ارباب مجلس ايله انتخاب اولمشدر Envoyer son suffrage par écrit رأينى تحريرا ارسال ايتمك

Il se prend aussi pour Approbation *A.* استحسان ـ استصواب *P.* پسند *T.* بكنمه ـ قبوللمه || Cette pièce a mérité les suffrages de toute l'assemblée بو نميقه كافهٔ ارباب مجلس عندنده سزاوار پسند واستحسان اولمشدر

SUFFUMIGATION. C'est la même chose que fumigation. V. ce mot.

SUFFUSION. T. de Méd. Épanchement de sang ou de bile entre cuir et chair *A.* انتشار *P.* ريزش *T.* دوكلمه ـ يايلمه || La jaunisse vient d'une suffusion de la bile علت يرقان صفرانڭ يايلمسندن نشأت ايدر

SUGGÉRER. Insinuer, faire entrer dans l'esprit de quelqu'un *A.* القاء الى الذهن *P.* در خاطر انداختن ـ در خاطر كسى نهادن *T.* فلانڭ عقلنه قويمق || Suggérer un bon expédient, un bon conseil à quelqu'un فلانڭ ذهننه بر تدبير صائب يا بر نصيحت خيريه القا ايتمك un mauvais dessein فلانڭ

خاطرینه بر نیّت فاسده القا ایتمک — On dit, Suggérer un testament, pour dire, faire un testament par artifice, ou par insinuation بر کمسنه‌نک ذهننه بر تقریبب فلانی ـ دلفریب ایله بر کونه وصیّت صورتنی القا ایتمک بر کونه وصیّته بر تقریب سوق ایلمک

SUGGESTION. Instigation. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* تحریک ـ قشقرتمه *T.* آغالش *P.* تسویلات *pl.* تسویل ـ اغوا || Dangereuse suggestion اغوای منتج الخطر Il a fait cela à la suggestion d'un tel بو ایشی فلانک اغواسیله ایتدی C'est une suggestion du malin esprit تسویل ـ بو بر اغوای شیطانیدر تحریک شیطانیدر ـ شیطانیدر Ce testament a été fait par suggestion بو وصیّتنامه آخرک اغواسیله ترتیب اولندی

SUICIDE. Action de celui qui se tue lui-même *A.* انتحار ـ کندو کندینی اولدرمه *T.* خویشتن کشی *P.* قتل النفس

Il se dit aussi, de celui qui se tue lui-même *A.* منتحر ـ کندو کندینی اولدرن *T.* خویشتن کش *P.* قاتل النفس

SUIE. Matière noire et épaisse que la fumée laisse dans le tuyau de la cheminée *A.* لطخ الدخان ـ کتن ـ سناج *P.* دوده *T.* سناج مثالی || Noir comme de la suie اوجاق قورمی ـ ایس اوجاق ایس ایله طپطلودر La cheminée est pleine de suie سیاه

SUIF. Graisse dont on se sert principalement pour faire de la chandelle *A.* شحم *P.* پیه *T.* موم یاغی ـ ایچ یاغی || Suif de mouton ایچ ـ اذابهٔ شحم ایتمک شحم غنم Fondre du suif یاغی ارتمک

SUINT. Humeur épaissie qui suinte du corps des animaux *A.* رشیح البدن الحیوانات *P.* تراوش تن جانوران *T.* حیوانک قیون || کوده‌سی صیزندیسی Le suint de la laine des moutons یوکی اوزرینه جیقان صیزندی

SUINTEMENT. Action de suinter *A.* ترشّح ـ مصل *P.* تراوش *T.* صیزمه || Le suintement d'une plaie ـ یاره‌نک صیزمسی یاره‌دن یاشک صیزمسی

SUINTER. Il se dit d'une liqueur, d'une humeur qui sort, qui s'écoule presque imperceptiblement *A.* ترشّح ـ تعرّق ـ مصل *P.* تراویدن ـ تراوش کردن ـ تراویدن *T.* صیزمق || Du vin qui suinte entre deux douves فوچینک ایکی تختدسی آره‌سندن صیزان شراب Il y a des sérosités qui suintent de cette plaie بو یاره‌دن ترشّح ایدر صولر وار در بو فوجی Ce tonneau suinte بو Cette plaie est fermée, mais elle suinte encore تعرّق ایدر

یاره قپاندی لکن هنوز تعرّق ایدر

SUISSE. On appelle ainsi un domestique à qui l'on confie la garde d'une porte *A.* بوّاب *pl.* بوّابین *P.* دربان *T.* قپوجی

SUITE. Ceux qui suivent, ceux qui vont après *A. pl.* معاقبین ـ اردی صره *T.* پس آیندگان ـ پیروان *P.* واردین من الوراء کیرودن کلانلر ـ کلانلر || On laissa passer les trois premiers, et on ferma la porte à toute la suite اوّل وارد اولان اوچ کشی‌یه رخصت دخول ویریلوب سائر بالجمله معاقبین وپس اردی صره کلانلره ـ آیندگانه قپو قپاندی

On dit dans la conversation, qu'un homme n'a point de suite, pour dire, qu'il n'a point d'enfans اولاد واعقابی یوقدر ـ ذریتی یوقدر

SUITE, signifie aussi, ceux qui accompagnent quelqu'un par honneur *A. pl.* تواتع *pl.* تبعة ـ حشم *pl.* لواحق *P.* پرستاران *T.* اتباع ـ قپو خلقی || Sa suite est bien leste حشم وتوابعی کلیتلو ـ کلیتلو اتباع وحشم Une suite nombreuse سبکبار در قپو خلقی

Il se dit aussi de ce qui suit, de ce qui est après *A.* ما بعد *P.* پس آن *T.* صکره‌سی || Pour bien entendre ce passage, il faut lire la suite بو فقره‌نک مفهومنی آکلامق ما بعدینک قرائتنه توقّف ایدر

En parlant de certains ouvrages d'esprit, il signifie, continuation, ce qui y est ajouté *A.* ذیل *P.* پی نوشت *T.* صکره‌دن فلان تألیفک ذیلی || یازیلان La suite de Don Quichotte

SUITE. Enchaînement de plusieurs choses qui sont arrivées les unes après les autres *A.* تسلسل ـ توالی ـ تلاحق *P.* پیروی *T.* سلسله ـ سلسله کبی اولاشقلق || Le règne de ce prince n'a été qu'une suite de victoires فلانک مدّت سلطنتی بر سلسلهٔ فتوح وغزواتدن عبارت ایدی La vie de cet homme n'a été qu'une suite de disgrâces ایّام عمری بر تسلسل مصایب وآفات بر تلاحق ـ ایدی

Il se dit aussi d'un certain nombre de choses de même espèce, que l'on range selon l'ordre des temps ou des matières *A.* نظم ـ مرتّب *P.* نظم *T.* رستهٔ مرتّب *T.* ترتیبلو دیزی ـ صره || Une belle suite de médailles, de livres d'histoire زمان قدیم سکه‌لرینک تاریخ ـ وتاریخ کتابلرینک رعنا بر ترتیبلو دیزیسی کتابلری صره‌سی

SUITE, se dit aussi dans le sens d'ordre, de liaison *A.* انتظام ـ

رابطة - انتساق *P.* پیوند *T.* شیرازه || Il n'y a point de suite dans ce discours اصلا ربط کلام - بو مقالدده اصلا رابطه یوقدر Cet homme n'a point de suite dans l'esprit, dans sa conduite بو آدمک زاینده وسلوک وحرکتنده بر درلو رابطه وانتظام یوقدر

En termes de Pratique, on dit, que les meubles n'ont point de suite, pour dire, qu'il n'y a point d'hypothèque sur les meubles اموال ممکن النقل استغلال طریقیله ترهین اولنور مقولددن دکلدر

Suite, se dit aussi des événemens causés par quelque cause qui a précédé *A.* مستتبع pl. مستتبعات - مستلزم pl. مستلزمات - عاقب pl. عواقب || Cette affaire a eu des suites fâcheuses بو مصلحت - مصلحتک مستتبعات خیریه‌سی ظهور ایلدی - عاقبت خیر - عواقب خیریه‌یه مقارن اولدی - اولمشدر On dit absolument, et en mauvaise part, Cela peut avoir des suites, c'est-à-dire, des suites fâcheuses بوندن مستتبعات نا مرضیه ظهوری احتمالی واردر - عواقب ردیئه ظهوری ملحوظدر

À la suite. Il se dit en plusieurs phrases: Ainsi on dit, Être à la suite d'un ambassadeur, pour dire, l'accompagner بر ایلچینک معیتنده اولمق Être à la suite de la Cour, pour dire, suivre la Cour partout où elle va دائرهٔ همایون معیتنده کتمک Être à la suite d'une affaire, pour dire, la poursuivre بر مصلحتی بر مصلحتک پسنه دوشمک - تعقیب ایتمک

À la suite, signifie aussi, après *A.* فی عقب *P.* پس - در پی *T.* آردنجه - آردی صره - صکره || Entrer, marcher à la suite de quelqu'un بر کمسنه‌نک آردنجه‌سنه دخول یا مشی - بر کمسنه‌دن صکره کیرمک یا یوریمک - ایتمک

De suite. L'un après l'autre *A.* متعاقبا - متوالیا - متتالیا - متلاحقا *P.* پیاپی *T.* آردنجه - بری بری - بری برینی ولی - بری برینی اولاشدرق - ایدرک

Il se dit encore de l'ordre dans lequel les choses doivent être rangées *A.* مرتبا *P.* با ترتیب *T.* ترتیب اوزره || Ces livres ne sont point de suite, mettez-les de suite بو کتابلر مرتبا دیزلمامشدر ترتیب اوزره قو

Tout de suite. Sur le champ, aussitôt *A.* عقیبا - علی الفور - فی الحال *P.* در ایندم - در عقب - در حال *T.* آنیده || Il faut que les enfans obéissent tout de suite چوجوقلر در حال اطاعت ایتملو در

Il signifie aussi, sans interruption *A.* متصلا - بلا انقطاع - بلا فاصلة *P.* پیوسته - بی درنگ *T.* متصل واحد - آره‌لق ویرمکسزین || Il a couru vingt postes tout de suite متصل واحد بلا انقطاع یکرمی منزلخانه قطع ایلدی - یکرمی منزلخانه‌لک مسافه آلدی

SUIVANT. Qui est, qui va après *A.* آتی - لاحق - ما بعد *P.* پسین *T.* آینده - صکره‌کی - کله‌جک - صکره کله‌جک || Le livre suivant contient l'histoire de... کتاب لاحق فلان تاریخی مشتملدر Il en a usé de la sorte pour les raisons suivantes اسباب آتی الذکره مبنی بو وجهله عمل وحرکت ایلدی Le jour suivant یوم لاحق - صکره‌کی کون

SUIVANT, prépos. *A.* علی - حسب *P.* بر موجب *T.* جه - کوره || Suivant l'opinion d'Aristote علی رأی ارسطو - موجبنجه - ارسطونک رأینجه - رأینه کوره Suivant ce qu'il me dira دییه‌جکنه کوره

Suivant que. Selon que *A.* حسبما - مهما *P.* بقدر *T.* کوره || Je le récompenserai suivant qu'il m'aura servi خدمتنه کوره مکافات ایده‌جکم

SUIVER. Enduire de suif un navire *A.* تدهین السفینة *P.* کشتی پیه اندودن *T.* کمی‌یی یاغلمق

SUIVRE. Aller après *A.* تبعیت - اتباع - اقتفا *P.* پیروی کردن - در پی رفتن *T.* آردنجه کتمک - پیرولک ایتمک || Il marchait le premier, et les autres le suivaient ابتدا کندوسی یوریوب سائرلری آکا پیرولک ایدرلر ایدی - اردنجه کیدرلر ایدی Je l'ai suivi de rue en rue زوقاقدن زوقاغه فلانه تبعیت ایلدم Je l'ai fait suivre pour savoir où il allait قنغی طرفه واردیغنی تحقیق ایچون تقفیه ایلدم - اردنجه ادم کوندردم

Suivre. Être après par rapport au temps, au lieu, au rang, etc. *A.* تعاقب - تلاحق *P.* در پی آمدن - در پی شدن *T.* آردی صره اولمق - آردی صره کلمک || L'été suit le printemps فصل صیف فصل ربیعی تعاقب ایدر Vous n'avez vu que le commencement, voyez ce qui suit اوّلنی کوردک حاله بر کرّه تلاحق ایدن فقره‌یه دخی امرار نظر ایله

Suivre. Aller après pour prendre, pour attraper *A.* تعقیب - استذناب *P.* در پس شتافتن *T.* قوغه‌لمق - پسنه دوشمک - آردینه دوشمک || Nous avons suivi ce loup pendant quatre heures بو قوردی درت ساعت قدر تعقیب ایلدک On [illegible]ivi

les voleurs pendant dix jours خراميلری اون كون قدر تعقيب واستذناب ايتمشلر در

SUIVRE. Observer, épier *A.* تجسس *P.* نظر بعين الدقة - كوزتمك *T.* ديدهٔ دقت دوختن - جستجو كردن - اراشدرمق || Il échappe si on ne le suit فلان كشی بی تجسس ايتمدكری حالده فرار ايده جكنه شبهه يوقدر J'ai suivi sa conduite حركات وسكناتنه - حركاتنی تجسسدن خالی اولمدم عين دقت ايله نظر ايلدم

SUIVRE. Accompagner, aller avec *A.* اتباع بالمعية - رفاقة *P.* در پی رفتن *T.* معيتنه كتمك - آردنجه كتمك || Il a suivi ce prince dans tous ses voyages فلان حكمدارك جميع اسفارنده معيتنه كتدی

On dit figur. L'envie suit la prospérité غبطه وحسد حال كثرت اقبالك رفيقيدر L'embarras suit les grandes dignités غوائل مناصب جليلهنك همدم ورفيقيدر

On dit, Suivre un chemin, pour dire, aller par un chemin *A.* انسلاك فی الطريق - سلوك فی الطريق *P.* براه رفتن *T.* بيوله طوغريلوب كتمك - روان شدن

Et suivre son chemin, pour dire, continuer de marcher dans un chemin *A.* مداومة فی الطريق *P.* هميشه رهپيما شدن *T.* يولی بوشلامامق - Figur. || Suivre le chemin de la vertu, de la gloire صراط مستقيم صلاح وطريقهٔ انيقهٔ شان واجلاله جادهٔ سالمهٔ صلاحدن عدول ايتمامك - منسلك اولمق Suivre les traces de ses ancêtres ابا واجدادينك مسلكنه سلوك اثرلرينه اقتفا ايتمك - ايتمك

On dit Suivre une affaire, et simplement Suivre, pour dire, s'attacher à une affaire avec persévérance *A.* مداومة *P.* ورزش پايداری نمودن - نمودن *T.* دورشمق || Il faut suivre, on verra ce que cela deviendra بو مصلحته مداومت ايتملو در حال نديه منجر اولدجغی عاقبت بللو اولهجقدر

On dit figur. Suivre le parti de quelqu'un, pour dire, être du parti de quelqu'un *A.* موافقة - اتباع - تبعيت *P.* پيروی طرفداری نمودن - همدمی كردن - نمودن *T.* اويمق - فلاننك طرفنی طوتمق || Les uns suivaient le parti des Guelphes, les autres, celui des Gibelins بعضيسی فلان طائفهنك - وماعداسی فلان فرقهنك طرفنه تبعيت ايدرلرايدی - فلان فرقهيه طرفدارلق ايدرلر ايدی - On dit aussi Suivre une doctrine, une opinion بر مذهبه وبر رأيه تبعيت ايتمك

- متابعت ايتمك - Et suivre sa pensée, ses imaginations, sa passion, etc. pour dire, s'y abandonner كندو فكر وملاحظهسنه وتصور كردهسی اولان خيالاته وامراض نفسانيهسنه تبعيت ايتمك

On dit, Suivre quelqu'un dans un discours, dans un raisonnement, pour dire, l'écouter attentivement بر كمسنهنك كلامنه ودر ميان ايلديكی مطالعاته حوالهٔ گوش دقت ايتمك

SUIVI. *A.* مقتفی *P.* پيروی كرده در پی رفته *T.* متلاحق - متعاقب *A.* پيرولك ايتمش - آردنجه كتمش *P.* مستذنب *A.* آردی صره كلمش *T.* در پس آمده *P.* قوغهلنمش *T.* تعقيب كرده

On dit, Un discours, un raisonnement bien suivi, c'est-à-dire, dont les parties ont l'ordre et la liaison qu'elles doivent avoir les unes avec les autres *A.* مضبوط - منتظم *P.* رابطهدار *T.* رابطهلو

SUJET. Soumis, dépendant de *A.* تابع *P.* سر فرو كرده - گردندادهٔ تبعيت *T.* باش اكر || Nous sommes tous sujets aux lois et aux coutumes du pays où nous naissons جملهمز مسقط رأسمز اولان وطنمك قوانين ورسومنه تابعز Le fils est sujet à son père ولد والده تابعدر - والدك محكوميدر - زير حكمنده در

Il signifie aussi, astreint à quelque nécessité inévitable *A.* تابع *P.* دوچار *T.* اوغرار || Tous les hommes sont sujets à la mort *A.* كل نفس ذائقة الموت *T.* بنی آدمك جملهسی تابع هلاكدر La nature humaine est sujette à beaucoup d'infirmités طبيعت بشر اسقام كثيرهيه تابعدر

Il signifie aussi, qui se trouve porté à faire quelque chose par inclination ou par habitude *A.* مبتلا *P.* گرفتار - افكنده *T.* دوشكون || دلداده Il est sujet à boire شرب خمره مبتلا در Il est sujet à cette faute شو خطايه مبتلا در Être sujet à ses plaisirs, à ses goûts, à ses passions هوا وهوسه ومشتهيات نفسه وامراض نفسانيهسنك - وامراض نفسانيهيه مبتلا اولمق اسيری اولمق

Et qui est exposé à éprouver certains accidens || Tout homme est sujet à se tromper - هر كس اختداع واغتراره تابعدر الدانه بيلور - دوچار اغترار در Ce pays est sujet aux inondations, aux tremblemens de terre بو مملكت طغيان مياهه وحركت ارضه مبتلا در Être sujet à de grandes maladies امراض عظيمهيه تابع اولمق - دوچار اولمق - مبتلا اولمق

On dit, qu'une démarche est sujette à bien des inconvéniens بو حركت نيچه نيچه محاذيرى مستتبعدر qu'une entreprise est sujette à bien des difficultés مباشرت اولمش مادّه وافر صعوبتلرى مستتبعدر

Sujet, s'emploie aussi absolument *A.* تحت ـ محكوم ـ مطيع المحكومية *P.* زير دست اطاعت *T.* قوللقده Ainsi on dit, qu'un maître tient ses domestiques fort sujets فلان مخدوم خدمتكارلرينى غايت مرتبهده تحت محكوميتده قوللنور qu'un père tient son fils de court, et fort sujet اوغلنى پك صيقيده وقوللقده طوتار

Sujet, signifie aussi, assujetti à supporter quelques charges, à payer certains droits *A.* مكلّف ‖ Il est sujet au logement des gens de guerre عسكره قوناق ويرمك تكليفيله مكلّفدر à la taille, à telles corvées خراج وفلان وفلان سخرهلر ايله مكلّفدر

Sujet, subst. Celui qui est sujet à une autorité souveraine *A.* رعيّة pl. رعاياء *P.* زير دست *T.* رعايا ‖ C'est un prince qui aime ses sujets رعايا پرور بر پادشاهدر Il est né sujet du roi بطن مادردن پادشاه رعاياسى اولدرق تولد ايلدى En prenant des lettres de naturalité, on devient sujet de l'État où l'on se fait naturaliser ابن بلديّت براتنى تحصيل ايتمش اولنلر امتلال ايلدكلرى دولتك رعاياسندن عدّ اولنور Les soldats sont soumis à un général, mais ils ne s'appellent point ses sujets عسكرى نفراتى سركردهلرينه تابعدرلر انجق رعاياسى اسميله تسميه اولنمزلر

Sujet, signifie aussi, une personne *A.* شخص *P.* كس *T.* كمسنه ‖ Il faut chercher un sujet pour cette place بو منصب ايچون بر شخص آراملو در

Sujet. Cause, motif, raison *A.* سبب pl. اسباب ـ وسيلة pl. وسائل *P.* بهانه ـ سررشته *T.* طوتامق ‖ Il vous a querellé sans sujet سنكله بلا سبب منازعه ايلدى pour un sujet fort léger بر سبب خفيف ايچون منازعه ايلدى Vous ne lui avez point donné sujet ـ فلانه بر درلو سررشته ويرمدك J'ai sujet de me plaindre بر درلو سبب شكايتى موجب سببم وار در À quel sujet avez-vous fait cela? شونى نه سببه مبنى ايلدك Il lui a donné des sujets de plainte فلانه بعض وسائل شكايت سررشتهلرى ـ شكايت ويردى Voilà le sujet de leur querelle اشته سبب ـ وسيلهٔ منازعهلرى اولان مادّه بو در منازعه اولمش مادّه بو در

Sujet. Chose sur laquelle on écrit, on parle *A.* مبحث pl. مباحث ـ مادّة مفاض فيها ـ مادّة مبحوث عنها ـ صدد *T.* مادّه ـ مبحث كتاب ‖ Quel est le sujet de ce livre? بو كتابك مبحوث عنها اولان مادّهسى ندر de cette conversation? بو مذاكرهنك مفاض فيها اولان مادّهسى ندر Sujet stérile مبحث عقيم ـ مادّهٔ عقيمه difficile مشكل بر مبحث rebattu مرّةً بعد اخرى تكرارلنمش بر مبحث Traiter un sujet بر مادّهنك اوزرينه بحث ايتمك

Il se dit aussi des arts *A.* مادّة ‖ Le sujet de ce tableau est l'entrée de Notre-Seigneur dans Jérusalem بو تصويرك مادّهسى حضرت عيسى افندمزك قدس شريفه قدومى حكايهسيدر

Sujet. Objet d'une science *A.* موقوف عليه ‖ موضوع له ـ Le sujet de la Physique, c'est le corps naturel علم طبيعياتك موضوع لهى جسم طبيعيدر Le sujet de la Médecine, c'est le corps humain علم طبّك موقوف عليهى بدن انساندر

Sujet. T. de Logique. C'est le terme de toute proposition, duquel on affirme ou l'on nie quelque chose *A.* مسند اليه Ainsi dans cette proposition, Le soleil est lumineux, Soleil est le sujet, et lumineux est l'attribut الشمس منير قضيهسنده شمس لفظى مسند اليه ومنير مسند در

Sujet, se dit aussi d'une personne, par rapport à sa capacité, à ses talens *A.* ذات pl. ذوات *P.* مردم *T.* كمسنه ـ آدم ‖ L'homme dont vous parlez n'est pas un sujet capable de cet emploi ديديككك آدم اول منصبه لايق بر ذات دكلدر C'est un bon sujet خوش بر آدمدر ـ حسن الخلق بر ادمدر un digne sujet ارباب اهليتدن بر آدمدر ـ اهل ومستحق بر ادمدر ‒ Il se dit aussi en mauvaise part, par rapport aux moeurs et à l'incapacité. Ainsi on dit, Mauvais sujet *A.* ذات فاسد الاخلاق *P.* مردم بد كيش *T.* يرامز آدم Plat sujet *A.* ساقط *P.* مردم بياغى آدم ـ اعتبارسز بر آدم *T.* كمايه Pauvre sujet *A.* عاجز *P.* بيچاره *T.* الندن بر ايش كلمز آدم Sujet médiocre *A.* متوسّط الحال *P.* ميانه حال *T.* اورته حاللو آدم

SUJÉTION. Dépendance, état de celui qui est obligé à quelque nécessité *A.* تبعيّت ـ محكوميّت ـ مجبوريّت *P.* فرمانبرى ـ گرفتارى ـ سرفروبى *T.* محكوملق ‖ S'affranchir de la sujétion قيد محكوميّتدن خلاص ـ قيد تبعيّتدن آزاده اولمق Demeurer dans la sujétion qu'on doit aux lois قوانين واحكامه واجب الادا اولان قاعدهٔ محكوميّتك رعايتنه بولمق

Tous les soins de la vie sont de grandes sujétions عمر انسانڭ كافهٔ همومی عظیم وجسیم مجبوریتلر مداومت ایتمك || Il est dangereux de se faire certaines habitudes, elles deviennent ensuite des sujétions بعض عادتلره اعتیاد والفت ایتمك خطردن خالی دكلدر زیرا كیده‌رك مجبوریت صورتنی كسب ایدرلر || Tout état de sujétion est dur par lui-même هر نوع مجبوریت فی حدّ ذاته بر امر مشكلدر || La sujétion aux souverains est un devoir de religion ملوكه تبعیت ومحكومیت فرائض دینیه‌دندر

SUJÉTION, se prend aussi pour Assiduité *A.* مواظبة ـ ملازمة *P.* دائما *T.* بر كمسنه‌نڭ یانندن آیرلمامه || C'est un homme auprès duquel il faut une grande sujétion بر آدمدر كه یاننده ملازمت تامّه اقتضا ایدر || C'est un emploi d'une grande sujétion بر منصبدر ملازمت عظیمه‌یه محتاج

SULFUREUX. Qui tient de la nature du soufre *A.* كبریتی *P.* ماده‌ٔ *T.* كوكردلو ـ گندشناك ـ كوكردی || Matière sulfureuse كبریتیه Exhalaisons sulfureuses ابخرهٔ كبریتیه

SULTAN. Titre qu'on donne à l'empereur des Turcs *A.* سلطان pl. سلاطین

SULTANE. Titre qu'on donne aux filles des sultans *T.* سلطان ـ Le mère du sultan régnant s'appelle aussi Sultane والده سلطان

SUMAC, ou VINAIGRIER. Nom d'un arbrisseau *A.* سمّاق ـ سماق *T.* لش ـ عبرب ـ عترب ـ سُموق

SUPER. T. de Mar. Se boucher *A.* انسداد *P.* بند شدن *T.* طیقانمق On dit, qu'une voie d'eau a supé, pour dire, que l'ouverture s'est bouchée صوییڭ گذرگاهی منسد اولدی ـ طیقاندی

SUPERBE, subst. Orgueil, présomption *A.* زهو ـ مكابرة ـ تعظم ـ *P.* گران پشتی ـ گران سرشتی *T.* كبرلك ـ فضوللق || La superbe précipita le démon dans les enfers تعظم شیطان لعینڭ ومكابره‌سی نار جحیمه القاسنه بادی اولمشدر

SUPERBE, adj. Orgueilleux, fier *A.* متعظم ـ متكبّر ـ اهل الزهو والمكابرة *P.* گران پشت ـ گران سرشت *T.* فضول ـ كبرلو || C'est un homme fort superbe بغایت متكبّر ادمدر || Dieu résiste au superbe اهل زهو ومكابره عند الله تعالی مردود در

On l'emploie aussi pour exprimer la grandeur, la belle apparence des hommes, des animaux et d'autres objets *A.* اعلا ـ اعلا الاعلا ـ فوق الاعلا ـ احسن *P.* زیباترین سخت *T.* كوزل ـ پك ـ قتی كوزل || Une femme superbe حسنا بر خاتون Un superbe cavalier اعلا الاعلا بر رأس Un cheval superbe اعلا بر فارس اعلا مجوهرات Des bijoux superbes اعلا بر موقع un local باركیر اعلا Festin, habit superbe اعلا بر ضیافت یا بر لباس ـ En parlant des ouvrages d'esprit, il indique l'élévation des idées || Un discours, un poème superbe اعلا بر مقاله یا بر منظومه

SUPERBEMENT. Orgueilleusement *A.* بالكبر ـ بالمكابرة ـ بالتعظم ـ *P.* با گران سرشتی ـ متكبرانه ـ متعظمانه *T.* فضولجه ـ || Plus on lui parle avec soumission, plus il répond superbement فضوللق ایله فلانه هر نقدر متواضعانه صحبت اولنسه بر اولقدر متعظمانه جواب ویرر

Et magnifiquement *A.* علی وجه الاعلا *P.* بزیباترین صورت ـ *T.* بزیبایی بالاترین ـ پك اعلا اولدرق || Il était vêtu superbement اعلا لباسلر ایله ملبّس ایدی

SUPERCHERIE. Tromperie, fraude *A.* حیلة ـ مكر pl. حیل ـ الداتمه ـ دك *T.* فریب ـ آل *P.* خدعة ـ مكاید pl. مكیدت || Je me fiais à lui, et il m'a fait une supercherie فلانه امنیتم وار ایكن بكا بر حیله ایتدی

SUPERFÉTATION. Conception d'un foetus, lorsqu'il y en a déjà un dans la matrice *A.* علق مكرّر ـ علق فوق العلق *P.* بر گرفتگئ مكرر *T.* كبدلك اوزرینه كبدلك || Les uns admettent la superfétation, les autres la nient علق فوق العلق خصوصنده بعضیلری مقرّ وبعضیلری منكر درلر

SUPERFICIE. Selon les Géomètres, c'est longueur et largeur sans profondeur *A.* صفح ـ سطح *P.* پهنایی *T.* یصّیلق || La superficie des corps صفح اجرام de la terre بسیط ارض ـ صفح ارض

Dans l'usage ordinaire, c'est la simple surface *A.* وجه *P.* رو *T.* یوز || La superficie d'un champ روی صحرا

On dit figur. de ceux qui n'ont qu'une légère connaissance des choses, qu'ils ne connaissent que la superficie des choses اشیایی شیلرك انجق دیش یوزینی بیلور ـ علم سطحیله بیلور ـ سطحیجه qu'ils s'amusent à la superficie تحصیل علم ایله مشغولدر دیش یوزینی آكلامغله وقتنی كچورر C'est un homme qui n'approfondit rien, il s'arrête à la superficie هیچ بر شیئك تعمقنده صرف ذهن ایتمیوب همان سطحیجه كسب وقوف اوستنكوی بر وقوفه قناعت ایدر ـ ایله قناعت ایدر

Il se dit aussi de la surface des corps, considérée comme ayant quelque épaisseur *A.* خارجیة ـ صفحة *P.* روی بیرونی *T.*

دیش یوز || Enlever la superficie d'un corps بر جسمك صفحهٔ خارجیه‌سنی رفع ایتمك

SUPERFICIEL. Qui n'est qu'à la superficie *A.* سطحی *T.* اوستنكوی – || Cette plaie n'est que superficielle بو یاره دیش یوزده‌كی – یالكز دیش یوزده در – اوستنكویدر – Figur. || Connaissance superficielle اوستنكوی بیلش – سطحیجه وقوف

On dit aussi, Homme superficiel, pour dire, qui n'a qu'une légère connaissance des choses *A.* نتفقة *P.* سبك شناس *T.* اوستنكوی بیلشلو

SUPERFICIELLEMENT. D'une manière superficielle *A.* سطحیاً – بوجه السطحی *P.* بر وجه سطحی *T.* سطحیجه – اوستنكویجه || Ce coup ne l'a touché que superficiellement اتیلان قورشون فلانه انجق سطحیجه طوقندی – Figur. Les matières ne se traitent dans ce livre que superficiellement بو كتابده مشتمل اولان ماده‌لر استنكوی اولدرق ذكر اولنور

SUPERFIN. Ce terme indique un degré supérieur de finesse dans les choses de même nature *A.* فوق الاعلا *P.* الطف – نیكوترین *T.* ایو – پك لطیف – الطف لطیف || Papier superfin فوق الاعلا كاغد Teinture superfine بویا

SUPERFLU. Qui est de trop *A.* زاید pl. زواید *P.* بیشتر – بیش از لزوم *T.* آرتق || Ces meubles, ces ornemens sont superflus بو خانه متاعلری وبو تزیینات زاید در Dépense superflue مصرف زاید

Il signifie aussi, inutile *A.* عدیم اللزوم – لا ینفع – لا طایل *P.* بیهوده – بیلزوم *T.* فائده‌سز – لزومسز – توكلی || Des paroles superflues كلمات زایده – كلمات لا طایل

Superflu, subst. Ce qui est de trop, ce qui est au-delà du nécessaire *A.* فضلة – زیادة عن قدر الحاجة *P.* بیش از لزوم *T.* لزومدن زیاده‌لك || Les sages ne désirent que le nécessaire, ils méprisent le superflu عارفان وعقلا یالكز لازمه خواهشكار اولوب قدر حاجتدن زیاده‌لكه رغبت ایتمزلر Le superflu n'a point de bornes قدر حاجتدن زیاده‌لكك حدّ وپایانی یوقدر On est obligé de donner le superflu de son bien aux pauvres قدر حاجتدن – فضلهٔ مالی فقرایه ویرمك واجبهٔ ذمتدر مالك لزومدن زیاده‌سنی – زائد مالی

SUPERFLUITÉ. Chose superflue; qui est de trop. V. Superflu || Éviter la superfluité des paroles dans un discours مقالده الفاظ زائده‌دن اجتناب ایتمك À quoi bon cette superfluité? بو زاید ولا طایله موجب نه On se fût bien passé de toutes ces superfluités اشبو زوائد ونوافلك مجموعندن فراغت ایتمك ممكن ایدی Il faut retrancher toutes ces superfluités بو زوائدك جمله‌سی بر طرف اولملو در

SUPÉRIEUR. Qui est au-dessus. Il est opposé à Inférieur *A.* فوقانی – اعلا *P.* بالا – برین *T.* اوست || La région supérieure de l'air هوانك طبقهٔ علیاسی L'orifice supérieur de l'estomac معده‌نك فم اعلاسی – اوست آغزی – En termes de Géographie, on dit, Pannonie supérieure, Pannonie inférieure پانونیای اعلا واسفل – پانونیای بالا وزیر – پانونیا اوست وآلت مملكتی

Il se dit aussi dans le moral *A.* فائق *P.* برتر – بالاتر *T.* اوستون || C'est un esprit supérieur à tous les autres عقول سائره‌دن – سائره‌نك جمله‌سندن فائق بر عقلدر اوستون

Il signifie aussi, qui est au-dessus d'un autre en sang, en dignité, en mérite, en forces *A.* متفوّق – اغلب – فائق *P.* برتر – بلند تر *T.* اوست || Supérieur en science علم وهنر لیاقت واهلیت جهتیله غالب en mérite جهتیله متفوّق Les ennemis nous étaient supérieurs en nombre دشمن عسكری عدد جهتیله بزمكیدن اغلب وفائق ایدی Notre canon était supérieur بزم طوبلر فائق واغلب ایدی

On dit, Être supérieur aux événemens, aux revers, etc. pour dire, avoir un courage à l'épreuve des événemens, etc. فلانك ثبات وجلادتی حادثات زمان ومصایب روزگار بی امانك ما فوقی اولمق

On appelle Cours supérieures, les Cours qui jugent en dernier ressort *A.* pl. محاكم عالیة *P.* عدالتخانهای والا *T.* اولو محكمه‌لر

Supérieur. Qui a autorité, pouvoir sur les autres *A.* عالی – رئیس *P.* سر افراز – والا *T.* اولو || Officier supérieur رؤسادن بر ضابط Puissance supérieure حكومت علیا

Supérieur, subst. *A.* رئیس pl. رؤسا *P.* سر – سركرده *T.* باش || Il faut obéir à ses supérieurs كشی كندو رؤساسنه اطاعت ایتملو در Il est mon égal, non pas mon supérieur سركرده‌م دكلدر بنم كفؤمدر

On appelle dans les couvents, Le supérieur, Le père supérieur, celui qui gouverne le monastère *A.* شیخ – شیخ خانقاه *P.* پیر *T.* تكیه شیخی – پیر خانگاه

SUPÉRIEUREMENT. D'une manière supérieure *A.* علی وجه

بر وجه برتری ـ با برتری *P.* على طريق الافضل ـ التفوق *T.* اوست اولدرق || Ces deux auteurs ont écrit sur la même matière, mais l'un bien supérieurement à l'autre بو ایکی مؤلف کرچه مادهٔ واحده‌دن بحث ایتمشلر در انجق بری دیگرندن خیلی مرتبه تفوق جهتیله یازمشدر

Il signifie aussi, parfaitement *A.* على وجه الاعلا *P.* بر وجه اعلا *T.* پك اعلا || Il écrit supérieurement بالاترین کتابت ایدر

SUPÉRIORITÉ. Prééminence, autorité *A.* تفوق ـ تفضل *P.* برتری ـ سر افرازی *T.* اوستلق || Cette charge lui donne une grande supériorité sur beaucoup de gens عهده‌سنده اولان منصب وافر کسان اوزرینه تفوقی موجب اولور

Il signifie aussi, excellence au-dessus des autres *A.* مزیت ـ براعت ـ زیادت *P.* برتری ـ زیادگی *T.* اوستلق ـ زیاده‌لك || Supériorité de génie مزیت عقل وذکا de courage مزیت غیرت وشجاعت de mérite براعت لیاقت واهلیت de forces زیادت قوت

SUPERLATIF. T. de Grammaire, qui exprime la supériorité *A.* اسم التفضیل

SUPERPURGATION. Purgation outrée *A.* تنقیة مفرطة *P.* شکمرانئ بی اندازه *T.* مبالغه ایله یورك سورمه‌سی || Les superpurgations sont dangereuses افراط اوزره تنقیه‌لر تهلکه‌لو در

SUPERSTITIEUSEMENT. D'une manière superstitieuse *A.* بالتعصب ـ باعتقاد الباطل *P.* متعصبانه *T.* تعصب ایله || Il y a des gens qui s'attachent superstitieusement à de certaines pratiques, à de certaines dévotions نیچه کمسنه‌لر بعض کونه مناسك وعباداته متعصبانه ربط قلب ایدرلر ـ Il se dit figur. de toutes les choses où l'on porte jusqu'à l'excès l'exactitude, le scrupule || Il est bon d'être exact, mais il ne faut pas s'attacher superstitieusement aux choses indifférentes هر شیئده صرف دقت ایتمك لازمدر انجق بیهوده نسنه‌لره متعصبانه توغل ایتمك جائز دکلدر

SUPERSTITIEUX. Qui a de la superstition *A.* متعصب ـ ذاهب الى اعتقاد الباطل || Un dévot superstitieux عابد متعصب Le peuple est superstitieux عوام ناس اعتقادات باطله‌یه ذاهبدر Culte religieux عبادت با تعصب Cérémonies religieuses تعصب مقارن اولان رسوم وتشریفات ـ Il se dit figur. de ceux qui pèchent par excès d'exactitude || Il est si exact, si ponctuel sur toutes choses, qu'il est presque superstitieux هر شیئده انجه‌دن انجه‌یه دقتی تعصب رتبه‌سنه وارر

SUPERSTITION. Fausse croyance en fait de religion *A.* تعصب pl. تعصبات ـ اعتقاد باطل pl. اعتقادات باطلة || Les esprits faibles sont sujets à la superstition عقول ضعیفه تعصبه مبتلا در La superstition est ennemie de la religion اعتقاد باطل مخالف دین صحیحدر ـ Il se dit aussi du vain présage qu'on tire de certains accidens fortuits || Il y a de la superstition à croire qu'une salière renversée, et le sel répandu sur la table, présagent un malheur نمکدانك سفره اوزرینه دوکلمسندن تشأم اعتقاد باطلدر ـ ایتمك محض تعصبدر

SUPPLANTER. Faire perdre à un homme le crédit, l'établissement qu'il avait auprès de quelqu'un, et se mettre à sa place *A.* استخلاف بدفع الآخر *P.* کسی را دفع کرده بجایش شدن *T.* بر کمسنه‌یی قایدروب یرینه کچمك دفع ایدوب ـ || Il a supplanté son rival رقیبنی قایدروب یرینه کچمك یرینه کچدی Ils partageaient les bonnes grâces du prince, et ne travaillaient qu'à se supplanter l'un l'autre جمله‌سی مظهر حسن توجهات شاهانه ایکن کار وعمللری بری برینی قایدروب یرینه کچمك ایدی

SUPPLÉANT. Celui qui est nommé pour remplacer un fonctionnaire public, en cas de mort ou de démission *A.* خلف منصوب ـ خلف آجل *P.* جانشین آینده *T.* بر یسینك یرینه کله‌جك یرینه کچمك اوزره نصب اولنمش خلف ـ خلف

SUPPLÉER. Ajouter ce qui manque *A.* اتمام ـ تکمیل ـ تکمیل النقصان *P.* بتمامی رسانیدن ـ اتمام کاست کردن *T.* اکسکی تماملمق ـ تماملمق || Ce sac doit être de mille francs, et ce qu'il y aura de moins, je le suppléerai بو طوربه‌نك ایچنده بیك غروش اولملو در نقصانی وار ایسه اتمام ایدرم Suppléer ce qui manque à un auteur بر مؤلفك کتابنده اولان نقصانی تکمیل ایتمك

Il signifie aussi, ajouter à une phrase ce qu'il y est sous-entendu *A.* اظهار اللفظ المقدر *P.* سخن مقدررا آشکارا کردن *T.* مقدر اولان سوزی آچیغه قویمق || Dans cette phrase, Il est allé à Sainte-Sophie, il faut suppléer, La mosquée de Sainte-Sophie آیا صوفیه‌یه کتدی عبارهسنده مقدر اولان جامع لفظی اظهار اولندرق عباره تمام اولور

SUPPLÉER QUELQU'UN. Tenir sa place, le représenter *A.* نیابت ـ جانشینی ـ جانشین کسی شدن *P.* اقامة المقام فلان بریسینک یرینه قائممقاملق ایتمک *T.* کسی کردن

SUPPLÉER, au neutre. Réparer le manquement, le défaut de quelque chose *A.* بدلاً وضع ـ تکمیل النقصان ـ تلافی النقصان ـ یرینی طوتمق *T.* بدل شدن ـ جای چیزی گرفتن *P.* حال غیابمده || Suppléez à mon défaut یرینه بدل اولمق هر نقدر Je suppléerai à tout ce qui manquera بکا بدل اول نقصان ظهور ایدر ایسه بن تلافی ایدرم Son mérite supplée au défaut de sa naissance اهلیت ذاتیه‌سی قصور نسبنه قصور نسبنک یرینی طوتار ـ بدل اولور La valeur supplée au nombre شجاعت قلت نفراته بدل اولور

SUPPLÉÉ. *A.* مکمّل ـ متمّم *P.* اتمام کرده *T.* تماملنمش

SUPPLÉMENT. Ce qu'on donne pour suppléer *A.* تکملة ـ تتمّة *P.* مبلغ تمامساز *T.* تماملمه || On lui a donné tant pour supplément de partage حصّهٔ مقسومه‌سنک تکمله‌سی اولمرق فلانه جهاز معیّنه‌نک نقداً شو قدر دخی ویرلدی Supplément de dot تتمه‌سی

On dit, Le supplément d'un auteur, d'un livre, etc., pour dire, ce qu'on a ajouté pour suppléer à ce qui y manquait *A.* ذیل

SUPPLIANT. Qui supplie *A.* متضرّع *P.* نیازنده ـ نیازمند *T.* یلواریجی || De fier qu'il était, il est devenu suppliant مقدّما کبر وغرور ایله مألوف ایکن شمدی متضرّع بالاستکانه در Je l'ai vu suppliant et prosterné آیاغنه صاریلوب تضرّع ونیاز ایلدیکنی کوردم Une voix suppliante صدای ضراعتنما

SUPPLIANT, subst. Il se dit des personnes qui supplient, et présentent des requêtes *A.* ارباب الحاجات pl. صاحب الحاجة *P.* حاجتمند ـ نیازیان pl. نیازی *T.* دیلیجی || Le suppliant continuera ses prières à Dieu pour votre santé et prospérité بو حاجتمند کمینه دوام عمر وعافیت واقبالکزی دعاسنی بارگاه جناب ربّ العزّته تقدیم وابلاغدن خالی اولمجغی بیوقدر

SUPPLICATION. Humble prière *A.* ضراعت *P.* نیاز *T.* رجا ـ یلوارمه || Très-humble supplication کمال مسکنت واستذلال نیازوضراعت Par prières et supplications ایله اولان ضراعت مکرّره ایله

SUPPLICE. Punition corporelle ordonnée par la Justice *A.* عقوبت ـ نکال ـ عقوبات pl. منکل ـ مناکل pl. *P.* سیاست *T.* اذیّت ـ اشکنجه || Le supplice de la roue, de la croix چرخ وصلیب اشکنجه‌سی ـ On appelle, Supplices éternels, les peines des damnés *A.* عذاب مؤبّد ـ عقوبات مؤبّدة pl.

On dit, Condamner quelqu'un au dernier supplice, pour dire, le condamner à la mort *T.* فلانک ترتیب جزاسنی حکم ایتمک

SUPPLICE, se dit, par extension, de tout ce qui cause une vive douleur de corps *A.* الم *P.* درد *T.* درد || La goutte est un supplice الم شدید نقرسک وجعی الیمدر Un supplice cruel

Il se dit figur. de tout ce qui cause une peine, une affliction violente *A.* عذاب القلب *P.* عذاب درون *T.* اذیّت ـ کوکل صیقندیسی || C'est un supplice pour moi d'entendre cet homme-là شو آدمک صحبتنی دیکلمک بکا کوره عذاب صحبتی بکا اذیّت ویرر ـ دروندر

SUPPLICIER. Faire souffrir le supplice de la mort *A.* ترتیب بقتل بادافراه ـ سیاست کردن *P.* مجازاة بالقتل ـ الجزا *T.* اولدرمک کردن || On a supplicié aujourd'hui trois voleurs بو کون اوچ نفر حرامیلرک جزاسی ترتیب اولندی

SUPPLIER. Prier avec soumission *A.* التماس ـ ابتهال ـ تضرّع رجا ایتمک ـ یلوارمق *T.* نیازکردن ـ نیازیدن *P.* بالاستکانة || Je vous supplie très-humblement کمال مسکنت واستذلال ایله سکا نیاز ایدرم

SUPPLIÉ. *A.* متضرّع *P.* نیاز کرده *T.* یلوارلمش

SUPPLIQUE. Requête qu'on présente pour demander quelque grâce *A.* عریضة *P.* نیاز نامه *T.* عرضحال

SUPPORT. Ce qui soutient quelque chose *A.* مستند ـ عماد *P.* پایندان ـ طیاق *T.* پشتوان || Si vous ôtez cette colonne, la voûte tombera, car elle n'aura plus de support بو ستونی چیقاره‌جق اولور ایسه‌ک کمرک مستندی قالمیوب منهدم اوله‌جغی درکار در

Figur. Aide, appui, soutien *A.* قوّة الظهر ـ ما به الاستناد ـ پشت وپناه ـ پشتیبان ـ تکیه گاه *P.* مدار الاستظهار *T.* ارقه ـ طیاق || Ce fils est le support de sa famille بو ولد کندو خاندانندک قوّة الظهریدر Je n'ai point d'autre support au monde que lui بو جهانده اوّل وآخر مدار استنادم فلان در Servir de support à quelqu'un بر کمسنه‌نک ما به استنادی اولمق کشیدر

SUPPORTABLE. Qu'on peut supporter, souffrir *A.* قابل التحمّل ـ ممکن الاستطاعة *P.* ما یطاق ـ چکیلور *T.* تاب آوردنی

|| Je sens de la douleur, mais c'est une douleur supportable كرچه برنوع وجع حس ايدرم لكن تحمّلى قابل وجعلردندر طاقت كتوربلور || L'humeur de cet homme-là n'est pas supportable مزاجنه طاقت - شو آدمك وجعى قابل تحمّل دكلدر كتورلمز Si cette expression n'est pas très-bonne, elle est du moins supportable بو تعبير زياده احسن دكل ايسه ده هيچ اولمز ايسه قابل تحمّلدر

Il signifie aussi, excusable, qu'on peut tolérer *A.* ممكن - جائز *T.* اولاغن شايان تجويز - روا - روا داشتنى *P.* التجويز || Cela n'est pas supportable à un homme de son âge, de sa qualité سنّ ورتبه‌سنده كوره بو حال كنديه روا دكلدر

SUPPORTABLEMENT. D'une manière supportable *A.* على ما طاقت *T.* بقدر تاب آورى *P.* على قدر التحمّل - يطاق || Cela ال ويره‌جك صورت ايله - كتوره بيله‌جك وجهله est écrit supportablement ال ويره‌جك صورت ايله يازلمشدر

SUPPORTER. Porter, soutenir *A.* تحمّل - تحمّل - احتمال *P.* الشقلة *T.* بار كشيدن يوكت قالدرمق - يوكت چكمك || Ces colonnes supportent toute cette maison بو ستونلر فلان خانه‌نك بستون يوكنى چكر Il n'y a qu'un seul pilier qui supporte toute la voûte بو كمرك يوكنى قالدران بر تك ديركدر

Il signifie aussi, souffrir, endurer *A.* تحمّل - تحامل - *P.* مقاومة - مقاسات *T.* چكمك - يارا داشتن - تاب آوردن || Il supporte le froid, le chaud, toutes les injures de l'air كوچ يتمك - طاقت كتورمك برودت وحرارته وبالجمله مقاومت ايدر - شدايد هوايه مقاسات ايدر Il supporte son affliction patiemment كدر واندوهنه صبورانه تحامل ايدر Il a plus de mal qu'il n'en peut supporter دائرهٔ تحمّلدن خارج بر وجع شديده مبتلا در

Et souffrir avec patience *A.* تحمّل بالصبر - اصطبار - صبر *P.* با شكيبايى تاب آوردن *T.* صبرلق ايله چكمك - چكمك || Il y a de la charité à supporter les défauts et les infirmités de son prochain قرينك خطايا وتقصيراتنى صبر ايله تحمّل ايتمكده ثواب وار در Il ne saurait supporter l'humeur, les manières de cet homme شو آدمك مزاجنى واوضاع واطوارينى چكه‌مز - تحمّلده صبرى يوقدر

SUPPOSER. Admettre, par forme d'hypothèse, une chose pour vraie *A.* زعم *P.* پنداشتن - شمردن *T.* صايمق - فرض ايتمك

|| Je veux bien supposer que cela soit بو بويله اولديغنى فرض ايدرم Vous supposez une chose impossible بر امر محالى على طريق الفرض ايراد - طريق الفرض ايراد ايدرسك زعم ايلديككك - ايلديككك كلام محالات قبيلندندر Supposé فلان شئ فرض اولندقده Cela supposé شئ محالدر que بويله صايلسه - بويله اولديغى فرض اولنسه La chose supposée de la manière que vous dites كيفيت حال سنك ديديككك وجه اوزره زعم اولنسه - فرض اولنسه Il signifie aussi, admettre l'existence d'une chose sans en être certain || Vous supposez un fait qui est absolument faux فرض ايلديككك شئ محض كذبدر

Supposer. Produire pour vraie une pièce fausse *A.* عرض السند *P.* ابراز السند الكاذب - الكاذب سند دروغى در ميان *T.* ساخته سند كوسترمك كردن || Supposer un testament, un contrat بر قطعه وصيتنامه ياخود سند كاذب ابراز ايتمك

On dit, Supposer un enfant, pour dire, vouloir le faire passer pour enfant de ceux dont il n'est pas né *A.* عزو الولد الى فلان مواضعةً || On supposa un enfant pour frustrer les héritiers collatéraux نسب بالعرض جهتيله وارث اولنلرى وراثتدن محروم ايتمك ايچون متوفايه مواضعةً بر ولد عزو ايلديلر

SUPPOSITION. Proposition que l'on suppose comme vraie ou comme possible, afin d'en tirer ensuite quelque induction *A.* زعم *P.* پندار *T.* فرض || Dans la supposition que vous faites, il faudrait que ... بوكا دائر ايتديككك زعمه كوره شويله اقتضا ايدر كه Il ne faut point faire de suppositions de choses qui sont contradictoirement opposées تضادّ كامل ايله ضدّيتلرى آشكار اولان شيئلرى فرض اولدرق بيان - زعم طريقيله بسط ايتمك روا دكلدر ايتملو دكلدر

Il signifie aussi, une chose controuvée et alléguée faussement *A.* زعم باطل || Voilà une étrange supposition اشته بر غريب زعم باطل Ce qu'il dit là est une pure supposition ديديكى كلام محض زعم باطلدر

Supposition. T. de Jurispr. Production en Justice d'une pièce fausse. V. Suposser dans ce sens.

Supposition d'enfaut. V. Supposer.

SUPPOSITOIRE. Espèce de médicament en forme de cône, qu'on met dans le fondement pour lâcher le ventre *T.* شاف || Il est fort resserré, il a besoin d'un suppositoire انقباضى زياده اولمغله

بر شاف استعمالنه محتاجدر .

SUPPÔT. Celui qui est membre d'un corps, et qui y remplit de certaines fonctions *A.* معين pl. معينين *P.* همساز *T.* يماق ‖ Le recteur et ses suppôts دار العلومك كتخداسيله معينلرى

Il se dit aussi de celui qui est partisan de quelqu'un dans le mal *A.* عون pl. عونة *P.* هوادار *T.* آياقداش ‖ Je ne me soucie ni de lui, ni de ses suppôts نه كندودن ونه عونه وهوادارانندن ‖ C'est un suppôt de satan ابليس لعين عونه سنددندر پروام وار در

SUPPRESSION. Action de supprimer. Il se dit dans toutes les acceptions de Supprimer. V. ce mot.

Suppression. T. de Méd. Defaut d'évacuation de quelque humeur *A.* احتباس *P.* پنافتگى *T.* طوتلمه ‖ Suppression de règles, de mois احتباس حيض d'urine احتباس بول

On appelle, en termes de Palais, Suppression de part, le crime d'une femme ou d'une fille qui cache la connaissance de son enfant, ou qui le fait périr aussitôt qu'il est né, pour en dérober la connaissance *A.* كتم المولود

SUPPRIMER. Empêcher ou faire cesser de paraître *A.* منع ـ تحظير *P.* ياساق كردن *T.* يساق ايتمك ‖ On a supprimé ce livre بو كتابى يساق ايتديلر

Il se dit aussi d'un acte, d'une pièce dont on veut dérober la connaissance *A.* اخفا ـ كتم *P.* پنهان كردن *T.* كيزلمك ـ صاقلمق ‖ Il voulait supprimer un acte qui était contre lui عليهنده اولان بر قطعه سندى كتم ايتمك استدى ‖ Supprimer une pièce essentielle مهم بركاغدى كتم واخفا ايتمك ـ صاقلمق

Supprimer. Faire passer sous silence *A.* ترك الشئ مسكوتا ـ طىّ ـ ترك ـ عنه *P.* در خاموشى سپردن ـ نگفتن ـ بگذاشتن *T.* سكوت ايله كچورمك ـ براقمق ‖ Il supprime beaucoup de circonstances qui seraient trop longues à rapporter نقل وحكايدسى طويل اولان تفصيلات كثيره يى طىّ ايدر ‖ Vous rapportez tout ce qui est à votre avantage, mais vous avez supprimé telle et telle chose سكا ال ويرنك مجموعنى نقل ايدرسك لكن فلان وفلان ماده يى مسكوت عنها ترك ايلدك

Supprimer. Retrancher *A.* حذف ‖ Ce discours est trop long, il en faut supprimer la moitié بو حكايه بغايت طويل ودراز در بر مقدارى حذف اولنمق اقتضا ايدر ـ طىّ اولنمق

Supprimer. Abolir, annuler *A.* نسخ ـ ابطال ـ الغا *P.* از ميان بر گرفتن ـ نا بود كردن *T.* بوزمق ـ قالدرمق ‖ Il n'appartient qu'au prince de créer et de supprimer des charges مناصبك ايجادى ونسخ والغاسى ماده سى انجق ملوكه مخصوصدر ‖ On a supprimé toutes les charges inutiles بيلازوم منصبلرك جمله سى نسخ والغا اولندى

Supprimé. *A.* ممنوع *P.* ياساق كرده *T.* يساق اولمش *A.* منسوخ ـ *A.* متروك ـ مسكوت عنه *P.* بگذاشته *T.* برافلمش *A.* ملغا *P.* نا بود گشته *T.* بوزلمش ـ قالدرلمش

SUPPURATIF. Qui facilite la suppuration *A.* منضج ـ مقيّح *P.* ريم ساز پخته *T.* ايرينلديجى ـ ايرين باغلديجى ‖ Onguent suppuratif دهن مقيّح

SUPPURATION. Action par laquelle les humeurs, accumulées dans une tumeur, se convertissent en pus *A.* تقيّح ـ تقصّع ـ استنتناء *P.* ريم بستن *T.* ايرينلنمه ـ ايرين باغلمه ‖ La suppuration se fait bien بو ياره بر وجه احسن تقيّح ايتمكده در ‖ est abondante, louable يارەنك حال تقيّحى مبذور ومحمود در

SUPPURER. Rendre, jeter du pus *A.* تقيّح ـ تمشّر *P.* ريم ريختن *T.* ياره دشيلوب ايرين ـ ياره ايرين دوكمك ‖ Une plaie qui commence à suppurer تنشّره باشلامش باغلمق ايرين دوكمكه باشلامش ـ ياره

SUPPUTATION. Action de supputer différentes quantités *A.* حساب *P.* شمار *T.* صايى ‖ Supputation exacte حساب صحيح ‖ La supputation d'une dépense مصرفك حسابى ‖ des temps حساب سنين وازمان ‖ Il se trompe dans sa supputation حسابنده ياكيلور ‖ Sa supputation est juste حسابى صحيحدر

SUPPUTER. Calculer, compter à quoi montent plusieurs nombres *A.* حساب ـ محاسبة ـ جمع الحساب *P.* حاصل ـ شمردن شمارا بستن *T.* صايمق ـ يكون ايتمك ‖ Supputez à quoi montent toutes ces sommes-là بو مبلغلرك جمله سى نديه بالغ اولديغنى حساب ايله شو مبلغلرك يكونى نديه بالغ ـ بو جمله مبلغلرى يكون ايله ـ اولديغنى ‖ Il faut supputer à quoi se monte la dépense de ce bâtiment بو بنانك مصرفى مصرفنى ـ نه مقداره بالغ اولديغنى حساب ايتملو در يكون ايتملو در

Supputé. *A.* محسوب ـ جمعاً محسوب *P.* شمرده *T.* صايلمش ـ يكون اولمش ـ

SUPRÉMATIE. Droit d'être chef de la religion dominante *A* امامت Ainsi on dit, Prêter le serment de suprématie, c'est-

à-dire, le serment par lequel on reconnaît ce pouvoir امامتڭ قبول واقرارى بابنده يمين ايتمك

SUPRÊME. Qui est au-dessus de tout en son genre *A.* اعلا ـ عالى || *T.* يوجه ـ اولو *P.* بلند ـ والا اسنا ـ سنىّ ـ سامى Autorité suprême مسند سامى حكومت عليا ـ حكومت سنيه dignité bonté جودت بالغه ـ جودت ساميه

Et qui termine tout *A.* اقصى ـ اقصى الغايات ـ منتهى || *T.* اڭ صوڭ ـ اڭ بيوك *P.* بالاترين المراتب Voilà le but suprême où il aspire اشته مطمح نظرى اولان اشته مقصدڭ اقصى الغاياتى بو در son voeu suprême منتهاى مطلوبى بو در

On dit, L'instant, l'heure suprême, en parlant de la mort *A.* آخر الساعة *P.* دم واپسين *T.* صوڭ ساعت Et les volontés suprêmes d'un mourant, pour dire, les dernières dispositions *A.* وصاياء اخيرة *P.* وصاياى دم واپسين *T.* صوڭ وصيتلر ـ صوڭ نفسده‌كى وصيتلر

SUR. Qui a un goût acide *A.* مزّ ـ مزّ المذاق *P.* ترشـكك ـ اكشيمسى ـ اكشيرك *T.* ميخوش ـ ترش شيرين ـ خوشخور ـ | Ces pommes sont sures بو الما ميخوشدر

SÛR. Certain, indubitable, vrai *A.* صحيح ـ متحقق ـ محقق ـ *P.* راست *T.* كرچك || C'est une chose sûre بر امر اصحّ ـ محققدر Rien n'est plus sûr بوندن اصحّ شئ يوقدر

SÛR. Qui doit arriver infailliblement *A.* مقرّر ـ محقق ـ غير مشكوك ـ بى اشتباه ـ نا مشكوك ـ بى شك ـ بيگمان *P.* شبهه‌سز *T.* || Rien n'est si sûr que la mort حلول موت قدر مقرّر ونا مشكوك بر شئ يوقدر Ce profit est sûr بو بر مقرّر ومحقق بر فائده در ـ فائدهٔ مقرره در

Et qui produit ordinairement son effet *A.* صحيح التأثير *P.* همیشه كارگر *T.* تأثيرى شبهه‌سز || Le remède dont je vous parle est un remède sûr ديديكم دوا صحيح التأثير در

On dit, qu'un chirurgien a la main sûre, pour dire, qu'il a la main ferme dans les opérations فلان جرّاحڭ يدنده متانت وار در ـ الى محكمدر ـ Et qu'un homme a la mémoire sûre, pour dire, que sa mémoire ne le trompe jamais حافظه‌سى وار در ـ متانت ـ Et qu'un cheval a le pied sûr قوى القوائم بر اتدر ـ آياغى قوتلو

Être sûr, signifie, savoir certainement quelque chose *A.* يقيناً وقوف ـ وقوف بعلم اليقين ـ يقيناً علم ـ صحيحاً وقوف *P.* بيگمان دانستن *T.* شبهه‌سز بيلمك || Je sois sûr que cela est بو بله اولديغى يقيناً معلومدر Je suis sûr de ce que je vous dis ديديكم ماده‌ده علم يقين ايله وقوفم وار در Êtes-vous bien sûr de ce que vous avancez سرد ايلديكڭ كلامه علم يقينڭ وارميدر ـ علم يقين ايله وقوفڭ وارميدر ـ

On dit aussi, Être sûr de son fait, pour dire, être sûr du succès d'une entreprise اصابت فعلنده بر كمسنه‌نڭ جزم ويقينى ـ حركتى اصابته مقرون اوله‌جغنه شك وشبهه‌سى اولمق اولمامق

Sûr. En qui on peut se fier *A.* امين ـ موثوق الحال ـ شايان ـ باور كردنى ـ امنيت داشتنى *P.* معتمد ـ مؤتمن شايان امنيت *T.* اينانيله‌جق آدم ـ امنيت || C'est un ami sûr بر دوستدر un valet بر خدمتكار در ـ معتمد ـ امين ـ Il signifie aussi, assuré, certain || Il est sûr de lui فلان كس فلاندن امينـدر ـ Et où l'on est en assurance, où l'on est sans danger يوللرده امنيت وار در ـ يوللر امينـدر || Les chemins sont sûrs || Ce vaisseau est sûr خوف خطردن امين بر كميدر Ce port est sûr محفوظ ليماندر ـ خطردن امين بر ليماندر Mettre un homme en lieu sûr فلانى امين ومحفوظ محلده وضع ايتمك

Sûr. Dont on peut se servir sans danger *A.* قوى ـ متين ـ *P.* محكم *T.* پايدار ـ صاغ || Cette planche est sûre قوى بر متين بر نردباندر Cette échelle est sûre محكم ـ تخته در

On dit aussi, que le temps n'est pas sûr, pour dire, qu'il y a apparence qu'il deviendra bientôt mauvais ـ دوا صحيح دكلدر صاغ دكلدر ـ پايدار دكلدر

À coup sûr. Immanquablement, infailliblement *A.* لا محالة ـ || شبهه‌سز ـ البتّ *T.* بهمه حال *P.* على اىّ حالٍ ـ البتّ Vous le trouverez à coup sûr فلانى البتّ بوله‌جقسڭ

SUR. Préposition de lieu *A.* على *P.* بر *T.* اوزره || Sur la terre ير اوزرنده ـ بر زمين ـ على الارض Sur le haut d'une maison خانه‌نڭ طامى اوزرنده Sur mer et sur terre على البرّ والبحر ـ بر زمين ودريا ـ ير ودكز اوزرنده

Il se dit aussi par rapport à la situation des choses dont on parle || Cet hôtel ouvre sur deux rues بو قوناغڭ ايكى زوقاق اوزرنده قپوسى وار در Cet appartement donne sur le jardin بو دائره باغچه اوزرينه ناظر در

Et en parlant des choses dont on paye l'entrée, et de toute sorte d'imposition || Les impositions sur le vin خمر اوزرينه طرح

اولنان ویرکولر Les subsides qu'on lève sur le peuple خلق اوزرینه طرح اولنان امدادیه رسمی

Sur, sert aussi à marquer, ce qui est au-dessus *A.* فوق *P.* بر بالا - بالا *T.* اوزرنده - اوستنده || Les globes célestes qui roulent sur nos têtes فوق رؤسمزه دوران ایدن افلاک

Sur. Tout proche *A.* قریبا *P.* نزدیک *T.* قربنده || Les villes qui sont sur la Seine فلان نهرک قربنده کائن بلاد وامصار - فلان نهرک اوزرنده Une maison sur le grand chemin جاده اوزرنده - جاده قربنده اولان خانه

Sur, s'emploie aussi en plusieurs autres façons de parler || Je me décharge de cette affaire sur vous عهده‌مده اولان مصلحتی سنک اوزرکه آتارم Le sort tomba sur lui قرعه فلانک فلانه دوشدی - اوزرینه دوشدی Quand le malheur est sur quelqu'un ادبار بر کمسنه‌نک اوزرینه دوشنجه Marcher sur les traces de ses ancêtres کندو آبا واجدادینک اثری اوزرینه یوریمک

On dit, Prendre quelque chose sur sa conscience, pour dire, charger sa conscience de quelque chose بر کمسنه فلان شیئده - بار مسئولیتی نفس مخطره‌سی اوزرینه تحمیله راضی اولمق Et prendre sur soi l'événement d'une affaire بر مصلحتده ظهوری ملحوظ اولان حسن وقبحی اوزرینه آلمق - Et qu'un homme prend trop sur lui, pour dire, qu'il se charge de trop de soins, de trop d'affaires دوش استطاعتنه - چوق شئ در عهده ایدر - چوق یوک تحمیل ایدر - Et prendre sur soi, pour dire, retenir sa colère, prendre patience التزام - ضبط نفس ایتمک صبر ایتمک

Sur. Dans ou À. *A.* فی *P.* بَ - در *T.* ده || Écrivez cela sur votre livre بونی دفترنده قید ایله Il l'a mis sur son testament بونی وصیتنامه‌سنده درج ایلدی Cet imprimeur a mis deux ouvriers sur la même feuille بو بصمه‌جی بصدردیغی کتابک هر طبقه‌سنه ایکیشر بصمه‌جی تعیین ایلدی

Sur. Vers, durant *A.* عند *P.* در اثنا - در *T.* اثناسنده - اوزرنده || Il vint sur l'heure du dîner اویله طعامنک وقتی اوزرینه کلدی Sur l'aube du jour انفلاق فجر اثناسنده Sur ces entrefaites بو حالاتک وقوعی اثناسنده Sur la fin de l'hiver اواخر شتا اثناسنده

On dit, Sur toutes choses. V. Surtout.

SURABONDAMMENT. Plus que suffisamment *A.* بالغا ما بلغ - مع زیادة *P.* بسا بس - با فزونی *T.* بول - زیاده‌سیله بول || Jésus-Christ a satisfait surabondamment pour tous les hommes حضرت عیسی جملهٔ بنی آدمی بالغا ما بلغ مظهر فیض بی‌پایان ایلدی

SURABONDANCE. Très-grande abondance *A.* بذارت - غزارت - سبوغ *P.* بسیاری - فراوانی - افزونی *T.* چوقلق - بوللق || Surabondance de grâces سبوغ فیوضات ربانیه de toutes sortes de biens هر نوع اموالک غزارت وبذارتی

SURABONDANT. Qui surabonde *A.* متزاید - کثیر وبذیر - غزیر *P.* افزون - بسا - فراوان *T.* آرتق - چوق - بول || Pour preuve surabondante de son bon droit, il allègue... حقنی اثباته مدار اوله‌جق دلیللردن آرتق بر دلیل اوله‌رق دیر که Une grâce surabondante فیض سابغ ربانی

Il signifie aussi, superflu *A.* زاید pl. زواید *P.* افزون *T.* زیاده - آرتق || Vous avez fait déjà entendre ce que vous vouliez dire, ce que vous ajoutez est surabondant دیمه‌جککی کرکی کبی تفهیم ایلدک آندنصکره ایتدیکک علاوه‌لر زاید در

SURABONDER. Être très-abondant *A.* تکثر بالغا ما بلغ - تزاید غزیرا وکثیرا *P.* افزون بودن - فراوان بودن *T.* بول آرتوق اولمق - اولمق || Le public est rassasié de vers français; nos journaux en surabondent فرانسز اشعارندن خلقه غنا کلمشدر زیرا تقویم وقایع اوراقنده آنلرک غزارت وبذارتی درکار در Où le péché abondait, la grâce a surabondé اثم ومعصیت کثرتده اولدیغی یرده فیضان رحمت ربانیه بر قات دخی متزاید وافزون اولمشدر

SURACHETER. Acheter une chose plus qu'elle ne vaut *A.* مبایعة بالغلاء - اشترا بالغالی *P.* افزونتر از بها خریدن *T.* دکرندن زیاده بها ایله صاتون آلمق

SURANNATION. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Lettres de surannation, qui sont des lettres qu'on obtient pour rendre la force et la validité à celles qui sont surannées *T.* ییللنوب حکمی کچمش براتنک تجدیدینی حاوی امر عالی

SURANNER. Avoir plus d'un an de date. Il se dit des lettres de chancellerie *A.* ازمان *P.* پارینه سال شدن *T.* ییللنمق || Il a laissé suranner ses lettres, il ne peut plus en faire usage یدنده اولان اوامر ییللنوب حکملری کچمکله ایشنه یرامز

Suranné. *A.* مزمن التاریخ - مزمن *P.* پارینه سال - پارینه - گذشته سال *T.* ییللنوب حکمی کچمش - ییللنمش || Vous

ne pouvez pas vous servir de ces lettres, elles sont surannées اشبو تاریخلری ـ اوامر ایشكه یرامز زیرا تاریخلری مزمندر بیللنوب حكملری كچمشدر

Il se dit aussi de certaines choses qu'on regarde comme déjà vieilles *A.* عتیق ـ مزمن *P.* كهنه ـ كهنسال *T.* كهنه‌لنمش ـ || Cet habit est un peu suranné بو ثوب نوعما عتیقدر ـ اسكیمش Une mode surannée اسكیمش بر نوع رسم وآیین Une façon de parler surannée تعبیر پارینه ـ تعبیر عتیق

SUR-ARBITRE. Celui qu'on choisit, pour décider une affaire, quand les arbitres sont partagés *A.* حَكَم منصوب على الحَكَم ـ حَكَم على الحَكَم || On leur a donné deux arbitres et un sur-arbitre دعوالرنده ایكی نفر حَكَم اوزرینه بر حَكَم دخی نصب وتعیین اولندی Si nos arbitres ne peuvent s'accorder, nous prendrons un tel pour sur-arbitre دعوامزی رؤیت ایدن حكملر متفق الآرا اولمدقلری حالده اوزرلرینه فلان كشی‌یی حكم على الحكم اولمق اوزره نصب ایدرز

SURBAISSÉ. Il se dit des voûtes et des arcades qui ne sont pas en plein cintre, mais qui vont en s'abaissant par le milieu *A.* مصفّح *P.* پهناور *T.* یصتم || Une voûte surbaissée بر قبّهٔ مصفّح

SURBAISSEMENT. Quantité dont une arcade est surbaissée *A.* تصفّح *P.* پهنایی *T.* یصتملق

SURCHARGE. Nouvelle charge ajoutée à une autre *A.* فضلة ـ رَیم ـ علاوة الحمل ـ الحِمل *P.* سربار ـ بار *T.* فزونیٔ بار ـ زلبر ـ یوكت ـ آرتق یوكت ـ آرتغی || Ce cheval est bien chargé, il ne lui faut point de surcharge بو دابّه خیلیجه یوكلو اولمغله زلبره حاجت یوقدر Cette surcharge l'accablera شو علاوهٔ بار كسر ظهر استطاعتنه باعث اولهجقدر ـ Figur. || Il avait déjà de la peine à subsister, et pour surcharge il lui est survenu deux enfans نفقهٔ لازمه‌سنی تداركده عجزی دركار ایكن علاوهٔ بار اولمدرق ایكی چوجوغی دخی دنیایه كلمشدر C'est une grande surcharge à un homme qui était déjà accablé de douleur بو كیفیت زیر ثقلت اندوه وملالده اولان بر كشی‌یه كوره بر سربار گراندر

SURCHARGER. Charger trop *A.* ایقار ـ اثقال بالزیادة ـ تحمیل ـ الحِمل على الحِمل ـ تزیید الحِمل *P.* بار بر بار نهادن ـ بار افزاییدن *T.* یوكت اوزرینه یوكت ییغمق ـ پك یوكلتمك ـ یوكلتمك || Vous avez surchargé ce cheval, il ne saurait aller چوق یوك ایله بصدرمق ـ بو دابّه‌نك اوزرینه تزیید حمل ایلدیككدن یوریه‌میه‌جكدر Ce mur est surchargé بو دیوار پك یوكلیدر ـ زیاده‌سیله اثقال اولندی

Il se dit aussi en parlant d'une excessive imposition de deniers *A.* تحمیل الحمل فوق الطاقة ـ اثقال فوق التحمّل *P.* بیرون از یارا بار زدن ـ ببار طاقتشكن بیزار كردن ـ بار طاقتگداز تحمیل كردن *T.* آغر یوكت ایله یوكلتمك || On a surchargé cette province بو مملكتی بار تكالیف طاقتشكن ایله یوكلتدیلر ـ بو مملكته فوق الطاقه بار تكالیف تحمیل اولندی ـ بو مملكتی آغر یوكلر ایله یوكلتدیلر

On dit, qu'un homme est surchargé de travail, d'affaires بار اشغال كثیره ایله محمول بر آدمدر ـ Et en parlant d'un homme qui mange beaucoup, qu'il se surcharge l'estomac معده‌سنی زیاده‌جه تحمیل ایدر ـ پك یوكلدر

SURCHARGÉ. *A.* محمول بالزیادة ـ محمول بحمل الثقیل ـ محمول فوق الطاقة *P.* بار نهاده ـ باربر بالای بار نهاده ـ بر او بار *T.* یوكلو ـ پك یوكلنمش ـ گران نهاده

SURCHAUFFURES. T. de forge. Pailles ou défauts qui se trouvent dans l'acier *A.* وقرة pl. وقرات *P.* اثر رخنه *T.* صنقاق

SURCROISSANCE. Ce qui croît au corps au-delà de la nature *A.* لحم زاید pl. لحوم زایدة *P.* گوشت افزوده *T.* آرتق ات قبارغی

SURCROÎT. Augmentation, ce qui est ajouté à quelque chose *A.* زیادة pl. زیادات ـ مستزاد ـ علاوة ـ ضمیمة pl. ضمایم *P.* فزونی *T.* آرتق ـ آرتقلق ـ زیاده‌لك || Grand surcroît فضلهٔ جسیمه Surcroît de munitions, de provisions ضمیمهٔ مهمات وذخایر Pour surcroît d'appointement, on lui donna... علوفه‌سنه زیادهٔ علوفه اولمدرق ـ ضمیمه اولمدرق شوقدر اقچه ویرلدی Ils n'étaient que quatre, il en arriva deux autres de surcroît مقدّما یالكز ایكی كشی موجود ایكن فضله اولمدرق ایكی نفر دخی كلدی Par un surcroît de malheur, il est arrivé que... ضمیمهٔ نكبت اولمدرق شو ایش دخی ظهور ایلدی Par surcroît de bonheur, il lui est échu une succession à laquelle il ne pensait pas علاوهٔ بختیاری واقبال اولمدرق مأمولی اولمیان بر میراث كندویه اصابت ایلدی

SURCROÎTRE. Il ne se dit guère que de la chair qui vient dans les plaies, et en plus grande abondance qu'il ne faudrait *A.* زایداً نبوت *P.* افزونتر رویبدن *T.* آرتق اولمدرق بتمك || Il faut faire manger la chair qui surcroît en cette plaie بو جراحتده

زايد اولدرق نابت اولان اتى آشندرمق اقتضا ايدر

SURCROITRE, à l'actif. Accroître au-delà des bornes *A.* تزييد *P.* افزانيدن *T.* زيادەلندرمك ـ آرتورمق || Il ne faut pas surcroître le prix des marchandises اموالك بهاسنى آرتورملو دكلدر

SURDENT. Dent qui vient hors de rang sur une autre *A.* سنّ زايد pl. اسنان زايدة *P.* دندان بر دندان آمده *T.* آرتق ديش

SURDITÉ. Perte totale de l'ouïe *A.* وقر ـ صمم *P.* شوايبى *T.* صاغرلق

Et grande diminution de l'ouïe *A.* ثقل ـ استكاك الاذن الاذن *P.* گرانگوشى *T.* قولاق آغرلغى

SURDORER. Dorer doublement *A.* مكرّرًا تذهيب *P.* بار ديگر زر اندودن *T.* بر قات دخى يالدزلمق

SURDORÉ. *A.* مكرّرًا مذهّب *P.* بار ديگر زر اندوده *T.* بر دخى يالدزلنمش

SUREAU. Arbre plein d'une substance moelleuse *A.* خمان *P.* شبوقه *T.* مرور آغاجى

SÛREMENT. En sûreté *A.* آمنًا ـ بالامن *P.* بى بيم خطر *T.* امين اولدرق || De l'argent placé sûrement امين محلده وضع اولنان اقچه Vous pouvez marcher sûrement par-là اول امنيت ايله ـ طرفدن آمنًا كيده بيلورسك

Il signifie aussi, certainement *A.* فى الواقع ـ واقعًا ـ محققًا *P.* درست ـ بى گمان *T.* حقيقتده || Cela est sûrement arrivé comme on le dit بو شئ ديدكلرى كبى حقيقتده واقع اولدى ـ فى الواقع ديدكلرى كبيجه ظهور ايلدى

SURENCHÈRE. Enchère qu'on fait au-dessus d'une autre enchère *A.* مزايدة على المزايدة *P.* افزايش بها بر افزايش *T.* ارتورمه اوزرينه ارتورمه || Il a fait une surenchère sur moi بنم اوزريمه ارتوردى ـ ايتديكم ارتورمه اوزرينه آرتوردى

SURENCHÉRIR. Faire une surenchère *A.* تزييد على المزايدة *P.* برتر افزانيدن *T.* ايتدكلرى ارتورمه اوزرينه آرتورمق || Un tel avait pris cette ferme, un autre est venu surenchérir فلان كشى بو مالكانه‌يى التزام ايتمشيكن آخر بر كمسنه كلوب آرتوردى

SURENCHÉRI. *A.* مزداد على المزايدة *P.* برتر افزانيده *T.* اوزرينه آرتورلمش

SURÉROGATION. Il se dit proprement de ce qui est au-delà de la profession religieuse *A.* نافلة pl. نوافل || Les préceptes sont d'obligation étroite, les autres choses sont de surérogation احكام شريفه فرائضدن وماعداسى نوافلدندر Les faux dévots aiment mieux faire des oeuvres du surérogation, que de satisfaire à celles qui sont d'obligation متعابدين اداى فرايضدن زياده نوافله رعايت ايتمك استرلر

Il se dit aussi en parlant de ce que l'on fait au-delà de ce qu'on avait promis *A.* فضلة *P.* افزونترى *T.* آرتق || Non seulement il a fait ce qu'il a promis, mais par surérogation il a fait encore telle chose وعدينى ادا ايلديكندن ماعدا فضله اولدرق شونى دخى ايتدى

SURÉROGATOIRE. Qui est au-delà de ce qu'on est obligé de faire *A.* نافلة ـ زايد عن الواجب *P.* آنكه بيش از واجبهٔ ذمّت *T.* واجبهٔ ذمّتدن زياده اولان || Oeuvres surérogatoires واجبدن زياده اولان ـ نوافلدن اولان اعمال Cela est surérogatoire زايد عن الواجب اولان بر شيدر

SURET. Diminutif de Sur *A.* بين الحامض والحلو *P.* ميخوشچه ـ ترشككچه *T.* اكشيمتراق || Ce fruit est suret ميخوشچه بر ميوه در

SÛRETÉ. État de celui qui est à l'abri de tout danger *A.* امن ـ امنيت ـ امن وامان *P.* از خطر آزادگى *T.* امينلك ـ قورقوسزلق || Grande sûreté امنيت عظيمه pleine et entière امنيت كامله Pourvoir à sa sûreté امنيت نفسه مدار اولدجق اسبابى تدارك ايتمك Dormir en sûreté امنيت بال ايله اويومق Il n'y pas de sûreté en ce lieu-là اول محلده امنيت يوقدر La sûreté publique est bien établie امنيت حال عباد رابطه پذير استقرار اولمشدر

On dit, Lieu de sûreté, pour dire, lieu d'asyle, lieu où l'on n'a rien à craindre *A.* دار الامان ـ مأمن *P.* جاى امان *T.* امين ير ـ امنيت يرى || Être en lieu de sûreté جاى اماندە اولمق

Et mettre un homme en lieu de sûreté, pour dire, le mettre en prison, s'assurer de sa personne *A.* حبس *P.* درزندان كردن *T.* امين يرده آليقويمق ـ حبس ايتمك

On dit, qu'une chose ne se peut faire en sûreté de conscience, c'est-à-dire, sans blesser la conscience فلان شيئى نفس مخطره مأمون الحال اولدرق ايشلمك ممكن دكلدر

SÛRETÉ. Précaution que l'on prend dans les affaires, et qui met à l'abri de la tromperie *A.* وسيلة الامنية pl. وسايل الامنية ـ مدار الوثوق والامنية || Quand il fait une affaire, il prend toutes les

sûretés possibles برایسه تصدی ایتمك مراد ایدنجه ممكن الحصول اولان كافهٔ وسایل امنیتی استحصال ایدر Je veux avoir mes sûretés مدار وثوق وامنیت اوله جق اسبابك یدمده بولنمسنی استرم

On appelle Places de sûreté, les places qu'un prince donne ou retient pour l'exécution d'un traité بر وجه امانت ویریلان ویاخود آلیقونیلان قلعه لر

SURFACE. Superficie, le dehors d'un corps *A.* وجه *P.* رو *T.* یوز || Surface plate بسیط یوز - روی پهن - وجه مسطح unie دوز یوز - روی هموار - وجه املس concave وجه مقعر La surface de la terre, de l'eau وجه ارض وما

Surface, se dit aussi, quand on ne veut parler que de ce qui est extérieur et visible, sans aucun égard à ce qui ne paraît point *A.* ظاهر - لوح ظاهری *P.* روی بیرونی *T.* دیش یوز || Il faut savoir aller au-delà de la surface ظاهرك ما وراسنه دیش یوزك اوته سنی - وارمق طریقنی بیلملو در Cela présente une belle surface, et rien de plus بو شیئك یالكز لوح ظاهریسی لطیف المنظر در آندن زیاده بر درلو فضیلتی یوقدر

SURFAIRE. Demander plus qu'il ne faut d'une chose qui est à vendre *A.* مغالات *P.* بهای افزون طلبیدن *T.* آشوری بها دكرندن زیاده بها استمك - استمك || Les marchands surfont ordinairement تجار طائفه سی صاتیلق مالارینه عادتا دكرندن زیاده بها استرلر

SURFAIX. Sangle de cheval qui se met sur les autres sangles *A.* حزام فوقانی *P.* زبرتنگ برترین *T.* اوستنده كی طپقور قولانی

SURGEON. Rejeton qui sort du tronc, du pied d'un arbre *A.* فرخ pl. افراخ *P.* ستاك - مساك *T.* فلیز || Cet arbre n'a point poussé de rameaux, il en est seulement sorti quelques surgeons بو آغاج دال وبوداق سورمیوب یالكز بر فاج فلیز ویردی

Surgeon d'eau, se dit d'un petit jet d'eau qui sort de terre ou d'une roche *T.* بر فشقرق صو

SURGIR. Arriver, aborder *A.* وصول الی المرفا - وصول الی الساحل *P.* ارفا - رسیدن - بدریابند رسیدن *T.* كمی سلامت لیمانه یناشمق || Surgir à bon port ایلهٔ لیمانه یناشمق - واصل اولمق

SURHAUSSEMENT. Action de surhausser. V. Surhausser. — Et état de ce qui est surhaussé, mis à plus haut prix *A.* ترقی الاسعار - تزاید الاسعار *P.* فزونی بها - زیادگی بها *T.* بهایه چیقمه - بها ارتقلغی | Le surhaussement des espèces fut une des fautes de ce prince بو پادشاهك ایتدیكی خطایا وتقصیراتك بری اجناس سكه نك ترقی اسعارینه رخصت ویرمه سیدر Le surhaussement des marchandises اموالك تزاید اسعاری

SURHAUSSER. T. d'Archit. Élever plus haut *A.* اعلا - ترفیع *P.* بلندیدن *T.* یوكسلتمك | Cette voûte est surhaussée بو قبه ترفیع اولندی

Surhausser. Mettre à plus haut prix ce qui était déjà cher *A.* اعلا - تزیید الثمن *P.* بهارا افزانیدن - بهارا گرانتر كردن *T.* بهایه چیقارمق - بهایی زیاده یه چیقارمق - بهایی صاتیلق مالنك | Il a surhaussé sa marchandise آرتورمق بهاسنی زیاده یه چیقاردی

Surhaussé. *A.* مرفوع - مستعلی *P.* بلندیده *T.* یوكسلنمش *A.* مغلا - غالی *P.* افزانیده *T.* بهایش بهایه چیقمش

SURHUMAIN. Qui est au-dessus de l'humain *A.* فوق البشریة - خارج من حد البشر *P.* بیرون از حد مردم *T.* آدملق حدندن چیقمش || Une taille surhumaine فوق الحد البشر بر قامت

SURINTENDANCE. Inspection générale au-dessus des autres *A.* نظارت مطلقه *P.* سر نگهداری *T.* باش ناظرلق || Il a la surintendance des vivres ذخایر اوزرینه نظارت مطلقه سی وار در — Il se dit aussi de la charge du surintendant || La surintendance des finances, des bâtimens اموال میریه نك وامور ابنیه نك نظارت مطلقه سی خدمتی - نظارت مطلقه سی

SURINTENDANT. Qui a l'intendance de quelque chose au-dessus des autres *A.* ناظر مطلق *P.* سر نگهدار *T.* باش ناظر

SURLENDEMAIN. Le jour qui suit le lendemain *A.* بعد غد - یوم عقیب القابل *P.* پس فردا - دیگرروز *T.* ایرتدنك ایرتدنك صكره سی كونی - ایرتدسی كونی

SURMENER. Il se dit des bêtes de somme, pour dire, les excéder de fatigue *A.* تطلیح - اتعاب بالمبالغة *P.* سخت بیتاب - سخت در مانده كردن - كردن *T.* پك یورمق | Surmener un cheval آتی پك یورمق

Surmené. *A.* طلیح - متعب بالمبالغة *P.* سخت در مانده *T.* پك یورلمش - پك یورغون

SURMONTER. S'élever au-dessus, franchir *A.* صعود - صعود على
P. فوق الرأس بالا بر بالا شدن *T.* بر - اوتەسنە چیقمق
|| Il faut secourir ce pauvre شیئك تپەسندن یوقاری چیقمق
homme, l'eau le surmonte بو بیچارەنك امدادینە یتشملو
Au déluge l'eau surmonta de quinze coudées les plus hautes montagnes در زیرا صو تپەسندن یوقاری چیقار وقت
طوفانده صو اك یوكسك طاغلرك تپەلرندن اون بش
ذراع مقداری یوقاری چیقدی Quand l'huile est mêlée avec l'eau, l'huile surmonte toujours زیتون یاغی صو ایلە قارشدرلدیغی
حالده صویك یوقاریسنه چیقار

Figur. Vaincre, dompter *A.* غلبة *P.* غالب شدن - ظفر یافتن
T. اوست كلمك - یكین اولمق || Surmonter ses ennemis
اوست كلمك - دشمنه غالب كلمك tous les obstacles,
toutes les difficultés جمیع موانعه وبالجمله صعوبتلره غلبه
ایتمك Surmonter sa colère غیظ وكیندسنه غلبه ایتمك Se
surmonter soi-même نفسنه غلبه ایتمك

Il signifie aussi, surpasser, et ne se dit en ce sens, que quand il y a une espèce de concurrence de combat *A.* تسابق - سبق -
مسابقة - تقدم *P.* پیش گذشتن *T.* ایلرو كچمك || Il a
surmonté tous ses concurrens كندوسیلە همخواه اولنلرك جملەسنه
مسابقت ایلدی

Surmonté. *A.* متصاعد على *P.* بر آمده *T.* یوقاری چیقمش
ایلرو *T.* پیش گذشته *P.* متسابق *A.* ینلمش *T.* مغلوب *A.*
كچمش

SURMONT. Vin tiré de la cuve sans avoir été pressuré *A.* سلافة
P. شیره *T.* شیره

SURNAGER. Se soutenir sur la surface d'un fluide *A.* طفو -
P. غفو بر روی آب ماندن *T.* صویك یوزنده طورمق -
منتار || صویك اوزرینه یوزمك Le liége surnage sur l'eau
Quand on met de l'huile dans l'eau, صویك اوزرنده طورر
l'huile surnage صو ایچنه زیتون یاغی وضع اولنسه زیتون
یاغی اوزرنده طورر

SURNATUREL. Qui est au-dessus des forces de la nature *A.*
بالاتر از حد *P.* ما وراء الحدود الطبیعة - فوق الطبیعة
فوق || حد طبیعیدن اوستون *T.* طبیعی Effet surnaturel
فوق الطبیعه بر فضیلت Vertu surnaturelle الطبیعه بر اثر
La grâce est un don surnaturel فیض ربانی ما وراء حدود
طبیعت اولان بر موهبة الهیة در

Il signifie aussi, extraordinaire *A.* ما وراء العقل *P.* بیرون
ماوراء عقل || Un bonheur surnaturel عقلی كچر *T.* از دائرة عقل
بو چوجوغك Cet enfant a un esprit surnaturel اولان بر كونه سعادت
ذهن وذكاسی ما وراء عقل اولان احوالدندر - On appelle
Vérités surnaturelles, les vérités que l'on ne connaît que par la
foi ما ورای عقل بشر اولان حقایق ایمان

SURNATURELLEMENT. D'une manière surnaturelle *A.* بصورة
حد طبیعیدن *T.* بروجه بالاتر از حد طبیعی *P.* فوق الطبیعة
|| خارج صورت ایلە Cela ne se peut faire que surnaturellement
بو شیئ انجق فوق الطبیعی بر صورت ایله اوله بیلور

SURNOM. Le nom ajouté au nom propre d'une personne *A.*
لقب pl. القاب *P.* پاچنامه - ورنام *T.* لقب || Scipion eut
le surnom d'Africain فلان كشی افریقی لقبیله ملقب اولمشدر

SURNOMMER. Ajouter une épithète au nom d'une personne *A.*
تلقیب *P.* پاچنامه خواندن - ورنام نهادن *T.* لقبلمك -
لقب قویمق || Ce grand capitaine fut surnommé le Conquérant
بو جنكاور نامدار جهانگیر لقبیله تلقیب اولندی

Surnommé. *A.* ملقب *P.* ورنامدار *T.* لقبلو - لقبلنمش

SURNUMÉRAIRE. Qui est au-delà du nombre déterminé *A.*
بیشتر *P.* زاید على عدد المحدود - فوق العدد المحدود
صاییدن آرتق *T.* افزونتر ازشمار محدود - از شمار معین
|| Il a été reçu surnuméraire dans cette compagnie بو جماعتك
ایچنده عدد محدود ومعیندن زاید اولەرق قبول اولندی

SURPASSER. Excéder, être plus haut, plus élevé *A.* تفوق -
ترفع - تجاوز القد *P.* بالاتر بودن *T.* یوكسكلكده كچمك
Cela surpasse la muraille de deux || یوكسكلكده آرتق اولمق -
pieds بو شیئ دیوارك قدینی ایكی آرشون قدر تجاوز ایدر
Il est plus haut que lui, il le surpasse de toute la tête قامتی
فلانك قامتندن زیاده درباشی بستون آندن تفوق ایدر

Figur. Être au-dessus de quelqu'un *A.* تفوق - امتیاز *P.* برتر
بودن - سر افراز بودن *T.* كچمك - فائق وممتاز اولمق ||
Il les surpasse tous en science علم ومعرفت خصوصنده جملەیه
en richesses مال وثروت خصوصنده جملەیه تفوق فائقدر
ایدر - On dit, qu'un homme s'est surpassé lui-même, pour
dire, qu'il a beaucoup mieux fait qu'à son ordinaire عادت
مألوفەسندن بر قاچ قات زیاده فائق اولدی

Surpasser. Excéder les forces, l'intelligence *A.* تجاوز الحد
خروج من حد الاقتدار - تجاوز الحدود الاستطاعة - الطاقة

 SUR

P. بیرون از یارا ـ بیرون از دائرهٔ طاقت بودن
بودن T. کوج یتمامک || Cet effort surpasse mon courage بو
زورلمه دائرهٔ طاقتمدن خارجدر Cette science supasse mon es-
prit بو علم حدود عقل وشعورمدن خارجدر Cela surpasse ma
portée دائرهٔ اقتدارمدن خارجدر Cette dépense surpasse mes
moyens بو مصرف حدود اقتدارمی تجاوز ایدر

SURPASSER. Causer un étonnement qui confond les idées A. ایراث
البهت والحیرة P. حیرت بخشیدن T. مبهوت وحیران
قلمق || Cet événement me surpasse بو حادثه بکا ایراث بهت
وحیرات ایدر

SURPASSÉ. A. متفوق ـ مترفع P. بالاتر T. یوکسکلنمش A.
ممتاز ـ فائق P. سر افراز ـ برتر T. کچمش A. متجاوز P.
بیرون از یارا T. کوج یتمز

SURPAYER. Payer au-delà de la juste valeur A. اداء فوق ثمن
اداء بالغلا ـ المثل P. بیشتر بها دادن T. دکرندن آرتق
دکرندن زیاده ویرمک ـ ویرمک || Cette étoffe - là ne vaut
pas davantage, c'est la surpayer que d'en donner tant بو قماش
زیاده دکمز اول مقدار ویرلسه فوق ثمن المثل ادا اولنمش
غالی بها ایله آلنمش اولور ـ اولور

Il signifie aussi, payer à une personne au-delà de ce qui lui
est dû A. اداء بالغاً ما بلغ ـ اداء مع زیادة P. بیشتردادن
T. زیاده اقچه ویرمک || Vous êtes surpayé par-là بو وجهله
اقچه‌دک بالغاً ما بلغ ادا اولنمشدر Je ne vous donnerai pas
davantage, vous êtes surpayé سکا آرتق ویرمم مع زیادة
حقکی ادا ایتمش اولدم

SURPEAU. Épiderme. V. ce mot.

SURPLOMB. Défaut de ce qui n'est pas à plomb A. زیغان
میل عن المطمار ـ میل عن الاستقامة ـ عن الاستوا P.
وریبی T. طوغریلقدن صاپقلق ـ جرپیدن قاچقلق ||
Ce mur est en surplomb, il penche بو دیوارک مطمارندن
بو دیوار چرپیسندن ـ زیغانی تقریبیله برطرفه میلی وار در
صاپق اولمغله

SURPLOMBER. Être hors de l'aplumb A. ـ تزایغ عن المطمار
میل عن الاستوا P. وریب بودن T. ـ جرپیدن صاپمق
طوغریلقدن قاچق اولمق || Ce mur surplombe بو دیوار
جرپیدن صاپقدر

SURPLUS. Ce qui reste, l'excédant A. زیادة ـ فضلة P. فزونا
T. آرتان ـ آرتق || Je vous quitte le surplus فضله‌سنی سکا
ترک ایدرم Vous me payerez le surplus فضله‌سنی بکا ادا
ایده‌جکسک

Au Surplus. Au reste A. غیر ذلک P. جز از آن T. آندن
قطع النظر || Il a quelques défauts, mais au surplus il est hon-
nête homme بعض معایبی وار در انجق آنلردن قطع نظر
بر اهل عرض آدمدر

SURPRENANT. Étonnant A. ـ موجب الاستغراب ـ اغرب
واجب التعجب ـ موجب الحیرة P. حیرتبخشا ـ شکفت آور
T. شاشوربجی ـ حیرت کتورر || Discours surprenant واجب
التعجب بر کلام Nouvelle surprenante موجب الحیرت بر
بر خبر حیرتبخشا ـ خبر

SURPRENDRE. Prendre quelqu'un sur le fait, le trouver dans un
état où il ne croyait pas être vu A. اخذ عند العمل مغافصةً
P. ناگهان در سر کار گرفتن T. آنسزین بصوب طوتمق
|| Surprendre un voleur qui crochète un coffre خرسزی برصندیق
آچر ایکن مغافصةً اخذ ایتمک

SURPRENDRE. Prendre au dépourvu A. اخذ ـ اخذ علی الغفلة
مفاجئةً اخذ ـ مغافصةً اخذ ـ بغتةً اخذ ـ علی حین غفلة
P. ناگهان گرفتن T. آنسزین بصمق ـ غافل آولمق ||
Nos gens ont surpris l'ennemi بزمکیلر دشمن عسکرینی بغتةً
بصدیلر La ville a été surprise بو بلده علی الغفله ضبط اولندی

SURPRENDRE. Abuser, tromper A. تغلیط ـ اغفال P. درخواب
فریبیدن ـ غفلت آوردن T. پرنده‌دن آتمق ـ آلداتمق ||
Défiez-vous de cet homme, il ne cherche qu'à vous surprendre
بو آدمدن امین اولمه زیرا سنی اغفال قیدنده در Ce dis-
cours est captieux et propre à surprendre دلفریب وباعث
اغفال اولدجق بر کلامدر Il surprit la justice des juges حکامی
تغلیط ایلدی

SURPRENDRE. Obtenir par ruse, par artifice A. تحصیل بالاغفال
P. بتقریب دلفریب بدست آوردن T. بر تقریب اله
بر تقریب تحصیل ایتمک ـ قویمق || Surprendre la confiance
de quelqu'un بر کمسنه‌نک وثوق واعتمادینی بر تقریب
اعمال حیل دلفریب ایله تحصیل ایتمک ـ تحصیل ایتمک

On dit, Surprendre le secret de quelqu'un, pour dire, le dé-
couvrir par adresse بر کمسنه‌نک سرینی بر تقریب استراق
بر تقریب خارجه اخراج ایتمک ـ ایتمک

Et surprendre à quelqu'un un moment de faiblesse بر کمسنه‌نک
زبونلغی وقتنی آولمق

SURPRENDRE. Étonner *A.* ايراث الحيرة *P.* شكفت آوردن - تيب وشيب كردن با سرگرشتگی آوردن *T.* شاشورمق || Cette nouvelle m'a extrêmement surpris بو خبر غايت مرتبده بكا ايراث حيرت ايتمشدر

SURPRENDRE. Arriver inopinément *A.* بغتةً ظهور *P.* ناگهان آمدن *T.* بردن بره بصمق - آنسزين صاتشمق || La pluie nous a surpris باران بغتةً ظهور ايلدی La nuit les surprit en chemin كيجه آنلری يولده بصدی — Il se dit aussi d'un mal qui nous arrive subitement *A.* بغتةً اخذ *P.* ناگهان دوچار - ناگهان گرفتن - شدن *T.* آنسزين - بردن بره اوغرامق || Il a été surpris d'une attaque de goutte بغتة نقرسه اوغرامق دوچار اولدی

SE LAISSER SURPRENDRE à... ou par... *A.* انخداع *P.* فريفته - گرفتار دام فريب شدن - شدن *T.* آلدانمق || Il s'est laissé surprendre à ses promesses فلاننك ايتديكی وعدلره فريفته اولدی Il s'est laissé surprendre par cet air de candeur كندويه اظهار اولنان صورت اخلاصه آلداندی

SURPRIS. *A.* مغفل *P.* مغفل دوچار غفلت *T.* پرنده‌دن آتلمش - شاشورلمش *P.* حيرتزده - تيب وشيب *A.* متحيّر *T.* آلدانمش *A.* منخدع *P.* فريفته *T.* آلدانمش

SURPRISE. Action par laquelle on surprend *A.* مفاجئة - مغافصة *P.* ناگهگيری *T.* غافل آولمه - آنسزين چيقه كلمه - بصقين || Il s'est rendu maître de cette place par surprise بو قلعه‌يی مفاجئه طريقيله ضبط ايلدی Il s'est servi de surprise autant que de force بر طرفدن اعمال قوّت وبر طرفدن صورت مغافصه‌يه مبادرت ايلدی C'est une étrange surprise بر غريب غافل آولمه در - غريب بر بصقيندر

SURPRISE. Étonnement *A.* حيرت - وله *P.* سرگشتگی *T.* شاشمه || Cet accident a causé une grande surprise بو حادثه موجب حيرت عظيمه اولمشدر Tout le monde fut dans une surprise inconcevable عامّهٔ ناس دائرهٔ عقلدن خارج بر كونه وله جملهٔ ناس سرگشته وحيران اولدی - وحيرته گرفتار اولمشدر

SURSAUT. On dit, S'éveiller ou Être réveillé en sursaut, pour dire, s'éveiller subitement par quelque violente agitation *A.* مزؤداً - تيقظ مفزعاً - تيقظ *P.* با هراس دل بيدار شدن *T.* بلكليوب اويانمه

SURSÉANCE. Délai *A.* مهلة - مهل *P.* درنگ || Il a obtenu des lettres de surséance مهلی حاوی بر قطعه امر عالی تحصيل ايلدی Surséance de tant de jours شو قدر كون ايچون مهلت

SURSEMER. Semer une nouvelle graine dans une terre déjà ensemencée *A.* مكرّراً القاء البذر - مكرّراً زرع *P.* تخم بر بالای مكرّراً نيز كاشتن - تخم كاشتن *T.* بر قات دخی اكمك

SURSEMÉ. *A.* مكرّراً مزروع *P.* ديگر بار كاشته *T.* بر دخی اكلمش

SURSEOIR. Suspendre, remettre, différer *A.* تأجيل - تمهيل - تأخير - تعويق *P.* پسمانده كردن *T.* صكره‌يه براقمق || On a sursis toutes les affaires مصلحتلرك جملەسی تأخير اولندی Il voulait faire surseoir le jugement du procès دعوانك حكمنی صكره‌يه براقدرمق - تأخير ايتدرمك استر ايدی

SURSIS. *A.* متأخر - ممهّل *P.* پسمانده - رهين پسماندگی - شده *T.* صكره‌يه قالمش

SURSIS, subs. signifie, en termes de Pratique, délai. V. Surséance.

SURTAUX. Taux pour l'impôt, qui excède les moyens de celui que l'on taxe *A.* تكليف فوق الطاقة - ضريبة شاقة pl. تكاليف *P.* فوق الطاقة - گزيت گران *T.* آغر ساليانه - آغر كسيم || Plaider en surtaux طرح اولنان تكليفك فوق الطاقه اولديغنه دائر بث شكوا ايتمك

SURTAXE. Taxe ajoutée à d'autres *A.* ضريبة علی الضريبة - علاوة التكليف - ضميمة الضريبة *T.* ساليانه اوزرينه آتيلان ضريبه || Il nous a fallu payer taxe et surtaxe ساليانه وضريبه‌يی ضريبه‌دنك ضميمه‌سنی ادايه مجبور اولدق

SURTAXER. Taxer trop haut *A.* طرح الضريبة فوق الطاقة *P.* گزيت طاقتگداز انداختن - گزيت گران انداختن *T.* اوزرينه آغر ساليانه صالمق || Il se plaint qu'on l'a surtaxé فوق الطاقه طرح ساليانه اولديغندن شكايت ايدر

SURTAXÉ. *A.* محمول فوق الطاقة *P.* گزيت طاقتگداز - بار گزيت گران كشيده - بر او نهاده *T.* آغر ساليانه ايله يوكلو

SURTOUT. Sorte de justaucorps que l'on met sur tous les autres habits *A.* ميثرة pl. مياثر *P.* بالا پوش - ساديچه - جامهٔ زبرين *T.* ستره - اوستلك لباس

SURTOUT, adv. Principalement *A.* علی الخصوص - خصوصاً - لا سيّما *P.* از جمله - آزان جمله - بتخصيص *T.* خصوصيله || Il lui recommanda surtout de bien servir Dieu جملەدن زياده علی الخصوص جناب باری‌يه طاعت وعبادتی سپارش ايلدی

Faites telle et telle chose, et surtout n'oubliez pas ... فلان وفلان ايشى ايشله لا سيّما شونى فراموش ايلمه

SURVEILLANCE. Action de surveiller *A.* عين الانتباه ـ نظارت *P.* نگهبانى *T.* كوزتمه ‖ La bonne éducation des filles dépend de la surveillance de leur mère دخترانك حسن تأديب ـ وتربيهسى والدهلرينك عين انتباهلرينه موقوفدر نظارتنه منوط اولان احوالدندر

SURVEILLANT. Personne qui surveille *A.* ناظر ـ عين *P.* نگهبان *T.* كوزجى ـ كوزديجى ‖ C'est un surveillant soigneux چوق اهتمام ايدر بر نگهباندر ‖ Il ne sait pas que je lui ai donné un surveillant اوزرينه كوزديجى تعيين ايلديكمى بيلمز

SURVEILLE. Avant-veille *A.* قبل امس *P.* پرندوش *T.* دونكى كونك اوّلكيسى

SURVEILLER. Veiller particulièrement sur quelque chose, y prendre garde *A.* احالة النظر التيقظ ـ صرف العين الانتباه ـ نظارة بالانتباه *P.* نگهبانى كردن *T.* كوزتمك ـ كوروب ـ كوزتمك ‖ Ce n'est pas assez que tels et tels prennent le soin de cette affaire, il faut encore quelqu'un pour y surveiller بو مصلحتده فلان وفلان كشينك اهتمامى كافى دكل نظارت ايدهجك بر كمسنهنك تعيينى دخى لازمدر ‖ Un général d'armée doit surveiller à tout ce qui se passe بر سرعسكر جميع احوالده صرف عين تيقظ وانتباه ايتملو در اوزرينه احالۀ نظر انتباه ايدهجك

SURVENANCE. T. de Jurisp. Événement sur lequel on n'avait point compté *A.* لاحقًا ظهور ـ لاحقًا حدوث *P.* پس آمد *T.* صكرهدن كلمه ‖ Une donation est révocable par survenance d'enfans بر كمسنهنك ايتديكى هبه لاحقًا ظهور اولاد تقريبيله شرعًا نسخ والغا اولنور

SURVENANT, subst. Qui survient *A.* وارد لاحق ـ لاحقًا وارد pl. لاحقة واردين *P.* پس آينده *T.* صكرهدن كلان ‖ Il y a place pour les survenans مجلسه واردين لاحقه ايچون ير وار در

SURVENDRE. Vendre trop cher *A.* بيع بالغالى ـ بيع بالمغالاة *P.* با بهاى گران فروختن *T.* بيع بثمن الفاحش ـ دكرندن زياده بها ايله صاتمق ـ آشورى بهايه صاتمق بهاى فاحش ايله صاتمق ‖ Il ne faut pas survendre جائز دكلدر

SURVENDU. *A.* مبيوع بالمغالاة *P.* با بهاى گران فروخته *T.* آشورى بها ايله صاتلمش

SURVENIR. Arriver inopinément *A.* ظهور فوق ـ بغتةً ظهور ـ بغتةً ورود ـ الملحوظ *P.* ناگاه آمدن *T.* آنسزين كليويرمك ـ آنسزين چيقه كلمك ‖ Comme ils étaient ensemble, il survint du monde جملهسى مجتمع اولدقلرى حالده آنسزين مجلسلرنده خلق ظهور ايلدى ‖ S'il me survient des affaires فوق الملحوظ بر كونه مصلحتم ظهور ايدر ايسه ‖ Comme nous étions prêts à partir, il survint un orage پا در ركاب عزيمت اولديغمز حالده ناگاه بر بوره ظهور ايلدى

Et arriver de surcroît *A.* وقوع على ـ ظهور على *P.* بر آمدن *T.* بر شيئك اوزرينه بشقه بر شئ ظهور ايتمك ‖ Si la fièvre survenait là-dessus بونك اوزرينه حمّا ظهور ايدهجك اولسه ‖ S'il survient le moindre accident بونك اوزرينه ادنا بر عارضه ظهور ايدر ايسه

SURVENU. *A.* بغتةً عارض *P.* ناگاه آمده *T.* آنسزين چيقه ـ كلمش *A.* واقع على *P.* بر آمده *T.* بر شيئك اوزرينه ظهور ايتمش

SURVENTE. Vente à un prix excessif *A.* بيع بالغلا *P.* فروخت با بهاى گران *T.* آشورى بها ايله صاتمه

SURVIDER. Ôter une partie de ce qui est dans un vaisseau, dans un sac trop plein *A.* تنقيص الحمولة ـ تنقيص الحمل *P.* بار كم كردن *T.* يوكى اكسلتمك ‖ Il faut survider ce vaisseau بو كمينك يوكنى اكسلتمك اقتضا ايدر

SURVIE. T. de Jurispr. État de celui qui survit à un autre *A.* بقاء الحياة احد هما ـ زيادة العمر احد هما على الآخر *P.* بعد الآخر زنده ماندگى كسى پس از ديگر *T.* ديركلكده فلاندن زياده ـ فلاندنصكره ياشامه ـ آخردن زيادهلك معمّر اولمه ‖ En cas de survie, l'un des contractans s'oblige... طرفين معاهديندن برى احدهما آخرك اوزرينه عمرى طرفين ـ زياده اولديغى تقديرده شويله تعهّد ايدر كه معاهدينك برى ديگرندن زياده معمّر اولديغى حالده

SURVIVANCE. Droit, faculté de succéder à une charge, lorsqu'elle sera vacante *A.* حقّ الاستخلاف على منصب الهالك ‖ Il a un gouvernement, et le roi lui a donné la survivance pour son fils عهدهسنده اولان واليلك منصبنه اوغلنك استخلافى حقّى جانب همايوندن كندويه احسان اولندى

SURVIVANCIER. Celui qui a la survivance d'une charge *A.* ذو حقّ الاستخلاف على منصب الهالك ‖ Souvent le survivancier

exerce du vivant du titulaire, et de son consentement هالكك منصبنه صاحب حق استخلاف اولان كشى غالب حالده متصرفك حين حياتنده دخى انضمام رأى ورضاسيله ادارهٔ حكومت ايدر

SURVIVANT. Qui survit à un autre *A.* معمّر بعد موت الآخر *P.* پس از ديگر زنده مانده ـ مستدام العمر بعد موت الآخر ـ *T.* فلاندنصكره حياتده قالان ـ فلاندنصكره ديركده قالان

SURVIVRE. Demeurer en vie après une autre personne *A.* ازدياد بقاء الحياة بعد الآخر ـ العمر احد هما على الآخر *P.* پس از ديگر زنده ماندن *T.* فلاندن ـ فلاندنصكره ديركده قالمق ـ زياده معمّر اولمق || Selon l'ordre de la nature, les enfans doivent survivre au père نظام طبيعى يه نظراً اولاد والدلرى وفاتندنصكره حياتده قالورلر || Il survécut à ses enfans اولادينك اولادندن زياده معمّر اولمشدر ـ وفاتندنصكره حياتده قالمشدر — On dit figur. Survivre à son honneur, à sa réputation, à sa fortune, pour dire, vivre encore après la perte de son honneur, etc. بر كمسند فوت نام وشان ومال ومنالندنصكره حياتده حياتده قالمق ـ مستدام اولمق

On dit aussi, Survivre à soi même, Se survivre à soi-même, pour dire, perdre avant la mort l'usage des facultés intellectuelles. Il se dit principalement de ceux qui tombent en enfance *A.* عمارة بعد العته ـ بقاء العمر بعد العته *P.* پس از حال فرتوتى زيستن *T.* بونامدنصكره ياشامق

SUS, prépos. Sur. *A.* على *P.* بر *T.* اوزرينه Il ne se dit guère qu'en cette phrase, Courir sus à quelqu'un *T.* بر كمسنه نك اوزرينه وارمق

En sus. Par-delà *A.* زيادةً على ذلك *P.* بيشتر از آن *T.* آندن فضله || Il a touché des gratifications, en sus de son revenu ايرادندن فضله اولهرق بعض عطيّه لره مظهر اولمشدر

SUSCEPTIBILITÉ. Disposition à se choquer trop aisément *A.* سرعة الانفعال ـ سهولة الانفعال البال *P.* آسانئ خاطر *T.* كوجنمكه قولايلق ـ ماندگى || C'est un homme d'une extrême susceptibilité بغايت سريع الانفعال بر آدمدر

SUSCEPTIBLE. Capable de recevoir *A.* قابل ـ ممكن القبول *P.* پذيرا ـ پذيرفتنى *T.* قابليتلو ـ آله بيلور || La matière est susceptible de toutes sortes de formes مادّه گوناگون صورتلر قبول ايده بيلور Cette proposition est susceptible de plusieurs sens, d'interprétations différentes بو مسئله معانئ عديده يه وگوناگون شرحلره قابلدر || Il est susceptible de cette charge بو منصبه قابليتى واردر ـ منصبى آله بيلور كساندندر Susceptible d'amour, de haine عشق ومحبته ياخود نفرته قابليتلو

Susceptible. Qui est facile à blesser, qui s'offense aisément *A.* سهل الانفعال ـ سريع الانفعال *P.* زود خاطر مانده *T.* قولاى كوجنور

SUSCITER. Faire paraître dans un certain temps. Il se dit principalement des hommes extraordinaires que Dieu inspire, qu'il conduit et pousse à exécuter ses volontés *A.* بعث *P.* فرستادن *T.* كوندرمك || Dieu a suscité des prophètes بارى تعالى بعث انبيا ايلدى Il suscita les libérateurs de son peuple الله تعالى امتنه ناجيلر بعث وارسال ايلدى

On dit en termes d'Écriture, Susciter lignée à son frère, pour dire, faire revivre le nom de son frère, mort sans postérité, en épousant sa veuve *A.* احياء النسل

Susciter, se dit aussi en mal, en parlant des embarras qu'on fait naître à quelqu'un pour lui nuire *A.* تسليط دلى ـ احداث *P.* برانگيختن ـ پيدا كردانيدن *T.* فلانك عليهنه قشقرتمق ـ فلانك اوزرينه قشقرتمق || Il lui a suscité des ennemis فلانلرى عليهنه دشمنلر تسليط ايلدى Il les a suscités contre lui اوزرينه تسليط ايتدردى Susciter un procès, une querelle بر دعوا پيدا ايتدرمك ـ وبر نزاع احداث ايتدرمك

SUSCRIPTION. Adresse qu'on écrit sur le dos d'une lettre *A.* عنوان *P.* برنامه *T.* ظرفك اوزرى || C'est lui qui a mis la suscription à cette lettre عنوان مكتوبى يازان فلاندر

SUSDIT. Nommé ci-dessus *A.* مارّ الذكر ـ مذكور ـ مرقوم *P.* در بالا ذكر كرده ـ در بالا ياد آورده || La susdite muraille ديوار مذكور La susdite somme بالاده ذكر اولنان مبلغ

SUSPECT. Sur qui, ou sur quoi l'on a des soupçons *A.* مظنون ـ محلّ سوء الظنّ *P.* جاى ريبه ـ جاى گمان *T.* شبهه لو || Ce rapporteur m'est suspect بو كاتب شرح بكا كوره مظنوندر Tout ce qui vient de sa part est suspect طرفندن هر نه كه ظهور ايدر ايسه محلّ سوء ظندر Sa probité est très-suspecte اظهار ايلديكى صدق واستقامت محلّ ريبه وگماندر Un contrat suspect de fraude حيله ايله مظنون بر مقاوله سندى Lieu suspect مظنون بر ير Il a dit cela dans un temps suspect شو كلامى شبهه لو بر وقتده سويلدى

SUSPECTER. Soupçonner *A.* اتّخاذ سوء ـ استرابة ـ ارتياب

الظنّ .P گمان بردن - گمان داشتن .T شبهه‌لمك || On suspectait ses moeurs اخلاقى مظنون ومستراب ايدى On reconnut qu'on l'avait suspecté à tort نا حق يره حقنده سوءظن ايلدكلرينى اقرار ايتمشلر در

Suspecté. A. مظنون - مستراب .P بر او گمان كرده .T شبهه‌لو - شبهه‌لنمش

SUSPENDRE. Élever, attacher quelque chose en l'air A. نوط - تعليق .P آويختن .T آصمق || Suspendre des lustres اويزه‌لر آصمق Suspendre en l'air هوايه آصمق — On dit aussi, que les nuées sont suspendues en l'air بلودلر - سحب هواده معلقدر هواده معلق اولدرق طورر que les corps célestes sont suspendus sur nos têtes اجرام فلكيه فوق رؤسمزده معلق طورر

Figur. Différer pour quelque temps A. تعليق بوقت الاخر - امهال - تأخير .P پسمانده كردن .T صكره‌يه براقمق - وقت آخره موقوفاً ترك ايتمك || Suspendre l'exécution d'un arrêt بر حكمك اجراسنى وقت آخره تعليق ايتمك son ressentiment خشم وغضبنك اظهارينى وقت آخره تعليق ايتمك - وقت آخره تأخير ايتمك Dieu suspend quelque fois les effets de sa colère الله تعالى سخط وغضبنى بعضاً بر مدّت امهال ايدر — On dit aussi, Suspendre son jugement sur une affaire بر كمسنه بر مادّه ايچون ايده‌جكى حكمى معلق براقمق - رأينى آصمه قرار براقمق — Et que des troupes ont suspendu leur marche عسكر بولنديغى محلده توقفاً سير وحركتنى تأخير ايلدى

Suspendre, se dit d'un fonctionnaire public que l'on interrompt de ses fonctions pour un temps A. تعطيل من الخدمة .P از خدمت باز داشتن .T خدمتندن آليقويمق || Suspendre un prêtre de ses fonctions بر امامى امور مأموره‌سنك اداره‌سندن تعطيل ايتدرمك

Suspendu. A. معلق .P آويخته .T آصيلو - آصلمش - معطل .A من الخدمة .P از خدمت باز داشته .T خدمتندن آليقونمش

SUSPENS, se dit d'un ecclésiastique qu'on a suspendu de ses fonctions A. معطل من الامامة || Un prêtre suspens خدمتندن معطل اولمش بر امام

En suspens. Façon de parler qui signifie, dans l'incertitude, sans savoir à quoi se déterminer A. على حال - على حال العدال - على حال المشكوكية - على حال التذبذب - التردّد .P در .T بيقرارى رأى اوزره - رأيده قرارسزلق || Je suis en suspens de ce que je dois faire نه ايده‌جكمى بيلديميوب هنوز حال ترددده يم Vous me laissez plus en suspens que jamais بنى هر وقتدن زياده حال تذبذب ومشكوكيته القا ايلدك Rester en suspens رأينده قرارسز طورمق - حال ترددده قالمق

Il se dit aussi en parlant des affaires A. متروكاً - موقوفاً ترك .P در پسماندگى وا گذاشته .T آصمه قرار براقلدرق - على حاله || Cette affaire est demeurée en suspens بو مصلحت موقوفاً ترك على حالها متروك قالمشدر - آصمه قرار قالمشدر - اولنمشدر

SUSPENSIF. Qui suspend, qui arrête et empêche d'aller en avant A. موجب التوقيف - موجب التأخير .P درنگ آور - ايجابساز پسماندگى .T آليقويجى - آليقومغى موجب || Il y a des cas où le simple appel est suspensif بعضاً آخر محكمه‌يه نقل دعوا ايتمنك ساده‌جه بر استدعاسى مادّه‌نك توقيفنى ايجاب ايدر

SUSPENSION. Surséance, cessation d'opération pour quelque temps A. تعطل .P علماندگى .T آليقونمه || La suspension de l'exécution d'un arrêt اجراى حكمك معطل اولمسى des payemens des rentes رهين تعطيل اولمسى - اداى وارداتك تعطلى Suspension entière des facultés de l'âme قواى نفسك تعطل اتمّ واكملى

On dit, Suspension d'armes, pour dire, suspension d'actes d'hostilité A. ترك الحرب والقتال - متاركة

SUSPENSOIR. T. de Chirur. Bandage dont on se sert pour empêcher le progrès des descentes de boyaux A. اسار الفتق .P بند بادخايه .T طشاق باغى || Les cavaliers portent des suspensoirs pour prévenir les descentes سواريان عارضهٔ فتقدن صيانت اولنمق ايچون طشاق باغى قوللنورلر

SUSPICION. T. de Jurisp. Soupçon, défiance A. سوء الظنّ - شبهة - وسوسة .P گمان || Juste suspicion بحق وسوسه Suspicion de fraude مكر وحيله شبهه‌سى Donner suspicion وسوسه‌يه - سوء ظنه ذاهب اولمق سبب ويرمك Entrer en suspicion وسوسه‌يه وارمق

SUSTENTER. Nourrir A. اقاتة - تغذية .P پروردن .T بسلمك - قارن طويورمق || Tant de livres de pain par jour suffisent pour sustenter tant de pauvres يوميه شو قدر فيه نان شو مقدار فقرايى بسلمكه كفايت ايدر Il n'a pas de quoi se sustenter مدار قوت وغدا اولدجق بر نسنه‌سى يوقدر - اقوات لازمه‌سنى تداركده عجزى وار در

SUTURE. T. d'Anat. Jointure de deux parties du crâne qui entrent l'une dans l'autre, et qui paraissent cousues ensemble *A.* موصل قبائل الرأس - دروز الجمجمة pl. درز الجمجمة - شأن pl. مواصل قبائل الرأس *P.* درزكاسهٔ سر *T.* باش كميكلرينك باش جناغى كميكلرينك پيولرى - جاتيسى

En termes de Chirurgie, il se dit de la réunion des lèvres d'une plaie, par le moyen des aiguilles *A.* ربط الجراحة *P.* زخمرا بهم پيوستن *T.* يارەنك انلرينى بتشدروب اولاشدرمه

SUZERAIN. Il se dit d'un seigneur qui possède des fiefs dont d'autres relèvent *A.* متبوع *P.* سرور *T.* آغا

SUZERAINETÉ. Qualité de suzerain *A.* سيادة - متبوعيّة *P.* سرورى *T.* آغالق

SVELTE. T. de Peint. Délié, élégant *A.* لطيف الاسلوب *P.* نازك اندام *T.* نزاكتلو ‖ Les figures des tableaux du Poussin sont sveltes فلان مصوّرك اثر قلمى اولان تصويرلرك تمثاللرى لطيف الاسلوبدر

On dit aussi, Une taille svelte *A.* قدّ رشيق *P.* قدّ سهى - قامت آزاده *T.* نازك بوى - سرپلمش بوى Et colonne svelte *A.* عمود لطيف *P.* ستون آزاده *T.* نازك ديرك

SYCOMORE. Arbre *A.* تين الاحمق - جميز *P.* انجير عرب *T.* يبان انجيرى - عربستان انجيرى

SYCOPHANTE. Délateur *A.* نمّام *P.* جلويز *T.* قوغجى

SYLLABAIRE. Petit livre où les syllabes sont rangées par ordre, pour apprendre à lire *A.* كتاب الهجاء *T.* هجا سپارەسى

SYLLABE. Son simple ou composé, qui se prononce par une simple émission de voix *A.* جزء الكلمة pl. اجزاء الكلمة *P.* جزء سخن *T.* كلمەنك بر پارچەسى ‖ Un mot d'une, de deux syllabes جزء واحددن ياخود ايكى اجزادن عبارت بر كلمه

SYLLABIQUE. Qui a rapport aux syllabes *A.* متعلق باجزاء الكلمات

SYLLOGISME. T. de Logique. Argument composé de trois propositions; savoir, la majeure, la mineure et la conséquence *A.* قياس ‖ Règles du syllogisme قواعد قياس Ce syllogisme n'est pas en forme بو قياس صورت صحيحه اوزره دكلدر

SYLLOGISTIQUE. Qui appartient au syllogisme *A.* قياسى

SYLPHE. Nom que les cabalistes donnent aux prétendus génies *A.* جنّ *T.* اجنّى

SYMBOLE. Figure qui sert à désigner quelque chose *A.* صورة مثاليّة pl. صور مثاليّة *P.* نمونه *T.* اورنك ‖ Le chien est le symbole de la fidélité كلبك نقش وتصويرى صداقتك دلكونك صورت مثاليّەسيدر Le renard est le symbole de la ruse نقش وتصويرى حيله وخدعەنك صورت مثاليّەسيدر

En termes de religion, on appelle Symboles, ou symboles sacrés, les signes extérieurs des sacremens *A.* آيات المناسك المقدّسة

SYMBOLE, se dit aussi du formulaire qui contient les principaux articles de la foi *A.* كلمة الشهادة الدين

SYMBOLIQUE. Qui sert de symbole *A.* مبيّن الصورة - مثالى *P.* نمونه نما *T.* بر شيئك اورنكنى كوسترن المثاليّة ‖ L'hermine est une figure symbolique de la pureté فاقم ديدكلرى حيوان طهارت نفسك صورت مثاليّەسيدر صورت فاقم نمونه - فاقم صورتى طهارت نفسدن نمونه در - نماى طهارت نفسدر

SYMBOLISER. T. didact. Avoir du rapport, de la conformité *A.* نسبة مثاليّة *P.* نمونه نمودن *T.* بر شيئك اورنكنى كوسترمك ‖ Les alchimistes disent que les planètes symbolisent avec les métaux, que le soleil symbolise avec l'or, que la lune symbolise avec l'argent اهل كيميانك قولنه كوره سيّارات معادنه نسبت مثاليّه ايله منسوب اولوب شمسك ذهبه وقمرك فضّەيه بويلەجه نسبتلرى وار در

SYMÉTRIE. Proportion et rapport de grandeur et de figure que les parties d'un corps ont entre elles et avec le tout *A.* تناسب *P.* يكسانى - يكرنكى با همديكر *T.* قارشولمه ‖ S'il y a tant de croisées d'un côté, il faut pour la symétrie qu'il y en ait autant de l'autre بر طرفدن شو قدر پنجره وار ايسه قاعدهٔ تناسبه رعايهٔ طرف ديكرده دخى اولمقدار پنجره اولمق اقتضا ايدر La symétrie est bien observée dans cette architecture بو بناده قاعدهٔ تناسبه كركى كبى رعايت اولندى

Il se dit aussi de toutes les choses arrangées suivant une certaine proportion *A.* حسن - حسن الانتظام - حسن النظام حسن الترتيب ‖ Des tableaux, des vases arrangés avec symétrie انتظام اوزره ترتيب اولنمش تصويرات وظروف واوانى

SYMÉTRIQUE. Qui a de la symétrie *A.* متقابل - متناسب *P.* يكسان - همرنك با يكديكر *T.* قارشولقلى ‖ Arrangement symétrique انتظام متناسب

SYMÉTRIQUEMENT. Avec symétrie *A.* على وجه - بالتناسب التناسب *P.* در يكسانى با همديكر - متناسبانه *T.* برى ‖ Des tableaux disposés symétriquement بربنه قارشولقلى اولدرق

على وجه التناسب ترتيب اولنمش تصويرات

SYMÉTRISER. Faire symétrie *A.* تقابل - تناسب *P.* باهمديگر *T.* بربرينه فارشولشمق || Les deux pavillons de ce bâtiment symétrisent بو بناده اولان ايكى قصرلر برى بربرينه قارشولشور - بربرينه متقابل ومتناسبدر

SYMPATHIE. L'aptitude qu'ont certains corps pour s'unir ou s'incorporer, en conséquence d'une certaine ressemblance ou convenance dans leurs figures *A.* امتزاج طبيعى || C'est par sympathie que le mercure s'unit à l'or et à beaucoup d'autres métaux جيوه نك التونه وسائر نيچه معادنه اتحادى امتزاج طبيعى به مبنيدر C'est par sympathie que l'eau mouille le sel et le dissout صويك طوزى اصلدوب ارتمدسى طوز ايله امتزاج طبيعيسى اولديغندندر

SYMPATHIE. Convenance d'affection et d'inclination; vive intelligence des coeurs, sentie avec une rapidité inexplicable *A.* علاقة تحاب طبيعى - طبيعية || J'entends par sympathie, cette impulsion prompte, subite et irréfléchie, qui presse et colle deux êtres l'un à l'autre, à la première vue, au premier coup d'oeil, à la première rencontre تحاب طبيعى دفعىّ الظهور ومن غير روية حاصل ومتكوّن بر ابرام درونيدر كه نظرهٔ اوليده ولمحة البصرده واوّل ملاقاتده قلوب جانبينك برى برينه اتحادينى ايجاب ايتدرر

SYMPATHIE, en termes de Physique anatomique. Correspondance entre certaines parties du corps qui fait qu'un organe ne peut souffrir sans que d'autres soient affectés en même temps *A.* سراية من جهة العلاقة || On appelle Sympathie de sensibilité, celle où l'irritation d'une partie détermine dans une autre partie l'exercice de la sensibilité من جهة العلاقه اولان سرايت حس بر عضوك احتداد ى عضو اخرده محسوس اولمقدن عبارتدر

SYMPATHIQUE. Il se dit de ce qui appartient à la cause et aux effets de la sympathie *A.* متحدث بالعلاقة || Vertu sympathique بالعلاقه متحدث اولان خاصّه Qualités, mouvemens sympathiques بالعلاقه تحدث ايدن كيفيات وحركات

SYMPATHISER. Avoir de la sympathie *A.* توافق الطباع || Leurs humeurs ne sympathisent pas ensemble برى برلرى بينلرنده توافق طباع يوقدر Il est difficile de trouver deux hommes qui sympathisent entièrement ايكى كشى توافق تام طباع ايله بولنمق امر مشكلدر

SYMPHONIE. Concert d'instrumens de musique *A.* موافقة الاصوات *P.* المعازف هم آهنگئ سازها *T.* سازلرك برى بربيله سازلرك لطيف ودلربا بر كونه اويغونلغى || Belle symphonie سازلرك موافقت اصواتى Aimer la symphonie سازلرك موافقت اصواتندن حظ ايتمك

SYMPHYSE. T. d'Anat. Liaison ou connexion de deux os ensemble *A.* ملتقى كلا العظمين - فصّ العظمين - فصوص .pl فصّ *P.* پيوندگاه - معاقد كلا العظمين .pl معقد كلا العظمين *T.* ايكى كميككك - ايكى كميككك اك يرى دو استخوان اويناق يرى

SYMPTOMATIQUE. Qui appartient au symptôme *A.* عارضى || Mal, fièvre symptomatique وجع وحمّاى عارضى

SYMPTÔME. Signe qui indique la nature d'une maladie *A.* عارضة .pl عوارض || Bon, mauvais symptôme عارضهٔ خيريّه ورديّه Les médecins jugent d'une maladie par les symptômes اطبّا ظهور ايدن عوارضدن استدلال علت ايدرلر

Figur. *A.* علامة .pl علامات - امارة .pl امارات *P.* نشانه *T.* نشان || La fermentation qui est dans ce royaume, est le symptôme d'une révolution prochaine بو ملكده بين الناس مشهود اولان هيجان افكار قريبا بر تبدّل نظامه دلالت ايدر بر اماره در

SYNAGOGUE. L'assemblée des fidèles sous l'ancienne loi *A.* محراب بنى اسرائيل .pl محاريب بنى اسرائيل || Docteur, chef de la synagogue محراب بنى اسرائيلك علماسندن برى يا خود شيخى

Il se dit présentement du lieu où les Juifs s'assemblent pour l'exercice public de leur religion *A.* فُهر *P.* كُنشت *T.* هاوره

On appelle par dérision Synagogue, une société de gens ridicules qui décident à tort et à travers *A.* دار الندوة السفها *P.* انجمن تباهكاران *T.* بربادلرك لونجهسى || Ils ont réglé cela dans leur synagogue بو مادّه دار الندوهٔ سفها قبيلندن اولان مجلسلرنده قرار ويرلمشدر

SYNALÈPHE. T. de Gram. Élision ou réunion de deux syllabes en une seule dans deux mots *A.* اجتماع الكلمتين - نحت

SYNALLAGMATIQUE. T. de Jurisp. Il se dit d'un contrat qui contient des engagemens mutuels *A.* متضمن التعاهد *P.* باهمديگر پيمان كرده *T.* برى برينه تعهّدى حاوى || Les actes synallagmatiques faits sous signature privée, doivent être faits doubles

تعهّد طرفینی متضمّن اولوب بلا معرفة الشرع امضا اولنان سندات ایکی نسخه اولمق لازمهٔ حالدندر

SYNARTHROSE. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à l'articulation de l'os qui se fait sans mouvement *A.* وصل العظمین *pl.* اوصال العظمین *P.* بندگشاد دو استخوان *T.* ایکی کمیکلرک قاوشدیغی یر

SYNCHONDROSE. T. d'Anat. Symphyse cartilagineuse *A.* ملتقی معقد کلا الغضروفین ـ الغضروفین *P.* پیوندگاه دو استخوان *T.* ایکی کمرتلکک اکت یری *T.* نرم

SYNCHRONE. T. didact. Qui se fait dans le même temps *A.* متوافق الوقت ـ واقع فی وقت الواحد *P.* هموقت *T.* بر وقتده اولان || Les oscillations de ces deux pendules sont synchrones بو ایکی آصمه ساعتلرک شاقوللری صالنتیسی هموقتدر ـ وقت واحدده اولور

SYNCHRONISME. Rapport de deux choses qui se font, ou qui sont arrivées dans le même temps *A.* وقوع فی وقت الواحد ـ مصادفة فی زمان الواحد *P.* هموقتی *T.* بروقتده راست || Le synchronisme de deux événemens ایکی حادثهنک کلمه وقت واحدده وقوعی

SYNCOPE. T. de Méd. Pâmoison avec intermission du mouvement du cœur, et du battement du pouls *A.* غشی *P.* بیخودی *T.* ـ حالت غشیه گرفتار اولمق || Tomber en syncope اوغونمه اوغونمغه اوغرامق ـ اوغونمق

SYNCOPE. Figure de Grammaire, qui consiste dans le retranchement d'une lettre ou d'une syllabe au milieu d'un mot *A.* زحاف

SYNCOPÉ. On dit en Grammaire, Un mot syncopé, pour dire, un mot du milieu duquel on a retranché une lettre *A.* کلمهٔ ذات الزحاف

SYNCRÉTISME. T. didact. Conciliation, rapprochement de diverses sectes, de différentes communions *A.* توافق المذاهب المختلفة *P.* کونه کونه مذهبلرک یکجهتیٔ آیینهای گوناگون *T.* بری برینه اویغونلغی

SYNDÉRÈSE. T. de Morale. Remords de conscience *A.* نفس لوّامة || La syndérèse le tourmente continuellement نفس لوّامه فلانی علی الدوام تعذیب ایدر

SYNDIC. Celui qui est élu pour prendre soin des affaires d'un corps dont il est membre *A.* نقیب *pl.* نقباء *P.* کتخدا *T.* کهیه || Le syndic d'une province بر مملکتک نقیبی

SYNDICAL. Qui appartient au syndicat *A.* متعلّق ـ نقیبی بالنقابة || Les fonctions syndicales نقابتک امور مأموریسی

SYNDICAT. La charge de syndic *A.* نقابت *P.* کتخدایی *T.* کتخدالق ـ کهیدلق

SYNÉVROSE. T. d'Anat. Symphyse ligamenteuse *A.* معقد الرُبط

SYNODAL. Qui appartient au synode *A.* منتظم فی شوراء الرهبان *P.* جماعت رهبانده *T.* درانجمن راهبان نظامیافته || Réglemens synodaux شورای رهبانده تنظیم اولنمش || Constitutions synodales شورای رهبانده تنظیم اولنمش نظامات اولنمش قوانین واحکام

SYNODALEMENT. En synode *A.* فی صورة الشوراء || Les curés synodalement assemblés محلّه پاپاسلری شورا صورتنده مجتمع اولدقلری حالده

SYNODE. Assemblée des curés et autres ecclésiastiques *A.* شوراء الرهبان *P.* انجمن راهبان *T.* راهبلر جماعتی || Tenir un synode مجلس شورای رهبان عقد ایتمک

SYNONYME. Il se dit d'un mot qui a la même signification qu'un autre mot, ou à peu près la même *A.* لفظ مترادف *pl.* الفاظ مترادفة *P.* سخن هممعنا *T.* معنالری بر اولان سوزلر || Aimer et chérir sont des termes synonymes محبّت ومودّت الفاظ مترادفهدندر

SYNONYMIE. Qualité des mots synonymes *A.* مرادفة الالفاظ *P.* هممعنایی سخنها *T.* سوزلرک معنالری برلکی

SYNOPTIQUE. Ce qui représente sous une vue générale des principes qui ont été exposés en détail dans le cours d'un ouvrage, d'un même coup d'oeil *A.* مجملاً جامع || Tableau synoptique d'une science بر علمک تفصیلاتنی مجملاً جامع اولان فهرست

SYNOQUE. T. de Méd. Il se dit d'une fièvre continue sans redoublement *A.* حمّاء لازمة ـ حمّاء مطبقة

SYNOVIE. T. de Méd. Liqueur visqueuse qui se trouve dans toutes les articulations mobiles *A.* رطوبة لزجة *P.* نم دوسکن *T.* یلمشک باشلق || La synovie humecte les articulations, et en facilite le mouvement رطوبت لزجه مفاصل اعضایی ترطیب ایدرک حرکتلرینک تسهیلنه وسیله اولور

SYNTAXE. Construction des mots et des phrases, selon les règles de la Grammaire *A.* ترکیب الکلام || Observer la syntaxe قواعد ترکیب کلامه رعایت ایتمک || Il n'y a point là de syntaxe شو کلامده قواعد ترکیبک اثری یوقدر

SYNTAXE, signifie aussi, les règles de la construction des mots

et des phrases *A.* قاعدهٔ نحويّة pl. قواعد نحويّة || Cela est contre la syntaxe قواعد نحويّديه مخالفدر Apprendre la syntaxe قواعد نحويّه‌يى تحصيل ايتمك

Et le livre qui comprend ces règles *A.* كتاب النحو

SYNTHÈSE. T. de Log. La méthode de composition, qui descend des principes aux conséquences, des causes aux effets *A.* صنعة التلفيق المعانى

En Chirurgie, il signifie, l'opération par laquelle on réunit les parties divisées, comme les lèvres d'une plaie *A.* الأم *P.* بهم *T.* پيوستگى برى برينه اولاشدرمه

En Pharmacie, il signifie, la composition des remèdes *A.* تركيب ـ تركيب الدواء

SYNTHÉTIQUE. Qui appartient à la synthèse *A.* تركيبى || Méthode synthétique صنعت تركيب ـ صنعت تركيبيّه

SYNTHÉTIQUEMENT, adv. *A.* على وجه التركيب || Démontrer synthétiquement une proposition بر مسئله‌يى على وجه التركيب اثبات ايتمك

SYRINGA. Bel arbrisseau *T.* فرنك ياسمينى

SYROP. V. Sirop.

SYRTES. V. Sirtes.

SYSSARCOSE. T. d'Anat. Liaison des os par le moyen des chairs *A.* رباط العظم باللحم *P.* پيوست استخوان با گوشت *T.* كميكك ات ايله بتشكلكى

SYSTALTIQUE. T. d'Anat. Qui a la vertu de contracter, de resserrer *A.* قابض

SYSTÉMATIQUE. Qui appartient à un système *A.* موافق باصول المرتّبة *T.* ترتيبلو ـ اصول مرتّبه اوزره اولان || Ordre systématique اصول مرتّبه اوزره اولان نظام Esprit systématique ترتيبلو عقل ـ موافق اصول مرتّبه اولان عقل

SYSTÉMATIQUEMENT, adv. *A.* حسب الاصول المرتّبة *T.* اصول ترتيب اوزره ـ مرتّبه اوزره

SYSTÈME. Assemblage de plusieurs propositions, de plusieurs principes, liés ensemble, et sur lesquels on établit une opinion, une doctrine, un dogme *A.* اصول المذهب || Le système de Ptolémée وضع ـ حكيم بطلميوسك اتّخاذ ايلديكى اصول مذهب ايلديكى

Il signifie aussi, la réunion des principes d'après lesquels une chose s'exécute *A.* pl. اصول *T.* اصول || Un système de conduite فلانك اتّخاذ ايلديكى اصول سلوك وحركت Il faut suivre tout un autre système باشقه بر اصوله اتباع ايتمك Cet homme tient beaucoup à son système اتّخاذ ايلديكى اصوله اعتناسى چوقدر اقتضا ايدر

On appelle aussi Système, un assemblage de corps *A.* منظومة || Le système planétaire منظومهٔ سيّارات

SYSTOLE. T. d'Anat. Contraction du coeur, ou mouvement par lequel il se resserre *A.* حركة انقباضيّة || La systole et la diastole حركت انقباضيّه وانبساطيّه Le sang passe du coeur dans les artères pendant la systole دم قلبك حركت انقباضيّه‌سى حالنده شراييننه حلول ايدر

SYZYGIE. T. d'Astronomie, dont on se sert également pour marquer le temps de la conjonction et de l'opposition d'une planète avec le soleil *A.* وقت الاقتران او وقت التقابل || La lune est dans les syzygies قمر شمس ايله اقترانى وياخود تقابلى وقتنده در

TA. Pronom possessif féminin *A.* ك *P.* تو *T.* سنك ـ ك || Ta mère *A.* امّك *P.* مادر تو *T.* والده‌ك ـ سنك والده‌ك Ta chambre *A.* بيتك *P.* خانهٔ تو *T.* اوطه‌ك سنك اوطه‌ك

TABAC, ou NICOTIANE. Plante *A.* حشيشة الدخان *P.* گياه طومار *T.* تنباكو ـ توتون ـ توتون اوتى || Un rouleau de tabac توتون طومارى ـ اولمش توتون اوتى دسته‌سى Mâcher du tabac توتون يپراقلرى ـ مضغ حشيشة الدخان ايتمك بر لوله توتون ايچمك چكنمك Fumer une pipe de tabac

TABAC à fumer *A.* طبقة الدخان *P.* تنباكو *T.* توتون

TABAC à prendre par le nez *A.* سعوط *T.* انفيّه ـ بورنوت || Prendre du tabac par le nez انفيّه ـ اسعاط انفيّه ايتمك Tabac râpé ايرى قيلمش انفيّه ـ انفيّهٔ جريشه چكمك ـ رنده‌لنمش انفيّه ـ رنده انفيّه

TABARIN. Bouffon grossier *A.* مضحك *P.* زنجكار *T.* مسخره

TABARINAGE. Action de tabarin *A.* اضحوكة *P.* زنجكارى *T.* مسخره‌لق || Cette comédie n'est qu'un tabarinage بو ملعبه مسخره‌لقدن عبارتدر

TABATIÈRE. Petite boîte où l'on met du tabac en poudre *A.* درج pl. ادراج *P.* درج *T.* قوتو || Tabatière d'or آلتون قوتو garnie de diamans الماس ايله مرصع برعدد قوتو - مجوهر قوتو

TABELLION. Officier qui, dans les juridictions subalternes, fait les fonctions de notaire *T.* نائب كاتبى

TABELLIONAGE. Office de tabellion *T.* نائب كتابتى

TABERNACLE. Tente. Il n'est d'usage qu'en parlant des tentes des Israélites *A.* خباء pl. اخبئة *P.* خرگاه *T.* جركه - اوبه || Retourne, Israel, dans tes tabernacles يا ابناء اسرائيل كندو اوبه‌لركه عودت ايدك - On appelait Le tabernacle du Seigneur, la tente où reposait l'arche d'alliance *A.* خباء الصندوقة الميثاق - Et la fête des tabernacles, une des grandes solennités des Hébreux *A.* عيد الاخبئة

TABIDE. T. de Méd. Qui est d'une maigreur excessive *A.* نحيل pl. نحلاء *P.* لاغر *T.* قورى - ناحل -

TABIS. Espèce de gros taffetas ondé *A.* استبرق مموج *P.* استبرك موجدار *T.* موجلو جانفس || Tabis double, plein جيچكلو جانفس Tabis à fleurs ايكى قاتلو يا تفدلو جانفس

TABLATURE. Arrangement de lettres ou de marques sur des lignes, pour marquer le chant à ceux qui chantent, ou qui jouent des instrumens *A.* ارقام الالحان *P.* ارقام نواها *T.* نغمه ارقام الحانه بافدرق رقمارى || Chanter, jouer sur la tablature تغنى ايتمك ياخود ساز جالمق

TABLE. Meuble ordinairement de bois, posé sur des pieds, et qui sert à divers usages *T.* آياقلو سفره || Table de chêne ميشه آغاجندن مصنوع آياقلو سفره de marbre لوحهٔ رخام ايله پوشيده آياقلو سفره

Table à manger *A.* مائدة - اخونة pl. خوان - صبة *P.* سفرة - خوان - تشت خوان - پشخوان - شيدان *T.* طعام سفره‌سى || Mettre sur table سفره اوزرنده وضع ايتمك Se mettre à table سفره‌ده اوتورمق Sortir, se lever de table سفره‌دن قالقمق - On appelle La première table, la table des maîtres آغا سفره‌سى - باش سفره La seconde table, la table des principaux domestiques ايچ آغالر سفره‌سى - ايكنجى سفره Et la table du commun, celle des valets خدمه سماطى

Bonne table, se dit d'une table bien servie *A.* مائدة عامرة *P.* خوان بلند عنوان *T.* اعلا سفره - عنوانلو سفره || Ce mets se sert aux meilleures tables بو مقوله طعام اعلا سفره‌لره مخصوصدر - On dit aussi Table délicate طعام نفيس Les plaisirs de la table لذايذ اكل طعام

Tenir table. Donner ordinairement à manger *A.* اطعام الاضياف *P.* بمهمان خوراك دادن *T.* مسافره يمك يدرمك || Il tenait table autrefois مقدما مسافرلرى اطعام ايدر ايدى - On dit, Renoncer à la table, pour dire, renoncer aux excès et aux recherches de la table طعام خصوصنده اختيار امساك ايتمك Augmenter sa table تكثير طعام ايتمك Raffiner sur la table نفاست طعامى التزام ايتمك

Table, se dit aussi d'une plaque de métal, d'un morceau de pierre ou de marbre, sur quoi on peut écrire, graver, peindre *A.* لوحة pl. الواح *P.* تخته *T.* تخته || Les tables de Moïse الواح شريعت موسويه Graver sur une table d'airain لوحهٔ نحاس اوزرنده نقش ايتمك

On appelle Tables, les deux lames osseuses qui composent le crâne *A.* جدران القحف - حجرئى *P.* دو ديوار كاسهٔ سر *T.* باش چناغنك يان كميكلرى

Table, signifie aussi, index fait pour trouver les matières ou les mots qui sont dans un livre *A.* فهرس *P.* فهرست *T.* دفتر || Il n'y a point de table à ce livre بو كتابك فهرستى يوقدر Cette table est fautive بو فهرستده خطا وار در Table des matières فهرست ابواب وفصول - فهرست مواد Table alphabétique ترتيب هجا اوزره مرتب اولان فهرست - Il signifie aussi, une feuille, une planche sur laquelle les matières didactiques sont réduites méthodiquement, afin qu'on les puisse voir d'un même coup d'oeil || Table généalogique فهرست نسل ونسب chronologique فهرست اوقات وتواريخ Il enseigne la Grammaire, la Philosophie par tables صرف ونحوى وحكمتى فهرست ترتيبنه وضع ايله تعليم ايدر

Tables astronomiques. Des tables qui contiennent le calcul du mouvement des astres *A.* صحيفة الزيج *P.* زيج *T.* زايچه

Au trictrac, on appelle Tables, les pièces avec lesquelles on joue *T.* طاوله پوللرى

Table, en parlant de certains instrumens de musique, se dit de la partie supérieure de ces instrumens *A.* صفحة *P.* تخته *T*

كمان تختەسی || Table de violon تحته

Table, est aussi un terme dont on se sert en parlant de pierreries taillées de manière que la surface en est plate A. صفيحة P. مصفحاً تراش اولنمش T. تحته || Diamant en table تخته تخته الماس ـ الماس

TABLEAU. Ouvrage de peinture sur une table de bois, de cuivre, etc. A. تصوير pl. تصويرات ـ تمثال pl. تماثيل P. نگار ـ تندس T. تصوير || Un beau tableau تصوير احسن grand كبير الحجم بر قطعه تصوير ـ كبير القطعه بر عدد تصوير Le dessin et l'ordonnance d'un tableau تصويرك رسمى وترتيبى les ombres d'un tableau ظلال تصوير Un tableau de prix ذيقيمت بر تصوير Un cabinet de tableaux تصويرات خزينەسى ـ Il se dit figur. de la représentation vive d'une chose, soit de vive voix, soit par écrit || Il a fait dans son histoire un fidèle tableau des guerres civiles تاليف ايلديكى تاريخده حروب داخليەنك تصويرينى صحت اوزره رسم ايتمشدر Le tableau des passions امراض نفسانيەنك تصويرى Faire un tableau en raccourci des vices et des vertus des hommes بنى نوع بشرك محاسن ومساويسنى على وجه الاجمال تصوير ايتمك

TABLETIER. Celui qui fait des trictracs, des échiquiers, etc. A. مقطّط الالواح النرد P. نردگر ـ ششدرگر T. طاولەجى

TABLETTE. Planche posée pour mettre quelque chose dessus A. رفّ pl. رفوف P. رف T. راف || Mettre des tablettes dans une bibliothèque, pour y ranger des livres كتابلرى ديزمك ايچون كتبخانه ايچنده راف بايدرمق Plusieurs rangs de tablettes بر قاچ قات راف ـ بر قاچ صره راف

On appelle aussi Tablette, les pierres plates, dont on se sert pour terminer les pièces de maçonnerie A. سقيفة pl. سقايف P. تخته سنگ T. تخته طاش قپاقلق

Tablettes. Feuilles d'ivoire, de papier, etc. qui sont attachées ensemble, et qu'on met dans la poche, pour écrire les choses dont on veut se souvenir A. مذكرة || Tablettes garnies d'or صرمەلو مذكرة Écrire sur ses tablettes مذكرەده ثبت وقيد ايتمك

TABLIER. Damier. V. ce mot.

TABLIER. Pièce de toile, de cuir, etc. qu'on met devant soi pour conserver ses habits A. خصار ـ آزرة pl. ازار ـ فوطة P. فوته T. پشتمال || Tablier de cuisine آشجى پشتمالى Tablier à bourse جيبلو فوطه

TABLOIN. Plate-forme faite de madriers, pour placer une batterie de canons A. دكة المدافع P. نشستگاه طوب T. طوب اوتوراغى

TABOURET. Petit siége qui n'a ni bras ni dos A. طارقة T. اسكمله || Tabouret de velours قطيفه پوشيدەلو اسكمله V. aussi Escabeau.

TAC.[1] Maladie contagieuse qui attaque les brebis A. امهية

TAC-TAC. Mot qui exprime un bruit réglé A. طقطقة P. طاقردى T. چقاچق

TACHE. Souillure, marque qui salit A. شائبة pl. شوائب ـ زيتون P. تنفن T. لكه ـ لكه ـ آلايش ـ چرك || Une tache d'huile زيتون لكەسى Cela a fait une tache sur votre habit بو شئ ثوبكى ياغى لكەلتدى

Taches de rousseur. V. Rousseurs.

Tache, se dit aussi des marques qui sont sur la peau ou sur le poil de certaines bêtes A. نمرة pl. نمرات ـ نقطة pl. نقط ـ نكتة pl. نكات P. خال T. بنك || Un chien blanc qui a des taches noires سياه بنكلو بر بياض كلب

Taches, en parlant du soleil, se dit de certains endroits obscurs qu'on remarque avec le télescope sur le disque du soleil A. شامة ـ كلف P. نشانه T. بنك

On dit figur. d'un homme qui cherche à trouver des défauts dans les choses les plus parfaites, qu'il veut trouver des taches dans le soleil كونشده عيب بولمغه چالشور ـ Et d'un ouvrage, d'ailleurs très-bon, qu'il s'y trouve des taches, c'est-à-dire, des choses répréhensibles عيوبدن عارى دكلدر

On dit aussi, La tache du péché, pour dire, la souillure que l'âme contracte par le péché A. دنس الاثم ـ لوث الذنب P. گناه T. چرك گناهك مردارلغى

Il se dit aussi figur., en parlant de tout ce qui blesse l'honneur, la réputation A. نقيصة ـ شين P. آلايش ـ چرك T. لكه ـ اكسكلك || C'est une tache à son honneur, à sa réputation عرض وناموسنه وصيت وشهرتنه موجب شين ونقيصه اولان احوالدندر Il s'imagina que cet affront était une tache qu'il ne pouvait laver que dans le sang de son ennemi دوچار اولديغى رذالتك شين وعارى شستهٔ خون دشمن اولميجه زايل اولميەجغنه ذاهب اولمشدر Cete action est une tache dans sa famille ايتديكى فعل خاندانند بر شين ونقيصه در

TÂCHE. L'ouvrage, le travail qu'on donne à faire *A.* عمل *P.* کار *T.* ایش - ایشلنجک ایش - خدمت || Donner une tâche à des écoliers طلبه‌یه ایش ویرمک Voilà la tâche que je vous donne pour aujourd'hui اشته بو کون ایچون سکا تعیین ایلدیکم خدمت بو در Achever sa tâche برکمسنه خدمتنی اتمام ایتمک

Travailler à la tâche, être à la tâche, se dit des ouvriers qui travaillent à un ouvrage qu'ils ont entrepris en gros *A.* التزام العمل مقطوعاً *P.* بر وجه مقطوع کار در عهده کردن *T.* کوتری بازار ایله ایشلمک || Entreprendre une besogne à la tâche بر ایشی علی وجه المقطوع التزام ایتمک - بر ایشی کوتری بازار ایله ایشلمک Donner un ouvrage à la tâche بر ایشی کوتری بازار ویرمک

On dit figur. Prendre à tâche de faire une chose, pour dire, s'attacher à la faire *A.* عقد القلب - نصب النفس *P.* خود واجب کردانیدن *T.* بر اوزرینه واجب قلمق || Il semble qu'il ait pris à tâche de me ruiner کانّ خرابیّت حالمه نصب نفس ایتمشدر Avez-vous pris à tâche de me contredire? هر شیئده بکا تعریض ایلمکدمی نصب نفس ایتمشسک C'est une affaire qu'il a pris à tâche de faire réussir حصولنه عقد قلب ایلدیکی بر مصلحتدر

Et prendre quelqu'un à tâche, pour dire, s'attacher à le molester *A.* التزام سوء القصد *P.* به بدکاری ورزش نمودن *T.* فلانک خرپالمسنی ایش ایدنمک || Il semble que vous m'ayez pris à tâche غالبا حقمده التزام سوء قصد ایلدک - غالبا بنی خرپالمغی ایش ایدندک

En bloc et en tâche, signifie, en gros et sans entrer en discussion du détail *A.* مجازفة - بالمجازفة *P.* با یکپارگی *T.* طوبدن - بر فاچ اولدرق || Marchander des ouvrages en bloc et en tâche ایشی طوبدن اولدرق بازار ایتمک Entreprendre un ouvrage en bloc et en tâche بر شیئک اعمالیه‌سنی مجازفهٔ التزام ایتمک

TACHÉOGRAPHIE, TACHIGRAPHIE ou **TACHYGRAPHIE.** L'art d'écrire très-vite à l'aide des abréviations *A.* سرعة الکتابة *P.* چاپکنویسی *T.* تیز یازش - چاپکلک ایله یازش || Il y a plusieurs traités de tachigraphie فن سرعت کتابته دائر نیچه تألیفات وار در

TACHER. Souiller, salir, faire une tache *A.* تدنیس - توسیخ *P.* آلاییدن - آلوده کردن - لکه‌دار کردن *T.* لکه‌لتمک || Cela a taché votre habit بو شی ثوبکی تدنیس ایتمشدر Tacher du linge avec de l'encre ثوبی مرکب ایله لکه‌لتمک - Figur. || Il ne faut qu'une méchante action pour tacher la plus belle vie du monde بر فعلهٔ قبیحه اصلح حال ایله سر افراز عالمیان اولمش بر ذاتک نامنی لکه‌دار ایلمکه کافیدر

Taché. *A.* مدنس *P.* آلوده - لکه‌دار *T.* لکه‌لو

TÂCHER. Faire des efforts pour venir à bout de quelque chose *A.* صرف المقدور - بذل المجهود - اقدام - سعی - جهد - جدّ *P.* کوشش نمودن - ورزش کردن - ورزیدن *T.* چالشمق || Il faut tâcher quelque temps, quand on veut réussir بر مصلحته ظفر بولمق مراد اولندیغی حالده بر مدّت صرف مجهود بذل نقدینهٔ سعی واقدام ایتمک اقتضا ایدر - ایتمک لازمه‌دندر Je tâcherai de vous satisfaire تطییب خاطرکه بذل سعی واقدام ایده‌جکم Il tâche de se débarrasser de ses dettes دیونندن خلاص بولمغه چالیشور

Tâcher à. Viser à *A.* قصد *P.* آهنگیدن - آهنگ بستن *T.* بر نسنه‌نک قیدنده اولمق || Je vois bien que vous tâchez à m'embarrasser مصلحتمه احداث موانع قیدنده اولدیغک کون کبی آشکار در Il tâche à me nuire اضرارمه قصد ایدر - طرفمه ایراث مضرّت قیدنده در

TACHETER. Marquer de diverses taches. Il se dit des taches qui sont sur la peau des hommes et de certains animaux *A.* تنقیط - تنکیت *P.* نکته‌دار کردن - پر خال کردن *T.* بنکلتمک - بنکلو ایتمک || Le grand soleil lui a tacheté le visage حرارت شمسک شدّتی چهره‌سنه نقطه‌لر احداث ایتدردی La nature semble avoir pris plaisir à tacheter de blanc et de noir la peau de ce chien بو کلبک تویی قدرتدن سیاه وبیاض بنکلر ایله تنکیت اولندی

Tacheté. *A.* منقط - انمر et pour les animaux particulièrement *A.* ادرخ *P.* نکته‌دار - پر خال *T.* بنکلو

TACHIGRAPHE. Celui qui s'occupe de tachigraphie *A.* سریع الکتابة *P.* چاپکنویس *T.* چاپک یازان

TACITE. Qui n'est point formellement exprimé, mais qui est sous-entendu *A.* ضمنی *P.* سر پوشیده *T.* باشی اورتیلو || Condition tacite شرط ضمنی convention معاهدهٔ - میثاق ضمنی consentement رضای ضمنی - قبول ضمنیّه approbation, aveu تصویب یا اقرار ضمنی

TACITEMENT. Sans être formellement exprimé *A.* ضمناً *P.* بوجه سر پوشیده *T.* باشی اورتیلو اولدرق ‖ Cela n'est pas exprimé dans le traité, mais cela y est compris tacitement بو مادّه درون عهدنامه‌ده مصرّح اولمیوب ضمناً محتویدر

TACITURNE. Qui est de tempérament à parler peu *A.* ساکوت ـ صمّیت ـ سکّیت *P.* خاموش ـ کم گفتار ـ کمگو. قلیل الکلام *T.* آز سوزلو ـ سکوتی مشرب ـ سکوتی ‖ C'est un homme extrêmement taciturne بغایت سکوتی مشرب بر آدمدر

TACITURNITÉ. Humeur, tempérament d'une personne taciturne *A.* قلّة الکلام ـ میل الی السکوت *P.* خاموشی ـ کمگویی *T.* آز سوزلیلق ـ سکوتی مشربلك ـ سکوتیلك ‖ Demeurer dans une grande taciturnité حال سکوت کاملده مداومت ایتمك

TACT. Sens qui reçoit l'impression des objets par le toucher *A.* لمس ـ قوّة لامسة *P.* پرواس *T.* ال دکمه ‖ Le tact est le moins subtil de tous les sens قوّت لامسه‌نك رقّت ونزاکتی عند قوای سائره‌یه نسبت ایله اقلّدر Cela se connaît au tact اللمس معلوم اولور

On dit figur. Avoir le tact fin, Avoir du tact, pour dire, juger finement en matière de goût برکمسنه مذاق دقیق صاحبی نازك مذاق ـ نزاکت مذاق صاحبی اولمق ـ اولمق Avoir le tact exercé, le tact sûr برکمسنه‌نك مذاقی نزاکت مذاقی قوی اولمق ـ آلشیق اولمق

TACTILE. Qui se peut toucher *A.* ملموس ـ ممکن اللمس *P.* پرواسیدنی *T.* ال ایله طوقنیلور ‖ Les esprits ne sont point tactiles ارواح ممکن اللمس دکلدر

TACTIQUE. L'art de ranger des troupes en bataille, de faire des évolutions militaires *A.* فنّ صف ـ فنّ التصفیف الجنود *P.* بستگی لشکر *T.* طابورلر باغلمق ـ طابورلر یصامق فنّی ‖ La tactique des anciens متقدّمین عندنده مألوف ومعتاد اولان فنّ تصفیف عسکر

TAFFETAS. Étoffe de soie fort mince *T.* صندل

TAIE ou TÊT. Linge qui sert d'enveloppe à un oreiller *A.* غطاء المصدغة ـ غطاء النمرق *P.* پوشش نازبالش *T.* یوز یصدیغی اورتیسی

TAIE. T. de Méd. Tache blanche qui se forme quelquefois sur l'oeil *A.* غفانة ـ کوکب *P.* نقطهٔ سپید چشم *T.* کوزه دوشن آق ـ غفانهٔ عینی ازاله ایتمك ‖ Abattre une taie کوزه دوشن آق

TAIE. T. d'Anat. L'enveloppe du foetus *A.* سلا pl. اسلا *T.* صوکٔ ـ اش

TAILLABLE. Qui est sujet à la taille *A.* مکلّف بالخراج ـ متحمّل الجزیة *P.* جزیه‌گذار ـ گزیت‌گذار ـ خراجگذار *T.* کسیم ویرر ـ خراج ویرر ‖ Les gentilshommes, les ecclésiastiques ne sont point taillables رهبان واصلزادگان خراج ایله طائفهٔ رهبان وزمرهٔ کشیزادگان تکلیف ـ مکلّف دکللر در خراجدن معافدرلر Les officiers des Maisons Royales ont le privilége de n'être point taillables خدمهٔ خاصّهٔ ملوك مکلّف خراجگذار اولمقدن معافدرلر ـ بالخراج دکللر در

Il se dit aussi des biens sur lesquels on impose la taille *A.* مکلّف بخراج الارض ‖ En Languedoc, ni les biens nobles, ni les biens ecclésiastiques ne sont taillables فلان مملکتده کرك زمرهٔ اصلزادگان وکرك طائفهٔ رهبانك مالك اولدقلری کرك ارباب حسب ـ املاك خراج ارضدن معافدر ونسبك املاکی وکرك کلیسالرك اوقافی خراج ارض ایله مکلّف دکلدر

TAILLADE. Coupure, balafre dans la chair *A.* جرح ـ قطعة pl. جروح *P.* زخم *T.* یاره ‖ En se rasant, il s'est fait une grande taillade au menton تراش اولنور ایکن اکنکده عظیم بر یاره ایتدی

Il se dit aussi des coupures en long qu'on fait dans de l'étoffe, dans des habits *A.* شقّ ـ قدّ ـ قطع *P.* بریدگی *T.* اوزونلغنه برتمه ‖ Il a fait une grande taillade dans cette étoffe بو قماشده بر شقّ عظیم ایتمشدر

TAILLADER. Faire des balafres sur la peau ou dans les chairs *A.* تجریح ـ جرح *P.* زخم زدن *T.* یاره‌لمق ‖ On lui a tailladé le visage چهره‌سنی یاره‌لدیلر

Il se dit aussi des coupures qu'on fait dans de l'étoffe *A.* تقطیع ـ تشقیق ـ تقدید *P.* بریدن *T.* شکلیدن ـ اوزونلغنه یرتمق

TAILLADÉ. *A.* مقدود ـ مجروح *P.* زخم خورده *T.* یاره‌لنمش *A.* مشقوق *P.* شکلیده ـ بریده *T.* یرتلمش

TAILLANDERIE. Art du taillandier *A.* صنعة الحدّاد *P.* آهنگری *T.* دمورجیلك

On comprend aussi sous ce nom tous les ferremens que fait un taillandier *A.* pl. آلات حدیدیّة *P.* آلات آهنین *T.* دمور آلتلری ‖ Une caisse de taillanderie آلات حدیدیّه صندیغی

TAILLANDIER. Ouvrier qui fait toute sorte d'outils pour les

charpentiers, les laboureurs, etc. *A.* حدّاد *P.* آهنگر *T.* دمورجی

TAILLANT. Le tranchant d'un couteau, d'une épée, etc. *A.* حدّ ـ شفرة *P.* شفر *T.* آغز ـ جالم یری || Aiguiser le taillant d'un couteau بچاغڭ خدینی احداد ایتمك ـ آغزینی بیلەمك

TAILLE. Le tranchant d'une épée. V. Taillant.

TAILLE. La manière dont on coupe certaines choses. Ainsi on dit: La taille des arbres *A.* تشذیب *P.* پیراستگئ درخت *T.* بودامه || Ce jardinier entend bien la taille des arbres بو باغچوان فنّ تشذیب اشجاره ماهر در

La taille d'un habit *A.* تقطیع *P.* برش *T.* کسیم ـ بچم || La taille de cet habit-là ne vaut rien بو جامدنڭ کسیمی فنا در ـ کسیمی ایشه یرامز ـ On dit, qu'un habit est galonné sur toutes les tailles, c'est-à-dire, sur tous les endroits où il est taillé بو جامدنڭ کافهٔ مقاطعنده شرید چکلمشدر

La taille des pierres *A.* نحت الاحجار *P.* تراش سنگ *T.* طاش یونمه || Cet ouvrier entend bien la taille des pierres بو ایشجی فنّ نحت احجاره ماهر در

Il se dit aussi des pierres précieuses || Un lapidaire qui entend bien la taille des diamans نحت الماسه ماهر بر جواهر تراش

La taille des pierreries ذیقیمت طاشلرڭ تراشی

On appelle Pierre de taille, les pierres propres à être taillées *A.* رضام *P.* سنگ تراشیدنی *T.* یونمغه کلور طاش

La taille d'une plume *A.* قطع ـ اقتطاط *P.* برش *T.* کسیم || La taille de cette plume ne vaut rien بو قلمڭ قطعی فنا در

Taille. T. de Chirur. Opération par laquelle on tire les pierres de la vessie *A.* انبزال المثانة ـ خرق المثانة *P.* شکاف آبدان *T.* قاوغی یارمه || La taille est dangereuse dans le grand froid et dans le grand chaud انبزال مثانه برد وحرّڭ شدّتی وقتنده تهلکەلو در Il est mort dans l'opération de la taille خرق مثانه اثناسنده وفات ایتمشدر

Taille. La stature du corps *A.* قدّ pl. قدود ـ قامة *P.* بالا ـ بالای *T.* بوی ـ بُرز || Grande taille قامت طویله ـ قدّ رفیع ـ بلند قامت معتدله médiocre اوزون بوی ـ ایری بوی ـ قدّ riche اورته بوی ـ بالای میانه ـ قامت متوسّطه moyenne قصه بوی ـ قامت کوتاه ـ قدّ قصیر petite کبیر

En ce sens, il se dit aussi de quelques animaux *A.* جثّة *P.* اندام *T.* چلیم || Un cheval, un chien de bonne taille مطبوع خوش اندام ـ الجثّه بر آت یا بر کلب

Taille. Petit bâton fendu en deux parties égales, sur lequel les marchands marquent par des incisions, la quantité de marchandises qu'ils vendent à crédit *T.* چتله || Prendre à la taille le vin au cabaret میخانەدن چتله ایله اشترای خمر ایتمك

Taille. T. de Finances. Il se dit d'une certaine imposition de deniers qui se lève sur ceux qui n'en sont pas exempts *A.* ضریبة ـ جزیة ـ اخرجة pl. اخراج pl. خراج *P.* گزیت *T.* کسیم ـ On appelle Taille personnelle, celle qui se lève sur chaque personne taillable *A.* جزیة الرأس ـ ضریبة الرأس Et taille réelle, celle qui se lève sur les terres et les possessions *A.* خراج الارض || Être exempt de taille جزیەدن معاف اولمق La taille est haussée, diminuée خراج ترقی یا تنزّل بولدی Receveur, collecteur des tailles اموال جزیەنڭ قابضی یا محصّلی ـ Taille proportionnelle بالمقایسه توزیع اولنان جزیه تحصیلداری

TAILLER. Couper, donner la forme et la grandeur convenable, avec un instrument tranchant. On dit:

Tailler des arbres *A.* تشذیب *P.* پیراستن *T.* بودامق || Tailler des arbres fruitiers dans le temps convenable اشجار مثمرەیی وقت مناسبده تشذیب ایتمك Tailler la vigne dans sa saison کرومی باغی موسمنده بودامق

Tailler un habit *A.* تقطیع *P.* بریدن *T.* کسمك ـ بچمك || Tailler des chemises کوملك کسمك Cet ouvrier taille bien کوزل لباس بچر ـ بو ایشجی کوزل تقطیع ثوب ایدر

Tailler des pierres *A.* نحت *P.* تراشیدن *T.* یونمق || Tailler une pierre pour la faire servir à un bâtiment بناده صرف اولنمق ایچون بر طاش یونمق Tailler un bloc de marbre pour en faire une colonne بر قطعه ستون اعمالیچون مرمر طومروغنی نحت ایتمك ـ On dit aussi, Tailler une pierre précieuse *A.* نحت *P.* پرداختن ـ تراشیدن *T.* یونمق ـ ایشلمك || Tailler un diamant بر الماس طاشی تراش ایتمك

Tailler une plume à écrire *A.* تقلیم ـ قطّ ـ قطع *P.* بریدن *T.* کسمك ـ یونمق

Tailler, se dit aussi de certaines choses qui se coupent en plusieurs morceaux avec le couteau ou avec les ciseaux *A.* تشریح ـ تقطیع *P.* لخت لخت بریدن *T.* طوغرامق ـ دیلم دیلم کسمك || Tailler du pain par morceaux اتمكی طوغرامق ـ دیلم دیلم کسمك

On dit figur. Tailler en pièces une armée, pour dire, la défaire entièrement عسکری سیف قهر ایله جملةً توشیق ایتمك ـ دل کسه قیرمق ـ

On dit proverb. Tailler et rogner, pour dire, disposer des choses à sa fantaisie *A.* فتق ورتق *P.* شکستن وبستن *T.* کسوب بچمك ـ یرتوب سوکمك || Il est maître dans cette maison, il taille et rogne à son gré, comme il veut بو خانه‌ده حکمران مستقل اولمغله کیف ما یشاء فتق ورتق ایدر Nous avons pris des arbitres, qu'ils taillent et qu'ils rognent comme il leur plaira طرفمزدن نصب اولنان حکملر کندو رأی واراده‌لری اوزره مصلحتی کسوب بچسونلر

TAILLER. Faire une incision pour tirer la pierre de la vessie *A.* خرق المثانة ـ تبزیل المثانة *P.* آبدانرا شکافتن *T.* فاوغی یارمق || Il a la pierre, on ne saurait le guérir sans le tailler مثانه‌سنده حصات اولمغله بلا خرق شفایاب اولمیه‌جغی درکار در Il a été taillé deux fois مثانه‌سنی ایکی دفعه یاردیلر

TAILLÉ. *A.* مشذب *P.* پیراسته *T.* بودانمش *A.* مقطع *P.* بریده *T.* بچلمش ـ کسلمش *A.* منحوت *P.* تراشیده *T.* یونلمش *A.* مقلوم

On dit, qu'un homme est bien taillé, pour dire, qu'il est bien fait *A.* حسن التقطیع *P.* مهندم ـ خوش اندام *T.* چلیمی کوزل

TAILLEUR. Celui qui taille les habits *A.* خیاط *P.* درزی *T.* ترزی

TAILLEUR de pierres *A.* نحات *P.* سنگ تراش *T.* طاش یونیجی

TAILLEUR de plumes à écrire *A.* قطاط الاقلام *P.* قلمبر *T.* قلم کسیجی

TAILLIS. On appelle Bois taillis, un bois que l'on met en coupe réglée *T.* نوبت ایله کسیلن اورمان ـ اشجاری || Il est aussi substantif || Il met tant d'arpens de taillis en coupe tous les ans بهر سنه اشجاری قطع اولنه‌جق اورمانك شو قدر دونم یرینی نوبته قور

TAILLOIR. Assiette de bois, sur laquelle on coupe de la viande *A.* لوحة التشریح اللحم *P.* تختهٔ گوشت *T.* ات تخته‌سی

TAIN. Feuille ou lame d'étain fort mince, que l'on met derrière des glaces pour en faire des miroirs *A.* ورق الرصاص الابیض *P.* برگ ارزیز *T.* قلای یپراغی

TAIRE. Ne dire pas, ne pas révéler *A.* کتم *P.* پنهان داشتن ـ نهفتن *T.* صاقلامق ـ کیزلمك || Il vous a bien dit telle et telle chose, mais il vous a tu ce qu'il y avait de principal شونی وشونی بیان ایتمش ایسه ده اصل ماده‌یی سندن کتم ایتمشدر C'est un homme sûr et qui ne dit jamais rien de ce qu'il faut taire امین بر آدم اولوب واجب الکتم اولان شیئی سویلمك احتمالی یوقدر Il sait taire ce qu'il faut taire واجب الکتم اولان شیئلرك کتمی قاعده‌لرینی بیلور

SE TAIRE. Ne pas parler, garder le silence *A.* سکوت ـ صمت ـ اختیار السکوت *P.* خاموشیدن ـ خاموشی کردن *T.* صوصمق || Après avoir dit cela, il se tut شو کلامی سویلدکدنصکره سکوت ایلدی Faites taire ces enfans شو اطفالی اسکات ایله ـ شو چوجوقلری صوصدر

On dit, qu'un homme ne se peut taire d'une chose, pour dire, qu'il la publie partout *A.* عدم الضبط ـ عدم الکف اللسان *P.* پرهیز زبانی نکردن *T.* دیلنی طوتمامق || Il ne peut se taire de la grâce que vous lui avez faite حقنده ایتدیککز لطف واحسانی سویلمکدن کف لسان ایده‌مز

SE TAIRE, signifie aussi, ne point faire de bruit *A.* انقطاع الصوت *P.* خاموشیدن ـ دمبسته شدن *T.* سس کسلمك || Faites taire ces chiens کلابی قطع اصوات ایتدر ـ شو کلبلرك سسنی کس La mer et les vents se turent à la voix de Jésus-Christ حضرت عیسینك امریله امواج ورياح هائلهٔ اصوات منقطع ودمبسته اولمشدر Notre canon a fait taire celui des ennemis طرفمزدن آتیلان طوب دشمن طوبلرینك سسنی کسدردی

TU. *A.* صامت ـ ساکت *P.* خاموش *T.* صوص اولمش ـ صوصمش

TAISSON. Blaireau. V. ce mot.

TALC. Sorte de pierre transparente, qui se lève par feuilles *A.* طلق ـ کوکب الارض *P.* نالك *T.* اورن پولی || On met des feuilles de talc sur les miniatures pour les conserver خرده‌کاری تصویرلری لاجل المحافظه طلق ایله ستر ایدرلر

TALENT. Certain poids d'or ou d'argent dont on se servait anciennement *A.* قنطار *P.* تمن || Talent Romain رومالونك قنطاری

TALENT. Aptitude singulière, naturelle ou acquise, à faire quel-

que chose *A.* معرفت pl. معارف *P.* هنر || Dieu lui a donné de grands talens حق تعالی حضرتلری فلانه معارف جلیله احسان ایلدی || Un talent rare نادر الوجود بر معرفت particulier معرفت مخصوصه || C'est un beau talent que celui de bien parler سلاست نطق وکلام معارف جلیلهدن معدود در || Il n'est pas propre aux affaires du Palais, ce n'est pas son talent امور شرعیهده لیاقتی اولمیوب اول معرفتدن بیبهره در || Il a beaucoup de talent pour la prédication فن وعظ وخطابتده وفیر المعارف بر آدمدر || Il a du talent pour la guerre فن حربده بضاعهٔ هنر ومعرفتی واردر || Il est sans talent بی معرفتدن معارفدن بیبهره در - نصیبدر

On appelle Homme de talent, celui qui possède un talent *A.* ذو المعرفة pl. ذوی المعارف *P.* هنرمند - معرفتشناس *T.* هنرلو

TALER, ou DALER. Monnaie d'Allemagne *T.* قره غروش

TALION. Punition par laquelle on traite un coupable de la même manière dont il a traité les autres *A.* قصاص - قَوَد *P.* شلّه *T.* مثلیله تأدیب || La loi du talion ordonne qu'on fasse souffrir au coupable le même mal qu'il a fait; que l'on crève un oeil à celui qui a crevé un oeil à un autre; que le meurtrier soit puni de mort بر مجرمک ارتکاب ایلدیکی اسائت کندو حقنه بعینها اجرا اولنمق واخرک کوزینی چیقاران جنایتکارک کوزینی کور ایتمک وقاتلی قتل ایتمک احکام قصاصک مقتضاسندندر

TALISMAN. Terme Arabe francisé. Figure, caractère dont la superstition s'est servie chez tous les peuples *A.* طلسم pl. طلاسم pl. طلسمات || La superstition des talismans a un grand cours dans l'Orient طلسمات حقنده اولان اعتقاد باطل اقوام شرقیه بیننده بغایت مشهور وشایعدر

TALISMANIQUE. Qui appartient au talisman *A.* طلسمی

TALLE. Branche qu'un arbre pousse à son pied, laquelle est enracinée, et que l'on sépare du maître pied avec un couteau *A.* بتیلة - بتیل *P.* رستاک *T.* آناسندن آیرلمش آغاج فدانی

TALLER. Pousser des talles *A.* استبتال *P.* رستاک زدن *T.* آناسندن آیریلوب کوک سورمک

TALMUD. Livre qui contient les traditions des Juifs *A.* vul. تلمود

TALON. La partie postérieure du pied *A.* عقب pl. اعقاب - مؤخّر القدم *P.* پاشینه *T.* آیاق اوکچهسی || L'os du talon عظم العقب - آیاق اوکچهسنک کمیکی

On dit à un cavalier, de serrer les talons, pour lui dire, d'appuyer deux coups d'éperon à son cheval *A.* نخس بالمهامیز *P.* مهمیز زدن *T.* مهمیز ایله طوقندرمق

TALON. La partie d'un soulier ou d'une botte, sur laquelle pose le derrière du pied *A.* عقب النعل - مسمت النعل *P.* پاشینهٔ کفش *T.* آیاق قابی اوکچهسی

On dit figur. d'un homme qui en suit toujours un autre, qu'il est toujours à ses talons دائما فلانک اثرینه اقتفا ایدر - ایزندن آیرلمز - ایزینی صالیویرمز - پیرویدر || Et marcher sur les talons de quelqu'un, pour dire, le suivre de près en richesses, en dignité, jusqu'à lui porter ombrage ادّعای مکافئه ایله برابرلشمک ادّعاسیله - بریسنک اثرینه اقتفا ایتمک فلانک ایزی اوزرینه یوریمک

TALON, se dit aussi du fer dont est garnie la partie d'en bas d'une pique, d'une hallebarde, etc. *A.* زجّ pl. زجاج - سنان pl. اسنة *P.* نوگ نیزه *T.* تمرن - حربه

TALONNER. Poursuivre de près *A.* استذناب - تعقیب *P.* عقبگیری کردن - در پس شتافتن *T.* پسنه دوشمک || Les ennemis se retirèrent, et on les talonnait de fort près قویروغنی صالیویرمیوب ایزینی بصدرق قوغهلمق دشمن عسکری متوجّه سمت رجعت اولنجه تعقیب واستذنابنه مسارعت اولمشدر

Figur. Presser vivement jusqu'à l'importunité *A.* تضییق *P.* بتنگ آوردن *T.* صیقشدرمق || Je le talonnerai de si près, que je l'obligerai de me payer اقچهنک اداسنه مجبور ایتدرنجیه قدر فلانی تضییق ایدهجکم

TALUS. Inclinaison que l'on donne à la surface extérieure d'un mur *A.* صبب pl. اصباب *P.* شیب *T.* شیو || Il faut donner plus de talus à cette muraille بو دیوارک شیوینی زیاده ایتملو در

TALUTER. Mettre en talus *A.* وضع على صورة الصبب *P.* شیب ساختن *T.* شیولندرمک

TAMARIN. Fruit du tamarinier *A.* صبّار - حمر - تمر هندی *P.* انباه - خبجه *T.* تمرهندی - هند خرماسی

TAMARINIER. Arbre *A.* شجر الصبّار *P.* درخت انبله *T.* تمرهندی آغاجی

TAMARIS. Plante *A.* طرفاء *P.* درخت گز *T.* ایلغین آغاجی

TAMBOUR. Caisse de forme cylindrique, dont les deux fonds sont de peaux tendues, sur l'une desquelles on frappe avec des

baguettes *A.* طبل pl اطبال *P.* دُهل - تبیر - شندف *T.* طاول || Battre le tambour ایتمک - ضرب طبل ایتمک - اطبال طبل ایتمک طاول چالمق La garnison sortit tambour battant, mèche allumée مستحفظین قلعه طبلزنان واللرنده فتیله فروزان اولدیغی حالده قلعه‌دن خروج ایتمشلر در

TAMBOUR DE BASQUE. Sorte de petit tambour couvert d'une seule peau, garni de lames ou de grelots, et dont on joue avec le bout des doigts *A.* دق pl. دفوف *P.* دف *T.* دف - دائره || Danser avec un tambour de basque à la main الده دف طوتارق رقص ایتمک

TAMBOUR, se dit aussi de celui dont la fonction est de battre le tambour *A.* طبّال *P.* طبلزن - دهلزن *T.* مهتر - طاولجی || On envoya un tambour sommer la place, demander l'échange des prisonniers قلعه‌یی استیمانه دعوت ایچون یاخود اسرا مبادله‌سنی تکلیف ایچون بر نفر طبلزن ارسال اولندی

TAMBOUR, T. d'arts. Instrument d'une forme circulaire sur lequel est tendue une toile pour y exécuter à l'aiguille différens dessins de broderie *T.* سوزنیجی قلبوری

TAMBOUR, en termes d'Anatomie, se dit du tympan de l'oreille. V. Tympan.

TAMBOURIN. Espèce de petit tambour, sur lequel on bat d'une seule main *A.* کوبة *P.* تنبک *T.* دبلک

Il se dit aussi de celui qui joue du tambourin *A.* ضرّاب الکوبة *P.* تنبکباز *T.* دبلکجی

TAMBOURINER. Battre le tambour ou le tambourin *A.* اطبال - ضرب الطبل - ضرب الکوبة *P.* دهل زدن - تنبک زدن *T.* طاول چالمق - دبلک چالمق

TAMBOURINEUR. Celui qui tambourine. V. Tambourin.

TAMIS. Espèce de sas qui sert à passer des matières pulvérisées *A.* منخل pl. مناخل *P.* پرویزن *T.* الک || Tamis fin, gros انجه یا قبا الک - منخل دقیق یا غلیظ

TAMISER. Passer par le tamis *A.* نخل - تنخیل *P.* بیختن - تنخیل *T.* الکدن کچورمک - الدمک || Tamiser de la farine اون الدمک - دقیق ایتمک

TAMPON. Bouchon, morceau de bois servant à boucher un tuyau, un muid, ou quelque autre sorte de vaisseau *A.* صماد - سداد *P.* سپوخ *T.* طاپه || Tampon de liége, de bois منتار واغاج طاپه

TAMPONNER. Boucher avec un tampon *A.* صمد - اصماد - سدّ بالصماد *P.* سپوخ زدن *T.* طاپه اورمق || Tamponner une cruche d'huile یاغ دستیسنه طاپه اورمق

TAMPONNÉ. *A.* مصمود *P.* سپوخ زده *T.* طاپه‌لو

TAN. Écorce de chêne moulue, dont on se sert pour tanner les cuirs *A.* دبغ - دباغ - غبار البلوط *T.* پلاموت توزی || Peler de jeûnes chênes pour en faire du tan پلاموت توزی یاپمق ایچون تازه میشه فدانلری تقشیر ایتمک

TANCER. Réprimander *A.* تعزیر - عتاب *P.* سر زدن - سرزنش کردن *T.* آزارلمق || Il fut tancé par son supérieur سرکرده‌سی طرفندن مظهر تعزیر وعتاب اولمشدر

TANCÉ. *A.* معاتب *P.* سرزنش کرده *T.* آزارلنمش

TANDIS QUE. Pendant que *A.* بین ذلک - علی حین *P.* وقتیکه - آنگه که - بهنگامی که *T.* ایکن - اثناده || Tandis que vous y êtes سن اولطرفده ایکن Vous faites fort bien, tandis que vous êtes encore jeune, d'apprendre des langues هنوز حداثت سنک وار ایکن تحصیل السنه‌یه اقدام ایتسه‌ک محض اصابت ایتمش اولورسک

TANGAGE. T. de Mar. Balancement d'un vaisseau de l'avant à l'arrière, et de l'arrière à l'avant alternativement *A.* نغشان السفینة *T.* کمینک بری اوته چالقنمسی

TANGENTE. T. de Géom. Ligne droite qui touche une courbe en quelqu'un de ses points *A.* خطّ ملاقی

TANGUER. T. de Mar. Il se dit d'un vaisseau qui éprouve le balancement du tangage *A.* انتغاش السفینة *T.* کمی بری اوته چالقنمق

TANIÈRE. Caverne, concavité dans la terre, dans le roc, où des bêtes sauvages se retirent *A.* جحر pl. اجحار - وجار pl. اوجرة *P.* سمیج - اکنان جانوران *T.* این || Un ours dans sa tanière ایو اینده اولان La tanière d'un lion جحر اسد - عرین - اسد اینی - ارسلان یتاغی

TANNER. Préparer les cuirs avec le tan *A.* دبغ - دباغة *P.* پوست پیراستن *T.* دری‌یی سپیلمک || Tanner des cuirs de vaches اینک طوبارلرینی دباغت ایتمک

Il signifie aussi, fatiguer, ennuyer. Dans ce sens il ne se dit qu'en cette phrase, C'est un homme tannant *A.* معجز *P.* بیزارساز *T.* بزدربجی

TANNÉ. *A.* مدبوغ *P.* پیراسته *T.* سپیلنمش

TANNERIE. Lieu où l'on tanne les cuirs *A.* مدبغة *P.* پیراهشگاه

طبافخانه .T دباغخانه ـ پوست

TANNEUR. Ouvrier qui tanne les cuirs .A دبّاغ pl. دبّاغين .P طباق .T پيراهشگر ـ پوستپيرا

TANT. Adverbe de quantité .A رُبّ .P چندين ـ اينقدر .T نيچه نيچه ـ نيچه ـ اولقدر || Il a tant d'amis qu'il ne manquera de rien اولقدر دوستلرى واردركه هيچ برشيئده ضرورت || Il a tant de نيچه نيچه دوستلرى اولمغله ـ چكەجكى يوقدر bonté, tant de vertu que... اولقدر جودت طبعى وصلاح حالى || Il a tant de richesses qu'on ne les saurait compter اولقدر مالى واردركه دائرۂ تعداد واحصادن خارجدر J'ai été tant de fois chez lui نيچه كرّه خانه‌سنه واردم

Il signifie aussi, en si grande quantité, à un tel excès .A الى .P كذا .T اولقدر چندان || Il mangea tant, qu'il en creva اولقدر طعام ايتديكه پطلدى Tant fut plaidé, qu'ils se ruinèrent de part et d'autre مخاصمه ومرافعه‌يه اول قدر مداومت ايتمشلركه طرفين مضمحلّ وخراب اولمشدر Il ne faut pas tant discourir اولقدر تكلّم ايتمك روا دكلدر

TANT, se dit aussi de toute sorte de nombres qu'on n'exprime point .A كذا .P اينقدر .T شو قدر || Nous partagerons, il y aura tant pour vous et tant pour moi بينمزده لدى المقاسمه سكا شو مقدار وبكا شو مقدار اصابت ايده‌جكدر

Il sert aussi à marquer une certaine proportion, un certain rapport entre les choses dont on parle .A و .P و .T كركَ || Tant plein que vide كرك ـ طلو وبوش ـ تهى وپر ـ مملو وخالى Tant bon que mauvais نيك ـ جيّد وردىٔ طلو وكرك بوش كرك ايو وكرك كوتى ـ وبد Je le sers tant pour lui que pour me faire plaisir فلانك خدمتنى كرك كندوسيچون وكرك حظ نفسم ايچون كوررم Ce n'est pas tant manque de soin, que manque d'argent بو كيفيّت كرك قلّت اهتمامدن اولقدر قلّت اهتمامدن ـ كرك قلّت ديناردن نشأت ايلدى دكل بلكه قلّت ديناره مبنيدر

TANT, signifie aussi, à quel point .A الى هذا .P اينقدر .T اشته اول || بو رتبه‌ده ـ اول درجه‌ده || Tant il était abusé اشته اول درجه‌ده فريفته ومغبون ايدى Tant le monde est crédule اشته خلق بو درجه‌ده چابك اينانور Tant il est difficile d'être modéré dans la bonne fortune وقت بختيارى واقبالده قاعدۂ اعتداله رعايت ايتمك اول درجه‌ده مشكل شيئدر

TANT QUE. Aussi long-temps que .A ما دام .P هر آيينه كه ـ ما دام العمر .T اولدقچه ـ ما دامكه || Tant que je vivrai متنفس انفاس حيات اولدقچه ـ عمرم اولدقچه Tant qu'il occupera cette place, il en remplira bien les devoirs مادامكه اول مسندده مستقرّ اوله واجبات مأموريّتنى ايفاده تجويز قصور ايتميه‌جكى دركار در Tant que le monde durera ما دام الدهر ـ دنيا طوردقچه

TANT PLUS QUE MOINS. À peu près .A تقريباً .P همانا .T قدر || Il a dix mille livres de revenu tant plus que moins مقدارى ـ اون بيك ـ تقريباً اون بيك غروش ايرادى واردر غروش قدر

TANT MIEUX. .A فنعم المطلوب ـ فهو احسن .P به ـ بهتر .T نه اعلا ـ دخى ايو || Le malade a eu une sueur cette nuit, tant mieux خوش بو كيجه مريضه عرق عارض اولمشدر فهو احسن

TANT PIS. .A فبئس المطلوب ـ فهو اشرّ ـ اشرّ على الاشرّ .P بدتر .T فنا || دخى فنا || S'il ne se corrige pas, tant pis pour lui اصلاح نفس ايتميه‌جك اولور ايسه حقنده اشرّ على الاشرّ در

TANT S'EN FAUT QUE... Bien loin que... .A فضلاً عن ـ فضلاً .P دور ازآنكه .T بويله اولمق شويله طورسون || Tant s'en faut qu'il y consente, qu'au contraire il y répugne ان اول بابده راضى اولمق شويله طورسون بالعكس اباتى واردر ـ راضى اولمديغندن فضله اظهار ابائت وامتناع ايدر

SUR ET TANT MOINS. On se sert de cette expression, lorsqu'on paye quelque chose à compte .A على الحساب ـ محسوباً || Il m'a donné cent pistoles sur et tant moins de ce qu'il me devait بكا اولان دينى ايچون على الحساب يوز غروش ويردى ـ دينندن محسوباً

TANTE. La soeur du père ou de la mère. Tante paternelle .A عمّة pl. عمّات .P خواهر پدر .T حاله Tante maternelle .A خالة pl. خالات .P خواهر مادر .T تيزه

TANTÔT, adv. Dans peu de temps, en parlant de la même journée .A بعد ـ سَ ـ سوف .P زود ـ از يك دم .T بر آزدنصكره || Je l'ai vu ce matin, et je le reverrai encore tantôt فلانى بو صباح كوردم بر آزدنصكره ينه كوره‌جكم

Il signifie aussi, il y a peu de temps, mais toujours en parlant de la même journée .A قبيل هذا الآن ـ مستطرفاً ـ آنفاً .P پيش از يك دم .T دميجك || J'ai vu tantôt l'homme

dont vous parlez دیدیککک آدمی دمیجک کوردم

TANTÔT, redoublé, s'emploie pour marquer des changemens fréquens d'un état à l'autre *A.* بعضاً *P.* گاه *T.* بعض کرّه || Il se porte tantôt bien, tantôt mal بعضاً صحیح المزاج وبعضاً علیل المزاجدر || Il est tantôt d'un avis, tantôt d'un autre گاه بر کونه وگاه دیگر کونه رٲی ایدر || Il est tantôt gai, tantôt triste بعض کرّه بشوش وبعض کرّه غمگین ومنقبضدر

TAON. Grosse mouche qui s'attache aux boeufs et aux autres gros animaux *A.* نعرة *P.* مشنج ـ خرمکس ـ خر پشه *T.* اکربجه ـ بوه‌لک

TAPAGE. Désordre accompagné d'un grand bruit *A.* خرشفة *P.* شماطه ـ قرقشد *T.* خرخشه ـ هنگامه

TAPER. On dit, Taper les cheveux, pour dire, les arranger avec le peigne, d'une certaine manière qui les renfle *A.* تنفین الشعر *P.* مويرا بشانه برجسته کردن *T.* صاچی طراق ایله قبارتمق || Elle se tape les cheveux صاچنی طراق ایله قبارذر

TAPINOIS, EN TAPINOIS. Sourdement, en cachette *A.* خفیاً ـ سرّاً *P.* نهانی ـ پس پردهٔ خفا *T.* کیزلوجه ـ مخفیجه

se TAPIR. Se cacher en se tenant dans une posture raccourcie et resserrée *A.* تکمّع ـ تضائل *P.* بر هم پیچیده شدن *T.* بوزیلوب درطوب بورشمق ـ درطوب بوزیلوب سینمک || Se tapir contre une muraille دیوار دیبنده تضائل ایتمک || derrière une porte قپونک وراسنده در طوب بوزیلوب سینمک

TAPI. *A.* متکمّع ـ متضائل *P.* بر هم پیچیده *T.* در طوب بوزیلوب در طوب بورشمش ـ بوزیلوب سینمش

TAPIS. Pièce d'étoffe, ou de tissu de laine dont on couvre une table, un plancher *A.* لبد ـ لبدة pl. الباد pl. لبود *P.* قالی ـ خالی ـ کلیم ـ کچه ـ سجّاده *T.* قالیجه آیاق || Tapis de pied سجّاده || Tapis de Perse عجم قالیجه‌سی آلتنده فرش اولنان سجّاده || Tapis de velours قطیفه‌دن مصنوع قالیجه — On appelle figur. Tapis vert, un endroit gazonné dans un jardin قالیچهٔ سبزرنگ جمن ایله آراسته بر نشیمن

On dit aussi figur. Mettre une affaire, une question sur le tapis, pour dire, la proposer pour en juger *A.* بسط ـ عرض *P.* در میان آوردن ـ در میان کردن *T.* اورته‌یه قویمق

TAPISSER. Revêtir, orner de tapisserie les murailles d'une chambre *A.* لبس الجدار بالقماش *P.* دیواررا بکالا پوشیدن *T.* بر اوطه‌نک دیوارلرینه قماش قپلامق || Tapisser une chambre بر اوطه‌نک دیوارلرینه قماش قپلامق

TAPISSÉ. *A.* جدار ملبّس بالقماش *P.* دیوار بقماش پوشیده *T.* قماش قاپلو دیوار

TAPISSERIE. Ouvrage fait au métier, et servant à couvrir les murs d'une chambre *A.* لباس الجدار *P.* پوشش دیوار *T.* دیواره قاپلنجق قماش || Tapisserie à personnages دیواره قاپلنمق ایچون اوزرنده ـ قاپلنجق لباس مرجّل صرمه ادم صورتلری ایشلنمش قماش relevée d'or et de soie وایپک ایله ایشلنمش پوشش دیوار

TAPISSIER. Ouvrier qui travaille en tapisserie *A.* لابس الجدار بالقماش *P.* پوشانندهٔ دیوار بکالا *T.* دیواره قماش قاپلایجی

TAQUIN. Mutin, querelleur, contrariant *A.* لجوج *P.* ستیهنده ـ ستیزه‌کار *T.* اونکو || Cet enfant est taquin اونکو بر جوجوقدر

TAQUINEMENT, adv. *A.* باللجاجة *P.* ستیز کارانه *T.* اونکولک ایله

TAQUINER. Avoir l'habitude de contrarier sur de petits objets *A.* لجّ ـ اظهار اللجاجة *P.* ستیهیدن *T.* اونکولک ایتمک

TAQUINERIE. Caractère de celui qui est taquin *A.* لجاجت *P.* ستیزندگی ـ ستیزه‌کاری *T.* اونکولک

TARABUSTER. Importuner par du bruit, par des discours à contre-temps *A.* تصدیع *P.* درد سر آوردن *T.* باش آغرتمق

TARD. Après le temps nécessaire et convenable *A.* بطیئاً ـ متأخراً ـ مستأخراً *P.* دیر *T.* کیچ || Le secours arriva tard امداد کیچ کلدی ـ عسکری بطیئاً واصل اولمشدر || Se lever tard یتاقدن کیچ قالقمق || Les vendanges se feront tard cette année تأخر ـ بو سنهٔ مبارکده باغ بوزومی کیچ اوله‌جقدر ایده‌جکدر

On dit proverb. Il vaut mieux tard que jamais *P.* دیر آید درست آید *T.* کیچ اولسون کج اولمسون

On dit en termes de Pratique, Venir à tard, pour dire, faire quelque acte, quelque opposition en Justice après le temps expiré *A.* اخریاً ـ دبریاً *P.* دیرکاراند ـ پس از وقت *T.* وقتی ایش ایشدن کیچدکدنصکره ـ صاودقدنصکره

TARD, signifie aussi, vers la fin de la journée *A.* عشیّاً ـ فی آخر النهار *P.* دیر ـ در انجام روز *T.* کیچ وقتده || Nous ne pouvons arriver que trop tard آخر نهار وقتنده واصل اوله‌جغز

TARDER. Différer à faire quelque chose *A.* تبطّی ـ تراخی ـ

کیجکمک .T دیر آمدن .P استیخار || On a trop tardé à envoyer ce secours بو امدادک ارسالنده تجویز تراخی وبطائت دقیقهٔ واحده بیله اولندی Il ne faut pas tarder un moment تبطی وتراخی ایتمک روا دکلدر Pour peu que l'on tarde, on laissera passer l'occasion جزئیجه تجویز تراخی وبطائت اولنمق لازم کلسه فوت فرصت اولندجغی درکار در

Il signifie aussi, s'arrêter, ou aller lentement, en sorte qu'on vienne tard A. تلبّث ـ توقّف ـ تأخّر ـ تمکّث ـ مکث || اکلنمک ـ کیجکمک .T برخیدن ـ درنگیدن .P تریّث Où avez-vous tant tardé? بو قدر وقت قنغی طرفده توقّف Allez et ne tardez pas همان کت وجوق اکلنمه Il a bien tardé en chemin ـ اثنای راهده وافرجه مکث ایلدی اکلندی ـ یولده کیجکدی

Tarder, s'emploie aussi impersonnellement, pour marquer que l'on a impatience de quelque chose, et que le temps semble long dans l'attente de ce qu'on souhaite A. استراثة .P صبر از دست ـ کیجکسنمک .T دیده براه انتظار شدن ـ رفتن || کیجکسنمکدن صبر دوکنمک Il me tarde bien que je sois hors d'affaire مصلحتدن خارج اولدیغمدن کیجکسنوب صبرم خانهمک بناسی Il me tarde que ma maison soit bâtie دوکنور تکمیلنه قدر کیجکسنوب صبرم دوکنور

Tardé. A. متبطی .P دیر آمده .T کیجکمش .A ـ ماکث اکلنمش .T درنگیده .P لابث

TARDIF. Qui tarde, qui vient tard A. بطیّ الظهور .P دیر وقتی ـ کیج کلان .T پس از وقت وهنگام ـ پس آمد ـ رس ندامت بطیّ الظهور || Repentir trop tardif کیجکدنصکره کلان Des regrets tardifs پس از وقت وهنگام تأسّفلر

Il signifie aussi, lent A. بطیّ .P اهسته .T آغر || Mouvement tardif آغر طاورانش ـ حرکت بطیئه

On appelle Fruits tardifs, les fruits qui ne mûrissent qu'après les autres A. متأخّر الظهور ـ مشخار .P پس رس ـ دیر رس صوکت .T صوکت کلان ـ صوکت طورفنده || Poires tardives طورفنده آرمود

Et terrain tardif, un terrain où les productions sont lentes à venir A. ارض بطیّ الانبات ـ ارض کادئة .P زمین دیر زای کیج محصول وبرر زمین .T

TARDIVEMENT. D'une manière tardive A. بالبطائة ـ بطیئاً .P کیجلک ایله .T دیرکارانه

TARE. Déchet, diminution, soit pour la quantité, soit pour la qualité A. نقص ـ نقصان .P کم وکاست .T اکسکلک || J'ai compté tous ces sacs d'argent, il n'y a point de tare, ni pour le compte, ni pour les espèces اشبو اقچه کسهلرینک مجموعنی تعداد ایلدم کماً وکیفاً بر درلو نقصان یوقدر J'y ai trouvé tant de tare بوکا شو قدر نقصان بولدم

Il signifie figur., vice, défaut A. عیب pl. عیوب pl. معایب .P زشتی .T قصور || Ce bois est bon, il n'y a point de tare بو خشب اعلا در بر درلو عیبی یوقدر Vous vous plaignez de ce cheval, quelle tare y trouvez-vous? بو آتدن شکایت ایدرسک نه عیبی C'est un homme sans tare بر عیوب ونقایصدن سالم بر بیعیب وقصور ـ ادمدر

Tare, se dit aussi du rabais ou de la diminution que l'on fait sur la marchandise par rapport au poids des caisses, tonneaux, etc. T. قاب دارهسی

TARÉ. Vicié, gâté A. معیوب .P عیبدار .T قصورلو ـ عیبلو || Marchandises tarées امتعهٔ معیوبه

On dit d'un homme qui a mauvaise réputation, C'est un homme taré A. مذموم ـ معیوب .P رسوا ـ بد نام .T دیللنمش

TARENTULE. Espèce de grosse araignée dont le venin est dangereux A. رتیلاء .P گال ـ غنده .T بوی || Il a été mordu de la tarentule بوی اصریغنه اوغرامشدر

TARER. Causer de la tare, du déchet A. تنقیص الثقل .P کمسنجی آوردن .T بر شیئک آغرلغنه اکسکلک کتورمک || L'humidité a taré ces fruits رطوبت هوا بو یمشلرک آغرلغنه ایراث نقصان ایلدی

Tarer. Peser un vase avant d'y mettre quelque chose T. بر قابک دارهسنی آلمق

On dit figur. Tarer la réputation de quelqu'un, pour dire, nuire à sa réputation A. ایراث النقیصة ـ ایراث الشین .P بد نامی آوردن .T دیللمک

se TARGUER. Se prévaloir, tirer avantage avec ostentation A. افتخار ـ اعتزار ـ تباهی .P دم زدن ـ بارنامه نمودن .T دم اوکنمک ـ اورمق || Il se targue du pouvoir de son maître افندیسنک نفوذ وقوتیله افتخار ایدر de sa noblesse, de son crédit, de ses richesses اصالت نسب وتبار وعلوّ شهرت واعتبار وکثرت ثروت ویسار ایله افتخار ایدر

TARIÈRE. Outil de fer qui sert à faire des trous dans une

pièce de bois *A.* مثقب *P.* برمه *T.* بورغو || Grosse tarière مثقب كبير

TARIF. Rôle qui marque le prix des denrées, des marchandises, ou les droits d'entrée, de sortie, etc. *A.* برنامج *T.* تعريفه دفترى || Tarif des droits رسوم وعوائد معيّنه‌يى محتوى تعريفه دفترى — On appelle Tarif des monnaies, la table qui marque le prix courant des monnaies اجناس سكه‌نك فياتنى مشتمل تعريفه دفترى

TARIFER. Réduire à un tarif *A.* ترتيب البرنامج *T.* تعريفه دفترى دوزمك

TARIR. Mettre à sec *A.* انزاح - تنزيح - انزاف - انفاد - اغاضة - نكش *P.* خشك ساختن *T.* قورتمق - صويى دوكتمك || Les grandes chaleurs, les grandes sécheresses ont tari toutes les fontaines شدّت حرارت وانقطاع مديد امطار كافّة بالجمله چشمه‌لرى قورتدى - ينابيع وعيونى تنزيح ايتدردى || C'est une source que l'on ne saurait tarir ينبوع بينفاد در - ممتنع الانزافدر

TARIR, au neutre. Être mis à sec *A.* انتزاح - اغتياض - استنفاد - انتكاش *P.* خشك شدن *T.* قوريمق - صويى دوكنمك || Un puits qui ne tarit point بئر عديم الانتكاش - قوريمز بر قويى || Ses larmes ne tarissent point ديده‌سندن اشك چشمى - سيلان ايدن قطرات دموع ممتنع النفاد در - قابل انتزاف واستنفاد دكلدر — Il se dit figur. à l'actif et au neutre || Les bienfaits du prince ont tari la source de nos maux دوچار اولديغمز سيل شديد الجريان مصايب وآفات غلبهٔ نعم وتواطف ملوكانه ايله رهين نفاد اولمشدر || La miséricorde de Dieu est une source inépuisable que l'on ne saurait jamais tarir لطف وعنايت بارى بحر ممتنع الاغتياضدر

TARI. *A.* منزوح - منزوف *P.* خشك شده *T.* قوريمش - صويى دوكنمش

TARISSABLE. Qui se peut tarir *A.* قابل النزوح - ممكن الانتزاح - ممكن النفاد *P.* خشكى امكانپذير *T.* قورور - صويى دوكنور || Cette source-là n'est pas tarissable بو پينار ممكن النفاد دكلدر

TARISSEMENT. État de ce qui est tari *A.* نزوح *P.* خشكى پذيرايى *T.* قوريمه || Le tarissement des puits et des fontaines est l'effet de la grande sécheresse قويلرك وپيكارلرك نزوخنه باعث اولان بارانك انقطاع مديديدر

TAROUPE. Espace qui est entre les deux sourcils, et qui est chargé de poils dans quelques personnes *A.* قرنة الحاجبين *P.* سر ابروان بهم پيوسته *T.* قاش چاتمه‌سى - چاتمه || Arracher la taroupe avec de petites pincettes قاش چاتمه‌سنى جمبستره ايله يونمق — Celui qui a la taroupe chargée de poils, s'appelle *A.* اقرن - مقرون الحاجبين *P.* ابرو پيوسته *T.* چاتق قاشلى

TARSE. T. d'Anat. Le coude-pied. V. ce mot.

TARTANE. Petit bâtiment dont on se sert dans la Méditerranée *T.* طراته

TARTARE. Enfer des Grecs et des Romains *A.* سقر

TARTAREUX. Qui a la qualité du tartre *A.* عكرى - عكر *P.* دردناك *T.* طورطيلى || Les parties tartareuses d'une liqueur مايعاتدن بريسنك اجزاى عكريه‌سى

TARTRE. Dépôt terreux et salin du vin *A.* عكر الخمر - دردى الخمر *P.* درد باده - لاى شراب *T.* شراب طورتيسى || Les vins de Champagne n'ont guères de tartre شامپانيا باده‌سنده طورطى يوقدر || Huile, sel de tartre شراب طورطيسى ياغى يا طوزى || Crème de tartre قريم تارتار - شراب طورطيسى

TARTUFE. Faut dévot, hypocrite *A.* متعابد *P.* صوفى زرفكار *T.* يلاندن صوفى

TARTUFERIE. Caractère ou action du tartufe *A.* تعابد *P.* زرفكارى - زرق *T.* يلاندن صوفيلق

TAS. Monceau, amas de quelque chose *A.* كودة pl. اكواد - كومة pl. اكوام - كثبة - ركام - كداسة pl كداسات *P.* توده *T.* كومه - يغين || Tas de foin اوتلق كومه‌سى de gerbes كداسهٔ حصيده - بيچلمش غله يغينى Gros tas كومهٔ جسيمه

FAIRE UN TAS. *A.* تكويد - تكويم *P.* برنهيدن *T.* بيغمق - بيغدرمق - كومه ياپمق — Faire un tas de mensonges, de friponneries بر كومهٔ اكاذيب ودوباره خلق ايتمك

TAS, se dit aussi d'une multitude de gens amassés ensemble. Il ne se dit guère qu'en mauvaise part *A.* شرذمة pl. شراذيم *P.* گروه *T.* بلوك || Un tas de filous, de fainéans برشرذمهٔ طرّاران وبر گروه كاهلان وبيكاران

TASSE. Vase qui sert à boire *A.* مشربة *P.* كاسه *T.* برداق || Tasse de cristal بللور برداق - كاسهٔ بلورين de porcelaine ساقسونيا كارى برداق Boire à pleine tasse طولو برداق ايله ايچمك

Il se dit aussi des gobelets dans lesquels on prend du thé, du café, etc. *A.* فنجانة ـ سوملة ـ قدح pl. اقداح *P.* ساغر ـ بر فنجان *T.* فنجان ـ پنگان || Prendre une tasse de café قهوه ایچمك

TASSER. Mettre des choses en tas. V. au mot Tas, Faire un tas || Tasser du blé حنطه ییغمق

TASSER, au neutre. Croître, multiplier *A.* ربعان ـ اراعة *P.* برومندی یافتن *T.* برکتلنمك ـ کورلنمك || Cette giroflée a bien tassé بو شببوی چیچکی کرکی کبی کسب ربعان ایتمشدر

TÂTER. Manier doucement *A.* مس ـ ملامسة ـ لمس *P.* پرواسیدن *T.* ال دکورمك ـ ال ایله یوقلمق || Tâtez cette étoffe بو ثوبی الـك ایله یوقله

TÂTER LE POULS. *A.* مسّ النبض *P.* نبض گرفتن *T.* نبضی یوقلمق — On dit figur. Tâter quelqu'un, pour dire, le sonder, essayer de connaître ses sentimens *A.* استمزاج *P.* نبضگیری کردن *T.* نبضنی یوقلمق || Je l'ai tâté sur cette affaire, et je n'ai pu savoir ce qu'il en pense فلانی بو خصوصده استمزاج ایلدم لکن ما فی الضمیرینی آکلایه‌مدم

On dit d'un homme qui ne peut s'appuyer fortement en marchant, qu'il tâte le terrain *A.* تسرّوك *P.* سست پایی کردن *T.* فرسز یوریمك ـ قبلوبغه کبی آغر آغر یوریمك

Et figur. Tâter le terrain, pour dire, agir avec précaution, avec circonspection *A.* عمل بالتأنی *P.* آهسته آهسته رفتن *T.* صورت احوالی یوقلیدرق آغر آغر یوریمك || Il ne faut pas se hâter dans cette affaire; tâtez d'abord le terrain بو خصوصده عجله لازم دکل بالتأنی عمل وحرکت ایله

TÂTER. Goûter de quelque chose *A.* تذوّق ـ تلمّق *P.* چشیدن *T.* طاتمق || Tâtez de ce vin-là اول باده‌دن تذوّق ایله ـ اول باده‌یی طادیویر

Figur. Essayer de quelque chose, connaître par expérience ce que c'est *A.* استلذاذ ـ اختبار *P.* جشیدن ـ جاشنی گرفتن *T.* جاشنیسنی آلمق ـ بر شیئك دادینی آلمق || Il ne veut plus entendre parler de procès, il n'en a que trop tâté دعوالرك جاشنیسنی کرکی کبی آلمش اولمغله فیما بعد دعوانك لفظنی بیله دیکلمك استمز || Il lui faut laisser tâter le métier de soldat فلانه جنکجیلك صنعتنك دادینی آلدرمق اقتضا ایدر

Et essayer de connaître les sentimens d'une personne sur quelque chose *A.* استبطان الضمیر فلان *P.* اندیشهٔ کسی آزمودن *T.* فلانك ضمیرینی یوقلمق || Je l'ai tâté sur cette affaire, il ne s'y veut point engager بو خصوصده ضمیرینی یوقلدم بر وجهله مصلحتی التزام ایتمك استمز

On l'emploie dans le même sens en quelques autres phrases *A.* امتحان ـ تجربة *P.* آزمودن *T.* دنمك || Tâter l'ennemi دشمنی تجربه ایتمك || Tâter le courage de quelqu'un فلانك محك آزمایش وامتحانده ضرب ـ شجاعتنی تجربه ایتمك ایتمك

SE TÂTER. S'examiner, se sonder sur quelque chose *A.* امتحان النفس ـ اختبار النفس *P.* خود آزمایی کردن ـ خودرا آزمودن *T.* کندویی یوقلمق ـ کندویی صندمق || Il s'est tâté là-dessus اول بابده کندویی امتحان ایلدی || C'est une femme qui a un si grand soin de sa santé, qu'elle se tâte continuellement بو خاتونك حفظ صحت خصوصنده دقت واهتمامی زیاده اولمغله لا ینقطع اختبار نفسدن خالی دکلدر

TÂTEUR. Irrésolu, qui tâtonne *A.* متردّد الافکار ـ متذبذب *P.* سست رای *T.* زاینده فرارسز || C'est un tâteur éternel avec qui on ne peut rien conclure دائما متردّد الافکار اولمغله عدال ـ کندوسیله بر درلو مصلحت بتورمنك یولی یوقدر وتردّد اوزره اولمغله

TATILLON. Celui qui tatillonne *A.* نجّاث عن العبثیات *P.* هرزه جو *T.* هیچ مقولەسی شیلری آراشدریجی

TATILLONAGE. Action de tatilloner *A.* نجث عن العبثیات *P.* هرزه جویی *T.* هیچ مقولەسی شیلری آراشدرمه

TATILLONER. Entrer mal à propos dans toute sorte de petits détails *A.* تنجّث عن العبثیات *P.* هرزه جویی کردن *T.* هیچ مقولەسی شیلر ـ هیچ مقولەسی شیلری آراشدرمق ایله اوغراشمق

TÂTONNEMENT. Action de tâtonner *A.* تعییث *P.* جستجویی *T.* بیپرواس ال یورداملیه آراشدرمه

TÂTONNER. Chercher dans l'obscurité en tâtonnant *A.* تعییث ـ طلب بلمس الید *P.* بیپرواس جستجو کردن *T.* ال یورداملیه آراشدرمق || Je tâtonne pour voir si je trouverai l'endroit où j'ai mis mon livre کتابی قودیغم یری بولمق ایچون ال یورداملیه آراشدرمقده یم

MARCHER EN TÂTONNANT. Tâter avec les pieds et les mains pour se conduire plus sûrement *A.* مشی بالتعییث ـ خبط عشوا *P.* گوالنده رفتن *T.* ایمکلیدرك یوریمك ـ ایمکلمك

TÂTONNER, se dit figur. pour Être irrésolu sur le parti qu'on doit prendre *A.* سستِ رایی ـ عدال الرأی *P.* تذبذب فی الرأی *T.* رایده قرارسزلق ایتمك نمودن || Il est incertain en toutes choses, il ne fait que tâtonner هر شیده شك وشبهه‌سی اولمغله رایده تذبذب وعدالی درکار در

TÂTONNEUR. Celui qui tâtonne *A.* معیث *P.* جوینده بیپرواس *T.* ال یورداميله آراشدریجی

À TÂTONS. En tâtonnant dans l'obscurité *A.* بالتعییث *P.* بیپرواس *T.* با جستجوی ال یوردامیله آراشدرەرق || Je ne saurais trouver à tâtons ce que vous me demandez استدیکك شیئی ال یوردامیله آراشدروب بولەمم

MARCHER À TÂTONS. V. au mot Tâtonner, Marcher en tâtonnant.

À TÂTONS, signifie au figuré, d'une manière incertaine, irrésolue *A.* بعدال الرأی ـ بتذبذب الرأی ـ بالتذبذب ـ مذبذباً *P.* بخبط العشواء *T.* با سستئ رأی *T.* رایده قرارسزلق ایله || Les philosophes païens cherchaient la vérité à tâtons حکمای جاهلیت حقایق احوالی تذبذب رأی ایله جستجو ایدرلر خبط عشوا ایله آراشدررلر ایدی ـ ایدی

TATOUAGE. Action de tatouer. V. ce mot.

TATOUER. Piquer, barioler son corps de différentes figures et de diverses couleurs *A.* توشیم *T.* دوکون آجمق ـ نغل کسمك

TATOUÉ, *A.* موشم *T.* نغل کسلمش

TAUDIS. Petit logement en mauvais état *A.* حفش pl. احفاش *P.* کازه *T.* ایزبه ـ صلاج || Il loge dans un taudis بر ایز بدده متمکندر

TAUPE. Petit animal qui fouille sous terre *A.* خلد ـ جلذ pl. مناجذ *P.* کورموش *T.* کوستبك ـ کورصچان ـ کوز-زسپل || Le peuple croit que la taupe ne voit goutte خلق اعتقاد ایدر که کوستبك کلیاً اعما در

TAUPIER. Preneur de taupes *A.* صیاد المناجذ *P.* شکاری کورموش *T.* کوستبك آوجیسی

TAUPIÈRE. Morceau de bois creusé, avec une soupape, et qui sert à prendre des taupes *A.* فخازة المناجذ *P.* دام کورموش *T.* کوستبك فپانی

TAUPINÉE, ou TAUPINIÈRE. Petit monceau de terre qu'une taupe a élevé en fouillant *A.* داما pl. دوام *T.* کوستبکك یوەسندن طشره چکوب ییغدیغی طپراق تپه‌سی

TAURE. Jeune vache *A.* عجلة pl. عجول *P.* گوسالهٔ ماده *T.* دیشی بوزاغی

TAUREAU. Le mâle de la vache *A.* ثور pl. ثوار pl. ثیران *P.* گاو نا آخته *T.* بوغه || Taureau sauvage, domestique ثور وحشی یا اهلی

TAUREAU. Signe du Zodiaque *A.* برج الثور

TAUTOLOGIE. T. didac. Répétition inutile d'une même idée en différens termes *A.* تکثیر الکلام بالفاظ المترادفة

TAUX. Le prix établi pour la vente des denrées *A.* سعر pl. اسعار ـ فی مقطوع ـ pl. فیئات مقطوعة *P.* نرخ ـ کانه *T.* نرخ || Le juge de police a mis le taux au pain ضابط بلده فیئات ـ اتمکه نرخ قودی ـ نان عزیزك نرخنی تعیین ایلدی

Il se prend aussi, pour le denier auquel les intérêts de l'argent sont réglés par l'ordonnance. || Prêter de l'argent au taux réglé par l'ordonnance مرابحه حقنه بر موجب نظام تعیین اولنان سعر معلوم ایله اودونج اقچه ویرمك

Il signifie aussi, la somme à laquelle un homme est taxé pour la taille *A.* ضریبة *P.* گزیت *T.* کسیم || Son taux est trop haut اوزرینه طرح اولنان ضریبه حد اعتدالدن زیاده در

TAVELER. Moucheter, tacheter *A.* تنکیت ـ ترقیط *P.* نکته زدن *T.* بنکلتمك || Le peintre n'a pas encore achevé de taveler comme il veut la peau du tigre مصور رسم ایلدیکی قپلانك جلدینی استدیکی کبی هنوز بنکلتمدی

SE TAVELER. *A.* ارقطاط *P.* نکته دار گشتن *T.* بنکلنمك || La peau de cet animal commence à se taveler بو حیوانك دریسی بنکلنمکه یوز طوتدی

TAVELÉ. *A.* ارقط ـ ارقش *P.* نکته دار *T.* بنکلو ـ بنکلنمش || Serpent tavelé حیهٔ رقشا

TAVELURE. Bigarrure d'une peau tavelée *A.* رقطة *P.* نکته داری *T.* بنکلولك

TAVERNE. Cabaret où l'on vend du vin en détail. V. Cabaret.

TAVERNIER. Celui qui tient taverne. V. Cabaretier.

TAXATEUR. Commis qui taxe à la poste les lettres *A.* مقوم اجرة النقل المکاتیب *P.* تعیینساز نقلیهٔ نامها *T.* مکتوبلرك نقلیه‌سی فیئاتنی قویان

TAXATION. Action de taxer. V. Taxer. || La taxation de ce pa-

quet est trop forte بوتحریرات بوخچه‌سیچون وضع اولنان قیمّات بغایت گراندر

TAXATIONS. Certains droits attribués à quelques officiers qui ont le maniement des deniers du roi *A.* pl. عوائد || Il a tant pour ses taxations شو مقدار عوائد مقننّدسی وار در De tout l'argent qui lui passe par les mains, il a cinq deniers par livre de taxations الندن کچن اموالک مجموعندن بهر غروشده شو قدر اقچه عوائدی وار در

TAXE. Prix réglé pour le débit des denrées. V. Taux || Faire la taxe des vivres et de toutes sortes de denrées ارزاقک وبالجمله وبالجمله اجناس - اجناس ذخایرک سعرینی تعیین ایتمک ذخایره نرخ قویمق La taxe de la livre de viande est de tant اتک قیّاتی بهر قیّده شو قدر اقچه در

TAXE. Imposition en argent sur des personnes aisées *A.* ضریبة pl. ضرائب *P.* گزیت *T.* کسیم - ویرکو || On a imposé une taxe sur les aisés ذیقدرت اولنلره ضریبه طرح اولندی

On appelle Taxe de dépens, le réglement fait par autorité de Justice, de certains frais qui ont été faits à la poursuite d'un procès *T.* دعوا مصارفیچون تعیین اولنان مقدار مبلغ

TAXER. Régler, limiter le prix des denrées, des marchandises, etc. *A.* تعیین السعر - تسعیر *P.* وضع القیّات - نرخ نهادن *T.* نرخ قویمق - نرخ کسمک - قیّات قویمق || On a taxé les vivres ذخایرک نرخی کسلدی - اجناس ذخایره تعیین سعر اولندی

TAXER. Imposer une taxe *A.* طرح الضریبة *P.* گزیت انداختن *T.* ویرکو اتمق - ویرکو صالمق || On a taxé la province à tant فلان مملکت اوزرینه شو قدر ویرکو طرح اولندی Chaque village fut taxé à tant de milliers de foin هر بر قریه‌ده ضریبه اولدرق شو قدر بیک قنطار گیاه خشک طرح اولنمشدر

SE TAXER. Se cotiser, fixer une somme qu'on s'engage à donner pour un certain objet *A.* التزام الغرامة *P.* غرامت در عهده کردن *T.* کندو کندویه غرمایه کیرمک || Il s'est taxé lui-même غرمایه کیردی Tous ses amis se taxèrent pour le tirer de prison فلانی حبسدن تخلیص ایچون بالجمله احبّاسی التزام غرامت ایتمشلر در Toutes les villes se taxèrent à l'envi pour subvenir aux besoins de l'État دولتک حوایج ضروریه‌سنه مدار اولمق اوزره جمیع بلاد وامصار التزام غرامتده یکدیگره مسابقت ایدرک بذل سعی واقدام ایتمشلر در

TAXER. Accuser *A.* اتهام - اسناد التهمة - عزو التهمة *P.* بر کس گناه انداختن *T.* فلانک اوزرینه تهمت آتمق - حقنه بخل || On le taxe d'être avare فلانی تهمتلو قلمق Je ne taxe personne هیچ بر کمسنه‌نک اوزرینه اسناد تهمت ایتمم وامساک تهمتنی عزو ایدرلر

TAXÉ. *A.* مسعّر *P.* نرخدار *T.* نرخلو - قیّاتلو

TECHNIQUE. Il se dit des mots propres à un art *A.* اصطلاحی || Mot, expression technique لغت یا تعبیر اصطلاحی

TE DEUM. Hymne de louange et d'actions de grâces *A.* حمدلة - والمحمدة الشکر *P.* دعاء شکرانگی *T.* تشکر دعاسی || On chanta le Te Deum en actions de grâces de la conclusion de la paix مصالحه‌نک انعقادی ایچون دعای شکر ومحمدت قرائت اولندی Les deux armées s'attribuèrent la victoire, et on chanta des deux côtés le Te Deum مقابلدنک ختامنده طرفین عسکری ادّعای غزا برله تشکر دعاسنی قرائت ایتمشلر در

TÉGUMENT. T. d'Anat. Ce qui sert à couvrir *A.* غشاء pl. اغشیة - غشاوة *P.* پوشش *T.* اورتو || Les peaux, les membranes sont des tégumens دریلر وانجه زارلر اغشیه قبیلندندر

TEIGNE. Espèce de gale qui vient à la tête, ordinairement à celle des enfans *A.* علّة القرع *P.* کچلی *T.* کللک علّتی

TEIGNE, se dit aussi d'une espèce de gale qui vient à l'écorce des arbres *T.* آغاج اویوزی

TEIGNE. Espèce d'insecte qui ronge les étoffes, les livres, etc. *A.* عثّة pl. عث - سوس *P.* شپشه - اشپشه *T.* کوه

TEIGNERIE. Hôpital où l'on panse les teigneux *A.* دار الشفاء القرعان *P.* بیمار خانهٔ کچلان *T.* کللر خسته‌خانه‌سی

TEIGNEUX. Qui a la teigne *A.* اقرع pl. قرعان *P.* کچل *T.* کل

TEINDRE. Faire prendre à une chose une couleur différente de celle qu'elle avait *A.* صبغ - تلوین *P.* رنگ زدن *T.* بویامق - مائی‌یه بویامق || Teindre en bleu بویا اورمق - Il se dit aussi des choses qui colorent l'eau et les autres liqueurs où on les jette || Le bois de Brésil teint en rouge l'eau où on le jette برزلیا آغاجی صو ایچنه براغلسه صویی تلوین ایدر Après la bataille, la rivière était teinte de sang ختام ملحمه‌ده ماء نهر جنکدنصکره - رنگ خون ایله ملوّن ورنگبسته ایدی نهرک صویی قان ایله بویانمشیدی

Teint. *A.* مصبوغ ـ ملوّن *P.* رنگدار ـ رنگبسته *T.* بویانمش
بویالو ـ

On dit d'un homme accusé d'avoir commis ou ordonné des meurtres, qu'il est encore teint du sang des malheureux هنوز دماى آلودهٔ خون عجزه ودردمندانـدر ـ بیچارگان ایله مدتا در que ses mains sont teintes de sang ایادئ جور وظلمی آلودهٔ خون ستمدیدگاندر

TEINT, subst. Manière de teindre *A.* صبغة *P.* رنگآمیزی *T.* بویانش || Le grand teint صبغهٔ شبیعه ـ قویو بویانش || Le petit teint صبغهٔ خفیفه

TEINT. Le coloris du visage *A.* لون الوجه ـ لون *P.* رنگ رو *T.* بکز || Teint brun لون اسمر ـ رنگ گندمگون ـ اسمر ـ blanc, naturel لون ابیض یا ذاتی vermeil لون ازهر ـ بکز vif لون نضیر ـ لون باهر النضارة ـ رنگ پر آب وتاب ـ pâle, défait لون خاسف ـ پرلاق بکز ـ رنگ رونقدار ـ بوزوق بکز ـ صولق بکز ـ رنگ پژمرده

TEINTE. Mélange de plusieurs couleurs pour en composer une qui imite celle de l'objet qu'on veut peindre *A.* مشبّع الالوان ـ

Il se dit aussi au figuré || Il y a dans tout ce qu'il dit une teinte d'amour-propre کافّهٔ اقوالنده بر کونه رنگ خود پسندی نمودار وعیاندر

TEINTURE. Liqueur préparée pour teindre *A.* صبغ ـ صباغ *P.* رنگ *T.* بویه || Mettre des étoffes à la teinture بویه ثیابی ـ صبغی ترتیب ایتمک Préparer de la teinture ایچنده باترمق حسن الصبغ بر چوقه Du drap d'une belle teinture بویه یاپمق Ce drap a bien pris la teinture بو چوقه بویه‌یی کرکی کبی ایچدی ـ تشرّب ایلدی

Teinture. T. de Chimie. La solution d'une substance tirée par le moyen d'une liqueur propre à dissoudre *A.* نقاعة ـ ماء الشیٔ *P.* آب چیز نمزده *T.* اصلانتی ـ اصلادلمش ـ الممشوش || Tirer de la teinture des fleurs de pêcher avec de l'eau شفتالو چیچکنک نقاعه‌سنی آلمق Teinture de roses, de corail گل ومرجان اصلانتیسی

Figur. Connaissance superficielle dans quelque science, dans quelque art *A.* علم سطحی *T.* اثر || Il avait déjà quelque teinture de philosophie حکمتدن جزئی بر علم سطحیسی وار ایدی Il n'a pas la moindre teinture de théologie فلادده علم الهیدن اثر بیله یوقدر Avoir une légère teinture des Belles-Lettres ادبیاتدن جزئی بر علم سطحی‌یه مالک اولمق

Il signifie aussi, l'impression que la bonne ou la mauvaise éducation laisse dans l'âme *A.* اثر pl. آثار || Il a été nourri parmi les gens de mauvaise vie, il lui en est demeuré une teinture اخلاق سیئه اصحابی بیننده نشو ونما بولمش بر آدم اولمغله حالا کندوده اثری باقیدر

TEINTURIER. Celui qui exerce l'art de teindre *A.* صبّاغ pl. صبّاغین *P.* رنگرز *T.* بویه‌جی

TEL. Pareil, semblable *A.* مثل هذا *P.* همچنین ـ مانند این *T.* بویله ـ بودکلو ـ بو مقوله ـ بومثللو || Il n'y a pas en ce pays-ci de telles coutumes بو مملکتده بو مقوله عادتلر یوقدر Il n'y a pas de tels animaux بویله حیوانات یوقدر Je ne vis jamais rien de tel بو مثللو شیٔ هیچ کوردیکم یوقدر

Tel que, sert à marquer le rapport, la ressemblance de deux choses que l'on compare *A.* مثل *P.* بسان *T.* کبی ـ عینی || Il est tel que son père پدرینک عینیدر C'est un homme tel qu'il vous faut استدیککز کبی بر آدمدر Cette étoffe est telle que vous la voulez مطلوبکز کبی بر قماشدر

Tel que, s'emploie aussi dans plusieurs phrases où il tient lieu d'un adjectif qui serait joint à Si *A.* الی کذا *P.* اینقدار ـ چندان *T.* اولقدر ـ اول دکلو || Son crédit est tel, que vous devez y avoir beaucoup de confiance اولقدر اعتباری وار در که حقنده کلّی مرتبه امنیت واعتمادک اولسه سزا در Sa mémoire est telle, qu'il n'oublie jamais rien اولقدر قوّت حافظه‌سی وار در که هیچ بر شیٔی ابدی فراموش ایتمز

On dit à peu près dans le même sens, Tel est le caractère des hommes, qu'ils ne sont jamais contents de ce qu'ils possèdent انسانک جبلّتی بویله در که مالک اولدیغی نسندیه ابدی قناعت ایتمز ـ Et proverbialement, Tel maître, tel valet بویله آغانک بویله خدمتکاری اولور Telle vie, telle fin بویله عمرک بویله عاقبتی اولور

Tel que, s'emploie aussi pour exprimer les comparaisons *A.* ک ـ کما *P.* چون ـ مانند *T.* کبی ـ مثال || Il est tel qu'un lion کالاسد ـ ارسلان کبیدر Il est contre les attaques de la fortune tel qu'un rocher contre la fureur des flots ظهور ایدن صدمات فلکیده شدّت امواج دریایه مقاومت ایدر بر سنگ خارا مثالیدر

Tel, se dit des personnes qu'on ne veut marquer qu'indétermi-

nément *A.* فلان fém. فلانة *P.* بهمان *T.* فلان ـ فُلان || Il est tantôt chez un tel, tantôt chez une telle گاه فلان كشينكك ـ وگاه فلان خاتونك خانه‌سنده در — Il se dit aussi des choses *A.* كذا *P.* چيز *T.* فلان شئ

Tel, signifie aussi, quelqu'un *A.* من *P.* آنكس *T.* كشى ـ صغناق || L'orage tombera sur tel qui n'y pense point كمسنه خاطرينه كلميان كمسنه‌نك باشنه نزول ايده‌جكدر Tel fait des libéralités qui ne paye pas ses dettes دينني ويرميان كشى جومرد اولور

Tel, s'emploie aussi par rapport aux choses qu'on a déjà dites *A.* كذا *P.* چنين *T.* بويله ـ بو منوال اوزره || Tel était alors l'état des affaires اولوقتده كيفيت احوال بو منوال اوزره ايدى Tel fut le discours qu'il tint تفوه ايلديكى كلام بو يله ايدى

Tel quel. Plus mauvais que bon, de peu de valeur *T.* اشته اشته بويله بر خانه در || C'est une maison telle quelle بويله

Tel quel, signifie aussi, sans changement, de la même valeur *A.* بعينه ـ بطبقه ـ بمثله *P.* بهمين صورت *T.* عينيله || Nous sommes convenus des articles du marché; le voilà rempli, tel quel عقدك شروطى بالتراضى تنظيم اولنوب اشته عينيله ايفا اولنمشدر

TÉLESCOPE. Nom générique de tous les instrumens d'Astronomie qui servent à observer les objets éloignés *A.* منظرة الاقاصى *P.* دوربين *T.* دوربين

TELLEMENT. De telle sorte *A.* هكذا *P.* بدين گونه كه *T.* اول وجهله كه ـ آنجلين كه || Il est tellement préoccupé que... ذهنى اول وجهله صارمشدر كه

Tellement quellement. D'une manière telle quelle. V. Tel quel.

TÉMÉRAIRE. Hardi avec imprudence *A.* ذو القحمة ـ قحّام ـ اولدم ـ صالدريجى *T.* بى پروا ـ بى باك *P.* لا ابالى پرواسز ـ اولدسى‌يه طاورانيجى || Il est plutôt téméraire que vaillant قحمتى شجاعتندن غالبدر Il faut être bien téméraire pour avancer ce que vous dites ديديككز كلامى در ميان ايتمك ايچون بر ادم زياده‌سيله بى باك وپروا اولملو در Action, discours téméraire بر كردار ياخود بر كلام لا ابالیانه Dessein, démarche téméraire پرواسز بر فكر ونيت يا بر حركت

Les théologiens appellent Proposition téméraire, une proposition hardie, de laquelle on peut tirer des inductions contraires à la véritable doctrine *A.* مسئلة فاحشة || Ce prédicateur avança une proposition téméraire بو واعظ فاحش بر مسئله سرد وبيان ايتمشدر — On appelle Jugement téméraire, le jugement qu'on fait de quelqu'un en mauvaise part, sans être fondé sur de bonnes preuves *A.* حكم فاحش *P.* حكم نا روا *T.* حكم قره قوشى

TÉMÉRAIREMENT, adv. *A.* بالقحمة ـ متقحّماً ـ من غير مبالاة *P.* بى باك ـ بى پروا ـ بيمحابا ـ لا ابالیانه *T.* صالدررق ـ پرواسزلق ايله || Se jeter témérairement au milieu des ennemis ميانهٔ اعدايه لا ابالیانه القاى نفس ايتمك Parler témérairement لا ابالیانه سوق كلام ايتمك

TÉMÉRITÉ. Hardiesse imprudente *A.* عدم المبالاة ـ قحمة *P.* بى باكى ـ بى پروايى ـ بيمحابايى *T.* صالدرش ـ لا ابالیلك ـ پرواسزلق || Il y a plus de témérité en cette action, que de valeur بو فعلده شجاعتدن زياده پرواسزلق وار در

Joint à une épithète d'éloge, il se prend pour Courage *A.* جرائت ـ جسارت *P.* دلاورى *T.* يكتلك ـ بهادرلك || Une noble témérité جرائت محموده

TÉMOIGNAGE. Rapport d'un ou de plusieurs témoins sur un fait *A.* شهادت *P.* گواهى *T.* شاهدلك || Temoignage authentique شهادت معمول بها convaincant, suspect شهادت مسكته شائبهٔ تعريضدن برئ بر شهادت irréprochable يا مظنونه faux يلان شاهدلكى ـ شهادت كاذبه ـ شهادت مزوّره juridique بر وجه شرعى ادا اولنان شهادت ـ شهادت شرعيّه de vive voix لساناً شهادت ـ شفاهاً par écrit تحريراً شهادت Aller en temoignage شهادت ايچون وارمق Être ouï en témoignage فلانك شهادتى مسموع اولمق Recevoir le témoignage de quelqu'un فلانك شهادتنى اخذ ايتمك Cette bataille fut sanglante, selon le témoignage des historiens de ce temps-là اول عصرده ضبط وقايع ايتمش بالجمله مورّخينك اخبار وشهادتنه نظراً ملحمهٔ مذكوره‌ده قتى چوق قانلو دوكلمشدر On a rendu au roi de bons témoignages de vous سنك حقكده نزد پادشاهيده اداى حسن شهادت اولندى

On dit, Il faut toujours rendre témoignage à la vérité, pour dire, Il ne faut point qu'aucune considération empêche de dire vrai حقيقت حالده هر دائم معترف اولمق واجبات اموردندر

On appelle Témoignage de la conscience, le sentiment intérieur de la bonté ou de la méchanceté d'une action *A.* شهادة النفس ـ شهادة القلب ـ المخطرة *P.* گواهئ دل *T.* كوكل شاهدلكى

|| Je m'en rapporte au témoignage de sa conscience فلانك شهادت قلبنه راضى يم L'estime de toute la terre ne sert de rien à un homme qui n'a pas le témoignage de sa conscience pour lui كشينك نفس مخطره‌سى شهادتنى حقنه موافق اولميجه عالمك حرمت واعتبارينه مظهريتى نديبى مفيد در

Témoignage. Preuve ou marque de quelque chose *A.* دليل pl. دلايل *P.* نشانه *T.* نشان || Il ne s'est point enrichi, quoiqu'il en ait eu de grandes occasions; c'est un témoignage de son désintéressement كسب ماله وسيله اوله‌جق عظيم وجسيم فرصتلرده بولنمشيكن متموّل اولمامسى عفت حالنه دليل واضحدر Sa conduite est un témoignage de la pureté de ses intentions سلوك وحركتى خلوص نيتنه دليل وافيدر Il a donné de grands témoignages de sa valeur, de sa probité, de sa fidélité شجاعت وجلادت وراستى وحقانيت وصدق واستقامتنى دلايل واضحه ايله اثبات ايتمشدر Donner des témoignages d'amitié عرض دلايل دوستى ومحبت ايتمك

TÉMOIGNER. Porter témoignage *A.* اداء الشهادة *P.* گواهى بردن *T.* شاهدلك ايتمك || Témoigner contre quelqu'un كمسنه‌نك عليهنه شهادت ايتمك Il ne peut pas témoigner en Justice حضور شرعده اداى شهادت ايلمكه صلاحيتى يوقدر

TÉMOIGNER. Marquer, faire connaître *A.* اظهار - عرض - بيان *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Je témoignerai partout ce que je lui ai vu faire مشهودم اولمش عمل وحركتنى عالمه بيان ايده‌جكم Témoigner de la joie, du chagrin اظهار شادمانى ومسرت ياخود اندوه وكدر ايتمك de l'impatience, de l'inquiétude صبرسزلق ياخود تلاش كوسترمك de l'amitié عرض محبت ايتمك de l'estime عرض ادار حرمت وتعظيم ايتمك Il le témoigna ouvertement بونى اچيقدن اظهار وبيان ايلدى

Témoigné. *A.* مظهر - مبين - معروض *P.* نموده *T.* كوسترلمش

TÉMOIN. Celui qui dépose ce qu'il a vu ou entendu *A.* شاهد pl. شهود - بينة - بينات *P.* گواه *T.* شاهد || Témoin oculaire رأى العين كورديكنه شاهد - شاهد بالمعاينه - معاينةً شاهد auriculaire شاهد بالاستماع - سمعاً شاهد corrompu شاهد بالاطماع reprochable آياردلمش شاهد - افساد اولنمش شاهد attiré جلب اولنمش suspect شاهد مظنون - مذموم - معيوب faux شاهد زور - گواه دروغى - يلان شاهدى sans reproche شاهد عدل - شاهد عارى عيبدن واهمهٔ à gages اجرتلو شاهد Faire ouïr des témoins شاهد ديكلتمك Entendre des témoins شاهدلرى استماع ايتمك - ديكلمك interroger شاهدلرى استنطاق ايتمك examiner شاهدلرك حالنى تفتيش ايتمك reprocher شاهدلرى تعييب وتقبيح ايتمك produire اتيان بينات ايتمك - اقامت شهود ايتمك - شاهد كتورمك confronter شاهدلرى برى برلريله مواجهه ايتمك - برى برلريله يوزلشدرمك Récuser un témoin شاهدى ردّ وجرح ايتمك Témoin à charge, à décharge فلانك خلافنه يا عليهنه يا لهسنه شاهد - برائت ذمتنه شاهد Les témoins ont déposé que... شاهدلر شو وجهله اداى شهادت ايتمشلر كه ... - اخبار ايتمشلر كه La déposition des témoins porte que... اخبار شاهدلرك تقرير وانهالرى شويله - شهود شونى متضمندر كه Les témoins sont uniformes là-dessus اولبابده شاهدلرك تقريرى مطابقدر - شاهدلر متفق الكلامدرلر - Il signifie aussi, ce qui sert à prouver une chose || Telles et telles églises sont les témoins de la piété de nos rois فلان وفلان كليسا ملوك سالفه‌نك ديانتلرينه شاهد در Le Colisée est encore aujourd'hui un témoin de la magnificence Romaine فلان عمارت الى هذا الآن روماليونك عظمت شانلرينه شهادت ايدر Témoin ce qui est arrivé وقوعه كلان حال بوكا شاهد در Témoin ce que dit Aristote حكيم ارسطونك كلامى بوكا شاهد در - On dit d'une chose qu'on a vue soi-même, mes yeux en sont témoins كندو كوزلرم شاهد حالدر - Et par une espèce de serment, Dieu m'en est témoin جناب حق شاهد عدلدر كه - الله بيلور كه

On dit, Prendre quelqu'un à témoin, pour dire, invoquer son témoignage *A.* استشهاد *P.* بگواهى خواندن *T.* شاهدلكه دعوت ايتمك || Je vous prends tous à témoin جمله‌كزدن استشهاد ايدرم

On appelle Témoin muet, une chose qui peut servir d'indice, ou d'une sorte de preuve, dans une affaire *T.* لسان حال ايله شاهد || Son épée ensanglantée, trouvée dans la chambre du mort, fut un témoin muet contre lui فلانك مقتولك اوطه‌سنده بولنان سيف خون آلودى لسان حال ايله عليهنه شاهد در

En témoin de quoi, se dit en termes de Pratique, pour En foi de quoi *A.* تصديقاً على الحال - تأييداً على الحال

TEMPE. La partie de la tête qui est depuis l'oreille jusqu'au front *A.* صدغ pl. اصداغ *T.* طولون || Les coups dans les tempes sont dangereux طولونده اصابت ايدن ضربه‌لر مهلك وخطرناكدر

TEMPÉRAMENT. Constitution du corps, résultante de la nature des humeurs *A.* مزاج pl. امزجة *P.* سرشت || Bon, mauvais tempérament مزاج جيّد يا سيّئ Tempérament flegmatique, mélancolique, bilieux, sanguin, chaud et bouillant مزاج بلغمى يا سوداوى يا صفراوى يا دموى يا حارّ وآتشين violent مزاج سرد مزاج ـ مزاج تند وتيز ـ شديد ـ عنيف Cela fortifie, altère le tempérament بو شئ تقويت يا تغيير مزاجى موّديدر Être d'un tempérament fort et robuste بالطبع قوىّ المزاج اولمق La bile prédomine dans son tempérament ـ مزاجنده صفرا غالبدر امزجه مختلف Les tempéramens sont différens غلبهٔ صفرا وار در ـ وگوناگوندر On dit absolument, Avoir du tempérament, pour dire, être fort porté au plaisir physique de l'amour شهوانىّ المزاج اولمق

TEMPÉRAMENT, en parlant d'affaires, signifie, adoucissement *A.* صورة التعديل والتسوية ـ صورة النعديل *P.* صورت آشتى *T.* اوزلاشدرمه صورتى بخشا || Il y a un tempérament à prendre entre ces deux extrémités اشبو افراط وتفريط بيننده بر صورت تعديل بولنمق ممكندر Proposer divers tempéramens pour concilier des intérêts opposés يكديگره مخالف اولان اغراضك توفيقنه مدار اوله جق گوناگون تسويه وتعديل صورتلرى عرض ايتمك Il faut essayer de trouver un tempérament à cela بو خصوصده بر تعديل وتسويه صورتى بولمنك چاره سنه باقملو در

TEMPÉRANCE. Vertu qui modère les passions et les désirs *A.* اقتصاد || La tempérance est une des quatre vertus cardinales اقتصاد نفس فضايل رئيسهٔ اربعه نك بريدر Les règles de la tempérance قواعد اقتصاد

TEMPÉRANT. Qui a la vertu de tempérance *A.* مقتصد || L'homme tempérant est celui qui règle et qui considère ses appétits suivant la droite raison هواى نفسى اصول عقل سليمه تطبيق ايله تعديل ايدن كشى ارباب اقتصاددن عدّ اولنور

On emploie ce mot en Médecine, pour dire, qui a la vertu de tempérer *A.* مصلح || Poudre tempérante سفوف مصلح

TEMPÉRATURE. La disposition de l'air, selon qu'il est froid ou chaud, sec ou humide *A.* طبيعة الهواء || La température de l'air est douce et agréable en ce pays-là اول مملكتده طبيعت هوا ملايم وجانفزا در est rude, fâcheuse, inégale طبيعت هوا شديد ونا خوشدر واختلاف دائمى اوزره در La température de ce climat est fort humide بو اقليمده هوانك طبيعتى غاية الغايه بارد در

TEMPERER. Modérer, diminuer l'excès d'une qualité *A.* تعديل ـ اصلاح *P.* كمتر كردن ـ سكونت بخشيدن *T.* يومشتمق || Tempérer l'aigre par le doux ـ حامضى حلو ايله تعديل ايتمك اكشى يى طاتلو ايله اصلاح ايتمك Tempérer une ardeur d'entrailles par des tisanes rafraîchissantes حرارت احشايى مياه دوائيّهٔ مبرّده ايله تعديل ايتمك Il s'est élevé un petit vent frais qui a tempéré la grande chaleur du soleil ظهور ايدن ـ ريح خفيف وقرير حرارت هوانك شدّتنى تعديل ايتمشدر يومشاتدى

On dit, Tempérer sa bile, pour dire, réprimer sa colère *A.* تسكين الغضب ـ تعديل الغضب *P.* آتش خشمرا خاموش كردن *T.* اوبكه يى بصدرمق

TEMPÉRÉ. *A.* معتدل *P.* تعديل يافته ـ كمتر شده *T.* يومشامش ـ اعتدال بولمش || Il avait de la sévérité, mais c'était une sévérité tempérée de douceur مزاجنده اولان شدّت لطف وملايمت ايله تعديل اولنمش بر نوع شدّت ايدى Le Gouvernement de Sparte était un gouvernement monarchique tempéré d'aristocratie فلان قومك صورت اداره سى جمهوريّت رؤسا حكومتيله ـ تعديل اولنمش بر حكومت منفرده ايدى Il se dit adjectivement de ce qui tient le milieu entre deux excès || Climats tempérés اقاليم معتدله Air tempéré هواى معتدل Zone tempérée منطقهٔ معتدله

Il signifie figur., modéré, posé, sage *A.* ساكن المزاج *P.* آرميده خو *T.* سكونت طبع ايله مجبول || C'est un homme fort tempéré غايت مرتبه ده سكونت طبع ايله مجبول بر آدمدر C'est un esprit tempéré سكونت ايله مألوف مزاجدر

TEMPÉRÉ, s'emploie aussi substantivement, en termes de Rhétorique, pour désigner un certain degré mitoyen entre le genre simple et le genre sublime *A.* حدّ الاعدال || Cet orateur ne s'élève guère au-dessus du tempéré بو واعظ صنعت وعظده حدّ اعتدالى بر وجهله تجاوز ايتمز

TEMPÊTE. Orage, violente agitation de l'air *A.* خباب ـ خبّ *P.* تندباد *T.* فورتنه || Grande, violente tempête خباب عظيم بيوك وكسكين فورتنه ـ وشديد Un vaisseau agité et battu de la tempête فورتنه اثناسنده دستخوش امواج دريا اولان سفينه La tempête a écarté les vaisseaux, les a jetés sur une telle

côte, les a brisés contre les rochers ظهور ایدن شدید فورتنه سفینه‌لری بری برلرندن تفریق ایتدروب بعضیسی قره‌یه دوشمش وبعضیسی قیا طاشلری اوزرنده شکست اولمشدر

La tempête est apaisée, a cessé فورتنه سکونت بولدی وبر طرف اولمشدر

Il s'est élevé tout d'un coup une furieuse tempête بغتةً بر شدید فورتنه ظهوره کلمشدر V. aussi Orage.

TEMPÊTER. Faire bien du bruit *A.* تصرّخ *P.* غریو بیدن ـ غریو بر آوردن *T.* باغرمق ـ شماطه ایتمک || Il ne fait que crier et tempêter رفع صدا ایله تصرّخدن خالی دکلدر

TEMPLE. Édifice public consacré à Dieu *A.* معبد pl. معابد ـ بیت الله pl. بیوت الله *P.* عبادتگاه *T.* عبادت یری || Les temples du vrai Dieu معابد معبود الحقّ du Dieu vivant بیوت الله حیّ وقیّوم

Il se dit aussi d'un édifice consacré à ce qu'on révère comme Dieu *A.* هیکل pl. هیاکل ـ بیت الاوثان *P.* بتکده ـ شمنخانه *T.* پت یری || Le temple d'Éphèse قریش آطه‌سنده‌کی بتکده Le temple de Jupiter هیکل مشتری Les temples des faux dieux معبود زور اولنلره مخصوص اولان هیاکل

TEMPORAL. Qui a rapport aux tempes *A.* صدغیّ *T.* طولونک

TEMPOREL. Qui passe avec le temps, périssable. Il est opposé à Éternel *A.* فانی ـ دنیویّ *P.* فنا پذیرفتنی ـ جهانی *T.* کچیر ـ فنا بولور ـ دنیانک || Les biens temporels ne doivent pas être comparés à ceux de l'éternité نعم فانیه نعم باقیهٔ سرمدیّه‌یه مقیس اولمز Il ne faut pas comparer les biens temporels aux spirituels نعم دنیویّه نعم روحانیّه‌یه ترجیح اولنمق روا دکلدر ـ Il se dit substantivement de la puissance temporelle des rois || Les rois, quant au temporel, sont indépendans de la puissance spirituelle et de toute autre puissance qui soit sur la terre ملوک وسلاطین من جهة الامور الدنیا مستقل بالرّأی اولوب اولبابده حکومت روحانیّه‌یه وروی زمینده موجود اولان هیچ بر درلو بشقه حکومته تابع دکللر در

TEMPORELLEMENT. Il se dit par opposition à Éternellement *A.* مقارناً بالفنا *P.* فنا پذیر *T.* بر وجه فنا بوله‌جق صورت ایله || Les méchans ne peuvent être heureux que temporellement, et les bons le seront éternellement اهل شرّک مظهر اولدقلری سعادت فنایه مقارندر اهل خیرک ایسه دائمی ومؤبّد اوله‌جغی درکار در À ne considérer les choses que temporellement امور واحوال فنایه مقارنتلری جهتیله ملاحظه اولدیغی حالده

TEMPORISATION. Action de temporiser *A.* تسویف ـ تمهیل pl. تسویفات *P.* دیر سازی *T.* وقتی اوزادوب کیچکدرمه ـ وقتی اوزاتمه ـ

TEMPORISER. Différer dans l'attente d'un temps propre *A.* تسویف ـ تمهیل ـ امرار الوقت بالتسویف *P.* بدیرکاری *T.* وقت اندوختن ـ با پسماندگی وقت گذرانیدن ـ اوزادوب ـ وقت کیچکدرمک ـ وقت قزانمق ـ کیچکدروب || Ne vous hâtez pas, il est bon de temporiser عجله ایتمه تسویف ایدرک وقت قزانمق اولیدر Il y un an qu'il temporise برسنه‌دنبرو تمهیل مصلحت ایله امرار وقت ـ تمهیل ایتمکده در ایتمکده در

TEMPORISEUR. Qui temporise *A.* مسوّف ـ ممهّل *P.* دیرساز *T.* با پسماندگی گذرانندهٔ وقت ـ وقتی اوزادوب ـ وقتی اوزادیجی ـ کیچکدریجی

TEMPS. Durée qui s'écoule depuis un terme jusqu'à un autre *A.* وقت pl. اوقات ـ زمان pl. ازمان pl. ازمنة ـ اوان pl. آونة ـ حین pl. احیان ـ مدّت *P.* هنگام *T.* چاغ || Compter le temps وقتی تعداد وحساب ایتمک Un long temps زمان مدید court وقت قصیر ـ وقت قلیل temps passé *A.* زمان ماضی ـ زمان سابق *P.* وقت گذشته *T.* کچن زمان présent *A.* وقت حاضر *P.* وقت حالی *T.* شمدیکی وقت futur ou à venir *A.* زمان مستقبل ـ وقت آتی *P.* وقت آینده *T.* کله‌جک وقت Le temps s'écoule وقتلر مرور ایدر passe bien vite وقتلر سریع المرور در ـ گذار ایدر La durée du temps امتداد وقت ـ دوام ایّام ـ دوام وقت En même temps اولوقتده ـ در همین وقت ـ همان‌دم Il y a peu de temps عهد قریبدنبرو ـ وقت قلیلدنبرو De temps en temps بعضاً آرالق آرالق ـ گاه گاه ـ وقت بوقت De temps à autre وقتیله ـ مرور زمان ایله Avec le temps آرالقده ـ گاه وبیگاه ـ Le temps est cher, est précieux وقتلر عزیز در وذیقدر وقیمتدر C'est un homme qui ne connaît pas le prix du temps وقتک قدر وقیمتنی بیلمز بر آدمدر Faire un bon usage du temps وقتی لایقی اوزره صرف ایتمک Ménager bien le temps وقتی کما هو اللایق اداره ایتمک Passer le temps à quelque chose وقتی فلان شغل ایله امرار ایتمک Cela demande bien du temps بو شیٔ خیلی وقته محتاجدر Cela consume beaucoup de temps بو ایش وافر وقتک اتلافنه بادی اولور

بو مشغله وافر صرفنه Ce travail me prendra beaucoup de temps — وقتمك اضاعتنه بادى اولهجقدر Le temps découvre la vérité de toutes choses وقت وزمان حقايق احوالى خارجه دهر وزمان كافۀ اشيايى اخراج ايتدرر Le temps dévore tout بر وقت ـ بر وقت اولور كه افنا ايدر Il viendra un temps كلهجك كه Gagner du temps وقت قزانمق — On dit, Dans la nuit des temps, pour dire, dans les temps les plus éloignés, et dont on n'a aucune connaissance certaine ظلمات ازمان ـ غياهب ازمان پيشينده ـ سالفده On dit aussi, Dans le cours des temps, dans la suite des temps مرور ايام وكرور ازمان واعوام ايله

On dit, Avant tous les temps, pour dire, avant la création du monde آفرينشدن اول ـ حدوث عالمدن مقدم

On dit dans le style de l'Écriture, Dans la plénitude des temps, pour dire, dans le temps où Notre-Seigneur est venu accomplir les prophéties ـ من الازل تقدير اولنمش مدتك تكميلنده Et à la consommation des temps, pour dire, à la fin du monde لدى انتهاء الزمان ـ لدى انقضاء الدهور والادوار

On dit, Perdre le temps, ou Perdre son temps, pour dire, faire des choses inutiles *A.* اضاعة الوقت ـ تضييع الوقت *P.* وقترا وقتى ـ وقتى ضايع ايتمك *T.* بيهودگى گذرانيدن ـ عبث يره صرف ايتمك ‖ Je n'ai pas de temps à perdre بيهوده ضايع ـ عبث يره صرف اولندجق وقتم يوقدر ـ اولدجق On dit aussi, Le temps perdu ne se recouvre, ne se répare point ضايع ـ اوقات ضايعه‌نك تلافيسى ممكن دكلدر اولمش وقت بر دخى اله كيرمز

On dit, Passer le temps en attendant, pour dire, se distraire en attendant l'heure marquée حال انتظار اوزره امرار وقت ايتمك — On dit aussi, Passer son temps à ne rien faire, à jouer ـ وقتنى هدر وباطله ولهو ولغوه صرف ايتمك Et passer bien son temps, pour dire, se divertir وقتنى صفاى بال ايله خوش كچورمك ـ كچورمك

Temps, se prend aussi pour Loisir *A.* وقت ‖ Je n'ai pas le temps de vous parler سزكله صحبت ايده‌جك وقتم يوقدر Il est si occupé, qu'il n'a pas le temps de manger شول رتبه‌ده مشغولدر كه طعام ايتمكه وقت بولمز

Et pour Occasion propre *A.* فرصت ـ وقت ‖ Le temps est favorable فرصت موافقدر ـ وقت مساعددر Il n'est pas encore temps de songer à cela بوكا صرف ذهن ايلمنك وقتى دكلدر Prendre bien son temps وقتنى بولمق Laisser passer le temps de faire quelque chose فرصتى فوت ايتمك Attendez à un autre temps وقت آخرك ظهورينه ترقب وانتظار ايله Le temps le permet وقتك مساعى واردر Chaque chose a son temps هر شيئك وقت وساعتى واردر

Temps, Saison propre à chaque chose *A.* وقت ـ موقت ـ موسم موسم *P.* دم ـ هنگام *T.* وقت ـ ايام ‖ Le temps des vendanges موسم باغ بوزومى وقتى ـ قطاف Le temps de la moisson اوراق وقتى ـ دم درو ـ حصاد Dans le temps des perdrix ككلك اوى موسمنده Le carême est un temps de pénitence وقتيدر ـ ايام صيام كفارت ذنوب موسميدر

Il se dit aussi par rapport à l'état où sont les choses pour le gouvernement d'un pays, pour les manières de vivre, etc. ‖ C'était un bon temps بر وقت متيمن ايدى un mauvais temps مناحس ايامدن بر وقت ايدى ـ بر وقت منحوس ايدى Du règne d'un tel prince, c'était un temps heureux فلان پادشاهك دورى بر وقت يمن وسعادت ايدى C'était un temps de troubles بر وقت فتنه واختلال ايدى En temps de paix وقت صلح وآسايشده ـ حضرده وقت سفرده de guerre Dans les temps fâcheux اوقات موحشده difficiles اوقات عسرده وقت كوج وقتلرده ـ ومضايقده Il faut s'accommoder au temps وقت اويمالودر ـ وحاله موافقت لازمدر céder au temps برمقتضاى وحاله تبعيت ايتملودر Se gouverner selon le temps وقت وحاله كوره ـ وقت وحال حركت ايتمك Les temps sont différens اوقات وازمان مختلف وگوناگوندر Ce n'est plus le temps وقتلر وقتى كچدى Le temps n'est plus comme il était ـ بر وقت اولديكه ... Un temps fut que اوّلكى كبى دكلدر الحالة هذه جارى اولان Le temps qui coule بر وقت كلديكه زمانه‌نك ـ وقتك مزاجيدر C'est le goût du temps وقت بو وقتده كوره Cela n'est pas surprenant par le temps qui court زمانيه كوره غريب شى دكلدر ـ غرائبدن عد اولنمز

Temps, se dit aussi des siècles, des différens âges, et par rapport à la chronologie *A.* زمان ـ اعصار pl. عصر ـ عهود pl. عهد pl. ازمنة ـ دور pl. ادوار *P.* هنگام *T.* ايام ‖ Du temps du déluge عهد حضرت زمان طوفانده Du temps d'Abraham ابراهيمده de Moïse عهد موسويده des patriarches زمان مشايخ عظامده d'Auguste فلان قيصرك دورنده Les temps y sont

exactement marqués اوقات وازمان على وجه الصحة اشعار
اولنمشدر Nous n'avons pas vu cela de notre temps عصرمزده
كورلمش شئ دكلدر Ils vivaient en même temps فلان كمسنه‌لر
بر عصرده حياتده ايديلر Il était de mon temps وقتمده موجود
ايدى Les temps héroiques ادوار واعصار - عصر قهرمانان قديم
قهرمانان قديم Les temps inconnus اعصار مجهولة الاحوال

Temps. Terme préfix, échéance *A.* وقت موعود - وعدة || Payer
dans le temps porté par l'obligation تمسكك وعده سنده اقچه‌يى
ادا ايتمك Marquer précisément le temps باصحة تعيين وعده
ايتمك Prévenir, devancer le temps برشيئى وعده سندن اول
وقت موعودك انقضاسندن اول - ايتمك Le temps s'appro-
che وعده‌سى تقرب ايتمكده در Dès que le temps sera venu,
sera échu وعده‌نك حلولى عقيبنده Cet apprenti a fait son
temps فلان عجمى مدت موعوده‌سنى تكميل ايلدى Il n'a
pas fait cela dans le temps بو شيئى وعده‌سنده اجرا ايتمش
دكلدر Elle est accouchée avant le temps وعده‌سندن اول
وضع حمل ايلدى

Temps. Délai *A.* مهلة - مهل *P.* درنگ || Je vous demande
encore un peu de temps pour vous payer اقچه‌كى ادا ايتمك
ايچون بر مقدار مهلت استرم Vous me donnez un temps bien
court و بر ديككك مهلت پك قصه در Prolonger le temps
اوزاتمق - تطويل ايتمك - مهلتى مد ايتمك l'abréger
قصه‌لتمق - مهلتى تقصير ايتمك

Temps, se dit aussi de la disposition de l'air *A.* هواء || Il fait
beau temps هوا لطيفدر mauvais هوا رديئ ونا خوشدر Temps
sec هواى يابس humide هواى رطب - نمناك - ياشلق هوا
pluvieux هواى ممطر orageux يغمور هواسى - هواى بارانى
froid هواى بارد - صوغوق هوا inconstant دوامسز بوره هواسى
Changement de temps هوانك تبدلى Le temps s'éclaircit هوا
هوا مايل گشايش وانكشافدر s'obscurcit, se couvre هوا مايل
- هوا بلود ايله قاپلنمقده در - مايل كدورتدر - اغما در
On dit proverb. Il fait un temps de demoiselle - بولانمقده در
On appelle à la mer Gros temps, un temps - كلين هواسيدر
d'orage بوره هواسى Et un temps de perroquet, un vent frais
سربين هوا

Temps. T. de Grammaire, qui se dit des différentes inflexions qui
marquent dans les verbes le temps auquel se rapportent les actions
dont on parle *A.* زمان || Le temps présent, l'imparfait, le futur
زمان حال زمان ماضى زمان مستقبل

À temps. Assez tôt *A.* في ميقاته - لعصر *P.* بهنگام *T.* وقتنده
|| Vous arriverez à temps وقتنده واصل اوله‌جقسك

Il signifie aussi, pour un temps fixé *A.* موقتا - لوقت ما *P.*
برای چندين وقت *T.* بر وقت ايچون || Baunissement à
temps نفى موقت

Au même temps, En même temps. Dans le même instant *A.* فى
حين واحد *P.* در همين گاه *T.* بر وقتده || Nous sommes
partis au même temps بر وقتده عزيمت ايتمشسز

De tout temps. Toujours *A.* دائما - دائم الاوقات *P.* هر
بار - هر آيينه *T.* هر وقتده || De tout temps la vertu s'est fait
estimer صلاح حال دائم الاوقات شايان حرمت واعتبار در

De temps en temps, De temps à autre. À plusieurs reprises
A. وقتا بعد وقت - حينا بعد حين *P.* گاه گاه *T.* آره‌لق
آره‌لق || Il vient me voir de temps à autre آره‌لق آره‌لق
زيارتمه كلور

En temps et lieu. Dans le temps et le lieu convenable *A.* فى
وقته ومحله *P.* بهنگام وبجا *T.* وقتنده ومحلنده || Je vous
expliquerai cela en temps et lieu بونك شرحنى وقتنده
ومحلنده سكا ايده‌جكم

Suivant le temps, Suivant les temps. Conformément à la cir-
constance *A.* على ما يقتضى الوقت والحال *P.* برمقتضاى
وقت وحال *T.* وقت وحاله كوره || Il faut s'habiller suivant
le temps برمقتضاى وقت وحال اكتساى لباس ايتملو
دائما وقت وحاله كوره Il parle toujours suivant le temps در
صحبت سويلر

TENABLE. Il se dit, en termes de guerre, d'un endroit, d'une
place où l'on peut se défendre *A.* ممكن المحافظة *P.* امكانپذير
محافظه *T.* محافظه اوله بيلور || Cette place n'est pas tenable
بو قلعه ممكن المحافظه دكلدر

Il se dit figur. d'un lieu où l'on peut demeurer commodément
A. ممكن القرار - ممكن الاقامة *P.* نشستنى *T.* طوره‌جق ير
|| Il fait trop chaud ici, la place n'est pas tenable بو طرفده
برودتك افراطى تقريبيله ممكن القرار ير دكلدر

TENACE. Visqueux, qui résiste à la séparation *A.* لازق - لزيق
- ماسك *P.* دوسكن - چسپيده *T.* ياپشقان - ياپشاق ||
Des humeurs tenaces et gluantes اخلاط لازقه ولزجه - ياپشقان
La poix est plus tenace que la cire قطران ويامشك خاطلر

بالمومدن زياده ياپشقاندر

Il signifie figur., avare, qui ne donne rien qu'avec peine *A.* ممسك - جماد الكف - متقفل اليد *P.* تنگدست *T.* الى كليدلو - الى پك - جولاق || Il est extrêmement tenace غاية الغايه ممسك وتنگدستدر

Et attaché opiniâtrement à ses idées, à ses projets *A.* متمسك برايه - معتصم برايه *P.* پيوسته سخت خود براى *T.* عقلنه قورديغى شيئه ياپشوب طوران || C'est un homme fort tenace, et qui ne renonce pas aisément à ce qu'il veut رايبنه متمسك بر ادم اولوب مطلوبندن دكمه حال ايله فارغ اولمز

On dit aussi d'une personne, qu'elle a la mémoire tenace, pour dire, qu'elle n'oublie point ce qu'elle a appris *A.* قوى الحفظ - محكم الحفظ *P.* سخت يادار *T.* قوت حافظه سى پك

TÉNACITÉ. Qualité de ce qui est tenace *A.* لزوق *P.* چسپيدگى - سختى *T.* ياپشقاق || La ténacité des humeurs لزوق اخلاط

Il signifie figur., avarice *A.* جمود الكف *P.* تنگدستى *T.* ال كليدلكى - ال چولاقلغى

Et attachement inviolable à une idée, à un projet *A.* تمسك بالراى - اعتصام بالراى *P.* سخت پيوستگى براى خود *T.* عقله قونيلان نسنديه ياپشوب طورمه

On dit aussi, en parlant de quelqu'un, La ténacité de sa mémoire *A.* استحكام الحفظ - متانة الحفظ *P.* استوارئ ياد *T.* قوت حافظه نك پكلكى

TENAILLES. Instrument qui sert à tenir ou à arracher quelque chose *A.* كلبتان *P.* كلبتان *T.* كلپدن || Des tenailles de maréchal نعلبند كلپدنى

TENAILLE. T. de fortif. Espèce d'ouvrage extérieur composé de deux faces qui forment un angle rentrant *T.* مقص طابيه

TENAILLER. Tourmenter un criminel avec des tenailles ardentes *A.* اذاء بكلبتين *P.* بكلبتان شكنجيدن *T.* كلپدن ايله اذيت ايتمك

TENAILLÉ. *A.* متاذى بكلبتين *P.* بكلبتان شكنجيده *T.* كلپدن ايله اذيت اولمش

TENAILLON. Ouvrage de fortification. Il y en a ordinairement deux, qui se nomment aussi Lunettes. V. ce mot.

TENANCIER. T. de Jurisp. Celui qui tient des terres qui sont dépendantes d'un fief auquel il est dû des cens ou autres droits *T.* بدل شرعى ايله - طاپو ايله متصرف ارض اولان متصرف ارض

Il se dit aussi dans le cens de Propriétaire *A.* صاحب الملك pl. اصحاب الاملاك *P.* ملكدار *T.* ملك صاحبى || C'est un des grands tenanciers du pays بو مملكتده اك بيوك بو مملكتده موجود - اصحاب املاك اولنلردن بريدر اصحاب املاكك ذيقدرتلرندن بريدر

TENANT. Celui qui dans un tournoi, entreprenait de tenir contre toutes sortes d'assaillans *A.* مدافع pl. مدافعين *P.* دفع كننده *T.* طيانيجى || Les tenans et les assaillans مدافعين وصايلين

Il se dit figur. de celui qui défend une personne dans une conversation *A.* حامى *P.* حمايتكار *T.* صاحب چيقان

TENANS ET ABOUTISSANS, se dit des héritages adjacens à une pièce de terre *A.* pl. مضافات pl. ملحقات || Ces deux chemins sont les tenans de cet héritage بو ايكى طريق فلان ملكك ملحقاتندندر

On dit figur., qu'un homme sait tous les tenans et les aboutissants d'une affaire, pour dire, qu'il en sait toutes les circonstances et dépendances فلان مصلحتك كافهٔ دقايق ومزاياسنه بالجمله كيرش وچيقشلرينى بيلور - واقفدر

TOUT EN UN TENANT, TOUT D'UN TENANT, se dit, en parlant d'héritages, pour dire, sans interruption, d'une même continuité *A.* متواصلاً ومتلاحقاً - بلا فاصلة *P.* با همديگر پيوسته *T.* صره واردى || Il a tant d'arpens de terre tout d'un tenant صره واردى شو قدر دونم اراضى يه متصرفدر

TÉNARE. L'enfer, en style poétique *A.* سقر *P.* دوزخ *T.* جهنم

TENDANCE. T. de Phys. Effort que fait un corps pour se mouvoir vers un point quelconque *A.* ارتجاح - رجوح *P.* گرايش *T.* آغمه || La tendance d'un corps vers un centre اجرامك مركز واحده ارتجاحى

Il se prend aussi, pour la simple direction du mouvement *A.* اقبال - توجه *P.* روتابى *T.* طوغريلمه

Il se dit figur. d'une disposition de l'âme qui la dirige vers un certain objet *A.* ميلان - ميل *P.* گرايش درون *T.* كوكل چكلمسى || L'homme a une tendance continuelle au bonheur انسانك كندو سعادت حالنه ميل دائميسى وار در

TENDANT. Qui tend à quelque fin *A.* منتج - موصل *P.* رساننده *T.* كوتوريجى || Une proposition tendante à l'hérésie رفضه موصل بر مسئله Semer des libelles tendans à la sédition

فتنه وفساده منتج اولەجق هجو رسالەلری نشر ایتمك

TENDINEUX. T. d'Anat. Qui a la consistance des tendons *A.* ذو وشیظة || Membrane tendineuse غشای ذو وشیظه

TENDON. Substance compacte, composée de fibres, qui termine les muscles, et qui est plus au moins tendue *A.* وشیظة *P.* كرانكپارهٔ *T.* سر پیامیغ كمیككك ـ كمیككك اوجندەكی قطرداق اوجندەكی كمرتلك

TENDRE. Qui n'est pas dur *A.* لیّن *P.* سست ـ سبك *T.* كوشك ـ یومشق || Du bois extrêmement tendre افراط اوزره سست ولیّن خشبه Bâtir de pierres tendres احجار لیّنه ایله بنا ایتمك Entre les pierres précieuses, il y en a de tendres et de dures جواهر ذیقیمت ایچنده احجار لیّنه واحجار صلبه بولنور

Il se dit aussi de la viande *A.* ناعم ـ ملایم *P.* نرم *T.* یومشق || La viande fraîche tuée n'est pas tendre تازه بوغازلنمش حیوانك اتی ملایم دكل

Et du pain nouvellement cuit *A.* طریّ *P.* تازه *T.* تازه || Manger du pain tendre تازه اتمك یمك

Il signifie figur., sensible, qui est aisément pénétré par les impressions de l'air *A.* سریع الحس || Il est extrêmement tendre au froid برودتده سرعت حسّی وار در

Et délicat. *A.* ناعم ـ لطیف *P.* نرم *T.* یومشق || Avoir la peau tendre بشرهٔ ناعمه صاحبی ـ لطیف البشره اولمق Les jeunes arbres ont l'écorce tendre كنج آغاجلرك قبوغی لطیف اولور

On dit, Dès ses plus tendres années, dès sa plus tendre jeunesse, pour dire, dès son enfance عنفوان عالم صباوتندنبرو Et dans un âge tendre, pour dire, dans une grande jeunesse عهد صباوتده

Et avoir la vue tendre, les yeux tendres, pour dire, avoir la vue délicate et faible *A.* فاتر البصر *P.* خسته چشم *T.* كوزی فرسز

Tendre, signifie aussi figurément, sensible à l'amitié, à la compassion *A.* شفیق ـ حنّان ـ متحنن *P.* مهربان *T.* یوركی یوفقه || Avoir l'âme tendre حنین القلب اولمق || Un ami tendre جان دوستی ـ دوست مهربان ـ محبّ مشفق ـ شفقتلو ـ صزلر

Et sensible à l'amour *A.* رقیق القلب *P.* نازكدل *T.* یوركی یومشق || Il est d'un naturel tendre بالطبع رقیق القلبدر

Il se dit aussi des choses propres à inspirer l'amour *A.* موجب الرقة ـ مهیج العشق *P.* رقت انگیز *T.* یوركی یومشادیجی || Un discours tendre كلام رقت انگیز || رقت كتوریجی ـ Des paroles tendres الفاظ رقت انگیز

Tendre, se dit aussi du ton de la voix *A.* لطیف ـ حزین *P.* جانزدا ـ رقت خیز *T.* یانق || Avoir le son de la voix tendre صدای لطیف ـ صوت حزین صاحبی اولمق

TENDRE. Bander, rendre roide *A.* تمدید ـ مط ـ مطو *P.* تنجیدن *T.* كرمك ـ چكوب سوندرمك ـ قورمق || Tendre une corde یایی كرمك ـ مطو حبل یتمك Tendre un arc ایپی كرمك ـ Tendre les chaînes d'une ville شهرك زنجیرلرینی كرمك Tendre des filets aux oiseaux كروب اوزاتمق ـ چكوب سوندرمك نصب ـ صید طیور ایچون مط شبابیك ایتمك Tendre un piége قوش اولمق ایچون آغ قورمق ـ شبابیك ـ طوزاق قورمق ـ نصب مصید ـ مط مصید ایتمك Et figur. Tendre un piége, un panneau à quelqu'un, pour dire, l'induire à commettre quelque faute فلان كشی‌یه بر دام مكر وفریب نصب كمند اغفال وتغلیط ایتمك ـ قورمق

On dit, Tendre un pavillon, une tente, pour dire, les dresser *A.* نصب الخیمة ـ تطنیب الخیمة *P.* سایبان نشاندن *T.* چادر قورمق

Et tendre un lit *A.* نصب السریر المنام ـ بسط الفراش *P.* تخت خوابگاه نشاندن ـ پستر گسترانیدن *T.* دوشك دوشك سریرینی قورمق ـ دوشەمك

Tendre. Tapisser. V. ce mot || Tendre un appartement بر دائرەنك دیوارلرینه قماش قاپلامق ـ On dit aussi, On a ordonné de tendre dans toutes les rues, pour dire, de tapisser le devant de toutes les maisons جمیع اسواقده بیوت ومنازلك یوزلری قماش قاپلانوب تزیین اولنمسی تنبیه اولنمشدر

Tendre. Présenter en avançant *A.* مدّ *P.* بدرازی كشیدن *T.* اوزاتمق || Tendre la main pour demander l'aumône مدّ ید سؤال ال اوزادوب ـ بالاستكفاف طلب صدقه ایتمك ـ ایتمك Il tendit le cou au bourreau سیف قاطع جلاده مدّ دیلنمك ایلدی Tendre les bras à quelqu'un pour l'embrasser فلانك طرفنه لاجل المعانقه مدّ ساعد اشتیاق ایتمك Tendre les mains au ciel درگاه جناب ربّ العزته جانب سمایه رفع ایادی ـ مدّ ایادی مناجات ایتمك ـ مناجات ایتمك Il était près de se noyer; on lui tendit une corde غرق اولنمغه آز قالمشیكن كندویه بر ایپ اوزاتدیلر ـ

On dit figur. Tendre les bras à quelqu'un, pour dire, lui donner du secours مدّ ايادئ ياورى ومعاونت ايتمك Et lui tendre les mains, pour dire, implorer son secours لاجل الاستمداد مدّ ايادئ مدد خواهى واستعانت ـ ايادئ نياز ايتمك ايتمك

Tendre à. Aller à, se diriger vers *A.* توجّه ـ انعطاف *P.* تافته شدن *T.* طوغريلنمق || A quoi tendez-vous? نيّتك نه مقصدك ندر ـ طرفه معطوفدر Où tend ce chemin-là? بو يول موصلدر ـ نه طرفه متوجّهدر toutes ces choses tendent à leur centre ـ بو شيلرك جملهسى كندو مركزلرى طرفنه معطوفدر متوجّهدر

En ce sens, il se dit aussi au figuré, et s'exprime de diverses manières || Où tendent tous ces tours et détours, tous ces propos? اشبو طولاشقلر وصحبتلر نه يه موصلدر منتجدر ـ Ces disputes ne tendent point à éclaircir la matière اشبو مباحثات ومناقشات مادّهنك كشف وايضاحنه موصل دكلدر Tout cela ne tend à rien بونلرك جملهسى هيچ بر شيئى منتج دكلدر Tendre à la perfection ـ حدّ كماله موصل اولهجق طرفه متوجّه اولمق

Et en parlant d'un homme qui a ses intérêts en vue, que c'est un homme qui tend à ses fins دائما اغراض مخصوصهسنه قاصد بر مقصدى انجق اغراض مخصوصه در ـ آدمدر

On dit, qu'une maladie tend à la mort فلان مرض موته مشرف موتدر Et qu'un malade tend à sa fin منتج موتدر ـ موصلدر

Tendu. *A.* ممدود *A.* متمطى *P.* تنجيده *T.* كرلمش *P.* كشيده *T.* بدرازى اوزانمش ـ On dit figur., qu'un homme a l'esprit tendu, pour dire, qu'il l'a fortement appliqué à quelque chose ذهنى كرلمشدر

TENDREMENT. Avec tendresse *A* برقّة القلب ـ بالحنين *P.* با مهربانى ـ با نازكدلى *T.* يورك صزلمهسيله ـ يوركدن يومشقلغيله || Les mères aiment tendrement leurs enfans مادران كندو اولادلرينه بالحنين والرقّة محبّت ايدرلر Cette femme est tendrement aimée de son mari فلان زوج زوجهسنه بالحنين والرقّة محبّت ايدر Regarder tendrement صورت تحنن ايله حنين ورقّت ايله نظر ايتمك ـ عطف نگاه ايتمك

TENDRESSE. Sensibilité à l'amitié ou à l'amour *A.* حنو ـ حنين ـ رقّة البال ـ شفقت *P.* مهربانى ـ نازكدلى *T.* كوكل صزلمسى ـ يورك يومشقلغى || La tendresse d'un père pour ses enfans پدرك اولادى حقنه حنين وشفقتى

Il s'emploie aussi, pour la passion même de l'amour *A.* عشق ـ هوا *P.* علاقهٔ درون *T.* سوكى || Il a beaucoup de tendresse pour elle بو خاتونه عشق ومحبّتى چوقدر

TENDRETÉ. Qualité de ce qui est tendre. Il se dit des viandes *A.* نعومت ـ ملايمت *P.* نرمى *T.* يومشقلق || La tendreté d'un gigot بودك نعومتى

Il se dit aussi des fruits et des légumes *A.* طراوت *P.* تازگى *T.* تازهلك

TENDRON. Rejeton tendre d'un arbre, d'une plante *A.* شطاء pl. اشطاء ـ فرخ pl. افراخ *P.* نهال تازه *T.* فليز || Les chèvres broutent les tendrons des arbres et des plantes كچى قسمى افراخ اشجار ونباتاتى اكل ايدر ـ اونلر || On dit figur., en parlant d'une jeune fille, que c'est un jeune tendron بو قيز بر نهال نو رسيده در ـ تازه بر نهال در

TÉNÈBRES, pl. Obscurité *A* pl. ظلمات pl. غياهب *P.* تاريكى *T.* قرهكولق || Les ténèbres de la nuit ظلمات ليل Épaisses ténèbres ظلمات كثيفه Dissiper les ténèbres ازالهٔ ظلمات ايتمك ـ Figur. || Les ténèbres de l'idolâtrie, du péché ظلمات عبادت اصنام ياخود ذنوب وآثام de l'ignorance غياهب جهل ونادانى Marcher dans les ténèbres ظلمات ايچنده روانه اولمق Toute cette matière est pleine de ténèbres بو مادّهنك جملهسى ظلمات محضدر L'histoire de la Grèce avant les Olympiades n'offre que des ténèbres تواريخ يونان فلان دوردن مقدّم بسبتون ظلمات ازمان قرهكولقدر Percer les ténèbres des anciens temps قديمهنك ما وراسنه نفوذ ايتمك

TÉNÉBREUX. Sombre, obscur *A.* مظلم *P.* تاريك وتار ـ تار وتور *T.* قرهكولقلى || Les voiles ténébreux de la nuit حجب ليل شديد الظلام ـ Figur. || Les temps ténébreux de l'histoire تواريخ قديمهنك اوقات ظلام آلود مجهولة الاحوالى

On appelle en Poésie l'enfer, Le séjour ténébreux *A.* مأواء الظلام

Ténébreux, au figuré., sombre, mélancolique *A.* منقبض ومتكدّر *P.* غمگين وسيهروز *T.* قساوتلو || Il est sombre et ténébreux ناصيهٔ حالنده آثار انقباض وكدورت ظاهر در ـ منقبض ومتكدّر در

Et celui qui se plait dans les ténèbres, qui cache des intentions criminelles *A.* متسخّم الفؤاد ـ متسخّم *P.* تيره درون *T.* ايچى قره

TÉNESME. Envie continuelle, douloureuse et presque inutile d'aller

à la selle *A.* زحير *P.* زنجه *T.* ایچ آغریسی

TENEUR. Ce qui est contenu mot à mot dans un écrit *A.*
منطوق ـ مضمون || Une sentence dont voici la teneur شویله
ذکری آتی dont la teneur s'ensuit شویله مضمونده بر حکم
مضمونده بر حکم L'arrêt sera exécuté selon sa forme et teneur
صادر اولان امر منطوقی مقتضاسی ورسم مرعی موجبنجه
اجرا اولنه‌جقدر

TENEUR. T. de négoce. On appelle Teneur de livres, celui qui, chez un négociant, porte sur un registre tout ce qui entre dans la caisse et ce qui en sort *A.* کاتب الدفتر *P.* انگاره نویس
T. دفتر کاتبی || Il est important pour un négociant d'avoir un bon teneur de livres بر تاجره کوره استاد وماهر بر دفتر
کاتبنه مالک اولمق اهمّ اموردندر

TÉNIA. Il se dit du ver solitaire *A.* صَفَر *P.* کرم یکتا *T.*
تک صوغلجان

TENIR. Avoir entre les mains *A.* قبض *P.* داشتن ـ گرفتن *T.*
طوتمق || Tenir un livre الده قابض کتاب اولمق une épée
ـ شونی بر ایوجه طوت Tenez bien cela قابض سیف اولمق
قابض زمام اسب Tenir les rênes des chevaux محکم قبض ایله
ـ کمینک دومننی طوتمق le gouvernail d'un vaisseau اولمق
On dit, Tenir un enfant sur les fonts de baptême, pour dire, en être le parrain ou la marraine صبی‌یی رسم معمودیتنده
رسم معمودیتک اجراسنده ـ الده طوتمق

Tenir. Posséder *A.* تصرّف *P.* داشتن *T.* صاحب اولمق
|| Les Mahométans tiennent les plus belles provinces de l'Asie اقلیم
آسیانک اعلای ممالک وایالاتی اهل اسلامک ید
تصرّفنده در Tenir une terre en fief بر ارضه بر وجه مالکانه
بر ملکه بر Tenir un bénéfice en commende متصرّف اولمق
برمنزله کرا une maison à loyer وجه زعامت متصرّف اولمق
ایله متصرّف اولمق

On dit, Tenir quelque chose de quelqu'un, pour dire, l'avoir appris de lui *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || De qui tenez-vous cela? بو خبری کیمدن اخذ ایلدک Je tiens ce secret-là de quelqu'un bien instruit بو سرّی کرکی کبی واقف امور
اولان بر کمسنددن اخذ ایلدم

Et tenir une chose de race, de naissance, pour dire, que c'est une chose qu'on a apportée en naissant *T.* عرق ونسبده
اولمق || Ils sont tous braves dans cette maison-là, ils tiennent cela de race بو خانداندن اولنلرک جملەسی اصحاب
شجاعتدندر بو کیفیت عرق ونسبلرنده وار در

Et tenir de son père ou de sa mère, pour dire, leur ressembler *A.* نزوع الی *P.* کشیدن به *T.* چکمک || Il est timide, il tient cela de son père محجوبدر بو بابده باباسنه چکر
Il tient beaucoup de son père پدرینه کلّی مرتبه نزوعی وار در

Tenir, se dit aussi pour exprimer les maux qui se sont emparés du corps ou de l'âme *A.* اخذ ـ استیلا *P.* گرفتن *T.*
طوتمق || Il y a long-temps que ce mal-là le tient بو علّت
مدّت مدیده‌دنبرو فلان کمسنه‌یه مستولیدر Quand son accès le tient طوتنجه ـ حمّا نوبتی فلانی اخذ ایدنجه Sitôt que sa colère le tient, il n'est pas maître de lui فلانه حال
طارغنلغی ـ غضب مستولی اولنجه کندویه مالک دکلدر
طوته‌جق اولور ایسه

Tenir. Occuper, en parlant de l'espace *A.* احاطة المحلّ *P.*
جا گرفتن *T.* یر طوتمق || Serrez-vous un peu, vous tenez trop de place وافر یر طوتارسز بر مقدار صیقشک L'armée tenait deux lieues de pays اردو ایکی ساعتلک یر احاطه ایدر ایدی
Une forêt qui tient deux lieues de long ایکی ساعتلک مسافه
طوتار بر اورمان

On dit, Tenir une maison, pour dire, l'occuper pour son logement *A.* اقامت ـ تمکّن *P.* نشستن *T.* اوتورمق || Il tient la maison toute entière خانەنک مجموعنده اقامت ایدر Il ne tient qu'un appartement یالکز بر دائره‌ده اقامت ایدر

Tenir. Convoquer une assemblée *A.* عقد المجلس *P.* انجمن
بستن *T.* مجلس قورمق

Tenir, se dit aussi pour signifier l'exercice de certaines professions, de certains emplois *A.* اتّخاذ *P.* داشتن *T.* طوتمق
|| Tenir hôtellerie, cabaret, chambre garnie مسافرخانه ومیخانه
ودوشه‌لو اوطه طوتمق Tenir école طالب تحصیل اولنلر ایچون
مکتب طوتمق

On dit, qu'une armée tient la campagne, pour dire, qu'elle est en campagne *T.* اردو صحراده طورر || Les ennemis n'oseraient tenir la campagne دشمن صحراده طورمغه جسارت
ایده‌میه‌جکدر ـ On dit aussi, qu'une flotte tient la mer دونانما
دریاده طورر

On dit aussi, Tenir prison, pour Demeurer en prison محبوس
اولمق ـ در زندان اولمق Tenir le lit صاحبفراش اولمق

Tenir la chambre بر كمسنه اوطه‌سندن چيقمامق

Et tenir le milieu dans une affaire, pour dire, prendre un tempérament entre deux extrémités وسط حالى اختيار ايتمك

Tenir. Garder *A.* حفظ *P.* پاس داشتن *T.* صاقلمق ‖ Il tient son argent dans son cabinet اقچه‌سنى خلوت اوطه‌سنده صاقلر Il faut tenir cela à la cave pour le conserver بونى لاجل الوقايه سردابده حفظ ايتملو در On a tenu cela long-temps enfermé بو شئ وافر زمان قپالو اولەرق حفظ اولندى

Tenir. Maintenir, conserver *A.* صيانة ـ وقاية *P.* نگه داشتن *T.* طوتمق ـ كوزدوب صاقلمق ‖ Tenir en bon état حسن حال اوزره وقايه ايتمك Cette femme tient ses enfans propres بو خاتون اولادينى طهارت اوزره وقايه ايدر ـ تميز طوتار ـ On dit aussi, qu'un homme tient bien son rang, sa place, son poste, pour dire, qu'il occupe dignement l'emploi où il est بولنديغى مسندك شاننى اجرا ايدر ـ مسندى وقايه ايدر شان

Tenir. Contenir, renfermer *A.* استيعاب ـ اشتمال ـ احتوا *P.* اندر گرفتن *T.* آلمق ‖ Cette grange peut tenir dix milliers de gerbes بو انبار اون بيك عدد دمتلرك استيعابنه متحمّلدر Un muid doit tenir tant de pintes شو قدر اكين دمتلرى آلور ـ بر اولچك شو قدر بوقالى مشتمل اولمق لازمدر ـ En ce sens, il se dit aussi à l'impersonnel ‖ Il tient tant de pintes dans un muid بر اولچك شو قدر بوقال آلور

Tenir, au figuré. Contenir, retenir *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* آليقويمق ـ طوردرمق ‖ Il est si remuant, qu'on ne le saurait tenir شول رتبده كثير الحركه در كه ضبطى ممكن دكلدر C'est un homme qui ne peut tenir sa langue لساننى ضبط ايده‌مز كف لسان ايده‌مز ـ Quand il est une fois en train de parler, rien ne le peut tenir سويليه‌جكى طوته‌جق اولور ايسه كندويى هيچ بر شئ ضبط ايده‌مز

Et entretenir dans un certain état ‖ Tenir les peuples dans le devoir خلقى واجبهٔ حالندن چيقاميه‌جق وجهله ضبط ايتمك Tenir les enfans dans un très-grand respect, dans une grande sujétion اولادى مقام تأدّب وخشيت وحدود سرفروييده واطاعتده ضبط ايتمك Tenir les esprits en suspens اذهانى ناسى معلقده طوتمق Tenir l'équilibre entre deux partis ايكى فرقه‌نك بيننى حال موازنده طوتمق Cette affaire tient toutes choses en échec بو مصلحت جميع امورى حال توقفده Tenir une place assiégée بر قلعه‌يى حال محاصره‌ده طوتار

ـ پنچره‌لرى آچق طوتمق Tenir les fenêtres ouvertes طوتمق On dit aussi, qu'une place de guerre tient le pays en respect, en crainte, pour dire, qu'elle le tient en quelque sorte sous sa dépendance فلان مملكت ـ بو قلعه مملكتى حال اطاعتده طوتار ايچنده ايقاع خوف وخشيت ايدر Et qu'un corps de troupes a tenu les ennemis en respect بو عسكر بلوكى دشمنى حال دشمنه ايقاع خوف وخشيت ـ خوف وخشيتده طوتمشدر ايلدى

Tenir. Croire, réputer *A.* عدّ *P.* شمردن *T.* صايمق ‖ Je tiens cela pour vrai, puisque vous le dites بو كلامى مادامكه سن سويلرسك كرچك عدّ ايدرم Je tiens que cela a besoin d'explication بو شيئى محتاج شرح وتفسير عدّ ايدرم Je tiens ces deux opinions également soutenables بو ايكى رأيك ايكيسنى دخى ممكن الاثبات عدّ ايدرم Je tiens l'affaire faite à l'heure qu'il est الآن مصلحتى بتمش عدّ ايدرم

Tenir. Suivre *A.* اتخاذ ـ تمسّك *P.* گرفتن *T.* طوتمق ‖ Tenir un dogme, une opinion بر نوع عقيده‌يه وبر رأيه متمسّك وبر رأيى اتخاذ ايتمك ـ اولمق Selon la loi que nous tenons متمسّك اولديغمز شريعت موجبجه

On dit aussi, Tenir un chemin, pour dire, suivre un chemin *A.* اخذ الطريق ـ سلوك فى الطريق ـ توجّه الى *P.* فلان ـ فلان يوله كتمك *T.* بفلان راه رفتن ـ راه گرفتن يولى طوتمق ‖ Je l'ai rencontré, il tenait le chemin de Lyon فلانده راست كتوردم فلان يولده روانه ايدى Quelle route tiendrez-vous? قنغى طريقه متوجّه اولەجقسك ـ On dit figur. dans le même sens, Tenir une bonne conduite حسن سلوك طريق مقبول ومستحسن اوزره سلوك ـ ايله سالك اولمق ـ سوء سلوك ايله حركت ايتمك une mauvaise conduite ايتمك طريق مذموم ومستقبح اوزره سلوك ايتمك

On dit aussi, Tenir le parti de quelqu'un فلانك طرفنى طرفدارى اولمق ـ طوتمق

Tenir. Accomplir, exécuter *A.* ايفا ـ اجرا *P.* بكار آوردن *T.* عهود وشروطى اجرا ايتملو ‖ طوتمق Il faut tenir les traités هر كس مقاولات عقوديه‌نك On est obligé de tenir ses marchés در عقد ايلديكى بازارلقلرى اجرا ـ ايفا واجراسنه مجبور در وعده‌رى *P.* انجاز الوعد ـ ايفاء العهد *A.* Tenir sa parole ـ ايتمكه ـ بر كمسنه سوزينى طوتمق *T.* بوعده وفا كردن ـ بجا آوردن وعده‌ينى يرينه كتورمك ـ سوزنده طورمق ‖ Vous ne m'avez

pas tenu parole بكا ايتديككك وعدى انجاز ايتمدك

On dit, Tenir des discours, des propos, un langage, pour dire, parler d'une certaine façon *A.* استعمال *P.* بكار بردن *T.* قوللنمق || Il tient des discours un peu libres لا اباليانه بعض تعبيرات قوللنور Aux propos qu'il me tint, je vis bien qu'il ne fallait rien attendre de lui طرفندن هيچ برشئ مأمول اولمديغى قوللنديغى اغزدن معلوم اولمشدر

On dit, Tenir table ouverte, pour dire, donner à manger chez soi, sans inviter *T.* بر كمسنه نك اتمكى ـ مضياف اولمق اتمكى ميدانده در || Il tient table ouverte ميدانده اولمق

Et tenir compte d'une somme à quelqu'un, pour dire, la lui passer en compte فلانك حسابنه محسوب ايتمك

On dit figur. que l'on tiendra compte d'une chose à quelqu'un, pour dire, qu'on cherchera les occasions de reconnaître les obligations qu'on lui a ممنون همتك اولديغم مادهلر ايچون سنكله حساب كورهجكم

On dit aussi figur. Ne pas tenir compte de... pour dire, ne faire point cas de... *T.* اعتبار ـ شايان اعتداد كورمامك ايتمامك || Je lui donne des conseils, mais il n'en tient pas compte نصيحتلر ـ ويرديكم نصيحتلرى شايان اعتداد كورميور اسكى Il ne tient aucun compte de ses anciens amis اعتبار ايتمز دوستلرينه اصلا عطف نگاه اعتبار ايتمز

Et tenir tête à quelqu'un, pour dire, lui résister, ne lui pas céder *A.* مخالفة *P.* ستيزكارى نمودن *T.* قارشو قويمق || Si vous voulez agiter cette question-là avec lui, vous trouverez un homme qui vous tiendra tête فلان كشى ايله بو بحثك صددينه كيرهجك اولور ايسهك سكا مخالفت ايدر آدم بولهجقسك C'est un homme hardi, dès qu'il voit qu'on le craint; mais il s'adoucit, dès qu'on lui tient tête كندودن خوف اولنديغنى كورنجه بغايت جسور اولور انجق مخالفت ايدنلره اظهار ملايمت ايدر

Et faire tenir une chose à quelqu'un, pour dire, la lui faire parvenir *A.* ايصال *P.* رسانيدن *T.* يتشدرمك ـ دكدرمك

On dit figur. qu'une chose tient au coeur, pour dire, qu'on l'affectionne beaucoup, qu'on s'y intéresse *A.* التزام عن صميم البال *P.* از جان ودل ارزومند ـ سخت دل بسته شدن *T.* دل آويختن ـ شدن جان وكوكلدن استكلو اولمق || C'est une affaire qui me tient au coeur عن صميم البال ملتزمم اولان اموردندر

Et tenir à quelqu'un, pour dire, être attaché à lui par quelque lien d'intérêt, d'amitié, etc. *A.* تعلق *P.* علاقه داشتن *T.* باغلو اولمق || Il tient à cet homme-là par divers endroits وجوه شتا ايله فلانه متعلقدر Il tient à ce parti-là par des raisons de famille نسب جهتيله فلان طرفه تعلقى وار در ـ Et l'on dit, en style de dévotion, Cet homme ne tient plus à la terre علايق دنيويهدن كليا منقطعدر

Et tenir à la vie, à l'argent, à son opinion, etc., pour dire, y être fort attaché *A* ربط القلب *P.* دل بستن ـ دل دادن *T.* كوكل باغلمق ـ دوشكون اولمق || Il tient fort à l'argent ماله غايت دلبسته در ـ اقچه يه بغايت ربط قلب ايدر

On dit, Me voilà prêt à partir, je ne tiens à rien, pour dire, rien ne m'arrête, ne m'en empêche اشته عزيمته حاضرم بر شى بر درلو ايلشكم قالمدى ـ درلو ايلشكن يوقدر

En ce sens, il se dit aussi impersonnellement *A.* توقف ـ انتياط *P.* وابسته شدن *T.* باغلو اولمق || A quoi tient-il que nous ne partions? عزيمتمزه مانع اولان ماده نديه منوطدر Il ne tient pas à moi رأيمه منوط دكلدر Il tient à peu de chose qu'il ne fasse cela بونى ايشلمك جزئى بر شيئه توقف ايدر S'il ne tient qu'à donner de l'argent, je le donnerai اقچه ويرمكه متوقف ايسه تجويز تردد ايتمم ويررم ـ

Tenir. Être joint, être contigu *A.* اتصال ـ تلاصق *P.* بهم پيوسته شدن *T.* بتشك اولمق || Ma maison, mes terres tiennent aux siennes بنم خانهم واملاكم فلانك خانهسنه واملاكنه بتشكدر ـ ملاصقدر

Tenir pour quelqu'un. Être dans les intérêts, dans le parti de quelqu'un *A.* التزام الحماية *P.* طرفدارى ـ غيرتكشى نمودن *T.* نمودن طرفنى طوتمق ـ فلانك غيرتنى چكمك || Il a toujours tenu pour le roi dans les temps les plus difficiles اك كوچ وقتلرده پادشاهك غيرتنى چكمشدر طرفنى ـ طوتمشدر Quelques philosophes tiennent pour Platon, et d'autres pour Aristote حكمانك بعضيسى افلاطونك وبعضيسى ارسطونك طرفنى طوتار

Tenir. Résister *A.* مقاومة *P.* تاب وتوان آوردن *T.* طيانمق || Ce vaisseau ne saurait tenir à la mer بو كمى درياده طيانمز ne saurait tenir contre les vagues بو كمى امواج دريانك شدتنه مقاومت ايدهمز Cette place ne peut pas tenir encore

huit jours بو قلعه فيما بعد سكز كون طيانەميدجغى دركار Il joue très-bien, il n'y a pas moyen de tenir contre lui فلان اويونده غايت ايله مهارتى اولمغله كندويه مقاومت در On ne peut pas tenir contre ses prières رجا ونيازينه مقاومت ممكن دكلدر contre les charmes d'une belle femme برمحبوبهٔ مقاومت اولەمز طيانلمز ــ دلارانك قوّت جاذبەسنه مقاومت محالدر Cet homme ne tient pas contre l'argent طيانمز ــ اقچەيه مقاومت ايدەمز

On dit aussi, qu'un homme ne tient pas contre la plaisanterie, pour dire, qu'il s'embarrasse dès qu'on le plaisante بو آدم لطيفەيه لطيفه قالدرمز ــ متحمّل دكلدر

Tenir bon, tenir ferme, signifie, résister, se défendre *A.* قويّاً بمقاومت پايدارى نمودن *P.* مقاومة بثباة القدم ــ مقاومة صيقيجه طيانمق *T.* ‖ Il faut qu'un juge tienne ferme contre les sollicitations بر قاضى رجا واستدعالره قويّاً مقاومت ايتملو در Ce régiment tint ferme jusqu'à ce qu'on amenât du canon بو عسكر آلايى طوپلرك وصولنه قدر ثبات قدم ايله مقاومت ايلدى ــ Il signifie aussi, ne point se relâcher طيانمق *T.* پايدارى نمودن *P.* اظهار المتانة ــ اظهار الثباة *A.* ‖ Il a envie de votre charge, tenez bon, vous en tirerez tout ce que vous voudrez عهدەكده اولان منصبك تحصيلنه مشتاق اولمغله اظهار ثبات ومتانت ايدەجك اولور ايسەك كندودن همان ديلديكنى اخذ ايده بيلورسك

Tenir. Subsister sans aucun changement *A.* بقاء على حاله ــ استقرار كما كان *P.* بر قرار بودن *T.* اولديغى كبى طورمق ‖ Il faut que le traité tienne عهدنامه على حاله باقى وبر قرار اولملو در Notre marché tient بينمزده عقد اولنان بازار كما كان باقى وبر قرار در

Tenir, au neutre. Être compris dans un certain espace *A.* اتساع *P.* كنجيدن ــ كنجايش پذيرفتن *T.* صيغمق ‖ Tous vos meubles ne peuvent pas tenir dans cette chambre اثاث بيتك جملەسى بو اوطەنك ايچنده صيغەمز Tout le monde ne peut pas tenir ici خلقك جملەسى بو محلده كنجايشپذير اولەمز

Se tenir. S'attacher à quelque chose pour s'empêcher de tomber *A.* تشبّث *P.* دست زدن *T.* ياپشمق ‖ Il se tint à une branche بر آغاج دالنه تشبّث ايلدى Il se tint aux crins du cheval آتك پرچمنه ياپشدى

On dit figur. Se tenir à une chose, pour dire, s'y attacher, s'y fixer de telle sorte qu'on ne veuille rien de plus *A.* تمكين النفس *P.* پا بر جاى قرار شدن *T.* اوزرنده طورمق ‖ Je me tiens à la décision de l'Église احكام دين اوزرنده تمكين نفس ايدرم ــ On dit aussi, Se tenir à son mot, pour dire, se fixer à ce qu'on dit بركمسنه ديديكى كلام اوزرنده طورمق

Se Tenir. Être, demeurer dans un certain lieu *A.* توقّف *P.* استادن *T.* طورمق ‖ Tenez-vous là آنده توقّف ايله auprès de moi يانمده توقّف ايله Se tenir deux heures à une porte ايكى ساعت بر قپو اوكنده طورمق Il se tient au vent et au soleil روزكار وكونش قارشوسنده طورر

Et être, demeurer dans un certain état *A.* كون *P.* بودن *T.* حال عطلتده اولمق ‖ طورمق ــ اولمق Se tenir à ne rien faire دائما ايشسز طورمق ــ ايشسز اولمق ــ Se tenir toujours propre حال نظافتده اولمق Se tenir caché مخفى اولمق tranquille حال راحت وآسايشده اولمق ــ مستريح اولمق

On dit figur. Se tenir les bras croisés, pour dire, demeurer dans l'inaction *A.* اغلاق الايادى *P.* دست بستن *T.* الى مغلوق الايادى ‖ باغلو طورمق Il se tenait les bras croisés طورر ايدى

Se Tenir, en parlant de la convocation d'une assemblée *A.* انعقاد *P.* بسته شدن *T.* عقد اولنمق ــ قورلمق ‖ Il se tint une assemblée de notables اعيان واشراف قومك برمجلسى عقد اولندى Il se tint un conseil entre eux بينلرنده عقد مجلس شورا اولدى

Se tenir de... S'empêcher de *A.* كفّ النفس *P.* خودرا باز داشتن *T.* كندويى آليقويمق ‖ Il ne saurait se tenir de parler سويلمكدن كفّ نفس ايدەمز Il ne se tiendra jamais de jouer قماردن وقتاً من الاوقات كفّ نفس ايدەجكى يوقدر

Se tenir. S'estimer, se croire *A.* عدّ النفس ــ اعتداد *P.* خودرا شمردن *T.* كندوسنى صايمق ‖ Je me tiens heureux d'avoir pu vous servir en quelque chose برجهت ايله خدمتكده بولنه بيلديكمى نفسمه محض شرف عدّ ايدرم Dès qu'il apprit cela, il se tint perdu بو خبر طرفنه واصل اولديغى ساعت كندويى موقع هلاكده عدّ ايتمشدر Il ne se tient pas encore pour battu حالا نفسنى منهزم عدّ ايتمز

Tend. *A.* مضبوط ــ مقبوض *P.* گرفته ــ داشته *T.* طوتلمش ‖ Un jardin bien tenu مضبوط الحال بر باغچه Une maison bien

tenue, bien arrangée مضبوط الحال ومرتّب ومنتظم بر خانه

Il signifie aussi, qui est obligé à faire quelque chose *A.* مجبور *P.* نا چار || Je ne suis pas tenu à cela بوكا مجبور دكلم Un héritier est tenu des faits et promesses de celui dont il hérite وارث ميراثخوری اولدیغی كشینك عهود ومقاولاتنی انجازه مجبور در

TENSION. État de ce qui est tendu *A.* تمدّد ـ توتر ـ تمطّی *P.* سكير ـ تمدّد اعصاب *T.* كرنمه || Tension de nerfs تنبح مبتلا كرنمسی Cette fluxion lui causait une grande tension à la peau اولدیغی نوازل علتی توتر چلدینه بادی اولور ایدی

Figur. Grande application d'esprit *A.* اتعاب الذهن *P.* بیتابسازی *T.* ذهن كرمه ـ ذهنی یورمه || Il s'épuisé par une trop grande tension d'esprit ذهننی زیاده‌سیله كردیكندن قوتی زایل اولمشدر Il travailla avec une si grande tension d'esprit, qu'il en tomba malade ذهننی كركك اول رتبده جدّ وسعی ایتمشكه علته اوغرامشدر

TENTANT. Qui tente, qui cause une envie, un désir *A.* مغری النفس ـ *P.* مشوّق *T.* آرزو بخشا ـ نفسی قندریجی ظهور ایدن || L'occasion était bien tentante نفسی جكندریجی حال خیلی مرتبه مغری نفس ایدی Cela est bien tentant بو شی نفسی خیلیجه قندرر شیدر

TENTATEUR. Celui qui tente *A.* مسوّل النفس *P.* تسویلساز *T.* نفس آزدریجی || C'est un tentateur تسویل نفس ایدر بر آدمدر

Pris absolument, il s'entend du démon *A.* وسواس ـ حابل *P.* دیو گمراهساز *T.* آزدریجی شیطان

TENTATION. Mouvement intérieur qui porte à faire quelque chose *A.* اغراء النفس ـ سوق الطبیعة *P.* آرزوی دل *T.* كوكل جكندرمسی ـ دورتمسی || Il avait une grande tentation de bâtir بنا خصوصنده آرزوسی مرتبهٔ كمالده ایدی Il résista à la tentation de voyager سفروسیاحت خصوصنده اولان اغرای نفسه مقاومت ایلدی Il a bien de la peine à se défendre de la tentation de manger اكل میوه بابنده اولان سوق طبیعتنه دزار محنت ایله مدافعه ایدر

Tentation, en matière de religion. Induction au mal, occasionée par les attraits du monde, ou par la malice du démon *A.* تسویل ـ تسویل النفس pl. تسویلات نفسانیّة *P.* گمراهسازی *T.* آزدرمه || Forte tentation قوی وشدید تسویل Résister à la tentation تسویل نفسه مقاومت ایتمك

C'est une tentation du malin esprit تسویل شیطانیدر Les tentations du diable تسویلات شیطانیّه Les âmes les plus saintes et les plus pures ne sont pas exemptes de tentation ارواح مباركهٔ مطهّره بیله تسویلات نفسانیّه‌دن منزّه دكلدر

TENTATIVE. Action par laquelle on tente, on essaye de faire réussir quelque chose *A.* تجربة pl. تجارب *P.* آزمایش *T.* دنه‌مه || Faire une tentative auprès de quelqu'un بر كمسنه‌نك یاننه فلان شیئك تجربه‌سنی ایتمك Il fit plusieurs tentatives inutiles بیهوده بو قدر تجربه‌لر ایتدی

TENTE. Espèce de pavillon dont on se sert à la guerre, à la campagne, pour se mettre à couvert *A.* خیمة pl. خیام *P.* چادر ـ خرگاه *T.* چادر ـ آلاجق || Les murailles d'une tente جدران خیمه ـ اجنحهٔ خیمه ـ چادرك دیوارلری Le mât, l'arbre d'une tente *A.* بوان pl. ابونة ـ سماك *P.* ستون خرگاه *T.* چادرك دیركی les cordages *A.* pl. اطناب *P.* رسنهای چادر *T.* چادرك ایپلری Les piquets d'une tente اوتاد خیمه ـ چادرك فازقلری Camper sous des tentes چادرلرده قونمق L'armée était sous les tentes اردو خیمه نشین ایدی Les marchands avaient tendu leurs tentes à la foire تجّار طائفه‌سی پنایر یرنده چادرلرینی قورمشلر ایدی

TENTER. Essayer, éprouver *A.* تجربة *P.* آزمودن *T.* دنه‌مك || Cette chose est trop difficile, je ne veux pas seulement la tenter فلان شی غایت ایله مشكلدر تجربه‌سنی بیله ایتمك استمم Que vous coûtera-t-il de la tenter? نه تجربه‌سنی ایتسدك ضرری وار در J'ai tenté toutes sortes de moyens كافهٔ وسایل بر كمسنه كندو بختنی واسبابنی تجربه ایتدم Tenter fortune قسمتنی ـ تجربه ایتمك

En termes de l'Écriture, Tenter se dit aussi pour Éprouver la fidélité *A.* ابتلا ـ امتحان || Dieu tenta Abraham الله تعالی حضرتلری حضرت ابراهیمی ابتلا ایلدی

Tenter. Donner envie, faire naître le désir de faire quelque chose *A.* اغراء النفس ـ تطویع النفس ـ تطویق النفس ـ *P.* تحریك الاشتیاق ـ تشویق بآرزورسانیدن ـ آرزودادن *T.* استكی قشقرتمق ـ قندرمق ـ كوكلی دورتمك ـ شوقلندرمك || Quoi, ces viandes ne vous tentent-elles pas? او نه بو مقوله لحوم سنده تحریك اشتیاقی موجب دكلمیدر Ce beau temps ne vous tente-t-il pas de vous promener? بو هوای لطیف نفسكی تنزّه وتفرّجه تشویق ایتمزمی

Je suis bien tenté d'aller prendre l'air à la campagne قیره جیقوب تنفس وتنزه ایلمکه آرزو واشتیاقم کمالده در Je fus bien tenté de lui répondre d'une manière qui ne lui aurait pas plu دیدیکی کلامه حظ ایده‌میه‌جکی بر کونه جواب ویرمکه نفسم بنی تطویق ایلدی

TENTER. Solliciter au mal A. تسویل ـ اغوا P. گمراه کردن T. آزدرمق || Le diable tente les hommes pour les porter à offenser Dieu شیطان انسانی رضاء اللهه مغایر حرکته اغوا ایدر Dieu permet que les saints soient tentés باذن الله تعالی اولیاء عظام اغوا اولنو کلمشدر On l'a tenté avec de l'argent فلان کشی اقچه ایله اغوا اولندی

TÉNU. Menu, délié A. رقیق P. تنک T. یوفقه || Substance ténue مادّهٔ رقیقه Les parties ténues اجزای رقیقه

TENUE. Il se dit du temps pendant lequel certaines assemblées se tiennent A. وقت الدوام المجلس ـ مدّة القیام المجلس P. وقت بر قرارئ انجمن ـ هنگام پایدارئ انجمن T. مجلس جمعیتک طوردیغی وقت || Durant la tenue du concile رهبانک مدت قیام ودوامنده

Il signifie aussi, assiette ferme d'un homme à cheval A. رِکبة P. جیّدة T. خوش سواری ـ کوزل بنش ـ ات اوزرنده کوزل طورش || C'est un homme qui n'a point de tenue à cheval فلان ـ ات اوزرنده خوش سوار دکلدر ـ کشی جیّد الرکبه دکلدر ات اوزرنده طورشی کوزل دکلدر

On dit, en termes militaires, La tenue d'une troupe, d'un soldat, pour dire, la manière d'être vêtu, entretenu A. هندام P. اندام T. قیلیق ـ قیافت ـ Et d'un homme qui est propre et soigné dans ses habits, qu'il a une bonne tenue خوش اندام ـ قیللغی قیافتی تمیز

On dit figur. Le temps n'a point de tenue, pour dire, qu'il est fort variable A. عدیم الدوام ـ عدیم الثباة P. نا پایدار ـ T. بی دوام ـ دوامسز ـ قرارسز ـ Et qu'un homme n'a pas de tenue, pour dire, qu'il change souvent d'avis || Ne vous fiez point à ces esprits-là, ils n'ont point de tenue بومقوله آدملرده دوام وثبات اولمدیغندن آنلره اعتماد جائز دکلدر

TÉNUITÉ. Qualité d'une chose ténue A. رقت P. تنکی T. یوفقه‌لق || La ténuité des parties اجزانک یوفقه‌لغی

TENURE. Mouvance et étendue d'un fief A. حوزة الحکومة P. قلمرو حکمرانی || Cette terre est de la tenure d'un tel marquisat بو ارض فلان بکلکک حوزهٔ حکومتی داخلنده در

TÉRÉBENTHINE. Résine qui coule du térébinthe A. صمغ البطم P. زنج خنجک T. ساقز ترمنتیسی || Térébenthine véritable صمغ بطم خالص falsifiée مغشوش ساقز ترمنتیسی

TÉRÉBINTHE. Arbre résineux A. شجر البطم ـ ضرامة P. ـ وُکمشک T. خنجک ـ چتلنبک آغاجی ـ Le fruit de cet arbre s'appelle A. حبّة الخضرا ـ بطم P. وکمشک ـ منه‌کوش T. ـ منوش چتلنبک

TÉRÉNIABIN Espèce de manne qui vient de Perse A. ترنجبین اصفهانی قدرت حلواسی P. ترنگبین T.

TERGIVERSATION. Action de tergiverser A. اشتقاق P. چپ وراست گریزپایی T. بری اوته اوغربلین یمانوب صاپمه || User de tergiversation بری اوته اوغربلین یمانوب صاپمق

TERGIVERSER. Prendre des détours, des faux-fuyans pour éluder la conclusion d'une affaire, pour ne pas faire une réponse positive A. اشتقاق P. چپ وراست گریزپایی نمودن T. ـ بری اوته صاپمق ـ بری اوته اوغربلین یمانوب صاپمق بری اوته یانلدمق || C'est un chicaneur qui ne fait que tergiverser بر مزوّر آدمدر هر حالده بری اوته اوغربلین یمانوب صاپر Il a beau tergiverser, il n'échappera pas عبث یرده بری اوته صاپر عاقبة الامر قورتیله‌میه‌جقدر

TERME. Fin, borne des actions et des choses qui ont quelque étendue de temps ou de lieu A. غایة pl. غایات ـ نهایة pl. نهایات P. سر ـ انجام T. صوک ـ اوج || Le terme d'une course قوشینک اوجی ـ غایت سبق de la vie نهایت عمرک صوکی ـ عمر Chaque chose a son terme هر بر شینک بر غایتی وار در Tout mouvement a deux termes, le terme d'où l'on part, et le terme où l'on va هر حرکتده ایکی غایت وار در که بری محل قیام وعزیمت ودیگری محل ورود وقرار در

TERME. Temps préfix de paiement A. وقت موعود ـ میعاد ـ وعدة pl. اوقات موعودة || Les loyers des maisons se payent à Paris aux quatre termes accoutumés پارسده او کراسی درت وعدهٔ وعده‌نک معلومنده ادا اولنور Payer dès que le terme est échu حلولی عقیبنده اقچه‌یی ادا ایتمک Il m'a fait une promesse de mille écus payable en six termes التی وعده‌ده ادا ایتمک اوزره بکا بیک غروش وعد ایلدی Vous me donnez le terme bien long بکا وعدهٔ مدیده تعیین ایدرسک

Il signifie aussi, la somme due au bout du terme *A.* تقسيط pl. تقاسيط *T.* قسط || Il doit deux termes à son hôte خانه صاحبنه ایکی تقسیط دینی وار دو Il ne doit que le terme qui court دردست اولان تقسیطدن غیری بورجی یوقدر Il a payé son terme حالا ایشلمکده اولان تقسیطدن بشقه وقتی حلول ایتمش تقسیطک اقچه‌سنی ادا ایلدی

Terme, se dit aussi du temps au bout duquel une femme doit accoucher *A.* تمامی وقت *P.* میقات الولادة ـ وعدة الوضع *T.* زایش طوغورمه‌نک ایی کونی || Elle est accouchée avant terme قبل اتمام ـ اتمام وعده‌دن مقدم وضع حمل ایتمشدر Cet enfant est venu à terme قبل الوقت ـ الوعده طوغوردی بو چوجوق اینده کوننده دنیایه کلدی Cette femme n'est pas encore à son terme بو قاری هنوز وعدهٔ حملنی اتمام ایتمامشدر

On dit d'un homme qui est à l'article de la mort, qu'il est à son dernier terme ایام ـ آخر عمرنده در ـ ختام عمرنده در ـ معدودهٔ عمری تمام ایلدی ـ Et d'une maladie, qu'elle touche à son terme مرض ختام بولمقده در ـ Et d'une affaire, qu'elle est à son terme واصل ـ مصلحت ختامپذیر اولمقده در درجهٔ ختام اولمقده در

TERME. Mot, diction *A.* لفظ pl. الفاظ ـ لغت pl. لغات *P.* سخن *T.* سوز || Terme propre علم ـ لفظ مخصوص figuré لفظ مجازی barbare لفظ غلیظ ـ لفظ معجم ـ قبا سوز significatif لغت مفید المعنا ـ لغت معنیدار ـ لغت جدیده nouveau لغت صریحه clair, intelligible لفظ شدید dur لفظ نو ظهور وواضحه usité لفظ مستعمل hors d'usage لفظ غیر مستعمل vieux لغت قدیمه Il parle en termes choisis الفاظ منتخبه ایله تکلم ایدر Vous vous servez d'un terme impropre قوللاندیغکز لفظ نا بموقعدر Ce terme est mauvais بو لفظ الفاظ ردیئه‌دندر

On dit, S'exprimer en termes propres, pour dire, employer des termes convenables à la chose dont on parle تعبیرات لایقه ایله افادهٔ مرام ایتمک ـ Et mesurer, peser, composer ses termes, pour dire, parler avec circonspection آوردهٔ زبان قال اولدجق الفاظ وکلماتی وزن ایتمک ـ Et parler de quelqu'un en bons, ou en mauvais termes, pour dire, en dire du bien ou du mal بر کمسنه‌نک حقنده صرف الفاظ ستایش ومدیحت یا صرف تعبیرات قدح ومذمت ایتمک

Il se dit aussi des façons de parler qui sont particulières à quelque art, à quelque science *A.* اصطلاح pl. اصطلاحات || Il ne sait pas les termes de l'art بو صناعتک اصطلاحلرندن خبری یوقدر Terme de Logique, d'Architecture, de Finance اصطلاح منطق واصطلاح معماری یا دفتری Il n'entend pas les termes de la Guerre, de la Marine اصطلاحات حربیه وبحریه‌یه واقف دکلدر

Termes, au pluriel, se dit de l'état où est une affaire, ou une personne par rapport à une affaire *A.* حال *T.* اوزره || En quels termes est cette affaire? بو مصلحت نه حالده در L'affaire d'un tel est en termes d'accommodement مصلحتی بالمصالحه تنظیم اولنمق اوزره در Les parties sont en termes de conclure à l'amiable طرفین بالتراضی صلح اولمق حالنده درلر Ce mariage est en termes de se conclure بو نکاح ماده‌سی عقد اولنمق اوزره در

TERMINAISON. Désinence d'un mot *A.* مجراء الکلام pl. مجاری *T.* آخر سخن *P.* اواخر الکلمات pl. آخر الکلمة ـ الکلام خشین التلفظ اولان آخر || Terminaison rude سوزک صوکی تذکیری یا تأنیثی مبیّن مجرای کلام masculine, féminine کلمه

TERMINER. Mettre des bornes *A.* وضع الحدود *P.* حدّ بستن *T.* حدود قویمق || La mort termina les conquêtes d'Alexandre حال موت اسکندر ذو القرنینک غزواتنه وضع حدود ایتمشدر Ce bois termine agréablement la vue بو اورمان مدای نظره بر حدّ لطیف اولور

Terminer. Achever, finir *A.* تکمیل ـ اتمام ـ ختم *P.* بانجام رسانیدن ـ بآخر رسانیدن ـ بتمامی پیوستن *T.* بتورمک || Il a terminé heureusement sa vie وقت عمرینی مبارکا ومتیمّنا اتمام ایلدی Terminer une campagne par une victoire یاز سفرینی بر غزای جلیل ایله تکمیل ایتمک un procès par un accommodement مخاصمه‌یی بالمصالحه اتمام ایتمک un différend à l'amiable میانده اولان ـ بر منازعه‌یی دوستانه اتمام ایتمک نزاعی بالتراضی بتورمک

Se Terminer. S'achever, prendre fin *A.* کسب ـ کسب الختام ـ التمامة *P.* ختام پذیرفتن ـ بآخر رسیدن ـ بانجام رسیدن ـ تمام شدن *T.* بتمک ـ ختام بولمق ـ تمام اولمق || Cette campagne ne se terminera pas sans combat بو یازک سفری بلا حرب ختامپذیر اولدجق دکلدر Cette entrevue ne se terminera pas sans querelle فلان کمسنه‌لرک کورشمه‌لری بلا نزاع ختامپذیر اولمیه‌جغی درکار در Tout cela s'est heureusement ter-

miné بونلرك مجموعی بالحسن والميمنه واصل سر منزل ختامپذير اولمشدر ـ ختام اولمشدر

Il se dit aussi en parlant de la terminaison d'un mot. V. Terminaison || Les verbes dont l'infinitif se termine en er مصدرلرينك آخری اَر اولان افعال Les noms qui se terminent en eur آخرلری اُور اولان اسملر

TERMINÉ. *A.* متمّم *P.* ختام ـ بآخر رسيده ـ بانجام رسيده ـ پذيرفته ـ تمام شده *T.* بتمش ـ تمام اولمش

TERNAIRE. On dit, Le nombre ternaire, pour dire, le nombre de trois *A.* عدد ثلاثی *P.* عدد سگانه *T.* اوچ عددی

TERNE. Qui n'a point l'éclat qu'il doit avoir *A.* مكدّر ـ كدِر *P.* تيره ـ بيفروغ *T.* صونق || Cette argenterie est terne بو اوانی سيم صونقدر Le cristal est terne auprès du diamant بللور الماسك يانـنده بيفروغدر L'haleine rend terne une glace de miroir نفس آيينه‌نك شيشه‌سنه ايراث كدورت ايدر

TERNIR. Rendre terne, obscur *A.* ايراث الكدورة *P.* تيره ساختن *T.* صونقلق كتورمك ـ صولدرمق || Ternir les couleurs الوانه ايراث كدورت ايتمك — Figur. || Ternir sa réputation بر كمسنه پرتو صيت وشهرتنه ومظهر اولديغی شان وشرفنك رونقنه ايراث كدورت ايتمك C'est un vice qui ternit toutes ses vertus كافّهٔ فضايل جليله‌سنك فروغ وپرتوينه ايراث كدورت ايدر بر عيبدر Cela ternit sa mémoire بو كيفيّت فلانك ذكر جميلنه ايراث كدورت ايدر

SE TERNIR. *A.* كسب الكدورة ـ تكدّر *P.* تيره شدن ـ تيرگی يافتن *T.* صونقلق پيدا ايتمك ـ صولمق || Son teint se ternit رنگ روييی صولدی || Sa réputation commence à se ternir پرتو صيت وشهرتی كسب كدورت ايتمكده در

TERNI. *A.* مكدّر *P.* تيره شده *T.* صولمش ـ صونقلق پيدا ايتمش

TERNISSURE. État de ce qui est terni *A.* كدورت *P.* تيرگی *T.* صونقلق ـ صولقلق

TERRAGE. Droit qu'ont plusieurs seigneurs de prendre en nature une certaine partie des fruits provenus sur les terres qui sont dans leur censive *A.* حقّ الارض *P.* حقّ زمين *T.* ير حقّی

TERRAIN, ou TERREIN. Espace de terre *A.* قطعة الارض ـ بقعة *P.* زمينپاره *T.* ير پارچه‌سی || On m'a laissé bien peu de terrain جزئيّجه بر قطعهٔ ارض ـ بكا بر ارض جزئيّه ترك ايتمشلر در Au milieu de ces grands et superbes objets, le petit terrain où nous étions étalait les charmes d'un séjour riant et champêtre اولقدر صور جليله وعاليه آره‌سنده بزم بولنديغمز ارض صغيره قطعه‌سی اهل باديه‌يه مخصوص بر مأوای دلارانك لطافت جانفزاسندن نمونه بر بقعهٔ رعنا ايدی

Il se dit aussi de la terre considérée sous les rapports de ses productions et de l'agriculture *A.* ارض pl. اراضی *P.* زمين *T.* ير || Ils cultivent de leurs propres mains un terrain bien vaste كندو اللريله بر ارض واسعه زرع وحرث ايدرلر Le giroflier veut un terrain gras et fertile قرنفل آغاجی ياغلو ومنبت ارض استر Les végétaux et presque tous les animaux sont confinés chacun à leur terrain نباتات واكثر حيواناتك هر بری كندويه مخصوص ارضك حدودی ايچنده مستقرّ در

Il se dit aussi de la terre par rapport à certaines qualités, comme d'être molle, dure, etc. *A.* تراب ـ ارض *P.* خاك ـ زمين *T.* طپراق ـ ير || Le terrain est dur بر ارض صلبه در ـ قتی بر طپراقدر || Prenez garde, le terrain est glissant بر ارض زالقجه اولمغله آندن حذر ايله — Il se dit aussi, en termes d'Architecture, du fond sur lequel on bâtit || Bâtir sur un bon, sur un mauvais terrain بر ارض قويّه يا بر فنا ير اوزرنده بنا ايتمك

On dit, Ménager le terrain, pour dire, employer utilement le peu d'espace de terre qu'on a *T.* يری اداره ايله قوللنمق — Et figur., pour dire, se servir avec prudence de ce que l'on a de moyens pour réussir dans une affaire مصلحتك در دست اولان اسبابنی حسن اداره ايله اعمال ايتمك

TERRAIN, se dit aussi en termes d'art militaire *A.* ميدان pl. ميادين ـ ارض *P.* زمين *T.* ير || L'armée occupait beaucoup de terrain عسكر خيلی ميدان احاطه ايدر ايدی ـ وافر يرده قرارگير ايدی Les lignes des assiégeans occupaient un grand terrain عسكر محاصرينك مترسلری بر ميدان عظيم احاطه ايدر ايدی Les assiégeans gagnaient le terrain peu à peu عسكر محاصرين رفته رفته ميدان آلمقده ايدی Les assiégés disputèrent long-temps le terrain محصورين يد تصرّفلرنده اولان ميدانی ترك ايلمكده وافر زمان اظهار لجّ ومخالفت ايتمشلر در Reconnaître le terrain كيفيّت ارضك كشفنه مبادرت ايتمك ـ كيفيّت موقعی تحقيق ايتمك — On dit figur. Disputer le terrain, pour dire, ne pas laisser prendre facilement de l'avantage sur soi dans une affaire, dans une dispute ميدان مخالفت واعتراضده اظهار ثبات ايتمك ـ ميدان

معارضه‌ده ثبات قدم ایله مقاومت ایتمك - Et gagner du terrain, pour dire, avancer peu à peu dans une affaire *T.* میدان آلمق

On dit aussi, Connaître bien le terrain, pour dire, connaître bien l'humeur, les inclinations, les intérêts des personnes de qui dépendent les affaires dont il s'agit *T.* طبیعتی - مزاجی آكلامق - On dit dans le même sens, Reconnaître, sonder, tâter le terrain استمزاج ایتمك

TERRAL. T. de Mar. Vent de terre *A.* ریح البرّ *P.* باد از خشكی وزان *T.* قره روزكاری

TERRASSE. Levée de terre dans un jardin, dans un parc, faite de main d'homme *T.* سدّ || Une terrasse revêtue de maçonnerie دیوار قاپلو بر سدّ Une terrasse de trente toises de large sur deux cents toises de long عرضاً اوتوز وطولاً ایكییوز ذراع بر سدّ

TERRASSE, se dit aussi du toit d'une maison lorsqu'elle est en plate-forme *A.* سطح مسطوح pl. سطوح مستویّة - سطح مسطّح *P.* بام هموار *T.* دوز طام || Tous les toits de cette ville sont en terrasse بو بلده‌ده اولان ابنیه‌نك هپ طاملری مسطّحدر

TERRASSER. Mettre un amas de terre derrière une muraille, pour la fortifier, et pour divers autres usages *A.* تتریب وراء الجدار - تملئة وراء الجدار بالتراب *P.* پشت دیواررا بخاك انباشتن *T.* دیوار آرقه‌سنده طپراق طولدرمق || Toutes les murailles de cette ville sont terrassées بو بلده‌نك بالجمله حیطان وجدرانی ظهرنده طپراق طولدرلمشدر

TERRASSER. Jeter de force par terre *A.* تجدیل - تجویر - تصریع - طرح علی الارض *P.* بخاك انداختن *T.* یره چالمق - ییقمق || Il se prirent au collet, mais l'un eut bientôt terrassé l'autre یقه یقه‌یه كلدكلرنده بریسی دیگرینی در حال یره ییقمشدر

Figur. Abattre, faire perdre courage *A.* تفتیر - ایراث الفتور - ایراث العجز - *P.* در مانده ساختن - در ماندگی آوردن *T.* ییقدرمق || Sa présence seule est capable de terrasser ses ennemis اعداسنی افتادهٔ زمین عجز وفتور ایتمك ایچون بو یالكز حضوری كفایت ایدر Cette nouvelle l'a terrassé خبر فلانی انداختهٔ زمین عجز وفتور ایتمشدر - On dit aussi, Terrasser un homme à force de raisons, pour dire, le convaincre par des raisons si fortes, qu'il n'a rien à répondre فلانی ادلّهٔ قویّه ایله پشت بدیوار عجز وفتور ایتمك

TERRASSÉ. *A.* مجدّل - مصروع - مطروح علی الارض *P.* بخاك انداخته *T.* یره ییقلمش - یره چالنمش

TERRASSIER. Ouvrier qui travaille à remuer, à transporter des terres *A.* نقّال التراب *P.* خاك كش *T.* نقلساز تراب - طپراق آقداریجی - طپراق طاشیجی || Faire un marché avec des terrassiers طپراق آقداریجی عمله ایله بازارلشمق

TERRE. Le plus pesant des quatre élémens *A.* ارض pl. اراضی *P.* زمین *T.* یر - طپراق || Le feu, l'air, l'eau et la terre sont les quatre élémens عناصر اربعه نار وهوا وما وارضدر Les animaux qui s'engendrent, qui vivent dans la terre داخل ارضده تولّد وتعیّش ایدن حیوانات Chemin sous terre طریق تحت الارض - راه زیر زمین - یر آلتنده یول Couvrir la terre de morts روی زمینی ابدان اموات ومقتولین ایله ستر ایتمك Baiser la terre اداء رسم زمینبوسی - تقبیل ارض ایتمك - یر اوپمك Se coucher à terre یره یصدانمق Mettre un bâtiment rez pied, rez terre بر بنایی خاكه برابر ایتمك - نقش زمین ایتمك - خاك ایله یكسان ایتمك Jeter un homme à terre بر ادمی یره یره برابر ییقمق - یره چالمق - ییقمق La terre est toute crevassée du chaud qu'il fait روی ارض شدّت حرارتدن بسبتون چاتلادی - منشقّ اولدی - Il se prend aussi pour le globe terreste, et pour ses diverses parties || Dieu créa le ciel et le terre حق تعالی ارض وسمایی خلق ایلدی Le globe de la terre كرهٔ ارض La terre tourne autour du soleil ارض شمسك چوره‌سنده دوران ایدر Les deux pôles de la terre قطبین ارض Le diamètre, le tour de la terre قطر یا دورهٔ ارض Les divers climats de la terre ارضك اقالیم مختلفه‌سی L'ombre de la terre fait l'éclipse de la lune ظلّ ارض خسوف قمره بادی اولور Terres inhabitées اراضی غیر مسكونه - شنلكسز یرلر inconnues اراضی مجهوله - بللورسز یرلر Les terres de France فرانسه اراضیسی de Perse اراضی ایران - ایران زمین - ایران طپراغی Être en terre ennemie اراضی اعدا ایچنده اولمق - دشمن طپراغنده Piller les terres des ennemis اراضی اعداده نهب وغارت ایتمك

TERRE, se dit aussi du limon qui produit les plantes *A.* تراب pl. اتربة *P.* خاك - زمین *T.* یر - طپراق | Terre grasse اوزلو طپراق stérile ارض عاقره - دسیر یر sèche تراب یابس - قوری طپراق fertile ارض مخصبه - ارض كثیر الانبات

- ارض عتیبه ingrate برکتلو طپراق - زمین محصولدار - de قوتلو طپراق forte قوملی طپراق sablonneuse برکتسز یر زمین نمادار - ارض کثیر النما bon rapport

On appelle Terres rapportées, celles que l'on a tirées d'un endroit pour les porter dans un autre *A.* تراب منقول *P.* خاک نقلکرده *T.* کوترلمش طپراق || Cette terrasse est faite de terres rapportées بو سدّ ترات منقولدن احداث اولنمشدر

Et terre à potier, celle dont les potiers se servent pour faire leurs ouvrages *A.* تراب الخزّاف - صلصال *P.* خاک سفال *T.* چوملک طپراغی

On dit, en parlant des ouvrages faits de cette terre, De la poterie de terre *A.* فخّارة pl. فخّار - خزف *P.* اوانی سفالین *T.* طپراقدن چوملک — Et dans le même sens, Travailler en terre چوملک ایشلمک - اعمال فخّار ایتمک

On dit figur. que l'homme n'est que terre, n'est qu'un ver de terre بر آوج طپراقدر - انسان بر مشت خاکدر

Terre. Domaine, fonds d'héritage *A.* ملک pl. املاک || Terre seigneuriale اشراف قومه متعلق بر آغا ملکی noble بر بنیدسی bien située موقعی لطیف بر ملک bien bâtie ملک کلیسا املاکلرندن Terre appartenante à l'Église کوزل بر ملک بری Faire valoir une terre بر ملکی نمالندرمک Exempter une terre du passage des troupes بر ملکی عسکر مروروندن بری Prendre une terre à ferme بر ملکی التزام معاف قلمق ایتمک Le fermier d'une terre بر ملکک ملتزمی le revenu محصولی - بر ملکک ایرادی Il n'a pas un pouce de terre بر قارش ارضه - بر قارش ملکه مالک دکلدر Il est riche en fonds de terre املاک وعقارات کثیره‌یه مالکدر

Terre, se dit aussi de la terre qui est sur le bord de la mer *A.* ساحل - شاطی البحر - سیف البحر *P.* لب دریا *T.* قره - قییی || Côtoyer la terre ساحلدن آیرلمیوب کتمک اوچ آی مقداری قییاری Ils furent trois mois sans voir terre کورمز اولدیلر Gagner la terre ساحله دسترس وصول اولمق Le vent est de terre روزکار قره‌دن اسر

On dit, en termes de Marine, Prendre terre, pour dire, aborder, descendre à terre *A.* خروج فی البرّ - وصول الی البرّ *P.* در خشکی بیرون آمدن - بخشکی رسیدن *T.* قره‌یه چیقمق - کلمک

Et raser la terre, pour dire, voguer près du rivage *A.* سیر بالمساحلة *P.* نزد کنار دریا روانه شدن *T.* قییلری صیبیررق کتمک

On appelle Terre ferme, le continent *A.* برّ *T.* خشکی *T.* قره || Après avoir passé les îles du Brésil, nous descendîmes en terre ferme - فلان آطه‌لری لدی المرور قره‌یه چیقدق قره‌یه ایندک

Terre, se prend figur., pour les habitans de la terre *A.* عالم *P.* جهان *T.* دنیا || Alexandre fit trembler toute la terre اسکندر ذو القرنین دنیایی دترتدی Il voulait soumettre toute la terre جمیع عالمی تحت حکومتنه ادخال ایتمک سوداسنده Toute la terre se tut devant lui حضورنده جمیع عالم ایدی مبهوت ودمبسته قالدی - اختیار صمت وسکوت ایلدی Vous dites cela comme une nouvelle, toute la terre le sait بونی یکی بر خبر اولدرق سویلرسک حال بو که کافّهٔ عالمک معلومیدر Vous deviendrez l'horreur de toute la terre, si vous ne changez de conduite تغییر طور وسلوک ایتمدیککز حالده منفور عالم اوله‌جغکه شبهه یوقدر

Il se dit aussi, en termes de morale Chrétienne, des biens et des plaisirs de la vie présente *A.* نعیم الدنیا - تنعّمات الدنیا *P.* تنعّمات این خاکدان *T.* دنیانک ذوقیاتی || Vous tenez trop à la terre تنعّمات دنیایه حرصک چوقدر - پک فکر واندیشه‌ک دنیا پرستسک Vous ne songez qu'à la terre عیسوی تنعّمات دنیا در Les vrais Chrétiens méprisent la terre صحیح اولنلر تنعّمات دنیایی استحقار ایدرلر

TERREAU. Terre mêlée de fumier pourri, dont les jardiniers font des couches *A.* سماد *P.* خاک سرگین آلود *T.* فشقیلی طپراق || Il faut mettre du terreau au pied de cet arbre بو اغاجک دیبنده فشقیلی طپراق دوکملو در Couche de terreau pour des fleurs چیچک یتشدرمک ایچون فشقیلی طپراق ایله دوزلمش یصدق

TERRE-NOIX. Plante bulbeuse *A.* ثوم برّی *P.* بلبوس *T.* یبان صارمسغی

TERRE-PLEIN. T. de fortif. Surface plate et unie d'un amas de terre élevé *T.* طپراق ایله طولمش سدّ

se TERRER. Se cacher sous terre. Il se dit de certains animaux *A.* اندساس *P.* زیر خاک نهان شدن *T.* یر آلتنده کیرمک - کوملمک || Ce renard s'est terré quand il s'est vu poursuivi بو تلکو تعقیب اولندیغنی کورنجه یر آلتنده کیردی

آلتنه كيرمشدر

On dit aussi, que des gens de guerre se sont bien terrés, pour dire, qu'ils se sont bien mis à couvert du feu des ennemis par des travaux de terre مترس وراسنده كركى كبى تستر ايتمشلر در

TERRESTRE. Qui appartient à la terre, qui vient de la terre, qui tient de la nature de la terre *A.* ترابىّ ـ ارضىّ *P.* خاكى ـ *T.* طپراغك ـ يرك زمينى || Les animaux terrestres حيوانات ارضيّه Vapeurs, exhalaisons terrestres ابخرهٔ ارضيّه On a tiré de cette liqueur ce qu'il y avait de plus terrestre بو مايعك ايچنده موجود اولان مادّهٔ ترابيّه‌نك جملهسى جذب واخراج اولندى

On appelle Paradis terrestre, le lieu où Dieu mit Adam et Ève aussitôt qu'il les eut créés *A.* روضة الجنّة ـ جنّات عدن *P.* بهشت عدن ـ باغ ارم

Il se dit au figuré d'un lieu, d'un jardin délicieux *A.* ارم ذات العماد *P.* باغ ارم || C'est un vrai paradis terrestre محض باغ ارمدن نمونه بر مكان لطيفدر ـ ارمدر

TERRESTRE, se dit aussi par opposition à Spirituel *A.* دنيوى || C'est un homme qui n'agit que par des vues terrestres et charnelles هر حالده اغراض دنيويّه وجسمانيّه‌يه تبعيّت ايله عامل افكار دنيويّه اولور بر آدمدر Pensées terrestres

TERRESTRÉITÉS. T. de Chimie. Les parties les plus grossières des substances *A.* pl. اجزاء ترابيّه *P.* اجزاى خاكى *T.* طپراقسى جزءلر

TERREUR. Peur violente causée par l'image d'un objet *A.* جأش ـ هول ـ روع القلب ـ سهم *P.* هراس دل *T.* بلكلمه ـ يورك بلكلمهسى || Répandre la terreur par tous les lieux où l'on passe بر كمسنه پايگذار اولديغى كافهٔ مواقع وامكنده نشر هول هر مكان وهر محلّده وهراس ايتمك Il portait la terreur partout ايقاع هول وجأش ايدر ايدى Ce conquérant remplit tout de la terreur de son nom بو جهانگيرك صيت ونامى هول انگيز قلوب اعدا در Ce capitaine est la terreur des ennemis بو جنگ آزماى نامدار هول انگيز قلوب اعدا در

TERREUR PANIQUE. Une terreur subite dont on est troublé sans sujet *A.* فزع ـ دهشت ـ *P.* شاز ـ هراس ناگهانى *T.* اوجونمه ـ || Il se répandit une terreur panique dans l'armée اردو ايچنده بر فزع ودهشت مستولى اولمشدر ـ آنسزين قوپمش قورقو آنسزين بر قورقو قوپدى

TERREUX. Mêlé de terre *A.* مخلوط بالتراب ـ ترابى *P.* تراب ايله مخلوط *T.* طپراقلو || Sable terreux خاك آلود طپراقلو قوم ـ قوم

On dit, Goût terreux *A.* طعم التراب *P.* خاك چاشنى *T.* طپراق دادى Et odeur terreuse *A.* رايحة التراب *P.* خاك بوى *T.* طپراق قوقوسى

TERREUX. Qui est sali de terre, qui est plein de poussière *A.* ملطّخ بالغبار *P.* غبار آلود *T.* توزه بيلاشمش ـ توز طپراق اولمش || Il a les mains si terreuses que s'il avait travaillé à la terre الللرى كبى توز طپراق بيلاشمشدر ـ پرايشنده ايشلمش Un enfant qui a le visage terreux يوزى توز طپراق اولمش بر چوجوق

En termes de joailliers, il signifie, ténébreux *A.* اكدر ـ كدر *P.* تيره *T.* بوزلو ـ بولانق

TERRIBLE. Qui donne de la terreur *A.* موجب الدهشة ـ هايل *P.* هول انگيز ـ هراسفرما *T.* كوكل بلكلديجى || Les jugemens de Dieu sont terribles احكام جناب ربّ قهّار هول انگيز وهراسفرما در

Il signifie figur., étonnant, étrange *A.* غريب *P.* بيگانه طور *T.* عجايب || C'est un homme qui a une terrible humeur, on ne peut vivre avec lui كندوسيله مزاجى غريب بر آدمدر الفت ومعاشرت ايتمك ممكن دكلدر Il fait un temps terrible غريب بر هوا در Cet homme fait une terrible dépense بو آدم غريب مصرف ايدر

TERRIBLEMENT, adv. *A.* مدهشاً ـ بصورة هايلة ـ هايلاً ـ بالدهشة *P.* هول انگيزانه *T.* يوركى بلكلده‌جك وجهله || Un frénétique qui roule terriblement les yeux كوزلرينى صورت هايله ايله دوندرن بر مجنون

Il signifie aussi, extrêmement *A.* على وجه الافراط ـ مفرطاً *P.* بسا *T.* قتى جوق ـ قتى كلّى || Manger terriblement افراط ايله على وجه الافراط طعام ايتمك travailler, parler ايشلمك وقتى جوق سويلمك

TERRIEN. Celui qui possède beaucoup de terres *A.* صاحب الاملاك *P.* ملكدار *T.* ملك صاحبى || Grand terrien كليتلو املاك صاحبى

TERRIER. On appelle Papier terrier, un registre contenant le dénombrement de ceux qui relèvent d'une seigneurie, et le détail des droits, cens et rentes qui y sont dus *T.* دفتر خانه || Faire un

nouveau papier terrier فلان ارضك برقطعه جديد دفترخانه‌سنى ـ ترتيب ايتمك ـ Il se dit aussi au substantif || Insérer une déclaration dans un terrier مفردات دفترينى دفتر خانه ايچنده درج وقيد ايتمك

TERRIER. Trou que certains animaux font dans la terre pour se cacher *A.* جحر pl. اجحار *P.* سمبج *T.* اين || Terrier de renard تلكو اينى Ce lapin a été acculé au fond du terrier بو آطه طاوشانى اينى ديبنده قصدرلمشدر

TERRIER. Chien propre à chasser le lapin, le blaireau, etc. *T.* تازى

TERRINE. Ouvrage de poterie qui a le bord rond, qui est creux, n'a ni pieds ni anses, et qui, depuis le haut jusqu'au fond, va toujours en étrécissant *A.* تيغار *P.* تغار *T.* تغار || Terrine vernissée ايچى صيرلو تغار Terrine à mettre du lait سود قويحق تغار

TERRINÉE. Plein une terrine *A.* ملء التيغار *P.* يك تغار *T.* بر تغار طلوسى || Manger une terrinée de crême بر تغار طلوسى قيمق يمك

TERRITOIRE. L'espace de terre qui dépend d'une juridiction *A.* حوزة الحكومة *P.* قلمرو حكومت *T.* ناحيه || La sentence de ce juge est nulle, il l'a donnée hors de son territoire بو حاكمك ويرديكى اعلام قلمرو حكومتندن خارج محلده ويرلمش اولديغنه نظراً معتبر دكلدر

TERROIR. Terre considérée selon ses différentes qualités relatives à l'agriculture *A.* ارض ـ تراب *P.* خاك ـ زمين *T.* ير ـ طپراق || Terroir fertile ارض مخصبه ـ ارض منبته bon ارض جيده ـ اوزلو طپراق ـ ياغلو طپراق ـ ارض سمينه gras ـ ارض sec ـ تراب يابس ـ يابسه قورى طپراق humide تراب رطب ـ شوره ـ ارض مجدوبه aride ياش طپراق ـ خاك نمناك ـ خاك ـ ارض كثيرة الاحجار pierreux قوراق ير ـ زمين ـ ارض مخلوطة بالرمل sablonneux طاشلو طپراق ـ سنگ آلود قوملى طپراق ـ خاك ريگ آلود

TERTRE. Colline, éminence de terre dans une plaine *A.* تل pl. تلال *P.* پشته *T.* تپه V. aussi Colline.

TESSON. V. Têt.

TESTACÉ. Il se dit des animaux à coquilles *A.* ذو الصدف pl. ذوى الاصداف *P.* صدفدار *T.* قابلو || Les animaux testacés حيوانات ذوى الاصداف La tortue est du genre des testacés قبلوبغه ذوى الاصداف جنسندندر

TESTAMENT. Acte par lequel on déclare ses dernières volontés *A.* كتاب الوصية *P.* وصيتنامه *T.* وصيت كاغدى || Testament passé par-devant notaire كاتب شرع حضورنده تنظيم كاتب شرع معرفتيله ـ اولنمش وصيتنامه bon et valable لفظاً بلفظ تقرير وصيتنامهٔ صحيح ومعتبر dicté mot à mot مكتوم وممهور بر اولنوب قلمه آلنمش وصيتنامه clos et scellé بركمسنه‌نك كندو يازوسيله يازلمش قطعه وصيتنامه olographe بالوصيه ترك ايتمك وصيتنامه Donner, léguer par testament Casser un testament وصيتى نقض ايتمك Exécuteur d'un testament انفاذ وصيته مأمور وكيل ـ On appelle Testament inofficieux, celui dans lequel le testateur ne fait nulle mention d'un de ses héritiers de droit بيوجه شرعى نفى وراثتى ـ وصيت سقيمه ـ حاوى وصيتنامه ـ Testament ab irato, celui qui est fait par motif de colère ـ عند الغضب محرر اولنمش وصيتنامه فى حال الغضب

On appelle L'Ancien ou le Nouveau Testament, les livres saints qui sont antérieurs ou postérieurs à la naissance de Jésus-Christ *A.* كتاب العهد القديم وكتاب العهد الجديد || L'Ancien Testament n'était que la figure du Nouveau عهد قديم كتابى جديدك صورت مثاليه‌سى ايدى

TESTAMENTAIRE. Qui concerne le testament. Il ne se dit qu'en ces phrases, Dispositions testamentaires, pour dire, des dispositions contenues dans un testament درون وصيتنامه‌ده مندرج اولان وصايا Exécuteur testamentaire انفاذ وصيته مأمور اولان وكيل Héritier testamentaire وارث حسب الوصيه

TESTATEUR. Celui qui fait un testament *A.* موصى *P.* وصيت كننده *T.* وصيت ايدن || Le testateur l'a ordonné en termes exprès موصى فلان ماده‌يى كلمات صريحه ايله توصيه ايتمشدر La volonté, l'intention du testateur doit être inviolable موصينك مراد ونيتى نقض وتغييردن برى اولمق اقتضا ايدر

TESTER. Faire un testament *A.* توصية ـ ايصاء *P.* وصيت كردن ـ اندرز ساختن *T.* وصيت ايتمك || Il y a plus de dix ans qu'il a testé اون سنه‌دن زياده در كه وصيت ايلدى Il est mort sans avoir testé بلا وصيته وصيتنامه‌سنى ايتدى وفات ايلدى Un religieux ne peut pas tester راهب وصيته مأذون دكلدر

TESTICULE. Corps glanduleux, pour l'ordinaire au nombre de deux, qui sert à préparer la matière destinée à la génération *A.* خصيه ـ خصيتان ـ خصى pl. انثيان *P.* خايه *T.* طشاق ||

Le testicule droit, gauche خصيۀ يمنا وخصيۀ يسرا

TESTIMONIAL. Qui rend témoignage *A.* متضمن الشهادة شهادت *P.* گواهينما *T.* شاهدلك ايدن || Lettres testimoniales شهادتی متضمن دليللر preuves حالی متضمن مكاتيب ـ شاهدلو اثباتلو دليللر

TÈT ou TESSON. Morceau d'un pot de terre cassé *A.* كسارة pl. كسارات الخزف *P.* سفالپاره *T.* چوملك الخزف || Ramasser des têts de pot چوملك قيرنتيلری قيرنتيسی جمع ايتمك

TÉTANOS. T. de Méd. Maladie spasmodique qui a pour effet la roideur des membres du corps *A.* كزاز *P.* ترنج عضو *T.* عضوك بوزيلوب چكلمسی ـ Celui qui est attaqué de cette maladie, s'appelle *A.* مكزوز *P.* ترنجيده عضو *T.* عضوی بوزيلوب چكلمش

Lorsque cette maladie arrive aux mâchoires et au visage, elle s'appelle *A.* لقوة *P.* گشتن روی *T.* يوز آغز اكلمسی ـ Celui qui en est atteint, s'appelle *A.* ملقو *P.* گشته روی ـ گرفتار *T.* يوزی آغزی اكلمش *T.* گستن روی

TÊTARD. On donne ce nom au petit de la grenouille *A.* جرو الضفدع *P.* غوك بچه *T.* قوربغه ياوريسی

TÊTE. Chef, la partie de l'animal qui tient au reste du corps par le cou *A.* رأس pl. روس *P.* سر *T.* باش ـ كله || Le devant de la tête *A.* مقدم الرأس *P.* پيش سر *T.* باشك اوكی le derrière *A.* موخر الرأس ـ قفا *P.* پس سر *T.* باشك قفا ـ le sommet *A.* قمة ـ مفرق pl. مفارق *P.* تارك *T.* باشك اكسه‌سی le haut *A.* فوق الرأس *P.* بالای سر *T.* باشك تپه‌سی Avoir la tête ronde مستدير الرأس اولمق يوقاريسی plate مسطح الرأس اولمق ـ يصی باشلو اولمق Trancher la tête à un criminel بر مجرمك باشنی كسمك On le condamna à avoir la tête tranchée قطع سری باننده حكم جريان ايلدی ـ Une tête de mort سر مقطوع ـ قتانه Il se prend aussi pour Crâne. V. ce mot. C'est dans ce sens qu'on dit, Tête pelée, Tête chauve, en parlant d'une personne qui n'a point du tout de cheveux. V. Chauve.

On dit, La tête me fend, pour dire, j'ai un grand mal de tête باشم ياريلور Et la tête me tourne, pour dire, que les objets me semblent tourner autour de moi باشم دونر

On dit, La tête a tourné à un homme, pour dire, qu'il est devenu fou *A.* تجنن *P.* شوريده سر بشدن *T.* جيوردمق ـ Et l'on dit figur. d'un homme qui se trouve dans une occasion où l'on a besoin de présence d'esprit, que la tête lui tourne باشی سرسم اولور

Et figur. Tourner la tête à quelqu'un, pour dire, changer sa façon de penser بر كمسنه‌نك عقلنی چويرمك ـ عقلنی فلان فكردن صرف وتحويل ايتدرمك

On dit, Avoir la tête pesante, embarrassée *A.* ثقلة الرأس *P.* گرانی سر *T.* باش آغرلغی

Mal de tête *A.* صداع *P.* درد سر *T.* باش آغريسی

On dit proverb., Grosse tête peu de sens *T.* ايری كله‌نك ايچی قوف اولور ـ Et tête de fou ne blanchit jamais *T.* دلينك صاچی آغارمز

Et à laver la tête d'un More, on y perd sa lessive *P.* كوشش بی فائده‌ست وسمه بر ابروی كور *T.* عربك يوزينی صابون ايله يومقدن فرقی يوقدر

On dit d'une entreprise où il est impossible de réussir, que c'est vouloir donner de la tête contre les murs باشی ديواره اورمقدر

Et d'un homme à qui on ne peut faire aucun reproche, qu'il peut aller partout la tête levée در نه طرفه وارەجق ايسه آلنی آچق اولدرق واره بيلور

Et d'un homme qui se précipite aveuglément dans le péril, qu'il y va tête baissée باشنی كوزينی صاقندرميدرق صالر

On dit, Se rompre la tête, se casser la tête à faire quelque chose, pour dire, s'y appliquer avec une grande contention d'esprit *A.* شج الرأس ـ شق الرأس *P.* سر شكافتن *T.* باش يارمق || Il se rompt la tête à résoudre des problèmes حل مسايل ايچون باشنی يارر

On dit d'une odeur forte, de la vapeur du charbon et de certains vins, qu'ils portent à la tête *A.* سوور *P.* بر سر جستن *T.* باشه اورمق ـ باشه صچرامق

On dit proverb. Je parie ma tête, Je mets ma tête à couper que cela est, pour dire, je parie tout ce qu'on voudra بو مادّه بويله اولديغنه باش وجانمی بحث ايدرم

On dit, Tête couronnée, pour dire, un monarque *A.* تاج ـ صاحب التاج pl. اصحاب التاج *P.* تاجدار *T.* تاجلو پادشاه || Il ne faut parler qu'avec respect des têtes couronnées تاجداران حقنده ايفای رسوم احترام ايله سوق كلام ايتملو در

Tête. Esprit, entendement *A.* عقل ـ ذهن ـ شعور *P.* هوش ـ سر || Se remplir la tête de sottises عقلی خيالات باطله ايله

مالامال ایتمک Il n'a que cela en tête عقلنده بوندن غیری شئ یوقدر On ne peut lui ôter de la tête qu'il mourra bientôt قریباً وفات ایده‌جکی فکرینی عقلندن چیقارمنک احتمالی یوقدر Rouler de grandes choses dans sa tête بر آدمک ذهننده مطالعات عظیمه دوران ایتمک Avoir la tête dure بر آدمک عقلی کند اولمق ـ غلیظ العقل اولمق Je n'ai pas assez de tête pour voir tant de papiers en si peu de temps بو مقوله وقت قلیل ایچنده اولقدر اوراق تتبع ایده‌جک شعورم یوقدر

On dit, Mettre une chose en tête à quelqu'un, pour dire, la lui persuader *A.* القاء الی الذهن *P.* درعقل کسی نهادن *T.* فلانک ذهننه قویمق || On lui a mis en tête de bâtir, et il s'y est ruiné ابنیه انشاسنی ذهننه القا ایتمشلر در بو تقریب حالی خراب اولمشدر

Et se mettre une chose en tête, ou dans la tête, pour dire, s'en occuper *A.* تقریر فی الذهن *P.* در ذهن نهادن *T.* عقله قورمق ـ ذهنه قورمق || Vous vous mettez des chimères en tête ذهنکده وجودی یوق خیالات باطله قورارسک Il s'est mis en tête d'aller à Rome رومایه وارمسنی عقلنه قوردی Il s'est mis dans la tête de faire cela بو شیئی عقلنه قورمشدر

On dit d'un homme, C'est une bonne tête عقل سلیم صاحبی بر آدمدر une excellente tête بر عقل لا نظیر در une des meilleures têtes du conseil اعقل عقلای ارباب شورا در C'est une tête carrée, pour dire, d'un jugement juste et solide عقل کاملدر ـ عقل رزین صاحبیدر une tête sage, rassise, posée عقلی اوتورمشدر ـ تمکین عقل ایله مجبولدر une tête faible عقلی کوشکدر ـ سست اندیشدر ـ سخیف العقلدر C'est une tête verte, écervelée, légère, de linotte, de girouette, pour dire, un homme d'un esprit frivole et léger *A.* فائل الرأی ـ خفیف العقل *P.* سبکسر ـ سبکمغز *T.* عقلی یللی ـ عقلی یوفقه

Et qu'il a la tête chaude, pour dire, qu'il prend feu, qu'il s'emporte aisément *A.* مستشیط *P.* پر آتش ـ آتشپاره *T.* باشی قیزغین ـ Et qu'il a la tête froide, pour dire, qu'il conserve son sang-froid. V. Froid.

On dit, Agir de tête, Payer de tête, pour dire, prendre son parti avec résolution یا سر دهم یا ستانم کلاه دییه‌رک بر ایشه عزیمت ایتمک

Et faire un coup de tête, pour dire, faire étourdiment une chose hardie بر شیئه خفت عقل ایله جسارت ایتمک ـ خفت عقل ایله صالمق

Et faire un coup de sa tête, ou faire une chose à sa tête, pour dire, se déterminer de soi-même, sans avoir pris conseil de personne *A.* انخراط فی الامر *P.* از سر خود کار کردن ـ با خود رأیی ـ رأی خودنجه عمل نمودن *T.* کندو باشندن ایش کورمک ـ ایشه صالمق || C'est un homme qui ne veut rien faire qu'à sa tête هر ماده‌ده کندو باشندن ایش کورور ـ انخراط اموره مبتلا بر آدمدر

Et perdre la tête, pour dire, perdre le sang froid nécessaire pour prendre un parti *A.* تشتت الخاطر *P.* پریشان خاطر شدن *T.* ذهن طاغلمق ـ شاشمق ou pour dire, perdre le jugement *A.* اذهاب العقل ـ اختلال الشعور *P.* شوریده سرشدن *T.* عقلی شاشورمق

On dit, qu'un homme a de la tête, pour dire, qu'il a du sens, du jugement *A.* عاقل ـ ذهین *P.* خردمند *T.* عقللو ou pour dire, qu'il est opiniâtre *A.* مارد الذهن *P.* سختسر *T.* باشی پک

On dit figur. Tenir tête, faire tête à quelqu'un, pour dire, s'opposer à lui, ne lui point céder en quelque chose *A.* معارضة ـ مخالفة *P.* خلافگیری نمودن *T.* قارشو طورمق || Il s'imaginait qu'il n'y aurait personne qui osât lui résister, mais il trouva des gens qui lui firent tête کندویه مخالفته جسارت ایده‌جک آدم اولمدیغنی ظن ایتمشیدی انجق قارشوسنه طوره‌جق آدملر بولندی Ils se mirent plusieurs ensemble pour lui tenir tête à la dispute مجادلده فلانه مخالفت ایتمک اوزره بعض کسان بری برلریله عقد اتفاق ایتمشلر در

Tête, se dit aussi pour Individu *A.* رأس pl. رؤس ـ فرد pl. افراد *P.* سر ـ کس *T.* باش ـ نفر || Une rente sur plusieurs têtes رؤس عدیده اوزرینه تعیین اولنمش ایراد Cette taxe porte sur toutes les têtes جمیع رؤسه شامل بر ویرکو در ـ رؤس اعتباریله جمیع افراده شامل On paye tant par tête بهر نفره شو قدر اقچه ادا اولنور On dine à tant par tête بهر رأسه ـ قدر اقچه حسابیله طعام ویریلور

On dit, Succéder par tête, lorsque chacun des copartageans vient de son chef à la succession *A.* استوراث بالرؤس ـ استوراث باعتبار الرؤس *P.* هرکس از سر خویش میراث خوردن *T.* رؤس اعتباریله میراث آلمق || La succession du

père s'est partagée par têtes, parce que tous les enfans étaient vivans; celle de la mère s'est partagée par souches, parce que deux des enfans étaient morts, et que les petits-enfans sont venus à partage avec leurs oncles, par représentation de leur père پدرك حين وفاتنده اولادك جملەسى حياتده اولدقلرى تقريبيله متوفانك تركەسى رؤس اعتباريله تقسيم اولنمشدر انجق والدەنك وقت ارتحالنده اولادك ايكيسى مقدّم وفات ايتمش اولدقلرينه نظراً اول اولادك اولادى كندو پدرلرى مقامنه قائم اولدرق عموجەلريله على السويّه اخذ حصّهٔ ميراث ايچون والدهٔ هالكەنك تركەسى اصول شجرهٔ نسب اعتباريله تقسيم اولنمق لازم كلدى

Tête, signifie figur., la première place, la place de chef *A.* رأس *P.* سر *T.* باش || Il porta la parole à la tête du clergé رأس زمرهٔ رهبانده اولدرق تقرير كلامه مبادرت ايلدى Être à la tête de la Noblesse زمرهٔ اصلزادكانه باش اولمق Marcher à la tête de l'armée عسكر باشنده يوريمك Se mettre à la tête des séditieux طائفهٔ عصاته ـ عصات باشنده اولمق باش اولمق

On dit, qu'un homme est à la tête des affaires, pour dire, qu'il en a la principale direction *A.* رئيس الامور *P.* سركار *T.* ايش باشنده

On dit, La tête d'une armée, pour dire, les premières troupes d'une armée *A.* رأس الجيش *P.* سر لشكر *T.* عسكرك باشى ـ Et la tête de la tranchée, pour dire, l'endroit qui est le plus avancé du côté de la place assiégée *T.* صچان يولى باشى || Il fut tué à la tête de la tranchée صچان يولى باشنده ايكن قتل اولندى ـ Et la tête du pont, pour dire, le bout qui est du côté des ennemis *T.* كوپرى باشى

On dit aussi, La tête d'un livre, pour dire, le commencement d'un livre *A.* رأس الكتاب *P.* سر كتاب *T.* كتابك باشى || Il y a une belle préface à la tête de son livre تأليف ايلديكى كتابك باشنده بر ديباجهٔ لطيفه وار در

Et la tête d'un clou, pour dire, l'extrémité opposée à la pointe *A.* رأس المسمار *P.* تارك ميخ *T.* اكسر تپەسى

Tête à tête, signifie, seul à seul *A.* فى الخلوة *P.* بتنهايى *T.* تنهاده || Parler tête à tête تنهاده سويلشمك Ils furent long-temps tête à tête وافر زمان خلوتده ايديلر

Tête-à-tête, s'emploie aussi substantivement, et se dit d'une entrevue de seul à seul *A.* مجلس الخلوة *P.* انجمن خلوت بينلرنده *T.* خلوت مجلسى || Ils ont eu un long tête-à-tête بينلرنده اوزون اوزادى بر خلوت مجلسى وار ايدى

Tête pour tête, signifie, l'un devant l'autre *A.* بالمواجهة *P.* رو برو *T.* يوز يوزه || Après avoir été deux ans sans se voir, ils se rencontrèrent dans la rue tête pour tête فلان كمسنەلر ايكى سنەدنبرو برى برلرينى كورمش دكل ايكن زوقاقده رو برو مصادف اولمشلر در

TÉTER. Sucer le lait de la mamelle *A.* رغث ـ رضع ـ مصد ـ امتلاج *P.* مكيدن *T.* ممه امك ـ امك ـ ارتغاث || Téter sa nourrice, une vache كندو سود آناسنك ياخود اينكك ممەسنى امك

Tété. *A.* مرضوع *P.* مكيده *T.* املمش

TÊTIÈRE. Il se dit de cette partie de la bride qu'on met autour de la tête d'un cheval, et qui soutient le mors *A.* ايوان pl. ايوانات ـ عذار pl. عذر *P.* لگام *T.* اويان ـ باشلق || Têtière de cuir d'Angleterre انكليز كونيله مصنوع عذار

TÉTIN. Le bout de la mamelle. Il se dit des hommes et des femmes *A.* حَلَمة pl. حلم *P.* سر پستان *T.* ممه تكمەسى ـ ممه امزكى

TÉTINE. Il se dit du pis de la vache ou de la truie. V. Pis.

TÉTON. Mamelle de la femme *A.* ثدى pl. اثدى *P.* پستان *T.* ممه || Un enfant qui est encore au téton هنوز ممەده اولان چوجوق Une nourrice qui donne le téton à un enfant چوجوغه ممه ويرن سود آناسى

TÉTRAGONE. Qui a quatre angles et quatre côtés *A.* مربّع الزوايا *P.* چار كوشه *T.* درت كوشەلو

TETTE. Le bout de la mamelle des bêtes *A.* حلمة الطبى *P.* سر پستان حيوان *T.* حيوان ممەسى امزكى || Tette de chèvre كچينك ممەسى امزكى

TÊTU. Obstiné, qui est trop attaché à ses opinions *A.* متمرّد *P.* سختسر *T.* باشى پك || Il est si têtu, que jamais il ne démord de ce qu'il a dit اولقدر باشى پكدر كه ديديكى كلامدن نكول ايتمك احتمالى يوقدر

TEXTE. Les propres paroles d'un auteur, considérés par rapport aux notes, aux commentaires *A.* متن pl. متون || Le texte de l'Évangile متن انجيل شريف de Platon متن كتاب افلاطون Cet avocat a rapporté le texte de cette loi دعوا وكيلى

بوكا دائر اولان فتوانك متننى ذكر ايتمشدر Le texte ne dit pas cela متن كتاب - متن كتابك منطوقى بويلە دكلدر - بونى ناطق دكلدر – On dit, Restituer un texte, pour dire, rétablir l'ordre, les mots dont on suppose que l'auteur s'est servi متن كتابى هيئت اصليەسنە ارجاع ايتمك

Texte, se dit aussi d'un passage de l'Écriture-Sainte qu'un prédicateur prend pour sujet de son sermon *A.* نصّ || Ce prédicateur a pris un beau texte بو واعظ كتاب اللهك مناسب بر نصّنى مأخذ كلام اتخاذ ايلدى

On dit, Revenir à son texte, pour dire, revenir à son sujet principal مبحث اصلى يە رجعت ايتمك

TEXTILE. Qui peut être tiré en filets propres à faire un tissu *A.* ممكن الانتكاث *P.* فتاليدنى *T.* تل - اوزيلە بيلور || L'amiante est une pierre textile حجر الفتيلە تل اوزيلور تل اوزيلور احجاردندر

TEXTUEL. Qui est dans le texte d'une loi, d'un acte *A.* منصوص | C'est une disposition textuelle de la loi sur les testamens وصيّتە متعلّق اولان حكم شرعينك شروط منصوصەسندندر

TEXTUELLEMENT. Sans s'écarter du texte, mot à mot, phrase pour phrase *A.* بعبارتە

TEXTURE. L'état d'une chose tissue. Il ne se dit qu'au figuré. On dit, La texture d'un ouvrage, pour dire, la liaison des parties qui le constituent *A.* احتباك - انتساج *P.* تننده‌كى *T.* طوقويش

THAPSIE. Plante *A.* ثافسيا - ينتون *P.* ثافيا *T.* درياس صمغنك آغاجى

THAUMATURGE. Qui fait des miracles *A.* ذو معجزات - صاحب المعجزات *P.* معجزه كار *T.* كرامت صاحبى || Saint Jean thaumaturge صاحب المعجزات اولان حضرت يوحنا

THÉ. Arbrisseau qui croît à la Chine et au Japon *P.* چاى *T.* چاى خوردن - چاى تناول ايتمك || Prendre du thé چاى ايچمك - Thé vert چاى سبز - چاى يشل چاى

THÉÂTRAL. Qui appartient au théâtre *A.* مختصّ بالملعب *P.* بازيچەگاهى *T.* اويون يرينە مخصوص || Action théâtrale ملعبە مخصوص بر كار Manières théâtrales اوضاع واطوار

THÉÂTRE. Lieu où l'on représente des spectacles dramatiques *A.* ملعب - دار اللعب *P.* بازيچەگاه - خيالخانە *T.* اويون يرى

Il se dit aussi du lieu de la scène où les acteurs exécutent les représentations théâtrales *A.* ساحة الملاعبين *P.* ديوانخانە *T.* اويونجيلرك يرى - بازندگان || La décoration du théâtre اويونجيلر ديوانخانەسنك تزيينات وتجمّلاتى – On dit figur., que le monde est une grand théâtre ساحۀ پهناى عالم بر تماشاگاه ملاعب وغرايبدر

On dit aussi figur. d'un homme qui est dans un grand emploi, qu'il est exposé sur un grand théâtre مطرح انظار عالم اولان مقامدە در

Et d'une province, qu'elle est le théâtre de la guerre, pour dire, le lieu où la guerre se fait عرصەگاه حرب وقتالدر

THÉIÈRE. Vase pour faire infuser le thé *T.* چاى ابريغى

THÉISME. Croyance de l'existence de Dieu *A.* ايمان - تألّە *P.* ايمان بواجب الوجود - بالله *T.* باورى بوجود يزدان اللهە ايناغە

THÉISTE. Celui qui reconnait l'existence de Dieu *A.* متألّە - مؤمن بالله *P.* باور كنندۀ وجود يزدان *T.* اللهە اينانيجى

THÈME. Sujet, proposition que l'on entreprend de prouver ou d'éclaircir *A.* كلام موضوع لە || Cet homme n'a pas bien pris son thème فلان كشى موضوع لەى اولان كلامى على ما هو اللايق وضع ايدەمدى

Il se dit aussi de ce qu'on donne aux écoliers à traduire dans la langue qu'on veut leur apprendre *T.* ترجمە درسى || Thème difficile ترجمەسى كوج درس Thème pour l'examen امتحاندە تقديم اولنەجق ترجمە درسى – Et de la traduction de l'écolier *T.* ترجمە اولنمش درس || Corriger un thème ترجمە درسنى تصحيح ايتمك Il a fait son thème en deux façons درسنى ايكى وجهلە ترجمە ايتمشدر

Thème. T. de Gram. Le radical primitif d'où un verbe a été tiré *A.* اصل الفعل

Thème, ou Thème céleste. T. d'Astrolog. La position où se trouvent les astres, par rapport au moment de la naissance de quelqu'un *A.* زيج الولادة *P.* زيج ولادت *T.* ولادت زايچەسى

THÉOCRATIE. Gouvernement où les chefs de la nation ne sont regardés que comme les ministres de Dieu *A.* حكومة ظلّ اللهيّة || Le Gouvernement des Hébreux sous les juges, et avant qu'ils eussent un roi, était une véritable théocratie قوم يهود قبل اتخاذ

الملك قضات وحكام معرفتيله اداره اولندیغی هنگامده محض حكومت ظل اللهيه صورتنده ایدی

THÉOCRATIQUE. Qui a rapport à la théocratie *A.* مختص بحكومة ظل اللهية

THÉOLOGAL. Chanoine institué pour enseigner la théologie *A.* مدرس العلم الهى

THÉOLOGALE. Dignité de théologal *A.* مقام التدريس العلم الهى

THÉOLOGIE. Science qui a pour objet Dieu et les choses divines *A.* علم الهى || Cela ne se peut soutenir en bonne théologie بو كيفيت علم الهى قاعده‌لرنجه اثبات اولنور مقولدن دكلدر Cela est contraire à la véritable théologie بو شى علم الهى صحيحك مغايريدر Thèses de théologie مسائل علم الهى Enseigner la théologie علم الهى‌یی افاده وتعليم ايتمك

THÉOLOGIEN. Qui sait la théologie *A.* الهى pl. الهيون *T.* اهل العلم الهى pl. ارباب العلم الهى | Tous les théologiens sont d'accord sur ce point بو بابده جمهور الهيين متفق الآرا در

Il se dit aussi, des étudians en théologie *A.* طلبة العلم الهى

THÉOLOGIQUE. Qui concerne la théologie *A.* متعلق بعلم الهى دائر ماده ـ علم الهى‌يه متعلق ماده || Matière théologique

THÉOLOGIQUEMENT. Selon les principes de la théologie *A.* حسب القواعد العلم الهى || Il a traité cette matière théologiquement بو ماده‌دن حسب القواعد علم الهى بحث ايلدى

THÉORÈME. Proposition d'une vérité spéculative qui se peut démontrer *A.* قضية ممكن الاثبات

THÉORICIEN. Celui qui connait les principes d'un art sans le pratiquer *A.* اهل العلم النظرى pl. ارباب العلم النظرى

THÉORIE. Connaissance qui s'arrête à la simple spéculation sans passer à la pratique *A.* علم نظرى || Réduire la théorie en pratique علم نظرى‌یی علم عملى‌يه تحويل ايتمك Il a plus de théorie que de pratique علم نظريسى علم عمليسنه غالبدر

On appelle Théorie des planètes, la science qui apprend à connaître leur mouvement, leur distance, etc. *A.* علم نظر الكواكب السيارة

THÉORIQUE. Qui appartient à la théorie *A.* مختص بعلم النظرى || Ce que vous dites là est purement théorique ديديككز كلام مجرد علم نظرى‌يه مخصوصدر

THÉORIQUEMENT. D'une manière théorique *A.* على وجه العلم النظرى || Traiter une matière théoriquement بر ماده‌دن علم نظرى وجهى اوزره بحث ايتمك

THÉRAPEUTIQUE. Partie de la médecine qui enseigne la manière de traiter et de guérir les malades *A.* فن المداواة *P.* فن تيمار خستگان *T.* خسته‌لره باقمنك فنى || La thérapeutique emploie la diète, la chirurgie et la pharmacie فن مداواتك اسبابى حميه وجراحاق واجزاجيلقدر

THÉRIACAL. Qui a la vertu de la thériaque *A.* ترياقى *P.* ترياكى *T.* ترياقك خاصه‌لو ـ ترياق || Essence thériacale ترياق خلاصه‌سى eau ترياق صويى herbe ترياقى ـ نبات ترياقى ترياق خاصه‌سى اولان نبات

THÉRIAQUE. Composition médicinale en forme d'opiat *A.* ترياق *P.* ترياك *T.* ترياق || Thériaque de Venise ونديك ترياقى

THERMAL. Il se dit des eaux minérales naturellement chaudes. V. Bains.

THERMANTIQUE. T. de Méd. Il se dit des remèdes qui réchauffent *A.* مسخن *P.* گرمساز *T.* ايسيدیجى ـ قيزدیریجى

THERMES. Bâtimens destinés pour les bains publics chez les anciens *A.* pl. حمامات *P.* گرمابها *T.* ايسيجقلر

THERMOMÈTRE. Instrument fait pour indiquer les degrés de la chaleur ou du froid actuel *A.* ميزان الحرارة الهواء

THÉSAURISER. Amasser de l'argent *A.* ادخار المال ـ جمع المال *P.* مال نهيدن *T.* بر ييغمق ـ مال بركدرمك ـ مال || Cet homme thésaurise فلان كشى ادخار مال ايدر

THÉSAURISEUR. Celui qui thésaurise *A.* مدخر الاموال ـ جمع الاموال *P.* مال نهنده *T.* مال بر بالاى ييغدریجى ـ مال بركدريجى

THÈSE. Proposition, question qu'on pose dans le discours pour la discuter ou la combattre *A.* مسئلة pl. مسائل ـ مطلب pl. مطالب || Posons d'abord la thèse اول امرده صورت مسئله‌يى وضع ايده‌لم Vous faites une thèse générale de ce qui n'en est qu'une particulière مسائل خاصه‌دن اولان بر امرى مسائل مطلقه حكمنده وضع ايدرسك Ce n'est pas là la thèse بو دكلدر مطلب Vous changez la thèse مسئله‌يى تبديل ايدرسك Vous sortez de la thèse مطلبدن چيقارسك

Il se dit aussi de toute proposition scientifique que l'on soutient publiquement dans les écoles *A.* مسئلة علمية || Une thèse de philosophie علم حكمتد دائر مسئلة علمية

Il se prend aussi pour la dispute des thèses *A.* مطارحة المسائل العلمية || Assister à une thèse مطارحهٔ مسائل علميه مجلسنده حاضر بولنمق Le lendemain de sa thèse ایتدیکی مطارحهٔ علمیه‌نك فرداسی

THON. Espèce de poisson de mer *A.* تنّ

THORACHIQUE. Qui est relatif à la poitrine. Il se dit des médicamens propres à la poitrine, qu'on appelle aussi Pectoraux *A.* صدریّ *P.* سینه سودبخش *T.* کوکسه یرار || Remèdes thorachiques ادویهٔ صدریه

On appelle Canal thorachique, un vaisseau qui, des intestins, porte le chyle dans la veine sous-clavière gauche *A.* مجراء الکیلوس

THORAX. T. d'Anat. C'est le nom qu'on donne à la poitrine *A.* صدر - جواشن pl. صدور *P.* جوشن pl. سینه - بر *T.* کوکس تختهسی - کوکس

THRUMBUS ou THROMBE. Tumeur qui arrive après la saignée à l'endroit où le vaisseau a été ouvert *A.* عجرة فی موضع الفصد *T.* قان آلنمش یرك قباریغی

THYM ou SERPOLET. Plante *A.* حاشا - سعتر برّی *P.* شترپا *T.* یبانی ککیك اوتی || Les abeilles sucent le thym بال آریسی یبانی ککیك اوتنی اموب صورر

TIARE. Ornement de tête qui était en usage chez les Perses. Présentement c'est un bonnet orné de trois couronnes que porte le Pape *A.* قلنسوة مثلثة التیجان *P.* کلاه سه افسر *T.* اوچ تیجان ثلثه ایله مزیّن || Ceindre la tiare تاجاو باش کسوی قلنسوه‌یی بر سر ایتمك

TIBIA. T. d'Anat. C'est le nom de l'os intérieur de la jambe *A.* ظنبوب pl. ظنابیب *P.* استخوان ساق *T.* قوری انجك - قلم - دودك -

TIBIAL. Il se dit de l'un des muscles extenseurs de la jambe *A.* عضلة ظنبوبیّة

TIÈDE. Il se dit des liquides qui sont entre le chaud et le froid *A* فاتر *P.* نیمگرم - بلکك - بلکل *T.* ایلیجه - ایلیجق || De l'eau tiède ماء فاتر - آب نیمگرم - صو - ایلیجق - Figur. Qui manque d'activité *A.* فاتر - بارد *P.* نا گرم - سست *T.* کوشك - Ami tiède دوست فاتر amant عاشق بارد amitié محبّت فاتره || صوغوق

TIÈDEMENT, adv. Il ne se dit qu'au figuré *A.* بالفتار - بالبرودة *P.* بیگرمی *T.* کوشکلك ایله - صوغوقلق ایله || Il sert ses amis tièdement دوستلری حقّنده همّتی برودت اوزره در - دوستلرینه کوشکلك ایله خدمت ایدر

TIÈDEUR. Qualité de ce qui est tiède *A.* فتور - فتار *P.* نیمگرمی - بلکلی *T.* ایلیجه‌لق || Cette eau n'est pas assez refroidie, elle a encore quelque tiédeur بو صو هنوز کرکی کبی صوغومیوب بر آزجه ایلیجه در - نوعمّا حال فتاری باقیدر

Figur. Manque-d'activité, nonchalance *A.* برودت - فتور - فتار *P.* سستی - بیگرمی *T.* کوشکلك - صوغوقلق || Agir avec tiédeur طور بارد ایله حرکت ایتمك Servir ses amis avec tiédeur دوستلرینه برودت ایله خدمت ایتمك D'une grande ferveur, il est tombé dans une extrême tiédeur فرط گرمیّت وحرارتدن غایت فتوره گرفتار اولمشدر

TIÉDIR. Devenir tiède *A.* فتر - تفتّر - کسب الفتور *P.* نیمگرم - نیمگرمی پذیرفتن - شدن *T.* ایلیجه‌لق - ایلیجق اولمق || Laisser tiédir l'eau صویی کسب فتور پیدا ایتمك la faire tiédir صویی تفتیر ایتمك ایچون براقمق

Tiédi. *A.* متفتّر *P.* نیمگرم شده - نیمگرمی پذیرفته *T.* ایلیجه‌لنمش

TIEN. Pronom possessif relatif à la seconde personne *A.* ك *P.* تو *T.* سنك - سنککی || Voilà mes livres, où sont les tiens? *A.* هاهنا کتبی این کتبك *P.* اینك کتابهای من کتابهای تو کجاست *T.* اشته بنم کتابلرم بونلر در سنك کتابلرك نرده در

Tien, au subst., signifie, le bien qui t'appartient *A.* مالك *P.* مال تو *T.* سنك مالك || Tu veux le tien, cela est juste, et moi aussi je veux le mien سن کندو مالکی استرسك بنمکینی - بو واقعا حقدر لکن بن دخی بنم مالمی استرم استرم

On dit, Les tiens, pour dire, tes proches, ceux qui t'appartiennent en quelque façon *A.* pl. اقرباك pl. متعلقاتك *P.* خویشان تو - همدمان تو *T.* خصملرك - تعلقاتك || Tu devrais faire du bien aux tiens plutôt qu'à des étrangers اجنبیلره همّت ایتمکدن ایسه کندو اقرباکه ایتملو ایدك Voilà un des tiens اشته سنك متعلقاتکدن بری

TIERCE, en termes de Mathématiques et d'Astronomie, signifie, la soixantième partie d'une seconde *A.* جزء من الستين ثانيةٌ

TIERCELET. On appelle ainsi, le mâle des oiseaux de proie *A.* ذكر الجوارح *P.* نر مرغان شكرد *T.* اليجى قوشلرك اركـكى || Un tiercelet de faucon اركـك شاهين

TIERCEMENT. Augmentation du tiers du prix d'une chose, après l'adjudication faite *A.* تزايد ثلث الثمن بعد قيام القيمة ـ مزايدة ثلث الثمن بعد قيام القيمة *P.* فزونىٔ سديك *T.* بر بهاى قرارداده كسلمش بهانك اوچده بر آرتورلمسى || Faire un tiercement قيام قيمتدنصكره برثلث ثمن آرتورمق || Il y a un temps limité pour les tiercemens قيام قيمتدنصكره ثلث ثمنك تزايدى ايچون بر وقت محدود ومعيّن وار در

TIERCER. Hausser d'un tiers le prix d'une chose, après que l'adjudication en a été faite *A.* تزبيد الثلث الثمن بعد قيام القيمة *P.* سه يك افزانيدن *T.* بر بهاى قرار داده كسلمش بهانك اوچده برينى آرتورمق

TIERÇON. Mesure de liquides qui contient le tiers d'une mesure entière *A.* ثلث الكيل *P.* سه يك پيمانه *T.* اولچكك ثلثى || Un tierçon de muid est de quatre-vingt-seize pintes اولچكك ثلثى طقسان التى بوقال آلور

TIERS, adj. Troisième *A.* ثالث *P.* سوم *T.* اوچنجى || Il se forma un tiers parti بر اوچنجى فرقه پيدا اولدى || La tierce partie d'un tout *A.* ثليث *P.* سه يك *T.* اوچده بر || De cette succession il ne lui en revient qu'une tierce partie بو تركه‌نك ثلثى مقدارى كندويه اصابت ايدر

On appelle Fièvre tierce, une fièvre qui revient de deux jours l'un *A.* حمّاء غبّ ـ حمّاء مثلثة *P.* روز افكن *T.* اوچ كونده مبتلا || Sa fièvre tierce s'est tournée en continue بر طوتان استمه اولديغى حمّاى غبّ حمّاى دائمه‌يه دوندى

Et tiers État, la partie des habitans d'un État qui n'est comprise ni dans le clergé, ni dans la noblesse *A.* طبقة ثالثة *P.* طبقهٔ سوم *T.* اوچنجى طبقه اهالينك || La partie du tiers État طبقهٔ ثالثه‌سى طرفى

TIERS, subst. Une troisième personne *A.* شخص ثالث *P.* كس ديگر *T.* اوچنجى آدم || Il ne faut point de tiers en pareille affaire بو مقوله مصلحتده علاقه‌سى اولميان بر شخص ثالثك بين طرفينه مداخله‌سى لازم دكلدر || Il survint un tiers الطرفين بر شخص ثالث صكره‌دن ظهور ايلدى || Il faut prendre un tiers qui ne soit point intéressé dans l'affaire مصلحتده غرضدن عارى بر شخص ثالثه مراجعت ايتملو در || Il ne faut pas faire tort à un tiers طرفينك مصلحتنه علاقه‌سى اولميان بر شخص ثالثه غدر ايتمك روا دكلدر

TIERS, se dit aussi des choses, et signifie, une des parties d'un tout qui est divisé en trois parties égales *A.* ثلث *P.* سه‌يك *T.* اوچ پايك برى ـ اوچده بر || Il a le tiers dans cette succession تركه‌نك بر ثلثى كندوسنكدر elle a été partagée par tiers تركه برر ثلث اعتباريله تقسيم اولنمشدر Deux aunes et un tiers بر ذراع وبر ثلث Le tiers de neuf est trois طقوزك ثلثى اوچدر

LE TIERS ET LE QUART. On se sert de cette expression, pour dire, toutes sortes de personnes indifféremment *A.* زيد وعمرو || Il est fâcheux d'être réduit à prier le tiers et le quart زيد وعمروه نياز ايتمكه محتاج اولمق نا خوشدر Qu'est-il besoin de conter cela au tiers et au quart? بونى زيد وعمروه نقل ايتمك نه لازمدر

TIGE. La partie de l'arbre qui sort de la terre, et qui soutient les branches et les feuilles *A.* جذع pl. جذوع ـ ساق الشجر ـ بدن الشجر *P.* تن درخت ـ تنهٔ درخت ـ دمش *T.* اوزدث || Arbre à haute tige شجرهٔ رفيع البدن ـ درخت بلند تن ـ اوزون آغاج à basse tige اوزدكى شجرهٔ قصير البدن ـ درخت كوته تن ـ اوزدكى قصه آغاج

On dit, Hautes tiges, en parlant des arbres élevés *A.* دوحة pl. دوح ـ شجرة شامخة pl. اشجار شامخة ـ شجرهٔ عظيمة *P.* درخت بلند ـ درخت بزرك *T.* يوكسك آغاج ـ ايرى اغاج || En abattant le bois, on conserva les hautes tiges اورمانى لدى القطع اشجار عظيمه ترك اولنمشدر

Et tiges fruitières, en parlant des arbres portant fruit *A.* اشجار مثمرة *P.* ميوه‌دار درختان *T.* يمشلو آغاجلر

TIGE, se dit aussi de la partie des plantes qui pousse les feuilles et les fleurs *A.* ساق pl. سيقان *P.* ساق *T.* بجاق || Tige de pavot ساق خشخاش Plante à plusieurs tiges نبات كثيرة السيقان

TIGE, en termes de Généalogie, signifie, le premier père duquel sont sorties toutes les branches d'une famille *A.* ارومة النسل *P.* بيخ درخت نسب *T.* صويك كوكى || Sortir de la même

tige اروسهٔ نسل واحددن منشعب اولمق Il sort d'une tige illustre اروسهٔ نسل جليلدن چيقمشدر Ces deux branches d'une même maison sortent d'une même tige بو خاندانك ايكى شعبهسى اروسهٔ نسل واحددن منشعبدر On n'a point découvert la tige اروسهٔ نسل ونسبك كشف واستخراجنه ظفرياب اولهمديلر

TIGRE. Bête féroce, dont le poil est moucheté *A.* نمر pl. انمار *P.* پلنك ـ پوست پلنك *T.* قپلان || Une peau de tigre قپلان پوستكيسى Le tigre est un animal cruel نمر بين السباع شدّت طبع ايله مشهور در ـ On dit figur. d'un homme cruel, que c'est un tigre *A.* متنمّر القلب ـ متنمّر الطينة *P.* پلنك منش *T.* قپلان خويلو

On appelle Cheval tigre, un cheval moucheté comme un tigre *A.* فرس انمر *P.* اسب پلنك چرده *T.* قپلان آلهجهسى آت

TIGRÉ. Moucheté comme un tigre *A.* انمر *P.* پلنك آسا *T.* قپلان كبى بنكلو نكتهدار

TILLAC. Le plus haut pont d'un vaisseau, sur lequel est posée la batterie *A.* صفة السفينة ـ علاوة السفينة *P.* بالا خانهٔ كشتى *T.* كمينك كوپشتهسى || Il y avait cent hommes sur le tillac كمينك كوپشتهسنده يوز كشى وار ايدى Se promener sur le tillac كمينك كوپشتهسى اوزرنده كزمك

TILLE. La partie peu fine qui est entre l'écorce et le bois du tilleul *T.* احلامور تلى || On fait des cordes à puits avec de la tille احلامور تليله قويو ايچون هلاط ياپيلور

Tille ou Teille, se dit aussi de l'écorce du brin de chanvre *A.* نتفة القنب pl. نتف القنب *P.* رشتهٔ كنب *T.* كندر تلى

TILLER ou TEILLER. Détacher avec la main la filasse du chanvre *A.* تنتيف النتفة القنب *P.* از كنب رشته بر كشيدن *T.* كندر تلنى ديتمك

Tillé. *A.* قنب منتوف *P.* كنب رشته بر كشيده *T.* ديدلمش كندر || Le chanvre tillé est plus fort que le chanvre broyé ديدلمش كندر تلى دوكلمش كندردن اقوا اولور

TILLEUL. Arbre *A.* زيزفون *P.* زيزفون *T.* احلامور آغاجى || Fleurs de tilleul احلامور چيچكى L'infusion des fleurs de tilleul est en usage dans la médecine احلامور چيچكنك منقوعى ادويه اقسامندندر

TIMARIOT. Soldat Turc qui jouit d'un bénéfice militaire *T.* اهل تيمار صاحبى ـ تيمار

TIMBALE. Espèce de tambour à l'usage de la cavalerie *A.* دبداب pl. دبادب *P.* نقاره *T.* طاول || Battre des timbales اطبال طاوللرى چالمق ـ تصويت دبادب ـ دبادب Le bruit des timbales est plus sourd que celui des tambours صداى دبداب صوت طبلدن زياده مهموس وخفيدر

Timbale. Gobelet qui a la forme de timbale *A.* كأس pl. كئوس *P.* كاسه *T.* كاسه || Timbale d'argent كاسهٔ سيمين

TIMBALIER. Celui qui bat des timbales *A.* طبّال الدبداب *P.* نقاره زن *T.* طاولجى ـ طاول چاليجى

TIMBRE. Sorte de cloche qui n'a point de battant, et qui est frappée par un marteau *A.* ناقوس *P.* دراى *T.* چاك || Le timbre d'une horloge ساعتك چاكى

Il se dit aussi du son que rend le timbre *A.* صلصلة الناقوس *P.* بانك دراى *T.* چاك چينقرديسى || Ce timbre est trop éclatant بو چاكك چينقرديسى غايت كورلديلو در

Il se prend figur. pour le retentissement de la voix *A.* طنطنة *P.* ولوله *T.* كورلدى || Cette voix a du timbre بو صدا مطنطندر Sa voix n'a point de timbre سسى ـ صداسى ولولهدار دكلدر كورلدهيجى دكلدر

Timbre, se dit aussi de la marque imprimée au papier dont on se sert pour les actes judiciaires *A.* وسام الامير *P.* تمغاى ميرى *T.* ميرى تمغاسى || Les timbres des actes judiciaires sont différens selon les différentes généralités سندات شرعيّه اوزرنده بصيلان ميرى تمغالرى بشقه بشقه ناحيهلره كوره مختلف وديگرگوندر

TIMBRER. Imprimer sur du papier la marque ordonnée par le roi *A.* طبع الوسام الامير *P.* تمغاى ميرى زدن *T.* ميرى تمغاسى اورمق || Timbrer du papier كاغدده ميرى تمغاسنى بصمق

Timbrer. T. de Pratique. Écrire au haut d'un acte la nature de cet acte, et le sommaire de ce qu'il contient *T.* بالاى سندده خلاصهسنى تحرير ايتمك

Timbré. *A.* موسوم بوسام الامير *P.* بتمغاى ميرى نشانزده *T.* ميرى تمغاسيله دامغهلنمش || Papier timbré ميرى دامغهسيله دامغهلنمش كاغد Cette lettre est timbrée de Marseille بو مكتوب مارسليا شهرينه مخصوص ميرى تمغاسيله تمغالنمشدر

TIMBREUR. Celui qui timbre *A.* وسّام *P.* تمغا زن *T.* دامغهجى

TIMIDE. Qui a de la timidité *A.* ذو ـ مستحيي ـ حيىّ pl. ذوى الحياء ذوى الحياء *P.* شرمدار *T.* محجوب || Les femmes sont naturellement timides نسا طائفه‌سى بالطبع ذات الحيا شرم وحيا ايله محجول بر مزاجدر در C'est un esprit timide عهد صباوتده حال حيا دركار در Cet L'enfance est timide بو آدم مطلوبات homme n'est pas timide dans ses demandes ومسئولاتنده برىّ من الاستحيا در

Il signifie aussi, peureux, craintif *A.* جبان *P* بيدل *T.* بالطبع جبان قورقق || Cet animal est naturellement timide نصيحت جبانت آلود وبيدل بر حيواندر Conseil timide

TIMIDEMENT. Avec timidité *A.* بالحياء ـ بالاستحياء *P.* بشرمندگى *T.* محجوبلق ايله

TIMIDITÉ. Appréhension, retenue dans ses discours et dans ses actions *A.* استحياء ـ حياء *P.* حجاب ـ شرم *T.* محجوبلق || Extrême timidité استحياى مفرط Sa timidité l'empêche de faire paraître tout son esprit فرط حياسى تقريبيله محجول اولديغى فراست وكياستى تماماً اظهار ايده‌مز

TIMON. Longue pièce de bois, qui fait partie du train d'un carrosse, d'un chariot, aux deux côtés de laquelle on attelle les chevaux *A.* سهم العجلة *P.* تير گردونه *T.* عربه‌نك اوقى بوقارى ـ عربه‌نك اوقنى ترفيع ايتمك || Lever le timon ـ عربه‌نك سهمنى تنزيل ايتمك قالدرمق l'abaisser ايندرمك

TIMON. T. de Mar. Longue pièce de bois attachée au gouvernail d'un navire, et qui sert à le mouvoir *A.* يد السكّان *P.* دستهٔ دومنك الى *T.* خلّه || Gouverner, manier le timon دومنك دومنك النى چويروب قوللنمق Tenir le timon سكّان *T.* طوتمق ـ On dit figur. Prendre le timon des affaires كشتىٔ امورى يد تصرّفده قبض ايتمك || Dès que ce prince eut pris lui-même le timon des affaires اول پادشاه سكّان كشتىٔ سكّان كشتىٔ ـ امورى آوردهٔ قبضهٔ تصرّف ايلديكى آنده امور اول پادشاهك مقبوض يد اداره‌سى اولديغى آنده

TIMONIER. Celui qui gouverne le timon d'un vaisseau *A.* مدبر السكّان *P.* خلّه دار *T.* دومنجى || Un coup de canon emporta le timonier بر طوب كلّه‌سى دومنجى‌يى آلوب كوتوردى

TIMORÉ. Qui est pénétré de la crainte d'offenser Dieu *A.* ذو اللهدن قورقوسى *T.* وراعت آميز ـ خدا ترس *P.* وراعة وراعت ايله محجول بر نفسدر C'est une âme timorée اولان

Il a la conscience timorée نفس مخطره‌سنده الله قورقوسى وار در

TINE. Espèce de tonneau qui sert à transporter de l'eau *A.* كندوج الماء *P. vul.* جلك *T.* مانجنه ـ صو فوجيسى

TINETTE. Petite cuve, vaisseau de bois qui n'est point couvert, et qui est plus large par en haut que par en bas *A.* دَبّة *P.* دَبّهٔ چوبين *T.* دبه ـ پوطنه || Une tinette de beurre بر پوطنه روغن ساده

TINTAMARRE. Il se dit de toute sorte de bruit éclatant, accompagné de confusion *A.* خرشفة *P.* خرخشه ـ توف *T.* قرقشه || Un grand tintamarre خرشفهٔ عظيمه

TINTEMENT. Prolongement du son d'une cloche *A.* صلصلة *P.* چرنگ *T.* چينقردى || Le tintement d'une cloche صلصلهٔ چاكك چينقرديسى ـ ناقوس

TINTEMENT D'OREILLE. Sensation dans l'oreille pareille au tintement d'une cloche *A.* دوىّ الاذن ـ هوىّ الاذن ـ طنين الاذن *P.* طنين گوش *T.* قولاق كورلتيسى ـ قولاق جكلامسى || Cet homme a de fréquens tintemens d'oreille بو آدم لا ينقطع هوىّ اذنه مبتلا در

TINTER. Faire sonner lentement une cloche *A.* بطيئاً نقس *P.* آهسته جرنگانيدن *T* جاكى آغر ـ جاكى آغر چالمق نقس ناقوس ايتمك || Tinter la cloche سسلندرمك

On dit aussi, Faire tinter un verre *A.* اطنان الزجاج *P.* شيشه‌را آوازانيدن *T.* شيشه‌يى سسلندرمك

Et que l'oreille tinte à quelqu'un *A.* احساس ـ اختفاق الاذن *P.* الدوىّ فى الاذن طنين گوش رفتن ـ طنيدن *T.* قولاق قولاق جكلامق ـ كورلدمك

TINTOIN. Inquietude qu'on a du succès de quelque chose *A.* اضطراب البال *P.* پيچ وتاب درون *T.* يورك راحتسزلكى || On juge maintenant son procès, il doit avoir du tintoin الحالة هذه دعواسى رؤيت اولنمق اوزره اولمغله مضطرب البال اولمق كركدر

TIQUE. Insecte qui s'attache aux oreilles des boeufs, des chiens, etc. *A.* قراد pl. قردان ـ طلح *P.* نارد ـ پندو *T.* كنه

TIQUETÉ. Tacheté *A.* منقّط *P.* نكته دار *T.* بنكلو || Un oeuillet tiqueté بنكلو قرنفل

TIR. T. d'artil. Il se dit de la ligne suivant laquelle on tire une arme à feu *A.* رمى *P.* انداخت *T.* آتش || La théorie,

la pratique du tir رمیك علم نظریسی وعلم عملیسی Tir perpendiculaire, oblique عموداً یا منحرفاً رمی Ce fusil n'a pas le tir juste بو تفنککك رمیی غیر مصیبدر

TIRADE. Il se dit de quelques morceaux d'un ouvrage sur le même sujet *A.* قطعة pl. قطعات *P.* پاره *T.* پارچه || Il y a de belles tirades dans ce panégyrique بومقالهٔ نعتیّه‌ده لطیف قطعه‌لر تألیف وار در Il nous a dit une bonne tirade de son poème ایلدیکی نشیده‌نك بر قطعهٔ بلیغه‌سنی بزه اوقودی

TOUT D'UNE TIRADE, se dit pour Tout d'une suite, sans s'arrêter *A.* بنفسٍ واحد *P.* در یك نفس *T.* برصولوقده - برنفسده || Il nous a dit une centaine de vers tout d'une tirade برنفسده یوز قدر ابیات اوقودی

TIRAGE. Action de tirer. V. Tirer || Il a fallu attacher des chevaux au bateau, et il en a tant coûté pour le tirage قایغه بارکیرلر ربط اولنمق لازم کلدیکندن اجرت جرّ اولمق یدك اجرتیچون - اوزره شو قدر اقچه صرف اولندی

LE TIRAGE des métaux. C'est l'action de les faire passer par la filière *A.* امرار علی الحدّة *P.* از شفتاهنج کشیدن - بشفتاهنج زدن *T.* حدّه‌دن چکمك

LE TIRAGE d'une loterie. C'est l'action d'en tirer les billets *A.* استخراج الاسهام - استخراج الازلام *P.* اسهام قرعه‌را کشیدن *T.* قرعه سهملرینی چکمك

On appelle Tirage, sur le bord des rivières, l'espace qu'on laisse libre pour le passage des chevaux qui tirent les bateaux *A.* طریق القیادة الزورق *P.* راه زورق کشی *T.* یدك یولی

TIRAILLEMENT. Il se dit en Médecine, des mouvemens convulsifs des muscles, des nerfs, des intestins etc. *A.* تقبّض *P.* ترنج *T.* جکلمه || Tiraillement d'entrailles, d'estomac تقبّض امعا ومعده

On dit figur. Tiraillement d'esprit, pour exprimer, incertitude, partage entre les affections, perplexité continuelle *A.* تذبذب العقل *P.* پریشانئ ذهن - کشمکش دل *T.* عقل طاغنقلغی || J'éprouvais une sorte d'inquiétude et de tiraillement d'esprit بر نوع خلجان جان وتذبذب عقله دوچار اولمشیدم

TIRAILLER. Tirer une personne à diverses reprises, avec violence *A.* تجریر بالعنف والشدّة *P.* کشان کشان راندن *T.* چکه چکه سورمك || Il y a une heure qu'ils ne font que me tirailler برساعتدنبرو بنی کشان کشان سورمکدن خالی اولدقلری یوقدر - Il se dit figur. pour marquer des instances répétées || Il s'est bien fait tirailler pour consentir à ce qu'on voulait de lui کندودن مطلوب اولان امره رضا ویرمك ایچون کشان کشان وافر زمان استجراری اقتضا ایلدی - سورلمسی لازم کلدی

TIRAILLER. Tirer d'une arme à feu mal et souvent *A.* رمی متوالیاً ومن غیر صواب. *P.* پیاپی وناراست انداختن - پیاپی وکج وسج انداختن *T.* آره‌سی اولمیه‌رق قارش مورش آتمق

TIRAILLERIE. Il se dit à la guerre, dans le sens de Tirer sans ordre et sans but *A.* رمایة بالعبث *P.* گروهه اندازئ بیهوده *T.* مناسبتسز قورشون آتمه || Cette tiraillerie m'importune بو کونه رمایت بالعبث باعث تصدیع اولیور

TIRAILLEUR. Soldat qui tiraille *A.* رامی بالعبث *P.* گروهه انداز بیهوده *T.* مناسبتسز قورشون آتیجی

TIRANT. Cordon servant à ouvrir ou à fermer une bourse *A.* صرار الکیس pl. اصرّة الکیس *P.* بندینهٔ همیان *T.* کیسه باغی

TIRANT, ou TIRANS, au pluriel. Morceaux de cuir placés des deux côtés du soulier, qui servent à l'attacher sur le conde-pied *A.* صرار النعل pl. اصرّة النعل *P.* بندینهٔ پای افزار *T.* پاپوجك باغلنه‌جغی قایشلر

TIRASSE. Sorte de filet dont on se sert pour prendre des oiseaux *A.* شَرَك pl. شُرُك *P.* نسبیل مرغان *T.* قوش آغی || Prendre des cailles à la tirasse آغ ایله بولدرجین طوتمق

TIRASSER. Chasser à la tirasse *A.* صید بالشرك *P.* بنسبیل صید مرغان کردن *T.* آغ ایله قوش آولمق || Il s'amuse à tirasser آغ ایله قوش آولیه‌رق اکلنور

TIRE. On dit, Voler à tire-d'aile, pour dire, voler aussi rapidement qu'il est possible *A.* طیران علی جناح الاستعجال *P.* بالزن سرعت شدن *T.* روزکار کبی اوجمق

TIRE-BALLE. Instrument de Chirurgie qui sert à retirer la balle restée dans une blessure *A.* کلبتان الجرّاح *P.* کلبتان ریشساز *T.* جرّاح کلبدنی || Il y a plusieurs sortes de tire-balles جرّاح کلبدنلرك انواعی وار در

Il se dit aussi d'un instrument qui sert à tirer d'un fusil la balle qui y est entrée *T.* قورشونی تفنکك ایچندن چکه‌جك چنکال

TIRE-BOTTE. Tissu de fil qu'on attache aux deux côtés d'une botte, pour la chausser plus aisément *A.* اذن الجرموق pl. آذان الجرموق *P.* دستوارهٔ سرموزه *T.* چزمه‌نك قولاغی

Il se dit aussi des gros galons de fil, dont les tapissiers se servent pour broder les étoffes *A.* شريط *T.* شريت

TIRE-BOUCHON. Vis de fer dont on se sert pour tirer les bouchons des bouteilles *A.* آلة الفك السداد *P.* آلت فدامكش *T.* طيقاجى چكەجك بورمه

TIRE-D'AILE. Battement d'aile prompt et vigoureux que fait un oiseau quand il vole vite *A.* اخفاق الجناح *P.* بالزنى *T.* اخفاق جناح ‖ Voler à tire-d'aile قوش قناديـنك قاقشى ايله طيران ايتمك

TIRE-LIGNE. Instrument dont on se sert pour tirer des lignes *A.* آلة الترسيم السطور *P.* آلت خطكش *T.* چيزكى چكەجك آلت

TIRE-LIRE. Petit vaisseau de terre, ayant une fente en haut, par où l'on met des pièces de monnaie *P.* قولك *T.* قومباره

TIRER. Mouvoir vers soi, amener à soi *A.* استجرار - جرّ *P.* كشيدن *T.* چكمك ‖ Tirer avec force شدّت ايله جرّ ايتمك - زور ايله چكمك - بازويه قوت ويروب چكمك sans peine بالسهوله جرّ ايتمك - زحمتسز چكمك en haut بالايه چكمك - اشاغى يه - جانب اسفله جرّ ايتمك en bas يوقارويه چكمك بعد الدخول قپويى چكمك Tirer la porte après soi چكمك Tirer quelque chose à soi بر شيئى كندو طرفنه استجرار ايتمك Tirer un siége اسكملەيى برويه چكمك Des chevaux qui tirent un carrosse هنطوكش باركيرلر - هنطو چكن باركيرلر Tirer quelqu'un par le bras بر كمسنەيى قولدن طوتوب چكمك Tirer les cheveux a quelqu'un بر كمسنەنك صاچنى چكمك - بر كمسنەيى صاچندن قاورايوب چكمك

On dit, qu'une raison est tirée par les cheveux, pour dire, qu'elle est amenée au sujet avec violence چكه چكه استخراج زوراكى تدارك اولمش - اولمش بر دليلدر

On dit, Tirer l'épée contre quelqu'un, pour dire, se battre contre lui بر كمسنەنك عليهنه سلّ سيف خصومت ايتمك - Et faire tirer l'épée à quelqu'un, pour dire, l'obliger à se battre بر كمسنەيى سلّ سيف خصومته اجبار ايتمك - Et figur. Tirer l'épée contre son prince سلطان اوزرينه سلّ سيف عتوّ وعصيان ايتمك - Et en parlant d'un procès, d'une dispute, que l'épée est tirée, pour dire, qu'on va décidément s'attaquer بينلرنده سلّ شمشير مخاصمه ومنافشه اولمشدر

On dit, Tirer la langue pour la montrer au médecin طبيبه حكيمه كوسترمك ايچون - ارائه ضمننده مدّ لسان ايتمك دلع لسان ou pour se moquer de quelqu'un دلى اوزاتمق - بر كمسنەيه دلنى چيقارمق - ايتمك

On dit d'un homme de qui on ne peut être payé, qu'on ne peut tirer d'argent de lui الندن اقچه جلب ايتمك محالدر - الندن اقچه قوپارمق - الندن اقچەنك نزعى محالدر - ممكن دكلدر Et d'un homme qui ne veut point répondre sur quelque chose, qu'on ne saurait tirer un mot de lui آغزندن بر لفظ قوپارمق ممكن دكلدر - Et d'un criminel qui ne veut rien avouer, qu'on ne peut parvenir à tirer la vérité de sa bouche آغزندن حقيقت حالى قوپارمنك امكانى يوقدر -

On dit, Tirer une plume de l'aile à quelqu'un, pour dire, lui attraper quelque chose فلاندن بر قيل قوپارمق

On dit, Tirer de l'eau, pour dire, prendre de l'eau au puits *A.* استخراج الماء من البئر *P.* از چاه آب كشيدن *T.* قويودن صو چكمك

Et tirer du sang, pour dire, saigner *A.* فصد *P.* رگ زدن - رگ گشادن *T.* قان آلمق

Et tirer une vache, pour dire, la traire *A.* احتلاب *P.* دوشيدن *T.* صاغمق

Et figur. Tirer au clair, pour dire, éclaircir un fait *A.* ايضاح - خارجه اخراج ايتمك *P.* بديد كردن - روشن كردن *T.* خارجه چيقارمق

On dit d'un navire, qu'il tire tant d'eau, pour dire, qu'il enfonce dans l'eau de tant de pieds *T.* كمى صو قدر صو چكر ‖ Les grands vaisseaux tirent beaucoup d'eau بيوك كميلر چوق صو چكر

Et de certaines choses, qu'elles tirent l'eau, pour dire, qu'elles s'imbibent d'eau نشف ايدر - فلان شئ صويى جذب ايدر - ايچر - چكر ‖ Ce cuir-là n'est pas bien préparé, il tire l'eau comme une éponge بو درى كركى كبى دباغت اولنمديغندن صويى نشف ايدر - سونكر كبى صويى چكر

TIRER. Ôter *A.* نزع - اخراج *P.* كشيدن - بيرون آوردن *T.* چيقارمق ‖ Tirer les bottes à quelqu'un فلانك چزمەسنى چيقارمق un diamant de son doigt الماس يوزكى برمقدن چيقارمق du marbre de la carrière اوجاقدن مرمر طاشى چيقارمق de l'or de la mine معدندن التون استخراج ايتمك - چيقارمق de l'argent de son coffre, de sa bourse, de sa poche صندقدن وكيسەدن وجيبدن اقچه چيقارمق On ne saurait le tirer de

dessus ses livres فلانی کتاب اوزرندن نزع ایتمک ممکن دکلدر — On dit d'un homme qui se tient attaché à une idée, On ne peut le tirer de là بو فکردن نزعی ممکن دکلدر

Tirer. Délivrer, dégager *A.* تخلیص *P.* رهانیدن *T.* قورتارمق || Tirer un homme de prison بر کمسنه‌یی حبسدن قورتارمق de captivité فلانی قید اسردن تخلیص ایتمک de la misère حال فقر ومسکنتدن تخلیص ایتمک Tirer son ami d'un danger بر کمسنه دوستنی مخاطره‌دن تخلیص ایتمک Qui le tirera de cet embarras? فلانی بو صیقنتیدن کیم قورتاره‌جقدر On l'a tiré d'un mauvais pas فلانی عقبه‌دن تخلیص ایتمشلر ـ گرفتار اولدیغی ورطهٔ بلادن ـ در

On dit figur., qu'on a tiré quelqu'un de la boue, de la poussière, pour dire, que d'un état misérable on l'a élevé à un état fort au-dessus de sa première condition فلان کسنی خاکت بر اوردهٔ خاکت مذلت اولمشدر ـ مذلتدن رفع اولندی

Tirer, signifie figur. percevoir, recevoir *A.* تحصیل ـ جلب *P.* بدست آوردن *T.* اله کچورمک ـ آلمق || Tirer du profit بوندن جلب منفعت ایتمک Quel avantage tirez-vous de là? نه مقوله فائده تحصیل ایدرسک Il tire dix mille livres de rente de sa terre چفتلکندن اون بیک غروش ایراد تحصیل ایدر C'est un homme qui a bien tiré de l'argent de son emploi الده کچیردی ـ منصبندن کلیتلو اقچه تحصیل ایلدی Tirer quelque grâce de quelqu'un بر کمسنه‌دن بر نوع کرم ـ بر نوع کرمت تحصیلنه دسترس اولمق ـ تحصیل ایتمک

On dit, qu'on ne saurait tirer de raison d'un homme, pour dire, qu'on ne peut obtenir de lui qu'il se porte à faire ce qu'il doit فلاندن تحصیل حق اولنمق ممکن ومتصور دکلدر — Et tirer raison, tirer satisfaction d'une injure, d'une offense, pour dire, la faire réparer بر کمسنه دوچار اولدیغی تکدیر وتحقیر مقابلنده تحصیل حق ترضیه ایتمک — Et tirer parole, tirer promesse, ou des éclaircissemens de quelqu'un, pour dire, faire en sorte qu'il donne sa parole, ou des éclaircissemens فلان کشیدن وعدینی یا اول کشیدن فلان ماده‌نک شرحنی تحصیل ـ فلان کشیدن وعد آلمق ـ ایتمک — Et tirer vengeance, pour dire, se venger فلاندن انتقام آلمق ـ اخذ انتقام ایتمک

Et tirer vanité d'une chose, pour dire, en faire vanité بر شیئی وسیلهٔ افتخار عد ایتمک ـ ایله افتخار ایتمک || Il tire vanité d'une chose dont il devrait avoir honte موجب شرم وخجالتی اوله‌جق شیئی وسیلهٔ افتخار عد ایدر

On dit aussi, Tirer parti de quelqu'un, de quelque chose, pour dire, en tirer des services, de l'avantage *A.* انتفاع ـ جرّ النفع *P.* سودمند شدن *T.* فائده‌لنمک

Et tirer son origine, sa source de..., pour dire, être issu de... *A.* انشعاب عن اصل ـ انشعاب عن عرق فلان *P.* از نژاد فلان پیدا ـ از فلان کس زاد داشتن ـ فلان شدن *T.* فلانک صویندن چیقمق || Il tire son origine d'une telle maison اصلی ـ فلان خاندانک عرقندن منشعبدر ـ فلان خاندانندن منشعبدر Cette rivière tire sa source d'une telle montagne بو نهرک اصلی فلان جبلدن منشعبدر ـ منبعی فلان طاغدن چیقار

On dit, Tirer une lettre de change *T.* پولیچه چکمک || Tirer une lettre de change payable à vue, à deux mois de vue عقیب معاینده ویاخود لدی الوصول والمعاینه ایکی آی وعده‌سنده ادا اولنمق شرطنی متضمن بر قطعه پولیچه چکمک Tirer une lettre de change sur quelqu'un فلان اوزرینه بر قطعه پولیچه چکمک

Tirer. Recueillir, extraire *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* آلمق || Il a tiré une infinité de belles sentences des anciens حکمای متقدمینک قتی چوق بی‌نظیر اقوال معتبره‌لرینی اخذ ایتمشدر C'est d'un tel auteur qu'il a tiré tout ce qu'il sait جمیع معلوماتنی فلان تألیفدن اخذ ایتمشدر Cette décision est tirée d'un auteur suspect بو حکم مظنون الاحوال بر مؤلفک کتابندن اخذ اولنمشدر

On dit proverb., qu'un homme tire la quintessence de tout, pour dire, qu'il en tire tout l'avantage qu'on en peut tirer هر شیئک خلاصة الخلاصه‌سنی اخذ ایدر

On dit aussi d'un homme qui sait tirer profit de tout, qu'il tirerait de l'huile d'un mur طاشدن اقچه چیقارر

On dit, Tirer une conséquence, une conclusion, pour dire, inférer, conclure *A.* استنباط الملازمة ـ استخراج الملازمة ـ استخراج الحکم ـ استخراج النتیجة || De cela je tire une conséquence بو قضیه‌دن بر ملازمه استخراج ایدرم La conclusion que vous voulez tirer de là n'est pas juste بوندن استخراجی استنباط ایلدیککک ـ قیدنده اولدیغک حکم صحیح دکلدر نتیجه مقارن صحت دکلدر

On dit en Arithmétique, Tirer la racine carrée d'un nombre بر

بر عدد مکعبک جذرینی چیقارمق عددک جذرینی استخراج ایتمک la racine cubique d'un nombre

On dit au neutre, qu'une chose tire à conséquence, pour dire, qu'à l'avenir on pourrait s'en autoriser pour quelque chose de pareil *A.* امثال *T.* بدیگر چیز نموند شدن *P.* سرایة الی الآخر اولمق || C'est une chose que vous pouvez lui accorder d'autant plus facilement, qu'elle ne peut tirer à conséquence فلانه بو مساعده‌یی ایتسه‌ک جائز در با خصوصکه امثال اوله‌جق شئ دکلدر آخره سرایت ایدر مقوله‌دن دکلدر

On dit d'un homme, qu'il tire à sa fin, pour dire, qu'il approche de sa fin مدت محدودهٔ حیاتی مشرف ختامدر — فلان کشی عمرینک — عمری سرمنزل ختامه تقرب ایتمشدر آخرینه چاتمشدر

Tirer. Étendre, alonger *A.* مط — مد *P.* کشیدن *T.* چکوب صریمی مد ایتمک — Et tirer || Tirer une courroie اوزاتمق l'or, l'argent, pour dire, les étendre en fils déliés. V. Tirage des métaux.

Et tirer une corde, pour dire, la bander *A.* مطو *P.* ترنجیدن *T.* چکوب کرمک

Et tirer les rideaux, pour dire, les ouvrir ou les fermer *A.* جر الستره *P.* پرده‌را کشیدن *T.* پرده‌یی چکمک — Et figur. Tirer le rideau sur une chose, pour dire, passer sous silence une chose qu'il n'est pas à propos de dire برصحبتک اوزرینه پرده اوزرینه وضع سرپوش کتم واخفا — کش کتم واخفا اولمق ایتمک

On dit aussi, Tirer le voile sur les défauts d'autrui برکمسه‌نک پوشیدهٔ — نقایص وعیوبنی پوشیدهٔ نقاب ستر واخفا ایتمک پردهٔ خفا ایتمک

On dit, Tirer une affaire en longueur, pour dire, en éloigner la conclusion *A.* دور ودراز کردن *P.* تطویل المدة — مطاولة *T.* تمادی *A.* — Dans ce sens, il se dit aussi au neutre — اوزاتمق امتداد — *P.* دراز شدن *T.* اوزانمق || Cette affaire, cette maladie tire en longueur بو مصلحت یاخود بو علت متمادی اولور

Tirer. Tracer *A.* ترسیم *P.* کشیدن *T.* چکمک — چیزمک صحیفه اوزرنده || Tirer une ligne sur du papier چیزکیلمک بر خط کشیده ایتمک Tirer une ligne sur ce qu'on a écrit یازیلان یازونک اوزرنده بر چیزکی چکمک Tirer une allée au cordeau بر یولی جرپی ایله چیزکیلمک

On dit, Tirer l'horoscope d'un homme, pour dire, faire son horoscope *A.* استخراج الزیج الولادة — تفأل بزیج الولادة *T.* برکمسه‌نک ولادتی زایچه‌سنی چیقارمق

Tirer. Faire le portrait de quelqu'un *A.* اخراج الصورة — تصویر *P.* فلانک صورتنی چیقارمق *T.* پیکر کسی انگاریدن نقشنی چیقارمق || Il s'est fait tirer par un excellent peintre کندو صورتنی اعلا بر مصوره چیقارتدی

Tirer. Imprimer *A.* تمثیل — طبع *P.* طبع کردن *T.* بصمق || On n'a tiré que cent exemplaires de son livre تألیف ایلدیکی کتابدن یالکز یوز عدد نسخه طبع اولندی

Tirer, se dit aussi des armes à feu, ou des armes de trait *A.* ارما — رمی *P.* انداختن *T.* آتمق || Tirer des flèches *A.* زنبرکلو اوق آتمق *T.* تیر انداختن *P.* رمی نبل de l'arbalète یای ایله آتمق Tirer aux perdrix ککلکه آتمق Tirer en l'air قیزغین کله آتمق à boulets rouges بوشه آتمق — هوایه آتمق قورشون یا کله à ricochet سکدرمه آتمق à plomb, à balle ساده باروت ایله آتمق Tirer du canon, tirer un coup de fusil طوب وتفنک آتمق Tirer contre quelqu'un فلان اوزرینه قورشون آتمق — Tirer au vol ou en volant, c'est-à-dire, tirer sur l'oiseau pendant qu'il vole اوجان قوشه آتمق

On dit figur. Tirer sur quelqu'un, pour signifier, dire de lui des choses offensantes برکمسه‌نک علیهنه سنگ انداز طعن وتشنیع اولمق — On dit proverb. Vous tirez sur vos gens, pour dire, vous dites du mal de ceux mêmes qui sont dans vos intérêts کندو طرفدارلرک علیهنه سنگ انداز لوم واعتراض اولورسک

Tirer. Faire une opération pour consulter le sort *A.* اقراع — قرعه — قرعه چیقارمق *T.* قرعه انداختن *P.* ضرب القرعة — بونلری قرعه‌یه قرعه صالمق — آتمق || On les fit tirer au sort قرعه انداختیله چیقاردیلر — ضرب ایتدردیلر

Tirer. Aller, s'acheminer *A.* توجه — انسلاک — سلوک *P.* رواند شدن *T.* کتمک — فلان طرفه دونمک || Après la bataille gagnée, l'armée tira vers un tel lieu جنکی قزاندقدنصکره اردو فلان طرفه توجه ایتمشدر De quel côté tirez vous? سن قنغی طرفه متوجه اولورسک

Tirer sur. Avoir rapport. Il se dit du rapport que les couleurs ont ensemble *A.* میل *P.* کشیدن *T.* چکمک || Cette pierre tire

sur le vert بو طاش يشله چكر

SE TIRER. Se dégager d'un lieu *A.* تخلّص - تنفلّت *P.* رها خلاص - قورتلمق - يقه‌يى صييرمق - صييرلمق *T.* يافتن بولمق || Nous pûmes à peine nous tirer de ces mauvais chemins بو فنا يوللردن كوچ بلا ايله يقه‌مزى صييردق - || Figur. Se tirer d'affaire, d'intrigue, d'embarras بر مصلحتك وبر كونه فساده دائر ترتيبك وبر غائله‌نك ايچندن يقه‌يى شيوبشوب چيقمق - دسترس انفلات اولمق - صييرمق وجه احسن اوزره - بوندن ايو قورتلدى Il s'en est bien tiré خلاص بولدى

On dit, Se tirer du pair, pour dire, s'élever au-dessus de ses égaux *A.* امتياز عن الاقران والامثال - تفوّق على الاقران *P.* بر اقران سرافرازى نمودن - بميانهٔ اقران بالاتر گشتن *T.* اقران ايچندن سرپلوب - اقران ايچندن سرپلمك چيقمق

TIRÉ. *A.* مجرور *P.* كشيده *T.* چكلمش — Épée tirée *A.* سيف مسلول *P.* شمشير آهيخته *T.* صييرلمش قلج

On dit, Un visage tiré, pour dire, un visage abattu, maigri *A.* وجه حائر *P.* روى پژمرده *T.* خيره يوز

Et proverb. Ils en sont aux couteaux tirés, pour dire, ils sont ennemis déclarés بينلرى - برى برلريله بچاق بچاغه درلر يقه پاچه در

TIRET. Petit morceau de parchemin, coupé en long, servant à attacher des papiers ensemble *A.* سير pl. سيور *T.* صريم || Attacher des pièces d'écriture avec des tirets اوراقى صريم ايله ربط ايتمك

Il se dit aussi d'un petit trait horizontal dont on se sert pour joindre certains mots *A.* خطّ الوصل *P.* خطّ پيوستگى *T.* اولاشقاق چيزكيسى

TIREUR. Celui qui tire. Il se dit des soldats chargés de faire des décharges d'armes à feu *A.* رامى pl. رماة *P.* تفنك انداز *T.* تفنكجى || On disposa des tireurs sur plusieurs points وافر محللرده تفنك اندازلر وضع اولندى

On appelle Tireur d'or, celui dont le métier est de tirer de l'or en fils déliés *A.* محدّد الذهب *P.* زر كش *T.* صرمه كش

TIREUR, en termes de commerce, celui qui tire une lettre de change sur quelqu'un *T.* پوليچه چكن

TIROIR. Espèce de petite caisse emboîtée dans une armoire, dans une table, etc., et qui se tire par le moyen d'un anneau *T.* چكمجه || Mettre des papiers dans un tiroir اوراقى چكمجه‌يه وضع ايتمك Il faut chercher dans les tiroirs de cette armoire بو طولابك چكمجه‌لرنده اراشدرملو در

TISANE. T. de Méd. Eau où l'on a fait bouillir ou infuser des racines, des herbes, des feuilles, etc., pour en composer un breuvage *A.* ماء الاعشاب المطبوخة - ماء دوائى *P.* آب گياهها‌ى قينامش اوت صويى - اصلانمش اوتلقلر صويى *T.* آبزده || Tisane rafraîchissante, purgative مبرّد ياخود منقى بر ماء دوائى Il ne boit que de la tisane صودن غيرى بر شئ ايچمز

TISON. Reste d'une bûche dont une partie a été brûlée *A.* مسعر pl. مساعر - تنور آشوب - اسفده - آسغده *P.* ثقاب - ثقوب - هيمهٔ نيم سوخته *T.* كوسكى || Tison allumé مسعر مستوقد - مسعر پر تف وتاب - مسعر مستشيط ardent مسعر علوناك صونمش كوسكى - مسعر منطفى éteint قيزغين كوسكى

TISON DE DISCORDE, se dit figur. d'une chose qui est une matière continuelle de discorde نائرهٔ ذات الوقود شقاق وخصومت آتش بيخاموش شقاق ونفاق - مسعر پر لهيب ستيز وشقاق -

TISONNÉ. On dit, Gris tisonné, pour désigner le poil d'un cheval sur lequel il y a des taches, comme si le poil eût été noirci avec un tison *A.* اغبس *P.* تيره رنك *T.* بوز طونلى || Cheval gris tisonné فرس اغبس - طونى بوز ات

TISONNER. Remuer les tisons *A.* حضو - حرث *P.* اسفده‌را بهم آميختن *T.* آتشى اولچرمك - كوسكيلرى اولچرمك آتشك || Quand il est auprès du feu, il ne fait que tisonner يانـنده اوتوردقچه اولچرمكدن غيرى بر ايش بيلمز Il s'amuse toujours à tisonner دائما حرث مساعر ايله اكلنور

TISONNEUR. Celui qui aime à tisonner *A.* حرّاث المساعر *P.* بهم آميزندهٔ تنوراشوب *T.* آتش اولچريجى

TISSER. Faire un tissu *A.* حوك - نسج *P.* بافتن *T.* طوقيمق || Tisser du coton پنبه طوقيمق

TISSERAND. Ouvrier qui fait de la toile *A.* حائك pl. حوانك - نسّاج - شاتن *P.* جولاه - جشيره - بافكار *T.* جلاه || Le métier d'un tisserand *A.* حياكة *P.* جولاه دستگاه *T.* جلاه تزكاهى

Il se dit aussi des ouvriers qui font des étoffes de laine ou de soie *A.* نسّاج *P.* بافنده - بافكار *T.* طوقيجى || Tisserand en

drap چوقه طوقوبجیسی ـ چوقه نسّاجی

TISSERANDERIE. Profession de ceux qui tissent *A.* حیاكة ـ نساجة *P.* بافكاری ـ جولاهی *T.* جلّاهلق *T.* طوقوبجیلق || Exercer la tisseranderie فنّ حیاكتی قوللنمق

TISSU. Participe du vieux verbe Tistre, qui signifiait, faire de la toile *A.* منسوج *P.* بافته *T.* طوقنمش ـ On dit figur. Il a tissu une intrigue نسج تار وپود فساد ایلدی

TISSU, subst. Il se dit de toutes sortes d'ouvrages tissus au métier *A.* نسیج *P.* بافته *T.* ایشلمه || Voilà un beau tissu de toile ایپكدن بر كوزل ایشلمه ـ اشته لطیف وزیبا بر نسیج حریر Un tissu d'or et d'argent صرمه‌لو وقلابدانلو ایشلمه ـ نسیج مطلا

On dit figur. Le tissu d'un discours, pour dire, ce qui fait l'ordre et l'économie d'un discours *A.* سلك ـ تلافق الكلام ـ انتساق الكلام *P.* رشتۀ سخن ـ بهم پیوستگی *T.* سخن دیزیسی ـ كلامك رابطه‌سی ـ كلامك || Le tissu de son discours était fort bon مقاله‌سنده تلافق كلام غایت اعلا ایدی ـ On dit aussi, Un tissu de grandes actions *A.* سلك المآثر الجلیلة || Sa vie est un tissu de grandes et belles actions مدّت عمری بر سلك مآثر جلیله‌دن عبارتدر Un tissu de merveilles بر سلك معجزات

TISSURE. Liaison de ce qui est tissu *A.* نسج ـ نزل *P.* بافت *T.* طوقویش || La tissure de cette toile est lâche بو ثوب رخو بو ثوبك طوقویشی كوشكدر ـ سست بافته‌در ـ الغزلدر

On dit figur. La tissure d'un discours, d'un poème, etc., pour dire, la disposition, l'ordre des parties d'un discours, etc. *A.* ربط ـ رابطة ـ تلافق ـ انتساق ـ احتباك *P.* پیوستگی *T.* دوزلش || Il y a d'assez belles choses dans ce discours, mais la tissure n'en vaut rien بو مقاله‌نك لطیف محلّاری وار در لكن تلافق وانتساق كلام هیچ یوقدر

TITHYMALE. Plante laiteuse *A.* حلبان ـ شبرم *P.* شپرم *T.* آغاج سوددكنی

TITILLANT. Qui éprouve un mouvement de titillation *A.* هیّاج *P.* بر جهنده *T.* فشقروب دپره‌نیجی || Un vin frais et titillant *A.* خمر طریّ وهیّاج

TITILLATION. Sorte de mouvement sautillant et doux qui se remarque dans certains corps *A.* هیجان *P.* برجهیدگی *T.* فلان فشقروب دپرنمه || La titillation du vin de Champagne فلان نوع باده‌نك هیجانی ـ فشقروب دپرنمه‌سی ـ Il signifie, en termes de Médecine, une sensation de chatouillement. V. Chatouillement.

TITRE. Inscription qui fait connaître la matière d'un livre *A.* عنوان الكتاب *P.* سر نوشت كتاب *T.* كتاب باشنده تألیفنی || Il a donné un beau titre à son livre القاب یازیلان بر عنوان لطیف ایله معنون ایلدی Il se dit aussi du titre que l'on met à la tête d'un chapitre || Il n'y a rien dans ce chapitre de ce que le titre annonce بو فصلك بالاسنده محرّر سرنوشته‌ده مذكور اولان مادّه‌لرك هیچ بریسی متنده موجود دكلدر

Titre. Qualification honorable, nom de dignité *A.* لقب *P.* التشریف *T.* عنوان ـ ورنام شرافت انجام || Ce seigneur a le titre de Duc بو آغا دوقه‌لق لقبیله مشرّفدر Cette terre porte le titre de Comté بو أرض قونته‌لك لقب تشریفیله معروفدر Il se dit héritier d'une telle maison, mais il n'en a que le titre فلان خاندانك خلف ووارثی یم دیو ادّعا ایدر لكن وراثت واستخلافك عنواندن غیری علاقه‌سی یوقدر On donne au Pape le titre de Sainteté ریم پاپاسنه شرافتمآب عنوانی ـ لقبی ویریلور

Titre. Qualification que l'on donne à une personne pour désigner certaines relations *A.* صفة pl. صفات || Le titre de père, d'époux, d'épouse والد وزوج وزوجه صفتی

Titre, se prend aussi pour l'acte, la pièce qui sert à établir un droit, une qualité *A.* حجّت pl. حجج ـ سند pl. سندات || Les anciens titres d'une maison برخاندانك سندات عتیقه‌سی Les titres et papiers سندات واوراق Il produit des titres authentiques سندات معمول بها ابراز ایدر Titres de propriété, de noblesse ملكیتی یاخود اثبات اصالتی متضمّن حجّتلر Titres valables سندات معتبره

Et pour le droit qu'on a de posséder, de faire quelque chose *A.* حقّ ـ استحقاق || Il possède cette maison à titre d'achat بو منزله حقّ اشترا ایله متصرّفدر A quel titre demande-t-il cette place? بو منصبه قنغی استحقاق ایله طالبدر Possession vaut titre تصرّف حقّ صریح اوزره ـ بحقّ, À juste titre بدل استحقاق اولور

À titre. En qualité, sous prétexte de *A.* باسم *P.* بنام *T.* آدیله || Il s'est introduit dans cette maison à titre de parent اقربا نامیله بو خاندیه حلول ایتمشدر ـ On dit aussi, À titre de grâce, pour dire, comme une grâce كرم نامیله À titre de dette

دين نامیله

À titre d'office. En vertu de sa qualité, de sa charge *A.* حسب برموجب جاه ـ بر موجب پایه *P.* حسب المقام ـ الرتبة رتبه ویاخود منصب مقتضاسنجه *T.*

En titre d'office. Extrêmement et notoirement *A.* محض *P.* مجنون *T.* بسبتون ـ صرف || C'est un fou à titre d'office آشكار بسبتون دلیدر ـ دیوانهٔ صرفدر ـ محضدر

Titre. T. de monnaie. On appelle ainsi, le degré de bonté et de finesse de l'or et de l'argent *A.* عیار || Cette monnaie n'est pas au titre de l'ordonnance بو سكه برموجب قانون تعیین اولنان عیارده دكلدر

TITRER. Donner un titre d'honneur à une personne, à une terre *A.* تلقیب بلقب التشریف *P.* ورنام شرافت انجام دادن *T.* عنوان ویرمك

Il signifie aussi, autoriser *A.* اعطاء الرخصة ـ ترخیص *P.* دستور دادن *T.* رخصت ویرمك || Titrer quelqu'un pour faire office de tuteur فلانه وصایت خدمتنی كورمك ایچون اعطای رخصت ایتمك On ne vous a pas titré jusque là اولدرجه‌یه قدر سكا رخصت ویرلمامشدر

Titré. *A.* ملقب بلقب التشریف *P.* ورنام شرافت انجام دستور یافته *A.* مرخص *P.* فلان عنوان ایله معنون *T.* داشته رخصتلو *T.* || Un homme titré فلان لقب تشریف ایله مشرف Une terre titrée فلان عنوان ایله معنون بر ارض اولان كشی

TITUBATION. Action de chanceler. Il ne se dit qu'en parlant du mouvement de la terre autour des pôles de l'écliptique *A.* دور الارض فی حول قطبین المدار الشمس

TITULAIRE. Qui a le titre et le droit d'une dignité, sans en avoir la possession *A.* صاحب الرتبة بالاعتبار *P.* با پایه *T.* فلان پایه‌ده اولان ـ پایه‌لو || Les princes de cette Maison ont été long-temps Empereurs titulaires de Constantinople آل فلان شهزادگانی طول زمان بالاعتبار قسطنطنیه ایمپراطوری پایه‌سنده ایدیلر

TOCSIN. Bruit d'une cloche qu'on sonne à coups pressés pour donner l'alarme *A.* ناقوس الفزع ـ ناقوس الویل *P.* درای مصیبت *T.* آلیز چاكی ـ اوركونتی چاكی || Dès que l'ennemi parut, on sonna le tocsin دشمن ظهور ایلدیكی عقیبنده نقس ناقوس ویل وفزع اولندی Sitôt qu'on sonna le tocsin, on courut de toutes parts pour éteindre le feu نقس ناقوس ویل وفزع اولندیغی عقیبنده اطفای حریق ایچون هر اوركونتی چاكی كورلدیسی ـ طرفدن سرعت وشتاب اولندی ایشیدلدكده خلق آتشی بصدرمق ایچون هر طرفدن اوشونتی ایتمشدر

TOI. Pronom possessif. V. Tu.

TOILE. Tissu de fils de lin, de chanvre ou de coton *A.* بز pl. بزوز *P.* كرپاس *T.* بز || Toile fine كرپاس ـ بز رقیق سیرك ـ یوفقه بز ـ بز سخیف claire انجه بز ـ تنك grosse بز غلیظ ـ كرپاس درشت ـ قبا بز ـ قالین طوقنمش بز lâche بز رخو ـ كرپاس سست بافت ـ كرشك بز serrée, forte بز صفیق ـ كرپاس تند ـ تفغلو بز ـ دوتلو بز crue, écrue خام بز Toile de chanvre, de coton كتان وپموق بزی ـ Toile cirée *A.* بز مشمع *P.* كرپاس شمع اندود *T.* مشمع ـ Toile peinte, une toile qui est peinte de diverses couleurs *A.* بز موشی *P.* كرپاس رنگارنگ *T.* آلاجه بز ـ Ordinairement, par Toile peinte, on entend une toile peinte aux Indes, ou à la manière des Indes *T.* هندكاری آلاجه بز

Toile imprimée. La toile peinte par impression *A.* بز مطبوع ـ ثوب مطبوع pl. ثیاب مطبوعة *P.* كرپاس طبعزده *T.* بصمه چیت ـ بز

On appelle Toile de Mai, une toile qu'on enduit de beurre au mois de Mai, et qui est excellente à appliquer sur des plaies *T.* یاغلو بز

On dit, Les toiles d'un moulin à vent, pour dire, les toiles qu'on tend sur les ailes d'un moulin pour le faire aller *A.* شراع الرحی *P.* بادبان آسیا *T.* یل دكرمانی یلكنی

On appelle Toile d'or, d'argent, certains tissus légers dont la trame est d'or ou d'argent, et la chaîne de soie *A.* نسیج مطلا *P.* زر بفت ـ سیم بفت *T.* تللی قماش

Toile d'araignée. C'est une sorte de tissu que font les araignées *A.* نسج العنكبوت ـ نسیج العنكبوت *P.* تنند ـ كرتنه ـ تار عنكبوت ـ تنیدهٔ جولهه *T.* اورمجك اغی

Toile, se dit aussi du rideau qui cache le théâtre *A.* ستارة *P.* پرده *T.* پرده || Lever la toile رفع ستاره ایتمك ـ پرده‌یی قالدرمق la baisser اسدال ستاره ایتمك ـ پرده‌یی ایندرمك ـ پرده‌یی صارقتمق

Toile, signifie aussi, tente *A.* خیمة pl. خیام *P.* چادر *T.* چادر

Toiles, signifie, en termes de chasse, de grands filets que l'on

tend pour prendre des cerfs, des chevreuils, etc. *A.* جرّة *P.* نسبيل *T.* كيك آتی آهو

TOILERIE. Marchandise de toile *A.* متاع البزّ *P.* كالای كرپاسی *T.* بز متاعی

TOILETTE. Les flambeaux, les boîtes, les flacons, etc. de la toilette d'une femme *A.* مهمّات التزيّغ *P.* حوايج زيب *T.* زنه بزكلرينك آوادانلغی وزيور زنان || Toilette d'argent سيمكاری مهمّات تزيّغ

On appelle aussi Toilette, le tout ensemble, la table chargée de tout ce qui est nécessaire à l'ajustement d'une femme *T.* زنه لطيف وزيبا ياخود بزكلری طاقمی || Belle, riche toilette ذيقيمت وگرانبها زنه بزكلری طاقمی

TOILETTE, se dit aussi pour les détails de l'ajustement, l'habillement soigné *A.* تزيّن ـ تبرّج ـ تزيّغ *P.* آرايش ـ پيرايش *T.* بزنمه || Faire sa toilette تزيّن وتبرّج ايتمك Être longtemps à sa toilette وافر زمان تزيّغ وتزيّنده مشغول اولمق

TOILIER. Ouvrier qui fabrique la toile *A.* نسّاج البزّ *P.* كرپاس باف *T.* بز طوقويجی ـ Marchand toilier *A.* بيّاع البزّ ـ بزاز *P.* كرپاس فروش *T.* بزجی

TOISE. Mesure de différentes grandeurs, selon les lieux où elle est en usage *A.* ذراع pl. اذرع *P.* گز *T.* آرشون || Mesurer avec une toise ذراع ايله اولچمك Toise carrée ذراع تربيعی Toise cube ذراع مكعّب

On dit, Mesurer les autres à sa toise, pour dire, les juger d'après soi بركمسنه سائرينی نفسنه قياس ايتمك

TOISÉ, subst. Mesurage à la toise *A.* مساحة بالذراع ـ ذرع *P.* گز پيمايی *T.* ارشون ايله اولچمه || Le juge a nommé des experts pour faire le toisé de cette maison فلان خانه‌يی ذراع ايله مساحه ايچون حاكم طرفندن ارباب خبره تعيين اولندی Ce toisé n'est pas juste, n'est pas exact بو مساحه صحيح دكلدر

En Mathématiques, on appelle Le toisé, la science ou l'art de mesurer les surfaces et les solides *A.* فنّ المساحة السطوح والاجرام الثابتة

TOISER. Mesurer à la toise *A.* مساحة بالذراع ـ ذرع *P.* بگز پيمودن *T.* اندازه‌يه اورمق ـ آرشون ايله اولچمك || Toiser un bâtiment, une muraille بر بنايی وبر ديواری ذراع ايله مساحه ايتمك ـ Toiser un soldat, c'est mesurer sa taille بر عسكری نفرينك قدّينی اندازه‌يه اورمق

On dit figur. Toiser quelqu'un, pour dire, l'examiner avec attention pour apprécier son mérite بركمسنه‌نك حالنی مقياس دقت ايله تقييس ايتمك

TOISEUR. Celui qui toise *A.* مسّاح ـ مسّاح بالذراع *P.* گز پيما *T.* آرشون ايله اولچيجی || Toiseur des bâtimens du roi ابنيهٔ همايون مسّاحی

TOISON. La laine que l'on a tondue sur une brebis, sur un mouton *A.* عهنة pl. عهون ـ مورة ـ صوف الغنم *P.* پشم *T.* قيون يوكی || Il a vendu tant les toisons de ses bêtes à laine قيونلرندن جلب ايلديكی صوفی شو قدره بيع ايتمشدر Laver, éplucher les toisons صوف اغنامی غسل ومتش ايتمك

TOIT. La couverture d'un bâtiment *A.* سطح pl. سطوح ـ اجّار pl. اجاجير *P.* بام *T.* طام || Réparer le toit et la couverture بنانك طامنی وجاتيسنی تعمير ايتمك Habiter sous le même toit بر طام آلتنده اقامت ايتمك

TÔLE. Plaque de fer battu, dont on fait différents ouvrages *A.* صفيحة الحديد pl. صفايح الحديد *P.* تختهٔ آهن *T.* دمور صفايح حديد ايله آراسته || Cheminée garnie de tôle تختدسی دمور تختدلريله دونانمش اوجاق ـ بر عدد كانون

TOLÉRABLE. Qu'on peut tolérer *A.* ممكن ـ ممكن الاغماض المسامحة *P.* شايان چشمپوشی *T.* مساعده‌يه جوازداشتنی ـ || Pensez-vous que cela soit tolérable? بو كيفيّت شايان مسامحه اولديغنمی ظنّ ايدرسك Si c'est un défaut, il est bien tolérable بو شیٔ عيب وقصور قبيلندن ايسه ده شايان مسامحه ايدوكنه شبهه يوقدر

TOLÉRANCE. Condescendance, indulgence pour ce qu'on ne peut, ou qu'on ne croit pas devoir empêcher *A.* اغماض ـ مسامحة *P.* روا داشتی ـ چشمپوشی *T.* مساعده نمايی ـ || Longue tolérance مسامحهٔ مديده Ce n'est pas un droit, c'est une tolérance حق دكل محض مساعده نوعندندر Il ne jouit de cela que par tolérance بوندن اغماضا متمتعدر ـ بالمساعده تمتع ايدر

En matière de religion, La tolérance civile, est celle qui consiste à permettre de professer une opinion, d'exercer un culte *A.* جواز لاجراء دين الآخر ـ رخصة لاجراء دين الآخر *P.* روا داشت اجرای آيين ديگر *T.* مساعده بشقه مذهبك اجراسنه

— Et la tolérance théologique, celle qui consiste à ne point traiter d'erreur nuisible au salut certaines opinions ou certaines pratiques *A.* مساغ شرعی || La tolérance théologique ne s'étend que sur ce qui n'est pas déclaré article de foi مساغ شرعی صراحةً مجرّد فرائضدن ـ شرط ایمان اولمیان شیئلر حقنه جاریدر معدود اولمیان امور حقنه

TOLÉRANT. Qui tolère. Il ne se dit qu'en matière de religion *A.* مسامح فی اجراء دین الآخر *P.* رخصت دهندهٔ اجرای دین دیگر *T.* ایین دیگر || بشقه مذهبک اجراسنه مساعده ایدن C'est un prince tolérant دین آخر اجراسنه اظهار جواز ومساعده ایدر بر پادشاهدر

On le dit quelquefois d'un caractère indulgent dans le commerce de la vie *A.* مساهل || Il est fort tolérant de son naturel بالطبع مساهلت طبع ایله مجبول ـ مساهل بر آدمدر

TOLÉRANTISME. Système de ceux qui croient qu'on doit tolérer dans un État toutes sortes de religion *P.* جواز لاجراء کافة الادیان *P.* روا داشتیٔ اجرای همه آیینها *T.* هر مذهبک اجراسنه مساعده || Le tolérantisme a lieu dans plusieurs États کافهٔ ادیانک اجراسنه جواز مادّه‌سی دول متعدّده‌ده جاریدر

TOLÉRER. Avoir de l'indulgence pour des choses qui d'elles-mêmes ne sont pas bien *A.* تجویز بالمسامحة ـ تجویز بالاغماض *P.* اغماض العین ـ تجویز بالمساهلة ـ روی روایی نمودن *T.* مساعده ایتمک || On tolère toutes sortes de religion en ce pays-là اول دیارده هر درلو مذهبک اجراسنده تجویز اغماض اولنور Il y a des lieux où l'on permet l'exercice du judaïsme, et d'autres où l'on ne fait que le tolérer بعض محللرده دین یهودک اجراسنه رخصت ویریلوب بعضیسنده دخی یالکز تجویز بالمسامحه اولنور Dieu tolère les impies pour un temps حق تعالی حضرتلری ملحدین حقنه بر مدّت مسامحه ایده کلمشدر Il y a des abus qu'on ne doit jamais tolérer ابداً تجویز اغماض اولنه‌میه‌جق بعض کونه فسادات وار در Il faut tolérer les défauts de son prochain بر کمسنه کندو قرینی اولان کشینک نقایص وعیوبندن اغماض عین ایتملو در

TOMAN. Somme de compte en usage en Perse *P.* تمن

TOMBAC. Sorte de métal factice *T.* تومباق

TOMBE. C'est proprement une dalle de pierre dont on couvre une sépulture *A.* حجر القبر *P.* سنگ دور *T.* مزار طاشی || Tombe de marbre مرمردن مزار طاشی Mettre une épitaphe sur une tombe مزار طاشی اوزرنده بر کتابه وضع ایتمک — Il se prend aussi pour Sépulcre. V. ce mot.

TOMBEAU. Sépulcre *A.* قبر pl. قبور ـ جدث pl. اجداث *P.* سین ـ مزار *T.* گور || Tombeau magnifique قبر فاخر Les tombeaux des rois ملوک وسلاطین مزارلری ـ قبور ملوک Dresser, élever un tombeau اقامهٔ قبر ایتمک — On dit, que cette famille a son tombeau en tel endroit بو خاندانک مزارلغی فلان محلّده در — Il se prend figur. pour La mort || L'horreur, la nuit du tombeau ظلمات هائلهٔ قبر

On dit aussi, Jusqu'au tombeau, pour dire, jusqu'à la mort *A.* الی آخر العمر *P.* تا بدم واپسین *T.* صوک نفسه دکین || Fidèle jusqu'au tombeau دم واپسین حیاته قدر صداقتکار

On dit aussi, Mettre, mener au tombeau *A.* القاء فی حفرة الهلاک *P.* بحفرهٔ گور انداختن *T.* مزاره کوتورمک || Cette maladie le menera au tombeau بو علت فلانی حفرهٔ هلاکه القا ایده‌جکدر — On dit aussi, ce médecin l'a tiré du tombeau بو طبیب فلانی حفرهٔ هلاکدن تخلیص ایلدی

TOMBELIER. Charretier qui conduit un tombereau *A.* سایق العجلة القمام *P.* گردونه کش خس وخاشاک *T.* چوپلق عربه‌جیسی

TOMBER. Être entraîné de haut en bas par son propre poids *A.* سقوط ـ هبوط ـ انهوا ـ وقوع *P.* فرود افتادن ـ افتادن *T.* دوشمک ـ اشاغی دوشمک || Tomber lourdement بالثقاله سقوط ایتمک ـ آغرلق ایله دوشمک ـ طاش کبی à la renverse باش آشاغی ـ انتکاس ایتمک ـ معکوساً سقوط ایتمک ـ مفترشاً ـ مسطحاً دوشمک tout à plat تپه اوزرینه ـ دوشمک ـ علی وجه الارض سقوط ایتمک à terre یام یصّی دوشمک صویه دوشمک dans l'eau یره دوشمک ـ بر زمین افتادن dans un fossé چقوره دوشمک ـ درون حفره‌یه سقوط ایتمک dans un précipice بر یار ابچنه ـ ورطه‌یه سقوط وانهوا ایتمک Tomber de cheval آتدن دوشمک Ce bâtiment tombe de vétusté بو بنا حال کهنگی ورثاثتی تقریبیله مشرف سقوط وخرابیتدر ـ مشرف انهدام وخرابیتدر

Il se dit aussi des cheveux *A.* نسول الشعر ـ سقوط الشعر *P.* مو ریزیدن ـ مو ریزان شدن *T.* قیل دوکلمک ـ قیل || La maladie lui a fait tomber les cheveux چکدیکی ... دوشمک

چکدیکی خستەلك - مرض نسول شعرینه بادی اولمشدر قیلارینك دوکلمسنه سبب اولمشدر

Et des dents *A.* سلّ الاسنان *P.* دندان ریزان شدن *T.* دیش دوشمك - دیشلر دوکلمك || Toutes les dents lui sont tombées بتون دیشلری دوشدی - کافهٔ اسنانی مسلول اولمشدر

Et d'une fluxion *A.* انصباب النزلة *P.* نزله افتادن *T.* نوازل اینمك || Une fluxion est tombée sur sa poitrine نوازل کوکسنه ایندی - صدرینه منصبّ اولدی

Et des larmes *A.* انصباب الدموع *P.* اشك ریزیدن *T.* کوز یاشی دوکلمك || Les larmes lui tombaient des yeux دیده‌سندن کوز یاشی دوکلیورایدی - سیل اشك وگریه ریزان ایدی

Et de la pluie *A.* وقوع المطر - نزول المطر *P.* باران ریزان شدن *T.* یغمور دوکلمك - Et du brouillard *A.* نزول الضباب *P.* میغ افتادن *T.* طومان دوشمك - Et de la neige *A.* نزول الثلج *P.* برف افتادن *T.* قار دوشمك || Et de la grêle *A.* نزول البرد *P.* تگرگ باریدن *T.* طولو یاغمق - Et du tonnerre *A.* هبوط الصاعقة - نزول الصاعقة *P.* تیر افتادن *T.* یلدرم اینمك - یلدرم دوشمك

Tomber, signifie aussi, dégénerer en quelque chose de blâmable || Cet auteur prétend au sublime, et tombe souvent dans le galimatias فلان مؤلّف کندو قلمنده صورت سموّ وجلال اولدیغی ادّعاسنده ایکن غالب حالده یاوه گویی وترّهاته دوشر - Tomber dans l'affectation تکلّف وتصنّع حالتنه دوشمك - حالتنه گرفتار اولمق

On dit figur. Tomber aux pieds, aux genoux de quelqu'un, pour dire, s'y jeter, ou s'abaisser devant lui فلانك آیاغنه صارلمق - آیاغنه قپانمق

Et proverb. Tomber de fièvre en chaud mal, pour dire, passer d'un état fâcheux dans un pire *T.* استمددن قاچر ایکن حمّایه اوغرامق

On dit, Tomber malade, Tomber dans une maladie, pour dire, devenir malade *A.* اخذ المرض - وقوع فی المرض *P.* گرفتار برنجه افتادن - درد وبیماری شدن *T.* خسته اولمق - خسته دوشمك - خستەلکه اوغرامق

Et tomber roide mort, pour dire, mourir tout d'un coup en tombant بر کمسنه دوشدیکی یرده مرده قالمق

Et tomber de faiblesse, d'inanition, pour dire, être près de se trouver mal, faute de nourriture کمال ضعفدن آیاق اوزرنده طورامامق

Et tomber en défaillance *A.* غشیان *P.* گرفتار بیخودی شدن *T.* بایلمق

Et tomber en démence *A.* وقوع فی علّة الخباط *P.* بشوریدگی بشوریدگی عقل گرفتارشدن - عقل افتادن *T.* چیلدرمق - جیوغناغه اوغرامق

Et tomber en syncope *A.* غمی - وقوع فی الغمی *P.* گرفتار بیخودی شدن *T.* اوغنمه‌یه اوغرامق

Et tomber en enfance *A.* عته *P.* گرفتار فرتوتی شدن *T.* بونامق

Et tomber en délire *A.* وقوع فی الهذیان *P.* بگفتار بیهوشانه گرفتار شدن *T.* صایقلمه‌یه اوغرامق

Et tomber en apoplexie *A.* وقوع فی علّة الفجئة *P.* بدرد نزول گرفتار شدن *T.* طمله‌یه اوغرامق

Et tomber en dévotion تنسّك وعبادته مبتلا اولمق

Et figur. Tomber dans la pauvreté *A.* ابتلاء بالفقر *P.* دوچار گدایی شدن *T.* یوخسوللغه اوغرامق dans le mépris معرض ذل وحقارت اولمق dans le crime, dans le péché گرفتار جرم جرم وجنایته وگناهه دوشمك - وجنایت واثم ووبال اولمق Tomber en disgrâce, en faute, en contradiction مغضوبیته وخطایه دوشمك - ونناقضه گرفتار اولمق Tomber dans le ridicule مسخره اولمق - معرض ضحك وسخریّه اولمق - On dit aussi, Tomber dans quelque inconvénient, pour dire, faire quelque mauvaise démarche qui a des suites fâcheuses بر امر محذور ونا معقوله دوچار اولمق

On dit absolument dans le langage de l'Écriture, Tomber, pour Pécher *A.* ارتکاب الزلّة *P.* گناهکار شدن *T.* گناه ایشلمك

En termes de guerre, on dit, Tomber sur les ennemis, pour dire, fondre sur eux *A.* هجوم علی الاعدا *P.* بر دشمن افتادن *T.* دشمن اوزرینه دوشمك || La cavalerie de l'aile droite tomba sur la gauche des ennemis, et la tailla جناح یمینك سواریسی دشمنك جناح یساری اوزرینه دوشوب قلیجدن کچوردی Six armateurs tombèrent tout d'un coup sur une flotte de vaisseaux marchands التی قطعه اذنلو قورصان کمیلری بر عدد تجّار سفینه‌لری جلبی اوزرینه بغتةً دوشدی

Et figur. Tomber sur quelqu'un, Lui tomber rudement sur le corps, pour signifier, dire de lui des choses dures بر کمسنه‌نك اوزرینه وارمق - علیهنه یوریمك

On dit aussi, S'il tombe jamais sous ma main, il se repentira de m'avoir offensé الله کیچدجک اولور ایسه رنجش خاطره جسارت ایلدیکندن نادم اولەجقدر

Et faire tomber les armes des mains de quelqu'un, pour dire, le fléchir, l'apaiser *A.* تسکین الغضب || Les soumissions de ses ennemis lui firent tomber les armes des mains اعداسی طرفندن اظهار اولنان اوضاع اطاعت وتسلیمیت تسکین غضبنه وسیله اولمشدر

On dit, Tomber d'accord avec quelqu'un, pour dire, convenir avec lui *A.* توافق *P.* همدم افتادن *T.* موافق دوشمک ـ اویوشمق ـ Et simplement Tomber d'accord, pour dire, avouer, convenir que... *A.* توافق ـ اعتراف *P.* همزبان شدن *T.* بو مادەنک تسلیم ایتمک || Je tombe d'accord que cela est ainsi معترفم ـ بویله اولدیغنه بن دخی توافق ایدرم Je ne conteste pas ce que vous dites, j'en tombe d'accord کلامه دیدیککز اعتراض ایتمیوب بویله اولدیغنی تسلیم ایدرم

Et tomber dans le sens, dans le sentiment de quelqu'un, pour dire, être de même avis que lui *A.* موافقة فی رأی فلان *P.* همرأی فلان کس بودن *T.* فلانک سوزینه اویمق || Ils l'ont fait enfin tomber dans leur sens فلانی عاقبة الامر کندو رایلرینه موافق ایتدردیلر

On dit d'une chose qui ne se comprend pas, qu'elle ne tombe pas sous le sens عقله صیغمز

On dit figur., qu'un mot, un propos n'est pas tombé à terre, pour dire, que quelqu'un l'a remarqué, l'a retenu, pour en faire quelque usage *A.* لکل ساقطة لاقطة *T.* سوز یره دوشمز

Et qu'un bruit est tombé, pour dire, qu'on n'y fait plus attention فلان خوارث بصلدی ـ Et dans le même sens, Laisser tomber un bruit, une affaire بر حوادثی یاخود بر مادەیی بصدرمق

Tomber. Échoir, arriver par l'effet du sort ou du hasard *A.* اصابة *P.* افتادن *T.* دوشمک || Cette terre est tombée en partage au cadet بو ملک لدی المقاسمه ولد صغیره دوشدی Cela est tombé dans son lot بو شیٔ حصّەسنه اصابت ایلدی ـ Cette charge est tombée entre les mains d'un habile homme بو منصب اصحاب لیاقت ومهارتدن بر کمسنەنک النه دوشدی Cela est tombé en de bonnes mains اهلی النه ـ ایو اله دوشدی Tomber entre les mains de ses ennemis بر کمسنه دشمنی النه

Faire tomber la conversation sur quelque sujet صحبتی بر مادەنک اوزرینه دوشرمک

On dit, qu'une chose tombe dans l'esprit de quelqu'un, pour dire, qu'elle lui est survenue tout d'un coup dans la pensée *A.* تبادر الی العقل ـ بدوّ لذهن فلان ـ سنوح لخاطر فلان *P.* در اندیشه افتادن ـ در ذهن فلان افتادن *T.* خاطره کلیویرمک

Et qu'un chemin tombe dans un autre, pour dire, qu'il aboutit à un autre بو ـ فلان طریق فلان طریقه ملاقی اولور یول فلان یوله قاوشور Et qu'une rivière tombe dans une autre, pour dire, qu'elle s'y décharge بو نهر فلان نهره ملاقی اولور ـ دوکیلور ـ قاوشور ـ منصبّ اولور

Tomber. Cesser, discontinuer *A.* کسب السکونة *P.* آرمیدن *T.* سکونت بولمق ـ یواشلنمق ـ اینمک || Le vent est tombé روزکار سکونت بولدی ـ ایندی ـ Et figur., que la conversation tombe محاوره کسب سکونت ورخاوت ایتمکده در ـ مذاکرەیه طورغونلق کلمکده در qu'on a laissé tomber la conversation مذاکرەیه طورغونلق کتوردیلر

On dit dans le même sens, que le jour tombe *A.* میول ـ میول الشمس *P.* خورشید رو تاب غروب گشتن *T.* کون باتمغه چاتمق

Tomber. Déchoir de crédit, de réputation *A.* سقوط من الاعتبار *P.* از اعتبار افتادن ـ کم اعتبار شدن *T.* اعتباردن دوشمک || Ce livre a eu quelque succès d'abord, mais il est tombé بو کتاب اوّل امرده کسب شهرت ایتمش ایسه ده صکره اعتباردن ساقط اولمشدر Cet homme n'a pas été long-temps en crédit, il est bientôt tombé فلانک نفوذ وشهرتی طول مدّت متمادی اولمیوب از وقتده اعتباردن ساقط اولمشدر

On dit d'un homme affaibli de corps et d'esprit, que c'est un homme qui est tombé *A.* مهبوط *P.* زبون *T.* زبونلنمش

Tombé. *A.* مسقوط ـ ساقط *P.* افتاده *T.* دوشمش

TOMBEREAU. Sorte de charrette servant à porter de la boue, des ordures, etc. *A.* عجلة القمام *P.* گردونهٔ خس وخاشاک *T.* سپورندی چوپلق عربەسی || Tombereau plein d'ordures ایلك مملو بر قطعه چوپلق عربەسی Les tombereaux des boueurs de Paris پارسده چامورجیلرک چوپلق عربەلری

TOME. Volume qui fait partie d'un ouvrage *A.* جلد pl. جلود || Gros tome جلد کبیر ـ جلد عظیم الحجم Une histoire en

deux volumes ایکی جلددن عبارت بر تاریخ — On dit d'un homme, qu'il fait le second tome d'un autre, pour dire, qu'il lui ressemble فلان کشی فلانڭ جلد ثانیسیدر

TON. Pronom possessif de la seconde personne *A.* ک *P.* تو *T.* سنڭ || Ton ami *A.* صحبك *P.* دوست تو *T.* سنڭ — Au pluriel, il fait Tes || Tes amis *A.* احبابك — دوستڭ *P.* دوستان تو *T.* سنڭ دوستلرڭ

TON. Certain degré d'élévation ou d'abaissement de la voix *A.* مرتبة الاصوات *P.* پردهٔ صدا — پردهٔ آواز *T.* سسڭ کرتدسی || Un ton aigre, doux پردهٔ تیز یا پردهٔ شیرین صدا — صوت منخفض bas پردهٔ بلند — صوتڭ مرتبهٔ رفیعه‌سی haut سسڭ آلچق پرده‌سی — پردهٔ صدای پست Il a haussé, baissé le ton سسڭ پرده‌سنی — مرتبهٔ صوتی ترفیع یا اخفاض ایلدی پردهٔ صدای خطیب یوکسلتدی یا ایندردی Ton déclamateur Parler d'un ton de maître حاکم صوتی پرده‌سنده سوق کلام پردهٔ تحکمده وپردهٔ d'un ton impérieux, hautain, fier ایتمك صدای سر بلندی — مکابره وتعظّمده سوق کلام ایتمك صدای استهزا نما Ton moqueur, plaintif وغرور ایله سویلمك وصدای حزین

On dit, Parler à quelqu'un d'un bon ton, pour dire, lui parler d'une manière propre à lui en imposer بر کمسندیه صورت قطعی ایله لاقردی سویلمك

On dit, Être, ou Se mettre au ton de quelqu'un, pour dire, avoir de la conformité dans les idées, dans les goûts, etc. *A.* توافق فی مزاج فلان *P.* همرنگ فلان کس شدن *T.* مزاجنه اویغون کلمك || Je n'ai jamais pu me mettre à son ton بر وجهله فلانڭ مزاجنه اویغون کله‌مدم

On dit figur., Le prendre sur un certain ton, pour dire, prendre de certaines manières, avoir une certaine conduite *A.* اتّخاذ الطور — اتّخاذ المعاملة *P.* فلان طور داشتن *T.* فلان طوری طوتمق — فلان اصولی طوتمق || Si vous le prenez avec moi sur un ton de fierté, vous ne réussirez pas بنمله مغرورانه طور طوتدجق بنمله مغرورانه — اولور ایسه‌ڭ تحصیل مرام ایده‌میه‌جکسڭ معامله ایده‌جك اولور ایسه‌ڭ Sur quel ton le prenez-vous? نه کونه اصول — حقنده نه کونه طور طوتارسڭ

Et prendre des tons, pour dire, affecter une sorte de supériorité *A.* اتّخاذ الطور التحکم *P.* طور زبردستی گرفتن *T.* اولولق طوریغی طوتمق

Et changer de ton, pour dire, changer de conduite, de manières *A.* تبدیل الطور *P.* طور دیگر گرفتن — تبدیل رفتار کردن *T.* اصول دکشدرمك || Il traitait tout le monde avec hauteur, mais on lui a bien fait changer de ton مقدما خلقه متکبرانه معامله ایدر ایدی انجق کیده‌رك کندویه تبدیل اصول ایتدردیلر

Ton, dans ce même sens, se joint à divers adjectifs. Ainsi l'on dit: Ton amical طور دوستانه décidé, trenchant, badin طور حازم وقاطع وهزل آمیز Être toujours sur un ton doucereux avec les femmes نسا طائفه‌سیله دائما طور شیرین ایله معامله ایتمك

On appelle Le bon ton, le caractère du langage et des manières du monde poli *A.* طور الظرفاء — Et le contraire s'appelle Mauvais ton *A.* طور الجهلاء — On dit aussi, Le ton noble طور ظرافت ونجابت familier طور بی تکلفانه oratoire طور خطابت pathétique طور مهیّج الرقّة

Ton, se prend aussi, pour un des modes sur lesquels on chante *A.* لحن pl. الحان *P.* نوا *T.* ازکی || Un tel psaume se chante sur le troisième ton مزامیر داوددن فلان فصلی لحن ثالثده تغنی ایدرلر صلاته مخصوص اولان Les huit tons de l'Église الحان ثمانیه

On dit, Donner le ton, pour dire, marquer en chantant, ou en touchant un instrument, le ton sur lequel une chose doit être chantée ou jouée *A.* ارائة المراتب الالحان *P.* نوارا نمودن *T.* ازکی‌یی کوسترمك

Ton, se dit aussi du degré d'élévation du son des instrumens *A.* طرق *P.* پرده *T.* پرده || Son luth était monté sur un tel ton لاغوتمسی فلان پرده‌ده قورلمش ایدی

Il se dit aussi, du mode sur lequel une pièce de musique est composée *A.* نغمة pl. نغمات *P.* آهنگ *T.* نغمه — هوا || Jouer plusieurs pièces sur un même ton نغمهٔ واحده‌ده متعدّد فصللر چالمق

Demi-Ton ou Semi-ton. T. de Musique. La moitié d'un ton *A.* نصف النغمة *P.* نیم نغمه *T.* یاری نغمه

Ton de couleur, se dit du degré de force, de vigueur, d'intensité du coloris *A.* شدّة اللون *P.* تیزئ رنگ *T.* رنکڭ کسکینلکی || Quelle différence dans le ton de couleur entre l'original et la copie! فلان تصویرڭ شدّت الوان بابنده اصل

نسخه‌سیله صورتی بیننده نقدر فرق وار در

Il se dit aussi de l'harmonie, ou de l'accord général des couleurs d'un tableau *A.* توافق الالوان *P.* همبرابری رنگها *T.* رنگلرک اویغونلغی

TONDEUR. Qui tond *A.* جزّاز ـ قصّاص *P.* پشم ـ پشم چین *T.* یوک قرقیجی || Prendre des tondeurs à la journée pour tondre des troupeaux جزّ اغنام ایچون بالمیاومه جزّازلر استیجار بر قیونلرک یوکنی قرقمق ایچون کونده‌لکلو قرقیجیلر ـ ایتمک Tondeur de draps جوقه قرقیجیسی ـ جوقه قصّاصی طوتمق

TONDRE. Couper la laine ou le poil aux bêtes *A.* جزّ ـ اجتزاز ـ *P.* پشم بریدن ـ پشم چیدن *T.* یوک قرقمق || Tondre les brebis قیون یوکی قرقمق ـ جزّ اغنام ایتمک جلم

TONDRE les draps, les feutres, etc. c'est en couper les poils, pour les rendre plus unis *A.* قصّ *P.* دوکارد زدن *T.* مقصلمق

TONDRE une palissade, c'est la rendre unie en coupant les feuilles et les branches *A.* تسویة السطر الاشجار بالقصّ *P.* رستهٔ درختانرا بخشاو هموار کردن *T.* اغاج صره‌سنی قرقوب || Vous ferez épaissir cette palissade en la tondant دوزلتمک صره‌لنمش اشجاری قرقوب دوزلتمکله زیاده صیقی صیقیلده‌جقسک ـ ایده‌جکسک

TONDRE, se dit aussi des personnes, et signifie, couper les cheveux de près avec les ciseaux *A.* طمّ ـ حفّ *P.* مو بریدن *T.* صاچی قرقمق || Il est nouvellement tondu صاچی هنوز قرقلمشدر

TONDU. *A.* مجزوز ـ مقصوص *P.* بریده *T.* قرقلمش *A.* محفوف *P.* مو بریده *T.* صاچی قرقلمش ـ Il se prend aussi pour Rasé *A.* محلوق *P.* مو تراشیده *T.* تراش اولمش || Il est tondu de frais یکی تراش اولمشدر

TONIQUE. Remède qui fortifie les fibres *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* توان آور *T.* قوّتلندریجی || On a ordonné à ce malade l'usage des toniques بو خسته‌یه مقوّیات استعمالی تنبیه اولندی

TONLIEU. Droit seigneurial qui se paye pour les places où l'on étale dans un marché *T.* بازار قوریلان محلّ ایچون ویریلان یر حقی

TONNANT. Qui tonne *A.* راعد ـ رجّاس *P.* توفنده *T.* کورلده‌یجی

On dit figur. Une voix tonnante *A.* صوت مجلجل ـ صوت طنّان *P.* صدای ولوله‌ناک ـ صدای ولوله‌دار *T.* کورلده‌یجی سس

TONNE. Grand vaisseau de bois en forme de muid *A.* کندوج *P.* کبیر *T.* چلک p. vul. کندوی بزرک || ایری فوچی Tonne reliée de fer دمور چنبرلو ایری فوچی Une tonne de bois de sapin قطران آغاجندن بر قطعه ایری فوچی

TONNEAU. Grand vaisseau de bois, fait pour mettre des liquides, ou pour enfermer des marchandises. V. Tonne || Tonneau de vin شراب فوچیسی vide بوش فوچی

TONNELER. Prendre du gibier à la tonnelle *A.* صید بالشبّاک *P.* بنسبیل شکار کردن *T.* آغ ایله آولمق || Tonneler des perdrix آغ ایله ککلک آولمق

Figur. Faire tomber dans un piége *T.* گرفتار دام حیله ایتمک || Les parens de la fille ont si bien tonnelé le jeune homme, qu'ils la lui ont fait épouser قزک والدینی بو نو جوانی شو وجهله گرفتار دام حیله ایتمشلر که مرسومه‌یی کندویه تزویج ایتدردیلر

TONNELEUR. Chasseur qui prend du gibier à la tonnelle *A.* صیّاد بالشبّاک *P.* بنسبیل شکرنده *T.* آغ ایله آولیان

TONNELIER. Artisan qui fait des tonneaux *A.* صانع الکندوج *P.* چلکگر *T.* فوچیجی

TONNELLE. Sorte de berceau de treillage couvert de verdure *A.* عریش *P.* جفته *T.* جارطاق ـ اوستی اورتیلو قمریّة

TONNELLE. Espèce de filet à prendre des perdrix. V. Filet.

TONNELLERIE. Profession de tonnelier *A.* صنعة الاعمال الکندوج *P.* پیشهٔ چلکگر *T.* فوچیجیلک ـ Il se dit aussi du lieu où l'on fabrique des tonneaux *A.* دار التصنیع الکندوج *P.* کارگاه چلکگر *T.* فوچی کارخانه‌سی

TONNER. Faire un grand bruit. Il se dit du tonnerre *A.* رعد ـ ارتجاس *P.* اهتزام السحاب ـ تندیدن ـ غرنبیدن ـ توفیدن *T.* کوک کورلمک || Il n'a fait qu'éclairer et tonner toute la nuit کیجه تا بسحر شمشک چاقوب کوک کورلر ایدی Il tonne souvent en ce pays-là اول مملکتده اکثریا اهتزام سحاب واقع اولور ـ Figur. || L'artillerie commençait à tonner طوب کورلمکه ـ وکلّه رعد انداز اولمغه باشلامشیدی On dit d'un prédicateur qui parle avec beaucoup de force et de véhémence, qu'il tonne en chaire فلان واعظ بالای منبردن رعد انداز هیبت اولور

TONNERRE. Bruit éclatant causé par l'explosion des nuées électriques *A.* رعد pl. رعود ـ هزیم *P.* تندور *T.* کوک کورلدیسی

— On dit figur. d'une voix éclatante, que c'est une voix de tonnerre *A.* صوت راعدة *P.* صداى توفنده *T.* كورلدبلو سس — كورلده‌يجى سس

Il se prend aussi pour La foudre *A.* صاعقة pl. صواعق *P.* بخنودن — آذرخش — تير — بير *T.* يلدرم ‖ Le tonnerre tombe d'ordinaire sur les lieux les plus élevés صاعقه عادتا پك مرتفع يرلره نزول ايدر ‖ Le tonnerre est tombé sur cette tour صاعقه فلان قله‌نك اوزرينه دوشدى — On dit figur. d'une aventure fâcheuse qui a abattu un homme tout d'un coup, que ç'a été un coup de tonnerre pour lui كندويه بر صاعقهٔ هائله اصابت بو حادثه فلان — ايتمش كبى بر كيفيت دهشتفرما ايدى حقنده كوكدن اينمش بر صاعقه كبى ايدى

TONNERRE, se dit aussi de l'endroit d'une arme à feu où se met la charge *T.* خزينه

TONSURE. Marque que donne l'évêque à celui qui entre dans la cléricature, en lui coupant quelques cheveux *A.* قصار الشعر *P.* سر مو *T.* صاچ قرقمه بريدن

TONSURER. Donner la tonsure *A.* قصر الشعر — قص الشعر *P.* سر مو بريدن *T.* صاچ قرقمق

TONSURÉ. *A.* مقصور الشعر — مقصوص الشعر *P.* سر مو بريده *T.* صاچى قرقلمش

TONTE. L'action de tondre les bêtes *A.* جزة *P.* پشم بريدن *T.* يوك قرقمه ‖ Faire la tonte يوك قرقمق

Il se dit aussi de la laine qu'on tire de la tonte *A.* جزازة — جلامة *P.* پشم بريده *T.* قرقنتى — يوك قرقلمش ‖ La tonte de son troupeau lui a rapporté beaucoup جزازهٔ اغنامدن كليتلو محصول آلمشدر

Et du temps où l'on a coutume de tondre les troupeaux *A.* موسم الجزاز *P.* هنگام پشم برى *T.* قيون يوكى قرقلدجق موسم ‖ Pendant la tonte موسم جزاز اغناسنده

TONTURE. Il se dit du poil que l'on tond sur les draps *A.* قراضة الصوف الجوخ *P.* پشمريزهٔ جوخا *T.* جوقه يوكى قرقنتيسى

Il se dit aussi des branches et des feuilles que l'on coupe aux palissades *A.* شذب pl. اشذاب *P.* كردو *T.* بودانتى

TOPAZE, ou CHRYSOLITHE ORIENTALE. Pierre précieuse de couleur jaune *A.* زبرجد هندى *T.* طوپاچ

TOPHACÉ. Du latin Tophus. T. de Méd. On appelle Concrétions tophacées, les dépôts de substance dure, comme osseuse, qui se forment de phosphate de chaux dans l'intérieur des organes, ou d'urate de soude aux environs des articulations *A.* ذو دبيلة كلسيّة

TOPINAMBOUR. Plante *T.* يرالماسى

TOPIQUE. Il se dit des remèdes qu'on applique sur les parties malades du corps *T.* آغرى اوزرينه ياپشدريلان علاج ‖ Les emplâtres qu'on donne pour le mal de dents, sont des remèdes topiques ديش آغريسيچون استعمال ايتدكلرى ياقيلر آغرى اوزرينه ياپشدريلان ادويه‌دندر

TOPOGRAPHIE. Description en détail d'un lieu, d'un canton particulier *A.* رسم الامكنة المنفردة — وصف الامكنة المنفردة ‖ Il sait bien la topographie des environs de Paris پارسده حوالئ كاين امكنه ومواقع منفرده‌نك احوالنه كركى كبى واقفدر

TOPOGRAPHIQUE. Qui appartient à la topographie *A.* مختص برمكان منفردك ‖ Carte topographique برسم الامكنة المنفردة رسمنى محتوى خريطهٔ مخصوصه

TOQUE. Sorte de chapeau *A.* كوارة *P.* طاقيه *T.* تقيه ‖ Toque de velours قطيفه‌دن تقيه

TOQUET. Sorte de bonnet que portent les enfans *A.* قنبعة *P.* اسكوفه *T.* عرقچين

TORCHE. Flambeau fait de quelque matière gommeuse et inflammable *A.* مشعلة pl. مشاعل *T.* مشاله ‖ Allumer des torches مشعله‌لرى ياقمق — ايقاد مشاعل — اشعال مشاعل ايتمك

Torches funéraires جنازه الاينه كوتوريلان مشعله‌لر

TORCHER. Essuyer, frotter pour ôter l'ordure *A.* مسح *P.* سايبدن *T.* سلمك ‖ Les nourrices torchent leurs enfans سود آنالر بسلدكلرى چوجقلرى سلرلر

TORCHE-NEZ. Corde que l'on met à la lèvre antérieure du cheval, et que l'on serre ensuite avec un morceau de bois *A.* حناك *P.* لويش — لويشه *T.* يواشه ‖ Mettez le torche-nez à ce cheval, il sera tranquille بو آتك بورننه يواشه‌يى طاقيوبر در حال ذلول ومنقاد اوله‌جقدر

TORCHÈRE. Espèce de guéridon, sur lequel on met un flambeau, des bougies *A.* قاعدة الشموع *P.* پايگاه مومها *T.* موم ‖ Torchère d'argent سيمدن پرداخته قاعدة الشموع ‖ اوتراغى بالدزلو آغاجدن مصنوع قاعدة الشموع de bois doré

TORCHIS. Mortier de terre grasse mêlée avec de la paille, pour faire des murs *A.* سياع *P.* كهگل *T.* صمانلو بالچق ‖ En ce pays-là il n'y a point de pierres; toutes les maisons des paysans

sont de torchis اول مملکتده احجارک کلّی فقدانی تقریبیله منازل اهل قرانک جملهسی صمانلو بالچقدن یاپلمشدر

TORCHON. Espèce de serviette de grosse toile, dont on se sert pour torcher, pour essuyer la vaisselle, les meubles, etc. *A.* جعالة *P.* چاپوب ـ دیگمال *T.* بچاوره

TORDRE. Tourner de biais en serrant *A.* لیّ ـ تفتیل ـ فتل ـ مسد *P.* تافتن *T.* بورمق ـ بوکمک || Tordre des cordes ایپ بوکمک ـ مسد حبل

Tordre la bouche, signifie, tourner la bouche de travers *A.* *A.* الواء بالفم *P.* دهانرا بازگون کردن *T.* آغزی بوکریلمک

On dit figur. Tordre une loi, un passage, etc. pour dire, les détourner de leur sens naturel, pour leur en donner un différent *A.* تأویل المعنا ـ الواء بمعناه الآخر *P.* بمعنای دیگر تافتن *T.* آخر معنایه چویرمک — Et tordre le sens d'un auteur مؤلفک مرادی اولان معنایی تأویل ایتمک

Tordu. *A.* ممسود ـ مفتول *P.* تافته *T.* بورلمش ـ بوکلمش *A.* ملتوی *P.* بازگون گشته *T.* بوکریلمش

TORON. Assemblage de plusieurs fils de caret tournés ensemble, qui font partie d'une corde, d'un câble *A.* قوّة pl. قوی *P.* توی ریسمان *T.* اورغان قاتی

TORPEUR. Engourdissement profond, cessation de sentiment ou dans la totalité du corps, ou dans un membre *A.* خدر *P.* کرخ ـ کرخت *T.* اویوشقلق || Ce malade est tombé dans la torpeur بو مریض گرفتار خدر اولمشدر

Il se dit au figuré, d'un état de l'âme qui cause son inaction *A.* جمود القلب || Il n'y a pas moyen de tirer cet homme de sa torpeur فلانی مبتلا اولدیغی جمود قلبدن تخلیص ایلمنک چارەسی یوقدر Tous les esprits étaient dans la torpeur حال جمود اذهان کافهٔ ناسه مستولی اولمشیدی

TORPILLE. Poisson qui a la propriété de donner une commotion, d'où résulte l'engourdissement de la main de celui qui le touche *A.* رقّاد

TORRÉFACTION. Opération par laquelle on applique une chaleur violente à une substance, à un corps *A.* قلو *P.* تفسیدگی *T.* قاورمه

TORRÉFIER. Griller, appliquer une chaleur violente à un corps *A.* تقلیة ـ قلا *P.* تفسیدن *T.* قاورمق

Torréfié. *A.* مقلا *P.* تفسیده *T.* قاورلمش

TORRENT. Courant d'eau rapide *A.* سیل pl. سیول ـ مسیل pl. مسایل *P.* هردور ـ سیلاب *T.* هور هور ـ سیل || Torrent rapide, impétueux سیل ـ سیل جلاح ـ سیل شدید الجریان ـ سیلاب تند وتیز ـ جراف Il vint un torrent qui ravagea tout le pays مملکتی سر تا پا خراب و ویران ایتمش بر سیل شدید ظهور ایتمشدر Passer un torrent سیل صویندن کچمک Ce n'est pas une rivière, ce n'est qu'un torrent نهر دکل بر مسیل عظیمدر Ces ravins ont été creusés par des torrens اشبو بو یارلر ـ جروف جریان ایدن سیولدن پیدا اولمشدر ـ کافتهٔ میاه سیولدر Figur. || Un torrent de paroles سیل اقوال وکلمات d'injures سیل شتوم Verser un torrent de larmes اسالهٔ سیل دموع ایتمک Il est difficile de résister au torrent des passions سیل تند شتاب امراض نفسانیّهیه مقاومت امر مشکلدر C'est un torrent qui entraîne tout هر شیئی تجریف ایدر بر سیلاب تند وتیز در

TORRIDE. Brûlant. Il ne se dit qu'en cette phrase, Zone torride *A.* منطقة محترقة ـ منطقة حارّة

TORS. Qui est tordu. V. Tordu.

TORT. Ce qui est contre la justice, contre la raison *A.* لا حق ـ دعواء باطل *P.* نا حق *T.* حق اولمیان || Lequel est-ce des deux qui a tort? ایکیسندن قنغیسنک دعواسی باطلدر Ils ont tort tous deux ایکیسنک دخی دعواسی نا حقدر Tout le monde lui donne tort کافهٔ ناس فلانک دعواسی باطل ایدوکنه متفق الکلامدر Vous avez tort de parler comme vous faites بو صورت ایله سویلمکه حقّک یوقدر

On dit, Mettre quelqu'un dans son tort, pour dire, avoir pour lui des procédés qui mettent son tort dans tout son jour *A.* اتهام ـ القاء فی القباحة *P.* کسی در حال زشتکاری انداختن ـ بر کسی تهمت انداختن *T.* تهمتلو قلمق ـ قباحته دوشورمک || Faites-lui encore cette offre-là pour le mettre dans son tort فلانی قباحته دوشورمک ایچون بونی دخی تبلیغ ایله ـ تهمتلو ایتمک ایچون Parlez-lui honnêtement pour le mettre encore plus dans son tort فلانی بر قات دخی تهمتلو قلمق ایچون کندویه ادیبانه لاقردی سویله

Tort. Lésion, dommage *A.* ضرر ـ مضرّة *P.* زیان ـ آفت *T.* غدر || Réparer le tort qu'on a fait بر کمسنه ایقاع ایتمش اولدیغی مضرّتی تضمین ایتمک Il ne faut pas faire tort à son prochain بر کمسنه کندو قریبنه ضرر ایتمک روا دکلدر

La grêle a fait bien du tort en ce pays-ci يغان طلو بو مملكتده ضرر جسيمى مؤدّى اولمشدر Quel tort cela vous fait-il? بو شيئدن - بو شئ نه ضرر ايدر - شيئك سكا ضررى ندر Réparateur, redresseur des torts مصلح سكا نه كونه غدر اولور مضارّ وخسارات

À tort. Sans raison, injustement A. غدراً - بغير حقّ P. نا حقّ T. بيره || On l'accuse à tort et sans cause فلانه نا حقّ يره حقّ بغير حقّ وبلا موجب عزو تهمت ايدرلر C'est à tort que vous lui imputez cela شو مادّه‌يى بغير حقّ فلانه عزو ايدرسك

À tort et à travers. Sans considération, sans discernement A. لا عن بصيرة وعن غير مناسبة P. نينديشانه ونا سازكارانه T. مناسبتلو مناسبتسز || Il frappe à tort et à travers لا عن بصيرة وعن غير مناسبة حوالهٔ ضربه ايدر Parler à tort et à travers مناسبتلو مناسبتسز لاقردى سويلمك

TORTELLE. Plante. V. Érysime.

TORTICOLIS. Mal qui fait qu'on ne peut tourner le cou sans douleur A. اجل pl. آجال P. رنج گردن T. بيون آغريسى

Il signifie aussi, qui porte le cou de travers, le cou penché d'un côté A. منحنى العنق P. كج گردن T. بيونى اكرى

TORTILLAGE. Façon de s'exprimer confuse et embarrassée A. تغتغة P. گفتار پيچ اندر پيچ T. دغدغيلق || Que veut-il dire avec ce tortillage? بو تغتغه ايله نه ديمك استر

TORTILLEMENT. Action de tortiller. V. ce mot.

TORTILLER. Tordre à plusieurs tours A. لفّ - ليّ - ضفر - فتل P. تنيدن T. اورمك - بوكمك || Tortiller une corde صاچ - ضفر شعر des cheveux ايپ اورمك - ضفر حبل كاغدى بوكمك - لفّ قرطاس du papier اورمك

Figur. Chercher des détours, des subterfuges A. محايصة P. گريوه جوى گريز شدن - كناره گير گريز وفرار شدن T. قاچامق يوللرى آرامق - برى اونه قويروق صالوب قاچمق Cet homme ne fait que tortiller dans les affaires فلان كشى وقوعيافتده دائما قاچامق - اولان اورده دائما گريوه جوى گريز وفرار در يوللرى ارامقدن خالى دكلدر

TORTILLÈRE, se dit des petites allées qui serpentent, et qui font plusieurs tours et détours A. طريق ملتوى - طريق متحوّى - P. طريق معمّج T. راه مارپيچ گوند - ييلان قاويلى يول

TORTITIONNAIRE. T. de Pratique. Inique et violent A. فضولى - جبرى P. ستمكار T. غدرلو || Un emprisonnement injurieux et tortitionnaire حبس فضولى ناقص الحرمة Une exécution, une saisie, etc. injuste et tortitionnaire فضولى ونا حق اولان ترتيب جزا ياخود اخذ وضبط

TORTIS. Assemblage de plusieurs fils de chanvre, de laine, de soie, etc. tordus ensemble A. مريرة pl. مراير P. رشتهٔ تنيده T. قنقال

TORTU. Qui est de travers A. اعوج - معوّج P. كج - كژ - T. اكرى - بوكرى || Cet homme est tout tortu, bossu خم گشته معوّج بر آدم بسبتون اعوج واحدبدر Un arbre tortu بو آغاج Cette pièce de bois est tortue بو آغاج پارەسى اكريدر Un chemin tortu اكرى - رهگذر كج - طريق منحرف - طريق معوّج - Figur. || Avoir l'esprit tortu كج عقل اولمق - بوكرى يول Faire des raisonnemens tortus كج رأيلر بسط - كج رأى اولمق وايراد ايتمك

TORTUE. Animal amphibie A. سلحفاة - ظهرة pl. سلاحف - P. سنگ پشت - لاكپشت - كَشَف T. قپلوبغه انقدان || Bouillon de tortue مرق سلحفات - قپلوبغه اتى صويى - Tortue de mer A. اطوم T. دكز قپلوبغەسى - On dit figur. À pas de tortue, pour dire, lentement رفتاركشف وارى ايله - رفتار كشف || Il marche à pas de tortue قپلوبغه يورويشى كبى وارى ايله مشى ايدر

TORTUER. Rendre tortu A. تحنية - تعويج - اعقاف P. كج - ساختن - خم خردن T. اكريلتمك || Tortuer une aiguille ايكنەيى اكريلتمك - تحنيهٔ ابره ايتمك

Se tortuer. A. انحنا - اعوجاج - تعقّف P. كج شدن - خم - گشتن T. اكريلنمك - بوكريلنمك || Cet arbre commence à se tortuer بو آغاج بوكريلنمكه - بو شجر مايل اعوجاجدر يوز طوتدى

Tortué. A. منحنى - معوّج - معقّف P. كج - خمگشته T. بوكريلنمش - اكريلنمش

TORTUEUSEMENT. D'une manière tortueuse A. معوّجاً - متحوّياً P. پيچاپيچ T. طولاشق بوروشق

TORTUEUX. Qui fait plusieurs tours et détours. Il ne se dit que des rivières, des chemins et des serpens A. كثير المحناة - P. پيچ اندر پيچ T. بورغاجلو - اكرى بوكريسى متحوّى نهركت مجراى كثير Le cours tortueux d'un fleuve || جوق - كثير المحناة - طريق متحوّى Un chemin tortueux المحنانى

بورغاجی چوق بر يول Les replis tortueux d'un serpent حیّه‌نڭ
مطاوئ متحويه‌سی

TORTUOSITÉ. État de ce qui est tortueux *A.* حويّت ـ حِنو
P. پیچاپیچی *T.* بورغاجلق ـ بوکریلک

TORTURE. Tourment qu'on fait souffrir *A.* عقوبة ـ اذا pl.
عقوبات *P.* رنجش *T.* اذیّت || Les tyrans ont inventé d'horribles tortures جبابره نیچه نیچه عقوبات دهشتفرما ایجاد
ایتمشلر در

Il se dit aussi des tourmens qu'on fait souffrir par ordre de Justice *A.* نکال ـ نهک *P.* کیستار ـ شکنج *T.* اذیّت ـ اشکنجه
|| Mettre à la torture اشکنجه‌یه قویمق Souffrir la torture اشکنجه
چکمک

TORTURER. Faire éprouver la torture. Il ne se dit qu'au figuré, et dans ces phrases, Torturer le sens d'un mot, d'un texte بر
زوراکی ـ لفظه یا متن عباره‌یه جبر ایله معنا ویرمک
معنا ویرمک

TORTURÉ. Qui a subit un violent supplice *A.* منکّل ـ منهوک
P. شکنجیده ـ شکنج دیده *T.* اذیّت اولمش ـ اشکنجه اولمش

TOSTE ou **TOAST.** Proposition de boire à la santé de quelqu'un
A. شرب نخب *P.* دوستگانی *T.* طلو || Porter un toste
طلو ایچمک ـ نوش ساغر دوستگانی ایتمک ـ ایتمک

TOSTER. Boire à la santé de quelqu'un *A.* شرب النخب *P.*
نوش دوستگانی کردن ـ دوستگانی خوردن *T.* فلانڭ عشقنه
اوغورینه طلو ایچمک ـ طلو ایچمک

TÔT. Vite, promptement *A.* علی العجلة ـ عجالةً ـ سریعاً *P.*
تیز *T.* چابک ـ زود

Tôt ou tard. *A.* معجلاً او ـ قریباً وبعیداً ـ عاجلاً واجلاً
اوّل وآخر ـ آز چوق وقت ایچنده *T.* زود یا دیرتر *P.* موجّلاً
|| Il faut mourir tôt ou tard موتڭ قریباً وبعیداً وقوعی
مقرّر در Tôt ou tard les méchans sont punis اهل شرّ قریباً
وبعیداً مظهر عقوبت اوله‌جقلری محققدر

Sitôt que, Aussitôt que, signifie, dès que *A.* فی الحال ـ
لدی *P.* کبی ـ عقیبنده *T.* در همین دمکه ـ هماندمکه
کبیجه || Sitôt qu'il en a reçu la nouvelle خبری کندویه لدی
همان خبرینی آلدیغی کبی ـ الوصول Aussitôt qu'il le vit paraître, il alla au-devant de lui فلان کشی ظهور ایلدیکنی
فلانی لدی المشاهده ـ کوردیکی عقیبنده استقبالنه چیقدی
فی الحال استقبالنه واردی

Aussi-tôt, s'écrit séparément, lorsqu'il y a comparaison *A.*
فی وقته *P.* بهنگام *T.* وقتنده || La nouvelle n'est pas arrivée aussi-tôt qu'il l'aurait fallu فلان خبر وقتنده واصل اولمدی
Il n'est pas venu aussi-tôt qu'il l'avait promis تعهّد ایلدیکی
وقتده کلمامشدر

TOTAL. Complet, entier *A.* کلّی ـ تامّ ـ کامل *P.* تمام *T.*
بتون || Sa ruine totale کلّی خرابیّت حالی La somme totale
مبلغ تامّ Le nombre total عدد تامّ ـ عدد کامل Renversement total انتکاس حال کلّی abandonnement
ترک کلّی

TOTAL. Le tout, l'ensemble de plusieurs choses qui composent un tout *A.* جملة ـ مجموع *P.* همه *T.* هپسی ـ طوپ || Prenez le total طوپنی آل ـ مجموعنی ـ جملەسنی اخذ ایله Je vous en abandonne le total مجموعنی سکا ترک ایدرم Le total de la succession طوپی ـ میراثڭ مجموعی Le total de la somme est monté à... مبلغڭ جملەسی بو مقداره بالغ اولمشدر
Il a reçu cette somme en total بو مبلغی جملةً اخذ ایتمشدر
La somme des totaux جمله یکونلرڭ مبلغی

On dit, Au total, En total, pour dire, tout compensé *A.* نظراً
الی هیئة المجموعة *T.* طوپنه باقلسه || Au total c'est une bonne affaire طوپنه باقلسه بر امر مستحسندر En total c'est un bon ouvrage هیئت مجموعه‌سنه نظر اولنسه بر تألیف لطیفدر

Somme totale, se dit adverbialement pour En comptant tout
A. جمعاً یکون || Cela coûte somme totale vingt-six francs بو
شئ جمعاً یکون یکرمی التی غروشه اولدی

TOTALEMENT. Entièrement, tout-à-fait *A.* کلّیاً ـ بالکلّیة ـ
جملةً ـ بالتمام *P.* باهمگی ـ بتمامی *T.* بسبتون ـ بتونجه ـ
کلّیاً مضمحل وخرابدر || Il est totalement ruiné هپ هپ
Il est totalement dévoué à cet homme-là فلانه جملةً نفسنی
بسبتون فلانه ـ وقف ایلدی

TOTALITÉ. Le total *A.* کلّ ـ کلّیت ـ مجموع *P.* همگی *T.*
طوب || La totalité de la succession طوپی ـ میراثڭ مجموعی
Il en a pris tant sur la totalité بو شیئڭ کلندن شو مقدار
طوپندن شو مقدار چیقاروب آلدی ـ افراز ایلدی

TOTON. Espèce de dé, qu'on fait tourner, et qui est marqué de différentes lettres sur ses quatre faces *A.* لعب الکعب *T.*
زار اوینامق || Jouer au toton زار اویونی

TOUAGE. T. de Mar. Action de touer *A.* قیادة السفینة ـ
قیادة المرکب *P.* کشتی کشی برسن ـ زورق کشی برسن

كمى يبى يدك ايله چكمه .T

TOUAILLE. Linge qu'on pend auprès d'un lieu où l'on se lave les mains, et qui sert à les essuyer .A منديل pl. مناديل .P دستمال .T ال مقرمدسى ـ ال سيلجكى

TOUCHANT. Qui touche le coeur, qui émeut les passions .A مهيّج الرقة ـ موثّر فى القلب .P رقت انگير ـ دلدوز .T بورکه تاثير ايديجى ـ يورکى صزلديجى || Un discours touchant خيلى مرتبه‌ده مقالهٔ رقت انگيز Un sermon bien touchant بغايت مهيّج Cela est fort touchant قلوبه موثّر بر موعظه Il nous dit des choses si touchantes, que... قلب اولدجق بر شيندر اقوال وكلماتى شول رتبه‌ده مهيّج رقتدر كه Une beauté touchante دخيلهٔ قلبه تاثير ايدر حسن وجمال

En Géométrie, on appelle Point touchant, ou Point de contact, le point où une courbe est touchée par une ligne droite, ou le point dans lequel deux lignes courbes se touchent .A نقطة الالتقا ـ نقطة التماس

TOUCHANT, prépos. Concernant, sur le sujet de .A دائر .P براى ـ بر .T طولايى ـ اوزرينه || Il m'a entretenu touchant vos affaires سنك امور وخصوصاتكه دائر بنمله سويلشدى ـ سنك اموركدن طولايى

TOUCHE. Épreuve qu'on fait de l'or ou de l'argent par le moyen de la pierre de touche .A امتحان على المحك .P آزمايش .T بر سنگ محك مهنك طاشى اوزرنده صنامه || On connut à la touche que cette pièce-là était fausse بو سكه سنگ محك اوزرنده لدى الامتحان قلب اولديغى معلوم اولمشدر

Pierre de touche. La pierre dont on se sert pour éprouver l'or ou l'argent .A حجر المحك ـ محك .P سنگ محك .T مهنك طاشى || On a reconnu sur la pierre de touche que cette pièce d'or était fausse بو آلتون زيوفدن بر سكه اولديغى محك طاشنده ظاهر اولمشدر ـ Figur. || L'adversité est la pierre de touche de l'amitié حال ادبار ونكبت محك خلوص ومحبتدر

TOUCHER. Exercer l'action du toucher .A لمس ـ تماس ـ مسّ .P پشليدن ـ بسودن ـ بپساويدن ـ بپسودن ـ برماسيدن .T ال ايله دكدرمك ـ ال ايلمه يوقلمق ـ طوقنمق || Toucher aux vases sacrés اوانى مباركه‌يى لمس ايتمك ـ بوكا مسّ ايلمه Ne touchez pas cela اوانى مباركه‌يه طوقنمق Regardez cela, mais n'y touchez pas بوكا امالهٔ نظر طوقنمه ـ ايلمه انجق طوقنمه — Il se dit aussi du contact qui se fait par le moyen des autres parties du corps || Toucher du pied, du bras آياق ايله يا قول ايله طوقنمق ـ On dit figur. Faire toucher une chose au doigt et à l'oeil, pour dire, la démontrer clairement ال ايله طوتلمش وكوز ايله كورلمش كبى آشكاره‌جه اثبات ايتمك

On dit, Toucher dans la main, pour dire, mettre sa main dans celle d'un autre, en signe d'amitié ou de conclusion de marché, etc. .A مصافحة ـ تصافح .P دست بدست دادن .T اسنلشمك ـ ايچون ال طوتشمق || Le marché est conclu, il m'a touché dans la main بازار منعقد اولوب بنمله مصافحه ايتمشدر On les a réconciliés, ils se sont touchés dans la main بينلرى اصلاح برى ـ اولنوب برى برلريله اسنلشدرك ال طوتشمشلر در برلريله اسنلشديلر

On dit, qu'un vaisseau touche, quand faute d'eau la quille touche le fond de la mer ou de la rivière .A مسّ بقعر الماء .P ديب بولمق .T ببن آب پا يافتن

Il se dit aussi, lorsque par quelque accident le vaisseau vient à toucher une roche, un banc de sable, etc. .A ابسار السفينة .P كمى اوتورمق .T كشتى نشستن

On dit, qu'un vaisseau a touché les côtes, ou une telle île, pour dire, qu'il y a mouillé, qu'il y a abordé .A رسوّ السفينة ـ توقف السفينة فى الساحل .P ساحل جا گرفتن .T يناشمق

Toucher, se dit en parlant de certains instrumens de musique, pour dire, en jouer .A ضرب .P شكافد زدن ـ نواختن .T چالمق || Toucher l'orgue ارغنون چالمق

On dit figur. Toucher la grosse corde, pour dire, parler de ce qu'il y a de principal dans une affaire مصلحتك تمام بام بصمق ـ نلند بصمق — Et c'est une corde qu'il ne faut pas toucher, pour dire, que c'est une affaire dont il ne faut pas parler بو تله بصمق بو نله طوقنمق ـ جائز دكلدر

On dit, Toucher une pièce d'or, pour dire, l'éprouver avec la pierre de touche .A ضرب على المحك .P بر محك زدن ـ مهنكه اورمق .T بر محك تجربه زدن || Cette pièce d'or est douteuse, elle a été touchée deux ou trois fois بو آلتون ايكى اوچ دفعه محكه اوريلوب مظنون اولديغى آكلاشلدى

Toucher, se dit en parlant d'une somme d'argent, pour dire, recevoir .A اخذ ـ قبض .P ستادن .T المق || Il a touché ses appointemens علوفه‌سنى اخذ ايتمشدر Je lui ai fait toucher une

telle somme شو مقدار اقچه فلاند قبض ایتدردم

Toucher. Atteindre à quelque chose *A.* مسّ *P.* رسیدن *T.* یتشمك - طوقنمق - دکمك || Il est si grand, qu'il touche au plancher شول مرتبده رفیع القامتدر كه بالای سقفه قدر باشی اوره‌یه قدر یتشور || Il y touche de la tête مماس اولور Toucher du doigt پرمق ایله طوقنمق

Toucher. Frapper les bêtes pour les faire aller, pour les chasser devant soi *A.* سوق - طرد *P.* راندن *T.* قوغمق - سورمك || Il touchait un troupeau سوق اغنام ایدر ایدی

Toucher, en parlant du temps, signifie, en être proche *A.* تقرّب *P.* نزدیك شدن *T.* یقلشمق || Nous touchons au dernier moment دم واپسینه تقرّب ایتمكده یز Toucher à sa fin بر كمسنه اخر وقتنه تقرّب ایتمك Le terme n'est pas éloigné, nous y touchons وعده بعید دكل یقشلدق

Toucher à une chose, signifie, en prendre, en ôter *A.* تعرّض - وضع الید *P.* دست زدن - دستزن تعرّض شدن *T.* ال قویمق - یاپشمق - طوقنمق || On ne touchait au trésor de l'État que dans les grandes nécessités اعاظم امور ضروریّه‌نك ظهوری حالندن غیری زمانده دولت خزینه‌سنه تعرّض ایتمزلر ایدی Je garde cet argent pour une affaire importante, je n'y veux pas toucher بو اقچه‌یه وضع ید ایتمم بر حاجت ضروریّه ایچون حفظ ایدرم Les assiégés n'ont pas encore touché à leurs magasins عسكر محصور ذخیره انبارلرینه هنوز عسكر محصوربن در انبار اولان - دستزن تعرّض اولمامشدر - هنوز وضع ید ایتمامشدر - ذخیره‌لرینه هنوز طوقنمامشدر

On dit aussi, Toucher à une chose, à une affaire, pour dire, y faire quelque changement || Le roi a révoqué tels et tels édits, mais il n'a pas touché à celui-là پادشاه فلان وفلان نظاماته دائر اولان اوامری نسخ وابطال ایتمش ایسه ده فلان امره تعرّض ایتمدی Ce prince changea presque tout dans son État, mais il n'osa toucher à la religion بو پادشاه درون ملكنده كافهٔ احوالی تبدیل وتغییر ایتمش ایسه ده مذهب ماده‌سنه طوقنمغه - تعرّضه جسارت ایتمامشدر

Toucher une chose. Parler légèrement d'une chose *A.* تلطیف *P.* نیم تر كچدرك - نوعمّا طوقنمق - جزئیجه طوقنمق *T.* یاد كردن || Il a touché ce point-là fort adroitement اول ماده‌یه كمال نزاكت ایله طوقندی Il ne l'a voulu toucher qu'en passant بو ماده‌یه همان تر كچدرك طوقنوب زیاده‌جه ایضاح ایتمك استمدی Touchez-en quelque chose dans votre préface بو ماده‌یی - بوكا دائر دیباجهٔ كتابده تلطیش كلام ایله نوعمّا طوقنندر

Toucher, signifie figurément, émouvoir *A.* تهییج الرقّة - ایراث التأثر القلب *P.* رقّت انگیختن *T.* یوركه طوقنمق || Dieu lui a touché le coeur حق تعالی رقّت كتورمك - جناب حق قلبنه القای - دروننه تهییج رقّت ایتمشدر Cette nouvelle l'a fort touché بو خبر غایت رقّت ایتمشدر Il en est touché jusqu'aux larmes مرتبده تأثر قلبنه بادی اولمشدر گریه وفغان ایده‌جك مرتبه‌لرده رقّته كلمشدر jusqu'au fond du coeur تا باطن قلبه قدر بوندن متأثر اولمشدر Il en fut touché de pitié, de douleur مرحمتدن وغمّ واندوهدن متأثر البال اولمشدر - متأثر اولمشدر - رقّته كلمشدر

Toucher. Concerner, regarder *A.* تعلق *P.* علاقه داشتن *T.* طوقنمق || En quoi est-ce que cela vous touche? بو ماده‌نك سكا نه جهت ایله تعلّقی وار در Je prends beaucoup de part à tout ce qui vous touche سكا متعلق اولان كافهٔ امور بغایت ملتزممدر Cela ne me touche en rien بو شیئك وجهاً من الوجوه بكا تعلّقی یوقدر - بكا متعلق شیء دكلدر Cet événement ne me touche ni de près de loin بو حادثه‌نك قریباً وبعیداً بكا علاقه‌سی یوقدر

Toucher. Appartenir par le sang *A.* علاقة الرحم *P.* خویشاوندی داشتن *T.* حصم اولمق - اقربا اولمق || Il me touche de près, il est mon cousin بنم عمّزاده‌م اولدیغندن بینمزده قریباً علاقهٔ رحم وار در Il ne me touche ni de près ni de loin فلان ایله قریباً وبعیداً بر درلو علاقهٔ رحمم یوقدر

Se toucher, Il se dit en parlant du contact de deux corps tellement joints, qu'il n'y a rien entre deux *A.* تلاصق - اتّصال *P.* پیوسته شدن *T.* بتشمك || Ces deux maisons, ces deux pierres se touchent بو ایكی خانه وبو ایكی طاش بكدیگره بری برینه بتشكدر - متصلدر

En Géométrie, on dit, que deux courbes se touchent, lorsqu'elles se rasent en un seul point اشبو خطّین مقوّسین بكدیگره ملاقیدر - متلاقیدر - Et dans le même sens, qu'une ligne droite touche une courbe بو خطّ مستقیم بر خطّ منحنی ایله ملاقی اولور

Touché. *A.* مماس *P.* بسوده *T.* طوقنمش *A.* متأثر البال *P.* رقّت پذیرفته *T.* رقّته كلمش

TOUCHER. Le tact, le sens du toucher *A.* لمس ـ قوّة لامسة *P.* برماس *T.* ال دکورمه ـ ال سورمه ـ ال ایله یوقلمه || Cela se connaît au toucher بو شیٔ عند اللمس معلوم اولور Le sens du toucher قوّت لامسه

TOUER. T. de Mar. Faire avancer un navire, en tirant un câble à force de bras *A.* اقتیاد السفینة *P.* کشتیرا بریسمان کشیدن *T.* کمی‌یی یدکت ایله چکمك ـ کمی‌یی یدمك

TOUFFE. La partie touffue de arbres, des herbes, des cheveux *A.* جثیل *P.* پیچ در پیچ *T.* طوپ || Touffe d'arbres جثیل اشجار ـ طوپ اولمش اغاجلر d'herbes جثیل نباتات ـ اثیث نباتات ـ طوپلنمش اوتلق de cheveux *A.* جثیل الشعر ـ خصلة ـ خصیلة pl. خصائل *T.* طوپ اولمش صاچ

TOUFFEUR. Exhalaison chaude qui saisit en entrant dans un lieu où la chaleur est extrême *A.* حرّ السموم ـ سَهام الهواء *P.* گرمیٔ آتشین *T.* هوانك آتشلو اسیسی || J'ai senti en entrant une touffeur insupportable اول محلّه دخولمده تحمّلی نا ممکن بر سهام هوا حسّ ایلدم

TOUFFU. Épais, bien garni, qui est en touffe *A.* کثیف ـ جثیل *P.* با هم پیچیده *T.* طوپلنمش ـ کور ـ صیقی

En parlant des bois et des arbres, on emploie particulièrement les mots *A.* ملتفّ الافنان ـ ملتفّ ـ مغیال *P.* پیچ اندر پیچ *T.* بری برینه صارمشمش ـ چیتلقی || Un bois touffu اجمهٔ مغیال ـ چیتلقی اورمان un arbre شجرهٔ ملتفة الافنان ـ داللری بری برینه صارمشمش آغاج

En parlant d'une barbe touffue *A.* کثیف ـ کثّ *P.* بلمه ریش *T.* کور ـ طوپ || Une barbe touffue لحیهٔ کثّة ـ کور صقال

TOUG. Demi-pique au bout de laquelle est attachée une queue de cheval, et qu'on porte devant les Pachas *P.* پرچم ـ توغ *T.* توغ

TOUJOURS. Continuellement, sans cesse *A.* دائماً ـ دائماً ما دام ـ علی الدوام *P.* همیشه ـ همواره ـ هر آیینه *T.* در دائم || C'est une source qui coule toujours دائما جریان ایدر بر چشمه در ـ بر ینبوع دائمیّ الجریاندر Les bienheureux jouiront toujours de la vue de Dieu زمرهٔ سعادتمندان علی الدوام مظهر طلعت جناب ربّ العزّة اولەجقلری درکار در La lune tourne toujours autour de la terre قمر دائما ما دام حول ارضه دوران ایدر ـ Il signifie aussi, le plus souvent, ordinairement || Il est toujours en bonne compagnie دائما مجالس ظرفاده در Il est toujours en colère دائما طارغندر toujours gai دائما نشط اوزره در Il ment toujours دائما یلان سویلر

On dit, que des gens se sont dit adieu pour toujours, pour dire, qu'ils se sont quittés pour ne plus se revoir الوداع الی الابد دییەرك بری برلرندن مفارقت ایتمشلر در

Il signifie aussi, en toute rencontre, en toute occasion *A.* علی کلّ حالٍ *P.* در همه حال ـ همواره *T.* هر حالده ـ هر دائم || Les plus grands esprits ne sont pas toujours les plus agréables ارباب عقل تامّ اولنلر در همه حال محبوب القلوب دکللر در

Toujours. En attendant, cependant *A.* مع هذا *P.* با این همه ـ بدین همه *T.* بو جمله ایله ـ ایسه ده || Vous me donnez de bons conseils, mais j'irai toujours mon chemin بکا ویردیکك نصیحتلر معقولدر مع هذا بیلدیکمدن شاشمم Quand ce que je vous dis pourrait être contesté, il est toujours vrai que... دیدیکم کلام محلّ تعریض اولسه بیله حقیقت حال بو درکه

TOUPET. Touffe de cheveux qui est au haut du front *A.* عارفة ـ ذؤابة pl. ذوائب *P.* کاکل ـ پرچم *T.* پرچم || Son toupet est dérangé پرچمی پریشاندر Il porte un faux toupet کاکلی عاریتیدر

On dit, Se prendre au toupet, pour dire, se prendre aux cheveux صاچدن قاورشوب چکشمك

TOUPIE. Sorte de jouet de bois qui est fait en forme de poire, et qu'on enveloppe d'une corde, par le moyen de laquelle, lorsqu'on l'en dégage en le jetant, il tourne *A.* خذروف ـ خذرة *P.* فرفر *T.* طریل

TOUPILLER. Tournoyer comme une toupie *A.* دور کالخذروف *P.* مانند فرفر گردیدن *T.* طریل کبی دونمك

TOUR. Sorte de bâtiment élevé, dont on fortifiait les murailles des villes, des châteaux, etc. *A.* برج pl. بروج ـ قلّة pl. قلل *P.* دکن *T.* قله ― On appelle figur. Tour de Babel, un lieu de confusion. V. Babel.

Tour, au jeu des échecs, c'est une des pièces de ce jeu *A.* رخ pl. رخخة *P.* رخ *T.* روخ

TOUR. Mouvement en rond *A.* دور *P.* گردش *T.* دونمه || Le tour du soleil, des planètes دور شمس ودور سیّارات Jupiter fait son tour en douze ans مشتری دورینی اون ایکی سنەدە تکمیل ایدر Tour de boule, de roue طوپك وچرخك

طونمەسی ـ دوری

À TOUR DE BRAS. De toute la force du bras *T.* اعمال زور وار قوتیله ـ بازو ایله || Il lui donna un soufflet à tour de bras اعمال زور بازو ایله فلانه بر شمار ویردی

TOUR, se dit aussi de plusieurs autres sortes de mouvement, quoiqu'ils ne soient pas en rond. Ainsi on dit, Faire un tour, pour dire, aller et venir *A.* تمور *P.* گشت وگذار کردن *T.* طولاشمق ـ || Faire un tour dans le jardin باغچەده بر اولطه اولطه اورمق Il fit deux tours par la chambre اوطەنك ایچنده ایکی اورمق Il est allé faire un tour en ville بر کرە شهره اولطه وردی طولاشمق ایچون کتدی

On dit d'une rivière qui va en serpentant, qu'elle fait des tours et des retours *A.* نهر کثیر الادوار والحویّات *P.* رود پر پیچ *T.* وگردش جورکلکی وطولامبەسی چوق بر جای

TOUR. Circuit, circonférence *A.* دورة *P.* گردی *T.* چوره ـ دورهٔ بلده وحدیقه || Le tour de la ville, du jardin جرم شهرك وباغچەنك چورەسی Cette colonne a tant de tour دیرکك شو قدر ـ بو ستونك دورەسی شو مقدار در جرمی وار در

On dit, Faire le tour de... pour dire, aller autour de... *A.* دور ـ طواف *P.* گردا گرد فلان چیز گشتن *T.* فلانك دورینی ایتمك ـ چورەسنه طولاشمق || Ce voyageur a fait le tour du monde بو سیّاح دنیانك دورینی ایتدی ـ Faire le tour de la ville گردا گرد شهره چورەسنه طولاشدی Ce bracelet fait plusieurs tours autour du bras بو بلازك بر قاچ قات قولی دور ایدر طولاشمق

TOUR. Trait de subtilité et d'adresse de main *A.* خفّة الید *P.* ال چاپکلکی *T.* چالاکی ـ چاپکدستی || Tour de passe-passe, tour de bateleur حقّەبازك ـ مشعبذك خفّت یدی ـ Tour de gobelets *A.* شعبذة *P.* شعبذه بازی ـ چاپکدستلکی *T.* حقّه بازلق

TOUR DE FORCE. Action qui exige beaucoup de force *A.* عمل الزور والشدة *P.* زور بازی *T.* زورلمه ـ زوربازلق ـ Il se dit figur. pour Action de vigueur et de courage *A.* امر الجلادة *P.* زور ایشی *T.* زورمندی

TOUR. Trait de ruse, de finesse *A.* خدعة *P.* رنگ ـ منصوبهٔ *T.* مکر وفریب ـ دوباره ـ اویون || Il lui a joué un tour فلانه براویون ـ برمنصوبهٔ مکروحیله قوردی ـ بر رنگ ایتدی اشته نکره بر دوباره ایتدی Voilà un bon tour

Il se dit généralement du procédé, de la manière d'agir *A.* صنعت *P.* کار *T.* ایش || Tour d'habile homme صنعت اهل یان کسیجی ایشی ـ کار کیسه بر استاد ایشی ـ مهارت de filou

On dit, Donner un tour à une affaire, pour dire, la faire voir d'un certain côté, d'une certaine façon *A.* وضع ـ اعطاء الصورة *P.* صورت دادن *T.* صورت ویرمك ـ فی الصورة || Il donne le tour qu'il lui plaît aux affaires اموره استدیکی صورتی ویرر ـ Il a donné un bon tour à cela اموری استدیکی صورته قور بوکا کوزل بر صورت ویردی Cette affaire prend un bon, un mauvais tour بومصلحت بر صورت مستحسنه یا مستهجنه کسب ایتمکده در

TOUR, en termes de littérature. Manière dont on exprime ses pensées *A.* طور ـ صورت *P.* شیوه *T.* کسیم || Le tour d'une période بر فقرەنك شکل وصورتی Il y a un tour noble dans ce qu'il écrit تحریراتنده بر طور لطافت ونجابت وار در Il donne un tour agréable à tout ce qu'il dit هر کلامنده بر شیوهٔ حسن ولطافت ویرر Tour figuré صورت مجاز La pensée n'est pas nouvelle, mais le tour en est nouveau معناسی نو ظهور دکل انجق شیوهٔ کلام جدید ونو پیدا در

TOUR. Rang successif, alternatif *A.* نوبت *P.* باره ـ نوبتك *T.* نوبت || Ce n'est pas votre tour سنك نوبتك دکلدر Je parlerai à mon tour نوبتم کلدکده سویلیەجکم Chacun à son tour هر کس نوبتی کلدکده

TOUR À TOUR. L'un après l'autre, alternativement *A.* بالمناوبة *P.* بنوبتك *T.* نوبت ایله ـ نوبتلشدرك || Ces deux généraux commanderont tour à tour بو ایکی سر عسکر بالمناوبه ادارهٔ عسکر ایدەجکلر در Parler tour à tour بالمناوبه سوق کلام ایتمك

TOUR. Machine dont les tourneurs se servent pour façonner en rond le bois, les métaux, etc. *A.* دوّارة *P.* چرخه *T.* چقرق ـ چرخ || Manche de couteau fait au tour چرخ ایشی بچاق اویماجی جرخی Tour à graver چقرقده ایشلنمش ـ قبضەسی

TOUR, signifie aussi, une espèce d'armoire ronde et tournante, qui est posée dans l'épaisseur du mur *T.* دونر طولاب

TOUR DE REINS. Rupture ou foulure de reins causée par quelque effort *A.* هزمة الاحقاء *P.* کمرگاه فرسودگی *T.* بوکور ازلمسی

TOURBE. Matière que donnent les plantes herbacées, réunies

en masse, lorsqu'elles s'altèrent dans l'eau *A.* خث *P.* خس قوری یوصون *T.* وخاشاك پوسیده || La tourbe est un combustible très-utile قوری یوصون سریع الوری اولان بك آتشه ینار بر شیدر Brûler de la tourbe قوری یوصون یاقمق

TOURBE. Multitude confuse composée du menu peuple *A.* اخلاط دیرنتی خلق *T.* خسان ناس *P.* اسكات واوباش ـ الناس

TOURBILLON. Vent impétueux qui va en tournoyant *A.* صرصر *P.* تندباد ـ صرصر *T.* قصرغه ـ كسكین یل || Ce tourbillon a fait bien du dégât بو قصرغه خسارات جسیمه یه بادی اولمشدر

Il se dit figur. de tout ce qui entraîne les hommes || C'est un homme emporté par le tourbillon du monde, des plaisirs دستخوش تندباد غوائل ایام یا لذاید دنیا اولمش بر آدمدر

TOURDILLE. On appelle Gris tourdille, le poil d'un cheval qui est d'un gris sale *A.* ادكن *P.* تیره فام *T.* قراشق بوز

TOURELLE. Petite tour *A.* برج صغیر *P.* دكنچه *T.* قلدجك || Il y a quatre tourelles à son château قوناغنده درت عدد صغیر قلدلر وار در

TOURMENT. Grande, violente douleur corporelle *A.* وجع pl. اوجاع *P.* درد *T.* آغری ـ صیزی || La goutte, la néfritique sont de cruels tourmens نقرسك ووجع كلا علتنك صزبلری بغایت شدید در Ce chirurgien lui a fait souffrir d'horribles, d'insupportables tourmens بو جراح فلانه غایت ایله كسكین وتحملگداز وجعلر چكدردی — Il signifie aussi, Torture. V. ce mot.

TOURMENT. Grande peine de l'âme *A.* الم pl. آلام ـ عذاب ـ صیقندی *T.* خراش جان ـ رنج دل ـ درد درون *P.* عذاب البال ـ یورك صیزلمسی || Cette affaire m'a donné bien du tourment بو ماده خیلی مرتبه بكا موجب عذاب بال اولمشدر Les enfans donnent quelquefois bien du tourment à leurs pères اولاد بعض كره پدرلرینه بادی عذاب بال اولدجق حالاته غلبه حسددن ناشی تصدی ایدرلر Les tourmens de la jalousie ـ الام جانسوز عشق Les tourmens amoureux اولان آلام دل درد بیدرمان عشق

TOURMENTANT. Qui tourmente *A.* مولم ـ معذب *P.* رنج آور *T.* یوركی صیزلدیجی

TOURMENTE. Orage, bourrasque. V. ce mot.

TOURMENTER. Faire souffrir quelque tourment de corps *A.* اشكنجه ایتمك *T.* شكنجیدن *P.* ایذا ـ تنكیل ـ تهك ـ اذیت ایتمك || On l'a si horriblement tourmenté, qu'il en est mort فلانه اول مرتبه ده شدت اوزره اذیت ایلدیلر كه وفات ایلدی

Il se dit aussi des douleurs causées par quelque maladie, ou par une opération de Chirurgie *A.* ایجاع ـ تفجیع ـ ایرات الوجع *P.* دردناك كردن *T.* آجیقدرمق ـ صیزلتمق || Il est tourmenté de la goutte نقرس وجعلرینه مبتلا در Il a depuis quelque temps une colique qui le tourmente بر مدتدنبرو گرفتار اولدیغی قولنج علتی لیل ونهار ایجاعنه موجب اولور Les chirurgiens l'ont cruellement tourmenté جراحلر فلانی كمال شدت ایله تفجیع ایتمشلر در

Il signifie aussi, importuner, harceler *A.* تعجیز *P.* بیزار كردن *T.* بزدرمك ـ راحتسز ایتمك || Cet homme me tourmente sans cesse avec ses lettres فلان كشی بنی لا ینقطع مكتوبلریله تعجیز ایدر Les mouches nous tourmentaient سینكلر بزی تعجیز ایدر ایدی

Et causer à l'âme une grande peine *A.* ایلام ـ تعذیب *T.* صیقندی ویرمك *P.* دغدغه خاطر آوردن *P.* تعذیب البال ـ ثقلت ویرمك || Ces enfans tourmentent fort leur père بو اطفال پدرلرینی كلی تعذیب ایلمكدن خالی دكللر در Ses créanciers le tourmentent tous les jours آلاجقلوسی فلانی كل یوم تعذیب ایدرلر Son procès le tourmente دعواسی تعذیب بالنی موذی اولدیور Il est tourmenté des remords de sa conscience نفس لوامه ایلام بالنی مستلزمدر

TOURMENTER. Agiter violemment *A.* القلقلة ایرات ـ ایرات *T.* دپرشدرمك *P.* بی آرام كردن ایرات الاضطراب ـ التقلقل ـ اضطرابه قویمق || Le vent tourmenta long-temps notre vaisseau روزكارك شدتی راكب اولدیغمز سفینه یه ایرات قلقله واضطراب ایتمشدر La mer était haute, et le vaisseau fut rudement tourmenté دریانك جوش وخروشی زیاده اولدیغندن سفینه شدت اوزره دوچار تقلقل واضطراب اولمشدر C'est un cheval inquiet, et qui tourmente fort son cavalier بر سرد دابه اولوب راكبنی پك مضطرب ایدر

SE TOURMENTER. Se remuer, s'agiter *A.* تقلقل ـ اضطراب *P.* در پیچ وتاب شدن *T.* دپرنمك ـ برى اوته || Tenez-vous en repos, ne vous tourmentez pas tant مستریح اول بو درجهده اظهار تقلقل واضطراب ایتمك اقتضا ایتمز Il n'a fait que se tourmenter toute la nuit صباحه قدر تقلقلدن خالی

Ce cheval se tourmente شو آت اوتدیه بروبه دپرنور اولمش دکلدر

Il signifie aussi, s'inquiéter, se donner bien de la peine de corps et d'esprit *A.* ارتکاب العناء ـ ارتکاب القلق والاضطراب والزحمة *P.* زحمت کشیدن ـ در پیچ وتاب افتادن *T.* زحمت چکمک ـ راحتسز اولمق || A quoi sert de vous tourmenter si fort ? بو درجده ارتکاب عنا وزحمت ایتمنک فائده‌سی ندر || Il ne faut pas se tourmenter pour si peu de chose بومقوله امر جزئی ایچون پیچ وتاب ایتمک روا دکلدر

On dit, que du bois se tourmente, pour dire, qu'il se déjette. V. Déjeter.

TOURNAILLER. Faire beaucoup de tours et de détours sans s'éloigner d'un point *A.* دوران *P.* گردیدن *T.* دونمک

Il signifie aussi, roder autour *A.* طواف *P.* گردا گرد رفتن *T.* طولانمق

TOURNANT. Le coin des rues, des chemins *A.* محید الطریق ـ معتنف الطریق ـ معدل الطریق ـ محیص الطریق *P.* تافتگاه راه *T.* یولک صپدجق یری

Il se dit aussi de l'endroit où le cours d'une rivière fait un coude *A.* منعطف النهر ـ تافتگاه جویبار *T.* چاینک صاپدیغی یر

TOURNANT. Endroit dans la mer, dans la rivière où l'eau tourne continuellement, et qui est dangereux pour les vaisseaux *A.* دردور *P.* گرداب *T.* جورنتی || Il y a là un tournant qu'il faut éviter اول محلده بر گرداب اولدیغندن حذر وتوقی ایتمک لازمهٔ حالدندر

TOURNANT. adj. Qui tourne *A.* دوّار ـ دائر *P.* گردان *T.* دونیجی || Un pont tournant جسر گردان

TOURNEBROCHE. Machine servant à faire tourner la broche *A.* محالة السفود *P.* چرخ گردنای *T.* شیش جرخی ـ شیشی دوندرن جرخ

TOURNÉE. Il se dit des courses que certains magistrats font dans leur ressort *A.* دور *P.* گشت وگذار *T.* کزمه || L'intendant a fait sa tournée فلان ناظر دورینی ایتدی ـ Et de certains voyages annuels qu'un particulier fait pour ses affaires || Ce marchand est allé faire sa tournée en Hollande بو بازرکان فلمنک جانبنده معتاد اولان دورینی ایتمکه کتدی

Il se dit aussi des petites courses qu'on fait dans différens endroits *A.* سفر || Il fait tous les matins plusieurs tournées هرصباح بر قاچ سفر ایدر

TOURNER. Mouvoir en rond *A.* ادارة *P.* بر ـ گردانیدن ـ گشتن *T.* دوندرمک || Tourner une roue, une broche تکرلکی وشیشی دوندرمک

Ce verbe se dit aussi en parlant de plusieurs autres mouvemens. Ainsi on dit :

Se tourner vers quelqu'un *A.* توجّه *P.* رو تافتن *T.* یوز دوندرمک || Tournez-vous vers moi بنم طرفمه توجه ایله

Se tourner sur le côté *A.* انقلاب علی الضلع *P.* بر پهلو گردیدن *T.* یانی اوزره دونمک

Se tourner dans son lit *A.* تقلّب فی الفراش *P.* در پستر خود ور گشتن *T.* کندو یتاغی ایچنده دونمک

Se tourner vers quelque endroit *A.* انعطاف ـ انصراف ـ توجّه *P.* ور تافتن ـ ور گشتن ـ گردیدن *T.* دونمک ـ یونلمق — On dit aussi, Tourner à droite جانب یمینه توجّه اولمق à gauche جانب یساره منعطف وانصراف ایتمک

On dit figur. Il ne sait de quel côté se tourner, pour dire, Il est dans un grand embarras نه طرفه باش اوره‌جغنی بیلمز

Tourner le dos à quelqu'un. C'est lui présenter le dos *A.* توجیه الظهر *P.* پشت برروی کس گردانیدن *T.* برکمسندیه آرقه چویرمک

Cette phrase se dit figur. pour Quitter quelqu'un par mépris, cesser de prendre ses intérêts *A.* اعراض عن *P.* رو گردانیدن ـ از فلان رو گردان شدن ـ از *T.* یوز چویرمک || La fortune lui a tourné le dos فلک فلاندن روگردان اولمشدر ـ یوز چویردی

Tourner les yeux, les regards *A.* امالة النظر ـ توجیه النظر ـ عطف اللحاظ *P.* دیده تافتن *T.* کوز چویرمک

On dit, Tourner court, pour dire, abréger *A.* ایجاز ـ قصر *P.* مختصر کردن ـ کوتاه کردن *T.* قصه ایتمک || L'orateur a tourné court après cette réflexion, et s'est hâté de finir واعظ فلان مطالعه‌یی لدی البیان قصر وایجازه ابتدار ایله تکمیل کلامه اقدام ایتمشدر

Il veut dire figur. Éviter promptement et avec adresse *A.* محایصة ـ تجنّب *P.* بر تقریب دلفریب گریختن *T.* بتقریب شیوبشمک || Quand on l'a pressé sur cet article, Il a tourné court, et a changé de propos فلانی اول ماده‌ده صیقشدردقلرنده بر تقریب شیوبشوب سوزینی دکشدردی

On dit, qu'une maladie, qu'une affaire tourne mal, pour dire, qu'on prévoit une issue fâcheuse فلان مرض وفلان مصلحت

صورت ردیئه‌یه دونه‌جکدر ـ صورت ردیئه کسب ایدر

On dit figur., que la chance a tourné, pour dire, que les choses ont changé de face *A.* كسب الصورة ـ تبدل الصورة الحال
الآخر *P.* صورت دیگر پذیرفتن *T.* ـ بشقه صورت بولمق
صورت دکشمک || Il avait tout le monde contre lui, mais la chance a bien tourné عالم فلانک علیهنده ایکن صورت
حال دکشدی L'affaire a tourné autrement qu'il ne pensait مصلحت
بشقه صورت بولدی ـ مأمولندن بشقه بر صورت کسب ایلدی

On dit, Tourner ses pas vers un endroit *A.* ـ توجّه ـ قصد
عطف الخطوات العزيمة *P.* بفلان سو رهپیما شدن *T.*
فلان طرفه طوغریلنمق

On dit, qu'un État tourne ses armes contre un autre État *A.*
سوق الجيوش الى *P.* بفلان سو لشکر کشیدن *T.* فلان طرفه
عسکر چکمک

Et tourner toutes ses pensées à quelque chose *A.* ـ امالة الافكار
عطف الانظار التأمّل والدقّة *P.* اندیشه‌را بفلان چیز تافتن
T. ـ فکری فلان طرفه چویرمک Et tourner son coeur à Dieu جانب باری‌یه امالهٔ قلب ایتمک

Et tourner une personne à son gré, pour dire, manier son esprit comme on veut بر کمسنه فلانک عقلنی دیلدیکی کبی
طرفه ـ دیلدیکی طرفه صرف ایتدرمک ـ چویرمک
چویرمک

Et tourner la tête à quelqu'un, pour dire, l'étourdir, l'importuner *A.* ایراث الدوار ـ تصدیع *P.* سراسیمه ـ درد سر دادن
کردن *T.* فلانی سرسملتمک ـ فلانک باشنی اغرتمق

Il se dit aussi pour Faire changer quelqu'un de résolution *A.*
صرف عن المقصد *P.* از سر مقصود باز تافتن *T.* فلانک
عقلنی چویرمک

Tourner, se dit aussi de certaines choses qu'on change de sens, en mettant dessus ce qui était dessous *A.* تقلیب *P.* گردانیدن
T. چویرمک ـ دوندرمک || Tourner les feuilles d'un livre اوراق
کتابی تقلیب ایتمک Tourner une étoffe d'un autre sens
بر ثوبک یوزینی ـ بر ثوبی جهت آخره تقلیب ایتمک
چویرمک

On dit, Tourner tout en bien, ou en mal, pour dire, l'interpréter en bien ou en mal هر شیئه خیراً یاخود شرّاً معنا
ویرمک ـ Et tourner les choses à son avantage, pour dire, les interpréter à son avantage بر کمسنه بر شیئه کندی‌یه ال
ویره‌جک صورت ایله معنا ویرمک

Et tourner quelqu'un en ridicule بر کمسنه‌یی مسخره‌لغه
چویرمک

Tourner, Façonner au tour des ouvrages de bois, de métal, etc. *A.* ادارة فی الدوّارة ـ خرط ـ خرط فی الدوّارة *P.* در
چرخه پرداختن *T.* چرخده ایشلمک || Tourner des colonnes
چرخده دیرکلر ایشلمک Tourner l'or, l'argent آلتون یاخود
آلتون وکمشی چرخ ایشی اولدرق ـ کمش خرط ایتمک
ایشلمک

Tourner. Arranger d'une certaine manière les paroles, les pensées dans un ouvrage de littérature *A.* تلفیق *P.* پیراستن *T.*
دوزمک || Il tourne bien les vers اشعاری حسن صورت ایله
تلفیق ایدر Je voudrais tourner cette période autrement بو فقره‌یی
صورت آخر ایله تلفیق ایتمک استر ایدم

Tourner, au neutre. Se mouvoir en rond *A.* دوران ـ دور *P.*
گردیدن *T.* دونمک || Le ciel tourne فلک دور ایدر La terre tourne autour du soleil, et la lune autour de la terre ارض
حول شمسده وقمر پیرامن ارضده دوران ایدر Une planète qui tourne sur son axe کندو محوری اوزرنده دوران ایدن
سیّاره La roue, le moulin tourne تکرلک ودکرمان دور ایدر

Et se mouvoir de quelque côté *A.* ـ انعطاف ـ انصراف
عدول ـ توجّه *P.* تافتن *T.* صاپمق ـ دونمک || Tourner de côté et d'autre بری اوته دونمک Dites-lui qu'il tourne par une telle rue فلان زوقاغه انصراف ایلمسنی کندویه سویله Au bout de la rue on tourne à droite زوقاغک نهایتنده صاغ
طرفه عدول ایتملو در Après la bataille, une partie de l'armée tourna du côté de l'Allemagne بعد المقابله اردونک بر مقداری
عطف زمام عزیمت ـ آلامان جانبنه طوغری توجّه ایتمشدر
ایلدی

On dit aussi au neutre, en parlant d'une personne qui se trouve étourdie pour avoir regardé en bas d'un lieu fort élevé, que la tête lui tourne *A.* اخذ الدوام ـ اخذ الدوار *P.* گرفتار سرگردا
شدن *T.* باش چکرنمدسنه اوغرامق ـ باش دونمک || Ne regardez pas en bas, de peur que la tête ne vous tourne دواره
باش دونمدسنه ـ گرفتار اولمامق ایچون آشاغی‌یه باقمه
اوغرامامق ایچون

On dit aussi, Tourner du côté de quelqu'un, pour dire, se ranger de son parti *A.* میل *P.* بطرفداری کسی گراییدن

T. فلانك طرفنه دونمك || Aussitôt qu'il se fut déclaré, tout le monde tourna de son côté اعلان مرام ايلديكي عقيبنده جميع ناس طرفنه دوندي

TOURNER. S'altérer, changer en mal *A.* انفساد *P.* فساد *T.* بوزلمق پذيرفتن || Ce vin ne sera pas de garde, il commence à tourner بو خمر حفظ اولنور مقولەدن دكلدر بوزلمغه باشلادي

TOURNER. Se corrompre, perdre sa consistance et sa saveur. Il se dit du lait et d'autres liqueurs *A.* مضور *P.* بريده شدن - ترش شدن *T.* كسيلوب اكشيمك - كسلمك || Ce lait est tourné, il est devenu aigre بو لبن ماضر اولمعله كسب حموضت بو سود كسيلوب اكشيمشدر - ايتمشدر

SE TOURNER. Se changer, passer d'un état à un autre *A.* تحوّل *P.* گرديدن *T.* دونمك || La verdeur de ce vin se tournera en force بو خمرك طعمنده اولان كيفيّت حذى قوّته متحوّل اولەجقدر Cette fièvre tierce se tourna en quarte بو حمّاى غبّ تحويل اولندى - حمّاى ربعه تحوّل ايلدى

TOURNÉ. *A.* مقلوب *P.* گرديده *T.* دونمش - چويرلمش *A.* متوجّه - منعطف *P.* تافته *T.* صاپمش

On dit figur., qu'un homme est bien tourné, pour dire, qu'il est bien fait *A.* حُسن الهيئة - مهندم *P.* خوش اندام *T.* جليمى كوزل

Et d'un homme qui prend toutes les choses de travers, que c'est un esprit mal tourné *A.* معوّج العقل *P.* كج عقل - كج راى *T.* عقلى ترس - Et dans le sens contraire, que c'est un esprit bien tourné *A.* سديد العقل - صحيح الراى *P.* درست عقل - راست راى *T.* عقلى طوغرى

Et qu'une maison est bien ou mal tournée, pour dire, qu'elle est dans une bonne ou dans une mauvaise situation فلان خانه سمت حسنه يا غير حسنه ناظر در - متوجّهدر

TOURNESOL. Plante qui tourne du côté du soleil *A.* اكرار *P.* خور پرست - درتاج *T.* كونديك چيچكى

TOURNEUR. Artisan qui fait des ouvrages au tour *A.* خرّاط *P.* حقەگر - چرخەگر *T.* چقرقچى

TOURNOIEMENT, ou TOURNOÎMENT. Action de ce qui tournoie *A.* حويّت *P.* پيچش *T.* چورگلنمه || Le tournoiement de l'eau صويك چورگلنمەسى

TOURNOIEMENT DE TÊTE. Certaine indisposition du cerveau qui fait qu'il semble à celui qui en est atteint, que toutes les choses tournent *A.* دوار - دُوام *P.* سرگردا - سرگنجش *T.* باش دونمه - باش چكرنمه

TOURNOYER. Faire plusieurs tours *A.* تحوّى *P.* پيچ اندر پيچ گرديدن *T.* چورگلنمك || Ce fleuve, après avoir tournoyé dans une plaine de longue étendue, se jette dans la mer بو نهر بر صحراى وسيع الانحا اوزرنده بعد التحوّى دريايه منصبّ اولور Dans l'endroit où vous voyez tournoyer l'eau, il y a un gouffre صويك چورگلنديكى محلّده بر چقور وار در

Il se dit aussi des hommes *A.* دور *P.* گشت وگذار كردن *T.* كزمك || Après avoir long-temps tournoyé, il retrouva son chemin وافر زمان كزدكدنصكره يولى بولدى

Figur. Biaiser, chercher des détours *T.* بر مصلحتده قچامق يوللره صاپمق

TOURNURE. Tour *A.* شكل - صورت *P.* گردش *T.* بچم || Le succès de votre affaire dépend de la tournure qu'on y donnera سنك مصلحتككك حسن نتيجەسى آكا ويرەجكلرى بچمه متوقفدر Il a une tournure d'esprit agréable احسن الصورة بر كونه عقله مالكدر Ce jeune homme a une jolie tournure بچمى دلبر - مليح الشكل بر آدمدر La tournure d'une phrase عبارەنك شكل وصورتى

TOURTE. Espèce de pâtisserie *A.* سنبوسق *P.* سنبوسه - بورك *T.* بورك || Tourte d'épinards, de pigeonneaux اسپناقلو يا كوكرجين پلازلو بورك

TOURTERELLE. Espèce d'oiseau *A.* قمريّة pl. قمارى - دبسىّ *P.* قمرى - موسيچه pl. وراشين - ورشان *T.* قومرى || Les tourterelles volent ordinairement deux à deux, le mâle et la femelle قمرى قوشلرى اركك ديشى ايله برابر اولدرق عادتا ايكيشر طيران ايدر

TOURTIÈRE. Ustensile de cuisine qui sert à faire cuire des tourtes *T.* بورك تبسيسى

TOUSSER. Faire l'effort et le bruit que cause la toux *A.* نحم - تنحنح *P.* خفه زدن - خُفيدن - سرفه كردن - سرفيدن *T.* اوكسورمك - سلف كردن || Il tousse toute la nuit تا بصباح تنحنح ايدر

TOUT, adj. Il se dit d'une chose considérée en son entier *A.* جميع - مجموع - جملة - كافة *P.* همه *T.* هپ - بتون || Tout l'univers جميع عالم Tout le monde جميع ناس - كافهٔ ناس

Tous les بتون كون ـ مجموع نهار Tout le jour بتون خلق hommes مجموع بنى آدم Tous les animaux جميع حيوانات Toutes les plantes جميع نباتات Tous les êtres créés جميع مخلوقات Tout le peuple y courut جميع ناس اولطرفه اقربانك اوشونتى ايتدى Tous les parens y donnent les mains جملدسى بوكا رضاداده اولمشلر در Toutes les nations de la terre ربع مسكونده موجود كافة ملل واقوام Tous les habitans de la ville اهالئ شهرك جملدسى ـ بالجمله اهالئ بلده Toute la dépense monte à tant كافة مصارف شو قدره بالغ Travailler de toute sa force مجموع قوتى بذل ايدرك اولور سعى ايتمك

Tout. Chaque *A.* كلّ *P.* هر *T.* هر || Tout arbre qui ne porte pas fruit هر يمش ويرميان آغاج Toute peine mérite salaire هر زحمت مستحق جزا واجرتدر Toute action qui n'a pas Dieu pour objet... في سبيل الله تعالى اولميان هر فعل وعمل Tout homme est sujet à la mort *A.* كل نفس ذايقة الموت *T.* هر كس اولمه تابعدر ـ On dit, Tous les deux, tous les trois jours, pour dire, de deux jours en deux jours, etc. هر ايكى هر يكرمى درت ساعتده بر Tous les vingt-quatre heures كونده بر

Tout, s'emploie aussi dans plusieurs façons de parler. Ainsi on dit:

Tout doux. V. Doucement.

Tout de bon. Sérieusement *A.* جدّاً *P.* درست *T.* كرچكدن

Tout-à-coup. Soudainement *A.* بغتةً ـ فجئةً ـ مفاجأةً *P.* ناگهان *T.* بره ـ بردن ـ آنسزين

Tout d'un coup. Tout en une fois *A.* دفعةً *P.* يكپاره *T.* بر اوغوردن

Tout-à-fait. Entièrement *A.* كلّياً *P.* بهمكى *T.* بسبتون ـ بتون بتون

Tout à l'heure. *A.* الآن *P.* در آن ساعت ـ درين دم *T.* شمدى

À tout hasard. En s'exposant de courir tous les risques *A.* مع كل المخاطرة *P.* هر چه بادا باد گويان *T.* هر شيئى كوزينه آلدرق

Aller, Courir à toutes jambes, c'est-à-dire, fort vite *A.* مشى بسير السريع *P.* شتابان روانه شدن ـ بادپايى كردن *T.* يل يپهرك كتمك ـ سكردرك كتمك

Tout, subst. Chose considérée en son entier *A.* كلّ *P.* همه *T.* طوپ || Le tout est plus grand que sa partie *A.* الكلّ اعظم من جزئه *T.* هر شيئك طوپى پارچهسندن بيوكدر Diviser un tout en plusieurs parties كلى اجزاى عديدهيه تقسيم ايتمك Il vous cédera le tout طوپنى ـ كليسنى سكا فراغ ايدهجكدر

Il s'emploie aussi sans article *A.* جملة *P.* همه *T.* هپ ـ هپسى || Tout est bon هپسى ايو در ـ جملهسى احسندر Tout ou rien هپ هپ بوندن عبارتميدر Est-ce là tout? هپ ياخود هيچ

Tout. Toutes choses *A.* الاشياء ـ كافة الاشياء ـ جميع كلّ شئٍ *P.* همه چيز ـ هر چيز *T.* هر شئ || C'est un homme qui se met à tout هر ـ جميع اشيايه وضع يد مداخله ايدر بر آدمدر Il peut tout auprès du prince نزد ميرانده هر شيئه قاريشور Tout bien considéré كل شئ كركى كبى مطالعه شيئه قادر در اولندقده

On dit, Tout compté, tout rabattu, pour dire, toutes compensations faites *A.* بعد كلّ الحساب || Tout compté, tout rabattu, il me doit encore cent pistoles بعد كلّ الحساب يوز غروش دخى بكا دينى وار در

Et ce n'est pas tout, ce n'est pas le tout, pour dire, ce n'est pas assez *A.* غير كافى *P.* نه بس *T.* يتمز ـ كافى دكل || Ce n'est pas tout d'avoir la foi, il faut faire de bonnes oeuvres يالكز ايمان كافى دكل افعال خيريه دخى لازمدر

On appelle Le tout ensemble, ce qui résulte de l'assemblage de plusieurs parties qui forment un tout *A.* هيئة مجموعة *P.* همه كار *T.* طوپى || Il y a de bons endroits dans cet ouvrage, mais le tout ensemble n'en vaut rien بو تأليفك وافر لطيف يرلرى وار در انجق هيئت مجموعهسى ايشه يرامز

On dit, Mettre, risquer le tout pour le tout *P.* يا سر دهم يا تخت يا بخت *T.* يا ستانم كلاه

Le tout. Ce qu'il y a de plus important dans une chose *A.* اصل المادّة ـ اصل المطلوب *P.* اساس كار *T.* مادّهنك تملى || C'est quelque chose de bien commencer, mais le tout est de bien finir بر مصلحته حسن ايله بدء وشروع ايتمك ـ خيلى ايشدر انجق اصل مادّه لايقى اوزره نتيجه ويرمكدر انجق اساس كار انجام وعاقبتيدر

Tout, adv. Entièrement *A.* بالكلّية ـ تماماً ـ كلّياً ـ كافةً *P.* همه *T.* بسبتون || Il est tout dévoué à votre service سزنك خدمتكه بالكلّيه وقف نفس ايلدى Il est tout en Dieu بالكلّيه اللهه متوكلدر Ils furent tout étonnés واله وحيران اولمشلر در Il est tout malade بالكلّيه خسته در Les chevaux de ce poil-

la sont ordinairement tout bons بو طونده اولان آتلر غالب يك اعلا در ـ حالده كلّياً اعلا در

Il se joint aussi à plusieurs mots, et sert à leur donner plus de force *A.* غايةً *P.* بغايت *T.* يك ـ غايت ايله || Il lui dit tout froidement فلانه بغايت اداى بارد ايله سويلدى Tout doucement يك يواش اولدرق Parler tout haut غايت سكا بغايت صداى بلند ايله سويلمك Je vous le dis tout franc خلوصانه سويلرم

Tout au moins, Tout du moins. *A.* لا اقلّ *P.* هيچ نه ـ بارى *T.* هيچ اولمز ايسه ـ هيچ دكل ايسه

Tout autant. *A.* ضعفاً على *P.* يكچند *T.* بر اولقدر دخى

Tout ainsi que. *A.* كذلك ـ كما *P.* بدين ـ باين كونه كه *T.* بو دكلو كه ـ بونك كبى ـ سان كه

Tout au plus. *A.* نهاية النهاية *P.* بالاترين مرتبه *T.* اك اولسه اولسه ـ يك اولدجغى ـ جوغى

Tout de suite. *A.* على الفور ـ فى الحال *P.* در حال ـ در آن ساعت *T.* اول ساعت ـ عقيبنده ـ عقب

C'est tout un, signifie, cela revient au même, cela est égal *A.* لا فرق له *P.* همه يكست ـ همان يكست *T.* هب بر در

Tout. Quoique, quelque *A.* مع انّ *P.* كرچه ـ با آنكه *T.* هر نقدر عاقل ايسه ده || Tout sage qu'il est هر نقدر ايسه دخى Tout votre ami qu'il est هر نقدر سنك دوستك ايسه Tout blessé qu'il était هر نقدر مجروح اولمش ايسه دخى Tout ingrat qu'il est كرچه كافر نعمتدر دخى

Point du tout, Rien du tout. Absolument rien *A.* اصلاً ـ قطعاً ـ اصلاً وقاطبةً *P.* هيچ *T.* هيچ || Il n'aura rien du tout بر شيئه دسترس اولدجغى يوقدر Je n'en veux point du tout بونى هيچ استمم ـ بوكا قطعاً وقاطبةً راضى دكلم

En tout, on s'en sert pour compter, et signifie, tout étant compris *A.* جمعاً *P.* همه *T.* هب هب || Cela fait cent écus en tout جمعاً يوز غروش ايدر

En tout et partout. Entièrement *A.* من كلّ الوجوه ـ من *P.* بهمه حال *T.* هر حالده ـ بسبتون || Je suis de votre avis en tout et partout من جميع الوجوه سنك هر حالده سنك رأيكه ـ رأيكه موافقت ايدرم

Après tout. Tout bien considéré *A.* مع ما فيه ـ مع هذا *P.* باين همه *T.* بو جمله ايله || Vos raisons sont bonnes; mais après tout, le parti que vous proposez nous pourrait jeter dans de grands embarras بسط ايلديككز علل واسباب مرغوب ومستحسندر مع ما فيه عرض ايلديككز تدبير نتايج وخيمه‌يى مستلزم اولمق احتمالى دركار در

Sur tout. V. Surtout.

TOUTEFOIS. Néanmoins *A.* مع ذلك *P.* باين همه *T.* بو ايله ايكن || Tous les hommes recherchent les richesses, et toutefois on voit peu d'hommes riches, heureux جميع ناس طالب مال وثروتدر مع ذلك بين الاغنيا مسعود الحال اولنلر اقلّ قليلدر

TOUTE-EPICE, ou HERBE AUX ÉPICES. V. Nielle.

TOUTE-PUISSANCE, et TOUT-PUISSANT. V. Puissance et Puissant.

TOUX. Mouvement convulsif de la poitrine, accompagné de bruit *A.* سعال *P.* سرفه ـ خُفه ـ كَفته *T.* اوكسورك || Toux violente, continuelle سعال شديد ودائمى sèche سعال يابس ـ سعال Toux de la gorge سرفهٔ خشك ـ اوكسورك قورى صدرى

TOXIQUE. Nom générique de toutes sortes de poisons *A.* سمّ pl. سموم *P.* شرنك ـ زهر *T.* آغو || Les animaux, les végétaux et les minéraux fournissent des toxiques حيوانات ونباتات ومعادندن اجناس سموم حاصل اولور

TRACAS. Mouvement accompagné de désordre, d'embarras *A.* خرشفة *P.* خرخشه ـ آشوب ـ دغدغه *T.* شماطه || Il y a bien du tracas dans cette maison بو خانده دغدغهٔ عظيم وار در ـ Figur. || Le tracas des affaires دغدغهٔ امور واشغال Il s'est retiré du tracas du monde دغدغهٔ دنيادن كناره كير انزوا دنيانك شماطه‌سى ايچندن چكلدى ـ اولمشدر

TRACASSER. Aller et venir, s'agiter pour peu de chose *A.* تهالك *P.* بيهوده نمودن *T.* تكاپوى بيهوده سورتمك ـ عبث يره || Il ne peut se tenir en repos, il tracasse sans cesse بر يرده آرام ايده‌ميور لا ينقطع تكاپوى بيهوده‌دن خالى دكلدر

Il se dit aussi en parlant des manières d'agir d'un esprit inquiet, brouillon et malin *A.* تحريك الفتنة ـ القاء الفتنة *P.* فتنه‌كارى نمودن *T.* فتنه فجورلق ايتمك || Ne recevez pas cet homme-là dans votre société, il ne fera que tracasser بو آدمى مجلسكده قبول ايلمه زيرا القاى فتنه‌دن خالى اولدجغى يوقدر

Tracasser. Tourmenter, inquiéter quelqu'un *A.* تعذيب ـ ازعاج

|| ثقلت ويرمك - راحتسز ايتمك *T.* بی آرام کردن *P.* Cet homme-là m'a tant tracassé, que j'ai abandonné l'affaire بكا اولقدر ثقلت ويرديكه مصلحتدن كف يده مجبور اولدم

TRACASSERIE. Chicane, dispute sur des riens *A.* تزوير pl. تزويرات *P.* دغلی *T.* مزورلك || Nous étions en état de conclure notre marché, mais il nous a fait une tracasserie در دست اولان بازارلغك عقدی صددنده ايكن بزه بر كونه مزورلك ايتدی

Il signifie aussi, propos, rapport qui tend à brouiller des gens les uns avec les autres *A.* نفاق *P.* نفاقپردازی *T.* منافقلق || Il passe sa vie à faire des tracasseries كار وپيشهٔ هر روزه‌سی ايام عمرينی بين - ميانهٔ ناسه القای نفاق ايتمكدر الناس نفاق ايله امرار ايدر

Il se prend aussi, pour l'effet des mauvais propos *A.* شقاق *P.* شقاقكاری *T.* بوزوشقلق || Il y a une tracasserie entre eux dans le ménage امور بيتيه‌ده بينلرنده بر نوع شقاق وار در Il m'a fait une tracasserie avec un tel فلان كشی ايله بنی بوزوشدردی

TRACASSIER. Celui qui tracasse, qui est sujet à faire de mauvaises difficultés dans les affaires dont il se mêle *A.* شربس - مشارس *P.* بد خوی *T.* خويلو چيره‌شك

Il signifie aussi, un brouillon qui, par de mauvais rapports, commet des personnes les unes avec les autres *A.* منافق pl. منافقين - اهل النفاق pl. ارباب النفاق *P.* نفاقپيشه *T.* قونوجی || Ne recevez pas cet homme-là dans votre société, c'est un tracassier فلان كشی منافق بر آدمدر مجلسكده قبول ايلمه

TRACE. Vestige qu'un homme, ou quelque animal, laisse à l'endroit où il a passé *A.* اثر, pl. آثار *P.* پی - نشان پا - *T.* ایز نقش پا || Voilà la trace de ses pas اشته آثار خطواتی Suivre des voleurs à la trace حراميلرك اثرينه اقتفا بونلر در ايدرك تعقيبلرينه قيام ايتمك La trace en est encore toute fraîche اثری هنوز تر وتازه در - On dit figur. Suivre les traces de ses pères, Marcher sur les traces de ses ancêtres, pour dire, les imiter آبا واجدادينك اثرينه اقتفا ايتمك - آتا وده‌لری اثرينه تبعيت ايتمك

TRACE, se dit aussi de la marque ou impression qui reste de quelque chose que ce soit *A.* اثر pl. آثار *P.* نشانه *T.* نشان || Suivre la trace d'un chariot عربه تكرلكنك نشاننه تبعيت ايتمك Le tonnerre est tombé dans cet endroit, on en voit encore des traces بو محله نزول ايتمش صاعقه‌نك اثرلری حالا معاينه‌در Les navires ne laissent point de trace dans l'eau, ni les oiseaux dans l'air سفاينك روی ماده وطيورك هواده اثرلری قالمز On n'aperçoit en lui aucune trace de la bonne éducation qu'il a reçue تحصيل ايلديكی حسن تربيه‌نك بر درلو اثری ذاتنده مشهود دكلدر Les arts ont fleuri en ce pays-là, il en reste encore des traces اول مملكتده فنون وصنايعك رواج وريعانی سبقت ايتمش اولمغله الی الآن اثرلری باقيدر

TRACE, se dit aussi des lignes que l'on fait sur le terrain, pour marquer le dessin d'un parterre *A.* رسم *P.* نيرنگ *T.* چيزكی || Faire la trace d'un parterre چيچكلك باغچه‌سنك رسمنی چيزمك

TRACEMENT. Action de Tracer. V. Tracer.

TRACER. Tirer les lignes d'un dessin, d'un plan sur le papier, sur le terrain, etc. *A.* رسم - ترسيم *P.* نگاشتن - نيرنگ بر رسم ترسيم زدن *T.* چيزمك || Tracer un plan, un dessin بر رسم ترسيم ايتمك un bastion بر پلنقه‌نك رسمنی چيزمك

On dit figur. Tracer le chemin à quelqu'un, pour dire, lui indiquer la route qu'il doit suivre *A.* ارائة الطريق - ارائه *P.* المسلك بدرقهٔ طريق شدن - رهنمايی كردن *T.* يول كوسترمك || Ses ancêtres lui avaient tracé le chemin qu'il devait suivre سالك اولدجغی مسلكی آبا واجدادی كندويه ارائه آبا واجدادی كندويه ارائهٔ طريق ايتمشلر در - ايتمشلر در Il suit le chemin que ses pères lui ont tracé آبا واجدادينك ارائه ايتدكلری مسلكه سلوك ايدر Tracer à quelqu'un la conduite qu'il doit suivre فلانك سالك اولدجغی مسلكی كندويه ارائه ايتمك Sa conduite est toute tracée تبعيت ايده‌جكی سلوك ورفتار كندويه تماميله ارائه اولنمشدر

Et tracer l'image d'une chose, pour dire, la représenter par le discours *A.* تصوير *P.* تقرير سلك كشيدهٔ چيزی صورت كردن *T.* فلان شيئك تصويرينی ايتمك || Il a tracé l'image de ses malheurs گرفتار اولديغی مصايب واكداركك صورتنی كشيدهٔ سلك تقرير ايتمشدر

TRACÉ. *A.* مرتسم *P.* نگاشته *T.* چيزلمش

TRACHÉE-ARTÈRE. T. d'Anat. Canal destiné à porter l'air dans les poumons *A.* قصبة الرئة *P.* نای گلو *T.* خرتلاق - بوغرتلاق

TRADITION. Action de livrer une chose *A.* تسليم - اعطا *P.*

دادن T. ويرمه || La vente se consomme par la tradition de la chose vendue بيع مادّه‌سى مبيعك تسليميله تكميل اولنور L'ordre de portier dans l'Église se confère par la tradition des clefs كليسا بوّابلغى خدمتى مفتاحلرك تسليميله توجيه اولنور

TRADITION, se dit aussi de la voie par laquelle les faits et les doctrines se transmettent d'âge en âge, en passant de bouche en bouche A. حكاية نقلاً عن نقل ـ عنعنة الرواة P. از زبان بزبان گذارش T. اغزدن ـ اغزدن آغزه سويلنمكله ايشيدلمه اغزه كچمه || Ce sont des faits que la tradition seule nous a appris ـ انجق عنعنهٔ روات ايله معلومز اولمش احوالدندر انجق نقلاً عن نقل حكايه اولندرق

Il se dit aussi des faits transmis par cette voie A. مسموع وارد نقلاً عن نقل ـ بعنعنة الرواة P. از زبان بزبان گذارشيافته T. اغزدن اغزه سويلنمكله ايشيدلمش || Beaucoup de traits d'histoire ne sont que de fausses traditions تاريخلرده مروى اولان نيچه نيچه مادّه‌لر عنعنهٔ روات ايله وارد اولمش مسموعات كاذبه قبيلندندر

TRADITIONNEL. Fondé sur la tradition A. مبنىّ على المسموعات بعنعنة الرواة || Loi traditionnelle عنعنهٔ روات ايله وارد اولمش مسموعاته مبنى بر قانون

TRADUCTEUR. Celui qui traduit d'une langue en une autre A. مترجم pl. مترجمين P. ترجمه كنان T. ترجمه ايدن || Bon, fidèle traducteur مترجم صحيح البيان mauvais مترجم سقامتنشان J'ai lu tous les traducteurs de Platon تأليفات افلاطونك بالجمله مترجملرينى اوقودم

TRADUCTION. L'action de traduire A. ترجمة P. پچوه || La traduction est un travail pénible امر ترجمه متعب بر مشغله در demande une grande intelligence des deux langues ترجمه مادّه‌سى ايكى لسانك كماليله وقوفنه محتاجدر Traduction nouvelle ترجمهٔ جديده littérale لفظاً بلفظ ترجمه

TRADUIRE. T. de Jurisp. Transférer quelqu'un d'un lieu à un autre A. نقل P. كوچ كردايندن T. كوتورمك ـ كوچدرمك || On a traduit ce prisonnier d'une telle prison à une telle بو اسير فلان محبسدن فلان محبسه نقل ايتدرلدى

TRADUIRE devant le juge, devant un tribunal. Citer en Justice A. احضار فى المحكمة ـ احضار فى حضور الحاكم || C'est un chicaneur qui m'a traduit devant tous les tribunaux اشرّادن بر آدم اولوب بنى جميع محاكمه احضار ايتدردى

TRADUIRE. Faire passer un ouvrage d'une langue dans une autre A. نقل من لسان الى لسان الآخر ـ ترجمة P. ترجمه كردن ـ پچوه كردن T. ترجمه ايتمك || Traduire du Latin en Français لسان لاطينيدن لسان فرانساوى‌يه نقل وترجمه ايتمك Il a traduit un tel livre en Italien فلان كتابى تاليانى لساننه ترجمه ايلدى Il le traduit en vers, en prose بو تأليفى نظماً ياخود نثراً ترجمه ايدر Cela est traduit du Grec يونانيدن مترجمدر On traduit quelquefois les mots, sans que pour cela le sens soit rendu بعضاً الفاظ وكلمات ترجمه اولنمشيكن مفهوم كلام كركى كبى ادا اولنميور

TRADUISIBLE. Qui peut se traduire A. ممكن الترجمة P. ترجمه‌پذير امكانپذير T. ترجمه‌يه كلور || Cette phrase n'est pas traduisible بو عباره ممكن الترجمه دكلدر

TRAFIC. Négoce, commerce de marchandises A. تجارت ـ بيع وشرا P. سوداگرى ـ داد وستد T. بازركانلق ـ آليش ويرش || Grand trafic تجارت جسيمه Le trafic des grains حبوبات تجارتى ـ آليش ويرشى Il fait un grand trafic en Angleterre انكلتره طرفنده كليتلو بيع وشرا ايدر ـ جوق آليش ويرش ايدر Il s'est mis dans le trafic تجارته دوشدى Il fait le trafic de toutes sortes de marchandises انواع اموالك آليش ويرشنى ايدر

Il se dit figur. de toutes les choses honteuses que l'on fait pour de l'argent A. معاملة مشنوعة ـ معاملة مرذولة P. داد وستد رذالت آميز T. رذيل آليش ويرش || Trafic illicite حرام ونا مشروع بر معاملهٔ مرذوله C'est un homme noté par des trafics honteux qu'il a faits ارتكاب معاملات رذيله ايله شهرتيافته اولمش بر آدمدر ـ بر آدمدر ميلنمش Il fait trafic de son crédit كندو نفوذ واعتبارينى معاملات مشنوعه‌يه صرف ايدر des choses saintes اشياى مباركه‌يى معاملات شنيعه‌يه اعمال ايدر

TRAFIQUANT. Commerçant, négociant A. تاجر pl. تجار P. سوداگر ـ بازركان T. بازركان

TRAFIQUER. Faire trafic A. تجارت ـ بيع وشرا P. سوداگرى كردن T. آليش ويرش ايتمك ـ بازركانلق ايتمك || Trafiquer par mer en tel pays فلان مملكتده بحراً تجارت ايتمك Trafiquer en détail كسراً تجارت ايتمك Trafiquer en laine يپاغى آليش ويرشنى ايتمك

On dit figur. Trafiquer de son honneur بر كمسنه عرضنى

بر کمسنه مظهر اولدیغی صاتمق de la protection de quelqu'un وسیلهٔ - سایهٔ حمایتی معاملات مرذولهیه صرف ایتمک جرّ ومنفعت ایتمک

Il est aussi actif. || Trafiquer une lettre de change بر پولیچه میری اوراقنی des billets sur la place تمسّکنی آلوب صاتمق صرّاف جارشوسنده آلوب صاتمق

TRAGACANTHE. Plante qui fournit la gomme adragant *A.* شجر القتاد *T.* کون آغاجی

TRAGÉDIE. Poème dramatique. Représentation d'une action qui est propre à exciter la terreur ou la pitié *A.* حکایهٔ متضمّنهٔ مصیبت *T.* داستان ماتم انگیز *P.* حکایهٔ فاجعه - الرزیهٔ دار الملاعبده بر کونه حکایهسی || Représenter une tragédie حکایهٔ فاجعه عرض وبیان ایتمک - Il se dit figur. d'un événement funeste *A.* رزیهٔ pl. رزایا - مصیبت pl. مصایب - کدر *T.* کار ماتم آلود *P.* حادثهٔ فاجعه - فجیعه - مرزئهٔ - || Il est à craindre que cette affaire ne finisse par quelque tragédie بو مصلحت عاقبة الامر بر حادثهٔ فاجعه ایله ختام بولهجغی خوفی اولنور Il s'est passé d'horribles tragédies en cette Cour-là فلان سرای همایونده دهشتفرمای قلوب اولهجق مصیبتلر وقوعه کلمشدر

TRAGI-COMÉDIE. Pièce dramatique dans laquelle on représente une action sérieuse, mêlée d'incidens comiques *A.* حکایهٔ مخلوطهٔ بالمصایب والهزلیّات

TRAGIQUE. Qui appartient à la tragédie *A.* متعلّق بحکایهٔ الفاجعة || Poème tragique حکایهٔ فاجعهیه متعلّق بر نشیده Il excelle dans le genre tragique فنّ حکایات فاجعه انشاسنده ممتاز الاقراندر

Il signifie figur., funeste *A.* فاجع - مولم - مقارن بالمصیبة *P.* ماتم انگیز *T.* کدرلو || Histoire, événement tragique حکایه یا حادثهٔ فاجعه mort موت مولم La fin des tyrans est toujours tragique جبابرهنک عاقبتی غالب حالده بر نوع مصیبته مقارن اوله کلمشدر

TRAGIQUEMENT, adv. *A.* بالفجیعة - مقروناً مصحوباً بالمصیبة *P.* ماتم انگیزانه *T.* مصیبتلو صورت ایله || Il est mort tragiquement مقروناً بالفجیعه وفات ایلدی

TRAHIR. Faire une perfidie à quelqu'un *A.* اختیان - ارتکاب الخیانة - اخلال *P.* خیانتکاری کردن *T.* خیانتلک ایتمک || Il a trahi son prince پادشاهنه خیانت ایلدی sa patrie, کندو وطننه ودوستلرینه خیانت ایلدی ses amis

On dit figur. Trahir ses sentimens, sa promesse, ses sermens, etc. pour dire, parler, agir contre *A.* خلف - اخلاف *P.* بیوفایی نمودن *T.* وفاسزلق ایتمک || Il a trahi ses sentimens فلان کشی خلوص افکارینی اخلاف ایلدی sa promesse, ses sermens اخلاف - اخلاف وعد ویمین ایلدی عهد ووفا واخلاف قسم ایلدی

Et trahir le secret de quelqu'un, pour dire, le révéler *A.* افشاء السرّ *P.* راز کسی فاش کردن *T.* بر کمسنهنک سرّینی فاش ایتمک

SE TRAHIR SOI-MÊME, signifie, se déceler par indiscrétion, par imprudence *T.* کندو حقنه - کندو کندویی غمز ایتمک || غمّازلق ایتمک Il s'est trahi par les choses qui lui sont échappées سورچ لسان اولهرق آغزندن چیقمش صحبتلر ایله کندو کندویه غمّازلق ایلدی Il voulait être inconnu, sa voix, sa rougeur l'a trahi مرامی بیلنمامک ایکن سسی یاخود احمرار وجهی کندویه غمّاز اولدی

TRAHISON Perfidie. *A.* خیانة - دغل - غلول *P.* خیانتکاری *T.* خیانتلک || Trahison lâche خیانت دنائت آلود insigne, signalée مشهور وجسیم بر خیانت La trahison est découverte خیانت خارجه اخراج اولندی Il a fait une trahison à son ami دوستنه بر نوع خیانت ایتدی

On appelle Haute trahison, tout attentat contre l'État ou contre la personne du prince *A.* خیانهٔ عظما || Il fut accusé de haute trahison خیانت عظما ایله اتّهام اولمشدر Crime de haute trahison خیانت عظما جرمی

TRAILLE. Bateau qui sert à passer les grandes rivières, et qu'on appelle aussi Pont-volant *A.* طوف - عامة *P.* کلک *T.* طومباز

TRAIN. Allure des chevaux ou autres bêtes de somme *A.* عدو *P.* رفتار *T.* اشکین || Le train de ce cheval est doux شو آتک اشکینی - رفتاری ملایمدر est rude شو بو آت نرم عناندر - تند عناندر - کند پا در - کند رفتار در - ات غلیظ العدو در - عدّا در - شو آت شدید العدو در Ce cheval va grand train در - اشکینی کسکیندر - باد پا در - چاپکپا در - تیز رفتار در بو آتک اشکینی یوقدر n'a point de train یوکرکدر

TRAIN, en termes de charrons, se dit de tout le charronnage qui porte le corps d'une voiture *A.* قواعد العجلة *T.* عربه آلتندهکی || Faire faire un train neuf à un carrosse بر کروید طاقمی

عربەنك آلتندەكی كروید طاقمنی یكیدن یاپدرمق

On appelle Train d'artillerie, tout l'attirail qui compose l'artillerie, et qui est à la suite des armées *T.* طوب وجبه خانه طاقمی

Train, se dit aussi d'une suite de valets, de chevaux, de mulets, etc. *A.* خیل وحشم *P.* پهل وسپه *T.* طاقم || Grand train خیل وحشم مكمّل سبكپار پهل وسپه leste magnifique, superbe خیل وحشمنی معنون ومحتشم پهل وسپه Augmenter son train تكثیر ایتمك le diminuer خیل وحشم ایتمك تقلیل

Train. Masse de bois, lié ensemble en forme de radeau, et qu'on met à flot sur une rivière pour l'amener quelque part *A.* رمث *P.* صال *T.* صال || Train de bois à brûler رمث حطب de bois de construction كراسته صالی

Train, se dit figur. du courant des affaires *A.* مجرا *P.* راه *T.* سیاق - یول || L'affaire est en bon train مصلحت مجرای مصلحت مجرای لایقنه جاریدر va son train مناسبده در مجرای اموره Il faut savoir le train des affaires, le train du monde سیاق اموره - ومجرای احوال عالمه واقف اولملو در Cette affaire prend le train de réussir بو مصلحت مجرای یسر سهولت یولنی طوتدی - وسهولته میل ایلدی

On dit figur. Aller son train, pour dire, continuer بر كمسنه طوغری یولی براقمامق - طوندیغی یولدن شاشمامق

Et être en train, pour dire, être en action, en mouvement *T.* عمل وحركت اوزره اولمق

TRAÎNANT. Qui traine à terre *A.* منسحب *P.* برزمین كشان *T.* یره سورینور || Robe trainante ثوب منسحب - ثوب یره سورینور اتك - ذیل منسحب queue منسحب الاذیال

On dit figur. Un discours, un style traînant, pour dire, qui renferme beaucoup de mots et peu de choses تطویل لا طایلدن عبارت بر كلام یا بر عباره

Et voix traînante, une voix faible et lente - صدای سست كوشك سس

TRAÎNEAU. Sorte de voiture sans roues, dont on se sert pour traverser les glaces *A.* زحلوقة *P.* جچپله - غرلغج *T.* قیزاق

TRAÎNÉE. Suite longue et peu large de choses menues *A.* سطر *T.* خط پیدا كرده از چیز روان *P.* من صبصاب شیٔ ما پیدا اولمش سجم كبی زه || Le sac de plâtre s'est troué, et a fait une longue traînée sur le chemin آلچی چوالی دلنوب دوكنتیسندن یول اوزرنده بر زه پیدا اولمشدر

Il se dit aussi d'une longue suite de poudre à canon, dont on se sert pour porter le feu à l'amorce *A.* ذنابة بارود *P.* راه دنباله واری باروت *T.* قویروق طرزنده باروت یولی || On fit une longue traînée de poudre pour faire jouer les boîtes فشنكلری اویناتمق ایچون باروتدن بر ذنابۀ طویله احداث ایلدیلر

TRAÎNER. Tirer après soi *A.* جر - استجرار *P.* كسیدن *P.* *T.* چكوب كوتورمك - چكمك || Les chevaux qui traînent un carrosse, un bateau هنطوی یافایغی چكن باركیرلر Traîner un coffre بر سپد چكمك Traîner un homme en prison بر كمسنه‌یی حبسه كوتورمك La rivière traîne bien des immondices ماء نهر كناسات كثیره جرّ ایدر

Traîner. Mener après soi, avec soi *A.* استصحاب *P.* باخود آوردن *T.* برابر كوتورمك || Il traine toujours après lui une longue suite de valets دائما معیتنده كلیتاو اتباع ولواحق Il traine cet homme partout فلانی هر دائم استصحاب ایدر دائما برابر كوتورر - معیتنده استصحاب ایدر

Figur. *A.* جلب - استجلاب - استلزام *P.* بر كشیدن *T.* چكمك || Cette action a traîné après elle une longue suite de malheurs بو كیفیت نیچه نیچه آفات متتابعه‌یی جالب مستلزم اولمشدر - اولمشدر

On dit aussi, Ce plaideur traîne sa partie dans tous les tribunaux فلان مدّعی خصمنی محكمه‌دن محكمه‌یه سوركلر

Traîner. Allonger, différer une affaire *A.* امهال - مطاولة بامروز وفردا بدرازی *P.* تسویف بلیت ولعل - بالمماطلة - سوركلتمك *T.* بامروز وفردا پس انداختن - كشیدن بوكون یارین دییه‌رك اوزاتمق - لیت ولعل ایله اوزاتمق || Il y a six mois que ce juge me traine pour le jugement de mon procès بو قاضی دعوامی فصل ایچون التی آیدنبرو بنی سوركلدر Vous êtes entre les mains d'un arbitre qui vous traînera long-temps سنی وافر زمان سوركلده‌جك بر حكمك النده Il m'a traîné long-temps avant de me payer دوشدك الدجغمی - ادا ایدنجیه قدر بنی وافر زمان مماطله ایله امهال ایلدی بنی زمان مدید لیت ولعل ایله تسویف وامهال ایلدی

Traîner, au neutre. Pendre jusqu'à terre *A.* انسحاب *P.* بر یر او زرینه - یر اوزرینه سورنمك *T.* زمین كشان شدن منسحب الاذیال بر || Un manteau qui traine سوركلنمك یر اوزرنده سورینور - قپود

Il se dit aussi d'un malade qui est en langueur sans pouvoir se rétablir *T.* سورکلنمك || Il y a long-temps qu'il traîne بو مریض مدت مدیدەدنبرو حال وصمت وفتور اوزره بر مدت دخی سورکلنور Il traînera encore quelque temps سورکلنەجکدر

On dit aussi au neutre, qu'une affaire traîne, pour dire, qu'elle n'avance point بو مصلحت سورکلنور سورکلنمکده در

Traîner. Être négligé, n'être pas à sa place, être jeté çà et là *A.* مهملاً ترك *P.* پراکنده ماندن - تار ومار وا گذاشته *T.* براقلمق شدن || Ces papiers ont traîné long-temps dans mon cabinet بو اوراق مهمەیە مخصوص اوطەمدە وافر زمان مهملاً ترك اولنمشدر Ce domestique laisse tout traîner بو خدمتکار هر شیئی مهملاً ترك ایدر

Se Traîner. Se glisser en rampant *A.* زاحفاً - زاحفاً انزلاق *P.* بر مجیده رفتن *T.* سورتنمك - سورتنەرك وارمق || Ce chasseur se traîna pour approcher le gibier بو صیّاد آوك یاننه وارمق ایچون یر اوزرنده سورتنەرك تزلج ایلدی Ce voleur se traina à travers les broussailles بو خرسز چالیلق آرەسنده سورتنەرك قاییویرمکه ظفریاب اولمشدر

Il signifie aussi, marcher avec grande peine *A.* تجریر القدم *P.* پا کشان روان شدن *T.* آیاق سوریەرك - سورتنمك || Je me traînerai là comme je pourrai علی قدر الاستطاعه کتمك اول طرفه طوغری سورتنەجکم

Traîné. *A.* منجرّ *P.* کشیده *T.* چکلمش

TRAÎNEUR. Il se dit d'un soldat qui ne marche pas avec sa troupe, et qui demeure derrière *A.* متأخّر *P.* پسمانده *T.* کیرو قالان || Dans les marches d'armée, il y a toujours beaucoup de traîneurs اردولرك حین حرکتلرنده دائما قتی وافر پسماندگان اولور — On dit aussi, Des vaisseaux traîneurs دونانمانك پسمانده کیرو قالمش کمیلری - سفینەلری

TRAIRE. Tirer le lait d'une bête *A.* استحلاب - احتلاب *P.* دوشیدن *T.* صاغمق || Traire les vaches اینکلری صاغمق

Trait. *A.* محلوب *P.* دوشیده *T.* صاغلمش

Trait. Il se dit de l'or et de l'argent qui est tiré par la filière, lorsqu'il n'est pas encore mis sur la soie *A.* سلك *P.* زر رشته *T.* تل || De l'or trait سلك الذهب - زر رشته - آلتون رشته De l'argent trait کمش تلی تلی

TRAIT, subst. Il se dit de toute arme qui se lance avec la main *A.* رمح pl. رماح - سنان pl. اسنة *P.* نیزه *T.* سکو ou qui se tire avec un arc *A.* سهم pl. سهام - نبلة pl. نبال *P.* تیر - ناوك *T.* اوق || Lancer un trait اطلاق - رمی سهم اوقی بوشلامق - اوق آتمق - سهم

On dit proverb. Vite comme un trait *A.* طیّار کالسهم *P.* پران تیز رو مانند تیر - مانند تیر *T.* اوق کبی || Il partit comme un trait تیر پران مثالی عجالةً عزیمت ایلدی

On dit figur. Un trait de satire طعنة السنان هجو ومذمت de médisance, de raillerie رمیة السنان لوم وتعییر یاخود استهزا Les traits de l'envie, de la haine, de l'amour طعنهٔ سنان حسد یاخود بغض وعدوان یا عشق وهوا

Trait. Longe de corde ou de cuir, avec quoi les chevaux tirent *A.* سیر العجلة pl. سیور العجلة *P.* پژاز گردونه کش *T.* عربەییی عربەنك قوشوم قایشلری - چکر قایش || Une paire de traits بر چفت عربه چکر قوشوم قایشلری Ce cheval tire bien, il bande sur les traits بو بارکیر قوتلو چکوب عربەنك قایشلرینی کردرر

Trait. Ce qui fait pencher un des bassins de la balance plus que l'autre *A.* رجوح *P.* گرانسنجی *T.* زیاده آغرلغك آغمدسی || Aux marchandises qui sont en grand volume et d'un grand poids, le trait doit être plus fort جسیم الحجم وثقیل الوزن اولان اموالده رجوح میزان زیاده اولمق اقتضا ایدر

Trait. Ce qu'on avale de liqueur en une gorgée *A.* جرعة *P.* جرعه - دم *T.* بر نفس - بر یودم - بر ایچم || Il a vidé sa coupe d'un seul trait جرعهٔ واحدەده قدحنی تخلیه ایلدی بر نفسده قدحنی ایچدی - بر یودمده قدحنی بوشالتدی - — Boire à longs traits, c'est-à-dire, lentement *A.* ترشف *P.* جرعه بجرعه نوشیدن - دمبدم نوش کردن *T.* صاورەرق یودم یودم ایچمك - ایچمك

Trait. Ligne qu'on trace avec la plume *A.* خطّ pl. خطوط *P.* خطّ - کشد - کشیدهٔ خامه *T.* چیزکی || Ce maître à écrire fait de beaux traits بو خطاط کوزل کشیدەلر ایدر Trait de plume قلم چیزکیسی - کشیدهٔ خامه - خطّ قلم Passer un trait sur une ligne pour l'effacer برخطك اوزرینه خط بطلان کشیده Il peut vous enrichir ou vous ruiner d'un trait de plume قلمق - یك کشیدهٔ قلمده سنی احیا یا خراب ایتمکه قادر در

یک جنبش قلمده

On dit, Copier trait pour trait, pour dire, exactement نقطه حرف بحرف بر شیئک ـ بنقطه استنساخ ایتمک صورتنی چیقارمق

Trait, se dit aussi des linéamens du visage *A.* pl. ملامح چهره‌نک کورینن یرلری *T.* آثار لقا *P.* آثار السیما ـ الوجه || Ce fils a tous les traits de son père پدرینک بالجمله ملامح وجهی عینیله کندوده موجود در Elle a de beaux traits, des traits délicats, agréables بو خاتونک آثار سیماسی الطف واحسن یاخود رقیق ونازک یاخود مطبوع ودلپسند در

Trait. Action qui marque une intention favorable ou nuisible à quelqu'un *A.* طور pl. اطوار *P.* شیوه *T.* طرز ـ ایش || Un beau, un vilain trait شیوهٔ دلپسند ـ طور مستحسن یا مستهجن Ce n'est point là un trait d'ami دوست طرزی دکلدر یا بد ایشی ـ اشته بر استاد طوری Voilà un trait d'habile homme Un trait de perfidie, d'esprit بر طور خیانت وشیوهٔ رشد وکیاست

Trait, se dit aussi des beaux endroits d'un discours, de ce qu'il y a de plus vif et de plus brillant *A.* pl. مطایب *P.* شیوه‌های برگزیده *T.* کوزل یرلر || Il y a de beaux traits dans ce discours بو مقاله‌ده مطایب لطیفه وار در Traits d'éloquence مطایب فنّ بلاغت

Trait. Fait, événement remarquable *A.* واقعة pl. وقایع *T.* تاریخده || ماده Il y a un trait dans l'histoire qui a rapport à ceci بوکا متعلق بر واقعه وار در Tite-Live rapporte un trait semblable فلان مؤلف بوکا مشابه بر ماده ذکر ایدر

Trait, se dit aussi du rapport d'une chose à une autre *A.* علاقة ـ مناسبة || Cette affaire n'a point de trait à l'autre بو مصلحتک فلان مصلحته بر وجهله مناسبتی یوقدر

TRAITABLE. Doux, avec qui on peut facilement traiter *A.* لیّن الجانب ـ مساهل ـ سهل الجانب *P.* خوش ـ شیرینکار *T.* امتزاجلو ـ منش || Il est fort traitable بغایت سهل الجانب C'est un esprit traitable لطف ومساهلت ایله مجبول بر آدمدر Je ne veux point d'affaire avec cet homme-là, il n'est pas traitable بر مزاجدر فلانک مزاجنده اثر مساهلت اولمدیغندن کندوسیله بر درلو مصلحت کورمک استمم

TRAITANT. Celui qui se charge du recouvrement de quelque branche de revenu public *A.* ملتزم pl. ملتزمین || Gros, petit traitant بیوک یا کوچک ملتزم ـ ملتزم کبیر یا صغیر Les traitans بو مصلحتک ملتزملری ont gagné beaucoup sur cette affaire کلّیتلو فائده ایتدیلر

TRAITE. Étendue de chemin qu'un voyageur fait d'un lieu à un autre sans s'arrêter *T.* منزل || Aller tout d'une traite d'un lieu à un autre یک منزل اولەرق فلان محلّدن فلان محلّه کتمک Si vous faites vos traites trop grandes, vous tuerez vos chevaux منزللرکی پک اوزون ایده‌جک اولور ایسه‌ک بارکیرلرکی اولدره‌جکسک

Traite, se dit aussi du transport de certaines marchandises d'un pays à un autre *A.* نقل || Il s'est fait de grandes traites de blés کلّیتلو حبوبات نقل اولندی On a permis la traite des blés حبوباتک نقلنه رخصت ویرلدی La traite des nègres ممالیک سودانک بیع وشرا ایله نقللری ـ Il se dit aussi du commerce des banquiers || Ce qui caractérise une lettre de change, c'est la traite de place en place پولیچه تمسّکنک صفت ممیزه‌سی بر محلّدن بر محلّه نقل وحوالدیه قابلیتیدر

Il se dit aussi de certains droits qu'on lève sur les marchandises qui sortent du royaume *A.* مکس *P.* باج *T.* باج ـ قرطل

TRAITÉ. Ouvrage où l'on traite de quelque art, de quelque science, etc. *A.* تألیف pl. تألیفات || Traité de la sphère, de Mathématique احوال کرویه وعلوم ریاضیّه‌یه متعلّق بر قطعه تألیف C'est un traité fort méthodique غایت ایله صنعتلو بر تألیفدر

Traité. Convention faite entre les souverains *A.* کتاب ـ عُهدة *P.* عهد نامه ـ العهد || Traité de paix, de commerce عهدنامهٔ مصالحه یا تجارت عهدنامه‌سی ـ صلح یا تجارت d'alliance شروط اتّفاقی حاوی بر قطعه عهدنامه ـ اتفاق عهدنامه‌سی Traité conditionnel مقیّد ومشروط ـ شروط ایله مقیّد بر عهدنامه éventuel حکمی مؤجّل ـ مؤجّل الحکم بر عهدنامه عهدنامه Conclure, signer, ratifier un traité عقد بر قطعه عهدنامه‌یی یا تصدیقنامه تأیید ایتمک ـ وامضا وتصدیق ایتمک le rompre نقض عهد ایتمک ـ نقض عهدنامه ایتمک Contrevenir à un traité ـ شروط عهدنامه‌یه مخالف حرکت ایتمک شروط عهدنامه‌نک خلافنه

Traité, signifie aussi, convention des particuliers entre eux, ou avec le Gouvernement *A.* معاهدة pl. مقاولة ـ معاهدات pl. مقاولات *P.* پیمان *T.* بازارلق مقاوله‌سی || Le traité que les fermiers font avec la Couronne ملتزملرک میری ایله ایتدکلری

بو مادّه عقد معاهده Cela n'est pas dans le traité qu'il a fait ايلديكي مقاوله سندنده داخل دكلدر

TRAITEMENT. Manière d'agir avec quelqu'un *A.* معاملة pl. معاملات || Bon traitement حسن معامله ـ معاملهٔ بالمجامله ـ بد معامله ـ سؤمعامله mauvais معاملهٔ التفات آميز favorable گوناگون نا خوش معامله Il a reçu toute sorte de bons traitemens معاملات التفات آميزه مظهر اولمشدر

TRAITEMENT, se dit de certains honneurs qu'on rend dans les Cours à des personnes de distinction *A.* رسم الاكرام pl. رسوم رسم التعظيم ـ الاكرام || Il y a de certains traitemens attachés au caractère d'ambassadeur بيوك ايلچيلك رتبه‌سنه مخصوص بعض كونه رسوم اكرام وتعظيم وار در La République de Venise avait le traitement des têtes couronnées مقدما ونديك جمهوری تاجداران حقنده مرعی اولنو كلمش رسوم تعظيمه مظهر ايدی

TRAITEMENT. Appointemens *A.* وظيفة pl. وظايف *P.* راستاد علوفه *T.* مواجب pl. vul.

TRAITEMENT. Manière dont un médecin conduit une maladie *A.* مداواة *P.* تيمار *T.* خستديه باقمه || Ce médecin n'est pas heureux dans le traitement de cette maladie بو طبيب بو علتك تدبيرينه موفق دكلدر

TRAITER. Discuter sur *A.* ادارة الكلام ـ بحث من *P.* سخن راندن *T.* بحث ايتمك || Traiter un sujet برماده‌دن بحث فلان Il a traité cette question, cette matière à fond ايتمك ـ مؤلف بو مطلبدن ياخود بو ماده‌دن بكنهها بحث ايلدی بو ماده‌نك اوزرينه استكناه حال ايله ادارهٔ كلام ايلدی Il a bien traité ce point-là بو دقيقه‌نك اوزرينه وجه احسن اوزره ادارهٔ كلام ايلدی Ce livre traite des métaux, des plantes بو كتاب معادن ونباتاتدن بحث ايدر

TRAITER. Être en négociation *A.* مذاكرة *P.* گفتاريدن *T.* سويلشمك || Traiter la paix, un mariage مذاكرهٔ صلح يا صلحی يا نكاح ماده‌سنی مذاكره ايتمك ـ نكاح ايتمك اصلاح ذات البين صورتنی مذاكره ايتمك une réconciliation مصالحه مذاكره‌سيچون Il est parti pour aller traiter de la paix كتمشدر دشمن Il est accusé d'avoir traité avec les ennemis معامله تهمتيله ـ ايله مذاكره تهمتيله اتهام اولمشدر

TRAITER D'UNE CHOSE. Entrer en négociation pour la vendre ou pour l'acheter *A.* مساومة ـ تساوم *P.* برای بها گفتاريدن *T.* بازارلشمق || Il traite d'une telle quantité de marchandises شو مقدار مالی بازالشمقده در Traiter d'une terre بر چفتلك بازارلشمق

Il signifie aussi, avoir passé les actes nécessaires pour la conclusion d'une affaire *A.* عقد السند *P.* پيماننامه بستن *T.* سندلشمك || Il y a déjà long-temps qu'ils ont traité ensemble de cette terre بو چفتلك ايچون مدت مديده‌دنبرو بينلرنده سندلشديلر

TRAITER. En user bien ou mal avec quelqu'un *A.* معاملة || Vous l'avez bien traité, il en doit être content فلانك حقنده حسن معامله ايلديكه نظراً خشنود اولمق كركدر Vous le traitez bien rudement فلانه پك شدت ايله معامله ايدرسك Un prince qui traite bien ses sujets رعاياسنه لطف ايله معامله ايدن پادشاه Un maître qui traite mal ses valets خدمتكارلرينه سؤ معامله ايدن بر مخدوم Traiter quelqu'un honorablement, فلانه ملتفتاً يا le traiter en frère, le traiter selon ses mérites قرنداشجه يا استحقاق واهليتنه كوره معامله ايتمك le traiter de haut en bas فلانه بالادن پسته معامله ايتمك le traiter de fou, de prince فلانك حقنده مجنون ياخود بك معامله‌سنی ايتمك

On dit, Traiter un prince de Majesté, d'Altesse Royale, etc., pour dire, lui donner ces titres-là برحكمداره جناب شوكتمآب وياخود حضرت رفيع المنقبة شهرياری القابنی ويرمك

TRAITER. Régaler, donner à manger *A.* اطعام *P.* خورد ونوش دادن *T.* يمك ويرمك || Traiter quelqu'un magnifiquement بر كمسنه‌يی كمال دبدبه واحتشام ايله اطعام ايتمك On a traité cet ambassadeur aux dépens du roi فلان ايلچی جانب ميريدن اطعام اولندی Ce maître d'hôtellerie traite à tant par tête بو مسافرخانه صاحبی آدم باشنده شو قدره طعام ويرور traite proprement خلقنی تميز طعام ايله اطعام ايدر

TRAITER, Panser, médicamenter *A.* معالجة ـ تداوی ـ مداوات *P.* تيمار كردن *T.* خستديه ـ علاج ايتمك ـ تدبير ايتمك || Ce chirurgien l'a traité de deux grandes blessures بو جراح فلانك ايكی جسيم يارهسنه مداوات ايلدی C'est un tel médecin qui le traite فلانه علاج ايدن فلان طبيبدر ـ تدبير ايدن

TRAITEUR. Celui qui donne à manger pour de l'argent *A.* مطعم الاضياف بثمن المقطوع *P.* خوراك دهندهٔ مهمانان با

- قوناقلره بهای مقطوع ایله یمک ویرن *T.* بهای مقطوع
Il se dit aussi de celui qui entreprend de grands repas ضیافتی بهای مقطوع ایله در عهده ایدن

TRAÎTRE. Qui trahit *A.* خاین pl. خونة *P.* خیانتکار - خیانتلک ایدن *T.* دغل - خیانت پیشه || Cet homme-là est bien traitre کرکی کبی خاین بر آدمدر Une âme traitre خیانت ایله مجبول بر آدم - نفس خیانت آلود || Il se dit aussi des animaux || le chat est traître کدی قسمی عادتا خاین اولور

Il se dit aussi des actions de trahison *A.* باهر الخیانة *P.* خیانت آمیز *T.* خیانتلو || C'est un procédé bien traître بر حرکت خیانت آمیز در Il lui a joué un tour bien traître فلانه خیلی خیانت امیز بر اویون ایتدی

En traître. V. Traîtreusement.

TRAÎTREUSEMENT. En trahison *A.* خیانةً *P.* خیانتکارانه *T.* خیانتلک ایله || Il lui a donné un coup de poignard traîtreusement فلانه خیانةً بر بیچاغن اوردی

TRAJET. Espace à traverser d'un lieu à un autre *A.* معبر *P.* گذرگاه *T.* کچید || Le trajet de Calais à Douvres فلان اسکله‌نک فلان اسکله‌یه معبری Le trajet d'un bord de cette rivière à l'autre est d'un quart de lieu نهرک بر ساحلندن اول بر ساحلنه معبر مدید Un long trajet قدر معبری بر ربع میل مسافه در

Il se dit aussi de l'action de traverser cet espace *A.* عبور *P.* گذر *T.* کچمه || On fait le trajet de Calais à Douvres en peu de temps فلان اسکله‌دن فلان اسکله‌یه وقت قلیل ایچنده عبور اولنور

TRAME. Fil passé, conduit par la navette entre les fils de la chaîne, pour faire des toiles, des étoffes, etc. *A.* لحمه *P.* پود *T.* ارغاج || Il y a des étoffes dont la chaîne est de fil et la trame de soie بعض اثواب وار در که ارشلری ایپلک وارغاجلری ایپکدر - Figur. || La trame de sa vie, de ses jours تار وپود رشتهٔ حیاتی - حیاتی

Il se prend figur. pour Complot *T.* تار وپود فتنه وفساد || Il est auteur de cette trame بو تار وپود فتنه وفسادی اول فساد Il a ourdi cette trame odieuse نسج ایدن فلاندر مکروهک تار وپودینی دستگاه خباثتده نسج ایتمشدر

TRAMER. Passer la trame entre les fils qui sont tendus sur un métier *A.* الحام *P.* پود کشیدن *T.* ارغاج آتمق || Tramer une étoffe de fil بر ثوبک ارغاجنی آتمق la tramer de fil بر ثوبه ایپلک ارغاجنی آتمق

Figur. Faire un complot *T.* نسج تار وپود فساد ایتمک - دستگاه مکر وحیلده - نسج تار وپود مکر واحتیال ایتمک محالفهٔ || Tramer une conspiration نسج کرپاس فساد ایتمک علی الفساد بابنده نسج تار وپود فتنه وفساد ایتمک Tramer la ruine de l'État, la perte de quelqu'un دولتک خرابیت واضمحلالی یاخود فلانک اعدامی قصدیله دستگاه مکر وحیلده نسج کرپاس فساد ایتمک Il trame quelque chose contre vous سنک علیهکه نسج تار وپود فساد وخیانت ایدر

TRAMONTANE. On appelle ainsi Le vent du nord dans la Méditerranée *A.* ریح الشمال *P.* باد شمال *T.* یلدز پویراز

Il se prend aussi pour le côté du nord *A.* جهة الشمال *P.* سوی شمال *T.* یلدز طرفی

Et pour l'étoile du nord *A.* کوکب الشمال *P.* ستارهٔ شمال *T.* شمال یلدزی

On dit figur. Perdre la tramontane, pour dire, ne savoir plus où l'on en est *T.* پوصله‌یی شاشورمق - پوصله‌یی غایب ایتمک

TRANCHANT. Qui tranche *A.* قاطع *P.* تیز - برّان *T.* کسیجی - کسکین بچاق - سکین قاطع || Couteau tranchant کسکین Épée tranchante *A.* سیف قاضب - سیف صارم - حسام *P.* شمشیر تیز - تیغ برّان *T.* کسکین قلج

On appelle Écuyer tranchant, l'officier qui coupe les viandes à la table du roi, pour les servir *A.* مکتّع المائدة الملک *P.* خونسالار گوشتبر *T.* انلری کسن چاشنیگیر باشی

Tranchant, signifie figur., décisif, péremptoire *A.* قاطع - قطعیّ المفاد

Il se dit aussi de celui qui décide hardiment *A.* مجذام - مخراق *P.* ذو رأی القاطع - کارساز - کار بر *T.* ایشی بیرتوب رأی قاطع صاحبی || C'est un esprit tranchant کسیجی مخراق الامور طورنده در Il a le ton tranchant بر ادمدر

TRANCHANT, subst. Le fil d'une épée, d'un couteau *A.* حدّ - غرب *P.* دم - شفر *T.* آغز - جالم یری || Aiguiser le tranchant d'une épée قلجک آغزینی - حدّ سیفی تسنین ایتمک - بیلەمک - Épée à deux tranchans *A.* سیف ذو حدّین *P.* تیغ دو دم *T.* ایکی آغزلو قلج

TRANCHE. Morceau coupé un peu mince. Il se dit des choses qu'on mange *A.* شرحة - شریحة pl. شرائح *P.* شکله - کرج *T.*

دیلم || Tranche de pain بر دیلم اتمك Coupez cela en tranches دیلم دیلم کس - شرحه شرحه قطع ایله

Tranche, en termes de librairie, signifie, l'extrémité de tous les feuillets d'un livre *A.* حافات الاوراق *P.* کنارهٔ اوراق *T.* کتاب یپراقلرینڭ کناری || Un livre doré sur tranches حافات اوراقی مذهّب بر کتاب

TRANCHÉE. Fossé que l'on fait pour divers usages, comme pour faire écouler les eaux, etc. *A.* خرق pl. خروق - خندق pl. خنادق *P.* خندك - شکاف *T.* یاریق - خندق || Il fit de grandes tranchées au travers du marais pour le dessécher بطاقلق یرلری قورتمق ایچون خروق واسعه گشاد ایتدردی On n'a pas encore bâti, mais la tranchée pour les fondemens est faite هنوز بنایه شروع اولنمامشدر انجق تملار ایچون اقتضا ایدن خرقلر گشاد اولندی

Tranchée. T. de fortific. Fossé qu'on creuse pour se mettre à couvert du feu d'une place assiégée *T.* صچان یولی || Une tranchée large واسع بر صچان یولی Ouvrir la tranchée صچان یولنی آچمق À la tête, à la queue de la tranchée صچان یولی باشنده یاخود دیبنده Monter la garde à la tranchée صچان یولنده قراغول نفراتنی وضع ایتمك Conduire la tranchée jusqu'au bord du fossé صچان یولنی خندقڭ کنارینه قدر واردرمق

TRANCHÉES. T. de Méd. Il se dit de certaines douleurs violentes, qu'on souffre dans les entrailles *A.* تقضیع - قضاع pl. تقضیعات - قداد - تقطیع *P.* رنج روده گیر *T.* کسنتی - کسنتیلی بوری - کسنتیلی قارن آغریسی || Cette médecine lui a causé de grandes tranchées بو شربت تقطیعات شدیده یه مؤدّی اولمشدر I'a purgé sans tranchées بو دوای مسهل بلا تقضیع تنقیه ایلدی Quand les tranchées de l'accouchement prirent à cette femme بو خاتونده وضع حملڭ بوریلری ظهور ایلدکده

TRANCHEFILE. Petit rouleau de papier ou de parchemin, qui est recouvert de soie ou de fil, et qui se met aux deux extrémités du dos d'un livre, pour tenir les cahiers assemblés *A.* شرج الکتاب المشرّز *P.* بند شیرازه *T.* شیرازه باغی || Tranchefile double ایکی قات شیرازه باغی

TRANCHER. Couper *A.* قطع - حسم - صرم *P.* بریدن *T.* کسمك || L'acier de Damas tranche le fer دمشقی حدید چلیکی قطع ایدر Trancher la tête à quelqu'un فلانڭ باشنی قطع ایتمك Ce couteau tranche comme un rasoir بو بچاق اوستره کبی قاطعدر - On dit figur. d'un homme qui est mort, que la Parque a tranché le fil de ses jours حلول اجل ایله رشتهٔ بریدهٔ مقراض اجل اولمشدر - عمری منقطع اولمشدر

On dit aussi, Trancher la difficulté, le noeud de la difficulté, pour dire, la résoudre tout d'un coup *A.* حسم العقدة الاشکال - قطع العقدة الصعوبة *P.* گره مشکلرا بریدن *T.* کوجاق دوکمنی کسمك - Et trancher le mot, pour dire, donner une réponse décisive *A.* صرم الکلام - قطع الجواب *P.* جواب لسانبر دادن *T.* لاقردی‌یی کسمك - جوابی کسمك

Trancher, au figuré. Décider hardiment *A.* خرق - منخرطاً قطع *P.* بی پروا بریدن *T.* یرتوب کسمك || Il fait le docteur, il tranche, il décide sur tout هر ادّعای علم ایدرك مسئله‌یی خرق وحکم ایدر C'est trancher bien légèrement sur une question aussi importante بویله امر مهمّده خفت ایله اهمّ مهامّدن اولان بو مقوله امر جسیمی - خرق ایتمکدر خفیفلك ایله یرتوب کسمکدر

On dit, Trancher court, pour dire, terminer en peu de mots un discours *A.* قصر الکلام *P.* سخنرا کوتاه کردن *T.* لاقردی‌یی قصّه ایتمك

On dit, que des couleurs tranchent, lorsque les nuances en sont fort vives *A.* ترقرق الالوان *P.* رنگها رونق زدن *T.* رنکلر پارلدامق || Le cramoisi tranche fort auprès du vert آل رنگ یشلك یاننده پك پارلدار

Tranché. *A.* مقطوع *P.* بریده *T.* کسلمش

TRANCHET. Outil à l'usage des cordonniers, bourreliers, etc. servant à couper le cuir *A.* ازمیل *P.* ارّهٔ کفشگر *T.* پاپوشجی بچقیسی

TRANCHOIR. V. Tailloir.

TRANQUILLE. Calme, sans émotion *A.* ساکن *P.* آرمیده *T.* سکونتلو - دیکلنمش || La mer était tranquille دریا ساکن حال سکونت اوزره ایدی - ایدی Le médecin lui a trouvé le pouls fort tranquille طبیب مریضڭ نبضنی بغایت ساکن وآرمیده بولمشدر Dormir d'un sommeil tranquille نوم ساکن ایله نائم اولمق

Dans quelques phrases, on se sert mieux des mots *A.* مطمئن - مستریح *P.* آسوده حال *T.* راحتلو || Mener une vie tran-

quille عيش مطمئن ايله تعيش ايتمك Avoir l'âme tranquille آسوده دل - مستريح البال - مطمئن البال اولمق Tout est tranquille dans l'État ملكك ودولتده هر شئ آسايش واطميناں Êtes-vous bien tranquille sur l'événement de votre procès? ملك ودولت آسوده حالدر - اوزره در دعواكك صورت نتيجه‌سنه دائر اطميناں قلبك وارميدر Tenez-vous tranquille là-dessus مستريح اول - اولبابده مطمئن اول

TRANQUILLEMENT, adv. *A.* بالاستراحة - مستريحًا - بالسكونة بآسودگئ دل - بآسودگی *P.* باطميناں البال - بالاطميناں - بآرميدگی - بآرام *T.* راحت ايله || Il dormait tranquillement نوم ساكن ايله نائم ايدی Il a reçu cette mauvaise nouvelle bien tranquillement بو خبر موحشی سكونت بال ايله ديكلدی Il passait tranquillement ses jours, sa vie ايّام عمری اطميناں بال ايله امرار ايدر ايدی

TRANQUILLISER. Rendre tranquille *A.* تطمين - تسكين *P.* راحتلندرمك - ديكلندرمك *T.* آسودگی دادن - آرمانيدن || Ce remède-là est propre pour tranquilliser les humeurs بو دوا تسكين اخلاط ايدر Tranquilliser l'esprit, les esprits, les sens تطمين ذهن يا قلوب يا حواس ايتمك J'étais inquiet, ce que vous me dites me tranquillise شمدييه قدر خلجان واضطرابده ايدم انجق ديديككك كلام تطمين قلبمه بادی اولور

Se tranquilliser. Se tenir dans un état tranquille *A.* استراحة || راحتلنمك - ديكلنمك *T.* آرميدن *P.* كسب الاطميناں - Que faites-vous là? je me tranquillise انده نه يپارسك استراحت ايدرم Tranquillisez-vous sur ce point بو بابده مستريح اول

Tranquillisé. *A.* مستريح - مطمئن - ساكن *P.* آرميده - ديكلنمش *T.* آسودگی پذيرفته - سكونت يافته - آرام يافته - راحتلنمش -

TRANQUILLITÉ. État de ce qui est tranquille *A.* سكون - راحة - سكونة *P.* آرام *T.* ديكلمه || La tranquillité de l'air, de la mer سكونت هوا وبحر

Figur. État de l'âme lorsqu'elle n'est agitée d'aucune passion *A.* طمانينة النفس - اطميناں *P.* آسودگی - آرميدگی *T.* راحتلق || Passer la vie dans une grande tranquillité ايّام عمری كمال آسودگی وراحت اوزره امرار ايتمك Les gens de bien souhaitent la tranquillité de l'État اهل خير اولنلر آسودگئ حال ملكه طالبدرلر

TRANSACTION. Acte par lequel on transige sur un différend *A.* وثيقة pl. وثايق - سند المصالحة *P.* پيمانـنامهٔ آشتی *T.* صلح سندی - اوزلاشمه سندی || Passer une transaction عقد سند صلح ايتمك Le troisième article de la transaction porte que... صلح سندينك اوچنجی مادّه‌سی شونی... اوچنجی مادّه‌سنده شويله محرّر دركه - ناطقدر كه Transaction par devant notaire كاتب شرع محضرنده عقد اولنمش سند - صلح سندی

TRANSCENDANCE. Supériorité marquée *A.* فضل - مزيّت *P.* سر افرازی - برتری *T.* آرتوقلق || La transcendance de ses talens, de son génie مالك اولديغی معرفتلرك ياخود عقلنك فضل ومزيّتی

TRANSCENDANT. Élevé, qui excelle en son genre *A.* فايق - باهر المزيّة - جليل المزيّة *P.* سر افراز - برتر *T.* آرتوق || Esprit, mérite transcendant عقل فايق وهنر واهليّت فايقه Cet homme-là a des qualités transcendantes فلان كشی خصائل بهيّهٔ جليلة المزيّت ايله مجبولدر

TRANSCRIPTION. Action par laquelle on transcrit. V. Transcrire || Je vous donnerai tant pour la transcription de cette pièce بوكاغدك استنساخی ايچون سكا شوقدر اجرت ويره‌جكم

TRANSCRIRE. Copier un écrit *A.* استكتاب - استنساخ *P.* نسخهٔ ديگر كشيدن - صورت گرفتن *T.* صورتنی آلمق - نسخه‌سنی چيقارمق || J'ai fait transcrire toutes ces lettres بو مكتوبلرك جمله‌سنی استنساخ ايتدردم - صورتلرينی آلدردم Il ne fait que transcrire ce qu'il a lu dans les livres كتابلرده اوقوديغنی استنساخدن غيری بر ايش كورمز

Transcrit. *A.* مستنسخ *P.* بنسخهٔ ديگر - صورتش گرفته - كشيده *T.* نسخه‌سی چيقارلمش - صورتی آلنمش

TRANSE. Peur violente *A.* هول pl. اهوال - رعب *P.* سهم *T.* بلكلنمه || Il est toujours en transe دائما رعب وهولده در Il est dans de grandes transes اهوال شديده‌يه گرفتار در Il est dans les transes de la mort اهوال هائلهٔ موته دوچار اولمشدر

TRANSFÉRER. Transporter d'un lieu à un autre *A.* نقل *P.* كوچ كردانيدن *T.* بر محلّدن محلّ آخره - كوچرمك || كوتورمك Transférer un prisonnier d'une prison dans une autre اسيری بر محبسدن ديگر محبسه نقل ايتدرمك Transférer un corps mort ميّتی نقل ايتدرمك On a transféré la juridiction de ce tribunal dans un autre فلاں محكمه‌ده مربوط اولان قضايايی آخر محكمه‌يه نقل ايتدرديلر Le saint Siége

fut transféré de Rome à Avignon ریم پاپانک مقرّ حکومتی روما شهرندن فلان شهره نقل ایتدرلمشدر کوتورلمش

TRANSFÉRÉ. *A.* منقول *P.* کوچ کرده - نقلکرده *T.*

TRANSFIGURATION. V. se Transfigurer.

se TRANSFIGURER. Changer d'une figure en une autre. Il ne se dit qu'en parlant de la transfiguration de Jésus-Christ *A.* تجلّی حضرت عیسی - تجلّی

TRANSFIGURÉ. *A.* متجلّی

TRANSFORMATION. Métamorphose *A* استحالة - تمثّل *P.* صورت دیگر پذیرایی *T.* بشقه صورت ایله صورتلنمه - حشراتک || La transformation des insectes بشقه صورته کیرمه بر یپراق قوردینک استحالدسی d'une chenille en papillon کلبکه تمثّلی

TRANSFORMER. Métamorphoser, donner une autre forme *A.* تحویل الی شکل الآخر - تحویل - صورت دیگر دادن *P.* بفلان شکل گردانیدن *T.* بشقه صورت ایله صورتلندرمک - شکلنی دکشدرمک - بشقه صورته قویمق || La femme de Loth fut transformée en une statue de sel لوطک زوجهسی ملحدن مصنوع بر صنم شکلنه تحویل اولندی Le démon se transforme quelquefois en Ange de lumière شیطان بعضا ملک صورتنه استحاله ایدر Protée se transformait de mille manières فلان کشی هزاران هزارصور واشکاله مستحیل اولور ایدی

Il se dit figur. d'un homme qui se déguise, qui prend plusieurs caractères, selon ses intérêts *A.* تشکّل || Il se transforme en mille façons اشکال عدیده ایله متشکّل اولور

TRANSFORMÉ. *A.* متحوّل - مستحیل - متمثّل - متشکّل *P.* صورت دیگر گرفته - بفلان شکل گردیده *T.* بشقه صورت ایله صورتلنمش - بشقه صورته کیرمش

TRANSFUGE. Il se dit d'un soldat qui quitte ses drapeaux, pour aller servir chez l'ennemi *A* هارب *P.* گریزان - گریزپای *T.* قاچقون - فراری || On eut avis par un transfuge . . . بر . . . فراریدن خبر المشلر در که Les transfuges rapportaient . . . قاچقونلر شویله نقل وتقریر ایدرلر ایدی

Il se dit figur. de celui qui quitte son parti, pour passer dans le parti contraire *T.* طرف دکشدرن || On hait les transfuges plus que les ennemis mêmes طرف دکشدرنلر اصل دشمندن زیاده شایان نفرتدرلر

TRANSFUSER. Transvaser. V. ce mot. — Il se dit, en termes de Chirurgie pour Faire la transfusion du sang *A.* افراغ من جسم الی جسم الآخر *P.* از تن اندر تن دیگر ریزانیدن *T.* بر جسمدن جسم آخره دوکدرمک

TRANSFUSION. T. de Chirur. Action de faire passer le sang du corps d'un animal dans le corps d'un autre. V. transfuser || L'expérience de la transfusion n'a pas réussi دمک بر جسمدن جسم آخره افراغنه دائر ایتدکلری تجربه نتیجه پذیر حصول اولهمدی

TRANSGRESSER. Contrevenir à quelque ordre, à quelque loi *A.* حرکت بخلاف *P.* کردار مخالف نمودن *T.* خلافنه حرکت ایتمک || Cet ambassadeur a transgressé les ordres qu'il avait بو ایلچی حامل اولدیغی اوامرک خلافنه حرکت ایلدی Transgresser les commandemens de Dieu, la loi divine اوامر الهیّهنک وشریعة اللهک خلافنه حرکت ایتمک

TRANSGRESSEUR. Celui qui transgresse *A.* عامل بالخلاف - متصدّی للخلاف *P.* خلاف کننده *T.* خلافنه حرکت ایدن || Il est dit dans la loi de Moïse: Le transgresseur de la loi sera puni de mort شریعتک خلافنه حرکت ایدن قتل ایله مجازات اولهجقدر دیو شریعت موسویّهده محرّر ومنصوصدر

TRANSGRESSION. Action par laquelle un transgresse *A.* حرکة مخالفة pl. حرکات مخالفة *P.* کردار مخالف *T.* ایش || La transgression des commandemens de Dieu فرایض الهیّه حقنده اجرا اولنان حرکت مخالفه C'est une transgression manifeste de la loi بو کیفیّت شریعة اللهه علنا مخالف بر حرکتدر

TRANSIGER. Passer un acte pour accommoder un différend *A.* عقد السند الصلح *P.* پیماننامهٔ آشتی بستن *T.* صلح ایله طرفین سرافعدن سندلشمک || Las de plaider, ils transigèrent اوصانوب بینلرنده صلح ایدرک سندلشدیلر Transiger pardevant notaire کاتب شرع حضورنده مصالحهیی حاوی سند عقد ایتمک

TRANSIR. Pénétrer, et engourdir de froid *A.* نفوذ - اقرار - زام الصرّة *P.* تأثیر کردن *T.* فلانک ایچنی سرما بدرون صوغوق فیلایوب دترتمک || Il fait un vent qui me transit اسن روزکار درونمی - جیوب ایدن ربح درونمی اقرار ایدر صوغوق فیلایوب دتردر

Figur. Saisir de peur, d'effroi *A.* ایجاب الارتعاد القلب *P.* لرزهناک کردن *T.* دروننی یورکی دترتمک || Cette nouvelle lui transit le coeur بو خبر ارتعاد قلبنه موجب اولمشدر

TRANSIR, au neutre *A.* اخذ القرّ والصرّة *P.* تا بدرون سرما – Figur. *T.* زده شدن قپلايوب صوغوق ايچى دترمك *A.* ارتعاد القلب *P.* لرزيدن درون *T.* يورك دترمك

TRANSI. *A.* مصرور – مقرور *P.* سرما زده *T.* صوغوق قپلايوب – دترهين *A.* مرتعد القلب *P.* لرزيده درون *T.* يوركى دترر

TRANSISSEMENT. État d'un homme transi *A.* اصابة – زؤام *P.* بالقرّ سرما زدگى تا بدرون *T.* بر كمسنه نك ايچنه برد شديددن صوغوق كچمه || Transissement de froid بر رعدة القلب *A.* – Figur. كمسنه نك درونه صوغوق كچمه *P.* لرزش درون *T.* يورك دترمه || Transissement de peur رعب ودهشتدن يورككك دترمسى

TRANSIT. V. Passavant.

TRANSITIF. T. de Gram. Il se dit des verbes qui marquent l'action d'un sujet sur un autre *A.* متعدّى

TRANSITION. Liaison d'un sujet à un autre dans le même discours *A.* وصل ما بين الكلام *P.* پيوند ميانهٔ كلام *T.* صحبتك ارهسنى اولاشدرمه || Belle transition بر كونه جميل ولطيف وصل ما بين كلام Il a passé à une nouvelle matière sans aucune transition بلا وصل ما بين الكلام بر مادّه دن آخر مادّه يه كچمشدر

TRANSITOIRE. Passager *A.* سريع المرور *P.* زود گذار *T.* كچر كيدر – چابك كچر || Toutes les choses de ce monde sont transitoires بو دنيانك كافّهٔ احوالى سريع المرور در

TRANSLATEUR. V. Traducteur.

TRANSLATION. Transport *A.* انتقال – نقل *P.* كوچسازى *T.* كوچرمه || La translation du siége de l'Empire تختگاه سلطنتك آخر محلّه نقلى

TRANSMETTRE. Céder, mettre ce qu'on possède en la possession d'un autre *A.* فراغ – نقل *P.* بفلان كس گذاردن – فراغت كردن *T.* بشقه سنه كچورمك || Celui qui donne, transmet au donataire la propriété des choses données واهب اشياى موهوبه نك ملكيتنى متهبه فراغ ايتمش اولور – Figur. || Il arrive bien souvent que les pères transmettent à leurs enfans leurs vices ou leurs vertus والدلر كندو معايب ومثالبلرينى وياخود متصف اولدقلرى فضائلى غالب حالده اولادلرينه نقل وفراغ ايده كلمشلر در Transmettre son nom, sa gloire jusqu'à la postérité بر كمسنه نام وصيتنى اخلاف واعقاب لاحقه يه قدر نقل ايتدرمك

TRANSMIS. *A.* منتقل – مفروغ *P.* نقلكرده – فراغت كرده *T.* نقل ايتدرلمش – فراغ اولنمش

TRANSMIGRATION. Passage d'un peuple dans un autre pays *A.* انتقال من مكان الى المكان – مهاجرة – رحلة *P.* كوچ – *T.* كوچ از يكجا بديگر *T.* كوچمه || La transmigration des peuples est une des causes du changement des langues ملل واقوامك محلّ بمحلّ رحلت ومهاجرتى تبدّل السنه يه مستلزم اولمشدر – La transmigration des âmes. V. Métampsycose.

TRANSMISSIBLE. Qui peut être transmis *A.* ممكن الانتقال – بديگر گذاردنى *P.* امكانپذير فراغ *T.* بشقه سنه ممكن الفراغ – فراغ قبول ايدر – كچوريله بيلور || Il y a de certains droits qui ne sont point transmissibles بعض حقوق وار در كه ممكن الفراغ دكلدر

TRANSMISSION. Action de transmettre *A.* انتقال – فراغة *P.* بديگر گذارش *T.* بشقه سنه كچورمه || La transmission d'un droit فلان حقك فراغتى

TRANSMUABLE. Qui peut être transmué *A.* ممكن الاستحالة *P.* امكانپذير تحويل – گرديدنى *T.* دونمكه كلور || Les alchimistes croient que les métaux sont transmuables اهل كيميانك اعتقادينه كوره معادن ممكنة الاستحاله در

TRANSMUER. Changer, transformer. Il ne se dit que des métaux *A.* تحويل *P.* صورت ديگر دادن – گردانيدن *T.* دوندرمك || Les chimistes cherchent le secret de transmuer tous les métaux en or اهل كيميا جميع معادنى آلتونه تحويل ايلمنك سرّينى بولمق قيدنده درلر Transmuer l'étain en argent قلايى كمشه تحويل ايتمك

TRANSMUÉ. *A.* متحوّل – مستحيل *P.* صورت ديگر – گرديده *T.* دونمش – گرفته

TRASMUTABILITÉ. Propriété de ce qui est transmuable *A.* قابليّة التحوّل – خاصّة استحاليّة *P.* امكانپذيرئ صورت ديگر *T.* بشقه حاله دونمكلك

TRANSMUTATION. Changement d'une chose en une autre. Il ne se dit guère que des métaux *A.* استحالة *P.* پذيرايئ صورت ديگر || Transmutation métallique استحالهٔ معدنيات Transmutation des métaux en or معادنك ذهبه استحالدسى

TRANSPARENCE. Qualité de ce qui est transparent *A.* شفوف – شفف *P.* روشنايى – روشننمايى *T.* اوته سى كورنمه || La

transparence de l'eau, du verre شفف ما وزجاج

TRANSPARENT. Diaphane, au travers de quoi on voit les objets *A.* شفاف ـ هفاف *P.* روشنا ـ روشننما *T.* تنُك روشننما اوتەسی زجاج شفافدر || Le verre est transparent کوربنن یوفقه شیٔ Les corps transparens اجرام شفافه

TRANSPERCER. Percer de part en part *A.* تشقیب من صفح الی الصفح *P.* از یکسو تا بدیگر سنبیدن *T.* بر یاندن اول بر یانه قدر دلمك || Il eut le bras transpercé d'un coup d'épée قولی ضربهٔ شمشیر ایله بر یاندن اول بر یانه قدر دلندی

TRANSPERCÉ. *A.* مشقوب من صفح الی الصفح *P.* از یکسو تا بدیگر سنبیده *T.* بر یاندن اول بر یانه قدر دلنمش

TRANSPIRABLE. Qui peut sortir par la transpiration *A.* ممکن الانفضاج

TRANSPIRATION. Sortie imperceptible des humeurs par les pores de la peau *A.* انفضاج *T.* ترك قیللر دیبلرندن صیزمەسی || Il y a des maladies qui se guérissent par la seule transpiration بعض امراض وار در که یالکز انفضاج طریقیله مندفع اولور La transpiration insensible fait quelquefois de meilleurs effets que les remèdes violens بعضاً انفضاج غیر محسوس ادویهٔ شدیدەدن زیاده نافعدر

TRANSPIRER. Sortir du corps par les pores, d'une manière imperceptible *A.* تنفضج *T.* قیللرك دیبلری ترلیوب نمناك ترقیللرك دیبلرندن صیزمق ـ اولمق || On l'a mis dans un bain chaud pour faire transpirer les humeurs plus facilement اخلاطك تنفضجنه وسیلهٔ سهولت اولمق اوزره مریضی حمّامه وضع ایلدیلر

Il se dit figur. de quelque chose qui commence à être connu d'une affaire *A.* فاش ـ استفاضة ـ شیوع *P.* از پردهٔ خفا رو نمودن *T.* سزلمك شدن || Il n'a rien transpiré de cette négociation secrète بو مذاکرهٔ خفیەدن هیچ بر درلو خبر مستفیض اولمدی Le secret commence à transpirer فلان سرّ فاش اولمغه باشلادی ـ سزلمکه

TRANSPLANTATION. Action de transplanter. V. Transplanter || La transplantation des plus grands arbres est devenue aisée depuis quelque temps اعظم اشجارك تبدیل مکانی بر مدّتدنبرو کسب سهولت ایتمشدر ـ Il se dit figur. pour Transport d'un lieu à l'autre || Ce déménagement est une transplantation pénible بو کونه انتقال تعب وزحمتی موجب بر تبدیل مکاندر

TRANSPLANTER. Planter des arbres, des plantes dans un lieu différent de celui où ils étaient auparavant *A.* نقل الاغراس ـ تبدیل المکان الاغراس *P.* تبدیل جای درخت کردن *T.* اشجارك || Trensplanter des arbres اغاجك یرینی دکشدرمك مکاننی تبدیل ایتمك des laitues ماروللك یرینی دکشدرمك

Il se dit aussi d'une colonie que l'on fait passer d'un pays dans un autre *A.* نقل *P.* کوچ کردانیدن *T.* کوچرمك ـ نقل ایتدرمك || C'est une maison d'Italie qui a été transplantée en France ایتالیادن فرانسهیه نقل ایتدرلمش بر خانه در

SE TRANSPLANTER. Passer d'un lieu dans un autre, pour s'établir dans ce dernier *A.* انتقال ـ رحلة *P.* کوچ کردن *T.* کوچمك || Il quitta Paris pour aller se transplanter en Provence فلان مملکته رحلت وانتقال ضمننده پارسی ترك ایتمشدر

TRANSPORT. Action de transporter une chose d'un lieu dans un autre *A.* نقل *P.* نقلسازی *T.* کوتورمه || Le transport de l'or et de l'argent hors du royaume est défendu سیم وزرك خارج مملکه نقلی ممنوعدر Le transport de ses meubles lui a coûté beaucoup متاع بیتك نقلی کلیتلو مصرفه موجب اولمشدر Le transport des terres est d'une grande dépense طپراغك نقلی مصارف جسیمەیی مستلزمدر

TRANSPORT. Cession juridique d'un droit qu'on a sur quelque chose *A.* فراغ *P.* بر فلان کس گذارش *T.* فلان اوزرینه کچورمه || Il m'a fait transport de ce qui lui est dû par un tel فلانك ذمّتنده اولان آلەجغنی بکا فراغ ایلدی Faire transport d'un billet برتحویلی آخر بر کمسنهیه فراغ ایتمك Accepter un transport فراغی قبول ایتمك

TRANSPORT, se dit figur. des passions violentes qui nous mettent en quelque sorte hors de nous-mêmes *A.* هزهزة ـ هیجان *P.* بر جستگی *T.* دپرنمه ـ دپرنش || Transport de joie, de colère, de jalousie هزهزهٔ سرور ونشاط وهیجان غضب وحسد d'amour هیجان عشق وهوا

Il s'emploie aussi seul pour exprimer tout mouvement passionné *A.* بادرة pl. بوادر *P.* تیز مزاجی *T.* فرلایش || Il avait peine de contenir ses transports بوادر طبعنی ضبط ایدەمز اولدی

Il se prend aussi pour Enthousiasme *A.* حالة الوجد || Transport poétique طبیعت شعراده عارض اولان حالت وجد prophétique انبیانك حالت وجدی ـ حالت وجد نبوّت

TRANSPORT AU CERVEAU. T. de Méd. Il se dit d'une affection du cerveau, accompagnée de délire ou d'assoupissement *A.* عكس على الدماغ *P.* بر جستگی بر دماغ *T.* باشه اورمه || Il a une grosse fièvre, et l'on craint le transport au cerveau حمای شدیده مبتلا اولدیغندن مادّه دماغه عکس ایده‌جکندن خوف اولنور

TRANSPORTER. Porter d'un lieu en un autre *A.* نقل *P.* کوچ کردانیدن *T.* کوچرمک || Transporter des marchandises d'une ville en une autre بر بلده‌دن بلدهٔ آخره نقل اموال ایتمک

On dit, Se transporter sur les lieux, pour dire, se rendre sur les lieux par autorité de Justice *T.* محلّنه وارمق || Il fut ordonné que deux commissaires se transporteraient sur les lieux ایکی نفر مباشرک محلّنه وارملری امر وتنبیه اولندی Les juges, les experts se sont transportés sur les lieux, pour faire leur procès verbal de l'état des choses کیفیّت احواله دائر اقتضا ایدن کشف اعلامنی تنظیم ایچون حاکملر واهل خبرت محلّنه وارمشلر در

TRANSPORTER. Céder juridiquement le droit qu'on a sur quelque chose *A.* نقل ـ فراغة *P.* بر فلان کس گذاردن *T.* فلان اوزرینه کچورمک || Il m'a transporté tous les droits qu'il avait sur cette terre بو ملکک اوزرینه مالک اولدیغی کافّهٔ حقوقی بکا فراغت ایتمشدر

On dit figur., que la colère transporte un homme, pour dire, qu'elle le met hors de lui-même شدّت غضب فلانی مسلوب والشعور ایدر || La fureur le transporte à un tel point, qu'il ne se connaît plus حالت تهوّر فلانه شول رتبه‌لره مستولی اولور که مسلوب الشعور اولور

TRANSPORTÉ. *A.* منقول *P.* کوچ کرده *T.* نقل ـ کوچرلمش اولنمش

On dit figur., Transporté de joie استیلای فرط سرور ایله d'amour غلبهٔ عشق ایله هایم ودلشیفته مسلوب الشعور

Et simplement Transporté, pour dire, transporté de joie ou de plaisir *A.* منبسط القلب ـ منشرح الفؤاد ـ متهزهز *P.* فرحناک *T.* نشاطلو

TRANSPOSER. Mettre une chose hors de la place qu'elle occupait *A.* تبدیل الموقع *P.* تبدیل جا کردانیدن *T.* یر دکشدرمک || Transposer des mots, des phrases موقع الفاظ وفقراتی تبدیل ایتمک

TRANSPOSITION. Renversement de l'ordre dans lequel les mots ont accoutumé d'être rangés *A.* اختلال النظام الالفاظ تقدیم ـ وتأخیر الالفاظ *P.* شوریدگئ ترتیب سخنها *T.* سوزلرک خطا وسقامته مقارن برلرینی شاشورمه || Transposition vicieuse اختلال نظام الفاظ La poésie souffre plus les transpositions que la prose شعرده نثردن زیاده تقدیم وتأخیر الفاظ اولنه بیلور

TRANSSUBSTANTIATION. Changement d'une substance en une autre. Il se dit en parlant de l'Eucharistie *A.* استحالة الجوهر || La transsubstantiation est un des articles de la foi Catholique استحالهٔ جوهر مادّه‌سی قاتولک آیيننده شروط ایماندندر

TRANSSUBSTANTIER. Changer une substance en une autre. Il se dit en parlant de l'Eucharistie *A.* تحویل الجوهر || Les paroles sacramentelles transsubstantient le pain et le vin au corps et au sang de Jésus-Christ dans le sacrifice de la messe قربان مبارکده قرائت اولنان کلمات تقدیس خبز وخمرک جوهرینی دم وجسد حضرت عیسی‌یه تحویل ایدر

TRANSSUDATION. V. Transsuder *A.* ترشّح *P.* تراوش *T.* صیزمه || La transsudation de l'eau à travers les pores de certains vases بعض ظروفک مساماتندن صویک ترشّحی

TRANSSUDER, au neutre. Passer au travers des pores des corps par une espèce de sueur *A.* ترشّح *P.* تراویدن *T.* صیزمق || L'eau transsude à travers certains corps que l'air ne peut pénétrer صوهوانک نفوذ ایده‌میه‌جکی بعض اجسامدن ترشّح ایدر

TRANSVASER. Verser une liqueur d'un vase dans un autre *A.* افراغ من اناء الی الاناء ـ اصفاق *P.* از یک ظرف بدیگر ریزانیدن *T.* بر قابدن بشقه قابه چکمک ـ بر قابدن بشقه قابه بوشالتمق

TRANSVERSAL. T. didact. Qui coupe obliquement *A.* معترض ـ منحرف *P.* خم ـ کج *T.* آرقوری || Il ne se dit que dans ces phrases : Ligne transversale بر خط قاطع معترضاً section مقطع منحرف الخطوط

TRANSVERSALEMENT, adv. *A.* منحرفاً ـ معترضاً *P.* خمواری *T.* آرقوری اولدرق || Cette ligne coupe ce carré transversalement بو خطّ اشبو شکل مربّعی منحرفاً قطع ایدر

TRANSVERSE. Oblique *A.* منحرف *P.* خم *T.* آرقوری

TRAPPE. Espèce de porte, de fenêtre qui se hausse et qui se baisse dans une coulisse *A.* مجنب *P.* دروانه *T.* کپنک || Fermer la trappe du colombier کوکرجین کومسنک کپنکنی قپامق

Il se dit aussi d'une sorte de piége pour prendre des bêtes dans un trou que l'on fait en terre *A.* داحول pl. دواحل

TRAPU. Gros et court *A.* حذلم *P.* پكنه *T.* طنقاز بودور ‖ Une femme trapue طنقاز بودور بر عورت

TRAQUE. Action de traquer. V. ce mot.

TRAQUENARD. Espèce d'amble ou d'entre-pas *A.* ارتجال *T.* اشكين ايله يورغه بيننده نقللمه ‖ Ce cheval va le traquenard بو آت اشكين ايله يورغه بيننده نقلليدرق يورر

TRAQUER. T. de chasse. Faire une enceinte dans un bois, de manière qu'en la resserrant toujours, on oblige les bêtes d'entrer dans les toiles, ou de passer sous le coup des chasseurs *A.* حصر الغيل لاحاشة الصيد *P.* پيرامن بيشدرا براى راندن شكار *T.* بستن اوى سورمك ايچون قور بنك اطرافنى چويرمك

Il se dit par extension de tout ce qu'on resserre dans une enceinte pour le prendre *A.* حصر ـ محاصرة *P.* پيرامن فلان *T.* بستن اطرافنى قوشاتمق ‖ Traquer des voleurs قطاع طريقى قطاع طريقك اطرافنى قوشاتمق ـ محاصره ايتمك

TRAQUÉ. *A.* محصور *P.* پيرامنش بسته *T.* اطرافى قوشادلمش

TRAQUET. Piége qu'on tend aux bêtes puantes *A.* حبالة pl. حبايل *P.* دام *T.* دوزاق ‖ Il trouva dans le bois un renard pris au traquet اورمانده كزر ايكن دوزاغه طوتلمش بر تلكو بولدى ـ On dit figur. Donner dans le traquet, pour dire, se laisser tromper پا بستهٔ دام ـ گرفتار دام مكر وحيله اولمق مكر وفريب اولمق

TRAQUET. Claquet. V. ce mot.

TRAVADE. T. de Mar. Il se dit de certains vents qui sont accompagnés de pluie, d'éclairs et de tonnerres *A.* عصقول pl. عصاقيل ـ اعصار pl. اعاصير *P.* تند باد *T.* قصرغهلو يل

TRAVAIL. Peine que l'on prend pour faire une chose *A.* سعى pl. مساعى ـ جهد ـ تعب pl. متاعب ـ كدّ *P.* ورزش *T.* جهد جاهد ـ سعى عظيم ‖ Grand travail زحمت ـ چالشمه long جهد وسعيده تشدّد سعى مديد S'endurcir au travail ـ نفسنى تعب وزحمته تأليف ايتمك s'accoutumer ايتمك زحمته آلشمق se plaire تعب وزحمتدن حظ ايتمك Quitter le travail تعب وزحمتدن سعى وورزشدن فارغ اولمق le fuir اجتناب ايتمك Je ne veux pas vous détourner de votre travail سنى سعى وعملكدن اشغال ايتمك استمم Dieu bénira vos travaux حق تعالى كدّ وسعيكه توفيق صمدانيسنى احسان

ايدهجكدر Dieu bénisse votre travail الله تعالى سعيكه بركت احسان ايليه Attendez du Ciel la récompense de vos travaux ايتديكك سعى وزحمتك مكافاتنى قبل حقدن مأمول تمنى ايله ـ ايله

On appelle, Homme de travail, celui qui gagne sa vie par un métier pénible *A.* مستكدّ *P.* رنجبر *T.* رنجبر

Et homme de grand travail, un homme qui est fort laborieux *A.* عمول *P.* جفا كش ـ چالشگر *T.* ايشدن يورلمز

TRAVAIL, se dit aussi de l'ouvrage même qui est le résultat du travail *A.* عمل اليد ـ عمل *P.* دستكار ـ كار *T.* ايش ‖ Un beau travail كوزل ايش ـ عمل لطيف Un travail de longue main امد مديده محتاج بر كار وعمل Je lui ai fait voir mon travail عمل يدمى فلانه ارائه ايلدم

Il signifie aussi, l'ouvrage qui est à faire *A.* عمل ـ شغل *P.* كار *T.* خدمت ـ ايش ـ ايشلنجك ايش ‖ Distribuer le travail aux ouvriers ـ ايشلنجك ايشى عملديه تقسيم ايتمك Je ne puis faire cela à ce prix, il y a trop de travail بو شيئى شو بهاده ايدهمم زيرا چوق ايشى وار در خدمتى

TRAVAIL. T. de guerre. Il se dit des remuemens de terre que des troupes font, soit pour attaquer, soit pour se défendre *A.* ابنية ترابيّة *T.* طپراق بنالرى ‖ Cet officier était à la tête du travail بو سركرده طپراق بنالرى اوزرينه مباشر ايدى Cet ingénieur conduisait le travail فلان مهندس طپراق بنالرينك ادارهسنه مأمور ايدى Le travail de cette nuit a été poussé jusqu'à un tel endroit طپراق بنالرى بو كيجه فلان محلّه قدر واصل اولمشدر

Il se dit au pluriel, en parlant des ouvrages mêmes faits pour la défense ou pour l'attaque *A.* ابنية حربيّة ‖ Grands travaux كليتلو ابنيهٔ حربيّه Quand les travaux de cette place furent achevés ـ اول قلعهنك ابنيهٔ حربيّهسى رسيدهٔ حدّ كمال اولنجه ايلروده موجود اولان ابنيهٔ Des travaux avancés ختام بولدقده محصورينك احداث حربيّه Ruiner les travaux des assiégés ايتدكلرى ابنيهٔ حربيّهيى هدم وتخريب ايتمك

TRAVAIL, se dit aussi du compte qu'un ministre rend à son souverain, ou qu'un commis rend au ministre des affaires qui leur sont confiées *A.* رؤية الامور *P.* كارسازى *T.* مصلحت كورمه ‖ C'est aujourd'hui jour de travail de tel ministre avec le roi بو كونكى كون فلان وكيل دولتك پادشاه ايله رؤيت

امور ایلدیکی کوندر C'est l'heure de son travail avec ses commis
خدمتنده اولان کاتبلر ایله مصلحت کوردیکی وقتدر Ce
ministre a eu plusieurs travails cette semaine avec le roi فلان
وکیل دولت بو هفتهنک ایچنده پادشاه ایله بر قاچ دفعه
رؤیت مصلحت ایلدی

TRAVAIL D'ENFANT, ou simplement TRAVAIL. Efforts que fait une femme pour accoucher *A.* زحمة ـ مخاض ـ زکمة ـ وجع الطلق ـ
وجع الولادة *P.* درد زه *T.* چکیز ـ بوری ـ ایقندی ـ طوغورمه
ایقندیسی || Elle était en travail بو عورت وجع طلقده
ایدی ـ مخاضده ایدی ـ ماخض ایدی Elle eut un travail long et périlleux اوزون ومخاطرهلو بوریسی وار ایدی

TRAVAILLER. Faire un ouvrage pénible *A.* جد ـ سعی ـ جهد ـ
عمل ـ تعمّل *P.* ورزیدن ـ کوشیدن ـ کوشش نمودن ـ کار
پرداختن *T.* چالشمق ـ ایشلمک ـ خدمت ایتمک || Travailler sans relâche لا ینقطع سعی ایتمک ـ بلا مراوحه ـ
ليلاً ونهاراً بذل جدّ nuit et jour دیکلمکسزین ایشلمک
à la journée کیجه کوندز ایشلمک ـ وسعی ایتمک بالمیاومه
pour soi ایشلمک ایچون کندو ـ کوندهلک ایله ایشلمک
Travailler à la vigne, au jardin باغده یاخود باغچهده ایشلمک
à un ouvrage d'esprit, à son salut بر تألیفه ویاخود سلامت
نفسیچون بذل سعی وکوشش ایتمک Travailler en or, en broderie آلتون ایشی یا سوزنی ایشی ایشلمک Travailler
en boutique دکانده ایشلمک Travailler de corps, d'esprit بدناً
خدمت آرهمق یاخود ذهناً چالشمق Chercher à travailler
سعی وعملده اتلاف قوای نفس Il s'est épuisé à travailler
ایتمشدر Travailler en vain کوشش ـ بیهوده سعی ایتمک
نافله چالشمق ـ بیفائده ایتمک Il faut travailler pour
faire sa fortune کسب ثروت ایچون بذل جدّ وسعی
ایتملو در

On dit, que l'estomac travaille, pour dire, qu'il a de la peine à digérer معده زحمت چکر

Et que du bois travaille, pour dire, qu'il se déjette V. ce mot. آغاج بوریشوب چکیلور

Et qu'un mur travaille, pour dire, qu'il s'entre-ouvre دیوار
چاتلر ـ رخنهدار اولور

Et que des liqueurs travaillent, lorsqu'elles fermentent *A.* اختمار
P. مایه گرفتن *T.* مایهلنمک || Quand la vigne est en fleur,
le vin travaille اوزم آصمهسی چیچکده اولدیغی حالده باده
اختمار ایدر

TRAVAILLER. Soigner, exécuter avec soin *A.* اعمال بالاهتمام
P. بکوشش پرداختن *T.* اهتماملو یاپمق || Il faudrait un peu
plus travailler vos vers انشاد ایتدیککک ابیاتی زیاده
اهتماملوجه اعمال ایتملو ایدک

TRAVAILLER, se dit de l'argent, pour dire, l'employer avec
profit *A.* اعمال بالانتفاع *P.* سودمندانه بکار بردن *T.*
بر کمسنه Travailler son argent || فائدهلندجک وجهله قوللنمق
اقچهسی ـ مالنی فائدهلندجک وجهله اعمال ایتمک On dit aussi
au neutre, Son argent travaille sans cesse اقچهسی لا ینقطع
فائدهلو وجهله اعمال اولنمقده در

TRAVAILLER. Tourmenter, causer de la peine *A.* تعذیب ـ
زحمت ویرمک *T.* آزرده کردن ـ رنج دادن *P.* ایراث الزحمة
|| Cette fièvre l'a fort travaillé بو حمّا فلانی بغایت تعذیب
فلانه ایراث رنج وزحمت ایلدی ـ ایلدی

TRAVAILLER. Façonner *A.* اعمال *P.* پرداختن *T.* ایشلتمک
|| Ces gens-là travaillent bien le fer بوآدملر دموری ایو اعمال
ایدرلر On ne peut mieux travailler le marbre مرمر بوندن اعلا
وجهله اعمال اولنهمز

SE TRAVAILLER. Se tourmenter, s'inquiéter *A.* ارتکاب الزحمة ـ
رنج وزحمت ـ محنت کشیدن *P.* ارتکاب التعب والمشقة
کشیدن *T.* زحمت چکمک ـ یورلمق || C'est un homme qui
se travaille pour rien هیچ مقولهسی شیلرده ارتکاب زحمت
بلا مناسبه ایدر بر آدمدر Vous vous travaillez mal à propos
ارتکاب تعب ومشقّت ایدرسک Il se travaille en vain à
chercher la pierre philosophale اکسیر اعظمی بولمق سوداسیله
بیهوده ارتکاب زحمت ایدر

On dit aussi, Se travailler l'esprit, l'imagination *A.* اتعاب
الذهن *P.* ذهنرا درمانده ساختن *T.* عقلی یورمق

TRAVAILLÉ. *A.* معمول *P.* پرداخته *T.* ایشلنمش

TRAVAILLEUR. Homme adonné au travail *A.* مقدام ـ مقدم ـ
مجدّ *P.* ورزشکار *T.* چالشقان || Celui dont vous parlez est homme de quelque esprit, médiocre ouvrier, mais grand travailleur
دیدیککک آدم هب ایوجه فراستلو وایشچیلکده اورته حاللو
در انجق زیادهسیله چالشقاندر Employez cet homme là pour
les ouvrages que vous avez à faire, c'est un bon travailleur
ایشلیهجککک شیلرده فلان آدمی قوللاک زیرا غایت
ایله مجدّ ومقدام بر آدمدر

Il se dit aussi, en parlant des soldats qu'on emploie à remuer la terre, soit pour l'attaque d'une place, soit pour la défense d'un poste *A.* عامل pl. عملة || On employa dix mille travailleurs à faire la circonvallation du camp اردونك اطرافنه دورهٔ استحكامات چويرمك ايچون اون بيك نفر عمله استخدام اولمشدر

TRAVÉE. Rang de solives posées entre deux poutres dans un plancher *A.* صف العوارض *P.* رستهٔ تيرها *T.* كيرشلمه ديركلرى صره‌سى

TRAVERS. L'étendue d'un corps considéré selon sa largeur *A.* عرض *P.* پهنايى *T.* اين - اينلولك || Il s'en faut deux travers de doigt que ces deux planches ne se joignent شو ايكى تختهلرك برى برينه اولاشدرلمسى ايچون ايكى پرمق اين علاوه اولنمق لازمدر

Travers. Le biais, l'irrégularité d'un lieu, d'un bâtiment, etc. *A.* نكب *P.* وريب *T.* جونبه - قاچقلق - ورب || Il y a bien du travers dans ce bâtiment بو بناده خيلى قاچقلق وار Il faut planter là du bois pour cacher les travers qui sont dans votre jardin در باغچه‌كده اولان جونبه‌لرى ستر ايچون اول طرفده اغاج ديكلمك لازمدر

Travers, signifie figurément, bizarrerie, irrégularité d'esprit *A.* معكوسيّة *P.* اعوجاج *T.* كجى - ترسلك || Il a des travers dans l'esprit در عقلنده - معكوسيّت رأيى - اعوجاج عقلى وار Il a bien des travers dans l'humeur مزاجنده ترسلك وار در كوناكون ترسلكلر واردر

En Travers. D'un côté à l'autre, suivant la largeur *A.* من صفح الى الصفح - طرف الى الآخر *P.* از يكسو تا *T.* بر ياندن اول بر ياندك - بديگر || Cette table n'est pas solide, il faut mettre des barres en travers pour la tenir en état بو تخته سفره يرنده قوى طورمديغندن بر ياندن اول بر يانىنه دكين چيبوقلر يرلشدروب وضع لايقنده قونمق اقتضا ايدر

De Travers. Obliquement *A.* منحرفاً *P.* كج *T.* اكرى || Si vous mettez cela de travers, il ne passera pas شونى منحرفا وضع ايتسدك مرور ايده‌ميه‌جكدر

Il signifie aussi, à contre-sens *A.* معكوساً *P.* بر - باژ گوند *T.* ترسنه - ترس - اشكونه - عكس || Cela est mis tout de travers بسبتون ترسنه معكوسا وضع اولنمشدر est fait tout de travers شو آدم يا پلمشدر - Figur. || Cet homme prend tout de travers هر شيئى هر شيئه معكوساً معنا ويرر entend tout de travers كندو به Il rapporte de travers tout ce qu'on lui dit ترسنه آكلار سويلنان صحبتلرى بر عكس نقل ايدر Il a l'esprit de travers كج - كج عقلدر - معكوس الرأيدر - معكوس العقلدر عقلى ترسدر - انديشدر

On dit aussi figur., Regarder quelqu'un de travers, pour dire, de manière à faire croire qu'on lui en veut *A.* متشازراً - تشازر *P.* نظر كج نظرى كردن - بنگاه كج ديدن *T.* اكرى باقش ايله باقمق

À travers, Au travers. Au milieu, par le milieu *A.* بين - من خلال *P.* از ميان *T.* ايچندن - آره‌سندن || Passer ses mains à travers les barreaux d'une grille بر كمسنه پرمقلق آره‌سندن اللرينى كچورمك Il fallut passer au travers d'un buisson بر چاليلق ايچندن مرور ايتمك لازم كلدى Aller à travers les bois, les champs قوريلقلر ايچندن وتارلالر Il se fit jour à travers les ennemis دشمن آره‌سندن يوريمك ميان عسكر اعدادن فرجه - ايچندن شيويشوب قاچدى ياب فرار اولمشدر

On dit d'un homme étourdi, qu'il parle toujours à tort et à travers رطب ويابس لاقردى سويلر

Ils signifient aussi, de part en part. V. En travers || Un coup d'épée au travers du corps بدنك بر ياندن اول بر يانىنه كچمش بر ضربهٔ شمشير

En travers. T. de Mar. On dit, Se mettre en travers, pour dire, se mettre en panne *T.* اورجه لاباندە طورمق

Par le travers. T. de Mar. À la hauteur, vis-à-vis *A.* فى المحاذاة *P.* در پيش *T.* آچيغنده || La flotte était par le travers d'un tel cap دونانما فلان برونك آچيغنده ايدى

TRAVERSE. Pièce de bois qu'on met de travers pour en affermir d'autres *T.* آرقورى طبان || Il faudrait mettre là une traverse شونده بر آرقورى طبان وضع اولنملو ايدى

Traverse. T. de fortif. Élévation de terre ou de maçonnerie qui se fait dans un fossé d'une place assiégée *T.* خندق ايچنده پرده

Traverse, se dit aussi d'un chemin qui coupe d'un lieu à un autre, et qui est plus court que le grand chemin *A.* معجال pl. معاجيل - طريق معتنف pl. طرق مقاصير *P.* جگاره - راه نا راست *T.* يان - اوغرين يول الطرق

يول || Vous trouverez un chemin de traverse qui va d'ici là بو طرفدن اول طرفه چيقار بر اوغرين يوله راست كلهجكسك

Traverse, figur. Obstacle, affliction, revers *A.* عائقة pl. عوائق - صرف الدهر - صارف الدهر pl. صوارف الدهر *P.* ناساز كارى *T.* مخالف ايش || Il a eu bien des traverses عوائق عديدهيه دوچار اولمشدر Malgré toutes les traverses qu'il a eues بو قدر صوارف دهره گرفتار اولمشيكن

À la traverse. Il se dit de ce qui survient inopinément, et apporte quelque obstacle *A.* معترضاً *P.* از راه كج *T.* آرقوريدن || Notre marché eût été conclu, si un tel ne fût venu à la traverse فلان كشى آرقوريدن چيقه كلماميش اولسه بازارلغمز كسلمش اولور ايدى

TRAVERSÉE. T. de Mar. Trajet qu'on fait par mer d'un lieu à un autre *A.* معبر *P.* گذرگاه *T.* كچيد || La traversée de Calais à Douvres فلان ليماندن فلان ليمانه قدر اولان معبر

Il se dit aussi de tout voyage par mer *A.* سفر بحرى *P.* سفر دريا *T.* دكز سفرى

TRAVERSER. Passer à travers, d'un côté à l'autre *A.* قطع - عبور - خرق - مرور *P.* گذشتن *T.* كچمك || Traverser une province, une campagne بر مملكتى يا بر صحرايى خرق ايتمك une forêt اورمانى خرق ايتمك une rivière عبور ايتمك - نهرى قطع ايتمك à la nage يوزرك قطع ايتمك Vous n'avez que la rue à traverser يالكز زوقاغك مرورينه محتاجسك

Il signifie aussi, être au travers de quelque chose *A.* وقوع - فى خلال - مرور بخلال *P.* از ميان گذشتن *T.* ايچندن كچمك || L'allée qui traverse le jardin باغچهنك آرهسندن كچن يول

Traverser. Percer de part en part *A.* نفوذ *P.* اندر گذشتن *T.* كچمك || La pluie a traversé son manteau باران قپودينه نفوذ ايلدى Un coup de mousquet qui lui traversait le corps بدننه نفوذ ايتمش بر تفنك قورشونى

Traverser, figur. Susciter des obstacles *A.* تصدد - صد - اعتراض - ايراث الموانع - ايقاع الحوائل *P.* حوالهٔ سد - ممانعت كردن *T.* كچ جالمق - منع ايتمك || Traverser quelqu'un dans ses desseins فلانك مقاصد ومنوياتنه معترض اولمق - ترويج مقاصد ومنوياتنه تصدد واعتراض ايتمك Traverser une entreprise فلانك متصدى اولديغى مصلحته مصلحتى كچ جالمق - ايقاع حوائل ايتمك

Se traverser. On dit en termes de manége, qu'un cheval se traverse, lorsque ses hanches et ses épaules ne sont point exactement sur la même ligne qu'il doit décrire *A.* فرق *T.* آتنك الماجقلرى بريسى يوكسك وبريسى بصق اولمق || Ce cheval se traverse des hanches بو ات افرقدر

TRAVERSIER. Qui traverse. On appelle en termes de Marine, Vent traversier, le vent qui empêche de sortir d'un port *A.* ريح مخالف - معترض *P.* باد نا هموار *T.* قارشو كلان يل || Le vent traversier de ce port est le nord بو ليمانك ريح مخالفى پويراز در - بو ليمانه معترض اولان ريح - Et barque traversière, une barque qui sert à traverser d'un lieu à un autre *T.* كچيد قايغى

TRAVERSIN. Oreiller long *A.* مصدغة *P.* ناز بالش *T.* يوز يصديغى

TRAVESTIR. Déguiser en faisant prendre un habit différent de celui de son état *A.* تنكير - تبديل الكسوة - تنكير الهيئة - تبديل الزى *P.* جامهٔ ديگر گون پوشانيدن *T.* قيافت دكشدرمك - بشقه قيافت كييدرمك || On le travestit en femme pour le sauver de prison فلانى حبسدن تخليص ايچون كسوتنى زنه قيافتنه تبديل ايتمشلر در On a travesti des soldats en paysans pour surprendre la place قلعهيى بغتةً ضبط ايتمك ايچون عسكرى نفراتنه كويلو قيافتنى كييدرديلر Il se travestit souvent ابكيده برده تبديل زى وقيافت ايدر Se travestir pour passer au travers des ennemis دشمن ايچندن مرور ايچون تبديل هيئت ايتمك

On dit, Travestir une pensée, pour dire, la déguiser, la représenter sous une forme différente *A.* تلبيس - تغيير المعناء - المعناء *P.* معنارا ديگر گون نمودن *T.* معنايى بشقه كونه كوسترمك

Se travestir. *A.* تبدل الكسوة - تنكر الزى - تنكر الهيئة *P.* جامهٔ ديگر گون پوشيدن *T.* بشقه قيافت دكشمك - قيافت كييمك

Figur. Changer sa manière ordinaire, déguiser son caractère *A.* تبديل الطور *P.* طور ديگر نمودن *T.* طوريني دكشدرمك || C'est un scélérat qui fait le dévot, il se travestit سيئى الخلق بر آدمدر تبديل طور ايله تعابد ايدر C'est un esprit souple, facile, il se travestit aisément لين الجانب بر آدم اولوب

بالسهوله تبدیل طور ایدر

TRAVESTI. *A.* منكر الهیئة *P.* جامهٔ دیگرگون پوشیده *T.* تبدیل قیافت ایتمش ـ قیافتنی دكشمش

TRAVESTISSEMENT. Déguisement. V. Travestir || Son travestissement ne lui a pas réussi تنكیر هیئت ایلمسی كندویه بر درلو فائدهیی منتج اولمدی

TRAYON. V. Tette.

TRÉBUCHANT. Qui trébuche, qui est de poids. Il ne se dit qu'en matière de monnaie *A.* وزین ـ راجح *P.* گرانسنج *T.* آغر || Ces pièces de monnaie sont trébuchantes بو سكهلر آغر در

TRÉBUCHER. Faire un faux pas *A.* تعثر ـ زلة *P.* لغزیدن ـ لغزش پا نمودن *T.* سورچمك ـ آیاق سورچمك ـ آیاغنی قایدرمق || Il ne peut faire un pas sans trébucher سورچمیدرك بر خطوه یره كیدهمز Une pierre le fit trébucher راست كتوردیكی طاش تعثر باینه سبب اولمشدر — On dit figur. Trébucher dans une affaire بر مصلحتده ارتكاب بر مصلحتده آیاغنی قایدرمق ـ زله ایتمك

Il signifie aussi, tomber *A.* هبوط ـ سقوط *P.* افتادن *T.* دوشمك || Le pont fondit sous leurs pieds, ils trébuchèrent dans la rivière كوپری آنلرك آیاقلری آلتنده چوكوب نهره دوشدیلر — Figur. || Trébucher du faîte des grandeurs ذروهٔ اعلای اقبالدن هبوط ایتمك

TRÉBUCHER, se dit, en matière de poids, d'une chose qui emporte par sa pesanteur celle contre laquelle elle est pesée *A.* رجحان ـ ارتجاح *P.* گرانسنج بودن *T.* آغر كلمك || Ce n'est pas assez qu'une pièce de monnaie d'or soit entre deux fers, il faut qu'elle trébuche بر آلتون تام الوزن اولمق كافی دكل راجح اولمق شرطدر

TRÉBUCHET. Petite machine pour attraper des oiseaux *A.* فخ pl. فخاخ ـ فخارة *P.* تله *T.* قوش طوزاغی ـ قپان

TRÉBUCHET. Petite balance pour peser des monnaies *A.* میزان الدراهم *P.* سنجهٔ دینار *T.* وزنه ـ آلتون وزنهسی

TRÈFLE. Herbe dont les feuilles sont attachées trois à trois à une même queue *A.* رطبة pl. رطاب ـ فصفصة *P.* فسفسه ـ اسپست *T.* یونجه || C'est une bonne herbe pour les chevaux que le trèfle یونجه آتلره ایو یم اولور

TREILLE. Berceau ou couvert fait de ceps de vigne entrelacés et soutenus par de pièces de bois *A.* عریش *P.* جفته *T.* آصمه جارطاغی || Treille de charpente كراستهدن مصنوع آصمه جارطاغی À l'ombre d'une treille سایهٔ عریشده

Il se dit aussi des ceps de vigne qui montent contre une muraille ou contre un arbre *A.* شجر الكرم *P.* سارونه *T.* اوزم آصمهسی

On appelle poétiquement le vin, Le jus de la treille *A.* بنت العنب *P.* دختر رز *T.* اوزم صویی

TREILLIS. Assemblage de plusieurs petites pièces de bois ou de fer, longues et étroites, passées les unes sur les autres, et qui laissent plusieurs petits losanges ou carrés vides *A.* قفص *P.* قفس *T.* قفس || Il y a sur les fenêtres de cette église des treillis de fil d'archal بو كلیسانك پنجرهلرنده تلدن قفس وار در

TREILLIS, signifie aussi, une espèce de grosse toile dont on fait des sacs *A.* خَیش pl. اخیاش *P.* خِیش *T.* چوال بزی

TREILLISSER. Garnir de treillis *A.* تقفیص *P.* قفس بستن *T.* قفس كچورمك ـ قفسلندرمك

TREILLISSÉ. *A.* مقفص *P.* قفسدار *T.* قفسلو ـ قفسلنمش

TREIZE. Dix et trois *A.* ثلاثة عشر fém. *A.* ثلاث عشرة *P.* سیزده *T.* اون اوچ — Il se prend aussi pour Treizième. V. ce mot.

TREIZIÈME. Nombre d'ordre qui suit le douzième *A.* ثالث عشر *P.* سیزدهم *T.* اون اوچنجی || Il est le treizième de cette compagnie بو جماعتك اون اوچنجیسیدر Ce passage est dans le treizième chapitre d'un tel livre بو فقره فلان كتابك اون اوچنجی فصلنده موجود در

Il est aussi substantif, et signifie, le treizième denier du prix de l'acquisition d'un fonds, qu'on paye en certains États au seigneur de qui le fonds relève *A.* جزء من ثلاثة عشر *P.* سیزدهیك *T.* بر اون اوچده ـ اون اوچنجی پای || Payer le treizième اون اوچنجی پایی ادا ایتمك

TREMBLANT. Qui tremble *A.* مرتعد ـ مرتعش *P.* لرزه ناك *T.* دترهیجی || Pâle et tremblant خاسف اللون ولرزهناك La tête, la main tremblante راس یاخود ید مرتعش Voix tremblante صدای لرزهناك

TREMBLE. Espèce de peuplier *A.* حور رومی *P.* پده *T.* قواق آغاجنك بر نوعی

TREMBLEMENT. Agitation de ce qui tremble *A.* رعدة ـ رعشة ـ رجرجة *P.* لرزه *T.* دترمه || Il lui a pris un grand tremblement

D'où vient ce tremblement de main? فلاند بر رعشهٔ عظيمه عارض اولمشدر بو رعشهٔ يد قنغى سببدن عارض اولمشدر Tremblement de nerfs ارتعاش اعصاب

TREMBLEMENT DE TERRE *A.* رجفة ـ حركة الارض ـ زلزلة *P.* بومهين ـ بومهين ـ لرزهٔ زمين *T.* زلزله || La Sicile est sujette à de grands tremblemens de terre سيچيليا آطهسى عظيم زلزلهلره تابعدر Lisbonne a été renversée par un tremblement de terre ليسبونه شهرى بر زلزلهدن خراب ويباب اولمشدر

TREMBLEMENT, en termes de Musique, se dit d'une sorte de cadence précipitée *A.* ترجيع الصوت ـ هلهلة

TREMBLER. Être agité par de fréquentes secousses *A.* ارتعاش ـ ارتعاد ـ ترعد *P.* لرزيدن *T.* دترهمك || Les feuilles des arbres tremblent au moindre vent اوراق اشجار ريح خفيف ايله باشى هبوبندن مرتعش اولور La tête, la main lui tremble باشى الى دترر ـ الى رعشه دار در Trembler de froid شدّت غلبهٔ گرفتار رعده اولمق ـ سرمادن مرتعد اولمق de peur بيم وخوفه مبنى لرزهناك اولمق Il tremblait comme la feuille ـ برگ درخت كبى لرزهناك ايدى ـ Figur. | Ce prince est redoutable, il fait trembler toute l'Europe ايقاع رعب ودهشت ايدر بر پادشاه اولمغله جميع اوروپا دولتلرينه ايراث رعدت ايدر Je tremble de peur que cela n'arrive بو شيئك ظهورى خوفيله ارتعاد قلبه مبتلا يم Je tremble d'avouer... بو شيئك اقرارينه دترهيورم

Il se dit aussi des choses qui s'ébranlent facilement *A.* تزازل ـ ارتجاف *P.* لرزيدن ـ تپيدن *T.* صارصلمق || On ne peut avec sûreté passer sur ce plancher, il tremble بو دوشمهدنك اوزرنده امنيت ايله كزمك ممكن دكلدر زيرا متزازلدر Au bruit de l'artillerie toute la maison trembla طوب كورلديسندن صارصلمشدر ـ خانه كلياً متزازل اولمشدر

TREMBLEUR. Qui tremble. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, trop craintif *A.* ماهى القلب ـ ماهى الفؤاد *P.* بيدل *T.* فورقوسندن دترر ـ يوركسز || Vous ne l'engagerez jamais dans cette affaire, c'est un trembleur فلانى بو خصوصه صوقمق ممكن دكل زيرا ماهى الفؤاد بر آدمدر

TRÉMIE. Grande auge carrée, dans laquelle on met le blé qui tombe de là entre les meules pour être réduit en farine *T.* اون دكرمانى تكنهسى

TRÉMOUSSEMENT. Action de trémousser *A.* زعزعة ـ قلقلة *P.* تپش *T.* صرصمه ـ ديرهنش || Trémoussement des ailes قلقلهٔ جنحه des membres زعزعهٔ اعضا

TRÉMOUSSER et SE TRÉMOUSSER. Se remuer, s'agiter *A.* تزعزع ـ تقلقل *P.* تپيدن *T.* صارصلمق ـ ديرهنمك || Ce n'est pas là danser, ce n'est que trémousser بو ارتكلانمق صارصلمقدر ـ رقص دكل ديرنمكدر

Figur. Se donner beaucoup de mouvement pour faire réussir une affaire *A.* تهالك *P.* تكاپو نمودن *T.* قوشوب ـ چپالمق چالشمق

TRÉMOUSSER, se dit aussi en parlant de quelques mouvemens d'oiseaux *A.* رفرفة *P.* بالزدن *T.* قناد اوينانمق || Ces oiseaux trémoussent de l'aile بو طيور رفرفه ايدرلر

TREMPE. Action de tremper le fer. V. Tremper || Cet homme entend bien la trempe du fer دمورى صوارمنك فننى بيلور بر آدمدر Donner la trempe دمورى صوارمق

Il signifie aussi, la qualité que le fer contracte quand on le trempe *A.* شِطبة pl. شطوب ـ فرند ـ وشى *P.* جوهر *T.* صو || Cette épée est d'une bonne trempe جميل الشطبه بر سيفدر La trempe de cet acier est excellente بو چليكك صويى اعلا در

On dit figur. Un esprit de bonne trempe, pour dire, un esprit ferme et solide *A.* عقل رزين

Et d'un homme robuste et bien constitué, que c'est un corps de bonne trempe *A.* قوىّ البنية *P.* تندرست *T.* وجودى قوند وقوى

TREMPER. Plonger dans un fluide un corps pour qu'il s'en mouille *A.* تودين ـ انقاع ـ تمييث *P.* فرغاريدن *T.* صويه اصلاتمق || Tremper un linge dans de l'eau, du pain dans du vin ـ ثوبى صو ايچنده واتمكى باده ايچنده تودين ايتمك ايچنده بصدرمق ـ ايچنده اصلاتمق

TREMPER du fer, de l'acier, c'est le plonger tout rouge dans de l'eau préparée pour le durcir *A.* اشراب ـ اماهة الحديد الحديد فى الماء *P.* آهنرا در آب زدن *T.* دمورى صوارمق

On dit, que la pluie a trempé la terre, pour dire, qu'elle l'a pénétrée *A.* ارواء الارض ـ اسقاء الارض ـ سقى الارض *P.* خاكرا سيراب كردن *T.* يرى صويه قاندرمق || Après une sécheresse de quatre mois, une pluie abondante a bien trempé la terre درت آى متمادى اولمش قوراقلقدنصكره ظهور ايدن باران صويه قاندردى ـ عظيم ارضى كركى كبى اروا ايتمشدر

On dit figur. Tremper ses mains dans le sang, pour dire, commettre un meurtre, ou le conseiller *A.* تلوين ـ تدمية الايادى الايادى بدم المقتول *P.* دسترا آلودۀ خون كردن *T.* بر كمسنه النى قانه بيلاشدرمق

Tremper, au neutre. Demeurer quelque temps dans l'eau, ou dans une autre liqueur *A.* استنقاع ـ تبلل ـ ابتلال *P.* آغاريدن ـ آغشته شدن *T.* اصلانمق ـ صووده طورمق || Il y a déjà deux jours que ce linge trempe ايكى كوندر بو ثوب استنقاع ايدر ـ صووده طورر Laissez tremper ce cuir dans l'eau بو درى‌يى اصلتمق ايچون صووده براق

On dit figur. Tremper dans un crime, pour dire, en être complice *A.* تلطخ بالجرم *P.* آلوده دامن قباحت شدن *T.* قباحته بيلاشمق || Il n'a point trempé dans ce crime-là اول اصلا النى بيلاشدرمدى ـ قباحته اصلا بيلاشمش دكلدر

Trempé. *A.* منقوع ـ مودون *P.* فرغاريده *T.* صووده اصلنمش صووده طورمش *T.* آغشته ـ آغاريده *P.* مبلل ـ مستنقع *A.*

On dit d'un homme qui a beaucoup sué, qu'il est trempé de sueur *A.* مستغرق فى العرق *P.* خويزده *T.* تره باتمش

TRENTAINE. Nombre de trente. V. Trente.

TRENTE. Trois fois dix *A.* ثلاثون *P.* سى *T.* اوتوز || Trente hommes اوتوز نفر ـ اوتوز آدم Trente lieues اوتوز ميل ـ Il se prend aussi pour Trentième. V. ce mot.

TRENTIÈME. Nombre d'ordre *A.* ثلاثون *P.* سى ام *T.* اوتوزنجى

Il signifie au substantif, la trentième partie *A.* جزء من ثلاثين *P.* سى‌ام يكى *T.* اوتوزده بر

TRÉPAN. Instrument de chirurgie qui sert à percer les os *A.* مبراة الجراح *P.* برمۀ ريشساز *T.* جرّاح دورپوسى || Le chirurgien apporta son trépan, et fit l'opération جرّاح دورپوسنى كتوروب صنعت جراحيّه‌يى اجرا ايلدى عمل جرح ـ ويزلى

Il se dit aussi de l'opération faite avec le trépan *A.* عمل المبراة الجرّاح || Ce blessé est trop faible, il ne pourra souffrir le trépan بو ياره‌لو كيشى بغايت ضعيف الحال اولمغله مبرات جرّاحك عملنى تحمّله اقتدارى اوليمه‌جغى دركار در

TRÉPANER. Faire l'opération du trépan à quelqu'un *A.* اعمال المبراة *P.* برمه زدن *T.* دورپولمك || Trépaner un homme جرّاح فلانى دورپولمك

TRÉPAS. Décès, mort *A.* موت ـ منيّة ـ *P.* مرك *T.* اولوم || Les horreurs du trépas اهوال دهشتفرماى مرك Mépriser le trépas دوتى استحقار ايتمك

TRÉPASSER. Mourir *A.* فيض النفس ـ موت *P.* مردن *T.* اولمك || Il trépassa sur le minuit نصف الليلده فيض نفس ايتمشدر

Trépassé. *A.* ميّت *P.* مرده *T.* اولو ـ اولمش

TRÉPIDATION. T. de Méd. Tremblement des membres, des nerfs, etc. *A.* ارتعاد *P.* لرزش *T.* دترمه

TRÉPIED. Ustensile de cuisine, qui a trois pieds *A.* اثفية pl. اثافى ـ منصب *P.* سه پايه *T.* ساج آياغى

TRÉPIGNEMENT. L'action de trépigner. V. ce mot.

TRÉPIGNER. Battre des pieds contre terre *A.* رضم الارض بالاقدام *P.* پا بر زمين كوپيدن *T.* اياقلرى يره اورمق || Il شدّت غضبدن اياقلرينى يره اورر Il trépigne de colère ne fait que trépigner en dansant رقصده اياغنى يره اورمقدن غيرى بر شئ ايتمز

TRÈS. Particule qui marque un haut degré dans la qualité des choses *A.* غاية *P.* بسيار ـ سخت *T.* بغايت ـ پك ـ زياده‌سيله || Très-bon جيّد ـ بغايت نيكو ـ سخت ـ پك ايو Très-connu پك بللو ـ زياده‌سيله معلوم Très-vaillant پك شجيع

TRÉSOR. Amas d'or, d'argent, ou d'autres choses précieuses mises en réserve *A.* خزانة ـ خزينة pl. خزاين *P.* خزينه *T.* گنجينه تقديرو تخمينه كلمز خزينۀ معموره || Trésor inestimable خزنه ـ inépuisable دوكنمز خزينه ـ خزينۀ عديم النفاد ـ Il se dit figurément de tout ce qui est d'une utilité singulière || Un véritable ami est un trésor صحب حقيقى بر گنجينۀ عالمبها در Un bon domestique est un trésor dans une maison خدمتكارك ايوسى خانه ايچنده محض خزينه در

Trésor caché sous terre *A.* دفينة pl. دفاين ـ كنز pl. كنوز *P.* گنج *T.* ير ايچنده كوملمش خزينه || Trouver un trésor ير ـ تدفين دفاين ايتمك دفينه بولمق Enfouir des trésors ايچنده خزينه كومك

Trésor public, ou Trésor de l'État. Les richesses disponibles pour les besoins de l'État *A.* بيت المال العامّة ـ خزينة ـ ميريّة || La guerre a épuisé le trésor de l'État سفر مادّه‌سى خزينۀ ميريّه‌نك نقادينه بادى اولمشدر ـ On dit aussi, Trésor royal خزينۀ همايون

Trésors, au pluriel, se prend pour Grandes richesses *A.* مال قارون ـ اموال كثيرة *P.* اموال فراوان ـ اموال بى پايان

T. بو آدم اموال بی || کلّیتلو مال Cet homme a des trésors مال Les trésors de Crésus ont passé en proverbe پایانه مالکدر - قارون ضرب مثل مقامنده استعمال اولنور Il se dit figur. et au singulier, de toutes les choses pour lesquelles on a un grand attachement || Il est dit dans l'Évangile, Là où est votre trésor, là est votre coeur مالکز نره‌ده ایسه جانکز آنده در دیو انجیل شریفده مسطور در

TRÉSOR, se dit aussi du lieu où l'on garde les archives d'une seigneurie *T.* قیودات خزینه‌سی

TRÉSORERIE. Lieu où l'on garde le trésor de l'État *A.* بیت المال - خزانة الدولة *P.* خزینهٔ میری *T.* میری خزینه‌سی

TRÉSORIER. Officier établi pour recevoir et pour distribuer les deniers d'un État, d'une compagnie *A.* حافظ الخزینة *P.* خزینه‌دار || Trésorier de la Maison du Roi خزینه‌دار خاصّ شهریاری des revenus casuels واردات طیّارات خزینه داری de la Marine ترسانه خزینه داری

TRESSAILLEMENT. Agitation d'une personne qui tressaille *A.* جاش - خلجان القلب *P.* تپاک دل *T.* یورک زیندی - خلجان قلبه || Il est sujet à des tressaillemens اوینامسی مبتلا در

Il se dit aussi du mouvement convulsif des nerfs *A.* اختلاج الاعصاب *P.* جنبش پی *T.* سکیر سکریمه‌سی

On dit aussi, Tressaillement d'un nerf, pour dire, son déplacement *A.* انزعاج العصب *P.* جدایئ پی از جایش *T.* سکیرک یرندن اوینامه‌سی

TRESSAILLIR. Éprouver une agitation vive et passagère *A.* مخالجة - تخالج القلب - اضطراب القلب *P.* دل تپیدن - بتپاک دل افتادن *T.* یورک اوینامق || Il tressaillit de peur کمال خوفندن یورکی اوینادی À chaque mot qu'on lui disait de son fils, il tressaillait de crainte اوغلنه دائر کندویه سویلنان هر بر لفظده درونینه استیلای خوف ایله اضطراب اهتزاز انقلاب - عظیم عارض اولور ایدی Tressaillir de joie *A.* سرور *P.* دل طپیدن *T.* یورک طلابیمق || Il tressaille de joie ونشاطدن قلبنده اهتزاز عظیم عارض اولمشدر

TRESSE. Tissu plat fait de petits cordons, fils, cheveux, etc. entrelacés *A.* ضفر pl. ضفور *P.* تافته *T.* اورکو || Tresse de cheveux, de soie, d'argent قیل وایپک وکمش تلی اورکوسی

On appelle Tresse, des cheveux assujettis sur trois brins de soie *T.* کاکل تافته *P.* جمیرة - عقیصة pl. عقایص - ضفیرة *A.* اورلمش صاچ

TRESSER. Cordonner en tresse *A.* عقص - ضفر *P.* تافتن *T.* اورمک || Tresser des cheveux صاچ اورمک

TRESSÉ. *A.* معقوص - مضفور *P.* تافته *T.* اورلمش

TRESSEUR. Celui qui tresse des cheveux *A.* ضافر *P.* موتاب *T.* صاچ اوریجی

TREUIL. Machine ou essieu qui sert à élever des fardeaux *A.* مربعة *P.* بارخیز *T.* یوک قالدره‌جق آلت

TRÊVE. Cessation de tous actes d'hostilité pour un certain temps par convention *A.* متارکة || Trêve de tant de jours شو قدر کون متارکه longue متارکهٔ مدیده générale عمومی متارکه Faire une trêve, demander, prolonger, rompre, enfreindre la trêve عقد یا طلب یا مدّ یا فسخ متارکه یاخود نقض شروط متارکه ایتمک La trêve va expirer مدّت متارکه منقضی اولمقده در - متارکه‌نک وعده‌سی بتمک اوزره در Trêve marchande, une trêve durant laquelle le commerce est permis entre deux États qui sont en guerre اثنای سفرده تجّار حقّنده تجویز اولنان حال متارکه

TRÊVE, figur. Relâche. *A.* راحة - سکون *P.* آرام *T.* دیکلمه || Son mal ne lui donne point de trêve مبتلا اولدیغی وجع کندویه بر درلو آرام ویرمز ne lui donne ni paix ni trêve کندویه نه سکون وراحت ونه آسایش وآرام ویرر

TRÊVE de cérémonie, de complimens, de raillerie, se dit figur. pour dire, ne faisons plus de cérémonie, etc. ترک تکلّف - ترک استهزا ایده‌لم - ترک تکلّفات رسمیّه - ایده‌لم ترک هزلیّات

TRIAGE. Choix. *A.* انتخاب *P.* گزیدن *T.* اورندلمه || Faire le triage انتخاب ایتمک Voilà un beau triage اشته بر انتخاب احسن

TRIANGLE. Figure qui a trois côtés et trois angles *A.* شکل مثلّث الزوایا *P.* سه کوشه *T.* اوچ کوشه‌لو شکل || Mesurer un triangle برشکل مثلث الزوایایی تقدیر ایتمک — C'est aussi le nom d'une constellation *A.* المثلث

TRIANGULAIRE. Qui a trois angles *A.* ذو ثلاث الزوایا *P.* سه کوشه *T.* اوچ کوشه‌لو

TRIBADE. Femme qui abuse de son sexe avec une autre femme *A.* سحّاقة *P.* سعتری *T.* زبیقجی - سورتشجی

TRIBORD. V. Stribord.

TRIBU. On donnait ce nom chez quelques nations, à certaines divisions qui formaient ensemble la totalité du peuple *A.* قبيلة pl. قبائل - جيل pl. اجيال || Le peuple de Rome était divisé en tribus روما خلقى قبائل عديده‌يه منقسم ايدى

Chez les Juifs, Tribu comprenait tous ceux qui étaient sortis d'un des douze patriarches *A.* سبط pl. اسباط || Les douze tribus d'Israel اسباط اثنا عشر بنى اسرائيل

Tribu, se dit aussi d'une peuplade, relativement à une grande nation dont elle fait partie *A.* عشيرة pl. عشائر - قبيلة pl. قبائل || Une tribu de Tartares تاتار عشيرتى

TRIBULATION. Affliction, adversité considérée sous le rapport de la religion *A.* شديدة pl. شدايد - محنة pl. محن - بليّة pl. بلايا pl. بليّات *P.* سختى *T.* كدر || Dieu éprouve les élus par des tribulations جناب حق عباد بر گزيده‌سنى محن وشدايد ايله امتحان ايدر Il a passé par bien des tribulations نيجه نيجه شدايد وبلايايه دوچار اولمشدر

TRIBUN. Nom que portaient à Rome certains magistrats chargés de défendre les droits du peuple *A.* نقيب الناس pl. نقباء الناس || Les tribuns du peuple étaient des personnes sacrées نقباى ناس ذوات مباركه‌دن معدود ايدى

TRIBUNAL. Siége du juge *A.* دار القضا - محكمة pl. محاكم *P.* عدالتخانه *T.* محكمه || Quand le juge est dans son tribunal جالس مسند قضا - قاضى محكمه‌ده اولديغى حالده وحكومت ايكن

On dit figur. Le tribunal de Dieu *A.* حضور جناب احكم الحاكمين || Il le cita en mourant au tribunal de Dieu وفاتنده فلانى حضور جناب احكم الحاكمينه حواله ايلدى

Et le tribunal de la conscience *A.* محكمة النفس المخطرة - محكمة النفس || Il n'y a point de tribunal plus redoutable et plus rigoureux que celui de la conscience محكمهٔ نفس مخطره‌دن اشدّ ومهيب هيچ بر محكمه يوقدر

TRIBUNAT. Charge de tribun à Rome *A.* نقابة الناس

TRIBUNE. Lieu élevé d'où les orateurs haranguent le peuple *A.* منبر pl. منابر *P.* افراز *T.* واعظ كرسيسى || Il monta à la tribune, et parla au peuple منبره چيقوب خلقه خطاب ايله وعظ ايلدى

Il se dit aussi d'un lieu élevé dans une église, où l'on place ordinairement les musiciens *A.* مقام الملحّنين - مقام المؤذّنين *P.* كليساده خواننده‌لرك يرى *T.* صفهٔ خوانندگان

TRIBUT. Ce qu'un État paye à un autre pour marque de dépendance *A.* جزية - خراج *P.* گزيت *T.* خراج || Les Valaques, les Moldaves payent tribut à la Porte Ottomane افلاق وبغدان اهاليسى دولت عليّهٔ عثمانيه‌يه جزيه ويررلر

Il se dit aussi des impôts que les princes lèvent dans leurs États *A.* ضريبة - وضيعة - تكليف pl. تكاليف *P.* گزيت *T.* ويركو || Ce prince tire de grands tributs de ses sujets بوحكمدار رعاياسندن كليتلو ضريبه آلير - طرح تكليف ايتمك Imposer un tribut بر تكليف تحصيل يا Lever, payer un tribut ويركو صالمق ادا ايتمك

Figur. *A.* دين واجب القضا || L'estime, le respect est un tribut qui est dû à la vertu, au mérite صلاح وفضيلت ولياقت واهليتى توقير ايتمك ذمم ناسده بر دين واجب القضا در Les louanges sont un tribut qu'on paye au mérite هنر ومعرفتى مدح وثنا ايله توقير ايتمك بر دين واجب القضا در

On dit aussi, Payer le tribut à la nature, pour dire, mourir *A.* قضاء النحب

TRIBUTAIRE. Il se dit d'un État qui paye tribut à un autre prince *A.* متحمّل الجزية - متحمّل الخراج *P.* جزيه گذار - خراجگذار *T.* خراج ويرر || La Moldavie est tributaire du Grand Seigneur بغدان مملكتى پادشاه آل عثمانك جزيه گذاريدر

TRICHER. Tromper au jeu *A.* مخادعة فى القمار *P.* كج بازى كردن - زار خورى كردن *T.* قمارده حيله ايتمك || Prenez garde, il vous triche قمارده فلاندن حذر ايله زيرا سكا حيله ايدر

Figur. Tromper en quelque chose que ce soit *A.* مخاتلة *P.* حيله بازى نمودن *T.* دوباره ايتمك || Ne vous fiez pas à cet homme-là, il triche شو آدم حيلدباز اولمغله كنديه اعتماد جائز دكلدر

TRICHERIE. Tromperie au jeu *A.* خدعة فى القمار *P.* كج بازى - زارخورى *T.* قمارده حيله || Il a gagné par tricherie قمارده خدعه ايدرك قزاندى

On dit proverb. d'un trompeur qui a été dupe de ses propres ruses, Tricherie revient à son maître حيله‌نك سيئه‌سى صوكنده حيله ايدنك نفسنه راجع اولور

TRICHEUR. Celui qui triche au jeu *A.* خادع فى القمار *P.* كج باز - زارخور - زارخوش *T.* قمارده حيله ايدن

TRICOISES. Tenailles dont se servent les maréchaux *A.* كلبتان نعلبند قصاجى *T.* كلبتان نعلبند *P.* البيطار

TRICOLOR. Qui a trois couleurs *A.* ذو ثلاثة الالوان *P.* سه رنگ *T.* اوچ رنكلو || Fleur tricolore اوچ رنكلو چيچك

TRICOT. Bâton gros et court *A.* وبيل *P.* پاشو *T.* صوپه

TRICOT. Sorte de tissu fait en mailles, soit au métier, soit à la main avec des aiguilles *A.* سرد *P.* تنيده *T.* شبكه ايشلنمش اوركو ـ نسنه

TRICOTAGE. Travail d'une personne qui tricote *A.* سرد *P.* تنندهكارى *T.* شبكه ايشى ـ اوروجيلك || Apprendre le tricotage شبكه فنّ سردى تحصيل ايتمك Se mettre au tricotage شبكه ايشنه مبادرت ايتمك

TRICOTER. Former avec des aiguilles certains tissus, en manière de boucles ou mailles *A.* زرد ـ سرد *P.* تنيدن *T.* شبكه ايشلمك ـ اورمك || Tricoter des bas چوراب اورمك Il a appris à tricoter شبكه ايشلمسى فننى ـ فنّ سردى تحصيل ايلدى

TRICOTÉ. *A.* مزرود ـ مسرود *P.* تنيده *T.* شبكه ايشلنمش ـ اورلمش || Habit tricoté ثوب مزرود ـ ثوب اورلمش

TRICOTEUR. Celui qui tricote *A.* سرّاد *P.* تنيدهگر *T.* شبكه اوريجى ـ ايشليجى

TRICTRAC. Jeu qui se joue avec deux dés *A.* نرد *P.* ششدر ـ نرد *T.* طاوله

TRIDE. T. de Manége. Vif, prompt *A.* جيّاش *P.* جست *T.* اويناق || Ce cheval a des mouvemens trides بو آت جيّاشدر ـ آنك حركات وسكناتنده اويناقلق واردر

TRIENNAL. Qui ne dure que trois ans *A.* متمادى ثلاث سنين *P.* سه ساله *T.* اوچ ييل مدّتى ـ اوچ سنه‌لك || Cette charge est triennale بو منصب اوچ سنه‌لك اولان منصبلردندر

Et qui revient tous les trois ans *A.* ثلث *P.* بهر سه سال *T.* هر اوچ سنه‌ده اولان ـ اينده

TRIENNALITÉ. Il se dit d'un emploi dont l'exercice ne dure que trois ans *A.* امتداد ثلاث سنين *P.* سه سالگى *T.* اوچ سنه سورمكلك

TRIENNAT. L'espace de trois ans *A.* مدّة ثلاث سنين *P.* مدّت سه ساله *T.* اوچ سنه‌لك مدّت

TRIER. Choisir *A.* انتخاب ـ اختيار ـ ايثار ـ تنقّع *P.* گزيدن *T.* سچمك || Trier des raisins اوزم اختيار ايتمك

Les libraires ont trié les meilleurs livres de cette bibliothèque صحافلر بو كتبخانه‌ده بولنان كتابلرك اك اعلاسنى اختيار ايتمشلردر Ces trois hommes ont été triés entre les plus habiles de leur compagnie بو اوچ كشى طائفه‌لرى ايچنده كمال حذاقت ايله معروف اولنلر بيننده انتخاب اولمشلردر

TRIÉ. *A.* مختار ـ منتخب *P.* گزيده *T.* سچلمش

TRIFOLIUM. Plante *A.* حندقوق *P.* ازورد *T.* ترفيل ـ صارى يونجه

TRIGAUD. Qui se sert de mauvaises finesses *A.* محتال ـ ختّال *P.* حيله‌كار ـ دغل *T.* دكّاك

TRIGAUDER. Se servir de mauvaises finesses *A.* مخاتلة ـ ارتكاب الحيلة *P.* دغلى كردن *T.* دك ايتمك || Il ne fait que trigauder ارتكاب حيله ايتمكدن خالى اولمز

TRIGAUDERIE. Action de trigaud *A.* حيلة pl. حيل *P.* دغلى *T.* دكّاكلك ـ دك || Ne voyez-vous pas que c'est une trigauderie? حيله اولديغنى كورمزميسك

TRIGONOMÉTRIE. La partie de la Géométrie qui enseigne à mesurer les triangles *A.* علم المساحة المثلّثات ـ On appelle Trigonométrie rectiligne, celle qui enseigne à mesurer les triangles rectilignes *A.* علم مساحة المثلّثات مستقيمة الخطوط Et trigonométrie sphérique, celle qui enseigne à mesurer les triangles sphériques *A.* علم مساحة المثلثات الكريّة

TRIGONOMÉTRIQUE. Qui a rapport à la trigonométrie *A.* متعلق بمساحة المثلّثات || Calcul trigonométrique علم مساحهٔ مثلثاته متعلق بر حساب

TRIGONOMÉTRIQUEMENT. Suivant les règles de la trigonométrie *A.* حسب القواعد المساحة المثلّثات *T.* قواعد مساحهٔ مثلثات اوزره

TRILATÉRAL. Qui a trois côtés *A.* مثلّث الاضلاع *P.* سه پهلو *T.* اوچ ياناو

TRILLION. Mille billions, ou mille fois mille millions *A.* الف الف الف كرّة *P.* ده لك هزار بار هزار *T.* بيك كرّه اون يوك قات بيك

TRIMESTRE. Espace de trois mois *A.* مدّة ثلاثة شهور *P.* مدّت سه ماهه *T.* اوچ آيلق مدّت || Il sert par trimestre اوچ آى مدّت ايله خدمت ايدر Il a fini son trimestre اوچ آيلق مدّتنى تكميل ايلدى

• TRINGLE. Verge de fer qu'on passe dans les anneaux d'un rideau *T.* پرده نك قول دموری

TRINITÉ. Les trois Personnes divines *A.* الثالوث المقدس ـ الاقانیم الثلاثة

TRINQUER. Boire en choquant le verre et à la santé l'un de l'autre *A.* شرب النخب بتصادم الاقداح *P.* پیاله بپیاله قدح طوقشدررق طلوا ایچمك *T.* زده نوش دوستكانی كردن || Ils sont là trois ou quatre qui trinquent مجلسده قدح طوقشدررق طلو ایچنلر اوچ درت كشیدر

TRINQUET. On appelle ainsi dans la Méditerranée, le second arbre enté sur le maître-mât d'une galère *T.* ترنكته

TRINQUETTE. T. de Mar. Voile de figure triangulaire *T.* ترنكته یلكنی

TRIOLET. Petite pièce de poésie de huit vers *A.* شعر مثمن

TRIOMPHAL. Qui a rapport au triomphe *A.* متعلق بالغزا *P.* عجلة *A.* Char triomphal || غازیلكه متعلق *T.* فیروزی نشانه غزا آلاینه مخصوص عربه *T.* گردونهٔ فیروزی نموند *P.* الغزا arc *A.* طاق الغزا *P.* كمر فیروزی اثر *T.* غزا آلاینك *P.* اكلیل الغزا *A.* Couronne triomphale مرورینه مخصوص كمر موكب *A.* pompe غازیلك تاجی *T.* افسر فیروزی اثر باب *A.* porte غزا آلایی *T.* دبدبهٔ فیروزی نمونه *P.* الغزا غزا قپوسی *T.* دروازهٔ فیروزی نشانه *P.* الغزا Ornemens triomphaux تزیینات غزا

TRIOMPHALEMENT. En triomphe *A.* غازیاً ـ مظفراً *P.* فیروزمندانه غازیلك صورتنده *T.* مظفرانه ـ

TRIOMPHANT. Qui triomphe *A.* غازی ـ مظفر ـ منصور *P.* یكین *T.* فیروز ـ فیروزمند || Il a vaincu ses ennemis, il est triomphant اعداسنه غالب كلوب منصور ومظفر در Il est glorieux et triomphant صاحب شان ورفعت وحائز مرتبهٔ غزا ونصرتدر ایادئ باطشهٔ اسلحهٔ نصرت قرین mains Armes triomphantes دست نصرت پیوست ـ نصرت نشان Bras triomphant غازی اداسی ـ طور غازی air ساعد نصرت مساعد

On appelle les bienheureux qui sont dans le Ciel, L'Église triomphante *A.* امّة ناجیة ـ امّة المفلحین فی عالم الملكوت

TRIOMPHATEUR. Celui qui a remporté une victoire *A.* غازی pl. غزات *P.* فیروزمند *T.* یكین كلمش

TRIOMPHE. Cérémonie pompeuse et honneur extraordinaire accordé à des généraux Romains qui avaient bien mérité de la patrie || غزا آلایی *T.* دبدبهٔ فیروزی نشانه *P.* موكب الغزا *A.* Char de triomphe غزا آلاینك arc غزا آلایی عربه‌سی La pompe d'un triomphe غزا آلاینك فر كچه‌جكی كمر Mener des captifs en triomphe اسرایی غزا آلاینه واحتشامی ترفیق ایله سوق وتسییر ایتمك

TRIOMPHE, se dit aussi des victoires et des grands succès de la guerre *A.* غزا pl. غزوات ـ فتح pl. فتوح *P.* آثار فیروزی *T.* فتوحات || Les triomphes d'Alexandre اسكندر ذو القرنینك فتوح وغزواتی

On dit, Jour de triomphe, pour dire, un jour marqué par quelque grand avantage remporté sur ses ennemis, sur ses rivaux *A.* عید الغزا

On dit figur. Le triomphe de la vertu, de la vérité, pour dire, les victoires qu'elles remportent sur le vice, sur l'erreur قوّت غالبهٔ صلاح وفضیلت ویاخود صدق وحقیقت

TRIOMPHER. Vaincre par la voie des armes *A.* ظفر ـ غلبة *P.* غالب ـ یكین اولمق *T.* زبردستی نمودن ـ فیروزمند شدن كلمك || Ce prince triomphe de tous ses ennemis بو پادشاه جمیع اعداسنه غالب كلور ـ غلبه ایدر ـ Figur. || Triompher de ses rivaux, de ses envieux, de ses adversaires بر كمسنه رقباسنه وكندویه حسد ایدنلره وخلافگیری اولنلره غلبه ایتمك de ses passions امراض نفسانیه‌سنه غالب كلمك برکمسنه ایله معارضه‌ده Triompher de quelqu'un sur une dispute غالب كلمك La beauté de cette femme triomphe de tous les coeurs بو محبوبه‌نك حسن وجمالی كافهٔ قلوبه غلبه ایدر

Il signifie aussi, exceller en traitant quelque chose *A.* اثباة اوست كلمك *T.* برتری نمودن *P.* اثباة التفضّل ـ المزیّة || Quand il est sur cette matière, quand il parle sur la générosité, il triomphe فلان صدده اولدیغی حالده وسخاوتدن بحث ایدنجه اثبات مزیّت ایدر

Et exceller en quelque chose préférablement à d'autres *A.* تفوّق اوست كلمك *T.* برتری نمودن *P.* امتیاز ـ || Quand ce graveur a des têtes à graver, il triomphe بو حكاك باش قازیمق مراد ایلدكده اول بابده تفوّق وامتیازی دركار در

TRIOMPHER. Faire vanité de quelque chose *A.* افتخار *P.* فخر زدن *T.* اوكونمك || Il triomphe de son crime, de sa perfidie ایتدیكی جرم وقباحت ویاخود خیانت ایله افتخار ایدر

TRIPAILLE. Terme collectif. Il ne se dit qu'en parlant des en-

trailles des animaux *A.* pl. مذاخر pl. احشاء الحيوانات pl. *T.* اعضاى درونئ جانوران *P.* اعضاء جوفيّة الحيوانات حيوانلرك ايچ عضولرى

TRIPE. T. collectif. Il se dit des boyaux d'un animal *A.* مشفلة pl. كرش ـ مشافل *P.* شكمبه *T.* اشكمبه || Cela sent la tripe اشكمبه يمك Manger de la tripe بو شئ اشكمبه قوقار

TRIPERIE. Lieu où l'on vend les tripes *A.* سوق المشافل *P.* اشكمبه جارشوسى *T.* بازار شكمبه

TRIPIER. Celui qui vend en détail ce qu'on nomme les issues des animaux *A.* بيّاع الجزارة *P.* جزاره فروش *P.* حيوان سقطاريني صاتيجى

TRIPLE.. Qui contient trois fois le simple *A.* مضاعف ـ مثلوث ثلاث مرّات *P.* سه تو *T.* اوچ قات || Un bâtiment à triple étage اوچ قات بر بنا ـ Il est aussi substantif || Je gagerai le triple contre le simple برده اوچ قاتنى بحث ايدرم Rendre au triple اوچ قاتنى ويرمك Augmenté du triple اوچ قات آرتمش

TRIPLEMENT. Augmentation jusqu'au triple *A.* تضعيف ثلاث مرّات *P.* سه تو سازى *T.* اوچ قات ايتمه ـ اوچ قاته واردرمه || Lever des droits par doublement et par triplement تكليفلرى ايكى اوچ قات ايدرك طرح ايتمك

TRIPLEMENT, adv En trois façons *A.* على ثلاثة الوجوه *P.* از سه جهت ـ سه گونه *T.* اوچ جهت ايله || Il est triplement coupable اوچ جهت ايله ـ جهات ثلثه ايله تهمتلودر قباحتلو در

TRIPLER. Rendre triple *A.* تضعيف ثلاث مرّات *P.* سه تو كردن *T.* اوچ قات ايتمك || Triplez ce nombre شو عددى اوچ قات Triplez la somme مبلغى اوچ قات تضعيف ايله Triplez la récompense, si vous triplez le travail خدمتى اوچ قات ايتسه‌ك اجرتى دخى اوچ قات ايتملوسك

TRIPLER, au neutre. Devenir triple *A.* اثلاث *P.* سه تو شدن *T.* اوچ قات اولمق || La somme a triplé depuis ce temps-là اشبو مبلغ اول زماندنبرو اوچ قات اولمشدر

TRIPLÉ. *A.* ثلاث مرّات *P.* مضاعف *P.* سه توشده *T.* اوچ قات اولمش ـ On appelle en Mathématiques, Raison triplée, le rapport qui est entre des cubes *A.* قياس المكعّبات مضاعف ثلاث مرّات

TRIPLICITÉ. Nombre, quantité triplée *A.* اثلاث *P.* سه تويى *T.* اوچ قاتلولق || Les notaires ont fait cet acte triple, à quoi bon cette triplicité? كتّاب شرع بو سندى اوچ قطعه ايتمشلر در بو مقوله اثلاثه موجب نه

TRIPOT, se dit d'une maison de jeu *A.* دار القمار *P.* منگيا قمار اوى *T.* خانه

TRIPOTAGE. Mélange qui produit quelque chose de malpropre ou de mauvais goût *A.* مخلوط المقذرات *T.* مردار شيلر ديرنتيسى || Ces femmes voulant faire des confitures, ont fait un étrange tripotage بو قاريلر ريچال يپالم دير ايكن بر مردار شيلر ديرنتيسى ياپديلر

Figur. Assemblage confus de choses qui ne s'accordent pas ensemble *A.* pl. احوال مخلوطة *P.* احوال پيچاپيچ *T.* قارش بو احوال مورش شيلر || Je n'entends rien à ce tripotage مخلوطه‌دن هيچ برشئ فهم ايده‌مم

TRIPOTER. Mélanger différentes choses ensemble, et en faire quelque chose de mauvais *A.* تخليط ـ ضغث *P.* باهم آميختن *T.* قارمقارش ايتمك || Ces femmes ne font que tripoter بو قاريلرك ايشى شيلرى قارمقارش ايتمكدر

TRIQUE-BALLE. Machine propre à transporter des pièces de canon *T.* طوپى قارلدروب كوتوره‌جك نسنه

TRISAÏEUL. Le père du bisaieul *A.* اب جدّ الاكبر *P.* پدر ده‌نك باباسنك ـ ده‌نك ده‌سى *T.* نياى بزرك ـ Trisaïeule, la mère du bisaïeul *A.* امّ جدّ الاعلا *P.* باباسى ده‌نك باباسنك آناسى *T.* مادر نياى بزرك ـ Il se dit aussi du père ou de la mère de la bisaïeule *A.* اب اوامّ الجدّة *P.* بيوك والده‌نك *T.* پدر يا مادر مادر نياى بزرك باباسى يا آناسى

TRISECTION. T. de Géom. Division d'un angle en trois angles égaux *A.* قطع على الثلاثة *T.* اوچه كسمه || La trisection de l'angle زاويه‌نك اوچه قطعى

TRISSYLLABE. Qui est de trois syllabes *A.* ذو ثلاثة الاجزاء || C'est un mot trissyllabe كلمهٔ ذو ثلثة الاجزا در

TRISTE. Affligé. *A.* محزون ـ مغموم ـ كريب ـ مكدّر ـ مترح *P.* اندوهناك ـ غمگين *T.* تاسدلو ـ قساوتلو ـ كدرلو || Il est si triste, qu'il ne saurait parler شول رتبه‌ده محزوندر كه آغزندن لاقردى چيقاره‌ز

Il signifie aussi, mélancolique, qui n'a point de gaieté *A.* منقبض الفؤاد ـ كئيب ـ مكتئب *P.* دژم *T.* تاسدلو ـ يوركى قپانق

|| Il est triste de son naturel بالطبع منقبض الفؤاد در Avoir le visage triste فلانك سيماسنده آثار كئبت وانقباض مكتئب النظر اولمق l'oeil triste بديدار اولمق

Faire triste mine à quelqu'un. C'est lui faire un mauvais accueil *A.* اظهار التعبّس *P.* ترش رويى نمودن *T.* اكشى يوز كوسترمك

Triste, en parlant des choses. Qui inspire la tristesse *A.* محزن - موجب الترح - مترح - مورث المغمومية *P.* اندوهرسان - اندوهفرما *T.* ترح آور - تاسه كتوريجى - كدرلو || Triste chant سرود تماشاى ترحفرما spectacle حادثهٔ ترح آور accident خبر محزن nouvelle خبر موحش - كدرلو خبر - خبر محزن

Et qui est ennuyeux *A.* ملول - موجب الملال *P.* بيزار ساز حال *T.* ملال انگيز - اوصاندريجى || Il mène une vie triste موجب ملال اوزره امرار ايّام عمر ايدر Ces lieux sont tristes ملال اولهجق امكنه در

Triste. Affligeant, pénible, difficile à supporter *A.* مضجر - موجب الضجرة البال *P.* جانفرسا *T.* كران كلور - نفسه || Il est triste de se voir traiter de la sorte après avoir bien servi چكلمز بر كمسنه خدمتنده تجويز قصور ايتمش دكل ايكن حقنده بو وجهله معامله اولديغنى كورمك نفسه كران كلور شيلردندر Il est triste d'attendre cet homme-là trois heures pour lui dire un mot فلانه بر تك لاقردى سويلمك ايچون اوچ ساعت انتظارده اولمق چكلمز بر شيدر - بر امر ملال انگيز در

Triste. Obscur, sombre *A.* قليل الضياء *P.* تاريك *T.* آز - قرانلق || Cette maison est triste قليل الضيا آيدينلغى بر خانه در

On dit aussi, que le temps est triste, pour dire, qu'il est couvert *A.* مغيّم - اغسم *P.* تيره وتار *T.* بولوطلو - بولانق

Et qu'une étoffe est d'une couleur triste, pour dire, d'une couleur qui n'est pas éclatante *A.* قاتم اللون *P.* تيره رنگ *T.* رنكى بولانقسى - بوز رنكلو

Tristement. D'une manière triste *A.* مغموماً - محزوناً *P.* با غم واندوه - اندوهمندانه *T.* كدرلو اولەرق || Il me regardait tristement بكا محزوناً نظر ايدر ايدى Il s'en est allé bien tristement خيلى مرتبه مغموم ومحزون اولەرق كتمشدر

Tristesse. Affliction, abattement de l'âme *A.* حزن - كربة - كروب pl. كرب - غمّ pl. غموم - ترح *P.* اندوه - تاسا *T.* تاسه - كدر || Grande, profonde, extrême tristesse ترح عظيم ومفرط

Être accablé de tristesse غلبهٔ حزن واندوه ايله موقوط الحال اولمق Tomber dans une grande tristesse حزن عظيمه مبتلا اولمق Se plonger dans la tristesse مستغرق حزن وكدر اولمق

Il se prend aussi pour Mélancolie de tempérament *A.* انقباض المزاج - كئبة الفؤاد *P.* دژمخويى - انقباض درون *T.* يوركت قپانقلغى || C'est un homme qui est né avec un fonds de tristesse انقباض درون جبلى ايله دنيايه كلمش بر آدمدر La tristesse est naturellement répandue sur son visage آثار كئبت وانقباض چهرەسنده بالطبع ظاهر ونمايانلدر

Triturable. Qui peut être trituré *A.* ممكن الاقتماح *P.* خرد پذيرفتنى *T.* اوكتلنور || Matière triturable ممكن الاقتماح بر مادّه

Trituration Broiement, réduction d'un corps solide en poudre très-fine *A.* اقتماح *P.* خردسازى *T.* اوكتمه || Les Chimistes font la trituration des bois, des écorces et des minéraux, en les pilant dans des mortiers اهل كيميا اخشابك وقشورك ومعدنلرك اقتماحنى مواد مذكورەيى هوانده سحق ايدرك ايدرلر - Il se dit aussi en parlant de la digestion || Quelques médecins prétendent que la digestion dans tous les animaux se fait par voie de trituration بعض اطبّانك اعتقادينه كوره هضم مادّەسى كافهٔ حيواناتده اقتماح مأكولات طريقيله حاصل اولور

Triturer. T. de Chim. et de Méd. Réduire en parties très menues *A.* قمح *P.* خرد ساختن *T.* اوكتمك

Triviaire. Il se dit d'une place où aboutissent trois rues, trois chemins *A.* مفرق ثلاثة الطرق *P.* سركوچهٔ سه دهانه *T.* اوچ آغزلى يول

Trivial. Il se dit des pensées et des expressions, et signifie, qui est commun, usé, rebattu *A.* مطرد - مبتذل *P.* زبانزد *T.* خلق ايچنده چوق قوللانلمش || C'est une pensée fort triviale بغايت مبتذل بر معنا در Cet auteur ne dit que des choses triviales بو مؤلفك كافهٔ كلماتى مطرد وزبانزد در Expressions triviales تعبيرات مطرده - زبانزد تعبيرلر

Trivialement, adv. *A.* مطرداً - مبتذلاً *P.* بر وجه زبانزد *T.* خلق ايچنده قوللانيله كلديكى وجه اوزره || Il écrit trivialement زبانزد ناس اولديغى وجه اوزره كتابت ايدر

Trivialité. Qualité de ce qui est trivial *A.* اطراد - ابتذال *P.* زبانزدى *T.* قوللانيلوب اسكيمه || Cela est d'une trivialité

choquante بو شیده موجب تعنیف اولهجق بر صورت بو کلام بسبتون ابتذال وار در Ce discours est plein de trivialités تعبیرات مطرودهدن ـ اطراددن عبارتدر

TROC. Échange *A.* مقایضة ـ معاوضة ـ مبادلة *P.* نوش *T.* دکش || Faire un troc avec quelqu'un فلان ایله مبادله ایتمک Donner un cheval en troc pour une jument بر راس آتی بر قصراق ایله مبادله ایتمک

On dit, Troc pour troc, pour marquer un échange fait, sans donner de supplément *T.* باش باشه دکش

TROCAR, ou TROIS-QUARTS. Instrument dont les Chirurgiens se servent pour faire des ponctions *A.* مبطة

TROCHANTER. T. d'Anat. Nom de deux apophyses du fémur, où s'attachent les muscles qui font tourner la cuisse *A.* حرککة pl. حراکیک *T.* اویلق باشندهکی سیوری کمیک

TROCHET. T. de Jardin. Il se dit des fleurs et des fruits qui croissent ensemble comme par bouquets *A.* قطف pl. قطوف ـ عنقود *P.* خوشه *T.* صالقم || Un trochet de fleurs بر صالقم چیچک Les noisettes viennent ordinairement par trochets فندق عادتا صالقم اولدرق حاصل اولور

TROCHISQUES. Médicamens faits pour être tenus dans la bouche, et se dissoudre peu à peu. C'est une composition de matières pulvérisées, qu'on nomme aussi Pastilles. V. ce mot.

TROGLODYTES. Nom d'un peuple d'Afrique qui vivait dans des cavernes, et qu'on donne par extension à ceux qui habitent sous terre *A.* سکان الاغوار *P.* غار نشینان *T.* مغارهلرده اوتورانلر

TROGNON. Le coeur d'un fruit dont on a ôté tout ce qu'il y avait de bon à manger *A.* سقط pl. اسقاط *T.* اتیلهجق دوکنتی

TROIS. Nombre contenant deux et un *A.* ثلاثة ou écrit ordinairement *A.* ثلثة fém. ثلاث *P.* سه *T.* اوچ || Trois hommes اوچ کشی ـ اوچ نفر Trois écus اوچ عدد غروش Partager en trois اوچه تقسیم ایتمک ـ Trois en trois, de trois en trois *A.* ثلاثة ثلاثة *P.* سه سه *T.* اوچر اوچر

Trois cent. *A.* ثلاث مائة *P.* سیصد *T.* اوچ یوز

TROISIÈME. Qui est après le deuxième *A.* ثالث *P.* سوم ـ سیوم ـ سیومین *T.* اوچنجی || Le troisième jour اوچنجی کونی

TROISIÈMEMENT. En troisième lieu *A.* ثالثا *P.* سیومین *T.* اوچنجیسی

TRÔLER. Mener, promener de tous côtés *A.* اسارة فی کل طرف *P.* سو بسو روانیدن *T.* اوته بری ـ سورکلنمک کزدرمک || C'est un homme qui trôle continuellement sa femme partout زوجهسنی علی الدوام محل بمحل کزدرر بر آدمدر Il trôle son fils dans toutes les maisons اوغلنی قپودن قپویه سورکلدر

Il est aussi neutre *A.* سیر فی کل طرف *P.* سو بسو رفتن *T.* اوته بری کزمک ـ سورتمک ـ سورکلنمک || Il ne fait que trôler tout le long du jour صباحدن اخشامه قدر سورتمکدن غیری بر شی ایتمز

TROMBE ou SIPHON. Colonne d'eau et d'air, mue en tourbillon par le vent *A.* زوبعة ـ عصرة ـ نوجة *P.* دیوباد ـ کردباد *T.* قصرغه

TROMPE. Tuyau d'airain recourbé, dont on se sert à la chasse pour sonner *A.* بوق pl. ابواق *P.* نفیر ـ کاودم *T.* بوری || Sonner de la trompe بوری چالمق

Il se prend aussi pour Trompette. V. ce mot || Publier à son de trompe صدای شاهنای ایله اشاعه واعلان ایتمک

TROMPE. Cette partie du museau de l'éléphant, qui s'allonge et se recourbe *A.* خرطوم pl. خراطیم ـ ململمة *P.* شنک *T.* فیل خرطومی || L'éléphant se sert de sa trompe comme d'une main فیل کندو خرطومنی ال کبی قوللنور ـ Et cette partie de la bouche des insectes, avec laquelle ils sucent ce qui est propre à leur nourriture *A.* خرطوم *T.* خرطوم

TROMPER. User d'artifice pour induire en erreur *A.* مکر ـ تخدیع *P.* فریبیدن *T.* الداتمق || Tromper finement نازکانه تخدیع ایتمک Tromper son ami دوستنی ـ دوستنه مکر ایتمک Les plus fins y sont trompés زیاده دقیق النظر اولنلر بیله اول بابده کرفتار مکر وخدیعت اولورلر Ne vous fiez pas à lui, il vous trompera فلانه اعتماد ایلمه سنی تخدیع ایدهجکنه شبهه یوقدر

En parlant d'un marché, d'une vente, on emploie les mots *A.* تغریر ـ غبن *P.* فریبیدن *T.* الداتمق || On est bien trompé en ces sortes de marchandises بو مقوله اموالک الیش ویرشنده بولنانلر کرفتار غبن وتغریر اولنور کلمشدر

On dit, Tromper la vigilance de quelqu'un, pour dire, le tromper malgré sa vigilance *A.* اغفال

Tromper, en parlant des choses. Donner lieu à quelque erreur

A. تغليط *P.* در غلط انداختن *T.* ياكلتمق || L'horloge nous a trompés ساعت بزى تغليط ايلدى Sa maladie a trompé tous les médecins علتى اطبانك جملەسنى تغليط ايتمشدر

Tromper. Faire ou dire quelque chose contre l'attente de quelqu'un *A.* اخلاف *P.* بر عكس نمودن *T.* خلافه چيقارمق || Il a trompé nos espérances امانى وآمالمزى اخلاف ايلدى notre attente مأمولمزى خلافه چيقاردى On attendait beaucoup moins de lui, il a trompé tout le monde كندوسندن اول قدر شئ بر وجهله مأمول دكل ايكن ظنّ ناسى اخلاف ايتمشدر - بتون خلقى خلافه چيقاردى Je n'attendais rien de bon de cette affaire, j'ai été agréablement trompé بو مادّەدن بر درلو انجق - خير مأمول ايتمز ايدم انجق ظنّم خلاف چيقدى انجق ياكلدم - آلداندم

Se Tromper. S'abuser *A.* انخداع *P.* فريفته شدن - دوچار فريب شدن *T.* آلدانمق || Vous vous trompez, cela n'est pas ainsi آلدانورسكز بر مادّه بويله دكلدر Ne vous y trompez pas بو بابده آلدانمه

Il signifie aussi, errer *A.* سهو - خطا *P.* دوچار سهو شدن *T.* ياكلمق || Il se trompe dans son calcul حسابنده ياكلور Il s'est trompé de chemin ياكلدى - يول خصوصنده سهو ايتمشدر de date تاريخده خطا ايتدى

Trompé. *A.* منخدع *P.* فريفته *T.* آلدانمش *A.* ساهى *P.* دوچار سهو وخطا *T.* ياكلمش

TROMPERIE. Fraude *A.* مكر - خديعة *P.* فريب *T.* آلدانمه || Tromperie manifeste, visible مكر صريح ومكر واضح وآشكار Je reconnus la tromperie مكر وخديعتى فرق ايلدم Vous aurez de la peine à vous garantir de ses tromperies فلانك مكر وخديعەسندن كندوكى صاقندرمغه زحمت چكەجكسكز

TROMPETER. Publier, crier à son de trompe, pour faire comparaître quelqu'un au banc de trois jours *A.* تنبيه بتصويت *P.* بوق بانگ نفير فرمودن *T.* بورى چالدرەرق تنبيه - بوق بر كمسنديه تصويت || Trompeter un homme ايتمك ايله تنبيه ايتمك

TROMPETEUR. T. d'Anat. V. Buccinateur.

TROMPETTE. Tuyau de métal dont on sonne à la guerre, dans les réjouissances, etc. *A.* قبع - شبّور pl. شبابير *P.* شيپور - ناى رويين - شاهناى *T.* ترامپته || On sonne de la trompette pour assembler la cavalerie سوارى عسكرينى جمع ايچون ترامپته چالنور La trompette sonnait la marche حركت ترامپتەسى ترامپتەنك سسى حركته دلالت ايدر - چالنور ايدى ايدى - On dit figur. La trompette de la renommée شبّور صيت وشهرت

Trompette parlante. V. Porte-Voix.

TROMPETTE. Celui dont la fonction est de sonner de la trompette *A.* نقّار فى الشبّور *P.* شاهنايزن - شپور زن *T.* ترامپتەجى || On envoya un trompette sommer la place قلعەيى استيمانه دعوت ايچون بر نفر ترامپتەجى ارسال اولندى

TROMPEUR. Qui trompe *A.* مكّار - خادع - خدّاع - خلاب *P.* فريبنده - خديعت آميز *T.* آلداديجى || Homme trompeur مكّار بر آدم visage سيماى خديعتنما discours كلام خديعت مآل - خديعت انجام اقوال خديعت Promesses trompeuses مواعيد خديعت اميز Il a la mine trompeuse چهرەسنده آثار ناصيهٔ حالنده آثار مكر وفريب - مكر وخديعت نمودار در Souvent les trompeurs sont trompés خادع اولان كشى نمايانادر اكثريا منخدع اولور

On dit proverb. À trompeur, trompeur et demi, pour dire, qu'un trompeur mérite de trouver un trompeur plus fin que lui *T.* دينسزك حقندن ايمانسز كلور

TRONC. La partie inférieure de la tige d'un arbre qui a été coupé *A.* جذل pl. اجذال - جذمور pl. جذامير *P.* كندهٔ درخت *T.* جذل - كتوك - آغاجك اوميجەسى || Un tronc d'arbre شجر

Il se dit aussi de toute la tige. V. ce mot || On a coupé toutes les branches, il ne reste plus que le tronc اغصان وافنانك جملەسى قطع اولنوب آغاجك ياكز اوزدكى قالمشدر Le tronc de cet arbre est creux بو شجرك بدنى قووقدر - On dit proverb., qu'il vaut mieux s'attacher au tronc de l'arbre qu'à ses branches, pour dire, qu'en fait de protection, il faut s'attacher à la principale آغاجك بوداقنده ياپشمقدن ايسه اوزدكنه ياپشمق يكدر

Tronc. T. d'Anat. La partie principale du corps qui est composée du crâne, du thorax et du bas-ventre *A.* بدن pl. ابدان *P.* تن *T.* كوده

Tronc. T. de Généal. La ligne directe des ascendans et des descendans, d'où partent les branches ou lignes collatérales *A.* ساق الشجرة النسب || Ces deux familles sont de deux branches qui

sortent du même tronc شجرهٔ نسبك ساق واحدندن منشعب اولمش ایكی خانداندر

TRONÇON. Morceau coupé d'une plus grande pièce plus longue que large *A.* قدّة pl. قدد ـ شقّة pl. شقق *P.* لخت *T.* شقّهٔ مدعس یا مزراق || Tronçon de pique, de lance پارچه كوندر یا سكو پارچه‌سی ـ

On appelle aussi Tronçons, des morceaux que l'on coupe de certains poissons qui ont plus de longueur que de largeur *A.* شرحة *P.* شكله *T.* دیلم

TRONÇONNER. Couper quelque chose par tronçons *A.* تقدید *P.* شكله شكله بریدن ـ لخت لخت بریدن *T.* پارچه‌لمق دیلم دیلم یارمق ـ

Tronçonné. *A.* مقدّد *P.* شكله شكله ـ لخت لخت بریده *T.* پارچه‌لنمش ـ دیلم دیلم یارلمش

TRÔNE. Siége élevé où les rois sont assis dans les fonctions solennelles *A.* سریر pl. اسرّة ـ اریكة السلطنة pl. ارائك السلطنة *P.* تخت ـ اورنگ *T.* تخت || Trône éclatant de pierreries جواهر گرانقیمت ایله مزیّن ومرصّع بر سریر Le trône de Salomon تخت سلیمان Le trône du roi était placé au bout de la salle تخت پادشاهی صدر دیوانخانه‌ده نصب اولنمشیدی Le roi se plaça sur son trône pour recevoir les ambassadeurs پادشاه ایلچیلره ملاقات ایچون سریر سلطنتده قعود ایتمشدر — Il se prend figur., pour la puissance souveraine des rois || Monter sur le trône صاعد سریر سلطنت اولمق Prendre possession du trône تخت سلطنتی آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتصرّف ایتمك Chasser un prince du trône بر پادشاهی تخت سلطنتدن طرد ودفع ایتمك Les bons ministres sont les soutiens du trône اصحاب لیاقت وحذاقت اولان وكلای دولت دعایم سریر سلطنتدرلر

TRONQUER. Retrancher, couper une partie de quelque chose *A.* جدع *P.* ناسیده ساختن *T.* سقاطلمق || Les Goths ont tronqué la plupart des statues de Rome طائفهٔ تاتار روماده موجود اولان اصنامك اكثریسنی سقاطلدیلر — Figur. || Il a tronqué ce livre, il en a ôté deux chapitres ایچندن ایكی فصل اخراجیله شو كتابی سقاطلدی

Tronqué. *A.* مجدوع *P.* ناسیده *T.* سقاطلنمش

TROP. Plus qu'il ne faut *A.* بالغاً ما بلغ ـ بزیادة *P.* بسیار *T.* پك ـ چوق ـ زیاده‌سیله || Trop vite غایت بغایت ـ زیاده‌سیله پك تیز ـ پك چاپك ـ سرعت ایله Trop avant پك ایلرو ـ اقدم Trop puissant پك قوّتلو Cette viande est trop cuite بو ات زیاده پشمشدر Il a trop bu زیاده ایچدی Vous avez acheté cela tant, ce n'est pas trop چوق ایچدی ـ بو شیئی شو بهاده آلمشسك چوق دكل

TROPE. Emploi d'une expression dans un sens figuré *A.* صورة المجاز || استعمال على وجه المجاز ـ المجاز Cent voiles, pour dire, cent vaisseaux, c'est une trope یوز قطعه سفینه یرینه یوز یلكن على وجه المجاز استعمال ـ دیمك بر صورت مجاز در اولنمش بر تعبیر در

TROPHÉE. La dépouille d'un ennemi vaincu *A.* شعار الغزا pl. شعایر الغزا

Il se dit aussi, d'un assemblage d'armes disposées avec art, pour servir de monument d'une victoire *A.* مأثرة الفتح والغزا pl. مآثر الغزا *P.* یادكار فیروزی *T.* فتوحات یادكاری || Dresser, ériger un trophée اقامت مآثر فتح وغزا ایتمك Peindre des trophées d'armes آلات حرب ایله مرتب مآثر غزا وفتوحات نقش وتصویر ایتمك

Il se prend aussi pour Victoire *A.* فتح pl. فتوح ـ غزا ـ غزاة pl. غزوات *P.* فیروزی *T.* فتوحات || Tout fier de ses victoires مظهر اولدیغی فتوح وغزواته مغروراً

On dit figur. Faire trophée, pour Faire vanité, faire gloire *A.* افتخار ـ تمدّح *P.* فخر زدن *T.* اوكونمك || Faire trophée du vice عیب وقباحت ایله افتخار ایتمك

TROPIQUE. Cercle de la sphère, parallèle à l'équateur, et qui marque jusqu'à quel point le soleil s'en éloigne *A.* دائرة الانقلاب || Le tropique du Cancer et celui du Capricorne ـ دائرة الانقلاب السرطان ودائرة الانقلاب الجدی مدار السرطان ومدار الجدی

TROPOLOGIQUE. T. de Rhét. Figuré *A.* مجازی

TROQUER. Échanger *A.* مبادلة ـ استبدال ـ تعویض ـ مقایضة *P.* كوهریدن ـ نوش كردن *T.* دكشدرمك ـ دكش ایتمك || Il a troqué son cheval contre un tableau آتنی بر تصویر ایله بر تصویره دكشدردی ـ دكش ایتدی Il ne fait que troquer كار وپیشه‌سی بیع ـ استبدالدن غیری ایش ایشلمز بالمقایضه در

TROQUEUR. Celui qui troque *A.* مستبدل ـ بیّاع بالمبادلة *P.* كوهرنده *T.* دكشیجی ـ دكشدریجی

TROT. Allure du cheval entre le pas et le galop *A.* هرولة *T.* لنكك ايله يوريمه || Aller au trot لنكك ايله يوريمك Il faut mettre ce cheval au trot بو آتى لنكك ايله يورتملو در

On dit figur., Mener une affaire au grand trot, pour dire, la conduire d'une manière expéditive مصلحتى سريعاً يورتمك

TROTTER. Aller le trot *A.* مشى بهرولة ـ هرولة *T.* لنكك ايله يوريمه

TROTTOIR. Chemin élevé, que l'on pratique le long des quais, des rues, pour la commodité des gens qui vont à pied *A.* رصفة الرجالة *P.* آزيانهٔ پيادگان *T.* قالدرم باشى ـ يايه قالدرمى ـ || Le trottoir d'une telle rue فلان زوقاغك يايه قالدرمى ـ فلان زوقاقده كى قالدرم باشى

TROU. Ouverture longue ou à peu près, faite à quelque chose que ce soit *A.* ثقب pl. ثقوب *P.* سوراخ *T.* دليك || Grand trou ثقب عظيم ـ بيوك دليك petit ثقب صغير ـ سوراخچه ـ اوفاق دليك Faire un trou à la muraille ديواره دليك اجمق ـ Il y a un trou à vos bas جورابكده بر دليك وار در Il est bien blessé, il a un trou à la tête كوكى كبى يارەلو در ردم Boucher un trou بر دليك وار در باشنده ثقب ايتمك ـ Agrandir un trou سد ثقب ـ دليكى طيقامق ـ دليكى قپامق Un trou qui perce de part en part دليكى توسيع ايتمك ـ دليكى بولالتمق بر طرفدن اول بر طرفه نافذ اولان بر دليك

Il se dit aussi du lieu où se retirent quelques bêtes *A.* وجار pl. اوجرة *P.* سوراخ *T.* اين

Trou de serpent *A.* مكاس *P.* سوراخ مار *T.* ييلان اينى

On dit figur., Boucher un trou, pour dire, payer une dette *T.* بر دليك قپامق || Si je recevais cet argent-là, il me servirait à boucher un trou اول اقچه يى تحصيل ايتمش اولسدم بر دليك قپامش اولورم

TROUBADOUR. Nom que l'on donne aux poètes provençaux *A.* قوزام *P.* چغامه خوان روستايى *T.* قالدرم شاعرى || Les troubadours couraient de châteaux en châteaux pour y chanter leurs poëmes قالدرم شاعرلرى شعرلرينى اوقومق ايچون قپو بقپو كزرلر ايدى

TROUBLE. Qui n'est pas clair *A.* كدر ـ رنق ـ سجيس *P.* تيره ـ ماء رنق *T.* بولادق || Vin trouble خمر كدر eau بولانق صو

Il se dit aussi de l'air, du temps, quand il y a beaucoup de nuages *A.* انطل ـ مغيم ـ غاسم *P.* ابر پوش ـ تار ـ تاريك *T.* بولانق ـ بولوطلى || Aujourd'hui le temps est trouble بو كونكى كون هوا تاريك ومغيمدر

On dit, qu'un homme a la vue trouble, qu'il voit trouble, pour dire, qu'il ne voit pas clairement *A.* غاسق البصر *P.* خيره ـ كوزى طمانلو ـ طونق كوزلو ـ چونكى كوزلو *T.* چشم كوزى قرسز

On dit figur., Pêcher en eau trouble, pour dire, tirer du profit des désordres *T.* طومانلو كونده تقيه قاپيجيلق ايتمك

TROUBLE. Brouillerie, désordre *A.* اختلال ـ هوشة *P.* آشوب *T.* قرقشدلق || Il est cause du trouble de la province مملكتك اختلالنه باعثدر C'est lui qui fait, qui met le trouble ايقاع آشوب واختلال ايدن فلان كشيدر Le trouble s'est mis dans cette famille بو خاندانك ايچنه آشوب واختلال حلول ايتمشدر

TROUBLES, au plur., se dit des soulèvemens populaires *A.* pl. فتن pl. اختلالات *P.* آشوب ـ شورش *T.* قرقشدلق || Exciter des troubles dans un État مملكت ايچنده ايقاظ فتن ـ فتن واختلالاتى تسكين ايتمك Calmer les troubles ايتمك آشوب واختلالى بصدرمق

TROUBLE, se prend aussi pour Inquiétude d'esprit *A.* قلق ـ اضطراب *P.* پيچ وتاب ـ *T.* تلاشى ـ كوكل چكشمدسى || Le trouble de son âme پيچ وتاب دلى ـ اضطراب بالى de son esprit تلاش ذهنى

On dit aussi, Le trouble des sens, de la voix اختلال حواس يا صدا

TROUBLE-FÊTE, se dit d'un importun qui vient troubler la joie d'une compagnie *T.* آلاى بوزان

TROUBLER. Rendre trouble *A.* تكدير ـ ترنيق ـ تسجيس *P.* شوريدن ـ تيره ساختن *T.* بولاندرمق || Les pluies ont troublé la rivière كثرت امطار مياه نهركت تكديرينه بادى اولمشدر Si vous remuez ce vin, vous le troublerez بو باده يى حركت ايدرسكز بولاندرەجقسكز Le tonnerre trouble le vin كوك كورلديسى خمرك تكديرينه باعث اولور

Figur. Apporter du trouble, du désordre *A.* اخلال ـ تشويش *P.* شوريده كردن *T.* فارشدرمق ـ فارشقلق كتورمك || Trou-

bler l'ordre اخلال نظام ايتمك le repos public امن وراحت درون ـ ملكى اخلال ايتمك l'État عائدينى اخلال ايتمك ملكت ودولته القاى شورش واختلال ايتمك Ce malheureux a troublé notre famille بو خبيث خاندانمزى تشويش واخلال خاندانمز ايچنده ايقاع شورش واختلال ايتمشدر ـ ايتمشدر ـ On dit aussi, Troubler les sens, la raison, le jugement اخلال حواس وعقل وشعور ايتمك

Troubler quelqu'un. C'est exciter du trouble dans son esprit A. ذهن كسى پريشان P. تشويش الذهن ـ تخديش الذهن كردن T. فلانك ذهننى طاغتمق

Troubler, en termes de Jurisp. Inquiéter quelqu'un dans la possession, dans la jouissance d'un bien A. دخل ـ ايراث الخلل خلل T. خلل آوردن ـ شوريدگى آوردن P. ونعرض كتورمك Il a été troublé dans la possession de cette terre بو ملكك امر تصرفنده فلانه دخل ونعرض اولنمشدر

Troubler. Interrompre A. اخلال P. خلل آوردن T. خلل مذاكره يى اخلال ايتمك || Troubler un entretien ويرمك Il troubla leur tête-à-tête ـ خلوت مجلسلرينى اخلال ايلدى خلوت مجلسلرينه خلل ويردى

Se Troubler. Devenir trouble A. تكدر ـ ترنق ـ كسب كدورت يافتن ـ شوريده شدن ـ تيره شدن P. الكدورة T. بولانمق || Le vin se trouble باده كسب كدورت ايدر

Il se dit aussi, en parlant du temps A. تغيم ـ انعطال P. بولوطلنمق ـ بولانمق T. تاريكى پذيرفتن ـ تاريك شدن

Il signifie aussi, s'embarrasser A. اضطراب P. شكهيدن T. مضطرب اولمق ـ شاشمق || L'accusé s'est troublé dans son interrogatoire اتهام اولنان شخص حين استنطاقنده كلامنى شاشوردى

Troublé. A. مكدر P. شوريده ـ تيره شده T. بولانمش P. فارشمش T. خلل پذيرفته ـ شوريده P. مشوش ـ مختل A. مضطرب P. شكهيده T. شاشمش

TROUÉE. Ouverture faite exprès dans un bois, pour y pouvoir passer A. ممر P. گذرگاه T. يول || Il est facile de faire une trouée dans ce bois بو اورمانك ايچنده بر ممر احداث بر يول آچمق ـ ايتمك اسهلدر

Il se dit aussi d'une ouverture faite dans toute la hauteur d'une haie A. فرجة P. شكاف T. يدك | Dans cette haie il y a une trouée par où nous pourrons aisément passer بو چيت ديوارى ايچندن سهولت ايله كچياور بر فرجه وار در

Il se dit aussi du passage que se fait une troupe dans une ligne ennemie, en pénétrant à travers A. خرق P. رخنه ـ شكاف T. يدك ـ ياريق || La cavalerie venant à charger, fit une trouée épouvantable سوارى عسكرى صولت وهجوم ايدنجه صفوف اعدايه بر خرق عظيم پيدا ايتدردى

TROUER. Faire un trou A. تثقيب ـ ثقب ـ نقب P. سنبيدن ـ سفتن T. دلمك || Les voleurs ont troué la muraille حراميلر ديوارى ثقب ايتمشلر در Les vers ont troué cet habit كوه شو ثوبى دلمشدر

Troué. A. مثقوب P. سفته ـ سنبيده ـ سوراخ زده T. دلنمش

TROUPE. Multitude de gens assemblés A. حزب pl. احزاب ـ فوج pl. افواج P. گروه T. جماعت ـ بلوك || Une troupe de paysans بر گروه روستاييان de voleurs بر حزب سراق ـ بر خرسز بلوكى

Il se dit aussi des soldats qui composent une armée A. جيش pl. جيوش ـ جند pl. جنود ـ عسكر pl. عساكر P. سپاه ـ لشكر T. عسكر || Troupes d'élite نقاوهٔ عسكر ـ منتخب عسكر ـ گزيده عسكر Cet officier conduit bien sa troupe بو سركرده زيرحكمنده اولان عسكرى بر وجه اليق اداره ايدر tient sa troupe en bon état زيراداره سنده اولان عسكرى حسن حال اوزره وقايه ايدر

TROUPEAU. Troupe d'animaux qui paissent ensemble A. سرب pl. اسراب ـ قطيع pl. اقاطيع P. گله ـ رمه T. سورى | Troupeau de vaches قطيع بقرات ـ اينك سوريسى de moutons رمهٔ اغنام ـ قيون سوريسى de dindons, d'oies هند طاوغى وقاز سوريسى Le berger du troupeau حيوان سوريسى چوبانى

Dit absolument, il se prend pour un troupeau de moutons ou de brebis A. ثلة pl. ثلال ـ جماعة الاغنام P. سيله T. قيون سوريسى

On appelle figur. l'Église, Le troupeau de Jésus-Christ رعيت حضرت عيسى

TROUSSE. Faisceau de plusieurs choses liées ensemble A. حزمة حزم P. دسته T. دمت ـ باغ || Trousse d'herbes, de cordages اوتلق وحلاط باغى Il portait une grosse trousse sur la croupe de son cheval راكب اولديغى دابه نك صغريسنده بر حزمهٔ جسيمه كوتورر ايدى ـ Il se dit aussi d'un carquois. V. ce mot.

Trousse, se dit aussi d'un étui où les barbiers mettent ce qui est nécessaire pour faire la barbe *A.* حفش الحلاق *P.* درج *T.* بربر قوطیسی بربر

Aux trousses, signifie, à la poursuite *A.* تعقیباً ـ اشتذناباً ـ *P.* لاجل التعقیب ـ در عقبگیری ـ برای عقبگیری *T.* پسنه ـ || Je mettrai un prévôt à ses trousses ایزینی صالیویرمامك ایچون فلانی تعقیب ایچون بر نفر مباشر تعیین ایده‌جکم Il est aux trousses des ennemis اعدانك تعقیب واستذنابنه وارمشدر ـ اعدایی تعقیب ایچون ـ On dit aussi, Être aux trousses de quelqu'un, pour dire, être toujours à sa suite *A.* استذناب *P.* پیرو شدن ـ در پس شتافتن *T.* فلانك پسنه بر کمسندنك ایزندن آیرلمامق ـ دوشمك

En trousse, se dit en parlant d'une personne qui est sur la croupe d'un cheval, derrière un cavalier qui est en selle *A.* مرتدفاً *P.* پس سواری نشسته *T.* راکبك اکسه‌سنه بنمش اولدرق

TROUSSEAU. Nippes qu'une mère donne à sa fille quand elle la marie *A.* جهاز pl. اجهزه *T.* جهازی || Son trousseau est tout prêt جهازی حاضر وآماده در Elle a un riche trousseau مکمّل جهازی وار ذیقیمت جهازی ـ در

Trousseau, signifie aussi, petite trousse *A.* دستجة pl. دساتج *P.* دسته *T.* دمت Il ne se dit qu'en ces phrases: Un trousseau de clefs, de flèches بر دست آنختر وبر دمت اوق

TROUSSE-QUIN. Pièce de bois cintrée qui s'élève sur le derrière d'une selle, comme les arçons sur le devant *A.* مؤخرة الرحل ـ ما وراء *P.* قربوس پسین *T.* چناغ ایرکت آرد قاشی

TROUSSER. Replier, relever un habit qui pend *A.* تشمیر *P.* دامن بر چیدن *T.* صیغدمق ـ ثوبی صیغیوب ـ ثوبی یوقاری صیغیوب ثوبی صیغدمق || Trousser une robe چمره‌مك

On dit figur., Trousser bagage, ou Plier bagage, pour dire, partir, déloger brusquement *A.* رفع الرحل القرار *P.* بار وبنگاه بر داشتن ـ بر چیدن ـ پای پیچیدن *T.* آلوب یوروبی ویرمك || Comme il apprit qu'on le cherchait, il troussa bien vite bagage آراندیغندن خبر آلنجه عجالةً ومسارعةً رفع رحل قرار ایتمشدر

TROUSSIS. Pli qu'on fait à une robe, à une jupe, etc. *A.* مطوی pl. مطاوی *P.* شکم ـ چین *T.* بوکم || Faire un troussis à une jupe فستانه بر بوکم ایتمك

TROUVAILLE. Chose trouvée *A.* لقطة ـ لاقطة *P.* چیز کوچه بر لاقطهٔ مرغوبه در *T.* بولنتی یافت || C'est une bonne trouvaille

On dit, Faire une trouvaille, pour dire, rencontrer heureusement quelque chose *A.* اتفاقاً تصادف *P.* اتفاقی دوچار راست کتوریویرمك *T.* شدن

TROUVER. Rencontrer une personne ou une chose *A.* وجد *P.* یافتن *T.* بولمق || Il le trouva dans le chemin فلانی یولده بولدی Il a trouvé un trésor par hasard en faisant creuser un fossé بر چقور قازدرر ایکن اتفاقاً دفینه بولدی Il a tant cherché ce papier, qu'il l'a trouvé بوکاغدی خیلی آرادقدنصکره بولدی ـ Il se dit aussi de ce qu'on découvre par le moyen de l'étude et de la méditation || Ce chimiste a trouvé un beau secret اهل کیمیادن فلان کمسنه بر سرّ لطیف بولمشدر Ce médecin a trouvé un bon remède بوطبیب بر دوای نافع بولمشدر Il a trouvé le secret de faire ce qu'il souhaitait اجرای مرام ایلمنك سرّینی بولمشدر

Trouver. Estimer, juger *A.* ظنّ ـ عدّ *P.* گمان داشتن *T.* صانمق || Je trouve que cela est bon بوشیٔ احسن اولدیغنی ظنّ ایدرم ـ بو شیئی شایان استحسان عدّ ایدرم Je trouve que cet homme est agréable مرغوب القلوب بر آدم اولدیغنی ظنّ ایدرم Je la trouve belle حسنا اولدیغن ظنّ ایدرم Trouver un ouvrage bon ou mauvais برتألیفی مستحسن یاخود مستهجن عدّ ایتمك

Trouver bon. Approuver *A.* تصویب ـ استصواب ـ تنسیب ـ *P.* تجویز روا داشتن *T.* مناسب کورمك || Je trouve bon que vous fassiez cela بو وجهله حرکت ایلماکی تجویز ایدرم ـ Trouver mauvais *A.* عدم التصویب *P.* روا نداشتن *T.* مناسب کورمامك || Je trouve mauvais que vous fassiez cela مناسب کورمم ـ بو کونه حرکتکی تصویب ایتمم

Se trouver en quelque lieu. Y être *T.* موجود بولنمق || Nous croyons être seuls en ce lieu, et il s'y trouve quantité de monde اول محلده تنهاده اولدیغمزی ظنّ ایدر ایکن وافر خلق موجود بولندی

Se trouver bien de quelqu'un, de quelque chose. Avoir sujet d'en être content *A.* ارتضا *P.* خشنودی نمودن *T.* خشنود ممنون اولمق ـ اولمق

Se trouver mal, signifie, ressentir quelque incommodité مزاجده امارهٔ انحراف ـ نا خوشلق حسّ ایتمك

Il se trouva que, signifie, il arriva que *A.* تحقق ان *P.*

ظاهر اولدیکه T. نمایان شد که || Lorsqu'on croyait finir cette affaire, il se trouva qu'on y mit de nouveaux obstacles بو مصلحت ختامه رسیده اولدیغی ظن اولنمشیکن ظاهر اولدیکه یکیدن بعض موانع پیدا ایتدرلمشدر Tout bien calculé, il se trouva qu'il était redevable de mille écus بعد كل الحساب ذمتنده بیک غروش دین متحقق وظاهر اولمشدر

Trouvé. A. موجود P. یافته T. بولنمش

Enfant trouvé. Un enfant qui a été exposé A. منبوذ ـ ملقوط P. کوی یافت T. براغلمش جوجوق

On dit, Un mot, une expression trouvée, pour dire, un mot, une expression neuve et heureuse A. جدید P. نا شنیده ـ نو پیدا T. یکی

TRUBLE. Petit filet attaché au bout d'une perche, et qui sert à pêcher du poisson dans les réservoirs T. بالق کپچه‌سی

TRUCHEMAN. Interprète A. ترجمان P. ترجمان ـ پچواک T. ترجمان

TRUELLE. Instrument de fer, dont les maçons se servent pour employer le plâtre ou le mortier A. مالق ـ مالج P. ماله T. ماله || Enduire avec la truelle ماله ایله صوامق

TRUELLÉE. La quantité de plâtre ou de mortier qui peut tenir sur une truelle A. ملء المالج P. یک ماله T. بر مالهلق

TRUFFE. Plante de la famille des champignons, de forme globuleuse, et de couleur noirâtre A. بنات وبر T. طپراق منتاری

TRUIE. La femelle du porc T. دیشی طوکز

TRUITE. Sorte de poisson T. الا بالغی

TRUITÉ. Il se dit de certains chevaux marquetés de petites taches comme une truite A. ابرش P. نکته‌دار T. بنکلو ـ سیسلو

TRUMEAU. T. d'Archit. Il se dit de l'espace d'un mur entre deux fenêtres A. فاصلة بین الروزنتین P. میانهٔ دو پنچره T. پنچره آره‌سی ـ پنچره سدیری

TU, TOI, TE. Pronoms de la seconde personne A. انت P. تو T. سن

TUABLE. Qu'on peut tuer A. قابل الذبح P. کشتنی T. بوغازلنه بیلور

TUBE. Tuyau, conduit de plomb, de verre, etc. par où l'air et les fluides peuvent passer A. قصبة ـ قصب P. ناوه T. بوری || Le tube d'une lunette de longue vue دوربیننک بوریسی || Il faut un tube de plomb pour faire cette expérience بو شیشه‌نک تجربه‌سی بر قورشون بوری‌یه محتاجدر Les baromètres se font avec des tubes de verre میزان هوا شیشه بوریلریله یاپیلور

TUBERCULE. T. de Botan. Il se dit de toute excroissance en forme de bosse, sur les feuilles, les tiges, les racines A. عجرة pl. عجر P. گره T. دوکم

Il se dit, en termes de Chirurgie, des élevures qui surviennent à la peau A. بجرة pl. بجر P. دژنام T. دوکم کبی قبارجق

TUBÉREUSE. Plante qui vient d'un ognon T. تبر

TUBÉROSITÉ. T. de Méd. Petite tumeur qui survient dans quelque partie du corps A. نغفة P. اغره T. اور

Il se dit en Anatomie, d'une éminence, d'une inégalité qui se trouve sur un os, et où s'attachent les muscles A. نبرة ـ عیر ـ العظم P. استخوان بر جستگی T. کمیکک طومالج یری ـ کمیکک یومربلغی

TUBULÉ. Qui est garni d'un tube A. ذو قصبة P. ناوه دار T. بوریلی

TUDESQUE. Germanique. Il ne se dit qu'en parlant de la langue des Germains. La langue tudesque A. لسان جرمانی

TUE-CHIEN, ou COLCHIQUE, ou CYNOCRAMBE. V. Cynocrambe.

TUER. Ôter la vie d'une manière violente A. اعدام ـ قتل P. کشتن T. اولدرمک || Tuer d'un coup d'épée یک ضربهٔ شمشیر حوالهٔ ضربات عصا ایله قتل ایتمک à coups de bâton ایله قتل ایتمک جنکده قتل Il fut tué à la guerre فلانی اعدام ایتمک واعدام اولندی

Il se dit aussi de toutes les morts qui arrivent par accident ou par des maladies A. اهلاک P. میرانیدن T. اولدرمک || Une tuile lui tomba sur la tête et le tua بر کرمید اهلاک ایلدی فلانی باشنه دوشن Un couvreur tomba du haut du toit et se tua جاتیجی قاپلیان عمله‌دن بری طام اوزرندن دوشوب اولدی Une médecine qu'il avait prise à contre-temps l'a tué مخالف وقتده تناول ایتدیکی دوا کندوسنی اهلاک ایلدی ـ Figur. || Il me tue avec ses complimens, avec ses discours ennuyeux تکلفات رسمیه‌سی وکلمات ملال آمیزیله اوصاندریجی صحبتلریله بنی اولدرر ـ بنی اهلاک ایدر Un bruit qui tue ادمی اولدرر بر شماطه

Tuer, se dit aussi en parlant des animaux que les bouchers

égorgent A. ذبح P. كشتن T. بوغازلمق || Tuer des boeufs اوكوز بوغازلمق - ذبح بقر ايتمك En été, les bouchers tuent leur viande pendant la nuit قصابان موسم صيفده حيواناتی ليلاً ذبح ايدرلر Tuer des poulets, des pigeons طاوق وكوكرجين بوغازلمق - ذبح ايتمك

On dit, Tuer le temps, pour dire, s'amuser à des riens, pour passer le temps sans ennui امرار وقت ايتمك

Tuer. Fatiguer excessivement le corps A. افناء الوجود P. وجودرا تباهيدن T. وجودی خراب ايتمك || Il porte de grands fardeaux, cela le tue آغر يوكلر قالدرمغله وجودينی افنا ايدر Le chagrin le tue فرط اندوه وكدر افنای وجودينه بادی اولور Il se tue à force de boire شرب مفرط ايله وجودينی افنا ايدر

On dit, Se tuer, ou Se tuer le corps et l'ame, pour dire, se donner beaucoup de peine T. بذل جان ووجود ايتمك || Il s'est tué le corps et l'âme pour amasser de l'argent جمع مال خصوصنده بذل جان ووجود ايلدی Il se tue à étudier les langues تحصيل السنه ايچون بذل جان ووجود ايدر

Tué. A. مقتول P. كشته T. اولدرلمش A. مذبوح P. كشته T. بوغازلنمش

TUERIE. Carnage, massacre A. مقاتلة - تذابح - ذباح P. كشتاكشت T. قيرغين || La tuerie fut grande dans la déroute اثنای هزيمتده ذباح عظيم واقع اولدی

Il se dit aussi du lieu où l'on tue les animaux pour en vendre la chair A. مذبحة P. سلخخانه T. قناره || Il y a une tuerie dans ce quartier-là بو محلده بر مذبحه وار در

TUEUR. Celui qui tue A. قاتل pl. قتلة P. كشنده T. اولدريجی || C'est un tueur de gens قاتل نفوسدر

TUILE. Pièce de terre grasse cuite au fourneau, dont on se sert pour couvrir les bâtimens A. آجر - قرميد P. آگور T. كرميد || Une maison couverte de tuiles كرميد ايله پوشيده بر خانه Cent tuiles يوز پاره - يوز عدد كرميد

On dit, C'est une tuile qui lui est tombée sur la tête, en parlant d'un accident imprevu, et que l'on n'a pu éviter P. قضای دردمندان از سر ديوار می آيد T. كورنمز يردن ظهور ايتمش بر قضای ناگهانيدر

TUILEAU. Morceau de tuile rompue A. قطاعة الآجر pl. قطاعات الآجر - كسارة الآجر pl. كسارات الآجر P. آگور پاره T. كرميد قيرنتيسی || Battre des tuileaux pour en faire du ciment خراسانلوخرج ياپمق ايچون كرميد قيرنتيلری سحق ايتمك

TUILERIE. Lieu où l'on fait de la tuile A. دار الصناعة الآجر P. كارگاه آگور - آگورخانه T. كرميدخانه - كرميد كارخانه‌سی || Il y a une tuilerie en cet endroit اول محلده بر كرميد خانه وار در Ce lieu est propre pour une tuilerie بو ير كرميد خانه‌يه صالح بر ير در

TUILIER. Ouvrier qui fait des tuiles A. صناع القرميد - صناع الآجر P. آگورگر T. كرميدجی

TULIPE. Fleur qui vient d'ognon P. لاله T. لاله

TUMÉFACTION. T. de Méd. Tumeur, enflure causée en quelque partie du corps A. انتفاخ - تورّم P. آماهيدگی - برجستگی T. شيش - قبارمه || Il y a une tuméfaction à ce bras قولده انتفاخ وار در

TUMÉFIER. Causer une tumeur en quelque partie du corps A. توريم P. آماهيده كردن - بر جستگی آوردن T. شيشورمك - قبارتمق || Il lui est tombé sur l'oeil une fluxion qui a tuméfié la partie كوزينه اصابت ايدن نزله اول محلك تورّمنه بادی اولمشدر

Tuméfié. A. متورّم - منتفخ P. آماهيده - برجسته T. شيشمش - قبارمش

TUMEUR. Enflure en quelque partie d'un membre du corps, causée par quelque accident, ou par quelque maladie A. ورم pl. اورام P. آماس T. شيش || Il lui est venu une tumeur au genou ديزنده بر ورم ظهور ايلدی De l'onguent qui résout, qui dissipe les tumeurs اورامی طاغيده‌جق ياغ - اورامی حل ايدن ياغ

TUMULTE. Grand bruit accompagné de désordre A. بوش - شماطه T. خلالوش - خروشه - هنگامه - دغدغه P. اويد - زجلة - عربده - قرقشلق || On entendit tout d'un coup un grand tumulte بردن بره - بغتةً بر اويد شديد استماع اولندی Il s'excita un grand tumulte بر عظيم بر شماطه ايشيدلدی Tumulte populaire خلق - اويد داس عظيم عربده قوپدی ايچنده قرقشلق On a eu beaucoup de peine à apaiser le tumulte هنگامه‌نك دفع وتسكينی امرنده خيلی زحمت چكلدی Cette affaire peut causer du tumulte بو مصلحت دغدغه‌يی موجب اولمق احتمالی وار در - On dit figur. Le tumulte des passions, pour dire, le trouble qu'elles excitent dans l'âme

امراض نفسانیه‌نک هیجانندن نشأت ایدن دغدغهٔ درون

Le tumulte du monde, des affaires دنیانک وامورک امور دنیانک دغدغه‌سندن دغدغه‌سی Quitter le tumulte فارغ اولمق

En Tumulte. En désordre *A.* هرج ومرج *P.* پراکنده وپریشان *T.* قارش مورش ـ آلاق بولاق || Ils s'assemblèrent en tumulte هرج ومرج اولدرق جمع اولمشلر در

TUMULTUAIRE. Qui est fait avec tumulte *A.* زاجل ـ بانش ـ مقارن بالزجلة *P.* دغدغه آمیز ـ هنگامه آمیز *T.* شماطه‌لو ـ شماطه‌لو بر مجلس || Il se fit une assemblée tumultuaire کورلتیلو عربده انگیزده اولدی Résolution tumultuaire عربده‌لو ـ شماطه‌لو مباحثه délibération

TUMULTUAIREMENT, adv. *A.* بالاوید ـ بالبوش ـ بالزجلة *P.* با دغدغه ـ با هنگامه *T.* کورلتی ایله ـ شماطه ایله || Cela fut résolu tumultuairement بو ماده بالزجلة والاوید حکم اولنمشدر On procéda tumultuairement à cette élection بو انتخاب ماده‌سی کورلتی ایله اولمشدر

TUMULTUEUSEMENT. En tumulte. V. Tumulte.

TUMULTUEUX. V. Tumultuaire.

TUNIQUE. Vêtement de dessous dont on ne fait usage que dans les monastères *A.* کسوة الراهب *P.* قبای رهبانی *T.* رهبان کسوتی

Tunique, se dit aussi des pellicules ou membranes qui enveloppent certaines parties du corps *A.* غشاء pl. اغشیة *P.* پوشش *T.* انجه زار ـ اورتی || La tunique du cœur, de l'oeil غشای پوشش دل وچشم ـ قلب وعین

TUORBE. Espèce de luth à long manche *A.* طنبور pl. طنابیر *P.* تنبور *T.* طنبور || Jouer du tuorbe طنبور چالمق

TURBAN. Coiffure des Turcs *A.* عمامة pl. عمائم *P.* دستار *T.* صارق || Les Chrétiens n'oseraient porter le turban dans les États du Grand Seigneur عیسویلر ممالک عثمانیده عمامه کیمکه جسارت ایده‌مزلر

On dit, Prendre le turban, pour dire, se faire mahométan *T* اسلامه کلمک

TURBE. T. de Jurisp. On appelle Enquête par turbe, une enquête qui se faisait autrefois en prenant le témoignage de plusieurs habitans *A* تواتراً اثبات

TURBIERS, au pluriel. Il se dit des témoins entendus dans les enquêtes par turbes *T.* تواتر بینه‌سی

TURBULEMMENT. D'une manière turbulente *A.* سعیاً الی الفتنة ـ سعیاً الی الهوشة *P.* فتنه جویانه ـ فتنه انگیزانه *T.* عربده فتنه جویانه || Agir turbulemment فتنه جویانه عمل وحرکت قارشدررق ایتمک

TURBULENCE. Caractère de celui qui est turbulent *A.* سعی الی الهوشة ـ الی الفتنة *P.* فتنه جویی ـ عربده انگیزی *T.* فتنه فارشدریجیلغی

TURBULENT. Qui est porté à faire du bruit, à exciter du trouble, du désordre *A.* ساعی الی الهوشة ـ ساعی الی الفتنة *P.* آشوب انگیز ـ عربده خیز ـ فتنه انگیز ـ فتنه جوی *T.* سعی الی الفتنه ایله || Esprit turbulent فتنه فارشدریجی C'est un homme fort turbulent بغایت فتنه مجبول بر مزاج جو بر آدمدر

TURC. Nom de nation *A.* ترک pl. اتراک *P.* تاجیک *T.* ترک

TURCIE. Levée au bord d'une rivière, pour en contenir les eaux *A.* عضد pl. اعضاد *P.* بازو *T.* سد

TURGESCENCE. V. Orgasme.

TURLUPINADE. Mauvaise plaisanterie *A.* هزالة قبیحة pl. هزالات قبیحة *P.* لاغ بد *T.* چرکین مضمون ـ چرکین خوراطه || Faire des turlupinades چرکین مضمونلر یاپمق

TURLUPINER. Faire des turlupinades *A.* مهازلةً قبیحاً *P.* لاغ بد کردن *T.* چرکین مضمون ـ چرکین خوراطه ایتمک سو یلمک

TURPITUDE. Ignominie procédant de quelque action honteuse *A.* عیب ـ عار *P.* آهو ـ عیب *T.* قصور || Il y a une grande turpitude dans l'action dont vous parlez سویلدیککک حرکتده انک عیب وعار عظیم وار در Cela fait voir sa turpitude عیب وقصوری فلان شیدن مستبان اولور Découvrir, révéler la turpitude de quelqu'un بر کمسنه‌نک عیبنی خارجه اخراج ایتمک

TURQUOISE. Pierre précieuse de couleur bleue *A.* فیروزج *P.* پیروزه *T.* فیروزه

TUSSILAGE. V. Pas-d'âne.

TUTÉLAIRE. Qui tient sous sa garde, sous sa protection *A.* متوکل فی ـ حماة pl. حامی ـ حافظون pl. حفظة pl. حافظ الحمایة *P.* نگهبان *T.* قوردیجی || L'ange tutélaire de la France

فرانسهنك حمايتنده ـ حافظ ملك فرنساوى اولان ملك بر دولتك حفظ موكل اولان Le génie tutélaire d'un Empire طلسم حفظ وحمايتى ـ وحمايتنه موكل اولان ملك

TUTELLE. Autorité donnée par le magistrat sur la personne et les biens d'un mineur *A.* وصايت ـ ولايت *T.* وصيلك || Leur oncle est chargé de leur tutelle امر وصايت عموجەلرينه حواله اولندى Il a accepté la tutelle امر وصايتى قبول ايتمشدر Rendre compte d'une tutelle ولايتك حسابنى ويرمك Ces enfans sont en tutelle, hors de tutelle بو اطفال تحت ولايتده درلر ياخود قيد وصايتدن خارجدرلر

TUTEUR. Qui est chargé de la tutelle d'un mineur *A.* وصى ـ با وصيتنامه نصب اولنمش وصى Tuteur testamentaire || ولى Subrogé tuteur ناظر وصى Il faut créer un tuteur pour ces mineurs بو صغيرلره بر وصى نصب ايتملو در La mère est tutrice naturelle de ses enfans والده كندو اولادينه طبيعتيله وصيّه در

TUTEUR. T. de Jardin. Sorte de perche qu'on met en terre à côté d'un jeune arbre, et à laquelle on l'attache pour le soutenir *A.* مشحط pl. مشاحط *P.* بزغه *T.* هرك

TUTIE. Chaux de zinc dont on fait un onguent pour les yeux *A.* حجر التوتيا ـ كحل السودان *P.* سنگ توتيا *T.* كوز طاشى

TUTOIEMENT ou TUTOÎMENT. L'action de tutoyer *A.* خطاب بلفظ انت *P.* گفتار بحرف تو *T.* سن دييەرك سويلشمه || Le tutoiement entre égaux est un signe de familiarité امثال واقران بيننده سن دييەرك سويلشمك طرح تكلّفه دلالت ايدر بر معامله در

TUTOYER. User du mot de Tu, en parlant à quelqu'un *A.* تكلّم بلفظ انت *P.* حرف زدن بلفظ تو *T.* سن دييەرك سويلشمك

TUYAU. Tube de fer, de cuivre, de terre cuite, etc. V. Tube || Tuyau de lunette à longue vue دوربين بوريسى de fontaine قصبهٔ عين ـ مثعب ـ چشمه بوريسى ـ چشمه اولوغى

Il se dit aussi de l'ouverture de la cheminée depuis le manteau jusqu'en haut *A.* داخنة pl. دواخن *P.* دود آهنج *T.* تتونلك ـ بخارى

Et du canal d'un privé *A.* مثعب المقذرة *P.* كهريز ادبخانه *T.* كريز اولوغى

Et du bout creux de la plume des oiseaux, de la tige de leur plume *A.* قصبة الريش *P.* نايچهٔ پر *T.* قوش يلكى قامشى || Les plumes à écrire, et les cure-dents sont ordinairement des tuyaux de plumes d'oie يازو قلملرى وديش خلاللرى عادتا قاز يلكى قامشندن ياپيلور

Et de la tige du blé et des autres plantes qui ont la tige creuse *A.* قصبة *P.* نايژه *T.* قامش

TYMPAN. T. d'Anat. Membrane lisse, de forme circulaire, qui sépare l'oreille externe d'avec l'interne *A.* صمخاء *P.* بن درون *T.* قولاغك ايچ يوزينك ديبى گوش

TYMPANISER. Décrier hautement quelqu'un *A.* تجريس *P.* رسوا كردن *T.* جارس ايتمك ـ ديللندرمك || Il l'a tympanisé partout فلانى جارس ـ فلانى هر طرفده تجريس ايلدى ايتدى

Tympanisé. *A.* مجرّس *P.* رسوا شده *T.* جارس اولمش

TYMPANITE. Hydropisie sèche, causée par des vents retenus dans le ventre, qui résonne comme un tambour quand on le frappe *A.* استسقاء طبلى ـ استسقاء ريحى ـ استسقاء يابس

TYMPANON. Sorte d'instrument de Musique, monté avec des cordes de fil de fer, et qu'on touche avec deux baguettes *T.* صنطور || Jouer du tympanon صنطور چالمق

TYPE. T. didact. Modèle, figure originale *A.* مثال pl. امثلة ـ مثال اصلى pl. امثلة اصليّة || Selon les Platoniciens, les idées de Dieu sont les types de toutes les choses créées مذهب افلاطونده اولان حكمانك قولنجه علم جناب حضرت باريده مكنون اولان صور معانى كافهٔ اشياى مخلوقەنك امثلەسيدر

Type, se dit, en parlant de l'Ancien Testament, de ce qui est regardé comme la figure, le symbole des mystères de la Loi nouvelle *A.* صورت مثاليّة || L'agneau pascal est le type de Jésus-Christ حمل الفصح حضرت عيسينك صورت مثاليّەسيدر

TYPHON. V. Trombe.

TYPIQUE. Symbolique, allégorique *A.* تمثيلى || Le sens typique معناى تمثيلى

TYPOGRAPHE. Celui qui sait l'art d'imprimer *A.* اهل الفنّ الطباعة pl. ارباب الفنّ الطباعة *P.* آشناى پيشهٔ طباعت *T.* بصمەجى ـ بصمەجيلق فننى بيلن

TYPOGRAPHIE. L'art de l'imprimerie *A.* فنّ الطبع ـ فنّ التمثيل ـ الطباعة *P.* پيشهٔ طباعت *T.* بصمەجيلق

TYPOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la typographie *A.* مخصوص بالطبع *T.* بصمدیه مخصوص || Caractères typographiques بصمدیه مخصوص اولان حروف

TYRAN. Celui qui a usurpé la puissance souveraine dans un État *A.* متغلّب *P.* دستبردانه بسر کار آمده *T.* حکومتی زور ایله قاپمش || Denys le tyran ولان نام متغلّب

Il se dit aussi d'un souverain qui gouverne avec injustice *A.* ظالم pl. ظلمة جائر pl. جورة ـ عسوف *P.* بیدادگر ـ ستمکار *T.* ظلمکار ـ جفاکار ـ غدّار || Cruel tyran ظالم قاسی القلب Ce n'est pas un roi, c'est un tyran پادشاه دکل ظالمدن بریدر

Et de tous ceux qui abusent de leur autorité contre le droit et la raison *A.* جبّار pl. جبابرة || Tous les seigneurs de ce pays sont autant de petits tyrans بو مملکتده موجود وجوه واعیانک هر بری برر جبّار صغیر در

TYRANNIE. Domination usurpée et illégale *A.* تغلّب *P.* دستبرد *T.* زور ایله حکومت ایدن || Il veut opprimer la République, il aspire à la tyrannie مطمح نظری تغلّب اولمغله جمهوری تحت تغلبده قهر وازاله قیدنده در Gémir sous la tyrannie زیر دست تغلبده ـ مقهور اولمق

Il se dit aussi du gouvernement d'un prince légitime, mais injuste et cruel *A.* ظلم ـ جور ـ اعتساف *P.* ستم ـ بیداد ـ ارتکاب ظلم وجور *T.* غدّارلق ـ جفاکاری || User de tyrannie ظلم وجور ایتمک

Il se dit figur. du pouvoir que certaines choses ont ordinairement sur les hommes *A.* قوّة غالبة ـ قوّة قاهره || L'éloquence exerce une espèce de tyrannie فنّ بلاغتده بر نوع قوّت غالبه وار La tyrannie de la beauté حسن وجمالک قوّت قاهرەسی در

TYRANNIQUE. Qui tient de la tyrannie, qui est injuste *A.* کثیر الظلم ـ مقارن الظلم والجبر *P.* ستم آمیز *T.* ظلملو Gouvernement tyrannique ظلم جبر وظلمه مقارن حکومت loi وجبری مشتمل قانون

TYRANNIQUEMENT, adv. *A.* ظلماً ـ جوراً ـ جبراً *P.* جبّارانه ـ ستمکارانه ـ بیدادکارانه *T.* جبرلو اولەرق || Gouverner tyranniquement جبّارانه حکومت ایتمک

TYRANNISER. Traiter tyranniquement *A.* ظلم ـ جور ـ معاملة بالجور والظلم *P.* ستمیدن *T.* غدّارلق ایتمک || Ce gouverneur tyrannise les peuples بو والی عباد الله حقنده ظلم وجور ایله معامله ایدر

Il se dit aussi des choses morales *A.* اجبار ـ ایقاع الجبر والقهر *P.* زبردستی نمودن *T.* استیلا ایتمک || Les passions tyrannisent l'âme امراض نفسانیّه اجبار نفس ایدر ـ نفسی جبر ـ نفسه استیلا ایدر ـ وقهر ایدر

UKASE. Terme Russe, qui signifie, édit du souverain *A.* امر pl. اوامر ـ حکم pl. احکام *P.* فرمان *T.* بیورق || L'Empereur publia un Ukase روسیّه ایمپراطوری بر فرمان نشر ایتدردی

ULCÉRATION. T. de Méd. Formation d'ulcère *A.* تکوّن القرحة *P.* ریش پذیری صورت *T.* یاره حالی || Il y a ulcération à la vessie مثانده بر قرحه تکوّن ایلدی

ULCÈRE. Plaie *A.* قرحة pl. قروح *P.* ریش *T.* یاره || Ulcère malin قرحهٔ عفینه Vieil ulcère قرحهٔ مزمنه ـ قرحهٔ عتیقه ـ Les bords, les lèvres d'un ulcère قرحەنک کنارلری وطوداقلری Cette plaie a dégéneré en ulcère بو جراحت بیوللنمش یاره اول محلده Il s'y est fait un ulcère قرحه‌یه مستحیل اولدی بر قرحه تکوّن ایتمشدر

ULCÉRER. Causer un ulcère *A.* احداث القرحة ـ تقریح *P.* ریش پیدا کردانیدن *T.* یاره پیدا ایتدرمک || Il lui est tombé sur les jambes des humeurs malignes, qui les ont ulcérées آیاقلرینه اخلاط ردیئه نزولیله تقرّحلرینه بادی اولمشدر

Figur. Faire naître dans le coeur de quelqu'un un ressentiment profond et durable *A.* تجریح الفؤاد *P.* دلرا پر فگار کردن ـ دلرا داغدار کردن *T.* یورکی یارەلمق || Ce discours l'a fort ulcéré بو کلام غایت مرتبده تجریح فؤادینه بادی اولمشدر

Ulcéré. *A.* مقروح ـ متقرّح *P.* ریشناک *T.* یارەلو *A.* مجروح الفؤاد *P.* دلفگار *T.* یورکی یارەلنمش

ULTÉRIEUR. Terme dont on se sert en Géographie. Ce qui est au-delà *A.* ما وراء ـ خارجی *P.* پیشین ـ بیرونی *T.* اوتەدەکی ـ

دیش ‖ La Calabre ultérieure est plus près de la Sicile que la Calabre citérieure قالبریای خارجی قالبریای داخلیدن اوتەدەکی قالبریا برودەکیدن ـ زیادە سیچلیا آطەسنە قریبدر زیادە یقیندر

ULTÉRIEUR. Ce qui se fait, ce qui vient après *A.* مؤخّر ـ لاحق *P.* پس آینده *T.* صکرەکی ‖ Demandes, prétentions, nouvelles ultérieures مطلوبات مؤخّرە وتکلیفات واخبار لاحقە ـ مؤخّراً ظهور ایتمش مطلوبات

ULTÉRIEUREMENT. Outre ce qui a été dit ou fait *A.* ماعدا *P.* جز از آنکه *T.* آندن بشقە اولەرق

ULTIMATUM. T. de négociation. Il se dit des dernières conditions que l'on met à un traité, et auxquelles on tient irrévocablement *A.* غایة ما فی الباب ـ آخر الکلام *P.* سخن واپسین *T.* صوڭ لاقردی ‖ C'est mon ultimatum غایت ما فی الباب مطلوبمە دائر آخر کلام بو در ـ اولمق اوزرە مطلوبم بو در

ULTRAMONTAIN. Ce qui est au-delà des monts *A.* ما وراء الجبال *P.* پس کوهستان *T.* طاغلرڭ اوتە طرفی ‖ Pays ultramontain ما وراء جبالدە کائن مملکت

UN. Le premier de tous les nombres *A.* واحد ـ احد *P.* یک *T.* بر ‖ Un pour cent یوزدە بر Un entre mille ـ بیڭدن بری Il signifie aussi, seul ‖ Dieu est un الله بر در ـ هو الله احد La religion est une دین بر در

Il se prend aussi pour Simple *A.* سویّ *P.* یکسان ـ یکرنگ *T.* بر ‖ Il faut que dans un poème l'action soit une بر دورەیە منظومەدە صورت حال سویّ ویکسان اولملو در

On dit, C'est tout un, pour dire, cela est égal *A.* مساوی ـ لا فرق *P.* یکسان *T.* هپ بر ‖ Que cela arrive ou n'arrive pas, c'est tout un اولسە دە اولمسە دە مساویدر qu'il vienne ou ne vienne pas, c'est tout un کلسە دە کلمسە دە هپ بر در

Il s'oppose quelquefois à Autre; alors il se joint à l'article, et tient lieu d'un substantif ‖ J'ai vu l'un et l'autre برینی کوردم برینی واول برینی ـ دیگرینی دخی کوردم Je ne veux ni l'un ni l'autre نە اول برینی ـ نە برینی نە دیگرینی استرم L'un vaut l'autre بریسی اول برینی دکر L'une et l'autre est bonne ایکیسی دخی ـ بریسیدە ایو اول بری دخی ایو در Vis-à-vis l'un de l'autre بریسی دیگری قارشوسندە ایو در ـ بری برینە قارشو L'un après l'autre بری برینە متعاقباً ـ بری اول برینە متعاقب اولەرق L'un est riche, l'autre est pauvre بری مالدار دیگری فقیر در Les uns sont de cet avis, les autres n'en sont pas بعضیسنڭ رأیی بو وجهلە در وبعضیسنڭ بشقە در

On dit aussi, Les uns et les autres, pour dire, tout le monde sans distinction *A.* کلّهم *P.* همە کس *T.* جملەسی ‖ Il n'est point secret, il dit ses affaires aux uns et aux autres حفظ لسانی یوقدر امور واحوالنی هر کسە سویلر

Un à un, signifie, l'un après l'autre et un seul à la fois *A.* واحداً واحداً ـ علی حدّة ـ فرداً فرداً *P.* یکایک ـ یکان یکان *T.* برر برر ‖ Ils ne sauraient passer là qu'un à un اول طرفدن انجق برر برر مرور ایدرلر Je les ai comptés un à un آنلری یکایک تعداد ایلدم ـ برر برر صایدم

L'un portant l'autre, signifie, faisant compensation de ce qui est moindre dans l'un avec ce qui est meilleur dans l'autre *T.* بری بری اوزرینە حساب اولنەرق

UNANIME. Qui est d'une commune voix, qui réunit tous les suffrages *A.* متّفق علیە *P.* همە کس اتّفاقکردە *T.* سوز برلکیلە اولان ‖ Consentement unanime متّفق علیە اولان رضا Résolution unanime متّفق علیە کافّۀ آرا اولەرق ویریلان وقبول اتّفاق کلم وآرا ایلە ـ قرار

UNANIMEMENT, adv. D'une commune voix, d'un commun sentiment *A.* بوحدة الکلمة ـ باتّفاق الکلم ـ باتّحاد الکلم ـ باجماع الکلم *P.* از یکزبان *T.* بر آغزدن ـ سوز برلکیلە ‖ Ils résolurent tous unanimement اتّحاد کلمۀ واحدە اولەرق جملەسی از کلم وآرا ایلە قرار ویرمشلر در Ils conclurent جملەسی یکزبان اولەرق ـ یکزبان عقد ایتمشلر در

UNANIMITÉ. Conformité de sentiment *A.* اتّفاق الآرا ـ اتّحاد الکلم والآرا *P.* همدمی ـ همزبانی *T.* سوز برلکی ‖ Il y avait une grande unanimité dans cette société بو مجلسدە تمامیلە اتّفاق آرا وار ایدی

UNI. Simple, égal *A.* سادج *P.* سادە *T.* دوز ‖ Un habit uni سادە بر ثوب ـ Figur. ‖ Un homme tout uni سادەلک ایلە اولان اوضاع واطوار Des manières unies سادە بر آدم حال وطوری

On dit, Une toile unie, c'est-à-dire, qui est sans noeuds, et qui est également serrée partout *A.* مستویّ *P.* هموار *T.* دوز ‖ C'est une toile unie دوز بر بز در ـ Du fil uni, c'est-à-dire, qui est filé également *A.* خیط مستویّ الغزل *T.* دوز ایپلک

Et qu'un habit, qu'un lit est uni, pour dire, qu'il est sans ornemens *A.* عارى من التكلّف - عارى من الزينة *P.* ساده *T.* ساده — Il se dit aussi du style et du chant, lorsqu'ils sont sans ornemens تكلّفدن عارى سبك وانشا يا غنا

UNIFORME. C'est le contraire de divers, inégal, varié *A.* مساوى - متساوى - مستوى - متساوى الصورة - واحد النسق *P.* يكرنك *T.* بر درلو - دمدوز - يكنسق - يكسان || Un mouvement uniforme دمدوز حركت - حركت يكنسق - حركت متساويه une vie عيش متساوى une conduite سلوك مساوى - رفتار يكسان une plaine صحراى مستوى - دمدوز اوه Des bâtimens uniformes ابنيهٔ متساوية الصور des sentimens افكار متساويه

UNIFORME. T. d'art milit. L'habillement qui est propre aux officiers et aux soldats de chaque régiment *A.* كسوة الاهل الحرب *P.* لباس لشكريان *T.* عسكرى قيافتى

UNIFORMÉMENT. D'une manière uniforme *A.* على السويّة - على نهج الواحد - على نسق الواحد - على سياق الواحد *P.* بيك رنك - بيك اسلوب *T.* بر صورت اوزره - بر درلو اولدرق || Ils ont tous opiné uniformément جملهسى سياق واحد اوزره رأى ايتمشلر در Tous les Pères ont écrit uniformément sur ce sujet جملهٔ ائمّهٔ دين بو بابده نهج واحد اوزره يازمشلر در

UNIFORMITÉ. Ressemblance d'une chose avec elle-même *A.* وحدة النسق - مساواة *P.* يكرنگى - يكسانى *T.* بر درلولق || L'uniformité d'un jardin بر باغچهنك مساوات صورتى d'une vie tranquille عيش مطمئن الحالك وحدت نسق وصورتى

Il se dit aussi de la ressemblance de plusieurs choses entre elles *A.* مطابقة - مشابهة *P.* يكرنگى *T.* بر درلولق || L'uniformité des édifices d'une place برميدان اوزرنده اولان بنالرك برى برلريله مشابهتى

UNIMENT. Également *A.* سويّاً *P.* با هموارى *T.* بر دوزهيه || Ce fil est filé uniment بو ايپلك دوز اولدرق غزل اولنمشدر Cette toile est travaillée uniment بو ثوب سويّاً نسج اولنمشدر

Il signifie aussi, simplement, sans façon *A.* بسذاجة *P.* بسادگى *T.* سادهجه || Il est habillé uniment سادهجه كيينور Il m'a dit cela uniment شونى سادهجه بكا سويلدى

UNION. Jonction de deux ou de plusieurs choses ensemble *A.* اتّحاد - اجتماع - التحاق *P.* يكجهتى - بهم پيوستگى *T.* برلشمه || L'union de l'âme avec le corps اتّحاد جان وبدن des parties d'un même tout اجزاى شئ واحدك اجتماعى L'union de deux terres, de plusieurs bénéfices ايكى ملكك ياخود بر قاچ زعامتلرك برى برلرينه التحاق واجتماعى — Figur. Concorde, bonne intelligence || L'union conjugale, fraternelle اتّحاد زوجيّت واخوّت Ce mariage a fait l'union de ces deux familles بو نكاح ايكى خاندان بيننده ربط شيرازهٔ اتّحاده وسيله اولمشدر Cet accident a rompu l'union qui était entre eux بو حادثه ميانلرنده معقود اولان رابطهٔ اتّحادك فسخنه بادى اولمشدر L'union des princes Chrétiens ملوك نصارا بيننده اولان اتّحاد

Il s'emploie aussi seul, et signifie, le mariage *A.* مزاوجة || Le Ciel a béni leur union الله تعالى آنلرك مزاوجتلرينى مبارك وميمون ايلدى Union bien assortie مزاوجت متوافقه

UNIQUE. Seul *A.* وحيد *P.* يكانه *T.* يالكز || Fils, frère, héritier unique ولد يا برادر يا وارث يكانه

Dans quelques phrases, on l'exprime par les mots *A.* اوّل وآخر || Mon unique intérêt اوّل وآخر غرضم Mon unique occupation اوّل وآخر شغل وكارم

UNIQUE. Qui excelle en quelque chose, et auquel les autres ne peuvent être comparés *A.* فريد - وحيد *P.* يكتا - يگانه *T.* بربجك || C'est un homme unique يكتا بر ادمدر C'est l'unique orateur qu'il y eût en ce temps-là فريد عصر وزمان بر واعظ ايدى - وقتك يگانهسى - يگانهٔ دوران - وحيد عصر

UNIQUEMENT. Exclusivement à tout autre *A.* فقط - مجرّد *P.* همان *T.* يالكز - انجق || Il s'applique uniquement à l'Astronomie فقط علم نجومه مداومت ايدر

Il signifie aussi, au-dessus de tout, préférablement à tout *A.* على وجه الترجيح *P.* بر وجه بهترى *T.* هر شيدن زياده

UNIR. Joindre deux ou plusieurs choses ensemble *A.* جمع - الحاق *P.* با هم آوردن - بيكجا آوردن *T.* اولاشدرمق - برى برينه قاتشدرمق - برلشدرمك || Unir deux terres ensemble ايكى ملكى برى بريله جمع والحاق ايتدرمك Ils ont uni leurs forces, leurs armées عسكرلرينى برى برينه الحاق ايتدرديلر On a uni ces deux fiefs شو ايكى مالكانهيى برى برينه جمع والحاق ايتدرديلر

Figur. Lier par les sentimens du coeur, par l'intérêt, etc. *A.* ربط *P.* پيوستن *T.* باغلمق || C'est l'intérêt commun, l'amitié qui les

unit بینلرینی ربط ایدن مصلحت مشترکه یاخود علاقهٔ محبتدر Unir deux maisons par un mariage عقد نکاح طریقیله ایکی خاندانی بری برینه ربط ایتمک

UNIR. Rendre égal, aplanir une superfice raboteuse A. تسویة - تملیس P. هموار کردن T. دوزلتمک || Il faut unir cette pierre بو طاشی تملیس ایتملو در

UNI. A. ملحق - مجتمع P. با هم آورده T. اولاشدرلمش - برلشمش A. املس - مستوی P. هموار T. دوزلنمش - دوز - دوبدوز

On appelle États-Unis, les treize États qui forment la République d'Amérique آمریقه جمهوریتنک املاک مجتمعه‌سی

À L'UNI. De niveau A. علی حال المساواة P. در حال - در برابری - همواری T. برابرلشمه صورتنده || Il y avait du haut et du bas dans ce jardin, on a mis tout à l'uni بو باغچه‌ده مقدما انیش ویوقش یرلر وار ایدی شمدی هر طرفی هر طرفی تسویه اولندی - برابرلشمه صورتنده وضع اولندی

UNISSON. T. de Musique. Union de deux ou de plusieurs sons qui sont au même degré A. وحدة الاصوات P. یکانگئ صداها T. سسلرک برلشمه‌سی || Monter deux instrumens à l'unisson ایکی سازی وحدت اصوات اوزره قورمق

UNITAIRE. Qui ne reconnait qu'une seule personne en Dieu A. موحد pl. موحدین

UNITÉ. T. de Mathém. C'est ce qui exprime une seule chose A. احد pl. آحاد P. یک T. بر - تک || Plusieurs unités font un nombre آحاد عدیده‌دن بر عدد حاصل اولور Le nombre est composé d'unités عدد آحاددن مرکبدر

On se sert aussi de ce mot par opposition à Pluralité A. احدیة - وحدانیة P. یکانگی T. برلک || L'unité de l'Église وحدانیت دین Il y a en Dieu unité de substance et trinité de personnes ذات حضرت واجب الوجودده وحدانیت جوهر واثلاث اقانیم وار در

Il signifie aussi, identité, uniformité A. مساوات P. همبرابری T. برلک || L'unité de la Foi dans tous les temps جمیع اوقاتده عقایدک مساواتی

UNITIF. T. de dévotion mystique. On dit, La vie unitive, pour signifier, l'état de l'âme dans l'exercice du pur amour A. عیش الاهل السلوک

UNIVALVE. Il se dit des poissons testacés dont la coquille n'est composée que d'une pièce A. صدف ذو طبق الواحد pl. اصداف ذوی طبق الواحد P. صدف یک پوست T. بر قابلو بوجک || Les univalves et les bivalves بر قابلو وچفته قابلو بوجکلر

UNIVERS. Le monde entier A. عالم P. گیتی - جهان T. دنیا || Les parties de l'univers اقطار عالم Dieu a créé l'univers باری تعالی عالمی خلق ایلدی

Il se prend aussi pour la Terre A. ارض - وجه الارض - ربع مسکون P. زمین - روی زمین T. یر یوزی || Au bout de l'univers منتهای روی زمینده - قصارای ارضده Son nom vola par tout l'univers نام وشهرتی کافهٔ روی زمینه منتشر اولمشدر Il n'y a rien de pareil dans l'univers روی ارضده ربع مسکونده نظیری بولنمز - مثلی نایابدر

UNIVERSALITÉ. Généralité, ce qui renferme les différentes espèces A. عموم - عمومیت || L'universalité des êtres, des sciences, des arts عمومیت موجودات وعمومیت علوم وفنون

En termes de Droit, il signifie, totalité A. کل - کلیة - هیئة مجموعة P. همگی T. طوب || L'universalité des biens اموالک طوپی - هیئت مجموعه‌سی

Et en termes de Logique, la qualité d'une proposition universelle A. شمول علی العموم || L'universalité de cette proposition بو مسئله‌نک عمومه شمولی

UNIVERSAUX, pl. V. Universel, substantif.

UNIVERSEL, adj. Général, qui s'étend à tout A. عام - عمومی - شامل - عمومی الشمول || Un bien, un mal universel لطف عام وبلیهٔ عمومی الشمول Déluge universel طوفان عمومی Famine universelle قحط عام peste طاعون شامل - وبای عمومی - طاعون جارف Remède universel qui s'applique à tous maux جمیع امراضده استعمالی شامل بر دوا Il a l'approbation universelle مظهر تحسین عامه اولمشدر

On dit, qu'un homme est universel, pour dire, qu'il a une grande étendue de connaissances احاطهٔ عقلی عالمه شامل بر دانش وعقلی عالم محیطدر - آدمدر

Et ce qui embrasse, ce qui renferme tout A. کل || Science universelle علم کل Esprit universel عقل کل

UNIVERSEL, subst. T. de Logique. Il se dit de ce qu'il y a de commun dans les individus d'un même genre, d'une même espèce A. کلی pl. کلیات || On distingue cinq universaux : le genre,

la différence, l'espèce, le propre et l'accident كلّيات خمسه‌دن مراد نوع وفصل وجنس وخاصّ وعرضدر

UNIVERSELLEMENT. Généralement *A.* على العموم ـ عموماً *P.* بر وجه عمومى *T.* عموميجه ‖ Cela est universellement reçu, approuvé مقبول ومستصوبدر ـ عموماً مقبول ومستحسندر

UNIVERSITÉ. Corps de professeurs, établi pour enseigner les langues et les sciences *A.* مدرسة العلوم ـ دار العلوم pl. مدارس ‖ L'université de Moscou موسقو شهرنده كائن مدرسهٔ العلوم Recteur de l'université كتخداى مدرسهٔ علوم Les quatre facultés de l'université sont, les Arts, la Médecine, le Droit et la Théologie مدرسهٔ علومده اولان جماعات معلّمين واساتذه‌نك برى زمرهٔ اساتذهٔ فنون ايكنجيسى زمرهٔ معلّمين طبابت اوچنجيسى معلّمين علم فقه وردنجيسى خواجگان علم الهيدر

UNIVOCATION. Caractère de ce qui est univoque *A.* عموميّة الاسم

UNIVOQUE. T. de Logique. Nom qui s'applique dans le même sens à plusieurs choses *A.* اسم عامّ ‖ Animal est un terme univoque à l'homme et au lion لفظ حيوان انسان وارسلان حقنده اسم عامّدر Homme est univoque, soit qu'il s'applique à Pierre, soit qu'il s'applique à Paul انسان لفظى كرك زيد وكرك عمرو حقنده صرف اولنسه بر اسم عامّدر

URANOGRAPHIE. T. didact. Description du ciel *A.* وصف الاحوال الفلكيّة ـ الفلكيّات

URBANITÉ. Politesse que donne l'usage du monde *A.* ظرافة *P.* ‖ جلبيلك ـ ظريفلك *T.* نزاكت طبع ـ شيرينكارى L'urbanité Romaine روماتيونك ظرافتى

URE. Taureau sauvage *A.* ثور جبلى *P.* گاو كوهى *T.* يبان بوغه‌سى

URETÈRE. T. d'Anat. Il se dit des deux canaux qui portent l'urine des reins à la vessie *A.* مجرى البول pl. مجارى البول *P.* گذرگاه شاشه *T.* سدك يولى ‖ Il avait de petites pierres dans l'uretère مجراى بولنده اوفاق طاشلر وار ايدى L'uretère droit et gauche بولك صاغ وصول مجراسى

URÈTRE. Le canal par où sort l'urine *A.* مخرج البول ‖ Il a un ulcère dans l'urètre فلانك مخرج بولنده بر قرحه وار در

URGENCE. Qualité de ce qui est urgent *A.* ضرورت *P.* ناچارى *T.* زورلولق ‖ Attendu l'urgence du cas ضرورت حاله نظراً L'urgence du besoin ضرورت حاجت

URGENT. Pressant *A.* ضرورى *P.* ناچار *T.* زورلو ‖ Il l'a assisté dans son urgente nécessité فلانك حاجت ضروريّه‌سى وقتنده كندويه اعانت ايتمشدر Affaires urgentes امور ضروريّه Les urgentes nécessités de l'État دولتك حوايج ضروريّه Besoin urgent حاجت ضروريّه Maladie urgente مرض ضرورى

URINAL. Vase qui est ordinairement de verre, où les malades urinent *A.* قارورة المرضاء pl. قوارير المرضاء *P.* شاشدان خستگان *T.* خسته اوردكى ‖ Ce malade demande l'urinal خسته قاروره‌يى استر V. aussi Pot.

URINE. Sérosité saline, séparée de la masse du sang, et qui sort de la vessie par le canal de l'urètre *A.* بول pl. ابوال *P.* شاشه ـ جميز *T.* سدك ‖ Urine épaisse, claire, cuite, crue trouble بول كثيف يا صاف يا ناضج يا غير ناضج بول كدر Les sédimens de l'urine بولانق سدك ـ شاشهٔ تيره ـ قاروره‌نك چوكنديسى ـ راسب قاروره Il faut voir de son urine dans un verre بولنى قاروره‌ده باقملو در Rétention d'urine احتباس بول

URINER. Évacuer l'urine *A.* تبوّل *P.* شاشيدن *T.* ايشه‌مك ‖ Il urine abondamment بول بول تبوّل ايدر Il a une difficulté d'uriner تبوّلده عسرتى وار در

URINEUX. Qui est de la nature de l'urine *A.* بولى *P.* جميزى *T.* سدكلو

US. Usages. Terme de Pratique, qui se joint avec le mot Coutumes *A.* عرف ‖ Les us et coutumes du lieu عرف وعادت Garder les us et coutumes عرف وعادته رعايت ايتمك

USAGE. Coutume, pratique reçue *A.* عادت pl. عادات *P.* آيين ـ ياسه *T.* توره ‖ Long, constant usage عادت مديده ـ عادت قديمه ومستمرّه ancien اسكى عادت ـ آيين ديرين ـ عادت دائمه perpétuel عادت مستديمه ـ عادت دائمه C'était l'usage du pays عادت بلده ايدى l'usage du temps وقتك عادتى ايدى Cela est reçu par l'usage بو حالت عادت مديده جهتيله معتبر در C'est l'usage عادت بو در C'est son usage d'agir ainsi بو وجهله حركت ايتمك عادتيدر Cela est contraire à l'usage عادتدن ـ خارج از عاده در hors d'usage عادته مغاير در Suivre l'usage عادته تبعيّت ايتمك خارجدر تابع اولمق ـ

Usage. Emploi *A.* استعمال *P.* عملسازی *T.* قوللانش || Le bon, le mauvais usage des richesses اموالک حسن یاخود سوء استعمالی Faire usage du temps وقتی قوللنمق L'usage est l'arbitre souverain des langues السندده حکمران مطلق اولان استعمالدر L'usage a proscrit cette expression بو تعبیرک استعمالی بو لفظ مستعملدر Ce mot est d'usage نسخ وابطال اولنمشدر

Usage. Droit de se servir d'une chose dont la propriété est à un autre *A.* حق الاستعمال || En vendant sa bibliothèque, il s'en est réservé l'usage sa vie durant کتابخانه‌سنی مدت عمرنده استعماله ـ استعمالنه مأذون اولمق شرطیله فروخت ایتمشدر حقی اولمق شرطیله

Il se dit aussi, du droit qu'ont les voisins d'une forêt, ou d'un pacage, d'y couper du bois, ou d'y mener paître leur bétail *A.* حق التمتع || On a confirmé les usages aux riverains de ces forêts بو اورمانلرده اطراف وحوالی اهالیسنک حق تمتعی کما کان تأیید وابقا اولندی

Usage. Expérience, habitude *A.* اعتیاد ـ الفة *P.* آلفتگی *T.* الیشقلق || Il a l'usage de ses matières بو ماده‌لرده اعتیاد بو ماده‌لر ایله مألوفدر ـ والفتی وار در

Il se prend aussi pour Expérience de la société, habitude d'en pratiquer les devoirs *A.* آداب المعاشرة pl. ذاب المعاشرة ـ خلق *T.* رسم وراه آمیزش ناس *P.* ذاب الانس والالفة ذاب || L'usage du monde ایلە قونشمەنک قاعده‌لری آداب معاشرتە Manquer d'usage تجویز قصور معاشرت ناس ایتمک

User. Faire usage de quelque chose *A.* استعمال ـ اعمال *P.* استعمال بکار بردن *T.* قوللنمق || User de remèdes ادویه استعمال ایتمک Il ne faut user que de viandes légères خفیف الهضم لحومدن ماعدا بر درلو غدانک استعمالی جائز دکلدر User d'un mot بر لفظ استعمال ایتمک ـ Il se dit aussi des choses morales || User de violence, de menaces, de finesse, de circonspection, de précaution اعمال شدت وتهدیدات وحیله ومخائلات ایتمک واستعمال اسباب حزم واحتیاط یاخود توقی واحتراز ایتمک

On dit, En user bien, en user mal avec quelqu'un, pour dire, en agir *T.* بر کمسنه‌یه حسن یاخود سوء معامله ایتمک || Il en use fort bien avec moi بکا غایت ایله حسن معامله ایدر ـ On dit aussi, En user librement, pour dire, familièrement بی تکلف ـ بی پروا ـ لا ابالیانه معامله ایتمک

User. Consommer les choses dont on se sert *A.* صرف ـ استهلاک ـ افنا *P.* صرف کردن *T.* سورمک || On use bien du bois dans cette maison اول خانه‌ده خیلی حطب صرف اولنور On use bien des flambeaux durant l'hiver اثنای سوریلور ـ شتاده وافر موم صرف اولنور

User. Détériorer successivement une chose par le service ou l'usage *A.* تبلیة ـ افناء بکثرة الاستعمال ـ افناء بالابتذال *P.* فرسوده ساختن ـ فرسودن *T.* قوللنمغله اسکتمک || Le pavé use les fers des chevaux قالدرم آتلرک نعلنی افنا ایدر Les enfans usent beaucoup de souliers چوجوق قسمی چوق پاپوش اسکدر ـ Figur. || User ses yeux à force de lire کثرت مطالعه ایله افنای بصر ایتمک Il ne faut pas user ses ressources بر کمسنه مدار استعانتی اولەجق اسبابی افنا ایتمک جائز دکلدر Il n'y a rien qui use tant un homme que la débauche عیش وعشرت قدر وجودی افنا ایدر بر شیء یوقدر ـ On dit aussi, User sa jeunesse auprès de quelqu'un, pour dire, passer sa jeunesse à le servir فلانک خدمتنده افنای عهد شباب ایتمک

User, signifie aussi, diminuer en frottant, et en termes de Chirurgie, consumer *A.* اکل *P.* فرسودن *T.* آشندرمق || Il faut user sur la pierre la pointe de ces couteaux بو بچاقلرک اوجنی طاش اوزرینه سوروب آشندرملو در Il faut des poudres pour user les chairs لحومی اکل ایچون سفوفات استعمالی اقتضا ایدر

S'user. Se détériorer par l'usage *A.* ابتلاء ـ تبلی *P.* فرسوده شدن ـ فرسودگی پذیرفتن *T.* اسکیمک || Les habits s'usent à force de servir لباس قوللنلدقچه اسکر

Et diminuer par le frottement *A.* انتکال *P.* فرسوده شدن *T.* آشنمق || Le marbre, les pierres s'usent مرمر وسائر طاشلر آشنور

Usé. *A.* مستعمل ـ مبتذل *P.* بکار برده ـ فرسوده *T.* قوللنلمش ـ اسکیمش *A.* مؤتکل *P.* فرسوده *T.* آشنمش ـ On dit figur. Une pensée usée, pour dire, employée souvent, et à laquelle on ne fait plus attention مبتذل بر معنا

On dit aussi, Passion usée, pour dire, amour diminué par le temps قوتنی فوت ایتمش بر درد عشق

Et qu'un homme a le goût usé, pour dire, qu'il a le goût

émoussé *A.* كليل الذايقة *P.* كند چاشنى *T.* دادى بوزق

USINE. Établissement ou manufacture dans laquelle on emploie les machines, pour diminuer la main-d'oeuvre, tels sont les moulins, les forges, les verreries, etc. *T.* اعمال آلات ايله ايشلنان كارخانه || Tout son bien consiste en usines ماملكى هپ اعمال آلات ايله ايشلنور كارخانه‌لردن عبارتدر

USITÉ. Qui est en usage *A.* كثير الاستعمال ـ مستعمل *P.* بكار برده *T.* قوللنيلور || Cela est fort usité en ce pays-là اول مملكتده پك مستعمل شيدر Cela était fort usité en ce temps-là اول وقتده زياده‌سيله مستعمل ايدى Ce mot n'est guère usité بو لفظ مستعمل دكلدر

USTENSILE. Il se dit de toutes sortes de meubles, d'usage dans le ménage, et surtout dans la cuisine *A.* ماعون pl. مواعين ـ ادات المطبخ pl. ادوات المطبخ *P.* خردوات خانه ـ آلات آشخانه *T.* خانه‌نك اوفاق تفك آوادانلغى ـ مطبخ آوادانلغى || Tout l'inventaire ne consistait qu'en quelques ustensiles de cuisine دفتر هپ برقاچ پاره مطبخ ادواتندن عبارت ايدى

Il se dit aussi de tout ce que l'hôte est obligé de fournir aux soldats qui logent chez lui *T.* عسكرى‌يه ويرلمسى معتاد اولان قوناق حوايجى ـ ou de ce qu'on est tenu de payer pour l'ustensile que l'on doit fournir aux soldats *T.* عسكرى قوناغى حوايجى بدلى

USTION. T. de Chirur. Action de brûler *A.* كىّ *P.* سوزش *T.* ياقمه

USUEL. Dont on se sert ordinairement *A.* عادى *P.* عادتا بكار آمده *T.* قوللنلمسى عادت اولمش || Meubles usuels عادى اولان متاع بيت Langage usuel لسان عادى Maximes usuelles قواعد عاديه

USUELLEMENT. Communément *A.* عادتا *P.* بر وجه عادى *T.* عادت اولدرق || Cela se dit usuellement عادتا سويلنور بر كلامدر

USUFRUCTUAIRE. T. de Jurisp. Qui ne donne que la faculté de jouir des fruits *A.* مشروط على اخذ الحاصلات || Le douaire des femmes est un droit usufructuaire ارامله تخصيص اولنان مهر اخذ حاصلاته مشروط اولان استحقاقلردندر

USUFRUIT. Droit de jouir d'une chose appartenant à autrui *A.* حق التمتع ـ استمتاع بالنما || Il n'a pas cette terre en propre, il n'en a que l'usufruit بو چفتلكه ملكيت اوزره متصرف اولميوب يالكز نماسيله متمتعدر ـ نماسيله استمتاع ايلمكه استحقاقى واردر

USURAIRE. Où il y a de l'usure *A.* متضمن الربا *P.* ژبون آميز *T.* فاحش مرابحه‌لو || Contrat usuraire ربايى متضمن بر مقاوله سندى intérêt فاحش اولان مرابحه ـ رباى فاحش

USURAIREMENT, adv. *A.* على طريق الربا *P.* ژبونكارانه *T.* فاحش مرابحه‌لو اولدرق

USURE. Intérêt illégal qu'on exige de l'argent qu'on a prêté *A.* ربا *P.* ژبون *T.* فاحش مرابحه || Grosse usure رباى گران double ايكى قات فاحش مرابحه Prêter, emprunter à usure ربا ايله قرض ويرمك ياخود اقچه استقراض ايتمك Tirer usure de ce qu'on prête ويريلان قرضدن جلب ربا ايتمك

On dit figur. Rendre, payer avec usure, pour dire, rendre au double le bien et le mal qu'on a reçu *A.* ـ اداء باضعف المضاعف اداء مع زيادة *P.* بالا بر بالا دادن ـ دو بالا دادن *T.* بر زياده‌سيله اوده‌مك ـ قات زياده اوده‌مك || Dieu rend avec usure ce que l'on fait pour lui لوجه الله تعالى اجرا اولنان اعمالك مكافاتنى جناب حق مع زيادة ادا ايدر Il m'a fait un plaisir, je le lui rendrai avec usure بكا ايتديكى خيرك مقابله‌سنى بالا بر بالا كندويه ادا ايده‌جكم

USURIER. Celui qui prête à usure *A.* معامل بالربا *P.* ژبون خوار *T.* معامله‌جى || Infâme usurier الچق ـ ربا خوار لئيم معامله‌جى Il est usurier comme un juif جفت كبى بر معامله‌جيدر C'est un usurier qui prête sur gages امانت ايله اودنج ويرر بر معامله‌جيدر

Il se dit aussi de tous ceux qui font des profits illégitimes en tout genre *A.* مألوف الكسب الحرام *T.* حرام يييجى

USURPATEUR. Celui qui s'empare d'un bien, d'une dignité, etc. qui ne lui appartient pas *A.* غاصب pl. غاصبون *P.* زبردستانه رباينده *T.* زور ايله قاپيجى ـ فضولى قاپيجى || Les usurpateurs sont rarement tranquilles ارتكاب غصب ايدنلر نادرا آسايشده اولورلر ont souvent plus de peine à se soutenir qu'à s'élever غصب حكومت ايدنلر مقاملرينى محافظه ضمننده ايتدكلرى زحمت تحصيل مرام ايچون چكدكلرى زحمتدن چوق زياده در L'usurpateur du trône غاصب تخت سلطنت

USURPATION. Action d'usurper. V. ce mot.

USURPER. S'emparer d'un bien qui appartient à un autre *A.* فضولی ضبط *T.* زبردستانه ربودن *P.* اغتصاب ـ غصب ـ نا حق يره قاپمق ـ زور ايله قاپمق ـ ايتمك || Il n'était pas héritier de la couronne, il l'avait usurpée وارث تاج وتخت دكل ايكن غصبنه دسترس اولمشدر Usurper un titre, un droit, la réputation, la gloire بر كونه عنوانی وبر حقی وصيت ونامی وشان وشهرتی غصب ايتمك

Il se dit aussi absolument *A.* تعرض ـ تعدی *P.* دست درازی *T.* صارقندیلق ايتمك كردن || Vous usurpez sur mes droits, sur mes possessions استحقاقلرمه ومتصرف اولديغم املاك اوزرينه تعدی ايدرسك Ce laboureur tâche toujours d'usurper sur ses voisins فلان اكنجی همجوارلری اراضيسنه دائما تعرضدن دستدرازلقدن ـ خالی دكلدر

Usurpé. *A.* فضولی ضبط اولنمش ـ قاپلمش *T.* ربوده *P.* مغصوب

UTÉRIN. Il se dit des frères ou soeurs nés de même mère, mais non pas de même père *A.* بنو الاخياف pl. اخ لام pl. اخوان لام *P.* اوكی ـ آناسی بر باباسی بشقه قرنداش *T.* دادرنگر خواهر از سوی ـ همشيرهٔ همادر *P.* اخت لام *A.* قرنداش آناسی بر باباسی بشقه ـ آنادن قز قرنداشی *T.* مادر قز قرنداشی || C'est son frère utérin لام قرنداشيدر Elle est sa soeur utérine لام قز قرنداشيدر

On appelle Fureur utérine, une passion amoureuse très-violente dans une femme *A.* جنون مهيج الغلمة ـ جنون على الغلمة

UTILE, Profitable, avantageux *A.* انفع ـ نافع *P.* سودمند ـ سود رسان *T.* فائده‌لو ـ لازملو || C'est un homme qui vous sera utile dans vos affaires امورکده لازملو ـ امورکده نافع بر آدمدر Si je puis vous être utile en quelque chose, vous n'avez qu'à parler بر كونه مصلحتده سكا نفعم اولمق ممكن ايسه همان امر ايله C'est une chose qui vous sera utile quelque jour بر كون اولور غايت كه سكا لازم اولدجق شيدر C'est un travail fort utile ايله نافع بر شغلدر Préférer l'honnête à l'utile تقديم المندوب على النافع مندوبی منتفع به اولان شيئك اوزرينه ـ مرغوب ايله نافعی Joindre l'agréable à l'utile ترجيح ايتمك بر يره جمع ايتمك

UTILEMENT, adv. *A.* نفعاً ـ على وجه الانفع *P.* سودمندانه *T.* فائده‌لو اولدجق وجهله ـ فائده‌لو صورت ايله | Il a travaillé utilement pour lui et pour les siens دم نفسنه ودم متعلقاتنه نافع اولدجق وجهله سعی ايلدی Employer le temps utilement بر كمسنه وقتنی بر وجه انفع صرف ايتمك Se servir utilement de l'occasion فرصتدن جلب فائده ايتمك ـ ظهور ايدن فرصتدن انتفاع ايتمك

UTILITÉ. Profit, avantage *A.* نفع ـ منفعة pl. منافع ـ فائدة pl. فوائد *P.* سود || Cela n'est pas de grande utilité بو بابده اولقدر منفعت يوقدر Utilité publique نفع عام Quelle utilité vous en revient-il? بوندن سكا نه فايده وار در Cela n'est d'aucune utilité بو شيئك بر درلو فايده‌سی يوقدر

UVÉE. Une des tuniques de l'oeil, ainsi appelée parce qu'elle a quelque ressemblance à un grain de raisin *A.* طبقهٔ عنبية || On lui a percé l'uvée كوزينك طبقهٔ عنبيه‌سنی شق ايلديلر

VACANCE. Le temps pendant lequel une place, une dignité n'est pas remplie *A.* خلو ـ محلولية *P.* تهی ماندگی *T.* بوش قالمقلق || Durant la vacance du Saint Siége ريم پاپالق مسندينك محلوليتنده La vacance d'un bénéfice بر زعامتك هنگام محلوليتی وقت

VACANCES. Le temps auquel les études cessent dans les écoles, ou que les tribunaux cessent *A.* اوقات العطلة ـ وقت التعطيل *P.* هنگام بيكاری *T.* ايشسزلك وقتلری || Ils ont six semaines de vacances اوچ هفته در تعطيللری وقتی Je ferai cela durant les vacances شو ايشی اوقات تعطيلده ايشليه‌جكم Où irez-vous passer les vacances? اوقات تعطيلی قنغی محلده امرار ايده‌جكسك ـ On dit aussi au singulier, Un jour de vacance *A.* يوم التعطيل *P.* روز بيكاری *T.* تعطيل كونی

VACANT. Qui n'est pas rempli ou occupé *A.* خالی ـ باجی ـ *P.* معطل *T.* تهی *T.* بوش || Maison vacante خالی بر خانه Lit vacant dans un hôpital دار الشفاده معطل بر يتاق Il y a un

appartement vacant dans cette maison بو خانه‌ده خالی بر اوطه وار در

Il se dit aussi des places, des dignités, etc. *A.* محلول ـ خالی *P.* ریم پاپا *T.* بوش *P.* تهی مانده || Le Saint Siége était vacant ریم پاپا متصرّفی مسندی محلول ایدی Bénéfice vacant par mort وفاتندن محلول قالمش زعامت

On appelle Succession vacante, celle qui est abandonnée *A.* ترکهٔ محلول *P.* مرده‌ریگ بی صاحب *T.* خالیة عن الصاحب ـ قالمش ترکه ـ Et curateur aux biens vacans, un curateur établi pour la régie des biens qui n'ont pas de propriétaire محلول قالمش مخلّفاتک مدیر منصوبی

VACARME. Bruit de gens qui se querellent ou qui se battent *A.* جلبة *P.* عربده ـ غوغا *T.* قاوغه || Il y a eu vacarme dans cette maison فلان خانه‌ده غوغا وار ایدی Voilà bien du vacarme pour peu de chose اشته برامر جزئی ایچون بر غوغای عظیم Faire cesser le vacarme غوغایی دفع وتسکین ایتمک

VACATION. Profession *A.* حرفة pl. حرف *P.* پیشه *T.* ایش || De quelle vacation est-il? حرفتی ندر

VACATION. L'espace du temps que des personnes publiques emploient à travailler à quelque affaire *A.* موقت ـ موقت الشغل pl. مواقت الاشتغال ـ یوم الشغل ـ ایّام الشغل *P.* وقت کوشش *T.* وقتی چالشمه || On paye tant aux experts pour chaque vacation تعیین اولنان اهل خبرته هر بر موقت اشتغاللری ایچون شو قدر اجرت ادا اولنور Il lui faut tant pour ses salaires et vacations فلانه وظیفهٔ معیّنه وچالشدیغی وقتک اجرتی اولدرق شو قدر اقچه ویرلملو در Le rapport de ce procès a duré tant de vacations بو دعوانک تقریری ماده‌سی شو قدر ایّام اشتغالک صرفنه بادی اولدی

VACATIONS. La cessation des séances des gens de Justice *A.* تعطیل ـ فراغ عن الشغل *P.* بیکاری ـ ترک کار *T.* ایشسزلک || Le temps des vacations تعطیل وقتی J'ai fait cet ouvrage durant les vacations بو ایشی تعطیل اثناسنده ایشلدم

VACATION, se dit encore pour Vacance || Ce bénéfice, vacation avenante, sera réuni à tel évêché بو زعامت لدی المحلولیة فلان پسقپوسلغه الحاق اولنه‌جقدر

VACCIN. Virus de pustules d'une vache *A.* غذیذة البقرة *P.* ریم گاو ماده *T.* اینک ایرینی

VACCINE. Inoculation faite avec le vaccin, pour préserver de la petite vérole *A.* لقاح الجدری بغذیذة البقرة *P.* لقاح بریم گاو ماده *T.* اینک ایرینیله چیچک آشیلمه آبله

VACCINER. Inoculer la petite vérole avec le virus de la vaccine *A.* تلقیح الجدری بغذیذة البقرة *P.* بریم گاو ماده القاح آبله کردن *T.* اینک ایرینیله چیچک آشیلمق

VACHE. La femelle du taureau *A.* بقرة pl. بقرات *P.* گاو ماده *T.* اینک || Mener les vaches aux champs اینکلری قیره ـ کوترمک Traire les vaches اینکلری استحلاب ایتمک ـ اینکلری صاغمق

On appelle aussi Vache, la peau de vache corroyée *A.* ادیم البقرة *P.* پوست گاو ماده *T.* اینک طوماری

VACHER. Celui qui mène paître les vaches *A.* راعی ـ بقّار البقر *P.* گاوبان *T.* صغرتماج || Un cornet de vacher صغرتماج دودکی

VACHERIE. Le lieu destiné à retirer les vaches *A.* حظیرة البقرات *P.* آغل گاو ماده *T.* اینک آغیلی || Faire rentrer les vaches dans la vacherie اینکلری آغیله ادخال ایتدرمک

VACILLANT. Qui vacille *A.* متزعزع ـ نغّاص *P.* لرزه ناک ـ جنبان *T.* صارصیلور || Démarche vacillante حرکت متزعزعه Pied vacillant قدم متزعزع ـ پای لرزه‌ناک ـ صارصیلور آیاق Avoir la main vacillante متزعزع الایادی اولمق

Figur. Incertain, irrésolu *A.* متذبذب ـ متردّد ـ متردّد الرای *P.* بیقرار ـ بیثبات ـ ناپایدار *T.* قرارسز || Esprit vacillant عقل متذبذب اوزره اولان Ces témoins sont vacillans dans leurs dépositions بو شاهدلرک تقریرلرنده تذبذب وتردّد وار در

VACILLATION. Mouvement de ce qui vacille *A.* زعزعة ـ نغصان *P.* نوسان ـ لرزش ـ جنبش *T.* صارصلش ـ اویناپش ـ چالقنمه || La vacillation d'une barque بر زورقک نغصانی ـ قایغک دکزده چالقنمه‌سی La vacillation de la lumière ضیانک تموّجی ـ نوسانی

Figur. Incertitude, irrésolution *A.* تذبذب ـ عدال ـ تردّد *P.* بیقراری *T.* قرارسزلق || Vacillation dans les sentimens, dans les opinions تذبذب افکار وآرا La vacillation des témoins rendit leur déposition suspecte شاهدلرک اخبارلرنده مشهود اولان حالت تذبذب سوء ظنّی موجب اولمشدر

VACILLER. Chanceler, se balancer légèrement *A.* تنوّس ـ تزعزع ـ نغصان *P.* لرزه ناک شدن ـ جنبیدن *T.* صارصلمق ـ چالقنمق || La main lui a vacillé الی صارصلدی Il faut

mettre cette pendule sur quelque chose qui soit ferme, et qui ne puisse point vaciller بو آصمه ساعتی واهمهٔ تزعزعدن بریٔ بر محل متین اوزرنده یرلشدرملو در

Il se dit aussi de la langue, quand on dit un mot pour un autre A. زیغ اللسان P. زبان لغزیدن T. دل سورچمک ou que l'on prononce autrement qu'il ne faut A. اعجام اللسان P. غلط گوییی کردن T. سوزی یاکلش سویلمک || Sa langue vacille lorsqu'on l'intimide فلان کشی تخویف اولندیغی لساننه عجمه عارض اولور ـ حالده اعجام لسانه دوچار اولور

Figur. Être incertain, irrésolu A. تذبذب ـ تردّد ـ تذبذب فی الرأی P. بیقراری نمودن T. رأیده قرارسزلق ایتمک || C'est un homme qui vacille toujours فلانک هر مادّه ده تذبذب رأیی وار در

On dit aussi figur., Vaciller dans ses réponses, pour dire, répondre tantôt d'une façon, tantôt d'une autre A. اختلاف فی الکلام ـ تلوّن فی الکلام P. گوناگونیٔ سخن نمودن T. لاقردیی درلو درلو سویلمک || Cet accusé a fort vacillé dans ses réponses حقنده عزو تهمت اولنان کشی ویردیکی جوابلرده چوق تلوّن ایتمشدر

VACUITÉ. T. de Phys. et de Méd. L'état d'une chose vide A. فراغ ـ خلوّ P. تهی حالی T. بوشلق || La vacuité de l'estomac خلوّ معده

VAGABOND. Qui erre çà et là A. دعلج ـ کامه P. هرزه گرد ـ آواره گرد ـ خانه بر انداز ـ یاوه تاز T. باشی ـ باشی بوش ـ سرسری ـ بوش کزن || Les fainéans et les vagabonds کاهل وسرسری اولنلر

On dit figur., Esprit vagabond A. عقل مشوّش P. عقل پریشان T. طاغنق عقل Imagination vagabonde خیال کثیر التشویش

VAGABONDAGE. L'état de vagabond A. تکمّه P. یاوه تازی ـ خانه بر اندازی T. سرسریلک ـ بوش کزمه || Ordonnance contre le vagabondage بوش کزنلرک خلافنه صادر اولمش نظامنامه

VAGIN. T. d'Anat. Canal qui conduit à la matrice A. مهبل ـ بهو pl. ابها

VAGINAL. Qui a rapport au vagin A. متعلّق بالمهبل ـ بهوی || Ligamens vaginaux لفایف بهو

VAGUE. Flot A. موج pl. امواج P. کوهه ـ خیزاب T. طالغه ـ ایری ـ امواج ضخمة ـ امواج عظیمه De grandes vagues || قوم طالغه‌لر Il fut englouti par les vagues حملات امواج متتابع طعمهٔ اژدهای ـ الظهور تقریبیله گرفتار غرقاب فنا اولمشدر امواج Rompre la vague طالغه‌یی یارمق ـ شقّ موج ایتمک

VAGUE, subst. Grand espace vide A. خلاء || Le vague de l'air خلای هوا Dans le vague des airs خلای اهویه ایچنده ـ Figur. || Il y a du vague dans ce qu'il me dit بکا سویلدیکی کلامنده بوش یر وار در ـ کلامده خلای کلّی وار در

VAGUE, adj. Indéfini, sans bornes fixes A. غیر محدود P. نا محدود ـ بی سر وپایان T. اوجی بللوسز || Lieux, espaces vagues نواحی ومسافات غیر محدوده

On appelle Terres vaines et vagues, des terres inutiles, incultes A. اراضی خالیة وبائرة T. پور وبوش یرلر

VAGUE, signifie figur. qui n'est point arrêté, précis, déterminé A. خالی عن المعنا ـ عاری من المعنا P. بیمآل ـ بیمعنا ـ تهی از معنا T. مآلسز ـ بوش || Pensées, discours, propositions, promesses vagues افکار وکلمات ومسائل ومواعید خالیة عن المعنا ـ On dit aussi, Esprit vague, pour dire, un esprit qui n'a point d'opération certaine A. عدیم الثباة P. تهی T. بوش

VAGUEMENT, adv. Il ne se dit qu'au figuré A. خالیاً عن المعنا P. بر وجه تهی از معنا T. بوش اولهرق || Il n'en a parlé que vaguement بو خصوصده معنادن خالی تعبیرات ایله افادهٔ مرام ایلدی

VAGUER. Errer çà et là, aller de côté et d'autre A. تکمّه ـ تطوّح P. یاوه تازی کردن ـ گمراه شدن T. سرسری کزمک || Vaguer dans les champs قیرلری ـ قیرلرده سرسری کزمک سرسری طولاشمق

VAILLAMMENT. Avec valeur A. بالجلادة ـ بالصرامة ـ بالبسالة P. جگردارانه ـ دلیرانه T. یکتجه || Il a vaillamment combattu کمال بسالت وجلادت ایله جنک ایلدی

VAILLANCE. Valeur, courage A. جلادت ـ صرامت ـ بسالت P. جگرداری ـ دلیری T. یکتلک || Héroïque vaillance بسالت قهرمانی Cette victoire est due à sa vaillance بو غزا انجق فلانک مفطور اولدیغی مایهٔ بسالتک اثریدر

VAILLANT. Valeureux, courageux A. باسل pl. بسلا ـ صارم ـ جلید pl. جلدا ـ ذو البسالة P. ارغند ـ جگردار ـ دلیر T. یکیت || Un vaillant capitaine بر سردار بسالت شعار C'est un peuple vaillant صاحب بسالت وجلادت بر قومدر

VAILLANT. Le fonds du bien d'un homme, son capital A. رأس

المال *P.* سرمایه *T.* سرمایه || Il a mis tout son vaillant à cette terre سرمایەسنڭ جملەسنی فلان چفتلکه صرف ایلدی Il n'a plus rien vaillant جزئی وکلی سرمایەسی قالمدی Il a dix mille écus vaillant اون بیڭ غروش سرمایه صاحبیدر

VAIN. Inutile, qui ne produit rien *A.* عبث ـ لا طائل *P.* بیهوده ـ بی فائده *T.* فائدەسز || Faire de vains efforts سعی بیهوده ـ کوشش بی فائده ایتمك ـ عبث سعی ایتمك ـ لا طائل بذل ایتمك Toutes ses sollicitations ont été vaines ایتدیکی الحاحلرڭ جملەسی عبثه صرف اولندی ـ Terres vaines et vagues. V. Vague.

VAIN. Frivole, chimérique *A.* باطل || Espérance, prétention, pensée vaine امل وادّعای باطل وفکر باطل La gloire du monde est une chose bien vaine اقبال دنیا باطلدر

Il se dit aussi des personnes, et signifie, orgueilleux, superbe *A.* باطل ـ متکبّر ـ صاحب الزهو *P.* اهل پندار *T.* کبرلو || Il est extrêmement vain غایة الغایه باطل ـ زهو وکبری غالبدر Il est vain dans ses discours اقوال وکلماتی زهو وکبر ایله آلوده در بر آدمدر

VAINE GLOIRE, se dit pour Orgueil, sotte gloire *A.* عجب النفس *P.* پندار *T* کندویی بکنمه

EN VAIN. Inutilement *A.* بالعبث *P.* بیهوده *T.* عبث یره || Il travaille en vain عبث یره زحمت ـ بیهوده سعی ایدر ـ On dit, Prendre le nom de Dieu en vain, pour dire, l'employer dans un serment sans nécessité ـ عبث یره یمین ایتمك ـ جکر بلا موجب قسم بالله ایتمك

VAINCRE. Remporter quelque grand avantage dans la guerre sur ses ennemis *A.* غلبة *P.* فیروزمند شدن ـ جربیدن *T.* یکین غالب کلمك ـ اوست کلمك ـ اولمق || Les Romains ont vaincu les plus belliqueuses nations رومائیون شهرت جنکك ازمایی ایله فائق الاقران اولمش ملتلرڭ جملەسنه غلبه ایتمشلر در Vaincre en bataille rangée صف جنکنده غلبه ایتمك ـ حائز قصب السبق غلبه ونصرت ایتمك Vaincre ses ennemis بر کمسنه اعداسنه غالب کلمك Vaincre par ruse اعمال خدعه ایله غلبه ایتمك ـ Il se dit aussi des avantages qu'on remporte sur des concurrens || Vaincre quelqu'un à la course حائز قصب ـ میدان مسابقتده غلبه ایتمك قوشی میداننده اوست کلمك ـ السبق غلبه ایتمك Vaincre à la lutte لدی المصارعه غالب کلمك dans la dispute مجادلەده یکین اولمق ـ مجادلەده غالب کلمك Vaincre ses rivaux رقباسنه غالب کلمك ـ Il se dit aussi des obstacles et des passions que l'on surmonte || Il a vaincu sa mauvaise fortune بختسزلکنه غلبه ایتدی il a vaincu tous les obstacles qui lui étaient opposés اوکنه کتوریلان موانع ومزاحماتڭ جملەسنه غلبه ایلدی Vaincre sa colère, son dépit, son amour کندو کینه وغضبنه وبغض وعنادینه ودرد عشقنه غالب کندو غضب وعنادینی وشدّت عشقنی قهر ـ کلمك ایتمك

Il signifie aussi, surpasser *A.* تفوّق *P.* برتری یافتن *T.* اوست کلمك || Vaincre les autres en générosité, en libéralité علوّ جناب وجود وسخابابنده سائرینه تفوّق ایتمك ـ فائق سائرلری کچمك ـ سائرلره اوست کلمك ـ اولمق

SE VAINCRE SOI-MÊME, signifie, vaincre ses passions *T.* بر کمسنه نفسنه غالب کلمك ـ امراض نفسانیەسنه غلبه ایتمك

On dit, Se laisser vaincre, pour dire, se laisser persuader *T.* تسلیم طیانەمامق ـ مقاومت ایدەمامك ـ سرفروایتمك ـ اولمق Et se laisser vaincre à la pitié غلبۀ شفقت وترحّمه تسلیم à غلبۀ مرحمته مقاومت ایدەمامك ـ زمام نفس ایتمك des raisons سرد اولنان علل واسباب معقولەیه مقاومت ایدەمامك

VAINCU. *A.* مغلوب *P.* جر بیده *T.* یکلمش || Le vaincu doit obéir مغلوب به کوره اطاعت شرطدر Malheur aux vaincus مغلوبینه مغلوبینه آغلامق دوشر ـ صد حیف

On dit figur., Vaincu par les prières; par les instances, par les preuves du fait فلانڭ نیاز والتماسنه والحاح وابرامنه وماده‌نڭ وقوعنه دائر عرض اولنان دلایله مقاومت ایدەمیوب طیانەمیوب ـ

VAINEMENT. V. En vain.

VAINQUEUR. Celui qui a vaincu *A.* غالب ـ فاتح *P.* جرب فیروزمند ـ *T.* یکین || Alexandre fut vainqueur des Perses اسکندر ذو القرنین اهل فرسه غالب کلدی ـ فاتح فارس اولمشدر Vainqueur généreux, inhumain غالب مروّتمند یا بیرحم ـ Il se dit aussi de celui qui a remporté quelque avantage sur un concurrent || Être vainqueur à la course, à la lutte میدان مسابقتده اوست ـ کوروشده غالب کلمك ـ ومصارعەده غلبه ایتمك Il sortit vainqueur de la dispute مجادلەدن غالب اولمق ـ مجادلەده اوست کلدی ـ چیقدی Il se dit aussi des ob-

stacles et des passions que l'on surmonte || Vainqueur de tous les obstacles qu'on lui a opposés ایرات اولنان کافهٔ موانع ومزاحماتده غالب Le sage est vainqueur de ses passions عقلادن اولان کشی امراض نفسانیه‌سنه غالبدر

VAISSEAU. Vase, ustensile destiné à contenir des liqueurs *A.* ظروف pl. ظرف ـ اوعیة pl. وعاء ـ اوانی pl. آنیة pl. اناء *P.* آوند *T.* قاب || Vaisseau de terre طپراق ـ انای سفالین قاب de bois اغاجدن بر ـ انای چوبین ـ انای خشبی قاب de cuivre باقر قاب ـ انای نحاسی Les chimistes ont besoin de différents vaisseaux pour leurs opérations اهل کیمیا صنایع واعماللرینی اجرا ایچون اوانیٔ مختلفه‌یه محتاجدرلر

VAISSEAU. Bâtiment pour naviguer *A.* سفینة pl. سفن pl. سفاین ـ مرکب بحریّ pl. مراکب بحریّة *P.* کشتی *T.* بکلک کمیسی ـ جنک کمیسی || Vaisseau de guerre کمی مرتبهٔ اولیده کبیر سفینه Vaisseau de la première grandeur قپاق قالدرر کمی Vaisseau de ligne *A.* مرزاب pl. مرازیب *T.* ایکی یا اوچ انبارلی کمی Vaisseau à deux, à trois ponts سفینهٔ سبکسیر ـ خفیف السیر بر کمی Vaisseau léger کشتیٔ تیز رو ـ سفینهٔ طیّاره bon voilier مرتبهٔ اعلا یا وسطا یاخود ادنا بر سفینه du premier, du second, du dernier rang کبیر سفینه de haut bord بازرکان کمیسی ـ تجّار سفینه‌سی marchand یلکن کورک کبدن کمی Vaisseau qui va à voiles et à rames شو مقدار فوچی استیعاب ایدر du port de tant de tonneaux بر سفینه کمی‌یی ـ تجهیز سفینه ایتمک Équiper un vaisseau قلفات ایتمک ـ کمی‌یی قلفاتلمق calfater دوناتمق کمی‌یه fréter نول ایله طوتمق ـ کمی‌یی استیجار ایتمک lester کمی‌یی یدکه چکمک remorquer صفره قویمق Le vaisseau a mouillé à la rade ساحلده القای ـ کمی ساحله یناشدی بو کمی صو ایدر Ce vaisseau fait eau لنگر قرار ایتمشدر Le vaisseau est à flot کمی یورمکده در Vaisseau garde-côte وارده شو قدر طوب قوسته کمیسی Un vaisseau de tant de canons کشتیٔ دولت Figur. || Le vaisseau de l'État جمر بر قطعه سفینه کشتیٔ اموری اداره ایتمک Conduire, diriger le vaisseau

VAISSEAU, se dit en termes d'Anatomie, de tout ce qui contient les fluides qui circulent dans le corps de l'animal *A.* جائفة pl. جوائف ـ وعاء pl. اوعیة || Vaisseaux petits, profonds جوائف sanguins جوائف خلط مائی lymphatiques صغیره یا قعیره trop pleins غایت ایله مملو اولان اوعیه اوعیهٔ دم

VAISSELLE. Il se dit de tous les vaisseaux destinés au service de la table, comme plats, assiettes, etc. *A.* اوانی المائدة *P.* سفره آوادانلقلری *T.* آوندهای خوان ـ طبقهای سفره ـ آلتون || Vaisselle d'or, d'argent سفره‌نک قاب قچاقلری یالدزلو ـ مذهّب اوانیٔ سفره de vermeil یا کمش اوانیٔ سفره اوانیٔ سفره‌یی سلمک Nettoyer, laver la vaisselle سفره صاقمی اوانی بللور ویاخود Vaisselle de cristal, de faïence ویپقامق جینی De la vaisselle qui n'est pas marquée تمغا اورلماش اوانیٔ سفره

VALABLE. Qui doit être reçu en Justice *A.* معتبر ـ معمول به ـ شرعاً مقبول ـ دستور العمل *P.* شرعاً پذیرفتنی ـ شایان ـ شایان اعتبار ـ قبول *T.* قبوله کرکلو || Cet acte n'est pas valable شرعاً مقبول ومعتبر دکلدر ـ بو سند معمول به دکلدر Quittance valable دستور العمل اولەجق ابرا سندی Caution bonne et valable ـ شرعاً مقبول ومعتبر اولان کفیل On dit aussi, qu'une excuse, qu'une raison n'est pas valable, pour dire, qu'elle n'est pas recevable ـ بو عذر وعلّت مقبول ومعتبر دکلدر شایان اعتبار دکلدر

VALABLEMENT, adv. *A.* علی وجه ـ مقبولاً عند الشرع ـ شرعاً مقبول *T.* بر وجه پذیرفتنیٔ نزد شرع *P.* معمول بد || دستور العمل اولەجق وجهله ـ اولەجق وجهله Un mineur ne peut contracter valablement بر صغیر دستور العمل اولەجق وجهله عقد سند ایده‌مز Il en est bien et valablement déchargé شرعاً مقبول ومعتبر اولەجق صورت لایقه ایله تبریهٔ ذمّت ایتمشدر

On dit, qu'un mineur n'a pas été valablement défendu, pour dire, qu'il n'a pas été défendu comme il devait l'être فلان صغیر علی ما هو اللایق حمایه اولنمدی

VALÉRIANE ou PHU. Plante *A.* فوّ *P.* فو ـ سنبل کوهی *T.* یبان سنبلی

VALET. Domestique *A.* وصیف pl. وصفا ـ خادم pl. خدمة ـ خدمتکار *P.* نوکر ـ خدمتکار ـ پرستار || Bon valet توابع pl. تابع یرامز خدمتکار ـ فاسد خدمتکار méchant ایو خدمتکار ـ صالح اتباع وخدمه‌سنه لایقی اوزره Il récompense mal ses valets مکافات ایتمز اتباع Il se laisse gouverner pas ses valets وخدمه‌سنه منقاد اولور

VALET DE CHAMBRE. *A.* وصیف خاص *P.* چهره *T.* ایچ خدمتکار ایچ اغالری || Les valets de chambre du roi آغاسی

VALET DE PIED. *T.* جوقدار

On dit proverb., Tel maître, tel valet, pour dire, que le valet se conforme aux manières de son maître بويله آغانك بويله خدمتكارى اولور

On dit, Âme de valet, pour dire, âme basse *A.* طبع لئيم *P.* سرشت خوار *T.* آلچق خوى

VALETAGE. Service de valet *A.* وصافة *P.* نوكرى ـ پرستارى *T.* خدمتكارلق

VALETAILLE. Multitude de valets. Il se dit toujours par mépris *T.* خورانطه طاقمى || Que faites-vous de cette valetaille? بو خورانطه طاقمى نه ايشكه يرار

VALETER. Avoir une assiduité basse et servile auprès de quelqu'un *A.* ملازمة بالدنائة عند فلان *P.* نزد كس خوارى نمودن *T.* بربسنك ياننده آلچقلق ايله مداومت ايتمك || C'est une âme basse, il n'a fait que valeter toute sa vie لئيم الاخلاق برادم اولمغله مدّت عمرينى بعض كسان ياننده دنائت ايله مداومت ايدەرك امرار ايلدى

Il se dit aussi pour Faire beaucoup de courses, de démarches qui donnent de la peine *A.* ارتكاب التعب والزحمة *P.* رنج كشيدن *T.* زحمت ايتمك || Il m'a fallu valeter trois ans pour faire juger son affaire فلانك دعواسنى رؤيت ايتدرمك ايچون تمام اوچ سنه ارتكاب تعب وزحمته مجبور اولدم

VALÉTUDINAIRE. Maladif *A.* ممراض ـ مسقام ـ عليل المزاج ـ خسته مزاج *P.* انكشتال ـ بيمار غنج ـ بيمارناك *T.* خسته جكر || C'est un homme fort valétudinaire بغايت عليل المزاج بر آدمدر

VALEUR. Ce que vaut une chose *A.* قيمة ـ ثمن مثل *P.* بها *T.* دكر || Il faut que vous me rendiez mon cheval ou la valeur آتمى وياخود بهاسنى ويرملوسك Je lui en ai payé la valeur بونك دكر بهاسنى فلانه ادا ايلدم Il a dans ses greniers la valeur de dix mille écus en blé انبارلرنده اون بيك غروش قيمتلو حبوبات وار در Il a des meubles d'une grande valeur ذيقيمت متاع بيتى وار در

On dit des choses qui se vendent bien, qu'elles sont en valeur *A.* ذيقيمة ـ ذيقدر *P.* قيمتدار *T.* قيمتلو ـ بهاده || Les blés sont en valeur cette année بو سنده حبوبات قيمتلو در Les diamans ne sont pas présentement en valeur شمديكى حالده الماس بهاده دكلدر ـ الماسك قدر وقيمتى يوقدر

On appelle Pièces, papiers de nulle valeur, les papiers qui ne servent à rien *T.* بيلازوم اوراق

On dit, qu'une terre, qu'une ferme est en valeur, quand elle est bien cultivée, et en état de rapporter ce qu'elle doit produire *A.* على حال النما ـ على حال الاثمار *P.* در حال نماداری *T.* نمادارلق حالنده ـ On dit aussi, Mettre une terre, un bois, une vigne en valeur بر ارضى وبر اورمانى وبر باغى حال نما اوزره وضع ايتدرمك

VALEUR, se dit aussi en parlant de la juste signification des termes *A.* معناء حقيقى *T.* حقّ معنا || Cet homme ne sait pas la valeur des termes dont il se sert بوآدم قوللنديغى الفاظك معناى حقيقيسنى ـ حقّ معناسنى بيلمز

On dit figur., Donner de la valeur à ce qu'on dit, pour dire, prononcer d'une manière qui rend l'auditeur attentif *T.* كلامه ايقاع تأثير ايتمك

Et attacher de la valeur à une chose, pour dire, en faire grand cas *T.* اعتبار ايتمك || Il ne faut pas attacher beaucoup de valeur à cela بوكا چندان اعتبار ايتمك روا دكلدر

VALEUR REÇUE. Terme dont on se sert dans les lettres de change, pour marquer qu'on a reçu autant que la somme qui y est spécifiée *T.* بدل مثلى ـ قبض اولنان مبلغك بدل مقابلى || Vous paierez à Monsieur dix mille écus, valeur reçue en marchandises قبض اولنان اموالك بدل مقابلى اولمق اوزره اون بيك غروش فلانه ويرەسك valeur reçue comptant فلاندن عن نقدٍ اخذ اولنان شو قدر مبلغك بدل مثلنى كندويه ويرەسك

VALEUR. Bravoure, vaillance *A.* شجاعت ـ بطالت ـ حماست ـ بهادرى *P.* دلاورى ـ پر دلى ـ سربازى *T.* بهادرلق ـ بوركليلك || Valeur héroïque شجاعت قهرمانى brillante شجاعت جزيله Il a conquis plusieurs provinces par sa valeur كمال شجاعت وحماستى تقريبيله ايالات عديده نك فتحنه ظفرياب اولمشدر La fortune ne seconde pas toujours la valeur فلك شجاعت وحماسته دائما معين وياور مساعد دكلدر ـ دكلدر

VALEUREUSEMENT. Avec valeur *A.* بالشجاعة ـ بالحماسة *P.* بهادرانه ـ دلاورانه ـ سربازانه ـ شجيعانه *T.* بوركليلك ايله || Il a valeureusement combattu بالشجاعه جنك ايلدى

VALEUREUX. Brave, vaillant *A.* شجيع pl. شجعان ـ بطال

pl. بطالين *P.* بهادر - دلاور - پر دل - تهمتن *T.* يوركلو || C'est un valheureux soldat دلاور بر جنكجيدر

VALIDATION. Il se dit des jugemens et arrêts qui font valider des articles de dépense *A.* حكم المقبولية المصارف *T.* مصرفلك قبوللنمەسى حكمى || Il a obtenu au conseil un arrêt de validation مصارفك مقبوليتى حكمنى مشعر بر قطعه فرمان تحصيل ايلدى

VALIDE. Valable. V. ce mot. || Cet acte n'est pas valide بو سند معمول به دكلدر - شرعاً مقبول دكلدر Le baptême des Luthériens est valide لوتران آيينندە اولنلرك اجرا ايتدكلرى رسم تعميد مقبول ومعتبر در

VALIDE. Sain, vigoureux *A.* صحيح المزاج - اصحا .pl صحيح *P.* تندرست *T.* صاغ Il ne se dit qu'en cette phrase, Mendians valides صاغ اولان دلنجيلر || Les ordonnances veulent qu'on prenne et qu'on enferme les mendians valides pour les faire travailler صحيح المزاج اولان سائللرى خدمتە قوشدرمق ايچون اخذ وحبس ايتمك مقتضاى نظاماتدندر

VALIDEMENT. Valablement. V. ce mot. || On ne peut contracter avec un mineur validement بر صغيرايلە شرعاً معمول به اولەجق وجهلە عقد سند اولنەمز

VALIDER. Rendre valide *A.* اعطاء الاعتبار الشرعى *P.* شرعاً معمول - شرعاً مقبول ومعتبر قلمق *T.* سزاوار اعتبار كردن به قلمق || Le roi a donné des lettres pour valider cette dépense بو مصرف مقبول ومعتبر طوتلمق ايچون جانب همايوندن فرمان ويرلدى Le consentement subséquent du père et de la mère a validé le mariage والدينك مؤخراً سبقت ايدن انضمام رأى ورضالرى تقريبيلە اول نكاح شرعاً معتبر قلندى || Il faut valider cet acte بو سندە اعتبار شرعى اعطا اولنملو در - بو سندى شرعاً معتبر اولە بيلەجك صورتە قويملو در

VALIDÉ. *A.* معنون بشروط الشرعية *P.* نزد شرع سزاوار شرعاً معتبر قلنمش *T.* اعتبار گشته

VALIDITÉ. La vertu et la force que certaines choses reçoivent des formalités requises pour les rendre valables *A.* صلاحية الى الاعتبار *P.* سزايئ اعتبار *T.* اعتبارە كركلولك || La validité d'un acte, des preuves بر سندك ودلايل وبراهينك اعتبارە مناسبك La validité des sacremens dépend de... صلاحيتلرى مقدسەلك اعتبارە صلاحيتى فلان رسومە منوطدر

VALISE. Espèce de sac de cuir servant à mettre des hardes, pour porter en voyage sur la croupe d'un cheval *A.* عيبة pl. عياب *P.* جامدان *T.* هكبە || Mettre des hardes dans une valise اثوابى جامدانە وضع ايتمك

Il y a aussi des valises qui ne peuvent être chargées que sur un chariot *A.* حربة - غرارة *P.* غرار *T.* خرار || Une valise de lit يتاق خرارى

VALLÉE. Espace de terre entre des montagnes *A.* وادى pl. اودية *P.* درە *T.* درە || Descendre dans la vallée درەيە نزول درەيە اينمك - ايتمك Un torrent qui tombe dans la vallée درەيە آقان سيل Belle vallée بر وادئ دلارا abondante, fertile مخصب وكثير المحصولات بر وادى entrecoupée de ruisseaux جداول عديدە ايلە متقاطع بر وادى

VALLÉE. Descente. Il n'est d'usage que dans ce proverbe, Il n'y a point de montagne sans vallée *T.* انيشى اولميان طاغ يوقدر - هر يوقشك بر انيشى وار در

VALLON. Petite vallée, espace de terre entre deux coteaux *A.* فج pl. فجاج - وهدة pl. وهاد *P.* راغ *T.* درە || Son jardin s'étend en partie sur la côte, en partie dans le vallon باغچەسى بعضاً طاغك يورەسنە وبعضاً درەيە قدر ممتد اولور

VALOIR. Être d'un certain prix *A.* بلوغ الى كذا - انقدار المقدار *P.* قيمت داشتن - ارزش داشتن - ارزيدن *T.* دكمك || Cette étoffe vaudrait tant بو قماش شو قدر دكر - بو قماشك دكرى شو قدر در Vous ne la payez pas ce qu'elle vaut دكر بهاسنى ويرميورسك De ces deux choses-là, l'une vaudra bien l'autre بو ايكى شيلرك دكرى برى برينە بر در - قيمتى بر در - مساويدر On dit, qu'une chose ne vaut pas un sou, pour dire, qu'elle n'est bonne à rien بر - بر اقچە دكمز - اقچەلك قيمتى يوقدر - Et d'un homme avec qui on ne veut pas entrer en contestation, qu'il ne vaut pas la peine qu'on lui réponde جواب ويرمكە دكمز - Et d'une affaire de peu de conséquence, qu'elle ne vaut pas la peine d'y penser بر شئ صرف ذهنە دكمز - Et d'une affaire importante, qu'elle vaut bien la peine d'y penser زحمتنە دكر بر مصلحتدر - Et d'une chose, qu'elle ne vaut rien, pour dire, qu'elle est hors d'état de servir هيچ ايشە يرامز

On dit proverb., que Chaque chose, ou que chacun vaut son prix, pour dire, qu'il ne faut pas déprécier une chose, une personne هر شيئك ياخود هر كسك قدرى وار در - Et qu'au

homme en vaut un autre, pour exprimer l'égalité فلانـك فلان
قدری بر در ـ ایله قدری مساویدر

Valoir. Rapporter, donner du profit A. اعطاء ـ اعطاء النفع
الربح والنما P. فائده دادن T. محصول ـ فائده ویرمك
ویرمك || Cette terre vaut tant بو ارض شو قدر محصول
ویرور Cet emploi vaut dix mille écus بو منصبك اون بیك
بو منصب شو قدر نفع ـ غروش نفع ونماسی وار در
ونما ویرور

Il vaut mieux, se dit pour Il est plus expédient A. ـ اولی
انسب P. بهتر T. یكك || Il y a beaucoup d'occasions où il vaut
mieux se taire que de parler نیچه حاللرده سكوت ایتمك
سویلمكدن اولیدر

Faire valoir. Tirer d'une chose le profit qu'elle peut rapporter
A. ـ استمتاع ـ انتفاع ـ جلب الفائدة ـ جلب الربح والنما
استرباح P. سودمند گشتن T. فائده‌لنمك || Faire valoir son
argent بر كمسنه اقچه‌سندن استرباح ایتمك ses droits, ses
talens بر كمسنه مالك اولدیغی استحقاقلردن ومعارفدن
فائده‌لنمك ـ انتفاع ایتمك

On dit aussi, Faire valoir une terre pour dire, la mettre en
état de rapporter A. اعمال P. بكار آوردن T. ایشلتمك || Il
faut faire valoir cette terre بو ارضی ایشلتمك اقتضا ایدر

Et faire valoir une terre par ses mains, pour dire, la régir
par soi-même بر كمسنه ملكنی بنفسه اداره ایتمك

On dit figur. Faire valoir le talent, pour dire, tirer du profit
des qualités qu'on a A. ترویج المعارف P. بهنر رواج دادن
T. بر كمسنه كندو هنرینه رواج ویرمك

Faire valoir, se dit aussi pour Relever, exagérer la valeur, le
mérite A. ترفیع القدر ـ تزیید القیمة ـ اعلاء القدر P. بهای
قدری آرتورمق T. چیزیرا برتر نمودن ـ چیزی بلند نمودن
|| Les marchands font tout ce qu'ils peuvent pour faire valoir leurs
marchandises تجار طائفه‌سی ماللرینك قدر وقیمتنی آرتورمق
ایدرلر ایچون هر كونه تدبیره تشبث Il fait trop valoir les
services qu'il vous a rendus سكا ایتدیكی خدمتلرك قدرینی
پك ترفیع ایدر Il sait faire valoir ce qu'il raconte نقل ایلدیكی
شیلرك قدرینی ترفیع ایلمنك طریقنی بیلور

Se faire valoir. Travailler à se mettre en crédit A. اثبات
القدر والمزیة P. خود فروشی ـ خودرا باند قدر نمودن
كردن T. كندویی قیمتلو كوسترمك || Il fait tout ce qu'il
peut pour se faire valoir اثبات قدر ومزیته وسیله اولەجق كافۀ
اسبابك استحصالنده بذل مقدور ایدر

Il signifie aussi, faire sentir ce qu'on vaut, ce qu'on est, les
droits que l'on a A. اثباة الاستحقاق ـ اثباة الذات || Vous
ne vous faites pas assez valoir كركی كبی اثبات ذات
ایده‌میورسك

Et tirer vanités des qualités qu'on n'a pas comme si on les avait
A. تفاخر P. عرض كالای افتخار كردن T. طفره ایتمك
|| C'est un fanfaron qui veut se faire valoir عرض كالای افتخار
ایدر بر لافزندر

À Valoir. T. de négoce et de finance. Ce qu'on fournit à compte d'une plus grande somme qu'on doit fournir A. محسوباً P.
بر حساب داده T. محسوب اولەرق || Je vous envoie vingt
balles de drap dont vous retirerez le prix à valoir sur ce que je
dois fournir pour ma part dans la société بو دفعه طرفكه ارسال
اولنان یكرمی دنك چوقه‌نك بهاسنی شركت سرمایه‌سی
ایچون ویره‌جكم حصه‌یه محسوباً اخذ وقبض ایده‌سك

Vaille que vaille, Tout coup vaille. Façons de parler qui
signifient, à tout hasard P. هرچه بادا باد T. هر نه اولەجق
ایسه اولسون || Donnez votre placet vaille que vaille هرچه بادا
باد همان عرضحالكی تقدیم ایله

VALUE. T. de Pratique. Il ne se dit que dans cette phrase, Plus
value, qui signifie, la somme que vaut une chose au-delà de ce
qu'on l'a prisée ou achetée A. فضل الثمن المعین P. زیادۀ
بهای تعیین‌كرده T. تعیین اولنمش بهانك آرتوغی || Il
faut encore payer tant pour la plus value فضل ثمن معین
اولەرق شو مقدار دخی ادا اولنملو در

VALSE. Espèce de danse, qui consiste à tourner deux à deux
A. دوار ـ رقص بالمداورة P. وشت گردان T. دونمه هوره‌سی

VALSER. Danser la valse A. رقص بالمداورة P. گردان
رقصیدن گردان T. دونه دونه هوره تپمك

VALVULE. Membrane qui, dans les vaisseaux ou autres conduits du corps de l'animal, empêche les liqueurs de refluer A.
حجاب P. پرده T. پرده

VAN. Instrument qui sert à vanner A. مذرّة ـ مغقلة P. ارجن
سگو ـ T. یبا || Nettoyer du grain avec le van غله‌یی یبا
ایله تنقیح ایتمك Séparer du grain la poussière et les ordures par le moyen d'un van اعمال مغقله ایله غله‌یی نبادرن

وخاشاكدن آيرمق

VANILLE. Plante *T.* وانليا

VANITÉ. Futilité *A.* ابطولة ـ بطلان pl. اباطيل *P.* انگونى امور دنيانك *T.* باطللق || Tout n'est que vanité dans le monde جملهسى اباطيل ولغوياتدن عبارتدر L'Écriture dit, Vanité des vanités, et tout est vanité *A.* ابطولة الاباطيل فانّ كلّ ما في الكون باطل Mépriser les vanités du monde اباطيل دنيايى زخارف دنيايى عين حقارت ايله ـ استحقار ايتمك رؤيت ايتمك

VANITÉ. Amour-propre qui a pour objet des choses frivoles *A.* عجب النفس *P.* پندار ـ خود پرستى *T.* كنديويى بكنمه عجب نفس || La vanité est une marque de petitesse d'esprit قلّت عقله دلالت ايدر La vanité l'a perdu معجبول اولديغى عجب وپندار سبب ادبارى اولمشدر Il tire vanité de sa naissance اصل ونسبنى وسيلهٔ عجب و پندار عدّ ايدر

FAIRE VANITÉ de... signifie, se glorifier de... *A.* تفاخر ـ تمدّح *P.* خود ستايى كردن *T.* كنديويى اوكمك ـ طفره حسن كتابت || Il écrit joliment, et en fait vanité ايله تفاخر ايدر ايتمك

SANS VANITÉ. Façon de parler dont on se sert, quand on a à dire de soi quelque chose d'avantageux *A.* لا لفخر ـ بلا تمدّح *P.* نه براى خود ستايى *T.* مدح ايچون دكل || Sans vanité, je sais ces sortes de choses-là mieux que lui بومقوله شيلره كندومى مدح ايچون ديمم فلاندن زياده وقوفم وار در

VANITEUX. Qui a une vanité puérile et ridicule *A.* باطل *P.* تحمّل فضول *T.* انگونى پيشه || C'est un vaniteux insupportable اولنميهجق بر باطل آدمدر || Il se dit aussi des discours ـ Propos vaniteux اقوال باطله

VANNE. Espèce de porte dont on se sert aux moulins, aux pertuis des rivières, etc. et qui se hausse ou se baisse pour laisser aller l'eau, ou la retenir *A.* ترعة pl. ترع *P.* دربچهٔ رهگذر آب *T.* صو صواغى || Il faut lever la vanne pour faire aller le moulin دكرمانى ايشلتمك ايچون صو صواغنى قالدرملو در Abaisser la vanne ترعهيى ايندرمك

VANNER. Nettoyer le grain par le moyen d'un van *A.* فقل ـ تذرية *P.* داميدن *T.* صاورمق || Vanner du blé تذريهٔ حنطه بغداى صاورمق ـ ايتمك

VANNÉ. *A.* مفقول *P.* داميده *T.* صاورلمش

VANNERIE. Le métier du vannier *A.* صنعة السرد الاسفاط *P.* ترنيان باف پيشهٔ *T.* سپد اوروجيلكى

VANNETTE. Grand panier dont on se sert pour vanner l'avoine avant de la donner aux chevaux *T.* يولاف صاورهجق سپد

VANNEUR. Celui qui vanne des grains *A.* فقال *P.* بگوزن خرمن صاوريجى *T.*

VANNIER. Ouvrier qui travaille en osier, et qui fait des vans, des corbeilles, etc. *A.* سرّاد الاسفاط *P.* سپدگر ـ ترنيان باف سپد اوريجيسى *T.*

VANTAIL. Battant d'une porte qui s'ouvre des deux côtés *A.* مصراع ـ صفق *P.* لت *T.* قناد || Les vantaux d'une porte قپو قنادلرى ـ مصراعين باب

VANTARD. Qui a l'habitude de se vanter *A.* متصلّف ـ لهوق آورد صاتيجى ـ لافزان *T.* خود ستا ـ لافزن *P.*

VANTER. Louer extrêmement *A.* مدح ـ تذرية ـ ثنا *P.* ستودن ـ نيايش كردن *T.* اوكمك ـ اوجورمق || Vous vantez bien cet homme-là شو آدمى پك اوجوررسك On ne saurait trop vanter son mérite هنرى هر نقدر مدح وثنا اولنسه كافى دكلدر

SE VANTER. Se louer *A.* تفاخر ـ تمدّح *P.* خود ستايى كردن كنديويى اوكمك *T.* || Il se vante trop غايت ايله تمدّح تمدّح وتفاخر ايدر Il ne sied pas bien de se vanter soi-même مدح نفس جائز دكلدر ـ ياقيشور شى دكلدر

SE VANTER DE... Se glorifier de... *A.* افتخار ـ تباهى ـ مباهاة فخر نمودن *P.* اوكنمك *T.* || Il m'a rendu service, mais il s'en vante trop بكا كرچه خدمت ايتمشدر انجق بو بابده بغايت افتخار ايدر Il se vante d'avoir fait réussir cette affaire بو مصلحتك تكميلنه همّت ايتمكله مباهات ايدر Il n'y a pas de quoi se vanter موجب افتخار اولهجق بر شى يوقدر

VANTERIE. Vaine louange qu'on se donne à soi-même *A.* لهوقة آورد صاتيجيلغى ـ لافزانلق *T.* لافزنى ـ خود ستايى *P.*

VAPEUR. Espèce de fumée qui s'élève des choses humides *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف *T.* طومان || Vapeur grossière بخار كثيف subtile بخار رقيق ـ تف باريك insensible بخار غير محسوس ـ بخار خفى ـ بللوسز بخار transparente بخار شفاف ـ يوفقه بخار Les vapeurs qui forment les pluies امطارى تكوين واحداث ايدن ابخره qui s'élèvent de la mer et des

rivières دریادن وانهاردن متصاعد اولان ابخره Le soleil par sa chaleur attire les vapeurs حرارت شمس بخاری جذب ایدر Vapeurs malignes ابخرهٔ ردیئه

VAPEURS. T. de Méd. Affections hypocondriaques et hystériques *A.* pl. ابخرهٔ رحمیّة - ابخرهٔ مراقیّة || Il lui est monté des vapeurs au cerveau qui l'ont étourdi دماغنه ابخرهٔ مراقیّه صعودی تقریبیله سرسم اولمشدر Une femme sujette aux vapeurs de mère ابخرهٔ رحمیّه‌یه مبتلا بر عورت

On dit, Prendre les bains de vapeurs, pour dire, recevoir sur son corps les vapeurs d'une eau chaude قینار صو بوغیله استحمام ایتمک

VAPOREUX. Il se dit de l'état du ciel, lorsque les vapeurs y sont répandues de manière à éclairer doucement les objets *A.* مستور بالضباب *P.* میغناک *T.* طومانلو - طومان ایله ضباب ایله مستور اولان || Ciel vaporeux قاپلنمش روی سما Lumière vaporeuse طومانلو آیدینلق

Il signifie aussi, qui est sujet aux vapeurs *A.* مبتلاء الابخرة السوداویّة

Il se dit aussi de certaines choses qui, prises intérieurement, causent des vapeurs *A.* مهیّج البخار *P.* بخار انگیز *T.* طومان کتورر || Le lait est vaporeux سود مهیّج بخار در

VAQUER. Être à remplir. Il se dit des emplois, des dignités, des logemens *A.* استخلا *P.* تهی ماندن *T.* محلول قالمق || Le Pape étant mort, le Saint Siége vaqua trois ans ریم پاپاسی وفات ایلدکده پاپالق مسندی اوچ سنه محلول قالمشدر Voilà un bel emploi qui vaquera bientôt اشته قریباً محلول قالهجق بر منصب جمیل Il doit avoir le premier appartement qui vaquera اوّل محلول قالهجق دائره فلانه ویریله‌جکدر

Il se dit aussi en parlant des tribunaux, lorsque les fonctions ordinaires y cessent pendant quelque temps *A.* فراغ عن الشغل - تعطّل *P.* در بیکاری ماندن *T.* ایشسزلقده اولمق - تعطیلده اولمق || Ce tribunal vaque pendant un tel temps بو محکمه فلان وقتده تعطیلده در

VAQUER à... S'appliquer à quelque chose *A.* اشتغال *P.* ورزش کردن - نمودن *T.* جالشمق || Vaquer à ses affaires, à l'étude امور وخصوصاتنه وکتاب مطالعه‌سنه اشتغال ایتمک - مطالعه‌سیله مشغول اولمق On ne peut vaquer à tant de choses à la fois بو قدر ایشلره دفعةً مشغول اولمق ممکن دکلدر

VARECH. Plante que la mer jette sur ses bords *A.* ضریع

VARIABILITÉ. Disposition habituelle à varier *A.* قابلیّة الاختلاف - قابلیّة التحوّل *P.* امکانپذیری گوناگونی *T.* دونکلک - درلو درلولق || La variabilité du temps هوانک قابلیّت تحوّلی des goûts طبیعتلرک قابلیّت اختلافی

VARIABLE. Sujet à varier, qui change souvent *A.* قابل التحوّل - کثیر الاختلاف *P.* پذیرای گوناگونی - امکانپذیر گوناگونی *T.* درلو درلو اولور - کونه کونه اولور || En ce climat les saisons sont variables بو اقلیمده موسملر کثیر الاختلافدر Temps variable هوای کثیر الاختلاف La fortune est variable بختک اختلافی چوقدر L'esprit de l'homme est variable عقل انسان اختلافه تابعدر - قابل تحوّل واختلافدر C'est un homme variable dans ses opinions رأینده کثیر الاختلاف بر آدمدر

VARIANT. Qui change souvent *A.* کثیر التلوّن - متلوّن *P.* بیثبات - بیدوام *T.* قرارسز || Esprit variant عقل متلوّن - تلوّنه مائل اولان عقل Humeur variante مزاج متلوّن - کثیر التلوّن C'est un homme fort variant dans ses résolutions تصمیماتنده کثیر التلوّن بر آدمدر

VARIANTES. Diverses leçons d'un même texte *A.* pl. صور مختلفة *P.* صورتهای گوناگون *T.* درلو درلو صورتلر || Les variantes d'un auteur بر تألیفک صور مختلفه‌سی On a recueilli les variantes فلان تألیفده اولان صور مختلفه‌یی جمع ایتمشلردر

VARIATION. Changement *A.* تحوّل - اختلاف pl. اختلافات - pl. تحوّلات *P.* دیگر گونی *T.* درلولق || La variation du temps, des vents هوانک وریاحک اختلافی - تحوّلی La variation des témoins شاهدلرک تقریرنده اولان اختلاف Il y a beaucoup de variation dans ses dépositions بو شاهدک اخبارلرنده اختلاف کلّی وار در On remarque beaucoup de variation dans sa conduite سلوک وحرکتنده کلّی مرتبه اختلاف وتحوّل کورینور

On dit sur mer, La variation de l'aiguille, de la boussole, du compas, lorsque l'aiguille de la boussole s'écarte du nord, et qu'elle décline vers l'orient ou vers l'occident پوصله ایکنه‌سنک تمایلی - تخلّفی

VARICE. Il se dit des tumeurs molles, indolentes, cédant facilement à l'impression du doigt, et causées par la dilatation des

veines dans différentes parties du corps *A.* غدّة رخوة pl. غدائد *P.* غردۀ نرم *T.* كوشك اور || Avoir des varices aux jambes آياقده كوشك اورلر اولمق

VARICOCÈLE. Tumeur du scrotum, causée par des varices qui se forment autour des testicules *A.* ورم الصفن *P.* آماس كيسهٔ *T.* طشاق طوبره‌سنده اور خايه

VARIER. Diversifier *A.* تنويع *P.* گوناگون ساختن *T.* كونه كونه ايتمك ـ درلو درلو ايتمك || Varier les mets, les ornemens تنويع اطعمه يا تجمّلات ايتمك ses expressions تعبيراتنی گوناگون ايتمك

VARIER. Changer *A.* تحوّل ـ اختلاف *P.* ديگرگونی نمودن *T.* كونه كونه دونمك || Vous m'aviez porté cette parole, vous m'en portez maintenant une autre, vous variez sans cesse مقدّما فلان كلامی سويلمشيكن شمدی آخر كونه كلام سويلرسك بو تقريب تحوّل واختلافدن خالی دكلسك Pourquoi variez-vous? نيچون اختلاف ايدرسك L'accusé varie dans ses réponses حقنده عزو تهمت اولنان فلان كشی ويرديكی جوابلرده اختلاف ايدر Les témoins ont varié dans leurs dépositions شاهدلر تقريرلرنده اختلاف ايتمشلر در Le temps varie continuellement هوا لا ينقطع تحوّل ايتمكده در Depuis hier le vent a varié plusieurs fois هوا دوندنبرو بر قاچ دفعه تحوّل ايتمشدر

Il se dit aussi de l'aiguille aimantée, lorsqu'elle s'écarte du nord et qu'elle décline, soit du côté de l'orient, soit du côté de l'occident *A.* تمايل ـ تخلّف *P.* از جايش برطرف شدن ـ گراييدن *T.* يرندن اوينامق || À telle hauteur l'aiguille varie de tant de degrés فلان ساحلك آچيغنده پوصله‌نك ايكنه‌سی شو قدر درجه تخلّف ايدر

VARIÉ. *A.* متحوّل ـ مختلف ـ متنوّع *P* ديگرگون ـ گوناگون *T.* كونه كونه ـ درلو درلو || Style varié سبك وعبارۀ متنوّعه Parterre varié de mille fleurs ازهار متنوّعه ايله آراسته بر جيچك باغچه‌سی

VARIÉTÉ. Diversité *A.* تنوّع *P.* رنگارنگی ـ گوناگونی *T.* درلولق || La variété d'un parterre بر جيچك باغچه‌سنك تنوّع des objets تنوّع صور واشكالی Livre plein de variété احوال متنوّعه ايله مملو بر كتاب Il n'y a pas assez de variété dans ce tableau بو تصويرده اولقدر تنوّع اشكال يوقدر

VARIÉTÉS, au pluriel, est synonyme de Mélange *A.* مجموعه || Variétés morales, littéraires, philosophiques مجموعهٔ ادبيّات ومجموعهٔ علميّه وحكمته دائر مجموعه

NE VARIETUR. Expression Latine, qui se dit au Palais, des précautions que la Justice prend pour prévenir les changemens qu'on pourrait faire dans une pièce *A.* صيانهٔ عن التغيّر ـ صيانهٔ عن التبدّل || On a ordonné que la pièce serait signée et parafée, ne varietur فلان سند صيانهٔ عن التبدّل امضا وصحّ ايله اشارت اولنمق تنبيه اولندی

VARIQUEUX. Il se dit des vaisseaux affectés de varices *A.* ذو غدّه *P.* غرده‌ناك *T.* اورلو

VARIOLE. Petite vérole. V. Vérole.

VARIOLIQUE. V. Vérolique.

VARLOPE. Grand rabot *A.* منحت كبير *P.* كشتره *T.* ايری رنده

VASCULAIRE, ou VASCULEUX. T. d'Anat. Qui est rempli de vaisseaux *A.* كثير الاوعية ـ كثير الجوائف || La membrane vasculaire كثير الجوائف اولان انجه زار

VASE. Bourbe qui est au fond de la mer, des fleuves, des étangs, des marais, etc. *A.* غريل *P.* لوش ـ لای *T.* دكز وچای وحوض ديبنده‌كی چامور || Il y a dans cet endroit beaucoup de vase بو محلده غريل كثير وار در Ce navire s'est enfoncé dans la vase بو كمی دريا ديبنده‌كی چاموره باندی

VASE. Sorte d'ustensile qui est fait pour contenir des liqueurs, des fleurs, des parfums *A.* ظرف pl. ظروف ـ اناء pl. اوانی *P.* آوند *T.* قاب || Vase d'or طرف زرين ـ آلتون قاب d'argent ظرف سيمين ـ سيم ظرف ـ كمش قاب précieux ديقيمت ظرف de porcelaine ساقسونياكاری قاب Vase pour mettre des fleurs جيچك قابی

VASES SACRÉS. Les vases dont on se sert dans l'administration des sacremens *A.* اوانی مباركة

VASEUX. Qui a de la vase *A.* كثير الغريل *P.* لوشناك *T.* چامورلی || Un fond vaseux كثير الغريل بر ديب

VASISTAS. Petite partie d'une porte ou d'une fenêtre, laquelle partie s'ouvre ou se ferme à volonté *A.* خادعة الروزنة *P.* روزنچه *T.* ياوری پنچره

VASSAL. Celui qui relève d'un seigneur à cause d'un fief *A.* تابع pl. تابعين *P.* فرمانبر || Il est vassal d'un tel seigneur فلان حكمدارك تابعيدر Les vassaux d'un tel fief فلان

مالكانديه مربوط اولان تابعلر

VASSELAGE. État de vassal *A.* حال التابعيّة *P.* فرمانبرى *T.* تابعلك || Le vasselage engage à différens devoirs selon les différentes coutumes حال تابعيّت هر محلّده جارى اولو كلمش رسوم وعادات مختلفيه كوره تكاليف كوناكون الزام ايتدرر

VASTE. Qui est d'une grande étendue *A.* فسيح - وسيع - واسع *P.* پهنا - پهن *T.* ككيش || Vaste campagne صحراى واسع - صحراى پهنا Vaste mer درياى پهنا Vastes déserts مفازات - ككيش چول - وسيعة الانحا - واسعه Figur. || C'est un homme d'une vaste ambition فلانك وسعت حرص شانى وار در Il a de vastes projets, de vastes desseins مقاصد وافكار واسعه سى وار در Il a l'esprit vaste احاطهٔ عقلى وار در Il est d'une vaste érudition وسعت معلوماته مالكدر

VATICAN. On emploie ce mot pour signifier, la Cour de Rome *T.* ريم پاپا قپوسى || Les foudres du Vatican ريم پاپا قپوسى طرفندن صدور ايدن صاعقه كونه احكام هول انكيز

VAUDEVILLE. Chanson qui court par la ville, faite sur un air facile à chanter *A.* مرق *P.* خنيا *T.* تركى - معنى Chanter un vaudeville *A.* تمريق *P.* خنيا سراييدن *T.* معنى اوقومق

À VAU-L'EAU. V. Aval.

VAURIEN. Fripon, vicieux, qui ne veut rien valoir *A.* اوكس - لا خير *P.* نا كس *T.* بر ايشه يرامز || C'est un franc vaurien صرف نا كس بر آدمدر

VAUTOUR. Gros oiseau de proie *A.* قشعام - ضريك *P.* كركس *T.* آق بابا - سپيد

se VAUTRER. S'enfoncer, se rouler dans la boue *A.* تمرّغ *P.* بر خاك غلطيدن - در وحل غلطيدن *T.* جاموره آغنمق || Le sanglier se vautre dans la fange بيبان خنزيرى جاموره تمرّغ ايدر

On dit par extension, Se vautrer sur l'herbe, sur un lit, pour dire, s'y étendre *A.* اجلعباب *T.* اوزانوب ياتمق || Il ne fait que se vautrer sur son lit, sur l'herbe فراش ايچنده ياخود چاير اوزرنده اوزانوب ياتمقدن غيرى بر شئ ايتمز

On dit figur., Se vautrer dans le vice, pour dire, s'y abandonner ورطهٔ معاصى وسيّئاته تسييب نفس ايتمك

Vautré. *A.* متمرّغ *P.* در وحل غلطيده *T.* جاموره آغنمش

VAYVODE. Titre qu'on donne aux gouverneurs de la Valachie, de la Moldavie, etc. *T.* ويوده

VEAU. Le petit d'une vache *A.* عجل pl. عجول *P.* كوساله *T.* بوزاغى || Un veau qui est encore sous sa mère هنوز آناسندن آيرلمامش بوزاغى Viande de veau لحم عجل - بوزاغى اتى Eau de veau بوزاغى اتى صويى

Il se prend aussi, pour du cuir de veau *A.* جلد العجل *P.* پوست كوساله *T.* بوزاغى پوستكيسى || Des livres reliés en veau جلدلرى بوزاغى پوستكيسندن معمول كتابلر

VÉDASSE, ou VAIDASSE. Sel alcali fixe, qui se tire des cendres de la guède *A.* قلى العظلم *P.* اشخار نيل *T.* چويت اوتى قليه سى

VEDETTE. Sentinelle de cavalerie *A.* طليعة - ربيئة *P.* قراول - ديدبان *T.* قراغول || Poser des vedettes قراغول قويمق Une vedette avancée ايلروده كى قراغول La vedette s'endormit قراغول اويودى

Vedettes, se dit de ces petits tourillons placés sur un rempart, et dans lesquels les sentinelles peuvent se retirer *A.* مرتباء *P.* قراولخانه - ديدبانخانه *T.* قراغول يرى

VÉGÉTABLE. Qui peut végéter *A.* قابل الانبات - مستعدّ للنموّ *P.* روييدنى - بتمكه قابليتلو *T.* امكانپذير برومندى || Cet arbre est sec, il n'y a plus rien de végétable ni dans la tronc, ni dans la racine بو آغاج قوريبوب نه اوزدكنده ونه كوكنده قابليّت انبات قالمشدر بيومكه قابليتلو

VÉGÉTAL. Ce qui végète. Il ne se dit que des arbres et des plantes *A.* نابت pl. نوابت - نامى *P.* رويبنده *T.* بتر شى || Traité des végétaux نباتاته دائر بر بحث - بحث نوابت Remède tiré des végétaux نوابتدن استخراج اولنمش بر دوا Tout arbre, toute plante est un végétal هر شجر ودر نبات ناميدر - نموّ ايله قائمدر

VÉGÉTAL. Qui appartient à ce qui végète *A.* نباتى || Le genre végétal جنس نباتات - جنس نباتى Le règne végétal مواليد ثلثه نك برى اولان نباتات La vertu, la faculté végétale خاصيّت وقوّت نباتيّه Matières végétales موادّ نباتيّه

On appelle Sel végétal, un sel extrait des plantes *A.* ملح النباتات - ملح نباتى

Et terre végétale, terre franche ou terreau, celle qui est la plus propre à la végétation *A.* ارض منبتة

VÉGÉTANT. Qui prend nourriture ou accroissement du suc de la terre

بسلنوب بیور .T برومند .P نامی .A

VÉGÉTATIF. Qui fait végéter .A موجب الانبات ـ منبت ماده اصلیه .P بتوریجی .T رویاننده .P || Principe végétatif نفس منبته موجبة الانبات Âme végétative

Il se dit aussi de ce qui est dans l'état de végétation .A ـ نابت نامی .P بسلنوب بیور .T برومندی پذیر || Êtres végétatifs موجودات نابته

VÉGÉTATION. Action de végéter .A نبوت .P رستگی .T بتمه || La végétation des plantes نبوت نباتات

VÉGÉTER. Croître, pousser. Il se dit des plantes .A ـ انبات برومندی یافتن ـ ناربدن ـ رویبیدن ـ رستن .P انما ـ نموّ نبات .T ارتوب بیومک || Pour les plantes, végéter c'est vivre حقنده نموّ وانبات تعبیری عمری مفید در

On dit d'un homme qui n'a plus l'usage de la raison, qu'il ne fait plus que végéter فلان کمسنه مثال نبات نامی بی حسّ وروح اولهرق امرار ایّام عمر ایدر

VÉHÉMENCE. Impétuosité .A ـ شدّة الطبع ـ شدّت ـ حمیّاء شدّة النفس .P تندی .T سردلک || La véhémence de cet homme-là fait qu'on ne peut traiter d'affaire avec lui فلانک مجبول اولدیغی شدّت طبعه نظراً کندوسیله رؤیت مصلحت ممکن دکلدر Agir avec trop de véhémence شدّت طبع ایله عمل وحرکت ایتمک Parlons sans véhémence بلا شدّة سویلشدلم La véhémence de ses passions, de sa colère, de son amour فلانک حمیّای امراض نفسانیّه‌سی یا غضبی یا عشق وهواسی Il a de la véhémence dans la prononciation, dans la voix تلفظنده وصداسنده شدّت وار در

Il se dit aussi en parlant d'un orateur qui a une éloquence vigoureuse .A حدّت .P تیزی .T کسلینلک || Cet orateur a de la véhémence بو واعظک کلامنده حدّت وار در

VÉHÉMENT. Impétueux .A شدید ـ شدید الطبع ـ شدید النفس .P تند وتیز .T سرد ـ کسکین || Esprit naturel, véhément مرض نفس شدید وطبع شدید Passion véhémente حرکت شدیده ـ عمل شدید action شدید نفسانی Désirs véhéments رغبات شدیده

VÉHÉMENTEMENT. T. de Jurisp. Très-fort .A اکیداً ـ شدیداً .P سخت .T پک || L'arrêt le déclare véhémentement suspect d'avoir... اول بابده مظنون اولدیغی ویریلان اعلامده اکیداً اعلان وبیان اولنمشدر

VÉHICULE. T. de Phys. Qui sert à conduire, à pousser, à faire passer plus facilement .A سایق ـ ما به الاساغة ـ سواغ قولایلق ایله کچورمکه مدار اولان .T وسیلهٔ آسانگذاری .P || Le vin est un bon véhicule pour ce remède قولایلق ایله سورمکه ـ شیٔ باده بو دوا ایچون سواغ اعلا در Ce bouillon servira de véhicule aux poudres que vous devez prendre بو ات صویی آلهجغک سفوفلره ما به الاساغه اولهجق شیٔلردندر

Figur. Ce qui prépare l'esprit à quelque chose .A ـ مسهّل مقدمة الیسر والسهولة ـ وسیلة التسهیل ـ موجب التسهیل .P وسیلهٔ آسانی .T مدار سهولت || Cela servira de véhicule à la proposition que vous devez lui faire بو مادّه فلانه عرض ایراد ـ ایدهجکک تکلیفه مقدمهٔ یسر وسهولت اوله بیلور ایدهجکک تکلیفک تسهیلنه وسیله اولور

VEILLE. Privation du sommeil .A ـ یقظة ـ سهر .P بیداری ـ یقظهٔ مختصره .T شبگیری اویانقلق || Courte veille یقظهٔ مختصره longue سهر مدید جزئیّه Les longues veilles, les veilles continuelles altèrent la santé سهر مدید ومتتابع تغیّر حال صحّتی موجبدر

Veilles, se dit figurément de la grande application qu'on donne à l'étude, aux affaires .A pl. توغلات pl. مساعی .P ورزش .T توغّلات حکیمانه || Doctes, savantes veilles پک چالشمه وعلمیّه pénibles مساعیٔ متعبه ـ مساعیٔ شاقّه Cet écrivain a reçu le fruit de ses veilles بو مؤلف ثمرهٔ مساعی وتوغّلاتنی تحصیله دسترس اولمشدر Le bonheur de l'État est le fruit des veilles du Prince دولتک حسن حالی پادشاهک ثمرهٔ مساعی وتوغّلاتیدر

Veille. Le jour précédent .A یوم ما قبل .P روز گذشته .T عید عرفه کونی ـ بوندن بر کون اوّل || La veille de Noël عرفدسی کونی ـ میلادک یوم ما قبلی J'arrivai la veille de son départ عزیمتندن بر کون اوّل واصل اولمشم Le jour étant pris, on commença dès la veille à se préparer کونی تعیین اولندقده همان بر کون اوّل حاضرلنمغه باشلادیلر

On dit figur., Être à la veille de... pour Être sur le point de... بر شیٔک وقتنه .T وقت نزدیک بودن .P حینونة .A || Nous sommes بر شیٔک عرفدسی کوننه جاتمق ـ جاتمق à la veille de grandes choses احوال معظمه کورهجکمز وقتنه جاتدق Les armées sont tous les jours à la veille d'en venir aux mains طرفین عسکری کلّ یوم مقابلهیه قیامک عرفدسنده

كبيدر Il est à la veille de sa ruine فلان كمسنه خرابيتى وقتنده
حينونت ايلدى Il commence de grands bâtimens, et il est à
la veille de sa mort ابنيهٔ عاليه احداثنه مباشرت ايدر
حال بوكه موتنك عرفه‌سى كوننده در Nous sommes à la
veille d'un grand événement بر حادثهٔ عظيمه‌نك وقتنده -
وقتى حينونت ايلدى - چاتدق

VEILLÉE. Veille que plusieurs personnes font ensemble. Il ne se dit que des assemblées que les gens de village ou les artisans font le soir, pour travailler ensemble en causant *A.* مسامرة فى وقت الاشتغال -
T. انجمن شبانهٔ پيشه وران *P.* سامر الارباب الصنعة
كيجه جمعيّت ايله ايش - ايشچيلرك كيجه مجلسى
ارباب صنعتك || Pendant toute la veillée ايشلمه‌نك وقتى
تماماً كيجه مجلسلرى اثناسنده Les veillées sont longues en
hiver كيجه جمعيّت ايله ايش ايشلمه‌نك وقتى اثناى
پيشه‌ورانك شتاده طول ودراز اولور Les contes de la veillée
انجمن شبانه‌لرنده سويلنان حكايات

VEILLER. S'abstenir de dormir *A.* يقاظة *P.* شبگيرى كردن -
بيدار شدن *T.* اويانق اولمق - اويانق طورمق || J'ai
veillé toute la nuit تا بصباح بيدار ايدم Ils ont veillé une
partie de la nuit كيجه‌نك بر مقدارنده اويانق طوردیلر
Veiller auprès d'un malade بر خسته‌نك يانـنده اويانق
اويانق طوروب بكلمك - طورمق Soit que je dorme,
soit que je veille كرك حال نومده وكرك حال يقظه‌ده
اولديغمده

VEILLER. Prendre garde *A.* صرف النظر التيقظ والانتباه -
كوزتمك *T.* نگهبانى نمودن *P.* صرف الملاحظة البصيرة
|| Veiller au salut de l'État ملكك سلامت حالى خصوصنده
صرف نظر تيقظ وانتباه ايتمك La providence de Dieu veille
sur tous les hommes حكمت ربّانيه جميع عباد اوزرينه صرف
بو بابده نظر انتباه ايدر Il faut veiller soigneusement à cela
دقت واهتمام ايله صرف نگاه انتباه اولنمق لازمهٔ حالدندر
On ne peut pas veiller à tout كافهٔ امورده صرف انظار
انتباه ايتمك ممكن دكلدر Il faut veiller sur la conduite de
cet homme شو آدمك سلوك وحركتنه صرف انظار تيقظ
سلوك وحركتنى كوزتملو در - وانتباه ايتملو در

VEILLEUR. Celui qui veille *A.* قائم - سهران - ساهر - يقظان
كيجه اويوميان - اويانق *T.* بيدار - شبگير *P.* الليل

VEILLEUSE. Petite lampe qu'on laisse brûler pendant la nuit
A. قنديل pl. قناديل *P.* قنديل *T.* قنديل

VEINE. Vaisseau qui contient le sang de l'animal *A.* عرق pl.
عروق *P.* رگ *T.* طمر || Les veines lui enflent, lui grossissent
طمرلرى طومالوب - عروقنه حالت امقرار ظهور ايتمكده در
Couper les veines قطع عروق ايتمك شيشمكده در Le sang coule
dans les veines دم عروق ايچنده جريان ايدر passe des
veines dans le coeur دم عروقدن قلبه منصب اولور

VEINE-PORTE. C'est le nom de la veine qui va se rendre au foie
A. نياط *T.* يورك آصقيسى اولان طمر

On dit, Ouvrir la veine, pour dire, saigner *A.* فصد *P.* رگ
زدن *T.* قان آلمق - طمرى آچمق

On dit, L'âge où le sang bouillonne dans les veines, pour dire,
la jeunesse *A.* سنّ الغلواء الشباب *P.* سال جوش وخروش
جوانى *T.* قانك طمر ايچنده قيناديغى ياش

Et l'âge où le sang glace dans les veines, pour dire, la vieillesse *A.* سنّ الجمود الارواح *P.* سال فسردگئ خون *T.*
قانك طمر ايچنده طوكديغى ياش

On dit figur. d'un homme qui a des mouvemens d'impatience
et de colère, que le sang lui bout dans les veines حموّ عصبدن
تنور غضبى پر آتشدر - دمى پر جوش وخروشدر

Et qu'il n'a pas une goutte de sang dans les veines, pour dire,
qu'il est saisi d'effroi, d'épouvante كمال رعب وهراسدن طمرنده
بر قطره قان قالمدى

Et qu'il n'a point de sang dans les veines, pour dire, qu'il
n'a aucun courage يوركسز در - بيدلدر - بى زهره در

VEINE. Endroit long et étroit où la terre est d'une autre qualité que celle qui est auprès *A.* عرق *P.* رگ *T.* طمر || Veine
de sable, de craie قوم وطباشير طمرى - Il se dit aussi des
endroits où se trouve le métal || Veine d'or, d'argent, de soufre
آلتون وكمش وكبريت طمرى - Et des raies ou des marques longues et étroites qui vont en serpentant dans le bois ou
dans les pierres || C'est un bois qui est plein de veines طمرى
چوق بر آغاجدر Le bois de noyer a de très-belles veines جوز
آغاجنده غايت كوزل طمرلر وار در - On dit aussi, Veine
d'eau, pour dire, un filet d'eau qui coule sous terre || Il y avait
autrefois une veine d'eau en cet endroit مقدّما فلان محلده بر
صو طمرى وار ايدى

VEINÉ. Qui est plein de veines. Il ne se dit que du bois et de

quelques pierres. V. Veineux || Bois veiné خشب كثير العروق marbre طمرى جوق مرمر طاشى

VEINEUX. Qui est plein de veines *A.* كثير العروق *P.* ركدار *T.* طمرى جوق ـ طمرلو || Les blessures sont à craindre dans les parties veineuses كثير العروق اولان محللرده ظهور ايدن جراحتلردن خوف اولنور L'olivier est très-veineux زيتون آغاجى كثير العروقدر

On dit, Les vaisseaux veineux, par opposition aux vaisseaux artériels, ou lymphatiques *A.* اوعية ذوى العروق

VÉLAR, ou ÉRYSIME, ou HERBE AUX CHANTRES. V. Érysime.

VÊLER. Il se dit d'une vache qui met bas *A.* انتاج *P.* زاييدن *T.* طوغرمق || La vache vient de vêler اينكك هنوز انتاج ايتمشدر

VÉLIN. Sorte de parchemin fin, qui est fait de peau de veau *A.* رقّ العجل *P.* پوست پيراستهٔ گوساله ـ جفر گوساله *T.* بوزاغى دريسى ترشه‌سى || Beau vélin لطيف بر رقّ عجل blanc رقّ عجل ابيض bien préparé كوزل دباغت اولنمش رقّ عجل Livre couvert de vélin رقّ عجل ايله مجلّد بر كتاب Relier des livres en vélin كتابلرى رقّ عجل ايله تجليد ايتمك

On appelle Papier vélin, un papier imitant la blancheur et l'uni du vélin *A.* قرطاس مهرق *P.* كاغد مهره زده *T.* مهره‌لنمش كاغد

VELLÉITÉ. Volonté faible, qui n'a point d'effet *A.* مراد ما لا يعنى *P.* ارادهٔ بيمآل *T.* اصلسز مراد || Vos résolutions ne sont que de simples velléités سنك تصميماتك محض مرادات مرادات بيمآل قبيلندندر ـ ما لا يعنى مقوله‌سيدر

VÉLOCE. Il se dit en Astronomie, pour exprimer la vitesse du mouvement d'une planète *A.* سرعة السير *P.* چابك‌روى *T.* تيز يوريمه

VÉLOCITÉ. Vitesse, rapidité *A.* سرعت *P.* چابكى *T.* تيزلك ـ چابكلك || La vélocité de son cours سرعت سيرى de la pensée, de la prononciation سرعت فكر يا تلفّظ Une vélocité sans pareille نظيرى يوق بر سرعت

VELOURS. Étoffe de soie à poil court et serré *A.* خميلة ـ قطيفة pl. قطايف *P.* قطيفه ـ كلكينه *T.* قطيفه || Velours à deux poils تفدلو قطيفه ـ قطيفهٔ صفيقه plein ايكى فانلو قطيفه figuré جيچكلو قطيفه ـ منقّش قطيفه à fond de satin زمينى اطلس قطيفه Robe de velours قطيفه لباس Manteau doublé de velours قطيفه قابلو قپود

VELOUTÉ. Il se dit des étoffes dont le fond n'est pas de velours, et qui ont des fleurs en velours *A.* منقّش بالخميلة *P.* بنقوش قطيفه كارى آراسته *T.* قطيفه‌دلو

VELOUTÉ, subst. On appelle dans l'homme et dans les animaux, Le velouté de l'estomac, des intestins, de la vessie, etc., la surface intérieure de ces parties, qui est comme hérissée d'un nombre infini de petits filets *A.* بطانة مخملة || Le velouté de l'estomac, de la vessie معده‌نك ومثانه‌نك بطانهٔ مخمله‌سى

VELTE. Mesure de liquides qui contient six pintes *A.* قنينة *P.* فيد *T.* مدره

VELU. Couvert de poil *A.* كثير الشعر ـ اهلب ـ ازبّ *P.* پر مو *T.* قيللو ـ قيلى جوق ـ شخص ازبّ || Homme velu قيلى جوق بر ادم Mains velues دست پر مو Il est velu comme un ours آيو كبى اهلبدر

VENAISON. Chair de bête fauve *A.* لحم الصفرة *P.* گوشت جانور زرد پشم *T.* كيچى قسمى حيوانك اتى || Cette viande a un goût de venaison بو اتده كيچى قسمى حيوانك داديسى وار در

On dit, que les cerfs, les sangliers sont en venaison, pour dire, qu'ils sont en graisse *A.* فى حال السمن *P.* در حال فربهى *T.* سموزلنمكده

Venaison, se dit aussi d'une certaine odeur qu'exhalent certains gibiers *A.* تُهَمة *P.* بد بويى *T.* بد قوخو et d'une personne dont le corps exhale une odeur désagréable *A.* صأك *P.* بد بوىٔ تن *T.* كوده‌نك فنا قوقمه‌سى

VÉNAL. Il se dit des charges et des emplois qui s'achètent à prix d'argent *A.* مكسوب بالرشوة ـ مكسوب بالدرهم والدينار ـ مكسوب بالاشترا *P.* بدرم اندوخته *T.* اقچه ايله تحصيل اقچه ايله تحصيل اولنور || Charge vénale صاتون النور ـ اولنور منصب صاتون النور C'est un pays où les grandes dignités de l'État sont vénales دولتك مناصب جليله‌سى رشوت ايله كسب اولنور بر مملكتدر

On dit, Valeur vénale, pour dire, le prix marchand d'une chose dans le commerce *A.* سعر رايج ـ سعرعادى

On dit figur., qu'un homme a l'âme vénale, pour dire, qu'il ne fait rien que pour de l'argent *A.* اسير الدرهم ـ عبيد الدينار والدينار *P.* دينار پرست *T.* اقچه اسيرى

VÉNALEMENT, adv. *A.* باخذ الدرهم والدينار ـ بالارتشا || *P.* رشوت آلدرق ـ اقچه آلدرق *T.* با رشوتخوری || Il exerce sa charge vénalement امور منصبنی بالارتشا رؤيت ايدر

VÉNALITÉ. Qualité de ce qui est vénal *A.* كسب بالارتشا ـ *P.* اقچه ايله تحصيل *T.* تحصيل با رشوتخوری *P.* اشتراء || Depuis que la vénalité des offices est introduite اقچه ايله صاتون آلنمه ـ اولنمه مأموريتلرك اقچه ايله صاتون آلنمدسی La vénalité des charges اشترای عادتی حلول ايده‌ليدنبرو مناصب

VENANT. Qui vient. Il ne se dit que dans cette phrase, Allant et venant *A.* آيب وذاهب pl. آيبين وذاهبين *P.* اينده وروندده ـ آمده وشده *T.* واران وكلان ـ واروب كلان || Les rues étaient pleines d'allans et venans زوقاقلر آيبين وذاهبين آمد شدگان ايله مالامال ايدی ـ ايله مملو ايدی

On dit, qu'un homme a tant de livres de rente bien venant, pour dire, que son revenu lui vient régulièrement وقت وزمانيله كلور صحيح شو قدر ايرادی وار در

VENDABLE. Qui peut être vendu *A.* ممكن البيع *P.* فروختنی *T.* صاتيله بيلور || Cette terre est substituée, elle n'est pas vendable بو ملك على طريق الاستخلاف وصيّت اولنمش اولمغله ممكن البيع دكلدر

VENDANGE. Récolte de raisins *A.* قطف العنب *P.* انكور چينی *T.* اوزم كسيمی ـ باغ بوزمی || Porter la vendange au pressoir كسيلان ـ عنب مقطوفی معصره‌يه نقل ايتدرمك Aller en vendange باغ بوزمنه اوزمی معصره‌يه كوتورمك Il est occupé à ses vendanges ـ قطف عنبه مشغولدر وارمق Les vendanges ont été belles en Bourgogne فلان اوزم كسيمنه مملكتده بو سنه‌نك باغ بوزمی ايو ايدی

VENDANGES, au pluriel, se dit du temps où se fait la récolte des raisins *A.* قطاف ـ جذاد *P.* هنگام انگور چينی *T.* اوزم كسيمی وقتی ـ باغ بوزمی وقتی || Aller passer les vendanges à la campagne قيره واروب وقت قطافی اوده كچورمك Les vendanges sont belles cette année بو سنهٔ مباركده موسم قطاف غايت لطيفدر Cela arriva pendant les vendanges بو حال باغ بوزمی وقتنده واقع اولمشدر

VENDANGER. Faire la récolte des raisins *A.* تقطيف العنب ـ اقتطاف العنب *P.* انگور چيدن *T.* اوزم ـ باغ بوزمق || On a tout vendangé عنبك جملدسی اقتطاف ديرمك اولمشدر Il n'y a plus rien à vendanger اقتطاف ايده‌جك بر شئ قالمدی

Figur. Dévaster, faire de grands dégâts *A.* تخريب *P.* خراب ويباب كردن *T.* خراب ايتمك ـ ييقوب بوزمق || La pluie, la grêle, l'orage, ont tout vendangé نزول ايدن مطر وبرد وهبوب ايدن ريح شديد هر شيئی خراب ويباب ايتمشدر Les soldats ont tout vendangé عسكری نفراتی هر شيئی تخريب ايتمشلر در

VENDANGÉ. *A.* مقطوف *P.* چيده *T.* ديرلمش

VENDANGEUR. Celui qui cueille les raisins *A.* قطّاف *P.* انگور چين *T.* اوزم كسيجی ـ باغ بوزيجی || Il a besoin de tant de vendangeurs شو قدر اوزم كسيجيلره محتاجدر Il donne tant à ses vendangeurs اوزم كسيجيلره شو قدر اجرت ويرر On a de la peine cette année à trouver des vendangeurs بو سنه باغ بوزيجی تداركنده عسرت وار در

VENDEUR. Celui qui vend *A.* بايع *P.* فروشنده *T.* صتان || Le vendeur et l'acheteur بايع ومشتری ـ صاتون آلان وصتان Vendeur de bonne foi صدق طويّت ايله صتان

VENDEUR. Celui dont la profession est de vendre *A.* بيّاع *P.* فروشنده ـ فروش précédé de la chose qui est à vendre *T.* صاتيجی || Vendeur de fruits, d'herbes بيّاع الفواكه والنباتات ـ ميوه فروش وگياه فروش ـ ميوه واوت صاتيجی

FAUX VENDEUR. Celui qui vend ce qui n'est pas à lui, ou qui use de quelque fraude dans la vente. V. Stellionnaire. — Et celui qui vend à faux poids, à fausses mesures *A.* بايع بالنقص *P.* كم فروش *T.* اكسك صتان

VENDICATION. V. Revendication.

VENDITION. T. de Palais. Vente. V. ce mot.

VENDRE. Aliéner pour un certain prix une chose que l'on possède *A.* بيع *P.* فروختن *T.* صاتمق || Vendre une maison بر باب منزل بيع ايتمك Vendre cher بهای غالی ايله بيع ايتمك à bon marché بهای رخيص ايله ـ بهالو صاتمق en gros, en détail سناية ياكسرا بيع ايتمك فروخت ايتمك à l'aune, au boisseau, au poids طوپدن يا پاره پاره صاتمق ـ آرشون ايله وكيله ايله ووزن ايله صاتمق à l'encan مزاده صاتمق ـ بالمزايده صاتمق au plus offrant زياده ويرنه صاتمق

On dit, Vendre bien cher sa vie, pour dire, faire périr

beaucoup d'ennemis avant que de succomber بر کمسنه جاننی طوزلو صاتمق

On dit des choses qu'on donne à vil prix, Ce n'est pas vendre, c'est donner بو صاتمق دکل باغشلمقدر

On dit proverb., À qui vendez-vous vos coquilles? pour, À qui pensez-vous avoir affaire بونلری کیمه صتارسک

Et figur., qu'un homme vend son honneur, pour dire, qu'il reçoit de l'argent pour faire une action lâche عرضنی صتار Et qu'une femme vend son honneur بو خاتون عرضنی اقچه ایله صتار

Il se dit aussi pour Révéler un secret par raison d'intérêt ‖ Il vendrait son meilleur ami, son père à beaux deniers comptants اعزّ احبّاسنی وباباسنی اقچه ایچون صاتر بر آدمدر C'est lui qui nous a vendus بزی صاتمش فلان کشیدر

Se Vendre. Être vendu *A.* انبیاع *P.* فروخته شدن *T.* صاتلمق

On dit, Se vendre à un parti, à une cabale, pour dire, se livrer à un parti par des vues intéressées بر کمسنه جرّ منفعت ضمننده بر فرقه‌یه یاخود ارباب فسادک گروهنه یمانمق

Vendu. *A.* مبیوع *P.* فروخته *T.* صاتلمش

VENDREDI. Le sixième jour de la semaine *A.* یوم الجمعة *P.* روز جمعه ـ آذینه *T.* جمعه کونی

VÉNÉFICE. Empoisonnement dans lequel on prétend qu'il y a eu du sortilège *A.* تسمیم بالسحر ‖ Accusé de vénéfice تسمیم بالسحر تهمتیله اتهام اولنمش coupable سحر ایله تسمیم جرمیله مجرم

VÉNÉNEUX. Qui a du venin. Il ne se dit que des plantes *A.* سمّی *P.* زهرناک ـ شرنگدار *T.* زهرلو ـ سمّیتلو ‖ Plante vénéneuse نبات سمّیه Le suc de la ciguë est vénéneux بالدران اوتینک صویی زهرلو در ـ Figur. ‖ Ce langage est vénéneux بو بر لسان زهر افشاندر ـ سمّیتلو بر لساندر

VÉNÉRABLE. Digne de vénération *A.* واجب التبجیل ـ بجیل *P.* واجب الاحترام ـ محترم ـ ارجمند *T.* شایان حرمت ـ حرمته کرکلو ‖ Vieillard vénérable پیر واجب التبجیل Une assemblée vénérable مجلس محترم C'est un homme vénérable par son âge et par son mérite سنّا واستحقاقا واجب التبجیل بر آدمدر Les habits pontificaux ont quelque chose de vénérable کسوهٔ جاثلقیده حرمتی موجب بر حال وار در

VÉNÉRATION. Respect *A.* حرمت ـ رجوب *P.* آزرم ‖ Grande vénération حرمت عظیمه profonde حرمت بالتخشّع On ne saurait avoir trop de vénération pour les choses saintes اشیای مبارکه حقنه هر نقدر حرمت وتوقیر اولنسه کافی دکلدر C'est un homme qui mérite, qui s'attire la vénération de tout le monde جمیع ناس عندنده شایان حرمت بر آدمدر ـ کندو حقنه جلب حرمت عامّه ایدر بر ذاتدر J'ai beaucoup de vénération pour sa vertu فلانک فضیلتنه قتی کلّی حرمت ایدرم ـ متصف اولدیغی فضیلته

VÉNÉRER. Porter honneur, révérer les choses saintes *A.* تبجیل ـ تعظیم ـ احترام ـ توقیر ـ ترجیب *P.* آزرمیدن ـ آزرم داشتن *T.* حرمت ایتمک ‖ Vénérer les saints اولیای عظام حقنه رسم تعظیم واحترامی ادا ایتمک

Vénéré. *A.* مبجّل ـ محترم *P.* آزرمیده ـ آزرم نموده *T.* حرمتلو

VÉNERIE. L'art de chasser les bêtes sauvages avec les chiens courans *A.* فنّ الصید بالکلاب *P.* فنّ شکار با سگان *T.* زاغر ایله آوجیلق فنّی ‖ Entendre bien la vénerie زاغر ایله شکار فننی کرکی کبی واقف اولمق Cet auteur a écrit de la vénerie بو مؤلف کلاب ایله صیدک فننه دائر یازمشدر

Il se dit aussi du corps des officiers qui servent chez les rois à la vénerie *T.* زاغرجی باشیلق مستخدملری ‖ La vénerie est logée en tel endroit زاغرجی باشیلق مستخدملری فلان محلده ساکندرلر Les pages, les chiens de la vénerie زاغرجی باشیلغه مربوط اولان چوقدران وزاغرلر

Et du lieu destiné à loger tout l'équipage de la vénerie des rois *T.* زاغرجی باشی یری

VÉNÉRIEN. Il ne se dit qu'en parlant du commerce charnel entre les hommes et les femmes *A.* جماع ـ مجامعة *P.* گاییدن ‖ Plaisir vénérien لذت جماع

Maladie vénérienne, ou Mal vénérien. Maladie contractée par le commerce charnel entre les hommes et les femmes, lorsqu'il y a du venin de part ou d'autre *A.* داء افرنجی *P.* آتشک ـ فرنکی علّتی *T.* آبلهٔ فرنکی

VENETTE. Peur, inquiétude, alarme *A.* خوف ـ رعب *P.* بیم *T.* قورقو Il ne se dit qu'en ces phrases, Avoir la venette بر کمسنه‌نک خوفی اولمق Donner de la venette ایقاع رعب وخوف ایتمک

VENEUR. Celui qui est chargé de faire chasser les chiens courans *A.* صیّاد بکلاب الصید *P.* سگبان *T.* زاغر ایله آولیان ‖ Il a un très-bon veneur زاغر ایله آولر غایت اعلا آوجی‌یه

بر آوجیسی وار در ـ مالکدر

On appelle Grand veneur, celui qui commande à toute la vénerie d'un roi *A.* کلّاب *P.* سر سگبانان شهرباری *T.* زاغرجی باشی

VENGEANCE. Action par laquelle on se venge *A.* انتقام ـ ثأر *P.* کینه خواهی ـ گیفر || Vengeance mémorable الی آخر الایّام عمیم الاشتهار اولهجق ذکری باقی اولهجق انتقام éclatante انتقام تامّ وکامل pleine et entière انتقام Il ne respire que vengeance اخذ ثأر وانتقامدن غیر شیئه آرزومند دکلدر Le sang des innocens demande, crie vengeance دم بیگناهان طالب فلان شیئک انتقامدر La vengeance doit être réservée à Dieu انتقامی ارادهٔ صمدانیّه تعلیق اولنهجق احوالدندر Il en faut laisser la vengeance à Dieu بونک انتقامنی ارادهٔ جناب صمدانیّه حواله ایتملو در Le Dieu des vengeances منتقم قهّار ـ On dit, Tirer, prendre vengeance, pour dire, Se Venger. V. ce mot.

VENGER, ou SE VENGER... Tirer satisfaction de quelque injure, de quelque outrage *A.* اخذ ـ اخذ الثأر ـ استثار ـ اثار انتقام *P.* کینه خواهی نمودن ـ گیفر بردن *T.* الانتقام || Venger une injure بر شیئک انتقامنی آلمق ـ آلمق un کمسنه مظهر اولدیغی شتم وتحقیرک انتقامنی آلمق crime واقع اولان جرم وقباحتک انتقامنی آلمق un meurtre فلانک ارتکاب ایلدیکی قتل مادّه سنده اخذ انتقام ایتمک Dieu venge tôt ou tard les bons de l'injustice des méchans جناب منتقم قهّار خباثتکاران شرّینه مظهر اولمش بر اهل خیرک انتقامنی عاجلاً واجلاً آلور Venger son ami کمسنه دوستنک انتقامنی آلمق Il m'a fait un mauvais tour, je m'en vengerai بنم حقمه بر خباثت ایتمکله انتقامنی آلهجغم Se venger de ses ennemis بر کمسنه دشمنلرندن اخذ انتقام ایتمک

VENGÉ. *A.* مظهر الانتقام *P.* گیفر برده *T.* انتقامی آلنمش

VENGEUR. Celui qui venge *A.* منتقم ـ ثائر *P.* کینه خواه *T.* انتقام آلیجی || Ce crime n'aura-t-il pas de vengeur? بو جرمک بر منتقمی یوقمیدر Dieu est un juste vengeur باری تعالی حضرتلری منتقم عادلدر La foudre vengeur صاعقهٔ شدید الانتقام

VÉNIEL. Il ne se dit que des péchés légers *A.* صغار pl. لمم الذنوب *P.* گناه خرده *T.* اوفاق صوچ || Commettre un péché véniel صغار ـ لمم قبیلندن اولان بر گناه ارتکاب ایتمک ذنوبدن معدود بر معصیت La fréquente rechute dans les péchés véniels est dangereuse صغار ذنوبه کرّةً بعد اخری دوشمک موجب خطر در ـ Il se dit aussi en parlant des légers manquemens dans ce qui regarde certains petits devoirs || Ce ne sont que des fautes vénielles بونلر صغار ذنوب قبیلندندر

VENIMEUX. Qui a du venin. Il ne se dit que des animaux *A.* سامّة pl. سوامّ *P.* زهرناک *T.* زهرلو || Le scorpion est venimeux عقرب حشرات سامّه دندر La vipère est venimeuse انکرک زهرلو در ـ بیلانی سوامّ قسمندندر ـ On dit figur. d'une personne médisante, que c'est une langue venimeuse ـ بر لسان زهرناکدر زهر افشاندر

VENIN. Il se dit du poison qui sort du corps de certains animaux *A.* سمّ pl. سموم *P.* زهر *T.* شرنگ ـ زهر ـ آغو || Venin mortel سمّ قاتل prompt سمّ الساعة ـ سمّ زعاف ـ سمّ دفعی ـ التأثیر تیز اولدرن زهر ـ شرنگ چاپک کش Le venin de la vipère انکرک سمّی Cet animal a jeté son venin بو حیوان سمّنی القا ایتمشدر ـ On dit figur. qu'un homme a jeté tout son venin, lorsqu'il a dit tout ce qu'il avait sur le coeur contre un autre زهرینی دوکدی ـ سمّنی بسبتون افراغ ایلدی

Il se dit aussi de certaines qualités qui se trouvent dans quelques maladies malignes *A.* سمّیة *P.* زهرداری *T.* زهرلولک || Il y a du venin dans cette fièvre بو حمّانک سمّیتی وار در C'est un venin qui se communique سرایت ایدر بر سمّیتدر Le venin de la peste وبانک سمّیتی

Il se prend figur. pour Rancune, haine cachée *A.* حقد ـ غلیل *P.* کینه ـ کینهٔ درون ـ کین *T.* کیزلو کین || Vous avez bien du venin contre lui فلانک حقنده خیلیجه حقد وکینک وار در Il y a bien du venin à ce que vous dites دیدیککک کلام حقد وکینه یی متضمّندر

VENIR. Se transporter d'un lieu à un autre où est celui qui parle *A.* جیئة *P.* آمدن *T.* کلمک || Il viendra demain یارینکی کون کلهجکدر Il va venir شمدی کلهجکدر Il vint à ma rencontre استقبالمه کلدی Il vint en poste منزل ایله کلمشدر Venez çà بری کل Quand nous viendrez-vous voir? نه زمان بزی کورمکه کلهجکسک

VENIR. Arriver au lieu où est celui qui parle *A.* وصول ـ ورود *P.* رسیدن *T.* کلمک || Quel jour vient le courrier? ولاق قنغی

کلور – کونده واصل اولور Quel jour viennent les lettres ? تحریرات
قنغی کونده وارد اولور – On dit figur., Cette nouvelle est venue
jusqu'à moi بو خبر طرفمه قدر واصل اولمشدر Le bruit en
est venu jusqu'ici صداسی بو طرفه قدر واصل اولمشدر Cela
vint à ma connaissance فلان شیئک وقوعی سمعمه واصل
فلان شئ معلومم اولمشدر – اولمشدر

On dit proverb., Ne faire qu'aller et venir, pour dire, être
toujours en mouvement لاینقطع آمد شددن خالی اولمامق

Et d'un homme qui paraît ignorer les choses que tout le mon-
de sait, qu'il semble qu'il vienne de l'autre monde آخرتدن
کلمش کبی دنیادن خبری یوقدر

On dit, que les revenus viennent bien, pour dire, qu'ils sont
payés régulièrement واردات وقت وزمانیله کلور

On dit proverb., Après la pluie vient le beau temps یغموردنصکره
هوا لطیف اولور – Et figur. pour dire, après un temps fâcheux,
il en viendra un favorable T. فورتنه‌نک صوکی لیمانلقدر

Et qu'une chose fait venir l'eau à la bouche. V. Eau.

Venir, se dit aussi des choses qui arrivent fortuitement A. ظهور
P. بدید آمدن T. کلیویرمک – کلمک || Il lui vint une grosse
fièvre فلان کشی‌یه بر حمّای شدید ظهور ایلدی Il vint
une bourrasque بر بوره ظهور ایتدی S'il vient quelque chan-
gement بر درلو تبدّل ظهور ایده‌جک اولور ایسه Il viendra
un temps que... کله‌جک – بر وقت ظهور ایده‌جک که
که Tout lui vient à souhait هر شئ دلخواهنه موافق ظهور
کلیویرر – ایدر Un malheur ne vient jamais seul کلان کدر
یالکز کلمز Quand le temps en sera venu وقتی ظهور ایلدکده –
کلدکده Venir à point, à propos, à temps تمام وقتنده ظهور
ایتمک Venir au bon momeot وقت میمونده ظهور ایتمک

Venir. Échoir, arriver par succession A. اصابة P. افتادن
T. دوشمک || Je mettrais à la loterie, si je croyais que le bon
billet me dût venir سهم رابح بکا اصابت ایده‌جکنی بیلمش
اولسدم قرعه اویوننه اقچه ویرر ایدم Après la mort du père
et de la mère, les biens viennent aux enfans پدر ومادرک
وفاتندنصکره ماللری اولاده اصابت ایدر – اولاده دوشر

Venir. Être issu A. انشعاب P. زادن T. چیقمق || Il vient de
cette maison par les femmes نسوان سلسله‌سندن اولدرق اول
خانداندن منشعبدر Il vient de bas lieu ادانیدن منشعبدر

Il se dit aussi des mots, et signifie, dériver A. اشتقاق P.
زادن T. چیقمق || Ce mot vient d'un autre بو لفظ بشقه بر
لفظدن مشتقدر

Venir. Naître, croître, être produit A. حصول P. رستن –
زادن – روییدن T. حاصل اولمق – بتمک – کلشمک || Il
ne vient point de blé dans ce pays-là اول مملکتده حنطه
حاصل اولمز Les orangers, la canne à sucre viennent là en
pleine terre اولطرفده پورتقال آغاجی وشکر قامشی آچیقده
حاصل اولور

Dans ce sens, il se dit aussi en parlant des idées, des souve-
nirs A. سنوح – خطور P. بخاطر آمدن T. خاطره کلمک ||
Il me vint à l'esprit de marier ces deux jeunes gens بو ایکی
کشی‌یی تزویج ایتدرمنک فکری خاطرمه سنوح ایتمشدر
Je voulais écrire sur cette matière, il ne me vint rien dont je fusse
satisfait بو مادّه‌یه دائر کتاب تألیفنی مراد ایتدم انجق
استیفای حظ ایده‌جک بر درلو معنا خاطرمه خطور ایده‌میور
Il me vint en tête un soupçon خاطرمه بر وسوسه سنوح
ایتمشدر

Venir. Sortir, couler A. خروج P. بیرون آمدن T. چیقمق
|| Cela ne vient que goutte à goutte بو شئ قطره بقطره چیقار
Le vin est au bas, il vient trouble باده فوچینک دیبنده
اولمغله بولانق چیقار

Venir. Provenir, émaner A. نشأت – صدور – انبعاث P.
آمدن T. اولمق – اقتضا ایتمک – چیقمق – کلمک || De
là vient qu'il y a si peu de foi dans le monde شوندن اقتضا
ایدر که خلقده وفای عهد اقلّ قلیلدر – شوندن اولور که
دنیاده وفای عهدک قلّتی شوندن نشأت ایدر Tous ces
malheurs viennent de ce que... بو آفات واکدارک جمله‌سی
شوندن نشأت ایدر که Cela vient de bonne main بو شئ
بر معتبر الدن صدور ایلدی d'une personne que j'estime fort
بو شئ غایت ایله اعتبار ایلدیکم بر ذات طرفندن صدور
ایتمشدر D'où vient cet usage ? بو عادت ندن نشأت ایدر
D'où vient cette animosité? بو بغض وعداوت ندن اقتضا ایدر

Venir. Profiter, s'accroître A. نشو – نما P. برومندی یافتن
T. بر شیئک کلیشی اولمق – کلشمک || Cet enfant ne vient
pas bien بو جوجوغک کلیشی ایو دکلدر Cet arbre vient bien بو
کوزل کلیشور – آغاج کوزل نشو ونما بولور

On dit proverb., Tout vient à bien à qui peut attendre, pour
dire, tout réussit quand on a patience A. الصبر مفتاح الفرج

– صبر ایله هر شی *T.* رفته رفته هر جیز بدست می آید *P.* کلوب ظهور ایدر – اولور بتر

Venir. Parvenir *A.* وصول *P.* رسیدن *T.* ایرشمک ‖ Le roi vint jeune au trône پادشاه هنوز عهد شبابده ایکن تخت سلطنته ایرشدی

En venir, se dit dans plusieurs façons de parler. Ainsi on dit, En venir aux mains, pour dire, commencer à se battre *A.* ابتدار الی المضاربة یدا بید *P.* دستادست شدن *T.* ال اله دشمن ایله کلمک ‖ On en vint aux mains avec les ennemis ال اله کلمشلر در ‖ Les deux armées étaient prêtes à en venir aux mains طرفین عسکری دستادست کلمکه آماده ایدی – En venir aux reproches, pour dire, porter la dispute jusqu'aux reproches *A.* ابتدار الی المشاتمة *P.* با همدیگر آغاز دشنام کردن *T.* سوکشمکه قدر کلمک – En venir aux menaces *A.* ابتدار الی التناذر *P.* با همدیگر آغاز زنهار فرمایی کردن *T.* بری برلرینی قورقتمغه بشلمق – En venir aux prises *A.* ابتدار الی المضاربة *P.* با همدیگر آغاز زد و لت کردن *T.* دوکشمکه کلمک – دوکشمکه بشلمق

Venir à..., étant précédé de Si ou de Quand indique une chose, une circonstance fortuite *A.* ان وقع *P.* گر باشد که *T.* اول ‖ Si le secret venait à être découvert اوله جق اولور ایسه سرّ پنهان شیوع بولدجق اولسه ‖ S'il venait à mourir وفات ایده جک اولسه

On dit, Venir au fait, à la question, à la discussion d'une affaire, etc. pour dire, parler de la chose dont il s'agit, la discuter *T.* ما نحن فیهه کلمک – صدده کلمک

Et faire venir à la raison, pour dire, réduire à la raison طریق صوابه ادخال ایتدرمک

On dit d'un enfant, qu'il est venu au monde, pour dire, qu'il est né *A.* وضع القدم فی الدنیا *P.* در مهد وجود پا نهادن *T.* دنیایه کلمک ‖ Il est venu au monde un tel jour فلان کونده دنیایه وضع قدم ایلدی – پا نهادهٔ مهد وجود اولمشدر

Venir bien. Convenir *A.* توافق *P.* چسپیدن *T.* اویغون ‖ Cette robe vient bien à la taille بو لباس فلانک قامتنه موافق کلور

Venir à bout de... Y réussir *A.* ظفر *P.* دسترس شدن – ظفر یافتن *T.* ظفر بولمق ‖ Venir à bout d'une chose بر مقصودینه دسترس اولمق ‖ de ses desseins شیئه ظفریاب اولمق ظفر بولمق

On dit aussi, Venir à son but, à ses fins *A.* تحصیل المرام *P.* کامروا گشتن – بکام شدن *T.* مرامه واصل اولمق

Et venir à la traverse, pour dire, traverser, troubler un dessein, une affaire *A.* اخلال *P.* حوالهٔ سدّ ممانعت کردن *T.* خلل کتورمک – معترض اولمق

Venir de... Expression qui, jointe à un infinitif, marque un passé très-prochain *A.* آنفا – مستطرفا – مذ ساعة *P.* هنوز *T.* هنوز ‖ شمدیجک ‖ Il ne vint que de partir هنوز عزیمت ایتمشدر ‖ Il vient d'expirer هنوز تسلیم جان ایتمشدر

À venir. Qui doit venir, arriver *A.* آتی – مستقبل – آتی *P.* آینده *T.* کله جک ‖ Le temps à venir وقت آتی – الحلول ‖ Les siècles à venir ادوار آتیه کله جک وقت

Venu. *A.* واصل *P.* آمده *T.* کلمش *A.* جائی *P.* رسیده *T.* ایرشمش

Soyez le bien venu. Formule de civilité *A.* اهلا وسهلا – مرحبا *P.* خوش آمدی *T.* صفا کلدک – خوش کلدک

On dit, qu'un homme est nouveau venu, pour dire, qu'il est nouvellement arrivé *A.* وارد مجددا *P.* نو آمده *T.* یکی کلمش – On dit aussi, Le premier venu *A.* اوّل الواردین *P.* اوّل آمدگان *T.* ایلک کلان

VENT. Air en mouvement *A.* ریح pl. ریاح *P.* باد *T.* یل – روزکار ‖ Les quatre vents cardinaux sont, le vent du nord, le vent du sud, le vent d'est, le vent d'ouest ریاح اربعهٔ اصلیه‌نک بری ریح شمالی ایکنجیسی ریح جنوبی اوچنجیسی ریح شرقی وردنجیسی ریح غربیدر – Grand vent ریح شدید – ریح – ریح عاصف – ریح لیاح ‖ impétueux *A.* کسکین روزکار – froid *A.* ریح بارد *P.* باد تند وتیز *T.* سرد روزکار ‖ *P.* هفافة – chaud *A.* ریح حارّ *P.* باد گرم *T.* صوغوق یل – باد سرد – humide *A.* ریح رطب *P.* باد نمناک *T.* ایسّی یل – یاش – mou, doux *A.* ریح لیّن الهبوب – رایدة *P.* باد نرم *T.* روزکار – pluvieux *A.* ریح ممطر *P.* باد *T.* ملایم روزکار – یواش روزکار – agréable *A.* ریح لطیف *P.* باد نازک *T.* یغمور روزکاری – بارانی *T.* خوش روزکار ‖ Le vent souffle, se lève, change, tourne, cesse روزکار هبوب ایدر یا یوکسلور یا تبدّل ایدر یا انصراف ایدر یا منقطع اولور – روزکار اسر یا قلقار یا دکشور یا سکونت – est apaisé روزکار تسکین ایلدی دونر یا کسیلور

روزكار قارشوسنده دیكلمشدر - بولدی Être exposé au vent || Être à l'abri du vent روزكاردن محفوظ اولمق اولمق — Vent coulis. V. Coulis.

Vent, se prend aussi pour l'air agité par quelque moyen particulier A. هوا || Faire du vent avec un éventail مروحه ایله یلپازه ایله هوالندرمك - تحریك هوا ایتمك Le vent d'un boulet de canon طوب كله سنك تحریك ایلدیكی هوا

On dit d'un homme, d'un cheval qui est fort léger à la course, qu'il va comme le vent, plus vite que le vent A. طیار P. باد — Et d'un اوق كبی كیدر - روزكار كبی كیدر T. پیما oiseau qui vole bien vite, qu'il fend le vent شق هوا ایدرك طیران ایدر

On dit proverb., Petite pluie abat grand vent, pour dire, fait cesser un grand vent یواش یغمور سرد روزكاری یومشادر et figur. pour dire, qu'un peu de douceur apaise souvent un grand emportement, ou bien qu'une cause légère fait cesser de grandes querelles T. جسنتی یغمور كسكین روزكاری بصدرر

Vent, en termes de Marine, se dit en plusieurs phrases. Ainsi on dit, Vent arrière, ou en poupe, pour dire, un vent qui porte directement où l'on veut aller A. ریح موافق - ریح مساعد P. باد شرطه T. پوپه هواسی - پوپه روزكاری — Vent debout pour dire, un vent contraire A. ریح مخالف P. باد نا سازكار T. ترس روزكار — Vent fait, pour dire, un vent qui ne varie plus T. صاغ هوا — Vent frais. V. Frais. — Vent alizé. V. Alizé.

On dit aussi, Pincer, tenir le vent, aller au plus près du vent, ou seulement, aller au plus près, pour dire, disposer ses voiles de telle sorte, que le vaisseau aille le plus près qu'il est possible de la ligne sur laquelle le vent souffle T. یلكنلری روزكارك كرتدسنه اویدرمق — Et avoir le vent sur un vaisseau, avoir le dessus du vent, gagner le vent, le dessus du vent à un vaisseau. V. Dessus.

On dit d'un vaisseau qui n'est point gouverné, qu'il flotte au gré, à la merci du vent روزكاره صالدرلمش بر كمی

Et figur. Avoir vent en poupe, pour dire, être favorisé par les circonstances T. پوپه هواسیله - پوپه هوایه راست كلمك كتمك

On dit aussi, Le vent des prospérités, de l'adversité, pour dire, la fortune favorable ou défavorable ریاح پر ارتیاح اقبال ودولت وعواصف موجبة الترح ادبار ونكبت

Et qu'un homme va contre vent et marée, pour dire, qu'il persiste dans son dessein, quoique tout lui soit contraire روزكاره آقندی یه قارشو كورك چكر - قارشو كیدر

Et proverb., Selon le vent la voile, pour dire, qu'il faut déployer plus ou moins de voiles, selon le vent qui souffle; et figur. pour dire, qu'il faut proportionner ses entreprises à ses moyens T. روزكاره كوره یلكن قوللنملو در

On appelle Instrumens à vent, les instrumens de musique dont le son est formé par l'air qu'on y introduit A. معازف منفوخة اوفورمكله چالنان سازلر T. سازهای دمزن P.

Vent, se dit aussi de l'air retenu dans le corps de l'animal A. ریح pl. ریاح P. باد T. یل || Cela cause, engendre des vents تولید ریاح ایدر - فلان شئ ایراث ریاح ایدر Une hydropisie de vents تراكم ریاحدن عارض اولمش استسقا

On dit, Donner vent à un muid de vin, pour dire, y faire une petite ouverture pour en laisser sortir l'air, pendant que le vin travaille A. تنفیس P. نفس دادن T. نفسلندرمك || Si vous ne donnez vent à ce muid, il jettera ses fonds بو فوچی نفسلنمدیكی حالده دیبنی آتەجقدر

Vent, se dit aussi de l'odeur et du sentiment qui vient des émanations de tous les corps A. رائحة - فوغة P. بو T. قوخو

Il se prend figur. pour Vanité A. بطلان || Toute cette apparence n'est que du vent بو صورت ظاهری محض بطلاندر

VENTE. Aliénation à prix d'argent A. بیع P. فروخت T. صاتمه || Vente volontaire بیع اختیاری - حسن رضا واختیار كرها اولان بیع - بیع جبری forcée ایله اولان بیع simulée بیع بالمواضعة - مواضعة بیع - fraudulense بیع فاسد Vente de biens بیع اموال Contrat de vente بیع حجتی

Mettre une chose en vente A. ابانة - عرض للبیع P. بفروخت دادن T. صاتیلق ایتمك

On dit, qu'une marchandise est de vente, de bonne vente, pour dire, qu'elle est de nature à être bien vendue A. سهل البیع - سهل الرواج P. آسان فروخت T. قولای صاتیلور — Et qu'elle est dure à la vente, pour exprimer le contraire A. صعب البیع - بطئ البیع - قلیل الرواج P. دیر - دشوار فروخت T. كوچ صاتیلور — Ou qu'elle est hors de vente, pour dire, qu'elle n'est pas en état d'être vendue A. متعذر البیع -

کچمز ـ صاتلمز *T.* نا سره ـ نا فروختنی *P.* ممتنع الترویج

Vente, se dit aussi de la place publique où l'on vend des marchandises *A.* سوق *P.* بازار *T.* بازار ـ بازار یری || Acheter du vin sur la vente بازارده باده صاتون المق

VENTER. Faire vent *A.* هبوب *P.* وزیدن *T.* یل اسمک || Il a venté toute la nuit بتون کیجه یل اسدی

VENTEUX. Qui est sujet aux vents *A.* کثیر الریاح *P.* بادناک *T.* مولد ریاح || Légumes venteux ریحیتلو ـ یل پیدا ایتدرر ـ الما مولد ریاحدر Les pommes sont venteuses اولان بقول ریحیتلو در

On appelle Colique venteuse, une colique causée par les vents *A.* قولنج ریحی

VENTILATEUR. Machine qui sert à renouveler l'air dans un lieu fermé *A.* منفذ لتجدید الهوا || Le ventilateur a sauvé la vie à bien des prisonniers et des malades, en chassant des prisons et des hôpitaux le mauvais air qui les infectait تجدید هوایه مخصوص اولان منفذ زندانلرده وخسته خانه‌لرده موجود اولان متعفن هوایی دفع ایتدرهرک وافر محبوسلرک ومرضانک سلامت حاللرینه وسیله اولمشدر

VENTILATION. Action de ventiler. V. ce mot.

VENTILER. T. de Jurisp. Déterminer la valeur de différentes parties d'un tout vendu en bloc *T.* معلوم القیمه بر شیئک هر بر جزئی بهاسنی بشقه بشقه تقدیر ایتمک || On ventile les héritages relevant de différens seigneurs متعدد صاحبلرک بالاشتراک متصرف اولدقری املاکک هر بر جزئی بشقه بشقه تقدیر اولنور

Il signifie aussi, agiter une question, avant que d'en délibérer en forme *A.* انتقار الکیفیة الحال || Après avoir ventilé quelque temps la chose, on en délibera en forme مصلحتک کفیتی بر مدت انتقار اولدقدنصکره رسماً مباحثه‌سنه مبادرت اولمشدر

VENTOSITÉ. Amas de vents dans le corps de l'animal *A.* ریحیت *P.* باد *T.* یل || Les fruits et les légumes donnent des ventosités فواکه وبقول ریحیتی موجبدر Ce n'est qu'une ventosité انجق بر ریحدر ـ بر ریحیتدر

VENTOUSE. Instrument de Chirurgie qu'on applique sur la peau, pour y produire une irritation *A.* محجمة pl. محجمات *P.* کوپه ـ دروش ـ کپیه ـ کبد *T.* حجامت شیشه‌سی || Appliquer des ventouses حجامت شیشه‌سی یاپشدرمق ـ اورمق

Il se dit aussi d'une ouverture pratiquée dans un conduit, pour donner passage à l'air, par le moyen d'un tuyau *A.* منفذ الهوا *P.* گذرگاه هوا *T.* هوا یولی || Les tuyaux de cette fontaine creveront, si l'on n'y fait une ventouse بو چشمه‌نک کنکلری بر منفذ هوا یاپلمیه‌جق اولور ایسه چاتلیه‌جقدر

VENTOUSER. Appliquer des ventouses à un malade *A.* حجامة ـ الصاق المحجمة *P.* کوپه‌زدن *T.* حجامت شیشه‌سی یاپشدرمق || Il était extrêmement malade, il a fallu le ventouser فلان خسته‌نک علتی آغرلشدیغندن حجامت شیشه‌سی یاپشدرمق لازم کلدی

VENTRE. La capacité du corps de l'animal où sont enfermés les boyaux *A.* بطن pl. بطون *P.* شکم *T.* قارن || Avoir mal au ventre قارن اغریسنه ـ وجع بطنه مبتلا اولمق Avoir le ventre enflé, gonflé قارن شیشکن ـ منفوخ البطن اولمق ـ بر کمسنه‌نک بطنی لینت اوزره اولمق libre, lâche اولمق طبیعتی لینت واندیبال اوزره اولمق Avoir des vents dans le ventre بر کمسنه‌نک قارننده ریاح اولمق Cela lâche le ventre تلیین طبیعتی ـ فلان شئ اندیبال بطنی موجبدر Avoir le flux, le cours de ventre بر کمسنه استطلاق بطنه تنقیهٔ بطن ایتمک مبتلا اولمق Décharger son ventre Il lui passa son épée dans le ventre فلنجنی فلانک قارنی ایچنه انفاذ ایتدردی ـ Il se prend aussi, pour le lieu où se forment et se nourrissent les enfans, les petits de l'animal || L'enfant se retourne dans le ventre de sa mère چوجوق بطن مادرده قملدانور

Bas-ventre. La partie inférieure du ventre, qu'on nomme aussi Abdomen *A.* اسفل البطن ـ مأنة ـ جابة البطن *P.* پایین شکم *T.* سپتک || Une inflammation au bas-ventre اسفل بطنده عارض اولمش التهاب V. aussi Bas et Abdomen.

Se coucher sur le ventre. *A.* انبطاح علی البطن *P.* واژرو بر شکم شدن *T.* قارن اوزرنده یاتمق || Il était couché sur le ventre قارن اوزرنده یاتمشیدی

On dit figur., Demander pardon ventre à terre, c'est-à-dire, avec toute sorte de soumission سجده ایدرک استدعای سربر زمین مسکنت اولدرق رجای عفو ـ عفو ایتمک ایتمک

On dit proverb. et figur., Être sujet à son ventre, pour dire,

se laisser aller à la gourmandise *A.* عبد البطن *P.* شکم بنده *T.* قارنی دردینه دوشکون

On dit figur., Marcher sur le ventre, passer sur le ventre à quelqu'un, pour dire, le terrasser *A.* افتراش - تنکیس *P.* باش آشاغی - باش آشاغی ییقمق *T.* سرنگون کردن چوبرمک || Si les ennemis se présentent, nous leur passerons sur le ventre دشمن باش کوستره‌جک اولور ایسه باش آشاغی ییقمسنه ظفریاب اوله‌جغمز درکار در

Ventre, ou Petit ventre, se dit aussi de l'estomac *A.* معدة *P.* تهیگاه - حوصله *T.* قورسق || Henri III fut blessé au petit ventre فلان نام قرال معده‌ده یاره‌لندی

Il se prend aussi pour la capacité qui est enfermée sous les côtes *A.* جوف البطن || On lui arracha le coeur du ventre قلبی جوف بطندن نزع وقلع اولنمشدر

On dit proverb., Tant que le coeur me battra dans le ventre, pour dire, tant que je vivrai *A.* الی ما بقلبی حبض ونبض - ما دمتُ حیّاً *P.* تا که زنده باشم - تا که دلم طبیده باشد *T.* متنفس انفاس حیات اولدقچه - یورکم درونمده اوینادقچه

Et figur., Je saurai ce qu'il a dans le ventre, pour dire, je saurai ce qu'il peut ما فی الصدرینی خارجه اخراج ایده‌جکم

Et mettre, remettre le coeur au ventre à quelqu'un, pour, Lui donner du courage فلانی - فلانک یورکنی یرینه کتورمک یکیدن یورکلندرمک

Et lui mettre le feu sous le ventre, pour dire, le mettre en colère بر کمسنه‌نک درونندە اشعال لهیب غیظ وغضب ایتمک

Ventre, s'emploie encore dans quelques autres phrases. Ainsi on dit d'un cheval, qu'il n'a point de ventre, pour dire, qu'il est serré des flancs *A.* ضامر البطن - خمیص الحشا - خمیص *P.* تنک شکم *T.* قارنی یصتم

Et d'une muraille, qu'elle fait le ventre, pour dire, qu'elle bombe *A.* احداب - تسنم *P.* خرپشته شدن *T.* قنبورلنمق - شیشمک

Et d'une bouteille, d'un vase, qu'il a un gros ventre *A.* اضخم البطن *P.* پهن شکم *T.* ککیش قارنلو

VENTRÉE. Portée, tous les petits que les animaux font en une fois *A.* اجراء النتاج الواحد *P.* بچه‌های یک زایش *T.* بر طوغش یاوریلری || La truie fait quelquefois douze petits d'une ventrée خنزیر دیشیسی بعضاً نتاج واحده‌ده اون ایکی یاوری طوغرور

VENTRICULE. T. didact. Il se dit de certaines capacités qui sont dans le corps de l'animal *A.* جوف pl. اجواف - بطن pl. بطون || Les ventricules du cerveau, du coeur اجواف دماغ وقلب

Dit absolument, il se prend pour l'estomac de certains animaux *A.* جریئة pl. جرائی *P.* شکمبه *T.* قورساق || Les animaux ruminans ont plusieurs ventricules کویش کتورن حیوانانک متعدد قورساقلری اولور

VENTRIÈRE. Grand sangle qu'on passe sous le ventre d'un cheval, pour empêcher que le harnais ne tourne *A.* نسع pl. انساع *P.* زیرتنگ *T.* طپقور قولانی V. aussi Sangle.

VENTRILOQUE. Il se dit des personnes qui, ayant la voix sourde et caverneuse, semblent parler du ventre *A.* عمیق - عبعاب الصوت

se VENTROUILLER. Se vautrer. V. ce mot.

VENTRU. Qui a un gros ventre *A.* بطین - اعجر - ضخم البطن *P.* بزرک شکم *T.* بیوک قارنلو || Une femme extrêmement ventrue غایة الغایة عجرا بر عورت

VENUE. Arrivée. *A.* مجیئ - ورود - وصول *P.* آمد *T.* کلمه || Dès que j'appris sa venue ورودینی استماع ایلدیکم عقیبنده - وصولندن خبردار اولدیغمده Votre venue en ce pays-ci m'a donné de la joie بو طرفه ورودکز موجب انشراح درونم اولمشدر La venue du Messie ظهور مسیح - مجیئ مسیح

On appelle Allées et venues, les pas et les démarches que l'on fait pour une affaire *A.* ایاب وذهاب *P.* آمد شد *T.* کامه واروب || Enfin après plusieurs allées et venues, on a conclu cette affaire نیچه آمد شددنصکره نهایة الامر مصلحتک تنظیمی میسّر اولمشدر

VÉNUS. Nom d'une divinité des païens qu'on supposait être la déesse de la beauté et la mère de l'amour *A.* ملکة الحسن - زهرة زهرا در - ملکة الحسندر On dit figur. d'une belle femme, que c'est une vénus بو خاتون

VÉNUS. Une des sept planètes *A.* زهرة *P.* ناهید || Vénus directe سیر مستقیم ایله حرکت اوزره اولان کوکب زهره rétrograde رجعت اوزره اولان زهره La planète de Vénus a son croissant et son décours comme la lune زهره‌نک قمرمثالی

ازدياد وانتقاصى وار در

Le peuple donne à Vénus le nom de l'étoile du berger *A.* نجم السحر *P.* ستارهٔ صبح *T.* صباح يلدزى

VÊPRES. Cette partie de l'office divin que l'on dit à deux ou trois heures après-midi *A.* صلاة العصر *P.* نماز عصر *T.* ايكندى نمازى

VER. Insecte long et rampant *A.* دود pl. ديدان *P.* كرم *T.* قورد || Un gros ver دود كبير ـ ايرى قورد

Ver de terre *A.* خراطين *P.* شكند ـ ناه خوى *T.* ير بغرسغى ـ صوغلجانى

Ver qui ronge le bois *A.* ارضة ـ دعر *P.* بدره ـ رُوَنجو *T.* آغاج قوردى

Ver qui ronge les étoffes *A.* عثة ـ سوس pl. عث *P.* سوس ـ كوه *T.* ديوجه ـ تافشك

Ver qui ronge les grains *A.* سوس *P.* شبچد ـ شبشه *T.* تنخال بتى

Ver, se dit aussi des vers qui naissent dans le corps humain *A.* صفار *P.* كرم *T.* صوغلجان

Ver Solitaire. V. Ténia.

Ver à soie. La chenille qui file la soie *A.* دود القز ـ دود الحرير *P.* كرم ابريشم ـ پيله *T.* ايپك قوردى

Ver-Coquin. Sorte de chenille de vigne *A.* دودة الكرم *P.* كرم تاكخور *T.* اوزم تكاكى قوردى || Le ver-coquin ronge tous ces ceps de vigne بو باغك بالجمله تكاكلرينى بر قورد

Il se dit aussi d'une espèce de vers qui naissent dans la tête. On les nomme aussi Vers encéphales *A.* دود الدماغ *P.* كرم دماغ *T.* بينيده چيقان قورد || C'est le ver-coquin qui lui cause des vertiges دماغده ظهور ايدن دود باشى دونمدسنه سبب اولور

Il se dit figur. pour Fantaisie, caprice *A.* لمم *T.* چالقلق || C'est son ver-coquin qui le prend چالقلغى طوتار

Ver Luisant. Insecte qui jette une lueur la nuit *A.* حباحب *P.* كميچه ـ شبتاب *T.* اتش بوجكى ـ يلدز بوجكى

VÉRACITÉ. Attachement constant à la vérité *A.* صدق القول ـ صدق الكلام *P.* راستگويى ـ حق گويى *T.* طوغرى سويلمه ـ سوزليلق طوغرى || Le véracité de cet historien est un bon garant des faits qu'il rapporte بو وقايع نويسك صدق كلامى روايت ايلديكى وقايعك صحتنه بر كفيل واثق

مشابهسنده در

VERBAL. T. de Gram. Qui vient du verbe *A.* فعلى || Rongeur est un adjectif verbal آكل بر صفت فعلية در

Verbal. Qui n'est que de vive voix *A.* شفاهى *P.* زبانى *T.* شفاها ويريلان ـ آغزدن ويريلان || Promesse verbale شفاها ويريلان وعد Ordre verbal شفاها ويريلان امر

Procès Verbal. Rapport par écrit que fait un officier public, de ce qu'il a vu, de ce qui a été dit et fait entre les parties *T.* كيفيت حالى متضمن اعلام || Procès verbal de descente sur les lieux, de scellé مباشرلر محللرينه واردقلرنده وياخود لدى التمهير كيفيت حالى متضمن ويردكلرى اعلام

VERBALEMENT, adv. *A.* لسانا ـ شفاها *P.* از زبان *T.* آغزدن || Il ne le promit que verbalement بونى شفاها وعد ايتمشدر

VERBALISER. Dire des raisons ou des faits pour les faire mettre dans un procès verbal *A.* تقرير الكلام || Les deux parties se sont trouvées à la levée du scellé, et ont verbalisé fort long-temps طرفين مخاصمين فك مهر اثناسنده حاضر بولنوب دور ودراز تقرير كلام ايتمشلر در À quoi bon tant verbaliser? بو قدر تقرير كلامه نه حاجت

Il signifie aussi, dresser un procès verbal *T.* كيفيت حالى متضمن بر قطعه اعلام قلمه آلمق

Et faire de grands discours inutiles qui n'aboutissent à rien *A.* خلط كلام *P.* ياوه گويى كردن *T.* اهذار ايتمك || Il y a long-temps qu'il ne fait que verbaliser بو قدر وقتدنبرو ياوه گويلكدن خالى دكلدر

VERBE. T. de Gram. Partie d'oraison, qui désigne l'action faite ou reçue par le sujet, ou bien l'état du sujet *A.* فعل pl. افعال || Verbe actif فعل متعدى passif فعل مطاوع neutre فعل لازم régulier ou irrégulier فعل قياسى يا غير قياسى

VERBE. T. de Théol. La seconde personne de la Trinité *A.* كلمة الله || Le verbe éternel كلمة الله ازلى Le verbe incarné كلمة الله متجسد

VERBÉRATION. T. de Phys. Il se dit de l'air frappé qui produit le son *A.* مصادمة الهوا *P.* با همزدگى هوا *T.* هوانك طوقشمدسى

VERBEUX. Qui abonde en paroles *A.* كثير الكلام *P.* پر گو *T.* سوزى كور || Une éloquence verbeuse كثرت كلام ايله اولان بر نوع بلاغت Un avocat verbeux كثيرالكلام بر دعوا وكيلى

VERBIAGE. Abondance de paroles qui ne disent presque rien *A.* هذر - هذیان *P.* یاوه گویی - هرزه گویی *T.* صایقلمه - خلطیات || Il n'y a que du verbiage dans ce livre بو کتاب بر هذیان دائمیدر C'est un verbiage continuel هذیاندن عبارتدر

VERBIAGEUR. Celui qui verbiage *A.* مهذار - هذائة *P.* یاوه گو - هرزه خا *T.* صایقلیجی - سویلیان - خلطیات

VERBOSITÉ. Vice de celui qui est verbeux *A.* کثرة الکلام - طغیان الکلام *P.* پر گویی *T.* سوز چوقلغی || La verbosité de ce mémoire بو تقریرده اولان کثرت کلام

VERD. V. Vert.

VERDÂTRE. Qui tire sur le vert *A.* مایل الی الخضرة *P.* سبز گونه *T.* یشله چالر - یشلسی || Couleur verdâtre یشلسی رنگی مایل خضرت اولان صو De l'eau verdâtre بر رنگ

VERDELET. Il ne se dit que du vin qui est un peu vert, qui a une petite pointe d'acide *T.* اکشمسی خام باده

VERDERIE. Étendue de bois soumise à la juridiction d'un verdier *T.* بر قوری آغاسنک حوزهٔ حکومتی داخلنده اولان اورمان - Il se dit aussi de la juridiction même *T.* بر قوری آغاسنک حکومتی

VERDET, ou Vert-de-Gris. V. Vert.

VERDEUR. La sève des plantes. V. Sève.

Verdeur, se dit aussi de l'acidité du vin *A.* مزّت *P.* ترشمزگی *T.* اکشیمسیلک || Ce vin-là a encore de la verdeur, il faut l'attendre بو باده بر مدّت دخی حفظ اولنملو در زیرا مزّت هنوز ترشمزه در - طعمی هنوز باقیدر

Il se dit figur. pour Âcreté des paroles *A.* حدّت *P.* تیزی *T.* سردلک || La verdeur de sa réponse fit taire les critiques ویردیکی جوابک حدّتی لوّاملرک اسکاتنی مؤدّی اولمشدر

Il se dit aussi de la jeunesse et de la vigueur des hommes *A.* طراوت - ریعان *P.* تازگی *T.* تازەلک || Dans la verdeur de son âge سنّ شبابنده وقت طراوت Il était alors dans sa verdeur سنّی حال ریعانده ایدی

VERDIER. Officier établi pour commander aux gardes d'une forêt *T.* قوری آغاسی

VERDIR. Peindre en vert *A.* تخضیر - صبغ بلون الاخضر *P.* سبز زدن رنگ *T.* یشلتمک - یشله بویامق - یشل رنگ || Il faut verdir cette porte بو قپویه یشل رنک اورملو در || اورمق

Il se dit au neutre des arbres et des plantes *A.* اخضرار - خضوب - اخضاب - اخضیضاب - تکحّل *P.* زنگ زمرّدین بستن - سبز بستن *T.* ردگ یشرمک - یشللنمک - یم یشل اولمق || Au printemps lorsque tout commence à verdir اوّلبهار حلولنده روی زمین کمخای زمرّد فام مثالی فرش نباتات اشجار Les arbres commencent à verdir ایله سر سبز اولنجه درختان اخضابه یوز طوتدی

Verdi *A.* مخضر *P.* سبز بسته رنگ *T.* یشللنمش *A.* مخضوب *P.* زنگ زمرّدین بسته *T.* یم یشل اولمش

VERDOYANT. Qui verdoie. V. Verdi.

VERDOYER. Verdir. Il ne se dit que des plantes. V. ce mot.

VERDURE. Il se dit de la couleur verte des plantes *A.* خضرت *P.* سبزی - سبزه *T.* یشللک || La verdure des champs, des bois, des prés دشت وصحرالرک واورمانلرک وچایرلرک خضرتی Être couché sur la verdure سبزه اوزرنده یاتمق

VÉREUX. Il se dit des fruits dans lesquels se trouvent des vers *A.* مُداد - مدوّد *P.* کرمناک - کرمخورده *T.* قوردلو || Pommes véreuses قوردلو الما Fruit véreux قوردلو میوه

Il signifie figur., défectueux, qui a un vice essentiel *A.* سقیم - معلّل بالسقامة *P.* نا درست *T.* چورک || Une caution véreuse چورک بر کفیل Il y a quelque chose de véreux dans cette affaire بو - بو خصوص بر نوع سقامت ایله معلّلدر خصوصده بر نوع چورکلک وار در

VERGE. Petite baguette longue et flexible *A.* قضیب pl. قضبان *P.* دستچوب *T.* چیبوق || Il n'avait qu'une verge à la main النده یالکز بر چیبوق وار ایدی La verge d'un fouet de charretier عربەجی قامچیسنک چیبوغی Verge de fer, de cuivre *A.* قضیب الحدید - قضیب النحاس *T.* دمور یا باقر چیبوغی

La verge de Moïse *A.* عصاء موسی *P.* پاشوی موسی *T.* حضرت موسینک دکنکی

Verge, se dit aussi de la baguette que portent les huissiers *A.* *A.* عصا *P.* پاشو *T.* دکنک

On dit figur., qu'un prince gouverne ses peuples avec une verge de fer, pour dire, qu'il les traite durement فلان حکمدار زیر دستان ورعایاسنه حوالهٔ مقمعهٔ عنف وشدّت ایله معامله ایدر رعایاسنی دمور چوماق ایله قوللنور

VERGE. Le membre génital *A.* قضیب

VERGÉ. Il se dit d'une étoffe qui n'est pas unie *A.* مخطط ـ مسنّج *T.* جیبوقلی || Cette étoffe est vergée بو قماش جیبوقلیدر

VERGER. Lieu planté d'arbres fruitiers *A.* ایکة ـ مشجرة المثمراة *P.* میوه‌دار *T.* درختستان میوه‌دار آغاج باغچه‌سی || Un verger bien planté وجه احسن اوزره غرس اولنمش میوه‌دار آغاج باغچه‌سی Se promener dans un verger میوه‌ادر آغاج باغچه‌سی باغچه‌سنده کزمک

VERGER. Mesurer avec la verge *A.* تقدیر بالقضیب *P.* بدستچوب *T.* پیمودن جیبوق ایله اولچمک

VERGETER. Nettoyer avec des vergettes *T.* چالی سپورکه‌سیله سیلکمک || Vergeter un habit لباسی چالی سپورکه‌سیله سیلکمک

VERGETÉ. *T.* چالی سپورکه‌سیله سیلکنمش

On appelle Teint vergeté, peau vergetée, un teint, une peau où il paraît de petites raies de différentes couleurs *A.* ارشم *P.* نشانزده خطوط *T.* نشانلو ایله جزکیلر جیبوقلی || Il a le teint vergeté لون وجهی ارشمدر la peau vergetée بشرهٔ رشماسی وار در

VERGETIER. Artisan qui fait et qui vend des vergettes *T.* چالی سپورکه‌جیسی

VERGETTES. Époussette, brosse composée de soies de cochon, ou de menus brins de bruyère, servant à nettoyer des habits *T.* چالی سپورکه‌سی || Il faut donner deux ou trois coups de vergettes à ce manteau بو قپودده ایکی اوچ دفعه چالی سپورکه‌سی اورلملو در V. aussi Époussette et Brosse.

VERGLAS. On appelle ainsi une petite pluie qui se glace en tombant *A.* حاصب *P.* پُژم *T.* دپی || Il tombe bien du verglas خیلی دپی یاغر

VERGNE. Arbre. V. Aune.

VERGOGNE. Honte *A.* حیاء *P.* شرم *T.* اوتانقلق

VERGUE. Antenne. V. ce mot.

VÉRICLE. T. de Joaill., qui se dit des pierres fausses, contrefaites avec du verre *A.* خَرَزة عملیّه *P.* گوهر ساخته *T.* یاپمه || Des diamans de véricle ساخته الماس طاشی طاش

VÉRIDICITÉ. Caractère de vérité dans un discours, dans un témoignage *A.* صدق ـ موافقة بالحقیقة ـ مقارنة بالصدق القول *P.* راستی سخن *T.* سوز طوغریلغی || On conteste la véridicité de ce récit بو روایتک صدق وحقیقتنه اعتراض ایدرلر La véridicité de cet historien est admirable بو تاریخ نویسک صدق قولی محیّر عقول اولەجق شیلردندر

VÉRIDIQUE. Qui aime à dire la vérité *A.* صادق القول *P.* راستگوی ـ حق گوی *T.* راستگوی ـ طوغری سوزلو ـ طوغری سویلر

VÉRIFICATEUR. Celui qui est chargé de vérifier si une chose est véritable *A.* مفتّش الصحّة ـ مفتّش الحقیقة *P.* پژوهنده *T.* راستی || بر شیئک کرچکلکنی آراشدریجی Nommer des verificateurs des signatures امضالرک صحتنی بیلمک ایچون مفتّشلر تعیین ایتمک

VÉRIFICATION. Action de vérifier *A.* تفتیش الصحّة ـ تفتیش الحقیقة *P.* پژوهش راستی *T.* بر شیئک طوغریلغنی آراشدرمه || Il a été admis à la vérification de tel fait فلان وقوعه کلمش شیئک صحت وحقیقتنی تفتیش ایتمک اوزره قبول اولنمشدر La vérification d'une citation, d'une écriture لاجل الاشهاد ایراد اولنان عباره‌نک یاخود بر خطک تفتیش صحت وحقیقتی

VÉRIFIER. Rechercher si une chose est vraie *A.* تحقیق ـ تفتیش الصحّة ـ تحقیق الحال *P.* حالرا راستی *T.* پژوهیدن بر شیئک کرچکلکنی آراشدرمق || Vérifier par témoins, par des pièces شاهدلر ایله یاخود سندات ایله تحقیق حال ایتمک une écriture بر یازونک صحتنی تفتیش ایتمک

Il signifie aussi, faire voir la vérité d'une chose prédite *A.* اثباة الحقیقة ـ تصدیق || L'événement vérifia la prédiction ظهور ایدن حادثه مقدّما سویلنمش خبری تصدیق ایتمشدر

VÉRIFIÉ. *A.* متحقق ـ متحقق الصحّة *P.* تحقیقیافته *T.* صحتی تحقیق اولنمش

VÉRIN. Machine par le moyen de laquelle on élève de grands fardeaux *A.* محالة لرفع الاثقال *P.* آلت بار خیز *T.* یوک قالدره‌جق آلت

VÉRITABLE. Conforme à la vérité *A.* مقارن ـ مقارن الصحّة ـ مقارن الحقیقة ـ مقارن الصدق ـ صحیح *P.* راست *T.* کرچک || Ce discours est véritable صدق وحقیقت مقارن بر کلامدر Relation véritable صدق وحقیقته مقارن بر تقریر histoire بونک صحتنه حکایهٔ صحیحه Je vous garantis cela véritable تکفل ایده‌رم

On dit aussi, qu'un homme est véritable dans ses paroles, dans ses promesses *A.* صادق القول ـ صادق الوعد *P.* حقگوی ـ

سوزنده ـ طوغری سویلر .T وعد خود بجا آرنده ـ راستگوی
محبّ حقیقی ـ محبّ صادق .A Et véritable ami ـ طورر
P. دوست راستنهاد .T کرچکدن دوست

VÉRITABLE. Qui n'est pas contrefait, falsifié A. حقیقی ـ صحیح
T. کرچک || De véritable or ذهب صحیح Véritable diamant
صحیح الماس

VÉRITABLE. Bon, excellent dans son genre A. حقیقی T. کرچکدن
حقیقی || C'est un véritable capitaine شرطنجه اولان ـ اولان
شرطنجه ـ کرچکدن بر جنکاور ـ بر جنکاور در

VÉRITABLEMENT. Avec vérité A. بالصحّة ـ بالصدق .P براستی
T. بکا بالصدق والصحّة || Parlez-moi véritablement کرچکدن
لاقردی سویله

Il signifie aussi, réellement A. حقیقةً T. کرچکدن || Jésus-Christ
est ressuscité véritablement حضرت عیسی حقیقةً بعث ایلدی

Et à la vérité A. فی الحقیقه ـ فی الواقع ـ واقعاً .P راست
T. کرچک || Véritablement je vous dois cette somme, mais vous
m'avez donné du temps pour vous la payer فی الواقع سکا شو
مقدار دینم وار در انجق اداسیچون بکا مهلت ویرمشک
Véritablement il m'a dit cela, mais à condition que je ne le
dirais à personne فی الحقیقه بو کلامی بکا سویلمشدر انجق
هیچ بر کمسندیه افشا اولنمامسنی شرط ایلدی

VÉRITÉ. Conformité de l'idée avec son objet, d'un récit avec
un fait, de ce que l'on dit avec ce que l'on pense A. حقیقة ـ
حقیقة الحال .P راستی .T کرچکلک || Une proposition d'é-
ternelle vérité ابداً حقیقته مقارن بر مطلب Son système ne
s'éloigne pas de la vérité اتخاذ ایلدیکی اصول حقیقتدن
بعید دکلدر Chercher la vérité حقیقت حالی تفحّص ایتمک
la déguiser, la cacher حقیقتی کتم واخفا ایتمک la taire
حقیقت حالدن سکوت ایتمک Découvrir la verité d'une
chose حقیقت مادّه‌یی خارجه اخراج ایتمک Cela est con-
traire à la vérité حقیقته منافیدر C'est la vérité toute pure
وقت وزمان حقیقت محضدر Le temps découvre la vérité
کشف حقیقت حال ایدر

On dit proverb., Il n'y a que la vérité qui offense T. حقّ سوز
آجی اولور

VÉRITÉ, se dit aussi par opposition à Erreur A. حقّ || La
vérité de la religion chrétienne دین عیسوینک حقه موافقتی
Les martyrs ont répandu leur sang pour rendre témoignage à la
vérité شهدای کرام حقّه شهادت ایچون دم مبارکلرینی
اهراق ایلدیلر Trahir la vérité حقّه خیانت ایتمک

Il signifie aussi, principe, axiome, maxime A. قضیّة متحققة
|| C'est une vérité importante بو بر قضیّهٔ متحققهٔ واجبة الاعتنا
در palpable ملموس بالید کبی حقیقتی مبیّن بر قضیّه
De cette vérité il suit que... بو قضیّهٔ متحققه‌دن شو لازم کلور که

Et sincérité, bonne foi A. خلوص ـ صدق .P راستیٔ درون
T. صدق وخلوصدن || C'est un homme plein de vérité طوغریلق
عبارت بر آدمدر Il m'a parlé d'un air de vérité qui m'a per-
suadé بر کونه صورت صدق وخلوص ایله سویلدیکه بنی
الزام ایتمشدر

EN VÉRITÉ. Certainement, sincèrement A. حقیقةً ـ واقعاً ـ
کرچک اولدرق ـ کرچکدن .T براستی .P بالصدق والخلوص
|| Je vous le dis en vérité سکا بو کلامی صدق وخلوص اوزره
سویلرم Eu vérité cela est bien fâcheux بو کیفیّت حقیقةً تکدیر
واقعا نفسه کران کلور بر شیدر ـ بالی موجبدر

À LA VÉRITÉ. Il se dit en parlant d'une chose qu'aussitôt on
explique ou on restreint A. فی نفس الامر ـ واقعاً .P راست
T. طوغریسی ـ حقیقت حالده ـ حقیقتده || À la vérité nous
avons été battus, mais nous étions inférieurs en nombre فی نفس
الامر دوچار انهزام اولدق انجق عسکرمز عدد جهتیله دشمن
عسکرندن اقل ایدی En vérité je l'ai frappé, mais il m'avait
offensé فلانی حقیقتده ضرب ایلدم انجق اول دخی
عرضمه طوقنمشدر

VERJUS. Le raisin qu'on cueille encore vert A. حصرم ـ کحبة
P. غوره ـ روجه ـ انکور نا پخته .T قوروق || Oeufs au verjus
قوروق ایله پشمش یموّرطه

Il se dit aussi du suc acide que l'on tire des raisins qui ne
sont pas mûrs A. ماء الحصرم .P آب غوره .T قوروق صویی

VERMEIL. Qui est d'un rouge un peu plus foncé que l'incarnat
A. احمر قانی ـ احمر فاقع .P آل ـ لعلکون .T آل || La cou-
leur vermeille des lèvres لب لعلکون Bouche vermeille دهن
لعلکون Une rose vermeille کل لعلکون

VERMEIL, subst. Argent doré A. فضّة مطلاء ـ فضّة مذهّبه P.
سیم زر اندود .T یالدزلو کمش

VERMICELLE. Espèce de pâte dont on fait des potages A. اطریّة ـ
ارشته ـ شهریّه .P رشته .T شعیریّة

VERMICULAIRE. Qui a quelque rapport aux vers A. دودی ـ

كالدود *P.* كرموارى ـ كرمگونه *T.* قورد كبى اولان ‖ Le mouvement vermiculaire des intestins امعانك حركت دوديه‌سى

VERMIFORME. Qui a la forme d'un ver *A.* دودىّ الشكل *P.* كرم پيكر *T.* قورد صورتلو ‖ Les muscles qui amènent les doigts vers le pouce sont vermiformes پرمقلرى باش پرمق طرفنه چويرن بالق اتلرى دودىّ الشكلدر

VERMIFUGE. T. de Méd. Il se dit des remèdes propres à chasser les vers engendrés dans le corps humain *A.* مقاوم ـ دافع الصفار ـ صوغلجانى اولدرن *T.* كرمكش ـ كرمران *P.* الصفار صوغلجانى سوروب چيقاريجى

VERMILLON. Cinabre réduit en poudre *A.* زُنجفر مسفوف *P.* شنگرف خرد گشته *T.* توز اولمش زنجفره

VERMILLON, se dit aussi de la couleur vermeille des joues et des lèvres *A.* حمرت قانية ـ حمرت فاقعة *P.* رنگ آل *T.* آل رنكى ـ حمرت فاقعهٔ شفتينى ‖ Le vermillon de ses lèvres دوداقلرينك آل رنكى ‖ Il lui monta un vermillon au visage چهره‌سنده بر نوع حمرت فاقعه عارض اولدى

VERMILLONNER, ou VERMILLER. Chercher des vers pour pâturer *A.* صيد الخراطين للاكل *P.* شكار شكند كردن *T.* يملنمك ايچون طپراقده قورد آراشدرمق ‖ Le blaireau vermillonne پورصاق طپراقده قورد آراشدروب يملنور

VERMILLONNER. Peindre en vermillon *A.* طلاء بلون زنجفرىّ *P.* رنگ شنگرفى زدن *T.* زنجفره رنكى اورمق ‖ Il y a à Versailles une statue antique de marbre, dont les joues sont comme vermillonnées naturellement par la rencontre d'une veine rouge dans le marbre ورساليادە رخام تراشيده‌دن پرداخته بر صنم قديم وار در كه يكاقلرى مرمرك بر عرق احمرينه راست كلمكله لون زنجفرى ايله طلا اولنمش كبيدر

VERMINE. Il se dit de toutes sortes d'insectes malpropres et incommodes *A.* pl. حشرات موذية et particulièrement des poux *A.* قمل *P.* سپس *T.* بت ‖ Cet enfant est plein de vermine بو چوجوق بت ايله طلو در ‖ La vermine s'est mise sur cet arbre, et en a gâté les fruits بو آغاج بتلنوب ثمره‌سى فنا بولدى ‖ Il y a bien eu cette année de la vermine sur les arbres بو سنه آغاجلرده چوق بت وار ايدى

Il se dit figur. de toutes sortes de gens de mauvaise vie *A.* pl. حشرات الناس ـ حشرات ‖ La police a chassé toute cette vermine ضابط بلده شو حشراتك مجموعنى طرد ايلدى

VERMISSEAU. Petit ver de terre *A.* دودة الارض *P.* كرمك زمين *T.* ير قوردجغزى ‖ Ces oiseaux vivent de vermisseaux بو قوشلرك يمى ير قوردجغزلريدر

se VERMOULER. Être piqué de vers *A.* اساسة ـ تسويس ـ اكرم آلود شدن ـ كرمخورده شدن *P.* تدويد ـ ادادة *T.* قورتلنمق

VERMOULU. *A.* مسوّس ـ مدوّد *P.* كرمخورده *T.* قورد يينكلو ‖ Ce livre est vermoulu بو كتاب كرمخورده در

BOIS VERMOULU. *A.* خشب مأروض *P.* هيزم بدره خورده *T.* قورد يينكلو آغاج

VERMOULURE. La trace que les vers laissent dans ce qu'ils ont rongé *A.* قدح ـ قادح *P.* رخنهٔ كرم ـ زخم كرم *T.* قورد يينكى ‖ Il y a de la vermoulure dans ce bois بو آغاجده قورد يينكى وار در

VERMOUT. Vin dans lequel on a mêlé de l'absinthe *A.* خمر افسنتينىّ *P.* بادهٔ افسنتينى ـ بادهٔ خترق آميز *T.* پلين شرابى

VERNAL. Printanier *A.* ربيعىّ *P.* بهارى *T.* اوّلبهاركى ‖ L'équinoxe vernal اعتدال ربيعى

VERNE. V. Aune.

VERNIR. Enduire avec du vernis *A.* طلاء بالسمّان *P.* روغن روغن سورمك *T.* روغن سمّانى اندودن ـ سندروسى زدن ‖ Vernir une image بر تصويره روغن سورمك

VERNIS. Enduit liquide dont on couvre la surface des corps pour la rendre lisse et luisante *A.* سمّان *P.* روغن سندروسى *T.* ـ سمّان چينى ‖ Vernis de la Chine جلا ويره‌جك روغن اغاج چين روغنى ‖ Mettre du vernis sur du bois, sur du fer ودمور اوزرينه روغن سورمك

VERNIS, se dit aussi d'un enduit composé de substances vitrifiables, dont on couvre des vases de terre *T.* صير ‖ Couvrir de vernis le dedans d'un pot ـ بر چوملكك ايچنه صير سورمك ايچنى صيرلمق

Il se dit figur. de tout ce qui sert à donner à une chose une apparence agréable *A.* جلا *P.* رونق *T.* پرلاقلق ‖ Loin des noires moeurs des villes que le vernis dont on les couvre rend si séduisantes et contagieuses pour les enfans بلده‌لرده جارى اولو كلمش اخلاق رديّه كه صورت ظاهريده آنلره ويريلان جلاى دلفريب موجب مفتونيّت وبتخصيص بين الصبيان

بادئی سرایت اولور حالاتدندر اول مقوله آداب واخلاقدن حذر ومجانبت ایتملو در

Joint à une épithète en mal, il se dit de ce qui sert à donner à une chose une couleur désagréable *A.* لون *P.* رنگ *T.* بویا || Ce procédé a donné un vilain vernis à sa personne بو مقوله حرکتی ذاتنه بر رنگ رداءت ویرمشدر

VERNISSER. Vernir de la poterie *T.* صیرلمق

VERNISSÉ. *T.* صیرلو

VERNISSEUR. Artisan qui fait des vernis, ou qui les emploie *A.* جلا ویرر روغنجی *T.* ترکیبساز روغن سندروسی *P.* سمّانی اندای

VERNISSURE. Application du vernis *A.* طلاء السمّان *P.* جلا ویرەجک روغنلمه *T.* روغن اندروسی

VÉROLE. La maladie vénérienne. V. Vénérien || Il a pris, il a gagné la vérole avec une telle علت فرنکی یی فلان قاریدن فرنکی اخذ ایتمشدر Les premiers accidens de la vérole علتنک ابتدا ظهور ایدن عارضلری

PETITE VÉROLE. Maladie qui fait pousser des boutons au visage et par tout le corps *A.* جدری *P.* آبله *T.* چیچک علتی || Cet enfant a la petite vérole بو چوجوقده چیچک علتی وار Ce village est plein de petite vérole بو قریەده قتی چوق در بثور جدری La petite vérole est rentrée چیچک علتی وار در داخل بدنه منعکس اولدی Il est marqué de petite vérole چیچک نشانلریله نشانلنمشدر — Petite vérole volante, une petite vérole qui n'a rien de dangereux *A.* جدری طیّار

VÉROLÉ. Qui a la vérole *A.* معلول بداء افرنجی *P* آتشکزده *T.* فرنکی علتنه اوغرامش — فرنکیلو || Cet homme est vérolé فلان کشی فرنکیلو در

VÉRONIQUE. Plante *A.* شیح *P.* درمنه *T.* یاوشان اوتی

VERRAT. Pourceau qui n'est pas châtré *A.* خنزیر فحل — *P.* خوک نا آخته *T.* اندەمش اولمیان خنزیر *P.* خنزیر غیر ممعول خنزیر

VERRE. Corps transparent et fragile, produit par la fusion d'un mélange de sable et de sel alcali *A.* زجاج *P.* آبگینه — شیشه *T.* جام — شیشه — صرچه || Verre blanc زجاج ابیض clair زجاج — شیشهٔ باریک — زجاج رقیق mince برّاق شیشه — صاف — قوند شیشه — شیشهٔ سفت — زجاج غلیظ épais انجه شیشه شیشه کاسه — کأس زجاجی Tasse de verre قالین شیشه Chassis de verre جام چرچوه Lunette à quatre verres درت شیشەلو

شیشەدن بر کوزی وار در Il a un oeil de verre کوزلک

VERRE. Vase fait de verre, et qui sert à boire du vin *A.* قدح pl. اقداح *P.* جام — پیاله *T.* قدح || Verre de cristal بللور قدح — قدم قدح Grand verre قدح کبیر La pate d'un verre قدحک ایاغی — پای قدح Boire un plein verre طلو بر قدح — شامپانیا قدحی Verre à vin de Champagne باده ایچمک شامپانیا شرابنه مخصوص بر قدح

Il se dit aussi d'un vase de verre qui sert à boire de l'eau *A.* کوز pl. اکواز pl. کیزان *P.* کوزه *T.* برداق

VERRERIE. Lieu où l'on fait le verre *A.* دار الاعمال الزجاج *P.* شیشه کارخانەسی *T.* کارگاه شیشه

Il signifie aussi, l'art de faire du verre *A.* فنّ الاعمال الزجاج *P.* شیشه گری *T.* شیشەجیلک || Il entend bien la verrerie فنّ اعمال زجاجه وقوف تامّی وار در

VERRERIE, se dit aussi de toutes sortes d'ouvrages de verre *A.* اجناس الزجاج *P.* شیشهای گوناگون *T.* هر درلو شیشه || اجناس شیشه ایله مملو بر عربه Une charrette de verrerie

VERRIER. Ouvrier qui fait du verre et des ouvrages de verre *A.* زجاجی pl. زجاجیّون *P.* شیشەگر *T.* شیشەجی || Le métier de verrier ne déroge point à la noblesse شیشەجیلک صنعتی شرافت ذاتی ناسخ دکلدر

VERRIER, se dit aussi d'un ustensile de ménage dans lequel on met les verres à boire, les carafes, etc. *A.* خوان الاوانی الزجاجیّة *P.* طبلهٔ شیشها *T.* شیشه ظرفلری تبسیسی

VERROTERIE. T. de comm. Menue marchandise de verre *A.* دقاق الادوات الزجاجیّة *P.* خردوات شیشەکاری *T.* خردوات || خرت مرت شیشه مالی — شیشه مالی On porte beaucoup de verroterie aux sauvages pour trafiquer avec eux آلیش ویرش ایچون امم وحشیّه یه کلیّتلو خردوات شیشه مالی کوتوریلور

VERROU. Pièce de fer qu'on applique à une porte, afin de pouvoir la fermer *A.* کتیفة — ضبّة *P.* جنبهٔ آهنین *T.* قول دموری || Fermer une porte à deux verroux قپویی چفته قول دموریله قپامق Verrou à ressort زنبرکلو قول دموری

VERROUILLER. Fermer au verrou *A.* اغلاق بالکتیفة — تضبیب *P.* جنبه زدن *T.* قول دموریله قپامق — قول دموری اورمق || Verrouiller une porte تضبیب باب ایتمک قپویی قول دموریله قپامق

VERROUILLÉ. *A.* مغلوق بالکتیفة — مضبّب *P.* با جنبه بسته

قول دموریله قپانمش .T

VERRUE. Poireau, sorte de durillon, qui vient d'ordinaire au visage et aux mains .A ثعرور pl. ثعاریر .P گوک .T سکیل || Remède pour faire passer les verrues دفع ثعاریر ایچون دوا

VERS. Assemblage de mots mesurés selon certaines règles .A شعر pl. اشعار ـ بیت pl. ابیات || Dans la langue Française, tous les vers sont rimés لسان فرانساویده جمیع ابیات مسجعدر Faire, composer des vers انشاد ابیات ایتمک Faire des vers à la louange de quelqu'un فلانک نعت ومدحنی فلانک حقنده بر قصیدهٔ ـ حاوی اشعار انشاد ایتمک نعتیه انشاد ایتمک

VERS. Préposition de lieu, servant à désigner à peu près un certain côté .A نحو ـ علی جهة ـ فی سمت ـ فی طرف .P بسوی .T فلان طرفه ـ فلان سمتنه || Vers l'orient سمت شرقده Vers le nord جهت شمالده Je ne sais vers où نه سمتده بیلمم Tournez-vous vers moi بنم طرفمه توجّه ایله Lever les yeux vers le ciel طرف سمایه امالهٔ نظر ایتمک

Vers, préposition de temps. Environ .A عند ـ مقارنة .P نزدیک .T یقین ـ اثنالرده || Vers les quatre heures ساعت درده یقین Vers le printemps اوّلبهاره یقین ـ عند الربیع Vers le commencement de l'hiver اوائل شتا اثنالرنده Vers le milieu d'un tel siècle فلان دورک اواسطی اثنالرنده

VERSANT. Qui verse facilement. Il ne se dit qu'en parlant des voitures .A سهل الانقلاب مضلوعاً .P آسان افتان بچپ .T وراست قولای وربلیوب یان اوزرینه ییقیلور || Les carrosses haut suspendus sont versans یوکسکده معلق اولان هنطولر قولای وربلیوب ییقیلور

VERSATILE. Variable. Il ne se dit qu'en mal .A کثیر ـ قلوب التقلب ـ دائمی التقلب ـ متلوّن .P هر دم گردان ـ بیقرار .T بر حالده طورمز ـ قرارسز || Un esprit, un caractère, une volonté versatile عقل متلوّن ومزاج کثیر التقلب ورأی دائمی التقلب ـ کثیر التلوّن

VERSE. On dit, Il pleut à verse. V. Averse.

VERSEAU. L'un des douze signes du Zodiaque .A برج الدلو .P دول

VERSER. Épancher, répandre .A سکب ـ صبّ ـ اساحة ـ افراغ ـ اسالة ـ اهراق .P ریختن ـ شاشیدن .T دوکمک ـ اقتمق || Verser de l'eau dans une cruche دستی‌یه اساحهٔ ما Verser sur les mains ال اوزرینه صبّ ما ایتمک Verser du vin dans un verre قدحک ایچنه افراغ باده ایتمک Verser du plomb fondu اسرب ذایبی افراغ ایتمک

On dit, Verser des larmes, pour dire, pleurer .A اسالة الدموع .P اشک ریختن ـ در گریه آمدن .T کوز یاشی دوکمک

Verser le sang des hommes .A سفک ـ اراقة ـ اهراق .P ریزانیدن .T دوکمک || Verser le sang innocent ارافهٔ دمای بیگناهان ـ سفک خون بیگناهان ایتمک

Verser son sang, signifie, sacrifier sa vie .A افناء النفس .P جانسپاری نمودن .T فدای جان ایتمک || Il versa son sang pour la Foi, pour le service de l'État دین ودولت اوغورینه جانسپارانه خدمت ـ اوغورینه فدای جان ایلدی ایلدی

Verser, se dit aussi des grains qu'on répand d'un sac dans un autre, ou autrement .A تفریغ .P ریختن .T بوشالتمق || Verser du blé dans un sac بر چوالک ایچنه تفریغ حنطه de l'avoine dans un coffre صندوقه بغدای بوشالتمق ـ ایتمک l'argent d'une caisse dans une autre ایچنه یولاف بوشالتمق بر صندیقدن آخر صندیغه اقچه بوشالتمق

On dit, Verser de l'argent d'une province dans une autre بر مملکتدن آخر مملکته اقچه نقل ایتدرمک ـ اقچه کچورمک

Et verser l'or, pour dire, dépenser .A نشر الدینار ـ بذل بذل مال کردن ـ زر افشاندن .P صرف المال ـ النقود .T التون صاچمق || C'est un homme qui verse l'or à pleine main طلو آوج ایله نشر درهم ودینار ایدر بر آدمدر

Et verser des fonds, pour dire, employer de l'argent .A وضع المال .P مال نهادن .T سرمایه قویمق ـ مال قویمق || Il faudra verser de nouveaux fonds dans cette affaire بو خصوصده یکیدن وضع مال اولنمق لازم کلهجکدر ـ On dit aussi, Verser dans la caisse || Les impôts sont versés d'abord dans la caisse du receveur, avant de parvenir au trésor public اموال خراجیه میری خزینه‌سنه واصل اولمزدن مقدّم قبضلرینه مامور اولان محصّلک صندیغنه وضع اولنور

Verser, au neutre, se dit d'une voiture, lorsque par accident elle tombe sur le côté .A انقلاب مضلوعاً .P بر پهلو بر گشته شدن .T یان اوزرینه ییقلمق ـ یان اوزرینه وربلیوب

ييقلمق

Il se dit aossi au nemre, en parlant des blés sur pied, lors-
que le pluie ou le vent les couche *A.* افتراش على الارض *P.*
بر زمين انداخته شدن *T.* يره يصلانمق ـ يره ياتمق ||
S'il pleut long-temps, les blés verseront بارانك زياده امتدادى
اولور ايسه اكينلر يره ياتمغنه شبهه يوقدر ـ Faire verser
A. فرش على الارض *P.* بر زمين انداختن *T.* يره يصلاتمق ـ
يره ياتورمق || Les grandes pluies, le grand vent font verser les
blés امطار كثيره ورياح شديده اكينلرى فرش زمين ايدر
دوكلمش *T.* ريخته *P.* مفروغ ـ مسكوب ـ منصب *A.* Versé.
A. منقلب *P.* مضلوعًا *T.* بر پهلو بر گشته بان اوزرينه
فرش ـ بر زمين انداخته *P.* مفروش على الارض *A.* ييقلمش
زمين گشته *T.* يره يصلانمش ـ يره ياتمش

Versé, est aussi adjectif, et signifie, exercé, expérimenté *A*
صاحب ـ بالغ المعلومات ـ متبحر ـ نحرير ـ متجذ
ـ دقايق آشنا *P.* صاحب الكمال ـ المعلومات البالغة
دقايقدان *T.* علمى چوق ـ تجربه‌سى چوق || C'est un
homme versé dans les matières de finances امور دفتريده متجذ
فن مكالماتده ودقايق آشنا بر آدمدر dans les négociations
علوم حكميه‌ده بر نحرير متبحر بر آدمدر dans la philosophie
صاحب كمالدر

VERSET. Petit article d'un chapitre de l'Écriture *A.* حديث pl.
احاديث || Les chapitres de l'Écriture-Sainte sont divisés par
versets كتاب اللهك مشتمل اولديغى سوره‌لر احاديثه
منقسمدر

VERSIFICATEUR. Qui fait des vers *A.* منشد الشعر ـ شاعر *P.*
شعر پيرا *T.* جغامه ساز ـ نظم پرداز

VERSIFICATION. L'art de faire des vers *A.* شعر *P.* نظم پردازى ـ
جغامه سازى *T.* شعر ياپمه || Versification belle, facile, aisée
لطيف وسليس وسهل بر كونه نظم Les règles de la versifi-
cation فن نظم ـ قواعد نظم

VERSIFIER. Faire des vers *A.* انشاد الشعر *P.* شعر پرداختن ـ
جغامه پرداختن *T.* شعر ياپمق || Il versifie bien كوزل انشاد
انشاد شعردن خالى دكلدر Il ne fait que versifier شعر ايدر
Versifié. *A.* منظوم *P.* نظم كرده *T.* نظم اولنمش || Une
pièce bien versifiée استادانه نظم اولنمش بر قطعه

VERSION. Traduction d'une langue en une autre *A.* ترجمه *P.* پچيره *T.*
ـ ترجمهٔ عربى Arabe لفظًا بلفظ ترجمه Version littérale || ترجمه
لسان سريانيده ترجمه Syriaque لسان عربيده ترجمه

Il se dit aussi de la manière de raconter un fait *A.* رواية pl.
روايات || Il y a sur ce fait différentes versions بو ماده‌ده
روايات مختلفه واردر

VERSO. La seconde page d'un feuillet *A.* ظهر الصحيفة ـ
ظهر الورقة *P.* پشت صحيفه *T.* صحيفه‌نك آرقه‌سى ـ
صحيفه‌نك ارد طرفى || Vous trouverez ce passage folio 42
verso بو فقره‌يى قرق ايكنجى صحيفه‌نك ظهرنده
بوله‌جقسك

VERT. Qui est de la couleur des herbes *A.* اخضر *P.* سبز ـ
سبز فام *T.* يشل || Satin, drap vert اطلس اخضر ويشل
چوقه Sur l'herbe verte گياه سبز اوزرنده Des arbres toujours
verts اشجار دائمة الخضرة ـ اشجار در دم بهار ـ
صولمز اغاجلر ـ اشجار بيخزان ـ در دم تازه

Vert, se dit aussi des arbres qui ont encore quelque sève *A.*
ذو البلالة *P.* آبدار *T.* ياش || Cet arbre n'est pas mort, il est
encore vert بو آغاج قوريمش دكل هنوز ياشدر

Bois vert. Le bois coupé qui n'a pas encore perdu son humi-
dité *A.* حطب رطب *P.* خشب نمناك *T.* ياش آغاج ||
Ce bois ne brûlera pas, il est bien vert بو حطب محترق
اولمز زيرا خيليجه رطبدر ـ بو اودون ياش اولديغندن
يانميه‌جقدر

Pierres vertes. Des pierres fraîchement tirées de la carrière *T.*
خام طاش ـ Cuir vert, Le cuir qui n'a pas été corroyé *T.*
خام درى

VERT. Qui n'est pas encore dans la maturité requise *A.* فج ـ
T. نا رسيده ـ خام ـ نا پخته *P.* غير ناضج ـ نيئ ـ ملغوس
بو ميوه‌لر پك خام ـ چيك || Ces fruits-là sont trop verts
بو ميوه‌لرده هنوز كالى نيوت واردر ـ خامدر Des raisins
encore trop verts هنوز نضج ـ هنوز ناضج اولميان اوزم
بولمامش ـ On dit aussi dans ce sens, Du vin vert خام باده ـ
چيك باده

On dit figur., La verte jeunesse, pour dire, les premiers temps
de la jeunesse *A.* بلة الشباب ـ عنفوان الشباب *P.* وقت
T. عنفوان عهد شباب ـ بهار شباب ـ تازگى نو جوانى
كنجلكك بهارى ـ كنجلكك ايلك وقتى

Vert, se prend figur. pour Ferme, résolu *A.* صلب ـ متصلب ـ
شديد *P.* سخت *T.* قاتى || C'est un homme vert, qui ne passe

rien, il faut être exact avec lui عفو واغماض بيلمز صلب وشديد بر آدم اولديغندن كندوسيله معاملهده دقت اولنملو در Faire une réponse verte بر جواب شديد ايله مقابله ايتمك

Vert, subst. La couleur verte *A.* لون اخضر ـ خضرت *P.* سبز رنگ *T.* يشل رنكك ـ يشل || Vert brun *A.* اخضر اغبس *P.* سبز تيره *T.* بوز يشل gai *A.* اخضر زاهر *P.* سبز روشن *T.* پرلاق يشل Vert d'émeraude *A.* اخضر زمرّدى *P.* سبز زمرّدين *T.* زمرودى يشل Voilà un beau vert اشته كوزل بر يشل ـ بر سبز دلكش Cela tire sur le vert اخضره مايلدر Le vert réjouit la vue لون اخضر تفريح باصره ايدر ـ رنگ سبز فرحبخش ديده در

Vert-de-Gris. On nomme ainsi la rouille verte qui s'engendre sur le cuivre *A.* صدء النحاس *P.* زنگار *T.* جنكار

Vert, se dit aussi des herbes qu'on fait manger vertes aux chevaux *A.* عشب ـ كلاء رطب *P.* گياه تر *T.* جاير || Faire prendre le vert à des chevaux آتلرى جايره يدرمك Mettre des chevaux au vert آتلرى جايرده قويمق

Vert, se dit aussi de l'acidité du vin qui n'est pas encore bien mûr *A.* مزّة الطعم *P.* ترشمزگى *T.* اكشيمسيلك دادى ـ چيكلك دادى ـ خاملق دادى || Ce vin-là a du vert بو طعمنده خاملق وار در ـ بادهده خاملق دادى وار در

VERTÉBRAL. Qui a rapport aux vertèbres *A.* فقرى *P.* استويى *T.* اوكورغه كميكردهكى

VERTÈBRE. On appelle ainsi les os qui composent la colonne de l'épine dorsale *A.* فقرة ـ فقارة pl. فقرات *P.* مهرهٔ ـ اُسترى *T.* اوكورغه كميكى ـ پشت || La première, la seconde vertèbre فقارهٔ اولى وثانيه Les vertèbres du dos فقرات ظهر

VERTEMENT. Avec fermeté, avec vigueur *A.* بالشدّة ـ شديداً *P.* بسختى وزور ـ سخت *T.* سردلك ايله || Cette place fut vertement attaquée بو قلعه شدّت ايله اورلدى

VERTICAL. T. de Géom. Perpendiculaire à l'horizon *A.* منتصب ـ مستوزى || Ligne verticale خط منتصب Les cercles verticaux دوائر مستوزيه Cadran vertical بسيطهٔ منتصبه — On appelle Point vertical, le Zénith. V. ce mot.

VERTICALEMENT, adv. *A.* مستوزياً ـ منتصباً

VERTICILLÉ. T. de Botan. Il se dit des fleurs et des feuilles des plantes, lorsqu'elles viennent en anneaux autour des tiges *A.* كشكل الحلقة *P.* حلقه وارى *T.* حلقه حلقه ـ دكرمى

VERTIGE. Tournoiement de tête *A.* دوار *P.* سركيجه ـ سرگردانى *T.* باش دونمه || Il a des vertiges دواره مبتلا در

Figur. Égarement de sens *A.* حال السرسام *P.* آسيمگى *T.* سرسملك ـ سمهلك || Il a des vertiges حالات سرسامه مبتلا در

VERTIGINEUX. Qui a des vertiges *A.* مبتلاء السرسام *P.* سراسيمه ـ *T.* آسيمه ـ سمه ـ سرسملكه اوغراش

VERTIGO. Caprice, fantaisie. V. ces mots || Quand son vertigo lui prend چالقلغى طوتدجق اولور ايسه

VERTU. Disposition de l'âme qui porte à faire le bien et à fuir le mal *A.* فضيلت pl. فضايل || Vertu morale فضيلت اخلاق sublime, rare, éminente, solide, héroïque فضيلت عاليه يا نادره يا ساميه يا ثابته يا قهرمانى Vertus naturelles, acquises فضايل ذاتيّه وكسبيّه ـ طبيعيّه ومكتسبه surnaturelles فضايل فوق الطبيعه guerrières فضايل حربيّه privées, publiques فضايل خاصّه وعامّه Les quatre vertus cardinales فضايل اربعهٔ رئيسه Les trois vertus théologales مختصّ علم الهى اولان فضايل ثلثه La vertu de chasteté فضيلت عفاف C'est un homme de grande vertu فضيلت كامله صاحبى بر آدمدر Instruire, former à la vertu تعليم آداب فضيلت ايله بر كمسنديى تربيه ايتمك S'avancer dans le chemin de la vertu طريقهٔ انيقهٔ فضيلته استقدام ايتمك L'amour de la vertu هواى فضيلت ـ عشق فضيلت Embrasser la vertu اجراى فضيلتى التزام ايتمك Faire profession d'honneur et de vertu اهل عرضلك وفضيلتى پيشه ايدنمك Exemple, miroir de vertu عبرت فضيلت يا مرآت فضيلت On a mis sa vertu à l'épreuve فضيلتنى محكّ تجربه وامتحانه ضرب اولندى Exercer la vertu اعمال فضيلت ايتمك

Vertu, se dit aussi d'un sentiment profond qui, inspiré par le bien, élève l'âme à l'état de la plus grande perfection *A.* صلاح ـ صلاحة الحال *P.* پاكنهادى ـ فرهنگى ـ پرهيزكارى *T.* صلاحلق || La vertu n'est qu'un grand sentiment qui doit dominer sur nos affections صلاح حال بر شميلهٔ جليله در كه علاقهٔ فؤادمز اولان شيلره غلبه ايتملو در Il n'est pas si aisé que l'on pense de renoncer à la vertu صلاح حالك تركى فكريند ذاهب اولدق ظنّ اولنديغى قدر امر آسان دكلدر Quand la passion de la vertu vient à s'élever, elle domine seule et tient tout en équilibre عشق صلاح مستولى اولنجه سائر امراض نفسانيّه يه

على وجه الاستبداد غلبه ايده‌رك هر شيئى حال اعتدال وموازنه يه قور

VERTU. Qualité qui rend propre à produire un certain effet *A.* خاصيّة pl. خصايص ـ فضيلت || Vertu occulte, secrète, spécifique خاصيّت خفيّه ومخصوصه Les vertus des plantes, des minéraux نباتاتك ومعدنيّاتك خاصيّتلرى Cette plante a une grande vertu بو نباتده بر فضيلت عظيمه وار در a la vertu de guérir un tel mal بو نباتك فضيلتى فلان علّته علاج اولمقدر

On dit, que face d'homme porte vertu, pour dire, que la présence d'un homme sert bien à ses affaires *T.* يوز يوزدن اوطانور

EN VERTU. En conséquence, à cause du droit, du pouvoir *A.* مبنيًّا على *P.* بر موجب ـ بر مقتضا *T.* موجبنجه ـ مقتضاسنجه ـ ويربلان || Il a saisi en vertu d'un arrêt بو تقريب ايله اعلام موجبنجه ضبط ايلدى En vertu de quoi prétendez-vous cela? بو بابده ايتدككك ـ نديه بناء بو شيئى ادّعا ايدرسك بوكا نه تقريب ايله صلاحيتك وار در ـ ادّعا نديه مبنيدر

VERTUEUSEMENT. D'une manière vertueuse *A.* بالصلاح ـ بصلاح الحال || Elle a vécu vertueusement صلاح حال ايله كچندى Il s'est conduit vertueusement dans cette occasion بو خصوصده صلاح حال اوزره حركت ايتمشدر

VERTUEUX. Qui a de la vertu *A.* ذو الفضيلة pl. ذوى الفضيلة ـ صالح pl. صلحا *P.* پاكنهاد *T.* صلاحى وار

On dit aussi d'une femme, qu'elle est vertueuse, pour dire, qu'elle est chaste *A.* صالحة ـ عفيفة *P.* پرده‌كى ـ پاكدامن *T.* ادبلو

VERVE. Chaleur d'imagination qui anime le poète, l'orateur, l'artiste dans la composition de leurs ouvrages *A.* حمياء الطبع ـ حمياء الذهن *P.* تف وتاب طبيعت *T.* طبيعتك علولنمسى ـ حميّاى طبيعت شعريّه || Verve poétique ذهنك علولنمسى طبيعت شعريّه‌نك تف وتابى Quand il est en verve حال حميّاى طبيعتده حميّاى ذهنى حالنده Être en verve حميّاى طبع ايله سوق كلام اولمق Parler, écrire de verve وياخود كتابت ايتمك

Il signifie aussi, caprice, bizarrerie *A.* حمياء اللمم *P.* تيزئ خشكسرى *T.* جالقلق قيزغينلغى || Quand sa verve le prend جالقلغى قيزغنلغى قوپاجق اولور ايسه

VERVEINE. Plante *A.* رعى الحمام *P.* بارسطاريون

VERVEUX. Sorte de filet à prendre du poisson *A.* شرك *P.* آغ *T.* نسبيل

VESCE. Espèce de grain rond et noirâtre *A.* خلّر *P.* خلر *T.* بورجق ـ Vesce noire. V. Ers.

VÉSICATOIRE. Qui fait venir des vessies *A.* منفّط *P.* لازوق *T.* مرهم سوزنده ـ پهلوان ياقيسى || Il faut lui appliquer un vésicatoire فلانه بر پهلوان ياقيسى اورلملو در

VÉSICULE. Petite vessie *A.* نفطة دقيقة pl. نفطات دقيقة *P.* آبك باريك *T.* قبارجغز ـ قبارجق اوفاق || Le poumon est composé d'une infinité de petites vésicules آق جكر لا يعدّ ولا يحصى نفطات دقيقدن عبارتدر La vésicule du fiel نفطهٔ مراره

VESSE. Vent qui sort par le derrière de l'animal sans faire de bruit *A.* فسوة *P.* باد پسين بى صدا *T.* آهستەجه يللنمه || Lâcher une vesse آهستدجه يللنمك

VESSE-LOUP. Espèce de champignon qui n'est plein que de vent et de poussière *A.* فسوات الضباع *T.* قورد منتارى

VESSER. Lâcher une vesse *A.* فسو *P.* باد پسين بى صدا زدن *T.* آهستدجه يللنمك

VESSEUR. Qui vesse *A.* فسّا ـ فسوّ *P.* باد پسين بى صدا زننده *T.* يللنيجى

VESSIE. Sac membraneux servant à recevoir et à contenir l'urine *A.* مثانة *P.* آبدان *T.* قاوق || La vessie est située dans le bassin مثانه قحقحده كائندر L'urine descend des reins dans la vessie par les uretères بول كلادن مجارئ بول واسطه‌سيله مثانديه منصبّ اولور Le col de la vessie گلوى مثانه Un ulcère à la vessie قرحهٔ مثانه Une pierre dans la vessie مثانده اولان طاش

VESSIE, signifie aussi, une petite ampoule sur la peau *A.* نفطة pl. نفطات *P.* آبك *T.* قبارجق || La poudre de cantharides fait élever des vessies قدوز بوجكى سفوفى احداث نفطات ايدر

VESTALE. Il se dit d'une femme, d'une fille d'une chasteté exemplaire *A.* مخدّرة pl. مخدّرات ـ خريدة pl. خرائد *P.* زن پاكدامن *T.* اوزرينه لكه قونمامش عورت || Elle fait la vestale بر مخدّرهٔ عفيفه صورتنى كوسترر

VESTE. Sorte d'habillement long que les Orientaux portent sous leur robe *A.* قباء pl. اقبية *P.* قبا *T.* قفتان || Longue veste

اطلس قفتان Veste de satin قباى طويل الذيل ـ قباى طويل

Il se dit aussi d'une espèce de camisole longue qu'on porte sous l'habit *A.* قدعة *P.* نيمتن *T.* مينتان ‖ Veste brodée d'or صرمه ايشلمه نيمتن

VESTIAIRE. Le lieu où l'on serre les habits des religieux dans les couvens *A.* خزانة الملبوسات الرهبان *P.* جامه خانهٔ رهبان *T.* كشيشلرك روبهلرى اوطهسى

VESTIBULE. La pièce du bâtiment qui s'offre la première à ceux qui entrent *A.* دِهليز pl. دهاليز *P.* دهليز ـ داليز *T.* سازاك ـ دهليز ‖ Il n'entra pas dans la salle, il demeura dans le vestibule ديوانخانه يه كيرميوب دهليزده توقف ايلدى Un grand vestibule دهليز واسع

VESTIGE. Empreinte du pied, marquée dans l'endroit où l'on marche *A.* اِثر pl. آثار ـ اِثر القدم *P.* پى ـ پا نقش *T.* ايز ‖ Il n'y paraît aucun vestige بر درلو اثر قدم مشهود ومعاين دكلدر Je vois des vestiges d'homme انسان ايزلرى كوريبيورم

On dit figur., Suivre les vestiges de quelqu'un, pour dire, l'imiter *A.* اقتفاء على الاثر *P.* پيروى كردن *T.* فلانك ايزينه اويمق ‖ Il a suivi les vestiges de ses aïeux آبا واجدادى اثرينه اقتفا ايلدى

Vestige, se dit aussi de certaines marques qui restent sur la terre, et qui montrent qu'il y a eu dans ce lieu-là des bâtimens, des fortifications *A.* طلل pl. اطلال ـ اَثَر pl. آثار ـ رسم pl. رسوم *P.* نشانهٔ خرابه زار *T.* خراب يرلر نشانلرى ‖ Il y avait là autrefois une ville, on en voit encore les vestiges مقدّما اولطرفده بر شهر وار ايدى رسوم واطلالى حالا باقيدر J'ai remarqué là des vestiges de plusieurs camps des Romains اول محلّده رومانيون اردولرينك آثار واطلالنى مشاهده ايلدم De vieux vestiges آثار واطلال قديمه En reste-t-il quelque vestige? بونك بر اثرى بيله قالمشميدر Il n'y en a pas de vestige درلو اثرى يوقدر Vous dites qu'y a eu là une église, il n'en reste pas le moindre vestige اول محلّده قديمده بر باب كليسا اولديغنى ديرسك انجق بو مقوله بنانك جزئى وكلى بر اثرى قالمامشدر ـ On dit aussi, qu'on ne trouve aucun vestige d'une chose dans l'histoire تواريخده فلان مادّه نك بر درلو اثرى موجود دكلدر

VÊTEMENT. Habillement *A.* لباس pl. البسة ـ ثوب pl. ثياب ـ كسوة pl. كساء *P.* جامه *T.* روبه ‖ Un vêtement léger بر لباس خفيف ـ بر جامهٔ سبكبار ـ لباس حارّ chaud bien singulier كسوهٔ غريبه Changer de vêtement تبديل لباس ايتمك Les vêtemens sacerdotaux كليساده تلبس ايتدكلرى كساى رهبانيه

VÉTÉRAN. On appelle ainsi les soldats les plus anciens *A.* عسكرى عتيق pl. عتقاء ـ عسكريون بلى الاسفار ـ عسكرى بلى الاسفار *P.* سپاهئ ديرينه *T.* اسكى عسكرى ـ اسكى نفرى ‖ Il est vétéran بلى الاسفار اولمش عسكرى نفراتندن عبارت بر طابور اسكى عسكرى نفريدر Un corps composé de vétérans

On dit aussi d'un écolier, que c'est un vétéran de Rhétorique طالبلرك اسكيلرندندر ـ علم معانيده عتقاى تلاميذدندر

Il se dit aussi des militaires qui, en considération de leurs années de service, ont été admis dans des compagnies sédentaires, et des membres d'une Académie qui renoncent à leur place d'Académicien, pour n'en conserver que les honneurs *A.* متقاعد pl. متقاعدين *P.* عملمانده *T.* اوتوراق

VÉTÉRANCE. Qualité de vétéran *A.* عتاقة فى خدمه العسكريّة *P.* عسكرپلكده اسكيلك *T.* ديرينگئ خدمت سپاهيان *A.* تقاعد *P.* عاملماندگى *T.* اوتوراقلق ‖ La vétérance s'acquiert par un certain nombre d'années de service استحقاق تقاعد بر قاچ سنه لك خدمت ايله كسب اولنور

VÉTÉRINAIRE. Il ne se dit que de la médecine des chevaux et des bestiaux *A.* علم المداواة الدوابّ والمواشى *P.* علم تيمار حيوانات چار پا ـ ستوران وچرندگان *T.* علم تيمار ‖ Art vétérinaire فنّ مداوات دوابّ ومواشى حكيملكى École vétérinaire تيمار دوابّ ومواشى يه مخصوص تعليمخانه

VÉTILLARD. V. Vétilleur.

VÉTILLE. Bagatelle, chose de rien *A.* لغو ـ لغويّ pl. لغويّات ـ عبث pl. عبثيّات ـ امر لا طايل pl. امور لا طايل *P.* هرزه ـ كار بيهوده *T.* بوش شئ ـ هيچ مقولدسى شئ ‖ Il ne s'amuse qu'à des vétilles يالكز لغويّات ايله اكلنور La moindre vétille l'arrête اك عبث شئ كندويه مانع اولور

VÉTILLER. S'amuser à des vétilles *A.* اشتغال بالعبثيات *P.* هرزه كارى كردن *T.* بوش شيلر ايله اوينامق ‖ Il vétille toujours دائما عبثياته اشتغال ايدر

Il signifie aussi, faire des difficultés sur de petites choses *A.* مشارسة بالعبث *P.* بيهوده درشتكارى نمودن *T.* هيچ مقولدسى شيلرده چتينلك ايتمك ‖ On ne peut rien finir avec lui

parce qu'il ne cesse de vétiller فلان کشی ایله مصلحت کورمک محالدر زیرا ادنا شیلر ایچون جتینلک ایدر

VÉTILLEUR. Celui qui s'amuse à des vétilles *A.* عبیث ـ هیچ مقولەسی *T.* بیهوده کردار ـ هرزه کار *P.* مشغول بالعبث شیلر ایله اوینار

VÉTILLEUX. Plein de petites difficultés *A.* مشارس بالعبث ـ هیچ *T.* درشتخو بکارهای بیهوده *P.* مشارس بما لا یعنی مقولەسی شیلرده جتینلک ایدن

VÊTIR. Habiller, donner des habits à quelqu'un *A.* الباس ـ روبا ـ کیدرمک *T.* پوشانیدن *P.* اعطاء اللباس ـ اکسا ویرمک || C'est une des oeuvres de miséricorde de vêtir les pauvres اکسای فقرا وبیچارکان موجب ثواب اولان اموردندر À son enterrement, on a vêtu douze pauvres فلانک حین تدفیننده اون ایکی نفر فقرایه لباس ویرلدی Il est obligé de nourrir et de vêtir cet enfant بو جوجوغی انفاق هم بسلمکه وهم کیدرمکه مجبور در ـ والباسه مجبور در

SE VÊTIR. S'habiller *A.* اکتسا ـ تلبس *P.* جامه پوشیدن *T.* کیینمک || Vêtissez-vous promptement سریعاً تلبس ایله Vous êtes vêtu trop légèrement pour la saison موسمه چاپک کییک پک سبکبار لباس ـ کوره لباس خفیف ایله ملتبسسک کییرسک

VÊTU. *A.* ملبوس ـ ملتبس *P.* جامه پوش *T.* کیینمش ـ Vous voilà bien vêtu pour votre hiver اشته ولایتکده اولان قیش کیدیککک ـ ایچون پک مناسب وجهله کیینمشسک Vous êtes richement vêtu البسهٔ گرانبها لباس پک مناسبدر Le roi était vêtu de ses habits royaux البسهٔ فاخره ایله ـ ایله ملتبسسک پادشاه کسوهٔ رسمیهٔ سلطنت ایله ملتبس ایدی

On dit, L'oignon est fort vêtu cette année, pour dire, que les enveloppes en sont plus épaisses qu'à l'ordinaire بو سنهٔ مبارکده بو سنه صوغانک ـ صوغان زیادەسیله شبیع القشر در قبوغی طوقدر

VETO. Mot Latin qui signifie, je m'oppose. On l'emploie pour exprimer la faculté de refuser à un acte le caractère de loi *A.* لا قبول له ـ غیر مقبول ـ نا پسند *P.* نا مقبول *T.* مقبولم دکلدر || En Angleterre, le roi a le droit de veto انکلتره پادشاهی قرارگیر مجلس ملت اولان احکامده لا قبول له تعبیریله نا مقبولدر دیمکه قادر در ـ اظهار ممانعته استحقاقی وار در Le veto absolu, le veto relatif, c'est-à-dire, le veto exprimé pour toujours, ou pour un temps limité مطلقاً یاخود موقتاً نا مقبول

VÉTUSTÉ. Ancienneté. Il se dit des choses que le laps de temps fait dépérir *A.* عتاقة ـ قدم *P.* کهنگی *T.* اسکیلک || Cette maison tombe de vétusté بو خانه عتاقتی جهتیله مشرف Ces titres périssent de vétusté بو سندلر قدم وعتاقتلری خرابیتده حسبیله فنا پذیر اولور

VEUF. Celui dont la femme est morte, et qui n'est pas remarié *A.* ایم pl. ایامی ـ ایمان ـ ایایم *P.* بیوه *T.* طول ـ Veuve *A.* ایمة pl. ایایم ـ ارملة pl. ارامل ـ باهلة *P.* کالم *P.* بیوه‌زن ـ بیوه *T.* طول || Dieu est le protecteur des veuves et des orphelins حق تعالی حضرتلری حامیٔ ارامل وایتامدر Protéger la veuve et l'orphelin ارامل وایتامه حمایه ایتمک ـ صاحب جیقمق

VEULE. Mou, faible *A.* رخو *P.* سست *T.* کوشک

VEUVAGE. État d'un veuf ou d'une veuve *A.* ایمت *P.* بیوگی ـ کالمی *T.* طوللق || Long, perpétuel veuvage ایمت مدیده طوللغی وقتنده ـ وقت ایمتنده Durant son veuvage ومؤبده

VEXATION. Action de vexer *A.* ظلم ـ مظلمة pl. مظالم ـ تعدی pl. تعدیات *P.* ستم *T.* ظلمکارلق || Le procès qu'on lui fait est une vexation manifeste اوزرینه ایتدکلری دعوا ظلم محضدر Il a été puni de ses vexations ارتکاب ایلدیکی مظالم وتعدیات ایچون مظهر تأدیب اولمشدر

VEXATOIRE. Qui a le caractère de la vexation *A.* ظلمی *P.* تکلیف ستم آمیز *T.* ظلملو || Impôt, administration vexatoire ظلمی وادارهٔ ستم آمیز

VEXER. Faire de la peine injustement à quelqu'un *A.* ظلم ـ جور ـ تعدی *P.* ستمیدن ـ جفا کردن *T.* ظلم ایتمک || Les habitans de cette paroisse sont étrangement vexés par les officiers de police بو محله‌نک اهالیسی ضابطان طرفندن مظهر ظلم وجفادرلر ظلمه اوغرامش

VEXÉ. *A.* مظلوم *P.* ستمدیده ـ جفا دیده *T.* ظلمه اوغرامش

VIABLE. Qui est assez fort, assez formé pour faire espérer qu'il vivra *A.* قابل الحیاة *P.* امکانپذیر زندگی *T.* دیری قاله || Un enfant né avant le septième mois n'est pas viable حیاتده اوله بیلور ـ بیلور یدی آیدن اول طوغان جوجوق قابل حیات دکلدر

VIAGER. Qui est à vie *A.* عمری ـ مقید بالحیاة *P.* وابستهٔ زندگانی *T.* قید حیات ایله مشروط || Rente viagère قید

ـ معاش عمری Pension viagère حیات ایله مشروط اولان ایراد قید حیات ایله مشروط اولدرق تعیین اولنان معاش

VIANDE. La chair des animaux dont on se nourrit *A.* لحم pl. لحوم *P.* گوشت *T.* ات ‖ Le mouton est une bonne viande لحم غنم جیّد در Viande délicate لذیذ بر ات ـ نازك trop nourrissante لحم نفیس exquise غذالیتی چوق بر نوع لحم fraîche لحم تر وتازه ـ لحم طری ـ تازه ات de bon, de mauvais goût لحم جیّد الطعم وکریه الطعم indigeste, de dure digestion لحم بطیء الهضم Abstinence de viande امساك عن اللحم ـ اتدن پرهیز Le saumon n'est pas une viande de malade یابن بالغی اتی خستداره صالح دکلدر

On dit proverb. d'une chose qu'on attend, et que cependant on ne peut avoir sitôt, que ce n'est pas viande prête *T.* حاضر حاوا دکلدر

VIATIQUE. Provisions qu'on donne à quelqu'un pour un voyage *A.* ذخر الطریق ـ زاد الطریق *P.* توشه ـ زاد راه *T.* یول ذخیره‌سی

Il se dit aussi de l'argent qu'on donne pour un voyage *A.* خرج الطریق *P.* خرجراه *T.* یول خرجلغی

VIBORD. T. de Mar. Partie de la muraille d'un vaisseau, qui borde le dernier pont *T.* کوپشته‌نك دیواره‌سی

VIBRANT. Il se dit d'une chose mise en vibration *A.* ـ متموّر متنوّس *P.* خرامان *T.* صالنان ‖ Corde vibrante صالنان ایپ

VIBRATION. T. Phys. Mouvement d'un corps qui, étant suspendu en liberté, balance tantôt d'un côté, tantôt d'un autre *A.* نوسان *P.* خرام *T.* صالینش ‖ La vibration du pendule ساعتی ایپینك نوسانی

Il se dit aussi des tremblemens d'une corde, frappée avec un archet, et d'autres corps élastiques *A.* اهتزاز *P.* جنبش *T.* اوینایش

VIBRER. T. de Mécan. Faire des vibrations *A.* ـ مور ـ نوس تموّر *P.* خرامیدن *T.* صالنمق ‖ Cette corde a long-temps vibré بو ایپ وافر زمان صالندی

VICAIRE. Celui qui est établi sous un supérieur, pour tenir sa place *A.* نائب pl. نوّاب ـ وکیل pl. وکلا *P.* جا نشین ‖ Il y a des princes qui se disent vicaires de l'Empire بعض امرا واردرکه آلامان ایمپراطورلغننك نیابتی عنوانیله معنوندرلر Vicaire général d'un archevêque بر مترهپولیدك نائب مطلقی Le curé et son vicaire محله‌نك پاپاسی وپاپاسك نائبی ـ On appelle le Pape, Vicaire de Jésus-Christ ریم پاپا وکیل حضرت عیسی العلماء ورثة الانبیا منطوقنجه وارث حضرت ـ لقبیله ملقبدر عیسی لقبیله ملقبدر ـ Et cardinal-vicaire, le cardinal à qui le Pape a confié l'administration de Rome ریم پاپا وکیلی

VICAIRIE. V. Vicariat.

VICARIAL. Qui a rapport au vicariat *A.* مخصوص ـ نائبی بالنیابة *T.* نائبلکه مخصوص ‖ Les fonctions vicariales نیابته مخصوص خدمات

VICARIAT. Fonction du vicaire *A.* وکالت ـ نیابت *P.* جا نشینی *T.* وکیللك ـ نائبلك ‖ Le vicariat de l'Empire en telle province فلان ولایتده آلامان ایمپراطورلغی نیابتی Le vicariat de cette paroisse est bon بو محله‌نك نیابتی ایو در

Il se prend aussi pour le territoire sur lequel s'étend le pouvoir du vicaire *A.* قضاء النیابة *P.* قلمرو نیابت *T.* نیابتك ناحیه‌سی ‖ Ce prince est vicaire de l'Empire en ce pays-là, et dans son vicariat il y a tels et tels droits بو حکمدار اول مملکتده آلامان ایمپراطورلغی نائبی اولمغله قلمرو نیابتنده فلان وفلان استحقاقلر وار در

VICARIER. Faire les fonctions de vicaire *A.* اداء الخدمة النیابة *P.* خدمت جا نشینی بکار آوردن *T.* نائبلك ایتمك

VICE. Défaut, imperfection *A.* عیب pl. عیوب pl. معایب ـ قصور *T.* عیبداری ـ کمی *P.* نقایص pl. نقیصة ـ نقص ‖ Vice de conformation عیب ترکیب بدن Ce cheval n'a point de vice بو بیعیب وقصور در ـ آت عیوب ونقایصدن بریّدر Il y a un vice considérable dans cet acte بو سندك ایچنده بر عیب جسیم وار در Vice de style سبکك وانشاده اولان عیب وقصور Nul sans vice قصورسز آدم یوقدر

Il signifie aussi, faute *A.* خطیئة pl. خطایا ـ خطاء ـ قباحت pl. قبایح *P.* گناه *T.* تهمت

Vice. Disposition habituelle au mal *A.* مثلبة pl. مثالب ـ رذیلة pl. رذایل ـ سوء الخلق ـ عیب pl. معایب ـ مسائة pl. مساوی *P.* خوی زشت ـ شمغت *T.* یرامزلق ‖ Se plonger dans le vice غریق دریای ـ مستغرق مثالب ومساوی اولمق Protéger le vice معایب ومثالبی حمایه ایتمك مساوی اولمق l'autoriser مثالب ورذایله رخصت ویرمك C'est le vice de la nation بو ملته مخصوص ـ بو ملتك عیب وقصوریدر L'ivrognerie est un vilain vice بکریلك بر اولان معایبدندر Ce n'est pas son vice عیبی بو دکلدر Il s'est مثلبهٔ مکروهه در

abandonné, livré à toutes sortes de vices هر نوع مثالب ورذايله L'ingratitude est un vice du coeur كفران القاى نفس ايتمشدر نعمت مساوئ باطنيّه‌دندر

VICE. Débauche, libertinage *A.* فسق وفجور *P.* رندكارى - بربادلق *T.* خراباتيلك *T.* عيش وعشرت || Croupir dans le vice فسق وفجور ايچنده چوريمك

VICE-AMIRAL. Celui qui commande une armée navale en l'absence de l'amiral *A.* عاقب الامير البحر - عاقب آميرال - ايكنجى اميرال - قپودان پاشا وكيلى *T.* نائب آميرال

VICE-CHANCELIER. Celui qui fait les fonctions de chancelier en l'absence de ce magistrat *A.* عاقب الوكالة المطلقة - نائب باش وكيل نائبى *T.* نائب اعتماد الدولة *P.* الوكالة المطلقه

VICE-CONSUL. Celui qui fait les fonctions de consul là où il n'y a point de consul *A.* نائب قونسلوس *T.* قونسلوس نائبى - قونسلوس وكيلى

VICE-PRÉSIDENT. Celui qui exerce la fonction du président en son absence *A.* عاقب الرئيس - وكيل الرئيس *P.* جا نشين رئيس وكيلى *T.* جا نشين پيشگاه انجمن - سر كردهٔ انجمن

VICE-ROI. Gouverneur d'un État qui a, ou qui a eu le titre de Royaume *A.* عاقب السلطان - نائب المناب السلطان *P.* جا نشين شاه *T.* پادشاه وكيلى

VICE-ROYAUTÉ. Dignité du vice-roi *A.* نيابة السلطنة *P.* جا نشينئ شاهى *T.* پادشاهلق وكالتى

VICIER, en termes de Jurisp. Gâter, corrompre, rendre défectueux *A.* افساد - ايجاب السقامة - ايراث الركاكة *P.* تباهى آوردن *T.* بوزمق || Cette omission ne vicie pas l'acte بو عباره‌نك تركى سندك سقامتنى موجب اولمز C'est une règle de droit, que ce qui abonde ne vicie pas بر شيئده زياده‌لك اولورايسه سبب ركاكت اولمامق قواعد فقهيّه مقتضاسندندر

VICIÉ. T. de Médec. Gâté, corrompu *A.* فاسد *P.* تباهيده *T.* بوزلمش || Il a dans le corps quelque partie viciée اعضاى جوفيّه‌سنك بريسى فاسد در Cette maladie vient de ce que les sucs sont viciés بو علّت مايعات جوفيّه‌نك فسادندن نشأت ايدر

VICIEUX. Qui a des vices *A.* سقيم - معيوب - ذو سقامة *P.* عيبدار - كم *T.* سقامتلو - قصورلو || Conformation vicieuse تركيب معيوب Contrat vicieux حجّت سقيمه - بر حجّت معيوب Une façon de parler vicieuse سقيم بر كلام معيوب

Il se dit aussi des bêtes de voiture, et signifie, qui a de fortes fantaisies *T.* خويلو || Ce cheval est vicieux بو آت خويلو در Il deviendra vicieux بو آت خوى پيدا ايده‌جكدر

VICIEUX. Adonné aux vices *A.* سيّئ الخلق *P.* بد خوى - بد خوى برادم *T.* بد اخلاق || Un homme vicieux صويسز Un caractère vicieux اخلاق سيّئه ايله موصوف طبع وسيرت

VICISSITUDE. Instabilité, mutabilité des choses humaines *A.* عدم الثبات - عدم الدوام - عدم القرار *P.* بيقرارى - نا پايدارى *T.* قرارسزلق - دوامسزلق - ثباتسزلق - دونكلك || De roi il est devenu esclave, voilà un étrange effet de la vicissitude des choses humaines پادشاه ايكن گرفتار حال رقيّت اولمشدر اشته احوال دنيانك عجيب وغريب بر نوع ثباتسزلكى اشته احوال عالمك عدم دوامنه دليل اولەجق بر - بو در حالت غريبه

Il se dit au pluriel de ces changemens mêmes *A.* pl. صروف الدهر - دواعى الدهر - نواقل الدهر - تقلبات دهريّه *P.* شيوهاى - نا پايدارئ چرخ دوّار - گردش نا در برابر فلك *T.* شيوهاى گوناگون فلك نا در برابر - نا پايدار فلك فلكك درلو درلو دونكلكى || Passer par beaucoup de vicissitudes گوناگون تقلبات دهريّه تجربه ايتمك Être exposé à toutes sortes de vicissitudes هدف سهام صروف دهروزمان عرضهٔ تصاريف گوناگون زمان اولمق - اولمق

On dit d'une personne changeante, qu'il y a beaucoup de vicissitudes dans son humeur *A.* كثير التلوّن - كثير التقلّب *P.* نا پايدار *T.* دونك

VICISSITUDE. Changement de choses qui se succèdent régulièrement les unes aux autres *A.* انقلاب متناوب - تحوّل متناوب || La vicissitude des saisons فصول اربعه‌نك متناوباً تحوّلى

VICTIME. Animal qu'on immolait et qu'on sacrifiait à Dieu dans l'ancienne loi *A.* pl. ذبايح ذبيحة - pl. قرابين قربان *P.* بسمل *T.* قربان ou aux fausses divinités chez les païens *A.* عتيرة || Victime d'expiation كفارت ذنوب ايچون تقديم اولنان ذبيحه Le sang des victimes دم قرابين Le lieu où l'on égorgeait les victimes *A.* مذبحة القرابين *P.* بسملگاه - قربانگاه *T.* قربان كسدكارى ير — On appelle Notre-Seigneur Jésus-Christ, La victime offerte pour le salut des hommes حضرت عيسى افندمزك نجات حال عباد ضمننده ذبيحه اولمق

اوزره عرض اولنمش نفس مبارکی

On dit figur., qu'un homme a été la victime d'un accommodement, pour dire, qu'on s'est accommodé à ses dépeos تنظیم اولنان صورت مصالحه‌ده فلان کسه غدر اولدی qu'il a été la victime du ressentiment d'un tèl, pour dire, qu'il a été sacrifié au ressentiment d'un tel فلانک غیظ وکینه‌سی مغدوری اولمشدر Et dans le même sens, qu'il a été la victime de sa bonne foi, de sa générosité صدق طویّتی وعلوّ جنابی کندو نفسی حقنده بادئ غدر وضرر اولمشدر

VICTOIRE. Gain d'une bataille *A.* غزا - غزات pl. غزوات - غلبة pl. غلبات - نصرت *P.* فیروزی - دستبرد *T.* یکینلک || Victoire sanglante سفك دمای کثیره‌یی موجب اولمش بر غزا donteuse, pleine, complète غلبهٔ مشکوکه یا کامله La victoire a coûté cher - بو غزا تلف جسیمه باعث اولمشدر بهالو اولمشدر Remporter la victoire تحصیل غلبه ونصرت حائز قصب السبق غلبه ونصرت اولمق - ایتمك La victoire est à nous غلبه بزمدر Courir de victoire en victoire غزادن غزایه سرعت وشتاب ایتمك La victoire fut long-temps disputée et resta indécise امر غزا وافر زمان طرفیندن لجاج اوزره اولوب قطعی بر صورت کسب ایده‌مامشدر La victoire s'est déclarée pour lui فتح وغزا فلانک طرفنه اعلان میل ورغبت ایلدی - فلانک طرفنه تبیّن ایتدی La victoire le suit partout غزا ونصرت دائماً ومستمرّاً رفیق طریقیدر - غزا اصلاً وقطعاً یانندن مفارقت ایتمز Enchaîner la victoire غزا - ید تصرّفنه ضبط ایتمك - ونصرتی کندویه تابع قلمق

On dit, Crier victoire, en parlant du cri de joie qu'on jette après la victoire ولولهٔ غزا ونصرتی عیوقه چیقاررق اظهار های وهوی غزا ونصرت ایله اظهار - نشاط وسرور ایتمك - شادمانی ومسرّت ایتمك Et chanter victoire, pour dire, se glorifier du succès غزا وغالبیّت ایله افتخار ایتمك - Et figur. Remporter la victoire sur ses passions, sur soi-même بر کمسنه نفس امّاره‌یه - امراض نفسانیّه‌سنه غلبه ایتمك

VICTOIRE. Avantage remporté sur un rival *A.* ظفر - غالبیّت *P.* برتری *T.* اوست کلمه || Ils ont long-temps disputé ensemble, enfin le plus jeune a remporté la victoire طول مدّت بری برلریله مجادله‌یه قیام ایلدلدنصکره نهایة الامر سنی کمتر سنّا اصغر اولان تحصیل مرامه - اولان غالب کلمشدر ظفریاب اولمشدر

VICTORIEUSEMENT, adv. *A.* غالباً - منصوراً - مظفّراً *P.* غالبانه - فیروزمندانه *T.* یکینلك ایله - غالب اولدرق

On l'emploie surtout au figuré *A.* بغلبة القوّة - بقوّة القاهرة *P.* دستبردانه *T.* یکینلك ایله - اوست کلهرك || L'éloquence agit victorieusement sur les esprits فنّ بلاغت اذهان ناسه غلبهٔ قوّت ایله عاملدر

VICTORIEUX. Qui a remporté la victoire *A.* غازی pl. غزاة - غالب pl. غالبین - مظفّر - منصور - منصور اللواء *P.* فیروزمند *T.* یکین || Il revint victorieux منصوراً ومظفّراً عودت ایلدی Troupes victorieuses عسکر ظفر رهبر - عساکر منصوره Armée victorieuse اردوی ظفر پوی Le parti victorieux غالب طرفی - Figur. || La raison n'est pas toujours victorieuse des passions عقل جمیع احوالده امراض نفسانیّه‌یه غالب کلمز Moyens victorieux اسباب غالبه Preuves victorieuses دلایل غالبه

VICTUAILLES. Vivres servant à la nourriture des hommes *A.* pl. ارزاق pl. مأکولات *P.* خوراك *T.* ییه‌جك || Faire provision de victuailles مأکولات ذخیره‌سی تدارك ایتمك Nous mouillâmes à tel endroit pour faire des victuailles ارزاق ومأکولات تدارکیچون فلان محلّده یناشدق

VIDANGE. Action de vider *A.* تخلیة *P.* تهی سازی *T.* بوشالتمه || Ceux qui ont acheté une coupe de bois, n'ont qu'un certain temps pour la vidange قطع حطب ایچون بر اورمان اشترا ایدنلره تخلیه‌سیچون مهلت معیّنه ویریلور Faire marché pour la vidange d'une fosse برچقورك تخلیه‌سیچون بازارلشمق La vidange des terres ترابك تخلیه‌سی

VIDANGE. État d'un vase qui n'est pas plein *A.* حال التخلّو - حال الفراغ *P.* تهی ماندگی *T.* بوشلق || Ce tonneau est en vidange بو فوچی خالیدر - فارغدر

VIDANGES. Ordures, immondices *A.* pl. کساحات *P.* خس وخاشاك *T.* سپورندی

VIDANGER. T. de Méd. Les évacuations que les femmes ont après l'accouchement *A.* فراغ الدم النفاس *P.* ریزش خون زچه *T.* لوغسه‌لق قانی آقشی

VIDANGEUR. Celui qui vide les fosses des privés *A.* نزّاح البالوعة *P.* پاکساز گاریز *T.* کریزجی || Il faut faire venir les vidangeurs pour nettoyer ces lieux بو محلّلری تطهیر ایچون کریزجیلری کتورتمك لازمدر

VIDE. Qui n'est rempli que d'air *A.* خالی - فارغ *P.* تهی - خولده *T.* بوش || Place vide عرصهٔ خالیه Muid vide بوش اولچك

Il a le ventre vide قارنی بوشدر

On dit d'un homme, qu'il a la tête vide, lorsqu'il a peu de sens *A.* خالی الدماغ *P.* تهی مغز *T.* باشی قوف

Et figur., qu'un ouvrage, qu'un discours est vide de sens *A.* خالی عن المعنا *P.* بیعنا - بیمآل *T.* مآلسز - معناسز

On dit, Un temps vide, pour dire, un temps libre d'occupations *A.* وقت خالی pl. اوقات خالیة - وقت الفراغ من العمل *P.* وقت تهی *T.* بوش وقت

Et les mains vides, pour exprimer le manque de profit *A.* pl. ایادی خالیة *P.* دست تهی *T.* بوش اللر || Il croyait faire sa fortune, il est resté les mains vides بو خصوصده کسب ثروت ویسار امیدنده ایکن تهی دست قالمشدر

Vide, subst. Espace vide *A.* مسافة خالیة *P.* جای تهی *T.* بوش یر || De quoi remplira-t-on ce grand vide qui est dans votre jardin? باغچه‌کزک ایچنده اولان اشبو مسافهٔ خالیه نه ایله طولدریله‌جقدر

Vide. T. de Philos. Espace destitué de toute matière, même d'air *A.* خلاء || C'est une question parmi les philosophes, s'il y a du vide dans la nature قدرتده خلانک وجود وعدمی بحثی بین الحکما بر مطلب مخصوصدر

À Vide. Sans qu'il y ait rien dedans *A.* خالیاً *P.* بر وجه تهی *T.* بوش - خالی اولدرق || La diligence de Lyon est partie à vide فلان شهرک منزل عربه‌سی بو دفعه بوش اولدرق کتدی

VIDER. Rendre vide *A.* اخلا - تخلیة - تفریغ *P.* تهیدن - تهی ساختن *T.* بوشاتمق || Vider un tonneau, un vase فوچی‌یی وقابی تفریغ ایتمک un sac de blé بر چوالی حنطه‌دن انزاح - حوضی تخلیه ایتمک un étang تفریغ ایتمک sa bourse کیسه تخلیهٔ ایتمک - بوشاتمق - ایتمک un appartement خانه‌نک بر دائره‌سنی تخلیه ایتمک Vider la province, le royaume مملکتی وملکی تخلیه ایتمک

On dit, qu'une médecine a fait vider de la bile, de la pituite, pour dire, qu'elle en a fait rendre par les voies ordinaires بو دوای مسهل دفع صفرا وبلغم ایتدردی

Et vider une clef, un canon de fusil, de pistolet, pour dire, les creuser par le bout انخترک ایچنی وتفنکک وپشتوک قونداغنی اویمق

Vider, se dit figur. des affaires, et signifie, les terminer *A.* فصل - فیصل - رؤیت *P.* کار پردازی نمودن *T.* کسمک - کورمک - فیصل ویرمک || Nous avons vidé bien des affaires وافر مصلحته فیصل ویردک - وافر مصلحت رؤیت ایلدک

On dit aussi, Vider ses comptes قطع حساب ایتمک une querelle, une affaire, un différend قطع معارضه یا مصلحت یا دعوا ومخاصمه ایتمک Il veut vider ses différends l'épée à la main مخاصمه‌لرینی قلیجی الده طوتدرق فصل ایتمک دعواسنده در

Vidé. *A.* خالی - فارغ *P.* تهیده - تهی مانده *T.* بوشانمش

VIDIMER. T. de Prat. Collationner une copie à un titre original *A.* تطبیق باصله *T.* اصلیله تطبیق ایتمک || Il faut faire vidimer cet acte بو سندی اصلیله تطبیق ایتدرملو در

Vidimé. *A.* مطابق باصله *T.* اصلیله تطبیق اولنمش

VIDIMUS. Terme pris du Latin, qui signifie, nous avons vu, et dont on se sert en style de Pratique, pour dire, qu'un acte a été collationné sur l'original *T.* تطبیق امضاسی || Le juge a mis le vidimus à cet acte حاکم بو سندده تطبیق امضاسنی - مطابق باصله دیو وضع امضا ایلدی - وضع ایتمشدر اشارت ایلدی

VIDUITÉ. Veuvage. V. ce mot.

VIE. État de l'animal qui sent et se meut *A.* حیات *P.* زندگی *T.* جان - دیرلک || Quand Dieu créa l'homme, il souffla en lui un esprit de vie باری تعالی حضرتلری انسانی خلق ایلدکده وجودینه نفخ روح حیات ایتمشدر Aimer la vie عاشق حیات اولمق la mépriser حیاتی استحقار ایتمک Renoncer à la vie ترک حیات ایتمک Le passage de la vie à la mort حیاتدن مماته انتقال Ce breuvage lui a rendu, lui a donné la vie بو شربت سبب حیاتی اولمشدر Les débauches lui ont abrégé la vie عیش وعشرت قصر مدت حیاتنه بادی اولمشدر Sauver la vie à quelqu'un فلانک جاننی هلاکدن تخلیص ایتمک - قورتارمق Entreprendre sur la vie de quelqu'un, en vouloir à sa vie بر کمسنه‌نک جاننه قصد ایتمک Attenter à la vie de quelqu'un فلانک جاننه تعرض ایتمک lui arracher, lui ravir la vie فلانک جاننی بدنندن نزع ایتمک Perdre la vie فوت حیات ایتمک Donner sa vie pour quelqu'un فلانک اوغورینه فدای جان ایتمک Exposer, hasarder sa vie بر کمسنه جاننی موقع عرضهٔ تهلکه وخطر ایتمک - مخاطره‌یه القا ایتمک Défen-

dre sa vie جاننی محافظه ایتمک la disputer جان ویرمکده
اظهار لج وعناد ایتمک Vendre bien cher sa vie جاننی طوزلو
صاتمق Il y va de la vie جان بازارلغیدر À peine, sous peine
de la vie, c'est-à-dire, sous peine de perdre la vie قتل انذاریله
Le droit de vie et de mort حکم حیات وممات خصوصنده
استحقاق Il compte sa vie pour rien جاننی لا شئ یرینه
هیچه صایر ـ عدّ ایدر Je mettrais, je gagerais ma vie que cela
est vrai بو شیئک صحتنه باشمی قویدرق تکفل ایدرم
Cette vie est passagère, périssable حیات انسان سریع الزوالدر
La vie de cet insecte est éphémère بو حشره‌نک حیات یکدمه‌سی
On dit, qu'un homme a donné la vie à son ennemi, ـ وار در
pour dire, que le pouvant tuer, il ne l'a pas fait دشمننه
جان بغشلدی ـ On dit aussi, qu'un homme doit la vie à
un tel خلاص جانی بابنده فلانک ممنون همتیدر

On dit, Être entre la vie et la mort, pour dire, être dans un extrême péril *A.* میانهٔ مرگ *P.* کون بین الحیاة والممات
وزندگی بودن *T.* اولم ایله دیرم آره‌سنده اولمق || Cette maladie l'a mis entre la vie et la mort بو علت فلانی بین
الحیاة والممات القا ایلدی Dans cette tempête nous fûmes deux jours entre la vie et la mort اول فورتنده ایکی کون لا
ینقطع بین الحیاة والممات ایدک

Demander la vie, se dit d'un homme qui prie de ne pas être tué *T.* استدعای امان ایتمک || Il cria la vie, la vie! امان
امان دییدرک فریاد ایلدی

On dit figur. d'un vieillard ou d'un malade en qui l'on trouve de la force, qu'il y a bien de la vie dans cet homme بو آدمده
خیلیجه بقیهٔ روح وار در

Vie. L'espace de temps depuis la naissance jusqu'à la mort *A.* عمر pl. اعمار *P.* زندگانی ـ زیست *T.* دیرلک || Longue vie عمر طویل ـ عمر مدید courte عمر قصیر ـ عمر کوته La fin de la vie آخر عمر ـ انتهای عمر Cette vie n'est qu'un songe بر ظلّ زایلدر ـ عمر انسان رؤیا کبیدر Il a passé sa vie à voyager ایام عمرینی سفر وسیاحته امرار ایلدی Il emploie toute sa vie à des bagatelles بضاعهٔ عمرینی لغویاته صرف
ایدر Je n'ai vu de ma vie un tel homme مدّت عمرمده بو
مثللو آدم کوردیکم یوقدر Durant ma vie عمرم ـ ما دام العمر
اولدقچه La vie de l'homme passe insensiblement عمر انسان
طویلمقسزین مرور ایدر ـ On dit d'un moribond, que sa vie ne tient plus qu'à un fil جانی بر ایپلک ایله باغلو در

Pour la vie, à la vie et à la mort. Façons de parler, qui expriment une résolution immuable *A.* عند ـ الی آخر العمر
الحیاة والممات *P.* در همه عمر *T.* اولمه قدر || Je suis son ami pour la vie عمرم اولدقچه ـ الی آخر العمر فلانه دوستم
فلانک دوستی یم Ils sont unis à la vie et à la mort حیات
ومماتده برابر اولمق اوزره متحد وهمدمدرلر

À vie. Pendant tout le temps qu'on a à vivre *A.* ما دام العمر ـ
مدّة العمر ـ مشروطاً علی قید الحیاة *P.* تا بانجام عمر *T.*
حیاتده اولدقچه ـ قید حیات ایله || Une pension à vie مادام
العمر ویرلمک شرطیله تعیین اولنان معاش Bail à vie قید
حیات ایله اولان التزام تمسکی Contrat à vie قید حیات
ایله عقد اولنمش مقاوله سندی

Vie, se dit aussi de l'existence de l'âme après la mort; et on l'appelle La vie future, l'autre vie *A.* معاد ـ عالم البقا ـ عقبی
|| L'espérance d'une autre vie fait la consolation d'un Chrétien بر
مؤمنک مدار تسلیتی امید عقبیدر ـ La vie éternelle, l'état des bienheureux dans le ciel حیات ـ حیات ابدیّ البقا
جاودانی

Vie. Nourriture, subsistance *A.* قوت ـ کفاف النفس pl.
قوت یومیّ ـ اقوات *P.* رزق زندگانی ـ توشهٔ هر روزه *T.*
کچنمجک || Il a très-peu de bien, il n'a que la vie et le vêtement اقلّ قلیل مالی وار در انجق کفاف نفسنه
وملبوساتنه وفا ایدر Demander, mendier sa vie برکمسنه قوت
لا یموتنی دیلنمک Gagner sa vie برکمسنه کفافی نفسنی
کسب ایتمک Il a bien de la peine à gagner sa vie کفاف
اقوات ـ نفسنی تدارک ایلمکده خیلی زحمت چکر
یومیه‌سنی تدارکده عجزی وار در

Vie, se dit aussi de ce qui regarde les commodités ou incommodités de la vie *A.* تعیش ـ عیش *P.* زندگانی *T.* کچنمه ||
Mener une vie douce, tranquille, triste عیش شیرین وعیش
ارمیده وهیّن وعیش اندوهناک وغمگین ایله تعیش
ایتمک ـ کچنمک Vie tumultueuse دغدغه‌لو بر کچنمه Les plaisirs de la vie لذاید عیش

On dit, Tourmenter sa vie, pour dire, se donner du mouvement, s'agiter *A.* اتعاب النفس *P.* بخود رنجش دادن *T.*
کندو یی یورمق

Vie, se dit aussi de ce qui regarde la conduite et les moeurs *A.* عیش ـ

مسلک - سلوک *P.* رفتار - زندگانی *T.* کچنمه || Mener une vie irréprochable شائبهٔ عیبدن عاری بر سلوک
اتخاذ ایتمک la vie d'un saint برعزیزک سلوک ورفتارینه
موافق حرکت ایتمک Une vie sage, chaste سلوک عاقلانه
وعفیفانه fainéante عیش پر کسل ورخاوت angélique مسلک
ملائکک پسند de philosophe عیش فیلسوفانه

Et de ce qui regarde les occupations et les différentes professions de la vie *A.* صورة التعیش *P.* صورت زندگانی *T.*
کچنمه صورتی || S'attacher à un genre de vie بر نوع صورت
تعیش اتخاذ ایتمک Embrasser la vie religieuse طریقت رهبانیته
مخصوص بر صورت تعیش اتخاذ ایتمک Vie laborieuse
صورت زندگانئ پر تعب ومشقت

Vie, se dit aussi du récit des choses remarquables de la vie d'un homme *A.* سیرت pl. سیر || La vie des saints سیر اعزّه
واولیای کرام Les vies des hommes illustres écrites par Plutarque
اعمال جلیله ایله مشار بالبنان اولمش رجالک سیر
سیر- واحواللرینی حاوی فلانک تألیف ایلدیکی کتاب
اجلهٔ ذواتی حاوی Il écrit la vie d'un tel prince فلان
پادشاهک سیر واحوالنی محتوی بر کتاب تحریر ایدر

Eau-de-Vie. V. Eau.

VIEIL ou VIEUX. Qui est fort avancé en âge. Pour les hommes *A.* شیخ pl. شیوخ *P.* پیر *T.* اختیار Pour les hommes et pour les animaux *A.* مسنّ *P.* دیرینه سال - سالخورده *T.* یاشلو ||
Il est fort vieux بغایت مسنّ آدمدر Un vieux cheval مسنّ
بر آت Il faut penser qu'on devient vieux برآدم مسنّ اولهجغنی
ملاحظه ایتملودر

Vieille. *A.* عجوزة - عجوز - شیخة pl. مسنّة - هرمة - عجایز
P. پیره زن *T.* قوجه قاری - جادو || Une bonne vieille بر
عجوزهٔ جمیل الطبع méchante بر عجوزهٔ خبیثه Il a épousé
une vieille بر پیرهزنه تزوّج ایلدی Des contes de vieille قوجه
قاری مثاللری

Faire le vieux. *A.* تشایخ *P.* صورت پیری نمودن *T.* یاپمه
اختیارلق کوسترمک || Il fait le vieux pour n'être pas obligé
de se gêner نفسنه ثقلت ویرمکه مجبور اولمامق ایچون
تشایخ ایدر

Il signifie aussi, qui dure depuis long-temps *A.* قدیم - عتیق *P.*
دیرینه - دیرین *T.* اسکی || Du vin vieux - بادهٔ دیرین - خمر عتیق
اسکی شراب Habit vieux ثوب عتیق - جامهٔ دیرین Mon
vieil ami اسکی دوستم - دوست دیرینهم - مصاحب قدیمم

Et qui est depuis long-temps tel qu'on le désigne || Vieux magistrat حاکم عتیق Vieux soldat عتیق عسکری نفری Vieux débauché عیّاش عتیق

Et ancien, antique || Le monde est bien vieux دنیا قدیمدر
Le vieux temps زمان قدیم Vieux château سرای عتیق De
vieux contes اسکی منقبهلر - قصص عتیقه La vieille mode رسم
قدیم Vieux titres سندات عتیقه Un vieux mot لفظ قدیم -
اسکی لفظ - لفظ دیرین - Vieux Testament. V. Testament. -
Vieux style. V. Style.

Vieux. Qui est usé *A.* خلق - بالی - بلی *P.* کهنه *T.* اسکی
|| Vieil habit ثوب بالی Vieilles bottes اسکی چزمه Vieux coffre
اسکی صندوق

VIEILLARD. Homme qui est dans le dernier âge de la vie *A.* شیخ
pl. شیوخ - هرم pl. هرما *P.* فرتوت - کهنه سال - پیر کهنه
سال *T.* قوجهمان || Bon vieillard شیخ جمیل الخلیقة grave
شیخ وقور sage, vénérable شیخ عاقل ودانا وواجب الاحترام

VIEILLERIE. Vieilles hardes, vieux meubles *A.* pl. رثاث -
اخلاق *P.* پالاس *T.* اسکی پوسکی || On ne vend là que de
la vieillerie اول محلده رثاثدن غیری بر شئ صاتلمز Il se
plait à acheter des vieilleries اسکی پوسکی شیلر مبایعهسندن
حظ ایدر

Il se dit figur. des idées rebattues et des phrases usées *A.* مزمن
P. پارینه *T.* یللنمش - اسکیمش || Il ne dit là que des vieilleries سویلدیکی هپ کلمات مزمنه قبیلندندر

VIEILLESSE. Le dernier âge de la vie *A.* سنّ الشیخوخة - شیخوخة - شیخوخت
- هرم *P.* کهنه سالی - فرتوتی - پیری *T.* اختیارلق -
قوجهمانلق - قوجهلق || Grande vieillesse هرم عظیم heureuse
یمن وسعادتده مقارن شیخوخت extrême غایت شیخوخت
honorable هرم واجب الاعزاز Parvenir à la vieillesse سنّ شیخوختده
واصل اولمق

Il se dit aussi des animaux et des arbres *A.* استسنان *P.* کهنه
سالی *T.* اسکیلک - اختیارلق || La vieillesse d'un cerf, d'un
aigle بو آهونک وقرتال قوشنک اختیارلغی de ces chênes بو
میشه آغاجلرک اسکیلکی

VIEILLIR. Devenir vieux *A.* کسب الشیخوخة - تشیّخ *P.* پیر
گشتن *T.* صاچ صقال آغرمق - اختیارلنمق - قوجهمق || Il
a vieilli dans le service صاچ - خدمت ایچنده قوجهدی

امور ایچنده اختیارلندی dans les affaires صقال آغرتدی Nous vieillissons tous les jours کل یوم تشیخ ایتمکده یز || Il signifie aussi, paraître vieux || Il a bien vieilli depuis deux ans ـ ایکی سندنبرو خیلیجه کسب سیمای شیخوخت ایتمشدر احتیارلق صورتنی کسب ایلدی

Il se dit aussi des choses, et signifie, commencer à n'être plus en usage *A.* ازمان *P.* کهنه شدن ـ پارینه شدن ـ عملمانده *T.* اسکیمك ـ بیللنمق ـ قالمق ـ عملدن || Cette façon de parler, cette mode vieillit بو تعبیر وبو رسم مزمن وعملمانده اولمشدر Certaines affaires amendent en vieillissant بعض امور وار بعض امور مزمن ـ در که لدی الازمان کسب صلاح ایدر اسکیدکجه ایولنور ـ اولنجه ایولنور

Vieillir. Rendre vieux *A.* تشییب ـ تهریم *P.* پیر ساختن ـ کهنسال کردن *T.* احتیارلتمق || Les chagrins l'ont bien vieilli غموم واکدار تهریمنه بادی اولمشدر Six mois de prison l'ont vieilli de dix ans التی آی محبوسیتی اون سنهلك حال هرم کسب ایلمسنه سبب اولمشدر

Vieilli. *A.* متشیخ *P.* گرفتار حال پیری ـ پیر گشته *T.* اسکیمش *A.* مزمن *P.* کهنه *T.* احتیارلنمش ـ قوجهمش ـ شده ـ بیللنمش ـ

VIEILLISSEMENT. État de ce qui vieillit *A.* انحطاط ـ شیخوخت ـ السن *P.* حال پیری *T.* قوجهلق || Il est dans l'âge où le vieillissement se fait sentir سنی مقدمات شیخوختك ظهوری مرتبهسنه وارمشدر

Il se dit aussi des mots et des usages *A.* ازمان *P.* کهنگی *T.* اسکیمه

VIERGE. Fille qui n'a jamais eu commerce avec aucun homme *A.* بکر pl. ابکار ـ عذراء pl. عذاری ـ خریدة pl. خرائد *P.* دوشیزه ـ بوبك *T.* قیز ـ باکره || L'Évangile parle de vierges sages et de vierges folles انجیل شریفده ابکار صالحه وابکار ناقصة العقله دائر بر بحث وار در Vierges consacrées à Dieu جانب حقه وقف نفس ایتمش ابکار ـ Il se dit aussi des hommes qui ont vécu dans une continence parfaite || Ce garçon est encore vierge بو طفل هنوز بکر در Saint Jean a vécu vierge حضرت یوحنا مدت عمرینی بکارتده امرار ایلدی

On appelle par excellence Marie, mère de Dieu, La vierge *A.* ـ حضرت بتول مریم ـ بتول ـ مریم العذراء || La Vierge Marie حضرت بتول مریم Les fêtes de la Vierge حضرت مریم عذرا مریمه مخصوص اولان اعیاد

On appelle Métaux vierges, ceux qui se trouvent purs et sans mélange dans le sein de la terre *A.* فلزات خالصة

On dit, De l'or, de l'argent vierge, c'est-à-dire, qui n'ont point passé par le feu هنوز ال دکمامش ـ بکر آلتون وبکر کمش آلتون وکمش

Et de la cire vierge, pour dire, de la cire préparée, mise en pain, et qui n'a encore été employée à aucun ouvrage *T.* خام بال مومی کلچهسی

Vierge. Un des douze signes du Zodiaque *A.* سنبلة ـ عذراء

VIEUX. V. Vieil.

VIF. Qui est en vie *A.* حی pl. احیاء *P.* زنده *T.* دیری || L'ordre porte qu'il sera pris mort ou vif صادر اولان فرمان عالی منطوقنجه حیاً ومیتاً اخذ اولنمسی امروتنبیه اولنمشدر Il fut brûlé vif زنده اولدرق احراق بالنار اولمشدر Enterrer vif فلانی دیری اولدرق دفن ایتمك ـ On dit en termes de Jurisprudence, Le mort saisit le vif, pour dire, que dès qu'un homme est mort, ses biens passent à son héritier, sans qu'il ait besoin d'aucune formalité de Justice مال متوفا طبیعتیله زنده قالانه انتقال ایدر

Chair vive. V. Vif, substantif.

Vif. Qui a beaucoup de vigueur et d'activité *A.* ذکی الفؤاد *P.* زیرك ـ شوخ وشنگ *T.* جیوهلك || C'est un enfant fort vif بغایت ذکی الفؤاد بر جوجقدر

En parlant de chevaux et d'autres animaux *A.* جیاش *P.* جیره ـ اویناق *T.* جست وجیره

On dit, Expressions vives, traits vifs, et l'on entend, ou le feu de l'imagination, ou des traits piquans *A.* تعبیرات ذکیة ـ تعبیرات قوی الذکا *T.* یورکی علولندرر عبارهلر || Il y a dans cet ouvrage des expressions fort vives بو تألیفده غایت ایاده قوی الذکا تعبیرات وار در

On dit, Des yeux vifs, pour dire, des yeux brillans et pleins de feu *A.* pl. عیون لماحة *P.* جشم پر روح ـ دیدهٔ پر فروغ *T.* روحلو کوزلر ـ Et oeil vif, regard vif *A.* نظرة لامحة ـ لحظة لامحة *P.* نگاه پر فروغ *T.* روحلو باقش

On dit d'un homme, qu'il est vif, pour dire, qu'il s'emporte facilement *A.* متشیط ـ متنغط المزاج *P.* آتش مزاج *T.* جابك علولنور

Et qu'il a l'esprit vif, l'imagination vive, pour dire, qu'il a un esprit, une imagination qui conçoit promptement A. ذكى – آتشين ذهن P. متوقد الذهن – مشهوم الطبع – ذو شهامة T. آتشپاره

On appelle Couleur vive, une couleur fort éclatante A. لون نضير – لون ازهر – زاهر P. رنگ رونقدار T. پرلاق رنگ – On dit aussi, Teint vif رنگ روى ازهر

Vif. Qui fait une forte impression A. اكيد – شديد P. تيز T. كسكين || Quand il gèle, le feu est plus vif وقت جمودده نارك شدتى زياده در Une vive douleur وجع شديد Un accès de goutte très-vif نقرسك غايت ايله اكيد وشديد حملدسى Amour vif et ardent عشق شديد ومحرق Attaque vive هجمهٔ شديده Ces objets font une impression vive داخلهٔ مشهود اولان اشبو صور داخلهٔ قلبده اكيداً منطبع اولور – ذهنده قوياً منطبع اولور – On dit en termes de guerre, Faire un feu fort vif, c'est-à-dire, fort rapide شديداً امطار نار بر كسكين آتش ايتمك – ايتمك

On appelle Foi vive, la foi qui est accompagnée des oeuvres A. ايمان اكيد – ايمان قوى

On dit, Des propos vifs, pour dire, qui approchent de l'insulte A. pl. قوارص pl. كلمات قارصة P. سخنهاى جگر دوز – تعزيرات شديدة T. طوقنمقلو سوزلر Des reproches vifs A. pl. مؤخذات اكيدة P. سرزنش تند وتيز T. سرد آزارلمه Des plaintes vives A. شكواء شديد pl. تظلمات اكيدة P. مُست T. شديد آغر شكايتلر Des représentations vives اخطارات اكيده

Eau Vive. De l'eau qui coule de source A. ماء جارى P. آب روان T. آقر صو – Il se dit aussi de l'eau qui est trop crue T. خام صو

Chaux Vive. De la chaux qu'on n'a pas encore éteinte T. سونمامش كرج

Vif, subst. Chair vive A. لحم صحيح – لحم حىّ – اريكة P. گوشت زنده T. صاغ ات – ديرى ات || Il a fallu couper beaucoup de chairs mortes avant que de trouver le vif لحم حىّ وصحيحه وارمزدن مقدم قتى چوق لحوم ميتهنك قطعى اقتضا ايلدى

On dit figur., Être piqué, être touché au vif, en parlant d'un homme qui a reçu une offense très-sensible جگرگاهندن طوقنلمشدر

VIF-ARGENT. Métal qu'on nomme aussi Mercure A. زيبق P. سيماب – ژيوه T. جيوه || Il faut mettre du vif-argent dans ce baromètre بو ميزان هواده زيبق وضعى لازمدر

On dit figur., qu'un homme a du vif-argent dans la tête, que c'est du vif-argent, pour dire, qu'il est d'une extrême vivacité جيوه برداغى كبى بر آدمدر – جيوه برداغيدر

VIGIE. Marin monté sur la tête d'un mât, pour observer de loin en mer A. ربيئة السفينة P. ديدبان كشتى T. كمى كوزجيسى || Être en vigie كميده كوزجيلك ايتمك

VIGILAMMENT. Avec vigilance A. بالانتباه – بالسهد – بالتيقظ P. متيقظانه – ببيدارى T. اويانقلق ايله

VIGILANCE. Attention active et soigneuse A. انتباه – سهدت – تيقظ – بصيرت P. بيدارى T. اويانقلق || Grande vigilance تيقظ وانتباهى درجهٔ انتباه تام || Il a beaucoup de vigilance كمالده در La vigilance est une qualité essentielle à un général تيقظ وانتباه بر رئيس عسكره كوره خصايل لازمه‌دندر

VIGILANT. Attentif, soigneux A. متيقظ – اسهد – متبصر – ذو الانتباه P. بيدار T. اويانق || C'est un homme très-vigilant بغايت صاحب تيقظ وانتباهدر

VIGILE. Veille de certaines fêtes A. يوم عرفة P. روز عرفه T. عرفه كونى || La plupart des vigiles sont accompagnées de jeûnes اكثر اعيادك عرفه كونلرنده اوروج طوتيلور Il est aujourd'hui vigile بو كونكى كون عرفه كونيدر

VIGNE. La plante qui porte le raisin A. كرم pl. كروم – زرجون P. ساروند T. اوزم چيبوغى – اوزم اصمه‌سى || Cep de vigne اوزم تكاكى Planter de la vigne غرس كروم ايتمك Tailler la vigne اوزم آصمه‌سنى بودامق

VIGNE. Étendue de terrain planté de vignes A. بستان الكروم pl. بساتين الكروم P. باغ انگور T. باغ – كرومى باغ || Clos de vigne باغك جيت ديوارى Une vigne bien peuplée معمور وآبادان بر باغ Planter une vigne بر كرومى باغ غرس ايتمك Labourer les vignes كرومى باغلرى زرع وحرث ايتمك On donne ordinairement trois façons aux vignes كرومى باغلر عادتا اوچ دفعه حراثت اولنور

VIGNERON. Celui qui cultive la vigne A. ناحى البستان الكروم P. باغبان T. باغجى

VIGNETTE. Petite estampe qu'on met pour ornement à la tête d'un livre A. نقش الكتاب P. شمسه T. شمسه || Les imprimeurs mettent des vignettes pour ornement au commencement des

livres بصمه‌جیلر رأس کتابده وضع شمسه ایدرلر Il y a de belles vignettes dans ce livre بو کتابده لطیف شمسه‌لر وار در

VIGNOBLE. Étendue de pays planté de vignes *A.* مشجرة الکروم *P.* باغستان انگور *T.* باغلر باشی ـ باغلر اراضیسی ـ کرومی || Il y a beaucoup de vignobles dans la Champagne شامپانیا ایالتنده متعدد باغستان کروم وار در

VIGOUREUSEMENT. Avec vigueur *A.* قویّاً *P.* بزور ـ بتوانایی *T.* قوّتلوجه || Il se défend vigoureusement قویّاً مدافعه ایدر || Il a soutenu vigoureusement son opinion رأینی قویّاً تأیید ایلدی

VIGOUREUX. Qui a de la vigueur *A.* قوی pl. اقویا ـ شدید القوّة *P.* زورمند ـ توانا *T.* قوّتلو ـ کوجلو || C'est un homme vigoureux شدید القوّة بر آدمدر Il est d'une santé vigoureuse قوی المزاجدر Ce vieillard est encore vigoureux بو قوجامانک قوّتی الی الآن قوی المزاج بر اختیار در ـ هنوز یرنده در Cheval vigoureux قوّتلو آت ـ شدید القوّة بر آت Cet homme ne mollit point, il est ferme et vigoureux فلان کشی مبتلای رخاوت اولمیوب قوّت ومتانتی یرنده در

Il se dit aussi des choses qui se font avec vigueur *A.* قوی ـ شدید *P.* تند وتیز *T.* کسکین || Attaque, résistance, dispute vigoureuse قویّه ـ حمله یاخود مقاومت یاخود مناقشهٔ شدیده action عمل شدید

VIGUEUR. Force, énergie *A.* قوّت ـ زور *P.* زور ـ توان ـ قوی وتوانا *T.* کوج ـ تاب وتوان || Cheval qui a de la vigueur قوّتلو آت ـ بر آت La vigueur de la jeunesse, de l'âge عهد شباب ـ علوان شباب ـ شبابک یاخود سنّک حال قوّت وشدّتی ـ علوان سن Cet arbre a repris de la vigueur depuis qu'on l'a taillé بو آغاج بوداندیغی وقتدنبرو تجدید قوّت ایتمشدر ـ یکیدن قوّتلنمشدر ـ کسب قوّت جدیده ایلدی

VIGUEUR D'ESPRIT. *A.* قوّة الذهن || Ce vieillard conserve la même vigueur d'esprit qu'il avait à vingt-cinq ans بو اختیارک یکرمی باشنده ایکن مالک اولدیغی قوّت ذهن حالا یرنده در

Il se dit aussi de cette force d'esprit qui rend capable d'entreprendre des choses hardies *A.* نجدت ـ نجادت *P.* پر دلی *T.* یورکلیلک

VIGUEUR, se dit figur. de l'ardeur jointe à la fermeté qu'on apporte dans les affaires *A.* شدّت ـ متانت *P.* سختی *T.* سردلک || Il poussa cette affaire avec vigueur بو مصلحتی اعمال شدّت ایله یورتدی Il faut en certaines occasions savoir témoigner de la vigueur بعض اموردە اظهار شدّت ومتانت ایلمکک طریقنی بیلملو در Répondre avec vigueur شدّت ایله جواب Cet homme est mou, il n'a point de vigueur بو آدم بغایت کوشکدر اصلا متانت طبعی یوقدر ـ ویومشک On dit aussi, Vigueur de style متانت سبک وعباره ـ قوّت سبک وانشا de pensée قوّت معنا ـ رسوخ سبک وانشا معنانک رسوخ ومتانتی

On dit, qu'une loi est en vigueur, pour dire, qu'elle est suivie, exécutée *T.* قانون جاری اولان حکمی ـ دستور العمل اولان

VIL. Bas, abject, méprisable *A.* سفیل ـ دنیٔ ـ لئیم *P.* خس ـ فرومایه *T.* آلچق || C'est un homme vil et abject لئیم ورذیل بر آدمدر Profession vile حرفت سفیله Une âme vile et basse طبع دنی وسفیل C'est un trafic très-vil بر تجارت دنیٔه در

VIL. De peu de valeur *A.* قلیل ـ خسیس القیمة ـ دنیٔ القیمة *P.* القیمة ـ دونبها ـ کمبها *T.* آلچق ـ قیمتی دون ـ قیمتی || C'est une étoffe de vil prix قلیل القیمه بر قماشدر Cette marchandise est à vil prix فلان متاع کمبها در Ces livres ont été vendus à vil prix شو کتابلر بهای خسیس ایله صاتلدی ـ دون بها ایله

VILAIN. Qui n'est pas beau *A.* قبیح *P.* زشت ـ بد *T.* جرکین || Vilain jardin جرکین باغچه pays مملکت قبیحه habit لباس قبیح jeu جرکین اویون

Et qui est incommode, fâcheux, désagréable *A.* ردیٔ *P.* نا خوش *T.* فنا || Vilain chemin طریق ردیٔ ـ فنا یول Vilain temps هوای ردیٔ ـ هوای نا خوش ـ فنا هوا Vilaine voiture فنا بر عربه

Et qui est sale, déshonnête, impur, méchant *A.* شنیع ـ مشنوع ـ کریه ـ مکروه ـ دنیٔ ـ لئیم *P.* بد *T.* کوتی ـ آلچق || C'est un vilain homme بر مکروه آدمدر Vilain discours کلام مشنوع métier صناعت لئیمه Vilaine action فعل شنیع ـ فعل کریه Des paroles sales et vilaines کلمات ملوّثهٔ شناعت آلود Cela est vilain بر شیٔدر مکروه Il m'a joué un vilain tour بکا بر خدعهٔ شنیعه ایتمشدر Il est bien vilain à vous d'en user de la sorte avec votre bienfaiteur ولی نعمتک حقنه بر کونه معامله ایتمک سکا کوره پک کریه شیٔدر

Il se dit au substantif d'un homme sale et déshonnête en paroles et en actions *A.* مدنس ـ ملوّث *P.* چرک آلود *T.* مردار || C'est un vilain مردار بر آدمدر

VILAIN. Avare *A.* بخيل ـ اخسّا .pl خسيس ـ شحيح *P.* جمرى *T.* تنكدست ـ خس

VILAINEMENT, adv. Il s'emploie dans toutes les significations du mot Vilain ‖ On l'a reçu vilainement فلان كمسنديه قبيحًا صورت قبيحه ايله ـ تلقى ايلديلر Il s'enfuit vilainement, c'est-à-dire, honteusement et lâchement بالدنائة اختيار عار بنى صورت لئيمه ايله فرار ايتمشدر Il m'a vilainement trahi الدانيدى Il fait toutes choses vilainement, c'est-à-dire, sordidement جمريلك ايله ـ هر شيئى بخل وخسّت ايله ايدر Il mange vilainement, c'est-à-dire, malproprement مدنسًا وملوثًا اكل طعام ايدر

VILEBREQUIN. Outil d'artisan qui sert à trouer *A.* مثقب *P.* سنبه *T.* بورغو

VILEMENT. D'une manière vile *A.* دنيًّا ـ سفيلاً ـ بالدنائة ـ بالسفالة *P.* خسانه ـ بعروماية *T.* آلچقجه ـ آلچقلق ايله

VILENIE. Ordure, saleté *A.* وسخ .pl اوساخ ـ دنس .pl ادناس *P.* خاز ـ خاشاك و خار *T.* مردارلق ‖ Cette maison est pleine de vilenies بو خانه اوساخ وادناس ايله مملو در

VILENIE. Obscénité *A.* بذائة ـ فحش .pl فحشيّات *P.* رسوايى *T.* عارسزلق ‖ Ce livre est plein de vilenies بو كتاب فحشيّات ايله مالامالدر

VILENIE. Avarice sordide *A.* شحّ ـ بخل *P.* تنكدستى *T.* جمريلك ‖ Sa vilenie le fait mépriser de tout le monde جمريلكى تقريبيله بين الناس مرذول ومحقر در

VILENIE. Action basse et vile *A.* فعل دنىّ .pl افعال دنيّة ـ فعل لئيم .pl افعال لئيمة ـ عمل سيّئ .pl اعمال سيّئة *P.* كردار بد *T.* كونيلك ـ فنالق ‖ Il a fait cent vilenies en sa vie مدّت عمرنده هزار بهزار افعال لئيمديه تصدّى ايلدى

VILENIES. Paroles sales, injurieuses *A.* pl. مندبات ـ pl. اقوال فاحشة .pl فحشيّات .pl شتوم .pl كلمات قبيحة *P.* سخنهاى مردار *T.* بد صحبتلر ـ بد سوزلر

Il se prend aussi pour Nourriture malsaine *A.* pl. اطعمة مضرّة pl. مضرّات *P.* خوراك گزدد آور *T.* ضررلو يمكلر ‖ Cet enfant est malade pour avoir mangé toutes sortes de vilenies بو جوجوق گوناگون مضرّ يمكلر يديكندن خسته اولمشدر ـ درلو درلو مضرّات يمكله

VILETÉ. Bas prix d'une chose *A.* دنائة القيمة ـ خساسة القيمة *P.* كمبهايى ـ نا چيزئ بها ـ دونئ بها *T.* بهانك آلچقلغى ـ بهانك آزلغى ‖ La vileté du prix قيمتك دنائتى La vileté des denrées حبوباتك خساست قيمتى

VILETÉ. Le peu d'importance d'une chose *A.* خساسة *P.* نا چيزى ـ كمترى ـ بيقدرى *T.* قدرسزلق ـ ايشه يرامامزلق ‖ La vileté de la matière مادّه‌نك خساستى

VILIPENDER. Traiter de vil, traiter avec beaucoup de mépris *A.* تحقير *P.* خوار ساختن *T.* آلچقلمق ـ آياغه اورمق ‖ Il ne faut pas tant le vilipender فلانى اولقدر تحقير ايتملو دكلدر Ne le vilipendez pas, car il vaut bien son prix بونى تحقير ايتمه زيرا قدر وقيمتى وار در Vilipender une marchandise بر متاعى آلچقلمق ـ آياغه اورمق

VILLAGE. Grande ville mal peuplée et mal bâtie *A.* بلدة خسيسة *P.* شهر بيقدر *T.* كوتى بر شهر

VILLAGE. Lieu composé de maisons de paysans *A.* قرية pl. قرا *P.* ده ـ روستا ـ كند *T.* كوى ‖ Gros, petit village قريهٔ كبيره يا صغيره Demeurer au village قريه‌ده اقامت ايتمك Des gens de village اهالئ قريه ـ قريه نشينان ـ كويلولر Curé de village قريه امامى Seigneur du village قريه‌نك اغاسى — Le coq du village. V. Coq.

VILLAGEOIS. Habitant de village *A.* قروىّ pl. قرويّون *P.* دهقانى ـ روستايى *T.* كويلو ‖ Un pauvre villageois بر فقير كويلو Jolie villageoise بر دلبر كويلو قاريسى

VILLANELLE. Sorte de poésie pastorale *A.* شعر الاهل القرا *P.* چغانهٔ روستايى *T.* كويلو شعرى

VILLE. Assemblage de maisons disposées par rues, et fermées d'une clôture commune *A.* بلدة pl. بلاد pl. بلدان ـ مصر pl. امصار ـ مدينة pl. مداين *P.* شهر ـ دسگره *T.* شهر ‖ Grande ville بلدهٔ جسيمه ـ شهر عظيم ـ سواد معظم ـ شهرستان عظيم murée, close de murailles بلدهٔ مسوّره ـ اطرافى ديوار چويرلمش ouverte بلدهٔ مكشوفة الاطراف ـ بر شهر اطرافى آچق maritime بلدهٔ بحريّه ـ بلدهٔ ساحليّه fort peuplée بلدهٔ معموره ـ شهر معمور وآباداني déserte شهر ويران ـ خرابه de commerce, de passage بر شهر ممرّ ناس يا خود دار التجاره Fortifier une ville بر بلده‌يى تحصين ايتمك ـ اولان بر بلده bâtir بر بلده‌يه استحكام ويرمك ـ بر بلده بنا ايتمك détruire, raser بر شهر بنياد ايتمك ـ بر بلده‌يى هدم وتخريب ايتمك La ville et les fau- خاك ايله يكسان ايتمك ـ ايتمك

bourgs de Paris پارس شهری وواروشی Il demeure au coeur de la ville شهرده تواتر قلبگاه شهرده مقیمدر Bruit de ville اولمش صحبت

Il se prend aussi pour le corps des officiers de ville *T.* ضابطان || La ville est venue à sa rencontre ضابطان بلده استقبالنه چیقمشدر

Et pour les habitans de la ville *A.* pl. اهالی البلدة pl. سکنة || Toute la ville est شهر خلقی *T.* شهر نشینان *P.* البلدة allée au-devant de lui اهالی بلده‌نک مجموعی استقبالنه چیقمشدر Toute la ville parle de cette nouvelle بو خبر کافهٔ اهالی شهرک لساننده متداولدر Il traite toute la ville سکنهٔ بلده‌نک مجموعنه ضیافت ایدر

VILLETTE ou VILLOTTE. Très-petite ville *A.* بلیدة *P.* شهرک *T.* کوچک شهر

VIN. Liqueur propre à boire, que l'on tire du raisin *A.* خمر شراب *T.* دختر رز - می - باده *P.* باذق - بنت العنب - بیاض شراب - می سپید - خمر ابیض Vin blanc || سجی - - کوشک باده faible قرمزی شراب - بادهٔ لعل رنگ rose - بادهٔ نوشین - خمر سائغ coulant et aisé à boire قوتسز بادهٔ - می ناب - خمر خالص clair ایچمی کوزل شراب طورلمش باده reposé طوری شراب - صاف Vin qui porte l'eau صو قالدرر شراب qui porte à la tête خمر موجب السوار بر باشه اوران - باشه صچرایان باده - Un muid de vin اولچک شراب

VIN DE GOUTTE, ou MÈRE GOUTTE. V. Mère.

On dit, Être pris de vin, Être en pointe de vin, Être entre deux vins, pour dire, être ivre, être en gaieté pour avoir bu du vin, approcher de l'ivresse *A.* انتشاء - تنشّی *P.* نشئه دار کیف اولمق - چاقر کیف اولمق *T.* شدن

VINAIGRE. Vin rendu aigre par artifice *A.* خلّ *P.* سرگا *T.* - سرگای تیز - خلّ شدید السورة Vinaigre fort || سرکه بیاض سرکه blanc گل سرکه‌سی Vinaigre rose کسکین سرکه

VINAIGRER. Assaisonner avec du vinaigre *A.* تخلیل *P.* سرگا آمیز کردن *T.* سرکه‌یه بصمق

VINAIGRÉ. *A.* مخلّل *P.* سرگا آمیز *T.* سرکه‌یه بصلمش

VINAIGRIER. Celui qui fait et vend du vinaigre *A.* خلّال *P.* سرگا فروش *T.* سرکه‌جی

Il se dit aussi d'un petit vase à mettre du vinaigre *A.* قارورة الخلّ *P.* سرگادان *T.* سرکه دان

VINAIGRIER, ou SUMAC. V. Sumac.

VINDAS, ou CABESTAN. V. ce mot.

VINDICATIF. Qui aime à se venger *A.* منهمک فی - منتقم الانتقام *P.* کینه جو - کینه خواه *T.* انتقامجی || C'est un esprit emporté et vindicatif حدید المزاج وانتقامه منهمک بر آدمدر

On appelle Justice vindicative, la justice qui punit les crimes *A.* جزاء بالنقمة *P.* باد افراه *T.* صوچلونک حقندن کلمه

VINDICTE. T. de Jurisp. On dit, La vindicte publique, pour dire, la poursuite d'un crime *A.* نقمة المجرمین - تعقّب الجرم والجنایة *P.* ورزش بجستجوی جرم *T.* قباحتک پسند || En France, la vindicte publique n'appartient qu'aux gens du Roi فرانسده جرمک تعقبی ماده‌سی دوشوب اراشدرمه انجق خدمهٔ سلطانیه‌یه مخصوص اولان اموردندر

VINÉE. Récolte de vin *A.* محصول الخمر *P.* محصول باده *T.* شراب محصولی || Nous aurons grande, pleine vinée محصول خمر پک بول اوله‌جقدر

VINEUX. Il se dit du vin qui a beaucoup de force *A.* خمر شدید القوّة *P.* بادهٔ پر قوت *T.* کسکین شراب - قوتلو شراب

Et de ce qui a un goût, une odeur de vin *A.* خمریّ الطعم - خمریّ الرائحة *P.* همبوی می - همچاشنئ می *T.* دادی شرابسی || Pêche vineuse شراب قوقولی - شرابسی دادی Melon vineux بر شفتالو شراب قوقولی قاون

Et qui est de couleur rouge, comme le vin rosé *A.* خمریّ اللون *P.* میگون - میفام *T.* شراب رنکلو - شرابی || Rouge vineux شراب رنکلو قرمزی

VINGT. Deux fois dix *A.* عشرون *P.* بیست *T.* یکرمی || Vingt hommes یکرمی نفر Vingt chevaux یکرمی رأس بارکیر Vingt livres یکرمی جلد کتاب Vingt pots یکرمی عدد ساقسی Vingt maisons یکرمی باب خانه Vingt pièces de canons یکرمی پاره طوب - یکرمی عدد Vingt vaisseaux یکرمی قطعه سفینه

Il se dit aussi pour Vingtième. V. ce mot.

QUATRE-VINGTS. *A.* ثمانون *P.* هشتاد *T.* سکسان

VINGTAINE. Nom collectif qui comprend vingt unités *A.* مقدار العشرین *P.* قدر بیست *T.* یکرمی مقداری || Une vingtaine de personnes, d'arbres یکرمی نفر ویکرمی آغاج مقداری

VINGTIÈME. Nombre d'ordre *A.* عشرون *P.* بیستم *T.* یکرمنجی

|| Le vingtième jour du mois آيك يكرمنجى كونى de sa maladie مرضنك يكرميسى - مرضنك يكرمنجى كونى

Il signifie aussi, la vingtième partie *A.* جزء من العشرين *P.* بيست يك *T.* يكرميده بر

VIOL. Violence qu'on fait à une fille, à une femme que l'on prend de force *A.* جبراً هتك العرض النسوان *P.* پرده دركى *T.* عرض زنان بزور عورت عرضنى زور ايله بوزمه || Le viol et le rapt sont punis de mort par les lois جبراً هتك عرض نسوانه تصدّى ايدنلر واختلاس زنانه متجاسر اولنلر شرعاً ترتيب جزا ايله تنكيل اولنور Dans la prise de cette ville, on défendit le viol et l'incendie بو بلده‌نك حين فتح وتسخيرنده جبراً هتك اعراض زنان وايقاع حريق ماده‌لرى منع ويساق اولنمشدر

VIOLAT. On appelle Sirop violat, le sirop fait avec des violettes *A.* ربّ البنفسج *P.* ربّ بنفشه *T.* منكشه سيروبى Et miel violat, du miel où l'on a fait infuser des violettes *A.* عسل بنفسجى *P.* انگبين بنفشه آلود *T.* منكشه‌لو بال

VIOLATEUR. Celui qui viole les lois, les droits, etc. *A.* ناقض - مخلف *P.* شكننده - شكن précédé d'un substantif exprimant la chose que l'on viole *T.* بوزيجى || Les violateurs des lois ناقض شرع وقانون اولنلر On le regardait comme le violateur des droits les plus sacrés فلان كشى زياده واجب الاحترام اولان حقوقك مخلف وناقضى عدّ اولنور ايدى

VIOLATION. Action de violer, d'enfreindre *A.* خلف - نقض *P.* شكنى - شكست précédé d'un substantif *T.* بوزمه - خلافنه حركت شكست - خلف قسم - خلف يمين || La violation du serment نقض قانون d'une loi يمينى بوزمه - سوگند شكنى - سوگند

VIOLEMENT. Infraction. V. Violation || Le violement des traités خلف عهد شكنى - شروط وعهودك نقضى d'une promesse نقض قوانين وشرايع des lois وعد des commandemens de Dieu اوامر الهيه‌نك خلافنه حركت

Il se prend aussi pour Viol. V. ce mot.

VIOLEMMENT. Avec violence, avec impétuosité *A.* شديداً - بالشدة *P.* بسختى *T.* پكلك ايله - سردلك ايله || Ce remède agit violemment بو دوا شدّت ايله عمل ايدر Haïr violemment شديداً شدّت اوزره بغض وعداوت ايتمك aimer وقويّاً محبّت ايتمك Il l'insulta violemment dans ses lettres تحريراتنده فلانى تحقير شديد ايله دلازار ايلدى Le vent souffle violemment روزكار كمال شدّت اوزره اسر

VIOLENCE. Impétuosité *A.* شدّت *P.* سختى *T.* سردلك - پكلك || La violence des vents شدّت رياح de la tempête فورتنه‌نك شدّتى du mal سردلكى - علتك شدّتى de la douleur شدّت وجع d'un remède دوانك شدّتى des passions شدّت اعراض نفسانيه‌نك شدّتى La violence de son humeur مزاجى

VIOLENCE. Force dont on use contre le droit commun, contre les lois *A.* جبر - تغلّب *P.* زبردستى *T.* زور || User de violence جبر ايتمك - اعمال جبر ايتمك زور Agir avec violence جبر وتغلّب ايله حركت ايتمك Il a pris mes meubles, mes papiers par violence متاع بيتمى واوراقمى جبراً اخذ ايتمشدر - Faire violence à quelqu'un بر كمسنه‌يه جبر زور ايله آلدى فلانى زورلمق - زور ايتمك - ايتمك

On dit figur., Faire violence à la loi, pour dire, y donner un sens forcé نصّ قانونه زوراكى معنا ويرمك

VIOLENT. Impétueux, qui agit avec force *A.* شديد *P.* تند *T.* وتيز كسكين - سرد || Vent violent باد تند - ريح شديد mouvement حركت شديده كسكين روزكار - سرد روزكار - وتيز mal مرض شديد Tempête violente فورتنه شديد fièvre, douleur مزاج يا مرض شديد حمّا ووجع شديد humeur, passion discours كلام شديد Gouvernement violent et tyrannique حكومت شديده وجبّارانه Un homme violent شديد المزاج بر آدم

On appelle Mort violente, une mort causée par quelque accident, et qui n'est pas naturelle *A.* موت احمر *P.* مرگ سختگير - طبيعى اولميان اولم *T.* مرگ نا طبيعى

VIOLENT, se dit aussi, en parlant de quelque chose de trop rude *A.* عنيف *P.* سخت - گران *T.* سرد - چتين || Cela est trop violent بو شى بغايت عنيفدر Proposition violente تكليف چتين بر تكليف - تكليف گران - عنيف

VIOLENTER. Contraindre *A.* اجبار *P.* زور آوردن *T.* زورلمق - جبر ايتمك || Les pères et les mères ne doivent point violenter leurs enfans dans le choix d'un état والدين كندو اولادلرينى اختيار طريقت بابنده اجبار ايتمك روا دكلدر On ne peut point le violenter فلانى جبر ايتمك بر وجهله ممكن دكلدر

VIOLENTÉ. *A.* مجبور *P.* زور آورده *T.* زورلنمش

VIOLER. Enfreindre, agir contre *A.* نقض - اخفار - فسخ *P.* شكستن - شكن *T.* بوزمق - خلافنه حركت - اخلاف

قانونک - نقض قانون ایتمک || Violer les lois قانونک ایتمک خلافنده حرکت ایتمک le respect qu'on doit à son souverain بر کمسنه کندو پادشاهی حقنده رعایتی لازم اولان شرط تعظیم واحترامک خلافنده حرکت ایتمک les droits de l'amitié, de l'hospitalité, les priviléges, les immunités, la capitulation شروط محبت ومهمانفوازی وامتیازات ومعافیاتی وشروط نذری فسخ ایتمک - استیمانی نقض ایتمک un voeu اخلاف عهد نقض ایتمک sa foi, sa promesse, son serment عهدنامه‌یی نقض واخفار ووعد وقسم ایتمک un traité - ایتمک - On dit, Violer un asyle, pour dire, les priviléges d'un asyle بر دار الامانک شروط امتیازاتنی نقض ایتمک

VIOLER. Faire violence à une fille, à une femme *A.* هتک پردهٔ عرض زنانرا بزور دریدن *P.* العرض النسوان جبراً *T.* عورت عرضنی زور ایله بوزمق || Il la viola le poignard sur la gorge فلان فارینک کوکسنه قلچ طیادرق هتک عرضنه تصدی ایتمشدر

VIOLÉ. *A.* منفسخ - منتقض *P.* شکسته *T.* بوزلمش

VIOLET. De couleur de la fleur qu'on nomme violette *A.* بنفسجی اللون *P.* بنفشه رنگ - بنفشه فام *T.* منکشه‌لو - منکشه رنکلو || Drap violet بنفشه فام چوقه Le grand froid rend quelquefois le visage tout violet شدت برودت تقریبیله بعضاً چهره بستون بنفشه رنکنده اولور

VIOLET, subst. Couleur violette *A.* لون بنفسجی *P.* رنگ بنفشه *T.* منکشه رنکی

VIOLETTE. Fleur printanière *A.* بنفسج *P.* بنفشه - سزدایه - قاتمر - بنفسج *T.* منکشه || Violette double بنفسج مضاعف کاکوش منکشه Conserve de violette بنفشه مرباسی

VIOLIER. Plante qu'on nomme aussi Giroflée. V. ce mot.

VIOLON. Instrument de musique *P.* vul. کمان *T.* کمان

VIOLON. Celui qui joue du violon *P.* کمانی *T.* کمانجی

VIOLONCELLE. Instrument de musique beaucoup plus grand que le violon *P.* کمان بزرک *T.* ایری کمان

VIPÈRE. Espèce de serpent venimeux *A.* افعی pl. افاعی *P.* تیرمار *T.* انکرک ییلانی || Vipère noire افعی سیاه Dent de vipère سن افعی Poudre de vipère انکرک ییلانی سفوفی

On appelle figur. Langue de vipère, une personne fort médisante *A.* متفعی - ملدغ - لسعة *P.* زهر زبان *T.* دلی زفیرلو

VIPÉREAU. Le petit d'une vipère *A.* جرو الافعی *P.* تیر مار پچه *T.* انکرک یاوریسی

VIRAGO. Femme de grande taille, qui a l'air d'un homme *A.* مترجلة *P.* زن نرینه *T.* ارککسی قاری

VIREMENT. T. de Comm. On dit, Virement de parties, pour dire, le transport d'une dette active, fait à un créancier à qui l'on doit une somme pareille à celle de la dette *A.* تقاص الدین - اداء الدین علی وجه التقاص *P.* گزار وام بر وجه تقاص *T.* تقاص صورتیله اودشمه || Presque tous les payemens des foires de Lyon se font par viremens de parties لیون شهرنده عقد اولنان پنایرلرده همان بالجمله معاملات تجارت آلدیقلو ایله ویره‌جکلو بیننده تقاص صورتیله تنظیم اولنور

VIRER. Aller en tournant *A.* دور - مداورة *P.* گردیدن *T.* دونمک

VIRER. T. de Mar. On dit, Virer de bord, pour dire, changer de route en mettant au vent un côté du vaisseau pour l'autre *T.* کمی‌یی بر طرفه چویرمک - Et virer vent arrière, pour dire, tourner un vaisseau en lui faisant prendre vent arrière *T.* روزکاری آرقه‌دن آلدرق کمی‌یی چویرمک - Et virer vent devant, pour dire, tourner un vaisseau en lui faisant prendre vent devant روزکاری اوک طرفده آلدرق کمی‌یی چویرمک

VIRER DE BORD, signifie figurément, changer la direction de sa conduite *T.* بیراق دکشدرمک - تبدیل اصول ایتمک || Cet homme est inconstant, il a viré de bord dans vingt affaires بی‌دوام برآدمدر شمدی‌یه قدر یکرمی مصلحتده تبدیل اصول ایتمشدر

VIREVOLTE. T. de manége. Tour et retour fait avec vitesse *A.* مراکضة بامداورة *T.* آت سکردشمه - دوند دونه || Il a fait faire cent virevoltes à son cheval آتنی یوز کره دونه دونه سکردشدی

VIRGINAL. Appartenant à une vierge *A.* بکری *P.* بوبکی *T.* قزلک || Pudeur virginale حیای بکری - قز محجوبلغی Modestie virginale عفت بکریه

VIRGINITÉ. État d'une personne vierge *A.* بکارت *P.* شکنجی *T.* قزلق || La fleur de la virginité غنچهٔ نشکفتهٔ بکارت Garder sa virginité دامن بکارتی دست - حال بکارتی وقایه ایتمک اختیاردن محافظه ایتمک la perdre فوت بکارت ایتمک Faire voeu de virginité نذر بکارت ایتمک

VIRGULE. Marque dont on se sert pour séparer les mots ou

les membres d'une période *A.* علایم فاصلة pl. علامة فاصلة *P.* آیریلق نشانی *T.* نشان جدا سازی || Il faut mettre là une virgule فقره نک فلان محلنده بر علامت فاصله وضع اولنملو در

VIRIL. Qui appartient au sexe masculin *A.* ذکری ـ رجولی *P.* ـ جنس الذکور ـ جنس الرجال Sexe viril || ارککک *T.* نرینه ارککک ـ آلت نری ـ آلت رجولیت Membre ارککک قسمی ارککلک آلتی ـ آلتی

Âge viril. L'âge d'un homme fait *A.* سن ـ سن الرجولیة یکتلک یاشی *T.* سال مردی *P.* الکهولة

Viril, se dit figur. dans ces phrases: Âme virile, pour dire, une âme ferme *A.* طبع بیّن الفحالة *P.* خوی مردانه *T.* ارجه یورک Courage viril, pour dire, un courage digne d'un homme *A.* جرأة بیّنة الفحالة *P.* جرأت مردانه *T.* ارجه یورکلیلک Action virile, pour dire, une action vigoureuse کار مردانه

En termes de Droit, on dit, qu'une succession a été partagée par portions viriles, pour dire, par portions égales *A.* تقسیم بر وجه *P.* تقسیم باسهام المتساویة ـ الاسهام على السویة حصّه‌لری برابر اولدرق پای ایتمک *T.* یکسان بخش کردن || Sa succession a été partagée par portions viriles ترکه‌سی اقسام متساویه اوزره تقسیم اولندی

VIRILEMENT. D'une manière virile, avec vigueur *A.* بفحالة *P.* مردانه *T.* ارجه

VIRILITÉ. Âge viril *A.* کهولة *P.* مردی *T.* یکتلک چاغی ـ حدّ کهولته بالغ اولمشدر || Il est parvenu à la virilité یکتلک چاغنه کلمشدر ـ رسیدهٔ حدّ مردی اولمشدر

Il se dit aussi de la capacité d'engendrer de l'homme *A.* قوّة الفحالة ـ الرجولیة *P.* یارای مردی *T.* ارلک قوتی || Donner des signes de virilité قوّت رجولیتک اماره‌لری ظهور ایتمک

VIROLE. Petit cercle de métal qu'on met au bout du manche d'un couteau, au bout d'une canne, etc. pour tenir le bois en état *A.* قبیعة *P.* پرازوانه *T.* پرازوانه ـ قین دیبلکی || Mettre une virole à une canne عصایه پرازوانه کچورمک On met des viroles aux fusils تفنکلره پرازوانه میخلنور

VIRTUALITÉ. T. didact. Qualité de ce qui est virtuel *A.* کینونة بالقوّة

VIRTUEL. T. didact. Qui est seulement en puissance *A.* کائن بالقوّة || Chaleur virtuelle حرارت بالقوّه intention ارادهٔ بالقوّه

VIRTUELLEMENT. adv. *A.* بالقوّة

VIRTUOSE. Il se dit d'une personne qui a des talens pour les beaux-arts *A.* عارف ـ صاحب المعرفة *P.* هنرمند *T.* معرفتلو || C'est un virtuose هنرمند بر آدمدر

VIRULENCE. Qualité de ce qui est virulent *A.* سمیّت *P.* زهر داری ـ شرنگ آلودگی *T.* زهرلولک

VIRULENT. T. de Chirur. Qui a du virus, du venin *A.* ذو سمیّة *P.* زهر دار ـ شرنگ آمیز *T.* زهرلو ـ سمیّتلو || Un ulcère virulent سمیّتلو بر یاره Déjections virulentes سمیّتلو فضلات — Figur. || Style virulent سمیّتلو سبک وعباره Satire virulente سمیّتلو بر هجو ـ هجو زهر ریز

VIRUS. T. de Méd. et de Chir. Il se dit du venin des maux vénériens ou de quelques autres maladies *A.* سمّ ـ سمیّت *P.* زهر *T.* زهر || Son mal n'est point dangereux, il n'y a point de virus علتنده اصلا اثر سمّ اولمدیغندن بر درلو خطر ملحوظ دکلدر Le virus a gagné les parties solides سمیّت اعضای صحیحه‌یه سرایت ایلدی

VIS. Pièce ronde de bois, de métal, etc. cannelée en ligne spirale, et qui entre dans un écrou qui est cannelé de même *A.* لولب ـ مسمار ملوّب *P.* میخ کرده پیچ *T.* بورمه || Un vis de bois آغاجدن بورمه de fer دمور بورمه Les vis d'un lit بر کلیدک بورمه‌لری d'une serrure یتاق سریرینک بورمه‌لری

VIS-À-VIS DE. En face de... *A.* مقابلةً ـ فی المقابل ـ محاذاةً ـ فی المحاذاة *P.* پیش ـ رو برو *T.* قرشو قرشوده || Il est logé vis-à-vis de moi ساکن اولدیغم خانه‌نک قرشوده خانه‌مک پنجره‌لری de mes fenêtres محاذاتنده مقیمدر Je me plaçai vis-à-vis de lui قرشوسنده مقابلنده اقامت ایدر قعود ایلدم

VISA. Formule qui se met sur un acte par celui dont la signature rend l'acte authentique *A.* صحّ || Le Chancelier de France met son visa sur les édits, lettres patentes, etc. فرانسه دولتنک باش وکیلی بالجمله اوامر وبرواتده وسائر اول مثللو احکامده وضع صحّ ایدر

VISAGE. La face de l'homme *A.* وجه pl. وجوه *P.* رو ـ چهره *T.* یوز || Visage large وجه عریض ـ روی پهن ـ یصّی یوز long وجه مسیل ـ وجه طویل ـ روی دراز ـ سوبو یوز ـ طولانی ovale وجه بیضاوی الشکل ـ روی بیضه گونه ـ بیضد یوز Beau visage وجه احسن ـ وجه ملیح ـ روی زیبا ـ شکلنده یوز

agréable دلبر یوز - روی دلارا - وجه جمیل کوزل یوز effé-
miné زنه چهره‌سی - روی زنواری - وجه نسوی Il a un vi-
sage de santé فلانده بر وصحت چهره‌سی وار در Son vi-
sage ne m'est pas connu یوزینی طانیمم Cela sied bien au vi-
sage یاقیشور - چهره‌یه موافق کلور - بو شئ چهره‌یه الیقدر

Tourner visage aux ennemis, se dit de ceux qui fuient, et qui tout d'un coup se retournent pour faire face à ceux qui les poursuivent. V. Volte-Face.

Visage, se prend aussi pour l'air du visage *A.* وجه - سیماء بشوش *P.* چهره - لقا - رو *T.* یوز || Avoir un visage riant gai, ouvert کولر یوزلو اولمق - خنده رو اولمق - الوجه اولمق شن چهره‌لو - گشاده رو اولمق - نشیط السیما اولمق triste, mélancolique بر کمسنه‌نک - منقبض الوجه اولمق اولمق - سیماسی کدر آلود اولمق On dit d'un homme pâle et défait, qu'il a un visage déterré, un visage de l'autre monde فلانده آخرتدن کلمش آدمک - مزار قاچقونی سیماسی وار در چهره‌سی وار در

On dit, Faire bon visage à quelqu'un, pour dire, lui faire bonne mine بر کمسنه‌یه اظهار بشر وبشاشت ایتمک ou lui faire mauvais visage, c'est-à-dire, mauvaise mine فلانه اظهار فلانه اکشی یوز - اظهار ترش رویی - تعبّس ایتمک کوسترمک

VISCÉRAL. Qui appartient aux viscères *A.* مختص بجوائف النفس

VISCÈRE. T. d'Anat. Organe intérieur du corps qui, par sa constitution, sert à l'élaboration de quelque substance destinée à l'entretien de la vie *A.* جائفة النفس pl. جوائف النفس || Il a les viscères gâtés جوائف نفسی فاسد در Le coeur, le cerveau est un des viscères قلب ودماغ جوائف نفسدندر

VISCOSITÉ. Qualité de ce qui est visqueux *A.* لزوجت *P.* دوسکنی *T.* یاپشقلق || Il y a de la viscosité dans ce sang بو قانده لزوجت وار در

VISÉE. Direction de la vue à un but, pour y adresser un coup *A.* توجّه النظر الی الغرض *P.* دیده دوزی بآماج *T.* کوزی - کوزی نشانه اویدرمق || Prendre sa visée نشانه اویدرمه Prenez votre visée plus haut, plus bas کوزکی نشان طرفنه یوکسکجه یاخود آشاغیجه اویدر

On dit figur., Changer de visée, pour dire, changer de dessein تبدیل *P.* تبدیل المرام - تبدیل المقصد - تبدیل الغرض *A.* کام کردن *T.* نیّت دکشدرمک || Dès qu'il a vu que l'armée de l'ennemi était plus nombreuse, il a changé de visée دشمن عسکری کندو عسکرندن زیاده اولدیغنی کورنجه تبدیل نیّت ایتمشدر

VISER. Diriger sa vue ou quelque arme à un but que l'on veut atteindre *A.* اطماح البصر الی الغرض - استشراف للغرض نشان *T.* بآماج دیده دوختن *P.* توجیه النظر الی الغرض - نشانه کوز دیکمک - آلمق || Il visait à ce but-là فلان نشانه کوز دیکر ایدی Il ne vise nulle part هیچ بر غرضه دیده دوز دقت دکلدر S'il a blessé un tel, c'est par hasard, il ne visait point à lui فلانی جرح ایتمش ایسه بر امر اتفاقیدر زیرا آنک طرفنه نشان آلمز ایدی Viser un homme au coeur, un animal à la tête بر کمسنه‌نک قلبنه و بر حیوانک باشنه طوغری نشان آلمق

Figur. Avoir en vue une certaine fin dans une affaire *A.* اطماح النظر - نصب العین - تحدیق النظر *P.* دیده دوختن *T.* اول منصبه کوز دیکمک || Il ne vise pas à cette charge-là قنغی مادّه‌یه اطماح نظر رغبت ایتمز Je ne sais à quoi il vise غرضی قنغی شئ اولدیغنی - اطماح نظر ایلدیکنی بیلمم

VISER. Voir, examiner une expédition, et mettre dessus Vu, Visa *A.* اشارة بالصحّ - وضع الصحّ *P.* صحّ کشیدن *T.* صحّ صحّلمق - چکمک || Le Chancelier n'a pas encore visé ces lettres patentes بو براتلر باش وکیل طرفندن هنوز صحّلنمش دکلدر

VISIBILITÉ. T. didact. Qualité qui rend les choses visibles *A.* قابلیّة المعاینة - قابلیّة العیان *P.* نمایانی *T.* کورنمکلک - آشکاره‌لک || La visibilité est l'un des caractères distinctifs de l'Église Catholique آیین قاتولیکیه‌نک متّصف اولدیغی صفات کاشفه‌لرک بری قابلیّت عیاندر

VISIBLE. Qui peut être vu *A.* قابل العیان - معاین - مشهود *P.* مرئی - دیدنی - بدید - نمایان - نمودار *T.* کوربنور - کوزه بلا ضیاء || Il n'y a rien de visible que par la lumière کوربنور آیدینلق اولمینجه هیچ بر شئ - هیچ بر شئ مرئی دکلدر Les objets, les choses visibles صور مرئیّه کوزه کوربنمز L'éclipse sera visible کسوف مرئی ومعاین اوله‌جقدر

On dit, qu'un homme n'est pas visible, quand il ne veut ou ne peut pas recevoir une visite *A.* متعذر التراثی - متعذر الملاقاة

بو P. کوروشلمز T. نا دیدنی || Il n'est pas visible aujourd'hui ملاقات ایتمز ـ کونکی کون متعذر الملاقاتدر Il ne sera visible que dans une heure بر ساعتدنصکره ممکن الملاقاتدر کوروشر

VISIBLE. Évident, manifeste A. ظاهر ـ عیان ـ صریح ـ واضح P. آشکار ـ بدیدار ـ نمایان T. بللو || Fausseté visible کذب جلیّ imposture خدیعت واضحه Cela est visible بو شیٔ صریح شویله اولدیغی واضح Il est visible que... واضح وآشکار در وعیاندر

VISIBLEMENT, adv. A. عیاناً ـ معاینةً P. بر وجه بدید T. نمودارانه ـ کوربنرک ـ کوزه کورینور وجهله || Notre-Seigneur monta au ciel visiblement حضرت عیسی افندمز عیاناً عروج ایتمشدر La rivière baisse visiblement ماء نهر سمایه کوزده کورینور وجهله تنزّل ایتمکده در La mer monte visiblement دریا عیاناً قبارمقده در La liqueur du thermomètre monte visiblement, quand on le porte dans un lieu chaud میزان هوا بر محل حارّده وضع اولندیغی حالده درونندە اولان مادۀ مایعه عیاناً صعود ایدر

Il signifie aussi, manifestement A. صراحةً ـ بالوضوح ـ واضحاً ـ علانیةً ـ ظاهراً ـ جلیاً ـ عیاناً ـ بالصراحة P. بر وجه آشکار T. آشکاره جه ـ آشکاره || Cela est visiblement faux بو شیٔ عیاناً کذب محضدر Il vous trompe visiblement سنی آشکاره جه وظاهراً آلدادر

VISIÈRE, se prend pour La vue A. بصر P. دیده T. کوز || Il ne se dit que dans ces phrases, Visière nette بصر نقی trouble بولانق کوز ـ دیدۀ تیره ـ بصر کدورت آلود ـ بصر کدر

Et figur. pour L'esprit, la pensée A. عقل || Cet homme a la visière un peu troublée بو آدم نوعمّا مختلّ العقلدر confuse عقلی پریشاندر ـ متشتت العقلدر courte قاصر العقلدر عقلی قصه در ـ کوتهبیندر

Visière, se dit aussi d'un petit bouton de métal qui se met au bout du canon d'un fusil, pour conduire l'oeil A. زرّ الاستهداف P. نشان آلمغه مخصوص تکمه‌جک T. اخکوزۀ تفنگ

VISION. T. de Phys. Action de voir A. نظر P. بینایی T. کورش ـ کورمه || Les philosophes disputent de quelle manière et en quelle partie de l'oeil se fait la vision نظر نوجهله در وعینک قنغی محلّنده موجود در بو مسئله بین الفلاسفه متنازع فیها اولان ابحاثدندر

On appelle en Théologie, Vision béatifique, Vision intuitive, celle par laquelle les bienheureux voient Dieu A. طلعة الوجه الله P. دیدار خدا T. تکری‌یی کورمه

Il signifie aussi, les choses que Dieu, ou quelque intelligence, par la permission de Dieu, fait voir en esprit, ou par les yeux du corps A. رؤیاء pl. رؤی ـ مرئیّ بالوحی pl. مرئیّات انبیای عظامک بالوحی || Les visions des prophètes مرئیّاتلری Ce Saint eut une telle vision en dormant بو عزیز عالم منامده فلان رؤیایی کوردی Les visions de St. Antoine اعزّۀ کرامدن فلان نام عزیزک وحی الهی ایله مظهر اولدیغی مرئیّات

Vision. Idée extravagante A. خیال pl. خیالات ـ خیال باطل ـ خیالات باطلة pl. وهم باطل ـ خیالات باطلة pl. اوهام باطلة P. خیال خام T. مالیخولیا || C'est une vision d'un tel فلانک ذاهب اولدیغی خیال باطلدر Une pure vision خیال محض

VISIONNAIRE. Qui croit faussemment avoir des visions, des révélations A. مجذوب pl. مجذوبین

Figur. Celui qui a des idées, des imaginations extravagantes A. تابع الاوهام الباطلة ـ تابع الخیالات الباطلة P. تندادۀ خیالات باطله‌یه دوشکون ـ مالیخولیاجی T. اوهام خام || Cet homme est visionnaire بر اوهام وخیالات باطله‌یه تابع بر مالیخولیاجی بر آدمدر ـ آدمدر

VISIR. V. Vizir.

VISITATION. Il ne se dit que dans ces phrases, La visitation de la Vierge, ou la fête de la visitation, c'est-à-dire, la fête instituée en mémoire de ce que la Sainte-Vierge alla visiter Sainte Élisabeth A. عید الزیارة مریم العذراء

VISITE. Action d'aller voir quelqu'un par civilité ou par devoir A. زیارت pl. زیارات || Visite de cérémonie زیارت رسمیّه Visite longue, courte, ennuyeuse زیارت مدیده یا مختصره Visites fréquentes, réglées زیارات متتابعه یا موجبة الملال Faire des visites زیارته وارمق Être en visite زیارتده یا معیّنه اولمق Rendre visite à quelqu'un فلانه ادای رسم زیارت ایتمک Rendre la visite à quelqu'un, c'est-à-dire, lui faire une visite après en avoir reçu une de lui بر کمسنه‌یه ایتدیکی زیارتک مقابله‌سنی ایتمک

Visites. Personnes en visite A. pl. زوّار P. مهمانان ـ بزیارت آمدگان T. مسافرلر || J'ai eu plusieurs visites کثرت زوّارم

چوق مسافرلرم ـ وار ایدی

VISITE, se dit en parlant d'un médecin qui va voir un malade *A.* زيارة الطبيب || On paye tant par visite à ce médecin بو طبيبه هر بر زيارتيچون شو قدر آياق ترى ويريلور Ce médecin fait payer fort cher ses visites بو طبيب مرضايه ايتديكى زيارتلر ايچون پك آغر آياق ترى آلور

VISITE. La perquisition qu'on fait en certains lieux, ou pour y trouver quelque personne, quelque chose, ou pour voir si tout y est bien en ordre *A.* كشف ـ تفتيش ـ معاينة *P.* جستجو *T.* آراشدرمه ـ يوقلمه || Le commissaire a fait la visite dans cette maison, par tout le quartier, pour trouver... مباشر شونى بولمق ايچون فلان خانه‌يى وجميع محلّه‌يى يوقلدى Les commissaires, les jurés font leurs visites dans les boutiques, dans les magasins ضابطان ومباشرين دكّانلرى وتجّار اوطه‌لرينى تفتيش ايدرلر Les experts ont fait leur visite ارباب وقوف اهل خبره ـ واروب كشف ومعاينه‌يه مبادرت ايتمشلر در كشف ومعاينه خدمتنى ادا ايتمشلر در Procès verbal de visite كشف اعلامى Il a tant pour son droit de visite كشف ومعاينه ايلديكيچون شو مقدار عوائدى وار در

VISITE de cadavre. L'examen que les chirurgiens, nommés par la Justice, font d'un corps mort *A.* كشف البدن الميّت *P.* جستجوى حال تن مرده *T.* ميّت كوده‌سنى يوقلمه

VISITE de matrones. L'examen que les sages-femmes font par ordre de Justice, de l'état d'une femme ou d'une fille *T.* ابه قادينلرى معرفتيله اولان ـ قادينلرينك يوقلمه‌سى ـ ابه قادينك كشف ومعاينه‌سى ـ يوقلمه

VISITE d'un bois, d'un bâtiment. L'examen qui y est fait par des experts nommés par la Justice *T.* تعيين اولنان ارباب وقوف معرفتيله بر اورمانك يا بر بنانك كشف ومعاينه‌سى

LA VISITE du procès, signifie en termes de procédure, l'examen que les commissaires et le rapporteur font ensemble d'un procès *T.* دعوانك تفتيشى ـ دعوانك كشفى

On dit, qu'un évêque fait sa visite dans son diocèse, pour dire, qu'il va examiner si tout y est dans l'ordre پسقپوس قلمرو حكومتنده داخل اولان مملكتك تفتيشنه چيقار

VISITER. Aller voir quelqu'un chez lui *A.* زيارت *P.* بمهمانى رفتن *T.* فلانك زيارتنه وارمق ـ فلانى كورمكه وارمق || Visiter son ami, les pauvres, les malades, les prisonniers, les saints lieux بر دوستك وفقرانك ومرضا واسرانك واراضىٔ مباركه‌نك زيارتنه وارمق

VISITER. Aller voir si les choses sont dans l'ordre où elles doivent être *A.* كشف الحال ـ معاينة الحال ـ تفتيش الحال *P.* بديدن حال فلان چيز رفتن *T.* آراشدرمغه ـ يوقلمغه وارمق ـ تفتيشه وارمق || Visiter les côtes, les frontières, les arsenaux سواحل بحرى وحدودى وجبه‌خانه‌لرى يوقلمق ـ حاللنى تفتيش ـ سواحل بحرك تفتيش حاللرينه ومعاينه‌يه وارمق ـ Il signifie aussi, examiner les lieux ou les choses, pour voir si tout est en état ou dans la règle || À son retour il a visité sa maison عودتنده خانه‌سنك حالنى ـ كيفيّت حالنى ـ تفتيش ايلدى Les commis ont visité sa malle مامورين جامدانينى يوقلديلر

VISITER. Examiner une chose avec soin pour en tirer quelque conjecture *A.* كشف ـ معاينة ـ تفحّص *P.* جستجو كردن *T.* آراشدرمق ـ يوقلمق || Le chirurgien a visité sa plaie جرّاح فلانك جراحتنى يوقلدى On a visité ce corps بو بدن ميّتى كشف ومعاينه ايلديلر L'architecte a visité toute la maison معمار خانه‌نك مجموعنى كشف ومعاينه ايتمشدر Il n'y a coin ni recoin que le commissaire n'ait visité مباشر تفتيش وتفحّص ايتمديكى كوشه وبوجاق قالمامشدر

VISITEUR. Celui qui est commis pour visiter *A.* مفتّش *P.* جستجو كننده *T.* يوقليجى || Visiteur des postes, des douanes منزلخانه‌لر وكمرك يوقليجيسى

VISQUEUX. Gluant *A.* لزج *P.* دوسكن *T.* لزوجتلو ـ يلمشك || Humeur visqueuse خلط لزج Liqueur épaisse et visqueuse مايع قويو ولزوجتلو بر سيويق ـ لزج وغليظ

VISSER. Attacher avec des vis *A.* تسمير بسمار الملوّب ـ شدّ باللولب *P.* ميخ گرده پيچ زدن *T.* بورمه طاقمق

VISUEL. T. de Phys. Qui appartient à la vue *A.* بصرى *P.* ديدارى ـ ديده متعلّق *T.* كوزك Il ne se dit que dans ces phrases, Rayon visuel شعاع بصر Point visuel نقطهٔ بصر

VITAL. Qui tient aux principes de la vie, et sans quoi l'animal ne saurait vivre *A.* حيوانى *P.* زندگى بخشا *T.* ديريلكه متعلّق || Esprits vitaux ارواح حيوانيّه Parties vitales اجزاى حيوانيّه La circulation du sang, la respiration, etc. sont des actions vitales دوران دم وتنفّس وسائر اول مقوله شيلر اعمال ـ قان دوران ايتمك وصولومق وبونلر امثالى ـ حيوانيّه‌دندر

شیلر دیرلکث اعمالندندر

VITE. Il se dit des animaux qui se meuvent et qui courent avec célérité *A.* باد ـ باد پیما *P.* سریع السیر ـ شدید الجری فرس || یورغه ـ یورکث *T.* چاپکپا ـ زود رو ـ پا Cheval vite اسب ـ اسب چاپکپا ـ فرس سریع السیر ـ سریع الجری روزکار کبی سریع Il est vite comme le vent یورکث ات ـ بادپا المرور در

Il se dit aussi des choses *A.* سریع *P.* زود ـ چاپکث *T.* تیز || Mouvement vite حرکت سریعه Il a le pouls fort vite نبضنده نبضی سریع الضربدر ـ سرعت عظیمه وار در Un copiste qui a la main fort vite بر نساخ سریع القلم

VITE. Avec vitesse *A.* بالسرعة ـ سریعًا *P.* زود ـ بزودی ـ *T.* تیز || پچاپکی Cette horloge va trop vite بو ساعت سریعًا ـ غایت ایله سریع الکلامدر Il parle trop vite تیز کیدر ـ ایشلر پک تیز سویلر

On dit, qu'un homme va trop vite dans une affaire, pour dire, qu'il va avec trop de précipitation *A.* عجول ـ متعجّل *P.* شتابکار عجله ایله ایش کورن ـ ایوه‌جیلکث ایدن ـ ایوه‌کن *T.*

VITEMENT. Vite *A.* مستعجلًا ـ سریعًا ـ عجالةً ـ مسارعةً || سکردرکث ـ ایوه‌جیلکث ایله *T.* بشتاب *P.* علی العجلة Aller, courir vitement سرعت وعجله ایله یوریمکث یا سکرتمکث

VITESSE. Célérité *A.* سرعت ـ عجلة *P.* زودی ـ چاپکی ـ شتاب *T.* چاپکلکث ـ ایوه‌جیلکث || La vitesse d'un mouvement حرکتکث چاپکلکی ـ سرعت حرکت d'un cheval آتکث سرعت رفتاری d'un oiseau قوشکث سرعت طیرانی d'une balle de mousquet تفنکث قورشوننکث سرعت طیرانی de la main ال چاپکلکی ـ چاپکدستی ـ سرعت ید Écrire avec vitesse سرعت قلم ایله یازمق

On dit, Gagner quelqu'un de vitesse, pour dire, arriver plus vite que lui *A.* مسابقة *P.* زودتر رفتن *T* ایلرو یه کچمکث ـ کچمکث ـ ou pour dire, gagner sur lui l'avantage du temps pour réussir dans le même projet *A.* تقدّم ـ تسابق *P.* زودتر رسیدن *T.* کچمکث

VITEX. V. Agnus-Castus.

VITRAGE. Toutes les vitres d'un bâtiment *A.* pl. کلّیات الالواح الزجاج *P.* همه شیشها *T.* جام طاقمی || Le vitrage de cette maison coûte beaucoup بو خانه‌نکث جاملری طاقمی کثیر المصارفدر

Il se dit aussi de certains châssis de verre qui servent de cloison dans une chambre *A.* سترة من الواح الزجاج *P.* درسارهٔ شیشه دار *T.* جاملو صوندرمه || La salle n'est séparée de la chambre que par un vitrage دیوانخانه ایله اوطه‌یی فصل ایدن یالکز بر جاملو صوندرمه در

VITRAUX. Les grandes vitres des églises *A.* الواح الزجاج کبیرة *P.* الواح بزرکث آبکینه *T.* ایری جاملر

VITRE. Carreau de verre qu'on met aux fenêtres *A.* لوح الزجاج *P.* لوح شیشه *T.* جام || Vitre claire, trouble صاف وبراق پنجره‌یه Mettre, attacher des vitres à une fenêtre یا بولانق جام جام کچورمکث

VITRER. Garnir de vitres *A.* الصاق الالواح الزجاج *P.* بالواح آبکینه آراستن *T.* جام ایله دوناتمق || Vitrer une fenêtre, une porte پنجره‌یی وقپویی جام ایله دوناتمق

VITRÉ. *A.* ذو الواح الزجاج *P.* آبکینه دار ـ بالواح آبکینه آراسته *T.* جاملو ـ جام ایله دونانمش

En termes d'Anatomie, on appelle Humeur vitrée, une des trois humeurs de l'oeil *A.* رطوبة زجاجیّة

VITRERIE. Art et commerce du vitrier *A.* فنّ الاعمال الزجاج *P.* شیسه‌کری *T.* شیشه‌جیلکث

VITRESCIBLE. V. Vitrifiable.

VITREUX. T. de Chimie. Qui a de la ressemblance avec le verre *A.* زجاجیّ *P.* شیشه کونه *T.* شیشه واری || Mine d'argent vitreuse شیشه کونه سیم معدنی

VITRIER. Ouvrier qui travaille en vitres *A.* زجّاج *P.* شیشه‌کر *T.* جام یاپوجی ـ شیشه‌جی ـ جامجی || Ce vitrier fournit toutes les lanternes du quartier بو جامجی محله‌نکث جمیع فنرلرینی ویرر

VITRIFIABLE. Propre à être changé en verre *A.* صالح لاستحالة الی الزّجاج *P.* امکانپذیر حال شیشه *T.* شیشه‌یه دونه بیلور || Terre vitrifiable شیشه‌یه مستحیل اولمغه صالح طپراق

VITRIFICATION. T. de Phys. Action de vitrifier, ou état de ce qui est vitrifié *A.* استحالة الی الزجاج ـ تحویل الی الزجاج *P.* بشیشه تحویلپذیری ـ بشیشه تحویلسازی *T.* شیشه‌یه زجاجه تحویله || Feu de vitrification شیشه‌یه دونمه ـ دوندرمه مدار اولدجق آتش La vitrification des métaux معادنکث زجاجه استحاله‌سی

VITRIFIER. Fondre une matière en sorte qu'elle devienne verre A. تحويل الى الزجاج P. بشيشه گردانيدن T. شيشه‌يه دوندرمك || Le feu vitrifie les cailloux آتش چاقل طاشلرينی شيشه‌يه دوندرر Vitrifier de la brique au miroir ardent كرميدی قيزغين آيينه قرشوسنده شيشه‌يه دوندرمك

Vitrifié. A. مستحيل الى الزجاج P. بشيشه درديده T. شيشه‌يه دونمش

VITRIOL, ou COUPEROSE. V. ce mot.

VITRIOLÉ. Où il y a du vitriol A. زاجی P. زاكدار T. قره زاجلو - بويه‌لو || Eau vitriolée ماء زاجی - آب زاكدار - زاجلو صو

VITRIOLIQUE. Qui tient de la nature du vitriol A. زاجی P. زاكی - زاك گونه T. قره بويه‌لو || Ces eaux sont vitrioliques بو صولر مياه زاجيّه‌دندر Acide vitriolique حمض زاجی

VIVACE. Qui a en lui des principes d'une longue vie A. طويل العمر P. دراز عمر T. اوزون عمرلو || En ce pays-là les hommes sont vivaces اول مملكتك خلقی طويل العمر در Le corbeau, le cerf sont des animaux vivaces غراب وآهو طويل العمر اولان حيواناتدندر Plantes vivaces نباتات طويل العمر

VIVACITÉ. Activité, promptitude à agir A. جولان الطبع P. جست وچالاكی - چالاكی T. جيوجيولك - چاپكلك || Cet enfant a bien de la vivacité بو چوجوغك جولان طبعی چوقدر Il a beaucoup de vivacité en tout ce qu'il fait هر ايشنده جيوجيولكی وار در - جولان طبعی وار در La vivacité des passions امراض نفسانيه‌نك جولانی

On dit aussi, La vivacité de l'esprit, de l'imagination A. جولان الذهن - ذكاء الذهن - نباهة الذهن - توقّد الذهن - شهامة الطبع P. سبكروحی T. سبكروحلق - آچق كوزلولق

Et la vivacité des couleurs, pour dire, l'éclat des couleurs A. نضارة الالوان - زهارة الالوان - ارتفاف الالوان P. رونق رنك T. رنكلرك پارلاقلغی

On dit, Avoir de la vivacité dans les yeux, pour dire, avoir les yeux brillans, pleins de feu A. لمعان العين P. فروغ چشم T. كوز پارلاقلغی

On dit aussi Vivacité, dans tous les cas où l'on veut exprimer l'ardeur, la promptitude A. حميّاء - حرارت - شدّت P. گرمی T. قيزغنلق || La vivacité du combat, de la dispute حميّای محاربه ومعارضه‌نك - حرب وقتال ومناقشه وجدال de la conversation حميّای محاوره - صحبتك گرميتی حرارتی

Cela lui est échappé dans la vivacité du discours شو كلامی مذاكره‌نك حال كمال حرارتنده قاچردی

VIVANDIER. Celui qui suit l'armée, et qui vend des vivres A. قديدیّ سيّار pl. قديديون سيّارة - قديدیّ بايع الذخاير P. عسكرك آردی صره‌سنه T. پيرو ذخيره فروش لشكر عسكرك آردی كيدن ذخيره‌جی || Charrette de vivandier صره‌سنه كيدن ذخيره‌جی عربه‌سی

VIVANT. Qui vit A. حیّ pl. احياء - ذو الحياة pl. ذوی الحياة - ذو روح P. زنده T. ديری - جانلو - حياتده اولان - ذوی الارواح || Les créatures vivantes مخلوقات ذوی الحياة || Il est encore vivant هنوز حياتده در Il a dix enfans tous vivans اون نفر اولادی وار در جمله‌سی حياتده اولدرق Au dernier vivant les biens مال حیّ اخيركدر - Le Dieu vivant حضرت ملوك وسلاطين - حیّ وقيّوم - Figur. || Le prince est la loi vivante شريعت ذی روحدرلر Cet homme est une bibliothèque vivante فلان كيشی بر كتبخانۀ ذی روحدر Ce fils est le portrait vivant, l'image vivante de son père باباسنك تصوير ذو روحيدر

On appelle Langue vivante, une langue que tout un peuple parle A. لسان حیّ P. زبان زنده T. ديری بر دل

On dit, Il n'y a homme vivant qui puisse assurer que . . . شونك اثباتنه قادر اوله‌جق فرد متنفّس يوقدر Je n'ai trouvé en ce lieu âme vivante بو طرفده فرد متنفّس بوله‌مدم

Vivant, au substantif, se prend quelquefois pour La vie A. مدّة العمر - حال الحياة - حين الحياة - مدّة الحياة P. هنگام زندگانی T. ديريلك وقتی || Du vivant d'un tel فلانك حال حياتنده Vous ne verrez pas cela de votre vivant بو حالی مدّت عمركده كوره‌جكك يوقدر Cela se faisait de son vivant بو شیٔ فلانك حين حياتنده اولور ايدی En son vivant حال حياتنده - حياتده ايكن

Bon vivant, se dit d'un homme d'une humeur facile et gaie, et qui aime à se réjouir A. متذوّق P. خوش عيش T. خوش ذوق وصفاسنه مشغول - كچنمكه مبتلا

VIVAT. Mot dont on se sert pour applaudir A. حيّاك الله P. زنده بادا - هميشه زنده باد T. بيك ياشه || Tout le monde cria vivat نداي حيّاك الله افواه جملۀ ناسدن صدور ايله ولوله عامّۀ ناس بيك ياشه - انداز نه طباق افلاك اولمشدر نداسيله آلقشلمغه مسارعت ايلدی

VIVEMENT. Avec vigueur, avec ardeur *A.* قويًّا ـ اكيدًا *P.* با اكيدًا *T.* پكلكك ايله زور آورى || Poursuivre, presser vivement زور وقوّت ايله attaquer وقويًّا تعقيب وتضييق ايتمك حمله ايتمك

Il signifie aussi, fortement *A.* بالشدّة ـ شديدًا *P.* سخت *T.* كركى كبى ـ پك || Sentir vivement la douleur, le froid, une affliction وجعى وبرودتك تأثيرينى وغصّه وكدرى بر كمسنه مظهر اولديغى شديدًا حسّ ايتمك un bienfait طويمق ـ لطف ونعمتى درونده حسّ ايتمك Il en a été vivement touché, piqué شديدًا متأثر يا خاطر مانده اولمشدر

VIVIER. Grand bassin d'eau dans lequel on met du poisson pour peupler *A.* بركة السمك *P.* ماهيدان *T.* بالق بسليه‌جك بو ماهيدان || Il y a de beaux poissons dans ce vivier حوض ايچنده اعلا بالقلر وار در

VIVIFIANT. Qui vivifie *A.* محيى ـ مورث الحياة *P.* حياتبخشا ـ جان ويريجى ـ ديرلديجى *T.* حيات دهنده ـ زندگى بخشا روح يا اكسير || Esprit, élixir vivifiant حيات ويريجى ـ حياتبخشا ـ On dit en termes de Théologie, Le Saint Esprit est l'Esprit vivifiant روح القدس روح مورث الحياتدر Grâce vivifiante فيض بارئ حياتبخشا

VIVIFICATION. Action par laquelle on vivifie *A.* اعطاء الروح *P.* روح بخشايى *T.* جانلندرمه ـ روح ويرمه || La vivification d'un membre paralysé بر عضو مفلوجك جانلندرمه‌سى

VIVIFIER. Donner la vie et la conserver *A.* اعاشة ـ احياء ـ افاضة الحياة *P.* جان بخشيدن ـ جان دادن ـ زندگى دادن *T.* جان ويرمك ـ حيات ويرمك ـ ديرلتمك || C'est Dieu seul qui vivifie toutes choses كافهٔ اشيايه افاضهٔ حيات ايدن انجق جناب ربّ العالميندر ـ Figur. || Le soleil vivifie les plantes نباتاته حيات تازه ويرر ـ شمس نباتاتى احيا ايدر

VIVOTER. Vivre petitement, subsister avec peine *A.* تعيّش فى ضيق الحال *P.* در تنگئ حال زندگانى كردن *T.* طارلقده مضايقه ايله كچنمك ـ كچنمك || Il n'a pas grand besoin, mais il vivote tout doucement كليتلو مالى يوغيسه‌ده ضيق حال ايله تعيّش ايدرك اندك اندك امورينى اداره ايدر

VIVRE. Être en vie *A.* تعيّش ـ عُمر *P.* زستن ـ زندگانى ـ داشتن ـ عمر گذاشتن *T.* يشامق || Tous les hommes et tous les animaux qui vivent sur la terre روى زمينده تعيّش ايدن بنى آدم وحيواناتك مجموعى Les oiseaux vivent dans l'air, et les poissons dans l'eau طيور قسمى هواده وبالقلر صوده Si nous vivons en ce temps-là اول وقتده عمرمز تعيّش ايدرلر Il vécut cent ans تمام يوز سنه معمّر اولمشدر Ce roi vivait au douzième siècle فلان پادشاه اون ايكنجى قرن اثنا عشرده پيرايه بخش ـ قرنده تعيّش ايدر ايدى Être las de vivre بر كمسنه تخت سلطنت وزندگانى ايدى بيقمق ـ عمرندن بيزار اولمق

On dit proverb., On ne sait qui meurt ni qui vit *T.* اولوم ديرم كيم اولور كيم صاغ قالور معلوم دكلدر ـ وقتى بللو دكلدر || Il faut que je lui donne une reconnaissance de l'argent qu'il m'a prêté, car on ne sait qui meurt ni qui vit قرضًا بكا ويرديكى اقچه ايچون مقبوضى حاوى بر قطعه تحويل اعطاسى لازمدر زيرا اولوم ديرم وقتى بللوسز در

On dit de Dieu, qu'il vit de toute éternité جناب حق حىّ وقيّوم من الازلدر

Et l'on dit des bienheureux, qu'ils vivront éternellement avec Dieu dans la gloire, pour dire, qu'ils jouiront de la vue de Dieu pendant toute l'éternité ارباب جنّت اولان سعدا ومفلحون مظهر طلعت جناب كبريا وابد الآباد متنعّم نعم حيات وبقا اوله‌جقلر در

VIVRE. Durer, subsister *A.* استدامة ـ بقا *P.* پايدار ـ پاييدن *T.* باقى قالمق ـ سورمك ـ شدن || Un si grand prince vivra éternellement dans l'histoire بويله بر سلطان عظمت عنوانك ذكرى آثار وقايعنو يسانده الى الابد باقى ومستدام اوله‌جقدر بويله بر اولو پادشاهك ذكرى الى انتهاء الازمان پيرايهٔ صحايف مورّخين اوله‌جقدر La mémoire de ce conquérant, son nom, sa gloire vivra jusque dans la postérité la plus reculée اول جهانگير جلادت سميرك ذكرى وصيت ونام وشانى دامان اخر الزمانه قدر كله‌جك اخلاف واعقاب بيننده باقى ومستدام اوله‌جقدر Cet ouvrage-là vivra dans la postérité بو تأليف امم لاحقه‌ده باقى قالدجق بر اثر در

VIVRE. Se nourrir, soutenir sa vie par le moyen des alimens *A.* تغذّى ـ تعيّش ـ معيشت *P.* پرورش يافتن *T.* بسلنمك ـ كچنمك || Donner à quelqu'un de quoi vivre بر كمسنه‌يه مدار كچينه‌جك ويرمك ـ معيشت اوله‌جق بر نسنه ويرمك Il ne vit que de légumes سبزوات ـ انجق بقول ايله تعيّش ايدر Les oiseaux qui vivent de grains, de proie حبوبات ايله كچينور وياخود صيد ايله تغذّى ايدن طيور Cet homme-là vit de

آز شیٔ ایله - بو آدم شیٔ قلیل ایله کچینور Il vit aux peu dépens d'autrui آخرک صرتندن کچینور - Il se dit aussi par rapport à la dépense qu'on fait pour sa table, pour ses habits, pour son train || Vivre splendidement, magnifiquement کمال دبدبه واحتشام ایله تعیّش ایتمک honorablement, noblement بر کمسنه عرض ووقاریله کچنمک grandement, largement, mesquinement, sordidement, étroitement, pauvrement, avec économie علوّ شان ایله یا سعهٔ حال ایله یا تذلّل ومسکنت ایله یا شحّ وامساک ایله یا ضیق حال اوزره یا فقر واحتیاج ایله یا اداره وتصرّف ایله کچنمک Il ne vit pas selon sa condition حال وشاننه - حالنه موافق صورت ایله کچنمز موافق صورت اوزره

On dit, Vivre de régime, pour dire, vivre avec beaucoup de règle *A.* تعیّش بالحمیة *P.* با پرهیز زندگانی کردن *T.* حمیه ایله کچنمک - کندوسنی صاقندررق کچنمک

Vivre. Subsister par quelques moyens *A.* اتخاذ المعاش - تعیّش *P.* تدارک توش کردن *T.* کچنمک - آزیقلنمق || Vivre de son bien بر کمسنه مال موجودندن اتخاذ معاش ایتمک - مال موجودیله تعیّش ایتمک کچنمک de son travail, de son métier, d'emprunt, d'aumônes کدّ یمینیله یاخود کندو صنعتیله یاخود استقراض ایله یاصدقات ناس ایله کچنمک Figur. || Vivre d'espérance امانی وآماله مترقباً کچنمک - حصول آماله مترقباً امرار اوقات ایتمک

On dit, Vivre au jour la journée, pour dire, n'avoir à subsister que ce qu'on gagne chaque jour *A.* رزق یوم الجدید *P.* روز نو روزی نو *T.* کونک قزانجیله کچنمک || Il n'a point de biens, il vit au jour la journée مال موجودی - اولمیوب مدار معاشی یوم الجدید رزق الجدید قبیلندندر Il se dit figur. pour dire, passer sa vie sans but, sans prévoyance *T.* فردانک فکرینی عقله قومیدرق کچنمک

Vivre à discrétion, se dit des soldats qui se font traiter à leur gré par les habitans d'une province *A.* تعیّش کیف ما یشاء *P.* بر مراد خود زندگانی کردن *T.* بر کمسنه دیلدیکی کبی مذاقنجه کچنمک - کچنمک

Vivre. Passer sa vie *A.* امرار الوقت - امرار الایّام العمر *P.* وقت گذرانیدن *T.* کچنمک - وقتی کچورمک || Vivre dans l'obscurité, dans le célibat, dans la solitude, dans la joie, dans la tristesse, dans les plaisirs, dans la crapule, dans la débauche حال خمول وگمنامیده یا تجرّد وعزوبتده یا انزوا وعزلتده یا سرور وشادمانیده یا انقباض وضجرتده یا مشتهیات نفسه مداومتده یا عیش وعشرتده امرار ایّام عمر ایتمک - Vivre dans la ville, chez ses amis شهر ایچنده یا کچنمک احباب ودوستانی یاننده امرار وقت ایتمک Vivre tranquille امن وراحت ایله کچنمک - On dit proverb., Vivre paix et aise مرفهاً ومستریحاً - رفاه وراحت ایله کچنمک امرار ایّام عمر ایتمک

On dit aussi, Chacun vit à sa mode, pour dire, chacun se conduit comme il lui plaît en ce qui le regarde *P.* هرکسی بندد هر کس کندو مذاقنجه کچینور *T.* بآیین خویشتن دستارها

Vivre. Se conduire bien ou mal, eu égard aux moeurs *A.* سلوک - عمل وحرکت *P.* روش ورفتار داشتن *T.* کچنمک || Vivre en homme de bien اهل خیر مسلکنجه سلوک ایتمک sagement عاقلانه saintement عزیزانه عمل وحرکت ایتمک licencieusement مستیبانه سلوک وحرکت سلوک ایتمک mal طور مستقبح - ارتکاب سؤ سلوک ایتمک Il vit comme un ange طور ایله سلوک وحرکت ایتمک Il a toujours vécu sans reproche ملائکه پسند ایله کچینور دائما شائبهٔ عیوبدن عاری صورت ایله عمل وحرکت ایتمشدر On meurt d'ordinaire comme on a vécu هر کس مدّت عمرنده اعتیاد ایلدیکی عمل وحرکته موافق صورت ایله وفات ایده کلمشدر

Et se conduire bien ou mal, eu égard aux différens devoirs de la société *A.* معاشرة *P.* زندگانی نمودن *T.* کچنمک || Vivre bien, mal avec quelqu'un بر کمسنه ایله حسن یاخود سؤ ایو یا فنا کچنمک - معاشرت ایتمک Il vit mal avec sa femme عیالیله سؤ زندگانی ایدر Il a toujours bien vécu avec sa femme, avec sa famille, avec ses voisins اولاد وعیالی وهمجوارانیله دائما حسن زندگانی ومعاشرت ایتمشدر Il vit bien avec toute sa parenté بالجمله خویشان واقرباسیله حسن معاشرت ایدر On ne saurait vivre avec lui فلان ایله فلان ایله کچنمک امر محالدر - معاشرت ممکن دکلدر Cet homme est fort incivil, il ne sait pas vivre بو آدم غایت ایله خویراد در آداب حسن معاشرتدن خبری یوقدر

Il se dit aussi par rapport aux lois, aux usages du pays dans lequel on demeure || Vivre sous les lois d'un prince برپادشاهک وضع ایلدیکی قوانین ایله کچنمک On vit ainsi en ce pays-

خلق فلان مملكتده شو منوال ايله كچينور là

On appelle Le savoir-vivre, la connaissance et la pratique des bienséances et des usages reçus parmi les gens du monde *A.* علم خلق ايله *T.* علم رسم وراه زندگانی *P.* الآداب المعاشرة كچينمنك طريقی علمی

Vive le Roi. Acclamation pour témoigner qu'on souhaite longue vie et prospérité à un roi *A.* وفق الله ـ عمّر الله السلطان السلطان حياة طيّبة *P.* پادشاه همیشه زنده بادا *T.* پادشاه الله پادشاهه اوزون عمر ويرسون ـ بيك ياشه

Vive, est aussi un terme dont on se sert pour marquer qu'on fait grand cas de quelqu'un, de quelque chose *T.* صاغ ووار فلان كشی اهل ‖ Vive un tel, c'est un galant homme اولسون عرض بر آدمدر همان صاغ ووار اولسون Vive la Bourgogne pour les bons vins اعلا بادهلر ايچنده فلان باده صاغ ووار طعام نفيس خصوصنده Vive Paris pour la bonne chère اولسون پارس شهری صاغ ووار اولسون

Qui vive? Terme dont les sentinelles se servent, pour demander à toute personne qui approche, de quel parti elle est *A.* من هذا *P.* كيست *T.* او كيم ‖ On lui demanda, Qui vive? il répondit, France او كيم ديو سؤال اولندقده فرانسه كلمهسيله جواب ايلدی

Être sur le qui vive, signifie, être dans un état d'alarme et de défiance *T.* خوف وانديشهده اولمق ـ On dit figur. d'un homme difficile à vivre, qu'il faut être toujours sur le qui vive avec lui فلان كشيله معاملهسی اولان كمسنه دائم الاوقات خوف وانديشه اوزره اولملو در

VIVRE. Nourriture *A.* قوت pl. اقوات ـ رزق pl. ارزاق ـ غدا pl. اغدية *P.* خوراك ـ توش ـ روزی *T.* ييهجك ‖ Il lui donne tant pour le vivre et le vêtement فلانه اقوات روزمرّه وملبوسات بهاسی اولمق اوزره شو قدر اقچه ويرر

Vivres. Provisions de bouche *A.* ذخيرة pl. ذخاير ـ زاد pl. ازواد ـ رزق pl. ارزاق *P.* زاد ـ توشه *T.* آزيق ‖ Les vivres sont fort chers ارزاق وذخاير غايت ايله غاليدر Les assiégés manquaient de vivres عسكر محصوريندہ فقدان ذخاير وار ايدی Fournir de vivres زاد وذخيره ويرمك Munir une place de vivres ذخيرهلندرمك ـ قلعهيی تزويد ايتمك

VIZIR. On appelle Vizirs, les principaux officiers du Conseil du Grand Seigneur, et les gouverneurs des provinces en Turquie *A.* وزير pl. وزرا ـ Et grand visir, le premier ministre de l'Empire Ottoman *A.* وزير اعظم ـ وكيل مطلق *T.* صدر اعظم

VIZIRAT ou VIZIRIAT. Place, office de visir *A.* وزارت

VOCABULAIRE. Liste alphabétique, et explication succincte des mots d'une langue *A.* لغة المفردات الالفاظ ‖ Il y a à la fin de ce voyage un vocabulaire de telle langue بو سياحتنامهنك ذيلنده مفردات الفاظی حاوی فلان لسانده بر لغت وار در

VOCABULISTE. Auteur d'un vocabulaire *A.* مؤلّف اللغة المفردات الالفاظ

VOCAL. Qui s'énonce par la voix *A.* مفاد بالصوت ـ صوتی *P.* آوازی ـ صدايی *T.* سسلو ‖ Prière, musique vocale صلات بالصوت وموسيقیٔ بالصوت

VOCATIF. T. de Gram. Le cas dont on se sert pour appeler quelqu'un *A.* حرف الندا

VOCATION. T. de Théol. Grâce que Dieu fait quand il appelle quelqu'un à lui, pour le mettre dans la voie du salut *A.* دعوة الی طريق الحق ‖ La vocation des Juifs قوم يهودك طريق حقه دعوت اولنمسی

On dit, La vocation d'Abraham, pour dire, le choix que Dieu fit de ce patriarche pour être le père des croyans *A.* اصطفاء حضرت ابراهيم

VOCATION. Mouvement intérieur par lequel Dieu appelle une personne à quelque genre de vie *A.* ارشاد ربّانی الی طريقة ما ‖ Résister à sa vocation من عند الله ارشاد اولنان طريقتده سلوكدن رو گردان اولمق Ce n'est pas sa vocation d'être d'Église من عند الله ارشاد اولنديغی طريقت رهبانلق دكلدر Avant que de choisir un état, il faut examiner sa vocation بر حرفتی اختيار ايتمزدن مقدّم ارشاد ربّانی اولان طريقتك مقتضاسنی اراشدرملو در

Vocation. Inclination que l'on se sent pour un état *A.* ميل طبيعی *P.* طبيعت استكلكی *T.* گرايش طبيعی ‖ Il se sent de la vocation pour le mariage تزوّجه ميل طبيعی حسّ ايدر امر تجارت ايچون درونندہ ميل طبيعی pour le commerce حسّ ايدر Je ne m'oppose point à sa vocation فلانك ميل طبيعيسنه مخالفت ايتمم

VOEU. Promesse faite à Dieu *A.* نذر pl. نذور ‖ Voeu solennel نذر رسمی Voeu de virginité نذر بكارت Les trois vo-

eux, de pauvreté, de chasteté et d'obéissance فقر ومسکنت وعفاف وعصمت وامتثال ومطاوعتدن عبارت اولان نذور ثلثه Voeu sacré نذر واجب الاحترام Faire voeu de jeûner, d'aller au pélerinage نذر صیام یا نذر حج ایتمك Accomplir un voeu ایفای نذر ـ اداى نذر ایتمك Rompre, violer son voeu نذرى فسخ ونقض ایتمك

On appelle Voeu de stabilité, l'engagement de quelques religieux à demeurer toujours dans un certain monastère *A.* نذر الاعتکاف

Voeu, signifie aussi, l'offrande promise par un voeu *A.* وذیمة pl. وذایم ـ منذور pl. منذورات || Appendre des voeux aux piliers d'une chapelle کلیسا دیرکنه تعلیق وذایم ایتمك Ce tableau est un voeu بو تصویر بر وذیمه در

Voeu, se prend aussi pour Suffrage *A.* رأی pl. آراء || Donner son voeu رأینی ویرمك le refuser اعطای رأیدن امتناع ایتمك l'écrire رأینی قلمه المق

Voeux, pl. Souhaits *A.* pl. ادعیة خیریة || Faire des voeux pour quelqu'un درگاه باری‌یه فلانك حقنده ادعیهٔ خیریه تقدیم ایتمك Il a les voeux du public ادعیهٔ خیریهٔ کافهٔ انامه مظهر اولمشدر

Il se prend aussi, pour simples désirs *A.* pl. تمنیات pl. مرادات *P.* آرزوهای دل *T.* مراملر ـ استکلر || Exaucer, remplir les voeux de quelqu'un فلانك مراداتنی اسعاف ایتمك ـ مراملرینی انجاح ایتمك ـ رهین مساعفه ایتمك C'est l'objet de ses voeux اقصای مراداتی بو در

VOGUE. T. de Mar. Mouvement d'un navire, causé par la force des rames *A.* عوم السانحة ـ عوم السفینة *P.* روش زورق *T.* قایغك یوزوب یوریمسی || Vogue lente et faible عوم بطئ وضعیف pressée et forte قایغك سریع وشدید یوزوب یوریمسی

Il signifie figurément, le concours excité par l'estime, la réputation *A.* رواج ـ اشتهار *P.* رایگانی *T.* اعتبار || Ce prédicateur était en vogue بو واعظ اشتهارده ـ اعتبارده ایدی Cela l'a mis en vogue بو حالت کسب اعتبار واشتهارینه بادی اولمشدر En ce temps-là les romans étaient en vogue اول دورده افسانه نامه‌لر رواج واشتهارده ایدی Cette dame a mis cet ajustement en vogue بو خاتون فلان قیافته رواج ویرمشدر Ouvrier à la vogue اشتهارده اولان بر ایشجی

VOGUER. Faire route par le moyen des rames *A.* عوم السفینة بالمقذاف ـ سیر بالمقذاف *P.* بفه روانه شدن *T.* کورك زوریله یوریمك ـ ایله یوریمك || Les galères commençaient à voguer چکدیریلر کورك زوریله یوریمکه باشلادیلر

Il se dit aussi des vaisseaux qui vont à la voile *A.* سیر *P.* رفتن ـ روانه شدن *T.* یوریمك || Ils voguaient en pleine mer کمیلر دکز آچیقلغنده یورر ایدی ـ سیر ایدر ایدی

Il signifie aussi, ramer, faire aller avec la rame *A.* اعمال المقذاف ـ تسییر السفینة بالمقذاف *P.* بفه ـ فه زدن *T.* کورك چکمك ـ کورك ایله یورتمك || Il y a des forçats qui voguent bien اعلا کورك چکر فرقته‌جیلر وار در

VOGUEUR. Rameur. V. ce mot.

VOICI. Prépos. Il sert à désigner une chose qui est près de celui qui parle *A.* ها ـ ذا ـ هو ذا *P.* ها هو ذا ـ اینك ـ همینك *T.* اشته || Voici la maison en question صحبتی گذران ایتمش منزل اشته بو در Nous voici quatre اشته درت کشی یز ـ Il se dit aussi des choses qui ne s'aperçoivent pas par les sens || Voici la preuve de ce que je viens de vous dire دیدیکم کلامك اثباتنی موجب اوله‌جق دلیل اشته بو در Voici la cause de cet événement بو حادثه‌نك سبب وعلتی اشته بو در

VOIE. Route par où l'on va d'un lieu à un autre *A.* طریق pl. طرق *P.* راه *T.* یول || Aller par la voie de terre برًا سفر ایتمك ـ برّدن روان اولمق Aller par la voie de mer بحرًا سفر ایتمك ـ Figur. || La voie du paradis *A.* طریق الجنّة ـ طریق دار النعیم *P.* راه فردوس برین *T.* جنّت یولی La voie du salut جادّهٔ سالمهٔ فلاح ونجات Être dans la voie de perdition سالك گریوهٔ ضلال اولمق Les orthodoxes sont dans la bonne voie صحیح الایمان اولنلر صراط مستقیمه سالکدرلر Si vous suivez cette voie, vous serez sauvé بو مسلکه سلوك ایده‌جك اولور ایسه‌ك واصل سر منزل فلاح اوله‌جغك درکار در

Voie lactée. V. Lactée.

Voie. Traces que font les voitures en roulant *A.* اثر العجلة *P.* نشانهٔ راه گردونه *T.* عربه‌نك ایزی || On a suivi la voie du carrosse هنطوك اثرینه تبعیت ایتمشلر در

On dit figur., Mettre quelqu'un sur la voie, sur les voies, pour dire, lui donner des moyens qui l'aident à parvenir à l'exécution de son dessein *A.* دلالت ـ ارشاد ـ ارائة الطریق *P.* رهنمایی کردن *T.* یول اوکرتمك

Voie, figur. Moyen dont on se sert *A.* طريق pl. طرق - وسيلة pl. وسائل - واسطة pl. وسايط - اسباب *P.* راه *T.* يول || Je ne sais quelle voie je dois tenir pour cela بو خصوصده نه كونه اسباب ووسائله تشبث ايتمك اقتضا ايلديكنى بيلدمم Vous ne prenez pas la bonne voie pour réussir تشبث طوتدىغك يول ايله - ايتديككك اسباب منتج مرام دكلدر مرامكه ظفر بولهميهجقسك C'est la voie la plus courte, la plus sûre et la meilleure بو بابده اقتضا ايدن وسائل واسبابك اقصر واقوا واحسنى بو در Il ne faut pas se servir de mauvaises voies pour arriver à une bonne fin بر كونه نتيجهٔ خيريهيه موفق اولمق ايچون اسباب مذمومهيه تشبث ايتمك جائز دكلدر Il a fait sa fortune par la voie des armes طريق حرب ايله بكام اولمشدر Des voies obliques طرق مجنفه - طرق ووسائل غير مستقيمه - Être en voie d'accommodement, en voie de faire quelque chose *T.* مصالحهنك يولنى طوتمق - بر ايشى بورنمهنك يولنى طوتمق

VOILÀ. Preposition qui sert à marquer une chose un peu éloignée de celui qui parle. V. Voici || Voilà l'homme que vous demandez اشته استديككك آدم بو در

VOILE. Pièce de toile ou d'étoffe destinée à cacher quelque chose *A.* غطا pl. اغطية - خدر pl. خدور pl. اخدار *P.* پوشش - پرده *T.* اورتو || Voile épais, clair غطاى كثيف يا سخيف - صيق يا سيرك اورتو

Il se dit aussi, d'une pièce de voile dont les femmes se servent, pour se garantir du soleil ou du vent *A.* برقع - نقاب *P.* چشم پچه *T.* ايازى - رو پوش - آويز

Voile. Couverture de tête que portent les religieuses *A.* مقنعة الراهبات *P.* پردهٔ زن زاهده *T.* زاهده قاريننك چارى

VOILE. Plusieurs lés de toile cousus ensemble, et que l'on attache aux vergues des mâts, pour recevoir le vent *A.* قلاعة pl. قلوع - جلّ pl. جلول - شراع pl. اشرعة *P.* بادبان *T.* يلكن || La grande voile, ou la voile du grand mât *A.* قنب - شراع كبير *P.* بادبان بزرك *T.* بيوك يلكن Voile de trinquet تركته يلكنى Voile latine, ou triangulaire لاتين يلكنى Déployer les voiles بسط شراع ايتمك - اقلاع شراع ايتمك - كشف قلاعه ايتمك - يلكن آچمق Amener, baisser la voile تنزيل شراع ايتمك - يلكن ايندرمك Plier, serrer la voile طىّ شراع ايتمك - يلكن ديويشورمك Aller à voiles et à rames يلكن كورك كتمك Bander la voile يلكنى كرمك

On dit, Mettre les voiles au vent, pour dire, partir du port *A.* رفع الشراع العزيمة *P.* بادبان گشاى عزم ونهضت شدن *T.* يلكن ايتمك - Et figur., Caler la voile dans quelque affaire, pour dire, se relâcher de ses prétentions *T.* يلكنى ايندرمك

Voiles, se prend quelquefois pour Vaisseau *T.* يلكن || Une flotte de tant de voiles شو قدر يلكندن عبارت بر دونما Il parut cent voiles à l'embouchure de la riviere نهرك بوغازنده شو قدر يلكن كورندى

VOILER. Couvrir d'un voile *A.* تخدير - ستر *P.* پرده پوشانيدن *T.* پردهلندرمك || En ce pays-là, toutes les femmes se voilent اول مملكتده نسوان طائفهسنك جملهسى تستر واختدار ايدر On voile les images dans les églises pendant le carême وقت صيامده كليسالرده صورتلرى ستر ايدرلر - Figur. || Ils avaient voilé leur révolte du pretexte de la religion بغى وعصيانلرينى دين بهانهسيله ستر ايتمشلر در

Se voiler. *A.* اختدار - تستر *P.* خودرا با پرده پوشيدن - پرده پوش شدن *T.* پردهلنمك - اورتنمك

Voilé. *A.* مخدّر - مستور *P.* پوشيده *T.* پردهلنمش - اورتلمش || Le soleil voilé d'un nuage پردهٔ سحاب ايله ستر اولنمش روى شمس

VOILERIE. Lieu où l'on fait les voiles des vaisseaux *A.* دار الاعمال القلوع *P.* كارگاه بادبان *T.* يلكن كارخانهسى || Établir une voilerie بر يلكن كارخانهسى بنياد ايتمك

VOILIER. Il se dit, joint avec les mots Bon ou Mauvais, d'un vaisseau, par rapport à la facilité qu'il a d'aller plus ou moins vite. Bon voilier *A.* سفينة سريع السير - سفينة طيّارة *P.* كشتىٔ زود رو *T.* چابك يورر كمى - يورك كمى Mauvais voilier *A.* سفينة بطئ السير *P.* كشتىٔ آهسته رو *T.* آغر يورر كمى - يولى اغر كمى || C'est le meilleur voilier de la flotte دونمانك كميلرندن زياده سريع السير اولان كميدر Il est mauvais voilier, il demeure toujours derriere بطئ السير بر كميدر دائما كيروده قالور

VOILURE. L'assortiment des voiles d'un vaisseau *A.* pl. قلوع السفينة *P.* بادبانهاى كشتى *T.* يلكن طاقمى || La voilure de ce vaisseau est imparfaite بو كميدهكى يلكن طاقمى

اكسكدر ـ ناقصدر

Il se dit aussi, de la manière de porter les voiles pour prendre le vent *A.* ترتيب القلوع *P.* ترتيب بادبانها *T.* يلكن ترتيبى || Nous fûmes obligés de changer de voilure quatre fois en un jour بر كون ايچنده يلكن ترتيبنى درت كرّه دكشدرمكه مجبور اولدق

Et de la fabrication des voiles *A.* صنعة النسج القلوع *P.* يلكن طوقوبجيلغى *T.* بادبانبافى || La voilure de cette nation est excellente بو ملتك صنعت نسج قلوعده مهارتى كمالده در

Et de l'art de placer les voiles *A.* فنّ الاعمال القلوع *P.* فنّ استعمال بادبانها *T.* يلكن قوللنمنك فنى

VOIR. Recevoir les images des objets par l'organe de la vue *A.* نظر ـ رؤيت ـ مشاهدة ـ معاينة *P.* ديدن *T.* كورمك || Voir un objet بر صورت رؤيت ايتمك Je vois un homme بر ادم كوريورم Cela se voit de loin بو شئ ايراقدن كورينور Il ne voit pas les objets à deux pas de lui كندودن ايكى خطوه بعيد اولان صورى رؤيت وتشخيص ايده مز Je l'ai vu de mes propres yeux رأى العين كوردم Voir clair بولاشق كورمك trouble صفوت اوزره نظر ايتمك double چتال كورمك confusément مخلوطاً ومتشتتاً رؤيت ايتمك ـ قريباً يا بعيداً de près, de loin قارش مورش كورمك يقيندن يا ايراقدن كورمك ـ رؤيت ايتمك Les témoins qui ont vu رأى العين رؤيت ايتمش شاهدلر ـ Figur. S'apercevoir, connaître || Ne voyez-vous pas qu'il vous trompe? سنى آلداتديغنى كورمزميسك Je vois son dessein مرامنى كوريورم Il faut être bien peu pénétrant pour ne pas voir quel est son dessein بر آدم زياده قاصر العقل اولملو در كه فلانك مرامى نه ايدوكنى كورميه

Et connaître par l'intelligence. En ce sens on dit, que Dieu voit حق تعالى ناظر در que les Anges voient ملائكهٔ كرام ناظر درلر Dieu voit le fond des coeurs حق تعالى زواياى خفاياى قلوب وضماير ده ناظر وبصير در ـ قلوبه ناظر در La béatitude consiste à voir Dieu سعادت اخرويّه طلعت جناب ربّ ذو الجلالدن عبارتدر

On dit, qu'une maison voit sur un jardin, sur une rue فلان خانه باغچه يه يا صوقاغه ناظر در ـ نگراندر ـ باقر

On dit dans un sens admiratif, Voyez quelle constance il montre! نقدر ثبات كوستردیکنه نظر ايله Voyez l'impudence de cet homme-là! شو آدمك وقاحتنه باق ـ ادبسزلكنه نظر ايله

On dit par indignation, par étonnement, Vit-on jamais rien d'égal? بو مقوله شئ هيچ كورلديكى ـ هيچ كورلمش شئميدر Qui vit jamais rien de si extraordinaire? بو مقوله بر كيفيت غريبه يى هيچ كورمش وارميدر

On dit figur., qu'un homme voit de loin, voit bien loin, pour dire, qu'il a beaucoup de pénétration, de prévoyance *A.* بعيد النظر *P.* دور بين ـ دور انديش ـ عواقب بين *T.* كوزى ايراغه كورر

Et voir quelqu'un de bon oeil, pour dire, avoir pour lui de bonnes dispositions *A.* رؤية بحسن النظر *P.* بنگاه لطف ديدن *T.* بر كمسنه يى حسن نظر ايله كورمك ـ بر كمسنه نك فلان حقنه حسن نظرى اولمق ـ Et voir quelqu'un de mauvais oeil, le voir de travers *A.* تشازر *P.* كج نگاهى نمودن *T.* اكرى باقمق

On dit, qu'une hauteur voit une place, pour dire, que de là on découvre la place, et qu'on peut la battre avec du canon *A.* اشراف *P.* از بالا حواله شدن *T.* حواله اولمق || Cette hauteur voit une telle batterie à revers بو تپه فلان طابيه يه اكسه طرفندن مشرفدر ـ حواله اولور

On dit, C'est une chose qui ne s'est jamais vue *A.* لا عين رأت ولا اذن سمعت *P.* نا ديده ونا شنيده *T.* كورلمامش ـ مثلى كورلمامش ـ نه كورلمش نه ايشيدلمش || On n'a jamais vu pareille chose فلان شئ ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ـ قبيلندندر Cela ne s'est jamais vu بو مثللو شئ كورلمش دكلدر بو كيفيت ابداً كورلمش شئ دكلدر

On dit, Aller voir quelqu'un, pour dire, aller lui rendre visite *A.* زيارت *P.* بزيارت رفتن *T.* فلانى كورمكه وارمق ـ فلانك زيارتنه وارمق || J'irai le voir demain يارنكى كون زيارتنه واره جغم

Et qu'un médecin voit un malade, pour dire, qu'il prend soin de lui فلان طبيب فلان خسته يه باقر

Voir le jour, se dit pour Être né *T.* دنيايه وضع قدم ايتمك || Depuis que je vois le jour دنيايه وضع قدم ايلديكمدنبرو ـ كهوارهٔ وجوده وضع قدم ايلديكم دمدنبرو

On dit aussi, qu'un livre n'a pas encore vu le jour, pour dire, qu'il n'est pas encore publié فلان كتاب هنوز ظهور

کورنمامشدر ـ ایتمامشدر

Voir en songe. *A.* رؤیة الرؤیا *P.* درعالم ـ خواب دیدن *T.* در عالم معنا دیدن ـ منام دیدن دوشده ـ دوش کورمک عالم مثالده کورمک ـ کورمک

Voir. Considérer avec attention *A.* نظر *P.* تنظّر ـ نظران ـ نظر *T.* نگاه کردن ـ نگاهیدن ـ نگرستن || کورمک ـ باقمق Voyez ce tableau, c'est une chose à voir بو تصویره نظر ایله کوریلهجک ـ شایان نظر در Il mérite d'être vu باقیلهجق شیدر شیدر

Il se dit aussi, de l'application qu'on apporte à examiner quelque chose *A.* ملاحظه ـ رؤیت *P.* دیدن *T.* باقمق ـ کورمک || Cette affaire a été vue par d'habiles gens بو مصلحت ارباب ارباب وقوف معرفتیله ـ حذاقت معرفتیله رؤیت اولنمشدر Il faudra voir ce qu'il y aura à faire là-dessus بو بابده نه کونه حرکت اولنمق اقتضا ایلدیکنی ملاحظه ایتملو در ـ نه لازم کلدیکنی باقملو در Voyez si cela vous accommoderait بو شیٔ سنک ایشکه یرارمی ملاحظه ایله Si cela arrive, nous verrons ce qu'il faudra faire بو شیٔ واقع اولور ایسه نه وجهله عمل وحرکت اولنمق اقتضا ایدهجکنی ملاحظه ایدهجکز Voir une affaire à fond بر مصلحتی کنهیله ملاحظه ایدهجکز فکر عمیق ایله کورمک ـ ایتمک

On dit en parlant d'une affaire sur laquelle on se réserve à prendre un parti, Je verrai, nous verrons *T.* بقدلم

Voir, se dit aussi des observations qu'on fait en lisant *A.* نظر *P.* بنظر رسیدن ـ دیدن *T.* کوزه ایلشمک ـ کورمک || J'ai vu dans Tite-Live فلانک کتابنده منظورم اولمشدر Où avez-vous vu cette particularité? بو دقیقه نرهده رسیدهٔ نظرک اولمشدر ـ Et de la connaissance qu'on acquiert des choses du monde par l'expérience || C'est un homme qui a beaucoup vu بسیار چوق شیٔ کورمش ـ جهاندیده ـ دیده بر آدمدر Il a vu beaucoup de pays کثیر السیاحه بر ـ چوق یر کورمش آدمدر Il a vu les pays étrangers ممالک اجنبیّهیی کورمش آدمدر C'est un jeune homme qui n'a pas encore vu le monde هنوز دنیا کورمامش بر کنج آدمدر Il veut voir l'Italie اتالیایی کورمک استر

Voir. Fréquenter *A.* انس ـ موالفة ـ معاشرة *P.* آمیزش کردن *T.* والفت کردن || کورشمک Qui voyez-vous à la Cour? سرایده کیم ایله کوریشورسک ـ همایونده کیم ایله معاشرت ایدرسک Qui voit-il dans son quartier? محلّهسنده کیم ایله کوریشور Ce n'est pas un homme à voir کوریشیلهجک آدم دکلدر Voir bonne compagnie ظرفا ایله معاشرت ایتمک Ces deux personnes ne se voient point شو ایکی کشی بری برلریله قطع بری برلریله کورشمزلر ـ الفت ایتمشار در

On dit, Voir une femme, pour dire, coucher avec elle *A.* قربان *P.* همفراش شدن *T.* برابر یاتمق || Il y a long-temps que son mari ne la voit plus زوجی مدّت مدیدهدنبرو کندوسیله قربان ایتمش دکلدر

Voir. Juger *A.* ظنّ *P.* سگالیدن *T.* صانمق || Je vois cela différemment de vous بنم ظنّم سنک ظنّک ایله مختلفدر Chacun a sa manière de voir هر کیس برر درلو ظنّ ایدر

Voir, s'informer *A.* استخبار *P.* آگاه شدن ـ دیدن *T.* باقمق || Voyez s'il est chez lui خانهسندهمیدر وار استخبار ایله s'il est venu باق کلمشمیدر ـ وارد اولمشمیدر استخبار ایله

Voir à... Inspecter avec autorité *A.* نظارت *P.* نگهداری کردن *T.* ناظرلک ایتمک || Aller voir aux ouvriers عملهیه نظارت ایتمکه وارمق Voyez à ce qui se passera جریان ایدهجک احواله نظارت ایله Voyez à la dépense مصرفه نظارت ایله Qu'avez-vous à voir dans ma maison? بنم خانهمده نظارت ایدهجکک شیٔ ندر

Il se prend aussi pour Examiner *A.* صرف النظر الدقّة ـ نظر *P.* بنگاه دقت نگرستن ـ نگرستن *T.* امالة البصر البصیرة دقت ایتمک ـ باقمق || Il faut voir à cet inconvénient بو محذوره دقت ایتملو در à ce commencement de maladie بو علّتک بدایت ظهورینه امالهٔ بصر بصیرت اولنمق باشلنغجنه امالهٔ نظر اولنملو در ـ لازمهدندر

Vu. *A.* منظور ـ مرئیّ *P.* نگرسته ـ دیده *T.* کورلمش

On dit, qu'une lettre de change est payable à vue *A.* لدی عقیب النظر ـ النظر

On écrit au bas d'une pièce d'écriture, d'un compte que l'on approuve, Vu bon *A.* مقبول || Le vu bon manque à cette pièce بو ورقهده مقبول لفظی یوقدر

On dit proverb., Juger, faire quelque chose à la boule vue, pour dire, inconsidérément *A.* بلا ملاحظة ـ من غیر تأمّل *P.* بی اندیشه *T.* ملاحظهسز ـ صوکی صایمیدرق

Vu, se dit d'une manière indéclinable, pour signifier, attendu, en égard *A.* نظراً || La récompense est petite, vu ses grands ser-

vices ایتدیکی خدمات جلیله یه نظراً بو مکافات جزئی شیئدر

Vu que. Puisque *A.* لان *P.* زیرا *T.* چونکه ـ زیرا *T.* نته کم || Je m'étonne qu'il ait entrepris cela, vu qu'il n'est pas trop hardi بوکا تصدی ایلدیکنه تعجب ایدرم زیرا پک جسور آدم دکلدر

Vu, s'emploie aussi substantivement dans cette phrase, Cela s'est fait au vu, ou au vu et au su de tout le monde, pour dire, que tout le monde l'a vu, l'a su *A.* علی ملاء الناس *P.* پیش خلقک کوزی اوکنده *T.* آشکارا ـ همه ناس

VOIRIE. La charge de voyer *A.* نظارة الطرق والمسالک *P.* نکهداری راه *T.* یوللر ناظرلغی || Un tel a la voirie dans cette ville-là فلان بلده ده طرق ومسالک نظارتی فلانک عهده سنده در

Voirie, se dit aussi du lieu où l'on porte les boues, et autres immondices *A.* مزبلة *P.* سرگینگاه *T.* سپورندیلک || On a jeté le corps de ce malheureux à la voirie بو دردمندک بدن میتی مزبلدیه القا اولندی

VOISIN. Qui est proche *A.* مواصر ـ مجاور *P.* همسایه ـ جوارده *T.* قرب وجوارده اولان || Dans les lieux voisins همجوار قرب ـ همجوار اولان خانه La maison voisine کائن محللرده وجوارده کائن اولان Ce jardin est trop voisin du grand chemin بو باغچه جاده نک بغایت قرب وجوارنده در Les princes voisins همجوار اولان ملوک وامرا

Voisin, subst. Qui demeure auprès d'un autre *A.* جار pl. جیران *P.* همسایه ـ همجوار *T.* قومشو ـ قوکشو || Bon voisin جار صالح mauvais یرامز قومشو proche جار مقارب ـ یقین ـ ایو قومشو ـ قوکشو

VOISINAGE. Tous les voisins *A.* pl. جیران *P.* همسایگان ـ همجواران *T.* قونی قومشو Et les lieux voisins *A.* امکنة جواریة *P.* جایهای نزدیک *T.* یقینده کی یرلر || Il est bien avec tout son voisinage بالجمله جیران وهمسایگانیله حسن معاشرت اوزره در Tout son voisinage l'aime بالجمله قونی قومشوسنک سوکولیسیدر La grêle a désolé tout mon voisinage یغان طولو امکنهٔ جواریه نک مجموعنی خراب جوارده کائن یرلرک مجموعنی ـ ویبباب ایلدی

Voisinage. Proximité *A.* قربیت ـ قرب ـ جواریت ـ جوار *P.* نزدیکی *T.* یقینلک || Le voisinage des montagnes جبالک قرب وجوارده اولان بیوت جواریتی Les maisons du voisinage ومنازل

VOISINER. Visiter familièrement ses voisins *A.* معاشرة بالجیران *P.* با همجواران آمیزش کردن *T.* قونی قومشو ایله کورشمک || Il ne voisine point قونی قومشوسیله هیچ کورشمز

VOITURE. Ce qui sert au transport des marchandises, des personnes *A.* عجلة pl. اعجال *P.* گردونه *T.* عربه || Voiture douce گردونهٔ خوش رفتار ـ عجلهٔ لینة الحرکه Le carrosse est une voiture fort commode هنطو غایت ایله راحتلو بر عربه در Je ne saurais m'accoutumer à cette sorte de voiture بو کونه عربه یه آلشه میورم

Il se dit aussi du transport des marchandises *A.* نقل *T.* طاشمه || On a tant payé pour la voiture de ces marchandises بو اموالک نقلیچون شو قدر اجرت ویرلدی

On appelle Lettre de voiture, la lettre qui contient le dénombrement des choses dont un voiturier est chargé *T.* عربه حموله سی قائمه سی

VOITURER. Transporter par voiture des marchandises *A.* نقل *P.* کوچ کردانیدن *T.* نقل ایتدرمک ـ کوتورمک ـ طاشیمق || Voiturer par mulets, par charroi قاطرلره یا عربه لره تحمیل par eau, par terre نهراً یا براً کوتورمک ایله نقل ایتدرمک

Il signifie aussi, mener quelqu'un dans son carrosse *A.* استصحاب فی العجلة *P.* در گردونهٔ خود پذیرفتن *T.* کندو عربه سنه آلمق || Voulez-vous me voiturer jusque-là? بنی اول محله قدر کندو عربه کزه استصحاب ایدرمیسک

VOITURIER. Celui qui fait le métier de voiturer, qui loue des chevaux, des chaises à des voyageurs, et qui les conduit *A.* مکاری pl. مکارون *P.* کراش *T.* کراجی

VOITURIN. V. Voiturier.

VOIX. Son qui sort de la bouche des hommes ou des animaux *A.* صوت pl. اصوات *P.* آواز ـ صدا *T.* سس || Voix forte صوت شدید ـ صدای تند ـ سرد سس faible صوت ضعیف ـ آواز ـ صوت حاد aiguë کوشک سس ـ صدای نرم ـ یوکسک ـ آواز بلند ـ صوت جهیر haute کسکین سس ـ تیز آلچق سس ـ صدای پست ـ صوت منخفض basse سس کوکل صیزلدیجی ـ صدای زاری نما ـ صوت حزین plaintive صدای نغمه ـ صوت مجسّد ـ صوت مهزّج harmonieuse سس ـ آواز ولوله ناک ـ صوت طنان sonore نغمه لو سس ـ دار صدای خوش ـ صوت لطیف bonne, belle کورلده یجی سس صوت douce کوزل سس ـ صدای دلارا ـ صدای جانفزا ـ

آوازتند ـ صوت خشين rude دادلو سس ـ آواز شيرين ـ حلو
بو اصواتده توافق Ces voix-là ne s'accordent pas سرد سس ـ
صدايى سازلره Marier la voix avec les instrumens يوقدر
بو شئ تقويت يا افساد Cela fortifie, gâte la voix اويدرمق
سسك ـ انقطاع صوت Extinction de voix صوتى موجبدر
بنى J'entends une voix qui m'appelle دوكنمسى ـ كسلمسى
جانور بر سس ديكليورم Les brebis entendent la voix du berger
اغنام چوبانك سسنى بيلورلر La voix du perroquet
قوشلرك ـ صوت طيور des oiseaux پاپغان قوشنك صوتى
سسى

On dit figur., La voix du sang de l'innocent s'élève jusqu'au ciel, crie vengeance دم بيگناهاندن صدور ايدن فرياد وفغان
عالم بالايه قدر ولوله انداز اولدرق دعواى ثأر وانتقام ايدر

On appelle Voix intérieure, les inspirations de Dieu نداى الهام
ربانى

On dit figur., Apprendre une chose par la voix de la renommée
افواه ناسدن استخبار ايتمك

Voix, se prend aussi pour Chanteur *A.* مغنى *P.* خواننده ـ
T. ايرلايجى || Il y avait six voix et huit instrumens خنياگر
à ce concert بو ساز وآهنگ مجلسنده آلتى نفر خواننده
وسكز عدد ساز وار ايدى

Voix. Suffrage, opinion *A.* رأى pl. آراء || Donner sa voix
ارباب مجلسك كلم وآراسنى Aller aux voix رأينى ويرمك
آراى ارباب مجلسى Compter les voix تحصيله مبادرت ايتمك
تعداد وشمار ايتمك Sa brigue était forte, il l'a emporté de
tant de voix فرقه سى قوى اولديغندن كندو طرفنه شو مقدار
À la رأيلرك زياده لكيله ترويج مرامه ظفرياب اولمشدر
pluralité des voix عدد كلم وآرانك زياده لكيله Tout d'une
voix اتفاق آرا ايله ـ اتحاد كلم وآرا ايله Toutes les voix seront pour lui كلم وآرانك جملهسى فلانك حقنه موافق
ارباب مجلسك رأيلرينى Il a acheté les voix اولهجقدر
اطماع طريقيله تحصيل ايتمشدر

Il signifie aussi, droit de suffrage *A.* استحقاق على الرأى ||
Voix délibérative على طريق الاستشاره اعطاى رأيه استحقاق
Il n'a pas encore de voix dans l'assemblée مجلسده هنوز اعطاى
مجلس Il a deux voix dans le conseil رأيه استحقاقى يوقدر
Il n'a que la voix consultative شوراده رأيى ايكى صايلور
ياالكز على طريق الاخطار اعطاى رأيه استحقاقى وار در

On appelle Voix active, le pouvoir d'élire *A.* رخصة للانتخاب
Et voix passive, la capacité d'être élu *A.* صلاحية الى الانتخاب
|| Il a voix active et passive فلانده هم انتخابه رخصت وهم
انتخاب اولنمغه صلاحيت وار در

On dit figur., qu'un homme a voix en chapitre, pour dire, qu'il a du crédit dans une compagnie, auprès de quelqu'un *A.* مسموع
T. الكلام سوز صاحبى

Voix publique, et Voix du peuple, signifient, le sentiment général, l'opinion commune *A.* اعتقاد الناس || La voix publique est pour lui, contre lui اعتقاد ناس فلانك حقنده
فلانك لهنده ياخود عليهنده در ـ مساعد ياخود مخالف در

Quand on dit absolument, La voix publique, il se prend pour Approbation *A.* قبول العامة || Il a la voix publique مظهر قبول
عامه در

On dit proverb., que la voix du peuple est la voix de Dieu *A.* لسان الخلق لسان الحق *T.* خلقك آغزى قالدر

VOL. Mouvement de l'oiseau, qui se soutient et se meut dans l'air *A.* طيران *P.* پرواز *T.* اوچمه || Vol fort vite طيران شديد
قرتال L'aigle a le vol fort haut چاپكپروازى ـ طيران سريع
قوشى بغايت بالا پرواز در ـ On dit figur., Prendre un vol trop haut, pour dire, prendre des manières plus hautes qu'il ne convient *T.* بلند پرواز اولمق ـ بالا پروازلق ايتمك

On dit d'un homme qui a été élevé à une dignité, sans passer par les degrés ordinaires, qu'il y est parvenu de plein vol *A.* صعود بالوثبة *P.* با برجستگى برآمدن *T.* صچرايدرق
چيقمق

VOL. Action de celui qui vole, qui dérobe *A.* سرقت ـ لصاص ـ
P. دزدى *T.* چالمه ـ اوغريلق || Un vol de grand chemin رهزنلك سرقتى Vol domestique او ايچنده اولان
سرقت

Il signifie aussi, la chose volée *A.* شئ مسروق pl. اشياء
مسروقة *P.* چيز دزديده *T.* اوغريلنمش شئ || Il avait caché son vol شئ مسروقى كتم واخفا ايلدى J'ai recouvré ce qu'on m'avait volé شئ مسروقى خارجه اخراج ايتدردم

VOLABLE. Qui peut être volé *A.* ممكن الاستراق *P.* دزديدنى
T. چالينور ـ اوغريلنور || Ce n'est pas une chose volable ممكن
الاستراق شئ دكلدر

VOLAGE. Qui est d'humeur changeante et légère *A.* طياش ـ

یل قوان - شلفه .T بیتمکین - سبکمشرب .P عدیم التمکین حال La jeunesse est volage بی تمکین بر مزاج || Esprit volage شبابده تمکین یوقدر

VOLAILLE. Il se dit des oiseaux qu'on nourrit dans une basse-cour .A اجناس الدجج .P اجناس ماکیان .T طاوق قسمی

VOLANT. Qui a la faculté de voler .A طایر - طیّار .P پرنده - ازدر یاخود Dragon, poisson volant || اوجار - اوچان .T بالزن اوچار بالق - سمک طیّار

Camp Volant, signifie en termes de guerre, une petite armée qui tient la campagne pour faire des courses sur les ennemis .T بر سکبار طابورک || Il commande un camp volant سکبار طابور سرکرده سیدر

Cerf-Volant, ou Escarbot. V. Escarbot.

Fusée Volante. Une fusée qui s'élève d'elle-même en l'air quand on y a mis le feu .T هوا فشنکی

Petite Vérole Volante. V. Vérole.

Pont Volant. V. Pont.

VOLANT, subst. se dit d'une aile de moulin à vent .A جناح الطاحونة .P پرهٔ آسیاب .T دکرمن قنادی || Un des quatre volans a été rompu par le vent روزکارک شدّتندن دکرمنک درت قنادلرندن بری شکست اولمشدر

VOLATIL. T. de Chimie. Qui s'élève et se résout en vapeur par l'action du feu .A سریع الاستحالة الی البخار .T هوایه اوچوب طاغیلور || Sel volatil طوز هوایه اوچوب طاغیلور L'arsenic est très-volatil زرنیخ پک چاپک هوایه اوچوب پک چاپک هوایه مستحیل اولور - طاغیلور

VOLATILE. Animal qui vole .A طایر - طیر pl. طیور .P پرنده .T اوچان || Cet animal est du genre des volatiles بر حیوان اجناس طیوردندر Parmi les volatiles بین الطیور

VOLATILISATION. Action de volatiliser. V. Volatiliser.

VOLATILISER. Rendre volatil .A تحویل الی البخار .P ببخار گردانیدن .T هوایه اوجروب طاغتمق

Se volatiliser. .A استحالة الی البخار .P ببخار گردیدن .T هوایه اوچوب طاغلمق || L'arsenic se volatilise aisément زرنیخ بالسهوله بخاره مستحیل اولور

Volatilisé. .A مستحیل الی البخار .P ببخار گردیده .T هوایه اوچوب طاغلمش

VOLATILITÉ. Qualité de ce qui est volatil .A قابلیّة الاستحالة الی البخار .T اوچوب طاغلمغه قابلیت || La volatilité de l'esprit-de-vin روح خمرک اوچوب طاغلمغه قابلیتی

Il se dit figur., d'un esprit dont l'attention est sujette à se dissiper, à s'envoler .A خفّت - طیش - طیرورت .P سبکی .T خفیفلک || La volatilité de son esprit ne lui permet pas de suivre son objet طیش ذهنی تقریبیله هیچ بر شیده مداومت طیرورت مزاجی تقریبیله - ایتمکه قادر دکلدر

Il se prend aussi pour Inconstance .A عدم الدوام .P نا پایداری - بیدوامی - بیقراری .T دوامسزلق || La volatilité de ses projets لوایح وطالعتنده اولان دوامسزلق

VOLCAN. Montagne qui vomit en certains temps de la fumée, des flammes .A طور النار .P کوه آتشریز .T آتش طاغی

Il se dit figur, d'une imagination vive .A معدن ناشر الشعلة .P آتشپاره .T آتش معدنی || Son imagination est un volcan فلان ذهنی بر معدن ناشر الشعله در Ce poète est un volcan فلان شاعر آتشپاره در - شاعرک ذهنی بر معدن آتشدر

VOLÉE. Le vol d'un oiseau .A طیر .P پرواز .T اوچش || On dit que les hirondelles traversent quelquefois la mer tout d'une volée قرلنقچ قوشی بعضاً طیرواحدده دریایی قطع ایلدیکی ایلک اوچشده - طیر اولده منقولدر Dès la première volée

Volée, se dit aussi d'une bande d'oiseaux qui volent tous ensemble .A سرب الطیور - قطیع الطیور pl. اقطاع الطیور pl. اقاطیع .P جغاله - خفاله - گروه مرغان .T قوش سوریسی || Une volée de pigeons بر سرب حمامه - بر کوکرجین سوریسی

Volée, signifie figur., rang, qualité .A مرتبة - رتبة .P پایه .T کرته || C'est une personne de la haute volée مرتبهٔ عالیه صاحبیدر de la première volée مرتبهٔ اولیدندر

On appelle Volée de canons, une décharge de plusieurs canons faite en même temps .T بر یایلم طوب || La muraille fut abattue d'une volée de canons دیوار بر یایلم طوب ضربیله منهدم اولمشدر

On dit aussi, Une volée de canon, pour dire, un coup de canon .T بر ضربهٔ طوب || Il eut la tête emportée d'une volée de canon باشی بر ضربهٔ طوب ایله قوپارلدی

À la volée. Inconsidérément .A مسمّاً .P سراسیمه گونه .T شاشقونجه || Il fait toutes choses à la volée هرشیئی شاشقونجه

سرسم کبی - ایشلر

VOLER. Se mouvoir en l'air par le moyen des ailes *A.* طیران *P.* پریدن - پرواز کردن - بال زدن *T.* اوچمق || Un oiseau qui vole sur l'eau روی آبده پرواز ایدن قوش Il y a des insectes, des poissons, des serpens qui volent حشرات ارضک وبالقلرک ویلانلرک بعضیسی طیران ایدر Il s'est trouvé des hommes qui ont cherché l'art de voler بعض کسان طیرانک طریقنی بولمغه سعی ایتمشار در — Il se dit aussi des choses qui sont poussées dans l'air avec une grande vitesse || Les flèches volaient اوقلر طیران ایدر ایدی - اوچار ایدی Le vent faisait voler les tuiles روزکار کرمیدی اوچورر ایدی la poussière شدت ریح اطارهٔ غباره موجب اولور ایدی - اثارهٔ غباره موفق Figur. || Le bruit de ses hauts faits vole par toute la terre اولدیغی مآثر جلیلەسنک صیت وآوازەسی طائر تیز پرواز مثالی قصارای اقطار ارضه واصل اولور — On dit, Vouloir voler avant que d'avoir des ailes, pour dire, entreprendre quelque chose sans avoir les moyens nécessaires pour y réussir *T.* بی پر بر کمسنه هنوز قنادی یوغیکن - وبال قصد پرواز ایتمک اوچایم دیمک

VOLER. Courir avec vitesse *A.* سموه *P.* بباد پایی شتاب کردن *T.* یل کبی قوشمق - اوچار کبی قوشمق || Ce cheval vole بو آت شدید السموهدر طیران ایدر کبی سریع - اوچار کبی قوشار - العدو در Voler au secours de son ami دوستنک اعانتنه اوچارق کتمک وقت Le temps vole وزمان اوچار کبی صاوشوب کیدر

VOLER. Chasser. Il se dit des oiseaux de proie *A.* صید *P.* شکردن *T.* آولمق || Le faucon apprend facilement à voler d'autres oiseaux شاهین صید طیوری سهولت ایله تعلم ایدر

VOLER. Prendre furtivement le bien d'autrui *A.* استراق *P.* دزدیدن *T.* چالمق - اوغرلمق || Voler la bourse de quelqu'un, les deniers du Roi اموال میریهیی و بر کمسنهنک کیسهسنی de l'argent اقچه چالمق — Figur. || Il a volé cela d'un tel livre شونی فلان کتابدن استراق ایلدی Non seulement il a volé les pensées de cet auteur, il en a même volé jusqu'aux expressions بو تألیفدن یالکز معانی دکل عبارەلری دخی استراق ایتمشدر

On dit aussi au figuré, Voler la noblesse, la réputation *A.* غصب - انتهاب - اختلاس *P.* ربودن *T.* فضولی آلمق - عنوان نجابتی غصب Il a volé la noblesse || فضولی قاپمق نام وشهرتی اختلاس la réputation غصباً آلدی - ایلدی غصباً ضبط ایتدی - ایلدی

On dit, Voler quelqu'un, pour dire, lui prendre quelque chose *T.* بر کمسندن شیئ چالمق - بر کمسندن مال چالمق || Ce valet a volé son maître فلان خدمتکار آغاسندن مال چالدی

VOLER sur les grands chemins *A.* قطع الطریق *P.* رهزنی *T.* یول کسیجیلک ایتمک کردن

VOLÉ. *A.* مسروق *P.* دزدیده *T.* اوغریلنمش - چالنمش

On dit proverb., Bien volé ne profite jamais خرسز مالنده برکت یوقدر

VOLERIE. T. de Fauconn. La chasse par laquelle l'oiseau est dressé à voler d'autres oiseaux *A.* ضراءة الصقور *P.* شکارآموزی *T.* شکره آوجی قوشی شکاره داداندرمه

VOLERIE. Larcin *A.* سرقت *P.* دزدی *T.* خرسزلق - اوغریلق || C'est une vraie volerie صرف بر خرسزلقدر

VOLET. Ouvrage de menuiserie, qui sert à couvrir un des panneaux de vitre d'une croisée *A.* دفة الروزنة - مصراع الروزنة *P.* لت روزن *T.* پنجره قنادی - جام چارچوپەسی قنادی || Le volet d'une fenêtre جام چارچوپەسنک قنادی Un volet brisé شکست اولمش پنجره قنادی

VOLETER. Voler à plusieurs reprises, comme font les papillons *A.* متتالیاً طیران *P.* پیاپی بال زدن *T.* صیق صیق اوچمق || Il prend plaisir à voir voleter les abeilles sur les fleurs بال آریسنک چیچکلر اوزرینه صیق صیق اوچمەسنی سیر ایتمکدن حظ ایدر Le papillon ne cesse de voleter autour de la chandelle پروانه موم اطرافنه پیاپی پروازدن خالی دکلدر V. aussi Voltiger.

VOLEUR. Celui qui a volé *A.* سارق pl. سرّاق - لصّ pl. لصوص *P.* دزد *T.* اوغری - حرامی - خرسز || Voleur domestique اودەکی خرسز - دزد خانگی Crier au voleur خرسز وار دیو باغرمق

VOLIÈRE. Lieu qui est ordinairement fermé de fil d'archal, et où l'on nourrit des oiseaux *A.* بیت الطیور *P.* مرغخانه *T.* قوشخانه || Il a une belle volière بر کوزل قوشخانەیه مالکدر Une volière découverte آچق قوشخانه

On appelle aussi Volière, une grande cage qui a plusieurs séparations, pour mettre des oiseaux *A.* سریجة الطیور *P.* کوفجان

قوشخانه *T.* مرغان

Il se dit aussi d'un réduit où l'on nourrit des pigeons *A.* تمراد pl. تماريد ـ برج الحمامة *P.* كبوتر خانه *T.* كوكرجين خانه

VOLITION. T. de Métaph. Acte par lequel la volonté se détermine à quelque chose *A.* عقد القلب

VOLONTAIRE. Qui se fait sans contrainte *A.* اختيارى *P.* بيزور *T.* كوكلدن قوپمش || Mouvement volontaire حركت اختياريه On n'y vous force pas, cela est volontaire بو بر امر بو بابده سكا جبر وزور ـ اختياريدر سكا بر درلو جبر يوقدر ايدر يوقدر راى واختياركه منوط مواددندر

Et qui ne veut s'assujettir à aucune règle, qui ne veut faire que sa volonté *A.* مستبدّ بالرّاى *P.* خود راى *T.* كندو بيلديكنى ايشلر || Cet enfant est trop volontaire, il n'apprendra rien بو جوجوق بغايت مستبدّ الرّاى اولمغله هيچ بر شئ اوكرنجكى يوقدر

VOLONTAIRE. Homme de guerre, qui sert dans une armée sans y être obligé *T.* كوكللو || Les volontaires firent merveilles ce jour-là اول كونده كوكللو عسكرينك ابتديكى اقدام وغيرت معجزه قبيلندندر

VOLONTAIREMENT. D'une bonne et franche volonté *A.* بحسن الرضا ـ الاختيار *P.* بدلخواه خود *T.* كندواستكلكيله || Il a fait cela volontairement et de son bon gré شونى حسن رضا واختياريله ايتمشدر Il s'y est obligé volontairement حسن رضا واختياريله بوكا متعهّد اولمشدر

VOLONTÉ. Faculté de l'âme par laquelle elle se détermine elle-même à rechercher ce qui lui convient *A.* قوّة شهويّة || L'entendement éclaire la volonté قوّت فاهمه قوّت شهويّه يه دليل اولور La volonté est souvent déterminée par la passion قوّت شهويّه غالب حالده مرض نفسك عمليله حاصل اولور

Il se dit aussi des actes de cette faculté *A.* مراد ـ ارادة pl. مرادات *P.* خاطر خواه ـ دلخواه || Forte volonté مراد قوى efficace مراد قوى التّاثير absolue مراد مطلق Je n'ai point d'autre volonté que la vôtre سنك مرادكدن غيرى ارادهم يوقدر ـ On dit proverbialement, en parlant des choses qu'on laisse à la liberté de quelqu'un, Les volontés sont libres *T.* ارادهيه جبر وزور يوقدر

On appelle La volonté de Dieu, ses ordres, ses décrets *A.* مشيّة الهيّة ـ ارادة صمدانيّة || Rien ne se fait dans le monde que par la volonté de Dieu دنياده هر شئ مشيّت بيعلّت الهيّه ايله وجوده كلور Il faut obéir à la volonté de Dieu ارادهٔ صمدانيّه يه سر فرويى واطاعت فريضهٔ ذمّتدر

VOLONTÉ, signifie aussi, ce qu'on veut qui soit fait *A.* مطلوب pl. مطلوبات ـ مرام *P.* دلخواست *T.* استك || Est-ce là votre volonté? مطلوبك بوميدر Faites-en à votre volonté مرامك نوجهله ايسه بويله ايديوير

On dit, Faire ses volontés *A.* اجراء المرام *P.* دلخواه خود بجا آوردن *T.* ديلديكنى ايشلمك || Il aime à faire ses volontés اجراى مرامه مبتلا در ـ On dit aussi, Dicter ses volontés, pour dire, ordonner à son gré تنفيذ مرام ايتمك Soumettre tout le monde à ses volontés عالمى كندو مرامنه تابع ايتدرمك

On appelle Dernières volontés, le testament d'un homme *A.* pl. وصاياى آخر النفس *P.* وصاياى دم واپسين ـ دلخواست واپسين *T.* صوك نفسدهكى مراد

Et bonne ou mauvaise volonté, la bonne ou mauvaise disposition où l'on est pour quelqu'un *A.* حسن النيّة ـ حسن الهمّة ـ سوء القصد || Il a beaucoup de bonne volonté pour vous سنك حقنده حسن همّتى چوقدر J'ai reconnu sa mauvaise volonté envers moi بنم حقمه اولان سوء قصدينى استشعار ايلدم

On dit d'un officier, d'un soldat, qu'il est de bonne volonté, pour dire, qu'il est prêt à exécuter les ordres qu'on lui donne خدمتده اشتياق تامّى وار در ـ خواهشى وار در ـ Et d'un homme qui a beaucoup d'ardeur pour les choses de son état, qu'il a une grande volonté امور مأمورهسنده اشتياق تامّى وار امور مأمورهسنى اشتياق تامّ ايله رؤيت ايدر ـ در

À VOLONTÉ. Quand on veut *A.* فى وقت المطلوب ـ فى *P.* وقت ما يراد در وقت خواسته *T.* بر كمسنهنك استديكى وقتده || Un ressort qui joue à volonté كسك استديكى وقتده اوينار بر زنبرك ـ Billet payable à volonté لدى الطلب ادا اولنمق شرطيله ويريلان تمسّك

VOLONTIERS. De bonne volonté, de bon coeur *A.* طايعًا وراضيًا ـ بطيب الخاطر *P.* بخوشدلى ـ با فرح جان *T.* كوكل || Il écoutera volontiers cette proposition بو تكليفه خوشلغيله طيب خاطر ايله حوالهٔ سمع اصغا ايدهجكدر Je le ferai volontiers شونى طيب خاطر ايله ايدهجكم

Il signifie aussi, facilement, et se dit des êtres inanimés *T.* طبيعتيله || Les petites rivières débordent volontiers dans cette

بو موسمده انهار صغیره طغیان ایدر saison

VOLTE. T. de Manége. Certain mouvement que le cavalier fait faire au cheval en le menant en rond. V. Caracole || Faire aller un cheval sur les voltes آتی طولاندروب كزدرمك

VOLTE-FACE. On dit, Faire volte-face, pour dire, tourner visage à l'ennemi qui poursuit A. كرور بعد - كرّ بعد فرّ - جولة الرجوع P. پس از گریز باز بدشمن شتافتن T. دونمك - چالمق - صالمق دونوب سور || Les ennemis fuirent jusqu'à un certain endroit où ils firent volte-face دشمن فلان محله قدر گریزان اولمشیكن كرور بعد الرجوعه مبادرت ایتمشدر - فرار ایتمشیكن دونوب سور صالمشدر

VOLTIGEMENT. Mouvement de ce qui voltige. Il se dit des abeilles et des papillons A. حومان - دومان P. گردا گرد پرواز T. آیلنمه - دومان پروانه || Le voltigement d'un papillon دونه دونه اوچمه Figur. A. هزهزة - هشهشة P. جنبش T. اوینایش || Le voltigement d'un rideau پردهنك اوینایشی - هشهشهٔ پرده d'un étendard اهتزاز لوا

VOLTIGER. Voler à petites reprises. Il se dit des abeilles, des papillons et des oiseaux qui volent autour des fleurs A. حوم - تدویم P. گردا گرد پر زدن T. آیلنمق - دونه دونه اوچمق || Cet oiseau voltige autour du nid بو قوش گرد آشیانده تدویم - یوهسی اطرافنده دونه دونه اوچار - ایدر جنبان شدن - جنبیدن Figur. A. اهتزاز - تهشهش P. اهتزاز T. صارصلمق - اوینامق || Un étendard qui voltige متهشهش اولان صاچ Des cheveux qui voltigent ایدن بیراق

On dit aussi figur. d'un homme inconstant et léger, qui change souvent d'occupation, d'étude, etc., qu'il ne fait que voltiger A. منزّ P. بیقرار T. جالی قوشی كبی دالدن داله قونار - Il se dit aussi d'un homme qui va de maison en maison sans aucun attachement A. دائر الابواب P. در بدر T. قپو بقپو كزر

Voltiger. Faire des tours de force sur une corde élevée A. وثب علی الحبل P. بر رسن كنبد زدن - رسنبازی كردن T. جانبازلق ایتمك - رسنبازلق ایتمك || Après avoir dansé sur la corde, il voltigea فلان جانباز ایپ اوزرنده رقص ایلدكدنصكره وثبات گوناگون اجرا ایلدی

Voltiger. Courir à cheval çà et là, avec légèreté et vitesse A. اجالة الفرس P. سو بسو اسب تاختن T. اوته بروآت سكرتمك || Une partie de la cavalerie des ennemis vint voltiger autour du camp دشمن سواریسینك بر طاقمی كلوب اردو اطرافنه آت سكردر ایدی

Il se dit figur., pour signifier l'inconstance, le défaut d'application à une même chose A. طیرة - طیرورة المزاج P. سبكمشربی T. نمودن || بر قرارده طورمامق - دالدن داله قونمق Il voltige d'objets en objets ماددن مادهیه - دالدن داله قونار صچرار

VOLTIGEUR. Celui qui voltige sur une corde A. وثّاب علی الحبل P. رسنباز T. جانباز

VOLUBILITÉ. Facilité de se mouvoir A. سرعة - سرعة الحركة الجولان P. چابك گردش T. تیز دونمه || La volubilité des roues d'une machine بر چرخ تكركلرینك سرعت حركتی Cela tourne avec une grande volubilité بو شئ كمال سرعت ایله دونر

Il se dit figurément d'une articulation nette et rapide A. سلاسة - سلاسة اللسان P. تر زبانی T. دل قولایلغی || Ces vers demandaient à être récités avec plus de volubilité بو اشعار زیادهجه سلاست لسان ایله اوقونمالو ایدی

On dit, Volubilité de langue, pour dire, une grande habitude de parler trop et trop vite A. بلة اللسان - جری اللسان P. سرعة اللسان T. چاپكزبانی دل چاپكلكی || C'est un homme qui a une grande volubilité de langue فرط سرعت لسانه مالك بر آدمدر

VOLUME. L'étendue d'un corps, par rapport à l'espace qu'il tient A. حجم P. بزركی T. جلیم || Des corps de même matière et de même volume متوافق المادّه ومستوی الحجم اولان اجرام Cela est d'un grand volume et d'un petit poids بو شئ كثیر الحجم وخفیف الوزندر Des marchandises d'un grand volume عظیم الحجم اولان امتعه

Volume, se dit aussi d'un livre relié A. جلد || Cet ouvrage pourra faire un juste volume شو تألیف تمام بر جلد اوله بیلور Il a plus de deux mille volumes dans sa bibliothèque كتبخانهسنده بیك جلددن متجاوز كتاب وار در Volume in-folio, in-quarto, in-octavo طبقهٔ كامله قطعهسنده یاخود ربع یاخود ثمن طبقه قطعهسنده بر جلد كتاب

VOLUMINEUX. Qui est fort étendu, qui contient beaucoup de volumes A. كبیر الحجم - اضخم الحجم P. بزركك T. جلیمی || Un ouvrage volumineux تألیف كبیر الحجم Ce paquet ایری

est trop volumineux بو رزمه بغايت كبير الحجمدر

VOLUPTÉ. Sensation agréable causée par les plaisirs des sens ou de l'âme *A.* لذت *T.* دادليلق || Il y a de la volupté à boire quand on a soif حال تشنگيده ايكن شرب ماده لذت وار در Les savans trouvent de la volupté dans la découverte des vérités علما وفضلا كشف حقايق اشيادن لذتياب اولورلر

Quand on dit absolument, La volupté, Les voluptés, on entend toujours les plaisirs des sens *A.* شهوة pl. شهوات ـ نزة ـ شهوة النفس pl. شهوات نفسانيّة || Il faut résister à la volupté شهوت نفسه مقاومت لازمهٔ حالدندر Se plonger dans les voluptés شهوات نفسانيّه‌يه مستغرق اولمق Languir dans les voluptés شهوات نفس ايچنده درمانده وبيمجال اولمق La volupté est contraire à la vertu شهوت ونزّت مخالف صلاح وفضيلتدر La volupté affaiblit l'esprit et corrompt le coeur شهوت نفسانى اضعاف عقلى موجب وافساد قلبى مستلزمدر

VOLUPTUEUSEMENT. Avec volupté *A.* *A.* بالشهوة ـ مكبّاً على الشهوة *P.* با شهوت پرستى *T.* شهوت نفسه دوشكون || Vivre voluptueusement شهوات نفسه تابع اولەرق كچنمك

VOLUPTUEUX. Qui aime la volupté *A.* شهوان ـ كثير الشهوة ـ ذو نزّة *P.* شهوت پرست *T.* شهوته دوشكون || Voluptueux dans ses repas طعام خصوصنده كثير الشهوه

Et qui inspire la volupté *A.* شهيّ *P.* شهوت انگيز *T.* شهوت آرتوريجى || Ce séjour est voluptueux بر ماواى شهوت انگيزدر Un repas voluptueux طعام شهيّ

VOLVULUS. T. de Méd. C'est la maladie qu'on nomme aussi Passion iliaque. V. Iliaque || Il est atteint du volvulus قولنج معاء صمّا علتنه گرفتار اولدى

VOMER. T. d'Anat. On appelle ainsi l'os qui sépare le nez dans sa partie postérieure en deux narines *A.* قصبة الانف *P.* ستون برون *T.* بينى ديركى

VOMIQUE, adj. Il ne se dit qu'en cette phrase, Noix vomique. V. Noix.

VOMIQUE, subst. Abcès qui se forme dans le poumon *A.* ورم *P.* آماس شش *T.* آق جكر ورمى || On l'a ouvert, et on lui a trouvé une vomique dans le poumon بدنى تشريح اولندقده آق جكرنده ورم بولندى

VOMIR. Rejeter par la bouche quelque chose qui était dans l'estomac *A.* قىٔ ـ استفراغ *P.* هراشيدن ـ هراش كردن ـ شكوفه كردن *T.* قوصمق || Cette drogue provoque à vomir بو دوا دعوت قىٔ ايدر Il a mal au coeur, il vomit à toute heure يورك آنكريسنه اوغراشدر هر آن وهر دقيقه قىٔ ايدر Il vomit de la bile صفرا استفراغ ايدر Vomir du sang clair صافى قان قوصمق — Il se dit par extension des volcans || Ce volcan vomit des flammes بو آتش طاغى موادّ ناريّه استفراغ ايدر

On dit figur., qu'une chose fait vomir, pour dire, qu'elle est fort dégoûtante *A.* موجب الغثيان النفس *P.* منش زن *T.* موجب غثيان || Cela est à faire vomir كوكل بولاندريجى اولدجق شيدر

On dit aussi, Vomir des injures, des blasphèmes آغزندن سبّ ودشنام وكفر پوسكرمك

VOMISSEMENT. Action de vomir *A.* قىٔ ـ استفراغ *P.* هراش ـ شكوفه *T.* قوصمه || L'eau tiède provoque le vomissement ايليجق صو داعىٔ قيدر Il est sujet à de grands vomissemens استفراغات عظيمه‌يه مبتلا در

VOMITIF. Qui fait vomir *A.* مقيّئ *P.* هراش آور *T.* قوصدريجى || Remède vomitif دواى مقيّى Puissant vomitif مقيّئ شديد || Il a l'estomac chargé, il faut lui faire prendre un vomitif امتلاى معده‌يه اوغراديغندن بر مقيّى‌يه محتاجدر

VORACE. Qui dévore, qui mange avec avidité *A.* شرهان ـ نهيم ـ على الطعمة *P.* علفخوار ـ شرهمند خورش *T.* صوغومسز ـ طويمز || L'aigle est un oiseau vorace قرتال قوشى طيور نهيمه‌دندر Le loup est un animal vorace قورد حيوان علفخواردر Cet homme est vorace طويمز بر آدمدر

VORACITÉ. Avidité à manger *A.* نهامة ـ شره على الطعام ـ آج *P.* علفخوارى ـ شرهمندئ خورش *T.* صوغومسزلق ـ كوزلولك || Il mange avec voracité شره ونهامت ايله اكل طعام ايدر La voracité des loups قوردك نهامتى

VOTANT. Celui qui vote *A.* صاحب الرأى pl. اصحاب الرأى *P.* رأى دهنده *T.* رأى ايدن ـ رأى ويرن || Il y avait trente votans مجلسده اوتوز نفر اصحاب آرا موجود ايدى

VOTATION. Action de voter. V. Voter. || La votation n'a pas été libre بيان رأى مادّه‌سى اختيارى دكل ايدى

VOTE. Suffrage donné *A.* رأى معروض pl. آراء معروضة *P.* رأى در ميان شده *T.* ويرلمش رأى

VOTER. Donner sa voix, son suffrage dans une assemblée *A.*

رای ویرمک .T رای دادن .P عرض الرای ـ اعطاء الرای
اعطای رای ایلمکده Il n'est pas encore en âge de voter
سنی جهتیله هنوز لیاقتی یوقدر

VOTIF. Qui appartient au voeu .A متعلّق بالندر ـ نذریّ .P
وابستهٔ نذر .T نذردن طولاییی Il ne se dit qu'en cette phrase
Tableau votif, pour dire, un tableau qui a été offert pour acquitter un voeu نذره متعلّق بر قطعه تصویر

VOTRE. Adjectif possessif .A كم .P شما précédés d'un substantif .T سزك || Votre père .A والدكم .P پدر شما .T سزك
Votre religion .A دینكم .P دین شما .T دینكز باباكز ـ باباكز

VÔTRES, pl. Possessif relatif .A كم .P شما précédés d'un substantif .T سزككیلر

VÔTRES, se met aussi pour Ce qui vous appartient .A متعلّقاتكم ـ
.P من متعلّقاتكم ـ .T از متعلّقان شما ـ متعلّقان شما ـ سزككیر
|| Cette personne est des vôtres فلان كشی سزككیلردندر | سزككیلردن
Je ne serai pas aujourd'hui des vôtres بوكونكی كون سزككیلر
دكلم ایچنده بولندجق Tous les mécontens seront des vôtres
مغبرّ الخاطر اولنلرك جملهسی سزككیلردن اولهجقدر

VOUER. Consacrer à Dieu .A وقف لله .P بخدا سپردن .T
|| Vouer ses enfans à Dieu اللهه اصمارلمق بركمسنه اولادینی
اللهه وقف ایتمك Ses parens l'avaient voué à Dieu dès l'instant de sa naissance
بو جوجوغی همان دنیایه وضع قدم
ایتدیكی آندنبرو والدینی اللهه وقف ایتمشلردر Se vouer à Dieu
نفس ایتمك ـ اللهه وقف ـ On dit aussi, Vouer sa fille à la Vierge
كندو قزینی حضرت بتول مریمه وقف ایتمك

VOUER. Promettre par voeu .A نذر .P نذر كردن .T نذر
ایتمك || Vouer un temple à Dieu في سبیل الله تعالی بر
عبادتخانهنك بناسنی نذر ایتمك une lampe à la Vierge
حضرت بتول مریمك صورتنی اوكندهتعلیق اولنمق اوزره
بر قندیل نذر ایتمك

Figur. Promettre d'une manière particulière .A الزام ـ عهد
على الذمّة .P عهد كردن ـ در ذمّت كردن .T عهد ایتمك
Vouer obéissance au Pape ریم پاپاسنه عهد اطاعت ایتمك
ses services à un prince بر حكمداره عهد خدمت ایتمك
Vouer à quelqu'un le plus fidèle attachement فلانه صدق دائم
ایله عقد قلب ایلمسنی كندو ذمّتنه الزام ایلمك

Voué .A موقوف لله .P بخدا سپرده .T اللهه اصمارلنمش
ملزم على ـ متعهّد .A نذر اولنمش .T نذر كرده .P منذور .A
الذمّة .P عهد كرده ـ در ذمّت گرفته .T عهد اولنمش

VOULOIR. Avoir intention de faire une chose .A ارادة ـ مشیئة
.P خواستن .T دیلمك ـ استمك || Il veut partir demain
یارنكی كون عزیمت ایتمك استر Il n'en veut rien faire
بونی هیچ برشئ ایتمك استمز Il le fera quand il voudra
دیلدیكی وقتده ایدهجكدر Il veut être payé اجرتنی آلمق
مطلوبنی ـ استر

VOULOIR. Exiger .A امر ـ ارادة ـ مراد .P فرمودن .T بیورمق
|| Dieu veut امر الهیدر ـ اللهك مرادیدر Le Roi veut que vous
obéissiez پادشاهك مرادی سنك اطاعتكدر Faites ce que
je veux ـ بویله مراد ایدر Il le veut مراد ایلدیكمی ایشله
ارادهسی بویله در

Et désirer .A اشتیاق .P آرزو داشتن ـ خواهشكار شدن
ـ بر سینه خواهشی اولمق ـ دیلمك .T آرزومند شدن ـ
استكلو اولمق ـ استكی اولمق || On vous donnera tout ce
que vous voudrez مشتاق اولدیغك شیلرك جملهسی
ویریلهجكدر Il aime l'argent, il en veut avoir à quelque prix
que ce soit مال عاشقیدر همان نه طریق ایله اولور ایسه
ماله خواهش واشتیاقی ـ اولسون تحصیلنه خواهشكار در
وار در

On dit, qu'un homme veut ce qu'il veut, pour dire, qu'il
l'exige ou qu'il le désire fortement مطلقا اجرای مرام ایتمك استر

DIEU LE VEUILLE .A لعل الله .P بادا .T الله ـ الله ویره
ویرسون

VOULOIR du bien à quelqu'un .A خیراً نیّت .P بحق كسي
فلانك حقنه .T خیر اندیشی نمودن ـ نیكخواهی نمودن
خیر دیلمك || Il vous veut du bien سكا نیّت خیری وار در

VOULOIR du mal à quelqu'un, ou En vouloir à quelqu'un .A
بد اندیشی نمودن ـ بكسی بد خواهی نمودن .P نیّت بالسوء
.T فلانك حقنه كونیلك دیلمك || Il vous veut du mal
سوء نیتی وار در ـ سنك حقنه بد خواهلغی وار در

On dit, À qui en veut-il? pour dire, de quoi se plaint-il?
كیمه طاریلور

Et que veut dire cet homme? pour dire, que prétend-il? فلانك
فلان كشی نه دیمك استر ـ مرامی ندر ـ مطلوبی ندر

Et que veut dire ce mot, ce procédé? pour dire, que signifie-t-il? بو ـ بو كلمهنك یا بو حركتك معناسی ندر

بر حرکتدن مرام ندر ـ لفظ یا بو حرکت نه دیمك استر

Vouloir. Consentir *A.* رضا ـ قبول *P.* خشنودی نمودن *T.* استمك ـ رضا ویرمك || Je le veux bien بوكا راضی یم Si vous le voulez, il le voudra aussi سن راضی اولور ایسەك اول دخی راضی اولور

Vouloir. Être d'une nature à demander, avoir besoin de... *A.* اقتضا ـ احتیاج *P.* بایستن *T.* محتاج اولمق || Il y a des enfans qui veulent être menés par la crainte بعض اطفال اخافه واِنذار ایله اداره اولنمغه محتاجدر Cette affaire veut être conduite avec ménagement بو مصلحت اصول ایله رؤیت اولنمق اقتضا ایدر Ce tableau veut être vu dans son jour بو تصویر آیدینلق طرفندن کورنمكه محتاجدر

VOULOIR. Acte de la volonté *A.* ارادة ـ مرام *P.* درخواست *T.* استمك || Je n'ai point d'autre vouloir que le vôtre سنك مرامكدن غیری بر درلو مرامم یوقدر Il en a le pouvoir et le vouloir بو بابده هم ارادەیه وهم اقتداره مالكدر C'est Dieu qui nous donne le vouloir et le faire انسانه ارادەیی وقوّت فعل وعملی ویرن جناب ربّ ذو الجلالدر

On dit, Malin vouloir, pour dire, intention maligne *A.* نیّت فاسدة ـ نیّت خبیثة || Il a témoigné son malin vouloir فاسدەسنی اظهار ایلدی

VOUS. Pronom personnel *A.* انتم ـ کم *P.* شما *T.* سز

VOUSSURE. T. d'Archit. Courbure en voûte *A.* قوسیّت ـ حنب *P.* خمی *T.* بوکریلك

VOÛTE. Ouvrage de maçonnerie fait en arc *A.* قبّة pl. قباب *P.* کنبد *T.* قبّه || Le cintre de la voûte قبّەنك کمری قالبی Voûte en plein cintre شكل تامّ مطوّق اوزره بنا اولنمش قبّه — Figur. La voûte du ciel قبّهٔ فلك La voûte céleste قبّهٔ سما La voûte azurée قبّهٔ زبرجد فام فلك ـ قبّهٔ نیلکون فلك

Clef de la voûte. C'est la pierre du milieu de la voûte *A.* معقد القبّة *P.* بندگاه کنبد *T.* قبّەنك باغ یری

VOÛTER. Faire une voûte qui termine le haut d'une pièce dans un bâtiment *A.* تقبیب ـ تحنیب *P.* با کنبد پرداختن *T.* قبّه یاپمق || Voûter une église بر کلیساده کنبد پوشیدن قبّه یاپمق Dans cette maison-là, toutes les offices sont voûtées بو خانده حاولی مخزنلرینك جملەسی مقبّبدر

Se voûter. Il se dit des personnes dont la taille commence à se courber *A.* تقوّس ـ انحنا ـ تحنّب *P.* دو تا گشتن *T.* ایکی قات اولمق ـ اکلمك || Les hommes de grande taille se voûtent plus promptement que les autres جسیم القامه اولان کسان سائرلردن اوّل انحنایه مبتلا درلر Il commence fort à se voûter غایت مرتبەده تقوّسه باشلادی

Voûté. *A.* مقبّب *P.* کنبد بسته ـ کنبد پوشیده ـ با کنبد *T.* اکلمش *P.* دو تا گشته *A.* منحنی ـ مقوّس *T.* قبّەلو پوش ایکی قات اولمش ـ

VOYAGE. Transport de sa personne d'un lieu où l'on est dans un autre lieu assez éloigné *A.* سفر pl. اسفار ـ سیاحت || Long voyage سفر مدید Faire un voyage en Italie اتالیا جانبنه بر سیاحت ایتمك ـ سفر ایتمك Voyage à Jérusalem قدس شریفه سیاحت ـ شریف سفری Voyage d'outre-mer دکز اشوری سفری ـ سفر ما وراء البحر par terre, par mer برّا یا بحرًا سفر en poste منزل ایله ـ منزله سوار ایله سفر Les fatigues des voyages مشاق اسفار یوله کتمك Adieu, je vous souhaite bon voyage اللهه ـ الوداع یولكز مبارك اولسون Être en voyage سفر اوزره اولمق — On appelle Voyages de long cours, les grands voyages sur mer اسفار مدیدهٔ دریا — Il se dit aussi, de toute allée et venue d'un lieu à un autre || J'ai fait deux voyages à Versailles ورسالیاده ایکی سفر ایتدم J'ai fait vingt voyages chez lui فلانك خانەسنه یکرمی سفر ایتدم Ce charretier a fait tant de voyages pour moi بو عربەجی بنم ایچون شو قدر سفر ایتمشدر

Voyage, ou Relation d'un voyage, se dit de la relation des événemens d'un voyage *A.* کتاب السیاحة *P.* سیاحتنامه *T.* سیاحت رسالەسی || J'ai lu un voyage d'Égypte بر مصر سیاحتنامەسنی قرائت ایلدم

Il se dit aussi pour Séjour dans un lieu où l'on ne fait pas sa demeure ordinaire *A.* اقامة *P.* نشست *T.* اکلنمه ـ اوتورمه || Le voyage de la Cour à Fontainebleau sera de trente jours پادشاهك فلان سرایده اقامتی شو قدر کون متمادی اولەجقدر Mon voyage à ma terre sera de dix semaines چفتلكمده اقامتم التی هفته اولەجقدر

VOYAGER. Faire voyage, aller en pays éloigné *A.* سفر ـ سیاحت *P.* راه پیمودن ـ روانه شدن *T.* یوله کتمك ـ کتمك ـ کزمك || Il a bien voyagé, il a bien vu du pays چوق سیاحت ایدوب وافر مملكت سیر وتماشا ایتمشدر Voyager par toute l'Europe جمیع اوروپایه سیاحت ایتمك en Asie آسیا جانبنه

Il a passé sa vie à voyager سیاحتە سفر ایتمکلە ایام عمرینی قوەدن — Voyager par terre بَرّاً سفر ایتمک — On apprend bien des choses en voyageant سیاحت ایلە صرف ایلدی کزمکلە چوق شی بیلنور — چوق شیئلرە تحصیل وقوف اولنور کتمک

VOYAGEUR. Celui qui est en voyage *A.* مسافر .pl سفار — مسافرین .pl ابن السبیل .pl ابناء السبیل *P.* سفر — رهبر *T.* یولجی .pl یولجیلر — مزدن || J'attends des nouvelles de nos voyageurs بر خبر انتظارندە یم — Cette hôtellerie est fort commode pour les voyageurs بر مسافر خانە ابنای سبیل ایچون بغایت راحتلو در — C'est un grand voyageur بر مسفر بنامدر — عظیم بر سافر در

On appelle aussi Voyageurs, ceux qui ont fait ou qui font de grands voyages *A.* سیّاح .pl سیّاحین — مسفر *P.* جهانگرد *T.* اهل سیاحت || Les voyageurs sont sujets à mentir سیاحتە کزن اولنلر کذبە مبتلا درلر

VOYANT. Il ne se dit que des couleurs qui sont extrêmement éclatantes *A.* ناضر — ساطع النظر *P.* رخشان *T.* پارلاق — کوزە اورر || Voilà une couleur très-voyante اشتە غایت کوزە اورر بر رنک — Cette étoffe est très-voyante pour une personne de votre âge بو قماشک رنکی سنک سنکە کورە بغایت کوزە اورر بر رنکدر

VOYANT, subst. En termes de l'Écriture, il se prend pour Prophète. V. ce mot.

VOYER. Officier préposé à la police des chemins *A.* ناظر الطرق *P.* نگهدار راهها *T.* یوللر ناظری

VRAI. Conforme à la vérité *A.* صحیح *P.* راست *T.* کرچک || Cette proposition est vraie بو مسئلە صحیحدر — Le bruit qui court est-il vrai? السنە — متداول السنە انام اولان خبر صحیحمیدر — Cela n'est pas vrai ناسدە تواتر یافتە اولان خبر عجبا صحتە مقارنمیدر صحتدن عاریدر — بو خبر صحیح دکلدر — Dites-nous des choses vraies, si vous voulez qu'on vous croie کلامکە وثوق واعتماد اولنمق استر ایسەک سویلدیککک شیئلرک صحتنە دقت ایلە

On dit d'un homme, qu'il est vrai, pour dire, qu'il est véridique, qu'il parle sans déguisement *A.* صادق القول *P.* راست — طوغری سوزلو — کرچک سویلر *T.* حقگوی — گوی

Il se dit aussi d'un homme qui agit sans déguisement *A.* مستقیم — مستقیم الاطوار *P* راست کردار *T.* طوغری

On dit pour affirmer quelque chose, Aussi vrai que le jour *A.* کالشمس فی وسط النهار ثابت ومتحققدر — Vrai comme il faut mourir کل نفس ذایقة الموت کبی بر قضیّهٔ مسلّم — Aussi vrai que nous sommes ici اشبو محلدە وجودمز کبی الثبوتدر متحقق ومعاین

VRAI. Réel *A.* حقیقی *T.* کرچک || Le vrai Dieu جناب حق — رب حقیقی — Du vrai marbre رخام حقیقی — Du vrai diamant کرچک الماس — کرچک مرمر

VRAI. Qui est tel qu'il doit être, qui a toutes les qualités essentielles à sa nature *A.* حقیقی — خالص — محض *T.* صرف || Vrai poète خالص شاعر — شاعر حقیقی — Vrai philosophe حکیم حقیقی — Vrai savant فاضل محض — Vrais amis خالص دوستلر — محض دوستلر — On dit par exagération, qu'un homme est un vrai cheval, un vrai lion, pour dire, qu'il a quelque chose de la nature de ces animaux محض فرسدر یاخود صرف آرسلاندر

VRAI, se dit aussi dans ces phrases, La vraie cause, pour dire, l'unique, la principale cause *A.* علّت اصلیّة — سبب حقیقی — Le vrai sujet *A.* مقصود اصلی — مقصود بالذات

VRAI. Convenable *A.* مناسب — جدیر — لایق *P.* چسپان *T.* کرکلو — یاقشور || Voilà la vraie place de ce tableau اشتە بو تصویرک مناسب یری بو در — C'est la vraie charge pour cet homme-là شو آدمە لایق اولان منصب بو در

VRAI, subst. Vérité *A.* حق — حقیقت — صحت — صدق *P.* راستی *T.* کرچکلک || Voilà le vrai اشتە صحتی بو در — Discerner le vrai d'avec le faux کذب وصحتک بیننی فرق — حق وباطل بیننی تمییز ایتمک — ایتمک — Avouez le vrai حقی اقرار ایلە — Dites le vrai حقیقتی سویلە

Au vrai. Selon le vrai *A.* علی ما هو الواقع — علی الحقیقە — بحقیقتە *P.* راست ودرست *T.* علی وقوعە — اولدیغی کبی || Contez-nous la chose au vrai مادەیی علی وقوعها نقل ایلە — Voilà au vrai comme la chose s'est passée اشتە کیفیت حال بحقیقتها بویلە کذران ایتمشدر

VRAIMENT. Véritablement *A.* فی الحقیقة — حقاً — حقیقةً — فی الواقع *P.* راست *T.* کرچکدن || Il est vraiment sage حقیقةً عاقلدر — Il est vraiment orateur کرچکدن — حقاً واعظدر

VRAISEMBLABLE. Qui paraît vrai *A.* قریب الاحتمال — غالب — قریب الملحوظ — الاحتمال *P.* صحتنما *T.* اولاغن — اولاغن || La chose est assez vraisemblable بو کیفیت قریب — کورینور — Ce que vous dites peut être vrai, اولاغن کورینور — الاحتمالدر

ais n'est pas vraisemblable دیدیککک کلام بلکه ذاتنده حق
اوله انجق قریب الاحتمال اولان شیلردن دکلد Opinion
raisemblable قریب الملحوظ بر رأی Préférer le vraisemblable
u vrai قریب الاحتمال اولان بر شیٔ اوزرینه حقیقتی
ترجیح ایتمک

VRAISEMBLABLEMENT, adv. A. علی ما هو الظاهر - علی -
ظاهر حاله - غالبا .T بآنچه مینماید - مانا .P ما هو الملحو
علی ما هو الملحوظ || Vraisemblablement il arrivera aujourd'hui کور
غالبا - بو کون کلهجکد

VRAISEMBLANCE. Apparence de vérité A. جواز - احتمال عقلی
Il || اولاغاناق صورتی .T صحتنمایی .P احتمال - عقلی
y a pas de vraisemblance à ce que vous dites سویلدیککک
احتمالدن کلامده احتمال عقلی یوقد Hors de la vraisemblance
جواز عقلی یه منافی بعید اولدرق Contre la vraisemblance
جواز عقلی قاعدهسنه اولدرق Garder, observer la vraisemblance
قاعدهٔ جواز رعایت ایتمک Cela pèche contre la vraisemblance
عقلی یه مخالف بر شیئد

VRILLE. Outil de fer propre à percer A. مثقب P. برمه -
دلهجک آلت .T سنـ

VUE. La faculté par laquelle on voit A. بصر - قوّة باصرة .P
بینش - بینایی .T کوز - کورمه || Vue perçante, subtile, faible,
sse بصر ثاقب یا دقیق یا ضعیف یا قاصر trouble بصر
بو طمانلو کوز - تیره وق Cela gâte, choque, blesse la vue
éb- شیٔ افساد بصری یاخود رنجش باصرهیی موجبد
ait la vue کوزی قماشدرر - تحییر بصری موجبدر la réjouit
کوزی سوندرر - فرحبخش دیده در - تفریح باصره اید
a perdu la vue کورمهیی - قوّت باصرهیی فوت ایتمشدر
غایب ایلدی

Il se prend aussi pour l'organe même de la vue, pour les yeux,
ur les regards A. عین pl. عیون pl. اعین - نظر pl. انظار
بونککک چشم - دیده - نکاه .T کوز || Jetez la vue là-desssus
اول نظر ای Tournez la vue de ce côté-là اوزرینه حوالهٔ
On dit - عطف نکاه - امالهٔ نظر - طرفه توجیه عین ای
ur. Avoir la vue sur quelqu'un, pour dire, veiller sur sa conduite
Et - بر کمسنهنککک حالنه مدّ انظار تیقّظ وانتباه ایتمک
nner dans la vue, pour dire, frapper par un éclat agréable A.
عکس علی البـ .P بچشم زدن .T کوزه اورمق || Cette
offe donne dans la vue plus que l'autre بو قماش دیکرندن

بو قیز Cette fille lui a donné dans la vue زیاده کوزه اورر
کوزینه اوردی

On dit, Tant que la vue se peut étendre A. مدی البصر P.
Et کوز ایرمی قدرنجه - کوز ایرمی قدر .T تا بانجام نظر
jusqu'où la vue peut porter کوز ایرمی قدرنجه

On dit aussi, À perte de vue, pour dire, sans que les yeux
puissent en apercevoir la fin A. خارجًا من مداء البصر P.
کوز ایرمندن .T بیرون از نظرگاه - بیرون از حدّ بینایی
|| Cette allée est à perte de vue بو یول مدای بصردن اوته
خارجدر

On dit, Perdre une chose de vue, pour dire, cesser de la voir
A. غیب عن البصر P. از دیده گم کردن T. کوزدن غائب
ایتمک || Le vaisseau s'éloigna en peu de temps, et nous le
perdîmes de vue کمی مدّت قلیله ظرفنده ایراقلنوب کوزمزدن
غائب اولمشدر On a perdu cet homme de vue فلانی کوزدن
غائب ایتمشلر در

On dit figur., qu'une mère ne perd point sa fille de vue, pour
dire, qu'elle la surveille soigneusement بو والده کریمهسی اوزرینه
علی الدوام حوالهٔ نگاه دقت واهتمامدن خالیه دکلدر

On dit aussi d'une affaire, qu'on l'a perdue de vue, pour dire
qu'on a cessé de s'en occuper A. اهمال - ترک - مهملًا P. از
دیده گم کردن T. کوزدن آتمق - مهمل براقمق

À VUE D'OEIL. À en juger par la vue seule T. بادیٔ نظرده -
Il signifie aussi, visiblement A. عیانًا - رأی العین P. بر وجه
بدید T. کوز کوره || Cet enfant croît à vue d'oeil بو طفل
رأی العین نشو ونما بولور Ce malade dépérit à vue d'oeil بو
خسته کوز کوره مایل زوال رفتنا اولمقدهدر V. aussi Oeil.

On appelle Lunette de longue vue, une lunette d'approche qui sert à distinguer les objets éloignés. V. Lunette.

Vue, se prend aussi pour l'inspection des choses qu'on voit
A. رؤیت - معاینه P. بینش T. کورمه - باقمه || Voyez ces
étoffes, la vue ne vous en coûtera rien بو قماشلره باق رؤیتلرینه
اقچه صرف ایدهجک دکلسکز

On dit en termes de banque, qu'une lettre est payable à vue,
ou à tant de jours de vue, pour dire, dès qu'elle est présentée
ou tant de jours après عقیب نظرده یاخود بعد النظر شو
قدرکون مرورنده ادا اولنمق شرطیله اولان پولیچه تمسکی

On dit, Juger d'une chose à la première vue T. بر شیئکک

حكمنى نظرة اوليده ايتمك

Et être en vue, être exposé à la vue, pour dire, être en un lieu d'où l'on peut être vu *T.* معرض ـ موقع نظرده اولمق نظرگاهده اولمق ـ نظرده || Les deux armées étaient en vue برى ـ طرفين اردولرى برى بربله موقع نظرده ايدى ـ برينك مواجهسنده ايدى On dit aussi, Mettre une chose en vue ـ بر شيئى موقع نظره عرض ايتمك Et camper à la vue de l'ennemi ـ دشمنك كوزى اوكنده اردو قورمق دشمنك مواجهسنده

Vue. La manière dont l'objet se présente à la vue *A.* منظرة *P.* ديدار *T.* كورونش || Une vue de côté, de haut en bas بر شيئك يان طرفدن يا بالادن پسته منظرهسى

Vue. Étendue de ce qu'on peut voir du lieu où l'on est *A.* نظارت *P.* تماشا *T.* كوز ايرمى || Cette maison a une belle vue بو منزلك نظارتى لطيف ودلگشا در

Point de vue. L'objet sur lequel la vue se dirige *A.* مطرح النظر ـ محط النظر *P.* نظرگاه *T.* بر كوزك ايرشديكى ير || Ce clocher sort du point de vue بو چاك فلهسى محط نظردن خارجدر ـ On dit figur. d'un homme qui aspire à quelque chose, C'est là son point de vue مطمح نظرى او در

Et voir une affaire sous son vrai point de vue بر مصلحتى جهت حقيقيسندن نظر ايتمك

Vue, signifie aussi, fenêtre, ouverture par laquelle on voit. V. Fenêtre.

Vue. Dessein, but *A.* غرض ـ مقاصد .pl مقصد ـ مقصود pl اغراض ـ نيّت ـ منوىّ .pl منويّات *P.* انديشه *T.* مرام || C'est un homme qui a de grandes vues معالى مقاصد ومنويّاته ذاهب اولمش بر ذاتدر Il n'a d'autre vue en cela que celle de faire son devoir واجبهٔ ذمّتنى ادا ايتمكدن غيرى غرض فلانك Cet homme-là a des vues cachées ومقصودى يوقدر مقاصد مضمرهسى وار در Il a fait cette démarche en vue de telle chose بو حركتدن مقصودى فلان شئ ايدى

On dit, Avoir une chose en vue, pour dire, se la proposer pour objet *A.* اطماح النظر *P.* ديده دوختن *T.* كوز ديكمك ـ Et borner ses vues à telle chose فلان مادهيه حصر نظر ايتمك

Et avoir des vues pour quelqu'un, pour dire, avoir dessein de lui procurer quelque avantage فلانك بر كمسنه حقنده حسن حسن همّتى ـ نظرى اولمق

Et avoir des vues sur quelqu'un, pour dire, avoir dessein de l'employer à quelque chose فلانى خدمتده قوللنمق نيتنده فكرنده ـ اولمق

Vue. L'action par laquelle l'esprit connaît *A.* بصر البصيرة *P.* ديدهٔ عقل *T.* عقل كوزى || C'est un homme d'une grande pénétration, rien n'échappe à sa vue ثقابت عقل با كمال ايله مجبول بر ذات دقايقشناس اولمغله بصر بصيرتندن هيچ بر شئ ذهول ايتمك احتمالى يوقدر Il porte sa vue bien loin dans l'avenir بصر بصيرتى مستقبلات اموركٔ اقصاى غاياتنه واصل اولور

On dit dans ce sens, Grandes vues ملاحظات ـ افكار جليله ملاحظات جليله bonnes ملاحظات خيريّه Vues éloignées ملاحظات دورا دور ـ بعيده profondes, bornées ملاحظات عميقه يا محدوده

VULGAIRE. Commun, qui est reçu communément *A.* متداول رايگان ميان *P.* مخصوص بعوامّ الناس ـ بين عوامّ الناس *T.* بياغى خلقك خسان ناس || Croyance, opinion vulgaire عوامّ ناسه مخصوص اولان اعتقادى ورايى Préjugé vulgaire عوامّ ناسك اعتقادى ورايى expression عوامّ ناس بيننده مخصوص اولان اعتقاد باطل متداول بر تعبير

On appelle Langue vulgaire, par opposition à Langue savante *A.* لسان عوامّ الناس *P.* زبان خسان ناس *T.* بياغى زبانزد عوامّ ناس اولان لسان ـ خلقك قوللنديغى دل

Vulgaire. Trivial, du petit peuple *A.* مبتذل ـ عادر *P.* مخصوص فرو مايگان *T.* قبا خلقك || Pensées, sentimens vulgaires افكار قبا خلقك افكارى ـ عادره ومبتذله

VULGAIRE, subst. Le peuple, et ceux qui n'ont pas plus de lumières que le peuple *A.* pl. عوامّ الناس .pl رعاع الناس .pl انذال الناس *P.* فرو مايگان ـ خسان ناس *T.* قبا خلق || Il suit en cela l'opinion du vulgaire بو بابده قبا خلقك رأينه تبعيت ايدر Combattre les erreurs du vulgaire عوامّ ناسك ذاهب اولديغى اباطيله مخالفت ايتمك

VULGAIREMENT. Communément *A.* بطور عوامّ الناس *P.* بسان عوام *T.* بياغى خلق كبى فرو مايگان || Vulgairement parlant ناس طورنجه سويليدرك

VULNÉRABLE. Qui peut être blessé *A.* قابل ـ ممكن الجرح *P.* زخم خوردنى *T.* امكانپذير زخم ـ يارهلند بيلور الجرح

VULNÉRAIRE. T. de Méd. Qui est propre à guérir les plaies

- پاره اوکالدیجی .T زخمپرور .P ملئم الجراحات - مدمّل .A نباتات || پاره صاغلدیجی On prise fort les herbes vulnéraires ملئم جراحات مدمّلەنك قدری چوقدر Eau vulnéraire فلانه ادویهٔ مدمّله On lui a donné des vulnéraires اولان صو ویرلمشدر

VULVE. T. d'Anat. L'orifice du vagin .A فم المهبل

XIP XYL

XÉNÉLASIE. T. d'antiq. Interdiction faite aux étrangers du séjour d'une ville .A منع الغرباء من التوطن .P یاساق کردن بیگانگان از جا گرفتگی .T بیبانجیلری یورد ایدنمکدن یساق ایتمك

XIPHIAS. Poisson. Il y en a deux espèces, Le xiphias espadon, ou Espadon, ou Épée de mer. V. Espadon. Et le xiphias épée .T قلیج بالغی آزمەسی

XIPHOÏDE, ou FOURCHETTE. T. d'Anat. Le cartilage qui est au bas du sternum .A لسان الکلب - رهاب pl. رَهَابة

XYLON. On a donné ce nom au cotonnier. V. ce mot.

YAC YEU

Y. Adverbe qui signifie, en cet endroit-là .A فی .P در آنجا - در .T آنده - اول محلده - اول طرفده || Voulez-vous y aller? اول طرفه کتمك استرمیسك

YACHT. Sorte de bâtiment qui va à voiles et à rames .A سنبوق .P سنبك .T چرنیق

YEUSE, ou CHÊNE VERT. Arbre .A بلخ .P سندیان .T دربستان میشەسی - زندکان آغاجی

YEUX. Le pluriel d'oeil .A pl. عیون pl. اعین .P چشمها .T کوزلر

ZEL ZEL

ZAGAIE, ou ZAGAYE. Sorte de javelot dont les Maures se servent en combattant à cheval .A جریدة .P نیزك .T جرید || Lancer la zagaie جرید اتمق - رمی جریده ایتمك

ZAÏM. Il se dit, chez les Turcs, d'un militaire dont le bénéfice est au-dessus de celui du timariot .A زعیم pl. زعماء

ZAIN. Il se dit d'un cheval qui est tout noir, ou tout bai, sans aucune marque de blanc .A بهیم .P یکرنك .T طونی یکپاره دوز

ZÉDOAIRE. Plante .A جدوار .P ماپروین - ماهپروین - زدوار .T جدوار

ZÉLATEUR. Celui qui agit avec zèle pour la patrie, pour la religion .A ذو غیرة - حمیّ .P غیرتکش .T غیرت ایدن || Grand zélateur de la gloire de Dieu علوّ مجد ربّ ذو الجلالی موجب اولەجق احوالده ابراز فرط حمیّت ایدن کشی Zélateur du salut des âmes, du bien public باعث فلاح جان عباد اولەجق احوالده ونفع عامّەیی موجب اوروده غیرتی درکار اولان کمسنه

ZÈLE. Affection ardente pour quelque chose .A حمیّت - غیرت .P غیرتکشی || Zèle pour la foi غیرت دین - غیرت دینیّه Le zèle du salut des âmes نجات حال نفوس باینده اولان غیرت Le zèle de la maison de Dieu غیرت بیت الله Le zèle de la patrie غیرت وطن Zèle pour le bien public خیر عامّ خصوصنده اولان غیرت وحمیّت Avoir beaucoup de zèle pour le service de l'État خدمت دولتده صاحب غیرت اولمق Témoigner du zèle pour... فلان خصوصده اظهار غیرت ایتمك - On appelle, Zèle indiscret, ou inconsidéré, un zèle qui n'est pas réglé par la prudence غیرت جاهلیّه - Et faux zèle, zèle aveugle, un zèle mal conduit, mal entendu غیرت باطله

ZÉLÉ. Qui a du zèle *A.* حمیّ - ذو غیرة *P.* حمیّتدار - غیرتدار *T.* غیرتلو || Un zélé serviteur de Dieu جناب ربّ العالمینک بندهٔ حمیّتداری Je ne vis jamais d'homme plus zélé pour ses amis دوستلری حقنده بو رتبده غیرتلو آدم کوردیکم یوقدر

ZÉNITH. Le point du ciel qui est élevé perpendiculairement sur chaque point du globe terrestre *A.* سمت لرأس || Le zénith et le nadir سمت الرأس وسمت القدم

ZÉPHIR. On appelle ainsi toute sorte de vents doux et agréables *A.* نسیم - ریح لطیف *P.* باد زین - بادبرین - باد صبا *T.* لطیف یل || Un agréable zéphir بر نسیم لیّن ولطیف

ZÉRO. On appelle ainsi l'un des caractères numériques, dont la forme est o, et qui de lui-même ne fait aucun nombre *A.* صفر || Trois zéro après un quatre font quatre mille درت رقمدنصکره اوچ صفر وضع اولنسد درتبیکت اولور - On dit d'un homme qui n'est d'aucune considération, que c'est un zéro صفر زاید صفر زاید مثابەسنده در - در

On dit aussi, Sa fortune est réduite à zéro مالی هیچه قرار ویرمشدر

ZEST. On dit, Entre le zist et le zest, en parlant d'une chose qui n'est ni bonne ni mauvaise, qui est entre deux *A.* متوسّط - الحال بین بین *P.* میانه - نه این نه آن *T.* اورته حاللو - نه ایو نه کوتی - ایکیسی اورتدسی

ZESTE, se dit d'une partie mince qu'on coupe sur le dessus de l'écorce d'une orange, d'un citron, etc. *A.* قطعة من قشارة الليمون او النارنج *P.* پوستپارهٔ ليمو يا نارنگ *T.* ليمون يا پورتقال ليمون قبوغنک پارچدسی || Couper un zeste de citron قبوغنی بر پارچدسنی کسمک

ZIBELINE, ou MARTRE ZIBELINE. Sorte de martre *A.* سمّور *P.* گیش *T.* سمور || Les zibelines les plus noires sont les plus belles سمّورکت اعلاسی سیاه اولاندر

ZIGZAG. Suite de lignes l'une au-dessus de l'autre, formant entre elles des angles très-aigus *A.* معرّج *P.* مارپیچ *T.* ییلان ییلان - بر شکل معرّج رسم ایتمک || Tracer un zigzag قاوی قاوی بر شکل

ZINZOLIN. Sorte de couleur qui est un violet rougeâtre et délicat *T.* قرمزی یه جالر بنفشه رنکی

ZIZANIE. Ivraie. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, division, discorde *A.* شقاق - نفاق *P.* شورش *T.* فجورلق || فتنه

Ils étaient bien unis, quelqu'un a semé la zizanie parmi eux مقدّما بینلرنده اتّحاد وار ایکن بریسی القای شقاق ونفاق ایتمشدر

ZODIACAL. Qui appartient au Zodiaque *A.* مخصوص بفلک البروج || Étoiles zodiacales فلک بروجه مخصوص اولان کواکب

ZODIAQUE. Bande circulaire supposée dans le ciel, dans laquelle les planètes se meuvent, et qui est divisée en douze signes *A.* منطقة البروج - فلک البروج || Le soleil parcourt tous les ans les douze signes du zodiaque شمس منطقة البروجده هر سنه بروج اثنا عشری دور ایدر

ZONE. Chacune des cinq parties du globe terrestre qui sont entre les deux pôles *A.* منطقة || La zone torride, tempérée, glaciale منطقهٔ محترقه ومعتدله ومنجمده

ZOOGRAPHIE. Description des animaux *A.* وصف الاحوال الحیوانات

ZOOLOGIE. C'est la partie de l'histoire naturelle qui a pour objet les animaux *A.* علم الطبايع الحیوانات

ZOOPHYTE. Corps qui tient quelque chose de l'animal et de la plante *A.* نابت بصورة النبات والحیوان - نابت بین النبات والحیوان || On met les éponges au nombre des zoophytes سونکر بین النبات والحیوان اولان شیلردن معدود در

ZYMOLOGIE, ou ZYMOTECHNIE. Partie de la Chimie qui traite de la fermentation *A.* بحث عن الاختمار

FIN DU TROISIÈME ET DERNIER VOLUME.

ERRATA DU III VOLUME.

غلطات Errata	تصحيحات Lisez	صحيفه Page.	ستون Colon.	سطر Ligne
	P et Q			
Des	De	3	2	1
un	une	7	1	10
Terreste et dans l'exemple	Terrestre	15	1	28
کشی Ce mot doit être précédé des mots français...	‖ Dessein parricide	29	2	38
موروث	موروثة	50	1	29
compte	conte	58	1	8
même	mêle	65	1	25
مرثر	مؤثر	68	2	25
اولملغه	اولمغله	71	2	35
اعتقام	اعتقادم	72	2	3
bouches	boucles	74	2	28
غيت	غيب	77	2	2
périphélie	périhélie	80	2	20
للهه	اللهه	98	2	4
des	de	106	2	13
پاپهارا	پاپهارا	107	2	33
négligement	négligemment	108	2	9
وحيلد	P. وحيله	112	1	8
nous y vivrons de ce que nous y trouverons	nous reviendrons sur nos pas	115	1	3
d'un	du même	125	2	6
مرمر	سماقی مرمر	156	1	7
المينة	الميمنة	160	2	1
خزاق	خزاف	169	1	23
en	eu	172	1	5
cap	cep	173	1	3
excessivement	excessives	173	1	18
manière	matière	174	1	37
اولنديغمنى	اولنديغنى	186	2	26
تنزه	تنزة	195	2	20
ايودمرمك	ايرەدرمك	206	1	19

غلطات Errata	تصحيحات Lisez	صحيفه Page.	ستون Colon.	سطر Ligne
prise en	prise de	217	1	2
un	une	223	1	11
employer	employer utilement	229	1	9
حكمزك	حكمكزك	236	1	21
كمسند	T. كمسند	261	2	2
	R			
نايند	ثانيه	286	2	27
rassénéra	rasséréna	296	2	21
اولديغندن	اولمديغندن	309	1	16
Tribonier	Tribonien	324	2	30
rofrogner	refrogner	334	1	18
ضلدلنمق	صلدلنمق	340	1	7
P. قبارمه	T. قبارمه	352	1	35
الالنظر	النظر	354	2	25
galèrens	galères	362	1	3
Rédublicatif	Réduplicatif	362	1	6
اولمسد	اولمسنه	368	1	10
افشدندن	افشاندن	368	1	30
دينني وخويشان	خويشان	371	1	33
بپاسج	بپاسخ	382	2	31
Repréhention	Repréhension	386	2	1
سدّ	شدّ	402	2	9
تحرره يوقتم	تحريره وقتم	405	1	38
un domaine	au domaine	418	1	1
نتشمكث	بتشمكث	418	1	4
T قند	T. قند	419	1	24
une	un	421	1	10
گودنكشى	گردنكشى	427	1	10
	S			
a dit	dit	466	1	23
abseènes	obscènes	467	2	17
épiplon	épiploon	474	2	18

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
المح	الملح	478	1	30
تابت	نابت	483	1	36
وجعت	رجعت	499	1	28
visage	rivage	502	1	9
افساندن	افشاندن	503	1	5
شامّه	شامّه وقوّت لامسه	504	1	29
mettre	mettez	505	1	1
ماو	مار	516	1	17
يا پمه	- با پمه	530	2	20
العين	- عين	532	2	1
de بذل	بذل	542	1	2
صباوقدن	صباوتدن	549	2	23
واسيع	واسع	569	1	16
سو	سر	581	1	12
بهادن	نهادن	583	2	36
موفقلق	موفقلق *T.*	586	1	34
جركاتنى	حركاتنى	592	1	7

T

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
qu'il y	qui y	596	2	33
شمسمك	شمسك	617	2	26
خدّيني	حدّيني	619	1	4
نل pl. نلال	تل pl. تلال	651	1	31
fillasse	filasse	659	1	28
بشويدگی	بشوريدگی	670	2	4
خوارث	حوادث	671	1	28
trenchant	tranchant	672	2	8
lieu	lieue	695	1	21
ايلمشمك	ايشلمك	703	1	19
croyons - trouve	croyions - trouva	720	2	30

V

غلطات *Errata*	تصحيحات *Lisez*	صحيفه *Page.*	ستون *Colon.*	سطر *Ligne*
le pluie	la pluie	762	1	3
بر	بو	775	2	34
un	une	780	2	20